DOCUMENT RESUME

ED 031 688 AL 001 757

Serbo-Croatian Basic Course.
Defense Language Institute, Washington, D.C.
Pub Date Jul 66
Note-3,245p.; 13vols.
Available from-Inspection copies available at the ERIC Clearinghouse for Linguistics, Center for Applied Linguistics, 1717 Mass. Ave. NW, Washington, D.C. 20036.
EDRS Price MF-$11.75 HC Not Available from EDRS.
Descriptors-Audiolingual Methods, Cultural Context, History, Illustrations, *Instructional Materials, *Intensive Language Courses, *Language Instruction, Military Training, Pronunciation, *Serbocroatian, Writing

These materials comprise Volumes 1-13 in the Defense Language Institute's Basic Course Series in Serbo-Croatian. The format follows the DLI language text series, which employ audiolingual methodology and are designed to be used in the classroom with native instructors. The course aims to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension, speaking, reading, and writing in Serbo-Croatian. (Level 5 is native-speaker ability.) Special sections on the language and the cultural background of its speakers, with maps and illustrations, the phonology, and the orthography (Cyrillic alphabet), are included in the first volume. [Not available in hard copy due to marginal legibility of original document.] (AMM)

ED0 31688

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

ع ر ب ي

SHQIP

MAGYAR

ع ر ب ي

TÜRKÇE

PORTUGUES

ق ر آ ن

ROMANA

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

ع ر ب ي

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ع ر ب ي

ESPAÑOL

FRANÇAIS

ع ر ب ي

ROMÂNU

ไทย

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

KINYARWANDA

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME 1

LESSONS 1-16

U.S. ARMY

AL 601 757

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Volume I

Lessons 1-16

July 1966

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS ~~COPYRIGHTED~~ MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY Major Bobby L. Moore TO ERIC AND ORGANIZATIONS OPERATING UNDER AGREEMENTS WITH THE U.S. OFFICE OF EDUCATION. FURTHER REPRODUCTION OUTSIDE THE ERIC SYSTEM REQUIRES PERMISSION OF THE ~~COPYRIGHT~~ OWNER."

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

	Page
I - INTRODUCTION	1
A - The Serbo-Croatian Language	1
B - The Country and the People	7
II- PRONUNCIATION LESSONS	15
What they are	15
What they are for	15
How to use them	16
FIRST LESSON	22
Dialogue No 1 - Literal Translation	22
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	23
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	24
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	25
SECOND LESSON	26
Dialogue No 1 - Literal Translation	26
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	27
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	28
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	29
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	30
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	31
Reader	32
Questions on Reader and Dialogue No 2	32
Exercises	34
THIRD LESSON	36
Dialogue No 1 - Literal Translation	36
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	37
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	38
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	39
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	40
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	41
Reader	42
Questions on Reader and Dialogue No 2	42
Exercises	44
FOURTH LESSON	46

	Page
Dialogue No 1 - Literal Translation	46
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	47
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	48
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	49
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	50
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	51
Reader	52
Questions on Reader and Dialogue No 2	52
Exercises	54
FIFTH LESSON	56
Dialogue No 1 - Literal Translation	56
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	57
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	58
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	59
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	60
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	61
Reader	63
Questions on Reader and Dialogue No 2	63
Exercises	65
SIXTH LESSON	67
Dialogue No 1 - Literal Translation	67
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	68
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	70
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	71
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	72
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	73
Reader	75
Questions on Reader and Dialogue No 2	75
Exercises	77
SEVENTH LESSON	80
Dialogue No 1 - Literal Translation	80
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	81
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	82
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	83
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	84
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	85
Reader	87
Questions on Reader and Dialogue No 2	87
Exercises	89
EIGHTH LESSON	92
Dialogue No 1 - Literal Translation	92
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	93

	Page
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	94
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	95
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	96
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	97
Reader	99
Questions on Reader and Dialogue No 2	99
Exercises	101
NINTH LESSON	104
Dialogue No 1 - Literal Translation	104
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	105
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	106
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	107
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	108
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	109
Reader	111
Questions on Reader and Dialogue No 2	111
Exercises	113
TENTH LESSON	116
Dialogue No 1 - Literal Translation	116
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	117
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	118
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	119
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	120
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	121
Reader	123
Questions on Reader and Dialogue No 2	123
Exercises	125
ELEVENTH LESSON	128
Dialogue No 1 - Literal Translation	128
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	129
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	130
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	131
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	132
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	133
Reader	135
Questions on Reader and Dialogue No 2	135
Exercises	138
TWELFTH LESSON	142
Dialogue No 1 - Literal Translation	142
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	143
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	144
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	145

	Page
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	146
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	147
Reader	149
Questions on Reader and Dialogue No 2	149
Exercises	151
THIRTEENTH LESSON	154
Dialogue No 1 - Literal Translation	154
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	155
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	156
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	157
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	158
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	159
Reader	161
Questions on Reader and Dialogue No 2	161
Exercises	163
FOURTEENTH LESSON	166
Dialogue No 1 - Literal Translation	166
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	167
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	168
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	169
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	170
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	171
Reader	173
Questions on Reader and Dialogue No 2	173
Exercises	175
FIFTEENTH LESSON	178
Dialogue No 1 - Literal Translation	178
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	179
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	180
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	181
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	182
Dialogue No 2 - Cartoon Guide	183
Reader	185
Questions on Reader and Dialogue No 2	185
Exercises	187
SIXTEENTH LESSON	189
Dialogue No 1 - Literal Translation	189
Dialogue No 1 - Idiomatic Translation	191
Dialogue No 1 - Serbo-Croatian Text	193
Dialogue No 1 - Cartoon Guide	195
Dialogue No 2 - Serbo-Croatian Text	196

Page

Dialogue No 2 - Cartoon Guide 197
Reader 199
Questions on Reader and Dialogue No 2 199
Exercises 201

VOCABULARY 203

III - ORGANS OF SPEECH 227

IV - ARTICULATION OF THE VOWELS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE 228

V - DIVISION OF CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE 231

VI - ARTICULATION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE 234

VII - CYRILLIC ALPHABET 240

VIII - SAMPLE OF CYRILLIC HANDWRITING 241

PICTURES

Vuk Stefanovich Karadzich 3
Dr Tomo Maretich 5
Belgrade - Capital of the Federated People's Republic of Yugoslavia and the People's Republic of Serbia 79
Zagreb - Capital of the People's Republic of Croatia 91
Ljubljana - Capital of the People's Republic of Slovenia 103
Sarajevo - Capital of the People's Republic of Bosnia and Herzegovina 115
Titograd /Podgorica/ - Capital of the People's Republic of Montenegro 127
Skoplje - Capital of the People's Republic of Macedonia 141
Dubrovnik - The Pearl of the Adriatic 153
Mostar - Capital of Herzegovina 165
Boka Kotorska - The Magnificent Fjord 177

MAPS

Federated People's Republic of Yugoslavia 6
Tsar Dushan's Empire 1346-1355 8
Historical Development of Yugoslavia 10
Central Europe in 1914 and 1920 12
Central Europe in 1939 and 1956 13

I - INTRODUCTION

A - THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

The Serbo-Croatian language is one of the Slavic, or Slavonic languages. It falls into the language group known as Indo-European. The English language, too, belongs to this large group. Therefore, the two languages do not differ fundamentally, and it is possible to make a close and true translation from one language to the other.

The Serbo-Croatian language derives its name from the fact that it is spoken by both the Serbs and the Croats. The Serbs, Croats, Slovenes and Macedonians together with some minorities, make up the population of Yugoslavia. The Slovenes, who inhabit the northwestern part of the country, and the Macedonians, who inhabit the most southern part of the country, have their own languages - Slovenian and Macedonian, respectively. These languages are very closely allied to Serbo-Croatian. The Macedonian language, as a literary language, was unknown until 1944.

In 1953 there were about 15,000,000 South Slavs in Yugoslavia; among them more than 12,000,000 spoke Serbo-Croatian, 1,500,000 spoke Slovenian and more than 700,000 spoke Macedonian.

The Serbs and Croats use the same language, but, due to historical reasons, there are certain differences between the Serbian, which is the idiom spoken by the Serbs, and the Croatian, which is the idiom spoken by the Croats. However, these differences are very slight and have been disappearing gradually since the formation of Yugoslavia after the First World War. We are able, therefore, to speak of one, and only one, lan-

guage - the Serbo-Croatian language. The study of this language will be the object of our course.

The Serbs, who are members of the Eastern or Orthodox Church, use the alphabet known as Cyrillic /so do the Macedonians, Russians, Ukrainians and the Bulgars/. The Croats and the Slovenes, who are Roman Catholics, use a modified Latin alphabet /so do the Poles, Czechs and Slovaks/. This Latin alphabet is the same as that used in English except for the fact that a few of the consonants are also used with special diacritic signs.

Many Serbs and many Croats use both alphabets freely. The students will be required to learn both alphabets. However, the Cyrillic alphabet will be introduced first, and the Latin will be given at a later stage, after the students have become fully familiar with both the printed and the written characters of the Cyrillic alphabet.

The Cyrillic alphabet was named for St. Cyril, who, with his brother Methodius, converted the Slavs in Moravia in the ninth century. However, the Slavs in the Balkans were converted by their disciples. St. Cyril invented this alphabet in order to further the success of his mission and to make possible the writing of the Holy Scriptures in the various Slavic languages.

The original Cyrillic alphabet was reformed and simplified in the first half of the nineteenth century by the great Serbian philologist and author, Vuk Stefanović Karadžić. This modern Cyrillic alphabet is basically phonetic, that is, <u>each single letter represents one and</u>

ПИШИ КАКО ГОВОРИШ!

ОНО ШТО ЈЕ ЦИЦЕРО ЗА ЛАТИНСКИ,
ТО ЈЕ ВУК ЗА СРПСКОХРВАТСКИ.

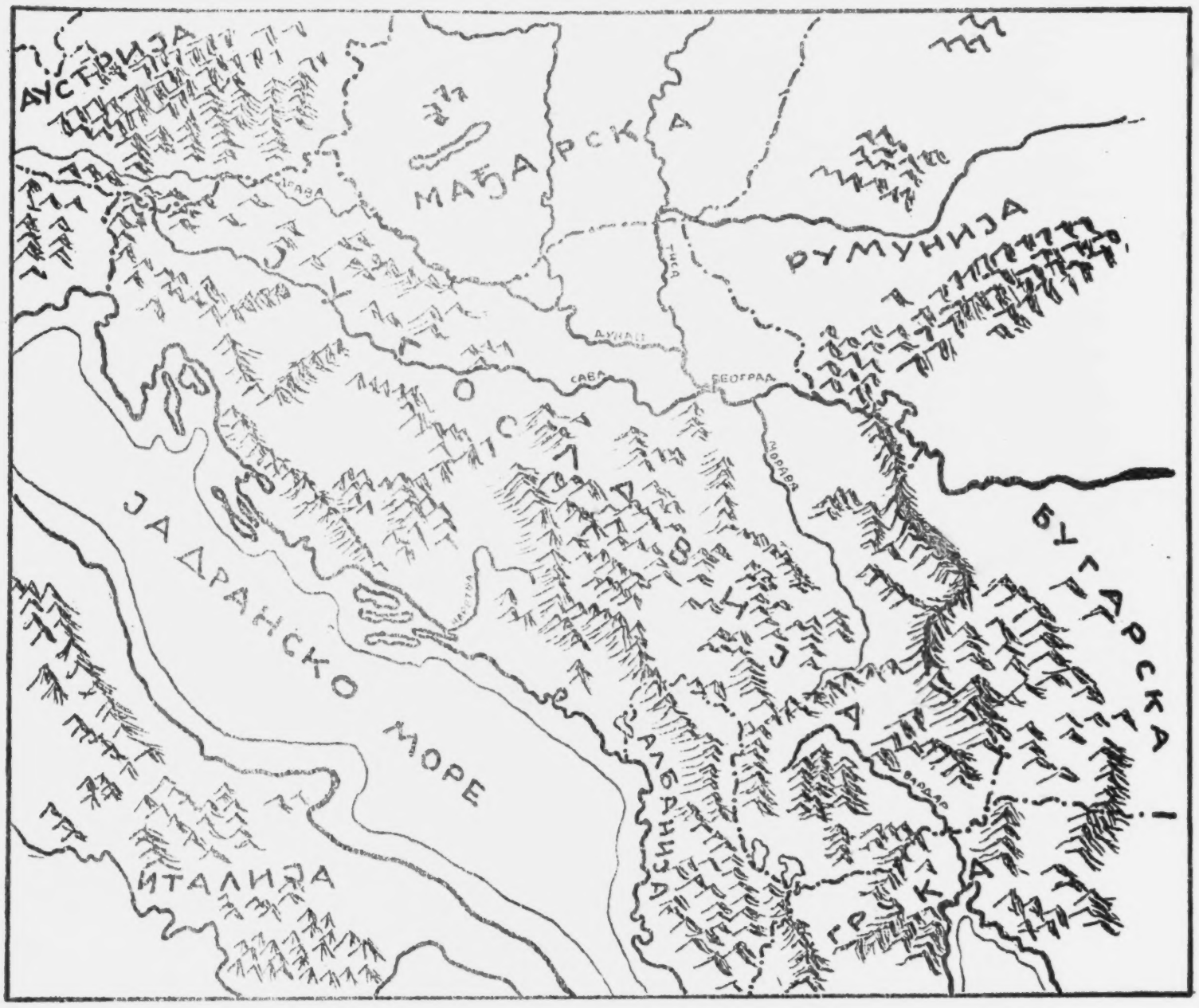

ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА

ЈУГОСЛАВИЈА

only one sound. Vowels make an exception to this rule in so far as the same letter represents sounds of various lengths and tones, but the quality of the vowel remains the same.

B - THE COUNTRY AND THE PEOPLE

/See the maps/

The Federal People's Republic of Yugoslavia is the largest country in Southeastern Europe.

Yugoslavia has an area of over 99,000 square miles and a population of about 18,000,000.

Most of Yugoslavia is either mountainous or hilly. Only the northeastern part is flat. The highest peak in Yugoslavia is Triglav /9,396 feet/.

The greater part of Yugoslavia lies on the Balkan Peninsula /¾/ and only a small part in the north enters Central Europe.

Due to the fact that the natural routes which connect Central Europe with the Mediterranean, the Aegean and the Black Seas as well as with Asia lie either completely or to a great extent in Yugoslavia, the geographical position of Yugoslavia is very important. The location of Belgrade, the capital of Yugoslavia, is especially important because many waterways, roads and railroads lead from it like rays in all directions. This position offers many advantages, but it also brings some disadvantages to the country. Unfortunately, the South Slavs have experienced more of the disadvantages of their location up until now because of the many invasions which have been carried out over their territories.

ДУШАНОВО ЦАРСТВО 1346-55

СРБИЈА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ.

– – – – МИЛУТИНОВА КРАЉЕВИНА ШШШШ ДУШАНОВО ЦАРСТВО.

The South Slavs began to move into the Balkans as tribes not later than the sixth century A.D., and in the eighth century were the largest ethnic group in the Balkans.

The South Slavs formed their first states in the ninth century during which time they were also converted to Christianity.

At the beginning these states were small but gradually both the Serbian and Croatian states increased in power. While the Croatian crown went to Hungarian kings in 1102, the Serbian state continued to grow and reached the zenith of its power under Tsar Dushan the Mighty who ruled from 1331 to 1355. After the Battle of Kossovo in 1389, in which the Turks defeated the Serbs, the Serbian state began to decline and in 1459 it was completely dismembered by the Turks. The loss of independence and freedom meant the beginning of a long struggle to regain them, first for the Serbs and then for all Yugoslavs. The milestones of this struggle are the First /1804/ and the Second /1815/ Uprisings, the Balkan Wars /1912-1913/ and World War I, at the end of which the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, comprising most of the area populated by the Yugoslavs, was established. The name of the kingdom was changed into the Kingdom of Yugoslavia in 1929.

When the communists took over at the end of World War II, they gave the present name to the country /Federated People's Republic of Yugoslavia/. At the end of this war those Yugoslav lands which had been ruled by Italy between the two World Wars were added to the country and so today Yugoslavia comprises almost the entire area predominantly populated by either Serbs, Croats or Slovenes.

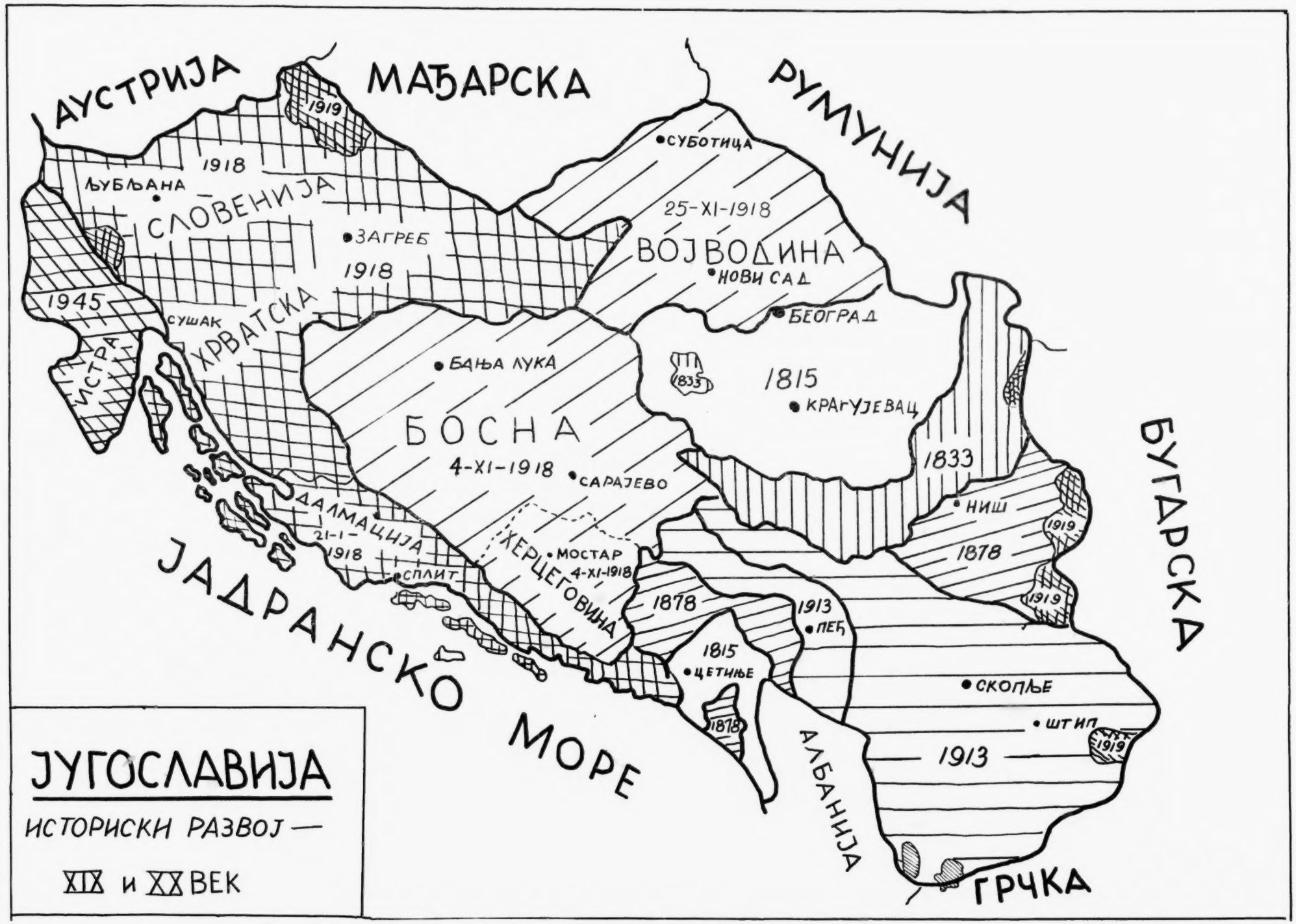
АУСТРИЈА
МАЂАРСКА
РУМУНИЈА
БУГАРСКА
ЈАДРАНСКО МОРЕ
АЛБАНИЈА
ГРЧКА
СЛОВЕНИЈА
ЉУБЉАНА
ЗАГРЕБ
1918
1919
1945
ИСТРА
СУШАК
ХРВАТСКА
ДАЛМАЦИЈА
21-I-1918
СПЛИТ
СУБОТИЦА
25-XI-1918
ВОЈВОДИНА
НОВИ САД
БЕОГРАД
1815
1833
КРАГУЈЕВАЦ
БАЊА ЛУКА
БОСНА
4-XI-1918
САРАЈЕВО
ХЕРЦЕГОВИНА
МОСТАР
4-XI-1918
1878
НИШ
1913
ПЕЋ
ЦЕТИЊЕ
СКОПЉЕ
ШТИП
ЈУГОСЛАВИЈА
ИСТОРИСКИ РАЗВОЈ —
XIX и XX ВЕК

The country is administratively divided into six people's republics: Serbia, Croatia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, Macedonia and Montenegro. Within the People's Republic of Serbia are located the Autonomous Province of Vojvodina and the Autonomous District of Kosovo-Metohija. The republics have a cultural and economic autonomy, but political power is completely in the hands of the League of Communists of Yugoslavia.

The Serbs, Croats, Slovenes and Macedonians make up 90% of the population of Yugoslavia. The remaining 10% is composed chiefly of Hungarians, Albanians, Rumanians and Italians.

The greater part of the population has always been engaged in farming. In spite of all efforts on the part of the present communist regime to industrialize the country, over 70% of the population is still on the farms. All South Slavs love their land and respect private property. This love and respect has forced the government to relax its efforts to collectivize farm lands. Farming still represents the biggest single item in national income. Although before the Second World War Yugoslavia exported foods, after the war it has not succeeded in being selfsustaining in that regard.

Yugoslavia is rich in timber and the forests supply about one third of the country's exports.

The country has great mineral resources. There are rich deposits of iron, lignite, copper, lead, zinc, chrome, antimony, bauxite, magnesium, manganese and molybdenum.

Due to the natural beauties, historical monuments and works of art,

СРЕДЊА ЕВРОПА 1914 г.

СРЕДЊА ЕВРОПА 1920 г.

СРЕДЊА ЕВРОПА 1939 г.

СРЕДЊА ЕВРОПА 1956 г.

tourism is well developed and contributes a great portion to the national income.

In Yugoslavia a patriarchal society has survived to a far greater extent than in Western Europe. The concept of kinship is very elaborate.

National costumes are also very elaborate and picturesque.

Masters in handicraft are noted for their great skill.

Folk literature is abundant and highly esteemed by foreign scholars.

As in all other Balkan states, bread is the basic food.

Favorite drinks are wine and "slivowitz."

II - PRONUNCIATION LESSONS

What they are, what they are for, and how to use them.

What they are

The following are the materials issued to you in connection with the Pronunciation Lessons.

a. A book containing all the printed materials you will need /Serbo-Croatian Basic Course, Vol. I, Lessons 1-16/.

b. A set of phonograph records containing all sixteen lessons. These recordings are the most important part of each lesson.

What they are for

A language is first of all an infinite series of vocal noises. To understand it well, you have to learn to distinguish from all those noises the same patterns distinguished by the native, and you have to learn to do it easily without keeping your mind on it. The best way to acquire that ease and speed in hearing the sounds accurately is to learn to reproduce them accurately. Your main job here is to reach the point where you can carry on a conversation in Serbo-Croatian in such a way that a native Serb or Croat can follow what you're saying without being distracted by the queer way in which you say it. The primary purpose of these lessons is to give you wide and realistic practice material for learning the pronunciation of all the sounds and combinations of sounds that occur in the Serbo-Croatian language.

Another purpose of these lessons is to give you the most useful

practice possible in Serbo-Croatian word patterns by providing you with these patterns and then actually making you handle them, change them, and make them work, just as if you were pushing and pulling and manipulating the parts of a machine.

These pronunciation lessons are the foundation of a magnificent structure that you are expected to build within the next eleven months. The better you learn these lessons, the firmer the structure will be.

How to use them

When a dialogue is presented in class for the first time, your instructor will use objects and gestures to help you understand the meaning of what he is saying. Most of the time you will be able to understand immediately, but should you need more clarification you can turn to the English translations in your book.

Your book contains both an idiomatic and a literal English translation of the first dialogue of each lesson. The purpose of the literal translation is to show the differences between the Serbo-Croatian and English speech patterns. Do not look at either the Serbo-Croatian text or the English translations while the new lesson is being introduced and drilled because that will distract you and keep you from listening to your instructor's pronunciation as carefully as you should in class and on the records, and it would keep you from imitating his pronunciation correctly. In any case the text is of relatively minor importance. The real language is the spoken language, and consequently the recordings are the most important materials for your use.

Each lesson of the Pronunciation Phase is recorded on six spirals. The sequence of spirals on the records is as follows:

Spiral 1: Dialogue spoken at normal speed.

Spiral 2: Repetition of the dialogue spoken at normal speed, but with a pause after each utterance. During the pause, repeat the utterance in a loud voice. DON'T WHISPER OR MUMBLE.

Spiral 3: Recombination dialogue, spoken at normal speed, consisting of words and phrases of the dialogue and of preceding dialogues.

Spiral 4: One or more short paragraphs, spoken at normal speed, containing the same elements as in Spirals 1, 2, and 3.

Spiral 5: A number of questions, spoken at normal speed, based on the dialogue, the recombination dialogue, and the paragraphs. There is a pause after each question. During the pause you are to answer with a complete statement. Speak in a loud voice. DON'T WHISPER OR MUMBLE.

Spiral 6: A number of oral drill blocks illustrating the kinds of manipulation of words and phrases you must practice in order to acquire fluency in Serbo-Croatian. The exercises are samples of the type of drills you will have in class.

Your main objective for each lesson is to memorize what is spoken in Spirals 1 and 2 so that you can recite the dialogue easily and fluently and to drill on the dialogue so that you can use any part of it without hesitation where it fits in a conversation. Your grades for

the first few weeks are based mainly on your ability to recite these dialogues by heart in class, with the visual cues as your only aid. So you should master thoroughly every spiral in this set of records.

In preparing an assignment, the following steps are recommended as the best procedure:

1. Listen twice to Spiral 1 of the dialogue assigned for the next day. Don't refer to your book.

2. Listen to and repeat Spiral 2 of the preceding day's dialogue once. Consult the visual cues if you need to, though this should not be necessary.

3. Listen once to Spiral 1 of the assigned dialogue. Use the visual cues as an aid.

4. Listen once to Spirals 3 and 4 of the preceding lesson. Use the visual cues as an aid.

5. Listen to Spiral 1 of the assigned dialogue until you can understand every utterance as it is being spoken. Use the visual cues as an aid.

6. Listen to and repeat Spiral 2 of the assigned dialogue twice.

7. Listen twice to Spiral 3 of the assigned lesson. Use the visual cues as an aid.

8. Listen to and repeat Spiral 2 of the assigned dialogue.

9. Listen once to Spirals 3 and 4 of the assigned lesson.

10. Repeat step 8.

11. Listen to and answer the questions on Spiral 5 of the assigned lesson twice.

12. Try to speak all the assigned dialogue corresponding to Spirals 1 and 2. If you get stuck, check that particular utterance in the visual cues or the translations before you go on. If you still cannot remember, listen to and repeat Spiral 2. Try to say each utterance as fast as it is spoken on the record and with as much naturalness. Use the visual cues to help you remember the sequence of the utterances of the dialogue.

13. Listen to the oral drill blocks on Spiral 6 of the assigned lesson until you can understand every utterance as it is being spoken.

14. Repeat Step 12.

15. Repeat Step 9.

16. Repeat Step 12.

17. Listen to and answer the questions on Spiral 5 of the assigned lesson.

18. Listen to and repeat the oral drill blocks on Spiral 6 of the assigned lesson until you can say each block as fast as it is spoken on the record.

19. Repeat Step 12 until you can recite the dialogue easily and fluently.

20. The next morning, just before going to class, repeat Step 12.

USE THESE STEPS AS A CHECKLIST:

The procedure suggested above is considered minimum preparation. It can be accomplished in less than the time you are expected to study outside of class hours. If you want to do better, and consequently

spend more time in preparation, the first thing you should do is to expand on the review of preceding dialogues, especially Spiral 2. The next thing is to increase the number of times you practice Spirals 3, 4, and 6 of the assigned lesson. Your best bet on weekends is to practice Spirals 3, 4, and 6 of all the dialogues you've had, but not to the point of keeping you from relaxing and getting your mind off your Serbo-Croatian. If you've studied the way you're supposed to, you owe it to yourself and to the Army to relax.

Nothing has been said about the hours when you should accomplish the suggested home preparation because individual circumstances vary so widely. It is worthwhile, however, to point out that if you can do at least 30 minutes of your studying before dinner, you're better off. The best thing is to take a 30-minute break after your last class, then study for at least 30 minutes, then eat dinner and relax for a short time afterward, and finally go back to finish your assignment.

It's always a temptation to think that you could learn just as much and do it more pleasantly by studying with a friend. Don't you believe it. Unless you and your friend have the willpower of a Puritan minister, and unless one of you is an experienced language teacher and has a native Serbo-Croatian pronunciation, avoid trying to study together for more than thirty minutes a day.

However, it can be rewarding to study together for about half an hour a day if you limit your joint study to two specific things and only those two:

1. Dividing between the two of you the roles in the dialogues and trying to recite the dialogue without hesitation. This applies to both the next day's dialogue and to any preceding one.

2. Trying to adapt the dialogues you have had to a little conversation between the two of you without attempting to say anything not specifically included in the lessons you've had.

The most important point to keep in mind during these first few weeks - and it remains important during the entire course - is this: Hurry up and make your first five thousand mistakes, and be sure to get as much profit from them as possible. The fastest way to learn a language is to make plenty of mistakes at the start, provided you're made aware of each mistake at once and then correct it. So don't be timid and embarrassed about your mistakes. Everybody expects them, and you need to make them. If you wait to say anything in Serbo-Croatian until you're absolutely sure you can say it just right, you'll never say anything. Throw yourself into this practice with enthusiasm and you'll come out OK. Never feel any embarrassment when your instructor corrects you.

There is no short cut to language learning. The materials and training aids given you are intended to make the process of acquiring Serbo-Croatian as easy and effective as possible. Now it all depends on YOU. If you do your part well, follow instructions, and don't get easily discouraged, you will succeed, and before long you will be speaking Serbo-Croatian.

FIRST LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Good day.

2 - Good day.

3 - I am John Petrovich. Who are you?

4 - I am Mark Filipovich.

5 - I am teacher; what are you?

6 - I am student.

7- And what is he?

8 - Also he is student.

9 - He and I are teachers. What are you and he?

10- We are students.

11- And what are he and he?

12- Also they are students.

13- He is officer, and what are you?

14- I am noncommissioned officer.

15- You are noncommissioned officer, and what is he?

16- He is private.

17- Milan and Branko are officers, and what are you and he?

18- We are noncommissioned officers.

19- You are noncommissioned officer, and what are they?

20- They are privates.

21. Thanks. Goodbye.

22- Goodbye.

FIRST LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Good day!

2 - Good day!

3 - I am John Petrovich. Who are you?

4 - I am Mark Filipovich.

5 - I am a teacher. What are you?

6 - I am a student.

7 - And what is he?

8 - He, too, is a student.

9 - He and I are teachers. What are you and he?

10- We are students.

11- And what are he and he?

12- They, too, are students.

13- He is an officer, and what are you?

14- I am a noncommissioned officer.

15- You are a noncommissioned officer, and what is he?

16- He is a private.

17- Milan and Branko are officers, and what are you and he?

18- We are noncommissioned officers.

19- You are a noncommissioned officer, and what are they?

20- They are privates.

21- Thank you. Goodbye.

22- Goodbye.

ПРВА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Дȍбар дȃн!

2 – Дȍбар дȃн!

3 – Ја̑ сам Јȍван Пȅтровић. Кȍ сте ви̑?

4 – Ја̑ сам Ма̑рко Филѝповић.

5 – Ја̑ сам на̏ставник; шта̏ сте ви̑?

6 – Ја̑ сам у̏ченик.

7 – А шта̏ је ȏн?

8 – И ȏн је у̏ченик.

9 – Ȏн и ја̑ смо на̏ставници. Шта̏ сте ви̑ и ȏн?

10– Ми̑ смо у̏ченици.

11– А шта̏ су ȏн и ȏн?

12– И ȍни су у̏ченици.

13– Ȏн је офѝцир, а шта̏ сте ви̑?

14– Ја̑ сам по̏дофицир.

15– Ви̑ сте по̏дофицир, а шта̏ је ȏн?

16– Ȏн је бо̏рац.

17– Мѝлан и Бра̀нко су офицѝри, а шта̏ сте ви̑ и ȏн?

18– Ми̑ смо по̏дофицири.

19– Ви̑ сте по̏дофицир, а шта̏ су ȍни?

20– ȍни су бо̏рци.

21– Хва̏ла. Збо̏гом.

22– Збо̏гом.

1-2
3-4
I'M J. T.
?
YOU
I'M M.
5-6
I
I'M
I'M
?
7-8
?
9-10
WE ARE
?
11-12
?
13-14
I'M N.C.O
?
15-16
N.C.O.
?
PVT
17-18
МИЛАН
БРАНКО
N.C.O.
?
19-20
?
PVTS
21-22

SECOND LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

<u>Literal translation</u>

1 - Good morning.

2 - Good morning.

3 - Who is soldier?

4 - We are soldiers.

5 - Whether am I private first class?

6 - No, you are not private first class but sergeant.

7 - Whether are you sergeant first class?

8 - No, I am not sergeant first class.

9 - Whether is he master sergeant?

10- No, he is not master sergeant, but corporal.

11- Whether are you and I privates first class?

12- No, you and I are not privates first class.

13- Whether are you and he sergeants?

14- No, he and I are not sergeants.

15- Whether are he and I master sergeants?

16- No, you and he are not master sergeants.

17- Whether are Milan and Branko master sergeants?

18- No, Milan and Branko are not master sergeants.

19- Good. What is this, and what is that?

20- That is dictionary, and this is notebook.

21- What is this, and what is that /over there/?

22- That is pen, and that /over there/ is pencil.

23- That is enough. Goodbye.

24- Goodbye.

SECOND LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Good morning.

2 - Good morning.

3 - Who is a soldier?

4 - We are soldiers.

5 - Am I a private first class?

6 - No, you are not a private first class but a sergeant.

7 - Are you a sergeant first class?

8 - No,I am not a sergeant first class.

9 - Is he a master sergeant?

10- No, he is not a master sergeant, but a corporal.

11- Are you and I privates first class?

12- No, you and I are not privates first class.

13- Are you and he sergeants?

14- No, he and I are not sergeants.

15- Are he and I master sergeants?

16- No, you and he are not master sergeants.

17- Are Milan and Branko master sergeants?

18- No. Milan and Branko aren't master sergeants.

19- O.K. What's this and what's that?

20- That's a dictionary, and this is a notebook.

21- What's this and what's that over there?

22- That's a pen and that over there is a pencil.

23- That's enough. Goodbye.

24- Goodbye.

ДРУГА ЛЕКЦИЈА
ПРВИ ДЕО
ДИЈАЛОГ БРОЈ 1
(Прва и друга спирала)

1 – Дȍбро јȕтро!

2 – Дȍбро јȕтро!

3 – Кȍ је вȍјнӣк?

4 – Мӣ смо војни́ци.

5 – Да̏ ли сам ја̑ ра́зводнӣк?

6 – Нѐ, вӣ ни́сте ра́зводнӣк, нѐго млА̏ђи вȍдник.

7 – Да̏ ли сте вӣ вȍдник?

8 – Нѐ, ја ни́сам вȍдник.

9 – Да̏ ли је ȏн ста̀рији вȍдник?

10– Нѐ, ȏн нѝје ста̀рији вȍдник, нѐго десѐтӣр.

11– Да̏ ли смо вӣ и ја̑ ра́зводнӣци?

12– Нѐ, вӣ и ја̑ ни́смо ра́зводнӣци.

13– Да̏ ли сте вӣ и ȏн млА̏ђи вȍдници?

14– Нѐ, ȏн и ја̑ ни́смо млА̏ђи вȍдници.

15– Да̏ ли смо ȏн и ја̑ ста̀рији вȍдници?

16– Нѐ, вӣ и ȏн ни́сте ста̀рији вȍдници.

17– Да̏ ли су Мѝлан и Бра̀нко ста̀рији вȍдници?

18– Нѐ, Мѝлан и Бра̀нко ни́су ста̀рији вȍдници.

19– Дȍбро. Шта̏ је ȍвō, а шта̏ је тȍ?

20– Тȍ је рȍчник, а ȍвō је бѐлежница.

21– Шта̏ је ȍвō, а шта̏ је ȍнō?

22– Тȍ је пѐро, а ȍнō је ȍловка.

23– Тȍ је дȍста. Збȍгом.

24– Збȍгом.

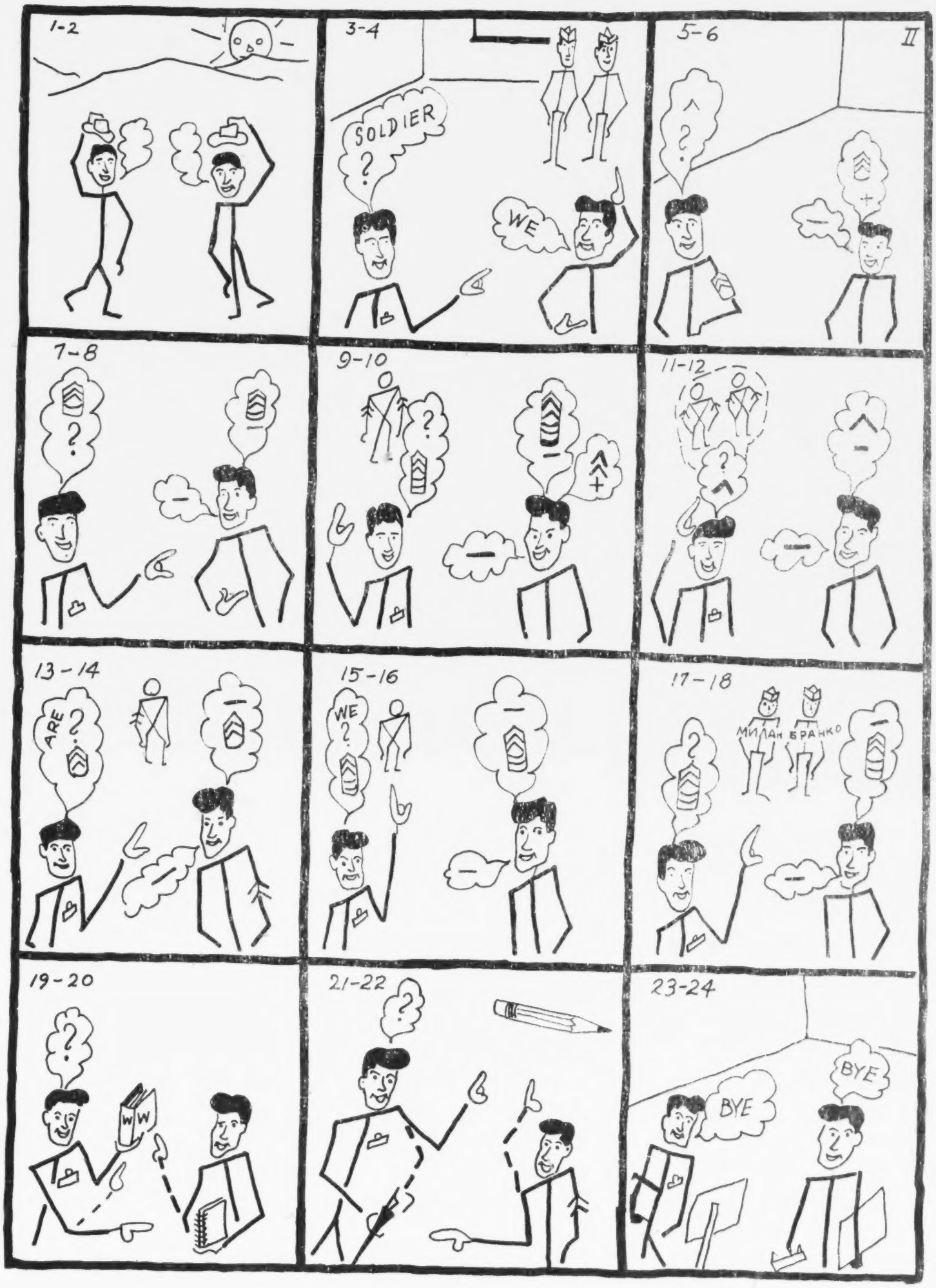
1-2
3-4
SOLDIER ?
WE
5-6
II
7-8
9-10
11-12
13-14
ARE ?
15-16
WE ?
17-18
МИЛАН
БРАНКО
19-20
WW
21-22
23-24
BYE
BYE

ДРУГА ЛЕКЦИЈА - SECOND LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Дȍбро јȕтро!
2 - Дȍбро јȕтро!
3 - Да̏ ли сам ја̂ на́ставник?
4 - Да̏, ви̂ сте на́ставник.
5 - А шта̏ је ȏн?
6 - Ȍн је ȕченик.
7 - Ко̏ је мла̏ђи во̏дник, а ко̏ је ста̀рији во̏дник?
8 - Ȏн је ста̀рији во̏дник, а ја̂ сам мла̏ђи во̏дник.
9 - Да̏ ли је Ма̂рко Фили́повић офѝцир?
10- Не̏, Ма̂рко Фили́повић нѝје офѝцир не̏го по̏дофицир.
11- Да̏ ли је Јо̀ван Пе̏тровић ра́зводнӣк?
12- Не̏, Јо̀ван Пе̏тровић нѝје ра́зводнӣк не̏го десѐта̄р.
13- Шта̏ је бо́рац?
14- Бо́рац је во̀јник.
15- Шта̏ је по̏дофицир?
16- И ȏн је во̀јник.
17- А шта̏ је офѝцӣр.
18- И офѝцӣр је во̀јнӣк.
19- Шта̏ су бо́рци, по̏дофицири и офици́рӣ?
20- Бо́рци, по̏дофицири и офици́рӣ су војни́ци.
21- Да̏ ли су на́ставници војни́ци?
22- Не̏, на́ставници ни́су војни́ци.
23- Да̏ ли је ȍво̄ ре̏чник?
24- Да̏, то̂ је ре̏чник.
25- Да̏ ли је и ȍво̄ ре̏чник?
26- Не̏, то̂ нѝје ре̏чник не̏го бѐлежница.
27- Да̏ ли је ȍно̄ пѐро?
28- Да̏, ȍно̄ је пѐро.
29- Да̏ ли је и ȍво̄ пѐро?
30- Не̏, то̂ нѝје пѐро не̏го ȍловка.
31- То̂ је до̏ста. Збо̏гом.
32- Хва́ла. Збо̏гом.

1-2
3-4
5-6
7-8
II2
9-10
M. ФИЛИПОВИЋ
N.C.O.
11-12
J.Π
13-14
15-16
N.C.O.
17-18
19-20
21-22
23-24
25-26
27-28
29-30
31-32
BYE
BYE

ДРУГА ЛЕКЦИЈА - SECOND LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала -Fourth spiral)

Дȍбро јȕтро. Ја̂ сам на́ставник. Ви̂ ни́сте на́ставник не̏го ȕченик. Јȍван Пе̏тровић је ȕченик. И Ма̂рко Фили́повић је ȕченик. Јȍван Пе̏тровић је десѐтāр. Ма̂рко Фили́повић је мла̏ђи во̏дник. Ȍнӣ су по̏дофицири. Бо́рци, по̏дофицири и офици́ри су војни́ци. Десѐтāр, мла̏ђи во̏дник, во̏дник и ста̀рији во̏дник су по̏дофицири. На́ставник нѝје офѝцӣр. На́ставници ни́су војни́ци. Ȍвō је ре̏чник. Тȏ је бѐлежница. Ȍнō је пѐро. Тȏ је до̏ста. Хва́ла. Збо̏гом.

ДРУГА ЛЕКЦИЈА - SECOND LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on Reader and Dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Ко̏ сам ја̂?

2 - Да̏ ли сам ја̂ ȕченик?

3 - Да̏ ли сам ја̂ офѝцӣр?

4 - Да̏ ли је ȏн во̀јник?

5 - Да̏ ли су ȍнӣ по̏дофицири?

6 - Да̏ ли су на́ставници офици́рӣ?

7 - Шта̏ је Јȍван Пе̏тровић?

8 - Шта̏ је Ма̂рко Фили́повић?

9 - Шта̏ су Јȍван Пе̏тровић и Ма̂рко Фили́повић?

10- Шта̏ су бо́рац, ра́зводник, десѐтāр, мла̏ђи во̏дник, во̏дник и ста̀рији во̏дник?

11- Шта̏ су по̏дофицири и офици́рӣ?

12- Шта̏ је ȍвō?

13- Шта̏ је о̀но̄?

14- Да̏ ли су на́ставници војни́ци?

15- Ко̏ је офѝцир, а ко̀ је по̏дофицир?

16- Да̏ ли је ста̀рији во̏дник офѝцир?

17- Да̏ ли је ра́зводнӣк по̏дофицир?

18- Да̏ ли је десѐта̄р по̏дофицир?

19- Да̏ ли су десета́ри по̏дофицири?

20- Шта̀ су офици́рӣ, по̏дофицири и бо́рци?

21- Да̏ ли је о̀во̄ о̀ловка?

22- Да̏ ли је о̀во̄ пѐро?

23- Да̏ ли је о̀но̄ ре̏чник?

24- Да̏ ли је о̀но̄ бѐлежница?

ДРУГА ЛЕКЦИЈА - SECOND LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Шта̏ сам ја̂?
Ви̂ сте у̏ченик.
Шта̏ сте ви̂?
Ја̂ сам у̏ченик.
А шта̏ је о̂н?
И о̂н је у̏ченик.
Шта̏ смо ви̂ и ја̂?
Ми̂ смо у̏ченици, or: Ви̂ и ја̂ смо у̏ченици.
Шта̏ смо о̂н и ја̂?
Ви̂ и о̂н сте у̏ченици, or : Ви̂ сте у̏ченици.
Шта̏ сте ви̂ и о̂н?
О̂н и ја̂ смо у̏ченици, or : Ми̂ смо у̏ченици.
А шта̏ су о̀нӣ?
И о̀нӣ су у̏ченици.
А шта̏ су Мѝлан и Бра̀нко?
Мѝлан и Бра̀нко су у̏ченици, or: О̀нӣ су у̏ченици.

For further practice:

a - Replace the noun "у̏ченик" with "на́ставник", "офѝцӣр", "по̏д-официр", "бо́рац", "ра́зводнӣк", "во̏дник", "мла̏ђи во̏дник" and "ста̀ри̇ји во̏дник."

b - Distribute to the students tags with the ranks mentioned under a/ and ask questions on the same patterns.

2 - Да̏ ли сам ја̂ на́ставник?
Не̏. Ви̂ ни́сте на́ставник.
Да̏ ли сте ви̂ на́ставник?
Не̏. Ја̂ ни́сам на́ставник.
Да̏ ли је о̂н на́ставник?
Не̏. О̂н нѝје на́ставник.
Да̏ ли смо ви̂ и ја̂ на́ставници?
Не̏. Ми̂ ни́смо на́ставници, or : Ви̂ и ја̂ ни́смо на́ставници.
Да̏ ли смо о̂н и ја̂ на́ставници?
Не̏. Ви̂ и о̂н ни́сте на́ставници, or : Не̏. Ви̂ ни́сте на́ставници.
Да̏ ли сте ви̂ и о̂н на́ставници?
Не̏. О̂н и ја̂ ни́смо на́ставници, or : Не̏. Ми̂ ни́смо на́ставници.
Да̏ ли су о̀нӣ на́ставници?
Не̏. О̀нӣ ни́су на́ставници.
Да̏ ли су Мѝлан и Бра̀нко на́ставници?
Не̏. Мѝлан и Бра̀нко ни́су на́ставници, or : Не̏. О̀нӣ ни́су на́ставници.

For further practice follow the procedure described under 1/.

3 - Кȍ је на́ставник?
Вȋ сте на́ставник.
Кȍ је ȕченик?
Јȃ сам ȕченик.

For further practice distribute to the students tags with the ranks mentioned under 1a/ and ask questions using "Ко?"

4 - Штȁ је ȍвō?
Тȏ је рȅчник.
Штȁ је тȏ?
Ȍвō је бȅлежница.
Штȁ је ȍнō?
Ȍнō је пȅро.

For further practice exchange the places of the objects.

THIRD LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Hello. How are /you/?

2 - Thanks. Well /we/ are.

3 - What are you?

4 - I am second lieutenant.

5 - Whether is also he second lieutenant?

6 - No, he is not second lieutenant but first lieutenant.

7 - Who is captain?

8 - He is captain.

9 - What like is that dictionary?

10- This dictionary is good.

11- What like is that book?

12- This book is good.

13- And what like is that pen?

14- This pen is good.

15- What like are those dictionaries?

16- These dictionaries are good.

17- What like are those books?

18- These books are good.

19- What like are those pens?

20- These pens are good.

21- And what like is that notebook?

22- This notebook is good.

23- So long.

24- So long.

THIRD LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Hello. How are you?

2 - Thanks. We're well.

3 - What are you?

4 - I am a second lieutenant.

5 - Is he, too, a second lieutenant?

6 - No, he's not a second lieutenant, but a first lieutenant.

7 - Who's a captain?

8 - He's a captain.

9 - What's that dictionary like?

10- This dictionary is good.

11- What's that book like?

12- This book is good.

13- And what's that pen like?

14- This pen is good.

15- What are those dictionaries like?

16- These dictionaries are good.

17- What are those books like?

18- These books are good.

19- What are those pens like?

20- These pens are good.

21- And what is that notebook like?

22- This notebook is good.

23- So long.

24- So long.

ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 - Здра̏во. Ка̏ко сте?

2 - Хва́ла. До̀бро смо.

3 - Шта̂ сте ви̂?

4 - Ја̂ сам по̏тпоручник.

5 - Да̏ ли је и о̂н по̏тпоручник?

6 - Не̏, о̂н нѝје по̏тпоручник не̏го по̏ручник.

7 - Ко̏ је капѐта̄н?

8 - О̂н је капѐта̄н.

9 - Ка̀кав је та̂ј ре̏чник?

10- О̀ва̄ј ре̏чник је до̏бар.

11- Ка̀ква је та̂ књи̏га?

12- О̀ва̄ књи̏га је до̀бра.

13- А ка̀кво је то̂ пѐро?

14- О̀во̄ пѐро је до̀бро.

15- Ка̀кви су ти̂ ре̏чници?

16- О̀вӣ ре̏чници су до̏бри.

17- Ка̀кве су те̂ књи̏ге?

18- О̀ве̄ књи̏ге су до̏бре.

19- Ка̀ква су та̂ пѐра?

20- О̀ва̄ пѐра су до̏бра.

21- А ка̀ква је та̂ бѐлежница?

22- О̀ва̄ бѐлежница је до̀бра.

23- Довиђе́ња.

24- Довиђе́ња.

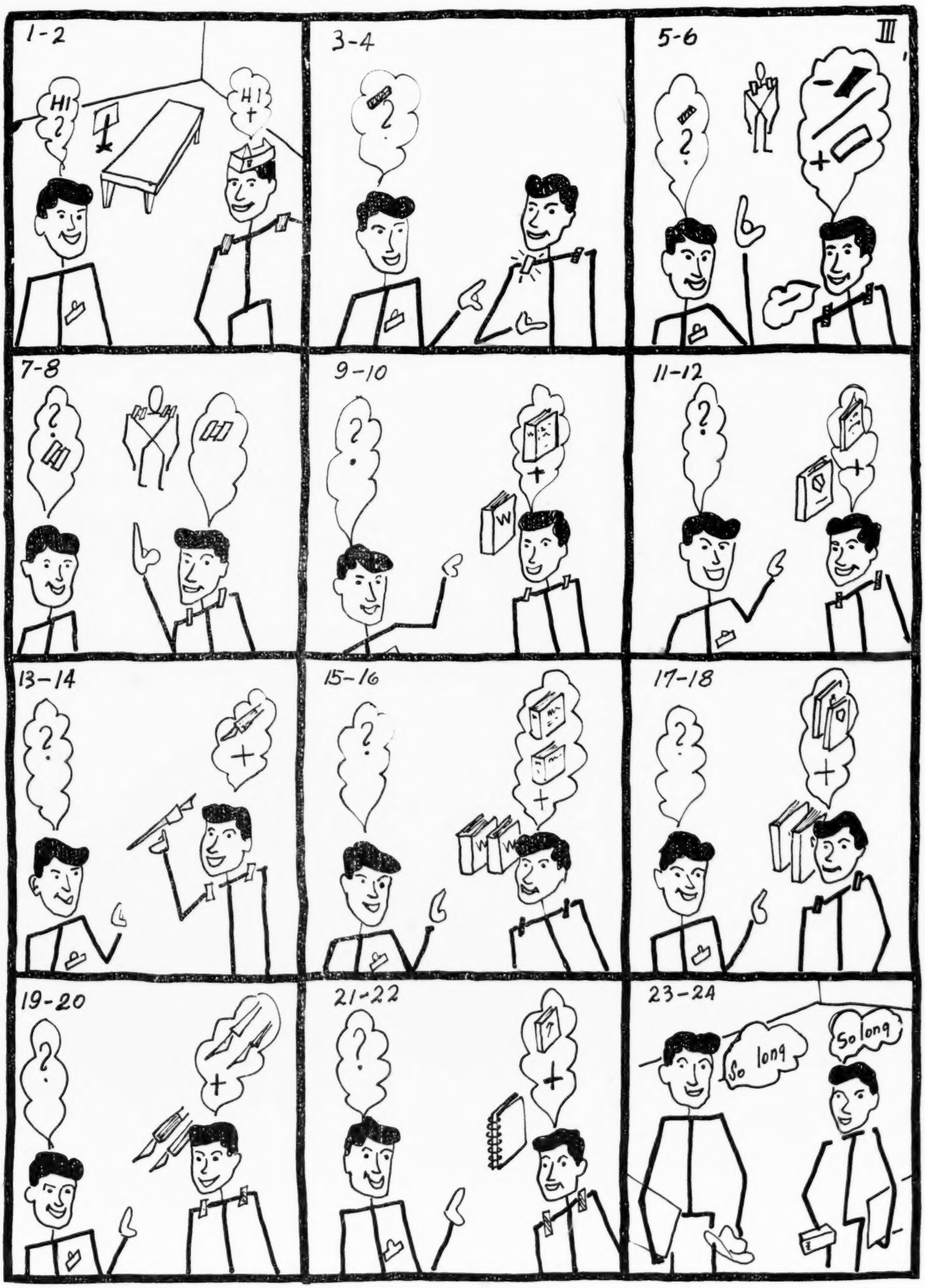
1-2
HI
HI
3-4
5-6
III
7-8
9-10
11-12
13-14
15-16
17-18
19-20
21-22
23-24
So long
So long

ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА - THIRD LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Здра̏во. Ка̏ко сте?
2 - Хва́ла. До̀бро смо.
3 - А ка̏ко сте ви̏?
4 - И ја̂ сам до̀бро. Хва́ла.
5 - Шта̏ су о̂н и о̂н?
6 - О̂н је по̏ручник, а о̂н је по̏тпоручник.
7 - Шта̏ су по̏тпоручник, по̏ручник и капѐта̄н?
8 - По̏тпоручник, по̏ручник и капѐта̄н су офици́ри̏.
9 - Шта̏ су десѐта̄р и капѐта̄н?
10- Десѐта̄р и капѐта̄н су војни́ци.
11- Шта̏ су бо́рац, во̀дник и по̏ручник?
12- Бо́рац, во̀дник и по̏ручник су војни́ци.
13- Ка̀кав је та̂ј ре̏чник?
14- О̀ва̄ј ре̏чник је до̏бар.
15- Ка̀ква је та̂ кни̏га, а ка̀ква је та̂ о̀ловка?
16- О̀ва̄ кни̏га је до̀бра, а и ова̄ о̀ловка је до̀бра.
17- Ка̀кво је то̂ пѐро?
18- О̀во̄ пѐро је до̀бро.
19- Ка̀кви су ти̂ ре̏чници?
20- О̀ви̏ ре̏чници ни́су до̏бри.
21- Ка̀кве су те̂ бѐлешнице и те̂ кни̏ге?
22- О̀ве̄ бѐлешнице и о̀ве̄ кни̏ге су до̏бре.
23- Ка̀ква су та̂ пѐра?
24- О̀ва̄ пѐра ни́су до̏бра.
25- Да̂ ли је о̀ва̄ј ре̏чник до̏бар?
26- Не̂, та̂ј ре̏чник нѝје до̏бар.
27- Да̂ ли је о̀ва̄ бѐлешница до̀бра?
28- Не̂, та̂ бѐлешница нѝје до̀бра.
29- Да̂ ли је о̀во̄ пѐро до̀бро?
30- Да̂, то̂ пѐро је до̀бро.
31- Довиђе́ња.
32- Довиђе́ња.

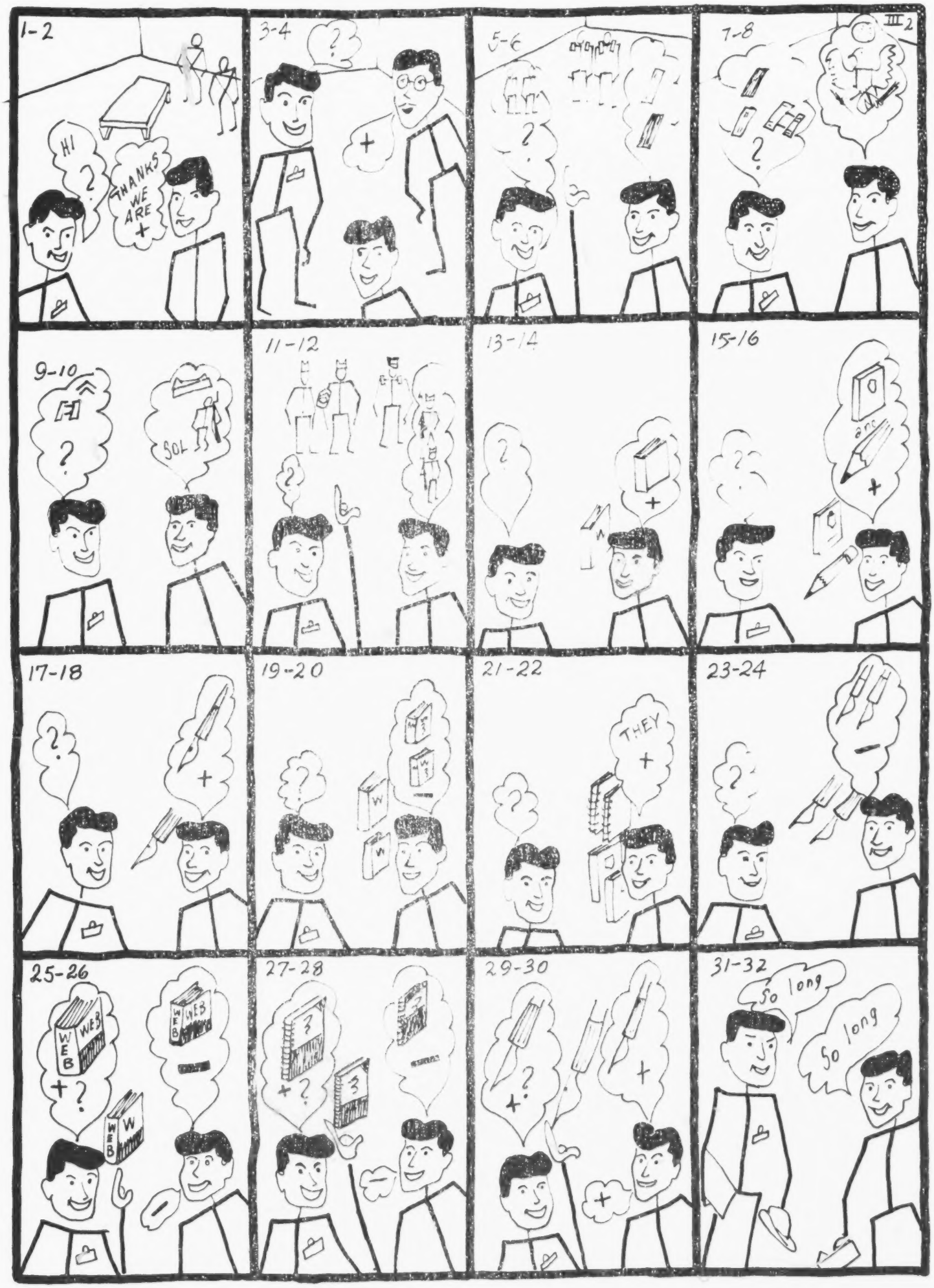
1-2
HI
THANKS WE ARE
3-4
5-6
7-8
9-10
SOL
11-12
13-14
15-16
17-18
19-20
21-22
THEY
23-24
25-26
WEB
27-28
29-30
31-32
So long
So long

ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА - THIRD LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Здра̏во. Ка̏ко сте? Хва́ла, до̀бро смо. А ка̏ко сте ви̂? И ја̂ сам до̀бро. Хва́ла.

По̏тпоручник је офѝцир. По̏ручник је офѝцир. И капѐта̄н је офѝцир. По̏тпоручник, по̏ручник и капѐтан су офѝцири̂.

Бо́рац је во̀јник. И десѐта̄р је во̀јник. И по̏ручник је во̀јник. Ра́водник, ста̀рији во̏дник и капѐтан су војни̂ци. На́ставник није офѝцир.

О̀ви̂ у̏ченици су до̀бри. Ре̏чници ни́су до̀бри. Књи̏ге и о̀ловке су до̀бре. И бѐлежнице су до̀бре. Пѐра ни́су до̀бра. Довиђе́ња.

ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА - THIRD LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Ка̏ко сте?

2 - Ка̏ко је о̄н?

3 - Шта̏ је по̏тпоручник?

4 - Шта̏ је по̏ручник, а шта̏ је капѐта̄н?

5 - Шта̏ су по̏тпоручник, по̏ручник и капѐта̄н?

6 - Шта̏ је бо́рац?

7 - Шта̏ је во̏дник, а шта̏ је десѐта̄р?

8 - Шта̏ је по̏ручник?

9 - Шта̏ су ра́водник, ста̀рији во̏дник и капѐта̄н?

10- Ка̀кав сте ви̂ у̏ченик?

11- А ка̀кви су у̏ченици о̀ни̂?

12- Ка̀кви су ре̏чници?

13- Ка̀кве су књи̏ге и о̀ловке?

14- А ка̀кве су бѐлежнице?

15- Ка̀ква су пѐра?

16- Ко̏ је капѐта̄н, а ко̏ је десѐта̄р?

17- Ко̏ је офѝцӣр, а ко̏ је по̏дофицир?

18- Ко̏ је на́ставник, а ко̏ је у̏ченик?

19- Ка̀кав је о̀ва̄ј ре̏чник?

20- Ка̀ква је о̀ва̄ бѐлежница?

21- Ка̀кво је о̀во̄ пѐро?

ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА - THIRD LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Ка̀кав је о̀вај ре̏чник?
Та̂ј ре̏чник је до̏бар.
А ка̀кав је о̀нај ре̏чник?
И о̀нај ре̏чник је до̏бар.
Ка̀кви су о̀ви̂ ре̏чници?
Ти̂ ре̏чници су до̏бри.
А ка̀кви су о̀ни̂ ре̏чници?
И о̀ни̂ ре̏чници су до̏бри.

2 - Ка̀ква је о̀ва̂ о̀ловка?
Та̂ о̀ловка је до̀бра.
Ка̀ква је о̀на̂ о̀ловка?
Она̂ о̀ловка је до̀бра.
Ка̀кве су о̀во̂ о̀ловке?
Те̂ о̀ловке су до̏бре.
А ка̀кве су о̀не̂ о̀ловке?
Оне̂ о̀ловке су до̏бре.

For further practice replace the word "о̀ловка" with "бѐлежница" and "књи̏га."

3 - Ка̀кво је о̀во̂ пѐро?
Те̂ пѐро је до̀бро.
А ка̀кво је о̀но̂ пѐро?
И о̀но̂ пѐро је до̀бро.
Ка̀ква су о̀ва̂ пѐра?
Та̂ пѐра су до̏бра.
Ка̀ква су о̀на̂ пѐра?
Она̂ пѐра су до̏бра.

4 - Ка̀кав сам ја̂ у̏ченик?
Ви̂ сте до̏бар у̏ченик.
Ка̀кав сте ви̂ у̏ченик?
Ја̂ сам до̏бар у̏ченик.
Ка̀кав је о̂н у̏ченик?
О̂н је до̏бар у̏ченик.
Ка̀кви смо у̏ченици ви̂ и ја̂?
Ви̂ и ја̂ смо до̏бри у̏ченици.
Ка̀кви смо у̏ченици о̂н и ја̂?
Ви̂ и о̂н сте до̏бри у̏ченици.
Ка̀кви сте у̏ченици ви̂ и о̂н?
О̂н и ја̂ смо до̏бри у̏ченици.
Ка̀кви су у̏ченици Бра̀нко и Мѝлан?
Бра̀нко и Мѝлан су до̏бри у̏ченици.

For further practice replace the word "ученик"with "потпоручник", "поручник", "капетан", "старији водник", "водник", "млађи водник", "десетар", "разводник", "војник", "борац", "официр", "подофицир" and "наставник."

FOURTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Good evening.

2 - Good evening.

3 - Whether are you colonel?

4 - No, I am not colonel but lieutenant colonel.

5 - Whether is also he lieutenant colonel?

6 - No. He is not lieutenant colonel but colonel.

7 - And who is major?

8 - He is major.

9 - In order. What is this and what is that?

10- That is hanger, and this is chair.

11- What is this, and what is that /over there/?

12- That is button, and that /over there/ is light.

13- How big is this, and how big is that /over there/ dictionary?

14- That dictionary is big, and that /over there/ dictionary is small.

15- How big is this book, and how big is that /over there/ book?

16- That book is big, and that /over there/ book is small.

17- How big is this pen, and how big is that /over there/ pen?

18- That pen is big, and that /over there/ pen is small.

19- How big are these dictionaries, and how big are those /over there/ dictionaries?

20- Those dictionaries are big,and those/over there/dictionaries are small.

21- How big are these books, and how big are those /over there/ books?

22- Those books are big, and those /over there/ books are small.

23- How big are these pens, and how big are those /over there/ pens?

24- Those pens are big, and those /over there/ pens are small.

FOURTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Good evening.

2 - Good evening.

3 - Are you a colonel?

4 - No. I'm not a colonel but a lieutenant colonel.

5 - Is he, too, a lieutenant colonel?

6 - No. He's not a lieutenant colonel but a colonel.

7 - And who is a major?

8 - He's a major.

9 - O.K. What's this and what's that?

10- That's a hanger and this is a chair.

11- What's this and what's that over there?

12- That's a button and that over there is a light.

13- How big is this dictionary and how big is that dictionary over there?

14- That dictionary is big and that dictionary over there is small.

15- How big is this book and how big is that book over there?

16- That book is big and that book over there is small.

17- How big is this pen and how big is that pen over there?

18- That pen is big and that pen over there is small.

19- How big are these dictionaries and how big are those dictionaries over there?

20- Those dictionaries are big and those dictionaries over there are small.

21- How big are these books and how big are those books over there?

22- Those books are big and those books over there are small.

23- How big are these pens and how big are those pens over there?

24- Those pens are big and those pens over there are small.

ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 - Добро вече.

2 - Добро вече.

3 - Да ли сте ви пуковник?

4 - Не. Ја нисам пуковник него потпуковник.

5 - Да ли је и он потпуковник?

6 - Не. Он није потпуковник него пуковник.

7 - А ко је мајор?

8 - Он је мајор.

9 - У реду. Шта је ово, а шта је то?

10- То је чивилук, а ово је столица.

11- Шта је ово, а шта је оно?

12- То је дугме, а оно је светло.

13- Колики је овај, а колики је онај речник?

14- Тај речник је велик, а онај речник је мали.

15- Колика је ова књига, а колика је она књига?

16- Та књига је велика, а она књига је мала.

17- Колико је ово перо, а колико је оно перо?

18- То перо је велико, а оно перо је мало.

19- Колики су ови речници, а колики су они речници?

20- Ти речници су велики, а они речници су мали.

21- Колике су ове књиге, а колике су оне књиге?

22- Те књиге су велике, а оне књиге су мале.

23- Колика су ова пера, а колика су она пера?

24- Та пера су велика, а она пера су мала.

1-2
3-4
5-6
7-8
9-10
O.K.
THAT
11-12
13-14
BIG
W
15-16
BIG
17-18
19-20
BIG
W
21-22
BIG
23-24
BIG

ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА

ДРУГИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

(Трећа спирала)

1 - Добро вече.
2 - Добро вече.
3 - Да ли сте ви мајор?
4 - Да. Ја сам мајор.
5 - Да ли је и он мајор?
6 - Не. Он није мајор него потпуковник.
7 - Ко је пуковник?
8 - Ви сте пуковник.
9 - Какав и колики је онај чивилук?
10- Онај чивилук је добар и велик.
11- Каква и колика је она књига?
12- Она књига је добра и велика.
13- Какво и колико је оно светло?
14- Оно светло је добро и велико.
15- Шта је ово, а шта је оно?
16- То је речник, а оно је столица.
17- Колики је речник, а колика је столица?
18- Речник је велик, а и столица је велика.
19- А шта је оно?
20- Оно је светло.
21- Колико је оно светло?
22- Оно светло је велико.
23- Да ли је чивилук мали?
24- Не. Чивилук није мали него велик.
25- Какви су чивилуци?
26- Чивилуци су добри.
27- Какве су књиге и столице?
28- Књиге и столице су добре.
29- Каква су светла?
30- Светла су добра.
31- А какви су наставници и ученици?
32- И наставници и ученици су добри.

1-2
3-4
5-6
7-8
IV-2
YOU
9-10
11-12
13-14
15-16
THIS
THAT
17-18
19-20
21-22
23-24
25-26
27-28
29-30
31-32

ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА - FOURTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Добро вече. Ви сте пукбник. Он није мајор него потпуковник. Ја сам мајор.

Чивилук је добар и велик. Књига је добра и мала. Светло је добро и велико. Речник није велик него мали. Столица није мала него велика. Светло није велико него мало. Чивилуци су добри. Књиге су мале. Столице су велике. Светла су мала.

Наставници и ученици су добри.

ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА - FOURTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Шта сте ви?

2 - Да ли је он мајор?

3 - Да ли је он потпуковник?

4 - Шта сам ја?

5 - Шта је он?

6 - Шта су они?

7 - Ко је пукбник, а ко је потпуковник?

8 - Какав је чивилук?

9 - Колики је чивилук?

10- Да ли је овај чивилук велик или мали?

11- Каква је књига?

12- Колика је књига?

13- Да ли је ова књига велика или мала?

2

14- Ка̀кво је свѐтло?

15- Колѝко је свѐтло?

16- Да̏ ли је о̀во̄ свѐтло вѐлико и̏ли ма̑ло?

17- Да̏ ли је о̀ва̄ј ре̏чник вѐлик?

18- Да̏ ли је о̀ва̄ сто̀лица вѐлика?

19- Да̏ ли је о̀во̄ ду̀гме вѐлико?

20- Колѝки су чивѝлуци?

21- Колѝки су ре̏чници?

22- Колѝке су књи̏ге?

23- Колѝке су сто̀лице?

24- Колѝка су свѐтла?

25- Колѝка су дугмѐта?

26- Ка̀кви су на̀ставници?

27- Ка̀кви су ученици?

ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА - FOURTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Штȁ је о̀во̄?
Тȏ је ре̏чник.
Штȁ је тȏ?
О̀во̄ је ре̏чник.
Штȁ је о̀но̄?
О̀но̄ је ре̏чник.
Штȁ је о̀во̄?
Тȏ су ре̏чници.
Штȁ је тȏ?
О̀во̄ су ре̏чници.
Штȁ је о̀но̄?
О̀но̄ су ре̏чници.

For further practice replace the word "ре̏чник" with "чивѝлук", "сто̀лица", "све̏тло", "кни̏га", "пѐро", "о̀ловка" and "бѐлежница."

2 - Колѝки је о̀ва̄ј ре̏чник?
Та̂ј ре̏чник је вѐлик.
Колѝки је та̂ј ре̏чник?
О̀ва̄ј ре̏чник је ма̂ли.
А колѝки је о̀на̄ј ре̏чник?
И о̀на̄ј ре̏чник је ма̂ли.
Колѝки су о̀вӣ ре̏чници?
Ти̂ ре̏чници су вѐлики.
Колѝки су ти̂ ре̏чници?
О̀вӣ ре̏чници су ма̂ли.
А колѝки су о̀нӣ ре̏чници?
И о̀нӣ ре̏чници су ма̂ли.

For further practice replace the word "ре̏чник" with "чивѝлук."

3 - Колѝка је о̀ва̄ кни̏га?
Та̂ кни̏га је вѐлика.
Колѝка је та̂ кни̏га?
О̀ва̄ кни̏га је ма̂ла̄.
А колѝка је о̀на̄ кни̏га?
И о̀на̄ кни̏га је ма̂ла̄.
Колѝке су о̀ве̄ кни̏ге?
Те̂ кни̏ге су вѐлике.
Колѝке су те̂ кни̏ге?
О̀ве̄ кни̏ге су ма̂ле̄.
А колѝке су о̀не̄ кни̏ге?

И о̀нē кни̏ге су ма̂лē.

For further practice replace the word "кни̏га" with "сто̀лица", "о̀ловка" and "бѐлежница."

4 - Колѝко је о̀вō ду̀гме?
Тō ду̀гме је ве̏лико.
Колѝко је тō ду̀гме?
О̀вō ду̀гме је ма̂лō.
А колѝко је о̀нō ду̀гме?
И о̀нō ду̀гме је ма̂лō.
Колѝка су о̀вā дугмѐта?
Тā дугмѐта су ве̏лика.
Колѝка су тā дугмѐта?
О̀вā дугмѐта су ма̂ла.
А колѝка су о̀нā дугмѐта?
И о̀нā дугмѐта су ма̂ла.

FIFTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Which dictionary is yours?

2 - This dictionary is mine.

3 - Which chair is yours?

4 - This chair is mine.

5 - Which pen is yours?

6 - This pen is mine.

7 - Which dictionaries are yours?

8 - These dictionaries are mine.

9 - Which books are mine?

10- Those books are yours.

11- Which pens are yours?

12- These pens are mine.

13- Whose is that /over there/ dictionary?

14- That /over there/ dictionary is his.

15- Whose is that /over there/ pencil?

16- That /over there/ pencil is his.

17- Whose is that /over there/ pen?

18- That /over there/ pen is his.

19- Whose are those /over there/ dictionaries ?

20- Those /over there/ dictionaries are his.

21- Whose are those /over there/ notebooks?

22- Those /over there/ notebooks are his.

23- Whose are those /over there/ pens?

24- Those /over there/ pens are his.

FIFTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Which dictionary is yours?

2 - This dictionary is mine.

3 - Which chair is yours?

4 - This chair is mine.

5 - Which pen is yours?

6 - This pen is mine.

7 - Which dictionaries are yours?

8 - These dictionaries are mine.

9 - Which books are mine?

10- Those books are yours.

11- Which pens are yours?

12- These pens are mine.

13- Whose is that dictionary over there?

14- That dictionary over there is his.

15- Whose is that pencil over there?

16- That pencil over there is his.

17- Whose is that pen over there?

18- That pen over there is his.

19- Whose are those dictionaries over there?

20- Those dictionaries over there are his.

21- Whose are those notebooks over there?

22- Those notebooks over there are his.

23- Whose are those pens over there?

24- Those pens over there are his .

ПЕТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Кòји рѐчник је вàш?

2 – Ѐвāј рѐчник је мòј.

3 – Кòја стòлица је вàша?

4 – Ѐвā стòлица је мòја.

5 – Кòје пѐро је вàше?

6 – Овō пѐро је мòје.

7 – Кòји рѐчници су вàши?

8 – Ѐвӣ рѐчници су мòји.

9 – Кòје књѝге су мòје?

10- Тѐ књѝге су вàше.

11- Кòја пѐра су вàша?

12- Ѐвā пѐра су мòја.

13- Чѝји је ѐнāј рѐчник?

14- Ѐнāј рѐчник је нѐгов.

15- Чѝја је ѐнā ѐловка?

16- Ѐнā ѐловка је нѐгова.

17- Чѝје је ѐнō пѐро?

18- Ѐнō пѐро је нѐгово.

19- Чѝји су ѐнӣ рѐчници?

20- Ѐнӣ рѐчници су нѐгови.

21- Чѝје су ѐнē бѐлежнице?

22- Ѐнē бѐлежнице су нѐгове.

23- Чѝја су ѐнā пѐра?

24- Ѐнā пѐра су нѐгова.

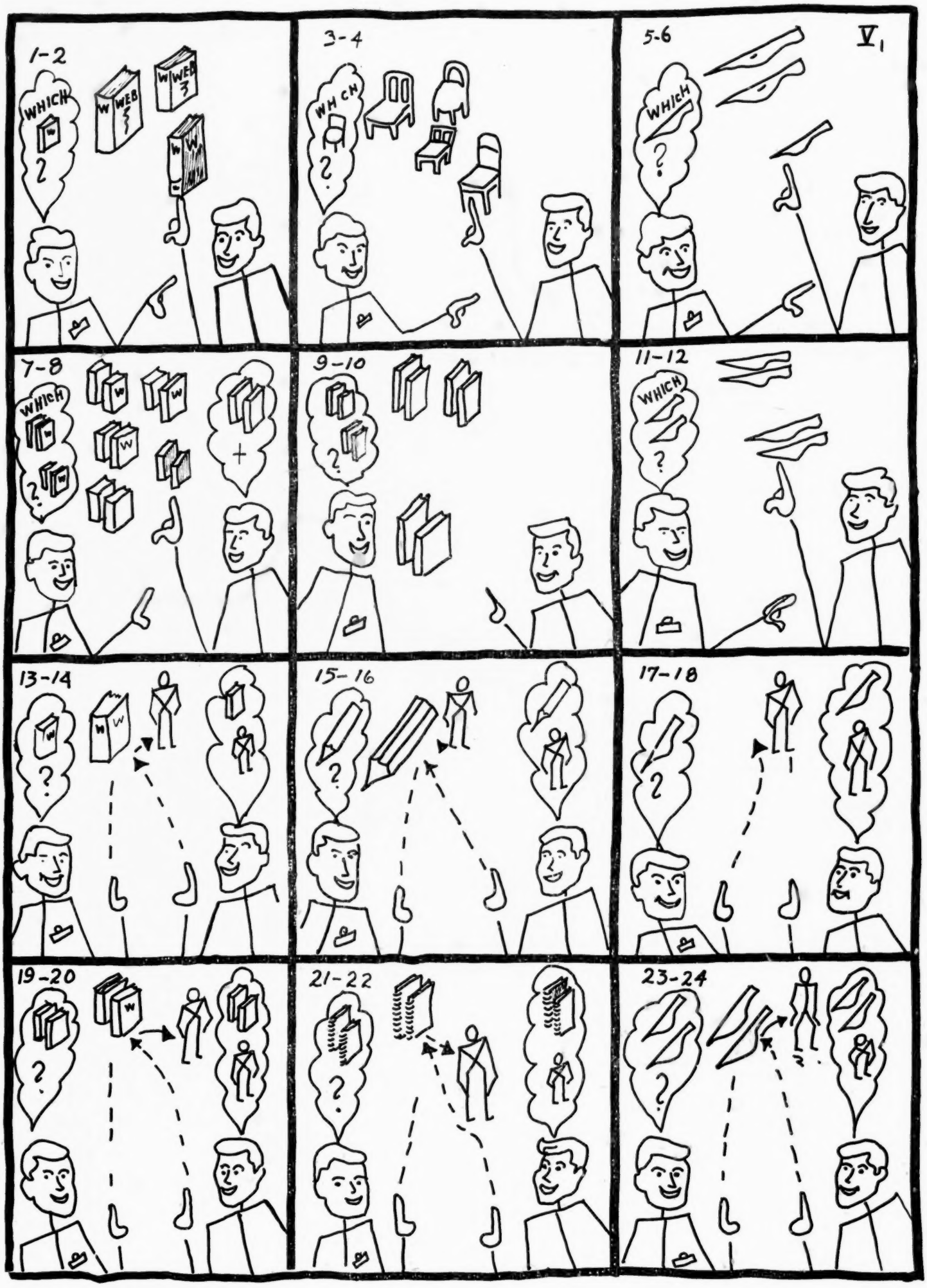
1-2
WHICH
WEB
WEB
3-4
WHICH
5-6
V1
WHICH
7-8
WHICH
9-10
11-12
WHICH
13-14
15-16
17-18
19-20
21-22
23-24

ПЕТА ЛЕКЦИЈА - FIFTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Чѝји је о̀ва̄ј ре̏чник?
2 - Та̂ј ре̏чник је ва̏ш.
3 - Чѝја је та̂ књи̏га?
4 - О̀ва̄ књи̏га је мо̀ја.
5 - Чѝје је о̀но̄ пѐро?
6 - О̀но̄ пѐро је њѐгово.
7 - Чѝји су о̀вӣ ре̏чници.
8 - Ти̂ ре̏чници су ва̏ши.
9 - Чѝје су те̂ књи̏ге?
10- О̀ве̄ књи̏ге су мо̀је.
11- Чѝја су о̀на̄ пѐра?
12- О̀на̄ пѐра су њѐгова.
13- Ко̀ја бѐлежница је ва̏ша?
14- О̀ва̄ бѐлежница је мо̀ја.
15- А да̏ ли је и о̀ва̄ бѐлежница ва̏ша?
16- Не̏. Та̂ бѐлежница нѝје мо̀ја, не̏го ва̏ша.
17- До̀бро. Ко̀ја бѐлежница је њѐгова?
18- О̀на̄ бѐлежница је њѐгова.
19- Ко̀ја о̀ловка је ва̏ша?
20- О̀ва̄ о̀ловка је мо̀ја.
21- А да̏ ли су о̀не̄ о̀ловке ва̏ше?
22- Не̏, о̀не̄ о̀ловке нѝсу мо̀је не̏го њѐгове.
23- А да̏ ли је и о̀ва̄ о̀ловка њѐгова?
24- Не̏. Та̂ о̀ловка нѝје њѐгова, не̏го ва̏ша.
25- Чѝја је о̀ва̄ сто̀лица?
26- Та̂ сто̀лица је ва̏ша.
27- А да̏ ли је та̂ сто̀лица мо̀ја?
28- Не̏. О̀ва̄ сто̀лица нѝје ва̏ша не̏го мо̀ја.
29- Ко̀ја сто̀лица је њѐгова?
30- О̀на̄ сто̀лица је њѐгова.
31- Ка̀кав је ва̏ш ре̏чник?
32- Мо̂ј ре̏чник је до̏бар.
33- Колѝки је ва̏ш ре̏чник?
34- Мо̂ј ре̏чник је вѐлик.
35- А да̏ ли је и њѐгов ре̏чник вѐлик?
36- Не̏. Њѐгов ре̏чник нѝје вѐлик не̏го ма̂лӣ.

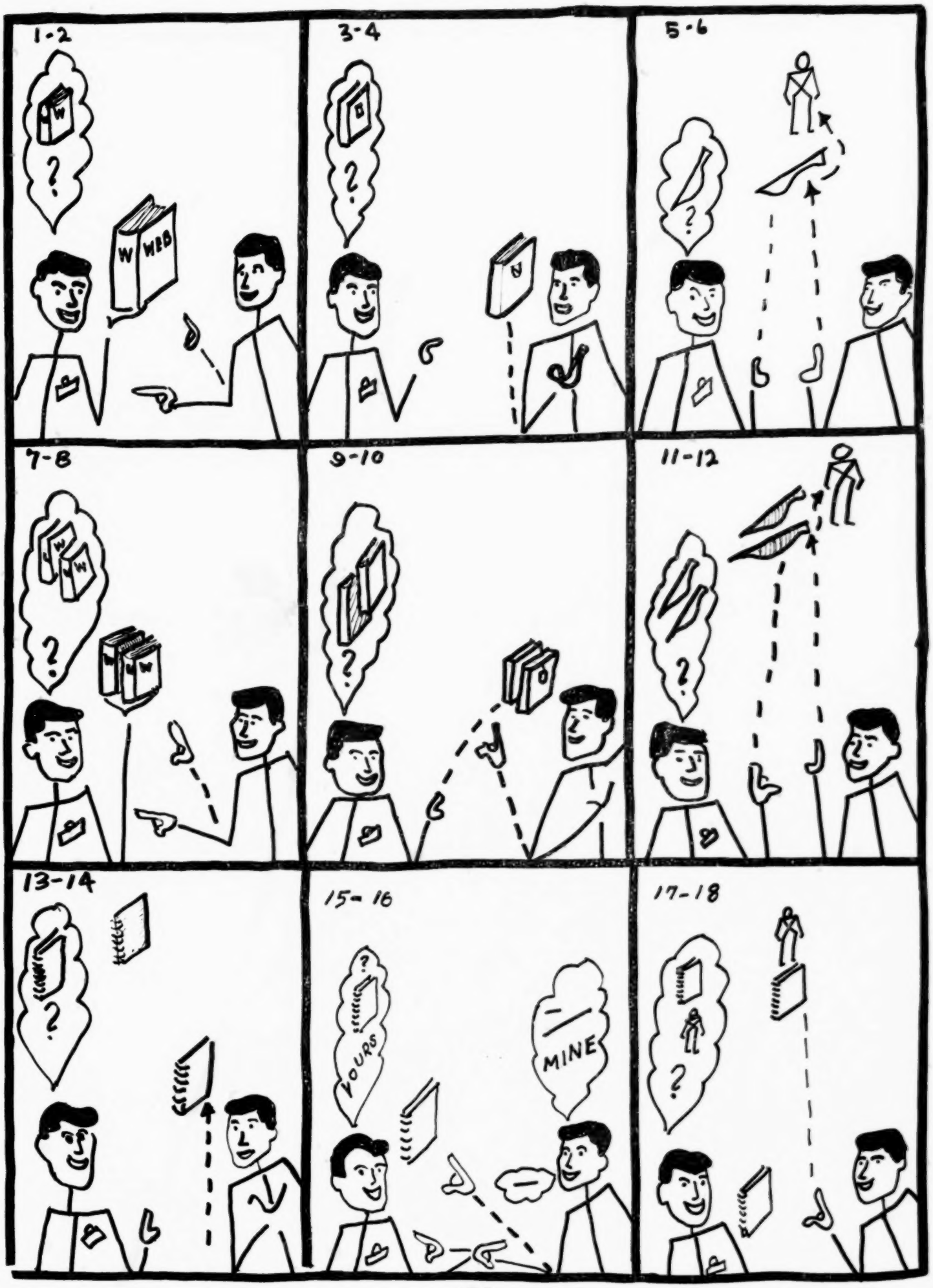
1-2
W
?
W
WEB
3-4
?
5-6
?
7-8
W
W
?
9-10
?
11-12
?
13-14
?
15-16
?
YOURS
MINE
17-18
?

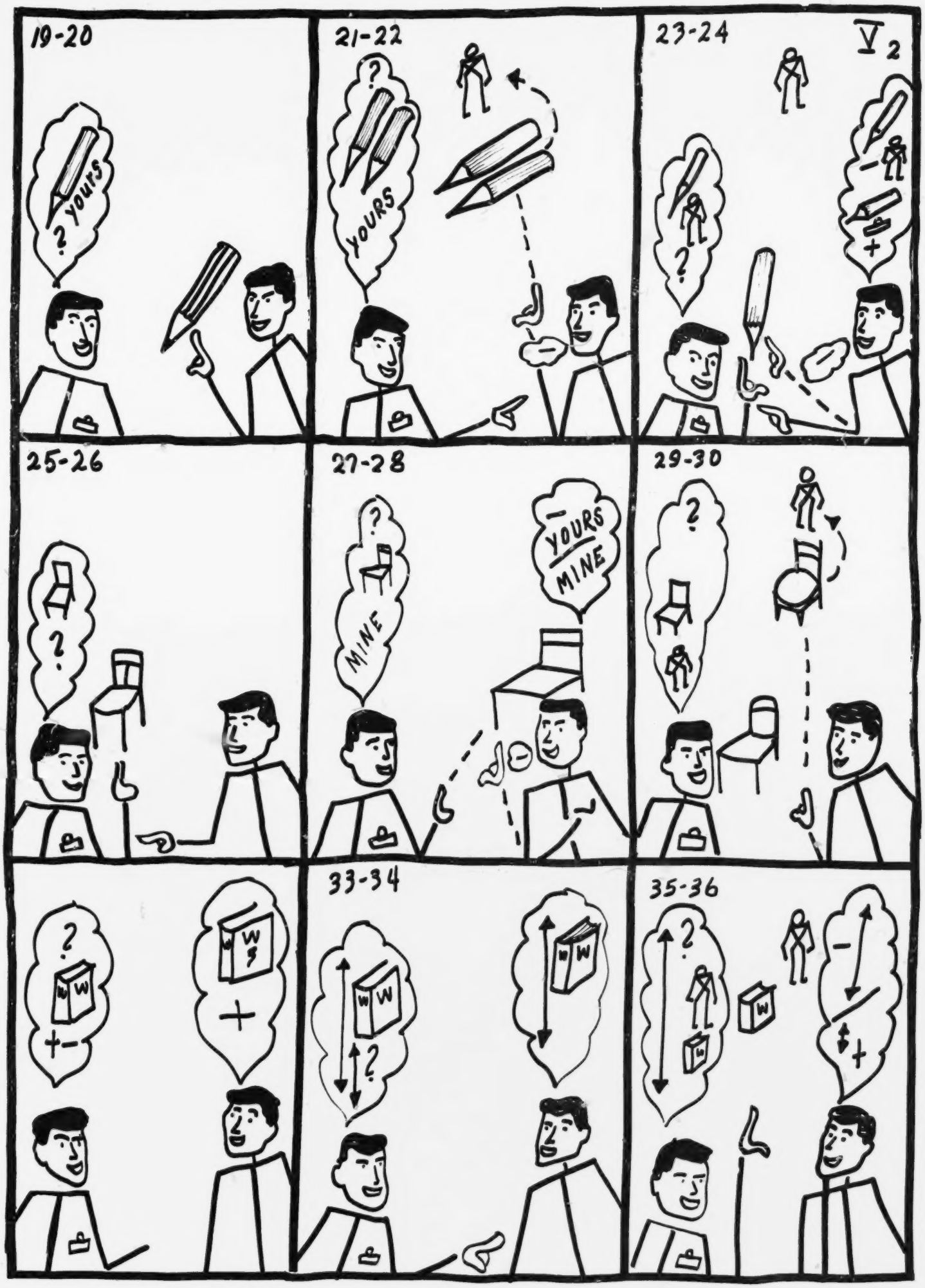
19-20
? YOURS
21-22
?
YOURS
23-24
V 2
?
25-26
?
27-28
?
MINE
YOURS
MINE
29-30
?
33-34
W
?
35-36
?
W
W

ПЕТА ЛЕКЦИЈА - FIFTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Ово̄ је ре̏чник. То̂ је књи̏га. Оно̄ је пѐро. Ре̏чник и књи̏га су до̀бри. И пѐро је до̀бро.

Ово̄ су мо̀ји ре̏чници. То̂ су ва̏ше књи̏ге. Оно̄ су њѐгова пѐра.

Ова̄ј ре̏чник је мо̂ј. Та̂ књи̏га је ва̏ша. Оно̄ пѐро је њѐгово.

Овӣ ре̏чници су ве̏лики. И те̂ књи̏ге су ве̏лике. Она̄ пѐра су ма̂ла̄.

Овӣ ре̏чници ни́су ва̏ши не̏го мо̀ји. Те̂ књи̏ге ни́су мо̀је не̏го ва̏ше. Она̄ пѐра ни́су ва̏ша не̏го њѐгова.

Ово̄ је мо̀ја сто̀лица. То̂ је ва̏ша сто̀лица, а оно̄ је њѐгова сто̀лица.

Ва̏ша, њѐгова и мо̀ја сто̀лица су до̏бре.

Ви̂ сте мо̂ј на́ставник.

ПЕТА ЛЕКЦИЈА - FIFTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Да̏ ли је ово̄ ва̏ш ре̏чник?

2 - Да̏ ли је то̂ мо̂ј ре̏чник?

3 - Да̏ ли је оно̄ њѐгов ре̏чник?

4 - Чи̏ја је ово̄ књи̏га?

5 - Чи̏ја је то̂ књи̏га?

6 - Чи̏ја је оно̄ књи̏га?

7 - Чи̏је је ово̄ пѐро?

8 - Чи̏је је то̂ пѐро?

9 - Чи̏је је оно̄ пѐро?

10- Чи̏ји су о̀нӣ ре̏чници?

11- Чи̏ји су то̂ ре̏чници?

12- Чи̏ји су о̀нӣ ре̏чници?

13- Чи̏је су о̀во̄ књи̏ге?

14- Чи̏је су те̂ књи̏ге?

15- Чи̏је су о̀не̄ књи̏ге?

16- Да̏ ли су о̀во̄ њѐгова пѐра?

17- Да̏ ли су то̂ мо̀ја пѐра?

18- Да̏ ли су о̀ва̄ пѐра њѐгова?

19- Шта̏ је то̂?

20- Чи̏ја је то̂ сто̀лица?

21- Да̏ ли је та̂ сто̀лица до̀бра?

22- Шта̏ сам ја̂?

23- Чи̏ји сам ја̂ на́ставник?

24- Да̏ ли сам ја̂ и њѐгов на́ставник?

25- Ко̏ је мо̂ј у̏ченик?

ПЕТА ЛЕКЦИЈА - FIFTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Кòји рѐчник је вѐлик?
Òвāј рѐчник је вѐлик.
Кòји рѐчник је мâлӣ?
Тâ рѐчник је мâлӣ.
Кòји рѐчник нѝје дòбар?
Ònāj рѐчник нѝје дòбар.
Кòји рѐчници су вѐлики?
Ònӣ рѐчници су вѐлики.
Кòји рѐчници су мâлӣ?
Тӣ рѐчници су мâлӣ.
Кòји рѐчници нѝсу дòбри?
Ònӣ рѐчници нѝсу дòбри.

For further practice replace the word "рѐчник" with "чивѝлук."

2 - Кòја књѝга је вѐлика?
Òвā књѝга је вѐлика.
Кòја књѝга је мâлā?
Тâ књѝга је мâлā.
Кòја књѝга нѝје дòбра?
Ònā књѝга нѝје дòбра.
Кòје књѝге су вѐлике?
Òвē књѝге су вѐлике.
Кòје књѝге су мâлē?
Тē књѝге су мâлē.
Кòје књѝге нѝсу дòбре?
Ònē књѝге нѝсу дòбре.

For further practice replace the word "књѝга" with "бѐлежница," "òловка," and "стòлица."

3 - Кòје дȕгме је вѐлико?
Òвō дȕгме је вѐлико.
Кòје дȕгме је мâлō?
Тō дȕгме је мâлō.
Кòје дȕгме нѝје дòбро?
Ònō дȕгме нѝје дòбро.
Кòја дугмѐта су вѐлика?
Òвā дугмѐта су вѐлика.
Кòја дугмѐта су мâлā?
Тâ дугмѐта су мâлā.
Кòја дугмѐта нѝсу дòбра?
Ònā дугмѐта нѝсу дòбра.

For further practice replace the word "дȕгме" with "пѐро."

4 - Чѝји је та̂ј ре̏чник?
Ова̄ј ре̏чник је мо̂ј.
Чѝја је та̂ књи̏га?
Ова̄ књи̏га је мо̀ја.
Чѝје је то̂ пѐро?
Ово̄ пѐро је мо̀је.
Чѝји су ти̂ ре̏чници?
Овӣ ре̏чници су мо̀ји.
Чѝје су те̂ књи̏ге?
Ове̄ књи̏ге су мо̀је.

For further practice replace the words "књи̏га" and "пѐро" with "о̀ловка" and "ду̀гме."

5 - Чѝји је о̀ва̄ј ре̏чник?
Та̂ј ре̏чник је ва̏ш.
Чѝја је о̀ва̄ књи̏га?
Та̂ књи̏га је ва̏ша.
Чѝје је о̀во̄ пѐро?
То̂ пѐро је ва̏ше.
Чѝји су о̀вӣ ре̏чници?
Ти̂ ре̏чници су ва̏ши.
Чѝје су о̀ве̄ књи̏ге?
Те̂ књи̏ге су ва̏ше.
Чѝја су о̀ва̄ пѐра?
Та̂ пѐра су ва̏ша.

For further practice replace the words "књи̏га" and "пѐро" with "бѐлежница" and "ду̀гме."

6 - Чѝји је о̀на̄ј ре̏чник?
О̀на̄ј ре̏чник је њѐгов.
Чѝја је о̀на̄ књи̏га?
О̀на̄ књи̏га је њѐгова.
Чѝје је о̀но̄ пѐро?
О̀но̄ пѐро је њѐгово.
Чѝји су о̀нӣ ре̏чници?
О̀нӣ ре̏чници су њѐгови.

For further practice replace the words "књи̏га" and "пѐро" with "сто̀лица" and "ду̀гме."

SIXTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Whether is second lieutenant higher officer?

2 - No. Second lieutenant is not higher officer but lower officer.

3 - What are second lieutenant, first lieutenant and captain?

4 - Second lieutenant, first lieutenant and captain are lower officers.

5 - What are major, lieutenant colonel and colonel?

6 - Major, lieutenant colonel and colonel are higher officers.

7 - What is he?

8 - He is general.

9 - What is this, and what is that /over there/?

10- That is picture, and that /over there/ is geographic chart.

11- What is this, and what is that /over there/?

12- That is wall, and that /over there/ is door.

13- What is this, and what is that /over there/?

14- That are walls, and that /over there/ are doors.

15- Whose is that table, and whose is that /over there/ table?

16- This table is ours, and that /over there/ table is theirs.

17- Whose is that picture, and whose is that /over there/ picture?

18- This picture is ours, and that /over there/ picture is theirs.

19- Whose is that pen, and whose is that /over there/ pen?

20- This pen is ours, and that /over there/ pen is theirs.

21- Whose are those dictionaries, and whose are those /over there/ dictionaries?

22- These dictionaries are ours and those /over there/ dictionaries are theirs.

23- Whose are those pictures, and whose are those /over there/ pictures?

24- These pictures are ours, and those /over there/ pictures are theirs.

25- Whose are those pens, and whose are those /over there/ pens?

26- These pens are ours, and those /over there/ pens are theirs.

SIXTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Is a second lieutenant a field grade officer?

2 - No, a second lieutenant is not a field grade officer, but a company grade officer.

3 - What are a second lieutenant, first lieutenant and captain?

4 - A second lieutenant, first lieutenant and captain are company grade officers.

5 - What are a major, lieutenant colonel and colonel?

6 - A major, lieutenant colonel and colonel are field grade officers.

7 - What's he?

8 - He's a general.

9 - What's this and what's that over there?

10- That's a picture and that over there is a map.

11- What's this and what's that over there?

12- That's a wall and that over there is a door.

13- What are these and what's that over there?

14- Those are walls and that over there is a door.

15- Whose is that table and whose is that table over there?

16- This table is ours and that table over there is theirs.

17- Whose is that picture and whose is that picture over there?

18- This picture is ours and that picture over there is theirs.

19- Whose is that pen and whose is that pen over there?

20- This pen is ours and that pen over there is theirs.

21- Whose are those dictionaries and whose are those dictionaries over there?

22- These dictionaries are ours and those dictionaries over there are theirs.

23- Whose are those pictures and whose are those pictures over there?

24- These pictures are ours and those pictures over there are theirs.

25- Whose are those pens and whose are those pens over there?

26- These pens are ours and those pens over there are theirs.

ШЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Да̏ ли је по̏тпоручник ви̏ши офѝцир?

2 – Не̏, по̏тпоручник нѝје ви̏ши офѝцир, не̏го ни̏жи офѝцир.

3 – Шта̏ су по̏тпоручник, по̏ручник и капѐтан?

4 – По̏тпоручник, по̏ручник и капѐтан су ни̏жи официри.

5 – Шта̏ су ма̀јор, по̏тпуковник и пу̀ковник?

6 – Ма̀јор, по̏тпуковник и пу̀ковник су ви̏ши официри.

7 – Шта̏ је о̂н?

8 – О̂н је генѐрал.

9 – Шта̏ је о̀во̄, а шта̏ је о̀но̄?

10– То̂ је сли̏ка, а о̀но̄ је геѐографска ка̂рта.

11– Шта̏ је о̀во̄, а шта̏ је о̀но̄?

12– То̂ је зи̏д, а о̀но̄ су вра̂та.

13– Шта̏ је о̀во̄, а шта̏ је о̀но̄?

14– То̂ су зи̏дови, а о̀но̄ су вра̂та.

15– Чѝји је та̂ј сто̂, а чѝји је о̀на̄ј сто̂?

16– О̀ва̄ј сто̂ је на̏ш, а о̀на̄ј сто̂ је ни̏хов.

17– Чѝја је та̂ сли̏ка, а чѝја је о̀на̄ сли̏ка?

18– О̀ва̄ сли̏ка је на̏ша, а о̀на̄ сли̏ка је ни̏хова.

19– Чѝје је то̂ пѐро, а чѝје је о̀но̄ пѐро?

20– О̀во̄ пѐро је на̏ше, а о̀но̄ пѐро је ни̏хово.

21– Чѝји су ти̂ рѐчници, а чѝји су о̀нӣ рѐчници?

22– О̀вӣ рѐчници су на̏ши, а о̀нӣ рѐчници су ни̏хови.

23– Чѝје су те̂ сли̏ке, а чѝје су о̀не̄ сли̏ке?

24– О̀ве̄ сли̏ке су на̏ше, а о̀не̄ сли̏ке су ни̏хове.

25– Чѝја су та̂ пѐра, а чѝја су о̀на̄ пѐра?

26– О̀ва̄ пѐра су на̏ша, а о̀на̄ пѐра су ни̏хова.

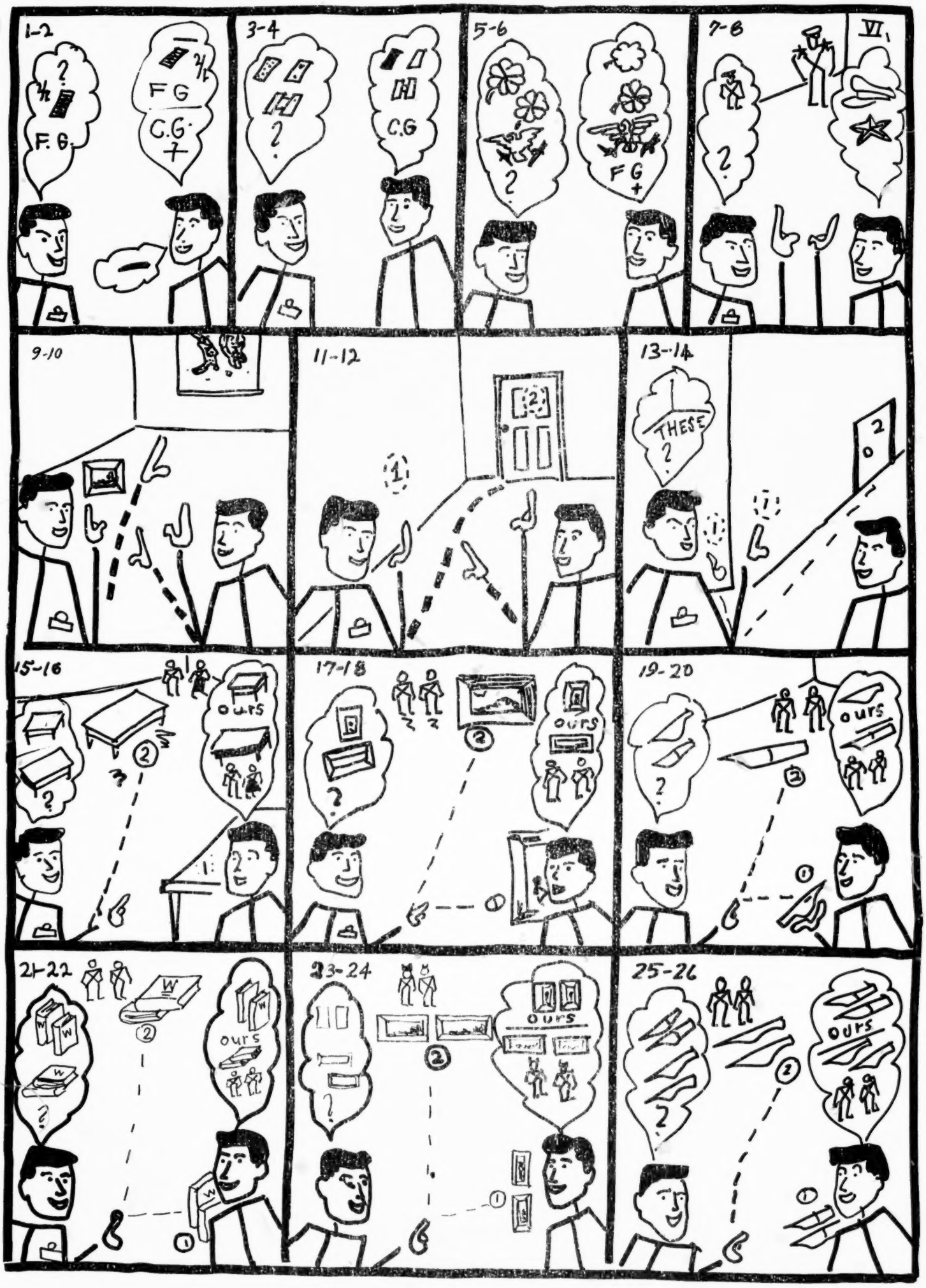
1-2
F.G.
FG
C.G.
3-4
C.G
5-6
FG
7-8
VI.
9-10
11-12
13-14
THESE
15-16
ours
17-18
ours
19-20
ours
21-22
ours
23-24
ours
25-26
ours

ШЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Шта̏ је капетан̄?
2 - Капетан̄ је ни̏жи официр̄.
3 - Шта̏ је по̏ручник?
4 - По̏ручник је ни̏жи официр̄.
5 - А шта̏ је по̏тпоручник?
6 - И о̂н је ни̏жи официр̄.
7 - Шта̏ су капетан̄, по̏ручник и по̏тпоручник?
8 - Капетан̄, по̏ручник и по̏тпоручник су ни̏жи официри̏.
9 - Шта̏ је по̏тпуковник?
10- По̏тпуковник је ви̏ши официр̄.
11- Шта̏ су пукō вни̏к, по̏тпуковник и ма̀јōр?
12- Пукō вни̏к, по̏тпуковник и ма̀јōр сӯ ви̏ши официри̏.
13- А шта̏ је генерал?
14- Генерал је во̀јни̏к.
15- Шта̏ су генерал, пукō вни̏к, капетан̄, во̏дник и бо̀рац?
16- Генерал, пукō вни̏к, капетан̄, во̏дник и бо̀рац су во̀јни̏ци.
17- Шта̏ је то̂, а шта̏ је о̀нō?
18- О̀вō је сто̂, а о̀нō су сто̀лови.
19- Чи̏јӣ су о̀нӣ сто̀лови?
20- О̀нӣ сто̀лови су ни̏хови.
21- Да̀ ли је о̀на̄ сто̀лица до̀бра?
22- Да̏, о̀на̄ сто̀лица је до̀бра.
23- Чѝје су те̂ сто̀лице?
24- О̀ве̄ сто̀лице су на̏ше.
25- Чѝја̄ су о̀на̄ пѐра?
26- О̀на̄ пѐра су ни̏хова.
27- Ка̀кви су о̀вӣ зи̏дови?
28- Ти̂ зи̏дови су до̀бри.
29- Коли̏ка је о̀на̄ географска ка̂рта?
30- О̀на̄ географска ка̂рта је ве̏лика.
31- Чѝја је о̀на̄ сли̏ка?
32- О̀на̄ сли̏ка је на̏ша.
33- Да̏ ли су о̀ва̄ вра̂та ве̏лика?
34- Да̏, та̂ вра̂та су ве̏лика.

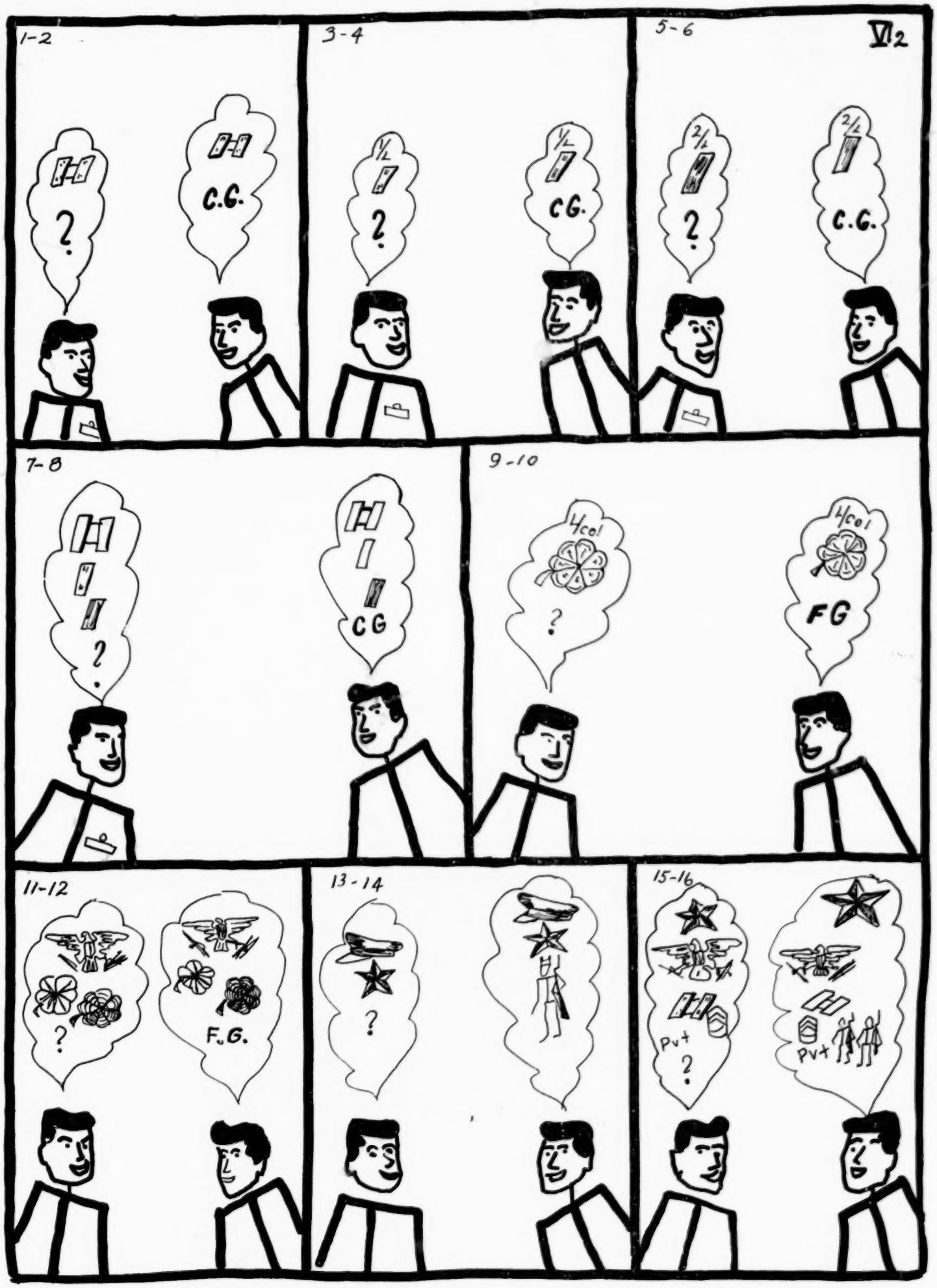
1-2
?
C.G.
3-4
1/2
?
1/2
CG.
5-6
VI2
2/2
?
2/2
C.G.
7-8
?
CG
9-10
4/col
?
4/col
FG
11-12
?
F.G.
13-14
?
15-16
Pvt
?
Pvt

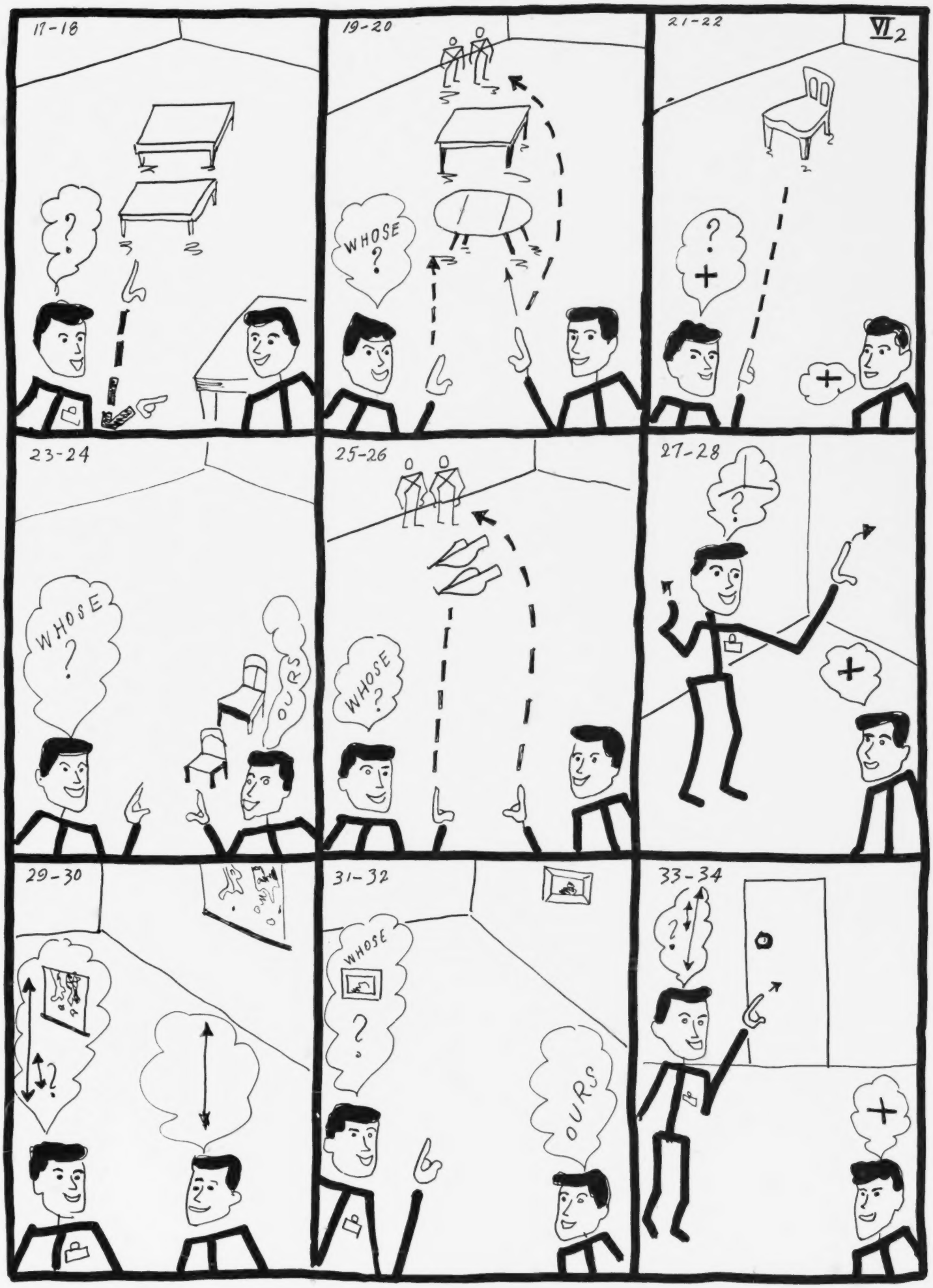
17-18
19-20
WHOSE ?
21-22
VI 2
23-24
WHOSE ?
OURS
25-26
WHOSE ?
27-28
29-30
31-32
WHOSE ?
OURS
33-34

ШЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Капетан је нижи официр. Поручник је нижи официр. И потпоручник је нижи официр. Капетан, поручник и потпоручник су нижи официри.

Пуковник је виши официр. Потпуковник је виши официр. И мајор је виши официр. Пуковник, потпуковник и мајор су виши официри.

Генерал је војник. Борац, разводник, десетар, водник, потпоручник, поручник, капетан, мајор, потпуковник, пуковник и генерал су војници.

Овај сто је велик, а они столови су мали. Ова слика је добра, а оне слике нису добре. Географска карта је мала. Зид је велик, а врата су мали. Пера су наша, а светла су њихова. Зидови су добри, а врата нису добра.

ШЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Шта је потпуковник, а шта је поручник?

2 - Шта су капетан и потпоручник?

3 - Шта су старији водник, водник, млађи водник и десетар?

4 - Шта је генерал?

5 - Шта су генерал, пуковник, капетан, десетар и борац?

6 - Да ли су пуковник, потпуковник и мајор нижи официри?

7 - Да ли су капетан, поручник и потпоручник виши официри?

8 - Да ли су старији водник, водник, млађи водник и борац подофицири?

9 - Да ли су десетар и капетан официри?

10- Да ли су наставници официри?

11- Чи̏ји је ова̄ј сто̑?

12- Чи̏ји су о̀вӣ сто̀лови?

13- Чи̏ја је о̄во̄ сто̀лица?

14- Чи̏је су о̀во̄ сто̀лице?

15- Ка̀ква је о̀на̄ гео̀графска ка̑рта?

16- Чи̏ја је о̀на̄ ма̑ла̄ сли̏ка?

17- Чи̏је су о̀ве̄ гео̀графске ка̑рте, а чи̏је су о̀не̄ сли̏ке?

18- Ка̀кав је о̀на̄ј зи̏д?

19- Ка̀кви су о̀нӣ зи̏дови?

20- Ка̀ква и коли̏ка су о̀на̄ вра̑та?

21- Чи̏је је о̀но̄ ма̑ло̄ пѐро?

22- Чи̏ја су о̀на̄ ве̏лика пѐра?

23- Ка̀кво је о̀но̄ све̏тло?

24- Ка̀ква су о̀на̄ све̏тла?

25- Ка̀кве су о̀не̄ сли̏ке?

ШЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала -- Sixth spiral

1 - Чи̏ји је та̑ј сто̑?
Ова̄ј сто̑ је на̏ш.
Чи̏ја је та̑ сли̏ка?
Ова̄ сли̏ка је на̏ша.
Чи̏је је то̑ пѐро?
Ово̄ пѐро је на̏ше?
Чи̏ји су ти̑ сто̀лови?
Овӣ сто̀лови су на̏ши.
Чи̏је су те̑ сли̏ке?
Те̑ сли̏ке су на̏ше.
Чи̏ја су та̑ пѐра?
Ова̄ пѐра су на̏ша.

For further practice replace the words "сто̑", "сли̏ка" and "пѐро" with "ре̏чник", "сто̀лица", "бѐлежница" and "ду̀гме."

2 - Чи̏ји је о̀на̄ј сто̑?
О̀на̄ј сто̑ је њи̏хов.
Чи̏ја је о̀на̄ сли̏ка?
О̀на̄ сли̏ка је њи̏хова.
Чи̏је је о̀но̄ пѐро?
О̀но̄ пѐро је њи̏ново.
Чи̏ји су о̀нӣ сто̀лови?
О̀нӣ сто̀лови су њи̏хови.
Чи̏је су о̀не̄ сли̏ке?
О̀не̄ сли̏ке су њи̏хове.
Чи̏ја су о̀на̄ пѐра?
О̀на̄ пѐра су њи̏хова.

For further practice replace the words "сто̑", "сли̏ка" and "пѐро" with "ре̏чник", "о̀ловка", "сто̀лица" and "ду̀гме."

3 - Шта̏ је о̀во̄?
То̑ је зи̑д.
Шта̏ је о̀во̄?
То̑ су зи̏дови.
Шта̏ је то̑?
О̀во̄ је сто̑.
Шта̏ је то̑?
О̀во̄ су сто̀лови.
Шта̏ је о̀во̄?
То̑ су вра̑та.

4 - Ко̏ је по̏дофицир?
Десѐтāр је по̏дофицир.
Ко̏ су по̏дофицири?
Десѐтāр, млāђи во̏дник, во̏дник и ста̀ријa во̏дник су по̏дофицири.
Ко̏ је ни̏жи офѝцир?
По̏тпоручник је ни̏жи офѝцир.
Ко̏ су ни̏жи офици́ри?
По̏тпоручник, по̏ручник и капѐтāн су ни̏жи офици́ри.
Ко̏ је ви̏ши офѝцир?
Ма̀јōр је ви̏ши офѝцир.
Ко̏ су ви̏ши офици́ри?
Ма̀јōр, по̏тпуковник и пу̀кōвни̏к су ви̏ши офици́ри.

БЕОГРАД

~КАЛИМЕГДАН—

SEVENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - What I have?

2 - You have dictionary and paper.

3 - What you have?

4 - I have notebook.

5 - And whether someone has pen?

6 - Yes. He has pen.

7 - What have you and I?

8 - We have dictionaries.

9 - What have you and Zharko Hadzich?

10- We have notebooks.

11- What have they?

12- They have pens.

13- What you study here?

14- Here I study language.

15- Which language you study?

16- I study Serbo-Croatian language.

17- Which language studies Master Sergeant Miljkovich?

18- He also studies Serbo-Croatian language.

19- Which language study you, and which language studies Master Sergeant Miljkovich?

20- And Master Sergeant Miljkovich and I study Serbo-Croatian language.

21- Whether also other students study only Serbo-Croatian language?

22- Yes. Other students also study only Serbo-Croatian language.

23- Whether you study English language or Serbo-Croatian language?

24- I not study English but Serbo-Croatian language.

25- Whether anybody studies English language here?

26- No. Here nobody not studies English language.

SEVENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - What do I have?

2 - You have a dictionary and paper.

3 - What do you have?

4 - I have a notebook.

5 - And does anyone have a pen?

6 - Yes. He has a pen.

7 - What do you and I have?

8 - We have dictionaries.

9 - What do you and Zharko Hadzich have?

10- We have notebooks.

11- What do they have?

12- They have pens.

13- What do you study here?

14- Here, I study the language.

15- What language do you study?

16- I study the Serbo-Croatian language.

17- What language does Master Sergeant Miljkovich study?

18- He, too, studies the Serbo-Croatian language.

19- What language do you study and what language does Master Sergeant Miljkovich study?

20- Both Master Sergeant Miljkovich and I study the Serbo-Croatian language.

21- Do the other students also study only the Serbo-Croatian language?

22- Yes. The other students, too, study only the Serbo-Croatian language?

23- Do you study English or the Serbo-Croatian language?

24- I don't study English but the Serbo-Croatian language.

25- Does anyone study the English language here?

26- No. Nobody studies the English language here.

СЕДМА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Шта̏ ја̂ ѝмам̄?

2 – Ви̂ ѝмате ре̏чник и па̀пир.

3 – Шта̏ ѝмате ви̂?

4 – Ја̂ ѝмам̄ бѐлежницу.

5 – А да̏ ли не̏ко ѝма̄ пѐро?

6 – Да̏. Ѐн ѝма̄ пѐро.

7 – Шта̏ ѝмамо ви̂ и ја̂?

8 – Ми̂ ѝмамо ре̏чнике.

9 – Шта̏ ѝмате ви̂ и Жа̂рко Ха̀цић?

10– Ми̂ ѝмамо бѐлежнице.

11– Шта̏ ѝма̄ју о̀нӣ?

12– О̀нӣ ѝма̄ју пѐра.

13– Шта̏ ви̂ учи́те о́вде?

14– О́вде ја̂ у̀чӣм јѐзик.

15– Ко̀ји јѐзик ви̂ учи́те?

16– Ја̂ у̀чӣм српскохр̀ватски јѐзик.

17– Ко̀ји јѐзик у̀чӣ ста̀рији во̏дник Ми́љовић?

18– Ѐн тако́ђе у̀чӣ српскохр̀ватски јѐзик.

19– Ко̀ји јѐзик учи́те ви̂ а ко̀ји јѐзик у̀чӣ ста̀рији во̏дник Ми́љовић?

20– И ста̀рији во̏дник Ми́љовић и ја̂ учи́мо српскохр̀ватски јѐзик.

21– Да̏ ли и дру̏ги у̏ченици у̀че̄ са̏мо српскохр̀ватски јѐзик?

22– Да̏. Дру̏ги у̏ченици тако́ђе у̀че̄ са̏мо српскохр̀ватски јѐзик.

23– Да̏ ли ви̂ учи́те ѐнгле̄скӣ јѐзик и̏ли српскохр̀ватски јѐзик?

24– Ја̂ не у̀чӣм ѐнгле̄скӣ не̏го српскохр̀ватски јѐзик.

25– Да̏ ли и̏ко у̀чӣ ѐнгле̄скӣ јѐзик о́вде?

26– Не̏. О́вде ни̏ко не у̀чӣ ѐнгле̄скӣ јѐзик.

1-2
? HAVE
3-4
? you have
5-6
Does someone have ?
7-8
VII
? WE HAVE
9-10
? you + X.X. HAVE
11-12
? THEY HAVE
13-14
? STUDY HERE
LANG
15-16
WHICH
S-C
17-18
? LANG МИЛЬКОВИЋ
S-C TOO
19-20
YOU + МИЛЬКОВИЋ
BOTH S-C
21-22
? OTHERS ONLY S-C
+ ALSO
+
23-24
? STUDY E or S-C
E + S-C
—
25-26
? ANYONE STUDY E HERE
—

СЕДМА ЛЕКЦИЈА - SEVENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Ко̏ ѝма̄ ре̏чник и па̀пӣр?
2 - Ви̂ ѝма̄те ре̏чник и па̀пӣр.
3 - Ко̏ ѝма̄ бѐлежницу и о̀ловку?
4 - Ја̂ ѝма̄м бѐлежницу и о̀ловку.
5 - Ко̏ ѝма̄ пѐро?
6 - О̂н ѝма̄ пѐро.
7 - Ко̏ ѝма̄ ре̏чнике?
8 - Ви̂ и о̂н ѝма̄те ре̏чнике.
9 - Ко̏ ѝма̄ бѐлежнице, а ко̏ о̀ловке?
10- Ми̂ ѝма̄мо и бѐлежнице и о̀ловке.
11- Шта̏ о̀нӣ ѝма̄ју?
12- О̀нӣ ѝма̄ју пѐра.
13- Шта̏ ѝма̄ капѐта̄н Жа̂рко Ха̀цић?
14- Капѐта̄н Жа̂рко Ха̀цић ѝма̄ сли̏ке и географску ка̂рту.
15- А шта̏ ѝма̄ ста̀ри ји во̏дник Ми̏љковић?
16- О̂н ѝма̄ сто̂ и сто̀лицу.
17- А да̏ ли и дру̏ги у̏ченици ѝма̄ју сто̀лове и сто̀лице?
18- Да̏, и дру̏ги у̏ченици ѝма̄ју сто̀лове и сто̀лице.
19- Ко̏ у̀чӣ српскохр̀ватски јѐзик?
20- Ја̂ у̀чӣм српскохр̀ватски јѐзик.
21- Ко̏ не у̀чӣ српскохр̀ватски?
22- На̏ставник не у̀чӣ српскохр̀ватски.
23- Шта̏ у̀чӣмо капѐта̄н Ха̀цић и ја̂?
24- Ви̂ и капѐта̄н Ха̀цић у̀чӣте српскохр̀ватски.
25- А да̏ ли ми̂ у̀чӣмо и ѐнглескӣ?
26- Не̏. Ви̂ не у̀чӣте ѐнглескӣ, не̏го са̏мо српскохр̀ватски.
27- А ко̀ји јѐзик у̀че̄ ста̀ри ји во̏дник Ми̏љковић и десѐта̄р Пе̏тровић?
28- Ста̀ри ји во̏дник Ми̏љковић и десѐта̄р Пе̏тровић тако̀ђе у̀че̄ српскохр̀ватски јѐзик.
29- Да̏ ли ми̂ ѝма̄те бѐлежницу и о̀ловку?
30- Да̏. Ја̂ ѝма̄м бѐлежницу и о̀ловку.
31- Да̏ ли о̂н ѝма̄ пѐро?
32- Да̏. О̂н ѝма̄ пѐро.
33- Да̏ ли не̏ко ѝма̄ мо̀је пѐро?
34- Да̏. Ја̂ ѝма̄м ва̏ше пѐро.
35- А чѝје је о̀но̄ пѐро?
36- О̀но̄ је њѐгово пѐро.

1-2
HAS ?
3-4
HAS ?
5-6
VII 2
7-8
HAS ?
9-10
WHO
WE
11-12
HAVE ?
13-14
?
M.X.
15-16
?
M.
17-18
?

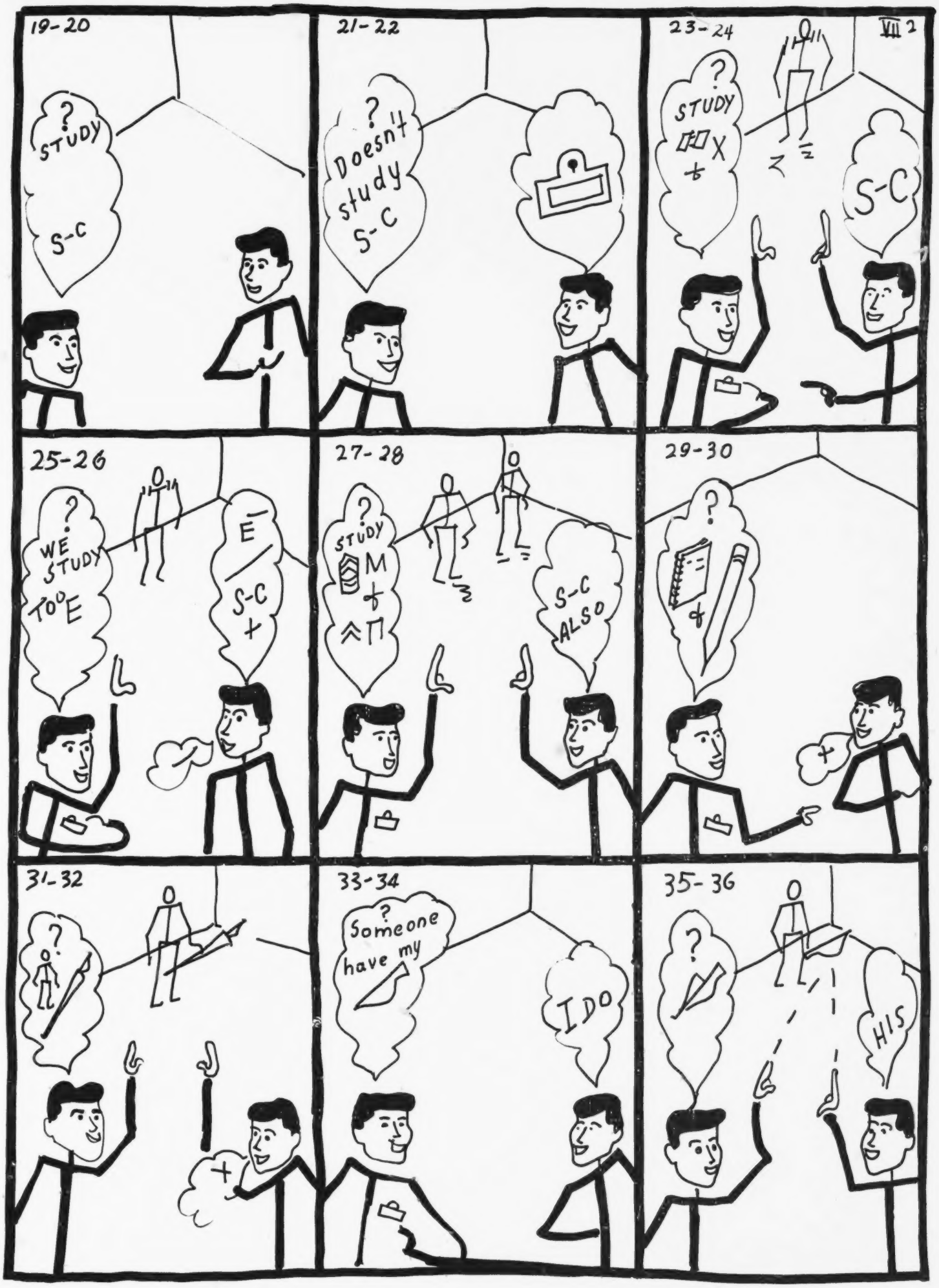
19-20
? STUDY
S-C
21-22
? Doesn't study S-C
23-24
VII 2
? STUDY X +
S-C
25-26
? WE STUDY TOO E
E
S-C +
27-28
? STUDY M + ^ Π
S-C ALSO
29-30
?
+
31-32
?
+
33-34
? Someone have my
I DO
35-36
?
HIS

СЕДМА ЛЕКЦИЈА - SEVENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Ја имам сто, столицу, слику и географску карту. Ви имате папир, речник и оловку. Он има бележницу, књигу и перо. Ми имамо столове, столице, слике и географске карте. Ви имате папир, речнике и оловке. Они имају књиге, бележнице и пера. Неко има само перо, а неко има и перо и оловку.

Ја овде учим језик. Ја учим српскохрватски језик. Ја не учим енглески језик. Ви такође учите српскохрватски. И он учи српскохрватски. Ми не учимо енглески него српскохрватски. Ви не учите енглески него српскохрватски. И они не уче енглески него српскохрватски. Нико не учи енглески овде.

Жарко Хаџић је капетан. Он је официр. Милан Миљковић је старији водник. Он је подофицир. Они су војници. Или, они су такође ученици.

СЕДМА ЛЕКЦИЈА - SEVENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on the reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Шта имам ја?

2 - Шта имате ви?

3 - Шта има он?

4 - Шта имате ви и он?

5 - Шта имамо он и ја?

6 - Шта имају капетан Хаџић и старији водник Миљковић?

7 - Ко има столове и столице?

8 - Да ли наставник има сто и столицу?

9 - Шта ви учите овде?

10- Који језик ви учите овде?

11- Да̏ ли и ја̑ у̀чӣм српскохр̀ватски јѐзик о̀вде?

12- Да̏ ли о̂н у̀чӣ ѐнглескӣ јѐзик о̀вде?

13- До̀бро, а ко̀ји јѐзик у̀чӣ о̂н?

14- Ко̀ји јѐзик у̀чӣте ви̂ и ста̀ри̏ји во̏дник Ми̏љовић?

15- Ко̀ји јѐзик у̀че̄ капѐтан Ха̀цић и ста̀ри̏ји во̏дник Ми̏љовић?

16- Да̏ ли о̀нӣ у̀че̄ и ѐнглески?

17- Да̏ ли и̏ко у̀чӣ ѐнглескӣ о̀вде?

18- Ко̏ не у̀чӣ српскохр̀ватски јѐзик о̀вде?

19- Да̏ ли ја̑ ѝма̄м ре̏чник и па̀пӣр?

20- Да̏ ли ви̂ ѝма̄те бѐлежницу и о̀ловку?

21- Да̏ ли о̂н ѝма̄ пѐро?

22- Да̏ ли капѐта̄н Жа̑рко Ха̀цић ѝма̄ сли̏ке и гѐографску ка̑рту?

23- Да̏ ли ви̂ у̀чӣте до̀бро?

24- Да̏ ли о̂н у̀чӣ до̀бро̀?

25- А да̏ ли и дру̀ги у̏ченици у̀че̄ до̀бро?

СЕДМА ЛЕКЦИЈА - SEVENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Шта̏ ја̂ ѝма̄м?
Ви̂ ѝма̄те ре̏чник.
Шта̏ ви̂ ѝма̄те?
Ја̂ ѝма̄м ре̏чник.
Шта̏ о̂н ѝма̄?
О̂н ѝма̄ ре̏чник.
Шта̏ ѝма̄мо ви̂ и ја̂?
Ви̂ и ја̂ ѝма̄мо ре̏чнике.
Шта̏ ѝма̄мо о̂н и ја̂?
О̂н и ви̂ ѝма̄те ре̏чнике.
Шта̏ ѝма̄те ви̂ и о̂н?
О̂н и ја̂ ѝма̄мо ре̏чнике.
Шта̏ ѝма̄ју капѐта̄н Ха̀цић и ста̀ри ји во̏дник Ми́љовић?
Капѐта̄н Ха̀цић и ста̀ри ји во̏дник Ми́љовић ѝма̄ју ре̏чнике.

For further practice replace the word "ре̏чник" with "сто̂", "па̀пи̏р", "јѐзик", "бѐлежница", "о̀ловка", "кни̏га", "сто̀лица", "сли̏ка", "пѐро" and "ду̀гме."

2 - Да̏ ли ја̂ ѝма̄м кни̏гу?
Да̏. Ви̂ ѝма̄те кни̏гу.
Да̏ ли ви̂ ѝма̄те кни̏гу?
Да̏. Ја̂ ѝма̄м кни̏гу.
А да̏ ли о̂н ѝма̄ кни̏гу?
Да̏. И о̂н ѝма̄ кни̏гу.
Да̏ ли ви̂ и ја̂ ѝма̄мо кни̏ге?
Да̏. Ви̂ и ја̂ ѝма̄мо кни̏ге.
Да̏ ли о̂н и ја̂ ѝма̄мо кни̏ге?
Да̏. Ви̂ и о̂н ѝма̄те кни̏ге.
Да̏ ли ви̂ и о̂н ѝма̄те кни̏ге?
Да̏. О̂н и ја̂ ѝма̄мо кни̏ге.
Да̏ ли капѐта̄н Ха̀цић и ста̀ри ји во̏дник Ми́љовић ѝма̄ју кни̏ге?
Да̏. О̂ни̏ ѝма̄ју кни̏ге.

For further practice replace the word "кни̏га" with "ре̏чник", "сто̂", "па̀пи̏р", "јѐзик", "бѐлежница", "о̀ловка", "сто̀лица", "сли̏ка", "пѐро" and "ду̀гме."

3 - Шта̏ ви̂ у̀чӣте о́вде?
О́вде ја̂ у̀чӣм јѐзик.
Шта̏ о̂н у̀чӣ о́вде?
О̂н у̀чӣ јѐзик о́вде.
Шта̏ у̀чӣте ви̂ и о̂н о́вде?

Ôн и ја̂ у̀чӣмо јѐзик о́вде.
Шта̀ у̀че̄ капѐта̄н Ха̀цић и ста̀рији во̏дник Ми́љовић?
Ôнӣ у̀че̄ јѐзик.

4 – Да̀ ли ја̂ у̀чӣм јѐзик?
Не̏. Вӣ не у̀чӣте јѐзик.
Да̀ ли вӣ у̀чӣте ѐнглē скӣ јѐзик?
Не̏. Ја̂ не у̀чӣм ѐнглē скӣ јѐзик.
Да̀ ли ôн у̀чӣ ѐнглē скӣ јѐзик?
Не̏. Ôн не у̀чӣ ѐнглē скӣ јѐзик.
Да̀ ли ни̏ко у̀чӣ ѐнглē скӣ јѐзик о́вде?
Не̏. Ни̏ко не у̀чӣ ѐнглē скӣ јѐзик о́вде.
Да̀ ли вӣ и ја̂ у̀чӣмо ѐнглē скӣ јѐзик?
Не̏. Вӣ и ја̂ не у̀чӣмо ѐнглē скӣ јѐзик.
Да̀ ли ôн и ја̂ у̀чӣмо ѐнглē скӣ јѐзик?
Не̏. Вӣ и ôн не у̀чӣте ѐнглē скӣ јѐзик.
Да̀ ли вӣ и ôн у̀чӣте ѐнглē скӣ јѐзик?
Не̏. Ôн и ја̂ не у̀чӣмо ѐнглē скӣ јѐзик.
Да̀ ли капѐта̄н Ха̀цић и ста̀рији во̏дник Ми́љовић у̀че̄ ѐнглē скӣ јѐзик?
Не̏. Капѐта̄н Ха̀цић и ста̀рији во̏дник Ми́љовић не у̀че̄ ѐнглē скӣ јѐзик.

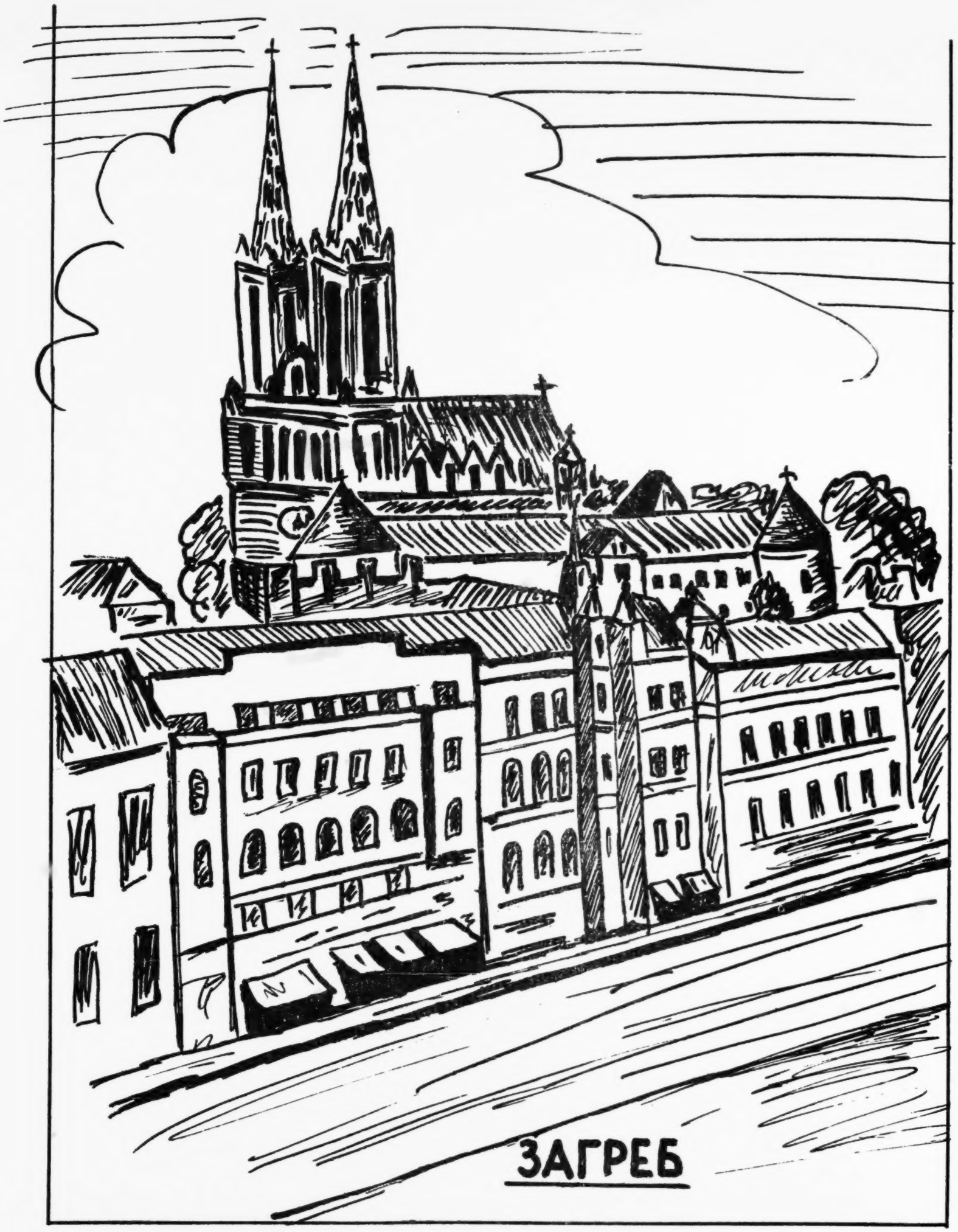
ЗАГРЕБ

EIGHTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Who are you and who am I?

2 - You are instructor Mr Dragomir Ljubichich and I am student Milan Miljkovich.

3 - What kind is student Radomir Shterich?

4 - Radomir Shterich is good student.

5 - Which student is good, and which is bad?

6 - Student which studies is good, and student which not studies is bad.

7 - Whether are Petrovich and Shterich good or bad students?

8 - They are good students.

9 - That is nice. And whether you know what is this?

10- Yes. /I/ know; that is sack.

11- Whether is this sack big?

12- Yes. That sack is big.

13- Whether is this sack light or heavy?

14- That sack is not light but heavy.

15- Whether are these sacks light or heavy.

16- Those sacks are not heavy, but they are not neither light.

17- Whether you have book and notebook?

18- I have not book, but /I/ have notebook.

19- Whether Mr Hadzich has pencil and pen?

20- Mr Hadzich has pencil, but /he/ has not pen.

21- Whether you and he have table and chairs?

22- We have table, but /we/ have not chairs.

23- Whether Shterich and Hadzich have geographic charts?

24- No. They have not geographic charts.

25- Whether is Serbo-Croatian language easy or difficult?

26- Serbo-Croatian language is not neither difficult nor easy.

EIGHTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Who are you and who am I?

2 - You're the teacher Mr. Dragomir Ljubichich and I'm the student Milan Miljkovich.

3 - What kind of student is Radomir Shterich?

4 - Radomir Shterich is a good student.

5 - Which student is good and which is bad?

6 - The student who studies is good and the student who doesn't study is bad.

7 - Are Petrovich and Shterich good or bad students?

8 - They are good students.

9 - That's nice. And do you know what this is?

10- Yes. I know that's a sack.

11- Is this sack big?

12- Yes, that sack is big.

13- Is this sack light or heavy?

14- That sack is not light but heavy.

15- Are these sacks light or heavy?

16- Those sacks are not heavy, but they are not light either.

17- Do you have a book and a notebook?

18- I don't have a book but I have a notebook.

19- Does Mr Hadzich have a pencil and a pen?

20- Mr Hadzich has a pencil but he does not have a pen.

21- Do you and he have a table and chairs?

22- We have a table but we don't have chairs.

23- Do Shterich and Hadzich have maps?

24- No. They don't have maps.

25- Is the Serbo-Croatian language easy or difficult?

26- The Serbo-Croatian language is neither easy nor difficult.

ОСМА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Ко̏ сте ви̑, а ко̀ сам ја̑?

2 – Ви̑ сте на́ставник го̏спо̀дин Дра̀гомир Љу̏бичић, а ја̑ сам ђа̑к Мѝлан Ми́ло-вић.

3 – Ка̀кав је ђа̑к Ра̀домир Ште́рић?

4 – Ра̀домир Ште́рић је до̏бар ђа̑к.

5 – Ко̀ји ђа̑к је до̏бар, а ко̀ји је ѐ̀ђав?

6 – Ђа̑к ко̀ји у̀чи̑ је до̏бар, а ђа̑к ко̀ји не у̀чи̑ је ѐ̀ђав.

7 – Да̏ ли су Пе̏тровић и Ште́рић до̏бри и̏ли ѐ̀ђави ђа̑ци?

8 – О̀ни̑ су до̏бри ђа̑ци.

9 – То̑ је ле́по. А да̏ ли ви̑ зна́те шта̏ је о̀во̑?

10– Да̏. Зна̑м; то̑ је ца̑к.

11– Да̏ ли је о̀ва̑ј ца̑к ве̏лик?

12– Да̏, та̑ј ца̑к је ве̏лик.

13– Да̏ ли је о̀ва̑ј ца̑к ла̏к и̏ли те́жак?

14– Та̑ј ца̑к нѝје ла̏к не̏го те́жак.

15– Да̏ ли су о̀ви̑ ца́кови ла̏ки и̏ли те́шки?

16– Ти̑ ца́кови ни́су те́шки, а̏ли ни́су ни ла̏ки.

17– Да̏ ли ви̑ ѝма̑те књи̏гу и бѐлежницу?

18– Ја̑ нѐма̑м књи̏гу, а̏ли има̑м бележницу.

19– Да̏ ли го̏спо̀дин Ха̀цић ѝма̑ о̀ловку и пѐро?

20– Го̏спо̀дин Ха̀цић ѝма̑ о̀ловку, а̏ли не̏ма̑ пѐро.

21– Да̏ ли ви̑ и ви̑ ѝма̑те сто̑ и сто̀лице?

22– Ми̑ ѝма̑мо сто̑, а̏ли не̏ма̑мо сто̀лице.

23– Да̏ ли Ште́рић и Ха̀цић ѝма̑ју геогра̏фске ка̑рте?

24– Не̏. О̀ни̑ не̏ма̑ју геогра̏фске ка̑рте.

25– Да̏ ли је српскохр̀ватски јѐзик ла̏к и̏ли те́жак?

26– Српскохр̀ватски јѐзик нѝје ни те́жак ни ла̏к.

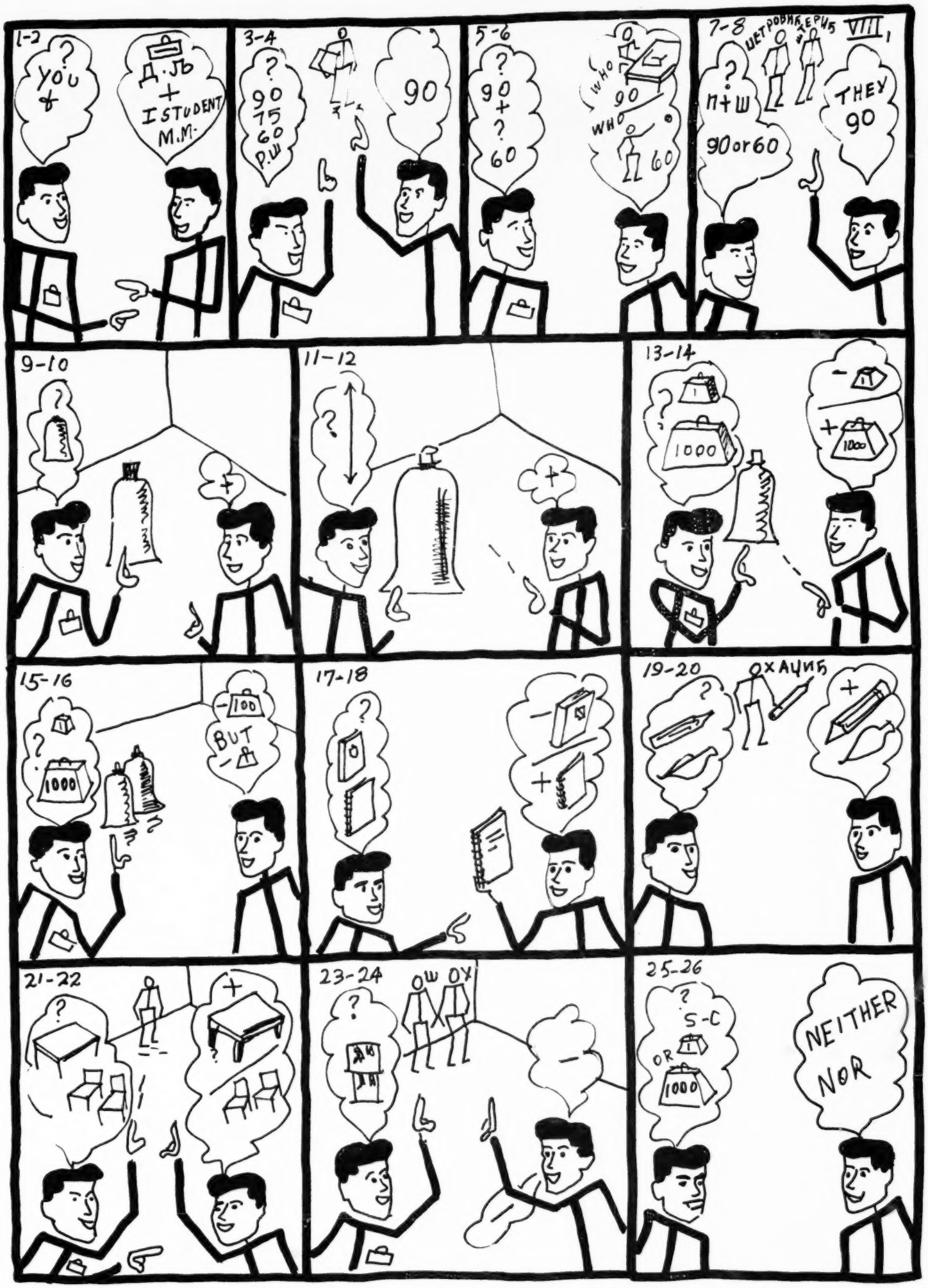
1-2
YOU
+
D.Jb
+
I STUDENT
M.M.
3-4
90
75
60
P.W
90
5-6
90
+
60
WHO
90
WHO
60
7-8
ШЕТРОВИЧ
ЖЕРИЬ
VIII
M+W
90 or 60
THEY
90
9-10
+
11-12
+
13-14
1000
1000
15-16
1000
-100
BUT
17-18
19-20
ОХАЦИЬ
+
21-22
+
23-24
OW
OX
25-26
S-C
OR
1000
NEITHER
NOR

ОСМА ЛЕКЦИЈА - EIGHTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Шта̏ је госпо̀дин Дра̀гомир Љу̏бичић?
2 - Госпо̀дин Дра̀гомир Љу̏бичић је на̏ш на́ставник.
3 - А шта̏ је Мѝлан Ми́љовић?
4 - Мѝлан Ми́љовић је ђа̂к.
5 - Да̏ ли је Ра̀домир Ште́рић тако́ђе ђа̂к?
6 - Да̏. Ра̀домир Ште́рић је тако́ђе ђа̂к.
7 - Ко̀ји ђа̂к је до̏бар, а ко̀ји ђа̂к је ѐ ђав?
8 - Ђа̂к ко̀ји у̀чӣ је до̏бар, а о̀на̄ј ко̀ји не у̀чӣ нѝје до̏бар не̏го ѐ ђав.
9 - Да̏ ли су Ми́љовић и Ште́рић до̀бри и̏ли ѐ ђави ђа̂ци?
10- Ми́љовић и Ште́рић су до̏бри ђа̂ци.
11- Да̏ ли је та̂ј ца̂к те́жак?
12- Да̏. О̀ва̄ј ца̂к је те́жак.
13- Колѝки је о̀на̄ј ца̂к?
14- О̀на̄ј ца̂к нѝје ни ве̏лики ни ма̂лӣ.
15- Да̏ ли је о̀на̄ј ве̏лики ца̂к ла̏к и̏ли те́жак?
16- О̀на̄ј ве̏лики ца̂к нѝје ла̏к не̏го те́жак.
17- Да̏ ли су о̀вӣ ма̂лӣ ца́кови те́шки и̏ли ла̏ки?
18- Ти̂ ма̂лӣ ца́кови ни́су те́шки не̏го ла̏ки.
19- Да̏ ли је та̂ књи̏га те́шка и̏ли ла̏ка?
20- О̀ва̄ књи̏га нѝје те́шка не̏го ла̏ка.
21- Да̏ ли ви̂ ѝма̄те књи̏гу?
22- Не̏. Ја̂ не̂ма̄м књи̏гу, а̏ли ѝма̄м бѐлежницу.
23- Да̏ ли госпо̀дин Љу̏бичић ѝма̄ о̀ловку?
24- Не̏. Госпо̀дин Љу̏бичић не̂ма̄ о̀ловку, а̏ли ѝма̄ пѐро.
25- Да̏ ли ви̂ ѝма̄те сто̂ и сто̀лице?
26- Ми̂ ѝма̄мо сто̂, а̏ли не̂ма̄мо сто̀лице.
27- Да̏ ли ђа́ци ѝма̄ју сли̏ке и географске ка̂рте?
28- Ђа́ци ѝма̄ју са̂мо сли̏ке а̏ли не̂ма̄ју географске ка̂рте.
29- Да̏ ли је ѐнглē скӣ јѐзик ла̏к?
30- Да̏. Ѐнглē скӣ јѐзик је ла̏к.
31- Да̏ ли је српскохр̀ватски јѐзик те́жак?
32- Да̏. Српскохр̀ватски јѐзик је те́жак.
33- Ко̀ји јѐзик је ла̏к, а ко̀ји је те́жак?
34- Ѐнглē скӣ јѐзик је ла̏к, а српскохр̀ватски је те́жак.
35- Да̏ ли је ва̏ша сто̀лица до̀бра и̏ли ѐ ђава?
36- Мо̀ја сто̀лица нѝје ѐ ђава не̏го до̀бра.
37- Ка̀кво је ва̏ше пѐро?
38- Мо̀је пѐро је ѐ ђаво.

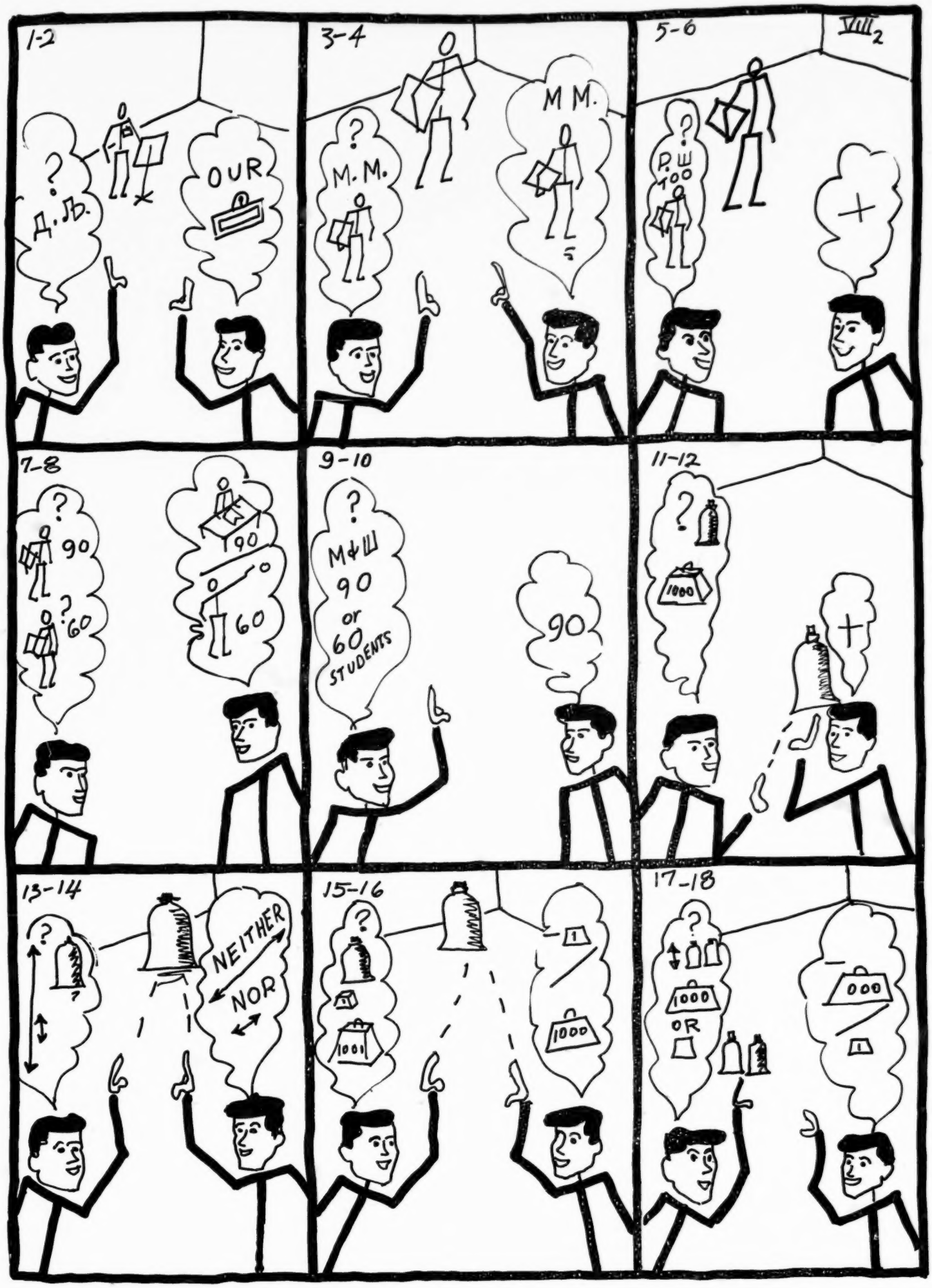
1-2
A. B.
OUR
3-4
M. M.
M M.
5-6
VIII 2
P. III 100
+
7-8
90
60
90
60
9-10
M+III
90
or
60
STUDENTS
90
11-12
1000
+
13-14
NEITHER
NOR
15-16
1
1001
1
1000
17-18
1000
OR
000
1

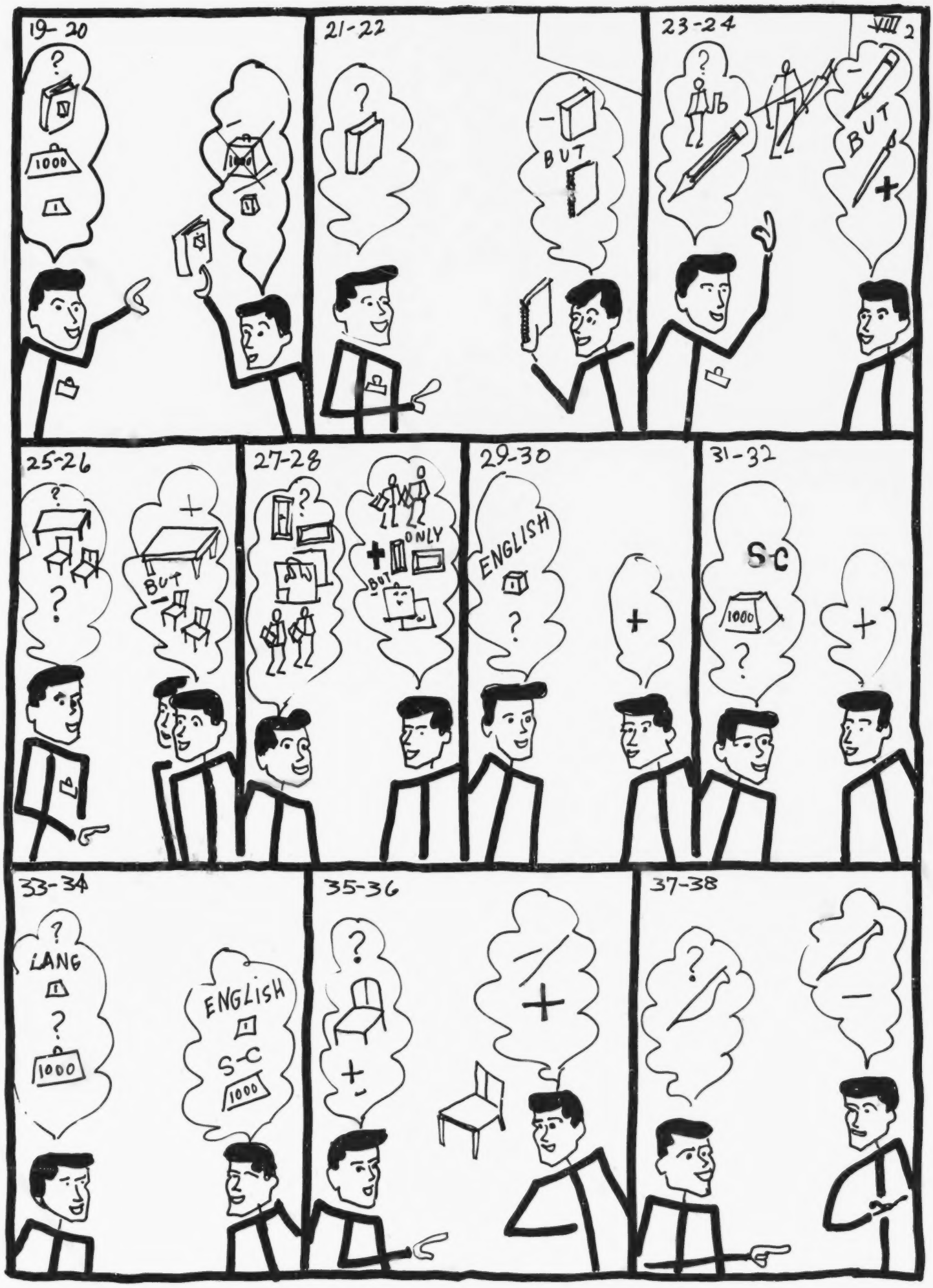
19-20
1000
21-22
BUT
23-24
BUT
25-26
BUT
27-28
ONLY
BUT
29-30
ENGLISH
31-32
S-C
1000
33-34
LANG
1000
ENGLISH
S-C
1000
35-36
37-38

ОСМА ЛЕКЦИЈА - EIGHTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Наш наставник је господин Драгомир Љубичић. Радомир Штерић је ђак. И Милан Миљковић је такође ђак. Добар ђак учи, а рђав ђак не учи. Радомир Штерић и Милан Миљковић су добри ђаци. Они добро уче. Они нису рђави ђаци.

Овај цак је добар, а онај цак није добар. Овај цак је велик. Онај велики цак није лак него тежак. Овај мали цак није тежак него лак. Они велики цакови нису тешки, али нису ни лаки.

Ја немам књигу, али имам бележницу. Моја бележница није тешка него лака. Господин Хаџић има перо, али нема оловку. Његово перо је рђаво. Ви немате сто, али имате столице. Ђаци немају географске карте, али имају слике.

Енглески језик је лак. Енглески језик није тежак него лак. Српскохрватски језик је тежак. Српскохрватски језик није лак него тежак.

Наставник зна и српскохрватски и енглески језик. Ученици знају само енглески језик. Они уче српскохрватски језик.

ОСМА ЛЕКЦИЈА - EIGHTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on the reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Ко је наставник?

2 - Да ли је Радомир Штерић наставник или ученик?

3 - Да ли је Милан Миљковић ученик?

4 - Који језик уче Штерић и Миљковић?

5 - Да ли је Штерић добар или рђав ученик?

6 - Да ли је Миљковић рђав ученик?

7 - Који ђак је добар, а који ђак је рђав?

8 - Какви ђаци уче добро?

9 - Какви ученици не учē добро?

10- Који су ђаци добри, а који су рђави?

11- Какав је овāј, а какав је онāј цāк?

12- Колики је онāј, а колики је овāј цāк?

13- Који цāк је лāк, а који је тежак?

14- Који цāкони су лāки, а који су тешки?

15- Који језик је лāк, а који није лāк?

16- Штā ви имāте?

17- Штā имā настанник?

18- Штā нēмā ученик?

19- Штā имāју подофицири Штерић и Миљковић?

20- Дā ли ви имāте столове и столице?

21- Кō имā оловку, а кō нēмā бележницу?

22- Штā ми имāмо, а штā нēмāмо?

23- Који ђāк имā географску кāрту, а који имā слику?

24- Који ђаци нēмāју пера?

25- Који ђаци имāју речнике и књиге?

26- Који језик знāју ученици, а које језике знā настанник?

ОСМА ЛЕКЦИЈА - EIGHTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Да̏ ли ви̂ ѝмате књи̏гу?
Не̏. Ја̂ не̂мам књи̏гу.
Да̏ ли ја̂ ѝмам књи̏гу?
Не̏. Ви̂ не̂мате књи̏гу.
Да̏ ли о̂н ѝма̄ књи̏гу?
Не̏. О̂н нѐма̄ књи̏гу.
Да̏ ли ви̂ и ја̂ ѝма̄мо књи̏ге?
Не̏. Ви̂ и ја̂ не̂ма̄мо књи̏ге.
Да̏ ли о̂н и ја̂ ѝма̄мо књи̏ге?
Не̏. Ви̂ и о̂н не̂ма̄те књи̏ге.
Да̏ ли ви̂ и о̂н ѝма̄те књи̏ге?
Не̏. О̂н и ја̂ не̂ма̄мо књи̏ге.
Да̏ ли Ште́рић и Ми́љковић ѝма̄ју књи̏ге?
Не̏.Ште́рић и Ми́љковић не̂ма̄ју књи̏ге.

For further practice replace the word "књи̏га" with "ре̏чник", "сто̂", "ца̂к", "бѐлежница", "о̀ловка", "сли̏ка", "пѐро" and "ду̀гме."

2 - Да̏ ли ја̂ зна̂м ѐнглеско̄рӣ?
Да̏. Ви̂ зна́те ѐнглеско̄рӣ.
Да̏ ли ви̂ зна́те ѐнглеско̄рӣ?
Да̏. Ја̂ зна̂м ѐнглеско̄рӣ.
Да̏ ли о̂н зна̂ ѐнглеско̄рӣ?
Да̏. И о̂н зна̂ ѐнглеско̄рӣ.
Да̏ ли ви̂ и ја̂ зна́мо ѐнглеско̄рӣ?
Да̏. Ви̂ и ја̂ зна́мо ѐнглеско̄рӣ.
Да̏ ли о̂н и ја̂ зна́мо ѐнглеско̄рӣ?
Да̏. Ви̂ и о̂н зна́те ѐнглеско̄рӣ.
Да̏ ли ви̂ и о̂н зна́те ѐнглеско̄рӣ?
Да̏. О̂н и ја̂ зна́мо ѐнглеско̄рӣ.
Да̏ ли Ште́рић и Ми́љковић зна̏ју ѐнглеско̄рӣ?
Да̏.Ште́рић и Ми́љковић зна̏ју ѐнглеско̄рӣ.

3 - Да̏ ли ви̂ зна́те српскохр̀ватски?
Не̏. Ја̂ не̏ знам српскохр̀ватски.
А да̏ ли Ми́љковић зна̂ српскохр̀ватски?
Не̏. Ни Ми́љковић не̏ зна српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̂ иШте́рић зна́те српскохр̀ватски?
Не̏.Ште́рић и ја̂ не̏ знамо српскохр̀ватски.
Да̏ ли Ште́рић и Ми́љковић зна̏ју српскохр̀ватски?
Не̏. О̀ни не̏ знају српскохр̀ватски.

4 - Шта̏ је о̀во̄?
То̂ је сто̂.
Шта̏ је о̀во̄?
То̂ су сто̀лови.
Шта̏ је о̀во̄?
То̂ је зи̂д.
Шта̏ је о̀во̄?
То̂ су зи̂дови.
Шта̏ је о̀во̄?
То̂ је ца̂к.
Шта̏ је о̀во̄?
То̂ су ца́кови.

ЉУБЉАНА

NINTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Whither you go in morning?

2 - In morning I go to school.

3- Whither you go in evening?

4 - In evening I go to town.

5 - Whether is your school in town?

6 - No. Our school is not in town but on hill.

7 - How big is that hill?

8 - That hill is not neither big nor small.

9 - Whither Major Mister Vojislav Chirich goes in morning, and whither he goes in evening?

10- Major Mister Chirich goes to school in morning, and in evening he goes to town.

11- Whither go in morning you and Captain Mister Hadzich?

12- Captain Mister Hadzich and I go in morning to school.

13- And whither go they in morning?

14- Also they go to school in morning.

15- Where are we now?

16- We are now in classroom.

17- How big is our classroom?

18- Our classroom is small.

19- What is this and what is that /over there/?

20- That is window, and that /over there/ is blackboard.

21- Whom you see through window?

22- I see through window teacher Mister Ljubichich.

23- Where is chalk?

24- Chalk is on blackboard.

25- What students see on blackboard?

26- Students see chalk on blackboard.

NINTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Where do you go in the morning?

2 - In the morning I go to school.

3 - Where do you go in the evening?

4 - In the evening I go to town.

5 - Is your school in town?

6 - No. Our school isn't in town but on a hill.

7 - How big is that hill?

8 - That hill is neither big nor small.

9 - Where does Major Vojislav Chirich go in the morning, and where does he go in the evening?

10- Major Chirich goes to school in the morning, and in the evening he goes to town.

11- Where do you and Captain Hadzich go in the morning?

12- Captain Hadzich and I go to school in the morning.

13- And where do they go in the morning?

14- They, too, go to school in the morning.

15- Where are we now?

16- We are in the classroom now.

17- How big is our classroom?

18- Our classroom is small.

19- What's this, and what's that over there?

20- That's a window and that over there is a blackboard.

21- Whom do you see through the window?

22- Through the window I see the teacher, Mr Ljubichich.

23- Where is the chalk?

24- The chalk is on the blackboard.

25- What do the students see on the blackboard?

26- The students see chalk on the blackboard.

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Ку̀да ви̂ и̏де̄те и̏зјутра?

2 – И̏зјутра ја̂ и̏де̄м у̀ школу.

3 – Ку̀да ви̂ и̏де̄те у̏вече?

4 – У̏вече ја̂ и̏де̄м у̀ гра̄д.

5 – Да̏ ли је ва̏ша шко̀ла у гра́ду?

6 – Не̏. На̏ша шко̀ла нѝје у гра́ду не̏го на̏ брду.

7 – Колѝко је то̂ бр̏до?

8 – То̂ бр̏до нѝје ни ве̏лико ни ма̂ло̄.

9 – Ку̀да и̏де̄ ма̀јо̄р госпо̀дин Во̀јислав Ћи́рић и̏зјутра, а ку̀да о̂н и̏де̄ у̏вече?

10– Ма̀јо̄р госпо̀дин Ћи́рић и̏де̄ и̏зјутра у̏ школу, а у̏вече о̂н и̏де̄ у̀ гра̄д.

11– Ку̀да и̏де̄те и̏зјутра ви̂ и капѐта̄н госпо̀дин Ха̀цић?

12– Капѐта̄н госпо̀дин Ха̀цић и ја̂ и̏де̄мо и̏зјутра у̏ школу.

13– А ку̀да и̏дӯ о̀ни̂ и̏зјутра?

14– И о̀ни̂ и̏дӯ у̏ школу и̏зјутра.

15– Гдѐ смо ми̂ са̀да?

16– Ми̂ смо са̀да у учио̀ници.

17– Колѝка је на̏ша учио̀ница?

18– На̏ша учио̀ница је ма̂ла̄.

19– Шта̏ је о̀во̄, а шта̏ је о̀но̄?

20– То̂ је про́зор, а о̀но̄ је та́бла.

21– Ко̀га ви̂ ви̏дӣте кро̏з про́зор?

22– Ја̂ ви̏дӣм кро̏з про́зор на́ставника госпо̀дина Љу̏бичића.

23– Гдѐ је кре́да?

24– Кре́да је на та́бли.

25– Шта̏ у̏ченици ви̏де̄ на та́бли?

26– У̏ченици ви̏де̄ кре́ду на та́бли.

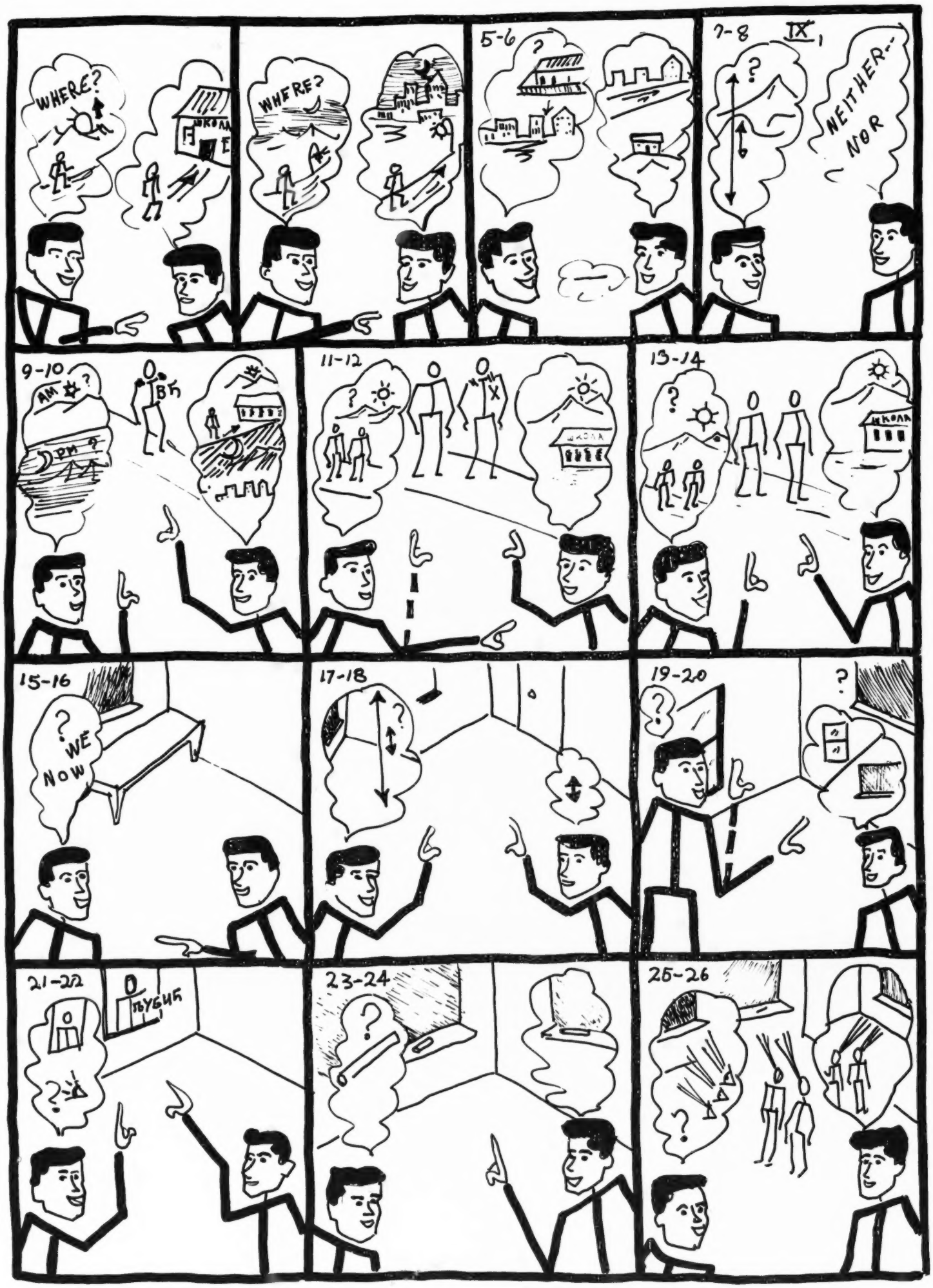
WHERE?
WHERE?
5-6
7-8
IX
NEITHER--
NOR
9-10
AM
PM
BK
11-12
X
13-14
15-16
WE
NOW
17-18
19-20
21-22
ПУБЦИ
23-24
25-26

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА - NINTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Кȕда ȉдȳ ȕченици ȉзјутра?
2 - Ȉзјутра ȕченици ȉдȳ ȕ школу.
3 - Кȕда ȉдȳ ȕченици ȕвече?
4 - Ȕвече ȕченици ȉдȳ ȕ грȃд.
5 - Дȃ ли је њȉхова шко̀ла у гра́ду ȉли нȃ брду?
6 - Њȉхова шко̀ла нѝје у гра́ду не̏го нȃ брду.
7 - Дȃ ли је то̀ бр̏до ве̏лико ȉли мȃло̀?
8 - То̀ бр̏до нѝје ни ве̏лико ни мȃло̀.
9 - Кȕда ȉде̄ ма̀јо̄р госпо̀дин Ћи́рић ȉзјутра, а кȕда ȍн ȉде̄ ȕвече?
10- Ȉзјутра ȍн ȉде̄ ȕ школу, а ȕвече ȍн ȉде̄ ȕ грȃд.
11- Кȕда ȉде̄те ви̏ и капѐтан госпо̀дин Ха̀цић ȉзјутра?
12- Капѐтан госпо̀дин Ха̀цић и јȃ ȉде̄мо ȕ школу ȉзјутра.
13- Кȕда ȉде̄мо госпо̀дин Љȕбичић и јȃ ȕвече?
14- Ви̏ ȉде̄те ȕ грȃд ȕвече.
15- А кȕда ȉде̄те ви̏ и по̀ручник госпо̀дин Чȕпић ȕвече?
16- И ми̏ ȉде̄мо ȕ грȃд.
17- Кȕда ȉдȳ бо́рци Пе̏тровић и Ште́рић ȉзјутра?
18- Ȍни̏ ȉдȳ ȕ школу.
19- Где̏ сте ви̏ са̀да?
20- Јȃ сам са̀да у учио̀ници.
21- Дȃ ли је ма̀јо̄р госпо̀дин Ћи́рић у учио̀ници?
22- Ма̀јо̄р госпо̀дин Ћи́рић нѝје у учио̀ници, не̏го у гра́ду.
23- Колѝка је ве̏ћа учио̀ница?
24- Нȃша учио̀ница је ве̏лика.
25- Штȃ ви̏де̄ ȕченици у учио̀ници?
26- Ȍни̏ ви̏де̄ сто̀лове, сто̀лице и све̏тло.
27- Штȃ ви̏ ви̏дӣте на зи́ду у учио̀ници?
28- На зи́ду јȃ ви̏дӣм сли̏ке, геогра̀фске ка̀рте и та́блу.
29- А штȃ ви̏дӣ ȍн на сто̀лу?
30- На сто̀лу ȍн ви̏дӣ књи̏ге, па̀пӣр, бѐлежнице, пѐра и о̀ловке.
31- Дȃ ли ми̏ ви̏дӣмо ре̏чник на сто̀лу?
32- Не̏. Ми̏ не̏ видӣмо ре̏чник је̏р нѝје на сто̀лу.
33- Штȃ ви̏ ви̏дӣте кро̀з о̀на̄ј про́зор?
34- Кро̀з о̀на̄ј про́зор јȃ ви̏дӣм бр̏до.
35- Ко̀га ви̏дӣмо кро̀з о̀ва̄ј про́зор?
36- Кро̀з та̄ј про́зор ми̏ ви̏дӣмо на́ставника и ђа́ке.
37- Дȃ ли ви̏ ви̏дӣте бр̏до кро̀з та̄ј про́зор?
38- Не̏. Јȃ не̏ видӣм бр̏до кро̀з о̀ва̄ј про́зор.

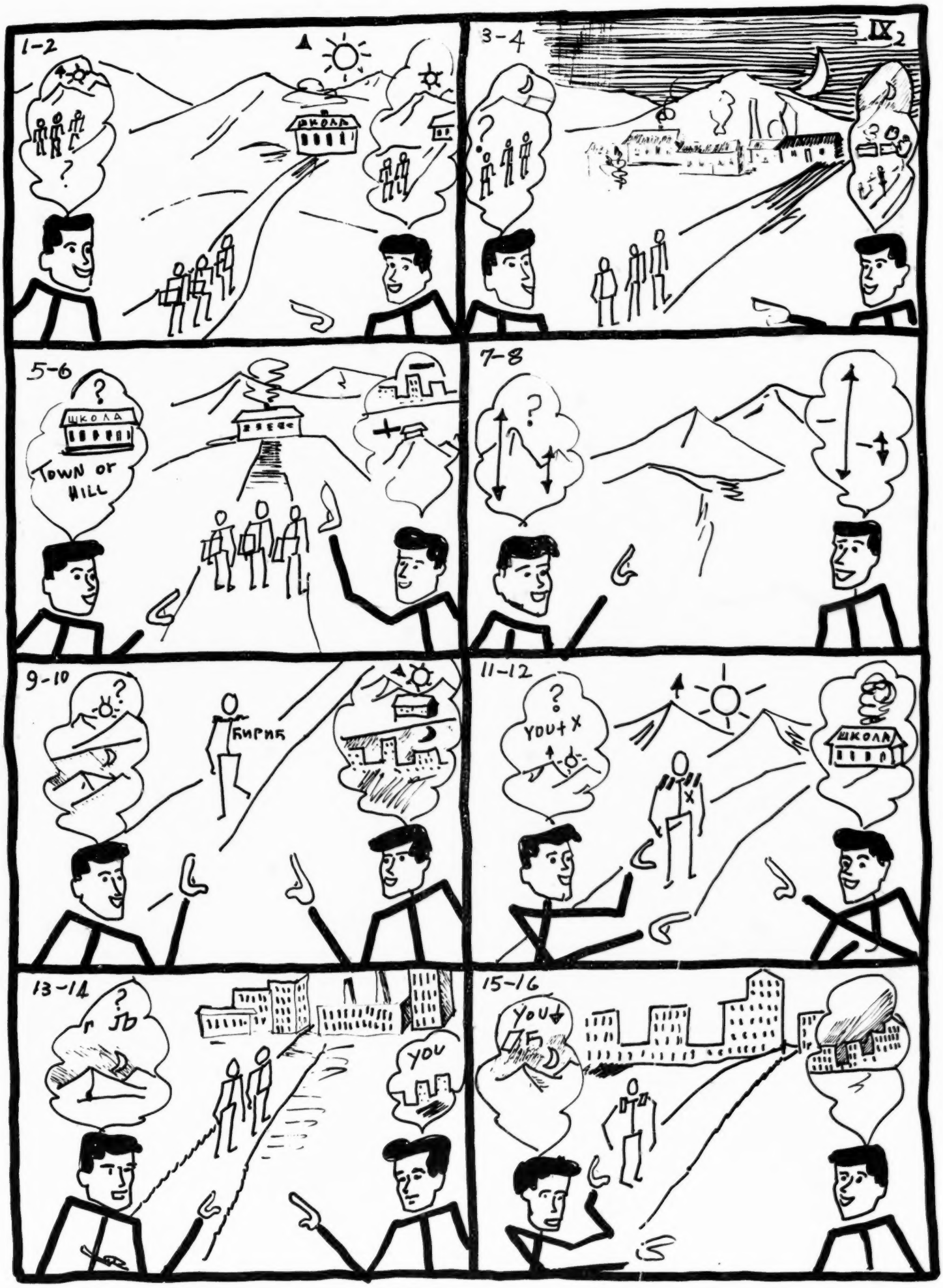
1-2
3-4
IX2
5-6
ШКОЛА
TOWN OR HILL
7-8
9-10
КИРИЛ
11-12
YOU+X
X
ШКОЛА
13-14
JD
YOU
15-16
YOU

17-18
ШКОЛА
19-20
NOW
X 2
21-22
23-24
25-26
27-28
29-30
31-32
WE
BECAUSE
33-34
35-36
37-38

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА - NINTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Мàјōр господин Вòјислав Ћи́рић ѝдē ѝзјутра ѝ школу а ѝвече ôн ѝдē ѝ грāд. Ѝченици ѝдӯ ѝзјутра ѝ школу, а ѝвече ѝнī ѝдӯ ѝ грāд. Њѝхова шкòла нѝје у гра́ду нѐго нà брду. Тò бр̏до гдѐ је њѝхова шкòла нѝје вѐлико нѐго мâлō.

Мѝ смо сàда у нàшој учиònици. Нàша учиònица је вѐлика. У учиònици мѝ вѝдѝмо на́ставника и ѝченике. На стòлу вѝдѝмо рѐчник, пàпѝр, књѝге, бѐлежнице, òловке и пѐра. На зи́ду вѝдѝмо слѝке и геòграфске кâрте. На та́бли вѝдѝмо кре́ду. Кро̏з òвāј про́зор вѝдѝмо на́ставника господина Љубичића и капетàнā господина Хàџића. Кро̏з òнāј про́зор мѝ нѐ вѝдѝмо нѝкога ѐли вѝдѝмо грâд.

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА - NINTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on the reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Кȕда ѝдē мàјōр Ћи́рић ѝзјутра?

2 - Гдѐ је вàша шкòла?

3 - Дà ли је вàша шкòла нà брду?

4 - Дà ли је тô бр̏до вѐлико?

5 - Кȕда ѝдē мàјōр Ћи́рић ѝвече?

6 - Дà ли је тâј грâд мâлӣ?

7 - Кȕда ѝдēмо ôн и јâ ѝвече?

8 - Кȕда вѝ ѝдēте ѝзјутра?

9 - Кȕда ѝдӯ ѝзјутра бо́рац Пѐтровић и капѐтāн Хàџић?

10- Кȕда ѝдӯ ѝвече бо́рац Пѐтровић и капѐтāн Хàџић?

11- Гдѐ смо мѝ сàда?

12- Колика је ваша учионица?

13- Каква је ваша учионица?

14- Шта ви видите у учионици?

15- Шта ви видите на зиду?

16- Шта ви видите на столу?

17- Где је географска карта?

18- Где су слике?

19- Где су књиге и бележнице?

20- Где је речник, а где је папир?

21- Где су пера и оловке?

22- Шта види на зиду борац Штерић?

23- Где је табла?

24- Шта ученици виде на табли?

25- Шта наставник види кроз овај прозор?

26- Шта ученици виде кроз онај прозор?

27- Шта ученици виде на табли?

28- Кога ви видите кроз тај прозор?

29- Шта ви видите кроз онај прозор?

30- Да ли ви видите град кроз тај прозор?

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА - NINTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Ку̀да ја̂ и̏де̄м и̏зјутра?
И̏зјутра ви̂ и̏де̄те у̏ школу.
Ку̀да ви̂ и̏де̄те и̏зјутра?
Ја̂ и̏де̄м у̏ школу и̏зјутра.
А ку̀да и̏де̄ о̂н и̏зјутра?
И о̂н и̏де̄ у̏ школу и̏зјутра.
Ку̀да и̏де̄мо ви̂ и ја̂ и̏зјутра?
Ви̂ и ја̂ и̏де̄мо у̏ школу и̏зјутра.
Ку̀да и̏де̄мо о̂н и ја̂ и̏зјутра?
Ви̂ и о̂н и̏де̄те у̏ школу и̏зјутра.
Ку̀да и̏де̄те ви̂ и ма̀јо̄р Ћи́рић и̏зјутра?
Ма̀јо̄р Ћи́рић и ја̂ и̏де̄мо у̏ школу и̏зјутра.
Ку̀да и̏дӯ ма̀јо̄р Ћи́рић и капѐта̄н Ха̀цић и̏зјутра?
Ма̀јо̄р Ћи́рић и капѐта̄н Ха̀цић и̏дӯ у̏ школу и̏зјутра.

For further practice replace the word "и̏зјутра" with "са̀да" and the word "шко̀ла" with "учио̀ница."

2 - Да̏ ли ви̂ и̏де̄те у̏ школу у̏вече?
Не̏. У̏вече ја̂ не̏ и̏де̄м у̏ школу, не̏го у̀ гра̄д.
Да̏ ли ја̂ и̏де̄м у̏ школу у̏вече?
Не̏. У̏вече ви̂ не̏ и̏де̄те у̏ школу, не̏го у̀ гра̄д.
А да̏ ли о̂н и̏де̄ у̏ школу у̏вече?
Не̏. Ни о̂н не̏ и̏де̄ у̏ школу у̏вече.
Да̏ ли ви̂ и ја̂ и̏де̄мо у̏ школу у̏вече?
Не̏. У̏вече ми̂ не̏ и̏де̄мо у̏ школу, не̏го у̀ гра̄д.
Да̏ ли о̂н и ја̂ и̏де̄мо у̏ школу у̏вече?
Не̏. У̏вече ви̂ не̏ и̏де̄те у̏ школу, не̏го у̀ гра̄д.
Да̏ ли ви̂ и о̂н и̏де̄те у̏ школу у̏вече?
Не̏. У̏вече о̂н и ја̂ не̏ и̏де̄мо у̏ школу, не̏го у̀ гра̄д.
Да̏ ли Фили́повић и Ха̀цић и̏дӯ у̏ школу у̏вече?
Не̏. Фили́повић и Ха̀цић не̏ и̏дӯ у̏ школу у̏вече.

3 - Да̏ ли је ва̏ша шко̀ла у гра́ду?
Не̏. На̏ша шко̀ла нѝје у гра́ду.
Где̏ је ва̏ша шко̀ла?
На̏ша шко̀ла је на̏ брду.
Где̏ смо ми̂?
Ми̂ смо у учио̀ници.
Где̏ је та́бла?
Та́бла је на зи́ду.
Шта̏ је на та́бли?
Кре́да је на та́бли.

Гдѐ су слике и географске карте?
Слике и географске карте су на столу.
Гдѐ су бележница и оловка?
Бележница и оловка су на столу.
Шта је у бележници?
Оловка је у бележници.
Гдѐ је перо?
Перо је на прозору.

4 – Шта видите на зиду?
На зиду видим таблу.
Шта он види на зиду?
И он види таблу на зиду.
Шта видимо у бележници?
У бележници видимо оловку.
Шта ученици виде кроз прозор?
Кроз прозор ученици виде град.
Да ли ви видите икога кроз прозор?
Нѐ. Ја нѐ видим никога кроз прозор.

CAPAJEBO

TENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - What you study today?

2-- Today I study that /I/ read and write.

3 - What studies today Private First Class Filipovich?

4 - Today he studies that /he/ reads and writes.

5 - What study today you and Private Petrovich?

6 - Today we study that /we/ read and write.

7 - What study today Sergeant First Class Shterich and I?

8 - Today you also study that /you/ read and write.

9 - Who else studies that /he/ reads and writes today?

10- Today also they study that /they/ read and write.

11- Whether you understand when I speak?

12- No. I not understand when you speak.

13- Why you not understand when I speak?

14- I not understand because you speak fast.

15- Whether you understand when I speak slowly?

16- Yes. I understand when you speak slowly.

17- Whether he understands when Private First Class Filipovich speaks?

18- Yes. He understands when Private First Class Filipovich speaks.

19- Whether you understand when Private Petrovich and I speak slowly?

20- Yes. We understand when you and Private Petrovich speak slowly.

21- Whether Sergeant First Class Shterich and Private Petrovich understand when teachers speak?

22- No. Sergeant First Class Shterich and Private Petrovich not understand when teachers speak.

23- Why they not understand?

24- They not understand because teachers not speak slowly but fast.

TENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - What are you studying today?

2 - Today I'm studying how to read and write.

3 - What's Private First Class Filipovich studying today?

4 - He's studying how to read and write today.

5 - What are you and Private Petrovich studying today?

6 - Today we're studying how to read and write.

7 - What are Sergeant First Class Shterich and I studying today?

8 - You're also studying how to read and write today.

9 - Who else is studying reading and writing today?

10- They, too, are studying how to read and write today.

11- Do you understand when I speak?

12- No. I don't understand when you speak.

13- Why don't you understand when I speak?

14- I don't understand because you speak fast.

15- Do you understand when I speak slowly?

16- Yes. I understand when you speak slowly.

17- Does he understand when Private First Class Filipovich speaks?

18- Yes. He understands when Private First Class Filipovich speaks.

19- Do you understand when Private Petrovich and I speak slowly?

20- Yes. We understand when you and Private Petrovich speak slowly.

21- Do Sergeant First Class Shterich and Private Petrovich understand when the teachers speak?

22- No. Sergeant First Class Shterich and Private Petrovich don't understand when the teachers speak.

23- Why don't they understand?

24- They don't understand because the teachers don't speak slowly but fast.

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Шта̏ ви̂ учи́те да̀нас?

2 – Да̀нас ја̂ у̀чим да чѝтам и пи̂шем.

3 – Шта̏ у̀чи̂ да̀нас ра́зводник Фили́повић?

4 – Да̀нас о̂н у̀чи̂ да чѝта и пи̂ше.

5 – Шта̏ учи́те да̀нас ви̂ и бо́рац Пе̏тровић?

6 – Да̀нас ми̂ учи́мо да чита́мо и пи̂шемо.

7 – Шта̏ у̀чи̂мо да̀нас во̏дникШте́рић и ја̂?

8 – Да̀нас ви̂ тако́ђе учи́те да чита́те и пи̂шете.

9 – Ко̏ јо̏ш у̀чи̂ да чѝта̂ и да пи̂ше да̀нас?

10– Да̀нас и о̀ни̂ у̀че да чѝтају и пи̂шу.

11– Да̏ ли ви̂ разуме́те кад ја̂ го̀ворим?

12– Не̏. Ја̂ не разу̀мем кад ви̂ го̀ворите.

13– За̏што ви̂ не разуме́те кад ја̂ го̀ворим?

14– Ја̂ не разу̀мем је̏р ви̂ го̀ворите бр́зо.

15– Да̏ ли ви̂ разуме́те кад ја̂ го̀ворим пола́ко?

16– Да̏. Ја̂ разу̀мем кад ви̂ го̀ворите пола́ко.

17– Да̏ ли о̂н разу̀ме кад ра́зводник Фили́повић го̀вори?

18– Да̏. О̂н разу̀ме кад ра́зводник Фили́повић го̀вори.

19– Да̏ ли ви̂ разуме́те кад бо́рац Пе̏тровић и ја̂ го̀воримо пола́ко?

20– Да̏. Ми̂ разуме́мо кад ви̂ и бо́рац Пе̏тровић го̀ворите пола́ко.

21– Да̏ ли во̏дникШте́рић и бо́рац Пе̏тровић разу̀мају кад на́ставници го̀воре?

22– Не̏. Во̏дникШте́рић и бо́рац Пе̏тровић не разу̀мају кад на́ставници го̀воре.

23– За̏што о̀ни̂ не разу̀мају?

24– О̀ни̂ не разу̀мају је̏р на́ставници не го̀воре пола́ко не̏го бр́зо.

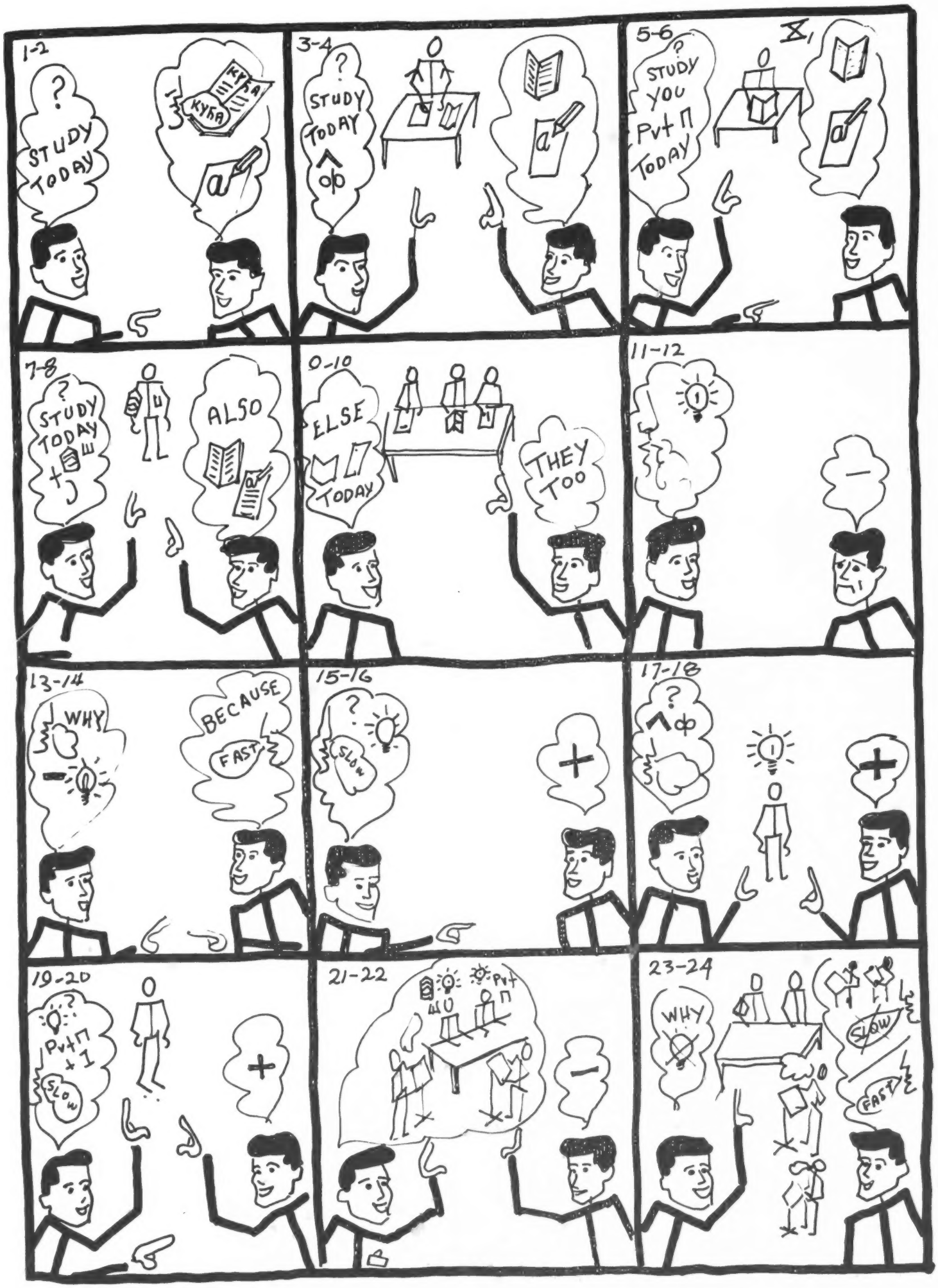
1-2
STUDY TODAY
3-4
STUDY TODAY
5-6
STUDY YOU Pvt TODAY
7-8
STUDY TODAY
ALSO
9-10
ELSE TODAY
THEY TOO
11-12
13-14
WHY
BECAUSE
FAST
15-16
SLOW
17-18
19-20
Pvt
SLOW
21-22
Pvt
23-24
WHY
SLOW
FAST

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА - TENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Ко̏ да̀нас у̀чӣ да чѝта̄, а ко̏ у̀чи да пи̂ше̄?
2 - Да̀нас ја̂ у̀чи̂м и да чѝта̄м и да пи̂ше̄м.
3 - Да̏ ли ра́зводник Фили́повић у̀чӣ да чѝта̄, и̏ли да пи̂ше̄?
4 - О̂н у̀чӣ и да чѝта̄ и да пи̂ше̄.
5 - А шта̏ учи́те да̀нас ви̂ и бо́рац Пе̏тровић?
6 - Да̀нас и ми̂ учи́мо да чита́мо и пи̂ше̄мо.
7 - Ко̏ јо̏ш да̀нас у̀чӣ да чѝта̄ и пи̂ше̄?
8 - Да̀нас ви̂ и во̏дник Ште́рић тако̀ђе учи́те да чита́те и пи̂ше̄те.
9 - Да̏ ли и о̀нӣ да̀нас у̀че̄ да чѝтаје и пи̂шӯ?
10- Да̏. Да̀нас и о̀нӣ у̀че̄ да чѝтаје и пи̂шӯ.
11- Ко̏ не разу̀ме кад ја̂ го̀ворим?
12- Ја̂ не разу̀мем кад ви̂ го̀ворите.
13- За̏што ви̂ не разуме́те кад ја̂ го̀ворим?
14- Ја̂ не разу̀мем је̏р ви̂ го̀ворите бр́зо.
15- Да̏ ли ви̂ разуме́те кад ја̂ го̀ворим пола́ко?
16- Да̏. Ја̂ разу̀мем кад ви̂ го̀ворите пола́ко.
17- Да̏ ли во̏дник Ште́рић разу̀ме кад бо́рац Пе̏тровић го̀вори бр́зо?
18- Да̏. Во̏дник Ште́рић разу̀ме кад бо́рац Пе̏тровић го̀вори бр́зо.
19- Да̏ ли ви̂ разуме́те кад ра́зводник Фили́повић и ја̂ го̀воримо?
20- Да̏. Ми̂ разуме́мо кад ра́зводник Фили́повић и ви̂ го̀ворите.
21- Да̏ ли ђа̀ци разу̀меју кад на́ставници го̀воре бр́зо?
22- Не̏. Ђа́ци не разу̀меју кад на́ставници го̀воре бр́зо.
23- А да̏ ли ђа̀ци разу̀меју кад на́ставници го̀воре пола́ко?
24- Да̏. Ђа́ци разу̀меју кад на́ставници го̀воре пола́ко.
25- Ка̏д у̏ченик разу̀ме на́ставника?
26- У̏ченик разу̀ме на́ставника кад о̂н го̀вори пола́ко.
27- За̏што у̏ченик не разу̀ме на́ставника?
28- У̏ченик не разу̀ме на́ставника, је̏р на́ставник го̀вори бр́зо.
29- Да̏ ли ви̂ учи́те да пи̂ше̄те ѐнглē скӣ?
30- Не̏. Ја̂ не у̀чи̂м да пи̂ше̄м ѐнглē скӣ, не̏го српскохрватски.
31- За̏што ви̂ не учи́те да пи̂ше̄те ѐнглē скӣ?
32- Ја̂ не у̀чи̂м да пи̂ше̄м ѐнглē скӣ је̏р ја̂ зна̂м да пи̂ше̄м ѐнглē скӣ.
33- Ко̏ зна̂ да пи̂ше̄ и ѐнглē скӣ и с̀рпскохрватски?
34- На́ставници зна̏ју да пи̂шӯ и ѐнглē скӣ и српскохрватски.
35- Да̏ ли је те́шко чѝтати и пи́сати српскохрватски?
36- Нѝје те́шко а̏ли нѝје ни ла̏ко.
37- Да̏ ли је ла̏ко го̀ворити српскохрватски?
38- Нѝје ла̏ко го̀ворити српскохрватски.

1-2
TODAY
STUDY
I DO BOTH
3-4
STUDY
OR
BOTH
5-6
PUTПЕТРОВИЧ
STUDY TODAY
WE STUDY
7-8
ELSE STUDY
TODAY
ALSO
9-10
ALSO STUDY
TODAY
11-12
WHO
13-14
WHY
FAST
15-16
SLOW
17-18
WHEN
FAST
PUTIN

19-20
ФИЛИПОВИЋ
X2
FAST
23-24
SLOW
25-26
WHY
SLOW
27-28
WHY
BECAUSE
FAST
29-30
STUDY
ENG.
ENG
+S-C
31-32
WHY
STUDY
ENG
know
ENG
33-34
KNOWS
E+S-C
E+
S-C
35-36
S-C
1000
BUT
37-38
S-C

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА - TENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Данас ја учим да читам и да пишем српскохрватски. Ви такође учите да читате и да пишете српскохрватски. И борац Петровић учи да чита и да пише. Разводник Филиповић и ја учимо да пишемо и да читамо. Ви и водник Штерић такође учите да пишете и да читате. И други ученици уче да читају и да пишу српскохрватски. Ми не учимо да пишемо и да читамо енглески јер знамо да читамо и да пишемо енглески. Наставници знају да читају и да пишу и енглески и српскохрватски.

Ми знамо добро да говоримо енглески али не знамо да говоримо српскохрватски. Ми учимо да говоримо српскохрватски. Ми не разумемо наставнике кад говоре брзо српскохрватски. Ученици разумеју наставнике кад говоре српскохрватски полако. Ја разумем борца Петровића и разводника Филиповића кад говоре српскохрватски јер они говоре полако. Ја говорим српскохрватски полако и рђаво.

Лако је говорити енглески. Тешко је говорити српскохрватски. Писати и читати српскохрватски није ни тешко ни лако. Писати енглески је тешко.

Наставник пише на таблу, а ученици пишу у бележнице. Ученици који немају бележнице пишу на папир.

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА - TENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Шта ви учите данас?

2 - Шта учи разводник Филиповић данас?

3 - Да ли ви и борац Петровић учите да пишете и читате српскохрватски?

4 - Шта уче борац Петровић и разводник Филиповић данас?

5 - Да ли они уче да читају и пишу енглески?

6 - Зашто они не уче да читају и пишу енглески?

7 - Да ли ви знате да говорите српскохрватски?

8 - Ка̏ко го̀воре српскохр̀ватски дру̏ги у̏ченици?

9 - Ка̏ко на̀ставници го̀воре српскохр̀ватски?

10- Да̏ ли ви̂ разумѐте на̀ставнике кад го̀воре српскохр̀ватски?

11- За̏што у̏ченици не разу̀меју на̀ставнике кад го̀воре српскохр̀ватски?

12- Да̏ ли ви̂ разумѐте ра̀зводника Филиповића кад о̂н го̀вори српскохр̀ватски?

13- За̏што ви̂ разумѐте ра̀зводника Филиповића кад о̂н го̀вори српскохр̀ватски?

14- Да̏ ли ви̂ разумѐте бо̀рца Пе̏тровића кад о̂н го̀вори ѐнглески брзо?

15- Ку̀да ви̂ и̏де̄те да учѝте да чита̀те и пи̂ше̄те српскохр̀ватски?

16- Ку̀да у̏ченици и̏дӯ да у̀че̄ да го̀воре српскохр̀ватски?

17- Ко̏ зна̂ да чѝта̄ и ѐнглē скӣ и српскохр̀ватски?

18- Ко̏ зна̂ да пи̂ше и ѐнглē скӣ и српскохр̀ватски?

19- Ко̏ зна̂ да го̀вори и ѐнглē скӣ и српскохр̀ватски?

20- Да̏ ли је тѐшко чѝтати и пѝсати српскохр̀ватски?

21- Да̏ ли је тѐшко чѝтати и пѝсати ѐнглē скӣ?

22- Да̏ ли је ла̏ко гово̀рити српскохр̀ватски?

23- Да̏ ли је тѐшко гово̀рити ѐнглески?

24- Где̏ ви̂ учѝте да чита̀те и пи̂ше̄те српскохр̀ватски?

25- Ко̏ пи̂ше̄ на та̀блу?

26- Ко̏ пи̂ше̄ у бѐлежнице?

27- На̏ шта пи̂шӯ у̏ченици ко̀ји нѐма̄ју бѐлежнице?

28- Да̏ ли ви̂ и̏де̄те бр̀зо кад и̏де̄те у̏ школу и̏зјутра?

29- А ка̏ко и̏де̄те кад и̏дете у̀ гра̄д у̏вече?

30- Ка̀кав је да̂н да̀нас?

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА - TENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Да̏ ли ја̑ чи̏та̄м српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
Ви̑ чита́те српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ чита́те српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
Ја̑ чи̏та̄м српскохр̀ватски.
Да̏ ли о̑н чи̏та̄ српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
О̑н чи̏та̄ српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ и ја̑ чита́мо српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
Ви̑ и ја̑ чита́мо српскохр̀ватски.
Да̏ ли о̑н и ја̑ чита́мо српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
Ви̑ и он чита́те српскохрватски.
Да̏ ли ви̑ и о̑н чита́те српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
О̑н и ја̑ чита́мо српскохр̀ватски.
Да̏ ли о̀ни чи̏та̄ју српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
О̀ни чи̏та̄ју српскохр̀ватски.

2 - Да̏ ли ја̑ пи̑шē м српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
Ви̑ пи̑шē те српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ пи̑шē те српскохр̀ватски и̏ли ѐнглē скӣ?
Ја̑ пи̑шē м српскохр̀ватски.
Да̏ ли ра́зводник Фили́повић пи̑шē ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ра́зводник Фили́повић пи̑шē српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ и ја̑ пи̑шē мо ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ви̑ и ја̑ пи̑шē мо српскохр̀ватски.
Да̏ ли о̑н и ја̑ пи̑шē мо ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ви̑ и о̑н пи̑шете српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ и о̑н пи̑шē те ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
О̑н и ја̑ пи̑шē мо српскохр̀ватски.
Да̏ ли ра́зводник Фили́повић и бо́рац Пѐтровић пи̑шӯ ѐнглē скӣ или српско-хр̀ватски?
Ра́зводник Фили́повић и бо́рац Пѐтровић пи̑шӯ српскохр̀ватски.

3 - Да̏ ли ја̑ го̀ворим ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ви̑ го̀ворите српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ го̀ворите ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ја̑ го̀ворим српскохр̀ватски.
Да̏ ли бо́рац Пѐтровић го̀вори ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Бо́рац Пѐтровић го̀вори српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ и ја̑ го̀воримо ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ви̑ и ја̑ го̀воримо српскохр̀ватски.
Да̏ ли о̑н и ја̑ го̀воримо ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
Ви̑ и о̑н го̀ворите српскохр̀ватски.
Да̏ ли ви̑ и о̑н го̀ворите ѐнглē скӣ и̏ли српскохр̀ватски?
О̑н и ја̑ го̀воримо српскохр̀ватски.
Да̏ ли о̀нӣ го̀воре ѐнглē скӣ или српскохрватски?

Они го̀во̄ре српскохр̀ватски.

4 - Да̏ ли ви̂ разуме́те кад ја̂ го̀во̄рим ѐнглē скӣ?
Да̏. Ја̂ разу̀мем кад ви̂ го̀во̄рите ѐнглē скӣ.
Да̏ ли о̂н разу̀мē кад ја̂ го̀во̄рим ѐнглē скӣ?
Да̏. О̂н разу̀мē кад ви̂ го̀ворите ѐнглē скӣ.
Да̏ ли ви̂ и о̂н разуме́те кад ја̂ го̀ворим ѐнглē скӣ?
Да̏. О̂н и ја̂ разу̀мемо кад ви̂ го̀ворите ѐнглē скӣ.
Да̏ ли дру̏ги у̏ченици разу̀мејy кад ја̂ го̀ворим ѐнглē скӣ?
Да̏. И дру̏ги у̏ченици разу̀мејy кад ви̂ го̀ворите ѐнглē скӣ.

5 - Да̏ ли ви̂ разуме́те кад ја̂ го̀ворим српскохр̀ватски?
Не̏, ја̂ не разу̀мем кад ви̂ го̀ворите српскохр̀ватски.
За̏што ви̂ не разуме́те кад ја̂ го̀ворим српскохр̀ватски?
Не разуме́мо, је̏р ви̂ го̀ворите бр̀зо.
А да̏ ли дру̏ги у̏ченици разу̀мејy кад ја̂ го̀ворим српскохр̀ватски?
Не̏. Ни дру̏ги у̏ченици не разу̀мејy кад ви̂ го̀ворите српскохр̀ватски.

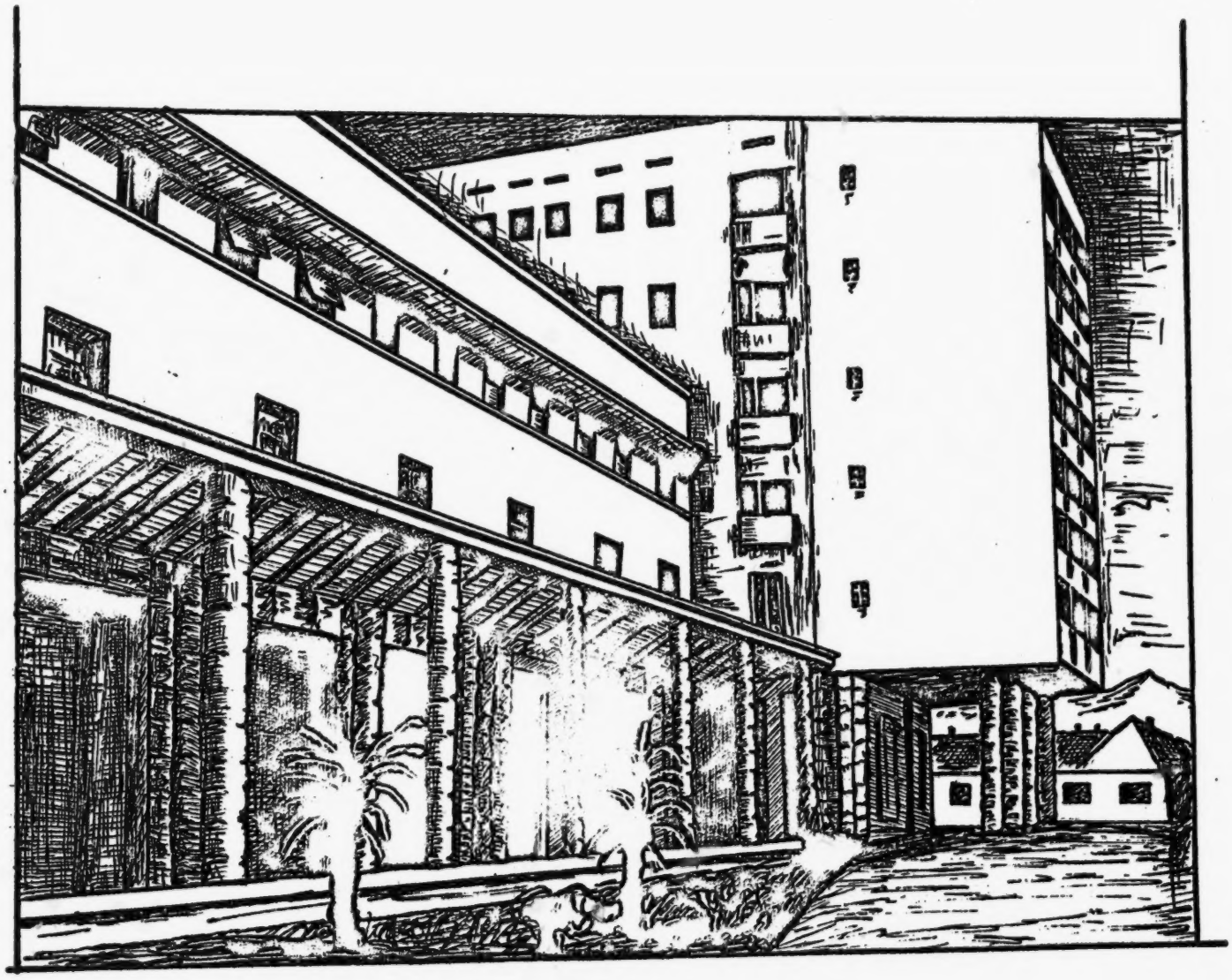

ТИТОГРАД (ПОДГОРИЦА)

ELEVENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - How is your name, and how is your surname?

2 - My name is John, and my surname is Petrovich.

3 - How is his name and surname?

4 - His name is Milan, and his surname is Miljkovich.

5 - What is your rank, and what is his rank?

6 - He is lieutenant colonel, and I am sergeant.

7 - Who is your commandant?

8 - Our commandant is Colonel Mister Branko Chupich.

9 - Where is your school?

10- Our school is on hill.

11- When you go up that hill?

12- I go up that hill when /I/ go to school.

13- And when you go down that hill?

14- I go down that hill when /I/ go home.

15- Whether you go through forest or by forest?

16- I not go through forest but by forest.

17- What kind is student Captain Mister Hadzich?

18- Captain Mister Hadzich is attentive student.

19- Whether are also you attentive?

20- Yes. I am also attentive.

21- Whether are Lieutenant Colonel Mister Miljkovich and Sergeant Petrovich attentive pupils?

22- Yes. They are attentive pupils.

23- Which student is attentive, and which student is inattentive?

24- Good student is attentive, and bad student is inattentive.

25- Which students are good, and which students are bad?

26- Attentive students /they/ are good, and inattentive students /they/ are bad.

ELEVENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - What's your first name and what's your last name?

2 - My first name is John and my last name is Petrovich.

3 - What's his first name and last name?

4 - His first name is Milan, and his last name is Miljkovich.

5 - What's your rank, and what's his rank?

6 - He's a lieutenant colonel and I'm a sergeant.

7 - Who's your commandant?

8 - Our commandant is Colonel Branko Chupich.

9 - Where is your school?

10- Our school is on the hill.

11- When do you go up that hill?

12- I go up that hill when I go to school.

13- And when do you go down that hill?

14- I go down that hill when I go home.

15- Do you go through the forest or by the forest?

16- I don't go through the forest but by the forest.

17- What kind of a student is Captain Hadzich?

18- Captain Hadzich is an attentive student.

19- Are you, too, attentive?

20- Yes. I'm also attentive.

21- Are Lieutenant Colonel Miljkovich and Sergeant Petrovich attentive students?

22- Yes. They're attentive students.

23- Which student is attentive and which student is inattentive?

24- The good student is attentive, and the bad student is inattentive.

25- Which students are good and which students are bad?

26- Attentive students are good and inattentive students are bad.

ЈЕДАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Ка̏ко је ва̏ше ѝме, а ка̏ко је ва̏ше пре́зиме?

2 – Мо̀је ѝме је Јо̀ван, а мо̀је пре́зиме је Пе̏тровић.

3 – Ка̏ко је њѐгово ѝме и пре́зиме?

4 – Њѐгово ѝме је Мѝлан, а њѐгово пре́зиме је Ми́љковић.

5 – Шта̏ је ва̏ш чи̏н, а шта̏ је њѐгов чи̏н?

6 – О̏н је по̏тпуковник, а ја̂ сам мла̏ђи во̏дник.

7 – Ко̏ је ва̏ш ко̀мандант?

8 – На̏ш ко̀мандант је пу̀ко̄внӣк го̀спо̀дин Бра̀нко Чу̀пић.

9 – Гдѐ је ва̏ша шко̏ла?

10– На̏ша шко̏ла је на̏ брду.

11– Ка̏д ви̏ и̏де̄те у̏з то̏ бр̏до?

12– Ја̂ и̏де̄м у̏з то̏ бр̏до ка̏д ѝде̄м у̏ школу.

13– А ка̀да ви̏ и̏де̄те ни̏з то̏ бр̏до?

14– Ја̂ и̏де̄м ни̏з то̏ бр̏до ка̏д и̏де̄м ку̏ћи.

15– Да̏ ли ви̏ и̏де̄те кроз шу̏му или мимо шу̏му?

16– Ја̂ нѐ иде̄м кроз шу̏му нѐго мимо шу̏му.

17– Ка̀кав је у̏ченик капѐта̄н го̀спо̀дин Ха̀цић?

18– Капѐта̄н го̀спо̀дин Ха̀цић је па̀жљив у̏ченик.

19– Да̏ ли сте и ви̏ па̀жљиви?

20– Да̏. Ја̂ сам тако́ђе па̀жљив.

21– Да̏ ли су по̏тпуковник го̀спо̀дин Ми́љковић и мла̏ђи во̏дник Пе̏тровић па̀жљиви ђа́ци?

22– Да̏. О̀ни су па̀жљиви ђа́ци.

23– Ко̀ји у̏ченик је па̀жљив, а ко̀ји у̏ченик је непа̀жљив?

24– До̏бар у̏ченик је па̀жљив, а р̀ђав у̏ченик је непа̀жљив.

25– Ко̀ји у̏ченици су до̏бри, а ко̀ји у̏ченици су р̀ђави?

26– Па̀жљиви у̏ченици су до̏бри, а непа̀жљиви у̏ченици су р̀ђави.

1-2
F.NAME + L.NAME
ЈОРАН ПЕТРОВИЋ
3-4
F+LN
МИЛАН МИЉКОВИЋ
5 6
RANK
7-8
YOUR C.O.
OUR C.O.
БРАНКО ЧУПИЋ
9-10
YOUR
ШКОЛА
OUR
11-12
13-14
15-16
17-18
STUDENT
ИХАЈИЋ
19-20
TOO
21-22
МИЉКОВИЋ
ПЕТРОВИЋ
23-24
STUDENT
90
60
25-26
STUDENTS
90
60

ЈЕДАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - ELEVENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Штȁ сте ви̏?
2 - Ја̑ сам у̏ченик, ја̑ сам по̏дофицир , ја̑ сам во̀јник.
3 - Ка̏ко је ва̏ше ѝме, а ка̏ко је ва̏ше пре́зиме?
4 - Мо̀је ѝме је Јо̀ван, а мо̀је пре́зиме је Пе̏тровић.
5 - Ка̏ко је њѐгово ѝме?
6 - Њѐгово ѝме је Мѝлан, а њѐгово пре́зиме је Ми́љковић.
7 - Штȁ је њѐгов чи̑н, а штȁ је ва̏ш чи̑н?
8 - О̑н је по̏тпуковник а ја̑ сам млађи во̏дник.
9 - Штȁ је пу̀ковник госпо̀дин Бра̀нко Чу̀пић?
10- Пу̀ковник госпо̀дин Чу̀пић је на̏ш кома̀ндант.
11- Где̏ је ва̏ша шко̏ла?
12- Мо̀ја шко̏ла је на̏ брду.
13- Ка̏д у̏ченици и̏дӯ у̀з то̀ бр̏до?
14- О̀ни и̏дӯ у̀з то̀ бр̏до ка̏д и̏дӯ у̀ школу.
15- А ка̏д о̀нӣ и̏дӯ ни̏з то̀ бр̏до?
16- О̀нӣ и̏дӯ ни̏з то̀ бр̏до ка̏д и̏дӯ ку̀ћи.
17- Да̏ ли у̏ченици и̏дӯ кроз шу̀му ѝли мимо шу̀му?
18- У̏ченици не̏ идӯ кроз шу̀му не̏го мимо шу̀му.
19- Ка̏д и̏де̄те ку̀ћи у̀вече, да̀ ли и̏де̄те кроз гра̑д?
20- Ка̏д и̏де̄м ку̀ћи у̀вече ја не̏ иде̄м кроз гра̑д не̏го у̀ гра̑д.
21- Ка̀кав је у̏ченик капета̄н госпо̀дин Ха̀цић?
22- Капета̄н госпо̀дин Ха̀цић је па̀жљив у̏ченик.
23- Да̏ ли сте ви̑ тако̀ђе па̀жљиви?
24- Да̏. И ја̑ сам па̀жљив.
25- Да̏ ли су по̏тпуковник Ми́љковић и млађи во̏дник Пе̏тровић па̀жљиви ђа́ци?
26- Да̏. О̀нӣ су па̀жљиви ђа́ци.
27- Ко̀ји у̏ченик је па̀жљив, а ко̀ји у̏ченик је непа̀жљив?
28- До̏бар у̏ченик је па̀жљив, а ро̀ђав у̏ченик је непа̀жљив.
29- Ко̀ји у̏ченици су до̏бри, а ко̀ји у̏ченици су ро̀ђави?
30- Па̀жљиви у̏ченици су до̏бри, а непа̀жљиви у̏ченици су ро̀ђави.
31- Ко̀ у̀чӣ да го̀вори, а ко у̀чӣ да пи̑ше̄?
32- По̏тпуковник госпо̀дин Мѝљковић у̀чӣ да го̀вори, а капета̄н госпо̀дин Ха̀цић у̀чӣ да пи̑ше̄.
33- Да̀ ли ви̑ разуме́те кад ја̑ го̀ворим?
34- Ја̑ разу̀мем са̀мо кад ви̑ го̀ворите пола́ко.
35- А да̀ ли о̑н разу̀ме кад ја̑ го̀ворим брзо́?
36- Не̏. О̑н не разу̀ме кад ви̑ го̀ворите брзо.

1-2
?
N.C.O.
3-4
?
F.N.
L.N.
JOBAH
ПЕТРОВИЋ
5-6
?
NAME
F.N. МЛАДЕН
L.N.
L.N. МИЉКОВИЋ
7-8
?
RANK
9-10
?
БРАНКО
ЧУПИЋ
OUR
C.O.
11-12
?
ШКОЛА
ШКОЛА
13-14
WHEN
?
ШКОЛА
ШКОЛА
15-16
WHEN
?
HOME
17-18
?
OR

19-20
21-22
XI2
STUDENT
ХАЧИЋ
23-24
ALSO
25-26
МИЉКОВИЋ
ПЕТРОВИЋ
27-28
STUDENT
STUDENT
90
STUDENT
45
STUDENT
29-30
STUDENTS
90?
STUDENTS
45
90
45
31-32
STUDY
МИЉКОВИЋ
ХАЧИЋ
33-34
ONLY
SLOW
35-36
FAST

ЈЕДАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - ELEVENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Наши ученици су борци, подофицири и официри. Наши официри су виши и нижи официри. Они су војници.

Моје име је Јован, а моје презиме је Петровић. Његово име је Милан, а његово презиме је Миљковић. Господин Миљковић је потпуковник. Он је виши официр. Ја сам млађи водник. Ја сам подофицир. Наш командант је господин Бранко Чупић. Он је пукбник.

Наша школа није у граду него на брду. Кад ми идемо у школу изјутра ми идемо полако уз то брдо. А кад идемо кући увече ми идемо брзо низ то брдо. Ми не идемо у школу мимо шуму него кроз шуму. Кад идемо кући увече ми не идемо кроз град него у град.

Потпуковник господин Миљковић је пажљив ђак. И капетан господин Хаџић је пажљив ђак. Добри ученици су пажљиви, а рђави ученици су непажљиви.

Млађи водник Петровић учи да говори. Он такође учи да чита и да пише. Он разуме кад наставници говоре полако, али не разуме кад они говоре брзо.

ЈЕДАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - ELEVENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Шта сте ви?

2 - Шта је он?

3 - Шта су они?

4 - Шта су борци, подофицири и официри?

5 - Да ли су наши ученици виши или нижи официри?

6 - Како је ваше име?

7 - Како је ваше презиме?

8 - Ка̏ко је ва̏ше ѝме, а ка̏ко је ва̏ше пре́зиме?

9 - Ка̏ко је њѐгово ѝме, а ка̏ко је њѐгово пре́зиме?

10- Шта̏ је ва̏ш чи̑н?

11- Шта̏ је њѐгов чи̑н?

12- Шта̏ је ва̏ш чи̑н, а шта̏ је њѐгов чи̑н?

13- Ко̏ је на̏ш ко̀мандант?

14- Да̏ ли је ва̏ша шко̏ла у гра́ду?

15- Да̏ ли је ва̏ша шко̏ла на̏ брду?

16- Да̏ ли је ва̏ша шко̏ла на̏ брду и̏ли у гра́ду?

17- Ка̏д ви̑ и̏дёте у̏ школу?

18- Ка̏ко ви̑ и̏дёте у̏ школу?

19- Ку̀да ви̑ и̏дёте и̏зјутра?

20- Ку̀да ви̑ и̏дёте у̏вече?

21- Ка̏ко ви̑ и̏дёте и̏зјутра, а ка̏ко и̏дёте у̏вече?

22- Ка̏д ви̑ и̏дёте у̏збрдо?

23- Ка̏д ви̑ и̏дёте ни̏збрдо?

24- Да̏ ли ви̑ у̏вече и̏дёте кроз гра̑д, и̏ли у̀ гра̑д?

25- Ка̀кав сте ви̑ ђа̑к?

26- Ка̀кав је ђа̑к по̏тпуковник Ми́љовић?

27- Ка̀кви сте ђа́ци ви̑ и капѐта̄н Ха̀цић?

28- Ко̀ји ђа̑к је па̀жљив, а ко̀ји је непа̀жљив?

29- Шта̏ у̀чӣ мла̏ђи во̏дник Пѐтровић?

30- Ко̏ у̀чӣ да чѝта, да го̀вори и да пи̑шёте?

31- Да̏ ли ви̑ разуме́те кад на́ставник го̀вори?

32- За̏што ви̑ не разуме́те кад на́ставник го̀вори?

33- Дȁ ли ȍни̏ разу̀мејy кад на̏ставник го̀вори пола̏ко?

34- Кȁд ви̏ разуме̏те на̏ставника?

ЈЕДАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - ELEVENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Гдѐ је ва̏ша шко̏ла?
Мо̀ја шко̏ла је на̏ брду.
Ка̀да ви̂ и̏дете у̏з то̂ бр̏до?
Ја̂ и̏дем у̏з то̂ бр̏до и̏зјутра.
А ка̀да ви̂ и̏дете ни̏з то̂ бр̏до?
Ја̂ и̏дем ни̏з то̂ бр̏до у̏вече.
Ку̀да ви̂ и̏дете и̏зјутра?
Ја̂ и̏дем у̏ школу и̏зјутра.
Да̂ ли ви̂ и̏дете бр́зо и̏ли пола́ко кад и̏дете у̏ школу?
Кад и̏дем у̏ школу, ја̂ и̏дем бр́зо.
Ку̀да ви̂ и̏дете у̏вече?
У̏вече ја̂ и̏дем у̀ град.
Да̂ ли ви̂ и̏дете бр́зо и̏ли пола́ко кад и̏дете у̀ гра̄д?
Кад и̏дем у̀ гра̄д ја̂ и̏дем пола́ко.
Да̂ ли ви̂ и̏дете кроз шу̏му и̏зјутра?
Не̂. Ја̂ не̂ идем кроз шу̏му и̏зјутра.
Ка̀да и̏дете мимо шу̏му?
Ја̂ и̏дем мимо шу̏му и и̏зјутра и у̏вече.
Шта̂ ви̏дӣте кроз про́зор?
Кроз про́зор ви̏дӣм шу̏му.
Шта̂ јо̏ш ви̏дӣте кроз про́зор?
Кроз про́зор ви̏дӣм тако̂ђе ку̏ће.
Ко̀га ви̏дӣте кроз про́зор?
Кроз про́зор ви̏дӣм у̏ченике и на́ставнике.

2 - Гдѐ смо ми̂ са̀да?
Ми̂ смо са̀да у учио̀ници.
Гдѐ је ва̏ша ку̏ћа?
Мо̀ја ку̏ћа је у гра́ду.
Да̂ ли је на̏ша шко̏ла у̏ шуми?
Не̂. На̀ша шко̏ла нѝје у̏ шуми.

3 - Гдѐ је кре́да?
Кре́да је на та́бли.
Гдѐ је та́бла?
Та́бла је на зи́ду.
Шта̂ је јо̏ш на зи́ду?
Сли̏ке и геогра̀фске ка̂рте су на зи́ду.
Гдѐ је ре̏чник?
Ре̏чник је на сто̀лу.
Гдѐ су бѐлежница и о̀ловка?
Бѐлежница и о̀ловка су на про́зору.

a - Exchange places of the objects.

b - Introduce other objects the names of which have been covered.

c - Ask questions "Штà је на та́бли", etc.

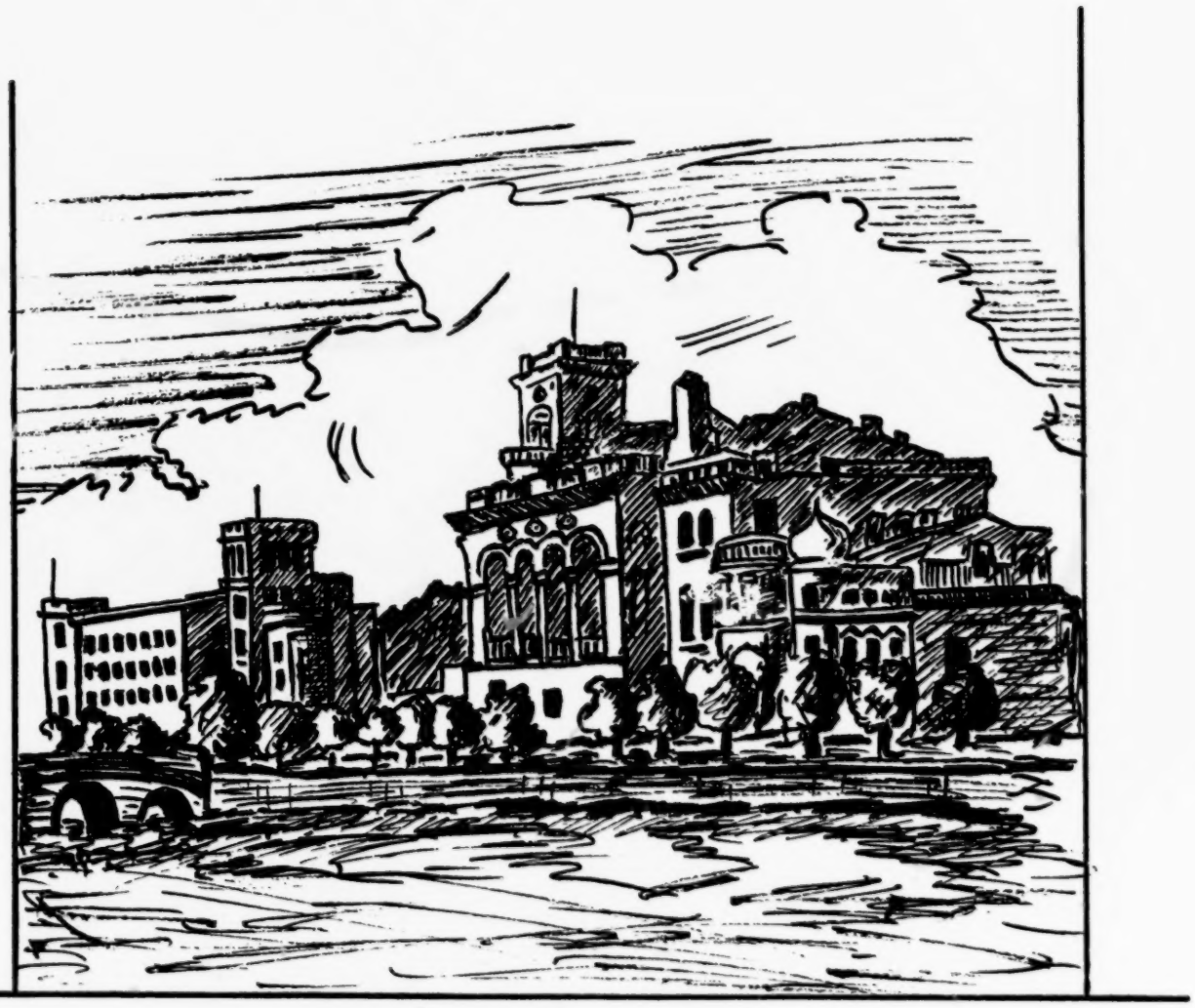

СКОПЉЕ

TWELFTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Where is your house?

2 - My house is in town.

3 - How big is that town?

4 - That town is not neither big nor small.

5 - Whether is that town near sea?

6 - Yes. That town is near sea.

7 - Whether you see sea from town?

8 - No. I not see sea from town, but see sea from hill.

9 - Where is house of Mr. Ljubichich?

10- House of Mr. Ljubichich is in village.

11- Where are you been yesterday?

12- Yesterday am been at home.

13- Whether is also Colonel Chupich been at home yesterday?

14- Yes. Also he is yesterday been at home.

15- Where are you been this morning you and Captain Hadzich?

16- We are been in school this morning.

17- And where are this morning been Privates Petrovich and Filipovich?

18- They are been in town this morning.

19- Whether are /you/ been in school yesterday?

20- No. Yesterday /I/ am not been in school.

21- Whether is Colonel Mister Chupich been in school yesterday?

22- No. Neither he is not yesterday been in school.

23- Whether are you and Captain Hadzich been at home this morning?

24- No. Captain Hadzich and I are not this morning been at home.

25- Whether are Privates Petrovich and Filipovich been this morning in school?

26- No. They are not been in school this morning.

TWELFTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Where's your house?

2 - My house is in a town.

3 - How big is that town?

4 - That town is neither small nor big.

5 - Is that town near the sea?

6 - Yes. That town is near the sea.

7 - Do you see the sea from the town?

8 - No. I don't see the sea from the town, but I see the sea from a hill.

9 - Where's Mr. Ljubichich's house?

10- Mr. Ljubichich's house is in a village.

11- Where were you yesterday?

12- Yesterday I was at home.

13- Was Colonel Chupich at home yesterday, too?

14- Yes. He, too, was at home yesterday.

15- Where were you and Captain Hadzich this morning?

16- We were in school this morning.

17- And where were Privates Petrovich and Filipovich this morning?

18- They were in town this morning.

19- Were you in school yesterday?

20- No. Yesterday I was not in school.

21- Was Colonel Chupich in school yesterday?

22- No. He was not in school either yesterday.

23- Were you and Captain Hadzich at home this morning?

24- No. Captain Hadzich and I weren't at home this morning.

25- Were Privates Petrovich and Filipovich in school this morning?

26- No. They weren't in school this morning.

ДВАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Гдѐ је вâша кȕћа?

2 – Мо̀ја кȕћа је у гра́ду.

3 – Коли̏ки је тâј грâд?

4 – Тâј грâд нѝје ни вѐлик ни мâлӣ.

5 – Да̏ ли је тâј грâд бли́зу мо̀ра?

6 – Да̏. Тâј грâд је бли́зу мо̀ра.

7 – Да̏ ли вӣ ви̏дите мо̀ре из грâда?

8 – Нѐ. Ја̂ нѐ видӣм мо̀ре из грâда, а̏ли ви̏дӣм мо̀ре са бр̏да.

9 – Гдѐ је кȕћа госпо̀дина Љȕбичића?

10– Кȕћа госпо̀дина Љȕбичића је у сѐлу.

11– Гдѐ сте вӣ би́ли јȕчē?

12– Јȕчē сам би̏о ко̏д куће.

13– Да̏ ли је и пу̀ко̄внӣк Чȕпић би̏о ко̏д куће јȕчē?

14– Да̏. И ȏн је јȕчē би̏о ко̏д куће.

15– Гдѐ сте би́ли јȕтрос вӣ и капѐта̄н Ха̀цић?

16– Мӣ смо би́ли ȕ школи јȕтрос.

17– А гдѐ су јȕтрос би́ли бо́рци Пѐтровић и Фили́повић?

18– О̀нӣ су би́ли у гра́ду јȕтрос.

19– Да̏ ли сте би́ли ȕ школи ју̀че?

20– Нѐ. Ју̀че ни́сам би̏о ȕ школи.

21– Да̏ ли је пу̀ко̄внӣк госпо̀дин Чȕпић би̏о ȕ школи јȕчē?

22– Нѐ. Ни ȏн нѝје јȕчē би̏о ȕ школи.

23– Да̏ ли сте вӣ и капѐта̄н Ха̀цић би́ли ко̏д куће јȕтрос?

24– Нѐ. Капѐта̄н Ха̀цић и ја̂ ни́смо јȕтрос би́ли ко̏д куће.

25– Да̏ ли су бо́рци Пѐтровић и Фили́повић би́ли јȕтрос ȕ школи?

26– Нѐ. О̀нӣ ни́су би́ли ȕ школи јȕтрос.

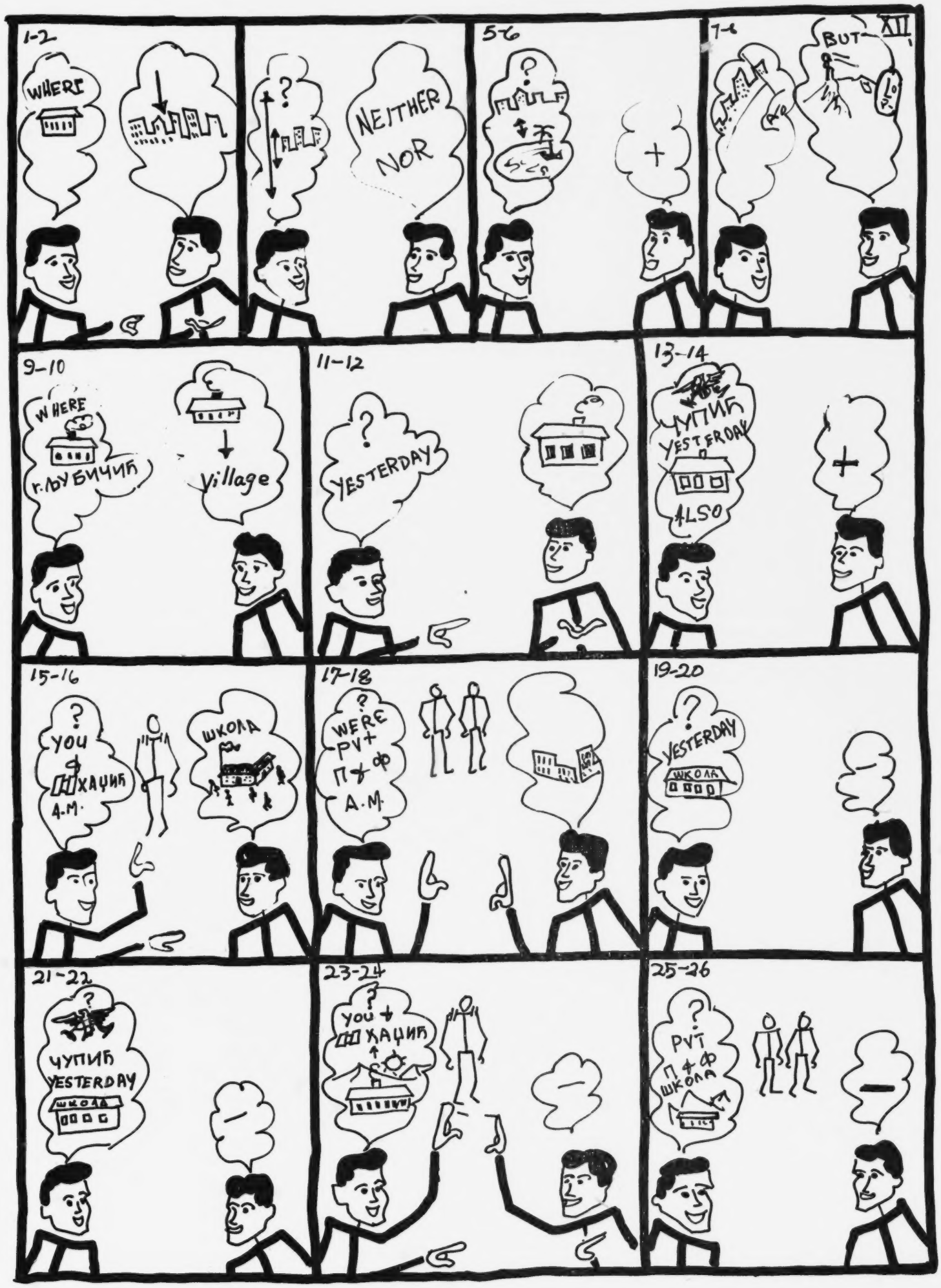
1-2
WHERE
5-6
NEITHER
NOR
7-8
BUT
XII
9-10
WHERE
village
11-12
YESTERDAY
13-14
YESTERDAY
ALSO
15-16
YOU
ШКОЛА
17-18
WERE
A.M.
19-20
YESTERDAY
ШКОЛА
21-22
YESTERDAY
ШКОЛА
23-24
YOU
25-26
ШКОЛА

ДВАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - TWELFTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Да̏ ли је на̏ша ку̏ћа у гра́ду?
2 - Да̏. Мо̀ја ку̏ћа је у гра́ду.
3 - Да̏ ли је та̑ј гра̑д ве̏лик и̏ли ма̑ли?
4 - Та̑ј гра̑д ни̏је ве̏лик не̏го ма̑лӣ.
5 - Да̏ ли је та̑ј гра̑д на̏ брду?
6 - Не̏. Та̑ј гра̑д ни̏је на̏ брду.
7 - Где̏ је та̑ј гра̑д?
8 - Та̑ј гра̑д је бли́зу мо̏ра.
9 - Да̏ ли ви̏ ви̏дӣте мо̏ре из гра̑да?
10- Не̏. Ја̑ не̏ видӣм мо̀ре из гра̑да, а̏ли ја̑ ви̏дӣм мо̏ре са бр̏да.
11- Чи̏ја ку̏ћа је у сѐлу?
12- Ку̏ћа на́ставника господина Лу̏бичића је у сѐлу.
13- Где̏ је то̑ сѐло?
14- То̑ сѐло је бли́зу гра̑да.
15- Да̏ ли сте би́ли ко̏д куће ју̀че̑?
16- Да̏. Ју̀че̑ сам би̏о ко̏д куће.
17- А где̏ је би̏о пу̀ко̄внӣк Чу̀пић ју̀че?
18- И о̑н је би̏о ко̏д куће ју̀че̑.
19- Где̏ сте би́ли ју̏трос ви̏ и капѐта̄н Ха̀дић?
20- Ми̏ смо би́ли у̏ школи ју̏трос.
21- А да̏ ли су бо́рци Пе̏тровић и Фили́повић би́ли у̏ школи ју̏трос?
22- Не̏. О̀ни ни́су би́ли ју̏трос у̏ школи не̏го у гра́ду.
23- Да̏ ли сте и ви̏ би́ли ју̏трос у гра́ду?
24- Не̏. Ја̑ ни́сам би̏о ју̏трос у гра́ду не̏го у̏ школи.
25- Да̏ ли је ју̀че пу̀ко̄внӣк го̀спо̀дин Чу̀пић би̏о у̏ школи?
26- Не̏. О̀н ни̏је би̏о ју̀че у̏ школи, не̏го ко̏д куће.
27- Да̏ ли сте ви̏ и капѐта̄н Ха̀дић би́ли ју̏трос ко̏д куће?
28- Не̏. Ми̏ ни́смо би́ли ју̏трос ко̏д куће не̏го у̏ школи.
29- Где̏ су ју̏трос би́ли бо́рци Пе̏тровић и Фили́повић?
30- О̀нӣ су ју̏трос би́ли у гра́ду.
31- Кад ви̏ и̏де̄те из гра̑да?
32- Ја̑ и̏де̄м из гра̑да и̏зју̀тра.
33- Шта̏ ви̏дӣте бли́зу мо̏ра?
34- Ја̑ ви̏дӣм сѐло бли́зу мо̏ра.
35- Да̏ ли је ва̏ша шко̏ла бли́зу сѐла?
36- Не̏. На̏ша шко̏ла ни̏је бли́зу сѐла.

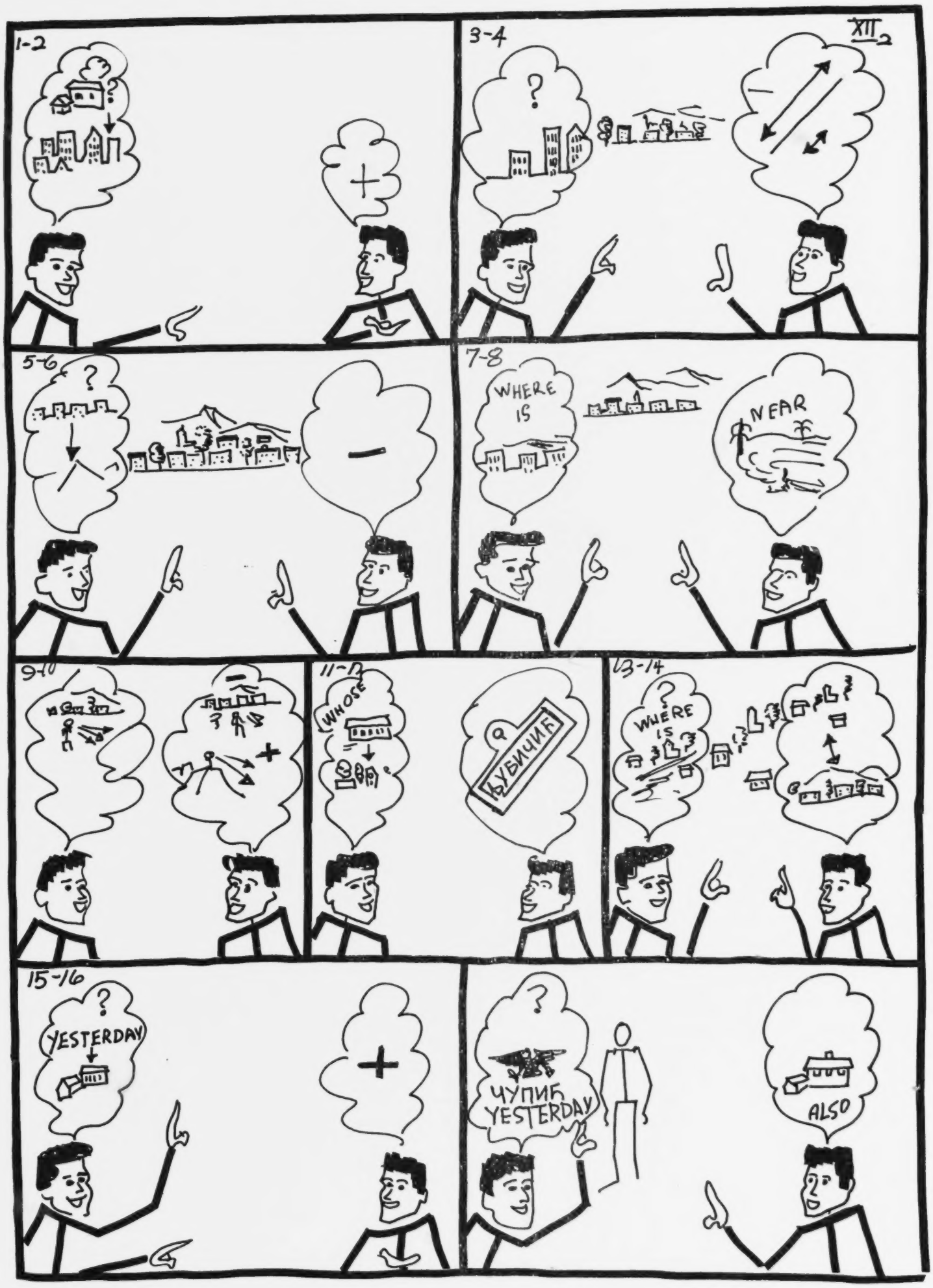
1-2
3-4
XII 2
5-6
7-8
WHERE IS
NEAR
9-10
11-12
WHOSE
ЛУБИЧИЛ
13-14
WHERE IS
15-16
YESTERDAY
ЧУПИЛ YESTERDAY
ALSO

WERE
YOU
ШКОЛА
21-22
WERE
ШКОЛА
23-24
WERE
25-26
YESTERDAY
27-28
YOU
29-30
31-32
A.M
33-34
35-36
WERE

ДВАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - TWELFTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Моја кућа је у граду, а његова кућа је у селу. Тај град је велик а то село је мало. Тај град је близу мора, али то село није близу мора. Ја видим море са брда или из села, али не видим море из града. Кућа наставника господина Љубичића није у граду него у селу. Његова кућа је мала. То село је близу града.

Јуче ја нисам био у граду него сам био код куће. И пуковник господин Чушић је јуче био код куће. Јутрос смо капетан Хаџић и ја били у школи а јуче ми смо били код куће. Борци Филиповић и Петровић нису били у школи јутрос. Они су били у граду. Ви нисте били у граду јутрос. Ви сте били у школи.

Ја идем из града изјутра. Ја идем у град увече. Ја видим село близу мора. Наша школа није близу села. Али она није ни у граду. Она је на брду близу града.

ДВАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - TWELFTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Чија кућа је у граду?

2 - Чија кућа је у селу?

3 - Колики је тај град?

4 - Колико је то село?

5 - Чија кућа је на брду?

6 - Колико је то брдо?

7 - Чија кућа је у граду, чија кућа је у селу, а чија кућа је на брду?

8 - Да ли је тај град близу мора?

9 - Да ли је то село близу мора?

10- Да ли је то брдо близу мора?

11- Да̏ ли ви̂ ви̏дите мо̏ре из гра̑да?

12- Да̏ ли ви̂ ви̏дите мо̏ре из сѐла?

13- Да̏ ли је то̑ сѐло бли̏зу гра̑да?

14- Да̏ ли је то̑ сѐло бли̏зу мо̏ра?

15- Да̏ ли је то̑ сѐло бли̏зу бр̏да?

16- Да̏ ли ви̂ ви̏дите мо̏ре са бр̏да?

17- Да̏ ли ви̂ ви̏дите гра̑д са бр̏да?

18- Шта̏ јо̏ш ви̏дите са бр̏да?

19- Гдѐ је ку̏ћа на̏ставника Љу̏бичића?

20- Да̏ ли је њѐгова ку̏ћа ве̏лика и̏ли ма̑ла̄?

21- Гдѐ је то̑ сѐло гдѐ је њѐгова ку̏ћа?

22- Да̏ ли сте ју̀че би̏ли ко̏д куће?

23- Да̏ ли је на̏ставник би̏о у̏ школи и̏ли у гра̏ду ју̏трос?

24- Гдѐ су на̏ставници би̏ли ју̀чē?

25- Гдѐ сте ви̂ би̏ли ју̀чē?

26- Гдѐ сте ви̂ и капѐта̄н Ха̀цић би̏ли ју̀че?

27- Да̏ ли су бо̏рци Фили̏повић и Пе̏тровић би̏ли у̏ школи ју̏трос?

28- Гдѐ су о̀нӣ би̏ли ју̏трос?

29- Ку̀да ви̂ ѝдēте из гра̑да и̏зјутра?

30- Ку̀да ви̂ ѝдēте из шко̏ле у̏вече?

31- Да̏ ли је ва̏ша шко̏ла у гра̏ду, и̏ли бли̏зу гра̑да?

32- Ку̀да ѝду у̏ченици и на̏ставници и̏зјутра, а ку̀да ѝду у̏вече?

ДВАНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - TWELFTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Гдѐ сте би́ли си̏ноћ?
Си̏ноћ сам би̏о ко̏д куће.
Гдѐ је би̏о капѐтāн Ха̀цић си̏ноћ?
Капѐтāн Ха̀цић је би̏о си̏ноћ ко̏д куће.
Гдѐ сте би́ли ви̏ и ва̏ша жѐна си̏ноћ?
Мо̀ја жѐна и ја̂ смо си̏ноћ би́ли ко̏д куће.
Да̏ ли зна́те гдѐ смо би́ли мо̀ја жѐна и ја̂ си̏ноћ?
Да̏. Зна̂м. Ви̏ и ва̏ша жѐна сте си̏ноћ би́ли ко̏д куће.
Гдѐ су си̏ноћ би́ли капѐтāн Ха̀цић и њѐгова жѐна?
Капѐтāн Ха̀цић и њѐгова жѐна су си̏ноћ би́ли ко̏д куће.

For further practice replace the word "си̏ноћ" with "ју́трос" and the phrase "ко̏д куће" with "у̏ школи", "на̏ брду", "у̏ шуми", "у гра́ду" etc.

2 - Да̏ ли сте би́ли у̏ школи си̏ноћ?
Нѐ̏. Си̏ноћ нисам би̏о у̏ школи.
А да̏ ли је капѐтāн Ха̀цић би̏о си̏ноћ у̏ школи?
Нѐ̏. Ни капѐтāн Ха̀цић нѝје би̏о си̏ноћ у̏ школи.
Да̏ ли сте ви̏ и ва̏ша жѐна би́ли си̏ноћ у гра́ду?
Нѐ̏. Мо̀ја жѐна и ја̂ ни́смо би́ли у гра́ду си̏ноћ.
Да̏ ли смо ви̏ и ја̂ си̏ноћ би́ли у гра́ду?
Нѐ̏. Ви̏ и ја̂ ни́смо би́ли си̏ноћ у гра́ду.
А да̏ ли смо ма̀јōр Ћи́рић и ја̂ си̏ноћ би́ли у гра́ду?
Нѐ̏. Ви̏ и ма̀јōр Ћи́рић ни́сте си̏ноћ би́ли у гра́ду.
Да̏ ли су ма̀јōр Ћи́рић и капѐтан Ха̀цић би́ли у̏ школи си̏ноћ?
Нѐ̏. Ма̀јōр Ћи́рић и капѐтан Ха̀цић ни́су би́ли у̏ школи си̏ноћ.

For further practice:

a - Replace the phrases "у̏ школи" and "у гра́ду" with "ко̏д куће" and the word "си̏ноћ" with "ју̏трос."

b - Make affirmative statements in the past tense and ask students to turn them into negative statements and into questions.

3 - Чѝји је о̀вō ре̏чник?
То̂ је ре̏чник на́ставника госпо̀дина Љу̏бичића.
Чѝја је то̂ књи̏га?
О̀вō је књи̏га пу̀ковника госпо̀дина Чу̀шића.
Чѝје је о̀нō пѐро?
О̀нō је пѐро по̏тпуковника госпо̀дина Ми́љковића.
Чѝја је о̀нō бѐлежница?

Онō је бѐлежница мàјōра господѐина Ћирића.
Чѝја је ѐнō ѐловка?
Онō је ѐловка капетàна господѐина Хàџића.
Чѝја је ѐнō стѐлица?
Онō је стѐлица пōручника господѐина Пѐтровића.
Чѝји је ѐнō стō?
Онō је стō пōтпоручника господѐина Филѝповића.

For further practice:
a - Replace ranks with "генѐрал", "вōдник", "рàзводник", "бōрац", "ȕченик" and "ђâк."
b - Exchange the places of objects and add the following objects "цâк", "слѝка", "кȕћа" and "дȕгме."

4 - Штȁ је блѝзу мōра?
Мōј грâд је блѝзу мōра.
Штȁ је блѝзу грâда?
Сѐло је блѝзу грâда.
Штȁ је блѝзу шкōле?
Шȕма је блѝзу шкōле.
Штȁ је блѝзу стѐла?
Стѐлица је блѝзу стѐла.
Кō је блѝзу прòзора?
Вѝ сте блѝзу прòзора.

5 - Штȁ вѝдите из грâда?
Из грâда вѝдим брдо и шȕму.
Штȁ вѝдите из учѝонице?
Из учѝонице вѝдим мōре и грâд.
Штȁ вѝдите из сѐла?
Из сѐла вѝдим грâд, брдо и шȕму.

6 - Штȁ вѝдите са брда?
Са брда вѝдим грâд и мōре.
А штȁ вѝдите са прòзора учѝонице?
Са прòзора учѝонице такòђе вѝдим грâд и мōре.

7 - Кȁд сте кōд кȕће?
Ја̑ сам кōд кȕће ȕвече.
Кō је код прòзора?
Вѝ сте код прòзора.

ДУБРОВНИК

THIRTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Which is this period?

2 - This is third period.

3 - What/you/have now?

4 - Now /we/ have reading text.

5 - What are /you/ had first period?

6 - First period /I/ am had dialogue number one.

7 - And what is had Major Vojislav Chirich first period?

8 - Also he is had dialogue number one.

9 - And what are you and Major Chirich had second period?

10- Second period /we/ are had dialogue number two.

11- And what are they had second period?

12- Also they are had dialogue number two second period.

13- Whether are you had reading text first period?

14- No. I am not had reading text first period.

15- Whether is Major Chirich had reading text first period?

16- No. Neither Major Chirich is not had first period reading text.

17- And whether are you and Major Chirich had reading text second period?

18- No. Major Chirich and I are not had reading text neither second period.

19- And whether are they had second period reading text?

20- No. Neither are they not had reading text second hour.

21- Good. And what is that?

22- This is Serbo-Croatian textbook.

23- What is this, and what is that /over there/?

24- That is lighter, and that /over there/ is cigarette.

THIRTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Which period is this?

2 - This is the third period.

3 - What do you have now?

4 - We have the reading text now.

5 - What did you have the first period?

6 - The first period I had dialogue number one.

7 - And what did Major Vojislav Chirich have the first period?

8 - He, too, had dialogue number one.

9 - And what did you and Major Chirich have the second period?

10- The second period we had dialogue number two.

11- And what did they have the second period?

12- They, too, had dialogue number two the second period.

13- Did you have the reading text the first period?

14- No. I didn't have the reading text the first period.

15- Did Major Chirich have the reading text the first period?

16- No. Major Chirich didn't have the reading text the first period, either.

17- And did you and Major Chirich have the reading text the second period?

18- No. Major Chirich and I didn't have the reading text the second period, either.

19- And did they have the reading text the second period?

20- No. They didn't have the reading text the second period, either.

21- O.K. And what's that?

22- This is the Serbo-Croatian text book.

23- What's this and what's that over there?

24- That's a lighter and that over there's a cigarette.

ТРИНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Кòји је òвō чȁс?

2 – Òвō је трéћи чȁс.

3 – Штȁ ѝмāте сȁда?

4 – Сȁда ѝмāмо штѝво.

5 – Штȁ сте ѝмāли прѝвī чȁс?

6 – Прѝвī чȁс сам ѝмао дијȁлог брȍј јѐдан.

7 – А штȁ је ѝмāо мȁјōр Вòјислав Ћѝрић прѝвī чȁс?

8 – И ȍн је ѝмāо дијȁлог брȍј јѐдан.

9 – А штȁ сте вѝ и мȁјōр Ћѝрић ѝмали дрȕги чȁс?

10– Дрȕги чȁс смо ѝмāли дијȁлог брȍј двȁ.

11– А штȁ су òнī ѝмāли дрȕги чȁс?

12– И òнī су ѝмāли дијȁлог брȍј двȁ дрȕги чȁс.

13– Дȁ ли сте вѝ ѝмāли штѝво прѝвī чȁс?

14– Нѐ. Јȁ нѝсам ѝмāо штѝво прѝвī чȁс.

15– Дȁ ли је мȁјōр Ћѝрић ѝмāо штѝво прѝвī чȁс?

16– Нѐ. Ни мȁјōр Ћѝрић нѝје ѝмāо прѝвī чȁс штѝво.

17– А дȁ ли сте вѝ и мȁјōр Ћѝрић ѝмāли штѝво дрȕги чȁс?

18– Нѐ. Мȁјōр Ћѝрић и јȁ нѝсмо ѝмāли штѝво ни дрȕги чȁс.

19– А дȁ ли су òнī ѝмāли дрȕги чȁс штѝво?

20– Нѐ. Ни òнī нѝсу ѝмāли штѝво дрȕги чȁс.

21– Дòбро. А штȁ је тȍ?

22– Òвō је српскохрватски ȕџбеник.

23– Штȁ је òвō, а штȁ је òнō?

24– Тȍ је упȁљач, а òнō је цигарѐта.

XIII,
1-2
PERIOD IS THIS
3RD
3-4
HAVE NOW
READ TEXT
5-6
HAD 1ST PERIOD
DIALOGUE Nº 1
7-8
DID HAVE B 1ST PERIOD
ALSO DIALOGUE Nº 1
9-10
YOU 4 DID HAVE 2ND PERIOD
DIALOGUE Nº 2
11-12
DID HAVE 2nd
THEY TOO DIALOGUE Nº 2
13-14
HAD READ TEXT 1ST
15-16
HAD READ TEXT 1st PERIOD
NEITHER
17-18
YOU HAD READ TEXT 2nd P
19-20
HAD READ TEXT 2nd P
21-22
23-24

ТРИНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - THIRTEENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Кòји чȁс је сàда?
2 - Сàда је трѐћи чȁс.
3 - Штȁ ѝмāте сàда?
4 - Сàда ѝмāмо штѝво.
5 - Дȁ ли сте ѝмāли штѝво и први чȁс?
6 - Нѐ. Први чȁс нѝсам ѝмāо штѝво, нѐго дијàлог брȍј јѐдан.
7 - А штȁ је ѝмāо мàјōр Вȍјислав Ћирић први чȁс?
8 - Ȏн је такȍђе ѝмāо дијàлог брȍј јѐдан.
9 - А дȁ ли сте ви и пȍручник Пѐтровић ѝмāли и дрȕги чȁс дијàлог?
10- Дȁ. Дрȕги чȁс смо ѝмāли дијàлог брȍј двȁ.
11- А штȁ су ѝмāли бȍрци Мѝљковић и Филѝповић?
12- И ȍни су ѝмāли дијàлог брȍј двȁ дрȕги чȁс.
13- Дȁ ли је дијàлог брȍј јѐдан бѝо тѐжак?
14- Нѐ. Дијàлог брȍј јѐдан нѝје бѝо тѐжак.
15- А дȁ ли је дијàлог брȍј двȁ бѝо тѐжак?
16- Нѐ. Ни дијàлог брȍј двȁ нѝје бѝо тѐжак.
17- Кȁд ȕченици ѝмāју штѝво?
18- Ȕченици ѝмāју штѝво трѐћи чȁс.
19- Дȍбро. Дȁ ли ѝмāте рѐчник?
20- Нѐ. Јȁ нѐмāм рѐчник.
21- А дȁ ли сте ѝмāли рѐчник јȕче?
22- Ни јȕче нѝсам ѝмāо рѐчник.
23- Ѝмāју ли бȍрци Мѝљковић и Филѝповић бѐлежнице?
24- Нѐ. Ȍни нѐмају бѐлежнице.
25- А дȁ ли су ȍни ѝмāли бѐлежнице јȕтрос?
26- Дȁ. Јȕтрос су ѝмāли бѐлежнице.
27- Гдѐ су њѝхове бѐлежнице сàда?
28- Њѝхове бѐлежнице су кȍд куће.
29- Штȁ је тȍ на стȍлу?
30- Ȍво је српскохрватски ȕџбеник.
31- Кàкав је тȁј српскохрватски ȕџбеник?
32- Ȍвај српскохрватски ȕџбеник је дȍбар.
33- Штȁ је тȍ на стȍлици?
34- Ȍвō је мȍј упàљач.
35- Дȁ ли и мàјōр Ћирић ѝмā упàљач?
36- Ȏн је јȕче ѝмāо упàљач āли дàнас ȏн нѐма упàљач.
37- А штȁ је ȍнō на прозору?
38- Ȍнō је цигàрета.

1-2
PERIOD NOW
3rd
3-4
XIII 2
HAVE NOW
READ TEXT
5-6
READ TEXT 1st PERIOD ALSO
READ TEXT
DIALOGUE No 1
7-8
BEFORE HAD 1st PERIOD
ALSO DIALOGUE No 1
9-10
DID YOU
ALSO 2nd PERIOD
DIALOGUE No 2
11-12
HAD DVT
ALSO DIALOGUE No 2 2nd PERIOD
13-14
WAS DIALOGUE No 1
1000
15-16
WAS DIALOGUE No 2
1000
NEITHER
17-18
HAVE READ TEXT
3rd PERIOD
19-20
HAVE
21-22
HAVE
YESTERDAY
NEITHER

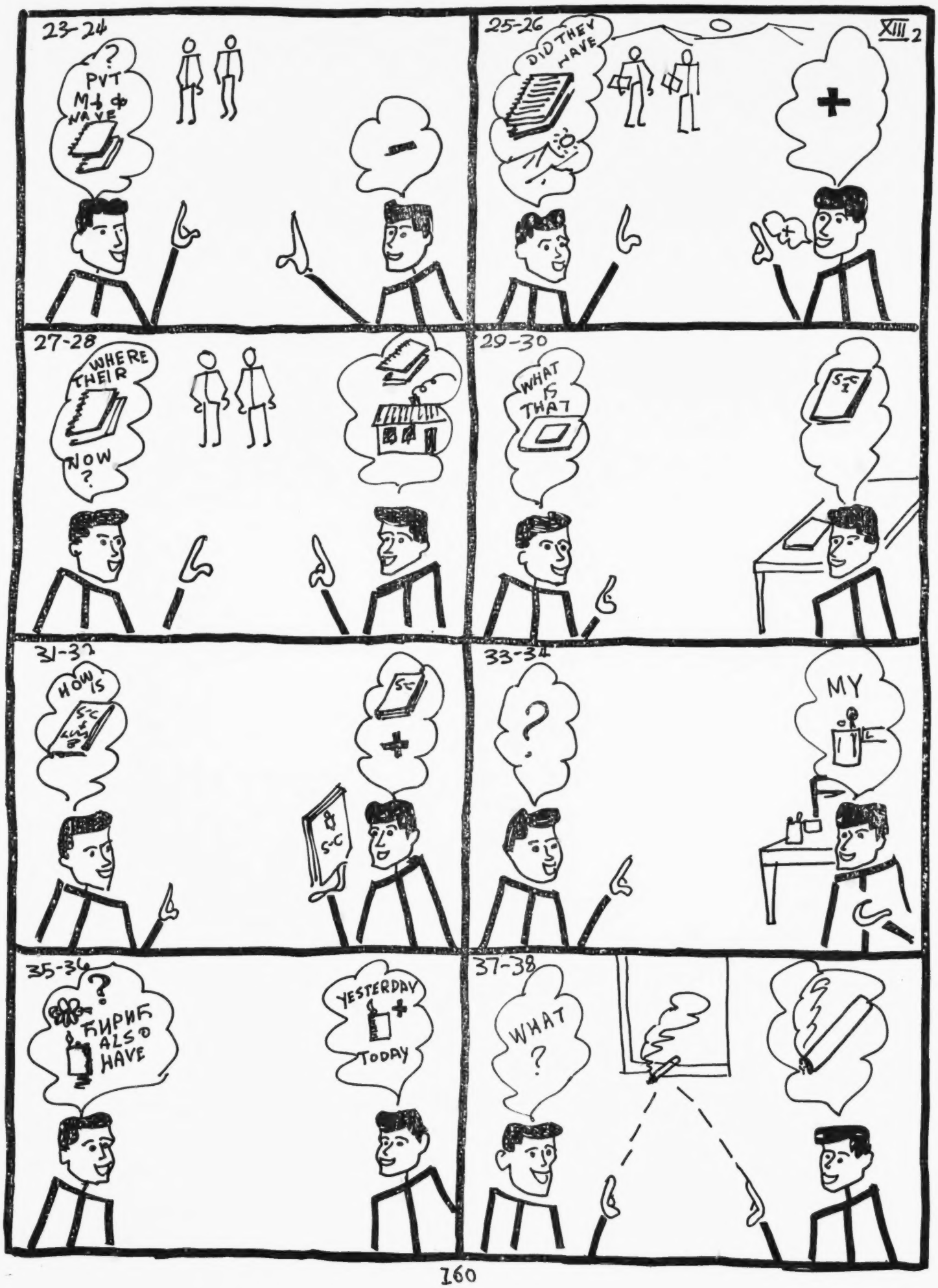
23-24
PVT M+Φ HAVE
25-26
DID THEY HAVE
XIII 2
27-28
WHERE THEIR
NOW ?
29-30
WHAT IS THAT
31-32
HOW IS
33-34
MY
35-36
FURPHY ALSO HAVE
YESTERDAY
TODAY
37-38
WHAT ?

ТРИНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - THIRTEENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Наставник и ученици су сада у учионици. Они сада имају штиво. То је трећи час. Јутрос су имали дијалог број један први час, а дијалог број два други час.

Мајор Војислав Ћирић је такође имао јутрос дијалог број један први час, дијалог број два други час, а сада има штиво. И борци Миљковић и Филиповић су имали дијалог број један први час, дијалог број два други час, а сада имају штиво.

Мајор Ћирић није имао штиво ни први ни други час. Ни борци Миљковић и Филиповић нису имали штиво ни први ни други час.

Ја нисам имао речник ни јуче ни јутрос, али поручник Петровић је имао речник и јуче и јутрос. Он је такође имао књигу и бележницу, али ја сам имао само књигу а нисам имао бележницу. Наставник је имао и перо и оловку.

На столу је српскохрватски уџбеник. Тај уџбеник је добар. На столици је упаљач, Тај упаљач је мој. Мајор Ћирић данас нема упаљач али он је јуче имао упаљач. На столу је цигарета.

Дијалози број један и број два нису тешки. Штиво је тешко.

ТРИНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - THIRTEENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Где су сада наставник и ученици?

2 - Шта ученици имају сада?

3 - Који је ово час?

4 - Шта сте јутрос имали први час?

5 - Шта сте имали други час јутрос?

6 - Шта су имали први час борци Миљковић и Филиповић?

7 - А шта̏ су о̀ни ѝмали дру̏ги ча̏с?

8 - Да̏ ли је ма̀јо̄р Ћи́рић ѝмао шти̂во пр̂вӣ и̏ли дру̏ги ча̏с?

9 - Шта̏ је о̀н ѝмао пр̂вӣ ча̏с, а шта̏ је ѝмао дру̏ги ча̏с?

10- Да̏ ли је на́ставник ѝмао ре̏чник ју̏трос?

11- Да̏ ли су у̏ченици ѝмали ре̏чнике ју̏трос?

12- Ко̏ нѝје ѝмао ре̏чник ју̏трос?

13- Да̏ ли сте ви̂ ѝмали књи̏гу и бѐлежницу?

14- Да̏ ли су о̀нӣ ѝмали књи̏ге и бѐлежнице?

15- Ко̏ је ѝмао књи̏гу, а нѝје ѝмао бѐлежницу?

16- Шта̏ ви̂ ви̏дӣте на сто̀лу?

17- Шта̏ о̂н ви̏дӣ на сто̀лу?

18- Шта̏ ми̂ ви̏дӣмо на сто̀лу, а шта̏ о̀нӣ ви̏де̄ на сто̀лу?

19- Ка̀кав је српскохр̀ватски у̏џбеник?

20- Гдѐ је српскохр̀ватски у̏џбеник?

21- Да̏ ли је то̂ ва̏ш српскохр̀ватски у̏џбеник?

22- Ко̏ јо̏ш ѝма̄ српскохр̀ватски у̏џбеник?

23- Чѝји је то̂ упа̀љач на сто̀лу?

24- Да̏ ли ма̀јо̄р Ћи́рић ѝма̄ упа̀љач?

25- Да̏ ли сте ви̂ ѝмали упа̀љач ју̏че?

26- Шта̀ је то̂ на сто̀лици?

27- Чѝје су о̀но̄ цигарѐте на сто̀лу?

28- Да̏ ли је о̀ва̄ цигарѐта ва̏ша?

29- Да̏ ли су дија̀лог бро̂ј јѐдан и дија̀лог бро̂ј два̂ те́шки?

30- Да̏ ли је шти̂во те́шко?

ТРИНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - THIRTEENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Штȁ сте ѝмāли прȇвӣ чȃс?
Прȇви чȃс сам ѝмāо дијȁлог брȍј јѐдан.
А штȁ сам ѝмāо јȃ прȇвӣ чȃс?
И вӣ сте прȇвӣ чȃс ѝмāли дијȁлог брȍј јѐдан.
А штȁ је ѝмāо мȁјōр Ћѝрић прȇвӣ чȃс?
И мȁјōр Ћѝрић је ѝмāо прȇвӣ чȃс дијȁлог брȍј јѐдан.
Штȁ смо ѝмāли вӣ и јȃ прȇвӣ чȃс?
Вӣ и јȃ смо ѝмāли прȇвӣ чȃс дијȁлог брȍј јѐдан.
Штȁ смо ѝмāли мȁјōр Ћѝрић и јȃ прȇвӣ чȃс?
Вӣ и мȁјōр Ћѝрић сте ѝмāли прȇвӣ чȃс дијȁлог брȍј јѐдан.
Штȁ сте ѝмāли вӣ и мȁјōр Ћѝрић прȇвӣ чȃс?
Мȁјōр Ћѝрић и јȃ смо прȇвӣ чȃс ѝмāли дијȁлог брȍј јѐдан.
Штȁ су ѝмāли мȁјōр Ћѝрић и капѐтāн Хȁџић прȇвӣ чȃс?
Мȁјōр Ћѝрић и капѐтāн Хȁџић су ѝмāли прȇвӣ чȃс дијȁлог брȍј јѐдан.

2 - Дȁ ли сте дрȕги чȃс ѝмāли дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. Јȃ сам ѝмāо дијȁлог брȍј двȃ дрȕги чȃс.
Дȁ ли сам и јȃ ѝмāо дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. И вӣ сте ѝмāли дијȁлог брȍј двȃ.
Дȁ ли је капѐтāн Хȁџић ѝмāо дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. Капѐтāн Хȁџић је ѝмāо дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ.
Дȁ ли смо вӣ и јȃ ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. Вӣ и јȃ смо ѝмāли дијȁлог брȍј двȃ дрȕги чȃс.
Дȁ ли смо мȁјōр Ћѝрић и јȃ ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. Вӣ и мȁјōр Ћѝрић сте ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ.
Дȁ ли сте вӣ и капѐтāн Хȁџић ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. Капѐтāн Хȁџић и јȃ смо ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ.
Дȁ ли су мȁјōр Ћѝрић и капѐтāн Хȁџић ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ?
Дȁ. Мȁјōр Ћѝрић и капѐтāн Хȁџић су ѝмāли дрȕги чȃс дијȁлог брȍј двȃ.

3 - Дȁ ли сте вӣ ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс?
Нѐ. Јȃ нѝсам ѝмāо штȉво прȇвӣ чȃс.
А дȁ ли сам јȃ ѝмāо штȉво прȇвӣ чȃс?
Нѐ. Вӣ нѝсте ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс.
А дȁ ли је мȁјор Ћѝрић ѝмао штȉво прȇви чȃс?
Нѐ. Ни мȁјор Ћѝрић нѝје ѝмао штȉво прȇви чȃс.
Дȁ ли смо вӣ и јȃ ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс?
Нѐ. Вӣ и јȃ нѝсмо ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс.
Дȁ ли смо капѐтāн Хȁџић и јȃ ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс?
Нѐ. Вӣ и капѐтāн Хȁџић нѝсте ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс.
Дȁ ли сте вӣ и капѐтāн Хȁџић ѝмāли штȉво прȇвӣ чȃс?

Нѐ. Капѐтан Хаџић и јā нисмо имāли штиво првī час.
Дā ли су мàјōр Ћирић и капѐтан Хаџић имāли штиво првī час?
Нѐ. Мàјōр Ћирић и капѐтан Хаџић нису имāли штиво првī час.

For further practice make affirmative statements in the past tense and ask students to turn them into negative statements and into questions.

MOCTAP

FOURTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - What I do?

2 - You write in notebook.

3 - With what I write?

4 - You write with pencil.

5 - With what else /we/ write in notebooks?

6 - In notebooks also /we/ write with pen.

7 - What he does?

8 - He writes on blackboard.

9 - With what students and teachers write on blackboard?

10- Students and teachers write on blackboard with chalk.

11- What is this, and what is that /over there/?

12- That is eraser, and that /over there/ is sponge.

13- What/we/do with eraser, and what with sponge?

14- With eraser /we/ erase paper, and with sponge /we/ wipe blackboard.

15- What you and he do?

16- He wipes blackboard, and I erasepaper.

17- What students do with sponge?

18- Students wipe blackboard with sponge.

19- Whether you erase paper with sponge?

20- No. I not erase paper with sponge.

21- What is this?

22- That is watch.

23- How many is of hours now?

24- Now is nine of hours before noon.

25- How many of hours /you/ study at home?

26- I study at home three or four of hours.

FOURTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/
Idiomatic translation

1 - What am I doing?

2 - You're writing in a notebook.

3 - With what am I writing?

4 - You're writing with a pencil.

5 - With what else do we write in notebooks?

6 - We write in notebooks with a pen, also.

7 - What's he doing?

8 - He's writing on the blackboard.

9 - With what do the students and teachers write on the blackboard?

10- The students and teachers write on the blackboard with chalk.

11- What's this, and what's that over there?

12- That's an eraser, and that over there's a sponge.

13- What do we do with an eraser and what with a sponge?

14- With an eraser we erase paper and with a sponge we erase the blackboard.

15- What are you and he doing?

16- He's erasing the blackboard and I'm erasing the paper.

17- What do the students do with a sponge?

18- The students erase the blackboard with a sponge.

19- Do you erase paper with a sponge?

20- No. I don't erase paper with a sponge.

21- What's this?

22- That's a watch.

23- What time is it now?

24- Now it's nine o'clock in the morning.

25- How many hours do you study at home?

26- I study three or four hours at home.

ЧЕТРНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 – Шта̏ ја̑ ра̑дим?

2 – Ви̏ пи̏шете у бѐлежницу.

3 – Чѝме ја̑ пи̏шем?

4 – Ви̏ пи̏шете о̀ловком.

5 – Чѝме ј̏ош пи̏шемо у бѐлежнице?

6 – У бѐлежнице тако̏ђе пи̏шемо пѐром.

7 – Шта̏ о̑н ра̑ди?

8 – О̑н пи̏ше на та́блу.

9 – Чѝме у̏ченици и на́ставници пи̏шу на та́блу?

10– У̏ченици и на́ставници пи̏шу на та́блу кре́дом.

11– Шта̏ је о̀во̄, а шта̏ је о̀но̄?

12– То̑ је гу̏ма, а о̀но̄ је су̀ђер.

13– Шта̏ ра̑димо гу̏мом, а шта̏ су̀ђером?

14– Гу̏мом бри̏шемо ха̀ртију, а су̀ђером бри̏шемо та́блу.

15– Шта̏ ви̏ и о̑н ра̑дите?

16– О̑н бри̏ше та́блу, а ја̑ бри̏шем ха̀ртију.

17– Шта̏ у̏ченици ра̑де су̀ђером?

18– У̏ченици бри̏шу та́блу су̀ђером.

19– Да̏ ли ви̏ бри̏шете па̀пир су̀ђером?

20– Не̏. Ја̑ не̏ бришем па̀пир су̀ђером.

21– Шта̏ је о̀во̄?

22– То̑ је са̑т.

23– Ко̏лико је са̑ти са̀да?

24– Са̀да је де̏вет са̑ти пре̑ по́дне.

25– Ко̏лико са̑ти учи́те ко̏д ку̀ће?

26– Ја̑ у̀чим ко̏д ку̀ће три̏ или че̏тири са̑та.

XIV

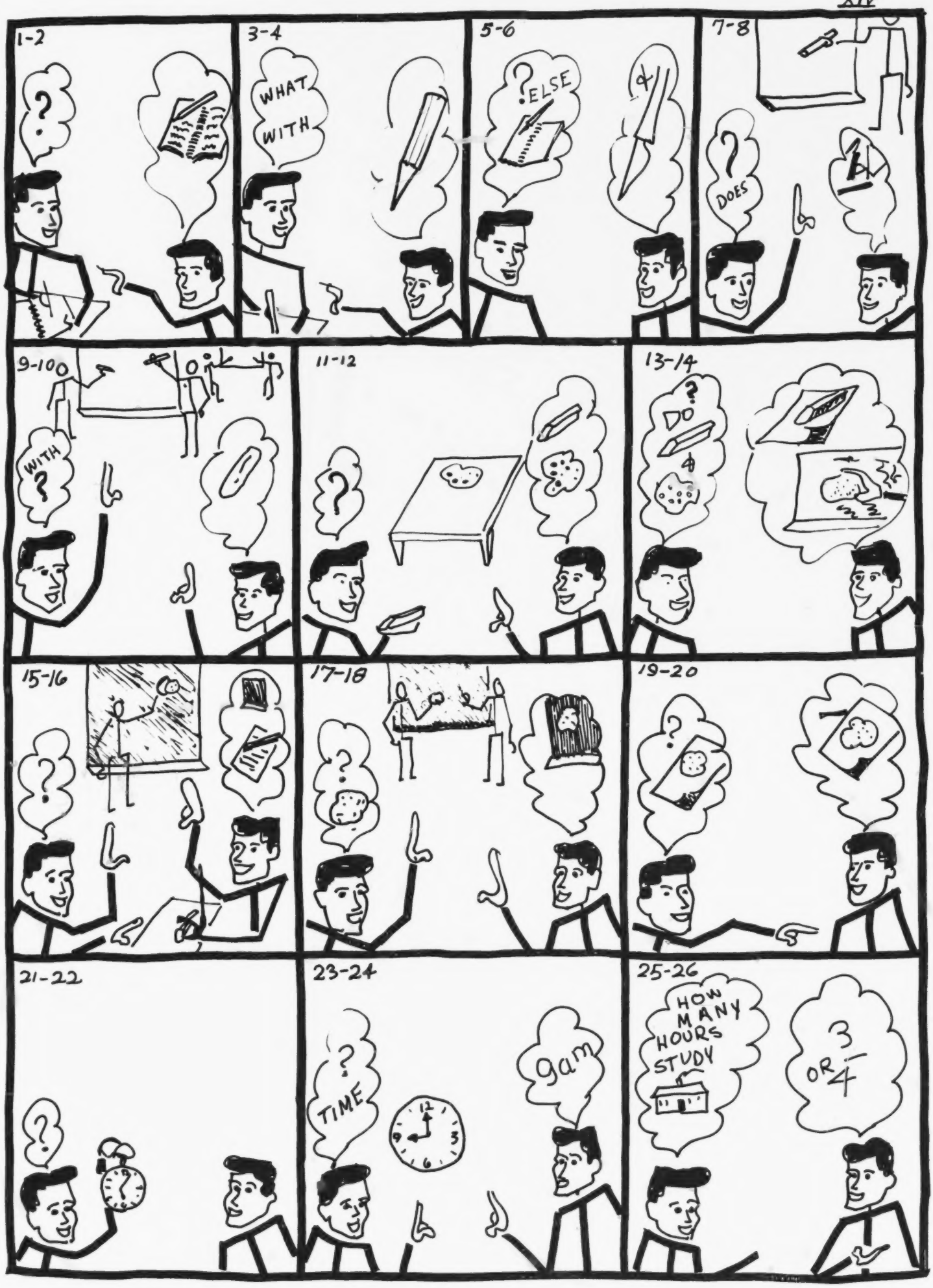
1-2
3-4
WHAT
WITH
5-6
ELSE
7-8
DOES
9-10
WITH
11-12
13-14
DO
15-16
17-18
19-20
21-22
23-24
TIME
9am
25-26
HOW MANY HOURS STUDY
3 OR 4

ЧЕТРНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FOURTEENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Шта̏ ра̂ди на́ставник са̀да?
2 - Ѻ̂н са̀да пи̂ше на та́блу.
3 - Чѝме на́ставник пи̂ше на та́блу?
4 - Ѻ̂н пи̂ше на та́блу кре́дом.
5 - Шта̏ ја̂ ра̂дим са̀да?
6 - Са̀да ви̂ пи̂шете у бѐлежницу.
7 - Чѝме ја̂ пи̂шем у бѐлежницу?
8 - Ви̂ пи̂шете у бѐлежницу о̀ловком.
9 - Чѝме пи̂шете ви̂, а чѝме пи̂ше ѻ̂н?
10- Ѻ̂н пи̂ше пѐром, а ја̂ пи̂шем о̀ловком.
11-Чѝме ми̂ пи̂шемо на та́блу?
12- Ми̂ пи̂шемо на та́блу кре́дом.
13- А чѝме о̀ни пи̂шу у бѐлежницу?
14- О̀ни пи̂шу у бѐлежницу о̀ловком и̏ли пѐром.
15- Чѝме пи̂шу у̏ченици, а чѝме пи̂шу на́ставници?
16- И на́ставници и у̏ченици пи̂шу кре́дом, о̀ловком и пѐром.
17- Шта̏ је на сто̀лу, а шта̏ је на та́бли?
18- На сто̀лу је гу̏ма, а на та́бли је су̀нђер.
19- Шта̏ ви̂ и ѻ̂н ра̂дите гу̏мом, а шта̏ су̀нђером?
20- Гу̏мом бри̏шемо ха̀ртију, а су̀нђером бри̏шемо та́блу.
21- Где̏ је ха̀ртија?
22- Ха̀ртија је на сто̀лу и у бѐлежници.
23- Шта̏ ви̂ и ѻ̂н ра̂дите?
24- Ѻ̂н бри̏ше та́блу, а ја̂ бри̏шем ха̀ртију.
25- Шта̏ у̏ченици ра̂де су̀нђером?
26- У̏ченици бри̏шу та́блу су̀нђером.
27- Да̏ ли ви̂ бри̏шете па̀пир су̀нђером?
28- Не̏. Ја̂ не̏ бришем па̀пир су̀нђером, не̏го гу̏мом.
29- Шта̏ је о̀во?
30- Тѻ̂ је са̂т.
31- Чѝји је о̀во са̂т?
32- Тѻ̂ је ва̏ш са̂т.
33- Ко̏лико је са̂ти са̀да?
34- Са̀да је де̏вет са̂ти пре̂ по́дне.
35- Ко̀лико са̂ти у̀че у̏ченици ко̏д куће?
36- О̀ни у̀че ко̏д куће три̂ и̏ли че̏тири са̂та.

1-2
DOES
3-4
WHAT
WITH
XIV
5-6
NOW
tab
7-8
WHAT
WITH
9-10
WRITE
11-12
WE
WRITE
a
13-14
OR
15-16
WRITE
and

17-18
19-20
XIV
DO
21-22
WHERE IS
23-24
YOU & HE DOING
25-26
WITH
27-28
29-30
31-32
WHOSE
YOURS
33-34
TIME
9am
35-36
HOURS STUDY
HOME
3 OR 4

ЧЕТРНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FOURTEENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Наставник пише на таблу. Он пише кредом. Ученици пишу на хартију или у бележницу. Они пишу оловком или пером. И ученици и наставници пишу на таблу кредом, а на хартију или пером или оловком.

Гума је на столу. Гумом бришемо хартију. На столу су такође књиге, бележнице, речници, оловке и пера. Сунђер је на табли. Сунђером бришемо таблу. Ученици и наставници бришу таблу сунђером. Они не бришу хартију сунђером него гумом.

Онај сат на столу је мој. То је добар сат. И наставник и ученици имају сатове.

Сада је девет сати пре подне. Пре подне имамо дијалог број један и број два. Ми такође имамо штиво пре подне. Пре подне радимо три сата у учионици. Два сата учимо дијалоге, а један сат штиво.

ЧЕТРНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FOURTEENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Где је табла и шта видите на табли?

2 - На шта пише наставник сада?

3 - Чиме наставник пише на таблу?

4 - А чиме пишу ученици кад пишу на таблу?

5 - На шта пишемо кредом?

6 - У шта или на шта пишу ученици сада?

7 - Чиме пишу ученици на хартију?

8 - Чиме пишу ученици у бележницу?

9 - Чиме пишете ви, а чиме пише он?

10- Чи̏ме пи̂шӯ на̀ставници и у̏ченици?

11- Шта̏ ра̂димо крѐдом?

12- Шта̏ ра̂димо о̀ловком и пѐром?

13- Где̏ је су̀нђер, а где̏ је гу̏ма?

14- Шта̏ ра̂димо су̀нђером, а шта̏ ра̂димо гу̏мом?

15- Шта̏ бри̏шемо гу̏мом, а шта̏ бри̏шемо су̀нђером?

16- Где̏ је ха̀ртија?

17- Шта̏ има̀те у бѐлежници?

18- Да̏ ли ви̂ бри̏шете ха̀ртију су̀нђером?

19- Шта̏ ра̂де у̏ченици у учио̀ници?

20- Чи̏ји је то̂ са̂т на сто̀лу?

21- Да̏ ли је то̂ њѐгов са̂т?

22- Да̏ ли су то̂ ни̏хови са̀тови?

23- Да̏ ли у̏ченици ѝмају са̀тове?

24-. Ко̏лико је са̀да са̂ти?

25- Ку̀да у̏ченици ѝдӯ пре̂ по̀дне?

26- Ко̏лико са̂ти ра̂дите у учио̀ници пре̂ по̀дне?

27- Ко̀је дија̀логе ѝма̄мо пре̂ по̀дне?

28- Ко̏лико са̂ти учѝте дија̀лог бро̂ј јѐдан?

29- Ко̏лико са̂ти учѝте дија̀лог бро̂ј два̂?

30- Ко̏лико са̂ти учѝте дија̀логе бро̂ј јѐдан и бро̂ј два̂?

31- Ко̀ји ча̏с пре̂ по̀дне ѝма̄мо шти̂во?

32- Ко̏лико са̂ти учѝте шти̂во?

ЧЕТРНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FOURTEENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Шта̏ ја̂ ра̂дим?
Ви̂ бри̏шете та́блу.
Шта̏ ви̂ ра̂дите?
Ја̂ бри̏шем та́блу.
Шта̏ о̂н ра̂ди?
О̂н бри̏ше та́блу.
Шта̏ ра̂димо ви̂ и ја̂?
Ми̂ бри̏шемо та́блу.
Шта̏ ра̂димо о̂н и ја̂?
Ви̂ бри̏шете та́блу.
Шта̏ ра̂дите ви̂ и о̂н?
Ми̂ бри̏шемо та́блу.
Шта̏ ра̂де бо́рци Пе̏тровић и Фили́повић?
О̀ни бри̏шу та́блу.

For further practice make affirmative statements using verbs "ра́дити" and "бри̏сати" in the present tense and ask the students to turn them into negative statements and into questions.

2 - Шта̏ сте ра́дили си̏ноћ?
Си̏ноћ сам у̀чио.
Шта̏ сам ја̂ ра́дио си̏ноћ?
Ви̂ сте у̀чили си̏ноћ.
Шта̏ је о̂н ра́дио си̏ноћ?
О̂н је у̀чио си̏ноћ.
Шта̏ смо ра́дили си̏ноћ ви̂ и ја̂?
Ми̂ смо у̀чили си̏ноћ.
Шта̏ смо ра́дили си̏ноћ о̂н и ја̂?
Ви̂ сте у̀чили.
Шта̏ сте ра́дили си̏ноћ ви̂ и о̂н?
Ми̂ смо у̀чили.
Шта̏ су ра́дили си̏ноћ бо́рци Фили́повић и Пе̏тровић?
О̀ни су у̀чили.

For further practice make affirmative statements using the verb "ра́дити" in the past tense and ask the students to turn them into negative statements and into questions.

3 - Шта̏ сам ја̂ ра́дио после ча̏са?
Ви̂ сте бри̏сали та́блу после ча̏са.
Шта̏ сте ви̂ ра́дили после ча̏са?
Ја̂ сам бри̏сао та́блу после ча̏са.
Шта̏ је о̂н ра́дио после ча̏са?

Ôн је брисао таблу после часа.
Шта смо радили ви и ја после часа?
Ми смо брисали таблу после часа.
Шта смо радили ôн и ја после часа?
Ви и ôн сте брисали таблу после часа.
Шта сте радили ви и ôн после часа?
Ми смо брисали таблу после часа.
Шта су радили борци Филиповић и Пêтровић после часа?
Ôни су брисали таблу.

For further practice make affirmative statements using the verb "брисати" in the past tense and ask students to turn them into negative statements and into questions.

4 - Чиме пишêмо на таблу?
На таблу пишêмо кредом.
Чиме пишêмо на хартију?
На хартију пишêмо или оловком или пêром.
А чиме пишêмо у бêлежницу?
И у бêлежницу пишêмо или оловком или пêром.
Чиме бришемо таблу?
Таблу бришемо сунђером.
А да ли хартију бришемо сунђером?
Нê, хартију нê бришемо сунђером нêго гумом.

For further practice use in the above questions different persons and the past tense.

БОКА КОТОРСКА

FIFTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - Where are teachers which are not in classroom?

2 - They are in office.

3 - Whether is their office big?

4 - Yes. Their office is fairly big.

5 - Whether are you been in their office?

6 - Yes. I am been in their office.

7 - Whom are /you/ seen there?

8 - Seen am teachers.

9 - What are they done?

10- Some are read, some written and some spoken.

11- Whether are /you/ understood what are they spoken?

12- Understood am something, but not all.

13- What are /you/ done last night?

14- Last night am first read and studied dialogue.

15- How long are /you/ studied dialogue?

16- I am studied dialogue one hour and half.

17- What are /you/ done after are /you/ mastered dialogue?

18- After am /I/ mastered dialogue I am written letters.

19- How many of letters are /you/ written?

20- Written am two letters.

21- To whom are /you/ written?

22- Written am one letter to wife and one to brother.

23- Where is your wife, and where your brother?

24- My wife and my brother /they/ are in New York.

25- What is done Major Chirich last night?

26- Also he is read, studied and written.

FIFTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - Where are the teachers who aren't in the classroom?

2 - They are in the office.

3 - Is their office big?

4 - Yes. Their office is fairly big.

5 - Have you been in their office?

6 - Yes. I've been in their office.

7 - Whom did you see there?

8 - I saw the teachers.

9 - What were they doing?

10- Some were reading, some were writing and some were talking.

11- Did you understand what they were talking?

12- I understood something, but not all.

13- What were you doing last night?

14- Last night I first read and studied the dialogue.

15- How long did you study the dialogue?

16- I studied the dialogue an hour and a half.

17- What did you do after you mastered the dialogue?

18- After I mastered the dialogue I wrote letters.

19- How many letters did you write?

20- I wrote two letters.

21- To whom did you write?

22- I wrote a letter to my wife and a letter to my brother.

23- Where's your wife and where's your brother?

24- My wife and brother are in New York.

25- What did Major Chirich do last night?

26- He, too, read, studied and wrote.

ПЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 - Гдѐ су на́ставници ко̀ји ни́су у учио̀ници?

2 - Ѐни̏ су у канцела̀рији.

3 - Да̏ли је њи̏хова канцела̀рија ве̏лика?

4 - Да̏. Њи̏хова канцела̀рија је до̀ста ве̏лика.

5 - Да̏ли сте ви̏ би́ли у њи̏ховој канцела̀рији?

6 - Да̏. Ја̂ сам би̏о у њи̏ховој канцела̀рији?

7 - Ко̀га сте ви̏дели о́нде?

8 - Ви̏део сам на́ставнике.

9 - Шта̏ су ѐни̏ ра́дили?

10- Не̏ки су чѝтали, не̏ки пи́сали, а не̏ки гово̀рили.

11- Да̏ли сте разу̀мели шта̏ су ѐни̏ гово̀рили?

12- Разу̀мео сам не̏што, а̏ли не све̏.

13- Шта̏ сте ра́дили си̏ноћ?

14- Си̏ноћ сам на̂јпре чи̏тао и у̀чио дија̀лог.

15- Ко̏лико сте у̀чили дија̀лог?

16- Ја̂ сам у̀чио дија̀лог јѐдан са̂т и по̂.

17- Шта̏ сте ра́дили по̏што сте нау̀чили дија̀лог?

18- По̏што сам нау̀чио дија̀лог, ја̂ сам пи́сао пи́сма.

19- Ко̏лико пи́сама сте напи́сали?

20- Напи́сао сам два̂ пи́сма.

21- Ко̏ме сте пи́сали?

22- Пи́сао сам јѐдно пи́смо жѐни, а јѐдно бра̀ту.

23- Гдѐ је ва̏ша жѐна, а гдѐ ва̏ш бра̀т?

24- Мо̀ја жѐна и мо̀ј бра̀т су у Њу̏јорку.

25- Шта̏ је ра́дио ма̀јо̄р Ти́рић си̏ноћ?

26- И он је чи̏тао, у̀чио и пи́сао.

1-2
WHERE
OFFICE
3-4
?
OFFICE
+
5-6
WERE
YOU
OFFICE
+
7-8
XV
WHOM
9-10
?
DID
11-12
?
SOME +
-ALL
13-14
?
DID
1ST
READ
&
STUDIED
DIALOGUE
15-16
?
STUDY
DIALOGUE
1/2
17-18
AFTER
YOU
LEARNED
DIALOGUE
?
WROTE
19-20
?
MANY
21-22
TO
WHOM
DEAR
WIFE
DEAR
BROTHER
23-24
WHERE
WIFE
BROTHER
?
NEW
YORK
25-26
?
DID
READ
STUDIED
WROTE

ПЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FIFTEENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Гдѐ су са̀да на̏ставници го̀спо̀дин Љу̏бичић и го̀спо̀дин Дри̏нчић?
2 - О̀ни̏ су са̀да у канцела̀рији.
3 - Да̀ ли је њи̏хова канцела̀рија ве̏лика?
4 - Да̀. Њи̏хова канцела̀рија је до̀ста ве̏лика.
5 - Ка̀д сте ви̏ би̏ли у њи̏ховој канцела̀рији?
6 - Ја̂ сам би̏о у њи̏ховој канцела̀рији ју̏че пре̂ по̏дне.
7 - Ко̀га сте ви̏дели о̏нде?
8 - Ви̏део сам го̀спо̀дина Љу̏бичића и го̀спо̀дина Дри̏нчића.
9 - Шта̂ су о̀ни̏ ра̏дили?
10- Го̀спо̀дин Љу̏бичић и го̀спо̀дин Дри̏нчић су го̀во̀рили.
11- Ко̀га сте ју̏ш ви̏дели о̏нде?
12- Ви̏део сам ју̏ш не̏ке на̏станнике.
13- А шта̂ су о̀ни̏ ра̏дили?
14- Не̏ки су чѝтали, не̏ки су пи̏сали, а не̏ки су го̀во̀рили.
15- Да̀ ли сте разу̀мели шта̂ су о̀ни̏ го̀во̀рили?
16- Ја̂ сам разу̀мео не̏што, а̀ли не све̂.
17- Шта̂ сте ра̏дили си̏ноћ?
18- На̂јпре сам чѝтао и у̀чио дија̀лог бро̂ј јѐдан.
19- А шта̂ је ра̏дио ма̀јор Ћи̏рић?
20- И о̀н је чѝтао и у̀чио дија̀лог бро̂ј јѐдан.
21- Ко̀лико сте у̀чили дија̀лог бро̂ј јѐдан?
22- Ја̂ сам у̀чио два̂ са̂та.
23- Шта̂ сте ви̏ и ма̀јо̄р Ћи̏рић ра̏дили по̏што сте на̀учили дија̀лог бро̂ј јѐдан?
24- По̏што смо на̀учили дија̀лог бро̂ј јѐдан, ми̂ смо пи̏сали пи̏сма.
25- Ко̀лико пи̏сама сте напи̏сали си̏ноћ?
26- Ја̂ сам напи̏сао два̂ пи̏сма, а ма̀јо̄р Ћи̏рић је напи̏сао три̂ пи̏сма.
27- Ко̀ме сте пи̏сали ви̏, а ко̀ме је пи̏сао ма̀јо̄р Ћи̏рић?
28- Ја̂ сам пи̏сао жѐни, а ма̀јо̄р Ћи̏рић је пи̏сао бра̀ту.
29- Гдѐ је ва̀ша жѐна, а гдѐ је њѐгов бра̀т?
30- И мо̀ја жѐна и њѐгов бра̀т су у Њу̏јорку.
31- Шта̂ сте ју̏ш ра̏дили си̏ноћ ви̏ и ма̀јо̄р Ћи̏рић?
32- Ми̂ смо чѝтали и у̀чили дија̀лог бро̂ј два̂.
33- А да̀ ли сте чѝтали шти̂во?
34- Да̀. Ми̂ смо чѝтали и шти̂во.

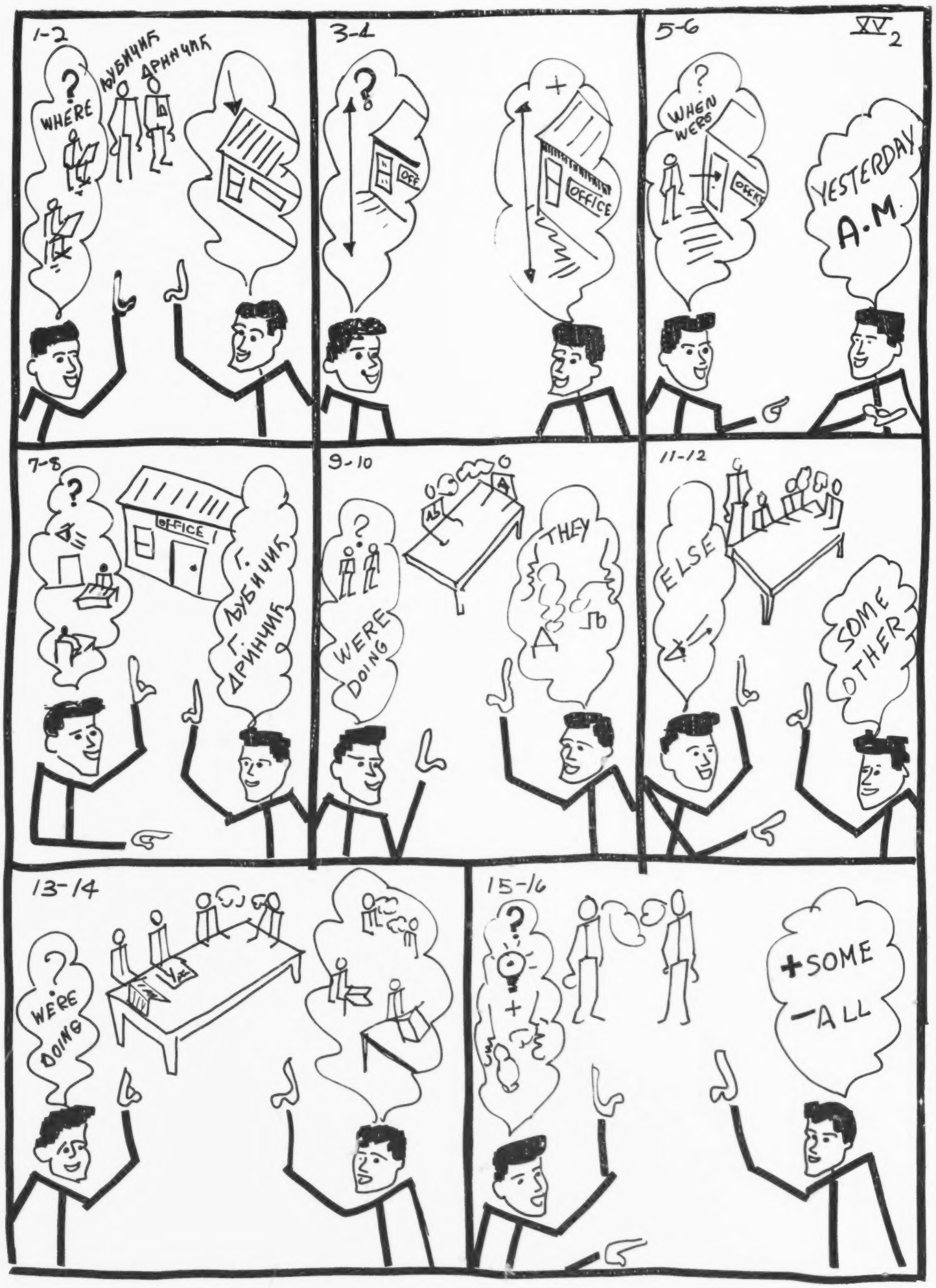
1-2
WHERE
ЬУБИЧИЛ
ДРИНЧИЛ
3-4
OFF
OFFICE
5-6
XV 2
WHEN WERE
OFFICE
YESTERDAY A.M.
7-8
OFFICE
Г. ЬУБИЧИЛ
Г. ДРИНЧИЛ
9-10
WERE DOING
THEY
11-12
ELSE
SOME OTHER
13-14
WERE DOING
15-16
+SOME
-ALL

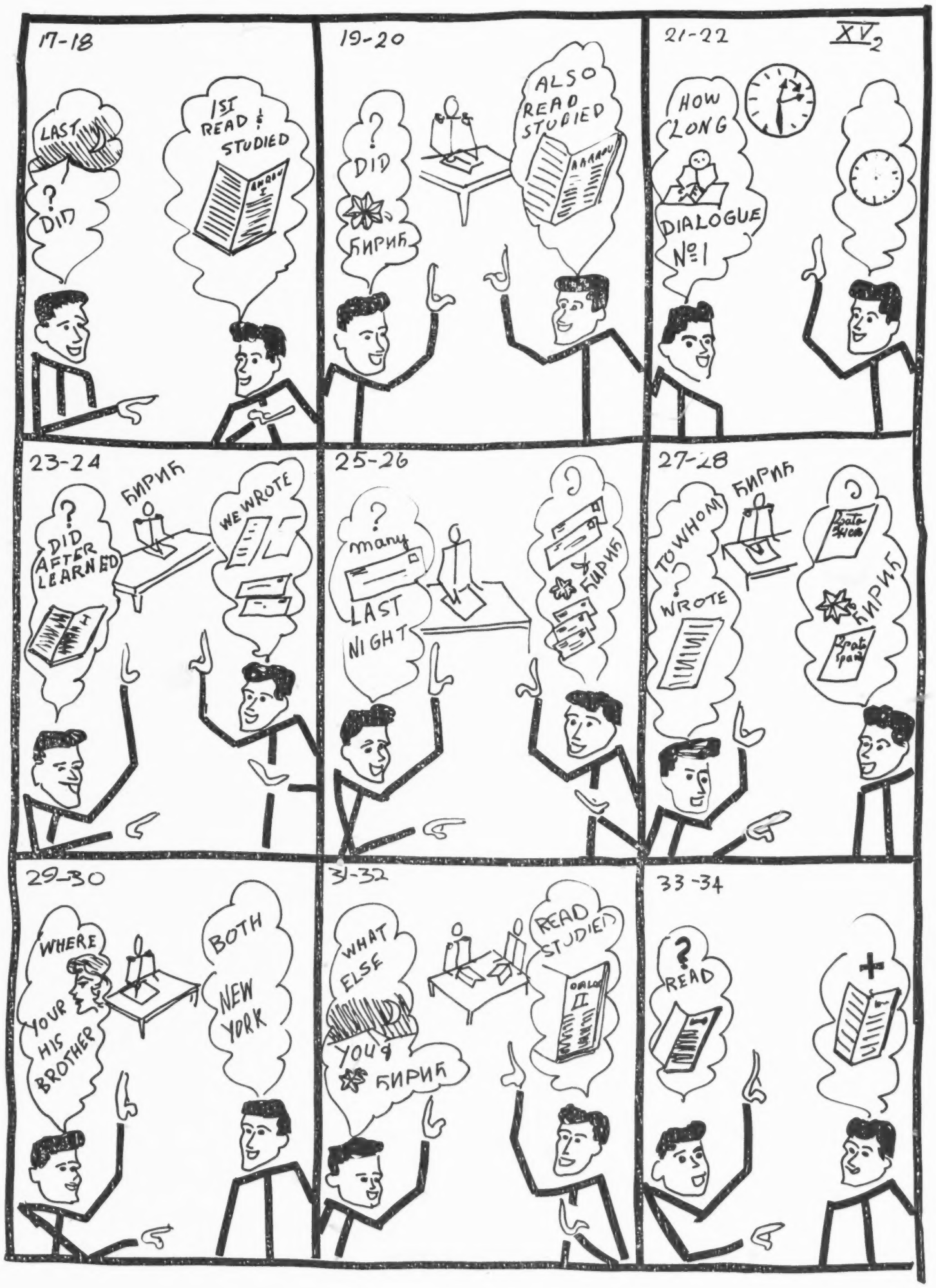
17-18
LAST
? DID
1ST READ & STUDIED
19-20
? DID
БИРИЛ
ALSO READ STUDIED
21-22
XV2
HOW LONG
DIALOGUE №1
23-24
? DID AFTER LEARNED
БИРИЛ
WE WROTE
25-26
? many
LAST NIGHT
БИРИЛ
27-28
TO WHOM
? WROTE
БИРИЛ
БИРИЛ
29-30
WHERE
YOUR HIS BROTHER
BOTH
NEW YORK
31-32
WHAT ELSE
YOU & БИРИЛ
READ STUDIED
33-34
? READ
+

ПЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FIFTEENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Наставници господин Љубичић и господин Дринчић нису сада у учионици. Они су у канцеларији. Њихова канцеларија је доста велика. Ја сам био у њиховој канцеларији јуче пре подне. Онде сам видео наставнике господина Љубичића и господина Дринчића. Они су говорили. У канцеларији господина Љубичића ја сам видео још неке наставнике. Неки су говорили, а неки су читали или писали. Ја нисам разумео све што су они говорили, али сам доста разумео.

Синоћ сам био код куће где сам читао и научио дијалог. И мајор Тирић је научио дијалог. Пошто смо научили дијалог, ми смо писали писма. Ја сам написао два писма, а он је написао три писма. Он је писао брату, а ја сам писао жени. И његов брат и моја жена су у Њујорку. Ми смо још доста говорили синоћ. Ми смо такође читали и учили дијалог број два и штиво.

ПЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FIFTEENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue No 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Да ли је наставник у учионици или у канцеларији?

2 - Колика је канцеларија господина Љубичића?

3 - Кад сте ви били у канцеларији господина Љубичића?

4 - Кога сте још видели кад сте били онде?

5 - Да ли сте видели неке ученике онде?

6 - Шта су радили господин Љубичић и господин Дринчић?

7 - Шта су радили други наставници?

8 - Да ли сте разумели шта су говорили господин Љубичић и господин Дринчић?

9 - Да ли сте разумели шта су говорили други наставници?

10- Зашто нисте разумели све?

11- Гдѐ сте би̏ли си̏ноћ?

12- Шта̏ сте ра̏дили ко̏д куће си̏ноћ?

13- Ко̏ је јо̏ш чѝтао и у̀чио дија̀лог бро̑ј јѐдан?

14- Ко̏лико сте у̀чили дија̀лог бро̑ј јѐдан?

15- Да̏ ли сте ви̑ нау̀чили та̑ј дија̀лог?

16- Да̏ ли сте чѝтали дија̀лог бро̑ј два̑?

17- Да̏ ли сте чѝтали шти̑во?

18- Ко̏лико сте чѝтали шти̑во?

19- Шта̏ сте ра̏дили по̏што сте нау̀чили дија̀лог бро̑ј јѐдан?

20- Шта̏ је ра̏дио ма̀јо̄р Ћи̏рић по̏што је нау̀чио дија̀лог бро̑ј јѐдан?

21- Шта̏ сте ра̏дили ви̑ и ма̀јо̄р Ћи̏рић по̏што сте нау̀чили дија̀лог бро̑ј јѐдан?

22- Ко̏лико сте пи̏сама ви̑ напи̏сали?

23- Ко̏лико пи̏сама је напи̏сао ма̀јо̄р Ћи̏рић?

24- Ко̏ме сте ви̑ пи̏сали пи̏сма?

25- Ко̏ме је ма̀јо̄р Ћи̏рић пи̏сао пи̏сма?

26- Гдѐ је ва̏ш бра̏т, а гдѐ је ва̏ша жѐна?

27- Гдѐ су жѐна и бра̏т ма̀јо̄ра Ћи̏рића?

28- Да̏ ли сте ви̑ би̏ли у Њу̏јорку?

29- Шта̏ сте ви̑ и ма̀јо̄р Ћи̏рић ра̏дили по̏што сте напи̏сали пи̏сма?

30- Да̏ ли сте го̀ворили српскохр̀ватски и̏ли ѐнглѐски?

ПЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - FIFTEENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1. - Шта̏ сам ја̂ научио си̏ноћ?
Ви̂ сте научили дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.
Шта̏ сте ви̂ научили си̏ноћ?
Ја̂ сам научио дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.
Шта̏ је о̂н научио си̏ноћ?
О̂н је научио дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.
Шта̏ смо ми̂ научили си̏ноћ?
Ми̂ смо научили дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.
Шта̏ смо научили о̂н и ја̂ си̏ноћ?
Ви̂ сте научили дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.
Шта̏ сте научили ви̂ и о̂н си̏ноћ?
Ми̂ смо научили дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.
Шта̏ су научили го̀спо̀дин Љу̏бичић и го̀спо̀дин Дрѝнчић си̏ноћ?
Го̀спо̀дин Љу̏бичић и го̀спо̀дин Дрѝнчић су научили дијалог бро̂ј јѐдан и дијалог бро̂ј два̂ си̏ноћ.

For further practice make affirmative statements using the past tense of the verb "научити" and ask students to turn them into negative statements.

2 - Шта̏ сте ра́дили си̏ноћ по̏што сте научили дијалоге?
По̏што сам научио дијалоге, ја̂ сам пи́сао.
А шта̏ сам ја̂ ра́дио по̏што сам научио дијалоге си̏ноћ?
И ви̂ сте пи́сали по̏што сте научили дијалоге .
Шта̏ је о̂н ра́дио по̏што је научио дијалоге си̏ноћ?
О̂н је пи́сао по̏што је научио дијалоге си̏ноћ.
Шта̀ смо ра́дили ви̂ и ја̂ по̏што смо научили дијалоге си̏ноћ?
Ми̂ смо пи́сали по̏што смо научили дијалоге си̏ноћ.
Шта̏ смо ра́дили о̂н и ја̂ по̏што смо научили дијалоге си̏ноћ?
Ви̂ и о̂н сте пи́сали по̏што сте научили дијалоге си̏ноћ.
Шта̏ сте ра́дили ви̂ и о̂н по̏што сте научили дијалоге си̏ноћ?
Ми̂ смо пи́сали по̏што смо научили дијалоге си̏ноћ.
Шта̀ су ра́дили о̀нӣ по̏што су научили дијалоге си̏ноћ?
О̀нӣ су пи́сали по̏што су научили дијалоге си̏ноћ.

For further practice make affirmative statements in the past tense using the verb "писати" and ask students to turn them into negative statements and into questions.

3 - Ко̏лико пи́сама сте напи́сали си̏ноћ?
Ја̂ сам напи́сао јѐдно пи́смо си̏ноћ.
Ко̏лико пи́сама сам ја̂ напи́сао си̏ноћ?
Ви̂ сте напи́сали јѐдно пи́смо си̏ноћ.
Ко̏лико пи́сама је о̂н напи́сао си̏ноћ?

Ôн је написао једно писмо синоћ.
Колико писама смо написали вî и јâ синоћ?
Мî смо написали двâ писма синоћ.
Колико писама смо написали ôн и јâ синоћ?
Вî сте написали двâ писма синоћ.
Колико писама сте написали вî и ôн синоћ?
Мî смо написали двâ писма синоћ.
Колико писама су написали борци Штерић и Миљковић?
Борци Штерић и Миљковић су написали двâ писма синоћ.

For further practice make affirmative statements in the past tense using the verb "написати" and ask students to turn them into negative statements and into questions.

4 - Коме вî пишете?
Јâ пишем брату.
Коме ôн пише?
Ôн пише капетану Хаџићу.
Коме јâ пишем?
Вî пишете жени.

SIXTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Literal translation

1 - What you say when /you/ enter in classroom in morning?

2 - When /I/ enter in classroom in morning, I say, "Good morning."

3 - And what teacher says when /he/ enters in classroom in morning?

4 - Also he says "Good morning," when /he/ enters in classroom in morning.

5 - What say students and teachers when /they/ enter in classroom afternoon?

6 - They say, "Good day."

7 - Whether we say "Good day," before we enter in classroom?

8 - No. We say "Good day," after /we/ enter in classroom.

9 - What you say when /you/ are getting out of classroom?

10- When /I/ am getting out from classroom I say "Goodbye."

11- Whether everyone says "Goodbye," when /he/ is getting out from classroom?

12- No. Some say "So long."

13- What say teachers and students when /they/ are getting out from classroom?

14- They say either "Goodbye," or "So long."

15- Whether you say "Goodbye," after /you/ go out from classroom?

16- No. I not say "Goodbye," after /I/ go out but while /I/ am getting out from classroom.

17- What are /you/ said to wife when are /you/ entered in house last night?

18- When am /I/ entered in house last night, I am said to wife "Good evening."

19- What are /you/ said /to/ wife when are /you/ going out from house this morning?

20- When am /I/ getting out from house this morning I am said "Goodbye."

21- Whether students enter in classroom before teacher?

22- Yes. Students enter in classroom before teacher.

23- Whether students go out from classroom before instructor?

24- No. They go out from classroom after instructor.

SIXTEENTH LESSON

FIRST PART

DIALOGUE NO 1

/First and second spirals/

Idiomatic translation

1 - What do you say when you enter the classroom in the morning?

2 - When I enter the classroom in the morning I say, "Good morning."

3 - And what does the teacher say when he enters the classroom in the morning?

4 - He, too, says, "Good morning," when he enters the classroom in the morning.

5 - What do the students and teachers say when they enter the classroom in the afternoon?

6 - They say, "Good day."

7 - Do we say, "Good day," before we enter the classroom?

8 - No. We say, "Good day," after we enter the classroom.

9 - What do you say when you are getting out of the classroom?

10- When I'm getting out of the classroom, I say "Goodbye."

11- Does everybody say, "Goodbye," when he's leaving the classroom?

12- No. Some say, "So long."

13- What do the teachers and students say when they're leaving the classroom?

14- They say either, "Goodbye," or "So long."

15- Do you say,"Goodbye," after you get out of the classroom?

16- No. I don't say "Goodbye," after I get out of the classroom, but while I'm getting out of the classroom.

17- What did you say to your wife when you entered the house last night?

18- When I entered the house last night I said, "Good evening," to my wife.

19- What did you say to your wife when you were leaving the house this morning?

20- When I was leaving the house this morning I said, "Goodbye."

21- Do the students enter the classroom before the teacher?

22- Yes. The students enter the classroom before the teacher.

23- Do the students leave the classroom before the teacher?

24- No. They leave the classroom after the teacher.

20- When I was leaving the house this morning I said, "Goodbye."

21- Do the students enter the classroom before the teacher?

22- Yes. The students enter the classroom before the teacher.

23- Do the students leave the classroom before the teacher?

24- No. They leave the classroom after the teacher.

ШЕСНАЕСТА ЛЕКЦИЈА

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

(Прва и друга спирала)

1 - Шта̏ ви̑ ка́жете кад у̑ђете у учио̀ницу и̏зјутра?

2 - Ка̏д у̑ђем у учио̀ницу и̏зјутра, ја̑ ка̑жем: "До̀бро ју̏тро!"

3 - А шта̏ на́ставник ка̑же кад у̑ђе у учио̀ницу и̏зјутра?

4 - И он ка̑же "До̀бро ју̏тро!" кад у̑ђе у учио̀ницу и̏зјутра.

5 - Шта̏ ка̑жу у̏ченици и на́ставници кад у̑ђу у учио̀ницу после по́дне?

6 - О̀ни ка̑жу: "До̀бар да̑н!"

7 - Да̏ ли ми̑ ка́жемо "До̀бар да̑н!" пре̑ него што у̀ђемо у учио̀ницу?

8 - Не̏. Ми̑ ка́жемо "До̀бар да̑н!" по̏што у̀ђемо у учио̀ницу.

9 - Шта̏ ви̑ ка́жете кад ѝизлазите из учио̀нице?

10- Кад ѝизлазим из учио̀нице, ја̑ ка̑жем "Збо̏гом!"

11- Да̏ ли сва̏ко ка̑же "Збо̏гом!" кад ѝизлази из учио̀нице?

12- Не̏. Не̏ки ка̑жу "Довиђе́ња!"

13- Шта̏ ка̑жу на́ставници и у̏ченици кад ѝизлазе из учио̀нице?

14- О̀ни ка̑жу и̏ли "Збо̏гом!" и̏ли "Довиђе́ња!"

15- Да̏ ли ви̑ ка́жете "Збо̏гом!" по̏што ѝизађете из учио̀нице?

16- Не̏. Ја̑ нѐ ка̑жем "Збо̏гом!" по̏што ѝизађем не̏го док ѝизлазим из учио̀нице.

17- Шта̏ сте ка́зали жѐни ка̏д сте у̀шли у̏ кућу си̏ноћ?

18- Ка̏д сам у̀шао у̏ кућу си̏ноћ, ја̑ сам ка́зао жѐни "До̀бро ве̏че!"

19- Шта̏ сте ка́зали жѐни ка̏д сте ѝизлазили и̏з куће ју̏трос?

20- Ка̏д сам ѝзлазио и̏з куће ју̏трос, ја̂ сам ка́зао "Збо̏гом!"

21- Да̏ ли ђа́ци у̀лазе у учио̀ницу пре̂ на́ставника?

22- Да̏. Ђа́ци у̀лазе у учио̀ницу пре̂ на́ставника.

23- Да̏ ли ђа́ци ѝзлазе из учио̀нице пре̂ на́ставника?

24- Не̏. О̀ни ѝзлазе из учио̀нице после на́ставника.

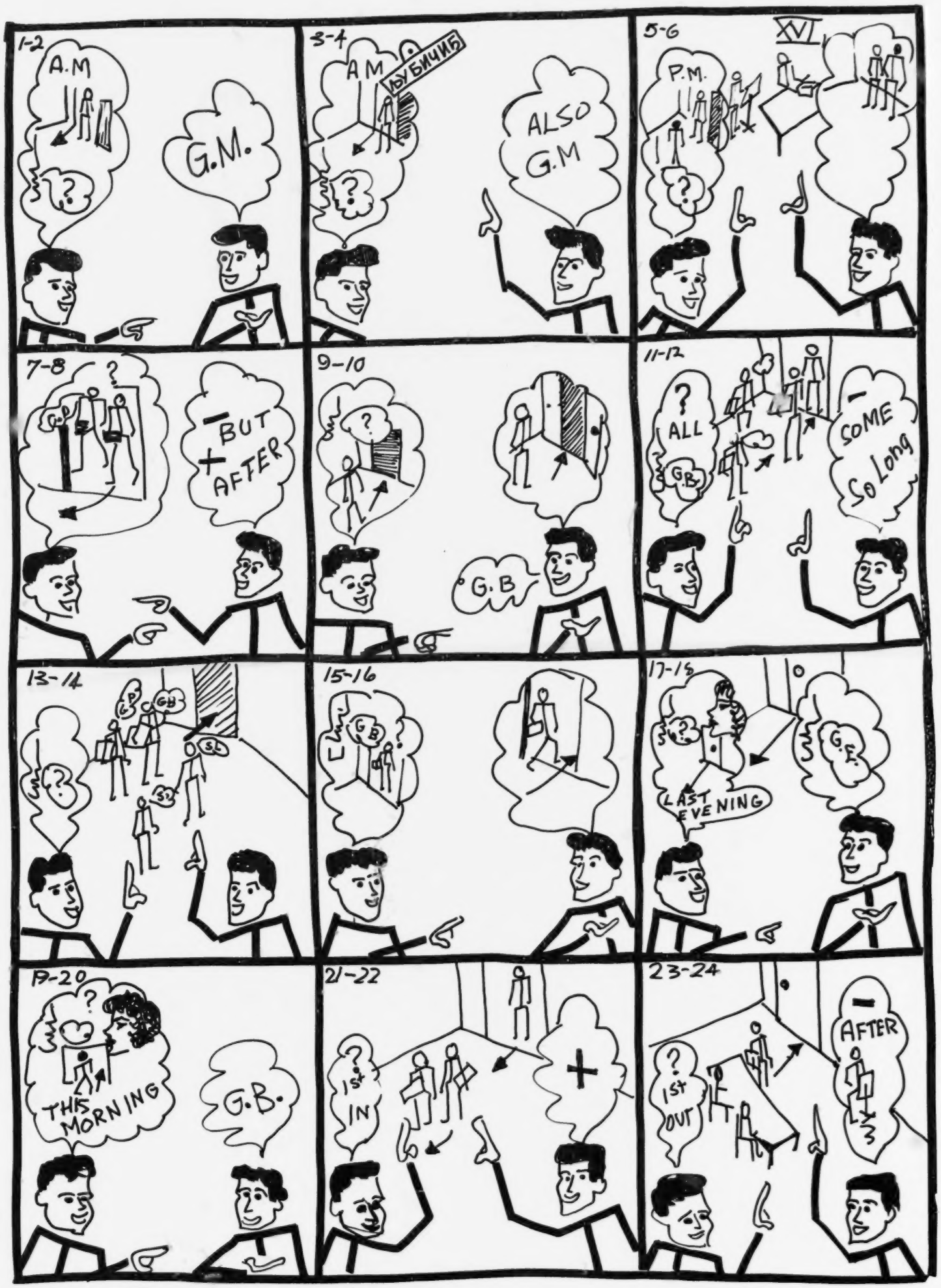
1-2
A.M
?
G.M.
3-4
A M
ЛУБИЧИЛ
?
ALSO G.M
5-6
XVI
P.M.
?
7-8
?
BUT
AFTER
9-10
?
G.B
11-12
?
ALL
G.B.
SOME
So Long
13-14
G.P.
G.B.
S.L.
S.L.
?
15-16
G.B.
?
17-18
?
G.E.
LAST EVENING
19-20
?
THIS MORNING
G.B.
21-22
?
1st IN
+
23-24
?
1st OUT
AFTER

ШЕСНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTEENTH LESSON

ДРУГИ ДЕО - SECOND PART

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2 - DIALOGUE NO 2

(Трећа спирала - Third spiral)

1 - Шта̏ ка̑жē на̀ставник кад и̏зјутра у̀ђē у учио̀ницу?
2 - Ѻ̑н ка̑жē "До̀бро ју̏тро!" кад у̀ђē у учио̀ницу и̏зјутра.
3 - А шта̏ ка̀жēте ви̏ кад у̀ђēте у учио̀ницу и̏зјутра?
4 - И ја̑ ка̑жēм "До̀бро ју̏тро!"- кад у̀ђēм у учио̀ницу и̏зјутра.
5 - Шта̏ у̏ченици и на̀ставници ка̑жӯ кад у̀ђӯ у учио̀ницу прē по̀дне?
6 - Ѻ̀нӣ кажӯ и̏ли "До̀бро ју̏тро!" и̏ли "До̏бар да̑н!" кад у̀ђӯ у учио̀ницу прē по̀дне.
7 - Шта̏ ка̑жӯ на̀ставници и у̏ченици кад у̀ђӯ у учио̀ницу после по̀дне?
8 - Ѻ̀нӣ кажӯ "До̏бар да̑н!"
9 - Да̏ ли ви̏ ка̀жēте "До̏бар да̑н!" прē него што у̀ђēте у учио̀ницу?
10- Не̏. Ми̏ ка̀жēмо "До̏бар да̑н!"- по̏што у̀ђēмо у учио̀ницу.
11- Шта̏ ка̑жӯ у̏ченици кад ѝзлазе из учио̀нице?
12- Кад ѝзлазе из учио̀нице, о̀нӣ ка̑жӯ "Збо̏гом!"
13- Да̏ ли сва̏ко ка̑жē "Збо̏гом!" кад ѝзлази из учио̀нице?
14- Не̏. Не̏ко ка̑жē "Довиђѐња!"
15- Шта̏ ка̑жӯ на̀ставници кад ѝзлазе из учио̀нице?
16- Ѻ̀нӣ ка̑жӯ и̏ли "Збо̏гом!" и̏ли "Довиђѐња!"
17- Да̏ ли у̏ченик ка̑жē "Збо̏гом!" по̏што ѝзађе из учио̀нице?
18- Не̏. Ѻ̑н нѐ ка̑жē "Збо̏гом!" по̏што ѝзађе из учио̀нице не̏го док ѝзлази из учио̀нице.
19- Шта̏ сте ка̀за̄ли жѐни ка̏д сте ју̏трос ѝзлазили и̏з куће?
20- Ја̑ сам ка̀за̄о жѐни "Довиђѐња!"
21- Шта̏ сте ка̀за̄ли жѐни ка̏д сте у̀шли у̏ кућу си̏ноћ?
22- Ка̏д сам у̀шао у̏ кућу си̏ноћ ја̑ сам ка̀за̄о жѐни "До̀бро ве̏че!"
23- Шта̏ сте ка̀за̄ли на̀ставнику да̀нас после по̀дне?
24- Да̀нас после по̀дне, ја̑ сам ка̀за̄о на̀ставнику "До̏бар да̑н!"
25- Да̏ ли ђа̀ци у̀лазē у учио̀ницу прē и̏ли после на̀ставника?
26- Ђа̀ци у̀лазē у учио̀ницу прē на̀ставника.
27- Ко̏ у̀лазӣ у учио̀ницу после ђа̀ка?
28- На̀ставник у̀лазӣ у учио̀ницу после ђа̀ка.
29- Да̏ ли ђа̀ци ѝзлазе из учио̀нице прē на̀ставника?
30- Не̏. Ѻ̀нӣ ѝзлазе из учио̀нице после на̀ставника.

1-2
IN THE MORNING
G.M
3-4
IN THE MORNING
OUT
XVI 2
IN
G.M.
5-6
A.M
THEY EITHER GM or GD
7-8
P.M.
THEY
G.D.
9-10
GD
BUT AFTER
11-12
GO OUT
GB
GB
OUT
THEY
GB
13-14
ALL
GB
OUT
SOME
So Long
15-16
GO OUT
OUT
EITHER GB OR S.L.

17-18
GB
AFTER
AFTER BUT WHILE
19-20
THIS MORNIN
XVI 2
SL
21-22
LAST EVENING
GE
23-24
THIS AFTERNOON
G. D.
25-26
BEFORE AFTER OR
BEFORE
27-28
AFTER
HACTABHK
29-30
BEFORE
AFTER

ШЕСНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTEENTH LESSON

ТРЕЋИ ДЕО - THIRD PART

ШТИВО - READER

(Четврта спирала - Fourth spiral)

Кад на́ставник ȕђē у учио̀ницу ѝзјутра, ȍн ка̑жē "До̀бро јȕтро!" Кад ȕченик ȕђē у учио̀ницу ѝзјутра и ȍн ка̑жē "До̀бро јȕтро!" Кад на́ставници и ȕченици ȕлазе у учио̀нице прē по́дне, о̀нӣ ка̑жӯ "До̀бро јȕтро!" ѝли "До̀бар да̑н!" Кад на́ставник ȕђē у учио̀ницу после по́дне, ȍн ка̑жē "До̀бар да̑н!" Ȍн нѐ ка̑жē "До̀бар да̑н!" прē него што ȕђē у учио̀ницу, нѐго по̏што ȕђē у учио̀ницу. И ȕченици ка̑жӯ "До̀бар да̑н!" ка̏д после по́дне ȕлазе у учио̀ницу. Кад на́ставници ѝзлазе из учио̀нице ȕвече, о̀нӣ ка̑жӯ "Збо̀гом!" ѝли "Довиђе́ња!" Ȕченици нѐ ка̑жӯ "Збо̀гом!" ѝли "Довиђе́ња!" кад ѝзађӯ из учио̀нице нѐго док ѝзлазе из учио̀нице.

Кад ȕченик ѝзлази ѝз кȕће ѝзјутра, ȍн ка̑жē жѐни "Довиђе́ња!" А кад ȕченик ȕлази ȕ кȕћу ȕвече, ȍн ка̑жē жѐни "До̀бро ве̏че!"

Ка̏д сам ви̏део на́ставника дȁнас после по́дне, ја̑ сам ка́зао "До̀бар да̑н!" И на́ставник је ка́зао "До̀бар да̑н!" На́ставници ȕлазе у учио̀нице после ђа́ка, а не прē ђа́ка. На́ставници ѝзлазе из учио̀нице прē ђа́ка. Ȕченици ȕлазе у учио̀нице прē на́ставника. О̀нӣ ѝзлазе из учио̀ница после на́ставника.

ШЕСНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTEENTH LESSON

ЧЕТВРТИ ДЕО - FOURTH PART

Питања на штиво и дијалог број 2
Questions on reader and dialogue no 2

(Пета спирала - Fifth spiral)

1 - Шта̏ ка̑жē на́ставник кад ȕђе у учио̀ницу ѝзјутра?

2 - А шта̏ ка̑жē ȕченик кад ȕђе у учио̀ницу ѝзјутра?

3 - Шта̏ ка̑жӯ на́ставници и ȕченици кад ȕлазе у учио̀нице ѝзјутра?

4 - Шта̏ ка̑жē на́ставник кад ȕђē у учио̀ницу после по́дне?

5 - Да̏ ли ȍн ка̑жē "До̀бар да̑н!" прē него што ȕђē у учио̀ницу?

6 - Кад ȍн ка̑жē "До̀бар да̑н!"

7 - Кад ȕченици ка̑жӯ "До̀бар да̑н!"

8 – Шта̏ ка̑жу на̏ставници кад ѝзлазе из учио̀нице?

9 – Шта̏ ка̑жу у̏ченици кад ѝзлазе из учио̀нице?

10– Да̏ ли у̏ченици ка̑жу "Збо̏гом!" и̏ли "Довиђе́ња!" кад ѝзађу из учио̀нице?

11– Кад о̀ни ка̑жу "Збо̏гом" и̏ли "Довиђе́ња!"?

12– Да̏ ли сви̏ у̏ченици и на̏ставници ка̑жу "Збо̏гом!" кад ѝзлазе из учио̀нице?

13– Шта̏ ка̑же у̏ченик жѐни кад ѝзлази и̏з куће и̏зјутра?

14– Шта̏ ка̑же у̏ченик жѐни кад у̀ђе у̏ кућу у̏вече?

15– Шта̏ сте ка́зали на̏ставнику да̀нас после по́дне?

16– Шта̏ сте ка́зали на̏ставнику си̏ноћ?

17– Шта̏ су ка́зали у̏ченици на̏ставнику пре̑ по́дне?

18– Да̏ ли сам ја̑ ка́зао ју̏трос "До̀бар да̑н!" и̏ли "До̀бро ју̏тро!"?

19– Да̏ ли је о̑н ка́зао си̏ноћ "До̀бро ве̏че!" и̏ли "До̀бар да̑н!"?

20– Шта̏ ка́жемо пре̑ по́дне, шта̏ ка́жемо после по́дне, а шта̏ ка́жемо у̏вече?

21– Да̏ ли на̏ставници у̀лазе у учио̀нице пре̑ ђа́ка?

22– Да̏ ли на̏ставници у̀лазе у учио̀нице после ђа́ка?

23– Да̏ ли на̏ставници ѝзлазе из учио̀ница пре̑ ђа́ка?

24– Да̏ ли на̏ставници ѝзлазе из учио̀ница после ђа́ка?

25– Да̏ ли у̏ченици у̀лазе у учио̀нице после на̏ставника?

26– Да̏ ли у̏ченици у̀лазе у учио̀нице пре̑ на̏ставника?

27– Да̏ ли у̏ченици ѝзлазе из учио̀нице пре̑ на̏ставника?

28– Да̏ ли у̏ченици ѝзлазе из учио̀нице после на̏ставника?

29– Ѝмате ли ви̑ жѐну?

30– Ѝмате ли ви̑ бра̏та?

ШЕСНАЕСТА ЛЕКЦИЈА - SIXTEENTH LESSON

ПЕТИ ДЕО - FIFTH PART

ВЕЖБЕ - EXERCISES

(Шеста спирала - Sixth spiral)

1 - Штȁ ја̂ ка̏жēм кад ȕђēм у учио̀ницу после по̏дне?
Кад ȕђēте у учио̀ницу после по̏дне, ви̂ ка̏жēте "До̏бар да̂н!"
Штȁ ви̂ ка̏жēте кад ȕђēте у учио̀ницу после по̏дне?
Кад ја̂ ȕђēм у учио̀ницу после по̏дне, ја̂ ка̂жēм "До̏бар да̂н!"
Штȁ о̂н ка̂жē кад ȕђē у учио̀ницу после по̏дне?
Кад ȕђē у учио̀ницу после по̏дне, о̂н ка̂жē "До̏бар да̂н!"
Штȁ ви̂ и ја̂ ка̏жēмо кад ȕђēмо у учио̀ницу после по̏дне?
Кад ȕђēмо у учио̀ницу после по̏дне, ми̂ ка̏жēмо "До̏бар да̂н!"
Штȁ о̂н и ја̂ ка̏жēмо кад ȕђēмо у учио̀ницу после по̏дне?
Кад ви̂ и о̂н ȕђēте у учио̀ницу после по̏дне, ви̂ ка̏жēте "До̏бар да̂н!"
Штȁ ви̂ и о̂н ка̏жēте кад ȕђēте у учио̀ницу после по̏дне?
Кад о̂н и ја̂ ȕђēмо у учио̀ницу после по̏дне, ми̂ ка̏жēмо "До̏бар да̂н!"
Штȁ о̀ни̂ ка̂жȳ кад ȕђȳ у учио̀ницу после по̏дне?
Кад ȕђȳ у учио̀ницу после по̏дне, о̀ни̂ ка̂жȳ "До̏бар да̂н!"

For further practice make affirmative statements in the present tense using the verbs "ȕћи" and "ка̏зати" and ask the students to turn them into negative statements and into questions.

2 - Штȁ сам ја̂ ка̏зао ка̏д сам ȕшао у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д сте ȕшли у учио̀ницу ју̏трос, ви̂ сте ка̏зали "До̀бро ју̏тро!"
Штȁ сте ви̂ ка̏зали ка̏д сте ȕшли у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д сам ȕшао у учио̀ницу ју̏трос, ја̂ сам ка̏зао "До̀бро ју̏тро!"
Штȁ је о̂н ка̏зао ка̏д је ȕшао у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д је ȕшао у учио̀ницу ју̏трос, о̂н је ка̏зао "До̀бро ју̏тро!"
Штȁ смо ви̂ и ја̂ ка̏зали ка̏д смо ȕшли у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д смо ȕшли у учио̀ницу ју̏трос, ми̂ смо ка̏зали "До̀бро ју̏тро!"
Штȁ смо ка̏зали о̂н и ја̂ ка̏д смо ȕшли у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д сте ȕшли у учио̀ницу ју̏трос, ви̂ сте ка̏зали "До̀бро ју̏тро!"
Штȁ сте ка̏зали ви̂ и о̂н ка̏д сте ȕшли у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д смо о̂н и ја̂ ȕшли у учио̀ницу ју̏трос, ми̂ смо ка̏зали "До̀бро ју̏тро!"
Штȁ су ка̏зали о̀ни̂ ка̏д су ȕшли у учио̀ницу ју̏трос?
Ка̏д су ȕшли у учио̀ницу ју̏трос, о̀ни̂ су ка̏зали "До̀бро ју̏тро!"

For further practice make affirmative statements using the past tense of the verbs "ȕћи" and "ка̏зати" and ask the students to turn them into negative statements and into questions.

3 - Штȁ ви̂ ка̏жēте пре̂ него што ѝзађете из учио̀нице?
Пре̂ него што ѝзађем из учио̀нице, ја̂ ка̂жēм "Довиђе̏ња!"
Штȁ ја̂ ка̂жēм пре̂ него што ѝзађем из учио̀нице?
Пре̂ него што ѝзађете из учио̀нице, ви̂ ка̏жēте "Довиђе̏ња!"

Штâ ôн кâжē прê него што ѝзāђē из учиѝонице?
Прê него што ѝзāђē из учиѝонице, ôн кâжē "Довиђéња!"
Штâ кáжēмо вѝ и јâ прê него што ѝзāђēмо из учиѝонице?
Прê него што ѝзāђēмо из учиѝонице, мѝ кáжēмо "Довиђéња!"
Штâ кáжēмо ôн и јâ прê него што ѝзāђēмо из учиѝонице?
Прê него што ѝзāђēте из учиѝонице, вѝ кáжēте "Довиђéња!"
Штâ кáжēте вѝ и ôн прê него што ѝзāђēте из учиѝонице?
Прê него што ѝзāђēмо из учиѝонице, мѝ кáжēмо "Довиђéња!"
Штâ ѝнѝ кâжӯ прê него што ѝзāђӯ из учиѝонице?
Прê него што ѝзāђӯ из учиѝонице, ѝнѝ кâжӯ "Довиђéња!"

For further practice make affirmative statements in the present tense using the verb "изáћи" and ask students to turn them into negative statements and into questions.

4 - Штâ сте кáзали сѝноћ прê него што сте изàшли из учиѝонице?
Прê него што сам изàшао из учиѝонице сѝноћ, јâ сам кáзао "Довиђéња!"

For further practice continue the drill on the pattern under 2/ above.

5 - Кѝдā вѝ ѝлазѝте ѝ кућу?
Јâ ѝлазѝм ѝ кућу на врâта.
Кѝдā ôн ѝлазѝ ѝ кућу?
Ôн ѝлазѝ ѝ кућу на врâта.
Кѝдā мѝ ѝлазѝмо ѝ кућу?
Мѝ ѝлазѝмо ѝ кућу на врâта.
Кѝдā вѝ и ôн ѝлазѝте ѝ кућу?
Ôн и јâ ѝлазѝмо ѝ кућу на врâта.
Кѝдā ôн и јâ ѝлазѝмо ѝ кућу?
Вѝ ѝлазѝте ѝ кућу на врâта.
Кѝдā ѝнѝ ѝлазē ѝ кућу?
Ѝнѝ ѝлазē ѝ кућу на врâта.

For further practice make affirmative statements both in the present and in the past tense using the verb "ѝлазити" and ask the students to turn them into negative statements and into questions.

6 - Кѝдā вѝ ѝзлазѝте ѝз куће?
Јâ ѝзлазѝм ѝз куће на врâта.
Кѝдā јâ ѝзлазѝм ѝз куће?
Вѝ ѝзлазѝте ѝз куће на врâта.
Кѝдā ôн ѝзлазѝ ѝз куће?
Ôн ѝзлазѝ ѝз куће на врâта.
Кѝдā мѝ ѝзлазѝмо ѝз куће?
Вѝ ѝзлазѝте ѝз куће на врâта.
Кѝдā ѝнѝ ѝзлазē ѝз куће?
Ѝнѝ ѝзлазē ѝз куће на врâта.

For further practice make affirmative statements both in the present and in the past tense using the verb "ѝзлазити" and ask students to turn them into negative statements and into questions.

РЕЧНИК VOCABULARY

ABBREVIATIONS

acc.	accusative case	loc.	locative case
adj.,m.	adjective masculine	num.	numeral
adj.,f.	adjective feminine	ord.	ordinal
adj.,n.	adjective neuter	past t.	past compound tense
adv.	adverb	pfv.	perfective /verb/
a.p.p.	active past participle	pl.	plural
card.	cardinal	pl.t.	plural only
coll.	collective	p.p.	passive participle
conj.	conjunction	pron.,m.	pronoun masculine
dat.	dative case	pron.,f.	pronoun feminine
f.	feminine noun	pron.,n.	pronoun neuter
gen.	genitive case	pr.t.	present tense
i.	intransitive /verb/	r.	reflexive/verb/
instr.	instrumental case	sing.	singular
interj.	interjection	t.	transitive /verb/
ipfv.	imperfective /verb/	v.	verb
iter.	iterative /verb/	voc.	vocative case
encl.	enclitic		

1 - а, conj. — and

2 - а̀ли, conj. — but

3 - бѐлежница ,f. — notebook

nom.pl:	бѐлежнице
gen.sing:	бѐлежнице
gen.pl:	бѐлежнӣца̄
dat.sing:	бѐлежници
acc.sing:	бѐлежницу
acc.pl:	бѐлежнице
instr.sing:	бѐлежницом
loc.sing:	бѐлежници

4 - бѝти, v.,i.,ipfv. — to be

pr.t:	ја̄ сам	neg.pr.t:	ни́сам
	ти̂ си		ни́си
	о̂н је		нѝје
	ми̂ смо		ни́смо
	ви̂ сте		ни́сте
	о̀ни су		ни́су
a.p.p:	бѝо,би́ла,би́ло		
	би́ли,би́ле,би́ла		

5 - близу, prep. — near

6 - бо́рац, m. — private

nom.pl:	бо́рци
gen.sing:	бо́рца
gen.pl:	бо́ра̄ца̄
dat.sing:	бо́рцу
acc.sing:	бо́рца
acc.pl:	бо́рце
instr.sing:	бо́рцем
loc.sing:	бо́рцу

7 - бра̏т ,m. — brother

nom.pl:	бра̏ћа , coll.f.
gen.sing:	бра̏та
dat.sing:	бра̏ту
acc.sing:	бра̏та
instr.sing:	бра̏том
loc.sing:	бра̏ту

8 - бр̏до, n. — hill

nom.pl:	бр̏да
gen.sing:	бр̏да
gen.pl:	бр̏да̄
dat.sing:	бр̏ду
acc.sing:	бр̏до
acc.pl:	бр̏да
loc,sing:	бр̏ду

9 - бр̑з, adj.,m. — fast; quick

бр̑за, f.
бр̑зо, n.
nom.pl: брзи,брзе,брза

бр̑зо, adv. — fast; quickly

10- бри̏сати, v.,t.,ipfv. — to erase; to wipe
о̀брисати,v.,t.,pfv. — to erase; to wipe

pr.t:	бри̏шем	бри̏шемо
	бри̏шеш	бри̏шете
	бри̏ше	бри̏шу
a.p.p:	бри̏сао,бри̏сала,бри̏сало	
	бри̏сали,бри̏сале,бри̏сала	

11- бро̑ј, m. — number

nom.pl:	бро̏јеви
gen.sing:	бро̏ја
gen.pl:	бро̏јева̄
dat.sing:	бро̏ју
acc.sing:	бро̑ј
acc.pl:	бро̏јеве

instr.sing: бро̏јем
loc.sing: бро̏ју

12- ва̏ш, pron.,m. — your; yours
ва̏ша ,f.
ва̏ше ,n.
nom.pl: ва̏ши, ва̏ше, ва̏ша

13- ве̏лик, adj.,m. — big; great
ве̏лика, f.
ве̏лико, n.
nom.pl: ве̏лики, ве̏лике, ве̏лика

14- ве̏че, n. — evening

15- ви̏, pron. — you

16- ви̏дети, v.,t.&i.,ipfv.&pfv. — to see

pr.t: ви̏дӣм ви̏дӣмо
ви̏дӣш ви̏дӣте
ви̏дӣ ви̏де̄
a.p.p: ви̏део, ви̏дела, ви̏дело,
ви̏дели, ви̏деле, ви̏дела

17- ви̏ши, adj.,m. — higher; taller
ви̏ша, f.
ви̏ше, n.
nom.pl: ви̏ши, ви̏ше, ви̏ша

ви̏ше ,adv. — more

18- ви̏ши офи̏цир, м. — field grade officer
nom.pl: ви̏ши офици̏ри

19- во̏дник,м. — sergeant first class
nom.pl: во̏дници
gen.sing: во̏дника
gen.pl: во̏дни̏ка̄
dat.sing: во̏днику
acc.sing: во̏дника
acc.pl: во̏днике
instr.sing: во̏дником
loc.sing: во̏днику

20- во̏јник,м. — soldier
nom.pl: војни̏ци
gen.sing: војни̏ка
gen.pl: војни̏ка̄
dat.sing: војни̏ку
acc.sing: војни̏ка
acc.pl: војни̏ке

instr.sing: војни́ком
loc.sing: војни́ку

21- вра́та,n.,pl.t. — door

22- гдѐ, adv. — where

23- генѐрал, m. — general
nom.pl: генера́ли
gen.sing: генера́ла
gen.pl: генера́лā
dat.sing: генера́лу
acc.sing: генера́ла
acc.pl: генера́ле
instr.sing: генера́лом
loc.sing: генера́лу

24- геѐграфски, adj.,m. — geographical
геѐграфска, f.
геѐграфско, n.
nom.pl: геѐграфски,геѐграфске,геѐграфска

25- геѐграфска ка̑рта ,f. — map
nom.pl: геѐграфске ка̑рте
gen.sing: геѐграфске ка̑рте
gen.pl: геѐграфских ка̀ра̄та̄
dat.sing: геѐграфској ка̑рти
acc.sing: геѐграфску ка̑рту
acc.pl: геѐграфске ка̑рте
instr.sing: геѐграфском ка̑ртом
loc.sing: геѐграфској ка̑рти

26- говѐрити, v.,t.&i.,ipfv. — to speak

pr.t: гѐворӣм гѐворӣмо
гѐворӣш гѐворӣте
гѐворӣ гѐворе̄

a.p.p: говѐрио,говѐрила,говѐрило
говѐрили,говѐриле,говѐрила

27- госпѐдин, m. — Mr.,gentleman
nom.pl: госпѐда f.,coll.
gen.sing: госпѐдина
dat.sing: госпѐдину
acc.sing: госпѐдина
instr.sing: госпѐдином
loc.sing: госпѐдину

28- гра̑д, m. — town,city
nom.pl: гра̏дови
gen.sing. гра̑да

gen.pl: градо́вā
dat.sing: грâду
acc.sing: грâд
acc.pl: грâдове
instr.sing: грâдом
loc.sing: гра́ду

29- гȕма, f. — eraser; rubber
nom.pl: гȕме
gen.sing: гȕме
gen.pl: гу́мā
dat.sing: гȕми
acc.sing: гȕму
acc.pl: гȕме
instr.sing: гȕмом
loc.sing: гȕми

30- дâ, adv. — yes

31- да, conj. — that

32- дȁ ли — interrogative particles

33- дȁ ли, conj, — whether; if

34- дâн, m. — day
nom.pl: дâни
gen.sing: дâна
gen.pl: да́нā
dat.sing: дâну
acc.sing: дâн
acc.pl: дâне
instr.sing: дâном
loc.sing: да́ну

35- дȁнас, adv. — today

36- двâ, card.num., m. — two
двē, f.
двâ, n.

37- дȅвēт, card.num. — nine

38- десȅтāр, m. — corporal
nom.pl: десета́рӣ
gen.sing: десета́ра
gen.pl: десета́рā
dat.sing: десета́ру
acc.sing: десета́ра
acc.pl: десета́ре
instr.sing: десета́ром
loc.sing: десета́ру

39- дијàлог, m. — dialogue
nom.pl: дијàлози
gen.sing: дијàлога
gen.pl: дијàлōгā
dat.sing: дијàлогу
acc.sing: дијàлог
acc.pl: дијàлоге
instr.sing: дијàлогом
loc.sing: дијàлогу

40- дȍбар, adj.,m. — good
дȍбра, f.
дȍбро, n.
nom.pl: дȍбри,дȍбре,дȍбра

дȍбро, adv. — well,alright, O.K.

41- довиђе́ња, adv. — so long

42- дȍк, conj. — while

43- дȍста, adv. — enough; fairly

44- дрȕги, ord.num.,m. — second; other
дрȕга, f.
дрȕго, n.
nom.pl: дрȕги,дрȕге,дрȕга

45- дȕгме, n. — button
nom.pl: дугмѐта
gen.sing: дȕгмета
gen.pl: дугме́тā
dat.sing: дȕгмету
acc.sing: дȕгме
acc.pl: дугмѐта
instr.sing: дȕгметом
loc.sing: дȕгмету

46- ђа́к, m. — pupil
nom.pl: ђа́ци
gen.sing: ђа́ка
gen.pl: ђа́кā
dat.sing: ђа́ку
acc.sing: ђа́ка
acc.pl: ђа́ке
instr.sing: ђа́ком
loc.sing: ђа́ку

47- ѐнглēскӣ, adj.,m. — English
ѐнглēскā, f.
ѐнглēскō, n.
nom.pl: ѐнглēскӣ,ѐнглēскē,ѐнглēскā

48- жѐна, f. — wife; woman

nom.pl:	жѐне
gen.sing:	жѐне
gen.pl:	же́на̄
dat.sing:	жѐни
acc.sing:	жѐну
acc.pl:	жѐне
instr.sing:	жѐном
loc.sing:	жѐни

49- зȁшто, adv. — why

50- збо̏гом, adv. — goodbye

51- здра̏во, interj. — hello, hi

52- зȋд, m. — wall

nom.pl:	зȉдови
gen.sing:	зȋда
gen.pl:	зȉдова
dat.sing:	зȋду
acc.sing:	зȋд
acc.pl:	зȉдове
instr.sing:	зȉдом
loc.sing:	зȉду

53- зна̏ти, v.,t.,ipfv. — to know

pr.t:	знȃм	зна́мо
	знȃш	зна́те
	знȃ	знȁју

a.p.p: зна̏о, зна̏ла, зна̏ло, зна̏ли, зна̏ле, зна̏ла

54- и, conj. — and

55- и, adv. — too, also

56- и . . . и, conj. — both . . . and

57- из, prep. — from

58- иза́ћи, v.,i.,pfv. — to get out, to go out

pr.t:	ѝза̄ће̄м	ѝза̄ће̄мо
	ѝза̄ће̄ш	ѝза̄ће̄те
	ѝза̄ће̄	ѝза̄ћȳ

a.p.p: изȁшао, изȁшла, изȁшло, изȁшли, изȁшле, изȁшла

ѝзлазити, v.,i.,ipfv.

pr.t: ѝзлазим ѝзлазимо
ѝзлазиш ѝзлазите
ѝзлази ѝзлазе
a.p.p: ѝзлазио,ѝзлазила,ѝзлазило
ѝзлазили,ѝзлазиле,ѝзлазила

59- ѝзјутра, adv. — in the morning

60- ѝко, pron. — anyone; anybody
acc: ѝкога

61- ѝли, conj. — or

62- ѝли . . . ѝли, conj. — either . . . or

63- ѝмати, v.,t.,ipfv. — to have

pr.t:	ѝмам	ѝмамо	neg.pr.t:	нѐмам	нѐмамо
	ѝмаш	ѝмате		нѐмаш	нѐмате
	ѝма	ѝмају		нѐма	нѐмају

a.p.p: ѝмао,ѝмала,ѝмало
ѝмали,ѝмале,ѝмала

64- ѝме, n. — name
nom.pl: имѐна
gen.sing: ѝмена
gen.pl: имѐна
dat.sing: ѝмену
acc.sing: ѝме
acc.pl: имѐна
instr.sing: ѝменом
loc.sing: ѝмену

65- ѝћи, v.,i.,ipfv. — to go

pr.t: ѝдем ѝдемо
ѝдеш ѝдете
ѝде иду
a.p.p: ѝшао,ѝшла,ѝшло
ѝшли,ѝшле,ѝшла

66- ја̂, pron. — I

67- јѐдан,card.,num.,m. — one
јѐдна,f.
јѐдно,n.

68- јѐзик, m. — language; tongue
nom.pl: јѐзици
gen.sing: јѐзика
gen.pl: јѐзика
dat.sing: јѐзику

acc.sing: jèзик
acc.pl: jèзике
instr.sing: jèзиком
loc.sing: jèзику

69- jȅр, conj. — because, since

70- Jòван, m. — John
gen.sing: Jòвана
dat.sing: Jòвану
acc.sing: Jòвана
instr.sing: Jòваном
loc.sing: Jòвану

71- jȍш, adv. — else; yet; still

72- jȕтро, n. — morning
nom.pl: jȕтра
gen.sing: jȕтра
gen.pl: jȕтāрā
dat.sing: jȕтру
acc.sing: jȕтро
acc.pl: jȕтра
instr.sing: jȕтром
loc.sing: jȕтру

73- jȕтрос, adv. — this morning

74- jȕчȅ, adv. — yesterday

75- кȁд, кàда, adv. — when

76- кáзати, v.,t.,pfv. — to say

pr.t: кâжēм кáжēмо
кâжēш кáжēте
кâжē кâжȳ
a.p.p: кáзао, кáзала, кáзало
кáзали, кáзале, кáзала

77- кàкав, pron.,m. — what kind of
кàква, f.
кàкво, n.
nom.pl: кàкви, кàкве, кàква

78- кȁко, adv. — how

79- канцелàрија, f. — office
nom.pl: канцелàрије
gen.sing: канцелàрије
gen.pl: канцелàрȉјā
dat.sing: канцелàрији

acc.sing: канцеларију
acc.pl: канцеларије
instr.sing: канцеларијом
loc.sing: канцеларији

80- капетан, m. — captain
nom.pl: капетани
gen.sing: капетана
gen.pl: капетана
dat.sing: капетану
acc.sing: капетана
acc.pl: капетане
instr.sing: капетаном
loc.sing: капетану

81- карта, f. — card; map
nom.pl: карте
gen.sing: карте
gen.pl: карата
dat.sing: карти
acc.sing: карту
acc.pl: карте
instr.sing: картом
loc.sing: карти

82- књига, f. — book
nom.pl: књиге
gen.sing: књиге
gen.pl: књига
dat.sing: књизи
acc.sing: књигу
acc.pl: књиге
instr.sing: књигом
loc.sing: књизи

83- ко, pron. — who
acc: кога — whom
dat: коме — to whom

84- код, prep. — by; at

85- код куће, adv. — at home

86- који, pron.,m. — which
која, f.
које, n.
nom.pl: који,које,која

87- колики, pron.,m. — what size of,how big
колика, f.
колико, n.
nom.pl: колики,колике,колика

	кȍлико, adv.	how much; how many; how big
88-	кома̀дант, m.	commandant
	nom.pl: кома̀данти	
	gen.sing: кома̀данта	
	gen.pl: кома̀данāтā	
	dat.sing: кома̀данту	
	acc.sing: кома̀данта	
	acc.pl: кома̀данте	
	instr.sing: кома̀дантом	
	loc.sing: кома̀данту	
89-	кре́да, f.	chalk
	nom.sing: кре́де	
	gen.sing: кре́де	
	gen.pl: кре́дā	
	dat.sing: кре́ди	
	acc.sing: кре́ду	
	acc.pl: кре́де	
	instr.sing: кре́дом	
	loc.sing: кре́ди	
90-	кро̏з, prep.	through
91-	ку̀дā, adv.	where to; whither
92-	ку̏ћа, f.	house
	nom.pl: ку̏ће	
	gen.sing: ку̏ће	
	gen.pl: ку̏ћā	
	dat.sing: ку̏ћи	
	acc.sing: ку̏ћу	
	acc.pl: ку̏ће	
	instr.sing: ку̏ћом	
	loc.sing: ку̏ћи	
93-	ку̏ћи, adv.	home
94-	ла̏к, adj.,m.	easy; light
	ла̏ка, f.	
	ла̏ко, n.	
	nom.pl: ла̏ки, ла̏ке, ла̏ка	
	ла̏ко, adv.	easily
95-	ле̑п, adj.,m.	nice; pretty; handsome
	ле́па, f.	
	ле́по, n.	
	nom.pl: ле̑пи, ле̑пе, ле̑па	
	ле́по, adv.	nicely
96-	ма̀јōр, m.	major
	nom.pl: мајо́ри	

gen.sing: мајо́ра
gen.pl: мајо́рā
dat.sing: мајо́ру
acc.sing: мајо́ра
acc.pl: мајо́ре
instr.sing: мајо́ром
loc.sing: мајо́ру

97- мâлӣ, adj.,m. — small,little
мâлā, f.
мâлō, n.
nom.pl: мâлӣ,мâлē,мâлā

мäло, adv. — a little; /a/ few

98- Мâрко, m. — Mark
gen.sing: Мâрка
dat.sing: Мâрку
acc.sing: Мâрка
instr.sing: Мâрком
loc.sing: Мâрку

99- мӣ, pron. — we

100- мимо, prep. — past, by

101- млäђи, adj.,m. — younger; junior
млäђа, f.
млäђе, n.
nom.pl: млäђи,млäђе,млäђа

102- млäђи вöдник, m. — sergeant

103- мȍj, pron.,m. — my; mine
мȍja, f.
мȍje, n.
nom.pl: мȍји,мȍje,мȍja

104- мöре, n. — sea
nom.pl: мöра
gen.sing: мöра
gen.pl: мо́рā
dat.sing: мо́ру
acc.sing: мöре
acc.pl: мöра
instr.sing: мöрем
loc.sing: мо́ру

105- на, prep. — on, at

106- нâјпре, adv. — first /of all/

107-	на́ставник, m. nom.pl: на́ставнйци gen.sing: на́ставнйка̄ gen.pl: на́ставника dat.sing: на́ставнику acc.sing: на́ставника acc.pl: на́ставнике instr.sing: на́ставником loc.sing: на́ставнику	instructor
108-	на̏ш, pron.m. на̏ша, f. на̏ше, n. nom.pl: на̏ши, на̏ше, на̏ша	our; ours
109-	не, negative particle	no, not; don't doesn't
110-	не̏го, conj.	but
111-	не̏ки, pron.,m. не̏ка, f. не̏ко, n. nom.pl: не̏ки, не̏ке, не̏ка	some
112-	не̏ко̄, pron.	someone, somebody
113-	непа̀жљив, adj.,m. непа̀жљива, f. непа̀жљиво, n. nom.pl: непа̀жљиви, непа̀жљиве, непа̀жљива	inattentive, careless
	непа̀жљиво, adv.	carelessly
114-	не̏што, pron.	something
115-	ни, conj.	nor, neither, not . . . either
116-	ни̏жӣ, adj.,m. ни̏жа̄, f. ни̏же̄, n. nom.pl: ни̏жӣ, ни̏же̄, ни̏жа̄	lower
117-	ни̏жӣ офѝцӣр, m.	company grade officer
118-	низ, prep.	down
119-	ни̏збрдо, adv.	downhill
120-	ни̏ко, pron. acc: ни̏кога	no one, nobody
121-	ни . . . ни, conj.	neither . . . nor; not either . . . or

122- њѐгов, pron.,m. њѐгова, f. њѐгово, n. nom.pl: њѐгови,њѐгове,њѐгова	his
123- њи̏хов, pron.,m. њи̏хова, f. њи̏хово, n. nom.pl: њи̏хови,њи̏хове,њи̏хова loc.sing.f: њи̏ховој	their; theirs
124- Њу̏јорк, m. gen.sing: Њу̏јорка dat.sing: Њу̏јорку acc.sing: Њу̏јорк instr.sing: Њу̏јорком loc.sing: Њу̏јорку	New York
125- о̀ва̄ј, pron.,m. о̀ва̄, f. о̀во̄, n. nom.pl: о̀вӣ,о̀ве̄,о̀ва̄	this; this one
126- о́вде, adv.	here
127- о̀во је о̀во су	this is these are
128- о̀ло̄вка, f. nom.pl: о̀ло̄вке gen.sing: о̀ло̄вке gen.pl: о̀лова̄ка̄ dat.sing: о̀ло̄вци acc.sing: о̀ло̄вку acc.pl: о̀ло̄вке instr.sing: о̀ло̄вком loc.sing: о̀ло̄вци	pencil
129- о̀н, pron.m.	he
130- о̀на̄ј, pron.,m. о̀на̄, f. о̀но̄, n. nom.pl: о̀нӣ,о̀не̄,о̀на̄	that over there; that one over there
131- о̀ни, pron.,m.	they
132- о́нде, adv.	over there
133- о̀но̄ је о̀но̄ су	that/over there/is those/over there/are

134- официр, m. — officer
nom.pl: официри
gen.sing: официра
gen.pl: официра̄
dat.sing: официру
acc.sing: официра
acc.pl: официре
instr.sing: официром
loc.sing: официру

135- пажљив, adj.,m. — attentive,careful
пажљива, f.
пажљиво, n.
nom.pl: пажљиви,пажљиве,пажљива

пажљиво, adv. — attentively,carefully

136- папир, m. — paper

137- перо, n. — pen
nom.pl: пера
gen.sing: пера
gen.pl: пера̄
dat.sing: перу
acc.sing: перо
acc.pl: пера
instr.sing: пером
loc.sing: перу

138- писати, v.,t.,ipfv. — to write
написати, v.,i.,pfv. — to write

pr.t: пишем пишемо
пишеш пишете
пише пишу
a.p.p: писао,писала,писало
писали,писале,писала

139- писмо, n. — letter
nom.pl: писма
gen.sing: писма
gen.pl: писама̄
dat.sing: писму
acc.sing: писмо
acc.pl: писма
instr.sing: писмом
loc.sing: писму

140- пô (пола) — half

141- подне, n. — noon

142- пòдофицир ,m. — noncommissioned officer

nom.pl:	пòдофицири
gen.sing:	пòдофицира
gen.pl:	пòдофицирā
dat.sing:	пòдофициру
acc.sing:	пòдофицира
acc.pl:	пòдофицире
instr.sing:	пòдофициром
loc.sing:	пòдофициру

143- полáко, adv. — slowly

144- пòручник, m. — first lieutenant

nom.pl:	пòручници
gen.sing:	пòручника
gen.pl:	пòручникā
dat.sing:	пòручнику
acc.sing:	пòручника
acc.pl:	пòручнике
instr.sing:	пòручником
loc.sing:	пòручнику

145- пòсле, prep. — after

146- после пòдне — in the afternoon

147- пòтпоручник, m. — second lieutenant

nom.pl:	пòтпоручници
gen.sing:	пòтпоручника
gen.pl:	пòтпоручникā
dat.sing:	пòтпоручнику
acc.sing:	пòтпоручника
acc.pl:	пòтпоручнике
instr.sing:	пòтпоручником
loc.sing:	пòтпоручнику

148- пòтпукòвник, m. — lieutenant colonel

nom.pl:	пòтпуковници
gen.sing:	пòтпуковника
gen.pl:	пòтпуковникā
dat.sing:	пòтпуковнику
acc.sing:	пòтпуковника
acc.pl:	пòтпуковнике
instr.sing:	пòтпуковником
loc.sing:	пòтпуковнику

149- пòшто, adv. — after

150- први, ord.num.,m. — first
првā, f.
првò, n.
nom.pl: први, првē, првā

151- прê, prep. — before

152- прѐзиме , n. — last name

nom.pl:	прѐзимена
gen.sing:	прѐзимена
gen.pl:	прѐзимēнā
dat.sing:	прѐзимену
acc.sing:	прѐзиме
acc.pl:	прѐзимена
instr.sing:	прѐзименом
loc.sing:	прѐзимену

153- прê него што , conj. — before

154- прê по́дне — in the morning

155- про́зор, m. — window

nom.pl:	про́зори
gen.sing:	про́зора
gen.pl:	про́зōрā
dat.sing:	про́зору
acc.sing:	про́зор
acc.pl:	про́зоре
instr.sing:	про́зором
loc.sing:	про́зору

156- пу̀кōвнӣк, m. — colonel

nom.pl:	пу̀кōвнӣци
gen.sing:	пу̀кōвнӣка
gen.pl:	пу̀кōвнӣкā
dat.sing:	пу̀кōвнӣку
acc.sing:	пу̀кōвнӣка
acc.pl:	пу̀кōвнӣке
instr.sing:	пу̀кōвнӣком
loc.sing:	пу̀кōвнӣку

157- ра́дити, v.,i.&t.,ipfv. — to work, to do
ура́дити, v.,i.&t.,pfv. — to work, to do

pr.t:	рâдим	рâдимо
	рâдиш	рâдите
	рâди	рâдē

a.p.p: ра́дио, ра́дила, ра́дило
ра́дили, ра́диле, ра́дила

158- ра́зводнӣк, m. — private first class

nom.pl:	ра́зводнӣци
gen.sing:	ра́зводнӣка
gen.pl:	ра́зводнӣкā
dat.sing:	ра́зводнӣку
acc.sing:	ра́зводнӣка
acc.pl:	ра́зводнӣке

instr.sing: ра́зводнӣком
loc.sing: ра́зводнӣку

159- разу̀мети, v.,t.,ipfv.&pfv. — to understand

pr.t: разу̀мēм разуме́мо
разу̀мēш разуме́те
разу̀мē разу̀мēју
a.p.p: разу̀мео, разу̀мела, разу̀мело
разу̀мели, разу̀меле, разу̀мела

160- ра̀ђав, adj.,m. — bad
ра̀ђава, f.
ра̀ђаво, n.
nom.pl: ра̀ђави, ра̀ђаве, ра̀ђава

ра̀ђаво, adv. — badly

161- ре̏чник, m. — dictionary, vocabulary
nom.pl: ре̏чници
gen.sing: ре̏чника
gen.pl: ре̏чникā
dat.sing: ре̏чнику
acc.sing: ре̏чник
acc.pl: ре̏чнике
instr.sing: ре̏чником
loc.sing: ре̏чнику

162- с/ор/ са̏, prep. — from, off; with

163- са̏да, adv. — now

164- са̑м, pron.,m. — alone, only
са́ма, f.
са́мо, n.
nom.pl: са́ми, са́ме, са́ма

са̏мо, adv. — only

165- са̑т, m. — hour; class
nom.pl: са̑ти
gen.sing: са̑та
gen.pl: са̑тӣ
dat.sing: са̑ту
acc.sing: са̑т
acc.pl: са̑те
instr.sing. са̑том
loc.sing: са̑ту

166- са̑т, m. — watch; clock
nom.pl: са́тови

167- свáко, pron. — everyone, everybody

168- свё, pron. — everything; all

169- свѐтло, n. — light
nom.pl: свѐтла

170- сѐло, n. — village
nom.pl: сёла
gen.sing: сѐла
gen.pl: сêлā
dat.sing: сѐлу
acc.sing: сѐло
acc.pl: сёла
instr.sing: сѐлом
loc.sing: сѐлу

171- сйноћ, adv. — last night

172- слйка, f. — picture
nom.pl: слйке
gen.sing: слйке
gen.pl: слйкā
dat.sing: слйци
acc.sing: слйку
acc.pl: слйке
instr.sing: слйком
loc.sing: слйци

173- српскохрвāтскӣ, adj.,m. — Serbo-Croatian
српскохрвāтскā, f.
српскохрвāтскō, n.
nom.pl: српскохрвāтски, српскохрвāтске, српскохрвāтска

174- стàрији, adj.,m. — older, senior
стàрија, f.
стàрије, n.
nom.pl: стàрији, стàрије, стàрија

175- стàрији вôдник, m. — master sergeant
nom.pl: стàрији вôдници

176- стô, m. — table
nom.pl: стòлови
gen.sing: стòла
gen.pl: стòлôвā
dat.sing: стòлу
acc.sing: стô
acc.pl: стòлове
instr.sing: стòлом
loc.sing: стòлу

177- сто̀лица, f. — chair
nom.pl: сто̀лице
gen.sing: сто̀лице
gen.pl: сто̀лицā
dat.sing: сто̀лици
acc.sing: сто̀лицу
acc.pl: сто̀лице
instr.sing: сто̀лицом
loc.sing: сто̀лици

178- та́бла, f. — blackboard
nom.pl: та́бле
gen.sing: та́бле
gen.pl: та́блӣ
dat.sing: та́бли
acc.sing: та́блу
acc.pl: та́бле
instr.sing: та́блом
loc.sing: та́бли

179- тâj, pron.,m. — that; that one
тâ, f.
тȏ, n.
nom.pl: тӣ, тē,тâ

180- тако̏ђе, adv. — also,too

181- те́жак, adj.,m. — difficult; heavy
те́шка, f.
те́шко, n.
nom.pl: те́шки,те́шке,те́шка

те́шко, adv. — difficult

182- тȏ je — that is
тȏ су — those are

183- трѐћи, ord.num.,m. — third
трѐћа, f.
трѐће, n.
nom.pl: трѐћи,трѐће,трѐћа

184- трӣ, card.num. — three

185- у, prep. — in,into; to

186- ӯвече, adv. — in the evening

187- уз, prep. — up; against

188- ӯзбрдо, adv. — uphill

189- упа̀љач, m. — lighter

nom.pl:	упаља́чи
gen.sing:	упаља́ча
gen.pl:	упаља́ча̄
dat.sing:	упаља́чу
acc.sing:	упа̀љач
acc.pl:	упаља́че
instr.sing:	упаља́чем
loc.sing:	упаља́чу

190- у ре́ду, — O.K.! ; in order

191- у́ћи, v.,i.,pfv. — to enter, to come in, to go in

pr.t:	ȕћēм	ȕћēмо
	ȕћēш	ȕћēте
	ȕћē	ȕћȳ
a.p.p:	у̀шао, у̀шла, у̀шло	
	у̀шли, у̀шле, у̀шла	

у̀лазити, v.,i.,ipfv. — to enter, to come in, to go in

pr.t:	у̀лазим	у̀лазимо
	у̀лазиш	у̀лазите
	у̀лази	у̀лазе
a.p.p:	у̀лазио, у̀лазила, у̀лазило	
	у̀лазили, у̀лазиле, у̀лазила	

192- у̏ченӣк, m. — student

nom.pl:	у̏ченӣци
gen.sing:	у̏ченӣка
gen.pl:	у̏ченӣка̄
dat.sing:	у̏ченӣку
acc.sing:	у̏ченӣка
acc.pl:	у̏ченӣке
instr.sing:	у̏ченӣком
loc.sing:	у̏ченӣку

193- учио̀ница, f. — classroom

nom.pl:	учио̀нице
gen.sing:	учио̀нице
gen.pl:	учио̀ницā
dat.sing:	учио̀ници
acc.sing:	учио̀ницу
acc.pl:	учио̀нице
instr.sing:	учио̀ницом
loc.sing:	учио̀ници

194- учити, v.,t.,ipfv. — to study

научити, v.,t.,pfv. — to master

pr.t: учӣм учи́мо
учӣш учи́те
учӣ уче̄
a.p.p: учио,учила,учило
учили,училе,учила

195- у̏дбенӣк, m. textbook
nom.pl: у̏дбенӣци
gen.sing: у̏дбенӣка
gen.pl: у̏дбенӣка̄
dat.sing: у̏дбенӣку
acc.sing: у̏дбенӣк
acc.pl: у̏дбенӣке
instr.sing: у̏дбенӣком
loc.sing: у̏дбенӣку

196- хàртија, f. paper

197- хва́ла, f. thanks; thank

198- цигарѐта, f. cigarette
nom.pl: цигарѐте
gen.sing: цигарѐте
gen.pl: цигарѐта̄
dat.sing: цигарѐти
acc.sing: цигарѐту
acc.pl: цигарѐте
instr.sing: цигарѐтом
loc.sing: цигарѐти

199- ча̏с, m. period,class; hour
nom.pl: ча̏сови
gen.sing: ча̏са
gen.pl: ча̏со̄ва̄
dat.sing: чàсу
acc.sing: ча̏с
acc.pl: ча̏сове
instr.sing: ча̏сом
loc.sing: чàсу

200- чѐтири, card.num. four

201- чивѝлук, m. hanger,rack
nom.pl: чивѝлуци
gen.sing: чивѝлука
gen.pl: чивѝлӯка̄
dat.sing: чивѝлуку
acc.sing: чивѝлук
acc.pl: чивѝлуке
instr.sing: чивѝлуком
loc.sing: чивѝлуку

202- чи̏јӣ, pron.,m. — whose
чи̏ја̄, f.
чи̏јē, n.
nom.pl: чи̏јӣ, чи̏јē, чи̏ја̄

203- чи̑н, m. — rank
nom.pl: чи́нови
gen.sing: чи́на
gen.pl: чи́нōва̄
dat.sing: чи́ну
acc.sing: чи̑н
acc.pl: чи́нове
instr.sing: чи́ном
loc.sing: чи́ну

204- чи̏тати, v.,t.,ipfv. — to read
прочи̏тати, v.,t.,pfv. — to read/through/

pr.t: чи̏та̄м чита́мо
чи̏та̄ш чита́те
чи̏та̄ чи̏таја̄
a.p.p: чи̏тао, чи̏тала, чи̏тало
чи̏тали, чи̏тале, чи̏тала

205- ца̑к, m. — sack
nom.pl: ца́кови
gen.sing: ца́ка
gen.pl: ца́кова
dat.sing: ца́ку
acc.sing: ца̑к
acc.pl: ца́кове
instr.sing: ца́ком
loc.sing: ца́ку

206- шко̏ла, f. — school
nom.pl: шко̏ле
gen.sing: шко̏лē
gen.pl: шко̏ла̄
dat.sing: шко̏ли
acc.sing: шко̏лу
acc.pl: шко̏лē
instr.sing: шко̏лом
loc.sing: шко̏ли

207- шта̏, pron. — what
acc: шта̏
instr: чи́ме

208- шти̑во, n. — reader;reading text
nom.pl: шти̑ва

gen.sing: штȉва
gen.pl: штȉвā
dat.sing: штȉву
acc.sing: штȉво
acc.pl: штȉва
instr.sing: штȉвом
loc.sing: штȉву

209- шȕма, f. forest
nom.pl: шȕме
gen.sing: шȕме
gen.pl: шȕмā
dat.sing: шȕми
acc.sing: шȕму
acc.pl: шȕме
instr.sing: шȕмом
loc.sing: шȕми

210- сȕнђер, m. sponge
nom.pl: сȕнђери
gen.sing: сȕнђера
gen.pl: сȕнђерā
dat.sing: сȕнђеру
acc.sing: сȕнђер
acc.pl: сȕнђере
instr.sing: сȕнђером
loc.sing: сȕнђеру

III - ORGANS OF SPEECH

In order that the student may master the pronunciation of various sounds, he must learn how these sounds are produced. The sounds of speech are produced by breath which is forced from the lungs and then modified by the vocal organs. The vocal organs, or organs of speech, consist of: the lips, the teeth, the teethridge, the palate, the tongue and the vocal cords as shown in the picture below:

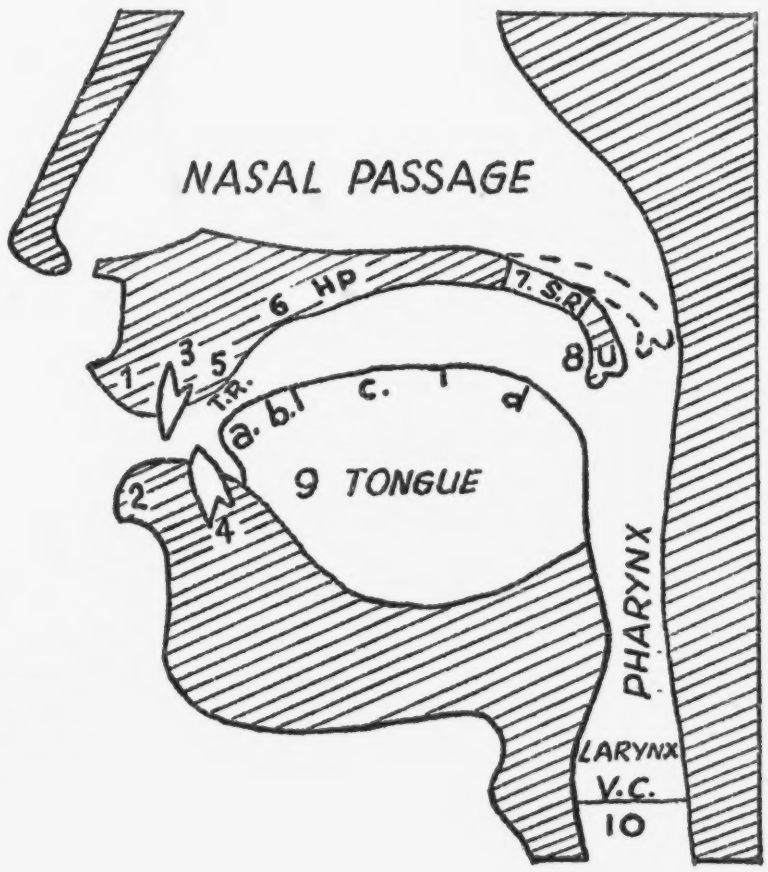

1. Upper lip
2. Lower lip
3. Upper teeth
4. Lower teeth
5. Teethridge
6. Hard palate
7. Soft palate /velum/
8. Uvula
9. Tongue
   a. Point
   b. Blade
   c. Front
   d. Back
10. Vocal cords

The lips: the upper and lower lip.
The teeth: upper and lower.
The teethridge, or alveoli, is the gum just behind the teeth. The upper teethridge is more important than the lower.

The palate consists of the hard palate and the soft palate, or velum. The hard palate is the roof of the mouth from the teethridge back to about the middle of the palate. The velum extends from the middle to the back of the roof of the mouth. The uvula is a soft appendage hanging down from the back of the velum. The velum can be raised to the back wall of the throat where it enters the nasal cavity, so as to shut off the passage of air into the nasal cavity.

The tongue consists of:/a/ the tongue tip or point, /b/ the blade of the tongue, which is the edge of the tongue immediately behind and around the tip, /c/ the front of the tongue, which extends from the blade back to about the middle of the tongue /about 1½ inches/. When the mouth is closed, the front of the tongue lies directly underneath the hard palate; /d/ the back of the tongue, which is the remaining part of the tongue back of the middle. When the mouth is closed the back of the tongue lies directly under the velum.

The vocal cords are actually a pair of folds in the mucous membrane containing ligament and muscle fiber. They are contained in the larynx which is an elargement of the upper end of the windpipe. The front edge of the larynx forms the Adam's apple.

The organs of speech that have just been described are used to articulate the sounds in the following way. When the air is expelled from the lungs it passes through the larynx and the pharynx, and then forward and out through the mouth or the nose or through both. However, this flow of air may be stopped or impeded at various points along the way, and the shape of the chambers through which it passes may be variously modified.

The sounds are divided in two large groups: the vowels and the consonants. When vowels are articulated, the passing of air is left unobstructed except for the fact that the shape of the oral cavity is modified by various movements of the tongue and of the lips. When consonants are articulated the current of air is either completely stopped at some point by closing the passage through which it flows, or the passage is narrowed so that the air current has to squeeze through, or an elastic organ, like the tongue point for instance, is caused to vibrate rapidly.

In order to pronounce correctly the sounds of a certain language it is necessary to know how these sounds have to be articulated, that is, how the speech organs have to be used in order to produce exactly the sound desired. It will now be explained how the sounds of the Serbo-Croatian language are articulated.

IV - ARTICULATION OF THE VOWELS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

There are five vowels in Serbo-Croatian: "a", "e", "и", "o" and "y", as represented by cyrillic letters*. Two of these, that is, "e" and "и" are front vowels, which means that they are articulated by raising the front of the tongue towards the hard palate. The other three are back vowels, which means that they are articulated by raising the back of the tongue towards the velum.

When pronouncing "a", the tongue is raised least; when pronouncing "e" and "o", the tongue is raised more; when pronouncing "и" and "y", the tongue is raised most. Consequently, "a" is a low-back vowel; "e" is a mid-front; "o" is a mid-back; "и" is a high-front, and "y" is a high-back.

---

* In the alphabet of the International Phonetic Association the following phonetic symbols are used to designate respectively the above

The position of the tongue as well as the teeth and of the lips while pronouncing Serbo-Croatian vowels is illustrated by the diagrams below:

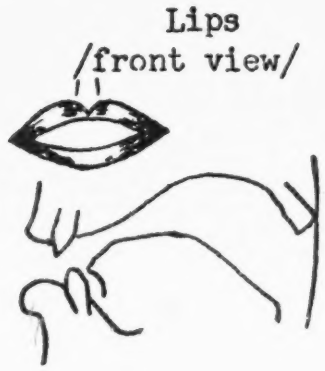

Serbo-Croatian "и":

Teeth almost closed; lips spread laterally; front of the tongue toward hard palate.

Serbo-Croatian "y":

Teeth almost closed; lips closely rounded; back of the tongue raised high toward velum.

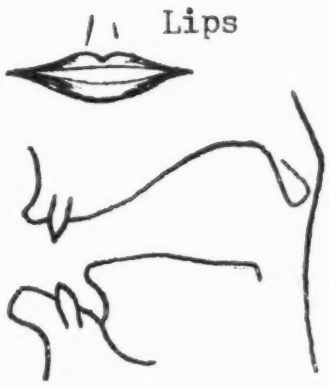

Serbo-Croatian "e":

Teeth more apart than for "и"; lips spread laterally but less than for "и"; front of the tongue raised towards hard palate, but less than for "и".

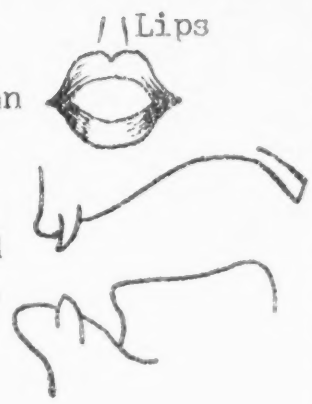

Serbo-Croatian "o":

Teeth more apart than for "y"; lips less rounded than for "y"; back of the tongue raised towards velum, but less than for "y".

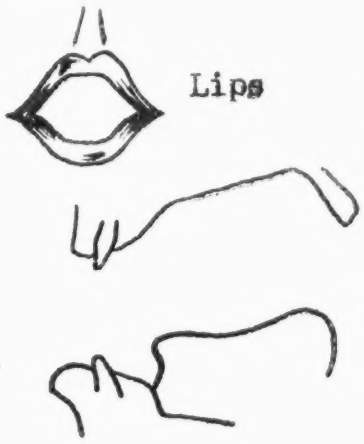

Serbo-Croatian "a":

Teeth more apart than for "o"; lips wide open; back of the tongue raised towards velum, but less than for "o".

In addition to the quality of the vowel, which is determined only by the position of the speech organs as shown above, one must also observe the length of a vowel and the tone of a vowel. Neither the length nor the tone should have any influence upon the quality of the vowel in Serbo-Croatian. It is true that in loose, uncontrolled speech of a native, a certain vowel may seem to have a quality different from the quality that the same vowel has when standing in another syllable. However, the student should ignore this and should strive always to give the same quality to his vowels as indicated on the diagram, no matter

---

vowels: "a", "e", "i", "o", "u". When referring to vowels in this course, only the Cyrillic characters will be used.

in what syllable the vowel stands.

Each of the five vowels can either be short or long. There are no reliable rules as to when a vowel must be pronounced short and when long, except for the following: the stressed vowel and the vowels that follow the stressed vowel can be short or long; the vowels that precede a stressed vowel must be short.

The tone of the vowel is a peculiarity of the Serbo-Croatian language. There are two kinds of tone: the rising tone and the so-called falling tone, which is actually a rising-falling tone.

The rising tone consists of a rise in pitch within the vowel of about a semitone or a full tone. The rising-falling tone is formed by a similar rise followed by a fall of approximately two and a half to three tones. Both in the case of the rising and of the rising-falling tone, the syllable that follows that vowel is pronounced with the raised or lowered pitch respectively, that is, the next syllable has the same pitch as that which the preceding vowel has after it has been raised or lowered. A vowel with a rising tone is pronounced in almost the same way as the stressed vowel in an English word pronounced with a questioning tone: Are you coming ? A vowel with a rising-falling tone is pronounced as a stressed English vowel in normal speech: I am coming.

There are certain rules as to the use of tone in words:

/1/ Only the stressed vowel in a word can have a tone, either a rising, or a rising-falling tone. All the unstressed vowels are toneless. There are no rules as to which vowel in the word is to be stressed. There is only a general guide: most of the Serbo-Croatian words do have the stress on their first vowel, that is the first syllable /in Serbo-Croatian, there are as many syllables in a word as there are vowels in that word/, and in words of four or more syllables, the stress is most likely to fall on the third syllable from the end. The last syllable is never stressed.

/2/ In words that consist of only one syllable /monosyllabic words/, the vowel can have only the rising-falling tone, or it can be toneless. It can never have the rising tone. There are definite rules as to when the vowel of a monosyllabic word has the rising-falling tone and when it is toneless. These rules will be explained later.

/3/ In words of two or more syllables, we have to distinguish as follows:

/a/ if the stress falls on the first vowel in a word, that vowel can have either a rising or a rising-falling tone;

/b/ if the stress falls on a vowel other than the first, that vowel can have only a rising tone.

Consequently, the problem of discerning the tone of a vowel boils down to finding whether the first and stressed vowel in words of two or more syllables has a rising or a rising-falling tone. Since most of the words in Serbo-Croatian do have their stress on the first syllable, the

problem of discerning the tone of vowels in Serbo-Croatian remains a difficult one for the student.

When writing Serbo-Croatian, neither the length, nor the tone, nor the stress is indicated. However, in order to assist the student in pronunciation, in all the Serbo-Croatian words which will appear in the vocabulary at the end of each lesson, the vowels will be marked as follows:

/1/ á will mean a long, stressed "a", with a rising tone;

/2/ â will mean a long, stressed "a", with a rising-falling tone;

/3/ à will mean a short, stressed "a", with a rising tone;

/4/ ȁ will mean a short, stressed "a", with a rising-falling tone;

/5/ ā will mean a long, unstressed "a";

/6/ a will mean a short, unstressed "a".

V - DIVISION OF CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

When articulating vowels, we are concerned only with the position of the tongue, of the teeth and of the lips. When articulating consonants we have to use all the organs of speech.

The organs of speech are divided into "articulators", that is, the movable organs, and those that are not movable but can serve only as "points of articulation". The articulators are: the lips, the tongue /front and back/, the velum and the vocal cords. The teeth, the teeth-ridge and the hard palate are points of articulation. The lips can approach the teeth; the tongue can approach the teeth, the teethridge the hard palate and the velum; the velum can be raised to the back wall of the throat. As to the vocal cords, they can be drawn apart /as during ordinary respiration/, or they can be moved so as to narrow the space between them /this space is called the glottis/, or as to close that space completely. When the glottis is nearly but not quite closed, the passing air current sets the elastic edges of the vocal cords into rapid vibration.

All the consonants that are pronounced with the vibration of the vocal cords, are called voiced; those that are produced without this vibration are called voiceless.

In addition to this, there are two other divisions of consonants:

/1/ Division of consonants according to the organs of speech which are used to produce them:

/a/ Bilabials /lips joined/;

/b/ Labiodentals /lower lip against upper teeth/;

/c/ Dentals /tongue against upper teeth/;

/d/ Dento-Alveolar /tongue against upper teeth and teethridge/;

/e/ Liquid /tongue lightly touches hard palate/

/f/ Palatal /tongue against hard palate/;

/g/ Velar /tongue against velum/.

/2/ Division of consonants according to the way obstacles are put in the flow of air while the consonants are being articulated:

/a/ Plosives: The current of air is completely stopped at some point /by means of the lips or the tongue/, and then it is suddenly released so that an explosive sound is articulated;

/b/ Fricatives: The passage between two speech organs is narrowed so that the impact of breath upon them is heard;

/c/ Affricatives: They combine the features of the plosives and the fricatives, beginning with a complete stoppage of air and ending with a fricative sound;

/d/ Nasals: The velum is lowered so as to leave the nasal cavity accessible to the air stream, which then flows out through the mouth and through the nose;

/e/ Laterals: The median line of the mouth passage is stopped, but an opening is left along one or both sides of the tongue for the current to pass through;

/f/ Rolled: The passing of the air current causes an elastic organ to vibrate rapidly, like the point of the tongue for example.

If we combine the three above divisions of consonants, we can classify all the Serbo-Croatian consonants as in the chart on the following page. The symbols used are the cyrillic letters which represent the corresponding consonants; the symbols in parentheses are the phonetic symbols of the International Phonetic Association.

As can be seen from that chart, some of the Serbo-Croatian consonants occur in pairs, both as voiced and as voiceless, some only as voiced, some only as voiceless.

For those consonants that come in pairs, when the student has mastered the pronunciation of the voiced variety, he will automatically be able to pronounce the voiceless variety by articulating it in the same way as the voiced one, but he will not cause his vocal cords to vibrate. When the student is pronouncing the voiced variety, he will hear a loud hum in his head if he puts his hands tightly over his ears. Or, if he rests his fingers upon the outside of the larynx, he will feel there the vibration of the vocal cords.

CHART OF SERBO-CROATIAN CONSONANTS

MANNER OF ARTICULATION	VOICING	POSITION OF ARTICULATION							
		BILABIAL	LABIO DENTAL	APICO DENTO ALVEOLAR	LAMINO DENTO ALVEOLAR	LAMINO ALVEOLAR	LAMINO ALVEO PALATAL	LAMINO PALATAL	DORSO VELAR
STOPS	VS	п p		т t					к k
	VD	б b		д d					г g
FRICATIVES	VS		ф f		с s	ш ʃ			х x
	VD		в v		з z	ж ʒ		ј j	
AFFRICATES	VS				ц ts ћ tɕ		ч tʃ		
	VD				ђ dʑ		џ dʒ		
LATERALS	VS								
	VD			л l			љ ʎ		
NASALS	VS								
	VD	м m		н n			њ ɲ		
TRILLS	VS								
	VD			р r					
SEMI-VOWELS	VS								
	VD							(ј) j	

The chart shows that the following consonants come in pairs:

Voiced consonants: б, д, з, ж, џ, ђ, г

Voiceless consonants: п, т, с, ш, ч, ћ, к

Further, the consonants "ф", "ц" and "х" occur only as voiceless.

Finally, the following consonants: в, м, н, л, р, ј, њ, љ have only the voiced variety. If they are made voiceless they become inaudible unless they are turned into fricatives by increased force of breath. These consonants are called sonorants*. They occupy a position between consonants and vowels, and one of them, the consonant "р", is used in Serbo-Croatian both as a consonant and as a vowel, as will be explained later.

VI - ARTICULATION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

It will now be explained how the various Serbo-Croatian consonants are articulated. For this purpose, it will be convenient to divide them in three groups:

/a/ consonants that exist also in English and are articulated in the same way as in Serbo-Croatian: в, ф; з, с; ј; м.

/b/ consonants that exist in English but are not articulated in the same way as in Serbo-Croatian: б, п; д, т; г, к; ж, ш; џ, ч; н; л;

/c/ consonants that do not exist in English: х; ц; ђ, ћ; њ; љ; р.

The consonants of the last two groups will be taken up individually.

/A/ Serbo-Croatian consonants that exist in English but are pronounced differently.

/1/ "п", "б", "т", "к" are articulated in the same way as the corresponding English "p", "b", "g" /as in goal/, "k", except for the fact that these English consonants are aspirated whereas the Serbo-Croatian are not.

---

*The sonorants can stand next to voiced or voiceless consonants, either precede them or follow them; a voiced and a voiceless consonant cannot stand next to each other. If a voiced precedes a voiceless, the voiced is converted into its voiceless variety.. If a voiceless precedes a voiced, it is converted into its voiced variety /regressive assimilation/.

ба̏ба	бе́ба	бу̏ба	па́па	по́па
ба̏бе	бе́бе	бу̏бе	па́пе	по́пе
ба̏би	бе́би	бу̏би	па́пи	по́пи
ба̏бу	бе́бу	бу̏бу	па́пу	по́пу
ба̏бо	бе̑бо	бу̏бо	па̑по	по̑по

ка̏па	пе̏га	гу̏ка	Бо̑г
ка̏пе	пе̏ге	гу̏ке	Бо̏га
ка̏пу	пе̏гу	гу̏ку	Бо̏гу
ка̏по	пе̏го	гу̏ко	

/2/ "д", "т" are articulated differently from the corresponding English "d", "t". In English they are alveolar and are pronounced with aspiration; in Serbo-Croatian they are dental and are pronounced without aspiration.

English "d", "t":
tongue point against teeth-ridge

Serbo-Croatian "д","т":
tongue point against upper teeth

де̏д	де́те	те́та	ди́ка	те̏па	ку̀да
де̏да	та̀да	до̑ба	те̏бе	ка̀да	гу̀та
де̏ду	ту̀да	до̏к	та̏ко	га̏ди	бу̑ди
де̏де	та̀та	ду́га	ту́га	па̏да	би̏ти

/3/ The Serbo-Croatian "ж", "ш" are articulated differently from the corresponding English "ʒ" /as in measure/ and "ʃ" /as in bishop/:

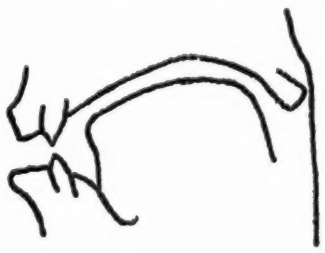

The English "ʒ", as in measure and "ʃ" as in bishop:
Tongue raised so as to approach the blade to the teethridge and the front of the tongue to the hard palate; tongue spread laterally

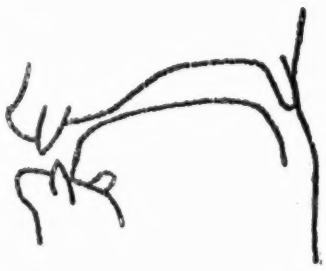

Serbo-Croatian "ж" and "ш"
Tongue point against gums of lower teeth; tongue blade raised toward teethridge

жаба	шака	пуж	гуша
жега	шуга	пужа	гуше
жута	шиба	пужу	гуши
жижа	шега	пуже	гушо

/4/ The Serbo-Croatian "ц", "ч" are articulated differently from the corresponding English "dʒ" /as in gin/ and "tʃ" /as in chin/:

English "dʒ" as in gin, and "tʃ" as in chin:
Blade and part of the front of the tongue against the border of the teethridge and the hard palate, followed by an explosive release and the tongue moving down so as to come between the teethridge and the lower teeth

Serbo-Croatian "ц" and "ч":
Blade of the tongue against the teethridge

цак	чаша	паче
цеп	чека	пуче
цин	чита	поче
буца	чупа	пече

/5/ The Serbo-Croatian "н" is pronounced differently from the English "n":

English "n":
Tongue point against the teethridge, with sides touching

Serbo-Croatian "н":
tongue point against the upper teeth

In both languages this consonant is nasal. Consequently, the air flows through the mouth and the nose. As a result of this any vowel occuring next to it is partially nasalized.

наш	дан	санта
нож	дана	санте
нега	дану	санти
нижи	дане	санту
нуди	дани	санто

/6/ The Serbo-Croatian "л" is articulated in the same way as the English clear "l" /as in "lily"/, that is, with the tongue point against the teethridge and with the sides of the tongue free /lateral consonant/. The student should guard against using the dark variety of the English "l" /as in "mill"/ for rendering the Serbo-Croatian "л".

лула	лала
луле	лела
лули	лола
лулу	лила
луло	

/B/ Serbo-Croatian consonants that do not exist in English:

/1/ The Serbo-Croatian "х" is articulated by forming a narrow passage between the back of the tongue and the velum, and by forcing air through the passage:

мех	хеј
меха	хало
меху	хита
рухо	хода
тихо	хука

/2/ The Serbo-Croatian "ц" is articulated by pressing the tongue point against the back of the lower teeth, and the blade of the tongue against both the upper teeth and the teethridge /it is preferable to have the teeth closed during this articulation/:

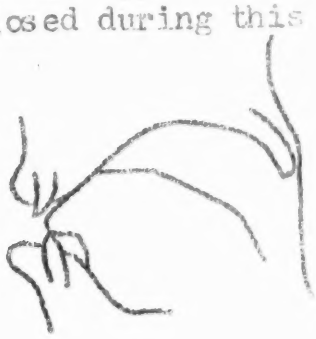

Цаца	деца
Цица	лице
Цоца	маца
буца	муца

/3/ The Serbo-Croatian "ђ" and "ћ" are articulated by pressing the tongue tip against the lower teeth, and the blade of the tongue against the teethridge. A very narrow passage is left between the tongue and the lower teeth /in the middle of the tongue/ to let the air pass through:

лâђа	ђâк	ńâńа	гâńе
лâђе	ђêм	ńâńе	пêń
лâђи	ђôн	ńâńи	и́ńи
лâђу	Ђу́ра	ńâńу	нôń
лâђо	ђи́да	ńâńо	ку̂ńа

/4/ The Serbo-Croatian "њ" is articulated by pressing the tongue point against the lower teeth, and the blade of the tongue against /both the teethridge and/ the fore part of the hard palate. Being a nasal sound, the velum is left open:

његов	бâња
њêн	бâње
њѐхов	бâњи
ње̂ва	бâњу
му́ња	бâњо

/5/ The Serbo-Croatian "л" is articulated by pressing the tongue point against the lower teeth, and the blade of the tongue against /both the teethridge and/ the fore part of the hard palate. The velum is closed. Being a lateral sound, an opening is left on both sides of the tongue to let the air pass through:

ља̂га	ка̂ља
Ле́ла	Бêље
љѐлан	би̂ље
ље̂ла	ко̂ље
љѐла	ку̀ља

/6/ The Serbo-Croatian "р" is articulated by raising the tongue point towards the teethridge and by causing the tongue point to vibrate. Lips must be kept apart:

If the tongue point is trilled more than three times /if there are more than three taps/, "р" becomes a vowel. The "р" is used in Serbo-Croatian as a vowel in the following cases:

/a/ between two consonants in the middle of a word;

/b/ in the middle of a word, before the vowel "о" which was originally an "л" and was converted into an "о", in which case the "р" is marked with two dots;

/c/ in front of a consonant at the beginning of a word; when a prefix is added to such a word, the "р" still remains a vowel.

"р" as a consonant:

рана	бара	прати	сарма
река	бере	прети	берба
риба	бира	прима	свирка
роба	бора	прота	чорба
рука	бура	пруће	журба

"р" as a vowel

(a)	(b)	(c)
Србин	умро	рђав
Хрват	гроце	рвач
брдо		рт
црв		зарђати
срце		

VII CYRILLIC ALPHABET

PRINTED		WRITTEN		1) PHONETIC SYMBOL	PRINTED		WRITTEN		1) PHONETIC SYMBOL
CAPITAL	SMALL	CAPITAL	SMALL		CAPITAL	SMALL	CAPITAL	SMALL	
А	а	*А*	*а*	a	Н	н	*Н*	*н*	n
Б	б	*Б*	*б*	b	Њ	њ	*Ѣ*	*ѣ*	ɲ
В	в	*В*	*в*	v	О	о	*О*	*о*	o
Г	г	*Г*	*г*	g	П	п	*П*	*п*	p
Д	д	*Д*	*д*	d	Р	р	*Р*	*р*	r
Ђ	ђ	*Ђ*	*ђ*	dʒ	С	с	*С*	*с*	s
Е	е	*Е*	*е*	e	Т	т	*Т*	*т*	t
Ж	ж	*Ж*	*ж*	ʒ	Ћ	ћ	*Ћ*	*ћ*	tɕ
З	з	*З*	*з*	z	У	у	*У*	*у*	u
И	и	*И*	*и*	i	Ф	ф	*Ф*	*ф*	f
Ј	ј	*Ј*	*ј*	j	Х	х	*Х*	*х*	x
К	к	*К*	*к*	k	Ц	ц	*Ц*	*ц*	ts
Л	л	*Л*	*л*	l	Ч	ч	*Ч*	*ч*	tʃ
Љ	љ	*Ѣ*	*ѣ*	ʎ	Џ	џ	*Џ*	*џ*	dʒ
М	м	*М*	*м*	m	Ш	ш	*Ш*	*ш*	ʃ

1) As used by the International Phonetics Association (when reference is made to a consonant in this course, only the Cyrillic character, not the phonetic symbol, will be used) .

VIII Sample of Cyrillic handwriting.

1. Ко сте ви? Ја сам Жарко Хаџић
2. Шта је ваш чин? Ја сам капетан.
3. Шта ви учите? Ја учим српскохрватски језик.
4. Да ли је тај језик тежак? Да. Тај језик је тежак.
5. А који језик је лак? Енглески је лак.
6. Које перо је добро, а које је рђаво? Ово перо је добро, а оно је рђаво.
7. Шта имате на столу? На столу имам речник, књигу и перо.
8. Шта још имате? Такође имам папир, бележницу и оловку.
9. Чија је то бележница? Ово је његова бележница.
10. Шта је на зиду? На зиду су слике и географске карте.
11. Где су врата? Врата су у зиду.
12. Да ли ви имате сто и столицу? Ја имам сто али немам столицу.

13. Да ли знате шта је господин Љубић?
Знам. Он је наставник.

14. Шта су млађи водник, водник и старији водник? Они су подофицири.

15. Шта су потпоручник, поручник и капетан? Они су нижи официри.

16. Шта су мајор, потпуковник и пуковник? Они су виши официри.

17. Шта су барјак, капетан и генерал?
Они су војници.

ED0 31688

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME II
LESSONS 17-26

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Volume II

Lessons 17-26

January 1958

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
STRUCTURAL PHASE - Introductory remarks	1
SEVENTEENTH LESSON	5
Grammar Perception Drill	5
Dialogue - One school day	8
Literal Translation	8
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	10
Cartoon Guide	11
Grammar Analysis	14
Par. 1 - The sentence	14
2 - Kinds of sentences	15
3 - Word order	16
4 - Nouns	16
5 - Gender of nouns	16
6 - Declension of nouns	17
7 - The nominative case of nouns - Definition and use	17
8 - The nominative plural of nouns	18
9 - The stem of nouns	19
10 - Change of velar consonants	19
Grammar Drill	20
Reading Text - One school day	22
Questions on the Reading Text	22
Homework	23
Vocabulary	24
EIGHTEENTH LESSON	27
Grammar Perception Drill	27
Dialogue - The classroom	31
Literal Translation	31
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	32
Cartoon Guide	33
Grammar Analysis	36
Par. 11 - Adjectives	36
12 - Gender of adjectives	36
13 - The stem of adjectives	37
14 - The formation of feminine and neuter gender adjectives	37
15 - The definite and indefinite form of adjectives	38
16 - The formation of the definite form of adjectives	39
17 - Adjectives with definite form only	39
18 - The nominative plural of adjectives	39
19 - The movable "A"	40
Grammar Drill	41
Reading Text - Classroom	44
Questions on the Reading Text	44
Homework	45
Vocabulary	46

	Page
NINETEENTH LESSON	50
Grammar Perception Drill	50
Dialogue - Instructor and students	53
Literal Translation	53
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	54
Cartoon Guide	55
Grammar Analysis	58
Par. 20 - First, second and third person	58
21 - Pronouns	58
22 - Personal pronouns	58
23 - Verbs	59
24 - The aspect of verbs	60
25 - Present tense of verbs	61
26 - The auxiliary verb бити	61
27 - The present tense of the verb бити	63
Grammar Drill	64
Reading Text - Instructor and students	67
Questions on the Reading Text	67
Homework	68
Vocabulary	69
TWENTIETH LESSON	72
Grammar Perception Drill	72
Dialogue - What the students do every day	75
Literal Translation	75
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	76
Cartoon Guide	77
Grammar Analysis	80
Par. 28 - The formation of the present tense	80
29 - List of all covered verbs	85
30 - The negative present tense	86
31 - Avoiding the use of the infinitive	87
Grammar Drill	88
Reading Text - What the students do every day	90
Questions on the Reading Text	90
Homework	91
Vocabulary	92
TWENTY-FIRST LESSON	95
Grammar Perception Drill	95
Dialogue - Monterey and its climate	99
Literal Translation	99
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	100
Cartoon Guide	101
Grammar Analysis	104
Par. 32 - Interrogative pronouns	104
33 - Interrogative sentences in the present tense	105
34 - Interrogative negative sentences in the present tense	107

Page

Grammar Drill 107
Reading Text - Monterey and its climate 110
Questions on the Reading Text 110
Homework 110
Vocabulary 112

TWENTY-SECOND LESSON 115

Grammar Perception Drill 115
Dialogue - The camp 119
Literal Translation 119
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 120
Cartoon Guide 121
Grammar Analysis 124
Par. 35 - Demonstrative pronouns 124
36 - Possessive pronouns 127
37 - The English possessive pronoun "Its" 128
Grammar Drill 128
Reading Text - The camp 131
Questions on the Reading Text 131
Homework 132
Vocabulary 133

TWENTY-THIRD LESSON 135

Grammar Perception Drill 135
Dialogue - Departure for school 141
Literal Translation 141
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 142
Cartoon Guide 143
Grammar Analysis 146
Par. 38 - Transitive and intransitive verbs - The direct object 146
39 - The accusative case 147
40 - The accusative singular of masculine nouns, masculine adjectives and masculine adjectival pronouns 147
41 - The accusative plural of masculine nouns, masculine adjectives and masculine adjectival pronouns 149
Grammar Drill 149
Reading Text - Departure for school 152
Questions on the Reading Text 152
Homework 153
Vocabulary 154

TWENTY-FOURTH LESSON 156

Grammar Perception Drill 156
Dialogue - Return to town 161
Literal Translation 161
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 162
Cartoon Guide 163

Page

Grammar Analysis 166
Par. 42 - The accusative singular of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns 166
43 - The accusative plural of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns 166
44 - The accusative singular of neuter nouns, neuter adjectives and neuter adjectival pronouns 167
45 - The accusative plural of neuter nouns, neuter adjectives and neuter adjectival pronouns 167
46 - Review of declension endings 167
47 - The present tense of the verb узети and verbs derived from it 169
Grammar Drill 169
Translation Exercise 173
Reading Text - Return to town 174
Questions on the Reading Text 174
Homework 175
Vocabulary 176

TWENTY-FIFTH LESSON 179

Grammar Perception Drill 179
Dialogue - How some students spend their weekend 182
Literal Translation 182
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 184
Cartoon Guide 185
Grammar Analysis 188
Par. 48 - Prepositions 188
49 - The accusative case with prepositions 188
50 - The locative case 190
51 - The locative singular of masculine and neuter nouns, masculine and neuter adjectives and adjectival pronouns 191
Grammar Drill 193
Translation Exercise 196
Reading Text - How some students spend their weekend 197
Questions on the Reading Text 197
Homework 199
Vocabulary 200

TWENTY-SIXTH LESSON 202

Grammar Perception Drill 202
Dialogue - About the human body 207
Literal Translation 207
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 208
Cartoon Guide 209
Grammar Analysis 212
Par. 52 - The locative singular of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns 212

Page

Par. 53 - The locative plural of nouns, adjectives and adjectival pronouns 212
54 - Review of declension endings 213
55 - Final Й and О 215
Grammar Drill 216
Translation Exercise 220
Reading Text - About the human body 221
Questions on the Reading Text 221
Homework 222
Vocabulary 223

SERBO-CROATIAN LANGUAGE COURSE

INTRODUCTION TO STRUCTURAL PHASE

A - PURPOSE OF THE STRUCTURAL PHASE

The purpose of the Pronunciation Phase of the Serbo-Croatian Language Course was to introduce the student to the essentials of Serbo-Croatian pronunciation, stress and intonation. However, although these features were emphasized during the Pronunciation Phase, they cannot be isolated from other features of the language. Therefore, during this phase we have also learned some high frequency patterns of Serbo-Croatian morphology and syntax.

During the Structural Phase, which we are now beginning, the morphological and syntactical elements of the Serbo-Croatian language will be emphasized. Yet pronunciation, stress and intonation should not be neglected during this phase. Both the instructor and the student will continue to pay close attention to correct pronunciation, stress and intonation.

B - THE LESSON, ITS PARTS AND THEIR PURPOSE

Every lesson is introduced and drilled during a six period cycle: the two last periods /5th and 6th/ of each day are scheduled for the introduction of the next day's lesson; the first four periods /1st through 4th/ are used to drill and implement the lesson introduced the previous day.

Each lesson has the following parts:

First Part - Grammar Perception Drill. This part is designed to introduce the new structural features, generally using known vocabulary. The new structural features are presented by means of contrasting patterns - statements, questions and answers - going from the known to the unknown. This introduction to the new patterns is done during the fifth period. The material introduced in this part should be reviewed by the student at home in connection with the dialogue of the day /Second Part of the lesson/ and with the grammar analysis of the day /Third Part of the lesson/.

Second Part - Dialogue. The dialogue is the basic part of the lesson. In a conversational form, dealing with an everyday situation or a military situation, it covers all patterns introduced in the First Part of the lesson, as well as the new vocabulary. /In exceptional instances a few new words may be introduced in the reading text or in the interpreting exercise./ Generally there are between 20 and 30 new words each day. For each Serbo-Croatian dialogue there is an idiomatic English translation, and through lesson XLVIII there is also a literal English translation. All dialogues are accompanied by a Dialogue Cartoon Guide.

The purpose of the literal translation is to stress the differences between Serbo-Croatian and English speech patterns.

The Dialogue Cartoon Guide has a three-fold use:

a. In class - during the period in which the dialogue is introduced, it is used as a visual aid to help the student understand the meaning of the dialogue.

b. At home - during the memorization of the dialogue, it is used as a visual aid so that the student will not have to refer to the English text. After memorization it aids in the recall of the dialogue.

c. In class - during the recitation of the dialogue it is used as an aid in the recall of the sequence of the items.

The dialogue is introduced during the last /6th/ period of the day. The dialogue must be memorized by the student at home, so that he is able to recite it fluently during the first period of the next day.

Third Part - Grammar Analysis. In this part the structural patterns introduced during the Grammar Perception Drill and illustrated in the dialogue are explained formally in the English language. Each explanation is accompanied by examples, some of which are taken directly from the dialogue, and some composed for the particular instance. Those examples which are taken from the dialogue are preceded by a number in parentheses which corresponds to the number under which they appear in the dialogue. These examples appear only in the Serbo-Croatian version while those examples specially composed have both the Serbo-Croatian and the English versions.

This part of the lesson is not formally covered in the class and therefore the student should carefully read it at home and if he has any questions, he should submit them in writing to his grammar instructor before the first period in the morning, so that the grammar instructor can include the necessary explanations in his lesson plan for the second period.

Fourth Part - Grammar Drill. This portion of the lesson is planned to broaden the student's understanding and usage of the new structural patterns. In this part of the lesson not only the old vocabulary, but also the newly introduced vocabulary is used.

The student should study this part of the lesson at home in order to be able to participate effectively in the drill during the second period in the morning.

Fifth Part - Translation. /Beginning with lesson XXIV/ The translation consists of two parts: one a short translation from Serbo-Croatian into English, and the other from English into Serbo-Croatian. These two parts are so devised that the first covers the new structural patterns and the new vocabulary, and the second reviews structural patterns and vocabulary with a lag of three lessons. The translation is done orally during the third period in the morning, and the student should prepare for it at home. In those instances when films are shown during the fourth period, the translation is replaced with an interpreting exercise.

Sixth Part - Reading Text /or Interpreting/. The reading Text is a narrative expansion of the dialogue. It includes the new structural features and the new vocabulary introduced in the lesson. The reading text is always followed by a series of questions.

Beginning with lesson LXII the reading text is interchanged with an interpreting exercise.

Beginning with lesson XCII reading texts, interpreting exercises and film showings are interchanged.

The reading text or the interpreting exercise may be read by the instructor towards the end of the sixth period of the preceding day when the dialogue is introduced in order to give the students an opportunity to hear correct pronunciation and intonation. However, if in the reading text or in the interpreting exercise there appear new words or idiomatic expressions which do not occur in the dialogue, these should be introduced to the students even if the entire text is not read.

This part is read, discussed and drilled during the fourth period of the day. The student should study it at home. Whenever this part features a reading text, the student should prepare oral answers to the questions which follow the reading text.

Seventh Part - Homework. The homework consists of two parts: a written assignment and a tape assignment.

The written assignment includes the elements from the daily lesson. The students must prepare it in writing at home and submit it to the grammar instructor before the beginning of the first period in the morning. The instructor will correct and evaluate this work and return it to the student.

The tape assignment is a variety of exercises designed to give the student an opportunity to practice the language orally at home to increase his fluency. Since fluency is the primary purpose of this exercise, the student should keep in mind that it is an oral exercise, and, therefore, he should not write it out before recording it.

Before the beginning of the first period in the morning, the tapes with the required recordings should be submitted for evaluation to the instructor who is scheduled to teach the fourth period of the day.

Eighth Part - Vocabulary. The vocabulary contains all new words and idiomatic expressions which occur in the lesson. It is so devised that the student is constantly reminded of any deviation from the regular pattern.

СЕДАМНАЕСТА ЛЕКЦИЈА
SEVENTEENTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

/All questions in this perception drill are to be asked pointing to the corresponding visual aid./

A - GENDER OF NOUNS /See Par. 5/

1 - Шта је он?	Он је човек.
2 - Шта је она?	Она је жена.
3 - Шта је оно?	Оно је дете.
4 - Шта је он?	Он је водник (генерал, десетар, капетан).
Шта је ово?	То је град (зид, језик, прозор, речник, сат, сунђер, упаљач, уџбеник, чивилук, џак).
Колики је овај град (зид, . . .)?	Тај град (зид, језик, . . .) је велик (мали).
5 - Шта је ово?	То је бележница (гума, карта, књига, креда, кућа, оловка, слика, столица, табла, цигарета, школа, шума).
Колика је ова бележница (гума, . . .)?	Та бележница (гума, карта, . . .) је велика (мала).
6 - Шта је ово?	То је брдо (дугме, море, перо, писмо, светло, село).
Колико је ово брдо (дугме, . перо, . .)	То брдо (дугме, перо, . . .) је велико (мало).

7 - Skip from gender to gender; change the person.

*New words: човек, m. = man; дете, n. = child; јаје, n. = egg

B - THE NOMINATIVE PLURAL OF NOUNS /See Par. 8/

1 - Шта је он?	Он је генерал (десетар, капетан, мајор).
Шта су они?	Они су генерали (десетари, капетани, мајори).
2 - Шта је она?	Она је жена.
Шта су оне?	Оне су жене.
3 - Шта је ово?	То је перо (јаје).
Шта је ово?	То су пера (јаја).
4 - Шта је ово?	То је прозор (сунђер, упаљач).
Шта је ово?	То су прозори (сунђери, упаљачи).
5 - Шта је ово?	То је бележница (гума, карта, књига, креда, кућа, оловка, слика, столица, табла, цигарета, школа).
Шта је ово?	То су бележнице (гуме, карте, . . .).
6 - Шта је ово?	То је брдо (писмо, светло, село, штиво).
Шта је ово?	То су брда (писма, светла, . . .).

7 - Skip from gender to gender; change the person.

C - CHANGE OF VELAR CONSONANTS IN THE NOMINATIVE PLURAL OF MASCULINE NOUNS /See Par. 10/

1 - Шта су они?	Они су војници (водници, ђаци, наставници, поручници, потпоручници, потпуковници, пуковници, разводници, ученици).
Шта је ово?	То су језици (речници, уџбеници, чивилуци).
2 - Шта је ово?	То су дијалози.
3 - Он је сиромах. Да ли су и они сиромаси?	Да. И они су сиромаси.

4 - Skip from a noun ending in a velar consonant to a noun ending in another velar consonant; change the person.

D - REVIEW OF IRREGULAR PLURAL OF NOUNS /See vocabulary in Volume I/

1 - Ask the students the following questions pointing at the same time to corresponding visual aids:

a - Шта је он?	Он је борац.
Шта су они?	Они су борци.
b - Шта је ово?	То је (град, зид, сат, сто, џак).
Шта је ово?	То су (градови, зидови, сатови, столови, џакови).
c - Шта је ово?	То су врата.
d - Шта је ово?	То је дугме.
Шта је ово?	То су дугмета.

2 - Ask the students to make the following statements plural:

Ја сам његов брат.

Ово је број.

Овај господин је мој наставник.

Ово је српскохрватско име (презиме).

Literal Translation

One school day

1 - Instructor: What each student ought that/he/ does each day?
Student: Each student must that/he/studies each day.

2 - I: Excellent! How herself calls this school?
S: She herself calls Army School for Foreign Languages.

3 - I: Which foreign language you study?
S: I study Serbo-Croatian language.

4 - I: /I/ Please, how yourself you call?
S: I myself call /or: My name is/ Robert Fulton.

5 - I: Good. What /we/ have now?
S: Now /we/ have dialogue.

6 - I: And what is dialogue?
S: That is when speak instructor and students.

7 - I: And when speak your father and your mother?
S: Too that is dialogue.

8 - I: What else /we/ have before noon?
S: /We/ Have grammatical exercises and translating.

9 - I: And what is after noon?
S: Reading texts, grammar and dialogues.

10 - I: Means, you have dialogue both before and after noon?
S: Certainly. Dialogues are first and last hour.

11 - I: What you think that is easy?
S: Dialogues are easy, and neither reading texts are not difficult.

12 - I: And what is difficult?
S: Grammar is difficult, and grammatical exercises are not neither easy nor difficult.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Један школски дан

1. Наставник: Шта сваки ученик треба да ради сваки дан?

Ученик: Сваки ученик мора да учи сваки дан.

2. Н: Одлично! Како се зове ова школа?

У: Она се зове Војна школа за стране језике.

3. Н: Који страни језик ви учите?

У: Ја учим српскохрватски језик.

4. Н: Молим, како се ви зовете?

У: Ја се зовем (or: Моје име је) Роберт Фултон.

5. Н: Добро. Шта имамо сад?

У: Сад имамо дијалог.

6. Н: А шта је дијалог?

У: То је кад говоре наставник и ученици.

7. Н: А кад говоре ваш отац и ваша мајка?

У: И то је дијалог.

8. Н: Шта још имамо пре подне?

У: Имамо граматичке вежбе и

SECOND PART
DIALOGUE

One school day

1. Instructor: What ought every student to do every day?

Student: Every student must study every day.

2. I: Excellent! What's this school called?

S: It's called the Army Language School.

3. I: Which foreign language do you study?

S: I study the Serbo-Croatian language.

4. I: What's your name, please?

S: My name is Robert Fulton.

5. I: All right. What do we have now?
S: Now we have the dialogue.

6. I: And what is a dialogue?

S: That is when the instructor and the students speak.

7. I: And when your father and your mother speak?

S: That, too, is a dialogue.

8. I: What else do we have in the forenoon?
S: We have grammatical exercises

EVERY
DO
EXCELLENT
CALLED
A.L.S.
日本語
Francais
Deutch
NAME
ROBERT FULTON
OK
NOW
NOW
DIALOGUE
TOO
= DIALOGUE
ELSE
AM
Grammar Exercises
AND
TRANSLATING

превођење.

9. Н: А шта је после подне?

У: Штива, граматика и дијалог.

10. Н: Значи, ви имате дијалог и пре и после подне?

У: Свакако. Дијалози су први и последњи час.

11. Н: Шта ви мислите да је лако?

У: Дијалози су лаки, а ни штива нису тешка.

12. Н: А шта је тешко?

У: Граматика је тешка, а граматичке вежбе нису ни лаке ни тешке.

and translating.

9. I: And what /is it/ in the afternoon?
S: Reading texts, grammar and dialogue.

10. I: That means, you have the dialogue both in the morning and in the afternoon?
S: Certainly. The dialogues are the first and the last hours.

11. I: What do you think is easy?

S: The dialogues are easy, and the reading texts are not difficult either.

12. I: And what is difficult?

S: The grammar is difficult, and the grammatical exercises are neither easy nor difficult.

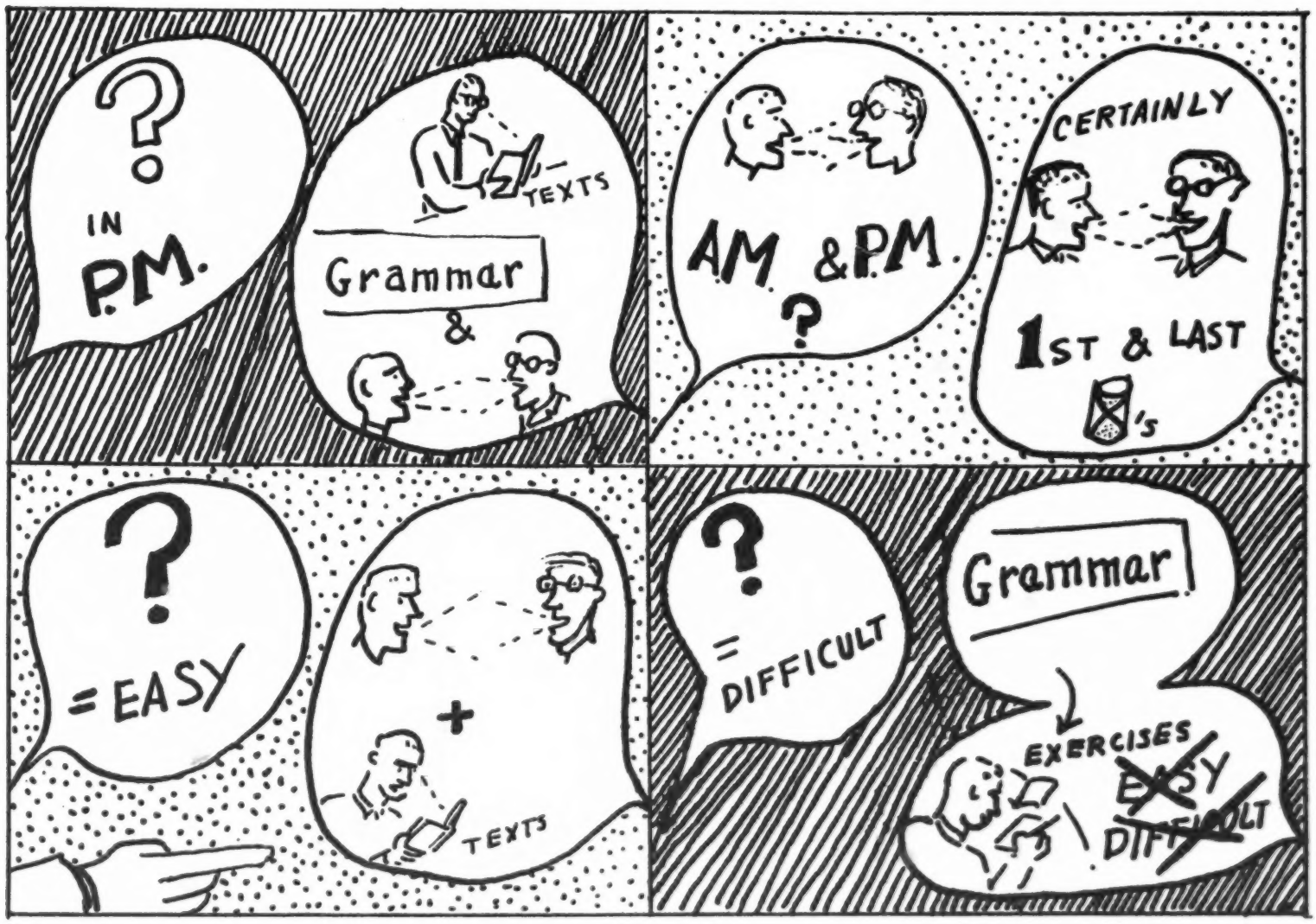
?
IN
P.M.
TEXTS
Grammar
&
AM &P.M.
?
CERTAINLY
1ST & LAST
's
?
= EASY
+
TEXTS
?
=
DIFFICULT
Grammar
EXERCISES
EASY
DIFFICULT

/The numbers before the example sentences are those under which these sentences appear in the dialogues/

PAR. 1 - THE SENTENCE

A - Ја учим.	- I am studying.
Ученик пише.	- The student is writing.
Наставник чита.	- The teacher is reading.
Ви говорите.	- You are talking.
Ученици уче.	- The students study.

Each of the above listed groups of words expresses a complete thought, i.e. each of them makes a sentence.

Every sentence has a subject (ја, ученик, наставник, ви, ученици) and a predicate (учим, пише, чита, говорите, уче)

The subjects and predicates in the above listed sentences consist of only one word and they are called simple subjects and simple predicates.

B - Добар ученик пише лепо.	- A good student writes nicely.
Рђав ученик не говори добро.	- A bad student does not speak well.

Here the subjects (Добар ученик, Рђав ученик) and predicates (пише лепо, не говори добро) consist of more than one word and are called complete subjects and complete predicates.

C - Марко и Бранко читају и пишу.	- Mark and Branko are reading and writing.

The subject (Марко и Бранко) and the predicate (читају и пишу) in the sentence above consist of more than one member and are called compound subject and compound predicate.

D - Ја говорим.	- I am talking.
Он говори.	- He is talking.
Ми говоримо.	- We are talking.
Ви говорите.	- You are talking.
Они говоре.	- They are talking.

The predicate of a simple or a complete subject agrees with the subject in person and number.

E - Ви, он и ја учимо доста.	- You, he and I study enough.
Ви, они и ми учимо доста.	- You, they and we study enough.
Ви и он говорите добро.	- You and he speak well.
Ви и они говорите добро.	- You and they speak well.
Марко и Бранко пишу.	- Mark and Branko are writing.

The predicate of compound subjects in Serbo-Croatian is usually plural, and it stands:

In the first person if the members of the subject include the first person (ја, ми) /see Par. 20/.

In the second person if the members of the subject do not include the first, but do include the second person (ти, ви).

In the third person if the members of the subject include only the third persons (он, она, оно, они, оне, она).

PAR. 2 - KINDS OF SENTENCES

A - Ми учимо дијалог. - We are studying the dialogue.

The sentence above contains only one subject and one predicate, i.e. only one independent clause and is called a simple sentence.

B - Ви пишете писмо, а он учи дијалог. - You are writing a letter, and he is studying the dialogue.

This sentence contains two independent clauses. Sentences which include two or more independent clauses are called compound sentences.

C - Он не зна јер не учи. - He does not know because he does not study.

This sentence contains one independent and one dependent clause. Sentences which contain one independent and one or more dependent clauses are called complex sentences.

D - (1) Ти читаш брзо.
(1a) Ти не читаш брзо.
(2) Да ли ти читаш брзо?
(2a) Да ли ти не читаш брзо?
(3) Читај брзо!
(3a) Не читај брзо!

If we want to assert something about the subject, we use a declarative sentence or a statement.

If we want to inquire something about the subject, we use an interrogative sentence or a question.

If we want to give an order to the subject or make a request of the subject, we use an imperative sentence.

Statements /1, 1a/, questions /2, 2a/ and imperative sentences /3, 3a/ may be either affirmative or negative.

PAR. 3 - WORD ORDER

Ви пишете писмо. - You are writing a letter.

The usual order of words in Serbo-Croatian /though much more liberal/ is similar to the order of words in English: first the subject (ви) second the predicate (пишете) and afterwards other parts of the sentence (писмо).

The most important place in a sentence is the first and then the last. Therefore, when we want to point out a word in a sentence we put it at the beginning of the sentence. Consequently, not only the subject, but either the predicate or the object or some other part may stay at the beginning of a sentence.

PAR. 4 - NOUNS

(1) Сваки ученик мора да учи сваки дан.
Овај коњ је брз. - This horse is fast.
(2) Она се зове Војна школа за стране језике.
(4) Ја се зовем Роберт Фултон.
Читање није тешко. - Reading is not difficult.

Words denoting names of people (ученик), animals (коњ), things (школа), ideas (читање), are called nouns.

Nouns which name a species (ученик, коњ, школа) are called common nouns.

Nouns which are the names of individual members of any species (Војна школа за стране језике, Роберт, Фултон) are called proper nouns.

PAR. 5 - GENDER OF NOUNS

Every Serbo-Croatian noun has a grammatical gender: masculine, feminine, neuter.

The grammatical gender of nouns is determined by the letter in which they end and not by sex.

Almost all Serbo-Croatian nouns ending in a consonant are of masculine grammatical gender:

човек	генерал	број	упаљач
борац	десетар	град	час
брат	капетан	дијалог	чин

All Serbo-Croatian nouns ending in "a" are of feminine grammatical

gender:

жена	књига	кућа	слика
гума	креда	оловка	табла

All Serbo-Croatian nouns ending in "-e" and practically all Serbo-Croatian nouns ending in "-o", except personal names and nouns in which final "o" is preceded by a vowel, are of neuter grammatical gender:

дугме	море	брдо	писмо
име	подне	јутро	село
јаје	презиме	перо	штиво

Note: /a/ The gender of animate nouns determined by the sex is called natural gender.

/b/ In the vocabularies of these lessons the grammatical gender for all listed nouns will be given.

/c/ There is no article in Serbo-Croatian.

PAR. 6 - DECLENSION OF NOUNS

Nouns change their form in Serbo-Croatian according to their function in the sentence. Each such change of form is called "a case" and the procedure is called "the declension" of nouns.

There are only three cases in English: the nominative, the possessive, and the objective, but there are seven cases in Serbo-Croatian: the nominative, the genitive, the dative, the accusative, the vocative, the instrumental and the locative.

PAR. 7 - THE NOMINATIVE CASE OF NOUNS - DEFINITION AND USE

Мајор говори.	- The major is talking.
Упаљач је рђав.	- The lighter is bad.
Жена пише.	- The woman is writing.
Књига је добра.	- The book is good.
Писмо је велико.	- The letter is big.
Ја сам капетан.	- I am a captain.

The nouns мајор, упаљач, жена, књига, писмо and капетан in the preceding sentences are in the nominative case singular. This is the form in which nouns are listed in the vocabularies of these lessons and in all dictionaries. The nominative case is the case most frequently used. The most common use of the nominative case is as the subject of a verb (Мајор, Упаљач, Жена, Књига, Писмо) and then as predicate nominative (капетан).

The nominative case used as a subject, answers the questions: "Ко?" and "Шта?"

Ко говори (пише)? - Who is talking /writing/?
Шта је рђаво (добро, велико)? - What is bad /good, big/?

PAR. 8 - THE NOMINATIVE PLURAL OF NOUNS

Мајори су виши официри.	- Majors are field grade officers.
Упаљачи су добри.	- The lighters are good.
Књиге су велике.	- The books are big.
Цигарете су рђаве.	- The cigarettes are bad.
Писма су моја.	- The letters are mine.

The words мајори, упаљачи, књиге, цигарете and писма in the sentences above appear in a form which is different from the form of the same nouns in Par. 7. Serbo-Croatian nouns, like English nouns, have two numbers: singular and plural. The forms мајор, упаљач, књига, цигарета and писмо in Par. 7 are the nominative singulars and the forms мајори, упаљачи, књиге, цигарете and писма are the nominative plurals of the same nouns.

The nominative plural as well as all other cases of Serbo-Croatian nouns are obtained by adding certain endings to the stem of the nouns /see Par. 9/.

The nominative plural endings are:

For all masculine nouns: "-и"

For all feminine nouns which end in "-а" in the nominative singular: "-е"

For all neuter nouns: "-а"

PAR. 9 - THE STEM OF NOUNS

The constant /unchangeable/ part of nouns, the part which appears in all cases and to which are added the endings to form different cases, is called the stem.

The nominative singular of masculine nouns ending in a consonant (генерал, дан, десетар) is the stem itself, except those nouns which have a movable "а" in the nominative singular /see Par. 19/.

The stem of all feminine nouns that end in "а" in the nominative singular (белешница, гума, жена) and of almost all neuter nouns (брдо, јутро, јаје) is obtained by dropping the final vowel.

The nominative singular:	The stem:
генерал, m.	генерал-
дан, m.	дан-
десетар, m.	десетар-
белешница, f.	белешниц-
гума, f.	гум-
жена, f.	жен-
брдо, n.	брд-
јутро, n.	јутр-
јаје, n.	јај-

PAR. 10 - CHANGE OF VELAR CONSONANTS

(6) То је кад говоре наставник и ученици.
(10) Дијалози су први и последњи час.
Они су сиромаси. - They are poor men.

If the stem of a masculine noun ends in a velar consonant ("к", "г", "х") that consonant in the nominative plural and in all other cases whose ending begins with "и" is changed as follows:

	Stem:	Nom. pl.:
"к" into "ц"	ученик-	учениц-и
"г" into "з"	дијалог-	дијалоз-и
"х" into "с"	сиромах-	сиромас-и

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

XVII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE FORMATION OF THE NOMINATIVE PLURAL OF NOUNS

1 - Distribute gradually the insignia for the following ranks борац, разводник, десетар, млађи водник, водник, старији водник, потпоручник, поручник, капетан, мајор, потпуковник, пуковник, генерал, so that two persons have the same rank and ask the following questions:

Шта сам ја?
Шта смо ми?
Шта си ти?
Шта сте ви? (Formal)
Шта сте ви? (Plural)
Шта је он?
Шта су они?
Шта смо ви и ја?
Шта смо он и ја?
Шта сте ви и он?
Шта су господин М . . . и господин Н . . .?

2 - Шта су десетар, млађи водник, водник и старији водник?
Шта су потпоручник, поручник и капетан?
Шта су мајор, потпуковник и пуковник?

3 - Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Шта су оне?	Оне су жене.
Шта је ово?	То су канцеларије (куће, слике, табле, учионице, школе, шуме).
Шта је ово?	То су брда (села).

4 - Distribute gradually the following items сат, речник, сунђер, упаљач, уџбеник, џак, бележница, гума, књига, оловка, цигарета, дугме, перо, писмо, јаје, so that one person has two of the same object and ask the following questions:

Шта је ово?	То су речници (бележнице, . . .).
Шта је то?	Ово су сунђери (гуме, . . .).
Шта је оно?	Оно су џакови (оловке, пера, . . .).

Чији су ови (ти, они) речници, . . . ?
Чије су ове (те, оне) бележнице, . . . ?
Чија су ова (та, она) пера, . . . ?

5 - Ask the students to turn the following statements into plural:

Наш отац је официр.
Онај човек је генерал.
Наше дете је мало.

B - DRILL WITH THE STUDENTS THE PRESENT TENSE OF THE FOLLOWING VERBS

1 - The verb звати asking the following questions:

Како се ја зовем?
Како се ви зовете?
Како се он зове?
Како се зове наш командант?
Како се ми зовемо?
Како се ви зовете?
Како се они зову?

2 - The verbs желети, мислити, морати, напредовати, and требати asking the following questions and pointing at the same time to the person in which the answer is required:

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко жели да напредује?
Ко мора (треба) да учи?
Ко мисли да је добар ученик?

C - DRILL WITH STUDENTS VOCABULARY BY ASKING THE FOLLOWING QUESTIONS

Какво је јутро данас?
Да ли су овде јутра увек лепа?
Какав је дан данас?
Да ли су дани овде увек лепи?
Који је ово час?
Шта је сад?

Шта је ово (то, оно)? - То (Ово, Оно) је зид (папир, прозор, сто, географска карта, креда, кућа, столица, табла, брдо, врата, светло, село).

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XVII
FIFTH PART
READING TEXT

Један школски дан

Ако ученици желе да напредују и да науче језик, они морају да уче сваки дан. Ја то знам и зато ја учим сваки дан, јер желим да научим српскохрватски језик. Српскохрватски језик је доста тежак.

Наша школа се зове Војна школа за стране језике. Ја сам ученик и ја се зовем Роберт Фултон. Ја сам поручник.

Ми имамо дијалог први час пре подне и последњи час после подне. Дијалог је кад говоре наставник и ученик. Кад мој отац и моја мајка говоре, и то је дијалог.

Пре подне ми имамо дијалог, граматичке вежбе и превођење. После подне су штиво, граматика и дијалог.

Ми мислимо да су дијалози лаки, и да су штива такође лака. Превођење је доста лако. Граматика је тешка, а граматичке вежбе нису ни лаке ни тешке.

Неки страни језици су тешки, неки страни језици су лаки, а неки страни језици нису ни лаки ни тешки.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Како се зове штиво за данас?
2. Шта сваки ученик треба да зна ако жели да напредује?
3. Да ли ви морате да учите сваки дан?
4. Зашто ви треба да учите сваки дан?
5. Како се зове наша школа?
6. Ко је ученик?
7. Шта је господин Роберт Фултон?
8. Да ли господин Фултон мисли да је српскохрватски језик тежак?
9. Да ли други ученици мисле да је српскохрватски језик тежак?
10. Кад ми имамо дијалог?
11. Шта је то дијалог?
12. Да ли је дијалог кад говоре ваш отац и ваша мајка?
13. Кад имамо граматичке вежбе?
14. Кад имамо штиво?
15. Кад имамо превођење?
16. Кад је граматика?

17. Да ли су дијалози лаки или тешки?
18. Да ли су граматичке вежбе лаке или тешке?
19. Да ли је штиво тешко?
20. Да ли је превођење лако?
21. Да ли је граматика лака?
22. Да ли су неки страни језици лаки?
23. Да ли су неки страни језици тешки?
24. Какви су неки страни језици?

ШЕСТИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SIXTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian

1. Their fathers are poor men.
2. Students who want to progress must study.
3. Some men think that they know everything.
4. Those women are our mothers.
5. We are their children.
6. These are our books.
7. Our dialogues are not easy.
8. Mornings are always nice here.
9. They ought to study more.
10. These pens are his.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

СЕДМИ ДЕО
РЕЧНИК

211-àко, conj. - if

212-вѐжба, f. - exercise
gen.pl.: вежби

213-вȏјни, adj. m. - military
вȏјна, f.
вȏјно, n.

214-грамàтика, f. - grammar

215-грамàтички, adj. m. - grammar, adj., grammatical
грамàтичка, f.
грамàтичко, n.

216-дѐте, n. - child
gen.sing.: дѐтета
nom.pl.: деца,f.coll.

217-жѐлети, v.,t.,ipfv - to wish; to desire; to want
pr.t.: жѐлим,жѐлиш,жѐли,
жѐлимо,жѐлите,жѐле

218-за, prep. - for

219-зàто, conj. - therefore, because of that

220-зва̏ти, v.,t.,ipfv. - to call
pr.t.: зȍвем,зȍвеш,зȍве,
зȍвемо,зȍвете,зȍву

+220-зȍвнути, v.,t.,pfv. - to call
pr.t.: зȍвнем,зȍвнеш,зȍвне,
зȍвнемо,зȍвнете,зȍвну

221-знáчити, v.,i.,ipfv. - to mean
pr.t.: знȃчим,знȃчиш,знȃчи,
знȃчимо,знȃчите,знȃче

222-јáје, n. - egg

223-мȃјка, f. - mother
gen.pl.: мȃјки

224-мȉслити, v.,i.,ipfv. - to think
pr.t.: мȉслим,мȉслиш,мȉсли,
мȉслимо,мȉслите,мȉсле

225-мо̀лити (се), v.t.&r.ipfv. - to beg, to ask; to pray
pr.t.: мо̏лим, мо̏лиш, мо̏ли,
мо̏лимо, мо̏лите, мо̏ле

+225-замо̀лити, v.t.pfv. - to beg, to ask
pr.t.: за̀молим, замолиш, замоли,
замолимо, замолите, замоле

226-мо́рати, v.i.ipfv. - must; to have to
pr.t.: мо̑рам, мо̑раш, мо̑ра,
мо̑рамо, мо̑рате, мо̑рају

227-на̀предовати, v.i.ipfv - to progress
pr.t.: на̀предујем, на̀предујеш,
на̀предује, на̀предујемо,
на̀предујете, на̀предују

228-о̀дличан, adj. m. - excellent
о̀длична, f.
о̀длично, n.

-о̀длично, adv. - excellently

229-о̀на, pron. f. - she

230-о̏нда, adv. - then

231-о̀но, pron. n. - it

232-о̀тац, m. - father
gen.sing.: о̀ца
nom.pl.: о̀чеви (о̀ци)

233-по̀следњи, adj. m. - last
по̀следња, f.
по̀следње, n.

234-прѐвођење, n. - translating; translation

235-сва̏како, adv. - by all means, certainly

236-сва̏ки, pron. m. - each, every
сва̏ка, f.
сва̏ко, n.

237-сиро̀мах, m. - poor-man
nom.pl.: сиро̀маси

238-страни, adj. m. - foreign
страна, f.
страно, n.

239-требати, v.t.&i.ipfv. - to need; ought to
pr.t.: требам, требаш, треба,
требамо, требате, требају

240-човек, m. - man
nom.pl.људи
gen.pl.људи

241-школски, adj. m. - school, adj.
школска, f.
школско, n.

NOTES:

A- ја се зовем - My name is/ I call myself/
ти се зовеш - Your name is /You call yourself/
он се зове - His name is /He calls himself/
ми се зовемо - Our name is /We call ourselves/
ви се зовете - Your name is /You call yourself/
они се зову - Their name is /They call themselves/

B- ја треба да учим - I ought to study
ти треба да учиш - You ought to study
он треба да учи - He ought to study
ми треба да учимо - We ought to study
ви треба да учите - You ought to study
они треба да уче - They ought to study

ОСАМНАЕСТА ЛЕКЦИЈА
EIGHTEENTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - GENDER OF ADJECTIVES /See Par. 12/

НОВ- РЕЧНИК

НОВ-А КУЋА

НОВ-О ПЕРО

МЛАЗ-И ЧОВЕК

МЛАЗ-А ЖЕН-А

МЛАЗ-Е ДЕТ-Е

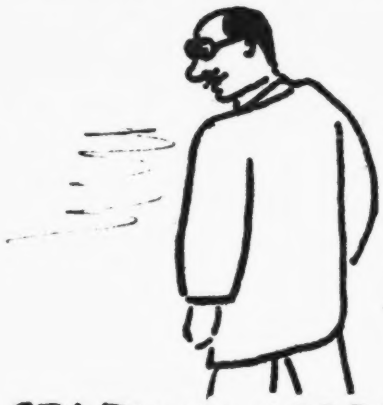

СТАРИЈИ ЧОВЕК

СТАРИЈ-А ЖЕН-А

СТАРИЈ-Е ДЕТ-Е

1 - Give the pattern and then ask the students to make the following statements looking at the corresponding visual aids:

a - Он је добар (рђав) човек (борац, водник, генерал, десетар, капетан, мајор, потпоручник, потпуковник, разводник).
b - Она је добра (рђава) жена.
c - Он је добро (рђаво) дете.
d - Тај град (прозор, речник, сат, сто, чивилук, џак) је велик (мали).

e - Та бележница (гума, књига, креда, кућа, оловка, слика, школа) је велика (мала).
f - То брдо (дугме, перо, писмо, село) је велико (мало).
g - Skip from item to item.

2 - Ask the students to complete the following statements using the appropriate forms of the adjectives and adjectival pronouns in the parentheses:

a - Ово је . . . . . час. (мој последњи)
Ово је . . . . . цигарета.
Ово је . . . . . писмо.
b - Дан је данас . . . . . (свеж)
Јутро је данас . . . . . .
Вече је данас . . . . . .

B - THE INDEFINITE AND DEFINITE FORM OF ADJECTIVES /See Par. 15/

НОВ САТ

МОЈ НОВИ САТ

Ask the students the following questions pointing at the same time to the basic form of the adjective the proper form of which they have to use in their answers:

Какав ученик је добар?	Пажљив ученик . . . . .
Који ученик је добар?	Пажљиви ученик господин Штерић . .
Какав упаљач је добар?	Нов упаљач . . . . .
Који упаљач је добар?	Мој нови упаљач . . . . .
Какав речник је добар?	Велик речник . . . . .
Који речник је добар?	Ваш велики речник . . . . .
Какав ученик је последњи?	Непажљив ученик . . . . .
Који ученик је последњи?	Непажљиви ученик господин Марић . .
Какав је то речник?	Ово је српскохрватски (енглески) речник.

New word: свеж = fresh

C - THE NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES /See Par. 18/

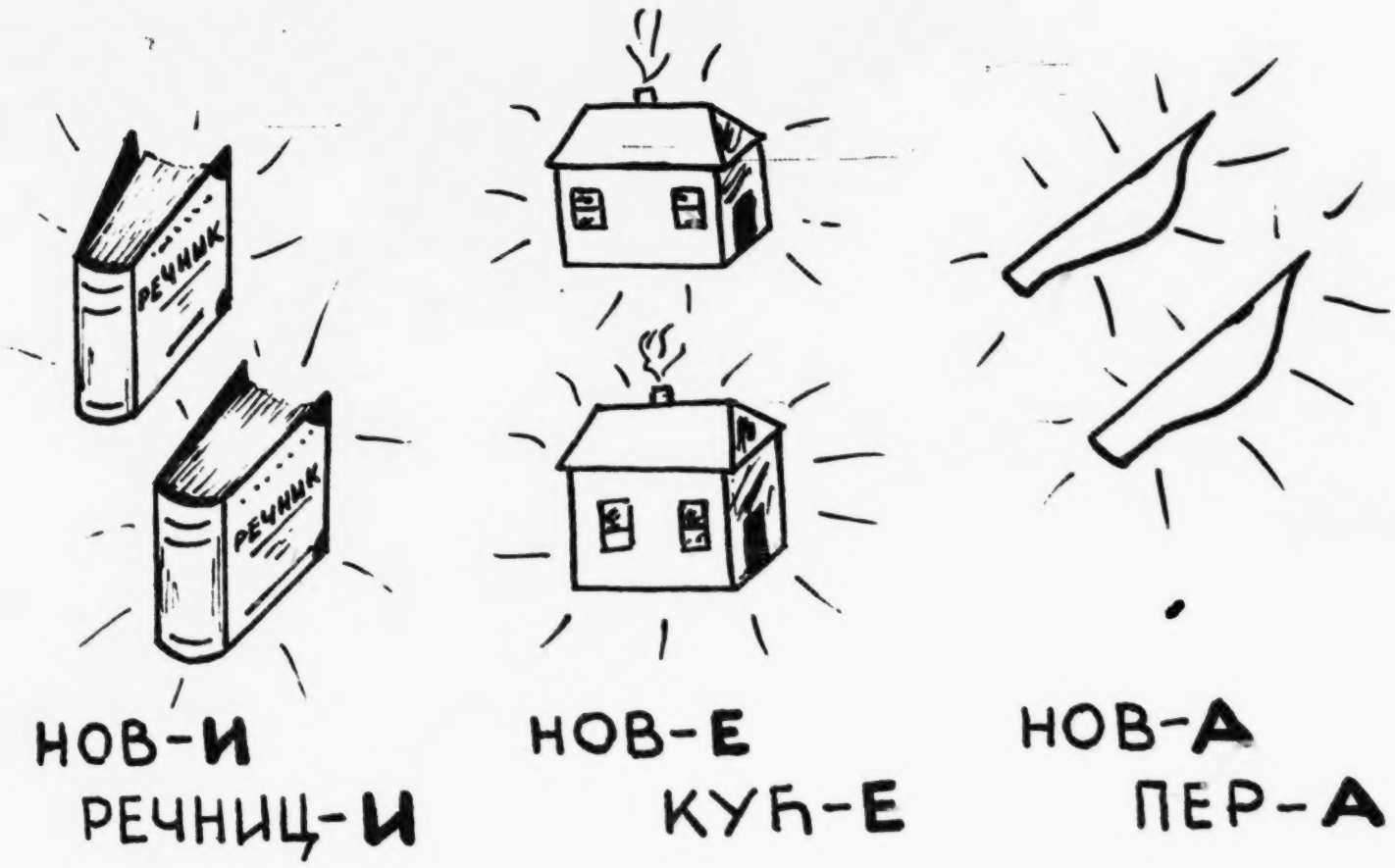

1 - Give the pattern and then ask the students to turn the following statements into plural:

a - Мој млађи водник (водник, старији водник) је добар.
Твој разводник (десетар) је добар.
Његов потпоручник (поручник) је добар.
Наш мајор (потпуковник, пуковник) је добар.
Ваш генерал (командант) је добар.
Њихов наставник је добар.

b - Моја бележница (гума) је добра.
Твоја књига (креда) је добра.
Његова кућа (оловка) је лепа.
Наша слика (учионица) је лепа.
Ваша столица (школа) је добра.
Њихова канцеларија (табла) је добра.

c - Моје дугме је добро.
Твоје перо је добро.
Његово јаје је добро.
Наше село је лепо.
Ваше штиво је велико.
Њихово писмо је добро.

d - Skip from item to item.

2 - Give the pattern and then ask the students to turn the following questions into plural:

a - Чији је овај велики речник?
Чији је тај мали сат?
Чији је онај велики сто?
Чија је ова мала оловка?
Чија је та лепа књига?
Чија је она нова кућа?
Чије је ово велико дугме?
Чије је то ново перо?
Чије је оно мало дете?

b - Какав и колики је овај речник?
Каква и колика је та шума?
Какво и колико је то село?

c - Skip from item to item.

D - THE MOVABLE "A" /See Par. 19/

Ask the students the following questions pointing at the same time to corresponding visual aids:

Шта је он?	Он је борац.
Какав је он борац?	Он је добар борац?
Шта су они?	Они су борци.
Какви су они борци?	Они су добри борци.
Шта је он?	Он је ученик.
Какав је он ученик?	Он је одличан ученик.
Шта су они?	Они су ученици.
Какви су они ученици?	Они су одлични ученици.
Шта је ово?	То је џак.
Да ли је овај џак лак?	Не. Тај џак није лак него тежак.

Literal Translation

Classroom

1 - Instructor: How herself calls this room?
Student: This herself room calls classroom.

2 - I: What is this, what is that, and what is that /over there/?
S: That is floor, this is chair, and that /over there/ is blackboard.

3 - I: What is this, what is that, and what is that /over there/?
S: That is window, this is table, and that /over there/ is ceiling.

4 - I: And what is this, what is that, and what is that /over there/?
S: That is wastepaper basket, this is picture, and that /over there/ is geographical chart.

5 - I: Of which color is this wall?
S: That wall is white and gray.

6 - I: Whether are also other walls white and gray?
S: Yes, and other walls are white and gray.

7 - I: Of which color is blackboard, and of which color is this chalk?
S: Blackboard is green, and that chalk is white.

8 - I: Whether are all chalks white?
S: No. Some chalks are white, some are yellow, some blue, and some red.

9 - I: How big and what kind is this chalk?
S: That chalk is very small and white.

10 - I: Of which color is this pen, and of which color are those pens?
S: That is pen blue, and these pens are black.

11 - I: Whether are all students good?
S: No, some students not are good because /they/ are inattentive and negligent.

12 - I: Which student is first?
S: Talented, attentive and diligent Private First Class Shterich is first student.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Учионица

1. Наставник: Како се зове ова соба?

Ученик: Ова се соба зове учионица.

2. Н: Шта је ово, шта је то, а шта је оно?

У: То је под, ово је столица, а оно је табла.

3. Н: Шта је ово, шта је то, а шта је оно?

У: То је прозор, ово је сто, а оно је таваница.

4. Н: А шта је ово, шта је то, а шта је оно?

У: То је корпа за папир, ово је слика, а оно је географска карта.

5. Н: Које боје је овај зид?

У: Тај зид је бео и сив.

6. Н: Да ли су и други зидови бели и сиви?

У: Да, и други зидови су бели и сиви.

7. Н: Које боје је табла, а које боје је ова креда?

У: Табла је зелена, а та креда је бела.

SECOND PART
DIALOGUE

The classroom

1. Instructor: What is this room called?

Student: This room is called the classroom.

2. I: What is this, what is that, and what is that /over there/?

S: That is the floor, this is the chair, and that /over there/ is the blackboard.

3. I: What is this, what is that, and what is that /over there/?

S: That is the window, this is the desk, and that /over there/ is the ceiling.

4. I: And what is this, what is that, and what is that /over there/?
S: That is the wastepaper basket, this is the picture, and that /over there/ is the map.

5. I: What color is this wall?

S: That wall is white and gray.

6. I: Are the other walls also white and gray?

S: Yes, the other walls are also white and gray.

7. I: What color is the blackboard, and what color is this chalk?

S: The blackboard is green, and that chalk is white.

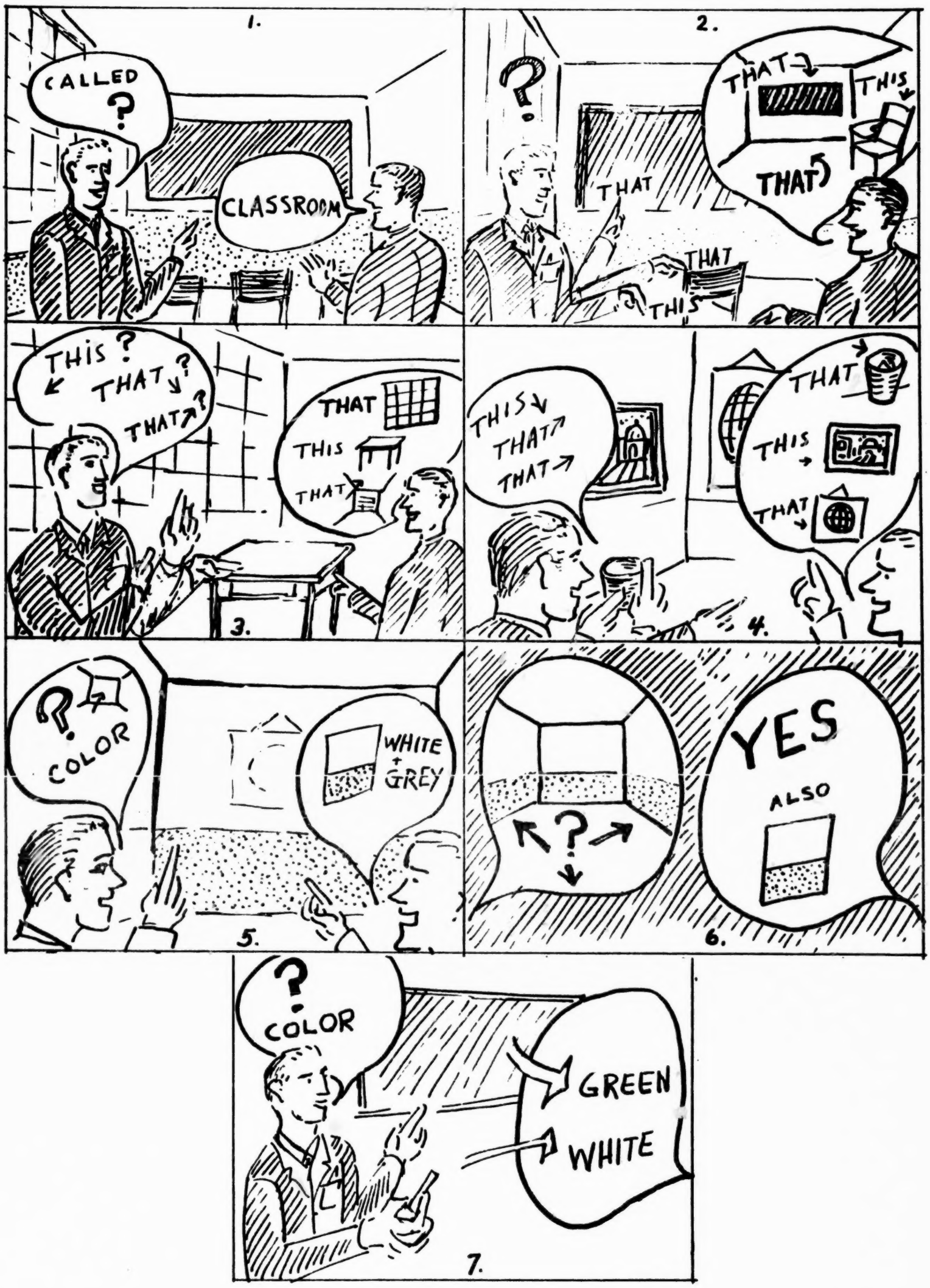
1.
CALLED ?
CLASSROOM
2.
?
THAT
THIS
THAT
THAT
THAT
THIS
3.
THIS ?
THAT ?
THAT ?
THAT
THIS
THAT
4.
THIS
THAT
THAT
THAT
THIS
THAT
5.
? COLOR
WHITE + GREY
6.
?
YES
ALSO
7.
? COLOR
GREEN
WHITE

8. Н: Да ли су све креде беле?

У: Не. Неке креде су беле, неке су жуте, неке плаве, а неке црвене.

8. I: Are all the chalks white?

S: No. Some chalks are white, some are yellow, some are blue, and some are red.

9. Н: Колика је и каква је ова креда?

У: Та креда је врло мала и бела.

9. I: How big and what kind is this chalk?

S: That chalk is very small and white.

10. Н: Које боје је ово перо, а које боје су та пера?

У: То је перо плаво, а ова пера су црна.

10. I: What color is this pen, and what color are those pens?

S: That pen is blue, and those pens are black.

11. Н: Да ли су сви ученици добри?

У: Не, неки ученици нису добри јер су непажљиви и немарљиви.

11. I: Are all students good?

S: No, some students are not good because they are inattentive and negligent.

12. Н: Који ученик је први?

У: Даровити, пажљиви и марљиви разводник Штерић је први ученик.

12. I: Which student is the first?

S: The talented, the attentive and the diligent Private First Class Shterich is the first student.

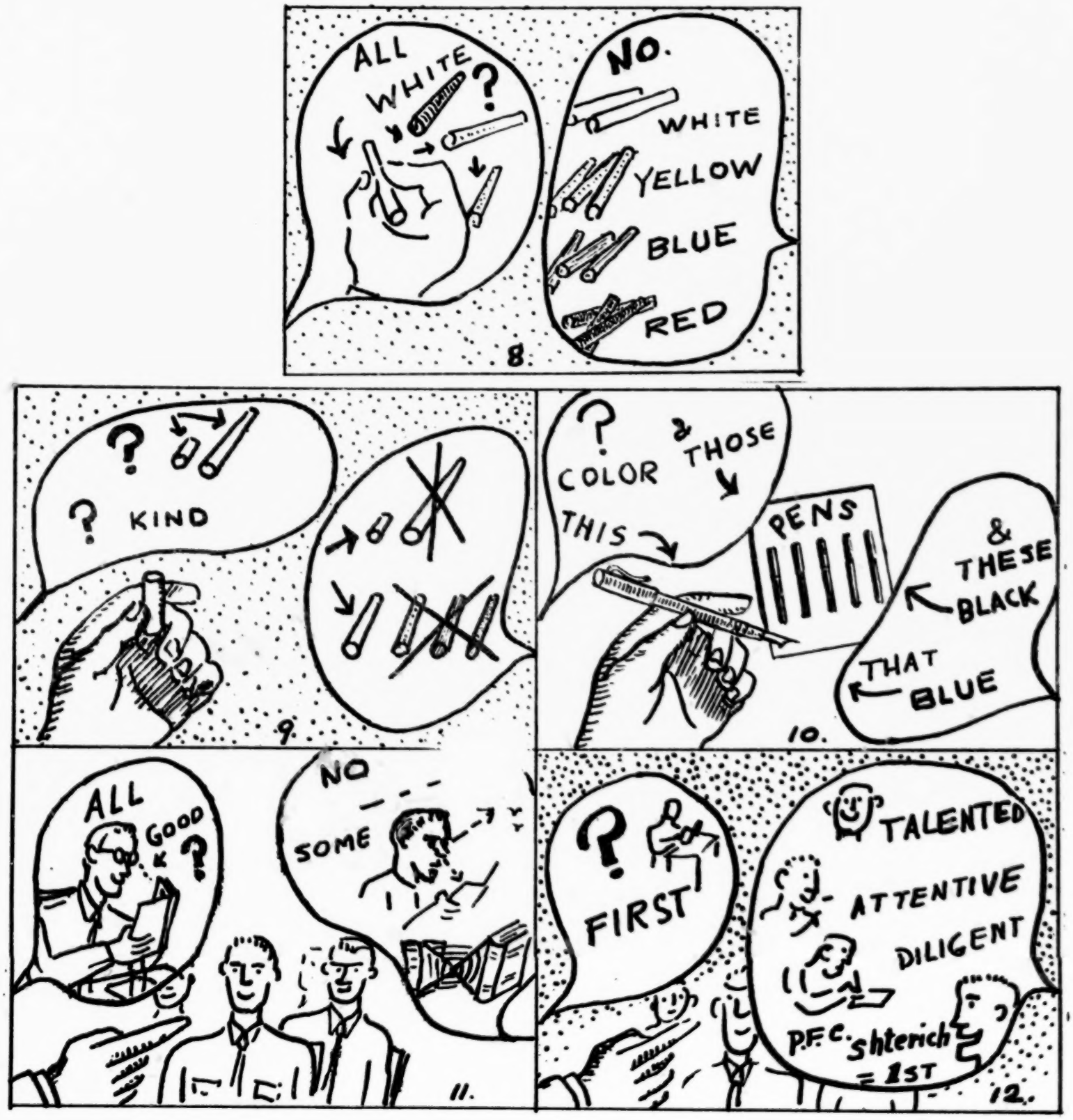
ALL WHITE ?
NO.
WHITE
YELLOW
BLUE
RED
8.
? KIND
9.
? COLOR & THOSE
THIS
PENS
& THESE BLACK
THAT BLUE
10.
ALL GOOD ?
NO
SOME
11.
? FIRST
TALENTED
ATTENTIVE
DILIGENT
P.F.C. shterich = 1ST
12.

PAR. 11 - ADJECTIVES

Adjectives are words which describe or limit nouns.

PAR. 12 - GENDER OF ADJECTIVES

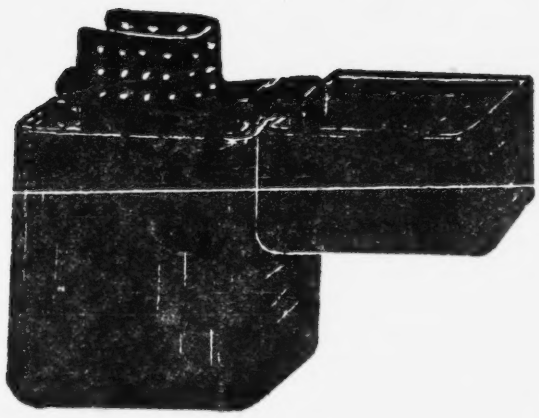

ЦРН УПАЉАЧ

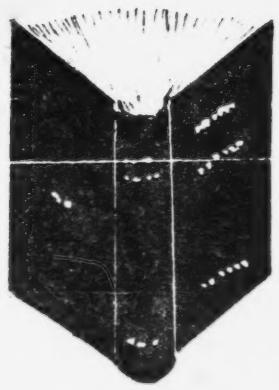

ЦРН-А КЊИГА

ЦРН-О ПЕРО

(5) Тај зид је бео и сив.
(12) Који ученик је први?
(12) Даровити, пажљиви и марљиви разводник Штерић је први ученик.
(4) Оно је географска карта.
(7) Табла је зелена, а та креда је бела.
(10) То перо је плаво.
Јутро је данас свеже. - The morning is fresh today.

There are three genders of adjectives in Serbo-Croatian: masculine, feminine, neuter:

нов, m. - new	свеж, m. - fresh
нова, f.	свежа, f.
ново, n.	свеже, n.

Adjectives must agree with the noun they modify in gender, number and case (црн упаљач; зид - бео и сив; ученик - први; пажљиви, даровити, марљиви - разводник; црна књига; географска карта; табла - зелена; креда - бела; црно перо; перо - плаво; јутро - свеже).

PAR. 13 - THE STEM OF ADJECTIVES

Serbo-Croatian adjectives have seven cases both in the singular and in the plural. The cases are formed by adding certain endings to the stem of the adjective.

The basic form of all Serbo-Croatian adjectives is the nominative case masculine gender singular (бео, нов, свеж, црн). In dictionaries adjectives are listed in their basic form.

Most Serbo-Croatian adjectives of masculine gender singular end in a consonant, some in "и" and a few in "о".

The basic form of adjectives ending in a consonant is at the same time the stem of those adjectives (нов, m.; the stem: нов-), except the adjectives which in their basic form contain a movable "-а" /see Par. 19/.

The stem of adjectives which in their basic form end in "-и" is obtained by dropping "-и" (енглески, m.; the stem: енглеск-; последњи, m.; the stem: последњ-).

The stem of adjectives which in their basic form end in "-о" is obtained by changing "-о" into "л" (бео, m.; the stem: бел-) /see Par. 55/.

PAR. 14 - THE FORMATION OF FEMININE AND NEUTER GENDERS OF ADJECTIVES

Овај упаљач је црн.	- This lighter is black.
Ова књига је црна.	- This book is black.
Ово перо је црно.	- This pen is black.
Ово је енглески речник.	- This is an English dictionary.
Ово је енглеска књига.	- This is an English book.
Ово је енглеско штиво.	- This is an English reading text.
Овај зид је бео.	- This wall is white.

Ова креда је бела. - This chalk is white.
Ово јаје је бело. - This egg is white.
Дан је данас свеж. - The day is fresh today.
Јутро је данас свеже. - The morning is fresh today.

A - The nominative singular feminine of adjectives is obtained by adding the ending "-a" to the stem.

B - The nominative singular neuter of adjectives, the stem of which does not end in a palatal consonant /see Vol I, p 233/ is formed by adding the ending "-o" to the stem.

C - The nominative singular neuter of adjectives, the stem of which ends in a palatal consonant /see Vol I, p 233/ is formed by adding the ending "-e" to the stem.

Nom.sing.masc.:	Stem:	Nom.sing.fem.:	Nom.sing.neuter:
црн	црн-	црн-а	црн-о
енглески	енглеск-	енглеск-а	енглеск-о
бео	бел-	бел-а	бел-о
свеж	свеж-	свеж-а	свеж-е

PAR. 15 - THE INDEFINITE AND DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

Даровит, пажљив и марљив ученик је обично први. - A talented, attentive and diligent student is usually the first.
(12) Даровити, пажљиви и марљиви разводник Штерић је први ученик.

Most Serbo-Croatian adjectives have two forms of some cases, the indefinite (даровит, пажљив, марљив) and the definite (даровити, пажљиви, марљиви). The diference between the two is approximately the difference between the English forms a talented student and the talented student. The following chart shows the cases in which the definite and the indefinite forms are different:

G / N	MASCULINE	FEMININE	NEUTER
SING	All cases have both indefinite and definite form.	Only one form.	Nominative, accusative, vocative and instrumental have only one form; the other three cases have two forms
PLUR	Only one form.	Only one form.	Only one form.

Note: In cases in which there is no difference in form there exists a slight difference in accent. There is a growing tendency to prefer the definite over the indefinite forms. But only the indefinite form, if it exists, is used as a predicate adjective:

(5) Taj зид je бео и сив.

PAR. 16 - THE FORMATION OF THE DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

(12) Даровити, пажљиви и марљиви разводник Штерић je први ученик.

The definite form of masculine adjectives is formed by adding "-и" to the stem:

Nom.sing.masc.:	Stem:	Definite form:
даровит	даровит-	даровит-и
пажљив	пажљив-	пажљив-и
марљив	марљив-	марљив-и
бео	бел-	бел-и

PAR. 17 - ADJECTIVES WITH DEFINITE FORM ONLY

Српскохрватски језик je тежак.
Он je последњи ученик.

All adjectives, the basic form of which ends in "-и", have the definite form only (српскохрватски, последњи, војни, географски, граматички, енглески, мали).

PAR. 18 - THE NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

(6) Да, и други зидови су сиви и бели.
(7) Неке креде су беле, неке су жуте, неке плаве, а неке црвене.
(10) Ова пера су црна.

The nominative plural of all adjectives is formed by adding the following endings to the stem:

For masculine gender adjectives the ending "-и"

For feminine gender adjectives the ending "-е"

For neuter gender adjectives the ending "-а"

BASIC FORM	THE STEM	NOMINATIVE PLURAL		
		Masculine	Feminine	Neuter
сив,	сив-	сив-и	сив-е	сив-а
бео,	бел-	бел-и	бел-е	бел-а
жут,	жут-	жут-и	жут-е	жут-а
плав,	плав-	плав-и	плав-е	плав-а
црвен,	црвен-	црвен-и	црвен-е	црвен-а
црн,	црн-	црн-и	црн-е	црн-а

PAR. 19 - THE MOVABLE "A"

Ми смо борци. - We are privates.
(11) Да ли су сви ученици добри?

The nominative plurals борци and добри are not obtained simply by adding the ending "-и" to the nominative singular. In addition to that change, the "а" which in the nominative singular precedes the final consonant has been omitted. This "а" occurs in the nominative singular of all masculine nouns (борац, напредак, отац), of all masculine adjectives (добар, довољан, обичан, одличан, тежак) and of all masculine pronouns (какав) which otherwise would end in two or more consonants. It is dropped in all other cases except the genitive plural of nouns. Because of that, this "а" is called the movable "а".

The movable "а" is always short: борац, добар.

The movable "а" never occurs in one-syllable words: час, лак.

Note: /a/ Exceptions: The only monosyllabic words which have a movable "а" are the nouns пас (dog) and сан (dream) and the pronoun сав.

The movable "а" also occurs in the nominative singular of a few masculine and feminine nouns which end in "о" (котао, m. - boiler; мисао, f. - thought) and feminine nouns which end in a consonant бојазан, f. - fear).

/b/ The "а" of numeral један is movable.

/c/ The only groups of consonants in which Serbo-Croatian nouns and adjectives may end are "-ст" (прст, m. - finger), "-шт" (пришт, m. - boil), "-зд" (грозд, m. - bunch of grapes) and "-жд" (вожд, m. - leader).

/d/ In the vocabularies of these lessons there will be given not only the nominative singular, but also the genitive singular of all nouns as well as the nominative singular feminine and neuter of all adjectives and pronouns which have a movable "а".

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE GENDER OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Које боје је језик (креда, перо)?	Језик је црвен. . . . .
Које боје је сто (оловка, дугме)?	(жут)
Које боје је под (кућа, море)	(сив)
Које боје је табла (чивилук, брдо)?	(зелен)
Које боје је зид (писмо, цигарета)?	(бео)
Које боје је море (упаљач, гума)?	(плав)
Које боје је џак (дугме, књига)?	(црн)
Колики је овај прозор (речник, сат)?	(велик, мали)
Колика је ова бележница (карта, слика, столица, шума, школа)?	(велика, мала)
Колико је ово брдо (перо, писмо, дугме)?	(велико, мало)

B - DRILL THE USE OF THE INDEFINITE AND DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

Ask the students the following questions pointing at the same time to the basic form of the adjectives the proper form of which is to be used in the answer:

Какав ученик је обично добар?	Даровит, пажљив и марљив ученик је обично добар.
Који ученик је добар?	Даровити, пажљиви и марљиви ученик господин Штерић је добар.
Какав ученик је обично рђав?	Непажљив и немарљив ученик је обично рђав.
Који ученик је рђав?	Непажљиви и немарљиви ученик господин Марић је рђав.
Какав сат је добар?	Нов сат је добар.
Који сат је добар?	Мој нови сат је добар.

C - DRILL THE NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

1 - Ask the students the following questions, at the same time pointing to the corresponding visual aids:

a - Колики су ови градови зидови, прозори, речници, столови, џакови)?	Ти градови (зидови, . . .) су велики (мали).
Колике су ове бележнице (књиге, куће, слике)?	Те бележнице (књиге, . . .) су велике (мале).
Колика су ова брда (врата, дугмета, села)?	Ова брда (врата, ...) су велика (мала).

b - Које боје су моји уџбеници (моје бележнице, дугмета)?	(црн, плав)
Које боје су твоје књиге (твоји речници, твоја пера)?	(сив, црвен)
Које боје су његова писма (његове цигарете, његови сунђери)?	(бео, жут)
c - Чији уџбеници су црни (плави)?	(ваш)
Чије бележнице су црне (плаве)?	(ваш)
Чија дугмета су црна (плава)?	(ваш)
Чије књиге су сиве (црвене)?	(наш)
Чији речници су сиви (црвени)?	(наш)
Чија пера су сива (црвена)?	(наш)
Чија писма су бела (жута)?	(њихов)
Чије цигарете су беле (жуте)?	(њихов)
Чији сунђери су бели (жути)?	(њихов)

2 - Ask the students to turn the following statements into plural:

Наш дијалог је лак.
Наше штиво је лако.
Наша вежба није лака.
Ваш отац је старији него ваша мајка.
Ваша мајка је млађа него ваш отац.
Наше дете је млађе него ваше.
Овај човек је велик сиромах.

D - DRILL THE MASCULINE NOUNS AND ADJECTIVES WHICH IN THEIR BASIC FORM CONTAIN A MOVABLE "A"

Give the pattern and then point to corresponding visual aids and ask the students to make the following statements:

Он је одличан борац.
Они су одлични борци.
Она је одлична жена.
Оне су одличне жене.
То перо је одлично.
Он је обичан човек.
Они су обични људи.
Она је обична жена.
Оне су обичне жене.
То дете је обично.
Та пера су одлична.
Тај џак је тежак.
Ти џакови су тешки.
Та књига је тешка.
Те књиге су тешке.
Та врата су тешка.
Тај речник је добар.
Ти речници су добри.

Сав град је леп.
Сва кућа је лепа.
Све село је лепо.

E - DRILL THE PRESENT TENSE OF THE VERBS НАПУСТИТИ, НАПУШТАТИ, ПОКАЗАТИ, ПОКАЗИВАТИ

Ask the students the following questions pointing at the same time to the number indicating the person in which the answer is desired:

Ко напушта Пресидио, јер не показује напредак?
Ко мора да напусти Пресидио ако не покаже напредак?

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XVIII
FIFTH PART
READING TEXT

Учионица

Учионица је соба где ученици уче. Ова учионица је наша учионица где ми учимо да говоримо, да читамо и да пишемо српскохрватски.

Зидови су бели и сиви. Врата и прозори су сиви. И под је сив. Таваница је бела, а и светла су бела. Слике су црне, беле и плаве. Географска карта је плава, жута, зелена и бела. Табла је зелена. Креда је или бела, или жута, или плава, или црвена. Сунђер је жут. Столови су жути, а столице су или жуте или зелене. Књиге су или беле, или црне, или плаве. Корпа за папир је зелена.

Овде су наставник и ученици. Сви ученици морају бити пажљиви и марљиви ако желе да науче језик који они овде уче. Ако неки ученик не показује довољан напредак он мора да напусти Пресидио.

Даровит, пажљив и марљив ученик је увек добар ученик. Он је обично први ученик. Непажљив и немарљив ученик је рђав ученик. Он је обично последњи.

Питања на штиво:

Questions on Reading Text

1. Шта је учионица?
2. Шта ви учите овде?
3. Које боје су зидови?
4. Које боје су врата?
5. Које боје су прозори?
6. Које боје је под?
7. Које боје је таваница?
8. Које боје су светла?
9. Које боје су слике?
10. Које боје је географска карта?
11. Које боје је табла?
12. Које боје је креда?
13. Које боје је сунђер?
14. Које боје су столови?
15. Које боје су столице?
16. Које боје су књиге?

17. Које боје су бележнице?
18. Које боје су оловке?
19. Које боје су пера?
20. Које боје је корпа за папир?
21. Какви морају бити ученици ако желе да науче српскохрватски?
22. Шта мора да уради ученик који не показује довољан напредак?
23. Који ученик је увек добар ученик?
24. Који ученик је обично први ученик?
25. Какав је непажљив и немарљив ученик?
26. Да ли је непажљив и немарљив ученик први или последњи?
27. Да ли сте ви први или последњи ученик?

ШЕСТИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SIXTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. He is leaving the Presidio because he is not showing sufficient progress.
2. If a student does not want to leave the Presidio, he must show sufficient progress.
3. A new watch is usually good.
4. My new lighter is excellent.
5. Some floors are yellow and some are black.
6. This is our last good pen.
7. Their mother is younger than mine.
8. Walls are either white or grey.
9. All his notebooks are blue.
10. Mornings are always fresh here.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Answer the questions on the Reading Text into the microphone.

242-бѐо, adj. m. - white
бе́ла, f.
бе́ло, n.

243-бо̀ја, f. - color; paint

244-вр̏ло, adv. - very

245-даро̀вит, adj. m. - talented
даро̀вита, f.
даро̀вито, n.

246-до̏вољан, adj. m. - sufficient
до̏вољна, f.
до̏вољно, n.

-до̏вољно, adv. - sufficiently

247-жу́т, adj. m. - yellow
жу́та, f.
жу́то, n.

248-зѐлен, adj. m. - green
зѐлена, f.
зѐлено, n.

249-ко́рпа, f. - basket
gen.pl.: ко́рпи

-ко́рпа за па̀пир, f. - wastepaper basket

250-ма̀рљив, adj. m. - diligent, industrious
ма̀рљива, f.
ма̀рљиво, n.

-ма̀рљиво, adv. - diligently

251-на̀предак, m. - progress
gen.sing.: на̀претка
nom.pl.: на̀преци

252-напу̀стити, v.t.pfv. - to leave
pr.t.: на̀пустим, на̀пустиш,
на̀пусти, на̀пустимо,
на̀пустите, на̀пусте

+252-напу́штати, v.t.ipfv. - to leave
pr.t.: на̀пуштам, на̀пушташ, на̀пушта, на̀пуштамо, на̀пуштате, напу́штају

253-нема̀рљив, adj. m. - negligent
нема̀рљива, f.
нема̀рљиво, n.

-нема̀рљиво, adv. - negligently

254-но̏в, adj. m. - new
но̏ва, f.
но̏во, n.

-ново, adv. - newly

255-о̀бичан, adj. m. - usual, common
о̀бична, f.
о̀бично, n.

-о̀бично, adv. - usually, usual, adj., commonly

256-пла̂в, adj. m. - blue
пла́ва, f.
пла́во, n.

257-по̏д, m. - floor
nom.pl.: по̏дови

258-Прѐсидио, m. - Presidio
gen.sing.: Прѐсидија

259-пока́зати (се), v.t.&r.pfv. - to show, to point; /to show up, to distinguish oneself/
pr.t.: по̀кажем, по̀кажеш, по̀каже, по̀кажемо, по̀кажете, по̀кажу

+259-показ́ивати (се), v.t.&r.ipfv. - to show, to point; /to show up, to distinguish oneself/
pr.t.: пока̀зујем, пока̀зујеш, пока̀зује, пока̀зујемо, пока̀зујете, пока̀зују

260-са̏в, pron. m. - all; entire; whole
сва̏, f.
све̏, n.

261-свеж, adj. m. - fresh
свежа, f.
свеже, n.

262-сив, adj. m. - gray
сива, f.
сиво, n.

263-соба, f. - room

264-таваница, f. - ceiling

265-увек, adv. - always

266-црвен, adj. m. - red
црвена, f.
црвено, n.

267-црн, adj. m. - black
црна, f.
црно, n.

\+ + +

које боје - /of/ what color

ДЕВЕТНАЕСТА ЛЕКЦИЈА
NINETEENTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - PERSONAL PRONOUNS /See Par. 20, 21 and 22/

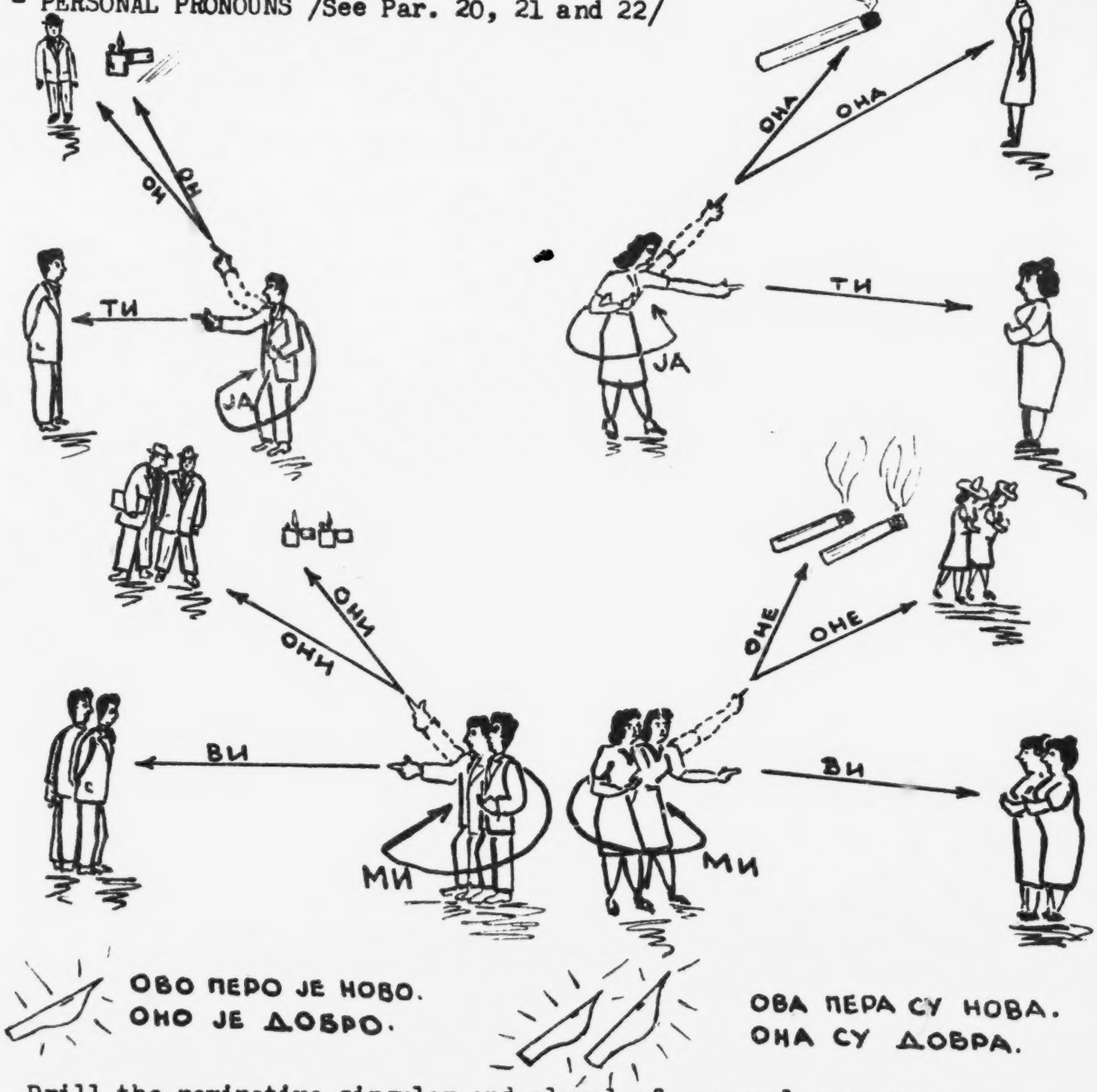

Drill the nominative singular and plural of personal pronouns:

1 - Distribute gradually the insignia for the following ranks <u>водник</u>, <u>генерал</u>, <u>десетар</u>, <u>капетан</u>, <u>мајор</u>, <u>млађи водник</u>, <u>поручник</u>, <u>потпоручник</u>, <u>потпуковник</u>, <u>пуковник</u>, <u>разводник</u> and <u>старији водник</u> so that each person has different insignia and then ask the following questions:

Ко је водник (генерал, десетар, . . .)?	Ја сам (Ти си, Ви сте, Он је) водник, (генерал, десетар, . . .).

2 - Distribute gradually the insignia mentioned under 1 above so that at least two persons have the same insignia and then ask the following questions:

Шта смо ти (ви) и ја?	Ми смо водници . . . . .
Шта смо он и ја?	Ви сте водници . . . . .
Шта су г. Н и г. М?	Они су генерали . . . . .

3 - Give the pattern and then ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

a - Шта је ово?	То је речник (сат, сунђер, упаљач, уџбеник).
Какав је речник (сат, . . .)?	Он је добар (рђав).
Шта је ово?	То су речници (сатови, сунђери, упаљачи, уџбеници).
Какви су речници (сатови, . . .)?	Они су добри (рђави).
b - Шта је ово?	То је бележница (гума, књига, креда, кућа, оловка, слика).
Колика је бележница (гума, књига, . . .)?	Она је велика (мала).
Шта је ово?	То су бележнице (гуме, књиге, . .).
Какве су бележнице (гуме, књиге, . . .)?	Оне су добре (рђаве).
c - Шта је ово?	То је брдо (дугме, перо, писмо, јаје).
Колико је брдо (дугме, . . .)?	Оно је велико (мало).
Шта је ово?	То су брда (дугмета, ...).
Колика су брда (дугмета, . . .)?	Она су велика (мала).

B - THE ASPECT OF VERBS /See Par. 23 and 24/

Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids or demonstrating the action described by the verb in the answer:

1 - Шта ради г. М?	Он брише таблу.
Шта ради г. Н?	Он брише сто.
Шта треба да уради г. М?	Он треба да обрише таблу.
Шта треба да уради г. Н?	Он треба да обрише сто.
Шта је радио г. Н док је г. М брисао таблу?	Док је г. М брисао таблу, г. Н је брисао сто.
Шта је урадио г. М, а шта г. Н?	Г. М је обрисао таблу, а г. Н је обрисао сто.

2 - Шта ради г. Х?	Он пише писмо.
Шта ради г. У?	Он чита књигу.
Шта треба да уради г. Х, а шта г. У?	Г. Х треба да напише писмо, а г. У треба да прочита књигу.
Шта је радио г. У док је г. Х писао писмо?	Док је г. Х писао писмо, г. У је читао књигу.
Шта је урадио г. Х, а шта г. У?	Г. Х је написао писмо, а г. У је прочитао књигу.

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERB "БИТИ" /See Par. 25, 26 and 27/

1 - Drill the short form and the negative form of the present tense of the verb бити. Give the supposition that all present in the classroom are students and then ask the following questions:

Шта сам ја?	Ти си (Ви сте) ученик.
Шта си ти?	Ја сам ученик.
Шта сте ви?	Ја сам ученик.
Шта је он?	Он је ученик.
Шта смо ви и ја?	Ми (or: Ви и ја) смо ученици.
Шта смо он и ја?	Ви (or: Ви и он) сте ученици.
Шта сте ви и он?	Ми (or: Он и ја) смо ученици.
Шта су г. М и г. Н?	Они (or: Г. М и г. Н) су ученици.
Да ли сам ја наставник?	Не. Ти ниси наставник.
Да ли си ти наставник?	Не. Ја нисам наставник.
Да ли је он наставник?	Не. Он није наставник.
Да ли смо ви и ја наставници?	Не. Ми (or: Ви и ја) нисмо наставници.
Да ли смо он и ја наставници?	Не. Ви (or: Ви и он) нисте наставници.
Да ли сте ви и он наставници?	Не. Ми (or: Он и ја) нисмо наставници.
Да ли су г. М и г. Н наставници?	Не. Они (or: Г. М и г. Н) нису наставници.

2 - Drill the long form /to be written on the blackboard/ of the present tense of the verb бити by asking the following questions:

Какав ученик је г. Х?	Он је добар ученик.
А да ли сте и ви добар ученик?	Да. Јесам.
А да ли сам и ја добар ученик?	Да. Јеси.
А да ли је и он добар ученик?	Да. Јесте (or: Јест).
А да ли сте ви и он добри ученици?	Да. Јесмо.
А да ли смо он и ја добри ученици?	Да. Јесте.
А да ли су г. М и г. Н добри ученици?	Да. Јесу.

Literal Translation

Instructor and Students

1 - Instructor: Whether are you good student?
Student: I think that /I/ am.

2 - I: Good. When you come here in morning?
S: I come at two minutes to eight.

3 - I: What /you/ work after /you/ come here?
S: First /I/ say "Good morning!", and then /I/ put books and notebooks on table.

4 - I: And on what /you/ put cap and coat?
S: Cap and coat /I/ put on hanger.

5 - I: What /you/ work after that?
S: After that /I/ sit down on chair.

6 - I: Whether all students sit down?
S: No, some sit down and some stand.

7 - I: What /you/ work after /you/ sit down?
S: /I/ Sit and read or write.

8 - I: What work other students, until instructor comes?
S: Some read or write, and some converse.

9 - I: When starts first hour in morning?
S: First hour starts at eight hours.

10 - I: How much lasts first hour?
S: First hour lasts fifty minutes.

11 - I: And what is after that?
S: After that is rest of ten minutes.

12 - I: Whether each rest lasts ten minutes?
S: No. Second rest before noon lasts twenty minutes.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Наставник и ученици

1. Наставник: Да ли сте ви добар ученик?

   Ученик: Ја мислим да јесам.

2. Н: Добро. Кад ви долазите овамо изјутра?

   У: Ја долазим у два минута до осам.

3. Н: Шта радите пошто дођете овамо?
   У: Прво кажем "Добро јутро", па онда ставим књиге и бележнице на сто.

4. Н: А на шта стављате капу и капут?

   У: Капу и капут стављам на чивилук.

5. Н: Шта радите после тога?

   У: После тога седам на столицу.

6. Н: Да ли сви ученици седају?

   У: Не, неки седају, а неки стоје.

7. Н: Шта радите пошто седнете?

   У: Седим и читам или пишем.

8. Н: Шта раде други ученици, док наставник (не) уђе?

   У: Неки читају или пишу, а неки разговарају.

SECOND PART
DIALOGUE

Instructor and students

1. Instructor: Are you a good student?

   Student: I think that I am.

2. I: Fine. When do you come here in the morning?

   S: I come at two minutes to eight.

3. I: What do you do after you come here?
   S: First, I say "Good morning!" then I put my books and my notebooks on the desk.

4. I: And on what do you put your cap and coat?

   S: I put my cap and coat on the hanger.

5. I: What do you do after that?

   S: After that I sit down on the chair.

6. I: Do all the students sit down?
   S: No, some sit down, and some stand.

7. I: What do you do after you sit down?
   S: I sit and read or write.

8. I: What are the other students doing until the instructor enters?
   S: Some read or write, and some converse /talk/.

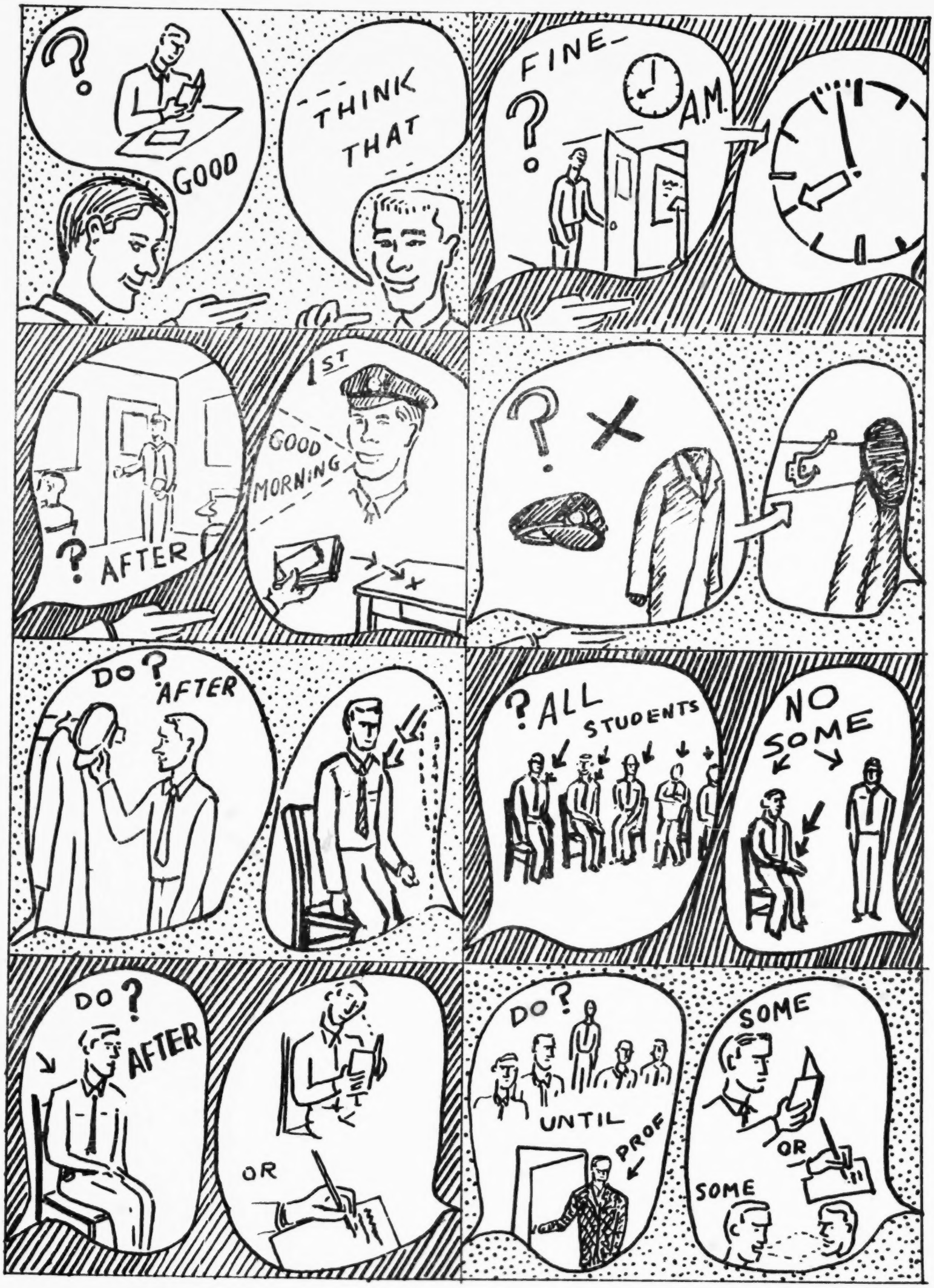
?
GOOD
THINK
THAT
FINE-
?
A.M.
?
AFTER
1ST
GOOD
MORNING
?
DO ?
AFTER
?ALL
STUDENTS
NO
SOME
DO ?
AFTER
OR
DO ?
UNTIL
PROF
SOME
OR
SOME

9. Н: Кад почиње први час изјутра?

У: Први час почиње у осам сати.

10. Н: Колико траје први час?

У: Први час траје педесет минута.

11. Н: А шта је после тога?

У: После тога је одмор од десет минута.

12. Н: Да ли сваки одмор траје десет минута?

У: Не. Други одмор пре подне траје двадесет минута.

9. I: When does the first period in the morning begin?
S: The first period begins at eight o'clock.

10. I: How long does the first period last?
S: The first period lasts fifty minutes.

11. I: And what's after that?

S: After that there's a break of ten minutes

12. I: Does each break last ten minutes?

S: No. The second break in the forenoon lasts twenty minutes.

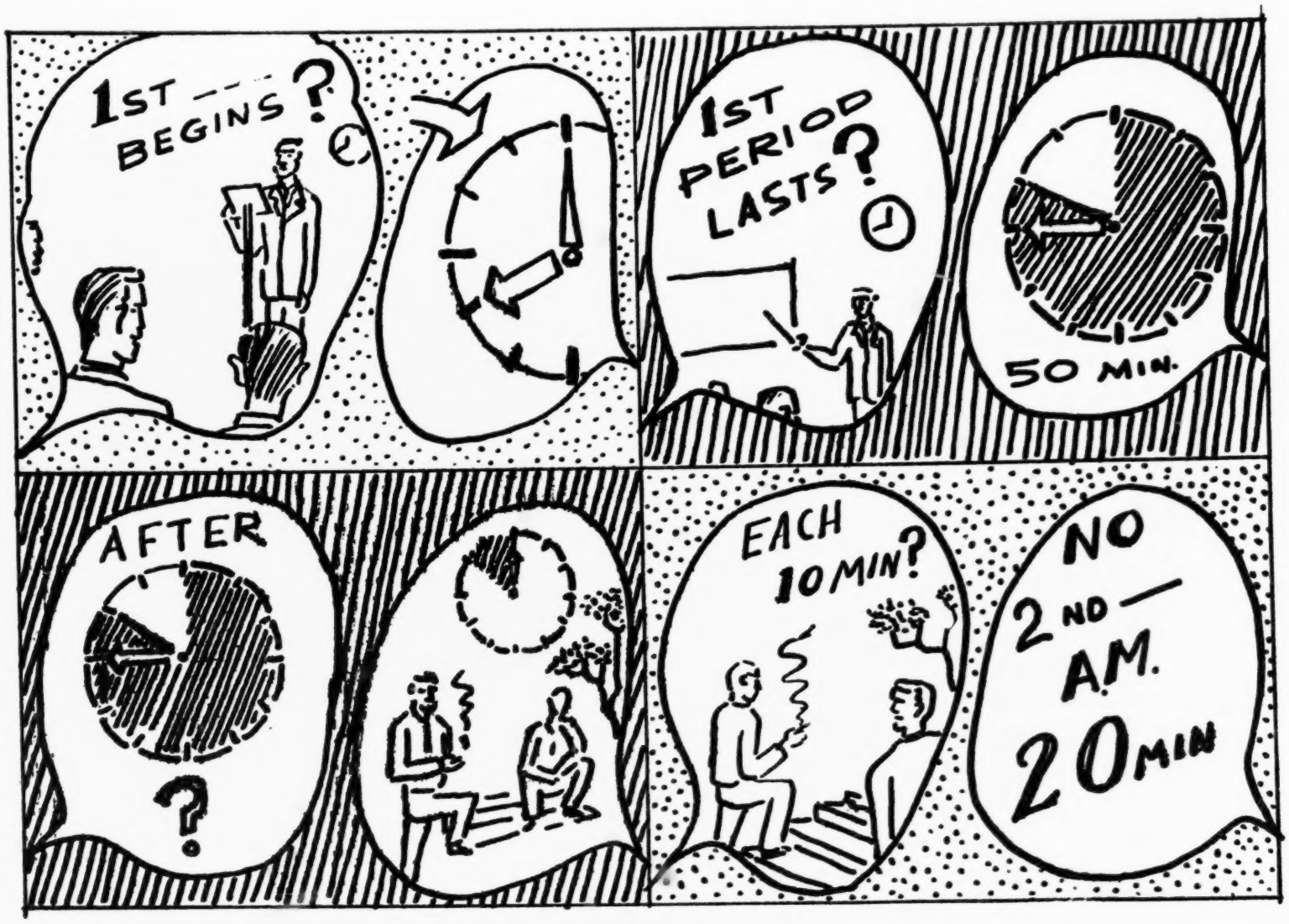
1ST BEGINS?
1ST PERIOD LASTS?
50 MIN.
AFTER
?
EACH 10 MIN?
NO 2ND A.M.
20 MIN

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 20 - FIRST, SECOND AND THIRD PERSON

In grammar the term first person means the person speaking (ја, ми); the second person is the person spoken to (ти, ви); the third person is the person spoken about (он, она, оно, они, оне, она).

PAR. 21 - PRONOUNS

Ово је речник. Он је мој. - This is a dictionary. It is mine.
То је капа. Она је ваша. - That is a cap. It is yours.
Оно је перо. Оно је његово. - That is a pen. It is his.

Pronouns are words which are used to replace nouns. Serbo-Croatian pronouns have seven cases.

PAR. 22 - PERSONAL PRONOUNS

A - The Serbo-Croatian personal pronouns in their fundamental form /the nominative/ are:

1.	Ја	- I	Ми	- We
2.	Ти	- You /Thou/	Ви	- You
3.	Он, m.	- He	Они, m.	- They
	Она, f.	- She	Оне, f.	- They
	Оно, n.	- It	Она, n.	- They

B - Ја сам човек. - I am a man.
Ми смо људи. - We are men.
Ја сам жена. - I am a woman.
Ми смо жене. - We are women.
Ти си човек. - You are a man.
Ви сте људи. - You are men.
Он је човек. - He is a man.
Они су људи. - They are men.
Она је жена. - She is a woman.
Оне су жене. - They are women.
Ово је перо. Оно је добро. - This is a pen. It is good.
Ово су пера. Она су добра. - These are pens. They are good.

Serbo-Croatian has different forms for all genders not only in the singular third person (он, m.; она, f.; оно, n.) but also in the plural third person (они, m.; оне, f.; она, n.).

C - Ово је капут. Он је добар. - This is a coat. It is good.
Ово је оловка. Она је добра. - This is a pencil. It is good.
Ово је перо. Оно је добро. - This is a pen. It is good.

The English "it" may be rendered into Serbo-Croatian by он (упаљач) m. - он), она (оловка, f. - она) or оно (перо, n. - оно) according to the gender of the noun to which the it refers.

The same is true for the English pronoun they:

Они су људи. - They are men.
Оне су жене. - They are women.
Ово су пера. Она су добра. - These are pens. They are good.

D - (3) Шта радите, пошто дођете овамо?
(3) Прво кажем "Добро јутро".

As subjects of verbs, personal pronouns are usually omitted in Serbo-Croatian. But, if the speaker wants to emphasize the subject, he uses the pronoun.

E - The second person singular "ти" is used in Serbo-Croatian only between relatives and intimate friends of about the same age; therefore, its use is to be avoided by foreigners.

PAR. 23 - VERBS

Читати српскохрватски није тешко. - To read Serbo-Croatian is not difficult.
Говорити српскохрватски није лако. - To speak Serbo-Croatian is not easy.
Тешко је ићи узбрдо. - It is difficult to go uphill.

The underlined words in the sentences above are infinitives of verbs. The infinitive is an impersonal form of the verb which does not indicate person, time, number or attitude. It is the form by which verbs are listed in dictionaries.

In English the infinitive usually has to in front of it and in Serbo-Croatian it is characterized by the infinitive ending. Most Serbo-Croatian verbs end in "-ти" and the rest end in "-ћи".

Note: Verbs are listed in all dictionaries and in the vocabularies of these lessons in the infinitive form. With each infinitive in these vocabularies, the following information will be given: the present tense; the active past participle /if irregular/; whether it is transitive /t./ or intransitive /i./; whether it is reflexive /r./, and whether it is perfective /pfv./ or imperfective /ipfv./. The significance of

these terms will be dealt with later.

PAR. 24 - THE ASPECT OF VERBS

In Serbo-Croatian almost every verb has two aspects, imperfective and perfective, which express different points of view on the action named by the verb.

The aspects are varieties of the same verb which express varieties of the same action:

учити,v.,t.,ipfv.	- to study, to learn
научити,v.,t.,pfv.	- to learn, to master
писати,v.,t.,ipfv.	- to write
написати,v.,t.,pfv.	- to write
читати,v.,t.,ipfv.	- to read
прочитати,v.,t.,pfv.	- to read /through/
ући,v.,i.,pfv.	- to enter
улазити,v.,i.,ipfv.	- to enter

In the vocabularies of this textbook both aspects will be listed for all verbs that have two aspects. While the memorizing of the aspects represents the same difficulties as the memorizing of any other words, the use of the aspects represents one of the most difficult problems in the Serbo-Croatian language. Though a complete set of definite rules for the use of the aspects in all situations does not exist, some hints on this use will be given here and the entire problem will be dealt with gradually later.

A - Imperfective verbs refer to an action or condition as continuing in the past, present or future or as frequently recurring [1] in the past, present or future.

1. Though English progressive tenses are not identical with the Serbo-Croatian imperfective aspect, it is useful to say that whenever an English progressive tense is used or it would be possible to use it,

---

[1] There used to be a third aspect--iterative--for expressing recurring actions. Since very few verbs have retained this third aspect, we can talk in today's Serbo-Croatian of only two aspects.

Today sometimes the perfective aspect can also be used to express a repeated or habitual action when we refer to that action as completed each time that it has been done:

(3) Прво кажем "Добро јутро!", па онда ставим књиге и бележнице на сто.

we use the imperfective aspect in Serbo-Croatian:

Шта ви радите (сад)? - Учим дијалог.	- What are you doing now? - I am studying the dialogue.

Note: The English "I am studying, you are studying, etc." represent a single unit expressing an action which is going on. "Am," "are," etc. are forms of the auxiliary verb "to be"; together with the present participle "studying" they form the present progressive tense of the verb "to study", which is rendered into Serbo-Croatian by the present tense of the imperfective verb учити. Do not translate the English auxiliary verb and the participle separately.

2. The imperfective aspect is used to denote a quality /ability/:

Они говоре српскохрватски. - They speak Serbo-Croatian.

3. The imperfective aspect is usually used to express a habitual /repeated/ action:

(3) Прво кажем "Добро јутро!", па онда стављам књиге и бележнице на сто.
(2) Кад ви долазите овамо изјутра?
(3) Шта радите пошто дођете овамо?
(4) Капу и капут стављам на чивилук.
(5) После тога седам на столицу.

B - Perfective verbs denote either a momentary action or state, or only the beginning, or the end /the completion/ of a durative action or state.

Perfective verbs cannot answer the question "What is the subject doing /now/?"

While all the tenses of imperfective as well as the past and the future tenses of perfective verbs can be equally used both in main and subordinate clauses according to the nature of the action we want to express, the present of perfective verbs is rarely used in a direct /main/ clause. It is usually used after another verb. We cannot say "Ја научим дијалог", but we can say "Ја треба да научим дијалог."

C - Study the use of aspects in the following examples:

Ја учим дијалог док га (не) научим.	- I study the dialogue until I master it.
Ја не разговарам пре него што научим дијалог.	- I do not talk before I master the dialogue.
Ја не разговарам док учим дијалог.	- I do not talk while I am learning the dialogue.

Кад ја почнем да пишем писмо, ја пишем док га (не) напишем.	- When I begin to write a letter, I write until I finish it /I get it written/.
Ми почињемо да говоримо српскохрватски.	- We are beginning to speak Serbo-Croatian.

Note: /1/ The verbs почети and почињати may have as their complements only imperfective verbs.

/2/ When the conjunction док means "while" or "as long as", it is followed by verbs of the imperfective aspect, and when it means "till, until", it is followed by verbs of perfective aspect.

/3/ The conjunction пре него што /before/ is most often followed by verbs of perfective aspect.

/4/ When the conjunction пошто means "after", it is most often followed by verbs of perfective aspect.

PAR. 25 - PRESENT TENSE OF VERBS

The following examples show varieties of the present tense in English:

I study.	- Ја учим.
I am studying.	- Ја учим.
I do study.	- Ја учим.
Do I study?	- Да ли ја учим?

Note that in Serbo-Croatian only one form of the present tense is used to translate the four English types.

PAR. 26 - THE AUXILIARY VERB "БИТИ"

The verb "бити" /to be/ has two functions in Serbo-Croatian. It is used:

1. In its literal meaning, and
2. As an auxiliary verb.

"Бити" as an auxiliary verb corresponds to the English auxiliary verbs "to be" and "to have" /as in: I have studied, I had studied, I was working, He is gone, etc./.

PAR 27 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB "БИТИ"

(1)	Ја мислим да <u>јесам</u>.	
	Да ли <u>сам</u> и ја добар ученик? - Да, <u>јеси</u>, or: Не, <u>ниси</u>.	- Am I a good student, too? - Yes, you are, or: No, you are not.
	Да ли <u>је</u> и ваш отац официр? - Да, <u>јест(е)</u>, or: Не, <u>није</u>.	- Is your father an officer, too? - Yes, he is, or: No, he is not.
	Да ли <u>сте</u> и ви ученици? - Да, <u>јесмо</u>, or: Не, <u>нисмо</u>.	- Are you, too, students? - Yes, we are, or: No, we are not.
	Да ли <u>смо</u> и ми пажљиви? - Да, <u>јесте</u>, or: Не, <u>нисте</u>.	- Are we, too, attentive? - Yes, you are, or: No, you are not.
	Да ли <u>су</u> и они ученици? - Да, <u>јесу</u>, or: Не, <u>нису</u>.	- Are they, too, students? - Yes, they are, or: No, they are not.

The words <u>јесам</u>, <u>сам</u>, <u>јеси</u>, <u>је</u>, <u>није</u>, <u>сте</u>, <u>јесмо</u>, <u>нисмо</u>, <u>смо</u>, <u>јесте</u>, <u>нисте</u>, <u>су</u>, <u>јесу</u>, <u>нису</u> are forms of the present tense of the verb <u>бити</u>.

The verb <u>бити</u> has two affirmative forms--a full and a short form--and a negative form in the present tense:

1. <u>Full forms</u>:

1.	(Ја)	јесам - I am	(Ми)	јесмо	- We are
2.	(Ти)	јеси - You are	(Ви)	јесте	- You are
3.	(Он)	је - He is	(Они)	јесу	- They are
	(Она)	је - She is	(Оне)	јесу	- They are
	(Оно)	је - It is	(Она)	јесу	- They are

2. <u>Short forms</u>:

1.	Ја сам	Ми смо
2.	Ти си	Ви сте
3.	Он, она, оно је	Они, оне, она су

<u>Full forms</u> are used only in questions /see Par. 33/ and in short affirmative answers. The full form for the third person singular is the same as the short form <u>је</u>. There exists a longer form, but it is used only in affirmative short answers referring to the third person singular and as an adverb meaning "yes".

<u>Short /enclitic/ forms</u> are <u>never stressed</u>. They may <u>never</u> stand <u>at the beginning of a sentence</u>.

3. Negative forms:

1.	Ја нисам	Ми нисмо
2.	Ти ниси	Ви нисте
3.	Он, она, оно није	Они, оне, она нису

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE PERSONAL PRONOUNS

1 - Ask the students the following questions /in which the personal pronoun as the subject of the verb must be mentioned/ pointing at the same time to the person in which the answer is required:

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m., f., n.		3 m., f.

Ко говори енглески?	Ја (Ти, Он, Она, Оно, Ми, Ви, Они, Оне) . . . . .
Ко учи српскохрватски?	Ја (Ти, Он, Она, Оно, Ми, Ви, Они, Оне) . . . . .

2 - Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Шта је ово?	То је капут.
Какав је капут?	Он је нов.
Шта је ово?	То су капути.
Какви су капути?	Они су нови.
Шта је ово?	То је капа.
Каква је капа?	Она је нова.
Шта је ово?	То су капе.
Какве су капе?	Оне су нове.
Шта је ово?	То је светло (јаје).
Какво је светло (јаје)?	Оно је добро.
Шта је ово?	То су светла (јаја).
Каква су светла (јаја)?	Она су добра.

B - DRILL THE PRESENT TENSE OF THE VERB "БИТИ"

1 - Drill the short forms and the negative forms of the present tense of the verb бити. Give the supposition that all present in the classroom are second lieutenants and then ask the following questions:

Шта сам ја?	Ти си (Ви сте) потпоручник.
Шта си ти?	Ја сам потпоручник.
Шта сте ви?	Ја сам потпоручник.

Шта је он?	Он је потпоручник.
Шта смо ви и ја?	Ми (or: Ви и ја) смо потпоручници.
Шта смо он и ја?	Ви (or: Ви и он) сте потпоручници.
Шта сте ви и он?	Ми (or: Он и ја) смо потпоручници.
Шта су г. М и г. Н?	Они (or: Г. М и г. Н) су потпоручници.
Да ли сам ја пуковник?	Не. Ти ниси пуковник.
Да ли си ти пуковник?	Не. Ја нисам пуковник.
Да ли је он пуковник?	Не. Он није пуковник.
Да ли смо ви и ја пуковници?	Не. Ми (or: Ви и ја) нисмо пуковници.
Да ли смо он и ја пуковници?	Не. Ви (or: Ви и он) нисте пуковници.
Да ли сте ви и он пуковници?	Не. Ми (or: Он и ја) нисмо пуковници.
Да ли су г. М и г. Н пуковници?	Не. Они (or: Г. М и г. Н) нису пуковници.

2 - Drill the long forms of the present tense of the verb <u>бити</u> by asking the following questions:

Шта мислите да ли је г. Х марљив?	Ја мислим да јесте (or: јест).
А да ли сте и ви марљиви?	Ја мислим да јесам.
А да ли сам и ја марљив?	Ја мислим да јесм.
А да ли сте ви и он марљиви?	Ја мислим да јесмо.
А да ли смо он и ја марљиви?	Ја мислим да јесте.
А да ли су г. М и г. Н марљиви?	Ја мислим да јесу.

C - DRILL THE MEANING AND ASPECT OF VERBS

1 - Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Шта он ради?	Он брише таблу.
Шта он треба да уради?	Он треба да обрише таблу.
Шта је он урадио?	Он је обрисао таблу.
Шта он ради?	Он пише писмо.
Шта он треба да уради?	Он треба да напише писмо.
Шта је он урадио?	Он је написао писмо.
Шта он ради?	Он чита писмо.
Шта он треба да уради?	Он треба да прочита писмо.
Шта је он урадио?	Он је прочитао писмо.
Шта он ради?	Он пуши.
Да ли он још пуши?	Не. Он више не пуши.
Зашто он више не пуши?	Он више не пуши, јер је попушио цигарету.

2 - Ask the students the following questions pointing to the corresponding visual aid or demonstrating the action /or state/ described by the verb in the answer whenever necessary:

Шта ја радим?	Ви излазите из учионице.
Шта сам ја урадио?	Ви сте изашли из учионице.
А шта ја радим сада?	Ви сада улазите у учионицу.
Шта сам урадио?	Ви сте ушли у учионицу.
Шта ја радим?	Ви седате.
Шта сам урадио?	Ви сте сели.
Шта ја радим?	Ви стављате књигу на сто.
Шта сам урадио?	Ви сте ставили књигу на сто.
Да ли ја седим?	Не. Ви не седите, него стојите.
Да ли ви долазите у школу после осам сати?	Не. Ја не долазим у школу после осам сати, него пре осам сати.
Шта радите пошто дођете у школу?	Пошто дођем у школу, ја улазим у учионицу.
У колико сати улазите у учионицу?	У учионицу улазим у два минута до осам.
Шта радите пошто уђете у учионицу?	Пошто уђем у учионицу, ја стављам капу на чивилук.
Шта радите пошто ставите капу на чивилук?	Пошто ставим капу на чивилук, ја седам на столицу.
А шта радите пошто седнете?	Пошто седнем, ја читам или пишем или разговарам.
У колико сати улази наставник у учионицу?	Наставник улази у учионицу у један минут до осам.
Кад почиње први час?	Први час почиње у осам сати.
Шта радите пошто почне час?	Пошто почне час, ми радимо оно што жели наставник.
Колико остајете у учионици?	У учионици остајемо педесет минута.
Да ли то значи да први час траје педесет минута?	Да. Први час траје педесет минута.
Да ли сви часови трају педесет минута?	Не. Први час после подне траје шездесет минута.
Да ли ученици напуштају учионицу пре него што наставник изађе?	Не. Ученици напуштају учионицу пошто наставник изађе.
Који ученик мора да напусти школу?	Ученик који не напредује довољно мора да напусти школу.
Када ви идете узбрдо?	Ја идем узбрдо кад долазим у школу.
А када идете низбрдо?	Низбрдо идем кад идем кући.
Како се ви зовете?	Ја се зовем . . . . .
Који језик ви говорите?	Ја говорим енглески језик.
Који језик ви учите?	Ја учим српскохрватски језик.

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XIX
FIFTH PART
READING TEXT

Наставник и ученици

Ученици почињу да долазе овамо пре осам сати изјутра. Ја сам обично овде у два минута до осам, то јест, ако нисам болестан. Кад сам болестан, ја остајем код куће. Кад наставник уђе, он каже: "Добро јутро!", а ми онда сви одговарамо: "Добро јутро!" Кад ученици уђу, они стављају капе и капуте на чивилук, а књиге и бележнице на сто. Они затим седају на столице. Они седе и читају дијалог или штиво или пишу и чекају док наставник уђе. Ученици не читају српскохрватске књиге јер још не знају српскохрватски. Неки ученици не седају пре него што наставник уђе, него стоје и разговарају. Кад наставник уђе, онда почиње први час.

Први час траје педесет минута, а затим је одмор од десет минута. Други одмор траје двадесет минута. Први час после подне траје шездесет минута. Кад је одмор, ученици излазе и онда пуше и разговарају.

Питања на штиво:

Questions on Reading Text

1. Кад ученици почињу да долазе изјутра?
2. Кад ви обично долазите изјутра?
3. Кад ви не долазите у два минута до осам?
4. Шта ви радите кад сте болесни?
5. Шта каже наставник кад уђе?
6. Шта одговарају ученици кад наставник каже: "Добро јутро!"?
7. Куда ученици стављају капе и капуте?
8. Куда ученици стављају књиге и бележнице?
9. Шта раде ученици пошто ставе књиге и бележнице на сто?
10. Шта раде ученици пошто седну?
11. Да ли сви ученици седају?
12. Шта раде ученици који седе?
13. Шта раде ученици који стоје?
14. Да ли ученици читају српскохрватске књиге?
15. Зашто ученици не читају српскохрватске књиге?
16. Кад почиње први час пре подне?
17. Колико траје први час пре подне?
18. Колико траје први час после подне?
19. Колико траје први одмор?
20. Колико траје други одмор?

21. Шта раде ученици кад је одмор?
22. Да ли сте ви рђав ученик?
23. Да ли ви мислите да сте марљиви и пажљиви?
24. Да ли су рђави ученици последњи?
25. Да ли су марљиви ученици први?

ШЕСТИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SIXTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Our break at ten o'clock lasts twenty minutes.
2. All of our other breaks last ten minutes.
3. Here is my school. I come here every morning.
4. I want to answer, but I do not know.
5. Our classes begin at eight o'clock in the morning and end at four o'clock in the afternoon.
6. I remain in school eight hours every day.
7. After the teacher enters the classroom, students ought to do what he wants.
8. Nobody smokes in the classroom.
9. My new coat and my new cap are very pretty.
10. The teacher is standing and the students are sitting.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

268-бо̏лестан, adj. m. - ill; sick
бо̏лесна, f.
бо̏лесно, n.

269-два́десет, card. num. - twenty

270-де̏сет, card. num. - ten

271-до, prep. - to; till

272-до̑ћи, v.i.pfv. - to come
pr.t.: до̑ђем, до̑ђеш, до̑ђе,
до̑ђемо, до̑ђете, до̑ђу
a.p.p.: до̀шао, до̀шла, до̀шло,
до̀шли, до̀шле, до̀шла

+272-до̀лазити, v.i.ipfv. - to come
pr.t.: до̀лазим, до̀лазиш, до̀лази,
до̀лазимо, до̀лазите, до̀лазе

273-за̀тим, adv. - after that; afterward

274-ка̏па, f. - cap

275-ка̀пут, m. - coat

276-мѝнут, m. - minute

277-о̀вамо, adv. - hereto, over here

278-одго̀ворити, v.i.pfv. - to answer
pr.t.: одго̀ворим, одго̀вориш,
одго̀ворм, одго̀воримо,
одго̀ворите, одго̀воре

+278-одгова́рати, v.i.ipfv. - to answer
pr.t.: одго̀ва̄ра̄м, одго̀ва̄ра̄ш,
одго̀ва̄ра̄, одго̀ва̄ра̄мо,
одго̀ва̄ра̄те, одгова́рају

279-о̀дмор, m. - rest; break

280-о̏сам, card. num. - eight

281-о̀стати, v.i.pfv. - to remain
pr.t.: останем, останеш, остане,
останемо, останете, остану

+281-о̀стајати, v.i.ipfv. - to remain
pr.t.: о̀стајем, о̀стајеш, о̀стаје,
о̀стајемо, о̀стајете, о̀стају

282-педѐсет, card. num. - fifty

283-по̀чети, v.t.&i.pfv. - to begin; to start
pr.t.: по̏чнем, по̏чнеш, по̏чне,
по̏чнемо, по̏чнете, по̏чну

+283-по̀чињати, v.t.&i.ipfv. - to begin; to start
pr.t.: по̀чињем, по̀чињеш, по̀чиње,
по̀чињемо, по̀чињете, по̀чињу

284-пу̏шити, v.t.ipfv. - to smoke
pr.t.: пу̏шим, пу̏шиш, пу̏ши,
пу̏шимо, пу̏шите, пу̏ше

+284-по̀пушити, v.t.pfv. - to smoke
pr.t.: по̀пушим, по̀пушиш, по̀пуши,
по̀пушимо, по̀пушите, по̀пуше

285-разго̀варати (се), v.i.&r.ipfv. - to converse; to talk
pr.t.: разго̀варам, разго̀варам,
разго̀варам, разго̀варамо,
разго̀варате, разго̀варају

286-се̏сти, v.i.pfv. - to sit /down/
pr.t.: се̏днем, се̏днеш, се̏дне,
се̏днемо, се̏днете, се̏дну
a.p.p.: се̏о, се̏ла, се̏ло,
се̏ли, се̏ле, се̏ла

+286-се̏дати, v.i.ipfv. /iter./ - to sit /down/ /repeatedly/; to seat oneself /repeatedly/
pr.t.: се̏дам, се̏даш, се̏да,
се̏дамо, се̏дате, се̏дају

+286-сѐдети, v.i.ipfv. - to sit, to be sitting
pr.t.: сѐдим, сѐдиш, сѐди,
сѐдимо, сѐдите, сѐде

287-ста̏вити, v.t.pfv. - to put; to place
pr.t.: ста̏вим, ста̏виш, ста̏ви
ста̏вимо, ста̏вите, ста̏ве

+287-ста̏вљати, v.t.ipfv. - to put; to place
pr.t.: ста̏вљам, ста̏вљаш, ста̏вља,
ста̏вљамо, ста̏вљате, ста̏вљају

288-стāти, v.i.pfv. - to stand
pr.t.: стāнēм, стāнēш, стāнē,
стāнēмо, стāнēте, стāну

+288-стāјати, v.i.ipfv. - to stand
pr.t.: стòјим, стòјиш, стòји,
стòјимо, стòјите, стòје

289-тојēст, adv. - that is

290-трāјати, v.i.ipfv. - to last
pr.t.: трāјем, трāјеш, трāје,
трāјемо, трāјете, трāју

291-шездèсет, card.num. - sixty

\+ + +

два минута - two minutes
двадесет минута - twenty minutes
ја јесам - I am
ти јеси - you are
он је - he is
ми јесмо - we are
ви јесте - you are
они јесу - they are
педесет минута - fifty minutes
после тога - after that
шездесет минута - sixty minutes

ДВАДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА
TWENTIETH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PRESENT TENSE OF VERBS

1 - In order to verify the students' knowledge of the meaning of the verbs, ask the questions listed below pointing at the same time to the corresponding visual aids or demonstrating the action /or state/ described by the verb in the answer whenever necessary. As soon as a verb is identified, drill its present tense by asking questions according to the pattern listed under 2 below. First drill the present tense with the present tense endings -ам, -аш, ..., then -им, -иш, ..., -јем, -јеш, ..., and -ем, -еш, ...
At the end skip from one group to another.

Зашто ви не учите овде енглески?	Ја не учим овде енглески, јер ја знам енглески.
Шта ја имам?	Ви имате сат.
Зашто ви не идете у град свако вече?	Ја не идем свако вече у град, јер морам да учим.
Шта ради наставник после часа?	После часа наставник напушта учионицу.
Ко обично одговара у учионици?	Ученик обично одговара у учионици.
Шта ја радим?	Ви седате.
Шта ја радим?	Ви стављате речник на сто.
Шта ви треба да прочитате свако вече?	Свако вече ја треба да прочитам граматику.
Да ли они читају?	Не. Они не читају него разговарају.
Ко говори српскохрватски?	Наставници говоре српскохрватски.
Шта треба да одговорите кад неко каже: "Добро јутро!"?	Кад неко каже "Добро јутро", ја треба да одговорим "Добро јутро."
Да ли ви изјутра идете кући?	Не, ја изјутра не идем кући, него долазим у школу.
Да ли људи морају да мисле пре него што кажу нешто?	Да. Људи морају да мисле пре него што кажу нешто.
Шта обично мора да уради ученик који не напредује довољно?	Ученик који не напредује довољно обично мора да напусти школу.
На шта ученици треба да ставе капе кад уђу у учионицу?	Кад уђу у учионицу, ученици треба да ставе капе на чивилук.
Шта ви треба да научите свако вече?	Свако вече ја треба да научим дијалог.
Да ли ви видите добро?	Да. Ја добро видим.
Да ли ви желите да научите српскохрватски?	Да. Ја желим да научим српскохрватски.
Да ли ја седим?	Не. Ви не седите него стојите.
Да ли ја улазим у учионицу?	Не. Ви не улазите у учионицу него излазите из учионице.

Шта ја радим?	Ви пушите.
Зашто неки ученици не напредују?	Неки ученици не напредују јер не уче довољно.
Какви ученици показују напредак?	Даровити, марљиви и пажљиви ученици показују напредак.
Шта ја радим?	Ви бришете таблу.
Да ли ја читам?	Не. Ви не читате него пишете.
Шта ученици кажу кад после подне уђу у учионицу?	Кад ученици после подне уђу у учионицу, они кажу "Добар дан."
Зашто он не разуме наставника?	Он не разуме наставника јер није пажљив.
Ко треба да почне час?	Наставник треба да почне час.
Ко треба да седне кад почне час?	Ученици треба да седну кад почне час.
Да ли ви увече долазите у школу?	Не. Увече ја идем кући.
Да ли ученици треба да дођу у школу пре или после осам сати?	Ученици треба да дођу у школу пре осам сати.
Шта ви кажете пошто изјутра уђете у учионицу?	Пошто изјутра уђем у учионицу, ја кажем "Добро јутро,"
Да ли ученици треба да изађу из учионице пре него наставник?	Не. Ученици не треба да изађу из учионице пре него наставник.
Колико ученици треба да остану сваки дан у школи?	Ученици треба да остану сваки дан у школи осам сати.
Колико ви остајете сваки дан у школи?	Ја остајем сваки дан у школи осам сати.
Како се ви зовете?	Ја се зовем . . . . .
Да ли ви почињете да говорите српскохрватски?	Да. Ја почињем да говорим српскохрватски.

2 - Drill with the students the present tense of verbs covered under 1 above using the following patterns:

Ко не учи овде енглески?
Ко има сат?
Ко не иде у град свако вече јер мора да учи?
Ко напушта учионицу после часа?
Ко обично одговара у учионици? . . . . . .

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m., f., n.		3 m., f., n

Point to the grammatical person in which the answer is required.

B - NEGATIVE PRESENT TENSE OF VERBS

Ask the students to answer the following questions negatively.

Да ли ви учите енглески?
Да ли он добро напредује?
Да ли ви и ја долазимо увече у школу?
Да ли он и ја пушимо?
Да ли г. М и г. Н говоре српскохрватски?
Да ли ви имате речник?
Да ли он има сат?
Да ли ви и ја имамо упаљач?
Да ли он и ја имамо уџбеник?
Да ли г. М и г. Н имају нове капуте?

C - AVOIDING THE USE OF THE INFINITIVE

Ask the students to translate the following sentences into Serbo-Croatian:

I must write a letter.
You ought to study more.
He wants to go home.
They like to study Serbo-Croatian.
We want to see your pen.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

What students do every day

1 - Instructor: Whether you get up at six of hours in morning?
Student: No. I not get up at six of hours but at quarter to six.

2 - I: What wakes students in morning?
S: Bugle wakes students in morning.

3 - I: When is reveille?
S: Reveille is at six of hours.

4 - I: What work students when /they/ get up?
S: First themselves /they/ wash and shave, then themselves /they/ dress.

5 - I: And what then /they/ work?
S: Then, at six and quarter /they/ go on morning assembly.

6 - I: And what /they/ work when himself concludes morning assembly?
S: /They/ Go on breakfast.

7 - I: And what /they/ work after /they/ breakfast?
S: They themselves prepare and go on class.

8 - I: Whether students go on class only before noon?
S: No. They not go on class only before noon but also after noon.

9 - I: When is lunch, and when is dinner?
S: Students lunch at noon, and dine at five of hours after noon.

10 - I: And when is evening assembly?
S: Evening assembly is at one minute to five.

11 - I: What students work after /they/ dine?
S: They study, read or write.

12 - I: When is tattoo, and when is taps?
S: Tattoo is at ten, and taps is at eleven of hours in evening.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Шта ученици раде сваки дан

1. Наставник: Да ли ви устајете у шест сати изјутра?

   Ученик: Не. Ја не устајем у шест, него у четврт до шест.

2. Н: Шта буди ученике изјутра?

   У: Труба буди ученике изјутра.

3. Н: Кад је обзнана?

   У: Обзнана је у шест сати.

4. Н: Шта раде ученици кад устану?

   У: Прво се умију и обрију, па се обуку.

5. Н: А шта онда раде?

   У: Онда, у шест и четврт, иду на јутарњи збор.

6. Н: А шта раде кад се заврши јутарњи збор?

   У: Иду на доручак.

7. Н: А шта раде пошто доручкују?

   У: Они се спремају и иду на час.

8. Н: Да ли ученици иду на час само пре подне?

   У: Не. Они не иду на час само пре подне него и после подне.

SECOND PART
DIALOGUE

What the students do every day

1. Instructor: Do you get up at six o'clock in the morning?

   Student: No. I don't get up at six, but at a quarter to six.

2. I: What wakes the students in the morning?
   S: The bugle wakes the students in the morning.

3. I: When is reveille?

   S: Reveille is at six o'clock.

4. I: What do the students do when they get up?
   S: First, they wash and shave, and after that they dress.

5. I: And what do they do then?

   S: Then, at a quarter past six, they go to morning assembly.

6. I: And what do they do when morning assembly is over /concluded/?
   S: They go to breakfast.

7. I: And what do they do after they breakfast?
   S: They get ready and go to class.

8. I: Do the students go to class only in the forenoon?

   S: No. They don't go to class only in the morning, but also in the afternoon.

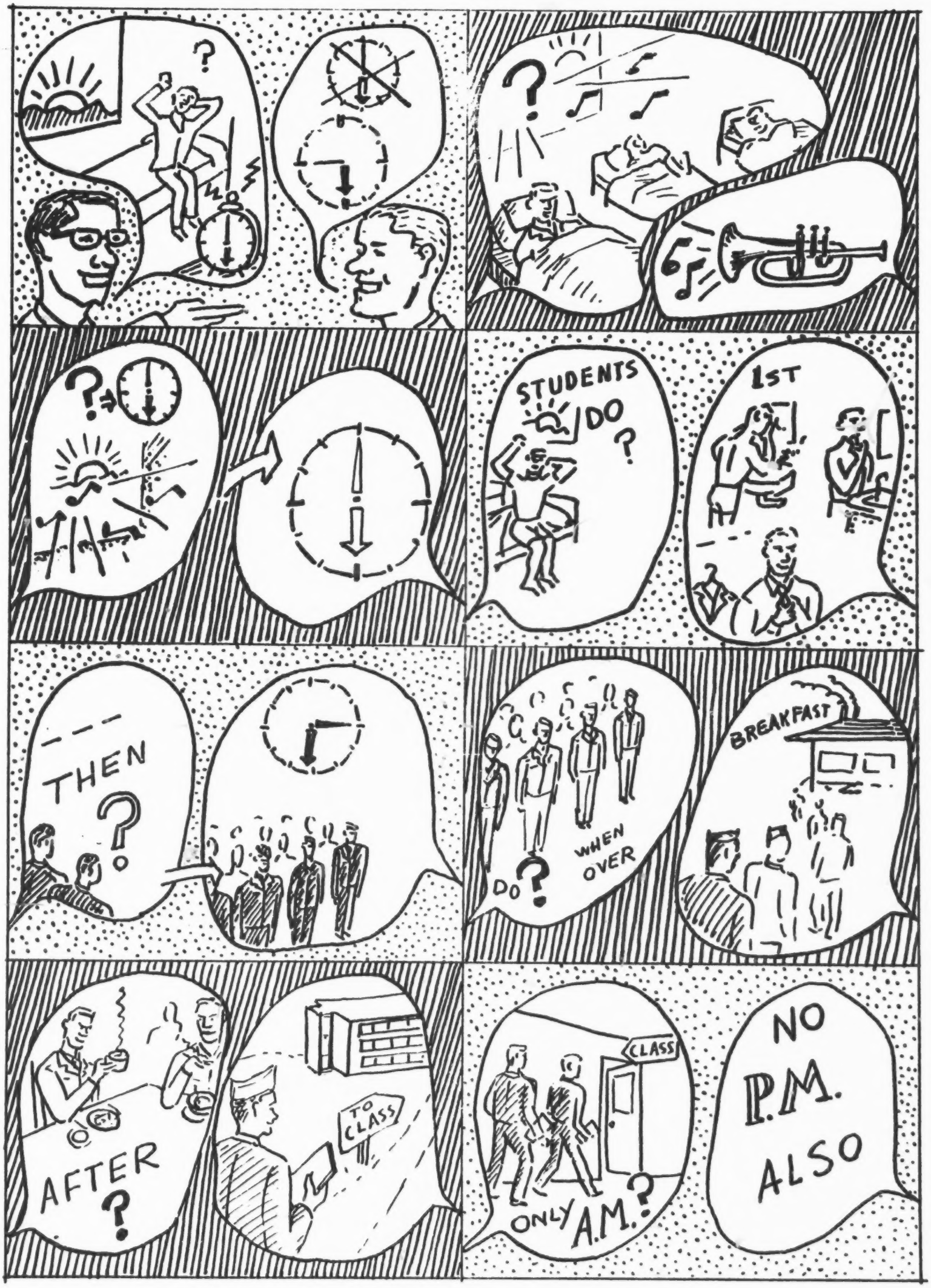
?
?
STUDENTS DO ?
1ST
THEN ?
WHEN OVER DO ?
BREAKFAST
AFTER ?
TO CLASS
CLASS
ONLY A.M. ?
NO P.M. ALSO

9. Н: Кад је ручак, а кад је вечера?

У: Ученици ручавају у подне, а вечеравају у пет сати после подне.

10. Н: А кад је вечерњи збор?

У: Вечерњи збор је у један минут до пет.

11. Н: Шта ученици раде пошто вечерају?

У: Они уче, читају или пишу.

12. Н: Кад је гашење светла, а кад је повечерје?

У: Гашење светла је у десет, а повечерје је у једанаест сати увече.

9. I: When is lunch, and when is dinner?

S: The students lunch at noon, and dine at five o'clock in the afternoon.

10. I: And when is evening assembly?
S: Evening assembly is at one minute to five.

11. I: What do the students do after they dine?

S: They study, read or write.

12. I: When is tattoo, and when is taps?

S: Tattoo is at ten, and taps is at eleven o'clock in the evening.

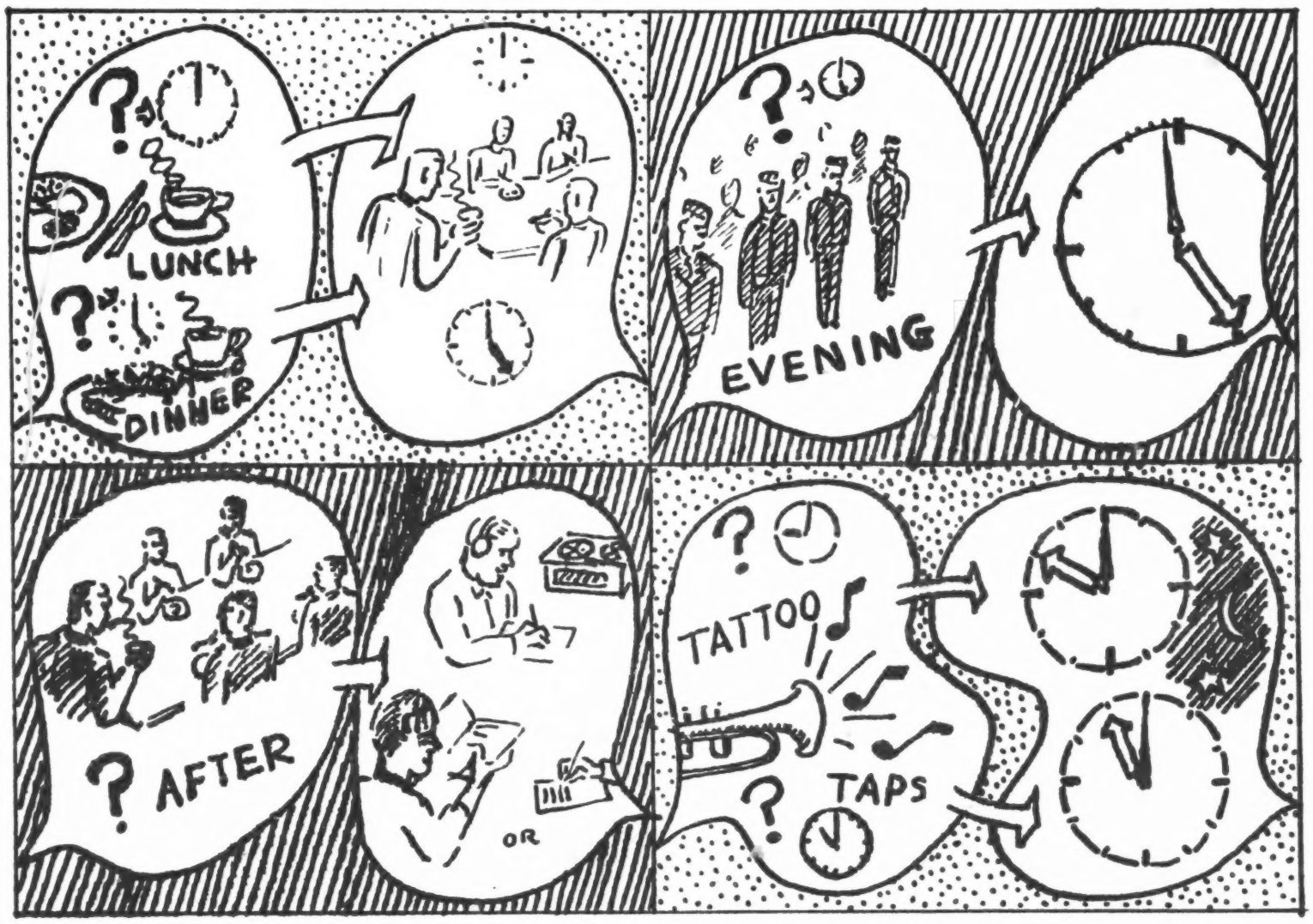
LUNCH
DINNER
EVENING
AFTER
OR
TATTOO
TAPS

PAR. 28 - THE FORMATION OF THE PRESENT TENSE

A - (7) Они се спремају и иду на час.
(9) Ученици ручавају у подне, а вечерају у пет сати после подне.
(11) Они читају и пишу.
(2) Труба буди ученике изјутра.
(3) Шта раде ученици кад устану?
Он не види добро. - He does not see well.
(4) Прво се умију и обрију, па се обуку.
(7) А шта раде пошто доручкују?
Морам да зовнем брата. - I must call my brother.
Не разумем шта кажете.

The words спремају, ручавају, вечерају, читају, буди, раде, види, умију, доручкују, зовнем and разумем are the present tense forms of the verbs спремати, ручавати, вечеравати, читати, будити, радити, видети, умити and разумети.

The present tense of all Serbo-Croatian verbs is formed by adding one of the following groups of endings to the present tense stem:

	I	II	III	IV
1st person singular:	-ам	-им	-јем	-ем
2nd person singular:	-ам	-им	-јем	-ем
3rd person singular:	-а	-и	-је	-е
1st person plural:	-амо	-имо	-јемо	-емо
2nd person plural:	-ате	-ите	-јете	-ете
3rd person plural:	-ају	-е	-ју	-у

B - The present tense stem of all verbs is the part which remains when the ending is omitted from the third person plural. Consequently, once we know the present tense, the determination of the present tense stem, which is important not only for the formation of the present tense but also for the formation of other verbal forms, is very simple. As all dictionaries give only the infinitive, in which the present tense stem is not always distinguishable, we shall group the verbs in our lessons according to the way they form their present tense from the infinitive. The vowels or syllables by which the infinitive ending "-ти" is connected with the root is of great help in that grouping.

The infinitive ending "-ти" in most instances is connected with the root by a connecting vowel or syllable.

The connecting vowels are "-а-", "-и-" and "-е-":

вечер + а + ти говор + и + ти вид + е + ти

The connecting syllables are "-ава-", "-ва-", "-ева-", "-ива-", "-ја-", "-ова-", "-ну-":

навик + ава + ти
да + ва + ти
мач + ева + ти се
показ + ива + ти
ста + ја + ти
напред + ова + ти
зов + ну + ти

Note: The root of a word is that part which the word has in common with other words of related meanings: учити, учитељ, учитељица "lady teacher", учионица, ученик, ученица "girl student", ученост "erudition", учењак "scientist, scholar". It is very important for students to become root conscious from the very beginning, because that will make memorization of words much easier and will greatly increase the student's understanding ability.

C - The present tense of most verbs the infinitive of which ends in "-ати" is formed by cutting off "-ати" and adding the endings: "-ам, -аш, -а, -амо, -ате, -ају":

знати	1.	(Ја) зн+ам	(Ми) зн+амо
	2.	(Ти) зн+аш	(Ви) зн+ате
	3.	(Он) зн+а	(Они) зн+ају
		(Она) зн+а	(Оне) зн+ају
		(Оно) зн+а	(Она) зн+ају

Note: We have learned the following verbs the infinitive of which ends in "-ати" and which do not follow the regular pattern:

- стајати "to stand" /see D - 3 below/
- доручковати, напредовати /see E - 1 below/
- показивати /see E - 2 below/
- брисати, обрисати, писати, написати /see E - 4 below/
- казати, показати /see E - 4 below/
- стати "to stand, to stop", остати, устати /see F - 4 below/
- бријати, обријати, стајати "to stop, to cost", остајати, устајати, трајати /see F - 5 below/
- звати /see F - 6 below/
- почивати /see F - 7 below/

D - 1. The present tense of almost all verbs the infinitive of which ends in "-ити" is formed by cutting off "-ити" and adding the endings: "-им, -иш, -и, -имо, -ите, -е":

говорити	1.	(Ја) говор+им	(Ми) говор+имо
	2.	(Ти) говор+иш	(Ви) говор+ите
	3.	(Он) говор+и	(Они) говор+е
		(Она) говор+и	(Оне) говор+е
		(Оно) говор+и	(Она) говор+е

Note: The only exceptions to this rule are the verbs in which "-и-" preceding the infinitive ending "-ти" is a part of the root /see E - 3

below/.

2. The present tense of the majority of verbs the infinitive of which ends in "-ети" is formed by cutting off "-ети" and adding the endings: "-им, -иш, -и, -имо, -ите, -е":

видети	1.	(Ја) вид+им	(Ми) вид+имо
	2.	(Ти) вид+иш	(Ви) вид+ите
	3.	(Он) вид+и	(Они) вид+е
		(Она) вид+и	(Оне) вид+е
		(Оно) вид+и	(Она) вид+е

Note: For verbs the infinitive of which ends in "-ети" and which do not follow this pattern see F - 2 below.

3. The verb "стајати" when it means "to stand" also takes this group of the present tense endings. The endings are added to the stem "стој-"

4. There is a number of other verbs the infinitive of which ends in "-ати" which take this group of endings. This is generally determined by the consonant which precedes the "-ати". These verbs will be dealt with later as we encounter them in our lessons.

E - 1. The present tense of all verbs whose infinitive ending "-ти" is preceded by the connecting syllable "-ова-" is formed by cutting off the ending "-ти", changing the connecting syllable "-ова-" into "-у-" and adding the endings: "-јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју":

напред+ова+ти	1.	(Ја) напред+у+јем	(Ми) напред+у+јемо
	2.	(Ти) напред+у+јеш	(Ви) напред+у+јете
	3.	(Он) напред+у+је	(Они) напред+у+ју
		(Она) напред+у+је	(Оне) напред+у+ју
		(Оно) напред+у+је	(Она) напред+у+ју

2. The present tense of most verbs whose infinitive ending "-ти" is preceded by either the connecting syllable "-ива-" or by the connecting syllable "-ева-" is formed by cutting off the ending "-ти", changing "-ива-" or "-ева-" into "-у-"and adding the endings: "-јем, -јеш," etc.:

показ+ива+ти	1.	(Ја) показ+у+јем	(Ми) показ+у+јемо
	2.	(Ти) показ+у+јеш	(Ви) показ+у+јете
	3.	(Он) показ+у+је	(Они) показ+у+ју
		(Она) показ+у+је	(Оне) показ+у+ју
		(Оно) показ+у+је	(Она) показ+у+ју

мач+ева+ти се	1.	Ја се мач+у+јем	Ми се мач+у+јемо
	2.	Ти се мач+у+јеш	Ви се мач+у+јете
	3.	Он се мач+у+је	Они се мач+у+ју
		Она се мач+у+је	Оне се мач+у+ју
		Оно се мач+у+је	Она се мач+у+ју

3. All primary verbs of two syllables in which the infinitive ending "-ти" is preceded by "и-" or "у-" as well as all verbs derived from these primary verbs form their present tense by cutting only the ending "-ти" and by adding the endings: "-јем, -јеш," etc.:

мити, умити	1.	(Ја) уми+јем	(Ми) уми+јемо
	2.	(Ти) уми+јеш	(Ви) уми+јете
	3.	(Он) уми+је	(Они) уми+ју
		(Она) уми+је	(Оне) уми+ју
		(Оно) уми+је	(Она) уми+ју

4. All verbs the infinitive of which ends in "ис-а+ти" and most verbs the infinitive of which ends in "аз-а+ти" form their present tense by cutting off "-а+ти" and by adding the endings: "-јем, -јеш, etc." The "с" of the infinitive plus the "ј" of the ending coalesce into "ш" and "з" of the infinitive plus the "ј" of the ending into "ж":

брисати	1.	(Ја)	брис+јем = бришем	(Ми)	брис+јемо	= бришемо
	2.	(Ти)	брис+јеш = бришеш	(Ви)	брис+јете	= бришете
	3.	(Он)	брис+је = брише	(Они)	брис+ју	= бришу
		(Она)	брис+је = брише	(Оне)	брис+ју	= бришу
		(Оно)	брис+је = брише	(Она)	брис+ју	= бришу
казати	1.	(Ја)	каз+јем = кажем	(Ми)	каз+јемо	= кажемо
	2.	(Ти)	каз+јеш = кажеш	(Ви)	каз+јете	= кажете
	3.	(Он)	каз+је = каже	(Они)	каз+ју	= кажу
		(Она)	каз+је = каже	(Оне)	каз+ју	= кажу
		(Оно)	каз+је = каже	(Она)	каз+ју	= кажу

F - 1. All verbs the infinitive ending "-ти" of which is preceded by the connecting syllable "-ну-" form their present tense by cutting off "у+ти" and adding the endings: "-ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у":

зовнути	1.	(Ја) зовн+ем	(Ми) зовн+емо
	2.	(Ти) зовн+еш	(Ви) зовн+ете
	3.	(Он) зовн+е	(Они) зовн+у
		(Она) зовн+е	(Оне) зовн+у
		(Оно) зовн+е	(Она) зовн+у

2. All verbs whose infinitive ends in "-е+ти" and which do not follow the pattern under D - 2 above take the present tense endings: "-ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у". In some instances these endings are

added to the part which remains after cutting off the "-ети" of the infinitive and in some instances to a rather irregular present tense stem:

разумети	1.	(Ја)	разум+ем	(Ми)	разум+емо
	2.	(Ти)	разум+еш	(Ви)	разум+ете
	3.	(Он)	разум+е	(Они)	разум+еју
		(Она)	разум+е	(Оне)	разум+еју
		(Оно)	разум+е	(Она)	разум+еју

Note that the third person plural ending is not "-у", but "-еју". This is the case with a limited number of verbs of this type.

почети	1.	(Ја)	почн+ем	(Ми)	почн+емо
	2.	(Ти)	почн+еш	(Ви)	почн+ете
	3.	(Он)	почн+е	(Они)	почн+у
		(Она)	почн+е	(Оне)	почн+у
		(Оно)	почн+е	(Она)	почн+у

3. All verbs the infinitive ending "-ти" of which is preceded by a consonant as well as all verbs the infinitive ending of which ends in "-ћи" take the present tense endings: "-ем, -еш," etc. In both instances these endings are added to a rather irregular stem:

сести	1.	(Ја)	седн+ем	(Ми)	седн+емо
	2.	(Ти)	седн+еш	(Ви)	седн+ете
	3.	(Он)	седн+е	(Они)	седн+у
		(Она)	седн+е	(Оне)	седн+у
		(Оно)	седн+е	(Она)	седн+у

ићи	1.	(Ја)	ид+ем	(Ми)	ид+емо
	2.	(Ти)	ид+еш	(Ви)	ид+ете
	3.	(Он)	ид+е	(Они)	ид+у
		(Она)	ид+е	(Оне)	ид+у
		(Оно)	ид+е	(Она)	ид+у

4. The verb стати forms its present tense by adding the endings: "-ем, -еш," etc. to the present tense stem "стан-". The same pattern is followed by all verbs derived from стати.

5. The verb стајати when it means "to stop, to cost" and the verbs бријати and трајати form their present tense by cutting off "-а+ти" and adding the endings: "-ем, -еш," etc. The same pattern is followed by all verbs derived from стајати, бријати and трајати.

6. The verb "звати" forms its present tense by adding the endings: "-ем, -еш," etc. to the present tense stem "зов-".

7. Most verbs the infinitive of which ends in "-ињати" form their present tense by cutting off "-ати" and adding the endings "-ем, -еш," etc.:

почињати	1.	(Ја)	почињ+ем	(Ми)	почињ+емо
	2.	(Ти)	почињ+еш	(Ви)	почињ+ете
	3.	(Он)	почињ+е	(Они)	почињ+у
		(Она)	почињ+е	(Оне)	почињ+у
		(Оно)	почињ+е	(Она)	почињ+у

PAR. 29 - LIST OF ALL COVERED VERBS

PRESENT TENSE ENDINGS:

-ам, -аш, -а, -амо, -ате, -ају

Infinitive	Pres. tense stem
вечерати	вечер-
вечеравати	вечерав-
завршавати	завршав-
знати	зн-
имати	им-
морати	мор-
напуштати	напушт-
одговарати	одговар-
разговарати	разговар-
ручати	руч-
ручавати	ручав-
седати	сед-
спремати	спрем-
стављати	стављ-
требати	треб-
умивати	умив-
читати	чит-
прочитати	прочит-

PRESENT TENSE ENDINGS:

-им, -иш, -и, -имо, -ите, -е

Infinitive	Pres. tense stem
будити	буд-
пробудити	пробуд-
говорити	говор-
одговорити	одговор-
долазити	долаз-
завршити	заврш-
значити	знач-
излазити	излаз-
мислити	мисл-
молити	мол-
напустити	напуст-
облачити	облач-
пушити	пуш-
попушити	попуш-
радити	рад-
урадити	урад-
спремити	спрем-
ставити	став-
улазити	улаз-
учити	уч-
научити	науч-
видети	вид-
желети	жел-
седети	сед-
стајати	стој-

PRESENT TENSE ENDINGS:
-јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју

Infinitive	Pres. tense stem
доручковати	доручку-
напредовати	напреду-
показивати	показу-
умити	уми-
брисати	брис- (с+ј=ш)
обрисати	обрис-
писати	пис-
написати	напис-
казати	каз- (з+ј=ж)
показати	показ-

PRESENT TENSE ENDINGS:
-ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у

Infinitive	Pres. tense stem
зовнути	зовн-
разумети	разум-
почети	почн-
сести	седн-
ићи	ид-
доћи	дођ-
изаћи	изађ-
ући	уђ-
обућ̂и	обуч-
стати	стан-
остати	остан-
устати	устан-
бријати	брij-
обријати	обриј-
стајати	стај-
остајати	остај-
устајати	устај-
трајати	трај-
звати	зов-
почињати	почињ-

Note: In Serbo-Croatian, from a primary /basic/ verb many other verbs are usually derived. Students should be aware of this first because it makes not only memorization of verbs by association but also conjugation of verbs easier, since all derivatives follow the pattern of the primary verb.

PAR. 30 - THE NEGATIVE PRESENT TENSE

A - The formation of the negative present tense of the verb "бити" was explained in Par. 27.

B - The negative present tense of the verb "имати" follows:

1.	(Ја) немам	(Ми) немамо
2.	(Ти) немаш	(Ви) немате
3.	(Он) нема	(Они) немају
	(Она) нема	(Оне) немају
	(Оно) нема	(Она) немају

C - The present tense of all other verbs except the verb "хтети" /see Par. 134/ is made negative by putting the negative particle "не" before them. The "не" is always written separately but no other word can ever come between it and the verb:

Ја не говорим српскохрватски.
Ти не читаш добро.
Он не пише брзо.

PAR. 31 - AVOIDING THE USE OF THE INFINITIVE

Ученици морају да науче дијалог сваки дан.	- The students must master the dialogue every day.
Он жели да види наставника.	- He wants to see the instructor.

Serbo-Croatian tends to avoid the use of the infinitive after a main verb ("морају", "жели"). Instead of the infinitive in such cases, the conjugation "да" /that/ is used and is followed by the form of the verb (да + науче; да + види) corresponding to its subject /and corresponding to the subject of the infinitive in English (Ученици - да науче; Он - да види).

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE MEANING AND THE PRESENT TENSE OF ALL COVERED VERBS

1 - Ask the students the following questions. Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids or by demonstrating the action /or state/ described by the verb in the answer whenever applicable:

Када се ви будите?	Ја се будим у пет сати.
Шта радите кад се пробудите?	Кад се пробудим, ја устајем.
Шта радите кад устанете?	Кад устанем, ја се умивам.
Шта радите пошто се умијете?	Пошто се умијем, ја се бријем.
Шта радите пошто се обријете?	Пошто се обријем, ја се умијем.
Шта радите пошто се умијете?	Пошто се умијем, ја се облачим.
Шта радите пошто се обучете?	Пошто се обучем, ја идем на доручак.
Шта радите пошто доручкујете?	Пошто доручкујем, идем у школу.
Кад обично долазите у школу?	Обично долазим у двадесет минута до осам.
Шта радите кад дођете у школу?	Кад дођем у школу, ја улазим у учионицу.
Шта радите пошто уђете у учионицу?	Пошто уђем у учионицу, ја стављам капу на чивилук а књиге на сто.
Шта радите пошто ставите капу на чивилук а књиге на сто?	Обично седам.
Да ли и други ученици седају?	Не. Неки стоје.
Шта радите пошто седнете?	Седим.
Шта радите док не уђе наставник?	Читам или пишем или разговарам.
Кад улази наставник у учионицу?	Наставник улази у један минут до осам.
Кад почиње први час?	Први час почиње у осам сати.
Шта раде ученици пошто почне први час?	Пошто почне први час, ученици обично говоре дијалог.
Да ли ученици који говоре дијалог седе?	Не. Ученици који говоре дијалог стоје.
Да ли ви увек знате дијалог?	Да. Ја увек знам дијалог.
Колико траје први час?	Први час траје педесет минута.
Кад се завршава први час?	Први час се завршава у десет минута до девет.
Шта ради наставник кад заврши час?	Он каже "хвала" и "довиђења" и напушта учионицу.
Шта раде ученици пошто наставник напусти учионицу?	Неки остају у учионици, а неки излазе из учионице.
Шта обично раде ученици који изађу из учионице?	Ученици који изађу из учионице обично пуше.
Да ли ви пушите?	Да. Ја пушим.
Колико цигарета на дан попушите?	Ја обично попушим двадесет цигарета на дан.
Шта још ученици треба да ураде пошто наставник напусти учионицу?	Пошто наставник изађе, ученици треба да обришу таблу.

Кад ученици морају да уђу у учионицу за други час?	Ученици морају да уђу у учионицу за други час у два минута до девет.
Кад почиње други час?	Други час почиње у девет сати.
Шта имате други час?	Други час имамо граматику.
Кад се завршава други час?	Други час се завршава у десет минута до десет.
А шта почиње у десет минута до десет?	У десет минута до десет почиње велики одмор.
Колико траје велики одмор?	Велики одмор траје двадесет минута.
Колико часова имате пре подне?	Пре подне имамо три часа.
Шта радите последњи час пре подне?	Последњи час пре подне, ми обично пишемо.
Кад се завршава последњи час пре подне?	Последњи час пре подне се завршава у једанаест сати.
Шта радите у једанаест сати?	У једанаест сати идем на ручак.
Да ли ви ручате код куће?	Не. Ја не ручам код куће, него у Пресидију.
Шта радите пошто ручате?	Пошто ручам, долазим у учионицу.
Кад треба да уђете у учионицу за први час после подне?	За први час после подне треба да уђем у учионицу у два минута до један.
Колико траје први час после подне?	Први час после подне траје шездесет минута.
Колико часова имате после подне?	После подне имамо три часа.
Кад се завршава последњи час после подне?	Последњи час после подне се завршава у четири сата.
Шта радите кад се заврши последњи час после подне?	Кад се заврши последњи час после подне, идем кући.
Шта кажете кад видите жену?	Кад видим жену, кажем "Добро вече".
Шта радите пошто дођете кући?	Пошто дођем кући, мало читам и разговарам.
А шта ради ваша жена?	Она спрема вечеру.
Шта радите кад она спреми вечеру?	Кад она спреми вечеру, ми вечерамо.
Шта радите пошто вечерате?	Пошто вечерамо, ја почињем да учим.
Шта морате да научите свако вече?	Свако вече морам да научим дијалог, граматику, штиво и речник.
Колико сати учите код куће?	Код куће обично учим три или четири сата.
Да ли мислите да је то довољно?	Ја мислим да јесте.

2 - Drill the present tense of the verbs used under 1 above if necessary.

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XI
FIFTH PART
READING TEXT

Шта ученици раде сваки дан

Ученици не устају у шест сати изјутра, него у четврт до шест. Наставници не устају у шест сати изјутра, јер они нису војници. Старији водник Петровић не буди ученике. Труба буди ученике сваки дан. Пошто се пробуде, ученици устају па се умивају, бријају и облаче.

Обзнана је у шест сати, а у шест и четврт ученици иду на јутарњи збор. Кад се заврши јутарњи збор, они иду на доручак. Пошто доручкују, они се спремају за часове. Они не иду на часове само пре подне него и после подне.

Ученици доручкују ујутро, ручавају у подне а вечеравају у пет сати после подне. Вечерњи збор је у један минут до пет. Пошто ученици вечерају, они обично уче, читају и пишу. Неки ученици пушe и разговарају, па онда уче дијалог, прочитају штиво и раде превод и граматичке вежбе.

Гашење светла је у десет сати, а повечерје је у једанаест сати увече.

Питања на штиво:

Questions on Reading Text

1. Да ли ученици устају у шест сати изјутра?
2. Кад ученици устају?
3. Да ли наставници устају у шест сати изјутра?
4. Зашто наставници не устају у шест сати изјутра?
5. Да ли старији водник Петровић буди ученике?
6. Шта буди ученике сваки дан?
7. Шта раде ученици пошто се пробуде?
8. Шта раде ученици кад устану?
9. Да ли се ученици прво облаче па се онда умивају и бријају?
10. Кад је обзнана?
11. Кад је јутарњи збор?
12. Да ли и наставници иду на јутарњи збор?
13. Зашто наставници не иду на јутарњи збор?
14. Шта раде ученици кад се заврши јутарњи збор?
15. Шта раде ученици пошто доручкују?
16. За шта се ученици спремају пошто доручкују?
17. Да ли ученици иду на час само пре подне?
18. Кад ученици доручкују?
19. Кад ученици ручавају?
20. Кад ученици вечеравају?

21. Кад је вечерњи збор?
22. Шта раде ученици пошто вечерају?
23. Шта раде неки ученици?
24. Шта ученици уче увече?
25. Кад је гашење светла?
26. Кад је повечерје?
27. Кад ученици напредују?
28. Кад ученици не напредују?

ШЕСТИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SIXTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. They do not understand what the teacher is saying.
2. Some students think that they know how to answer every question.
3. I do not know what that means.
4. I must stay in school from eight o'clock in the morning to four o'clock in the afternoon.
5. Other students, too, stay in school eight hours every day.
6. I am not answering because I do not understand the question.
7. You are a good student and you are showing big progress.
8. If a student wants to stay in school, he must show progress.
9. He does not have a dictionary.
10. We have a pencil, but we do not have a pen.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

292-бри̏јати (се), v.t.&r.ipfv. - to shave; /to shave oneself/
pr.t.: бри̏јем,бри̏јеш,бри̏је,
бри̏јемо,бри̏јете,бри̏ју

+292-обри̏јати (се), v.t.&r.pfv. - to shave; /to shave oneself/
pr.t.: о̀бријем,о̀бријеш,о̀брије,
о̀бријемо,о̀бријете,о̀брију

293-бу̏дити (се), v.t.&r.ipfv. - to wake up
pr.t.: бу̂дим,бу̂диш,бу̂ди,
бу̂димо,бу̂дите,бу̂де

+293-пробу̏дити (се), v.t.&r.pfv. - to wake up
pr.t.: про̀бӯдим,про̀бӯдиш,
про̀бӯди,про̀бӯдимо,
про̀бӯдите,про̀бӯде

294-вѐчера, f. - supper

295-вѐчерати, v.i.pfv&ipfv. - to have supper
pr.t.: вѐче̄ра̄м,вѐче̄ра̄ш,вѐче̄ра̄,
вѐче̄ра̄мо,вѐче̄ра̄те,вѐчерају

+295-вечера̏вати, v.i.ipfv. /iter./ - to have supper
pr.t.: вечѐра̄ва̄м,вечѐра̄ва̄ш,
вечѐра̄ва̄,вечѐра̄ва̄мо,
вечѐра̄ва̄те,вечера̏вају

296-вѐче̄рњи, adj. m. - evening, adj.
вѐче̄рња, f.
вѐче̄рње, n.

+296 &
+301-вѐче̄рњи збо̏р, m. - evening assembly

297-га̏ше̄ње, n. - extinguishment

+169 &
+297-га̏ше̄ње свѐтла, n. - tattoo

298-до̀ручак, m. - breakfast
gen.sing.: до̀ручка
nom.pl.: до̀ручци

299-до̀ручковати, v.i.pfv.&ipfv. - to have breakfast
pr.t.: до̀ручкујем,до̀ручкујеш,
до̀ручкује,до̀ручкујемо,
до̀ручкујете,до̀ручкују

300-завр̏шити, v.t.pfv. - to finish; to end
pr.t.: за̀вр̏шим, за̀вр̏шиш, за̀вр̏ши,
за̀вр̏шимо, за̀вр̏шите, за̀врше

+300-завршáвати, v.t.ipfv. - to finish; to end
pr.t.: завр̀шāвāм, завр̀шāвāш,
завр̀шāвā, завр̀шāвāмо,
завр̀шāвāте, завршáвају

301-збо̏р, m. - assembly
nom.pl.: збо̏рови

302-једàнаест, card. num. - eleven

303-ју̏тāрњи, adj. m. - morning, adj.
ју̏тāрњā, f.
ју̏тāрњē, n.

+301 &
+303-ју̏тāрњи збо̏р, m. - morning assembly

304-о̏бзнана, f. - bugle-call /first call/

305-обу̏ћи (се), v.t.&r.pfv. - to dress; /to dress oneself/
pr.t.: обу̏чем, обу̏чеш, обу̏че,
обу̏чемо, обу̏чете, обу̏ку
a.p.p.: о̀бу̏као, обу̏кла, обу̏кло,
обу̏кли, обу̏кле, обу̏кла

+305-облáчити (се), v.t.&r.ipfv. - to dress; /to dress oneself/
pr.t.: о̀блāчим, о̀блāчиш, о̀блачи,
о̀блāчимо, о̀блāчите, о̀блāче

306-па, conj. - and

307-пе̑т, card. num. - five

308-по̏вечерје, n. - taps

309-ру̏чак, m. - lunch
gen.sing.: ру̏чка
nom.pl.: ру̏чкови

310-ру̏чати, v.i.pfv.&ipfv. - to lunch
pr.t.: ру̑чам, ру̑чаш, ру̑ча,
ру̑чамо, ру̑чате, ру̏чају

+310-ручáвати, v.i.ipfv. /iter./ - to lunch
pr.t.: рȕчāвāм, рȕчāвāш, рȕчāвā, рȕчāвāмо, рȕчāвāте, ручáвају

311-спрéмити (се), v.t.&r.pfv. - to prepare; /to get ready; to prepare oneself/
pr.t.: спрêмим, спрêмиш, спрêми, спрêмимо, спрêмите, спрêме

+311-спрéмати (се), v.t.&r.ipfv. - to prepare; /to get ready; to prepare oneself/
pr.t.: спрêмам, спрêмаш, спрêма, спрêмамо, спрêмате, спрéмају

312-трȕба, f. - bugle

313-ȕјутро, adv. - in the morning

314-ȕмити (се), v.t.&r.pfv. - to wash /someone's face/; /to wash one's own face/
pr.t.: ȕмијем, ȕмијеш, ȕмије ȕмијемо, ȕмијете, ȕмију

+314-умúвати (се), v.t.&r.ipfv. - to wash /someone's face/; /to wash one's own face/
pr.t.: ȕмивāм, ȕмивāш, ȕмивā, ȕмивāмо, ȕмивāте, ȕмúвају

315-ȕстати, v.i.pfv. - to get up; to stand up
pr.t.: ȕстанēм, ȕстанēш, ȕстанē, ȕстанēмо, ȕстанēте, ȕстану

+315-ȕстајати, v.i.ipfv. - to get up; to stand up
pr.t.: ȕстајем, ȕстајеш, ȕстаје, ȕстајемо, ȕстајете, ȕстају

316-чȅтврт, f. - quarter; a fourth
gen.sing.: чȅтврти
nom.pl.: чȅтврти

317-шêст, card.num. - six

\+ \+ \+

у десет сати - at ten o'clock
ићи на час - to go to class
у једанаест сати - at eleven o'clock
у пет сати - at five o'clock
у шест сати - at six o'clock

ДВАДЕСЕТ-ПРВА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-FIRST LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE INTERROGATIVE PRONOUNS AND INTERROGATIVE ADVERBS /See Par. 32/

1 - Make the following statements and ask the students to give an appropriate question for each statement using the interrogative pronouns and interrogative adverbs in parentheses:

Ја сам борац Бранко Петровић.	(Ко)
Он је поручник Марић.	(Ко)
Оно је господин Чулић.	(Ко)
Тешко је ићи узбрдо.	(Шта)
Овај господин је подофицир.	(Шта)
Онај господин је официр.	(Шта)
Није добро бити непажљив.	(Шта)
Добро је знати неки страни језик.	(Шта)
Ово је речник.	(Шта)
То је књига.	(Шта)
Оно је перо.	(Шта)
Они уче граматику (дијалог).	(Шта)
Даровити и пажљиви ученик г. Марић је први ученик.	(Који)
Даровити и пажљиви ученици г. Марић и г. Петровић су први ученици.	(Који)
Овај нови капут је мој.	(Који)
Ови нови капути су добри.	(Који)
Она плава жена је лепа.	(Која)
Оне плаве жене су лепе.	(Које)
Ово јаје је свеже.	(Које)
Ова јаја су свежа.	(Која)
Пажљив и марљив ученик је обично добар.	(Какав)
Даровити ученици нису увек добри.	(Какви)
Плава жена је обично лепа.	(Каква)
Плаве жене су обично лепе.	(Какве)
Свеже јаје је обично добро.	(Какво)
Свежа јаја су обично добра.	(Каква)
Монтерај је мали град.	(Колики)
Монтерај и Сисајд су мали градови.	(Колики)
Војна школа за стране језике је велика.	(Колика)
Наше учионице су мале.	(Колике)
Ово јаје је велико.	(Колико)
Ова јаја су велика.	(Колика)
Мој отац је добар.	(Чији)
Њихови очеви су наставници.	(Чији)

Ваш командант је пуковник. (Чији)
Његов брат је војник. (Чији)
Наша мајка је лепа. (Чија)
Наше учионице су лепе. (Чије)
Њихово перо је ново. (Чије)
Њихова јаја су увек свежа. (Чија)

Ми смо у учионици. (Где)
Он је код куће. (Где)
Наставници су у канцеларији. (Где)

Они иду кући. (Куда)
Ви идете у школу. (Куда)
Ученици улазе у учионицу. (Куда)

Ми долазимо у школу изјутра. (Када)
Први час почиње у осам сати. (Када)
Увече се каже "Добро вече." (Када)

Наше дете напредује добро. (Како)
Наставник говори врло брзо. (Како)
Они пишу лепо, али полако. (Како)

Овде има пет ученика. (Колико)
Ми имамо шест часова на дан. (Колико)
Први час после подне траје 60 минута. (Колико)

Он не напредује, јер не учи. (Зашто)
Ја не одговарам, јер не разумем шта ви кажете. (Зашто)
Они не уче, јер мисле да знају све. (Зашто)

2 - Skip from one group of statements to another. Ask for other appropriate questions in addition to those indicated above.

B - AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS IN THE PRESENT TENSE /See Par. 33 and 34/

1 - Ask the students to turn the following affirmative statements /which contain the forms of the verb <u>бити</u>/ into affirmative questions:

a - Using the interrogative particle <u>ли</u>

b - Using the interrogative particles <u>да ли</u>

Ја сам марљив.
Ти си поручник.
Он је сиромах.
Ми смо пажљиви ученици.
Ви сте нижи официри.

Они су ваши официри.
Ви и ја смо последњи ученици.
Он и ја смо немарљиви.
Бранко и Марко су овде.
Ви и он сте одлични ученици.

2 - Ask the students to turn the following affirmative questions /which contain the forms of the verb <u>бити</u>/ into negative questions:

Јесам ли ја добар ученик?
Јесте ли ви први?
Је ли он последњи?
Јесмо ли ми браћа?
Јесте ли ви њихове мајке?
Јесу ли оно ваша деца?
Да ли сам ја пажљив?
Да ли си ти болестан?
Да ли је ово његово перо?
Да ли смо он и ја пажљиви?
Да ли сте ви наши нови ученици?
Да ли су ове књиге њихове?

3 - Ask the students to turn the following affirmative statements into affirmative questions:

a - Using the interrogative particle <u>ли</u>

b - Using the interrogative particles <u>да ли</u>

Ја напредујем брзо.
Ти видиш добро.
Он има добар речник.
Она се облачи лепо.
Ми показујемо напредак.
Ви излазите из школе у четири сата.
Они ручају у подне.
Оне читају само добре књиге.
Наставник стоји.
Ученици седе.
Ти пушиш.
Он устаје сваки дан у шест сати.
Ви мислите да ви све знате.
Ја треба да останем овде.
Ми разумемо шта наставник каже.
Ви морате да идете кући.
Они иду у школу сваки дан.
Марко ручава код куће.
Ви се бријете сами.
Ти почињеш да говориш српскохрватски.

4 - Ask the students to turn the following affirmative questions into negative questions:

Знам ли ја доста?
Имаш ли ти перо?
Говори ли ваш наставник енглески?
Напуштамо ли Монтереј данас?
Долазите ли данас?
Уче ли и они српскохрватски?
Да ли она разуме кад говорите полако?
Да ли ученици стоје кад говоре дијалог?
Да ли ви знате како се зове ваш наставник?
Да ли треба да и сутра дођемо у школу?
Да ли ти вечераваш код куће?
Да ли морам да то напишем?

Literal Translation

Monterey and its climate

1 - Instructor: Who knows how himself calls town where /we/ now live?
Student: I know. That town himself calls Monterey.

2 - I: What kind and how big is town Monterey?
S: Monterey is nice but small town.

3 - I: Not are whether you satisfied here?
S: /I/ Am because is our school here.

4 - I: What kind and how big are towns Carmel and Pacific Grove?
S: Also that are small and nice towns.

5 - I: And whether is climate here good?
S: Climate is nice. Nights are cold, and days are warm.

6 - I: What kind is weather in spring?
S: Usually is enough nice, but is sometimes cloudy and foggy.

7 - I: And what kind are summers?
S: Usually are very nice.

8 - I: And is whether also fall nice?
S: Yes, but is sometimes fairly foggy, particularly in morning and in evening.

9 - I: And when usually fall rains?
S: Rains fall usually in winter, little in spring and in fall, and seldom in summer.

10 - I: Whether in winter falls snow?
S: No. Here never not falls snow.

11 - I: What kinds are beaches?
S: Beaches are very nice.

12 - I: Likes whether your wife Monterey?
S: Yes, also she likes Monterey. She is here satisfied.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Монтерej и његова клима

1. Наставник: Ко зна како се зове град где сада живимо?

Ученик: Ја знам. Тај град се зове Монтерej.

2. Н: Какав и колики је град Монтерej?

У: Монтерej је леп, али мали град.

3. Н: Нисте ли ви задовољни овде?

У: Јесам, јер је наша школа овде.

4. Н: Какви и колики су градови Кармел и Пацифик Гров?

У: И то су мали и лепи градови.

5. Н: А да ли је клима овде добра?

У: Клима је лепа. Ноћи су хладне, а дани су топли.

6. Н: Какво је време у пролеће?

У: Обично је доста лепо, али је каткад облачно и магловито.

7. Н: А каква су лета?

У: Обично су врло лепа.

8. Н: А је ли и јесен лепа?

У: Да, али је каткад доста магловито, нарочито изјутра и увече.

SECOND PART
DIALOGUE

Monterey and its climate

1. Instructor: Who knows what's the name of the town where we live now?
Student: I know. The name of the town is Monterey.

2. I: How big is the town of Monterey and what's it like?

S: Monterey is a nice, but small town.

3. I: Aren't you satisfied here?

S: I am, because our school is here.

4. I: What are the towns of Carmel and Pacific Grove like and how big are they?
S: Those, too, are small and nice towns

5. I: And, is the climate good here?
S: The climate is nice. The nights are cold, and the days are warm.

6. I: How is the weather in the spring?
S: Usually it is fairly nice, but sometimes it is cloudy and foggy.

7. I: How are the summers?

S: Usually they are very nice.

8. I: Is the fall nice, too?

S: Yes, but sometimes it is rather foggy, particularly in the morning and in the evening.

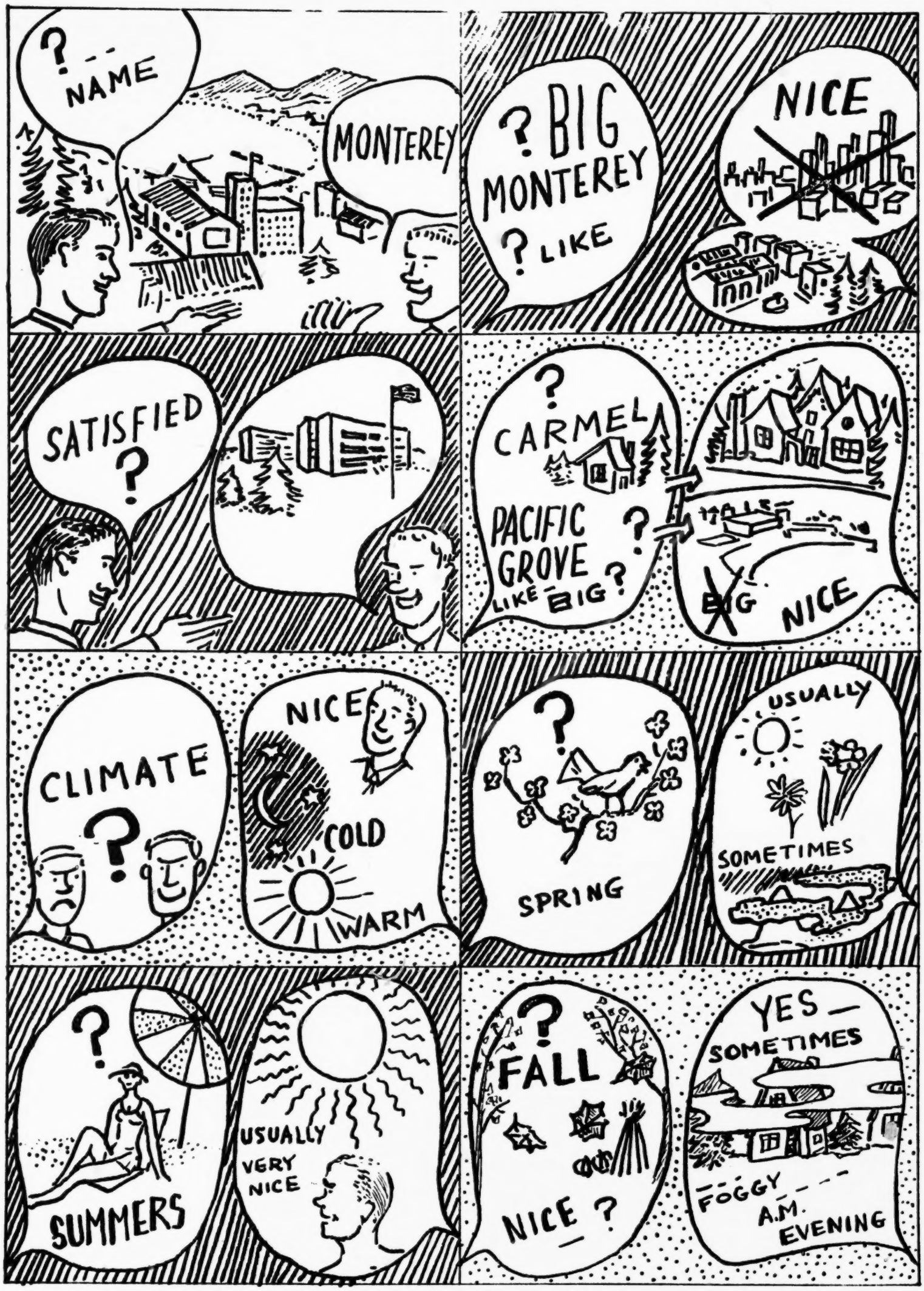
? NAME
MONTEREY
? BIG MONTEREY ? LIKE
NICE
SATISFIED ?
? CARMEL
PACIFIC GROVE ?
LIKE BIG ?
BIG
NICE
CLIMATE ?
NICE
COLD
WARM
? SPRING
USUALLY
SOMETIMES
? SUMMERS
USUALLY VERY NICE
? FALL
NICE ?
YES — SOMETIMES
FOGGY
A.M.
EVENING

9. Н: А кад обично падају кише?

У: Кише падају обично зими, мало у пролеће и у јесен, а ретко лети.

9. I: And when do the rains usually fall?
S: The rains usually fall in the winter, a little in the spring and in the fall, and seldom in the summer.

10. Н: Да ли зими пада снег?

У: Не. Овде никад не пада снег.

10. I: Does the snow fall in the winter?
S: No. The snow never falls here.

11. Н: Какве су плаже?

У: Плаже су врло лепе.

11. I: How are the beaches?

S: The beaches are very nice.

12. Н: Воли ли ваша жена Монтерej?

У: Да, и она воли Монтерej. Она је овде задовољна.

12. I: Does your wife like Monterey?
S: Yes, she likes Monterey, too. She is satisfied here.

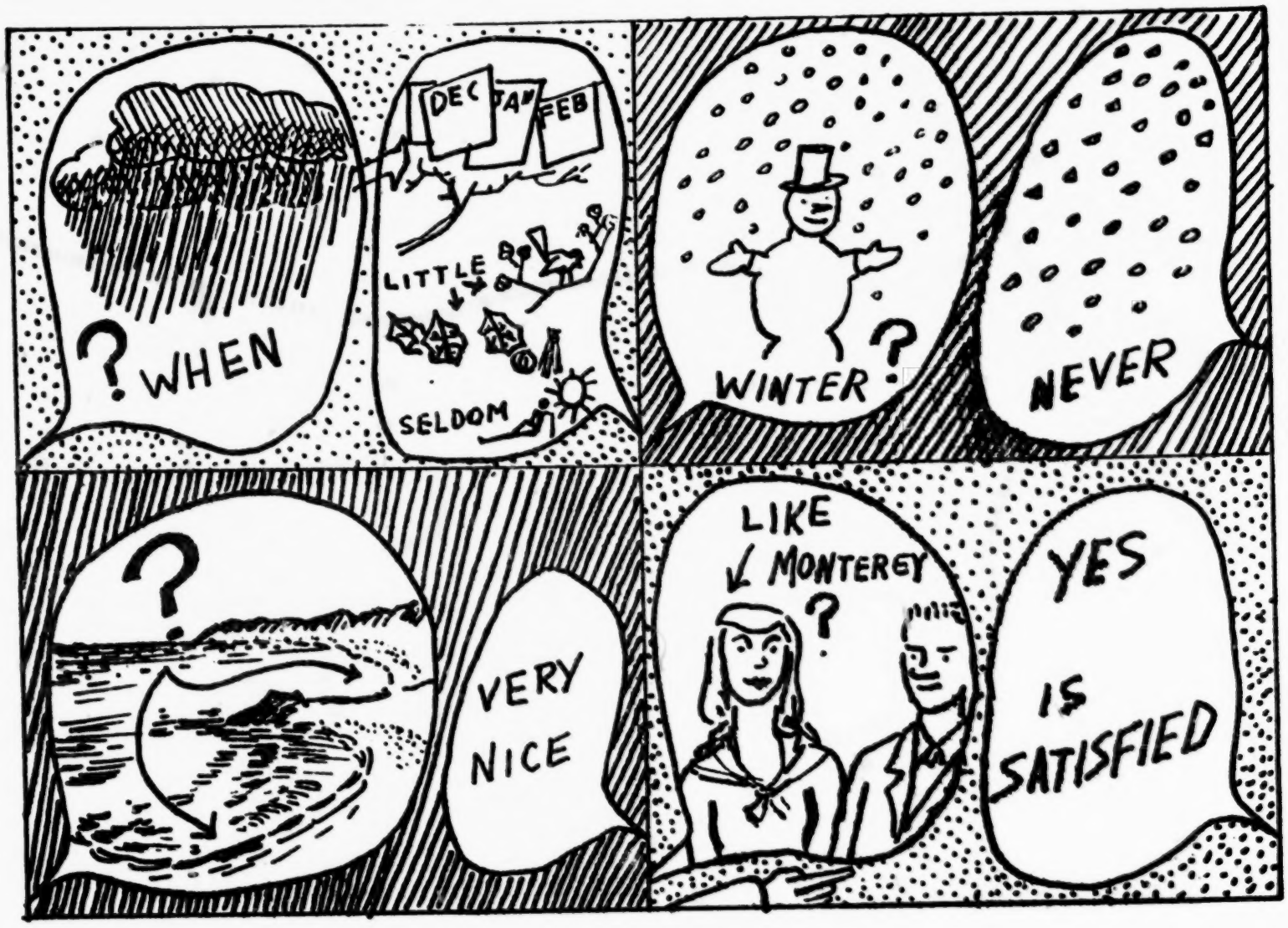
? WHEN
DEC
JAN
FEB
LITTLE
SELDOM
WINTER ?
NEVER
?
VERY NICE
LIKE MONTEREY ?
YES IS SATISFIED

PAR. 32 - INTERROGATIVE PRONOUNS

A - (1) Ко зна како се зове град где ми сада живимо?
Шта учите овде? - What do you study here?
Који капут је ваш? - Which coat is yours?
Који капути су ваши? - Which coats are yours?
Која капа је његова? - Which cap is his?
Које капе су његове? - Which caps are his?
Које село је велико? - Which village is big?
Која села су велика? - Which villages are big?
(2) Какав и колики је град Монтереј?
(4) Какви и колики су градови Кармел и Пацифик Гров?
Каква је плажа? - What is the beach like?
(11) Какве су плаже?
Колика је ваша кућа? - How big is your house?
Колике су ваше куће? - How big are your houses?
(6) Какво је време у пролеће?
(7) А каква су лета?
Колико је ваше село? - How big is your village?
Колика су ваша села? - How big are your villages?
Чији је овај речник? - Whose is this dictionary?
Чији су ови речници? - Whose are these dictionaries?
Чија је ова бележница? - Whose is this note-book
Чије су ове бележнице? - Whose are these note-books?
Чије је ово перо? - Whose is this pen?
Чија су ова пера? - Whose are these pens?

The underlined words in the sentences above are interrogative pronouns.

B - Ко /who/ and шта or што /what/ are interrogative pronouns which are used for indefinite /general/ questions. Ко is used for persons and шта is used for things.

Ко сте ви? - Who are you?
Шта сте ви? - What are you?
Шта је ово? - What is this?

Ко and шта are the only two independent interrogative pronouns, that is, they do not modify nouns. They have only singular forms and are declined as definite adjectives. The stem of ко is "к-" and the stem of шта is "ч-".

C - All other interrogative pronouns have all the characteristics of adjectives, that is, they have all three genders, cases in both numbers /singular and plural/, they modify nouns and must agree with the noun they modify in gender, number and case and the cases are formed by means of the

same endings as definite adjective. The chart of all these pronouns in the nominative singular and plural follows:

N O M I N A T I V E						ENGLISH EQUIVALENT
S I N G U L A R			P L U R A L			
Masc	Femin	Neuter	Masc	Femin	Neuter	
који	која	које	који	које	која	which /what/
какав	каква	какво	какви	какве	каква	what kind of
колики	колика	колико	колики	колике	колика	of what size
чији	чија	чије	чији	чије	чија	whose

Note: /1/ All pronouns with characteristics of adjectives are called adjectival pronouns.

/2/ Interrogative pronouns are also used as relative pronouns /see Par. 127/:

Ја не знам ко је ваш наставник.	- I do not know who your teacher is.
Не разумем шта питате.	- I do not understand what you are asking.
Ученик који учи зна.	- The student who studies, knows.
Она оловка, која је на столу, моја је.	- That pencil, which is on the table, is mine.
Ја волим перо какво ви имате.	- I like the pen like the one you have.
Они имају кућу колику ви имате.	- They have a house as big as the one you have.
Оно је човек чије су ове цигарете.	- That /over there/ is the man whose cigarettes these are.

PAR. 33 - INTERROGATIVE SENTENCES IN THE PRESENT TENSE

(8) А је ли и јесен лепа?
(12) Воли ли ваша жена Монтерej?
(5) А да ли је клима овде добра?
(10) Да ли зими пада снег?

Interrogative sentences or questions are formed by making the verb interrogative. A verb is made interrogative by means of interrogative particles "ли" and "да ли":

1. Questions made by means of the interrogative particle usually have the following word order:

Verb + particle + subject /if expressed/:

Је	+	ли	+ јесен	лепа?
Јесте	+	ли	+ ви	официр?
Јесу	+	ли	+ (они)	пажљиви?
Воли	+	ли	+ ваша жена	Монтереј?
Читате	+	ли	+ (ви)	добро?

Note: /1/ The "ли" is an enclitic and may never begin a sentence.

/2/ When we form questions by using the particle "ли" the long forms of the verb бити must be used.

2. Affirmative statements which include any verb except бити may be made interrogative by placing the particles "да ли" in front of them. Consequently, the word order in such questions usually is the following:

Particles + subject /if mentioned/ + verb:

Да ли	+ ваша жена	+ воли	Монтереј?
Да ли	+ (ви)	+ читате	добро?

Affirmative statements which include a form of бити may be made interrogative by placing the particles "да ли" in front of them and by placing the subject after the verb:

Particles + verb + subject /if mentioned/:

Да ли	+ је	+ јесен	лепа?
Да ли	+ сте	+ ви	официр?
Да ли	+ су	+ они	пажљиви?

In questions which are formed by using the particles "да ли", the short forms of бити must be used.

Note: /1/ No interrogative particle is necessary when questions are made by means of interrogative pronouns /see Par. 32/ and interrogative adverbs:

Где доручкујете? - Where do you have your breakfast?
Зашто пушите? - Why do you smoke?
(9) А кад обично падају кише?
(1) Како се зове град где сада живимо?
Куда идете? - Where are you going?

/2/ Interrogative adverbs may be used also as relative

adverbs:

(1) Како се зове град где сада живимо?

PAR. 34 - INTERROGATIVE NEGATIVE SENTENCES IN THE PRESENT TENSE

A - (3) Нисте ли ви задовољни овде?
(8) А није ли и јесен лепа?
(5) А да ли није клима овде добра?

An affirmative question which contains a form of the verb бити is made negative by using the negative form of бити.

B - (12) Не воли ли ваша жена Монтереј?
(10) Да ли зими не пада снег?

An affirmative question containing any verb but бити is made negative by placing the negative particle "не" before the verb.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE USE OF INTERROGATIVE PRONOUNS AND INTERROGATIVE ADVERBS

Make the following statements and ask the students to give an appropriate question for each statement using the interrogative pronouns and interrogative adverbs in parentheses:

Онај млађи човек је мој наставник г. Петровић.	(Ко)
Онај старији господин је мој отац.	(Ко, Који, Чији)
Она плава жена је његова мајка.	(Ко, Која, Чија)
Наш командант је пуковник г.	(Ко)
Њихов командант је мајор.	(Ко, Шта, Чији)
Ово је чивилук.	(Шта)
Овај џак је тепак.	(Шта, Који)
Моје питање је лако.	(Шта, Чије)
Ово перо је добро.	(Шта, Које, Какво)
Моја браћа су добра.	(Ко, Каква, Чија)
Њихови очеви су сиромаси.	(Ко, Чији)
Уџбеници су нови.	(Шта, Какви)
Куће у Монтереју су лепе.	(Шта, Какве)
Њихови сатови нису добри.	(Шта, Какви, Чији)
Она географска карта је велика.	(Шта, Која, Колика)
Наша деца су мала.	(Чија, Колика)
Ова врата су сива.	(Која, Каква)
Ови прозори су велики.	(Који, Колики)
Овај чивилук је нов.	(Који, Какав)
Ово дугме је мало.	(Које, Колико)

Ова дугмета су мала.	(Која, Колика)
Моја пера су добра.	(Чија, Каква)
Њујорк је велик.	(Колики)
Наше собе су мале.	(Чије, Колике)
Ми сада живимо у Монтереју.	(Где)
У Монтереју никад не пада снег.	(Где)
Лета у Монтереју су обично лепа.	(Где)
Ученици морају да уђу у учионицу у два минута до осам.	(Куда, Када)
Ујутро долазим у школу.	(Када, Куда)
Увече идем кући.	(Када, Куда)
Они живе врло лепо.	(Како)
Њихова деца напредују добро.	(Како)
Ученици читају брзо и добро.	(Како)
Велики одмор траје 20 минута.	(Колико)
Овде има осам људи.	(Колико)
Он није задовољан, јер није први.	(Зашто)
Ово јаје није добро, јер није свеже.	(Зашто)

B - DRILL THE AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS IN THE PRESENT TENSE

1 - Ask the students to turn the following affirmative statements /which contain the forms of the verb бити/ into affirmative questions:

a - Using the interrogative particle ли

b - Using the interrogative particles да ли

Ја сам добар ученик.
Он је ваш брат.
Ми смо последњи.
Они старији људи су ваши очеви.
Оне су добре жене.
Ти си сада последњи ђак.
Ви сте болесни.
Она је добра мајка.
Ова вежба је тешка.
Тај дијалог је лак.
Ваша штива су обично лака.
Ви и он сте браћа.

2 - Ask the students to turn the following affirmative questions /which contain the forms of the verb бити/ into negative questions:

Јесам ли ја први?
Да ли си ти други?
Јесте ли ви наши наставници?
Да ли сам ја старији него ви?
Је ли она његова жена?
Јесу ли лета у Монтереју лепа?

Да ли смо ми ваши војници?
Јесте ли задовољни?
Јесмо ли ми први?
Да ли су зиме у Монтереју хладне?
Да ли је он болестан?
Јеси ли ти моја мајка?

3 - Ask the students to turn the following affirmative statements into affirmative questions:

a - Using the interrogative particle ли

b - Using the interrogative particles да ли

Сви наши наставници живе у Монтереју.
Ви волите да живите у Монтереју.
Он доручкује код куће.
Ми пишемо брзо.
Ја радим доста.
Ти желиш да уђеш у учионицу.
Мајка облачи и умива децу.
Ваш старији брат не види добро.
Ви ручавате и вечеравате код куће.
Он пуши.
Ја треба да учим више.
Они воле да покажу што знају.

4 - Ask the students to turn the following affirmative questions into negative questions:

Да ли ви волите топао ручак?
Трају ли сви часови 50 минута?
Читам ли ја добро?
Завршава ли се ваш последњи час у четири сата?
Бријете ли се ви сами?
Да ли ваша деца воле Монтереј?
Будиш ли се ти сам?
Да ли ја пишем лепо?
Да ли ти остајеш овде?
Да ли она пуши?

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XXI
FIFTH PART
READING TEXT

Монтерej и његова клима

Мали град где ми сада живимо зове се Монтерej. Ја волим Монтерej. Ја сам задовољан, јер је овде наша школа. Ја такође волим Кармел и Пацифик Гров, јер су то мали али врло лепи градови. Ја волим и плаже.

Овде је клима доста добра. Ја нарочито волим да живим овде јер су дани топли а ноћи су хладне. Пролеће је обично доста лепо, али не увек, каткад је облачно и магловито. Лето је увек лепо и топло. И јесен је доста лепа, али је каткад и у јесен облачно и магловито, нарочито изјутра и увече. Зими падају кише, али тада обично није хладно. Кише падају каткад у пролеће и мало у јесен, али врло ретко лети.

Плаже су доста лепе. Моја жена воли Монтерej, али она такође воли Кармел, Пебл Бич, Пацифик Гров, Сисајд и Орд Вилец. Моја жена воли и плаже.

Питања на штиво:

Questions on Reading Text

1. Како се зове град где ми сада живимо?
2. Да ли је Монтерej мали или велики град?
3. Какав је град Монтерej?
4. Да ли ви волите Монтерej?
5. Зашто сте ви задовољни?
6. Који још град ви волите?
7. Какви су градови Кармел и Пацифик Гров?
8. Да ли ви волите плаже?
9. Каква је овде клима?
10. Зашто ви нарочито волите да живите овде?
11. Какво је овде пролеће?
12. Да ли је пролеће увек лепо?
13. Да ли је у пролеће каткад облачно и магловито?
14. Какво је време лети?
15. Какво је време у јесен?
16. Да ли је у јесен каткад магловито?
17. Кад је у јесен обично магловито?
18. Када падају кише?
19. Да ли је зими врло хладно?
20. Да ли кише каткад падају и у пролеће?
21. Да ли кише каткад падају и у јесен?

22. Када кише ретко падају?
23. Какве су плаже?
24. Да ли ваша жена воли Монтереј?
25. Који још град воли ваша жена?
26. Да ли ваша жена такође воли плаже?
27. Да ли је и ваша жена задовољна?

ШЕСТИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SIXTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Who is not satisfied?
2. What do you do in the evening?
3. Which student is the first?
4. What are springs and summers like in Monterey?
5. How big are your children?
6. Whose teachers live in Monterey?
7. Where do you like to live?
8. Where do you go in the morning?
9. When does the rain usually fall in Monterey?
10. How do you progress?
11. How many students study Serbo-Croatian?
12. Why does the snow never fall here?
13. Are days usually cloudy or foggy here in the winter?
14. Do you like cold winters and warm summers?
15. Does Monterey have nice beaches?

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

318-вòлети (се), v.t.ipfv. - to love; to like; to be fond of; /to love each other; to like each other; to be fond of each other/
pr.t.: вȍлим, вȍлиш, вȍли, вȍлимо, вȍлите, вȍле

319-вре́ме, n. - time; weather
gen.sing.: врȅмена
nom.pl.: времѐна

320-жи́вети, v.i.ipfv. - to live
pr.t.: жи́вим, жи́виш, жи́ви, жи́вимо, жи́вите, жи́ве

321-зȁдовȍљан, adj. m. - satisfied; content
зȁдовȍљна, f.
зȁдовȍљно, n.

-зȁдовȍљно, adv. - contentedly

322-зи́ма, f. - winter

323-зȉми, adv. - in the winter

324-јȅсēн, f. - autumn
gen.sing.: јȅсени
nom.pl.: јесени

325-кàткад, adv. - sometimes, once in a while

326-кȉша, f. - rain

327-кли́ма, f. - climate

328-лȅто, n. - summer

329-лȅти, adv. - in the summer

330-маглòвит, adj. m. - foggy
маглòвита, f.
маглòвито, n.

331-на́рочит, adj. m. - special
на́рочита, f.
на́рочито, n.

-на́рочито, adv. - particularly, especially

332-никад(а), adv. - never

333-ноћ, f. - night
gen.sing.: ноћи
nom.pl.: ноћи

334-облачан, adj. m. - cloudy
облачна, f.
облачно, n.

335-пасти, v.i. pfv. - to fall
pr.t.: паднем, паднеш, падне,
паднемо, паднете, падну
a.p.p.: пао, пала, пало,
пали, пале, пала

+335-падати, v.i.ipfv. - to fall
pr.t.: падам, падаш, пада,
падамо, падате, падају

336-плажа, f. - beach

337-пролеће, n. - spring

338-ре́дак, adj. m. - rare
ре́тка, f.
ре́тко, n.

-ре́тко, adv. - seldom, rarely

339-снег, m. - snow
nom.pl.: снегови

340-тада, adv. - then

341-топао, adj. m. - warm
топла, f.
топло, n.

-топло, adv. - warmly

342-хла́дан, adj. m. - cold
хла́дна, f.
хла́дно, n.

-хла́дно, adv. - coldly

\+ + +

Како се зове овај град?	- What is the name of this town?
киша пада	- it rains
у јесен	- in autumn
у пролеће	- in spring

ДВАДЕСЕТ-ДРУГА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-SECOND LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DEMONSTRATIVE PRONOUNS /See Par. 35/

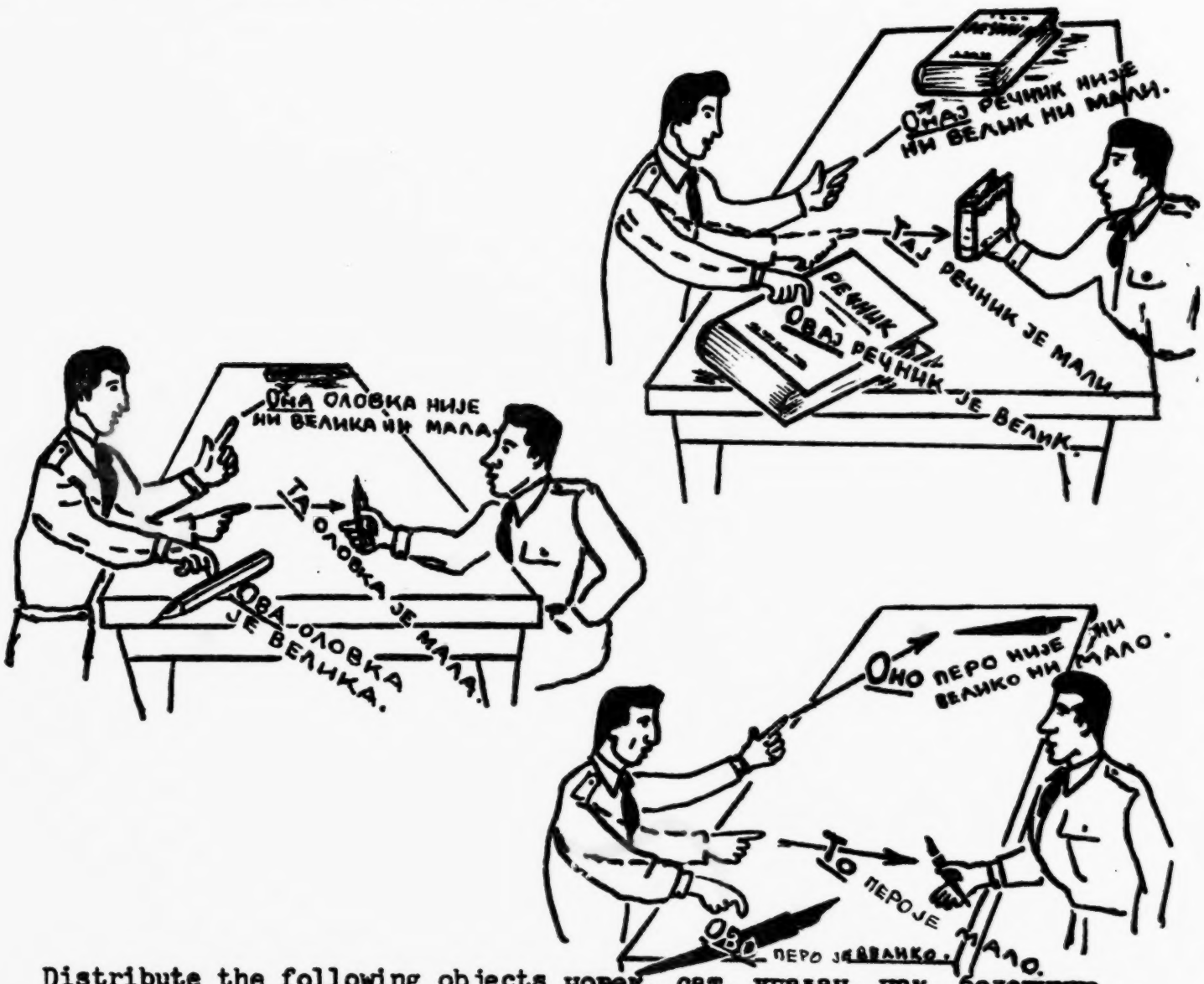

Distribute the following objects <u>човек</u>, <u>сат</u>, <u>упаљач</u>, <u>џак</u>, <u>бележница</u>, <u>оловка</u>, <u>слика</u>, <u>цигарета</u>, <u>дете</u>, <u>дугме</u>, <u>перо</u>, <u>јаје</u>, so that the instructor has one of each and two students have the objects which are not only of the same species, but also of the same quality and size, but of different quality and size than those the instructor has.

1 - Drill the nominative singular of the demonstrative pronouns <u>овај</u>, <u>тај</u>, <u>онај</u>:

Колики је овај човек (сат, упаљач, џак)?	Тај човек (сат, . . .) је велик.
Да ли је и тај човек (сат, . . .) велик?	Не. Овај човек (сат, . . .) није велик, него мали.
Да ли је и онај човек (сат, . . .) мали?	Да. И онај човек (сат, . . .) је мали.

Колика је ова бележница (оловка, слика, цигарета)?	Та бележница (оловка, . . .) је велика.
Да ли је и та бележница (оловка, . . .) велика?	Не. Ова бележница (оловка, . . .) није велика, него мала.
Да ли је и она бележница (оловка, . . .) мала?	Да. И она бележница (оловка . . .) је мала.
Колико је ово дете (дугме, перо, јаје)?	То дете (дугме, . . .) је велико.
Да ли је и то дете (дугме, . . .) велико?	Не. Ово дете (дугме, . . .) није велико, него мало.
Да ли је и оно дете (дугме, . . .) мало?	Да. И оно дете (дугме, . . .) је мало.

2 - Drill the nominative singular of the demonstrative pronouns <u>овакав</u>, <u>такав</u>, <u>онакав</u> according to the following pattern:

Да ли је тај човек (сат, . . .) овакав?	Не. Овај човек (сат, . . .) није такав, него онакав.
А какав је онај човек (сат, . . .)?	Онај човек (сат, . . .) је овакав.
Да ли је та бележница (оловка, . . .) оваква?	Не. Ова бележница (оловка, . . .) није таква, него онаква, etc.

3 - Drill the nominative singular of the demonstrative pronouns <u>оволики</u>, <u>толики</u>, <u>онолики</u> according to the following pattern:

Да ли је тај човек (сат, . . .) оволики?	Не. Овај човек (сат, . . .) није толики, него онолики.
А колики је онај човек (сат, . . .)?	Онај човек (сат, . . .) је оволики, etc.

4 - Couple already distributed objects with one more of the same kind and size and drill the nominative plural of all the demonstrative pronouns following the patterns given under 1, 2 and 3 above.

*Овакав, такав, онакав, оволики, толики, онолики are new words and are to be written on the blackboard.

B - POSSESSIVE PRONOUNS /See Par. 36 and 37/

1 - Eliminate the second of each object used in the drill under A and then drill the nominative singular of the possessive pronouns <u>мој</u>, <u>твој</u> (<u>ваш</u>), <u>његов</u>:

Чији је овај сат (упаљач, џак)?	Тај сат (упаљач, . . .) је твој (ваш).
Чији је тај сат (упаљач, џак)?	Овај сат (упаљач, . . .) је мој.

* Твој is a new word and is to be written on the blackboard.

Чији је онај сат (упаљач, џак)?	Онај сат (упаљач, ...) је његов.
Чија је ова бележница (оловка, слика, цигарета)?	Та бележница (оловка, . . .) је твоја (ваша)
Чија је та бележница (оловка, . . .)?	Ова бележница (оловка, . . .) је моја.
Чија је она бележница (Оловка, . . .)?	Она бележница (оловка, . . .) је његова.
Чије је ово дете (дугме, перо, јаје)?	То дете (дугме, . . .) је твоје (ваше).
Чије је то дете (дугме, . .)?	Ово дете (дугме, . .) је моје.
Чије је оно дете (дугме, . .)?	Оно дете (дугме, . .) је његово.

2 - Couple the objects as explained under A-4 above and drill the nominative plural of the possessive pronouns мој, твој (ваш), његов following the pattern under 1 above:

Чији су ови сатови (упаљачи, џакови)?	Ти сатови (упаљачи, . . .) су твоји (ваши), etc.

3 - Collect all the objects and then distribute the following objects сат, упаљач, бележница, оловка, перо, јаје so that each of them will be the common property of two persons. Drill the nominative singular of the possessive pronouns наш, ваш, њихов:

Чији је оваj (таj, онаj) сат (упаљач)?	Таj (Оваj, Онаj) сат (упаљач) је ваш (наш, њихов).
Чија је ова (та, она) бележница (оловка)?	Та (Ова, Она) бележница (оловка) је ваша (наша, њихова).
Чије је ово (то, оно) перо (јаје)?	То (Ово, Оно) перо (јаје) је ваше (наше, њихово).

4 - Couple all the distributed objects and drill the nominative plural of the possessive pronouns наш, ваш, њихов following the pattern under 3 above.

5 - Ask the students the following questions pointing at the same time to the number indicating the grammatical person of the possessor /point at random to all applicable persons for each question/:

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

Чији сам ја наставник?
Чији смо ми наставници?
Чија је она мајка?
Чије су оне мајке?
Чије је ово село?
Чија су ова села?

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

Camp

1 - Instructor: How himself calls this camp where is our school?
Student: This himself camp calls Presidio Monterey.

2 - I: How himself calls that /over there/ big camp?
S: That /over there/ big camp himself calls Fort Ord.

3 - I: Which military unit dwells over there?
S: There dwells one infantry division.

4 - I: How themselves call those /over there/ buildings where dwell soldiers?
S: Those /over there/ buildings themselves call barracks.

5 - I: What is officers' mess?
S: That is place where eat unmarried officers.

6 - I: How itself calls place where eat unmarried soldiers?
S: That place itself calls soldiers' mess.

7 - I: How herself calls room where eat married officers and soldiers who dwell at home?
S: That herself room calls dining room.

8 - I: Thanks. That is so. And whether thou know what is this?
S: Yes. /I/ Know. That is dictionary.

9 - I: Whether also thou have dictionary?
S: Yes. /I/ Have.

10 - I: And whether is thy dictionary this big and this like?
S: No. My dictionary not is that big and that like.

11 - I: And how big and what like is thy dictionary?
S: My dictionary is that /over there/ big and that /over there/ like.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Логор

1. Наставник: Како се зове овај логор где је наша школа?

Ученик: Овај логор се зове Пресидио Монтерej.

2. Н: Како се зове онај велики логор?

У: Онај велики логор се зове Форт Орд.

3. Н: Која војна јединица станује онде?

У: Тамо станује једна пешадиска дивизија.

4. Н: Како се зову оне зграде где станују војници?

У: Оне зграде се зову бараке.

5. Н: Шта је официрска менза?

У: То је место где једу нежењени официри.

6. Н: Како се зове место где једу нежењени војници?

У: То место се зове војничка менза.

7. Н: Како се зове соба где једу ожењени официри и војници који станују код куће?

У: Та соба се зове трпезарија.

SECOND PART XXII
DIALOGUE

The camp

1. Instructor: What's the name of this camp where our school is?

Student: The name of this camp is Presidio of Monterey.

2. I: What's the name of that big camp over there?

S: The name of that big camp over there is Fort Ord.

3. I: Which military unit is living over there?

S: An infantry division is living there.

4. I: What's the name of those buildings where the soldiers live?
S: The name of those buildings is barracks.

5. I: What's the Officers' Mess?

S: That's the place where bachelor officers eat.

6. I: What's the name of the place where unmarried soldiers eat?
S: The name of that place is the Consolidated Mess.

7. I: What's the name of the room where the married officers and soldiers, who live at home, eat?

S: That room is called the dining room.

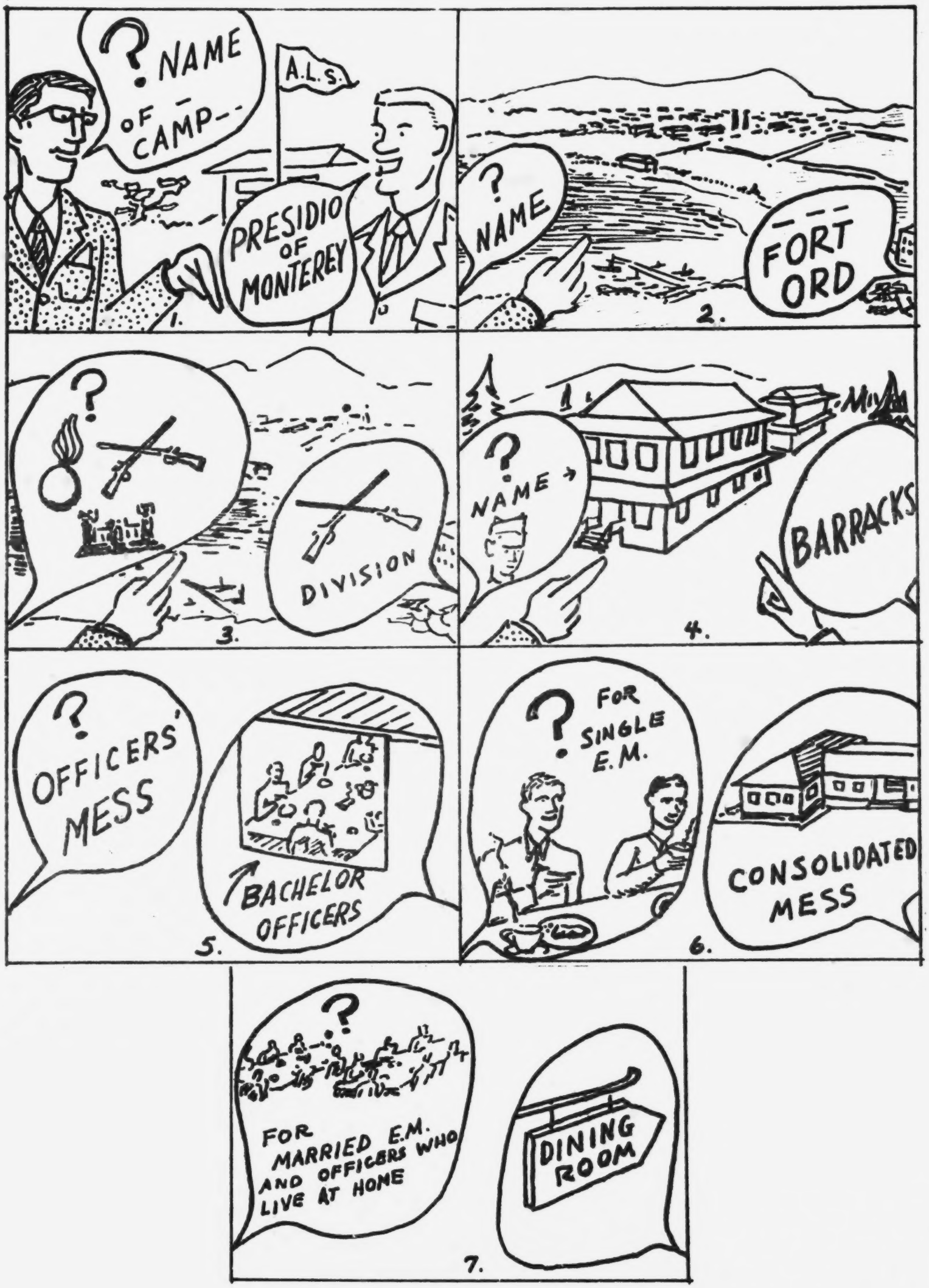
? NAME OF CAMP
A.L.S.
PRESIDIO OF MONTEREY
1.
? NAME
FORT ORD
2.
?
DIVISION
3.
? NAME
BARRACKS
4.
? OFFICERS' MESS
BACHELOR OFFICERS
5.
? FOR SINGLE E.M.
CONSOLIDATED MESS
6.
?
FOR MARRIED E.M. AND OFFICERS WHO LIVE AT HOME
DINING ROOM
7.

8. Н: Хвала. То је тако. А да ли ти знаш шта је ово?

У: Да. Знам. То је речник.

9. Н: Да ли и ти имаш речник?

У: Да. Имам.

10. Н: А да ли је твој речник оволики и овакав?

У: Не. Мој речник није толики и такав.

11. Н: А колики и какав је твој речник?

У: Мој речник је онолики и онакав.

8. I: Thanks. That's so. And do you know what this is?

S: Yes. I know. That's a dictionary.

9. I: Do you also have a dictionary?
S: Yes. I have.

10. I: And is your dictionary of this size and kind?

S: No. My dictionary isn't of that size and kind.

11. I: And of what size and kind is your dictionary?

S: My dictionary is of the size and kind as that one over there.

THANKS
THIS ?
YES –
DICTIONARY
8.

?
YES
9.
?
10.

?
W
F&W
11.

PAR. 35 - DEMONSTRATIVE PRONOUNS

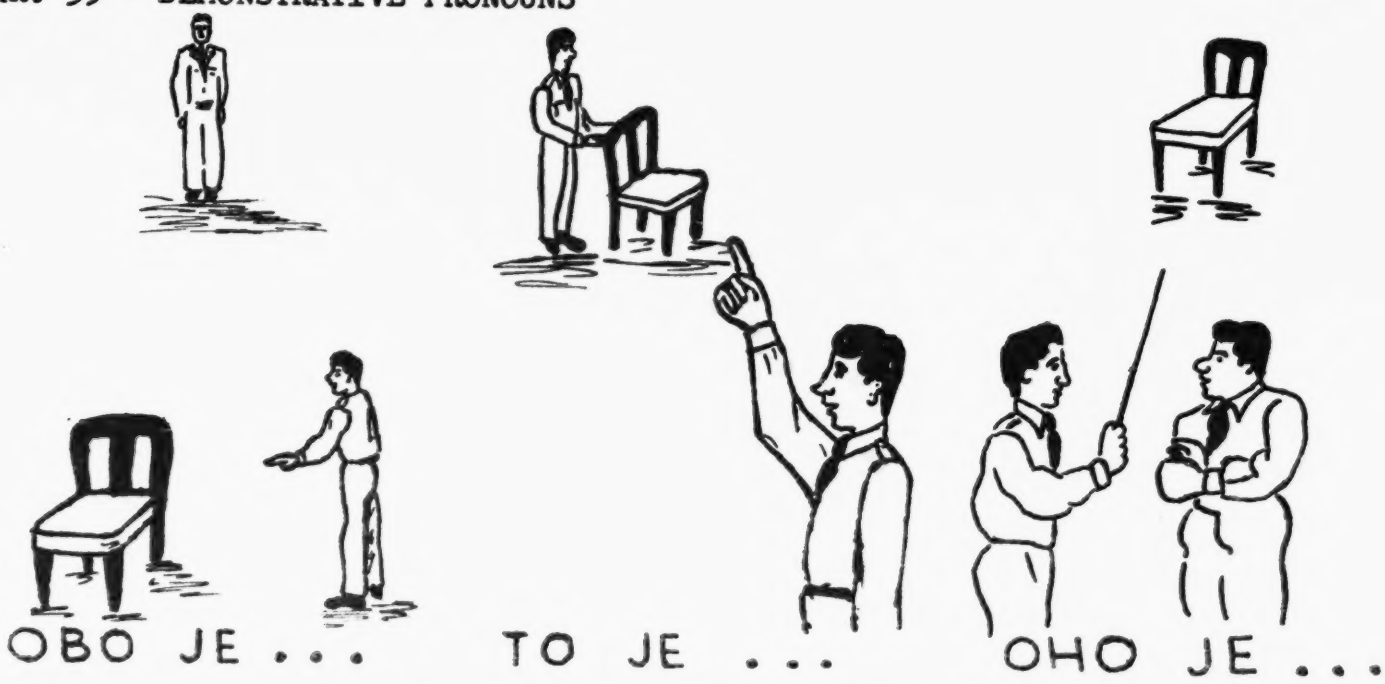

Demonstrative pronouns are used to point out persons or things. The Serbo-Croatian demonstrative pronouns are adjectival pronouns /see Par. 32 - e, Note /1/ /.

A - (1) Овај логор се зове Пресидио Монтерej.
Ова књига је моја. - This book is mine.
Ово перо је твоје. - This pen is yours.
Ови логори су лепи. - These camps are nice.
Ове књиге су моје. - These books are mine.
Ова пера су твоја. - These pens are yours.
Тај речник је добар. - That dictionary is good.
(7) Та соба се зове трпезарија.
(6) То место се зове војничка менза.
Ти речници су добри. - Those dictionaries are good.
Те собе су велике. - Those rooms are big.
Та пера су твоја. - Those pens are yours.
(2) Онај велики логор се зове Форт Орд.
Она девојка је врло лепа. - That girl over there is very pretty.
Оно село је лепо. - That village over there is beautiful.
Они људи су Срби. - Those men over there are Serbs.
(4) Оне зграде се зову бараке.
Она јаја су њихова. - Those eggs over there are theirs.
Чији је овај речник? - Whose is this dictionary?
Тај речник је ваш. - That dictionary is yours.
Чији је тај речник? - Whose is that dictionary?
Овај речник је мој. - This dictionary is mine.

Чији је онај речник?	- Whose is that dictionary over there?
Онај речник је његов.	- That dictionary over there is his.
Чији су ови речници?	- Whose are these dictionaries?
Ти речници су ваши.	- Those dictionaries are yours.
Чији су ти речници?	- Whose are those dictionaries?
Ови речници су моји.	- These dictionaries are mine.
Чији су они речници?	- Whose are those dictionaries over there?
Они речници су његови.	- Those dictionaries over there are his.

The words овај, ова, ово, ови, ове, ова, ти, те, та, они, оне, она are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things regardless of their quality or size.

Their stems are: "ов-", "т-", "он-".

B - (10) А да ли је твој речник оволики и овакав?
(10) Не. Мој речник није толики и такав.
(11) Мој речник је онолики и онакав.

The words овакав, такав, онакав are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things of a particular quality.

Their stems are: "овакв-", "такв-", "онакв-".

Note: A shortened form of the above pronoun is heard in colloquial speech: оваки, m., овака, f., овако, n., таки, m., така, f., тако, n., онаки, m., онака, f., онако, n.,

C - (10) А да ли је твој речник оволики и овакав?
(10) Не. Мој речник није толики и такав.
(11) Мој речник је онолики и онакав.

The words оволики, толики, онолики are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things of a particular size.

Their stems are: "оволик-", "толик-", "онолик-".

D - The demonstrative pronouns овај, овакав and оволики refer to objects near the speaker.

Тај, такав and толики refer to objects near the person spoken to.

Онај, онакав and онолики refer to objects distant from both the speaker and the person spoken to.

E - A chart of all demonstrative pronouns in the nominative singular and plural follows:

NOMINATIVE						ENGLISH EQUIVALENT
SINGULAR			PLURAL			
Masc	Femin	Neuter	Masc	Femin	Neuter	
овај	ова	ово	ови	ове	ова	this
тај	та	то	ти	те	та	that
онај	она	оно	они	оне	она	that /over there/, yonder
овакав	оваква	овакво	овакви	овакве	оваква	of this kind, like this
такав	таква	такво	такви	такве	таква	such, of that kind, like that
онакав	онаква	онакво	онакви	онакве	онаква	of that kind over there, like that over there
оволики	оволика	оволико	оволики	оволике	оволика	of this size, as big as this
толики	толика	толико	толики	толике	толика	of that size, as big as that
онолики	онолика	онолико	онолики	онолике	онолика	of that size /over there/, as big as that /over there/

F - Ово је мој брат. - This is my brother.
То је ваша мајка. - That is your mother.
Оно је његово дете. - That over there is his child.
Ово су наши официри. - These are our officers.

The above are examples of sentences which point out something (ово, то, оно) and then give a short definition of it (брат, мајка, дете, официри). The pointing word in both English and Serbo-Croatian is a demonstrative pronoun.

In such sentences, since the object has not been named yet and consequently the gender is unknown, Serbo-Croatian uses the neuter singular demonstrative pronoun. Note that the verb agrees in number with the following word (је мој брат, је ваша мајка, је његово дете, су наши официри) and not with the subject (ово, то, оно).

If the demonstrative pronoun is followed by the name of the object

being pointed out, it always agrees with that noun in gender, number and case except in questions which are introduced by an interrogative pronoun, when pronoun may agree with the noun or may be in the neuter gender:

Чија је ова капа?
Чија је ово капа?
Чије су ове капе?
Чије су ово капе?

PAR. 36 - POSSESSIVE PRONOUNS

A - (10) А да ли је твој речник оволики и овакав?
(10) Не. Мој речник није толики и такав.
Његов и њен отац су официри.
His and her father are officers.
(1) Како се зове овај логор где је наша школа?
И ваш и њихов отац су овде.
Both your and their father are here.

The words мој, твој, његов, њен, наш, ваш and њихов are the Serbo-Croatian possessive pronouns. Serbo-Croatian possessive pronouns are adjectival pronouns. Their stems are: "мој-", "твој-", "његов-", "њен-", "наш-", "ваш-", "њихов-".

B - The following is the chart of Serbo-Croatian possessive pronouns in the nominative singular and plural:

NOMINATIVE						ENGLISH EQUIVALENT
SINGULAR			PLURAL			
Masc	Femin	Neuter	Masc	Femin	Neuter	
мој	моја	моје	мојu	моје	моја	my, mine
твој	твоја	твоје	твојu	твоје	твоја	thy, thine
његов	његова	његово	његови	његове	његова	his
њен	њена	њено	њени	њене	њена	her, hers
наш	наша	наше	наши	наше	наша	our, ours
ваш	ваша	ваше	ваши	ваше	ваша	your, yours
њихов	њихова	њихово	њихови	њихове	њихова	their, theirs

Note: /1/ Instead of **њен**, etc., **њезин**, etc. can be used.

/2/ Instead of the stems "**мој-**", "**твој-**", the stems "**м-**" and "**тв-**" are often used, but only in the genitive, dative, accusative and locative singular.

PAR. 37 - THE ENGLISH POSSESSIVE PRONOUN "ITS"

The English possessive pronoun "**its**" is translated into Serbo-Croatian by **његов** if the possessor is of masculine or neuter gender and by **њен** or **њезин** if the possessor is of feminine gender:

Овај логор је леп. **Његове** бараке су велике.	- This camp is very nice. Its barracks are big.
Ово село је лепо. **Његове** куће су велике.	- This village is nice. Its houses are big.
Ова учионица је лепа. **Њени** прозори су велики.	- This classroom is nice. Its windows are big.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE DEMONSTRATIVE PRONOUNS

Distribute the following objects **џак**, **капут**, **књига**, **креда**, **писмо**, **јаје**, so that the instructor has one of each and two students have the objects which are not only of the same species, but also of the same quality and size, but of different quality and size than those the instructor has.

1 - Drill the nominative singular of the demonstrative pronouns **овај**, **тај**, **онај**:

Које боје је овај џак (капут)?	Тај џак (капут) је бео.
Да ли је и тај џак (капут) бео?	Не. Овај џак (капут) није бео, него плав.
Да ли је још неки џак (капут) плав?	Да. И онај џак (капут) је плав.
Које боје је ова књига (креда)?	Та књига (креда) је зелена.
Да ли је и та књига (креда) зелена?	Не. Ова књига (креда) није зелена, него црвена.
Која је још књига (креда) црвена?	И она књига (креда) је црвена.
Које боје је ово писмо (јаје)?	То писмо (јаје) је бело.
Да ли је и то писмо (јаје) бело?	Не. Ово писмо (јаје) није бело, него жуто.
Које је још писмо (јаје) жуто?	И оно писмо (јаје) је жуто.

2 - Drill the nominative singular of the demonstrative pronouns **овакав**, **такав**, **онакав** according to the following pattern:

Да ли је ваш џак (капут) овакав?	Не. Мој џак (капут) није такав, него онакав.
Чији је још џак (капут) такав?	И његов џак (капут) је овакав, etc.

3 - Drill the nominative singular of the demonstrative pronouns **оволики**, **толики**, **онолики** according to the following pattern:

Да ли је ваш џак (капут) оволики?	Не. Мој џак (капут) није толики, него онолики.
Чији је још џак (капут) толики?	И његов џак (капут) је оволики, etc.

4 - Couple already distributed objects with one more of the same kind and size and drill the nominative plural of all the demonstrative pronouns following the patterns under 1, 2 and 3 above.

B - DRILL THE POSSESSIVE PRONOUNS

1 - Eliminate the second of coupled objects used in the drill under A. Let three students have the same objects and then drill the nominative singular of the possessive pronouns **мој**, **твој** (**ваш**), **његов**, **њен** (**њезин**). If there is no female student, make a male student play the role.

Чији је овај џак (капут)?	Тај џак (капут) је твој (ваш).
Чији је тај џак (капут)?	Овај џак (капут) је мој.
Чији је онај џак (капут)?	Онај џак (капут) је његов.
А чији је онај џак (капут)?	Онај џак (капут) је њен (or: њезин).
Чија је та књига (креда)?	Ова књига (креда) је моја.
Чија је ова књига (креда)?	Та књига (креда) је твоја (ваша).
Чија је она књига (креда)?	Она књига (креда) је његова.
А чија је она књига (креда)?	Она књига (креда) је њена (or: њезина).
Чије је оно писмо (јаје)?	Оно писмо (јаје) је његово.
Чије је ово писмо (јаје)?	То писмо (јаје) је твоје (ваше).
Чије је то писмо (јаје)?	Ово писмо (јаје) је моје.
Чије је оно писмо (јаје)?	Оно писмо (јаје) је њено (or: њезино).

2 - Couple the objects as explained under A-4 above and drill the nominative plural of the possessive pronouns **мој**, **твој** (**ваш**), **његов**, **њен** (**њезин**) following the pattern under 1 above:

Чији су ови џакови (капути)?	Ти џакови (капути) су твоји (ваши), etc.

3 - Collect all the objects and then distribute them so that each of them will be the common property of two persons. Drill the nominative singular of the possessive pronouns наш, ваш, њихов:

Чији је овај (тај, онај) џак (капут)?	Тај (Овај, Онај) џак (капут) је ваш (наш, њихов).
Чија је ова (та, она) књига (креда)?	Та (Ова, Она) књига (креда) је ваша (наша, њихова).
Чије је ово (то, оно) писмо (јаје)?	То (Ово, Оно) писмо (јаје) је ваше (наше, њихово).

4 - Couple all the distributed objects and drill the nominative plural of the possessive pronouns наш, ваш, њихов following the pattern under 3 above.

C - ORAL DRILL

Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids whenever applicable:

Где ви станујете?	Ја станујем у Пресидију.
Да ли је Пресидио град?	Не. Пресидио није град, него логор.
Када устају војници у Пресидију?	Војници у Пресидију устају у четврт до шест.
Шта буди војнике у Пресидију?	Војнике у Пресидију буди труба.
Шта је у шест сати?	У шест сати је обзнана.
Шта је у шест и четврт?	У шест и четврт је јутарњи збор.
Шта је у један минут до пет после подне?	У један минут до пет после подне је вечерњи збор.
Шта је у десет сати?	У десет сати је гашење светла.
Шта је у једанаест сати?	У једанаест сати је повечерје.
Каква је клима у Монтереју?	Клима у Монтереју је лепа.
Да ли је сада лето?	Не. Сада није лето, него зима.
А да ли је још зима?	Не. Више није зима, него лето.
А шта је сад?	Сад је јесен.
А сад?	Сад је пролеће.
Кад је обично хладно?	Зими је обично хладно.
Кад је обично топло?	Лети је обично топло.
Да ли је време лепо?	Не. Време није лепо, јер пада снег.
А сад?	Ни сад време није лепо, јер пада киша.
Кад у Монтереју обично падају кише?	У јесен и у пролеће.
Шта је ово?	То је барака.
Шта је ово?	То је војничка менза.
Шта је ово?	То је трпезарија.
Шта они раде?	Они једу.
Шта је оно?	Оно је таваница.

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XXII
FIFTH PART
READING TEXT

Логор

Место где живе војници зове се логор. Логор где је наша школа зове се Пресидио. Форт Орд је логор где станује једна пешадиска дивизија.

Наш логор је мали логор. Он није онолики и онакав, колики и какав је Форт Орд, али је он леп.

Зграде где станују војници зову се бараке. Зграда где једу нежењени официри зове се официрска менза, а зграда где једу нежењени војници зове се војничка менза.

Соба где једу ожењени официри и војници код куће зове се трпезарија.

Официрска и војничка менза су обично велике а трпезарија код куће је мала.

Ја живим овде и ја волим Монтереј и Пресидио. Ту је наша школа где ми учимо стране језике.

Питања на штиво:

Questions on Reading Text

1. Како се зове место где живе војници?
2. Како се зове логор где ви живите?
3. Како се зове онај логор где станује једна пешадиска дивизија?
4. Колики је наш логор?
5. Колики је Форт Орд?
6. Да ли је наш логор онакав какав је Форт Орд?
7. Да ли је наш логор онолики колики је Форт Орд?
8. Који је логор леп?
9. Да ли је и Форт Орд леп логор?
10. Како се зову зграде где станују војници?
11. Како се зову зграде где једу нежењени официри?
12. Како се зову зграде где једу нежењени војници?
13. Како се зове соба где једу ожењени официри и војници код куће?
14. Колика је официрска менза?
15. Да ли ви једете тамо?
16. Ко једе тамо?
17. А да ли командант једе тамо?
18. Колика је војничка менза?
19. Ко једе тамо?
20. Да ли ја једем тамо?

21. Да ли је ваша трпезарија велика?
22. Ко једе тамо?
23. Да ли ви волите Монтереј?
24. А да ли волите Пресидио?
25. Шта ви учите овде?

ШЕСТИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SIXTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. This camp is called Presidio.
2. Those buildings /over there/ are the barracks where the soldiers live.
3. The Consolidated Mess is the place where we eat.
4. I like Monterey because its climate is nice.
5. Her house is not as big as this, but as that one over there.
6. My father and thy father are officers.
7. Their division does not live at the Presidio.
8. Our dining room is not as big as that.
9. His books are neither like these nor like those over there.
10. I think that that dictionary is yours, because my dictionary is not of that kind.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

343-барàка, f. - barrack

344-вòјнички, adj. m. - military
вòјничка, f.
вòјничко, n.

-вòјнички, adv. - soldierly

345-дивизија, f. - division

346-згрàда, f. - building

347-јединица, f. - unit

348-јѐсти, v.t.ipfv. - to eat
pr.t.: јѐдēм, јѐдēш, јѐдē,
јѐдēмо, јѐдēте, јѐду
a.p.p.: јѐо, јѐла, јѐло,
јѐли, јѐле, јѐла

+348-пòјести, v.t.pfv. - to eat up; to consume
pr.t.: пòједем, пòједеш, пòједе,
пòједемо, пòједете, пòједу
a.p.p.: пòјео, пòјела, пòјело,
пòјели, пòјеле, пòјела

349-лôгор, m. - camp

350-мѐнза, f. - mess

351-мѐсто, n. - place; seat

352-нѐожењен, adj. m. - unmarried /of men/

353-овàкав, pron. m. - of this kind, like this /one/
овàква, f.
овàквo, n.

-овàкō, adv. - like this, this way /manner/

354-оволѝки, pron. m. - of this size, as big as this /one/
оволѝка, f.
оволѝко, n.

-оволѝко, adv. - this much; as many as these

355-òжењен, adj. m. - married /of men/

356-онàкав, pron. m.
онàква, f.
онàкво, n. - of that kind /over there/; like that /one/ /over there/

-онàко, adv. - like that; that way /manner/

357-онолѝки, pron. m.
онолѝка, f.
онолѝко, n. - of that size /over there/, as big as that /one/ /over there/

-онолѝко, adv. - that many, as many as those /over there/

358-офѝцирскӣ, adj. m.
офѝцирскā, f.
офѝцирскō, n. - officer, adj.

359-пе̂ти, ord. num. m.
пе̂та, f.
пе̂то, n. - fifth

360-пешàдиски, adj. m.
пешàдиска, f.
пешàдиско, n. - infantry, adj.

361-станòвати, v.i.ipfv.
pr.t.: стàнујем, стàнујеш, стàнује, стàнујемо, стàнујете, стàнују - to billet; to dwell

362-тàкав, pron. m.
тàква, f.
тàкво, n. - of that kind; like that /one/

-тàкō, adv. - like that; that way /manner/; so

363-тàмо, adv. - there

364-тво̂ј, pron. m.
твòја, f.
твòје, n. - thy; thine

365-толѝкӣ, pron. m.
толѝкā, f.
толѝкō, n. - of that size, as big as that /one/

-толѝкō, adv. - so many, as many as those

366-трпезàрија, f. - dining room; mess hall

ДВАДЕСЕТ-ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-THIRD LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - INTRANSITIVE VERBS /See Par. 38/

Review the intransitive verbs by asking the following questions. Give the cue to the answer either by pointing to the corresponding visual aids or by demonstrating the action /or state/ described by the verb in the answer whenever necessary and applicable.

Шта радите увече кад се завр̑ши школа?	Идем кући.
Где живите?	Ја живим у Монтереју.
Ко још станује тамо где ви станујете?	Онде још станују моја жена и моја деца.
Шта кажете док улазите у кућу?	Док улазим у кућу, кажем "Добро вече".
Куда идете пошто уђете у кућу?	Пошто уђем у кућу, идем у трпезарију.
А шта радите пошто седнете?	Седим и разговарам.
А онда?	Вечерам.
Колико траје ваша вечера?	Не траје више од двадесет-пет минута.
Зашто вечерате тако брзо?	Јер морам да учим.
Колико учите?	Више од четири сата.
Зашто учите толико?	Јер желим да напредујем.
Да ли то значи да увече никад не излазите?	Да. Ја врло ретко излазим увече.
Када устајете ујутро?	Устајем у четврт до шест.
Шта радите пошто устанете?	Бријем се, умивам се, облачим се и доручкујем.
А затим?	Затим идем у школу.
Кад долазите у школу?	Ја долазим у школу у двадесет минута до осам.
Шта радите пошто дођете у школу?	Пошто дођем у школу, улазим у учионицу.
Кад почињу часови?	Часови почињу у осам сати.
Колико остајете у школи?	У школи остајем осам сати.
Где ручавате?	Ручавам у Пресидију.
Волите ли Монтереј?	Да. Ја волим Монтереј.
Зашто волите Монтереј?	Јер киша пада ретко, а снег никад.

B - TRANSITIVE VERBS - THE DIRECT OBJECT - THE ACCUSATIVE CASE OF MASCULINE NOUNS, MASCULINE ADJECTIVES AND MASCULINE ADJECTIVAL PRONOUNS

1 - Drill the accusative singular of masculine animate nouns and masculine indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

ОВО ЈЕ МАРЉИВ УЧЕНИК.

НАСТАВНИЦИ ВОЛЕ МАРЉИВ-А УЧЕНИК-А.

Шта је он?	Он је борац (официр, подофицир, наставник, отац, командант, ученик).
Кога видите?	Видим борца (официра, подофицира, наставника, оца, команданта, ученика).
Какав је он борац (официр, подофицир, наставник, отац, командант, ученик)?	Он је добар (рђав) борац (официр, подофицир, наставник, отац, командант, ученик).
Каквог борца (официра, подофицира) воли командант?	Командант воли добра борца (официра, подофицира).
Каквог борца (официра, подофицира) не воли командант?	Командант не воли рђава борца (официра, подофицира).
Каквог ученика воле наставници?	Наставници воле добра ученика.
Каквог ученика не воли наставници?	Наставници не воле рђава ученика.
Каквог оца воле деца?	Деца воле добра оца.
Каквог оца не воле деца?	Деца не воле рђава оца.

2 - Drill the accusative singular of masculine animate nouns, masculine definite adjectives and masculine adjectival pronouns by asking the following questions. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

МАРЉИВИ УЧЕНИК ВОДНИК ШТЕРИЋ УВЕК УЧИ.
НАСТАВНИЦИ ВОЛЕ МАРЉИВ-ОГ УЧЕНИК-А ВОДНИК-А ШТЕРИЋ-А.

ПОСЛЕДЊИ УЧЕНИК БОРАЦ МАРИЋ РЕТКО УЧИ.

НАСТАВНИЦИ НЕ ВОЛЕ ПОСЛЕДЊ-ЕГ УЧЕНИК-А БОРЦ-А МАРИЋ-А.

Шта је он?
Ово је мој (његов, њен, наш, ваш, њихов) добри ученик (наставник, командант, отац, брат). Кога видите?
Ово је млађи водник Перић (старији водник Дринчић, пуковник Чулић, мајор Илић, потпоручник Ивић, потпуковник Жежељ). Кога знате?
Овај генерал (виши официр, нижи официр, десетар, разводник) је нежењен, а онај генерал (виши официр, нижи официр, десетар, разводник) је ожењен. Којег генерала (вишег официра, . . .) желите да најпре обријете?

Он је ученик (наставник, командант). Видим твојег (његовог, њеног, вашег, вашег, њиховог) доброг ученика (наставника, команданта, оца, брата).

Ја знам млађег водника Перића (старијег водника Дринчића, пуковника Чулића, мајора Илића, потпоручника Ивића, потпуковника Жежеља).

Ја желим да најпре обријем оног ожењеног (тог нежењеног) генерала (вишег официра, нижег официра, десетара, разводника).

3 - Drill the accusative singular of masculine inanimate nouns and masculine indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

НОВ РЕЧНИК.
УЧЕНИЦИ ВОЛЕ ДА ИМАЈУ НОВ РЕЧНИК.

НОВ КАПУТ.
СВАКИ ЧОВЕК ВОЛИ ДА ИМА НОВ КАПУТ.

Шта је ово?

Какав је овај капут (џак, уџбеник, . . .)?
Какав капут (џак, уџбеник, упаљач, . . .) волите?
Ово је био капут. Какав капут ја показујем?

То је капут (џак, уџбеник, упаљач, сто, сат, речник).
Тај капут (џак, уџбеник, упаљач, сто, . . .) је нов.
Ја волим нов капут (џак, уџбеник, упаљач, сто, сат, речник).
Ви показујете био капут.

4 - Drill the accusative singular of masculine inanimate nouns, masculine definite adjectives and masculine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

ОВО ЈЕ МОЈ НОВ-И РЕЧНИК.
ЈА ВОЛИМ МОЈ НОВ-И РЕЧНИК.

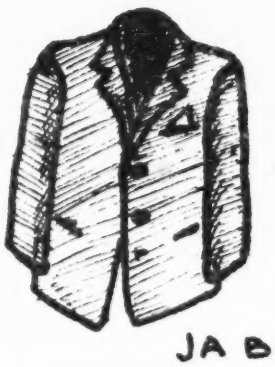

ТО ЈЕ ТВОЈ НОВ-И ПЛАВ-И КАПУТ.
ЈА ВОЛИМ ТВОЈ НОВ-И ПЛАВ-И КАПУТ.

Ово је мој (његов) нови капут (џак, сат, речник, упаљач), а оно је мој стари капут (џак, сат, речник, упаљач). Који капут (џак, сат, . . .) волите?

Ја волим твој (ваш, његов) нови капут (џак, сат, речник, упаљач).

*Стар is a new word.

5 - Drill the accusative plural of masculine nouns, masculine adjectives and masculine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

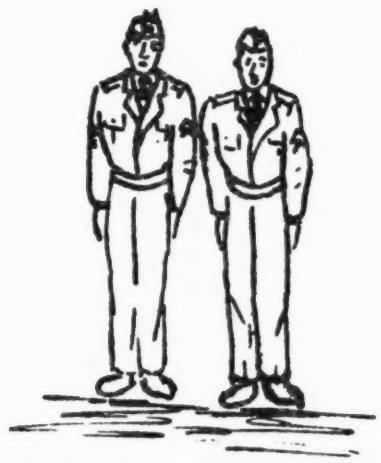

ОВО СУ ДОБР-И ДЕСЕТАР-И.
КОМАНДАНТ ВОЛИ ДОБР-Е ДЕСЕТАР-Е.

ОВО СУ МАРЉИВ-И УЧЕНИЦ-И.
НАСТАВНИЦИ ВОЛЕ МАРЉИВ-Е УЧЕНИК-Е.

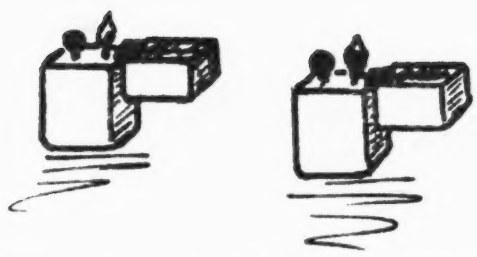

ОВ-И УПАЉАЧ-И СУ НОВ-И.
ЈА ВОЛИМ ОВ-Е НОВ-Е УПАЉАЧ-Е.

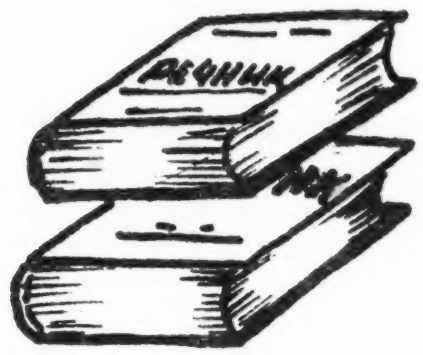

ОВ-И РЕЧНИЦ-И СУ ВЕЛИК-И.
ЈА ВОЛИМ ОВ-Е ВЕЛИК-Е РЕЧНИК-Е.

Ови борци (виши официри, водници, војници, генерали, десетари, капетани, млађи водници, мајори, наставници, нижи официри) су одлични. Кога видите?	Видим те одличне борце (више официре, воднике, војнике, генерале, десетаре, капетане, . . .).
Ови логори (капути, чизмилуци, уџбеници, прозори) су лепи. Шта видите?	Ја видим те лепе логоре (капуте, чизмилуке, уџбенике, прозоре).
Ови дијалози су тешки (лаки). Шта морате да научите?	Морам да научим те тешке (лаке) дијалоге.

Literal Translation

Departure for school

1 - Sergeant First Class Sharp: Whither /you/ go this morning so early?
Corporal Mitchell: /I/ Go into school.

2 - SFC S: Why, when classes begin only at eight?
Cpl M: /I/ Needs that /I/ master dialogue and write out home assignment.

3 - SFC S: Is whether that all?
Cpl M: No. /I/ Needs also that /I/ find one old friend.

4 - SFC S: Well is have old friends. Really not?
Cpl M: By all means.

5 - SFC S: Wish whether /you/ that /we/ go together?
Cpl M: Why not? /We/ Can that /we/ start.

6 - SFC S: How you go into school?
Cpl M: Usually /I/ go on foot.

7 - SFC S: And how yourself /you/ return into town?
Cpl M: Again /I/ go on foot.

8 - SFC S: Really you not have automobile?
Cpl M: /I/ Have one old automobile because I not am richman, but poorman.

9 - SFC S: Whether you always understand instructors?
Cpl M: Not always.

10 - SFC S: What /you/ work when /you/ not understand question?
Cpl M: I beg instructor that /he/ explains question.

11 - SFC S: When usually /you/ work home assignments?
Cpl M: Almost always in evening at home.

12 - SFC S: I now go into classroom. So long!
Cpl M: So long!

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Одлазак у школу

1. Водник Шарп: Куда идете јутрос тако рано?

   Десетар Мичел: Идем у школу.

2. В.Ш: Зашто, кад часови почињу тек у осам?

   Д.М: Треба да научим дијалог и напишем домаћи задатак.

3. В.Ш: Је ли то све?

   Д.М: Не. Треба такође да нађем једног старог пријатеља.

4. В.Ш: Добро је имати старе пријатеље. Зар не?

   Д.М: Свакако.

5. В.Ш: Желите ли да идемо заједно?

   Д.М: Зашто не? Можемо да пођемо.

6. В.Ш: Како ви идете у школу?

   Д.М: Обично идем пешке.

7. В.Ш: А како се враћате у град?

   Д.М: Опет идем пешке.

8. В.Ш: Зар ви немате аутомобил?

   Д.М: Имам један стари аутомобил јер ја нисам богаташ него сиромах.

SECOND PART
DIALOGUE

Departure for school

1. Sergeant First Class Sharp: Where /to/ are you going so early this morning?
   Corporal Mitchell: I'm going to school.

2. SFC S: Why, when the classes begin only at eight?

   Cpl M: I have to master the dialogue and write out the homework.

3. SFC S: Is that all?

   Cpl M: No. I also have to find an old friend.

4. SFC S: It is good to have old friends. Isn't it?

   Cpl M: By all means.

5. SFC S: Do you want us to go together?

   Cpl M: Why not? We can start.

6. SFC S: How do you go to school?

   Cpl M: I usually walk.

7. SFC S: And how do you return to town?
   Cpl M: I walk again.

8. SFC S: Haven't you an automobile /car/?
   Cpl M: I have an old automobile /car/ because I'm not a rich man but a poor man.

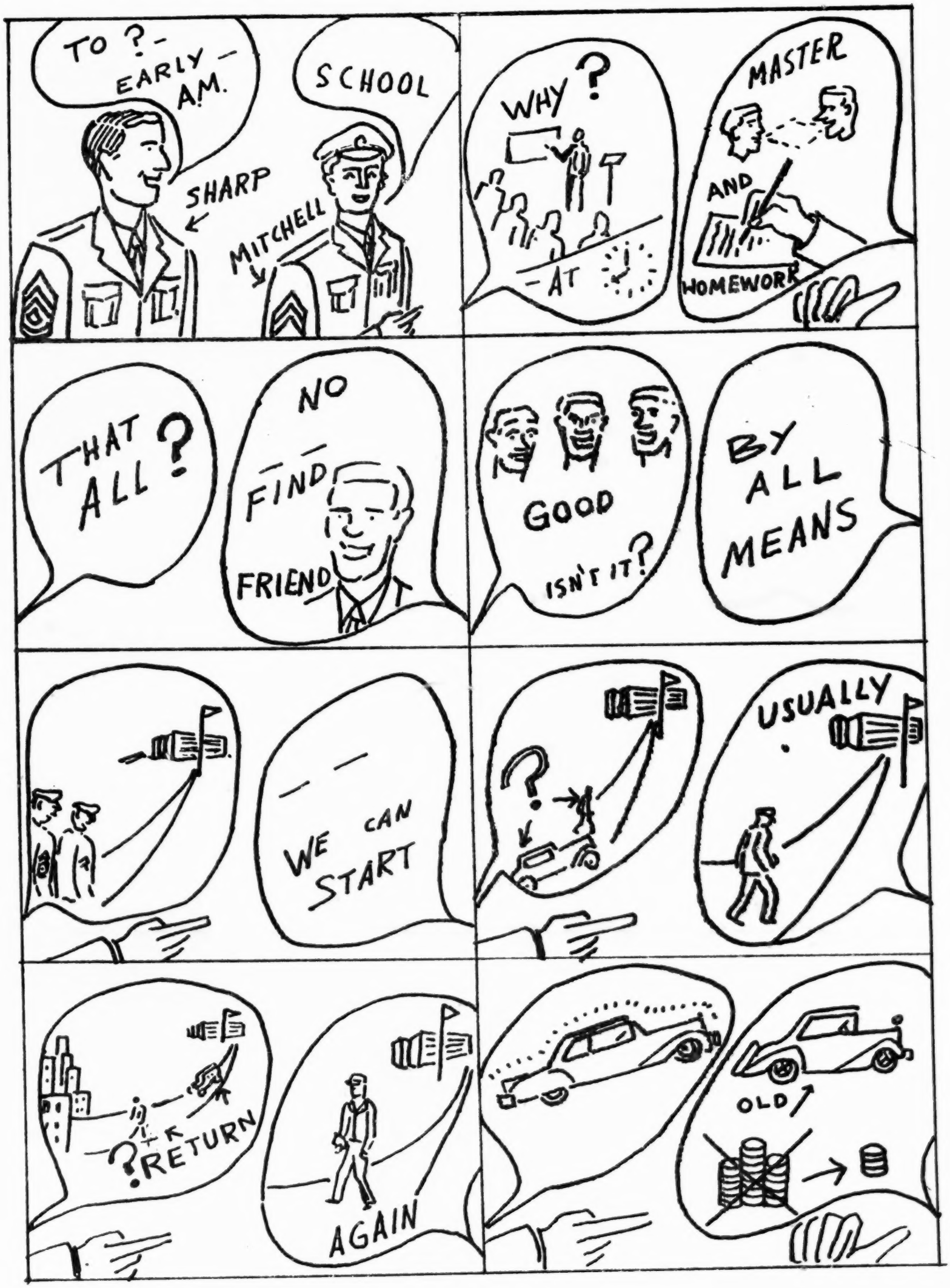
TO ? - EARLY - A.M.
SCHOOL
SHARP
MITCHELL
WHY ?
- AT
MASTER
AND
HOMEWORK
THAT ALL ?
NO
FIND
FRIEND
GOOD
ISN'T IT?
BY ALL MEANS
WE CAN START
USUALLY
RETURN
AGAIN
OLD

9. В.Ш: Да ли ви увек разумете наставнике?

Д.М: Не увек.

10. В.Ш: Шта радите кад не разумете питање?

Д.М: Ја молим наставника да објасни питање.

11. В.Ш: Кад обично радите домаће задатке?

Д.М: Скоро увек увече код куће.

12. В.Ш: Ја сад идем у учионицу. Довиђења!

Д.М: Довиђења!

9. SFC S: Do you always understand the instructors?

Cpl M: Not always.

10. SFC S: What do you do when you don't understand the question?
Cpl M: I ask the instructor to explain the question.

11. SFC S: When do you usually do your home assignments?

Cpl M: Almost always in the evening at home.

12. SFC S: Now I'm going to the classroom. So long!

Cpl M: So long!

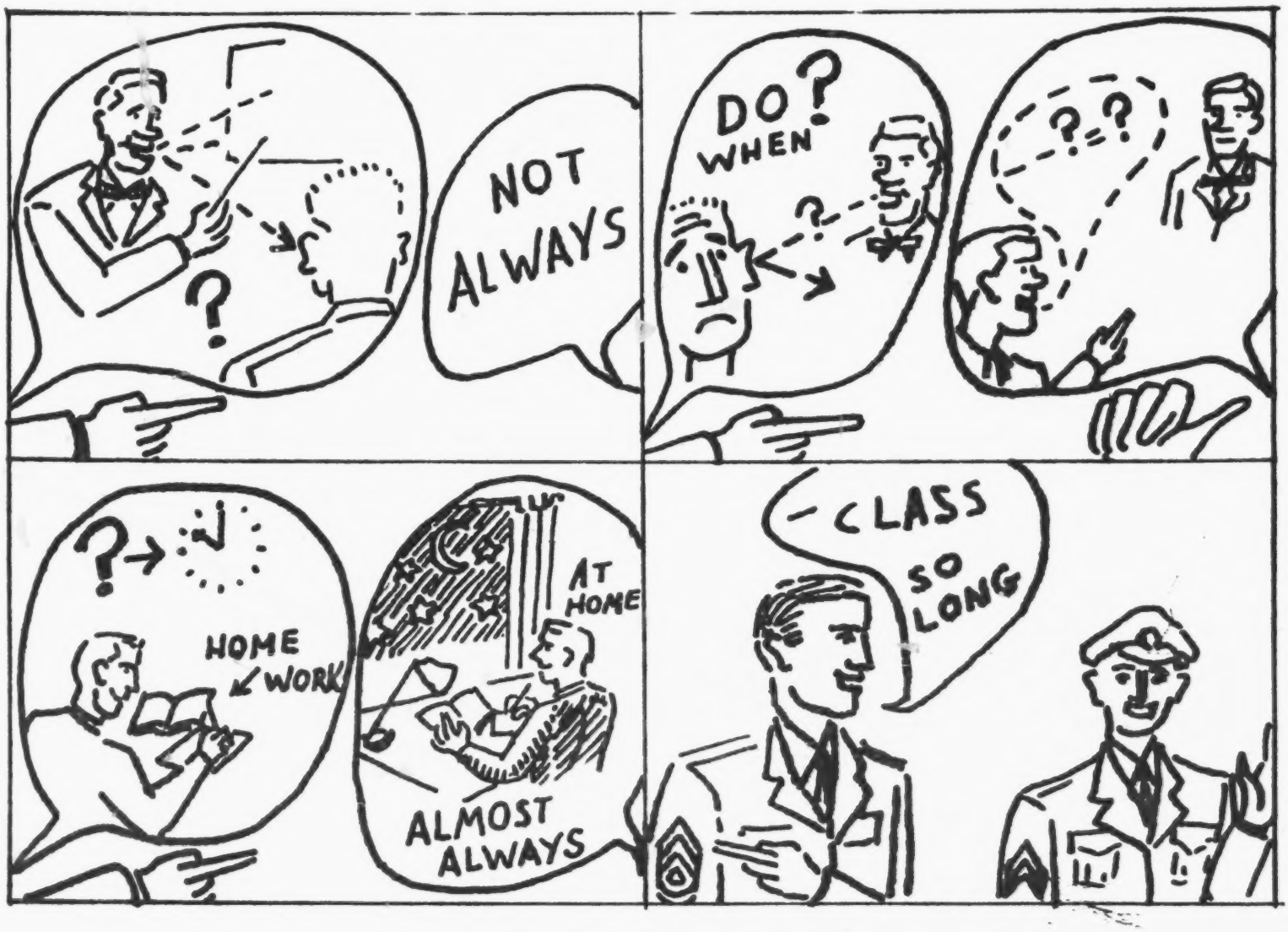
?
NOT ALWAYS
DO? WHEN
?
? ?
? →
HOME WORK
AT HOME
ALMOST ALWAYS
CLASS
SO LONG

PAR. 38 - TRANSITIVE AND INTRANSITIVE VERBS - THE DIRECT OBJECT

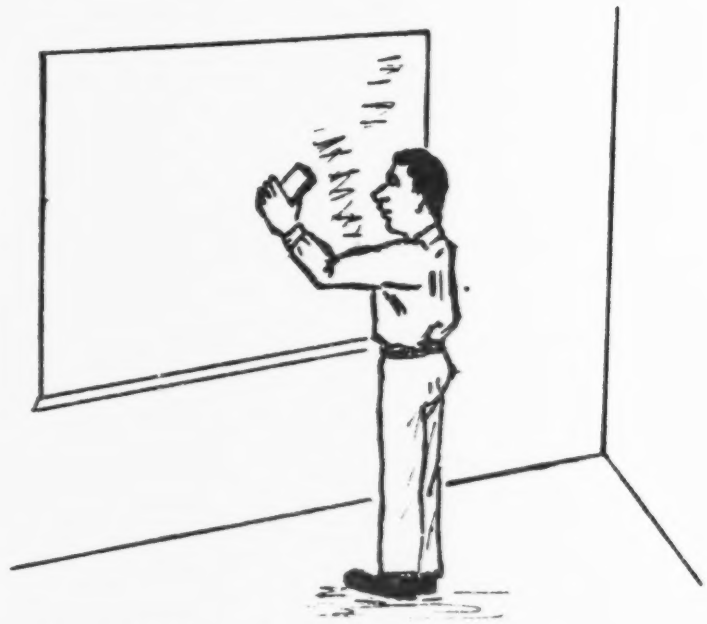

НАСТАВНИК СЕДИ УЧЕНИК БРИШЕ ТАБЛУ

A - (2) Треба да научим дијалог и напишем домаћи задатак.
(3) Треба да нађем једног старог пријатеља.
(4) Добро је имати старе пријатеље.
(8) Зар ви немате аутомобил?
(8) Имам један стари аутомобил.
(9) Да ли ви увек разумете наставнике?
(10) Ја молим наставника да објасни питање.
(11) Кад обично радите домаће задатке?

The meaning of the verbs научим, напишем, нађем, имати, немате, имам, разумете, молим, објасни and радите is completed by дијалог, домаћи задатак, једног старог пријатеља, пријатеље, аутомобил, стари аутомобил, наставнике, наставника, питање and домаће задатке. A noun together with its modifiers used in this function is called the direct object.

All verbs which must or may have a direct object are called transitive verbs. The direct object answers the question "Whom?" (Кога?) /a person/ or "What?" (Шта?)/a thing/. The possibility of placing these questions after a verb is an indication that the verb is transitive.

B - (1) Куда идете јутрос тако рано?
(1) Идем у школу.
(2) Зашто, кад часови почињу тек у осам?
(5) Можемо да пођемо.

The verbs идете, идем, почињу, можемо and пођемо have no direct object. Since they do not inflict action directly on an object, it is impossible to ask the questions "Whom?" and "What?" about them. Such verbs

are called intransitive verbs.

PAR. 39 - THE ACCUSATIVE CASE

The direct objects in Serbo-Croatian are expressed by a special form of nouns, pronouns and adjectives. The name of that form is the accusative case. The accusative case is also used in other functions which will be dealt with later.

PAR. 40 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF MASCULINE NOUNS AND MASCULINE ADJECTIVES

(3) Треба да нађем једног старог пријатеља.
Знате ли старијег водника Марића? - Do you know Master Sergeant Marich?
Наставници воле добра ученика. - Teachers like a good student.
(2) Треба да научим дијалог и напишем домаћи задатак.
(8) Имам један стари аутомобил.
Он има нов капут. - He has a new coat.

The words and expressions једног старог пријатеља, старијег водника Марића, добра ученика, дијалог, домаћи задатак, један стари аутомобил and нов капут are direct objects of the verbs нађем, знате, воле, научим, напишем, имам and има. Since the direct object in Serbo-Croatian is expressed by the accusative case and since all these expressions and words refer to only one object of masculine gender, it means that they are in the accusative singular masculine gender.

A - The accusative singular for all masculine animate nouns is made by adding the ending "-а" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Acc. sing.
пријатељ	пријатељ-	пријатељ-а
водник	водник-	водник-а
Марић	Марић-	Марић-а
ученик	ученик-	ученик-а
борац	борц-	борц-а

B - The accusative singular of all masculine inanimate nouns is the same as the nominative:

Nom. sing.	Acc. sing.
дијалог	дијалог
задатак	задатак
аутомобил	аутомобил
капут	капут

C - The accusative singular of masculine adjectives in the definite form which modify an animate noun is made by adding the ending "-ог" if the stem does not end in a palatal consonant, and the ending "-ег" if the stem ends in a palatal consonant /see chart on p. 233, Volume I/:

Nom. sing.	Stem	Acc. sing.
стар	стар-	стар-ог
старији	старij-	старij-ег

Note: The same ending is used to form the accusative singular of the cardinal numeral један and of all adjectival pronouns:

Nom. sing.	Stem	Acc. sing.
један	једн-	једн-ог
оваj	ов-	ов-ог
таj	т-	т-ог
онаj	он-	он-ог
моj	моj-	моj-ег

D - The accusative singular of all masculine adjectives in the indefinite form which modify an animate noun is made by adding the ending "-а" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Acc. sing.
добар	добр-	добр-а
пажљив	пажљив-	пажљив-а
свеж	свеж-	свеж-а

Note: Remember that indefinite form of adjectives is being superseded by definite form. Most adjectival pronouns do not have this form at all except in the nominative singular masculine.

E - The accusative singular of masculine adjectives which modify an inanimate noun is the same as the nominative both in the definite and indefinite form:

Nom. sing.	Acc. sing.
домаћи задатак	домаћи задатак
стари аутомобил	стари аутомобил
нов капут	нов капут

Note: The same rule applies to all adjectival pronouns.

PAR. 41 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF MASCULINE NOUNS AND MASCULINE ADJECTIVES AND MASCULINE ADJECTIVAL PRONOUNS

(4) Добро је имати старе пријатеље.
(11) Кад обично радите домаће задатке?

The accusative plural of all masculine nouns and all masculine adjectives and masculine adjectival pronouns is formed by adding the ending "-е" to the stem:

Nom. sing.	The stems	Acc. pl.
стар пријатељ	стар- пријатељ-	стар-е пријатељ-е
домаћи задатак	домаћ- задатк-	домаћ-е задатк-е

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE ACCUSATIVE CASE OF MASCULINE NOUNS, MASCULINE ADJECTIVES AND MASCULINE ADJECTIVAL PRONOUNS

1 - Drill the accusative singular of masculine animate nouns and masculine indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

Он је добар водник (генерал, десетар, капетан, командант, мајор, поручник, потпоручник). Каквог водника (генерала, десетара, капетана, . . .) воле војници?	Војници воле добра водника (генерала, десетара, капетана, команданта, мајора, поручника, потпоручника).

2 - Drill the accusative singular of masculine animate nouns, masculine definite adjectives and masculine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

Ово је мој (његов, њен, наш, ваш, њихов) стари и одлични наставник господин Ивић. Кога видите?	Видим твојег (његовог, њеног, нашег, вашег, њиховог) старог и одличног наставника господина Ивића.
Ово је мој (његов, њен, наш, ваш, њихов) брат. Чијег брата видите?	Видим твојег (његовог, њеног, нашег, вашег, њиховог) брата.
Господин Илић је мој стари пријатељ. Кога знате?	Ја знам вашег старог пријатеља господина Илића.
Кога деца питају кад желе да изађу увече?	Кад желе да изађу увече, деца питају оца.

Колики је овај, а колики је онај човек?	Тај човек је мали, а онај човек је велик.
Којег човека видите?	Видим тог малог човека.
А сад?	Сад видим оног великог човека.
Да ли је онај човек нижи него овај?	Не. Онај човек је виши него тај.
Да ли сад видите вишег човека?	Не. Сад не видим вишег, него нижег човека.
Кога ви не разумете кад брзо говори?	Ја не разумем наставника кад брзо говори.
Кога питате кад нешто не разумете?	Кад нешто не разумем, питам наставника.
Шта он ради?	Он брије једног старог генерала.
Шта он ради?	Он умива једног болесног човека.
Шта он ради?	Он облачи једног болесног човека.

3 - Drill the accusative of masculine inanimate nouns and masculine indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

Какав је овај, а какав је онај речник (сат, сто, упаљач, уџбеник, чивилук, под, капут)?	Тај речник (сат, сто, упаљач, уџбеник, чивилук, под, капут) је нов, а онај је стар.
Какав речник (сат, сто, упаљач, уџбеник, чивилук, под, капут) волите?	Волим нов речник (сат, сто, упаљач, уџбеник, чивилук, под, капут).
Шта је ово?	То је аутомобил.
Да ли је овај аутомобил нов?	Не. Тај аутомобил није нов, него стар.
Какав аутомобил ви волите?	Ја волим нов аутомобил.
Да ли је данас хладан дан?	Не. Данас је топао дан.
Какав дан ви волите?	Ја волим топао дан.

4 - Drill the accusative singular of masculine inanimate nouns, masculine definite adjectives and masculine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

Које боје је овај папир?	Тај папир је бео (жут, зелен, плав, сив, црвен, црн).
Овај бели (жути, зелени, плави, сиви, црвени, црни) папир је мој. Који папир волите?	Ја волим тај ваш бели (жути, зелени, плави, сиви, црвени, црни) папир.
Овај нови аутомобил (капут) је његов, а онај стари аутомобил (капут) је мој. Чији аутомобил (капут) више волите?	Више волим тај његов нови аутомобил (капут) него онај ваш стари аутомобил (капут).

Шта она ради?	Она спрема доручак (ручак).
Шта он ради?	Он ставља речник на сто.
Шта он ради?	Он облачи капут.

5 - Drill the accusative plural of masculine nouns, masculine adjectives and masculine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

Шта су они?	Они су борци (разводници, десетари, млађи водници, водници, старији водници, потпоручници, поручници, капетани, мајори, потпуковници, пуковници, генерали).
Да ли су они рђави борци (разводници, десетари, . .)?	Не. Они су одлични борци (разводници, десетари, . . .).
Какве борце (разводнике, десетаре, . . .) ми имамо?	Ми имамо одличне борце (разводнике, десетаре, . . .)?
Шта је ово?	То су прозори (речници, сунђери, упаљачи, уџбеници, чивилуци, капути, логори, аутомобили).
Да ли су ови прозори (речници, сунђери, упаљачи, . . .) мали?	Не. Ти прозори (речници, . . .) нису мали, него велики.
Колике прозоре (речнике, сунђере, упаљаче, . . .) ми имамо?	Ми имамо велике прозоре (речнике, сунђере, упаљаче, . . .).
Шта они раде?	Они брију неке старе генерале.
Шта они раде?	Они умивају неке болесне војнике.
Шта они раде?	Они облаче неке болесне војнике.
Шта они раде?	Они стављају речнике на сто.
Кога ви не разумете кад говори брзо?	Ја не разумем наставнике кад говоре брзо.
Да ли су дани у Монтереју обично топли?	Не. Дани у Монтереју су обично хладни.
Какве дане ви волите?	Ја волим топле дане.

ПЕТИ ДЕО
ШТИВО

XXIII
FIFTH PART
READING TEXT

Одлазак у школу

Десетар Мичел иде јутрос рано у школу. Он не иде сваки дан у школу тако рано, али јутрос он треба да научи дијалог и да напише домаћи задатак. Али то није све. Он такође треба да нађе једног старог пријатеља. Добро је имати пријатеље, а нарочито добре старе пријатеље.

И водник Шарп иде у школу. Водник Шарп и десетар Мичел иду заједно и разговарају. Десетар Мичел каже да он иде пешке у школу скоро сваки дан. Кад иде у школу он иде узбрдо, а кад се враћа натраг у град он опет иде пешке, али низбрдо.

Водник Шарп пита десетара Мичела да ли он има аутомобил, а десетар Мичел одговара да има један стари аутомобил, јер он није богаташ него сиромах. Онда водник Шарп пита да ли десетар Мичел увек разуме наставника. Десетар Мичел одговара да он не разуме наставника увек. Кад не разуме, он моли наставника да објасни питање. Десетар Мичел такође каже да он скоро увек ради домаће задатке увече код куће.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Када десетар Мичел иде рано у школу?
2. Да ли он иде у школу тако рано сваки дан?
3. Зашто он иде у школу јутрос тако рано?
4. Да ли је то све што он треба да уради?
5. Кога он треба такође да нађе тамо?
6. Да ли је добро имати пријатеље?
7. Какве пријатеље је добро имати?
8. Ко још иде рано у школу?
9. Како водник Шарп и десетар Мичел иду у школу?
10. Шта раде водник Шарп и десетар Мичел док иду у школу?
11. Како десетар Мичел иде у школу изјутра?
12. Да ли десетар Мичел иде у школу пешке сваки дан?
13. Како се десетар Мичел враћа натраг у град?
14. Шта водник Шарп пита десетара Мичела?
15. Какав аутомобил има десетар Мичел?
16. Зашто десетар Мичел има стари аутомобил?

17. Да ли је десетар Мичел богаташ?
18. Да ли десетар Мичел увек разуме наставника?
19. Шта ради десетар Мичел кад не разуме наставника?
20. Шта ради наставник кад Мичел не разуме питање?
21. Да ли ви увек разумете наставника?
22. Шта ви радите кад не разумете наставника?
23. Кад ви учите дијалог?
24. Кад ви читате штиво?
25. Кад ви радите домаћи задатак?

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ДОМАЋИ ЗАДАТАК — HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Everybody likes a good man.
2. I ought to see your good friend Mr. Ilich.
3. Do you see that old gentleman?
4. I must write my homework every evening.
5. I cannot buy a new car, because I am not a rich man.
6. When students do not understand something, they ask the instructor.
7. We must return all our dictionaries.
8. We study our dialogues together.
9. They know almost all our friends.
10. They want to see your old car.
11. We go to school on foot and we have to start early.
12. This building has big windows.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

367-аутомо̀бил, m. - automobile

368-бога̀та̄ш, m. - rich man

369-вра̏тити (се), v.t.&r.pfv. - to return, to give back; /to come back, to return/
pr.t.: вра̂тим,вра̂тиш,вра̂ти,
вра̂тимо,вра̂тите,вра̂те

+369-вра̏ћати (се), v.t.&r.ipfv. - to return, to give back; /to come back, to return/
pr.t.: вра̏ћам,вра̏ћаш,вра̏ћа,
вра̏ћамо,вра̏ћате,вра̏ћају

370-до̀ма̄ћи, adj. m. - domestic; home, adj.
до̀ма̄ћа, f.
до̀ма̄ће, n.

371-зада̏так, m. - assignment; task; mission
gen.sing.: зада̏тка
nom.pl.: зада̏ци

372-за̏једно, adv. - together

373-за̂р, inter. particle - is it; isn't it

374-мо̀ћи, v.i.pfv.&ipfv. - can, to be able
pr.t.: мо̀гу,мо̏жеш,мо̏же,
мо̏жемо,мо̏жете,мо̏гу
a.p.p.: мо̏гао,мо̀гла,мо̀гло,
мо̀гли,мо̀гле,мо̀гла

375-на̏тра̄г, adv. - back

376-на̏ћи (се), v.t.&r.pfv. - to find; /to meet/
pr.t.: на̂ђем,на̂ђеш,на̂ђе,
на̂ђемо,на̂ђете,на̂ђу
a.p.p.: на̀шао,на̀шла,на̀шло,
на̀шли,на̀шле,на̀шла

+376-на̀лазити (се), v.t.&r.ipfv. - to find; /to meet; to be located/
pr.t.: на̀лазӣм,на̀лазӣш,на̀лазӣ,
на̀лазӣмо,на̀лазӣте,на̀лазе

377-објаснӣти (се), v.t.&r.pfv. - to explain; /to come to terms,
pr.t.: о̀бја̄снӣм,о̀бја̄снӣш,о̀бја̄снӣ, to come to an understanding/
о̀бја̄снӣмо,о̀бја̄снӣте,о̀бја̄сне

+377-објашња́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to explain; /to argue/
pr.t.: објашњавам, објашњавāш, објашњавā, објашњавāмо, објашњавāте, објашња́вају

378-о̀длазак, m. - departure
gen.sing.: одласка
nom.pl.: одласци

379-о̀пēт, adv. - again

380-пѐшкē, adv. - on foot

381-пи́тање, n. - question

382-пи́тати, v.t.ipfv. - to ask; to question
pr.t.: пи̂тāм, пи̂тāш, пи̂тā, пи̂тāмо, пи̂тāте, пи́тају

+382-упи́тати, v.t.pfv. - to ask; to question
pr.t.: упитам, упиташ, упита, упитамо, упитате, упитају

383-по̂ћи, v.i.pfv. - to depart; to start going; to leave
pr.t.: по̂ћем, по̂ћеш, по̂ће, по̂ћемо, по̂ћете, по̂ћу
a.p.p.: по̀шао, по̀шла, по̀шло, по̀шли, по̀шле, по̀шла

+383-по̀лазити, v.i.ipfv. - to depart; to start going; to leave
pr.t.: по̀лазим, по̀лазиш, по̀лази, по̀лазимо, по̀лазите, по̀лазе

384-при̏јатељ, m. - friend

385-ра̂ни, adj. m. - early
ра̂на, f.
ра̂но, n.

-ра̏но, adv. - early

386-ско̀ро, adv. - almost

387-ста̏р, adj. m. - old
ста̏ра, f.
ста̏ро, n.

388-те̏к, adv. - only; just

ДВАДЕСЕТ-ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-FOURTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE ACCUSATIVE CASE OF FEMININE NOUNS, FEMININE ADJECTIVES AND FEMININE ADJECTIVAL PRONOUNS

1 - In order to have the students identify the objects mentioned in the answers, ask the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Шта је она?	Она је жена (мајка).
Шта су они?	Они су деца (браћа, господа).
Шта је ово?	То је креда (хартија, слика, корпа, труба, војничка менза, официрска менза, бележница, гума, оловка, цигарета, плажа, трпезарија, канцеларија, географска карта, кућа, габла, учионица, школа, барака, соба, зграда, књига, столица, капа).

2 - Drill the accusative singular of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

ОВ**А** ЖЕН-**А** ЈЕ ЛЕП-**А**.
ЈА ВОЛИМ ОВ-**У** ЛЕП-**У** ЖЕН-**У**.

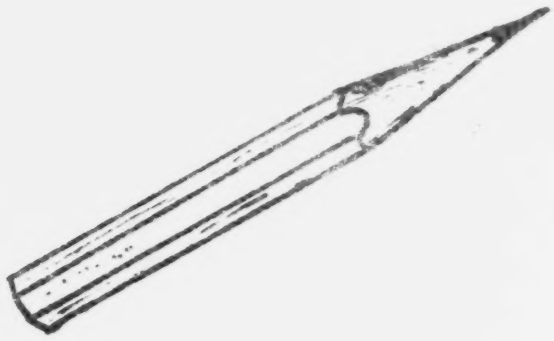

ОВ-**А** ОЛОВК-**А** ЈЕ ДОБР-**А**
ЈА ВОЛИМ ОВ-**У** ДОБР-**У** ОЛОВК-**У**.

Кога видите?	Видим једну жену.
Ово су моја деца (браћа). Чију децу (браћу) видите?	Видим вашу децу (браћу).
Ово су господа Марић и Илић. Кога видите?	Видим господу Марића и Илића.
Које боје је ова креда?	Та креда је бела.
Шта видите?	Видим белу креду.
Које боје је ова, а које боје је она креда?	Та креда је црвена, а она креда је зелена.
Коју креду видите?	Видим црвену (зелену) креду.
Које боје је ова хартија, а које боје је она хартија?	Та хартија је жута, а она хартија је црна.
Коју хартију желите?	Желим црну (жуту) хартију.
Ова слика је нова, а она слика је стара. Коју слику волите?	Волим нову слику.
Ова корпа (труба) је добра, а она је рђава. Коју корпу (трубу) желите?	Желим добру корпу (трубу).
Ово је војничка, а оно је официрска менза. Коју мензу више волите?	Више волим војничку (официрску) мензу.
Ова бележница (гума, оловка, цигарета) је добра, а она је рђава. Какву бележницу (гуму, оловку, цигарету) волите?	Волим добру бележницу (гуму, оловку, цигарету).
Ова плажа (трпезарија, канцеларија, географска карта, кућа, табла, учионица, школа, барака, соба, зграда) је велика, а она је мала. Колику плажу (трпезарију, канцеларију, . . .) волите?	Волим велику плажу (трпезарију, канцеларију, географску карту, . . .).
Ова књига (столица, капа) је ваша, а она је његова. Чију књигу (столицу, . . .) ја имам?	Ви имате моју књигу (столицу, капу).

3 - Drill the accusative plural of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns following the patterns given under 1 and 2 above:

Шта су оне?	Оне су жене (мајке).
Шта је ово?	То су креде (хартије, слике, . . .).

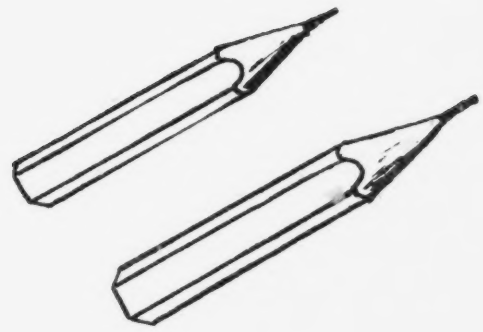

ОВЕ ЖЕН-Е СУ ЛЕП-Е. ОВЕ ОЛОВК-Е СУ ДОБРЕ.
МИ ВОЛИМО ОВ-Е ЛЕП-Е ЖЕН-Е. МИ ВОЛИМО ОВ-Е ДОБР-Е ОЛОВК-Е.

Кога видите?	Видим жене (мајке).
Које боје су ове креде?	Те креде су беле.
Шта видите?	Видим беле креде.

B - THE ACCUSATIVE CASE OF NEUTER NOUNS, NEUTER ADJECTIVES AND NEUTER ADJECTIVAL PRONOUNS

1 - In order to have the students identify the objects mentioned in the answers, ask the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Да ли је он човек?	Не. Он није човек, него дете.
А да ли је она жена?	Не. Она није жена, него дете.
Шта је ово?	То је море (јаје, перо, брдо, дугме, писмо, село).

2 - Drill the accusative singular of neuter nouns, neuter adjectives and neuter adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary and applicable.

ОВ-О ДЕТ-Е ЈЕ ДОБР-О. ОВО ЈЕ ВАШ-Е ЛЕП-О СЕЛ-О.
МАЈКА ВОЛИ ОВ-О ДОБР-О ДЕТ-Е. ЈА ВОЛИМ ВАШ-Е ЛЕП-О СЕЛ-О.

Ово дете је добро. Кога видите?	Видим једно добро дете.
Које боје је море?	Море је плаво.
Шта ви волите?	Ја волим плаво море.
Ово јаје је мало али свеже, а оно јаје је велико али старо. Које јаје желите?	Ја желим то мало свеже јаје.
Ово перо је ново. Какво перо видите?	Видим ново перо.
Да ли ви волите тешко штиво (питање)?	Не. Ја не волим тешко штиво (питање).
А какво штиво (питање) волите?	Волим лако штиво (питање).
Какво је време?	Време је рђаво.
Какво време волите?	Волим лепо време.
Колико је ово брдо (дугме, писмо, село)?	То брдо (дугме, писмо, село) је велико.
Колико брдо (дугме, писмо, село) видите?	Видим велико брдо (дугме, писмо, село).
Ово ново перо је моје, а оно старо перо је његово. Чије перо више волите?	Више волим ваше перо.

3 - Drill the accusative plural of neuter nouns, neuter adjectives and neuter adjectival pronouns following the patterns under 1 and 2 above.

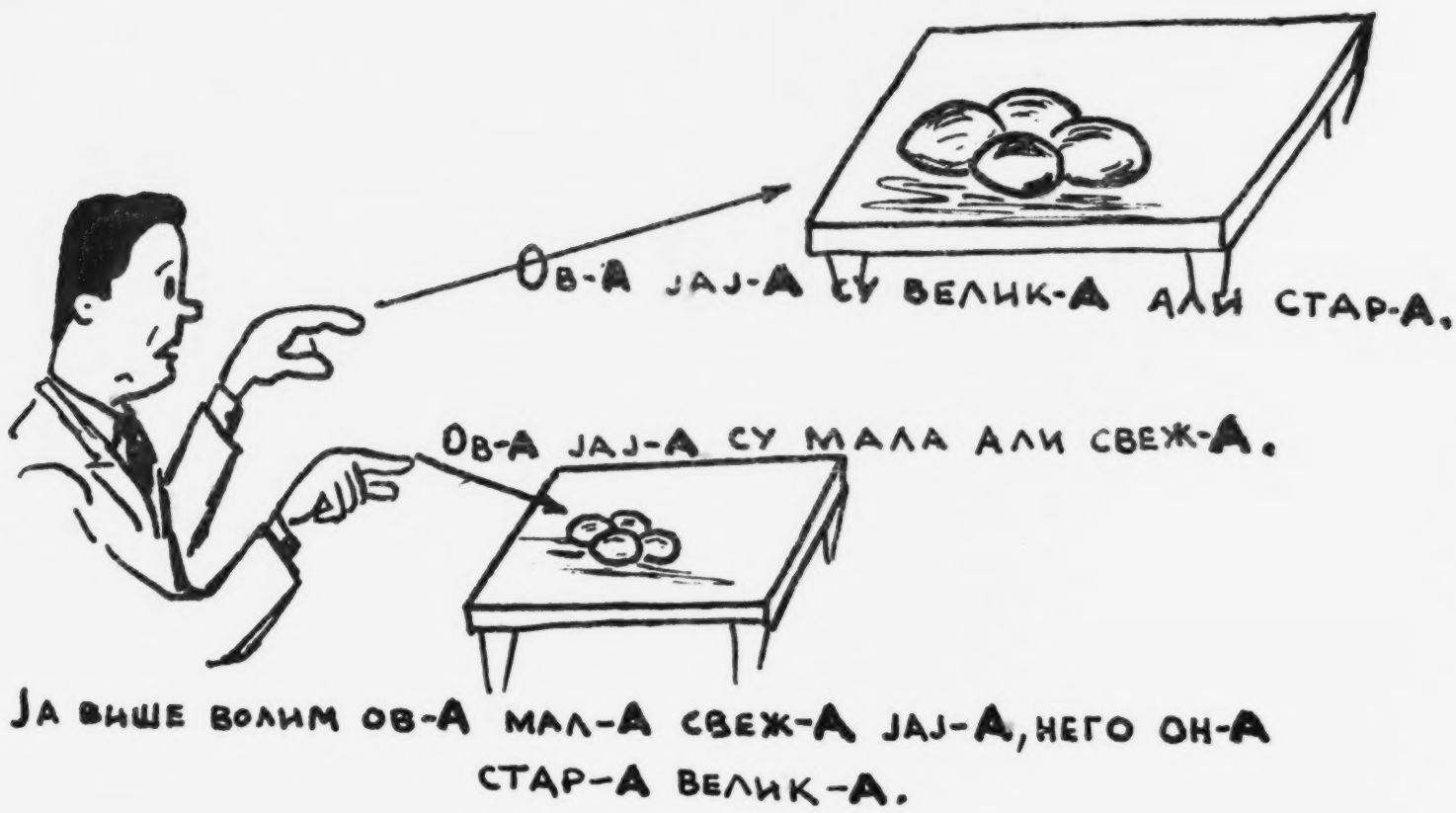

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERB "УЗЕТИ"

Drill the present tense of the verb узети following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n

Ко треба да узме оловку (перо, креду) кад жели да пише?
Ко треба да узме књиге кад иде у школу?

Literal Translation

Return to town

1 - Sergeant First Class Sharp: /I/ Rejoice myself that again /we/ go together, because I love good company.
Corporal Mitchell: Some men accustom that /they/ go alone, but also I like company.

2 - SFC S: I like that /I/ converse on way.
Cpl M: Yes. That is pleasant.

3 - SFC S: Have whether you here family?
Cpl M: I here have wife and one small child. And you?

4 - SFC S: I not have wife, but /I/ have here one sister.
Cpl M: Good is when man not lives alone.

5 - SFC S: Like whether you school?
Cpl M: By all means. Foreign toungues are very important.

6 - SFC S: Also I so think.
Cpl M: So needs that think all students.

7 - SFC S: Wish whether /you/ that /we/ go together into school every day?
Cpl M: Yes. Your suggestion is good, although /we/ not study same tongue.

8 - SFC S: Good. Then /we/ can sometimes that /we/ use my automobile, since Monterey not has good transportation means.
Cpl M: /He/ Not has, but Monterey has enough nice and wide streets.

9 - SFC S: Whether your wife uses your old automobile?
Cpl M: Yes. She must that works, because I not have big salary.

10 - SFC S: And who watches your small child, while your wife works?
Cpl M: My child not is so small, it goes into school.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Повратак у град

1. Водник Шарп: Радујем се што опет идемо заједно, јер ја волим добро друштво.

Десетар Мичел: Неки људи навикну да иду сами, али и ја волим друштво.

2. В.Ш: Ја волим да разговарам успут.

Д.М: Да. То је пријатно.

3. В.Ш: Имате ли ви овде породицу?

Д.М: Ја овде имам жену и једно мало дете. А ви?

4. В.Ш: Ја немам жену, али имам овде једну сестру.

Д.М: Добро је кад човек не живи сам.

5. В.Ш: Волите ли ви школу?

Д.М: Свакако. Страни језици су врло важни.

6. В.Ш: И ја тако мислим.

Д.М: Тако треба да мисле сви ученици.

7. В.Ш: Желите ли да идемо заједно у школу сваки дан?

Д.М: Да. Ваш предлог је добар, иако не учимо исти језик.

SECOND PART
DIALOGUE

XXIV

Return to town

1. Sergeant First Class Sharp: I'm glad that we are going together again, because I like good company.
Corporal Mitchell: Some men get accustomed to walk alone, but I, too, like company.

2. SFC S: I like to talk /converse/ on the way.

Cpl M: Yes. That is pleasant.

3. SFC S: Do you have a family here?

Cpl M: I've a wife and a small child here. And you?

4. SFC S: I haven't a wife, but I've a sister here.

Cpl M: It's good when one doesn't live alone.

5. SFC S: Do you like the school?

Cpl M: By all means. Foreign languages are very important.

6. SFC S: I think so, too.

Cpl M: All students ought to think so.

7. SFC S: Do you want us to go to school together every day?

Cpl M: Yes. Your suggestion is good, although we do not study the same language.

SOME
TOO
1.
PLEASANT
2.
?
& YOU ?
3.
SISTER
GOOD
4.
LIKE?
ALS
IMPORTANT !
5.
THINK SO TOO
OUGHT TO
6.
?
EVERY DAY
YES
GOOD
ALTHO
FRENCH
SERBO-CROATIAN
7.

8. В.Ш: Добро. Онда можемо каткад да употребимо мој аутомобил, пошто Монтерej нема добра саобраћајна средства.

Д.М: Нема, али Монтерej има доста лепе и широке улице.

9. В.Ш: Да ли ваша жена употребљава ваш стари аутомобил?

Д.М: Да. Она мора да ради, јер ја немам велику плату.

10. В.Ш: А ко чува ваше мало дете, док ваша жена ради?

Д.М: Моје дете није тако мало, оно иде у школу.

8. SFC S: All right. Then, sometimes we can use my car, since Monterey has no good means of transportation.

Cpl M: It hasn't, but Monterey has rather nice and wide streets.

9. SFC S: Does your wife use your old car?

Cpl M: Yes. She must work, because I haven't a big salary.

10. SFC S: And who cares for your little child, while your wife works?
Cpl M: My child isn't so small, it goes to school.

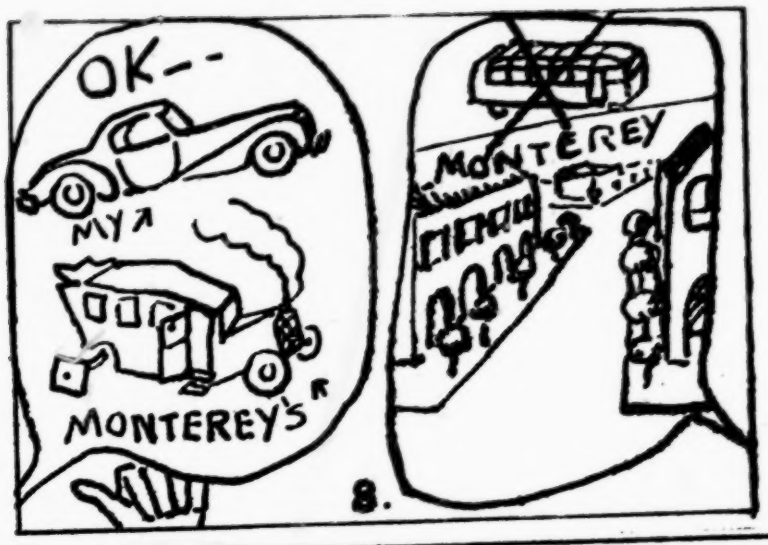
OK--
MY
MONTEREY'S
MONTEREY
8.

?
9.
YES
MY SALARY
?
10.
SCHOOL

PAR. 42 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS AND FEMININE ADJECTIVES

(3) Имате ли овде породицу?
(3) Имам жену и једно мало дете.
(4) Ја немам жену, али имам једну сестру.
(9) Она мора да ради, јер ја немам велику плату.

The underlined words are feminine nouns and feminine adjectives in the accusative singular.

The accusative singular of all feminine nouns which in their basic form end in "-а" and of all feminine adjectives is made by adding the ending "-у" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Acc. sing.
велика плата	велик- плат-	велик-у плат-у
лепа жена	леп- жен-	леп-у жен-у

Note: The same ending is used to form the accusative singular of the cardinal numeral једна and of all adjectival pronouns:

Nom. sing.	Stem	Acc. sing.
једна сестра	једн- сестр-	једн-у сестр-у
та кућа	т- кућ-	т-у кућ-у

PAR. 43 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS AND FEMININE ADJECTIVES

(8) Нема, али Монтерej има доста лепе и широке улице.
Видите ли ове књиге? - Do you see these books.

The underlined words are either feminine nouns or feminine adjectives or feminine adjectival pronouns in the accusative plural.

The accusative plural of all feminine nouns which in the nominative singular end in "-а" and of all feminine adjectives and all feminine adjectival pronouns is made by adding the ending "-е" to the stem, that is, their nominative plurals and accusative plurals are the same:

Nom. sing.	Stem	Nom. and acc. plural
лепа улица	леп- улиц-	леп-е улиц-е
ова књига	ов- књиг-	ов-е књиг-е

PAR. 44 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF NEUTER NOUNS AND NEUTER ADJECTIVES

(1) Радујем се што опет идемо заједно, јер ја волим добро друштво.
Које саобраћајно средство волите? - What means of transportation do you like?
Желим једно кувано јаје. - I want one boiled egg.

The underlined words are either neuter nouns or neuter adjectives or neuter adjectival pronouns in the accusative singular.

The accusative singular of all neuter nouns, all neuter adjectives and all neuter adjectival pronouns is the same as the nominative singular:

Nom. sing.	Stems	Acc. sing.
добро друштво	добр- друштв-	добр-о друштв-о
које средство	кој- средств-	кој-е средств-о
кувано јаје	куван- јај-	куван-о јај-е
плаво море	плав- мор-	плав-о мор-е
моје питање	мој- питањ-	мој-е питањ-е

PAR. 45 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF NEUTER NOUNS AND NEUTER ADJECTIVES

(8) Онда можемо каткад да употребимо мој аутомобил, пошто Монтерej нема добра саобраћајна средства.
Ко пише ваша писма? - Who is writing your letters?
Он једе само свежа јаја. - He eats fresh eggs only.

The underlined words are either neuter nouns or neuter adjectives or neuter adjectival pronouns in the accusative plural.

The accusative plural of all neuter nouns, all neuter adjectives and all neuter adjectival pronouns is the same as the nominative plural:

Nom. sing.	Stems	Nom. and acc. plural
добро средство	добр- средств-	добр-а средств-а
ваше писмо	ваш- писм-	ваш-а писм-а
свеже јаје	свеж- јај-	свеж-а јај-а

PAR. 46 - REVIEW OF DECLENSION ENDINGS

We have learned the following declension endings:

A - Nouns:

NUMBER & CASE \ GENDER			M	F	N
SING	N		Any consonant	-a	-o or -e
	A	Animate	-a	-y	Same as the nominative
		Inanim.	Same as the nom.		
PLUR	N		-и	-e	-a
	A		-e	-e	Same as the nominative

B - Adjectives and adjectival pronouns:

1. The stem does not end in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N
			Indef	Def	Indef & Def	Indef & Def
SING	N		Any consonant	-и	-a	-o
	A	Animate	-a	-or	-y	-o
		Inanim.	Same as the nom.			
PLUR	N		-и		-e	-a
	A		-e		-e	-a

2. The stem ends in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N
			Indef	Def	Indef & Def	Indef & Def
SING	N		Any consonant	-и	-а	-е
	A	Animate	-а	-ег	-у	-е
		Inanim.	Same as the nom.			
PLUR	N		-и		-е	-а
	A		-е		-е	-а

PAR. 47 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB <u>УЗЕТИ</u> AND VERBS DERIVED FROM IT

The present tense of the verb <u>узети</u> is formed by adding the endings -<u>ем</u>, -<u>еш</u>, -<u>е</u>, -<u>емо</u>, -<u>ете</u>, -<u>у</u> to the present tense stem <u>узм</u>-. The same pattern is followed by all other verbs derived from <u>узети</u>.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE ACCUSATIVE CASE OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS THROUGH THE FOLLOWING ORAL DRILL

Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids.

Ко буди ученике који живе у граду?
Ко буди ученике који живе у Пресидију?
Где ви живите?
Кога имате овде?

Да ли ви имате само једног брата и једну сестру?
Да ли каткад видите те сестре и ту браћу који нису овде?

Неке ученике који живе у граду буде њихове жене, а неки се буде сами.
Ученике који живе у Пресидију буди труба.
Ја живим у граду.
Имам оца, мајку, жену, брата, сестру и једно дете.
Не. Ја имам још два брата и две сестре, али они нису овде.
Да. Ја видим каткад сестре и браћу који нису овде.

Да ли се ви бријете сами?	Да. Ја се бријем сам.
Да ли се сви ученици бријају сами?	Не. Неке ученике бријају други ученици.
Шта морате да узмете пре него што напустите кућу?	Пре него што напустим кућу, морам да узмем перо, оловку, гуму, бележницу, речник и уџбеник.
У колико сати полазите од куће?	Обично полазим у седам сати.
Кога обично видите пре него што ујутро напустите кућу?	Увек видим жену, брата и сестру, а каткад оца, мајку и дете.
Кога видите првог, пошто напустите кућу?	Пошто напустим кућу, обично најпре видим мог пријатеља поручника г. Форда.
Зашто обично најпре видите поручника Форда?	Јер он станује близу и јер он и ја долазимо заједно у школу.
Како ви и он долазите у школу?	Ми долазимо у школу пешке.
Да ли ви и он волите да идете пешке?	Да. И он и ја волимо да идемо пешке.
Зашто волите да долазите у школу пешке?	Јер волимо свежа монтерејска јутра.
Који језик ви и поручник Форд учите?	Ми учимо српскохрватски језик.
Куда ученици улазе кад дођу у школу?	Кад ученици дођу у школу, они улазе у учионице.
Да ли и ви улазите у учионицу кад дођете у школу?	Да. И ја улазим у учионицу кад дођем у школу.
Да ли некога нађете кад уђете у учионицу?	Обично нађем ученике који живе у Пресидију.
Шта ученици стављају на чивилук кад уђу у учионицу?	Кад ученици уђу у учионицу, они стављају капе и капуте на чивилук.
А шта ученици стављају на сто?	Они стављају на сто оловке, гуме, пера, речнике, књиге и бележнице.
Којег наставника видите првог?	Оног који има први час.
Шта имате први час?	Први час имамо дијалог.
Шта имате други час?	Други час имамо граматику, тојест граматичке вежбе.
Шта имате последњи час пре подне?	Последњи час пре подне имамо превођење.
Шта имате први час после подне?	Први час после подне имамо штиво и питања на штиво.
Шта радите први час после подне?	Читамо штиво и одговарамо на питања.
Шта имате други час после подне?	Други час после подне опет имамо граматику.
Како напредујете?	Хвала. Ја мислим да напредујем доста добро.
Да ли и други ученици показују напредак?	Да. Сви ученици показују напредак.
Који ученици морају да напусте Пресидио пре него што заврше школу?	Ученици који не показују довољан напредак морају да напусте Пресидио пре него што заврше школу.

Да ли увек разумете што наставници говоре?	Да. Ја скоро увек разумем што наставници говоре.
Шта радите ако не разумете шта наставник говори?	Ако не разумем шта наставник говори, ја питам наставника.
Шта наставник тада ради?	Наставник тада објасни оно што не разумем.
Шта ученици морају да ураде кад сваки наставник напусти учионицу?	Кад сваки наставник напусти учионицу, ученици морају да обришу таблу.
Шта употребљавате кад пишете на таблу?	Кад пишем на таблу, употребљавам креду.
А шта употребљавате кад желите да нешто напишете у бележницу?	Кад желим да нешто напишем у бележницу, употребљавам или оловку или перо.
Шта употребљавате кад желите да обришете нешто што сте написали на таблу?	Кад желим да обришем нешто што сам написао на таблу, ја употребљавам сунђер.
Шта употребљавате кад желите да обришете нешто што сте написали у бележницу?	Кад желим да обришем нешто што сам написао у бележницу, ја употребљавам гуму.
Да ли већ можете да говорите српскохрватски?	Могу, али не тако добро.
Да ли се радујете што можете да говорите један страни језик?	Да. Радујем се што могу да говорим један страни језик.
Да ли се полако навикавате на монтерејску климу?	Да. Навикавам се, али врло полако.
Зар не волите што овде није тако топло?	То не, али не волим облачне и магловите дане.
Када напуштате школу после подне?	После подне обично напуштамо школу у четири сата.
Зашто напуштате школу у то време?	Ми напуштамо школу у то време, јер се тада завршава последњи час.
Шта кажете кад излазите из учионице?	Кад излазим из учионице, кажем или "Збогом" или "Довиђења".
Да ли се ви и поручник Форд враћате заједно кући?	Да. Ми се враћамо заједно кући.
Шта кажете кад уђете у кућу?	Кад уђем у кућу, кажем "Добар дан" или "Добро вече".
Ко се нарочито радује кад се вратите кући?	Моје дете се нарочито радује кад се вратим кући.
Шта радите, пошто дођете кући?	Мало читам, а затим вечерам.
Ко спрема вечеру?	Или моја жена или моја сестра, а врло ретко и моја мајка.
Колико је ваше дете?	Оно је још мало.
Да ли оно једе само?	Не. Не једе још само.
Ко облачи и умива ваше дете?	Моја жена умива и облачи моје дете.
Ко чува ваше дете?	Моје дете чувају моја мајка и моја жена.
Шта радите пошто вечерате?	Учим и учим.

Шта све морате да научите?	Морам да научим дијалог, граматику, превођење и штиво.
Шта је нарочито важно да добро научите?	Нарочито је важно да добро научим дијалог.
Да ли морате да нешто напишете?	Да. Морам да напишем домаћи задатак.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXIV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Повратак у град

Неки ученици немају аутомобил и зато иду у школу пешке и враћају се у град пешке. Они који имају аутомобиле обично употребљавају аутомобиле за одлазак у школу и за повратак у град, али не увек. И они каткад воле да иду пешке. Сви ученици воле друштво, јер не воле да иду сами.

Они се радују што успут, кад иду у школу или се враћају натраг у град, могу да разговарају. Неки ученици често иду заједно, иако не уче исти језик. Сви ученици мисле да су страни језици врло важни и да је наша школа такође врло важна.

Неки ученици имају породице, а неки немају. Ако је ученик богат или има велику плату његова жена не мора да ради, али ако је ученик сиромах и има малу плату онда жена мора да ради. Зато она употребљава аутомобил, а њен муж мора да иде у школу пешке.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Monterey and its climate

The town where we live now is called Monterey. Monterey is a nice little town. I am satisfied that I live here now, because our school, the Army Language School is located here.

The climate here is fairly good. The days are warm and the nights are cool /cold/. The weather in the spring is usually good, but sometimes it rains a little. Sometimes it is also cloudy and foggy. The summers are always nice. The fall is often very nice, but sometimes it is also cloudy and foggy, particularly in the morning and in the evening. The winters are cold, but not very cold.

The rains fall often in the winter, a little in the spring and in the fall, and very seldom in the summer. Here the snow never falls.

Повратак у град

Водник Шарп и десетар Мичел се враћају заједно у град. Они успут разговарају. Шарп каже да он воли друштво и да не воли да иде сам. Мичел такође воли друштво. Мичел има жену и једно мало дете, а Шарп нема жену, али има овде једну сестру.

Десетар Мичел каже да он воли нашу школу јер су страни језици врло важни. Шарп воли школу, али не воли да иде пешке узбрдо. Он зна да Монтереј нема добра саобраћајна средства. И он и Мичел воле лепе и широке улице.

Они желе да иду заједно у школу сваки дан. Шарп каже да он има аутомобил и да они могу каткад да узму његов аутомобил кад иду у школу. Мичел каже да његова жена употребљава њихов аутомобил сваки дан, јер она мора да ради. Она мора да ради јер Мичел има малу плату. Мичел каже да његово дете није тако мало и да иде у школу.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Ко се заједно враћа у град?
2. Шта је Шарп, а шта је Мичел?
3. Шта раде успут Шарп и Мичел?
4. Да ли Шарп воли да иде сам?
5. Да ли Шарп воли друштво?
6. Да ли Мичел такође воли друштво?
7. Да ли Мичел има породицу?
8. Зашто Мичел воли нашу школу?
9. Да ли и Шарп воли нашу школу?
10. Шта Шарп не воли?
11. Да ли Монтереј има добра саобраћајна средства?
12. Шта воле и Шарп и Мичел?
13. Шта желе Шарп и Мичел?
14. Има ли Шарп аутомобил?
15. Да ли Шарп и Мичел желе да иду у школу пешке сваки дан?
16. Да ли Шарп и Мичел уче исти језик?
17. Зашто Мичел не употребљава свој аутомобил?
18. Ко употребљава његов аутомобил сваки дан?
19. Зашто његова жена употребљава аутомобил?
20. Зашто његова жена мора да ради?

21. Ко чува њихово дете?
22. Да ли је њихово дете врло мало?
23. Куда иде њихово дете?
24. Да ли Шарп има жену?
25. Кога има Шарп?
26. Да ли је његова мајка овде?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. I like all my brothers, but I especially like my little sister.
2. They are my good friends and I know their wives very well.
3. Monterey has fairly wide streets, but it does not have good means of transportation.
4. Before a student starts for school, he must take all the books that he needs in school.
5. It is important to know foreign languages and I am glad that I am learning a foreign language.
6. His wife does not work because she has to look after their small child.
7. My family and I are getting used to this Monterey climate.
8. He always uses this same pen when he writes his homework.
9. I like his company because he is a very pleasant man.
10. Since his salary is small, his wife and his children must work.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

389-ва́жан, adj. m. - important
ва́жна, f.
ва́жно, n.

390-дру́штво, n. - company; society
gen.pl.: дру́штава

391-и̏тако, conj. - although, though

392-и̏сти, adj. m. - same
и̏ста, f.
и̏сто, n.

-и̏сто, adv. - same

393-на̀вићи (се), or:
навикнути (се), v.t.&r.pfv. - to accustom; /to become accustomed/
pr.t.: на̀викнēм, на̀викнēш, на̀викнē, на̀викнēмо, на̀викнēте, на̀викну
a.p.p.: на̀викао, на̀викла, на̀викло, на̀викли, на̀викле, на̀викла

+393-навика́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to accustom; /to become accustomed/
pr.t.: на̀викāвāм, на̀викāвāш, на̀викава̄, на̀викāвāмо, на̀викāвāте, навика́вају

394-пла́та, f. - pay; salary

395-по̀вратак, m. - return
gen.sing.: по̀вратка
nom.pl.: по̀враци

396-по́родица, f. - family

+149-по̏што, conj. - since, because, as

397-пре́длог, m. - suggestion; proposition
nom.pl.: пре́длози

398-при̏јатан, adj. m. - pleasant
при̏јатна, f.
при̏јатно, n.

399-ра̏довати (се), v.t.&r.ipfv. - to gladden; /to rejoice, to be glad/
pr.t.: ра̏дујем, ра̏дујеш, ра̏дује, ра̏дујемо, ра̏дујете, ра̏дују

+399-о̀брадовати (се), v.t.&r.pfv. - to gladden; /to rejoice, to be glad/
pr.t.: о̀брадујем,о̀брадујеш, о̀брадује,о̀брадујемо, о̀брадујете,о̀брадују

400-са̏обраћајнӣ, adj. m. - traffic, adj.
са̏обраћајна̄, f.
са̏обраћајно̄, n.

+400 &
+402-са̏обраћајно̄ срѐдство, n. - means of transportation

401-сѐстра, f. - sister
gen.pl.: сестáра

402-срѐдство, n. - means
gen.pl.: средстáва

403-у̀зе̄ти, v.t.pfv. - to take
pr.t.: у̏змем,у̏змеш,у̏зме, у̏змемо,у̏змете,у̏зму

+403-у̀зимати, v.t.ipfv. - to take
pr.t.: у̀зима̄м,у̀зима̄ш,у̀зима̄, у̀зима̄мо,у̀зима̄те,у̀зимају

404-употре́бити, v.t.pfv. - to use
pr.t.: упо̀тре̄бим,упо̀тре̄биш, упо̀тре̄би,упо̀тре̄бимо, упо̀тре̄бите,упо̀тре̄бе

+404-употребља́вати, v.t.ipfv. - to use
pr.t.: упо̀тре̄бља̄ва̄м,упо̀тре̄бља̄ва̄ш, упо̀тре̄бља̄ва̄,упо̀тре̄бља̄ва̄мо, упо̀тре̄бља̄ва̄те,употребља́вају

405-у̏лица, f. - street

406-у̏спут, adv. - on the way

407-чу́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to guard, to watch, to keep; /to beware, to take care of oneself/
pr.t.: чу̂вам,чу̂ваш,чу̂ва, чу̂вамо,чу̂вате,чу́вају

+407-очу́вати (се), v.t.&r.pfv. - to keep; to preserve
pr.t.: о̀чувам,о̀чуваш,о̀чува, о̀чувамо,о̀чувате,очу́вају

+407-сачу́вати (се), v.t.&r.pfv. - to preserve; to keep /for a certain purpose/
pr.t.: са̀чӯва̄м, са̀чӯва̄ш, са̀чӯва̄,
са̀чӯва̄мо, са̀чӯва̄те, сачу́ваjу

408-шѝрок, adj. m. - wide
широ̀ка, f.
широ̀ко, n.

\+ + +

Приjатно! - Good appetite!

ДВАДЕСЕТ-ПЕТА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-FIFTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE ACCUSATIVE CASE WITH PREPOSITIONS

Drill the use of the accusative case with prepositions by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Куда он иде?	Он иде у школу (град, село, логор, шуму).
Шта они раде?	Они улазе у учионицу (собу, трпезарију, војничку мензу, официрску мензу, канцеларију).
Када ручавате?	Ручавам у подне.
Када почиње први час?	Први час почиње у осам сати.
Куда они иду?	Они иду на брдо.
Шта он ради?	Он ставља капу и капут на чивилук.
Шта он ради?	Он ставља књиге на сто.
Шта он ради?	Он седа на столицу (под, сто).
На шта је пала књига?	Књига је пала на под.
На шта ја пишем?	Ви пишете на таблу.
Шта он ради?	Он иде за кућу (бараку).
Шта он ради?	Он иде пред кућу (бараку).
Шта он ради?	Он ставља оловку под књигу (речник).
Шта он ради?	Он иде под сто (кућу, бараку).
Шта он ради?	Он ставља слику над таблу.
Куда воли наставник да иза̑ђе?	Наставник воли да иза̑ђе међу ученике.
Куда воле да иза̑ђу официри?	Официри воле да иза̑ђу међу војнике.
Кроз шта улази светло у учионицу?	Светло улази у учионицу кроз прозоре.
Кроз шта улазите ви у учионицу?	Ја улазим у учионицу кроз врата или на врата.
Шта видите кроз прозор?	Кроз прозор видим море и брда.
Кроз шта иде Марко кад долази у школу?	Марко иде кроз шуму.
А да ли и Бранко иде кроз шуму кад долази у школу?	Не. Он иде мимо шуму кад долази у школу.
Да ли ви идете уз велико брдо кад долазите у школу?	Не. Ја не идем уз велико него уз мало брдо кад долазим у школу.
А низ колико брдо идете кад се враћате кући?	Кад се враћам кући, ја такође идем низ мало брдо.
Уз кога воли дете да седи?	Дете воли да седи уз мајку.

*Међу, над, под, за (behind) are new words and are to be written on the blackboard.

B - THE LOCATIVE SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER NOUNS, MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVES, MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVAL PRONOUNS

1 - Drill the locative singular of masculine and neuter nouns and masculine and neuter indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ви волите да живите у селу?	Не. Ја не волим да живим у селу, него у велику граду.
А ви?	Ја волим да живим у лепу селу.
На коме сваки капут стоји добро?	На лепу човеку сваки капут стоји добро.
О каквом ученику воле да говоре наставници?	Наставници воле да говоре о добру ученику.
О каквом војнику воле да говоре официри?	Официри воле да говоре о добру војнику.
У каквом друштву ви волите да се налазите?	Ја волим да се налазим у добру друштву.
На каквом ваздуху ви волите да се налазите?	Ја волим да се налазим на свежу ваздуху.

*Ваздух, о, по, према, при are new words and are to be written on the blackboard.

2 - Drill the locative singular of masculine and neuter nouns, masculine and neuter definite adjectives and masculine and neuter adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ви живите у Пресидију?	Не. Ја не живим у Пресидију, него у лепом граду Монтереју.
Да ли неко живи у неком малом селу?	Да. Ја живим у једном малом селу.
Где ви живите?	Ја живим у логору.
У којем логору је наша школа?	Наша школа је у логору Пресидију.
Где је Пресидио?	Пресидио је на једном брду.
На коликом брду је Пресидио?	Пресидио је на малом брду.
Где је оловка?	Оловка је у речнику.
У чијем речнику је оловка?	Оловка је у вашем речнику.
А у чему је перо?	Перо је такође у речнику.
Где то пише?	То пише у писму.
У којем писму?	У том писму.
Колико минута има у једном сату?	У једном сату има шездесет минута.
Колико сати има у једном дану?	У једном дану има двадесет и четири сата.
Где је књига?	Књига је на столу.
Где је ваша капа?	Моја капа је на чивилуку.
На чему је ваша капа?	И моја капа је на чивилуку.

Где су слике?	Слике су на зиду.
А где је географска карта?	И она је на зиду.
Где је табла?	Табла је на зиду.
На којем зиду је табла?	Табла је на том зиду.
А шта је на оном зиду?	На оном зиду је чивилук.
Где је упаљач?	Упаљач је на прозору.
На чему стоје столови и столице?	Столови и столице стоје на поду.
Где су ваше књиге?	Моје књиге су у аутомобилу.
У чијем аутомобилу су ваше књиге?	Моје књиге су у његовом аутомобилу.
На чему он седи?	Он седи на зиду (столу, џаку).
О коме говорите?	Говоримо о нашем наставнику господину Марићу (вашем пријатељу господину Илићу).
О чему разговарате?	Разговарамо о дијалогу (штиву, речнику, домаћем задатку, превођењу).
О којем дијалогу (штиву, речнику, домаћем задатку, превођењу) - о старом или о новом?	Разговарамо и о једном и о другом дијалогу (штиву, речнику, домаћем задатку, превођењу).
О којем ученику воле да разговарају наставници?	Наставници воле да разговарају о првом ученику.
О којем војнику воле официри да разговарају?	Официри воле да разговарају о првом војнику.
О чему желите да говорим?	Желим да говорите о аутомобилу (о животу на селу).
По чему ја идем?	Ви идете по поду.
По чему ви волите да идете?	Ја волим да идем по снегу.
Према коме ви седите?	Ја седим према наставнику (поручнику Перићу).
Према чему ви седите?	Ја седим према зиду (прозору).
При чему он седи?	Он седи при прозору (зиду).
При чему се налази наша школа?	Наша школа се налази при мору.

Literal Translation

How some students spend their weekend

1 - Instructor: What usually /you/ work in Saturday?
Student: In Saturday /I/ always little study, and sometimes /I/ depart into town on lunch.

2 - I: And what /you/ work in Sunday?
S: If is weather nice I go onto beach.

3 - I: Whether you always go onto beach?
S: Not always. Sometimes I like that /I/ depart into field onto picnic.

4 - I: And what /you/ work when weather not is nice?
S: /I/ Remain at /of/ house, or /I/ go into movies.

5 - I: What then /you/ work at /of/ house?
S: /I/ Read newspapers, listen radio or myself rest.

6 - I: Live whether you in Monterey?
S: No. I live in one nice small village.

7 - I: And where is that village?
S: That village not is far from here.

8 - I: Have whether /you/ sometimes guests in Saturday and Sunday?
S: Fairly often.

9 - I: And whether you sometimes go into visits?
S: Seldom. I usually spend my weekends in village.

10 - I: Why you so much like that village?
S: For that that is there air fresh, and that traffic not is such as that is in one big town.

11 - I: I live in town, but /I/ more like village.
S: I that understand.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Како неки ученици проводе свој викенд

1. Наставник: Шта обично радите у суботу?

Ученик: У суботу увек мало учим и понекад одем у град на ручак.

2. Н: А шта радите у недељу?

У: Ако је време лепо ја идем на плажу.

3. Н: Да ли ви увек идете на плажу?

У: Не увек. Понекад ја волим да одем у поље на пикник.

4. Н: А шта радите кад време није лепо?

У: Остајем код куће, или идем у биоскоп.

5. Н: Шта тада радите код куће?

У: Читам новине, слушам радио или се одмарам.

6. Н: Живите ли ви у Монтереју?

У: Не. Ја живим у једном лепом малом селу.

7. Н: А где је то село?

У: То село није далеко одавде.

8. Н: Имате ли понекад госте у суботу и недељу?

SECOND PART XXV
DIALOGUE

How some students spend their weekend

1. Instructor: What do you usually do on Saturday?

Student: I always study a little on Saturday and sometimes I go to town for lunch.

2. I: And what do you do on Sunday?
S: If the weather is nice I go to the beach.

3. I: Do you always go to the beach?

S: Not always. Sometimes I like to go to the country for a picnic.

4. I: And what do you do when the weather isn't nice?

S: I remain at home, or go to the movies.

5. I: What do you do at home then?
S: I read the newspaper, listen to the radio or rest.

6. I: Do you live in Monterey?

S: No. I live in a nice little village.

7. I: And where is that village?

S: That village is not far from here.

8. I: Do you have guests sometimes on Saturday and Sunday?

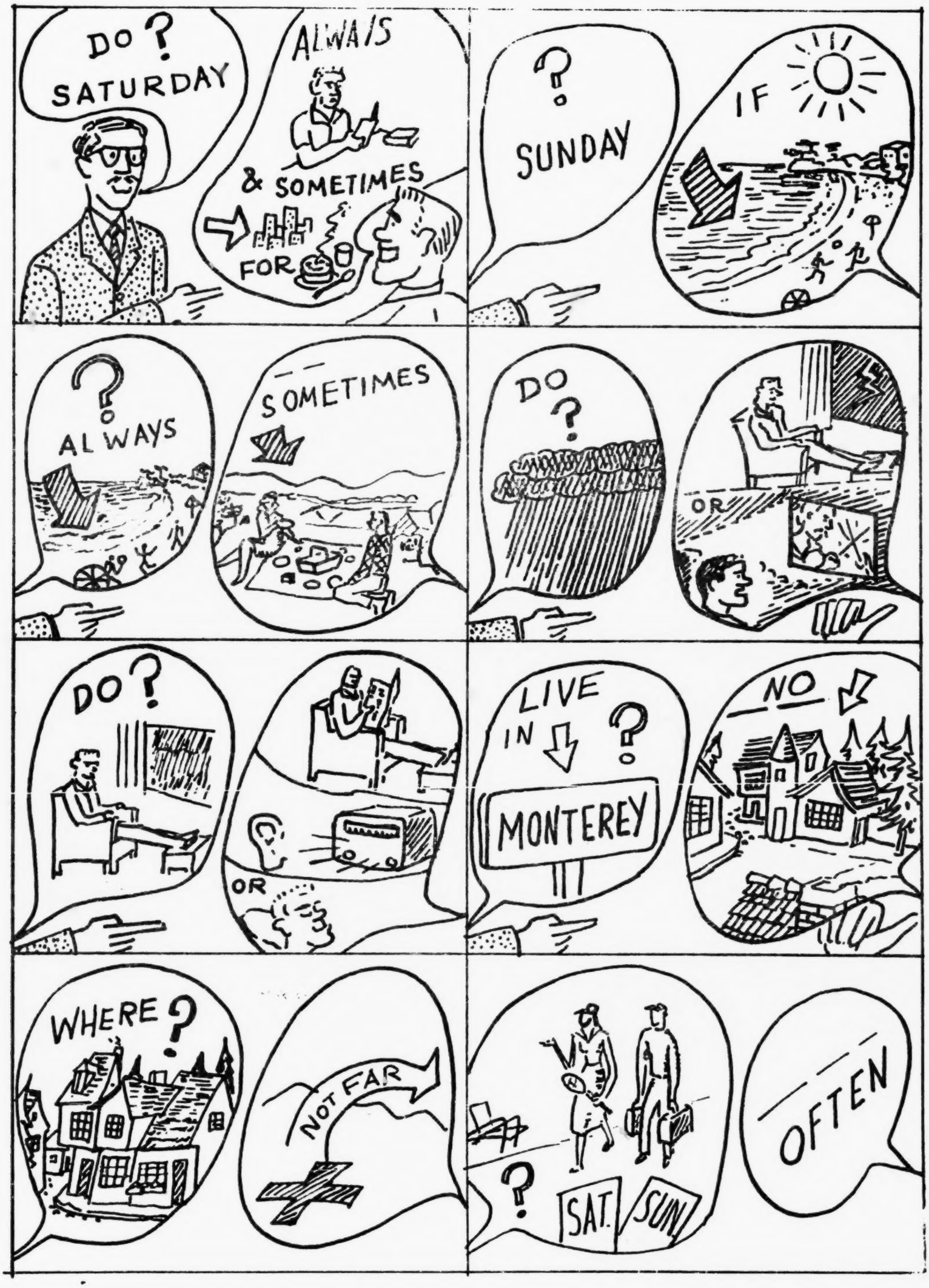
DO ? SATURDAY
ALWAYS
& SOMETIMES
FOR
? SUNDAY
IF
? ALWAYS
SOMETIMES
DO ?
OR
DO ?
OR
LIVE IN ?
MONTEREY
NO
WHERE ?
NOT FAR
? SAT. SUN
OFTEN

У: Доста често.

S: Fairly often.

9. Н: А да ли ви каткад идете у посете?

9. I: And do you sometimes go visiting?

У: Ретко. Ја обично проводим своје викенде у селу.

S: Seldom. I usually spend my weekends in the village.

10. Н: Зашто ви тако много волите то село?

10. I: Why do you like that village so much?

У: Зато што је тамо ваздух свеж, и што саобраћај није такав као што је у једном великом граду.

S: Because the air there is fresh, and the traffic isn't like that in a big town.

11. Н: Ја живим у граду, али више волим село.

11. I: I live in town, but I like a village better.

У: Ја то разумем.

S: I understand that.

?
SELDOM
USUALLY
?
LIKE
SO MUCH
AIR
-FRESH
&
LIVE
LIKE
UNDERSTAND

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 48 - PREPOSITIONS

Prepositions are unchangeable words which, used with other words /almost always nouns/, can express various ideas. In Serbo-Croatian some prepositions govern only one and some more than one case.

PAR. 49 - THE ACCUSATIVE CASE WITH PREPOSITIONS

ИДЕМ У ШКОЛУ.

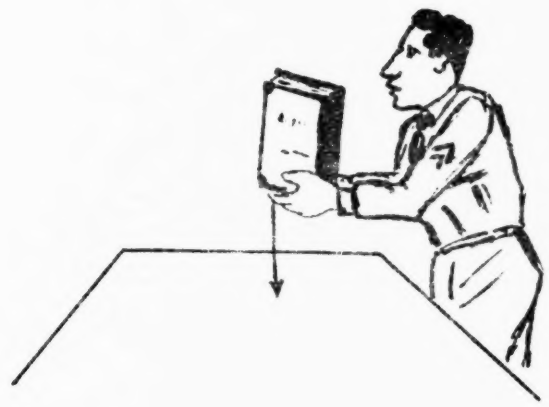

КЊИГУ СТАВЉАМ НА СТО.

A - (1) У суботу увек мало учим, а понекад одем у град на ручак.
(2) Ако је време лепо ја идем на плажу.
(3) Понекад ја волим да идем у поље на пикник.
(4) Остајем код куће или идем у биоскоп.
(9) А да ли ви каткад идете у посете?

The accusative case must be used after the prepositions у "into, to, in" and на "onto, on" when they are used with verbs which denote or imply movement or motion to a place. The accusative case answers the question Куда? "Whither?" in this case.

Note: /1/ The question "Whither?", although obsolete to some degree, is much better than the question "Where to?", because it eliminates any confusion with the question "Where?", which in English may mean "Where /to/?" or "Where /at/?"

/2/ We have learned the following verbs which either denote or imply motion:

вратити се, враћати се	писати, написати
доћи, долазити	поћи, полазити
изаћи, излазити	сести, седати
ићи	ставити, стављати
отићи, одлазити	устати, устајати
пасти, падати	ући, улазити

/3/ The prepositions у and на with accusative case may express some other ideas, the commonest of which is expressing time; на is used with the names of holidays other than Sunday; both у and на can be used with the names of the seasons; у is used with names of days or parts thereof:

(1) Шта обично радите у суботу?
Ми ручавамо у дванаест сати или у подне. - We have our lunch at twelve o'clock or at noon.
Он је био овде на Божић. - He was here on Christmas.

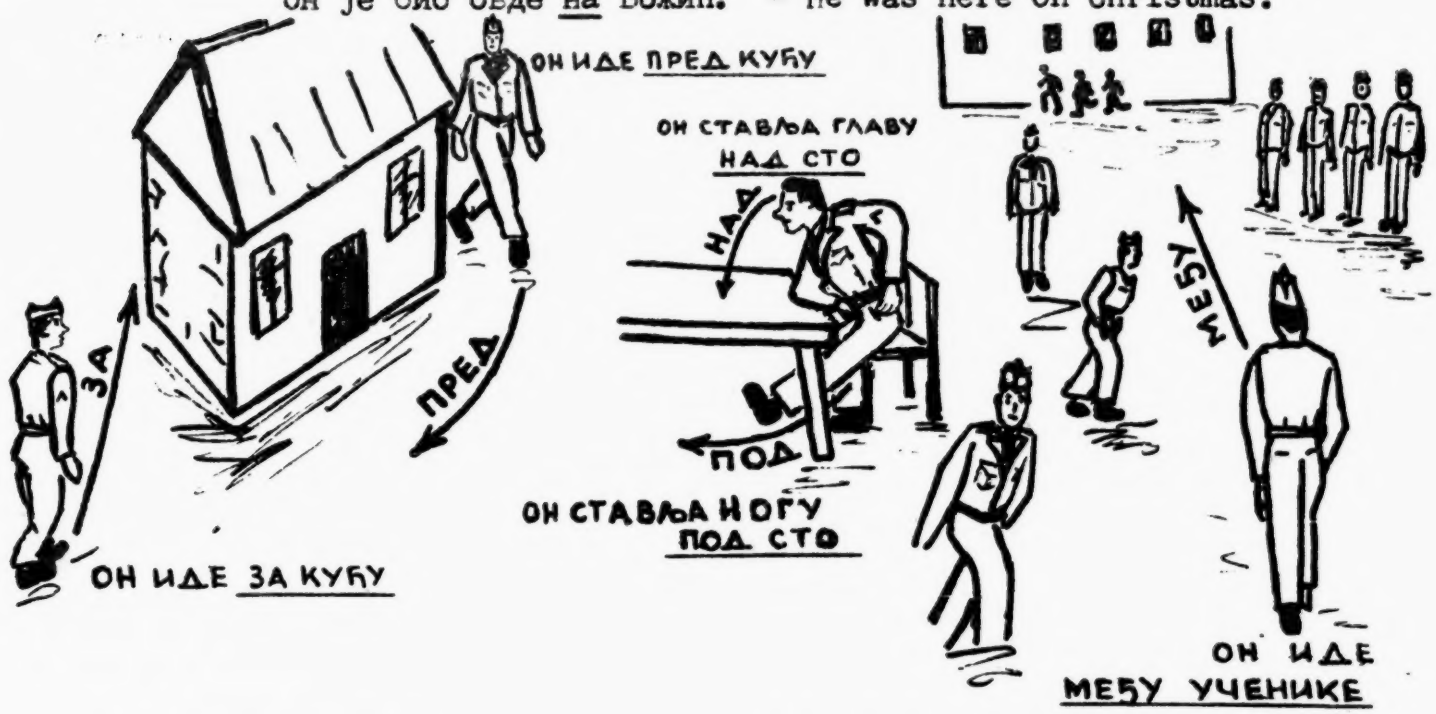

B - Идемо за кућу. - We are going behind the house.
Он никад не излази међу људе. - He never goes among people.
Пошто седнем, ја стављам главу над сто а ноге под сто. - After I sit down, I put my head over the desk and my legs under the desk.
Наставник жели да изађемо пред учионицу. - The teacher wants us to go out in front of the classroom.

The prepositions за "behind", међу "between, among", над "above, over", под "under" and пред "in front, before" also take the accusative case under circumstances described under A above.

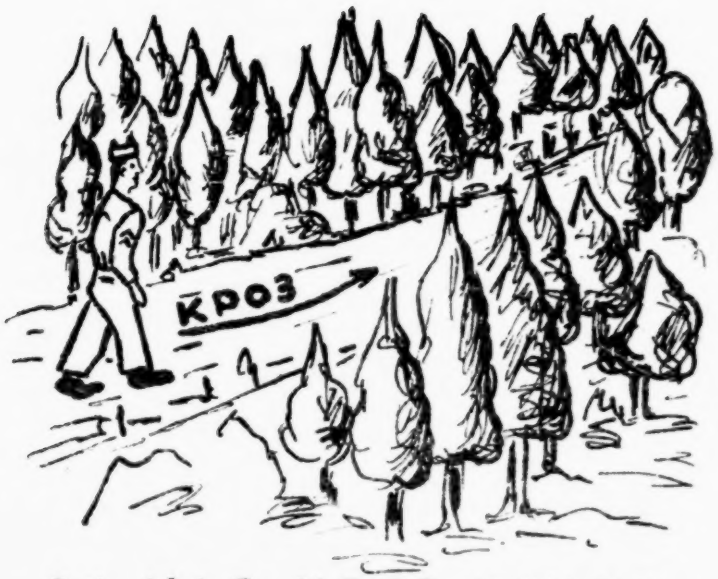

ОН ИДЕ КРОЗ ШУМУ

ОН ИДЕ МИМО ШУМУ

ОН ИДЕ УЗ БРДО

ОН ИДЕ НИЗ БРДО

C - Кад идемо у школу, ми не идемо кроз шуму него мимо шуму.	- When we go to school, we do not go through the forest, but by the forest.
Није лако ићи ни уз мало ни уз велико брдо.	- It is not easy to go up either a small or a big hill.
Лако је ићи и низ мало и низ велико брдо.	- It is easy to go down both a small and a big hill.

The prepositions кроз "through", мимо "past, by", низ "down" and уз "up, against" govern the accusative only, while the prepositions listed under A and B above in circumstances different from those explained above, may also govern another case /see Paragraphs 51 and 104 - B/.

PAR. 50 - THE LOCATIVE CASE

The locative case basically indicates location, that is, in a

place, at a place, or on someone or something. It occurs only after certain prepositions. The locative answers questions such as the following: Где? "Where?"; На коме? "On whom?"; На чему? "On what?"; О коме? "About whom?"; О чему? "About what?"

PAR. 51 - THE LOCATIVE SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

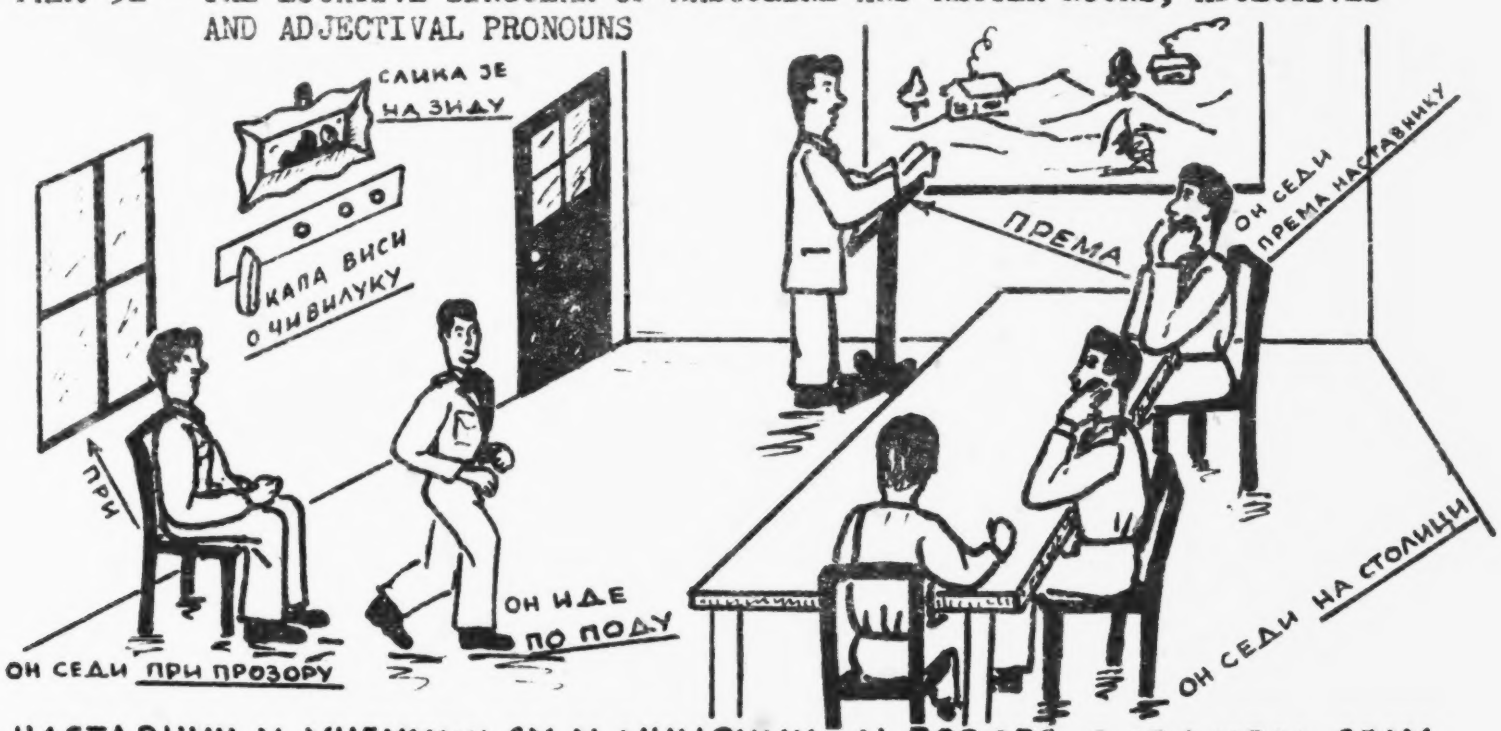

НАСТАВНИК И УЧЕНИЦИ СУ У УЧИОНИЦ И ГОВОРЕ О ЈЕДНОМ СЕЛУ

А - На лепу човеку сваки капут је леп.	- On a handsome man every coat is nice.
Он је увек у добру друштву.	- He is always in good company.
(6) Ја живим у једном лепом малом селу.	
(10) Зато што је тамо ваздух свеж и што саобраћај није такав као што је у једном великом граду.	
Она седи при прозору.	- She sits by the window.
Њихова кућа је при брду.	- Their house is by the hill.
Они говоре о вашем наставнику.	- They are talking about your teacher.
Није лепо писати по столу.	- It is not nice to write on the table.
Он не воли да седи према овом прозору.	- He does not like to sit opposite this window.

The underlined words are masculine and neuter nouns, masculine and neuter adjectives, masculine and neuter adjectival pronouns in the locative singular and prepositions governing the locative case.

B - The locative singular of all masculine and neuter nouns and of all masculine and neuter adjectives indefinite form are made by adding the ending "-у" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. sing.
леп човек, m.	леп- човек-	леп-у човек-у
добро друштво, n.	добр- друштв-	добр-у друштв-у

C - The locative singular of the definite form of masculine adjectives and the definite form of neuter adjectives and of all masculine and neuter adjectival pronouns is made:

1. If the stem does not end in a palatal consonant, by adding the ending "-ом" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. sing.
велики прозор, m.	велик- прозор-	велик-ом прозор-у
мало брдо, n.	мал- брд-	мал-ом брд-у
његов брат, m.	његов- брат-	његов-ом брат-у
ово село, n.	ов- сел-	ов-ом сел-у

2. If the stem ends in a palatal consonant, by adding the ending "-ем" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. sing.
јутарњи збор, m.	јутарњ- збор-	јутарњ-ем збор-у
последње писмо, n.	последњ- писм-	последњ-ем писм-у
мој речник, m.	мој- речник-	мој-ем речник-у
ваше перо, n.	ваш- пер-	ваш-ем пер-у

D - Following are the prepositions governing the locative case:

при - near, by
у - in, at
на - on, at, in
о - about; on
по - on, over
према - opposite

The preposition при governs the locative case only, while the other prepositions may govern other cases too /see Paragraphs 49 and 111/.

Note that the preposition о when used with verbs denoting speech, hearing and knowing governs the locative case.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

A - DRILL THE USE OF THE ACCUSATIVE CASE WITH THE PREPOSITIONS

Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids whenever necessary.

Где ви живите?	Ја живим у граду.
Куда идете изјутра?	Изјутра идем у школу.
Куда идете увече?	Увече идем у град.
Куда иду увече војници који живе у Пресидију?	Они иду у своје бараке.
Да ли идете сваки дан у школу?	Не. Ја не идем у школу сваки дан.
У које дане не идете у школу?	У суботу и у недељу не идем у школу.
Куда идете у суботу после подне?	У суботу после подне каткад идем у посете.
Куда идете у суботу увече?	У суботу увече често идем у биоскоп.
Куда идете у недељу, ако је време лепо?	Ако је време лепо, у недељу идем или на плажу или у поље на пикник.
Зар не волите да каткад изађете међу пријатеље?	Ја волим да каткад изађем међу пријатеље.
Шта радите у недељу увече?	У недељу увече учим и слушам мало радио.
Када полазите за школу?	За школу полазим у шест сати и педесет минута.
Мимо чију кућу идете кад долазите у школу?	Кад долазим у школу, ја идем мимо вашу кућу.
Куда улазите кад дођете у школу?	Кад дођем у школу, улазим у учионицу.
На шта стављате капу?	Капу стављам на чивилук.
На шта стављате књиге?	Књиге стављам на сто.
На шта седате?	Седам на столицу.
За шта седате?	Седам за сто.
У колико сати почиње први час?	Први час почиње у осам сати.
Ко улази у учионицу у један минут до осам?	У један минут до осам наставник улази у учионицу.
На шта обично пише наставник?	Наставник обично пише на таблу.
У шта обично пишу ученици?	Ученици обично пишу у бележнице.
Куда идете у подне?	У подне идем у Официрску мензу.
Зашто идете тамо?	Идем на ручак.
Куда одлазе на ручак ученици који нису официри?	Они одлазе на ручак у Војничку мензу.
Куда ви одлазите на ручак у суботу и недељу?	Обично у своју трпезарију, а каткад и у град.
Колико часова на дан имате?	Имамо шест часова на дан.
Куда ученици излазе кад се сврши први час?	Кад се сврши први час, ученици излазе пред учионицу.
Зашто они излазе пред учионицу?	Неки излазе пред учионицу јер желе да пуше, а неки желе да изађу на чист ваздух.

Шта раде ученици кад се сврши одмор?	Кад се сврши одмор, ученици се враћају у учионицу.
Уз кога ви седите?	Ја седим уз поручника господина М...
Да ли ви идете кроз шуму кад долазите у школу?	Кад долазим у школу, ја не идем кроз шуму, него мимо шуму.
Шта видите кроз онај прозор?	Кроз онај прозор видим бараку.
Где је наша школа?	Наша школа је на брду.
Колико је то брдо?	То брдо је мало.
Кад ви идете уз то мало брдо?	Ја идем уз то мало брдо изјутра.
Кад ви идете низ то мало брдо?	Ја идем низ то мало брдо увече.
Куда иде овај човек?	Тај човек иде под сто (кућу, аутомобил, бараку).
Да ли он ставља слику под чивилук (географску карту, таблу, прозор)?	Не. Он не ставља слику под, него над чивилук (географску карту, таблу, прозор).
У шта он ставља старе новине?	Он ставља старе новине у џак (корпу).

B - DRILL THE LOCATIVE SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER NOUNS, MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVES /INDEFINITE AND DEFINITE FORMS/ AND MASCULINE ADJECTIVAL PRONOUNS

Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids whenever necessary.

На каквом ваздуху ви волите да се одмарате?	Ја волим да се одмарам на свежу ваздуху.
У каквом речнику може да се све нађе?	У добру речнику може да се све нађе.
У каквом месту волите да живите?	Ја волим да живим у лепу селу.
При којем граду је наша школа?	Наша школа је при граду Монтереју.
При чему ви седите?	Ја седим при прозору.
Да ли и он седи при прозору?	Не. Он стоји при зиду.
Шта кажете кад излазите из куће при одласку за школу?	Кад излазим из куће при одласку за школу, кажем "Збогом" или "довиђења".
Шта кажете при повратку кући?	При повратку кући кажем "Добар дан".
У чијем друштву долазите у школу?	Ја долазим у школу у његовом друштву.
На којем часу учите дијалог?	Дијалог учимо на првом и последњем часу.
На којем часу учите граматику?	Граматику учим на другом часу пре подне и на другом часу после подне.
Где станују ученици који имају породицу?	Ученици који имају породицу станују у граду.
На чему ја стојим?	Ви стојите на поду.
Ко још стоји на поду?	И ја стојим на поду.
На чему стоје столови и столице?	Столови и столице стоје на поду.
Шта данас учимо у дијалогу и у штиву?	У дијалогу и у штиву данас учимо како неки ученици проводе викенд.

У чему данас учимо како неки ђаци проводе викенд?	Данас учимо у дијалогу и штиву како неки ученици проводе викенд.
Где сте прочитали да се враћа ваша жена?	Прочитао сам у њеном писму.
Где је моје перо?	Ваше перо је на прозору.
А где је ваше перо?	Моје перо је на столу.
На чијем столу је ваше перо?	Моје перо је на мојем столу.
Према коме ви седите?	Ја седим према борцу М (капетану Н, млађем воднику Х).
Према чему се налази ваша кућа?	Моја кућа се налази према биоскопу.
Шта је на овом зиду?	На том зиду је табла.
А шта је на оном зиду?	На оном зиду је географска карта.
О чему говори наш дијалог?	Наш дијалог говори о викенду.
Где ви обично проводите своје викенде?	Ја обично проводим своје викенде у логору (граду, селу).
О чему ви волите да говорите?	Ја волим да говорим о биоскопу.
О коме сте говорили ви и он?	Говорили смо о болесном поручнику господину Марићу.
Да ли је лепо говорити рђаво о некоме ко је далеко одавде?	Не, није лепо говорити рђаво о некоме ко је далеко одавде.
Да ли ви каткад говорите рђаво о неком својем пријатељу?	Не. Ја никад не говорим рђаво ни о коме (Explain!).
Где је она кућа?	Она кућа је на брду.
На коликом брду је она кућа?	Она кућа је на великом брду.
Где је он?	Он је у мору.
Шта он ради у мору?	Он се умива у мору.
По чему он пише?	Он пише по папиру.
На чему он стоји?	Он стоји на столу.
По чему он иде?	Он иде по столу.
Да ли је добро да неко иде по столу?	Не. Није добро да нико иде по столу.

C - DRILL THE PRESENT TENSE OF THE VERBS "ОТИЋИ" AND "ПРОВЕСТИ"

Ask the following questions pointing at the same time to the grammatical person in which the answer is required:

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко воли да проведе викенд у пољу?
Ко мора да оде да види наставника?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Како неки ученици проводе свој викенд

Ученици не иду у школу у суботу и недељу, јер тада школа не ради. Субота и недеља се још зову викенд. Наши ученици уче помало и у суботу и у недељу. Понекад они иду у град на ручак или иду у биоскоп. Кад је време лепо, они често иду на плаже или иду у поље на пикник. Кад време није лепо, они се одмарају и читају књиге и новине или слушају радио.

Ученици често имају госте у суботу и недељу. Они такође каткад иду у посете. Неки ученици врло ретко иду у посете. Они не иду често у посете, јер воле место где живе, нарочито ако је то место село, пошто је у селу ваздух свеж и саобраћај није такав као што је у једном великом граду.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Camp

These military buildings where we live now are called barracks. This place, where the barracks are, is called a military camp. This military camp is called the Presidio. The Presidio is neither a big nor a small camp. Our school, the Army Language School, is here.

That military camp /over there/ is called Fort Ord. That is a very big military camp. A big military unit is billeted there. That big military unit is the Fifth Infantry Division.

The place where the bachelor officers eat is called the Officers Mess. The married officers whose wives are not here also eat there. The place where the noncommissioned officers and the privates eat is called the Consolidated Mess. Married soldiers eat at home.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Како неки ученици проводе свој викенд

Ученици у Пресидију не иду у школу у суботу и недељу. Тада је викенд и они се одмарају. Међутим, они морају прво да науче дијалог, граматику и граматичке вежбе. Они такође морају да прочитају штиво и да напишу домаћи задатак. Пошто све науче, они често иду на плажу или у поље на пикник. Али, ако време није лепо, они остају код куће где слушају радио или читају новине. Понекад они иду у биоскоп или у град међу пријатеље где лепо проводе време. Они каткад иду у град на ручак или вечеру. Ученици често имају госте, али и они иду у посете.

Неки ученици живе у логору, неки живе близу Пресидија, док неки живе у граду или у селу. Ја живим у једном лепом малом селу где је ваздух свеж и где је све лепо. То село је при мору. Ја не волим да живим у великом граду јер је тамо велики саобраћај. Ја увек говорим о мом малом селу, јер је оно врло лепо.

У суботу, ако је време лепо, ја изађем пред кућу и седнем за сто. Ја имам књиге и новине. Ја не стављам новине над књиге, него под књиге, јер ја прво научим дијалог па онда читам новине.

Нежењени војници морају да живе у логору.

Неки наставници живе у Монтереју, а неки у Кармелу, али сви кажу да више воле село. Ја то разумем, јер ја живим у селу и знам како је тамо све лепо.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Кад ученици у Пресидију не иду у школу?
2. Кад је викенд?
3. Кад се ученици одмарају?
4. Шта ученици морају да науче у суботу и недељу?

5. Шта ученици морају да прочитају у суботу и недељу?
6. Шта ученици раде пошто све науче, ако је време лепо?
7. Шта ученици раде пошто све науче, ако време није лепо?
8. Куда ученици иду понекад?
9. Да ли ученици иду често међу пријатеље?
10. Да ли ученици иду често у град на ручак или вечеру?
11. Да ли ученици често имају госте?
12. Да ли ученици често иду у посете?
13. Да ли сви ученици живе у Пресидију?
14. Да ли неки ученици живе близу Пресидија?
15. Где ви живите?
16. Зашто ви волите то лепо мало село?
17. Да ли је то село при мору?
18. Зашто ви не волите да живите у великом граду?
19. О чему ви волите да често говорите?
20. Шта ви радите у суботу, ако је време лепо?
21. Да ли ви имате и књиге и новине?
22. Да ли ви стављате књиге под новине или над новине?
23. Зашто ви стављате књиге над новине а не под новине?
24. Ко мора да живи у логору?
25. Да ли наставници живе у логору?
26. Где живе наставници?
27. Да ли наставници више воле да живе у селу или у граду?
28. Да ли ви разумете зашто они више воле село него град?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Our guests came to visit my family /on/ last Saturday.
2. They came early in the morning because at that time the traffic is not so heavy and they do not live too far from here.
3. Today we are going to the movies.
4. On Sunday we are going to the country on a picnic because we all like the fresh air.
5. Now I cannot read the newspaper or listen to the radio in the evening because we converse much and about everything.
6. They are staying here for two more weekends because they want to get rested.
7. We are glad that they have come and do not like to see them leave /that they leave/.
8. They also have a house at the seashore as we do.
9. They often go among their friends.
10. We want them to have a nice time while they are here.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to questions on the Reading Text.

409-бӣоскоп, m. - movie theater

410-ва̏здӯх, m. - air

411-вѝкенд, m. - weekend

412-го̂ст, m. - guest
gen.pl.: го̀стиjу

413-да̀лек, adj. m. - far
далѐка, f.
далѐко, n.

-далѐко, adv. - far

+218-за, prep. - behind, after

414-за̀то̄ што, conj. - because

415-ка̏о што, conj. - as

416-међу, prep. - between, among

417-међу̀тим, adv. - however

418-над, prep. - above, over

419-нѐдеља, f. - week; Sunday

420-но̏вине, f. pl. t. - newspaper

421-о, prep. - about; on

422-о̀да̄вде̄, adv. - from here

423-одмо̀рити (се), v.t.&r.pfv. - to rest
pr.t.: о̀дморим, о̀дмориш, о̀дмори,
о̀дморимо, о̀дморите, о̀дморе

+423-одма́рати (се), v.t.&r.ipfv. - to rest
pr.t.: о̀дма̄ра̄м, о̀дма̄ра̄ш, о̀дма̄ра̄,
о̀дма̄ра̄мо, о̀дма̄ра̄те, одма́раjу

424-о̀тићи, v.i.pfv. - to leave; to depart; to go
pr.t.: о̏дем, о̏деш, о̏де,
о̏демо, о̏дете, о̏ду
a.p.p.: о̀тишао, о̀тишла, о̀тишло
о̀тишли, о̀тишле, о̀тишла

+424-ȍдлазити, v.i.ipfv. - to leave; to depart; to go
pr.t.: ȍдлазим, ȍдлазиш, ȍдлази,
ȍдлазимо, ȍдлазите, ȍдлазе

425-пи̏кник, m. - picnic
nom.pl.: пи̏кници

426-по, prep. - on, over

427-под, prep. - under, beneath

428-по̏ље, n. - field

429-по̏некад, adv. - sometimes

430-по̏сета, f. - visit

431-пред, prep. - in front, before

432-према, prep. - opposite

433-при, prep. - near, by

434-прове̏сти (се), v.t.&r.pfv. - to spend; /to have a good time/
pr.t.: прове̏дем, прове̏деш, прове̏де,
прове̏демо, прове̏дете, прове̏ду

+434-прово̏дити (се), v.t.&r.ipfv. - to spend; /to have a good time/
pr.t.: про̏водим, про̏водиш, про̏води,
про̏водимо, про̏водите, про̏воде

435-ра̑дио (апарат), m. - radio
nom.pl.: радио апарати

436-са̏обраћа̄ј, m. - traffic

437-сво̑ј, pron. m. - one's own /my own, thy own, his own, etc./
сво̏ја, f.
сво̏је, n.

438-слушати, v.t.ipfv. - to listen; to obey
pr.t.: слушам, слушаш, слуша,
слушамо, слушате, слушају

439-су̏бота, f. - Saturday

440-че̑сто, adv. - often

441-што, conj. - because, that

ДВАДЕСЕТ-ШЕСТА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-SIXTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS, FEMININE ADJECTIVES AND FEMININE ADJECTIVAL PRONOUNS

Drill the locative singular of feminine nouns, adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

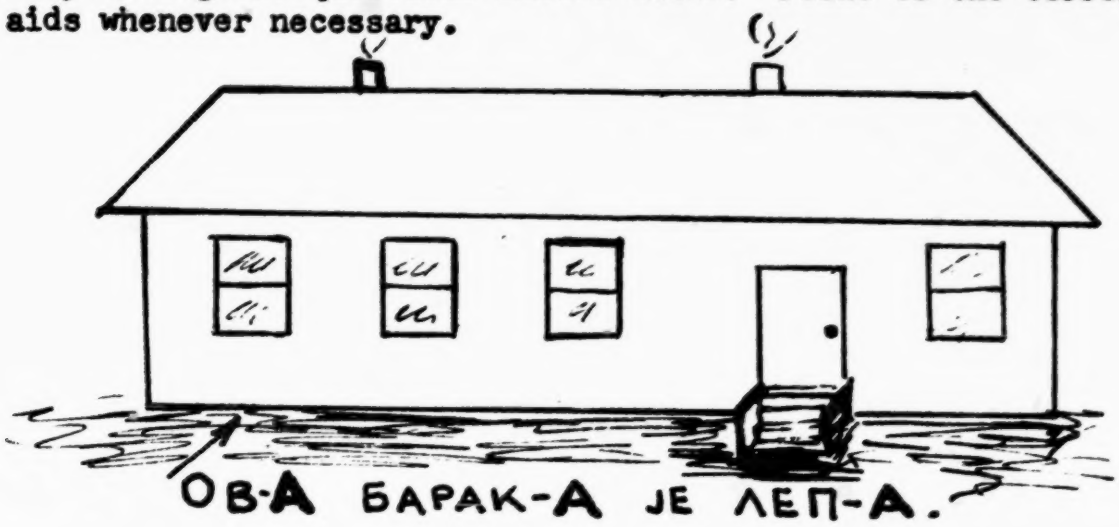

НАШ-А УЧИОНИЦ-А ЈЕ У ОВ-ОЈ ЛЕП-ОЈ БАРАЦ-И.

МИ СМО У СВОЈ-ОЈ УЧИОНИЦ-И.

Где смо ми сада?	Ми смо сада у учионици.
У чијој смо ми учионици?	Ми смо у својој учионици.
Где је наша учионица?	Наша учионица је у једној бараци.
У којој школи смо ми?	Ми смо у Војној школи за стране језике.
На чему ви седите?	Ја седим на столици.
Да ли ви седите на жутој столици?	Не. Ја не седим на жутој него на зеленој столици.
Где су сунђер и креда?	Сунђер и креда су на табли.
Шта видите на овој слици?	На тој слици видим Београд.
А шта видите на оној слици?	На оној слици видим Љубљану.
Где је перо?	Перо је у књизи.
Где је оловка?	Оловка је у бележници.
Где раде наставници?	Наставници раде у канцеларији.
Где је светло?	Светло је на таваници.
Где је стари папир?	Стари папир је у корпи.
Где ви једете?	Ја једем у Војничкој мензи.
А где ви једете?	Ја једем у Официрској мензи.
Где једу ученици који станују у граду?	Ученици који станују у граду једу у трпезарији.
При чему ја стојим?	Ви стојите при табли.
При чему ви седите?	Ја седим при географској карти.
О коме говорите?	Говоримо о једној врло лепој жени.
О чему говорите?	Говоримо о нашој школи.
Шта мислите о нашој школи?	Ми мислимо само лепо о нашој школи.
По чему он иде?	Он иде по плажи.
По чему он пише?	Он пише по књизи.
Где ви станујете?	Ја станујем у једној лепој кући у граду.
У којој улици станујете?	Ја станујем у Алварадо улици.
Шта се налази према кући у којој ви станујете?	Према кући у којој ја станујем налази се један биоскоп.

B - THE LOCATIVE PLURAL OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

Drill the locative plural of all nouns, adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

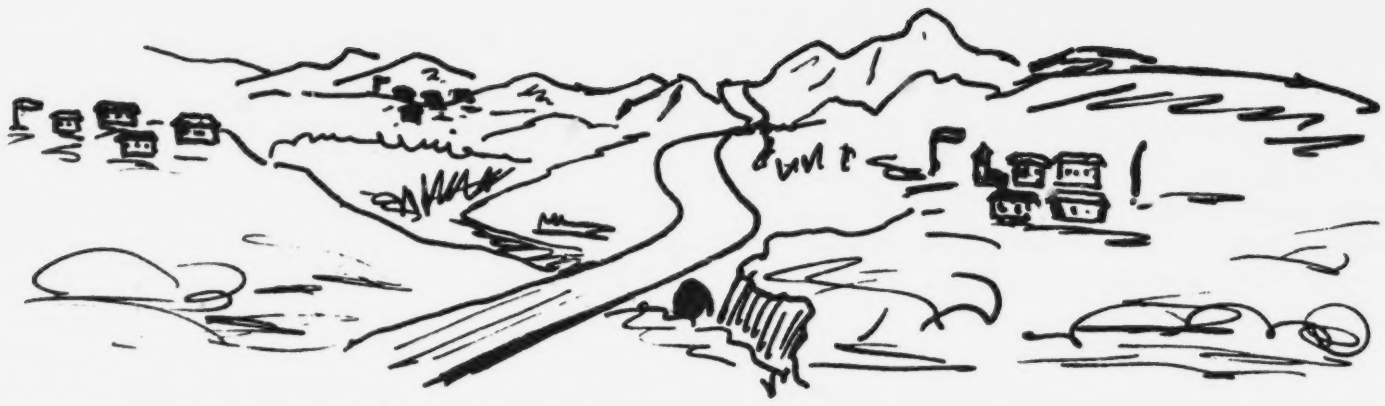

ОВ-А БРД-А СУ ЛЕП-А.
НА ОВ-ИМ ЛЕП-ИМ БРД-ИМА НАЛАЗЕ СЕ ВЕЛИК-И ЛОГОР-И.

У Т-ИМ ВЕЛИК-ИМ ЛОГОР-ИМА НАЛАЗЕ СЕ НОВ-Е БАРАК-Е.
У Т-ИМ НОВ-ИМ БАРАК-АМА СТАНУЈУ ВОЈНИЦИ.

Каква су ова брда?
Шта се налази на овим лепим брдима?
Шта видите у овим великим логорима?
Ко станује у тим новим баракама?
Шта уче ученици у Војној школи за стране језике?
Да ли се и у другим школама уче страни језици?
Где уче ученици ујутро и после подне?
Где ученици уче увече?

Та брда су лепа.
На тим лепим брдима налазе се велики логори.
У тим великим логорима видим нове бараке.
У тим новим баракама станују војници.
У Војној школи за стране језике ученици уче стране језике.
Да. Страни језици се уче и у другим школама, али не тако много.
Ујутро и после подне ученици уче у учионицама.
Увече они уче или у учионицама или у својим собама.

У коликим учионицама они уче?	Они уче у малим учионицама.
На чему они седе?	Они седе на столицама.
Да ли они седе на црним столицама?	Не. Они не седе на црним, него на зеленим столицама.
Где се у учионицама налазе табле, слике и географске карте?	Табле, слике и географске карте се налазе на зидовима.
Да ли се табле, слике и географске карте налазе на свим зидовима?	Да. Табле, слике и географске карте се налазе на свим зидовима.
Где се налазе књиге, бележнице, оловке и гуме?	Књиге, бележнице, оловке и гуме се налазе на столовима.
Да ли се књиге, бележнице, оловке и гуме налазе на свим столовима?	Да. Књиге, бележнице, оловке и гуме се налазе на свим столовима.
Шта ученици виде на сликама?	На сликама они обично виде лепе градове, плаже, шуме, брда, итд.
Где се налазе војничке капе и капути?	Војничке капе и капути се налазе на чивилуцима.
Шта се налази у корпама по учионицама?	У корпама по учионицама се налази стари папир.
Где ја стојим?	Ви стојите при вратима.
Шта ученици уче у дијалозима?	У дијалозима ученици уче о свему - о школи, о језику, итд.
Шта ученици уче у штивима?	У штивима ученици уче скоро исто што уче у дијалозима.
Шта ученици уче у граматичким вежбама?	У граматичким вежбама ученици уче граматику.
Где раде наставници?	Наставници раде у својим канцеларијама.
О коме воле да говоре ученици?	Ученици воле да говоре о својим наставницима.
О коме воле да говоре наставници?	Наставници воле да говоре о својим добрим ђацима.
О коме обично говоре сиромаси?	Сиромаси обично говоре о богаташима.
О коме воле да говоре војници?	Војници воле да говоре о својим официрима.
О коме воле да говоре млађи људи?	Млађи људи воле да говоре о лепим женама.
О коме воле да говоре деца?	Деца воле да говоре о својем оцу и о својој мајци.
Шта се налази према баракама у којима су учионице?	Према баракама у којима су учионице налазе се бараке у којима живе војници.
Где једу војници?	Војници једу у војничким мензама.
Где једу официри?	Официри једу у официрским мензама.
Где живе људи који нису војници?	Људи који нису војници живе по градовима и селима.

По коликим градовима и селима они живе?	Они живе по великим и малим градовима и по великим и малим селима.
У чему они живе у тим градовима и селима?	Они живе у великим и малим кућама или зградама.
Где то пише?	То пише у свим уџбеницима.
О чему говоре људи који воле да добро једу?	Људи који воле да добро једу говоре о добрим доручцима, ручковима и вечерама.
Где деца воле да проводе време?	Деца воле да проводе време у биоскопима.
Кад сви војници виде једни друге?	Сви војници виде једни друге на јутарњим и вечерњим зборовима.
Ко то каже да она не воли свог оца и своју мајку?	То она каже и пише у својим писмама.
Где се често налазе војнички логори?	Војнички логори се често налазе у зеленим шумама.

C - FINAL "Л" AND "О"

1 - Ask the students to substitute the predicate adjective in the sentences listed below with the proper form of the adjectives shown in the parentheses.

Зид је сив.	(бео)
Зидови су сиви.	(бео)
Табла је црна.	(бео)
Табле су црне.	(бео)
Јаје је плаво.	(бео)
Јаја су плава.	(бео)
Дан је хладан.	(топао)
Дани су хладни.	(топао)
Ноћ је хладна.	(топао)
Ноћи су хладне.	(топао)
Јутро је хладно.	(топао)
Јутра су хладна.	(топао)

2 - Ask the students to turn the following statements into plural:

Ово је мој сто.
Ово је главни део човечијег тела.

Literal Translation

About human body

1 - Instructor: What /you/ wish that /you/ master today?
Student: /We/ Wish that /we/ master something about human body.

2 - I: Wish whether /you/ that I ask and that you answer?
S: Yes. We usually so work and much master.

3 - I: Good. What /you/ know about human body?
S: /We/ Know that are main parts head, neck, trunk, arms and legs.

4 - I: What itself finds on human head?
S: On human head themselves find face, ears and hair.

5 - I: And what itself finds in human head?
S: In human head themselves find eyes, brain and mouth.

6 - I: What itself finds on human face?
S: On human face themselves find forehead, cheeks, nose, beard /or chin/ and mustaches.

7 - I: And what itself finds in human mouths?
S: In human mouths themselves find tongue and teeth.

8 - I: What /you/ know about teeth?
S: /We/ Know that are some teeth natural, and some are artificial.

9 - I: Whether some other parts can be artificial?
S: Yes. Some men have one artificial eye, and some have artificial legs or arms.

10 - I: What men have on arms and on legs?
S: Men have digits both on arms and on legs.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

О човечијем телу

1. Наставник: Шта желите да научите данас?

Ученици: Желимо да научимо нешто о човечијем телу.

2. Н: Желите ли да ја питам а да ви одговарате?

У: Да. Ми обично тако радимо и много научимо.

3. Н: Добро. Шта знате о човечијем телу?

У: Знамо да су главни делови глава, врат, труп, руке и ноге.

4. Н: Шта се налази на човечијој глави?

У: На човечијој глави се налазе лице, уши и коса.

5. Н: А шта се налази у човечијој глави?

У: У човечијој глави се налазе очи, мозак и уста.

6. Н: Шта се налази на човечијем лицу?

У: На човечијем лицу се налазе чело, образи, нос, брада и бркови.

7. Н: А шта се налази у човечијим устима?

У: У човечијим устима се налазе језик и зуби.

SECOND PART XXVI
DIALOGUE

About the human body

1. Instructor: What do you wish to learn today?

Students: We want to learn something about the human body.

2. I: Do you wish that I ask, and you answer?

S: Yes. We usually do so and learn plenty.

3. I: O.K. What do you know about the human body?

S: We know that the main parts are the head, the neck, the trunk, the arms and the legs.

4. I: What is found on the human head?

S: On the human head are the face, the ears and the hair.

5. I: And what is found in the human head?

S: In the human head are the eyes, the brain and the mouth.

6. I: What is found on the human face?

S: On the human face are the forehead, the cheeks, the nose, the chin /or beard/ and the mustaches.

7. I: And what is found in the human mouth?

S: In the human mouth are the tongue and the teeth.

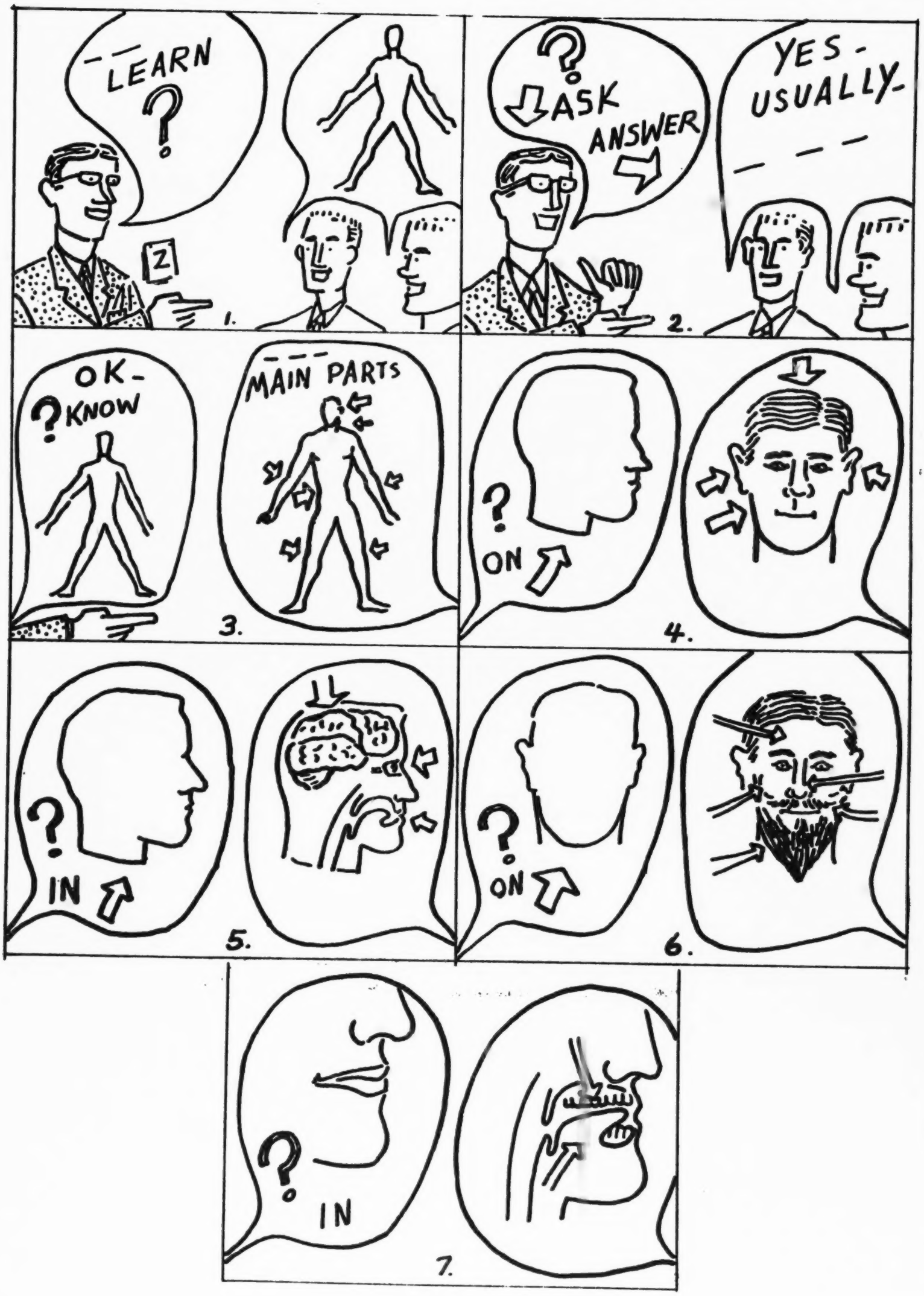
LEARN
?
Z
1.
?
ASK
ANSWER
YES -
USUALLY -
2.
OK -
?KNOW
3.
MAIN PARTS
?
ON
4.
?
IN
5.
?
ON
6.
?
IN
7.

8. Н: Шта знате о зубима?

У: Знамо да су неки зуби природни а неки су вештачки.

9. Н: Да ли неки други делови могу бити вештачки?

У: Да. Неки људи имају једно вештачко око, а неки имају вештачке ноге или руке.

10. Н: Шта људи имају на рукама и на ногама?

У: Људи имају прсте и на рукама и на ногама.

8. I: What do you know about the teeth?
S: We know that some teeth are natural, and some are artificial.

9. I: Can some other parts be artificial?

S: Yes. Some people have an artificial eye, and some people have either artificial legs or arms.

10. I: What do people have on the arms and on the legs.

S: People have digits both on the arms and on the legs.

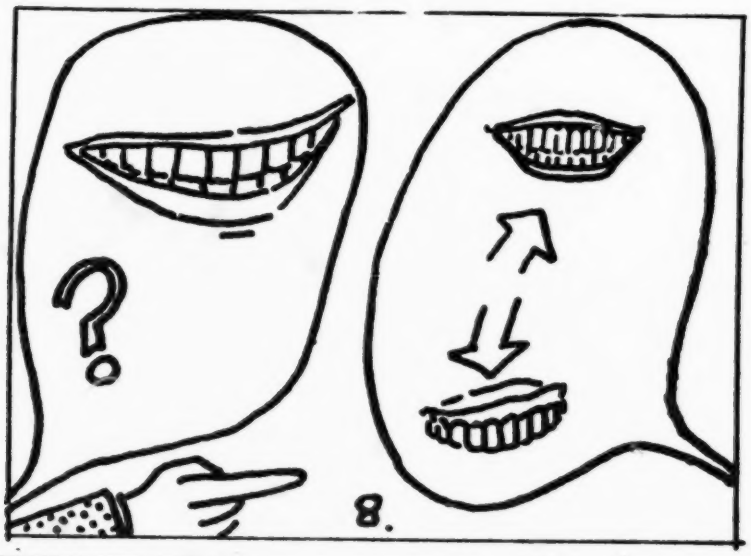
?
8.

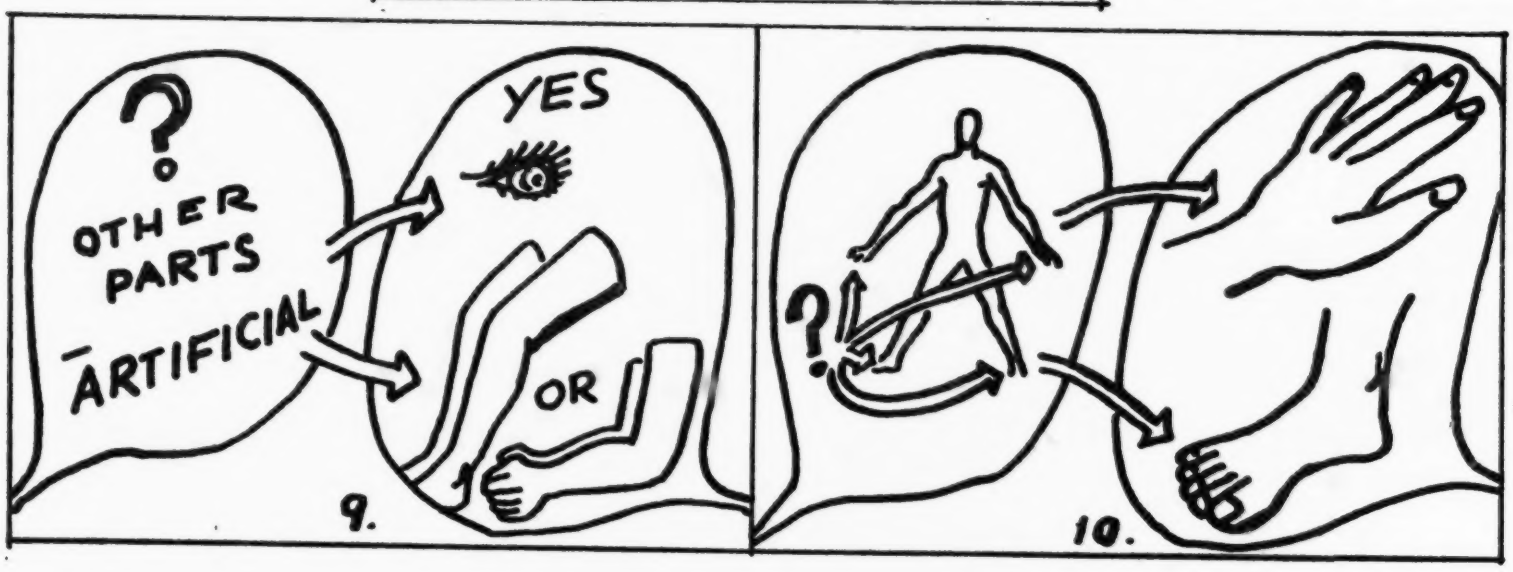
?
OTHER PARTS
ARTIFICIAL
YES
OR
9.
?
10.

PAR. 52 - THE LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS AND FEMININE ADJECTIVES

(4) На человечијој глави се налазе лице, уши и коса.
(5) У человечијој глави се налазе очи, мозак и уста.
То сам прочитао у једној књизи. - I read that in a book.
Он станује у овој бараци. - He lives in this barracks.

The underlined words are feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns in the locative singular.

A - The locative singular of all feminine nouns is made by adding the ending "-и" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. sing.
глава	глав-	глав-и
кућа	кућ-	кућ-и

If the stem ends in "к", "г" or "х" they usually change into "ц", "з" and "с" respectively before the ending:

Nom. sing.	Stem	Loc. sing.
књига	књиг-	књиз-и
барака	барак-	барац-и

B - The locative singular of all feminine adjectives and adjectival pronouns is made by adding the ending "-oj" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. sing.
човечија	човечиј-	човечиј-oj
једна	једн-	једн-oj
ова	ов-	ов-oj

PAR. 53 - THE LOCATIVE PLURAL OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

(8) Шта знате о зубима?
Војници живе у великим и лепим логорима.
The soldiers live in big and beautiful camps.
(7) У човечијим устима се налазе језик и зуби.
(10) Људи имају прсте и на рукама и на ногама.
Ко станује у овим баракама?
Who lives in these barracks?

The underlined words are nouns, adjectives and adjectival pronouns in the locative case plural.

A - The locative plural of all masculine and neuter nouns is formed by adding the ending "-има" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. plural
зуб, m.	зуб-	зуб-има
логор, m.	логор-	логор-има
село, n.	сел-	сел-има
jaje, n.	jaj-	jaj-има

B - The locative plural of all feminine nouns which in the nominative singular end in "-а" is formed by adding the ending "-ама" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. plural
књига	књиг-	књиг-ама
барака	барак-	барак-ама

C - The locative plural of all adjectives and adjectival pronouns is made by adding the ending "-им"to the stem:

Nom. sing.	Stem	Loc. plural
оваj зуб, m.	ов- зуб-	ов-им зуб-има
добар борац, m.	добр- борц-	добр-им борц-има
велики логор, m.	велик- логор-	велик-им логор-има
лепо село, n.	леп- сел-	леп-им сел-има
велико jaje, n.	велик- jaj-	велик-им jaj-има
та барака, f.	т- барак-	т-им барак-ама
ваша књига, f.	ваш- књиг-	ваш-им књиг-ама

PAR. 54 - REVIEW OF DECLENSION ENDINGS

We have learned the following declension endings:

A - Nouns:

NUMBER & CASE \ GENDER			M	F	N
SING	N		Any consonant	-a	-e or -o
	A	Animate	-a	-y	Same as the nominative
		Inanim.	Same as the nom.		
	L		-y	-и	-y
PLUR	N		-и	-e	-a
	A		-e	-e	-a
	L		-има	-ама	-има

B - Adjectives:

1. The stem of which does not end in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SING	N		Any consonant	-и	-a	-o	
	A	Animate	-a	-ог	-y	Same as the nominative	
		Inanim.	Same as the nom.				
	L		-y	-ом	-oj	-y	-ом
PLUR	N		-и		-e	-a	
	A		-e		-e	-a	
	L		-им		-им	-им	

2. The stem of which ends in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SING	N		Any consonant	-и	-а	-е	
	A	Animate	-а	-ег	-у	Same as the nominative	
		Inanim.	Same as the nom.				
	L		-у	-ем	-оj	-у	-ем
PLUR	N		-и		-е	-а	
	A		-е		-е	-а	
	L		-им		-им	-им	

PAR. 55 - FINAL "Л" AND "O"

Глава је <u>део</u> људског тела.	- The head is part of the human body.
Глава, труп, ноге и руке су <u>делови</u> људског тела	- The head, the trunk, legs and arms are the main parts of the human body.
Овај зид је <u>бео</u>.	- This wall is white.
Ови зидови су <u>бели</u>.	- These walls are white.
Ваздух у овој соби је <u>топао</u>.	- The air in this room is warm.
Јесен је овде <u>топла</u>.	- The fall here is warm.

The nominative singular of some nouns and some masculine adjectives in the indefinite form ends in "-<u>о</u>" which is preceded by a vowel (<u>део</u>, <u>бео</u>, <u>топао</u>, etc.). The final "-<u>о</u>" came from the former "<u>л</u>" which is retained in all other cases. Consequently, the stem of such nouns and adjectives is obtained by changing the final "<u>о</u>" into "<u>л</u>":

<u>Nom. sing.</u>	<u>Stem</u>
део, m.	дел-
бео, adj. m.	бел-

But if the final "о" is preceded by the vowel "а", the "а" is movable and the stem is obtained by omitting the "а" and by changing "о" into "л".

Nom. sing.	Stem
топао, adj. m.	топл-

Some of these nouns are of masculine and some of feminine gender. The declension endings for masculine nouns of this group are the same as the declension endings of other masculine nouns. The declension of feminine nouns of this group will be explained later.

Note: /1/ The nouns соко, m. "falcon", во, m. "ox", сто, m. "table" and со, f. "salt" used to read сокол, вол, стол and сол. The final "л" was changed into "о" and at the end there were two "оо". As there are no double vowels in Serbo-Croatian, these two "оо" coalesced into one very long "о". The stems of these nouns are: "сокол-", "вол-", "стол-" and "сол-".

/2/ The final "-о" which came from the former "л" appears also in all active past participles of masculine gender /see Par. 56 - B/.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE LOCATIVE SINGULAR AND PLURAL OF ALL COVERED NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

У којој школи сте ви сада?
Ја сам сада у Војној школи за стране језике.

Где је Војна школа за стране језике.
Војна школа за стране језике је у Пресидију.

Шта је то Пресидио?
Пресидио је један мали војнички логор.

Да ли још неке војне јединице живе у том малом логору?
Не. У том малом логору се не налазе друге војне јединице.

Да ли је тај логор у неком граду?
Не. Тај логор није у граду.

А где је он?
Он је на једном малом брду.

Да ли је то брдо при неком граду?
Да. То брдо је при граду Монтереју.

А при чему је град Монтерej?
Град Монтерej је при мору.

Да ли сви ученици живе у Пресидију?
Не. Само они ученици који немају породишу живе у Пресидију.

А где живе ученици који имају породишу?
Ученици који имају породицу живе у градовима.

У којим градовима они живе?
Они живе у Монтереју, Пацифик Грову, Сисајду, Кармелу, итд.

Где станују ученици који живе у Пресидију?
Ученици који живе у Пресидију станују у баракама.

Да ли у баракама сваки ученик има своју собу?	Не. Обично два ученика станују у једној малој соби.
Где станују ученици који живе у градовима?	Ученици који живе у градовима станују у кућама.
Где ви живите?	Ја живим у граду Монтереју.
У којој улици ви станујете?	Ја станујем у Алварадо улици.
У чијој кући станујете?	Ја станујем у својој кући.
Шта се налази према вашој кући?	Према мојој кући се налази један биоскоп.
Да ли ви идете често у тај биоскоп?	Не. Ја идем врло ретко у тај биоскоп.
Зашто идете ретко у тај биоскоп?	Јер морам да учим.
Где једу ученици који живе у Пресидију?	Ученици који живе у Пресидију једу или у Војничкој или у Официрској мензи.
Који ученици једу у Војничкој мензи?	У Војничкој мензи једу борци, разводници и подофицири.
Који ученици једу у Официрској мензи?	У Официрској мензи једу официри.
Где једу ученици који станују у градовима?	Ученици који станују у градовима једу у својим кућама.
У којој соби?	У трпезарији.
Где смо ми сада?	Ми смо у учионици.
Колика је наша учионица?	Наша учионица је мала.
У коликој смо ми учионици?	Ми смо у малој учионици.
У чијој смо ми учионици?	Ми смо у својој учионици.
А где су други ученици?	Они су у својим учионицама.
Колико сати на дан проводе ученици у учионицама?	Ученици проводе у учионицама шест сати на дан.
На чему седите?	Седим на столици.
На чему седе други ученици?	И они седе на столицама.
Које боје су столице на којим седе ученици?	Столице на којим седе ученици су зелене.
Према коме ви седите?	Ја седим према . . . . .
Да ли ја седим?	Не. Ви не седите, него стојите.
При чему ја стојим?	Ви стојите при вратима.
При чему сад стојим?	Сад стојите при табли.
Где је ваша капа?	Моја капа је на чивилуку.
Где су креда и сунђер?	Креда и сунђер су на табли.
На чему су слике, географска карта и табла?	Слике, географска карта и табла су на зидовима.
Шта је на овом зиду?	На том зиду је табла.
А шта је на оном зиду?	На оном зиду је географска карта.
Шта видите на сликама?	На сликама видим градове, мора и брда.
Који град видите на овој слици?	На тој слици видим Београд.
А који град видите на оној слици?	На оној слици видим Љубљану.

Где су књиге, бележнице и оловке?	Књиге, бележнице и оловке су на столовима.
На чему стоје столови и столице?	Столови и столице стоје на поду.
А на чему ја стојим?	И ви стојите на поду.
Где је стари папир?	Стари папир је у корпи.
Где је перо?	Перо је у књизи.
Шта обично имате први час пре подне?	Први час пре подне обично имамо дијалог.
Шта учите у дијалозима?	У дијалозима учимо где људи живе, шта они раде, итд.
О чему учите данас у дијалогу?	Данас учимо у дијалогу о човечијем телу.
Шта обично имате први час после подне?	Први час после подне обично имамо штиво.
Шта учите у штивима?	У штивима учимо исто што учимо у дијалозима.
Када обично имате граматичке вежбе?	Граматичке вежбе обично имамо други час пре подне.
Шта учите у граматичким вежбама?	У граматичким вежбама учимо граматику.
Шта знате о човечијем телу?	Знам да су главни делови глава, врат, труп , руке и ноге.
На чему је глава?	Глава је на врату.
На чему је врат?	Врат је на трупу.
На чему стоји труп?	Труп стоји на ногама.
Шта се налази на човечијој глави?	На човечијој глави се налазе косе, лице и уши.
Шта се налази у човечијој глави?	У човечијој глави се налазе очи, мозак и уста.
Шта се налази на човечијем лицу?	На човечијем лицу се налазе чело, образи, нос, брада и бркови.
Шта се налази у човечијим устима?	У човечијим устима се налазе језик и зуби.
Шта знате о зубима?	Знамо да су неки зуби природни а неки вештачки.
Где су прсти?	Прсти су на рукама и на ногама.
Колико прстију имамо на свакој руци?	На свакој руци имамо пет прстију.
Колико прстију имамо на свакој нози?	На свакој нози имамо пет прстију.
Да ли ученици уче само на часовима?	Не. Ученици не уче само на часовима, него и увече.
Где ученици уче увече?	Неки уче у Пресидију, а неки у својим кућама у граду.
Где уче увече ученици који живе у Пресидију?	Ученици који живе у Пресидију уче увече или у својим собама или у учионицама.
Где ви учите?	Ја учим у својој соби.
Да ли ви волите да учите у друштву?	Не. Ја волим да учим сам.

При каквом светлу ви учите?
Да ли волите да учите при вештачком светлу?

Ја учим при вештачком светлу.
Не. Ја не волим да учим при вештачком, него при природном светлу.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

О човечијем телу

Ако желите да знате како ми учимо у учионици и шта радимо на часу, ја могу то да објасним врло лако. Наставник обично пита ученике, а они одговарају, или ако ученици желе да науче нешто они питају наставника, а наставник одговара на питања и објашњава. Врло често ученици разговарају, а наставник и онда објашњава. Ми онда говоримо само српскохрватски.

Данас смо на часу говорили о човечијем телу. Научили смо који су главни делови човечијег тела. Научили смо такође шта се налази на глави, шта се налази у глави а шта се налази на лицу. Такође смо научили шта људи имају у устима, шта имају на рукама, а шта имају на ногама. Ми такође знамо да сви делови људског тела нису увек природни, него да су неки делови понекад вештачки. Тако например, очи, зуби, руке и ноге могу бити вештачки.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Departure for school

This morning Corporal Mitchell goes to school very early. Sergeant First Class Sharp asks why he goes to school so early when the class starts at eight. Corporal Mitchell answers that he has to go early because he has to learn /master/ the dialogue and write his homework. He also has to see an old friend. Sharp says that it is good to have good old friends.

They go together and converse. Mitchell says that he always goes to school on foot. When he goes back /returns/, he again goes on foot. Then Sharp asks whether he has a car or not, and Mitchell answers that he has an old car because he is not a rich man, but a poor man.

Sharp asks whether Mitchell always understands his instructor, and Mitchell answers that he does not always understand his instructor. When he does not understand, he asks his instructor to explain the question.

Mitchell almost always does his homework at home in the evening.

Then Sharp says that he is going to enter /into/ his classroom and says, "So long!"

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О човечијем телу

Ми знамо доста о човечијем телу. Ми знамо да су главни делови глава, врат, труп, руке, и ноге. На човечијој глави се налазе лице, уши и коса. А у човечијој глави се налазе очи, мозак и уста. На човечијем лицу се налазе чело, образи, нос, брада и бркови. У човечијим устима се налазе језик и зуби. Неки зуби су природни, а неки зуби су вештачки. Ми такође знамо да су каткад још неки делови вештачки. То су вештачко око, вештачке руке или вештачке ноге. Људи имају прсте на рукама и на ногама.

Ја имам све зубе природне, али мој отац нема природне него вештачке зубе. Неки људи имају једно природно и једно вештачко око. Такође неки људи имају једну вештачку руку или ногу.

Кад неки човек нема једно природно око, онда је и вештачко око добро. Кад неки човек нема природне зубе, онда су и вештачки зуби добри. А кад човек нема једну руку или једну ногу, онда је и вештачка рука или нога добра.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Ко пита, а ко одговара у учионици?
2. Шта знате о човечијем телу?
3. Шта се налази на човечијој глави?
4. Шта се налази у човечијој глави?
5. Шта се налази на човечијем лицу?
6. Шта се налази у човечијим устима?
7. Да ли су сви човечији зуби увек природни?
8. Какви су човечији зуби који нису природни?
9. Да ли су човечије руке увек природне?

10. Какве су човечије руке које нису природне?
11. Да ли су човечије ноге увек природне?
12. Какве су човечије ноге које нису природне?
13. Шта имају људи и на рукама и на ногама?
14. Какви су ваши зуби?
15. Да ли ваш отац има природне зубе?
16. Какве зубе има ваш отац?
17. Да ли сви људи имају природне очи?
18. Какво је око које није природно?
19. Да ли сви људи имају две природне ноге?
20. Ако човек има само једну природну ногу, каква је друга нога?
21. Да ли сви људи имају две природне руке?
22. Ако човек има само једну природну руку, каква је друга рука?
23. Ако човек нема једно природно око, какво је друго око?
24. Ако човек нема једну природну ногу, да ли је вештачка нога добра?
25. Ако човек нема једну природну руку, да ли је вештачка рука добра?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. You want me /that I/ to talk about the human body. Well, we all know that the head, neck, trunk and legs and arms are the main parts of the human body (човечијег тела).
2. A man's head is on the neck.
3. The neck, arms and legs are on the trunk.
4. On our heads we have a face, ears and hair and in our heads we have eyes, brains and a mouth.
5. On our faces we have a forehead, cheeks, a nose, a chin and a moustache.
6. In our mouths we have teeth and a tongue.
7. We have five fingers on each hand and five toes on each foot.
8. Many people do not have all natural teeth, but they also have artificial /ones/.
9. Monterey is a small town which is located at the seashore opposite Fort Ord.
10. It has nice beaches on which I like to walk. (to walk = ходати, шетати)

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

442-бра́да, f. - chin; beard

443-бр̑к, m. - moustache
nom.pl.: бр̏кови (брци)

444-вѐштāчкӣ, adj. m. - artificial
вѐштāчкā, f.
вѐштāчкō, n.

-вѐштачки, adv. - artificially

445-вра̑т, m. - neck
nom.pl.: вратови

446-гла́ва, f. - head

447-гла̀внӣ, adj. m. - main
гла̀вна̄, f.
гла̀вно̄, n.

448-дѐо, m. - part
gen.sing.: де́ла
nom.pl.: де́лови

449-зу̑б, m. - tooth

450-ко̀са, f. - hair

451-ли́це, n. - face

452-мо̀зак, m. - brain
gen.sing.: мо̀зга
nom.pl.: мо̀згови

453-мно̀гӣ, pron. m. - many
мно̀гā, f.
мно̀гō, n.

-мно̀го, adv. - much; many

454-но̀га, f. - leg
gen.pl.: но̑гу

455-но̑с, m. - nose
nom.pl.: но̀сови

456-о̀браз, m. - cheek

457-о̏ко, n. - eye
nom.pl.: о̏чи, f.
gen.pl.: о̀чију

458-при́родан, adj. m. - natural
при́родна, f.
при́родно, n.

-при́родно, adv. - naturally

459-пр̏ст, m. - finger, toe
gen.pl.: пр̀стију (пр͡ста)

460-ру́ка, f. - hand, arm
gen.pl.: руку

461-те͡ло, n. - body

462-тру͡п, m. - trunk
nom.pl.: трупови

463-у̏во, n. - ear
nom.pl.: у̏ши, f.
gen.pl.: у̏шију

464-у́ста, n. pl. t. - mouth

465-чѐло, n. - forehead

466-човѐчији, adj. m. - human
човѐчија, f.
човѐчије, n.

ED0 316688

EFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE
TEXT VOLUME

VOLUME III
LESSONS 27-36

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Text Volume

Volume III

Lessons 27-36

February 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
TWENTY-SEVENTH LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - More about the human body	4
Literal Translation	4
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	6
Cartoon Guide	7
Grammar Analysis	10
Par. 56 - Compound past tense or perfect	10
57 - Omission of the auxiliary verb in the perfect	13
58 - The present tense of the verb чути and verbs derived from it	13
Grammar Drill	13
Translation Exercise	17
Reading Text - More about the human body	18
Questions on Reading Text	19
Homework	20
Vocabulary	21
TWENTY-EIGHTH LESSON	23
Grammar Perception Drill	23
Dialogue - Clothing and footwear	26
Literal Translation	26
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	28
Cartoon Guide	29
Grammar Analysis	32
Par. 59 - Kinds of adjectives	32
60 - Adjectives ending in "ски"	32
61 - Assimilation of voiced and voiceless consonants	36
62 - The present tense of the verbs изути and обути	37
Grammar Drill	37
Translation Exercise	40
Reading Text - Clothing and footwear	41
Questions on Reading Text	42
Homework	43
Vocabulary	44
TWENTY-NINTH LESSON	47
Grammar Perception Drill	47
Dialogue - At the grocer's	54
Literal Translation	54
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	56
Cartoon Guide	57

Page

Grammar Analysis 60
Par. 63 - The genitive case 60
64 - The genitive singular and plural of masculine and neuter nouns 60
65 - The genitive singular and plural of feminine nouns 61
66 - The genitive singular of masculine and neuter adjectives 62
67 - The genitive singular of feminine adjectives and adjectival pronouns 63
68 - The genitive plural of adjectives and adjectival pronouns 64
69 - Review of declension endings 64
Grammar Drill 66
Translation Exercise 70
Reading Text - At the grocer's 71
Questions on Reading Text 72
Homework 73
Vocabulary 74

THIRTIETH LESSON 77

Grammar Perception Drill 77
Dialogue - About a restaurant 80
Literal Translation 80
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 82
Cartoon Guide 83
Grammar Analysis 86
Par. 70 - The genitive possessive 86
71 - The genitive of time 86
72 - The genitive of quality and origin 87
Grammar Drill 88
Translation Exercise 90
Reading Text - At a restaurant 91
Questions on Reading Text 92
Homework 93
Vocabulary 94

THIRTY-FIRST LESSON 97

Grammar Perception Drill 97
Dialogue - Departure on a vacation 102
Literal Translation 102
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 104
Cartoon Guide 105
Grammar Analysis 108
Par. 73 - Adverbs 108
74 - Adverbs of manner 108
75 - Adverbs of place 108
76 - Adverbs of time 109

Page

Par. 77 - Adverbs of quantity 110
78 - Place of adverbs in sentences 111
Grammar Drill 112
Translation Exercise 115
Reading Text - Departure on a vacation 116
Questions on Reading Text 117
Homework 118
Vocabulary 119

THIRTY-SECOND LESSON 121
Grammar Perception Drill 121
Dialogue - Meals at home 125
Literal Translation 125
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 126
Cartoon Guide 127
Grammar Analysis 130
Par. 79 - The genitive partitive 130
80 - The genitive partitive after nouns 130
81 - The genitive partitive after numerals 130
Grammar Drill 132
Translation Exercise 136
Reading Text - Meals at home 137
Questions on Reading Text 138
Homework 139
Vocabulary 140

THIRTY-THIRD LESSON 142

Grammar Perception Drill 142
Dialogue - A visit 147
Literal Translation 147
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 148
Cartoon Guide 149
Grammar Analysis 152
Par. 82 - The genitive partitive after adjectives 152
83 - The genitive partitive after transitive verbs 152
84 - The genitive after negative transitive verbs 152
85 - English "There is" and "There are" 152
86 - The present tense and the active past participle of verbs whose infinitive ends in "ћи" 154
87 - The present tense of verbs whose infinitive ends in "-изати" 155
88 - The present tense of verbs consisting of a prefix + нети 155
Grammar Drill 155
Translation Exercise 159
Reading Text - A visit 160
Questions on Reading Text 161
Homework 162
Vocabulary 163

	Page
THIRTY-FOURTH LESSON	167
Grammar Perception Drill	167
Dialogue - About Carmel Valley	173
Literal Translation	173
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	174
Cartoon Guide	175
Grammar Analysis	178
Par. 89 - The genitive with prepositions	178
90 - Collective nouns	179
Grammar Drill	180
Translation Exercise	185
Reading Text - About Carmel Valley	186
Questions on Reading Text	187
Homework	188
Vocabulary	189
THIRTY-FIFTH LESSON	191
Grammar Perception Drill	191
Dialogue - Four calculating operations	197
Literal Translation	197
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	198
Cartoon Guide	199
Grammar Analysis	202
Par. 91 - Conjunctions	202
92 - The coordinating conjunctions "и, а, или, ни, али, него"	202
93 - The English "before" and "after"	205
94 - The present tense of verbs consisting of a prefix + бити	206
95 - The present tense of verbs which are the imperfective counterparts of the verb дати and verbs derived from it	206
96 - The present tense of the verb брати and verbs derived from it	206
Grammar Drill	207
Translation Exercise	215
Reading Text - Numbers	216
Questions on Reading Text	217
Homework	218
Vocabulary	219
THIRTY-SIXTH LESSON	222
Grammar Perception Drill	222
Dialogue - What we do things with	229
Literal Translation	229
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	230
Cartoon Guide	231

Page

Grammar Analysis 234
Par. 97 - The instrumental case 234
98 - The instrumental singular of nouns 234
99 - The instrumental plural of nouns 236
100 - The present tense of the verb <u>држати</u> 236
101 - The present tense of verbs whose infinitive ends in "-<u>акати</u>" 236
Grammar Drill 237
Translation Exercise 241
Reading Text - What we do things with 242
Questions on Reading Text 243
Homework 244
Vocabulary 245

ДВАДЕСЕТ-СЕДМА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-SEVENTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE COMPOUND PAST TENSE OR THE PERFECT /See Par. 56 and 57/

1 - Drill the perfect tense of the verbs бити, брисати, видети, говорити, чути, сести, пасти, јести, провести, ићи, изаћи, моћи, навићи. Give the pattern and then ask the questions listed below pointing at the same time to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

Ко је јуче био у школи?
Ко је брисао таблу?
Ко је видео Марка?
Ко је говорио о Марку?
Ко је чуо Марка?
Ко је сео на столицу?
Ко је пао на под?
Ко је јео у Официрској мензи?
Ко је провео два дана у Кармелу?
Ко је ишао да види Марка?
Ко је могао да дође, а није дошао?
Ко је навикао на монтерејску климу?

*Чути is a new word and is to be written on the blackboard.

2 - Have the students change the statements listed below into the past tense:

Желим да дођем, али не могу. (m. & f.)
Ти пишеш писмо, а ја читам новине. (m. & f.)
Он седи, а ти стојиш. (m. & f.)
Јутро је лепо.
Ми улазимо, а ви излазите. (m. & f.)
Ви разумете, јер слушате кад ја говорим. (m. & f.)
Они се облаче, а ми се бријемо. (m. & f.)
Сва јаја су свежа.
Учим и знам. (m. & f.)
Ти једеш и читаш. (m. & f.)
Седе и разговарају. (m. & f.)
Ради и напредује. (m. & f.)
Ми треба да нађемо Марка.
Марко пита Мару: "Видите ли мојег оца?"
Марко пита господина и госпођу Марић: "Где вечерате?"
Марко пита господина Илића: "Где ручате?"

3 - Give the pattern and ask the students to make the following statements negative:

Ја сам то казао.
Ти си узео његову књигу.
Она је седела на овој столици.
Ми смо становале у овој кући.
Ви сте устале рано.
Они су доручковали овде.
Ово јаје је било свеже.
Поља су била зелена.

4 - Give the pattern and ask the students to change the following statements into questions:

a - Using the interrogative particle ли

b - Using the interrogative particles да ли

Ја сам данас добро научио дијалог.
Ти си већ прочитао ове новине.
Он је написао сва ова писма.
Ми смо морали да то знамо.
Ви сте звали мојег брата.
Они су се пробудили рано.

5 - Give the pattern and then ask the students to turn the following affirmative questions into the negative questions:

Јесте ли и ви раније тако мислили?
Јесу ли они завршили домаћи задатак?
Да ли сте се радовали повратку својег оца?
Да ли си чуо да је твој отац овде?
Је ли наставник граматике то објаснио свим ученицима?
Да ли сам добро одговорио на његово питање?
Јеси ли умила дете?
Да ли су волели што сте дошли?
Да ли је показао шта је имао у руци?
Јесам ли добро знао дијалог?
Да ли смо ми живели раније у овом граду?
Јесмо ли се добро спремили за овај час?

* Раније is a new word and is to be written on the blackboard.

B - THE PRESENT TENSE OF THE VERB "ЧУТИ"

Drill the present tense of the verb чути using the patterns shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко чује добро?
Ко не чује добро?

C - ASK THE STUDENTS TO MAKE THE FOLLOWING STATEMENTS PLURAL

Тај ваш предлог је врло добар.
Наш домаћи задатак је тежак.
Ово је брк.
Он је добар мозак.
То је нос.
Ноћ је хладна.
Оно је уво.
Ово је око.
Јесен је овде обично лепа.

Literal Translation

More about human body

1 - Instructor: Are whether /you/ yesterday mastered all about human body?
Students: No. /We/ Not are, but ourselves /we/ hope that that /we/ do today.

2 - I: In order. Which student not is been on class yesterday?
S: Not is been Sergeant First Class Sharp. He neither today not is come.

3 - I: Whether is anybody seen Sharp?
S: We not are seen Sharp, but are /we/ heard that is /he/ sick.

4 - I: Good. Now /we/ can that /we/ continue. Know whether /you/ what is that heart?
S: /We/ Know. Every human body must that has heart.

5 - I: Has whether every human body also backbone?
S: Yes. Backbone is bone which goes through backs and neck.

6 - I: Where are heart, lungs and blood?
S: Heart and lungs are in chests, and blood is over entire body.

7 - I: What is rib, and where themselves find ribs?
S: Rib is bone, and ribs themselves find in chests.

8 - I: And what /we/ have in abdomen?
S: In abdomen /we/ have stomach, kidneys and intestines.

9 - I: Yesterday are /we/ heard and learned that arms and legs have digits. What else have arms and legs?
S: Arms have hands and elbows, and legs have feet and knees.

10 - I: How themselves else call arms and legs?
S: Call themselves left arm and right arm, and left leg and right leg.

11 - I: Not are whether /you/ known all that earlier?
S: Known are /we/ on English, but /we/ not are known on Serbo-Croatian.

Још о човечијем телу

1. Наставник: Јесте ли јуче научили све о човечијем телу?

Ученици: Не. Нисмо, али се надамо да то учинимо данас.

2. Н: У реду. Који ученик није био на часу јуче?

У: Није био водник Шарп. Он ни данас није дошао.

3. Н: Да ли је ико видео Шарпа?

У: Ми нисмо видели Шарпа, али смо чули да је болестан.

4. Н: Добро. Сад можемо да наставимо. Знате ли шта је то срце?

У: Знамо. Свако човечије тело мора да има срце.

5. Н: Има ли свако човечије тело и кичму?

У: Да. Кичма је кост која иде кроз леђа и врат.

6. Н: Где су срце, плућа и крв?

У: Срце и плућа су у грудима, а крв је по целом телу.

7. Н: Шта је ребро, и где се налазе ребра?

У: Ребро је кост, а ребра се налазе у грудима.

More about the human body

1. Instructor: Did you learn all about the human body yesterday?

Students: No. We didn't, but we hope to do that today.

2. I: All right. Which student wasn't in the class yesterday?

S: Sergeant First Class Sharp wasn't. He hasn't come today either.

3. I: Has anybody seen Sharp?

S: We haven't seen Sharp, but we heard that he is sick.

4. I: O.K. Now we can continue. Do you know what the heart is?

S: We do. Every human body must have a heart.

5. I: Has every human body also a backbone?

S: Yes. The backbone is the bone which goes through the back and the neck.

6. I: Where are the heart, the lungs and the blood?
S: The heart and the lungs are in the chest, and the blood is all over the entire body.

7. I: What is the rib, and where are the ribs?

S: The rib is a bone, and the ribs are /found/ in the chest.

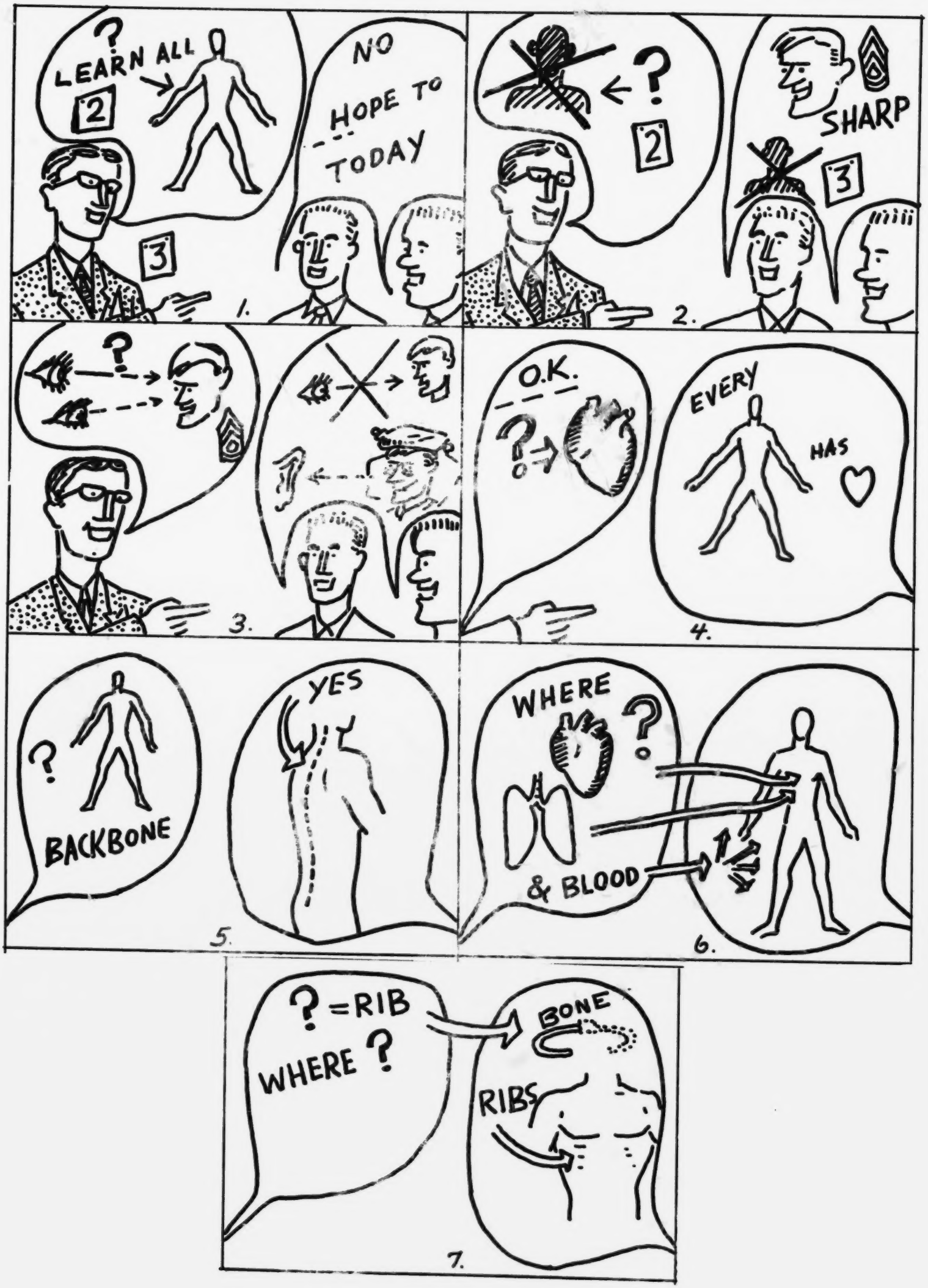
? LEARN ALL
2
3
1.
NO HOPE TO TODAY
?
2
2.
SHARP
3
?
3.
O.K.
?
4.
EVERY
HAS
?
BACKBONE
5.
YES
WHERE ?
& BLOOD
6.
? = RIB
WHERE ?
BONE
RIBS
7.

8. Н: А шта имамо у трбуху?

У: У трбуху имамо стомак, бубреге и црева.

8. I: And what do we have in the abdomen?
S: In the abdomen we have the stomach, the kidneys and the intestines.

9. Н: Јуче смо чули и научили да руке и ноге имају прсте. Шта још имају руке и ноге?

У: Руке имају шаке и лактове, а ноге имају стопала и колена.

9. I: Yesterday we heard and learned that arms and legs have digits. What else do the arms and legs have?
S: The arms have hands and elbows, and the legs have feet and knees.

10. Н: Како се још зову руке и ноге?

У: Зову се лева рука и десна рука, и лева нога и десна нога.

10. I: How else are arms and legs called?

S: They are called left arm and right arm, and left leg and right leg.

11. Н: Нисте ли знали све то раније?

У: Знали смо на енглеском, али нисмо знали на српскохрватском.

11. I: Didn't you know all this before?

S: We knew it in English, but we didn't know it in Serbo-Croatian.

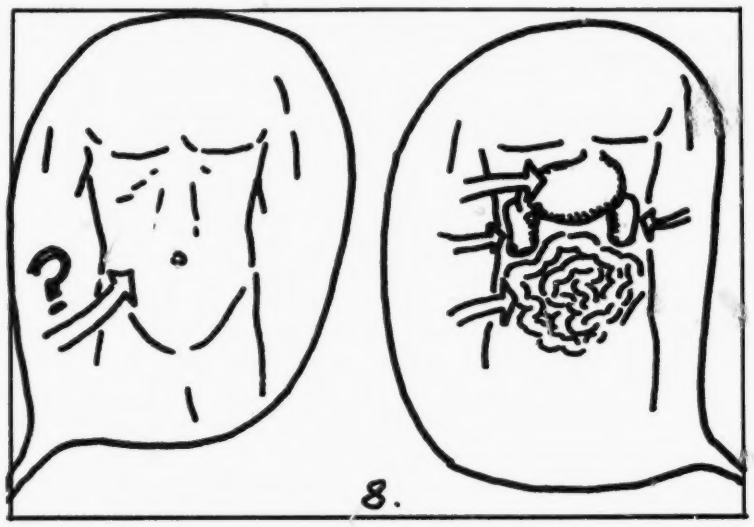
?
8.

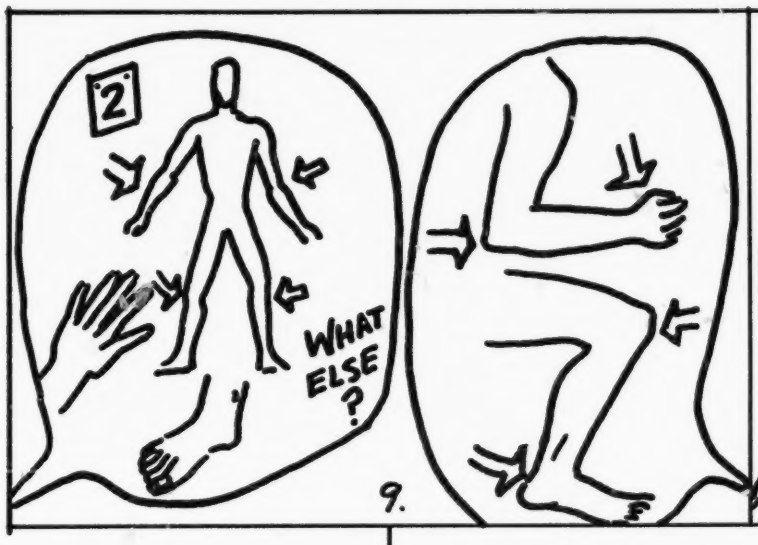
2
WHAT ELSE ?
9.

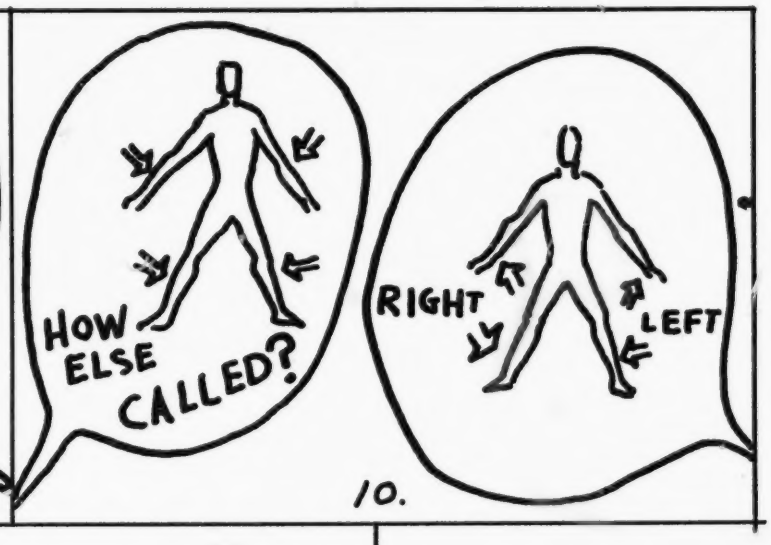
HOW ELSE CALLED?
RIGHT
LEFT
10.

? KNOW BEFORE
ENGLISH NOT SERBO CROATIAN
11.

PAR. 56 - THE COMPOUND PAST TENSE OR THE PERFECT

(1) Јесте ли јуче научили све о човечијем телу?
(2) Који ученик није био на часу јуче?
(2) Није био водник Шарп. Он ни данас није дошао.
(3) Да ли је ико видео Шарпа?
(3) Ми нисмо видели Шарпа, али смо чули да је болестан.
(9) Јуче смо чули и научили да руке и ноге имају прсте.
(11) Нисте ли знали све то раније?
(11) Знали смо на енглеском, али нисмо знали на српскохрватском.

The underlined phrases are affirmative, negative, interrogative and interrogative-negative forms of the compound past tense.

A - The affirmative compound past tense is formed from the short forms of the present tense of the auxiliary verb "бити" (сам, си, је, смо, сте, су) plus the active past participle.

1. If the infinitive stem, which is obtained by dropping "-ти", ends in a vowel, the active past participle is always formed by adding the following endings to the infinitive stem:

NUMBER / GENDER	SINGULAR			PLURAL		
	M	F	N	M	F	N
ENDINGS / INFIN.	-о	-ла	-ло	-ли	-ле	-ла
знати	зна-о	зна-ла	зна-ло	зна-ли	зна-ле	зна-ла
говорити	говори-о	говори-ла	говори-ло	говори-ли	говори-ле	говори-ла
видети	виде-о	виде-ла	виде-ло	виде-ли	виде-ле	виде-ла
чути	чу-о	чу-ла	чу-ло	чу-ли	чу-ле	чу-ла

2. The active past participle of all other verbs is formed by adding the same endings to a more or less irregular stem. For the time being it is best for the students to learn them from the vocabularies. /Associate the verbs of the same root, because they regularly follow the same pattern!/

Following are the verbs of this category that we have learned and their active past participles.

NUMBER / GENDER	SINGULAR			PLURAL		
	M	F	N	M	F	N
ENDINGS / INFIN.	-о	-ла	-ло	-ли	-ле	-ла
ићи	ишао	ишла	ишло	ишли	ишле	ишла
доћи	дошао	дошла	дошло	дошли	дошле	дошла
изаћи	изашао	изашла	изашло	изашли	изашле	изашла
наћи	нашао	нашла	нашло	нашли	нашле	нашла
отићи	отишао	отишла	отишло	отишли	отишле	отишла
поћи	пошао	пошла	пошло	пошли	пошле	пошла
ући	ушао	ушла	ушло	ушли	ушле	ушла
јести	јео	јела	јело	јели	јеле	јела
појести	појео	појела	појело	појели	појеле	појела
моћи	могао	могла	могло	могли	могле	могла
навићи	навикао	навикла	навикло	навикли	навикле	навикла
обући	обукао	обукла	обукло	обукли	обукле	обукла
пасти	пао	пала	пало	пали	пале	пала
сести	сео	села	село	сели	селе	села

3. The affirmative perfect tense of the verb <u>бити</u> /to be/ reads as follows:

Ја сам био, m. била, f.	- I was; I have been
Ти си био, m. била, f.	- You were; you have been
Он је био	- He was; he has been
Она је била	- She was; she has been
Оно је било	- It was; it has been
Ми смо били, m. биле, f.	- We were; we have been
Ви сте били, m. биле, f.	- You were; you have been
Они су били	- They were, m.; they have been, m.
Оне су биле	- They were, f.; they have been, f.
Она су била	- They were, n.; they have been, n.

Note: /1/ The perfect tense <u>can express any past action</u>.

/2/ The active past participle must <u>agree in gender</u> and <u>number with the subject of the verb</u>. If the members of a compound subject are of <u>different genders</u> the active past participle must be <u>masculine gender plural</u>. In <u>formal address</u> the compound past tense must be <u>masculine plural</u> regardless of the gender and number of its subject:

Марко <u>је</u> синоћ <u>учио</u> много.	- Mark studied much last night.
Мара <u>је</u> синоћ <u>учила</u> много.	- Mary studied much last night.
Марко и Мара <u>су</u> синоћ <u>учили</u> много.	- Mark and Mary studied much last night.

Марко пита господина Перића:	- Mark is asking Mr. Perich:
"Да ли <u>сте видели</u> мог оца?"	"Have you seen my father?"
Марко пита госпођу Перић:	- Mark is asking Mrs. Perich:
"Да ли <u>сте видели</u> моју мајку?"	"Have you seen my mother?"

/3/ The final "<u>о</u>" of the singular masculine active participle came from the former "<u>л</u>" /see Par. 55/.

B - The perfect tense is <u>made negative</u> by replacing the short forms of the present tense of <u>бити</u> with the negative forms:

(Ја) нисам био, m. била, f.	- I was not; I have not been
(Ти) ниси био, m. била, f.	- You were not; you have not been
(Он) није био	- He was not; he has not been
(Она) није била	- She was not; she has not been
(Оно) није било	- It was not; it has not been
(Ми) нисмо били, m. биле, f.	- We were not; we have not been
(Ви) нисте били, m. биле, f.	- You were not; you have not been
(Они) нису били	- They were not; they have not been
(Оне) нису биле	- They were not; they have not been
(Она) нису била	- They were not; they have not been

C - <u>The interrogative form</u> of the perfect is made:

1. By using the particle <u>ли</u> and the following word order:

Long form of <u>бити</u> + <u>ли</u> + subject /if mentioned/ + participle:

Јесам	+ ли + (ја)	напредовао?
Јеси	+ ли + (ти)	ручао?
Је	+ ли + (он)	вечерао?
Јесмо	+ ли + (ми)	знали?
Јесте	+ ли + (ви)	устали?
Јесу	+ ли + (они)	дошли?

2. By using the particles <u>да ли</u> and the following word order:

Да ли + short form of <u>бити</u> + subject /if mentioned/ + participle:

Да ли + сам	(ја)	слушао?
Да ли + си	(ти)	пушио?

D - <u>The interrogative negative</u> form of the perfect is made by making the auxiliary verb negative:

(11) <u>Нисте</u> ли знали све то раније?
(11) Да ли <u>нисте</u> знали све то раније?

PAR. 57 - OMISSION OF THE AUXILIARY VERB IN THE PERFECT

When several assertions are made about the same subject in a clause using the perfect, the complete tense is used in only the first assertion, while in the following the auxiliary verb is omitted:

(9) Јуче смо учили и научили да руке и ноге имају прсте.

PAR. 58 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ЧУТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The verb чути belongs to the group of verbs mentioned in Par. 28 - E - 3. The present tense of чути and all verbs derived from it is formed by cutting off the ending -ти of the infinitive and adding the present tense endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE PERFECT TENSE OF ALL COVERED VERBS

Ask the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids or demonstrating the action /or state/ described by the verb in the answer:

Где сте ви живели пре него што сте дошли у ову школу?	Пре него што сам дошао у ову школу, ја сам живео у Вашингтону.
Где сте становали кад сте били у Вашингтону?	Моја породица и ја смо становали у једној малој, али лепој кући.
Где сада живите ви и ваша породица?	Моја породица и ја живимо у Монтереју.
Где станујете?	Станујемо у једној великој згради.
Радите ли много?	Радим врло много.
Да ли сте у некој другој школи радили тако много?	Мислим да нисам.
Када сте се јуче изјутра пробудили?	Пробудио сам се у пет сати.
Да ли сте се увек тако рано будили?	Пре него што сам дошао у ову школу, ја се нисам будио тако рано.
Шта сте урадили пошто сте се пробудили?	Пошто сам се пробудио, устао сам.
Да ли ваша цела породица устаје у пет сати?	Не. Само моја жена и ја устајемо у пет сати.
Шта сте урадили пошто сте устали?	Пошто сам устао, ја сам се умио.

Шта сте урадили пошто сте се умили?
А пошто сте се обријали?
А пошто сте се опет умили?
Шта је радила ваша жена док сте се ви умивали, бријали и облачили?
Шта сте урадили, пошто сте се обукли?
Шта сте радили у трпезарији?
Јесте ли добро доручковали?
Шта сте радили пошто сте доручковали?
Зашто сте узели уџбеник?

Када сте изашли из трпезарије?

Шта сте урадили пре него што сте изашли из трпезарије?
Шта сте још узели пре него што сте изашли из куће?

Шта сте казали кад сте излазили из куће?
Зашто сте тако рано изашли из куће?
Кад сте јуче изјутра дошли у школу?
Шта сте урадили пошто сте дошли у школу?
Да ли сте некога нашли у учионици?
Шта су радили ти ученици?

Шта сте ви урадили пошто сте ушли у учионицу?
А затим?
Где сте ставили ноге, руке и главу пошто сте сели?
Ко је ушао у учионицу у један минут до осам?
Да ли наставници увек улазе у учионицу у један минут до осам?
Шта је било у осам сати?
Да ли је наставник сео кад је ушао у учионицу?
Да ли су ученици седели све то време?
Зашто ученици нису седели све то време?

Пошто сам се умио, обријао сам се.

Опет сам се умио.
Обукао сам се.
Док сам се умивао, бријао и облачио, моја жена је спремала доручак.

Пошто сам се обукао, отишао сам у трпезарију.
У трпезарији сам доручковао.
Да. Доручковао сам одлично.
Пошто сам доручковао, узео сам свој уџбеник.
Желео сам да прочитам дијалог, штиво и граматичке вежбе.
Из трпезарије сам изашао у седам сати.
Пре него што сам изашао из трпезарије, узео сам све своје књиге.
Пре него што сам изашао из куће, такође сам узео и ставио на главу капу.
Кад сам излазио из куће, казао сам "Збогом".
Јер ја долазим у школу пешке.

Јуче изјутра сам дошао у школу у двадесет-пет минута до осам.
Пошто сам дошао у школу, ушао сам у учионицу.
Нашао сам неке друге ученике.

Неки су седели и учили, а други су стајали и разговарали.
Ја сам ставио капу на чивилук, а књиге на сто.
Затим сам сео на столицу.
Ноге сам ставио под сто, руке на сто, а главу над сто.
У један минут до осам наставник је ушао у учионицу.
Да. Наставници увек улазе у учионицу у један минут до осам.
У осам сати је почео први час.
Не. Он није сео, него је остао на ногама цео први час.
Не. Ученици нису седели све то време.
Наставник је звао по два ученика да изађу пред таблу.

Шта су ученици радили кад су изашли пред таблу?	Они су говорили дијалог.
Јесу ли сви ученици знали дијалог?	Да. Сви ученици су знали дијалог.
Шта је било у десет минута до девет?	У десет минута до девет се завршио први час.
Шта је урадио наставник кад се завршио први час?	Кад се завршио први час, наставник је напустио учионицу.
Куда је он отишао?	Он је отишао у канцеларију.
Шта су урадили ученици кад се завршио први час?	Један је остао у учионици, а други су изашли пред учионицу.
Зашто је један ученик остао у учионици?	Он је остао у учионици да обрише таблу.
Шта су радили ученици који су изашли пред учионицу?	Они су пушили.
Шта су ти ученици урадили у два минута до девет?	У два минута до девет, они су се вратили у учионицу.
Шта сте имали други час?	Други час смо имали граматичке вежбе.
Како сте радили те вежбе?	Наставник је питао, а ученици су одговарали.
Да ли су ученици увек разумели наставника?	Не. Ученици нису увек разумели наставника.
Шта су ученици радили кад нису разумели наставника?	Они су питали наставника да објасни оно што нису разумели.
Шта је радио наставник?	Он је објашњавао док није објаснио.
Шта је било у десет минута до десет?	У десет минута до десет се завршио други час и почео велики одмор.
Колико је трајао велики одмор?	Велики одмор је трајао двадесет минута.
Кад се завршио последњи час пре подне?	Последњи час пре подне се завршио у једанаест сати.
Куда сте отишли у подне?	У подне сам отишао у Официрску мензу.
Зашто сте отишли у Официрску мензу?	У Официрску мензу сам отишао да ручам.
Да ли су сви ученици отишли у Официрску мензу?	Не. Сви ученици нису отишли у Официрску мензу.
Зашто?	У Официрској мензи једу само официри.
Шта сте радили пошто сте ручали?	Мало сам се одморио и читао новине.
Кад сте се вратили у учионицу?	У учионицу сам се вратио у један минут до један.
Колико сати сте провели после подне у учионици?	После подне сам провео три сата у учионици.
Шта сте урадили кад се завршио последњи час.	Кад се завршио последњи час, пошао сам кући.
Шта сте радили кад сте дошли кући?	Мало сам слушао радио, а затим сам вечерао.
Да ли сте чули нешто важно на радију?	Нисам.

Шта сте радили пошто сте вечерали?	Почео сам да учим.
Шта сте најпре учили?	Најпре сам учио дијалог.
А затим?	Затим сам учио граматику и штиво.
Колико сати сте синоћ учили?	Синоћ сам учио четири сата.
Кад сте написали домаћи задатак?	Јутрос сам написао домаћи задатак.

B - DRILL THE PRESENT TENSE

Drill the present tense of the verbs <u>провести</u>, <u>навићи се</u> and <u>поћи</u> using the patterns shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко жели да проведе лето на мору?
Ко не може да се навикне на монтерејску климу?
Ко треба да пође у школу у седам сати, ако жели да дође на време?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Још о човечијем телу

Данас смо наставили да говоримо о човечијем телу. Говорили смо о срцу, о плућима, о грудима, о кичми, о ребрима, о леђима, о трбуху, о стомаку, о бубрезима и о цревима.

У Југославији се за шаку такође каже рука, а за стопало се каже нога. Затим смо научили да се руке још зову лева и десна рука, а ноге лева и десна нога. То значи да ми такође имамо леву и десну шаку, леви и десни лакат, лево и десно стопало и лево и десно колено. На свакој руци (или: на свакој шаци) и нози (или: на сваком стопалу) ми имамо по пет прстију.

Кад смо говорили о прстима наставник је казао да се у Југославији за прсте на рукама и на ногама каже "fingers". Међутим, енглески се каже "fingers" само за прсте на рукама, док се за прсте на ногама каже "toes".

Сад кад знамо све то, ми можемо да говоримо српскохрватски о човечијем телу. То је добро јер то воле и наши наставници и ми.

Ми имамо да научимо још врло много, али се ми надамо да то научимо јер смо ми марљиви ученици и желимо да научимо да добро говоримо језик који овде учимо.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Return to town

Sergeant First Class Sharp and Corporal Mitchell are returning to town. Sharp says that he is glad that they are returning together because he does not like to go alone. He loves company. Mitchell says that some men get used to going alone, but he, too, loves company.

They converse on the way to town and Sharp asks whether Mitchell has a family here. Mitchell has a wife and a child. Sharp hasn't a wife, but he has a sister here. Sharp and Mitchell like foreign languages. They do not study the same language. They think that all students should like this school.

Sharp says that they should go to school together every day. When it rains, or the weather is not good, Sharp can use his automobile. Mitchell says that he can't use his car because his wife is working and uses their old car. He also says their child isn't small and goes to school.

Now we've seen how Sergeant First Class Sharp and Corporal Mitchell hope to go to school together. Other students who don't live in the Presidio come to school either as those two soldiers do, or come to school alone. Instructors usually come to school alone, but sometimes they, too, come as Sharp and Mitchell do.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Још о човечијем телу

Пре него што је почео час наставник је питао да ли знамо који ученик није био у школи јуче. Ми смо одговорили да водник Шарп није јуче био у школи и да није ни данас дошао. Ми смо такође казали да смо чули да је он болестан. Затим је час почео.

Ми смо јуче научили доста о човечијем телу. Међутим, данас смо научили шта још има свако човечије тело. Свако човечије тело има још срце, плућа, кичму, ребра и трбух. Срце, плућа и ребра су у грудима. Ребро је кост. И кичма је кост која иде кроз леђа и врат. У трбуху имамо стомак, бубреге и црева.

На рукама имамо шаке, прсте и лактове. На ногама имамо стопала, прсте и колена. Прсти на рукама су велики, док су прсти на ногама мали.

Ми имамо лево и десно око, лево и десно уво, леви и десни образ, леви и десни брк, леву и десну руку, леву и десну ногу, леви и десни лакат, леву

и десну шаку, лево и десно стопало и лево и десно колено.

Ми смо и раније знали како се све то каже на енглеском, али нисмо знали како се то каже на српскохрватском. Сада и то знамо.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта је питао наставник пре него што је почео час?
2. Шта су ученици одговорили?
3. Да ли је водник Шарп дошао данас у школу?
4. Шта су ученици чули?
5. Кад је почео час?
6. Колико сте јуче научили о човечијем телу?
7. Шта сте данас научили?
8. Шта има свако човечије тело?
9. Где се налазе срце, плућа и ребра?
10. Шта је ребро?
11. Шта је кичма?
12. Кроз шта иде кичма?
13. Где се налазе стомак, бубрези и црева?
14. Шта имамо на рукама?
15. Шта имамо на ногама?
16. Колики су прсти на рукама?
17. Колики су прсти на ногама?
18. Где се налазе лева шака и леви лакат?
19. Где се налазе лево стопало и лево колено?
20. Где се налази леви брк?
21. Где се налази десни брк?
22. Зар нисте раније знали како се све ово каже на српскохрватском?
23. А да ли сте знали како се све ово каже на енглеском?
24. Јесте ли данас научили доста?
25. Јесте ли данас задовољни?
26. Кад нисте задовољни?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XXVII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Yesterday I spoke about the human body.
2. I hope you understood everything I said.
3. Since I did not finish yesterday, I am continuing today.
4. Didn't you know that I always do so?
5. O.K! Every human body has a chest, an abdomen and a backbone.
6. In the chest we have ribs, a heart and lungs and in the abdomen we have a stomach, intestines and kidneys.
7. The spine is a bone which goes through our back and neck.
8. We have blood in our entire body.
9. I must also say that the arms have elbows and hands and that the legs have knees and feet and that one arm and one leg is called left and the other is called right.
10. You may say that you knew all this before. I knew, too, but in English and not in Serbo-Croatian.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

467-бу̀брег, m. - kidney
nom.pl.: бу̀брези

468-гру̂ди, f. pl. t. - chest
gen.pl.: гру́ди

469-де̏сни, adj. m. - right
де̏сна, f.
де̏сно, n.

470-ки̂чма, f. - spine, backbone

471-ко̀лено, n. - knee

472-ко̂ст, f. - bone
gen.sing.: ко̏сти
nom.pl.: ко̏сти
gen.pl.: ко̀стију

473-кр̂в, f. - blood
gen.sing.: кр̏ви

474-ла̂кат, m. - elbow
gen.sing.: ла́кта
nom.pl.: ла̏ктови

475-ле̂ви, adj. m. - left
ле̂ва, f.
ле̂во, n.

476-ле́ђа, n. pl. t. - back

477-на́дати се, v.r.ipfv. - to hope
pr.t.: на̂да̄м се, на̂да̄ш се, на̂да̄ се,
на̂да̄мо се, на̂да̄те се, на́да̄ју се

478-на̀ставити, v.t.pfv. - to continue; to go on
pr.t.: на̀ставим, на̀ставиш, на̀стави,
на̀ставимо, на̀ставите, на̀ставе

+478-на̀стављати, v.t.ipfv. - to continue; to go on
pr.t.: на̀стављам, на̀стављаш,
на̀ставља, на̀стављамо,
на̀стављате, на̀стављају

479-плу́ће, n. - lung

480-ра̀нији, adj. m. - earlier
ра̀нија, f.
ра̀није, n.

-ра̀није, adv. - earlier

481-рѐбро, n. - rib
gen.pl.: ре̏барā

482-срце, n. - heart
gen.pl.: срца (срда́ца)

483-сто̀мāк, m. - stomach
nom.pl.: стома́ци

484-сто̀пало, n. - foot

485-тр̀бух, m. - abdomen
nom.pl.: тр̀буси

486-це̏о, adj. m. - whole; entire
це́ла, f.
це́ло, n.

487-цре́во, n. - intestine

488-чѝнити (се), v.t.&r.ipfv. - to do; to make; /to seem/
pr.t.: чѝним, чѝниш, чѝни,
чѝнимо, чѝните, чѝне

+488-учѝнити (се), v.t.&r.pfv. - to do; to make; /to seem/
pr.t.: у̀чинӣм, у̀чинӣш, у̀чинӣ,
у̀чинӣмо, у̀чинӣте, у̀чинē

489-чу̏ти, v.t.&i.pfv.&ipfv. - to hear
pr.t.: чу̏јем, чу̏јеш, чу̏је,
чу̏јемо, чу̏јете, чу̏ју

490-ша̏ка, f. - hand

ДВАДЕСЕТ-ОСМА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-EIGHTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - KINDS OF ADJECTIVES /See Par. 59 and 60/

1 - Demonstrate the use of descriptive adjectives in all three genders by asking the questions listed below. Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids whenever applicable.

Какав је он човек (ученик)?	Он је добар (рђав) човек (ученик).
Каква је она жена (мајка)?	Она је добра (рђава) жена (мајка).
Какво је он (она) дете?	Он (Она) је добро (рђаво) дете.
Који капут желите да обучете?	Желим да обучем црни (плави) капут.
Коју оловку желите да употребите?	Желим да употребим црвену (зелену) оловку.
Које перо желите да употребите?	Желим да употребим ново (старо) перо.
Колики речник имате?	Имам мали (велик) речник.
Колику кућу имате?	Имам малу (велику) кућу.
Колико дугме имате?	Имам мало (велико) дугме.
Кога желите да видите?	Желим да видим свог болесног оца (свог одличног пријатеља г. Илића, своју млађу сестру Мару).

2 - Demonstrate the use of the neuter gender of descriptive adjectives as an adverb by asking the questions listed below. Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids whenever applicable.

Како учи ваша сестра?	Моја сестра учи марљиво.
Како напредујете?	Хвала. Напредујем лепо.
Како треба да слушају ученици док су на часу?	Док су на часу, ученици треба да слушају пажљиво.
Како је ваш отац (ваша мајка, ваше дете) данас?	Хвала. Мој отац (Моја мајка, Моје дете) је данас добро.

3 - Demonstrate the formation of the adjectives of material by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Да ли је овај капут свилен?	Не. Тај капут није свилен, него вунен (памучан, гумен).
Да ли је ова капа свилена?	Не. Та капа није свилена, него вунена (памучна, гумена).
Да ли је ово одело свилено?	Не. То одело није свилено, него вунено (памучно, гумено).

* Свила, свилен, памук, памучан, вуна, вунен и гумен are new words and are to be written on the blackboard.

4 - Give the pattern and then drill the formation and use of the possessive adjectives. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Чији је овај аутомобил?	Тај аутомобил је капетанов (наставников, учеников, Иванов, Марков, Петров).
Чија је ова слика?	Та слика је пуковникова (генералова, Стеванова, Вељкова).
Чије је ово перо?	То перо је поручниково (мајорово, Душаново, Јанково).
Чији је овај радио?	Тај радио је пријатељев (Милошев, Марићев).
Чија је ово соба?	То је очева (Урошева, Петровићева) соба.
Чије село је лепо?	Очево (Јагошево, Илићево) село је лепо.
Чији брат је овде?	Женин (сестрин, Олгин) брат је овде.
Чија коса је плава?	Женина (сестрина, Марина) коса је плава.
Чије је ово писмо?	То је женино (сестрино, Косарино) писмо.
Чији отац је дошао?	Мајчин (Пријателичин, Миличин) отац је дошао.
Чија сестра је болесна?	Мајчина (Пријатељичина, Миличина) сестра је болесна.
Чије друштво је пријатно?	Мајчино (Пријателичино, Миличино) друштво је пријатно.

*Пријатељица is a new word and is to be written on the blackboard.

5 - Give the pattern and then drill the formation and use of the adjectives ending in <u>ски</u>. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Какав ваздух је добар?	Морски (Брдски, Шумски) ваздух је добар.
Каква је ово капа?	То је официрска (подофицирска, генералска) капа.
Какво срце је обично добро?	Братско (Женско) срце је обично добро.
Какав ручак је добар?	Војнички (Ђачки) ручак је добар.
Каква је то јединица?	Ово је борачка јединица.
Каква кућа је обично мала?	Сиромашка кућа је обично мала.
Каква кућа је обично велика?	Богаташка кућа је обично велика.
Какве улице нису широке?	Сеоске улице нису широке.

6 - Demonstrate the use of the masculine gender of the adjectives ending in -<u>ски</u> as adverb. Point to corresponding visual aids whenever applicable.

Како живите?	Живимо сиромашки, али смо задоволни.
Да ли је разумео што си желео?	Ја мислим да јесте.
Зашто мислиш да јесте?	Зато што је слушао врло пријатељски док сам говорио.

B - ASSIMILATION OF VOICED AND VOICELESS CONSONANTS /See Par. 61/

Demonstrate the assimilation of voiced and voiceless consonants by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Кудаје он ставио ноге?	Он је ставио ноге под сто.
Да ли је он официр?	Не. Он није официр, него подофицир.
Да ли је он поручник?	Не. Он није поручник, него потпоручник.
Да ли је он пуковник?	Не. Он није пуковник, него потпуковник.
Да ли сви ученици показују напредак?	Да. Сви ученици показују напредак.
О чему воле да говоре наставници?	Наставници воле да говоре о напретку својих ученика.
Да ли више волите одлазак у школу или повратак кући?	Ја више волим повратак кући.
Шта кажете при одласку од куће?	При одласку од куће, кажем "Збогом".
Какви су дијалог и граматика за данас?	Дијалог је тежак, а граматика није тешка.
Који је ово број?	То је број десет (пет, педесет, шест, шездесет, девет, деведесет).

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS "ИЗУТИ" AND "ОБУТИ" /See Par. 62/

Drill the present tense of the verbs <u>изути</u> and <u>обути</u> following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко треба да се изује свако вече?
Ко треба да се обује свако јутро?

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

Clothing and footwear

1 - Instructor: Whose is this cap on floor?
Student: That is Captain's cap. I not am seen when is fallen on floor.

2 - I: Good. Today /we/ can that /we/ speak about clothing and footwear.
S: That is good, because we yet not know how itself what calls Serbo-Croatian.

3 - I: What kind suit /you/ wear in school, and what kind suit /you/ wear in town?
S: In school /we/ wear uniform, and in town /we/ wear civilian suit.

4 - I: From what themselves make military uniforms?
S: From wool or cotton, that is, uniforms can be woolen or cotton.

5 - I: What have all civilian clothes?
S: All civilian clothes have coat, trousers and topcoat.

6 - I: What kind can be civilian topcoat?
S: Winter or summer. Also can be rain coat.

7 - I: Whether themselves, too, civilian clothes make from wool and cotton?
S: Yes. Also they are woolen or cotton.

8 - I: What are shirt, undershirt and drawers, and from what themselves /they/ make?
S: Shirt, undershirt and drawers are underwear. Underwear itself makes either from cotton or silk.

9 - I: /It/ Means, underwear can be either cotton or silk.
S: Yes. So is.

10 - I: And whether /you/ know what is footwear?
S: /We/ Know. Shoes, top boots and slippers are footwear.

11 - I: What men dress and undress?
S: They dress and undress clothes and underwear.

12 - I: And what men put on feet and take off feet?
S: They put on and take off footwear and socks.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Одело и обућа

1. Наставник: Чија је ово капа на поду?

Ученик: То је капетанова капа. Ја нисам видео кад је пала на под.

2. Н: Добро. Данас можемо да говоримо о оделу и обући.

У: То је добро, јер ми још не знамо како се шта зове српско-хрватски.

3. Н: Какво одело носите у школи, а какво одело носите у граду?

У: У школи носимо униформу, а у граду носимо грађанско одело.

4. Н: Од чега се праве војничке униформе?

У: Од вуне или памука, тојест, униформе могу бити вунене или памучне.

5. Н: Шта имају сва грађанска одела?

У: Сва грађанска одела имају капут, панталоне и горњи капут.

6. Н: Какав може бити грађански горњи капут?

У: Зимски или летњи. Такође може бити кишни мантил.

7. Н: Да ли се и грађанска одела праве од вуне и памука?

SECOND PART
DIALOGUE

XXVIII

Clothing and footwear

1. Instructor: Whose is this cap on the floor?

Student: That is the captain's cap. I didn't see when it fell on the floor.

2. I: All right. Today we can talk about clothing and footwear.
S: That is good, because we don't know yet what is called what in Serbo-Croatian.

3. I: What kind of clothing do you wear in school, and what kind of clothing do you wear in town?
S: In school we wear a uniform, and in town we wear civilian clothes.

4. I: What are the military uniforms made of?

S: They are made of wool or cotton, that is, the uniforms may be woolen or cotton.

5. I: What do all civilian suits have?

S: All civilian suits have a coat, trousers and a topcoat.

6. I: What kinds of civilian topcoats can there be?

S: A winter overcoat or summer topcoat. It can also be a raincoat.

7. I: Are civilian clothes also made of wool and cotton?

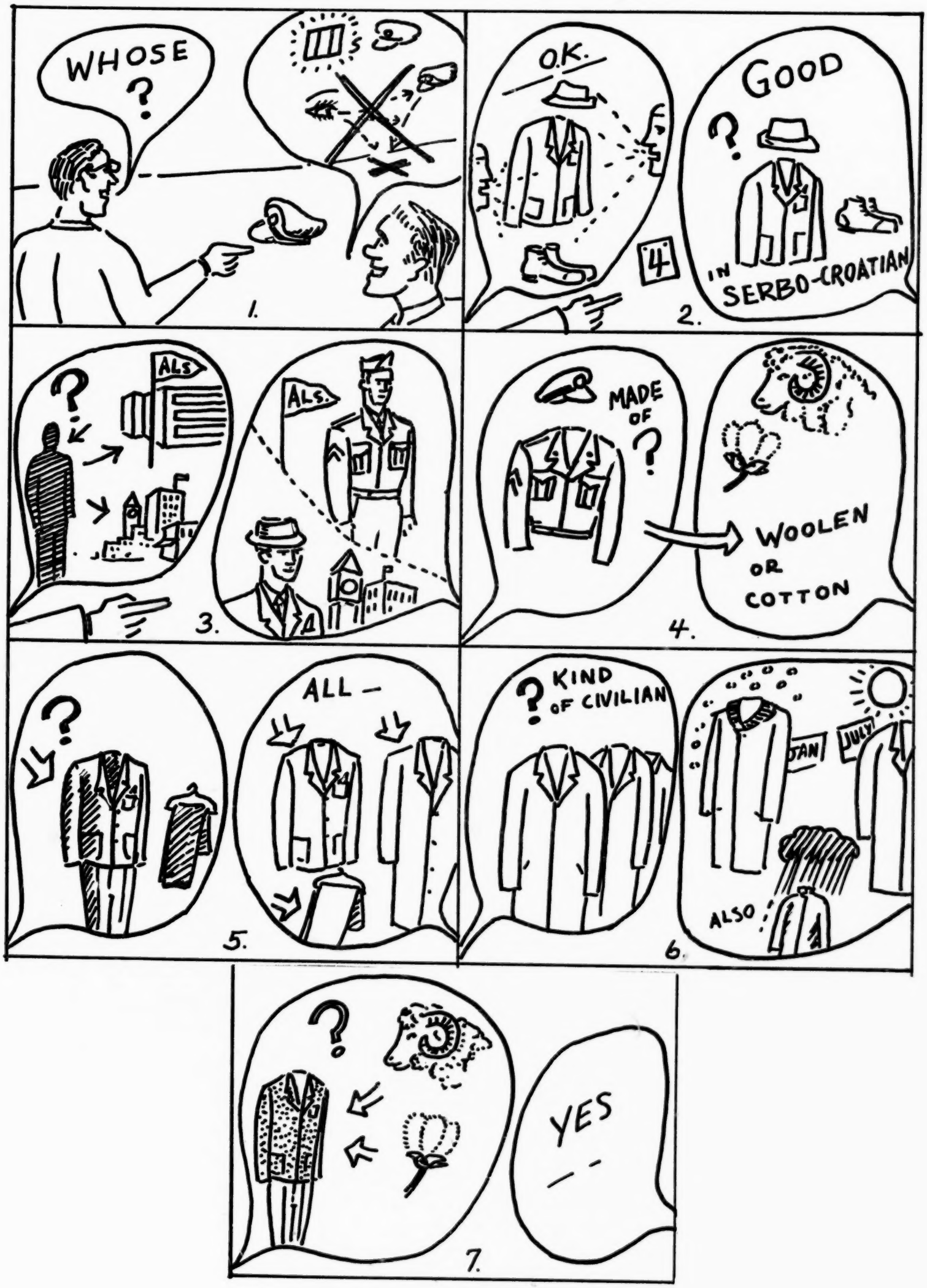
WHOSE ?
1.
O.K.
4
2.
GOOD ?
IN SERBO-CROATIAN
ALS
?
ALS.
3.
MADE OF ?
WOOLEN OR COTTON
4.
?
5.
ALL –
?
KIND OF CIVILIAN
6.
JAN
JULY
ALSO
?
YES
7.

У: Да. И она су вунена или памучна.

S: Yes. They, too, are woolen or cotton.

8. Н: Шта су кошуља, поткошуља и гаће, и од чега се праве?

У: Кошуља, поткошуља и гаће су рубље. Рубље се прави или од памука или од свиле.

8. I: What are the shirt, the undershirt and the pants, and what are they made of?
S: The shirt, the undershirt and the pants are underwear. The underwear is made either of cotton or silk.

9. Н: Значи, рубље може бити или памучно или свилено.

У: Да. Тако је.

9. I: That means, the underwear may be either of silk or of cotton.
S: Yes. That's right.

10. Н: А да ли знате шта је обућа?

У: Знамо. Ципеле, чизме и папуче су обућа.

10. I: And do you know what footwear is?
S: We do. Shoes, topboots and slippers are footwear.

11. Н: Шта људи облаче и свлаче?

У: Они облаче и свлаче одело и рубље.

11. I: What do men put on and take off /when they dress and undress/?
S: They put on and take off the clothing and underwear /when they dress and undress/.

12. Н: А шта људи обувају и изувају?

У: Они обувају и изувају обућу и чарапе.

12. I: And what do men put on and take off their feet?

S: On their feet men put on and take off the footwear and socks.

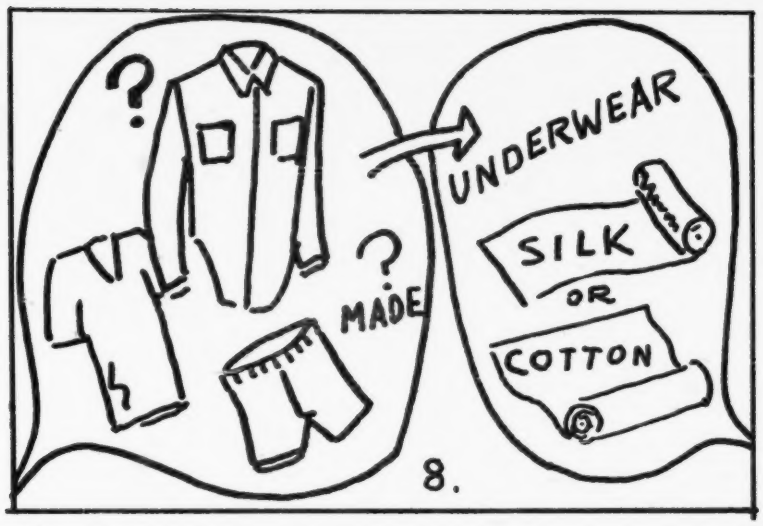
?
?
MADE
UNDERWEAR
SILK
OR
COTTON
8.

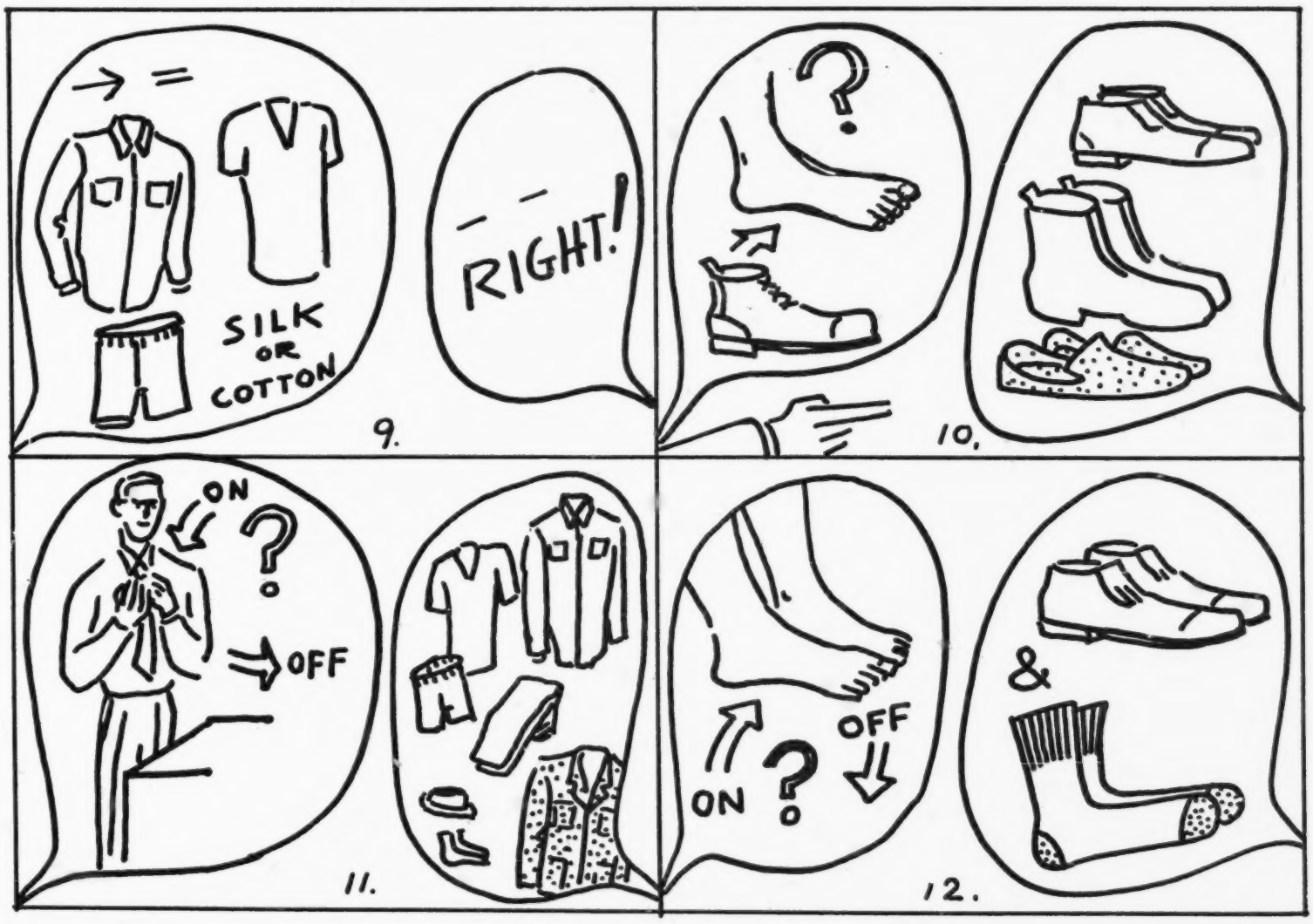
SILK
OR
COTTON
9.
RIGHT!
?
10.
ON
?
OFF
11.
ON
?
OFF
&
12.

PAR. 59 - KINDS OF ADJECTIVES

A - Марко је добар ученик. - Mark is a good student.
Мара је лепа жена. - Mary is a beautiful woman.
Монтерej је мали град. - Monterey is a small town.
Њихово дете је болесно. - Their child is sick.

Adjectives expressing quality (добар, лепа), size (мали) or condition (болесно) are called descriptive adjectives.

The neuter gender of these adjectives is also used as an adverb of manner whenever applicable:

Марко учи добро. - Mark studies well.
Мара пише лепо. - Mary writes nicely.

B - (4) Од вуне или памука, тј. униформе могу бити вунене или памучне.
(9) Значи, рубље може бити памучно или свилено.

Adjectives denoting the material from which things are made (вунене, памучне, памучно, свилено) are called adjectives of material.

Most Serbo-Croatian adjectives of material end either in "-ен" or "-ан" and they are formed by adding these endings to the stem of the corresponding noun:

Noun	Stem	Adjective
памук	памук-	памуч-ан
вуна	вун-	вун-ен
свила	свил-	свил-ен
гума	гум-	гум-ен

All Serbo-Croatian adjectives belonging to the classes under A and B, with very few exceptions, have both an indefinite and a definite form.

C - (1) То је капетанова капа.
Пријатељев син је официр. - The friend's son is an officer.
Женина мајка живи у мојој кући. - My wife's mother lives in my house.

Adjectives denoting possession - ownership (капетанов, пријатељев, женин) are called possessive adjectives.

Most typical and most common possessive adjectives end in "-ов", "-ев" or "-ин". These adjectives are derived from corresponding nouns

(капетан, пријатељ, жена). In almost all cases these nouns are animate.

1. The endings "-ов" and "-ев"are used to form the possessive adjectives of masculine nouns.

The ending "-ов" is added if the stem of the noun does not end in a palatal consonant; the ending "-ев"is added if the stem of the noun ends in a palatal consonant:

Noun	Stem	Possessive Adjective
капетан	капетан-	капетан-ов
наставник	наставник-	наставник-ов
брат	брат-	брат-ов
богаташ	богаташ-	богаташ-ев
пријатељ	пријатељ-	пријатељ-ев
Марић	Марић-	Марић-ев

If the stem of a masculine noun ends in "ц" the ending "-ев" is added, but "ц" before "-ев" changes into "ч":

Noun	Stem	Possessive Adjective
борац	борц-	борч-ев

2. The ending "-ин" is used to form the possessive adjectives of feminine nouns:

Noun	Stem	Possessive Adjective
жена	жен-	жен-ин
сестра	сестр-	сестр-ин

Feminine nouns which in the nominative singular end in "-ка" or "-ца" form possessive adjectives by adding "-ин" to the stem, but "к" or "ц" before "ин" changes into "ч":

Noun	Stem	Possessive Adjective
мајка	мајк-	мајч-ин
пријатељица	пријатељиц-	пријатељич-ин

3. Serbo-Croatian possessive adjectives ending in "-ов", "-ев" and "-ин" are usually the equivalent of the English " ´s ":

капетанов	/the/ captain´s
наставников	/the/ teacher´s
братов	/my/ brother´s
богаташев	/the/ rich-man´s
Марићев	Marich´s

борчев	/the/ private's
женин	/my/ wife's
сестрин	/my/ sister's
мајчин	/my/ mother's

These possessive adjectives denote possession /ownership/, usually with reference to a specific person. They always answer the question: Чији?, Чија?, Чије?

Чији је ово капут?	- То је наставников капут.
Whose coat is this?	- That is the teacher's coat.
Чија је ово књига?	- То је сестрина књига.
Whose book is this?	- That is my sister's book.

Note: Though the basic form of the possessive adjectives of this type has the indefinite form only, the definite form endings can be used to make all other forms.

PAR. 60 - ADJECTIVES ENDING IN "СКИ"

A - (2) То је добро, јер ми још не знамо како се шта зове српско-хрватски.
(3) У граду носимо грађанско одело.
(4) Од чега се праве војничке униформе?
(6) Горњи капут може бити зимски или летњи.

Adjectives ending in "-ски" are formed from animate and inanimate nouns of all three genders by adding "-ски" to the stem of the noun:

Noun	Stem	Adjective
брат	брат-	брат-ски
официр	официр-	официр-ски
град	град-	град-ски
зима	зим-	зим-ски
жена	жен-	жен-ски
школа	школ-	школ-ски
брдо	брд-	брд-ски
море	мор-	мор-ски

If the stem of the noun ends:

1. In "ц" or "к" these sounds turn into "ч"; the "с" of "ски" must be omitted:

Noun: војник Stem: војник- Adjective: војнички

Note: In forming adjectives of this type, the movable "а" most often is not omitted:

Noun: борац Stem: борц- Adjective: борачки

2. In "г" or "х" these sounds must be changed into "ш"; the "с" of "-ски" after "ш" must be omitted:

Noun: сиромах Stem: сиромах- Adjective: сиромашки

3. In "л" which is preceded by any vowel but "о", the "л" sometimes changes into "о":

Noun: село Stem: сел- Adjective: сео-ски

B - Adjectives ending in "-ски" do not emphasize ownership. They serve rather to characterize the noun. In that function they can answer both the question "Какав?", "Каква?", "Какво?" and "Који?", "Koja?", "Koje?"

Каква је то капа? - Ово је војничка капа.
What kind of cap is that? - This is an army cap.
Који ваздух је добар? - Морски ваздух је добар.
Which air is good? - The sea air is good.

C - To clarify what has been said about adjectives ending in "-ов", "-ев", "-ин" and adjectives ending in "-ски" note carefully the following examples:

Ово је пуковникова, а оно је капетанова књига.
This is the colonel's book, and that is the captain's book.
Пуковничка плата је већа него капетанска плата.
A colonel's pay is more than a captain's pay.
Наставников син је марљив ученик.
The teacher's son is a diligent student.
Наставнички рад је тежак али пријатан.
A teacher's work is hard but pleasant.
Ово је господинов шешир.
This is the gentleman's hat.
Ово је господска вечера.
This is a lordly dinner.
Ми станујемо у братовој кући.
We live in my brother's house.
Ово је мој братски предлог.
This is my brotherly suggestion.
Ово је сеоска школа.
This is the village school.
Сеоске улице нису широке.
Village streets are not wide.

Adjectives ending in "-ски" may sometimes express possession although not so directly and emphatically as those ending in "-ов", "-ев" and "-ин".

Adjectives ending in "-ски" which are derived from inanimate nouns express possession of the individual member (сеоска школа) as well as the possession of the species (сеоске улице) which is denoted by the noun from which the adjective is derived.

Adjectives ending in "-ски" which are derived from animate nouns usually express possession of the species (пуковничка плата, капетанска плата, наставнички рад, etc.) which is denoted by the noun from which the adjective is derived.

D - The masculine gender of adjectives ending in "-ски" is also used as an adverb of manner:

Он увек говори пријатељски.
He always speaks friendly /in a friendly manner/.
Ми живимо сиромашки.
We live poorly /like poor people/.

Note: /1/ Adjectives ending in "-ски" have the definite form only.

/2/ The endings "-ов", "-ев", "-ин" and "-ски" are the most frequent, but not the only endings by means of which adjectives are formed from nouns.

PAR. 61 - ASSIMILATION OF VOICED AND VOICELESS CONSONANTS

When any voiced consonant (б, д, з, ж, ц, ђ, г) and any voiceless consonant (п, т, с, ш, ч, ћ, к) come together, the one which precedes must be assimilated, that is, a voiceless consonant before a voiced consonant is changed into the corresponding voiced consonant and vice versa:

енглески	- is derived from енглез-ски (Енглез, м.-Englishman)(енглес-ски)
напретк-	- is the stem of the noun напредак and is derived from напредк-
одласк-	- is the stem of the noun одлазак and is derived from одлазк-
потпуковник	- is derived from под+пуковник
српски	- is derived from срб+ски (Србин, м. - Serb)
тешка	- is derived from теж-ка
уџбеник	- is derived from уч+беник

Exceptions: The voiced consonant "д" before the voiceless consonant "с", in nouns ending in "ство" and in adjectives ending in "-ски", is not changed:

средство, n.	- means
господски, adj., m.	- lordly, gentlemanly
градски, adj., m.	- city, adj.

PAR. 62 - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS ИЗУТИ AND ОБУТИ

The present tense of the verbs изути and обути is formed by cutting off the ending -ти of the infinitive and adding the present tense endings: -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE USE OF ALL ADJECTIVES

Ask the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Шта је ово?	То је одело (капут, капа, горњи капут, мантил, кишни мантил, шешир, униформа, рубље, кошуља, поткошуља, гаће, чарапа, обућа, ципела, чизма, папуча).
Да ли је ово одело памучно?	Не. То одело није памучно, него вунено.
Која одела су обично памучна?	Летња одела су обично памучна.
Да ли је овај кишни мантил вунен?	Не. Тај кишни мантил није вунен, него гумен.
Да ли је ово рубље памучно?	Не. То рубље није памучно, него свилено.
Ко воли свилено рубље?	Жене воле свилено рубље.
Да ли ви обично носите свилене кошуље, поткошуље и гаће?	Не. Ја обично не носим свилене, него памучне кошуље, поткошуље и гаће.
Да ли су војничке униформе свилене?	Не. Војничке униформе су или вунене или памучне.
Какве могу бити чарапе?	Чарапе могу бити вунене, памучне и свилене.
Какве су ове ципеле (чизме, папуче)?	Те ципеле (чизме, папуче) су гумене.
Да ли ви волите гумену обућу?	Не. Ја не волим гумену обућу.
Да ли ујутро кад устанемо изувамо ципеле и чарапе?	Не. Ујутро кад устанемо, ми обувамо чарапе и ципеле.
Да ли треба да ставимо шешир на главу кад улазимо у кућу?	Не. Кад улазимо у кућу, ми треба да скинемо шешир.

О чему смо говорили кад је почео час?	Кад је почео час говорили смо о вуненим и памучним оделима (о гуменим кишним капутима; о свиленом, вуненом и памучном рубљу; о вуненим, памучним и свиленим чарапама).
Чији је он брат?	Он је командантов (Иванов, Милошев) брат.
Чијег брата видите?	Видим командантовог (Ивановог, Милошевог) брата.
О чијем брату говоримо?	Говоримо о командантовом (Ивановом, Милошевом) брату.
Чији је ово речник?	То је наставников (Стеванов, Драгићев) речник.
Чији речник ја имам?	Ви имате наставников (Стеванов, Драгићев) речник.
У чијем речнику је оловка?	Оловка је у наставниковом (Стевановом, Драгићевом) речнику.
Чији су ово речници?	То су наставникови (Стеванови, Драгићеви) речници.
Чије речнике сам ја узео?	Ви сте узели наставникове (Стеванове, Драгићеве) речнике.
На чијим речницима су пера?	Пера су на наставниковим (Стевановим, Драгићевим) речницима.
Чија је ово кућа?	То је братова (Стеванова, Јагошева) кућа.
У чију кућу су они ушли?	Они су ушли у братову (Стеванову, Јагошеву) кућу.
У чијој кући они станују?	Они станују у братовој (Стевановој, Јагошевој) кући.
Чије су ове бележнице?	То су братове (Стеванове, Јагошеве) бележнице.
У чије бележнице они пишу?	Они пишу у братове (Стеванове, Јагошеве) бележнице.
О чијим бележницама говоримо?	Говоримо о братовим (Стевановим, Јагошевим) бележницама.
Чије је ово перо?	То је господиново (пријатељево) перо.
Чије перо ја употребљавам?	Ви употребљавате господиново (пријатељево) перо.
О чијем перу ја говорим?	Ви говорите о господиновом (пријатељевом) перу.
Чија пера видите?	Видим господинова (пријатељева) пера.
О чијим перима ја говорим?	Ви говорите о господиновим (пријатељевим) перима.
Чији је ово кишни мантил?	То је сестрин (Олгин, мајчин) кишни мантил.
Чији кишни мантил ја показујем?	Ви показујете сестрин (Олгин, мајчин) кишни мантил.

О чијем кишном мантилу ја говорим?	Ви говорите о сестрином (Олгинном, мајчином) кишном мантилу.
Чије су ово чарапе?	То су сестрине (Олгине, мајчине) чарапе.
О чијим чарапама говоримо?	Говоримо о мајчиним чарапама.
Чије је то рубље?	То је сестрино (Марино, пријатељичино) рубље.
Чије рубље ја показујем?	Ви показујете сестрино (Марино, пријатељичино) рубље.
О чијем рубљу ја говорим?	Ви говорите о сестрином (Марином, пријатељичином) рубљу.
Чија је ово капа?	То је генералова капа.
Да ли је ово подофицирска капа?	Не. То није подофицирска, него официрска капа.
У којој мензи једу официри?	Официри једу у официрској мензи.
У којој мензи једу други војници?	Други војници једу у војничкој мензи.
Који чин обично има командант у овој школи?	Командант у овој школи обично има пуковнички чин.
Да ли у Форт Орду живе само неборачке јединице?	Не. У Форт Орду живе и борачке и неборачке јединице.
Да ли ваши наставници раде у командантовој канцеларији?	Не. Наши наставници раде у наставничкој канцеларији.
Да ли је ово новинска хартија?	Не. То није новинска, него канцеларијска хартија.
Да ли је ово летња униформа?	Не. То није летња, него зимска униформа.
Какве су ово гуме?	То су аутомобилске гуме.
Какве су ово чарапе?	То су женске чарапе.
Какве су ово књиге?	То су школске књиге.
Које улице су широке?	Градске улице су широке.
Које улице нису широке?	Сеоске улице нису широке.
Какав ваздух волите?	Волим брдски (шумски, пољски, морски) ваздух.
Шта ученици у овој школи имају други час ујутро?	Други час ујутро ученици у овој школи имају граматичке вежбе.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Одело и обућа

Данас смо говорили о оделу и обући. Ми знамо да ученици Војне школе за стране језике морају да носе униформу кад су у школи. Они не морају да носе униформу кад иду у град. Они не морају да носе униформу ни у логору кад не иду у школу.

Војничке униформе се праве од вуне или од памука. Вунене униформе се носе преко целе године, а памучне униформе се носе само лети.

Грађанска одела имају капут, панталоне и горњи капут. И грађанска одела су или вунена или памучна. Има зимских, летњих и кишних горњих капута.

Кошуље, поткошуље и гаће су рубље. Рубље може бити вунено, памучно или свилено.

Ципеле, чизме и папуче су обућа.

Људи облаче и свлаче одело и рубље, а обувају и изувају обућу и чарапе. Кад излазе из куће људи стављају на главу шешир или капу, а кад улазе у кућу они скидају шешир или капу. У кући, канцеларији или учионици људи не носе на глави ни шешир ни капу. Они стављају шешир, капу као и капут на чивилук.

Војници носе шешир само кад носе грађанско одело, а кад носе униформу они носе капу.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

How some students spend their weekends

Our students do not go to school on Saturday and Sunday. On Saturday they usually relax /rest/ a while and then they do their homework, and sometimes go to town for lunch. Both on Saturday and Sunday, if the weather is nice, they go to the beach or to the country for a picnic. However, when the weather isn't nice, they stay at home, read the newspapers or books, write, listen to the radio or go to the movies. The students can go to the movies either at the Presidio, Fort Ord or in town.

Some students live in the camp, some live in town and some live in the village. Sometimes students have guests, and sometimes they go for visits, usually to San Francisco, but seldom to Los Angeles.

I live in a nice little village where the air is fresh /cool/ and where the traffic isn't as big as in a big town. I don't like city traffic.

Our instructor lives in Monterey, but he, too, likes a village better. He has small children and his wife and children like a village very much. However, when they came to Monterey, they found a nice house, where they are living now. They didn't have an automobile then, but they have one now and they can go to live in a village when they find a nice house there.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Одело и обућа

Кад је наш наставник дошао на час, он је видео на поду једну капу. Он је питао чија је капа на поду. Ја сам одговорио да је то капетанова капа, али да ја нисам видео кад је капа пала на под.

Кад је час почео, ми смо почели да учимо и научили смо све о оделу и обући, тојест, како се све то каже на српскохрватском језику.

Ученици Војне школе за стране језике носе униформу кад су у учионици, а кад иду у град они носе грађанско одело. Неки ученици покаткад носе грађанско одело и у логору.

Војничке униформе се праве од вуне или памука, тојест, оне могу бити вунене или памучне.

Грађанска одела имају капут, панталоне и горњи капут. Грађански горњи капут може бити зимски или летњи. Горњи капут такође може бити кишни капут, или кишни мантил. И грађанска одела су вунена или памучна.

Кошуље, поткошуље и гаће су рубље. Рубље може бити од памука или од свиле, тојест, памучно или свилено рубље.

Ципеле, чизме и папуче су обућа.

Људи облаче и свлаче одело, а обувају и изувају обућу и чарапе. Људи стављају на главу шешир или капу кад излазе из куће. Они скидају шешир или капу кад уђу у кућу.

Пријатељев горњи капут је на чивилуку. Мајчин капут и бабин шешир су такође на чивилуку, али је очев шешир на столу.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Шта је видео наставник на поду кад је дошао на час?
2. Шта је питао наставник кад је видео капу на поду?
3. Чија је била та капа?
4. Да ли сте ви видели кад је капетанова капа пала на под?
5. Шта сте почели да учите кад је почео час?
6. Шта сте научили на часу?
7. Кад ученици носе униформу?
8. Кад ученици носе грађанско одело?
9. Да ли неки ученици носе грађанско одело и у логору?
10. Од чега се праве војничке униформе?
11. Какве могу бити војничке униформе?
12. Шта имају грађанска одела?
13. Какав може бити грађански горњи капут?
14. Какав још може бити грађански горњи капут?
15. Да ли је и кишни капут такође горњи капут?
16. Од чега се праве грађанска одела?
17. Каква могу бити грађанска одела?
18. Шта су кошуље, поткошуље и гаће?
19. Од чега су кошуље, поткошуље и гаће?
20. Какво може бити рубље?
21. Шта су ципеле, чизме и папуче?
22. Шта људи облаче, а шта свлаче?
23. Шта људи обувају, а шта изувају?
24. Кад људи носе шешире и капе?
25. Кад људи стављају капе на главу?

26. Кад људи скидају шешире и капе?
27. Где је пријатељев горњи капут?
28. Где је мајчин капут?
29. Где је бабин шешир?
30. Где је очев шешир?

СЕДМИ ДЕО — SEVENTH PART

ДОМАЋИ ЗАДАТАК — HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Since we talked about our bodies yesterday, I think that it is natural that today we speak about how we dress.
2. We usually dress in the morning.
3. Undershirts, drawers and shirts, which are also called linen, we put on first.
4. After putting on /we put on/ undershirts, drawers and shirts, we put on our trousers and coats.
5. Trousers and coats are also called a suit.
6. If it is very cold, we put on a heavy top coat and if it is neither warm nor cold, we put on a light top coat.
7. If it rains or snows, we put on a rain coat.
8. I know you are thinking, "What does this man put on his head and on his feet?"
9. Well, on our heads we wear either caps or hats and on our feet we first put socks and then either shoes or boots.
10. In the evening we first take off our shoes or our boots and our socks and put on our slippers. After that we also take off our suits and our linen. And after that? I do not know how to say it in Serbo-Croatian!
11. Mark's suit is woolen and Milosh's is cotton.
12. Mother's sister has taken all my school books in her car.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Read the Reading Text into the microphone.

491-вȕна, f. - wool

+491-вȕнен, adj. m. - woolen
вȕнена, f.
вȕнено, n.

492-гȁће, f. pl. t. - shorts, drawers

493-го̑рњи, adj. m. - upper
го̑рња, f.
го̑рње, n.

+275 &
+493-го̑рњи ка̀пӣт, m. - top coat

494-грȁђански, adj. m. - civilian, adj.
грȁђанска, f.
грȁђанско, n.

495-и̏зути (се), v.t.&r.pfv. - to take off shoes for someone; /to take off one's own shoes/
pr.t.: и̏зујēм, и̏зујēш, и̏зујē,
и̏зујēмо, и̏зујēте, и̏зӯјӯ

+495-изу́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to take off shoes for someone; /to take off one's own shoes/
pr.t.: ѝзувāм, ѝзувāш, ѝзӯва,
ѝзувāмо, ѝзувāте, изу́вају

496-кѝшнӣ, adj. m. - rain, adj., rainy
кѝшнā, f.
кѝшнō, n.

497-ко̀шуља, f. - shirt

498-лȅтњи, adj. m. - summer, adj.
лȅтња, f.
лȅтње, n.

499-ма̀нтӣл, m. - top coat

+496 &
+499-кѝшнӣ ма̀нтӣл, m. - rain coat

500-но̏сити, v.t.ipfv. - to carry; to wear
pr.t.: но̏сӣм, но̏сӣш, но̏сӣ,
но̏сӣмо, но̏сӣте, но̏сē

501-о̏бути (се), v.t.&r.pfv. - to shoe; to put on shoes for someone; /to put on one's own shoes/
pr.t.: о̏бујем, о̏бујеш, о̏бује, о̏бујемо, о̏бујете, о̏бују

+501-обу́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to shoe; to put on shoes for someone; /to put on one's own shoes/
pr.t.: о̀бувам, о̀бувāш, о̀бувā, о̀бувāмо, о̀бувāте, обу́вајӯ

502-о̀бућа, f. - footwear

503-од, prep. - of; from

504-оде́ло, n. - suit

505-па̀мук, m. - cotton

+505-па̀мучан, adj. m. - cotton, adj.
па̀мучна, f.
па̀мучно, n.

506-панталóне, f. pl. t. - trousers

507-па̀пуча, f. - slipper

508-по̀ткошуља, f. - undershirt

509-пра̏вити (се), v.t.&r.ipfv. - to make; /to pretend/
pr.t.: пра̏вим̄, пра̏виш̄, пра̏вӣ, пра̏вимо̄, пра̏вите̄, пра̏ве̄

+509-на̀правити (се), v.t.&r.pfv. - to make; /to pretend/
pr.t.: на̀правим̄, на̀правиш̄, на̀правӣ, на̀правимо̄, на̀правите̄, на̀праве̄

510-ру̑бље, n. - linen

511-сви́ла, f. - silk

+511-сви̏лен, adj. m. - silk, silken
свилѐна, f.
свилѐно, n.

512-сву́ћи (се), v.t.&r.pfv. - to pull down, to draw down; to undress /someone/; /to undress oneself/
pr.t.: сву́чем, сву́чеш, сву́че, сву́чемо, сву́чете, сву́ку
a.p.p.: сву̑као, сву́кла, сву́кло, сву́кли, сву́кле, сву́кла

+512-свла́чити (се), v.t.&r.ipfv. - to pull down, to draw down; to undress /someone/; /to undress oneself/
pr.t.: свла̂чӣм, свла̂чӣш, свла̂чӣ, свла̂чӣмо, свла̂чӣте, свла̂че̄

513-ски̏нути (се), v.t.&r.pfv. - to take off; /to undress oneself/
pr.t.: ски̏не̄м, ски̏не̄ш, ски̏не̄, ски̏не̄мо, ски̏не̄те, ски̏нӯ

+513-ски́дати (се), v.t.&r.ipfv. - to take off; /to undress oneself/
pr.t.: ски̂дам, ски̂даш, ски̂да, ски̂дамо, ски̂дате, ски́дају

514-у̀ниформа, f. - uniform

515-ци̏пела, f. - shoe

516-ча̀рапа, f. - sock; stocking

517-чи̏зма, f. - boot
gen.pl.: чи̏зама

518-шѐшир, m. - hat

\+ + +

од чега - out of; from what; of what
прави се - is made
праве се - are made

ДВАДЕСЕТ-ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА
TWENTY-NINTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE GENITIVE CASE

1 - Drill the genitive singular of masculine and neuter nouns and of masculine and neuter indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

СТАР ЧОВЕК
КОСА СТАР-**А** ЧОВЕК-**А**
ОБИЧНО ЈЕ БЕЛА.

МЛАД ЧОВЕК
КОСА МЛАД-**А** ЧОВЕК-**А**
ОБИЧНО НИЈЕ БЕЛА.

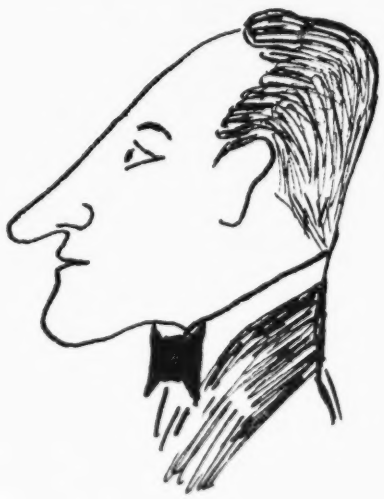

ОН ИМА ВИСОК-**О** ЧЕЛ-**О**.
ОН ЈЕ ЧОВЕК ВИСОК-**А** ЧЕЛ-**А**.

ОНА ИМА ДОБР-**О** СРЦ-**Е**.
ОНА ЈЕ ЖЕНА ДОБР-**А** СРЦ-**А**.

Чија коса је обично бела?	Коса стара човека је обично бела.
Чија коса није обично бела?	Коса млада човека није обично бела.
Чији наставник је обично задовољан?	Наставник марљива и пажљива ученика је обично задовољан.
Чији наставник обично није задовољан?	Наставник непажљива и немарљива ђака обично није задовољан.
У чију собу не волите да улазите?	Не волим да улазим у собу болесна човека.
Кога се треба чувати?	Рђава човека се треба чувати.
Кога се не треба чувати?	Добра човека се не треба чувати.
Ко је господин Петровић?	Господин Петровић је један човек висока чела.
Ко је обично добра срца?	Мајке су обично добра срца.
Чега се треба чувати?	Треба се чувати рђава друштва.
Каквог времена се ви чувате?	Ја се чувам хладна времена.
Какву боју волите?	Волим боју плава мора и зелена поља.

* Млад, висок and чега are new words and are to be put on the blackboard.

2 - Drill the genitive singular of masculine and neuter nouns, masculine and neuter definite adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Овај човек је стар.
Коса ов-ог стар-ог човек-а је бела.

Млађи водник Илић има кућу.
Ово је кућа млађ-ег водник-а Илић-а.

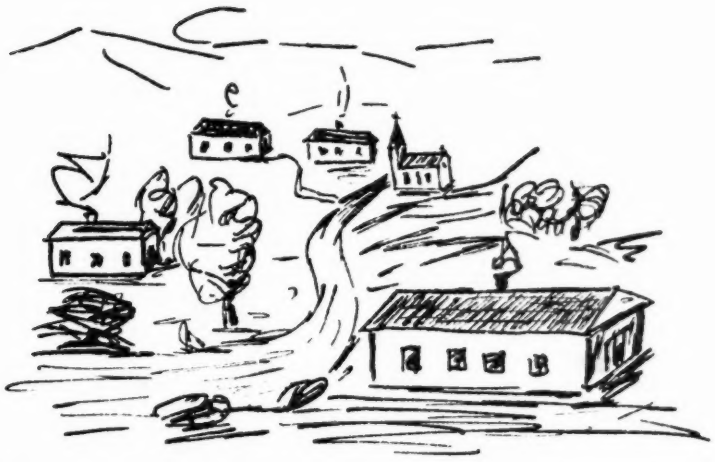

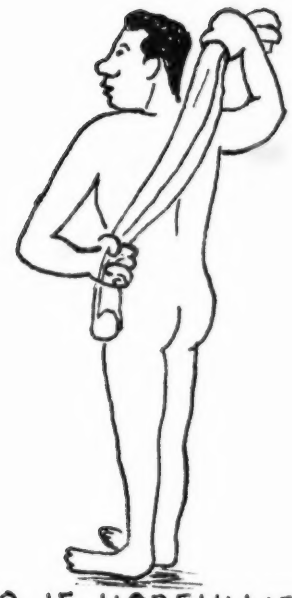

ОВО СЕЛ-**О** ЈЕ ЛЕП-**О**.
ИМЕ ОВ-**ОГ** ЛЕП-**ОГ** СЕЛ-**А** ЈЕ МИРИЈЕВО.

ОВО ЈЕ ЧОВЕЧИЈЕ ТЕЛО.
ГЛАВА, ВРАТ, ТРУП, НОГЕ И РУКЕ СУ ГЛАВНИ ДЕЛОВИ ЧОВЕЧИЈ-**ЕГ** ТЕЛ-**А**.

Чија коса је бела?	Коса тог старог човека је бела.
Чија коса је црна?	Коса оног младог човека је црна.
Чија коса је плава?	Коса тог лепог младог човека је плава?
Чија жена је Мара?	Мара је жена пуковника господина Марића.
Чија мајка је Мара?	Мара је мајка потпоручника г. Марића.
Чија сестра је Мара?	Мара је сестра потпуковника г. Јелића.
Чији брат је пуковник Марић?	Пуковник Марић је брат генерала г. Марића.
Чији је ово аутомобил (упаљач, уџбеник)?	То је аутомобил разводника (десетара, водника, поручника, капетана, мајора) Јовића.
Шта желите?	Желим белог (жутог, црног, зеленог, плавог, црвеног) папира.
Шта желите?	Мало доброг памука.
Шта желите?	Мало свежег ваздуха.
Чија је ово кућа?	То је кућа млађег водника Илића.
Чија је оно кућа?	Оно је кућа старијег водника Пешића.
Да ли је ово капа нижег официра?	Не. То је капа вишег официра.
Чија је ово соба?	То је соба мојег (твојег, нашег, вашег, његовог, њеног, њиховог) оца (брата, пријатеља).
Како је име овог лепог села?	Име тог лепог села је Миријево.

Како је име малог брда на којем је наша школа?	Име малог брда на којем је наша школа је Пресидио.
Како је име оног мора?	Име оног мора је Пацифик.
Шта су глава, врат, труп, ноге и руке?	Глава, врат, труп, ноге и руке су делови човечијег тела.
Како је име њиховог детета?	Име њиховог детета је Душан.
Чија је ово соба?	То је соба њиховог (мојег, твојег, вашег, нашег) млађег (старијег) детета.
Коју девојку волите?	Ја волим ону девојку лепог лица и лепог тела.
Које дете је даровито?	Оно дете високог чела је даровито.
Чега има много ваш стац?	Мој отац има много новог рубља.

3 - Drill the genitive singular of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

ОВ-**А** ЛЕП-**А** ЖЕН-**А** ИМА ПЛАВУ КОСУ.
КОСА ОВ-**Е** ЛЕП-**Е** ЖЕН-**Е** ЈЕ ПЛАВА.

Каква је коса ове лепе жене?	Коса те лепе жене је плава.
Чији је ово аутомобил?	То је аутомобил моје (твоје, ваше, његове, њене, наше, њихове) мајке (сестре).
Које боје су зидови наше учионице?	Зидови наше учионице су бели и сиви.
Колики су прозори наше учионице?	Прозори наше учионице су велики.
Шта желите?	Желим беле (црвене, жуте, плаве, црне, домаће) вуне.
Шта желите?	Желим природне (вештачке) свиле.

4 - Drill the genitive plural of masculine and neuter nouns, masculine and neuter adjectives and masculine and neuter adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aid whenever necessary.

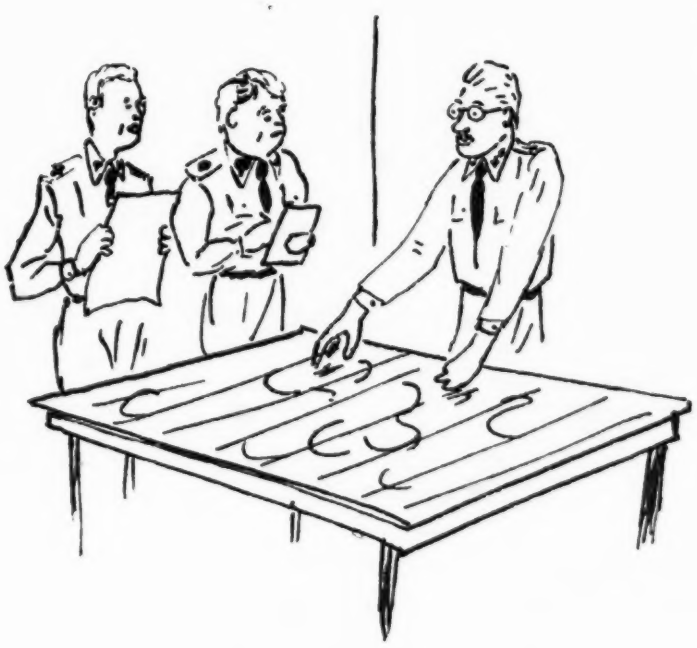

Ов-**И** стар-**И** официр-**И** имају белу косу.
Коса ов-**ИХ** стар-**ИХ** официр-**А** је бела.

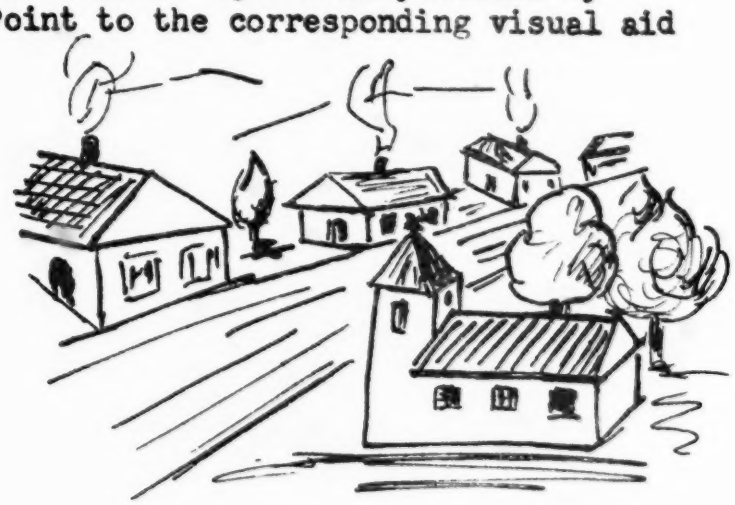

Ов-**А** сел-**А** имају лепе куће.
Куће ов-**ИХ** се-**ЛА** су лепе.

Чија коса је бела?	Коса тих старих официра је бела.
Чији живот је леп?	Живот младих (ожењених, нежењених) војника (подофицира, официра) је леп.
Чији живот је леп?	Живот ученика у нашој школи је леп.
Чије су ово књиге?	То су књиге бораца Милана и Бранка.
Чије су куће лепе?	Куће наших (мојих, твојих, ваших, његових, њихових) официра (наставника) су лепе.
Чега има много у Калифорнији?	У Калифорнији има много аутомобила (биоскопа, богаташа).
Какве су куће ових села?	Куће тих села су лепе.
Каквих брда (поља) има у Калифорнији?	У Калифорнији има лепих зелених брда (поља).
Чега има много ваш отац?	Мој отац има много нових летњих (зимских, вунених, памучних, грађанских) одела.
Шта желите?	Желим свежих јаја.

*Живот is a new word and it is to be written on the blackboard.

5 - Drill the genitive plural of feminine nouns, adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

ОВ-Е ЛЕП-Е ЖЕН-Е ИМАЈУ ПЛАВУ КОСУ.

КОСА ОВ-ИХ ЛЕП-ИХ ЖЕН-А ЈЕ ПЛАВА.

Чија коса је плава?	Коса тих лепих жена је плава.
Каквих шума (кућа, плажа, школа) има у Калифорнији?	У Калифорнији има врло лепих шума (кућа, плажа, школа).
Каквих зграда има много у Пресидију?	У Пресидију има много старих барака.
Чега има много у тим баракама?	У тим баракама има много малих учионица (соба).
Где има много слика?	У нашим учионицама има много слика.

6 - Contrast the genitive singular and plural of masculine and neuter nouns by asking the questions listed below:

Чије су ово књиге?	То су књиге нашег наставника.
Чије су ово књиге?	То су књиге наших наставника.
Чије су ово књиге?	То су књиге нашег официра.
Чије су ово књиге?	То су књиге наших официра.
Које су куће лепе?	Куће тог села су лепе.
Које су куће лепе?	Куће тих села су лепе.

Literal Translation

At grocer's

1 - Grocer: Good day! What madam wishes today?
Mrs. Sharp: Good day! Today /I/ wish that /I/ buy enough of food, because /we/ have guests.

2 - G: In order. Of which meat /you/ wish?
Mrs. S: Of beef, of pork and veal.

3 - G: In order. Of which vegetable /you/ wish?
Mrs. S: Of onion and of garlic and of eggplants and of tomatoes.

4 - G: Whether /you/ wish more of which vegetable?
Mrs. S: Yes. /I/ Wish also of green peppers and of fresh and sour cucumbers.

5 - G: Whether is that all?
Mrs. S: No. /I/ Wish also of sour peppers and of green salad.

6 - G: And of which fruit /you/ wish?
Mrs. S: Which fruit is particularly good today?

7 - G: Today /we/ have particularly of good apples and pears.
Mrs. S: In order.

8 - G: Whether /you/ wish of eggs, of milk, of butter and of cheese?
Mrs. S: /I/ Wish only of butter and of cheese, and of eggs and of milk /I/ have, because /I/ am that bought yesterday.

9 - G: Whether /you/ not are something forgotten?
Mrs. S: Yes. Now /I/ am myself remembered that /I/ not have of oil and of vinegar for salad.

10 - G: Whether /you/ wish more something?
Mrs. S: That is all. /I/ Think that /I/ am bought enough of food.

11 - G: So long!
Mrs. S: So long!

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Код бакалина

1. Бакалин: Добар дан! Шта госпођа жели данас?

Госпођа Шарп: Добар дан! Данас желим да купим доста хране, јер имамо госте.

2. Б: У реду. Којег меса желите?

Г-ђа Ш: Говеђине, свињетине и телетине.

3. Б: У реду. Којег поврћа желите?

Г-ђа Ш: Црног и белог лука и плавих и црвених патлиџана.

4. Б: Да ли желите још којег поврћа?

Г-ђа Ш: Да. Желим такође зелених паприка и свежих и киселих краставаца.

5. Б: Да ли је то све?

Г-ђа Ш: Не. Желим такође киселих паприка и зелене салате.

6. Б: А којег воћа желите?

Г-ђа Ш: Које воће је нарочито добро данас?

7. Б: Данас имамо нарочито добрих јабука и крушака.

Г-ђа Ш: У реду.

SECOND PART
DIALOGUE

At the grocer's

1. Grocer: Good day! What do you want today, Madam?

Mrs. Sharp: Good day! Today I want to buy plenty of food, because we have guests.

2. G: O.K. What meat do you want?
Mrs. S: Beef, pork and veal.

3. G: All right. What vegetables do you want?

Mrs. S: Onions and garlic, eggplants and tomatoes.

4. G: Do you want some other vegetables?

Mrs. S: Yes. I also want green peppers and fresh and pickled cucumbers.

5. G: Is that all?

Mrs. S: No. I also want pickled peppers and lettuce.

6. G: And what fruit do you want?

Mrs. S: What fruit is particularly good today?

7. G: Today we have particularly good apples and pears.

Mrs. S: All right.

GOOD DAY!
? WANT..
1.
GOOD DAY!
BUY
GUESTS
O.K.
?
2.
& VEAL
-- RIGHT.
?
3.
&
&
?
OTHER
4.
YES
&
ALL
?
5.
NO -
ALSO
&
WANT ?
2
6.
?
PARTICULARLY
GOOD
2
7.
ALL
RIGHT

8. Б: Да ли желите јаја, млека, путера и сира?

Г-ђа Ш: Желим само путера и сира, а јаја и млека имам, јер сам то купила јуче.

9. Б: Да нисте нешто заборавили?

Г-ђа Ш: Да. Сад сам се сетила да немам зејтина и сирћета за салату.

10. Б: Да ли желите још нешто?

Г-ђа Ш: То је све. Мислим да сам купила доста хране.

11. Б: Довиђења!

Г-ђа Ш: Довиђења!

8. G: Do you want eggs, milk, butter and cheese?

Mrs. S: I only want butter and cheese, I have eggs and milk, as I bought that yesterday.

9. G: Haven't you perhaps forgotten something?
Mrs. S: Yes. I've just remembered that I haven't oil and vinegar for salad.

10. G: Do you want anything else?

Mrs. S: That is all. I think that I have bought enough food.

11. G: So long!

Mrs. S: So long!

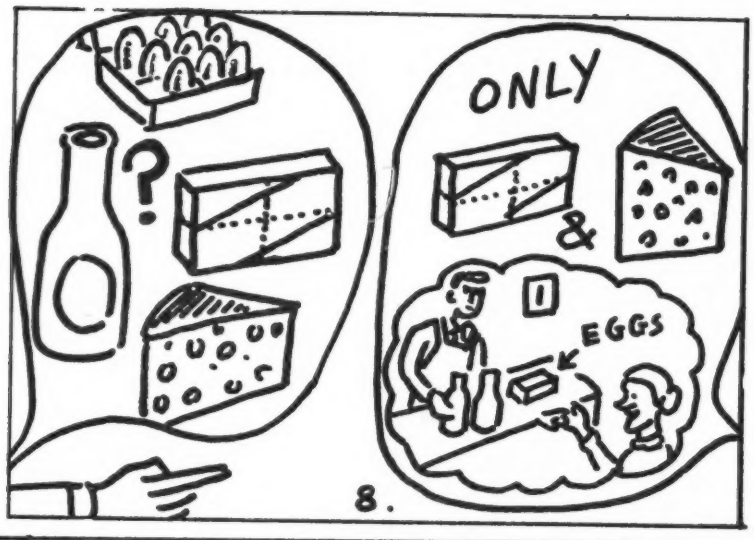
?
ONLY
&
1
EGGS
8.

FORGOTTEN
?
YES
OIL
VINEGAR
9.

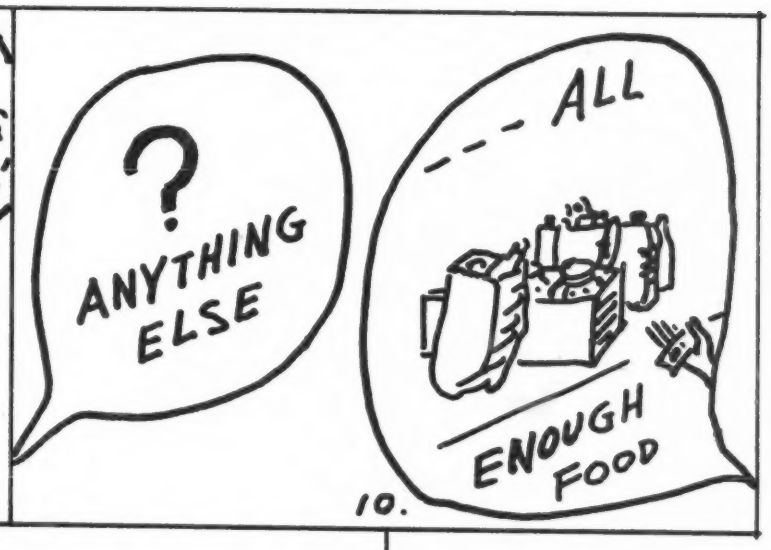
?
ANYTHING ELSE
ALL
ENOUGH FOOD
10.

11.

PAR. 63 - THE GENITIVE CASE

The genitive case basically denotes possession /ownership/ or origin. The genitive case is usually the equivalent of English " 's " or "of + noun or pronoun".

PAR. 64 - THE GENITIVE SINGULAR AND PLURAL OF MASCULINE AND NEUTER NOUNS

(2) Којег меса желите?
(3) Којег поврћа желите?
(3) Црног и белог лука и плавих и црвених патлиџана.
(4) Желим зелених паприка и свежих и киселих краставаца.
(6) А којег воћа желите?
(8) Желим само путера и сира, а јаја и млека имам.
(9) Сад сам се сетила да немам зејтина и сирћета.
Ово је кућа мојег пријатеља Марића.
This is the house of my friend Marich.
Ово су деца наших пријатеља.
These are the children of our friends.
Нема више ни једног доброг места.
There is not one good place left.
Има много добрих места.
There are many good places.

The underlined words are genitive singulars and plurals of masculine nouns (лука, путера, сира, зејтина, пријатеља, краставаца, пријатеља) and genitive singulars and plurals of neuter nouns (меса, поврћа, воћа, млека, сирћета, места, јаја, места).

The genitive singular and plural of all masculine and neuter nouns is made by adding the ending "-а" to the stem. Consequently, the genitive singular and plural of a masculine or a neuter noun look the same. The difference between the two is expressed by the length of the last two vowels of the genitive plural. The ending "-а" in the genitive singular is short, in the genitive plural it is long. In the genitive plural not only the ending "-а", but also the next to the last vowel is always long. These indications of vowel length are usually not written.

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.	Gen. pl.
при̏јатељ, m.	пријатељ-	при̏јатељ-а	пријате́љ-а̄
ђа̂к, m.	ђак-	ђа́к-а	ђак-а̄
у̏ченик, m.	ученик-	у̏ченик-а	у̏ченӣк-а̄
сиро̀мах, m.	сиромах-	сирома́х-а	сирома́х-а
во̀јник, m.	војник-	војни́к-а	војник-а̄

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.	Gen. pl.
подофицир, m.	подофицир-	подофицир-а	подофицир-ā
официр, m.	официр-	официр-а	официр-ā
дијалог, m.	дијалог-	дијалог-а	дијалог-ā
јаје, n.	јај-	јај-а	јај-ā
место, n.	мест-	мест-а	мест-ā
перо, n.	пер-	пер-а	пер-ā
брдо, n.	брд-	брд-а	брд-ā
питање, n.	питањ-	питањ-а	питāњ-ā
поље, n.	пољ-	пољ-а	пољ-ā

Note: /1/ The genitive plural is the only case in which the movable "a", which is contained in the nominative singular of masculine nouns /see Par. 19/, reappears:

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.	Gen. pl.
краставац	краставц-	краставц-а	краставāц-ā
борац	борц-	борц-а	борāц-ā

/2/ Although neuter nouns never contain the movable "a" in their basic form, the movable "a" is sometimes inserted in the genitive plural:

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.	Gen pl.
јутро	јутр-	јутр-а	јутар-а
писмо	писм-	писм-а	писам-а
друштво	друштв-	друштв-а	друштав-а
средство	средств-	средств-а	средстав-а
ребро	ребр-	ребр-а	ребар-а

PAR. 65 - THE GENITIVE SINGULAR AND PLURAL OF FEMININE NOUNS

(1) Данас желим да купим доста хране.
(2) Говеђине, свињетине и телетине.
(4) Желим зелених паприка.
(5) Желим такође киселих паприка и зелене салате.
(7) Данас имамо нарочито добрих јабука и крушака.

The words хране, говеђине, свињетине, телетине, салате are the genitive singulars and the words паприка, јабука, крушака are the genitive plurals of the respective feminine nouns.

A - All feminine nouns which, in the nominative singular, end in "a" form the genitive singular by adding the ending "-e" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.
жена	жен-	жен-е
храна	хран-	хран-е
паприка	паприк-	паприк-е
говеђина	говеђин-	говеђин-е
јабука	јабук-	јабук-е
крушка	крушк-	крушк-е

B - All feminine nouns which, in the nominative singular, end in "-a", add an "-a" to the stem to form the genitive plural. Therefore, the genitive plural of these nouns has the same written form as the nominative singular. The difference between the two is shown by the length of the last two vowels of the genitive plural. In the genitive plural not only the ending "-a", but also the next to the last vowel is always long:

Nom. sing.	Stem	Gen. pl.
жѐна	жен-	же́н-а̄
ку̏ћа	кућ-	ку̂ћ-а̄

Note: Feminine nouns which in the nominative singular end in "-a" and the stem of which ends in two or three consonants usually insert an "a" between the two last consonants of the stem in the genitive plural:

Nom. sing.	Stem	Gen. pl.
оловка	оловк-	оловак-а
сестра	сестр-	сестар-а
крушка	крушк-	крушак-а

PAR. 66 - THE GENITIVE SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVES

Коса стара човека обично је бела.
The hair of an old man is usually white.
Она је жена добра срца.
She is a woman with a good heart.
(3) Црног и белог лука и плавих и црвених патлиџана.
Данас имамо доброг свежег поврћа.
Today we have good fresh vegetables.

The words стара, добра are genitive singulars of masculine and neuter gender adjectives indefinite form and the words црног, белог, доброг, свежег are genitive singulars of masculine and neuter adjectives definite form.

A - The genitive singular of all masculine and neuter adjectives in the indefinite form is made by adding the ending "-a" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.
стар	стар-	стар-а
добар	добр-	добр-а

B - The genitive singular of masculine and neuter adjectives in the definite form is made:

1. If the stem does not end in a palatal consonant, by adding the ending "-ог" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.
стар	стар-	стар-ог
добар	добр-	добр-ог

2. If the stem ends in a palatal consonant, by adding the ending "-ег" to the stem:

Nom. sing.	Stem	Gen. sing.
свеж	свеж-	свеж-ег
домаћи	домаћ-	домаћ-ег

Note: The genitive singular of adjectival pronouns is made in the same way:

(3) Којег поврћа желите?
Ово је кућа мојег (or: мог) пријатеља Марића.
This is the house of my friend Marich.

PAR. 67 - THE GENITIVE SINGULAR OF FEMININE ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

(5) Желим такође киселих паприка и зелене салате.
Брат ове лепе жене мој је пријатељ.
The brother of this beautiful woman is a friend of mine.

The genitive singular of all feminine adjectives and adjectival pronouns is made by adding the ending "-е" to the stem:

Nom. sing. fem.	Stem	Gen. sing. fem.
зелена	зелен-	зелен-е
лепа	леп-	леп-е
ова	ов-	ов-е

PAR. 68 - THE GENITIVE PLURAL OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

(3) Црног и белог лука и плавих и црвених патлиџана.
(4) Желим зелених паприка и свежих и киселих краставаца.
(5) Желим такође киселих паприка и зелене салате.
Ја не знам имена свих тих јела.
I do not know the names of all those meals.

The genitive plural of all adjectives and adjectival pronouns is formed by adding the ending "-их" to the stem:

Nom. sing. masc.	Stem	Gen. pl. masc., fem. and neuter
плав	плав-	плав-их
црвен	црвен-	црвен-их
зелен	зелен-	зелен-их
свеж	свеж-	свеж-их
кисео	кисел-	кисел-их
сав	св-	св-их
тај	т-	т-их

PAR. 69 - REVIEW OF DECLENSION ENDINGS

We have learned the following declension endings:

A - Nouns:

NUMBER & CASE \ GENDER			M	F	N
SING	N		Any consonant	-а	-о or -е
	G		-а	-е	-а
	A	Animate	-а	-у	Same as the nominative
		Inanim.	Same as the nom.		
	L		-у	-и	-у
PLUR	N		-и	-е	-а
	G		-а	-а	-а
	A		-е	-е	-а
	L		-има	-ама	-има

B - Adjectives and adjectival pronouns:

1. The stem does not end in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SING	N		Any consonant	-и	-a	-o	
	G		-a	-ог	-e	-a	-ог
	A	Animate	-a	-ог	-y	-o	
		Inanim.	Same as the nom.				
	L		-y	-ом	-oj	-y	-ом
PLUR	N		-и		-e	-a	
	G		-их		-их	-их	
	A		-e		-e	-a	
	L		-им		-им	-им	

2. The stem ends in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SING	N		Any consonant	-и	-a	-e	
	G		-a	-ег	-e	-a	-ег
	A	Animate	-a	-ег	-y	-e	
		Inanim.	Same as the nom.				
	L		-y	-ем	-oj	-y	-ем
PLUR	N		-и		-e	-a	
	G		-их		-их	-их	
	A		-e		-e	-a	
	L		-им		-им	-им	

Note: Case endings of masculine and neuter nouns and adjectives are the same except in the nominative and accusative cases.

DRILL THE FORMATION OF THE GENITIVE CASE OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

1 - Drill the genitive singular of masculine and neuter nouns and of neuter and masculine indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Чији су зуби често вештачки?	Зуби стара човека су често вештачки.
Чији зуби обично нису вештачки?	Зуби млада човека обично нису вештачки.
Каквог човека се ви чувате?	Ја се чувам рђава човека.
Каквог човека се ви не чувате?	Ја се не чувам добра човека.
Чији су домаћи задаци обично добри?	Домаћи задаци марљива ученика су обично добри.
Које гуме су обично добре?	Гуме нова аутомобила су обично добре.
Чија посета је увек пријатна?	Посета добра пријатеља је увек пријатна.
Да ли су деца даровита човека увек даровита?	Не. Деца даровита човека нису увек даровита.
Каквог је срца Мара?	Мара је добра срца.
Какве девојке ви волите?	Ја волим девојке лепа лица и лепа тела.
Чији отац и мајка нису задовољни?	Отац и мајка болесна детета нису задовољни.

2 - Drill the genitive singular of masculine and neuter nouns, masculine and neuter adjectives and masculine and neuter adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Чији је ово аутомобил?	То је аутомобил мојег (твојег, вашег, његовог, њеног, нашег, њиховог) команданта (брата, наставника, оца).
Какве су гуме овог аутомобила?	Гуме тог аутомобила су добре.
Чија коса је црна (плава, црвена, бела)?	Коса тог младог човека (поручника, капетана, мајора) је црна (плава, црвена, бела).
Кога волите да се сећате?	Волим да се сећам својег оца (брата, команданта, пријатеља, наставника).
Шта желите?	Желим мало (доста, много) одмора (белог папира, свежег ваздуха).
Где ви купујете храну?	Ја купујем храну код бакалина.

Шта сте синоћ купили код бакалина?	Купио сам домаћег (свежег) сира (путера), црног и белог лука и новог зејтина.
Зар нисте више ништа купили?	Јесам. Купио сам много свежег воћа и поврћа, доста говеђег меса и млека и мало сирћета.
Како је име овог места?	Име тог места је Кармел.
Како је име вашег друштва?	Име нашег друштва је "Напредак".
Чега се добро сећате?	Сећам се добро последњег свежег (топлог, хладног) лета (пролећа).
Чега се добро сећате?	Лепог поља.
Чега се добро сећате?	Својег села.
Чега се добро сећате?	Њеног последњег писма.
Шта је глава?	Глава је део човечијег тела.
Зашто не уђете у учионицу?	Зато што у учионици нема светла.

3 - Drill the genitive singular of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Чија је ово слика?	То је слика моје (твоје, ваше, његове, њене, наше, њихове) мајке (сестре).
Да ли је ово твој аутомобил?	Не. То није мој аутомобил, него моје жене.
Чија коса је плава (црна)?	Коса те младе лепе жене је плава (црна).
Чије су ово цигарете?	То су цигарете госпође Марић.
Кога волите да се сећате?	Волим да се сећам своје породице (мајке, жене, сестре).
Чега се добро сећате?	Добро се сећам последње хладне зиме.
Шта желите?	Желим много меса.
Којег меса желите?	Желим добре говеђине (свињетине, телетине).
Да ли желите још нешто?	Да. Желим црвене паприке и зелене салате.
Шта сте купили?	Купио сам мало беле хартије (црне вуне, вештачке свиле).

4 - Drill the genitive plural of masculine and neuter nouns, masculine and neuter adjectives and masculine and neuter adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Чија су ово деца?	То су деца наших пријатеља.
Чији је живот тежак?	Живот сиромаха је тежак.
Чији је живот лак?	Живот богаташа је лак.
Какав је живот ученика у нашој школи?	Живот ученика у нашој школи није ни тежак ни лак.

Чији напредак радује наставнике?	Наставнике радује напредак њихових ђака.
Да ли су сви ученици у овој школи официри и подофицири?	Не. У овој школи има такође много војника.
Имате ли много домаћих задатака у овој школи?	Да. У овој школи имамо много домаћих задатака.
Шта желите?	Желим краставаца.
Каквих краставаца желите?	Желим зелених и киселих краставаца.
Да ли желите још нешто?	Желим црвених и пиквих патлиџана.
Да нисте нешто заборавили?	Да. Желим такође младих кромпира.
Да ли су дани у Монтереју увек хладни?	Не. Ми имамо у Монтереју и много лепих и топлих дана.
Колико бубрега има човек?	Човек има два бубрега.
Колико часова на дан имате?	Ми имамо шест часова на дан.
Колико зидова има у нашој учионици?	У нашој учионици има четири зида.
Колико џакова видите?	Видим пет џакова.
Колико сатова имате?	Ја имам само један сат.
Има ли у Калифорнији великих градова?	Да. У Калифорнији има великих градова.
Колико главних делова има човечије тело?	Човечије тело има пет главних делова.
Колико лактова има човек?	Човек има два лакта.
Имате ли неко перо?	Имам шест добрих и шест рђавих пера.
Имате ли неко ново одело?	Имам шест нових одела.
Колико питања је наставник питао сваког ђака?	Наставник је питао сваког ђака осам питања.
Где је ваше село?	Моје село је близу оних зелених брда.
Да ли су сва лета у Монтереју хладна?	Не. У Монтереју има и топлих лета.
Шта сте купили?	Купио сам свежих јаја.
Колико врата има у нашој учионици?	У нашој учионици има једна врата.
Колико уста има човек?	Човек има једна уста.
Колико леђа има човек?	Човек има једна леђа.
Колико срца има човек?	Човек има једно срце.
Колико плућа има човек?	Човек има два плућа.
Колико стопала има човек?	Човек има два стопала.
Колико колена има човек?	Човек има два колена.
Колико јутара на недељу идете у школу?	Ја идем у школу пет јутара на недељу.
Колико писама на дан примате?	Ја примам обично шест писама на дан.
Колико ребара има човек?	Човек има двадесет и четири ребра.
Има ли у Монтереју много друштава?	Да. У Монтереју има много друштава.

5 - Drill the genitive plural of feminine nouns, adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Чија је коса плава?	Коса тих жена је плава.
Чија је коса црна?	Коса оних жена је црна.
Чији су ово аутомобили?	То су аутомобили оних госпођа.
Шта сте купили?	Купио сам цигарета.
Шта сте купили?	Добрих црвених јабука.
Колико и каквих столица има у нашој учионици?	У нашој учионици има осам добрих столица.
Колико књига видите на столовима?	На столовима видим пет књига.
Колико и коликих бележница видите на столовима?	На столовима видим пет великих бележница.
Имате ли неку свилену кошуљу?	Да. Ја имам шест свилених кошуља.
Имате ли неку памучну поткошуљу?	Да. Ја имам осам памучних поткошуља.
Имате ли црвених оловака?	Да. Ја имам пет црвених оловака.
Имате ли сестара?	Да. Ја имам шест сестара.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Кад идемо код бакалина

Разуме се да ми идемо код бакалина само онда кад треба да купимо храну. То обично раде наше жене, јер ми људи морамо да радимо и да идемо у школу. Међутим, у суботу и недељу, ми волимо да идемо да купујемо храну. Каткад иду и наше жене, а каткад ми идемо сами.

Ми смо у суботу имали госте код нас, дошли су Сан Франциска да виде Монтерej и Кармел и да проведу суботу и недељу у нашој кући, јер смо ми стари пријатељи. Кад смо, моја жена и ја, чули да наши пријатељи долазе, ми смо отишли заједно код бакалина и купили доста хране за викенд. Ми смо купили меса, сира, путера, јаја, млека и свежег воћа и поврћа.

Моја жена много воли поврће и све врсте салата, док ја волим кисео купус, киселе краставце и киселе паприке. Ми знамо да и наши гости то воле. Ми желимо да спремимо све за наше госте за један добар викенд, јер и они увек спреме све што ми волимо кад идемо у Сан Франциско у њихову кућу.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The human body

The human body has a head, a neck, a trunk, arms and legs. On the human head are the face, the ears and the hair. In the human head are the eyes, the brain and the mouth. On the human face are the forehead, the nose, the cheeks and the mustaches. In the human mouth are the tongue and the teeth. Men have fingers on the hands and toes on the feet.

Some teeth are natural, and some teeth are artificial. We also know that some other parts of the human body can be artificial, too. These parts are artificial legs or arms or artificial eyes.

I have all natural teeth, but my father hasn't. He is an old man and all his teeth are artificial. Some men have a natural and an artificial eye. Some men have a natural and an artificial arm or leg.

When a man hasn't a natural eye, then an artificial eye is good, too. When a man hasn't a natural tooth, or teeth, then an artificial tooth, or teeth, are good. Also when a man hasn't a natural arm or leg, then an artificial arm or leg is good.

The hair also can be artificial. Usually some old men wear artificial hair.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Код бакалина

Жене у Америци не купују храну сваки дан. Оне обично купе довољно хране једног дана, и тако не морају да купују храну сваки дан. Међутим, кад имају госте, оне морају да купе више хране него обично.

Јуче је госпођа Шарп, жена водника Шарпа, отишла да купи храну. Кад је бакалин видео госпођу Шарп он је казао, "Добар дан!" и питао шта она жели. Она је одговорила да жели да купи доста хране јер брат водника Шарпа долази из Сан Франциска да проведе викенд у Монтереју.

Госпођа Шарп је прво купила меса, тојест, говеђине, свињетине и телетине. Говеђина и телетина су за суботу, а свињетина је за недељу. Онда је она купила поврћа и воћа: кромпира, црног и белог лука, црвених и плавих патлиџана, свежих и киселих краставаца, киселих и зелених паприка и зелене салате. Она је такође купила јабука и крушака, јер је бакалин казао да су јабуке и крушке добре.

Госпођа Шарп није купила млека и јаја, јер је то купила раније, али је купила путера и свежег сира. Госпођа Шарп се сетила да нема зејтина и сирћета за салату, али је и то купила кад је бакалин питао да није нешто заборавила.

Пошто је госпођа Шарп купила све што треба за викенд, отишла је кући.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Да ли жене у Америци купују храну сваки дан?
2. Зашто жене у Америци не купују храну сваки дан?
3. Кад жене у Америци морају да купе више хране него обично?
4. Где живи госпођа Шарп?
5. Зашто је госпођа Шарп јуче отишла у град?
6. Ко долази из Сан Франциска у Монтереј?
7. Зашто брат водника Шарпа долази у Монтереј?
8. Шта је казао бакалин кад је видео госпођу Шарп?
9. Шта је казала госпођа Шарп да жели да купи?
10. Шта је госпођа Шарп прво купила?
11. За који дан је госпођа Шарп купила говеђину и телетину?
12. За који дан је госпођа Шарп купила свињетину?
13. Каквог лука је купила госпођа Шарп?
14. Каквих патлиџана је купила госпођа Шарп?
15. Каквих краставаца је купила госпођа Шарп?
16. Какве салате је купила госпођа Шарп?
17. Каквог је још поврћа купила госпођа Шарп?
18. Каквог је воћа купила госпођа Шарп?
19. Зашто је госпођа Шарп купила јабука и крушака?
20. Да ли је госпођа Шарп купила млека и јаја?
21. Зашто госпођа Шарп није купила млека и јаја?
22. Да ли је госпођа Шарп купила путера и сира?
23. Шта је госпођа Шарп заборавила да купи?
24. Кад се она сетила да треба да купи зејтина и сирћета?
25. Куда је отишла госпођа Шарп пошто је све купила?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. We buy our food at the grocer's.
2. Yesterday my wife and I went there and bought much food.
3. Our entire family likes meat and because of that we bought much beef, pork and veal.
4. Though we do not particularly like vegetables, we bought potatoes, tomatoes, eggplants, garlic, onions, cucumbers - both green and pickled, green peppers and lettuce.
5. We did not forget that our children like fruit, so we bought some good yellow pears and red apples.
6. However, we did forget that we did not have enough eggs, milk, butter, cheese, oil and vinegar.
7. As usual we remembered all that when we came home.
8. And again, as usual, I had to go back and buy all that.
9. So now we have food for an entire week.
10. If you do not want to forget anything when you go to the grocer's, you ought to write down everything you need before you leave the house.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Read the Reading Text into the microphone.

519-бàкалин, m. - grocer
nom.pl.: бàкали

520-вȍће, n. coll. - fruit

521-гȍвеђина, f. - beef

522-гȍспођа, f. - Mrs., wife

523-забȍравити (се), v.t.&r.pfv. - to forget; / to forget oneself/
pr.t.: забȍравӣм, забȍравӣш, забȍравӣ, забȍравӣмо, забȍравӣте, забȍраве̄

+523-заборáвљати (се), v.t.&r.ipfv. - to forget; /to forget oneself/
pr.t.: забȍрављā м, забȍрављā ш, забȍрāвља, забȍрављāмо, забȍрављāте, забȍрављају

524-зéјтин, m. - oil

525-јȁбука, f. - apple

526-кȉсео, adj. m. - sour; pickled
кȉсела, f.
кȉсело, n.

-кȉсело, adv. - sourly

527-крȁставац, m. - cucumber
gen.sing.: крȁставца
nom.pl.: крȁставци
gen.pl.: крȁставаца

+526 &
+527-кȉсео крȁставац, m. - pickled cucumber

+261 &
+527-свȅж крȁставац, m. - fresh cucumber

528-крȍмпир, m. - potato

529-крȕшка, f. - pear
gen.pl.: крȕшāка

530-кȕпити, v.t.pfv. - to buy, to purchase
pr.t.: кȕпӣм, кȕпӣш, кȕпӣ, кȕпӣмо, кȕпӣте, кȕпе

+530-купо̀вати, v.t.ipfv. - to buy, to purchase
pr.t.: ку̀пујем,ку̀пујеш,ку̀пује,
ку̀пујемо,ку̀пујете,ку̀пују

531-лу̏к, m.

+242 &
+531-бе̂ли лу̏к, m. - garlic

+267 &
+531-цр̂ни лу̏к, m. - onion

532-ме̂со, n. - meat; flesh

533-мле́ко, n. - milk

534-па̀прика, f. - pepper; paprika

+248 &
+534-зѐлена па̀прика, f. - green pepper

+526 &
+534-ки̏села па̀прика, f. - pickled pepper

535-патлѝџан, m.

+256 &
+535-пла̂ви патлѝџа̄н, m. - eggplant

+266 &
+535-цр̀вени патлѝџа̄н, m. - tomato

536-по̀вр̄ће, n. coll. - vegetable

537-пу̏тер, m. - butter

538-сала́та, f. - salad

+248 &
+538-зѐлена сала́та, f. - lettuce

539-свѝњетина, f. - pork

540-се̏тити се, v.r.pfv. - to remember
pr.t.: се̏тӣм се,се̏тӣш се,
се̏тӣ се,се̏тӣмо се,
се̏тӣте се,се̏те се,

+540-се̏ћати се, v.r.ipfv. - to remember
pr.t.: се̏ћам се, се̏ћам се,
се̏ћа се, се̏ћамо се,
се̏ћате се, се̏ћају се

541-си̏р, m. - cheese
nom.pl.: си̏реви

542-сѝрће, n. - vinegar
gen.sing.: сѝрћета

543-тѐлетина, f. - veal

544-хра́на, f. - food

ТРИДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА
THIRTIETH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE GENITIVE POSSESSIVE /See Par. 70/

Drill the genitive possessive of nouns, adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

ОВО ЈЕ НАШ ПРИЈАТЕЉ.
ГОСПОДИН ЈОВАН ПЕТРОВИЋ.

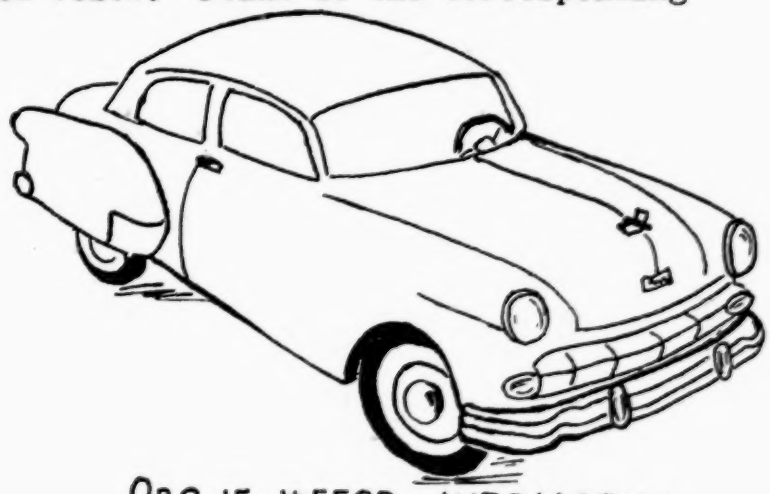

ОВО ЈЕ ЊЕГОВ АУТОМОБИЛ.
ОВО ЈЕ ЈОВАН-ОВ АУТОМОБИЛ.
ОВО ЈЕ ПЕТРОВИЋ-ЕВ АУТОМОБИЛ.
ОВО ЈЕ АУТОМОБИЛ ЈОВАН-А ПЕТРОВИЋ-А.
ОВО ЈЕ АУТОМОБИЛ ГОСПОДИН-А ЈОВАН-А ПЕТРОВИЋ-А.

ОВО ЈЕ МОЈ-А СЕСТР-А МАР-А.

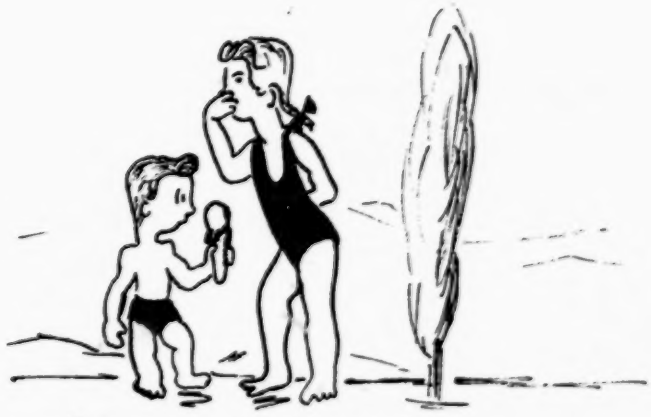

ОВО СУ ЊЕНА ДЕЦА.
ОВО СУ СЕСТР-ИНА ДЕЦА.
ОВО СУ МАР-ИНА ДЕЦА.
ОВО СУ ДЕЦА СЕСТР-Е МАР-Е.
ОВО СУ ДЕЦА МОЈ-Е СЕСТР-Е МАР-Е.

Чија је ово кућа?	То је Милошева кућа.
Чија је ово кућа?	То је Радовићева кућа.
Чија је ово кућа?	То је кућа Милоша Радовића.
Чија је ово кућа?	То је кућа господина Милоша Радовића.
Чију кућу видите?	Видим кућу господина Милоша Радовића.
У чијој кући станујете?	Ја станујем у кући господина Милоша Радовића.
Чија је ово капа?	То је Олгина капа.
Чија је ово капа?	То је капа Олге Радовић.
Чија је ово капа?	То је капа госпође Олге Радовић.
Чију капу ја имам?	Ви имате капу госпође Олге Радовић.
О чијој капи ја говорим?	Ви говорите о капи госпође Олге Радовић.
Чија је ово соба?	То је соба нашег детета.
Чији бркови су велики?	Бркови старог генерала Станковића су велики.
Чије очи су лепе?	Очи госпође Станковић су лепе.
Чији је ово мантил?	То је мантил борца Илића.
Чији је ово сат?	То је сат моје жене.
Чије су ово цигарете?	То су цигарете мојег млађег брата.
Чија је ово слика?	То је слика њеног (његовог, нашег, вашег) оца.
Чија је ово слика?	То је слика моје (твоје, ваше, његове, њене, наше, њихове) мајке (сестре, породице).
Чије су ово ципеле (чизме, чарапе, папуче)?	То су ципеле (чизме, чарапе, папуче) разводника Марића (десетара Јовића, водника Штерића, капетана г. Илића, мајора г. Перића, потпуковника г. Дринчића, потпоручника г. Васића, пуковника г. Чулића).
Чији је ово шешир?	То је шешир нашег наставника.
Шта је ово?	То је село.
Које је ово село?	То је село Кумодраж.
Колико је село Кумодраж?	Село Кумодраж је мало.
Шта је ово и ово?	То су улице села Кумодража.
Шта је ово?	То је брдо.
Како је име овог брда?	Име тог брда је Топчидерско Брдо.
Која врата су велика?	Врата наше учионице су велика.
Који прозори су велики?	Прозори наше учионице су велики.

B - THE GENITIVE OF TIME /See Par. 71/

Drill the genitive of time by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Када се ви обично бријете?	Ја се обично бријем сваког јутра.
Када се људи обично облаче?	Људи се обично облаче сваког јутра.
Куда ви обично идете сваког јутра?	Сваког јутра ја обично идем у школу.
Да ли то значи да сваког дана имате часове?	Не. Ми немамо часове сваког дана.
Кога дана немате часове?	Часове немамо у суботу и недељу.
Када обично купујете храну?	Храну обично купујем сваке суботе.
Када обично идете у посете?	У посете обично идем сваке недеље.
Колико часова на дан имате?	Ми имамо шест часова на дан.
Шта учите на тим часовима?	На два часа учимо дијалог, на два часа учимо граматику, на једном часу имамо штиво, а на једном превођење.
Којег часа имате дијалог?	Дијалог имамо шестог и првог часа.
Којег часа имате граматику?	Граматику имамо петог и другог часа.
Којег часа имате превођење?	Превођење имамо трећег часа.
Којег часа имате штиво?	Штиво имамо четвртог часа.
Кад обично идете кући?	Кући обично идем сваког вечера.
Којег часа сте јуче имали наставника г. Х . . . ?	Наставника г. Х . . . смо имали јуче првог и последњег часа.
Да ли пушите много док сте у школи?	Не. Док сам у школи, попушим само по једну цигарету сваког одмора.

*Трећи, четврти, пети, шести are new words and are to be written on the blackboard.

C - THE GENITIVE OF QUALITY AND ORIGIN /See Par. 72/

Каквог је срца ваш отац?	Мој отац је добра срца.
Каквог је срца ваша мајка (жена, сестра)?	Моја мајка (жена, сестра) је добра срца.
Који је од оних људи г. Марић?	Г. Марић је онај човек црвеног носа (великог трбуха, високог чела, великог стомака, великих ушију, белих бркова, црвених образа).
Која је од оних жена госпођа Марић?	Госпођа Марић је она жена плаве (црне, црвене) косе (великих плавих очију, лепог тела, малих уста, великих уста).
Која кућа је ваша?	Она кућа белих (жутих) зидова (великих врата) је моја.
Којег порекла је ваш отац (ваша жена, ваша мајка)?	Мој отац (моја жена, моја мајка) је енглеског (српског, хрватског) порекла.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

About restaurant

1 - Instructor: Whether you eat at of house of each day?
Student: No. I go into one restaurant almost of each Sunday.

2 - I: Who else goes into that restaurant?
S: My wife goes always, and very often goes also teacher Mister Perich.

3 - I: Whether is Mister Perich Serb or Croat?
S: He is American, but /he/ is of Serbian origin.

4 - I: Of which class is that restaurant and what kinds are meals there?
S: That is restaurant of first class and there are all meals excellent.

5 - I: Where is that restaurant into which /you/ go so often?
S: That is restaurant of one my good friend.

6 - I: Whether is that your friend of Yugoslav origin?
S: Yes. He is come here from of Dalmatia.

7 - I: What you usually eat there?
S: Very often steak on live coal, but I love all kinds of meat.

8 - I: And what is else good in that restaurant except of meat?
S: Especially are good various kinds of dishes from of fish.

9 - I: What kind are there soups and broths?
S: Beef soups, chicken and fish broths and broths of various vegetables are excellent.

10 - I: Who cooks and prepares meals in restaurant of your friend?
S: One good /woman/ cook. She is come ~~from of~~ Europe of last year.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

О једном ресторану

1. Наставник: Да ли ви једете код куће сваког дана?

Ученик: Не. Ја идем у један ресторан скоро сваке недеље.

2. Н: Ко још иде у тај ресторан?

У: Моја жена иде увек, а врло често иде и наш учитељ господин Перић.

3. Н: Да ли је господин Перић Србин или Хрват?

У: Он је Американац, али је српског порекла.

4. Н: Које класе је тај ресторан и каква су јела тамо?

У: То је ресторан прве класе и тамо су сва јела одлична.

5. Н: Чији је тај ресторан у који идете тако често?

У: То је ресторан једног мојег доброг пријатеља.

6. Н: Да ли је тај ваш пријатељ југословенског порекла?

У: Да. Он је дошао овамо из Далмације.

7. Н: Шта ви обично једете тамо?

У: Врло често бифтек на жару, али ја волим све врсте меса.

SECOND PART XXX
DIALOGUE

About a restaurant

1. Instructor: Do you eat at home every day?

Student: No. I go to a restaurant almost every Sunday.

2. I: Who else goes to that restaurant?
S: My wife goes always, and very often our teacher Mr. Perich also goes.

3. I: Is Mr. Perich a Serb or a Croat?

S: He is an American, but of Serbian origin.

4. I: What class is that restaurant, and how are the meals there?
S: That is a first class restaurant and all meals there are excellent

5. I: Whose is that restaurant where you go so often?

S: That is the restaurant of a good friend of mine.

6. I: Is that friend of yours of Yugoslav origin?

S: Yes. He came here from Dalmatia.

7. I: What do you usually eat there?
S: Very often a grilled steak, but I like all kinds of meat.

AT HOME
EVERY
NO-
RESTAU
SUN
1.
ELSE
RESTAURA
& OFTEN
MR. PERICH
2.
MR. PERICH
SERB OR CROAT
OF SERBIAN ORIGIN
3.
RESTAUR
CLASS
&
1ST CLASS
ALL - -
EXCELLENT
4.
WHOSE
RESTA
SO OFTEN
GOOD FRIEND -
5.
YUGOSLAV
YES
- - FROM DALMATIA
6.
LIKE ALL
7.

8. Н: А шта је још добро у том ресторану осим меса?

У: Нарочито су добре разне врсте јела од рибе.

8. I: And what else is good in that restaurant except meat?

S: Various fish dishes are particularly good.

9. Н: Какве су тамо супе и чорбе?

У: Говеђе супе, пилеће и рибље чорбе и чорбе од разног поврћа су одличне.

9. I: How are the soups and broths there?

S: Beef soups, chicken broths and fish broths and broths of various vegetables are excellent.

10. Н: Ко кува и спрема јела у ресторану вашег пријатеља?

У: Једна добра куварица. Она је дошла из Европе прошле године.

10. I: Who cooks and prepares the meals in the restaurant of your friend?

S: A good /woman/ cook. She came from Europe last year.

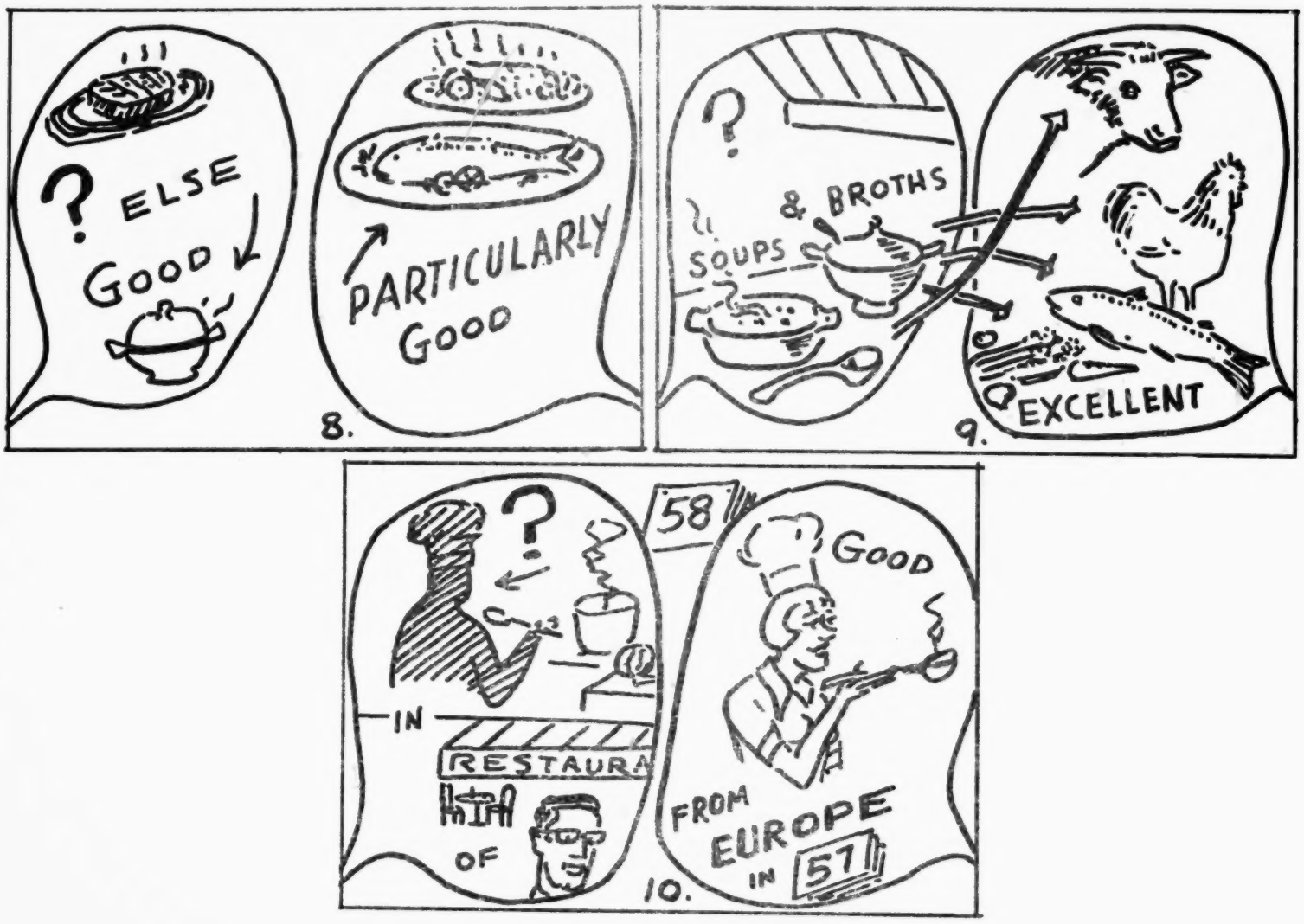
? ELSE
GOOD
8.
PARTICULARLY
GOOD
?
SOUPS
& BROTHS
EXCELLENT
9.
?
IN
RESTAURA
OF
58
GOOD
FROM
EUROPE
IN
57
10.

PAR. 70 - THE GENITIVE POSSESSIVE

The genitive possessive indicates that the noun possesses something or that something pertains to it. Consequently, the genitive possessive takes the role of the possessive adjectives in the following instances:

A - When the noun in question does not form a possessive adjective /which often occurs with inanimate nouns/:

Врата учионице су широка.
The door of the classroom is wide.
Он је командант дивизије.
He is the commandant of a division.
Зидови кућа у Монтереју су често бели.
The walls of the houses in Monterey are often white.

B - When the possessive adjective exists but the possession is expressed by more than one word /a phrase or a clause/:

(5) То је ресторан једног мојег пријатеља.
(10) Ко кува и спрема јела у ресторану вашег пријатеља?
Ми станујемо у кући господина Петровића.
We live in Mr. Petrovich's house.

But: Ми станујемо у Петровићевој кући.
We live in Petrovich's house.
Марко је син господина, који је јутрос био овде.
Mark is the son of the gentleman who was here this morning.
Ми једемо у ресторану Марића, једног мог пријатеља.
We eat in the restaurant of Marich, a friend of mine.

PAR. 71 - THE GENITIVE OF TIME

The genitive case is also used to express time:

A - With the pronouns сваки, свака, свако "each, every" in order to point out that something occurs every day /week, hour, season, year, etc./:

(1) Да ли ви једете код куће сваког дана?
(1) Не. Ја идем у један ресторан скоро сваке недеље.

B - In constructions like the following:

(11) Она је дошла из Европе прошле године (недеље, etc.).
Ове године нисам ишао у Европу.
This year I have not been to Europe.
Прошлог лета сам био у Флориди.
Last summer I was in Florida.
Ја још учим много, али сам првих дана курса учио више.
I still study much, but I studied more in the first days of the course.
Последњих дана се не осећам добро.
These last days I have not been feeling well.

Note /for information only/: The genitive is also used to express dates:

Ми смо дошли у Монтереј петнаестог јануара хиљаду девет стотина педесет и седме године.
We came to Monterey on January 15, 1957.

PAR. 72 - THE GENITIVE OF QUALITY AND ORIGIN

With the genitive case we can describe quality, characteristics or origin of people and things:

(4) Које класе је тај ресторан?
(4) То је ресторан прве класе.
Она је жена доброг срца.
She is a woman with a good heart.
Он воли једну жену црне косе и великих плавих очију.
He likes a woman with dark hair and big blue eyes.
(3) Он је Американац, али је српског порекла.
(6) Да ли је тај ваш пријатељ југословенског порекла?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE GENITIVE POSSESSIVE

1 - Ask the students the questions listed below in reference to the real situation in the classroom.

Чији је ово (то, оно) речник (папир, сат, сто, упаљач, уџбеник, капут, шешир)?
Чија је ово (то, оно) бележница (гума, књига, креда, оловка, столица, цигарета, капа, кошуља)?
Чије је ово (то, оно) перо (дугме, писмо)?

Note: If necessary assign the students different ranks from those they have.

2 - Ask the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Чији аутомобил је брз?	Аутомобил нашег учитеља г. М . . . је брз.
Чији су ово аутомобили?	То су аутомобили Саобраћајног друштва "Напредак".
Чије су куће обично мале?	Куће великих сиромаха су обично мале.
Чије су куће обично велике?	Куће великих богаташа су обично велике.
У чијем ресторану волите да једете?	Волим да једем у ресторану једног својег пријатеља Србина (Хрвата, Словенца).
Чија деца су обично добра?	Деца доброг оца и добре мајке су обично добра.
Чија јела су увек добра?	Јела добре куварице су увек добра.
У чијој соби ваздух мора бити увек свеж?	У соби болесна човека ваздух мора бити увек свеж.
Који зидови су бели и сиви?	Зидови наше учионице су бели и сиви.
На којим зидовима висе географске карте и слике?	На зидовима наше учионице висе географске карте и слике.
Која је оно географска карта?	Оно је географска карта Европе.
А која је оно географска карта?	Оно је географска карта Југославије.
Шта је Београд?	Београд је главни град Југославије.
Шта је Далмација?	Далмација је део Југославије.
Шта је Сплит?	Сплит је главни град Далмације.
Који је ово уџбеник?	То је уџбеник српскохрватског језика.
А да ли је ово граматика српскохрватског језика?	Не. То није граматика српскохрватског, него енглеског језика.
Шта је генерал Х . . .?	Генерал Х . . . је командант логора Форт Орд.
Шта је пуковник У . . .?	Пуковник У . . . је командант Војне школе за стране језике.

B - DRILL THE GENITIVE OF TIME

Ask the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Кад сте дошли у Монтерej?	У Монтерej сам дошао прошле године (прошле зиме, прошлог пролећа, прошлог лета, прошле јесени, прошле суботе, прошле недеље).
Када обично идете у биоскоп?	У биоскоп обично идем сваке суботе (сваке недеље, сваке друге суботе, сваке друге недеље).
Да ли често видите свог оца и своју мајку?	Да. Ја видим свог оца и своју мајку сваког дана (сваког другог дана).
Да ли често видите свог оца и своју мајку?	Не. Ја видим свог оца и своју мајку само сваке недеље (сваке друге недеље, у пролеће сваке године, сваке друге године).
Када обично доручкујемо?	Обично доручкујемо сваког јутра.
Када обично вечеравамо?	Обично вечеравамо сваког вечера.
Када одлазите на пикник?	Ако је време лепо, ја одлазим на пикник сваког викенда.
Чуо сам да сте били болесни прошле недеље. Како сте сада?	Хвала. Последњих дана нисам тако рђаво.
Да ли још учите много?	Учим, али не онолико колико сам учио првих дана кад сам дошао у школу.
Када долази ваша жена?	Моја жена долази ових дана.
Куда одлазите сваке зиме (јесени)?	Сваке зиме (јесени) одлазим у Флориду.
Куда одлазите сваког пролећа (лета)?	Сваког пролећа (лета) одлазим у Аљаску.

C - DRILL THE GENITIVE OF QUALITY AND ORIGIN

Ask the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Каквог су срца мајке?	Мајке су добра срца.
Који је од оне господе г. Илић?	Г. Илић је онај човек широких леђа (широких груди, великог носа, црних бркова, малих ушију, малих белих зуба).
Која је од оних госпођа госпођа Илић?	Госпођа Илић је она жена беле косе (великих уста, малог носа, зелених очију, великих белих зуба, малог али лепог тела).
Којег порекла је ваш отац (ваша жена, ваша мајка)?	Мој отац (моја жена, моја мајка) је америчког (југословенског, словеначког) порекла.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXX
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

О једном ресторану

Ресторани су места где људи долазе да једу. Неки људи једу све обеде у ресторану, тојест, они доручкују, ручавају и вечеравају у ресторану. Ти људи немају породице и зато једу све обеде у ресторану. Међутим, људи који имају породицу не једу све своје обеде код куће него понекад оду у ресторан. Они то обично раде за време викенда, али они иду у ресторане и преко недеље.

Ресторан о којем смо данас говорили је ресторан прве класе. Тај ресторан се налази у Монтереју поред мора. Многи ученици са својим породицама, као и нежењени ученици, често одлазе у тај ресторан јер је храна одлична. У том ресторану су нарочито добра јела од рибе, али осим тих јела тамо има разних јела од меса, разних чорби и супа.

Сва јела у том ресторану кува и спрема једна куварица која је дошла из Европе прошле године.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

More about the human body

Today, before the class began, our instructor asked which student was not in school yesterday. We answered that Sergeant First Class Sharp wasn't in school yesterday and that he wasn't in school today, either. However, we told the instructor that we hadn't seen Sharp, but we had heard that he was ill.

Yesterday we learned something about the human body, but not all. So, today we hoped to learn, and did learn, all about the human body.

Every human body has a heart, lungs and ribs. The heart, the lungs and the ribs are in the chest. The rib is a bone. The spine, too, is a bone which goes through the back and the neck. In the abdomen we have the stomach, the kidneys and the intestines. On the arms we have elbows, hands and fingers. On the legs we have knees, feet and toes. The fingers on the hands are big, and the toes on the feet are small.

The human body has a left and a right eye; a left and a right ear; a left and a right cheek; a left and a right mustache; a left and a right arm, elbow and hand; a left and a right leg, knee and foot.

We knew before how one says that in English, but we didn't know how one says that in Serbo-Croatian. Now we know that, too.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

О једном ресторану

У сваком граду, и у сваком селу, ми видимо ресторане. Ресторани су места где људи иду да једу кад не желе да једу код куће. Тамо такође једу људи који немају породице.

Данас, у школи, ми смо говорили о једном добром ресторану који се налази у Монтереју. Наставник је питао једног ученика да ли он једе код куће сваког дана. Ученик је одговорио да једе код куће, али да скоро сваке недеље иде у један ресторан. Он иде у ресторан једног свог доброг пријатеља који је Американац југословенског порекла. Он је дошао из Далмације. Ученик је такође рекао да он и његова жена не иду увек сами у тај ресторан. Тамо иде често и учитељ господин Перић који је Американац српског порекла. Наставник је објаснио да се Срби, Хрвати, Словенци и још неки народи који живе у Југославији зову и Југословени.

Тај ресторан је ресторан прве класе и тамо су сва јела одлична. Тамо има разних врста меса, супа, чорби и рибе. Разна јела од рибе су нарочито добра као што су и разне супе, чорбе и салате.

Сва јела у том ресторану спрема и кува једна врло добра куварица која је дошла из Европе у Монтереј прошле године.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Шта видимо у сваком граду и у сваком селу?
2. Где једу људи који не желе да једу код куће?
3. Који још људи једу по ресторанима?
4. О чему смо данас говорили на часу?
5. Шта је наставник питао једног ученика?
6. Шта је ученик одговорио?
7. У чији ресторан иде тај ученик скоро сваке недеље?
8. Одакле је дошао у Монтерej тај његов пријатељ?
9. Којег порекла је тај његов пријатељ?
10. Да ли ученик и његова жена иду увек сами у тај ресторан?
11. Ко такође иде у тај ресторан?
12. Којег порекла је учитељ господин Перић?
13. Да ли у Југославији живе само Срби?
14. Како се још зову Срби, Хрвати и Словенци и други народи који живе у Југославији?
15. Које класе је тај ресторан?
16. Каква су јела у том ресторану?
17. Каквих врста меса има у том ресторану?
18. Какве су супе и чорбе у том ресторану?
19. Каква су разна јела од рибе?
20. Да ли су добре чорбе од разног поврћа?
21. Какве су салате у том ресторану?
22. Ко спрема и кува јела у том ресторану?
23. Одакле је дошла у Монтерej та куварица?
24. Да ли ви једете често у ресторану?
25. Кад ви обично волите да идете у ресторан?
26. Кад се обично једе риба у ресторану?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Every Saturday or Sunday I have my dinner in the restaurant of a friend of mine.
2. This friend of mine is of Serbian origin.
3. He came here from Dalmatia, which is a part of Yugoslavia, last year.
4. His restaurant is a first class restaurant.
5. He has an excellent /woman/ cook, who always cooks good meals.
6. Her grilled steaks, various fish dishes, beef soups and chicken and fish broths are especially good.
7. Last Saturday our teacher Mr. M came to the same restaurant.
8. He and my friend sat at my table.
9. We spoke about Yugoslavia and I learned much.
10. Yugoslavia is in Europe. Its capital /main city/ is Belgrade.
11. In Yugoslavia live Serbs, Croats and Slovenes and a small number of people of other nations.
12. All people who live in Yugoslavia are called Yugoslavs.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Read the Reading Text into the microphone.

545-Америка́нац, m. - American
gen.sing.: Америка́нца

546-бѝфтек, m. - beefsteak
nom.pl.: бѝфтеци

547-вр̏ста, f. - kind

548-го̀ђеђи, adj. m. - beef, adj.
го̀ђеђа, f.
го̀ђеђе, n.

549-го̏дина, f. - year

550-Да̀лма̄ција, f. - Dalmatia

551-Евро́па, f. - Europe

552-ха̂р, m. - red hot coals

553-је̏ло, n. - food; dish /course/

554-Југосла̂вија, f. - Yugoslavia

555-Југосло̀вен, m. - Yugoslav

+555-југосло̀вēнскӣ, adj. m. - Yugoslav, adj.
југосло̀вēнскā, f.
југосло̀вēнскō, n.

556-кла̏са, f. - quality

557-ку̏варица, f. - cook /female/

558-ку̏вати, v.t.ipfv. - to cook
pr.t.: ку̏вам, ку̏ваш, ку̏ва,
ку̏вамо, ку̏вате, ку̏вају

+558-ску̏вати, v.t.pfv. - to cook
pr.t.: ску̏вам, ску̏ваш, ску̏ва,
ску̏вамо, ску̏вате, ску̏вају

559-на́род, m. - people; nation

560-о̀даклē, adv. - wherefrom /whence/

561-о̏сим, prep. - except

562-пѝлећӣ, adj. m. - chicken, adj.
пѝлећā, f.
пѝлећē, n.

563-поре́кло, n. - origin

564-про̏шлӣ, adj. m. - past
про̏шлā, f.
про̏шлō, n.

565-ра̑зан, adj. m. - different, various
ра̑зна, f.
ра̑зно, n.

566-ресто̀рāн, m. - restaurant

567-ри̏ба, f. - fish

568-ри̏бљи, adj. m. - fish, adj.
ри̏бља, f.
ри̏бље, n.

569-Слове́нац, m. - Slovenian
gen.sing.: Слове́нца

+569-сло̀веначки, adj. m. - Slovenian, adj.
сло̀веначка, f.
сло̀веначко, n.

570-Ср̏бин, m. - Serb
nom.pl.: Ср̏би

+570-ср̏пскӣ, adj. m. - Serbian
ср̏пскā, f.
ср̏пскō, n.

-ср̏пски, adv. - in a Serbian way

571-су̏па, f. - soup, broth

572-у̀читељ, m. - teacher

573-Хр̀вāт, m. - Croat

+573-хр̀вāтскӣ, adj. m. - Croatian
хр̀вāтскā, f.
хр̀вāтскō, n.

-хр̀ватски, adv. - in a Croatian way

574-чо́рба, f. - broth

\+ + +

на жару - grilled
о чему - about what

ТРИДЕСЕТ-ПРВА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-FIRST LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - ADVERBS OF MANNER /See Par. 74/

Drill the adverbs of manner:

1 - Ask the students to answer negatively the questions listed below using at the same time the adverb of manner which is an antonym of the adverb of manner contained in the question:

Да ли ви говорите српскохрватски брзо?	Не. Ја не говорим српскохрватски брзо, него полако.
Да ли ви напредујете брзо?	Не. Ја не напредујем брзо, него полако.
Да ли се ви лако будите?	Не. Ја се не будим лако, него тешко.
Да ли ви учите лако?	Не. Ја не учим лако, него тешко.
Да ли ви пишете добро српскохрватски?	Не. Ја не пишем српскохрватски добро, него рђаво.
Пише ли он пажљиво?	Не. Он не пише пажљиво, него непажљиво.
Да ли они сада живе задовољно?	Не. Они сада не живе задовољно, него незадовољно.
Да ли је пријатно бити у друштву рђавих људи?	Не. Непријатно је бити у друштву рђавих људи.
Да ли сви људи живе богаташки?	Не. Сви људи не живе богаташки, него многи људи живе сиромашки.

2 - Ask the students the following questions pointing to the corresponding visual aids whenever necessary:

Како они пишу?	Они лепо пишу.
Како сте вечерали?	Вечерао сам одлично.
Како долазите у школу?	Ја долазим у школу пешке.
Да ли долазите у школу сами?	Не. Поручник г. Перић и ја долазимо заједно у школу.
Како сте синоћ учили дијалог?	Онако како је наставник казао.
Зашто тако седите?	Ја седим овако, јер ова столица није добра.
Да ли се Марко и Бранко воле?	Да. Они се братски воле.

B - ADVERBS OF PLACE /See Par. 75/

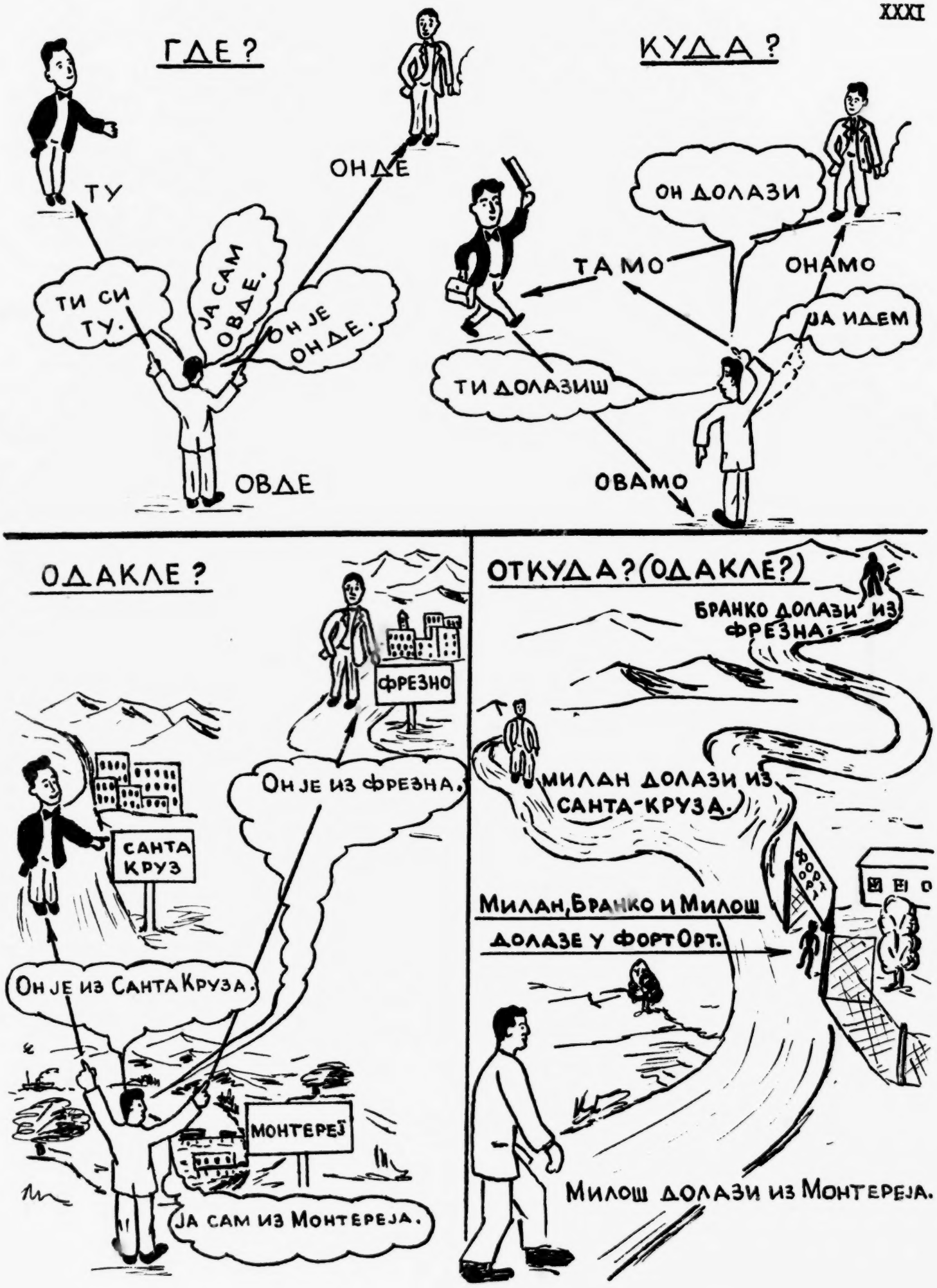
ГДЕ?
ТУ
ОНДЕ
ТИ СИ ТУ.
ЈА САМ ОВДЕ.
ОН ЈЕ ОНДЕ.
ОВДЕ
КУДА?
ОН ДОЛАЗИ
ТАМО
ОНАМО
ЈА ИДЕМ
ТИ ДОЛАЗИШ
ОВАМО
ОДАКЛЕ?
ФРЕЗНО
ОН ЈЕ ИЗ ФРЕЗНА.
САНТА КРУЗ
ОН ЈЕ ИЗ САНТА КРУЗА.
МОНТЕРЕЈ
ЈА САМ ИЗ МОНТЕРЕЈА.
ОТКУДА?(ОДАКЛЕ?)
БРАНКО ДОЛАЗИ ИЗ ФРЕЗНА.
МИЛАН ДОЛАЗИ ИЗ САНТА-КРУЗА.
МИЛАН, БРАНКО И МИЛОШ ДОЛАЗЕ У ФОРТ ОРТ.
МИЛОШ ДОЛАЗИ ИЗ МОНТЕРЕЈА.

Drill the adverbs of place by asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Где сте ви, где сам ја, а где је он?	Ја сам овде, ви сте ту, а он је онде.
Да ли ја треба да одем онамо где је Марко или он треба да дође овамо где сам ја?	Ви не треба да одете онамо где је Марко, него он треба да дође тамо где сте ви.
Одакле је он?	Он је из Сан Франциска.
А да ли сте и ви из Сан Франциска?	Не. Ја нисам из Сан Франциска, него одавде из Монтереја.
Откуда сте дошли у ову школу?	Ја сам дошао у ову школу из Вашингтона.
Да ли се одатле где сте ви види море?	Не. Одавде се не види море.
Да ли он станује овде близу?	Не. Он не станује овде близу, него далеко одавде.
Да ли је Сисајд далеко одавде?	Не. Сисајд није далеко одавде, него близу.
Да ли ви идете низбрдо кад долазите у школу?	Не. Кад долазим у школу ја не идем низбрдо, него узбрдо.
А кад идете низбрдо?	Низбрдо идем кад се враћам натраг кући.
Да ли сте већ били у Форт Орду?	Да. Ја сам већ био у Форт Орду.
Како сте отишли у Форт Орд?	Ишао сам мало пешке, а мало сам се возио у аутомобилу поручника Илића.
Докле сте ишли пешке?	Пешке сам ишао до Сисајда.

*Докле, одатле, онамо, ту and возити се are new words and are to be written on the blackboard.

C - ADVERBS OF TIME /See Par. 76/

Drill the adverbs of time:

1 - Ask the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Зашто јуче нисте били у школи?	Јуче нисам био у школи, јер сам био болестан.
Да ли сте ви често болесни?	Не. Ја нисам скоро никад болестан.
Да ли сте ви често болесни?	Не. Ја сам врло ретко болестан.
Када сте устали јутрос?	Јутрос сам устао у пет сати.
Да ли ви увек устајете тако рано?	Не. Ја не устајем увек тако рано.
Зашто сте јутрос устали тако рано?	Јутрос сам устао тако рано, јер сам морао да учим.
Шта сте учили јутрос?	Јутрос сам учио граматику.
А кад сте научили дијалог?	Дијалог сам научио синоћ.

Шта сте најпре урадили кад сте јутрос устали?	Најпре сам се умио и обријао, а затим сам се обукао.
А онда?	Онда сам сео и почео да учим.
Докле сте учили?	Учио сам до шест и по.
А шта сте радили онда?	Онда сам доручковао.
А после доручка?	После доручка сам пошао у школу.
Кад ви обично долазите у школу?	Ја обично долазим изјутра у школу.
Којих дана идете у школу?	У школу идем сваког дана осим суботе и недеље.
Кад сте обично у школи?	У школи сам обично ујутро и после подне.
Кад ви обично идете кући?	Увече обично идем кући.
Кад сте обично код куће?	Увече сам обично код куће.
Да ли сте у суботу увече увек код куће?	Не. Ја нисам у суботу увече увек код куће, јер понекад идем у биоскоп.
Да ли сте у недељу ујутро увек код куће?	Не. Ја нисам у недељу ујутро увек код куће, јер каткад идем на пикник.
Да ли понекад идете у биоскоп у недељу увече?	Не. Ја никад не идем у биоскоп у недељу увече.
Откада сте у Монтереју?	У Монтереју сам од прошлог лета.
Да ли је и ваша породица у Монтереју?	Моја породица долази данас у Монтерej.
Да ли сте ви и ваша породица били раније у Монтереју?	Јесмо. Моја породица и ја смо били раније у Монтереју.
Колико пута сте раније били у Монтереју?	Ми смо били раније у Монтереју само једном пре две године.
Када је обично топло?	Лети је обично топло.
Када је обично хладно?	Зими је обично хладно.

*Докле, једном, колико пута, откад(а) are new words and are to be written on the blackboard.

2 - Extend the drill by changing all the questions under 1 from second to the third person singular and plural.

D - ADVERBS OF QUANTITY /See Par. 77/

Drill the adverbs of quantity by asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Колико воћа има у Калифорнији?	У Калифорнији има много воћа.
Колико воћа има у Аљаски?	У Аљаски има мало воћа.
Да ли у Аљаски има више воћа него у Калифорнији?	Не. У Аљаски има мање воћа него у Калифорнији.
Да ли у Калифорнији има мање воћа него у Аљаски?	Не. У Калифорнији има више воћа него у Аљаски.

Колико аутомобила има у Калифорнији?	У Калифорнији има много аутомобила.
Колико аутомобила има у Аљаски?	У Аљаски има мало аутомобила.
Да ли у Аљаски има више аутомобила него у Калифорнији?	Не. У Аљаски има мање аутомобила него у Калифорнији.
Да ли у Калифорнији има мање аутомобила него у Аљаски?	Не. У Калифорнији има више аутомобила него у Аљаски.
Да ли у нашој учионици има више ученика него у оној?	Не. У нашој учионици има мање ученика него у оној.
Да ли у оној учионици има много више ученика него у нашој?	Не. У оној учионици има само неколико ученика више него у нашој.
Да ли у нашој учионици има доста места за све ученике?	Да. У нашој учионици има доста места за све ученике.
Да ли у све учионице може да стане оволико ученика?	Не. У све учионице не може да стане оволико ученика.
Зашто носите толико књига у школу?	Ја носим оволико књига у школу, јер је један мој пријатељ синоћ заборавио своје књиге у мојој кући.
Колико меса сте купили?	Онолико колико сте ви рекли да купим.

Literal Translation

Departure on vacation

1 - Captain Stanley: Whither thou art going during of holidays?
1st Lt Matthews: I intend that /I/ depart on South, into San Diego, because is there enough warm in this time of year.

2 - Capt S: I am once gone there, but then is been too much hot.
1st Lt M: Thou art surely been there in Summer. Now is there very pleasant.

3 - Capt S: Yes. Been am there of one summer and thought am that is there always hot. However, needed is that I know that climate not is same in each time of year.
1st Lt M: So is. Therefore are wife and I decided that /we/ depart on several of days there.

4 - Capt S: When thou intend that thou depart?
1st Lt M: Late this evening. Nighttime on road has less of traffic than daytime, and I love that /I/ drive slowly.

5 - Capt S: Whether anybody from of thy family lives there?
1st Lt M: My wife has in San Diego one sister which /she/ wishes that /she/ visits.

6 - Capt S: How many of days /you/ intend that /you/ remain?
1st Lt M: Several of days. After that I go into San Pedro that /I/ see one relative.

7 - Capt S: And hence?
1st Lt M: Finally myself /I/ return over here into Monterey, and my wife remains by of sister in San Diego.

8 - Capt S: How many of days lasts thy vacation?
1st Lt M: Only ten of days, but that is enough.

9 - Capt S: Whether thyself /thou/ rejoice that finally /thou/ go on vacation?
1st Lt M: By all means, because when man studies so much as I, then /he/ needs also that himself /he/ little amuses and rests.

10 - Capt S: My wife and I remain there where are, because my mother is coming over here.
1st Lt M: That is nice.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Одлазак на отсуство

1. Капетан Станли: Куда ти идеш за време празника?

Поручник Матјус: Ја намеравам да одем на југ, у Сан Дијего, јер је тамо доста топло у ово доба године.

2. К.С.: Ја сам једном ишао онамо али је онда било сувише врућe.

П.М.: Ти си сигурно био онде лети. Сада је тамо врло пријатно.

3. К.С.: Да. Био сам тамо једног лета и мислио сам да је тамо увек врућe. Међутим, требало је да знам да клима није иста у свако доба године.

П.М.: Тако је. Зато смо жена и ја одлучили да одемо на неколико дана онамо.

4. К.С.: Кад намераваш да одеш?

П.М.: Касно вечерас. Ноћу на путу има мање саобраћаја него дању, и ја волим да возим полако.

5. К.С.: Да ли ико од твоје породице живи онде?

П.М.: Моја жена има у Сан Дијегу једну сестру коју жели да посети.

6. К.С.: Колико дана намеравате да останете?

SECOND PART
DIALOGUE

XXXI

Departure on a vacation

1. Captain Stanley: Where are you going during the holidays?

1st Lt Matthews: I intend to go South, to San Diego, because it's fairly warm there at this time of the year.

2. Capt S: I was there once, but it was too hot then.

1st Lt M: You were probably there in the summer. Now it is very pleasant there.

3. Capt S: Yes. I was there one summer and I thought that it was always hot there. However, I should have known that the climate isn't the same all year round.
1st Lt M: That's right. Because of that my wife and I decided to go there for several days.

4. Capt S: When do you intend to leave?
1st Lt M: Late tonight. At night there is less traffic on the highway than in the daytime, and I like to drive slowly.

5. Capt S: Does anyone of your family live /over/ there?

1st Lt M: My wife has a sister in San Diego whom she wants to visit.

6. Capt S: How long do you intend to stay?

? GOING HOLIDAYS
SOUTH
SAN DIEGO
1.
ONCE
PROBABLY SUMMER
NOW
2.
YES
JULY
AUG
THOUGHT ALWAYS
90°
NOT SAME
JAN
FEB
APR.
3.
RIGHT
THAT - DECIDED
SEVERAL DAYS
?
LEAVE
LATE!
LESS
DRIVE SLOWLY
4.
FAMILY
?
5.
MY
SISTER
VISIT
?
1 2 3 4 5
STAY
1 2 3 4 5
SEVERAL AFTERWARDS
SAN PEDRO
6.

П.М.: Неколико дана. Затим ја идем у Сан Педро да видим једног рођака.

1st Lt M: Several days. Afterwards I'm going to San Pedro to see a relative.

7. К.С.: А одатле?

П.М.: Најзад се враћам овамо у Монтерej, а моја жена остаје код сестре у Сан Дијегу.

7. Capt S: And from there?

1st Lt M: Finally, I'm returning here to Monterey, and my wife is staying at her sister's in San Diego.

8. К.С.: Колико дана траје твоје отсуство?

П.М.: Само десет дана, али то је доста.

8. Capt S: How many days does your vacation last?

1st Lt M: Only ten days, but that's enough.

9. К.С.: Да ли се радујеш што најзад идеш на отсуство?

П.М.: Свакако, јер кад човек учи тако много као ја, онда треба и да се мало проведе и одмори.

9. Capt S: Are you glad that you are finally going on a vacation?

1st Lt M: By all means, because when someone studies as much as I do, he ought to have a little recreation and rest.

10. К.С.: Моја жена и ја остајемо ту где смо, јер моја мајка долази овамо.

П.М.: То је лепо.

10. Capt S: My wife and I are remaining where we are, because my mother is coming here.

1st Lt M: That's nice.

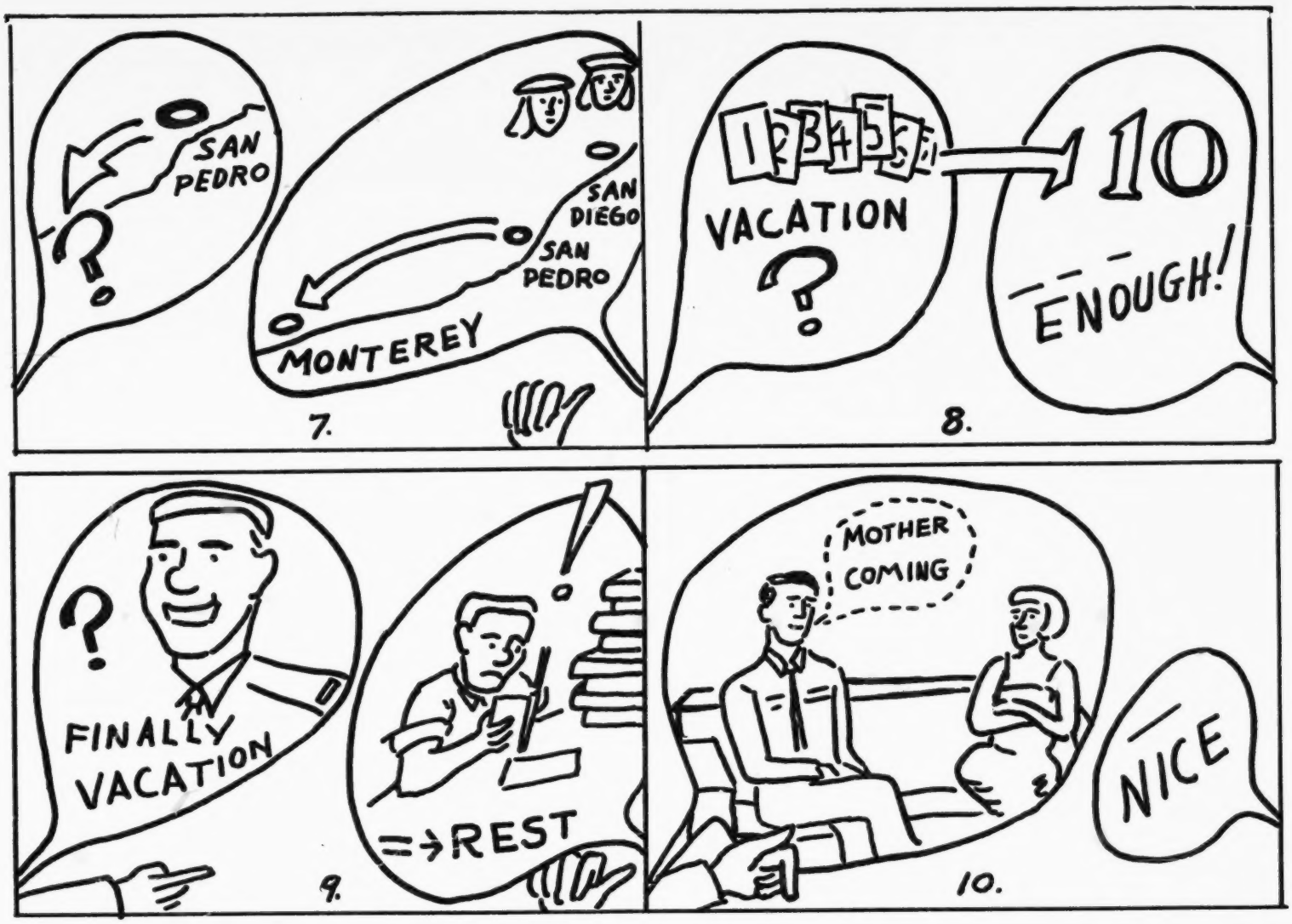
SAN PEDRO
?
SAN DIEGO
SAN PEDRO
MONTEREY
7.
1 2 3 4 5
VACATION
?
10
ENOUGH!
8.
?
FINALLY VACATION
=→REST
9.
MOTHER COMING
NICE
10.

PAR. 73 - ADVERBS

An adverb is a word that modifies a verb, an adjective or another adverb; it tells us how, or where, or when an action denoted by the verb is done:

(4) Ја возим полако.
(3) Да. Био сам тамо једног лета и мислио сам да је тамо увек врућe.
(2) Сада је тамо врло пријатно.

PAR. 74 - ADVERBS OF MANNER

Adverbs of manner usually answer the question Како? "How?".

A - The neuter gender of descriptive adjectives is at the same time an adverb of manner whenever applicable /see Par. 59 - A/:

(1) Ја намеравам да одем на југ, у Сан Дијего, јер је тамо доста топло у ово доба године.
(2) Ја сам једном био тамо, али је онда било сувише врућe.
(2) Сада је тамо врло пријатно.

B - The masculine gender of a descriptive adjective ending in "-ски" may also be an adverb of manner /see Par. 60 - D/:

Они се воле братски.
They like each other like brothers.
Ми живимо сиромашки, али смо задовољни.
We live poorly, but we are happy.

C - You have also learned the following adverbs of manner:

заједно	- together	пешке	- on foot
као	- as	полако	- slowly
овако	- like this	свакако	- certainly
онако	- like that	тако	- like that, thus

PAR. 75 - ADVERBS OF PLACE

Adverbs of place answer the questions
- Где? "Where?" for location
- Куда? or Камо? "Whither?" and Одакле? or Откуда? "Where from?"

for direction or origin.

A - (1) Куда ти идеш за време празника?
(1) Ја намеравам да одем на југ, у Сан Дијего, јер је тамо доста топло у ово доба године.
(2) Ја сам једном ишао онамо.
(2) Ти си сигурно био онде лети.
(7) Најзад се враћам овамо у Монтерej.
(10) Моја жена и ја остајемо ту где смо.
Овде је табла, ту је сто, а онде је прозор.
Here is the blackboard, there is the table, and over there is the window.

Овде "here", ту "there", онде "over there" and овамо "over here, hereto", тамо "over there, thither, thereto", онамо "over there, thereto" are the most common demonstrative adverbs of place. They are of the same root as the demonstrative pronouns овај, тај, онај /see Par. 35 - A/ and in order to point out location of an object they are used analogically with these pronouns.

Овде, ту and онде are preferably used to denote the location when motion is not involved. Тамо and онамо are preferably used when motion is involved. Овамо is used only when motion is involved.

B - Other adverbs of place that you have learned follow:

близу	- near	низбрдо	- downhill
далеко	- far	одавде	- from here
кући	- home	одатле	- from there
натраг	- back	узбрдо	- uphill

(7) А одатле?

PAR. 76 - ADVERBS OF TIME

Adverbs of time answer the questions:
- Када? "When?"
- Докле? "How long?"
- Откад(а)? "Since when?", or: "How long?"
- Колико пута? "How often?", or: "How many times?"

We have practiced the following adverbs of time:

вечерас	- tonight	једном	- once
данас	- today	јутрос	- this morning
дању	- in the daytime	јуче	- yesterday
затим	- then, after that	каткад	- sometimes
зими	- in the winter	касно	- late
изјутра	- in the morning	лети	- in the summer

најзад	- finally	раније	- earlier
најпре	- first	рано	- early
никад	- never	синоћ	- last night, last evening
ноћу	- at night	скоро	- soon
онда	- then, at that time	тада	- then, at that time
		тек	- only
опет	- again	увек	- always
понекад	- sometimes	увече	- in the evening
сад(а)	- now	ујутро	- in the morning

(2) Ја сам једном ишао онамо, али је онда било сувише врућe.
(2) Ти си сигурно био онде лети. Сада је тамо врло пријатно.
(4) Кад намераваш да одеш?
(4) Касно вечерас. Ноћу на путу има мање саобраћаја него дању, и ја волим да возим полако.
(6) Затим ја идем у Сан Педро да видим једног рођака.
(7) Најзад се враћам овамо у Монтерej.
(9) Свакако, јер кад човек учи тако много као ја, онда треба да се мало проведе и одмори.

PAR. 77 - ADVERBS OF QUANTITY

Adverbs of quantity answer or are related to the question Колико? "How much?, How many?".

If they are used with a noun, the latter must stand in the genitive singular when it denotes mass /material/ and in the genitive plural when it names objects which can be counted. This genitive is called the genitive partitive.

A - Ја нисам знао да у вашој школи има оволико ученика.
I did not know that in your school there were these many students.
Ја не могу да поједем толико меса.
I cannot eat that much meat.
У Југославији нема онолико аутомобила колико у Калифорнији.
In Yugoslavia there are not as many automobiles as in California.

Оволико "this much, as much as this, as many as these", толико "that much, as much as that, as many as those", онолико "that much, as much as that over there, as many as those over there" are adverbs of quantity derived from the corresponding demonstrative pronouns /See Par. 35 - C/ and are used analogically. These adverbs are often paired with колико.

B - (6) Колико дана намеравате да останете тамо?

Колико is an interrogative-relative adverb of quantity which is derived from the interrogative-relative pronoun колики.

C - The following are other adverbs of quantity that we have learned:

више	- more, many more	мање	- less, fewer
довољно	- enough, sufficiently	много	- much, many
доста	- enough	неколико	- several
мало	- little, a few	сувише	- too much, too many

(3) Зато смо и одлучили да одемо на неколико дана тамо где је топло.

Note: Most adverbs of quantity can also be used as adverbs of degree:

(1) Ја намеравам да одем на југ, у Сан Дијего, јер је тамо доста топло у ово доба године.
(2) Онда је било сувише врућe.
(9) Свакако, јер кад човек учи тако много као ја, онда треба и да се мало проведе и одмори.

You have also learned the following adverbs of degree:

још	- still, more, yet	врло	- very
само	- only	скоро	- almost

PAR. 78 - PLACE OF ADVERBS IN SENTENCES

A - Interrogative adverbs always stand at the beginning of the sentence, except when they are used with a preposition:

(1) Куда ти идеш за преме празника?
(4) Кад намераваш да одеш?
У колико сати полазимо?
What time are we leaving?

B - When an adverb modifies an adjective, it is always placed immediately before the adjective:

(2) Ја сам једном ишао онамо, али је онда било сувише врућe.
(2) Сада је тамо врло пријатно.

C - Of the place of adverbs modifying a verb or a phrase, it can be said that it is much more liberal than in English. Study the examples in today's dialogue.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

XXXI
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL ALL COVERED ADVERBS

1 - Ask the students to answer negatively the questions listed below using at the same time the adverb which is an antonym of the adverb contained in the question:

Да ли се војници свлаче полако?	Не. Војници се не свлаче полако, него брзо.
Да ли људи обично иду брзо кад иду узбрдо?	Не. Људи обично иду полако кад иду узбрдо.
Да ли ви лако учите дијалог?	Не. Ја не учим дијалог лако, него тешко.
Да ли је тешко ићи низбрдо?	Не. Ићи низбрдо није тешко, него лако.
Да ли ви говорите српскохрватски добро?	Не. Ја не говорим српскохрватски добро, него рђаво.
А да ли и ја говорим српскохрватски рђаво?	Не. Ви не говорите српскохрватски рђаво, него добро.
Да ли је зими обично топло (врућe)?	Не. Зими није обично топло (врућe), него хладно.
Да ли је лети обично хладно?	Не. Лети није обично хладно, него топло.
Да ли је Загреб овде близу?	Не. Загреб није близу, него далеко.
Да ли је Пацифик Гров далеко?	Не. Пацифик Гров није далеко, него близу.
Да ли ви волите да идете узбрдо?	Не. Ја не волим да идем узбрдо, него низбрдо.
Да ли ви волите да идете низбрдо?	Не. Ја не волим да идем низбрдо, него узбрдо.
Да ли ви идете често у биоскоп?	Не. Ја не идем у биоскоп често, него ретко.
Да ли ви ретко слушате радио?	Не. Ја не слушам радио ретко, него често.
Да ли сте јутрос научили дијалог за данас?	Не. Дијалог за данас нисам научио јутрос, него синоћ.
Да ли јутрос идете у биоскоп?	Не. У биоскоп не идем јутрос, него вечерас.
Да ли ваша породица долази вечерас?	Не. Моја породица не долази вечерас, него јутрос.
Да ли сте били у Сисајду данас?	Не. У Сисајду нисам био данас, него јуче.
Да ли сте били у Пацифик Грову јуче?	Не. У Пацифик Грову нисам био јуче, него данас.
Да ли у школу идете ноћу?	Не. У школу не идем ноћу, него дању.
Да ли се одмарате дању?	Не. Ја се не одмарам дању, него ноћу.
Да ли снег пада лети?	Не. Снег не пада лети, него зими.

Да ли су дани врући зими?	Не. Дани нису врући зими, него лети.
Да ли ви устајете касно?	Не. Ја не устајем касно, него рано.
Да ли сте ви устајали рано пре него што сте дошли у ову школу?	Не. Пре него што сам дошао у ову школу, ја нисам устајао рано, него касно.
Да ли се ви обично свлачите изјутра?	Не. Ја се обично не свлачим изјутра, него увече.
Да ли се ви обично облачите увече?	Не. Ја се обично не облачим увече, него изјутра.
Да ли сте код куће обично ујутро?	Не. Ја нисам код куће обично ујутро, него увече.
Да ли сте ви и раније увек јели у овом ресторану?	Не. Ја нисам никад раније јео у овом ресторану.
Да ли ја имам више косе него ви?	Не. Ви имате мање косе него ја.
Да ли ви имате мање косе него ја?	Не. Ја имам више косе него ви.
Да ли ја имам много косе?	Не. Ви имате мало косе.
А да ли и ви имате мало косе?	Не. Ја имам много косе.

2 - Drill adverbs by conducting the following oral drill. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Када сте јутрос устали?	Јутрос сам устао у пет сати.
Шта сте најпре урадили пошто сте устали?	Најпре сам се умио.
А затим?	Затим сам се обријао, обукао и најзад доручковао.
А онда?	Онда сам пошао у школу.
Како сте дошли у школу?	У школу сам дошао пешке.
Да ли ви станујете далеко?	Не. Ја не станујем далеко, него близу.
Да ли сте сами дошли у школу?	Нисам. Поручник Форд и ја смо дошли заједно.
У колико сати сте били овде?	Овде смо били у седам сати.
Да ли ви увек долазите у школу тако рано?	Не. Ја не долазим у школу овако рано.
Да ли сте неки пут дошли раније у школу, него што сте дошли данас?	Јесам, али само једном.
Где смо ми сада?	Ми смо сада у учионици.
Докле ученици остају у школи?	Ученици остају у школи до четири сата.
А тада?	Тада иду кући.
Шта ви радите кад дођете кући?	Кад дођем кући, ја се понекад одмарам до вечере, а понекад или читам или слушам радио.
Шта радите после вечере?	После вечере учим.
Колико сати учите?	Учим три до четири сата.
Да ли је то доста?	Ја мислим да јесте.

Да ли сте у некој другој школи учили толико?	Не. Ја никад нисам учио оволико колико учим у овој школи.
Куда намеравате да одете за време великих празника?	За време великих празника, ја намеравам да одем на југ.
Зашто на југ?	Зато што је тамо увек топло.
Имате ли некога онде?	Да. Ја имам неке рођаке онде.
Куда идете најпре?	Најпре идем у Сан Дијего.
А одатле?	Одатле идем у Сан Педро.
Када полазите одавде?	Одавде полазим у суботу увече.
Зашто полазите увече?	Полазим увече јер саобраћај ноћу није тако велик.
Да ли намеравате да цело отсуство проведете на југу?	Да. Ја намеравам да цело отсуство проведем на југу.
Да ли и ваша жена и деца иду тамо?	Да. И они иду тамо.
Да ли се заједно враћате овамо?	Не. Ја се овамо враћам сам.
А ваша породица?	Они остају код мојих рођака још неколико дана.
Колико дана они могу да остану онде?	Онолико колико желе.

B - THE PRESENT AND COMPOUND PAST TENSE OF THE VERBS "ОДЛУЧИВАТИ СЕ" AND "ПОСЕЋИВАТИ"

Drill the present and the compound past tense of the verbs <u>одлучивати се</u> and <u>посећивати</u> by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко се одлучује да почне да учи више?
Ко се увек одлучивао, али се никад није одлучио да учи више?
Ко посећује често свог оца и своју мајку?
Ко је посећивао често свог оца и своју мајку?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXXI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Одлазак на отсуство

Наши ученици, као сви ученици, нарочито се радују кад дођу велики празници. Они се не радују зато што школа тада не ради, него се радују што могу да оду на отсуство ван Монтереја. Они обично иду да посете рођаке или пријатеље или да проведу неколико дана на југу где је обично врло пријатно, нарочито зими. Али сви ученици не одлазе ван Монтереја за време отсуства, него остају код куће где се одмарају.

Ми сви знамо да је на северу и на истоку зими хладно а лети сувише вруће, док је на југу и западу зими доста топло и пријатно, нарочито у местима која су близу мора.

Ученици који одлазе на отсуство врло често возе ноћу јер саобраћај није тако велик као што је дању и они могу да возе полако.

Ја не идем често на отсуство јер је место где ми живимо врло пријатно. Моја жена често иде да посети своју мајку која живи у Лос Анђелесу, али ја увек остајем код куће осим кад имамо велики одмор у школи. Онда моја жена и ја идемо на југ где је топло.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Clothing and footwear

Today at school we learned all about clothing, footwear and underwear.

The students of the Army Language School wear uniforms when they are in school, and civilian clothes when they go to town. Some students also wear civilian clothes when they are at the Presidio. In Yugoslavia the soldiers never wear civilian clothes.

Military uniforms are of wool or cotton, that is, they are either woolen or cotton.

Civilian clothes have a coat, trousers and a topcoat. Civilian topcoats may be either winter overcoats or summer topcoats. Raincoats are also topcoats. Civilian clothes are also of wool or cotton.

Men wear underwear under their clothes. That is, they wear shirts, undershirts and drawers. Underwear is made of silk or cotton.

Boots, topboots and slippers are called footwear.

Men put on and take off /dress and undress/ their clothing and their underwear, and put on and take off their footwear and socks. They put on their hats, or caps, when they leave the house, and take off their hats, or caps, when they enter the house.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Одлазак на отсуство

Војна школа за стране језике не ради за време великих празника. Тада се ученици одмарају, или иду на отсуство. Неки ученици иду да посете пријатеље који живе ван Монтереја.

Капетан Станли и поручник Матјус разговарају о отсуству. Кад је Станли чуо да Матјус иде у Сан Дијего он је рекао да је тамо сувише врућe. Матјус је одговорио да је тамо врућe у лето, а зими је тамо топло и пријатно.

Жена поручника Матјуса има једну сестру која живи у Сан Дијегу. Зато они и одлазе тамо у посету. Они су задовољни да могу да проведу неколико дана на југу где је тако пријатно у ово доба године. Они су живели на истоку и на северу где је зими доста хладно. Међутим, на западу и на југу је сада топло, нарочито у местима која се налазе близу мора.

Поручник Матјус жели да остане у Сан Дијегу само неколико дана, јер он треба такође да посети и једног свог рођака који живи у Сан Педру. Одатле он најзад одлази у Монтерej, а његова жена остаје у Сан Дијегу још неколико дана.

Питања на штиво | Questions on Reading Text

1. Да ли Војна школа за стране језике ради за време великих празника?
2. Шта раде ученици кад школа не ради?
3. Куда иду неки ученици кад школа не ради?
4. О чему разговарају капетан Станли и поручник Матјус?
5. Шта је рекао капетан Станли кад је чуо да поручник Матјус иде у Сан Дијего?
6. Шта је одговорио Матјус?
7. Кад је на југу врућe, а кад је топло и пријатно?
8. Зашто поручник Матјус и његова жена иду у Сан Дијего?
9. Зашто се поручник Матјус и његова жена радују што иду у Сан Дијего?
10. Где су раније живели поручник Матјус и његова жена?
11. Какво је време зими на истоку и северу?
12. Какво је време зими на југу и на западу?
13. У којим је местима на југу и на западу нарочито пријатно?
14. Колико дана поручник Матјус жели да остане у Сан Дијегу?
15. Куда жели да иде поручник Матјус из Сан Дијега?
16. Зашто поручник Матјус иде у Сан Педро?
17. Куда најзад одлази поручник Матјус?
18. Зашто поручник Матјус иде у Монтереј?
19. Да ли жена поручника Матјуса иде такође у Монтереј?
20. Колико времена жели његова жена да остане у Сан Дијегу?
21. Шта сте ви радили за време свог отсуства?
22. Ако сте ишли ван Монтереја, кога сте посетили?
23. Када ви обично идете на отсуство?
24. Волите ли да проводите отсуство на мору?
25. Волите ли да проводите отсуство у селу?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Soon we are having holidays that last several days.
2. Many students are intending to take leaves during the holidays and go out of Monterey.
3. Some are going north, some south and some east.
4. Naturally, nobody is going west, because Hawaii (Хаваји) is too far.
5. My wife and I were a long time (дуго) deciding where to go, but finally decided to go south.
6. I was there once last year and it was too hot.
7. However, many friends of mine say that at this time of the year the weather there is pleasant.
8. We are leaving Saturday evening because I prefer to drive at night.
9. First we are going to San Diego and from there to San Pedro.
10. We want to visit our relatives there.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

575-ван, prep. - outside /of/

576-вечѐрас, adv. - tonight

577-вòзити (се), v.t.&r.ipfv. - to drive; /to ride/
pr.t.: вȍзӣм,вȍзӣш,вȍзӣ,
вȍзӣмо,вȍзӣте,вȍзē

578-врȗħ, adj. m. - hot
врȕħа, f.
врȕħе, n.

579-дȁњу, adv. - in the daytime

580-дȍба, n. - time, period, era

581-за врѐме, adv. - during

582-зȁпад, m. - West

583-ѝсток, m. - East

584-јѐдном, adv. - once

585-ју̏г, m. - South

586-кȁсан, adj. m. - late
кȁсна, f.
кȁсно, n.

-кȁсно, adv. - late

587-мȁњӣ, adj. m. - smaller
мȁњā, f.
мȁњē, n.

-мȁње, adv. - less

588-нȁјзад, adv. - at last, finally

589-намерáвати, v.i.ipfv. - to intend
pr.t.: намѐрāвāм,намѐрāвāш,
намѐрāвā,намѐрāвāмо,
намѐрāвāте,намерáвају

590-нѐколико, adv. - several

591-нȍħу, adv. - at /by/ night

592-ода̄тлē, adv. - from there

593-одлу́чити (се), v.t.&r.pfv. - to decide, to resolve
pr.t.: одлӯчӣм, одлӯчӣш, одлӯчӣ, одлӯчӣмо, одлӯчӣте, одлӯчē

+593-одлучи́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to decide, to resolve
pr.t.: одлучу̀јем, одлу̀чујеш, одлучу̀је, одлу̀чујемо, одлучу̀јете, одлу̀чују

594-о̀намо, adv. - over there

595-о̀тсуство, n. - leave

596-по̀сетити (се), v.t.&r.pfv. - to visit, to frequent; /to visit each other/
pr.t.: по̀сетим, посѐтиш, по̀сети, по̀сетимо, по̀сетите, по̀сете

+596-посе̏ћивати (се), v.t.&r.ipfv. - to visit, to frequent; /to visit each other/
pr.t.: посѐћујем, посѐћујеш, посѐћује, посѐћујемо, посѐћујете, посѐћују

597-пра̑зник, m. - holiday
nom.pl.: пра̑зници

598-пу̑т, m. - road
nom.pl.: пу́теви

599-ро̏ђак, m. - relative
nom.pl.: ро̏ђаци

600-Сан Дије́го, m. - San Diego

601-се̏вер, m. - North

602-си̏гӯран, adj. m. - certain, sure
си̏гӯрна, f.
си̏гӯрно, n.

-си̏гӯрно, adv. - certainly, surely

603-су̏вишē, adv. - too much

604-ту̑, adv. - there

ТРИДЕСЕТ-ДРУГА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-SECOND LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE GENITIVE PARTITIVE /See Par. 79 - 85/

1 - Drill the genitive partitive after nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

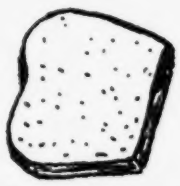
КОМАД ХЛЕБА

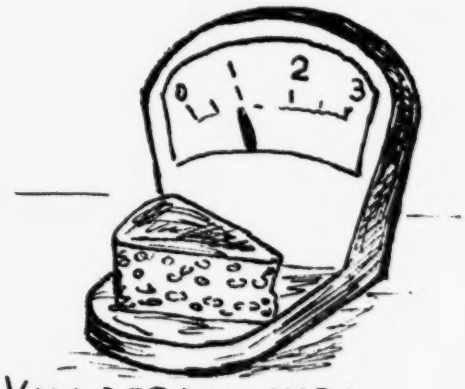

КИЛОГРАМ СИРА

ЏАК БРАШНА

ЛИТАР ВИНА

ЧАША ПИВА

ШОЉА КАФЕ

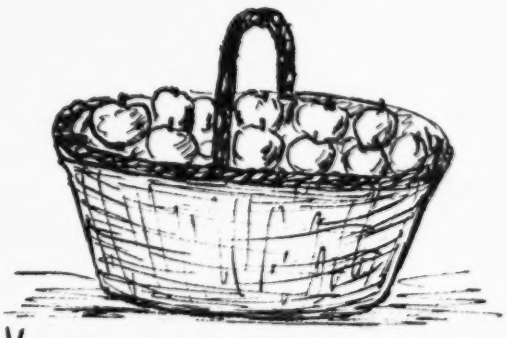
КОРПА ЈАБУКА

Шта сте купили?

Шта сте купили?

Купио сам велики комад српског сира (младе телетине, доброг говеђег меса). Купио сам један килограм говеђег језика (говеђег мозга, свежег путера, белог сира, свеже рибе, добре говеђине, свињетине, телећег меса, белих бубрега, зелених краставаца, зелених

	паприка, лепих црвених јабука, памука, вуне).
Шта сте купили?	Купио сам један џак младих кромпира (белог лука, црног лука).
Шта сте купили?	Купио сам литар зејтина (млека, сирћета).
Шта сте купили?	Купио сам корпу зелене салате (црвених патлиџана, плавих патлиџана, лепих жутих крушака, разног воћа, разног поврћа, свежих јаја).
Шта сте попили уз ручак?	Уз ручак сам попио шољу млека и шољу кафе.

Кафа, килограм, комад, литар, попити, чаша, шоља are new words and are to be written on the blackboard.

Note: The questions "Шта сте купили?" and "Шта сте попили за ручак?" can be changed into "Шта је он купио?", etc., "Шта је он попио за ручак?", etc. or "Шта желите?", etc.

2 - Drill the genitive partitive after numerals by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

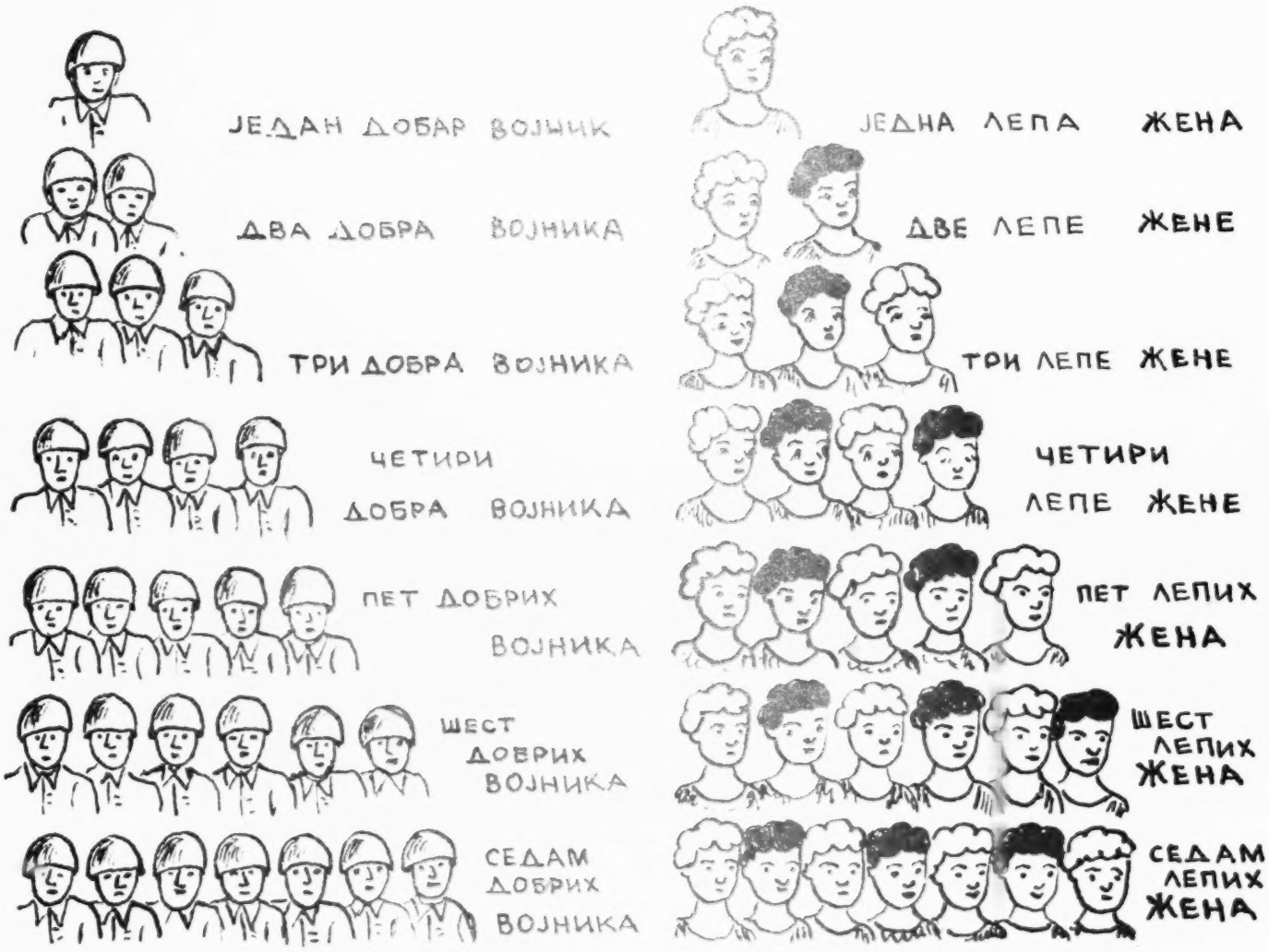

ОСАМ ДОБРИХ ВОЈНИКА

ОСАМ ЛЕПИХ ЖЕНА

ДЕВЕТ ДОБРИХ ВОЈНИКА

ДЕВЕТ ЛЕПИХ ЖЕНА

ДЕСЕТ ДОБРИХ ВОЈНИКА

ДЕСЕТ ЛЕПИХ ЖЕНА

ЈЕДАНАЕСТ ДОБРИХ ВОЈНИКА

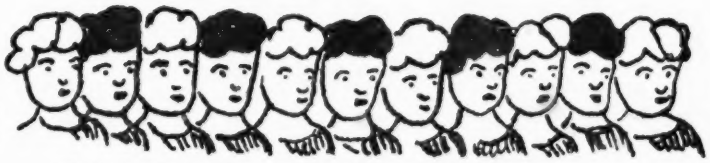

ЈЕДАНАЕСТ ЛЕПИХ ЖЕНА

ЈЕДНО НОВО ПЕРО

ПЕТ НОВИХ ПЕРА

ДЕВЕТ НОВИХ ПЕРА

ДВА НОВА ПЕРА

ШЕСТ НОВИХ ПЕРА

ДЕСЕТ НОВИХ ПЕРА

ТРИ НОВА ПЕРА

СЕДАМ НОВИХ ПЕРА

ЈЕДАНАЕСТ НОВИХ ПЕРА

ЧЕТИРИ НОВА ПЕРА

ОСАМ НОВИХ ПЕРА

Кога видите?

Видим војнике (подофицире, официре, жене, пера).

Колико војника (подофицира, официра, жена, пера) видите?

Видим једног доброг војника (подофицира, официра, једну лепу жену, једно ново перо, два добра војника, пет добрих војника, два добра подофицира, пет добрих подофицира, два добра официра, пет добрих официра, две лепе жене, пет лепих жена, два нова пера, пет нових пера, три добра војника, шест добрих војника, три добра подофицира, шест добрих подофицира, три добра официра, шест добрих официра, три лепе жене, шест лепих жена, три нова пера, шест нових пера, четири добра војника, осам добрих војника, четири добра подофицира, осам добрих подофицира, четири добра официра, осам добрих официра, четири лепе жене, осам лепих жена, четири нова пера, осам нових пера, девет добрих војника, девет добрих подофицира, девет добрих официра, девет лепих жена, девет нових пера, десет добрих војника, десет добрих подофицира, десет добрих официра, десет лепих жена, десет нових пера, једанаест добрих војника, једанаест добрих подофицира, једанаест добрих официра, једанаест лепих жена, једанаест нових пера, двадесет добрих војника, двадесет и једног доброг војника, двадесет добрих подофицира, двадесет и једног доброг подофицира, двадесет добрих официра, двадесет и једног доброг официра, двадесет лепих жена, двадесет и једну лепу жену, двадесет нових пера, двадесет и једно ново перо, двадесет и два добра војника, двадесет и пет добрих војника, двадесет и два добра подофицира, двадесет и пет добрих подофицира, двадесет и два добра официра, двадесет и пет добрих официра, двадесет и две лепе жене, двадесет и пет лепих жена, двадесет и два нова пера, двадесет и пет нових пера, тридесет . . . , педесет . . . , шездесет . . .).

Repeat the above drill using various nouns.

Literal Translation

Meals at home

1 - Instructor: Who prepares and cooks meals in your house?
Student: That works my wife in Monday, Tuesday and Wednesday, and my mother-in-law in Thursday and Friday.

2 - I: And in Saturday and Sunday?
S: Then I prepare and cook meals, because I love that /I/ cook.

3 - I: What you love that /you/ eat for breakfast?
S: Usually /I/ eat two of fried egg, piece of bread, little of ham or of fried bacon and drink /up/ two of cup of coffee.

4 - I: Whether you more like fried or boiled eggs?
S: I more love fried eggs, but sometimes I eat /up/ scramble from of several eggs.

5 - I: What /you/ eat for lunch?
S: Piece of meat, little of vegetable and little of fruit.

6 - I: And how much of bread /you/ eat with lunch?
S: Usually /I/ eat /up/ two of piece of bread.

7 - I: And whether is your dinner same as also lunch?
S: No. We have soup or broth, and enough of meat, of vegetable and of salad.

8 - I: What kind soup, and what kind broth you particularly love?
S: /I/ Love beef soup, broth from of bean, chicken broth and fish broth.

9 - I: And which meat particularly often /you/ eat?
S: /We/ Eat all kinds of meat, but very often /we/ eat little of calf liver.

10 - I: Which vegetable /you/ eat along dinner?
S: Usually /we/ eat potatoe.

11 - I: What you drink along lunch and dinner?
S: Along lunch /I/ drink little of milk or of water, and along dinner one or two of glass of wine or of beer.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Обеди код куће

1. Наставник: Ко спрема и кува обеде у вашој кући?

Ученик: То ради моја жена у понедељак, уторак и среду, а моја ташта у четвртак и петак.

2. Н: А у суботу и недељу?

У: Тада ја спремам и кувам обеде, јер ја волим да кувам.

3. Н: Шта ви волите да једете за доручак?

У: Обично поједем два пржена јаја, комад хлеба, мало шунке или пржене сланине и попијем две шоље кафе.

4. Н: Да ли ви више волите пржена или кувана јаја?

У: Ја више волим пржена јаја, али каткад ја поједем кајгану од неколико јаја.

5. Н: Шта једете за ручак?

У: Комад меса, мало поврћа и мало воћа.

6. Н: А колико хлеба једете уз ручак?

У: Обично поједем два комада хлеба.

7. Н: А да ли је ваша вечера иста као и ручак?

SECOND PART
DIALOGUE

XXXII

Meals at home

1. Instructor: Who prepares and cooks meals at your home?

Student: My wife does it on Monday, Tuesday and Wednesday, and my mother-in-law on Thursday and Friday.

2. I: And on Saturday and Sunday?

S: I prepare and cook meals then, because I like to cook.

3. I: What do you like to eat for breakfast?

S: I usually eat two fried eggs, a piece of bread, a little ham or fried bacon and I drink two cups of coffee.

4. I: Do you like fried or boiled eggs better?

S: I like fried eggs better, but sometimes I eat several scrambled eggs.

5. I: What do you eat for lunch?

S: A piece of meat, some vegetables and some fruit.

6. I: And how much bread do you eat with lunch?

S: I usually eat two pieces of bread.

7. I: And is your dinner the same as your lunch?

?
MON. TUES. WED.
WIFE
MOTHER IN LAW
THUR. FRI.
1.
SAT. SUN.
?
2.
?
USUALLY
OR
2→
3.
?
LIKE
OR
BETTER
SOMETIMES
4.
?
&
5.
?
WITH
LUNCH
USUALLY
6.
?
DINNER
≡
LUNCH
NO
SOUP OR
BROTH
7.

У: Не. Ми имамо супу или чорбу и доста меса, поврћа и салате.

S: No. We have soup or broth and plenty of meat, vegetables and salad.

8. Н: Какву супу, а какву чорбу ви нарочито волите?

У: Волим говеђу супу, чорбу од пасуља, пилећу чорбу и рибљу чорбу.

8. I: What kind of soup, and what kind of broth do you particularly like?
S: I like beef soup, bean broth, chicken and fish broth.

9. Н: А које месо нарочито често једете?

У: Ми једемо све врсте меса, али врло често једемо мало телеће џигерице.

9. I: And what kind of meat do you eat particularly often?

S: We eat all kinds of meat, but we very often have some calf liver.

10. Н: Које поврће једете уз вечеру?

У: Обично једемо кромпир.

10. I: Which vegetables do you eat with dinner?

S: We usually eat potatoes.

11. Н: Шта ви пијете уз ручак и вечеру?

У: Уз ручак пијем мало млека или воде, а уз вечеру једну или две чаше вина или пива.

11. I: What do you drink with your lunch and dinner?

S: With lunch I drink some milk or water, and with dinner one or two glasses of wine or beer.

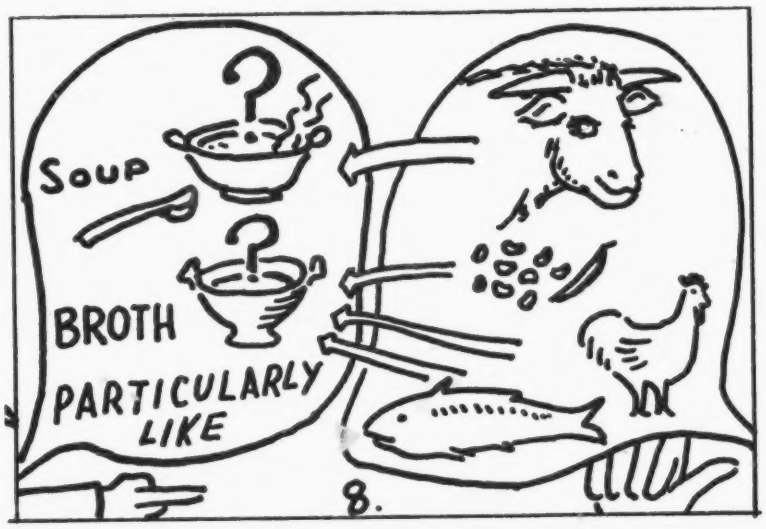
SOUP
BROTH
PARTICULARLY LIKE
8.

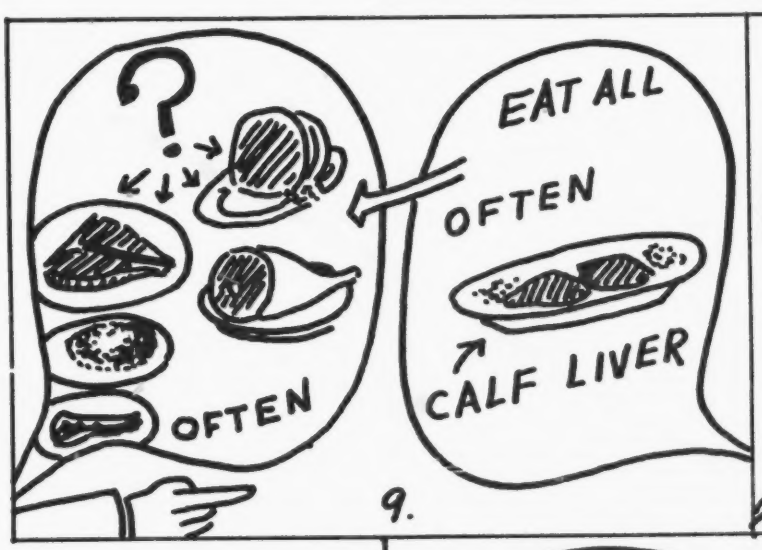
EAT ALL
OFTEN
CALF LIVER
OFTEN
9.

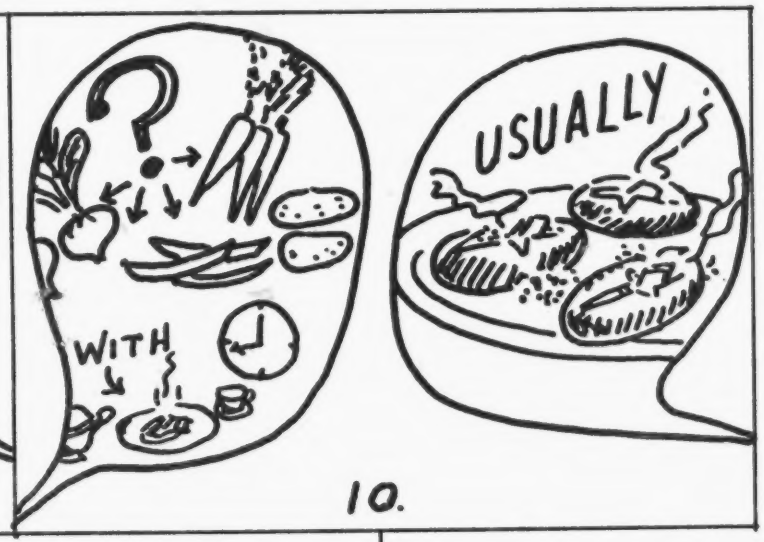
USUALLY
WITH
10.

WITH
&
LUNCH
DINNER
MILK
OR
H_2O
&
1 OR 2
OR
BE
11.

PAR. 79 - THE GENITIVE PARTITIVE

A genitive may have a partitive meaning; it refers not to the whole mass or species, but to only a part of it.

The English equivalent of the partitive genitive may be: of, any some, no, not any, or no word at all.

PAR. 80 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NOUNS

(3) Обично поједем два јаја, комад хлеба, мало шунке или пржене сланине и попијем две шоље кафе.
(11) Уз ручак пијем мало млека или воде, а уз вечеру једну или две чаше вина или пива.
Желим један џак брашна, корпу јабука, килограм сира и литар вина.
I want a sack of flour, a basket of apples, a kilogram of cheese and one liter of oil.

The nouns комад, шоља, чаша, џак, корпа, килограм, литар and other similar nouns denote only a part of the mass or species and as such are followed by the genitive partitive.

PAR. 81 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NUMERALS

A - (3) Обично поједем два (три, четири) пржена јаја, комад хлеба, мало шунке или пржене сланине и попијем две (три, четири) мале шоље кафе.
Купио сам два (три, четири) добра пера.
I bought two /three, four/ good pens.

The cardinal numerals два, две, два, три and четири are always followed by the genitive singular.

The genitive singular is used also after any cardinal numeral in which the last element /as expressed in words/ is два, две, два, три or четири:

Он има двадесет и два (три,четири)америчка долара.
He has twenty-two /three, four/ American dollars.
Ми имамо педесет и две (три, четири) овакве књиге.
We have fifty-two /three, four/ books of this kind.

Наставник је купио шездесет и два (три, четири) добра пера, за сваког ученика по једно.
The teacher has bought sixty-two /three, four/ good pens, one for each student.

Note: /1/ The genitive singular of all masculine and neuter adjectives and adjectival pronouns is formed by adding the ending "-а" to the stem, when they are used after numerals.

/2/ Cardinal numerals један, једна, једно and all cardinal numerals in which the last element /as expressed in words/ is један, једна једно are used as adjectives:

Марко има само један речник (једног брата, једну књигу, једно перо).
Mark has only one dictionary /one brother, one book, one pen/.

B - Петровићеви имају пет (шест, осам, девет, десет, једанаест, двадесет, двадесет и пет) добрих коња.
The Petroviches have five /six, eight, nine, ten, eleven, twenty, twenty-five/ good horses.
Они су попили пет (шест, осам, девет, десет, једанаест, двадесет, двадесет и пет) великих чаша пива.
They have drunk five /six, eight, nine, ten, eleven, twenty, twenty-five/ big glasses of beer.

All cardinal numerals, except those under A and the cardinal numeral један and compound numerals in which the last element /as expressed in words/ is један, are followed by the genitive plural.

Note: The genitive after adverbs of quantity /see Par. 77/, after nouns mentioned in Par. 80 and after numerals is also called the genitive of quantity.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NOUNS, ADVERBS OF QUANTITY AND NUMERALS

1 - Ask the students the following questions about the human body:

Колико глава (вратова, трупова, руку, ногу, ушију, лица, чела, очију, образа, носова, бркова, уста, зуба, језика, брада, срца, плућа, бубрега, лактова, шака, колена, стопала, кичми, леђа) има човек?
Колико прста има човек на свакој шаци и на сваком стопалу?

2 - Ask the students the following questions about the classroom:

Колико ученика (столова, столица, табли, чивилука, географских карата, слика) има у нашој учионици?
Колико зидова (врата, прозора, таваница) има наша учионица?

3 - Conduct the following oral drill with the students:

Колико минута има у једном сату?	У једном сату има шездесет минута.
Колико сати има у једном дану?	У једном дану има двадесет и четири сата.
Колико дана има у једној недељи?	У једној недељи има седам дана.
Колико недеља има у једној години?	У једној години има педесет и две недеље.
Колико дана има у једној години?	У једној години има триста шездесет и пет или триста шездесет и шест дана.
Колико дана има у овој години?	У овој години има триста шездесет и пет дана.
Сваких колико година има у једној години триста шездесет и шест дана?	Сваке четири године у једној години има триста шездесет и шест дана.
Колико дана на недељу ви идете у школу?	Ја идем у школу пет дана на недељу.
Колико дана на недељу не идете у школу?	Ја не идем у школу два дана на недељу.
У које дане иду ученици у школу?	Ученици иду у школу у понедељак, уторак, среду, четвртак и петак.
У које дане ученици не иду у школу?	Ученици не иду у школу у суботу и недељу.
Колико часова на дан имате?	Ми имамо шест часова на дан.
Колико часова имате пре подне, а колико после подне?	Ми имамо по три часа и пре и после подне.
Колико трају часови?	Сви часови трају педесет минута осим првог часа после подне.
Колико траје први час после подне?	Први час после подне траје шездесет минута.

Имате ли одмор после сваког часа?	Да. Ми имамо одмор после сваког часа.
Колико трају одмори?	Сви одмори трају десет минута, осим одмора после другог часа пр подне.
Колико траје тај одмор?	Тај одмор траје двадесет минута.
Колико учите код куће?	Код куће учим три до четири сата.
Колико пута на дан једете?	Ја једем три пута на дан.
Када једете први обед?	Први обед једем ујутро.
Како се зове тај обед?	Тај обед се зове доручак.
У колико сати доручкујете?	Ја обично доручкујем у седам сати.
Шта једете за доручак?	За доручак обично једем хлеба, сира и јаја.
Какав хлеб једете за доручак?	За доручак обично једем пржен хлеб.
Колико комада прженог хлеба поједете за доручак?	За доручак обично поједем два комада прженог хлеба.
Колико сира поједете за доручак?	За доручак обично поједем један мали комад сира.
А колико јаја поједете за доручак?	За доручак обично поједем два пржена или два кувана јаја.
Шта пијете уз доручак?	Уз доручак пијем млеко и кафу.
Колико млека, а колико кафе попијете уз доручак?	Уз доручак обично попијем једну чашу млека и две шоље кафе.
Шта једе ваша жена за доручак?	Моја жена једе за доручак хлеба, сланине или шунке и јаја.
Колико и какве сланине поједе ваша жена за доручак?	Моја жена поједе три или четири комада пржене сланине.
А колико шунке она поједе кад не једе сланине?	Кад не једе сланине, она обично поједе један доста велики комад шунке.
Шта ваша жена пије уз доручак?	Исто што и ја.
Када једете други обед?	Други обед једем у подне.
Како се зове тај обед?	Тај обед се зове ручак.
Шта обично једете за ручак?	За ручак обично једем меса, поврћа и воћа.
Колико меса поједете за ручак?	За ручак поједем четврт килограма меса.
Да ли једете много поврћа и воћа?	Поврћа једем мало, а воћа много.
Које воће нарочито волите?	Волим јабуке и крушке.
Колико јабука или крушака поједете за ручак?	Ја поједем за ручак две јабуке или две крушке.
Шта пијете уз ручак?	Уз ручак пијем вино или пиво и кафу.
Колико вина или пива и кафе попијете уз ручак.	Уз ручак попијем једну чашу вина или једну чашу пива и једну шољу кафе.
Шта пије ваша жена уз ручак?	Моја жена пије уз ручак воду, млеко и кафу.
Колико воде, колико млека и колико кафе попије ваша жена уз ручак?	Моја жена попије уз ручак једну чашу воде, једну чашу млека и две шоље кафе.

Када једете последњи пут?	Последњи пут једем у шест сати увече.
Како се зове тај обед?	Тај обед се зове вечера.
Шта једете за вечеру?	За вечеру једем супе или чорбе меса или рибе, салате, воћа и поврћа.
Колико супе или чорбе поједете за вечеру?	За вечеру поједем једну шољу супе или чорбе.
Колико рибе поједете за вечеру?	За вечеру поједем пола килограма рибе.
Шта пијете уз вечеру ви, а шта ваша жена?	Моја жена пије уз вечеру вино и чај, а ја пијем вино и кафу.
Колико вина попијете уз вечеру ви, а колико ваша жена?	Моја жена уз вечеру попије једну чашу вина, а ја попијем две чаше вина.
Колико чаја попије уз вечеру ваша жена?	Моја жена попије уз вечеру две шоље чаја.
Колико кафе ви попијете уз вечеру?	Ја попијем уз вечеру две шоље кафе.
Да ли ви пијете воду?	Да. Ја пијем воду или пре или после јела.
Колико шоља кафе на дан попијете ви, а колико ваша жена?	Моја жена и ја попијемо по шест шоља кафе на дан.
Колико чаша млека на дан попијете ви, а колико ваша жена?	Моја жена попије две чаше, а ја попијем једну чашу млека на дан.
Колико чаша вина на дан попијете ви, а колико ваша жена?	Моја жена попије једну чашу, а ја попијем три чаше вина на дан.
Колико чаша пива попијете на дан?	Ја попијем једну или две чаше пива на дан.
Колико чаша воде на дан попијете?	Ја попијем пет или шест чаша воде на дан.
Кад сте куповали храну последњи пут?	Последњи пут сам куповао храну прошле суботе.
Шта сте купили прошле суботе?	Прошле суботе сам купио меса, рибе, сира, јаја, путера, хлеба, пасуља, чаја, зејтина, млека, кафе, сланине, шунке, сирћета, поврћа, воћа, пива и вина.
Којег меса сте купили?	Купио сам говеђине, свињетине и телетине.
Колико сте купили од сваке врсте?	Купио сам по један килограм од сваке врсте.
Колико рибе сте купили?	Купио сам један килограм рибе.
Колико сте купили путера, а колико сира.	Купио сам један килограм путера, и два килограма сира.
Колико сте купили пасуља и хлеба?	Купио сам један килограм пасуља и три килограма хлеба.
Колико чаја сте купили?	Купио сам пола килограма чаја.

Колико јаја сте купили?	Купио сам двадесет и четири јаја.
Колико сте купили зејтина и сирћета?	Купио сам један литар зејтина и један литар сирћета.
Колико сте купили млека, вина и пива?	Купио сам два литра млека, три литра пива и пет литара вина.
Којег воћа сте купили?	Купио сам крушака и јабука.
Колико крушака, а колико јабука сте купили?	Купио сам једну корпу јабука од пет килограма и једну корпу крушака од десет килограма.
Којег поврћа сте купили?	Купио сам кромпира, краставаца, црвених и плавих патлиџана, белог и црног лука, зелених паприка и зелене салате.
Колико кромпира сте купили?	Купио сам један џак кромпира од десет килограма.
Каквих краставаца сте купили?	Купио сам и зелених и киселих краставаца.
Колико сте купили црвених, а колико плавих патлиџана?	Купио сам три килограма црвених и један килограм плавих патлиџана.
Колико сте купили белог и црног лука?	Купио сам четврт килограма белог и пола килограма црног лука.
Колико плавих, а колико црних капута (књига, пера) има на овој слици?	На тој слици има један плави и два црна капута (три плава и четири црна капута, пет плавих и шест црних капута, једанаест плавих и двадесет црних капута, једна плава и две црне књиге, три плаве и четири црне књиге, осам плавих и дванаест црних књига, двадесет и једна плава и двадесет и две црне књиге, једно плаво и два црна пера, тридесет и једно плаво и четрдесет и пет црних пера).

<u>Седам</u> and <u>триста</u> are new words and are to be written on the blackboard.

B - DRILL THE PRESENT TENSE OF THE VERBS "ПИТИ" AND "ПОПИТИ"

Ask the students the questions shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко пије много кафе?
Ко треба да попије само мало вина, па да не зна шта ради?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXXII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Обеди код куће

Наше мајке, жене или сестре спремају и кувају обеде, али и ми, кад нисмо у школи, понекад волимо да кувамо. Ми то обично радимо у суботу и недељу.

Ми знамо да су три главна обеда доручак, који се једе ујутро, ручак, који се једе у подне, и вечера, која се једе увече. Ми ручавамо код куће само у суботу и недељу, а у друге дане ми ручавамо у Пресидију у Официрској мензи или у Војничкој мензи. Каткад ми одемо у град на ручак.

За доручак ми обично једемо пржена или кувана јаја или кајгану, мало пржене сланине или шунке и хлеба. За ручак ми једемо мало меса или рибе, салате, поврћа и воћа. За вечеру ми једемо мало више меса, сира, рибе, поврћа и воћа. Уз обеде ми пијемо кафу, чај, млеко, вино, пиво или воду.

Такви су наши обеди сваког дана. Међутим, неки људи никад не једу месо у петак. Они онда обично једу рибу или јела од рибе. Неки људи никад не једу месо него само поврће, супе и разне врсте салата. Они једу сир и јаја јер они мисле да није добро јести месо. Али таквих људи има врло мало.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the grocer's

American wives do not buy food every day. When they go shopping they usually buy enough food, so that they don't need to go shopping every day. However, when they have guests, they must buy more food than usual.

Yesterday Mrs. Sharp, the wife of Sergeant First Class Robert Sharp, went to buy plenty of food, since Sharp's brother is coming from San Francisco to spend the weekend in Monterey.

When the grocer saw Mrs. Sharp, he said, "Good day!" and asked what she wanted to buy. She answered that Sharp's brother was /is/ coming to spend the weekend in Monterey and that, therefore, she wanted plenty of food. Then Mrs. Sharp bought various kinds of food as: veal, beef, pork, potatoes, onions, garlic, tomatoes, eggplants, fresh and pickled /sour/ cucumbers, green and pickled peppers, pears and apples. She also bought fresh cheese and butter.

Mrs. Sharp forgot oil and vinegar for the salad, but she bought that, too, after the grocer asked whether she had forgotten something.

After Mrs. Sharp bought all that, she went home to prepare everything for their guests.

Their guests are coming on Friday afternoon and both Sergeant First Class Sharp and Mrs. Sharp hope that their guests may stay in Monterey until Monday.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Обеди код куће

Док људи раде, жене обично спремају и кувају обеде код куће, али то није увек тако. То није увек тако јер неки људи воле да спремају и кувају обеде. Они то обично раде за време викенда.

Ми знамо да су три главна обеда доручак, ручак и вечера. Доручак је ујутро, ручак је у подне, а вечера је увече. За доручак обично једемо пржена или кувана јаја, пржену сланину, пржен хлеб, а врло често и воће. Понекад једемо и кајгану од неколико јаја. За ручак обично имамо мало меса, или рибе, поврћа, сира и воћа. За вечеру имамо супу, или чорбу, меса (печеног, прженог, куваног или на жару), рибе, цигерице, поврћа и разне врсте салата.

Уз доручак обично пијемо кафу, чај или млеко. Уз ручак пијемо млеко или воду. Каткад уз ручак такође пијемо пиво, нарочито лети. Уз вечеру пијемо

кафу, чај, млеко, вино или пиво. Неки људи никад не пију вино или пиво, него пију само воду и млеко.

Поврће и воће једемо кувано, печено или сирово. Кафу пијемо из шоље, а млеко, воду, вино и пиво пијемо из чаше.

У нашој кући ми једемо много хлеба и пијемо много млека. Ми купујемо осам килограма хлеба и десет литара млека сваке недеље.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Ко обично спрема и кува обеде код куће?
2. Да ли само жене спремају и кувају обеде код куће?
3. Кад људи обично воле да кувају?
4. Која су три главна обеда?
5. Кад је доручак?
6. Кад је ручак?
7. Кад је вечера?
8. Шта обично једемо за доручак?
9. Да ли ви волите да једете кајгану?
10. Шта обично једемо за ручак?
11. Шта обично једемо за вечеру?
12. Шта обично пијемо уз доручак?
13. Шта обично пијемо уз ручак?
14. Шта обично пијемо уз вечеру?
15. Како једемо јаја?
16. Како једемо месо?
17. Кад једемо рибу?
18. Кад једемо џигерицу?
19. Како обично једемо воће?
20. Како обично једемо поврће?
21. Да ли каткад једемо сирово воће и поврће?
22. Из чега пијемо кафу?
23. Из чега пијемо воду, млеко, пиво и вино?
24. Да ли сви људи пију вино и пиво?
25. Шта пију људи који не пију вино и пиво?
26. Има ли много људи који никад не пију вино и пиво?
27. Да ли ви више волите вино или пиво?
28. Да ли ви више волите кајгану или пржена јаја?
29. Колико килограма хлеба купујете сваке недеље?
30. Колико литара млека купујете сваке недеље?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. We eat three meals a day - breakfast, lunch and supper.
2. For breakfast we eat toast, butter, eggs, bacon and ham and drink milk, coffee and tea.
3. The eggs may be boiled, fried or scrambled.
4. For lunch and supper we eat soup or broth, meat or fish, vegetables, salad and fruit and drink water, beer, wine, milk or coffee.
5. My wife, my mother-in-law and I like all kinds of meat; very often we have calf liver.
6. We do not drink much beer or wine - no more than a glass for lunch and supper.
7. We do not buy more than two liters of wine and beer a week.
8. But we drink much coffee - usually two cups with each meal, so we have to buy at least (најмање) one kilogram of coffee a week.
9. My wife and my mother-in-law are excellent cooks.
10. My wife cooks on Monday, Tuesday and Wednesday and my mother-in-law on Thursday, Friday, Saturday and Sunday.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

605-ви́но, n. - wine

606-во̀да, f. - water

607-ка̀фа, f. - coffee

608-ка̏јгана, f. - scrambled eggs

609-ки̏лограм, m. - kilogram

610-ко̀мад, m. - piece

611-ку̏ван, adj. (pass. part.) m. - boiled
ку̏вана, f.
ку̏вано, n.

612-ли̏тар, m. - liter
gen.sing.: ли̏тра
gen.pl.: ли̏тара

613-о̏бед, m. - meal

614-па̀суљ, m. - beans

615-пе́так, m. - Friday
gen.sing.: пе́тка

616-пѐчен, adj. (pass. part.) m. - baked, roasted
печѐна, f.
печѐно, n.

617-пи̏во, n. - beer

618-пи̏ти, v.t.ipfv. - to drink
pr.t.: пи̏јем,пи̏јеш,пи̏је,
пи̏јемо,пи̏јете,пи̏ју

+618-по̀пити, v.t.pfv. - to drink
pr.t.: по̏пијем,по̏пијеш,по̏пије,
по̏пијемо,по̏пијете,по̏пију

619-понѐдељак, m. - Monday
gen.sing.: понѐдељка

620-пр̏жен, adj. (pass. part.) m. - fried
пр̏жена, f.
пр̏жено, n.

10

+620 &
+627-пржен хлѐб, m. - toast

621-сѝров, adj. m. - crude, raw, uncooked
сѝрова, f.
сѝрово, n.

622-слàнина, f. - bacon

623-сре́да, f. - Wednesday

624-тàшта, f. - mother-in-law

625-тѐлеѣ̄, adj. m. - veal, adj.
тѐлеѣā, f.
тѐлеѣē, n.

626-у́торак, m. - Tuesday
gen.sing.: у́торка

627-хлѐб, m. - bread; loaf of bread
nom.pl.: хлѐбови - loaves of bread

628-чàј, m. - tea
nom.pl.: чàјеви

629-чàша, f. - glass

630-четвр̀так, m. - Thursday
gen.sing.: четвр̀тка

+574 &
+614-чо́рба од пасу́ља, f. - bean soup

631-цѝгерица, f. - liver

632-шо́ља, f. - cup

633-шу̑нка, f. - ham
gen.pl.: шу̑нки

\+ + +

из чега - out of what; from what

ТРИДЕСЕТ-ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-THIRD LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER ADJECTIVES /See Par. 82/

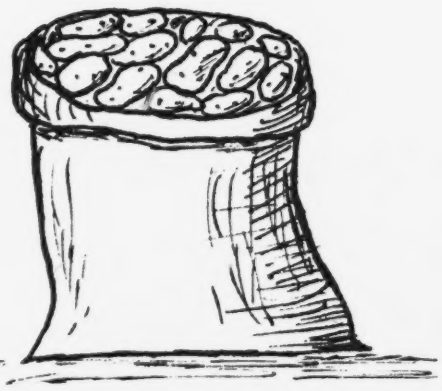

ОВАЈ ЏАК ЈЕ ПУН КРОМПИРА.

ОВА ЧАША ЈЕ ПУНА ПИВА.

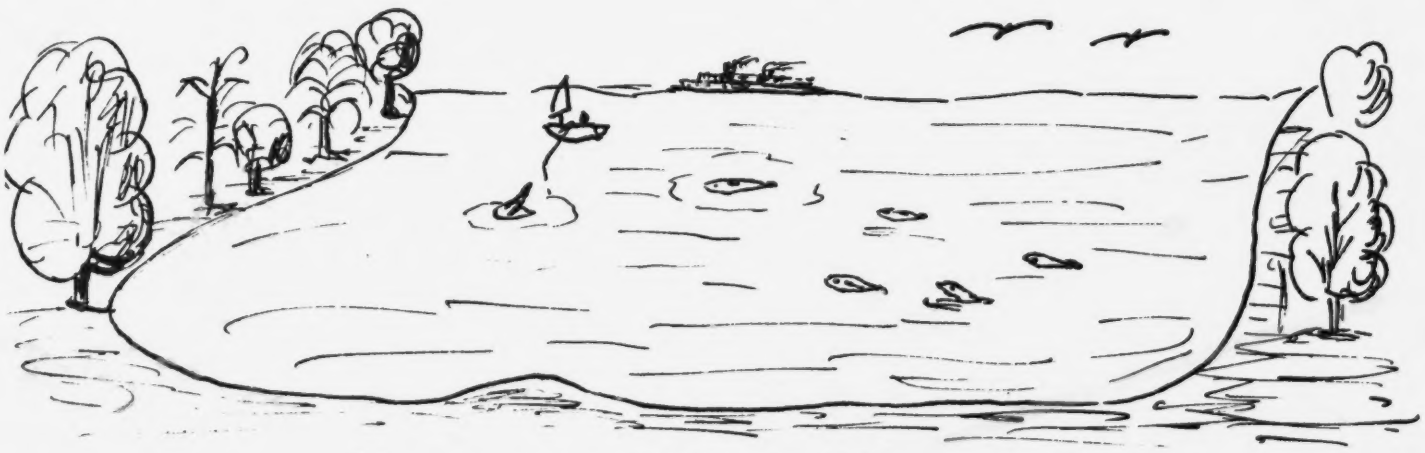

МОРЕ ЈЕ ПУНО РИБА.

Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Чега је пун џак?	Џак је пун кромпира (вуне, памука, белог лука, црног лука).
Чега је пуна чаша?	Чаша је пуна пива (вина, млека, воде, сирћета).
Чега је пуна шоља?	Шоља је пуна кафе (чаја).
Чега је пуна корпа?	Корпа је пуна јабука (крушака, црвених патлиџана, плавих патлиџана, зелене салате, свежих краставаца, јаја).
Чега је пуно море?	Море је пуно риба.
Чега су пуна брда?	Брда су пуна снега.

Чега сте сити?	Сит сам градског ваздуха (супе, риба, страног сира, пива, зиме, школе).
Чега сте жељни?	Жељан сам сеоског (морског, брдског, шумског) ваздуха (чорбе, меса, домаћег сира, црног вина, лета, одмора).
Које чорбе сте жељни?	Жељан сам чорбе од пасуља (рибље чорбе, пилеће чорбе).
Којег меса сте жељни?	Жељан сам сваког меса, а нарочито бифтека.

* Жељан and сит are new words and are to be written on the blackboard.

B - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER TRANSITIVE VERBS /See Par. 83/

ДА ЛИ ГОСПОДИН И ГОСПОЂА МАРИЋ ИМАЈУ ДЕЦЕ?	— ДА. ГОСПОДИН И ГОСПОЂА МАРИЋ ИМАЈУ ДЕЦЕ.
КОЛИКО СИНОВА, А КОЛИКО ЋЕРКИ ОНИ ИМАЈУ?	— ОНИ ИМАЈУ ЈЕДНОГ СИНА И ЈЕДНУ ЋЕРКУ.

Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Имате ли ви браће?	Да. Ја имам браће.
Колико браће имате?	Имам једног брата.
Имате ли ви сестара?	Да. Ја имам сестара.

Колико сестара имате?	Ја имам две сестре.
Имате ли оловака и пера?	Оловака имам, а пера немам.
Колико оловака имате?	Имам десет оловака.
Шта желите?	Желим свилених и памучних кошуља.
Колико свилених, а колико памучних кошуља желите?	Желим једну свилену и три памучне кошуље.
Имате ли добрих одела?	Да. Ми имамо врло добрих одела.
Колико одела желите?	Желим једно одело.
Какво одело желите?	Желим црно вунено одело.
Шта желите?	Желим меса.
Којег меса желите?	Желим говеђине, телетине и свињетине.
Колико говеђине, колико телетине и колико свињетине желите?	Желим три килограма говеђине, два килограма телетине и један килограм свињетине.
Шта желите?	Желим уља и сирћета.
Колико уља, а колико сирћета желите?	Желим литар уља и пола литра сирћета.
Шта сте јели јутрос за доручак?	За доручак сам јео прженог хлеба, пржених јаја, пржене сланине и сира.
Колико прженог хлеба сте појели?	Појео сам два комада прженог хлеба.
Да ли сте нешто ставили на хлеб?	Да. На хлеб сам ставио путера.
Колико пржених јаја сте појели?	Појео сам два пржена јаја.
Колико сте појели пржене сланине, а колико сира?	Појео сам четири мала комада пржене сланине и један доста велики комад сира.
Шта сте пили уз доручак?	Уз доручак сам пио кафе.
Колико кафе сте попили?	Попио сам две шоље кафе.
Шта сте јуче пили уз ручак?	Јуче сам уз ручак пио пива.
Колико пива сте попили?	Попио сам једну чашу пива.

C - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NEGATIVE TRANSITIVE VERBS /See Par. 84/

Ask the students to answer the following questions negatively:

Имате ли ви оца и мајку?	Не. Ја немам ни оца ни мајке.
Имате ли породицу?	Не. Ја немам породице.
Имате ли ви аутомобил?	Не. Ја немам аутомобила.
Имате ли ви кућу?	Не. Ја немам куће.
Видите ли често Марка и Мару?	Не. Ја не видим скоро никад ни Марка ни Маре.
Да ли сте ви узели моје перо?	Не. Ја нисам узео вашег пера.
Да ли сте нашли своју оловку?	Не. Ја нисам нашао своје оловке.
Да ли сте скоро купили ново одело?	Не. Ја нисам скоро купио новог одела.
Да ли сте ви носили мој капут?	Не. Ја нисам носио вашег капута.
Да ли сте видели моје дете?	Не. Ја нисам видео вашег детета.
Да ли знате његову жену?	Не. Ја не знам његове жене.

D - ИМА, НЕМА, БИЛО ЈЕ, НИЈЕ БИЛО AS COUNTERPARTS OF THE ENGLISH "THERE IS", "THERE ARE", "THERE IS NOT", "THERE ARE NOT", "THERE WAS", "THERE WERE", "THERE WAS NOT" AND "THERE WERE NOT" /See Par. 85/

Ask the students to translate the following sentences into Serbo-Croatian:

Is there any student in the classroom?	Yes. There is only one student in the classroom.
Is there any student in the classroom?	No. There is no student in the classroom.
Are there any students in the classroom?	Yes. There are many students in the classroom.
Are there any students in the classroom?	No. There are no students in the classroom.
Was there any student in the classroom?	Yes. There was only one student in the classroom.
Was there any student in the classroom?	No. There was no student in the classroom.
Were there any students in the classroom?	Yes. There were many students in the classroom.
Were there any students in the classroom?	No. There were no students in the classroom.
Was there anyone in the classroom?	Yes. There were instructors and students in the classroom.
Was there anyone in the classroom?	No. There was nobody in the classroom.
Is there any coffee in that cup?	Yes. There is some coffee in this cup.
Is there any wine in that glass?	Yes. There is some wine in this glass.
Was there any cotton in that big sack over there?	Yes. There was much cotton in that big sack over there.
Was there any cotton in that big sack over there?	No. There was no cotton in that big sack over there.

* Ниједан = no and ико = anyone, anybody are new words and are to be written on the blackboard.

E - THE PRESENT TENSE AND THE ACTIVE PAST PARTICIPLE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ЋИ /See Par. 86/

Drill the present and the compound past tense of the verbs ићи, изаћи, ући, доћи, наћи, поћи, отићи, обући, моћи, навићи and свући by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

Ко иде узбрдо кад долази у школу?
Ко треба да уђе у учионицу пре наставника, а изађе из учионице после наставника?
Ко треба да пође од куће у седам сати ако жели да на време дође у школу?
Ко треба да оде да нађе наставника?
Ко треба да обуче капут?
Ко треба да свуче капут?
Ко не може да се навикне на монтерејску климу?
Ко је ишао узбрдо кад је долазио у школу?
Ко је ушао у учионицу пре наставника, а изашао из учионице после наставника?
Ко је пошао од куће у седам сати и на време дошао у школу?
Ко је отишао и нашао наставника?
Ко је обукао (свукао) капут?
Ко није могао да се навикне на монтерејску климу?
Ко се није никад навикао на монтерејску климу?

F - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ИЗАТИ
/See Par. 87/

Drill the present tense of the verb стизати following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко увек стиже у школу на време?
Ко никад не стиже да спреми домаћи задатак?

G - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE CONSISTS OF A PREFIX + НЕТИ /See Par. 88/

Drill the present tense of the verb донети following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко треба да сваки дан донесе све своје књиге у школу?

* Стизати and донети are new words and are to be written on the blackboard.

Literal Translation

One visit

1 - Milan Protich: Just myself /I/ rejoice that thou art come that /thou/ see Monterey and our school.
Radovan Protich: And I myself rejoice, but /I/ regret that /I/ not am been able that /I/ come earlier.

2 - M P: When art /thou/ departed from of Los Angeles?
R P: Started am /I/ last night at seven and fifteen, and arrived am here, as thou see, at nine and twenty-five before noon.

3 - M P: How is been in bus?
R P: Not so well. But what can man that /he/ does when not has of car?

4 - M P: Whether is been many of travelers in bus?
R P: No. Not is been many of travelers.

5 - M P: Whether thou art brought of that Serbian cheese, because of such cheese not has neither here nor in San Francisco?
R P: Yes. Brought am, but that cheese is very expensive.

6 - M P: Known am I that, but am desirous of Serbian cheese.
R P: That /I/ understand, for that am also I fed up of cheese which himself eats in restaurants.

7 - M P: How that? In America has of excellent cheese.
R P: /I/ Know, but in popular restaurants in which myself I feed not has of excellent cheese but of cheap cheese.

8 - M P: O.K. Now /we/ can that /we/ start. There of my new automobile.
R P: Good. Here is my luggage, there /I/ have gifts for thy wife and thee.

9 - M P: Not is needed that /thou/ spend money on gifts.
R P: Thou art my brother, and I myself rejoice that am I that done.

10 - M P: /I/ Hope myself that /thou/ remain here several of days, because /I/ wish that /thou/ see Monterey and Carmel.
R P: Yes, I remain eight of days, and then /we/ can all that look over.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Једна посета

1. Милан Протић: Баш се радујем што си дошао да видиш Монтерej и нашу школу.

Радован Протић: И ја се радујем, али жалим што нисам могао да дођем раније.

2. М.П.: Кад си пошао из Лос Анђелеса?

Р.П.: Пошао сам синоћ у седам и петнаест, а стигао сам овде, као што видиш, у девет и двадесет пет пре подне.

3. М.П.: Како је било у аутобусу?

Р.П.: Не тако добро. Али шта може човек да ради кад нема аутомобила?

4. М.П.: Да ли је било много путника у аутобусу?

Р.П.: Не. Није било много путника.

5. М.П.: Да ли си донео оног српског сира, јер таквог сира нема ни овде ни у Сан Франциску?

Р.П.: Да. Донео сам, али тај сир је врло скуп.

6. М.П.: Знао сам ја то, али сам жељан српског сира.

SECOND PART
DIALOGUE

A visit

1. Milan Protich: I'm so glad that you came to see Monterey and our school.

Radovan Protich: I'm glad, too, but I'm sorry that I haven't been able to come before.

2. M.P.: When did you leave Los Angeles?

R.P.: I left last night at seven fifteen, and I arrived here, as you see, at nine twenty-five in the morning.

3. M.P.: How was it in the bus?

R.P.: Not so good. But what can a man do when he has no car?

4. M.P.: Were there many travelers in the bus?

R.P.: No. There weren't many travelers.

5. M.P.: Did you bring some of that Serbian cheese, as we don't have such cheese either here or in San Francisco?

R.P.: Yes. I did, but that cheese is very expensive.

6. M.P.: I knew it, but I am longing for Serbian cheese.

GLAD CAME TO
A.L.S.
1.
GLAD TOO!
SORRY
NOT
BEFORE
LEAVE L.A.
2.
L.A.
2
3
A.M.
3.
MANY
4.
NO
BRING SERBIAN?
HERE
SAN FRANCISCO
5.
YES
BUT
KNOW IT
BUT
6.
UNDERSTAND
RESTAURANT

Р.П.: То разумем, зато што сам и ја сит сира који се једе по ресторанима.

R.P.: I understand that, because I, too, am fed up with the cheese which is eaten in restaurants.

7. М.П.: Како то? У Америци има одличног сира.

7. M.P.: How's that? There is excellent cheese in America.

Р.П.: Знам, али у популарним ресторанима у којима се ја храним нема одличног него само јефтиног сира.

R.P.: I know, but there is no excellent, but only cheap cheese in the popular restaurants in which I eat.

8. М.П.: Добро. Сад можемо да пођемо. Ено мојег новог аутомобила.

8. M.P.: O.K. Now we can start. There's my new car.

Р.П.: Добро. Овде је мој пртљаг, ту имам поклоне за твоју жену и тебе.

R.P.: All right. Here's my luggage, there I have gifts for your wife and you.

9. М.П.: Није требало да трошиш новац на поклоне.

9. M.P.: You shouldn't have been spending money on gifts.

Р.П.: Ти си мој брат и ја се радујем што сам то учинио.

R.P.: You are my brother and I'm glad that I did it.

10. М.П.: Надам се да остајеш овде неколико дана, јер желим да видиш Монтереј и Кармел.

10. M.P.: I hope that you remain here several days, because I want you to see Monterey and Carmel.

Р.П.: Да, ја остајем осам дана, и онда можемо све да разгледамо.

R.P.: Yes, I'm staying eight days, and then we can look over everything.

HOW'S THAT?
EXCELLENT
KNOW
EXCELLENT
ONLY
CHEAP
IN
POPULAR
RESTAURANTS
7.
O.K.
CAN
START
YOU
YOUR WIFE
8.
SHOULDN'T
HAVE
BROTHER
GLAD
9.
HOPE
1 2 3 4 5 6 7 8
TO
YES
8
EVERYTHING
10.

PAR. 82 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER ADJECTIVES

(6) Знао сам ја то, али сам жељан српског сира.
(6) То разумем, зато што сам и ја сит сира који се једе по ресторанима.
Ова корпа је пуна јабука.
This basket is full of apples.

The adjectives жељан, сит, пун and other adjectives of similar meaning require the genitive partitive.

PAR. 83 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER TRANSITIVE VERBS

(5) Да ли си донео оног српског сира, јер такког сира нема ни овде ни у Сан Франциску?
Узео је књигу, хлеба и воде и отишао.
He took the book, some bread and water and left.
Купио сам одело и чарапа.
I bought a suit and some socks.

The object of a transitive verb stands in the accusative when the reference is made to the whole object (књигу, одело) and in the genitive partitive if reference is made only to a part of the object (оног српског сира, хлеба, воде, чарапа).

PAR. 84 - THE GENITIVE AFTER NEGATIVE TRANSITIVE VERBS

(3) Али шта може човек да ради кад нема аутомобила?
Ја немам ни деда ни бабе.
I have neither grandfather nor grandmother.

The object of negative transitive verbs stands very often in the genitive case even if the reference is made to the whole object (аутомобила, деда, бабе).

PAR. 85 - ENGLISH "THERE IS" AND "THERE ARE"

A - The English "there is" and "there are" have two distinct functions. In one "there" is spoken with emphasis and serves to point out the location of something as opposed to "here". In this case the Serbo-Croatian equivalents of "there" are ту or онде /see Par. 74/ and equivalent of "is" and

"are" the proper forms of the verb бити:

Овде је табла, ту је сто, а онде су врата.
Here is the blackboard, there is the table, and /over/ there is the door.

In the other usage "there" is spoken with no emphasis at all; it introduces a phrase denoting the mere existence of something. It makes no reference to location. If the sentence indicates location, another phrase must be included for that purpose. In this case the equivalent of the phrase "there is" or "there are" is most often the invariable form има /literally: "has"/ and seldom the proper form of бити:

(7) У Америци има одличног сира.
У овој школи има добрих и рђавих ученика.
There are good and poor students in this school.
Колико прста има на једној руци? - На једној руци има пет прста.
How many fingers are there on a hand? - There are five fingers on a hand.
Има ли икога (or: ико) у овој кући?
Is there anyone in this house?
Колико врата има на овој учионици? - На овој учионици има само једна врата.
How many doors are in this classroom? - There is only one door in this classroom.
Шта је (or: има) на прозору? - На прозору је (or: има) књига.
What is there in the window? - There is a book in the window.
Шта је (or: има) на столу? - На столу су бележнице, оловке и пера.
What is there on the table? - There are notebooks, pencils and pens on the table.

B - "There is not" or "there are not" is translated by нема /literally: "not has"/. Нема is always followed by the genitive case:

(5) Таквог сира нема ни овде ни у Сан Франциску.
У учионици нема ни једног ученика.
There is not a single student in the classroom.

C - "There was" or "there were" is translated either by the proper form of бити or by било је. Било је is used when reference is not made to the whole mass or species and particularly when the quantity is expressed by an adverb of quantity or a cardinal numeral which otherwise governs the genitive partitive:

(4) Да ли је било много путника у аутобусу?

Колико војника је било на ручку? - На ручку је било много војника.
How many soldiers were there at the luncheon? - There were many soldiers at the luncheon.
Овде су некада била лепа села,
There were once nice villages here.

D - "There was not" or "there were not" is translated either by the proper form of бити or by није било, In accordance with what has been said under C:

(4) Не. Није било много путника.

PAR. 86 - THE PRESENT TENSE AND THE ACTIVE PAST PARTICIPLE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ћи

A - In Par. 28-F 3 we learned that all verbs whose infinitive ends in -ћи form their present tense by adding the present tense endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to a rather irregular stem.

Formerly the infinitive ending of all these verbs was ти and it was preceded by г (могти) or by к (обукти) or /very seldom/ by х; later г+т, к+т and х+т coalesced into ћ (моћи, обући, etc.), but the к, the г and the х still appear in all other forms of these verbs and in nouns and adjectives which are derived from the same root. However, before all verbal endings beginning with е, the к changes into ч, the г into ж and the х into ш:

моћи: могу, можеш, може, можемо, можете, могу
обући: обучем, обучеш, обуче, обучемо, обучете, обуку
свући: свучем, свучеш, свуче, свучемо, свучете, свуку

Note that the verb моћи has the present tense ending for the first person singular -у. There is only one more verb which uses the same ending /see Par. 134/.

Most verbs whose infinitive ends in ћи have another infinitive form ending in г+ну+ти (стићи or стигнути) or к+ну+ти (навићи or навикнути). The present tense of these verbs is formed as the present tense of any verb whose infinitive ending -ти is preceded by the connecting syllable -ну:

стићи or стигнути: стигнем, стигнеш, стигне, стигнемо, стигнете, стигну
навићи or навикнути: навикнем, навикнеш, навикне, навикнемо, навикнете, навикну

B - The active past participle of all verbs of this class is formed by adding to the present tense stem the endings: -ао, -ла. -ло, -ли, -ле, -ла. If the present tense stem ends in н, this must be omitted before adding the endings:

Infinitive	Present tense stem	Active past participle
моћи	мог-	могао, могла, etc.
обући	обук-	обукао, обукла, etc.
свући	свук-	свукао, свукла, etc.
стићи	стигн-	стигао, стигла, etc.
навићи	навикн-	навикао, навикла, etc.

PAR. 87 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ИЗАТИ

Most verbs the infinitive of which ends in -изати form the present tense by dropping off the -ати of the infinitive and adding the present tense endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The з of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ж:

стизати: стижем, стижеш, стиже, стижемо, стижете, стижу

PAR. 88 - THE PRESENT TENSE OF VERBS CONSISTING OF A PREFIX + НЕТИ

The verb донети "to bring, to carry to" and all other verbs which consist of a prefix + нети and which are perfective counterparts of verbs derived from носити "to carry", form their present tense by adding to the present tense stem (=the prefix + нес-) the endings: -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у:

донети: донесем, донесеш, донесе, донесемо, донесете, донесу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE GENITIVE PARTITIVE

Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

Чега има много у Калифорнији?	У Калифорнији има много воћа и поврћа.
Чега још има много у Калифорнији?	У Калифорнији такође има много памука и вина.
Чега има много у Пресидију?	У Пресидију има много барака.
Каквих барака има много у Пресидију?	У Пресидију има много старих барака.
Каквих саобраћајних средстава има много по целој Калифорнији?	По целој Калифорнији има много аутомобила и аутобуса.

Да ли у Југославији има више аутомобила и аутобуса него у Калифорнији?	Не. У Југославији има мање аутомобила и аутобуса него у Калифорнији.
Да ли на Монтерејском Полуострву има много аутомобила и аутобуса?	На Монтерејском Полуострву има много аутомобила, а мало аутобуса.
Колико ученика има у нашој учионици?	У нашој учионици има два (три, четири, пет, шест, седам, осам) ученика.
Колико наставника има у нашој учионици?	У нашој учионици има један наставник.
Да ли су столови у нашој учионици бели?	Не. Столови у нашој учионици нису бели, него жути.
Колико жутих столова има у нашој учионици?	У нашој учионици има два (три, четири) жута стола (пет жутих столова).
Да ли су столице у нашој учионици жуте?	Не. Столице у нашој учионици нису жуте, него зелене.
Колико зелених столица има у нашој учионици?	У нашој учионици има две (три, четири) зелене столице (пет, шест, седам зелених столица).
Да ли су прозори у нашој учионици мали?	Не. Прозори у нашој учионици нису мали, него велики.
Колико великих прозора има у нашој учионици?	У нашој учионици има два (три, четири) велика прозора.
Колико дана има у једној недељи?	У једној недељи има седам дана.
Колико дана на недељу идете у школу?	Ја идем у школу пет дана на недељу.
Пре колико дана сте стигли у ову школу?	Ја сам стигао у ову школу пре шездесет дана.
Колико недеља има у шездесет дана?	У шездесет дана има осам недеља и четири дана.
Имате ли ви деце?	Да. Ја имам два детета.
Колико година има ваше старије дете?	Моје старије дете има девет година.
Колико година има ваше млађе дете?	Моје млађе дете има седам година.
Шта сте радили прошле суботе?	Прошле суботе сам куповао храну и одело.
Колико хране сте купили?	Купио сам много хране.
Какве хране сте купили?	Купио сам скоро сваке хране.
Јесте ли купили меса?	Јесам. Купио сам говеђине, телетине и свињетине.
Да ли сте купили још неког меса?	Јесам. Купио сам један говеђи мозак и један килограм телеће цигерице.
Да ли сте купили хлеба и сира?	Хлеба јесам, а сира нисам.
Колико хлеба сте купили?	Купио сам три килограма хлеба.
Зашто нисте купили сира?	Зато што мој бакалин нема српског сира.
А где може да се купи тог сира?	Тог сира може да се купи или у Сан Франциску или у Лос Анђелесу.

Којег поврћа сте купили?	Купио сам кромпира, црвених и плавих патлиџана, белог и црног лука, зелених паприка и зелене салате.
Колико кромпира сте купили?	Купио сам један џак од десет килограма кромпира.
Колико сте купили црвених, а колико плавих патлиџана?	Купио сам једну корпу од пет килограма црвених и једну корпу од два килограма плавих патлиџана.
Колико сте купили белог, а колико црног лука?	Купио сам четврт килограма белог и један килограм црног лука.
Колико сте купили зелених паприка?	Купио сам петнаест малих зелених паприка.
Колико сте купили зелене салате?	Купио сам пет главица зелене салате.
Којег сте воћа купили?	Купио сам крушака и јабука.
Колико крушака, а колико јабука сте купили?	Купио сам пет килограма крушака и пет килограма јабука.
Шта сте још купили?	Купио сам путера, јаја, кафе, чаја, млека, шунке, сланине, пасуља, зејтина и сирћета.
Колико путера сте купили?	Купио сам килограм путера.
Колико јаја сте купили?	Купио сам тридесет и шест јаја.
Колико кафе, а колико чаја сте купили?	Купио сам пола килограма кафе и четврт килограма чаја.
Колико шунке, а колико сланине сте купили?	Купио сам два килограма шунке и пола килограма сланине.
Колико сте купили пасуља?	Купио сам један килограм пасуља.
Колико млека, колико уља, а колико сирћета сте купили?	Купио сам пет литара млека, два литра уља и један литар сирћета.
Шта сте купили од одела?	Купио сам један шешир, једно ново грађанско одело, један горњи капут, један мантил, један кишни мантил и разног рубља.
Колико шешира сада имате?	Сада имам два шешира.
Колико грађанских одела сада имате?	Сада имам четири грађанска одела.
Зашто сте купили ново одело кад сте већ имали три одела?	Зато што нисам имао ниједног новог одела.
Шта сте купили од рубља?	Купио сам кошуља, поткошуља, гаћа и чарапа.
Колико и каквих кошуља сте купили?	Купио сам две свилене и четири памучне кошуље.
Колико и каквих поткошуља сте купили?	Купио сам шест памучних поткошуља.
Колико поткошуља сад имате?	Сад имам петнаест поткошуља.
Колико пари гаћа сте купили?	Купио сам шест пари гаћа.
Колико пари чарапа сте купили?	Купио сам пет пари чарапа.
Да ли сте купили нешто од обуће?	Купио сам један пар ципела, један пар чизама и један пар папуча.
Шта сте радили у недељу ујутро?	У недељу ујутро сам отишао на аутобус.

Зашто сте отишли на аутобус?	Зато што је долазио мој брат.
Да ли је било много путника у аутобусу?	Да. Аутобус је био пун путника.
Да ли је ваш брат имао много ствари?	Имао је два куфера.
Шта је било у тим куферима?	Његова одела и поклони за моју децу.
Да ли је нешто донео за целу породицу?	Јесте. Донео је српског домаћег сира.
Зашто је баш донео тог сира?	Зато што је знао да смо ми сви жељни тог сира.

*Главица = little head and пар = pair, couple are new words and are to be written on the blackboard.

B - DRILL THE PRESENT AND THE PAST TENSE OF THE VERBS "ДОНЕТИ", "СТИЋИ", "СТИЗАТИ" AND "СЕЋАТИ СЕ"

Ask the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

Ко мора сваког дана да донесе домаћи задатак?
Ко мора да стигне у школу на време?
Ко стиже увек на време у школу?
Ко се увек сећа добрих пријатеља?
Ко није јутрос донео домаћи задатак?
Ко је јуче стигао из Лос Анђелеса?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXXIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Једна посета

Мајор Милан Протић живи у Монтереју. Он је сада у Војној школи за стране језике. Његов брат Радован је био у војсци, али више није. Он сада ради у Лос Анђелесу. Мајор Протић није видео свог брата неколико година и зато се много радовао кад је његов брат најзад дошао из Лос Анђелеса. Радован се радује што је дошао у посету у Монтерej јер је жељан свежег ваздуха и лепог времена, пошто у Лос Анђелесу није тако пријатно као што је у Монтереју. Он намерава да проведе осам дана у Монтереју да разгледа Монтерej и Кармел и да види и друга лепа места на Монтерejском Полуострву.

Радован нарочито жели да посети Војну школу за стране језике и да види како живе војници у Пресидију. Он такође жели да види Пебл Бич jер је чуо да тамо има много лепих кућа. Он жели да оде и у Форт Орд jер тамо има пријатеља који су били у истој јединици у којој и он док су били у Европи. Међутим, он још не зна да Пета пешадиска дивизија није више у Форт Орду.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About a restaurant

Today at school we spoke about restaurants. We knew that restaurants are places where people eat and, therefore, we have restaurants in every village and town.

Today we spoke about a particular restaurant which is located in Monterey. The instructor asked a student whether he ate /eats/ at home every day. The student answered that he went /goes/ to a restaurant - almost every week. He goes to the restaurant of a friend of his who is an American of Yugoslav origin. His friend came to America from Dalmatia, which is in Yugoslavia. The Serbs, Croats and Slovenes and some other peoples who live in Yugoslavia are called Yugoslavs.

The restaurant about which we spoke is a first class restaurant. They have all kinds of excellent meals. They have all kinds of meat, fish, vegetables, fruit and salads.

A very good cook /woman/, who came to America from Europe last year, prepares and cooks all meals.

I, too, like that restaurant very much. My wife and I often go there, particularly on Fridays when they have excellent fish and fish broth.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Једна посета

Мајор Милан Протић је дошао у Монтерej из Њујорка. Он је дошао у Војну школу за стране језике да учи српскохрватски језик. Он има једног брата који је дошао из Европе пре неколико година и сада живи у Лос Анђелесу. Они се нису видели неколико година и зато се мајор Протић радовао да види свог брата који је стигао јутрос из Лос Анђелеса. Радован Протић је казао да жали што није могао да дође раније. Он је дошао из Лос Анђелеса на аутобусу, јер он нема аутомобила. На аутобусу није било много путника. Он је донео неке поклоне за свог брата и његову жену. Он је такође донео одличног српског сира који његов брат толико воли. Тај сир је врло скуп и таквог сира нема ни у Монтереју ни у Сан Франциску. Радован је казао да разуме што је његов брат жељан тог сира, јер је - како каже - и он сит јефтиног сира који људи једу по популарним ресторанима, где и он једе.

Радован је ставио свој куфер у Миланов нови аутомобил и онда су браћа отишла Милановој кући.

Радован жели да остане у Монтереју осам дана. За време свог отсуства он нарочито жели да разгледа Монтерej и Кармел, али такође жели да види и друга места на Монтерejском Полуострву.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Одакле је мајор Протић дошао у Монтереј?
2. Зашто је мајор Протић дошао у Монтереј?
3. Шта су мајор Протић и Радован Протић?
4. Где живи Радован Протић?
5. Одакле је Радован Протић дошао у Лос Анђелес?
6. Зашто се радовао мајор Протић?
7. Шта је жалио Радован Протић?
8. Кад је Радован Протић пошао из Лос Анђелеса?
9. Кад је Радован Протић стигао у Монтереј?
10. Како је Радован Протић дошао у Монтереј?
11. Да ли је на аутобусу било много путника?
12. Шта је он донео за свог брата и братову жену?
13. Шта је он још донео за свог брата?
14. Да ли је тај српски сир јефтин?
15. Да ли има таквог сира у Монтереју или Сан Франциску?
16. Да ли је мајор Протић сит српског сира?
17. Којег је сира жељан мајор Протић?
18. Каквог је сира сит мајор Протић?
19. Ко је још сит јефтиног сира?
20. У каквим ресторанима се једе јефтин сир?
21. Да ли Радован једе у популарним ресторанима, или код куће?
22. Где је Радован ставио свој куфер?
23. Куда су браћа отишла пошто је Радован ставио куфер у Миланов аутомобил?
24. Какав аутомобил има мајор Протић?
25. Да ли и његов брат има нов аутомобил?
26. Зашто његов брат нема нов аутомобил?
27. Колико дана Радован остаје у Монтереју?
28. Шта Радован жели да разгледа?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. My brother came to visit my family yesterday.
2. Since he does not have a car, he had to take a bus.
3. The bus was full of passengers and arrived at Monterey at fifteen minutes past seven.
4. That is the time when the bus from Los Angeles usually arrives.
5. My brother had two suitcases.
6. He brought gifts for my entire family.
7. Though I thought that my brother should not have spent money on gifts, I was glad to see that one of the gifts was that Serbian cheese.
8. He knew that I was desirous for this cheese, which is expensive but good.
9. My brother is, too, fed up with the cheap cheese that he eats in popular restaurants.
10. He must eat in popular restaurants because his salary is small.
11. My brother is remaining here eight days.
12. He wants to look over the Monterey Peninsula.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

634-Америка, f. - America

635-а̀утобус, m. - bus

636-ба̏ш, adv. - really

637-доно̀сити, v.t.ipfv. - to bring
pr.t.: до̀носим, до̀носиш, до̀носи,
до̀носимо, до̀носите, до̀носе

+637-до̀нети, v.t.pfv. - to bring
pr.t.: до̀несем, до̀несеш, до̀несе,
до̀несемо, до̀несете, до̀несу

638-ѐно, adv. - there

639-жа̏лити (се), v.t.i.&r.ipfv. - to be sorry for, to regret; /to complain/
pr.t.: жа̏лим, жа̏лиш, жа̏ли,
жа̏лимо, жа̏лите, жа̏ле

+639-по̀жалити (се), v.t.i.&r.pfv. - to be sorry for, to regret; /to complain/
pr.t.: пожалим, пожалиш, пожали,
пожалимо, пожалите, пожале

640-жѐљан, adj. m. - desirous, eager, anxious
жѐљна, f.
жѐљно, n.

-жѐљно, adv. - anxiously

641-јѐфтин, adj. m. - cheap, inexpensive
јѐфтина, f.
јѐфтино, n.

642-ку̀фер, m. - suitcase, trunk

643-Монтѐреј, m. - Monterey

+643-монтѐрејски, adj. m. - Monterey, adj.
монтѐрејска, f.
монтѐрејско, n.

+643 &
+647-Монтѐрејско Полуо̀стрво, n. - Monterey Peninsula

644-но̀вац, m. - money
gen.sing.: но́вца

645-пѐтнаест, card. num. - fifteen

646-по̏клон, m. - gift

647-полуо̀стрво, n. - peninsula

648-по̏пуларан, adj. m. - popular
по̏пуларна, f.
по̏пуларно, n.

649-пу̂тник, m. - passenger, traveler
nom.pl.: пу̂тници

650-разгле́дати, v.t.ipfv. - to look over, to inspect
pr.t.: ра̀зглѐдам, ра̀зглѐдаш,
ра̀зглѐда, ра̀зглѐдамо,
ра̀зглѐдате, разгле́даjу

+650-ра̀згледати, v.t.pfv. - to look over, to inspect
pr.t.: ра̀згледам, ра̀згледаш,
ра̀згледа, ра̀згледамо,
ра̀згледате, ра̀згледаjу

651-Сан Францѝско, m. - San Francisco

652-се̏дам, card. num. - seven

653-си̏т, adj. m. - satiated, fed up, tired of
си̏та, f.
си̏то, n.

654-ску̂п, adj. m. - expensive
ску́па, f.
ску́по, n.

655-сти̏ћи, v.i.pfv. - to arrive
pr.t.: сти̏гнем, сти̏гнеш, сти̏гне,
сти̏гнемо, сти̏гнете, сти̏гну
a.p.p.: сти̏гао, сти̏гла, сти̏гло,
сти̏гли, сти̏гле, сти̏гла

+655-сти̏зати, v.i.ipfv. - to arrive
pr.t.: сти̏жем, сти̏жеш, сти̏же,
сти̏жемо, сти̏жете, сти̏жу

656-тро̀шити, v.t.ipfv. - to spend
pr.t.: тро̀шим, тро̀шиш, тро̀ши,
тро̀шимо, тро̀шите, тро̀ше

+656-потро̀шити, v.t.pfv. - to spend
pr.t.: по̀трошим, по̀трошиш, по̀трошӣ, по̀трошимо, по̀трошите, по̀трошē

657-хра́нити (се), v.t.&r.ipfv. - to feed, to nourish; /to nourish oneself, to eat/
pr.t.: хра̂ним, хра̂ниш, хра̂ни, хра̂нимо, хра̂ните, хра̂не

+657-нахра́нити (се), v.t.&r.pfv. - to feed, to nourish; /to eat one's fill/
pr.t.: нахраним, нахраниш, нахрани, нахранимо, нахраните, нахране

\+ + +

за тебе - for you
једе се - is eaten /one eats/

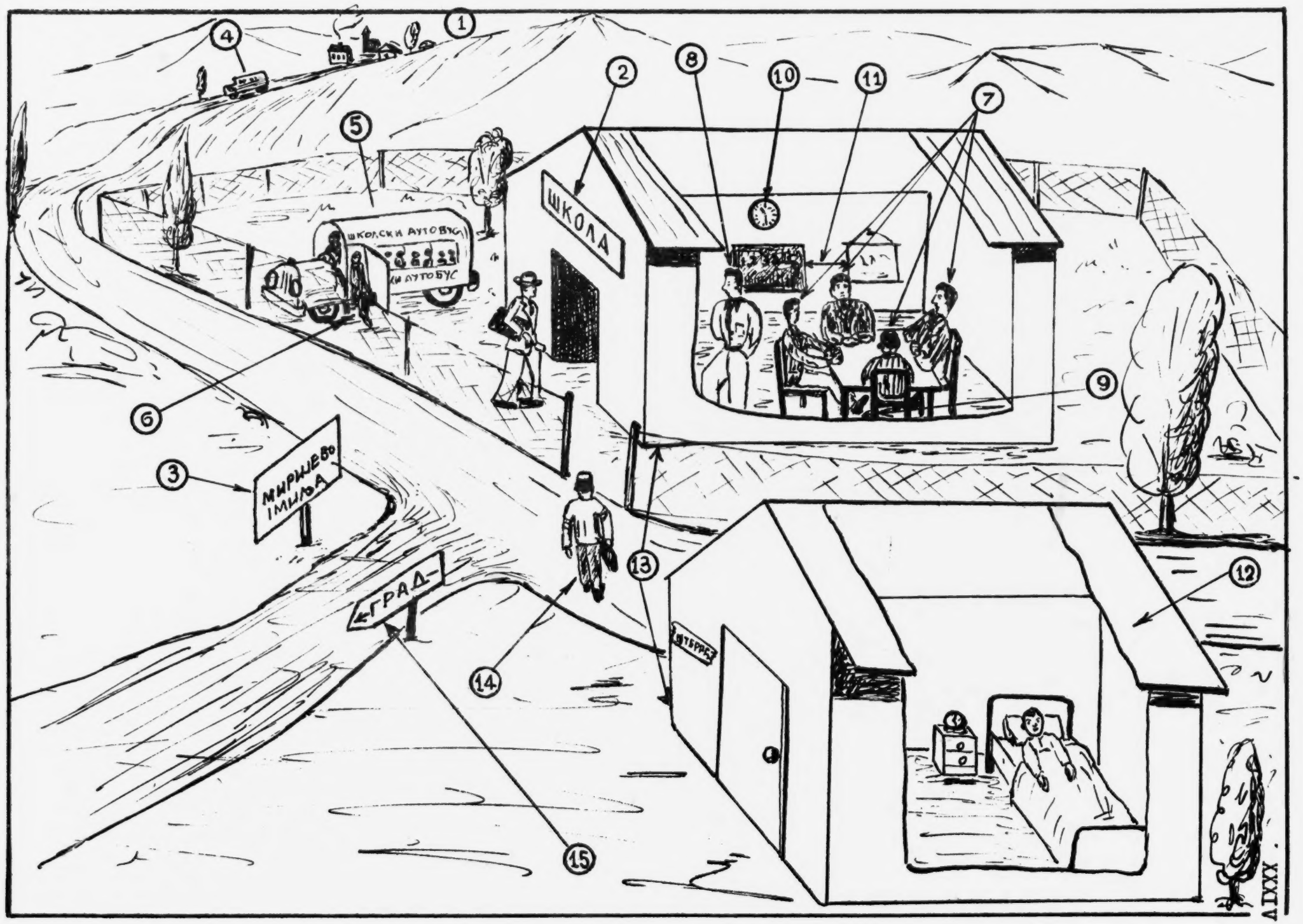
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
ШКОЛА
ШКОЛСКИ АУТОБУС
МИРШЕВО
ГРАД
ТЕРРА

ДИХХУ

ТРИДЕСЕТ-ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-FOURTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE GENITIVE CASE WITH PREPOSITIONS /See Par. 89/

1 - Describe to the students the picture at the left following the text below:

Оно село (1) које се види иза брда зове се Миријево. Сеоска школа (2) је ван села. Од села до школе (3) има једна миља. Због тога ученици долазе у школу у аутобусу. Један аутобус баш долази са брда (4), а други аутобус (5) је испред школе. Неки ученици (6) излазе из аутобуса, а неки седе око стола (7) у учионици. Сви ти ученици имају капуте сем Марка који је без капута (8). Он је свукао капут због врућег ваздуха у учионици. Ноге свих ученика су испод стола (9). Изнад табле видимо сат (10), а поред табле видимо географску карту (11).

Кућа господина и госпође Штерић је близу школе (12). Између њихове куће и школе иде пут (13), тојест и њихова кућа и школа су крај самог пута. Они станују близу школе ради својег сина који иде у ту школу. Они немају никога сем тог сина. Тај њихов син баш сада иде преко пута (14). Он иде брзо јер жели да уђе у учионицу пре наставника. Међутим наставник баш сада улази у учионицу и млади господин Штерић мора овог пута да уђе у учионицу после наставника.

Господин Штерић је сада сам код куће, јер је болестан. Госпођа Штерић је морала да оде у град уместо господина Штерића (15). Она нема ништа против одласка у град, али не воли да г. Штерић остаје сам код куће, нарочито кад је болестан.

2 - Ask the following questions based on the description of the picture at the left:

Да ли је село Миријево на брду?	Не. Село Миријево није на брду, него иза брда.
Да ли је сеоска школа у селу?	Не. Сеоска школа није у селу, него ван села.
Одакле докле има једна миља?	Од села до школе има једна миља.
Како долазе ученици у школу?	Ученици долазе у школу у аутобусу.
Зашто ученици долазе у школу у аутобусу?	Ученици долазе у школу у аутобусу због тога што је школа далеко од села.
Одакле долази један аутобус?	Један аутобус долази са брда.
А где је други аутобус?	Други аутобус је испред школе.
Да ли ученици сада улазе у аутобус?	Не. Ученици сада не улазе у аутобус, него излазе из аутобуса.
Да ли ученици који су у учионици стоје?	Не. Ученици који су у учионици не стоје, него седе.
Да ли они седе на столу?	Не. Они не седе на столу, него око стола.

Да ли сви ученици који су у учионици имају капуте?	Да. Сви ученици који су у учионици, сем Марка, имају капуте.
Да ли Марко има капут?	Не. Марко је без капута.
Зашто је Марко скинуо капут?	Марко је скинуо капут због врућег ваздуха у учионици.
Где су ноге ученика који су у учионици?	Ноге ученика који су у учионици су испод стола.
Да ли је сат испод табле?	Не. Сат није испод табле, него изнад табле.
Да ли је географска карта изнад табле?	Не. Географска карта није изнад табле, него поред табле.
Да ли је кућа господина и госпође Штерић далеко од школе?	Не. Кућа господина и госпође Штерић није далеко од школе, него близу школе.
Близу чије куће је школа?	Школа је близу куће господина и госпође Штерић.
Да ли пут иде изнад школе и куће господина и госпође Штерић?	Не. Пут не иде изнад, него између школе и куће господина и госпође Штерић.
Шта се налази између школе и куће господина и госпође Штерић?	Између школе и куће господина и госпође Штерић налази се пут.
Крај чега су школа и кућа господина и госпође Штерић?	Школа и кућа господина и госпође Штерић су крај самог пута.
Зашто господин и госпођа Штерић станују близу школе?	Господин и госпођа Штерић станују близу школе ради својег сина.
Куда иде баш сада тај њихов син?	Тај њихов син баш сада иде преко пута.
Зашто он иде брзо?	Он иде брзо, јер жели да уђе у учионицу пре наставника.
Зашто он мора овог пута да уђе у учионицу после наставника?	Он мора да уђе у учионицу после наставника, јер наставник баш сада улази у учионицу.
Где је стари г. Штерић?	Стари господин Штерић је код куће.
Зашто је он код куће?	Он је код куће, јер је болестан.
Где је госпођа Штерић?	Госпођа Штерић је морала да оде у град уместо свог мужа.
Да ли она има нешто против одласка у град?	Не. Она нема ништа против одласка у град.
Шта она не воли?	Она не воли да г. Штерић остаје сам код куће, нарочито кад је болестан.

*Без, због, докле, иза, између, изнад, испод, испред, крај, око, поред, преко, против, ради, уместо and ништа are new words and are to be written on the blackboard.

3 - Ask the following questions referring to the real situation:

Да ли сам ја иза табле?	Не. Ви нисте иза табле, него испред табле.
Да ли је табла испред наставника?	Не. Табла није испред наставника, него иза наставника.
Испред чега сам ја?	Ви сте испред табле.
Да ли сам ја у учионици?	Не. Ви нисте у учионици, него ван учионице.
Где сам ја сада?	Ви сте сада испред врата (или: испред учионице).
Око чега седе ученици?	Ученици седе око столова.
Да ли су ваше ноге изнад стола?	Не. Моје ноге нису изнад, него испод стола.
А да ли је и ваша глава испод стола?	Не. Моја глава није испод стола, него изнад стола.
До кога ви седите?	Ја седим до господина М . . .
А до кога он седи?	Он седи до господина Н . . .
Између кога ви седите?	Ја седим између господина Х . . . и господина У . . .
А између кога седи он?	Он седи између господина Х . . . и господина М . . .
Имају ли сви ђаци књиге?	Да. Сви ђаци имају књиге.
Да ли је неки ђак дошао у школу без књига?	Не. Ниједан ђак није дошао у школу без књига.
Где су ђачке књиге?	Ђачке књиге су на столовима.
Да ли је и моја књига на столу?	Не. Ваша књига није на столу.
Да ли су све књиге на столовима?	Да. Све књиге су на столовима сем ваше.
Да ли је ова слика изнад географске карте?	Не. Та слика није изнад, него поред географске карте.
Да ли је она слика испод географске карте?	Не. Она слика није испод, него поред географске карте.
Да ли сам ја далеко од врата?	Не. Ви нисте далеко од врата, него близу врата.
Да ли сам ја код прозора?	Не. Ви нисте код прозора, него код врата.
Крај чега сам ја?	Ви сте крај врата.
Одакле сам ја узео ову књигу?	Ви сте узели ту књигу из стола.
Ради кога ја долазим у учионицу?	Ви долазите у учионицу ради ученика.
Да ли сам ја ушао у учионицу пре ученика?	Не. Ви сте ушли у учионицу после ученика.
Да ли су ученици ушли у учионицу после наставника?	Не. Ученици су ушли у учионицу пре наставника.

Да ли су ученици свукли капуте?	Да. Ученици су свукли капуте, или: Не. Ученици нису свукли капуте.
Зашто су ученици свукли капуте?	Они су свукли капуте због врућег ваздуха у учионици, или:
Зашто ученици нису свукли капуте?	Ученици нису свукли капуте због хладног ваздуха у учионици.
Ко је без капута?	Ученици су без капута.
Да ли ви имате нешто против господина X . . . ?	Не. Ја немам ништа против господина X . . .
Да ли један ученик може да одговара на питања уместо другог ученика?	Не. Један ученик не може да одговара на питања уместо другог ученика.
Да ли ви идете преко брда кад долазите у школу?	Не. Кад долазим у школу, ја не идем преко брда.

B - COLLECTIVE NOUNS /See Par. 90/

1 - Drill the collective nouns ending in -е by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aid.

ДРВ-О

ОВО ЈЕ ДРВО.

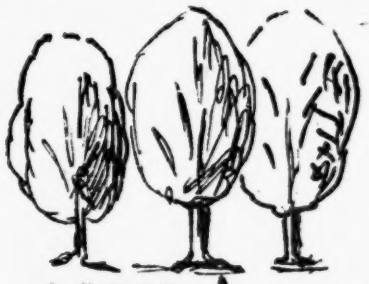

ДРВЕТ-А

ОВО СУ ДРВЕТА.

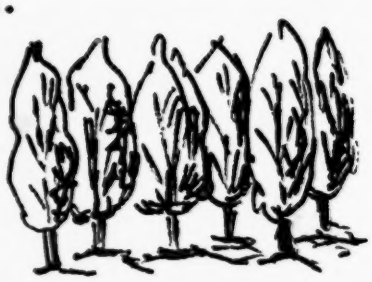

ДРВЕТ+ЈЕ = ДРВЕЋ-Е

ОВО ЈЕ ДРВЕЋЕ.

ЛИСТ

ОВО ЈЕ ЈАБУКОВ ЛИСТ.

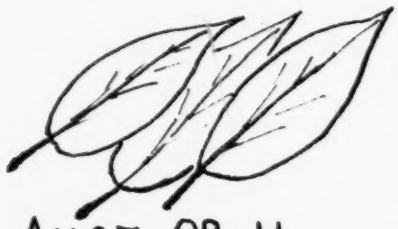

ЛИСТ-ОВ-И

ОВО СУ ЈАБУКОВИ ЛИСТОВИ.

ЛИСТ+ЈЕ = ЛИШЋЕ

ОВО ЈЕ ЛИШЋЕ.

ЦВЕТ

ОВО ЈЕ ЈАБУКОВ ЦВЕТ.

ЦВЕТ-ОВ-И

ОВО СУ ЈАБУКОВИ ЦВЕТОВИ.

ЦВЕТ +ЈЕ=ЦВЕЋЕ

ОВО ЈЕ ЦВЕЋЕ.

* Дрво, дрвеће, лист, лишће, цвет and цвеће are new words and are to be written on the blackboard.

Шта је ово?	То је дрво.
Какво је ово дрво?	То је јабука (крушка).
Шта је ово?	То су дрвета.
Каква су ово дрвета?	То су јабуке (крушке).
Шта је ово?	То је дрвеће.
Шта је ово?	То је лист.
Какав је ово лист?	То је јабуков (крушков) лист.
Шта је ово?	То су листови.
Какви су ово листови?	То су јабукови (крушкови) листови.
Шта је ово?	То је лишће.
Шта је ово?	То је цвет.
Какав је ово цвет?	То је јабуков (крушков) цвет.
Шта је ово?	То су цветови.
Какви су ово цветови?	То су јабукови (крушкови) цветови.
Шта је ово?	То је цвеће.

2 - Drill other covered collective nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids.

ОВО ЈЕ ГОСПОДИН ЈОВАН М. ПЕТРОВИЋ. ОВО ЈЕ ГОСПОДИН МИЛОШ М. ПЕТРОВИЋ.

ОВО СУ ГОСПОДА ЈОВАН М. И МАРКО М. ПЕТРОВИЋ.

ГОСПОДИН ЈОВАН М. ПЕТРОВИЋ ЈЕ БРАТ ГОСПОДИНА МИЛОША М. ПЕТРОВИЋА.

ГОСПОДИН ЈОВАН М. ПЕТРОВИЋ И ГОСПОДИН МИЛОШ М. ПЕТРОВИЋ СУ БРАЋА.

МАРА ЈЕ ДЕТЕ ГОСПОДИНА ЈОВАНА М. ПЕТРОВИЋА

БРАНКО ЈЕ ДЕТЕ ГОСПОДИНА ЈОВАНА М. ПЕТРОВИЋА

МАРА И БРАНКО СУ ДЕЦА ГОСПОДИНА ЈОВАНА М. ПЕТРОВИЋА

ОВО ЈЕ ДУГМЕ

ОВО СУ ДУГМАД

Ко је ово?	То је господин Јован М. Петровић.
Ко је ово?	То је господин Милош М. Петровић.
Ко је ово и ово?	То су господа Јован М. и Милош М. Петровић.
Да ли су г. Јован М. и г. Милош М. Петровић отац и син?	Не. Господин Јован М. и г. Милош М. Петровић нису отац и син, него браћа.
Да ли је Мара жена?	Не. Мара није жена, него дете.
Да ли је Бранко човек?	Не. Бранко није човек, него дете.
Шта су Мара и Бранко?	Мара и Бранко су деца.
Чија су деца Мара и Бранко?	Мара и Бранко су деца господина Јована М. Петровића.
Ко воли своју децу?	Сваки отац и мајка воле своју децу.
Шта је ово?	То је дугме.
Шта је ово?	То су дугмад.
Колика су ова дугмад?	Та дугмад су велика.
Да ли ви волите велику дугмад на зимском капуту?	Да. Ја волим велику дугмад на зимском капуту.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Literal Translation

About Carmel Valley

1 - Captain Brown: Heard am that /you/ live in Carmel Valley. Why /you/ live so far from of Presidio?
1st Lt Lewis: /I/ Not am been able that /I/ find good apartment nowhere in Monterey or around of Monterey.

2 - Capt B: How many of miles has from of your house to of Presidio?
1st Lt L: Around fifteen of miles.

3 - Capt B: Whether are /you/ satisfied that /you/ live there?
1st Lt L: Yes, because is weather there always nice and has plenty of flowers and of trees, and leaves is green over of whole year.

4 - Capt B: How much has from of your house to of sea?
1st Lt L: Sea not is so near of my house, but everywhere around of Valley themselves find big mountains and green hills.

5 - Capt B: Whether itself from of those mountains and of hills sees sea?
1st Lt L: Yes. Sees itself very well.

6 - Capt B: And where is school for your children?
1st Lt L: School is just beside of road which goes alongside of my house.

7 - Capt B: Have whether /you/ garden?
1st Lt L: Yes. And in our garden has plenty of nice fruit and of flowers.

8 - Capt B: Whether your wife must that /she/ goes into Carmel on account of groceries?
1st Lt L: No. One good grocery store herself finds immediately across of road of our house.

9 - Capt B: Whether you come into school alone?
1st Lt L: No. One my friend which is student of School for officers of Navy also comes into Monterey, and we come together.

10 - Capt B: And how /you/ come into school?
1st Lt L: Both my friend and I have automobiles. He drive of one week and of next week drive I.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

О Кармелској Долини

1. Капетан Браун: Чуо сам да живите у Кармелској Долини. Зашто живите тако далеко од Пресидија?

Поручник Луис: Нисам могао да нађем добар стан нигде у Монтереју, или око Монтереја.

2. К.Б.: Колико миља има од ваше куће до Пресидија?

П.Л.: Око петнаест миља.

3. К.Б.: Да ли сте задовољни што живите тамо?

П.Л.: Да, јер је време тамо увек лепо и има много цвећа и дрвећа, и лишће је зелено преко целе године.

4. К.Б.: Колико има од ваше куће до мора?

П.Л.: Море није тако близу моје куће, али свуда око Долине се налазе велике планине и зелена брда.

5. К.Б.: Да ли се са тих планина и брда види море?

П.Л.: Да. Види се врло добро.

6. К.Б.: А где је школа за вашу децу?

П.Л.: Школа је баш крај пута који иде поред моје куће.

SECOND PART XXXIV
DIALOGUE

About Carmel Valley

1. Captain Brown: I heard that you live in Carmel Valley. Why do you live so far from the Presidio?

1st Lt Lewis: I couldn't find a good apartment anywhere in or around Monterey.

2. Capt B: How many miles are there from your house to the Presidio?
1st Lt L: About fifteen miles.

3. Capt B: Are you satisfied to live there?

1st Lt L: Yes, because the weather is always nice there, and there are plenty of flowers and trees, and the leaves are green throughout the year.

4. Capt B: How far is the sea from your house?

1st Lt L: The sea is not so close to my house, but everywhere around the Valley there are big mountains and green hills.

5. Capt B: Is the sea seen from those mountains and hills?

1st Lt L: Yes. It's seen very well.

6. Capt B: And where is the school for your children?

1st Lt L: The school is just by the road which goes past my house.

CARMEL VALLEY
SO FAR
PRESIDIO
1.
GOOD APT FOR RENT
MILES
PRESIDIO
ABOUT 15
2.
?
3.
ALWAYS NICE
GREEN→ ALL YEAR
NOT CLOSE
FAR
GREEN↗
4.
?
5.
YES— VERY WELL
?
6.

7. К.Б.: Имате ли башту?

П.Л.: Да. И у нашој башти има много лепог воћа и цвећа.

8. К.Б.: Да ли ваша жена мора да одлази у Кармел ради намирница?

П.Л.: Не. Једна добра бакалница се налази одмах преко пута наше куће.

9. К.Б.: Да ли ви долазите у школу сами?

П.Л.: Не. Један мој пријатељ који је ученик Школе за официре Ратне морнарице такође долази у Монтерej, и ми долазимо заједно.

10. К.Б.: А како долазите у школу?

П.Л.: И мој пријатељ и ја имамо аутомобиле. Он вози једне недеље, а следеће недеље возим ја.

7. Capt B: Do you have a garden?

1st Lt L: Yes. And in our garden there is plenty of nice fruit and flowers.

8. Capt B: Does your wife have to go to Carmel for groceries?

1st Lt L: No. A good grocery store is located just across the road from our house.

9. Capt B: Do you come to school alone?

1st Lt L: No. A friend of mine who is a student at the Navy Officer's School also comes to Monterey, and we come together.

10. Capt B: And how do you come to school?
1st Lt L: Both my friend and I have cars. He drives one week, and the next week I drive.

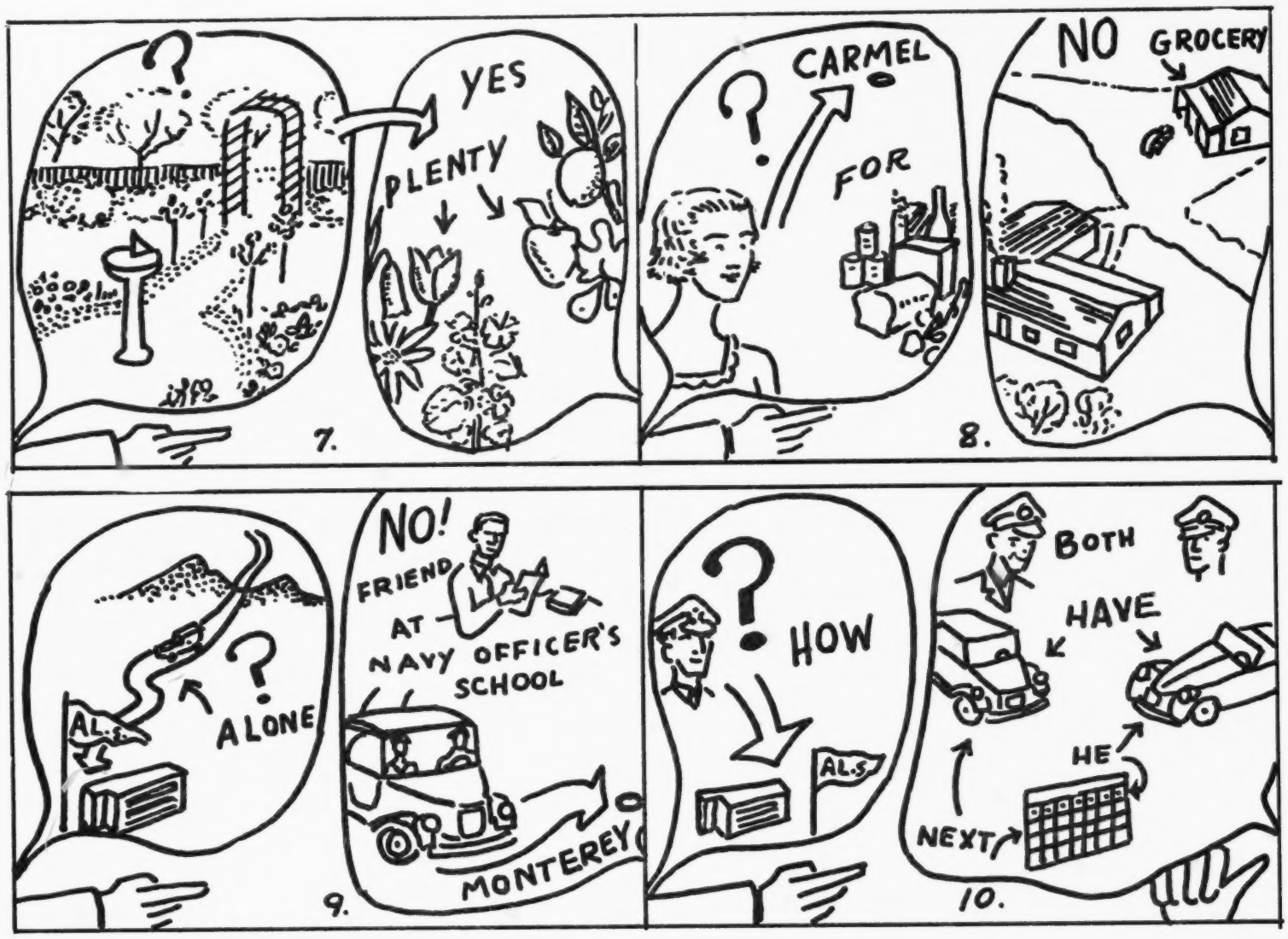
YES
PLENTY
7.
CARMEL
FOR
NO
GROCERY
8.
ALONE
AL.S.
NO!
FRIEND
AT
NAVY OFFICER'S
SCHOOL
MONTEREY
9.
HOW
AL.S.
BOTH
HAVE
HE
NEXT
10.

PAR. 89 - THE GENITIVE WITH PREPOSITIONS

A - (1) Зашто живите тако далеко од Пресидија?
(1) Нисам могао да нађем добар стан нигде у Монтереју или око Монтереја.
(2) Колико миља има од ваше куће до Пресидија?
(3) Лишће је зелено преко целе године.
(4) Море није тако близу моје куће.
(6) Школа је баш крај пута који иде поред моје куће.
(8) Да ли ваша жена мора да одлази у Кармел ради намирница?
(8) Једна добра бакалница се налази одмах преко пута наше куће.

Миријево је једно мало село код Београда.
Mirijevo is a little village by /near/ Belgrade.

Наши наставници су из Југославије.
Our teachers are from Yugoslavia.

Мачка је испод стола.
The cat is under the table.

Ми имамо башту испред и иза куће.
We have a garden in front of and behind the house.

Ја учим и пре и после вечере.
I study both before and after dinner.

Добар ученик никад не долази у школу без књига.
A good student never comes to school without books.

Они воле Калифорнију због добре климе.
They like California because of the good climate.

Кућа у којој ми живимо налази се изнад Пресидија.
The house in which we live is located above the Presidio.

Ми немамо ништа против Марка.
We have nothing against Mark.

Он је дошао (у)место својег оца.
He came instead of his father.

Већ сам видео све пријатеље осим Марка.
I have already seen all my friends except Mark.

The underlined words are the prepositions which govern the genitive case only. The alphabetical list of these prepositions follows:

близу	- near, close
без	- without
ван	- outside
до	- to, till, next
због	- because of, on account of
из	- from, out
иза	- behind, from behind
између	- between, among
изнад	- above, over

испод	- under, beneath, below; from under, from beneath
испред	- in front of, before; from in front of
код	- by, at
крај	- by, beside, near
од	- from, since, of; than
око	- around, about
осим, сем	- except, besides
поред	- side by side, by; besides
после	- after
пре	- before; ago
преко	- across, over
прстив	- against
ради	- for the sake of; because of
(у)место	- instead of

B - The preposition с or са is the only one which governs either the genitive or the instrumental /see Par. 104/.

With the genitive it denotes primarily place from which and corresponds to the English preposition "from" or "off":

(5) Да ли се са тих планина и брда види море?
Лишће пада са дрвета.
Leaves fall from the tree.

The English prepositions "from" and "off" are translated not only by с(а) but also by из. The из governs the genitive case, too, and expresses an idea similar to that of с(а) with the genitive. Because of that, English speaking students meet some difficulty in using с(а) and из properly.

Generally speaking, the preposition с(а) denotes departure /detachment/ from the upper /outer/ surface of some object and the preposition из denotes departure /origin/ from the inside of some object:

Да ли се види море из ваше куће?
Can one see the sea from your house?
Не. Море може да се види само са крова куће.
No. The sea can be seen only from the roof of the house.

PAR. 90 - COLLECTIVE NOUNS

Singular nouns which name a number of like beings or objects are called collective nouns:

(3) Да, јер је време тамо увек лепо и има доста цвећа и дрвећа и лишће је зелено преко целе године.

The most typical Serbo-Croatian collective nouns end in -е (цвеће, дрвеће, лишће). These nouns are of neuter gender and follow the rules for neuter gender nouns, except that they, as well as other collective nouns, usually do not have plural forms.

Note: You have also learned the following collective nouns which do not end in -е:

браћа, f.	- brothers	деца, f.	- children.
господа, f.	- gentlemen	дугмад, f.	- buttons

Она господа су наши наставници, а ово су њихова деца.
Those gentlemen /over there/ are our teachers, and these are their children.
Сва моја браћа су официри.
All my brothers are officers.
Ова дугмад су лепа.
These buttons are nice.

Note that the collective nouns ending in -е take both the verb and the modifiers singular and that the collective nouns браћа, господа, деца, дугмад take the verb plural but modifiers singular.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE USE OF PREPOSITIONS GOVERNING THE GENITIVE CASE

1 - Give the pattern and then ask the students to answer negatively the questions listed below using in their answers both the preposition contained in the question and the antonym of this preposition.

Да ли је ваша глава испод стола?	Не. Моја глава није испод, него изнад стола.
Да ли су ваше ноге изнад стола?	Не. Моје ноге нису изнад, него испод стола.
Да ли је наставник иза табле?	Не. Наставник није иза табле, него испред табле.
Да ли је табла испред наставника?	Не. Табла није испред наставника, него иза наставника.
Да ли ја сад улазим у учионицу?	Не. Ви сад не улазите у учионицу, него излазите из учионице.
Да ли ја сад излазим из учионице?	Не. Ви сад не излазите из учионице, него улазите у учионицу.
Да ли је ова кућа у граду?	Не. Та кућа није у граду, него ван града.
Да ли је Кармел далеко од Монтереја?	Не. Кармел није далеко од Монтереја, него близу Монтереја.

Да ли је и Сан Франциско близу Монтереја?	Не. Сан Франциско није близу Монтереја, него далеко од Монтереја.
Да ли ви идете у школу пре доручка?	Не. Ја не идем у школу пре доручка, него после доручка.
Да ли се ви умивате и бријете после доручка?	Не. Ја се не умивам и не бријем после доручка, него пре доручка.

2 - Ask the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Без чега људи не могу да живе?	Људи не могу да живе без ваздуха.
Да ли је онај господин који има велику црну браду ваш наставник?	Не. Мој наставник је онај господин без браде.
Да ли је онај господин који има велики шешир његов отац?	Не. Његов отац је онај господин без шешира.
Да ли је онај млади човек у црном капуту ваш брат?	Не. Мој брат је онај млади човек без капута.
Да ли је Земун далеко од Београда?	Не. Земун није далеко од Београда, него близу Београда.
Да ли је и Загреб близу Београда?	Не. Загреб није близу Београда, него далеко од Београда.
Близу чега је наша школа?	Наша школа је близу мора.
Да ли је ова кућа у граду?	Не. Та кућа није у граду, него ван града.
Да ли сви Југословени живе у Југославији?	Не. Многи Југословени живе ван Југославије.
Да ли ви волите да једете лети у кући?	Не. Лети ја не волим да једем у кући, него ван куће.
Да ли сте дању обично код куће?	Не. Дању обично нисам код куће, него ван куће.
Колико миља има од ваше куће до школе?	Од моје куће до школе има две миље.
Одакле докле има четири миље?	Од Монтереја до Кармела има четири миље.
Одакле докле има двадесет миља?	Од Монтереја до Салинаса има двадесет миља.
Одакле докле има сто двадесет и пет миља?	Од Монтереја до Сан Франциска има сто двадесет и пет миља.
Откада сте овде?	Овде сам од прошле године (зиме, јесени, недеље, прошлог лета, прошлог пролећа).
Докле остаје овде ваша мајка?	Моја мајка остаје овде до следеће недеље (зиме, јесени, следећег лета, следећег пролећа).

Докле сте синоћ ишли пешке?	Синоћ смо ишли пешке све до Кармела (Форт Орда).
Да ли ви седите иза господина X . . . ?	Не. Ја седим до господина X . . . ?
До кога седи господин У . .?	Господин У . . . седи до господина X . . .
Од чега се прави сир?	Сир се прави од млека.
Зашто не волите Монтерej?	Ја не волим Монтерej због његове климе.
Зашто зими носимо топло одело?	Зими носимо топло одело због хладног времена.
Зашто ви волите тако много овај ресторан?	Ја волим тако много овај ресторан због добре и јефтине хране.
Зашто желите да купите баш ову кућу?	Ја желим да купим баш ту кућу због њене лепе и велике баште.
Зашто ви никад не идете у ову бакалницу?	Ја никад не идем у ту бакалницу због рђавих и скупих намирница.
Зашто се из ваше куће не види море?	Море се не види из моје куће због једне велике планине.
Одакле су ваши наставници?	Наши наставници су из Југославије.
Одакле су ученици?	Ученици су из Америке.
Одакле сте дошли у ову школу?	Ја сам дошао у ову школу из Европе.
Одакле он узима кромпире?	Он узима кромпире из џака.
Да ли је башта испред куће?	Не. Башта није испред куће, него иза куће.
Да ли сам ја испред господина X . . . ?	Ви нисте испред господина X . . . , него иза господина X . . .
Где су војници?	Војници су иза барака.
Где су војници?	Војници су испред барака.
Где је шума?	Шума је иза села.
Где су ученици?	Ученици су испред учионице.
Где је дрво?	Дрво је испред куће.
Шта је између Америке и Европе?	Између Америке и Европе је море.
Шта је између Монтереја и Кармела?	Између Монтереја и Кармела је брдо.
Између кога ви седите?	Ја седим између господина X . . . и господина У . . .
Где сте ви обично између доручка и вечере?	Између доручка и вечере сам обично у школи.
А где сте ви обично између вечере и доручка?	Између вечере и доручка сам обично код куће.
Да ли су бркови изнад носа?	Не. Бркови нису изнад носа, него испод носа.
А шта је изнад носа?	Изнад носа је чело.
Где су уста?	Уста су испод бркова.

Где су светла?	Светла су изнад наших глава.
Шта је још изнад наших глава?	И таваница је изнад наших глава.
Где су ученичка стопала?	Ученичка стопала су испод стола.
А шта је испод ученичких стопала?	Испод ученичких стопала је под.
Да ли људи носе капут испод кошуље?	Не. Људи не носе капут испод кошуље, него изнад кошуље.
Да ли људи носе гаће изнад панталона?	Не. Људи не носе гаће изнад панталона, него испод панталона.
Да ли они вечерају у ресторану?	Не. Они не вечерају у ресторану, него код куће.
Да ли је Панчево код Загреба?	Не. Панчево није код Загреба, него код Београда.
Где живе ваша деца?	Моја деца живе код мог оца и код моје мајке.
Где је ова кућа?	Та кућа је крај пута.
Крај чега је ово село?	То село је крај шуме.
Да ли је цвеће само испред куће?	Не. Цвеће није само испред куће, него свуда око куће.
Око чега седе ученици?	Ученици седе око столова.
Око кога стоје војници?	Војници стоје око официра.
Да ли сва ова господа имају шешир на глави?	Сва та господа сем господина Петровића имају шешир на глави?
Да ли су сви ученици дошли на време у школу?	Да. Сви ученици су дошли у школу на време осим Марка.
Где је дрвеће?	Дрвеће је поред пута.
Да ли сам ја иза господина X . . . ?	Не. Ви нисте иза, него поред господина X . . .
Да ли је јутарњи збор после доручка?	Не. Јутарњи збор није после доручка, него пре доручка.
Да ли је вечерњи збор после вечере?	Не. Вечерњи збор није после, него пре вечере.
Да ли је гашење светла пре повечерја?	Не. Гашење светла није пре, него после повечерја.
Преко чега се иде из Америке у Европу?	Из Америке се иде у Европу преко мора.
Преко чега се иде из Монтереја у Кармел?	Из Монтереја се иде у Кармел преко брда.
Да ли је лепо говорити против других људи?	Не. Није лепо говорити против других људи.
Имате ли ви нешто против тога да попијемо по чашу пива?	Не. Ја немам ништа против тога да попијемо по чашу пива.
Зашто ви волите да идете на плажу.	Ја волим да идем на плажу ради своје деце.

Зашто морате сутра да дођете у логор?	Сутра морам да дођем у логор ради плате.
Шта једете у петак уместо меса?	У петак уместо меса једем рибу.
Шта људи често носе уместо ципела?	Уместо ципела људи често носе чизме.
Са чега пада лишће?	Лишће пада с дрвећа.
Откуда он долази?	Он долази с брда (планине, плаже, мора, часа).
Одакле се види море?	Море се види с прозора (брда, дрвета).
Кад сте се вратили с пута?	Синоћ сам се вратио с пута.

B - DRILL THE PRESENT TENSE OF THE VERB "ПУТОВАТИ"

Ask the students the questions listed below pointing at the same time to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко често путује у Европу?
Ко никад не путује у Европу?
Ко воли да путује?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

О Кармелској Долини

Капетан Браун је дошао из Њујорка пре неколико дана али без своје породице. Он је сада у Форт Орду у једној пешадиској јединици. Он и поручник Луис, који учи српскохрватски у Војној школи за стране језике, стари су пријатељи. Кад је Браун видео Луиса, он је мислио да Луис живи у Монтереју пошто учи у Пресидију. Кад је Луис рекао да он живи у Кармелској Долини, Браун је питао зашто он живи тамо. Ево, шта је Луис одговорио:

"Нисам могао да нађем стан у Монтереју или око Монтереја, али сам нашао добар стан у Кармелској Долини. Задовољан сам, због жене и деце, што живимо тамо. Велике планине и зелена брда су свуда око Долине. Лишће на дрвећу је увек зелено, цвећа има преко целе године, воћа има и лети и у јесен. Ми имамо тамо добру школу за нашу децу и неколико бакалница за намирнице. Један мој пријатељ, који је ученик у Школи за официре Ратне морнарице, и ја долазимо у Монтерej заједно. Он вози једне недеље, а друге недеље возим ја. Тако ми не морамо да употребљавамо и његов и мој аутомобил сваки дан."

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Vacations

All men and women must work. However, nobody can work every day of the year. Therefore, we must have our vacations. During those vacations we go to various places to rest. Some people go to the mountains, some go to the seacoast, and some go to various cities and villages near and far from the place where they live. Vacations are used for rest, travel or to visit relatives and friends. Sometimes we do not go anywhere from the place where we live, but stay at home and rest.

It is very pleasant if you live in California, particularly near the sea where the days are warm and the nights are cool the whole year. However, if

you live in the North, or in the East the weather is very warm in the summer and very cold in the winter. The climate of the South is also pleasant, but it is not as pleasant as in the West, particularly in California.

When our students have a vacation, they usually go to Los Angeles or San Francisco to visit their relatives and friends. However, many students do not go anywhere from Monterey. They stay at home to rest and study a little.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О Кармелској Долини

Сви ученици Војне школе за стране језике не могу да живе у Пресидију, Монтереју и Кармелу или у војним становима у Форт Орду. Зато многи ученици и њихове породице живе по местима око Монтереја. Неки, због мале деце, воле да живе близу школа, а они који су без деце живе онде где могу да нађу добар стан.

Кармелска Долина је нарочито лепа, а није ни сувише далеко од Пресидија - само око 15 миља. Тамо је увек лепо време и врло ретко је магловито. У Кармелској Долини има доста цвећа и зеленог дрвећа, а око Долине се налазе велике планине и зелена брда. Лишће је зелено целе године. Тамо се налази и једна добра школа за децу и неколико бакалница, тако да ради намирница жене не морају да иду у Кармел или Монтерej.

Баште нису никад без цвећа, а лети и у јесен има доста доброг воћа.

Многи наши ученици, као и ученици Школе за официре Ратне морнарице, живе у Кармелској Долини. Они долазе у Монтерej у школу сваког дана, осим у суботу и недељу. Они долазе у школу изјутра, а враћају се у Кармелску Долину, својој кући, увече. Они проводе скоро све викенде у Кармелској Долини јер је тамо увек пријатно.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Да ли сви ученици наше школе могу да живе у Пресидију и Монтереју?
2. Зашто сви ученици наше школе не могу да живе у Пресидију и Монтереју?
3. У којим другим местима живе ученици?
4. Зашто неки ученици воле да живе близу школа?
5. Где обично живе они ученици који су без деце?
6. Да ли је Кармелска Долина лепа?
7. Да ли је Кармелска Долина близу или далеко од Монтереја?
8. Колико миља има од Кармелске Долине до Пресидија?
9. Какво је време у Кармелској Долини?
10. Да ли је у Кармелској Долини често магловито?
11. Кад има тамо лепог цвећа, а кад има доброг воћа?
12. Какво је увек лишће у Кармелској Долини?
13. Шта се види из Кармелске Долине?
14. Има ли у Кармелској Долини школа за децу?
15. Да ли жене морају да иду у Кармел или Монтерej ради намирница?
16. Шта има по баштама преко целе године?
17. Какво је дрвеће у Кармелској Долини преко целе године?
18. Да ли много наших ученика живи у Кармелској Долини?
19. Који још ученици живе тамо?
20. Шта раде у суботу и недељу ученици који живе тамо?
21. Зашто они не иду никуда у суботу и недељу?
22. Где ви живите?
23. Да ли ви волите место у којем живите?
24. Да ли ви долазите у школу сами?
25. Да ли ви долазите у школу пешке?
26. Ко вози једне недеље, а ко вози следеће недеље?
27. Зашто ученици који живе у Кармелској Долини проводе скоро све викенде тамо?
28. Да ли ви купујете намирнице у Монтереју?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Since I was not able to find an apartment in Monterey, I took a house in Carmel Valley - out of town.
2. There is a big garden all around the house.
3. In front of the house is a big tree and many flowers.
4. Behind the house are vegetables, apple and pear trees.
5. On the hill above the house there are other trees, whose leaves are always green.
6. When it is hot, we eat under the big tree.
7. Across the road there is a grocery, so my wife does not have to go far for the groceries.
8. The school for our children is near our house and by the same road which goes between our house and the grocery.
9. Beside our house there is another house in which a navy officer and his family live.
10. This navy officer and I come to school together.
11. One day we use his car and the following day we use my car.
12. So, our wives are never without a car.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Read the Reading Text into the microphone.

658-бакалница, f. - grocery store

659-башта, f. - garden

660-без, prep. - without

661-долина, f. - valley, dale

662-дрвеће, n. coll. - trees

663-дрво, n. - tree
gen.sing.: дрвета (also: дрва)
nom.pl.: дрвета

664-због, prep. - because of, on account of

665-иза, prep. - behind; from behind

666-изнад, prep. - above, over

667-испод, prep. - under, beneath, below; from under, from beneath

668-испред, prep. - in front of, before; from in front of

669-Кармел, m. - Carmel

+669-кармелски, adj. m. - Carmel, adj.
кармелска, f.
кармелско, n.

670-користити (се), v.t.&r.ipfv. - to use, to utilize; to profit; to be of use; /to use, to utilize/
користим, користиш, користи,
користимо, користите, користе

671-крај, prep. - by, beside, near

672-лист, m. - leaf
nom.pl.: листови

673-лишће, n. coll. - leaves

674-миља, f. - mile

675-морнарица, f. - fleet, navy

676-намирнице, f. pl. t. - groceries

677-нигде, adv. - nowhere, not . . . any where

678-никуда, adv. - nowhere, not . . . anywhere

679-одмах, adv. - right away, at once, immediately

680-око, prep. - around, about

681-планина, f. - mountain

682-поред, prep. - beside, alongside

683-преко, prep. - across, over

684-против, prep. - against

685-путовати, v.i.ipfv. - to travel
pr.t.: путујем,путујеш,путује,
путујемо,путујете,путују

686-ради, prep. - on account of, because of, for the sake of

687-ратнӣ, adj. m. - war, adj.
ратнā, f.
ратнō, n.

+675 &
+687-ратна морнарица, f. - Navy

688-свуда, adv. - everywhere

689-следēħӣ, adj. m. - following
следēħā, f.
следēħē, n.

690-стан, m. - apartment
nom.pl.: станови

691-(у)место, prep. - instead of

692-цвет, m. - flower
nom.pl.: цвětови

693-цвēħе, n. coll. - flowers

\+ + +

Орд Вилеђ - Ord Village
Пацифик Гров - Pacific Grove
Пебл Бич - Pebble Beach
Сисајд - Seaside

ТРИДЕСЕТ-ПЕТА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-FIFTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE CONJUNCTIONS И, И . . . И, А, ИЛИ, ИЛИ . . . ИЛИ, НИ(ТИ), НИ(ТИ) . . . НИ(ТИ), АЛИ, НЕГО, НЕ САМО . . . НЕГО И, AND НЕГО ШТО
/See Par. 92/

1 - Drill the conjunction и by first giving the pattern and then asking the students to make statements about the pictures that they see following the given pattern. The pictures should lead them to make the following statements:

Петар и Марко устају (се умивају, се бријy, се облаче, се обувају).
Петар седи и доручкује (седи и пише, седи и чита новине, седи и слуша радио).

2 - Drill the conjunction и .... и by first giving the pattern and then asking the students the questions listed below. Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids.

Где живи ваш отац, а где живи ваша мајка?	И мој отац и моја мајка живе у Монтерејy.
Шта је ваш, а шта је његов отац?	И његов и мој отац су официри.
Чији наставник је г. Х . . . , а чији наставник је г. У . . . ?	И г. Х . . . и г. У . . . су наши наставници.
Који језик говорите ви, а који језик говори г. Х . . . ?	И г. Х . . . и ја говоримо енглески.
Који језик учите ви, а који језик учи г. У . . . ?	И г. У . . . и ја учимо српскохрватски.
Да ли г. Х . . . и г. У . . . говоре или читају српскохрватски?	Г. Х . . . и г. У . . . и читају и говоре српскохрватски.
Да ли ваш брат пуши или пије?	Мој брат и пуши и пије.
Где ви ручавате и вечеравате?	Ја и ручавам и вечеравам у Официрској мензи.

3 - Drill the conjunction а by first giving the pattern and then asking the students the questions listed below. Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids.

Шта раде Милан и Милош?	Милан чита, а Милош пише.
Шта раде Милан и Милош?	Милан се умива, а Милош се бријe.
Шта раде Милан и Милош?	Милан се обува, а Милош се облачи.
Шта раде Милан и Милош?	Милан пије, а Милош пуши.
Да ли Милан пуши и пије?	Милан пуши, а не пије.
Где се ви храните?	Ја доручкујем и вечеравам код куће, а ручавам у Официрској мензи.

Да ли желите да видите мојег оца или моју мајку?	Ја желим да видим вашег оца, а не вашу мајку.
Када се обично свлачимо и облачимо?	Обично се свлачимо увече, а облачимо ујутро.

4 - Drill the conjunctions или and него by first giving the pattern and then having one student ask the question and another to give the answer. The visual aids should lead the students to the following exchange of questions and answers:

Да ли се Марко брије или се умива?	Марко се не брије, него се умива.
Да ли се Марко свлачи или се облачи?	Марко се не свлачи, него се облачи.
Да ли се Марко изува или се обува?	Марко се не изува, него се обува.
Да ли Марко ставља капу на главу или скида капу са главе?	Марко не ставља капу на главу, него скида капу са главе.
Да ли Марко улази у кућу или излази из куће?	Марко не улази у кућу, него излази из куће.
Да ли Марко излази из учионице или улази у учионицу?	Марко не излази из учионице, него улази у учионицу.
Да ли Марко стоји или седи?	Марко не седи, него стоји.
Да ли Марко чита или пише?	Марко не чита, него пише.
Да ли Марко има оловку или перо?	Марко нема оловку, него перо.
Да ли је Маркова оловка црна или црвена?	Маркова оловка није црна, него црвена.

5 - Drill the conjunction или . . . или by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids.

Колико и каквих јаја поједете за доручак?	За доручак поједем или два пржена или два кувана јаја.
Шта пијете уз доручак?	Уз доручак пијем или кафу или чај.
Шта пијете уз ручак?	Уз ручак пијем или воду или млеко.
Шта пијете уз вечеру?	Уз вечеру пијем или пиво или вино.
Шта радите пре вечере?	Пре вечере или читам новине или слушам радио.
Какве кошуље волите да носите?	Ја волим да носим или свилене или памучне кошуље.
Какву оловку желите?	Ја желим или црвену или плаву оловку.
Кога желите да видите?	Желим да видим или Милоша или Марка.

6 - Drill the conjunction ни(ти) by asking the students to translate into Serbo-Croatian the following sentences:

Doesn't he know that either?	Yes. Neither he knows that.
Do you have a car or do you want to buy one?	No. I don't have a car, neither do I want to buy one.

I haven't yet seen my brother nor my sister today.
I don't have a top coat, neither do I intend to buy one.
I asked Mark to come, but he didn't even want to listen.

7 - Drill the conjunction ни(ти) . . . ни(ти) by first giving the pattern and then asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ваш отац пуши или пије?	Не. Мој отац нити пуши нити пије.
Да ли ваша мајка говори или чита српскохрватски?	Не. Моја мајка нити говори нити чита српскохрватски.
Да ли ви ручавате или вечерате код куће?	Не. Ја нити ручавам нити вечерам код куће.
Да ли се људи облаче или обувају увече?	Не. Људи се нити облаче нити обувају увече.
Да ли ви желите плаву или црвену оловку?	Не. Ја не желим ни плаву ни црвену, него црну оловку.
Да ли је ово ваше или Миланово перо?	Не. То није ни моје ни Миланово перо, него Марково.
Да ли сте ви Србин или Хрват?	Не. Ја нисам ни Србин ни Хрват, него Американац.
Да ли ви станујете у Монтерају или у Кармелу?	Не. Ја не станујем ни у Монтерају ни у Кармелу, него у Сисајду.

8 - Drill the conjunction али by first giving the pattern and then asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ваш отац и ваша мајка говоре српскохрватски?	Мој отац говори српскохрватски, али моја мајка не говори.
Да ли ви имате браће и сестара?	Ја имам браће, али немам сестара.
Да ли ваш брат пуши и пије?	Мој брат не пуши, али пије.
Да ли ви волите да пијете вино и пиво?	Ја не волим да пијем вино, али волим да пијем пиво.
Да ли он има црвену и плаву оловку?	Он нема црвену, али има плаву оловку.
Да ли је Милош марљив и даровит?	Милош није марљив, али је даровит.
Да ли је Милошева жена млада и лепа?	Милошева жена је млада, али није лепа.
Да ли су ваш старији и млађи брат ожењени?	Мој старији брат је ожењен, али млађи није.

9 - Drill the conjunction него by first giving the pattern and then asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ваш отац говори српско-хрватски?	Не. Мој отац не говори српскохрватски, него моја мајка.
Да ли је ваш брат стар?	Не. Мој брат није стар, него млад.
Да ли је овај речник велик?	Не. Тај речник није велик, него мали.
Да ли ви учите енглески?	Не. Ја не учим енглески, него српскохрватски.
Да ли је ова оловка црвена?	Не. Та оловка није црвена, него плава.
Да ли је г. Хаџић официр?	Не. Г. Хаџић није официр, него подофицир.

10 - Drill the conjunction не само (да) . . . него и by first giving the pattern and then asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ваше дете једе само?	Наше дете не само да једе него се и умива само.
Да ли ви говорите српскохрватски?	Ја не само да говорим него и читам и пишем српскохрватски.
Да ли сте прочитали дијалог?	Ја сам не само прочитао него сам и научио дијалог.
Да ли сте разумели све што је наставник казао?	Ја сам не само разумео него се и сећам свега што је наставник казао.
Да ли је Милан марљив ученик?	Милан је не само марљив него и даровит ученик.
Да ли је ваш нови аутомобил леп?	Мој нови аутомобил је не само леп него и добар.
Да ли је његова сестра млада?	Његова сестра је не само млада него и лепа.
Да ли су улице у вашем граду широке?	Улице у мом граду су не само широке него и лепе.

* Не само . . . него и = not only . . . but also is a new conjunction and is to be written on the blackboard.

11 - Drill the conjunctions него and него што by asking the students to translate into Serbo-Croatian the following sentences:

You are taller than I
I am shorter /lower/ than you.
He knows more than he shows.
She spent less money than I thought.
They left earlier than they intended.

B - THE CONJUNCTIONS ПРЕ НЕГО ШТО AND ПОШТО /See Par. 93/

Drill the conjunctions пре него што and пошто by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Да ли ви устајете пре него што се пробудите?	Не. Ја не устајем пре него што се пробудим, него пошто се пробудим.
Да ли се ви будите пошто устанете?	Не. Ја се не будим пошто устанем, него пре него што устанем.
Да ли се ви облачите пре него што се обријете и умијете?	Не. Ја се не облачим пре него што се обријем и умијем, него пошто се обријем и умијем.
Да ли се ви бријете и умивате пошто се обучете?	Не. Ја се не бријем и не умивам пошто се обучем, него пре него што се обучем.
Да ли ви доручкујете пре него што се обучете?	Не. Ја не доручкујем пре него што се обучем, него пошто се обучем.
Да ли ви доручкујете пошто пођете у школу?	Не. Ја не доручкујем пошто пођем у школу, него пре него што пођем у школу.
Да ли ви полазите у школу пре него што доручкујете?	Не. Ја не полазим у школу пре него што доручкујем, него пошто доручкујем.
Да ли ви улазите у учионицу пошто уђе наставник?	Не. Ја не улазим у учионицу пошто, него пре него што уђе наставник.
Да ли ви кажете "Добро јутро" пре него што уђете у учионицу?	Не. Ја не кажем "Добро јутро" пре него што уђем у учионицу, него пошто уђем у учионицу.
Да ли ви седате пре него што ставите капу на чивилук?	Не. Ја не седам пре него што ставим капу на чивилук, него пошто ставим капу на чивилук.
Да ли ви стављате капу на чивилук пошто седнете?	Не. Ја не стављам капу на чивилук пошто седнем, него пре него што седнем.
Да ли ви излазите из учионице пре него што изађе наставник?	Не. Ја не излазим из учионице пре него што изађе наставник, него пошто изађе наставник.

C - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE CONSISTS OF A PREFIX + БИТИ /See Par. 94/

Drill the present tense of the verb добити following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко жели да сваког дана добије писмо од мајке?

* Добити is a new word and is to be written on the blackboard.

D - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHICH ARE IMPERFECTIVE COUNTERPARTS OF THE VERB ДАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT /See Par. 95/

Drill the present tense of the verb додавати following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко зна да додаје бројеве?

* Додавати is a new word and is to be written on the blackboard.

E - THE PRESENT TENSE OF THE VERB БРАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT /See Par. 96/

Drill the present tense of the verb сабрати following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко зна да сабере седам и пет?

* Сабрати is a new word and is to be written on the blackboard.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Literal Translation

Four calculating methods

1 - Instructor: Before /we/ go further we needs that /we/ master something about numbers.
Students: We are that long ago wished.

2 - I: Whether /you/ know which are that four main calculating operations?
S: Four main calculating operations are: addition, subtraction, multiplication and division.

3 - I: Whether are those calculating operations difficult?
S: No. Calculating operations not are difficult but easy.

4 - I: In order. What is that addition?
S: That is when /we/ gather or add numbers.

5 - I: I wish one example for that.
S: For example: 6 and 8 is 14, 7 and 5 is 12, 10 and 10 is 20 and so forth.

6 - I: Good. And what is subtraction?
S: That is when /we/ subtract one number from of other number.

7 - I: And how itself that works?
S: For example: 24 less 11 is 13, or after itself 7 subtracts from 12 remains 5.

8 - I: What is multiplication?
S: That is when /we/ multiply numbers.

9 - I: How /we/ multiply numbers?
S: For example: 7 times 8 is 56.

10 - I: And what is division?
S: That is when /we/ divide numbers.

11 - I: One example /I/ beg.
S: For example: when /we/ divide 120 with 4 /we/ get 30.

12 - I: Whether your children that know?
S: My children know only addition and subtraction, but /they/ not know multiplication and division.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Четири рачунске радње

1. Наставник: Пре него што идемо даље, ми треба да научимо нешто о бројевима.

Ученици: Ми смо то одавно желели.

2. Н: Да ли знате које су то четири главне рачунске радње?

У: Четири главне рачунске радње су: сабирање, одузимање, множење и дељење.

3. Н: Да ли су те рачунске радње тешке?

У: Не. Рачунске радње нису тешке него лаке.

4. Н: У реду. Шта је то сабирање?

У: То је кад сабирамо или додајемо бројеве.

5. Н: Ја желим један пример за то.

У: Например: 6 и 8 је 14, 7 и 5 је 12, 10 и 10 је 20 и тако даље.

6. Н: Добро. А шта је одузимање?

У: То је кад одузимамо један број од другог броја.

SECOND PART
DIALOGUE

Four calculating operations

1. Instructor: Before we go further we have to learn something about the numerals.

Students: We wished to do that long ago.

2. I: Do you know which are the four main calculating operations.

S: The four main calculating operations are: addition, subtraction, multiplication and division.

3. I: Are those calculating operations difficult?

S: No. The calculating operations aren't difficult but easy.

4. I: O.K. What is addition?

S: When we sum up or add numbers.

5. I: I want an example for it.

S: For instance: 6 plus 8 is 14, 7 plus 5 is 12, 10 and 10 is 20, and so forth.

6. I: All right. And what is subtraction?
S: When we subtract one number from another number.

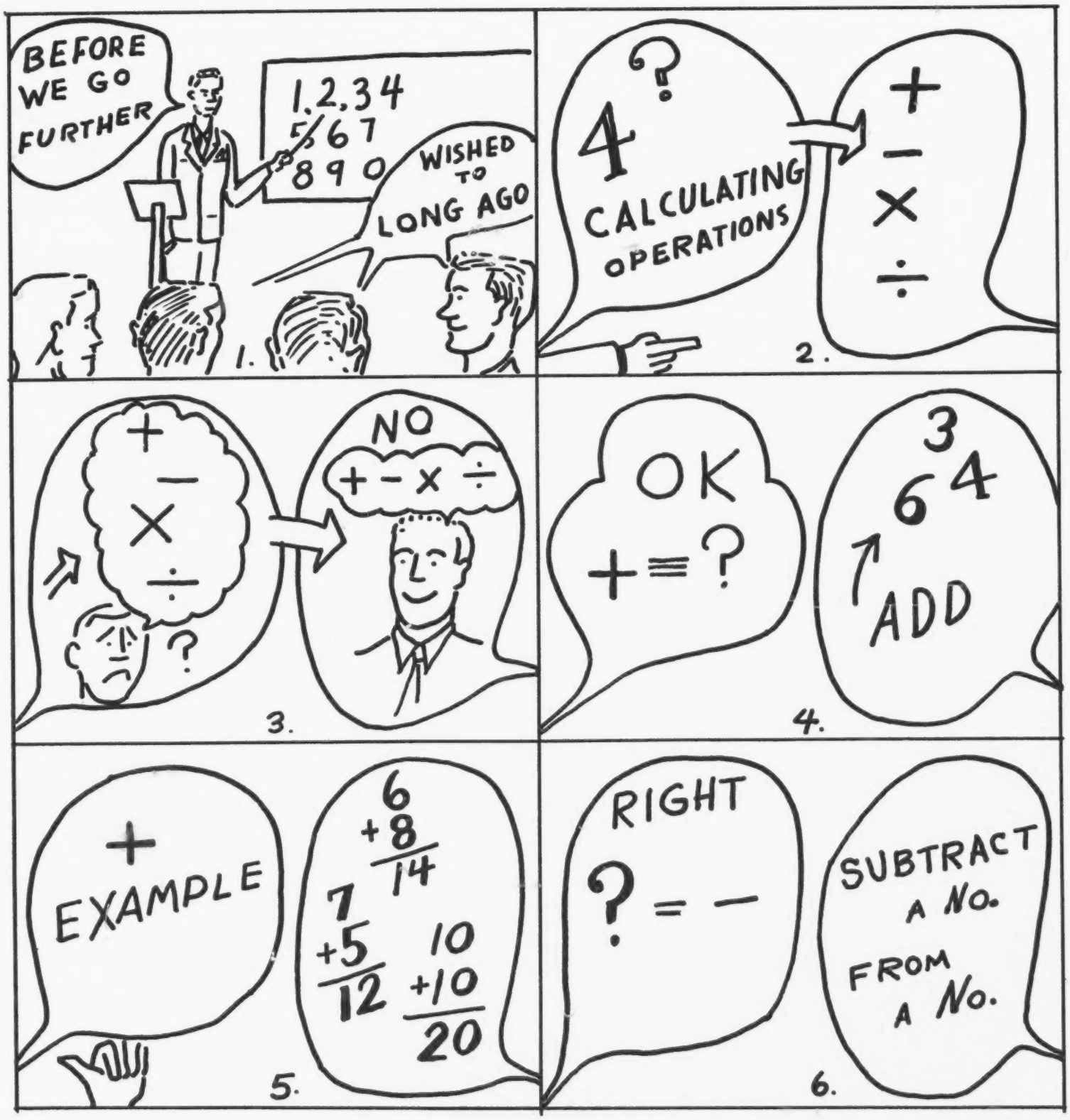
BEFORE WE GO FURTHER
1.2.34
567
890
WISHED TO LONG AGO
1.
4?
CALCULATING OPERATIONS
+
−
×
÷
2.
+
−
×
÷
?
NO
+ − × ÷
3.
OK
+ ≡ ?
3
6 4
ADD
4.
+
EXAMPLE
6
+8
14
7
+5
12
10
+10
20
5.
RIGHT
? = −
SUBTRACT A No. FROM A No.
6.

7. Н: А како се то ради?

У: Например: 24 мање 11 је 13, или пошто се 7 одузме од 12 остаје 5.

8. Н: Шта је множење?

У: То је кад множимо бројеве.

9. Н: Како множимо бројеве?

У: Например: 7 пута 8 је 56.

10. Н: А шта је дељење?

У: То је кад делимо бројеве.

11. Н: Један пример, молим.

У: Например: кад поделимо 120 са 4 добијемо 30.

12. Н: Да ли ваша деца то знају?

У: Моја деца знају само сабирање и одузимање, али (or: а) не знају множење и дељење.

7. I: And how is that done?

S: For instance: 24 minus /or less/ 11 is 13, or after 7 is subtracted from 12 it leaves 5.

8. I: What is multiplication?

S: That is when we multiply the numbers.

9. I: How do we multiply the numbers?
S: For instance: 7 times 8 is 56.

10. I: And what is division?

S: That is when we divide the numbers.

11. I: An example, please.

S: For instance: when we divide 120 by 4 we get 30.

12. I: Do your children know that?

S: My children know only addition and subtraction, but they don't know multiplication and division.

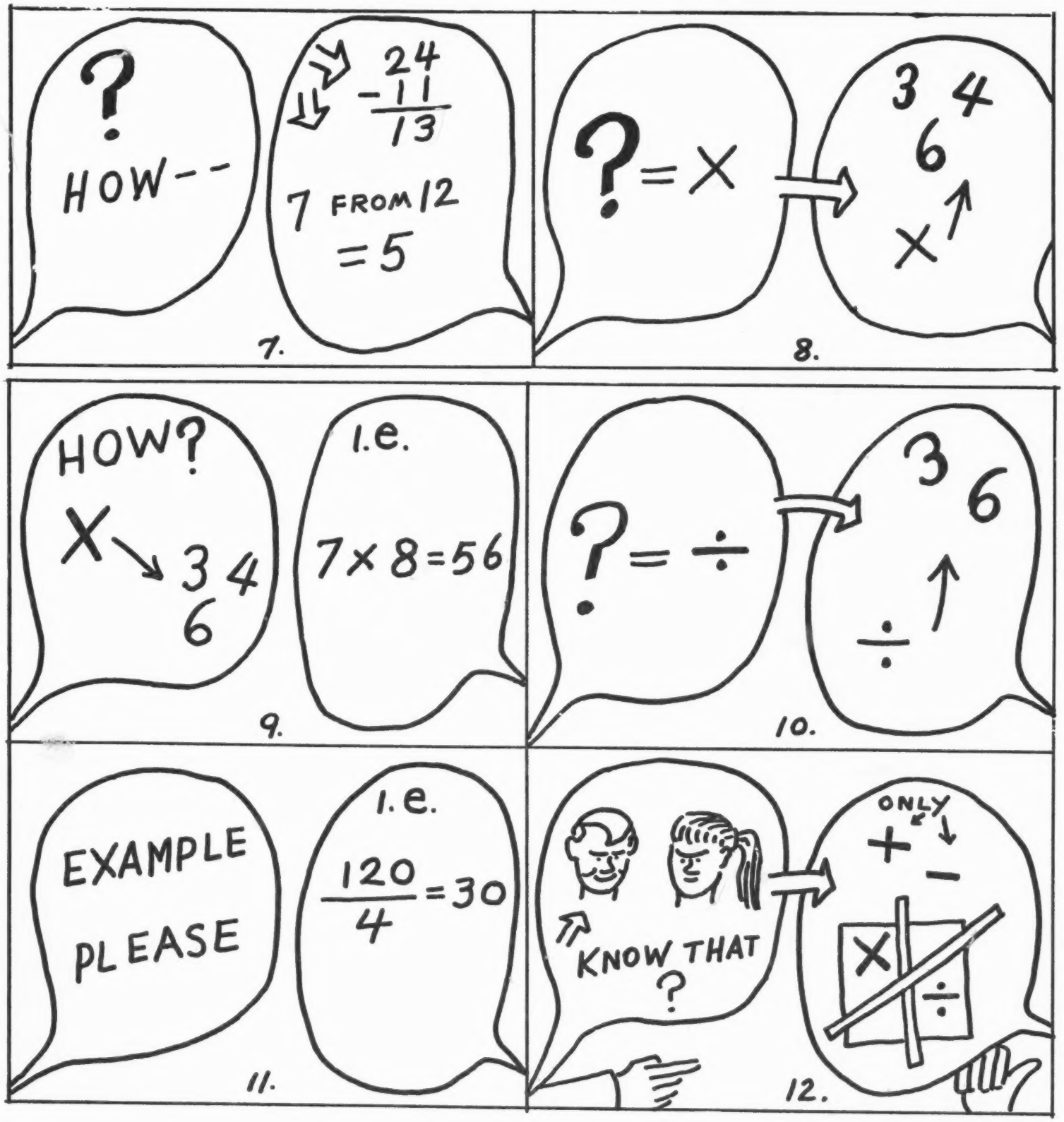
?
HOW--
24
-11
13
7 FROM 12
=5
7.
?=×
3 4
6
×
8.
HOW?
×
3 4
6
I.e.
7×8=56
9.
?=÷
3 6
÷
10.
EXAMPLE
PLEASE
I.e.
120/4=30
11.
KNOW THAT
?
ONLY
+
−
×
÷
12.

PAR. 91 - CONJUNCTIONS

Conjunctions are words connecting other words or groups of words.

They are divided into two classes: the coordinating conjunctions, which connect words, phrases or clauses which are members of a compound sentence, and the subordinating conjunctions, which join subordinate clauses with main clauses.

PAR. 92 - THE COORDINATING CONJUNCTIONS: И, А, ИЛИ, НИ, АЛИ, НЕГО

A - The conjunction И "and" is usually a copulative conjunction. It connects two or more words of a similar grammatical value or meaning: two subjects, two predicates, two attributes and even two independent clauses. In grammar it symbolizes addition:

(2) Четири рачунске радње су: сабирање, одузимање, множење И дељење.
(5) Шест И осам је четрнаест.
Петар И Марко седе И уче.
Peter and Mark are sitting /and/ studying.
На поду је било неколико књига И ја сам дигао све те књиге И ставио неке у сто а неке на сто.
There were several books on the floor and I picked up all those books and put some into the desk and some on the desk.

Note: /1/ The conjunction И is sometimes used in pairs:

И . . . И . . . - both . . . and . . ; as well as

И он И ја учимо српскохрватски језик.
Both he and I study the Serbo-Croatian language.
Она је И даровита И марљива.
She is both talented and diligent.

/2/ И is also used emphatically in order to point out some word in a sentence. In this case it refers to only one word and the meaning of И is "also" or "too". In this case the И is always placed before the word to which it refers:

И он је ученик. - He, too, is a student
Желим да видим И Марка. - I want to see Mark, too.

/3/ No enclitic can be placed after the conjunction И.

B - The conjunction а "and", "but" is usually an adversative conjunction. It indicates that two grammatically similar words /verbs, nouns, adjectives, pronouns/ or two independent clauses in a sentence do not support each other, but show some difference or contrast, sometimes even a slight contradiction:

Овај капут је лак, а топао.
This coat is light, but warm.
Они су живели сиромашно, а задовољно.
They lived poorly, but happily.
(12) Моја деца знају само сабирање и одузимање, а не знају множење и дељење.
Он слуша, а не чује.
He is listening, but he does not hear.
Ви гледате, а не видите.
You are looking, but you do not see.

Note: /1/ The conjunction а is often used at the beginning of a question in order to contrast or make the question emphatic in reference to the preceding statement:

(6) А шта је одузимање?
(7) А како се то ради?
Он је мајор, а шта сте ви? - И ја сам мајор.
He is a major and what are you? - I, too, am a major.

/2/ The conjunction а can be often replaced with the conjunction али /see E below/.

/3/ No enclitic can be placed after the conjunction а.

C - The conjunction или "or" expresses alternative:

(4) То је кад сабирамо или додајемо бројеве.
Желите ли ову или ону књигу?
Do you want this or that book over there?

Или is very often used in pairs:

или . . . или . . . - either . . . . or . . . .

Ви морате или да учите или да напустите школу.
You must either study or leave the school.

D - The conjunction ни (or: нити) "nor", "neither", "not . . . either" "not even" is a copulative conjunction:

Ја нисам могао да то научим, ни ти не можеш.
I have not been able to learn that, nor can you.

Ни Марко то не зна.
Neither Mark knows that,
or: Mark does not know that either.
Ја сам неколико пута молио Петра да то уради али он није хтео ни да чује.
I asked Peter several times to do that, but he did not want even to listen.

Ни or нити is often used in pairs:

ни(ти) . . . ни(ти) . . . - neither . . . nor . . .

Ни он ни ја не учимо српскохрватски.
Neither he nor I study Serbo-Croatian.
Она није ни даровита ни марљива.
She is neither talented nor diligent,
or: She is not either talented or diligent.

E - The conjunction али "but" is an adversative conjunction and as such can often be used interchangeably with а:

(12) Моја деца знају само сабирање и одузимање, али не знају множење и дељење.
Он је даровит, али немарљив.
He is talented, but negligent.
Желео сам да дођем, али нисам имао времена.
I wanted to come, but I did not have time.

F - Него or већ "but" is an adversative conjunction. The students often meet difficulty in deciding when to use али and when него. Generally speaking него is usually used in the combination не . . . него "not . . . but". However, the English "not . . . but" is not always rendered by не . . него:

(3) Рачунске радње нису тешке, него лаке.
Ја не стојим, него седим.
I am not standing, but sitting.
Он не говори, него слуша.
He is not talking, but listening.
Наставник не жели да види Петра, него Марка.
The teacher does not want to see Peter but Mark.
Ја не волим печено, него пржено месо.
I do not like roasted /meat/, but fried meat.
but: Ја не волим печено, али волим пржено месо.
I do not like roasted /meat/, but I like fried meat.
Он не пије хладно, него топло млеко.
He does not drink cold /milk/, but warm milk.
but: Он не пије хладно, али пије топло млеко.
He does not drink cold /milk/, but he drinks warm milk.

Note: /1/ The English construction "not only . . . but also . ." is rendered by не само . . . него и . . . :

Она је не само даровита него и марљива.
She is not only talented but also diligent.

/2/ Него when it is used with a comparative means "than". If "than" connects subordinate clause to the main clause it is rendered by него што:

Она зна више него ви.
She knows more than you.
Он зна више него што може да каже.
He knows more than he can tell.

PAR. 93 - THE ENGLISH "BEFORE" AND "AFTER"

In Par. 89 - A we learned that the English "before" and "after" used as prepositions are rendered by пре and после respectively. In this function пре and после govern a noun or pronoun which must be in the genitive case:

Петар је дошао пре Марка.
Peter came before Mark.
Марко је дошао после Петра.
Mark came after Peter.

Both "before" and "after" can also be used as subordinating conjunctions.

A - "Before" as a conjunction is rendered by пре него or пре него што. Пре него is usually used when the verb of the subordinate clause is omitted, and пре него што otherwise.:

(1) Пре него што идемо даље, ми треба да научимо нешто о бројевима.
Он је дошао пре него што сте ви дошли.
He came before you came.
but: Он је дошао пре него ви.
He came before you.

B - "After" as a conjunction of time is rendered by пошто. Пошто in this function most often requires the verb in the perfective aspect:

(7) Пошто се седам одузме од дванаест, остаје пет.
Пошто сам научио дијалог, отишао сам у биоскоп.
After I had learned the dialogue, I went to the movies.

Note: /1/ Пошто is not only a conjunction of time but also a conjunction of cause. In this function пошто is rendered by "since", "because" or "as":

Пошто су нови аутомобили скупи, купио сам стари аутомобил.
Since new automobiles are expensive, I bought an old automobile.

/2/ Пошто is also an adverb meaning "how much /costs/".

Пошто су овакви аутомобили?
How much do automobiles like these cost?

PAR. 94 - THE PRESENT TENSE OF VERBS CONSISTING OF A PREFIX + БИТИ

The verb consisting of a prefix + бити form their present tense according to Par. 28 - E 3:

добити: добијем, добијеш, добије, добијемо, добијете, добију

PAR. 95 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHICH ARE THE IMPERFECTIVE COUNTERPARTS OF THE VERB ДАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

Давати "to give" is the imperfective counterpart of дати "to give". The present tense of давати and of all verbs which consist of a prefix + давати is formed by cutting off -вати and adding the present tense endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part:

додавати: додајем, додајеш, додаје, додајемо, додајете, додају

PAR. 96 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB БРАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The present tense of the verb брати "to pick" is formed by adding to the present tense stem бер- the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у. The same pattern is followed by all verbs derived from брати:

сабрати: саберем, сабереш, сабере, саберемо, саберете, саберу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL ALL THE COVERED CONJUNCTIONS

1 - Ask the following questions referring to the real situation in the classroom:

Ко је официр (подофицир, борац, ...)?	Г. Х . . . и г. У . . . су официри (подофицири, борци, . . .).
А шта су г. М . . . и г. Н . . ?	И г. М . . . и г. Н . . . су официри (подофицири, борци, . .).
Ко су ваши наставници?	Г. Х . . . и г. У . . . су моји наставници.
Шта је на зидовима?	На зидовима су табла, чивилук, слике и географске карте.
Шта је на табли?	На табли су сунђер и креда.
Шта је на чивилуку?	На чивилуку су капе и капути.
Шта је на поду?	На поду су столови и столице.
Шта је на столовима?	На столовима су књиге, бележнице, пера и оловке.
Ко седи на столицама?	Наставник и ученици седе на столицама.
Где су табла и чивилук?	Табла и чивилук су на зиду.
А где су слике и географске карте?	И слике и географске карте су на зиду.
Где су књиге и бележнице?	Књиге и бележнице су на столу.
А где су пера и оловке?	И пера и оловке су на столу.
Где су табла и столови?	Табла је на зиду, а столови су на поду.
Где су столице и слике?	Столице су на поду, а слике су на зиду.
Где су географске карте и књиге?	Географске карте су на зиду, а књиге су на столу.
Где су бележнице и светло?	Бележнице су на столу, а светло је на таваници.
Где су капе и креда?	Капе су на чивилуку, а креда је на табли.
Где су ваше руке и ноге?	Моје руке су на столу, а моје ноге су испод стола.
Које боје су столови и столице?	Столови су жути, а столице су зелене.
Да ли је табла на таваници?	Не. Табла није на таваници, него на зиду.
Да ли су капе на табли?	Не. Капе нису на табли, него на чивилуку.
Да ли су књиге на зиду?	Не. Књиге нису на зиду, него на столу.
Да ли су столови испред учионице?	Не. Столови нису испред учионице, него у учионици.

Да ли су ваше ноге на столу?	Не. Моје ноге нису на столу, него испод стола.
Да ли су столови у учионици нови?	Не. Столови у учионици нису нови, него стари.
Да ли су столови у учионици нови и добри?	Столови у учионици нису нови, али су добри.
Да ли је ваша оловка велика?	Не. Моја оловка није велика, него мала.
Да ли је ваша оловка велика и добра?	Моја оловка није велика, али је добра.

2 - Ask the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Где живите ви и ваш отац?	Мој отац живи у Њујорку, а ја живим у Монтереју.
Шта су водник и мајор?	Водник је подофицир, а мајор је официр.
Да ли ви и ваша жена пушите?	Моја жена не пуши, а ја пушим.
Какви су ваш и његов аутомобил?	Његов аутомобил је нов, а мој аутомобил је стар.
Које боје су перо и оловка?	Оловка је црна, а перо је плаво.
Куда ви идете ако треба да купите намирнице?	Ако треба да купим намирнице, ја идем у бакалницу.
Шта треба да имате ако желите да пишете на таблу?	Ако желим да пишем на таблу, треба да имам креду.
Шта треба да имате ако желите да пишете на папир?	Ако желим да пишем на папир, треба да имам или перо или оловку.
Када морате да пођете од куће ако желите да стигнете у школу на време?	Ако желим да стигнем у школу на време, ја морам да пођем од куће у седам и тридесет.
Зашто сте дошли у ову школу?	Ја сам дошао у ову школу да научим српскохрватски језик.
Зашто одлазимо у бакалницу?	У бакалницу одлазимо да купимо намирнице.
Зашто одлазимо у ресторан?	У ресторан одлазимо да једемо.
Да ли ви слушате радио док учите?	Не. Ја не слушам радио док учим.
Шта ви радите док други ученици одговарају на питања?	Док други ученици одговарају на питања, ја слушам.
Да ли ученици могу да пуше док су у учионици?	Не. Ученици не могу да пуше док су у учионици.
Које су четири главне рачунске радње?	Четири главне рачунске радње су сабирање, одузимање, множење и дељење.
Ко су нижи официри?	Нижи официри су потпоручник, поручник и капетан.
Ко су виши официри?	Виши официри су мајор, потпуковник и пуковник.

Које обеде једете код куће?	Код куће доручкујем и вечеравам.
Да ли ваши наставници говоре само српскохрватски?	Не. Наши наставници говоре и српскохрватски и енглески.
Да ли ви волите само свеже краставце?	Не. Ја волим и свеже и киселе краставце.
Да ли он пије само вино?	Не. Он пије и вино и пиво.
Да ли ви носите вунене кошуље?	Не. Ја не носим вунене, него или памучне или свилене кошуље.
Шта пијете уз доручак?	Уз доручак пијем млеко и кафу или чај.
Шта пијете уз ручак и вечеру?	Уз ручак и вечеру пијем или вино или пиво.
Када идете у биоскоп?	У биоскоп идем или у петак или у суботу увече.
Када идете на плажу?	На плажу идем или у суботу или у недељу ујутро.
Зашто нисте били у школи јуче?	Јуче нисам био у школи, јер сам био болестан.
Зашто не пишете?	Не пишем, јер немам ни пера ни оловке.
Зашто он не напредује?	Он не напредује, јер не учи довољно.
Зашто ви врло ретко долазите у Официрску мензу?	Ја долазим врло ретко у Официрску мензу, јер се храним код куће.
Зашто ваша жена ради?	Моја жена ради, јер ја имам малу плату.
Да ли сте синоћ учили дијалог онако како је наставник казао?	Да. Синоћ сам учио дијалог онако како је наставник казао.
Зашто се она не облачи онако лепо како се друге жене овде облаче?	Она се не облачи онако лепо како се друге жене овде облаче јер нема новаца.
Да ли се сећате како је наставник ово објаснио?	Не. Ја се не сећам како је наставник то објаснио.
Да ли ви говорите добро српскохрватски?	Говорим доста добро, али не тако добро као други ученици.
Да ли је то ваше перо скупо?	Да, ово моје перо је скупо, али не као ваше.
Да ли је његов нови аутомобил добар?	Да. Његов нови аутомобил је добар, али не као ваш.
Да ли су ваш отац и мајка стари?	Да. Мој отац и моја мајка су стари, али не као ваш отац и ваша мајка.
Да ли ваши наставници говоре као што говоре Срби и Хрвати у Југославији?	Да. Наши наставници говоре као што говоре Срби и Хрвати у Југославији.
Како сте учили синоћ?	Синоћ сам учио као што је наставник казао.
Да ли се у Југославији живи добро као што се живи у Америци?	Не. У Југославији се не живи добро као што се живи у Америци.

Да ли је у овој школи онако као што сте ви мислили пре него што сте дошли у школу?	Не. У овој школи није онако лако као што сам мислио пре него што сам дошао у школу.
Да ли је Монтерej велик град?	Не. Монтерej није велик, него мали град.
Да ли су станови у Монтерeју јефтини?	Не. Станови у Монтерeју нису јефтини, него скупи.
Да ли је време у Монтерeју топло?	Не. Време у Монтерeју није топло, него хладно.
Да ли је овај капут плав?	Не. Тај капут није плав, него црн.
Јесте ли јутрос доручковали код куће?	Не. Јутрос нисам доручковао код куће, него у Официрској мензи.
Да ли је ваша плата велика?	Не. Моја плата није велика, него мала.
Да ли ваша жена једе више него што једете ви?	Не. Моја жена не једе више него што ја једем.
Да ли ви учите у овој школи мање него што сте учили у другим школама?	Не. Ја у овој школи учим више него што сам учио у другим школама.
Да ли ви сада устајете раније него што сте устајали пре него што сте дошли у ову школу?	Да. Ја сада устајем раније него што сам устајао пре него што сам дошао у ову школу.
Да ли ви облачите капут пре него што обучете кошуљу?	Не. Ја облачим капут пошто обучем кошуљу.
Да ли ви облачите панталоне пре него што обучете гаће?	Не. Ја облачим панталоне пошто обучем гаће.
Да ли ви скидате капу пре него што уђете у учионицу?	Не. Ја скидам капу пошто уђем у учионицу.
Зашто нисте научили дијалог?	Ја нисам научио дијалог пошто сам био болестан.
Зашто нисте купили његов аутомобил?	Ја нисам купио његов аутомобил пошто нисам имао новца.
Зашто не излазите никад увече?	Ја не излазим никад увече, јер морам да учим.
Зашто не пишете?	Не пишем пошто немам ни оловке ни пера.
Зашто он долази пешке у школу?	Он долази пешке у школу, јер нема аутомобила.

B - DRILL CARDINAL NUMERALS THROUGH ADDITION, SUBTRACTION, MULTIPLICATION AND DIVISION

Шта је то сабирање?	Сабирање је кад сабирамо или додајемо бројеве.
Колико се добије ако се сабере један и један?	Ако се сабере један и један, добије се два.
Колико се добије ако се сабере два и два?	Ако се сабере два и два, добије се четири.

Колико добијете ако саберете три и три?
Ако саберем три и три, добијем шест.

Колико добијете ако саберете четири и четири?
Ако саберем четири и четири, добијем осам.

Колико добијемо ако саберемо пет и пет?
Ако саберемо пет и пет, добијемо десет.

Колико добијемо ако саберемо шест и шест?
Ако саберемо шест и шест, добијемо дванаест.

Колико је један леп дан више два лепа дана?
Један леп дан више два лепа дана је три лепа дана.

Колико је једна лепа жена више две лепе жене?
Једна лепа жена више две лепе жене је четири лепе жене.

Колико је једно лепо одело више два лепа одела?
Једно лепо одело више два лепа одела је три лепа одела.

Колико је четири нова упаљача више један нов упаљач?
Четири нова упаљача више један нов упаљач је пет нових упаљача.

Колико је четири нове књиге више две нове књиге?
Четири нове књиге више две нове књиге је шест нових књига.

Колико је четири нова пера више три нова пера?
Четири нова пера више три нова пера је седам нових пера.

Колико је пет плавих капута више три плава капута?
Пет плавих капута више три плава капута је осам плавих капута.

Колико је пет великих столова више четири велика стола?
Пет великих столова више четири велика стола је девет великих столова.

Колико је пет великих столица више пет великих столица?
Пет великих столица више пет великих столица је десет великих столица.

Колико је пет великих села више шест великих села?
Пет великих села више шест великих села је једанаест великих села.

Колико је шест свежих краставаца више шест свежих краставаца?
Шест свежих краставаца више шест свежих краставаца је дванаест свежих краставаца.

Колико је седам свежих јабука више шест свежих јабука?
Седам свежих јабука више шест свежих јабука је тринаест свежих јабука.

Колико је седам свежих јаја и седам свежих јаја?
Седам свежих јаја и седам свежих јаја је четрнаест свежих јаја.

Колико је осам брзих аутомобила и осам брзих аутомобила?
Осам брзих аутомобила и осам брзих аутомобила је шеснаест брзих аутомобила.

Колико је десет јефтиних кућа и седам јефтиних кућа?
Десет јефтиних кућа и седам јефтиних кућа је седамнаест јефтиних кућа.

Колико је једанаест зелених брда и седам зелених брда?
Једанаест зелених брда и седам зелених брда је осамнаест зелених брда.

Колико је дванаест скупих аутобуса и седам скупих аутобуса?

Дванаест скупих аутобуса и седам скупих аутобуса је деветнаест скупих аутобуса.

Колико је четрнаест скупих слика и шест скупих слика?

Четрнаест скупих слика и шест скупих слика је двадесет скупих слика.

Колико је седамнаест скупих дугмета и четири скупа дугмета?

Седамнаест скупих дугмета и четири скупа дугмета је двадесет и једно скупо дугме.

Колико је двадесет и пет млађих водника и шест млађих водника?

Двадесет и пет млађих водника и шест млађих водника је тридесет и један млађи водник.

Колико је двадесет и осам малих соба више три мале собе?

Двадесет и осам малих соба више три мале собе је тридесет и једна мала соба.

Колико је двадесет и два велика логора више десет великих логора?

Двадесет и два велика логора више десет великих логора је тридесет и два велика логора.

Колико је двадесет и три старе бараке више девет старих барака?

Двадесет и три старе бараке више девет старих барака је тридесет и две старе бараке.

Колико је двадесет и четири тешка питања више осам тешких питања?

Двадесет и четири тешка питања више осам тешких питања је тридесет и два тешка питања.

Колико је двадесет и пет старих људи и осам старих људи?

Двадесет и пет старих људи и осам старих људи је тридесет и три стара човека.

Колико је тридесет и шест свилених кошуља и осам свилених кошуља?

Тридесет и шест свилених кошуља и осам свилених кошуља је четрдесет и четири свилене кошуље.

Шта је одузимање?

Одузимање је кад одузимамо бројеве један од другог.

Колико се добије ако се од десет одузме четири?

Ако се од десет одузме четири, добије се шест.

Колико добијете ако од три одузмете три?

Ако од три одузмем три, добијем нулу.

Колико добијемо ако од једанаест одузмемо шест?

Ако од једанаест одузмемо шест, добијемо пет.

Колико је педесет и пет литара вина мање једанаест литара вина?

Педесет и пет литара вина мање једанаест литара вина је четрдесет и четири литра вина.

Колико је шездесет и шест корпи воћа мање једанаест корпи воћа?

Шездесет и шест корпи воћа мање једанаест корпи воћа је педесет и пет корпи воћа.

Колико је седамдесет и седам чаша млека мање једанаест чаша мелка?

Седамдесет и седам чаша млека мање једанаест чаша млека је шездесет и шест чаша млека.

Колико је осамдесет и осам малих станова мање једанаест малих станова?	Осамдесет и осам малих станова мање једанаест малих станова је седамдесет и седам малих станова.
Колико је деведесет и девет памучних поткошуља мање једанаест памучних поткошуља?	Деведесет и девет памучних поткошуља мање једанаест памучних поткошуља је осамдесет и осам памучних поткошуља.
Колико је сто вунених одела мање десет вунених одела?	Сто вунених одела мање десет вунених одела је деведесет вунених одела.
Колико је сто и један тешки куфер мање девет тешких куфера?	Сто и један тешки куфер мање девет тешких куфера је деведесет и два тешка куфера.
Како се зове рачунска радња при којој множимо један број с другим бројем?	Рачунска радња при којој множимо један број с другим бројем зове се множење.
Колико се добије ако се педесет и пет помножи са два?	Ако се педесет и пет помножи са два, добије се сто и десет.
Колико се добије ако се шездесет помножи са два?	Ако се шездесет помножи са два, добије се сто и двадесет.
Колико је шездесет и пет пута два?	Шездесет и пет пута два је сто и тридесет.
Колико је седамдесет пута два?	Седамдесет пута два је сто и четрдесет.
Колико је педесет пута три?	Педесет пута три је сто и педесет.
Колико је четрдесет пута четири?	Четрдесет пута четири је сто и шездесет.
Колико је осамдесет и пет пута два?	Осамдесет и пет пута два је сто и седамдесет.
Колико је шездесет пута три?	Шездесет пута три је сто и осамдесет.
Колико је деведесет и пет пута два?	Деведесет и пет пута два је сто и деведесет.
Колико је сто пута два?	Сто пута два је две стотине.
Како се зове рачунска радња при којој делимо један број с другим бројем?	Рачунска радња при којој делимо један број с другим зове се дељење.
Колико се добије ако три стотине подели са два?	Ако се три стотине подели с два, добије се сто и педесет.
Колико се добије ако се четири стотине подели са два?	Ако се четири стотине подели са два, добије се две стотине, или двеста.
Колико је три у девет?	Три у девет је три.
Колико је педесет у сто-педесет?	Педесет у сто-педесет је три.

Колико је сто у четири стотине?	Сто у четири стотине је четири.
Ако се сто јабука подели између педесет ученика, колико јабука добије сваки ученик?	Ако се сто јабука подели између педесет ученика, сваки ученик добије две јабуке.

*Шеснаест, осамнаест and седамдесет are new words and are to be put on the blackboard.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Четири рачунске радње

Данас смо у школи учили о бројевима, тојест, имали смо четири рачунске радње. Прво смо научили да се те четири рачунске радње зову сабирање, одузимање, множење и дељење. Затим смо имали по неколико примера из сваке рачунске радње, тојест, ми смо сабирали, одузимали, множили и делили. Такође смо научили да се на српскохрватском у сабирању употребљавају речи плус или више, а у одузимању минус или мање.

Најзад смо говорили о нули. Наставник је рекао да нула кад је сама не значи баш ништа, али је додао да је сасвим друга ствар ако се испред нуле стави неки други број. Ми смо за све то имали следеће примере:

За сабирање: 7 више или плус 5 је 12; 17 више 15 је 32; 112 више 47 је 159. То се пише овако: 5 + 12 = 17; 19 + 15 = 34, итд.

За одузимање: 29 мање или минус 16 је 13; 68 мање 28 је 40. То се пише овако: 38 - 14 = 24; 115 - 15 = 100, итд.

За множење: 8 пута 8 је 64; 12 пута 12 је 144; 17 пута 6 је 102. То се пише овако: 9 x 9 = 81; 14 x 3 = 42, итд.

За дељење: 9 подељено са 3 или 3 у 9 је 3; 51 подељено са 17 је 3. То се пише овако: 9 : 3 = 3; 51 : 17 = 3, итд.

За нулу: 0 је нула и не значи ништа кад је сама, али ако ставимо испред нуле 1 ми добијамо 10, ако ставимо 11 испред нуле ми добијамо 110, итд.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Meals at home

Men usually work while their wives prepare and cook food. However, it is not always so, as some men love to cook. They do that usually over the weekend, but sometimes they must do it during the week, that is, if their wives are sick.

As we know the three principal /main/ meals are breakfast, lunch and dinner /supper/. We eat various kinds of food for breakfast, lunch and dinner. For breakfast we eat fried, boiled or scrambled eggs, fried bacon or ham, toast and very often fruit. For lunch we have some meat or fish, cheese, vegetables and fruit. For dinner we have either soup or broth, various kinds of meat /roasted, fried, grilled or boiled/, fish, liver, vegetables, salads and fruit.

With our meals we drink coffee, milk, water, beer or wine. We drink coffee from a cup and all the others from a glass.

We eat vegetables and fruit either boiled, baked or raw.

At our house we eat a lot of bread and drink a lot of milk. We buy eight kilograms of bread and ten liters of milk every week.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О бројевима

Данас смо научили да су четири рачунске радње сабирање, одузимање, множење и дељење. А сад можемо из примера да видимо како се то ради.

Сабирање: 10 и 1 су 11; 10 и 2 су 12; 10 и 3 су 13; или: 20 више 4 је 24; 20 више 5 је 25; 30 више 7 је 37; 30 више 8 је 38; или: 40 плус 9 је 49.

Одузимање: Кад одузмемо 14 од 30 онда добијемо 16; кад одузмемо 7 од 24 онда добијемо 17; кад одузмемо 30 од 90 онда добијемо или остаје 60; или: 18 мање 7 је 11; или: 20 минус 5 је 15.

Множење: 2 пута 2 је 4; 3 пута 7 је 21; 4 пута 8 је 32; 8 пута 8 је 64; 9 пута 8 је 72; 10 пута 10 је 100.

Дељење: Кад поделимо 16 са 4 добијамо 4; кад поделимо 21 са 3 добијамо 7; кад поделимо 100 са 10 добијамо 10; или: 3 у 9 је 3.

Сада нешто о нули. Нула кад је сама не значи баш ништа, али кад ставимо један број испред нуле онда је то сасвим друга ствар. Например: 1 и 0 је 10; 2 и нула је двадесет; 3 и 0 је 30; 4 и 0 је 40, и тако даље. Међутим, кад једном броју додамо две или више нула онда је и то опет друга ствар. Например: 1 више две нуле је сто или стотина. Али то је доста за данас.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. О чему сте данас учили у школи?
2. Које су четири рачунске радње?
3. Из чега можемо да видимо како се то ради?
4. Шта је сабирање?
5. Шта је одузимање?
6. Шта је множење?
7. Шта је дељење?
8. Које рачунске радње знају ваша деца?
9. Које рачунске радње не знају ваша деца?
10. Да ли нула нешто значи кад је сама?
11. Кад нула нешто значи?
12. Колико је 7 и 14?
13. Колико је 12 и 17?
14. Колико је 19 више 32?
15. Колико је 21 плус 44?
16. Колико је 43 мање 13?
17. Колико је 77 мање 17?
18. Колико је 83 минус 14?
19. Колико је 10 пута 7?
20. Колико је 12 пута 3?
21. Колико је 17 пута 2?
22. Колико се добија кад се 36 подели са 12?
23. Колико се добија кад се 21 подели са 7?
24. Колико је 10 у 100?
25. Колико добијемо кад после броја један ставимо две нуле?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XXXV
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Today we are learning four calculating operations: addition, subtraction, multiplication and division.
2. Addition is when we sum up or add numbers, and subtraction is when we subtract one number from another number.
3. Multiplication is when we multiply, and division when we divide numbers.
4. If we add two and two, we get four and if we subtract two from two, we get zero.
5. If we multiply three by three, we get nine and if we divide three by three, we get one.
6. Though we know all this in English, we cannot yet do it fast in Serbo-Croatian.
7. That is because we have to think not only about the operation, but also about how we ought to say various numbers.
8. Many people say that it is very difficult to count (рачунати) in a foreign language.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

694-дȁљи, adj. m. - farther, further
дȁља, f.
дȁље, n.

-дȁље, adv. - farther, further

695-два́наест, card. num. - twelve

696-деведѐсет, card. num. - ninety

697-девѐтнаест, card. num. - nineteen

698-де́лити (се), v.t.&r.ipfv. - to divide
pr.t.: дȇлим, дȇлиш, дȇли,
дȇлимо, дȇлите, дȇле

+698-поде́лити (се), v.t.&r.pfv. - to divide
pr.t.: пòделим, пòделиш, пòдели,
пòделимо, пòделите, пòделе

699-де́љење, n. - division

700-добити, v.t.&i.pfv. - to get, to receive; to win
pr.t.: дȍбијем, дȍбијеш, дȍбије,
дȍбијемо, дȍбијете, дȍбију

+700-доби́јати (добивати), v.t.&i.ipfv. - to get, to receive; to win
pr.t.: дȍбијам, дȍбијаш, дȍбија,
дȍбијамо, дȍбијате, дȍбијају

701-дȍдати, v.t.pfv. - to add /to/
pr.t.: дȍдам, дȍдаш, дȍда,
дȍдамо, дȍдате, дȍдају

+701-дода́вати, v.t.ipfv. - to add /to/
pr.t.: дȍдајем, дȍдајеш, дȍдаје,
дȍдајемо, дȍдајете, дȍдају

702-ми́нус, adv. - minus

703-мнȍжење, n. - multiplication

704-мнȍжити, v.t.ipfv. - to multiply
pr.t.: мнȍжим, мнȍжиш, мнȍжи,
мнȍжимо, мнȍжите, мнȍже

+704-помнòжити, v.t.pfv. - to multiply
pr.t.: пòмнòжим, пòмножиш, пòмножи,
пòмножимо, пòмножите, пòмноже

+225-мо̏лим - please, /I beg/

705-ни̏шта, pron. - nothing

706-ну̏ла, f. - zero

707-òдāвно, adv. - long ago

708-одȕзēти, v.t.pfv. - to subtract, to take away
pr.t.: òдузмēм, òдузмēш, òдузмē,
òдузмēмо, òдузмēте, òдузмȳ

+708-одȕзимати, v.t.ipfv. - to subtract, to take away
pr.t.: одȕзимāм, одȕзимāш, одȕзимā,
одȕзимāмо, одȕзимāте, одȕзимāју

709-одȕзимāње, n. - subtraction

710-осàмдесет, card. num. - eighty

711-плу̏с, adv. - plus

712-при́мер, m. - example

713-напри́мер (abbr: напр.), adv. - for example, for instance

714-пу́та, adv. - times

715-ра́дња, f. - operation; store

716-рàчȳн, m. - bill, account; calculation

+716-рàчȳнскӣ, adj. m. - calculative
рàчȳнскā, f.
рàчȳнскō, n.

+715 &
+716-рàчȳнскā ра́дња, f. - calculation

717-саби́рање, n. - addition

718-сàбрати, v.t.pfv. - to add
pr.t.: сàберēм, сàберēш, сàберē,
сàберēмо, сàберēте, сàберȳ

+718-саби́рати, v.t.ipfv. - to add
pr.t.: са̀бира̄м, са̀бира̄ш, са̀бира̄,
са̀бира̄мо, са̀бира̄те, саби́рају

719-са̀свӣм, adv. - quite, entirely

720-седа̀мнаест, card. num. - seventeen

721-ства̑р, f. - thing, matter
gen.sing.: ства̑ри
nom.pl.: ства̑ри

722-сто̑, card. num. - hundred

+722-сто̏тина, card. num. (f.) - hundred

723-три́десет, card. num. - thirty

724-три́наест, card. num. - thirteen

725-четр̀десет, card. num. - forty

726-четр̀наест, card. num. - fourteen

\+ + +

добија се - one gets
и тако даље (итд.) - et cetera /etc./
како се то ради - how is it done
пошто се одузме - after it is subtracted

ТРИДЕСЕТ-ШЕСТА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-SIXTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF NOUNS /See Par. 98/

1 - Drill the instrumental singular of masculine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

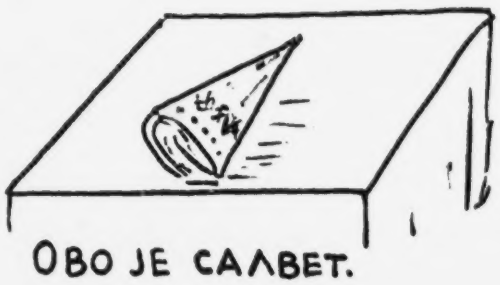

ОВО ЈЕ САЛВЕТ.

ОВО ЈЕ НОЖ.

САЛВЕТ-ОМ БРИШЕМО УСТА.

НОЖ-ЕМ СЕЧЕМО ХЛЕБ И МЕСО.

Шта радимо салветом?
Шта радимо језиком?
Шта радимо мозгом?
Шта радимо носом?
Шта радимо сунђером?
Шта радимо ножем?
Шта радимо чешљем?
Шта радимо новцем?
Чиме бришемо уста?
Чиме говоримо?
Чиме мислимо?

Салветом бришемо уста.
Језиком говоримо.
Мозгом мислимо.
Носом миришемо.
Сунђером бришемо таблу.
Ножем сечемо хлеб и месо.
Чешљем се чешљамо.
Новцем купујемо разне ствари.
Уста бришемо салветом.
Језиком говоримо.
Мозгом мислимо.

Чиме миришемо?	Носом миришемо.
Чиме бришемо таблу?	Таблу бришемо сунђером.
Чиме сечемо хлеб и месо?	Хлеб и месо сечемо ножем.
Чиме се чешљамо?	Чешљамо се чешљем.
Како ви долазите у школу?	Ја долазим у школу аутомобилом.
Да ли сви ученици долазе у школу аутомобилом?	Не. Неки ученици долазе у школу аутобусом.

* Нож, салвет, чешаљ, мирисати, сећи and чешљати се are new words and are to be written on the blackboard.

2 - Drill the instrumental singular of feminine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

ОВО ЈЕ ЧАШ-А.

ЧАШ-ОМ ПИЈЕМО ВОДУ.

Шта пијемо чашом?	Чашом пијемо воду (млеко, вино, пиво).
Шта пијемо шољом?	Шољом пијемо кафу и чај.
Шта бришемо гумом?	Гумом бришемо хартију.
На шта пишемо оловком?	Оловком пишемо на папир.
На шта пишемо кредом?	Кредом пишемо на таблу.
Чиме пијемо воду?	Воду пијемо чашом.
Чиме пијемо млеко?	Млеко пијемо чашом.
Чиме пијемо вино?	Вино пијемо чашом.
Чиме пијемо пиво?	Пиво пијемо чашом.
Чиме пијемо кафу?	Кафу пијемо шољом.
Чиме пијемо чај?	Чај пијемо шољом.
Чиме бришемо хартију?	Хартију бришемо гумом.
Чиме пишемо на папир?	На папир пишемо оловком.
Чиме пишемо на таблу?	На таблу пишемо кредом.
Чиме скидамо капу с главе?	Капу скидамо с главе руком.

3 - Drill the instrumental singular of neuter nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

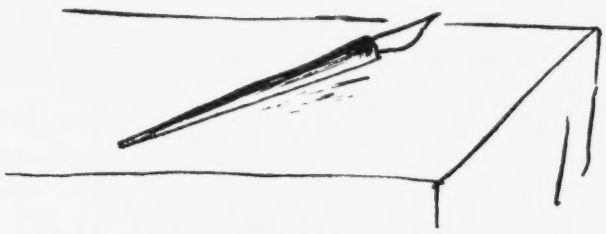

ОВО ЈЕ ПЕР-О.

ОВО ЈЕ ВОЋ-Е И ПОВРЋ-Е.

ПЕР-ОМ ПИШЕМО НА ПАПИР.

ВОЋ-ЕМ И ПОВРЋ-ЕМ СЕ ХРАНИМО.

Шта радимо пером?
Шта радимо оком?
Шта радимо увом?
Да ли се људи хране само месом?

Кога обично хранимо млеком?
Шта радимо воћем и поврћем?
Чиме пишемо на папир?
Чиме гледамо?
Чиме слушамо?
Чиме се хранимо?
Чиме обично хранимо децу?
Да ли човек треба да мисли срцем?

Пером пишемо на папир.
Оком гледамо.
Увом слушамо.
Не. Људи се не хране само месом, него и другом храном.
Децу обично хранимо млеком.
Воћем и поврћем се хранимо.
Пером пишемо на папир.
Оком гледамо.
Увом слушамо.
Хранимо се месом и другом храном.
Децу обично хранимо млеком.
Не. Човек не треба да мисли срцем, него мозгом.

<u>Гледати</u> is a new word and is to be written on the blackboard.

B - THE INSTRUMENTAL PLURAL OF NOUNS /See Par. 99/

1 - Drill the instrumental plural of masculine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

ОВО СУ САЛВЕТ-И.

ОВО СУ БИФТЕЦ-И.

ОВИ ЉУДИ БРИШУ УСТА САЛВЕТ-ИМА.

ЉУДИ СЕ ХРАНЕ БИФТЕЦ-ИМА И ДРУГОМ ХРАНОМ.

Шта раде ови људи салветима?	Ти људи бришу уста салветима.
Шта раде ови ученици сунђерима?	Ти ученици бришу таблу сунђерима.
Шта радимо зубима?	Зубима гриземо и жвачемо храну.
Шта радимо прстима?	Прстима пипамо.
Ко долази у школу аутомобилима?	Ти ученици долазе у школу аутомобилима.
Ко долази у школу аутобусима?	Они ученици долазе у школу аутобусима.
Ко се храни бифтецима?	Људи се хране бифтецима.
Ко се храни бубрезима?	Људи се хране бубрезима.
Да ли се хранимо само бифтецима и бубрезима?	Не. Ми се не хранимо само бифтецима и бубрезима, него и другом храном.

Чиме ови људи бришу уста?	Ти људи бришу уста салветима.
Чиме ови ученици бришу таблу?	Ти ученици бришу таблу сунђерима.
Чиме гриземо и жвачемо храну?	Храну гриземо и жвачемо зубима.
Чиме долазе ови ученици у школу?	Ти ученици долазе у школу аутомобилима.
А чиме долазе у школу ови ученици?	Ти ученици долазе у школу аутобусима.

* Гристи, пипати and жвакати are new words and are to be written on the blackboard.

2 - Drill the instrumental plural of feminine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

ОВО СУ РУК-Е.

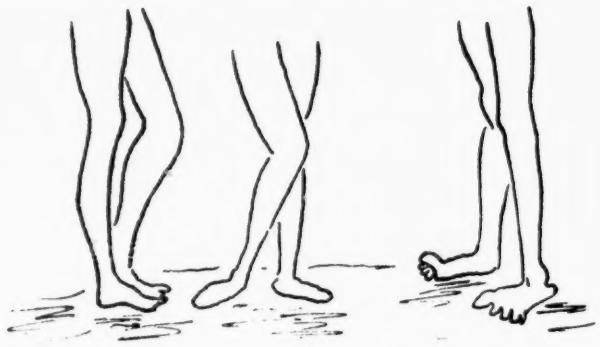

ОВО СУ НОГ-Е.

РУКАМ-А ДРЖИМО РАЗНЕ СТВАРИ.

НОГ-АМА ХОДАМО.

Шта радимо рукама?	Рукама држимо разне ствари.
Шта радимо ногама?	Ногама ходамо.
Шта пију ови људи чашама?	Ти људи пију воду чашама.
Шта пију ови људи шољама?	Ти људи пију кафу шољама.

Шта раде ови ученици гумама?	Ти ученици бришу хартију гумама.
Шта раде ови ученици оловкама?	Ти ученици пишу у бележнице оловкама.
Чиме држимо разне ствари?	Рукама држимо разне ствари.
Чиме ходамо?	Ногама ходамо.
Чиме ови људи пију воду?	Ти људи пију воду чашама.
Чиме ови људи пију кафу?	Ти људи пију кафу шољама.
Чиме ови ученици бришу хартију?	Ти ученици бришу хартију гумама.
Чиме ови ученици пишу у бележнице?	Ти ученици пишу у бележнице оловкама.

* Држати and жвакати are new words and are to be written on the blackboard.

3 - Drill the instrumental plural of neuter nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

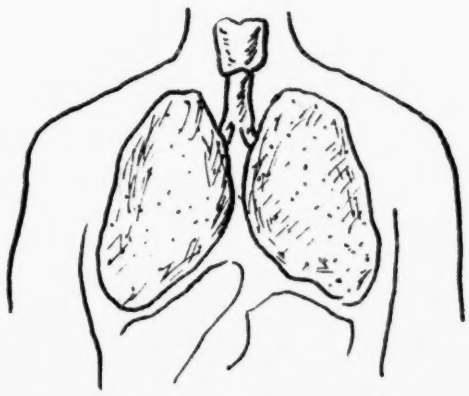

ОВО СУ ПЛУЋ-А.

ПЛУЋ-ИМА ДИШЕМО.

Шта радимо плућима?	Плућима дишемо.
Шта ови ученици раде перима?	Ти ученици пишу перима у бележнице.

* Дисати is a new word and is to be written on the blackboard.

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ДРЖАТИ /See Par. 100/

Drill the present tense of the verb држати by asking the question listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко држи перо десном руком?

D - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ЖВАКАТИ /See Par. 101/

Drill the present tense of the verb жвакати by asking the question listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко жваче храну зубима?

E - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS ГЛЕДАТИ, ГРИСТИ, ДИСАТИ, МИРИСАТИ, ПИПАТИ, СЕЋИ, ХОДАТИ AND ЧЕШЉАТИ

Drill the present tense of the verbs гледати, гристи, дисати, мирисати, пипати, сећи, ходати and чешљати by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко гледа очима?
Ко воли да гризе оловку?
Ко дише тешко?
Ко воли да мирише цвеће?
Ко пипа чело прстима?
Ко сече месо и хлеб ножем?
Ко воли да хода по учионици?
Ко се чешља чешљем?

Literal Translation

What with what /we/ work

1 - Instructor: Heard am /I/ that today /you/ desire that /you/ master what with what /we/ work.
Students: Yes. That is correct.

2 - I: In order. With what /we/ see or look, and with what /we/ hear or listen?
S: With eyes /we/ see and look, and with ears /we/ hear and listen.

3 - I: With what /we/ breathe, and with what /we/ think and memorize?
S: With lungs /we/ breathe, and with brain /we/ think and memorize.

4 - I: With what /we/ walk, and with what /we/ hold various things?
S: With legs /we/ walk, and with hands /we/ hold various things.

5 - I: With what /we/ taste, and with what /we/ bite and chew food?
S: With tongue /we/ taste, and with teeth /we/ bite and chew food.

6 - I: With what /we/ smell, and with what /we/ feel?
S: With nose /we/ smell, and with fingers /we/ feel.

7 - I: With what /we/ cut and eat food?
S: Food /we/ cut with knife, and /we/ eat with spoon and with fork.

8 - I: With what ourselves /we/ shave, with what ourselves /we/ wash and with what ourselves /we/ wipe?
S: With razor ourselves /we/ shave, with soap and water ourselves /we/ wash, and with towel ourselves /we/ wipe.

9 - I: With what /we/ wipe mouths and hands when /we/ eat?
S: When /we/ eat we wipe mouths and hands with napkin.

10 - I: With what /we/ comb hair?
S: Hair /we/ comb with comb.

11 - I: With what usually /we/ write and erase?
S: Usually /we/ write with pencils or pens, and /we/ erase with eraser.

12 - I: And with what you usually write?
S: We usually write with pen.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Шта чиме радимо

1. Наставник: Чуо сам да данас желите да научите шта чиме радимо.

Ученици: Да. То је тачно.

2. Н: У реду. Чиме видимо или гледамо, а чиме чујемо или слушамо?

У: Очима видимо или гледамо, а ушима чујемо или слушамо.

3. Н: Чиме дишемо, а чиме мислимо и памтимо?

У: Плућима дишемо, а мозгом мислимо и памтимо.

4. Н: Чиме ходамо, а чиме држимо разне ствари?

У: Ногама ходамо, а рукама држимо разне ствари.

5. Н: Чиме кушамо, а чиме гриземо и жваћемо храну?

У: Језиком кушамо, а зубима гриземо и жваћемо храну.

6. Н: Чиме миришемо, а чиме пипамо?

У: Носом миришемо, а прстима пипамо.

7. Н: Чиме сечемо и једемо храну?

У: Храну сечемо ножем, а једемо кашиком и виљушком.

SECOND PART XXXVI
DIALOGUE

What we do things with

1. Instructor: I heard that you wish to learn today what we do things with.

Students: Yes. That's right.

2. I: O.K. With what do we see or look, and with what do we hear or listen?

S: We see and look with the eyes, and with the ears we hear and listen.

3. I: With what do we breathe, and with what do we think and remember?
S: We breathe with the lungs, and with the brain we think and remember /memorize/.

4. I: With what do we walk, and with what do we hold various things?
S: We walk with the legs, and we hold various things with the hands.

5. I: With what do we taste, and with what do we bite and chew food?
S: We taste with the tongue, and with the teeth we bite and chew food.

6. I: With what do we smell, and with what do we feel?

S: We smell with the nose, and feel with the fingers.

7. I: With what do we cut and eat food?
S: We cut food with the knife, and we eat with the spoon and fork.

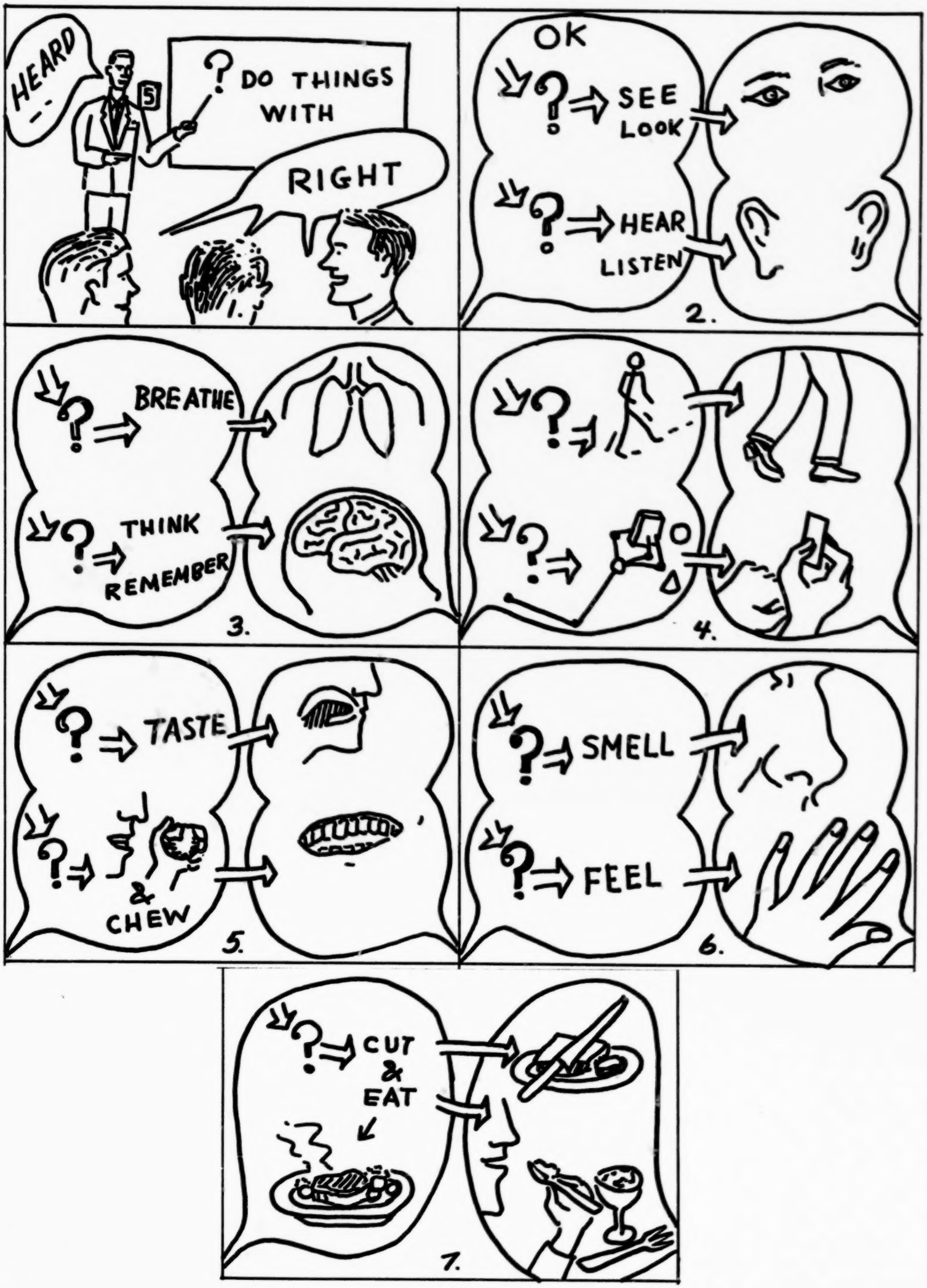
HEARD
DO THINGS WITH
RIGHT
1.
OK
SEE
LOOK
HEAR
LISTEN
2.
BREATHE
THINK
REMEMBER
3.
4.
TASTE
& CHEW
5.
SMELL
FEEL
6.
CUT & EAT
7.

8. Н: Чиме се бријемо, чиме се умивамо, а чиме се бришемо?

У: Бријачем се бријемо, сапуном и водом се умивамо, а пешкиром се бришемо.

8. I: With what do we shave, wash and dry ourselves?

S: We shave ourselves with the razor, we wash ourselves with soap and water and we dry ourselves with a towel.

9. Н: Чиме бришемо уста и руке кад једемо?

У: Кад једемо, ми бришемо уста и руке салветом.

9. I: With what do we wipe our mouths and hands when we eat?

S: When we eat, we wipe our mouths and hands with a napkin.

10. Н: Чиме чешљамо косу?

У: Косу чешљамо чешљем.

10. I: With what do we comb our hair?
S: We comb our hair with a comb.

11. Н: Чиме обично пишемо и бришемо?

У: Обично пишемо оловкама или перима, а бришемо гумом.

11. I: With what do we usually write and erase?

S: Usually we write with pencils and pens, and erase with an eraser.

12. Н: А чиме ви обично пишете?

У: Ми обично пишемо пером.

12. I: And with what do you usually write?
S: We usually write with a pen.

SHAVE
WASH
DRY
SOAP
8.
WIPE
9.
COMB
10.
DRAW
& ERASE
11.
USUALLY
S
&
S
WE
USUALLY
12.

PAR. 97 - THE INSTRUMENTAL CASE

The instrumental case without a preposition primarily designates the instrument /means, tool/ by which an action is performed.

In this usage its English equivalents are: "by + noun /pronoun/", or "with + noun /pronoun/".

In this function the instrumental usually answers the question Чиме? "By what?", "With what?"

PAR. 98 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF NOUNS

(3) Плућима дишемо, а мозгом мислимо и памтимо.
(5) Језиком кушамо.
(6) Носом миришемо.
(7) Храну сечемо ножем, а једемо кашиком и виљушком.
(8) Бријачем се бријемо, сапуном и водом се умивамо, а пешкиром се бришемо.
(9) Кад једемо ми бришемо уста и руке салветом.
(10) Косу чешљамо чешљем.
(12) Ми обично пишемо пером.
Човек не треба да мисли срцем него мозгом.
A man should not think with his heart but with his brains.

The underlined forms are the instrumental singulars of nouns.

Nouns usually form the instrumental singular by adding the ending -ом to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. sing.
мозак, m.	мозг-	мозг-ом
језик, m.	језик-	језик-ом
нос, m.	нос-	нос-ом
сапун, m.	сапун-	сапун-ом
салвет, m.	салвет-	салвет-ом
кашика, f.	кашик-	кашик-ом
виљушка, f.	виљушк-	виљушк-ом
вода, f.	вод-	вод-ом
перо, n.	пер-	пер-ом
месо, n.	мес-	мес-ом

EXCEPTIONS:

1. Most masculine nouns of which the stem ends in a palatal consonant or in ц, form their instrumental singular by adding -ем to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. sing.
нож	нож-	нож-ем
бријач	бријач-	бријач-ем
чешаљ	чешљ-	чешљ-ем
борац	борц-	борц-ем

2. All masculine nouns which in the nominative singular end in -тељ form the instrumental singular by adding -ем to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. sing.
пријатељ	пријатељ-	пријатељ-ем
учитељ	учитељ-	учитељ-ем

3. Masculine nouns the stem of which ends in р usually form the instrumental singular by adding -ом to the stem, some by adding either -ом or -ем and only a few by adding -ем only:

Nom. sing.	Stem	Instr. sing.
пешкир	пешкир-	пешкир-ом
мајор	мајор-	мајор-ом
папир	папир-	папир-ом
Лазар	Лазар-	Лазар-ом, or: -ем
цар	цар-	цар-ем

4. All neuter nouns which in the nominative singular end in -е, except those which have a lengthened stem /see Par. 132/, form the instrumental singular by adding -ем to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. sing.
срце	срц-	срц-ем
питање	питањ-	питањ-ем
море	мор-	мор-ем

PAR. 99 - THE INSTRUMENTAL PLURAL OF NOUNS

(3) Плућима дишемо.
(4) Ногама ходамо, а рукама држимо разне ствари.
(5) Зубима гриземо и жваћемо храну.
(6) Прстима пипамо.
(11) Обично пишемо оловкама или перима.

The instrumental plural of all masculine, feminine and neuter nouns is the same as the locative plural /see Par. 53/, that is, the instrumental plural of masculine and neuter nouns is formed by adding the ending -има, and the instrumental plural of feminine nouns by adding the ending -ама to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. plural
зуб, m.	зуб-	зуб-има
прст, m.	прст-	прст-има
речник, m.	речник-	речниц-има
борац, m.	борц-	борц-има
нога, f.	ног-	ног-ама
рука, f.	рук-	рук-ама
оловка, f.	оловк-	оловк-ама
перо, n.	пер-	пер-има
плуће, n.	плућ-	плућ-има

PAR. 100 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ДРЖАТИ

The present tense of the verb држати is formed by cutting off -ати and adding the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е to the remaining part. The same pattern is followed by verbs derived from држати:

држати: држим, држиш, држи, држимо, држите, држе

PAR. 101 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -АКАТИ

Most verbs the infinitive of which ends in -акати form their present tense by cutting off the -ати of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The к of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ч:

жвакати: жвачем, жвачеш, жваче, жвачемо, жвачете, жвачу

Note: The verb **жвакати** has another - less common - infinitive form **жватати**. However, the present tense derived from this form (**жват+јем** = **жваћем**, etc.) is commoner than the one derived from **жвакати**.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE INSTRUMENTAL SINGULAR AND PLURAL OF NOUNS

Give the cue to the answer by pointing to the corresponding visual aids whenever necessary:

Чиме мислимо и памтимо?	Мислимо и памтимо мозгом.
Чиме гледамо и видимо?	Гледамо и видимо очима.
Чиме слушамо и чујемо?	Слушамо и чујемо ушима.
Чиме миришемо?	Носом миришемо.
Чиме говоримо?	Језиком говоримо.
Чиме кушамо?	Језиком кушамо.
Чиме гриземо и жваћемо храну?	Зубима гриземо и жваћемо храну.
Чиме дишемо?	Плућима дишемо.
Чиме ходамо?	Ногама ходамо.
Чиме држимо разне ствари?	Рукама држимо разне ствари.
Чиме пипамо.	Прстима пипамо.
Чиме се бријемо?	Бријачем се бријемо.
Чиме се умивамо?	Водом и сапуном се умивамо.
Чиме бришемо лице, пошто се умијемо?	Пошто се умијемо, лице бришемо пешкиром.
Чиме се чешљамо?	Чешљем се чешљамо.
Чиме се хранимо?	Хранимо се месом, рибом, јајима, поврћем и воћем.
Чиме једемо супу и чорбу?	Супу и чорбу једемо кашиком.
Чиме једемо месо и рибу?	Месо и рибу једемо виљушком и ножем.
Чиме држимо виљушку и нож?	Виљушку и нож држимо рукама.
Чиме сечемо месо и хлеб?	Месо и хлеб сечемо ножем.
Чиме пијемо вино, пиво, воду и млеко?	Вино, пиво, воду и млеко пијемо чашом.
Чиме пијемо кафу и чај?	Кафу и чај пијемо шољом.
Чиме хранимо малу децу?	Малу децу хранимо млеком.
Чиме бришемо уста кад једемо и пијемо?	Кад једемо и пијемо, уста бришемо салветом.
Чиме купујемо разне ствари?	Новцем купујемо разне ствари.
Чиме пишемо на таблу?	На таблу пишемо кредом.
Чиме пишемо у бележницу?	У бележницу пишемо оловком или пером.
Чиме бришемо таблу?	Таблу бришемо сунђером.
Чиме бришемо хартију?	Хартију бришемо гумом.
Шта радимо мозгом?	Мозгом мислимо и памтимо.
Шта радимо очима?	Очима гледамо и видимо.

Шта радимо ушима?	Ушима слушамо и чујемо.
Шта радимо носом?	Носом миришемо.
Шта радимо језиком?	Језиком кушамо.
Шта још радимо језиком?	Језиком такође говоримо.
Шта радимо зубима?	Зубима гриземо и жваћемо храну.
Шта радимо плућима?	Плућима дишемо.
Шта радимо ногама?	Ногама ходамо.
Шта радимо рукама?	Рукама држимо разне ствари.
Шта радимо прстима?	Прстима пипамо.
Шта радимо бријачем?	Бријачем се бријемо.
Шта радимо водом и сапуном?	Водом и сапуном се умивамо.
Шта радимо пешкиром?	Пешкиром бришемо лице и тело.
Шта радимо чешљем?	Чешљем се чешљамо.
Шта радимо месом, рибом, јајима, поврћем и воћем?	Месом, рибом, јајима, поврћем и воћем се хранимо.
Шта радимо кашиком?	Кашиком једемо супу.
Шта радимо виљушком и ножем?	Виљушком и ножем једемо месо и рибу.
Шта још радимо ножем?	Ножем сечемо хлеб и месо.
Шта радимо чашом?	Чашом пијемо вино, пиво, воду и млеко.
Шта радимо шољом?	Шољом пијемо кафу и чај.
Кога хранимо млеком?	Малу децу хранимо млеком.
Шта радимо салветом?	Салветом бришемо уста.
Шта радимо новцем?	Новцем купујемо разне ствари.
Шта радимо кредом?	Кредом пишемо на таблу.
Шта радимо оловком и пером?	Оловком и пером пишемо у бележнице.
Шта радимо сунђером?	Сунђером бришемо таблу.
Шта радимо гумом?	Гумом бришемо хартију.
Како ви долазите у школу?	Ја долазим у школу аутомобилом.
Да ли сви ученици долазе у школу аутомобилом?	Не. Неки ученици долазе у школу аутобусом, а неки пешке.
Чиме ови ученици пишу на таблу?	Ти ученици пишу на таблу кредама.
Чиме ови ученици пишу на хартију?	Ти ученици пишу на хартију оловкама.
А чиме ови ученици пишу на хартију?	Ти ученици пишу на хартију перима.
Чиме ови ученици бришу таблу?	Ти ученици бришу таблу сунђерима.
Чиме ови ученици бришу хартију?	Ти ученици бришу хартију гумама.
Чиме ови људи и жене бришу уста?	Ти људи и жене бришу уста салветима.
Чиме ови људи и жене једу супу?	Ти људи и жене једу супу кашикама.
Чиме ови људи и жене једу месо?	Ти људи и жене једу месо виљушкама и ножевима.
Чиме ови људи и жене пију воду?	Ти људи и жене пију воду чашама.
Чиме ови људи и жене пију кафу?	Ти људи и жене пију кафу шољама.
Чиме ови ученици долазе у школу?	Ти ученици долазе у школу аутомобилима.
А чиме ови ученици долазе у школу?	Ти ученици долазе у школу аутобусима.

B - DRILL THE PRESENT TENSE OF THE VERBS ДРЖАТИ, ОДРЖАТИ, ЖВАКАТИ, САЖВАКАТИ, ГРИСТИ, ДИСАТИ, МИРИСАТИ, ПОМИРИСАТИ, ОДВЕСТИ, ОДВОЗИТИ, СЕЋИ AND ИСЕЋИ

Ask the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко држи књиге на столу?
Ко се држи рукама за главу?
Ко мора да држи цвеће у води ако жели да се оно одржи свеже?
Ко воли да жваче гуму за жвакање?
Ко мора да добро сажваче сваку храну?
Ко гризе храну зубима?
Ко тешко дише?
Ко воли да мирише цвеће?
Ко не може ни да помирише бели или црни лук?
Ко жели да одвезе господина Петровића кући?
Ко се одвози свако вече кући аутомобилом?
Ко сече црни лук?
Ко треба да исече црни лук на мале комаде пре него што га стави у јело?

* Жвакање = chewing is a new word and is to be written on the blackboard.

C - DRILL THE PAST COMPOUND TENSE OF THE VERBS ОДВЕСТИ, ГРИСТИ, СЕЋИ AND ИСЕЋИ

Ask the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко је одвезао господина Марића у град?
Ко је гризао прсте зато што није добро научио дијалог?
Ко је јутрос секао дрвеће у шуми?
Ко је исекао ове краставце на овако мале комаде?

D - DRILL THE CARDINAL NUMERALS

Колико се добије ако се неки број помножи са нулом?	Ако се неки број помножи са нулом, добије се нула.
Колико се добије ако се један помножи са један?	Ако се један помножи са један, добије се један.
Колико се добије ако се сто помножи са један?	Ако се сто помножи са један, добије се сто.

Колико је два пута два?	Два пута два је четири.
Колико је три пута три?	Три пута три је девет.
Колико је три пута четири?	Три пута четири је дванаест.
Колико је три пута пет?	Три пута пет је петнаест.
Колико је седан пута два?	Седам пута два је четрнаест.
Колико је четири пута четири?	Четири пута четири је шеснаест.
Колико је девет пута два?	Девет пута два је осамнаест.
Колико је пет пута четири?	Пет пута четири је двадесет.
Колико је три пута седам?	Три пута седам је двадесет и један.
Колико је шест пута четири?	Шест пута четири је двадесет и четири.
Колико је пет пута пет?	Пет пута пет је двадесет и пет.
Колико је шест пута шест?	Шест пута шест је тридесет и шест.
Колико је седам пута седам?	Седам пута седам је четрдесет и девет.
Колико је осам пута осам?	Осам пута осам је шездесет и четири.
Колико је девет пута девет?	Девет пута девет је осамдесет и један.
Ако се сто црвених јабука подели између десет људи, колико црвених јабука добије сваки човек?	Ако се сто црвених јабука подели између десет људи, сваки човек добије десет црвених јабука.
Ако се двадесет и два нова пера поделе између два ученика, колико нових пера добије сваки ученик?	Ако се двадесет и два нова пера поделе између два ученика, сваки ученик добије једанаест нових пера.
Ако се двадесет и шест жутих оловака подели између два детета, колико жутих оловака добије свако дете?	Ако се двадесет и шест жутих оловака подели између два детета, свако дете добије тринаест жутих оловака.
Колико је два у тридесет и четири?	Два у тридесет и четири је седамнаест.
Колико је два у тридесет и осам?	Два у тридесет и осам је деветнаест.
Колико је сто у двеста?	Сто у двеста је два.
Колико пута иде шездесет у триста?	Шездесет иде пет пута у триста.
Колико пута иде осамдесет у четири стотине?	Осамдесет иде пет пута у четири стотине.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Шта чиме радимо

Кад је наш наставник данас дошао у учионицу, он је казао да је чуо да желимо да научимо да кажемо на српскохрватском језику шта чиме људи раде. Ми смо одмах рекли да је тачно да ми то желимо. Онда је наставник почео да пита ученике шта радимо очима, мозгом, ушима, носом, језиком, устима, зубима, плућима, ногама, рукама и прстима.

После тога смо говорили о томе чиме се умивамо; чиме бришемо лице, уста и руке; чиме се бријемо; чиме пишемо и бришемо. Најзад смо говорили о томе чиме долазе у школу ученици који станују далеко од Пресидија, а како долазе у школу они ученици који станују у Пресидију, или сасвим близу Пресидија.

Тако смо ми и данас доста научили, али ми желимо да научимо још много више. Ми волимо српскохрватски језик, нарочито сада кад у друштву Југословена можемо да говоримо и да разумемо кад они говоре.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About a visit

Major Milan Protich studies the Serbo-Croatian language at the Army Language School in Monterey. He has a brother whose name is Radovan. Major Protich hasn't seen his brotner for many years, because his brother was in the Army in Europe. Now Radovan Protich lives and works in Los Angeles because he has left the Army.

One day Radovan decided to visit his brother and he left Los Angeles on Friday evening, and arrived in Monterey the following morning. Since he didn't have an automobile he took a bus. There weren't many travelers on that bus.

Radovan brought some presents for his brother and his brother's wife. He also brought some excellent Serbian cheese because he knew that his

brother was eager /desirous/ for such cheese. Such cheese cannot be found either in San Francisco or in Monterey. Radovan knew that, and because of that he brought this cheese which is very expensive. He said that he was fed up with the cheap cheese which is eaten in the popular restaurants where he eats.

Finally Radovan put his suitcase in his brother's new car and they drove to Milan's house. He intends to stay eight days in Monterey so that he can see Monterey, Carmel and the other towns on the Monterey Peninsula.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Шта чиме радимо

До данас ми нисмо знали да кажемо на српскохрватском језику шта чиме радимо. Међутим, ми сад можемо да кажемо на српскохрватском језику да људи дишу плућима или на плућа, виде или гледају очима, мисле и памте мозгом, чују или слушају ушима, кушају језиком, мирису носом, гризу и жваћу зубима, пипају прстима, ходају или иду ногама, и држе разне ствари рукама.

Ми смо научили да кажемо да људи: секу месо, хлеб и сир ножем; једу супу или чорбу кашиком, а месо виљушком. Ми такође знамо да кад људи немају нож или виљушку они једу месо прстима.

Затим смо научили да се људи бријају бријачем, умивају сапуном и водом, а чешљају чешљем. Они бришу лице и руке пешкиром кад се умивају и бријају, а кад једу они бришу уста и руке салветом.

Људи пишу оловкама, перима и кредама, а бришу гумама или сунђерима. Ја ретко пишем оловком јер ја волим да пишем пером.

Ученици Војне школе за стране језике који станују ван Пресидија и далеко од Пресидија долазе у школу аутомобилима. Ученици који станују близу Пресидија обично долазе у школу пешке.

Питања на штиво | Questions on Reading Text

1. Шта сте данас научили?
2. Да ли сте то научили на енглеском језику?
3. Чиме дишемо?
4. Чиме видимо или гледамо?
5. Чиме чујемо или слушамо?
6. Чиме мислимо или памтимо?
7. Чиме миришемо?
8. Чиме пипамо?
9. Чиме гриземо и жваћемо?
10. Чиме кушамо?
11. Чиме ходамо или идемо?
12. Чиме држимо разне ствари?
13. Чиме се бришемо?
14. Чиме се умивамо?
15. Чиме се чешљамо?
16. Шта обично радимо пошто се обријемо?
17. Чиме бришемо лице и руке пошто се умијемо?
18. Чиме се сече месо и хлеб?
19. Чиме се једе месо?
20. Чиме се једу супа и чорба?
21. Чиме бришемо руке и уста кад једемо?
22. Чиме једемо месо кад немамо нож и виљушку?
23. Чиме обично пишемо, а чиме обично бришемо?
24. Чиме ви обично пишете?
25. Зашто ви увек пишете пером?
26. Чиме долазе у школу ученици који живе далеко од Пресидија?
27. Како долазе у школу ученици који живе близу Пресидија?
28. Да ли ви живите далеко од Пресидија?
29. Да ли ви долазите у школу аутомобилом или пешке?
30. Чијим аутомобилом ви долазите у школу?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XXXVI
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Every day we learn something new and we like it.
2. Now we can say with what we do things.
3. With the brain we think and memorize.
4. With the eyes we look and see.
5. With the ears we listen and hear.
6. With the nose we smell.
7. With the tongue we taste and speak.
8. With the teeth we bite and chew our food.
9. With the fingers we touch.
10. With the lungs we breathe.
11. With the hands we hold various things.
12. With the legs we walk.
13. With a pen and a pencil we write.
14. With a comb we comb our hair.
15. With a napkin we wipe our mouths when we eat and with a towel we dry our faces when we wash.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

1. Read the Reading Text into the microphone.
2. Record the answers to the questions on the Reading Text.

727-бри̏јāч, m. - straight edge razor

728-ви̏љушка, f. - fork
gen.pl.: ви̏љушāкā

729-гле̏дати, v.t.&i.ipfv. - to look
pr.t.: гле̏дāм, гле̏дāш, гле̏дā,
гле̏дāмо, гле̏дāте, гле̏дāју

+729-по̀гледати, v.t.&i.pfv. - to look, to glance
pr.t.: по̀гледāм, по̀гледāш,
по̀гледā, по̀гледāмо,
по̀гледāте, по̀гледају

730-гри̏сти, v.t.ipfv. - to bite
pr.t.: гри́зем, гри́зеш, гри́зе,
гри́земо, гри́зете, гри́зу
a.p.p.: гри̏зао, гри̏зла, гри̏зло,
гри̏зли, гри̏зле, гри̏зла

731-ди́сати, v.i.ipfv. - to breathe
pr.t.: ди̂шēм, ди̂шēш, ди̂шē,
ди̂шēмо, ди̂шēте, ди̂шӯ

+731-да̀хнути, v.i.pfv. - to breathe
pr.t.: да̏хнēм, да̏хнēш, да̏хнē,
да̏хнēмо, да̏хнēте, да̏хну

732-др̀жати (се), v.t.&r.ipfv. - to hold; /to hold to/
pr.t.: др̀жӣм, др̀жӣш, др̀жӣ,
др̀жӣмо, др̀жӣте, др̀жē

733-жва́кати (жватати), v.t.&i.ipfv. - to chew
pr.t.: жва̂ћем, жва̂ћеш, жва̂ће,
жва̂ћемо, жва̂ћете, жва̂ћу

+733-сажва́кати (сажва́тати), v.t.pfv. - to chew
pr.t.: са̀жвāћēм, са̀жвāћēш, са̀жвāћē,
са̀жвāћēмо, са̀жвāћēте, са̀жвāћӯ

734-ка̀шика, f. - spoon

735-ку̏шати, v.t.ipfv. - to taste
pr.t.: ку̏шāм, ку̏шāш, ку̏шā,
ку̏шāмо, ку̏шāте, ку̏шајӯ

+735-о̀кусити, v.t.pfv. - to taste
pr.t.: о̀кусӣм, о̀кусӣш, о̀кусӣ,
о̀кусӣмо, о̀кусӣте, о̀кусē

736-мирѝсати, v.t.ipfv. - to smell
pr.t.: мѝришēм, мѝришēш, мѝришē,
мѝришēмо, мѝришēте, мѝрищӯ

+736-помирѝсати, v.t.pfv. - to smell
pr.t.: помирѝшем, помирѝшеш,
помирѝше, помирѝшемо,
помирѝшете, помѝрищу

737-но̂ж, m. - knife
nom.pl.: но́жеви

738-одвѐсти (се), v.t.&r.pfv. - to drive /off/
pr.t.: одвѐзēм, одвѐзēш, одвѐзē,
одвѐземо, одвѐзете, одвѐзу
a.p.p.: о̀двезао, одвѐзла, одвѐзло,
одвѐзли, одвѐзле, одвѐзла

+738-одво̀зити (се), v.t.&r.ipfv. - to drive /off/
pr.t.: о̀двозӣм, о̀двовӣш, о̀двозӣ,
о̀двозӣмо, о̀двозӣте, о̀двозē

739-па̂мтити, v.t.ipfv. - to remember; to memorize
pr.t.: па̂мтӣм, па̂мтӣш, па̂мтӣ,
памтӣмо, па̂мтӣте, па̂мте́

+739-за̀памтити, v.t.pfv. - to remember; to memorize
pr.t.: за̀памтӣм, за̀памтӣш, за̀памтӣ,
за̀памтӣмо, за̀памтӣте, за̀памтē

740-пѐшкӣр, m. - towel

741-пѝпати, v.t.ipfv. - to touch; to feel
pr.t.: пѝпам̄, пѝпаш̄, пѝпа̄,
пѝпа̄мо, пѝпа̄те, пѝпа јӯ

+741-пѝпнути, v.t.pfv. - to touch; to feel
pr.t.: пѝпнēм, пѝпнēш, пѝпнē,
пѝпнēмо, пѝпнēте, пѝпнӯ

742-са̀лвēт, m. - napkin

743-са̀пӯн, m. - soap

744-сѐћи, v.t.ipfv. - to cut
pr.t.: се́чēм се́чēш, се́чē,
се́чēмо, се́чēте, се́кӯ
a.p.p.: сѐкао, сѐкла, сѐкло,
сѐкли, сѐкле, сѐкла

+744-ѝсећи, v.t.pfv. - to cut
pr.t.: исе́чēм, исе́чēш, исе́чē,
исе́чēмо, исе́чēте, исе́кӯ
a.p.p.: ѝсекао, ѝсекла, ѝсекло,
ѝсекли, ѝсекле, ѝсекла

745-та̏чан, adj. m. - correct, exact
та̏чна, f.
та̏чно, n.

-та̏чно, adv. - correctly, exactly

746-хо́дати, v.i.ipfv. - to walk
pr.t.: хо̂дāм, хо̂дāш, хо̂дā,
хо̂дāмо, хо̂дāте, хо́дају

747-че̏шаљ, m. - comb
nom.pl.: чѐшљеви

748-чѐшљати (се), v.t.&r.ipfv. - to comb; /to comb oneself/
pr.t.: че̏шљāм, че̏шљāш, че̏шљā,
че̏шљāмо, че̏шљāте, че̏шљају

+748-очѐшљати (се), v.t.&r.pfv. - to comb; /to comb oneself/
pr.t.: очѐшљāм, очѐшљāш, очѐшљā,
очѐшљāмо, очѐшљāте, очѐшљāју

\+ + +

чиме - with what

ED0 31688

EFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE
TEXT VOLUME

VOLUME IV
LESSONS 37-44

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Text Volume

Volume IV

Lessons 37-44

September 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
THIRTY-SEVENTH LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - A conversation with our instructor	10
Literal Translation	10
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	12
Cartoon Guide	13
Grammar Analysis	16
Par. 102 - The instrumental singular of adjectives and adjectival pronouns	16
103 - The instrumental plural of adjectives and adjectival pronouns	16
104 - The instrumental case with prepositions	17
105 - Review of declension endings	17
106 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -ојати	19
107 - The present tense of verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from знати	19
Grammar Drill	20
Translation Exercise	24
Reading Text - A conversation with our instructor	25
Questions on Reading Text	26
Homework	27
Vocabulary	28
THIRTY-EIGHTH LESSON	30
Grammar Perception Drill	30
Dialogue - A meeting in Monterey	38
Literal Translation	38
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	40
Cartoon Guide	41
Grammar Analysis	44
Par. 108 - The dative case - The indirect object	44
109 - The present tense of verbs whose infinitive ending -ти is preceded by a consonant	45
110 - The present tense of the verb слати and verbs derived from it	46
Grammar Drill	46
Translation Exercise	51
Reading Text - A meeting in Monterey	52
Questions on Reading Text	53
Homework	54
Vocabulary	55

Page

THIRTY-NINTH LESSON 58

Grammar Perception Drill 58
Dialogue - A family 64
Literal Translation 64
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 66
Cartoon Guide 67
Grammar Analysis 70
Par. 111 - The dative with prepositions 70
112 - The dative possessive 70
113 - Double vowels and double consonants 70
114 - Omission of consonants Д or Т 71
115 - The present tense of the verb умирати 71
116 - The present tense of verbs whose infinitive ends in a consonant + рети 72
Grammar Drill 72
Translation Exercise 78
Reading Text - A family 79
Questions on Reading Text 80
Homework 81
Vocabulary 82

FORTIETH LESSON 85

Grammar Perception Drill 85
Dialogue - Guests for dinner 91
Literal Translation 91
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 94
Cartoon Guide 95
Grammar Analysis 98
Par. 117 - The vocative case 98
118 - The vocative singular of masculine nouns 98
119 - The vocative singular of feminine nouns ending in "А" 99
120 - The vocative singular of neuter nouns 100
121 - The vocative plural of nouns 100
122 - The vocative singular and plural of adjectives and adjectival pronouns 100
123 - The chart of declension endings 100
124 - The present tense of the verb прати and verbs derived from it 104
125 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -ејати 104
126 - The present tense of the verb љутати and verbs derived from it 104
Grammar Drill 104
Translation Exercise 108
Reading Text - Guests for dinner 109
Questions on Reading Text 110

Page

Homework 111
Vocabulary 112

FORTY-FIRST LESSON 115

Grammar Perception Drill 115
Dialogue - Guests for dinner /The End/ 129
Literal Translation 129
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 130
Cartoon Guide 131
Grammar Analysis 134
Par. 127 - Relative pronouns 134
128 - Long plural of masculine nouns 137
129 - Short plural of masculine nouns 138
130 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -агати 138
Grammar Drill 139
Translation Exercise 147
Reading Text - Guests for dinner /The End/ 148
Questions on Reading Text 149
Homework 150
Vocabulary 151

FORTY-SECOND LESSON 154

Grammar Perception Drill 154
Dialogue - An accident 162
Literal Translation 162
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 164
Cartoon Guide 165
Grammar Analysis 168
Par. 131 - Declension of masculine nouns ending in-лац 168
132 - Lengthened stem of some neuter nouns ending in -Е 168
133 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -ртати 170
Grammar Drill 171
Translation Exercise 176
Reading Text - An accident 177
Questions on Reading Text 178
Homework 179
Vocabulary 180

FORTY-THIRD LESSON 184

Grammar Perception Drill 184
Dialogue - About animals 191
Literal Translation 191
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 192
Cartoon Guide 193

Page

Grammar Analysis 196
Par. 134 - The present tense of the verb хтети 196
135 - The future tense 197
Grammar Drill 200
Translation Exercise 205
Reading Text - About animals 206
Questions on Reading Text 207
Homework 208
Vocabulary 209

FORTY-FOURTH LESSON 212

Grammar Perception Drill 212
Dialogue - About the principal grammatical terms 221
Literal Translation 221
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 222
Cartoon Guide 223
Grammar Analysis 226
Par. 136 - Declension of the personal pronoun first person singular 226
137 - Declension of the personal pronoun second person singular 226
138 - Use of short and long forms of personal pronouns 227
139 - Place of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the present tense 228
140 - Place of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the perfect tense 229
141 - Place of short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the future tense 230
Grammar Drill 231
Translation Exercise 237
Reading Text - About the principal grammatical terms 238
Questions on Reading Text 239
Homework 240
Vocabulary 241

ТРИДЕСЕТ-СЕДМА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-SEVENTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS /See Par. 102/

1 - Drill the instrumental singular of masculine and neuter adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

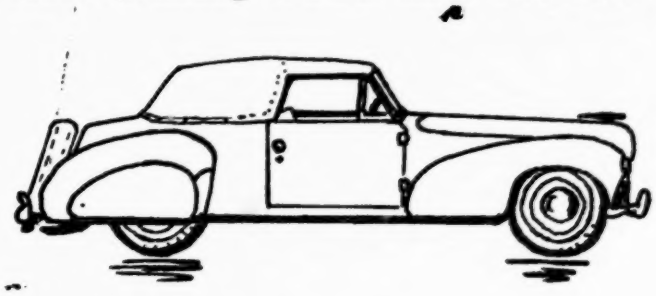

Овај бели аутомобил је нов.
Г. Илић има нов-и бел-и аутомобил.
Г. Илић долази у школу свој-им нов-им бел-им аутомобилом.

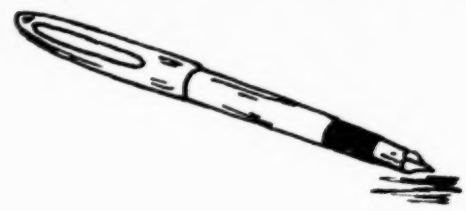

Ово бело перо је ново.
Г. Илић има нов-о бел-о пер-о.
Г. Илић пише свој-им нов-им бел-им пер-ом.

Овај бријач је нов.
Г. Илић има нов-и бел-и бријач.
Г. Илић се брије свој-им нов-им бел-им бријач-ем.

Ово поврће-е је свеж-е.
Ми се хранимо свеж-им поврће-ем.

(1)	Да ли је овај бели аутомобил стар?	Не. Тај бели аутомобил није стар, него нов.
(2)	Чији је ово аутомобил?	То је аутомобил г. Илића.
(3)	Чиме долази у школу г. Илић?	Г. Илић долази у школу аутомобилом.
(4)	Каквим аутомобилом долази г. Илић у школу?	Г. Илић долази у школу новим белим аутомобилом.
(5)	Чијим аутомобилом г. Илић долази у школу?	Г. Илић долази у школу својим аутомобилом.
(6)	Овај аутомобил је мој (твој, његов, њен). Ја долазим у школу овим аутомобилом. Чијим аутомобилом ја долазим у школу?	Ти долазиш у школу својим (мојим, његовим, њеним) аутомобилом.
(7)	Овај аутомобил је мој (твој, његов, њен). Ти долазиш у школу овим аутомобилом. Чијим аутомобилом ти долазиш у школу?	Ја долазим у школу твојим (својим, његовим, њеним) аутомобилом.
(8)	Овај аутомобил је мој (твој, његов, њен). Он (Она) долази у школу овим аутомобилом. Чијим аутомобилом он (она) долази у школу?	Он (Она) долази у школу твојим (мојим, његовим, својим) аутомобилом.
(9)	Овај аутомобил је мој (твој, његов, њен, наш, ваш, њихов). Г. Х . . . и ја долазимо у школу овим аутомобилом. Чијим аутомобилом г. Х . . и ја долазимо у школу?	Ви и г. Х . . . долазите у школу твојим (мојим, његовим, њеним, својим, нашим, њиховим) аутомобилом.
(10)	Овај аутомобил је мој (твој, његов, њен, наш, ваш, њихов). Ви и г. У . . . долазите у школу овим аутомобилом. Чијим аутомобилом ви и г. У . . . долазите у школу?	Г. У . . . и ја долазимо у школу твојим (мојим, његовим, њеним, вашим, својим, њиховим) аутомобилом.
(11)	Овај аутомобил је мој (твој, његов, њен, наш, ваш, њихов). Г. М . . и г. Н . . долазе у школу овим аутомобилом. Чијим аутомобилом г. М . . и г. Н . . долазе у школу?	Г. М . . и г. Н . . долазе у школу твојим (мојим, његовим, њеним, вашим, нашим, својим) аутомобилом.
(12)	Какав је овај бријач?	Тај бријач је нов.
	Чији је ово бријач?	То је бријач г. Илића.
	Чиме се брије г. Илић?	Г. Илић се брије бријачем.
	Каквим бријачем се брије г. Илић?	Г. Илић се брије новим бријачем.
	Чијим бријачем се брије г. Илић?	Г. Илић се брије својим бријачем.
(13)	Шта је ово?	То је салвет.
	Чиме бришемо уста кад једемо?	Кад једемо, уста бришемо салветом.
	Какав је овај салвет?	Тај салвет је бео.
	Каквим салветом бришемо уста кад једемо?	Кад једемо, уста бришемо белим салветом.
(14)	Шта је ово?	То је аутобус.
	Чиме долазе деца у школу?	Деца долазе у школу аутобусом.
	Какав је ово аутобус?	То је школски аутобус.

	Каквим аутобусом долазе деца у школу?	Деца долазе у школу школским аутобусом.
	Колики је овај аутобус?	Тај аутобус је велик.
	Коликим аутобусом долазе деца у школу?	Деца долазе у школу великим аутобусом.
(15)	Шта је ово?	То је перо.
	Чије је ово перо?	То је перо г. Илића.
	Чијим пером пише г. Илић?	Г. Илић пише својим пером.
	Какво је његово перо?	Његово перо је ново и бело.
	Каквим пером пише г. Илић?	Г. Илић пише новим белим пером.
(16)	Шта је ово?	То је поврће.
	Какво је ово поврће?	То поврће је свеже.
	Каквим поврћем се хранимо?	Ми се хранимо свежим поврћем.
(17)	Шта је ово?	То је око.
	Да ли је ово десно око?	Не. То није десно, него лево око.
	Којим оком ја гледам г. Х . . ?	Ви гледате г. Х . . левим оком.
	А којим оком ја гледам г. У . . ?	Ви гледате г. У . . десним оком.
(18)	Шта је ово?	То је млеко.
	Да ли је ово млеко кисело?	Не. То млеко није кисело, него свеже.
	Чиме хранимо малу децу?	Малу децу хранимо млеком.
	Каквим млеком хранимо малу децу?	Малу децу хранимо свежим млеком.

2 - Drill the instrumental singular of feminine adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Ова црн-а оловка је велик-а.

Г. Илић има велик-у црн-у оловку.

Г. Илић пише велик-ом црн-ом оловком.

(1)	Каква је ова оловка?	Та оловка је црна.
	Колика је ова оловка?	Та оловка је велика.
	Чија је ово оловка?	То је оловка г. Илића.
	Шта ради г. Илић оловком?	Г. Илић пише оловком.
	Чијом оловком пише г. Илић?	Г. Илић пише својом оловком.
	Каквом оловком пише г. Илић?	Г. Илић пише црном оловком.
	Коликом оловком пише г. Илић?	Г. Илић пише великом оловком.
(2)	Шта је ово?	То је гума.
	Чија је ово гума?	То је гума г. Илића.
	Колика је и каква је ова гума?	Та гума је мала и црвена.
	Шта г. Илић ради гумом?	Г. Илић брише хартију гумом.
	Чијом гумом г. Илић брише хартију?	Г. Илић брише хартију својом гумом.
	Коликом гумом г. Илић брише хартију?	Г. Илић брише хартију малом гумом.
	Каквом гумом г. Илић брише хартију?	Г. Илић брише хартију црвеном гумом.
(3)	Којом руком он пише?	Он пише десном руком.
	А којом руком пише он?	Он пише левом руком.
(4)	Шта је ово?	То је чаша.
	Колика је ова чаша?	Та чаша је велика.
	Шта г. Илић пије чашом?	Он пије воду чашом.
	Коликом чашом он пије воду?	Он пије воду великом чашом.
(5)	Шта је ово?	То је шоља.
	Колика и каква је ова шоља?	Та шоља је велика и бела.
	Шта г. Илић пије шољом?	Г. Илић пије кафу шољом.
	Коликом шољом он пије кафу?	Он пије кафу великом шољом.
	Каквом шољом он пије кафу?	Он пије кафу белом шољом.

B - THE INSTRUMENTAL PLURAL OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS /See Par. 103/

1 - Drill the instrumental plural of adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below.

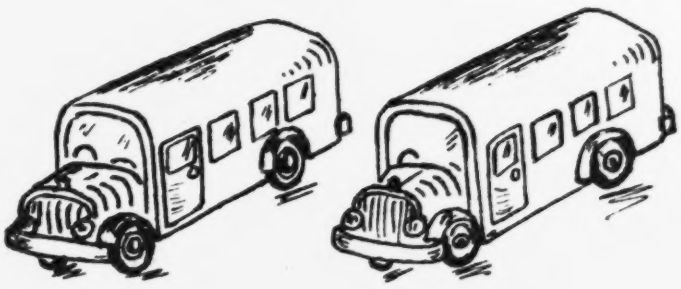

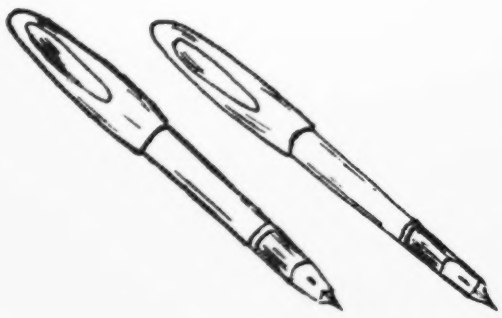

Ово су школск-И аутобуси.
Они су велик-И и жут-И.
Деца долазе у школу велик-им жут-им аутобусима.

Ово су нов-А пера.
Она су добр-А.
Ученици пишу добр-им нов-им перима.

Ово су велик-е црн-е оловке.
Ученици пишу велик-им црн-им оловкама.

(1)	Шта је ово?	То су аутобуси.
	Какви су ово аутобуси?	То су школски аутобуси.
	Каквим аутобусима деца долазе у школу?	Деца долазе у школу школским аутобусима.
	Коликим аутобусима деца долазе у школу?	Деца долазе у школу великим аутобусима.
	Да ли су ови аутобуси црни?	Не. Ти аутобуси нису црни, него жути.
	Да ли деца долазе у школу црним аутобусима?	Не. Деца не долазе у школу црним, него жутим аутобусима.
(2)	Шта је ово?	То су салвети.
	Да ли су ови салвети зелени?	Не. Ти салвети нису зелени, него бели.
	Да ли они бришу уста зеленим салветима?	Не. Они не бришу уста зеленим, него белим салветима.
(3)	Шта је ово?	То су ножеви.
	Колики су ови ножеви?	Ти ножеви су велики.
	Коликим ножевима они секу хлеб?	Они секу хлеб великим ножевима.
(4)	Шта је ово?	То су пера.
	Да ли су ова пера стара?	Не. Та пера нису стара, него нова.
	Да ли ученици пишу старим перима?	Не. Ученици не пишу старим, него новим перима.
	Да ли су ова пера рђава?	Не. Та пера нису рђава, него добра.
	Да ли ученици пишу рђавим перима?	Не. Ученици не пишу рђавим, него добрим перима.

(5) Шта је ово?	То су оловке.
Колике су ове оловке?	Те оловке су велике.
Да ли ученици пишу малим оловкама?	Не. Ученици не пишу малим, него великим оловкама.
Да ли су ове оловке плаве?	Не. Те оловке нису плаве, него црне.
Да ли ученици пишу плавим оловкама?	Не. Ученици не пишу плавим, него црним оловкама.

C - THE INSTRUMENTAL CASE WITH PREPOSITIONS /See Par. 104/

1 - Drill the use of the instrumental with the preposition "c(a)" by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Генерал господин Поповић улази у логор с пуковником господином Чупићем.

Генерал господин Поповић излази из логора с једном госпођом.

Ова жена разговара с једним дечком.

Ови ученици су у учионици. Они немају капе на глави, јер се у учионице не улази с капом на глави.

(1)	Ко је ово?	То је генерал г. Поповић.
	Ко је с генералом господином Поповићем?	Пуковник г. Чупић је с генералом господином Поповићем.
	С киме улази генерал господин Поповић у логор?	Генерал господин Поповић улази у логор с пуковником господином Чупићем.
(2)	С киме генерал господин Поповић излази из логора?	Генерал г. Поповић излази из логора с једном госпођом.
	Ко излази из логора с генералом господином Поповићем?	Једна жена излази из логора са генералом господином Поповићем.
(3)	С киме разговара ова жена?	Та жена разговара с једним дететом.
	С киме разговара ово дете?	То дете разговара с једном женом.
(4)	Да ли ови ученици имају капе на глави?	Не. Ти ученици немају капе на глави.
	Зашто ови ученици немају капе на глави?	Ти ученици немају капе на глави, јер се у учионицу не улази с капом на глави.
(5)	Која жена је ваша мајка?	Та жена с плавим шеширом на глави је моја мајка.

2 - Drill the use of the instrumental with the prepositions за, међу, над, под and пред by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

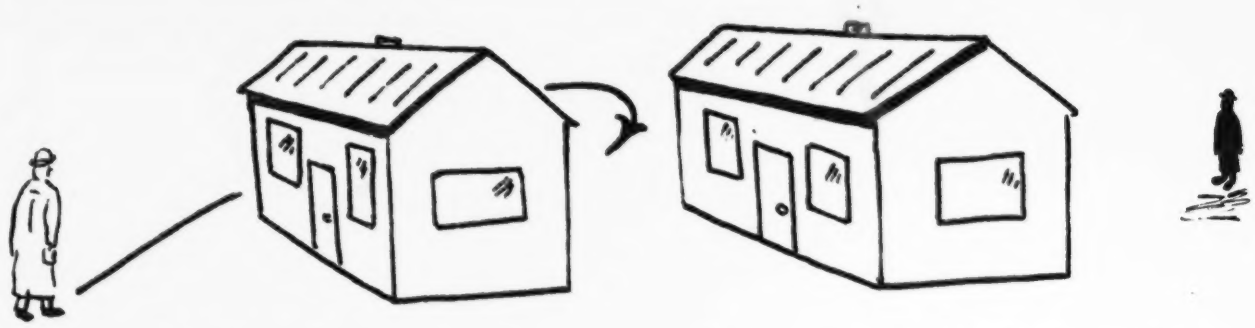

Господин Илић иде **за** кућу. Господин Илић је **за** кућом.

Ово дете иде **за** својим оцем и мајком.

Наставник иде **међу** ученике. Наставник је **међу** ученицима.

Он ставља слику над таблу.

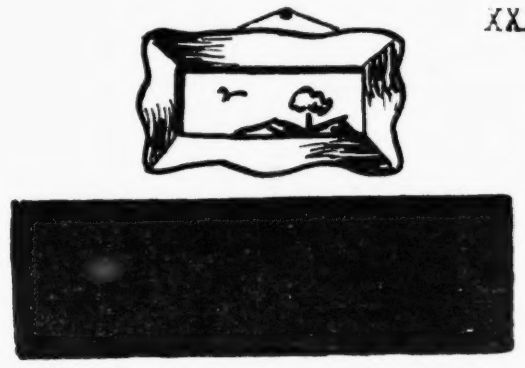

Слика је над таблом.

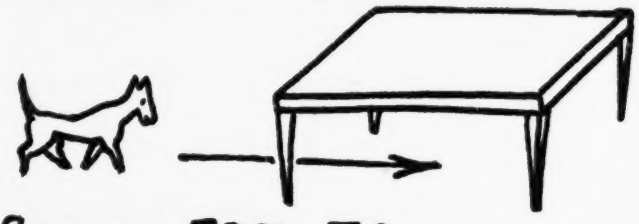

Пас иде под сто.

Пас је под столом.

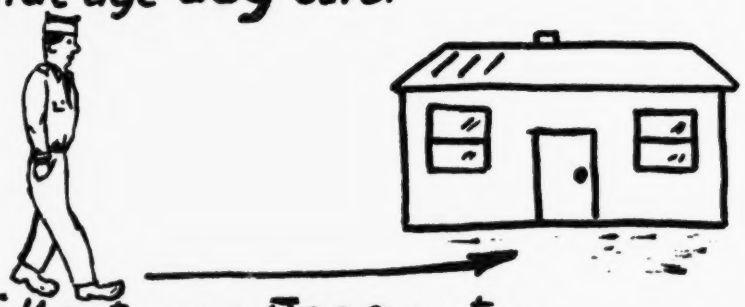

Г. Илић иде пред кућу.

Г. Илић је пред кућом.

(1)	Куда иде г. Илић?	Г. Илић иде за кућу.
	Где је г. Илић?	Г. Илић је за кућом.
(2)	Где је ово дрво?	То дрво је за кућом.
(3)	Где је кућа?	Кућа је за дрвећем.
(4)	За ким иде ово дете?	То дете иде за својим оцем и мајком.
(5)	За ким иду војници?	Војници иду за официром.
(6)	Куда иде наставник?	Наставник иде међу ученике.
	Где је наставник?	Наставник је међу ученицима.
(7)	Где је овај официр?	Тај официр је међу војницима.
(8)	Куда он ставља слику?	Он ставља слику над таблу.
	Где је слика?	Слика је над таблом.
(9)	Шта је над нашим главама?	Над нашим главама су таваница и светла.
(10)	Куда иде пас?	Пас иде под сто.
	Где је пас?	Пас је под столом.
(11)	Под чиме је сто?	Сто је под дрветом.
(12)	Шта је под нашим стопалима?	Под нашим стопалима је под.
(13)	Шта имају људи под носом?	Под носом људи имају бркове.
(14)	Куда иде г. Илић?	Г. Илић иде пред кућу.
	Где је г. Илић?	Г. Илић је пред кућом.
(15)	Пред чиме је он?	Он је пред вратима.
(16)	Пред чиме сам ја?	Ви сте пред таблом.

*<u>Пас</u> is a new word and is to be written on the blackboard.

D - PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ОЈАТИ /See Par. 106/

Drill the present tense of the verb "бојати се" by asking questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко се боји рђавог времена?
Ко се не боји никога и ничега?

E - PRESENT TENSE OF VERBS WHICH ARE IMPERFECTIVE COUNTERPARTS OF VERBS DERIVED FROM ЗНАТИ /See Par. 107/

Drill the present tense of the verb "сазнавати" by asking questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко брзо сазнаје кад аутобус не долази на време?
Ко лако сазнаје све што жели?

Literal Translation

One conversation with our instructor

1 - Instructor: Now /I/ wish that /I/ learn what are /you/ mastered since are /you/ come into school.
Students: We think that are /we/ mastered very much, but you can that yourself convince how much we know.

2 - I: In order. When /you/ sit behind table where /you/ hold head, where /you/ hold arms and where legs?
S: Head /I/ hold over table, arms /I/ hold on table and legs under table.

3 - I: What /you/ work for time of weekends when is nice weather?
S: Usually /I/ sit before house under one big tree.

4 - I: What /you/ work under tree?
S: Usually /I/ myself play with my own small child, or /I/ read.

5 - I: And what works your elder son?
S: He himself plays with neighbor's children, or with small cat and dog.

6 - I: Whether yourself you play with domestic animals?
S: No. I for that not have time.

7 - I: Whether you always remain at home for time of weekend?
S: No. Since here has much of fog, and I yearn for warm sun, I often go on beach into Santa Cruz.

8 - I: With whom, and how /you/ go there?
S: /I/ Go with one comrade and his wife, sometimes with my own, and sometimes with his automobile.

9 - I: Whether sometimes /you/ go with two of automobile?
S: Yes. And then my friend goes forward, and I drive behind his automobile.

10 - I: Whether yourself you often bathe in sea?
S: Yes, when /I/ go into Santa Cruz, but myself /I/ never not bathe in Carmel or Monterey.

11 - I: Why that?
S: Here is water cold and then when sun shines whole day.

12 - I: Really yourself you afraid of cold water?
S: I myself afraid only of hot water, wash myself with cold water, and bathe myself in warm water.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Један разговор са нашим наставником

1. Наставник: Сада желим да сазнам шта сте научили откада сте дошли у школу.

   Ученици: Ми мислимо да смо научили врло много, али ви можете да се уверите колико ми знамо.

2. Н: У реду. Кад седите за столом, где држите главу, где држите руке, а где ноге?

   У: Главу држим над столом, руке држим на столу, а ноге под столом.

3. Н: Шта радите за време викенда кад је лепо време?

   У: Обично седим пред кућом под једним великим дрветом.

4. Н: Шта радите под дрветом?

   У: Обично се играм са својим малим дететом, или читам.

5. Н: А шта ради ваш старији син?

   У: Он се игра са суседовом децом, или са малом мачком и псом.

6. Н: Да ли се ви понекад играте са домаћим животињама?

   У: Не. Ја за то немам времена.

SECOND PART
DIALOGUE

A conversation with our instructor

1. Instructor: Now I want to find out what you have learned since you came to school.

   Students: We think that we have learned very much, but you can convince yourself how much we know.

2. I: O.K. When you sit at the desk, where is your head and where are your arms and legs?

   S: My head is over the desk, and my arms on the desk and my legs under the desk.

3. I: What do you do during the weekends when the weather is nice?

   S: I usually sit in front of the house under a big tree.

4. I: What do you do under the tree?

   S: I usually play with my small child, or read.

5. I: And what does your elder son do?

   S: He plays with the neighbor's children, or with a small cat and dog.

6. I: Do you sometimes play with the domestic animals?

   S: No. I haven't time for that.

Један разговор са нашим наставником

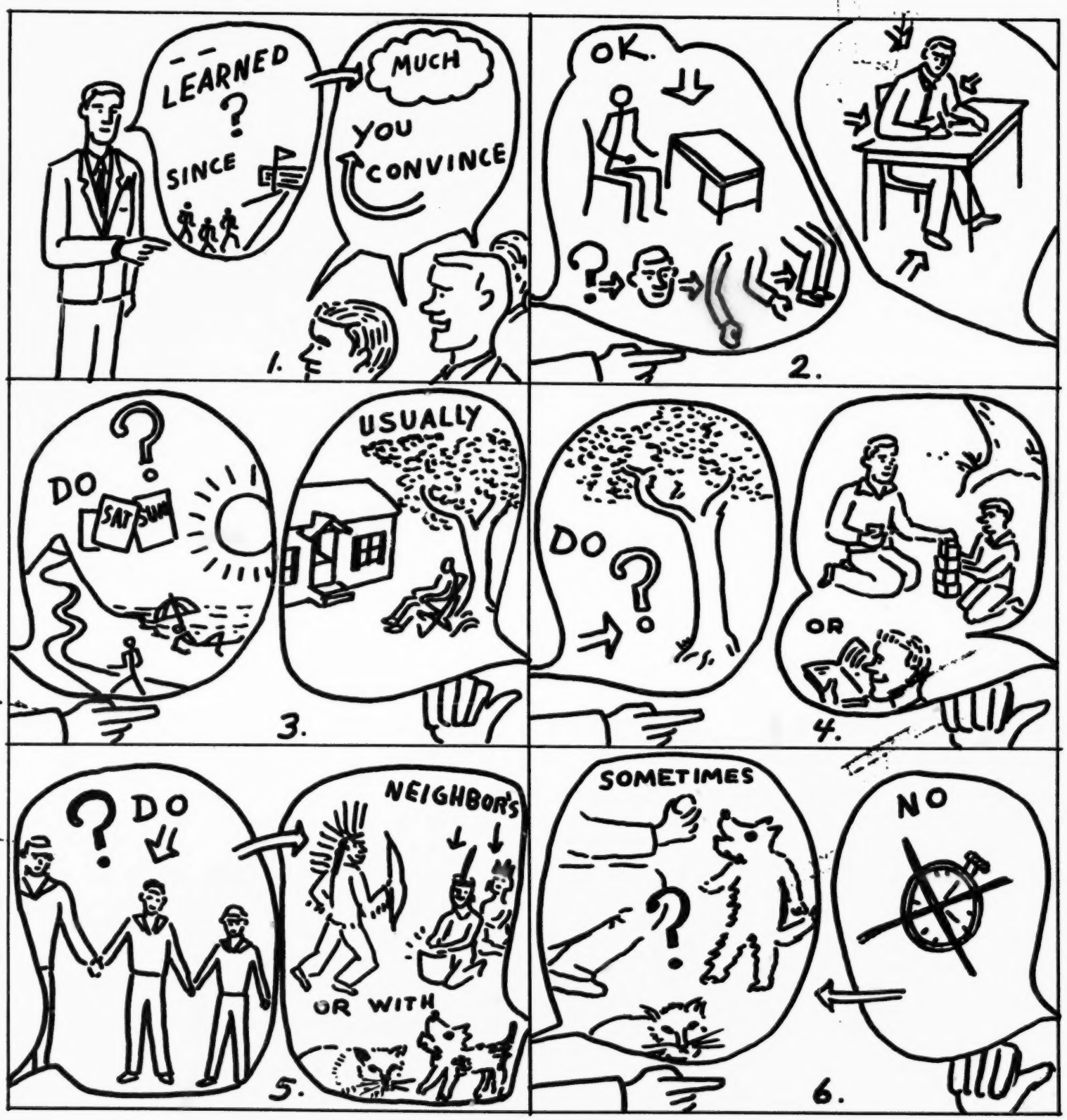

7. Н: Да ли ви увек остајете код куће за време викенда?

У: Не. Пошто овде има много магле, а ја чезнем за топлим сунцем, ја често идем на плажу у Санта Круз.

8. Н: С киме, и како идете тамо?

У: Идем са једним другом и његовом женом, каткад својим, а каткад његовим аутомобилом.

9. Н: Да ли понекад идете са два аутомобила?

У: Да. И тада мој пријатељ иде напред, а ја возим за његовим аутомобилом.

10. Н: Да ли се ви често купате у мору?

У: Да, кад идем у Санта Круз, али се никад не купам у Кармелу или Монтереју.

11. Н: Зашто то?

У: Овде је вода хладна и онда кад сунце сија цео дан.

12. Н: Зар се ви бојите хладне воде?

У: Ја се бојим само вреле воде, умивам се хладном водом, а купам се у топлој води.

7. I: Do you always stay at home over the weekend?

S: No. Since there's plenty of fog here, and I yearn for warm sun, I often go to the beach in Santa Cruz.

8. I: With whom, and how do you go there?
S: I go with a comrade and his wife, sometimes in my, and sometimes in his car.

9. I: Do you sometimes use two cars?

S: Yes. Then my friend drives in front, and I follow his car.

10. I: Do you often bathe in the sea?

S: Yes, when I go to Santa Cruz, but I never bathe in Carmel or Monterey.

11. I: How's that?

S: The water is cold here even when the sun shines all day.

12. I: Are you afraid of cold water?

S: I'm afraid only of hot water, I wash myself with cold water, and bathe myself in warm water.

XXXVII
ALWAYS
SAT
SUN
7.
NO -
PLENTY OF FOG
OFTEN
SANTA CRUZ
WITH
& HOW
S.C.
&
SOMETIMES
MY
HIS
8.
SOMETIMES
USE
9.
YES
I
OFTEN
YES
SANTA CRUZ
CARMEL
MONTEREY
10.
11.
AFRAID
OF COLD
ONLY OF
HOT
COLD
WARM
12.

PAR. 102 - THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

(3) Обично седим пред кућом под једним великим дрветом.
(4) Обично се играм са својим малим дететом.
(5) Он се игра са суседовом децом, или са малом мачком и псом.
(7) Ја чезнем за топлим сунцем.
(8) Идем са једним другом и његовом женом, каткад својим, а каткад његовим аутомобилом.
(12) Умивам се хладном водом.

The instrumental singular of all masculine and neuter adjectives and adjectival pronouns is formed by adding the ending -им to the stem, and of all feminine adjectives and adjectival pronouns by adding the ending -ом to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. sing.
мали пас, m.	мал- пс-	мал-им пс-ом
један друг, m.	једн- друг-	једн-им друг-ом
свој аутомобил, m.	свој- аутомобил-	свој-им аутомобил-ом
једно дрво, n.	једн- дрвет-	једн-им дрвет-ом
мало дете, n.	мал- детет-	мал-им детет-ом
топло сунце, n.	топл- сунц-	топл-им сунц-ем
суседова деца, f.	суседов- дец-	суседов-ом дец-ом
мала мачка, f.	мал- мачк-	мал-ом мачк-ом
његова жена, f.	његов- жен-	његов-ом жен-ом
хладна вода, f.	хладн- вод-	хладн-ом вод-ом

PAR. 103 - THE INSTRUMENTAL PLURAL OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

(6) Да ли се ви понекад играте са домаћим животињама?

The instrumental plural of all adjectives and adjectival pronouns is the same as the locative /see Par. 53/, that is, it is formed by adding the ending -им to the stem:

Nom. sing.	Stem	Instr. plural
нов аутомобил, m.	нов-аутомобил-	нов-им аутомобил-има
ново перо, n.	нов- пер-	нов-им пер-има
нова књига, f.	нов- књиг-	нов-им књиг-ама

PAR. 104 - THE INSTRUMENTAL CASE WITH PREPOSITIONS

A - (4) Обично се играм са својим малим дететом.
(8) Идем са једним другом и његовом женом.
Ко је она жена са корпом јабука на глави?
Who is that woman with a basket of apples on her head?

In Par. 89 - B we learned that the preposition с or са with the genitive denotes place from which and that it is translated by English "from" or "off".

The same preposition used with the instrumental denotes companionship (са својим малим дететом; са једним другом и његовом женом) or association (са корпом) and it is translated by the English preposition "with".

B - (2) Кад седите за столом, где држите главу, где држите руке, а где ноге?
(2) Главу држим над столом, руке држим на столу, а ноге под столом.
(3) Обично седим пред кућом под једним великим дрветом.
(7) Ја чезнем за топлим сунцем.
(9) Мој пријатељ иде напред, а ја возим за његовим аутомобилом.
Нашао сам ваш уџбеник међу овим књигама.
I found your textbook among these books.

In Par. 49 we learned that the prepositions за "behind", "after", међу "between", "among", над "above", "over", под "under", "below" and пред "in front of", "before", when they are used with verbs implying motion to a place, govern the accusative case.

The same prepositions used with the instrumental case denote the place where something is located or where something happens.

PAR. 105 - REVIEW OF DECLENSION ENDINGS

We have learned the following declension endings:

A - Nouns:

NUMBER & CASE \ GENDER			M	F	N
SINGULAR	N		Any consonant	-a	-o or -e
	G		-a	-e	-a
	A	Animate	-a	-y	Same as the nominative
		Inanim.	Same as the nom.		
	I		-ом (-ем)	-ом	-ом (-ем)
	L		-у	-и	-у
PLURAL	N		-и	-е	-а
	G		-а	-а	-а
	A		-е	-е	-а
	I		-има	-ама	-има
	L		-има	-ама	-има

B - Adjectives and adjectival pronouns:

1. The stem does not end in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SING	N		Any consonant	-и	-a	-o	
	G		-a	-ог	-e	-a	-ог
	A	Animate	-a	-ог	-y	-o	
		Inanim.	Same as the nom.				
	I		-им		-ом	-им	
	L		-у	-ом	-oj	-у	-ом
PLURAL	N		-и		-e	-a	
	G		-их		-их	-их	
	A		-e		-e	-a	
	I		-им		-им	-им	
	L		-им		-им	-им	

2. The stem ends in a palatal consonant

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SING	N		Any consonant	-и	-а	-е	
	G		-а	-ег	-е	-а	-ег
	A	Animate	-а	-ег	-у	-е	
		Inanim.	Same as the nom.				
	I		-им		-ом	-им	
	L		-у	-ем	-oj	-у	-ем
PLURAL	N		-и		-е	-а	
	G		-их		-их	-их	
	A		-е		-е	-а	
	I		-им		-им	-им	
	L		-им		-им	-им	

PAR. 106 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ОЈАТИ

All verbs the infinitive of which ends in -ојати form their present tense by cutting off the -ати of the infinitive and adding the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е to the remaining part:

бојати се: бојим се, бојиш се, боји се, бојимо се, бојите се, боје се

PAR. 107 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHICH ARE IMPERFECTIVE COUNTERPARTS OF VERBS DERIVED FROM ЗНАТИ

The verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from знати follow the pattern of давати /see Par. 95/:

сазнавати: сазнајем, сазнајеш, сазнаје, сазнајемо, сазнајете, сазнају

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE USE OF THE INSTRUMENTAL CASE

Drill the use of the instrumental case of all nouns, adjectives and adjectival pronouns. Point to the corresponding vis al aids whenever applicable.

(1)	Којим сте саобраћајним средством дошли у Монтерej?	Ја сам дошао у Монтерej аутомобилом (аутобусом, возом).
(2)	С киме сте дошли у Монтерej?	У Монтерej сам дошао са својом породицом (женом, сином и ћерком).
(3)	С ким сте ви дошли у Монтерej?	Ја сам дошао у Монтерej с једним другом.
(4)	Чиме долазите у школу?	У школу долазим аутомобилом.
(5)	Да ли долазите у школу својим аутомобилом?	Не. Ја не долазим у школу својим, него пријатељевим аутомобилом.
(6)	Како се зове тај ваш пријатељ чијим аутомобилом долазите у школу?	Мој пријатељ, чијим аутомобилом долазим у школу, зове се поручник Х . .
(7)	Зашто долазите у школу баш његовим аутомобилом?	Зато што је он мој сусед и зато што и он учи српскохрватски.
(8)	Да ли сте задовољни својим напретком у школи?	Да, ја сам задовољан својим напретком у школи.
(9)	Да ли ви говорите српскохрватски само у школи?	Не. Ја говорим српскохрватски и ван школе.
(10)	С киме разговарате српскохрватски ван школе?	Ја разговарам српскохрватски ван школе са својим друговима.
(11)	Да ли и ви разговарате српскохрватски ван школе само са својим друговима?	Не. Ја такође разговарам са неким Србима и Хрватима који живе на Монтерejском полуострву.
(12)	Чиме пишемо на таблу?	На таблу пишемо кредом.
(13)	Каквом кредом пишемо на таблу?	На таблу пишемо белом (црвеном, плавом, зеленом, жутом) кредом.
(14)	Чиме бришемо таблу?	Таблу бришемо сунђером.
(15)	Коликим сунђером бришемо таблу?	Таблу бришемо великим сунђером.
(16)	Чиме пишемо на папир?	На папир пишемо или оловком или пером.
(17)	Каквом оловком обично пишемо на папир?	На папир обично пишемо црном оловком.
(18)	Чиме бришемо хартију?	Хартију бришемо гумом.
(19)	Чиме држимо креду, оловку и перо кад пишемо?	Кад пишемо, креду, оловку и перо држимо прстима.
(20)	Којом руком ви пишете?	Ја пишем десном руком.
(21)	Да ли сви ученици пишу десном руком?	Не. Неки ученици пишу левом руком.
(22)	За чиме ви седите?	Ја седим за столом.
(23)	Где ученици држе главу кад пишу?	Кад пишу, ученици држе главу над столом.

(24)	Где ученици држе ноге кад седе за столом?	Кад седе за столом, ученици држе ноге под столом.
(25)	Шта је под нашим ногама?	Под нашим ногама је под.
(26)	Шта је над нашим главама?	Над нашим главама су светла и таваница.
(27)	Куда ученици излазе кад треба да говоре дијалог?	Кад треба да говоре дијалог, ученици излазе пред таблу.
(28)	Пред чиме стоје ученици док говоре дијалог?	Док говоре дијалог, ученици стоје пред таблом.
(29)	Међу киме ви седите?	Ја седим међу својим друговима господином Х . . и господином У .
(30)	Зашто ви немате капу на глави?	Зато што се у учионицу не улази с капом на глави.
(31)	Где ви ручате у дане кад долазите у школу?	У дане кад долазим у школу, ја ручам у Официрској мензи.
(32)	С киме ви ручате у Официрској мензи?	Ја ручам с капетаном (мајором, пуковником) г. Х . . .
(33)	С киме ви ручате у суботу и недељу?	У суботу и недељу ја ручам са својом женом и својим дететом.
(34)	Где ви ручате?	Ја ручам у Војничкој мензи.
(35)	С киме ви ручате?	Ја ручам с борцем (десетаром, млађим водником, старијим водником) У . .
(36)	Чиме једемо чорбу?	Чорбу једемо кашиком.
(37)	Коликом кашиком једемо чорбу?	Чорбу једемо великом кашиком.
(38)	Чиме једемо поврће и месо?	Поврће и месо једемо виљушком и ножем.
(39)	Чиме једемо салату?	Салату једемо виљушком.
(40)	Коликом виљушком једемо месо и поврће, а коликом салату?	Месо и поврће једемо великом виљушком, а салату малом виљушком.
(41)	Чиме сечемо хлеб и месо?	Хлеб и месо сечемо ножем.
(42)	Коликим ножем сечемо хлеб, а коликим месо?	Хлеб сечемо великим, а месо малим ножем.
(43)	Чиме пијемо кафу и чај?	Кафу и чај пијемо шољом.
(44)	Коликим шољама пијемо чај?	Чај пијемо великим шољама.
(45)	Коликим шољама пијемо кафу?	Кафу пијемо и великим и малим шољама.
(46)	Чиме пијемо пиво и вино?	Пиво и вино пијемо чашама.
(47)	Коликим чашама пијемо пиво?	Пиво пијемо великим чашама.
(48)	Коликим чашама пијемо вино?	Вино пијемо малим чашама.
(49)	Чиме гриземо и жваћемо храну?	Храну гриземо и жваћемо зубима.
(50)	Чиме говоримо?	Језиком говоримо.
(51)	Чиме гледамо?	Очима гледамо.
(52)	Чиме миришемо?	Носом миришемо.
(53)	Где је нос?	Нос је међу очима и образима.
(54)	Где су бркови?	Бркови су под носом.
(55)	Шта је под брковима?	Под брковима су уста.
(56)	Чиме слушамо и чујемо?	Ушима слушамо и чујемо.
(57)	Чиме мислимо и памтимо?	Мозгом мислимо и памтимо.
(58)	Чиме кушамо?	Језиком кушамо.

(59)	Чиме дишемо?	Плућима дишемо.
(60)	Чиме пипамо?	Прстима пипамо.
(61)	Чиме држимо разне ствари?	Рукама држимо разне ствари.
(62)	Чиме ходамо?	Ногама ходамо.
(63)	Чиме се чешљамо?	Чешљем се чешљамо.
(64)	Чијим чешљем се ви чешљате?	Ја се чешљам својим чешљем.
(65)	Каквим чешљем се ви чешљате?	Ја се чешљам црним чешљем.
(66)	Коликим чешљем се ви чешљате?	Ја се чешљам великим чешљем.
(67)	Чиме се бријемо?	Бријачем се бријемо.
(68)	Чиме се умивамо?	Водом и сапуном се умивамо.
(69)	Да ли се ми умивамо врелом водом?	Не. Ми се не умивамо врелом, него топлом или хладном водом.
(70)	Чиме се бришемо пошто се умијемо или окупамо?	Пошто се умијемо или окупамо, бришемо се пешкиром.
(71)	Коликим пешкиром се бришемо пошто се умијемо?	Пошто се умијемо, бришемо се малим пешкиром.
(72)	Коликим пешкиром се бришемо пошто се окупамо?	Пошто се окупамо, бришемо се великим пешкиром.
(73)	Чиме бришемо уста кад једемо?	Кад једемо, уста бришемо салветом.
(74)	Каквим салветима ви обично бришете уста?	Ја обично бришем уста белим салветима.
(75)	За чиме седе ученици?	Ученици седе за столовима.
(76)	За киме иде пас?	Пас иде за мачком.
(77)	Пред киме иде мачка?	Мачка иде пред псом.
(78)	Пред киме иде отац?	Отац иде пред дететом.
(79)	За киме иде дете?	Дете иде за оцем.
(80)	За чиме чезнемо за време магле?	За време магле чезнемо за сунцем.
(81)	Куда иду ученици за време одмора?	За време одмора ученици иду пред учионицу.
(82)	Где су ученици за време одмора?	За време одмора ученици су пред учионицом.
(83)	Пред чиме седи ова породица?	Та породица седи пред кућом.
(84)	Под чиме седи ова породица?	Та породица седи под дрветом.
(85)	Под каквим дрветом седи ова породица?	Та породица седи под зеленим дрветом.
(86)	Чиме се хранимо?	Хранимо се месом, рибом, сиром, путером, хлебом, поврћем и воћем.
(87)	Каквим месом се хранимо?	Хранимо се говеђином, свињетином и телетином.
(88)	Да ли се људи хране сировим месом?	Не. Људи се не хране сировим, него куваним, печеним и прженим месом.
(89)	Ко може да се храни сировим месом?	Пси могу да се хране сировим месом.
(90)	Каквом рибом се хранимо?	Хранимо се свежом рибом.
(91)	Да ли се хранимо сировом рибом?	Не. Ми се не хранимо сировом, него куваном, прженом и печеном рибом.
(92)	Каквим хлебом се људи хране?	Људи се хране белим и црним хлебом.

(93)	Којим воћем се обично храните?	Ја се обично храним крушкама и јабукама.
(94)	Да ли се људи хране сировим или куваним крушкама и јабукама?	Људи се хране и сировим и куваним крушкама и јабукама.
(95)	Каквим поврћем се ви обично храните?	Ја се обично храним паприкама, зеленом салатом, краставцима, кромпиром, луком и патлиџанима.
(96)	Каквим паприкама се ви храните?	Ја се храним зеленим и киселим паприкама.
(97)	Каквим краставцима се ви храните?	Ја се храним свежим и киселим краставцима.
(98)	Каквим луком се ви храните?	Ја се храним белим и црним луком.
(99)	Каквим патлиџанима се ви храните?	Ја се храним црвеним и плавим патлиџанима.

B - DRILL THE PRESENT AND THE PAST TENSE OF VERBS

Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко се боји пса?
Ко није хтео да изиђе из куће јер се бојао пса?
Ко се игра са псом?
Ко се купа свако вече?
Ко се није купао јутрос, јер се окупао синоћ?
Ко жели да нешто рекне?
Ко је рекао да није научио дијалог?
Ко сазнаје брзо све што жели?
Ко жели да сазна све што сам ја сазнао?
Ко чезне за породицом?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Један разговор са нашим наставником

Данас је наш наставник казао да жели да сазна колико смо ми научили досада. Ми смо рекли да мислимо да смо врло много научили откада смо у овој школи. Међутим, ми смо додали да он, ако жели да се увери колико ми знамо, може да пита разне ствари и да тако сазна шта смо досада научили.

Наставник је то учинио, тојест, он је питао све ученике по неколико питања, па је затим питао једног ученика како он проводи свој викенд. Тај ученик је лепо одговорио на сва питања. Он је рекао да обично остаје код куће за време викенда и да се игра са дететом, или да седи под дрветом пред кућом и чита док се његово дете игра са псом или мачком. Он је такође рекао да врло често иде са једним својим пријатељем на плажу у Санта Круз пошто тамо није никад магловито, него је скоро увек пријатно и топло. Каткад они иду у поље на пикник и док се старији разговарају, деца се играју и тако сви пријатно проводе време.

Наставник је био врло задовољан, али је рекао да ми имамо још много да научимо.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Carmel Valley

Carmel Valley is located not so far from Monterey, and quite near Carmel. Big and beautiful mountains, and nice green hills are all around Carmel Valley. Green leaves and beautiful flowers can be seen in Carmel Valley all year round. The sea is not far. The climate is very good and the weather is always nice, and it is very seldom foggy.

Since all married students of the Army Language School and the Naval Officer's School cannot live in Monterey and Carmel, many students and their families live in the Carmel Valley. There they have everything. For instance, there is a good school for their children and several grocery stores. Therefore, their wives need not go to Carmel or Monterey to buy groceries.

Some students drive to school and back alone, but some students drive together, so that they do not use their cars every day, but every other day.

During the weekends or vacations the students seldom go anywhere away from Carmel Valley, because it is always pleasant there. However, when the students have a vacation, they go to visit their friends or relatives who live outside of Monterey.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Један разговор са нашим наставником

Кад је јутрос наш наставник дошао на трећи час, он је желео да сазна колико смо ми овде научили и да ли смо задовољни. Ми смо рекли да смо задовољни и да мислимо да смо много научили откада смо у школи. Другим речима, ми смо научили много српскохрватских речи. Зато смо рекли да желимо да се наставник увери колико ми знамо.

Ми смо разговарали са наставником, разуме се, на српскохрватском језику, тојест, он је питао а ми смо одговарали. Затим је наставник питао једног ученика шта ради код куће за време викенда. Ученик је одговорио да се он, кад остане код куће, игра пред кућом са млађим сином, док се његов старији син игра око куће са суседовом децом и малом мачком и псом. Ученик је рекао да се он никад не игра са домаћим животињама, јер за то нема времена пошто мора да учи.

Кад је наставник питао ученика куда иде за време викенда, ученик је одговорио да врло често иде са једним пријатељем и његовом женом на плажу у

Санта Круз. Они каткад иду са два аутомобила. Један иде напред а други вози за његовим аутомобилом. Они иду тамо зато што у Монтереју често има магле и што сви они чезну за топлим сунцем. Они се тамо често купају, али се никад не купају у Монтереју или Кармелу, јер је вода врло хладна иако каткад сунце сија по цео дан. Ученик је рекао да се он не боји хладне, него само вреле воде. Он се умива хладном водом, а воли да се купа у топлој води.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Шта је наставник желео да сазна кад је дошао на час?
2. Шта сте ви одговорили?
3. Да ли сте научили много српскохрватских речи?
4. Шта сте ви желели да наставник уради?
5. На којем сте језику разговарали са наставником?
6. Ко је питао, а ко је одговарао?
7. Шта је наставник питао једног ученика?
8. Шта је ученик одговорио?
9. С ким(е) се игра ученик?
10. С ким(е) се игра ученикова старији син?
11. Где се игра ученик са млађим сином?
12. Где се игра ученикова старији син?
13. Да ли се ученик каткад игра са домаћим животињама?
14. Зашто се ученик не игра са домаћим животињама?
15. Куда иде ученик за време викенда?
16. Ко иде са учеником на плажу у Санта Круз?
17. Како они иду на плажу у Санта Круз?
18. Да ли они каткад иду са два аутомобила?
19. Како тада возе?
20. Да ли се они тамо купају?
21. Да ли се они каткад купају у Монтереју или Кармелу?
22. Зашто се они никад не купају у Монтереју или Кармелу?
23. Да ли је вода у Монтереју и Кармелу хладна и онда кад сунце сија по цео дан?
24. Да ли се ученик боји хладне воде?
25. Какве воде се ученик боји?
26. Каквом водом ученик воли да се умива?
27. У каквој води ученик воли да се купа?
28. Где се ви обично купате лети?
29. Где се ви обично купате зими?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XXXVII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. There has been fog for almost two weeks in Monterey.
2. My wife, my son and I are longing for sunshine.
3. Many people told me (су ми рекли) that the sun always shines in Santa Cruz.
4. Therefore, yesterday I went there with my family and a neighbor.
5. There I found a pal of mine whom I had not seen since the war ended.
6. We all went to the beach.
7. My pal drove in front and we drove behind his car.
8. Some people were bathing and so I convinced myself that what people were telling about the weather in Santa Cruz was correct.
9. We all had a pleasant talk.
10. Our son played with a little dog and did not say a word.
11. He is not afraid of domestic animals.
12. He likes to play with all domestic animals, and especially with dogs and cats.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

749-бо̀јати се, v.r.ipfv. - to fear, to be afraid
pr.t.: бо̀јӣм се, бо̀јӣш се,
бо̀јӣ се, бо̀јӣмо се,
бо̀јӣте се, бо̀јē се

750-врѐо, adj. m. - boiling hot
врѐла, f.
врѐло, n.

751-дру̑г, m. - pal, comrade
nom.pl.: дру̏гови

752-живо̀тиња, f. - animal

753-и̏грати (се), v.t.,i.&r.ipfv. - to play; to dance; /to play/
pr.t.: и̏грāм, и̏грāш, и̏грā,
и̏грāмо, и̏грāте, и̏грајӯ

754-и̏куда, adv. - anywhere

755-ку́пати (се), v.t.&r.ipfv. - to bathe; /to take a bath, to bathe/
pr.t.: ку̑пам, ку̑паш, ку̑па,
ку̑памо, ку̑пате, ку́пају

+755-оку́пати (се), v.t.&r.pfv. - to bathe; /to take a bath, to bathe/
pr.t.: о̀кӯпāм, о̀кӯпāш, о̀кӯпā,
о̀кӯпāмо, о̀кӯпāте, оку́пајӯ

756-ма̀гла, f. - fog

757-ма̏чка, f. - cat
gen.pl.: ма̏чака

758-на̀прēд, adv. - ahead, forward, in front

759-о̀тканда, adv. - how long, since when

760-па̏с, m. - dog
gen.sing.: пса
nom.pl.: пси

761-ра̏зговōр, m. - conversation

762-рѐћи, v.t.pfv. - to say, to tell
pr.t.: ре̏кнēм, ре̏кнēш, ре̏кнē,
ре̏кнēмо, ре̏кнēте, ре̏кнӯ
a.p.p.: ре̏као, рѐкла, рѐкло,
рѐкли, рѐкле, рѐкла

763-рêч, f. - word
gen.sing.: рêчи
nom.pl.: рêчи
gen.pl.: ре́чи

764-са̀знати, v.t.pfv. - to learn, to find out
pr.t.: са̀знāм, са̀знāш, са̀знā,
сазна́мо, сазна́те, са̀знају

+764-сазна́вати, v.t.ipfv. - to learn, to find out
pr.t.: са̀знājēм, са̀знājēш,
са̀знājē, са̀знājемо,
са̀знājете, са̀знајӯ

765-си̏јати, v.i.ipfv. - to shine
pr.t.: си̏јāм, си̏јāш, си̏јā,
си̏јāмо, си̏јāте, си̏јāјӯ

766-си̏н, m. - son
nom.pl.: си̏нови

767-су̏нце, n. - sun

768-су́сед, m. - neighbor

769-у̀верити (се), v.t.&r.pfv. - to convince; /to convince oneself/
pr.t.: у̀верӣм, у̀верӣш, у̀верӣ,
у̀верӣмо, у̀верӣте, у̀верē

+769-увера́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to convince; /to convince oneself/
pr.t.: у̀вѐрāвāм, у̀вѐрāвāш,
у̀вѐрāвā, у̀вѐрāвāмо,
у̀вѐрāвāте, увера́вајӯ

770-чѐзнути, v.i.ipfv. - to long for, to yearn
pr.t.: чѐзнēм, чѐзнēш, чѐзнē,
чѐзнēмо, чѐзнēте, чѐзнӯ

\+ + +

по цео дан - all day long
Санта Круз - Santa Cruz
с ким(е) - with whom
разуме се - of course; it is understood
Школа за официре Ратне морнарице - Naval Officer's School

ТРИДЕСЕТ-ОСМА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-EIGHTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE DATIVE CASE - THE INDIRECT OBJECT /See Par. 108/

1 - Drill the dative case singular of masculine and neuter nouns and masculine and neuter indefinite adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Болестан човек једе лаку храну.

Болесн-у човеку не дајем тешку, него лаку храну.

Болесн-о дете пије топло млеко.

Болесн-у детету не дајемо хладно него топло млеко.

(1) Коме дајемо лаку храну?

(2) Коме је тешко ићи узбрдо?

(3) Коме је лако ићи узбрдо?

(4) Коме је лако да учи?

(5) Коме је тешко да ради?

Болесну човеку дајемо лаку храну.
Стару човеку је тешко ићи узбрдо.
Младу човеку је лако ићи узбрдо.
Даровиту и марљиву ученику је лако да учи.
Болесну човеку је тешко да ради.

(6)	Коме не дајемо да једе?	Ситу човеку не дајемо да једе.
(7)	Каквом пријатељу се увек радујете?	Ја се увек радујем добру пријатељу.
(8)	Коме дајемо топло млеко?	Болесну детету дајемо топло млеко.
(9)	Каквом јутру се радујемо?	Лепу јутру се радујемо.
(10)	Каквом оделу се радујете?	Ја се радујем нову оделу.

Давати is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Drill the dative case singular of masculine and neuter nouns, masculine and neuter definite adjectives and masculine and neuter adjectival pronouns. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Ово су наставник г. Љубичић и његов добри ученик млађ-и водник г. Илић.

Ово су госпођа Марић и њено мал-о дете.

Наставник г. Љубичић даје књигу свој-ем добр-ом ученик-у млађ-ем водник-у господин-у Илић-у.

Госпођа Марић даје млеко свој-ем мал-ом детет-у.

(1)	Коме наставник господин Љубичић даје (показује, враћа, купује, додаје) књигу?	Наставник господин Љубичић даје (показује, враћа, купује, додаје) књигу својем добром ученику млађем воднику господину Илићу.
(2)	Коме млађи водник г. Илић пише (чита) писмо?	Млађи водник г. Илић пише (чита) писмо својем болесном брату (сину, оцу, другу, пријатељу, наставнику, суседу).
(3)	Коме наставник г. Љубичић објашњава граматику?	Наставник г. Љубичић објашњава граматику марљивом ученику борцу господину Марићу (разводнику господину Петровићу, десетару господину Васићу, старијем воднику господину Штерићу, потпоручнику господину Филиповићу, поручнику господину Дринчићу, капетану господину Миљковићу, мајору господину Ћирићу, потпуковнику господину Ивићу, пуковнику господину Чупићу, генералу господину Хаџићу).
(4)	Коме сте показали своју кућу?	Ја сам показао своју кућу рођаку Јовану (једном Американцу, једном Југословену, једном Словенцу, једном Србину, једном Хрвату).
(5)	Коме ви кажете кад не разумете нешто из граматике?	Кад не разумем нешто из граматике, ја кажем наставнику.
	Којем наставнику то кажете?	Ја то кажем наставнику граматике.
	Чијем наставнику граматике то кажете?	Ја то кажем својем наставнику граматике.
(6)	Коме се војник жали?	Војник се жали команданту.
(7)	Коме је тешко ићи узбрдо?	Старом генералу господину Хаџићу је тешко ићи узбрдо.
(8)	Коме је лако ићи узбрдо?	Младом потпоручнику господину Филиповићу је лако ићи узбрдо.
(9)	Да ли се данас надате некоме?	Не. Данас се не надам никоме.
(10)	Коме госпођа Марић даје млеко?	Госпођа Марић даје млеко детету.
	Коликом детету она даје млеко?	Она даје млеко малом детету.
	Чијем детету она даје млеко?	Она даје млеко својем детету.
(11)	Чему се данас радујете?	Данас се радујем овом топлом сунцу.
(12)	Чему се не радујете?	Не радујем се вашем тешком питању.
(13)	Коме носите те географске карте?	Ја носим ове географске карте једном друштву.
	Каквом друштву носите те географске карте?	Ја носим ове географске карте једном саобраћајном друштву.

(14) Чијем селу желите напредак? — Ја желим напредак својем селу,
(15) Да ли се надате нечему од Марка? — Не. Ја се не надам ничему од Марка.

3 - Drill the dative case singular of feminine nouns, feminine adjectives and feminine adjectival pronouns. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Ово је наш марљиви ученик млађи водник Илић. Његова млада жена је у Њујорку, а његова стара мајка у Вашингтону. Он пише сваки дан по једно писмо свој-ој млад-ој жен-и и свој-ој стар-ој мајц-и.

(1) Где је жена марљивог ученика млађег водника г. Илића? — Жена марљивог ученика млађег водника г. Илића је у Њујорку.
Да ли је његова жена стара? — Не. Његова жена није стара.
Коме он пише писмо сваки дан? — Он пише сваки дан писмо својој младој жени.

(2) Коме сте донели једну лепу лутку из Југославије? — Ја сам донео једну лепу лутку из Југославије својој малој сестри.
(3) Чијој малој сестри је он донео једну лепу лутку из Југославије? — Он је донео једну лепу лутку из Југославије својој (мојој, твојој, његовој, нашој, вашој, њиховој) малој сестри.

(4)	Коме млађи водник г. Илић одговара на писмо?	Млађи водник г. Илић одговара на писмо својој ташти.
(5)	Коме госпођа Илић показује слике?	Госпођа Илић показује слике госпођи Марић.
(6)	Чијој посети се надате?	Ја се надам посети једног доброг пријатеља.
(7)	Чијој посети се радујете?	Ја се радујем посети сваког доброг пријатеља.
(8)	Где је мајка млађег водника г. Илића?	Мајка млађег водника г. Илића је у Вашингтону.
	Да ли је његова мајка млада?	Не. Његова мајка није млада, него стара.
	Коме млађи водник г. Илић пише једно писмо сваки дан?	Млађи водник г. Илић пише сваки дан једно писмо својој старој мајци.
(9)	Коме сви Американци желе напредак?	Сви Американци желе напредак америчкој војсци.
(10)	Коме госпођа Дринчић даје млеко?	Госпођа Дринчић даје млеко једној белој мачки.

* Војска and лутка are new words and are to be put on the blackboard.

4 - Drill the dative case plural of masculine nouns, masculine adjectives and masculine adjectival pronouns. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

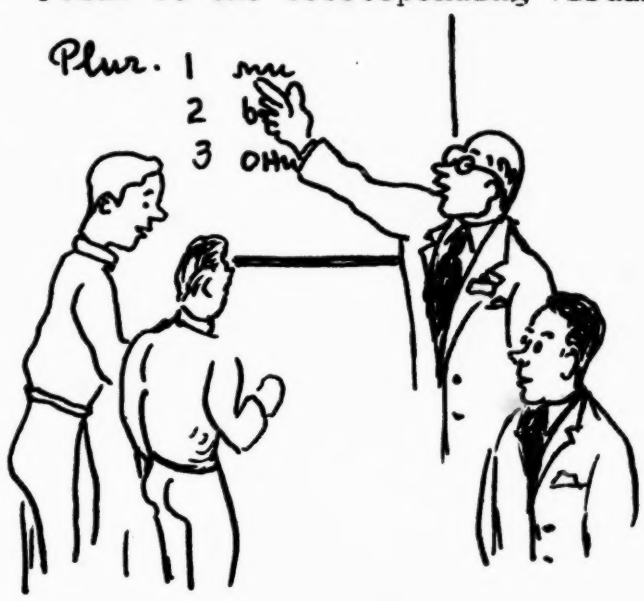

Ово су г. Диксон и млад-и Југословен-и.

Г. Диксон говори млад-им Југословен-има о Америц-и.

Ово су наставник г. Љубичић и његов-и марљив-и ученик-и. Наставник г. Љубичић објашњава граматику свој-им марљив-им ученик-има.

Ови ученици су добили нов-а пер-а.
Ови ученици се радују свој-им нов-им пер-има.

(1) Ко је ово?	То су г. Диксон и млади Југословени.
Коме г. Диксон говори о Америци?	Г. Диксон говори младим Југословенима о Америци.
(2) Коме г. Станковић говори о Југославији?	Г. Станковић говори младим Американцима о Југославији.
(3) Коме г. Диксон дели географске карте Америке?	Г. Диксон дели географске карте Америке Словенцима (Србима и Хрватима).
(4) Коме наставник г. Љубичић показује слике из Југославије?	Наставник г. Љубичић показује слике из Југославије десетарима Васићу и Перићу (капетанима Миљковићу и Јалићу, мајорима Ћирићу и Туфегџићу, генералима Хаџићу и Поповићу).
(5) Коме наставник г. Љубичић спрема поклоне?	Наставник г. Љубичић спрема поклоне својим пријатељима.
(6) Ко је ово?	То су наставник г. Љубичић и његови марљиви ученици.
Коме наставник г. Љубичић објашњава граматику?	Наставник г. Љубичић објашњава граматику својим марљивим ученицима.

(7)	Коме наставник г. Љубичић чита писмо једног свог старог ученика?	Наставник г. Љубичић чита писмо једног свог старог ученика својим новим ученицима разводницима Петровићу и Милићу (млађим водницима Илићу и Јовићу, старијим водницима Штерићу и Радићу, потпоручницима Филиповићу и Бабићу, цуковницима Чупићу и Капетановићу).
(8)	Шта су добили ови ученици? Чему се радују ови ученици?	Ти ученици су добили нова пера. Ти ученици се радују својим новим перима.
(9)	Чему се ученици не радују?	Ученици се не радују тешким питањима.
(10)	Чему се ви сваки дан надате?	Ја се сваки дан надам писмима од своје жене и своје мајке.
(11)	Коме пишете та писма?	Ја пишем ова писма разним друштвима.
(12)	Коме желе напредак људи који живе у селима?	Људи који живе у селима желе напредак својим селима.

5 - Drill the dative plural of feminine nouns, adjectives and adjectival pronouns. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Ово су капетан Миљковић и мајор Ћирић и њихов-е жен-е.
Капетан Миљковић и мајор Ћирић купују цвеће свој-им жен-ама.

(1)	Ко је ово?	То су капетан Миљковић и мајор Ђирић и њихове жене.
	Коме купују цвеће капетан Миљковић и мајор Ђирић?	Капетан Миљковић и мајор Ђирић купују цвеће својим женама.
(2)	Коме људи често пишу?	Људи често пишу својим женама и својим мајкама.
(3)	Коме људи не пишу често?	Људи не пишу често својим таштама.
(4)	Коме спремате те поклоне?	Ја спремам ове поклоне својим малим сестрама.
(5)	Коме носите толико шешира?	Ја носим оволико шешира госпођама Пантић и Марић.
(6)	Коме ове жене дају млеко?	Те жене дају млеко мачкама.
(7)	Да ли ове жене дају млеко белим мачкама?	Не. Те жене не дају млеко белим, него црним мачкама.
(8)	Коме ове жене купују ципеле?	Те жене купују ципеле својим куварицама.

B - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDING -ТИ IS PRECEDED BY A CONSONANT /See Par. 109/

Drill the present tense of the verbs сести, пасти, јести, појести, провести, гристи and одвести. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко жели да седне?
Ко се боји да не падне?
Ко једе мало?
Ко поједе све што се донесе на сто?
Ко жели да вечерас изиђе у град и да се мало проведе?
Ко не може да гризе пржени хлеб?
Ко жели да одвезе г. Пантића у град?

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERB СЛАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT /See Par. 110/

Drill the present tense of the verb слати following the pattern shown below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко често шаље поклоне својој деци?

* Слати is a new word and is to be put on the blackboard.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

One meeting in Monterey

1 - Captain Reed: When art /thou/ come from of abroad?
Captain Dean: Arrived am /I/ before five of weeks, but am /I/ been two of week in Washington.

2 - Capt R: Where art /thou/ been on duty in abroad?
Capt D: Been am /I/ three of year in Yugoslavia, but am /I/ traveled over whole Europe.

3 - Capt R: Whether art thou yet in Army?
Capt D: Yes, and now am /I/ on way for Korea where certainly /I/ remain two of year.

4 - Capt R: Why art /thou/ come into Monterey?
Capt D: Brought am /I/ from of Yugoslavia some things to one my own former instructor.

5 - Capt R: What art /thou/ brought to that instructor?
Capt D: To instructor am /I/ brought some books, and to instructor's child am /I/ brought one doll in national costume.

6 - Capt R: Who is sent those things to instructor?
Capt D: His parents.

7 - Capt R: And thou thyself to nobody not art reported while art /thou/ been in Europe!
Capt D: That not is correct. Reported am myself /I/ parents, sisters and brother.

8 - Capt R: And to friends as am I?
Capt D: Unfortunately, I not am known where art /thou/ with service, therefore, to thee I not am written.

9 - Capt R: To whom art /thou/ written often, and to whom art /thou/ written very often?
Capt D: Often am /I/ written to one old friend, and very often to one nice girl.

10 - Capt R: Thou intend that thyself /thou/ marry?
Capt D: Already am myself /I/ married, and tonight /thou/ can that thyself acquaint with my wife.

11 - Capt R: Very gladly, but what /thou/ think about Yugoslavia and Yugoslavs?
Capt D: Yugoslavia is very nice, and people is excellent.

12 - Capt R: Glad am /I/ that are ourselves /we/ again met, but am /I/ sad that /thou/ go into Korea.
Capt D: Such is our service, but I intend that myself /I/ from now always report to good friend as art thou.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Један састанак у Монтереју

1. Капетан Рид: Кад си дошао из иностранства?

Капетан Дин: Стигао сам пре пет недеља, али сам био две недеље у Вашингтону.

2. К.Р.: Где си био на дужности у иностранству?

К.Д.: Био сам три године у Југославији, али сам путовао по целој Европи.

3. К.Р.: Да ли си ти још у војсци?

К.Д.: Да, и сад сам на путу за Кореју где сигурно остајем две године.

4. К.Р.: Зашто си дошао у Монтереј?

К.Д.: Донео сам из Југославије неке ствари једном својем бившем наставнику.

5. К.Р.: Шта си донео том наставнику?

К.Д.: Наставнику сам донео неке књиге, а наставниковом детету сам донео једну лутку у народној ношњи.

6. К.Р.: Ко је послао те ствари наставнику?

К.Д.: Његови родитељи.

SECOND PART
DIALOGUE

XXXVIII

A meeting in Monterey

1. Captain Reed: When did you come from abroad?

Captain Dean: I arrived five weeks ago, but I was in Washington for two weeks.

2. Capt R: Where were you on duty abroad?

Capt D: I was in Yugoslavia for three years, but I traveled all over Europe.

3. Capt R: Are you still in the Army?

Capt D: Yes, but I'm now on my way to Korea where surely I'll remain for two years.

4. Capt R: Why did you come to Monterey?

Capt D: I brought some things from Yugoslavia to a former instructor of mine /or: to my former instructor/.

5. Capt R: What did you bring to that instructor?

Capt D: I brought some books to the instructor, and to the instructor's child I brought a doll in the national costume.

6. Capt R: Who sent those things to the instructor?

Capt D: His parents.

Један састанак у Монтереју

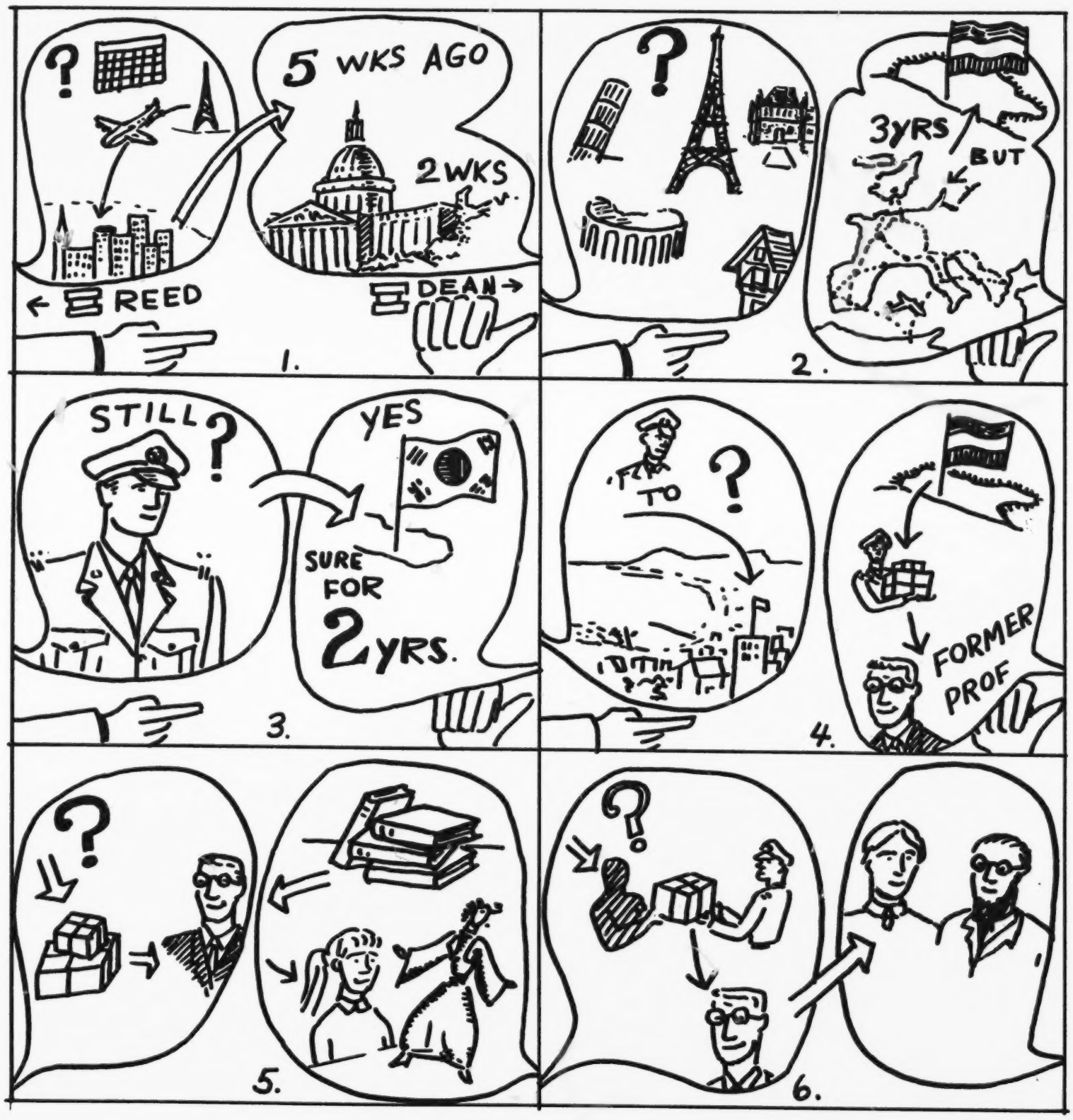

7. К.Р.: А ти се никоме ниси јављао док си био у Европи!

К.Д.: То није тачно. Јављао сам се родитељима, сестрама и брату.

7. Capt R: And you didn't write to anybody while you were in Europe!

Capt D: That's not true. I wrote to my parents, sisters and brother.

8. К.Р.: А пријатељима као што сам ја?

К.Д.: Нажалост, ја нисам знао где си са службом, зато ти нисам писао.

8. Capt R: And to friends like me?

Capt D: Unfortunately, I didn't know where you were stationed, because of that I didn't write to you.

9. К.Р.: Коме си писао често, а коме си писао врло често?

К.Д.: Често сам писао једном старом пријатељу, а врло често једној лепој девојци.

9. Capt R: To whom did you write often, and to whom did you write very often?
Capt D: I wrote often to an old friend, and very often to a nice girl.

10. К.Р.: Ти намераваш да се жениш?

К.Д.: Већ сам се оженио и вечерас можеш да се упознаш са мојом женом.

10. Capt R: You intend to get married?

Capt D: I've already married and this evening you can get acquainted with my wife.

11. К.Р.: Врло радо, него шта мислиш о Југославији и Југословенима?

К.Д.: Југославија је врло лепа, а народ је одличан.

11. Capt R: With pleasure, but what do you think about Yugoslavia and the Yugoslavs?

Capt D: Yugoslavia is very nice, and the people are excellent.

12. К.Р.: Весео сам што смо се опет састали, али сам жалостан што идеш у Кореју.

К.Д.: Таква је наша служба, али ја намеравам да се отсада увек јављам добром пријатељу као што си ти.

12. Capt R: I'm happy that we met again, but I'm sad because you are going to Korea.

Capt D: Such is our service, but I intend from now on, always to write to such a good friend as you are.

XXXVIII
NOT TRUE!
7.
TO FRIENDS
UNFORTUNATELY
8.
OFTEN
OLD FRIEND
VERY OFTEN
9.
ALREADY
10.
PLEASURE
VERY NICE
EXCELLENT
11.
AGAIN
BUT
YOU TO KOREA
12.
IS SERVICE
INTEND TO
GOOD FRIEND

PAR. 108 - THE DATIVE CASE - THE INDIRECT OBJECT

The dative singular and plural of all nouns, adjectives and adjectival pronouns is the same as the locative both in the singular and in the plural.

The dative case without a preposition designates a recipient of something /of an object or an action/.

In English this relationship is expressed by the preposition "to" /sometimes "for"/ or by word order /the indirect object/. The dative case usually answers the questions: Коме? "To whom?", Чему? "To what?"

(4) Донео сам из Југославије неке ствари једном својем бившем наставнику.
(5) Шта си донео том наставнику?
(5) Наставнику сам донео неке књиге.
(6) Ко је послао те ствари наставнику?
(9) Често сам писао једном старом пријатељу, а врло често једној лепој девојци.
(12) Ја намеравам да се отсада увек јављам добром пријатељу као што си ти.
(5) Наставниковом детету сам донео једну лутку у народној ношњи.
(7) Јављао сам се родитељима, сестрама и брату.
(8) А пријатељима као што сам ја?
(7) А ти се никоме ниси јављао док си био у Европи!
(9) Коме си писао често, а коме си писао врло често?

The dative case with the verbs донети, послати, писати and јављати (се) which have been used in the examples above and with other verbs of similar meaning denotes the person /the object/ to whose advantage or disadvantage the action results or to whom some communication /either oral or written/ is directed.

The following is the list of verbs that you have learned and which are frequently used with the dative to express the above ideas:

вратити, враћати	носити
говорити	објаснити, објашњавати
делити, поделити	одговорити, одговарати
додати, додавати	писати, написати
донети, доносити	показати, показивати
желети	правити, направити
јавити, јављати	рећи
казати, казивати	слати, послати

кувати, скувати
купити, куповати
спремити, спремати
чинити, учинити
читати, прочитати

Note: /1/ The above ideas are expressed not only with a verb plus dative but also with other words /nouns and adjectives/ and phrases:

Српскохрватски језик је неким ученицима тежак, а неким лак.
The Serbo-Croatian language is difficult for some students and for some it is easy.

/2/ Study the translation of the following English sentences:

Mark was told to come here.
Марку је речено да дође овамо.
Mark was given this pencil by his father.
Марку је дао ову оловку његов отац.

/3/ The verb надати се and some other verbs always take the dative:

Вечерас се надамо неким гостима.
Tonight we are expecting some guests.
Не надам се ничем добром.
I am not hoping for anything good.

PAR. 109 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDING -ТИ IS PRECEDED BY A CONSONANT

In Par. 28 - F 3 it was stated that all verbs whose infinitive ending -ти is preceded by a consonant form their present tense by adding the present tense endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to a rather irregular present tense stem. Since the number of basic verbs of this class is limited, it is important that you learn the present tense of these verbs or of the first derivative of them that you will meet in these lessons, because all the derivatives follow the pattern of the basic verbs not only in the present tense but in all the other verbal forms.

You have practiced the following verbs of this class:

Infinitive	Present tense	Active past participle
сести	седнем, седнеш, etc.	сео, села, etc.
пасти	паднем, паднеш, etc.	пао, пала, etc.
јести	једем, једеш, etc.	јео, јела, etc.
појести	поједем, поједеш,etc.	појео, појела, etc.
провести	проведем, проведеш, etc.	провео, провела, etc.

гристи	гризем, гризеш, etc.	гризао, гризла, etc.
одвести	одвезем, одвезеш, etc.	одвезао, одвезла, etc.

Note: The verbs whose infinitive consists of a prefix + вести may have two different present tenses and active past participles.

If they are perfective counterparts of verbs derived from водити "to lead", their present tense stem is prefix + вед-, and if they are perfective counterparts of verbs derived from возити "to drive", their present tense stem is prefix + вез-.

The active past participles follow the pattern of провести and одвести in the list above.

PAR. 110 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB СЛАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The present tense of the verb слати is formed by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the present tense stem шал-. The л of the stem and the ј of the ending are iotated into љ. The same pattern is followed by verbs derived from слати.

слати: шаљем, шаљеш, шаље, шаљемо, шаљете, шаљу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE DATIVE CASE OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

Ask the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Коме сте јавили да долазите у Сан Франциско?	Ја сам јавио једном пријатељу да долазим у Сан Франциско.
(2)	Коме сте се најпре јавили кад сте дошли у Пресидио?	Кад сам дошао у Пресидио, најпре сам се јавио старијем воднику Форду.
(3)	Коме се често јављате писмом?	Ја се често јављам писмом својем оцу.
(4)	Коме ученици одговарају на питања кад су у учионици?	Кад су у учионици, ученици одговарају на питања наставнику.
(5)	Коме ученици доносе домаћи задатак сваки дан?	Ученици доносе наставнику домаћи задатак сваки дан.
(6)	Којем наставнику ученици доносе домаћи задатак сваки дан?	Ученици доносе домаћи задатак сваки дан наставнику граматике.

(7)	Чијем наставнику граматике сте јутрос донели домаћи задатак?	Ја сам јутрос донео домаћи задатак својем наставнику граматике.
(8)	Коме наставник објашњава чинове у југословенској војсци?	Наставник објашњава чинове у југословенској војсци борцу (разводнику, десетару, млађем воднику, воднику, потпоручнику, поручнику, капетану, мајору, потпуковнику, пуковнику, генералу) Туфегџићу.
(9)	Коме сте објашњавали енглеску граматику?	Ја сам објашњавао енглеску граматику једном другу.
(10)	Каквом се дану можемо надати данас?	Данас се можемо надати лепом дану.
(11)	Каквом се времену можемо надати данас?	Данас се можемо надати лепом времену.
(12)	Каквом јутру се радујемо лети?	Лети се радујемо свежем јутру.
(13)	Каквом се јутру радујемо зими?	Зими се радујемо топлом јутру.
(14)	Чијем писму се нарочито радујете?	Ја се нарочито радујем женином (мајчином, таштином, сестрином, братовом, очевом, пријатељевом) писму.
(15)	Коме шаљете те радио апарате?	Ја шаљем ове радио апарате једном аутомобилском друштву.
(16)	Коме сте послали географске карте Југославије?	Географске карте Југославије сам послао једном географском друштву.
(17)	Коме мајка воли да чита?	Мајка воли да чита својем детету.
(18)	Коме пишете?	Пишем жени.
(19)	Коме сте писали синоћ?	Синоћ сам писао сестри.
(20)	Коме носите ту лепу лутку у народној ношњи?	Ову лепу лутку у народној ношњи носим својој малој сестри.
(21)	Коме треба да вратим ову књигу?	Ту књигу треба да вратите мојој мајци.
(22)	Коме ученици враћају књиге које добију кад дођу у Војну школу за стране језике?	Они треба да врате те књиге Војној школи за стране језике.
(23)	Коме често купујете поклоне?	Ја често купујем поклоне једној лепој девојци.
(24)	Коме шаљете ту храну?	Ја шаљем ову храну својој породици у Југославији.
(25)	Коме војник треба да јави ако не може да се на време врати са отсуства?	Ако војник не може да се врати на време са отсуства он треба да јави својој јединици.
(26)	Коме госпођа Пантић даје млеко?	Госпођа Пантић даје млеко мачки.
(27)	Коме господин Пантић додаје путер?	Г. Пантић додаје путер госпођи Пантић.
(28)	Коме кажете ако желите да једете неко нарочито јело?	Ако желим да једем неко нарочито јело, ја кажем куварици.
)	Коме дајете своја стара одела?	Своја стара одела дајем сиромасима.

(30)	Коме генерал Хаџић објашњава чинове у југословенској војсци?	Генерал Хаџић објашњава чинове у југословенској војсци неким америчким борцима (америчким подофицирима, америчким нижим официрима, америчким вишим официрима, америчким генералима).
(31)	Коме г. Диксон показује слике из Америке?	Г. Диксон показује слике из Америке неким младим Југословенима (Србима, Хрватима, Словенцима).
(32)	Коме правите ципеле, а коме чизме?	Ципеле правим америчким војницима, а чизме југословенским војницима.
(33)	Коме сте рекли да дође на састанак?	Ја сам рекао свима ученицима (наставницима) да дођу на састанак.
(34)	Коме је тешко да иде узбрдо?	Старим људима је тешко да иду узбрдо.
(35)	Коме је лако да иде узбрдо?	Младим људима је лако да иду узбрдо.
(36)	Коме је лако да научи дијалог?	Даровитим и марљивим ученицима је лако да науче дијалог.
(37)	Коме не дајемо да једе?	Ситим људима не дајемо да једу.
(38)	Коме наставник г. Љубичић одговара радо на писма?	Наставник г. Љубичић радо одговара на писма својим бившим ученицима.
(39)	Чијим писмима се нарочито радујете?	Ја се нарочито радујем вашим (његовим, њеним, њиховим, очевим, мајчиним, братовим, сестриним) писмима.
(40)	Каквим јутрима се радујемо зими?	Зими се радујемо топлим јутрима.
(41)	Каквим јутрима се радујемо лети?	Лети се радујемо свежим јутрима.
(42)	Куда шаљете те униформе?	Ја шаљем ове униформе у иностранство.
	Коме шаљете те униформе?	Ја шаљем ове униформе разним војним лицима.
(43)	Коме војници пишу често кад су у иностранству?	Кад су у иностранству војници често пишу својим породицама (женама, мајкама, сестрама).
(44)	Коме млади људи радо пишу?	Млади људи радо пишу лепим девојкама.
(45)	Коме ожењени ученици морају да одговарају на питања кад су код куће?	Кад су код куће, ожењени ученици морају да одговарају на питања својим женама.
(46)	Коме дајемо сирову рибу?	Сирову рибу дајемо мачкама.
(47)	Коме сте купили цвеће?	Цвеће сам купио госпођама Илић и Живић.
(48)	Коме је тешко ићи узбрдо?	Старим женама је тешко ићи узбрдо.
(49)	Коме је лако ићи узбрдо?	Младим женама је лако ићи узбрдо.
(50)	Колико писама сте написали синоћ?	Синоћ сам написао четири писма.

(51)	Коме ваша радња шаље аутомобиле и аутобусе?	Моја радња шаље аутомобиле и аутобусе разним саобраћајним друштвима.
(52)	Коме ваша радња шаље географске карте?	Моја радња шаље географске карте разним географским друштвима.
(53)	Коме скидамо шешир?	Шешир скидамо старијој господи (старијим госпођама).
(54)	Зашто нисте скинули шешир госпођи Пантић?	Ја нисам скинуо шешир госпођи Пантић, јер не познајем госпођу Пантић.
(55)	Којем броју треба додати шест да се добије десет?	Шест треба додати броју четири да се добије десет.
(56)	Коме треба да нађете кућу?	Ја треба да нађем кућу нашем новом команданту генералу г. Хаџићу.
(57)	Коме је наставник одузео уџбенике број 1 и 2?	Наставник је одузео уџбенике број 1 и 2 свим ученицима из старије класе.
(58)	Коме дајемо сирово месо?	Сирово месо дајемо псима.

B - DRILL THE PRESENT AND PAST TENSES OF VERBS

Ask the questions listed below pointing at the same time to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко седа?
Ко седи?
Ко треба да седне?
Ко је седео цело јутро?
Ко је сео кад је ушао у учионицу?
Ко треба да се чува да не падне?
Ко је пао?
Ко једе у Официрској мензи?
Ко је јео у Војничкој мензи?
Ко треба да поједе све што је на столу?
Ко је појео све што је било на столу?
Ко жели да се вечерас добро проведе?
Ко се синоћ добро провео?
Ко тешко гризе сирове јабуке?
Ко се гризао што није ишао са другим ученицима у Сан Франциско?
Ко жели да се одвезе на плажу аутобусом?
Ко се одвезао на плажу аутобусом?
Ко се жени данас?
Ко се оженио док је био на служби у Кореји?

Ко се упознаје са својим дужностима?
Ко треба да се упозна са својим дужностима?
Ко се досада није јављао редовно својим пријатељима?
Ко треба да се отсада јавља редовно својим пријатељима?
Ко је весео што може да редовно шаље поклоне својој породици?
Ко је жалостан што не може да се састане са својим родитељима?
Ко је весео да се вечерас састаје са својом женом?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XXXVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Један састанак у Монтереју

Јуче су се, на улици Алварадо у Монтереју, састали капетани Рид и Дин. Они су стари пријатељи, али се нису видели неколико година. Дин је био на служби у Југославији док је Рид био на дужности у разним јединицама у Америци, па је најзад дошао у Војну школу за стране језике.

Дин је рекао Риду да је на путу за Кореју и да се оженио једном девојком којој је врло често писао док је био у Европи. Он је такође писао својим родитељима, брату и сестри док је био у Европи, али није писао Риду јер није знао где је Рид био на служби.

Стари пријатељи су вечерали заједно и Дин је упознао своју жену са својим пријатељем Ридом. За време вечере Дин је причао Риду о животу у Југославији. Он је рекао да је југословенски народ добар и да је Југославија врло лепа земља. Он је додао да је пре одласка у Југославију био у Војној школи за стране језике и да је доста знао кад је стигао у Београд, али да је на служби у Београду провео три године и научио још више.

Пре него што је отишао, Дин је рекао да он жели да отсада пише свом добром пријатељу Риду.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Four methods of calculating

Today in school we learned the four methods of calculating. Of course we have known before how they are done, but we didn't know how the various things were said in Serbo-Croatian. Today we learned that, too.

The first method of calculating is addition, that is, when we add a number to another number, or numbers. For example: 3 and 4 is 7; 17 and, or plus, 15 is, or are, 32, etc.

The second method of calculating is subtraction, that is, when we subtract a number from another number. For example: 19 minus, or less, 7 is 12; or, when we subtract 7 from 19, we get, or there remains, 12, etc.

The third method of calculating is multiplication, that is, when we multiply one or more numbers with another number or other numbers. For example: 7 times 8 is 56; 12 times 12 is 144, etc.

The fourth method of calculating is division, that is, when we divide one number by another number or numbers. For example: 9 into 81 is 9, or, 81 divided by 9 is 9.

Zero is also a number, but it does not mean anything when it stands alone. However, when we put a number in front of a zero, that is quite another matter. For instance, 1 and 0 is 10; 2 and 0 is 20; 3 and 0 is 30 and so forth. When we put two zeros after a number we get hundreds, as 1 and 00 is 100; 3 and 00 is 300 and so forth.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Један састанак у Монтереју

Капетан Рид и капетан Дин су добри пријатељи. Они су се упознали пре 14 година док су још били подофицири у истој јединици негде на истоку. Дин је пре неколико година дошао у нашу школу где је учио српскохрватски језик и затим отишао на службу у Југославију. У Југославији је остао три године. Рид и Дин нису писали један другом и нису се видели неколико година. Међутим, јутрос су се ови стари пријатељи састали у Монтереју на Алварадо улици. Свакако, то је био један пријатан састанак.

Рид је питао свог пријатеља Дина следеће: да ли је још у војсци; где је био досада; куда иде; зашто се није јављао пријатељима и зашто је дошао у Монтерej. Дин је одговорио: да је још у војсци; да је био три године у Југославији, али да је путовао по целој Европи; да иде у Кореју где свакако

остаје две године; да није знао где су били његови пријатељи и да је дошао у Монтереј јер је из Југославије донео неке књиге једном свом бившем наставнику као и једну лутку у југословенској народној ношњи детету тог наставника. Све те ствари су послали наставнику његови родитељи. Он је рекао да је често писао родитељима, сестрама, брату и једној лепој девојци којом се оженио. Он је додао да жели да упозна своју жену са Ридом.

Најзад је Дин казао Риду да су Југословени одличан народ и да је Југославија врло лепа.

Рид је био весео што се састао са својим старим пријатељем, али је био жалостан што Дин не остаје у Монтереју, него иде у Кореју. Дин је такође био жалостан што није могао да остане у Монтереју. "Таква је војничка служба," мислио је он. Он је рекао да намерава да отсад често пише свом добром пријатељу Риду.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Кад су се упознали капетан Рид и капетан Дин?
2. Да ли су они тада били официри?
3. Где су они тада били на служби?
4. Кад је капетан Дин први пут дошао у Монтереј?
5. Зашто је он тада дошао у Монтереј?
6. Куда је отишао Дин кад је завршио школу у Монтереју?
7. Колико година је он остао у Југославији?
8. Да ли је он путовао некуда ван Југославије?
9. Да ли су Рид и Дин писали један другом?
10. Зашто Дин није писао Риду?
11. Где су се у Монтереју састали Рид и Дин?
12. Какав је био тај састанак?
13. Шта је одговорио Дин кад је Рид питао да ли је још у војсци?
14. Шта је одговорио Дин кад је Рид питао где је био досада?
15. Шта је одговорио Дин кад је Рид питао куда иде сада?
16. Шта је одговорио Дин кад је Рид питао зашто није писао пријатељима?
17. Коме је Дин често писао?
18. Шта је Дин рекао о лепој девојци којој је често писао?
19. Да ли је Дин желео да упозна своју жену са Ридом?

20. Зашто је Дин дошао у Монтереј?
21. Шта је Дин донео свом бившем наставнику?
22. Шта је Дин донео детету свог бившег наставника?
23. Ко је послао те ствари наставнику и његовом детету?
24. Шта Дин мисли о Југославији и Југословенима?
25. Зашто је Рид весео, а зашто је жалостан?
26. Да ли је Дин био весео што не може да остане у Монтереју са својим пријатељем?
27. Шта значи "таква је наша служба"?
28. Коме Дин намерава да отсада пише често?

СЕДМИ ДЕО — SEVENTH PART
ДОМАЋИ ЗАДАТАК — HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. I married before I entered the Army.
2. Several weeks after that, I had to go abroad - that is to Korea - unfortunately without my wife.
3. When I came there, I reported for duty in my unit.
4. There I met with many old friends and got acquainted with new ones.
5. I wrote often to my wife, my parents, my brother and his child.
6. Some other soldiers wrote to their girls and various other persons.
7. I sent my wife a doll in the national costume.
8. When I found out that I had to return to America, I was both glad and sorry.
9. I was sorry because my good friends remained in Korea, but I rejoiced at the meeting with my wife.
10. Well, such is the military service!
11. I have already become used to all this.
12. Till now more or less everything has ended well and I hope that it continues so from now on.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone in your own words the daily dialogue.

771-Алварâдо, m. - Alvarado

772-бȳвши, adj. m. - former
бȳвша, f.
бȳвше, n.

773-Вàшингтон, m. - Washington

774-вѐсео, adj. m. - merry, gay, cheerful
вѐсела, f.
вѐсело, n.

775-вѐħ, adv. - already

776-вójска, f. - army
gen.pl.: вójски

777-дѐвōјка, f. - girl
gen.pl.: дѐвојāкā

778-дòсада, adv. - until now, heretofore, to the present time

779-дȕжност, f. - duty
gen.sing.: дȕжности
nom.pl.: дȕжности

780-жѐалостан, adj. m. - sad, sorrowful
жѐалосна, f.
жѐалосно, n.

-жѐалосно, adv. - sadly, sorrowfully

781-жѐнити (се), v.t.&r.ipfv. - to marry; /to get married/ /of a man/
pr.t.: жѐнȳм, жѐнȳш, жѐнȳ,
жѐнȳмо, жѐнȳте, жѐнē

+781-ожѐнити (се), v.t.&r.pfv. - to marry; /to get married/ /of a man/
pr.t.: ȍженȳм, ȍженȳш, ȍженȳ,
ȍженȳмо, ȍженȳте, ȍжēнē

782-иностра́нство, n. - abroad

783-ја́вити (се), v.t.&r.pfv. - to let know, to inform; /to report/
pr.t.: ја̂вим, ја̂виш, ја̂ви,
ја̂вимо, ја̂вите, ја̂ве

+783-ја̏вљати (се), v.t.&r.ipfv. - to let know, to inform; /to report/
pr.t.: ја̑вљам, ја̑вљаш, ја̑вља,
ја̑вљамо, ја̑вљате, ја̏вљају

784-Коре́ја, f. - Korea

785-лу̏тка, f. - doll
gen.pl.: лу̏тки

786-на̀жалōст, adv. - unfortunately

787-на́родни, adj. m. - national
на́родна, f.
на́родно, n.

788-но̀шња, f. - costume
gen.pl.: но̀шњи

789-о̀тсада, adv. - from now on

790-ра̏д, adj. m. - willing, glad
ра̏да, f.
ра̏до, n.

-ра̏до, adv. - gladly

791-ро̀дитељ, m. - parent

792-са̀станак, m. - meeting
gen.sing.: са̀станка
nom.pl.: са̀станци

793-са̀стати се, v.r.pfv. - to meet, to get together
pr.t.: са̀станēм се, са̀станēш се,
са̀станē се, са̀станēмо се,
са̀станēте се, са̀станȳ се

+793-са̀стајати се, v.r.ipfv. - to meet, to get together
pr.t.: са̀стајēм се, са̀стајēш се,
са̀стајē се, са̀стајēмо се,
са̀стајēте се, са̀стајȳ се

794-шља̏ти, v.t.ipfv. - to send
pr.t.: шља̏вēм, шља̏вēш, шља̏вē,
шља̏вēмо, шља̏вēте, шља̏вȳ

+794-по̀слати, v.t.pfv. - to send
pr.t.: по̀шāљēм, по̀шāљēш, по̀шāљē,
по̀шāљēмо, по̀шāљēте, по̀шāљȳ

795-слу̀жба, f. - service; job, employment; occupation
gen.pl.: слу̀жби

796-упо̀знати (се), v.t.&r.pfv. - to acquaint; /to become acquainted/
pr.t.: упо̀знам̄,упо̀знаш̄,упо̀знā,
упозна́мо,упозна́те,упо̀знājȳ

+796-упозна́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to acquaint; /to become acquainted/
pr.t.: упо̀знаjем,упо̀знаjеш,
упо̀знаjе,упо̀знаjемо,
упо̀знаjете,упо̀знаjȳ

\+ + +

ти - to you

ТРИДЕСЕТ-ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА
THIRTY-NINTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE DATIVE CASE WITH PREPOSITIONS /See Par. 111/

Drill the use of the dative case with the prepositions к(а) and према by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

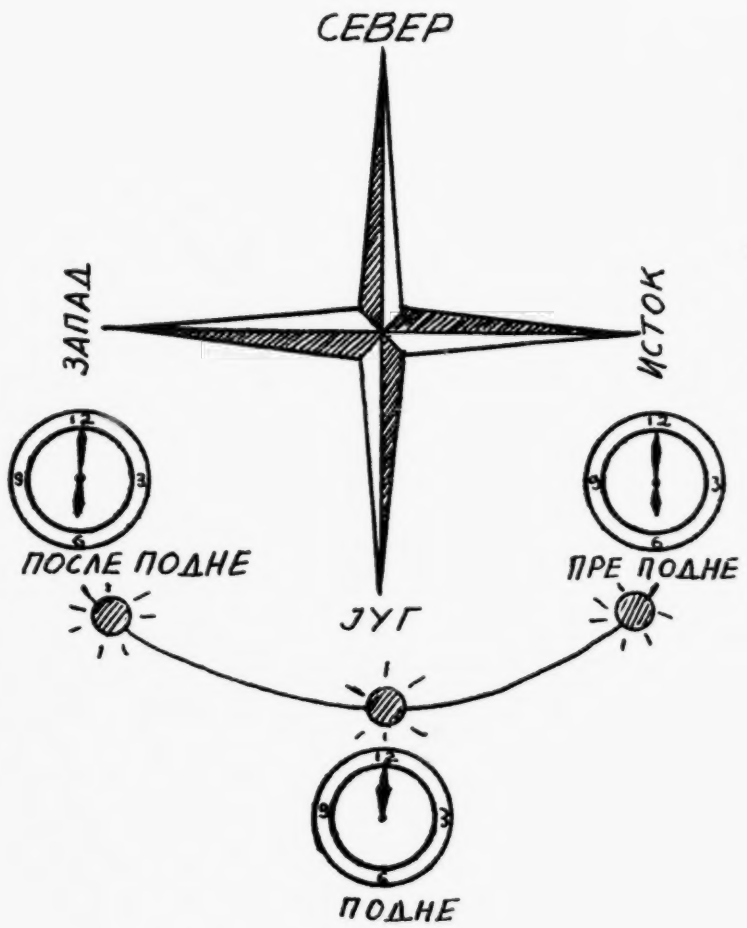

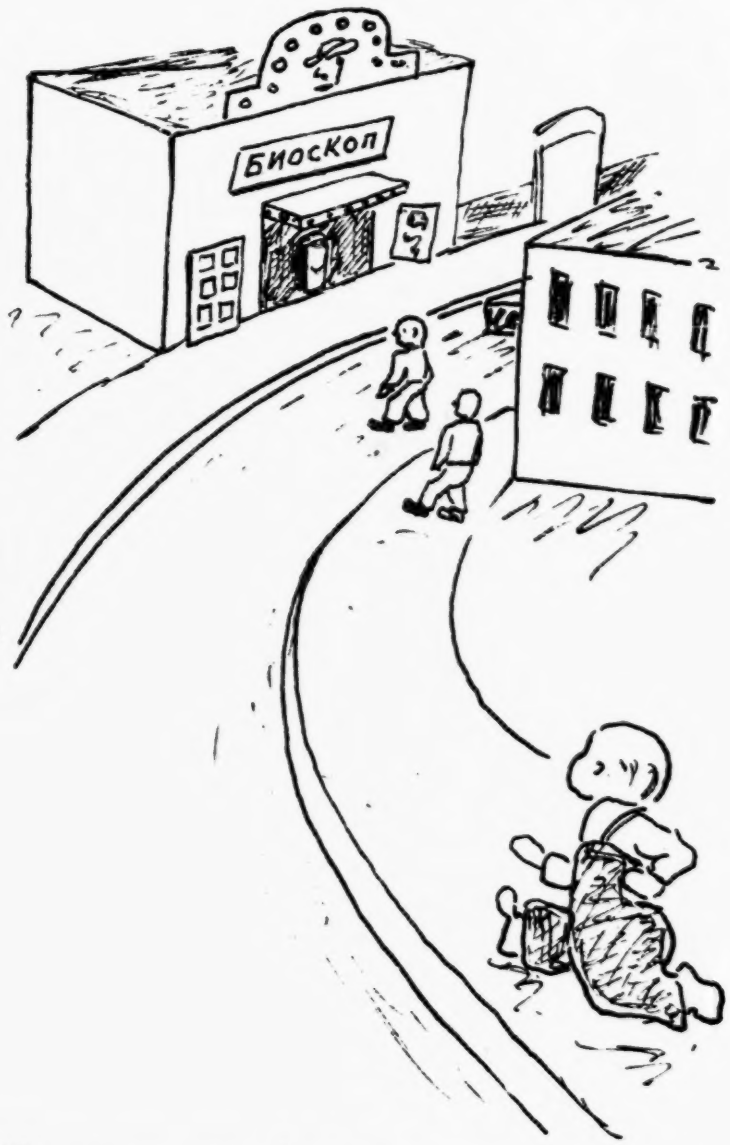

Према нашој кући се налази један биоскоп.
Ова деца иду **према** биоскопу.

(1)	Где је сунце у шест сати пре подне?	У шест сати пре подне сунце је на истоку.
	Куда треба да погледате у шест сати пре подне ако желите да видите сунце?	Ако желим да видим сунце, у шест сати пре подне треба да погледам ка истоку.
	Куда сунце иде између шест сати пре подне и подне?	Између шест сати пре подне и подне сунце иде од истока ка југу.
(2)	Где је сунце у подне?	У подне сунце је на југу.
	Куда треба да погледате у подне ако желите да видите сунце?	Ако желим да видим сунце, у подне треба да погледам ка југу.
	Куда сунце иде између поднева и шест сати после подне?	Између поднева и шест сати после подне сунце иде од југа ка западу.
(3)	Где је сунце у шест сати после подне?	У шест сати после подне сунце је на западу.
	Куда треба да погледате у шест сати после подне ако желите да видите сунце?	Ако желим да видим сунце, у шест сати после подне треба да погледам ка западу.
(4)	Куда одлазимо кад се не осећамо добро?	Кад се не осећамо добро, одлазимо к лекару.
(5)	Куда и коме одлазите за време викенда?	За време викенда одлазим у Сан Франциско к својем оцу и својој мајци (својим родитељима).
(6)	Куда Марко иде кад жели да купи храну?	Кад Марко жели да купи храну, он иде к бакалину.
(7)	Куда Марка шаље његов бакалин кад он нема оно што он жели?	Кад Марков бакалин нема оно што Марко жели, он шаље Марка к бакалину Глишићу.
(8)	Куда се одвезао Марко?	Марко се одвезао к својој сестри.
(9)	Коме се деца увек враћају?	Деца се увек враћају к својим родитељима.
(10)	Шта је према вашој кући?	Према нашој кући је биоскоп.
	Према чему иду деца?	Деца иду према биоскопу.
(11)	А према чему иду ова деца?	Та деца иду према школи.
(12)	Према чему иду ови људи?	Ти људи иду према шуми (бакалници, кући, плажи).
(13)	Према чему иду ови војници?	Ти војници иду према Војничкој мензи (бараци, Пресидију, логору, ресторану, аутобусу, мору, селу).

*К(а), према and лекар are new words and are to be put on the blackboard.

B - THE DATIVE POSSESSIVE /See Par. 112/

(1)	Шта је ваша мајка вашем оцу?	Моја мајка је жена мојем оцу.
(2)	Шта је ваш отац вашој мајци?	Мој отац је муж мојој мајци.
(3)	Шта је вашим родитељима ваша сестра?	Моја сестра је ћерка мојим родитељима.
(4)	Шта је Марку отац његовог оца?	Отац Марковог оца је дед Марку.
(5)	Ко је још дед Марку?	И отац његове мајке је дед Марку.
(6)	Шта је Марку мајка његовог оца?	Мајка Марковог оца је баба Марку.
(7)	Ко је још Марку баба?	И мајка Маркове мајке је Марку баба.
(8)	Шта је Марко својим дедовима и својим бабама?	Марко је унук својим дедовима и својим бабама.
(9)	Шта је Маркова сестра Марковим дедовима и бабама?	Маркова сестра је унука Марковим дедовима и бабама.
(10)	Шта је Марку брат његовог оца?	Брат Марковог оца је стриц Марку.
(11)	Шта је Марку жена његовог стрица?	Жена Марковог стрица је стрина Марку.
(12)	Шта је Марку брат његове мајке?	Брат Маркове мајке је ујак Марку.
(13)	Шта је Марку жена његовог ујака?	Жена Марковог ујака је ујна Марку.
(14)	Шта је Марку сестра његовог оца?	Сестра Марковог оца је тетка Марку.
(15)	Ко је још тетка Марку?	И сестра Маркове мајке је тетка Марку.
(16)	Шта је Марку муж његове тетке?	Муж Маркове тетке је теча Марку.
(17)	Шта је Марку син његових родитеља?	Син Маркових родитеља је брат Марку.
(18)	Шта је Марко ћерци својих родитеља?	Марко је брат ћерци својих родитеља.
(19)	Шта је ћерка Маркових родитеља Марку?	Ћерка Маркових родитеља је сестра Марку.
(20)	Чији отац је дошао?	Јованов отац је дошао.
(21)	Коме је дошао отац?	Јовану је дошао отац.
(22)	Чија је сестра стигла из Југославије?	Милошева сестра је стигла из Југославије.
(23)	Коме је стигла сестра из Југославије?	Милошу је стигла сестра из Југославије.

* Муж, ћерка, дед, баба, унук, унука, стриц, стрина, ујак, ујна, тетка and теча are new words and are to be put on the blackboard.

C - DOUBLE VOWELS AND DOUBLE CONSONANTS

Ask the questions listed below in order to demonstrate to students that double vowels and double consonants occur very rarely in Serbo-Croatian and when they do occur that they are pronounced as separate sounds.

(1)	Мара има црне очи, а Анка има плаве очи. Која девојка је црноока, а која девојка је плавоока?	Мара је црноока, а Анка је плавоока.
(2)	Од кога сте добили то писмо?	Ја сам добио ово писмо од једне црноке девојке.
(3)	А од кога је Марко добио писмо?	Марко је добио писмо од једне плавооке девојке.
(4)	Коме пишете?	Ја пишем једној лепој црноокој девојци.
(5)	А коме пише Марко?	Марко пише једној лепој плавооокој девојци.
(6)	Какву девојку ви волите?	Ја волим једну лепу црнооку девојку.
(7)	А какву девојку воли Марко?	Марко воли једну лепу плавооку девојку.
(8)	С каквом девојком сте били у биоскопу?	Ја сам био у биоскопу с једном лепом црнооком девојком.
(9)	А с каквом девојком је био Марко у биоскопу?	Марко је био у биоскопу с једном лепом плавооком девојком.
(10)	О каквој девојци говоре Марко и Јован?	Марко и Јован говоре о једној лепој црноокој девојци.
(11)	А о каквој девојци говоре Милан и Бранко?	Милан и Бранко говоре о једној лепој плавоокој девојци.
(12)	Милан нема оца, али има поочима. Има ли Милан оца? Има ли Милан поочима?	Не. Милан нема оца. Да. Милан има поочима.
(13)	Какав човек је Миланов поочим?	Миланов поочим је врло добар човек.
(14)	Да ли се Милан боји својег поочима?	Не. Милан се не боји својег поочима.
(15)	Коме се Милан жали кад се не осећа добро?	Кад се не осећа добро, Милан се жали свом поочиму.
(16)	С киме Милан обично иде у биоскоп?	Милан обично иде у биоскоп са својом мајком и својимпоочимом.
(17)	Како Милан говори о својем поочиму?	Милан говори само лепо о својем поочиму.
(18)	Колико књига има Милош?	Милош има пет књига.
(19)	А колико књига има Бранко?	Бранко има педесет књига.
(20)	Колико пера има Милош?	Милош има шест пера.
(21)	А колико пера има Бранко?	Бранко има шездесет пера.
(22)	Колико аутомобила има Милош?	Милош има девет аутомобила.
(23)	А колико аутомобила има Бранко?	Бранко има деведесет аутомобила.
(24)	Југославија има закон према којем сви млади људи морају да иду у војску. Зашто сви млади људи у Југославији морају да иду у војску?	Сви млади људи у Југославији морају да иду у војску, јер је то у Југославији закон.
(25)	Да ли човек може да живи без хране?	Не. Човек не може да живи без хране.
(26)	Да ли ви волите да живите онде где влада безаконе?	Не. Ја не волим да живим онде где влада безаконе.

(27)	Марков аутомобил је јефтин, Бранков аутомобил је јефтинији, а Милошев аутомобил је најјефтинији. Чији аутомобил је јефтин?	Марков аутомобил је јефтин.
	Чији аутомобил је јефтинији од Марковог?	Бранков аутомобил је јефтинији од Марковог.
	Чији аутомобил је најјефтинији?	Милошев аутомобил је најјефтинији.
(28)	Маркова кућа је јефтина, Бранкова кућа је јефтинија, а Милошева кућа је најјефтинија. Чија кућа је јефтина?	Маркова кућа је јефтина.
	Чија кућа је јефтинија од Маркове?	Бранкова кућа је јефтинија од Маркове.
	Чија кућа је најјефтинија?	Милошева кућа је најјефтинија.

* Црноок, плавоок, поочим, закон, млад, безаконе, јефтинији andнајјефтинији are new words and are to be put on the blackboard.

D - OMISSION OF CONSONANTS "Д" OR "Т" /See Par. 114/

1 - Ask the students the questions listed below in order to make them realize that sounds Д and Т are always omitted before affricate consonants (Ц, Ч, Џ, Ћ, Ђ) except in prefixes of verbs.

(1)	Где је ваш отац?	Мој отац је у Њујорку.
(2)	Од кога сте добили писмо?	Ја сам добио писмо од оца.
(3)	Коме пишете?	Пишем оцу.
(4)	Кога нисте одавно видели?	Оца нисам одавно видео.
(5)	Ко живи с вашим оцем?	Моја мајка живи с мојим оцем.
(6)	О чијем оцу говорите?	О мојем оцу говоримо.
(7)	Да ли знате који је ваш предак први дошао у Америку?	Не. Ја не знам који је мој предак дошао први у Америку.
(8)	Да ли знате одакле су ваши преци дошли у Америку?	Не. Ја не знам одакле су моји преци дошли у Америку.

* Предак is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Ask the students the questions listed below in order to make them realize the omission of consonants Т or Д if one of them occurs between two consonants the first of which is с, ш, з or ж and the second п, б, к, г, н, њ or м:

(1)	Зашто Марко није дошао у школу?	Марко није дошао у школу, јер је болестан.
(2)	Зашто Марко и Бранко нису дошли у школу?	Марко и Бранко нису дошли у школу, јер су болесни.
(3)	Од кога сте добили то писмо?	Ја сам добио ово писмо од једног болесног пријатеља.
(4)	Коме шаљете тај поклон?	Ја шаљем овај поклон једном болесном пријатељу.

(5) Кога идете да видите?	Идем да видим једног болесног пријатеља.
(6) С киме сте провели викенд?	Ја сам провео викенд с једним болесним пријатељем.

E - THE PRESENT TENSE OF THE VERB УМИРАТИ /See Par. 115/

Drill the present tense of the verb умирати by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко не умире?

* Умирати is a new word and is to be put on the blackboard.

F - THE PRESENT TENSE OF THE VERB УМРЕТИ /See Par. 116/

Drill the present tense of the verb умрети by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко се не боји да умре?

* Умрети is a new word and is to be put on the blackboard.

Literal Translation

One family

1 - Major Long: Come am /I/ that /I/ see your son. We study together in school.
Mrs. MacDonald: He is departed towards sea. /He/ Says that himself not feels good.

2 - Maj L: When himself /he/ not feels good, why /he/ not is departed to doctor?
Mrs. M: That /I/ not know, but /I/ know that himself he not guards as that herself guards my daughter.

3 - Maj L: /I/ Not understand!
Mrs. M: He often sits with open window and open doors.

4 - Maj L: That not is good. When himself window opens, doors needs that themselves close.
Mrs. M: Also I so think. Wish whether /you/ that /you/ remain here till himself my son not returns?

5 - Maj L: Thanks. Just am /I/ wished that /we/ speak about your family. You are yourself born in America?
Mrs. M: Yes. I am myself born in California.

6 - Maj L: When are your ancestors come on West?
Mrs. M: They are come still when is on West reigned lawlessness.

7 - Maj L: Whether are your parents alive?
Mrs. M: I have only mother and foster father.

8 - Maj L: When is died your father?
Mrs. M: Still while am I been small.

9 - Maj L: /It/ Means your son and daughter have grandmother but not have grandfather?
Mrs. M: So is.

10 - Maj L: Have whether you of brothers? Whether are they married?
Mrs. M: Yes. My brothers are maternal uncles and their wives maternal aunts to my children.

11 - Maj L: And whether /you/ have of sisters? Have whether they husbands?
Mrs. M: Yes. My sisters are maternal aunts and their husbands are maternal uncles of my son and my daughter.

12 - Maj L: Whether your children have paternal uncles and aunts?
Mrs. M: No. My husband not has neither of brothers nor of sisters.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Једна породица

1. Мајор Лонг: Дошао сам да видим вашег сина. Ми учимо заједно у школи.

Госпођа Макдоналд: Он је отишао према мору. Каже да се не осећа добро.

2. М.Л: Кад се не осећа добро, зашто није отишао к лекару?

Г-ђа М: То не знам, али знам да се он не чува као што се чува моја ћерка.

3. М.Л: Не разумем!

Г-ђа М: Он често седи са отвореним прозором и отвореним вратима.

4. М.Л: То није добро. Кад се прозор отвори, врата треба да се затворе.

Г-ђа М: И ја тако мислим. Желите ли да останете овде док се мој син не врати?

5. М.Л: Хвала. Баш сам желео да говоримо о вашој породици. Ви сте се родили у Америци?

Г-ђа М: Да. Ја сам се родила у Калифорнији.

6. М.Л: Кад су ваши преци дошли на Запад?

Г-ђа М: Они су дошли још кад је на Западу владало безакоње.

SECOND PART
DIALOGUE

XXXIX

A family

1. Major Long: I came to see your son. We go to school together.

Mrs. MacDonald: He went towards the sea. He says that he doesn't feel well.

2. Maj L: When he doesn't feel well why hasn't he gone to see a doctor?
Mrs. M: I don't know, but I know that he doesn't take care of himself as my daughter does.

3. Maj L: I don't understand it!

Mrs. M: He often sits with the door and window open.

4. Maj L: That's not good. When the window is open, the door should be shut.

Mrs. M: I think so, too. Do you want to stay here until my son returns.

5. Maj L: Thank you. I just wanted to talk about your family. You were born in America?

Mrs. M: Yes. I was born in California.

6. Maj L: When did your ancestors come to the West?

Mrs. M: They came at the time when lawlessness still reigned in the West.

Једна породица

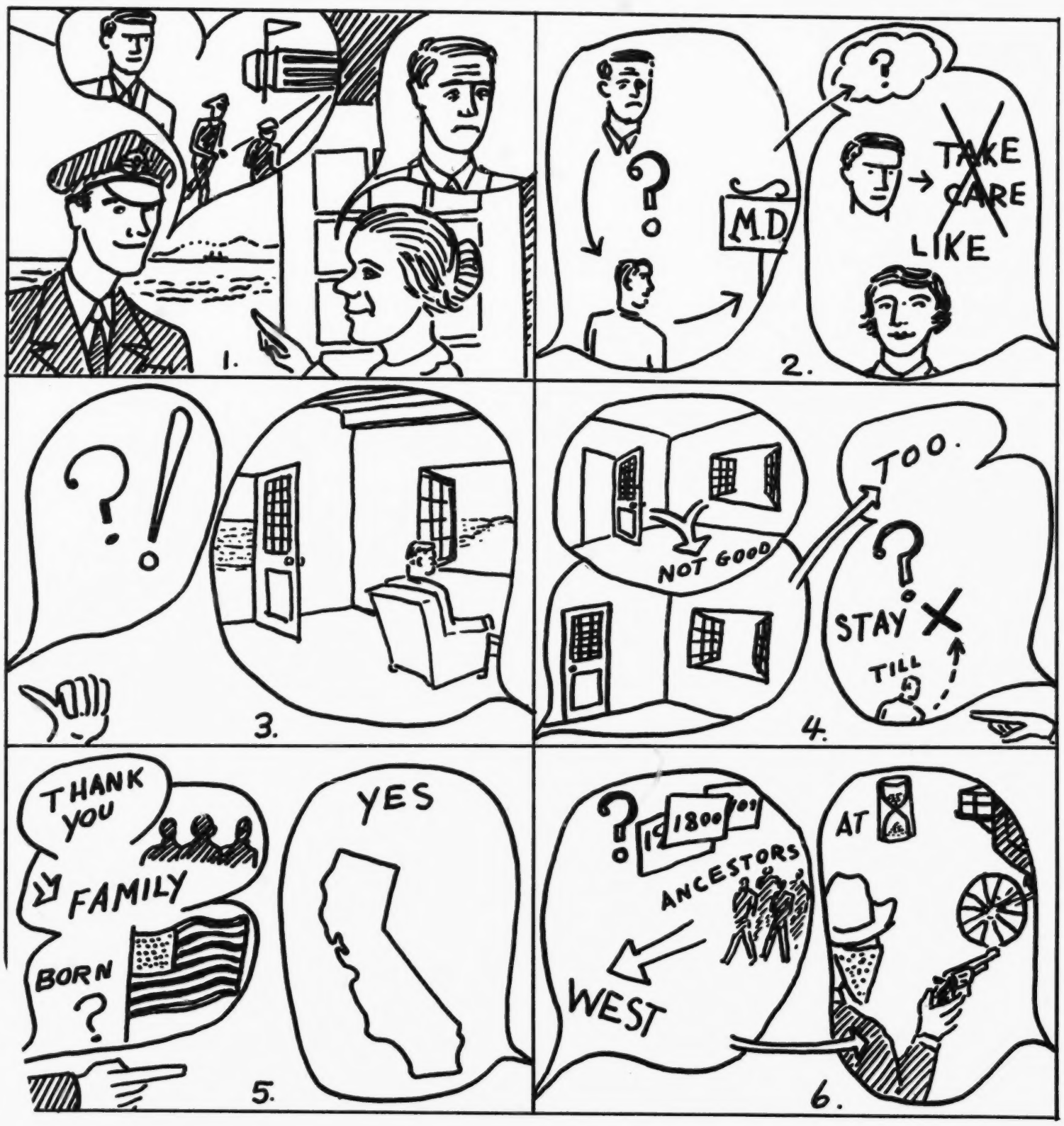

7. М.Л: Да ли су ваши родитељи живи?

Г-ђа М: Ја имам само мајку и поочима.

8. М.Л: Кад је умро ваш отац?

Г-ђа М: Још док сам ја била мала.

9. М.Л: Значи, ваш син и ћерка имају бабу, али немају деда?

Г-ђа М: Тако је.

10. М.Л: Имате ли ви браће? Да ли су они ожењени?

Г-ђа М: Да. Моја браћа су ујаци, а њихове жене ујне мојој деци.

11. М.Л: А да ли имате сестара? Имају ли оне мужеве?

Г-ђа М: Да. Моје сестре су тетке, а њихови мужеви су тече мојег сина и моје ћерке.

12. М.Л: Да ли ваша деца имају стричеве и стрине?

Г-ђа М: Не. Мој муж нема ни браће ни сестара.

7. Maj L: Are your parents alive?

Mrs. M: I have only a mother and a foster father.

8. Maj L: When did your father die?
Mrs. M: While I was still small.

9. Maj L: That means that your son and daughter have only a grandmother, but they haven't a grandfather?
Mrs. M: That's right.

10. Maj L: Have you any brothers? Are they married?

Mrs. M: Yes. My brothers are maternal uncles and their wives maternal aunts to my children.

11. Maj L: Have you any sisters? Have they husbands?

Mrs. M: Yes. My sisters are maternal aunts and their husbands are maternal uncles to my son and daughter.

12. Maj L: Do your children have paternal uncles and aunts?

Mrs. M: No. My husband has neither brothers nor sisters.

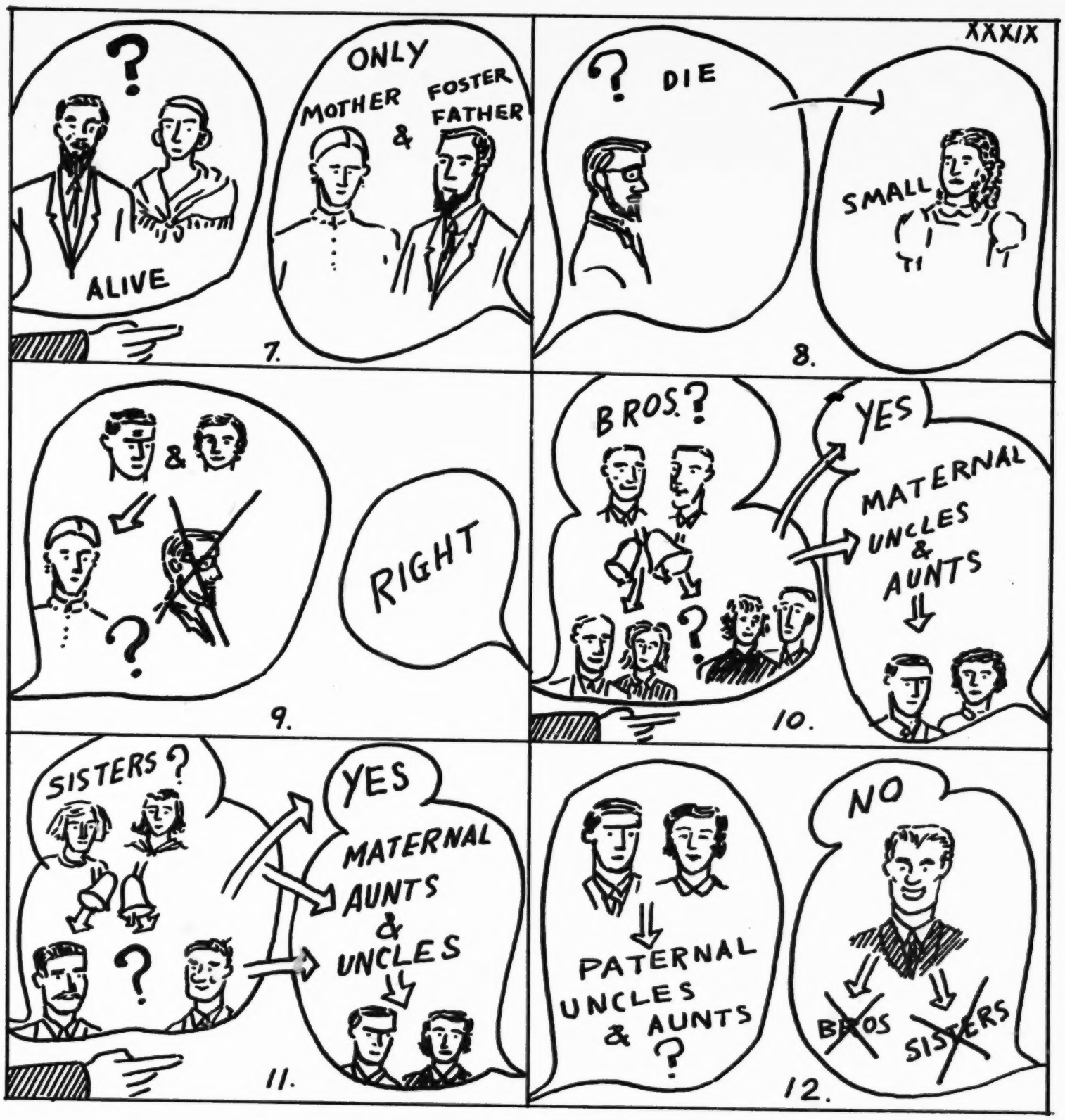
XXXIX
?
ALIVE
7.
ONLY
MOTHER
&
FOSTER FATHER
? DIE
8.
SMALL
TI
&
?
9.
RIGHT
BROS.?
?
10.
YES
MATERNAL UNCLES & AUNTS
SISTERS ?
?
11.
YES
MATERNAL AUNTS & UNCLES
PATERNAL UNCLES & AUNTS ?
12.
NO
BROS
SISTERS

PAR. 111 - THE DATIVE WITH PREPOSITIONS

(2) Кад се не осећа добро, зашто није отишао к лекару?
(1) Он је отишао према мору.

The preposition к or ка "towards", "to" is the only preposition which governs the dative case only.

The preposition према "towards", when denoting the direction of motion, is followed by the dative case. The same preposition, when denoting location /rest/ or manner, is followed by the locative /see Par. 51 - D/. In the former case it is translated with "opposite" and in the latter with "according to":

Ја седим према Марку.
I sit opposite Mark.
Према томе што ви кажете, ја не могу да стигнем на време.
According to what you say, I cannot arrive on time.

PAR. 112 - THE DATIVE POSSESSIVE

(10) Да. Моја браћа су ујаци, а њихове жене ујне мојој деци.
Петру је јуче умро старији брат.
Peter's older brother died yesterday.

The dative, especially with the verb бити very often replaces possessive pronouns, possessive adjectives and the genitive possessive.

PAR. 113 - DOUBLE VOWELS AND DOUBLE CONSONANTS

A - (7) Ја имам само мајку и поочима.

Double vowels occur seldom in Serbo-Croatian and when they do occur, they occur in compound words (поочим, црноок, etc.). Double vowels are to be pronounced as two distinct vowels.

B - (6) Они су дошли још кад је на Западу владало безакоње.
Мој дед има шездесет година.
My grandfather is sixty years old.

When the compounding of words or the inflecting of words would cause the doubling of a consonant, one consonant must be omitted. There are no double consonants in Serbo-Croatian:

безакоње is derived from: без ("without") + закоње (закон "law") = беззакоње = безакоње
шездесет is derived from: шест + десет = шесд + десет = шес + десет = шездесет

Note: The only consonant which can appear as double is ј and the only words in which it can appear are the superlatives of adjectives which in their basic form begin with ј (јак = strong; comparative: јачи = stronger; superlative: најјачи = strongest). In this instance both ј must be pronounced as two distinct sounds.

PAR. 114 - OMISSION OF CONSONANTS "Д" OR "Т"

A - (6) **Кад су ваши преци дошли на Запад?**
Отац мог оца мој је дед.
My father's father is my grandfather.

The consonants Д and Т whenever, because of inflection or compounding, they appear before affricate consonants Ц, Ч, Џ, Ћ, Ђ must be omitted.

преци is derived from предак, предц + и
оца is derived from отац, отц + а

Note: The above rule is not observed in prefixes of verbs:

отцепити - to tear off, is derived from од + цепити
отчепити - to uncork, is derived from од + чепити

B - Она је болесна.
She is sick.

If the consonant Т or Д occurs between two consonants, the first of which is С, Ш, З, or Ж and the second П, Б, К, Г, Н, Њ or М, the Д or Т must be omitted.

PAR. 115 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB УМИРАТИ

The present tense of the verb умирати is formed by cutting off the -ати of the infinitive and by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the remaining part:

умирати: умирем, умиреш, умире, умиремо, умирете, умиру

PAR. 116 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN A CONSONANT + РЕТИ

Practically all verbs the infinitive of which ends in a consonant + рети (ум + рети) form their present tense by cutting off the -ети of the infinitive and by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the remaining part:

умрети: умрем, умреш, умре, умремо, умрете, умру

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE USE OF THE DATIVE CASE

Ask the students the questions listed below pointing at the same time to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Одакле сте дошли у ову школу?	Ја сам дошао у ову школу из Вашингтона.
(2)	Да ли сте ишли према истоку кад сте долазили у ову школу?	Не. Кад сам долазио у ову школу, ја нисам ишао према истоку, него према западу.
(3)	Да ли сте ишли из Монтереја у Сан Франциско?	Да. Ја сам ишао из Монтереја у Сан Франциско.
(4)	Да ли сте ишли према југу кад сте путовали из Монтереја у Сан Франциско?	Не. Кад сам путовао из Монтереја у Сан Франциско, ја нисам ишао према југу, него према северу.
(5)	Да ли човек кад путује из Монтереја у Лос Анђелес иде према северу?	Не. Кад човек путује из Монтереја у Лос Анђелес, он не путује према северу, него према југу.
(6)	Да ли сунце иде пре подне од југа ка истоку?	Не. Сунце не иде пре подне од југа ка истоку, него од истока ка југу.
(7)	Где ви станујете?	Ја станујем у граду.
(8)	Да ли сунце иде после подне од запада ка југу?	Не. Сунце не иде после подне од запада ка југу, него од југа ка западу.
(9)	Да ли идете према граду кад идете у школу?	Не. Кад идем у школу, ја не идем према граду, него према Пресидију.
(10)	Да ли идете према Пресидију кад идете кући?	Не. Кад идем кући, ја не идем према Пресидију, него према граду.

(11)	Коме идете кад идете у Сан Франциско?	Кад идем у Сан Франциско, идем к неким пријатељима.
(12)	Коме идете кад идете на отсуство?	Кад идем на отсуство, ја идем к својој породици.
(13)	Коме људи иду кад су болесни?	Кад су људи болесни, они иду к лекару.
(14)	Куда иду људи кад желе да купе храну?	Кад људи желе да купе храну, они иду у бакалницу.
(15)	Куда идете кад желите да се купате у мору?	Кад желим да се купам у мору, ја идем на плажу.
(16)	Куда иду ове девојке?	Те девојке иду према плажи.
(17)	Где су ове девојке?	Те девојке су на плажи.
(18)	Шта су наши очеви нашим мајкама?	Наши очеви су мужеви нашим мајкама.
(19)	Шта су наше мајке нашим очевима?	Наше мајке су жене нашим очевима.
(20)	Шта су деци њихови очеви и њихове мајке?	Њихови очеви и њихове мајке су родитељи деци.
(21)	Шта су наше сестре нашим родитељима?	Наше сестре су ћерке нашим родитељима.
(22)	Шта сте ви својим родитељима?	Ја сам син својим родитељима.
(23)	Шта су наша браћа нашим родитељима?	Наша браћа су синови нашим родитељима.
(24)	Шта су деци родитељи њихових родитеља?	Родитељи њихових родитеља су деци дедови и бабе.
(25)	Шта су мушка деца својим дедовима и бабама?	Мушка деца су унуци својим дедовима и бабама.
(26)	Шта су женска деца својим дедовима и бабама?	Женска деца су унуке својим дедовима и бабама.
(27)	Шта су и мушка и женска деца својим дедовима и бабама?	И мушка и женска деца су унучад својим дедовима и бабама.
(28)	Шта су Јовану браћа његовог оца?	Браћа Јовановог оца су стричеви Јовану.
(29)	Шта су Јовану жене његових стричева?	Жене Јованових стричева су стрине Јовану.
(30)	Шта су Јовану браћа његове мајке?	Браћа Јованове мајке су ујаци Јовану.
(31)	Шта су Јовану жене његових ујака?	Жене Јованових ујака су ујне Јовану.
(32)	Шта су Јовану сестре његовог оца?	Сестре Јовановог оца су тетке Јовану.
(33)	Шта су Јовану сестре његове мајке?	И сестре Јованове мајке су тетке Јовану.
(34)	Шта су Јовану мужеви његових тетака?	Мужеви Јованових тетака су тече Јовану.
(35)	Шта је Јован ћеркама својих родитеља?	Јован је брат ћеркама својих родитеља.
(36)	Шта су Јовану синови његових стричева?	Синови Јованових стричева су браћа од стрица Јовану.

(37)	Шта су Јовану ћерке његових стричева?	Ћерке Јованових стричева су сестре од стрица Јовану.
(38)	Да ли ви имате браће и сестара од стрица?	Да. Ја имам браће и сестара од стрица.
(39)	Шта су Јовану синови његових ујака?	Синови Јованових ујака су браћа од ујака Јовану.
(40)	Шта су Јовану ћерке његових ујака?	Ћерке његових ујака су сестре од ујака Јовану.
(41)	Да ли ви имате браће и сестара од ујака?	Да. Ја имам браће и сестара од ујака.
(42)	Шта су Јовану синови његових тетака?	Синови Јованових тетака су браћа од тетке Јовану.
(43)	Шта су Јовану ћерке његових тетака?	Ћерке његових тетака су сестре од тетке Јовану.
(44)	Да ли ви имате браће и сестара од тетке?	Да. Ја имам браће и сестара од тетке.
(45)	Чији отац је умро?	Милошев отац је умро.
(46)	Коме је умро отац?	Милошу је умро отац.
(47)	Чија мајка је умрла?	Миланова мајка је умрла.
(48)	Коме је умрла мајка?	Милану је умрла мајка.
(49)	Чије дете је умрло?	Марково дете је умрло.
(50)	Коме је умрло дете?	Марку је умрло дете.
(51)	Коме купујете тај поклон?	Ја купујем овај поклон једној лепој плавоокој девојци.
(52)	Коме купују поклоне Бранко и Јован?	Бранко и Јован купују поклоне оним лепим црнооким девојкама.
(53)	Коме Петрова мајка спрема вечеру?	Петрова мајка спрема вечеру Петру и његовом поочиму.
(54)	Коме пишу Петар и Бранко?	Петар и Бранко пишу својим поочимима.
(55)	Колико уџбеника је Марко послао Бранку, а колико Милану?	Марко је послао Бранку пет, а Милану педесет уџбеника.
(56)	Колико цигарета је Марко купио Бранку, а колико Милану?	Марко је купио Бранку шест, а Милану шездесет цигарета.
(57)	Колико пера је Марко одузео Бранку, а колико Милану?	Марко је одузео девет пера Бранку, а деведесет Милану.
(58)	Коме је отац дао најјефтинији упаљач?	Отац је дао најјефтинији упаљач Бранку.
(59)	Коме деца одговарају на питања?	Деца одговарају на питања оцу.
(60)	Коме деца купују цвеће?	Деца купују цвеће болесној мајци.

B - DRILL THE PRESENT AND PAST TENSES OF VERBS

First verify the student's knowledge of the meaning of verbs and then drill the present and past tenses of verbs by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids and to the grammatical

person in which the answer is required whenever applicable.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1)	Шта он ради? Ко чита једну лепу књигу?	Он чита једну лепу књигу.
(2)	Шта радимо сунђером? Ко брише таблу сунђером?	Сунђером бришемо таблу.
(3)	Шта радимо пером? Ко пише писмо оцу и мајци?	Пером пишемо.
(4)	Шта радимо плућима? Ко дише плућима?	Плућима дишемо.
(5)	Шта радимо носом? Ко мирише цвеће?	Носом миришемо.
(6)	Шта радимо зубима? Ко жваће храну зубима?	Зубима жваћемо храну.
(7)	Коме дете каже кад се не осећа добро? Ко каже својим родителима кад се не осећа добро?	Кад се дете не осећа добро, оно каже својим родитељима.
(8)	Ко жели да покаже домаћи рад наставнику?	
(9)	Ко стиже у школу на време?	
(10)	Ко напредује добро?	
(11)	Шта он ради? Ко доручкује сваког дана у седам сати?	Он доручкује.
(12)	Који ученици могу да станују у граду? Ко може да станује у граду?	Ожењени ученици могу да станују у граду.
(13)	Ко се радује што сутра нема школе?	
(14)	Шта радимо у бакалници? Ко купује храну у бакалници?	У бакалници купујемо храну.
(15)	Ко често путује у Сан Франциско?	
(16)	Шта он ради? Ко показује своју књигу наставнику?	Он показује своју књигу наставнику.
(17)	Ко често посећује родитеље?	
(18)	Ко даје књигу наставнику?	
(19)	Ко додаје књигу наставнику?	
(20)	Ко сазнаје лако све што жели?	
(21)	Шта они раде? Ко се упознаје с пуковником господином Чупићем?	Они се упознају.
(22)	Ко не излази из куће пре него што се умије?	
(23)	Шта радимо ушима? Ко чује добро?	Ушима слушамо и чујемо.
(24)	Ко треба да се изује свако вече?	

(25) Ко треба да се обује сваког
јутра?
(26) Шта радимо чашом? Чашом пијемо.
Ко пије чашом?
(27) Ко жели да добије сваког дана
писмо од жене?
(28) Ко се држи за сто?
(29) Ко се не боји никога?
(30) Ко треба да сабере ове бројеве?
(31) Ко жели да стане на ноге?
(32) Ко стаје на ноге чим се пробуди?
(33) Шта он ради? Он устаје.
(34) Ко не воли да устане кад чује
трубу?
(35) Ко устаје чим чује трубу?
(36) Ко жели да остане у Монтерају пошто
заврши школу?
(37) Ко остаје у Монтерају пошто заврши
школу?
(38) Ко жели да се састане са генералом
Хаџићем?
(39) Ко се често састаје са генералом
Хаџићем?
(40) Шта он ради? Он се брије.
Ко се брије сваког јутра?
(41) Ко почиње да напредује?
(42) Да ли сви ваши часови трају педесет
минута?
(43) Који ваш час траје шездесет минута?
(44) Ко зове своју жену сваког дана?
(45) Ко често шаље пакет својој жени?
(46) Да ли он стоји? Не. Он не стоји, него седи.
Ко не стоји, него седи?
(47) Ко воли да живи у Монтерају?
(48) Шта радимо очима? Очима гледамо и видимо.
Ко види своје родитеље сваке недеље?
(49) Ко разуме кад наставник говори брзо?
(50) Ко мора да скине капу пре него што
уђе у учионицу?
(51) Ко не воли ни да пипне мачку или
пса?
(52) Ко чезне за сунцем?
(53) Ко иде у Европу?
(54) Ко жели да оде у Европу?
(55) Ко треба да уђе у учионицу пре него
што почне час?
(56) Ко треба да изађе из учионице после
наставника?
(57) Ко треба да дође у школу на време?
(58) Ко не може да нађе своје перо?

(59) Ко треба да пође од куће у седам сати ако жели да стигне на време у школу?
(60) Ко не може да се навикне на Монтерејску климу?
(61) Ко мора да се свуче свако вече?
(62) Ко мора да се обуче сваког јутра?
(63) Шта радимо ножем? Ножем сечемо хлеб и месо.
Ко сече хлеб и месо ножем?
(64) Ко треба да рекне Марку да вечерас дође на састанак?
(65) Ко жели да седне?
(66) Ко се боји да не падне?
(67) Ко једе мало?
(68) Ко се увек проведе добро кад оде у Сан Франциско?
(69) Ко не може да гризе јабуке?
(70) Ко може да одвезе Марка кући?
(71) Ко жели да узме моју књигу?
(72) Ко зна да одузме једанаест од двадесет?
(73) Ко мора да донесе у школу своје књиге сваког дана?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Једна породица

Дед, баба, отац, мајка, син, ћерка, брат и сестра су једна породица.

Ја сам човек, а она је жена, тојест, она је моја супруга. Ми смо муж и жена. Ми имамо сина и ћерку. Они су брат и сестра, тојест, они су наша деца.

Ја имам оца и мајку, али моја жена има само мајку; она нема оца, јер је њен отац умро. Она има поочима.

Родитељи моје жене и моји родитељи су дедови и бабе нашем сину и нашој ћерци. Наша деца су унучад нашим родитељима, тојест, мој син је њихов унук, а моја ћерка је њихова унука.

Наша деца имају стрине, стричеве, ујаке, ујне, тече и тетке. Наша деца такође имају браћу и сестре од стрица, ујака и тетке.

Наши преци су дошли из Европе пре много година. Наши родитељи су се родили у Америци. И ми смо се родили у Америци. Сви они који се роде у Америци зову се Американци.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

With what we do things

Every day in school we learn something. Today, for instance, we learned to say "with what we do things". However, I must explain that we knew before how to say those things in English, and now we have learned to say those things in Serbo-Croatian as well. That is excellent, because we see that we progress nicely and fast, too. Therefore, we are satisfied, and so are our instructors.

This is what we have learned today: we look and see with the eyes; listen and hear with the ears; breathe with the lungs; think and remember with the brain; walk with the legs; and, hold various things with the hands. We taste food with the tongue and bite it (je) and chew it (je) with the teeth; we smell with the nose and feel with the fingers.

We cut food /bread, meat, cheese, fruit, etc./ with a knife; we eat food with a spoon and a fork. When we eat we wipe our mouths and hands with napkins.

We shave ourselves with a razor; we wash ourselves with soap and water; we wipe /dry/ ourselves with a towel.

We write with pencils, pens or chalk, and erase with an eraser or a sponge.

I very seldom write with a pencil, because I like to write with a pen.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Једна породица

Мајор Лонг је дошао да види сина госпође Макдоналд с којим он често учи. Син госпође Макдоналд није био код куће. Он се не осећа добро па је отишао према мору. Кад је Лонг питао госпођу Макдоналд зашто њен син није отишао к лекару, она је одговорила да не зна, али да зна да се њен син не чува као њена ћерка, већ седи према отвореном прозору и отвореним вратима док учи. Затим су они говорили о породици Макдоналд. Госпођа Макдоналд се родила у Калифорнији; њени преци су дошли на Запад још кад је на Западу владало безакоње. Она је додала да она има мајку, али да нема оца него поочима.

Сада можемо да видимо шта је једна породица.

Ја сам човек. Моја супруга је жена. Ми смо муж и жена. Моја жена има мајку и оца. И ја имам и мајку и оца. То су наши родитељи. Ми имамо сина

и ћерку. Они су брат и сестра. Ми смо њихови родитељи, а они су наша деца. Наши родитељи су њихове бабе и њихови дедови. Они су унучад нашим родитељима, тојест, њихова унука и њихов унук.

Мој брат је стриц мојој деци, а жена мог брата је њихова стрина. Моја сестра је тетка мојој деци, а муж моје сестре је њихов теча. Брат моје жене је ујак мојој деци, а његова жена је ујна наше деце. Сестра моје жене је тетка мојој деци, а њен муж је њихов теча. Деца мојег брата су мојој деци браћа и сестре од стрица. Деца моје сестре су мојој деци браћа и сестре од тетке. Деца брата моје жене су мојој деци браћа и сестре од ујака. А деца сестре моје жене су мојој деци браћа и сестре од тетке.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Зашто је мајор Лонг дошао у кућу госпође Макдоналд?
2. Да ли је син госпође Макдоналд био код куће?
3. Куда је отишао њен син?
4. Зашто је њен син отишао према мору?
5. Шта је мајор Лонг питао госпођу Макдоналд кад је чуо да се њен син не осећа добро?
6. Да ли је госпођа Макдоналд знала зашто њен син није отишао к лекару?
7. Да ли се њен син чува, као што се чува њена ћерка?
8. Где обично седи њен син кад учи?
9. Да ли треба да су и прозор и врата отворени?
10. О чему су разговарали госпођа Макдоналд и мајор Лонг?
11. Где се родила госпођа Макдоналд?
12. Кад су њени преци дошли на Запад?
13. Да ли госпођа Макдоналд има и оца и мајку?
14. Кад је умро њен отац?
15. Шта су дед, баба, отац, мајка, син, ћерка, брат и сестра?
16. Шта су отац и мајка?
17. Шта сте ви и ваша жена својој деци?
18. Шта је ваш син вашој ћерци?
19. Шта је ваша ћерка вашем сину?
20. Шта су ваша деца вашим родитељима?
21. Шта је ваш син вашим родитељима?
22. Шта је ваша ћерка вашим родитељима?
23. Шта су ваш брат и његова жена вашој деци?
24. Шта су ваша сестра и њен муж вашој деци?
25. Шта су брат ваше жене и његова жена вашој деци?
26. Шта су сестра ваше жене и њен муж вашој деци?

27. Шта су деца вашег брата вашој деци?
28. Шта су деца ваше сестре вашој деци?
29. Шта су деца брата ваше жене вашој деци?
30. Шта су деца сестре ваше жене вашој деци?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. My pal, Second Lieutenant Peter Petrovich, did not come to school yesterday, because he did not feel well.
2. So, I went to visit him last night.
3. Since he had gone to the doctor, he was not at home.
4. His mother opened the door.
5. Mrs. Petrovich and I had a pleasant conversation.
6. She was born in California where her ancestors came when lawlessness still reigned in the West.
7. However, she knows much about Serbs and Croats, especially about their many names for various relatives.
8. She thought that Peter did not feel well because he often sat with the door and window open.
9. She told her son to close the door when the window was open, but he did not listen.
10. Mrs. Petrovich's husband died when her son, Peter, was very small.
11. Besides his mother, Peter has a foster father.
12. Now, you can hear some names for relatives in Serbo-Croatian.

B - TAPERECORDING ASSIGNMENT

Complete the following sentences and tell them into the microphone:

1. Отац Марковог оца и Маркове мајке су _____ Марку.
2. Мајка Марковог оца и Маркове мајке су _____ Марку.
3. Марко је својим дедовима и бабама _____ .
4. Маркова сестра је својим дедовима и бабама _____ .
5. Брат Марковог оца је _____ Марку.
6. Жена Марковог стрица је _____ Марку.
7. Брат Маркове мајке је _____ Марку.
8. Жена Марковог ујака је _____ Марку.
9. Сестра Марковог оца и Маркове мајке су _____ Марку.
10. Мужеви Маркових тетака су _____ Марку.

797-бȁба, f. - grandmother

798-безáконе, n. - lawlessness

+7 &
+815-брȁт од стрѝца, m. - first cousin /father's brother's son/

+7 &
+817-брȁт ȍд тетке, m. - first cousin /father's or mother's sister's son/

+7 &
+820-брȁт ȍд ујака, m. - first cousin /mother's brother's son/

799-влáдати, v.i.ipfv. - to rule, to govern, to reign
pr.t.: влâдāм, влâдāш, влâдā, влâдāмо, влâдāте, влâдајӯ

800-дȅд, m. - grandfather
nom.pl.: дȅдови

801-жѝв, adj. m. - alive, lively
жѝва, f.
жѝво, n.

-жѝво, adv. - lively

802-зȁтворити, v.t.pfv. - to close, to shut
pr.t.: зȁтворӣм, зȁтворӣш, зȁтворӣ, зȁтворӣмо, зȁтворӣте, зȁтворē

+802-затвáрати, v.t.ipfv. - to close, to shut
pr.t.: зȁтвāрāм, зȁтвараш, зȁтвара, зȁтвāрамо, зȁтвāрате, затвáрајӯ

803-зȁтворен, adj. (pass. part.) m. - closed, shut
зȁтворена, f.
зȁтворено, n.

804-к(а), prep. - towards

805-Калифȍрнија, f. - California

806-лȅкāр, m. - physician

807-мȕж, m. (сȕпруг, m.) - husband, spouse
nom.pl.: мȕжеви

808-ȍсетити (се), v.t.&r.pfv. - to feel
pr.t.: ȍсетӣм, ȍсетӣш, ȍсетӣ,
ȍсетӣмо, ȍсетӣте, ȍсетē

+808-ȍсећати (се), v.t.&r.ipfv. - to feel
pr.t.: ȍсећāм, ȍсећāш, ȍсећā,
ȍсећāмо, ȍсећāте, ȍсећајӯ

809-отвȍрити, v.t.pfv. - to open
pr.t.: ȍтворӣм, ȍтворӣш, ȍтворӣ,
ȍтворӣмо, ȍтворӣте, ȍтворē

+809-отва́рати, v.t.ipfv. - to open
pr.t.: ȍтвāрāм, ȍтвāрāш, ȍтвāрā,
ȍтвāрāмо, ȍтвāрāте, отва́рајӯ

810-ȍтворен, adj. (pass. part.) m. - open
ȍтворена, f.
ȍтворено, n.

811-пȍочим, m. - foster-father

812-пре̏дак, m. - ancestor
gen.sing.: пре̏тка
nom.pl.: пре̏ци

+432-према, prep. - towards; according to

813-рȍдити (се), v.t.&r.pfv. - to give birth; /to be born/
pr.t.: рȍдӣм, рȍдӣш, рȍдӣ,
рȍдӣмо, рȍдӣте, рȍдē

+813-ра̂ђати (се), v.t.&r.ipfv. - to give birth; /to be born/
pr.t.: ра̂ђāм, ра̂ђāш, ра̂ђā,
ра̂ђамо, ра̂ђāте, ра́ђајӯ

+401 &
+815-сȅстра од стри́ца, f. - first cousin /father's brother's daughter/

+401 &
+817-сȅстра ȍд тетке, f. - first cousin /father's or mother's sister's daughter/

+401 &
+820-сȅстра ȍд ујака, f. - first cousin /mother's brother's daughter/

814-стри̂на, f. - aunt /father's brother's wife/

815-стри̂ц, m. - uncle /father's brother/
nom.pl.: стри́чеви

816-сȕпруга, f. - wife

817-тѐтка, f. - aunt /father's or mother's sister/
gen.pl.: тѐтки (тѐтака)

818-те́ча, m. - uncle /husband of father's or mother's sister/
gen.sing.: те́чē
nom.pl.: те́че, f.

819-ће́рка, f. - daughter
gen.pl.: ће́рки

820-ȕјак, m. - uncle /mother's brother/
nom.pl.: ȕјаци

821-ȕјна, f. - aunt /mother's brother's wife/

822-ȕмрēти, v.i.pfv. - to die
pr.t.: ȕмрēм,ȕмрēш,ȕмрē,
ȕмрēмо,ȕмрēте,ȕмрȳ
a.p.p.: ȕмрō,ȕмрла,ȕмрло,
ȕмрли,ȕмрле,ȕмрла

+822-ȕмирати, v.i.ipfv. - to die
pr.t.: ȕмирēм,ȕмирēш,ȕмирē,
ȕмирēмо,ȕмирēте,ȕмирȳ

823-ȕнук, m. - grandson
nom.pl.: ȕнуци

824-ȕнука, f. - granddaughter

825-ȕнуче, n. - grandchild
gen.sing.: ȕнучета
nom.pl.: ȕнучад
gen.pl.: ȕнучади

ЧЕТРДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА
FORTIETH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE VOCATIVE CASE OF NOUNS /See Par. 117 - 121/

Drill the vocative case of nouns by first giving the pattern for each of the blocks below and then by having the students form the same pattern for all the nouns listed in the block.

1.

Господин Душан Јанковић и господин Јован Петровић су се нашли на улици и поздрављају један другог:
Добро јутро, господин-е Душан-е!
Добро јутро, господин-е Јован-е!

Добро јутро, (брат, господин генерал, господин капетан, командант, гост, бакалин, Србин, Хрват, син, сусед, дед, поочим, Милан, Војислав).

2. *Добро јутро, борч-е!*

Добро јутро, (отац, Словенац, Американац, стриц, трговац).

* Трговац is a new word and is to be put on the blackboard.

3. *Добро јутро, bojнич-е!*

Добро јутро, (господин водник, господин потпоручник, господин поручник, господин потпуковник, господин пуковник, разводник, ученик, ујак, унук).

4. *Добро јутро, друж-е разводнич-е!*

Добро јутро, (друг водник, друг потпоручник, друг поручник, друг капетан).

5. *Добро јутро, господин-е Јанковић-у!*

Добро јутро, (господин Дринчић, господин Милинковић, господин Љубичић, господин Миљковић, господин Штерић, господин Петровић, господин Филиповић, господин Хаџић, господин Ћирић, господин Чупић, пријатељ, богаташ, родитељ, муж).

6. *Добро јутро, господин-е мајор-е!*

Добро јутро, (господин професор, господин Драгомир, господин Радомир).

* <u>Професор</u> is a new word and is to be put on the blackboard.

7. *Добро јутро, господин-е официр-у!*

Добро јутро, (десетар, господин лекар).

8. *Добро јутро, Марко!*

Добро јутро, (Жарко, Ђорђе, Бранко).

9.

Госпођа Дринчић и госпођа Јанковић су се нашле у бакалници и поздрављају једна другу:

Добар дан, госпођ-О Дринчић!

Добар дан, госпођ-О Јанковић!

Добар дан, (госпођа Милинковић, госпођа Љубичић, госпођа Хаџић, девојка, жена, мајка, сестра, ташта, браћа, деца, ћерка, ујна, господа).

10. *Добар дан, Мâро!*

Добар дан, (Ми́ца, На́да, Ма́ра, Је́ла, Љу́ба, Пе́ра).

11. *Добар дан, Милице!*

Добар дан, (Љубица, Драгица, Марица, куварица, госпођица, домаћица).

* Госпођица and домаћица are new words and are to be put on the blackboard.

12. *Добар дан, Косара!*

Добар дан, (Јелена, Андрија, Никола, Илија, Милена, Олга).

13.

Госпођа Дринчић не може да нађе своје дете па каже „Дете моје, где си?"

(Село моје, Сунце), где си?

14. *Добро вече људи (жене)!*

Добро вече, (војник, господин генерал, господин капетан, гост, Хрват, сусед, господин професор, господин официр, десетар, господин лекар, господин наставник, господин ученик, Словенац, трговац, водник, пријатељ, богаташ, родитељ, госпођа, девојка, сестра, ћерка, госпођица, куварица, домаћица).

B - THE VOCATIVE CASE OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS /See Par. 122/

Drill the vocative case of adjectives and adjectival pronouns by first giving the pattern for each of the blocks below and then by having the students form the same pattern for all the phrases listed in the block.

1. *Добро вече, драг-и господине Душане!*

Добро вече, (драги господин Јован, драги брат, драги господин капетан, драги гост, добри Србин, добри Хрват, мој син, мој поочим, драги господин професор, добри господин мајор, добри десетар, добри борац, мој добри отац, наш драги стриц, марљиви ученик, драги ујак, стари друг, добри муж, драги господин Чупић, стари и добри пријатељ, драги господин Марко).

* Драг is a new word and is to be put on the blackboard.

2. *Добро вече, драг-а госпођо Дринчић!*

Добро вече, (драга госпођа Милинковић, лепа девојка, драга моја жена, драга моја мајка, драга моја сестра, драга моја ташта, драга моја браћа, добра господа, добра деца, драга Мица, драга Нада, добра госпођица Милица, драга домаћица, моја добра Косара, моја добра Јелена).

3. *Добро вече, мој драги Никола!*

Добро вече, (мој добри Андрија, наш пријатељ Илија).

4. *Добро вече, моје добро дете!*

Добро вече, (наше драго дете).

5. *Добро вече, добри људи (добре жене)!*

Добро вече, (мој добри официр, наш добри генерал, наш добри сусед, наш добри професор, добри трговац, наш добри водник, мој стари пријатељ, наш добри родитељ, лепа девојка, наша добра сестра, моја добра ћерка, лепа госпођица).

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ПРАТИ /See Par. 124/

Drill the present tense of the verb прати by asking the students the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко пере руке?
Ко пере лице?

*Прати is a new word and is to be put on the blackboard.

D - THE PRESENT TENSE OF VERB WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ЕЈАТИ /See Par. 125/

Drill the present tense of the verb смејати се by asking the students the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Ко се смеје?
Ко се не смеје?

Ко се смеје Марку?

*Смејати се is a new word and is to be put on the blackboard.

E - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ЋУТАТИ AND THE VERBS DERIVED FROM IT /See Par. 126/

Drill the present tense of the verb ћутати by asking the students the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Ко више воли да ћути, него да говори?
Ко треба да ћути док други говоре?

*ћутати is a new word and is to be put on the blackboard.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

Guests on dinner

PERSONS

Host: Andrija Drintchich, professor
Hostess: Milica Drintchich, his wife
Kossara Drintchich, their daughter

Guests:
Dushan Jankovich, professor
Nada Jankovich, his wife
Mark Milinovich, merchant

1 - Dushan and Nada Jankovich: Good evening, Hosts!
Andrija and Milica Drintchich: Well come, dear guests!

2 - Nada J: How art thou, Milica?
Milica D: Thanks, Nada, well am.

3 - Kossara D: Good evening, madam! Good evening, Mister Professor!
Nada and Dushan J: Good evening, dear child!

4 - Andrija D: Dear Kossara, somebody knocks on doors. That must that is Mark.
Mark M: Good evening, friends! Excuse if am late.

5 - Andrija D: Dear Mark, thou art correct as good watch.
Mark M: That not is truth. Late am three of minute.

/All themselves laugh/

6 - Milica D: Now when are /we/ all here, who what wishes that drinks before of dinner?
Nada J: /I/ Know that are men for brandy, and we women can little of wine.

7 - Milica D: /We/ Can that crossover into dining room where maid is already bringing drinks.
Kossara D: Dear ladies and gentlemen, please into dining room.

8 - Mark M: What has new, Misters Professors?
Andrija D and Dushan J: Cold war yet lasts, taxes grow, and we pay tax and, as good citizens, /we/ keep silent.

9 - Dushan J: This brandy is very good. Please, Mark. Why /thou/ not drink?
Mark M: Thanks. I never not drink brandy, only sometimes /I/ drink /up/ glass of wine or of beer with meal.

10 - Nada J: How go your businesses, Mister Milinovich?
Mark M: Thanks, madam. Enough good.

11 - Milica D: Nada, Dushan, Mark, Andrija and Kossara, maid is already put soup onto table. /We/ Can that /we/ start.

/Continues itself/

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Гости на вечери

ЛИЦА

Домаћин: Андрија Дринчић, професор
Домаћица: Милица Дринчић, његова жена
Косара Дринчић, њихова ћерка

Гости:
Душан Јанковић, професор
Нада Јанковић, његова жена
Марко Милиновић, трговац

1. Душан и Нада Јанковић: Добро вече, домаћини!

Андрија и Милица Дринчић: Добро дошли, драги гости!

2. Нада Ј: Како си ти, Милице?

Милица Д: Хвала, Надо, добро сам.

3. Косара Д: Добро вече, госпођо! Добро вече, господине професоре!

Нада и Душан Ј: Добро вече, драго дете!

4. Андрија Д: Драга Косара, неко куца на врата. То мора да је Марко.

Марко М: Добро вече, пријатељи! Извините ако сам закаснио.

5. Андрија Д: Драги Марко, ти си тачан као добар сат.

SECOND PART XL
DIALOGUE

Guests for dinner

PERSONS

Host: Andria Drintchich, professor
Hostess: Milica Drintchich, his wife
Kossara Drintchich, their daughter

Guests:
Dushan Jankovich, professor
Nada Jankovich, his wife
Mark Milinovich, merchant

1. Dushan and Nada Jankovich: Good evening, hosts!

Andria and Milica Drintchich: Welcome, dear guests!

2. Nada J: How are you, Milica?

Milica D: Thanks, Nada, I'm well.

3. Kossara D: Good evening, madam! Good evening, professor!

Nada and Dushan J: Good evening, dear child!

4. Andria D: Kossara, dear, someone is at the door. That must be Mark.

Mark M: Good evening, friends! Excuse me if I am late.

5. Andria D: Dear Mark, you are as punctual as a good watch.

Гости на вечери

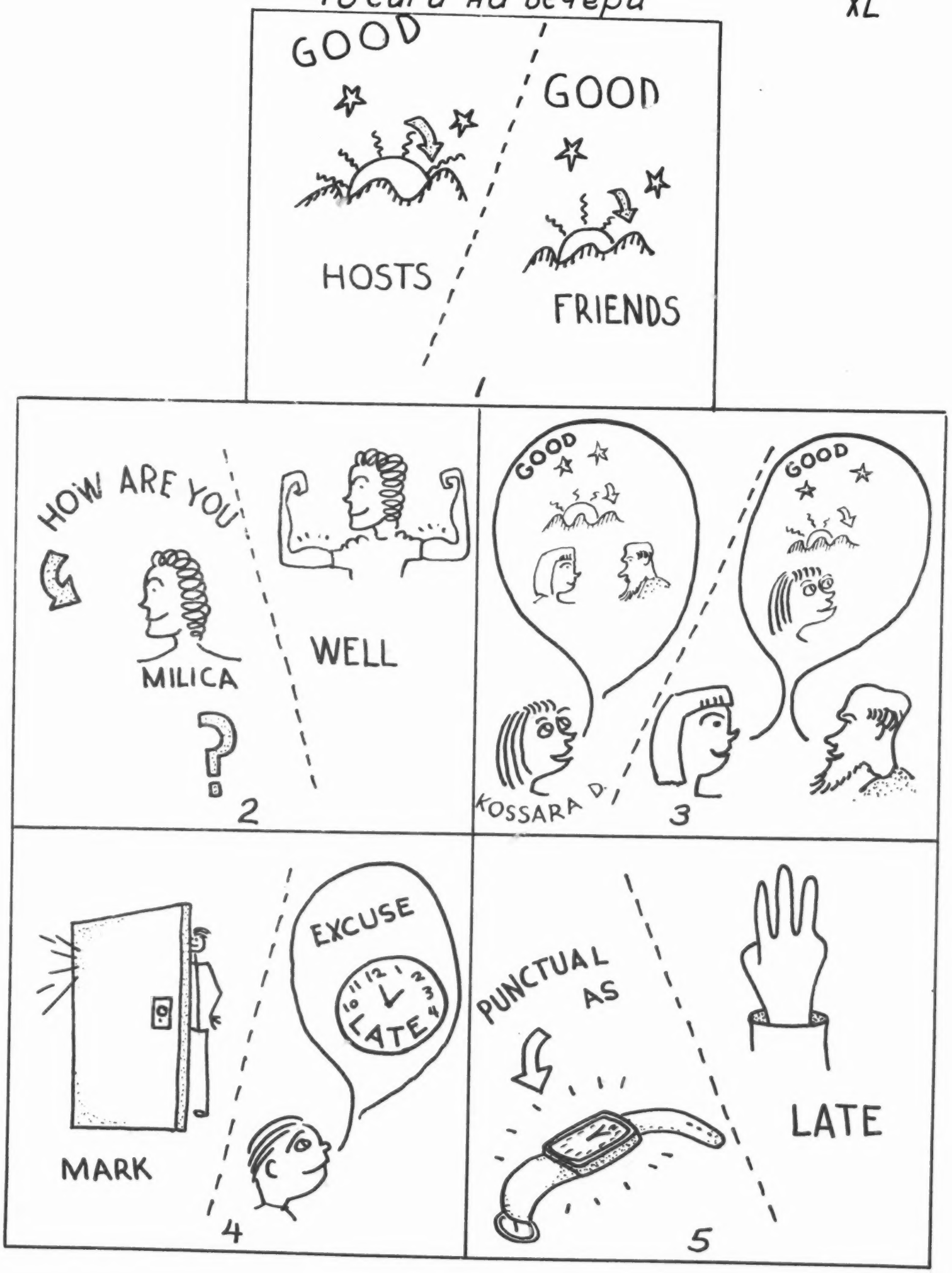

Марко М: То није тачно. Закаснио сам три минута.

(Сви се смеју)

6. Милица Д: Сад, кад смо сви овде, ко шта жели да пије пре вечере?

Нада Ј: Знам да су људи за ракију, а ми жене можемо мало вина.

7. Милица Д: Можемо да пређемо у трпезарију где служавка већ доноси пиће.

Косара Д: Драге госпође и господо, изволите у трпезарију.

8. Марко М: Шта има ново, господо професори?

Андрија Д и Душан Ј: Хладан рат још траје, порези расту, а ми плаћамо порез и, као добри грађани, ћутимо.

9. Душан Ј: Ова ракија је врло добра. Изволи, Марко. Зашто не пијеш?

Марко М: Хвала. Ја никад не пијем ракију, само понекад попијем чашу вина или пива уз обед.

10. Нада Ј: Како иду ваши послови, господине Милиновићу?

Марко М: Хвала, госпођо. Доста добро.

11. Милица Д: Надо, Душане, Марко, Андрија и Косара, служавка је већ ставила супу на сто. Можемо да почнемо.

(Наставља се)

Mark M: That's not the truth. I'm three minutes late.

/Everybody laughs/

6. Milica D: Now, when we are all here, what do you want to drink before dinner?

Nada J: I know that the men prefer brandy, and we women can take some wine.

7. Milica D: We can step into the dining room, where the maid is already bringing the drinks.

Kossara D: Dear ladies and gentlemen, will you, please, step into the dining room.

8. Mark M: What's new, professors?

Andrija D and Dushan J: The cold war is still on, the taxes are increasing, and we're paying them and, as good citizens, we're not kicking about it.

9. Dushan J: This brandy is very good. Help yourself, Mark. Why aren't you drinking?

Mark M: Thanks. I never drink brandy, only sometimes with meals I drink a glass of wine or beer.

10. Nada J: How's your business, Mr. Milinovich?

Mark M: Thank you, Madam. Fairly good.

11. Milica D: Nada, Dushan, Mark, Andrija and Kossara, the maid has already placed the soup on the table. We can start.

/To be continued/

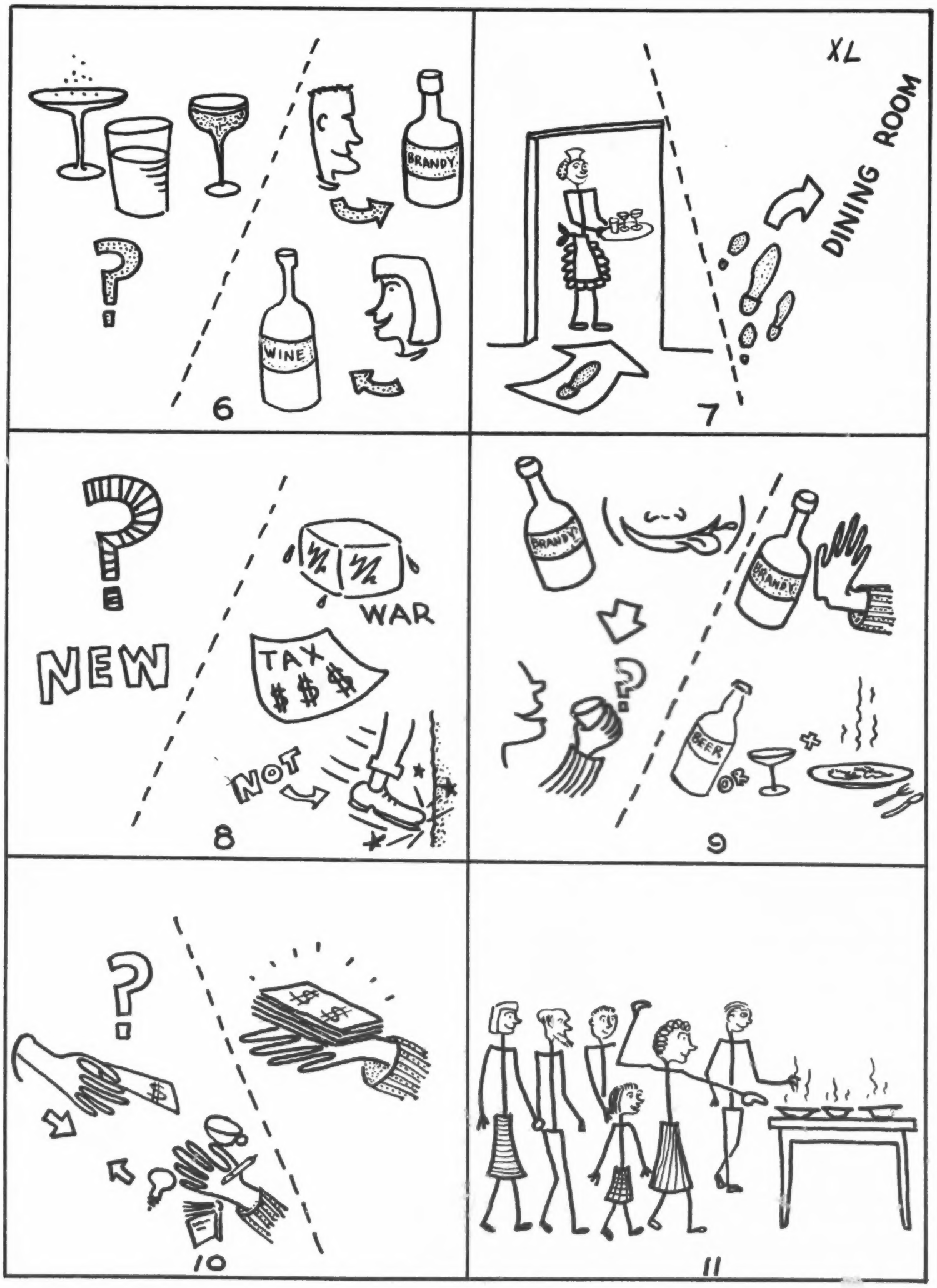
BRANDY
WINE
6
XL
DINING ROOM
7
WAR
NEW
TAX
NOT
8
BRANDY
BRANDY
BEER
OR
9
10
11

PAR. 117 - THE VOCATIVE CASE

The vocative case is used in calling or addressing somebody. In writing it is always set off by commas.

PAR. 118 - THE VOCATIVE SINGULAR OF MASCULINE NOUNS

A - (3) Добро вече, господине професоре!
Друже пуковниче, дошли су сви официри.
Comrade Colonel, all the officers have come.

The vocative singular of all masculine nouns the stem of which does not end in a palatal consonant is formed by adding the ending -е to the stem.

If the stem ends in ц, the ц turns into ч before е.

The velar consonants к, г, and х change into ч, ж, ш respectively.

Nom. sing.	Stem	Vocative sing.
господин	господин-	господин-е
брат	брат-	брат-е
борац	борц-	борч-е
друг	друг-	друж-е
пуковник	пуковник-	пуковнич-е
сиромах	сиромах-	сиромаш-е

B - (10) Како иду ваши послови, господине Милиновићу?

Masculine nouns whose stem ends in a palatal consonant add an -у to the stem to form the vocative singular.

Nom. sing.	Stem	Vocative sing.
Милиновић	Милиновић-	Милиновић-у
пријатељ	пријатељ-	пријатељ-у
муж	муж-	муж-у

Note: /1/ Some masculine nouns the stem of which ends in р take the vocative singular ending -е, some -у and some both -е and -у:

(3) Добро вече, господине професоре!

/2/ Personal names which in the nominative singular end in -о (Марко) or in -е (Ђорђе) have the vocative singular same as the nominative singular.

PAR. 119 - THE VOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS ENDING IN "А"

A - (3) Добро вече, госпођо!
(2) Хвала, Надо, добро сам.

1. The vocative singular of all feminine common nouns, which in the nominative singular end in -а, is formed by adding -о to the stem:

Nom. sing.	Stem	Vocative sing.
госпођа	госпођ-	госпођ-о
жена	жен-	жен-о
сестра	сестр-	сестр-о

2. The vocative singular of all feminine proper names which consist of two syllables and which in the nominative singular end in -ица as well as of all other feminine proper names of two syllables which have the long rising accent on the first syllable is also formed by adding the ending -о to the stem:

Nom. sing.	Stem	Vocative sing.
Ми́ца	Мац-	Ма͡ц-о
На́да	Над-	На͡д-о
Ма́ра	Мар-	Ма͡р-о

B - (2) Како си ти, Милице?

All feminine proper names of more than two syllables, which in the nominative singular end in -ица, form their vocative singular by adding the ending -е to the stem.

Note: Feminine common nouns which in the nominative singular end in -ица and consist of more than two syllables may have the vocative singular -о or -е:

Nom. sing.	Stem	Vocative sing.
домаћица	домаћиц-	домаћиц-е
куварица	куварац-	куварац-е

- (11) Надо, Душане, Марко, Андрија и Косара, служавка је већ ставила супу на сто.

All feminine proper names except those mentioned under A and B above have the vocative singular exactly like the nominative:

Nom. sing.	Stem	Vocative sing.
Андрија	Андриј-	Андриј-а
Косара	Косар-	Косар-а

PAR. 120 - THE VOCATIVE SINGULAR OF NEUTER NOUNS

(3) Добро вече, драго дете.

The vocative singular of all neuter nouns is the same as the nominative singular.

PAR. 121 - THE VOCATIVE PLURAL OF NOUNS

(1) Добро вече, домаћини!
(7) Драге госпође и господо, изволите у трпезарију.
Лепа села, где сте?
Nice villages, where are you?

The vocative plural of all nouns is the same as the nominative plural.

PAR. 122 - THE VOCATIVE SINGULAR AND PLURAL OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

(5) Драги Марко, ти си тачан као добар сат.
(4) Драга Косара, неко куца на врата.
(3) Добро вече, драго дете!
(1) Добро дошли, драги гости!
(7) Драге госпође и господо, изволите у трпезарију.

The vocative of all adjectives and adjectival pronouns is the same as their nominative, both singular and plural.

PAR. 123 - FULL CHART OF DECLENSION ENDINGS

A - Nouns:

NUMBER & CASE \ GENDER			M	F	N
SINGULAR	N		Any consonant	-a	-o or -e
	G		-a	-e	-a
	D		-y	-и	-y
	A	Animate	-a	-y	Same as the nominative
		Inanimate	Same as the nom.		
	V		-e (-y)	-o (-e)	-o or -e
	I		-ом (-ем)	-ом	-ом (-ем)
	L		-y	-и	-y
PLURAL	N		-и	-e	-a
	G		-a	-a	-a
	D		-има	-ама	-има
	A		-e	-e	-a
	V		-и	-e	-a
	I		-има	-ама	-има
	L		-има	-ама	-има

B - Adjectives and adjectival pronouns:

1. The stem does not end in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SINGULAR	N		Any consonant	-и	-a	-o	
	G		-a	-ог	-e	-a	-ог
	D		-y	-ом	-oj	-y	-ом
	A	Animate	-a	-ог	-y	-o	
		Inanimate	Same as the nom.				
	V		- -	-и	-a	-o	
	I		-им		-ом	-им	
	L		-y	-ом	-oj	-y	-ом
PLURAL	N		-и		-e	-a	
	G		-их		-их	-их	
	D		-им		-им	-им	
	A		-e		-e	-a	
	V		-и		-e	-a	
	I		-им		-им	-им	
	L		-им		-им	-им	

2. The stem ends in a palatal consonant:

NUMBER & CASE \ GENDER & FORM			M		F	N	
			Indef	Def	Indef & Def	Indef	Def
SINGULAR	N		Any consonant	-и	-a	-e	
	G		-a	-er	-e	-a	-er
	D		-y	-ем	-oj	-y	-ем
	A	Animate	-a	-er	-y	-e	
		Inanimate	Same as the nom.				
	V		- -	-и	-a	-e	
	I		-им		-ом	-им	
	L		-y	-ем	-oj	-y	-ем
PLURAL	N		-и		-e	-a	
	G		-их		-их	-их	
	D		-им		-им	-им	
	A		-e		-e	-a	
	V		-и		-e	-a	
	I		-им		-им	-им	
	L		-им		-им	-им	

PAR. 124 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ПРАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The present tense of the verb прати is formed by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the present tense stem пер-. The same pattern is followed by all verbs derived from прати. /Compare with the verb брати in Par. 96/:

прати: перем, пере̑ш, пере, перемо, перете, перу

PAR. 125 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ЕЈАТИ

The present tense of all verbs the infinitive of which ends in -ејати /exception: блејати "to bleat" and verbs derived from it/ is formed by cutting off the -ати of the infinitive and adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the remaining part:

смејати се: смејем се, смејеш се, смеје се, смејемо се, смејете се, смеју се

PAR. 126 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ЊУТАТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The present tense of the verb ћутати and all verbs derived from it is made by cutting off the -ати and by adding the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е to the remaining part:

ћутати: ћутим, ћутиш, ћути, ћутимо, ћутите, ћуте

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE VOCATIVE CASE

Drill the vocative case following the patterns given in the blocks below. The drill on the various blocks can be conducted either by asking the question introducing the block only once and then pointing to the visual aids illustrating each word or phrase which is to be put into the vocative case or by repeating the question for each word or phrase.

1 - Шта треба да кажете кад изјутра (у подне, увече) уђете у канцеларију у којој седи један капетан (генерал, господин Милан, господин Војислав, један ваш друг борац, ваш отац, ваш стриц, један ваш друг војник, ваш ујак, један ваш друг разводник, господин Јанковић, господин Хаџић, један ваш пријатељ, један мајор, један професор, господин Драгомир, један официр, један десетар, један лекар, господин Жарко, господин Ђорђе, госпођа Марић, госпођа Мара, госпођа Мица, господин Пера, госпођица Милица, госпођица Драгица, госпођа Косара, госпођа Јелена, господин Андрија, господин Никола, господин Илија)?
Кад изјутра (у подне, увече) уђем у канцеларију у којој седи један капетан (генерал, . . .), ја треба да кажем: „Добро јутро (Добар дан, Добро вече), господине капетане (генерале, . . .)!"

2 - Шта треба да кажете кад увече напуштате собу у којој се налазе војници (господа генерали, господа капетани, ваши суседи, господа професори, господа официри, господа наставници, ваши пријатељи, госпође, девојке, госпођице)?
Кад увече напуштам собу у којој се налазе војници (господа генерали, . . .), ја треба да кажем: „Лаку ноћ, војници (господо генерали, . . .)!"

3 - Како треба да почнете писмо које пишете својем драгом и добром оцу (детету, брату, стрицу, течи, ујаку, деду, поочиму, сину, унуку; својем старом и добром пријатељу, другу; својој драгој жени, девојци, сестри, тетки, браћи, деци, баби, стрини, ташти; својим добрим пријатељима, друговима, ћеркама, сестрама)?
Писмо које пишем својем драгом и добром оцу (детету, . . .), треба да почнем са: „Драги мој оче," ("Драго моје дете," . . .).

B - REVIEW OF THE DECLENSION OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS

Review the declension of nouns, adjectives and adjectival pronouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Ко је ово?	То је млади капетан Хаџић.
(2)	Кога се радо сећате?	Ја се радо сећам капетана Хаџића.
(3)	Коме често пишете?	Ја често пишем капетану Хаџићу.
(4)	Кога ретко видите?	Ја ретко видим капетана Хаџића.
(5)	Како почињете писмо капетану Хаџићу?	Писмо капетану Хаџићу почињем са: „Драги Господине Капетане."
(6)	С киме сте били у Европи?	Ја сам био у Европи с капетаном Хаџићем.
(7)	О коме радо говорите?	Ја радо говорим о капетану Хаџићу.
(8)	Ко је ово?	То су моји родитељи.
(9)	Од кога често добијате писмо?	Ја често добијам писмо од својих родитеља.

(10)	Коме одговарате одмах на писмо?	Ја одмах одговарам на писмо својим родитељима.
(11)	Кога много волите?	Ја много волим своје родитеље.
(12)	Како почињете писмо својим родитељима?	Писмо својим родитељима почињем са: „Драги моји родитељи."
(13)	С киме желите да се видите?	Ја желим да се видим са својим родитељима.
(14)	О коме мислите лепо?	Ја мислим лепо о својим родитељима.
(15)	Ко је ово?	То је моја баба.
(16)	Кога се радо сећате?	Ја се радо сећам своје бабе.
(17)	Коме често шаљете поклоне?	Ја често шаљем поклоне својој баби.
(18)	Кога желите да обрадујете?	Ја желим да обрадујем своју бабу.
(19)	Како почињете писмо својој баби?	Писмо својој баби почињем са: „Драга моја бабо (or: баба)"
(20)	С киме се нисте одавно видели?	Ја се нисам одавно видео са својом бабом.
(21)	О коме желите да говорим?	Ја желим да говорите о мојој баби.
(22)	Ко је ово?	То су моје бабе.
(23)	Кога се не бојите?	Ја се не бојим својих баба.
(24)	Коме купујете те поклоне?	Ја купујем ове поклоне својим бабама.
(25)	Кога добро разумете?	Ја добро разумем своје бабе.
(26)	Како почињете писмо својим бабама?	Писмо својим бабама почињем са: „Драге моје бабе."
(27)	С киме сте били у биоскопу?	Ја сам био у биоскопу са својим бабама.
(28)	О коме говорите само лепо?	Ја говорим само лепо о својим бабама.
(29)	Шта је ово?	То је моје село.
(30)	Чега се радо сећате?	Ја се радо сећам својег села.
(31)	Чему се надате?	Ја се надам новом перу.
(32)	Шта желите да видите?	Ја желим да видим своје село.
(33)	Како почињете писмо својем детету?	Писмо својем детету почињем са: „Драго моје дете."
(34)	Чиме пишете?	Ја пишем пером.
(35)	О чему они говоре?	Они говоре о мом селу.
(36)	Шта је ово?	То су села.
(37)	Чија су ова села?	То су њихова села.
(38)	Чега се они радо сећају?	Они се радо сећају својих села.
(39)	Чему се они радују?	Они се радују новим перима.
(40)	Шта они купују?	Они купују нова пера.
(41)	Чиме они пишу?	Они пишу новим перима.
(42)	О чему они говоре?	Они говоре о својим селима.

C - DRILL THE PRESENT AND PAST TENSES OF VERBS

Drill the present and past tenses of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко треба да се извини ако закасни на састанак?
Ко никад не закашњава на састанак?
Ко се извињава зато што је закаснио на састанак?
Ко куца на врата?
Ко жели да се куцне с домаћином?
Ко не може да плати ручак?
Ко плаћа храну бакалину?
Ко сам пере своје рубље?
Ко треба да опере ово рубље?
Ко жели да пређе у другу собу?
Ко прелази улицу онде где не треба?
Ко је прешао улицу онде где не треба?
Ко се увек смеје?
Ко никад не ћути?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XL
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Гости на вечери

Ми често позивамо госте на ручак или вечеру. Ми позивамо госте увек у суботу или недељу, јер за време викенда ми не радимо и не идемо у школу. Онда ми имамо доста времена да све спремимо. Ми такође често идемо на ручак или вечеру код наших пријатеља.

Кад наши пријатељи дођу на ручак или вечеру, они обично кажу: "Добар дан, домаћини (или: домаћине и домаћице)," или "Добро вече, домаћини (или: домаћине и домаћице)." Ми обично поздрављамо госте речима: "Добро дошли, драги гости," или "Баш се радујемо што сте дошли."

Пошто гости седну, домаћин обично пита шта ко жели да пије пре обеда. Људи обично воле да попију једну или две чаше ракије, док жене не пију ракију, него вино. Кад гости попију по једно или два пића, они прелазе у трпезарију на обед.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A conversation with our instructor

Today we had a conversation with our instructor. He wanted to find out how much we have learned until now. Then we told the instructor that we thought that we have learned a lot, and that he could convince himself if he asked questions. He did just that.

He asked: what we do on the weekends; do we always stay at home; where do we go from Monterey; and, why we go outside of Monterey over the weekend.

One student said that he usually sat under a big tree in front of his house, where he reads or plays with his younger son, while his elder son plays with the neighbor's children, or with a small cat and a dog.

Another student said that he yearned for the warm sun, because it is often foggy in Monterey, and he goes, with an old friend, to the beach in Santa Cruz. Sometimes they drive in one car, and sometimes they use two

automobiles. He, his friend and their families love to bathe on the beach at Santa Cruz because the water there is always warm. He said that he never bathed on the Monterey or Carmel beach because the water is always cold there. When the instructor asked the student whether he was afraid of cold water, he answered that: he was afraid only of hot water; he liked to wash himself with cold water; and, he always bathed in warm water.

The whole conversation was in the Serbo-Croatian language.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Гости на вечери

Професор и госпођа Дринчић су позвали на вечеру своје добре пријатеље, професора и госпођу Јанковић и трговца Милиновића. Прво су стигли Јанковићеви. Они су лепо поздравили домаћине речима: "Добро вече, домаћини." Домаћини су одговорили, "Добро дошли, драги гости." Затим је госпођа Јанковић упитала домаћицу: "Како си, Милице?" Домаћица је одговорила: "Хвала, Надо, добро сам." Јанковић је поздравио професора Дринчића речима: "Здраво, колега." Кад је у собу ушла домаћинова ћерка, она је поздравила госте речима: "Добро вече, госпођо и господине професоре", а они су одговорили: "Добро вече, драго дете." Последњи је стигао Марко Милиновић, који је добар пријатељ и Дринчићевих и Јанковићевих. Кад је ушао он је рекао: "Извините, што сам мало закаснио." Домаћин је на то рекао да Марко увек долази на време и да је тачан као сат. Марко је рекао да то није истина, јер је закаснио три минута. Сви су се на то смејали.

После тога они су прешли у трпезарију, где је служавка донела пиће, тј., ракију за људе а вино за жене. Марко пије понекад мало вина или пива уз обед, али никад не пије ракију.

Кад су сели, Марко је питао професоре шта има ново, а они су одговорили

да хладан рат још траје: да порези расту, а да они као добри грађани плаћају и ћуте.

Госпођа Јанковић је упитала Марка како иду његови послови, а он је одговорио: "Хвала, госпођо, доста добро."

Најзад је домаћица рекла да могу да почну да вечерају, јер је служавка већ ставила супу на сто.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Кога су позвали на вечеру професор и госпођа Дринчић?
2. Ко је прво стигао?
3. Како су гости поздравили домаћине?
4. Шта су домаћини казали гостима?
5. Шта је госпођа Јанковић питала домаћицу?
6. Шта је домаћица одговорила Нади Јанковић?
7. Како је професор Јанковић поздравио домаћина?
8. Шта је казала домаћинова ћерка кад је ушла у собу?
9. Шта су одговорили гости?
10. Ко је стигао последњи?
11. Чији је пријатељ Марко Милиновић?
12. Шта је он рекао кад је дошао?
13. Шта је на то рекао домаћин?
14. Шта је Милиновић рекао кад је то чуо?
15. Шта су урадили сви кад су чули шта је он рекао?
16. Кад су сви прешли у трпезарију?
17. Шта је служавка донела у трпезарију?
18. Које пиће је за људе, а које пиће је за жене?
19. Да ли Милиновић пије ракију?
20. Шта он понекад пије уз обед?
21. Шта је он питао професоре?
22. Шта су професори одговорили?
23. Шта је госпођа Јанковић питала Милиновића?
24. Шта је Милиновић одговорио госпођи Јанковић?
25. Шта је најзад рекла домаћица?
26. Да ли ви често имате госте?
27. Да ли ви понекад имате госте?
28. Кад ви обично имате госте?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. My name is Dushan Jankovich and my wife's name is Nada.
2. Last night we had dinner at my colleague Professor Andrija Drincich's.
3. The host, hostess and their daughter greeted us (нас) at the door.
4. They said, "Welcome, dear guests."
5. Since we were a little late, we apologized.
6. I said, "I beg you to excuse /us/, Mr. Professor, Mrs. Milica and Miss Kossara. We were not able to cross the street in front of your house."
7. Another guest was Mr. Marko Milinovich, a merchant.
8. Before dinner we drank brandy and other drinks.
9. When it was time for dinner the hostess said, "Nada, Mr. Jankovich and Marko, I beg you (вас) to come to the dining room."
10. With supper we drank wine.
11. We talked and laughed much. Nobody kept silent.
12. We talked about business, taxes, the cold war, etc.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone in your own words the daily dialogue.

+636-бȁш, adv. - just

826-грȁђанин, m. - citizen
nom.pl.: грȁђани

827-гȍспођица, f. - Miss, young lady

828-добро дȍшли, - welcome

829-домȁћин, m. - host

830-домȁћица, f. - hostess

831-дра̑г, adj. m. - dear
дра́га, f.
дра́го, n.

-дра̑го, adv. - dear/ly/

832-зȁкаснити, v.i.pfv. - to be late
pr.t.: зȁкаснӣм, зȁкаснӣш, зȁкаснӣ,
зȁкаснӣмо, зȁкаснӣте, зȁкаснӗ

+832-зȁкашњáвати, v.i.ipfv. - to be late
pr.t.: закȁшњāвāм, закȁшњāвāш,
закȁшњāвā, зȁкашњāвāмо,
закȁшњавате, закашњáвајӯ

833-изви́нити (се), v.t.&r.pfv. - to excuse; to apologize; /to excuse oneself/
pr.t.: ѝзвинӣм, ѝзвинӣш, ѝзвинӣ,
ѝзвинӣмо, ѝзвинӣте, ѝзвинӗ

+833-извињáвати (се), v.t.&r.ipfv. - to excuse; to apologize; /to excuse oneself/
pr.t.: извѝњāвāм, извѝњāвāш,
извѝњāвā, извѝњāвāмо,
извѝњāвāте, извињáвајӯ

834-истина, f. - truth

835-колéга, m. - colleague

836-кȕцати (се), v.t.&r.ipfv. - to knock; /to clink glasses/
pr.t.: кȕцāм, кȕцāш, кȕцā,
кȕцāмо, кȕцāте, кȕцајӯ

+836-кȕцнути (се), v.t.&r.pfv. - to knock; /to clink glasses/
pr.t.: кȕцнēм, кȕцнēш, кȕцнē,
кȕцнēмо, кȕцнēте, кȕцнӯ

+451- ли̏це, n. - person

837-пи̏ће, n. - beverage, drink

838-пла̏тити, v.t.pfv. - to pay
pr.t.: пла̂тӣм, пла̂тӣш, пла̂тӣ,
пла̂тӣмо, пла̂тӣте, пла̂тӗ

+838-пла̏ћати, v.t.ipfv. - to pay
pr.t.: пла̂ћам, пла̂ћаш, пла̂ћа,
пла̂ћамо, пла̂ћате, пла̏ћајӯ

839-по̀звати, v.t.pfv. - to invite
pr.t.: позо̀вем, позо̀веш, позо̀ве,
позове̏мо, позове̏те, позо̀ву

+839-пози̏вати, v.t.ipfv. - to invite
pr.t.: по̀зивам, по̀зиваш, по̀зива,
по̀зивамо, по̀зивате, пози̏ваја̄

840-по̀здравити (се), v.t.&r.pfv. - to greet; /to exchange greetings/
pr.t.: по̀здравӣм, по̀здравӣш, по̀здравӣ,
по̀здравӣмо, по̀здравӣте, по̀здравӗ

+840-по̀здрављати (се), v.t.&r.ipfv. - to greet; /to exchange greetings/
pr.t.: по̀здра̄вљам, по̀здра̄вљаш,
по̀здра̄вља, по̀здра̄вљамо,
по̀здра̄вљате, по̀здра̄вља̄ја̄

841-по̏рез, m. - tax

842-по̀сао, m. - work, toil, job; business
gen.sing.: по̀сла
nom.pl.: по̀слови

843-пе̏рати (се), v.t.&r.ipfv. - to wash; /to wash oneself/
pr.t.: пе̏ре̄м, пе̏ре̄ш, пе̏ре̄,
пе̏ре̄мо, пе̏ре̄те, пе̏рӯ

+843-о̀прати (се), v.t.&r.pfv. - to wash; /to wash oneself/
pr.t.: о̀пере̄м, о̀пере̄ш, о̀пере̄,
о̀пере̄мо, о̀пере̄те, о̀перӯ

844-пре̏ћи, v.t.&i.pfv. - to cross, to go over, to cover
pr.t.: пре̂ћӗм, пре̂ћӗш, пре̂ћӗ,
пре̂ћӗмо, пре̂ћӗте, пре̂ћӯ
a.p.p.: прѐшао, прѐшла, прѐшло,
прѐшли, прѐшле, прѐшла

+844-прѐлазити, v.t.&i.ipfv. - to cross, to go over, to cover
pr.t.: прѐлазим, прѐлазиш, прѐлази, прѐлазимо, прѐлазите, прѐлазе

845-прѐфесор, m. - professor

846-рàкија, f. - brandy

847-ра́сти, v.i.ipfv. - to grow
pr.t.: ра́стем, ра́стеш, ра́сте, ра́стемо, ра́стете, ра́сту
a.p.p.: ра̂стао, ра́сла, ра́сло, ра́сли, ра́сле, ра́сла

+847-пора́сти, v.i.pfv. - to grow up
pr.t.: пора́стем, пора́стеш, пора́сте, пора́стемо, пора́стете, пора́сту
a.p.p.: по̏растао, пора́сла, пора́сло, пора́сли, пора́сле, пора́сла

848-рàт, m. - war
nom.pl.: ратови

849-слу̀жавка, f. - maid
gen.pl.: слу̀жавки

850-смѐјати се, v.r.ipfv. - to laugh
pr.t.: смѐјем се, смѐјеш се, смѐје се, смѐјемо се, смѐјете се, смѐју се

851-трѐговац, m. - merchant
gen.sing.: трѐго̄вца
nom.pl.: трѐго̄вци

852-ћу́тати, v.i.ipfv. - to be silent
pr.t.: ћу́тӣм, ћу́тӣш, ћу́тӣ, ћу́тӣмо, ћу́тӣте, ћу́те̄

+187-уз, prep. - with

ЧЕТРДЕСЕТ-ПРВА ЛЕКЦИЈА
FORTY-FIRST LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - RELATIVE PRONOUNS /See Par. 127/

1 - Drill the use of the relative pronoun ко by asking the questions listed below.

Марко иде у школу да нешто научи.

Онај(Неко,Свако) ко иде у школу да нешто научи је ученик.

Г. Љубичић иде у школу да учи друге.

Онај(Неко,Свако), ко иде у школу да учи друге је наставник.

(1) Ко је ученик?

(2) Ко је наставник?

(3) Наш сусед је онај (свако, неко) близу кога станујемо. Ко је наш сусед?

Онај (Неко, Свако) ко иде у школу да нешто научи је ученик.
Онај (Неко, Свако) ко иде у школу да учи друге је наставник.
Наш сусед је онај (свако, неко) близу кога станујемо.

(4)	Људи желе добро својим пријатељима. Коме сте ви пријатељ?	Ја сам пријатељ ономе (свакоме, некоме) коме желим добро.
(5)	Наставник је онај кога ученици слушају док су у учионици. Ко је наставник?	Наставник је онај кога ученици слушају док су у учионици.
(6)	За ученике који иду заједно у исту школу кажемо да су школски другови. Коме сте ви школски друг?	Ја сам школски друг ономе (свакоме, некоме) с киме идем заједно у школу.
(7)	За онога у коме налазимо само добро кажемо да је добар. За кога кажемо да је добар?	За онога (свакога, некога) у коме налазимо само добро, кажемо да је добар.

2 - Drill the use of the relative pronoun шта (што) by asking the questions listed below.

Ово перо је добро, али скупо!
Оно(Све,Нешто)што је добро обично је скупо.

(1)	Шта је обично скупо?	Оно (Све, Нешто) што је добро обично је скупо.
(2)	Шта је чаша?	Чаша је оно из чега пијемо.
(3)	Свако се радује одмору. Шта је одмор?	Одмор је оно чему се свако радује.
(4)	Шта је храна?	Храна је оно (све) што једемо.
(5)	Шта је креда?	Креда је оно чиме пишемо на таблу.
(6)	Шта је столица?	Столица је оно на чему седимо.

3 - Drill the singular of relative pronouns који, која, које. The drill can be conducted by asking the question introducing each gender once and then giving the basic forms of key words which will lead the student to form the desired relative clause or by making a statement and then asking the question.

Obaj čobek je Marko, a oba žena je Mara.
Marko boli Mару, a Mara boli Marka.
Marko je čobek koju boli Mару, a Mara je žena koja boli Marka.

Једно од обих вина је бело, а друго је црно.
Вино које је у великој чаши је бело, а вино које је у малој чаши је црно.

(1) Ко је Марко?

Марко је човек који воли Мару.
Марко је човек којег се Мара боји.
Марко је човек којем Мара често пише.
Марко је човек којег Мара воли.
Марко је човек за којим Мара чезне.
Марко је човек о којем говори Мара.

(2) Ко је Мара?

Мара је жена која воли Марка.
Мара је жена које се Марко увек сећа.
Мара је жена којој се Марко смеје.
Мара је жена коју Марко воли.
Мара је жена за којом Марко чезне.

(3) Које вино је црно?

Мара је жена о којој Марко говори.
Вино које је у малој чаши је црно.
Вино којег се ја чувам је у малој чаши.
Вино којем се ја не радујем је у малој чаши.
Вино које ја не пијем радо је у малој чаши.
Вино за којим ја не чезнем је у малој чаши.
Вино о којем ја говорим је у малој чаши.

4 - Drill the plural of relative pronouns <u>који</u>, <u>која</u>, <u>које</u>. The drill can be conducted by asking the question introducing each gender once and then giving the basic forms of key words which will lead the student to form the desired relative clause or by making a statement and then asking the question.

Ови људи су Марко и Јован, а обе жене су Мара и Јела.

Марко и Јован воле Мару и Јелу.
Марко и Јован су људи који воле Мару и Јелу.
Мара и Јела су жене које воле Марка и Јована.

(1) Ко су Марко и Јован?	Марко и Јован су људи који воле Мару и Јелу. Марко и Јован су људи којих се Мара и Јела боје. Марко и Јован су људи којим Мара и Јела пишу. Марко и Јован су људи које Мара и Јела воле. Марко и Јован су људи с којима Мара и Јела разговарају. Марко и Јован су људи о којима Мара и Јела говоре.
(2) Ко су Мара и Јела?	Мара и Јела су жене које воле Марка и Јована. Жене којих се Марко и Јован не боје. Жене којима Марко и Јован пишу. Жене које Марко и Јован воле. Жене с којима се Марко и Јован разговарају. Жене о којима Марко и Јован често говоре.
(3) Која су пера рђава?	Пера која су јефтина обично су рђава. Пера којих се ја чувам су рђава. Пера којим се ја не радујем су рђава. Пера која ја не волим су рђава. Пера којим ја не волим да пишем су рђава. Пера о којим ја говорим су рђава.

5 - Drill the singular of relative pronouns <u>какав</u>, <u>каква</u>, <u>какво</u>. The drill can be conducted by asking the question introducing each gender once and then giving the basic forms of key words which will lead the student to form the desired relative clause or by making a statement and then asking the question.

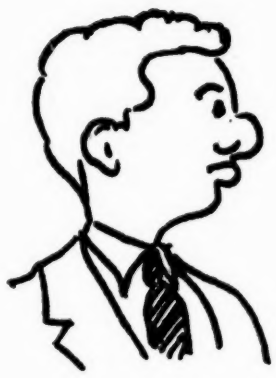

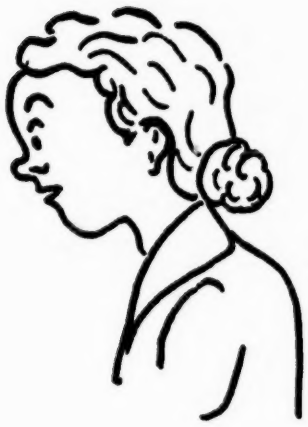

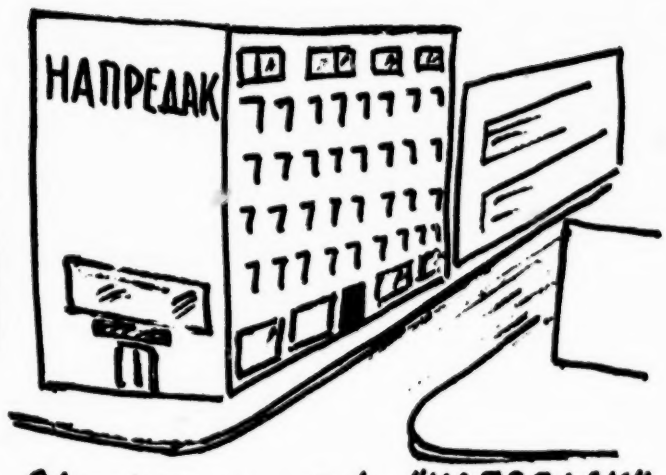

Ово су г. Петар Петровић и његова сестра Мара.

Петар је онакав човек какав је био његов отац.

Мара је онаква жена каква је била њена мајка.

Ово је друштво "НАПРЕДАК."

Оно је и данас онакво какво је било пре педесети година.

(1) Какав човек је г. Петар?

Петар је (онакав) човек какав је био његов отац.
Петар је човек каквог се ја увек радо сећам.
Петар је човек каквом се ја увек радујем.
Петар је човек каквог ја волим.
Петар је човек с каквим ја волим да разговарам.
Петар је човек о каквом могу да говорим само лепо.

(2) Каква жена је Мара?

Мара је (онаква) жена каква је била њена мајка.
Мара је жена какве се ја бојим.
Мара је жена каквој се никад не радујем.
Мара је жена какву ја не волим.
Мара је жена с каквом ја не волим да разговарам.
Мара је жена о каквој ја не волим ни да говорим.

(3) Какво је данас друштво „Напредак"?

Друштво „Напредак" је данас (онакво) какво је било пре педесет година.
„Напредак" је друштво каквог се ја чувам.
„Напредак" је друштво каквом се ја смејем.
„Напредак" је друштво у какво ја не улазим.
„Напредак" је друштво за каквим ја не чезнем.
„Напредак" је друштво у каквом ја не волим да се налазим.

6 - Drill the plural of relative pronouns какав, каква, какво by asking the questions listed below. The drill can be conducted by asking the question introducing each gender once and then giving the basic forms of key words which will lead the student to form the desired relative clause or by making a statement and then asking the question.

Ово су господа Марко и Петар Петровић и њихове сестре Мара и Јела.

Петар и Марко су онакви људи какви су били њихов отац и стриц.

Мара и Јела су онакве жене какве су биле њихова мајка и тетка.

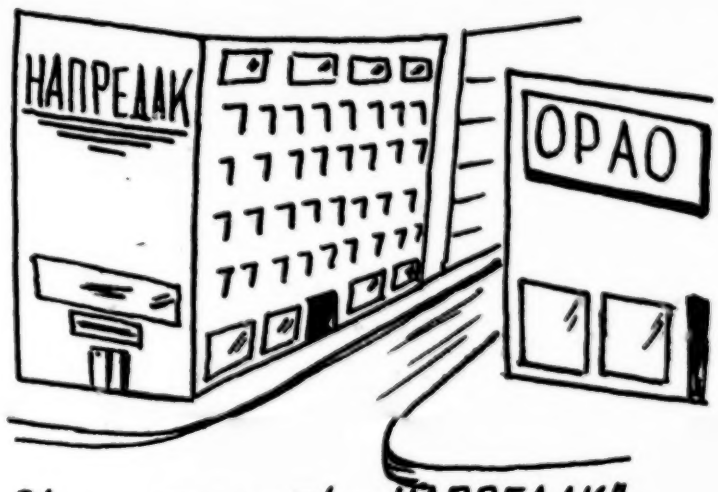

Ово су друштва „НАПРЕДАК" и „ОРАО".

Она су онаква каква су била пре педесет година.

(1) Какви људи су Марко и Петар?	Марко и Петар су (онакви) људи какви су били њихов отац и стриц. Марко и Петар су људи каквих се ја увек сећам. Марко и Петар су људи каквим се ја увек радујем. Марко и Петар су људи какве ја волим. Марко и Петар су људи с каквим ја волим да разговарам. Марко и Петар су људи о каквим ја могу да говорим само лепо.
(2) Какве жене су Мара и Јела?	Мара и Јела су (онакве) жене какве су биле њихова мајка и тетка. Мара и Јела су жене каквих се ја не чувам. Мара и Јела су жене каквим се ја увек радујем. Мара и Јела су жене какве ја волим. Мара и Јела су жене с каквим ја волим да разговарам. Мара и Јела су жене о каквим ја могу да говорим само лепо.
(3) Каква су друштва „Напредак" и „Орао"?	Друштва „Напредак" и „Орао" су (онаква) каква су била пре педесет година. „Напредак" и „Орао" су друштва каквих се ја чувам. „Напредак" и „Орао" су друштва каквим се ја смејем. „Напредак" и „Орао" су друштва у каква ја не улазим. „Напредак" и „Орао" су друштва за којим ја не чезнем. „Напредак" и „Орао" су друштва у каквим ја не волим да се налазим.

7 - Drill the singular and plural of relative pronouns колики, колика, колико following the patterns shown under 3, 4, 5 and 6 above.

8 - Drill the singular of relative pronouns чији, чија, чије. The drill can be conducted by asking the question introducing each gender once and then giving the basic forms of key words which will lead the student to form the desired relative clause or by making a statement and then asking the question.

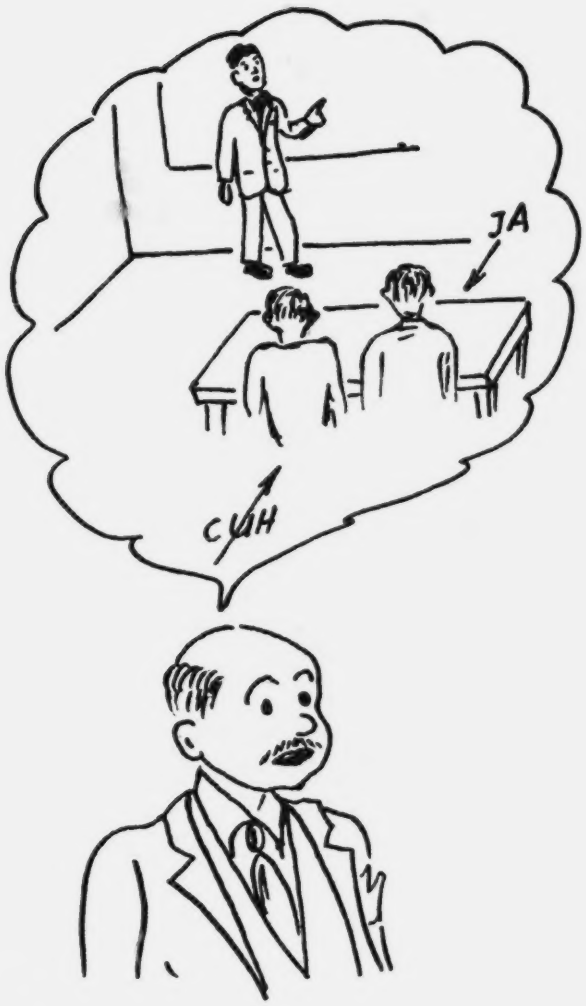

Ово је господин чији је син био мој школски друг.

Ово је господин чија је ћерка ишла у школу с мојим братом.

Ово је господин чије је друштво увек пријатно.

(1) Који је ово господин?	То је господин чији је син био мој школски друг. То је господин чијег се сина радо сећам. То је господин чијем сину често пишем. То је господин чијег сина често видим. То је господин с чијим сином често разговарам. То је господин о чијем сину говорим.
(2) А који је ово господин?	То је господин чија је ћерка ишла у школу с мојим братом. То је господин чије ћерке се мој брат добро сећа. То је господин чијој ћерци мој брат често пише. То је господин чију ћерку мој брат воли. То је господин с чијом ћерком мој брат воли да разговара. То је господин о чијој ћерци мој брат често говори.
(3) Који је ово господин?	То је господин чије је друштво увек пријатно. То је господин чијег се друштва ја не чувам. То је господин чијем се друштву ја радујем. То је господин чије друштво волим. То је господин с чијим друштвом сам увек задовољан. То је господин у чијем сам друштву често.

9 - Drill the plural of relative pronouns <u>чији</u>, <u>чија</u>, <u>чије</u>. The drill can be conducted by asking the question introducing each gender once and then giving the basic forms of key words which will lead the student to form the desired relative clause or by making a statement and then asking the question.

Ово је госпођа чији су синови били моји школски другови.

Ово је госпођа чије су ћерке ишле у школу с мојим братом.

Ови људи су из лепих села.
Ово су људи чија села су лепа.

(1) Која је ово госпођа?

То је госпођа чији су синови моји школски другови.
То је госпођа чијих синова се радо сећам.
То је госпођа чијим синовима често пишем.
То је госпођа чије синове често видим.
То је госпођа с чијим синовима често разговарам.
То је госпођа о чијим синовима говорим.

(2) А која је ово госпођа?

То је госпођа чије су ћерке ишле у школу с мојим братом.
То је госпођа чијих ћерки се мој брат добро сећа.
То је госпођа чијим ћеркама мој брат често пише.
То је госпођа чије ћерке мој брат воли.
То је госпођа с чијим ћеркама мој брат често разговара.
То је госпођа о чијим ћеркама мој брат често говори.

(3) Који су ово људи?

То су људи чија су села лепа.
То су људи чијих се села добро сећам.
То су људи чијим селима желим напредак.
То су људи чија села волим.
То су људи за чијим селима чезнем.
То су људи о чијим селима говорим.

B - LONG PLURAL OF MASCULINE NOUNS /See Par. 128/

1 - Ask the students the questions listed below pointing at the same time to the corresponding visual aids.

Ово је сат.

Ово је нож.

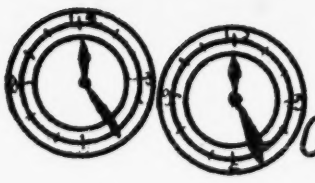
Ово су сатови.

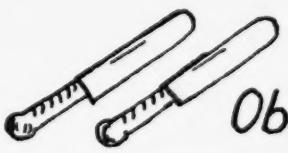
Ово су ножеви.

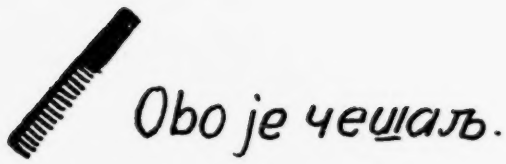

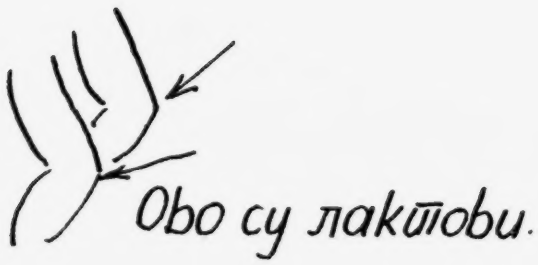

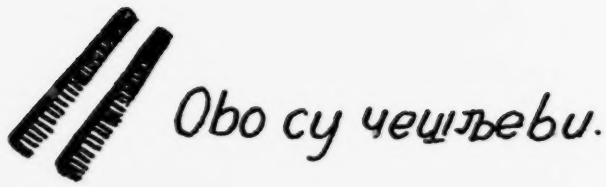

(1) Шта је ово? — То је сат (град, зид, сто, цак, под, брк, врат, нос, труп, лист, цвет, пут, лакат, мозак, нож, број, чешаљ, збор, сир).

(2) А шта је ово? — То су сатови (градови, зидови, столови, цакови, подови, бркови, вратови, носови, трупови, листови, цветови, путови, путеви, лактови, мозгови, ножеви, бројеви, чешљеви, зборови, сиреви).

2 - Ask the students to turn the following statements into plural:

Он је мој добар друг (син, дед, стриц).
Наш час траје педесет минута.
Снег пада зими.
Отац чува своју децу.
Муж често пише својој жени.
Сат је скуп.
Наш ручак је увек добар.

3 - Ask the students the following questions pointing at the same time to the corresponding visual aids:

(1) Шта је Марко купио? — Он је купио пет сатова (ножева).

(2) Коме деца радо иду? — Деца радо иду својим очевима (дедовима).

(3) Шта купују Марко и Петар? — Марко и Петар купују цакове (ножеве).

(4) Чиме сечемо хлеб, сир и месо?	Хлеб, сир и месо сечемо ножевима.
(5) По чему ходамо?	Ходамо по подовима (путевима).

C - SHORT PLURAL OF MASCULINE NOUNS /See Par. 129/

Ask the students to turn the following statements into plural:

Он је Србин (Београђанин, хришћанин, бакалин, добар грађанин).
Он је домаћин.
Ја се добро сећам својег пријатеља Србина.
Ја често пишем својем пријатељу Србину.
Ја волим својег пријатеља Србина.
Ја зовем својег пријатеља Србина: „Хеј, Србине!"
Ја идем у Југославију са својим пријатељем Србином.
Ја волим да говорим о својем пријатељу Србину.

Literal Translation

Guests on dinner /end/

1 - Andrija D: That who not believes that is this soup excellent needs that comes over here that himself convinces.
Mark M: Whether anybody can that doubts that is Mrs. Drintchich good housewife and /woman/ cook?

2 - Nada J: Everybody who is eaten meals which Milica prepares and cooks, had himself convince that is she excellent housewife.
Dushan J: Thou, wife, know what itself in world says: "Road for man's heart goes through man's stomach."

3 - Mark M: With other words, when is somebody fed up because is eaten tasty meal, he is also gay.
Andrija D and Dushan J: Agree ourselves, because are also our grandfathers so thought.

/All themselves laugh/

4 - Mark M: Sweet is life in family, but is bitter for those which not have of family, and must that eat that what waiters bring.
Milica D: You ought that yourself marry, friend.

5 - Mark M: /I/ Not can, from two of reason. First is, /I/ needs that find girl what kind /I/ wish, and second is /I/ needs that buy house how big /I/ wish.
Nada J: Heard am that are /you/ already looked several of houses. Which house are /you/ selected?

6 - Mark M: Looked am several of houses, but /I/ yet not am decided which that /I/ buy. Easily is for house, but first /I/ needs that /I/ find right girl.
Andrija D: Thou have right, Mark. Needs well ponder because matrimony not is for one day, but for whole life.

7 - Nada J: So is. Our people not believes in divorce.
Mark M: Thanks, Madam. I am particularly thought about that.

8 - Milica D: Then, we ourselves all agree, but I have one surprise. Baked am /I/ one small pig.
Dushan J: That is indeed one pleasant surprise. /I/ Not am eaten suckling pig's roast since am come from of Europe.

9 - Kossara D: And then comes gibanitsa.
Milica D: Not is needed that thou that say. I am wished that /I/ surprise guests.

10 - Kossara D: /I/ Much regret, Mama, but I not am known that /I/ that not needs that /I/ say.
Milica D: Now is already late. What is been, been is.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Гости на вечери (Крај)

1. Андрија Д: Онај ко не верује да је ова супа одлична треба да дође овамо да се увери.

Марко М: Да ли ико може да сумња да је госпођа Дринчић добра домаћица и куварица?

2. Нада Ј: Свако ко је јео јела која Милица спрема и кува, морао се уверити да је она одлична домаћица.

Душан Ј: Ти жено, знаш шта се у свету каже: "Пут за човечије срце иде кроз човечији стомак."

3. Марко М: Другим речима, кад је неко сит, јер је јео укусно јело, он је и весео.

Андрија Д и Душан Ј: Слажемо се, јер су и наши дедови тако мислили.

(Сви се смеју)

4. Марко М: Сладак је живот у породици, али је горак за оне који немају породице, па морају да једу оно што келнери донесу.

Милица Д: Ви треба да се ожените, пријатељу.

5. Марко М: Не могу, из два разлога. Први је, треба да нађем девојку какву желим, а други је, треба да купим кућу колику желим.

Нада Ј: Чула сам да сте већ гледали неколико кућа. Коју

SECOND PART
DIALOGUE

Guests for dinner /The End/

1. Andrija D: Anyone who does not believe that this soup is excellent ought to come here to convince himself.
Mark M: Can anyone doubt that Mrs. Drintchich is a good housewife and cook?

2. Nada J: Everyone who has eaten meals which Milica has prepared and cooked must have convinced himself that she is an excellent housewife.

Dushan J: Wife, you know what is said in the world: "The road to a man's heart goes through a man's stomach."

3. Mark M: In other words, when someone is well fed, because he ate a tasty meal, he is also content.
Andrija D & Dushan J: We agree, because our grandfathers thought so, too.

/Everyone laughs/

4. Mark M: Life in a family is sweet, but it's bitter for those who haven't a family and must eat that which waiters bring.

Milica D: You ought to get married, friend.

5. Mark M: I can't, for two reasons. The first is, I should find the kind of girl I want, and the second is, I should buy a house as big as I want.

Nada J: I heard that you were already looking at several

Гости на вечери – Крај

XLI

кућу сте изабрали?

6. Марко М: Гледао сам неколико кућа, али још нисам одлучио коју да купим. Лако је за кућу, али прво треба да нађем праву девојку.

Андрија Д: Ти имаш право, Марко. Треба добро размислити, јер брак није за један дан, него за цео живот.

7. Нада Ј: Тако је. Наш народ не верује у развод брака.

Марко М: Хвала, госпођо. Ја сам нарочито мислио о томе.

8. Милица Д: Онда, ми се сви слажемо, него ја имам једно изненађење. Испекла сам једно мало прасе.

Душан Ј: То је заиста једно пријатно изненађење. Нисам јео прасеће печење откада сам дошао из Европе.

9. Косара Д: А затим долази гибаница.

Милица Д: Није требало да то кажеш. Ја сам желела да изненадим госте.

10. Косара Д: Много жалим, мама, али ја нисам знала да то не треба да кажем.

Милица Д: Сад је већ касно. Шта је било, било је.

houses. Which house did you select?

6. Mark M: I looked at several houses, but I haven't decided which one to buy. It's easy to find a house, but I must first find the right girl.

Andrija D: You are right, Mark. One ought to think much about it, because marriage isn't just for a day, but for the entire life.

7. Nada J: That's right. Our people don't believe in divorce.

Mark M: Thank you, Madam. I particularly thought about that.

8. Milica D: Then, we all agree, but I've a surprise. I baked a small suckling pig.

Dushan J: That's indeed a pleasant surprise. I have not eaten roast suckling pig since I came from Europe.

9. Kossara D: And after that comes gibanitsa.

Milica D: You shouldn't have said that. I wanted to surprise the guests.

10. Kossara D: I'm very sorry, Mama, but I didn't know I shouldn't have said that.

Milica D: It's too late now. What has happened, has happened.

XLI

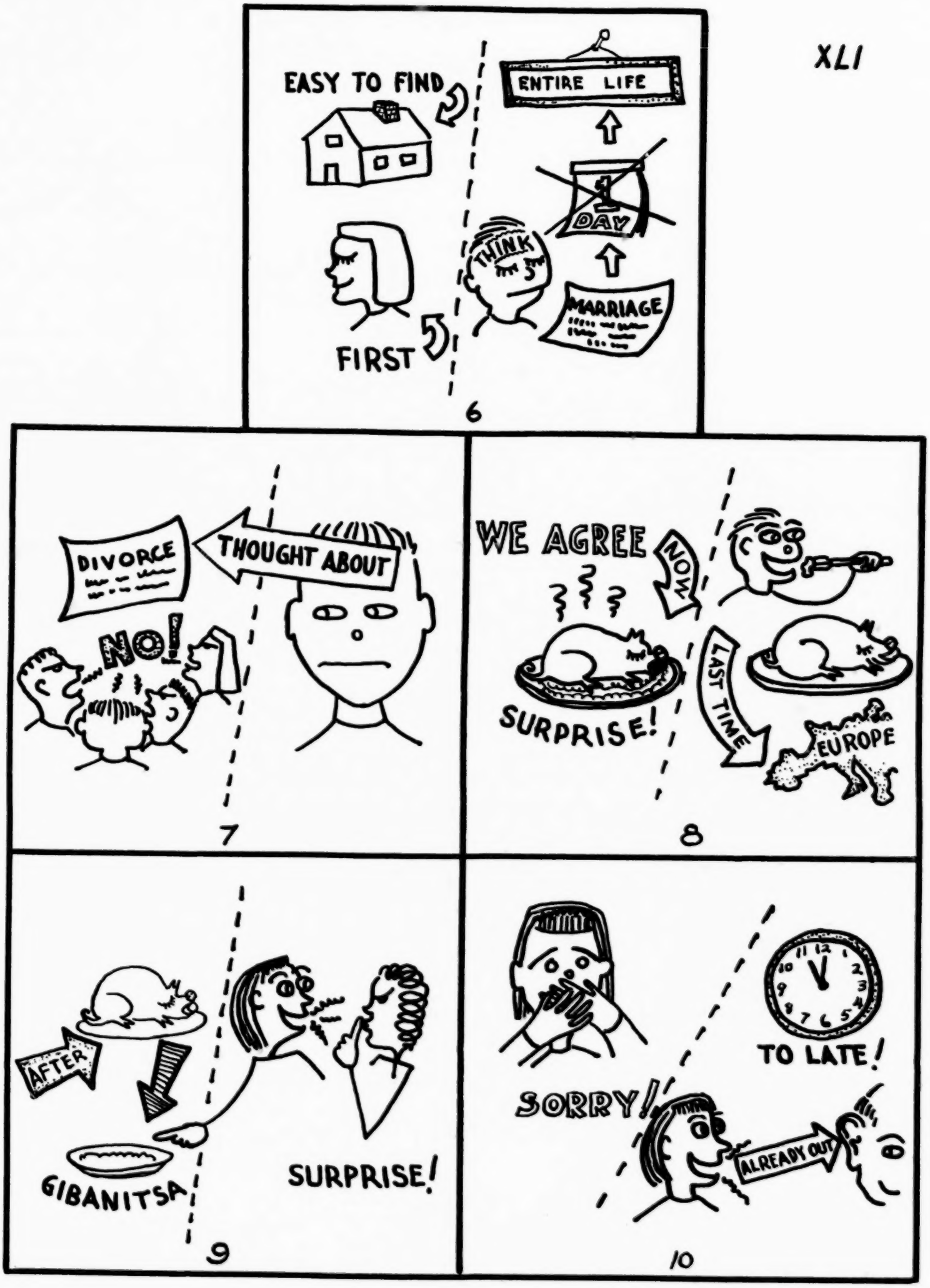
EASY TO FIND
ENTIRE LIFE
DAY
THINK
MARRIAGE
FIRST
6
DIVORCE
THOUGHT ABOUT
NO!
7
WE AGREE
NOW
SURPRISE!
LAST TIME
EUROPE
8
AFTER
GIBANITSA
SURPRISE!
9
SORRY!
TO LATE!
ALREADY OUT
10

PAR. 127 - RELATIVE PRONOUNS

A - In Par. 32 we mentioned that interrogative pronouns are also used as relative pronouns. A relative pronoun is one that joins to its antecedent a subordinate clause. Subordinate clauses which are joined to the main clause by a relative pronoun or a relative adverb are called relative clauses. The word in the main clause to which the relative pronoun refers is called the antecedent:

Ко	- Who
Што, or: Шта	- What /or: Which/
Који, m., која, f., које, n.	- Which, who, that
Чији, m., чија, f., чије, n.	- Whose
Какав, m., каква, f., какво, n.	- Of the kind
Колики, m., колика, f., колико, n.	- Of the size

Note that the English counterparts of the Serbo-Croatian relative pronoun који are "who", "which" and "that", whereas the English counterpart of the same pronoun when it is used as an interrogative pronoun is only "which".

There is no difference in form between the interrogative and the relative pronouns. The difference is only in the function that they have in sentences.

The full declension of interrogative-relative pronouns ко and шта follows:

N:	Ко	Што, or: Шта
G:	Кога	Чега
D:	Коме	Чему
A:	Кога	Што, or: Шта
V:	- - -	- - -
I:	Киме	Чиме
L:	Коме	Чему

All the other interrogative-relative pronouns are adjectival pronouns and are declined like adjectives:

CASE	SINGULAR			PLURAL		
	masculine	neuter	feminine	masculine	neuter	feminine
N	који	које	која	који	која	које
G	којег, ког		које	к о ј и х		
D	којем, ком		којој	к о ј и м		
A	којег, ког	које	коју	које	која	које
V	-	-	-	-	-	-
I	к о ј и м		којом	к о ј и м		
L	којем, ком		којој	к о ј и м		
N	чији	чије	чија	чији	чија	чије
G	ч и ј е г		чије	ч и ј и х		
D	ч и ј е м		чијој	ч и ј и м		
A	чијег	чије	чију	чије	чија	чије
V	-	-	-	-	-	-
I	ч и ј и м		чијом	ч и ј и м		
L	ч и ј е м		чијој	ч и ј и м		
N	какав	какво	каква	какви	каква	какве
G	к а к в о г		какве	к а к в и х		
D	к а к в о м		каквој	к а к в и м		
A	каквог	какво	какву	какве	каква	какве
V	-	-	-	-	-	-
I	к а к в и м		каквом	к а к в и м		
L	к а к в о м		каквој	к а к в и м		
N	колики	колико	колика	колики	колика	колике
G	к о л и к о г		колике	к о л и к и х		
D	к о л и к о м		коликој	к о л и к и м		
A	коликог	колико	колику	колике	колика	колике
V	-	-	-	-	-	-
I	к о л и к и м		коликом	к о л и к и м		
L	к о л и к о м		коликој	к о л и к и м		

Note: If any of the above singular masculine pronouns modifies an inanimate noun, the accusative is the same as the nominative.

B - Ко and што or шта are used when reference is not made to a definite antecedent. They usually have no antecedent.

Ко учи, научи. - /He/ Who studies, learns.
Ко ради, има. - /He/ Who works, has.

(2) Ти, жено, знаш шта се у свету каже.
(10) Шта је било, било је.

Note: If the antecedent is expressed, it can be:

For ко:

Тај (Онај) ко	- He /The one/ who
Неко ко	- Somebody /Someone/ who
Нико ко	- Nobody /No one/ who
Ико ко	- Anybody /Anyone/ who
Свако ко	- Everybody /Everyone/ who

(1) Онај ко не верује да је ова супа одлична треба да дође овамо да се увери.

(2) Свако ко је јео јела која Милица спрема и кува, морао је да се о томе увери.

For што (шта):

Ово (То, Оно) што	- This /That, That over there/ what /which/
Нешто што	- Something that
Ништа што	- Nothing that
Ишта што	- Anything that
Све што	- Everything that

(4) Сладак је живот у породици, али је горак за оне који немају породице, па морају да једу оно што келнери донесу.

C - The pronouns који, која, које, какав, каква, какво and колики, колика, колико are used in referring to a definite antecedent. The antecedent may be the name /or a pronoun replacing the name/ of a person, of an animal or of a thing. All these pronouns agree with the antecedent in gender and number, but their case is governed by the function which they perform in the relative clause /usually by the verb or by the preposition of that clause/. The antecedent of какав and колики is often used with a corresponding demonstrative pronoun of quality or quantity /size/ respectively:

(2) Свако ко је јео јела која Милица спрема и кува, морао је да се о томе увери.

(4) Сладак је живот у породици, али је горак за оне који немају породице, па морају да једу оно што келнери донесу.

(6) Гледао сам неколико кућа, али још нисам одлучио коју да купим.

(1) Да ли ико може да сумња каква је госпођа Дринчић домаћица и куварица?

(5) Први је, треба да нађем девојку какву желим, а други је, треба да купим кућу колику желим.
Ја волим онакву оловку какву ви имате.
I like a pencil of the kind you have.
Они имају онолику башту колика је ваша.
They have as big a garden as yours.
Ово је кућа у којој смо раније становали.
This is the house in which we lived before.

D - The pronouns чији, чија, чије are used with a word representing an object possessed by the antecedent. It agrees with the thing possessed in gender, number and case:

Оно је човек чији син је мој најбољи пријатељ.
That /over there/ is the man whose son is my best friend.
Синоћ сам видео жену у чијој кући ви станујете.
Last night I saw the woman in whose house you live.

PAR. 128 - LONG PLURAL OF MASCULINE NOUNS

A - (3) Слажемо се, јер су и наши дедови тако мислили.
Наши мужеви су браћа.
Our husbands are brothers.

Some masculine nouns form the plural by adding first the syllable -ов- or -ев- and then the plural ending to the stem (дед-ов-и, муж-ев-и).

Most masculine nouns of one syllable have long plurals (брак, брк, број, врат, град, дед, део, друг, збор, зид, крај, лист, муж, нож, нос, под, пут, рат, сат, свет, син, сир, снег, стан, сто, стриц, труп, цвет, чај, час, чин, џак).

Some masculine nouns of two syllables (случај) have long plurals (случајеви). The nouns of this group usually have a movable а in the nominative singular (лакат, мозак, отац, четаљ).

A few nouns of three syllables in which the final л has been replaced by о /see Par. 55/ may also have a long plural (посао).

B - The syllable -ов- is inserted if the stem does not end in a palatal consonant:

Nom. sing.	Stem	Nom. pl.
брак	брак-	брак-ов-и
брк	брк-	брк-ов-и
врат	врат-	врат-ов-и
град	град-	град-ов-и
део	дел-	дел-ов-и
сто	стол-	стол-ов-и
лакат	лакт-	лакт-ов-и
мозак	мозг-	мозг-ов-и

C - The syllable -ев- is inserted if the stem ends in a palatal consonant or in ц. The ц of the stem changes into ч in this case:

Nom. sing.	Stem	Nom. pl.
број	број-	број-ев-и
чешаљ	чешљ-	чешљ-ев-и
отац	оц-	оч-ев-и

Note: /1/ Some nouns ending in р insert -ев- (сир, сирев и) and some -ов- (збор, зборови).

/2/ In the vocabularies of these lessons there will be given the long plural for every noun which has it.

PAR. 129 - SHORT PLURAL OF MASCULINE NOUNS

Masculine nouns which in the nominative singular end in -ин and denote nationality (Србин), citizenship - townsmanship (Београђанин), religion (хришћанин"Christian") or profession (бакалин) have two stems, singular and plural. The singular stem is the nominative singular itself, and the plural stem is obtained by dropping the ending -ин of the nominative singular. The noun грађанин also belongs to this group.

	Singular	Plural
Nominative:	Србин	Срб-и
Genitive:	Србин-а	Срб-а
Dative:	Србин-у	Срб-има
Accusative:	Србин-а	Срб-е
Vocative:	Србин-е	Срб-и
Instrumental:	Србин-ом	Срб-има
Locative:	Србин-у	Срб-има

Other masculine nouns ending in -ин (домаћин, etc.) follow the regular pattern.

Note: The vocabularies of these lessons give the nominative singular and the nominative plural of all masculine nouns ending in -ин which do not follow the regular pattern.

PAR. 130 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -АГАТИ

The present tense of almost all verbs whose infinitive ends in -агати is formed by cutting of the -ати of the infinitive and adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The г of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ж:

слагати: слажем, слажеш, слаже, слажемо, слажете, слажу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - RELATIVE PRONOUNS

Drill relative pronouns following the patterns shown in the blocks below.

1 - Verify the students' understanding of the use of relative pronouns ко and шта (што) by having them translate the following sentences into Serbo-Croatian orally:

He who works, has.
Everyone who knew Mark before believed that he was telling the truth.
Nobody who listened to Mark doubted that he was telling the truth.
Someone who was here this morning took your pen.
Was anyone who knew Mark before surprised at what he said?
That which is expensive is usually good.
Something that is cheap usually is not good.
Nothing that is cheap is good.
Is anything that is cheap good?
Everything that he said was the truth.
I do not know of whom he is afraid.
I do not know of what he is afraid.
I do not know at whom he is laughing.
I do not know at what he is laughing.
I do not know whom they elected.
I do not know what they bought.
I do not know with whom he agrees.
I do not know with what he agrees.
I do not know about whom he is thinking.
I do not know about what he is pondering.

2 - Drill relative pronouns који, какав, колики and чији following the patterns shown below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Ова два човека су Срби. Човек који седи је Петар, а човек који стоји је Марко. Ко је Петар?	Петар је човек који седи.
(2)	Ја се сећам Петра, али се не сећам Марка. Ко је Петар?	Петар је човек којег се ви сећате.
(3)	Ја верујем Петру, а не Марку. Ко је Марко?	Марко је човек којем ви не верујете.
(4)	Ја сам изабрао Петра, а не Марка. Ко је Петар?	Петар је човек којег сте ви изабрали.
(5)	Ја се слажем с Петром, а не с Марком. Ко је Петар?	Петар је човек с којим се ви слажете.
)	Ја сам размишљао о Петру, а не о Марку. Ко је Марко?	Марко је човек о којем ви нисте размишљали.

(7)	Миријево ј е лепо село. Оно се налази близу Београда. Шта ј е Миријево?	Миријево ј е лепо село, које се налази близу Београда.
(8)	Ваш наставник ј е из села Миријева. Шта ј е Миријево?	Миријево ј е село из којег ј е наш наставник.
(9)	Ваш наставник жели напредак селу Миријеву. Шта ј е Миријево?	Миријево ј е село којем наш наставник жели напредак.
(10)	Ваш наставник ј е напустио село Миријево пре двадесет година. Шта ј е Миријево?	Миријево ј е село које ј е наш наставник напустио пре двадесет година.
(11)	Ваш наставник чезне за селом Миријевом. Шта ј е Миријево?	Миријево ј е село за којим чезне наш наставник.
(12)	Ваш наставник ј е живео у селу Миријеву кад ј е био дете. Шта ј е Миријево?	Миријево ј е село у којем ј е живео наш наставник кад ј е био дете.
(13)	Мара ј е лепа девојка. Она разговара с Марком. Ко ј е Мара?	Мара ј е лепа девојка која разговара с Марком.
(14)	Марко се не боји лепе девојке Маре. Ко ј е Мара?	Мара ј е лепа девојка које се Марко не боји.
(15)	Марко све верује лепој девојци Мари. Ко ј е Мара?	Мара ј е лепа девојка којој Марко све верује.
(16)	Марко види сваки дан лепу девојку Мару. Ко ј е Мара?	Мара ј е лепа девојка коју Марко види сваки дан.
(17)	Марко се увек слаже с лепом девојком Маром. Ко ј е Мара?	Мара ј е лепа девојка с којом се Марко увек слаже.
(18)	Марко често размишља о лепој девојци Мари. Ко ј е Мара?	Мара ј е девојка о којој Марко често размишља.
(19)	Јован и Милан су два ученика. Они уче код куће заједно, а у учионици седе ј едан до другог. Који су ученици Јован и Милан?	Јован и Милан су ученици који код куће уче заједно, а у учионици седе ј едан до другог.
(20)	Ј а често добиј ам писма од својих бивших ученика Јована и Милана. Ко су Јован и Милан?	Јован и Милан су ваши бивши ученици од којих ви често добиј ате писма.
(21)	Ј а често идем у посету породицама Јовић и Марић. Ко су породице Јовић и Марић?	Породице Јовић и Марић су породице којима ви често идете у посету.
(22)	Ј а често посећуј ем официре Илића и Хаџића. Ко су господа Илић и Хаџић?	Господа Илић и Хаџић су официри које ви често посећуј ете.
(23)	Ј а никад не носим ове чарапе. Које су ово чарапе?	То су чарапе које ви никад не носите.
(24)	Ј а никад не употребљавам ова дугмета. Која су ово дугмета?	То су дугмета која ви никад не употребљавате.
(25)	Овим перима ј а никад не пишем. Која су ово пера?	То су пера којим ви никад не пишете.
(26)	Кад сам био млад, ј а сам живео у овим селима. Која су ово села?	То су села у којима сте ви живели кад сте били млади.
(27)	Овакав сат се не купуј е сваки дан. Какав ј е ово сат?	То ј е сат какав се не купуј е сваки дан.

(28)	Оваква храна се не једе сваки дан. Каква је ово храна?	То је храна каква се не једе сваки дан.
(29)	Овакво одело се не носи сваки дан. Какво је ово одело?	То је одело какво се не носи сваки дан.
(30)	Оваквог зејтина нема ни у једној другој радњи. Какав је ово зејтин?	То је зејтин каквог нема ни у једној другој радњи.
(31)	Овакве хране нема ни у једном другом ресторану. Каква је ово храна?	То је храна какве нема ни у једном другом ресторану.
(32)	Оваквог меса нема у другим радњама. Какво је ово месо?	То је месо каквог нема у другим радњама.
(33)	Оваквом лекару свако иде радо. Какав је ово лекар?	То је лекар каквом свако иде радо.
(34)	Оваквој жени свако верује. Каква је ово жена?	То је жена каквој свако верује.
(35)	Оваквом детету свако се радује. Какво је ово дете?	То је дете каквом се свако радује.
(36)	Оваквог човека свако воли. Какав је ово човек?	То је човек каквог свако воли.
(37)	Овакав речник нико не купује сваке године. Какав је ово речник?	То је речник какав нико не купује сваке године.
(38)	Овакву јединицу воли да има сваки командант. Каква је ово јединица?	То је јединица какву воли да има сваки командант.
(39)	Овакво перо жели да има сваки ученик. Какво је ово перо?	То је перо какво сваки ученик жели да има.
(40)	Са оваквим човеком ја волим да се често састајем. Какав је ово човек?	То је човек с каквим ви волите да се често састајете.
(41)	Са оваквом девојком ја волим да разговарам. Каква је ово девојка?	То је девојка с каквом ви волите да разговарате.
(42)	Сваки ученик жели да пише оваквим пером. Какво је ово перо?	То је перо каквим сваки ученик жели да пише.
(43)	Ја не волим да живим у оваквом граду. Какав је ово град?	То је град у каквом ви не волите да живите.
(44)	Марко воли да станује у оваквој кући. Каква је ово кућа?	То је кућа у каквој Марко воли да станује.
(45)	Ја не волим да се нађем у оваквом друштву. Какво је ово друштво?	То је друштво у каквом ви не волите да се нађете.
(46)	Овакви људи се не виде сваки дан. Какви су ово људи?	То су људи какви се не виде сваки дан.
(47)	Овакве жене се не виде сваки дан. Какве су ово жене?	То су жене какве се не виде сваки дан.
(48)	Оваква пера се не купују сваки дан. Каква су ово пера?	То су пера каква се не купују сваки дан.
(49)	Оваквих људи нема много. Какви су ово људи?	То су људи каквих нема много.
(50)	Оваквих жена има мало. Какве су ово жене?	То су жене каквих има мало.
(51)	У нашој радњи нема више оваквих пера. Каква су ово пера?	То су пера каквих више нема у вашој радњи.

(52)	Ја се нисам надао оваквим питањима. Каква су ово питања?	То су питања каквим се ви нисте надали.
(53)	Ја не купујем овакве упаљаче сваки дан. Какви су ово упаљачи?	То су упаљачи какве ви не купујете сваки дан.
(54)	Ја не носим овакве кошуље сваки дан. Какве су ово кошуље?	То су кошуље какве ви не носите сваки дан.
(55)	Са оваквим ученицима је лако све урадити. Какви су ово ученици?	То су ученици с каквима је лако све урадити.
(56)	У оваквим селима је лепо живети. Каква су ово села?	То су села у каквим је лепо живети.
(57)	Оволики сто не може да се купи у другим радњама. Колики је ово сто?	То је сто колики не може да се купи у другим радњама.
(58)	Оволика кућа се не прави сваки дан. Колика је ово кућа?	То је кућа колика се не прави сваки дан.
(59)	Оволико село се не види често у Југославији. Колико је ово село?	То је село колико се не види често у Југославији.
(60)	Ја се бојим оволиког пса. Колики је ово пас?	То је пас коликог се ви бојите.
(61)	Ја се чувам оволике мачке. Колика је ово мачка?	То је мачка колике се ви чувате.
(62)	Оволиког друштва нема у целом граду. Колико је ово друштво?	То је друштво коликог нема у целом граду.
(63)	Нисам се надао оволиком послу. Колики је ово посао?	То је посао коликом се ви нисте надали.
(64)	Нисам се надао оволикој посети наших трка. Колика је посета наших трка?	Посета ваших трка је онолика коликој се нисте надали.
(65)	Нисам се надао оволиком писму. Колико је ово писмо?	То је писмо коликом се нисте надали.
(66)	Ја не могу да купим оволики сат. Колики је ово сат?	То је сат колики ви не можете да купите.
(67)	Ја не могу да направим оволику кућу. Колика је ово кућа?	То је кућа колику ви не можете да направите.
(68)	Ја сад не могу да прочитам оволико писмо. Колико је ово писмо?	То је писмо колико ви не можете да прочитате сада.
(69)	Ја не могу да пишем оволиком оловком. Колика је ово оловка?	То је оловка коликом ви не можете да пишете.
(70)	Ја не могу да пишем оволиким пером. Колико је ово перо?	То је перо коликим ви не можете да пишете.
(71)	Ја не могу да сечем хлеб оволиким ножем. Колики је овај нож?	Тај нож је онолики коликим ви не можете да сечете хлеб.
(72)	Ја не волим да живим у оволиком граду. Колики је ово град?	То је град у коликом ви не волите да живите.
(73)	Ја не волим да станујем у оволикој кући. Колика је ово кућа?	То је кућа у коликој ви не волите да станујете.
(74)	Ја волим да живим у оволиком селу. Колико је ово село?	То је село у коликом ви волите да живите.

(75)	Оволики столови не могу да се купе у другим радњама. Колики су ови столови?	Ти столови су онолики колики не могу да се купе у другим радњама.
(76)	Оволике куће се не праве сваки дан. Колике су ово куће?	То су куће колике се не праве сваки дан.
(77)	Оволика села се не виде често у Југославији. Колика су ово села?	То су села колика се не виде често у Југославији.
(78)	Оволиких села има мало у Југославији. Колика су ова села?	Та села су онолика коликих има мало у Југославији.
(79)	Оволиких кућа нема у нашем граду? Колике су ове куће?	То су куће коликих нема у вашем граду.
(80)	Нисам се надао оволиким јабукама. Колике су ове јабуке?	Те јабуке су онолике коликим се ви нисте надали.
(81)	Оволике краставце свако радо купује. Колики су ови краставци?	Ти краставци су онолики колике свако радо купује.
(82)	Оволике крушке домаћице радо купују. Колике су ове крушке?	Те крушке су онолике колике домаћице радо купују.
(83)	Ја никад нисам писао оволиким перима. Колика су ова пера?	Та пера су онолика коликим ви нисте никад писали.
(84)	Ја се нисам никад возио у оволиким аутобусима. Колики су ови аутобуси?	Ти аутобуси су онолики у коликим се ви нисте никад возили.
(85)	Син ове жене је велик. Ко је ова жена?	То је жена чији је син велик.
(86)	Ћерка ове жене је врло лепа. Ко је ова жена?	То је жена чија је ћерка врло лепа.
(87)	Одело овог човека је врло скупо. Ко је овај човек?	То је човек чије је одело врло скупо.
(88)	Ја често добијам писма од сина ове жене. Ко је ова жена?	То је жена од чијег сина ви често добијате писма.
(89)	Ја често добијам писма од ћерке ове жене. Ко је ова жена?	То је жена од чије ћерке ви често добијате писма.
(90)	Овај човек је из села ове жене. Ко је ова жена?	То је жена из чијег села је тај човек.
(91)	Ја шаљем ову књигу мужу ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чијем мужу ви шаљете ту књигу.
(92)	Ја шаљем ову књигу жени овог човека. Ко је овај човек?	То је човек чијој жени ви шаљете ту књигу.
(93)	Овај пут иде према селу ове жене. Ко је ова жена?	То је жена према чијем селу иде тај пут.
(94)	Ја сам купио пса ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чијег пса сте ви купили.
(95)	Ви сте узели уџбеник овог ученика. Ко је овај ученик?	То је ученик чији сте уџбеник ви узели.
(96)	Ја знам ћерку ове жене? Ко је ова жена?	То је жена чију ћерку ви знате.
(97)	Ја сам нашао перо ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чије перо сте ви нашли.
(98)	Ја сам дошао у школу аутомобилом ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чијим аутомобилом сте ви дошли у школу.

(99)	Ја пишем оловком ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чијом оловком ви пишете.
(100)	Ја пишем пером ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чијим пером ви пишете.
(101)	Ја сам био у логору овог војника. Ко је овај војник?	То је војник у чијем сте логору ви били.
(102)	Ја станујем у кући овог господина. Ко је овај господин?	То је господин у чијој кући ви станујете.
(103)	Ја нисам никад раније био у друштву ових људи. Ко су ови људи?	То су људи у чијем друштву ви нисте никад раније били.
(104)	Родитељи ове жене су у Југославији. Ко је ова жена?	То је жена чији су родитељи у Југославији.
(105)	Књиге ове жене су на мом столу. Ко је ова жена?	То је жена чије су књиге на вашем столу.
(106)	Уста ове жене су велика. Ко је ова жена?	То је жена чија су уста велика.
(107)	Ја се чувам синова ових људи. Ко су ови људи?	То су људи чијих се синова ви чувате.
(108)	Ја се бојим мачака ове жене. Ко је ова жена?	То је жена чијих се мачака ви бојите.
(109)	Ја сам се изненадио питањима ове деце. Ко су ова деца?	То су деца чијим питањима сте се ви изненадили.
(110)	Ја верујем мајкама ових девојака. Ко су ове девојке?	То су девојке чијим мајкама ви верујете.
(111)	Ја разгледам аутомобиле ове господе. Ко су ова господа?	То су господа чије аутомобиле ви разгледате.
(112)	Ја пушим цигарете ових војника. Ко су ови војници?	То су војници чије цигарете ви пушите.
(113)	Ја сам нашао писма ове девојке. Ко је ова девојка?	То је девојка чија сте писма нашли.
(114)	Ја се често састајем са синовима ових људи. Ко су ови људи?	То су људи са чијим синовима се ви често састајете.
(115)	Ја се увек слажем са синовима ових људи. Ко су ови људи?	То су људи с чијим синовима се ви увек слажете.
(116)	Ја сам био у селима ових Југословена. Ко су ови Југословени?	То су Југословени у чијим селима сте ви били.

B - LONG PLURAL OF MASCULINE NOUNS

1 - Drill the long plural of masculine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Шта су наши очеви нашим мајкама?	Наши очеви су мужеви нашим мајкама.
(2)	Шта су деци очеви њихових очева и мајки?	Очеви њихових очева и мајки су деци дедови.
(3)	Шта су деци браћа њихових очева?	Браћа њихових очева су деци стричеви.

(4)	Шта су мушка деца својим родитељима?	Мушка деца су синови својим родитељима.
(5)	Без чега не можемо да сечемо хлеб и месо?	Хлеб и месо не можемо да сечемо без ножева.
(6)	Чему се смеју деца?	Деца се смеју брковима тог човека.
(7)	Шта људи имају испод носа?	Људи имају бркове испод носа.
(8)	Шта кажете кад зовете своје другове?	Кад зовем своје другове, ја кажем: „Другови!"
(9)	Чиме се чешљамо?	Чешљамо се чешљевима.
(10)	На чему су слике?	Слике су на зидовима.
(11)	На чему ученици држе књиге?	Ученици држе књиге на столовима.
(12)	Шта је ово?	То су бројеви (сатови, џакови, вратови, мозгови, трупови, носови, лактови, путеви, листови, цветови, сиреви).

2 - Drill the long plural of masculine nouns by having students translate the following sentences into Serbo-Croatian orally:

Last year I was in many beautiful cities and regions of Yugoslavia.
Our lesson (лекција) has eight parts.
In every military camp soldiers have many assemblies.
Now-a-days wars are very expensive.
Divorces are expensive, too.
Captain and major are officer's ranks.

C - SHORT PLURAL OF MASCULINE NOUNS

Drill the short plural of masculine nouns by having students translate the following sentences into Serbo-Croatian orally:

Serbs, Croats and Slovenes are the main peoples of Yugoslavia.
There are more Serbs than Croats and Slovenes together in Yugoslavia.
I am writing to some Belgraders.
I know many grocers.
Citizens, I want everyone to do his duty.
I get along with all Serbs very well.
This morning Mark and I talked about our grocers.

D - THE PRESENT AND PAST TENSES OF THE VERB <u>СЛАГАТИ (СЕ)</u>

Drill the present and past tenses of the verb <u>слагати (се)</u> by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко слаже књиге?
Ко се увек добро слаже са својим друговима?
Ко се увек добро слагао са својим друговима?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Гости на вечери (крај)

Ми смо јуче говорили о гостима који су били на вечери у кући професора и госпође Дринчић. Ми јуче нисмо казали, али то данас кажемо, да је домаћица, госпођа Дринчић, заиста одлична домаћица. Она је поред тога и одлична куварица. Њена јела су увек укусна и свако ко је јео у њеној кући морао је да се о томе увери. Поред тога госпођа Дринчић воли да изненади своје госте, што она увек ради. Тако је и синоћ испекла једно мало прасе што је заиста било врло пријатно изненађење за све госте, а нарочито за неке који нису јели прасеће печење већ неколико година. Поред тога она је спремила и гибаницу, али то није било изненађење, јер је њена ћерка Косара то казала гостима, а то није требало да каже.

За време вечере они су разговарали о женидби младог трговца Милиновића који је рекао да не жели да се ожени док не нађе онолику кућу колику он жели и онакву девојку какву он жели. Сви су се сложили да он треба да се добро размисли пре него што се ожени, јер брак није за један дан, него за цео живот. А поред тога наш народ не верује у развод брака.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A meeting in Monterey

Two good old friends, Captain Reed and Captain Dean, met yesterday on Alvarado Street in Monterey. They hadn't seen each other for many years, because Dean was on duty in Yugoslavia, while Reed was on duty in various army units in America. Reed is now studying at the Army Language School, while Dean is on his way to Korea.

When the old friends met, they conversed pleasantly about many things, particularly about their families, friends and, of course, about the Army. During the conversation Reed learned that his friend, while in Europe,

often wrote to a nice girl, and after he returned from Europe he married that girl. Dean invited his friend Reed for dinner that evening so that he could meet Mrs. Dean.

Before Captain and Mrs. Dean departed from Monterey, Reed said that he was very glad that he had seen his friend and met his wife, but that he was sad because they were going to Korea. Dean said: "Such is our service!", but added that he had decided, from now on, to write often to his good friend Reed. During the dinner Dean said that he liked the Yugoslavs very much and that Yugoslavia is a very beautiful country.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Гости на вечери (крај)

Свако ко је био на ручку или на вечери у кући професора и госпође Дринчић зна да су јела која кува госпођа Дринчић врло укусна и да је она одлична домаћица. И тако, пошто су гости сели за сто и почели вечеру почео је и разговор о укусним јелима.

После супе, која је као и увек била одлична, домаћица је рекла да има једно изненађење за своје госте, тојест да је испекла једно мало прасе. То је заиста било пријатно изненађење јер неки од гостију нису већ неколико година јели прасеће печење. Онда је Косара, домаћичина ћерка, рекла да после печења долази гибаница. Домаћица је рекла својој ћерци да није требало да то каже, али Косара је одговорила да жали, али она то није знала. На то је њена мајка рекла: „Сад је касно што жалиш, јер оно што је било, било је."

За време вечере је професор Јанковић рекао да се у свету каже да пут за људско срце иде кроз људски стомак. А Милиновић је рекао да кад неко једе укусна домаћа јела онда је његов живот сладак. Међутим, ако нема породице и мора да једе шта келнери донесу онда је његов живот горак.

Кад је госпођа Јанковић упитала Милиновића зашто се не ожени, он је

одговорио да за то има два разлога, а да је главни разлог што се још није оженио јер није нашао девојку какву жели и кућу колику жели. Сви су се сложили да он треба да добро размисли пре него што се ожени, јер брак је за цео живот и да наш народ не верује у развод брака.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Ко зна каква су јела у кући професора и госпође Дринчић?
2. Каква је домаћица госпођа Дринчић?
3. О чему је почео разговор пошто су гости сели за сто?
4. Шта је рекла домаћица пошто су појели супу?
5. Какво је било то изненађење?
6. За кога је то изненађење било заиста пријатно?
7. Какво печење неки гости нису јели већ неколико година?
8. Шта је затим рекла Косара ћерка професора и госпође Дринчић?
9. Шта је рекла домаћица својој ћерци?
10. Шта је ћерка одговорила мајци?
11. Шта је њена мајка на то рекла?
12. Шта је за време вечере рекао професор Јанковић?
13. Да ли је човек задовољан и весео кад једе укусна домаћа јела?
14. Да ли су се гости и домаћини сложили да је то тако?
15. Шта је рекао Марко Милиновић о слатком и горком животу?
16. Шта је рекао Марко Милиновић за оне који немају породице?
17. Шта је госпођа Јанковић питала Милиновића?
18. Шта је Милиновић одговорио?
19. Која су та два разлога?
20. Који је главни разлог што се Милиновић није оженио?
21. О чему он треба добро да размисли пре него што се ожени?
22. Да ли су се сви у томе сложили?
23. Да ли брак треба да траје целог живота?
24. У шта наш народ не верује?
25. Зашто наш народ не верује у разводе брака?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The supper at our friends', the Drinchiches , was very tasty.
2. The hostess barbecued a suckling pig and baked a gibanitsa.
3. This was a pleasant surprise, especially for Mr. Milinovich and me (мене).
4. I had not eaten suckling pig roast since I returned from Europe, and Mr. Milinovich, who is not married, eats in restaurants what the waiter brings.
5. Mr. Milinovich wants to get married because he thinks that the life of unmarried men is bitter and that the life of married (женених) men is sweet.
6. However, since he does not believe in divorce, he wants to choose the right girl for his wife.
7. We all agreed with Mr. Milinovich.
8. Now-a-days (Данас) the world is such that everybody who does not want to have unpleasant surprises in his marriage must think /it/ over well before he decides to marry.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

853-бра̂к, m. - matrimony, marriage
nom. pl.: бра́кови

854-ве̏ровати, v.i.ipfv. - to believe
pr.t.: ве̏рӯјēм, ве̏рӯјēш, ве̏рӯјē,
ве̏рӯјēмо, ве̏рӯјēте, ве̏рӯјӯ

+854-по̀веровати, v.i.pfv. - to believe
pr.t.: по̀верӯјēм, по̀верујеш,
по̀верује, по̀верујемо,
по̀верујете, по̀верују

855-гѝбаница, f. - gibanitza

856-го́рак, adj. m. - bitter
го́рка, f.
го́рко, n.

-го̂рко, adv. - bitterly

857-жѝвот, m. - life

858-за̀иста, adv. - really, indeed

859-иза̀брати, v.t.pfv. - to choose, to select, to elect
pr.t.: иза̀берēм, иза̀берēш,
иза̀берē, иза̀берēмо,
иза̀берēте, иза̀берӯ

+859-изби́рати, v.t.ipfv. - to choose, to select, to elect
pr.t.: ѝзбирām, ѝзбирāш, ѝзбирā,
ѝзбирāмо, ѝзбирāте, изби́рајӯ

860-изнена́дити (се), v.t.&r.pfv. - to surprise; /to be surprised/
pr.t.: изнѐнадӣм, изнѐнадӣш,
изнѐнадӣ, изнѐнадӣмо,
изнѐнадӣте, изнѐнадē

+860-изненађи́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to surprise; /to be surprised/
pr.t.: изненàђујем, изненàђујеш,
изненàђује, изненàђујемо,
изненàђујете, изненàђују

861-изненађе́ње, n. - surprise

862-ке̏лнер, m. - waiter

863-кра̂ј, m. - end; region, section
nom. pl.: кра̏јеви

864-мама, f. - mama

865-печем, v.t.ipfv. - to roast, to bake
pr.t.: печем, печеш, пече,
печемо, печете, печу
a.p.p.: пекао, пекла, пекло,
пекли, пекле, пекла

+865-испечем, v.t.pfv. - to roast, to bake
pr.t.: испечем, испечеш, испече
испечемо, испечете, испеку
a.p.p.: испекао, испекла, испекло,
испекли, испекле, испекла

866-печење, n. - roast meat

867-прав, adj. m. - right; straight
права, f.
право, n.
-право, adv. - right; straight
868-право, n. - right, privilege

869-прасе, n. - suckling pig
gen. sing.: прасета
nom. pl.: прасад, f.
gen. pl.: прасади

870-прасећи, adj. m. - suckling-pig, adj.
прасећа, f.
прасеће, n.

871-развод брака, m. - divorce

872-разлог, m. - reason, cause
nom. pl.: разлози

873-размислити, v.i.pfv. - to consider, to think over, to ponder
pr.t.: размислим, размислиш,
размисли, размислимо,
размислите, размисле

+873-размишљати, v.i.ipfv. - to consider, to think over, to ponder
pr.t.: размишљам, размишљаш,
размишља, размишљамо,
размишљате, размишљају

874-свет, m. - world; people
nom. pl.: светови

875-сло̀жити (се), v.t.&r.pfv. - to put together, to assemble; /to agree/
pr.t.: сло̏жим, сло̏жиш, сло̏жи, сло̏жимо, сло̏жите, сло̏же

+875-сла́гати (се), v.t.&r.ipfv. - to put together, to assemble; /to agree/
pr.t.: сла̑жем, сла̑жеш, сла̑же, сла̑жемо, сла̑жете, сла̑жу

876-сла̏дак, adj. m. - sweet
сла̏тка, f.
сла̏тко, n.

-сла̏тко, adv. - sweetly; heartily

877-су́мњати, v.i.ipfv. - to doubt; to suspect
pr.t.: су̑мњам, су̑мњаш, су̑мња, су̑мњамо, су̑мњате, су́мњају

+877-посу́мњати, v.i.pfv. - to doubt; to suspect
pr.t.: по̀сумњам, по̀сумњаш, по̀сумња, по̀сумњамо, по̀сумњате, посу́мњају

878-у̏кусан, adj. m. - tasty
у̏кусна, f.
у̏кусно, n.

-у̏кусно, adv. - tastefully

\+ + +

оно што - that which
ти имаш право - you are right
шта се каже - what does one say

ЧЕТРДЕСЕТ-ДРУГА ЛЕКЦИЈА
FORTY-SECOND LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF MASCULINE NOUNS ENDING IN -ац /See Par. 131/

Drill the declension of masculine nouns ending in -ац by asking the questions listed below. Before the beginning of the questioning, tell the students that the answer must contain the proper form of the noun гледалац.

гледалац - гледалац - 0

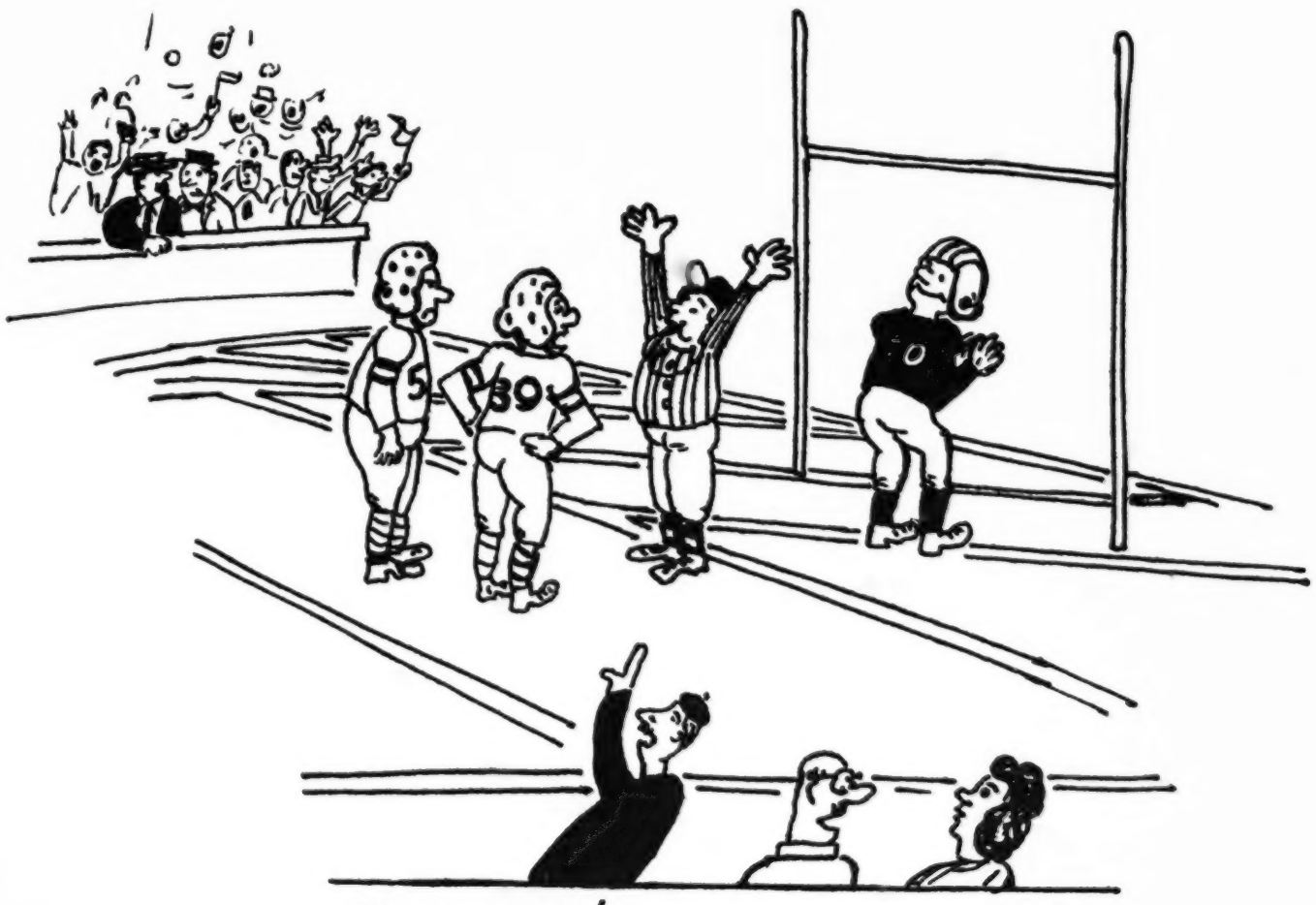

Ово је утакмица.
Овај народ гледа утакмицу.
Лице које гледа утакмицу зове се гледалац.
Лица која гледају утакмицу зову се гледаоц-и.
На овој утакмици има много гледалаца.

(1)	Шта ради овај народ?	Тај народ гледа утакмицу.
(2)	Како се зове лице које гледа утакмицу?	Лице које гледа утакмицу зове се гледалац.
(3)	Да ли је овај господин гледалац?	Да, тај господин је гледалац.
(4)	Шта је ова госпођа?	И та госпођа је гледалац.

(5)	Чији је ово шешир?	То је шешир тог гледаоца.
(6)	Чија је жена ова госпођа?	Та госпођа је жена тог гледаоца.
(7)	Поред кога седи ова госпођа?	Та госпођа седи поред тог гледаоца.
(8)	Ко седи испред овог господина и ове госпође?	Испред тог господина и те госпође седе два (три четири) гледаоца.
(9)	Кога се не боји ова госпођа?	Та госпођа се не боји тог гледаоца.
(10)	Од кога је ова госпођа добила новац за утакмицу?	Та госпођа је добила новац за утакмицу од тог гледаоца.
(11)	Без кога ова госпођа не иде никуда?	Та госпођа не иде никуда без тог гледаоца.
(12)	Коме се увек радује ова госпођа?	Та госпођа се увек радује том гледаоцу.
(13)	Коме ова госпођа пере рубље?	Та госпођа пере рубље томе гледаоцу.
(14)	Према коме је ова госпођа увек добра?	Та госпођа је увек добра према томе гледаоцу.
(15)	Кога воли ова госпођа?	Та госпођа воли тог гледаоца.
(16)	За кога ова госпођа радо кува?	Та госпођа радо кува за тог гледаоца.
(17)	У кога ова госпођа никад не сумња?	Та госпођа никад не сумња у тог гледаоца.
(18)	На кога мисли често ова госпођа?	Та госпођа мисли често на тог гледаоца.
(19)	С ким се добро слаже ова госпођа?	Та госпођа се добро слаже с тим гледаоцем.
(20)	За ким каткад чезне ова госпођа?	Та госпођа каткад чезне за тим гледаоцем.
(21)	С ким је она дошла на утакмицу?	Она је дошла на утакмицу с тим гледаоцем.
(22)	С ким ова госпођа није несрећна у браку?	Та госпођа није несрећна у браку с тим гледаоцем.
(23)	О коме често размишља ова госпођа?	Та госпођа често размишља о том гледаоцу.
(24)	У коме је она нашла одличног мужа?	Она је нашла одличног мужа у том гледаоцу.
(25)	На коме је овај шешир?	Тај шешир је на том гледаоцу.
(26)	Шта су овај господин и ова госпођа?	Тај господин и та госпођа су гледаоци.
(27)	А шта су ови људи и жене?	И они су гледаоци.
(28)	Ко је задовољан утакмицом?	Гледаоци су задовољни утакмицом.
(29)	Да ли су гледаоци задовољни рђавом утакмицом?	Не, гледаоци нису задовољни рђавом, него добром утакмицом.

(30)	На каквој утакмици има много гледалаца?	На доброј утакмици има много гледалаца.
(31)	Колико гледалаца видите овде?	Ту видим једног (два, три, четири) гледаоца (пет, шест, сто гледалаца).
(32)	Између кога седе овај господин и његова жена?	Тај господин и његова жена седе између гледалаца.
(33)	Ради кога се играју утакмице?	Утакмице се играју ради гледалаца.
(34)	Коме се радују возачи?	Возачи се радују гледаоцима.
(35)	Коме сунце сија у лице и очи?	Сунце сија гледаоцима у лице и очи.
(36)	Коме треба да верујемо кад се ради о утакмици?	Кад се ради о утакмици, треба да верујемо гледаоцима.
(37)	Кога питамо о утакмици коју нисмо видели?	О утакмици коју нисмо видели, гледаоце питамо.
(38)	Кога видите на овој слици?	На тој слици видимо гледаоце.
(39)	За кога се играју утакмице?	Утакмице се играју за гледаоце.
(40)	Кога утакмице често изненаде?	Утакмице често изненаде гледаоце.
(41)	Пред ким се играју утакмице?	Утакмице се играју пред гледаоцима.
(42)	С ким разговарају овај господин и његова жена?	Тај господин и његова жена разговарају с гледаоцима.
(43)	За ким седе овај господин и ова госпођа?	Они седе за гледаоцима.
(44)	Над ким сија сунце?	Сунце сија над гледаоцима.
(45)	О коме ми сада говоримо?	Ми сада говоримо о гледаоцима.
(46)	По коме знамо да ли је утакмица била добра или рђава?	Да ли је утакмица била добра или рђава, знамо по гледаоцима.

*Гледалац, утакмица and возач are new words and are to be put on the blackboard.

B - LENGTHENED STEM OF SOME NEUTER NOUNS ENDING IN -E /See Par. 132/

1 - Drill the declension of neuter nouns ending in -е which form their stem by adding н to the nominative singular. Before the beginning of the drill on each of the nouns, tell students the noun the proper form of which they are supposed to use in their answers. Point to visual aids whenever applicable.

ИМЕ ИМЕН-

(1)	Ово је г. Јован Петровић.	
	Како је име овом господину?	Том господину је име Јован.
	Како је презиме овом господину?	Том господину је презиме Петровић.

(2)	Чега се не сећате?	Ја се не сећам имена (презимена) тог господина.
(3)	Чему сте се изненадили?	Изненадио сам се имену (презимену) тог господина.
(4)	Шта сте заборавили?	Ја сам заборавио име (презиме) тог господина.
(5)	Како бабе и дедови често зову своју унучад?	Бабе и дедови често зову своју унучад: „Име моје!"
(6)	С чиме сте морали да се поздравите кад сте узели ново име (презиме)?	Кад сам узео ново име (презиме), ја сам морао да се поздравим са својим старим именом (презименом).
(7)	Које је последње слово у имену (презимену) г. Јована (Петровића)?	Последње слово у имену г. Јована (Петровића) је н (ń).
(8)	Српска имена (презимена) су тешка. Каква су српска имена (презимена)?	Српска имена (презимена) су тешка.
(9)	Чега се тешко сетите?	Ја се тешко сетим тешких српских имена (презимена).
(10)	Чему сте се изненадили?	Ја сам се изненадио тешким српским именима (презименима).
(11)	Шта не можете да запамтите?	Ја не могу да запамтим тешка српска имена (презимена).
(12)	С чиме морају да се поздраве људи који узму нова имена (презимена)?	Људи који узму нова имена (презимена) морају да се поздраве са старим именима (презименима).
(13)	Време је данас рђаво. Какво је време данас?	Данас је време рђаво.
(14)	Чега се боје путници?	Путници се боје рђавог времена.
(15)	Чему се путници радују?	Путници се радују лепом времену.
(16)	Шта путници воле?	Путници воле лепо време.
(17)	Чиме нисте задовољни?	Ја нисам задовољан временом.
(18)	О чему људи често говоре?	Људи често говоре о времену.
(19)	Времена нису данас добра као што су била раније. Да ли су времена данас добра као што су била раније?	Не. Времена данас нису добра као што су била раније.
(20)	Чега се стари људи радо сећају?	Стари људи се радо сећају добрих старих времена.
(21)	Чему се људи увек надају?	Људи се увек надају добрим временима.
(22)	Шта је тешко заборавити	Тешко је заборавити добра времена.
(23)	За чиме људи често жале?	Људи често жале за старим добрим временима.
(24)	О чему стари људи често говоре?	Стари људи често говоре о старим добрим временима.

2 - Drill the declension of neuter nouns ending in -e which form their stem by adding т to the nominative singular. Follow the procedure described under 1 above.

Ово је прас-е.

Ово су прас-ад.

Уђи овоі прасе-ти-а су велике.

Ово је дугме.

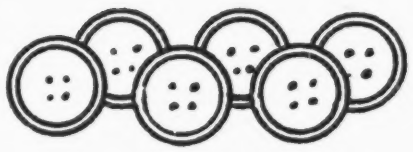

Ово су дугме-ти-а (дугм-ад).

Ово је дрво.

Ово су дрвета.

И ово је дрво.

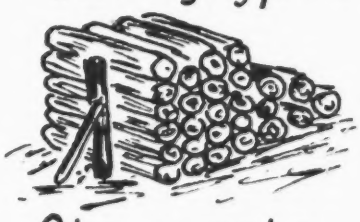

Ово су дрва.

(1) Шта је ово? — То је прасе (теле, ждребе).
(2) Шта је ово? — То су прасад (телад, ждребад).
(3) Да ли је ово човек или жена? — То није ни човек ни жена, него дете.
(4) Да ли су ово људи или жене? — То нису ни људи ни жене, него деца.
(5) Шта је ово дете својим дедовима и бабама? — То дете је унуче својим дедовима и бабама.
(6) Шта су ова деца својим дедовима и бабама? — Та деца су унучад својим дедовима и бабама.
(7) Шта је ово? — То је дугме.
(8) Шта је ово? — То су дугмета (дугмад).

(9)	Шта је ово?	То је сирће.
(10)	Шта је ово?	То је дрво.
(11)	Шта је ово?	То су дрвета.
(12)	Шта је ово?	То је дрво.
(13)	Шта је ово?	То су дрва.
(14)	Чије уши су велике?	Уши тог прасета су велике.
(15)	Коме дајемо храну која нам остане од обеда.	Храну која нам остане од обеда дајемо прасету.
(16)	Шта сте купили?	Купио сам прасе.
(17)	С киме се игра пас?	Пас се игра с прасетом.
(18)	О коме говоримо?	Говоримо о прасету.
(19)	Испред кога је зелено лишће?	Зелено лишће је испред телета.
(20)	Коме носите воду?	Воду носим телету.
(21)	Шта сте испекли за своје госте?	Ја сам испекао једно теле за своје госте.
(22)	За чиме жалите?	Жалим за телетом.
(23)	О чему говоримо?	Говоримо о телету.
(24)	Испред кога је вода?	Вода је испред ждребета.
(25)	Чему се нисте надали?	Нисам се надао ждребету.
(26)	Пред кога сте ставили воду?	Ја сам ставио воду пред ждребе.
(27)	Пред киме је вода?	Вода је пред ждребетом.
(28)	С киме се игра теле?	Теле се игра са ждребетом.
(29)	О коме говоримо?	Говоримо о ждребету.
(30)	Чија коса је плава?	Коса тог детета је плава.
(31)	Коме мајка обува ципеле?	Мајка обува ципеле свом детету.
(32)	Кога родитељи никад не заборављају?	Родитељи никад не заборављају своје дете.
(33)	За ким чезне мајка?	Мајка чезне за својим дететом.
(34)	О коме мајка говори?	Мајка говори о својем детету.
(35)	Без кога мајка не може да живи?	Мајка не може да живи без своје деце.
(36)	Коме се надате вечерас?	Вечерас се надам својој деци.
(37)	Кога мајка облачи и свлачи?	Мајка облачи и свлачи своју децу.
(38)	С киме мајка воли да разговара?	Мајка воли да разговара са својом децом.
(39)	По коме се познају добри родитељи?	Добри родитељи се познају по деци.
(40)	Чију косу пере баба?	Баба пере косу својег унучета.
(41)	Коме баба изува ципеле?	Баба изува ципеле својем унучету.
(42)	Кога баба умива?	Баба умива своје унуче.
(43)	За ким баба чезне?	Баба чезне за својим унучетом.
(44)	О коме баба воли да говори?	Баба воли да говори о свом унучету.
(45)	Крај чега је мој прст?	Ваш прст је крај дугмета.
(46)	Колико дугме ја имам?	Ви имате велико дугме.
(47)	Чиме Марко удара Милана?	Марко удара Милана дугметом.

(48)	Чиме је Милош ударио Бранка?	Милош је ударио Бранка дугметом.
(49)	На чему ја држим свој прст?	Ви држите свој прст на дугмету.
(50)	Без чега сте остали док сте ишли кроз шуму?	Док сам ишао кроз шуму остао сам без дугмета на свом капуту.
(51)	Да ли ваш трговац има онаквих дугмета без каквих сте остали?	Не. Мој трговац нема онаквих дугмета без каквих сам остао.
(52)	Да ли се он нада таквим дугметима?	Да. Он се нада таквим дугметима.
(53)	Чиме нисте задовољни?	Нисам задовољан дугметима на капуту.
(54)	О чему мислите?	Мислим о дугметима на свом капуту.
(55)	Чега има много у овој салати?	У тој салати има много сирћета.
(56)	Шта стављамо у салату?	У салату стављамо зејтин и сирће.
(57)	Чиме се човек не може опити?	Човек се не може опити сирћетом.
(58)	У чему се чувају кисели краставци и киселе паприке?	Кисели краставци и киселе паприке се чувају у сирћету.
(59)	Шта расте испред куће?	Испред куће расте дрво.
(60)	Од чега се праве куће?	Куће се праве од дрвета.
(61)	Испод чега седи стара жена?	Стара жена седи испод дрвета.
(62)	Према чему идете?	Идем према дрвету.
(63)	Шта сечете?	Сечем дрво.
(64)	Под чиме ручавате лети?	Лети ручавамо под дрветом.
(65)	На чему је лишће?	Лишће је на дрвету.
(66)	Шта расте поред пута?	Поред пута расту дрвета.
(67)	Колико дрвета има у вашој башти?	У мојој башти има само једно дрво (има два, три, четири дрвета; пет дрвета).
(68)	Чему се радујете у пролеће?	У пролеће се радујем зеленим дрветима.
(69)	Шта сече ваш отац?	Мој отац сече дрвета.
(70)	Под чиме седимо кад идемо на пикник?	Кад идемо на пикник, седимо под дрветима.
(71)	О чему разговарамо?	Разговарамо о дрветима.
(72)	Шта је ово?	То су дрва.
(73)	Шта треба људима који желе да праве кућу?	Људима који желе да праве кућу требају дрва.
(74)	Без чега не може да се прави кућа?	Кућа не може да се прави без дрва.
(75)	Шта треба да купите пре него што почнете да правите кућу?	Пре него што почнем да правим кућу треба да купим дрва.
(76)	Чиме се служимо кад правимо кућу?	Кад правимо кућу служимо се дрвима.

*Ударити, ударати and ждребе are new words and are to be put on the blackboard.

C - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ПРЕВРТАТИ (СЕ) /See Par. 133/

Drill the present of the verb превртати (се) by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко преврће капут?
Ко се преврће по поду?

* Превртати (се) is a new word and is to be put on the blackboard.

Literal Translation

One unfortunate incident

1 - Captain Reed: Where are /you/ gone for time of holidays?
First Lieutenant Brown: Gone am into Salinas on automobile races.

2 - Capt R: Whether are /you/ led wife and child?
1st Lt B: No. On such games I always go without of wife and of child.

3 - Capt R: Why /you/ go alone?
1st Lt B: Because that himself on such games almost always happens some unfortunate case.

4 - Capt R: Unfortunate cases not are pleasant. Why, then, /you/ go on such games?
1st Lt B: I like all sports, and particularly games in speed of automobiles of various types, as too, horse races.

5 - Capt R: Whether is on games been many of spectators?
1st Lt B: Yes, because is day been clear.

6 - Capt R: How long are lasted those races?
1st Lt B: Races are lasted around four of hour. /You/ Know, been is several of categories of automobiles.

7 - Capt R: Whether are races passed without of unfortunate case?
1st Lt B: No. One automobile is hit into one stone wall and afterwards himself overturned and /himself/ set afire.

8 - Capt R: That for spectators not is been pleasant.
1st Lt B: Naturally that not is, but, as am already earlier mentioned, such cases themselves happen often.

9 - Capt R: Whether is driver remained alive?
1st Lt B: No. He is perished. When are arrived doctors, he is already been dead.

10 - Capt R: That is horrible. /You/ Not will whether after of all of that cease that /you/ go on such games?
1st Lt B: /I/ Not will.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Један несрећни случај

1. Капетан Рид: Куда сте ишли за време празника?

Поручник Браун: Ишао сам у Салинас на аутомобилске трке.

2. К.Р: Да ли сте водили жену и дете?

П.Б: Не. На такве утакмице ја увек идем без жене и детета.

3. К.Р: Зашто идете сами?

П.Б: Зато што се на таквим утакмицама скоро увек догоди понеки несрећни случај.

4. К.Р: Несрећни случајеви нису пријатни. Зашто онда идете на такве утакмице?

П.Б: Ја волим све спортове, а нарочито утакмице у брзини аутомобила разних типова, као и коњске трке.

5. К.Р: Да ли је на утакмици било много гледалаца?

П.Б: Да, јер је дан био ведар.

6. К.Р: Колико су трајале те трке?

П.Б: Трке су трајале око четири сата. Знате, било је неколико категорија аутомобила.

SECOND PART
DIALOGUE

An accident

1. Captain Reed: Where did you go during the holidays?

First Lieutenant Brown: I went to the automobile races in Salinas.

2. Capt R: Did you take the wife and child?

1st Lt B: No. I always go without my wife and child to such games.

3. Capt R: Why do you go alone?

1st Lt B: Because at such games, almost always, some accident occurs.

4. Capt R: Accidents aren't pleasant. Then, why do you go to such games?

1st Lt B: I like all sports, and especially the speed races of automobiles of various types, as well as the horse races.

5. Capt R: Were there many spectators at the game?

1st Lt B: Yes, because the day was clear.

6. Capt R: How long did those races last?

1st Lt B: The races lasted about four hours. You know, there were several categories of automobiles.

Један несрећни случај

XLII

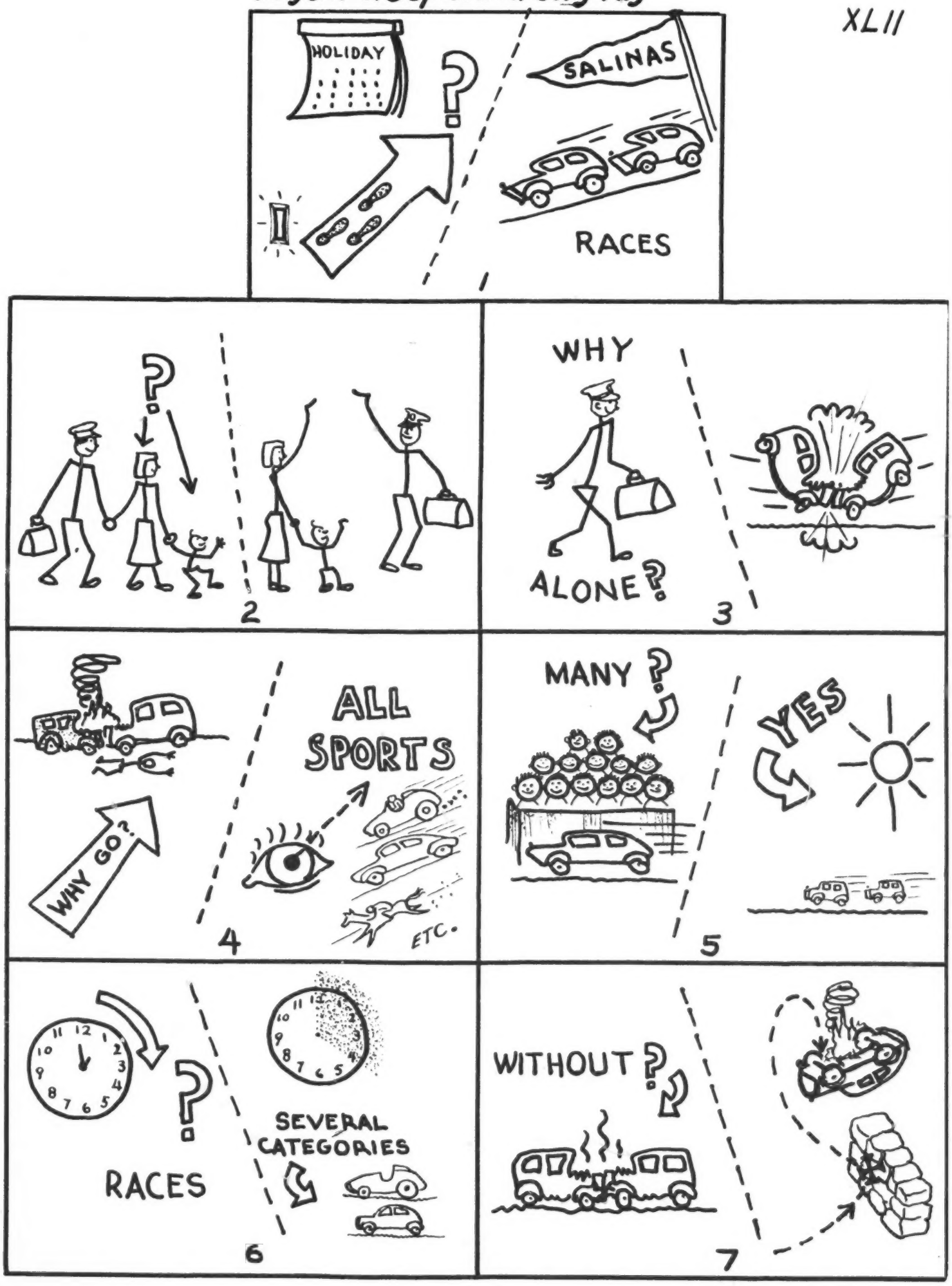

7. К.Р: Да ли су трке прошле без несрећног случаја?

П.Б: Не. Један аутомобил је ударио у један камени зид, а затим се преврнуо и запалио.

7. Capt R: Did the races pass without an accident?

1st Lt B: No. An automobile hit a stone wall and then turned over and started burning.

8. К.Р: То за гледаоце није било пријатно.

П.Б: Природно да није, али, као што сам већ раније поменуо, такви случајеви се догађају често.

8. Capt R: That wasn't pleasant for the spectators.

1st Lt B: Naturally it wasn't, but, as I mentioned earlier, such accidents occur frequently.

9. К.Р: Да ли је возач (шофер) остао жив?

П.Б: Не. Он је погинуо. Кад су стигли лекари, он је већ био мртав.

9. Capt R: Did the driver survive?

1st Lt B: No. He was killed. He was already dead when the doctors arrived.

10. К.Р: То је ужасно. Нећете ли после свега тога престати да идете на такве утакмице?

П.Б: Нећу.

10. Capt R: That's awful. Aren't you going to give up going to such games after all that?

1st Lt B: I am not.

XLII

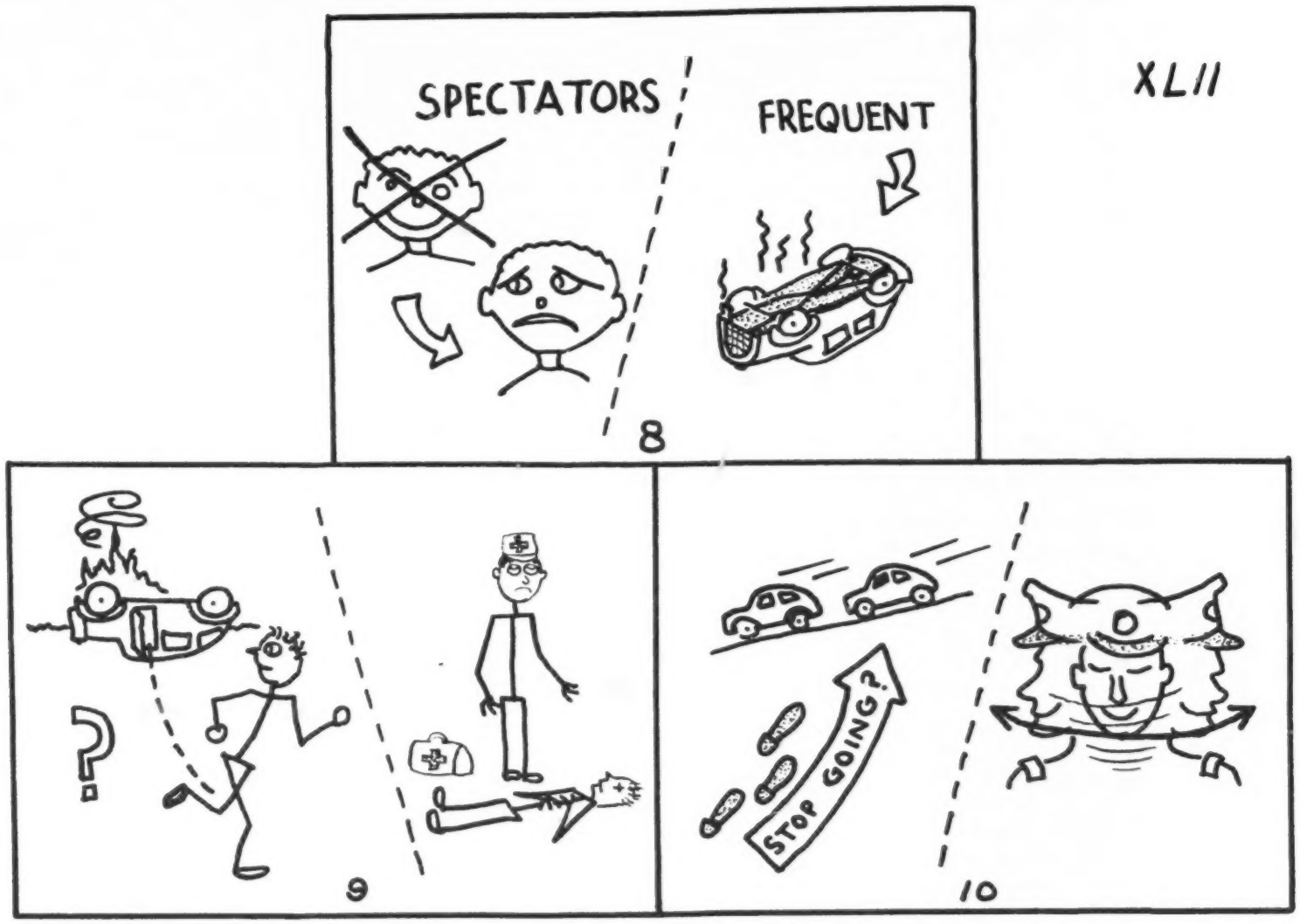

PAR. 131 - DECLENSION OF MASCULINE NOUNS ENDING IN -ЛАЦ

(8) То за гледаоце није било пријатно.
(5) Да ли је на утакмици било много гледалаца?

The а in the ending -лац of all masculine nouns is movable; it must be omitted in all other cases except the genitive plural.

Most Serbo-Croatian masculine nouns which in the nominative singular end in -лац and which denote the performer of some action not only omit the movable а but also turn the л into о in all other cases except the genitive plural:

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	гледалац	гледаоц-и
Genitive:	гледаоц-а	гледалац-а
Dative:	гледаоц-у	гледаоц-има
Accusative:	гледаоц-а	гледаоц-е
Vocative:	гледаоч-е	гледаоц-и
Instrumental:	гледаоц-ем	гледаоц-има
Locative:	гледаоц-у	гледаоц-има

PAR. 132 - LENGTHENED STEM OF SOME NEUTER NOUNS ENDING IN -Е

А - Његово име је Петар, а његово презиме Перић.
His name is Peter, and his last name is Perich.
Ја волим српска и хрватска народна имена.
I like Serbian and Croatian national names.
Многа српскохрватска презимена се завршавају на "ић".
Many Serbo-Croatian last names end in "ић".
Ја не могу то да урадим, јер немам времена.
I cannot do that, because I do not have time.

The neuter nouns име, презиме and време and a few others (семе "seed", раме "shoulder", племе "tribe, clan", бреме "burden, load", теме "crown of the head, vertex", виме "udder, dug" and слеме "ridge, summit" form their stem by adding the consonant н to the nominative singular:

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	име	имен-а
Genitive:	имен-а	имен-а
Dative:	имен-у	имен-има
Accusative:	име	имен-а
Vocative:	име	имен-а
Instrumental:	имен-ом	имен-има
Locative:	имен-у	имен-има

B - (2) На такве утакмице ја увек идем без жене и детета.
Он воли да разговара са својим унучетом.
He likes to talk to his grandchild.
Они имају два ждребета и три прасета.
They have two colts and three pigs.
Ја имам три дугмета на капуту.
I have three buttons on my coat.

The neuter nouns дете, унуче, ждребе, прасе and many others form their stem by adding т to the nominative singular. This is especially true for neuter nouns denoting young people and young animals and for a few inanimate nouns (дугме, etc.). These inanimate nouns are usually of foreign origin.

Animate neuter nouns which form their stem by adding т to the nominative singular usually do not form the plural by adding the neuter plural endings to that stem; instead, they use a collective feminine singular form ending in -ад:

Nom. sing.	Collective use for plural
ждребе	ждребад, f.
јагње	јагњад, f.
унуче	унучад, f.

Inanimate neuter nouns which form their stem by adding т to the nominative singular form their singular and plural by adding the corresponding neuter endings to that stem /but the corresponding feminine singular form ending in -ад is also used/:

	SINGULAR	PLURAL
Nominative:	дугме	дугмет-а
Genitive:	дугмет-а	дугмет-а
Dative:	дугмет-у	дугмет-има
Accusative:	дугме	дугмет-а
Vocative:	дугме	дугмет-а
Instrumental:	дугмет-ом	дугмет-има
Locative:	дугмет-у	дугмет-има

Note: /1/ The neuter noun дете uses as its plural the feminine singular form деца (f.)

/2/ Collective nouns ending in -ад are declined in a special way which will be described later.

/3/ While the modifiers used with the feminine singular form деца and with all the feminine singular forms ending in -ад are feminine singular, the verbs used with them are always plural:

Моја деца су добра.
My children are good.
Ваша јагњад су бела.
Your lambs are white.

/4/ The neuter noun дрво has two declensions in the plural: a/ when it means "trees", it is declined like дугме and b/ when it means material /fire wood, timber/, it is declined regularly /like село/.

/5/ The neuter noun јаје has two declensions in the singular: a/ regular (јаје, јаја, јају, јаје, јаје, јајем, јају) and b/ irregular (јаје, јајета, јајету, јаје, јаје, јајетом, јајету). The same noun in the plural has only the regular declension (јаја, јаја, јајима, јаја, јаја, јајима, јајима).

/6/ In the vocabularies of these lessons, both the nominative singular and the nominative plural /or the corresponding collective noun/ will be given for all neuter nouns which do not follow the regular declension.

PAR. 133 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -РТАТИ

The present tense of almost all verbs of which the infinitive ends in -ртати is made by cutting of the -ати of the infinitive and adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју. The т of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ћ:

превртати: преврћем, преврћеш, преврће, преврћемо, преврћете, преврћу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DECLENSION OF MASCULINE NOUNS ENDING IN -ЛАЦ AND NEUTER NOUNS WHICH HAVE LENGTHENED STEM

Conduct oral drill by asking the students the questions listed below. Indicate the noun the proper form of which the students are expected to use in their answers by pointing to the corresponding visual aids. If that is impossible either lead the students through questions to perceive the desired noun or state the basic form at the beginning of the drill on it.

(1)	Шта је онај ко нешто гледа?	Онај ко нешто гледа зове се гледалац.
(2)	До кога седи гледалац који гледа једну утакмицу?	Гледалац који гледа једну утакмицу, седи до других гледалаца.
(3)	Коме удара сунце у очи?	Сунце удара у очи гледаоцима.
(4)	Коме возачи на тркама показују брзину којом могу да возе?	Возачи на тркама показују гледаоцима брзину којом могу да возе.
(5)	Кога питају о тркама они који нису видели трке?	Они који нису видели трке питају гледаоце о тркама.
(6)	С киме се објашњава овај возач?	Тај возач се објашњава с једним гледаоцем.
(7)	На коме можете да видите да ли су трке биле добре?	На гледаоцима могу да видим да ли су трке биле добре.
(8)	Шта су они који нешто гледају?	Они који нешто гледају су гледаоци.
(9)	Испред кога се играју утакмице?	Утакмице се играју испред гледалаца.
(10)	Ради кога се играју утакмице?	Утакмице се играју ради гледалаца.
(11)	Коме је непријатно кад се на утакмици деси несрећни случај?	Гледаоцима је непријатно кад се на утакмици деси несрећни случај.
(12)	Кога возачи поздрављају пре него што почну трке?	Пре него што почну трке, возачи поздрављају гледаоце.
(13)	С киме возачи разговарају пошто се заврше трке?	Пошто се заврше трке, возачи разговарају с гледаоцима.
(14)	О коме ми говоримо?	Ми говоримо о гледаоцима.
(15)	На вратима куће једног господина пише: „Јован Петровић." Шта је „Јован", а шта „Петровић"?	„Јован" је име, а „Петровић" је презиме.
(16)	Чега не можете да се сетите?	Не могу да се сетим једног имена (презимена).
(17)	Чему се смејете?	Смејем се једном имену (презимену).
(18)	Шта сте заборавили?	Заборавио сам име (презиме) једног пријатеља.
(19)	Како зовемо људе?	Људе зовемо именом (презименом).

(20)	По чему мушка деца (сва деца) често (увек) добијају име (презиме)?	Мушка деца (Сва деца) често (увек) добијају име (презиме) по очевом имену (презимену).
(21)	Да ли су српска имена (презимена) лака?	Не. Српска имена (презимена) нису лака.
(22)	Чега се по неки пут тешко сетите?	По неки пут се тешко сетим српских имена и презимена.
(23)	Чему се смејете?	Смејем се овом имену (презимену).
(24)	Шта лако заборављате?	Ја лако заборављам српска имена (презимена).
(25)	По чему се може рећи којег су порекла неки људи?	По именима (презименима) се може рећи којег су порекла неки људи.
(26)	Шта кажемо кад је ведро и кад сунце сија?	Кад је ведро и кад сунце сија, кажемо да је време лепо.
(27)	Чега сте сити?	Сит сам рђавог времена.
(28)	Чему се радујете?	Радујем се лепом времену.
(29)	Шта не волите?	Не волим рђаво време.
(30)	За чим чезнете?	Чезнем за лепим временом.
(31)	О чему говоримо?	Говоримо о лепом времену.
(32)	На шта стари људи често мисле?	Стари људи често мисле на стара добра времена.
(33)	За чим стари људи често жале?	Стари људи често жале за старим добрим временима.
(34)	О чему стари људи често говоре?	Стари људи често говоре о старим добрим временима.
(35)	Шта је ово?	То је прасе (теле).
(36)	Од које животиње добијемо прасеће (телеће) месо?	Прасеће (Телеће) месо добијамо од прасета (телета).
(37)	Коме дајемо да једе зелени купус?	Прасету (Телету) дајемо да једе зелени купус.
(38)	Шта сте купили?	Купио сам прасе (теле).
(39)	За ким иде теле (прасе)	Теле (Прасе) иде за прасетом (телетом).
(40)	О чему говоримо?	Говоримо о прасету (телету).
(41)	Како се зове млади коњ?	Млади коњ се зове ждребе.
(42)	Код кога је теле?	Теле је код ждребета.
(43)	Према коме трчи пас?	Пас трчи према ждребету.
(44)	Кога деца хране?	Деца хране ждребе.
(45)	С киме се игра теле?	Теле се игра са ждребетом.
(46)	На чему је ово дете?	То дете је на ждребету.
(47)	Да ли је ово човек или жена?	Не. То није ни човек ни жена, него дете.
(48)	Ради кога мајка остаје код куће?	Мајка остаје код куће ради свог детета.
(49)	Коме мајка изува ципеле?	Мајка изува ципеле свом детету.
(50)	Кога мајка учи да једе?	Мајка учи своје дете да једе.

(51)	Са киме мајка разговара?	Мајка разговара са својим дететом.
(52)	О коме мајка мисли?	Мајка мисли о свом детету.
(53)	Шта је мало дете свом деду и својој баби?	Мало дете је унуче свом деду и својој баби.
(54)	Поред кога баба хода?	Баба хода поред свог унучета.
(55)	Коме баба обува ципеле?	Баба обува ципеле свом унучету.
(56)	Кога баба учи да хода?	Баба учи своје унуче да хода.
(57)	За ким баба жали?	Баба жали за својим унучетом.
(58)	Шта је ово?	То је дугме.
(59)	Имате ли ви моје дугме?	Не. Ја немам вашег дугмета.
(60)	Чиме се игра дете?	Дете се игра дугметом.
(61)	Чиме је моје дете ударило у око ваше дете?	Ваше дете је ударило моје дете у око дугметом.
(62)	Шта је ово?	То су дугмета.
(63)	Колико дугмета има на мом капуту?	На вашем капуту има девет дугмета.
(64)	Шта купујете?	Купујем дугмета за капут.
(65)	Чиме се играте?	Играм се дугметима.
(66)	Шта је ово?	То је сирће.
(67)	Без чега добра домаћица никад не остаје?	Добра домаћица никад не остаје без сирћета.
(68)	У шта стављамо сирће?	Сирће стављамо у салату.
(69)	Шта стављамо у сирће?	У сирће стављамо краставце и паприке.
(70)	Шта је ово?	То је дрво.
(71)	Од чега су куће у Калифорнији?	Куће у Калифорнији су од дрвета.
(72)	Шта имате испред куће?	Испред куће имам једно велико дрво.
(73)	О чему говоримо?	Говоримо о великом дрвету.
(74)	Под чиме је сто?	Сто је под дрветом.
(75)	Шта је ово?	То су дрвета.
(76)	А шта је ово?	То су дрва.
(77)	Колико дрвета видите на овој слици?	На тој слици видим два дрвета.
(78)	А колико дрва видите на овој слици?	На тој слици видим много дрва.
(79)	Шта се добије кад се исече много дрвета?	Кад се исече много дрвета, добије се много дрва.

B - THE MEANING AND USE OF SOME VERBS

Drill the meaning and use of verbs contained in the questions listed below. Before the beginning of the drill tell the students that they are expected to answer the question negatively and use the antonym of the verb contained in the question.

(1)	Да ли ја улазим у кућу?	Не. Ви не улазите у кућу, него излазите из куће.
(2)	Да ли сам ја ушао у кућу?	Не. Ви нисте ушли у кућу, него сте изашли из куће.

(3)	Да ли ја долазим кући?	Не. Ви не долазите кући, него одлазите од куће.
(4)	Да ли сам ја јутрос дошао кући?	Не. Ви јутрос нисте дошли кући, него сте отишли од куће.
(5)	Да ли ја одговарам ученицима?	Не. Ви не одговарате ученицима, него питате ученике.
(6)	Да ли први час почиње у десет минута до девет?	Не. Први час не почиње, него се завршава у десет минута до девет.
(7)	Да ли ја треба да седнем?	Не. Ви не треба да седнете, него да устанете.
(8)	Да ли ја седам?	Не. Ви не седате, него устајете.
(9)	Да ли сам ја сео?	Не. Ви нисте сели, него сте устали.
(10)	Да ли ја седим?	Не. Ви не седите, него стојите.
(11)	Да ли се ја облачим?	Не. Ви се не облачите, него се свлачите.
(12)	Да ли ја треба да се обучем?	Не. Ви не треба да се обучете, него да се свучете.
(13)	Да ли сам се ја обукао?	Не. Ви се нисте обукли, него сте се свукли.
(14)	Да ли воз полази?	Не. Воз не полази, него стиже.
(15)	Да ли воз треба сад да пође?	Не. Воз не треба сад да пође, него да стигне.
(16)	Да ли је воз пошао?	Не. Воз није пошао, него је стигао.
(17)	Да ли ја треба да дам Марку књигу?	Не. Ви не треба да дате, него да узмете Марку књигу.
(18)	Да ли сам ја дао Марку књигу?	Не. Ви нисте дали, него сте узели Марку књигу.
(19)	Да ли ја дајем Марку књигу?	Не. Ви не дајете, него узимате Марку књигу.
(20)	Да ли ја треба да се изујем?	Не. Ви не треба да се изујете, него да се обујете.
(21)	Да ли сам се ја изуо?	Не. Ви се нисте изули, него сте се обули.
(22)	Да ли се ја изувам?	Не. Ви се не изувате, него се обувате.
(23)	Да ли ја треба да скинем шешир са главе?	Не. Ви не треба да скинете шешир са главе, него да ставите шешир на главу.
(24)	Да ли ја скидам шешир са главе?	Не. Ви не скидате шешир са главе, него стављате шешир на главу.
(25)	Да ли ја треба да ова два броја додам један другом?	Не. Ви не треба да додате та два броја један другом, него да одузмете један од другог.

(26)	Да ли сам ја додао ова два броја један другом?	Не. Ви нисте додали та два броја један другом, него сте одузели један од другог.
(27)	Да ли ја додајем ова два броја један другом?	Не. Ви не додајете та два броја један другом, него одузимате један од другог.
(28)	Да ли ја треба да помножим ова два броја један с другим?	Не. Ви не треба да помножите та два броја један с другим, него да поделите један с другим.
(29)	Да ли ја треба да затворим врата?	Не. Ви не треба да затворите врата, него да отворите врата.
(30)	Да ли ја затварам врата?	Не. Ви не затварате, него отварате врата.
(31)	Да ли деца треба да говоре док старији говоре?	Не. Деца не треба да говоре, него да ћуте док старији говоре.

C - THE PRESENT AND PAST TENSES OF SOME VERBS

Review the present and past tenses of the verbs contained in the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко више воли да умре, него да не учини своју дужност?
Чији отац је умро?
Чија мајка је умрла?
Ко умире само један пут зато што је храбар?
Ко пере својег коња?
Ко пере мртвог возача који је погинуо у аутомобилским тркама?
Ко је опрао мртвог возача који је погинуо у аутомобилским тркама?
Ко треба да пређе у другу учионицу?
Ко је прешао у другу учионицу?
Ко се смеје кад неко падне с коња?
Ко ћути док старији говоре?
Ко изненађује наставника својим напретком?
Ко пече прасе?
Ко је испекао теле за своје госте?
Ко се слаже са свим својим друговима?
Ко више воли да погине, него да не учини своју дужност?
Ко не жели да престане да учи српскохрватски пошто заврши ову школу?
Ко никад не престаје да учи?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Један несрећни случај

Сви ми волимо спорт, и кад имамо времена ми идемо на разне утакмице. То обично радимо суботом и недељом или за време празника. Аутомобилске и коњске трке су утакмице у брзини и ми врло често идемо на такве утакмице. Међутим, док се на коњским тркама врло ретко догађају несрећни случајеви на аутомобилским тркама се несрећни случајеви догађају врло често.

На аутомобилским тркама се аутомобил каткад преврне, удари у какав зид и врло често се запали. Врло су чести случајеви да возач погине на месту где се несрећни случај догодио или умре доцније. Међутим, иако се на аутомобилским тркама често догађају несрећни случајеви неки људи увек иду на такве трке. Неки иду на те трке са својим женама, али то се догађа врло ретко, јер жене не воле да виде несрећне случајеве. Зато људи обично иду тамо без жена.

После несрећних случајева трке се настављају као да се ништа није догодило.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A family

Grandfather, grandmother, father, mother, son, daughter, brother and sister are a family.

I am a man and she is a woman. We are man and wife, or, we are husband and wife. We have a son and a daughter. They are brother and sister. They are our children and we are their parents.

The parents of my wife and my parents are grandmothers and grandfathers of our children. Our children are their grandchildren, that is, our son is their grandson and our daughter is their granddaughter.

My wife and I have brothers and sisters.

My wife's brothers and their wives are the maternal uncles and aunts of my children.

My brothers and their wives are the paternal uncles and aunts of my children.

My son and my daughter call my wife's sisters and their husbands and my sisters and their husbands uncles and aunts with the same Serbo-Croatian terms.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Један несрећан случај

Поручник Браун, који живи у Кармелској Долини, много воли спорт. Он нарочито воли утакмице као што су коњске и аутомобилске трке. Тако је он, за време празника, због једне такве утакмице, отишао у Салинас. Он је отишао сам у Салинас јер он увек иде на аутомобилске трке без жене и детета, јер се на аутомобилским тркама често догађају несрећни случајеви. Међутим, он увек води жену кад иде на коњске трке. Браун је, пре него што је отишао у Салинас, одвео своје дете код свог суседа, који има једно мало ждребе, и његово дете, као и суседова деца, воле да се играју са ждребетом.

На аутомобилским тркама је било много гледалаца. Дан је био врло леп и сви гледаоци су били задовољни. Трке су трајале око четири сата, јер је било неколико категорија аутомобила. Али, као што смо већ поменули, на таквим тркама се често догађају несрећни случајеви. Један возач је, својим аутомобилом, ударио у један камени зид па се затим преврнуо и запалио. Возач је погинуо. Он је био мртав пре него што су лекари стигли на место несрећног случаја. То је било ужасно, али неки гледаоци су навикли на несрећне случајеве на таквим утакмицама. После несрећног случаја наставили

су трке као да се ништа није догодило. После последње трке поручник Браун се вратио својој кући и рекао својој жени што се догодило. Она је рекла мужу да се радује што није видела тај несрећни случај. Браун је рекао да се и он радује што је ишао без жене.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Где живи поручник Браун?
2. Шта поручник Браун много воли?
3. Какве утакмице он нарочито воли?
4. Куда је он отишао за време празника?
5. Због којег спорта је он отишао у Салинас?
6. Да ли је он водио своју жену и дете у Салинас?
7. Зашто је он отишао без жене и детета?
8. Да ли он иде и на коњске трке без жене?
9. Куда је он одвео своје дете пре одласка у Салинас?
10. Шта има његов сусед?
11. Шта воле његово дете и суседова деца?
12. Да ли је на утакмици било много гледалаца, и какво је било време?
13. Јесу ли гледаоци били задовољни?
14. Колико су трајале трке?
15. Зашто су трке трајале толико?
16. Шта смо већ поменули кад смо говорили о аутомобилским тркама?
17. У шта је ударио један возач?
18. Чиме је тај возач ударио у камени зид?
19. Шта се догодило кад је аутомобил ударио у камени зид?
20. Да ли је возач погинуо, или је остао жив?
21. Да ли је возач био жив кад су стигли лекари?
22. Да ли је то било ужасно?
23. Да ли су наставили трке, или нису?
24. Да ли ће Браун престати да иде на аутомобилске трке?
25. Шта је Браун рекао жени кад је дошао својој кући?
26. Шта је рекла Браунова жена кад је то чула?
27. А шта је рекао Браун после тога?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. I like all sports, especially horse and automobile races.
2. I often go to various games.
3. So, yesterday I went to the automobile races.
4. I went there without my wife and my child.
5. I never take them to automobile races, because accidents often happen.
6. The day was clear and there were many spectators.
7. I saw cars of all types and categories.
8. The drivers drove at a very great speed.
9. All the spectators were happy (срећни) until a car hit a stone wall and turned over and started burning.
10. The driver, whose name I do not remember, got killed.
11. When the doctors came, they found that he was dead.
12. This was terrible for all the spectators.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone in your own words the daily dialogue.

+367-аутомо̀билскӣ, adj. m. - automobile, auto, adj.
аутомо̀билска̄, f.
аутомо̀билско̄, n.

879-брзѝна, f. - speed

880-ве̏дар, adj. m. - clear, serene
ве̏дра, f.
ве̏дро, n.

-ве̏дро, adv. - clearly

881-во̀дити, v.t.ipfv. - to lead, to guide
pr.t.: во̏дӣм, во̏дӣш, во̏дӣ,
во̏дӣмо, во̏дӣте, во̏де̄

882-во̀зач, m. - driver

883-глѐдалац, m. - spectator
gen. sing: глѐда̄ца
nom. pl.: глѐда̄ци
gen. pl.: глѐдала̄ца̄

884-дого̀дити се, v.r.pfv. - to happen, to occur
pr.t.: до̀годӣ се, до̀годе̄ се

+884-дога̑ђати се, v.r.ipfv. - to happen, to occur
pr.t.: до̀га̄ђа̄ се, догађа̄јӯ се

885-ги̏нути, v.i.ipfv. - to die, to perish
pr.t.: ги̏нем, ги̏неш, ги̏не,
ги̏немо, ги̏нете, ги̏ну

+885-по̀гинути, v.i.pfv. - to die, to perish
pr.t.: по̀гине̄м, по̀гине̄ш, по̀гине̄,
по̀гине̄мо, по̀гине̄те, по̀гинӯ

886-ждре̑бе, n. - foal, colt
gen. sing.: ждре̏бета
nom. pl.: ждре̏бад, f.
gen. pl.: ждре̏бади

887-запа̀лити (се), v.t.&r.pfv. - to light, to set afire,
pr.t.: за̀па̄лӣм, за̀па̄лӣш, за̀па̄лӣ,
за̀па̄лӣмо, за̀па̄лӣте, за̀па̄ле̄ to kindle; /to start burning/

+887-запаљивати (се), v.t.&r.ipfv. pr.t.: запаљујем, запаљујеш, запаљује, запаљујемо, запаљујете, запаљују	- to light, to set afire, to kindle; /to start burning/
+77-какав, pron. m.	- some
888-камени̏т, adj. m. камени̏та, f. камени̏то, n.	- stony, rocky
889-категорија, f.	- category, class
890-ко̏њ, m.	- horse
+890-ко̏њскӣ, adj. m. ко̏њска̄, f. ко̏њско̄, n.	- horse, adj.
891-мр̀тав, adj. m. мр̀тва, f. мр̀тво, n.	- dead
892-нѐсрећан, adj. m. нѐсрећна, f. нѐсрећно, n.	- unfortunate, unlucky, unhappy
-нѐсрећно, adv.	- unhappily
+892 & +896-нѐсрећнӣ слу̏ча̄ј, m.	- accident
893-поме́нути, v.t.pfv. pr.t.: по̀ме̄не̄м, по̀ме̄не̄ш, по̀ме̄не̄, по̀ме̄не̄мо, по̀ме̄не̄те, по̀ме̄нӯ	- to mention
+893-по̀миљати, v.t.ipfv. pr.t.: по̀миље̄м, по̀миље̄ш, по̀миље̄, по̀миље̄мо, по̀минете, по̀миљӯ	- to mention
894-преврнути (се), v.t.&r.pfv. pr.t.: прѐвр̄не̄м, прѐвр̄не̄ш, прѐвр̄не̄, прѐвр̄не̄мо, прѐвр̄не̄те, прѐвр̄нӯ	- to overturn, to upset

+894-прѐвртати (се), v.t.&r.ipfv. - to overturn, to upset
pr.t.: прѐврнѣм, прѐврнѣш, прѐврнѣ, прѐврнѣмо, прѐврнѣте, прѐврну

895-прѐстати, v.i.pfv. - to stop, to cease, to discontinue
pr.t.: прѐстанем, прѐстанеш, прѐстане, прѐстанемо, прѐстанете, прѐстану

+895-прѐстајати, v.i.ipfv. - to stop, to cease, to discontinue
pr.t.: прѐстајем, прѐстајеш, прѐстаје, прѐстајемо, прѐстајете, прѐстају

+386-скоро, adv. - soon; lately; nearly

896-случај, m. - case; chance
nom. pl.: случајеви

897-спорт, m. - sport
nom. pl.: спортови

898-тип, m. - type
nom. pl.: типови

899-трка, f. - race /horse or auto/; running

900-ѝударити (се), v.t.&r.pfv. - to strike, to beat, to hit, to knock; /to hit oneself, to beat oneself, to hurt oneself/
pr.t.: ѝударим, ѝудариш, ѝудари, ѝударимо, ѝударите, ѝударе

+900-ѝударати (се), v.t.&r.ipfv. - to strike, to beat, to hit, to knock; /to hit oneself, to beat oneself, to hurt oneself/
pr.t.: ѝударам, ѝудараш, ѝудара, ѝударамо, ѝударате, ѝударају

901-ужасан, adj. m. - horrible, frightful
ужасна, f.
ужасно, n.

-ужасно, adv. - horribly, frightfully

902-ѝутакмица, f. - game; race; match; contest

+ + +

нећете	- you don't want; you won't
нећу	- I don't want; I won't
остати жив	- to survive
за време	- during
на месту	- on the spot

ЧЕТРДЕСЕТ-ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА
FORTY-THIRD LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE PRESENT TENSE OF THE VERB <u>ХТЕТИ</u> /See Par. 134/

1 - Drill the affirmative long form of the present tense of the verb <u>хтети</u> following the patterns shown below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Ти хоћеш да идеш у биоскоп, а ја хоћу да идем на коњске трке. Куда ти хоћеш да идеш, а куда ја хоћу да идем?	Ти хоћеш да идеш на коњске трке, а ја хоћу да идем у биоскоп.
(2)	Ти хоћеш да идеш на коњске трке, а он хоће да иде у биоскоп. Куда он хоће да иде, а куда ти хоћеш да идеш?	Он хоће да иде у биоскоп, а ја хоћу да идем на коњске трке.
(3)	Ми хоћемо да идемо у биоскоп, а ви хоћете да идете на коњске трке. Куда ви хоћете да идете, а куда ми хоћемо да идемо?	Ви хоћете да идете у биоскоп, а ми хоћемо да идемо на коњске трке.
(4)	Ви хоћете да идете на коњске трке, а они хоће да иду у биоскоп. Куда ви хоћете да идете, а куда они хоће да иду?	Они хоће да иду у биоскоп, а ми хоћемо да идемо на коњске трке.
(5)	Кад ти узимаш упаљач?	Ја узимам упаљач кад хоћу да пушим.
(6)	Кад ја узимам креду?	Ви узимате креду кад хоћете да пишете на таблу.
(7)	Кад он узима сунђер?	Он узима сунђер кад хоће да брише таблу.
(8)	Кад ви узимате оловку или перо?	Ја узимам оловку или перо кад хоћу да пишем у бележницу или на папир.
(9)	Кад ми узимамо гуму?	Ви узимате гуму кад хоћете да бришете папир.
(10)	Кад они гледају на сат?	Они гледају на сат кад хоће да виде колико је сати.
(11)	Кад ти идеш у бакалницу?	Ја идем у бакалницу кад хоћу да купим хране.
(12)	Кад ја идем у ресторан?	Ви идете у ресторан кад хоћете да једете.
(13)	Кад он иде у Официрску мензу?	Он иде у Официрску мензу кад хоће да руча или вечера.
(14)	Кад ви идете на аутобус?	Ја идем на аутобус кад хоћу да путујем.
(15)	Кад ми идемо на плажу?	Ви идете на плажу кад хоћете да се купате.
(16)	Кад они иду у трпезарију?	Они иду у трпезарију кад хоће да једу.

(17)	Кад ти узимаш бријач?	Ја узимам бријач кад хоћу да се бријем.
(18)	Кад ја узимам сапун и пешкир?	Ви узимате сапун и пешкир кад хоћете да се умивате.
(19)	Кад он узима чашу?	Он узима чашу кад хоће да пије воде или вина.
(20)	Кад ви узимате шољу?	Ја узимам шољу кад хоћу да пијем кафу или чај.
(21)	Кад ми узимамо салвет?	Ми узимамо салвет кад хоћемо да обришемо уста.
(22)	Кад они узимају капе?	Они узимају капе кад хоће да изађу.

2 - Drill the negative form of the present tense of the verb <u>хтети</u> following the pattern shown below.

(1)	Ти нећеш да идеш у биоскоп, јер мораш да учиш, а ја нећу да идем у биоскоп, јер хоћу да се одмарам. Зашто ти нећеш да идеш у биоскоп, а зашто ја нећу да идем у биоскоп?	Ти нећеш да идеш у биоскоп, јер хоћеш да се одмараш, а ја нећу да идем у биоскоп, јер морам да учим.
(2)	Ти нећеш да идеш у биоскоп, јер мораш да учиш, а он неће да иде у биоскоп, јер хоће да се одмара. Зашто ти нећеш да идеш у биоскоп, а зашто он неће да иде у биоскоп?	Он неће да иде у биоскоп, јер хоће да се одмара, а ја нећу да идем у биоскоп, јер морам да учим.
(3)	Ви нећете да идете у биоскоп, јер хоћете да учите, а ми нећемо да идемо у биоскоп, јер хоћемо да се одмарамо. Зашто ви нећете да идете у биоскоп, а зашто ми нећемо да идемо у биоскоп?	Ви нећете да идете у биоскоп, јер хоћете да се одмарате, а ја нећу да идем у биоскоп, јер хоћу да учим.
(4)	Ви нећете да идете у биоскоп, јер хоћете да учите, а они неће да иду у биоскоп, јер хоће да се одмарају. Зашто ви нећете да идете у биоскоп, а зашто они неће да иду у биоскоп?	Они неће да иду у биоскоп, јер хоће да се одмарају, а ми нећемо да идемо у биоскоп, јер хоћемо да учимо.
(5)	Зашто ти нећеш да узмеш цигарету?	Ја нећу да узмем цигарету, јер не желим да пушим.
(6)	Зашто ја нећу да узмем чашу?	Ви нећете да узмете чашу, јер нећете да пијете.
(7)	Зашто он неће да узме мој бријач?	Он неће да узме ваш бријач, јер неће да се брије.
(8)	Зашто ви нећете да идете на плажу?	Ми нећемо да идемо на плажу, јер нећемо да се купамо.
(9)	Зашто ми нећемо да идемо у трпезарију?	Ви нећете да идете у трпезарију, јер не желите да једете.

(10)	Зашто они неће да иду у бакалницу?	Они неће да иду у бакалницу, јер имају доста хране.

3 - Drill the interrogative form of the present tense of the verb хтети by first giving the pattern and then by having the students turn the below listed statements into questions by using both the interrogative particles да ли and the interrogative particle ли.

Ти хоћеш да слушаш радио.

Да ли (ти) хоћеш да слушаш радио?

Хоћеш ли (ти) да слушаш радио?

(1) Ја хоћу да седнем. /Use only ли./
(2) Ти хоћеш да пишеш на таблу.
(3) Он хоће одмах да вечера.
(4) Ми хоћемо да ручамо. /Use only ли./
(5) Ви хоћете да се обријете.
(6) Они хоће да се умију.
(7) Ти хоћеш да пушиш.
(8) Она хоће да иде у град.
(9) Ви хоћете да идете на коњске трке.
(10) Оне хоће да перу рубље саме.
(11) Ти нећеш да пишеш на таблу.
(12) Он неће да одмах вечера.
(13) Ви нећете да се обријете.
(14) Они неће да се умију.

* The verb хтети and all its forms are new words and are to be put on the blackboard.

B - THE FUTURE TENSE /See Par. 135/

1 - Drill the affirmative form of the future tense of verbs when the subject of the verb is mentioned or the clause is introduced by some other word or phrase. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Ја сам код куће.

Ја ћу бити код куће.

(1)	Ти ћеш платити ручак, а ја ћу платити вечеру. Шта ћеш ти платити, а шта ћу ја платити?	Ти ћеш платити вечеру, а ја ћу платити ручак.
(2)	Ти ћеш платити ручак, а он ће платити вечеру. Шта ћеш ти платити, а шта ће он платити?	Он ће платити вечеру, а ја ћу платити ручак.

(3)	Ви ћете платити ручак, а ми ћемо платити вечеру. Шта ћете ви платити, а шта ћемо ми платити?	Ви ћете платити вечеру, а ми ћемо платити ручак.
(4)	Ви ћете платити ручак, а они ће платити вечеру. Шта ћете ви платити, а шта ће они платити?	Они ће платити вечеру, а ми ћемо платити ручак.
(5)	У суботу ћу вечерати код куће, а у недељу ћу вечерати у ресторану. Где ћу вечерати у суботу, а где ћу вечерати у недељу?	У суботу ћеш вечерати код куће, а у недељу ћеш вечерати у ресторану.
(6)	У понедељак ћеш ручати код куће, а у уторак ћеш ручати у Официрској мензи. Где ћеш ручати у понедељак, а где ћеш ручати у уторак?	У понедељак ћу ручати код куће, а у уторак ћу ручати у Официрској мензи.
(7)	У среду ће доручковати код куће, а у четвртак ће доручковати у Војничкој мензи. Где ће он доручковати у среду, а где у четвртак?	У среду ће доручковати код куће, а у четвртак ће доручковати у Војничкој мензи.
(8)	У петак увече ћемо бити код куће, а у суботу увече ћемо бити у биоскопу. Где ћемо бити у петак увече, а где ћемо бити у суботу увече?	У петак увече ћете бити код куће, а у суботу увече ћете бити у биоскопу.
(9)	У суботу пре подне ћете бити на плажи, а у недељу пре подне ћете бити на пикнику у шуми. Где ћете бити у суботу пре подне, а где ћете бити у недељу пре подне?	У суботу пре подне ћемо бити на плажи, а у недељу пре подне ћемо бити на пикнику у шуми.
(10)	У суботу после подне ће бити на коњским тркама, а у недељу после подне ће бити на аутомобилским тркама. Где ће они бити у суботу после подне, а где ће бити у недељу после подне?	У суботу после подне ће бити на коњским тркама, а у недељу после подне ће бити на аутомобилским тркама.
(11)	Шта ћеш ти вечерас радити?	Ја ћу вечерас слушати радио.
(12)	Шта ће Марко вечерас радити?	Марко ће вечерас учити.
(13)	Шта ћемо вечерас радити ви и ја?	Ви и ја ћемо вечерас седети и пити.
(14)	Шта ћемо вечерас радити он и ја?	Ви и он ћете вечерас писати писма.
(15)	Шта ће вечерас радити Марко и Милан?	Марко и Милан ће се вечерас одмарати.
(16)	Шта ћете вечерас радити ви и ваша жена?	Моја жена и ја ћемо вечерас прати рубље.
(17)	Куда ћеш ти вечерас ићи?	Ја ћу вечерас ићи у биоскоп.
(18)	Куда ће Бранко ићи у суботу пре подне?	Бранко ће ићи на плажу у суботу пре подне.

(19)	Куда ћемо ви и ја ићи у недељу пре подне?	Ви и ја ћемо у недељу пре подне ићи на плажу.
(20)	Шта ћете ви радити у недељу пре подне?	Ми ћемо се купати у недељу пре подне?
(21)	У чему ће се Бранко и Милан купати у недељу пре подне?	Бранко и Милан ће се у недељу пре подне купати у мору.
(22)	Шта ћеш радити вечерас?	Вечерас ћу слушати радио.
(23)	Шта ће Бранко вечерас радити?	Вечерас ће учити.
(24)	Шта ћемо ви и ја вечерас радити?	Вечерас ћемо седети и пити.
(25)	Шта ћемо радити вечерас моја жена и ја?	Вечерас ћете прати рубље.
(26)	Шта ће вечерас радити Бранко и Милан?	Вечерас ће се одмарати.

2 - Drill the affirmative form of the future tense of verbs when the subject of the verb is not mentioned and the clause is not introduced by some other word or phrase. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Ја ћу бити код куће. = Бићу код куће.
Ја ћу ићи на плажу = Ићи ћу на плажу
Ја ћу јести. = Јешћу.

(1)	Где ћеш бити вечерас?	Бићу код куће.
(2)	Где ћу ја бити вечерас?	Бићеш код куће.
(3)	Где ће он бити вечерас?	Биће код куће.
(4)	Где ћемо ми бити вечерас?	Бићете код куће.
(5)	Где ћете вечерас бити ви и ваша жена?	Бићемо код куће.
(6)	Где ће вечерас бити Марко и његова жена?	Биће код куће.
(7)	Шта ћеш радити вечерас?	Слушаћу радио.
(8)	Шта ћу ја радити вечерас?	Учићеш.
(9)	Шта ће он радити вечерас?	Седеће и пиће.
(10)	Шта ћемо радити вечерас моја жена и ја?	Праћете рубље.
(11)	Шта ћете радити вечерас ваша жена и ви?	Писаћемо писма.
(12)	Шта ће вечерас радити Марко и његов брат?	Одмараће се.
(13)	Где ћеш јести вечерас?	Јешћу у ресторану.
(14)	Где ћу ја јести вечерас?	Јешћеш код куће.
(15)	Где ће он јести вечерас?	Јешће у Војничкој мензи.
(16)	Где ћете јести вечерас ви и ваша жена?	Јешћемо у ресторану.
(17)	Где ћемо јести вечерас моја жена и ја?	Јешћете код куће.

(18)	Где ће вечерас јести ови војници?	Јешће у Војничкој мензи.
(19)	Куда ћете одвести Марка?	Одвешћу га у град.
(20)	Шта ће се десити ако те (!) не држим?	Пашћу.
(21)	Куда ћеш ићи у петак увече?	Ићи ћу у биоскоп.
(22)	Куда ћу ја ићи у суботу ујутро?	Ићи ћеш у бакалницу.
(23)	Куда ће он ићи у суботу после подне?	Ићи ће на плажу.
(24)	Куда ћемо ићи у суботу увече моја жена и ја?	Ићи ћете у ресторан.
(25)	Куда ћете ићи у недељу пре подне ви и ваша жена?	Ићи ћемо на пикник.
(26)	Куда ће ићи ученици у понедељак пре подне?	Ићи ће у школу.

3 - Drill the negative form of the future tense following the patterns shown below.

Ја ћу бити код куће.
Ја нећу бити код куће.

(1)	Ти нећеш бити код куће данас, а ја нећу бити код куће у суботу. Ко неће бити код куће данас, а ко неће бити код куће у суботу?	Ја нећу бити код куће данас, а ти нећеш бити код куће у суботу.
(2)	Марко неће бити код куће у недељу. Ко неће бити код куће у недељу?	Марко неће бити код куће у недељу.
(3)	Ви и ваша жена нећете бити код куће данас, а моја жена и ја нећемо бити код куће у суботу. Ко неће бити код куће данас, а ко неће бити код куће у суботу?	Ви и ваша жена нећете бити код куће у суботу, а моја жена и ја нећемо бити код куће данас.
(4)	Марко и његова жена неће бити код куће у недељу. Ко неће бити код куће у недељу?	Марко и његова жена неће бити код куће у недељу.

4 - Drill the formation of the affirmative questions in the future tense by having the students turn the below listed affirmative statements into affirmative questions by using both the interrogative particles <u>да ли</u> and the interrogative particle <u>ли</u>.

Ја ћу budeти Марка.
Да ли ћу (ја) budeти Марка?
Хоћу ли (ја) budeти Марка?

Ти ћеш видети Марка.
Он ће видети Марка.
Ми ћемо видети Марка.
Ви ћете видети Марка.
Они ће видети Марка.

5 - Drill the formation of the negative questions in the future tense by having the students turn the below listed negative statements into negative questions by using both the interrogative particles да ли and the interrogative particle ли.

Ја нећу видети Марка.
Да ли (ја) нећу видети Марка?
Нећу ли (ја) видети Марка?

Ти нећеш видети Марка.
Он неће видети Марка.
Ми нећемо видети Марка.
Ви нећете видети Марка.
Они неће видети Марка.

6 - Drill the formation of affirmative and negative questions in the future tense by means of interrogative pronouns and interrogative adverbs by having the students change the below listed questions from the present tense to the future tense.

Које kog kуће ? Ко ће бити kog kуће?
Где је Марко? Где ће бити Марко?

Шта учиш?
Који језик учиш?
Чијим аутомобилом се возимо?
Каквом оловком пишете?
Колико ученика је у учионици, а колико ван учионице?
Зашто идеш у град?
Како идеш у град?
Одакле долазе ваши родитељи?
Куда иду ваша деца?

Literal Translation

About animals

1 - Sergeant First Class Ross: Shall whether /we/ say to instructor what /we/ wish that /we/ master today?
Corporal Hicks and Private Small: /We/ Shall. Why not? We yet not know nothing about animals.

2 - Pvt S: I will ask. How shall /we/ begin?
SFC R: Begin will /we/ with domestic animals, that is, how itself on Serbo-Croatian says ox, cow, goat and sheep.

3 - Cpl H: Sergeant First Class will ask for names of horse, of mule and of donkey, because /we/ already know names of dog and of cat.
Pvt S: That will be enough about domestic animals.

4 - SFC R: And so until end of hour know will /we/, too, names of wild animals.
Cpl H and Pvt S: Ask will /we/ only for lion, wolf, fox, deer and hare.

5 - SFC R: Attempt will /we/ that /we/ master only those names, because /we/ not will can that /we/ master all for one day.
Cpl H and Pvt S: So is. Who will that /he/ masters all those names?

6 - Cpl H: After that /we/ will ask for names of birds.
Pvt S: /I/ Think that is enough that /we/ know how itself on Serbo-Croatian says eagle, raven and sparrow.

7 - SFC R: In order. Say will /we/ also that /we/ wish that /we/ know characteristics of dog, of cat and of fox.
Pvt S: /I/ Know that will instructor say that is dog courageous and faithful, that is cat cautious and clean, and that is fox sly.

8 - Cpl H: Not will whether /we/ ask which animal is dirty?
SFC R and Pvt S: Not will /we/, because we all know that is pig dirty.

9 - SFC R: And really not will /we/ ask more for characteristics of other animals?
Cpl H: No, because /we/ know that are deer and hare fast, and that is donkey slow.

10 - SFC R: Then /we/ will today master enough.
Cpl H and Pvt S: Also we think that will /we/ master enough.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

О животињама

1. Водник Рос: Хоћемо ли казати наставнику шта желимо да научимо данас?

Десетар Хикс и борац Смол: Хоћемо. Зашто не? Ми још не знамо ништа о животињама.

2. Б.С: Ја ћу питати. Како ћемо почети?

В.Р: Почећемо са домаћим животињама, тојест, како се на српскохрватском каже во, крава, коза и овца.

3. Д.Х: Водник ће питати за имена коња, мазге и магарца, јер већ знамо имена пса и мачке.

Б.С: То ће бити доста о домаћим животињама.

4. В.Р: И тако до краја часа, знаћемо и имена дивљих животиња.

Д.Х и б.С: Питаћемо само за лава, вука, лисицу, јелена и зеца.

5. В.Р: Покушаћемо да научимо само та имена, јер нећемо моћи да научимо све за један дан.

Д.Х и б.С: Тако је. Ко ће да научи сва та имена?

DIALOGUE

About animals

1. Sergeant First Class Ross: Shall we tell the instructor what we wish to learn today?

Corporal Hicks & Private Small: We shall. Why not? We still don't know anything about animals.

2. Pvt S: I'll ask. How shall we begin?

SFC R: We'll start with domestic animals, that is, how one says in Serbo-Croatian the ox, the cow, the goat and the sheep.

3. Cpl H: The Sergeant First Class will ask for the names of the horse, the mule and the donkey, because we already know the names of the dog and the cat.

Pvt S: That will be enough about domestic animals.

4. SFC R: And so by the end of the hour we'll know the names of wild animals, too.
Cpl H & Pvt S: We'll ask only about the lion, the wolf, the deer, the fox and the hare.

5. SFC R: We'll try to learn only those names, because we'll not be able to learn all in one day.

Cpl H & Pvt S: That's right. Who could learn all those names?

О животињама

XLIII

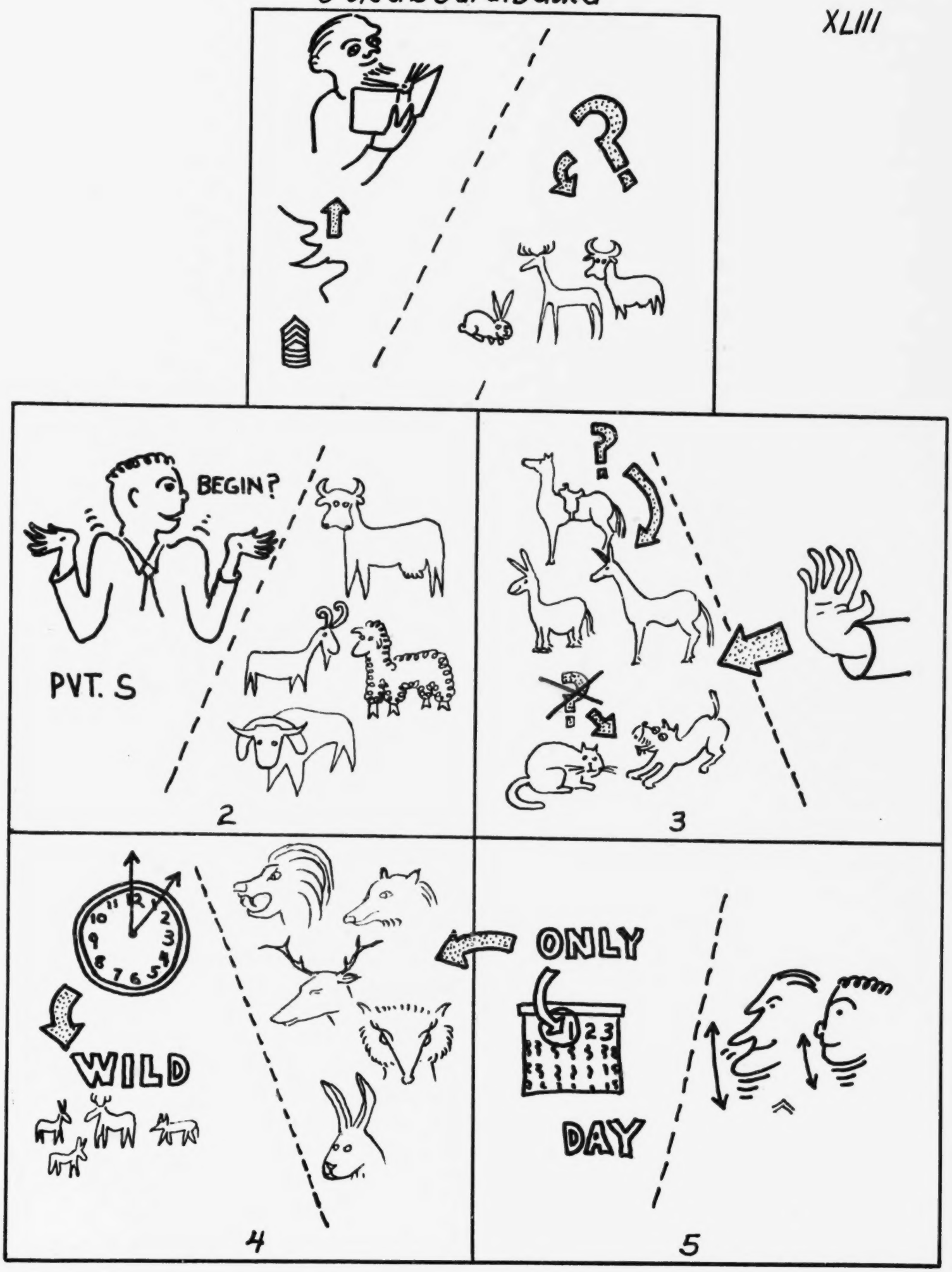

6. Д.Х: После тога ћемо питати за имена птица.

Б.С: Мислим да је доста да знамо како се на српскохрватском каже орао, гавран и врабац.

7. В.Р: У реду. Рећи ћемо такође да желимо да знамо особине пса, мачке и лисице.

Б.С: Знам да ће наставник рећи да је пас храбар и веран, да је мачка обазрива и чиста, а да је лисица лукава.

8. Д.Х: Нећемо ли питати која животиња је прљава?

В.Р и б.С: Нећемо, јер ми сви знамо да је свиња прљава.

9. В.Р: А зар нећемо питати и за особине других животиња?

Д.Х: Не, јер знамо да су јелен и зец брзи, а да је магарац спор.

10. В.Р: Онда ћемо данас научити доста.

Д.Х и б.С: И ми мислимо да ћемо научити доста.

6. Cpl H: After that we shall ask for the names of birds.

Pvt S: I think that it is enough to know how one says in Serbo-Croatian the eagle, the raven and the sparrow.

7. SFC R: O.K. We'll also say that we wish to know the characteristics of the dog, the cat and the fox.

Pvt S: I know that the instructor will say that the dog is courageous and faithful, that the cat is cautious and clean, and that the fox is sly.

8. Cpl H: Shall we not ask which animal is dirty?

SFC R & Pvt S: We shall not, since we all know that the swine is dirty.

9. SFC R: And shall we not ask also for the caracteristics of other animals?

Cpl H: No, because we know that the deer and the hare are fast, and that the donkey is slow.

10. SFC R: Then we'll learn plenty today.

Cpl H & Pvt S: We, too, think that we'll learn plenty.

XLIII

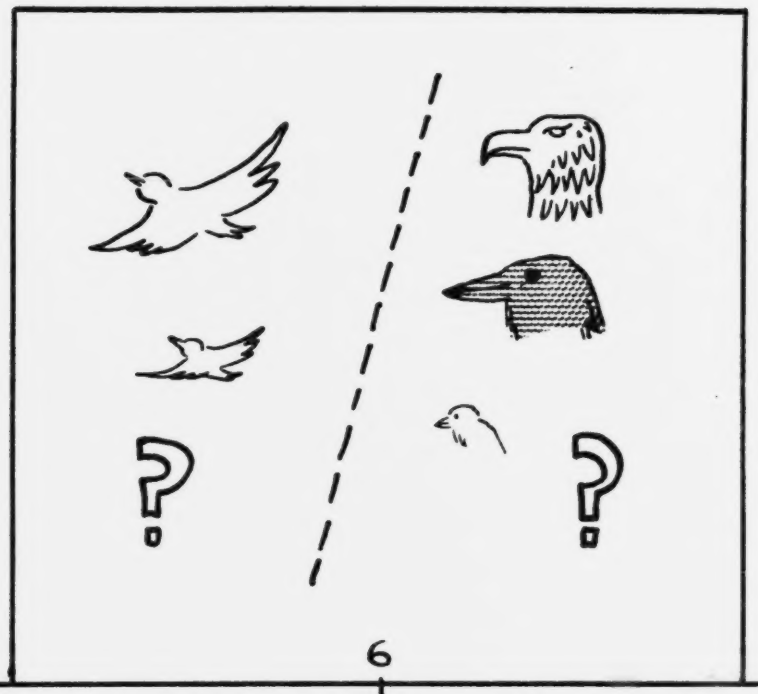

6

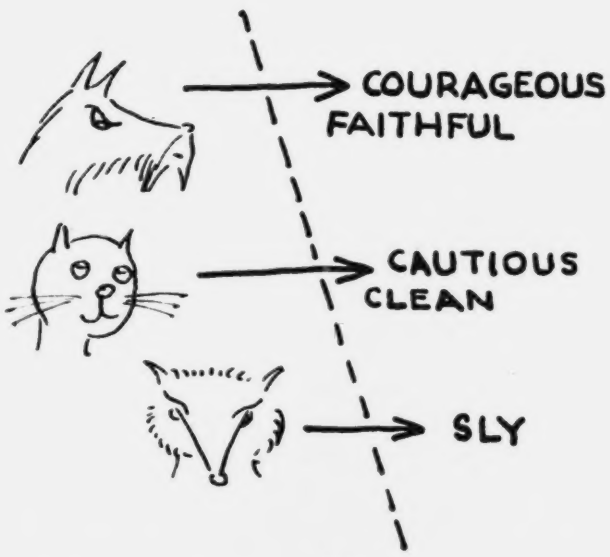

7

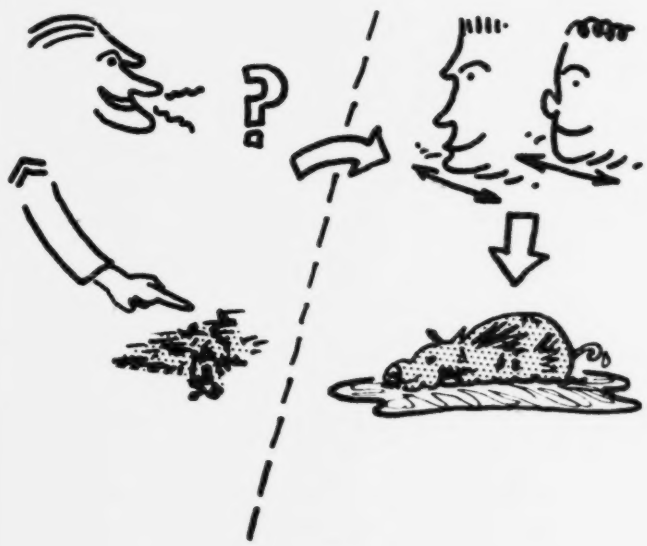

8

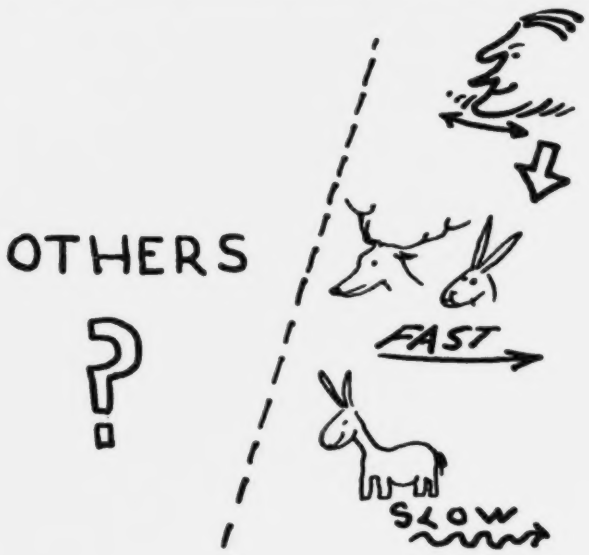

9

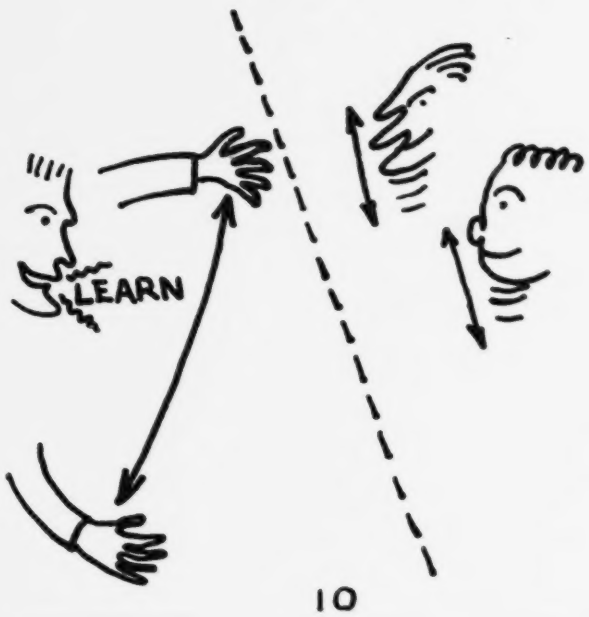

10

PAR. 134 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB хтети

A - Ја хоћу да спавам.
I want to sleep.
Ја не знам шта ти хоћеш.
I do not know what you want.
Он хоће да иде у биоскоп, али нема новаца.
He wants to go to the movies, but he does not have money.
Ми хоћемо да видимо ваше родитеље.
We want to see your parents.
Можете да урадите шта хоћете.
You can do what you want.
Они хоће да купе ваш стари аутомобил.
They want to buy your old car.

The underlined words are the affirmative present tense forms of the verb хтети the independent meaning of which is "to want, to be willing, to wish". It is used not only independently, but also as an auxiliary to form the future tense of verbs /see Par. 135/. In the latter case its English equivalents are "shall" and "will".

The present tense of хтети has long and short forms /enclitics/:

The long forms are:

(Ја) хоћу	- I want, I wish
(Ти) хоћеш	- You want, you wish
(Он, Она, Оно) хоће	- He /she, it/ wants, he /she. it/ wishes
(Ми) хоћемо	- We want, we wish
(Ви) хоћете	- You want, you wish
(Они, Оне, Она) хоће	- They want, they wish

The long forms are usually used when the verb хтети is used independently. The long forms are also used to make interrogative forms of the future tense with the particle ли /see Par. 135 C-1/.

The short forms are:

Ја ћу	- I will /shall/	Ми ћемо	- We will /shall/
Ти ћеш	- You will	Ви ћете	- You will
Он ће	- He will	Они ће	- They will
Она ће	- She will	Оне ће	- They will
Оно ће	- It will	Она ће	- They will

B - The negative present tense forms of хтети are obtained by prefixing the short forms with the negative particle не. Both the long and the

short forms have the same negative forms:

(Ја) нећу - I do not want, I shall not
(Ти) нећеш - You do not want, you will not
(Он) неће - He does not want, he will not
(Она) неће - She does not want, she will not
(Оно) неће - It does not want, it will not
(Ми) нећемо - We do not want, we shall not
(Ви) нећете - You do not want, you will not
(Они) неће - They do not want, they will not
(Оне) неће - They do not want, they will not
(Она) неће - They do not want, they will not

Note: The verbs бити /see Par. 27/, имати /see Par. 30/ and хтети are the only verbs whose present tense forms are made negative by prefixing the negative particle.

The affirmative and negative questions of хтети in the present and past tenses are made according to Par. 33, 34 and 56 C & D.

Хоћеш ли (ти) да купиш његов стари аутомобил?, or:
Да ли (ти) хоћеш да купиш његов стари аутомобил?
Do you want to buy his old car?
Нећеш ли (ти) да купиш његов стари аутомобил?, or:
Да ли (ти) нећеш да купиш његов стари аутомобил?
Don't you want to buy his old car?

PAR. 135 - THE FUTURE TENSE

A - (2) Ја ћу питати.
Ти ћеш питати, а ја ћу одговарати.
You will ask and I will /shall/ answer.
(2) Водник ће питати за имена коња, мазге и магарца.
(5) После тога ћемо питати за имена птица.
Ви ћете питати, а ми ћемо одговарати.
You will ask and I will /shall/ answer.
Они ће питати, а ви ћете одговарати.
They will ask and you will answer.
(4) И тако до краја часа, знаћемо и имена дивљих животиња.
(4) Питаћемо само за лава, вука, лисицу и јелена.
(7) Рећи ћемо такође да желимо да знамо особине пса, лисице и мачке.
Јешћемо и пићемо колико можемо.
We will eat and drink as much as we can.

The affirmative form of the future tense is formed by using the hort forms of the auxiliary verb хтети.

There are two ways to form the future tense of verbs:

1. If the subject is mentioned or the clause is introduced by some other word /adverb, conjunction, etc./ or phrase, the future tense of all verbs is always formed by the short forms of хтети followed by the infinitive of the verb:

Ја ћу бити	- I will /shall/ be
Ти ћеш бити	- You will be
Он (Она, Оно) ће бити	- He /She, It/ will be
Ми ћемо бити	- We will /shall/ be
Ви ћете бити	- You will be
Они (Оне, Она) ће бити	- They will be

(3) То ће бити доста о домаћим животињама.
(10) Онда ћемо данас научити доста.
(11) И ми мислимо да ћемо научити доста.

2. If the subject is not mentioned, the future tense of all verbs ending in -ти is formed by dropping the -ти of the infinitive and adding the short forms of хтети:

Бићу	- I shall be	Бићемо	- We shall be
Бићеш	- You will be	Бићете	- You will be
Биће	- He /She, It/ will be	Биће	- They will be

(2) Почећемо са домаћим животињама.
(5) Покушаћемо да научимо само та имена.

If, after dropping -ти the remaining part of the infinitive ends in с, this с turns into ш before the short forms of хтети are added:

Јешћемо и пићемо колико можемо.

Note /1/ In the future tense of verbs whose infinitive ends in ћи, the auxiliary is always written separately and the infinitive retained in its full form, with the following order of words:

If the subject is mentioned or if the sentence is introduced by some other word or phrase, the auxiliary precedes the infinitive:

(7) Знам да ће наставник рећи да је пас храбар и веран.

If the subject is not mentioned and if the sentence is is not introduced by any other word or phrase, the infinitive precedes and the auxiliary always follows it immediately:

(7) Рећи ћемо такође да желимо да знамо особине пса, лисице и мачке.

/2/ Many speakers tend to avoid the infinitive in the future, too, and replace it with the conjunction да plus the form of the present tense of the verb corresponding to its subject /see Par. 31/:

(7) Знам да ће наставник да рекне . . . . . .
(8) Ми ћемо такође да рекнемо да желимо . . . .

B - (Ја) Нећу бити код куће вечерас.
I will not be at home tonight.
(5) (Ми) Нећемо моћи да научимо све за један час.

The negative form of the future tense of all verbs is made by placing the negative form of хтети before the infinitive of the respective verb.

C - Affirmative questions in the future tense are formed by using:

1. The long forms of хтети and the interrogative particle ли with the infinitive in the following word order:

Long form of хтети + ли + subject /if mentioned/ + infinitive:
(1) Хоћемо ли (ми) питати наставника?

2. The interrogative particles да ли and the short forms of хтети with the infinitive in the following word order:

Particles + short form of хтети + subject /if mentioned/ + infinitive:
(1) Да ли ћемо (ми) питати наставника?

3. The interrogative pronouns:

Ко ће питати? - Who will ask?
Чијим аутомобилом ћемо ићи? - In whose automobile shall we go?

4. The interrogative adverbs:

(2) Како ћемо почети?
Где ћеш бити? - Where will you be?

D - The affirmative questions in the future tense are made negative by replacing the affirmative forms of хтети with the negative forms of хтети:

(1) Нећемо ли (ми) питати наставника?
(1) Да ли (ми) нећемо питати наставника?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE PRESENT TENSE OF THE VERB ХТЕТИ AND THE FUTURE TENSE OF VERBS

Drill the present tense of the verb хтети and the future tense of verbs by conducting the oral drill described below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Кад идеш у бакалницу?	У бакалницу идем кад хоћу да купим храну.
(2)	Кад ја идем у ресторан?	Ти идеш у ресторан кад хоћеш да једеш.
(3)	Кад Марко куца на врата?	Марко куца на врата кад хоће да уђе у кућу.
(4)	Кад ви и ваша жена идете на плажу?	Моја жена и ја идемо на плажу кад хоћемо да се купамо у мору.
(5)	Кад моја жена и ја слушамо радио?	Ви и ваша жена слушате радио кад хоћете да сазнате шта има ново.
(6)	Кад људи кушају јело?	Људи кушају јело кад хоће да знају да ли је јело укусно.
(7)	Зашто нећеш да узмеш чашу?	Нећу да узмем чашу, јер нећу да пијем.
(8)	Зашто Марко неће да узме сунђер?	Марко неће да узме сунђер, јер неће да обрише таблу.
(9)	Зашто ви и ваша жена нећете да идете на плажу?	Моја жена и ја нећемо да идемо на плажу, јер нећемо да се купамо у мору.
(10)	Зашто моја жена и ја нећемо да слушамо радио?	Ви и ваша жена нећете да слушате радио, јер нећете да знате шта има ново.
(11)	Зашто они неће да узму столице?	Они неће да узму столице, јер неће да седну.
(12)	Хоћеш ли да купиш мој нови аутомобил?	Не. Ја нећу да купим твој нови аутомобил.
(13)	Да ли ћете у среду имати школу?	Да. У среду ћемо имати школу.
(14)	Кад ћете се пробудити у среду?	Пробудићу се у четврт до шест.
(15)	Шта ћете урадити пошто се пробудите?	Пошто се пробудим, устаћу.
(16)	Шта ћете урадити пошто устанете?	Пошто устанем, ја ћу се окупати.
(17)	Шта ћете урадити пошто се окупате?	Пошто се окупам, ја ћу се обријати.
(18)	Чиме ћете се обријати?	Обријаћу се бријачем.
(19)	Шта ћете урадити пошто се обријете?	Пошто се обријем, умићу се.
(20)	Шта ћете урадити пошто се умијете?	Пошто се умијем, ја ћу се обући и обути.
(21)	Шта ћете урадити пошто се обучете и обујете?	Пошто се обучем и обујем, доручковаћу.
(22)	Где ћете доручковати?	Доручковаћу у трпезарији.
(23)	С киме ћете доручковати?	Доручковаћу са својом женом и децом.

(24)	Ко ће спремити доручак?	Моја жена ће спремити доручак.
(25)	Шта ћете радити пошто доручкујете?	Пошто доручкујем, учићу.
(26)	Колико ћете учити?	Учићу пола сата.
(27)	Шта ћете радити после тога?	После тога ћу се спремити за школу.
(28)	Шта ћете учинити да се спремите за школу?	Узећу све књиге.
(29)	Шта ћете још узети?	Узећу такође капу.
(30)	Шта ћете урадити са капом?	Капу ћу ставити на главу.
(31)	Да ли ћете ставити капу на главу пошто изиђете из куће?	Не. Капу ћу ставити на главу пре него што изиђем из куће.
(32)	Да ли ћете нешто рећи пре него што изиђете из куће?	Да. Рећи ћу: „Збогом."
(33)	Коме ћете рећи „Збогом"?	Рећи ћу „Збогом" својој жени и деци.
(34)	У колико сати ћете поћи у школу?	У школу ћу поћи у двадесет минута до осам.
(35)	Како ћете доћи у школу?	У школу ћу доћи аутомобилом.
(36)	Чијим аутомобилом ћете доћи у школу?	У школу ћу доћи својим аутомобилом.
(37)	Да ли ћете ући у учионицу чим стигнете у школу?	Да. У учионицу ћу ући чим стигнем у школу.
(38)	Да ли ћете наћи некога у учионици?	Мислим да хоћу.
(39)	Шта ћете рећи кад уђете у учионицу?	Кад уђем у учионицу рећи ћу: „Добро јутро."
(40)	Шта ћете урадити с капом и књигама?	Капу ћу ставити на чивилук, а књиге на сто.
(41)	А затим?	Сешћу.
(42)	На шта ћете сести?	Сешћу на столицу.
(43)	Шта ћете радити пошто седнете?	Пошто седнем, ја ћу читати.
(44)	Да ли ће и сви други ученици које нађете у учионици читати?	Не. Сви ученици које нађем у учионици неће читати.
(45)	А шта ће они радити?	Они ће разговарати.
(46)	Ко ће ући у учионицу у један минут до осам?	У један минут до осам наставник ће ући у учионицу.
(47)	Шта ће наставник рећи кад уђе у учионицу?	Кад наставник уђе у учионицу, он ће рећи: „Добро јутро."
(48)	У колико сати ће почети први час?	Први час ће почети у осам сати.
(49)	Шта ћете имати први час?	Први час ћемо имати дијалог.
(50)	Да ли ће сви ученици морати да говоре дијалог?	Да. Сви ученици ће морати да говоре дијалог.
(51)	Шта ће морати да ураде ученици којима наставник каже да говоре дијалог?	Ученици којима наставник каже да говоре дијалог мораће да изађу пред таблу.
(52)	У колико сати ће се завршити први час?	Први час ће се завршити у десет минута до девет.

(53)	Према томе колико ће трајати први час?	Први час ће трајати педесет минута.
(54)	Да ли ће други час почети одмах после првог?	Не. Други час неће почети одмах после првог, него у девет сати.
(55)	Да ли то значи да ћете између првог и другог часа имати одмор од десет минута?	Да. Између првог и другог часа ћемо имати одмор од десет минута.
(56)	Да ли ћете за време одмора остати у учионици?	Не. За време одмора нећу остати у учионици, него ћу изаћи пред учионицу.
(57)	Шта ћете радити пред учионицом?	Пушићу и разговарати са другим ученицима.
(58)	Колико цигарета ћете попушити за време одмора?	За време одмора ћу попушити једну цигарету.
(59)	Шта ћете радити на другом часу?	На другом часу ћемо радити граматику.
(60)	Колико ће трајати други час?	Други час ће трајати такође педесет минута.
(61)	Да ли ћете и између другог и трећег часа имати одмор?	Да. И између другог и трећег часа ћемо имати одмор.
(62)	Да ли ће и тај одмор трајати десет минута?	Не. Тај одмор неће трајати десет минута, него двадесет минута.
(63)	Према томе у колико сати ће почети трећи час?	Трећи час ће почети у десет сати и десет минута.
(64)	Колико ће трајати трећи час?	Трећи час ће трајати такође педесет минута.
(65)	Шта ћете радити на том часу?	На том часу ћемо радити превођење.
(66)	У колико сати ће се завршити трећи час пре подне?	Трећи час пре подне ће се завршити у једанаест сати.
(67)	Да ли ће то бити и последњи час пре подне?	Да. То ће бити последњи час пре подне.
(68)	Да ли ћете у једанаест сати отићи кући?	Не. Ја нећу ићи кући у једанаест сати.
(69)	А куда ћете отићи?	Отићи ћу у Официрску мензу.
(70)	Шта ћете радити у Официрској мензи?	У Официрској мензи ћу ручати.
(71)	Шта ћете радити после ручка?	Вратићу се у учионицу.
(72)	Шта ћете радити у учионици?	Седећу и учити.
(73)	Кад ће почети први час после подне?	Први час после подне ће почети у један сат.
(74)	Колико ће трајати тај час?	Тај час ће трајати шездесет минута.
(75)	Шта ћете радити на том часу?	На том часу ћемо радити штиво.
(76)	Како ћете радити штиво?	Прво ће наставник, а затим ученици прочитати штиво.
(77)	А затим?	Затим ће наставник питати, а ученици ће одговарати.
(78)	У колико сати ће се завршити први час после подне?	Први час после подне ће се завршити у два сата.

(79)	Кад ће почети други час после подне?	Други час после подне ће почети у два сата и десет минута.
(80)	Шта ћете имати на том часу?	На том часу ћемо имати граматику.
(81)	Да ли ћете на том часу имати само стару граматику?	Не. На том часу нећемо имати само стару грамтику, него и нову граматику.
(82)	У колико сати ће се завршити други час после подне?	Други час после подне ће се завршити у три сата.
(83)	Кад ће почети трећи час после подне?	Трећи час после подне ће почети у три сата и десет минута.
(84)	Шта ћете имати на том часу?	На том часу ћемо имати дијалог.
(85)	Да ли ћете на том часу имати стари дијалог?	Не. На том часу нећемо имати стари дијалог, него нови дијалог.
(86)	Кад ће се завршити трећи час после подне?	Трећи час после подне ће се завршити у четири сата после подне.
(87)	Шта ћете урадити пошто се сврши трећи час после подне?	Узећу капу и књиге и отићи кући.
(88)	Како ћете отићи кући?	Одвешћу се аутомобилом.
(89)	Чијим аутомобилом ћете се одвести кући?	Кући ћу се одвести својим аутомобилом.
(90)	Шта ћете рећи кад уђете у кућу?	Кад уђем у кућу, рећи ћу: „Добро вече."
(91)	Шта ћете урадити с капом и књигама?	Капу ћу ставити на чивилук, а књиге на сто.
(92)	Шта ћете урадити са ципелама?	Ципеле ћу изути.
(93)	Да ли ћете остати цело вече у чарапама?	Не. Пошто изујем ципеле, обућу папуче.
(94)	Шта ћете радити до вечере?	Разговараћу са женом и играти се са децом.
(95)	Шта ћете радити после вечере?	После вечере ћу учити.
(96)	Шта ћете урадити пошто све научите?	Пошто све научим, отићи ћу на ноћни (!) одмор.
(97)	Шта ћете урадити пре него што одете на ноћни одмор?	Пре него што одем на ноћни одмор, свући ћу се, изути и окупати.
(98)	Да ли ћете у суботу и недељу имати школу?	Не. У суботу и недељу нећу имати школу.
(99)	Куда ћете ићи у петак увече?	У петак увече ћу ићи у биоскоп.
(100)	Куда ћете ићи у суботу пре подне?	У суботу пре подне ћу ићи у бакалницу.
(101)	С киме ћете ићи у бакалницу?	У бакалницу ћу ићи са својом женом.
(102)	Шта ћете радити у бакалници?	Куповаћемо храну.
(103)	Ко ће куповати, а ко ће платити?	Моја жена ће куповати, а ја ћу платити.
(104)	Да ли намеравате да нешто нарочито урадите у суботу и недељу?	Да. У недељу ћу отићи у Санта Круз.
(105)	Да ли ћете ићи сами у Санта Круз?	Не. Ићи ће такође моја жена и моја деца.

(106)	Како ћете ићи у Санта Круз?	Ићи ћемо аутомобилом.
(107)	Ко ће возити?	Возићу мало ја, а мало моја жена.
(108)	Зашто баш хоћете да идете у Санта Круз?	Зато што Санта Круз има врло лепу плажу.
(109)	Да ли то значи да ћете све време провести на плажи?	Не. Ићи ћемо такође у поље.
(110)	Шта ћете радити на плажи?	На плажи ћемо се купати.
(111)	Где ћете јести?	Јешћемо у једном ресторану поред мора.
(112)	Зашто ћете ићи у поље?	У поље ћу ићи да покажем неке домаће животиње својој деци.
(113)	Које домаће животиње ћете показати својој деци?	Својој деци ћу показати вола, краву, козу, овцу, свињу, мазгу и магарца.
(114)	Да ли ваша деца желе да виде и неку птицу?	Да. Она нарочито желе да виде орла.
(115)	Да ли мислите да ћете у Санта Крузу моћи да покажете орла својој деци?	Не. Ја не мислим да ћу у Санта Крузу моћи да покажем орла својој деци.
(116)	Које птице могу ваша деца да виде сваки дан?	Моја деца могу да виде сваки дан врапце и гавране.
(117)	Да ли ваша деца желе да виде и неке дивље животиње?	Да. Она желе да виде и неке дивље животиње.
(118)	Које дивље животиње ваша деца нарочито желе да виде?	Моја деца нарочито желе да виде зеца, лисицу, јелена, вука и лава.
(119)	Да ли ваша деца знају особине неких домаћих и дивљих животиња?	Да. Моја деца знају особине неких домаћих и дивљих животиња.
(120)	Шта например ваша деца знају о псу?	Моја деца знају да је пас храбар и веран.
(121)	Шта ваша деца знају о мачки?	Моја деца знају да је мачка обазрива и чиста.
(122)	Шта ваша деца знају о свињи?	Моја деца знају да је свиња прљава.
(123)	Шта ваша деца знају о зецу и јелену?	Моја деца знају да су зец и јелен брзи.
(124)	Да ли ваша деца знају која животиња је спора?	Да. Она знају да је магарац спор.
(125)	Шта ваша деца знају о лисици?	Моја деца знају да је лисица лукава.
(126)	Да ли ви имате неку домаћу животињу?	Да. Ја имам пса и мачку.
(127)	Кад ћете се вратити из Санта Круза?	Вратићемо се пред вече.
(128)	Шта ћете радити пошто се вратите?	Вечераћу и учити.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

О животињама

Ученици још не знају на српскохрватском језику имена домаћих и дивљих животиња и птица. Они ће данас да питају наставника да каже ученицима та имена. Они знају да неће моћи да науче сва та имена, јер у свету има тако много животиња и птица, али они верују да ће научити доста.

Ученици ће питати наставника о особинама домаћих и дивљих животиња. Ученици су чули да се у Југославији каже за човека који много ради да он ради као коњ, док се у Америци за таквог човека каже да ради као во. Они ће такође питати наставника да ли се у Југославији каже "брз као јелен" или "брз као зец". Они знају да се и у Америци и у Југославији каже "веран као пас" и "лукав као лисица", "прљав као свиња" и "спор као магарац".

У Југославији "the hare" је зец, али је "the rabbit" такође зец. Другим речима, у Југославији се за "the hare" каже дивљи зец, или само зец, док се за "the rabbit" каже домаћи зец.

Ми знамо да нећемо тако лако заборавити имена и особине дивљих и домаћих животиња која ћемо данас научити.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Guests for dinner

We arrived in Monterey several years ago. Of course, we have friends who live in Monterey and Carmel and friends who live outside of Monterey. We also have several neighbors. Therefore, we often have guests, and we often visit our friends and neighbors. Sometimes our friends who live outside of Monterey come and stay at our house several days. We also visit our friends who live in San Francisco, Los Angeles and Palm Springs.

Besides that we often have guests for lunch or dinner. When our guests come to our house, they greet us with the words: "Good day, hosts" or "Good evening, friends". We answer: "Welcome, dear friends, we are so glad that

you came." Sometimes instead of "friends" we say "guests".

After our guests are seated, we usually have a drink of brandy, wine or beer and then go into the dining room to have our meal. We talk pleasantly during our meal and always have a good time with our friends. Sometimes, but not so often, we go with our guests to a restaurant where we don't eat, but have a drink or two and then we all dance. However, sometimes we go with our guests to some restaurant both to have dinner and to dance.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О животињама

Јутрос пре него што је наставник дошао на час, ученици су разговарали о томе шта ће да питају својег наставника, и шта ће данас да науче. Они су најзад одлучили да питају наставника да ли хоће да каже ученицима, на српскохрватском језику, имена домаћих и дивљих животиња и птица. Они су се такође сложили да неће моћи да науче сва та имена, зато ће питати за онолико имена колико они мисле да могу да науче за један дан.

Они су најзад одлучили следеће: Прво ће питати како се на српскохрватском језику каже во, крава, коза, овца, коњ, мазга и магарац. Затим како се каже лав, вук, лисица, јелен и зец. Најзад како се каже орао, гавран и врабац. Кад то науче, они ће питати које су особине домаћих и дивљих животиња, тојест која животиња је храбра и верна, која је обазрива и чиста, која је прљава, која је лукава, која је спора, а које животиње су брзе.

Пошто ученици добију одговоре на сва ова питања, они ће заиста научити доста о домаћим и дивљим животињама и птицама. Међутим, ученици неће научити све, јер у свету има тако много животиња и птица и они неће моћи да науче сва та имена. Свакако не за један дан.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. О чему су ученици разговарали пре часа?
2. Шта су ученици одлучили да питају наставника?
3. У чему су се сви ученици сложили?
4. У чему су се још ученици сложили?
5. Шта су ученици одлучили да прво питају наставника?
6. Да ли ученици већ знају имена неких домаћих животиња?
7. Да ли ученици већ знају имена неких дивљих животиња?
8. Да ли ученици већ знају имена неких дивљих птица?
9. Да ли ученици већ знају како се на српскохрватском каже пас и мачка?
10. Шта ће ученици питати кад науче имена животиња и птица?
11. Која животиња је храбра и верна?
12. Која животиња је обазрива и чиста?
13. Која животиња је прљава?
14. Која животиња је спора?
15. Које животиње су брзе?
16. Да ли у Монтереју има и домаћих и дивљих животиња?
17. Да ли ће ученици моћи да науче сва имена животиња и птица?
18. Зашто ученици неће моћи да науче сва имена животиња и птица?
19. Да ли ће ученици научити доста за један дан?
20. Која дивља животиња је лукава?
21. Коју домаћу животињу воли ваш син?
22. Коју домаћу животињу воли ваша ћерка?
23. Које домаће животиње ви волите?
24. Да ли сте ви некад видели лава, вука и лисицу?
25. Да ли сте ви некад видели јелена, мазгу и магарца?
26. Које домаће и дивље животиње сте видели, а које нисте видели?
27. Да ли сте некад видели орла?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. On Sunday I will go to Santa Cruz with my wife and my children.
2. We will start early in the morning in our car.
3. My wife will drive one part of the way and I will drive the other part.
4. We will go directly to the beach where we will swim in the sea.
5. We will eat in a restaurant by the sea.
6. On our way back I will take my children to the fields.
7. There I will show to my children various domestic animals such as: the ox, cow, sheep, goat, pig, mule and donkey.
8. I will also try to show my children some wild animals, for instance: a hare, deer and perhaps a fox. I know there are not lions /around/ here.
9. My children know from books that a dog is faithful and courageous, that a cat is cautious and clean, that a pig is dirty, that a donkey is slow, that a fox is sly.
10. Of birds they like best /most/ eagles and they do not like sparrows and ravens.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

903-вêран, adj. m. - faithful
вêрна, f.
вêрно, n.

-вêрно, adv. - faithfully

904-вô, m. - ox
gen. sing.: вòла
nom. pl.: вòлови

905-врáбац, m. - sparrow
gen. sing.: врáпца
gen. pl.: врâбáца

906-вȳк, m. - wolf
nom. pl.: вȳкови (or: вуци)

907-гȁврāн, m. - raven

908-дȉвљī, adj. m. - wild
дȉвљā, f.
дȉвљē, n.

-дȉвље, adv. - wildly

909-зêц, m. - rabbit, hare
nom. pl.: зȅчеви

910-јȅлен, m. - deer

911-кȍза, f. - goat

912-крȁва, f. - cow

913-лȁв, m. - lion
nom. pl.: лȁвови

914-лȉсица, f. - fox

915-лȳкав, adj. m. - sly
лȳкава, f.
лȳкаво, n.

-лȳкаво, adv. - slyly

916-мàгарац, m. - donkey
gen. sing.: мàгарца
gen. pl.: мàгарāцā

917-мàзга, f. - mule
gen. pl.: мàзги

918-обàзрив, adj. m. - cautious
обàзрива, f.
обàзриво, n.

-обàзриво, adv. - cautiously

919-óвца, f. - sheep
gen. pl.: оваца

920-óрао, m. - eagle
gen. sing.: óрла
nom. pl.: óрлови

921-особѝна, f. - characteristic, quality

922-пòкушати, v.t.&i.pfv. - to try, to attempt
pr.t.: пòкушāм, пòкушāш, пòкушā,
пòкушāмо, пòкушāте, пòкушајӯ

+922-покушáвати, v.t.&i.ipfv. - to try, to attempt
pr.t.: покȕшāвāм, покȕшāвāш,
покȕшāвā, покȕшāвāмо,
покȕшāвāте, покушáвајӯ

923-прȉљав, adj. m. - dirty, filthy
прȉљава, f.
прȉљаво, n.

-прȉљаво, adv. - dirtily

924-птȉца, f. - bird

925-свúња, f. - hog, pig, swine

926-спȍр, adj. m. - slow
спȍра, f.
спȍро, n.

-спȍро, adv. - slowly

927-хра́бар, adj. m. - courageous
хра́бра, f.
хра́бро, n.

-хра̂бро, adv. - courageously

928-хте̏ти, v.t.&i.ipfv. - to want, to be willing
pr.t.: хо̀ћу, хо̏ћеш, хо̏ће,
хо̏ћемо, хо̏ћете, хо̏ће

929-чи̏ст, adj. m. - clean, pure
чи̏ста, f.
чи̏сто, n.

-чи̏сто, adv. - clean, purely

ЧЕТРДЕСЕТ-ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА
FORTY-FOURTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS JA AND ТИ /See Par. 136 and 137/

Drill the declension of the personal pronouns ja and ти following the patterns shown below. Put the declension of both pronouns on the blackboard.

	JA	ТИ
Nominative	ја	ти
Genitive	мене, ме	тебе, те
Dative	мени, ми	теби, ти
Accusative	мене, ме	тебе, те
Vocative	— — — —	(ти)
Instrumental	мном	тобом
Locative	мени	теби

(1) Ти учиш дијалог, а ја учим граматику.
Ко учи дијалог? — Ја учим дијалог.
Ко учи граматику? — Ти учиш граматику.

(2) Ти седиш до мене, а ја седим до тебе.
До кога ти седиш? — Ја седим до тебе.
До кога ја седим? — Ти седиш до мене.

(3) Ти станујеш близу мене, а ја станујем близу тебе.
Близу кога ти станујеш? — Ја станујем близу тебе.
Близу кога ја станујем? — Ти станујеш близу мене.

(4) Ти не идеш у град без мене, а ја не идем у град без тебе.
Без кога ти не идеш у град? — Ја не идем у град без тебе.
Без кога ја не идем у град? — Ти не идеш у град без мене.

(5) Ја ћу ићи данас на састанак уместо тебе, а ти ћеш ићи у недељу уместо мене.
Уместо кога ћу ја ићи на састанак данас? — Ти ћеш ићи на састанак уместо мене данас.
Уместо кога ћеш ти ићи на састанак у недељу? — Ја ћу ићи у недељу на састанак. уместо тебе.

(6) Твој син ме се не боји.
Мој син те се не боји.
Да ли ме се твој син боји? — Мој син те се не боји.
Да ли те се мој син боји? — Твој син ме се не боји.

(7) Твоја ћерка ме се не сећа.
Моја ћерка те се не сећа.
Да ли ме се твоја ћерка сећа? Моја ћерка те се не сећа.
Да ли те се моја ћерка сећа? Твоја ћерка ме се не сећа.

(8) Твоја деца ме се не чувају.
Моја деца те се не чувају.
Да ли ме се твоја деца чувају? Моја деца те се не чувају.
Да ли те се моја деца чувају? Твоја деца ме се не чувају.

(9) Ти идеш према мени, а ја идем
према теби.
Према коме ти идеш? Ја идем према теби.
Према коме ја идем? Ти идеш према мени.

(10) Ти пишеш мени, а ја пишем теби.
Коме ти пишеш? Ја пишем теби.
Коме ја пишем? Ти пишеш мени.

(11) Ја шаљем поклоне теби, а ти
шаљеш поклоне мени.
Коме ја шаљем поклоне? Ти шаљеш поклоне мени.
Коме ти шаљеш поклоне? Ја шаљем поклоне теби.

(12) Ти ми се не смејеш.
Ја ти се не смејем.
Да ли ми се ти смејеш? Ја ти се не смејем.
Да ли ти се ја смејем? Ти ми се не смејеш.

(13) Ти ми пишеш често.
Ја ти пишем често.
Да ли ми ти пишеш често? Ја ти пишем често.
Да ли ти ја пишем често? Ти ми пишеш често.

(14) Ти ми верујеш све што кажем.
Ја ти верујем све што кажеш.
Да ли ми верујеш све што кажем? Ја ти верујем све што кажеш.
Да ли ти верујем све што кажеш? Ти ми верујеш све што кажем.

(15) Ти разумеш мене, а ја разумем
тебе.
Кога ти разумеш? Ја разумем тебе.
Кога ја разумем? Ти разумеш мене.

(16) Ти посећујеш мене, а ја посећу-
јем тебе.
Кога ти посећујеш? Ја посећујем тебе.
Кога ја посећујем? Ти посећујеш мене.

(17) Ти не сумњаш у мене, а ја не
сумњам у тебе.
У кога ти не сумњаш? Ја не сумњам у тебе.
У кога ја не сумњам? Ти не сумњаш у мене.

(18) Ти ме разумеш.
Ја те разумем.
Да ли ме ти разумеш? Ја те разумем.
Да ли те ја разумем? Ти ме разумеш.

(19) Ти ме храниш.
Ја те храним.
Да ли ме ти храниш? Да. Ја те храним.
Да ли те ја храним? Да. Ти ме храниш.
(20) Ти ме добро знаш.
Ја те добро знам.
Да ли ме добро знаш? Да. Ја те добро знам.
Да ли те добро знам? Да. Ти ме добро знаш.
(21) Ти се слажеш са мном, а ја се слажем с тобом.
С киме се ти слажеш? Ја се слажем с тобом.
С киме се ја слажем? Ти се слажеш са мном.
(22) Ти волиш да разговараш са мном, а ја волим да разговарам с тобом.
С киме ти волиш да разговараш? Ја волим да разговарам с тобом.
С киме ја волим да разговарам? Ти волиш да разговараш са мном.
(23) Ти идеш преда мном, а ја идем за тобом.
Пред киме ти идеш? Ја идем пред тобом.
За киме ја идем? Ти идеш за мном.

B - USE OF LONG AND SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS /See Par. 138/

1 - Demonstrate by conducting the drill described below:

a - That at the beginning of a sentence only the long forms of personal pronouns can be used.

b - That emphasis can be expressed only by the long forms of personal pronouns.

c - That after the conjunctions а, и and ни only the long forms of personal pronouns can be used.

(1) Тебе се боји свако, а мене се не боји нико.
Кога се боји свако? Свако се боји мене.
Кога се не боји нико? Нико се не боји тебе.
(2) Тебе се сећа свако, а мене се не сећа нико.
Кога се сећа свако? Свако се сећа мене.
Кога се не сећа нико? Нико се не сећа тебе.
(3) Тебе се не чува нико, а мене се чува свако.
Кога се не чува нико? Мене се не чува нико.
Кога се чува свако? Тебе се чува свако.
(4) Теби је лако да учиш српскохрватски, а мени је тешко.

	Коме је лако да учи српскохрватски?	Мени је лако да учим српскохрватски.
	Коме је тешко да учи српскохрватски?	Теби је тешко да учиш српскохрватски.
(5)	Теби се свако радује, а мени се нико не радује.	
	Коме се свако радује?	Мени се свако радује.
	Коме се нико не радује?	Теби се нико не радује.
(6)	Теби свако верује, а мени нико не верује.	
	Коме свако верује?	Мени свако верује.
	Коме нико не верује?	Теби нико не верује.
(7)	Тебе поздрављa свако, а мене не поздрављa нико.	
	Кога поздрављa свако?	Мене поздрављa свако.
	Кога не поздрављa нико?	Тебе не поздрављa нико.
(8)	Тебе гледа свако, а мене не гледа нико.	
	Кога гледа свако?	Мене гледа свако.
	Кога не гледа нико?	Тебе не гледа нико.
(9)	Марко се боји и тебе и мене.	
	Да ли се Марко боји само тебе?	Не. Марко се не боји само мене, него и тебе.
	Да ли се Марко боји само мене?	Не. Марко се не боји само тебе, него и мене.
(10)	Марко се не радује ни теби ни мени.	
	Да ли се Марко радује и теби и мени?	Не. Марко се не радује ни теби ни мени.
(11)	Марко зове мене, а не тебе.	
	Да ли Марко зове тебе?	Не. Марко не зове мене, него тебе.
(12)	Марко је дошао и мени донео упаљач, а теби бријач.	
	Ко је дошао и шта је и коме донео?	Марко је дошао и теби донео упаљач, а мени бријач.

2 - Demonstrate by conducting the drill described below:

a - That with prepositions usually the long forms of personal pronouns are used.

b - That the short form accusatives <u>ме</u> and <u>те</u> may be used with the prepositions <u>за</u>, <u>на</u>, <u>над</u>, <u>под</u>, <u>пред</u>, <u>уз</u>, but that in that case the four latter prepositions must be used in their disyllabic form <u>нада</u>, <u>пода</u>, <u>преда</u>, <u>уза</u>.

c - That with the instrumental мном, the forms са, нада, пода, преда /and not с, над, под, пред/ must be used.

Tell the students before the beginning of the drill the basic form of the pronoun the proper forms of which they are supposed to use in their answers.

(1)	Од кога сам ја старији?	Ти си старији од мене.
(2)	До кога ја седим?	Ти седиш до мене.
(3)	Близу кога ја станујем?	Ти станејеш близу мене.
(4)	Код кога се ја храним?	Ти се храниш код мене.
(5)	Око кога ја ходам?	Ти ходаш око мене.
(6)	Из кога ја желим да извучем све што зна?	Ти желиш да извучеш из мене све што знам.
(7)	Испод кога ја станујем?	Ти станујеш испод мене.
(8)	Испред кога ја седим?	Ти седиш испред мене.
(9)	Иза кога ја стојим?	Ти стојиш иза мене.
(10)	Преко кога сам примио поклон од своје жене?	Ти си примио поклон од своје жене преко мене.
(11)	Пре кога сам ја дошао у учионицу?	Ти си дошао у учионицу пре мене.
(12)	После кога сам ја изашао из учионице?	Ти си изашао из учионице после мене.
(13)	Без кога ја никад не идем у биоскоп?	Ти никад не идеш у биоскоп без мене.
(14)	Због кога сам ја закаснио у школу?	Ти си закаснио у школу због мене.
(15)	Ради кога сам ја вечерас дошао овде?	Ти си вечерас дошао овде ради мене.
(16)	Изнад кога ја станујем?	Ти станујеш изнад мене.
(17)	Против кога ја немам ништа?	Ти немаш ништа против мене.
(18)	Уместо кога ћу ја ићи на састанак?	Ти ћеш ићи на састанак уместо мене.
(19)	Ка коме треба да дођем кад ми нешто треба?	Кад ти нешто треба, ти треба да дођеш к мени.
(20)	У кога ја не сумњам?	Ти не сумњаш у мене.
(21)	За кога ја радим?	Ти радиш за мене (ме).
(22)	На кога ја често мислим?	Ти често мислиш на мене (ме).
(23)	Над кога треба да ставим светло?	Ти треба да ставиш светло над мене (нада ме).
(24)	Под кога треба да ставим столицу?	Ти треба да ставиш столицу под мене (пода ме).
(25)	Пред кога треба да ставим ручак?	Ти треба да ставиш ручак пред мене (преда ме).
(26)	Уз кога треба да седнем?	Ти треба да седнеш уз мене (уза ме).

(27)	Мимо кога ја никад не прођем а да не поздравим?	Ти никад не прођеш мимо мене а да не поздравиш.
(28)	С ким ћу ја ићи у биоскоп?	Ти ћеш ићи у биоскоп са мном.
(29)	Над киме је добро светло?	Добро светло је нада мном.
(30)	Под киме је столица?	Столица је пода мном.
(31)	Пред киме је ручак?	Ручак је преда мном.

Note: Drill the personal pronoun second person singular following the same pattern.

C - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS /See Par. 139, 140 and 141/

1 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the present tense:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb

Give the pattern before beginning the drill on each group.

(1)	Да ли ме се бојиш?	Да. Ја те се бојим.
		Да. Бојим те се.
		Не. Ја те се не бојим.
		Не. Не бојим те се.
(2)	Да ли ме се сећаш?	Да. Ја те се сећам.
		Да. Сећам те се.
		Не. Ја те се не сећам.
		Не. Не сећам те се.
(3)	Да ли ми верујеш?	Да. Ја ти верујем.
		Да. Верујем ти.
		Не. Ја ти не верујем.
		Не. Не верујем ти.
(4)	Да ли ми се смејеш?	Да. Ја ти се смејем.
		Да. Смејем ти се.
		Не. Ја ти се не смејем.
		Не. Не смејем ти се.
(5)	Да ли ме видиш?	Да. Ја те видим.
		Да. Видим те.
		Не. Ја те не видим.
		Не. Не видим те.
(6)	Да ли ме чујеш?	Да. Ја те чујем.
		Да. Чујем те.
		Не. Ја те не чујем.
		Не. Не чујем те.

(7) Да ли ме се често сећаш?	Да. Ја те се често сећам.
	Да. Сећам те се често.
	Да Често те се сећам.
	Не. Ја те се не сећам често.
	Не. Не сећам те се често.
(8) Да ли ми увек верујеш?	Да. Ја ти увек верујем.
	Да. Верујем ти увек.
	Да. Увек ти верујем.
	Не. Ја ти не верујем увек.
	Не. Не верујем ти увек.
(9) Да ли ме много воли?	Да. Она те воли много.
	Да. Воли те много.
	Да. Много те воли.
	Не. Она те не воли много.
	Не. Не воли те много.

2 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the first and second persons singular and plural and the third person plural of the compound past tense:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

(1) Да ли си ме се сетио?	Да. Ја сам те се сетио.
	Да. Сетио сам те се.
	Не. Ја те се нисам сетио.
	Не. Нисам те се сетио.
(2) Да ли си ми поверовао?	Да. Ја сам ти поверовао.
	Да. Поверовао сам ти.
	Не. Ја ти нисам поверовао.
	Не. Нисам ти поверовао.
(3) Да ли си ме видео?	Да. Ја сам те видео.
	Да. Видео сам те.
	Не. Ја те нисам видео.
	Не. Нисам те видео.
(4) Да ли си ме одмах видео?	Да. Ја сам те одмах видео.
	Да. Видео сам те одмах.
	Да. Одмах сам те видео.
	Не. Ја те нисам одмах видео.
	Не. Нисам те одмах видео.

3 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the third person singular of the compound past tense.

(1) Да ли ти је поверовао?	Да.	Он ми је поверовао.
	Да.	Поверовао ми је.
	Не.	Он ми није поверовао.
	Не.	Није ми поверовао.
(2) Да ли те је видео?	Да.	Он ме је видео.
	Да.	Видео ме је.
	Не.	Он ме није видео.
	Не.	Није ме видео.
(3) Да ли ме је чуо?	Да.	Он те је чуо.
	Да.	Чуо те је.
	Не.	Он те није чуо.
	Не.	Није те чуо.
(4) Да ли те је много волела?	Да.	Она ме је много волела.
	Да.	Волела ме је много.
	Да.	Много ме је волела.
	Не.	Она ме није много волела.
	Не.	Није ме много волела.

4 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placement of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the future tense:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

(1) Хоћеш ли ме се сетити?	Да.	Ја ћу те се сетити.
	Да.	Сетићу те се.
	Не.	Ја те се нећу сетити.
	Не.	Нећу те се сетити.
(2) Хоћеш ли ми веровати?	Да.	Ја ћу ти веровати.
	Да.	Вероваћу ти.
	Не.	Ја ти нећу веровати.
	Не.	Нећу ти веровати.
(3) Хоћеш ли ми писати?	Да.	Ја ћу ти писати.
	Да.	Писаћу ти.
	Не.	Ја ти нећу писати.
	Не.	Нећу ти писати.
(4) Хоћеш ли ме посетити?	Да.	Ја ћу те посетити.
	Да.	Посетићу те.
	Не.	Ја те нећу посетити.
	Не.	Нећу те посетити.
(5) Хоће ли ме поздравити?	Да.	Он ће те поздравити.
	Да.	Поздравиће те.
	Не.	Он те неће поздравити.
	Не.	Неће те поздравити.

(6) Хоћеш ли ме посетити вечерас?

Да. Ја ћу те вечерас посетити.
Да. Посетићу те вечерас.
Да. Вечерас ћу те посетити.
Не. Ја те нећу вечерас посетити.
Не. Нећу те посетити вечерас.
Не. Вечерас те нећу посетити.

(7) Хоћеш ли ме изненадити данас?

Да. Ја ћу те данас изненадити.
Да. Изненадићу те данас.
Да. Данас ћу те изненадити.
Не. Ја те нећу данас изненадити.
Не. Нећу те изненадити данас.
Не. Данас те нећу изненадити.

Literal Translation

About principal grammatical terms

1 - Sergeant First Class Ross: Want whether /thou/ that /we/ little converse about grammatical terms?
Corporal Hicks: Yes. That me interest very much.

2 - SFC R: And whether, too, thee that interests?
Private Small: Yes, too, me that interest, and long ago am wished that /I/ study with thee.

3 - SFC R: Why just with me, and not with someone other?
Pvt S: Because is our instructor said that that is very satisfied with thee.

4 - SFC R: To me is dear that /I/ that hear, but how /you/ wish that /we/ begin?
Cpl H and Pvt S: How that /we/ begin? Begin will /we/ with principal grammatical terms, as art thou already said.

5 - SFC R: Good. Begin will /we/ with nouns. Whether is to thee clear what are that nouns?
Cpl H: Yes. That to me is clear. Nouns denote names of persons, of animals, of things /as: of states, of towns, of mountains and so forth/ and of ideas.

6 - SFC R: And whether thou know what are pronouns?
Pvt S: /I/ Know. They substitute nouns.

7 - SFC R: And whether thee interest genders? Know whether /thou/ which are?
Cpl H: Understands itself that me genders interest. That are masculine, feminine and neuter gender.

8 - SFC R: And whether to thee is known which are principal tenses?
Pvt S: Known to me is also that. That are present, past and future tense.

9 - SFC R: Good, and what are that singular and plural?
Cpl H: That is easy. I, thou, he, she and it are singular, and we, you, they /masc./, they /fem./ and they /neut./ are plural.

10 - SFC R: I am entirely satisfied, because /I/ see that /you/ know principal grammatical terms on Serbo-Croatian.
Cpl H and Pvt S: Thanks. Too, we are entirely satisfied.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

О главним граматичким терминима

1. Водник Рос: Хоћеш ли да мало разговарамо о граматичким терминима?

Десетар Хикс: Да. То ме интересује врло много.

2. В.Р: А да ли и тебе то интересује?

Борац Смол: Да, и мене то интересује, и одавно сам желео да учим с тобом.

3. В.Р: Зашто баш са мном, а не са неким другим?

Б.С: Јер је наш наставник рекао да је врло задовољан с тобом.

4. В.Р: Мени је драго да то чујем, него како желите да почнемо?

Д.Х и б.С: Како да почнемо? Почећемо са главним граматичким терминима, као што си ти већ рекао.

5. В.Р: Добро. Почећемо са именицама. Да ли је теби јасно шта су то именице?

Д.Х: Да. То ми је јасно. Именице означавају имена лица, животиња, ствари (као: држава, градова, планина и тако даље) и идеја.

6. В.Р: А да ли ти знаш шта су заменице?

Б.С: Знам. Оне замењују именице.

SECOND PART XLIV
DIALOGUE

About the principal grammatical terms

1. Sergeant First Class Ross: Do you want us to talk a while about the grammatical terms?

Corporal Hicks: Yes. That interests me very much.

2. SFC R: And are you, too, interested in that?

Private Small: Yes, that interests me, too, and for a long time I've wished to study with you.

3. SFC R: Why just with me, and not with someone else?

Pvt S: Because our instructor said that he was very satisfied with you.

4. SFC R: I'm pleased to hear that, but how do you want to begin?
Cpl H and Pvt S: How shall we begin? We'll begin with the principal grammatical terms, as you already said.

5. SFC R: O.K. We'll start with the nouns. Is it clear to you what nouns are?

Cpl H: Yes. That's clear to me. Nouns denote the names of persons, animals, things /such as: states, towns, mountains, etc./ and ideas.

6. SFC R: And do you know what pronouns are?

Pvt S: I know. They substitute nouns.

О главним граматичким терминима

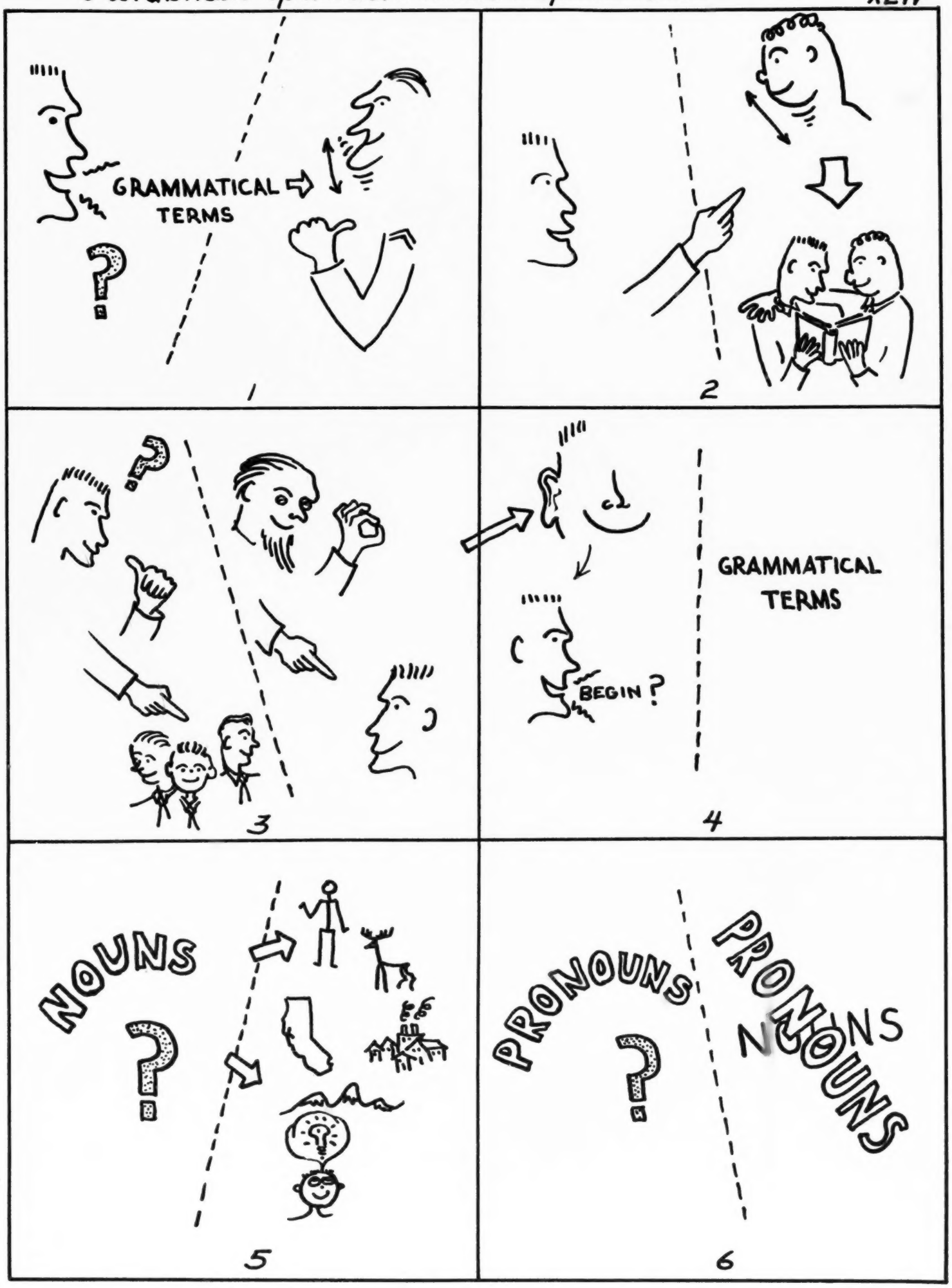

7. В.Р: А да ли те интересују родови? Знаш ли који су?

Д.Х: Разуме се да ме родови интересују. То су мушки, женски и средњи род.

7. SFC R: And do the genders interest you? Do you know which genders there are?
Cpl H: Of course the genders interest me. They are the masculine, feminine and neuter genders.

8.. В.Р: А да ли ти је познато која су главна времена?

Б.С: Познато ми је и то. То су садашње, прошло и будуће време.

8. SFC R: And do you know which are the principal tenses?

Pvt S: I know that, too. They are the present, past and future tenses.

9. В.Р: Добро, а шта су то једнина и множина?

Д.Х: То је лако. Ја, ти, он, она и оно су једнина, а ми, ви, они, оне и она су множина.

9. SFC R: All right, and what are the singular and the plural?

Cpl H: That's easy. I, thou, he, she and it are the singular, and we, you, they /masc., fem. and neut./ are the plural.

10. В.Р: Ја сам сасвим задовољан, јер видим да знате главне граматичке термине на српскохрватском.

Д.Х и б.С: Хвала. И ми смо сасвим задовољни.

10. SFC R: I'm entirely satisfied, because I see that you know the principal grammatical terms in Serbo-Croatian.

Cpl H and Pvt S: Thank you. We're also entirely satisfied.

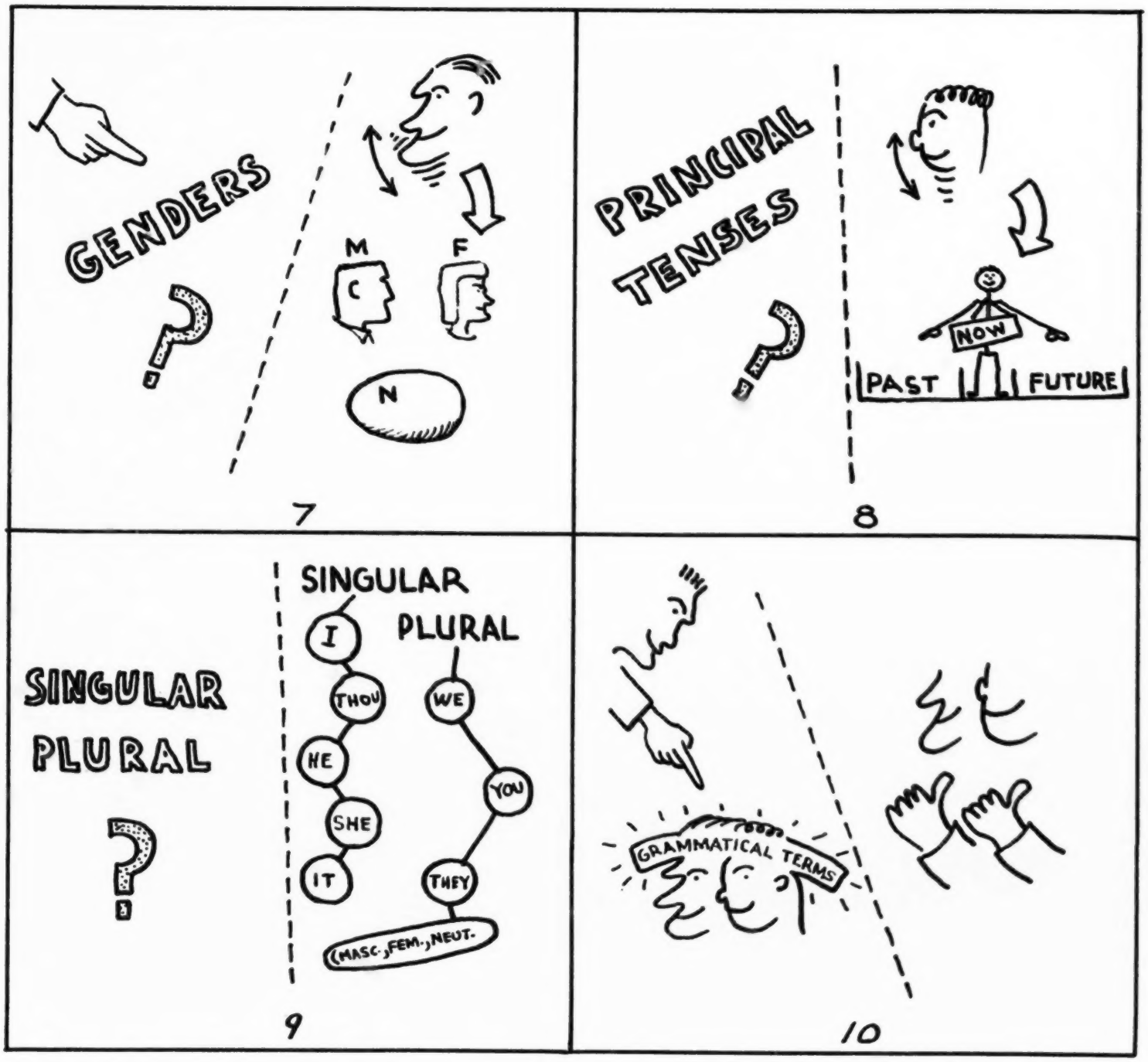
GENDERS
M
F
C
N
7
PRINCIPAL TENSES
NOW
PAST
FUTURE
8
SINGULAR
PLURAL
SINGULAR
PLURAL
I
THOU
HE
SHE
IT
WE
YOU
THEY
(MASC., FEM., NEUT.
9
GRAMMATICAL TERMS
10

PAR. 136 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN FIRST PERSON SINGULAR

(6) Ја то знам.
Ти си старији од мене.
You are older than I
Ја не волим да ме се моја деца боје.
I do not like my children to be afraid of me.
(4) Мени је драго да то чујем.
(5) Да. То ми је јасно.
(2) И мене то интересује.
(1) То ме интересује врло много.
(3) Зашто баш са мном, а не са неким другим?
Да ли сте говорили нешто о мени?
Did you say anything about me?

The underlined words are different cases of the personal pronoun first person singular ја "I". The complete declension of this pronoun follows:

Nominative:	ја
Genitive:	мене, ме
Dative:	мени, ми
Accusative	мене, ме
Vocative:	- - - -
Instrumental:	мном
Locative:	мени

PAR. 137 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN SECOND PERSON SINGULAR

(6) А да ли ти знаш шта су заменице?
Она неће да иде у град без тебе.
She does not want to go to town without you.
Они кажу да те се не сећају.
They say that they do not remember you.
(5) Да ли је теби јасно шта су то именице?
(8) А да ли ти је познато која су главна времена?
(2) А да ли и тебе то интересује?
(7) А да ли те интересују родови?
(2) Одавно сам желео да учим с тобом.
Не. О теби нисмо говорили.
No. We did not talk about you.

The underlined words are different cases of the personal pronoun second person singular ти "thou, you". The complete declension of this pronoun follows:

Nominative:	ти
Genitive:	тебе, те
Dative:	теби, ти
Accusative:	тебе, те
Vocative:	(ти)
Instrumental:	тобом
Locative:	теби

PAR. 138 - USE OF SHORT AND LONG FORMS OF PERSONAL PRONOUNS

The personal pronouns ја and ти have two forms in the genitive, the dative and the accusative; one is the long and one is the short form /enclitic/. As we shall see in the following lessons, not only these two pronouns have long and short forms but the other personal pronouns have them, too.

A - On the usage of long and short forms of all personal pronouns, the following rules are important:

1. Only the long forms can be used at the beginning of a sentence:

(4) Мени је драго да то чујем.

2. Emphasis is usually expressed by the long forms:

(2) И мене то интересује.

3. After the conjunctions а, и and ни only the long forms are used:

Теби је рекао, а мени није.
He told you, and not me.
Петар је позвао Марка и мене на вечеру.
Peter invited Mark and me to dinner.
Ни мене се не сећа.
He does not remember me, either.

4. With prepositions the long forms are usually used:

Она седи до мене.
She is sitting next to me.
Одавно нисам примио писмо од тебе.
I have not received a letter from you for a long time.

5. In all instances, except those described under 1 - 4 above, the short forms of personal pronouns are used:

(1) То ме интересује врло много.
(5) То ми је јасно.
(7) А да ли те интересују родови?
(7) Разуме се да ме родови интересују.
(8) А да ли ти је познато која су главна времена?
(8) Познато ми је и то.

B - With the prepositions за, на, над, под, пред, уз, the short form accusatives (ме, те) may be used if emphasis is not laid upon the pronoun. In this case the last four prepositions must be used in their disyllabic form нада, пода, преда and уза:

Да ли је ово за ме (те)? - Is this for me /you/?
Љути ли се на ме (те)? - Is he angry with me /you/?

C - With the instrumental мном, the forms са, нада, пода, преда /and not с, над, под, пред/ must be used:

(3) Зашто баш са мном, а не са неким другим?
Под је пода мном, таваница је нада мном, а зид је преда мном.
The floor is under me, the ceiling is above me, and the wall is in front of me.

PAR. 139 - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS USING THE PRESENT TENSE

A - In affirmative statements which use the present tense:

1. The short forms immediately precede the verbs if the subject is mentioned:

(1) То ме интересује врло много.
(5) То ми је јасно.
Ти ме видиш. - You see me.
Он те види. - He sees you.

2. The short forms immediately follow the verbs if the subject is not mentioned:

Видиш ме. - You see me.
Види те. - He sees you.

B - In negative statements which use the present tense:

1. The short forms immediately precede the particle не if the subject is mentioned:

Ти *ме* не видиш.	- You do not see me.
Он те *не* види.	- He does not see you.

2. The short forms immediately follow the verb if the *subject* is *not mentioned*:

Не видиш *ме*.	- You do not see me.
Не види *те*.	- He does not see you.

C - If the constructions under A and B are introduced by, or contain an *adverb*, the word order is:

Ти *ме* *често* видиш.	- You see me often.
Он *те* *често* види.	- He sees you often.
Видиш *ме* често, or:	- You see me often.
Често *ме* видиш.	- You see me often.
Види *те* *често*, or:	- He sees you often.
Често *те* види.	- He sees you often.
Ти *ме* не видиш често.	- You do not see me often.
Он *те* не види често.	- He does not see you often.
Не видиш *ме* често.	- You do not see me often.
Не види *те* често.	- He does not see you often.

PAR. 140 - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS USING THE PERFECT TENSE

A - In *affirmative statements* which use the compound past tense:

1. The short forms are placed between the auxiliary and the participle if the *subject* is *mentioned* or if the statement is introduced by some other word or phrase, except in the third person singular:

Ти *си* *ме* *видео*.	- You saw me.
Они *су* *те* *видели*.	- They saw you.
Јуче *си* *ми* *рекао* да дођем данас.	- You told me yesterday to come today.

2. If the *subject* is *not mentioned*, the word order is the following:

Видео си *ме*.	- You saw me.
Видели су *те*.	- They saw you.
Рекао *си* *ми* *јуче* да дођем данас.	- You told me yesterday to come today.

3. If the *third person singular is involved*, the word order is the following:

Он те је видео.	- He saw you.
Видео те је.	- He saw you.
Јуче ми је рекао да дођем данас.	- He told me yesterday to come today.
Рекао ми је јуче да дођем данас.	- He told me yesterday to come today.

B - In negative statements which use the compound past tense, the word order is the following:

Ти ме ниси видео.	- You did not see me.
Он ме није видео.	- He did not see me.
Ниси ме видео.	- You did not see me.
Није те видео.	- He did not see you.

PAR. 141 - PLACE OF SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS USING THE FUTURE TENSE

The place of pronominal enclitics in statements which use the future tense is determined in a way similar to that described in Par. 140 and can be seen in the following examples:

1. In affirmative statements in which the subject is mentioned or which are introduced by some other word or phrase:

Ти ћеш ме видети.	- You will see me.
Он ће те видети.	- He will see you.
Сутра ћеш ме видети.	- Tomorrow you will see me.
Сутра ће те видети.	- Tomorrow he will see you.

2. In affirmative statements in which the subject is not mentioned or which are not introduced by some other word or phrase:

Видећеш ме.	- You will see me.
Видеће те.	- He will see you.
Видећеш ме сутра.	- You will see me tomorrow.
Видеће те сутра.	- He will see you tomorrow.

3. In negative statements in which the subject is mentioned or which are introduced by some other word or phrase:

Ти ме нећеш видети.	- You will not see me.
Он те неће видети.	- He will not see you.
Сутра ме нећеш видети.	- Tomorrow you will not see me.
Сутра те неће видети.	- Tomorrow he will not see you.

4. In negative statements in which the subject is not mentioned or which are not introduced by some other word or phrase:

Нећеш ме видети.	- You will not see me.
Неће те видети.	- He will not see you.
Нећеш ме видети сутра.	- You will not see me tomorrow.
Неће те видети сутра.	- He will not see you tomorrow.
Сутра ме нећеш видети.	- You will not see me tomorrow.
Сутра те неће видети.	- He will not see you tomorrow.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE USE OF PERSONAL PRONOUNS JA AND ТИ

1 - Drill the use of the long forms of the personal pronouns ja and ти by asking the students the questions listed below. Give the pattern to the students for various groups of questions whenever necessary.

(1)	Кога се свако боји?	Мене се свако боји.
(2)	Кога се свако сећа?	Мене се свако сећа.
(3)	Кога се нико не чува?	Мене се нико не чува.
(4)	Коме је лако да учи српскохрватски?	Мени је лако да учим српскохрватски.
(5)	Коме је тешко ићи узбрдо?	Мени је тешко ићи узбрдо.
(6)	Коме верује свако?	Мени верује свако.
(7)	Коме се радује свако?	Мени се радује свако.
(8)	Коме пишу девојке?	Мени пишу девојке.
(9)	Коме треба перо?	Мени треба перо.
(10)	Коме треба да платим порез?	Мени треба да платиш порез.
(11)	Коме је Марко јавио да долази?	Мени је Марко јавио да долази.
(12)	Коме се смеју ове девојке?	Мени се смеју те девојке.
(13)	Коме су се изненадили родитељи?	Мени су се изненадили родитељи.
(14)	Кога воле родитељи?	Мене воле родитељи.
(15)	Кога родитељи увек разумеју?	Мене родитељи увек разумеју.
(16)	Кога родитељи моле да се врати кући?	Мене родитељи моле да се вратим кући.
(17)	Кога Марко брије сваког јутра?	Мене Марко брије сваког јутра.
(18)	Кога мајка буди сваког јутра?	Мене мајка буди сваког јутра.
(19)	Кога мајка увек пита шта ће да кува?	Мене мајка увек пита шта ће да кува.
(20)	Кога мајка чува као око у глави?	Мене мајка чува као око у глави.
(21)	Кога мајка жели да ожени?	Мене мајка жели да ожени.
(22)	Кога је сестра изненадила лепим поклоном?	Мене је сестра изненадила лепим поклоном.

(23)	Од кога ваша девојка добија писмо сваког дана?	Моја девојка добија писмо сваког дана од мене.
(24)	До кога ја седим?	Ти седиш до мене.
(25)	Близу кога ја станујем?	Ти станујеш близу мене.
(26)	Код кога ја живим?	Ти живиш код мене.
(27)	Око кога ходају девојке?	Девојке ходају око мене.
(28)	Испод кога Марко станује?	Марко станује испод мене.
(29)	Испред кога Марко вози кад долази у школу?	Кад долази у школу, Марко вози испред мене.
(30)	Иза кога седи Мара?	Мара седи иза мене.
(31)	Преко кога је прешао аутомобил?	Преко мене је прешао аутомобил.
(32)	Пре кога ја треба да се послужим?	Ти треба да се послужиш пре мене.
(33)	После кога ћу се ја обријати?	Ти ћеш се обријати после мене.
(34)	Без кога твоја девојка не иде у град?	Моја девојка не иде у град без мене.
(35)	Због кога Марко неће да живи код твојих родитеља?	Марко неће да живи код мојих родитеља због мене.
(36)	Ради кога ће твоји родитељи доћи овамо?	Моји родитељи ће доћи овамо ради мене.
(37)	Изнад кога је светло добро?	Изнад мене је светло добро.
(38)	Против кога је она говорила?	Она је говорила против мене.
(39)	Уместо кога је твој брат отишао на састанак?	Мој брат је отишао на састанак уместо мене.
(40)	Ка коме он долази сваке недеље?	Он долази к мени сваке недеље.
(41)	Према коме иде ова жена?	Та жена иде према мени.
(42)	У кога свако верује?	У мене свако верује.
(43)	На кога твоја мајка увек мисли?	Моја мајка увек мисли на мене (or: на ме).
(44)	За кога живе твоји родитељи?	Моји родитељи живе за мене (or: за ме).
(45)	Под кога треба да ставим лишће?	Лишће треба да ставиш под мене (or: пода ме).
(46)	Пред кога треба да ставим вино и чашу?	Вино и чашу треба да ставиш пред мене (or: преда ме).
(47)	Мимо кога је прошла Мара а да није казала ништа?	Мара је прошла мимо мене а да није казала ништа.
(48)	Уз кога ја седим?	Ти седиш уз мене (or: уза ме).
(49)	С киме ја идем у школу?	Ти идеш у школу са мном.
(50)	За киме ја возим кад идем у школу?	Кад идеш у школу, ти возиш за мном.
(51)	Пред киме Марко вози кад иде кући?	Кад Марко иде кући, он вози преда мном.
(52)	Над киме је добро светло?	Нада мном је добро светло.
(53)	Под киме је лишће?	Лишће је пода мном.
(54)	У коме ћу ја увек наћи доброг друга?	Ти ћеш увек наћи доброг друга у мени.
(55)	На коме се види кад се добро осећа?	На мени се види кад се добро осећам.
(56)	О коме твоја мајка често говори?	Моја мајка често говори о мени.

(57)	Према коме ја седим?	Ти седиш према мени.
(58)	Мене је Марко поздравио. А да ли је тебе поздравио?	Да. И мене је поздравио.
(59)	Мене Милош није видео. А да ли је тебе видео?	Не. Ни мене није видео.

Note: Drill the personal pronoun second person singular following the same pattern.

2 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ја and ти in affirmative statements when the subject is mentioned by asking the questions listed below.

(1)	Да ли ме се они сећају?	Да. Они те се сећају.
(2)	Да ли ме се они боје?	Да. Они те се боје.
(3)	Да ли ме се они чувају?	Да. Они те се чувају.
(4)	Да ли ми ти говориш истину?	Да. Ја ти говорим истину.
(5)	Да ли ми се они радују?	Да. Они ти се радују.
(6)	Да ли ми се они надају?	Да. Они ти се надају.
(7)	Да ли ми се они смеју?	Да. Они ти се смеју.
(8)	Да ли ми ти верујеш?	Да. Ја ти верујем.
(9)	Да ли ме ти видиш?	Да. Ја те видим.
(10)	Да ли ме ти разумеш?	Да. Ја те разумем.
(11)	Зовеш ли ме ти?	Да. Ја те зовем.
(12)	Волиш ли ме?	Да. Ја те волим.
(13)	Слушаш ли ме?	Да. Ја те слушам.
(14)	Чујеш ли ме?	Да. Ја те чујем.
(15)	Гледаш ли ме?	Да. Ја те гледам.
(16)	Да ли су ме се сетили?	Да. Они су те се сетили.
(17)	Да ли су ме се бојали?	Да. Они су те се бојали.
(18)	Да ли си ме се чувао?	Да. Ја сам те се чувао.
(19)	Да ли си ми донео моју књигу?	Да. Ја сам ти донео твоју књигу.
(20)	Да ли си ми рекао истину?	Да. Ја сам ти рекао истину.
(21)	Да ли си ми се обрадовао?	Да. Ја сам ти се обрадовао.
(22)	Јесу ли ми се надали?	Да. Они су ти се надали.
(23)	Јесу ли ми се смејали?	Да. Они су ти се смејали.
(24)	Јеси ли ми поверовао?	Да. Ја сам ти поверовао.
(25)	Јеси ли ме видео?	Да. Ја сам те видео.
(26)	Да ли су ме разумели?	Да. Они су те разумели.
(27)	Да ли си ме звао?	Да. Ја сам те звао.
(28)	Јесу ли ме слушали?	Да. Они су те слушали.
(29)	Јеси ли ме чуо?	Да. Ја сам те чуо.
(30)	Јеси ли ме заборавио?	Да. Ја сам те заборавио.
(31)	Да ли ћеш ме се сећати?	Да. Ја ћу те се сећати.
(32)	Да ли ћеш ми писати?	Да. Ја ћу ти писати.
(33)	Хоћеш ли ми рећи истину?	Да. Ја ћу ти рећи истину.
(34)	Хоћеш ли ми одговарати на писма?	Да. Ја ћу ти одговарати на писма.

(35)	Хоће ли ми се они обрадовати?	Да. Они ће ти се обрадовати.
(36)	Хоћеш ли ми показати пут за школу?	Да. Ја ћу ти показати пут за школу.
(37)	Хоћеш ли ми вратити моју књигу?	Да. Ја ћу ти вратити твоју књигу.
(38)	Хоће ли ми он веровати?	Да. Он ће ти веровати.
(39)	Хоће ли ме они разумети?	Да. Они ће те разумети.
(40)	Хоће ли ме они питати за тебе?	Да. Они ће те питати за мене.
(41)	Да ли ћеш ме слушати?	Да. Ја ћу те слушати.
(42)	Да ли ћеш ме посетити?	Да. Ја ћу те посетити.
(43)	Да ли ћеш ме одвести у школу?	Да. Ја ћу те одвести у школу.

3 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ja and ти in affirmative statements when the subject is not mentioned. Use the questions listed under 2 above.

(1) Да ли ме се сећају? Да. Сећају те се, etc.

4 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ja and ти in negative statements when the subject is mentioned. Use the questions listed under 2 above.

(1) Да ли ме се они сећају? Не. Они те се не сећају, etc.

5 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ja and ти in negative statements when the subject is not mentioned. Use the questions listed under 2 above.

6 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ja and ти in affirmative and negative statements which contain an adverb.

(1)	Да ли ме се радо сећаш?	Да. Ја те се радо сећам.
		Да. Сећам те се радо.
		Да. Радо те се сећам.
		Не. Ја те се не сећам радо.
		Не. Не сећам те се радо.
(2)	Да ли ми се много радују?	Да. Они ти се много радују.
		Да. Радују ти се много.
		Да. Много ти се радују.
		Не. Они ти се не радују много.
		Не. Не радују ти се много.
(3)	Да ли те често посећују?	Да. Они ме често посећују.
		Да. Посећују ме често.
		Да. Често ме посећују.
		Не. Они ме не посећују често.
		Не. Не посећују ме често.

(4) Да ли си ме се одмах сетио?

Да. Ја сам те се одмах сетио.
Да. Сетио сам те се одмах.
Да. Одмах сам те се сетио.
Не. Ја те се нисам одмах сетио.
Не. Нисам те се одмах сетио.

(5) Да ли су ми се много обрадовали?

Да. Они су ти се много обрадовали.
Да. Обрадовали су ти се много.
Да. Много су ти се обрадовали.
Не. Они ти се нису много обрадовали.
Не. Нису ти се много обрадовали.

(6) Да ли су те често посећивали?

Да. Они су ме често посећивали.
Да. Посећивали су ме често.
Да. Често су ме посећивали.
Не. Они ме нису често посећивали.
Не. Нису ме често посећивали.

(7) Да ли ћеш ме се често сећати?

Да. Ја ћу те се често сећати.
Да. Сећаћу те се често.
Да. Често ћу те се сећати.
Не. Ја те се нећу често сећати.
Не. Нећу те се често сећати.

(8) Да ли ће ми се много радовати?

Да. Они ће ти се много радовати.
Да. Радоваће ти се много.
Да. Много ће ти се радовати.
Не. Они ти се неће много радовати.
Не. Неће ти се много радовати.

(9) Да ли ћеш ме често посећивати?

Да. Ја ћу те често посећивати.
Да. Посећиваћу те често.
Да. Често ћу те посећивати.
Не. Ја те нећу често посећивати.
Не. Нећу те често посећивати.

7 - Drill the placement of the short forms of the personal pronouns <u>ја</u> and <u>ти</u> in affirmative statements which contain the third person singular of the past compound tense by asking the questions listed below.

(1) Да ли ти је веровао?

Да. Он ми је веровао.
Да. Веровао ми је.

(2) Да ли ти је вратио књигу?

Да. Он ми је вратио књигу.
Да. Вратио ми је књигу.

(3)	Да ли ти је купио упаљач?	Да. Он ми је купио упаљач.
		Да. Купио ми је упаљач.
(4)	Да ли те је видео?	Да. Он ме је видео.
		Да. Видео ме је.
(5)	Да ли те је чуо?	Да. Он ме је чуо.
		Да. Чуо ме је.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

О главним граматичким терминима

Сваки ученик који учи српскохрватски језик треба да зна следеће граматичке термине:

Именице - Именице су речи које означавају имена лица, животиња, ствари, држава, градова, села и тако даље.

Заменице - Заменице су речи које замењују именице.

Родови - У српскохрватском језику, као и у свим другим језицима, има три рода, тојест мушки род, женски род и средњи род.

Времена - У српскохрватском има неколико времена, али за сваког ученика су врло важна ова три времена: садашње време, прошло време и будуће време.

Једнина - Једнина је ја, ти, ви, он, она и оно, тојест прво лице то сам ја, друго лице то си ти, или, то сте ви, и треће лице то је он, то је она и то је оно.

Множина - Множина је ми, ви, они, оне и она, тојест прво лице множине то смо ми, друго лице множине то сте ви, треће лице множине то су они, оне и она.

Кад ученици знају ове главне граматичке термине онда наставник више не мора да употребљава енглеске термине кад пита ученике на часу.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Guests for dinner

Yesterday we spoke about guests who sometimes come to our house for lunch or dinner. We also spoke about visits of our friends who live far from Monterey, and about our visits to friends who live outside of Monterey.

As we have already said, last night we had some guests for dinner. Now we wish to tell about what we were talking with our guests.

One of our friends is not married and someone asked our friend why he was not married. He answered that he had not found a girl such as he wanted, neither had he found a house as big as he wanted. We all agreed that he should think much more about the girl than about the house, because matrimony is not just for a day but for a whole life. Besides, we concluded, our people do not believe in divorces.

We had an excellent meal and both we /my wife, my daughter and I/ and our guests enjoyed the evening at our home and had a very pleasant time.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О главним граматичким терминима

Водник Рос, десетар Хикс и ја учимо српскохрватски у Војној школи за стране језике. Ја сам борац Смол. Ми смо нежењени, живимо у логору, и зато учимо заједно јер смо добри пријатељи. Рос је први ученик и он зна много више него што знамо Хикс и ја, и зато ми увек пажљиво слушамо кад он говори и објашњава граматику.

Мене су увек интересовали граматички термини на српскохрватском језику. Пошто ми неки термини нису били сасвим јасни, ја сам молио Роса да ми то данас објасни. А Хикс је то исто желео па је рекао Росу следеће: "Одавно сам желео да учим с тобом. Хоћеш ли да објасниш нешто Смолу и мени?" Рос је на то одговорио: "Па ти одавно учиш са мном." "Нисам то мислио," одговорио је Хикс, "него сам мислио да ли хоћеш да ми објасниш неке граматичке термине."

После тога Рос је питао Хикса и мене шта су то именице, заменице, родови, времена и најзад шта су једнина и множина. Ми смо одговарали доста добро.

Кад смо све то тако лепо научили, Хикс ми је рекао следеће: "Теби и мени је сад лако јер и ти си научио шта те је интересовало, а и ја сам сазнао оно што ме је интересовало."

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Који језик уче водник Рос, десетар Хикс и борац Смол?
2. Да ли су они ожењени?
3. Да ли они живе у логору, или ван логора?
4. Зашто они уче заједно?
5. Ко зна више, Смол, Хикс или Рос?
6. Зашто Хикс и Смол слушају пажљиво кад Рос објашњава граматику?
7. Шта је увек интересовало Смола?
8. Шта је Смол молио Роса?
9. Шта није било Смолу јасно?
10. Да ли је и Хикс желео то исто?
11. Шта је Хикс рекао Росу?
12. Шта је Рос одговорио Хиксу?
13. А шта је Хикс рекао на Росов одговор?
14. Шта означавају именице?
15. Шта су заменице?
16. Који су родови у српскохрватском језику?
17. Која су три главна времена?
18. Шта је једнина?
19. Шта је множина?
20. Како су Хикс и Смол одговарали на питања?
21. Шта је рекао Хикс свом пријатељу Смолу кад су то научили?
22. Да ли су српскохрватски граматички термини лаки?
23. Да ли сад Хикс и Смол знају све граматичке термине?
24. Кад ће Хикс и Смол да науче све граматичке термине?
25. Ко зна све граматичке термине?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Today we learned several grammatical terms.
2. Now it is clear to me what nouns, pronouns, singular, plural, the present tense, the past tense and the future tense are.
3. I also know that there are three genders /masculine, feminine and neuter/, that nouns denote persons, animals, things /such as: states, mountains, etc./ and ideas and that the pronouns can substitute nouns.
4. But that is not so important, because both our teachers and we students are more interested in (јер и наставнике и ђаке више интересује) that we learn how to speak than that we learn grammatical terms.
5. And I can tell that we have learned much today. Now we know how to say:

   I am not afraid of you and you are not afraid of me.
   I believe you and you believe me.
   I like you and you like me.
   I always get along well with you and you always get along well with me.
   I sit opposite you and you sit opposite me.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

930-бу̀дӯћи, adj. m. - future
бу̀дӯћа, f.
бу̀дӯће n.

+319-вре́ме, n. - tense

+319 &
+930-бу̀дӯће вре́ме, n. - future tense

931-д̀ржава, f. - state

+48-жѐнскӣ, adj. m. - feminine, female
жѐнска̄, f.
жѐнско̄, n.

932-за̂меница, f. - pronoun

933-заме́нити (се), v.t.&r.pfv. - to replace; to substitute; /to replace each other; to substitute each other/
pr.t.: за̀ме̄ним, за̀ме̄ниш, за̀ме̄нӣ, за̀ме̄нимо, за̀ме̄ните, за̀ме̄не̄

+933-замењи́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to replace; to substitute; /to replace each other; to substitute each other/
pr.t.: за̀мењујем, за̀мењујеш, за̀мењује, за̀мењујемо, за̀мењујете, за̀мењују

934-иде́ја, f. - idea

935-и̏меница, f. - noun

936-и̏нтересовати (се), v.t.&r.ipfv. - to interest /to be interested; to take an interest/
pr.t.: и̏нтересује̄м, и̏нтересује̄ш, и̏нтересује̄, и̏нтересује̄мо, и̏нтересује̄те, и̏нтересујӯ

+936-за̀интересовати (се), v.t.&r.pfv. - to make interested /to become interested/
pr.t.: за̀интересујем, за̀интересујеш, за̀интересује, за̀интересујемо, за̀интересујете, за̀интересују

937-и та̀ко̄ да̏ље̄ (итд.) - and so forth /etc./

938-ја̏сан, adj. m. - clear, bright
ја̏сна, f.
ја̏сно, n.

-ја̏сно, adv. - clear, clearly

939-једнѝна, f. - singular

940-множѝна, f. - plural

941-му̏шкӣ, adj. m. - masculine, male
му̏шка̄, f.
му̏шко̄, n.

942-о̏дговор, m. - answer, reply

943-озна́чити, v.t.pfv. - to indicate, to designate, to denote
pr.t.: о̀зна̄чӣм, о̀зна̄чӣш, о̀зна̄чӣ, о̀зна̄чӣмо, о̀зна̄чӣте, о̀зна̄че̄

+943-означа́вати, v.t.ipfv. - to indicate, to designate, to denote
pr.t.: озна̀ча̄ва̄м, озна̀чаваш, озна̀ча̄ва̄, озна̀ча̄ва̄мо, озна̀ча̄ва̄те, означа́ваја̑у

+319 &
+564-про̏шло̄ вре́ме, n. - past tense

944-ро̑д, m. - gender
nom. pl.: ро̏дови

945-са̀дашњӣ, adj. m. - present; current
са̀дашња̄, f.
са̀дашње̄, n.

+319 &
+945-са̀дашње̄ вре́ме, n. - present tense

946-сре̏дњӣ, adj. m. - neuter; middle, center
сре̏дња̄, f.
сре̏дње̄, n.

947-тѐрмӣн, m. - term

ED0 31688

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME
LESSONS 45-52

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Volume V

Lessons 45-52

July 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 151 lessons in 24 volumes, is one of the Defense Language Institute's Aural Comprehension Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and Level 2 proficiency in speaking, reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
FORTY-FIFTH LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - Departure to San Francisco	9
Literal Translation	9
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	10
Cartoon Guide	11
Grammar Analysis	14
Par. 142 - Place of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative questions using the present tense	14
143 - Place of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative questions using the compound past tense	14
144 - Place of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative questions using the future tense	15
Grammar Drill	16
Translation Exercise	21
Reading Text - Departure to San Francisco	22
Questions on Reading Text	22
Homework	24
Vocabulary	25
FORTY-SIXTH LESSON	28
Grammar Perception Drill	28
Dialogue - Picnic of the Serbo-Croatian Department	40
Literal Translation	40
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	42
Cartoon Guide	43
Grammar Analysis	46
Par. 145 - Declension of the personal pronoun first person plural	46
146 - Declension of the personal pronoun second person plural	46
147 - Use of the long and short forms of the personal pronouns first and second person plural and the place of short forms in sentences	47
Grammar Drill	49
Translation Exercise	55
Reading Text - Picnic of the Serbo-Croatian Department	56
Questions on Reading Text	56

	Page
Homework	57
Vocabulary	59
FORTY-SEVENTH LESSON	62
Grammar Perception Drill	62
Dialogue - Conversation after a party	72
Literal Translation	72
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	74
Cartoon Guide	75
Grammar Analysis	78
Par. 148 - Declension of the personal pronouns third person singular - masculine and neuter genders	78
149 - Declension of the personal pronoun third person singular - feminine gender	79
150 - Place of the short forms of personal pronouns third person singular in sentences	79
Grammar Drill	82
Translation Exercise	88
Reading Text - Conversation after a party	89
Questions on Reading Text	89
Homework	91
Vocabulary	92
FORTY-EIGHTH LESSON	95
Grammar Perception Drill	95
Dialogue - Preparation for departure to Yugoslavia	103
Literal Translation	103
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	104
Cartoon Guide	105
Grammar Analysis	108
Par. 151 - Declension of the personal pronoun third person plural - masculine, feminine and neuter genders	108
152 - Use of the long and short forms of personal pronouns third person plural and place of the short forms in sentences	108
153 - Full chart of declension of personal pronouns	111
Grammar Drill	112
Translation Exercise	117
Reading Text - Preparation for departure to Yugoslavia	118
Questions on Reading Text	118

	Page
Homework	120
Vocabulary	121
FORTY-NINTH LESSON	124
Grammar Perception Drill	124
Dialogue - Preparation for departure to Yugoslavia (Cont.)	130
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	130
Cartoon Guide	131
Grammar Analysis	134
Par. 154 - Declension of the reflexive pronoun	134
155 - Use of the reflexive pronoun	134
Grammar Drill	137
Translation Exercise	142
Reading Text - Preparation for departure to Yugoslavia (Cont.)	143
Questions on Reading Text	144
Homework	145
Vocabulary	146
FIFTIETH LESSON	149
Grammar Perception Drill	149
Dialogue - Preparation for departure to Yugoslavia (Cont.)	160
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	160
Cartoon Guide	161
Grammar Analysis	164
Par. 156 - Reflexive verbs	164
157 - Omission of the auxiliary verb in the third person singular of the compound past tense of reflexive verbs	169
158 - Omission of the reflexive pronoun	169
Grammar Drill	170
Translation Exercise	177
Reading Text - Preparation for departure to Yugoslavia (Cont.)	178
Questions on Reading Text	179
Homework	180
Vocabulary	181
FIFTY-FIRST LESSON	184
Grammar Perception Drill	184
Dialogue - Preparation for departure to Yugoslavia (the end)	190
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	190
Cartoon Guide	191

Page

Grammar Analysis 194
Par. 159 - Place of the short accusative form of reflexive pronoun in sentences 194
160 - Place of enclitics in sentneces 195
161 - The present tenses and the active past participles of the verbs помоћи, лећи and тући 199
162 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -ежати 199
163 - The present tense of the verb легати 199
Grammar Drill 200
Translation Exercise 207
Reading Text - Preparation for departure to Yugoslavia (end) 208
Questions on Reading Text 209
Homework 210
Vocabulary 211

FIFTY-SECOND LESSON 215

Grammar Perception Drill 215
Dialogue - At sea: Captain Stuart and Dickson get acquainted on the boat 222
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 222
Cartoon Guide 223
Grammar Analysis 226
Par. 164 - The possessive reflexive pronoun 226
165 - Full chart of Serbo-Croatian possessive pronouns 227
Grammar Drill 229
Translation Exercise 232
Reading Text - At sea 233
Questions on Reading Text 234
Homework 235
Vocabulary 236

ЧЕТРДЕСЕТ-ПЕТА ЛЕКЦИЈА
FORTY-FIFTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS USING THE PRESENT TENSE (See Par. 142)

Drill the placing of short forms of the personal pronouns ја and ти in affirmative and negative questions using the present tense by first making a statement and then having the students form questions to which your statement would be the appropriate answer. At the beginning of the drill on each of the interrogative words contained in the blocks listed below give the pattern to the students.

1 - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1)	Да. Мој старији син те се радо сећа.	Да ли ме се твој старији син радо сећа? Сећа ли ме се радо твој старији син? Зар ме се твој старији син радо сећа?
(2)	Да. Мој старији син те се много боји.	
(3)	Да. Мој старији син те се много чува.	
(4)	Да. Мој старији син ти верује све.	
(5)	Да. Мој старији син ти се увек радује.	
(6)	Да. Мој старији син ти радо пише.	
(7)	Да. Мој старији син те много воли.	
(8)	Да. Мој старији син те добро разуме.	
(9)	Да. Мој старији син те радо слуша.	

2 - Affirmative questions formed by means of ко, чији and који:

(1)	Мој млађи син те се радо сећа.	Ко ме се радо сећа? Чији син ме се радо сећа?, or: Чији ме се син радо сећа? Који твој син ме се радо сећа?, or: Који ме се твој син радо сећа?

(2) Мој млађи син те се много боји.
(3) Мој млађи син те се много чува.
(4) Мој млађи син ти се увек радује.
(5) Мој млађи син ти верује све.
(6) Мој млађи син ти радо пише.
(7) Мој млађи син те много воли.
(8) Мој старији син те добро разуме.
(9) Мој старији син те радо слуша.

3 - Affirmative questions formed by means of <u>ко</u>, <u>шта</u>, <u>какав</u>, <u>колики</u> and <u>одакле</u>:

(1) Овај лепи велики упаљач ти шаље брат из Њујорка.

Ко ми шаље тај лепи велики упаљач?
Шта ми шаље брат из Њујорка?
Какав упаљач ми шаље брат из Њујорка?, or:
Какав ми упаљач шаље брат из Њујорка?
Колики упаљач ми шаље брат из Њујорка?, or:
Колики ми упаљач шаље брат из Њујорка?
Одакле ми брат шаље тај лепи велики упаљач?

(2) Ово лепо велико писмо ти пише пријатељ Марко из Сан Франциска.
(3) Овај добри велики речник ти враћа друг Милош из Кармела.

4 - Affirmative questions formed by means of <u>ко</u>, <u>шта</u>, <u>колико</u>, <u>како</u>, <u>чији</u>, <u>куда</u> and <u>када</u>:

(1) Бакалин ми шаље сваког јутра кући два литра млека својим аутомобилом.

Ко ти шаље кући два литра млека сваког јутра својим аутомобилом?
Шта ти бакалин шаље кући сваког јутра својим аутомобилом?
Колико млека ти шаље бакалин кући сваког јутра својим аутомобилом?, or:

Колико ти млека шаље бакалин кући сваког јутра својим аутомобилом?
Како ти бакалин шаље кући сваког јутра два литра млека?
Чијим аутомобилом ти шаље бакалин кући сваког јутра два литра млека?, or:
Чијим ти аутомобилом шаље бакалин кући сваког јутра два литра млека?
Куда ти шаље бакалин два литра млека сваког јутра својим аутомобилом?
Када ти шаље бакалин кући два литра млека својим аутомобилом?

(2) Отац ми шаље сваке вечери у наш ресторан много поврћа нашим аутомобилом.

5 - Negative questions formed by means of <u>да ли</u>, <u>ли</u> and <u>зар</u>:

(1) Не. Мој старији син те се не сећа радо?

Да ли ме се твој старији син не сећа радо?
Не сећа ли ме се твој старији син радо?
Зар ме се твој старији син не сећа радо?

(2) Не. Мој старији син те се не боји много.
(3) Не. Мој старији син ти не верује све.
(4) Не. Мој старији син ти не пише радо.
(5) Не. Мој старији син те не разуме добро.
(6) Не. Мој старији син те не слуша радо.

6 - Negative questions formed by means of <u>ко</u>, <u>чији</u> and <u>који</u>:

(1) Твој млађи син ме се не боји.

Ко те се не боји?
Чији син те се не боји?, or:
Чији те се син не боји?
Који мој син те се не боји?, or:

		Који те се мој син не боји?
(2)	Твој млађи син ме се не чува.	
(3)	Твој млађи син ми не верује.	
(4)	Твој млађи син ми се не нада.	
(5)	Твој млађи син ме не слуша.	
(6)	Твој млађи син ме ништа не пита.	

7 - Negative questions formed by means of **ко**, **шта**, **какав** and **колики**:

(1)	Твој брат ми никад не пише лепа велика писма.	Ко ти никад не пише лепа велика писма? Шта ти мој брат никад не пише? Каква писма ти мој брат никад не пише?, or: Каква ти писма мој брат никад не пише? Колика ти писма мој брат никад не пише?, or: Колика писма ти мој брат никад не пише.
(2)	Мој бакалин ми никад не доноси велике црвене јабуке.	

8 - Negative questions formed by means of **ко**, **чији**, **како**, **шта**, **какав**, **колики** and **куда**:

(1)	Мој отац ме никад не шаље у школу великим школским аутобусом.	Ко те никад не шаље у школу великим школским аутобусом? Чији отац те никад не шаље у школу великим школским аутобусом? Како те твој отац никад не шаље у школу? Чиме те твој отац никад не шаље у школу? Каквим аутобусом те отац никад не шаље у школу? Коликим те аутобусом отац никад не шаље у школу? Куда те отац никад не шаље великим школским аутобусом?
(2)	Мој отац ме никад не вози у школу великим новим аутомобилом.	

B - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS USING THE COMPOUND PAST TENSE (See Par. 143)

Drill the placing of short forms of the personal pronouns ја and ти in affirmative and negative questions using the compound past tense. Follow the procedure described under A on page 1.

1 - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар and containing any person of the compound past tense except the third person singular:

(1)	Да. Ја сам те се сетио.	Да ли си ме се сетио? Јеси ли ме се сетио? Зар си ме се сетио?
(2)	Да. Ја сам те се чувао.	
(3)	Да. Ја сам ти се надао.	
(4)	Да. Ја сам ти веровао.	
(5)	Да. Ја сам те разумео.	
(6)	Да. Ја сам те слушао.	

2 - Affirmative questions formed by means of ко, чији, који. како, шта, колики, какви and кад and containing any person of the compound past tense except the third person singular.

(1)	Ја сам ти јуче послала своју старију ћерку великим и брзим аутобусом.	Ко ми је јуче послао своју старију ћерку великим и брзим аутобусом? Кога си ми јуче послала великим и брзим аутобусом? Чију старију ћерку си ми јуче послала великим и брзим аутобусом? Коју своју ћерку си ми јуче послала великим и брзим аутобусом? Како си ми јуче послала своју старију ћерку? Чиме си ми јуче послала своју старију ћерку? Коликим и каквим си ми аутобусом јуче послала своју старију ћерку? Када си ми послала своју старију ћерку великим и брзим аутобусом?
(2)	Ти си ми синоћ послао својег старијег брата својим великим новим аутомобилом.	

3 - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар and containing the third person singular of the compound past tense:

(1)	Да. Он ти је веровао.	Да ли ми је веровао? Је ли ми веровао? Зар ми је веровао?
(2)	Да. Он ти је писао.	
(3)	Да. Он ти је платио тај рачун.	
(4)	Да. Он те је слушао.	
(5)	Да. Он те је поздравио.	
(6)	Да. Она те је разумела.	

4 - Affirmative questions formed by means of ко, шта, колико, какав and када and containing the third person singular of the compound past tense:

(1)	Марко ти је јуче донео ове две лепе књиге.	Ко ми је јуче донео те две лепе књиге? Шта ми је Марко јуче донео? Колико књига ми је Марко јуче донео? Какве књиге ми је Марко јуче донео? Када ми је Марко донео те две лепе књиге?
(2)	Милош ти је јуче вратио два нова речника.	
(3)	Милан ми је јутрос објаснио ова два тешка питања.	

5 - Negative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1)	Не. Ја те се нисам одмах сетио.	Да ли ме се ниси одмах сетио? Ниси ли ме се одмах сетио? Зар ме се ниси одмах сетио?
(2)	Не. Ја те се нисам чувао.	
(3)	Не. Он ти није поверовао.	
(4)	Не. Ја ти нисам то рекао.	
(5)	Не. Ја те нисам разумео.	
(6)	Не. Она те није чула.	

6 - Negative questions formed by means of ко, шта and кад:

(1) Ти ми ниси јуче платио воће, које си узео.

Ко ти није јуче платио воће, које је узео?
Шта ти нисам јуче платио?
Кад ти нисам платио воће, које сам узео?

(2) Ти ми ниси јутрос вратио мој речник који си узео.
(3) Ти ми ниси синоћ показао своју кућу као што си ми обећао.
(4) Ти ми ниси синоћ спремила српску вечеру као што сам се надао.

C - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS USING THE FUTURE TENSE (See Par. 144)

Drill the placing of short forms of the personal pronouns ја and ти in affirmative and negative questions using the future tense. Follow the procedure described under A on page 1.

1 - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1) Да. Ја ћу те се увек радо сећати.

Да ли ћеш ме се увек радо сећати?
Хоћеш ли ме се увек радо сећати?
Зар ћеш ме се увек радо сећати?

(2) Да. Ја ћу ти често писати.
(3) Да. Ја ћу ти се увек радовати.
(4) Да. Он ће те често посећивати.
(5) Да. Они ће ти веровати.
(6) Да. Ја ћу те упознати с Марком.

2 - Affirmative questions formed by means of ко, када, куда, како, чији, колики and какав:

(1) Ја ћу те вечерас одвести у град својим великим новим аутомобилом.

Ко ће ме вечерас одвести у град својим новим великим аутомобилом?
Када ћеш ме одвести у град својим новим великим аутомобилом?

Куда ћеш ме одвести вечерас својим новим великим аутомобилом?
Како ћеш ме одвести вечерас у град?
Чијим аутомобилом ћеш ме одвести вечерас у град?
Коликим и каквим аутомобилом ћеш ме одвести вечерас у град?, or:
Коликим и каквим ћеш ме аутомобилом одвести вечерас у град?

(2) Они ће те сваког јутра возити у школу великим новим школским аутобусима.

3 - Negative questions formed by means of <u>да ли</u>, <u>ли</u> and <u>зар</u>:

(1) Не. Ја те се нећу бојати.

Да ли ме се нећеш бојати?
Нећеш ли ме се бојати?
Зар ме се нећеш бојати?

(2) Не. Она ти неће често писати.
(3) Не. Они ти се неће радовати.
(4) Не. Ја те нећу упознати с Марком.
(5) Не. Ми те нећемо посетити вечерас.
(6) Не. Ми те нећемо одвести у биоскоп.

4 - Negative questions formed by means of <u>ко</u> <u>шта</u>, <u>одакле</u> and <u>зашто</u>:

(1) Отац ти неће донети поклон с пута јер ниси добар.

Ко ми неће донети поклон с пута јер нисам добар?
Шта ми отац неће донети с пута јер нисам добар?
Одакле ми отац неће донети поклон јер нисам добар?
Зашто ми отац неће донети поклон с пута?

(2) Она ти неће писати велика писма с пута јер неће имати времена.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

XLV
SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

Departure into San Francisco

1 - Sergeant First Class Ross: Art whether me thou called from of hospital yesterday? In barracks (they) are to me said that needs that (I) come here.
Corporal Hicks: Not is whether to thee our friend Small said that am thee I called?
2 - SFC R: Small to me is said that me is someone called, but to me not is said who me is called.
Cpl H: Not matters, when art thou already come. As what thou see I more not lie. Doctor to me says that (I) can that go out from of hospital this evening.
3 - SFC R: In order. (I) Think that is nevertheless good that am come.
Cpl H: Will whether to me thou say what has new, since (I) not am been in school several of days?
4 - SFC R: Whole our class, with instructors, goes in Saturday into San Francisco. Return will ourselves in Monday.
Cpl H: And why (we) go into San Francisco?
5 - SFC R: Custom is in school that instructors lead students into places where itself speaks language which they study.
Cpl H: And in San Francisco has plenty of Serbs and Croats. Not is whether so?
6 - SFC R: That is correct. There will (we) can that (we) speak with people, and that ourselves convince how much are (we) learned until now.
Cpl H: That to me itself appeals, but whether will me (thou) take along with your own automobile?
7 - SFC R: That not will be necessary, because will (we) go with military bus.
Cpl H: That is good, but why (we) go into San Francisco on three of day?
8 - SFC R: Serbian Orthodox Church celebrates her own Slava St. John. In Sunday (we) go on service God's, afterwards on banquet, and in evening on dance.
Cpl H: And in Monday ourselves return into Monterey.
9 - SFC R: Whether thee all that interests?
Cpl H: Understands itself that me all that interests, and especially national costumes and national dances. And thee?
10 - SFC R: Interest will me most kola and nice girls.
Cpl H: And in which hotel will (we) spend night?
11 - SFC R: Spend night will (we) by of one my relative.
Cpl H: That is excellent. Thank thee.
12 - SFC R: Not has on what. Now (we) can that (we) start into camp.
Cpl H: In order.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

XLV

Одлазак у Сан Франциско

Departure to San Francisco

1. Водник Рос: Јеси ли ме ти звао из болнице јуче? У бараци су ми рекли да треба да дођем овамо.

1. Sergeant First Class Ross: Did you call me from the hospital yesterday? I was told in the barracks that I should come here.

Десетар Хикс: Није ли ти наш пријатељ Смол рекао да сам те ја звао?

Corporal Hicks: Didn't our friend Small tell you that I called you?

2. В.Р: Смол ми је рекао да ме је неко звао, али ми није рекао ко ме је звао.

2. SFC R: Small told me that someone had called me, but he didn't say who had called me.

Д.Х: Не мари, кад си већ дошао. Као што видиш, ја више не лежим. Лекар ми каже да могу да изађем из болнице вечерас.

Cpl H: It doesn't matter, since you've already come. As you see, I'm not in bed any longer. The doctor tells me that I can leave the hospital this evening.

3. В.Р: У реду. Мислим да је ипак добро што сам дошао.

3. SFC R: O.K. I think that it's nevertheless good that I came.

Д.Х: Хоћеш ли ми рећи шта има ново, пошто нисам био у школи неколико дана?

Cpl H: Will you tell me what is new, since I have not been in school for several days?

4. В.Р: Цео наш разред, са наставницима, иде у суботу у Сан Франциско. Вратићемо се у понедељак.

4. SFC R: Our entire class, with the instructors, is going to San Francisco on Saturday. We'll return on Monday.

Д.Х: А зашто идемо у Сан Франциско?

Cpl H: And why are we going to San Francisco?

5. В.Р: Обичај је у школи да наставници воде ученике у места где се говори језик који они уче.

5. SFC R: It is a custom in the school that the instructors take the students to places where the language which they study is spoken.

Д.Х: А у Сан Франциску има много Срба и Хрвата. Није ли тако?

Cpl H: And in San Francisco there are plenty of Serbs and Croats. Isn't it so?

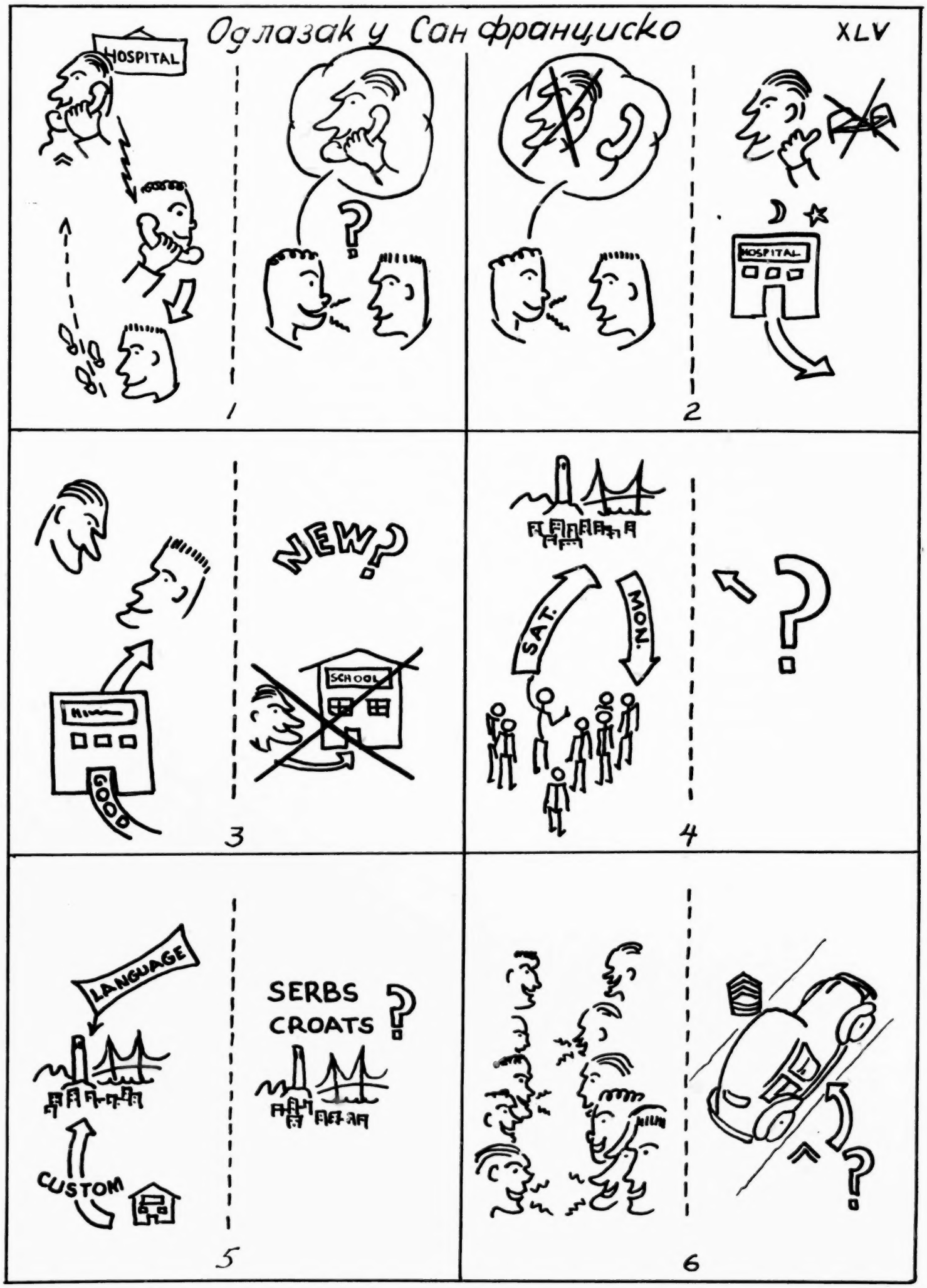
Одлазак у Сан франциско
XLV
HOSPITAL
?
HOSPITAL
NEW?
SCHOOL
SAT.
MON.
?
LANGUAGE
CUSTOM
SERBS
CROATS
?
1
2
3
4
5
6

6. В.Р: То је тачно. Тамо ћемо моћи да говоримо с народом, и да се уверимо колико смо научили до сада.

Д.Х: То ми се допада, него да ли ћеш ме повести својим аутомобилом?

7. В.Р: То неће бити потребно, јер ћемо ићи војним аутобусом.

Д.Х: То је добро, него зашто идемо у Сан Франциско на три дана?

8. В.Р: Српска православна црква слави своју славу светог Јована. У недељу идемо на службу божију, затим на банкет, а увече на игранку.

Д.Х: А у понедељак се враћамо у Монтерej.

9. В.Р: Да ли те све то интересује?

Д.Х: Разуме се да ме све то интересује, а нарочито народне ношње и народне игре. А тебе?

10. В.Р: Интересоваће ме највише кола и лепе девојке.

Д.Х: А у којем хотелу ћемо преноћити?

11. В.Р: Преноћићемо код једног мојег рођака.

Д.Х: То је одлично. Хвала ти.

12. В.Р: Нема на чему. Сад можемо да пођемо у логор.

Д.Х: У реду.

6. SFC R: That's correct. There we'll be able to talk with the people and convince ourselves how much we've learned until now.

Cpl H: That appeals to me, but will you take me along in your car?

7. SFC R: That won't be necessary, because we'll go by military bus.

Cpl H: That's good, but why are we going to San Francisco for three days?

8. SFC R: The Serbian Orthodox Church celebrates its Patron Saint (Slava) St. John. On Sunday we're going to the worship services, then to a banquet, and in the evening to a dance.

Cpl H: And on Monday we are returning to Monterey.

9. SFC R: Does all this interest you?

Cpl H: Of course all that interests me, and especially the national costumes and dances. And you?

10. SFC R: The "Kola" and the nice girls will interest me most.

Cpl H: And in which hotel shall we spend the night?

11. SFC R: We'll spend the night with a relative of mine.

Cpl H: That's excellent. Thank you.

12. SFC R: Don't mention it. Now we can start for the camp.

Cpl H: All right.

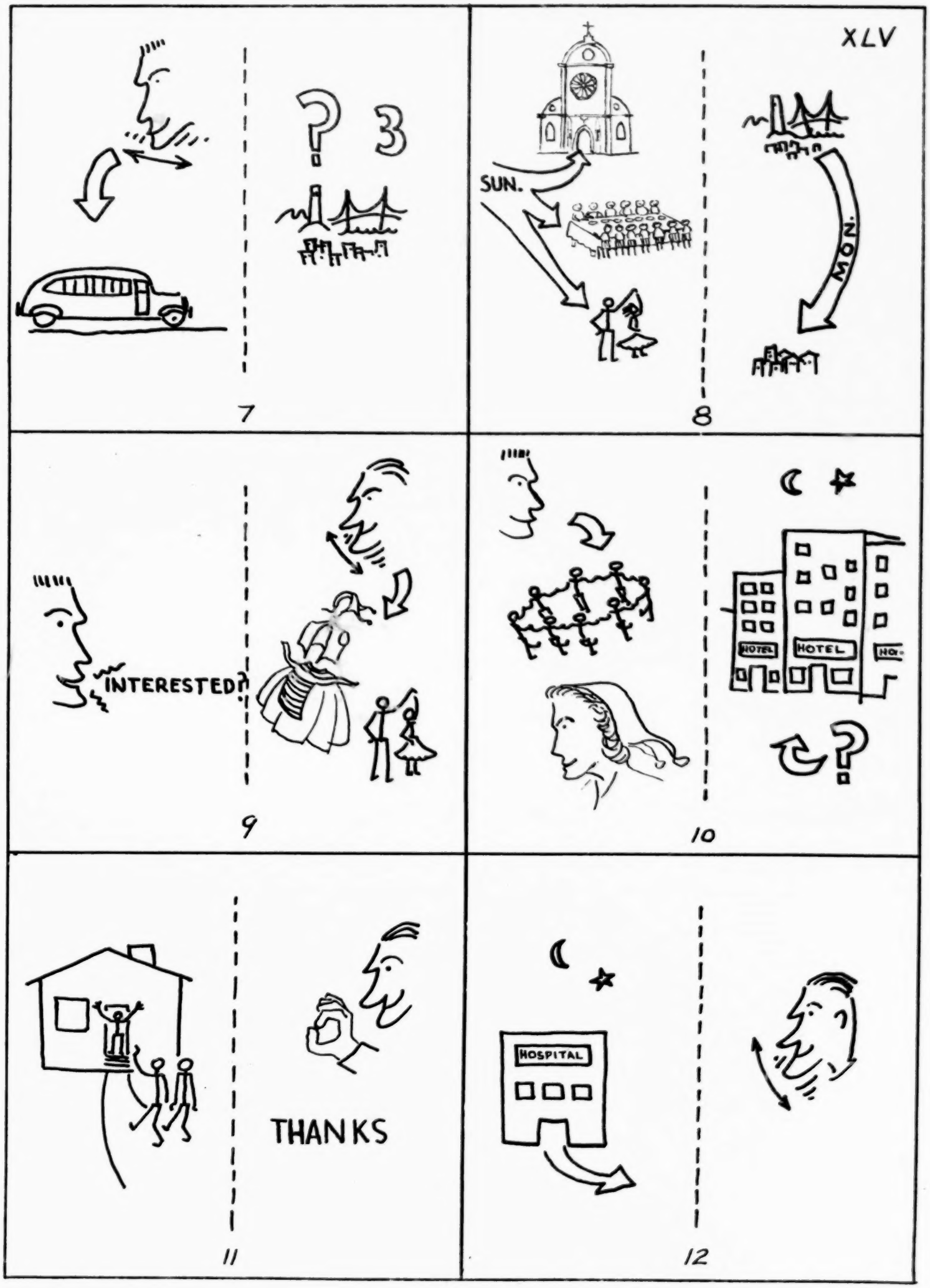
XLV
7
? 3
SUN.
MON.
8
INTERESTED?
9
HOTEL
HOTEL
HO.
?
10
HOSPITAL
THANKS
11
12

PAR. 142 - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS USING THE PRESENT TENSE

(9) **Да ли те све то интересује?**, or:
Интересује ли те све то?
Да ли те све то не интересује?, or:
Не интересује ли те све то?
Does not all that interest you?
Ко ме зове? - Who is calling me?
Зашто ме зовете? - Why are you calling me?
Зар ти не пише? - Doesn't he really write you?

In affirmative and negative questions using the present tense, the short forms immediately follow the interrogative word (particle, pronoun, adverb).

PAR. 143 - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS USING THE COMPOUND PAST TENSE

A - In affirmative questions which use the compound past tense and which are formed by means of the interrogative particle ли and in all negative questions which use the same tense, the short forms of personal pronouns are placed according to the rule described in Par. 142.

(1) **Јеси ли ме ти звао из болнице јуче?**
(1) **Није ли ти наш пријатељ Смол рекао да сам те ја звао?**, or:
(1) **Да ли ти наш пријатељ Смол није рекао да сам те ја звао?**
Ко ти није одговорио на писмо?
Who has not answered your letter?
Зашто ме ниси звао јуче?
Why did you not call me yesterday?
Зар те није звао јуче?
Really, did he not call you yesterday?

B - In affirmative questions which use the compound past tense and which are formed by means of the particles да ли or by interrogative pronouns or by interrogative adverbs, the short forms of the personal pronouns are placed between the

auxiliary and the participle, except in the third person singular. In the last case the rule under A is observed.

(1) **Да ли си ме ти звао из болнице јуче?**
Чијим аутомобилом су те одвезли у болницу?
In whose car did they take you to the hospital?
Зашто си ме звао из болнице јуче?
Why did you call me from the hospital yesterday?
Кад сте ме звали?
When did you call me?

But: **Да ли ме је он звао из болнице јуче?**
Чијим аутомобилом те је одвезао у болницу?
Зашто ме је звао из болнице јуче?
Кад ме је звао?

PAR. 144 - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS USING THE FUTURE TENSE

A - In affirmative questions which use the future tense and which are formed by means of the interrogative particle **ли** and in all negative questions, the short forms of the personal pronouns immediately follow the interrogative word (see Par. 142 & 143 A):

(3) **Хоћеш ли ми рећи шта има ново?**
Нећеш ли ми рећи шта има ново?, or:
Да ли ми нећеш рећи шта има ново?
Won't you tell me what is new?
Ко ми неће веровати?
Who will not believe me?
Зашто ми нећеш писати?
Why will you not write to me?

B - In affirmative questions which use the future tense and which are formed by means of the interrogative particles **да ли** or by means of interrogative pronouns or interrogative adverbs, the short forms of the personal pronouns are placed between the auxiliary and the infinitive:

(6) **Да ли ћеш ме повести својим аутомобилом?**
Ко ће ме повести својим аутомобилом?
Зар ће те повести својим аутомобилом?
Will he really drive you in his car?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

PLACING OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS

Drill the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative questions by first making a statement and then having the students form all the questions to which your statement would fit as an answer. The interrogative words in parentheses are given to assist the students in their study at home.

(1) Да. Она те се чува. (Да ли, ли, зар)
(2) Да. Ми те се бојимо.
(3) Да. Ми те се сећамо.
(4) Да. Они ми пишу често.
(5) Да. Она ми одговара на сва моја писма.
(6) Да. Они ми се увек радују.
(7) Да. Они ти се надају.
(8) Да. Родитељи ми купују све што ми треба.
(9) Да. Отац ми увек доноси поклоне с пута.
(10) Да. Они ти верују све што кажеш.
(11) Да. Ми те увек видимо кад идеш у школу.
(12) Да. Ученици те разумеју кад говориш полако.
(13) Да. Мајка ме буди свако јутро.
(14) Да. Они те много воле.
(15) Да. Ми те увек слушамо.
(16) Да. Мајка ме увек чешља.
(17) Да. Они те поздрављају у сваком писму.
(18) Да. Они ми добро плаћају.
(19) Да. Она ме одвози у град сваки дан.
(20) Да. Они ми често долазе у посету.
(21) Не. Она те се не чува.
(22) Не. Они ми не пишу често.
(23) Не. Они ти се не надају.
(24) Не. Оне ти се не смеју.
(25) Не. Они ти више ништа не верују.
(26) Не. Они те не знају.
(27) Не. Он те не зове.
(28) Не. Он ме више не поздравља.
(29) Не. Родитељи ме никад не воде у биоскоп.
(30) Не. Ми те не разумемо.
(31) Да. Ја сам те се одмах сетио.

(32) Да. Ја сам те се увек чувао.
(33) Да. Они су ми казали да дођем.
(34) Да. Оне су ми одмах одговориле на моје писмо.
(35) Да. Ми смо те разумели.
(36) Да. Ми смо ти писали и из Чикага и из Њујорка.
(37) Да. Они су ти се много обрадовали кад су те видели.
(38) Да. Они су те молили да дођеш.
(39) Да. Ми смо те слушали.
(40) Да. Они су ме одвезли у град.
(41) Да. Ти си ме уверио у оно што си говорио.
(42) Да. Они су ми платили све рачуне.
(43) Да. Ми смо ти показали све што имамо.
(44) Да. Ми смо ти поверовали.
(45) Да. Родитељи су ме хранили и одевали.
(46) Да. Он ти је то рекао неколико пута.
(47) Да. Она те је увек волела.
(48) Да. Он ти је купио те ципеле.
(49) Да. Она ти је вратила ту књигу.
(50) Да. Он ти је поверовао.
(51) Да. Она те је заборавила.
(52) Да. Она ми је кувала.
(53) Да. Он те је видео кад си ушао у кућу.
(54) Да. Он ме је то питао.
(55) Да. Она ме је напустила.
(56) Не. Ми те се нисмо никад чували.
(57) Не. Они ме се нису бојали.
(58) Не. Он ме се није чувао.
(59) Не. Он ти није поверовао.
(60) Не. Ми те нисмо видели.
(61) Не. Они ме нису чули.
(62) Не. Она ми није писала.
(63) Не. Ви ми нисте одговорили на оно што сам питао.
(64) Не. Ми те нисмо заборавили.
(65) Не. Она ми није купила ову књигу.
(66) Да. Он ће те се сигурно сетити.
(67) Да. Ми ћемо те се отсада чувати.
(68) Да. Они ће ти писати сваки дан.
(69) Да. Они ће ми донети много лепих књига.
(70) Да. Они ће ти све платити.

(71) Да. Отац ће ти купити аутомобил кад свршиш школу.
(72) Да. Они ће ти се изненадити.
(73) Да. Они ће ти веровати.
(74) Да. Они ће ти дати најбољу собу у хотелу.
(75) Да. Они ће ти показати све југословенске обичаје.
(76) Да. Ми ћемо те пробудити у шест сати изјутра.
(77) Да. Он ће те слушати пажљиво.
(78) Да. Она ће те упознати са својим братом.
(79) Да. Они ће те одвести у цркву својим аутомобилом.
(80) Да. Он ће ти показати како се играју српска кола.
(81) Да. Он ће ти одговорити чим прими твоје писмо.
(82) Да. Ми ћемо ти објаснити све што не разумеш.
(83) Да. Моја жена ће ти прати рубље и кувати.
(84) Да. Ја ћу те увек будити на време.
(85) Да. Она ће ти се допасти.
(86) Не. Он те се неће бојати.
(87) Не. Они те неће питати где си био.
(88) Не. Она те неће никад напустити.
(89) Не. Они те неће позвати на банкет.
(90) Не. Лекар те неће послати у болницу.
(91) Не. Они те неће повести на игранку.
(92) Не. Отац ти неће купити народну ношњу.
(93) Не. Они те неће позвати на славу.
(94) Не. Ми ти нећемо узети своје књиге.
(95) Не. Ја те нећу видети вечерас.
(96) Марко те се много боји. (Ко)
(97) Марко ти шаље ове књиге. (Ко, Шта)
(98) Милош и Бранко те поздрављају. (Ко)
(99) Ми ти желимо свако добро. (Ко, Шта)
(100) Они су те разумели. (Ко)
(101) Петровићеви су ме позвали кући. (Ко, Куда)
(102) Дринчићеви ће ти послати једно печено јагње. (Ко, Шта)

(103)	Отац ће ти вечерас купити ново одело.	(Ко, Шта, Када, Какав)
(104)	Родитељи ће ме вечерас одвести у биоскоп.	(Ко, Куда, Када)
(105)	Они ме сваког јутра одвозе у школу својим новим аутомобилом.	(Ко, Куда, Када, Како, Чиме, Чији, Какав)
(106)	Марко те је позвао на службу божју у православној цркви.	(Ко, Куда, Где)
(107)	Ми смо те помињали много пута на банкету.	(Ко, Колико, Где)
(108)	Српски народни обичаји ће ти се сигурно допасти.	(Шта)
(109)	Они су ме често посећивали у болници.	(Ко, Где)
(110)	Он ће ти донети све потребне књиге у школу.	(Ко, Шта, Који, Куда)
(111)	Ми смо ти писали неколико пута из Њујорка.	(Ко, Колико, Одакле)
(112)	Мој старији син ће те вечерас посетити.	(Ко, Чији, Који, Када)
(113)	Један мој пријатељ ме је позвао у госте у Југославију.	(Ко, Чији, Куда)
(114)	Марко ме је ударио ципелом у главу.	(Ко, Чиме, У шта)
(115)	Ја те нисам разумео, јер те нисам слушао.	(Ко, Зашто)
(116)	Они те неће разумети, јер говориш брзо.	(Ко, Зашто)
(117)	Наћи ћеш ме у мом разреду.	(Где)
(118)	Ми те нећемо никад заборавити.	(Ко)
(119)	Моји пријатељи те нису никад видели.	(Ко, Чији)
(120)	Моја деца ће те се отсада увек чувати.	(Ко, Чији)
(121)	Ти ми ниси још вратио мој упаљач.	(Ко, Шта)
(122)	Видећеш ме на служби божјој у православној цркви.	(Где)
(123)	Ја сам те упознао с Марком пре две недеље.	(Ко, С киме, Када)
(124)	Они су ми дуго говорили о својим родитељима.	(Ко, О коме, Чији)
(125)	Мара ти је спремила храну и одело за пут.	(Ко, Шта)
(126)	Моји синови и ћерке те неће никад заборавити.	(Ко, Чији)
(127)	Бранко те је молио да платиш његов рачун.	(Ко, Шта)
(128)	Милош ти је послао овај поклон из Европе.	(Ко, Шта, Одакле)

(129)	Милан ме је возио својим новим аутомобилом свуда по граду.	(Ко, Како, Чиме, Чији, Какав, Куда)
(130)	Ми те нисмо звали.	(Ко)
(131)	Они ме неће моћи да посећују у болници.	(Ко, Где)
(132)	Она ће ти вечерас прочитати Марково писмо.	(Ко, Шта, Чији)
(133)	Ја ћу ти ставити књиге на сто.	(Ко, Шта, Куда)
(134)	Она ће ти оставити одело и рубље у твојој соби.	(Ко, Шта, Где)
(135)	Ти ме нећеш никада видети у биоскопу.	(Ко, Где)
(136)	Ја ти нећу рећи шта ће ти Мара донети.	(Ко, Шта)
(137)	Он ти се није никад смејао.	(Ко)
(138)	Она ми није никад ништа донела.	(Ко)
(139)	Он ме није никад поздравио.	(Ко)
(140)	Он ми није никад показао свој нови сат.	(Ко, Шта, Чији, Какав)
(141)	Он ми је увек био пријатељ.	(Ко)
(142)	Ја ћу ти увек бити добар друг.	(Ко)
(143)	Он ће ти се јавити писмом чим стигне у Београд.	(Ко, Како, Када)
(144)	Ми смо те увек много волели.	(Ко, Колико)
(145)	Они ми шаљу сваки дан много свежег воћа и поврћа.	(Ко, Шта, Када, Колико, Какав)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

XLV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Одлазак у Сан Франциско

У Војној школи за стране језике је обичај да наставници воде ученике у места где живи народ који говори језик који ученици у школи уче. Разуме се да наставници не воде ученике у таква места док ученици не науче доста речи и док не науче довољно граматику и граматичке термине.

Тако су ученици, који уче српскохрватски језик, ишли у Сан Франциско са својим наставницима. У Сан Франциску живи много Срба и Хрвата. Они су отишли у православну цркву, која је славила своју славу светог Јована. После божије службе они су имали банкет, а увече је била игранка. На игранци су видели народне ношње, народне игре и разговарали српскохрватски са народом. Сви су нарочито волели народна кола.

Они су путовали у Сан Франциско војним аутобусом.

У понедељак пре него што су отишли натраг у Монтереј ученици су са својим наставницима до подне разгледали Сан Франциско. Затим су сви ручали у једном српском ресторану па су после ручка отишли у Монтереј где су стигли пред вече. У уторак изјутра они су пре осам сати већ били у својим учионицама.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

An accident

We have already spoken of how the students of the Army Language School spend their weekends. Some stay at home where they read or rest, some play with their children, some visit their friends in Monterey or outside of Monterey, etc., etc.

However, until now we did not mention those students who like various sports. One of our students, who is a lieutenant and who lives in Carmel Valley, likes horse races and automobile races very much. When he goes to horse races, he takes his wife along, but when he goes to automobile races, he always goes alone. Why? Because at automobile races, an accident almost always occurs.

Last Saturday the lieutenant went to Salinas to see one of those races. The day was clear and very pleasant and there were many spectators. The races lasted over four hours because there were four categories of cars. However, the day did not

end without an accident. A driver drove his car at a great speed and struck (hit) a stone wall. The car turned over and was set afire. The driver was killed. He was already dead when the doctors arrived. However, the races were continued after the accident.

ШЕСТИ ДЕО SIXTH PART
ШТИВО READING TEXT

Одлазак у Сан Франциско

Водник Рос је синоћ отишао у болницу да види свог пријатеља десетара Хикса који је болестан. Међутим, Рос није знао да је лекар казао Хиксу да може да напусти болницу пошто је сад здрав.

Кад је Хикс питао Роса шта има ново у школи, Рос је рекао да цео њихов разред са наставницима одлази у суботу у Сан Франциско где ће остати до понедељка, када се враћају у Монтерej. Кад је Хикс питао зашто они иду у Сан Франциско, Рос је одговорио да је такав обичај, и да наставници воде ученике у места где се говори језик који уче. Тако ученици могу да се разговарају са народом и да се увере колико су научили. Најзад је Рос рекао да српска православна црква слави своју славу светог Јована и да ће у недељу сви ићи у цркву на божију службу, а затим на банкет. Увече ће бити игранка.

Све то интересује и Роса и Хикса, нарочито што ће моћи да виде народне ношње и народне игре. Роса нарочито интересују народна кола, а Хикса више интересују младе девојке са којима ће да игра.

Они неће морати да употребљавају своје аутомобиле, јер ће ићи војним аутобусом.

Рос има у Сан Франциску једног рођака у чијој кући ће преноћити Хикс и он.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Зашто је водник Рос отишао у болницу?
2. Шта је он казао Хиксу кад је стигао у болницу?
3. Шта је лекар казао десетару Хиксу?
4. Да ли је Рос знао шта је лекар казао?
5. Шта је Хикс питао Роса?
6. Шта је Рос одговорио?

7. Када ученици и наставници одлазе у Сан Франциско?
8. Када се ученици и наставници враћају натраг у Монтерej?
9. Шта је обичај у Војној школи за стране језике?
10. Како ученици могу да се увере колико су научили у школи?
11. Коју славу слави српска православна црква у Сан Франциску?
12. Да ли ће ученици ићи у цркву на божију службу?
13. Шта ће бити после божије службе?
14. Кад је игранка?
15. Да ли све то интересује ученике?
16. Шта ће нарочито да интересује ученике?
17. Шта ће нарочито да интересује водника Роса?
18. Шта ће нарочито да интересује десетара Хикса?
19. Да ли ће ученици ићи у Сан Франциско својим аутомобилима?
20. Каквим аутобусом ће ученици ићи у Сан Франциско?
21. Кога има водник Рос у Сан Франциску?
22. Да ли ће Рос и Хикс да преноће у хотелу?
23. Где ће Рос и Хикс да преноће?
24. Да ли сте ви видели народне ношње?
25. Да ли сте ви видели народне игре?
26. Волите ли ви народна кола?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following part of a letter into Serbo-Croatian:

Dear Mother:

Last Sunday my entire class was in San Francisco. Our instructors took us there, because the Serbian Orthodox Church celebrated its Patron Saint St. John. They wanted us to talk with the people and to see Serbian customs and costumes.

In the morning we went to the worship service, at noon to a banquet and in the evening to a dance.

At the dance we danced "kolos" and other dances.

After the dance some students went to the hotels where they stayed overnight.

I went to our relative's. With me also went a classmate of mine. He had returned from the hospital just a day before. He sits next to me in the class.

Everything that we saw appealed very much to all the students . . . . . .

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Tell into the microphone the questions to which the statements listed below are appropriate answers. Use all the interrogative words shown in the parentheses.

Да. Ти ме се бојиш.	(Да ли, ли, зар)
Не. Они ме се не сећају.	(Да ли, ли, зар)
Да. Ти си ми то рекао.	(Да ли, ли, зар)
Не. Ти ми ниси то рекао.	(Да ли, ли, зар)
Да. Он ме је видео.	(Да ли, ли, зар)
Не. Он ме није видео.	(Да ли, ли, зар)
Да. Мој син ће те посетити вечерас.	(Да ли, ли, зар)
Не. Они ти се неће радовати.	(Да ли, ли, зар)
Твоја кућа ми се много допада.	(Шта)
Марко ме је прошле недеље одвезао у Сан Франциско својим новим аутомобилом.	(Ко, Када, Како, Чији, Какви, Куда)

948-бàнкēт, m. - banquet

949-бо̏жјӣ, adj. m. - God's
бо̏жјā, f.
бо̏жјē, n.

*795 &
*949-бо̏жјā слу̏жба, f. - holy mass; Lord's service

950-бо́лница, f. - hospital

951-до̀пасти се, v.r.pfv. - to appeal to
pr.t.: до̀паднēм се, до̀паднēш се,
до̀паднē се, до̀паднēмо се,
до̀паднēте се, до̀паднӯ се
a.p.p.: до̀пāо, до̀пāла, до̀пāло,
до̀пāли, до̀пāле, до̀пāла

*951-до̀падати се, v.r.ipfv. - to appeal to
pr.t.: до̀падāм се, до̀падāш се,
до̀падā се, до̀падāмо се,
до̀падāте се, до̀падајӯ се

952-здрāв, adj. m. - healthy, sound, well
здрāва, f.
здрāво, n.

953-и̏гра, f. - dance; play

954-и̏грāнка, f. - ball, dance
gen. pl.: и̏грāнкӣ

955-и̏пāк, conj. - although, notwithstanding, nevertheless

956-ко̏ло, n. - Yugoslav national dance

957-лѐћи, v.i.pfv. - to lie down, to go to bed
pr.t.: лѐгнем, лѐгнеш, лѐгне,
лѐгнемо, лѐгнете, лѐгну
a.p.p.: лѐгао, лѐгла, лѐгло,
лѐгли, лѐгле, лѐгла

*957-лѐжати, v.i.ipfv. - to lie, to be lying
pr.t.: лѐжим, лѐжиш, лѐжи,
лежимо, лежите, лѐже

*957-ле́гати, v.i.iter. - to go to bed habitually (repeatedly)
pr.t.: ле̑жēм, ле̑жēш, ле̑жē, ле̑жēмо, ле̑жēте, ле̑жӯ

958-ма́рити, v.i.ipfv. - to matter
pr.t.: ма̑рӣм, ма̑рӣш, ма̑рӣ, ма̑рӣмо, ма̑рӣте, ма̑рē

959-но̀ћити, v.i.pfv. - to stay overnight, to pass the night
pr.t.: но̀ћим, но̀ћиш, но̀ћи, ноћимо, ноћи́те, но̀ће

*959-прено̂ћити, v.i.pfv. - to stay overnight, to pass the night
pr.t.: прѐноћим, прѐноћиш, прѐноћи, прѐноћимо, прѐноћите, прѐноће

*959-ноћи́вати, v.i.ipfv. - to stay overnight, to pass the night
pr.t.: но̀ћивам, но̀ћиваш, но̀ћива, но̀ћивамо, но̀ћивате, ноћи́вајy

960-но̀шња, f. - costume
gen. pl.: но̀шњи

961-о̏бичāј, m. - custom

962-повѐсти, v.t.pfv. - to take along
pr.t.: повѐдем, повѐдеш, повѐде, поведе́мо, пове́дете, повѐду
a.p.p. по̀вео, по̀вела, по̀вело, по̀вели, по̀веле, по̀вела

963-по̏требан, adj. m. - necessary
по̏требна, f.
по̏требно, n.

-по̏требно, adv. - necessarily

964-право̀слāвнӣ, adj. m. - Orthodox
право̀слāвнā, f.
право̀слāвнō, n.

965-предвече, adv. - towards evening

966-ра́зред, m. - class

967-свѐтӣ, adj. m. - holy, sacred; St. (Saint)
свѐтā, f.
свѐтō, n.

968-сла̏ва, f. - Patron Saint; glory, honor; feast

969-сла̏вити, v.t.ipfv. - to celebrate
pr.t.: сла̏вӣм, сла̏вӣш, сла̏вӣ, сла̏вӣмо, сла̏вӣте, сла̏ве̄

970-хо̀тел, m. - hotel

971-цр̄ква, f. - church
gen. pl.: цр̄ка̄ва̄

* * *

Нема на чему. - Don't mention it.
Не мари. - It doesn't matter.
Разуме се. - Of course.

ЧЕТРДЕСЕТ-ШЕСТА ЛЕКЦИЈА
FORTY-SIXTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS FIRST AND SECOND PERSON PLURAL МИ AND ВИ (See Par. 145 & 146)

Drill all the declension of the personal pronouns ми and ви following patterns shown below. Put the complete declension of both pronouns on the blackboard. Demonstrate the action whenever necessary.

	МИ	ВИ
Nominative	ми	ви
Genitive	нас	вас
Dative	нама, нам	вама, вам
Accusative	нас	вас
Vocative	---	(ви)
Instrumental	нама	вама
Locative	нама	вама

(1) Ви седите, а ми стојимо. Ко Ми седимо, а ви стојите.
седи, а ко стоји?
(2) Ви седите испред нас, а ми стојимо испред вас.
Испред кога ми стојимо? Ви стојите испред нас.
Испред кога ви седите? Ми седимо испред вас.
(3) Иза вас је географска карта, а иза нас је табла.
Иза кога је географска карта? Географска карта је иза нас.
Иза кога је табла? Табла је иза вас.
(4) Прозори су лево (десно) од вас, а десно (лево) од нас. Прозори су лево (десно) од нас, а десно (лево) од вас.
Где су прозори?
(5) Географска карта је близу вас, а табла је близу нас.
Где је географска карта? Географска карта је близу нас.
А близу кога је табла? Табла је близу вас.
(6) Ви се не бојите нас.
Ми се не бојимо вас.
Кога се ви не бојите? Ми се не бојимо вас.
А да ли се ми бојимо вас? Не, ни ви се не бојите нас.
(7) Они се сећају нас, али се не сећају вас.
Кога се они сећају? Они се сећају вас.
А да ли се они сећају вас? Не, они се не сећају нас.

(8)	Ви гледате према нама, а ми гледамо према вама.	
	Према коме ви гледате?	Ми гледамо према вама.
	Према коме ми гледамо?	Ви гледате према нама.
(9)	Ваши родитељи пишу вама, а наши родитељи пишу нама.	
	Коме пишу ваши родитељи?	Наши родитељи пишу нама.
	Да ли и наши родитељи пишу вама?	Не, ваши родитељи не пишу нама, него вама.
(10)	Ваши пријатељи долазе често к вама, а наши пријатељи долазе често к нама.	
	Ко често долази к вама?	Наши пријатељи долазе често к нама.
	А чији пријатељи долазе често к нама?	Ваши пријатељи долазе често к вама.
(11)	Ми вам увек желимо добро. Ви нам увек желите добро.	
	Ко нам увек жели добро?	Ми вам увек желимо добро.
	Ко вам увек жели добро?	Ви нам увек желите добро.
(12)	Ми вам дајемо креде, а ви нам дајете оловке.	
	Шта вам ми дајемо?	Ви нам дајете креде.
	Да ли нам ви дајете пера?	Не, ви нам не дајете пера, него оловке.
(13)	Ми вам верујемо све. Ви нам верујете све.	
	Шта нам ви верујете?	Ми вам верујемо све.
	А да ли вам ми верујемо све?	Да, ви нам верујете све.
(14)	Вама је лако говорити енглески, а нама је лако говорити српскохрватски.	
	Коме је лако говорити енглески?	Нама је лако говорити енглески.
	Коме је лако говорити српскохрватски?	Вама је лако говорити српскохрватски.
(15)	Ви радо мислите на нас, а ми радо мислимо на вас.	
	На кога ви радо мислите?	Ми радо мислимо на вас.
	На кога ми радо мислимо?	Ви радо мислите на нас.
(16)	Ви никад не сумњате у нас. Ми никад не сумњамо у вас.	
	У кога ви не сумњате никад?	Ми никад не сумњамо у вас.
	Да ли ми икад сумњамо у вас?	Не, ни ви никад не сумњате у нас.
(17)	Ви сте јутрос седели уз нас, а ми уз вас.	
	Уз кога сте ви седели јутрос?	Ми смо јутрос седели уз вас.

	Уз кога смо ми седели јутрос?	Ви сте јутрос седели уз нас.
(18)	Ми волимо вас, а ви волите нас. Кога волите ви, а кога волимо ми?	Ви волите нас, а ми волимо вас.
(19)	Свако јутро ми поздрављамо вас, а ви нас.	
	Кога ви поздрављате свако јутро?	Ми поздрављамо вас свако јутро.
	Да ли ми вас поздрављамо свако јутро?	Да, и ви поздрављате нас свако јутро.
(20)	Ви нећете заборавити нас. Ми нећемо заборавити вас.	
	Кога ви нећете заборавити?	Ми нећемо заборавити вас.
	Кога ми нећемо заборавити?	Ви нећете заборавити нас.
(21)	Ви ћете још дуго остати с нама. Ми ћемо још дуго остати с вама.	
	С ким ћете ви остати још дуго?	Ми ћемо још дуго остати с вама.
	С ким ћемо ми остати још дуго?	Ви ћете још дуго остати с нама.
(22)	Ви сте ушли у учионицу пред нама, а ми за вама.	
	Пред ким сте ви ушли у учионицу?	Ми смо ушли у учионицу пред вама.
	За ким смо ми ушли у учионицу?	Ви сте ушли у учионицу за нама.
(23)	Таваница је над вама и над нама. Над ким је таваница?	Таваница је над вама и над нама.
(24)	Међу вама су столови, а међу нама није ништа.	
	Шта је међу вама?	Међу нама су столови.
	А шта је међу нама?	Међу вама није ништа.
(25)	Ви разговарате с нама, а ми разговарамо с вама.	
	С ким разговарате ви, а с ким разговарамо ми?	Ви разговарате с нама, а ми разговарамо с вама.
(26)	Ви о нама говорите само добро. Ми о вама говоримо само добро.	
	О коме ви говорите само добро?	Ми о вама говоримо само добро.
	А шта ми говоримо о вама?	И ви о нама говорите само добро.
(27)	Ви волите да чујете о нама, а ми волимо да чујемо о вама.	

	О коме ви волите да чујете?	Ми волимо да чујемо о вама.
	О коме ми волимо да чујемо?	Ви волите да чујете о нама.
(28)	Ви ћете увек имати добре пријатеље у нама.	
	Ми ћемо увек имати добре пријатеље у вама.	
	У коме ћете ви увек имати добре пријатеље?	Ми ћемо увек имати добре пријатеље у вама.
	У коме ћемо ми увек имати добре пријатеље?	Ви ћете увек имати добре пријатеље у нама.

B - USE OF THE LONG AND SHORT FORMS OF THE PERSONAL PRONOUNS <u>МИ</u> AND <u>ВИ</u> (See Par. 147)

1 - Demonstrate by conducting the drill described below:

a - That at the beginning of a sentence only the long forms of personal pronouns can be used.

b - That emphasis can be expressed only by the long forms of personal pronouns.

c - That after the conjunctions <u>а</u>, <u>и</u> and <u>ни</u> only the long forms of personal pronouns can be used.

(1)	Вама су донели поклоне, а нама нису.	
	Коме су донели поклоне?	Нама су донели поклоне.
	Коме нису донели поклоне?	Вама нису донели поклоне.
(2)	Вама је лако говорити енглески, а нама је лако говорити српскохрватски.	
	Коме је лако говорити енглески?	Нама је лако говорити енглески.
	Коме је лако говорити српскохрватски?	Вама је лако говорити српскохрватски.
(3)	Вама ће користити српскохрватски језик, а нама ће користити енглески језик.	
	Коме ће користити српскохрватски језик?	Нама ће користити српскохрватски језик.
	Коме ће користити енглески језик?	Вама ће користити енглески језик.
(4)	Ваше жене не пишу нама, него вама.	
	Да ли ваше жене пишу нама?	Не, наше жене не пишу вама, него нама.

(5) Наставници не објашњавају српскохрватску граматику нама, него вама.	
Да ли наставници објашњавају српскохрватску граматику нама?	Не, наставници не објашњавају српскохрватску граматику вама, него нама.
(6) Ваша деца и наша деца се не радују сваком, него само вама и нама.	
Да ли се ваша деца и наша деца радују сваком?	Не, ваша деца и наша деца се не радују сваком, него само вама и нама.
(7) Бакалин Костић доноси млеко и вама и нама.	
Коме доноси млеко бакалин Костић?	Бакалин Костић доноси млеко и вама и нама.
(8) Нови дијалог неће бити тежак ни вама ни нама.	
Коме нови дијалог неће бити тежак?	Нови дијалог неће бити тежак ни вама ни нама.
(9) Вама је хладно, а нама је топло.	
Да ли је топло и нама и вама?	Не, вама је топло, а нама је хладно.

2 - Demonstrate by conducting the drill described below that with prepositions usually the long forms of personal pronouns are used:

(1) Ваши пријатељи радо долазе к вама, а наши к нама.	
Чији пријатељи радо долазе к вама?	Наши пријатељи радо долазе к нама.
Чији пријатељи радо долазе к нама?	Ваши пријатељи долазе радо к вама.
(2) Кад се видимо на улици, ви брзо пођете према нама, а ми према вама.	
Шта урадимо ви и ми кад се видимо на улици?	Кад се видимо на улици, ви брзо пођете према нама, а ми према вама.
(3) Кад немамо посла, ми долазимо к вама или ви к нама.	
Куда долазимо ми и ви кад немамо посла?	Кад немамо посла, ми долазимо к вама или ви к нама.
(4) Ви ћете вечерас сести према нама, а ми према вама.	
Где ћете вечерас сести ви, а где ми?	Ви ћете вечерас сести према нама, а ми према вама.

C - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS (See Par. 147)

1 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the present tense:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

Give the pattern before beginning the drill on each group.

(1)	Да ли нам се радујете?	Да, ми вам се радујемо. Да, радујемо вам се. Не, ми вам се не радујемо. Не, не радујемо вам се.
(2)	Да ли нам се надате?	Да, ми вам се надамо. Да, надамо вам се. Не, ми вам се не надамо. Не не надамо вам се.
(3)	Да ли нам верујете?	Да, ми вам верујемо. Да, верујемо вам. Не, ми вам не верујемо. Не, не верујемо вам.
(4)	Да ли вам књиге користе много?	Да, књиге нам користе много. Да, користе нам много. Да, много нам користе. Не, књиге нам не користе много. Не, не користе нам много.
(5)	Да ли вам девојке пишу често?	Да, девојке нам пишу често. Да, пишу нам често. Да, често нам пишу. Не, девојке нам не пишу често. Не, не пишу нам често.
(6)	Требају ли вам речници одмах?	Да, речници нам требају одмах. Да, требају нам одмах. Да, одмах нам требају. Не, речници нам не требају одмах. Не, не требају нам одмах.

2 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the first and second

persons singular and plural and the third person plural of the compound past tense:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

(1)	Да ли сте нам се обрадовали?	Да, ми смо вам се обрадовали. Да, обрадовали смо вам се. Не, ми вам се нисмо обрадовали. Не, нисмо вам се обрадовали.
(2)	Да ли су нам се смејали?	Да, они су вам се смејали. Да, смејали су вам се. Не, они вам се нису смејали. Не, нису вам се смејали.
(3)	Да ли су вам одмах поверовали?	Да, они су нам одмах поверовали. Да, поверовали су нам одмах. Не, они нам нису одмах поверовали. Не, нису нам одмах поверовали.
(4)	Да ли смо вам говорили о овоме јуче?	Да, ви сте нам јуче говорили о томе. Да, говорили сте нам о томе јуче. Да, јуче сте нам говорили о томе. Не, ви нам нисте јуче говорили о томе. Не, нисте нам јуче о томе говорили.
(5)	Јесам ли вам се каткад смејао?	Да, ти си нам се каткад смејао. Да, смејао си нам се каткад. Да, каткад си нам се смејао. Не, ти нам се ниси никад смејао. Не, ниси нам се никад смејао.
(6)	Да ли си нам брзо одговорио?	Да, ја сам вам брзо одговорио. Да, одговорио сам вам брзо. Да, брзо сам вам одговорио. Не, ја вам нисам брзо одговорио. Не, нисам вам брзо одговорио.

3 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the third person singular of the compound past tense.

(1)	Да ли вам је мајка скувала вечеру?	Да, мајка нам је скувала вечеру. Да, скувала нам је вечеру. Не, мајка нам није скувала вечеру. Не, није нам скувала вечеру.
(2)	Је ли нам водник донео књиге?	Да, водник вам је донео књиге. Да, донео вам је књиге. Не, водник вам није донео књиге. Не, није вам донео књиге.
(3)	Да ли вам је он увек желео добро?	Да, он нам је увек желео добро. Да, желео нам је увек добро. Да, увек нам је желео добро. Не, он нам није увек желео добро. Не, није нам увек желео добро.
(4)	Да ли нам се он увек радовао?	Да, он вам се увек радовао. Да, радовао вам се увек. Да, увек вам се радовао. Не, он вам се није увек радовао. Не, није вам се увек радовао.

4 - Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the future tense:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

(1)	Хоћете ли нам писати?	Да, ми ћемо вам писати. Да, писаћемо вам. Не, ми вам нећемо писати. Не, нећемо вам писати.
(2)	Да ли ће вам требати аутомобила.	Да, аутомобила ће нам требати.

		Да, требаће нам. Не, аутомобила нам неће требати. Не, неће нам требати.
(3)	Да ли ће нам то користити?	Да, то ће вам користити. Да, користиће вам. Не, то вам неће користити. Не, неће вам користити.
(4)	Хоће ли вам она увек кувати?	Да, она ће нам увек кувати. Да, куваће нам увек. Да, увек ће нам кувати. Не, она нам неће увек кувати. Не, неће нам увек кувати.
(5)	Хоће ли нам оне жене опет доћи?	Да, оне жене ће вам опет доћи. Да, доћи ће вам опет. Да, опет ће вам доћи. Не, оне жене вам неће опет доћи. Не, неће вам опет доћи.
(6)	Хоћемо ли вам то урадити добро?	Да, ви ћете нам то урадити добро. Да, урадићете нам то добро. Да, добро ћете нам то урадити. Не, ви нам нећете то добро урадити. Не, нећете нам то добро урадити.
(7)	Хоћете ли нам се жалити често?	Да, ми ћемо вам се жалити често. Да, жалићемо вам се често. Да, често ћемо вам се жалити. Не, ми вам се нећемо често жалити. Не, нећемо вам се жалити често.

D - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS (See Par. 147)

1 - Drill the placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative and negative questions using the present tense by first making a statement and then having the students form questions to which your statement would be the appropriate answer.

a - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1)	Да. Наши родитељи нам често пишу.	Да ли вам ваши родитељи често пишу? Пишу ли вам често ваши родитељи? Зар вам ваши родитељи често пишу?
(2)	Да, Они нам све верују.	
(3)	Да. Они нам се увек радују.	

b - Affirmative questions formed by means of ко, шта, који, чији, какав, колики, кад, како, колико and куда:

(1)	Наша деца нам увек шаљу поклоне.	Ко вам увек шаље поклоне? Шта вам ваша деца увек шаљу? Чија деца вам увек шаљу поклоне?
(2)	Њихов млађи син нам сваки дан пише лепа и велика писма.	(Ко, Шта, Који, Чији, Какав, Колики, Кад)
(3)	Мој наставник вам враћа ову вашу лепу и велику књигу.	(Ко, Шта, Чији, Какав, Колики)
(4)	Бакалин нам шаље кући сваког јутра два килограма сира својим аутомобилом.	(Ко, Шта Куда, Када, Колико, Како, Чиме, Чији)

c - Negative questions formed by means of да ли, ли, зар:

(1)	Не. Наша млађа ћерка вам не верује ништа.	Да ли нам ваша млађа ћерка не верује ништа? Не верује ли нам ваша млађа ћерка ништа? Зар нам ваша млађа ћерка не верује ништа?
(2)	Не. Они нам се не надају.	
(3)	Не. Ми вам се не радујемо.	

d - Negative questions formed by menas of ко, шта, који, чији, колики, какав and кад:

(1)	Наш старији син нам никад не пише велика и лепа писма.	(Ко, Шта, Који, Чији, Колики, Какав)
(2)	Наша мајка нам никад не спрема велики доручак.	(Ко, Шта, Чији, Колики)
(3)	Наш дед нам никад не доноси поклоне кад се враћа с пута.	(Ко, Шта, Чији, Кад)

2 - Drill the placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative and negative questions using the compound past tense. Follow the procedure described under D - 1 above.

a - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1) Да. Они су нам писали.
(2) Да. Они су вам се обрадовали.
(3) Да. Мој отац и моја мајка су вам веровали.

b - Affirmative questions formed by means of ко, шта, чији, какав, колики, кад, како and куда:

(1)	Наши родитељи су нам јуче вратили нашу децу великим и брзим аутобусом.	(Ко, Чији, Како, Кад, Чиме, Колики, Какав)
(2)	Бакалин вам је јутрос послао кући много хране својим новим аутомобилом.	(Ко, Шта, Колико, Кад, Куда, Како, Чиме, Какав)

c - Negative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1) Не. Они нам нису писали.
(2) Не. Они вам се нису обрадовали.
(3) Не. Мој отац и моја мајка вам нису веровали.

d - Negative questions formed by means of ко, шта, чији, колики, какав, кад, како and зашто:

(1)	Наши родитељи нам нису никад вратили нашу децу малим и спорим аутобусом.	(Ко, Чији, Како, Колики, Какав)
(2)	Ваш бакалин вам није јутрос послао храну својим аутомобилом, јер његов аутомобил не ради.	(Ко, Шта, Чији, Кад, Како, Зашто)

3 - Drill the placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative and negative questions using the future tense. Follow the procedure described under D - 1 above.

a - Affirmative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1) Да, Ја ћу вам често писати.
(2) Да. Они ће вам се сигурно обрадовати.
(3) Да. Они ће нам веровати.

b - Affirmative questions formed by means of ко, шта, који, какав, колики, чији, када, како, куда, колико:

(1)	Мој млађи брат ће вам вечерас довести кући вашег старијег сина нашим новим великим аутомобилом.	(Ко, Који, Чији, Када, Куда, Како, Чиме, Какав, Колики)
(2)	Милош ће вам доносити кући сваког јутра два литра млека.	(Ко, Шта, Колико, Кад)

c - Negative questions formed by means of да ли, ли and зар:

(1) Не: Моји отац и мајка вам неће веровати.
(2) Не. Петровићеви вам се неће обрадовати.
(3) Не. Они нам неће платити рачун брзо.

d - Negative questions formed by means of ко, шта, чији, колики, зашто, одакле:

(1)	Отац вам неће донети поклоне с пута, јер нисте добри.	(Ко, Шта, Чији, Колики, Зашто, Одакле)
(2)	Наша деца нам неће писати велика писма с пута, јер неће имати времена.	

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

Picnic of Serbo-Croatian Department

1 - Sergeant First Class Ross and Corporal Hicks: Why are us (you) called, Mister Captain?
Captain Reed: Called am you that to you (I) something convey, but first (I) go that (I) bring more one chair.

2 - SFC R: Interests whether thee about what itself works?
Cpl H: Interests me, as also thee, but (I) not can that guess why us is Mister Captain called.

3 - Capt R: Here, what (I) have that to you (I) convey. Our department holds in Saturday one picnic.
SFC R and Cpl H: That to us is already said our instructor of grammar.

4 - Capt R: Good. Whether (you) wish that (we) prepare common meal, or that everyone brings what will (he) eat and drink?
SFC R: I am for common meal.

5 - Cpl H: Whether to you, Mister Captain, known what others think about that?
Capt R: Not is to me known, but since are you representatives of your sections, you needs that that (you) decide.

6 - SFC R: I think that will all be satisfied if (we) roast two of lamb and one small pig.
Capt R and Cpl H: That itself also to us appeals.

7 - Capt R: Who of you knows where (we) can that (we) buy lambs and small pig?
SFC R and Cpl H: One our neighbor will that buy for us.

8 - Capt R: Then needs that (we) buy also beverage.
Cpl H: Yes. Needs will to us of wine, of beer, of coffee and of milk for children.

9 - Capt R: Particularly needs watch that himself no one not gets drunk, and that minor students not drink alcoholic beverages.
SFC R: To me is that well known. I will myself about that care.

10 - Capt R: More something. Besides your families with you may that go also your friends.
Cpl H: That is good that also our friends may that (they) go with us.

11 - SFC R: Who will that goes with thee?
Cpl H: With me not will go nobody because I still not have of friends in Monterey.

12 - Capt R: To thee, Sergeant First Class, (I) leave that (thou) collect money from of instructors and of students.

SFC R: In order. From of instructors will (I) collect money tomorrow, and from of students when (they) receive salary (pay).

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Пикник Српскохрватског одељења

1. Водник Рос и Десетар Хикс: Зашто сте нас позвали, господине капетане?

Капетан Рид: Позвао сам вас да вам нешто саопштим, али прво идем да донесем још једну столицу.

2. В.Р: Интересује ли те о чему се ради?

Д.Х: Интересује ме, као и тебе, али не могу да погодим зашто нас је господин капетан позвао.

3. К.Р: Ево, шта имам да вам саопштим. Наше одељење приређује у суботу један пикник.

В.Р и д.Х: То нам је већ рекао наш наставник граматике.

4. К.Р: Добро. Да ли желите да спремимо заједнички обед или да свако донесе шта ће јести и пити?

В.Р: Ја сам за заједнички обед.

5. Д.Х: Да ли је вама, господине капетане, познато шта други мисле о томе?

К.Р: Није ми познато, али пошто сте ви претставници ваших секција, ви треба да то одлучите.

6. В.Р: Ја мислим да ће сви бити задовољни ако испечемо два јагњета и једно мало прасе.

К.Р и д.Х: То се и нама свиђа.

SECOND PART
DIALOGUE

XLVI

Picnic of the Serbo-Croatian Department

1. Sergeant First Class Ross and Corporal Hicks: Why did you call us, Captain?

Captain Reed: I called to inform you about something, but first I'm going to bring another chair.

2. SFC R: Does it interest you what it is all about?

Cpl H: It interests me as much as it interests you, but I cannot guess why the captain called us.

3. Capt R: This is what I have to convey to you. Our department is having a picnic on Saturday.

SFC R and Cpl H: Our grammar instructor has already told us that.

4. Capt R: O.K. Do you want us to prepare a joint meal or will everyone bring what he'll eat and drink?

SFC R: I'm for the joint meal.

5. Cpl H: Do you know, Captain, what the others think about it?

Capt R: I don't know, but since you're representatives of your sections, it is up to you to decide.

6. SFC R: I think that all will be satisfied if we barbecue two lambs and a suckling pig.

Capt R and Cpl H: That appeals to us, too.

Пикник српскохрватског одељења

XLVI

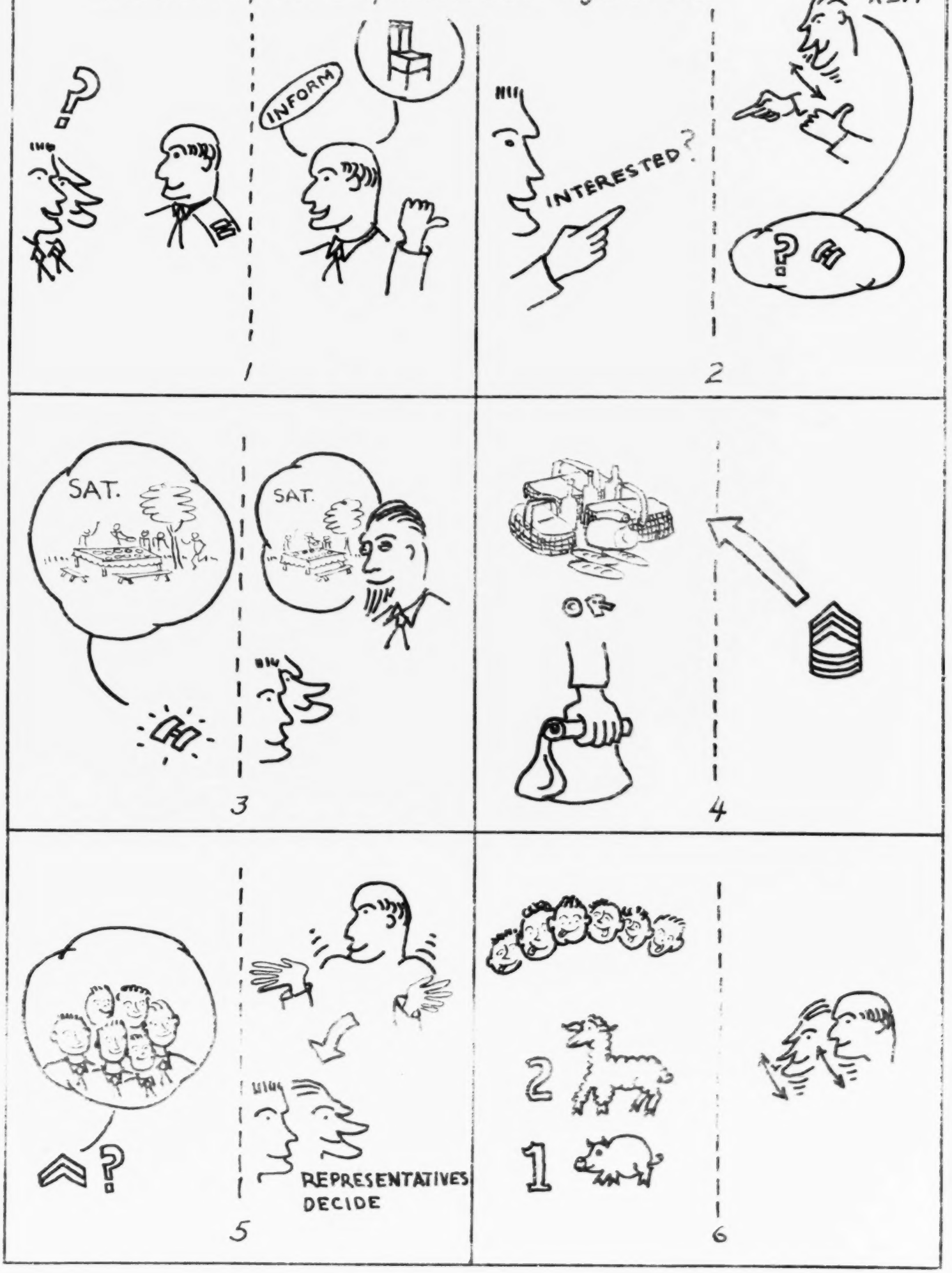

7. К.Р: Ко од вас зна где можемо да купимо јагњад и прасе?

В.Р и д.Х: Један наш сусед ће то купити за нас.

7. Capt R: Which of you knows where we can buy the lambs and a suckling pig?

SFC R and Cpl H: A neighbor of ours will buy that for us.

8. К.Р: Онда треба да купимо и пиће.

Д.Х: Да. Требаће нам вина, пива, кафе и млека за децу.

8. Capt R: Then we ought to buy beverages.

Cpl H: Yes. We'll need wine, beer, coffee and milk for the children.

9. К.Р: Нарочито треба пазити да се нико не опије, и да малолетни ученици не пију алкохолна пића.

В.Р: Мени је то добро познато. Ја ћу се о томе старати.

9. Capt R: We have to watch particularly that no one gets drunk and that the students who are minors do not drink the alcoholic beverages.

SFC R: I'm well aware of that. I'll take care of that.

10. К.Р: Још нешто. Поред ваших породица, с вама могу да пођу и ваши пријатељи.

Д.Х: То је добро што и наши пријатељи могу да пођу с нама.

10. Capt R: Something else. Besides your families, your friends, too, may go with you.

Cpl H: It's good that our friends may go with us, too.

11. В.Р: Ко ће да пође с тобом?

Д.Х: Са мном неће поћи нико, јер ја још немам пријатеља у Монтереју.

11. SFC R: Who'll go with you?

Cpl H: Nobody will go with me, since I haven't yet any friends in Monterey.

12. К.Р: Теби, водниче, остављам да скупиш новац од наставника и ученика.

В.Р: У реду. Од наставника ћу скупити новац сутра, а од ученика кад приме плату.

12. Capt R: I'm leaving it to you, Sergeant, to collect the money from the instructors and the students.

SFC R: O.K. Tomorrow I shall collect money from the instructors, and from the students when they get their pay.

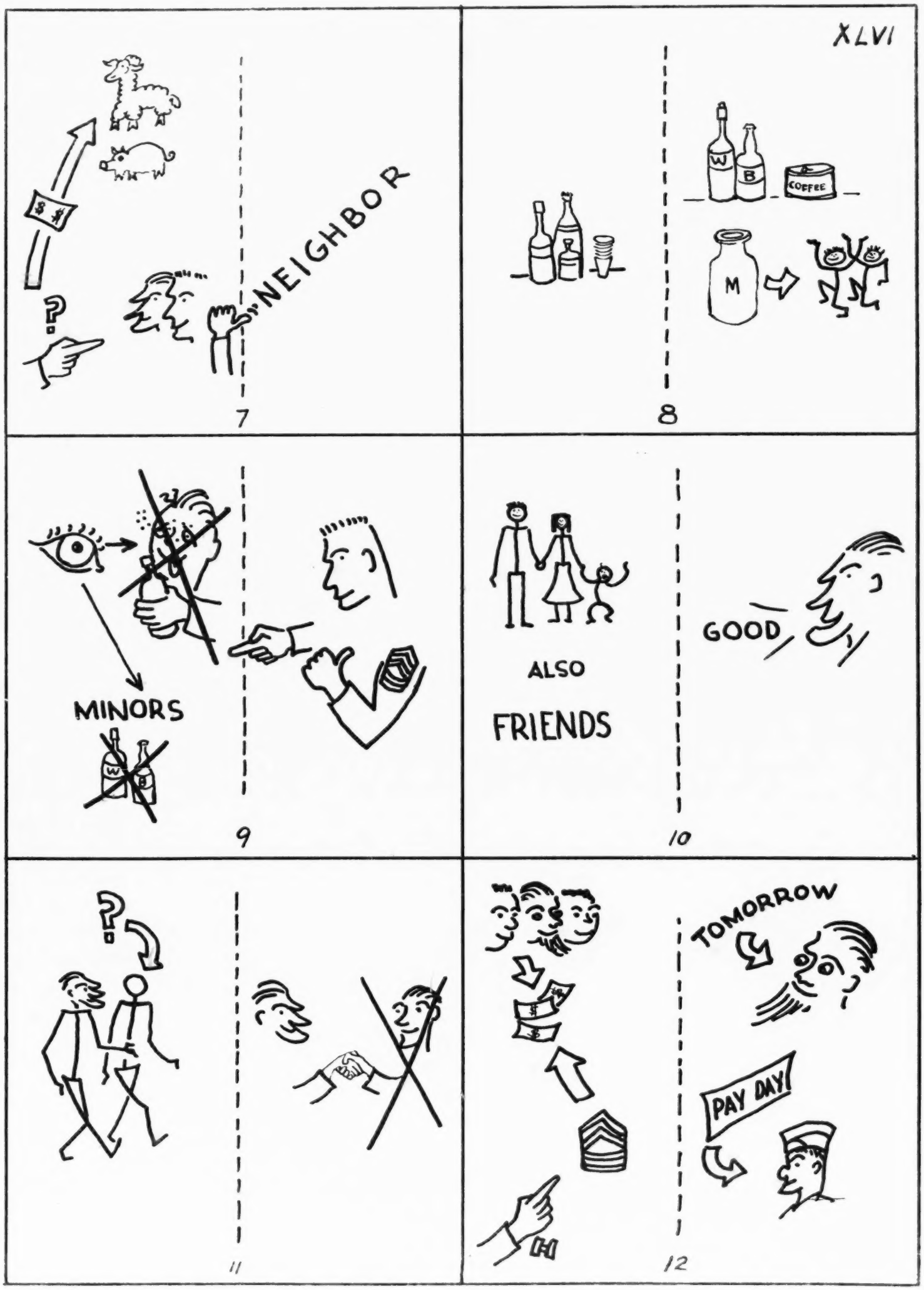
XLVI
$
?
NEIGHBOR
7
W
B
COFFEE
M
8
MINORS
W
B
9
ALSO
FRIENDS
GOOD
10
?
11
TOMORROW
PAY DAY
12

PAR. 145 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN FIRST PERSON PLURAL

Ми се никад не опијамо.
We never get drunk.
Да ли **нас** се сећате?
Do you remember us?
(6) То се и **нама** свиђа.
(3) То **нам** је већ рекао наш наставник граматике.
(1) Зашто сте **нас** позвали, господине капетане?
(10) То је добро што и наши пријатељи могу да пођу с **нама**.
Ми не волимо да нико говори о **нама** рђаво.
We do not like anyone to talk bad about us.

The underlined words are various cases of the personal pronoun first person plural **ми**, whose full declension follows:

Nominative:	ми
Genitive:	нас
Dative:	нама, нам
Accusative:	нас
Vocative:	- - -
Instrumental:	нама
Locative:	нама

PAR. 146 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN SECOND PERSON PLURAL

(5) **Ви** треба да то одлучите.
(7) Ко од **вас** зна где можемо да купимо јагњад и прасе?
(5) Да ли је **вама** познато шта други мисле о томе?
(3) Ево шта имам да **вам** саопштим.
(10) Поред ваших породица с **вама** могу да пођу и ваши пријатељи.
Нисмо ништа говорили о **вама**.
We did not say anything about you.

The underlined words are various cases of the personal pronoun second person plural **ви**, whose full declension follows:

Nominative:	ви
Genitive:	вас
Dative:	вама, вам
Accusative:	вас
Vocative:	(ви)
Instrumental:	вама
Locative:	вама

PAR. 147 - USE OF THE LONG AND SHORT FORMS OF THE PERSONAL PRONOUNS FIRST AND SECOND PERSON PLURAL AND THE PLACE OF SHORT FORMS IN SENTENCES

The personal pronouns first person and second person plural have both a long and a short form only in the dative case. These forms are used according to the rules described in Par. 138 A and the short forms are placed in sentences according to the rules described in paragraphs 139, 140, 141, 142, 143 and 144:

Нама се свиђа Монтереј.	- Monterey appeals to us.
Вама је писао, а нама није.	- He has written to you, but not to us.
Они ће доћи и к нама и к вама.	- They will come both to us and to you.
Он нам (вам) пише сваки дан.	- He writes to us (you) every day.
Пише нам (вам) сваки дан.	- He writes to us (you) every day.
Он нам (вам) не пише.	- He does not write to us (you).
Не пише нам (вам).	- He does not write to us (you).
Они су нам (вам) писали.	- They have written to us (you).
Он нам (вам) је писао.	- He has written to us (you).
Писали су нам (вам).	- They have written to us (you).
Писао нам (вам) је.	- He has written to us (you).
Они нам (вам) нису писали.	- They have not written to us (you).
Он нам (вам) није писао.	- He has not written to us (you).
Нису нам (вам) писали.	- They have not written to us (you).
Није нам (вам) писао.	- He has not written to us (you).

Он ће нам (вам) писати.	- He will write to us (you).
Писаће нам (вам).	- He will write to us (you).
Он нам (вам) неће писати.	- He will not write to us (you).
Неће нам (вам) писати.	- He will not write to us (you).
Пише ли вам?	- Does he write to you?
Да ли вам пише?	- Does he write to you?
Не пише ли вам?	- Does he not write to you?
Да ли вам не пише?	- Does he not write to you?
Јесу ли вам писали?	- Have they written to you?
Да ли су вам писали?	- Have they written to you?
Је ли вам писао?	- Has he written to you?
Да ли вам је писао?	- Has he written to you?
Нису ли вам писали?	- Have they not written to you?
Да ли вам нису писали?	- Have they not written to you?
Није ли вам писао?	- Has he not written to you?
Да ли вам није писао?	- Has he not written to you?
Хоће ли вам (нам) он писати?	- Will he write to you (us)?
Да ли ће вам (нам) он писати?	- Will he write to you (us)?
Неће ли нам (вам) он писати?	- Will he not write to us (you)?
Да ли нам (вам) он неће писати?	- Will he not write to us (you)?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

DRILL THE USE OF THE PERSONAL PRONOUNS МИ AND ВИ

1 - Drill the use of the long forms of the personal pronouns ми and ви by asking the questions listed below. Give the pattern to the students for various groups of questions whenever necessary.

(1)	Кога се нико не боји?	Нас се нико не боји.
(2)	Кога се нико не чува?	Нас се нико не чува.
(3)	Кога ћемо се увек сећати?	Нас ћете се увек сећати.
(4)	Коме требају књиге?	Нама требају књиге.
(5)	Коме сви желе добро?	Нама сви желе добро.
(6)	Коме се нико не жали?	Нама се нико не жали.
(7)	Коме су то казали?	Нама су то казали.
(8)	Коме ћу веровати?	Нама ћеш веровати.
(9)	Коме је јуче било хладно?	Нама је јуче било хладно.
(10)	Коме је увек хладно ноћу?	Нама је увек хладно ноћу.
(11)	Коме је топло?	Нама је топло.
(12)	Кога буди труба изјутра?	Нас буди труба изјутра.
(13)	Кога су сви заборавили?	Нас су сви заборавили.
(14)	Кога нико не воли?	Нас нико не воли.
(15)	Кога ће наставник питати?	Нас ће наставник питати.
(16)	Кога ћу замолити да устане?	Нас ћете замолити да устанемо.
(17)	Кога сам молио да слуша пажљиво?	Нас сте молили да слушамо пажљиво.
(18)	Кога нико не посећује?	Нас нико не посећује.
(19)	Кога ће војска користити?	Нас ће војска користити.
(20)	Кога ће војска употребљавати за превођење?	Нас ће војска употребљавати за превођење.
(21)	Испред кога ја стојим?	Ви стојите испред нас.
(22)	Крај кога су прозори?	Прозори су крај нас.
(23)	Око кога су зидови?	Зидови су око нас.
(24)	Где је под, а где је таваница?	Под је испод нас, а таваница је изнад нас.
(25)	После кога сам ја ушао у учионицу?	Ви сте ушли у учионицу после нас.
(26)	Од кога ја добијам одговоре?	Ви добијате одговоре од нас.
(27)	Ради кога наставници долазе у учионицу?	Наставници долазе у учионицу ради нас.
(28)	Против кога ја никад ништа не чиним?	Ви никад ништа не чините против нас.
(29)	Код кога ја још нисам био?	Ви још нисте били код нас.
(30)	Уместо кога су синоћ радили борци Х. и У.?	Борци Х. и У. су синоћ радили уместо нас.
(31)	Без кога ваше девојке не иду у биоскоп?	Наше девојке не иду у биоскоп без нас.
(32)	Са кога је ветар јуче скидао капе?	Ветар је јуче скидао капе са нас.

(33)	Према коме ја идем сада?	Ви сада идете према нама.
(34)	Да ли ја идем к вратима?	Не, ви не идете к вратима, него к нама.
(36)	Да ли наши родитељи често долазе к вама?	Не, наши родитељи не долазе често к вама, него к нама.
(37)	Према коме иду они?	Они иду према нама.
(38)	Долазе ли они често к мени?	Не, они не долазе често к теби, него к нама.
(39)	За кога је војнички живот лак?	За нас је војнички живот лак.
(40)	Пред кога официри стављају задатке?	Официри стављају задатке пред нас.
(41)	Пред кога излазе ваша деца свако вече?	Наша деца излазе свако вече пред нас.
(42)	За кога се спрема ручак у војничкој трпезарији?	У војничкој трпезарији се спрема ручак за нас.
(43)	На кога мисле ваши очеви и мајке?	Наши очеви и мајке мисле на нас.
(44)	У кога они верују?	Они верују у нас.
(45)	Уз кога они воле да седе?	Они воле да седе уз нас.
(46)	Над киме је таваница?	Таваница је над нама.
(47)	Да ли је сунце само нада мном?	Не, сунце није само над вама, него и над нама.
(48)	Под киме су ваше столице?	Наше столице су под нама.
(49)	Да ли су ваше књиге преда мном?	Не, наше књиге нису пред вама, него пред нама.
(50)	Пред киме сам ја?	Ви сте пред нама.
(51)	С ким наставници нису увек задовољни?	Наставници нису увек задовољни с нама.
(52)	С ким ја разговарам?	Ви разговарате с нама.
(53)	Међу ким се може наћи ваш пријатељ Јован?	Наш пријатељ Јован се увек може наћи међу нама.
(54)	Где је велика географска карта?	Велика географска карта је за нама.
(55)	О коме ваше мајке често говоре?	Наше мајке често говоре о нама.
(56)	У коме оне виде само добро?	Оне у нама виде само добро.
(57)	На коме војничке униформе стоје лепо?	Војничке униформе стоје лепо на нама.
(58)	Према коме су ваше жене добре?	Наше жене су добре према нама.
(59)	О коме ваше мајке мисле добро?	Наше мајке мисле добро о нама.
(60)	О коме оне воле да говоре?	Оне воле да говоре о нама.

Note: Drill the personal pronoun second person plural following the same pattern.

2 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative statements when the subject is mentioned by asking the questions listed below:

(1)	Да ли вам пишу очеви?	Да, очеви нам пишу.
(2)	Жале ли вам се очеви на рђаво време?	Да, очеви нам се жале на рђаво време.
(3)	Шаљу ли вам мајке поклоне?	Да, мајке нам шаљу поклоне.
(4)	Да ли вам се мајке жале да је храна скупа?	Да, мајке нам се жале да је храна скупа.
(5)	Чини ли вам се нови дијалог тешким?	Да, нови дијалог нам се чини тешким.
(6)	Да ли нам жене говоре истину?	Да, жене вам говоре истину.
(7)	Да ли нам оне верују?	Да, оне вам верују.
(8)	Да ли нам се наша деца радују?	Да, ваша деца вам се радују.
(9)	Да ли вам треба тај сто?	Да, овај сто нам треба.
(10)	Да ли вам те књиге користе?	Да, ове књиге нам користе.
(11)	Да ли сам вам све објаснио?	Да, ви сте нам све објаснили.
(12)	Да ли вам је доручак био добар?	Да, доручак нам је био добар.
(13)	Да ли су вам пријатељи писали?	Да, пријатељи су нам писали.
(14)	Да ли су вам жене сачувале сва ваша одела?	Да, жене су нам сачувале сва наша одела.
(15)	Да ли нам је бакалин донео млеко?	Да, бакалин вам је донео млеко.
(16)	Да ли нам је поверовао?	Да, он вам је поверовао.
(17)	Да ли су вам подофицири дали нове униформе?	Да, подофицири су нам дали нове униформе.
(18)	Да ли вам се родитељи надају?	Да, родитељи нам се надају.
(19)	Да ли ће вам очеви нешто купити?	Да, очеви ће нам нешто купити.
(20)	Да ли ће нам казати „Збогом"?	Да, они ће вам казати „Збогом".
(21)	Да ли ће вам речници требати?	Да, речници ће нам требати.
(22)	Хоће ли вам се писмо вратити?	Да, писмо ће нам се вратити.
(23)	Хоћу ли вам дати домаћи задатак?	Да, ви ћете нам дати домаћи задатак.

3 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative statements when the subject is not mentioned. Use the questions listed under 2 above:

(1)	Да ли вам пишу очеви?	Да, пишу нам, etc.

4 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in negative statements when the subject is mentioned. Use the questions listed under 2 above:

(1) Да ли вам пишу очеви? Не, очеви нам не пишу, etc.

5 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in negative statements when the subject is not mentioned. Use the questions listed under 2 above:

(1) Да ли вам пишу очеви? Не, не пишу нам, etc.

6 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative and negative statements which contain an adverb:

(1) Да ли вам пишу често?
Да, они нам пишу често.
Да, пишу нам често.
Да, често нам пишу.
Не, они нам не пишу често.
Не, не пишу нам често.

(2) Да ли сам вам то казао јуче?
Да, ви сте нам то казали јуче.
Да, казали сте нам то јуче.
Да, јуче сте нам то казали.
Не, ви нам то нисте јуче казали.
Не, нисте нам то јуче казали.

(3) Да ли су вам се речи учиниле тешким синоћ?
Да, речи су нам се синоћ учиниле тешким.
Да, учиниле су нам се тешким синоћ.
Да, синоћ су нам се учиниле тешким.
Не, речи нам се нису синоћ учиниле тешким.
Не, нису нам се синоћ учиниле тешким.

(4) Хоће ли вам жене одмах одговорити?
Да, жене ће нам одмах одговорити.
Да, одговориће нам одмах.
Да, одмах ће нам одговорити.
Не, жене нам неће одмах одговорити.
Не, неће нам одмах одговорити.

(5) Да ли ће вам се деца тада учинити великом?	Да, деца ће нам се тада учинити великом. Да, учиниће нам се великом тада. Да, тада ће нам се учинити великом. Не, деца нам се тада неће учинити великом. Не, неће нам се тада учинити великом.
(6) Да ли су вам речници много користили?	Да, речници су нам много користили. Да, користили су нам много. Да, много су нам користили. Не, речници нам нису много користили. Не, нису нам много користили.
(7) Да ли ће вам књиге увек требати?	Да, књиге ће нам увек требати. Да, требаће нам увек. Да, увек ће нам требати. Не, књиге нам неће увек требати. Не, неће нам увек требати.

7 - Drill the placement of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative statements which contain the third person singular of the compound past tense by asking the questions listed below:

(1) Да ли вам је одговорио?	Да, он нам је одговорио. Да, одговорио нам је.
(2) Да ли вам се пожалила?	Да, она нам се пожалила. Да, пожалила нам се.
(3) Да ли вам се дијалог учинио лаким?	Да, дијалог нам се учинио лаким. Да, учинио нам се лаким.
(4) Да ли вам је отац поверовао?	Да, отац нам је поверовао. Да, поверовао нам је.
(5) Да ли вам је требао бријач?	Да, бријач нам је требао. Да, требао нам је.
(6) Да ли вам је користио пешкир?	Да, пешкир нам је користио. Да, користио нам је.

8 - Drill the placement of the short forms of the personal pronouns ми and ви in affirmative and negative questions by first making a statement and then having the students form all the questions to which your statement would fit as an answer.

The interrogative words in parentheses are given to assist the students in their study at home.

(1)	Да. Они нам предлажу да идемо заједно у биоскоп.	(Да ли, ли, Зар)
(2)	Да. Он нам је приредио велику вечеру.	
(3)	Да. Родитељи ће нам оставити много новаца.	
(4)	Да. Оне нам се свиђају.	
(5)	Да. Она нам се свима свидела.	
(6)	Да. Они ће вам саопштити све што су чули.	
(7)	Не. Она нам не верује.	
(8)	Не. Наставник вам неће примити такав домаћи задатак.	
(9)	Не. Ја вам нећу испећи то прасе.	
(10)	Не. Она нам није рекла куда иде.	
(11)	Ове лепе велике слике нам шаљу родитељи моје жене.	(Ко, Шта, Какав, Колики, Чији)
(12)	Наш бакалин нам је синоћ донео ово велико бело јагње.	(Ко, Чији, Шта, Кад, Колики, Какав)
(13)	Они ће вам вечерас донети из града много цигарета.	(Ко, Шта, Када, Одакле, Колико)
(14)	Петровићеви нам се никад не смеју.	(Ко)
(15)	Наш отац нам није никад донео овако лепи и велики поклон.	(Ко, Чији, Шта, Какав, Колики)
(16)	Петар и Марко вам неће никад бити добри другови.	(Ко, Шта, Какав)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XLVI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Пикник Српскохрватског одељења

У Војној школи за стране језике је обичај да свако одељење, за време школске године, приреди по један или више пикника. Онда ученици са својим наставницима, породицама и пријатељима одлазе некуда ван Монтереја где пријатно проведу дан. Понекад наставници и ожењени ученици понесу од својих кућа доста хране и онда су нежењени наставници и ученици њихови гости. Међутим, то се догађа врло ретко, јер сви воле заједничке обеде. Они купе доста меса, или понекад једно јагње или прасе па то испеку, спреме салату и пиће и тако пријатно проведу дан на пикнику.

На пикнику се претставници ученичких секција старају да је све у реду, да се нико не опије и нарочито да малолетни ученици не пију алкохолна пића. Монитор одељења мора нарочито да пази да је све у реду.

Наставници и ученици иду на пикник својим аутомобилима, али понекад они сви иду школским аутобусом. Пикник је обично у суботу зато да ученици могу да се одморе у недељу и спреме домаћи задатак за понедељак, као и да науче све што треба.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About animals

Today, before the first hour, some students said that they wanted to learn something about animals. Until now they have learned only the names of the dog and the cat and they wanted to know the names of other domestic and wild animals and birds.

So, they learned how one says in Serbo-Croatian the names of domestic animals such as: the ox, cow, sheep, goat, horse, mule and donkey. They learned the names of wild animals such as: the lion, wolf, fox, deer and rabbit, and of birds such as: the eagle, raven and sparrow.

Besides that they learned the traits of all animals. For example: The dog is courageous and faithful; the cat is clean and cautious; the pig is dirty; the donkey is slow; the fox is sly; and the deer and the rabbit are fast.

That was all that they learned about domestic and wild animals and birds. They could not learn more because there are so many animals and birds in the world. However, the

students are satisfied that [illegible] the names of animals about which they hear, [illegible], every day.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Пикник Српскохрватског одељења

Монитор Српскохрватског одељења капетан Рид је позвао у свој стан претставнике ученичких секција водника Роса и десетара Хикса. Он је саопштио Росу и Хиксу да Српскохрватско одељење приређује у суботу један пикник. Капетан Рид је хтео да зна да ли ученици желе да имају заједнички обед на пикнику, или да свако донесе шта ће јести и пити. Рос је предложио заједнички обед, тојест да испеку два јагњета и једно мало прасе. Капетан Рид и десетар Хикс су се сложили да ће сви бити задовољни с таквим обедом. Један Росов пријатељ ће купити јагњад и прасе за пикник.

Они су такође одлучили да купе вина, пива, кафе и млека за децу. Капетан Рид је рекао воднику Росу да он треба да пази да се нико не опије, а да треба нарочито да пази да малолетни војници не пију алкохолна пића. Рос је рекао да ће се он за то старати, па је додао: "О вама и о нама сви лепо мисле, па зато треба да добро пазимо шта радимо."

Најзад је капетан рекао да ученици поред својих породица могу да поведу са собом и своје пријатеље. Водник Рос ће повести неке пријатеље, али ће десетар Хикс ићи сам, јер каже да он још нема пријатеља у Монтереју.

Водник Рос ће одмах скупити новац за пикник од наставника, а од ученика ће скупити новац кад они приме плату.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Ко је монитор Српскохрватског одељења?
2. Ко су претставници секција Српскохрватског одељења?
3. Где је капетан Рид позвао водника Роса и десетара Хикса?
4. Шта је капетан Рид саопштио воднику Росу и десетару Хиксу?
5. Шта је капетан Рид хтео да сазна од Роса и Хикса?
6. Шта је Рос предложио?
7. Да ли су се капетан Рид и десетар Хикс сложили са водником Росом?
8. Ко ће да купи јагњад и прасе?
9. Ко ће да испече јагњад и прасе?

10. Шта су они још одлучили?
11. Шта су они одлучили да купе за децу?
12. Шта је Рид рекао да Рос треба да пази?
13. Шта је Рид рекао да Рос треба нарочито да пази?
14. Шта је Рос рекао на то?
15. Шта је Рос затим додао?
16. Шта је Рид рекао о гостима?
17. Да ли ће Рос да поведе своје пријатеље на пикник?
18. Да ли ће Хикс да поведе своје пријатеље на пикник?
19. Зашто Хикс неће да поведе своје пријатеље на пикник?
20. Од кога ће Рос одмах да скупи новац за пикник?
21. Кад ће Рос да скупи новац за пикник од ученика?
22. Да ли сва одељења у нашој школи приређују пикнике?
23. Волите ли ви да идете на пикник?
24. Кад ви обично идете на пикник?
25. С киме ви обично идете на пикник?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. I am the monitor of the Serbo-Croatian Language Department.
2. Our department is holding a picnic on Saturday.
3. Therefore, I called today all class and section monitors as the representatives of all students.
4. We decided to suggest to the instructors and students that we buy and barbecue a lamb and a suckling pig.
5. We hope that our suggestion will appeal to everyone.
6. But we will not know whether we have guessed what they wanted before we inform all the teachers and students what we decided.
7. I told the monitors that they ought to watch that nobody gets drunk and that the minors do not drink alcoholic beverages at all. (at all = уопште)
8. They all promised to take care of that.
9. I left it to one monitor to collect money both from the instructors and the students.
10. He will collect money from the instructors immediately and from the students when they get their pay.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer affirmatively into the microphone the questions listed below. Answers to the first six questions must include the proper form of the personal pronoun <u>ви</u> and to the last six questions the proper form of the personal pronoun <u>ми</u>.

1. Да ли нас се сећате?
2. Да ли сте и нама донели нешто?
3. Да ли нам верујете?
4. Да ли нас је он звао?
5. Да ли ћете ићи у град с нама?
6. Да ли ви налазите добре пријатеље у нама?
7. Да ли вас се они боје?
8. Да ли се они надају и вама?
9. Да ли вам Марко често пише?
10. Да ли су вас посетили кад су били овде?
11. Да ли је и Мара ишла у бакалницу с вама?
12. Да ли ви волите да неко говори рђаво о вама?

972-**àлкохōлнӣ**, adj. m. - alcoholic
àлкохōлнā, f.
àлкохōлнō, n.

973-**зàједничкӣ**, adj. m. - mutual, joint, common
зàједничкā, f.
зàједничкō, n.

-**зàједничкӣ**, adv. - mutually, jointly, in company

974-**ѐво**, interj. - see, here

975-**јàгње**, n. - lamb
gen. sing.: **јàгњета**
nom. pl.: **јàгњад**, f.
gen. pl.: **јàгњади**

976-**малòлетан**, adj. m. - minor, under age
малòлетна, f.
малòлетно, n.

977-**мòнитор**, m. - monitor

978-**некуда**, adv. - somewhere

979-**одељење**, n. - department

980-**òпити** (се), v.t.&r.pfv. - to make drunk; (to get drunk)
pr.t.: **òпијēм,òпијēш,òпијē, òпијēмо,òпијēте,òпијӯ**

*980-**опи́јати** (се), v.t.&r.ipfv. - to make drunk; (to get drunk)
pr.t.: **òпијāм,òпијāш,òпијā, òпијāмо,òпијāте,опи́јајӯ**

981-**òставити**, v.t.pfv. - to leave, to quit, to abandon
pr.t.: **òставӣм,òставӣш,òставӣ, òставӣмо,òставӣте,òставē**

*981-**òстављати**, v.t.ipfv. - to leave, to quit, to abandon
pr.t.: **òстављāм,òстављāш, òстављā,òстављāмо, òстављāте,òстављајӯ**

982-**пàзити** (се), v.t.i.&r.ipfv. - to watch, to take care; to pay attention; to look out; (to take care of oneself, to watch oneself)
pr.t.: **пàзӣм,пàзӣш,пàзӣ, пàзӣмо,пàзӣте,пàзē**

983-погодити, v.t.pfv. - to guess; to hit
pr.t.: погодим, погодиш, погоди,
погодимо, погодите, погоде

*983-погађати, v.t.ipfv. - to guess; to hit
pr.t.: погађам, погађаш, погађа,
погађамо, погађате, погађају

984-познат, adj. m. - known, familiar; famous
позната, f.
познато, n.

985-предложити, v.t.pfv. - to propose, to suggest
pr.t.: предложим, предложиш,
предложи, предложимо,
предложите, предложе

*985-предлагати, v.t.ipfv. - to propose, to suggest
pr.t.: предлажем, предлажеш,
предлаже, предлажемо,
предлажете, предлажу

986-претставник, m. - representative
nom. pl.: претставници

*398-пријатно, adv. - pleasantly

987-приредити, v.t.pfv. - to arrange, to prepare, to organize, to hold
pr.t.: приредим, приредиш,
приреди, приредимо,
приредите, приреде

*987-приређивати, v.t.ipfv. - to arrange, to prepare, to organize, to hold
pr.t.: приређујем, приређујеш,
приређује, приређујемо,
приређујете, приређују

988-примити (се), v.t.&r.pfv. - to receive; (to accept)
pr.t.: примим, примиш, прими,
примимо, примите, приме

*988-примати (се), v.t.&r.ipfv. - to receive; (to accept)
pr.t.: примам, примаш, прима,
примамо, примате, примају

989-саопштити, v.t.pfv. - to communicate, to convey, to inform, to transmit
pr.t.: саопштим, саопштиш,
саопшти, саопштимо,
саопштите, саопште

*989-саопшта́вати, v.t.ipfv. - to communicate, to convey, to inform, to transmit
pr.t.: саопштāвāм, саопштāвāш, саопштāвā, саопштāвāмо, саопштāвāте, саопшта́вајӯ

990-свидети се, v.r.pfv. - to like, to be fond of, to please, to appeal to
pr.t.: свидӣм се, свидӣш се, свидӣ се, свидӣмо се, свидӣте се, свидē се

*990-сви́ђати се, v.r.ipfv. - to like, to be fond of, to please, to appeal to
pr.t.: свӣђāм се, свӣђāш се, свӣђā се, свӣђāмо се, свӣђāте се, сви́ђајӯ се

991-сѐкција, f. - section

992-скӯпити (се), v.t.&r.pfv. - to collect, to gather; (to gather)
pr.t.: скӯпӣм, скӯпӣш, скӯпӣ, скӯпӣмо, скӯпӣте, скӯпē

*992-ску́пљати (се), v.t.&r.ipfv. - to collect, to gather; (to gather)
pr.t.: скӯпљāм, скӯпљāш, скӯпљā, скӯпљāмо, скӯпљāте, ску́пљајӯ

993-стāрати се, v.r.ipfv. - to care for, to take care of
pr.t.: стāрāм се, стāрāш се, стāрā се, стāрāмо се, стāрāте се, стāрајӯ се

*993-по̀старати се, v.r.pfv. - to care for, to take care of
pr.t.: по̀стāрāм се, по̀стāрāш се, по̀стāрā се, по̀стāрāмо се, по̀стāрāте се, по̀старајӯ се

* * *

о чему се ради - what is the matter; what it is all about

ЧЕТРДЕСЕТ-СЕДМА ЛЕКЦИЈА
FORTY SEVENTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON SINGULAR
(See Par. 148 & 149)

Drill the declension of the personal pronouns он, она, оно according to the patterns shown below. Tell the students that they have to use the proper forms of these pronouns in their answers. Put the declension of all three pronouns on the blackboard. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

	ОН	ОНА	ОНО
Nominative	он	она	оно
Genitive	њега-га	њe, je	њега, га
Dative	њему-му	њој, јој	њему, му
Accusative	њега, га, њ	њу, ју, је	њега, га, њ
Vocative	- - -	- - -	- - - - -
Instrumental	њим or њиме	њом or њоме	њим or њиме
Locative	њему	њој	њему

Овај човек је Марко.

Ова жена је Мара.

Он је Марин муж, а она је њетова жена.

Ово је њихово дете. Ово је њихов пас, а ово је њихова мачка.

(1)	Да ли је Марко Марин муж?	Да. Он је Марин муж.
(2)	Да ли је Мара Маркова жена?	Да. Она је Маркова жена.
(3)	Да ли је ово дете њихово?	Да. Оно је њихово.
(4)	Марко се не боји њe, а Мара се не боји њега. Кога се не боји Марко, а кога се не боји Мара?	Марко се не боји њe, а Мара се не боји њега.
(5)	Марко се увек сећа њe, а Мара се увек сећа њега. Кога се увек сећа Марко, а кога се увек сећа Мара?	Марко се увек сећа њe, а Мара се увек сећа њега.
(6)	Марко не иде никуда без њe, а она не иде никуда без њега. Без кога Марко не иде никуда, а без кога Мара не иде никуда?	Марко не иде никуда без њe, а Мара не иде никуда без њега.
(7)	Марко седи поред њe, а Мара седи поред њега. Поред кога седи Мара, а поред кога седи Марко?	Мара седи поред њега, а Марко седи поред њe.
(8)	Овај пас је добар и Марково дете га се не боји. Да ли се Марково дете боји пса?	Не. Оно га се не боји.
(9)	Да ли се Марково дете чува овог пса?	Не. Оно га се не чува.
(10)	Да ли се Марково дете боји Марка?	Не. Оно га се не боји.
(11)	Да ли се Марково дете сећа Марка?	Да. Оно га се сећа.
(12)	Ова мачка је добра и Марино дете је се не боји. Да ли се Марино дете боји ове мачке?	Не. Оно је се не боји.
(13)	Да ли се Марино дете чува ове мачке?	Не. Оно је се не чува.
(14)	Да ли се Марино дете боји Маре?	Не. Оно је се не боји.
(15)	Да ли се Марино дете сећа Маре?	Да. Оно је се сећа.
(16)	Марко и Мара се слажу. Марко верује њој, а она верује њему. Коме верује Марко, а коме верује Мара?	Марко верује њој, а Мара верује њему.
(17)	Марко помаже њој, а она помаже њему. Коме помаже Марко, а коме помаже Мара?	Марко помаже њој, а Мара помаже њему.
(18)	Марко се радује њој, а она се радује Марку. Коме се радује Марко, а коме се радује Мара?	Марко се радује њој, а Мара се радује њему.

(19)	Марко је у Европи, а Мара је у Њујорку. Марко је задовољан јер му Мара често пише. Мара је задовољна јер јој Марко често пише. Зашто је задовољан Марко, а зашто је задовољна Мара?	Марко је задовољан јер му Мара често пише, а Мара је задовољна јер јој Марко често пише.
(20)	Марко је весео јер му је Мара послала своју слику, а Мара је весела јер јој је Марко послао своју слику. Зашто је весео Марко, а зашто је весела Мара?	Марко је весео јер му је Мара послала своју слику, а Мара је весела јер јој је Марко послао своју слику.
(21)	Марко се радује што му долази жена, а Мара се радује што јој је муж већ мајор. Зашто се радује Марко, а зашто се радује Мара?	Марко се радује што му долази жена, а Мара се радује што јој је муж већ мајор.
(22)	Марко разуме њу, а она разуме њега. Кога разуме Марко, а кога разуме она?	Марко разуме њу, а Мара разуме њега.
(23)	Марко верује у њу, а она верује у њега. У кога верује Марко, а у кога верује она?	Марко верује у њу, а Мара верује у њега.
(24)	Марко мисли на њу, а она мисли на њега. На кога мисли Марко, а на кога мисли она?	Марко мисли на њу, а Мара мисли на њега.
(25)	Марко живи за њу, а Мара живи за њега (за њ). За кога живи Марко, а за кога живи Мара?	Марко живи за њу, а она живи за њега (за њ).
(26)	Мара седи уз њега (уза њ), а Марко седи уз њу. Уз кога седи Мара, а уз кога седи Марко?	Мара седи уз њега (уза њ), а он седи уз њу.
(27)	Мара увек излази весела пред њега (преда њ), а Марко увек излази весео пред њу. Пред кога Мара увек излази весела, а пред кога Марко увек излази весео?	Мара увек излази весела пред њега (преда њ), а он увек излази весео пред њу.
(28)	Ми смо заволели Марка чим смо га први пут видели. Кад смо ми заволели Марка?	Ви сте га заволели чим сте га први пут видели.
(29)	Ми често посећујемо Марка. Да ли ми често посећујемо Марка?	Да. Ви га често посећујете.

(30)	Ми смо послали Марка у бакалницу. Куда смо послали Марка?	Ви сте га послали у бакалницу.
(31)	Мара је заволела Марка чим га је упознала. Кад је Мара заволела Марка?	Она га је заволела чим га је упознала.
(32)	Ми смо заволели Мару чим смо је упознали. Кад смо ми заволели Мару?	Ви сте је заволели чим сте је упознали.
(33)	Ми често видимо Мару. Да ли ми често видимо Мару?	Да. Ви је често видите.
(34)	Ми смо синоћ одвели Мару у биоскоп. Кад смо ми одвели Мару у биоскоп?	Ви сте је синоћ одвели у биоскоп.
(35)	Марко је заволео Мару чим ју је први пут видео. Кад је Марко заволео Мару?	Марко ју је заволео чим ју је први пут видео.
(36)	Да ли је Марко видео Мару?	Да. Он ју је видео?
(37)	Марко станује с њом, а Мара станује с њим. С ким стакује Марко, а с ким станује Мара?	Марко станује с њом, а она станује с њим.
(38)	Марко воли да разговара с њом, а Мара воли да разговара с њим. С ким воли да разговара Марко, а с ким воли да разговара Мара?	Марко воли да разговара с њом, а она воли да разговара с њим.
(39)	Марко иде пред њом, а Мара иде за њим.	
	Пред киме иде Марко?	Марко иде пред њом.
	За киме иде Мара?	Мара иде за њим.
(40)	Марко чезне за њом, а Мара чезне за њим. За киме чезне Марко, а за киме чезне Мара?	Марко чезне за њом, а она чезне за њим.
(41)	Марко мисли лепо о њој, а Мара мисли лепо о њему. О коме мисли лепо Марко, а о коме мисли лепо Мара?	Он мисли лепо о њој, а она мисли лепо о њему.
(42)	Марко воли да види леп шешир на њој, а Мара воли да види леп шешир на њему. На коме воли да види леп шешир Марко, а на коме воли да види леп шешир Мара?	Он воли да види леп шешир на њој, а она воли да види леп шешир на њему.
(43)	Шта држимо на столу?	На њему држимо књиге.
(44)	Шта држимо на табли?	На њој држимо креду и сунђер.

(45)	Ово је аутомобил. Шта радимо аутомобилом?	Њиме се возимо.
(46)	Ово је оловка. Шта радимо оловком?	Њоме пишемо на папир.
(47)	А шта радимо пером?	И њиме пишемо на папир.
(48)	Ово је салвет. Шта радимо салветом?	Њиме бришемо уста.
(49)	Ово је сунђер. Шта радимо сунђером?	Њиме бришемо таблу.
(50)	За шта нам треба кућа?	Кућа нам треба да у њој станујемо.
(51)	За шта нам треба учионица?	Учионица нам треба да у њој учимо.
(52)	За шта нам треба столица?	Столица нам треба да на њој седимо.

B - USE OF LONG AND SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS (See Par. 148 & 149)

1 - Demonstrate by conducting the drill described below:

a - That at the beginning of a sentence only the long forms of personal pronouns can be used.

b - That emphasis can be expressed only by the long forms of personal pronouns.

c - That after the conjunctions <u>а</u>, <u>и</u> and <u>ни</u> only the long forms of personal pronouns can be used.

(1)	Њега се боји свако, а ње се не боји нико.	
	Кога се боји свако?	Њега се боји свако.
	Кога се не боји нико?	Ње се не боји нико.
(2)	Ње се сећа свако, а њега се не сећа нико.	
	Кога се сећа свако?	Ње се сећа свако.
	Кога се не сећа нико?	Њега се не сећа нико.
(3)	Ње се не чува нико, а њега се чува свако.	
	Кога се не чува нико?	Ње се не чува нико.
	Кога се чува свако?	Њега се чува свако.
(4)	Њему је лако да иде узбрдо, а њој је тешко.	
	Коме је лако да иде узбрдо?	Њему је лако да иде узбрдо.
	Коме је тешко да иде узбрдо?	Њој је тешко да иде узбрдо.
(5)	Њој се свако радује, а њему се нико не радује.	
	Коме се свако радује?	Њој се свако радује.

	Коме се не радује нико?	Њему се не радује нико.
(6)	Њој верује свако, а њему не верује нико.	
	Коме верује свако?	Њој верује свако.
	Коме не верује нико?	Њему не верује нико.
(7)	Њу поздравља свако, а њега не поздравља нико?	
	Кога поздравља свако?	Њу поздравља свако.
	Кога не поздравља нико?	Њега не поздравља нико.
(8)	Њу гледа свако, а њега не гледа нико.	
	Кога гледа свако?	Њу гледа свако.
	Кога не гледа нико?	Њега не гледа нико.
(9)	Ја се бојим и њега и ње. Да ли се ја бојим само њега?	Не. Ви се не бојите само њега, него и ње.
(10)	Ми се не радујемо ни њој ни њему. Коме се ми не радујемо?	Ви се не радујете ни њему ни њој.
(11)	Ми смо то рекли и њему и њој. Да ли смо ми то рекли само њој?	Не. Ви то нисте рекли само њој, него и њему.
(12)	Вратио се отац и донео њему аутомобил, а њој лутку. Ко се вратио и шта је коме донео?	Вратио се отац и донео њему аутомобил, а њој лутку.
(13)	Ми нисмо жељни ни њега ни ње. Кога ми нисмо жељни?	Ви нисте жељни ни њега ни ње.
(14)	Они нису одавно писали ни њему ни њој. Коме они нису одавно писали?	Они нису одавно писали ни њему ни њој.

2 - Demonstrate by conducting the drill described below:

a - That with prepositions usually the long forms of personal pronouns are used.

b - That although the short form <u>њ</u> can be used with the prepositions <u>за</u>, <u>на</u>, <u>нада</u>, <u>преда</u> and <u>уза</u>, the usage of the long form <u>њега</u> is commoner.

(1)	Да ли сам ја старији од Марка?	Да. Ви сте старији од њега.
(2)	Да ли сам ја млађи од Маре?	Не. Ви нисте млађи од ње.
(3)	Да ли ја седим до Марка?	Не. Ви не седите до њега.
(4)	А да ли ја седим до Маре?	Не. Ви не седите ни до ње.
(5)	Да ли се ја храним код Марка?	Не. Ви се не храните код њега.
(6)	Да ли се ја храним код Маре?	Да. Ви се храните код ње.

(7)	Да ли је неко пио из ове чаше?	Не. Нико није пио из ње.
(8)	Да ли је он дошао из Кине?	Не. Он није дошао из ње.
(9)	Да ли ћеш ти ићи на састанак уместо Марка?	Да. Ја ћу ићи на састанак уместо њега.
(10)	Да ли ће она ићи на састанак уместо Маре?	Да. Она ће ићи на састанак уместо ње.
(11)	Да ли сте ви стигли у школу пре Марка?	Да. Ми смо стигли у школу пре њега.
(12)	Да ли сте ви стигли у школу пре Маре?	Не. Ми нисмо стигли у школу пре ње.
(13)	Да ли Марко иде према Мари?	Да. Он иде према њој.
(14)	Да ли Мара иде према Марку?	Да. Она иде према њему.
(15)	Да ли ви идете често к својем деду?	Да. Ја често идем к њему.
(16)	Да ли он иде често к својој баби?	Да. Он често иде к њој.
(17)	Да ли треба да спремим вечеру и за Марка?	Да. Ви треба да спремите вечеру и за њега (or: за њ).
(18)	Да ли ти увек стављаш своје књиге на овај сто?	Да. Ја увек стављам своје књиге на њега (or: на њ).
(19)	Да ли треба да ставим светло и над овај сто?	Да. Ви треба да ставите светло и над њега (or: нада њ).
(20)	Да ли треба да куфер ставим под онај сто?	Да. Ви треба да ставите куфер под њега (or: пода њ).
(21)	Да ли ја треба да ставим доручак пред Марка?	Да. Ви треба да ставите доручак пред њега (or: преда њ).
(22)	Да ли ја треба да седнем уз Марка?	Да. Ви треба да седнете уз њега (or: уза њ).
(23)	Да ли ви често мислите на Мару?	Да. Ми често мислимо на њу.
(24)	Да ли ви понекад прођете мимо Мару а да је не поздравите?	Не. Ја никад не прођем мимо њу а да је не поздравим.
(25)	Да ли сте синоћ изашли пред Мару?	Да. Ја сам синоћ изашао пред њу.
(26)	Да ли ви волите да седите уз Мару?	Да. Ја волим да седим уз њу.

C - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS (See Par. 150)

Conduct the drill described below in order to make the students master the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements using the present, compound past and future tenses:

a - When the subject is mentioned

b - When the subject is not mentioned

c - When the statement contains an adverb

Give the pattern before beginning the drill on each group.

(1)	Да ли га се бојиш?	Да. Ја га се бојим. Да. Бојим га се. Не. Ја га се не бојим. Не. Не бојим га се.
(2)	Да ли га се сећаш?	
(3)	Да ли му верујеш?	
(4)	Да ли му пишеш?	
(5)	Да ли га видиш?	
(6)	Да ли га знаш?	
(7)	Да ли га се много чуваш?	Да. Ја га се много чувам. Да. Чувам га се много. Да. Много га се чувам. Не. Ја га се не чувам много. Не. Не чувам га се много.
(8)	Да ли му увек верујеш?	
(9)	Да ли га често помиње?	
(10)	Да ли си га се сетио?	Да. Ја сам га се сетио. Да. Сетио сам га се. Не. Ја га се нисам сетио. Не. Нисам га се сетио.
(11)	Да ли си му поверовао?	
(12)	Да ли сте га поздравили?	
(13)	Да ли си га се много бојала?	Да. Ја сам га се много бојала. Да. Бојала сам га се много. Да. Много сам га се бојала. Не. Ја га се нисам много бојала. Не. Нисам га се много бојала.
(14)	Јеси ли му добро опрао очи?	
(15)	Јеси ли га одмах послала у школу?	
(16)	Је ли му запалио цигарету?	Да. Он му је запалио цигарету. Да. Запалио му је цигарету. Не. Он му није запалио цигарету. Не. Није му запалио цигарету.
(17)	Је ли га затворио?	

(18)	Хоћеш ли га се сетити?	Да. Ја ћу га се сетити. Да. Сетићу га се. Не. Ја га се нећу сетити. Не. Нећу га се сетити.
(19)	Хоћеш ли му рећи?	
(20)	Хоћеш ли га звати?	
(21)	Хоћеш ли га се лако сетити?	Да. Ја ћу га се сетити лако. Да. Сетићу га се лако. Да. Лако ћу га се сетити. Не. Ја га се нећу сетити лако. Не. Нећу га се сетити лако.
(22)	Хоћеш ли му се много радовати?	
(23)	Хоћеш ли га рано пробудити?	

Note: Go through the same drill replacing the short forms of the third person singular masculine and neuter personal pronouns with the short forms of the third person singular feminine pronoun.

D - PLACE OF SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS (See Par. 150)

Drill the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative questions by first making a statement and then having the students form all the questions by means of the interrogative words in parentheses to which your statement would fit as an answer.

(1)	Да.	Она га се чува.	(Да ли, ли, Зар)
(2)	Да.	Ја му верујем.	
(3)	Да.	Ми га волимо.	
(4)	Да.	Они је се много боје.	
(5)	Да.	Ја јој пишем често.	
(6)	Да.	Он је посећује.	
(7)	Не.	Она га се не боји.	
(8)	Не.	Ја му се не радујем.	
(9)	Не.	Она га не жали.	
(10)	Не.	Ми је се не сећамо.	
(11)	Не.	Ми јој се не надамо.	
(12)	Да.	Ми смо је купили.	
(13)	Да.	Они су га се сетили.	
(14)	Да.	Ја сам му се извинио.	
(15)	Да.	Он га је изненадио.	
(16)	Да.	Она га је уверила.	
(17)	Да.	Он ју је оженио.	
(18)	Да.	Она ју је послала.	
(19)	Не.	Она га се није сетила.	

(20)	Не. Ми му нисмо платили ваш рачун.	
(21)	Не. Они га нису ударили.	
(22)	Да. Он ће је се пазити.	
(23)	Да. Ми ћемо јој требати.	
(24)	Не. Он је неће наћи код куће.	
(25)	Не. Марко се враћа данас из Београда.	(Ко, Када, Одакле)
(26)	Петровићеви одлазе у недељу у Сан Франциско великим аутобусом.	(Ко, Када, Куда, Како, Чиме, Колики)
(27)	Наш наставник је дошао из Југославије пре две године.	(Ко, Чији, Одакле, Када)
(28)	Милош је морао напустити школу, јер није напредовао.	(Ко, Шта, Зашто)

Literal Translation

Conversation after party

1 - Captain Marshall: Know whether thou Naval Lieutenant and Mrs. Hart?
Captain Stanley: Not know neither him nor her. Why (thou) ask?

2 - Capt M: Last night is on one party Mrs. Hart asked for thy wife.
Capt S: Perhaps her my wife knows.

3 - Capt M: Surely that her (she) knows, because Mrs. says that is with her been in college.
Capt S: If that claims that lady, that must that is correct.

4 - Capt M: And whether thyself thou remember of Captain Wells? Also he is been on party and asked for thee.
Capt S: Remember of him myself very well. With him am been in Japan.

5 - Capt M: Wells and Hart are come into Monterey before two of day. Wells will study Russian and Hart Chinese language.
Capt S: What to thee narrates Wells? From of him (I) not am had news several of years.

6 - Capt M: He says that himself married and that (he) has one child. It is already big.
Capt S: Whether art to him seen that child?

7 - Capt M: No. It (I) not am seen, because (it) not is been there, and not is been neither his mother.
Capt S: Surely it is mother guarded, then therefore neither she not is come on party.

8 - Capt M: Probably that is that cause.
Capt S: I myself much rejoice that is Wells come into school. Can will that (we) renew old friendship.

9 - Capt M: Also I so think, but what thou can that to me say about Wells?
Capt S: About him (I) can that to thee (I) say only best.

10 - Capt M: And about his wife not (thou) know nothing?
Capt S: How (I) can that (I) know anything about her when her never not am seen, neither heard about her.

11 - Capt M: I can that to thee say that are they perfect couple, although is he much older from of her.
Capt S: How art come to of that conclusion when yet not art neither seen that woman?

12 - Capt M: He to me said that themselves they much love, although is to him 38 and to her only 26 of years.
Capt S: If is he 12 of years older from of her that difference not is tremendous, when themselves they love.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Разговор после седељке

1. Капетан Маршал: Познајеш ли ти поморског поручника и госпођу Харт?

Капетан Станли: Не познајем ни њега ни њу. Зашто питаш?

2. К.М: Синоћ је на једној седељци госпођа Харт питала за твоју жену.
К.С: Можда је моја жена познаје.

3. К.М: Свакако да је познаје јер госпођа каже да је с њом била у колежу.

К.С: Ако то тврди та госпођа, то мора да је тачно.

4. К.М: А да ли се ти сећаш капетана Велса? И он је био на седељци и питао за тебе.

К.С: Сећам га се врло добро. С ним сам био у Јапану.

5. К.М: Велс и Харт су дошли у Монтерej пре два дана. Велс ће учити руски, а Харт **кинески** језик.

К.С: Шта ти прича Велс? Од њега нисам имао вести неколико година.

6. К.М: Он каже да се оженио и да има једно дете. Оно је већ велико.

К.С: Да ли си му видео то дете?

SECOND PART XLVII
DIALOGUE

Conversation after a party

1. Captain Marshall: Do you know Naval Lieutenant and Mrs. Hart?

Captain Stanley: I don't know either him or her. Why do you ask?

2. Capt M: Last night at a party, Mrs. Hart asked about your wife.

Capt S: Perhaps my wife knows her.

3. Capt M: She certainly knows her, because the lady said that she was in a college with her.

Capt S: If the lady claims that, that must be the truth.

4. Capt M: And do you remember Captain Wells? He was also at the party and asked about you.

Capt S: I remember him very well. I was in Japan with him.

5. Capt M: Wells and Hart came to Monterey two days ago. Wells will study the Russian and Hart the Chinese language.

Capt S: What did Wells say? I haven't had news from him for several years.

6. Capt M: He said that he is married and has a child. The child is already big.

Capt S: Did you see that child of his?

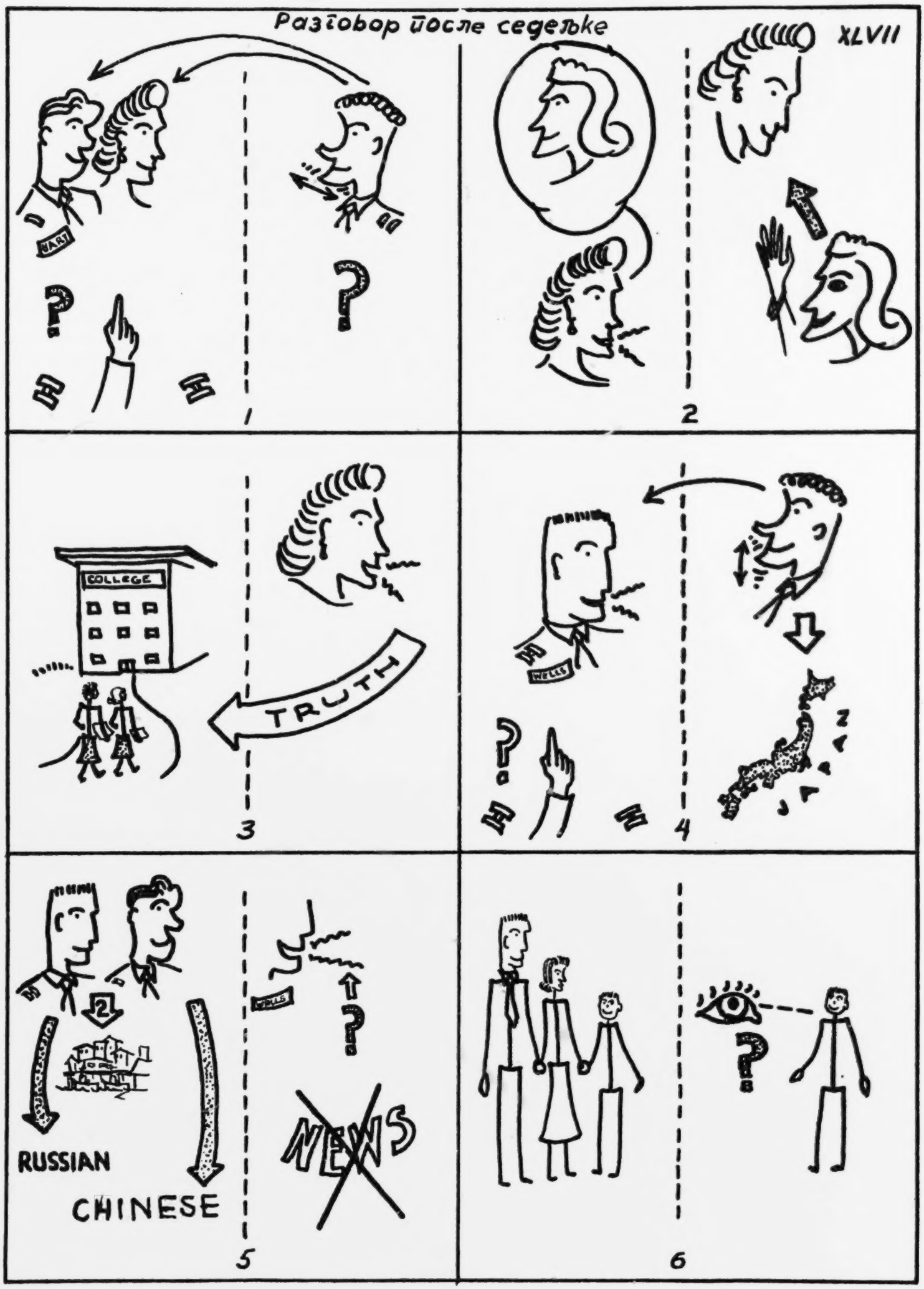
Разговор после седельке
XLVII
BART
2
COLLEGE
TRUTH
3
WELLS
4
RUSSIAN
CHINESE
5
WELLS
NEWS
6

7. К.М: Не. Њега нисам видео, јер није било тамо, а није била ни његова мајка.

К.С: Сигурно га је мајка чувала, па зато ни она није дошла на седељку.

7. Capt M: No. I didn't see it, because it wasn't there, and neither was its mother.

Capt S: I suppose his mother was taking care of him, and therefore she did not come to the party, either.

8. К.М: Вероватно да је то узрок.

К.С: Ја се много радујем што је Велс дошао у школу. Моћи ћемо да обновимо старо пријатељство.

8. Capt M: Possibly that's the reason.

Capt S: I am very glad that Wells has come to school. We can renew our old friendship.

9. К.М: И ја тако мислим, него шта ти можеш да ми кажеш о Велсу?

К.С: О њему могу да ти кажем само најбоље.

9. Capt M: I think so, too, but what can you tell me about Wells?

Capt S: I can tell you only the best about him.

10. К.М: А о његовој жени не знаш ништа?

К.С: Како могу да знам ишта о њој кад је никад нисам видео, нити чуо о њој?

10. Capt M: And you don't know anything about his wife?

Capt S: How can I know anything about her when I've never seen her or heard about her?

11. К.М: Ја могу да ти кажем да су они савршен пар, иако је он много старији од ње.

К.С: Како си дошао до тог закључка кад још ниси ни видео ту жену?

11. Capt M: I can tell you that they are a perfect couple, although he is much older than she.

Capt S: How did you come to that conclusion when you haven't yet seen the woman?

12. К.М: Он ми је рекао да се они много воле иако је њему 38 а њој тек 26 година.

К.С: Ако је он 12 година старији од ње, та разлика није тако огромна кад се они воле.

12. Capt M: He told me that they are very much in love although he is 38 and she is only 26 years old.

Capt S: If he is 12 years older than she, that difference is not so great when they love each other.

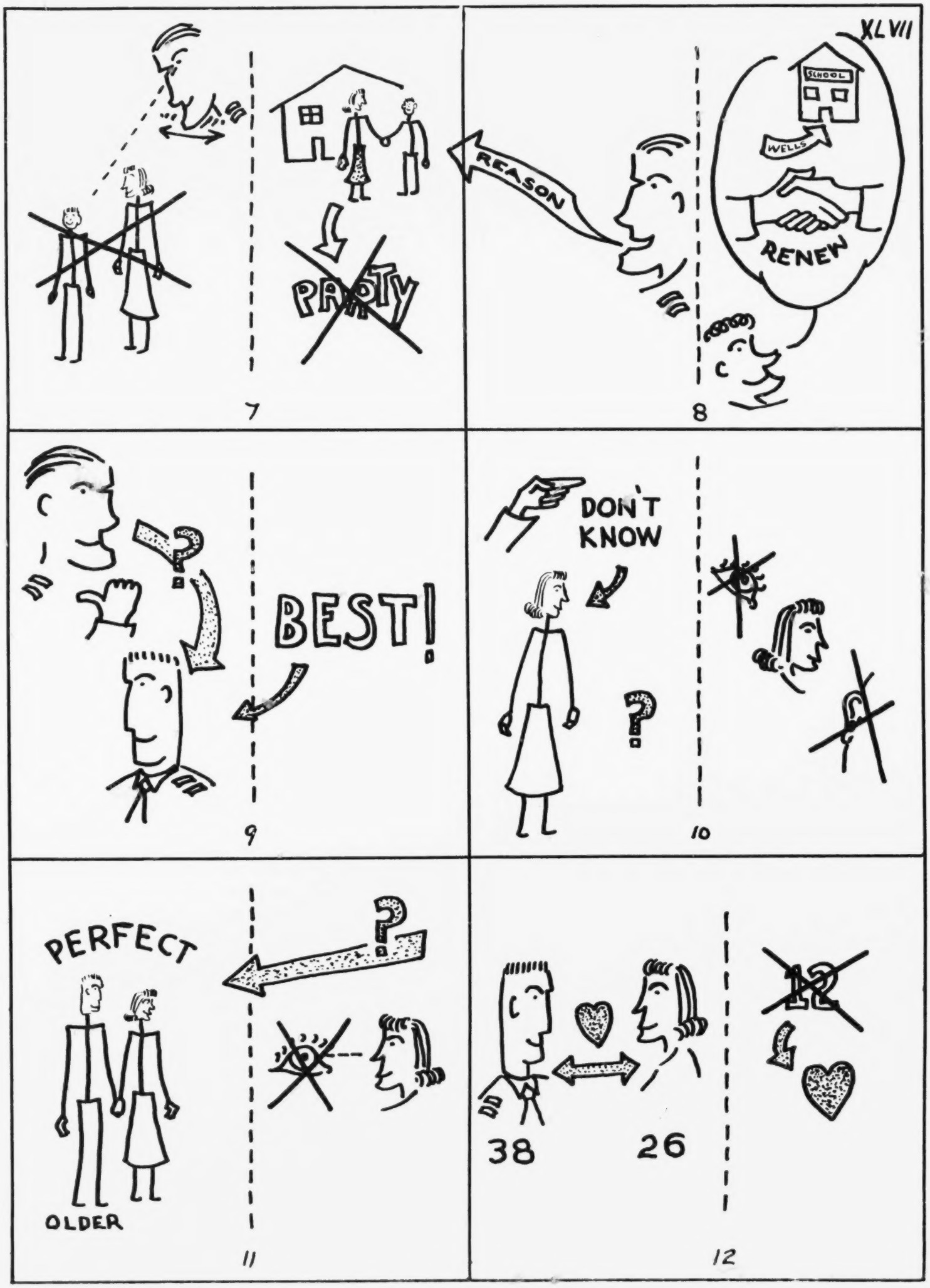
7
PARTY
XLVII
SCHOOL
WELLS
RENEW
REASON
8
BEST!
9
DON'T KNOW
10
PERFECT
OLDER
11
38
26
12

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 148 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON SINGULAR - MASCULINE AND NEUTER GENDERS

A - (6) Он каже да се оженио и да има једно дете.
(6) Оно је већ велико.
(5) Од њега нисам имао вести неколико година.
(4) Сећам га се врло добро.
(12) Он ми је рекао да се они много воле, иако је њему тридесет и осам, а њој двадесет и шест година.
(6) Да ли си му видео то дете?
(1) Не познајем ни него ни њу.
(7) Сигурно га је мајка чувала.
Јесте ли ово купили за њ?
Did you buy this for him?
(4) С њим сам био у Јапану.
(9) О њему могу да ти кажем само најбоље.

The underlined words are different cases of the personal pronouns third person singular masculine gender он "he" and the third person singular neuter gender оно "it". These two pronouns have different forms only in the nominative while in all other cases their forms are exactly the same. The full declension of these pronouns follows:

	Masculine	Neuter
Nominative:	он	оно
Genitive:	него, га	
Dative:	њему, му	
Accusative:	него, га, њ	
Vocative:	- - - -	
Instrumental:	њим	
Locative:	њему	

B - The long and short forms of он and оно are used according to the rules described in Par. 138 A.

There are two short forms in the accusative case: га and њ. The њ is used only with the prepositions за, на, иза, испод, испред and уз. However, the usage of the long form него is more common with these prepositions, too, but then these preposition must take the monosyllabic forms наз, под, пред, уз:

Ја никад не мислим на њ (or: на него).
I never think of him.

Он жели да то ставите преда њ (or: пред њега).
He wants you to put that in front of him.

PAR. 149 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN THIRD PERSON SINGULAR - FEMININE GENDER

A - (7) Сигурно га је мајка чувала, па зато она није ни дошла на седељку.
(11) Ја могу да ти кажем да су они савршен пар, иако је он много старији од ње.
Не сећам је се.
I do not remember her.
(12) Он ми је рекао да се они много воле иако је њему тридесет и осам, а њој двадесет и шест година.
Писала сам јој два писма.
I wrote two letters to her.
(1) Не познајем ни њега ни њу.
(2) Можда је моја жена познаје.
Она каже да ју је видела јуче.
She says that she saw her yesterday.
(3) Госпођа каже да је с њом била у колежу.
(10) Како могу да знам ишта о њој кад је нисам никад видео.

The underlined words are different cases of the personal pronoun third person singular feminine gender она "she". The full declension of this pronoun follows:

Nominative:	она
Genitive:	ње, је
Dative:	њој, јој
Accusative:	њу, је, ју
Vocative:	- - - -
Instrumental:	њом
Locative:	њој

B - The long and short forms of она are used according to the rules described in Par. 138 A.

There are two short forms in the accusative: је and ју. The short form ју is used only with the third person singular of the auxiliary verb бити:

Она каже да ју (not: је) је видела јуче.
She says that she saw her yesterday.

PAR. 150 - PLACE OF THE SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON SINGULAR IN SENTENCES

The short forms of the personal pronouns он, оно, она are placed according to rules described in paragraphs 139, 140, 141, 142, 143 and 144:

Ја га (је) се сећам.	- I remember him (her).
Сећам га (је) се.	- I remember him (her).
Ја га (је) се не сећам.	- I do not remember him (her).
Не сећам га (је) се.	- I do not remember him (her).
Ја му (јој) пишем често.	- I write often to him (her).
Пишем му (јој) често.	- I write often to him (her).
Често му (јој) пишем.	- I write often to him (her).
Ја му (јој) не пишем често.	- I do not write often to him (her).
Не пишем му (јој) често.	- I do not write often to him (her).
Ја га (је) видим сваки дан.	- I see him (her) every day.
Видим га (је) сваки дан.	- I see him (her) every day.
Сваки дан га (је) видим.	- Every day I see him (her).
Ја га (је) не видим сваки дан.	- I do not see him (her) every day.
Не видим га (је) сваки дан.	- I do not see him (her) every day.
Ја сам га (је) видео јуче.	- I saw him (her) yesterday.
Видео сам га (је) јуче.	- I saw him (her) yesterday.
Он га (ју) је видео јуче.	- He saw him (her) yesterday.
Видео га (ју) је јуче.	- He saw him (her) yesterday.
Ја га (је) нисам видео јуче.	- I did not see him (her) yesterday.
Нисам га (је) видео јуче.	- I did not see him (her) yesterday.
Он га (је) није видео јуче.	- He did not see him (her) yesterday.
Није га (је) видео јуче.	- He did not see him (her) yesterday.
Ја ћу му (јој) писати сутра.	- I will write to him (her) tomorrow.
Писаћу му (јој) сутра.	- I will write to him (her) tomorrow.

Сутра ћу му (јој) писати.	- Tomorrow I will write to him (her).
Ја му (јој) нећу писати сутра.	- I will not write to him (her) tomorrow.
Нећу му (јој) писати сутра.	- I will not write to him (her) tomorrow.
Сутра му (јој) нећу писати.	- Tomorrow I will not write to him (her).
Да ли га (је) се сећаш?	- Do you remember him (her)?
Сећаш ли га (је) се?	- Do you remember him (her)?
Да ли га (је) се не сећаш?	- Do you not remember him (her)?
Не сећаш ли га (је) се?	- Do you not remember him (her)?
Ко га (је) се сећа?	- Who remembers him (her)?
Ко га (је) се не сећа?	- Who does not remember him (her)?
Да ли си га (је) видео?	- Have you seen him (her)?
Јеси ли га (је) видео?	- Have you seen him (her)?
Да ли га (ју) је видео?	- Has he seen him (her)?
Је ли га (је) видео?	- Has he seen him (her)?
Да ли га (је) ниси видео?	- Have you not seen him (her)?
Ниси ли га (је) видео?	- Have you not seen him (her)?
Да ли га (је) није видео?	- Has he not seen him (her)?
Није ли га (је) видео?	- Has he not seen him (her)?
Да ли ћеш му (јој) писати?	- Will you write to him (her)?
Хоћеш ли му (јој) писати?	- Will you write to him (her)?
Да ли му (јој) нећеш писати?	- Will you not write to him (her)?
Нећеш ли му (јој) писати?	- Will you not write to him (her)?
Ко ће му (јој) писати?	- Who will write to him (her)?
Зашто му (јој) нећеш писати?	- Why will you not write to him (her)?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DRILL THE USE OF PERSONAL PRONOUNS ОН, ОНО AND ОНА

1 - Drill the use of the long forms of the personal pronouns он, оно and она by asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Кога се сви чувају?	Њега се сви чувају. Ње се сви чувају.
(2)	Кога се сви боје?	Њега се сви боје. Ње се сви боје.
(3)	Кога се свако сећа?	Њега се свако сећа. Ње се свако сећа.
(4)	Коме је тешко да ради?	Њему је тешко да ради. Њој је тешко да ради.
(5)	Коме се не радује нико?	Њему се не радује нико. Њој се не радује нико.
(6)	Коме сте то испричали?	Њему сам то испричао. Њој сам то испричао.
(7)	Кога сте тражили јуче?	Њега сам тражио јуче. Њу сам тражио јуче.
(8)	Кога сте замолили да дође?	Њега сам замолио да дође. Њу сам замолио да дође.
(9)	Кога ћете ускоро посетити?	Њега ћу ускоро посетити. Њу ћу ускоро посетити.
(10)	Кога смо добро запамтили?	Њега сте добро запамтили. Њу сте добро запамтили.
(11)	Близу кога станујете?	Ја станујем близу њега. Ја станујем близу ње.
(12)	Од кога сте чули да сам болестан?	Од њега сам чуо да сте болесни. Од ње сам чуо да сте болесни.
(13)	Код кога сте ви често на вечери?	Ја сам често на вечери код њега. Ја сам често на вечери код ње.
(14)	Ради кога су они приредили игранку?	Они су приредили игранку ради њега. Они су приредили игранку ради ње.
(15)	Против кога вам је говорио Петар?	Петар ми је говорио против њега. Петар ми је говорио против ње.
(16)	Уместо кога ћете вечерас радити?	Вечерас ћу радити уместо њега. Вечерас ћу радити уместо ње.

(17)	Са кога сте скинули капут?	Ја сам скинуо капут са њега. Ја сам скинуо капут са ње.
(18)	За шта вам треба речник?	Речник ми треба да из њега учим речи.
(19)	За шта вам треба шоља?	Шоља ми треба да из ње пијем кафу.
(20)	За шта вам треба чаша?	Чаша ми треба да из ње пијем воду.
(21)	За шта вам треба уџбеник?	Уџбеник ми треба да из њега учим.
(22)	Према коме ја идем?	Ви идете према њему. Ви идете према њој.
(23)	Марко често иде к Мари, а Мара често иде к Марку. Куда иде често Мара, а куда Марко?	Марко иде често к њој, а она к њему.
(24)	На кога често мисли Марко, а на кога Мара?	Марко често мисли на њу, а она на њега (њ).
(25)	У кога не сумња Марко, а у кога не сумња Мара?	Марко не сумња у њу, а она не сумња у њега.
(26)	За кога ради Марко, а за кога Мара?	Марко ради за њу, а она за њега (њ).
(27)	Уз кога се он осећа добро, а уз кога се она осећа добро?	Он се осећа добро уз њу, а она се осећа добро уз њега (уза њ).
(28)	Пред кога келнер ставља вино, а пред кога кафу?	Келнер ставља вино пред њега (преда њ), а кафу пред њу.
(29)	За кога сте сазнали да је стигао?	За њега (њ) сам сазнао да је стигао. За њу сам сазнао да је стигла.
(30)	За кога нисте никад рекли једну рђаву реч?	За њега (њ) нисам никад рекао једну рђаву реч. За њу нисам никад рекао једну рђаву реч.
(31)	За кога није добра монтерејска магла?	За њега (њ) није добра монтерејска магла. За њу није добра монтерејска магла.
(32)	Над ким сунце сија?	Сунце сија над њим. Сунце сија над њом.
(33)	За ким чезне он, а за ким она?	Он чезне за њом, а она за њим.
(34)	Да ли сунце сија и над овом животињом?	Да, сунце сија и над њом.
(35)	Где је сунце кад има магле?	Кад има магле, сунце је над њом.
(36)	Шта раде деца с овом мачком?	Она се играју с њом.

(37)	Да ли се деца радо играју са псом?	Да, деца се радо играју с њим.
(38)	Да ли се деца играју радо са мачком?	Да, деца се радо играју и с њом.
(39)	За шта нам треба креда?	Креда нам треба да њоме пишемо на таблу.
(40)	За шта нам треба перо?	Перо нам треба да њиме пишемо у бележницу.
(41)	За шта нам треба сто?	Сто нам треба да на њему држимо књиге (пишемо).
(42)	Да ли сте живели у Београду?	Не. Ја нисам никад живео у њему.
(43)	Да ли сте живели у Љубљани?	Не. Ја нисам никад живео у њој.

2 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns <u>он</u>, <u>оно</u> and <u>она</u> in affirmative statements when the subject is mentioned by asking the questions listed below.

(1)	Да ли се бојите Марка?	Да, ми га се бојимо.
(2)	Да ли се сећате Маре?	Да, ми је се сећамо.
(3)	Да ли се он чува Марка?	Да, он га се чува.
(4)	Да ли су они жељни Маре?	Да, они су је жељни.
(5)	Да ли ти пишеш Марку?	Да, ја му пишем.
(6)	Да ли ти верујеш Мари?	Да, ја јој верујем.
(7)	Да ли Марку треба књига?	Да, треба му књига.
(8)	Да ли Мари користи речник?	Да, речник јој користи.
(9)	Да ли је Марку тешко да запамти ту реч?	Да, тешко му је да запамти ту реч.
(10)	Да ли Мари сунце сија у очи?	Да, сунце јој сија у очи.
(11)	Је ли Марку био пријатан разговор са мном?	Да, разговор с вама му је био пријатан.
(12)	Пишу ли Мари синови?	Да, синови јој пишу.
(13)	Да ли суседи воле Марка?	Да, суседи га воле.
(14)	Да ли ваши другови знају Мару?	Да, моји другови је знају.
(15)	Да ли сте уверили Марка да сте му добар друг?	Да, ја сам га уверио да сам му добар друг.
(16)	Да ли ви возите Мару кући?	Да, ја је возим кући.
(17)	Да ли си већ сит Марка?	Да, ја сам га већ сит.
(18)	Да ли се још чуваш Маре?	Да, ја је се још чувам.
(19)	Да ли су се сви сетили Марка?	Да, сви су га се сетили.
(20)	Да ли су сви били жељни Маре?	Да, сви су је били жељни.
(21)	Да ли си рекао Марку све што си чуо?	Да, рекао сам му све што сам чуо.

(22)	Да ли су рекли Мари да не долази вечерас?	Да, они су јој рекли да не долази вечерас.
(23)	Да ли је Петар рекао Марку "Збогом" кад је излазио из куће?	Да, он му је рекао "Збогом" кад је излазио из куће.
(24)	Да ли су показали Мари своје слике?	Да, они су јој показали своје слике.
(25)	Јесте ли Марка уверили у то?	Да, ми смо га уверили у то.
(26)	Јесу ли већ видели Мару?	Да, они су је већ видели.
(27)	Јеси ли га замолио да дође?	Да, ја сам га замолио да дође.
(28)	Је ли он знао Мару раније?	Да, он ју је знао раније.
(29)	Да ли сте Марка брзо нашли?	Да, ми смо га брзо нашли.
(30)	Је ли она заборавила Мару?	Да, она ју је заборавила.
(31)	Хоћете ли се сетити Марка ако га видите?	Да, ја ћу га се сетити ако га видим.
(32)	Хоћете ли се бојати Маре после овог разговора?	Да, ја ћу је се бојати после овог разговора.
(33)	Хоћеш ли све то рећи оцу?	Да, ја ћу му рећи све.
(34)	Хоће ли они то тачно објаснити Мари?	Да, они ће јој то тачно објаснити.
(35)	Хоћете ли моћи да уверите Марка у то?	Да, ми ћемо моћи да га уверимо у то.
(36)	Хоћеш ли посетити Мару?	Да, ја ћу је посетити.

3 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns <u>он, оно</u> and <u>она</u> in affirmative statements when the subject is not mentioned. Use the questions listed under 2 above.

(1) Да ли се бојите Марка? Да, бојим га се., etc.

4 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns <u>он</u>, <u>оно</u> and <u>она</u> in negative statements when the subject is mentioned. Use the questions listed under 2 above.

(1) Да ли се бојите Марка? Не. Ја га се не бојим., etc.

5 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns <u>он</u>, <u>оно</u> and <u>она</u> in negative statements when the subject is not mentioned. Use the questions listed under 2 above.

(1) Да ли се бојите Марка? Не, не бојим га се., etc.

6 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns <u>он</u>, <u>оно</u> and <u>она</u> in affirmative and negative questions by first making a statement and then having the

students form all questions to which your statement would fit as an answer. The interrogative words in parentheses are given to assist the students in their study at home.

(1)	Да.	Наша деца га се чувају.	(Да ли, ли, Зар)
(2)	Да.	Ми га се бојимо.	
(3)	Да,	Ми га се сећамо.	
(4)	Да,	Они му причају све што чују.	
(5)	Да.	Они му се увек радују.	
(6)	Да.	Ми му купујемо све што му треба.	
(7)	Да.	Ја га разумем.	
(8)	Да.	Они га траже.	
(9)	Да.	Они га познају.	
(10)	Не.	Она га се не боји.	
(11)	Не.	Ми га се не сећамо.	
(12)	Не.	Ја му не пишем.	
(13)	Не.	Ми му не верујемо.	
(14)	Не.	Они га не траже.	
(15)	Не.	Они га не познају.	
(16)	Да.	Он га се одмах сетио.	
(17)	Да.	Ја сам га се увек чувао.	
(18)	Да.	Отац му је купио ново одело.	
(19)	Да.	Ми смо му то испричали.	
(20)	Да.	Мајка га је легла у кревет.	
(21)	Да.	Мара га је тражила.	
(22)	Не.	Ја га се нисам чувао.	
(23)	Не.	Ја га се нисам одмах сетио.	
(24)	Не.	Они му нису то испричали.	
(25)	Не.	Они га нису познавали.	
(26)	Не.	Он га није тражио.	
(27)	Да.	Ја ћу га се отсада чувати.	
(28)	Да.	Ја ћу му платити рачун.	
(29)	Да.	Она ће га познати ако га види.	
(30)	Да.	Ми ћемо га помагати.	
(31)	Не.	Он га се неће бојати.	
(32)	Не.	Она му се неће допасти.	
(33)	Не.	Ми га нећемо упознати с њом.	
(34)	Марко га се много чува.		(Ко)
(35)	Марко му је јуче донео једно велико писмо из Београда.		(Ко, Шта, Колики, Када, Одакле)
(36)	Отац му је јутрос купио нове ципеле.		(Ко, Шта, Какав, Кад)
(37)	Ми ћемо му слати вести сваког дана авионом.		(Ко, Шта, Када, Како)
(38)	Видећемо га сутра у српскоправославној цркви.		(Ко, Када, Где)
(39)	Старији брат га је јутрос одвезао у школу својим новим аутомобилом.		(Ко, Који, Када, Куда, Како, Чиме, Чији, Какав)
(40)	Жена му није одавно писала.		(Ко, Откада)

Note: Replace the forms ra, my and ra with je, joj, je and jy, whichever is applicable and repeat the drill.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XLVII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Ученичке седељке

Ученици који долазе у Војну школу за стране језике морају да уче сваки дан, осим понекад у суботу, ако желе да науче језик ради којег су дошли овамо. Они уче марљиво и најзад науче језик тако да могу да га употребе у животу. Међутим, ако они уче сваки дан, а неки уче сваки дан, они морају каткад и да се одморе и да се проведу са својим пријатељима или гостима. Зато они често приређују седељке.

На седељкама ученици са својим пријатељима мало једу и пију, пуше и разговарају и пријатно проводе време. Врло често ученици приређују седељке за другове који тек долазе у Пресидио да науче неки језик. Онда се нови ученици упознају са животом и радом у школи кроз разговоре који се обично воде на седељкама. Понекад се нађу пријатељи који се нису видели по неколико година и тако обнављају старо пријатељство.

Ученици такође често приређују седељке за своје пријатеље који нису ученици, као и за своје пријатеље ученике и најзад за оне који заврше школу и одлазе из Монтереја на службу у Европу, Јапан или Кореју или у неку војну јединицу у Америци.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About the principal grammatical terms

The principal grammatical terms in Serbo-Croatian are as follows:

Nouns - Nouns denote the names of persons, animals, things (states, mountains, towns, villages, etc.), etc.

Pronouns - Pronouns substitute the nouns and are, therefore, called so.

Genders - There are three genders, that is, the masculine, feminine and neuter gender.

Tenses - The principal tenses are the present, past and future tense.

The singular - I, you (formal and informal), he, she and it are the singular.

The plural - We, you, they (masculine), they (feminine) and they (neuter) are the plural.

There are more grammatical terms in Serbo-Croatian, but this is enough for the present. The instructor can now use Serbo-Croatian grammatical terms, and not English terms. So, he and the students may speak only Serbo-Croatian during the entire class.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Разговор после једне седељке

Капетан Маршал се упознао на једној седељци са поморским поручником Хартом и госпођом Харт. Он се такође упознао са пешадијским капетаном Велсом. Харт је дошао да учи кинески, а Велс да учи руски у нашој школи.

На тој седељци је Хартова жена питала Маршала да ли он познаје госпођу Станли, жену капетана Станлија. Кад је Маршал рекао да је добро познаје, госпођа Харт је рекла да је и она познаје, јер је с ном била у једном колежу.

Капетан Велс је такође питао за капетана Станлија, јер су они стари пријатељи, и били су заједно на служби у Јапану. Велс је додао да се оженио и да има једно дете. Маршал није видео Велсову жену па ју је тражио, али ни она ни њено дете нису били на седељци.

Кад је Маршал све ово испричао свом пријатељу капетану Станлију, овај је био врло весео што ће моћи да обнови старо пријатељство са Велсом. Он од њега није добио вести већ неколико година, и није ни знао да се Велс оженио.

Кад је Маршал питао Станлија шта може да му каже о Велсу, Станли је одговорио: "О њему могу да кажем све што је најбоље, али не могу ништа да кажем о његовој жени, јер је не познајем." Маршал мисли да је Велс много старији од своје жене. Њему је 38, док јој тек 26 година. Станли не мисли да је разлика од дванаест година огромна, нарочито кад се Велс и његова жена воле.

Питања на штиво: — Questions on Reading Text

1. Где се капетан Маршал упознао са поморским поручником и госпођом Харт?
2. С киме се још он упознао на тој седељци?

3. Зашто су Харт и Велс дошли у Монтереј?
4. Који језик ће учити Харт?
5. Који језик ће учити Велс?
6. Шта је госпођа Харт питала капетана Маршала?
7. Шта јој је Маршал одговорио?
8. Шта му је онда рекла госпођа Харт о госпођи Станли?
9. Ко је још питао за капетана Станлија?
10. Шта му је Маршал одговорио?
11. Где су Станли и Велс били на служби?
12. Шта је још Велс рекао Маршалу?
13. Да ли је Маршал видео Велсову жену и дете?
14. Зашто Маршал није видео Велсову жену и дете?
15. Да ли је Станли био весео кад је чуо с свом пријатељу Велсу?
16. Зашто је Станли био весео кад је чуо с свом пријатељу Велсу?
17. Колико времена Станли није имао вести од Велса?
18. Да ли је Станли знао да се Велс оженио?
19. Шта је Маршал питао Станлија о капетану Велсу?
20. Шта му је Станли одговорио?
21. Шта му је Станли одговорио кад га је питао о Велсовој жени?
22. Колико је година капетану Велсу?
23. Колико је година жени капетана Велса?
24. Шта мисли Маршал о разлици у годинама?
25. Шта мисли Станли о тој разлици?
26. Да ли је та разлика огромна?
27. Зашто та разлика није огромна?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XLVII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Captain Marshall went to a party last night.
2. Captain Wells and Navy Lieutenant Hart with his wife were there, too.
3. Captain Wells came here to study Russian and Lieutenant Hart to study Chinese.
4. The next day Marshall told his friend Captain Stanley everything that he heard at the party.
5. Mrs. Hart claimed that Mrs. Stanley went to the same college with her.
6. Captain Stanley did not know her, but he remembered immediately Captain Wells, although he has not had news from him for a long time.
7. They were together in Japan several years ago and since that time Wells has married.
8. His wife is twelve years younger than he.
9. From what he heard, Marshall came to the conclusion that they were a perfect couple.
10. Stanley did not think that twelve years was a tremendous difference.
11. He was glad that he would be able to renew an old friendship.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment

994-вероватан, adj. m. - probable
вероватна, f.
вероватно, n.

-вероватно, adv. - probably

995-вест, f. - news
gen. sing.: вести

996-закључак, m. - conclusion, end, final inference
gen. sing.: закључка
nom. pl.: закључци

997-ишта, pron. - anything

998-Јапан, m. - Japan

999-Кинез, m. - Chinese

*999-кинески, adj. m. - Chinese, adj.
кинеска, f.
кинеско, n.

1000-колеж, m. - college

1001-можда, adv. - perhaps, maybe

1002-најбољи, adj. m. - best
најбоља, f.
најбоље, n.

-најбоље, adv. - best

1003-обновити, v.t.pfv. - to renew; to refresh, to revive
pr.t.: обновим, обновиш, обнови, обновимо, обновите, обнове

*1003-обнављати, v.t.ipfv. - to renew; to refresh, to revive
pr.t.: обнављам, обнављаш, обнавља, обнављамо, обнављате, обнављају

*125-овај, pron. - the latter

1004-огроман, adj. m. - enormous, huge, colossal
огромна, f.
огромно, n.

1005-па̏р, m. - pair, couple
nom. pl.: па̏рови (for people)
па́рӣ (for things)
gen. pl.: па̏рова (па́рӣ)

1006-по̀знати (се), v.t.&r.pfv. - to recognize; (to recognize each other)
pr.t.: по̀знāм, по̀знāш,
по̀знā, по̀знāмо,
по̀знāте, по̀знајӯ

*1006-позна́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to know, to be acquainted with; to recognize; (to know each other, to be acquainted with each other)
pr.t.: по̀знājēм, по̀знājēш,
по̀знājē, по̀знājēмо,
по̀знājēте, по̀знājӯ

1007-по̀морскӣ, adj. m. - naval
по̀морскā, f.
по̀морскō, n.

1008-прија̏тељство, n. - friendship, companionship

1009-при̏чати, v.t.ipfv. - to relate, to tell, to narrate
pr.t.: при̏чāм, при̏чāш,
при̏чā, при̏чāмо,
при̏чāте, при́чајӯ

*1009-испри́чати, v.t.pfv. - to relate, to tell, to narrate
pr.t.: и̏спри̏чāм, и̏спри̏чāш,
и̏спри̏чā, и̏спри̏чāмо,
и̏спри̏чāте, испри́чајӯ

1010-ра́злика, f. - difference

1011-Рӯс, m. - Russian

*1011-рӯски, adj. m. - Russian, adj.
рӯскā, f.
рӯскō, n.

1012-са̏вр̄шен, adj. m. - perfect, accomplished
са̏вр̄шенā, f.
са̏вр̄шенō, n.

-са̏вр̄шенō, adv. - perfectly, completely

1013-се̏дāлка, f. - party

1014-твр̏дити, v.t.ipfv. - to affirm, to assert, to claim
pr.t.: твр̏дӣм, твр̏дӣш, твр̏дӣ, твр̏дӣмо, твр̏дӣте, твр̏дӣ̄

*1014-потвр̏дити, v.t.pfv. - to affirm, to assert, to claim
pr.t.: по̀твр̏дӣм, по̀твр̏дӣш, по̀твр̏дӣ, по̀твр̏дӣмо, по̀твр̏дӣте, по̀твр̏дӣ̄

1015-тра̏жити, v.t.ipfv. - to ask for, to look for, to seek, to request
pr.t.: тра̑жӣм, тра̑жӣш, тра̑жӣ, тра̑жӣмо, тра̑жӣте, тра̑жӣ̄

*1015-потра̏жити, v.t.pfv. - to ask for, to look for, to seek, to request
pr.t.: по̀тра̑жӣм, по̀тра̑жӣш, по̀тра̑жӣ, по̀тра̑жӣмо, по̀тра̑жӣте, по̀тра̑жӣ̄

1016-у̏зрок, m. - cause, motive, reason
nom. pl.: у̏зроци

ЧЕТРДЕСЕТ-ОСМА ЛЕКЦИЈА
FORTY-EIGHTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON PLURAL (See Par. 151)

Drill the declension of the personal pronouns они, m., оне, f. and она, n. following the patterns shown below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary. Put the entire declension on the blackboard.

	ОНИ	ОНЕ	ОНА
Nominative	они	оне	она
Genitive	њих , их		
Dative	њима, им		
Accusative	њих , их		
Vocative	- - - - - - -		
Instrumental	њима		
Locative	њима		

Ово су људи.
Они су добри.

Ово су жене.
Оне су добре.

Ово су јаја.
Она су свежа.

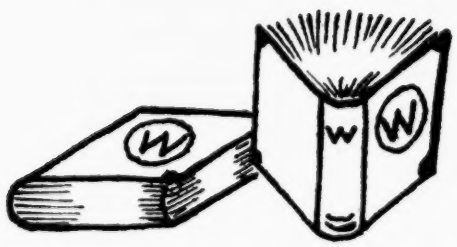

Ово су речници.
Они су велики.

Ово су бележнице.
Оне су мале.

Ово су пера.
Она су добра.

(1)	Да ли су ово жене?	Не. То нису жене, него људи.
(2)	Какви су ови људи?	Они су добри.
(3)	Да ли су ово бележнице?	Не. То нису бележнице, него речници.
(4)	Колики су ови речници?	Они су велики.
(5)	Да ли су ово људи?	Не. То нису људи, него жене.
(6)	Какве су ове жене?	Оне су добре.
(7)	Да ли су ово речници?	Не. То нису речници, него бележнице.
(8)	Колике су ове бележнице?	Оне су мале.
(9)	Да ли су ово пера?	Не. То нису пера, него јаја.
(10)	Каква су ова јаја?	Она су свежа.
(11)	Да ли су ово јаја?	Не. То нису јаја, него пера.
(12)	Каква су ова пера?	Она су добра.
(13)	Ови људи се не чувају мене, а ја се не чувам њих. Кога се ја не чувам, а кога се они не чувају?	Ви се не чувате њих, а они се не чувају вас.
(14)	Ове жене се не боје мене, а ја се не бојим њих. Кога се не боје ове жене, а кога се не бојим ја?	Те жене се не боје вас, а ви се не бојите њих.
(15)	Ми волимо ова села, јер су наши родитељи дошли из њих. Зашто ми волимо ова села?	Ви волите та села, јер су ваши родитељи дошли из њих.
(16)	Ови људи станују близу мене, а ја станујем близу њих. Близу кога станују ови људи, а близу кога станујем ја?	Ти људи станују близу вас, а ви станујете близу њих.
(17)	Ове жене иду испред мене, а ја идем иза њих. Да ли ја идем испред ових жена?	Не. Ви не идете испред њих, него иза њих.
(18)	Ја ћу уместо јаја имати шунку за доручак. Шта ћу ја имати за доручак уместо јаја?	Ви ћете уместо њих имати шунку за доручак.
(19)	Ови људи су добри. Зато их се ја не бојим. Зашто се ја не бојим ових људи?	Ви их се не бојите, јер су они добри.
(20)	Ове жене су добре. Зато их се ја не бојим. Зашто се ја не бојим ових жена?	Ви их се не бојите, јер су оне добре.
(21)	Ова јаја су свежа. Зато сам их ја толико жељан. Зашто сам ја толико жељан ових јаја?	Ви сте их толико жељни, јер су она свежа.

(22)	Ови људи су моји пријатељи. Они често пишу мени, а ја често пишем њима. Коме често пишем ја, а коме често пишу они?	Ви често пишете њима, а они вама.
(23)	Ове жене су моје сестре. Оне се увек радују мени, а ја се увек радујем њима. Коме се увек радују оне, а коме се увек радујем ја?	Оне се увек радују вама, а ви се увек радујете њима.
(24)	Ја волим да одем к њима, а они воле да дођу к мени. Коме они воле да дођу, а коме ја волим да одем?	Они воле да дођу к вама, а ви волите да одете к њима.
(25)	Ја идем према њима, а оне иду према мени. Према коме иду оне, а према коме идем ја?	Оне иду према вама, а ви идете према њима.
(26)	Ја волим своје стричеве и често им пишем. Да ли ја пишем често својим стричевима?	Да. Ви им често пишете.
(27)	Ја волим своје стрине. Зато им се ја увек радујем. Да ли се ја увек радујем својим стринама?	Да. Ви им се увек радујете.
(28)	Они увек говоре истину. Зато им ја све верујем. Зашто им ја све верујем?	Ви им верујете све, јер они увек говоре истину.
(29)	Они често посећују мене, а ја често посећујем њих. Кога често посећују они, а кога често посећујем ја?	Они често посећују вас, а ви често посећујете њих.
(30)	Оне увек лепо примају мене, а ја увек лепо примам њих. Кога оне увек примају лепо, а кога ја увек примам лепо?	Оне увек лепо примају вас, а ви увек лепо примате њих.
(31)	Она села су прљава. Зато ја никад не идем у њих. Зашто ја никад не идем у она села?	Ви никад не идете у њих, јер су она прљава.
(32)	Ови људи говоре брзо српскохрватски. Зато их ја не разумем. Зашто ја не разумем ове људе кад говоре српскохрватски?	Ви их не разумете кад говоре српскохрватски, јер они говоре брзо.
(33)	Ове жене знају скоро све. Зато их ја увек питам кад нешто не знам. Зашто ја увек питам ове жене кад нешто не знам?	Ви их увек питате кад нешто не знате, јер оне знају скоро све.

(34)	Ова пера нису добра. Зато их ја никад не купујем. Зашто ја никад не купујем ова пера?	Ви их никад не купујете, јер она нису добра.
(35)	Бријачи нам требају да се њима бријемо. За шта нам требају бријачи?	Они нам требају да се њима бријемо.
(36)	Оловке нам требају да њима пишемо на папир. За шта нам требају оловке?	Оне нам требају да њима пишемо на папир.
(37)	И пера нам требају да њима пишемо на папир. За шта нам требају пера?	И она нам требају да њима пишемо на папир.
(38)	Столови нам требају да на њима држимо књиге и друге ствари. За шта нам требају столови?	Они нам требају да на њима држимо књиге и друге ствари.
(39)	Бараке требају војсци да у њима станују војници. Зашто војсци требају бараке?	Бараке требају војсци да у њима станују војници.
(40)	Друштва нам требају да се у њима проводимо. Зашто нам требају друштва?	Она нам требају да се у њима проводимо.

B - USE OF LONG AND SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS (See Par. 152)

Demonstrate by conducting the drill described below:

a - That at the beginning of a sentence only the long forms of personal pronouns can be used.

b - That emphasis can be expressed only by the long forms of personal pronousn.

c - That with the prepositions only the long forms of the third person plural personal pronouns are used.

d - That after conjunctions <u>а</u>, <u>и</u> and <u>ни</u> only the long forms of personal pronouns can be used.

(1)	Вас се боји свако, а њих се не боји нико. Кога се не боји нико?	Њих се не боји нико.
(2)	Нас се не сећа нико, а њих се сећа свако. Кога се сећа свако?	Њих се сећа свако.

(3)	Вас се не чува нико, а њих се чува свако. Кога се чува свако?	Њих се чува свако.
(4)	Њима купује поклоне свако, а вама нико. Коме свако купује поклоне?	Њима свако купује поклоне.
(5)	Њима се чини да је свуда добро, а вама се чини да није нигде добро. Коме се чини да је свуда добро?	Њима се чини да је свуда добро.
(6)	Њима родитељи шаљу сувише новца, а вама не шаљу ништа. Коме родитељи шаљу сувише новца?	Њима родитељи шаљу сувише новца.
(7)	Вас видим често, а њих видим ретко. Кога видим ретко?	Њих видите ретко.
(8)	Њих сам одмах познао, а вас нисам. Кога сам одмах познао?	Њих сте одмах познали.
(9)	Њих су лако уверили, али нас нису. Кога су лако уверили?	Њих су лако уверили.
(10)	Мара се чува и вас и њих. Да ли се Мара чува само вас?	Не. Она се чува и нас и њих.
(11)	Мара се нада и вама и њима. Да ли се Мара нада само њима?	Не. Она се нада и нама и њима.
(12)	Мара не верује ни вама ни њима. Да ли Мара верује и вама и њима.	Не. Она не верује ни нама ни њима.
(13)	Мара не мари ни за вас ни за њих. Да ли Мара мари и за вас и за њих?	Не. Она не мари ни за нас ни за њих.
(14)	Ми волимо да добијемо писмо од њих, а они воле да добију писмо од нас. Од кога ми волимо да добијемо писмо?	Ви волите да добијете писмо од њих.
(15)	Они седе испред нас, а ми седимо иза њих. Иза кога ми седимо?	Ви седите иза њих.
(16)	Они долазе често к нама, а ретко к њима. Коме они долазе често, а коме ретко?	Они долазе често к вама, а ретко к њима.
(17)	Вечерас ми идемо према њима, а синоћ су они дошли према нама. Према коме ми идемо вечерас?	Ви вечерас идете према њима.

(18)	Ми не сумњамо у њих, а они не сумњају у нас. У кога ми не сумњамо?	Ви не сумњате у њих.
(19)	Ми једног дана кувамо за њих, а другог дана они кувају за нас. За кога ми кувамо једног дана, а за кога они кувају другог дана?	Ви једног дана кувате за њих, а другог дана они кувају за вас.
(20)	Да ли ми икад(!)прођемо мимо њих а да их не поздравимо?	Ви никад не прођете мимо њих а да их не поздравите.
(21)	Ми волимо да разговарамо с њима, а они воле да разговарају с нама. С киме ми волимо да разговарамо?	Ви волите да разговарате с њима.
(22)	Они чезну за нама, а ми чезнемо за њима. За киме ми чезнемо?	Ви чезнете за њима.
(23)	Шта радимо чешљевима?	Њима се чешљамо.
(24)	Шта радимо бријачима?	Њима се бријемо.
(25)	Шта радимо перима и оловкама?	Њима пишемо на папир.
(26)	Ми мислимо само лепо о њима. О коме ми мислимо само лепо?	Ви о њима мислите само лепо.
(27)	За шта нам требају столице?	Оне нам требају да на њима седимо.
(28)	За шта нам требају учионице?	Оне нам требају да у њима учимо.

C - PLACE OF SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE STATEMENTS (See Par. 152)

Conduct the drill described below in order to demonstrate the placing of the short forms of personal pronouns in affirmative and negative statements:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

(1)	Да ли их се бојиш?	Да. Ја их се бојим. Да. Бојим их се. Не. Ја их се не бојим. Не. Не бојим их се.
(2)	Да ли их се сећаш?	
(3)	Да ли их се она чува?	

(4) Да ли им се надате?
(5) Да ли им верујете?
(6) Да ли их често видите?

Да. Ја их видим често.
Да. Видим их често.
Да. Често их видим.
Не. Ја их не видим често.
Не. Не видим их често.

(7) Да ли их добро разумеш?
(8) Да ли си их се сетио?

Да. Ја сам их се сетио.
Да. Сетио сам их се.
Не. Ја их се нисам сетио.
Не. Нисам их се сетио.

(9) Да ли си им одговорио на писмо?
(10) Да ли сте их посетили?
(11) Да ли сте их добро нахранили?

Да. Ја сам их добро нахранио.
Да. Нахранио сам их добро.
Да. Добро сам их нахранио.
Не. Ја их нисам добро нахранио.
Не. Нисам их добро нахранио.

(12) Да ли си им добро платио?
(13) Је ли их познао?

Да. Он их је познао.
Да. Познао их је.
Не. Он их није познао.
Не. Није их познао.

(14) Да ли им је поверовао?
(15) Да ли их је лако нашао?

Да. Он их је лако нашао.
Да. Нашао их је лако.
Да. Лако их је нашао.
Не. Он их није лако нашао.
Не. Није их лако нашао.

(16) Да ли им је често одлазио?

D - PLACE OF SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS (See Par. 152)

Drill the placing of the short forms of the personal pronouns они, оне, она in affirmative and negative questions by first making a statement and then having the students form questions to which your statement would fit as an appropriate answer.

(1) Да. Ми их се сећамо. (Да ли, ли, Зар)
(2) Да. Она их се чува.
(3) Да. Ми им пишемо.
(4) Да. Ми им шаљемо ову књигу.
(5) Да. Он их одева и храни.
(6) Да. Ја их памтим.

(7) Не. Ми их се не бојимо.
(8) Не. Ми им не користимо.
(9) Не. Он их не жали.
(10) Да. Ми смо их се чували.
(11) Да. Ви сте им драги.
(12) Да. Они их познају.
(13) Не. Они их се нису сетили.
(14) Не. Ми им нисмо драги.
(15) Не. Ја их нисам изабрао.
(16) Да. Он им је јавио све.
(17) Да. Она их ја заменила.
(18) Да. Он им је платио цели рачун.
(19) Не. Она их није поменула.
(20) Не. Он их није затворио.
(21) Да. Ми ћемо им се извинити.
(22) Да. Они ће их се чувати.
(23) Да. Она ће их интересовати.
(24) Не. Ја их нећу примити.
(25) Ми им се допадамо. (Ко)
(26) Ваша кућа им се свиђа. (Шта)
(27) Марко и Мара ми предлажу да вечерас одемо заједно у биоскоп. (Ко, Шта)
(28) Ми их одвозимо сваког јутра у школу нашим новим аутомобилом. (Ко, Када, Куда, Како, Чији, Какав)
(29) Он их је оставио синоћ на столу у трпезарији. (Ко, Када, Где)
(30) Ми смо им послали јуче својег старијег сина. (Ко, Чији, Који, Кад)
(31) Ми ћемо их у недељу повести у цркву. (Ко, Када, Куда)
(32) Мара ће им саопштити ту вест чим их види. (Ко, Шта, Кад)

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

Literal Translation

Preparation for departure to Yugoslavia

Robert Dickson and Professor Stankovich
themselves acquaint in New York

1 - Professor Stankovich: Good day, Mister. What (you) wish?
Mr. Robert Dickson: Brought am to you some letters from of your brothers from of Chicago.

2 - Prof S: Thank to you. From of them long ago (I) not have of news, but neither I to them not am written long ago.
Mr. D: That (I) not am known. Thought am that to them (you) often write.

3 - Prof S: Not so often. Whether are them (you) seen before of departure for New York?
Mr. D: Yes. Dined am with them in restaurant on airport.

4 - Prof S: Then how are my brothers?
Mr. D: Excellent. About them itself in Chicago very nicely thinks and speaks.

5 - Prof S: That me rejoices, and (I) know that also them that rejoices. (I) Beg you that (you) sit while (I) read through these letters.
Mr. D: Thanks nicely, Mister professor.

6 - Prof S: From of these letters (I) see that (you) depart into Yugoslavia.
Mr. D: Yes. (I) Go into Belgrade as representative of my own firm.

7 - Prof S: And what produces that your firm?
Mr. D: My firm produces excellent, but very cheap, electric motors and electrical appliances.

8 - Prof S: What (you) can that to me say about those articles?
Mr. D: About them (I) can much that to you say, but here to you of our catalogue that yourself alone convince.

9 - Prof S: These are useful articles, but how (I) can that to you help?
Mr. D: Be will to you (I) grateful if to me (you) give some informations.

10 - Prof S: Give will to you them, only if (I) can.
Mr. D: I not am never been nowhere outside of America.

11 - Prof S: Whether are (you) out taken passport, have whether (you) all visas and whether are (you) reserved place on boat or airplane?
Mr. D: All am that finished. Only to me need some informations about Belgrade.

12 - Prof S: About that will (we) speak after of dinner. You will be my guest.
Mr. D: Thanks. I have several of problems and (I) wish that (I) hear your advice.

(Continue will itself)

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Спремање за одлазак у Југославију

Роберт Диксон и професор Станковић се упознају у Њујорку

1. Професор Станковић: Добар дан, господине. Шта желите?

Роберт Диксон: Донео сам вам нека писма од ваше браће из Чикага.

2. П.С: Хвала вам. Од њих одавно немам вести, али ни ја њима нисам писао одавно.

Г.Д: То нисам знао. Мислио сам да им често пишете.

3. П.С: Не тако често. Да ли сте их видели пре поласка за Њујорк?

Г.Д: Да. Вечерао сам са њима у ресторану на аеродрому.

4. П.С: Па-како су моја браћа?

Г.Д: Одлично. О њима се у Чикагу врло лепо мисли и говори.

5. П.С: То ме радује, а знам да и њих то радује. Молим вас да седнете док прочитам ова писма.

Г.Д: Хвала лепо, господине професоре.

6. П.С: Из ових писама видим да одлазите у Југославију.

SECOND PART XLVIII
DIALOGUE

Preparation for departure to Yugoslavia

Robert Dickson and Professor Stankovich become acquainted in New York

1. Professor Stankovich: Good day, Sir. What do you wish?

Mr. Robert Dickson: I have brought you some letters from your brothers in Chicago.

2. Prof S: Thank you. It's a long time since I had news from them, but I haven't written to them either for a long time.

Mr. D: I didn't know that. I thought that you often wrote to them.

3. Prof S: Not so often. Did you see them before your departure for New York?

Mr. D: Yes. I dined with them in the restaurant at the airport.

4. Prof S: And how are my brothers?

Mr. D: Excellent. In Chicago people think and speak very well about them.

5. Prof S: That pleases me and I know that it pleases them, too. Please be seated while I read these letters.

Mr. D: Thanks, very much, Professor (Sir).

6. Prof S: I see from these letters that you are going to Yugoslavia.

Спремање за одлазак у Југославију. XLVIII

Роберт Диксон и професор Станковић се упознају у Њујорку.

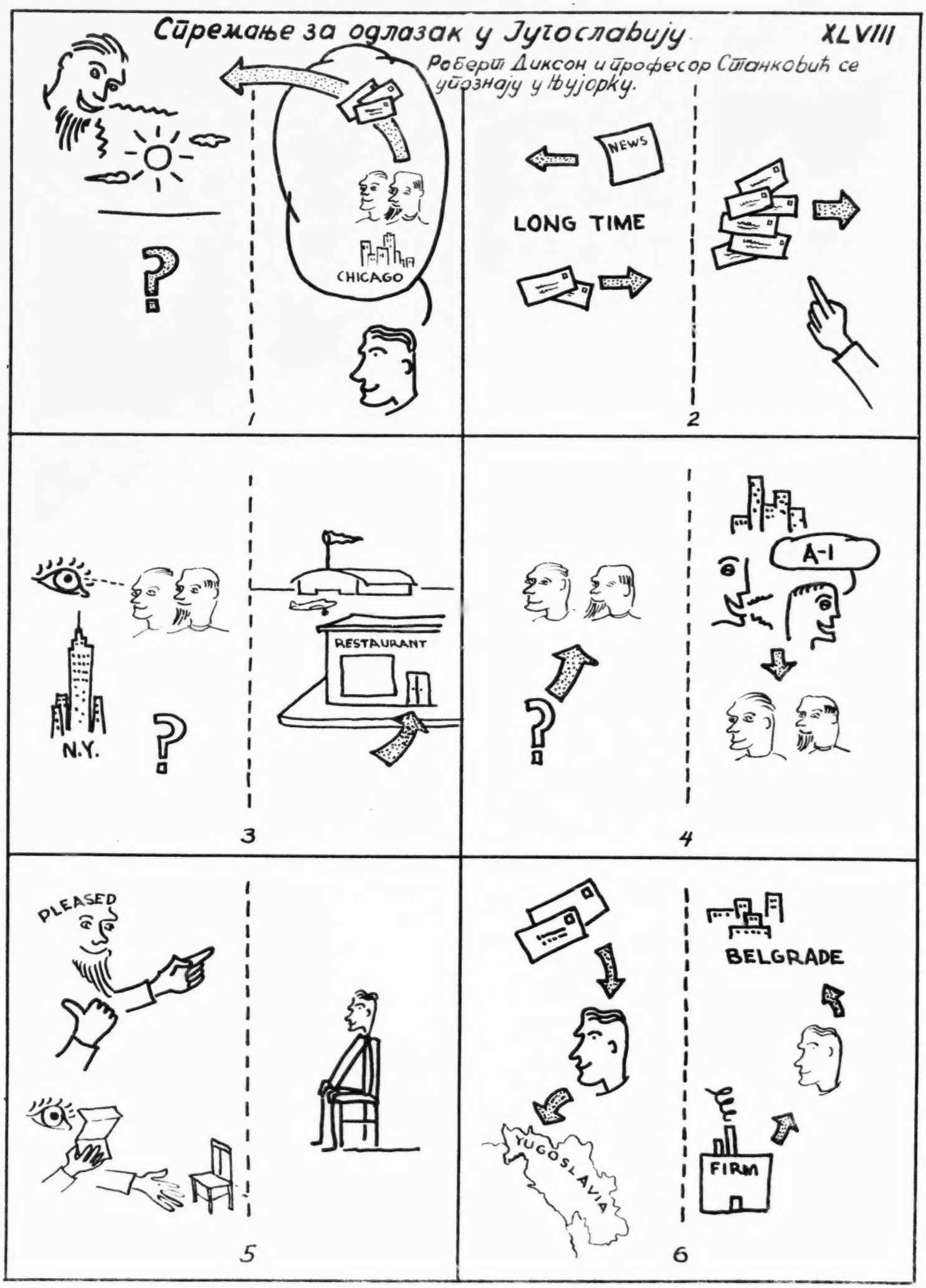

Г.Д: Да. Идем у Београд као претставник своје фирме.

Mr. D: Yes. I'm going to Belgrade as the representative of my firm.

7. П.С: А шта производи та ваша фирма?

7. Prof S: And what does that firm of yours manufacture?

Г.Д: Моја фирма производи одличне, али врло јефтине електричне моторе и електричне апарате.

Mr. D: My firm manufactures excellent, but very cheap electrical motors and electrical appliances.

8. П.С: Шта можете да ми кажете о тим артиклима?

8. Prof S: What can you tell me about those articles?

Г.Д: О њима могу много да вам кажем, али ево вам нашег каталога да се сами уверите.

Mr. D: I can tell you plenty, but here is our catalogue and you can convince yourself.

9. П.С: Ово су корисни артикли, него како могу да вам помогнем?

9. Prof S: These are useful articles, but how can I help you?

Г.Д: Бићу вам захвалан ако ми дате нека обавештења.

Mr. D: I'll be grateful to you if you'll give me some information.

10. П.С: Даћу вам их, само ако могу.

10. Prof S: I'll give it to you, only if I can.

Г.Д: Ја нисам никада био нигде ван Америке.

Mr. D: I've never been anywhere outside of America.

11. П.С: Да ли сте извадили пасош, имате ли све визе и да ли сте резервисали место на броду или авиону?

11. Prof S: Did you get a passport, have you all the visas and did you reserve a place on the boat or on the plane?

Г.Д: Све сам то свршио. Само ми требају нека обавештења о Београду.

Mr. D: I did all that. I only need some information about Belgrade.

12. П.С: О томе ћемо говорити после вечере. Ви ћете бити мој гост.

12. Prof S: About that we'll speak after dinner. You'll be my guest.

Г.Д: Хвала. Ја имам неколико проблема и желим да чујем ваш савет.

Mr. D: Thank you. I have several problems and I want to hear your advice.

(Наставиће се)

(To be continued)

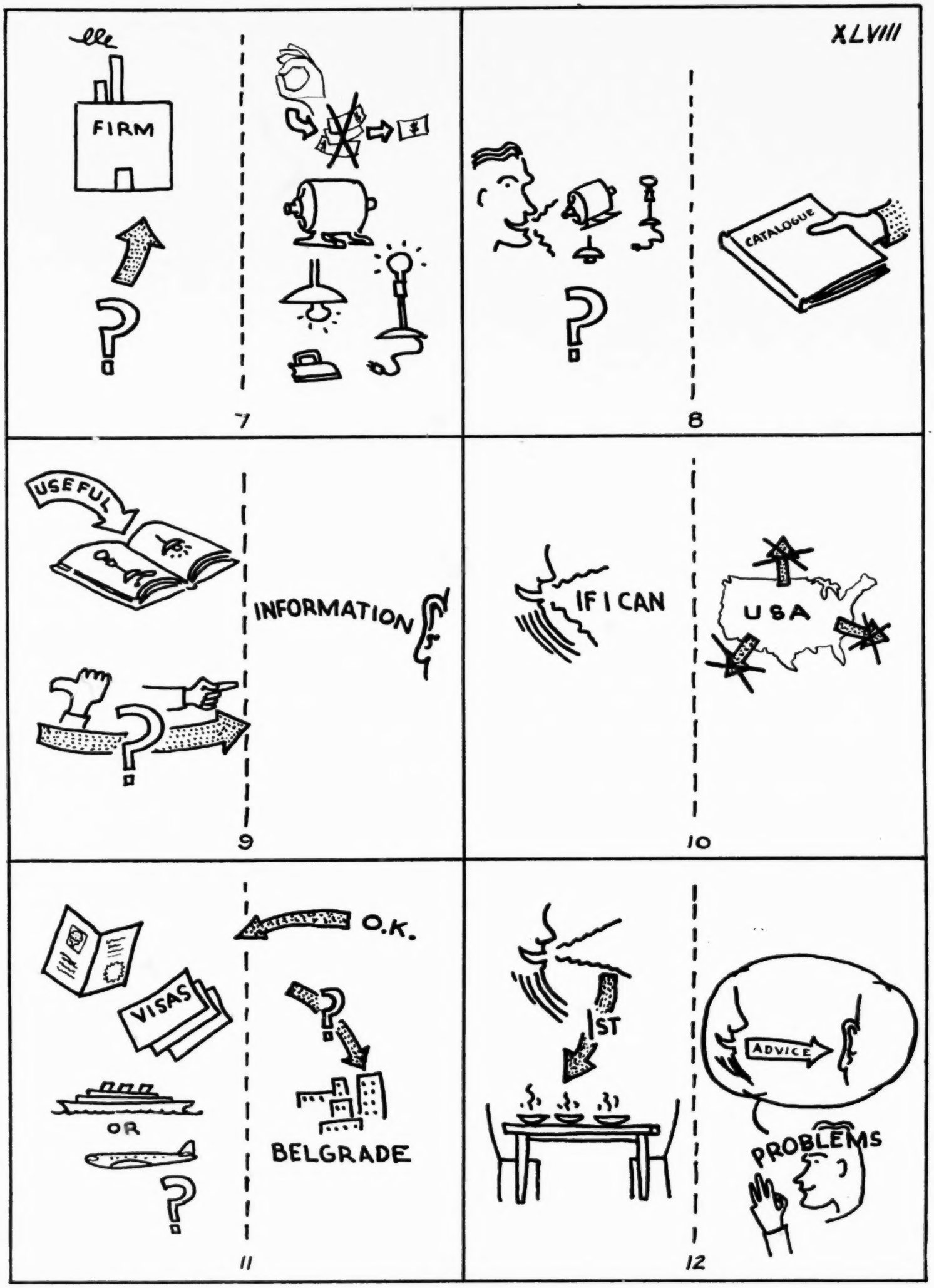
XLVIII
FIRM
7
CATALOGUE
8
USEFUL
INFORMATION
9
IF I CAN
USA
10
VISAS
OR
O.K.
BELGRADE
11
ST
ADVICE
PROBLEMS
12

PAR. 151 - DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUN THIRD PERSON PLURAL - MASCULINE, FEMININE AND NEUTER GENDERS

Наши наставници су Срби. Они су дошли из Југославије.
Our instructors are Serbs. They came from Yugoslavia.
Оне девојке су Српкиње. Оне су такође дошле из Југославије.
Those girls are Serbian. They, too, came from Yugoslavia.
Ова одела су добра и лепа. Она су скупа.
These suits are good and nice. They are expensive.
(2) Од них одавно немам вести, али ни ја нима нисам писао одавно.
Ја их се не бојим.
I am not afraid of them.
(2) Мислио сам да им често пишете.
(5) То ме радује, а знам да и них радује.
(3) Да ли сте их видели пре поласка за Њујорк.
(3) Вечерао сам са нима у ресторану на аеродрому.
(4) О нима се у Чикагу врло лепо мисли и говори.

The underlined words are various cases of the personal pronouns third person plural они "they", m., оне "they", f., and она "they", n. These three pronouns have different forms only in the nominative while in all other cases their forms are exactly the same. The full declension of these pronouns follows:

	Masculine	Feminine	Neuter
Nominative:	они	оне	она
Genitive:		них, их	
Dative:		нима, им	
Accusative:		них, их	
Vocative:		- - - -	
Instrumental:		нима	
Locative:		нима	

PAR. 152 - USE OF THE LONG AND SHORT FORMS OF PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON PLURAL AND PLACE OF THE SHORT FORMS IN SENTENCES

The personal pronouns third person plural have both a long and a short form in the genitive, the dative and the accusative. These forms are used according to the rules

described in Par. 138 A and the short forms are placed in sentences according to the rules described in paragraphs 139, 140, 141, 142, 143 and 144:

Них се не бојим.	- Of them I am not afraid.
И њима се свиђа Монтерej.	- Also to them does Monterey appeal.
Нас је видео, а њих није.	- He saw us, but he did not see them.
Писао сам вама и њима.	- I wrote to you and to them.
Ми често идемо к њима.	- We often go to them (their home).
Ја их се бојим.	- I am afraid of them.
Бојим их се.	- I am afraid of them.
Ја их се не бојим.	- I am not afraid of them.
Не бојим их се.	- I am not afraid of them.
Ја сам им писао често.	- I wrote to them often.
Писао сам им често.	- I wrote to them often.
Често сам им писао.	- I wrote to them often.
Он им је писао често.	- He wrote to them often.
Писао им је често.	- He wrote to them often.
Често им је писао.	- He wrote to them often.
Ја им нисам писао често.	- I did not write to them often.
Нисам им писао често.	- I did not write to them often.
Он им није писао често.	- He did not write to them often.
Није им писао често.	- He did not write to them often.
Ја ћу их видети сутра.	- I will see them tomorrow.
Видећу их сутра.	- I will see them tomorrow.
Сутра ћу их видети.	- Tomorrow I will see them.
Ја их нећу видети сутра.	- I will not see them tomorrow.
Нећу их видети сутра.	- I will not see them tomorrow.
Сутра их нећу видети.	- Tomorrow I will not see them.
Да ли им пишете често?	- Do you write to them often?
Пишете ли им често?	- Do you write to them often?
Да ли им не пишете често?	- Do you not write to them often?
Не пишете ли им често?	- Do you not write to them often?
Ко им пише често?	- Who writes often to them?

	Зашто им не пишете често?	- Why do you not write often to them?
	Јесте ли их звали?	- Have you called them?
	Нисте ли их звали?	- Have you not called them?
	Да ли их нисте звали?	- Have you not called them?
	Зашто их нисте звали?	- Why have you not called them?
	Да ли сте их звали?	- Have you called them?
	Чији речник сте им дали?	- Whose dictionary did you give to them?
or:	Чији сте им речник дали?	- Whose dictionary did you give to them?
	Зашто сте их звали?	- Why have you called them?
But:	Да ли их је звао?	- Has he called them?
	Ко их је звао?	- Who has called them?
	Зашто их је звао?	- Why has he called them?
	Хоћеш ли им рећи?	- Will you tell them?
	Нећеш ли им рећи?	- Will you not tell them?
	Да ли им нећеш рећи?	- Will you not tell them?
	Ко им неће веровати?	- Who will not believe them?
	Зашто им нећеш веровати?	- Why will you not believe them?
	Да ли ћеш их видети?	- Will you see them?
	Ко ће их видети?	- Who will see them?

PAR. 153 - FULL CHART OF DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS

	FIRST PERSON	SECOND PERSON	THIRD PERSON		
			masculine	feminine	neuter
S I N G U L A R					
N	ja	ти	он	она	оно
G	мене,ме	тебе,те	њега,га	њe,je	њега,га
D	мени,ми	теби,ти	њему,му	њој,јој	њему,му
A	мене,ме	тебе,те	њега,га,њ	њу,je,ју	њега,га,њ
V	-------	ти	---------	--------	---------
I	мном	тобом	њим(е)[1]	њом(е)[1]	њим(е)[1]
L	мени	теби	њему	њој	њему
P L U R A L					
N	ми	ви	они	оне	она
G	нас	вас	њих,их		
D	нама,нам	вама,вам	њима,им		
A	нас	вас	њих,их		
V	--------	ви	-------		
I	нама	вама	њима		
L	нама	вама	њима		

1) "Њим" or "њиме" and "њом" or "њоме" are long forms.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DRILL THE USE OF THE PERSONAL PRONOUNS THIRD PERSON PLURAL

1 - Drill the use of the long forms of the personal pronouns они, оне, она by asking the questions listed below. Tell the students that their answer must contain the proper forms of these pronouns.

(1)	Кога се нико не боји?	Њих се нико не боји.
(2)	Без кога ви не идете никуда?	Ја без њих не идем никуда.
(3)	Код кога ви станујете?	Ја станујем код њих.
(4)	Пре кога сте ви стигли у учионицу?	Ја сам стигао у учионицу пре њих.
(5)	Уместо кога су дошли Марко и Мара?	Марко и Мара су дошли уместо њих.
(6)	Ради кога сунце сија?	Сунце сија ради њих.
(7)	Коме свако верује?	Њима свако верује.
(8)	Коме сви наставници радо објашњавају?	Њима сви наставници радо објашњавају.
(9)	Коме ће се радовати родитељи?	Њима ће се радовати родитељи.
(10)	Коме се нисте надали?	Њима се нисмо надали.
(11)	Коме сте послали каталог своје фирме?	Њима сам послао каталог своје фирме.
(12)	Коме сте резервисали место на авиону?	Њима сам резервисао место на авиону.
(13)	Коме сте извадили пасош?	Њима сам извадио пасош.
(14)	Коме сте помагали у башти?	Њима сам помагао у башти.
(15)	Коме сте увек захвални?	Њима сам увек захвалан.
(16)	Кога сте видели на аеродрому?	Њих сам видео на аеродрому.
(17)	Кога интересују електрични апарати и електрични мотори које производи ваша фирма?	Њих интересују електрични апарати и електрични мотори које производи наша фирма.
(18)	С киме сте били у биоскопу?	С њима сам био у биоскопу.
(19)	За шта нам требају бродови?	Бродови нам требају да њима путујемо.
(20)	А за шта нам требају авиони?	И авиони нам требају да њима путујемо.
(21)	О коме се лепо говори?	О њима се лепо говори.
(22)	За шта нам требају куће?	Куће нам требају да у њима станујемо.
(23)	За шта нам требају столице?	Столице нам требају да на њима седимо.
(24)	За шта нам требају чивилуци?	Чивилуци нам требају да на њих стављамо одела.
(25)	Кога сте обавестили да долазите у Југославију?	Њих сам обавестио да долазим у Југославију.

(26)	Коме сте помогли да добије визу?	Њима сам помогао да добију визу.
(27)	Коме је драго што идете у Југославију као претставник своје фирме?	Њима је драго што идем у Југославију као претставник своје фирме.
(28)	Коме је корисно што зна српскохрватски?	Њима је корисно што знају српскохрватски.
(29)	Над киме су светла?	Над њима су светла.
(30)	Пред киме су књиге?	Пред њима су књиге.
(31)	Испред кога су столови?	Испред њих су столови.
(32)	За киме ви возите кад долазите у школу?	Кад ја долазим у школу, ја возим за њима.
(33)	Иза кога он вози кад иде кући?	Кад иде кући, он вози иза њих.
(34)	Против кога нико не говори?	Против њих нико не говори.
(35)	За кога родитељи чине све што могу?	За њих родитељи чине све што могу.
(36)	За киме чезну породице?	За њима чезну породице.
(37)	У кога нико никад не сумња?	У њих нико никад не сумња.
(38)	Мимо кога нико не прође а да не поздрави?	Мимо њих нико не прође а да их не поздрави.
(39)	Према коме седе Марко и Мара?	Марко и Мара седе према њима.
(40)	Међу киме се увек осећате добро?	Међу њима се увек осећам добро.

2 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns <u>они</u>, <u>оне</u>, <u>она</u> in affirmative and negative statements by asking the questions listed below:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb.

(1)	Да ли их се она чува?	Да.	Она их се чува.
		Да.	Чува их се.
		Не.	Она их се не чува.
		Не.	Не чува их се.
(2)	Да ли их се ви сећате?		
(3)	Да ли им се он јавља?		
(4)	Да ли им ми овим помажемо?		
(5)	Да ли их оне познају?		
(6)	Да ли их он жали?		
(7)	Да ли их она добро пази?	Да.	Она их добро пази.
		Да.	Пази их добро.
		Да.	Добро их пази.
		Не.	Она их не пази добро.
		Не.	Не пази их добро.

(8)	Да ли им доста плаћа?	
(9)	Да ли их често помиње?	
(10)	Да ли им радо помаже?	
(11)	Да ли сте их се сетили?	Да. Ја сам их се сетио. Да. Сетио сам их се. Не. Ја их се нисам сетио. Не. Нисам их се сетио.
(12)	Да ли сте их обавестили о њему?	
(13)	Да ли сте им ви платили вечеру?	
(14)	Да ли су им стигли родитељи?	
(15)	Да ли си их ти одвезао на аеродром?	
(16)	Да ли им је отац купио кућу?	Да. Отац им је купио кућу. Да. Купио им је кућу. Не. Отац им није купио кућу. Не. Није им купио кућу.
(17)	Да ли их је Марко обријао?	
(18)	Да ли их је мајка пробудила?	
(19)	Да ли си им се много обрадовао?	Да. Ја сам им се много обрадовао. Да. Обрадовао сам им се много. Да. Много сам им се обрадовао.
(20)	Да ли сте их добро пазили?	
(21)	Да ли сте их скупо платили?	
(22)	Да ли ћете их поздравити?	Да. Ја ћу их поздравити. Да. Поздравићу их. Не. Ја их нећу поздравити. Не. Нећу их поздравити.
(23)	Да ли ћете им објаснити све?	
(24)	Хоће ли их он познати?	
(25)	Хоће ли их се она сетити?	
(26)	Да ли ћете им писати?	
(27)	Да ли ћемо их ми вечерас посетити?	Да. Ми ћемо их вечерас посетити. Да. Посетићемо их вечерас. Да. Вечерас ћемо их посетити. Не. Ми их нећемо посетити вечерас. Не. Нећемо их посетити вечерас. Не. Вечерас их нећемо посетити.
(28)	Да ли ћете их данас видети?	

(29) Да ли ће им се она много обрадовати?
(30) Да ли ћете их се отсада чувати?

3 - Drill the use and placing of the short forms of the personal pronouns они, оне, она in affirmative and negative questions by first making a statement and then having students form questions to which your statement would fit as an appropriate answer. The interrogative words in parentheses are given to assist the students in their study at home.

(1)	Да. Ми им помажемо.	(Да ли, ли, Зар)
(2)	Да. Они их се боје.	
(3)	Да. Она их обавештава о свему.	
(4)	Не. Ми их се не сећамо.	
(5)	Не. Ми их не разумемо.	
(6)	Не. Она им не верује.	
(7)	Да. Они су им извадили пасош.	
(8)	Да. Ја сам им помогао да дођу у Америку.	
(9)	Да. Ми смо им послали те артикле.	
(10)	Да. Он им је резервисао место на броду.	
(11)	Да. Она им је опрала рубље.	
(12)	Да. Он им је скувао вечеру.	
(13)	Не. Ми им нисмо рекли ништа.	
(14)	Не. Ја их нисам никад видео.	
(15)	Не. Он их није још посетио.	
(16)	Да. Ми ћемо им окупати децу.	
(17)	Да. Ми ћемо их затворити.	
(18)	Да. Те географске карте ће им користити.	
(19)	Не. Ми им се нећемо извинити.	
(20)	Не. Он их неће тражити.	
(21)	Не. Деца им се неће вратити.	
(22)	Овај пријатељ им је стигао јуче из Њујорка великим путничким авионом.	(Ко, Кад, Одакле, Како, Колики, Какав)
(23)	Он им је тешко дао визу за Југославију.	(Ко, Шта)
(24)	Ми их шаљемо свако вече у бакалницу да купују храну.	(Ко, Кад, Куда, Зашто)
(25)	Она их тражи још од јутрос.	(Ко, Откада)
(26)	Мара ће их одвести вечерас на аутобус својим новим великим аутомобилом.	(Ко, Када, Куда, Како, Чиме, Чији, Какав, Колики)
(27)	Старији син им се враћа у недељу из Јапана брзим војним авионом.	(Ко, Који, Када, Одакле, Како, Какав)
(28)	Бакалин им доноси кући сваки дан много хране.	(Ко, Куда, Када, Колико)

B - REVIEW OF ALL PERSONAL PRONOUNS

Review the declension of all personal pronouns by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ко се увек радује пријатељима?
(2) Кога се нико не боји?
(3) Ко је срећан, јер га се нико не чува?
(4) Коме пријатељи радо пишу?
(5) Ко се радује што му пријатељи радо пишу?
(6) Кога пријатељи често посећују?
(7) Ко се радује што га пријатељи често посећују?
(8) С киме пријатељи иду радо у биоскоп?
(9) Ко се радује што пријатељи иду радо с њиме у биоскоп?
(10) О коме пријатељи говоре само лепо?
(11) Ко се радује што о њему пријатељи говоре само лепо?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XLVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Спремане за одлазак у Југославију

Роберт Диксон, претставник једне фирме која производи електричне моторе и електричне апарате, треба да иде у Југославију. Он није никад ишао никуда из Америке и врло мало зна о Југославији. Срећом он се у Чикагу упознао са два брата који су пореклом Југословени. Они су добри пријатељи и често су причали Диксону о Југославији и југословенском народу, али му нису причали довољно, јер нису знали да ће он једног дана отићи тамо. Кад су чули да Диксон одлази у Југославију, они су му казали да треба да нађе њиховог брата у Њујорку. Они су му дали писма за свог брата који је професор и живи у Њујорку.

Кад је Диксон стигао у Њујорк, он је нашао њиховог брата и дао му писма која је донео. Кад је професор прочитао писма, он је упитао Диксона да ли је извадио пасош, да ли има све потребне визе и да ли је резервисао место на броду или авиону. Диксон је одговорио да је све то свршио, али да жели нека обавештења о Београду. Кад је то чуо, професор Станковић је позвао Диксона на вечеру и рекао му да ће после вечере разговарати са њим о Београду и да ће му онда дати сва обавештења и савете које жели.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Departure to San Francisco

The students of the Army Language School often go to Los Angeles and San Francisco over the weekend. They go there to see their friends or relatives, or to spend the weekend outside of Monterey. However, some students go there because in those towns live many people who speak many languages besides English. These students go there to convince themselves how well they know the language they are studying. Sometimes entire classes, with their instructors, go to those towns. That is one of the customs of our school.

So, one Saturday afternoon, two sections of our department, with the instructors, went to San Francisco. We traveled in an Army bus. On Sunday morning we went to Holy Mass at the Serbian Orthodox Church, which was celebrating its Patron Saint (Slava) St. John. After the mass we went to a banquet and in the evening we went to a dance. We watched the national dances and costumes and talked with the people. We liked the national kola very much. We had a very nice time and learned a lot.

On Monday we returned to Monterey and continued to go to school as before.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Спремање за одлазак у Југославију

Роберт Диксон је претставник једне фирме која производи електричне моторе и електричне апарате. Он је досада живео у Чикагу, али сад одлази у Југославију где ће претстављати своју фирму. Диксон је пријатељ браће Станковић који живе у Чикагу. Зато кад је он пошао за Њујорк, на путу за Београд, они су му дали два писма за њиховог брата, професора Станковића, који живи у Њујорку, јер су знали да ће он моћи да помогне Диксону саветима и обавештењима о Југославији.

Кад је Диксон стигао у Њујорк, он је нашао професора Станковића и дао му писма која је донео из Чикага. Професор Станковић се интересовао да сазна како су његова браћа, и кад их је Диксон видео последњи пут. Диксон му је казао да их је видео пре поласка и да је с њима вечерао на аеродрому. Он је додао да се о њима врло лепо мисли и говори у Чикагу.

Пошто је професор Станковић прочитао писма од своје браће, он је из њих сазнао да Диксон путује у Југославију. Диксон му је рекао зашто одлази у Југославију, као и да он није никад био нигде ван Америке. Кад га је професор питао како може да му помогне, Диксон је рекао да ће му бити врло обавезан ако му професор да нека обавештења. Професор је онда питао Диксона да ли је извадио пасош, има ли све визе, као и да ли је резервисао место на броду или авиону. Диксон му је одговорио да је све то урадио само да су му потребна нека обавештења о Југославији. Кад је то чуо, професор га је позвао, као госта, на вечеру, и рекао му да ће моћи уз вечеру и после вечере да разговарају о Југославији и да ће му дати савете и обавештења које он жели.

Питања на штиво:

Questions on Reading Text

1. Ко је Роберт Диксон?
2. Шта производи његова фирма?
3. Где је Диксон живео до сада?
4. Куда иде Диксон, и зашто?
5. Ко су Диксонови пријатељи?
6. Где живе Диксонови пријатељи?
7. Шта су му пријатељи дали пре поласка за Њујорк?
8. Где живи професор Станковић?
9. Зашто су Станковићи писали своме брату?

10. Кога је Диксон нашао по доласку у Њујорк?
11. Шта је Диксон дао професору Станковићу?
12. За шта се интересовао професор Станковић?
13. Кад је Диксон видео професорову браћу?
14. Где је Диксон вечерао с њима?
15. Шта се о Станковићима мисли и говори у Чикагу?
16. Да ли се професор Станковић радовао кад је то чуо?
17. Шта је професор сазнао из писама која је Диксон донео?
18. Шта му је Диксон рекао о себи и својој фирми?
19. Да ли је Диксон раније путовао ван Америке?
20. Шта га је питао професор кад је чуо да Диксон никад није путовао ван Америке?
21. Шта је Диксон молио професора Станковића?
22. Шта је затим професор питао Диксона?
23. Шта је Диксон одговорио?
24. Куда је професор отишао са Диксоном?
25. Шта ће они разговарати уз вечеру и после вечере?
26. Каква обавештења и савете ће професор дати Диксону?
27. Какав каталог је Диксон дао професору Станковићу?
28. Шта је професор рекао за артикле у каталогу?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XLVIII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Mr. Dickson is leaving for Yugoslavia as a representative of his firm, which manufactures electrical motors and electrical appliances.
2. Before he could leave, he had to get a passport and a visa and finish many other things.
3. He particularly wanted to gather as much information about Yugoslavia as possible. (as much as possible = што више)
4. During his preparation for the trip he had many meetings with the Stankovich brothers.
5. They informed him about everything he wanted to know and gave him much useful advice.
6. He will be always grateful to them.
7. Before the departure of the plane he had dinner with them at the airport.
8. They also gave him a letter for their brother in New York.
9. This helped him to reserve a place on the boat.
10. He liked the catalogue of the articles that Dickson's firm manufactures.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into microphone the daily dialogue in your own words.

1017-авион, m. - airplane

1018-аеродром, m. - airport

1019-апарат, m. - appliance, apparatus

1020-артик(а)л, m. - item
gen. sing.: артикла

1021-брод, m. - ship, boat
nom. pl.: бродови

1022-вадити, v.t.ipfv. - to take out
pr.t.: вадим,вадиш,вади,
вадимо,вадите,вадē

*1022-извадити, v.t.pfv. - to take out
pr.t.: извадим,извадиш,
извади,извадимо,
извадите,извадē

1023-виза, f. - visa

1024-електричан, adj. m. - electric, electrical
електрична, f.
електрично, n.

1025-захвалан, adj. m. - grateful
захвална, f.
захвално, n.

-захвално, adv. - gratefully

1026-каталог, m. - catalogue
nom. pl.: каталози

1027-користан, adj. m. - useful
корисна, f.
корисно, n.

-корисно, adv. - usefully

1028-мотор, m. - motor

1029-обавестити (се), v.t.&r.pfv. - to inform; (to become informed)
pr.t.: обавестим,обавестиш,
обавести,обавестимо,
обавестите,обавестē

*1029-обавешта́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to inform; (to become informed)
pr.t.: обавѐштāвāм,обавѐштāвāш, обавѐштāвā,обавѐштāвāмо, обавѐштāвāте,обавешта́вају

1030-обавеште́ње, n. - information, announcement

1031-па̑сош, m. - passport

1032-по̀лазак, m. - departure
gen. sing.: по̀ласка
nom. pl.: по̀ласци

1033-помо̀ћи, v.t.&i.pfv. - to help; to assist
pr.t.: по̀могнēм,по̀могнēш, по̀могнē,по̀могнēмо, по̀могнēте,по̀могнӯ
a.p.p.: по̀могао,помо̀гла,помо̀гло, помо̀гли,помо̀гле,помо̀гла

*1033-пома́гати, v.t.&i.ipfv. - to help; to assist
pr.t.: по̀мāжēм,по̀мāжēш, по̀мāжē,по̀мāжēмо, по̀мāжēте,по̀мāжӯ

1034-про̀блēм, m. - problem

1035-произвѐсти, v.t.pfv. - to produce, to create, to fabricate, to manufacture
pr.t.: произвѐдем,произвѐдеш, произвѐде,произведе́мо, произве́дете,произвѐду
a.p.p.: произвео,произвѐла, произвѐло,произвѐли, произвѐле,произвѐла

*1035-произво̀дити, v.t.ipfv. - to produce, to create, to fabricate, to manufacture
pr.t.: производӣм,производӣш, производӣ,производӣмо, производӣте,производē

*598-пу̑т, m. - journey, trip
nom. pl.: пу́тови (пу́теви)

1036-резѐрвисати, v.t.ipfv.&pfv. - to reserve
pr.t.: резѐрвишēм,резѐрвишēш, резѐрвишē,резѐрвишēмо, резѐрвишēте,резѐрвишӯ

1037-са́вет, m. - advice

1038-свр̑шити, v.t.pfv. - to finish, to end, to complete
pr.t.: свр̑шӣм, свр̑шӣш, свр̑шӣ, свр̑шӣмо, свр̑шӣте, свр̑шӣ̄

*1038-свршáвати, v.t.ipfv. - to finish, to end, to complete
pr.t.: свр̀шāвāм, свр̀шāвāш, свр̀шāвā, свр̀шāвāмо, свр̀шāвāте, свршáвајӯ

1039-спрѐмāње, n. - preparation

1040-фӣрма, f. - firm
gen. pl.: фӣрми

* * *

извадити пасош - to get a passport

ЧЕТРДЕСЕТ-ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА
FORTY-NINTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION AND USE OF THE REFLEXIVE PRONOUN СЕБЕ (See Par. 154 and 155 - A & C)

Drill the declension of the reflexive pronoun себе by asking the questions listed below.

	СЕБЕ
Nominative	- - - -
Genitive	себе
Dative	себи
Accusative	себе, се
Vocative	- - - -
Instrumental	собом
Locative	себи

(1)	Ученик који жели да напредује мора да да све од себе. Шта мора да ради ученик који жели да напредује?	Ученик који жели да напредује мора да да све од себе.
(2)	Шта ја морам да радим ако желим да напредујем?	Ако желите да напредујете, ви морате да дате све од себе.
(3)	Шта ти мораш да радиш ако желиш да напредујеш?	Ако желим да напредујем, ја морам да дам све од себе.
(4)	Шта он мора да ради ако жели да напредује?	Ако жели да напредује, он мора да да све од себе.
(5)	Шта ми морамо да радимо ако желимо да напредујемо?	Ако желимо да напредујемо, ми морамо да дамо све од себе.
(6)	Шта ви и он морате да радите ако желите да напредујете?	Ако желимо да напредујемо, он и ја морамо да дамо све од себе.
(7)	Шта они морају да раде ако желе да напредују?	Ако желе да напредују, они морају да дају све од себе.
(8)	Ја волим да увек имам породицу код себе. Где ја волим да имам породицу?	Ви волите да имате породицу код себе.
(9)	Где ти волиш да увек имаш породицу?	И ја волим да увек имам породицу код себе.
(10)	Где он воли да има породицу?	Он воли да има породицу код себе.

(11)	Где ви и ја волимо да имамо породицу?	Ви и ја волимо да имамо породицу код себе.
(12)	Где он и ја волимо да имамо породицу?	Ви и он волите да имате породицу код себе.
(13)	Ја не могу да вам дам новаца јер их немам код себе. Зашто ја не могу да вам дам новаца?	Ви не можете да ми дате новаца, јер их немате код себе.
(14)	Он се није оженио Маром, јер није хтео да има жену старију од себе. Зашто се он није оженио Маром?	Он се није оженио Маром, јер није хтео да има жену старију од себе.
(15)	Човек који држи нешто до себе не живи на рачун других. Који човек не живи на рачун других?	Човек који држи нешто до себе не живи на рачун других.
(16)	Он скупља најбоље људе око себе. Око кога он скупља најбоље људе?	Он их скупља око себе.
(17)	Пре него што почне да кува, Мара стави све што јој треба испред себе. Шта Мара ради пре него што почне да кува?	Пре него што почне да кува, Мара стави све што јој треба испред себе.
(18)	Они никуда не шаљу своју децу од себе. Од кога они не шаљу никуда своју децу?	Они не шаљу своју децу никуда од себе.
(19)	Наставници не долазе у учионицу ради себе, него ради нас. Ради кога наставници не долазе у учионицу?	Они не долазе у учионицу ради себе.
(20)	Марко је послао на састанак свог сина уместо себе. Уместо кога је Марко послао на састанак свог сина?	Марко је послао свог сина на састанак уместо себе.
(21)	Она је била ван себе кад јој је умро муж. Кад је она била ван себе?	Она је била ван себе кад јој је умро муж.
(22)	Они не воле никога осим себе. Да ли они воле икога осим себе?	Не. Они не воле никога осим себе.
(23)	Ученик који не учи ради против себе. Против кога ради ученик који не учи?	Ученик који не учи, ради против себе.
(24)	Он није обукао капут, него га је само ставио преко себе. Да ли је он обукао капут?	Не. Он није обукао капут, него га је само ставио преко себе.

(25)	Кад хоћу да седнем на хладну земљу, ја ставим стари капут испод себе. Шта ја радим кад хоћу да седнем на хладну земљу?	Кад хоћете да седнете на хладну земљу, ви ставите стари капут испод себе.
(26)	Ја ћу очешљати своју малу децу после себе. После кога ћу ја очешљати своју малу децу?	Ви ћете очешљати своју малу децу после себе.
(27)	Она увек нахрани сваког другог пре себе. Да ли она нахрани најпре себе?	Не. Она увек нахрани сваког другог пре себе.
(28)	Ми никад не остављамо децу иза себе. Иза кога ми никад не остављамо децу?	Ви никад не остављате децу иза себе.
(29)	Ја ћу дати и кошуљу са себе да њима помогнем. Шта ћу ја урадити да њима помогнем?	Ви ћете дати и кошуљу са себе да њима помогнете.
(30)	Кад учим, ја држим све књиге које ми требају близу себе. Где ја држим све књиге које ми требају кад учим?	Кад учите, ви држите све књиге које вам требају близу себе.
(31)	Они верују само себи. Коме они верују?	Они верују само себи.
(32)	Отац је купио себи одело, а мени ципеле. Коме је отац купио одело, а коме ципеле?	Отац је купио себи одело, а вама ципеле.
(33)	Кад су им умрли родитељи, баба је довела свог унука и своју унуку к себи. Шта је баба урадила са својим унуком и својом унуком кад су им умрли родитељи?	Кад су им умрли родитељи, баба је свог унука и своју унуку довела к себи.
(34)	Он је изуо најпре ципеле себи, а онда својој деци. Да ли је он најпре изуо ципеле својој деци?	Не. Он је најпре изуо ципеле себи.
(35)	Он жели добро само себи. Коме он жели добро?	Он жели добро само себи.
(36)	Она воли само себе. Кога она воли?	Она воли само себе.
(37)	Они жале само себе. Кога они жале?	Они жале само себе.
(38)	Овде гледа свако себе. Шта овде ради свако?	Овде свако гледа себе.
(39)	Човек не треба да сумња у себе (у се). У кога човек не треба да сумња?	Човек не треба да сумња у себе (у се).

(40)	Добри родитељи не мисле само на себе (на се). Да ли добри родитељи мисле само на себе (на се)?	Не. Добри родитељи не мисле само на себе (на се).
(41)	Она троши много на себе (на се). На кога она троши много?	Она троши много на себе (на се).
(42)	Ја се надам само у себе (у се). У кога се ја надам?	Ви се надате само у себе (у се).
(43)	Ја чувам ове јабуке за себе (за се). За кога ја чувам ове јабуке?	Ви их чувате за себе (за се).
(44)	Жене воле да више троше на оно што стављају на себе (на се), него на оно што стављају у себе (у се). Шта жене воле?	Жене воле да троше више на оно што стављају на себе (на се), него на оно што стављају у себе (у се).
(45)	Пре него што је сео на хладну земљу, ставио је ћебе под себе (пода се). Шта је урадио пре него што је сео?	Пре него што је сео, ставио је ћебе под себе (пода се).
(46)	Пошто је сео, ставио је ћебе над себе (нада се). Шта је урадио пошто је сео?	Пошто је сео, ставио је ћебе над себе (нада се).
(47)	Он воли да увек има по неколико девојака уз себе (уза се). Шта он воли?	Он воли да увек има по неколико девојака уз себе (уза се).
(48)	Шта радимо бријачем?	Њим се бријемо.
(49)	Шта радимо пешкиром?	Њим се бришемо.
(50)	Кад идемо улицом, морамо да гледамо пред себе. Куда морамо да гледамо кад идемо улицом?	Кад идемо улицом, морамо да гледамо пред себе (преда се).
(51)	Све што имам, носим са собом. Шта ја радим са свиме што имам?	Све што имате, ви носите са собом.
(52)	Он не води своју породицу са собом, јер жели да се најпре сам снађе. Зашто он не води породицу са собом?	Он не води своју породицу са собом, јер жели да се најпре сам снађе.
(53)	Он има ћебе под собом и над собом. Где он има ћебе?	Он има ћебе и над собом и под собом.
(54)	Он води једног пса пред собом, а једног за собом. Где он води једног, а где другог пса?	Он води једног пса пред собом, а другог за собом.

(55)	Није лепо да човек увек говори о себи. Шта није лепо?	Није лепо да човек увек говори о себи.
(56)	Ја имам своје најбоље одело на себи. Где ја имам своје најбоље одело?	Ви имате своје најбоље одело на себи.
(57)	Кад у једној учионици има више ученика, онда сваки ученик мора да говори у себи. Шта мора да ради сваки ученик кад у једној учионици учи више ученика?	Кад у једној учионици има више ученика, онда сваки ученик мора да говори у себи.
(58)	Не могу да ти дам више од једног долара, јер имам само два долара при себи. Зашто не могу да ти дам више од једног долара?	Не можеш да ми даш више од једног долара, јер имаш само два долара при себи.
(59)	Кад видимо да један човек не зна шта ради, онда кажемо да он није при себи. Шта кажемо за човека који не зна шта ради?	За човека који не зна шта ради кажемо да није при себи.
(60)	Он је изабрао девојку према себи. Како је он изабрас девојку?	Он је изабрао девојку према себи.

*Земља, ћебе and снаћи се are new words and are to be put on the blackboard.

B - THE EMPHATIC PRONOUNS ЈА САМ, ЈА САМА, ТИ САМ, ТИ САМА, ОН САМ, ОНА САМА, ОНО САМО, МИ САМИ, МИ САМЕ, ВИ САМИ, ВИ САМЕ, ОНИ САМИ, ОНЕ САМЕ, ОНА САМА (See Par. 155 - B)

Drill the emphatic pronouns ја сам, ја сама, ти сам, ти сама, он сам, она сама, оно само, ми сами, ми саме, ви сами, ви саме, они сами, оне саме, она сама by asking the questions listed below. Put all the pronouns in their basic form on the blackboard. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко је ово урадио?
Ко се боји самог себе?
Ко више не верује ни самом себи?
Ко се смеје самом себи?
Ко нема времена да мисли ни на самог себе?

XLIX

Ко не може да увери ни самог себе да је оно што ради добро?
Ко није задовољан ни самим собом?
Ко говори сам са собом?
Ко увек говори о самом себи?
Ко никад не мисли о самом себи, него само о другима?

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Спремање за одлазак у Југославију (наставак)

О станбеним приликама у Београду

1. Професор Станковић: Кога од породице водите са собом у Београд?

Г. Роберт Диксон: Никога. Оставио сам жену и дете код своје таште у Чикагу. Моја жена и ја смо сами одлучили да тако урадимо.

2. П.С: То сте добро учинили. Прво треба да се сами снађете у једној страној земљи.

Г.Д: Ја сам и сам тако мислио, јер кад се сам снађем, лако ћу довести породицу к себи.

3. П.С: Добро. Где сте купили путне карте? Имате ли их при себи?

Г.Д: Карте сам купио у једном туристичком уреду. Ево их. Путоваћу бродом и авионом.

4. П.С: Ви ћете се укрцати овде у Њујорку, а где ћете се искрцати?

Г.Д: Искрцаћу се у Трсту, а оданде ћу узети авион за Београд.

5. П.С: Да ли сте већ видели брод којим ћете путовати? Је ли он већ у луци?

Г.Д: Брод је у луци, али га још нисам видео.

SECOND PART
DIALOGUE

Preparation for departure to Yugoslavia (cont'd)

About housing conditions in Belgrade

1. Professor Stankovich: Whom of your family are you taking with you to Belgrade?

Mr. Robert Dickson: Nobody. I've left my wife and my child with my mother-in-law in Chicago. My wife and I ourselves decided so.

2. Prof S: It is good that you did it. First you yourself should get settled in a foreign country.

Mr. D: I thought so myself, too, because after I get settled, it will be easy to bring my family to me.

3. Prof S: O.K. Where did you buy the tickets? Do you have them with you?

Mr. D: I bought the tickets at a travel agency. Here they are. I'll travel by boat and airplane.

4. Prof S: You'll embark here in New York, but where will you land?

Mr. D: I'll land in Trieste, and from there I'll take a plane for Belgrade.

5. Prof S: Have you seen the boat by which you'll travel? Is it already in port?

Mr. D: The boat is in port, but I haven't seen it yet.

О становним приликама у Београду.

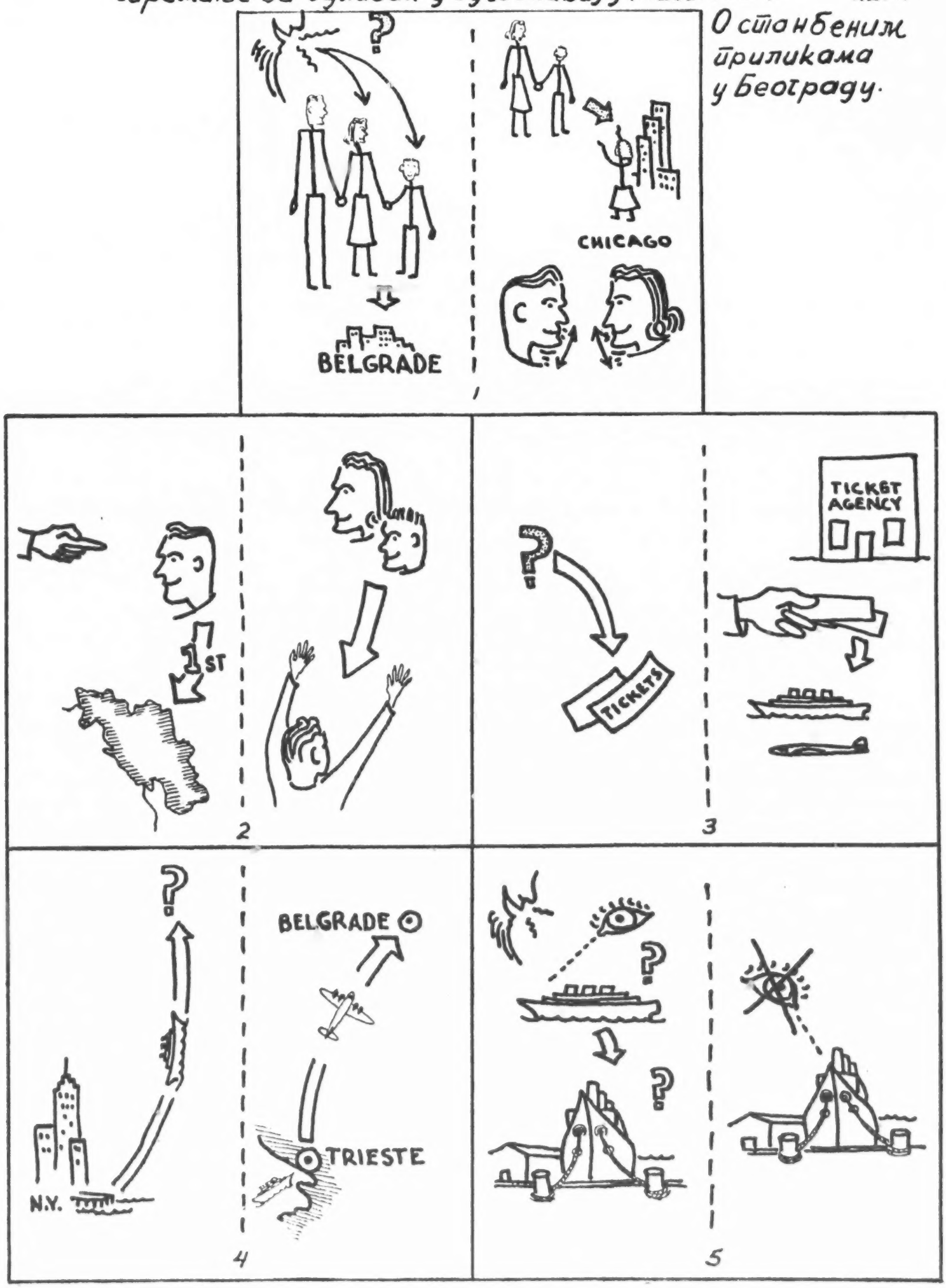

6. П.С: Онда сутра можемо да одемо да видимо брод, као и вашу кабину.

Г.Д: Ви сте врло љубазни, господине професоре. Хвала вам.

7. П.С: Пре него што почнемо да говоримо о Београду, хоћете ли да ми кажете нешто о себи?

Г.Д: О себи немам много да кажем. Ја сам послован човек, волим свој посао и људе са којим радим.

8. П.С: То ми се свиђа. Шта нарочито желите да знате о Београду?

Г.Д: Нарочито се интересујем за станбене прилике.

9. П.С: Бојим се да ћете имати тешкоће, и да ћете морати да чекате неколико месеци за погодан стан.

Г.Д: Ако морам, чекаћу ради жене и детета као и ради самог себе.

10. П.С: Добро. Онда ћемо се наћи сутра и отићи на пристаниште и ваш брод.

Г.Д: У реду. Ја већ видим себе на палуби брода.

(Наставиће се)

6. Prof S: Then tomorrow we can go to see your boat and your cabin as well.

Mr. D: You are very kind, Professor. Thank you.

7. Prof S: Before we start speaking about Belgrade, will you tell me something about yourself?

Mr. D: I haven't much to say about myself. I'm a businessman. I like my work and the people with whom I'm working.

8. Prof S: I like that. What particularly do you want to know about Belgrade?

Mr. D: I'm particularly interested in housing conditions.

9. Prof S: I'm afraid that you'll have difficulties, and that you'll have to wait several months for a suitable apartment.

Mr. D: If I must, I'll wait for the sake of my wife and child, as well as for my own sake.

10. Prof S: All right. Then we will meet tomorrow and go to the pier and to your boat.

Mr. D: O.K. I can already see myself on the ship's deck.

(To be continued)

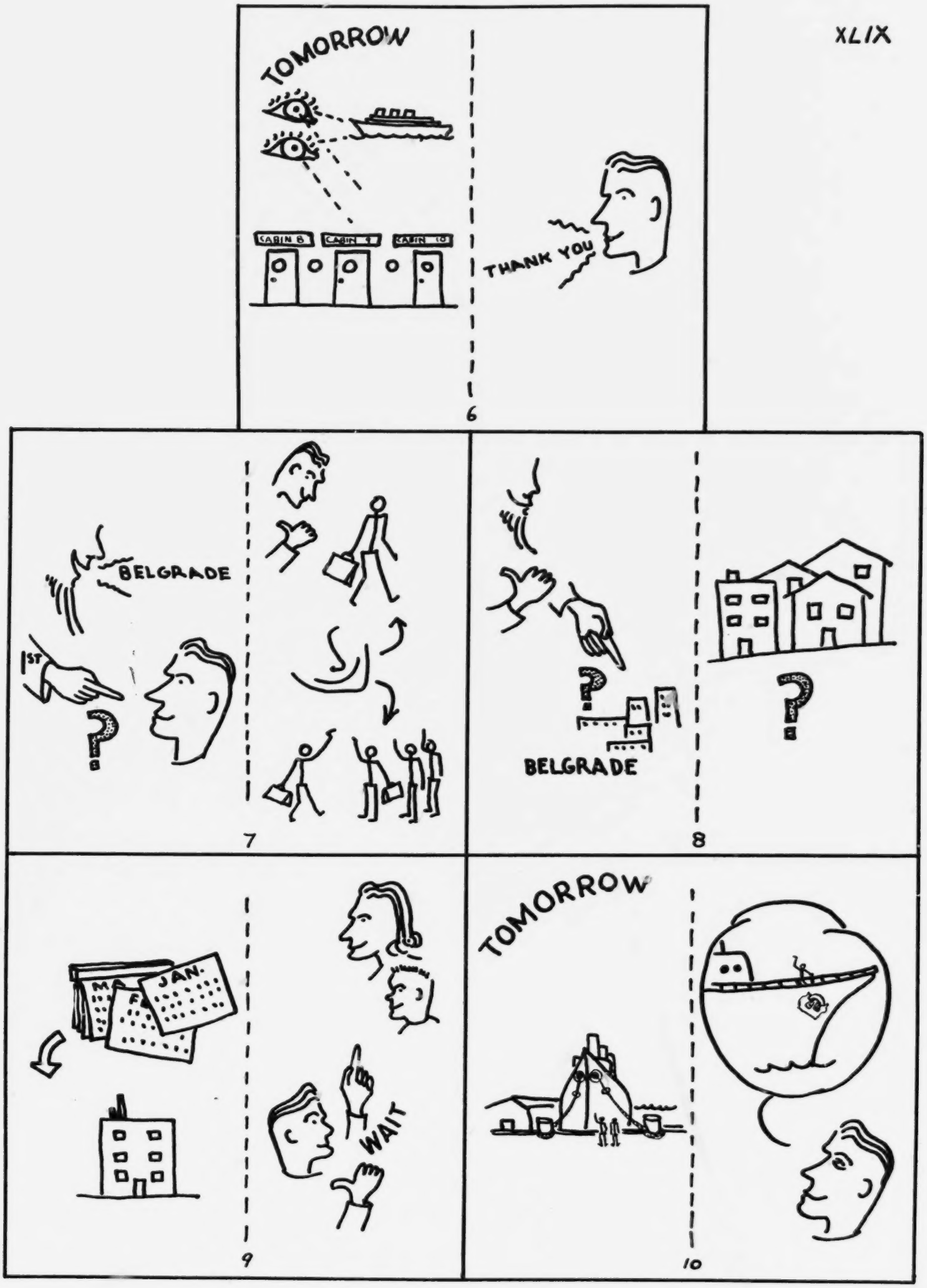
TOMORROW
CABIN 8
CABIN 9
CABIN 10
THANK YOU
6
BELGRADE
1ST
7
BELGRADE
8
JAN.
WAIT
9
TOMORROW
10

PAR. 154 - DECLENSION OF THE REFLEXIVE PRONOUN

(9) Ако морам, чекаћу ради жене и детета као и ради самог себе.
(2) Кад се сам снађем, лако ћу довести породицу к себи.
(10) Ја већ видим себе на палуби брода.
(1) Кога од породице водите са собом у Београд?
(3) Имате ли их при себи?

The underlined words are different cases of the reflexive pronoun себе. The full declension of this pronoun follows:

Nominative:	- - -
Genitive:	себе
Dative:	себи
Accusative:	себе, се
Vocative:	- - -
Instrumental:	собом
Locative:	себи

PAR. 155 - USE OF THE REFLEXIVE PRONOUN

A - The reflexive pronoun refers to the subject of the sentence and indicates that the action passes back to the doer. In this function it can be used for any person in either number. It can mean not only "oneself, myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves", but also "me, you, him, her, it, us, you, them" if the latter refer directly to the subject of the sentence:

(3) Кад се сам снађем, лако ћу довести породицу к себи.
(10) Ја већ видим себе на палуби брода.
(1) Кога од породице водите са собом у Београд?
Он (Она) увек носи све књиге са собом.
He (She) always carries all the books with him (her).
Он (Она) се боји себе.
He (She) is afraid of himself (herself).
Ми увек носимо све књиге са собом.
We always carry all the books with us.
Ви сте ученици и треба да увек доносите своје књиге са собом.
You are students and you ought always to carry your books with you.

Они (Оне) се боје себе.
They (They, f.) are afraid of themselves.

B - The Serbo-Croatian reflexive pronoun has no nominative and therefore cannot be used to translate such an English phrase as "I myself". Such English phrases are translated:

I myself (m.) did it. - Ја сам сам то урадио.
I myself (f.) did it. - Ја сама сам то урадила.
You yourself (m.) did it. - Ти сам си то урадио.
You yourself (f.) did it. - Ти сама си то урадила.
He himself did it. - Он сам је то урадио.
She herself did it. - Она сама је то урадила.
It itself did it. - Оно само је то урадило.
We ourselves (m.) did it. - Ми сами смо то урадили.
We ourselves (f.) did it. - Ми саме смо то урадиле.
You yourselves (m.) did it. - Ви сами сте то урадили.
You yourselves (f.) did it. - Ви саме сте то урадиле.
They themselves (m.) did it. - Они сами су то урадили.
They themselves (f.) did it. - Оне саме су то урадиле.
They themselves (n.) did it. - Она сама су то урадила.

(2) Ја сам и сам тако мислио.
(2) Кад се сам снађем, лако ћу довести породицу к себи.
(2) Прво треба да се сами снађете у једној страној земљи.
(1) Моја жена и ја смо сами одлучили тако.

Not only these phrases but also the English simple reflexive pronouns are translated this way if they are used emphatically:

Свако највише воли самог себе.
Everybody likes himself best.
Она се боји саме себе.
She is afraid of herself.
Они не верују самим себи.
They do not trust themselves.

Note: The English expressions "by myself", by herself", etc., are often used instead of "alone" or to express someone's ability to do something by oneself. In this case they are rendered into Serbo-Croatian by сам, m., сама, f., само, n., сами, m., саме, f., сама, n:

Ја волим да учим сама.
I like to study by myself.
Она седи сама.
She is sitting by herself.
Наше дете не може још да једе само.
Our child cannot yet eat by itself.

C - The accusative case of the Serbo-Croatian reflexive pronoun has a long and a short form (enclitic). They are used according to paragraphs 138 A and 138 B:

Себе жали, али друге не жали.
He is sorry for himself but not for the others.
Он не жали ни себе ни друге.
He is sorry neither for himself nor for the others.
Ја већ видим вас и себе на палуби брода.
I already see you and myself on the deck of the ship.
Вас ћу пријавити, а себе нећу.
I will report you, but not myself.
Ја се не бринем за се (or: себе) него за своју децу.
I am not worrying about myself, but about my children.
Човек не треба да мисли само на се (or: себе).
One should not think only about himself.
Он не верује у се (or: себе).
He does not trust himself.
Пре него што је легао, ставио је ћебе испод се (or: под себе).
Before he lay down, he put a blanket under himself.
Пошто је легао, ставио је ћебе изнад се (or: над себе).
After he lay down, he put a blanket over himself.
Кад је сео, ставио је књигу испред се (or: пред себе).
When he sat down, he put a book in front of himself.
Ми волимо да увек имамо своју децу уза се (or: уз себе).
We like to have our children with us always.

Note: The са "with, from, off" and not с must be used before себе and собом:

(1) Нога од породице водите са собом у Београд.

D - The short accusative form се is used to form reflexive verbs (see Par. 156).

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE REFLEXIVE PRONOUN СЕБЕ

Drill the use of the reflexive pronoun себе by asking the questions listed below. Tell the students that their answers must include the proper form of the reflexive pronoun себе.

(1)	Кога се бојите?	Бојим се себе.
(2)	Испред кога ја стављам књиге кад уђем у учионицу?	Кад уђете у учионицу, ви стављате књиге испред себе.
(3)	Са кога свако вече свлачите капут?	Ја свако вече свлачим капут са себе.
(4)	Ради кога ученици уче српскохрватски?	Ученици уче српскохрватски ради себе.
(5)	До кога човек треба да држи много?	Човек треба да држи много до себе.
(6)	Испод кога ученици имају своје столице?	Ученици имају своје столице испод себе.
(7)	Крај кога он воли да увек има своју децу?	Он воли да увек има своју децу крај себе.
(8)	Шта кажемо за човека који је толико весео да не зна шта ради?	За човека који је толико весео да не зна шта ради кажемо да је ван себе.
(9)	Близу кога путници стављају своје мале куфере?	Своје мале куфере путници стављају близу себе.
(10)	Против кога ради ученик који не учи?	Ученик који не учи ради против себе.
(11)	Изнад кога треба да ставим најбоље светло?	Најбоље светло треба да ставите изнад себе.
(12)	Уместо кога си послао сина на састанак?	Сина сам послао на састанак уместо себе.
(13)	Код кога ви обично имате сав свој новац?	Ја обично имам сав свој новац код себе.
(14)	Око кога ви волите да скупљате децу?	Ја волим да скупљам децу око себе.
(15)	Ка коме сте довели братову децу?	Братову децу сам довео к себи.
(16)	Коме сте купили одело?	Себи сам купио одело.
(17)	Коме је Марко купио одело?	Марко је себи купио одело.
(18)	Коме људи увек верују?	Људи увек верују себи.
(19)	Коме она изува ципеле?	Она изува ципеле себи.
(20)	Коме ћемо помоћи највише ако учимо?	Ако учимо, највише ћемо помоћи себи.
(21)	Коме је баба скувала кафу?	Баба је себи скувала кафу.
(22)	Коме је она ставила шешир на главу?	Она је себи ставила шешир на главу.
(23)	Кога људи највише чувају?	Људи највише чувају себе.
(24)	Кога човек треба најпре да познаје добро?	Човек треба најпре да познаје себе добро.

(25)	Шта кажемо за човека који иде улицом сам и говори?	За човека који иде улицом сам и говори кажемо да он говори сам са собом.
(26)	На кога људи највише мисле?	Људи највише мисле на себе (на се).
(27)	У кога се ви највише надате?	Ја се највише надам у себе (у се).
(28)	За кога ја радим?	Ви радите за себе (за се).
(29)	Под кога сте ставили моје ћебе?	Ваше ћебе сам ставио под себе (пода се).
(30)	Пред кога сам ставио шољу кафе?	Ви сте пред себе (преда се) ставили шољу кафе.
(31)	Над кога си ставио оно ново светло?	Оно ново светло сам ставио над себе (нада се).
(32)	Уз кога си ставио вино?	Вино сам ставио уз себе (уза се).
(33)	На кога си ставио њено ћебе?	Њено ћебе сам ставио на себе (на се).
(34)	Пред кога ученици стављају књиге кад хоће да уче?	Кад ученици хоће да уче, они стављају књиге пред себе (преда се).
(35)	Пред киме држиш књиге док учиш?	Док учим, држим књиге пред собом.
(36)	За киме си затворио врата?	Затворио сам врата за собом.
(37)	Под киме ја имам своју столицу?	Ви своју столицу имате под собом.
(38)	Над киме он жели да има велико светло?	Он жели да има велико светло над собом.
(39)	Према коме си сео Мару?	Мару сам сео према себи.
(40)	О коме људи не треба увек да говоре?	Људи не треба да увек говоре о себи.
(41)	Зашто не можеш да ми даш више од два долара?	Не могу да ти дам више од два долара, јер само толико имам при себи.

B - THE EMPHATIC PRONOUN <u>ЈА САМ</u>, <u>ЈА САМА</u>, ETC.

Drill the emphatic pronouns <u>ја сам</u>, <u>ја сама</u>, <u>ти сам</u>, <u>ти сама</u>, <u>он сам</u>, <u>она сама</u>, <u>оно само</u>, <u>ми сами</u>, <u>ми саме</u>, <u>ви сами</u>, <u>ви саме</u>, <u>они сами</u>, <u>оне саме</u>, <u>она сама</u> by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко се чува и самог себе?
Ко више не жели добро ни самом себи?
Ко не воли ни самог себе?

Ко не може да влада ни самим собом?
Ко је престао да мисли и о самом себи?

C - THE ADJECTIVES AND ADVERBS ENDING IN -СКИ

Review all covered adjectives and adverbs ending in -ски by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Какав је ово папир?	То је канцеларијски папир.
(2)	Каква је ово хартија?	То је новинска хартија.
(3)	Какав је ово аутобус?	То је школски аутобус.
(4)	Какав јавни саобраћај имамо у Монтереју?	У Монтереју имамо само аутобуски јавни саобраћај.
(5)	Какав саобраћај се обавља на мору?	На мору се обавља бродски саобраћај.
(6)	Какав ваздух ви волите?	Ја волим морски (брдски, шумски, сеоски) ваздух.
(7)	Какав ваздух ви не волите?	Ја не волим градски ваздух.
(8)	Какво цвеће волите?	Ја волим пољско цвеће.
(9)	Каква је ово карта?	То је географска карта.
(10)	Које ноћи трају много?	Јесенске ноћи трају много.
(11)	Који дани су хладни?	Зимски дани су хладни.
(12)	Какве су радње сабирање, одузимање, множење и дељење?	Сабирање, одузимање, множење и дељење су рачунске радње.
(13)	Каквим животом живе животиње?	Животиње живе животињским животом.
(14)	Како се зове месо од свиње?	Месо од свиње се зове свињско месо.
(15)	Какву карту треба да купите ако желите да путујете авионом?	Ако желим да путујем авионом треба да купим авионску карту.
(16)	Какав рачун морате да платите кад напуштате хотел?	Кад напуштам хотел, морам да платим хотелски рачун.
(17)	Како се воле браћа?	Браћа се воле братски.
(18)	Како се воле пријатељи?	Пријатељи се воле пријатељски.
(19)	Како родитељи воле децу?	Родитељи воле децу родитељски.
(20)	Какве послове обављају трговци?	Трговци обављају трговачке послове.
(21)	Какве послове обављају лекари?	Лекари обављају лекарске послове.
(22)	Какве зубе имају људи који немају природне зубе?	Људи који немају природне зубе, имају вештачке.
(23)	Како живе сиромаси?	Сиромаси живе сиромашки.
(24)	Како живе богаташи?	Они живе богаташки.
(25)	Какве вежбе имате други час пре подне?	Други час пре подне имамо граматичке вежбе.

(26)	Да ли је Југославија америчка држава?	Не. Она је европска држава.
(27)	Каквим животом живе ђаци (ученици, војници)?	Ђаци (ученици, војници) живе ђачким(ученичким, војничким) животом.
(28)	На каквим тркама сте били?	Био сам на коњским (аутомобилским) тркама.
(29)	Да ли је ово војничка униформа?	Не. То није војничка униформа, него грађанско одело.
(30)	Да ли је ово мушки шешир?	Не. То није мушки шешир, него женски шешир.
(31)	Како се зове школа у коју иду официри ратне морнарице?	Школа у коју иду официри ратне морнарице се зове морнаричка школа.
(32)	Како се зову официри који обављају дужност у ратној морнарици?	Официри који обављају дужност у ратној морнарици зову се поморски официри.
(33)	Како се зову официри који обављају дужност у пешадији?	Официри који обављају дужност у пешадији зову се пешадиски официри.
(34)	Који се чин најпре добија у војсци?	У војсци се најпре добија разводнички чин.
(35)	Који чин се добија после разводничког чина?	После разводничког чина се добија десетарски чин.
(36)	Који чин се добија после десетарског чина?	После десетарског чина се добија воднички чин.
(37)	Који чин се добија после водничког чина?	После водничког чина се добија потпоручнички чин.
(38)	Који чин се добија после потпоручничког чина?	После потпоручничког чина се добија поручнички чин.
(39)	Који чин се добија после поручничког чина?	После поручничког чина се добија капетански чин.
(40)	Који чин се добија после капетанског чина?	После капетанског чина се добија мајорски чин.
(41)	Који чин се добије после мајорског чина?	После мајорског чина се добија потпуковнички чин.
(42)	Који чин се добија после потпуковничког чина?	После потпуковничког чина се добија пуковнички чин.
(43)	Који чин се добија после пуковничког чина?	После пуковничког чина се добија генералски чин.
(44)	Какви су чинови десетар и водник?	Десетар и водник су подофицирски чинови.
(45)	Какви су чинови капетан и мајор?	Капетан и мајор су официрски чинови.
(46)	Како се зову утакмице из спорта?	Утакмице из спорта се зову спортске.
(47)	На којем полуострву се налази Монтерејј?	Он се налази на Монтерејском Полуострву.
(48)	Како се зове брод којим се возе само путници?	Брод којим се возе само путници се зове путнички.

(49)	Како неки Југословени зову кућу у којој се састају претставници народа?	Неки Југословени ту кућу зову претставнички дом.
(50)	Како се зове долина која је добила име по реци Кармел?	Та долина се зове Кармелска Долина.
(51)	Који језик ви учите?	Ја учим српскохрватски (словеначки, кинески, руски, јапански).

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

XLIX
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Спремање за одлазак у Југославију (наставак)

Као што смо већ јуче рекли, професор Станковић је позвао господина Диксона у један ресторан на вечеру. За време вечере, и после вечере, они су говорили о Југославији. После вечере је професор Станковић отишао својој кући, док је господин Диксон отишао у свој хотел. Они су одлучили да се нађу следећег дана.

Кад су се следећег дана нашли, господин Станковић је упитао господина Диксона да ли он води са собом своју жену и дете. Ево шта му је господин Диксон одговорио: "Моја жена и ја смо одлучили да ја одем сам у Југославију и да се тамо прво сам снађем, па онда ће бити лако да их доведем к себи. За то време ће моја жена остати код своје мајке у Чикагу." Господин Станковић се сложио с њим и рекао му да су они добро учинили што су тако одлучили. Затим је питао господина Диксона где је купио путне карте и има ли их при себи. Господин Диксон је рекао да их је купио у једном путничком уреду и показао му карте.

Затим су говорили о станбеним приликама у Београду и Станковић је рекао да ће морати да чека неколико месеци док не нађе погодан стан.

Најзад су одлучили да сутра оду на пристаниште да виде брод и кабину господина Диксона.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A picnic of the Serbo-Croatian Department

It is a custom in every department of the Army Language School to arrange one or more picnics during the school year. On those picnics the instructors, students, their families and friends get together and have a good time.

Last Saturday the Serbo-Croatian Department had one of those picnics at Big Sur, which is 30 miles from Monterey. Before the picnic the Department Monitor called the representatives of the classes and sections and asked them whether they wanted to have a joint meal, or that married instructors and married students buy and prepare food for themselves, as well as for the bachelor instructors and bachelor students. The section representatives thought that it was better to have a joint meal.

So, the Department Monitor and the class representatives agreed and bought two lambs and a suckling pig, which they barbecued. Of course, they bought bread, butter, cheese and various kinds of salads and fruit. They also bought some wine, beer, coffee and milk for the children.

The weather was excellent and everyone had a good time. The class and section representatives took care that no one drank too much and that the students who were minors didn't drink any alcoholic beverages.

They returned to Monterey early in the evening.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Спремање за одлазак у Југославију (наставак)

Професор Станковић је после вечере отишао у свој стан, док је господин Диксон отишао у свој хотел. Они су се нашли следећег дана, јер је господин Станковић желео да учини све што може за пријатеља своје браће који одлази у Југославију.

Следећег дана кад је господин Станковић видео господина Диксона, он га је питао да ли он води жену и дете са собом. Господин Диксон је одговорио да су његова жена и он одлучили да жена са дететом остане у Чикагу код своје мајке, тојест Диксонове таште, док се он сам снађе у Београду. Господин Станковић је рекао да су добро учинили што су сами одлучили тако, јер је лако довести породицу к себи кад се човек прво сам снађе у једној страној земљи. Затим је господин Станковић упитао господина Диксона где је купио путне карте. Господин Диксон је одговорио да је купио карте у једном туристичком уреду, и да их има при себи. Он је додао да ће се укрцати у Њујорку, а искрцати у Трсту. Одатле ће узети авион за Београд.

Кад је господин Станковић питао господина Диксона шта може да му каже о себи, господин Диксон је одговорио да нема много да каже осим да воли посао који ради и људе са којима ради.

После тога се господин Диксон интересовао за станбене прилике у Београду, а господин Станковић му је рекао да се боји да ће господин Диксон имати тешкоћа да нађе погодан стан и да ће морати да чека неколико месеци. На то је господин Диксон рекао да ће чекати ради своје породице као и ради самог себе.

Најзад су одлучили да сутра оду на пристаниште да виде брод којим ће господин Диксон путовати.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Куда је отишао професор Станковић после вечере?
2. Куда је отишао господин Диксон после вечере?
3. Кад су се опет нашли господа Станковић и Диксон?
4. Зашто је господин Станковић желео да се нађе са господином Диксоном?
5. Шта је господин Станковић питао господина Диксона кад га је видео?
6. Шта је господин Диксон одговорио?
7. Где ће господин Диксон да остави своју жену и дете?
8. Зашто ће господин Диксон да остави своју жену и дете код своје таште?
9. Шта је рекао господин Станковић кад је то чуо?
10. Шта је затим господин Станковић упитао господина Диксона?
11. Шта је господин Диксон одговорио?
12. Да ли је господин Диксон показао возне карте господину Станковићу?
13. Где ће се господин Диксон укрцати, а где ће се искрцати?
14. Како ће господин Диксон путовати од Трста до Београда?
15. Шта је господин Станковић упитао господина Диксона?
16. Шта је господин Диксон казао о себи?
17. За шта се господин Диксон нарочито интересовао?
18. Шта му је господин Станковић рекао о станбеним приликама?
19. Шта је на то казао господин Диксон?
20. Куда су одлучили да оду следећег дана?
21. Зашто ће они ићи на пристаниште следећег дана?
22. Шта ће они видети на броду?
23. Где се налази брод којим ће господин Диксон путовати?
24. Да ли је господин Диксон већ видео тај брод?
25. Шта ви можете да кажете о себи?
26. Какве су станбене прилике у Монтереју?
27. Има ли Монтерej велико пристаниште?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

XLIX
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Professor Stankovich is a very kind man.
2. He informed Mr. Dickson that housing conditions in Belgrade were not good.
3. Mr. Dickson probably will have to wait several months until he gets a suitable apartment.
4. Because of this and other difficulties that he will probably have as a businessman in a foreign country, he was glad that he was not taking his family with him.
5. He will bring them after he himself gets settled.
6. Mr. Dickson has already bought his traveling ticket both for the ship and for the plane.
7. He will embark in New York and disembark in Trieste.
8. From there to Belgrade he will travel by plane.
9. His ship is already in the harbor.
10. Tomorrow he and the professor will go to the pier to look over the ship and his cabin.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

1041-довѐсти, t.t.pfv. - to bring, to take to
pr.t.: довѐдēм,довѐдēш,
довѐдē,доведе́мо,
доведе́те,довѐду
a.p.p.: дȍвео,довѐла,
довѐло,довѐли,
довѐле,довѐла

*1041-довȍдити, v.t.ipfv. - to bring, to take to
pr.t.: дȍводӣм,дȍводӣш,
дȍводӣ,дȍводӣмо,
дȍводӣте,дȍводē

1042-зѐмља, f. - country; earth, soil
gen. pl.: земА́ља

1043-искр̀цати (се), v.t.&r.pfv. - to disembark, to land
pr.t.: искр̀цāм,искр̀цāш,
искр̀цā,искр̀цāмо,
искр̀цāте,искр̀цаjӯ

*1043-искрца́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to disembark, to land
pr.t.: искр̀цāвāм,искр̀цāвāш,
искр̀цāвā,искр̀цāвāмо,
искр̀цāвāте,искрца́ваjу

1044-каби́на, f. - cabin

*81-кāрта, f. - ticket

1045-лу́ка, f. - port, harbor

1046-љȕбазан, adj. m. - nice, friendly, kind
љȕбазна, f.
љȕбазно, n.

-љȕбазно, adv. - kindly

1047-мѐсец, m. - month; moon
gen. pl.: месе́цӣ

1048-на́ставак, m. - continuation
gen. sing.: на́ставка
nom. pl.: на́ставци

1049-ȍбавити, v.t.pfv. - to perform
ȍбавӣм,ȍбавӣш,ȍбавӣ,
ȍбавӣмо,ȍбавӣте,ȍбавē

*1049-о̀бављати, v.t.ipfv. - to perform
pr.t.: о̀бављам, о̀бављаш, о̀бавља, о̀бављамо, о̀бављате, о̀бављају

1050-о̀да̄ндē, adv. - from (over) there

1051-па̀луба, f. - deck

1052-пешадија, f. - infantry

1053-по̏годан, adj. m. - suitable, favorable
по̏годна, f.
по̏годно, n.

-по̏годно, adv. - suitably, favorably

1054-по̏слован, adj. m. - business, adj.
по̏словна, f.
по̏словно, n.

-по̏словно, adv. - on business; in a business-like way

1055-при́лика, f. - condition; occasion; opportunity

1056-при́станиште, n. - port

1057-пу̂тнӣ, adj. m. - travel, adj.; travelling
пу̂тна̄, f.
пу̂тнō, n.

*164-са̂м, pron. m. - oneself
са́ма, f.
са́мо, n.

1058-себе (or: се), pron. r. - oneself

1059-снаћи се, v.r.pfv. - to find one's way; to get settled
pr.t.: сна̂ђēм се, сна̂ђēш се, сна̂ђē се, сна̂ђēмо се, сна̂ђēте се, сна̂ђӯ се
a.p.p.: сна̀шао, сна̀шла, сна̀шло, сна̀шли, сна̀шле, сна̀шла

*1059-сна̀лазити се, v.r.ipfv. - to find one's way; to get settled
сна̀лазӣм се, сна̀лазӣш се, сна̀лазӣ се, сна̀лазӣмо се, сна̀лазӣте се, сна̀лазē се

1060-стàнбени, adj. m. - housing, adj.
стàнбена, f.
стàнбено, n.

1061-тешкòћа, f. - difficulty

1062-Трȅст, m. - Trieste

1063-турȉстички, adj. m. - tourist, adj.
турȉстичка, f.
турȉстичко, n.

1064-укрȍцати (се), v.t.&r.pfv. - to embark, to board
pr.t.: укрȍцāм, укрȍцāш,
укрȍцā, укрȍцāмо,
укрȍцāте, укрȍцајӯ

*1064-укрца́вати (се), v.t.&r.ipfv. - to embark, to board
pr.t.: укрȍцāвāм, укрȍцāвāш,
укрȍцāвā, укрȍцāвāмо,
укрȍцāвāте, укрца́вајӯ

1065-ӯред, m. - office, bureau

1066-чȅкати, v.t.ipfv. - to wait
pr.t.: чȅкāм, чȅкāш, чȅкā,
чȅкāмо, чȅкāте, чȅкајӯ

ПЕДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА
FIFTIETH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - REFLEXIVE VERBS EXPRESSING ACTION PERFORMED BY THE SUBJECT UPON ITSELF (See Par. 156 - A)

Drill the use of true reflexive verbs by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Јанко брије Марка.

Милан се брије.

(1)	Шта ради Јанко?	Јанко брије Марка.
(2)	Шта ради Милан?	Милан се брије.
(3)	Шта људи треба да ураде кад им је брада велика?	Кад је људима брада велика, они треба да се обрију.
(4)	Када се ви обично бријете?	Ја се обично бријем сваког јутра.
(5)	Шта ради ова жена?	Та жена купа своје дете.
(6)	Шта раде ови људи?	Ти људи се купају.
(7)	Где се купају ови људи?	Ти људи се купају у мору.
(8)	Шта људи треба да ураде изјутра пошто устану?	Пошто устану изјутра, људи треба да се окупају.
(9)	Шта ви радите кад сте прљави?	Кад сам прљав, ја се окупам.

(10)	Шта ради ова жена?	Та жена пере рубље.
(11)	Шта ради овај човек?	Тај човек пере руке.
(12)	Шта људи раде пошто устану изјутра ако немају времена да се купају?	Ако људи немају времена да се купају пошто устану, они се перу.
(13)	Шта људи треба да ураде изјутра пошто устану ако немају времена да се окупају?	Ако људи немају времена да се окупају пошто изјутра устану, они треба да се оперу.
(14)	Шта ради ова жена?	Та жена умива дете.
(15)	Шта раде људи пошто се обријају?	Пошто се обријају, људи се умивају.
(16)	Шта ви треба да урадите кад вам је прљаво лице?	Кад ми је прљаво лице, ја треба да се умијем.
(17)	Шта сте ви урадили јутрос пошто сте се обријали?	Пошто сам се обријао, ја сам се умио.
(18)	Шта ради ова жена?	Та жена брише сто.
(19)	Шта раде ови људи?	Ти људи се бришу.
(20)	Шта човек треба да уради пошто се умије или окупа или опере?	Пошто се човек умије или окупа или опере, он треба да се обрише.
(21)	Шта ради ова жена?	Та жена чешља своје дете.
(22)	Шта раде ови људи?	Ти људи се чешљају.
(23)	Шта човек треба да уради пошто се изјутра умије и обрише?	Пошто се човек изјутра умије и обрише, он треба да се очешља.
(24)	Шта ради ова мајка?	Та мајка облачи своје дете.
(25)	Шта раде ови људи?	Ти људи се облаче.
(26)	Шта човек треба да уради изјутра пошто се умије, обрише и очешља?	Пошто се човек изјутра умије, обрише и очешља, он треба да се обуче.
(27)	Да ли сте ви јутрос обукли капут пре панталона?	Не. Ја јутрос нисам обукао капут пре, него после панталона.
(28)	Шта ради ова мајка?	Та мајка свлачи капут свом детету.
(29)	Шта раде ови људи?	Ти људи се свлаче.
(30)	Шта људи треба да ураде увече пре него што легну?	Људи пре него што легну увече, треба да се свуку.
(31)	Да ли сте се ви обукли синоћ пре него што сте легли?	Не. Пре него што сам легао синоћ, ја се нисам обукао, него свукао.
(32)	Шта ради Марко?	Марко скида капу.
(33)	Како још може да се каже на српскохрватском "Он се свлачи"?	"Он се свлачи" може да се још каже на српскохрватском "Он се скида".
(34)	Како још може да се каже на српскохрватском "Пре него што легне, човек треба да се свуче"?	То још може да се каже на српскохрватском "Пре него што легне, човек треба да се скине".

(35)	Шта ради ова мајка?	Та мајка обува своје дете.
(36)	Шта ова мајка обува свом детету?	Та мајка обува ципеле свом детету.
(37)	Шта раде ови људи?	Ти људи се обувају.
(38)	Шта људи треба да ураде пошто се обуку?	Пошто се обуку, људи треба да се обују.
(39)	Да ли се ви обувате увече пре него што легнете?	Не. Пре него што легнем увече, ја се не обувам, него изувам.
(40)	Шта треба да урадите пре него што легнете?	Пре него што легнем, треба да се изујем.
(41)	Шта ради ова мајка?	Та мајка храни своје дете.
(42)	Како још може да се каже "Ја једем у Официрској мензи"?	То још може да се каже "Ја се храним у Официрској мензи".
(43)	Зашто ви идете у Официрску мензу изјутра, у подне и увече?	Ја идем у Официрску мензу изјутра, у подне и увече, јер се ја тамо храним.
(44)	Шта мајка треба да уради са дететом које тражи да једе?	Мајка треба да нахрани дете које тражи да једе.
(45)	Шта ја радим?	Ви се тучете шакама у груди.
(46)	Како још може да се каже на српскохрватском "Ви се тучете шакама у груди"?	То још може да се каже на српскохрватском "Ви се ударате шакама у груди".
(47)	Шта је урадио Марко?	Марко се ударио по прсту.
(48)	Шта ради овај човек?	Он чува овце.
(49)	Шта треба да радите кад прелазите улицу на којој је велик саобраћај?	Кад прелазим улицу на којој је велик саобраћај, треба да се чувам саобраћајних средстава.
(50)	Како још може да се каже на српскохрватском "Он чува овце"?	То још може да се каже "Он пази овце."
(51)	Ако наше дете хоће да се игра са псом који може да га угризе, ми му кажемо: "Чувај се пса!" или "Пази се пса!" Шта ми кажемо својем детету ако оно хоће да се игра са псом који може да га угризе?	Ако ваше дете хоће да се игра са псом који може да га угризе, ви му кажете: "Чувај се пса!", или "Пази се пса!"
(52)	Шта пише на вратима баште у којој се налази пас који хоће да угризе човека?	На вратима баште у којој се налази пас који хоће да угризе човека пише: "Чувај се пса!"
(53)	Како још може да се каже на српскохрватском "Чувај се пса"?	То још може да се каже на српскохрватском "Пази се пса".

(54)	Шта треба да уради добар син ако његов отац не може сам да сврши неки посао?	Ако његов отац не може сам да сврши неки посао, добар син треба да помогне свом оцу.
(55)	Чиме се помажемо кад учимо?	Кад учимо, помажемо се књигама.
(56)	Чиме треба да се помогнемо кад не знамо неку реч?	Кад не знамо неку реч, ми треба да се помогнемо речником.
(57)	Шта ћете да урадите кад вас неко пита за пут до ваше школе?	Кад ме неко пита за пут до моје школе, ја ћу му показати пут.
(58)	Шта се показује на небу ноћу?	На небу се ноћу показује месец.
(59)	Какав ученик се обично покаже добрим учеником?	Марљив и пажљив ученик се обично покаже добрим учеником.
(60)	Докле нам је необично у једном месту у које смо дошли први пут?	У једном месту у које смо дошли први пут необично нам је док се на њега навикнемо.
(61)	Да ли вам је већ обично живети у Монтереју?	Не. Мени није још обично живети у Монтереју.
(62)	Зашто вам је још необично живети у Монтереју?	Мени је још необично живети у Монтереју, јер се ја још навикавам на живот у Монтереју.

*Туђи се is a new word and is to be put on the blackboard.
*Чувај се! and Пази се! are new verbal forms and are to be put on the blackboard.

B - REFLEXIVE VERBS EXPRESSING CONDITION OF THE SUBJECT (See Par. 156 - B)

Drill reflexive verbs expressing condition of the subject by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

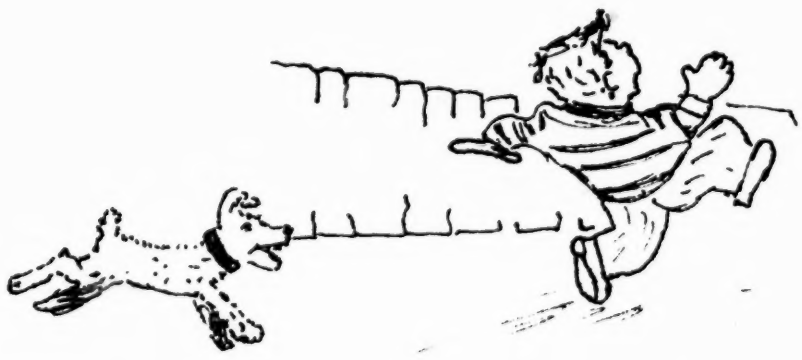

Ово дете трчи јер се боји пса.

Мајка буди Марка.

(1)	Зашто ово дете трчи?	То дете трчи јер се боји пса.
(2)	Шта ради мајка?	Мајка буди Марка.
(3)	Шта се догађа с Марком?	Марко се буди.
(4)	Да ли се Марко још буди?	Не. Марко се већ пробудио.
(5)	Да ли се ви често будите ноћу?	Не. Ја се ретко будим ноћу.
(6)	Да ли ови људи раде?	Не. Ти људи не раде, него се одмарају.
(7)	Шта треба да уради онај који ради од раног јутра до касног вечера?	Онај ко ради од раног јутра до касног вечера треба да се одмори.
(8)	Да ли ови људи ходају?	Не. Ти људи не ходају, него се возе аутомобилом.
(9)	Шта раде ови људи?	Ти људи пију.
(10)	Шта кажемо за људе који су пили толико да не знају шта раде?	За људе који су пили толико да не знају шта раде кажемо да су се опили.
(11)	Да ли се ви често опијате?	Не. Ја се никад не опијам.
(12)	Да ли ово дете учи?	Не. То дете не учи, него се игра.
(13)	Шта се догодило са овим аутомобилом?	Тај аутомобил се запалио.
(14)	А шта се догодило са овим аутомобилом?	Тај аутомобил се преврнуо.
(15)	А шта се догађа са овим аутомобилом?	Тај аутомобил се преврће.
(16)	Шта се догађа са овим бродом?	Тај брод се љуља.
(17)	Да ли је овај човек жалостан?	Не. Тај човек није жалостан, него весео.
(18)	По чему можете да кажете да је овај човек весео?	Ја могу да кажем да је тај човек весео по томе што се смеје.

(19)	Шта треба да урадите кад станете некоме на ногу?	Кад станем некоме на ногу, ја треба да се извиним.
(20)	Овај господин је стао на ногу овој госпођи. Шта он ради сада?	Он се извињава.
(21)	Чиме се користимо кад пишемо?	Кад пишемо, ми се користимо оловком, пером или кредом.
(22)	За шта се држи ово дете?	То дете се држи за столицу.
(23)	Шта кажемо за стара човека који је још свеж и здрав?	За стара човека који је још свеж и здрав кажемо да се држи добро.
(24)	Шта раде путници пре поласка аутобуса?	Пре поласка аутобуса путници се укрцавају.
(25)	Шта треба да ураде путници пре поласка аутобуса?	Пре поласка аутобуса путници треба да се укрцају.
(26)	Шта раде путници кад аутобус стигне у место у које они путују?	Кад аутобус стигне у место у које они путују, путници се искрцавају.
(27)	Шта треба да ураде путници пошто аутобус стигне у место у које они путују?	Пошто аутобус стигне у место у које они путују, путници треба да се искрцају.
(28)	Шта треба да раде ученици који устану касно ако желе да стигну на време у школу?	Ученици који устану касно, треба да журе ако желе да стигну на време у школу.
(29)	Шта треба да ураде ученици који нису пошли на време у школу ако не желе да закасне?	Ученици који нису пошли на време у школу треба да се пожуре ако не желе да закасне.
(30)	Ко се стара о деци?	Родитељи се старају о деци.
(31)	Шта ви треба да се постарате ако једног дана не научите дијалог јер се не осећате добро?	Ако једног дана не научим дијалог јер се не осећам добро, ја треба да се постарам да научим тај дијалог следећег дана.
(32)	Кад се завршава живот једног човека?	Живот једног човека се завршава кад човек умре.
(33)	Зашто Роберт Диксон није одмах повео породицу са собом у Београд?	Роберт Диксон није одмах повео породицу са собом, јер жели да се прво сам снађе у једној страној земљи.
(34)	Да ли се ви лако сналазите у месту у које долазите први пут?	Да. Ја се лако сналазим у месту у које долазим први пут.
(35)	Шта кажемо за човека који жели да све види, чује и научи?	За човека који жели да све чује, види и научи, кажемо да се он интересује за све.
(36)	Пре него што се човек одлучи да нешто учини, он треба добро да размисли. Шта човек треба да ради	Пре него што се човек одлучи да нешто учини, он треба добро да размисли.

	пре него што се одлучи да нешто учини?	
(37)	Шта треба да урадите ако желите да се уверите да ли је једна жена добра куварица?	Ако желим да се уверим да ли је једна жена добра куварица, треба да кушам јела која је она скувала.
(38)	Како још можете да кажете: "Моје име је Жарко Хаџић"?	То још могу да кажем: "Ја се зовем Жарко Хаџић."
(39)	Како још можете да кажете: "Није ми добро"?	То још могу да кажем: "Ја се не осећам добро."
(40)	Како још можете да кажете: "Драго ми је што сте дошли"?	То још могу да кажем: "Радујем се што сте дошли."
(41)	Како још можемо да кажемо: "Сунце излази на истоку"?	То још можемо да кажемо: "Сунце се рађа на истоку."
(42)	Где сте се ви родили?	Ја сам се родио . . . .
(43)	Како још можете да кажете: "Ја сам то заборавио"?	То још могу да кажем: "Ја се тога не сећам."
(44)	Шта кажемо за некога ко хоће да једе, па уђе у биоскоп уместо у ресторан?	За некога ко хоће да једе, па уђе у биоскоп уместо у ресторан кажемо да се заборавио.
(45)	Да ли се ви често заборављате?	Да. Ја се доста често заборављам.
(46)	Како још можемо да кажемо: "Југославија је у Европи"?	То још можемо да кажемо: "Југославија се налази у Европи."
(47)	Шта ћете рећи кад добијете поклон којем се нисте уопште надали?	Кад добијем поклон којем се нисам уопште надао, ја ћу рећи: "Много сам се изненадио овом поклону."

*Журити се and љуљати се are new words and are to be put on the blackboard.

C - RECIPROCAL VERBS (See Par. 156 - C)

Drill the reciprocal verbs by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

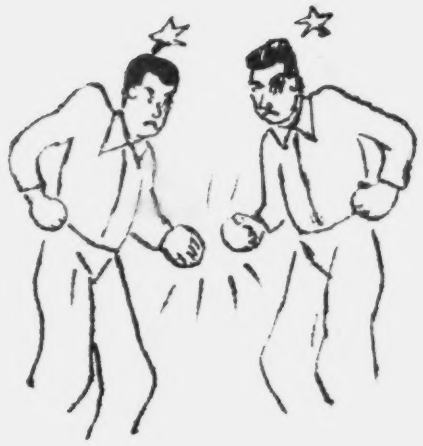

Милан туче Милоша, а Милош туче Милана.
Милан и Милош, туку један другог.
Милан и Милош се туку.

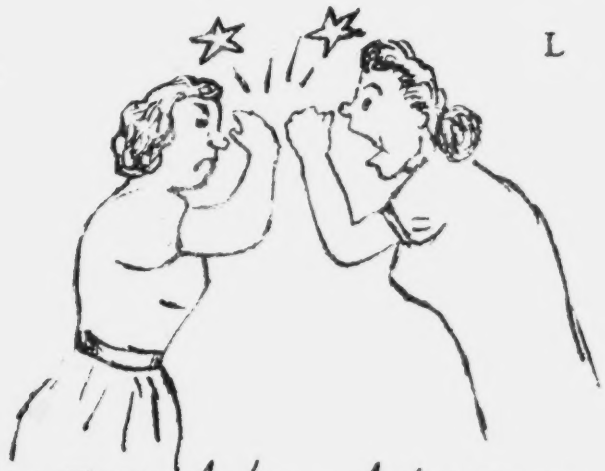

Мара туче Анку, а Анка туче Мару.
Мара и Анка туку једна другу.
Мара и Анка се туку.

Бранко туче Јелу, а Јела туче Бранка.
Бранко и Јела туку једно друго.
Бранко и Јела се туку.

(1)	Шта ради Милан?	Милан туче Милоша.
(2)	Шта ради Милош?	Милош туче Милана.
(3)	Шта раде Милан и Милош?	Милан и Милош туку један другог.
(4)	Како још може да се каже: "Милан и Милош туку један другог"?	То још може да се каже: "Милан и Милош се туку."
(5)	Шта ради Мара?	Мара туче Анку.
(6)	Шта ради Анка?	Анка туче Мару.
(7)	Шта раде Мара и Анка?	Мара и Анка туку једна другу.
(8)	Како још може да се каже: "Мара и Анка туку једна другу"?	То још може да се каже: "Мара и Анка се туку."
(9)	Шта ради Бранко?	Бранко туче Јелу.
(10)	Шта ради Јела?	Јела туче Бранка.
(11)	Шта раде Бранко и Јела?	Бранко и Јела туку једно друго.

(12)	Како још може да се каже:	То још може да се каже:
	- "Бранко и Јела туку једно друго."	- "Бранко и Јела се туку."
	- "Марко и Мара воле (су заволели) једно друго."	- "Марко и Мара се воле (су се заволели)."
	- "Марко и Милан често замењују на дужности један другог."	- "Марко и Милан се често замењују на дужности."
	- "Марко и Милан су синоћ заменили на дужности један другог."	- "Марко и Милан су се синоћ заменили на дужности."
	- "Мара и Анка више не поздрављају једна другу."	- "Мара и Анка се више не поздрављају."
	- "Мара и Анка нису поздравиле једна другу."	- "Мара и Анка се нису поздравиле."
	- "Марко и Јела не познају једно друго."	- "Марко и Јела се не познају."
	- "Марко и Јела нису познали једно друго."	- "Марко и Јела се нису познали."
	- "Добри пријатељи увек помажу један другог."	- "Добри пријатељи се увек помажу."
	- "Добри пријатељи треба да помогну један другог."	- "Добри пријатељи треба да се помогну."
	- "Петровићеви често иду у посету Илићевима."	- "Петровићеви често посећују Илићеве."
	- "Петровићеви и Илићеви често посећују једни друге."	- " Петровићеви и Илићеви се често посећују."
	- "Петровићеви и Илићеви су последњи пут посетили једни друге прошле недеље."	- "Петровићеви и Илићеви су се последњи пут посетили прошле недеље."
	- "Марко и Мара разговарају."	- "Марко и Мара се разговарају."
	- "Брак је обично срећан, ако жена и муж разумеју једно друго."	- "Брак је обично срећан, ако се жена и муж разумеју."
	- "Муж и жена који се воле обично увек разумевају једно друго."	- "Муж и жена који се воле обично се увек разумевају."
	- "Ученици налазе једни друге у учионици сваког дана у осам сати изјутра."	- "Ученици се налазе у учионици сваког дана у осам сати изјутра."
	- "Они су нашли један другог на улици."	- "Они су се нашли на улици."
(13)	У колико сати изјутра се ученици састају (скупљају) у учионицама?	Ученици се састају (скупљају) у учионицама у осам сати изјутра.

(14)	Шта треба да уради човек који хоће да има породицу?	Човек који хоће да има породицу треба да се ожени.
(15)	Да ли се људи жене девојкама које им се не допадају (свиђају)?	Не. Људи се не жене девојкама које им се не допадају. (свиђају).
(16)	Да ли ви волите да се налазите у друштву људи с којима се не слажете?	Не. Ја не волим да се налазим у друштву људи с којима се не слажем.
(17)	Да ли сте се ви увек сложили са предлозима својих пријатеља?	Не. Ја се нисам увек сложио са предлозима својих пријатеља.
(18)	Да ли се ви лако упознајете са девојкама?	Да. Ја се лако упознајем са девојкама.
(19)	Да ли сте се упознали са много девојака у Монтереју?	Не. Ја се нисам упознао са много девојака у Монтереју.
(20)	Шта раде војници кад први пут дођу у једну јединицу?	Кад војници први пут дођу у једну јединицу, они се јављају команданту те јединице.
(21)	Шта треба да уради војник који први пут дође у једну јединицу?	Кад војник први пут дође у једну јединицу, он треба да се јави команданту те јединице.
(22)	Шта раде ови људи?	Ти људи се куцају чашама.

D - OMISSION OF THE AUXILIARY VERB IN THE THIRD PERSON SINGULAR OF THE COMPOUND PAST TENSE OF REFLEXIVE VERBS (See Par. 157)

Drill the third person singular of the compound past tense in order to demonstrate that the auxiliary verb is omitted.

(1)	Да ли се он јутрос окупао (Обријао, умио, очешљао)?	Да. Он се јутрос окупао (обријао, умио, очешљао).
(2)	Да ли се ваш брат већ навикао на ову климу?	Да. Мој брат се већ навикао на ову климу.
(3)	У колико сати се Марко пробудио јутрос?	Марко се јутрос пробудио у шест сати.
(4)	Да ли вам се Марко извинио?	Да. Марко ми се извинио.
(5)	Да ли се његов отац изненадио кад га је видео?	Да. Његов отац се изненадио кад га је видео.
(6)	Где се он родио?	Он се родио у Њујорку.
(7)	Да ли се Јован лако снашао у Југославији?	Да. Јован се лако снашао у Југославији.
(8)	Да ли вас се сетио чим вас је видео?	Да. Он ме се сетио чим ме је видео.

E - OMISSION OF THE REFLEXIVE PRONOUN (See Par. 158)

Drill the reflexive verbs in order to demonstrate that the reflexive pronoun is used only with the first verb when several assertions are made about the same subject in a clause using reflexive verbs.

(1)	Шта ви радите изјутра пошто устанете?	Пошто устанем изјутра, ја се купам, бријем, умивам и чешљам.
(2)	Шта радите пошто се очешљате?	Пошто се очешљам, ја се облачим и обувам.
(3)	Шта радите увече пре него што легнете?	Увече пре него што легнем, ја се свлачим и изувам.
(4)	Шта сте урадили јутрос пошто сте устали?	Пошто сам јутрос устао, ја сам се окупао, обријао, умио и очешљао.
(5)	Шта сте урадили пошто сте се очешљали?	Пошто сам се очешљао, ја сам се обукао и обуо.
(6)	Шта сте урадили синоћ пре него што сте легли?	Пре него што сам синоћ легао, ја сам се изуо и свукао.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Спремање за одлазак у Југославију (наставак)

Диксон и Станковић разгледају брод

1. Професор Станковић: Ево нас на кеју Паробродског друштва "Европа".

Г. Роберт Диксон: Видим да свако паробродско друштво има свој кеј.

2. П.С: Тако је. Ако покажете своју путну карту, моћи ћемо да разгледамо овај пароброд.

Г.Д: Добро, него да ли видите оног полицајца који одводи једног човека са собом?

3. П.С: А зар ви нисте видели кад су се тај човек и онај морнар тукли један с другим? Можда су пијани.

Г.Д: Вероватно да су пијани, јер се људи потпуно забораве кад се опију.

4. П.С: Да. У пијанству се људи често туку.

Г.Д: Па кад се истрезне, они се извињавају један другоме.

5. П.С: Ово је добар брод. Знате ли му тонажу и брзину?

Г.Д: Знам. Тонажа му је 22.000 а брзина му је двадесет морских миља на сат или 20 чворова.

6. П.С: На којој палуби је ваша кабина? На горњој, средњој или доњој палуби?

Г.Д: Моја кабина је на горњој палуби.

SECOND PART
DIALOGUE

Preparation for departure to Yugoslavia (cont'd)

Dickson and Stankovich look over the boat

1. Professor Stankovich: Here we are on the pier of the Europe Steamship Company.

Mr. Robert Dickson: I see that every steamship company has its own pier.

2. Prof S: That's right. If you show your steamship ticket, we can look over this steamship.

Mr. D: All right, but do you see that policeman over there who is taking a man away with him?

3. Prof S: And didn't you see that man and that sailor when they were fighting with each other? Perhaps they're drunk.

Mr. D: They're probably drunk, because when men get drunk, they completely forget themselves.

4. Prof S: Yes. In drunkenness men often fight.

Mr. D: Then when they sober up, they make excuses to each other.

5. Prof S: This is a good boat. Do you know its tonnage and speed?

Mr. D: I know. Its tonnage is 22,000 tons and its speed is 20 nautical miles per hour or 20 knots.

6. Prof S: On which deck is your cabin? On the upper, middle or lower deck?

Mr. D: My cabin is on the upper deck.

Спремање за одлазак у Југославију - наставак

Диксон и Сијанковић разгледају брод.

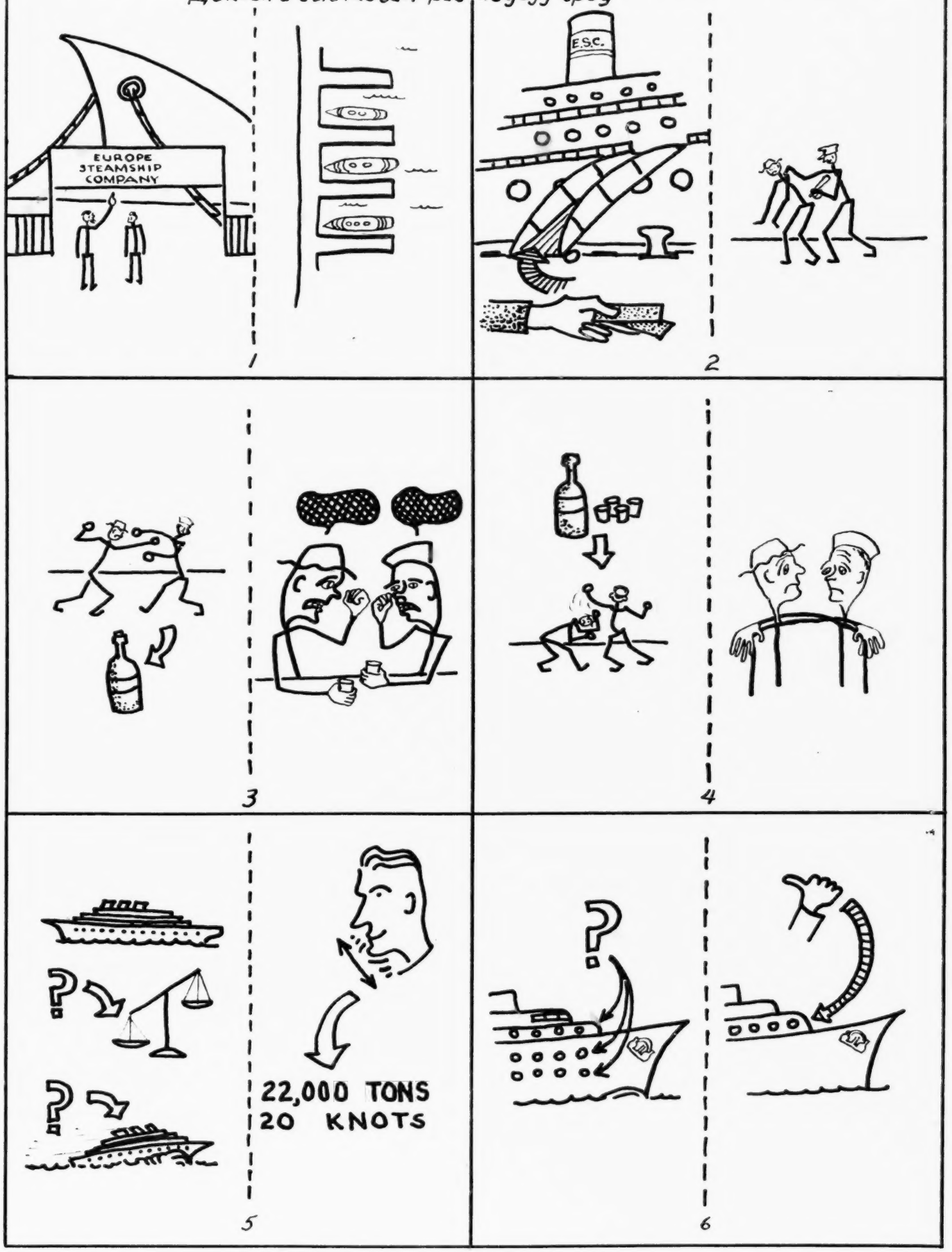

7. П.С: Онда идемо да је видимо.

Г.Д: Као што видите кабина је удобна и има само два кревета.

8. П.С: Доста је велика. Купатило ми се нарочито свиђа.

Г.Д: Моћи ћу да се купам, бријем и облачим, а да не журим.

9. П.С: Разумем. Кад има више лица у једној кабини онда морате да се журите због других.

Г.Д: Да. Због других који чекају на ред.

10. П.С: Да ли знате ко је резервисао тај други кревет?

Г.Д: Знам. Један капетан који путује у Трст.

11. П.С: Добро је што нећете бити сами.

Г.Д: Разуме се да је добро, јер није пријатно провести 15 дана сам, а нарочито за време буре.

12. П.С: Овај брод ће се сигурно љуљати за време буре. Да ли се бојите морске болести?

Г.Д: Бојим се и буре и морске болести.

(Наставиће се)

7. Prof S: Then, let's go to see it.

Mr. D: As you see the cabin is comfortable and has only two berths (beds).

8. Prof S: It's large enough. The bathroom particularly appeals to me.

Mr. D: I'll be able to bathe, shave and dress myself without hurrying.

9. Prof S: I see. When there are many persons in a cabin then one must hurry on account of others.

Mr. D: Yes. On account of others who are waiting their turn.

10. Prof S: Do you know who reserved that other berth?

Mr. D: Yes. A captain who is going to Trieste.

11. Prof S: It is good that you won't be alone.

Mr. D: Of course it is, because it isn't pleasant to spend 15 days alone, particularly during a storm.

12. Prof S: This boat will surely rock during a storm. Are you afraid of seasickness?

Mr. D: I'm afraid of both a storm and seasickness.

(To be continued)

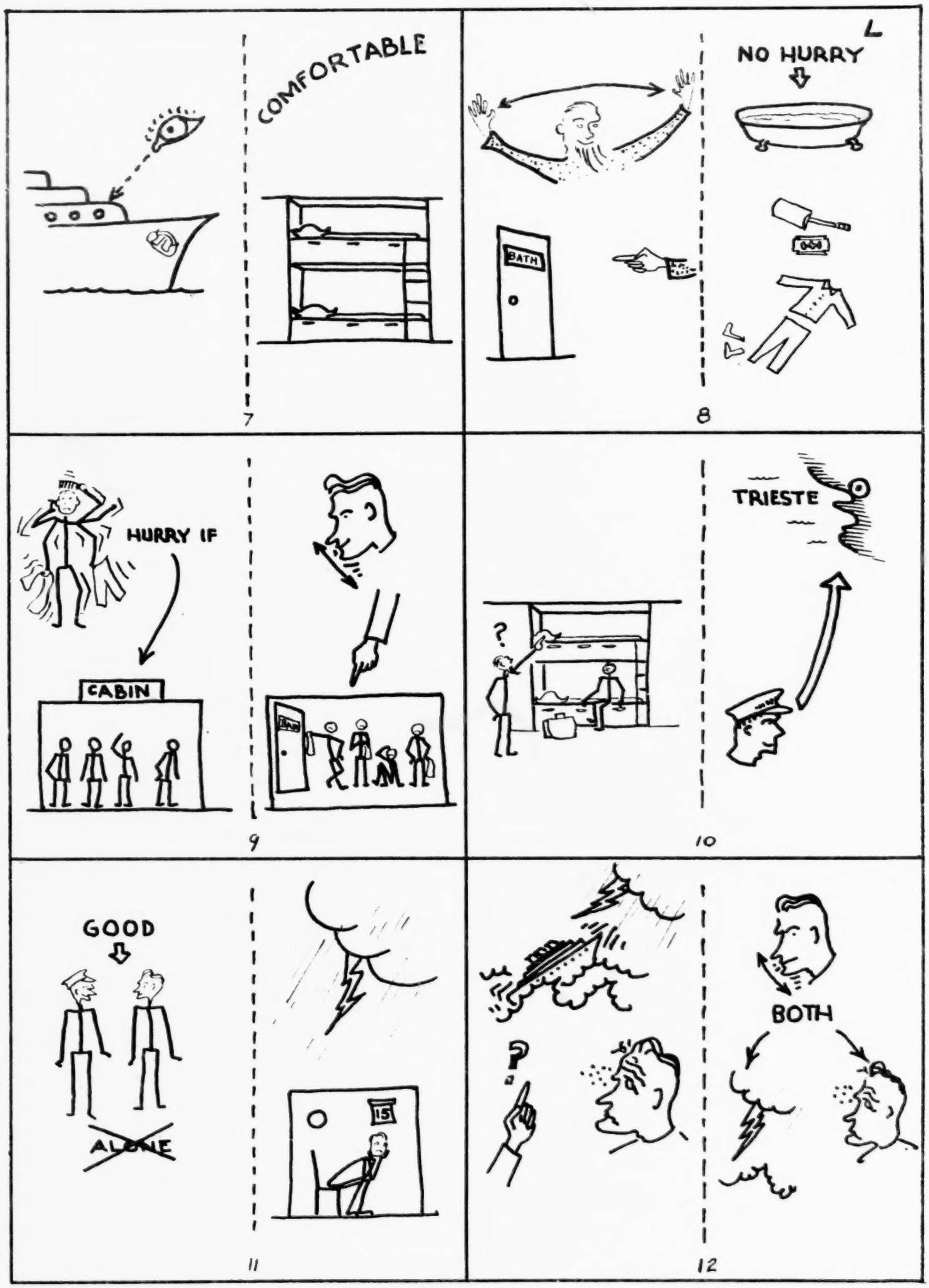
COMFORTABLE
7
NO HURRY
BATH
8
HURRY IF
CABIN
9
?
TRIESTE
10
GOOD
ALONE
11
BOTH
12

PAR. 156 - REFLEXIVE VERBS

Verbs of which the action passes back to the performer are called reflexive. The object of such verbs is always the short form of the accusative case of the reflexive pronoun (се):

умити се, v.,r.,pfv. - to wash one's face

All verbs which occur with се are considered reflexive, although only some of them express action performed by the subject upon itself, whereas the others express either the action of several actors upon one another or towards one another (reciprocal verbs) or a condition of the subject of the verb.

You have learned the following verbs which occur or may occur with the short form of the accusative case of the reflexive pronoun (се):

A - Reflexive verbs expressing action performed by the subject upon itself:

(8) Моћи ћу да се купам, бријем и облачим, а да не журим.

бријати се, v.,r.,ipfv.	- to shave (oneself)
обријати се, v.,r.,pfv.	- to shave (oneself)
брисати се, v.,r.,ipfv.	- to wipe (oneself), to dry (oneself)
обрисати се, v.,r.,pfv.	- to wipe (oneself), to dry (oneself)
изути се, v.,r.,pfv.	- to take off one's own shoes
изувати се, v.,r.,ipfv.	- to take off one's own shoes
купати се, v.,r.,ipfv.	- to bathe (oneself)
окупати се, v.,r.,pfv.	- to bathe (oneself)
навићи се, v.,r.,pfv.	- to accustom oneself
навикавати се, v.,r.,ipfv.	- to accustom oneself
обути се, v.,r.,pfv.	- to put on one's own shoes
обувати се, v.,r.,ipfv.	- to put on one's own shoes
обући се, v.,r.,pfv.	- to dress (oneself)
облачити се, v.,r.,ipfv.	- to dress (oneself)
пазити се, v.,r.,ipfv.	- to take good care of oneself
показати се, v.,r.,pfv.	- to show oneself, to distinguish oneself
показивати се, v.,r.,ipfv.	- to show oneself, to distinguish oneself

помоћи се, v.,r.,pfv.	- to help oneself
помагати се, v.,r.,ipfv.	- to help oneself
прати се, v.,r.,ipfv.	- to wash (oneself)
опрати се, v.,r.,pfv.	- to wash (oneself)
обући се, v.,r.,pfv.	- to undress (oneself)
свлачити се, v.,r.,ipfv.	- to undress (oneself)
скинути се, v.,r.,pfv.	- to undress (oneself)
скидати се, v.,r.,ipfv.	- to undress (oneself)
тући се, v.,r.,ipfv.	- to beat oneself
ударити се, v.,r.,pfv.	- to hit oneself
ударати се, v.,r.,ipfv.	- to hit oneself
умити се, v.,r.,pfv.	- to wash one's own face
умивати се, v.,r.,ipfv.	- to wash one's own face
хранити се, v.,r.,ipfv.	- to feed oneself, to eat
нахранити се, v.,r.,pfv.	- to feed oneself, to eat
чешљати се, v.,r.,ipfv.	- to comb one's own hair
очешљати се, v.,r.,pfv.	- to comb one's own hair
чувати се, v.,r.,ipfv.	- to beware, to guard oneself

All the above listed verbs have become reflexive by using the corresponding transitive verbs with <u>се</u>. The <u>се</u> used with these verbs means <u>себе</u> (oneself). All verbs with which <u>се</u> means <u>себе</u> express an action performed by the subject upon itself (true reflexive verbs). Some of these verbs are translated into English by reflexive verbs and some are not.

B - <u>Reflexive verbs expressing condition of the subject</u>:

(3) Вероватно су пијани, јер <u>се</u> људи потпуно <u>заборавe</u> кад <u>се опију</u>.
(4) Па кад <u>се истрезне</u>, они се извињавају један другом.
(8) Када има више лица у једној кабини, онда морате да <u>се журите</u> због других.
(12) Овај брод ће сигурно да <u>се љуља</u> за време буре.
(12) Да ли <u>се бојите</u> морске болести?
(12) <u>Бојим се</u> и буре и морске болести.

бојати се, v.,r.,ipfv.	- to be afraid
будити се, v.,r.,ipfv.	- to wake
пробудити се, v.,r.,pfv.	- to wake
возити се, v.,r.,ipfv.	- to ride
гристи се, v.,r.,ipfv.	- to grieve, to fret
изгристи се, v.,r.,pfv.	- to grieve, to fret
догодити се, v.,r.,pfv.	- to happen, to occur
догађати се, v.,r.,ipfv.	- to happen, to occur
држати се, v.,r.,ipfv.	- to hold on, to hold up
журити се, v.,r.,ipfv.	- to hurry
пожурити се, v.,r.,pfv.	- to hurry

заборавити се, v.,r.,pfv.	- to forget oneself
заборављати се, v.,r.,ipfv.	- to forget oneself
завршити се, v.,r.,pfv.	- to end
завршавати се, v.,r.,ipfv.	- to end
запалити се, v.,r.,pfv.	- to start burning, to get inflamed
запаљивати се, v.,r.,ipfv.	- to start burning, to get inflamed
звати се, v.,r.,ipfv.	- to call oneself
играти се, v.,r.,ipfv.	- to play
извинити се, v.,r.,pfv.	- to apologize, to excuse oneself
извињавати се, v.,r.,ipfv.	- to apologize, to excuse oneself
изненадити се, v.,r.,pfv.	- to be surprised
изненађивати се, v.,r.,ipfv.	- to be surprised
интересовати се, v.,r.,ipfv.	- to be interested
заинтересовати се, v.,r.,pfv.	- to become interested
искрцати се, v.,r.,pfv.	- to disembark, to get off (train, bus, etc.)
искрцавати се, v.,r.,ipfv.	- to disembark, to get off (train, bus, etc.)
користити се, v.,r.,ipfv.	- to use
љуљати се, v.,r.,ipfv.	- to rock, to swing
навићи се, v.,r.,pfv.	- to accustom
навикавати се, v.,r.,ipfv.	- to get accustomed
надати се, v.,r.,ipfv.	- to hope
налазити се, v.,r.,ipfv.	- to be located
одвозити се, v.,r.,ipfv.	- to ride from - to
одвести се, v.,r.,pfv.	- to ride from - to
одлучити се, v.,r.,pfv.	- to decide
одлучивати се, v.,r.,ipfv.	- to decide
одморити се, v.,r.,pfv.	- to rest, to get rested
одмарати се, v.,r.,ipfv.	- to rest
опити се, v.,r.,pfv.	- to get drunk
опијати се, v.,r.,ipfv.	- to get drunk
осетити се, v.,r.,pfv.	- to feel
осећати се, v.,r.,ipfv.	- to feel
преврнути се, v.,r.,pfv.	- to overturn
превртати се, v.,r.,ipfv.	- to overturn
радовати се, v.,r.,ipfv.	- to rejoice
обрадовати се, v.,r.,pfv.	- to rejoice
родити се, v.,r.,pfv.	- to be born
рађати се, v.,r.,ipfv.	- to be born
свршити се, v.,r.,pfv.	- to end, to finish
свршавати се, v.,r.,ipfv.	- to end, to finish
сетити се, v.,r.,pfv.	- to remember
сећати се, v.,r.,ipfv.	- to remember
смејати се, v.,r.,ipfv.	- to laugh
насмејати се, v.,r.,pfv.	- to laugh

снаћи се, v.,r.,pfv.	- to find one's way, to settle
сналазити се, v.,r.,ipfv.	- to find one's way, to settle
старати се, v.,r.,ipfv.	- to take care
постарати се, v.,r.,pfv.	- to take care
трезнити се, v.,r.,ipfv.	- to sober
истрезнити се, v.,r.,pfv.	- to sober
уверити се, v.,r.,pfv.	- to convince oneself, to get convinced
уверавати се, v.,r.,ipfv.	- to convince oneself
укрцати се, v.,r.,pfv.	- to embark, to get on (train, bus, etc.)
укрцавати се, v.,r.,ipfv.	- to embark, to get on (train, bus, etc.)
чинити се, v.,r.,ipfv.	- to seem, to appear; to pretend
учинити се, v.,r.,pfv.	- to seem, to appear; to pretend

Some of the verbs mentioned above occur only in the reflexive form (бојати се, etc.), while others may take either reflexive objects or other objects.

Contrast the pronouns of the following pairs:

Марко се боји њега (Петра).
Mark is afraid of him (Peter).
Марко се боји самог себе (Марка).
Mark is afraid of himself (Mark).

C - Reciprocal verbs:

Reciprocal constructions involve plural subjects, each member of which performs an action on the others (not on itself). In English reciprocal constructions are regularly formed from transitive verbs + "each other" (or: "one another"). The same pattern is used in Serbo-Croatian, too. The Serbo-Croatian counterparts of "each other" ("one another") are: један другог for masculine subjects, једна другу for feminine subjects and једно друго for neuter subjects and subjects of mixed genders:

Марко и Петар воле један другог.
Mark and Peter like each other.
Мара и Анка воле једна другу.
Mary and Ann like each other.
Марко и Анка воле једно друго.
Mark and Ann like each other.

However, in Serbo-Croatian, reciprocal constructions may:

1 - Have the same form as reflexive sonstructions:

Марко и Петар се воле.
(4) У пијанству људи се често туку.

2 - Have both reflexive and reciprocal constructions:

(3) А зар ви нисте видели кад су се тај човек и онај морнар тукли један с другим?
(4) Па кад се истрезне, они се извињавају један другом.

волети се, v.,r.,ipfv.	- to like each other, to be fond of each other
заволети се, v.,r.,pfv.	- to become fond of each other
допасти се, v.,r.,pfv.	- to appeal to; to appeal to each other
допадати се, v.,r.,ipfv.	- to appeal to; to appeal to each other
женити се, v.,r.,ipfv.	- to marry (of a man)
оженити се, v.,r.,pfv.	- to marry (of a man)
заменити се, v.,r.,pfv.	- to replace each other
замењивати се, v.,r.,ipfv.	- to replace each other
играти се, v.,r.,ipfv.	- to play
јавити се, v.,r.,pfv.	- to greet each other, to write to each other
јављати се, v.,r.,ipfv.	- to greet each other, to write to each other
кушнути се, v.,r.,pfv.	- to clink glasses
кушати се, v.,r.,ipfv.	- to clink glasses
наћи се, v.,r.,pfv.	- to meet (each other)
налазити се, v.,r.,ipfv.	- to meet (each other)
поздравити се, v.,r.,pfv.	- to greet each other
поздрављати се, v.,r.,ipfv.	- to greet each other
познати се, v.,r.,pfv.	- to recognize each other
познавати се, v.,r.,ipfv.	- to recognize each other; to know each other
помоћи се, v.,r.,pfv.	- to help each other
помагати се, v.,r.,ipfv.	- to help each other
посетити се, v.,r.,pfv.	- to visit each other
посећивати се, v.,r.,ipfv.	- to visit each other
разговарати се, v.,r.,ipfv.	- to converse
разумети се, v.,r.,pfv.	- to understand each other
разумевати се, v.,r.,ipfv.	- to understand each other
састати се, v.,r.,pfv.	- to meet, to get together
састајати се, v.,r.,ipfv.	- to meet, to get together

свидети се, v.,r.,pfv.	- to appeal to; to appeal to each other
свиђати се, v.,r.,ipfv.	- to appeal to; to appeal to each other
сложити се, v.,r.,pfv.	- to agree (with each other)
слагати се, v.,r.,ipfv.	- to agree (with each other)
скупити се, v.,r.,pfv.	- to gather
скупљати се, v.,r.,ipfv.	- to gather
тући се, v.,r.,ipfv.	- to fight
упознати се, v.,r.,pfv.	- to get acquainted
упознавати се, v.,r.,ipfv.	- to get acquainted

Note: (1) As evident from the examples under A, B and C above, the Serbo-Croatian reflexive verbs are rendered into English sometimes by reflexive constructions, sometimes by reciprocal constructions and sometimes simply by intransitive verbs. The best way for you to master them is to learn them as they appear in the dialogues, texts and vocabularies of your lessons. If a Serbo-Croatian verb can be both transitive and reflexive and their English counterparts are different, the counterpart for the reflexive will be given in parentheses in the vocabularies of your lessons.

(2) English passive constructions are often rendered into Serbo-Croatian by reflexive constructions:

То се каже . . . . - That is said . . .

PAR. 157 - OMISSION OF THE AUXILIARY VERB IN THE THIRD PERSON SINGULAR OF THE COMPOUND PAST TENSE OF REFLEXIVE VERBS

Марко се сложио са мном.
Mark agreed with me.
Да ли се Марко љутио?
Was Mark angry?

In the third person singular of the compound past tense of reflexive verbs the auxiliary је is always omitted.

PAR. 158 - OMISSION OF THE REFLEXIVE PRONOUN

Ја се умивам и бријем свако јутро.
I wash my face and shave myself every morning.
Јутрос сам се окупао и обријао.
This morning I took a bath and shaved myself.

When several assertions are made about the same subject in a clause using reflexive verbs in any tense or mood,

the <u>се</u> is used only with the first verb. The statement about the omission of the auxiliary verb in the compound past tense (Par. 57) is true also of reflexive verbs.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE USE OF REFLEXIVE VERBS

Drill the use of reflexive verbs by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Где сте се ви родили?	Ја сам се родио у . . . .
(2)	Како се ви зовете?	Ја се зовем . . . .
(3)	Да ли се у Америци рађа много деце?	Да. У Америци се рађа много деце.
(4)	Шта се догађа са овим човеком?	Тај човек се буди.
(5)	Кад сте се ви пробудили јутрос?	Ја сам се јутрос пробудио у шест сати.
(6)	Шта људи прво раде пошто се пробуде?	Пошто се пробуде, људи се обично купају.
(7)	Да ли сте се ви окупали јутрос?	Да. Ја сам се окупао јутрос.
(8)	Шта људи раде ако немају времена да се окупају?	Ако људи немају времена да се окупају, они се перу.
(9)	Шта људи раде пошто се окупају или оперу?	Пошто се окупају или оперу, људи се бријају.
(10)	Да ли сте се ви обријали јутрос?	Да. Ја сам се обријао јутрос.
(11)	Шта људи раде пошто се обријају?	Пошто се обријају, људи се умивају.
(12)	Шта људи раде пошто се умију?	Пошто се умију, људи се бришу.
(13)	Шта људи раде пошто се обришу?	Пошто се обришу, људи се чешљају.
(14)	Шта људи раде пошто се очешљају?	Пошто се очешљају, људи се облаче.
(15)	Шта људи раде пошто се обуку?	Пошто се обуку, људи се обувају.
(16)	Где се људи купају, перу, бријају, умивају и чешљају?	Људи се купају, перу, бријају, умивају и чешљају у купатилу.

(17)	Шта људи раде пошто се обују?	Пошто се обују, људи доручкују.
(18)	Шта људи раде увече пре него што легну?	Пре него што легну увече, људи се изувају и свлаче.
(19)	Да ли се ви увече свучете пре него што се изујете?	Не. Ја се увече не свучем пре него што се изујем.
(20)	Како још може да се каже: "Ја се свлачим пошто се изујем."?	То још може да се каже: "Ја се скидам пошто се изујем."
(21)	Како још може да се каже: "Пошто се изујем, ја се свучем."?	То још може да се каже: "Пошто се изујем, ја се скинем."
(22)	Шта раде Марко и Јанко?	Марко и Јанко се туку.
(23)	Шта ради Мара?	Мара се удара шакама у груди.
(24)	У шта се ударило ово дете?	То дете се ударило у главу.
(25)	За шта се држи ово дете?	То дете се држи за главу.
(26)	Колико година има ваш отац?	Мој отац има осамдесет година.
(27)	Како се држи ваш отац, који је тако стар?	Мој отац се држи врло добро.
(28)	Да ли ови људи иду полако?	Не. Ти људи не иду полако, него се журе.
(29)	Шта треба да урадите ако касно пођете на аутобус, а хоћете да стигнете на време?	Ако касно пођем на аутобус, а хоћу да стигнем на време, треба да се пожурим.
(30)	Да ли ови људи иду пешке?	Не. Ти људи не иду пешке, него се возе.
(31)	Чиме се возе ови људи?	Ти људи се возе аутомобилом.
(32)	Да ли ћете отићи у школу пешке?	Не. Ја нећу отићи у школу пешке, него ћу се одвести аутомобилом.
(33)	Да ли се ви увек одвозите у школу аутомобилом?	Не. Ја се не одвозим увек у школу аутомобилом, него понекад идем пешке.
(34)	Где су ови путници?	Ти путници су на кеју.
(35)	Шта раде ови путници?	Ти путници се укрцавају у пароброд.
(36)	Шта треба да ураде сви путници пре одласка парода?	Пре одласка парода, сви путници треба да се укрцају.
(37)	Шта раде ови путници?	Ти путници се искрцавају из парода.
(38)	Шта треба да урадите кад пароброд стигне у место у које путујете?	Кад пароброд стигне у место у које путујем, ја треба да се искрцам.
(39)	Шта раде ови путници?	Ти путници се поздрављају са својим породицама.

(40)	Шта се догађа са овим бродом?	Тај брод се љуља.
(41)	Због чега се овај брод љуља?	Тај брод се љуља због буре.
(42)	Да ли се више љуљају бродови који имају малу тонажу или бродови који имају велику тонажу?	Више се љуљају бродови који имају малу тонажу, него бродови који имају велику тонажу.
(43)	Шта се догађа многим путницима кад се брод много љуља?	Кад се брод много љуља, многи путници добију морску болест.
(44)	Да ли се брод више љуља на доњој или на горњој палуби?	Брод се више љуља на горњој палуби.
(45)	Шта раде ова деца?	Та деца се играју.
(46)	А шта раде ова деца?	Та деца се љуљају.
(47)	Шта раде ови морнари?	Ти морнари пију.
(48)	Шта раде ови морнари?	Ти морнари се куцају.
(49)	Шта треба да урадите ако желите да вам отворе врата?	Ако желим да ми отворе врата, ја треба да куцам на врата.
(50)	Шта се догађа с морнарима који много пију?	Морнари који много пију обично се опију.
(51)	Да ли се морнари често опијају?	Да. Морнари се често опијају.
(52)	Шта се догодило са овим бродом?	Тај брод се преврнуо.
(53)	Зашто се овај брод преврнуо?	Тај брод се преврнуо због велике буре.
(54)	Колики се бродови преврћу због велике буре?	Мали бродови се преврћу због велике буре.
(55)	Шта се догодило са овим бродом?	Тај брод се запалио.
(56)	Да ли се бродови често запаљују?	Не. Бродови се не запаљују често.
(57)	Да ли ови војници раде?	Ти војници не раде, него се одмарају.
(58)	На чему се одмарамо ноћу?	Ноћу се одмарамо на креветима.
(59)	Шта треба да уради ученик пошто је много учио и све научио?	Пошто је много учио и све научио, ученик треба да се одмори.
(60)	Шта раде овај полицајац и морнар?	Тај полицајац и морнар се разговарају.
(61)	Чиме се користимо кад се бријемо?	Кад се бријемо, користимо се бријачем.
(62)	Чиме се користимо кад се чешљамо?	Кад се чешљамо, користимо се чешљем.
(63)	Шта пише на вратима куће у којој се налази пас који хоће да угризе?	На вратима куће у којој се налази пас који хоће да угризе пише: "Чувај се пса!"

(64)	Како још може да се каже: "Чувај се пса!"?	То још може да се каже: "Пази се пса!"
(65)	Каквог друштва човек треба да се чува?	Човек треба да се чува рђавог друштва.
(66)	Чега треба човек да се пази кад прелази улицу?	Кад човек прелази улицу, он треба да се чува саобраћајних средстава.
(67)	Каквих људи се ви бојите?	Ја се бојим рђавих људи.
(68)	Шта радимо с месом, хлебом и другом храном?	С месом, хлебом и другом храном се хранимо.
(69)	Шта мајка треба да уради с малим дететом пре него што га стави у кревет?	Мајка треба да нахрани мало дете пре него што га стави у кревет.
(70)	Кад идемо к лекару?	К лекару идемо кад се не осећамо добро.
(71)	Шта треба да уради човек који је потпуно пијан?	Човек који је потпуно пијан треба да легне.
(72)	Докле треба да лежи човек који је потпуно пијан?	Човек који је потпуно пијан треба да лежи док се не истрезни.
(73)	Да ли су ови морнари жалосни?	Не. Ти морнари нису жалосни, него весели.
(74)	Како знате да су они весели?	Ја знам да су они весели, јер се смеју.
(75)	Коме сте се насмејали?	Ја сам се насмејао оној лепој девојци.
(76)	Шта треба да урадите ако некоме станете на ногу?	Ако некоме станем на ногу, ја треба да се извиним.
(77)	Шта ради Марко?	Марко се извињава једној госпођи.
(78)	Шта треба да радите ако желите да се покажете добрим учеником?	Ако желим да се покажем добрим учеником, ја треба да будем марљив и пажљив.
(79)	Ко се показује добрим учеником у вашем разреду?	Господин Х. се показује добрим учеником у нашем разреду.
(80)	Шта треба да ради сваки ученик од првог дана школе ако не жели да се гризе после неколико месеци?	Ако ученик не жели да се гризе после неколико месеци, он треба да учи марљиво од првог дана школе.
(81)	Кад се завршава први час изјутра?	Први час изјутра се завршава у десет минута до девет.
(82)	Да ли ученици могу да изађу из учионице пре него што се заврши час?	Не. Ученици не могу да изађу из учионице пре него што се заврши час.
(83)	Зашто људи обично не воде одмах породице са собом кад иду у неку страну земљу?	Кад људи иду у неку страну земљу они обично не воде одмах породице са собом, јер желе да се прво сами снађу.

(84)	Да ли се ви лако сналазите у једном страном граду?	Да. Ја се лако сналазим у једном страном граду.
(85)	Докле је људима необично кад први пут дођу у једну страну земљу?	Кад људи први пут дођу у једну страну земљу, нима је необично док се не навикну на ту земљу.
(86)	Да ли се ви брзо навикавате на сваку климу?	Да. Ја се брзо навикавам на сваку климу.
(87)	Ко се увек радује напретку својих ученика?	Наставници се увек радују напретку својих ученика.
(88)	Да ли су се ваши родитељи много обрадовали кад им је наставник рекао да добро напредујете?	Да. Моји родитељи су се много обрадовали кад им је наставник рекао да добро напредујем.
(89)	Да ли сте се изненадили кад сте га видели?	Не. Ја се нисам изненадио кад сам га видео.
(90)	Зашто се нисте изненадили кад сте га видели?	Ја се нисам изненадио кад сам га видео, јер сам му се надао.
(91)	Да ли се ви интересујете за девојке?	Да. Ја се интересујем за девојке.
(92)	Зашто се интересујете за девојке?	Ја се интересујем за девојке, јер хоћу да се оженим.
(93)	Зашто сте одлучили да се жените?	Ја сам одлучио да се женим, јер желим да имам породицу.
(94)	Да ли вам се већ допала (свидела) нека девојка?	Да. Мени се већ допало (свидело) много девојака.
(95)	Да ли сте се већ одлучили с којом девојком ћете се оженити?	Не. Ја се још нисам одлучио с којом девојком ћу се оженити.
(96)	Зашто се нисте још одлучили с којом девојком ћете се оженити.	Ја се нисам још одлучио с којом девојком ћу се оженити јер желим прво да се уверим која девојка је добра.
(97)	А да ли сте се ви одлучили с којом девојком ћете се оженити?	Да. Ја сам се одлучио с којом девојком ћу се оженити.
(98)	Кад сте се ви упознали с том девојком?	Ја сам се упознао с њом док сам ишао у школу.
(99)	Да ли се ви често јављате својој девојци?	Да. Ја се често јављам својој девојци.
(100)	Како се ви јављате својој девојци?	Ја се јављам својој девојци писмима.
(101)	Кад сте се последњи пут јавили писмом својој девојци?	Ја сам се последњи пут јавио својој девојци писмом прошле недеље.
(102)	Да ли се ви и ваша девојка добро слажете?	Да. Моја девојка и ја се добро слажемо.

(103)	Да ли се ваша девојка увек сложила са сваким вашим предлогом?	Не. Моја девојка се није увек сложила са сваким мојим предлогом.
(104)	У колико сати и где се ученици састају сваког јутра?	Ученици се састају сваког јутра у осам сати у учионици.
(105)	Да ли се вама чини да сте научили доста у овој школи?	Да. Мени се чини да сам научио доста у овој школи.
(106)	Ко се стара о малом детету?	Мајка се стара о малом детету.
(107)	Ко треба да се постара да је мало дете увек чисто?	Мајка треба да се постара да је мало дете увек чисто.
(108)	Како још може да се каже:	То још може да се каже:
	- "Монтерej је на Монтерejском Полуострву."?	-"Монтерej се налази на Монтерejском Полуострву."
	- "Ја сам све заборавио."	- "Ја се не сећам ничега."
	- "Марко и Милан се увек помажу."	- "Марко и Милан увек помажу један другог."
	- "Они треба да се помогну."	- "Они треба да помогну један другог."
	- "Марко и Мара се воле."	- "Марко и Мара воле једно друго."
	- "Марко и Мара су се заволели."	- "Марко и Мара су заволели једно друго."
	- "Милан и Милош се више не посећују."	- "Милан и Милош више не посећују један другог."
	- "Они су се посетили последњи пут пре две године."	- "Они су последњи пут посетили један другог пре две године."
	- "Ви и ја се никад не разумемо."	- "Ви и ја никад не разумемо један другог."
	- "Он и она се добро разумевају."	- "Он и она добро разумевају једно друго."
	- "Милош и Марко се не познају."	-"Милош и Марко не познају један другог."
	- "Милош и Марко се нису познали."	- "Милош и Марко нису познали један другог."

B - CONJUGATION AND MEANING OF VERBS

Drill the conjugation and meaning of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко се брије само својим бријачем?
Ко се никад не смеје другима?
Ко се често састаје са својим пријатељима?
Ко се увек брише својим пешкиром?
Ко се боји буре?
Ко се држи савета старијих?
Ко неће да се умије хладном водом?
Ко се брзо истрезни пошто се опије?
Ко се изује чим дође кући?
Ко се обује чим устане?
Ко познаје много девојака?
Ко се брзо упознаје са девојкама?
Ко се интересује за сваки посао који ради?
Ко показује велики напредак?
Ко се тешко одлучује да нешто уради?
Ко се радује сваком послу?
Ко жели да се покаже добрим учеником?
Ко се добро слаже са свим пријатељима?
Ко радо помаже својим пријатељима?
Ко не воли да преврће по стварима својих другова?
Ко се гризе зато што не напредује добро?
Ко жели да се одвезе у школу мојим аутомобилом?
Ко жели да се допадне лепој госпођици Мари?
Ко жели да се састане са лепом госпођицом Маром?
Ко се увек пере хладном водом?
Ко не може да се навикне на монтерејску маглу?
Ко неће да обуче капут?
Ко неће да свуче капут?
Ко жели да ми помогне да напишем ово писмо?
Ко се никад не туче са својим друговима?
Ко жели да се свакоме нађе при руци?
Ко не може да се снађе у овој школи?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Спремање за одлазак у Југославију (наставак)

Као што знамо, господин Диксон је у Њујорку већ два дана. Данас су он и професор Станковић ишли на пристаниште да виде брод којим ће господин Диксон путовати у Трст. Тај брод је у луци, али га господин Диксон још није видео. Међутим, он је у туристичком уреду сазнао да је то брод Паробродског друштва "Европа", да му је тонажа 22.000 тона, а брзина двадесет морских миља на сат. Поред тога је он сазнао да је његова кабина на горњој палуби. Зато су и одлучили да виде брод и кабину.

Кад су дошли на брод, они су га прво разгледали па су затим отишли да виде кабину господина Диксона. Та кабина је била доста велика и врло удобна. Господину Станковићу се нарочито допало велико купатило. Господин Диксон је рекао да се и њему купатило много свиђа, јер ће моћи да се купа, умива, брије и облачи и да неће морати да чека на ред као што се чека у кабинама са више кревета. У његовој кабини има само још један кревет, који је резервисао неки капетан који такође путује у Трст. Они још нису видели тог капетана.

И господин Станковић и господин Диксон мисле да је пријатно путовати у друштву, а да није пријатно кад је човек 15 дана сам у кабини. Јер ће пут од Њујорка до Трста толико трајати.

Господин Станковић је рекао да ће брод прилично да се љуља за време буре, а господин Диксон је казао да се боји буре и морске болести.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Student parties

At the Army Language School all students--talented, diligent, attentive, good, bad--must study every day if they wish to master the language which they are studying. However, they must also relax and from time to time go out with their families.

We've already spoken about how the students spend their weekends; how they go to visit friends who live outside of Monterey; about dinners; picnics; trips to Los Angeles and San Francisco; the beaches of Santa Cruz and Carmel and so forth.

Now we shall speak about another kind of relaxation about which we have not spoken before. We shall speak about student parties. There are several kinds of parties. Here are several examples:

The students get together usually on Friday or Saturday evening at the house of one of the students. They meet either before dinner or after dinner, have a few drinks and something to eat and pleasantly spend several hours together. Then, there are the parties for the students who arrived at the Presidio to study a foreign language, or for the students who have completed their studies.

All these parties are very interesting.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Спремање за одлазак у Југославију (наставак)

Јутрос су се професор Станковић и господин Диксон састали на кеју Паробродског друштва "Европа". Господин Диксон се изненадио кад је видео да свако паробродско друштво има свој кеј.

Док су ишли према пароброду којим ће Диксон путовати, они су видели како је један полицајац одводио са собом једног човека. Тај човек се тукао са једним морнаром. Вероватно је да су и тај човек и морнар били пијани па су се у пијанству потпуно заборавили и тукли један другог. Међутим, сигурно је да кад су се истрезнили, они су се извињавали један другоме.

Кад су стигли на брод, господин Станковић је питао господина Диксона о тонажи и брзини брода. Господин Диксон је то знао па је одговорио да је брод од 22.000 тона и да му је брзина 20 морских миља на сат, или 20 чворова.

Господин Станковић је био задовољан са Диксоновом кабином, која је била на горњој палуби брода. Диксон је рекао да му се нарочито свиђа купатило где ће моћи да се купа, бије и облачи а да се не жури. Други кревет у кабини је резервисао један капетан који путује у Трст. То је добро што Диксон неће бити сам у кабини, јер пут траје 15 дана. Није пријатно бити сам у кабини, нарочито за време буре.

Господин Станковић мисли да ће се брод прилично љуљати за време буре па је питао господина Диксона да ли се он боји буре. Господин Диксон му је одговорио да се боји и буре и морске болести.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Где су се јутрос састали г. Станковић и г. Диксон?
2. Зашто се г. Диксон изненадио?
3. Шта су сви видели док су ишли према пароброду?
4. Зашто је полицајац одводио са собом једног човека?
5. С ким се тукао тај човек?
6. Да ли су тај човек и морнар били пијани?
7. Шта обично раде људи кад се опију?
8. Да ли се многи људи у пијанству потпуно заборавe?
9. А шта раде пијани људи кад се истрезне?
10. Колика је тонажа брода којим ће г. Диксон путовати?
11. Колика је брзина брода којим ће г. Диксон путовати?
12. Да ли је кабина г. Диксона на средњој палуби?
13. Да ли је кабина г. Диксона на доњој палуби?
14. Да ли је кабина г. Диксона на горњој палуби?
15. Шта се нарочито свиђа г. Диксону?
16. Зашто се г. Диксону свиђа то купатило?
17. За кога је резервисан други кревет у кабини?
18. Куда путује тај капетан?
19. Да ли је то добро што г. Диксон неће бити сам у кабини?
20. Зашто то није добро?
21. Колико ће трајати пут од Њујорка до Трста?
22. Кад нарочито није пријатно седети у кабини сам?
23. Шта мисли г. Станковић о броду?
24. Кад ће се брод нарочито љуљати?
25. Шта је најзад г. Станковић питао г. Диксона?
26. Шта је г. Диксон одговорио?
27. Бојите ли се и ви и буре и морске болести?

1067-бо̏лест, f. - sickness, disease
gen. sing.: бо̏лести
nom. pl.: бо̏лести

1068-бу́ра, f. - storm

1069-до̑њ, adj. m. - lower
до̑ња, f.
до̑ње, n.

1070-жу́рити (се), v.i.&r.ipfv. - to hurry, to hasten; (to be in a hurry, to hurry)
pr.t.: жу̑рим, жу̑риш, жу̑ри, жу̑римо, жу̑рите, жу̑ре

*1070-пожу́рити (се), v.i.&r.pfv. - to hurry, to hasten
pr.t.: по̏журим, по̏журиш, по̏жури, по̏журимо, по̏журите, по̏журе

1071-тре́знити (се), v.t.&r.ipfv. - to sober; (to become sober)
pr.t.: тре̑зним, тре̑знош, тре̑зни, тре̑знимо, тре̑зните, тре̑зне

*1071-истре́знити (се), v.t.&r.pfv. - to sober; (to become sober)
pr.t.: и̏стрезним, и̏стрезниш, и̏стрезни, и̏стрезнимо, и̏стрезните, и̏стрезне

1072-ке̑ј, m. - pier
nom. pl.: ке́јеви

1073-кре̏вет, m. - bed

1074-купа̏тило, n. - bath, bathroom

1075-љу́љати (се), v.t.&r.ipfv. - to swing, to rock
љу̑љам, љу̑љаш, љу̑ља.
љу̑љамо, љу̑љате, љу́ља ју̑

1076-мо̏рнар, m. - seaman, sailor

*1077-мо̏рски, adj. m. - sea, adj.
мо̏рска. f.
мо̏рско, n.

*1077&
*1067-мо̏рска бо̏лест, f. - seasickness

1077-одвѐсти, v.t.pfv. - to lead, to guide; to take to
pr.t.: одвѐдēм,одвѐдēш, одвѐдē,одвѐдēмо, одвѐдēте,одвѐдӯ
a.p.p.: ȍдвео,одвѐла,одвѐло, одвѐли,одвѐле,одвѐла

*1077-одвȍдити, v.t.ipfv. - to lead, to guide; to take to
pr.t.: ȍдводӣм,ȍдводӣш, ȍдводӣ,ȍдводӣмо, ȍдводӣте,ȍдводē

1078-пȁроброд, m. - steamer, steamship

*1078-пȁробродски, adj. m. - steamship, adj.
пȁробродска, f.
пȁробродско, n.

*390 &
*1078-пȁробродско дру́штво, n. - steamship company

1079-пӣјан, adj. m. - drunk, intoxicated
пӣјана, f.
пӣјано, n.

1080-пијáнство, n. - revelling, immoderate drinking

1081-полицáјац, m. - policeman
gen. sing.:полицáјца
nom. pl.: полицáјци

1082-пȍтпун, adj. m. - complete
пȍтпуна, f.
пȍтпуно, n.

-пȍтпуно, adv. - completely, entirely, wholly; utterly

1083-рēд, m. - turn; order
nom. pl.: рѐдови

1084-тонáжа, f. - tonnage

1085-ту́ћи (се), v.t.&r.ipfv. - to beat; to fight
pr.t.: ту́чēм,ту́чēш,ту́чē, ту́чēмо,ту́чēте,ту́кӯ
a.p.p.: ту̑као,ту́кла,ту́кло, ту́кли,ту́кле,ту́кла

*1085-потýћи (се), v.t.&r.pfv. - to defeat; (to start fighting)
pr.t.: потýчēм,потýчēш,
потýчē,потýчēмо,
потýчēте,потýкȳ
a.p.p.: пȍтȳкао,потýкла,
потýкло,потýкли,
потýкле,потýкла,

1086-ȳдобан, adj. m. - comfortable
ȳдобна, f.
ȳдобно, n.

-ȳдобно, adv. - comfortably

1087-чвȍр, m. - knot
nom. pl.: чвȍрови

1088-хиљада, card. num., f. - thousand

* * *

чекати на ред - to wait (for) one's turn

ПЕДЕСЕТ-ПРВА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-FIRST LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - PLACING OF THE SHORT ACCUSATIVE FORM CE (See Par. 159)

Drill the placing of the short accusative form ce in affirmative statements:

a - When the subject is mentioned.

b - When the subject is not mentioned.

c - When the statement contains an adverb or some other word or phrase which can be put at the beginning of the statement.

(1)	Да ли се ти бојиш да путујеш морем?	Да. Ја се бојим да путујем морем. Да. Бојим се да путујем морем, Не. Ја се не бојим да путујем морем. Не. Не бојим се да путујем морем.
(2)	Да ли се радује што одлази у Југославију?	
(3)	Да ли се надаш да ћеш брзо наћи стан?	
(4)	Да ли се ти бријеш сам?	Да. Ја се бријем сам. Да. Бријем се сам. Да. Сам се бријем. Не. Ја се не бријем сам. Не. Не бријем се сам.
(5)	Да ли се увек купаш у хладној води?	
(6)	Да ли се ваше дете чешља само?	
(7)	Да ли си се сетио да вечерас имамо госте?	Да. Ја сам се сетио да вечерас имамо госте. Да. Сетио сам се да вечерас имамо госте. Не. Ја се нисам сетио да вечерас имамо госте. Не. Нисам се сетио да вечерас имамо госте.
(8)	Да ли су се изненадили што нас виде живе и здраве?	
(9)	Да ли се радовао што смо га посетили?	

(10)	Да ли си се јутрос обријао?	Да. Ја сам се јутрос обријао. Да. Обријао сам се јутрос. Да. Јутрос сам се обријао. Не. Ја се нисам јутрос обријао. Не. Нисам се обријао јутрос. Не. Јутрос се нисам обријао.
(11)	Да ли су се јутрос очешљале?	
(12)	Да ли се синоћ најео?	
(13)	Хоћеш ли се радовати ако дођу?	Да. Ја ћу се радовати ако дођу. Да. Радоваћу се ако дођу. Не. Ја се нећу радовати ако дођу. Не. Нећу се радовати ако дођу.
(14)	Хоћеш ли се умити?	
(15)	Хоћеш ли се обути?	
(16)	Да ли ћеш се вечерас окупати?	Да. Ја ћу се вечерас окупати. Да. Окупаћу се вечерас. Да. Вечерас ћу се окупати. Не. Ја се нећу вечерас окупати. Не. Нећу се окупати вечерас. Не. Вечерас се нећу окупати.
(17)	Да ли ће се скоро истрезнити?	
(18)	Да ли ћете се много смејати?	

B - PLACE OF ENCLITICS IN SENTENCES (See Par. 160)

1 - Drill the placing of enclitics in sentences by conducting the drill described below.

(1)	Ја се умивам. Шта ја радим?	Ви се умивате.
(2)	Бријем се. Шта радим?	Бријете се.
(3)	Ја сам се очешљао. Шта сам урадио?	Ви сте се очешљали.
(4)	Окупао сам се. Шта сам урадио?	Окупали сте се.
(5)	Он је дошао да ме види. Је ли он дошао да ме види?	Да. Он је дошао да те види.
(6)	Отишао је да га испрати. Је ли отишао да га испрати?	Да. Отишао је да га испрати.
(7)	Они су му купили упаљач. Шта су му они купили?	Они су му купили упаљач.

(8)	Послали смо му једно одело. Шта смо му послали?	Послали сте му једно одело.
(9)	Он му је дао свој речник. Шта му је он дао?	Он му је дао свој речник.
(10)	Дала му је своју књигу. Шта му је дала?	Дала му је своју књигу.
(11)	Ученици који уче марљиво обично су добри. Који ученици су обично добри?	Ученици који уче марљиво обично су добри.
(12)	Мужеви који се спремају сами ретки су. Који мужеви су ретки?	Мужеви који се спремају сами ретки су.
(13)	Марко ме је молио да га одвезем својим аутомобилом у школу. Шта ме је Марко молио.	Марко те је молио да га одвезеш својим аутомобилом у школу.
(14)	Мара ми је рекла да су јој писали родитељи да долазе у недељу. Шта ми је рекла Мара?	Мара ти је рекла да су јој писали родитељи да долазе у недељу.
(15)	Они су нам обећали да ће нам донети леп поклон из Европе. Шта су нам они обећали?	Они су вам обећали да ће вам донети леп поклон из Европе.
(16)	Мајка ми је казала да ће ми све опростити ако јој се извиним. Шта ми је казала мајка?	Мајка ти је казала да ће ти све опростити ако јој се извиниш.
(17)	Рећи ћу јој све што желите кад је видим. Кад ћу јој рећи све што желите?	Рећи ћеш јој све што желим кад је видиш.
(18)	Они ме нису поздравили откада сам их молио да ми врате књиге. Откада ме они нису поздравили?	Они те нису поздравили откада си их молио да ти врате књиге.
(19)	Ми нисмо никад сазнали ко нам је послао онај новац. Шта ми нисмо никад сазнали?	Ви нисте никад сазнали ко вам је послао онај новац.
(20)	Они желе да сазнају којег си им сина видео. Шта они желе да сазнају?	Они желе да сазнају којег сам им сина видео.
(21)	Он ме је питао да ли знам какву си му књигу послао. Шта ме је он питао?	Он те је питао да ли знаш какву сам му књигу послао.
(22)	Они неће разговарати с вама док им не вратите њихове књиге. Докле они неће разговарати с вама?	Они неће разговарати с нама док им не вратимо њихове књиге.

(23)	Он ме увек пажљиво слуша док му нешто објашњавам. Како ме он слуша док му нешто објашњавам?	Он те увек пажљиво слуша док му нешто објашњаваш.
(24)	Он још не зна колико си му хране послао. Шта он још не зна?	Он још не зна колико сам му хране послао.
(25)	Они ће ићи куда их пошаљете. Куда ће они ићи?	Они ће ићи куда их пошаљете.
(26)	Ми ћемо све урадити како нам кажу. Како ћемо ми све урадити?	Ви ћете све урадити како вам кажу.
(27)	Не сећам се где сам их видео. Да ли се сећам где сам их видео?	Не. Не сећаш се где си их видео.
(28)	Учио је као што сте му рекли. Како је учио?	Учио је као што сам му рекао.
(29)	Нису ми рекли одакле им је Марко писао. Шта ми нису рекли?	Нису ти рекли одакле им је Марко писао.
(30)	Она је жалосна зато што јој нико не пише. Зашто је она жалосна?	Она је жалосна зато што јој нико не пише.
(31)	Она троши више него што јој муж шаље. Колико она троши?	Она троши више него што јој муж шаље.
(32)	Он нам је испричао све пре него што смо га питали. Ко нам је испричао све пре него што смо га питали.	Он вам је испричао све пре него што сте га питали.
(33)	Оне су жалосне, јер су им родитељи умрли. Зашто су оне жалосне?	Оне су жалосне, јер су им родитељи умрли.
(34)	Она жели да зна шта ћете јој донети. Шта она жели да зна?	Она жели да зна шта ћемо јој донети.
(35)	Деца се радују што су им дошли баба и дед. Зашто се деца радују?	Деца се радују што су им дошли баба и дед.
(36)	Пошто смо им дали све што смо имали, они су нас заборавили. Кад су нас они заборавили?	Они су вас заборавили пошто сте им дали све што сте имали.
(37)	Пошто јој је муж болестан, она није могла да дође. Зашто она није могла да дође?	Она није могла да дође пошто јој је муж болестан.
(38)	Иако ме не воли, ја ћу му помоћи. Да ли ћу му помоћи иако ме не воли?	Да. Помоћи ћеш му иако те не воли.

(39)	Ја не знам зашто му се она не допада. Да ли ја знам зашто му се она не допада?	Не. Ви не знате зашто му се она не допада.
(40)	Иако их не познаје, ипак ће им помоћи. Да ли ће им помоћи иако их не познаје?	Да. Иако их не познаје, ипак ће им помоћи.
(41)	Видео их је али их није поздравио. Да ли их је видео и поздравио?	Он их је видео, али их није поздравио.
(42)	Марко је ушао у собу, па ме је ударио ногом у трбух. Шта је урадио Марко?	Марко је ушао у собу, па те је ударио ногом у трбух.
(43)	Јован ме је питао да ли си ми казао да му долази отац. Шта ме је Јован питао?	Јован те је питао да ли сам ти казао да му долази отац.
(44)	Марко или разговара или се одмара, али никад не учи. Шта ради Марко?	Марко или разговара или се одмара, али никад не учи.
(45)	Ја сам се већ обукао, а Марко се није још ни обријао. Ко се већ обукао, а ко се није још ни обријао?	Ти си се већ обукао, а Марко се није још ни обријао.
(46)	Она је ушла у купатило и купала се цео сат. Шта је она урадила?	Она је ушла у купатило и купала се цео сат.
(47)	Она зна да дете не може да се обује само. Шта она зна?	Она зна да дете не може да се обује само.
(48)	Она зна да се дете не може да обује само. Шта она зна?	Она зна да се дете не може да обује само.
(49)	Ја сам их молио да вам се нађу при руци. Шта сам их ја молио?	Ви сте их молили да ми се нађу при руци.
(50)	Молио сам их да вам се нађу при руци. Шта сам их молио?	Молили сте их да ми се нађу при руци.
(51)	Ви сте ми дали његов упаљач. Шта сте ми ви дали?	Ја сам вам дао његов упаљач.
(52)	Дали сте ми његов упаљач. Шта сте ми дали?	Дао сам вам његов упаљач.
(53)	Они су ти послали овај лепи поклон. Шта су ти они послали?	Они су ми послали тај лепи поклон.
(54)	Послали су ти овај лепи поклон. Шта су ти послали?	Послали су ми тај лепи поклон.
(55)	Марко те је позвао на вечеру. Ко те је позвао на вечеру?	Марко ме је позвао на вечеру.

*<u>Испричати</u> is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Drill the placing of enclitics when there are two or more pronominal enclitics in a clause by asking the questions listed below. Give the pattern to the students.

(1)	Треба ли вам памука?	Да.	Треба ми га.
(2)	Треба ли вам вуне?	Не.	Не треба ми је.
(3)	Треба ли вам вина?	Не.	Не треба ми га.
(4)	Да ли сте му вратили речник?	Не.	Нисам му га вратио.
(5)	Да ли вам је вратио књигу?	Не.	Није ми је вратио.
(6)	Да ли су вам вратили перо?	Да.	Вратили су ми га.
(7)	Да ли сте им издали пасош?	Да.	Издали смо им га.
(8)	Да ли се бојите његовог великог ножа?	Не.	Не бојим му га се ја да је не знам колики.

C - THE PRESENT AND THE PAST COMPOUND TENSES OF THE VERBS ПОМОЋИ, ЛЕЋИ, AND ТУЋИ (See Par. 161)

Drill the present and the past compound tenses of the verbs помоћи, лећи and тући. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m., f.		3 m., f.

Ко жели да ми помогне?
Ко му је помогао да сврши домаћи задатак на време?
Ко хоће да одмах легне, јер сутра мора да устане рано?
Ко је синоћ легао рано?
Ко не воли да се туче с пријатељима?
Ко се тукао с Марком?

D - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS ЛЕЖАТИ AND ЛЕГАТИ (See Par. 162 & 163)

Drill the present tense of the verbs лежати and легати by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко лежи на великом кревету?
Ко увек леже рано?

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Спремање за одлазак у Југославију (крај)

Станковић испраћа Диксона на брод

1. Професор Станковић: Дошао сам да вас испратим. Радујете ли се што одлазите?

Г. Роберт Диксон: Радујем се и не радујем се. Знате, тешко се растати са породицом.

2. П.С: Знам, али састаћете се опет са породицом кроз неколико месеци.

Г.Д: Надам се да нећу морати да чекам дуго.

3. П.С: Сетио сам се да треба да вам нешто кажем о прегледу пасоша и царинском прегледу.

Г.Д: Какав је поступак за пасоше?

4. П.С: Преглед пасоша се врши на граници или на аеродрому.

Г.Д: А како је у погледу царинског прегледа?

5. П.С: За нове ствари се плаћа царина. Такве ствари треба пријавити унапред, иначе се плаћа велика казна.

Г.Д: То разумем. А како је у погледу страног новца?

6. П.С: Може да се унесе у земљу колико ко хоће.

Г.Д: А вероватно да се изнесе онолико колико се

SECOND PART LI
DIALOGUE

Preparation for departure to Yugoslavia (the end)

Stankovich accompanies Dickson to the boat

1. Professor Stankovich: I have come to see you off. Are you glad that you're leaving?

Mr. Robert Dickson: Yes and no. You know how difficult it is to part with one's family.

2. Prof S: I know, but in a few months you'll get together again with your family.

Mr. D: I hope that I won't have to wait long.

3. Prof S: I've remembered that I should tell you something about the passport and customs inspections.

Mr. D: What is the procedure for passports?

4. Prof S: The passport inspection is done at the border or at the airport.

Mr. D: And how is it regarding the customs inspection?

5. Prof S: One pays customs duty for new things. Such things should be declared in advance, otherwise one pays a big fine.

Mr. D: I understand that. And how is it regarding foreign currency?

6. Prof S: One can take into the country as much as he wants.

Mr. D: And probably take out as much as he has

Сиремање за одлазак у Југославију - Крај
Ситанковић дарађивана на брод
L1
GLAD?
FEB.
JAN.
JULY
JAN
1
2
PASS PORT
+
CUSTOMS
INSPECTION
BORDER
OR
CUSTOMS INSPECTION
3
4
NEW
NEW
DECLARED
OR
FINE
FOREIGN
5
6

дало, а не више?

7. П.С: Тако је. Чим стигнете, треба да се пријавите у полицију, која ће вам издати дозволу за боравак.

Г.Д: Зашто, кад имам и пасош и визу?

8. П.С: Такав је обичај у Европи.

Г.Д: Кад је такав обичај, шта ја могу?

9. П.С: Ништа. Ево вам писама за мојег оца и стрица. Молио сам их да вам се нађу при руци.

Г.Д: Хвала вам. Мени ће требати помоћ док не савладам језик. Хоће ли ми они помоћи и у томе?

10. П.С: Разуме се. А поред њих помоћи ће вам и трговачки аташе из ваше амбасаде.

Г.Д: Надам се да ћу се некако снаћи.

11. П.С: То је све, драги пријатељу. Јавите се с пута и чим стигнете у Београд.

Г.Д: Учинићу то свакако. Хвала вам на свему.

12. П.С: Збогом. И срећан вам пут.

Г.Д: Хвала и збогом.

brought in, but not more?

7. Prof S: That's right. As soon as you arrive you should report to the police who'll give you a permit of sojourn (stay).

Mr. D: Why, when I have both a passport and a visa?

8. Prof S: Such is the custom in Europe.

Mr. D: What can I do, when there's such a custom?

9. Prof S: Nothing. Here are letters for my father and uncle. I asked them to help you.

Mr. D: Thank you. I'll need help until I conquer the language. Will they help me with that, too?

10. Prof S: Of course. Besides them, the Commercial Attaché from your Embassy will also help you.

Mr. D: I hope to get settled somehow.

11. Prof S: That's all, dear friend. Write during the trip and as soon as you arrive in Belgrade.

Mr. D: I'll do that by all means. Thank you for everything.

12. Prof S: Good-bye and bon voyage.

Mr. D: Thanks and good-bye.

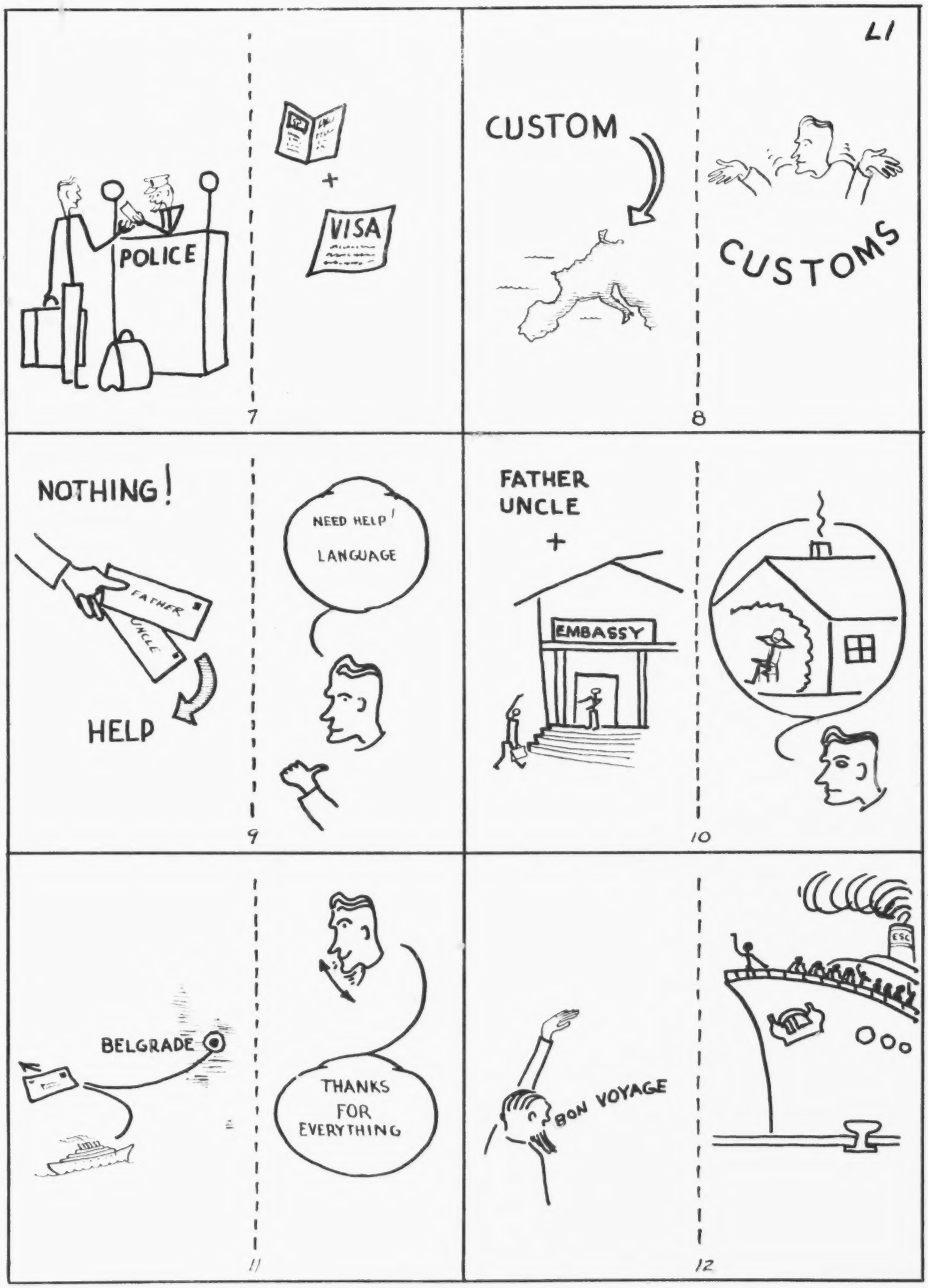
L1
POLICE
+
VISA
7
CUSTOM
CUSTOMS
8
NOTHING!
FATHER
UNCLE
HELP
NEED HELP!
LANGUAGE
9
FATHER
UNCLE
+
EMBASSY
10
BELGRADE
THANKS
FOR
EVERYTHING
11
BON VOYAGE
ESC
12

PAR. 159 - PLACE OF THE SHORT ACCUSATIVE FORM OF REFLEXIVE PRONOUN IN SENTENCES

We have learned in Par. 154 and 155 that the accusative case of the reflexive pronoun себе has two forms - the long form себе and the short form се - and that rules about the use of the long and short forms of personal pronouns first and second person singular apply to себе and се.

Regarding the placement of the form се, it can be said that rules about the placement of the short forms of personal pronouns (see Par. 139 - 144) are applicable to the form се, too.

(1) Ја се радујем.
(1) Радујем се.
(1) Ја се не радујем.
(1) Не радујем се.
(2) Ја се надам.
(2) Надам се.
(2) Ја се не надам.
(2) Не надам се.
(3) Ја сам се сетио.
(3) Сетио сам се.
(3) Ја се нисам сетио.
(3) Нисам се сетио.
(10) Ја ћу се некако снаћи.
(10) Снаћи ћу се некако.
(10) Некако ћу се снаћи.
(10) Ја се нећу снаћи.
(10) Нећу се снаћи.
(1) Радујете ли се што одлазите?
(1) Да ли се радујете што одлазите?
(1) Не радујете ли се што одлазите?
Јесте ли се радовали кад сте чули да одлазите?
Да ли сте се радовали кад сте чули да одлазите?
Were you glad when you heard that you were leaving?
Нисте ли се радовали кад сте чули да одлазите?
Weren't you glad when you heard that you were leaving?
Је ли се радовао кад је чуо да одлази?
Да ли се радовао кад је чуо да одлази?
Was he glad when he heard that he was leaving?

Није ли се радовао кад је чуо да одлази?
Wasn't he glad when he heard that he was leaving?
Хоћете ли се радовати кад добијете дозволу за боравак?
Да ли ћете се радовати кад добијете дозволу за боравак?
Will you be glad when you hear that you have got a sojourn permit?
Нећете ли се радовати кад чујете да сте добили дозволу за боравак?
Won't you be glad when you hear that you have got a sojourn permit?
Ко се радује што одлази?
Who is glad to leave (that he is leaving)?
Ко се радовао кад је чуо да одлази?
Who was glad when he heard that he was leaving?
Ко се неће радовати кад чује да треба да оде?
Who won't be glad when he hears that he ought to leave?

PAR. 160 - PLACE OF ENCLITICS IN SENTENCES

The short (unstressed) forms of the present tenses of the auxiliary verbs бити (сам, си, је, смо, сте, су) and хтети (ћу, ћеш, ће, ћемо, ћете, ће), the particle ли and the short forms of personal and reflexive pronouns are called enclitics. Most rules about placing enclitics in a sentence have been covered in preceding lessons. In this lesson these rules will be reviewed and completed.

1. - An enclitic cannot stand at the beginning of a sentence, except the enclitic је in interrogative sentences:

(1) Ја сам дошао да вас испратим.
Дошао сам да вас испратим.
(1) Радујете ли се што одлазите?
Да ли се радујете што одлазите?
(3) Ја сам се сетио да треба да вам нешто кажем.
Сетио сам се да треба да вам нешто кажем.
(4) Хоће ли ми они помоћи?
Да ли ће ми они помоћи?
(5) Помоћи ће вам и трговачки аташе.
И трговачки аташе ће вам помоћи.
Шта ме ли вас питао нешто?
Did he ask you anything?

Note: There are some other enclitic forms of the verb бити which can stand at the beginning of a question, but they will be dealt with later.

2 - Enclitics cannot stand at the beginning of the second part of a sentence which is broken by an appositive clause:

Мужеви који се спремају сами ретки су.
Husbands who get ready by themselves are rare.
Ученици који уче марљиво обично су добри.
The students who study diligently are usually good.

3 - In subordinate clauses enclitics follow immediately the conjunction (relative pronoun, relative adverb). The same is true of the conjunction да when it is used to avoid the infinitive:

(3) Сетио сам се да треба да вам нешто кажем.
(5) Такве ствари треба пријавити унапред, иначе се плаћа велика казна.
(6) Може да се унесе у земљу колико ко хоће.
(6) А вероватно да се изнесе онолико колико се унесе.
(7) Чим стигнете, треба да се пријавите у полицију, која ће вам издати дозволу за боравак.
(9) Молио сам их да вам се нађу при руци.

Note: The exceptions to the above rules are the conjunctions а, и, ни (see Par. 138 A 3).

4 - If се is the only enclitic in a sentence, its place may vary within its clause if this place is not otherwise strictly defined:

Ти знаш да он не може да се спреми сам.
Ти знаш да се он не може да спреми сам.
You know that he cannot get ready by himself.

5 - If a pronominal form (ме, ми, ме, те, ти, те, га, му, га, је, јој, је, нам, вам, их, им, их, се) comes after the verb, it must be placed immediately after it (see Par. 139 and 141):

Видим га сваки дан. - I see him every day.
Не видим га сваки дан. - I do not see him every day.
Видећу је у недељу. - I will see her on Sunday.

6 - In compound tenses the enclitic part of the tense regularly precedes the other part, except when it would then come at the beginning of a sentence:

(9) Ја сам их молио да вам се нађу при руци.
(10) А поред њих и трговачки аташе из ваше амбасаде ће вам помоћи.
Да ли сте их молили да ми се нађу при руци?
Did you ask them to help me?
Да ли ће ми и трговачки аташе из наше амбасаде помоћи?
Will the Commercial Attaché from our Embassy help me, too?
(10) Надам се да ћу се некако снаћи.

7 - If the enclitic part of a compound tense follows the other part, nothing can come between them:

Дошао сам да те испратим.
I came to see you off.
(10) А поред њих помоћи ће вам и трговачки аташе из ваше амбасаде.

8 - A pronominal enclitic is usually placed between the enclitic and the other part of the verb (compare with 5, 6 & 7 above and 10 below):

(9) Ја сам их молио да вам се нађу при руци.
(10) А поред њих и трговачки аташе из ваше амбасаде ће вам помоћи.

9 - In affirmative questions which use the compound past tense and which are formed by means of the particles да ли or by means of interrogative pronouns or interrogative adverbs, the verbal enclitic follows immediately the interrogative words and the pronominal enclitic follows immediately the verbal enclitic. Exception: questions in the third person singular (see Par. 143):

Да ли сте им писали да ми се нађу при руци?
Did you write to them to help me?
Чијим аутомобилом си га одвезао у школу?,
or: Чијим си га аутомобилом одвезао у школу?
In whose car did you drive him to school?
Зашто си ме звао?
Why did you call me?

10 - The је is the only verbal enclitic which stands after pronominal enclitics (compare 8 and 9 above):

Наставник нам је казао да донесемо све књиге.
The teacher told us to bring all the books.
Ко ме је звао?
Who called me?

Зашто га је звао?
Why did he call him?

11 - The ли stands always after the first word in the sentence or after the second word if the sentence is introduced by a negation or a preposition or a conjunction:

(1) Радујете ли се што одлазите?
(9) Хоће ли ми они помоћи и у томе?
Не радујете ли се што одлазите?
Aren't you glad that you are leaving?

12 - If there are two or more enclitics in a clause, they usually come one after another. If they include the ли, it must be placed first:

(1) Радујете ли се што одлазите?
(3) Сетио сам се да треба да вам нешто кажем о прегледу пасоша.
(7) Чим стигнете, треба да се пријавите у полицију, која ће вам издати дозволу за боравак.
(9) Молио сам их да вам се нађу при руци.
(9) Хоће ли ми они помоћи и у томе?

13 - If there are two or more pronominal enclitics in a clause, the dative precedes the genitive and the accusative, and the genitive precedes the accusative:

Треба ли вам памука? - Требало ми га је јуче, али ми га данас не треба.
Do you need some cotton? - No. I needed some yesterday but today I do not need any.
Имате ли ви Марково перо? - Немам. Вратио сам му га јуче.
Do you have Mark's pen? - I do not. I returned it to him yesterday.
Он има велики нож. - Не бојим му га се ја да је не знам колики.
He has a big knife. - I am not afraid of it regardless how big it is.
Не. Не сећам га се.
No. I do not remember him.

Note: The preceding rules are a summary of rules governing the formation of patterns containing enclitics. We have been intensively practicing these patterns in lesson XLIV. Practicing and memorization of patterns and not of rules are the best ways to learn proper placing of enclitics.

PAR. 161 - THE PRESENT TENSES AND THE ACTIVE PAST PARTICIPLES OF THE VERBS ПОМОЋИ, ЛЕЋИ AND ТУЋИ

The present tenses and the active past participles of the verbs помоћи, лећи and тући and of verbs derived from them are formed following the patterns described in Par. 86, Volume III, pp 154 & 155:

Present tenses: помогнем, помогнеш, помогне, помогнемо, помогнете, помогну
легнем, легнеш, легне, легнемо, легнете, легну
тучем, тучеш, туче, тучемо, тучете, туку

Active past participles: помогао, помогла, помогло, помогли, помогле, помогла
легао, легла, легло, легли, легле, легла
тукао, тукла, тукло, тукли, тукле, тукла

PAR. 162 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ЕЖАТИ

The present tense of all verbs whose infinitive ends in -ежати (except the verb отежати = to aggravate, to make more difficult) form their present tense by cutting off the connecting vowel а and the ending ти of the infinitive and by adding the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е:

лежати: лежим, лежиш, лежи, лежимо, лежите, леже

PAR. 163 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ЛЕГАТИ

The verb легати and all verbs derived from it form their present tense by dropping the connecting vowel а and the ending ти of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The г of the infinitive + the ј of the ending coalesce into ж:

легати: лежем, лежеш, леже, лежемо, лежете, лежу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - PLACE OF ENCLITICS IN SENTENCES

1 - Drill the placing of enclitics in sentences by conducting the drill described below.

(1)	Ви се бријете. Шта ви радите?	Ја се бријем.
(2)	Чешљам се. Шта радим?	Чешљаш се.
(3)	Они се обувају. Шта раде?	Они се обувају.
(4)	Изувају се. Шта раде?	Изувају се.
(5)	Ми смо се обули. Шта смо ми урадили?	Ви сте се обули.
(6)	Послали смо им много књига. Шта смо им послали?	Послали сте им много књига.
(7)	Ви сте га видели у болници. Где сте га видели?	Видели смо га у болници.
(8)	Они су их испратили на брод. Куда су их они испратили?	Они су их испратили на брод.
(9)	Показали су им пут за амбасаду. Шта су им показали?	Показали су им пут за амбасаду.
(10)	Полиција им је издала дозволу за боравак. Ко им је издао дозволу за боравак?	Полиција им је издала дозволу за боравак.
(11)	Тражио им је помоћ. Шта им је тражио?	Тражио им је помоћ.
(12)	Трговачки аташе ће му такође помоћи. Ко ће му још помоћи?	Трговачки аташе ће му такође помоћи.
(13)	Ми ћемо вам изнети куфере из аутомобила и унети их у хотел. Шта ћемо ми урадити?	Ви ћете нам изнети куфере из аутомобила и унети их у хотел.
(14)	Пасоше ће вам прегледати на граници, а ствари на аеродрому у Београду. Где ће вам прегледати пасоше, а где ствари?	Пасоше ће нам прегледати на граници, а ствари на аеродрому у Београду.
(15)	Преглед пасоша се врши на граници, а царински преглед на аеродрому. Где се врши преглед пасоша, а где царински преглед?	Преглед пасоша се врши на граници, а царински преглед на аеродрому.
(16)	Они ће вам резервисати собу с лепим погледом. Какву собу ће вам они резервисати?	Они ће нам резервисати собу с лепим погледом.

(17)	Деца која слушају родитеље обично су добра и у школи. Каква су у школи деца која слушају родитеље?	Деца која слушају родитеље обично су добра и у школи.
(18)	Он је тражио од трговачког аташеа да га упозна и са другим Американцима у амбасади. Шта је он тражио од трговачког аташеа?	Он је тражио од трговачког аташеа да га упозна и са другим Американцима у амбасади.
(19)	Он је тврдио да су му одузели пасош на граници. Шта је он тврдио?	Он је тврдио да су му одузели пасош на граници.
(20)	Обећао ми је да ће им захвалити кад их види. Шта ми је обећао?	Обећао ти је да ће им захвалити кад их види.
(21)	Марко је рекао да ти више никад неће дати ништа, ако му одмах не вратиш речник. Шта је Марко рекао?	Марко је рекао да ми више никад неће дати ништа, ако му одмах не вратим речник.
(22)	Ако је видимо, рећи ћемо јој да вас посети. Шта ћемо јој рећи ако је видимо?	Ако је видите, рећи ћете јој да ме посети.
(23)	Извинићу му се кад га видим. Кад ћу му се извинити?	Извинићеш му се кад га видиш.
(24)	Откада му је умрла жена, он није исти човек. Откада он није исти човек?	Откада му је умрла жена, он није исти човек.
(25)	Он не зна ко му је узео гуму. Шта он не зна?	Он не зна ко му је узео гуму.
(26)	Ми не знамо шта ће нам отац рећи. Шта ми не знамо?	Ви не знате шта ће вам отац рећи.
(27)	Он ће бити захвалан свакоме ко му помогне. Коме ће он бити захвалан?	Он ће бити захвалан свакоме ко му помогне.
(28)	Ја ћу бити задовољан са сваком собом коју ми дате. Чиме ћу ја бити задовољан?	Ти ћеш бити задовољан са сваком собом коју ти дамо.
(29)	Они чекају да виде какав ручак ћеш им спремити. Шта они чекају?	Они чекају да виде какав ручак ћу им спремити.
(30)	Мара ме је питала да ли знам колику сте јој лутку послали. Шта ме је Мара питала?	Мара вас је питала да ли знате колику сам јој лутку послао.
(31)	Ми не можемо да речемо у чијој нам је кући било најбоље. Шта ми не можемо да речемо?	Ви не можете да речете у чијој вам је кући било најбоље.

(32)	Молим те да ми кажеш где ми је мајка оставила ручак. Шта те молим?	Молиш ме да ти кажем где ти је мајка оставила ручак.
(33)	Они ми нису рекли одакле су им дошли родитељи. Шт ми они нису рекли?	Они ти нису рекли одакле су им дошли родитељи.
(34)	Ја не знам куда ће ме послати. Шта ја не знам?	Ти не знаш куда ће те послати.
(35)	Он их је чекао док им полиција није прегледала пасоше. Докле их је чекао?	Чекао их је док им полиција није прегледала пасоше.
(36)	Док су нам они причали како је у Југославији, ми смо доручковали. Шта смо ми радили док су нам они причали како је у Југославији?	Док су вам они причали како је у Југославији, ви сте доручковали.
(37)	Она је испекла ово месо како сте јој ви рекли. Како је она испекла ово месо?	Оне је испекла то месо онако како сам јој ја рекао.
(38)	Он има више оловака него што му треба. Колико оловака он има?	Он има више оловака него што му треба.
(39)	Он је платио одело пре него што га је добио. Кад је он платио одело?	Он је платио одело пре него што га је добио.
(40)	Он је весео, јер му се вратила жена. Зашто је он весео?	Он је весео, јер му се вратила жена.
(41)	Пошто смо их нахранили ми смо им дали да пију. Кад смо им дали да пију?	Дали сте им да пију пошто сте их нахранили.
(42)	Пошто их нису видели, нису могли да их позову на вечеру. Зашто нису могли да их позову на вечеру?	Нису могли да их позову на вечеру пошто их нису видели.
(43)	Она се радује што јој се враћају родитељи. Зашто се она радује?	Она се радује што јој се враћају родитељи.
(44)	Иако јој муж није овде, она ће ићи с нама. Да ли ће она ићи с нама иако јој муж није овде?	Да. Иако јој муж није овде, она ће ићи с вама.
(45)	Ја не знам зашто ми се нико не радује. Шта ја не знам?	Ти не знаш зашто ти се нико не радује.
(46)	Ми смо им писали, али нам они нису одговорили. Да ли смо им писали и да ли су нам они одговорили?	Ви сте им писали, али вам они нису одговорили.

(47)	Марко ме је питао да ли те познајем. Шта ме је Марко питао?	Марко те је питао да ли ме познајеш.
(48)	Они питају зашто их никад не посећујемо. Шта они питају?	Они питају зашто их никад не посећујете.
(49)	Она неће да разговара са њим зато што јој није рекао да му долази сестра. Зашто она неће да разговара са њим?	Она неће да разговара са њим зато што јој није рекао да му долази сестра.
(50)	Није ми ништа рекао сем што ми је захвалио. Да ли ми је рекао нешто сем што ми је захвалио?	Не. Није ти рекао ништа, сем што ти је захвалио.
(51)	Неће отићи пре него што их види. Да ли ће отићи пре него што их види?	Не. Неће отићи пре него што их види.
(52)	Драго ми је што сте му помогли. Шта ми је драго?	Драго ти је што смо му помогли.
(53)	Он је купио ново одело себи и мени. Коме је он купио ново одело?	Он је купио ново одело себи и теби.
(54)	Марко је рекао да му одмах вратиш перо или ти га више никад неће дати. Шта је Марко рекао?	Марко је рекао да му одмах вратим перо или ми га више никад неће дати.
(55)	Треба да му јавиш у којем си му хотелу резервисао собу. Шта треба да му јавиш?	Треба да му јавим у којем сам му хотелу резервисао собу.
(56)	Они морају да оду одмах кући, јер им је мајка тешко болесна. Зашто они морају да одмах оду кући?	Они морају да оду одмах кући, јер им је мајка тешко болесна.
(57)	Ученици треба да слушају пажљиво док им наставници објашњавају. Како треба да слушају ученици док им наставници објашњавају?	Ученици треба да слушају пажљиво док им наставници објашњавају.
(58)	Мајка неће да оде у биоскоп пошто зна да дете не може да се свуче и легне само. Зашто мајка неће да оде у биоскоп?	Мајка неће да оде у биоскоп пошто зна да дете не може да се свуче и легне само.
(59)	Мајка неће да оде у биоскоп пошто зна да се дете не може да свуче и легне само. Зашто мајка неће да оде у биоскоп?	Мајка неће да оде у биоскоп пошто зна да се дете не може да свуче и легне само.

2 - Drill the placing of enclitics when there are two or more pronominal enclitics in a clause by asking the questions listed below. Give the pattern to the students.

(1)	Да ли су вам послали кромпира?	Да.	Послали су нам их.
(2)	Да ли су вам дали јабука?	Да.	Дали су нам их.
(3)	Да ли су вам вратили књиге?	Да.	Вратили су нам их.
(4)	Да ли сте му вратили оловку?	Да.	Вратио сам му је.
(5)	Да ли вам је донео воћа?	Не.	Није нам га донео.
(6)	Да ли вам се свидела?	Да.	Свидела ми се.
(7)	Треба ли му вуне?	Не.	Не треба му вуне.
(8)	Треба ли им свиле?	Не.	Не треба им свиле.

B - VOCABULARY DRILL

Drill the vocabulary by conducting the drill described below. Tell the students to answer your questions negatively and to use the antonyms of adjectives and adverbs used in the questions.

(1)	Да ли је ваш аутомобил брз?	Не.	Мој аутомобил није брз, него спор.
(2)	Да ли они говоре брзо?	Не.	Они не говоре брзо, него споро.
(3)	Да ли је њихова кућа мала?	Не.	Њихова кућа није мала, него велика.
(4)	Да ли ти једеш мало?	Не.	Ја не једем мало, него много.
(5)	Да ли он једе мање од тебе?	Не.	Он не једе мање, него више од мене.
(6)	Да ли сам ја виши од вас?	Не.	Ви нисте виши, него нижи од мене.
(7)	Да ли је он појео више јаја од вас?	Не.	Он није појео више, него мање јаја од нас.
(8)	Да ли смо ми добри ученици?	Не.	Ви нисте добри, него рђави ученици.
(9)	Да ли ми добро говоримо српскохрватски?	Не.	Ви не говорите српскохрватски добро, него рђаво.
(10)	Да ли је српскохрватски језик лак?	Не.	Српскохрватски језик није лак, него тежак.
(11)	Да ли је њима лако да иду узбрдо?	Не.	Њима није лако, него тешко да иду узбрдо.
(12)	Да ли сте ви старији од мене?	Не.	Ја нисам од вас старији, него млађи.
(13)	Да ли ви волите да имате стари аутомобил?	Не.	Ја не волим да имам стари, него нови аутомобил.
(14)	Да ли је Марко први ученик у разреду?	Не.	Марко није први, него последњи ученик у разреду.

(15)	Да ли ја имам белу креду?	Не. Ви немате белу креду, него црну креду.
(16)	Да ли сам ја млађи од њега?	Не. Ви нисте млађи, него старији од њега.
(17)	Да ли ви волите да будете болесни?	Не. Ја не волим да будем болестан, него здрав.
(18)	Да ли изјутра идете на вечерњи збор?	Не. Изјутра не идем на вечерњи збор, него на јутарњи збор.
(19)	Да ли их видите често?	Не. Ја их не видим често, него ретко.
(20)	Да ли ви волите облачне дане?	Не. Ја не волим облачне, него ведре дане.
(21)	Да ли идете на плажу кад је дан хладан?	Не. Ја не идем на плажу кад је дан хладан, него кад је топао.
(22)	Да ли они станују далеко од школе?	Не. Они не станују далеко од школе, него близу ње.
(23)	Да ли ви пишете левом руком?	Не. Ја не пишем левом, него десном руком.
(24)	Да ли он седи лево од вас?	Не. Он не седи лево, него десно од мене.
(25)	Да ли је Диксонова кабина на горњој палуби?	Не. Диксонова кабина није на горњој, него на доњој палуби.
(26)	Да ли ви волите зимско време?	Не. Ја не волим зимско, него летње време.
(27)	Да ли они воле кисело млеко?	Не. Они не воле кисело, него слатко млеко.
(28)	Да ли се људи кад су заиста весели смеју кисело?	Не. Кад су људи заиста весели, они се не смеју кисело, него слатко.
(29)	Да ли ви пијете слатку кафу?	Не. Ја не пијем слатку, него горку кафу.
(30)	Да ли је прозор затворен?	Не. Прозор није затворен, него отворен.
(31)	Да ли је такво одело скупо?	Не. Овакво одело није скупо, него јефтино.
(32)	Да ли сте скупо платили тај капут?	Не. Овај капут нисам платио скупо, него јефтино.
(33)	Да ли су људима који раде у пољу руке обично чисте?	Не. Људима који раде у пољу руке обично нису чисте, него прљаве.
(34)	Да ли је ово женски шешир?	Не. То није женски, него мушки шешир.
(35)	Да ли су људи обично весели кад им неко умре?	Не. Кад им неко умре, људи обично нису весели, него жалосни.
(36)	Да ли су јабуке и крушке рано воће?	Не. Јабуке и крушке нису рано воће, него касно воће.

(37)	Да ли ви лежете рано?	Не. Ја не лежем рано, него касно.
(38)	Да ли ви идете брзо кад идете узбрдо?	Не. Кад идем узбрдо, ја не идем брзо, него полако.
(39)	Да ли ви једете више од мене?	Не. Ја не једем више, него мање од вас.
(40)	Да ли је вама лако да памтите српскохрватске речи?	Не. Нама није лако, него тешко да памтимо српскохрватске речи.
(41)	Да ли ви ретко једете месо?	Не. Ја не једем месо ретко, него често.
(42)	Да ли ви пишете полако?	Не. Ја не пишем полако, него брзо.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

LI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Спремање за одлазак у Југославију (Крај)

Као што смо већ раније сазнали, г. Диксон је пре неколико дана стигао из Чикага у Њујорк. Он путује у Југославију као претставник своје фирме која производи електричне моторе и електричне апарате.

Г. Диксон се у Њујорку упознао са професором Станковићем. Овај га је одвео на вечеру где су пријатно провели вече у разговору о Југославији као и о путу за Југославију.

Кад је дошао дан одласка г. Диксона за Југославију, г. Станковић је дошао на пристаниште да га испрати и да му да још неке савете и обавештења. Он му је причао о станбеним приликама у Београду, о поступку при прегледу пасоша и царинском прегледу као и о страном новцу. Поред тога он му је рекао да кад стигне у Београд он треба да се пријави у полицију, која ће му издати дозволу за боравак у Југославији.

Најзад му је г. Станковић дао два писма, и то једно за свог оца а друго за стрица. Он се нада да ће они помоћи г. Диксону да се снађе и да савлада српскохрватски језик. Он је додао да се нада да ће му такође помоћи трговачки аташе из Америчке амбасаде.

Професор је завршио речима: "Збогом и срећан вам пут," а г. Диксон му је захвалио на свему што је за њега учинио.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Preparation for departure to Yugoslavia

Mr. Robert Dickson, from Chicago, came to New York on his way to Yugoslavia where he will be a representative of his firm, which manufactures electrical motors and electrical appliances.

Mr. Dickson has two friends in Chicago who are brothers. Their last name is Stankovich and they are Serbs by origin. They dined at the airport with Mr. Dickson before he departed for New York and gave him a letter for their brother who is a professor and who lives in that city.

When Mr. Dickson met professor Stankovich, he gave him the letter and asked him to be so kind as to give him some

advice and information about Yugoslavia. Professor Stankovich asked Mr. Dickson whether he had traveled outside of America and Mr. Dickson answered that he had not.

After the professor had learned why Mr. Dickson was leaving for Yugoslavia, he invited him to be his guest for dinner, so that they could talk about Yugoslavia during and after the dinner.

They went to a good restaurant and had a very pleasant conversation about Belgrade and Yugoslavia.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Спремање за одлазак у Југославију (Крај)

Јуче је професор Станковић отишао на брод да испрати свог пријатеља г. Диксона који одлази у Југославију преко Трста.

Г. Диксон се радовао што иде у једну страну земљу, али се није радовао што мора да се растане са породицом, иако само за неколико месеци.

Пре поласка г. Станковић је дао још нека важна обавештења и савете г. Диксону. Например, он му је објаснио: поступак при прегледу пасоша и царинском прегледу; да се за нове ствари плаћа царина; да се те ствари морају претходно да пријаве, иначе се плаћа велика казна; да може да унесе у Југославију онолико страног новца колико хоће, али да не може да изнесе из Југославије више страног новца него што је унео. Затим му је рекао да кад стигне у Београд, треба да се пријави полицији да му изда дозволу за боравак. Г. Диксон се изненадио кад је то чуо, јер није могао да разуме зашто му је потребна дозвола за боравак кад већ има пасош и визу, али г. Станковић му је рекао да је такав обичај скоро у свим државама у Европи.

Најзад му је г. Станковић дао писма за својег оца и стрица, који живе у Београду. Он се нада да ће они бити при руци г. Диксону док не савлада језик.

Пре него што су се растали, г. Диксон је захвалио г. Станковићу на свему што је професор учинио за њега. Г. Станковић му је рекао: "Срећан вам пут, драги пријатељу."

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Куда је отишао професор Станковић јуче?
2. Зашто је он отишао на пристаниште?
3. Куда одлази његов пријатељ г. Диксон?
4. Преко које луке одлази г. Диксон?
5. Зашто се г. Диксон радује?
6. Зашто се г. Диксон не радује?
7. Каква обавештења је дао г. Станковић г. Диксону?
8. Какве поступке је г. Станковић објаснио г. Диксону?
9. Шта је он рекао о царини на нове ствари?
10. Мора ли г. Диксон да претходно пријави нове ствари?
11. Шта ће бити ако он претходно не пријави нове ствари?
12. Шта је г. Станковић рекао о страном новцу?
13. Да ли ће г. Диксон морати да се пријави полицији кад стигне у Београд?
14. Зашто ће г. Диксон морати да се пријави полицији кад стигне у Београд?
15. Хоће ли му полиција издати дозволу за боравак?
16. Чему се г. Диксон изненадио?
17. Шта г. Диксон није могао да разуме?
18. Шта му је на то рекао г. Станковић?
19. За кога је г. Станковић дао г. Диксону нека писма?
20. Где живе отац и стриц г. Станковића?
21. Да ли ће отац и стриц г. Станковића бити при руци г. Диксону?
22. Да ли ће му они помоћи да савлада језик?
23. Да ли ће трговачки аташе америчке амбасаде помоћи г. Диксону?
24. Да ли је г. Станковић пре поласка брода видео капетана који путује са г. Диксоном?
25. Шта је урадио г. Диксон пре него што се растао са г. Станковићем?
26. Шта је пре поласка рекао професор Станковић г. Диксону?
27. Да ли ће г. Диксон писати г. Станковићу с пута и из Југославије?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Professor Stankovich went to the pier to see off Mr. Dickson.
2. He was giving him information till the very departure (до самог поласка) of the ship.
3. So, Mr. Dickson learned what the procedure was regarding passport and customs inspection.
4. The passport inspection is done either at the border or at the airport.
5. Customs duty is paid only for new things.
6. These things must be declared in advance, otherwise one pays a big fine.
7. One can take in as much foreign currency as he wants, but he cannot take out more than he has brought in.
8. When Dickson arrives in Belgrade, he will report to the police.
9. They will give him a permit of sojourn.
10. He will also go to see the Commercial Attaché in the American Embassy and the Stankovich family.
11. He will need their help until he conquers the language.
12. Before they parted from each other, the professor wished a bon voyage to Mr. Dickson and Mr. Dickson thanked the professor for everything he had done for him.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1089-амбаса́да, f. - embassy

*545-амѐричкӣ, adj. m. - American, adj.
амѐричкā, f.
амѐричкō, n.

1090-ата̀шē, m. - attaché
gen. sing.: ата̀шѐа

1091-бо̀равак, m. - residence, abode, stay
gen. sing.: бо̀рāвка
nom. pl.: бо̀рāвци

1092-вр̂шити, v.t.ipfv. - to perform; to execute; to commit
pr.t.: вр̂шӣм,вр̂шӣш,вр̂шӣ,
вр̂шӣмо,вр̂шӣте,вр̂шē

*1092-извр̂шити, v.t.pfv. - to perform; to execute; to commit
pr.t.: ѝзвр̄шӣм,ѝзвр̂шӣш,
ѝзвр̄шӣ,ѝзвр̄шӣмо,
ѝзвр̄шӣте,ѝзвр̄шē

1093-гра̀ница, f. - border, frontier

1094-до̀звола, f. - permission, permit

1095-дӯг, adj. m. - long
дӯга, f.
дӯго, n.

-дӯго, adv. - long time

1096-захва́лити, v.t.pfv. - to thank
pr.t.: за̀хвāлӣм,за̀хвāлӣш,
за̀хвāлӣ,за̀хвāлӣмо,
за̀хвāлӣте,за̀хвāлē

*1096-захваљи́вати, v.t.ipfv. - to thank
pr.t.: захва̀љујем,захва̀љујеш,
захва̀љује,захва̀љујемо,
захва̀љујете,захва̀љујӯ

1097-ѝздати, v.t.pfv. - to issue; to betray
pr.t.: ѝздāм,ѝздāш,ѝздā,
изда́мо,изда́те,ѝздајӯ

*1097-издáвати, v.t.ipfv. - to issue; to betray
pr.t.: ѝздајем,ѝздајеш,
ѝздаје,ѝздајемо,
ѝздајете,ѝздају

1098-ѝзнēти, v.t.pfv. - to bring (take) out, to carry out
pr.t.: изнѐсēм,изнѐсēш,
изнѐсē,изнесéмо,
изнесéте,изнѐсӯ

*1098-изнѐсити, v.t.ipfv. - to bring (take) out, to carry out
pr.t.: ѝзносѝм,ѝзносѝш,
ѝзносѝ,ѝзносѝмо,
ѝзносѝте,ѝзносē

1099-ѝспратити, v.t.pfv. - to see off
pr.t.: ѝспратѝм,ѝспратѝш,
ѝспратѝ,ѝспратѝмо,
ѝспратѝте,ѝспратē

*1099-ѝспраћати, v.t.ipfv. - to see off
pr.t.: ѝспраћāм,ѝспраћāш,
ѝспраћā,ѝспраћāмо,
ѝспраћāте,ѝспраћајӯ

1100-кāзна, f. - punishment, penalty, fine
gen. pl.: кāзни

1101-нѐкако, adv. - somehow, any way

1102-пѐглед, m. - view

*1102-у погле́ду - regarding

1103-полѝција, f. - police

1104-пѐмōћ, f. - help, assistance, aid
gen. sing.: пѐмōћи

1105-пѐступак, m. - procedure
gen. sing.: пѐступка
nom. pl.: пѐступци

1106-пре́глед, m. - inspection

1107-прѐгледати, v.t.pfv. - to examine, to inspect
pr.t.: прѐгледāм,прѐгледāш,
прѐгледā,прѐгледāмо,
прѐгледāте,прѐгледајӯ

*1107-преглéдати, v.t.ipfv. - to examine, to inspect
pr.t.: прѐглēдāм,прѐглēдāш,
прѐглēдā,прѐглēдāмо,
прѐглēдāте,преглéдају

*683-преко, prep. - through

1108-прéтходан, adj. m. - previous
прéтходна, f.
прéтходно, n.

-прéтходно, adv. - previously

1109-приjáвити (се), v.t.&r.pfv. - to report
pr.t.: прѝjāвѝм,прѝjāвѝш,
прѝjāвѝ,прѝjāвѝмо,
прѝjāвѝте,прѝjāвē

*1109-приjављѝвати (се), v.t.&r.ipfv. - to report
pr.t.: приjàвљуjем,приjàвљуjеш,
приjàвљуjе,приjàвљуjемо,
приjàвљуjете,приjàвљуjу

1110-рàстати се, v.r.pfv. - to part, to separate
pr.t.: рàстанēм се,рàстанēш се,
рàстанē се,рàстанēмо се,
рàстанēте се,рàстанӯ се

*1110-рàстаjати се, v.r.ipfv. - to part, to separate
pr.t.: рàстаjēм се,рàстаjēш се,
рàстаjē се,рàстаjēмо се,
рàстаjете се,рàстаjӯ се

1111-савлáдати (се), v.t.&r.pfv. - to overcome; to conquer;
pr.t.: сàвлāдāм,сàвлāдāш, to master;(to control
сàвладā,сàвлāдāмо, oneself, to restrain
сàвлāдāте,сàвлāдāју oneself)

*1111-савлађивати (се), v.t.&r.ipfv. - to overcome; to conquer;
pr.t.: савлàђуjēм,савлàђуjēш, to master;(to control
савлàђуjē,савлàђуjēмо, oneself, to restrain
савлàђуjēте,савлàђуjӯ oneself)

1112-срѐћан, adj. m. - lucky, fortunate; happy
срѐћна, f.
срѐћно, n.

-срѐћно, adv. - luckily; happily

*851-трговачкӣ, adj. m. - commercial
трговачка̄, f.
трговачко̄, n.

*851 &
*1090-трговачки ата̀ше, m. - commercial attaché

1113-у̀нети, v.t.pfv. - to bring (take) in, to carry in
pr.t.: унѐсе̄м,унѐсе̄ш,унѐсе̄, унесе́мо,унесе́те,унѐсӯ

*1113-уно̀сити, v.t.ipfv. - to bring (take) in, to carry in
pr.t.: у̀носӣм,у̀носӣш,у̀носӣ, у̀носӣмо,у̀носӣте,у̀носе̄

1114-ца̀рина, f. - duty, customs

*1114-ца̀ринскӣ, adj. m. - customs, adj.
ца̀ринска̄, f.
ца̀ринско̄, n.

*1106 &
*1114-ца̀ринскӣ пре́глед, m. - customs inspection

* * *

при руци - at hand

ПЕДЕСЕТ-ДРУГА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-SECOND LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE POSSESSIVE REFLEXIVE PRONOUN (See Par. 164 - A & B)

1 - Drill the declension of the possessive reflexive pronoun <u>свој</u> by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1) Овај човек је мој дед.

- Ја се радо сећам својег (свог) деда. Чијег деда се ја радо сећам?
- Ти се радо сећаш својег (свог) деда.
- Ја често пишем својем (свом) деду. Чијем деду ја често пишем?
- Ти често пишеш својем (свом) деду.
- Ја волим својег (свог) деда. Чијег деда ја волим?
- Ти волиш својег (свог) деда.
- Ја волим да идем у биоскоп са својим дедом. С чијим дедом ја волим да идем у биоскоп?
- Ти волиш да идеш у биоскоп са својим дедом.
- Ја увек имам доброг пријатеља у својем (свом) деду. У чијем деду ја увек имам доброг пријатеља?
- Ти увек имаш доброг пријатеља у својем (свом) деду.

(2) Ови људи су моји дедови.

- Ја се не бојим својих дедова. Чијих дедова се ја не бојим?
- Ти се не бојиш својих дедова.
- Ја волим да читам својим дедовима. Чијим дедовима ја волим да читам?
- Ти волиш да читаш својим дедовима.
- Ја често посећујем своје дедове. Чије дедове ја често посећујем?
- Ти често посећујеш своје дедове.
- Ја волим да се разговарам са својим дедовима. С чијим дедовима ја волим да разговарам?
- Ти волиш да се разговараш са својим дедовима.
- Ја говорим само лепо о својим дедовима. О чијим дедовима ја говорим само лепо?
- Ти говориш само лепо о својим дедовима.

(3) Ова жена је моја баба.

- Ја станујем код своје бабе. Код чије бабе ја станујем?
- Ти станујеш код своје бабе.
- Ја волим да купујем поклоне својој баби. Чијој баби ја волим да купујем поклоне?
- Ти волиш да купујеш поклоне својој баби.

- Кад нешто не знам, ја питам своју бабу. Чију бабу ја питам кад нешто не знам?	- Кад нешто не знаш, ти питаш своју бабу.
- Ја често вечерам са својом бабом. С чијом бабом ја често вечерам?	- Ти често вечераш са својом бабом.
- Ја у својој баби увек видим једну стару добру жену. У чијој баби ја увек видим једну стару добру жену?	- Ти увек видиш једну стару добру жену у својој баби.
(4) Ове жене су моје бабе.	
- Ја често добијам поклоне од својих баба. Од чијих баба ја често добијам поклоне?	- Ти често добијаш поклоне од својих баба.
-Ја идем често у посету својим бабама. Чијим бабама ја идем често у посету?	- Ти идеш често у посету својим бабама.
- Ја слушам своје бабе. Чије бабе ја слушам?	- Ти слушаш своје бабе.
- Ја ћу те упознати са својим бабама. С чијим бабама ћу те ја упознати?	- Ти ћеш ме упознати са својим бабама.
- Ја увек налазим помоћ у својим бабама. У чијим бабама ја увек налазим помоћ?	- Ти увек налазиш помоћ у својим бабама.
(5) Ово је моје перо.	
- Ја не могу да останем ни један минут без својег (свог) пера. Без чијег пера ја не могу да останем ни један минут?	- Ти не можеш да останеш ни један минут без својег (свог) пера.
- Ја сам покушао неколико пута да пишем другим пером, али сам се увек вратио својем (свом) перу. Чијем перу сам се ја увек вратио?	- Ти си се увек вратио својем (свом) перу.
- Ја добро чувам своје перо. Чије перо ја добро чувам?	- Ти добро чуваш своје перо.
- Ја много волим да пишем својим пером. Чијим пером ја много волим да пишем?	- Ти много волиш да пишеш својим пером.
- Ја никад не могу да нађем ништа рђаво у својем (свом) перу. У чијем перу ја не могу никад да нађем ништа рђаво?	- Ти никад не можеш да нађеш ништа рђаво у својем (свом) перу.
(6) Ово су моја пера.	

- Ја не идем никуда без својих пера. Без чијих пера ја не идем никуда?	- Ти не идеш никуда без својих пера.
- Ја сам покушао да пишем многим другим перима, али сам се увек вратио својим перима. Чијим перима сам се ја увек вратио?	- Ти си се увек вратио својим перима.
- Чим седнем за сто ја ставим своја пера преда се. Чија пера ја ставим преда се чим седнем за сто?	- Ти ставиш своја пера преда се чим седнеш за сто.
- Ја сам већ написао много писама и других ствари својим перима. Чијим перима сам ја већ написао много писама и других ствари?	- Ти си већ написао много писама и других ствари својим перима.
- Ја никад не могу да нађем ништа рђаво у својим перима. У чијим перима ја никад не могу да нађем ништа рђаво?	- Ти не можеш да нађеш никад ништа рђаво у својим перима.

2 - Drill the use of the possessive reflexive pronoun <u>свој</u> by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1) Ово је мој уџбеник.	
- Ја учим из њега. Из чијег уџбеника ја учим?	- Ти учиш из својег (свог) уџбеника.
- Ти учиш из њега. Из чијег уџбеника ти учиш?	- Ја учим из твојег (твог) уџбеника.
- Он учи из њега. Из чијег уџбеника он учи?	- Он учи из твојег (твог) уџбеника.
- Она учи из њега. Из чијег уџбеника она учи?	- Она учи из твојег (твог) уџбеника.
(2) Мајор Илић је твој стриц.	
- Ти станујеш код њега. Код чијег стрица ти станујеш?	- Ја станујем код својег (свог) стрица.
- Ми станујемо код њега. Код чијег стрица ми станујемо?	- Ви станујете код мојег (мог) стрица.
- Они станују код њега. Код чијег стрица они станују?	- Они станују код мојег (мог) стрица.
(3) Ово је његов лекар.	
- Он увек иде к њему. Чијем лекару он увек иде?	- Он увек иде својем (свом) лекару.
- Оне увек иду к њему. Чијем лекару оне увек иду?	- Оне увек иду његовом лекару.

(4) Ово је њен упаљач.
- Она њега узима кад жели да запали цигарету. Чији упаљач она узима кад жели да запали цигарету?
- Кад жели да запали цигарету, она узима свој упаљач.
- Ми њега узимамо кад желимо да запалимо цигарету. Чији упаљач ми узимамо кад желимо да запалимо цигарету?
- Кад желите да запалите цигарету, ви узимате њен упаљач.

(5) Ово је наш сат.
- Ми гледамо у њега кад желимо да знамо колико је сати. У чији сат ми гледамо кад желимо да знамо колико је сати?
- Кад желите да знате колико је сати, ви гледате у свој сат.
- Ви гледате у њега кад желите да знате колико је сати. У чији сат ви гледате кад желите да знате колико је сати?
- Кад желимо да знамо колико је сати, ми гледамо у ваш сат.

(6) Ово је ваш аутомобил.
- Ви идете у школу њиме. Чијим аутомобилом ви идете у школу?
- Ми идемо у школу својим аутомобилом.
- Оне иду у школу њиме. Чијим аутомобилом оне иду у школу?
- Оне иду у школу нашим аутомобилом.

(7) Оно је њихов сто.
- Они седе за њим. За чијим столом они седе?
- Они седе за својим столом.
- Ви седите за њим. За чијим столом ви седите?
- Ми седимо за њиховим столом.

(8) Ово је стан ових девојака.
- Оне станују у њему. У чијем стану оне станују?
- Оне станују у својем (свом) стану.
- Њихове мајке станују у њему. У чијем стану станују њихове мајке?
- Њихове мајке станују у њиховом стану.

(9) Ови уџбеници су моји.
- Ја учим из њих. Из чијих уџбеника ја учим?
- Ти учиш из својих уџбеника.
- Она учи из њих. Из чијих уџбеника она учи?
- Она учи из твојих уџбеника.

(10) Г. Илић и г. Марић су твоји пријатељи.
- Ти њима често пишеш. Чијим пријатељима ти чешто пишеш?
- Ја често пишем својим пријатељима.
- Ми њима често пишемо. Чијим пријатељима ми често пишемо?
- Ви често пишете мојим пријатељима.

(11) Ово су Маркови родитељи.

- Он њих воли. Чије родитеље Марко воли?	- Марко воли своје родитеље.
- Ви њих волите. Чије родитеље ви волите?	- Ми волимо његове родитеље.
(12) Ово су наши аутомобили.	
- Ми њима идемо у школу. Чијим аутомобилима ми идемо у школу?	- Ви идете у школу својим аутомобилима.
- Оне њима иду у школу. Чијим аутомобилима оне иду у школу?	- Оне иду у школу вашим аутомобилима.
(13) То су ваши столови.	
- Ви седите за њима. За чијим столовима ви седите?	- Ми седимо за својим столовима.
- Ми седимо за њима. За чијим столовима ми седимо?	- Ви седите за нашим столовима.
(14) Ово су њихови џакови.	
- Они држе свој кромпир у њима. У чијим џаковима они држе свој кромпир?	- Они држе свој кромпир у својим џаковима.
- Ви држите свој кромпир у њима. У чијим џаковима ви држите свој кромпир?	- Ми држимо свој кромпир у њиховим џаковима.
(15) Ово је моја књига.	
- Ја учим из ње. Из чије књиге ја учим?	- Ти учиш из своје књиге.
- Ти учиш из ње. Из чије књиге ти учиш?	- Ја учим из твоје књиге.
(16) Ово је твоја стрина.	
- Ти често идеш к њој. К чијој стрини ти идеш често?	- Ја идем често к својој стрини.
- Он иде често к њој. К чијој стрини он иде често?	- Он иде често к мојој стрини.
(17) Ово је његова народна ношња.	
- Он њу често облачи. Чију народну ношњу он често облачи?	- Он често облачи своју народну ношњу.
- Ти њу често облачиш. Чију народну ношњу ти често облачиш?	- Ја често облачим његову народну ношњу.
(18) Ово је њена оловка.	
- Она пише њоме. Чијом оловком она пише?	- Она пише својом оловком.
- Ја пишем њоме. Чијом оловком ја пишем?	- Ти пишеш њеном оловком.
(19) Ово је наша кућа.	
- Ми станујемо у њој. У чијој кући ми станујемо?	- Ви станујете у својој кући.
- Две жене станују у њој. У чијој кући станују две жене?	- У вашој кући станују две жене.

(20) Ово су ваше шоље.

- Ви пијете кафу из њих. Из чијих шоља ви пијете кафу?
- Ми пијемо кафу из своји шоља.
- Ми пијемо кафу из њих. Из чијих шоља ми пијемо кафу?
- Ви пијете кафу из наших шоља.

(21) Ово су ваше тетке.

- Ви њима често пишете. Чијим теткама ви често пишете?
- Ми често пишемо својим теткама.
- Они њима често пишу. Чијим теткама они често пишу?
- Они често пишу нашим теткама.

(22) Ово су њихове канцеларије.

- Они иду у њих сваког дана. У чије канцеларије они иду сваког дана?
- Они иду у своје канцеларије сваког дана.
- Ви идете у њих сваког дана. У чије канцеларије ви идете сваког дана?
- Ми идемо у њихове канцеларије сваког дана.

(23) Ово су наше кашике.

- Ми њима једемо супу. Чијим кашикама ми једемо супу?
- Ви једете супу својим кашикама.
- Ви њима једете супу. Чијим кашикама ви једете супу?
- Ми једемо супу вашим кашикама.

(24) Ово су столице госпођице Маре и госпођице Анке.

- Оне седе на њима. На чијим столицама оне седе?
- Оне седе на својим столицама.
- Ми седимо на њима. На чијим столицама ми седимо?
- Ви седите на њиховим столицама.

(25) Миријево је моје село.

- Ја сам баш сад стигао из њега. Из чијег села сам ја баш сад стигао?
- Ти си баш сада стигао из свог (својег) села.
- Она је баш сад стигла из њега. Из чијег села је она баш сад стигла?
- Она је баш сада стигла из твојег (твог) села.

(26) Ово је моје дете.

- Ја му дајем млеко. Чијем детету ја дајем млеко?
- Ти дајеш млеко својем (свом) детету.
- Она му даје млеко. Чијем детету она даје млеко?
- Она даје млеко твојем (твом) детету.

(27) То је твоје перо.

- Ти си га оставио на столу. Чије перо си оставио на столу?
- Ја сам оставио своје перо на столу.
- Ја сам га нашао на столу. Чије перо сам ја нашао на столу?
- Ти си нашао моје перо на столу.

(28) Ово је његово перо.

- Он пише њиме. Чијим пером он пише?
- Он пише својим пером.

- Она пише њиме. Чијим пером она пише? — Она пише његовим пером.

(29) Ово је наше купатило.
- Ми се купамо у њему. У чијем купатилу се ми купамо? — Ви се купате у својем (свом) купатилу.
- Они се купају у њему. У чијем купатилу се они купају? — Они се купају у нашем купатилу.

(30) Ово су њена пера.
- Она не иде никуда без њих. Без чијих пера она не иде никуда? — Она не иде никуда без својих пера.

(31) Ово су наша села.
- Ми живимо у њима. У чијим селима ми живимо? — Ви живите у својим селима.
- Ви живите у њима. У чијим селима ви живите? — Ми живимо у вашим селима.

B - THE EMPHATIC POSSESSIVE PRONOUNS (See Par. 164 - C)

Acquaint the students with the Serbo-Croatian emphatic possessive pronouns by having them translate into Serbo-Croatian the sentences listed below.

My own father does not like me more than you.
Thy own son said that to me yesterday.
His own daughter does not want to live near him.
Her own husband told us that she was not a good cook.
Our own families do not care more about us than you.
Your own sisters have forgotten you completely.
Their own children do not wish to see them.
One's own home is always the best.
We have a house of our own.

*Мој (Твој, Његов . . .) сопствени (властити) are new words and are to be put on the blackboard.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

На мору

Капетан Стуарт и Диксон се упознају на броду

1. Капетан Ричард Стуарт: Добар дан, господине. Ја сам Ричард Стуарт из Денвера. Ми путујемо до Трста заједно.

Г. Роберт Диксон: Драго ми је. Ја сам Роберт Диксон из Чикага. Нисам вас видео на броду пре поласка.

2. К.С: Стигао сам десет минута пре поласка брода.

Г.Д: Зашто се нисте укрцали одмах? Брод је могао да оде без вас.

3. К.С: Био сам са својом женом и својим сином. Жена је мало плакала, па сам је тешио.

Г.Д: Зашто нисте повели своју жену? Људи немају много брига кад су заједно са својим породицама.

4. К.С: Ја идем на дужност у Аустрију, па желим да се сам снађем пре него што своје доведем онамо.

Г.Д: И ја сам се одвојио од својих из истих разлога, и зато идем у Југославију без њих.

5. К.С: Такав је живот. али ми ћемо често писати својим женама о свом животу и раду.

Г.Д: Имате право. То је баш оно што сам обећао

SECOND PART LII
DIALOGUE

At sea

Captain Stuart and Dickson get acquainted on the boat

1. Captain Richard Stuart: Good day, Sir. I'm Richard Stuart from Denver. We're traveling together to Trieste.

Mr. Robert Dickson: I'm pleased to meet you. I'm Robert Dickson from Chicago. I didn't see you on the boat before the departure.

2. Capt S: I arrived ten minutes before the departure of the boat.

Mr. D: Why didn't you embark at once? The boat might have left without you.

3. Capt S: I was with my wife and my son. The wife cried a little, and I consoled her.

Mr. D: Why didn't you take your wife along? Men do not have many worries when they are with their families.

4. Capt S: I'm going on duty to Austria, and I wish to get settled myself before I bring my family there.

Mr. D: I also parted with my family for the same reasons, and therefore I'm going to Yugoslavia without them.

5. Capt S: Such is life, but we'll write often to our wives about our lives and work.

Mr. D: You're right. That's exactly what I

На мору

Кајетан Стјуарт и Диксон се упознају на броду

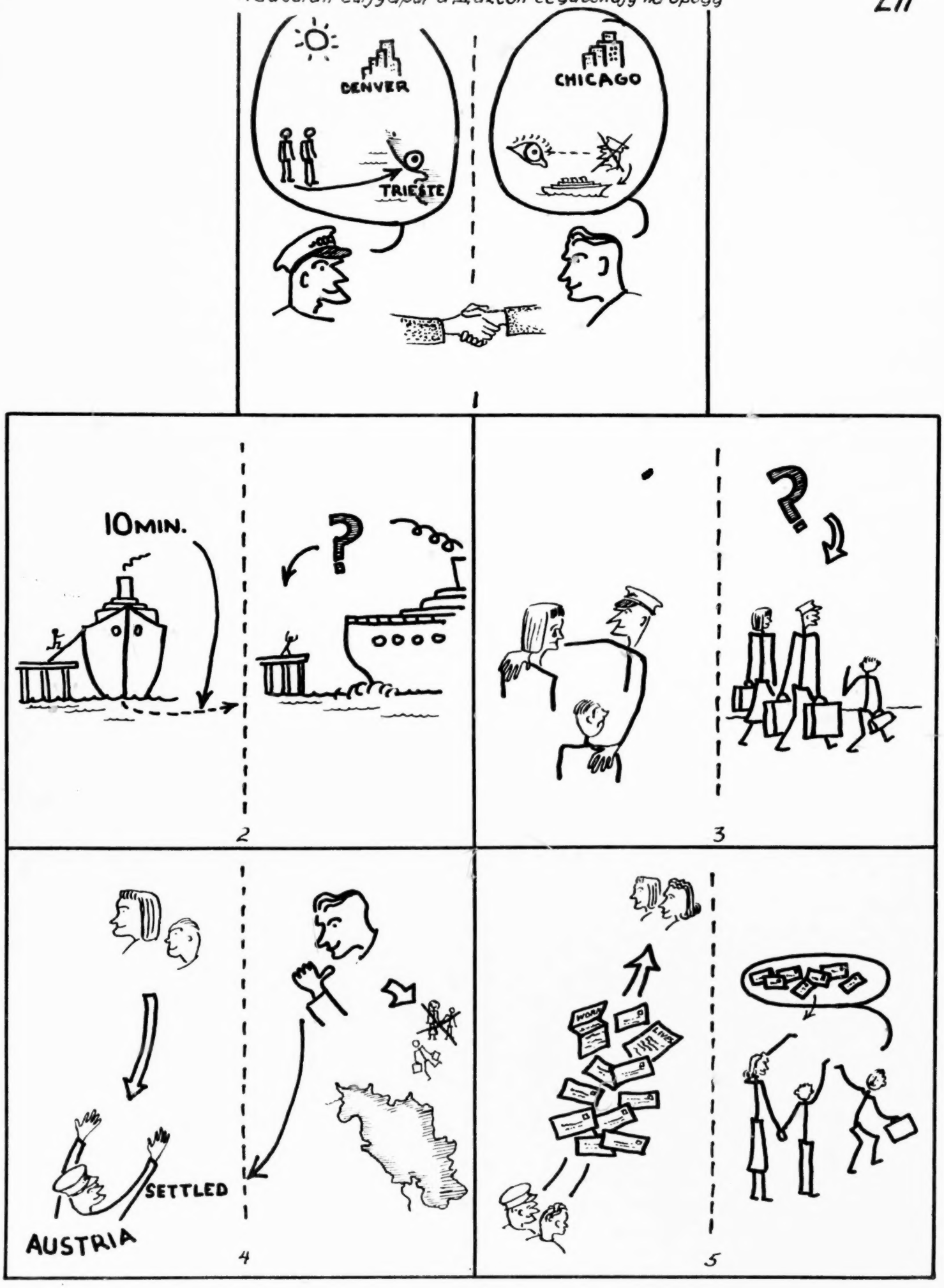

својој жени и свом сину пре него што смо се растали.

promised my wife and son before we parted.

6. К.С: Је ли ваша жена дошла у Њујорк да вас испрати?

6. Capt S: Did your wife come to New York to see you off?

Г.Д: Не. На столу имам фотографије своје жене и свог сина. Можете да их видите.

Mr. D: No. On the desk I have photographs of my wife and son. You can see them.

7. К.С: Хвала. Син вам је доста велик. Колико ћете се бавити у Југославији?

7. Capt S: Thanks. Your son is rather big. How long are you going to stay in Yugoslavia?

Г.Д: Неколико година. А ви у Аустрији?

Mr. D: Several years. And you in Austria?

8. К.С: Три године. Тако је код нас у војсци. А зашто ви одлазите у Југославију?

8. Capt S: Three years. That's how it is in our Army. And why are you going to Yugoslavia?

Г.Д: Моја фирма жели да тамо пласира неке своје продукте.

Mr. D: My firm wishes to introduce some products there.

9. К.С: Да ли сте раније путовали морем?

9. Capt S: Have you traveled by sea before?

Г.Д: Нисам. Ово ми је први пут. А ви?

Mr. D: I haven't. This is my first trip. And you?

10. К.С: Путовао сам неколико пута за време рата и после рата, и то већином теретним бродом.

10. Capt S: I traveled several times during and after the war, and that mostly by freighter.

Г.Д: Знам. За време рата су бродови преносили трупе, храну, оружје и муницију.

Mr. D: I know. During the war, the boats transported troops, food, arms and ammunition.

11. К.С: Тада смо обично путовали у конвоју.

11. Capt S: Then we usually traveled in a convoy.

Г.Д: Да. Тако је морало бити, јер опасност путовања у конвоју није била тако велика као кад је брод путовао ван конвоја.

Mr. D: Yes. It had to be so, because the danger of traveling in a convoy was not so great as when a boat traveled outside of a convoy.

(Наставиће се)

(To be continued)

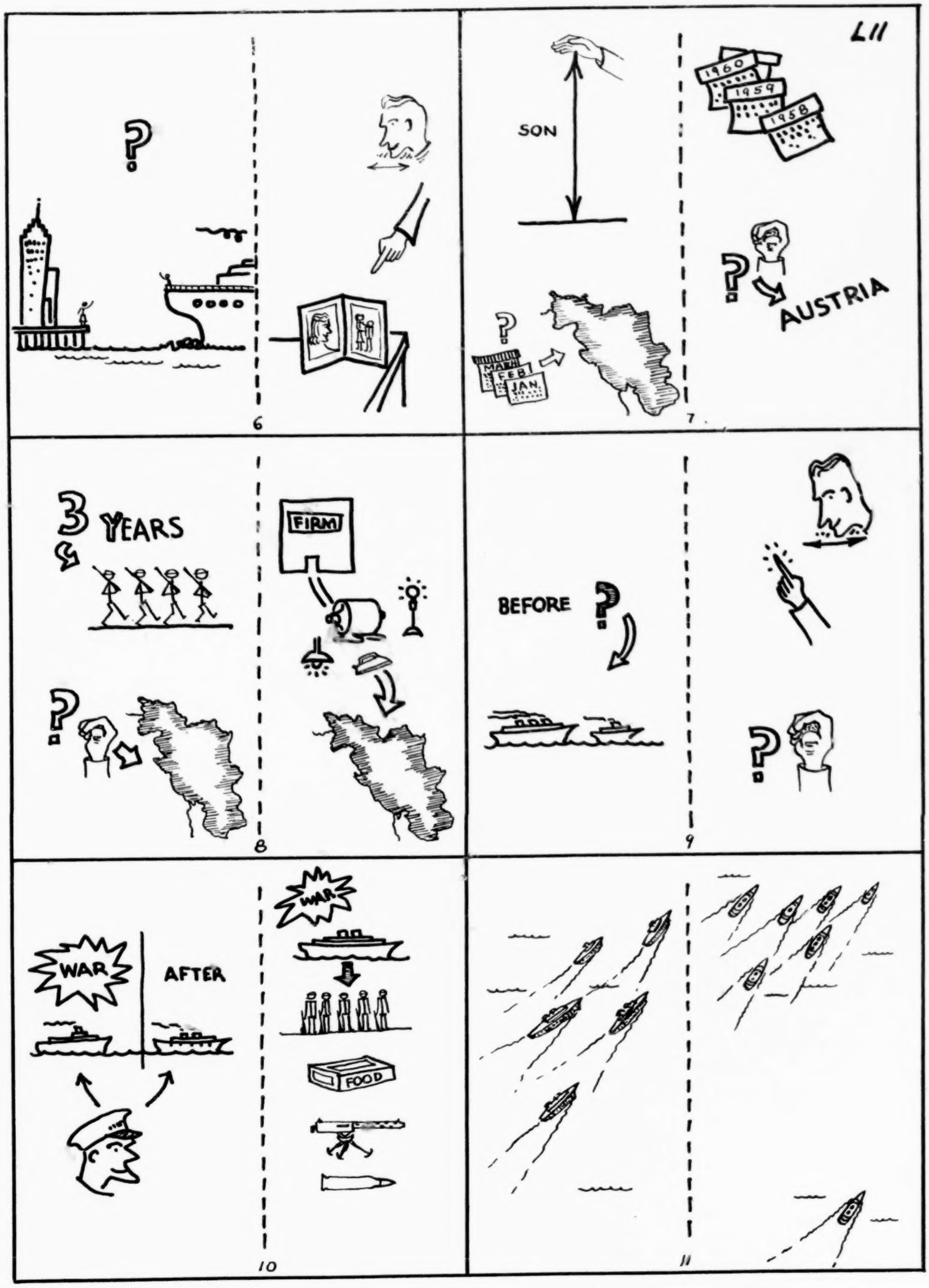
L11
6
SON
1960
1959
1958
MARH
FEB
JAN
AUSTRIA
7
3 YEARS
FIRM
8
BEFORE
9
WAR
AFTER
WAR
FOOD
10
11

PAR. 164 - THE POSSESSIVE REFLEXIVE PRONOUN

A - (6) На столу имам фотографије своје жене и својег (or: свог) сина.
(5) То је баш оно што сам обећао својој жени и својем (or: свом) сину пре него што смо се растали.
(3) Зашто нисте повели своју жену?
(3) Био сам са својом женом и својим сином.
(5) Такав је живот, али ми ћемо често писати својим женама о свом (or: својем) животу и раду.
(4) И ја сам се одвојио од својих из истих разлога.
(4) Ја идем на дужност у Аустрију, па желим да се сам снађем пре него што своје доведем онамо.
(8) Моја фирма жели да тамо пласира неке своје продукте.
(3) Људи немају много брига кад су заједно са својим породицама.

The underlined words are different cases of the possessive reflexive pronoun свој, m., своја, f. and своје, n.

The Serbo-Croatian possessive reflexive pronoun is an adjectival pronoun (see Par. 32 - C, Volume II, pp 104 & 105). Its declension endings are the same as the declension endings of definite adjectives.

The stem for all genders in both numbers is свој-.

For masculine and neuter singular (except in the instrumental case), the stem св- is often used.

B - This pronoun must always be used to denote possession, if the possessor has already been identified as the subject of the sentence. Consequently it may mean: "my", "mine", "thy", "thine", "his", "her", "hers", "its", "our", "ours", "your", "yours", "their", "theirs", "one's own", "my own", "thy own", etc:

1 - Ја волим своју мајку.	- I like my mother.
2 - Ти волиш своју мајку.	- You like your mother.
3 - Он (Она, Оно) воли своју мајку.	- He (She, It) likes his (her, its)(own) mother.
4 - Ми волимо своју мајку.	- We like our mother.
5 - Ви волите своју мајку.	- You like your mother.

6 - Они (Оне) воле своју мајку. - They like their (own) mother.

The sentences 1 thru 6 above show that the possessive reflexive pronoun must always be used when one wants to say that something is owned directly by the subject of the sentence. In all of the sentences listed above, it would be wrong to use any of the possessive pronouns (мој, твој, његов, наш, ваш, њихов) instead of the possessive reflexive pronoun. In the sentences under 3 and 6 it would be grammatically wrong and also misleading, because, if we use the possessive pronouns његов or њен in the sentence 3 and њихов in the sentence under 6, we would not know whether "he" ("she", "it") likes "his" ("her", "its") own or whether "they" like "their own" mother or "somebody else's" mother. In this case English uses the forms "(his) own", "(her) own", etc. to avoid ambiguity.

C - The English emphatic possessive pronouns are rendered into Serbo-Croatian as follows:

my own - мој (-а, -е) сопствени (-а, -о)
thy own - твој (-а, -е) сопствени (-а, -о)
his own - његов (-а, -о) сопствени (-а, -о)
her own - њен (-а, -о) сопствени (-а, -о)
our own - наш (-а, -е) сопствени (-а, -о)
your own - ваш (-а, -е) сопствени (-а, -о)
their own - њихов (-а, -о) сопствени (-а, -о)

All these pronouns are also rendered by свој сопствени, своја сопствена, своје сопствено when the possessor is the subject.

Моја сопствена мајка се не радује мом напретку више него ви.
My own mother is not rejoicing at my progress more than you.
Његов сопствени отац му не верује ништа.
His own father does not believe him at all.
Лепо је кад човек има своју сопствену кућу.
It's nice when one has a house of his own.

Note: Сопствени is often replaced by властити.

PAR. 165 - FULL CHART OF SERBO-CROATIAN POSSESSIVE PRONOUNS

POSSESSOR	Gender of possessor	Gender of the thing possessed			English possessive pronouns
		masc.	fem.	neut.	
1st person sing. (Ја - I)	any	мој	моја	моје	my, mine
2nd person sing. (Ти - You)	any	твој	твоја	твоје	your, yours
3rd person sing. (Он - He)	masc.	његов	његова	његово	his
3rd person sing. (Она - She)	fem.	њен њезин	њена њезина	њено њезино	her, hers
1st person pl. (Ми - We)	any	наш	наша	наше	our, ours
2nd person pl. (Ви - You)	any	ваш	ваша	ваше	your, yours
3rd person pl. Они Оне - They Она	any	њихов њин	њихова њина	њихово њино	their, theirs
The subject of the sentence	any	свој	своја	своје	my, mine, thy, thine, his, her, hers, our, ours, your, yours, their, theirs, one's own, my own, thy own, etc.

Note: The English possessive pronoun "its" is rendered either by његов, његова, његово, or by њен, њена, њено depending on the gender of the possessor (see Par. 37, Volume II, p. 128). If the possessor is the subject of the sentence, "its" is rendered by свој, своја, своје.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

THE POSSESSIVE PRONOUNS

Drill the use of possessive pronouns by asking the questions listed below. First have the students identify the objects and then the possessor. Point to the corresponding visual aids or to the person of the possessor, whichever is applicable. The numbers in parentheses indicate the person for which the possessive pronoun can be used.

Possessor:	Singular	1	Plural	1
		2		2
		3 m., f.		3
		The subject of the clause		

(1)	Шта је ово?	То је уџбеник (аутомобил, пас, авион, хотел, коњ, пасош, речник, папир, шешир, хлеб, чај, капут, куфер, сат, бријач, упаљач, сто, нож, чешаљ, пешкир, кревет).
(2)	Чији је ово уџбеник (аутомобил, пас . . . , итд)?	То је (1, 2, 3 Sing & Pl) уџбеник (аутомобил, пас, . . итд).
(3)	Из чијег уџбеника ја учим?	Ти учиш из (Subject; 1, 3 Sing & Pl) уџбеника.
(4)	Из чијег аутомобила он излази?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(5)	Чијих се паса ви бојите?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(6)	Према чијем авиону ми идемо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 1, 3 Pl)
(7)	Ка чијем хотелу ти идеш?	(Subject; 2, 3 Sing & Pl)
(8)	Чијег коња они имају?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(9)	Чије пасоше је полицајац узео?	(1, 2, 3 Sing & Pl)
(10)	Чије речнике ви употребљавате?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(11)	На чији папир ми пишемо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(12)	Чији шешир ја стављам на главу?	(Subject; 2, 3 Sing & Pl)
(13)	Чији хлеб ти једеш?	(Subject; 2, 3 Sing & Pl)
(14)	Чији чај она пије?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(15)	Чији капут ти облачиш?	(Subject; 2, 3 Sing & Pl)
(16)	Чије куфере ви носите?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(17)	Чије сатове су они изгубили?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(18)	Чијим бријачем се он брије?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)

(19)	Чијим упаљачем она пали цигарету?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(20)	За чијим столовима они седе?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(21)	Чијим ножевима ми сечемо хлеб?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 1, 3 Pl)
(22)	Чијим пешкиром се ја бришем?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(23)	Чијим чешљевима се оне чешљају?	(Subject; 1, 3 Sing & Pl)
(24)	На чијим креветима ви и ја спавамо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(25)	У чијим куферима ви и он имате своје одело?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(26)	Шта је ово?	То је канцеларија (кућа, столица, књига, мачка бакалница, бележница, цигарета, новине, муниција, виљушка, шоља, чаша, кашика, учионица, башта).
(27)	Чија је ово канцеларија (кућа, столица, . . итд)?	То је (1, 2, 3 Sing & Pl) канцеларија (кућа, столица, . . итд).
(28)	Из чије канцеларије ја излазим?	(Subject; 1, 3 Sing & 1, 2, 3 Pl)
(29)	Из чије куће ти излазиш?	(Subject; 2, 3 Sing & 1, 2, 3 Pl)
(30)	Са чије столице он устаје?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 1, 2, 3 Pl)
(31)	Из чијих књига ми учимо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 1, 3 Pl)
(32)	Чијих мачака се бојите?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(33)	Према чијој кући ви идете?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(34)	Према чијој бакалници они иду?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(35)	У чију бележницу ти пишеш?	(Subject; 2, 3 Sing & Pl)
(36)	Чије цигарете ми пушимо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(37)	Чије новине ви читате?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(38)	Чију муницију они чувају?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(39)	Чијом виљушком она једе?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(40)	Чијим шољама ми пијемо кафу?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(41)	Чијим чашама оне пију млеко?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(42)	Чијим кашикама ви једете супу?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)
(43)	У чијим учионицама ви учите?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & 2, 3 Pl)

(44)	У чијој бакалници он купује храну?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(45)	У чијој башти они седе свако вече?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(46)	Шта је ово?	То је дете (писмо, село, јагње, одело, вино, пиво, оружје, купатило).
(47)	Чије је ово дете (писмо, село, . . итд)?	(1, 2, 3 Sing & Pl)
(48)	Без чијег детета она никад не излази?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(49)	Из чијих писама сте то сазнали?	(Subject; 1, 2, 3 Sing; 2, 3 Pl)
(50)	Према чијем селу идемо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing; 2, 3 Pl)
(51)	Чије јагње храните?	(Subject; 1, 2, 3 Sing; 2, 3 Pl)
(52)	Чија одела она воли?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(53)	Чије вино он пије?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(54)	Чијим си се пивом опио?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)
(55)	О чијем оружју говоримо?	(Subject; 1, 2, 3 Sing; 2, 3 Pl)
(56)	У чијим купатилима се они купају?	(Subject; 1, 2, 3 Sing & Pl)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

На мору

Пошто ћемо отсада пратити живот и рад г. Роберта Диксона, ми ћемо вам сада нешто рећи о њему. Г. Диксон је сада на мору, на путу за Трст, одакле ће наставити пут за Југославију.

Роберт Диксон се родио у Чикагу и завршио колеџ. Он је ожењен и има једног сина. Кад је почео рат он није отишао у рат него је остао на раду код своје фирме која је производила разне продукте за војску.

Пре неколико месеци фирма г. Диксона је одлучила да пошаље г. Диксона у Југославију да тамо пласира неке продукте. Г. Диксон не говори добро српскохрватски. Он зна нешто, али то није довољно. Он је могао да научи много више да је знао да ће ићи у Југославију, али он то није знао, зато није ни учио. Све што је научио он је научио од браће Станковића који су пореклом Срби, а сада живе у Чикагу.

Пред свој полазак у Београд г. Диксон се у Њујорку упознао са професором Станковићем који је брат браће Станковић из Чикага. Професор Станковић је дао г. Диксону савете и обавештења о путу и о Југославији. Поред тога он му је дао и писма за свог оца и стрица, који живе у Београду, и који ће помоћи г. Диксону да савлада језик.

Г. Диксон је отишао без своје породице, коју ће довести к себи кад се сам снађе. С њим је на броду, у истој кабини, капетан Стуарт који путује на дужност у Аустрију. Ни Стуарт није повео своју породицу са собом, а из истих разлога из којих и Диксон.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Preparation for departure to Yugoslavia (continuation)

Professor Stankovich and Mr. Dickson met again the following day. They spent the whole day and the evening together talking about Yugoslavia. They also looked over New York.

When Professor Stankovich asked Mr. Dickson if his family was still in Chicago, he answered that his wife and son were in Chicago with his mother-in-law. They will stay there until he gets settled in Belgrade, and then they will come to him. The

Professor thought that Mr. Dickson and his wife had done well in deciding so, because the housing conditions in Belgrade are such that he will have to wait several months for a suitable apartment. Mr. Dickson hopes that he will not have to wait more than several months.

When the Professor wanted Mr. Dickson to tell him something about himself, Mr. Dickson thought that there was nothing much to say: he is a businessman and he loves his work and the people for whom he is working. Mr. Dickson had already bought his traveling tickets at a tourist agency and he showed the tickets to Professor Stankovich. When Professor Stankovich saw that Mr. Dickson was traveling by boat, he asked him if his boat was in the port and if he had seen it. The boat was in the port, but Mr. Dickson had not seen it yet. So they decided to go to the port the following day to see the boat as well as the cabin in which Mr. Dickson will travel to Trieste.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

На мору

Као што знамо г. Роберт Диксон одлази у Југославију, где жели да пласира продукте своје фирме. Сазнали смо шта је он радио док се бавио у Њујорку. Он се ту упознао са г. Станковићем који му је дао потребна обавештења и савете о путу. Мислимо да ће бити интересантно ако пратимо г. Диксона како на његовом путу за Југославију тако и у самој Југославији.

Професор Станковић је дошао на пристаниште и испратио г. Диксона. Кад је брод изашао из луке, г. Диксон је отишао у своју кабину и почео да чита једну књигу. Међутим, он није могао да чита, јер је мислио о својима, тојест о својој жени и својем сину, које је оставио у Чикагу. Он је такође мислио о свом послу, о својим пријатељима и о страној земљи у коју одлази.

Док је он тако мислио, у кабину је ушао капетан Ричард Стуарт који одлази на дужност у Аустрију. Они ће бити у истој кабини до Трста. Они су се упознали и провели у пријатном разговору неколико сати.

Из њиховог разговора смо сазнали да ни капетан Стуарт није повео своју жену са собом, јер жели да се прво сам снађе. То је исти разлог због којег ни г. Диксон није повео своју породицу.

Г. Диксону је ово први пут да путује морем. Капетан Стуарт је путовао неколико пута за време рата и после рата. Он је путовао теретним бродовима, већином у конвоју. Теретни бродови су онда преносили трупе, оружје, храну и муницију. Кад бродови путују у конвоју онда опасност није тако велика као кад путују ван конвоја.

Питања на штиво: **Questions on Reading Text**

1. Куда путује г. Диксон?
2. Шта жели г. Диксон да пласира у Југославији?
3. С киме се г. Диксон упознао у Њујорку?
4. О чему је професор Станковић обавестио г. Диксона?
5. Кога ћемо да пратимо на путу за Југославију?
6. Где ћемо још да пратимо г. Диксона?
7. Ко је дошао на пристаниште да испрати г. Диксона?
8. Куда је отишао г. Диксон кад је брод изашао из луке?
9. Шта је г. Диксон почео да ради у својој кабини?
10. Да ли је г. Диксон могао да чита књигу коју је почео?
11. Зашто г. Диксон није могао да чита књигу коју је почео?
12. О чему је још г. Диксон мислио осим о својима?
13. Да ли је он такође мислио о страној земљи у коју одлази?
14. Ко је ушао у кабину док је он тако мислио о свему томе?
15. Куда путује капетан Стуарт?
16. Зашто он путује у Аустрију?
17. Да ли ће г. Диксон и капетан Стуарт бити у истој кабини?
18. Шта су они радили пошто су се упознали?
19. Зашто капетан Стуарт не води своју породицу са собом?
20. Да ли Диксон води своју породицу у Југославију?
21. Где ће се г. Диксон и капетан Стуарт растати?
22. Да ли је г. Диксон раније путовао морем?
23. Да ли је капетан Стуарт раније путовао морем?
24. Кад је капетан Стуарт путовао морем?
25. Каквим бродовима је он тада путовао?
26. Да ли су ти теретни бродови путовали сами?
27. Шта су преносили ти теретни бродови?
28. Да ли је велика опасност кад брод путује у конвоју?
29. Да ли је велика опасност кад брод путује ван конвоја?
30. Да ли сте ви путовали теретним бродом?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

LII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Two gentlemen are traveling on the same ship and in the same cabin.
2. One of them is a civilian and the other is a captain.
3. The civilian has never traveled on a ship before and the captain has traveledmany times - mostly on freighters.
4. This was during the war and the freighters - which transported troops, weapons and ammunition - usually traveled in convoys.
5. It had to be so because the danger of traveling outside of a convoy was great.
6. The civilian is going to Yugoslavia where his firm wants to introduce some of its products and the captain is going to Austria.
7. Although both of them know that a man has less worries when his family is with him, they parted with their families.
8. When they were leaving, their wives cried and they had to console them.
9. They promised to write often to their wives about their lives and work.
10. They will bring their families as soon as they themselves settle.
11. Everybody likes to have a home (дом) of his own!

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1115-Аустрија, f. - Austria

1116-бавити се, v.r.ipfv. - to stay; to occupy oneself; to indulge
pr.t.: бавим се, бавиш се, бави се, бавимо се, бавите се, баве се

1117-брига, f. - care, concern, worry

1118-већина, f. - majority

*1118-већином, adv. - mostly, commonly

1119-конвој, m. - convoy

1120-муниција, f. - ammunition

1121-обећати, v.t.pfv. - to promise, to vow
pr.t.: обећам, обећаш, обећа, обећамо, обећате, обећају

*1121-обећавати, v.t.ipfv. - to promise, to vow
pr.t.: обећавам, обећаваш, обећава, обећавамо, обећавате, обећавају

1122-одвојити (се), v.t.&r.pfv. - to separate; (to separate, to part)
pr.t.: одвојим, одвојиш, одвоји, одвојимо, одвојите, одвоје

*1122-одвајати (се), v.t.&r.ipfv. - to separate; (to separate, to part)
pr.t.: одвајам, одвајаш, одвајa, одвајамо, одвајате, одвајају

1123-опасност, f. - danger, peril, risk
gen. sing.: опасности
nom. pl.: опасности

1124-оружје, n. - weapons, arms

1125-плакати, v.i.ipfv. - to weep, to cry
pr.t.: плачем, плачеш, плаче, плачемо, плачете, плачу

1126-пласи́рати (се), v.t.&r.pfv. - to place, to introduce;
pr.t.: пла̀сӣра̄м,пла̀сӣра̄ш, (to place; to make good)
пла̀сӣра̄,пла̀сӣра̄мо,
пла̀сӣра̄те,пласи́рају̏

1127-пра̀тити, v.t.ipfv. - to follow; to accompany
pr.t.: пра̀тӣм,пра̀тӣш,пра̀тӣ,
пра̀тӣмо,пра̀тӣте,пра̀тӗ

1128-прѐнӗти, v.t.pfv. - to carry over, to trans-
pr.t.: пренѐсӗм,пренѐсӗш, port, to transfer
пренѐсӗ,пренесе́мо,
пренесе́те,пренѐсу̏

*1128-прено̀сити, v.t.ipfv. - to carry over, to trans-
pr.t.: прѐносӣм,прѐносӣш, port, to transfer
прѐносӣ,прѐносӣмо,
прѐносӣте,прѐносӗ

1129-про̀дук(а)т, m. - product

1130-путо̀вање, n. - travelling, journey, trip

1131-ра̄д, m. - work, labor, task
nom. pl.: ра́дови

1132-со̀пствен, adj. m. - one's own, characteristic,
со̀пствена, f. adj.
со̀пствено, n.

1133-тѐретнӣ, adj. m. - freight, adj.
тѐретна̄, f.
тѐретно̄, n.

*1021 &
*1133-тѐретнӣ бро̄д, m. - freighter

1134-тѐшити,(се), v.t.&r.ipfv. - to comfort, to console; (to
pr.t.: тѐшӣм,тѐшӣш,тѐшӣ, console oneself)
тѐшӣмо,тѐшӣте,тѐшӗ

*1134-у̀тешити (се), v.t.&r.pfv. - to comfort, to console; (to
pr.t.: у̀тешӣм,у̀тешӣш, console oneself)
у̀тешӣ,у̀тешӣмо,
у̀тешӣте,у̀тешӗ

1135-тру̏па, f. - troop

1136-фотогра̀фија, f. - photograph, photo

* * *

драго ми је	- I'm glad
своји	- one's own folks

ED0 31688

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME VI
LESSONS 53-62

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

A WORD OF CAUTION CONCERNING INTERROGATION EXERCISES FOR LANGUAGE TRAINING

THE INTERROGATION EXERCISES ON THE FOLLOWING PAGES ARE BASED ON THOSE PREPARED BY THE ARMY GENERAL SCHOOL IN 1953 AND ARE CONSIDERED USEFUL AND APPROPRIATE FOR LANGUAGE TRAINING. NEVERTHELESS, BEAR IN MIND THAT THEY ARE DESIGNED NOT FOR INSTRUCTION IN THE TECHNIQUES OF INTERROGATION BUT SOLELY FOR LEARNING SPECIFIC MILITARY TERMINOLOGY UNDER MOCK WARFARE CONDITIONS. YOU MUST ALSO REMEMBER THAT THE HYPOTHETICAL PRISONER RESPONSES IN THESE EXERCISES CAN IN NO WAY BE REGARDED AS EXAMPLES OF CONDUCT FOR AMERICAN MILITARY PERSONNEL TAKEN PRISONER IN TIME OF WAR. PRISONER CONDUCT FOR AMERICANS WHILE UNDER INTERROGATION BY THE ENEMY IS CLEARLY AND UNCOMPROMISINGLY SET FORTH IN THE "MILITARY CODE" PUBLISHED IN 1955.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

INFORMATION I MAY DISCLOSE SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR

WHEN QUESTIONED, SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR, I AM BOUND TO GIVE ONLY NAME, RANK, SERVICE NUMBER AND DATE OF BIRTH. I WILL EVADE ANSWERING FURTHER QUESTIONS TO THE UTMOST OF MY ABILITY. I WILL MAKE NO ORAL OR WRITTEN STATEMENTS DISLOYAL TO MY COUNTRY AND ITS ALLIES OR HARMFUL TO THEIR CAUSE.

When questioned, a prisoner of war is required by the Geneva Convention and permitted by this Code to disclose his name, rank, service number and date of birth. A prisoner of war may also communicate with the enemy regarding his individual health or welfare as a prisoner of war and, when appropriate, on routine matters of camp administration. Oral or written confessions true or false, questionnaires, personal history statements, propaganda recordings and broadcasts, appeals to other prisoners of war, signatures to peace or surrender appeals, self criticisms or any other oral or written communication on behalf of the enemy or critical or harmful to the United States, its allies, the Armed Forces or other prisoners are forbidden.

It is a violation of the Geneva Convention to place a prisoner of war under physical or mental torture or any other form of coercion to secure from him information of any kind. If however, a prisoner is subjected to such treatment, he will endeavor to avoid by every means the disclosure of any information, or the making of any statement or the performance of any action harmful to the interests of the United States or its allies or which will provide aid or comfort to the enemy.

Under Communist Bloc reservations to the Geneva Convention, the signing of a confession or the making of a statement by a prisoner is likely to be used to convict him as a war criminal under the laws of his captors. This conviction has the effect of removing him from the prisoner of war status and according to this Communist Bloc device denying him any protection under terms of the Geneva Convention and repatriation until a prison sentence is served.

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Volume VI

Lessons 53-62

July 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
FIFTY-THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - At sea (cont'd) - About the crew of passenger ships	8
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	8
Cartoon Guide	9
Grammar Analysis	12
Par. 166 - The affirmative imperative mood	12
167 - The negative imperative mood	14
Grammar Drill	15
Translation Exercise	18
Reading Text - At sea (cont'd)	19
Questions on Reading Text	20
Homework	21
Vocabulary	22
FIFTY-FOURTH LESSON	25
Grammar Perception Drill	25
Dialogue - At sea (cont'd) About a storm, seasickness and automobiles	32
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	32
Cartoon Guide	33
Grammar Analysis	36
Par. 168 - The conjunctions чим and тек што	36
169 - The conjunction док (or: докле)	37
170 - The conjunction да	38
171 - The adverb још	39
172 - The present tense of the verb заспати	40
173 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -рчати	40
174 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -ицати	41
Grammar Drill	41
Translation Exercise	47
Reading Text - At sea	48
Questions on Reading Text	49
Homework	50
Vocabulary	51
FIFTY-FIFTH LESSON	54
Grammar Perception Drill	54
Dialogue - At sea (cont'd) - Entering the Armed Forces	58
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	58
Cartoon Guide	59

	Page
Grammar Analysis	62
Par. 175 - The potential mood - formation	62
176 - The use of the potential mood	64
Grammar Drill	66
Translation Exercise	68
Reading Text - Entering the Armed Forces	69
Questions on Reading Text	70
Homework	71
Vocabulary	72
FIFTY-SIXTH LESSON	76
Grammar Perception Drill	76
Dialogue - Stuart escorts Dickson to the airport	78
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	78
Cartoon Guide	79
Grammar Analysis	82
Par. 177 - The exact future - formation	82
178 - The use of the exact future	82
179 - The present tense of verbs whose infinitive ends in -етати	83
180 - The present tense of the verb успети	84
Grammar Drill	84
Translation Exercise	86
Reading Text - At sea (cont'd)	87
Questions on Reading Text	88
Homework	89
Vocabulary	90
FIFTY-SEVENTH LESSON	93
Grammar Perception Drill	93
Dialogue - Dickson stays at the Hotel Majestic	100
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	100
Cartoon Guide	101
Grammar Analysis	104
Par. 181 - Conditional clauses	104
Grammar Drill	108
Translation Exercise	110
Reading Text - Dickson stays at the Hotel Majestic	111
Questions on Reading Text	112
Homework	113
Vocabulary	114
FIFTY-EIGHTH LESSON	117
Grammar Perception Drill	117
Dialogue - Dickson visits the Stankoviches	122
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	122
Cartoon Guide	123

Page

Grammar Analysis 126
Par. 182 - English "I have been" and "I have been doing" 126
183 - Tenses in main and subordinate clauses 127
184 - The verb **требати** 128
Grammar Drill 130
Translation Exercise 134
Reading Text - Dickson visits the Stankoviches 135
Questions on Reading Text 136
Homework 137
Vocabulary 138

FIFTY-NINTH LESSON 141

Grammar Perception Drill 141
Dialogue - Dinner at the Stankoviches - A conversation about the organization of the Yugoslav People's Army 148
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 148
Cartoon Guide 149
Grammar Analysis 152
Par. 185 - Full chart of declension of masculine nouns 152
186 - Review of deviations in formation of the stem of masculine nouns 154
187 - The Serbo-Croatian Latin alphabet 156
Grammar Drill 158
Translation Exercise 162
Reading Text - The Yugoslav People's Army 163
Questions on Reading Text 165
Homework 166
Vocabulary 167

SIXTIETH LESSON 170

Grammar Perception Drill 170
Dialogue - In the American Embassy in Belgrade 174
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 174
Cartoon Guide 175
Grammar Analysis 178
Par. 188 - Review of changes of consonants in declension of masculine nouns 178
189 - The movable a in masculine nouns of foreign origin 180
Grammar Drill 181
Translation Exercise 186
Reading Text - In the American Embassy in Belgrade 187
Questions on Reading Text 188
Homework 189
Vocabulary 190

	Page
SIXTY-FIRST LESSON	193
Grammar Perception Drill	193
Dialogue - Lunch at the Stankoviches	198
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	198
Cartoon Guide	199
Grammar Analysis	202
Par. 190 - Plural of the noun **човек**	202
191 - Masculine nouns with the genitive plural ending и	202
192 - Plural of the nouns **брат**, **господин** and **властелин**	202
193 - Nouns **вече** and **вечер**	203
194 - Declension of masculine proper names ending in о and е	203
Grammar Drill	204
Translation Exercise	207
Reading Text - Lunch at the Stankoviches	208
Questions on Reading Text	209
Homework	211
Vocabulary	212
SIXTY-SECOND LESSON	214
Grammar Perception Drill	214
Dialogue - A meeting on the street	218
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	218
Cartoon Guide	219
Grammar Analysis	222
Par. 195 - Full chart of declension of feminine nouns ending in а	222
Grammar Drill	224
Translation Exercise	229
Interpreting - Entering military service	230
Homework	233
Vocabulary	234

ПЕДЕСЕТ-ТРЕЋА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-THIRD LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE AFFIRMATIVE IMPERATIVE MOOD (See Par. 166)

1 - Drill the second person singular of the affirmative imperative mood of verbs for which this form is obtained by dropping the final vowel of the third person plural present tense by having the students make requests according to the pattern described below.

Infinitive	ЧИТАТИ
Third person plural present tense	ЧИТАЈУ
Second person singular imperative mood	ЧИТАЈ~~У~~ = ЧИТАЈ

Молим вас да кажете:

(1) Марку да чита полако. - Марко, читај полако.
(2) Марку да нам свима прочита писмо које је добио од Јанка.
(3) Илији да се обрије.
(4) Илији да одмах вечера.
(5) Николи да пита наставника да ли ћемо имати школу у петак.
(6) Мари да вам чува књиге.
(7) Милану да изује ципеле и обује папуче.
(8) Војиславу да отсада купује храну у бакалници господина Форда.
(9) Војиславу да посећује своје родитеље.
(10) Анки да разгледа тај каталог.
(11) Жарку да дода неколико својих речи на крају овог писма.
(12) Жени да куша супу.
(13) Жени да вам раније скува вечеру.
(14) Жени да очешља ћерку.
(15) Сину да се не игра са псом.
(16) Сестри да окупа мачку.
(17) Сестри да вас упозна са својим пријатељем.
(18) Брату да не отвара врата.
(19) Мајци да не затвара прозор.
(20) Пријатељу да не пије много вина.

2 - Drill the second person singular of the affirmative imperative mood of verbs for which this form is obtained by dropping the final vowel of the third person plural present tense and by adding -и to the remaining parts by having the students make requests according to the pattern described below.

Infinitive	ОБРИСАТИ
Third person plural present tence	ОБРИШУ
Second person singular imperative mood	ОБРИШ~~У~~+И=ОБРИШИ

Молим вас да кажете:

(1) Јовану да обрише таблу. - Јоване, обриши таблу.
(2) Јовану да говори полако.
(3) Јовану да изађе из собе.
(4) Марку да иде кући.
(5) Марку да вам покаже пут за цркву.
(6) Ђорђу да напусти одмах учионицу.
(7) Мари да седне на вашу столицу.
(8) Мајци да вас пробуди у шест сати.
(9) Сестри да вам за доручак спреми два пржена јаја.
(10) Брату да не једе зелено воће.
(11) Брату да устане са стола.
(12) Оцу да отиђе да види болесног стрица.
(13) Оцу да вам купи нове ципеле.
(14) Деду да вам нешто донесе с пута.
(15) Сину да добро жваће храну.
(16) Сину да лепо сложи своје књиге.
(17) Сину да ћути док старији говоре.
(18) Жени да поведе и децу у биоскоп са собом.
(19) Брату да се чува пса.
(20) Пријатељу да се пријави полицији.

3 - Drill the second person singular of the affirmative imperative mood of the verbs <u>додавати</u> and <u>издавати</u> which do not follow the pattern under 1 above.

Infinitive	ДОДАВАТИ	ИЗДАВАТИ
Third person plural present tense :	ДОДАЈУ	ИЗДАЈУ
Second person singular imperative mood :	ДОДАЈ~~У~~+И=ДОДАЈИ	ИЗДАЈ~~У~~+И=ИЗДАЈИ

Молим вас да кажете:

(1) Марку да вам додаје књиге, а да ћете их ви слагати. - Марко, ти ми додаји књиге, а ја ћу их слагати.
(2) Марку да вам додаје куфере, а да ћете их ви слагати.
(3) Мари да вам додаје виљушке, кашике и ножеве, а да ћете их ви прати.
(4) Милошу да отсада ученицима издаје само нове књиге.

4 - Drill the second person singular of the affirmative imperative mood of verbs in which the final vowel of the third person plural present tense is preceded by к.

Infinitive	СВУЋИ
Thirdperson plural present tense	СВУКУ
Second person singular imperative mood	СВУ~~КУ~~ЧУ+И СВУЦИ

Молим вас да кажете:

(1) Марку да свуче капут. - Марко, свуци капут.
(2) Милошу да обуче ново одело.
(3) Јовану да сече бели лук тим ножем.
(4) Ђорђу да исече тај бели лук.
(5) Војиславу да пече прасе.
(6) Николи да испече јагње.

5 - Drill the second person singular of the affirmative imperative mood of the verbs рећи and лећи.

Infinitive	РЕЋИ	ЛЕЋИ
Third person plural present tense :	РЕКНУ	ЛЕГНУ
Second person singular imperative mood :	РЕКНУ+И=РЕКНИ or РЕЦИ	ЛЕГНУ+И=ЛЕГНИ or ЛЕЗИ

Молим вас да кажете:

(1) Марку да рекне Мари да вечерас дође. - Марко, рекни (реци) Мари да вечерас дође.
(2) Јовану да рекне оцу све што је чуо.
(3) Милошу да рекне брату да си га поздравио.
(4) Илији да легне на ваш кревет.
(5) Николи да легне на сто.
(6) Војиславу да легне на под.

6 - Drill the entire affirmative imperative mood by having the students make requests according to the patterns described below.

ЧИТАТИ

Sing	1. –	Pl	1. ЧИТАЈ**МО**
	2. ЧИТАЈ		2. ЧИТАЈ**ТЕ**
	3. НЕКА ЧИТА		3. НЕКА ЧИТАЈУ

ОБРИСАТИ

Sing	1. -	Pl 1. ОБРИШИМО
	2. ОБРИШИ	2. ОБРИШИТЕ
	3. НЕКА ОБРИШЕ	3. НЕКА ОБРИШУ

Молим вас да кажете:

(1) Јовану да чита полако. - Јоване, читај полако.
(2) Да Јован чита полако. - Нека Јован чита полако.
(3) Себи и Јовану да читате полако. - Јоване, читајмо полако.
(4) Јовану и Марку да читају полако. - Јоване и Марко, читајте полако.
(5) Да Јован и Марко читају полако. - Нека Јован и Марко читају полако.
(6) Јовану да добро обрише таблу.
(7) Да Јован добро обрише таблу.
(8) Себи и Јовану да добро обришете таблу.
(9) Јовану и Марку да добро обришу таблу.

(From here on only the request to be directed to the second person singular will be given. The requests for all other persons will be formulated by the instructor whenever applicable.)

(10) Јовану да брзо додаје књиге Петру.
(11) Јовану да се одмах свуче.
(12) Јовану да одмах исече бели лук.
(13) Јовану да рекне Петру све што је чуо.
(14) Јовану да одмах легне.
(15) Јовану да се опере у топлој води.
(16) Јовану да плати рачун и изађе из ресторана.
(17) Јовану да помогне оцу у раду у башти.
(18) Јовану да се одмах укрца у аутобус.
(19) Јовану да чека Петра док се не врати.
(20) Јовану да се пријави полицији.
(21) Јовану да не обећава ништа што не може да изврши.
(22) Јовану да захвали домаћину на доброј вечери.
(23) Јовану да унесе куфер у кућу.

7 - Drill the entire imperative mood of the verb бити by having the students make requests according to the patterns described below.

Sing	1. –	Pl 1. БУДИМО
	2. БУДИ	2. БУДИТЕ
	3. НЕКА БУДЕ	3. НЕКА БУДУ

Молим вас да кажете:

(1) Јовану да буде пажљив.
(2) Да Јован буде код куће вечерас.
(3) Себи и Јовану да будете задовољни са оним што имате.
(4) Јовану и Марку да буду пажљиви.
(5) Да Јован и Марко буду код куће вечерас.

B - THE NEGATIVE IMPERATIVE MOOD (See Par. 167)

1 - Drill the entire negative imperative mood formed by means of the negative particle <u>не</u> by having the students make the requests according to the patterns described below.

Sing	1. –	Pl 1. НЕ ЧИТАЈМО
	2. НЕ ЧИТАЈ	2. НЕ ЧИТАЈТЕ
	3. НЕКА НЕ ЧИТА	3. НЕКА НЕ ЧИТАЈУ

Молим вас да кажете:

(1)	Николи да не чита брзо.	- Никола, не читај брзо.
(2)	Да Никола не чита брзо.	- Нека Никола не чита брзо.
(3)	Себи и Николи да не читате брзо.	- Никола, не читајмо брзо.
(4)	Николи и Жарку да не читају брзо.	- Никола и Жарко, не читајте брзо.
(5)	Да Никола и Жарко не читају брзо.	- Нека Никола и Жарко не читају брзо.

(From here on only the request to be directed to the second person singular will be given. The requests for all other persons will be formulated by the instructor whenever applicable.)

(6) Николи да не излази из куће док пада киша.
(7) Николи да не затвара прозор кад су врата отворена.
(8) Николи да вечерас буде у учионици.
(9) Николи да устане пошто је већ доцкан.

2 - Drill the negative imperative mood for the first person plural and second persons singular and plural formed by means of немој, немојмо, немојте by having the students make the requests according to the patterns shown below.

ing 2. НЕМОЈ ЧИТАТИ or НЕМОЈ ДА ЧИТАШ

1. НЕМОЈМО ЧИТАТИ or НЕМОЈМО ДА ЧИТАМО

2. НЕМОЈТЕ ЧИТАТИ or НЕМОЈТЕ ДА ЧИТАТЕ

Молим вас да кажете:

(1) Милану да не чита брзо.
- Милане, немој читати брзо., or:
- Милане, немој да читаш брзо.

(2) Себи и Милану да не читате брзо.
- Милане, немојмо читати брзо., or:
- Милане, немојмо да читамо брзо.

(3) Милану и Ђорђу да не читају брзо.
- Милане и Ђорђе, немојте читати брзо., or:
- Милане и Ђорђе, немојте да читате брзо.

(From here on only the request to be directed to the second person singular will be given. The requests for the first and second persons plural will be formulated by the instructor whenever applicable.)

(4) Милану да не свлачи капут док је хладно.
(5) Милану да не плаче за мале ствари.
(6) Милану да не износи куфере док не дође Марко са аутомобилом.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

На мору (наставак)

О посади путничких бродова

1. Капетан Стуарт: Већ је касно, а разговору нема краја. Поред тога, ја сам мало и гладан.

Г. Диксон: И ја сам мало гладан. Хајдемо на вечеру.

2. К.С: Погледајте колико света иде према трпезарији.

Г.Д: Изгледа да су сви путници били "заузети", као што смо били ви и ја.

3. К.С: Слушајте. Не журимо на вечеру, него најпре попијмо по један коктејл.

Г.Д: У реду. Хајдемо у бар, али будите мој гост.

4. К.С: Хвала. Пустимо оне који се журе да вечерају први.

Г.Д: Тако је. Нека иду у трпезарију, а ми ћемо у бар.

5. К.С: Хоћете ли да вам причам нешто о бродовима и пловидби?

Г.Д: Молим вас, кажите ми нешто о посади нашег брода.

6. К.С: Сви путнички бродови имају капетана, првог, другог и трећег официра, комесара брода и . . . .

Г.Д: Станите, молим вас. Ја сам мислио да комесар

SECOND PART LIII
DIALOGUE

At sea (cont'd)

About the crew of passenger ships

1. Captain Stuart: It's already late and there's no end to the conversation. Besides that, I'm a little hungry.

Mr. Dickson: I'm a little hungry, too. Let's go to dinner.

2. Capt S: Look, how many people are going towards the dining room.

Mr. D: It seems that all the travelers have been "busy", as you and I've been.

3. Capt S: Listen. Let's not hurry to dinner, but let's drink a cocktail first.

Mr. D: O.K. Let's go to the bar, but be my guest.

4. Capt S: Thanks. Let's let those who are in a hurry have their dinners first.

Mr. D: All right. Let them go to the dining room, and we'll go to the bar.

5. Capt S: Shall I tell you something about boats and navigation?

Mr. D: Please, tell me something about the crew of this boat of ours.

6. Capt S: All passenger boats have a captain, first, second and third officer, commissar and . .

Mr. D: Please, stop. I thought that the commissar

На мору - наставак

О посади путничких бродова

LIII

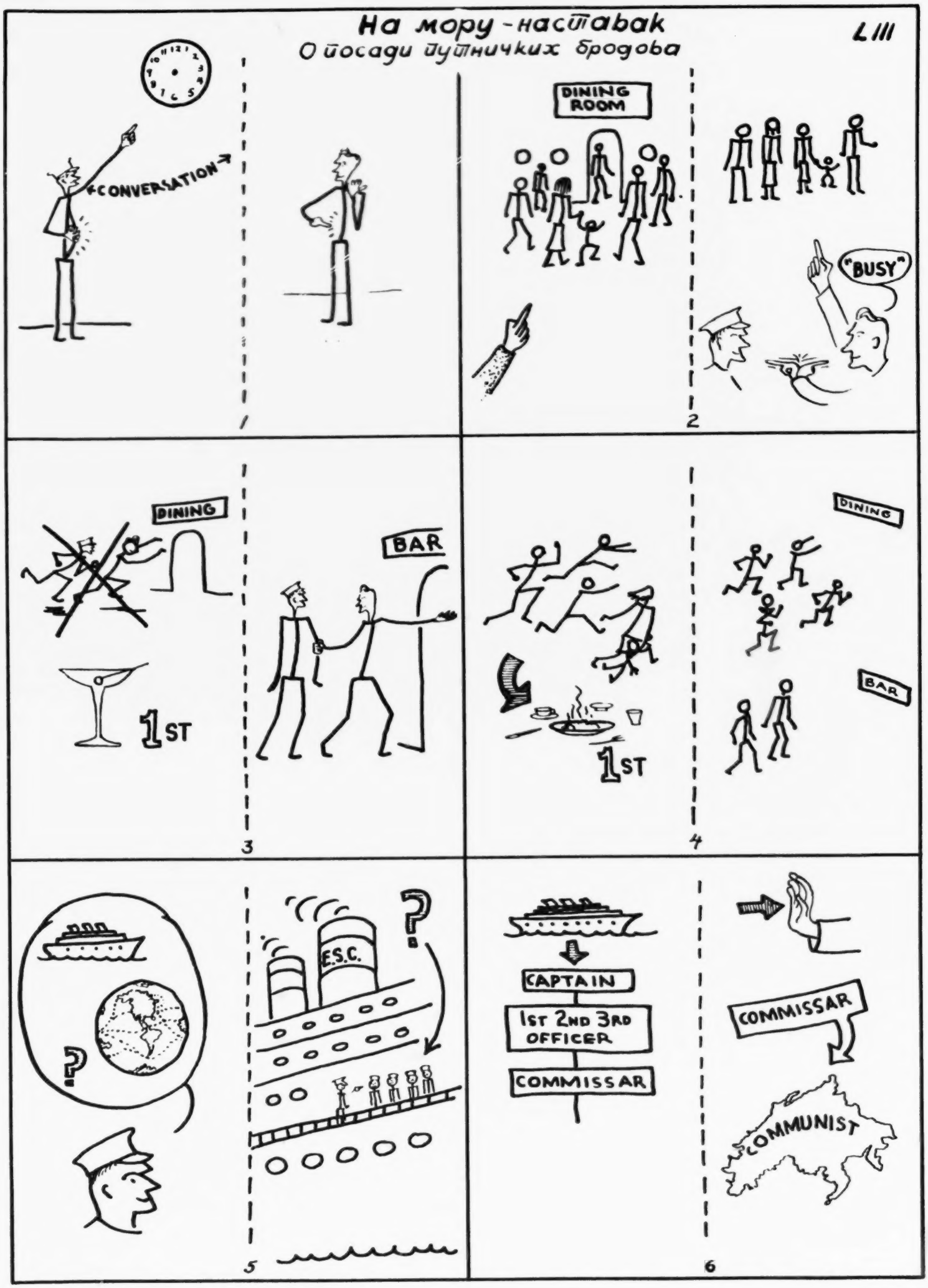

постоји само у комунистичким земљама.

7. К.С: Дужност комесара брода нема никакве везе са политиком или комунизмом. Стога се они и зову комесари брода.

Г.Д: То нисам знао. Има ли сваки брод и свог радиотелеграфисту?

8. К.С: Разуме се. А такође првог, другог и трећег машинисту.

Г.Д: А затим и неколико кувара и њихових помоћника, бродских келнера и собара. Је ли тако?

9. К.С: Да. И као што сте видели сваки путнички брод мора да има и по неколико морнара.

Г.Д: Сигурно. Они обављају разне послове на броду.

10. К.С: Пођимо на вечеру. Време је.

Г.Д: Немојте да журите, јер знате како народ каже: "Немој да журиш, па ћеш стићи на време, а ако много журиш, ко зна кад ћеш стићи."

(Наставиће се)

existed only in the communist countries.

7. Capt S: The duty of a boat's commissar has no connection with either politics or communism. Therefore, they are called boat commissars (pursers).

Mr. D: I didn't know that. Does every boat also have a wireless operator?

8. Capt S: Of course. And also a first, second and third engineer.

Mr. D: And then also several cooks and their assistants, dining room and cabin stewards. Isn't that so?

9. Capt S: Yes. And as you have seen, every passenger boat must have several sailors, too.

Mr. D: Surely. They do various jobs on the boat.

10. Capt S: Let's go to dinner. It's time.

Mr. D: Don't be in a hurry, because as people say: "Don't hurry, and you will arrive on time, and if you hurry too much, who knows when you'll get there."

(To be continued)

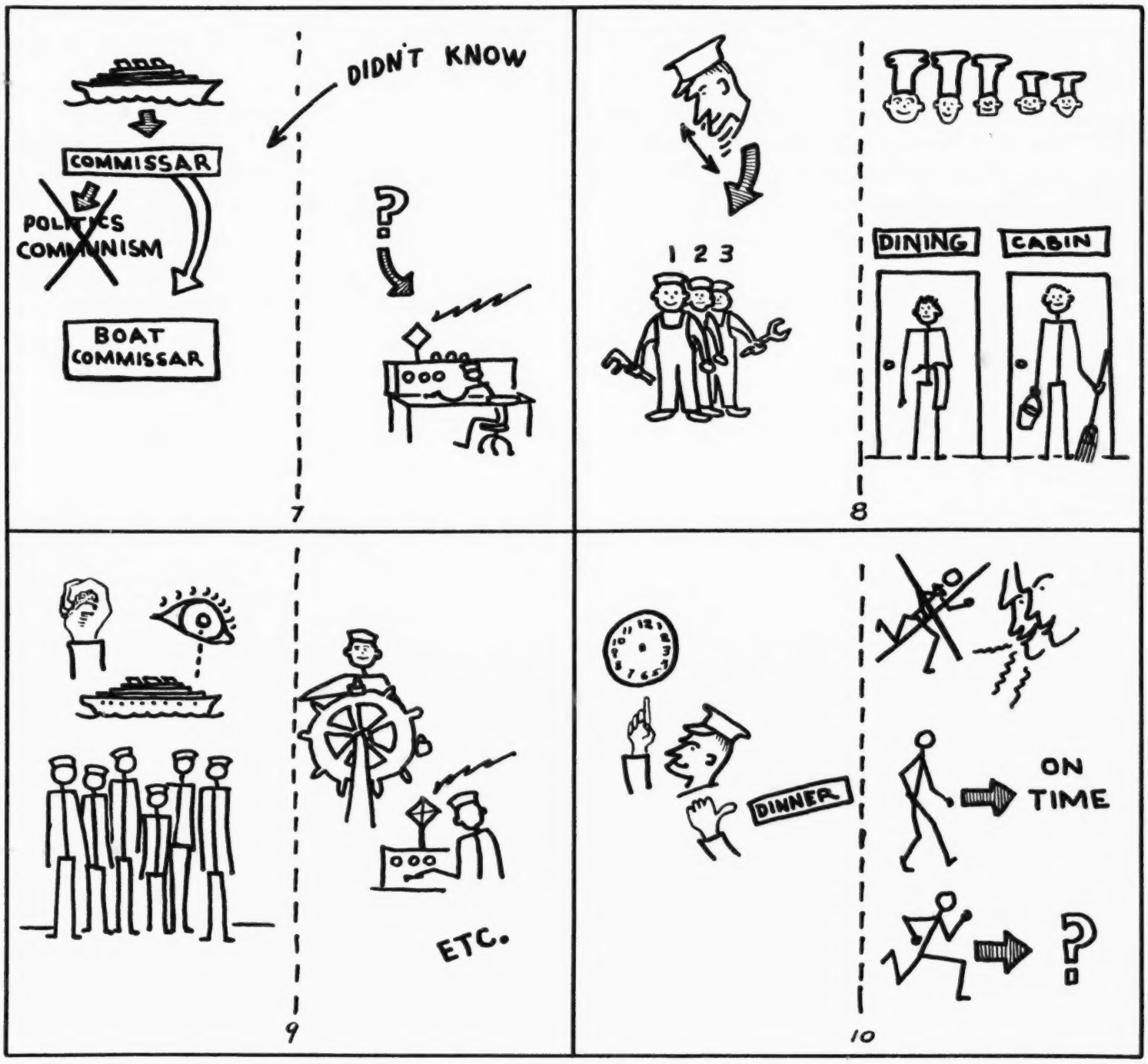
COMMISSAR
POLITICS
COMMUNISM
BOAT COMMISSAR
DIDN'T KNOW
7
1 2 3
DINING
CABIN
8
9
ETC.
DINNER
ON TIME
10

PAR. 166 - THE AFFIRMATIVE IMPERATIVE MOOD

A - In Serbo-Croatian the imperative mood of the second person singular is obtained by dropping the final vowel of the third person plural present tense, and:

1 - If the remaining part ends in j, it itself is the imperative form of the second person singular:

Infinitive	Third person plural of the present tense	Imperative mood of the second person singular
погледати	погледају	погледај
слушати	слушају	слушај
пити	пију	пиј

Note: There are very few exceptions to this rule. In these few cases we add -и to the remaining part in order to obtain the imperative mood of the second person singular. The only exceptions that we have encountered till now are the verbs додавати and издавати, the imperative mood of the second person singular of which is додаји and издаји, and not додај and издај:

2 - If the remaining part ends in any other consonant but j, the imperative mood of the second person singular is obtained by adding an и to that part:

Infinitive	Third person plural of the present tense	Imperative mood of the second person singular
журити	журе	жури
пустити	пусте	пусти
казати	кажу	кажи
стати	стану	стани
поћи	пођу	пођи

3 - If the remaining part ends in к, г or х, these must be changed into ц, з and с respectively:

Infinitive	Third person plural of the present tense	Imperative mood of the second person singular
обући	обуку	обуци
свући	свуку	свуци
сећи	секу	сеци
пећи	пеку	пеци
тући	туку	туци

Note: (1) We have not yet learned any verb of which the remaining part of the third person plural present tense ends in г or х after the final vowel is dropped. There are very, very few such verbs.

(2) The second person singular imperative mood of the verbs лећи and рећи can be formed either in the way described under 2 above or by dropping not only the final vowel but also the н that precedes it. In the first case the imperative mood of the second person singular reads легни and рекни and in the second case лези and реци.

B - The imperative mood of the first and the second persons plural in all cases is obtained by adding мо for the first and те for the second person plural to the imperative mood of the second person singular:

I M P E R A T I V E M O O D		
Second person sing	First person plural	Second person plural
погледај	погледајмо	погледајте
слушај	слушајмо	слушајте
пиј	пијмо	пијте
жури	журимо	журите
пусти	пустимо	пустите
кажи	кажимо	кажите
стани	станимо	станите
пођи	пођимо	пођите
обуци	обуцимо	обуците
свуци	свуцимо	свуците
легни (лези)	легнимо (лезимо)	легните (лезите)
рекни (реци)	рекнимо (рецимо)	рекните (реците)

(2) Погледајте колико света иде према трпезарији.
(3) Слушајте. Не журимо на вечеру, него најпре попијмо по један коктејл.
(4) Пустимо оне који се журе да вечерају први.
(5) Молим вас, кажите ми нешто о посади нашег брода.
(6) Станите, молим вас.
(10) Пођимо на вечеру.

C - The imperative mood of the third persons singular and plural is obtained by placing the word нека before the respective present tense form:

Imperative mood of third person singular: нека чита; нека уђе
Imperative mood of third person plural: нека читају; нека уђу

(4) Нека иду у трпезарију, а ми ћемо у бар.

Note: The нека in this case is a counterpart of the English "let". However, you ought to distinguish carefully between the use of "let" in the formation of the imperative and the use of "let" meaning "permit". In the latter case it is usually translated by пусти or пустите:

Пусти (Пустите) га да прође! - Let him pass!

D - The imperative mood of the verb бити is formed from its perfective present tense (see Par. 179) following the pattern described under A - 2 (page 12). It reads as follows:

Sing.	1.	- -	
	2.	буди	- be
	3.	нека буде	- let him (her, it) be
Pl.	1.	будимо	- let's be
	2.	будите	- be
	3.	нека буду	- let them be

(3) Хајдемо у бар, али будите мој гост.

E - Хајде is an interjection used to urge someone to do something, and as such should be unchangeable. However, the first and second persons plural imperative by adding corresponding endings (хајдемо and хајдете) have been formed from it and are widely used. The same has happened with some other interjections.

(1) Хајдемо на вечеру.
(3) Хајдемо у бар.

PAR. 167 - THE NEGATIVE IMPERATIVE MOOD

A - The imperative mood is made negative by placing the negative particle не immediately before the verb:

Не играј се кад је време да учиш!	- Don't play when it is time to study!
Нека се не игра кад је време да учи!	- Let him not play when it is time to study!
Не играјмо се кад је време да учимо!	- Let's not play when it is time to study!
Не играјте се кад је време да учите!	- Don't play when it is time to study!
Нека се не играју кад је време да уче!	- Let them not play when it is time to study!

B - The second person singular and the first and second persons plural can be made negative by means of the negative words немој for the second person singular, немојмо for the first person plural and немојте for the second person plural. These words can be followed either by да + present tense, or by the infinitive:

Немој да се играш кад је време да учиш!, or:
Немој се играти кад је време да учиш!
Немојмо да се играмо кад је време да учимо!, or:
Немојмо се играти кад је време да учимо!
Немојте да се играте кад је време да учите!, or:
Немојте се играти кад је време да учите!

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE IMPERATIVE MOOD

1 - Drill the entire affirmative imperative mood by having the students make requests according to the patterns shown below.

(1) Молим вас да кажете:
(1) Јовану да пренесе храну и пиће у трпезарију. - Јоване, пренеси храну и пиће у трпезарију.
(2) Да Јован пренесе храну и пиће у трпезарију. - Нека Јован пренесе храну и пиће у трпезарију.
(3) Себи и Јовану да пренесете храну и пиће у трпезарију. - Јоване, пренесимо храну и пиће у трпезарију.
(4) Јовану и Милошу да пренесу храну и пиће у трпезарију. - Јоване и Милошу, пренесите храну и пиће у трпезарију.
(5) Да Јован и Милош пренесу храну и пиће у трпезарију. - Нека Јован и Милош пренесу храну и пиће у трпезарију.

(From here on only the request to be directed to the second person singular will be given. The requests for other persons will be formulated by the instructor whenever applicable.)

(6) Јовану да изврши одмах оно што му је командант казао.
(7) Јовану да прегледа пасоше свих путника.

(8) Јовану да пусти Бранка да уђе у собу.
(9) Јовану да пристане на Бранков предлог.
(10) Јовану да се прво истрезни и онда почне да учи.
(11) Јовану да чека ту док му се отац не врати.
(12) Јовану да се пожури ако жели да стигне на брод.
(13) Јовану да покуша да се ожени.
(14) Јовану да престане да сумња у пријатеље.
(15) Јовану да се преврне преко главе.
(16) Јовану да помене Мару кад говори с оцем.
(17) Јовану да запали цигарету.
(18) Јовану да поздрављa официре на улици.
(19) Јовану да се састане са својим братом.
(20) Јовану да се сложи са капетаном.
(21) Јовану да размишља о школи.
(22) Јовану да пече хлеб код куће.
(23) Јовану да испече пиле у подне.
(24) Јовану да затвори врата кад пође кући.
(25) Јовану да се смеје кад уђе у собу.
(26) Јовану да верује својој мајци.
(27) Јовану да поверује Јанку.
(28) Јовану да изабере доброг коња.
(29) Јовану да ћути кад наставник говори.
(30) Јовану да се упозна са новим ученицима.
(31) Јовану да поједе данас све печење.
(32) Јовану да вечерас једе ову супу.
(33) Јовану да пређе преко улице кад је светло зелено.
(34) Јовану да одмах опере овај сто.
(35) Јовану да се поздрави са Марком.
(36) Јовану да плати Мари за вечеру.
(37) Јовану да се куцне чашом са војником.
(38) Јовану да се извини госпођи Даници.
(39) Јовану да се умири пре часа.

2 - Drill the entire negative imperative mood by having the students make requests according to the patterns shown below.

Молим вас да кажете:	
(1) Јовану да се не одваја од својих ствари.	- Јоване, не одвајај се од својих ствари., or: - Јоване, немој се одвајати од својих ствари., or: - Јоване, немој да се одвајаш од својих ствари.
(2) Да се Јован не одваја од својих ствари.	- Нека се Јован не одваја од својих ствари.
(3) Себи и Јовану да се не одвајате од својих ствари.	- Јоване, не одвајајмо се од својих ствари., or: - Јоване, немојмо се одвајати од својих ствари., or:

		- Јоване, немојмо да се одвајамо од својих ствари.
(4)	Јовану и Петру да се не одвајају од својих ствари.	- Јоване и Петре, не одвајајте се од својих ствари., or: - Јоване и Петре, немојте се одвајати од својих ствари., or: - Јоване и Петре, немојте да се одвајате од својих ствари.
(5)	Да се Јован и Петар не одвајају од својих ствари.	- Нека се Јован и Петар не одвајају од својих ствари.

(From here on only the request to be directed to the second person singular will be given. The requests for other persons will be formulated by the instructor whenever applicable.)

(6) Јовану да се не теши што су и неки други ученици рђави.
(7) Јовану да не пушта псе да улазе у кућу.
(8) Јовану да се не туче с друговима.
(9) Јовану да не одводи децу са собом у биоскоп.
(10) Јовану да се не удара руком у главу.
(11) Јовану да не сумња у свог брата.
(12) Јовану да се не изненади кад види Мару.
(13) Јовану да не плаћа Марков дуг.
(14) Јовану да се не ожени док је млад.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

LIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

На мору

Пошто су се г. Диксон и капетан Стуарт упознали, они су дуго разговарали у својој кабини о својим породицама, послу и страним земљама у које одлазе. Али, пошто су били мало гладни, они су изашли из кабине и пошли на вечеру. Међутим, видели су да се многи путници журе према трпезарији, и да ће због тога они морати да дуго чекају на ред. Стога су одлучили да оду у бар и попију по један коктејл пре вечере.

У бару су, уз коктејл, разговарали о пловидби и путничким бродовима. Диксона је интересовала посада брода на којем путују за Трст. Стога је он молио Стуарта да му објасни шта ко ради на њиховом броду. Стуарт му је објаснио дужности посаде од капетана брода до обичних морнара. Диксон је све разумео само није могао да разуме зашто брод има комесара, јер је он мислио да се реч "комесар" употребљава само у комунистичким земљама. Онда му је Стуарт објаснио да дужност комесара брода нема никакве везе ни са политиком нити са комунизмом. Они су најзад отишли у ресторан да вечерају.

Ми ћемо пратити ова два путника док су заједно на броду и видећемо како они проводе своје дане. Међутим, Диксона ћемо пратити и пошто се искрца у Трсту и растане се са Стуартом.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Preparation for departure to Yugoslavia (continuation)

Professor Stankovich and Mr. Dickson went to the port to see the boat on which the latter was to travel to Trieste. They found the pier of the steamship company "Europe" and went in.

Before they entered the boat they saw a policeman take a man away because he was fighting with a sailor. Probably they were drunk, because men forget themselves when they get drunk and then they fight each other. However, when they sober up, that's another matter.

The boat had a tonnage of 22,000 tons and its speed was 18 nautical miles per hour. Dickson's cabin was on the upper deck and it was very comfortable. The bathroom was particularly good. Dickson was very satisfied with it, because he could bathe, wash, shave and dress there and he would not have to hurry.

The cabin had only two berths (beds). The other berth was reserved by a captain who was going to Trieste. Stankovich said that it was good that Dickson would not be alone in the cabin, since the trip lasts fifteen days. Dickson agreed that it is not pleasant to be alone in the cabin, particularly since he is afraid of storms as well as of seasickness.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

На мору (наставак)

Капетан Стуарт и г. Диксон су дуго разговарали у својој кабини. Најзад је Стуарт изјавио да разговору нема краја и да је он мало гладан. Диксон је такође био мало гладан, па су одлучили да оду на вечеру. Међутим, кад су изашли из кабине, они су видели да многи путници иду према трпезарији и журе на вечеру. Стуарт није желео да дуго чека на ред, те је предложио да оду у бар и попију по један коктејл пре вечере. Диксон је пристао, али да Стуарт буде његов гост. Стога су пустили оне који се журе нека се журе, а они су отишли у бар.

У бару су говорили о посади путничких бродова и Диксон је сазнао да сваки путнички брод има капетана; првог, другог и трећег официра; комесара брода; првог, другог и трећег машинисту; и радиотелеграфисту. Затим неколико кувара и њихових помоћника, бродских келнера и собара. Најзад да на сваком броду има по неколико морнара који обављају разне послове на броду.

Диксон се изненадио кад је чуо да брод има свог комесара, јер је мислио да се реч комесар употребљава само у комунистичким земљама. Међутим, Стуарт му је објаснио да дужност комесара брода нема никакве везе ни са политиком ни са комунизмом.

Најзад је било време да оду на вечеру и Стуарт је рекао: "Пођимо." Диксон је на то одговорио да не треба да журе, јер народ каже: "Не жури, па ћеш стићи на време, а ако много журиш, ко зна кад ћеш стићи и да ли ћеш стићи."

Питања на штиво: **Questions on Reading Text**

1. Шта су радили капетан Стуарт и г. Диксон у својој кабини?
2. Да ли су они дуго разговарали?
3. Шта је најзад изјавио Стуарт?
4. Шта је додао Стуарт?
5. Да ли је и Диксон био мало гладан?
6. Шта су они одлучили да ураде?
7. Шта су они видели кад су изашли из своје кабине?
8. Куда су се други путници журили?
9. Да ли је Стуарт желео да дуго чека на ред?
10. Шта је Стуарт предложио Диксону?
11. Да ли је Диксон пристао на тај предлог?
12. Шта је још Диксон предложио?
13. Јесу ли они пустили оне који се журе нека се журе?
14. Куда су онда отишли Стуарт и Диксон?
15. О чему су они говорили у бару?
16. Шта је Диксон сазнао?
17. Да ли му је Стуарт говорио о посади њиховог брода?
18. Којој се речи Диксон изненадио?
19. Шта је Диксон мислио о речи "комесар"?
20. Како му је Стуарт објаснио ту реч?
21. Који су официри на путничком броду?
22. Ко је командант путничког брода?
23. Колико машиниста има путнички брод?
24. Има ли сваки брод радиотелеграфисту?
25. Има ли сваки брод морнаре, и шта они раде на броду?
26. Шта је рекао Стуарт кад је било време за вечеру?
27. Шта је на то одговорио Диксон?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

LIII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Our two friends felt a little hungry towards the evening and went to the dining room.
2. Since they were unable to get seats there, the captain suggested that they go to the bar and have a cocktail. His friend consented.
3. While they were drinking, the captain as an "old sea wolf" explained to his friend many things about the ships and navigation.
4. Every big ship has: a captain, one or more officers, one or more engineers, a purser, a dining room steward, a cabin steward, a cook and his assistants, a wireless operator and a number of sailors.
5. They make up the crew of a ship.
6. Serbs and Croats have the same word for a purser and a commissar.
7. However, these two persons have completely different duties.
8. The purser has no connection with communism and politics at all.
9. The commissars exist in all communist countries.
10. At the end, the captain's friend stated that he had learned much in the conversation with him.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment

1137-бар̄, m. - bar
nom. pl.: ба́рови

*1021-бро̏дскӣ, adj. m. - ship, adj.
бро̏дска̄, f.
бро̏дско̄, n.

*862 &
*1021-бро̏дскӣ ке̏лнер, m. - dining room steward

*1021 &
*1157-бро̏дскӣ со̏бар, m. - cabin steward

1138-ве̏за, f. - connection

1139-гла́дан, adj. m. - hungry
гла́дна, f.
гла́дно, n.

1140-за̏узе̄т, adj. m. - occupied, busy
за̏узе̄та, f.
за̏узе̄то, n.

1141-изгле́дати, v.i.ipfv. - to seem, to appear
pr.t.: и̏згледа̄м, и̏згледа̄ш,
и̏згледа̄, и̏згледа̄мо,
и̏згледа̄те, изгле́дајӯ

1142-изја́вити, v.t.pfv. - to state, to declare
pr.t.: и̏зја̄вӣм, и̏зја̄вӣш,
и̏зја̄вӣ, и̏зја̄вӣмо,
и̏зја̄вӣте, и̏зја̄ве̄

*1142-изјављи́вати, v.t.ipfv. - to state, to declare
pr.t.: изја̀вљујем, изја̀вљујеш,
изја̀вљује, изја̀вљујемо,
изја̀вљујете, изја̀вљују

1143-ко̏кте(ј)л, m. - cocktail

1144-коме̏сар, m. - commissar

*1021 &
*1144-коме̏сар бро̏да, m. - purser

1145-комуни̏зам, m. - communism

1146-комунѝстичкӣ, adj. m. - communist, adj.
комунѝстичкā, f.
комунѝстичкō, n.

1147-кȳвāр, m. - cook (male)

1148-машѝниста, f. - (ship's) engineer

1149-нѐк(а), particle used to form imperative mood, third person sing. and pl. - let

1150-пло̀видба, f. - navigation, sailing

1151-полѝтика, f. - policy, politics

1152-помо̀ћник, m. - assistant
nom. pl.: помоћни́ци

1153-по̏сада, f. - crew

1154-посто̀јати, v.i.ipfv. - to exist
pr.t.: посто̀јӣм,посто̀јӣш,
посто̀јӣ,посто̀јӣмо,
посто̀јӣте,посто̀је

1155-прѝстати, v.i.pfv. - to consent, to assent, to agree
pr.t.: прѝстанēм,прѝстанēш,
прѝстанē,прѝстанēмо,
прѝстанēте,прѝстанȳ

*1155-прѝстајати, v.i.ipfv. - to consent, to assent, to agree
pr.t.: прѝстајем,прѝстајеш,
прѝстаје,прѝстајемо,
прѝстајете,прѝстају

1156-пȳстити, v.t.pfv. - to let, to leave
pr.t.: пȳстӣм,пȳстӣш,пȳстӣ,
пȳстӣмо,пȳстӣте,пȳстē

*1156-пу́штати, v.t.ipfv. - to let, to leave
pr.t.: пȳштāм,пȳштāш,пȳштā,
пȳштāмо,пȳштāте,пу́штајȳ

*649-пȳтничкӣ, adj. m. - passenger, adj.
пȳтничкā, f.
пȳтничкō, n.

1157-со̏бар, m. - chamberlain

1158-сто̀га, conj. & adv. - therefore, on that account

1159-телегра̀фиста, f. - telegraphist

*435 &
*1159-радиотелегра̀фиста, f. - wireless operator

ПЕДЕСЕТ-ЧЕТВРТА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-FOURTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE CONJUNCTIONS ЧИМ AND ТЕК ШТО (See Par. 168)

1 - Drill the use of the conjunction of time чим by conducting the drill described below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Кад се он пробуди?	Он се пробуди чим чује трубу.
(2)	Кад он устаје?	Он устаје чим се пробуди.
(3)	Кад он обува папуче?	Он обува папуче чим устане.
(4)	Кад он одлази у купатило?	Он одлази у купатило чим обује папуче.
(5)	Кад се он купа?	Он се купа чим уђе у купатило.
(6)	Кад се он брије?	Он се брије чим се окупа.
(7)	Кад се он умива?	Он се умива чим се обрије.
(8)	Кад он облачи поткошуљу и гаће?	Он облачи поткошуљу и гаће чим се умије.
(9)	Кад се он чешља?	Он се чешља чим обуче поткошуљу и гаће.
(10)	Кад он облачи кошуљу и панталоне?	Он облачи кошуљу и панталоне чим се очешља.
(11)	Кад он обува чарапе и ципеле?	Он обува чарапе и ципеле чим обуче кошуљу и панталоне.
(12)	Кад он облачи капут?	Он облачи капут чим се обује.
(13)	Кад он одлази у трпезарију?	Он одлази у трпезарију чим се обуче и обује.
(14)	Кад он доручкује?	Он доручкује чим уђе у трпезарију.
(15)	Кад он одлази у школу?	Он одлази у школу чим доручкује.
(16)	Кад се он враћа кући?	Он се враћа кући чим се сврши школа.
(17)	Кад он вечерава?	Он вечерава чим се врати из школе.
(18)	Кад он учи?	Он учи чим вечера.
(19)	Кад он леже?	Он леже чим научи лекцију (!) за следећи дан.
(20)	Кад он заспи?	Он заспи чим легне.

2 - Drill the conjunction тек што by conducting the drill described below.

(1)	Тек што сам заспао, а жена ми је ушла у собу и пробудила ме. Шта се догодило тек што сам заспао?	Тек што сте заспали, жена вам је ушла у собу и пробудила вас.
(2)	Тек што легне, он заспи. Да ли он тешко заспи?	Не. Он заспи тек што легне.
(3)	Тек што су чули трубу, војници су устали. Да ли су војници остали да леже пошто су чули трубу?	Не. Тек што су чули трубу, они су устали.
(4)	Тек што ју је видео, он ју је заволео. Да ли му је требало дуго да је заволи?	Не. Тек што ју је видео, он ју је заволео.
(5)	Тек што је стигао у Београд, посетио је Станковићеве. Да ли је чекао дуго да посети Станковићеве?	Не. Тек што је стигао у Београд, он их је посетио.

*Заспати is a new word and is to be put on the blackboard.

B - THE CONJUNCTION ДОК (ДОКЛЕ) (See Par. 169)

1 - Drill the conjunction док (докле) as a counterpart of the English "till" or "until".

(1)	Кад почнем да пишем писмо, ја га пишем док га не напишем. Докле ја пишем писмо кад почнем да га пишем?	Кад почнете да пишете писмо, ви га пишете док га не напишете.
(2)	Кад он учи дијалог, он га учи док га не научи. Докле он учи дијалог?	Он учи дијалог док га не научи.
(3)	Она ради сваку ствар док је не уради као што треба. Докле она ради сваку ствар?	Она сваку ствар ради док је не уради као што треба.
(4)	Кад ми почнемо да читамо једну књигу, ми је читамо док је не прочитамо. Докле ми читамо једну књигу кад почнемо да је читамо?	Кад ви почнете да читате једну књигу, ви је читате док је не прочитате.
(5)	Он пуши сваку цигарету док је не попуши до самог краја. Докле он пуши сваку цигарету?	Он пуши сваку цигарету док је не попуши до самог краја.
(6)	Кад једе, он једе док не поједе све што је испред њега. Докле он једе?	Он једе док не поједе све што је испред њега.

(7)	Кад се одмарам, ја се одмарам док се не одморим. Докле се ја одмарам?	Ви се одмарате док се не одморите.
(8)	Кад он почне да троши, он троши док не потроши све што има. Докле он троши кад почне да троши?	Кад почне да троши, он троши док не потроши све што има.
(9)	Кад он сече дрва, он их сече док их сва не исече. Докле он сече дрва кад их сече?	Кад он сече дрва, он их сече док их сва не исече.
(10)	Кад су почели да пију, они су пили док се нису опили. Докле су пили кад су почели да пију?	Кад су почели да пију, они су пили док се нису опили.

2 - Drill the conjunction док (докле) as a counterpart of the English "while" or "as long as" by conducting the drill described below.

(1)	Док учим, ја не слушам радио. Шта ја не чиним док учим?	Ви не слушате радио док учите.
(2)	Ја ћутим док старији говоре. Кад ја ћутим?	Ви ћутите док старији говоре.
(3)	Ја слушам пажљиво док наставник објашњава граматику. Кад ја слушам пажљиво?	Ви слушате пажљиво док наставник објашњава граматику.
(4)	Док моја жена спрема вечеру, ја читам новине. Кад ја читам новине?	Ви читате новине док ваша жена спрема вечеру.
(5)	Док жваћем, ја држим уста затворена. Кад ја држим уста затворена?	Ви држите уста затворена док жваћете.
(6)	Док учим, ја не разговарам. Кад ја не разговарам?	Ви не разговарате док учите.

C - THE CONJUNCTION ДА (See Par. 170)

Conduct the drill described below in order to demonstrate the use of the conjunction да:

(1)	Ја не могу да брзо научим дијалог. Шта ја не могу да брзо научим?	Ви не можете да научите дијалог брзо.
(2)	Њему је тешко да памти српскохрватска презимена. Шта је њему тешко?	Њему је тешко да памти српскохрватска презимена.

(3)	Ми волимо да се умивамо хладном водом. Шта ми волимо?	Ви волите да се умивате хладном водом.
(4)	Они воле да се купају у мору. Шта они воле?	Они воле да се купају у мору.
(5)	Ја идем да видим Марка сваког дана. Шта ја радим сваког дана?	Ви идете да видите Марка сваког дана.
(6)	Рекао ми је да ће вас посетити. Шта ми је рекао?	Рекао вам је да ће ме посетити.
(7)	Ми нисмо знали да ће они доћи данас. Шта ми нисмо знали?	Ви нисте знали да ће они доћи данас.
(8)	Нису веровали да човек може да научи један страни језик тако брзо. Шта нису веровали?	Нису веровали да човек може да научи један страни језик тако брзо.
(9)	Чим смо сазнали да долазите, ми смо вам резервисали собе у хотелу. Шта смо урадили чим смо сазнали да долазите?	Чим сте сазнали да долазимо, ви сте нам резервисали собе у хотелу.
(10)	Ја сам заборавио да им пишем да у недељу нећу бити код куће. Шта сам ја заборавио?	Ви сте заборавили да им пишете да у недељу нећете бити код куће.
(11)	Он тврди да није знао да сте овде. Шта он тврди?	Он тврди да није знао да сам овде.
(12)	Они се надају да ће у суботу и недељу бити лепо време. Шта се они надају?	Они се надају да ће у суботу и недељу бити лепо време.
(13)	Толико је учио да није могао да заспи кад је легао. Колико је учио?	Толико је учио да није могао да заспи кад је легао.
(14)	Толико смо ходали да сада не можемо да стојимо на ногама. Колико смо ходали?	Толико сте ходали да сада не можете да стојите на ногама.
(15)	Толико сам јео да сада не могу да се дигнем са столице. Колико сам јео?	Толико сте јели да сада не можете да се дигнете са столице.
(16)	Толико је пио да се није истрезнио за два дана. Колико је пио?	Толико је пио да се није истрезнио за два дана.
(17)	Ученици долазе у школу да нешто науче. Зашто ученици долазе у школу?	Ученици долазе у школу да нешто науче.
(18)	Отишао је у бакалницу да купи сирћета. Зашто је отишао у бакалницу?	Отишао је у бакалницу да купи сирћета.

19

(19)	Они намеравају да идуће недеље оду у Санта Круз да се купају у мору. Када они и зашто намеравају да оду у Санта Круз?	Они намеравају да идуће недеље оду у Санта Круз да се купају у мору.

D - THE ADVERB <u>ЈОШ</u> (See Par. 171)

1 - Drill the adverb <u>још</u> as an adverb of degree by conducting the drill described below.

(1)	Он је раније учио мало, а сада учи још мање. Колико је учио раније, а колико учи сада?	Раније је учио мало, а сада учи још мање.
(2)	Они су раније радили много, а сада раде још више. Колико су они радили раније, а колико раде сада?	Они су раније радили много, а сада раде још више.
(3)	Ми смо устајали рано и пре доласка у ову школу, а од доласка у ову школу устајемо још раније. Кад смо ми устајали пре доласка у ову школу, а кад устајемо од доласка у ову школу?	Пре доласка у ову школу ви сте устајали рано, а од доласка у ову школу устајете још раније.
(4)	Она је раније становала далеко, а сада станује још даље. Где је она становала раније, а где станује сада?	Она је раније становала далеко, а сада станује још даље.

2 - Drill the adverb <u>још</u> as an adverb of time by conducting the drill described below.

(1)	Да ли су ваши родитељи још у Монтереју?	Да. Они су још у Монтереју.
(2)	Да ли још учите дијалог?	Да. Још учим дијалог.
(3)	Да ли још пада киша?	Да. Киша још пада.
(4)	Зар се још нису вратили из града?	Не. Још се нису вратили из града.
(5)	Зар га још нисте видео?	Не. Још га нисам видео.
(6)	Да ли још станујете у Кармелској Долини?	Да. Још станујемо у Кармелској Долини.
(7)	Да ли је ваш отац још у болници?	Да. Мој отац је још у болници.
(8)	Да ли још купујете храну у Матићевој бакалници?	Да. Још купујем храну у Матићевој бакалници.

3 - Drill the adverb <u>још</u> as an adverb of quantity by conducting the drill described below.

(1)	Он има још два сина. Колико још синова он има?	Он има још два сина.
(2)	Она има још две оловке. Колико још оловака она има?	Она има још две оловке.
(3)	Како ћете рећи келнеру ако желите да вам да још једну кафу (један чај, једну ракију, једну чашу вина, једну чашу пива, једну чашу млека)?	Ако желим да ми келнер да још једну кафу (један чај, једну ракију, једну чашу вина, . . .), ја ћу рећи: "Келнер, молим вас још једну кафу (један чај, . .)."

E - THE PRESENT TENSE OF THE VERB <u>ЗАСПАТИ</u> AND OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -<u>РЧАТИ</u> OR -<u>ИЦАТИ</u> (See Par. 172, 173 & 174)

Drill the present tense of the verb <u>заспати</u> and of verbs whose infinitive ends in -<u>рчати</u> or -<u>ицати</u> by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко заспи чим легне?
Ко не воли да стално трчи у нужник?
Ко може да утиче на Марка да учи више?

*<u>Заспати</u>, <u>трчати</u>, <u>утицати</u> and <u>нужник</u> are new words and are to be put on the blackboard.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

На мору (наставак)

О бури, морској болести и аутомобилима

1. Капетан Стуарт: Трпезарија је још пуна света, али се надам да ћемо наћи место.

Г. Диксон: Изгледа да морски ваздух доста утиче на апетит.

2. К.С: То сад тако изгледа јер је море мирно, али чим почне бура трпезарија ће бити скоро празна.

Г.Д: Значи, да свет има добар апетит само док је море мирно.

3. К.С: То је тачно. Међутим, кад велики таласи и ветрови почну да љуљају брод, видећете како свет повраћа.

Г.Д: Ја мислим да је за време буре најбоље не излазити из кабине, него лежати и спавати ако човек не жели да стално трчи у купатило, тојест у нужник.

4. К.С: Тако је, али то не значи да ће сви путници имати морску болест.

Г.Д: Ви имате право, али се ја бојим да ћу је ја имати.

5. К.С: Ја знам да се ви шалите, али шалу на страну, и ја се молим Богу да не буде велика бура.

Г.Д: Надајмо се да неће, али како народ у Америци каже: "Прећи ћемо мост кад до њега дођемо."

SECOND PART
DIALOGUE

LIV

At sea (cont'd)

About a storm, seasickness and automobiles

1. Captain Stuart: The dining room is still full of people, but I hope that we'll find a place.

Mr. Dickson: It seems that the sea air rather entices the appetite.

2. Capt S: It seems so now because the sea is quiet, but as soon as a storm starts, the dining room will be almost empty.

Mr. D: That means that the people have good appetites only while the sea is quiet.

3. Capt S: That's correct. However, when the big waves and winds start to rock the boat, you'll see the people vomiting.

Mr. D: I guess that it's best not to leave the cabin during a storm, but to lie down and sleep if one doesn't want to constantly run to the bathroom, that is, the water closet.

4. Capt S: That's right, but that doesn't mean that all the passengers will get seasick.

Mr. D: You're right, but I'm afraid I will.

5. Capt S: I know that you are joking, but all joking aside, I, too, pray that we don't get a big storm.

Mr. D: Let's hope we do not get it, but, as the people in America say, "We'll cross the bridge

На мору (наставак)
О бури, морској болести и аутомобилима

LIV

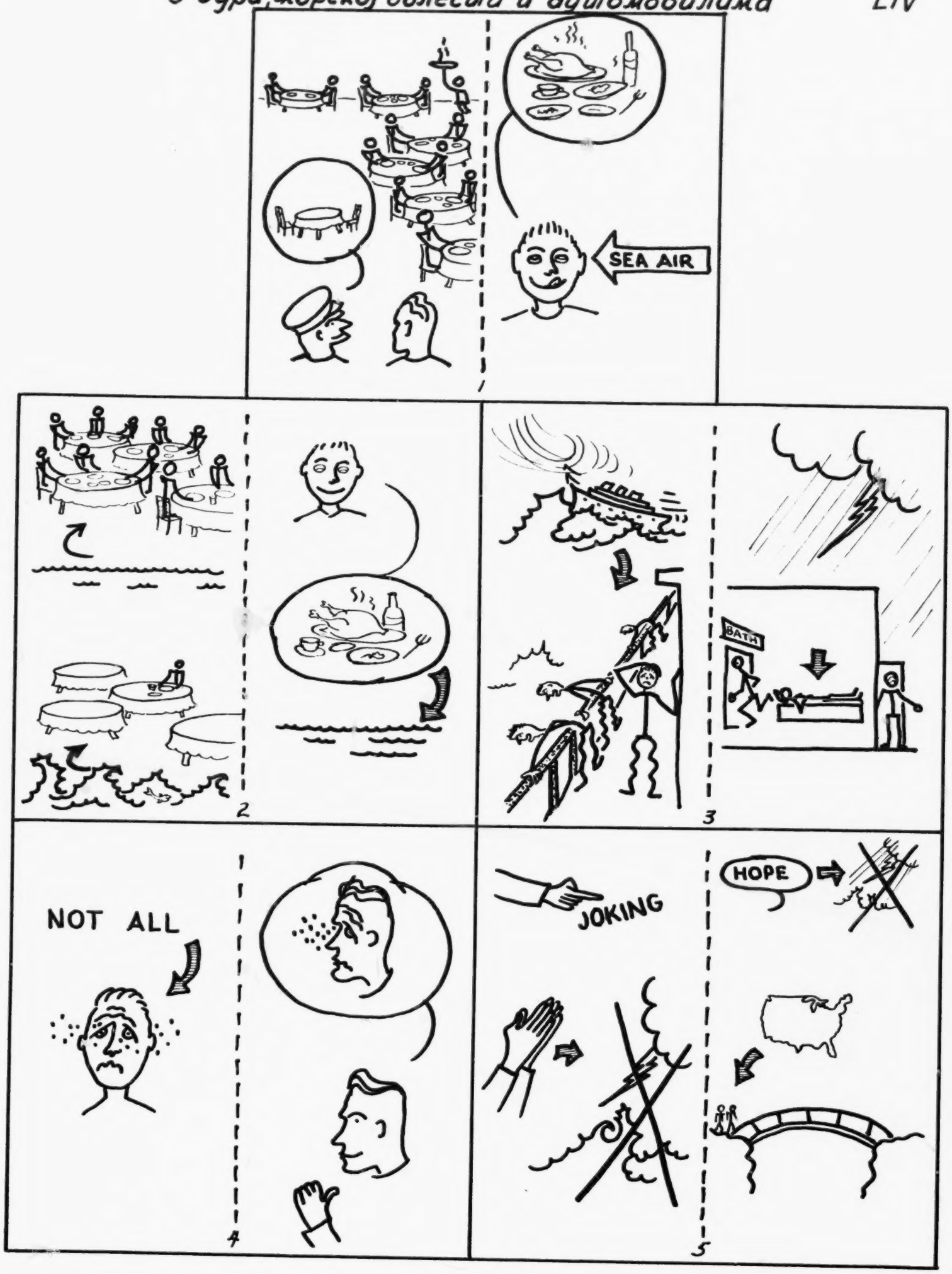

6. К.С: Слажем се са вама. Да ли је ваш аутомобил на броду?
Г.Д: Није. Оставио сам га жени.

7. К.С: Зашто сте то учинили? Ви знате да су нама Американцима без аутомобила везане руке.

Г.Д: Знам. Али тек што сам чуо да идем у Југославију, ја сам се, преко наше амбасаде у Београду, обавестио о путевима у Југославији.

8. К.С: Какав сте извештај добили из амбасаде?

Г.Д: Путеви нису најбољи, а бензин је врло скуп.

9. К.С: Према томе ви сте одлучили да се сами уверите да ли уопште можете да употребљавате свој аутомобил у Југославији?

Г.Д: Сасвим је тако. А да ли је ваш аутомобил на броду?

10. К.С: Јесте. Ја намеравам да из Трста возим право у Беч. Хоћете ли ви из Трста возом за Београд?

Г.Д: Нећу. Из Трста одлазим у Београд авионом.

(Наставиће се)

when we come to it."

6. Capt S: I agree with you. Is your car aboard?

Mr. D: No. I left it with (to) my wife.

7. Capt S: Why did you do that? You know that we Americans can do nothing without our cars.

Mr. D: I know, but as soon as I heard that I was going to Yugoslavia I found out, through our Embassy in Belgrade all about the roads in Yugoslavia.

8. Capt S: What kind of a report did you get from the Embassy?

Mr. D: The highways are not the best, and gasoline is very expensive.

9. Capt S: According to that you've decided to assure yourself personally whether you can use your car in Yugoslavia at all?

Mr. D: That's quite correct. And is your car aboard?

10. Capt S: Yes. I intend to drive from Trieste straight to Vienna. Are you taking a train from Trieste to Belgrade?

Mr. D: No. I'm going from Trieste to Belgrade by plane.

(To be continued)

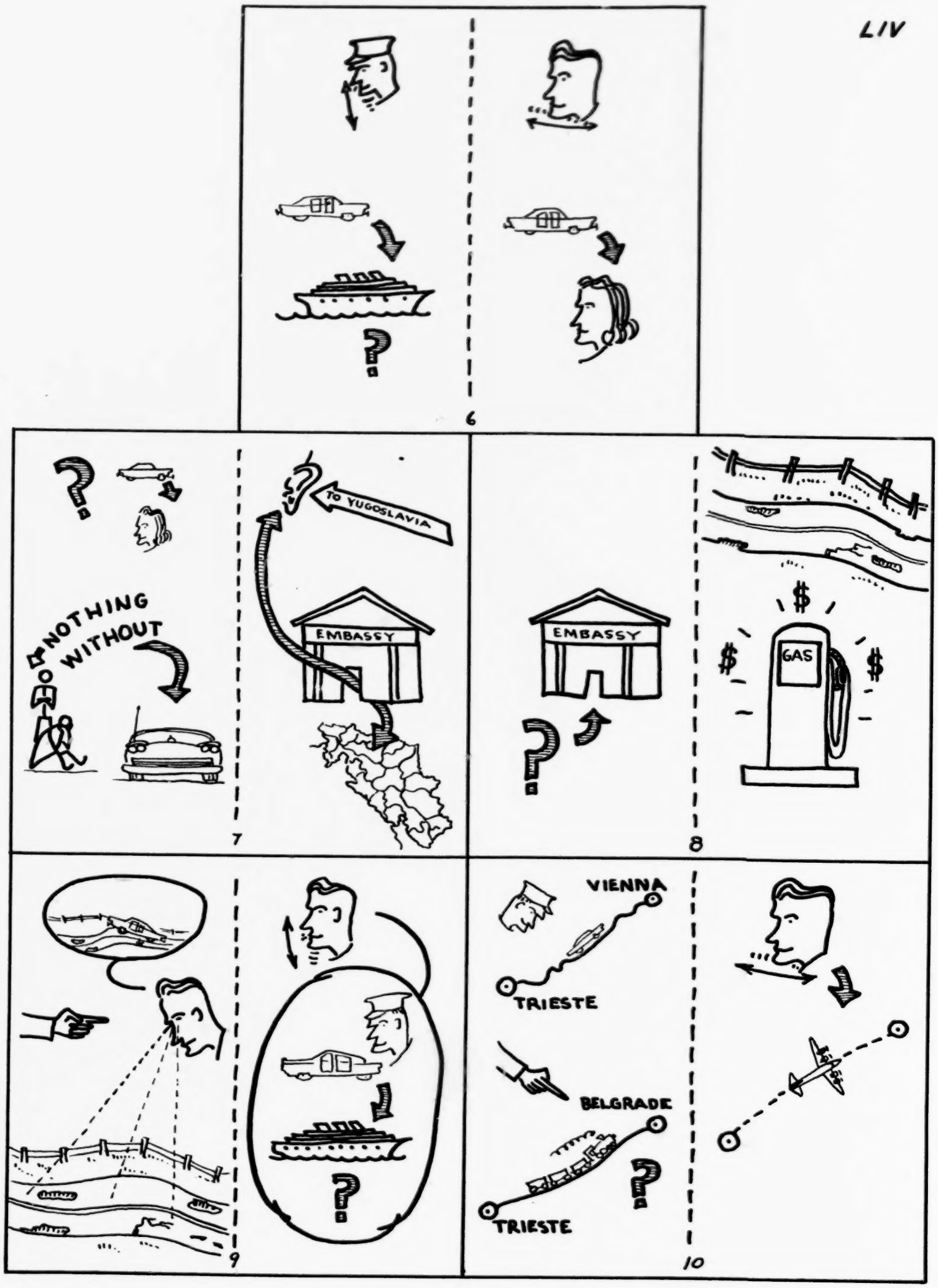
6
NOTHING WITHOUT
7
TO YUGOSLAVIA
EMBASSY
EMBASSY
GAS
$
$
$
8
VIENNA
TRIESTE
BELGRADE
TRIESTE
9
10

PAR. 168 - THE CONJUNCTIONS ЧИМ AND ТЕК ШТО

A - Чим is a conjunction of time with the meaning "as soon as". It requires verbs in the perfective aspect.

(2) Чим почне бура, трпезарија ће бити скоро празна.

(7) Знам. Али чим сам чуо да идем у Југославију, ја сам се преко наше амбасаде у Београду обавестио о путовима у Југославији.
Ја сам их посетио чим сам стигао.
I visited them as soon as I arrived.
Вечераћемо чим спремиш вечеру.
We will dine as soon as you prepare the dinner.
Чим је вечерао, легао је.
As soon as he had finished his supper, he went to bed.
Чим сам заспао, она је ушла у собу и пробудила ме.
As soon as I fell asleep, she entered the room and woke me up.

B - Тек што is sometimes used to replace чим, but the latter is commoner of the two in all cases. And only чим can be used to translate "as soon as" when the sense of the sentence does not assure the hearer that the action of the main clause has actually been completed.

(7) Знам. Али тек што сам чуо да идем у Југославију, ја сам се преко наше амбасаде у Београду обавестио о путовима у Југославији.

If a subordinate clause of time introduced by тек што precedes the main clause, the latter is often connected to it by the conjunction а (а већ). The meaning of тек што . . . а (а већ) is "no sooner . . . . than".

Тек што сам заспао, а она је ушла у собу и пробудила ме.
No sooner had I fallen asleep than she entered the room and woke me up.

Тек is often used as an adverb meaning "only", "just":

Стигао сам тек синоћ.
I arrived only last night.

Тек смо се мало боље упознали, а већ морамо да се растанемо.
We have just come to know each other a little better, and already we must part.

PAR. 169 - THE CONJUNCTION ДОК (OR: ДОКЛЕ)

Док (or: докле) is a conjunction of time which is used:

A - In a sense corresponding to English "till" or "until".

If the main clause states directly or indirectly that something should not be undertaken before the subordinate action begins, the subordinate temporal clause must begin with док не (or: докле не) and not with док (докле). In this case the meaning of док не is equal to пре него што (see Par. 93, Volume III, pp 205 & 206) and the main clause is usually negative:

Надам се да нећете отићи док не разговарате и са њом.
I hope you will not leave before you talk to her, too.
Немој да излазиш из собе док не научиш цели дијалог.
Do not leave the room before you learn the entire dialogue.

In other cases док (докле) may be used with or without не without changing the meaning of the sentence:

Чекаћу док се (не) вратиш.
I will wait till you return.
Учићу граматику док је (не) научим.
I will study the grammar until I master it.

B - In a sense rendered by English "while" or "as long as" and requiring verbs in the imperfective aspect.

(2) Значи да свет има добар апетит само док је море мирно.
Док је учио, напредовао је.
While he was studying, he progressed.

C - Док sometimes means "as soon as":

Док сам му то рекао, почео је да плаче.
As soon as I said that, he began to cry.

Note: Док is sometimes used as a conjunction of cause meaning "whereas", "since":

Док није дошао досада, значи да неће уопште доћи.
Since he has not come by now, it means that he will not come at all.

PAR. 170 - THE CONJUNCTION ДА

A - Par. 31 (Volume II, p. 87) explained the use of the conjunction да to avoid the use of the infinitive:

(3) Ја мислим да је за време буре најбоље не излазити из кабине, него лежати и спавати ако човек не жели да стално трчи у купатило, тојест нужник.

B - Besides the function under A, the conjunction да has others:

1 - Да is used to introduce a subordinate clause after all verbs of saying, believing, hearing, seeing, commanding, wishing and other similar verbs. In this function the English counterpart of да is "that":

(1) Изгледа да морски ваздух доста утиче на апетит.
(4) Тако је, али то не значи да ће сви путници имати морску болест.
(5) Ја знам да се ви шалите, али шалу на страну и ја се молим Богу да не буде велике буре.
(5) Надајмо се да неће.
Обећао ми је да ће доћи, али га још нема.
He promised me that he would come, but he has not come yet.
Ја верујем да ће доћи кад је обећао.
I believe that he will come when he has promised.
Желим да говорим и са њиме.
I want to talk with him, too.

2 - Да is used to express result with "that" as its English counterpart:

Толико сам уморан да једва стојим на ногама.
I am so tired that I can hardly stand on my feet.
Он има толико посла да не може главу да дигне.
He has so much work that he cannot raise his head.

3 - Да is also used to express purpose with the English counterparts "that", "in order", or simply the infinitive:

Ја сам дошао у ову школу да научим српскохрватски.
I came to this school in order to learn Serbo-Croatian.
Отишла је у град да купи нешто.
She went to town to buy something.

Note: Distinguish carefully among three functions that "that" can have in English:

(1) A demonstrative pronoun:

That yellow pencil is mine.
Та жута оловка је моја.

(2) A relative pronoun:

The yellow pencil that you took from the table is mine.
Жута оловка коју сте узели са стола моја је.

(3) A conjunction: See B - 1, 2 and 3 above.

PAR. 171 - THE ADVERB ЈОШ

A - Још as an adverb of degree may mean "still", "even":

Он ми није ни раније много помагао, а сада ми помаже још мање.
He did not help me much before either, but now he is helping me even less.

Ја се радујем вашем поклону, али се још више радујем вашој посети.
I am happy about your gift, but I am still happier about your visit.

B - Још as an adverb of time means "still" or "yet":

(1) Трпезарија је још пуна света.
Они се нису још вратили из града.
They have not yet returned from town.

C - Још as an adverb of quantity means "more". English "another", in the meaning "one more", is rendered by још један, још једна, још једно:

Ви имате још једног сина, зар не?
You have another son, haven't you?
Молим вас, још једну чашу вина.
Another glass of wine, please.
Дајте ми још једно перо, молим.
Give me one more pen, please.

PAR. 172 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ЗАСПАТИ

The present tense of the verb заспати is formed by cutting off the connecting vowel а and the ending ти of the infinitive and by adding the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е to the remaining part:

заспати: заспим, заспиш, заспи, заспимо, заспите, заспе

PAR. 173 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -РЧАТИ

The present tense of almost all verbs whose infinitive ends in -рчати is formed by cutting off the connecting vowel а and the ending ти of the infinitive and by adding the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е to the remaining part:

трчати: трчим, трчиш, трчи, трчимо, трчите, трче

PAR. 174 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ИЦАТИ

The present tense of almost all verbs whose infinitive ends in -ицати is formed by cutting off the connecting vowel а and the ending ти of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The ц of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ч:

утицати: утичем, утичеш, утиче, утичемо, утичете, утичу

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE CONJUNCTIONS ЧИМ, ТЕК ШТО, ДОК (ДОКЛЕ) AND ДА

Drill the conjunctions чим, тек што, док (докле) and да by conducting the drill described below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Да ли воз полази чим се укрцају путници?	Да. Воз полази чим се путници укрцају.
(2)	Да ли ви излазите пред таблу чим вам каже наставник?	Да. Ја излазим пред таблу чим ми наставник каже.
(3)	Да ли ће Диксон наставити пут чим се искрца у Трсту?	Да, чим се искрца у Трсту, Диксон ће наставити пут.
(4)	Да ли ће капетан Стуарт наставити пут за Беч чим се искрца у Трсту?	Да. Капетан Стуарт ће наставити пут за Беч чим се искрца у Трсту.
(5)	Да ли ви заспите чим легнете?	Да. Ја заспим чим легнем.
(6)	Да ли ви устанете чим се пробудите?	Да. Ја устанем чим се пробудим.
(7)	Да ли ви волите ако вас неко пробуди тек што заспите?	Не. Ја не волим ако ме неко пробуди тек што заспим.
(8)	Да ли ви волите ако морате да устанете тек што легнете?	Не. Ја не волим ако морам да устанем тек што легнем.
(9)	Докле ви учите дијалог?	Ја учим дијалог док га не научим.

(10)	Докле се ви одмарате?	Ја се одмарам док се не одморим.
(11)	Докле они пију?	Они пију док се не опију.
(12)	Да ли ви слушате радио док учите?	Не. Ја не слушам радио док учим.
(13)	Да ли ученици читају новине док наставник објашњава граматику?	Не. Ученици не читају новине док наставник објашњава граматику.
(14)	Да ли је лепо да човек држи уста отворена док жваће?	Не. Није лепо да човек држи уста отворена док жваће.
(15)	Да ли ученик може брзо да научи дијалог ако разговара док учи?	Не. Ученик не може да научи дијалог брзо ако разговара док учи.
(16)	Да ли је вама лако да запамтите дијалог?	Да. Мени је лако да запамтим дијалог.
(17)	Да ли сте ми ви рекли да дођем?	Да. Ја сам вам рекао да дођете.
(18)	Да ли сте их чули да говоре?	Да. Чуо сам их да говоре.
(19)	Да ли је добро да ученици уче толико да немају доста времена да спавају?	Не. Није добро да ученици уче толико да немају доста времена да спавају.
(20)	Да ли је добро да човек једе толико да после јела не може да устане са столице?	Не. Није добро да човек једе толико да после јела не може да устане са столице.
(21)	Да ли је лепо да човек пије толико да се опије?	Не. Није лепо да човек пије толико да се опије.
(22)	Зашто ви долазите у школу?	Ја долазим у школу да учим српскохрватски језик.
(23)	Зашто идемо у бакалницу?	У бакалницу идемо да купујемо храну.
(24)	Зашто идемо у цркву?	У цркву идемо да се молимо.
(25)	Зашто идемо на плажу?	На плажу идемо да се купамо.
(26)	За шта нам требају перо и оловка?	Перо и оловка нам требају да њима пишемо.
(27)	Шта узимамо кад желимо да бришемо таблу (папир)?	Кад желимо да бришемо таблу (папир), ми узимамо сунђер (гуму).
(28)	Шта узимамо кад желимо да једемо супу?	Кад желимо да једемо супу, ми узимамо кашику.
(29)	Шта узимамо кад желимо да једемо месо?	Кад желимо да једемо месо, узимамо виљушку.
(30)	Кад се укрцавамо у воз?	У воз се укрцавамо док он стоји.
(31)	За шта нам треба салвет?	Салвет нам треба да њиме бришемо уста.
(32)	За шта нам треба пешкир?	Пешкир нам треба да се њиме бришемо.

(33)	Куда идете кад желите да се окупате?	Кад желим да се окупам, идем у купатило.
(34)	Шта узимате кад желите да се обријете?	Кад желим да се обријем, узимам бријач.
(35)	Куда одлазите кад треба да повраћате?	Кад треба да повраћам, ја одлазим у нужник.
(36)	За шта нам требају чаше?	Чаше нам требају да из њих пијемо воду, млеко и вино.
(37)	За шта нам требају шоље?	Шоље нам требају да из њих пијемо кафу и чај.
(38)	Шта узимате кад желите да запалите цигарету?	Кад желим да запалим цигарету, ја узимам упаљач.
(39)	За шта нам требају столице?	Столице нам требају да на њима седимо.
(40)	За шта нам требају кревети?	Кревети нам требају да на њима спавамо.
(41)	Куда идемо кад желимо да попијемо коктејл?	Кад желимо да попијемо коктејл, идемо у бар.
(42)	Кад узимамо чешаљ?	Чешаљ узимамо кад желимо да се очешљамо.
(43)	За шта нам треба креда?	Креда нам треба да њоме пишемо на таблу.
(44)	За шта нам служи радио?	Радио нам служи да преко њега слушамо вести.

B - THE ADVERB <u>ЈОШ</u>

Drill the adverb <u>још</u> by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Да ли он сада учи још мање него што је учио раније?	Да. Он сада учи још мање него што је учио раније.
(2)	Да ли ви сада трошите још више него што сте трошили раније?	Да. Ми сада трошимо још више него што смо трошили раније.
(3)	Да ли је он још незадовољан својим напретком?	Да. Он је још незадовољан својим напретком.
(4)	Да ли снег још пада?	Да. Снег још пада.
(5)	Да ли још купујете одела у Митићевој радњи?	Да. Ја још купујем одела у Митићевој радњи.
(6)	Шта ћете рећи бакалину ако желите да вам да још два литра зејтина (један литар сирћета, пет литара вина, шест литара млека, један килограм свињетине, два килограма сира, пола килограма путера, пет килограма пасуља, десет килограма кромпира, неколико	Ако желим да ми бакалин да још два литра зејтина (један литар сирћета, . . .), ја ћу рећи: "Молим вас још два литра зејтина (један литар сирћета, . . .)."

краставаца, мало црног и белог лука, један килограм плавих патлиџана, два килограма црвених патлиџана, пет килограма јабука, три килограма крушака).

C - VOCABULARY REVIEW

Drill vocabulary by asking the questions listed below. Tell the students that their answers must include the antonym of the verb contained in the question. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Да ли је он баш заспао?	Не. Он није баш заспао, него се баш пробудио.
(2)	Да ли он леже?	Не. Он не леже, него устаје.
(3)	Да ли се он свлачи?	Не. Он се не свлачи, него се облачи.
(4)	Да ли се он изува?	Не. Он се не изува, него се обува.
(5)	Да ли он долази кући изјутра?	Не. Он изјутра не долази кући, него одлази од куће.
(6)	Да ли он излази из учионице?	Не. Он не излази из учионице, него улази у учионицу.
(7)	Да ли он устаје?	Не. Он не устаје, него седа.
(8)	Да ли је он устао?	Не. Он није устао, него сео.
(9)	Да ли он стоји?	Не. Он не стоји, него седи.
(10)	Да ли он пита?	Не. Он не пита, него одговара.
(11)	Да ли он слуша?	Не. Он не слуша, него говори.
(12)	Да ли он сабира?	Не. Он не сабира, него одузима.
(13)	Да ли он множи?	Не. Он не множи, него дели.
(14)	Да ли он одводи жену од куће?	Не. Он не одводи жену од куће, него је доводи кући.
(15)	Да ли он односи храну од куће?	Не. Он не односи храну од куће, него је доноси кући.
(16)	Да ли је он изгубио перо?	Не. Он није изгубио, него нашао перо.
(17)	Да ли се он укрцава?	Не. Он се не укрцава, него се искрцава.
(18)	Да ли се ученици растају изјутра?	Не. Ученици се изјутра не растају, него састају.
(19)	Да ли се он смеје?	Не. Он се не смеје, него плаче.
(20)	Да ли воз стиже у осам сати?	Не. Воз не стиже, него полази у осам сати.

(21)	Да ли он ради?	Не. Он не ради, него се одмара.
(22)	Да ли он шаље новац?	Не. Он не шаље, него прима новац.
(23)	Да ли он уноси куфере?	Не. Он не уноси, него износи куфере.
(24)	Да ли ваши часови почињу у четири сата после подне?	Не. Наши часови не почињу, него се свршавају у четири сата после подне.
(25)	Да ли он отвара врата?	Не. Он не отвара, него затвара врата.
(26)	Да ли он баш устаје?	Не. Он не устаје, него баш леже.
(27)	Да ли је он баш легао?	Не. Он није баш легао, него је устао.
(28)	Да ли је он баш дошао кући?	Не. Он није баш дошао кући, него је пошао од куће.
(29)	Да ли је он баш изашао из учионице?	Не. Он није баш изашао из учионице, него је ушао у учионицу.
(30)	Да ли је он баш устао са столице?	Не. Он није баш устао са столице, него је сео на столицу.
(31)	Да ли је он баш одвео жену од куће?	Не. Није баш одвео жену од куће, него ју је довео кући.
(32)	Да ли се он баш искрцао?	Не. Он се није баш искрцао, него се укрцао.
(33)	Да ли је он баш стигао?	Не. Он није баш стигао, него баш пошао.
(34)	Да ли је он баш примио новац?	Не. Он није баш примио, него је баш послао новац.

D - THE CONJUGATION OF VERBS

Drill the present, past and future tenses of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

Ко заспи чим легне?
Ко може да трчи врло брзо?
Ко неће да пристане на овај предлог?
Ко пристаје на сваки предлог својих пријатеља?
Ко ће да пренесе ове куфере од аутомобила до воза?
Ко никад не плаче?
Ко ће да унесе столице у кућу?
Ко неће никад да се растане са својом породицом?

Ко не воли да се растаје са својим друговима?
Ко треба да изда ученицима књиге?
Ко издаје ученицима књиге?
Ко се никад не туче?
Ко се тукао са оним морнарима?
Ко хоће да одведе своју децу у биоскоп?
Ко је одвео своју децу у биоскоп?
Ко се није још снашао у Монтереју?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

На мору

Из бара су Стуарт и Диксон отишли у трпезарију. Трпезарија је још увек била пуна света па је Диксон изјавио да морски ваздух утиче добро на апетит путника. Стуарт се није сложио с њим, јер он зна да је то тако само док је море мирно, али да неће бити тако кад почне бура. Међутим, кад почне бура, велики таласи и ветрови ће да љуљају брод, а многи путници ће добити морску болест и почети да повраћају. Диксон мисли да је најбоље да за време буре човек седи у својој кабини и то близу купатила, тојест нужника, да не мора да трчи далеко да повраћа.

Кад је Стуарт видео да се Диксон боји буре и морске болести, он је почео да га овако теши: "Ја знам да се ви шалите кад кажете да се бојите буре и морске болести, али, шалу на страну, и ја се молим Богу да не буде велика бура, јер то није пријатно."

Диксон одлази из Трста за Београд авионом. Тек што је сазнао да путује у Југославију, он је писао Америчкој амбасади и тражио да га обавесте о путовима и бензину у Југославији. Пошто није био задовољан са извештајем који је добио од амбасаде, он је оставио свој аутомобил жени, док се сам не увери у чему је ствар.

Стуартов аутомобил је на броду и он намерава да из Трста вози право за Беч.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Preparation for departure to Yugoslavia (the end)

Finally the day came when Mr. Dickson had to leave New York. Professor Stankovich came to see him off, and wish him "Bon voyage".

Before the departure the Professor gave Dickson some more useful information: about the procedure for passport and customs inspections - new things have to be declared in advance for customs duty, otherwise one pays a big fine; about foreign currency - Dickson could take into the country as much foreign currency as he wished, but he could not take out of the country more than he had brought in. Then he told him that upon his arrival in Belgrade he must report to the police to get a sojourn permit, as such is the custom in almost all countries in Europe.

The Professor gave Dickson two letters, one for his father and one for his uncle, who would help Dickson until he got settled. Dickson hoped that they would also help him to conquer the Serbo-Croatian language. The Professor was sure that they would do that, and that the Commercial Attaché in the American Embassy would help him, too.

Before they parted, the Professor said that he hoped that Dickson would write him both from his trip and from Yugoslavia. Dickson replied that he would gladly do that, and thanked the Professor for everything that he had done for him.

Finally, Professor Stankovich said, "Bon voyage," and Dickson answered, "Thank you, and good bye."

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

На мору

Кад су Стуарт и Диксон изашли из бара, отишли су на вечеру. Трпезарија је била још пуна света, али тек што су ушли, а две жене су устале и изашле из трпезарије. Они су сели за сто који су оне напустиле и чекали на келнера. Диксон се изненадио кад је видео да још многи путници чекају за места, па је мислио да морски ваздух сигурно добро утиче на апетит путника. Стуарт је на то рекао да је то тако само док је море мирно. Међутим, чим почне бура, велики таласи и ветрови, брод ће почети да се љуља и многи путници ће добити морску болест и почети да повраћају, па ће трпезарија бити скоро празна. Диксон мисли да је онда најбоље остати у кабини близу купатила, тј. нужника, да човек не мора да трчи далеко да повраћа. Иако Диксон и ми сви знамо да сви путници за време буре не добијају морску болест, Диксон се ипак боји да ће је он добити.

Кад је Стуарт видео да се Диксон боји морске болести, он га је почео да теши овим речима: "Ја знам да се ви шалите, али, шалу на страну, ја се такође молим Богу да не буде велике буре, јер то није пријатно." На то је Диксон одговорио: "Не бринимо, ми ћемо прећи мост кад до њега дођемо."

Диксон је оставио аутомобил својој жени, јер је сазнао да у Југославији путови нису баш најбољи и да је бензин врло скуп.

Он ће се уверити у чему је ствар кад стигне у Југославију.

Стуартов аутомобил је на броду и он намерава да вози право у Беч чим се искрца са брода.

Диксон неће путовати возом од Трста него ће узети авион.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Куда су Стуарт и Диксон отишли из бара?
2. Да ли је било много света у трпезарији?
3. Ко је устао и изашао из трпезарије тек што су они ушли?
4. Где су они сели, а шта су радили кад су сели?
5. Чему се Диксон изненадио?
6. Шта је онда Диксон мислио?
7. Шта је онда рекао Стуарт?
8. Шта ће добити многи путници кад велики таласи и ветрови почну да љуљају брод?
9. Шта ће учинити путници кад велики таласи и ветрови почну да љуљају брод?
10. Да ли ће за време велике буре трпезарија бити пуна путника?
11. Где је најбоље остати за време буре?
12. Да ли сви путници добију морску болест?
13. Да ли се Диксон боји да ће имати морску болест?
14. Кад је Стуарт то чуо, како је тешио Диксона?
15. Шта је на те Стуартове речи рекао Диксон?
16. Где је Диксон оставио свој аутомобил?
17. Коме је Диксон оставио аутомобил?
18. Зашто је Диксон оставио аутомобил својој жени?
19. Од кога је Диксон добио извештај да путови у Југославији нису баш најбољи?
20. Шта је још Диксон сазнао?
21. Да ли ће се Диксон сам уверити о томе, и кад ће се уверити?
22. Где је Стуартов аутомобил?
23. Како ће Стуарт путовати из Трста?
24. Да ли ће Стуарт ићи право за Беч?
25. Да ли ће Диксон путовати за Београд возом?
26. Како ће Диксон путовати за Београд?
27. Да ли је Диксон већ резервисао карту за авион?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. When Dickson and Captain Stuart returned to the dining room, they found that it was still full of people.
2. It seemed that the sea air enticed the people's appetite.
3. Of course that is so while the sea is calm.
4. But when the big waves and winds start to rock the boat, the people will be vomiting and the dining room will be almost empty.
5. Dickson thinks that during a storm it is best to remain in the cabin, to lie down and sleep.
6. In that case one does not have constantly to run to the bathroom, that is, to the water closet.
7. When Stuart saw that Dickson was afraid, he started joking with him and said, "I think that it is best to be on the captain's bridge."
8. But joking aside, he also prayed that they would not get a big storm.
9. Although Dickson knows that Americans can do nothing without their cars, he is not taking his car with him, because from a report he learned that in Yugoslavia the roads were bad and gasoline expensive.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1160-апѐтит, m. - appetite

1161-бѐнзин, m. - gasoline, gas

1162-Бе̑ч, m. - Vienna

1163-Бо̑г, m. - God, Lord
(nom. pl.: бо̏гови)

1164-ве̑зан, adj. m. - tied; connected
ве̑зана, f.
ве̑зано, n.

1165-вѐтар, m. - wind
gen. sing.: вѐтра
nom. pl.: вѐтрови

1166-во̑з, m. - train
nom. pl. во̏зови

1167-и̏звештāј, m. - report

1168-ми́ран, adj. m. - quiet
ми́рна, f.
ми́рно, n.

-ми̏рно, adv. - quietly

1169-мо̑ст, m. - bridge
nom. pl.: мо̏стови

1170-ну̏жни̏к, m. - toilet
nom. pl.: ну̏жни̏ци̏

1171-повра́тити (се), v.t.&r.pfv.- to vomit; to return; (to return, to come back)
pr.t.: по̏врāти̏м,по̏врāти̏ш,
по̏врāти̏,по̏врāти̏мо,
по̏врāти̏те,по̏врāте̑

*1171-по̏враћати (се), v.t.&r.ipfv.- to vomit; to return; (to return, to come back)
pr.t.: по̏враћāм,по̏враћāш,
по̏враћā,по̏враћāмо,
по̏враћāте,по̏враћајӯ

1172-пра́зан, adj. m. - empty, vacant
пра́зна, f.
пра́зно, n.

1173-пу̏н, adj. m. - full
пу̏на, f.
пу̏но, n.

1174-спа́вати, v.i.ipfv. - to sleep
pr.t.: спа̑ва̄м,спа̑ва̄ш,
спа̑ва̄,спа̑ва̄мо,
спа̑ва̄те,спа́вајӯ

*1174-за̏спати, v.i.pfv. - to fall asleep
pr.t.: за̏спӣм,за̏спӣш,
за̏спӣ,заспи́мо,
заспи́те,за̏спе̄

1175-ста̑лан, adj. m. - permanent, constant; steady
ста̑лна, f.
ста̑лно, n.

-ста̑лно, adv. - permanently, constantly; steadily

1176-стра́на, f. - side

1177-та̏ла̄с, m. - wave

*388 &
*441-те̏к што, conj. - as soon as

1178-тр̏чати, v.i.ipfv. - to run
pr.t.: тр̏чӣм,тр̏чӣш,тр̏чӣ,
трчи́мо,трчи́те,тр̏че̄

*1178-тр̑кнути, v.i.pfv. - to run
pr.t.: тр̑кне̄м,тр̑кне̄ш,
тр̑кне̄,тр̑кне̄мо,
тр̑кне̄те,тр̑кнӯ

1179-у̏опште, adv. - generally

1180-у̏тицати, v.i.ipfv. - to entice, to influence
pr.t.: у̏тиче̄м,у̏тиче̄ш,
у̏тиче̄,у̏тиче̄мо,
у̏тиче̄те,у̏тичӯ

1181-ша́ла, f. - joke

1182-ша̏лити се, v.r.ipfv. - to joke
pr.t.: ша̏лӣм се,ша̏лӣш се,
ша̏лӣ се,ша̏лӣмо се,
ша̏лӣте се,ша̏ле̄ се

*1182-нàшалити се, v.r.pfv. - to joke
pr.t.: нàшалѝм се,нàшалѝш се,
нàшалѝ се,нàшалѝмо се,
нàшалѝте се,нàшалѐ се

* * *

према томе - according to that
У чему је ствар? - What's the matter?
шалу на страну - all kidding aside
молити се Богу - to pray

ПЕДЕСЕТ-ПЕТА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-FIFTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE POTENTIAL MOOD (See Par. 175)

1 - Drill the formation and use of the affirmative potential mood by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required. Before the beginning of the drill hang on the wall the chart on which the entire potential mood of the verb **бити** is written out.

CASE	Gend.	SINGULAR	PLURAL
1	m	Ја бих био	Ми бисмо били
	f	Ја бих била	Ми бисмо биле
2	m	Ти би био	Ви бисте били
	f	Ти би била	Ви бисте биле
3	m	Он би био	Они би били
	f	Она би била	Оне би биле
	n	Оно би било	Она би била

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ко би прочитао ову књигу за један дан?
(2) Ко би добро научио српскохрватски за годину дана?
(3) Ко би могао да одговори на свако питање из ове књиге?
(4) Ко би се обријао за пет минута?
(5) Ко би појео цело јагње?
(6) Ко би се радовао Бранковом одласку?
(7) Ко би пио вина?
(8) Ко би чувао Марину децу?
(9) Ко би шетао с Маром?
(10) Ко би нешто јео?
(11) Ко би дао својим пријатељима све што има?
(12) Ко би чекао Милоша ако се не би вратио на време?
(13) Ко би Мари објаснио ако би га нешто питала?
(14) Ко би купио нови аутомобил да има новаца?
(15) Ко би отишао прошле недеље у Сан Франциско да је имао аутомобил?
(16) Ко је дошао у ову школу да би научио српскохрватски?

(17) Ко иде сваке недеље у Санта Круз да би се купао у мору?
(18) Ко је јуче ишао Марку да би му се извинио?

2 - Drill the formation and use of the negative potential mood by asking the students the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required. Have the pattern for the first person singular written on the chart mentioned under 1.

Ја не бих био

(1) Ко не би пристао на његов предлог?
(2) Ко не би обећао оно што не може да учини?
(3) Ко се не би пријавио полицији?
(4) Ко се не би никад растајао са својом женом?
(5) Ко не би ништа платио Бранку?

3 - Drill the formation and use of the interrogative potential mood by having the students turn the statements listed below into questions using first the interrogative particle <u>ли</u> and then the interrogative particles <u>да ли</u>. Have the patterns for the first person singular written on the chart mentioned under 1.

Бих ли (ја) био?

Да ли бих (ја) био?

(1) Ја бих стигао на време.
(2) Ти би га познао.
(3) Он би им помагао.
(4) Ми бисмо се слагали у свему.
(5) Ви бисте жалили за Монтерејем.
(6) Они би радо путовали с нама.
(7) Ја бих питао Марка за савет.
(8) Ти би повраћао за време велике буре.
(9) Наставник би нам то радо објаснио.
(10) Ви и ја бисмо могли да спавамо у истој соби.
(11) Ви бисте били срећни са њом.
(12) Оне би чезнуле за својом децом.

4 - Drill the formation and use of the interrogative negative potential by turning the statements listed under 3 into

affirmative questions (using both ли and да ли) and by having the students change your affirmative questions into negative questions. Have the patterns for the first person singular written on the chart mentioned under 1.

Не бих ли ја био?

Да ли ја не бих био?

5 - Drill the formation of questions using the potential mood by first making the statements listed below and then having the students form by means of interrogative pronouns and adverbs all questions to which your statement would fit as an answer.

(1)	Ја бих му платио за његов стари аутомобил више него Марко.	Ко би му платио за његов стари аутомобил више него Марко? За шта бисте му ви платили више него Марко?
(2)	Милан те не би никад чуо, јер не чује добро.	(Ко, Зашто)
(3)	Миланова деца би учила добро да имају књиге.	(Чији)
(4)	Марков старији син би се оженио ове недеље да није болестан.	(Ко, Чији, Који, Када)
(5)	Ми не бисмо могли да живимо дуго у Монтереју.	(Ко, Колико, Где)

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

На мору (наставак)

Ступање у оружану силу

1. Капетан Стуарт: Да ми је неко причао да бура може да буде тако јака, не бих му веровао.

   Г.Диксон: Али је бура прошла, као што све у животу пролази. Трст је близу, хвала Богу.

2. К.С: О чему бисте сад желели да разговарамо?

   Г.Д: Желео бих да знам како сте ви ступили у војску.

3. К.С: Као што знате, у Америци је војна служба општа и обавезна.

   Г.Д: Али држава позива на војну службу само онолико младића од 18 до 26 година и лекара до 35 година колико јој треба?

4. К.С: Да, али сам ја ступио у војску за време рата као добровољац и нисам чекао да ме позову. Не бисте ли и ви то учинили?

   Г.Д: Сигурно да бих то учинио да сам могао. Реците ми како сте то урадили.

5. К.С: Пријавио сам се регрутној комисији у логору Ханкок, у Тексасу.

   Г.Д: И тамо су вас прегледали, и нашли да сте способни за војску?

6. К.С: Тако је. Затим сам положио заклетву и ступио на регрутску обуку.

SECOND PART
DIALOGUE

At sea (cont'd)

Entering the Armed Forces

1. Captain Stuart: If somebody had told me that the storm could be so bad, I wouldn't have believed him.

   Mr. Dickson: But the storm passed, as everything in life passes. Thank God, Trieste is near.

2. Capt S: About what would you like to talk now?

   Mr. D: I'd like to know how you enlisted in the Army.

3. Capt S: In America, as you know, military service is general and compulsory.

   Mr. D: But the Government calls to military service only as many youths from 18 to 26 years old and physicians up to 35 years old as it needs?

4. Capt S: Yes, but I joined the Army during the war as a volunteer and didn't wait until they drafted me. Wouldn't you have done the same?

   Mr. D: Surely I'd have done it if I had been able. Tell me how you did it.

5. Capt S: I reported to the Induction Board at Camp Hancock, in Texas.

   Mr. D: And there you had a physical and were found fit for the Army?

6. Capt S: That's right. Then I took the oath and started basic training.

На мору (наставак)
Ситуације у оружану силу

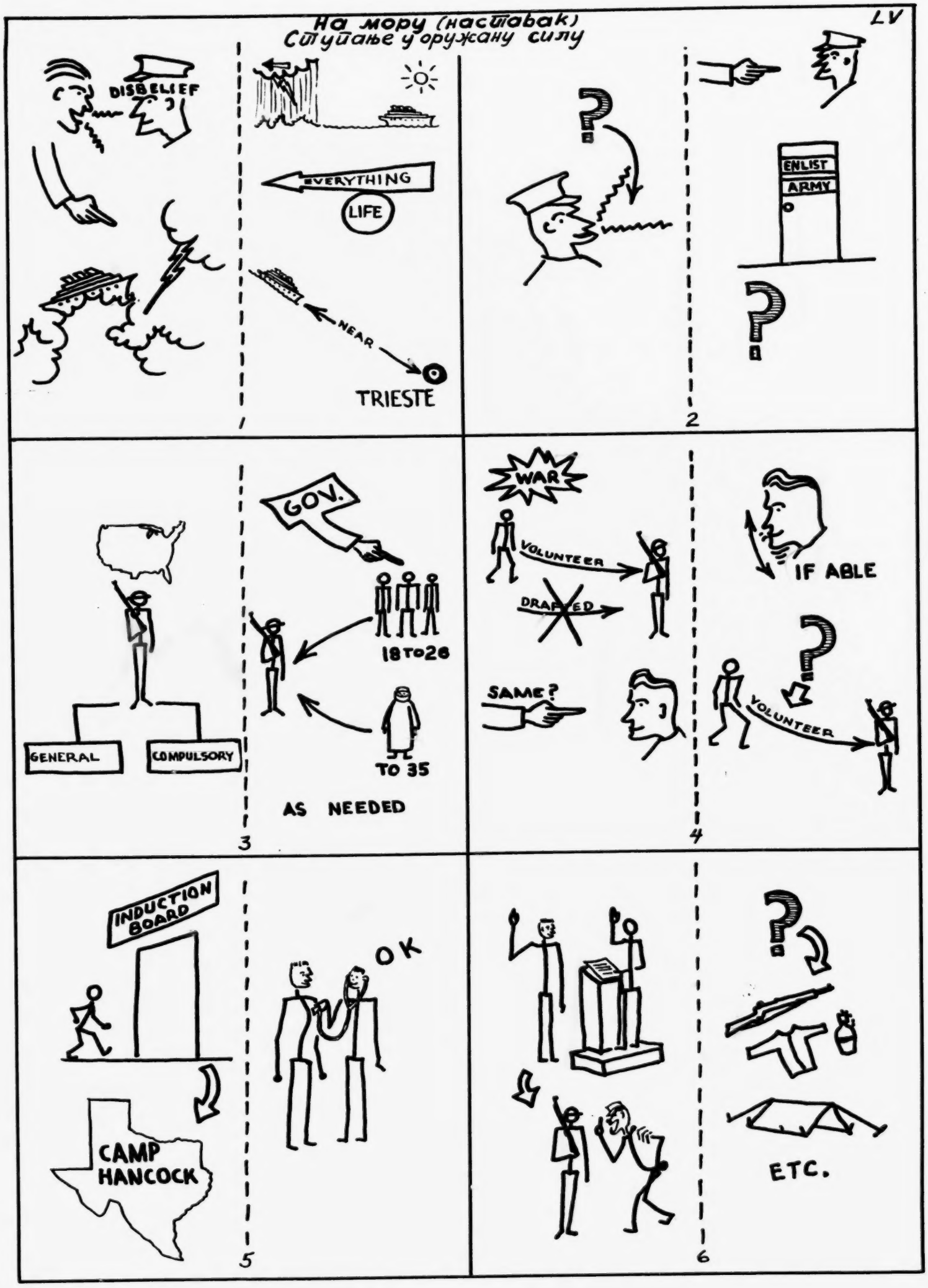

Г.Д: Кад сте добили војну опрему?

Mr. D: When did you get military equipment?

7. К.С: Чим сам положио заклетву, добио сам личну опрему и ручно оружје.

7. Capt S: As soon as I took the oath, I received personal equipment and sidearms.

Г.Д: Шта је лична опрема једног војника?

Mr. D: What is the personal equipment of a soldier?

8. К.С: Одећа, обућа, рубље, прибор за јело, итд.

8. Capt S: Military clothing, footwear, underwear, eating utensils, etc.

Г.Д: А да ли би могли да ми кажете нешто о ручном оружју?

Mr. D: Could you tell me something about sidearms?

9. К.С: Ручно оружје је оно оружје којим рукује само један војник. Оно се дели на ватрено и хладно оружје.

9. Capt S: Sidearms are those arms which only one soldier handles. They are divided into firearms and arme blanche.

Г.Д: То разумем. Например, пушка је ватрено оружје, а бајонет је хладно оружје. Кад сте се вежбали оружјем?

Mr. D: I understand that. For instance, the rifle is a firearm and the bayonet is an arme blanche. When did you drill with the weapons?

10. К.С: Вежбали смо се за време регрутске обуке.

10. Capt S: We drilled during basic training.

Г.Д: Куда сте отишли после регрутске обуке?

Mr. D: Where did you go after basic training?

11. К.С: Отишао сам у Енглеску са својим пуком. Ту смо остали до инвазије у Нормандију.

11. Capt S: I went with my regiment to England. We stayed there until the invasion of Normandy.

Г.Д: Да ја за време рата нисам био потребан својој фирми, и ја бих био у војсци.

Mr. D: If my firm hadn't needed me during the war, I'd have been in the Army, too.

(Наставиће се)

(To be continued)

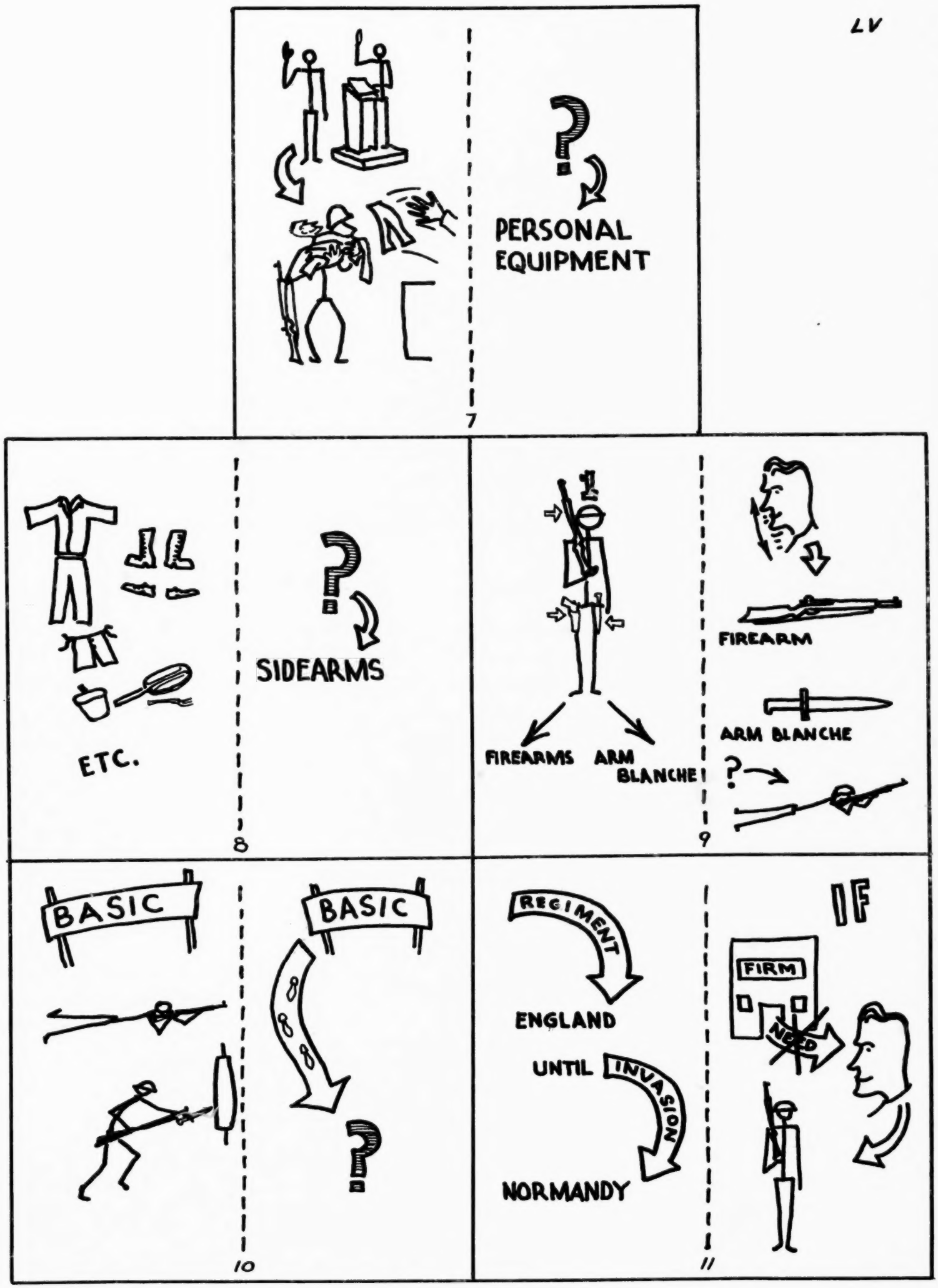
PERSONAL EQUIPMENT
7
ETC.
SIDEARMS
8
FIREARMS
ARM BLANCHE
FIREARM
ARM BLANCHE
9
BASIC
BASIC
10
REGIMENT
ENGLAND
UNTIL
INVASION
NORMANDY
IF
FIRM
NEED
11

PAR. 175 - THE POTENTIAL MOOD - FORMATION

A - The Serbo-Croatian potential mood is formed from the special forms of the auxiliary verb бити + the active past participle of the verb:

SINGULAR

1.	Ја бих био, m.	- I would (should) be; I would (should) have been
	Ја бих била, f.	- I would (should) be; I would (should) have been
2.	Ти би био, m.	- Thou would be; Thou would have been
	Ти би била, f.	- Thou would be; Thou would have been
3.	Он би био, m.	- He would be; He would have been
	Она би била, f.	- She would be; She would have been
	Оно би било, n.	- It would be; It would have been

PLURAL

1.	Ми бисмо били, m.	- We would (should) be; We would (should) have been
	Ми бисмо биле, f.	- We would (should) be; We would (should) have been
2.	Ви бисте били, m.	- You would be; You would have been
	Ви бисте биле, f.	- You would be; You would have been
3.	Они би били, m.	- They would be; They would have been
	Оне би биле, f.	- They would be; They would have been
	Она би била, n.	- They would be; They would have been

or: Био бих, etc.

SINGULAR

1.	Ја бих учио, m.	- I would (should) study; I would (should) have studied
	Ја бих учила, f.	- I would (should) study; I would (should) have studied
2.	Ти би учио, m.	- Thou would study; Thou would have studied
	Ти би учила, f.	- Thou would study; Thou would have studied
3.	Он би учио, m.	- He would study; He would have studied
	Она би учила, f.	- She would study; She would have studied
	Оно би учило, n.	- It would study; It would have studied

PLURAL

1. Ми бисмо учили, m. - We would study; We would have studied
   Ми бисмо училе, f. - We would study; We would have studied
2. Ви бисте учили, m. - You would study; You would have studied
   Ви бисте училе, f. - You would study; You would have studied
3. Они би учили, m. - They would study; They would have studied
   Оне би училе, f. - They would study; They would have studied
   Она би учила, n. - They would study; They would have studied

or: Учио бих, etc.

Note: (1) The forms бисмо and бисте are often replaced in colloquial speech with the form би.

(2) The forms бих, би, бисмо and бисте as parts of the potential mood are enclitics and cannot stand at the beginning of a clause except in questions.

(3) There is only one potential mood in modern Serbo-Croatian and it is an equivalent for both English potentials. However, the second potential is still heard or met in the literature. This potential is formed as follows:

Ја бих био био = I would (should) have been, etc.
Ја бих био учио = I would have studied, etc.

B - The potential mood is made negative by placing the negative particle не before the auxiliary verb:

Ја не бих био, etc. - I would (should) not be; I would (should) not have been, etc.
Ја не бих учио, etc. - I would (should) not study; I would (should) not have studied, etc.
or:
Не бих био, etc.
Не бих учио, etc.

C - The potential mood can be made interrogative by using:

1 - The particle ли in the following order of words:

Auxiliary + ли + subject (if mentioned) + particple:

Бих + ли + (ја) + био?
Бих + ли + (ја) + била?, etc.

2 - The particles да ли in the following order of words:

Да ли + auxiliary + subject (if mentioned) + participle:

Да ли + бих	+ (ја)	+ био?
Да ли + бих	+ (ја)	+ била?, etc.

3 - Interrogative pronouns or interrogative adverbs in the following order of words:

Interrogative pron. (adv.) + auxiliary + (subj.) + participle:

Зашто	+ бих	+ (ја)	+ био?, etc.
Кога	+ би	+ (ти)	+ желео да видиш?
Шта	+ би	+ (он)	+ желео да попије?
Какав речник	+ бисте	+ (ви)	+ желели да купите?

D - The affirmative questions using the potential mood are made negative as follows:

1 - The affirmative questions formed by means of the interrogative particle ли are made negative by placing the negative particle не before them:

Не бих ли (ја) био, etc.

2 - The affirmative questions made by means of the interrogative particles да ли or by means of interrogative pronouns and adverbs are made negative by placing the negative particle не before the auxiliary and by transferring the subject (if mentioned) in front of the negative particle:

Да ли (ја) не бих био?, etc.
Зашто (ја) не бих био?
Кога (ти) не би желео да видиш?
Шта (он) не би желео да попије?

PAR. 176 - THE USE OF THE POTENTIAL MOOD

The potential mood is used to express:

1 - Potentiality:

Ја бих то све појео сам. - I would eat all that alone.

Он би то урадио добро и брзо. - He would do that well and fast.
То нико не би веровао. - Nobody would believe that.
(8) А да ли бисте могли да ми кажете нешто о ручном оружју?

2 - A wish or a request or readiness to do something:

Ја бих ишао с вама.
I would (like to) go with you.
Он би нешто јео.
He would (like to) eat something.
Они би дали својим пријатељима све што имају.
They would give to their friends everything that they have.
(2) О чему бисте сад желели да разговарамо?
(2) Желео бих да знам како сте ви ступили у војску.

Note: A wish is often expressed with the conjunction да + the potential mood:

Да би Бог дао! - God grant!

3 - A condition. This is the commonest use of the potential mood and because of that it is often called the conditional mood (see Par. 181, p. 104 of this volume).

(4) Сигурно да бих то учинио, да сам могао.
(11) Да ја за време рата нисам био потребан својој фирми, и ја бих био у војсци.

4 - A purpose. In this usage the potential replaces the present tense:

Ми смо дошли у ову школу да бисмо научили (or: да научимо) српскохрватски.
We came to this school in order to learn Serbo-Croatian.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

LV
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE POTENTIAL MOOD

1 - Drill the formation and use of the affirmative and negative potential mood by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ко би ово урадио за пола сата?
(2) Ко би желео да посети Марка?
(3) Ко би волео да види Мару?
(4) Ко би пошао у Сан Франциско с њима?
(5) Ко би упознао Мару с Марком?
(6) Ко би опрао рубље добро као и Мара?
(7) Ко би добро руковао овим мотором?
(8) Ко би тркнуо да зовне оца?
(9) Ко би могао да утеши ове младиће?
(10) Ко би ступио у војску да је способан?
(11) Ко би желео да ступи у оружану силу као добровољац?
(12) Ко би се пријавио регрутној комисији да је мало старији?
(13) Ко би морао да положи заклетву ако би ступио у војску?
(14) Ко би отишао на регрутску обуку ако би ступио у војску?
(15) Ко би издао регрутима личну опрему и ручно оружје ако се водник не би вратио?
(16) Ко би хтео да објасни овим младићима шта је хладно, а шта ватрено оружје?
(17) Ко би се радовао општој и обавезној војној служби?
(18) Ко би се задржао у Монтереју још неколико дана да има времена?
(19) Ко би се брзо извежбао да употребљава бајонет?
(20) Ко би добро прошао у војсци?
(21) Ко не би желео да одмах прими сву одећу и прибор?
(22) Ко се не би сетио Марка ако би га видео?
(23) Ко не би путовао возом да има аутомобил?
(24) Ко не би волео ако би га послали у пук пуковника Хаџића?
(25) Ко не би радо примио пушку?

2 - Drill the formation and use of the interrogative potential mood by having the students turn the statements listed below into questions using both the interrogative particle <u>ли</u> and <u>да ли</u>.

(1) Ја бих био добар војник.
(2) Ти би ступио у војску да си способан.
(3) Он би се задржао овде још неколико дана да има времена.
(4) Ми бисмо се брзо снашли у Београду.

(5) Ви бисте се опили ако бисте попили литар вина.
(6) Они би се изненадили ако би нас видели.
(7) Ја бих се лако навикао на живот у Југославији.
(8) Ти би заспао брзо ако би попио чашу вина.
(9) Он би одмах погодио шта ти мислиш.
(10) Ми бисмо живели у Њујорку добро.
(11) Ви бисте легали раније да немате да учите много.
(12) Они би се окупали да има топле воде.
(13) Ја бих морао да се обријем пре него што одем у цркву.
(14) И ти би пушио да имаш цигарета.
(15) Он би путовао авионом а не возом да има новаца.
(16) Ми бисмо се добро провели ако би ишли на ту игранку.
(17) Било би им драго ако бисте их посетили.
(18) Било би добро да их вечерас посетите.

3 - Drill the formation and use of the interrogative negative potential mood by turning the statements under 2 into affirmative questions (using both ли and да ли) and by having the students change your affirmative question into a negative question.

4 - Drill the formation of questions using the potential mood by first making the statements listed below and then having the students form by means of interrogative pronouns and adverbs all questions to which your statement would fit as an answer. The interrogative words in parentheses are given to assist the students in their study at home.

(1)	Ја бих јео више и боље да сам богаташ.	(Ко, Како, Колико)
(2)	Марко би вас одвозио у школу свако јутро да има већи аутомобил.	(Ко, Куда, Када)
(3)	Ја бих тражио од наставника да ми то објасни да је овде.	(Ко, Кога, Шта)
(4)	Он би писао мајци сваки дан дуга писма да има времена.	(Ко, Коме, Када, Колики)
(5)	Хотелски момак не би могао да вам унесе тај куфер у собу јер он није јак.	(Ко, Шта, Куда, Зашто)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

LV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

На мору (наставак)

Капетан Стуарт и г. Диксон су још на мору и често разговарају или на палуби брода или у својој кабини. Они су прошлих дана имали тако јаку буру да је и Стуарт који је толико путовао морем рекао да никад не би веровао да му је неко причао да бура може да буде тако јака. Али бура је прошла као што у животу све пролази. Они су већ близу Трста.

За време својег путовања они су разговарали о животу и приликама у свету. У једном од последњих разговора Стуарт је испричао Диксону како је ступио у војску. Он је ступио у војску као добровољац за време рата. Прво се пријавио регрутној комисији, која га је послала на лекарски преглед. Лекари су нашли да је способан за војну службу и он је положио заклетву и затим се вратио својој кући. После неколико недеља, добио је позив да се пријави у логор Ханкок, у Тексасу, ради регрутске обуке. Чим је стигао у логор, одмах је примио личну војну опрему и ручно оружје. После тога је почела регрутска обука и Стуарт се са другим регрутима вежбао да рукује оружјем. Стуарт је све научио врло добро и постао добар и способан војник. После обуке, он је са својим пуком отишао у Енглеску где је остао до инвазије у Нормандију.

И Диксон би био ступио у војску као и Стуарт да га његова фирма није задржала. Његова фирма је за време рата производила неке артикле за америчку оружану силу.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At sea

After Professor Stankovich left the boat and the boat left the port, our friend Mr. Dickson went to his cabin and attempted to read a book. However, he couldn't read as he was thinking about his wife and son, his friends, the business on account of which he was going to Yugoslavia and about Yugoslavia. While he was so occupied, a captain entered the cabin and introduced himself to Mr. Dickson: "My name is Richard Stuart and I am going to Austria on military duty." Dickson then introduced himself to Captain Stuart: "I am glad to meet you. I am Robert Dickson and I am going to Belgrade as a representative of my firm which manufactures electrical motors and appliances."

When Dickson wanted to know why he hadn't seen Stuart on the boat before the departure, Stuart answered that he was with his wife and son. His wife cried a little and he had to console her. Then he added that he wasn't taking his family along because he wanted first to get settled in Austria himself, and then he would write to his wife to come there. Dickson said that he, too, had decided to leave his wife with his mother-in-law in Chicago, and when he found a suitable apartment or house in Belgrade he would write to his wife to come to Belgrade.

Stuart and Dickson will travel together in the same cabin. That will be nice since it isn't so pleasant to be alone for fifteen days, particularly during bad weather on the sea.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Ступање у војску

У Америци војна служба није општа ни обавезна. Међутим, држава може да позове на војну службу младиће од 18 до 26 година и лекаре до 35 година. Каткад младићи не чекају да их држава позове, него се сами пријаве регрутној комисији. Такви младићи се зову добровољци.

У европским државама то није тако. Тамо је војна служба општа и обавезна. Ево како тамо младићи ступају у војску:

Кад младић има 18 година, он добије позив од регрутне комисије да се пријави на лекарски преглед. Кад младић дође, онда га лекари прегледају. Ако они нађу да је он способан за војну службу, он одлази кући где чека на позив ради ступања у војску. Њега обично позивају после неколико месеци и он тада одлази у војни логор где ће бити на регрутској обуци.

Кад регрут стигне у логор, он прво добије личну опрему и полаже заклетву, па затим добије ручно оружје. Лична војна опрема је обућа, одећа, рубље, прибор за јело итд, а ручно оружје је оно оружје којим рукује само један војник.

Пошто добије личну опрему и ручно оружје, младић иде на регрутску обуку, која траје од 8 до 14 недеља. На регрутској

обуци официри и подофицири вежбају регрута да рукује оружјем и да буде способан и добар војник. Војна служба траје од две до три године.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Да ли је у Америци војна служба општа и обавезна?
2. Које младиће у Америци може држава да позове у војску?
3. Које лекаре у Америци може држава да позове у војску?
4. Да ли у Америци младићи увек чекају да их држава позове у војску?
5. Како се зову ти младићи који не чекају да их држава позове у војску?
6. Да ли је исти поступак у европским државама?
7. Каква је у Европи војна служба?
8. Колико година имају младићи у Европи кад ступају у војску?
9. Од кога добију позив ти младићи кад имају осамнаест година?
10. Куда регрутна комисија најпре шаље те младиће?
11. Шта раде ти младићи кад лекари нађу да су способни за војну службу?
12. Шта раде ти младићи кад се врате кући?
13. Колико траје док те младиће не позову да се пријаве у неки логор?
14. На каквој обуци су регрути у том логору?
15. Шта добијају регрути кад стигну у логор?
16. Шта раде регрути пошто добију личну опрему?
17. Шта добијају регрути пошто положе заклетву?
18. Шта је лична војна опрема?
19. Шта је ручно оружје?
20. Шта раде регрути пошто добију личну опрему и ручно оружје?
21. Колико обично траје регрутска обука?
22. Ко вежба регруте на регрутској обуци?
23. Шта регрути треба да науче за време регрутске обуке?
24. Колико траје војна служба у Европи?
25. Колико траје војна служба у Америци?
26. Кад сте ви ступили у војску?
27. У којем логору сте били на регрутској обуци?
28. Колико је трајала ваша регрутска обука?
29. Да ли сте ви добровољац?

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. You probably would like to know how the young men in Yugoslavia join the Armed Forces.
2. Well, the military service in Yugoslavia is compulsory and universal.
3. Every youth must go before the draft board when he is 18 years old.
4. If the doctors find that he is able, he will have to go to some regiment.
5. When a recruit arrives at a camp, he takes the oath.
6. He also receives personal equipment (clothing, footwear, linen, mess kit, etc.) and side arms (both firearms - usually a rifle, and edge weapons - usually a bayonet).
7. After that the basic training begins.
8. During that training the officers train recruits how to handle their rifle and do other things which a good soldier must know.
9. Of course you know all that, since you have gone through it.
10. I will not keep (= detain) you any more, although I would be able to tell you much more if you were able to understand it in Serbo-Croatian.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily reading text in your own words.

1183-бајонет, m. - bayonet

*5-близу, adv. - near, nearby

1184-ватрен, adj. m. - fire, adj.; fiery; ardent
ватрена, f.
ватрено, n.

-ватрено, adv. - ardently, passionately

*1124 &
*1184-ватрено оружје, n. - firearm

1185-вежбати (се), v.t.&r.ipfv. - to exercise, to practice, to drill, to train
pr.t.: вежбам, вежбаш, вежба, вежбамо, вежбате, вежбају

*1185-извежбати (се), v.t.&r.pfv. - to exercise, to practice, to drill, to train
pr.t.: извежбам, извежбаш, извежба, извежбамо, извежбате, извежбају

*213 &
*795-војна служба, f. - military service

1186-добровољац, m. - volunteer
nom. pl.: добровољци

1187-задржати (се), v.t.&r.pfv. - to retain; to detain, to stop
pr.t.: задржим, задржиш, задржи, задржимо, задржите, задрже

*1187-задржавати (се), v.t.&r.ipfv.- to retain; to detain, to stop
pr.t.: задржавам, задржаваш, задржава, задржавамо, задржавате, задржавају

1188-заклетва, f. - oath; vow
gen. pl.: заклетви

1189-инвазија, f. - invasion

1190-јак, adj. m. - strong
јака, f.
јако, n.
-јако, adv. - strongly; hard, adv.

1191-комисија, f. - commission

1192-лично, adj. m. - personal
личнā, f.
личнō, n.

-лично, adv. - personally

1193-младић, m. - young man

1194-обавезан, adj. m. - obligatory, compulsory
обавезна, f.
обавезно, n.

-обавезно, adv. - necessarily

1195-обука, f. - training

1196-одећа, f. - clothing

1197-опрема, f. - equipment, outfit

1198-општи, adj. m. - general, universal, common
општā, f.
општē, n.

1199-оружāн, adj. m. - armed
оружāна, f.
оружāно, n.

1200-положити, v.t.pfv. - to lay, to set
pr.t.: положим, положиш,
положи, положимо,
положите, положē

*1200-полагати, v.t.ipfv. - to lay, to set
pr.t.: полāжēм, полāжēш,
полāжē, полāжēмо,
полāжēте, полāжȳ

1201-прибор, m. - equipment, kit

1202-проћи, v.t.&i.pfv. - to pass, to go by, to go through
pr.t.: прôђēм, прôђēш, прôђē,
прôђēмо, прôђēте, прôђȳ
a.p.p.: прошао, прошла, прошло,
прошли, прошле, прошла

*1202-прȍлазити, v.t.&i.ipfv. - to pass, to go by, to go through
pr.t.: прȍлазим,прȍлазиш, прȍлази,прȍлазимо, прȍлазите,прȍлазе

1203-пȗк, m. - regiment
nom. pl.: пу́кови

1204-пȗшка, f. - rifle
gen. pl.: пȗшака

1205-рȅгрȗт, m. - basic trainee

1206-рȅгрȗтни, adj. m. - induction, adj.
рȅгрȗтна, f.
рȅгрȗтно, n.

*1205-рȅгрȗтски, adj. m. - basic, recruit, adj.
рȅгрȗтска, f.
рȅгрȗтско, n.

*1191 &
*1206-рȅгрȗтна комȉсија, f. - induction board

*1195 &
*1205-рȅгрȗтска ȍбука, f. - basic training

1207-рȗковати, v.i.ipfv. - to manipulate, to handle; to manage
pr.t.: рȗкујем,рȗкујеш, рȗкује,рȗкујемо, рȗкујете,рȗкују

1208-рȗчни, adj. m. - hand, adj.; manual
рȗчна, f.
рȗчно, n.

*1124 &
*1208-рȗчно ȍрȗжје, n. - side arms

1209-сȉла, f. - power, strength; might

*1199 &
*1209-ȍружана сȉла, f. - armed force

1210-спȍсобан, adj. m. - capable, able
спȍсобна, f.
спȍсобно, n.

1211-ступање, n. - marching, pacing; enlisting

1212-сту́пити, v.i.pfv. pr.t.: сту̑пим, сту̑пиш, сту̑пи, сту̑пимо, сту̑пите, сту̑пе̄	- to step, to tread; to enter, to join
*1212-сту́пати, v.i.ipfv. pr.t.: сту̑па̄м, сту̑па̄ш, сту̑па̄, сту̑па̄мо, сту̑па̄те, сту̑па̄ју	- to step, to tread; to enter, to join
*342 & *1124-хла̑дно̄ о̀ру̑жје, n.	- arme blanche (i.e.: knife, axe, edge weapon)

* * *

ступити у војску	- to enlist in the army
положити заклетву	- to take an oath

ПЕДЕСЕТ-ШЕСТА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-SIXTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE EXACT FUTURE (See Par. 177 & 178)

1 - Drill the formation and use of the affirmative and negative exact future by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Case	Gender	Singular	Plural
1	m	Ја будем имао	Ми будемо имали
	f	Ја будем имала	Ми будемо имале
2	m	Ти будеш имао	Ви будете имали
	f	Ти будеш имала	Ви будете имале
3	m	Он буде имао	Они буду имали
	f	Она буде имала	Оне буду имале
	n	Оно буде имало	Она буду имала

First person negative: Ја не будем имао -- etc.

The English equivalent is almost always the present tense.

Singular	1	m., f.	Plural	1 m., f.
	2	m., f.		2 m., f.
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ко ће купити аутомобил чим буде имао новаца?
(2) Ко ће вратити Марку овај речник кад га буде видео?
(3) Ко ће добро напредовати ако буде учио?
(4) Ко ће имати ако буде радио?
(5) Ко ће отићи у бакалницу да купи хране кад се буде враћао из школе?
(6) Ко ће морати да напусти школу ако не буде напредовао?
(7) Ко ће одговарати ако га наставник буде питао?
(8) Ко ће потрошити сав новац ако буде куповао много одела?
(9) Ко ће се опити ако буде пио много?
(10) Ко ће закаснити на аутобус ако се не буде журио?
(11) Ко неће знати да рукује пушком ако се не буде вежбао?
(12) Ко неће успети у овој школи ако буде често одлазио на трке и друге утакмице?
(13) Ко ће погинути ако се не буде чувао?
(14) Ко ће се радовати ако буде сваки дан примао писмо од своје породице?
(15) Ко је обећао Марку да ће му купити упаљач кад буде примио плату?
(16) Ко неће слушати радио док буде учио?

(17) Ко неће излазити из куће док не буде научио дијалог?
(18) Ко неће устати са стола док не буде појео све што је на њему?
(19) Ко неће престати да прича док не буде све испричао?
(20) Ко неће да оде са пристаништа док се сви путници не буду искрцали?

*Успети is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Replace the exact future in the five last questions with the present tense and conduct a short drill in order to demonstrate that the exact future of perfective verbs is usually replaced with the present tense.

(17) Ко неће излазити из куће док не научи дијалог?, etc.

B - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ЕТАТИ (See Par. 179) AND OF THE VERB УСПЕТИ (See Par. 180)

Drill the present tense of verbs whose infinitive ends in -етати and of the verb успети by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ко се увек полако креће?
(2) Ко никад не креће од куће пре седам сати изјутра?
(3) Ко жели да успе у сваком послу?
(4) Ко се боји да неће да успе у овој школи?

*Кретати се is a new word and is to be put on the blackboard.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ
На мору (крај)

Стуарт испраћа Диксона на аеродром

1. Капетан Стуарт: Тршћанска лука се сад лепо види. Хоћете ли да разгледамо Трст кад се искрцамо?
Г. Диксон: Рећи ћу вам пошто сазнам кад полази мој авион за Београд.
2. К.С: Биће штета ако не будете имали времена да видите тај дивни стари град.
Г.Д: Ја намеравам да га видим свакако, ако не сад, онда доцније кад будем путовао по Европи.
3. К.С: Ви ми нисте рекли раније да сте одлучили да видите Трст.
Г.Д: Рећи ћу вам сад. Брат ми је рекао: "Кад будеш у Европи, не заборави да посетиш Трст."
4. К.С: И ја сам заборавио да вас нешто питам. Како ви говорите српскохрватски?
Г.Д: Врло слабо. Учио сам нешто, али то није довољно.
5. К.С: Мораћете да учите много. Језик је тежак, али ако га не будете знали, нећете успети у послу.
Г.Д: Знам. Ако брзо не научим језик, не могу се надати успеху, али кад будем у Београду, пријатељи ће ми помоћи.
6. К.С: Зар ви имате пријатеља у Београду, иако никада нисте били тамо?

Г.Д: Ја носим писма за оца и стрица професора Станковића. Они ће ми помоћи. А да ли ви

SECOND PART LVI
DIALOGUE

At sea (the end)

Stuart escorts Dickson to the airport

1. Captain Stuart: The port of Trieste is nicely visible now. Shall we look over Trieste after we land?
Mr. Dickson: I'll tell you after I find out when my plane leaves for Belgrade.
2. Capt S: It will be a pity if you don't have time to see that wonderful old town.
Mr. D: I intend to see it anyhow, if not now, then later when I'm traveling over Europe.
3. Capt S: You didn't tell me before that you've decided to see Trieste.
Mr. D: I'll tell you now. My brother told me: "When you are in Europe, don't forget to visit Trieste."
4. Capt S: And I also forgot to ask you something. How do you speak Serbo-Croatian?
Mr. D: Very poorly. I've studied some, but that's not enough.
5. Capt S: You'll have to study much. The language is difficult, but if you don't master it, you'll not succeed in your business.
Mr. D: I know. If I don't master the language, I can not expect success, but when I am in Belgrade, my friends will help me.
6. Capt S: How is it that you have friends in Belgrade although you have never been there?
Mr. D: I'm taking some letters for the father and uncle of professor Stankovich. They will help me.

На мору (крај)
Ситуарит испрва Диксона на аеродром

LVI

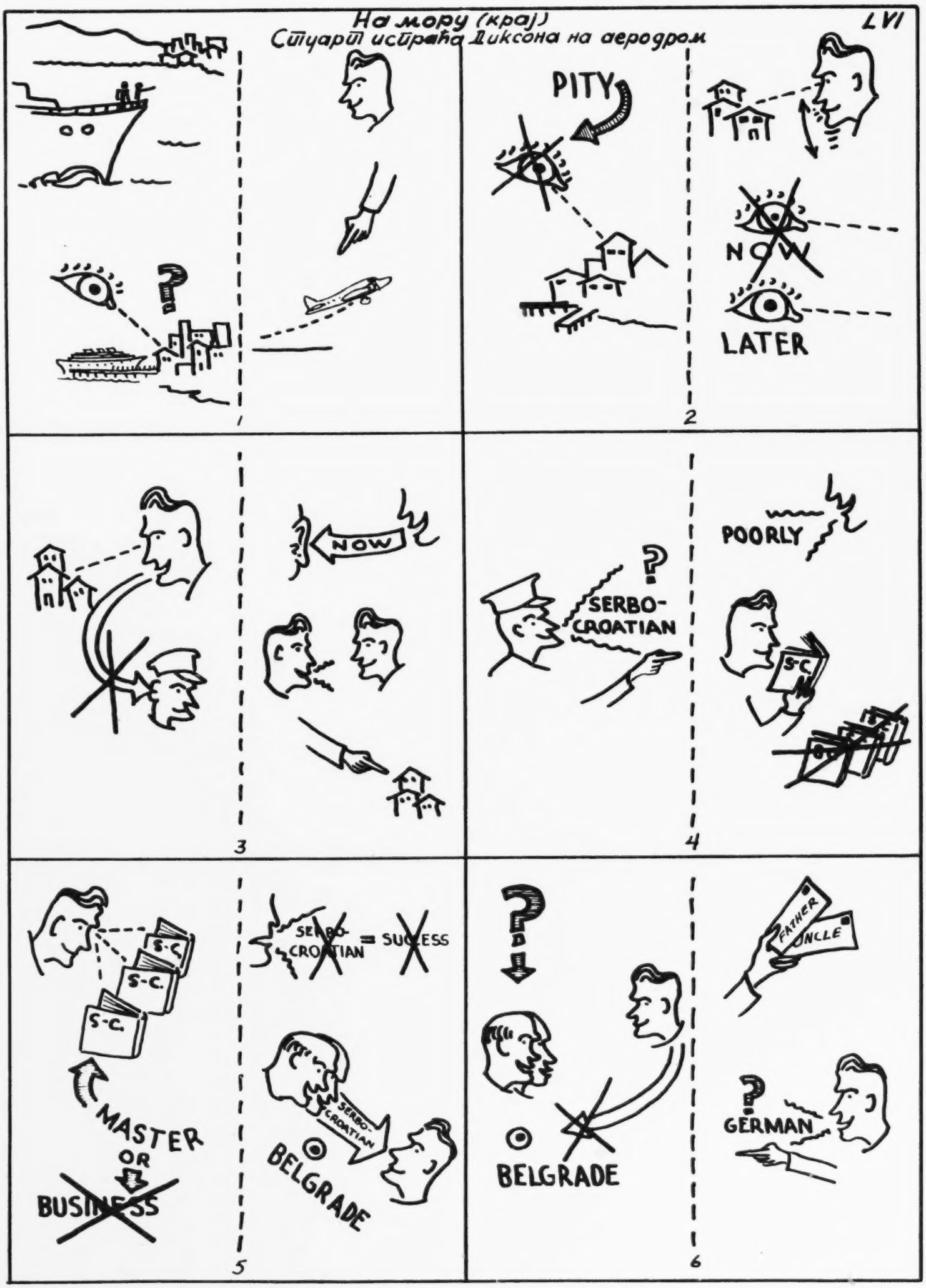

говорите немачки?

7. К.С: Савршено. Провео сам осам година у Немачкој. Мој отац је био конзул у Хамбургу, где сам свршио гимназију.

Г.Д: Одлично. Наш брод улази у луку. Хајде да видимо шта је са нашим пртљагом.

8. К.С: Кад се искрцамо, отићи ћемо у Туристички уред на кеју да питамо кад полази ваш авион.
Г.Д: Ако не буду имали авион одмах, преноћићу у Трсту.

9. К.С: Знам, ви не желите да летите ноћу.
Г.Д: Не. А ако кренем изјутра, све ће бити у реду.

10. К.С: Чиновник ми каже да ваш авион креће кроз један сат.
Г.Д: Врло добро. Док носач утоварује мој пртљаг у такси, молим вас, дајте ми своју адресу у Бечу.

11. К.С: Даћу вам је на аеродрому, јер идем с вама да вас испратим.

Г.Д: Хвала, али зар нећете чекати да истоваре ваш аутомобил?

12. К.С: Не. Требаће времена за то.
Г.Д: Онда хајдемо. Ми ћемо се дописивати чим ја добијем сталну адресу у Београду.

And do you speak German?

7. Capt S: Perfectly. I spent eight years in Germany. My father was the consul in Hamburg, where I graduated from high school (junior college).
Mr. D: Excellent. Our boat is entering the port. Let's go to see about our luggage.

8. Capt S: When we land, we will go to the Tourist Bureau on the pier to ask when your plane leaves.
Mr. D: If they don't have a plane immediately, I'll spend the night in Trieste.

9. Capt S: I see, you don't like to fly at night.
Mr. D: No, and if I start in the morning, everything will be all right.

10. Capt S: The clerk tells me that your plane will leave within an hour.
Mr. D: Very good. While the porter is loading my luggage into the taxi, please, give me your address in Vienna.

11. Capt S: I'll give it to you at the airport, because I'm going with you to see you off.
Mr. D: Thanks, but aren't you going to wait for the unloading of your car?

12. Capt S: No. That will take time.
Mr. D: Let's go then. We'll correspond as soon as I get a permanent address in Belgrade.

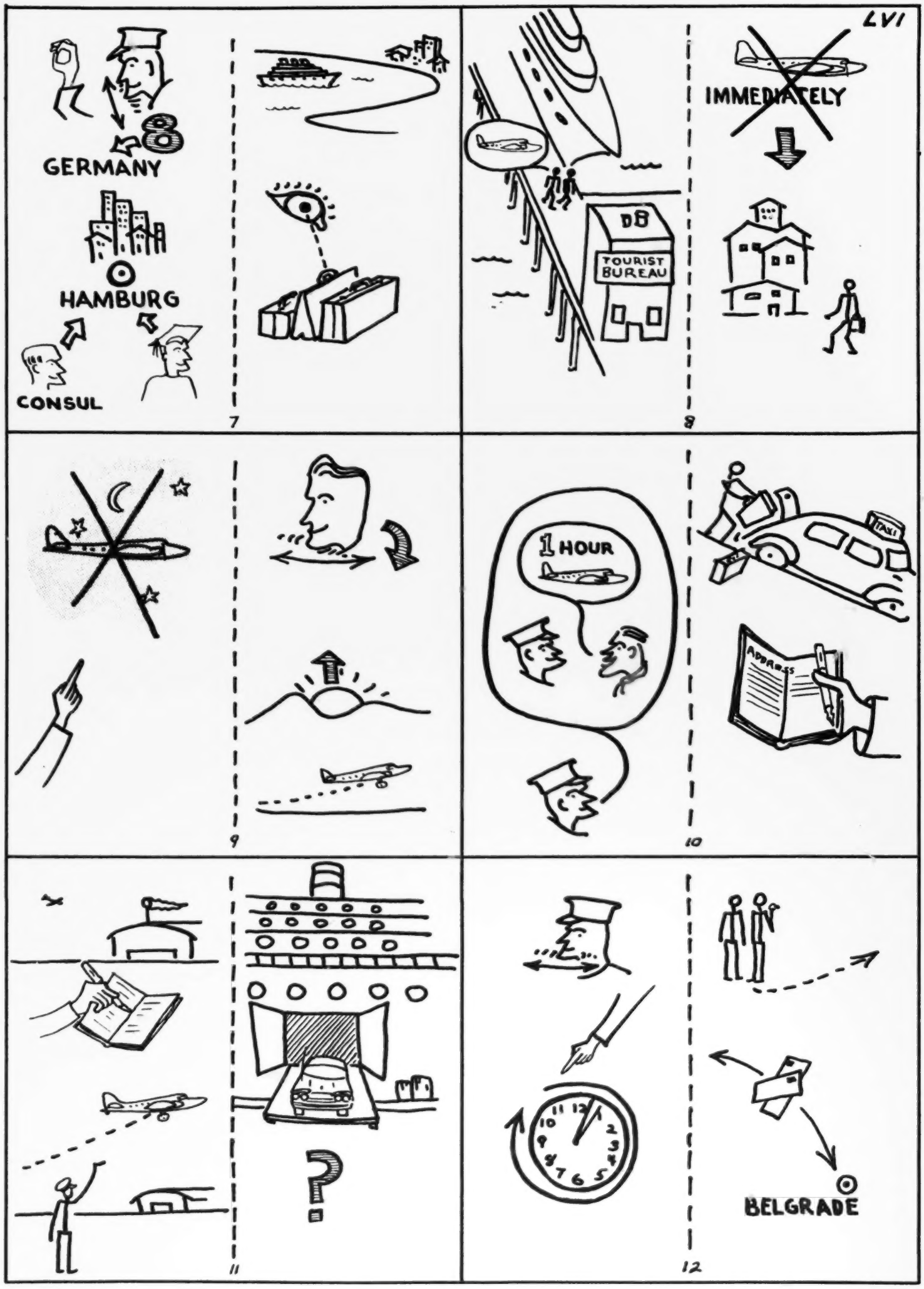
LVI
GERMANY
HAMBURG
CONSUL
7
DB
TOURIST BUREAU
IMMEDIATELY
8
9
1 HOUR
TAXI
ADDRESS
10
BELGRADE
11
12

PAR. 177 - THE EXACT FUTURE - FORMATION

A - The affirmative form of the exact future is formed from the perfective present tense of бити + the active past participle of the verb:

SINGULAR	PLURAL
1. Ја будем учио, m.	1. Ми будемо учили, m.
Ја будем учила, f.	Ми будемо училе, f.
2. Ти будеш учио, m.	2. Ви будете учили, m.
Ти будеш учила, f.	Ви будете училе, f.
3. Он буде учио, m.	3. Они буду учили, m.
Она буде учила, f.	Оне буду училе, f.
Оно буде учило, n.	Она буду учила, n.

B - The affirmative form of the exact future is made negative by placing the negative particle не before the auxiliary:

Ја не будем учио, etc.

C - The exact future has no interrогative form.

PAR. 178 - THE USE OF THE EXACT FUTURE

The exact future is used almost always in subordinate clauses. It indicates that what is expressed in the subordinate clause will occur before or at the same time with what is expressed in the main clause. Therefore, the exact future in the subordinate clause is commonly paired with the future tense in the main clause. However, its pairing with other tenses or with the imperative mood is possible.

(2) Биће штета ако не будете имали времена да видите тај дивни стари град.
(2) Ја намеравам да га видим свакако, ако не сад онда доцније кад будем путовао по Европи.
(5) Језик је тежак, али ако га не будете знали, нећете успети у послу.
(8) Ако не буду имали авион одмах, преноћићу у Трсту.

Кад се будем враћао из школе, купићу два бифтека за вечеру.
When I am returning from school, I will buy two beefsteaks for supper.
Док будеш радио, имаћеш.
As long as you work, you will have.
Ја не могу да ти то купим док не будем примио плату.
I cannot buy that for you until I get my pay.
(5) Ако не будем брзо научио језик, не могу се надати успеху.
(8) Кад се будемо искрцали, отићи ћемо у Туристички уред на кеју.
(9) Не. А ако будем кренуо изјутра, све ће бити у реду.
(12) Ми ћемо се дописивати чим ја будем добио сталну адресу у Београду.
Он неће довести своју породицу у Монтерej пре него што буде нашао стан.
He will not bring his family to Monterey before he finds an apartment.

The exact future of perfective verbs is usually replaced by the present tense. Consequently, the six last sentences can read:

Ја не могу да ти то купим док не примим плату.
(5) Ако не научим брзо језик, не могу се надати успеху.
(8) Кад се искрцамо, отићи ћемо у Туристички уред на кеју.
(9) Не. А ако кренем изјутра, све ће бити у реду.
(12) Ми ћемо се дописивати чим ја добијем сталну адресу у Београду.
Он неће довести своју породицу у Монтерej пре него што нађе стан.

PAR. 179 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE ENDS IN -ЕТАТИ

A majority of verbs whose infinitive ends in -етати form their present tense by cutting off -етати and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју. The т of the remaining part and the ј of the ending coalesce into ћ:

кретати: крећем, крећеш, креће, крећемо, крећете, крећу

PAR. 180 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB УСПЕТИ

The verb успети and all verbs which consist of a prefix + спети form their present tense by cutting off -ети and by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -еју to the remaining part. Note the difference between the ending of the third person plural of this verb (-еју) and the same ending of the regular pattern (-у):

успети: успем, успеш, успе, успемо, успете, успеју

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE EXACT FUTURE

1 - Drill the formation and use of the exact future by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ко ће ићи често у биоскоп кад буде имао времена?
(2) Ко неће напредовати ако не буде учио?
(3) Ко ће гледати наставника у очи док буде одговарао на његова питања?
(4) Ко ће сутра остати код куће ако се не буде осећао добро?
(5) Ко ће држати затворена уста док буде жвакао?
(6) Ко ће научити српскохрватски док буде живео у Југославији?
(7) Ко неће имати довољно времена да учи ако буде много посећивао пријатеље?
(8) Ко ће се уморити ако буде ходао цео дан?
(9) Ко ће се уморити ако буде сам утоваривао и истоваривао свој пртљаг?
(10) Ко ће повраћати ако се брод буде љуљао?
(11) Ко ће се чувати саобраћајних средстава док буде прелазио улицу?
(12) Ко ће гледати преда се док се буде укрцавао у брод?
(13) Ко не може да очекује успех ако не буде научио језик?
(14) Ко ће се јавити америчком конзулу чим буде стигао у Београд?

(15) Ко ће разгледати Трст ако не буде одмах кренуо за Београд?
(16) Ко ће се дописивати с Марком чим буде сазнао његову адресу?

2 - Replace the exact future in the five last questions with the present tense and conduct a short drill in order to demonstrate that the exact future of perfective verbs is usually replaced with the present tense.

B - THE CONJUGATION OF VERBS

Drill the conjugation of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ко не може да успе, јер не ради?
(2) Ко се боји да неће успети у послу, јер говори слабо српскохрватски?
(3) Ко је морао да носи свој пртљаг сам, јер није успео да нађе ни такси ни носача?
(4) Ко би успео да ради.
(5) Ко неће успети ако не буде радио?
(6) Ко не разуме наставника, јер наставник говори брзо?
(7) Ко неће разумети наставника ако наставник буде говорио брзо?
(8) Ко није разумео наставника, јер је наставник говорио брзо?
(9) Ко би разумео наставника да наставник не говори брзо?
(10) Ко ће молити наставника да говори полако ако га не буде разумео кад говори брзо?
(11) Ко је преноћио у дивном граду Трсту јер се бојао да лети ноћу?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

На мору (крај)

Кад је брод улазио у Тршћанску луку, Стуарт и Диксон су седели на палуби и разговарали. Стуарт је већ раније био у Трсту па је желео да покаже Диксону тај дивни стари град. Диксон није знао да ли његов авион полази за Београд одмах, јер ако авион одмах полази, Стуарт то неће моћи да учини. Међутим, Диксон намерава да доцније, кад буде путовао по Европи, посети и Трст.

И Стуарт и Диксон говоре језик који се говори у земљама у које они иду. Стуарт говори одлично немачки, пошто је свршио гимназију у Хамбургу где је његов отац био амерички конзул осам година.

Диксон говори слабо српскохрватски јер није имао довољно времена да учи. Он се нада да ће му његови пријатељи у Београду помоћи да брзо савлада језик.

Кад су се искрцали са брода, они су сазнали у Туристичком уреду на кеју да кроз један сат полази један авион за Београд. Диксон је одлучио да узме тај авион, јер не воли да лети ноћу и јер је желео да стигне у Београд за време дана. Пошто је носач утоварио Диксонов пртљаг, Диксон и Стуарт су ушли у такси. Стуарт је отишао с њим да га испрати и да му каже збогом. Он ће му дати своју адресу у Бечу, јер жели да се дописује са Диксоном. Диксон ће му писати чим у Београду добије сталну адресу.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At sea (continuation)

Captain Stuart and Mr. Dickson conversed in their cabin a long time. Finally, since they were a little hungry, they decided to go to dinner. However, a lot of passengers were hurrying to the dining room, and when they saw that, they decided to go to the bar to have a cocktail before dinner, and to let those who were too hungry hurry to the dining room.

While they were drinking, they talked about ships and navigation. Dickson had never traveled by boat before and he wanted to know something about the crew of a passenger ship. Stuart, who had traveled much by ship during the war and was more or less (of) "a sea wolf", began to tell Dickson who is who on a passenger boat from the captain, who is the commandant, to the sailors, who do various things on the boat. When

Stuart mentioned the word "комесар", Dickson was surprised, because he thought that the word "комесар" was used only in communist states. Stuart explained to him that it isn't so and that that word has no connection either with politics or with communism, but that "комесар брода" in Serbo-Croatian means only "purser" and nothing else.

After they had a cocktail, Stuart wanted to go to dinner, but Dickson thought that there was no need to hurry. "Don't you know what we say in America?" he laughed and added, "Don't hurry too much if you want to get where you are going. Hurry and you may not get there at all."

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

На мору (крај)

Кад су Стуарт и Диксон улазили у Трњанску луку, Стуарт је предложио да разгледају Трст пре него што се растану. Диксон није знао да ли ће моћи да то учини, јер још није знао кад полази авион за Београд. "Биће штета," рекао је Стуарт, "ако не будете имали времена да видите овај дивни стари град." Диксон и сам жели да разгледа Трст пошто му је његов брат причао много о Трсту. Међутим, ако га не разгледа сад, он ће га посетити и разгледати доцније кад буде путовао по Европи.

Диксон слабо говори српскохрватски, али се нада да ће му отац и стриц професора Станковића који живе у Београду помоћи да савлада језик. Стуарт је чуо да је српскохрватски језик тежак, али зна да га Диксон мора да научи, ако жели да има успеха у послу.

У Аустрији, куда Стуарт иде, говори се немачки. Стуарт савршено говори немачки, јер је свршио гимназију у Хамбургу где је његов отац био амерички конзул осам година.

Кад су се Диксон и Стуарт искрцали са брода, отишли су у Туристички уред на кеју где су сазнали од једног чиновника да следећи авион за Београд полази кроз један сат. Диксон је одлучио да путује тим авионом. Одмах је нашао један такси и носача. Носач је утоварио Диксонов пртљаг. Стуарт и Диксон су се одвезли на аеродром. Стуарт је желео да испрати свог пријатеља и да му каже збогом. Они желе да се дописују и

стога је Стуарт дао Диксону своју адресу у Бечу. Диксон је обећао да ће писати Стуарту чим добије сталну адресу у Београду.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Шта је Стуарт предложио кад су он и Диксон улазили у Тршћанску луку?
2. Зашто Диксон није знао да ли ће моћи да то учини?
3. Шта му је рекао Стуарт?
4. Да ли Диксон и сам жели да разгледа Трст?
5. Ко је још Диксону много причао о Трсту?
6. Кад ће Диксон посетити и разгледати Трст ако не буде могао да га сад разгледа?
7. Како Диксон говори српскохрватски?
8. Зашто Диксон говори српскохрватски слабо?
9. Шта се Диксон нада?
10. Шта је Стуарт чуо за српскохрватски језик?
11. Шта Стуарт инак мисли?
12. Који језик се говори у Аустрији?
13. Како Стуарт говори немачки?
14. Где је Стуарт научио да говори немачки тако добро?
15. Коју школу је Стуарт свршио у Хамбургу?
16. Шта је био у Хамбургу Стуартов отац?
17. Колико година је Стуартов отац био амерички конзул у Хамбургу?
18. Куда су отишли Стуарт и Диксон кад су се искрцали?
19. Шта су они сазнали у Туристичком уреду на кеју?
20. Од кога су они то сазнали?
21. Шта је Диксон одлучио?
22. Шта је Диксон одмах нашао?
23. Шта је урадио носач?
24. Куда су се одвезли Диксон и Стуарт пошто је носач утоварио Диксонов пртљаг?
25. Зашто је Стуарт пошао на аеродром?
26. Хоће ли Стуарт и Диксон да се дописују?
27. Коју адресу је Стуарт дао Диксону?
28. Да ли је Диксон дао своју адресу Стуарту?
29. Зашто Диксон није дао своју адресу Стуарту?
30. Кад ће Диксон писати Стуарту?
31. Шта људи кажу један другом кад се растану?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

LVI
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. While the ship is entering the port of Trieste, Mr. Dickson and Captain Stuart are sitting on the deck and conversing.
2. They agree that a man who wants to succeed in a foreign country ought to know the language that people in that country speak.
3. Stuart graduated from (= finished) gymnasium in Germany while his father was the American Consul in Hamburg. So, he speaks German excellently.
4. Dickson speaks Serbo-Croatian poorly and he cannot expect success in his business if he does not learn the language fast.
5. As soon as they disembark, they will find a porter.
6. The porter will unload their luggage from the ship and load it into a taxi.
7. They will ask the clerk on the pier when the next plane for Belgrade leaves.
8. If it leaves so that it can arrive in Belgrade during the day, Dickson will take it.
9. If it leaves late, Dickson will stay overnight in Trieste, because he does not like to fly at night.
10. Dickson and Stuart promised each other that they would correspond.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment

1213-адре̏са, f. - address

1214-ги̏мна̄зија, f. - high school, secondary school; junior college

1215-ди̏ван, adj. m. - beautiful, wonderful
ди̏вна, f.
ди̏вно, n.

-ди̏вно, adv. - wonderfully

1216-дописи̏вати се, v.r.ipfv. - to correspond
pr.t.: допи̏сујем се,допи̏сујеш се,
допи̏сује се,допи̏сујемо се,
допи̏сујете се,допи̏сују се

1217-до̀цнији̏, adj. m. - later
до̀цни̏ја̄, f.
до̀цни̏ја̄, n.

-до̀цније, adv. - later

1218-исто̀варити, v.t.pfv. - to unload
pr.t.: исто̀вари̏м,исто̀вари̏ш,
исто̀вари̏,исто̀вари̏мо,
исто̀вари̏те,исто̀варе̄

*1218-истовари̏вати, v.t.ipfv. - to unload
pr.t.: истова̀рујем,истова̀рујеш,
истова̀рује,истова̀рујемо,
истова̀рујете,истова̀рују

1219-ко̂нзул, m. - consul

1220-кре̏нути (се), v.t.i.&r.pfv. - to move, to depart
pr.t.: кре̂не̄м,кре̂не̄ш,кре̂не̄,
кре̂не̄мо,кре̂не̄те,кре̂нӯ

*1220-кре̏тати (се), v.t.i.&r.ipfv. - to move, to depart
pr.t.: кре̂ћем,кре̂ћеш,кре̂ће,
кре̂ћемо,кре̂ћете,кре̂ћу

1221-лѐтети, v.i.ipfv. - to fly
pr.t.: лѐти̏м,лѐти̏ш,лѐти̏,
лети̏мо,лети̏те,лѐте̄

1222-мада, conj. - although

1223-Нѐмачка̄, f. - Germany

*1223-нѐмачкӣ, adj. m. - German, adj.
нѐмачкā, f.
нѐмачкō, n.

1224-нȍсāч, m. - porter, carrier

1225-очекѝвати, v.t.ipfv. - to expect, to anticipate
pr.t.: очѐкујем,очѐкујеш,
очѐкује,очѐкујемо,
очѐкујете,очѐкују

1226-прȍтљāг, m. - luggage, baggage

1227-слȁб, adj. m. - weak; poor
слȁба, f.
слȁбо, n.

-слȁбо, adv. - poorly

1228-тȁкси, m. - taxi

1229-трȍшћанскӣ, adj. m. - Trieste, adj.
трȍшћанскā, f.
трȍшћанскō, n.

1230-ȕспети, v.i.pfv. - to succeed
pr.t.: ȕспем,ȕспеш,ȕспе,
ȕспемо,ȕспете,ȕспеју

*1230-успѐвати, v.i.ipfv. - to succeed
pr.t.: ȕспēвāм,ȕспēвāш,
ȕспēвā,ȕспēвāмо,
ȕспēвāте,успѐвају

1231-ȕспех, m. - success
nom. pl.: ȕспеси

1232-утȍварити, v.t.pfv. - to load
pr.t.: утȍварӣм,утȍварӣш,
утȍварӣ,утȍварӣмо,
утȍварӣте,утȍварē

*1232-утоварѝвати, v.t.ipfv. - to load
pr.t.: утовȁрујем,утовȁрујеш,
утовȁрује,утовȁрујемо,
утовȁрујете,утовȁрују

1233-хȁјде! , interj. - go!, let's go!, do!
хȁјдемо!, interj. - let's go!
хȁ̄ј(де)те!, interj. - go!, do!

1234-Хамбург, m. - Hamburg

1235-чим, adv. - as soon as

1236-чиновник, m. - clerk, employee
nom. pl.: чиновници

1237-штета, f. - damage

ПЕДЕСЕТ-СЕДМА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-SEVENTH LESSON

ПРВИ ДЕО — **FIRST PART**

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — **GRAMMAR PERCEPTION DRILL**

CONDITIONAL CLAUSES

1 - Drill the real conditional clauses expressing a present real condition following the pattern shown below.

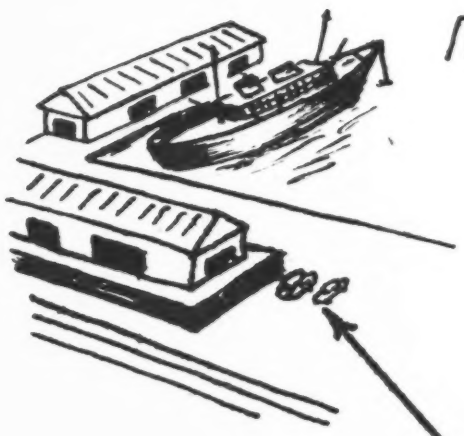

Пароброд полази у осам сати.

Од Миланове куће до пристаништа аутомобил вози петнаест минута.

Милан жели да путује тим пароброд ом. Сада је двадесетпет минута до осам.

Ако Милан жели да стигне на време на пароброд, он треба да одмах крене.

(1)	У колико сати полази пароброд?	Пароброд полази у осам сати.
(2)	Ко жели да путује тим паробродом?	Милан жели да путује тим паробродом.
(3)	Колико је сати сада?	Сада је двадесет пет минута до осам.

(4)	Колико вози аутомобил од Миланове куће до пристаништа?	Од Миланове куће до пристаништа аутомобил вози петнаест минута.
(5)	Шта треба да ради Милан ако жели да стигне на време на пароброд?	Ако Милан жели да стигне на време на пароброд, он треба да одмах крене.
(6)	Шта треба да урадите ако знате да одговорите на наставниково питање?	Ако знам да одговорим на наставниково питање, ја треба да одговорим.
(7)	Шта треба да урадите ако је вашем пријатељу потребна помоћ, а ви можете да му помогнете?	Ако је мојем пријатељу потребна помоћ, а ја могу да му помогнем, треба да му помогнем?
(8)	Шта треба да урадите ако сте болесни?	Ако сам болестан, треба да одем лекару.
(9)	Шта треба да урадите ако сте гладни?	Ако сам гладан, треба да једем.
(10)	За кога човек ради ако ради?	Ако човек ради, он ради за себе.
(11)	Шта треба да радите ако желите да напредујете у школи?	Ако желим да напредујем у школи, ја треба да учим.
(12)	Шта је Марко морао да уради ако је болестан?	Ако је болестан, Марко је морао да остане код куће.
(13)	Шта је требало да уради, ако нема довољно хране у кући?	Ако нема довољно хране у кући, требало је да оде у бакалницу.
(14)	Шта треба да кажете пријатељу за којег верујете да може да помогне једном другом вашем пријатељу?	Ја треба да кажем пријатељу за којег верујем да може да помогне једном другом мојем пријатељу: "Ако можеш, помогни му."
(15)	Шта треба да кажете другу за којег верујете да зна да вам нешто објасни?	Другу за којег верујем да зна да ми нешто објасни треба да кажем: "Ако знаш, објасни ми."
(16)	Шта треба да кажете Марку ако вам каже да је гладан?	Ако ми Марко каже да је гладан, ја треба да му кажем: "Ако си гладан, једи."

Note: Demonstrate the use of the conjunctions кад and ли in real conditional clauses by first giving the pattern and then having the students replace ако with кад and ли in all sentences listed below:

Ако му мислиш помоћи, треба да му помогнеш одмах.

Ако Марко намерава да купи стари аутомобил,
треба да купи Милаков.
Ако жели да напредује, он мора да учи.

2 - Drill the real conditional clauses expressing a past real condition following the pattern shown below.

Ако је Марко желео да стигне на аутобус на време, он је морао брзо да хода.

(1)	У колико сати је пошао аутобус?	Аутобус је пошао у осам сати.
(2)	Ко је желео да путује аутобусом?	Марко је желео да путује аутобусом.
(3)	Колико минута пешке има од Маркове куће до аутобуса?	Од Маркове куће до аутобуса има десет минута пешке.
(4)	У колико сати је пошао Марко од куће?	Марко је пошао од куће у десет минута до осам.

(5)	Зашто је Марко закаснио на аутобус?	Марко је закаснио на аутобус јер је ходао полако.
(6)	Како је Марко морао да хода ако је желео да стигне на време на аутобус?	Ако је Марко желео да стигне на време на аутобус, он је морао да хода брзо.
(7)	Милош је учио мало и морао да напусти школу. Колико је Милош морао да учи ако је хтео да сврши школу?	Ако је Милош хтео да сврши школу, он је морао да учи много.
(8)	Мара је спремила мало хране за вечеру, па су гости напустили трпезарију гладни. Колико хране је морала Мара да спреми ако је желела да гости не напусте трпезарију гладни?	Ако је Мара желела да гости не напусте трпезарију гладни, она је морала да спреми много хране.
(9)	Како ћете питати Марка зашто вам није јавио ако је знао да ваш заједнички пријатељ Милош долази?	Ја ћу га питати: "Марко, зашто ми ниси јавио ако си знао да долази Милош?"
(10)	Како ћете рећи Марку да вам врати вашу књигу ако су је прочитали он и његова жена?	Ја ћу му рећи: "Марко, врати ми моју књигу ако сте је ти и твоја жена прочитали."
(11)	Шта ће вам одговорити Марко ако жели да вам каже да ће вам је вратити ако ју је и његова жена прочитала?	Он ће ми одговорити: "Врати ћу ти је ако ју је и моја жена прочитала."
(12)	Како ћете питати Марка зашто није тражио од вас ако му је требало новаца?	Ја ћу га питати: "Марко, зашто ниси тражио од мене ако ти је требало новаца?"

3 - Drill the real conditional clauses expressing a future real condition following the pattern shown below.

Марко ће отићи на вечеру ако га Милош позове.

(1)	Ко спрема велику вечеру?	Милош спрема велику вечеру.
(2)	Кога је Милош већ позвао на ту вечеру?	Милош је већ позвао на ту вечеру много пријатеља.
(3)	Да ли је Милош већ позвао и Марка на ту вечеру?	Не. Милош још није позвао Марка на ту вечеру.
(4)	Да ли ће Марко отићи на вечеру ако га Милош позове?	Да. Марко ће ићи на вечеру ако га Милош позове.
(5)	Да ли ће Марко завршити ову школу ако буде учио марљиво?	Да. Марко ће завршити ову школу ако буде учио марљиво.
(6)	Да ли ћете купити Маркову кућу ако не буде сувише скупа?	Да. Ја ћу купити Маркову кућу ако не буде сувише скупа.
(7)	Да ли ћете ми плаћати добро ако будем радио за вас?	Да. Плаћаћу вам добро ако будете радили за мене.
(8)	Коме ћете ићи ако се не будете осећали добро?	Ако се не будем осећао добро, отићи ћу лекару.
(9)	Куда ћете отићи ако будете хтели да купите још хране?	Ако будем хтео да купим још хране, отићи ћу у бакалницу.
(10)	Да ли ћете сутра отићи у школу ако се не будете осећали добро?	Не. Ја нећу сутра отићи у школу ако се не будем осећао добро.

4 - Drill the potential conditional clauses by having the students change the below listed real conditional clauses expressing a future condition into the potential conditional clauses:

Ако ме Милош позове на вечеру, отићи ћу.
Ако би ме Милош позвао на вечеру, отишао бих.

(1) Ако будем имао оно што тражим, даћу му.
(2) Ако је видим, рећи ћу јој.
(3) Ако се врати пре тебе, рећи ћу му да те чека.
(4) Ако те буде питао за мене, реци му да ме ниси видео.
(5) Ако се дете пробуди, дај му млеко.
(6) Ако буде немиран, пошаљи га кући.
(7) Ако видим Милана, поздравићу га и у твоје име.
(8) Ако не нађем такси, отићи ћу пешке.
(9) Ако покуша да уђе у кућу, немој га пустити.
(10) Ако ми предложи да идем с њим, пристаћу.

5 - Drill unreal conditional clauses expressing a present condition contrary to fact by first making the statements listed below and then having the students form the required clauses on the basis of your statements.

Марко нема новаца и зато не може да купи аутомобил.
Да Марко има новаца, купио би аутомобил.
Кад би Марко имао новаца, купио би аутомобил.

(1) Ја не знам и зато не могу да одговорим.
(2) Он не слуша и зато не разуме.
(3) Ти не учиш и зато не знаш.
(4) Он не чита новине и не зна шта се догађа у свету.
(5) Ми нисмо гладни и зато не једемо.
(6) Оне немају нове хаљине и зато не иду на игранку.
(7) Он не устаје рано и зато закашњава у школу.
(8) Ви не учите и зато не напредујете.
(9) Ти не вежбаш и зато не знаш да рукујеш пушком.
(10) Ми га не познајемо и зато га не поздрављамо.

6 - Drill unreal conditional clauses expressing a past condition by putting the statements under 5 above into the past tense and then following the procedure described under 5 above:

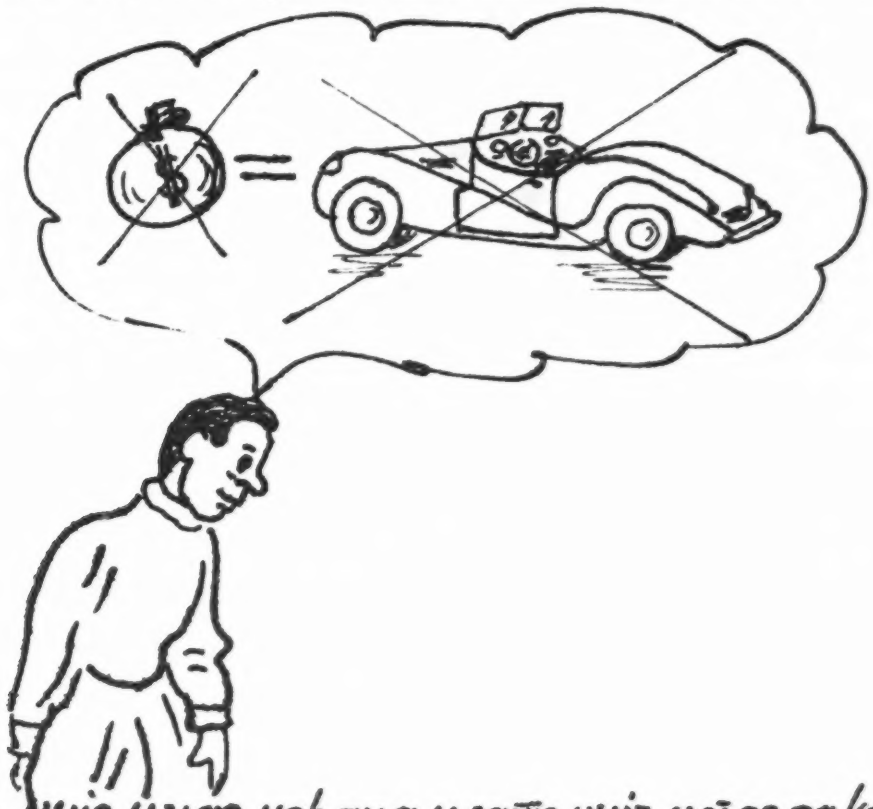

Марко није имао новаца и зато није могао да купи аутомобил.
Да је Марко имао новаца, он би купио аутомобил.

(1) Ја нисам знао и зато нисам могао да одговорим.,

7 - Drill all kinds of conditional clauses by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ко мора да устане рано ако жели да стигне на воз?
(2) Ко је морао да устане рано ако је желео да стигне на воз?
(3) Ко ће морати да устане рано ако жели да стигне на воз?
(4) Ко би заменио Марка на дужности ако би могао?
(5) Ко би казао Милошу да пише родитељима ако би га видео?
(6) Ко би отишао у Сан Франциско да има аутомобил.
(7) Ко би одвезао Бранка у Сан Франциско да је имао места у аутомобилу?

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Диксон отседа у хотелу „Мажестик"

1. Г. Диксон: Желео бих да отседнем у вашем хотелу. Имате ли слободних соба?

Хотелски чиновник: Молим вас, причекајте да видим. Данас смо добили много гостију из Немачке и Аустрије.

2. Г.Д: Да сам знао да ћу имати тешкоћа, резервисао бих собу још из Њујорка.

Х. ч: Ако сте имали времена, требало је да то учините...Имам само две слободне собе - једну с лица, а другу с дворишта.

3. Г.Д: Добро. Ако можете, молим вас да ми их покажете, па ћу одлучити шта да радим.

Х.ч:(хотелском момку): Одведите господина и покажите му собе број 93 и 112.

4. Х.м: Изволите, господине, са мном у лифт. Ваш пртљаг може да остане овде.

Г.Д: У реду. Молим вас, покажите ми собу с лица.

5. Х.м: Као што видите, из ове је диван поглед на Саву и Дунав. Соба има и засебно купатило.

Г.Д: А каква је та соба с дворишта?

6. Х.м: Да сам (Кад бих био) на вашем месту, узео бих ову собу, а не ону с дворишта.

Г.Д: А зашто не бисте узели собу с дворишта?

7. Х.м: Та соба нема засебно купатило. Поред тога она нема ни друге удобности које има ова соба.

SECOND PART
DIALOGUE

Dickson stays at the Hotel Majestic

1. Mr. Dickson: I'd like to stay in your hotel. Have you any vacant rooms?

Hotel Clerk: Please, wait until I see. Today we have had many guests from Germany and Austria.

2. Mr. D: Had I known that I'd have difficulties, I'd have reserved a room from New York.

H C: If you had the time, you should have done so.... I've only two vacant rooms- one front and one back.

3. Mr. D: O.K. If you can, will you show them to me and I'll decide what to do.

H C (to the bell-boy): Take this gentleman and show him rooms No. 93 and 112.

4. B: Please, come with me to the elevator, sir. Your luggage can remain here.

Mr. D: O.K. Please, show me the front room.

5. B: As you see, the view of the Sava and the Danube from this room is wonderful. The room also has a private bath.

Mr. D: And how is the back room?

6. B: If I were in your place, I'd take this room and not the back one.

Mr. D: And why wouldn't you take the back room?

7. B: That room hasn't a private bath. Besides that, it doesn't have the other comforts that this room has, either.

Диксон отседа у хотелу „Мажестиик"

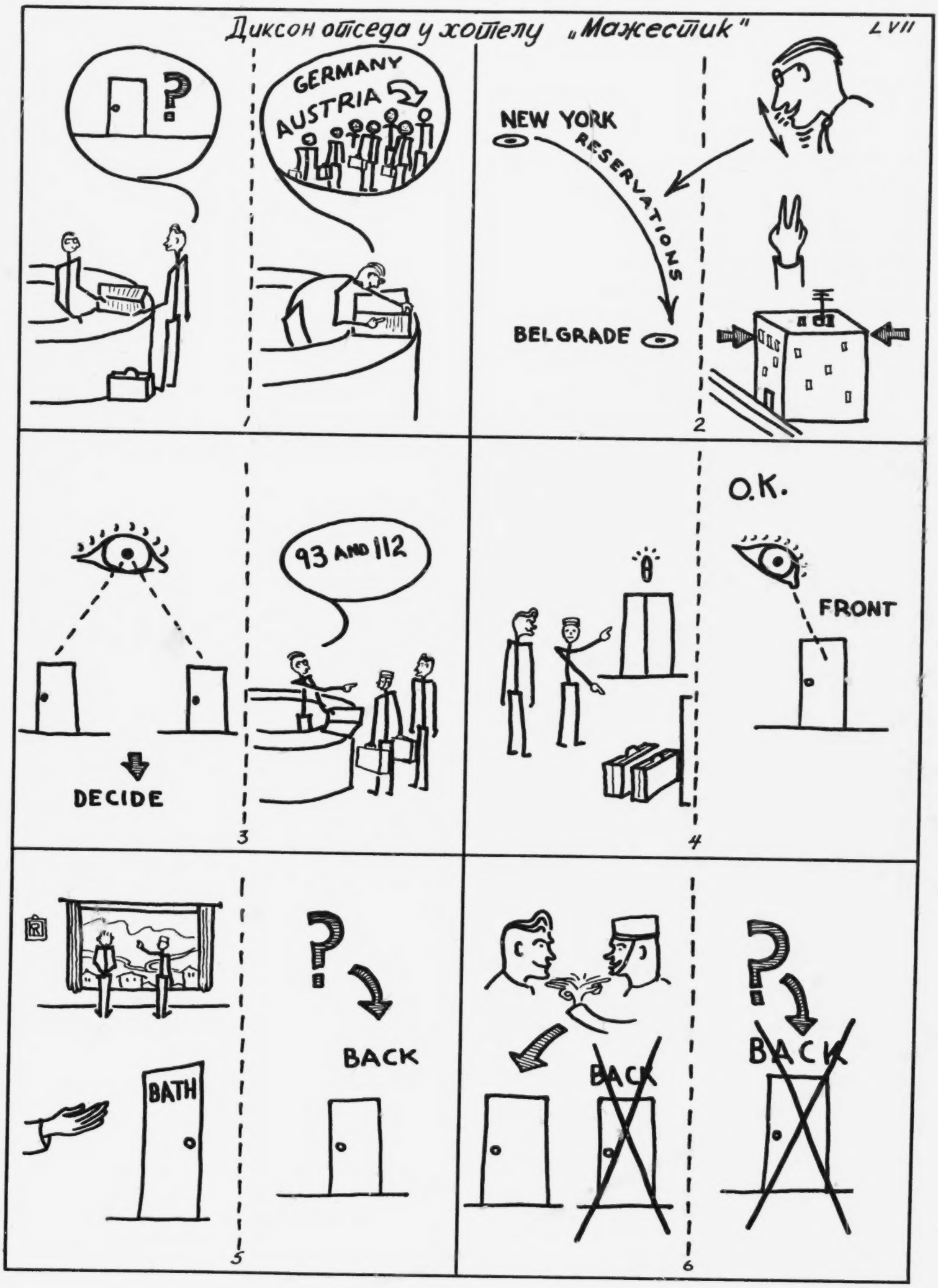

Г.Д: Колика је цена овој, а колика оној соби?

Mr. D: What is the price of this, and what is the price of the other room?

8. Х.м: Ако упитате хотелског чиновника, он ће вам то рећи.
Г.Д: Добро. Хајдемо.

8. B: If you ask the room clerk, he'll tell you that.
Mr. D: All right. Let's go.

9. Г.Д: Шта стаје соба бр. 112 на дан?
Х.ч: Соба без хране 1200 динара, а цео пансион 3000 динара.

9. Mr. D: What's the price of room No. 112 per day?
H C: The room without meals 1200 dinars, and room and meals 3000 dinars.

10. Г.Д: Да ли је у ту цену укључена и послуга?
Х.ч: Није. За послугу се плаћа посебно, 15%.

10. Mr. D: Is the service included in that price?
H C: It isn't. The service is paid separately, 15%.

11. Г.Д: Узећу привремено ту собу. Не знам колико ћу остати у њој.
Х.ч: Ако бих кроз који дан могао да нађем бољу собу, да ли бисте ви били вољни да платите више?

11. Mr. D: I'll take that room temporarily. I don't know how long I'll stay.
H C: If I should be able to find a better room in a few days, would you be willing to pay more?

12. Г.Д: Хвала. Видећемо. Шта треба да упишем у хотелски регистар?
Х.ч: Име и презиме, народност и адресу у иностранству.

12. Mr. D: Thanks. We'll see. What should I write in the hotel register?
H C: Name, nationality and address abroad.

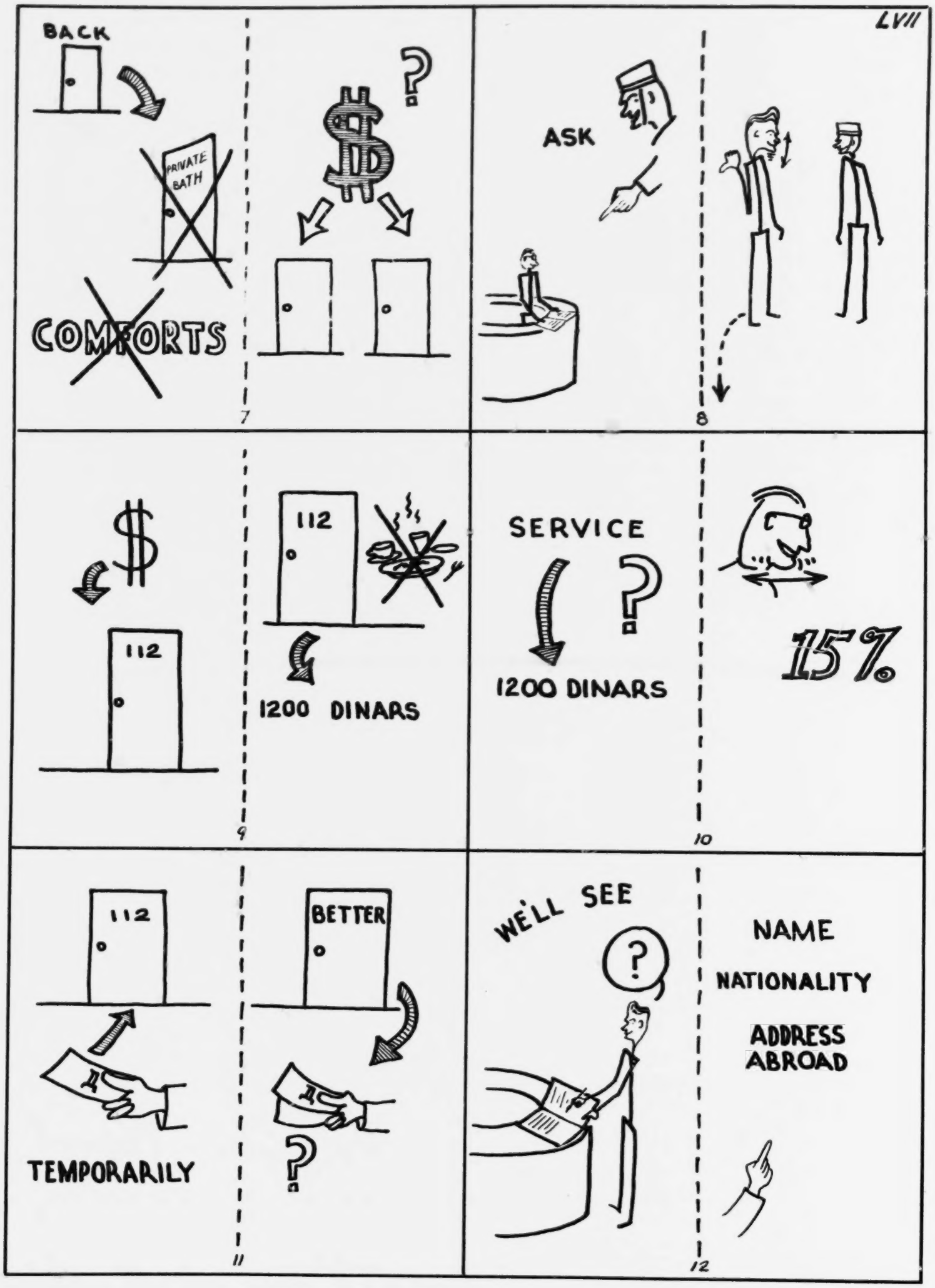
LVII
BACK
PRIVATE BATH
COMFORTS
7
ASK
8
112
1200 DINARS
9
SERVICE
1200 DINARS
15%
10
112
TEMPORARILY
BETTER
11
WE'LL SEE
NAME
NATIONALITY
ADDRESS ABROAD
12

PAR. 181 - CONDITIONAL CLAUSES

Conditional clauses state a condition which governs or controls the happening in the main clause. The conditional clauses are joined to the main clause by means of the conjunctions ако, када and да all of which are rendered into English by "if".

A - A conditional clause that states something that is well within the domain of reality is called a real conditional clause. The condition stated in such a clause is called real (or practical) condition.

Real conditional clauses are most often introduced by the conjunction ако.

A real condition may be present, future or past.

1 - A conditional clause expressing a present real condition uses the present tense. The verb of the main clause, in that case, stands either in the present or in the past or in the future or the imperative, depending on what we want to say:

(3) Ако можете, молим вас да ми их покажете.
Ако му мислиш помоћи, треба да му помогнеш одмах.
If you intend to help him, you ought to help him at once.
Ако му мислиш помоћи, помози му одмах.
If you intend to help him, help him at once.
Ако радиш, за себе радиш.
If you work, you work for yourself.
Ако си болестан, требало је да останеш код куће.
If you are sick, you should have stayed at home.

Note: The conjunction ако in conditional clauses expressing a present condition is sometimes replaced by the conjunctions кад or ли:

Кад му мислиш помоћи, треба да му помогнеш одмах.
Мислиш ли му помоћи, треба да му помогнеш одмах.
Кад му мислиш помоћи, помози му одмах.

Мислиш ли му помоћи, помози му одмах.
Кад си болестан, требало је да останеш код куће.

2 - A conditional clause expressing a past real condition uses the past tense. The verb of the main clause stands either in the past or in the future or in the imperative, depending on what we want to say:

(2) Ако сте имали времена, требало је да то учините.
Ако сте знали да он долази, зашто ми нисте јавили?
If you knew he was coming, why didn't you let me know?
Ако сте прочитали књигу, вратите ми је.
If you have read the book, return it to me.
Ако је и моја жена прочитала књигу, вратићу вам је.
If my wife, too, has read the book, I will return it to you.

3 - A conditional clause expressing a future real condition uses the exact future of imperfective verbs and either the present or the exact future of perfective verbs. The main clause uses either the future or the imperative, depending on what we want to say:

Ако будете учили, напредоваћете.
If you study, you will progress.
(8) Ако упитате хотелског чиновника, он ће вам то рећи.
(8) Ако будете упитали хотелског чиновника, он ће вам то рећи.
Ако буде немиран, пошаљите га кући.
If he is not quiet, send him home.

Note: (1) In conditional clauses expressing a future real condition the future is used only if ћу, ћеш, ће, ћемо, ћете, ће mean хоћу, хоћеш, хоће, хоћемо, хоћете, хоће, that is, if by ћу, ћеш, ће, . . , willingness is expressed:

Ако ћеш ићи ти, ићи ћу и ја.
If you want to go, I'll go, too.

(2) The conjunction ако can be replaced by the conjunction ли:

Учите ли, напредоваћете.

Упитате ли хотелског чиновника, он ће вам то рећи.
Буде ли немиран, пошаљите га кући.

B - A conditional clause that states a potential (possible, eventual, theoretical) condition is called potential conditional clause. A potential condition may refer only to future time. Potential conditional clauses are most often introduced by the conjunction ако.

In potential conditional clauses introduced by the conjunction ако the potential mood is used and in the corresponding main clauses the potential or the imperative mood is used:

(11) Ако бих кроз који дан могао да нађем бољу собу, да ли бисте ви били вољни да платите више?
Ако бисте упитали хотелског чиновника, он би вам то одмах рекао.
If you would ask the hotel clerk, he would tell you that at once.
Ако би био немиран, пошаљите га кући.
If he should not be quiet, send him home.
Да ли бисте га упознали с Маром, ако би вас замолио?
Would you introduce him to Mary if he should ask you?

Note: (1) Distinguish between the English "should" when it is a part of the potential and when it is used independently with an enforcing meaning:

Should he come, I would tell him.
Ако би дошао, ја бих му рекао.
You should help your friend.
Треба (or: Требало би) да помогнете свом пријатељу.
He should have come at five o'clock, but he has not come yet.
Требало је да дође у пет сати, али још није дошао.

(2) The conjunction ако in sentences which use the potential mood both in the subordinate and in the main clauses can be replaced with the conjunctions кад or да. If it is replaced with кад, the rest of the sentence remains the same; and if it is replaced with да (which is not so common), the potential mood in the conditional clause is replaced by the present tense:

Кад бисте упитали хотелског чиновника, он би вам то одмах рекао.
Да упитате хотелског чиновника, он би вам то одмах рекао.

(3) Very often there is little or no difference in meaning between a future real conditional clause and a potential conditional clause:

Ако упитате хотелског чиновника, он ће вам то одмах рећи.

C - A conditional clause can state a condition contrary to fact (unreal). Conditional clauses of this type are called unreal conditional clauses. They can be either present or past.

1 - An unreal present condition is expressed by the conjunction да with the present tense in the conditional clause and with the potential mood in the main clause:

(6) Да сам на вашем месту, узео бих ову собу.

Note: The conjunction да can be replaced with the conjunction кад. In this case the potential mood is used both in the subordinate and in the main clause:

(6) Кад бих био на вашем месту, узео бих ову собу.

2 - An unreal past condition is expressed by the conjunction да with the past tense in the conditional clause and the potential in the main clause:

(2) Да сам знао да ћу имати тешкоћа, резервисао бих собу још из Њујорка.

CONDITIONAL CLAUSES

1 - Review conditional clauses by having the students translate the sentences listed below.

(1) If you don't feel well, you should go to see a doctor.
(2) If you don't feel well, you should have stayed at home.
(3) If he doesn't feel well, why didn't he go to see a doctor?
(4) If you want to arrive at school on time, hurry up.
(5) If you know as much as I think you do, you'll be able to answer every question.
(6) If you had the time, you should have reserved a room earlier.
(7) If you wanted me to go with you, why didn't you tell me that last night?
(8) If you have read the book that I gave you two weeks ago, return it to me.
(9) If my wife, too, has read the book, I'll return it to you.
(10) If you take the front room, you'll have a nice view on the Sava and on the Danube.
(11) If you want to stay in our hotel, you'll have to write into the hotel register besides your address abroad, your nationality, too.
(12) If you wait a while, the bellboy will take you to your room in the elevator.
(13) If we take the backroom, we will have neither a private bathroom nor other comforts that we would have in the front room.
(14) If he comes before I return, tell him to wait for me.
(15) If you would stay at our hotel a few more weeks, I probably would be able to give you a better room in a week or two.
(16) I wouldn't like it if he should come now.
(17) If you should need me, call me.
(18) If the weather should be nice next Sunday, we would go to the beach.
(19) If you would knock, they would open the door.
(20) I don't know the answer to your question, but if I knew it, I would be glad to give it to you.
(21) If I were in your place, I would take this room.
(22) You are the last student, because you don't study enough. If you studied more, you would be the first student.
(23) If this room were not that expensive, we would take it.
(24) I didn't see him and couldn't tell him what you wanted. If I had seen him, I would have told him.

(25) He asked us for 100 dinars, but we could not give him that much since we had only five dinars. If we had had 100 dinars, we would have given them to him.
(26) Will you go to see him in the hospital, if you have time?
(27) Would he eat in our restaurant if we gave him the last vacant room?
(28) Would they come if we would invite them?
(29) Would they have come if they had been invited?
(30) Would she have heard me if she had been in the garden?

2 - Drill conditional clauses by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ко треба да пита наставника ако нешто не разуме?
(2) Ко не треба да пије ако не жели да се опије?
(3) Ко треба да учи више ако жели да сврши ову школу?
(4) Ко треба да слуша своје родитеље ако жели да његова деца слушају њега?
(5) Ко је морао да пита оца ако је желео да оде у биоскоп?
(6) Ко ће успети ако буде радно?
(7) Ко ће отсести у хотелу "Мажестик" ако тамо буде слободних соба?
(8) Ко ће бити захвалан Марку ако му помогне да нађе добар и јефтин пансион?
(9) Ко неће гледати колика је цена пансиона ако буде добијао добру храну?
(10) Ко би писао Марку да зна његову адресу?
(11) Ко би ступио у војску да је старији?
(12) Ко би позвао Марка да преноћи у његовој кући да је знао да је Марко био овде?
(13) Ко би разгледао Трст на путу за Београд да је имао времена?
(14) Ко би пушио да има цигарета?
(15) Ко би закаснио у школу да га Марко није одвезао у школу својим аутомобилом?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

LVII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Од Њујорка до хотела "Мажестик" у Београду

Ми смо пре три недеље одлучили да пратимо г. Диксона на његовом путу за Југославију. Сада ћемо да видимо шта је он досада урадио и где је сада.

Видели смо да се у Њујорку упознао са професором Станковићем који му је дао сва потребна обавештења о Југославији. Прво му је објаснио да станбене прилике у Београду нису баш најбоље и да ће морати да чека неколико месеци док не нађе погодан стан за своју породицу. Затим му је објаснио поступак при прегледу пасоша и царинском прегледу, као и да ће морати да се пријави полицији чим стигне да би добио дозволу за боравак. Најзад су разгледали брод којим је Диксон путовао за Трст. Пред одлазак за Трст Диксон је захвалио професору Станковићу што му је толико помогао.

На броду се Диксон упознао са капетаном Стуартом који је био с њим у истој кабини до Трста. Стуарт је путовао у Аустрију на војну дужност. Море је било мирно неколико дана, али није остало мирно целог пута. Велики таласи и ветар су љуљали брод. Многи путници, па и сам Диксон, имали су морску болест и често су повраћали. Најзад, после 15 дана, стигли су у Трст и Стуарт је испратио свог пријатеља на аеродром. Диксон је узео авион и отишао за Београд.

У Београду је отсео у хотелу "Мажестик" где је добио једну лепу собу с погледом на Саву и Дунав. Ми ћемо видети доцније како ће се он снаћи у Београду.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At sea (continuation)

After Stuart and Dickson had had another cocktail in the bar, they left and entered the dining room. The dining room was still full of people and some passengers were waiting for their turn to sit at the table. However, our friends didn't have to wait long as two women left and they took their table. While they were waiting for the dining-room steward, Dickson said that it seemed to him that the sea air enticed the appetite, and that that must be the reason that the dining room was full and that all the passengers were hungry. Stuart did not agree with him completely, because he had learned during his previous trips that it was only so while the sea was calm.

However, when the big waves and winds began to rock the boat, many passengers got seasick and vomited and because of that the dining room was often almost empty. Dickson thought that during a storm it would be best to stay in the cabin near the bathroom, that is, the water closet so that one wouldn't have to run so far if he had to vomit. When Stuart saw that his friend was afraid, he wanted to console him and explained to him that he was joking and that all the passengers don't get seasick, but, "Kidding aside," he added, "I pray (God) that we don't get a big storm, because that is not pleasant for anyone." Since the dining-room steward was coming with their food, Dickson wanted to finish with this unpleasant part of their conversation and said, "What's going to be, will be and as the American people say, we'll cross the bridge when we come to it."

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Диксон отседа у хотелу "Мажестик"

Кад је авион којим је Диксон путовао стигао на аеродром, Диксон и други путници су се искрцали. Пре него што су могли да напусте аеродром, они су морали да прођу кроз преглед пасоша и царински преглед. Чим су се ови прегледи завршили, Диксон је нашао такси. Пошто му је један носач утоварио пртљаг у такси, Диксон се одвезао у хотел "Мажестик".

У хотел су тог дана стигли многи путници из Аустрије и Немачке, па чиновник није могао да каже Диксону да ли има слободних соба док не погледа у хотелску књигу. Кад је Диксон то видео, он је казао: "Да сам знао да се у Београду собе добијају тако тешко, резервисао бих собу још из Њујорка." Чиновник је на то додао: "Ако сте имали времена, требало је да то учините." Међутим, ствари нису биле тако црне као што је изгледало у почетку, пошто је чиновник нашао у књизи да има још две слободне собе - једну с лица, а другу с дворишта.

Хотелски момак је лифтом одвезао Диксона да му покаже те собе. Они су најпре отишли у собу бр. 112. Та соба је била с лица. Она је имала засебно купатило и диван поглед на Саву и Дунав. Иако му се ова соба допала, Диксон је тражио од хотелског момка да му покаже и другу собу. Али, кад му је момак објаснио да та соба нема засебно купатило и друге удобности

које има соба број 112, он је одлучио да је не разгледа.

Он се вратио хотелском чиновнику да се распита за цену собе број 112. Хотелски чиновник му је рекао да је цена те собе 1200 динара на дан и да се за послугу посебно плаћа 15%. Диксон је казао чиновнику да ће привремено узети ту собу. Чиновник је обећао Диксону да ће му кроз који дан моћи да да бољу собу ако он то буде желео.

Најзад је Диксон уписао у хотелски регистар своје име и презиме, народност и адресу у иностранству.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Како је Диксон стигао у Београд?
2. Шта су урадили Диксон и други путници кад је авион стигао на београдски аеродром?
3. Да ли су они могли да одмах напусте аеродром?
4. Зашто они нису могли да одмах напусте аеродром?
5. Шта је нашао Диксон пошто су се преглед пасоша и царински преглед завршили?
6. Ко је унео Диксонов пртљаг у такси?
7. Шта је урадио Диксон пошто му је посач унео пртљаг у такси?
8. Коме се Диксон пријавио у хотелу?
9. Да ли је чиновник могао одмах да каже Диксону да ли има слободних соба.
10. Зашто чиновник није могао одмах да му то каже?
11. Шта је Диксон казао кад је видео да се собе у Београду тешко добијају?
12. Шта је додао чиновник на те Диксонове речи?
13. Шта је чиновник нашао у хотелској књизи?
14. Да ли су те обе собе биле с лица?
15. Ко је одвео Диксона да му покаже две собе?
16. Како је хотелски момак одвео Диксона да му покаже те две собе?
17. Који је број собе у коју су они најпре отишли?
18. Да ли је то била соба с дворишта?
19. Какво купатило је имала соба број 112?
20. Какав поглед је имала соба број 112?
21. Да ли се Диксону допала соба број 112?
22. Шта је Диксон тражио од хотелског момка иако му се допала соба број 112?
23. Шта је хотелски момак објаснио Диксону у вези с том собом?
24. Да ли је Диксон и после тога желео да разгледа и другу собу?
25. Куда је Диксон отишао после тога?
26. Зашто је он отишао хотелском чиновнику?
27. Колика је цена собе број 112?

28. Колико се плаћа за послугу?
29. Да ли је Диксон најзад узео ту собу?
30. Шта му је обећао чиновник?
31. Како се зове књига у коју је Диксон морао да се упише?
32. Шта је Диксон уписао у хотелски регистар?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. When Dickson arrived at the Hotel Majestic, the hotel clerk told him that he could not tell if he had any (any = један) vacant room.
2. However, after he looked into the hotel register, he found that he had two vacant rooms - one front and one back room.
3. The bellboy took Dickson to the front room in an elevator.
4. The view from this room of the Sava and the Danube was beautiful.
5. It had all the comforts - a private bathroom, etc.
6. After he had seen this room and heard the bellboy say, "If I were you, I would take this room," he decided to take it temporarily and went to ask the hotel clerk about the price.
7. The price for the room only was 1200 dinars, while the "pension" (room and meals) cost 3000 dinars.
8. For the service, one had to pay separately - 15%.
9. At the end Dickson had to write into the register his name, nationality and address abroad.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1238-бо̏љи, adj. m. - better
бо̏љи, f.
бо̏ље, n.

-бо̏ље, adv. - better

1239-во̑љан, adj. m. - willing
во̑љна, f.
во̑љно, n.

1240-две̏ста, card. num. - two hundred

1241-дво̏рште, n. - yard

1242-ди̏нар, m. - dinar (monetary unit of Yugoslav currency)

1243-Дунав, m. - Danube

1244-за́себан, adj. m. - private, separate, special
за́себна, f.
за́себно, n.

-за́себно, adv. - separately

1245-иностра̏нство, n. - abroad

*87-ко̏лико, adv. - how long

1246-ли̏фт, m. - elevator
nom. pl.: ли̏фтови

1247-мо̏мак, m. - young man; bachelor; servant
gen. sing.: мо̏мка
nom. pl.: мо̏мци

1248-на́родност, f. - nationality
gen. sing.: на́родности

1249-о̏тсто, adv. - per cent

1250-о̏тсести, v.i.pfv. - to stay
pr.t.: о̏тседнем, о̏тседнеш,
о̏тседне, о̏тседнемо,
о̏тседнете, о̏тседну
a.p.p.: о̏тсео, о̏тсела, о̏тсело
отсели, отселе, отсела

*1250-ȍтседати, v.i.ipfv. - to stay
pr.t.: ȍтседам,ȍтседаш,
ȍтседа,ȍтседамо,
ȍтседате,отсе́даjу

1251-пансȉон, m. - board

*1102-поглед, m. - view, regard

1252-по́себан, adj. m. - separate
по́себна, f.
по́себно, n.

-по́себно, adv. - separately

1253-пȍслуга, f. - service

1254-прȉвремен, adj. m. - temporary
прȉвремена, f.
прȉвремено, n.

-прȉвремено, adv. - temporarily

1255-прȉчекати, v.t.pfv. - to wait (for a while)
pr.t.: прȉчекам,прȉчекаш,
прȉчека,прȉчекамо,
прȉчекате,прȉчекаjу

*1255-причеки́вати, v.t.ipfv. - to wait (for a while)
pr.t.: причȅкуjем,причȅкуjеш,
причȅкуjе,причȅкуjемо,
причȅкуjете,причȅкуjу

1256-рȅгистар, m. - register
gen. sing.: рȅгистра

1257-Са́ва, f. - Sava

1258-слȍбодан, adj. m. - free; vacant
слȍбодна, f.
слȍбодно, n.

-слȍбодно, adv. - freely; frankly

*263 &
*1241-сȍба с двȍришта, f. - back room

*263 &
*451-сȍба с ли́ца, f. - front room

1259-ста̀ти, v.i.pfv. - to cost
pr.t.: ста̀нем,ста̀неш,ста̀не,
ста̀немо,ста̀нете,ста̀ну

*1259-стајати, v.i.ipfv. - to cost
pr.t.: ста̀јем,ста̀јеш,ста̀је,
ста̀јемо,ста̀јете,ста̀ју

1260-удо́бност, f. - comfort
gen. sing.: удо́бности

1261-у̀кључен, adj. m. - included
у̀кључена, f.
у̀кључено, n.

1262-упи́сати (се), v.t.&r.pfv. - to register, to book; to inscribe
pr.t.: у̀пишем,у̀пишеш,у̀пише,
у̀пишемо,у̀пишете,у̀пишу

*1262-уписи́вати (се), v.t.&r.ipfv.- to register, to book; to inscribe
pr.t.: упи̏сујем,упи̏сујеш,
упи̏сује,упи̏сујемо,
упи̏сујете,упи̏сују

*970-хо̀телски, adj. m. - hotel, adj.
хо̀телска, f.
хо̀телско, n.

*970 &
*1247-хо̀телски мо̀мак, m. - bell-boy

1263-це́на, f. - price, cost

ПЕДЕСЕТ-ОСМА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-EIGHTH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - ENGLISH "I HAVE BEEN" AND "I HAVE BEEN DOING" (See Par. 182)

1 - Have the students translate the sentences listed below in order to demonstrate that the only instances when the English forms "I have been", etc. and "I have been doing", etc. are rendered into Serbo-Croatian by the present tense are:

a - When either of them describes an action that began in the past and continues through the present.

b - When the former describes a subordinate future action.

(1) We have lived in this house for twelve years.
(2) I have been waiting for him since 9 o'clock, but he has not come yet.
(3) They have been here since last Sunday.
(4) I will come as soon as I have written this letter.
(5) We have been studying Serbo-Croatian for four months.

2 - Have the students translate the sentences listed below in order to demonstrate that in all other instances the English forms "I have been, I have been doing", etc. are rendered into Serbo-Croatian by the past tense.

(1) I have come to see Mr. Stankovich.
(2) I will tell the general that you have come.
(3) I have studied till now and now I will rest.
(4) What have you been doing so long?
(5) I have just begun to write a letter to my daughter.
(6) I have been in Yugoslavia three times.
(7) Have you been in Yugoslavia?
(8) They have not been here today.
(9) I have not seen him yet today.
(10) I have not been in school this afternoon.
(11) Has the doctor seen him this week?
(12) We have never been in Yugoslavia.
(13) I have never seen a better man.
(14) Have they ever been in Yugoslavia?
(15) Have you ever seen so pretty a girl?

*Ever = икад(а) is a new word and is to be put on the blackboard.

B - TENSES IN MAIN AND SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 183)

1 - Have the students translate the sentences listed below in order to demonstrate that in Serbo-Croatian a past tense in

the main clause never requires automatically a past tense in the subordinate clause, but that the tense of a subordinate verb is determined by its temporal relationship to the main verb.

(1) I gave him something to eat because he told me that he was hungry.
(2) I bought a pen because my father said that he did not have one.
(3) He asked Mark if he liked Belgrade.
(4) They wanted to know where she lived.
(5) He said that he had to work tonight.
(6) He said that he had read this book.
(7) They said that they had lived in Salinas before they came to Monterey.
(8) I thought that I had met him before.
(9) She told me that she wrote that letter.
(10) He said that he lost his lighter.
(11) I took my raincoat, because I thought it would rain.
(12) I was sure that he would come.
(13) They promised that they would study harder.
(14) I did not know that you were coming.
(15) If I were you, I would not go there.
(16) If I had been married, I would have brought my wife here.

C - THE VERB <u>ТРЕБАТИ</u> (See Par. 184)

1 - Drill the use of the verb <u>требати</u> when it has an enforcing meaning by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required whenever applicable.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ко треба да учи више?
(2) Ко не треба да учи много?
(3) Требало је да посетим (посетиш, посети, посетимо, посетите, посете) болесног пријатеља, али сам заборавио (си заборавио, је заборавио смо заборавили, сте заборавили, су заборавили). Шта је требало да урадим (урадиш, . .), али сам заборавио (си заборавио, . .)?
(4) Требаће да отсада устајем (устајеш, устаје, устајемо, устајете, устају) раније. Шта ће требати да отсада радим (радиш, . .)?
(5) Ко би требало да леже раније, а устаје доцније?

2 - Drill the verb <u>требати</u> when it means "to need" and when it is used impersonally by asking the questions listed below. Give the key to the answer by pointing to the corresponding visual aids.

(1)	Шта ми (ти, му, јој, нам, вам, им) треба?	Треба ти (ми, . .) носач (пушка, одело). Требају ти (ми, . .) носачи (пушке, одела).
(2)	Шта мени (теби, њему, . .) треба?	Теби (Мени, Њему, . .) треба уџбеник (бележница, перо). Теби (Мени, Њему, . .) требају уџбеници (бележнице, пера).
(3)	Шта ми (ти, му, јој, . .) је требало?	Требао ти (ми, му, . .) је упаљач. Требала ти (ми, му, . .) је столица. Требало ти (ми, му, . .) је једно јаје. Требали су ти (ми, му, . .) речници. Требале су ти (ми, му, . .) цигарете. Требала су ти (ми, му, . .) дугмета.
(4)	Шта је мени (теби, њему, .) требало?	Теби (Мени, Њему, . .) је требао сат. Теби (Мени, Њему, . .) је требала чаша. Теби (Мени, Њему, . .) је требало светло. Теби (Мени, Њему, . .) су требали џакови. Теби (Мени, Њему, . .) су требале књиге. Теби (Мени, Њему, . .) су требала пера.
(5)	Шта ће ми (ти, му, . .) требати?	Требаће ти (ми, му, . .) речник (оловка, перо). Требаће ти (ми, му, . .) речници (оловке, пера).
(6)	Шта ће мени (теби, њему, .) требати?	Теби (Мени, Њему, . .) ће требати сунђер. Теби (Мени, Њему, . .) ће требати новине.

(7)	Шта би ми (ти, му, . .) још требало?	Још би ти (ми, му, . .) требао шешир. Још би ти (ми, му, . .) требала гума. Још би ти (ми, му, . .) требало перо. Још би ти (ми, му, . .) требали ножеви. Још би ти (ми, му, . .) требале ципеле. Још би ти (ми, му, . .) требала два одела.

3 - Drill the verb <u>требати</u> when it means "to need" and when it is used as a transitive verb by asking the questions listed below. Give the key to the answer by pointing to the corresponding visual aids.

(1)	Шта ја требам (ти требаш, он треба, ми требамо, ви требате, они требају)?	Ти требаш (Ја требам, . .) добру вечеру.
(2)	Шта сам ја (си ти, је он) требао?	Ти си (Ја сам, . .) требао аутомобил.
(3)	Шта смо ми (сте ви, су они) требали?	Ви сте (Ми смо, . .) требали помоћ.
(4)	Шта ћу ја (ти, он, ми, ви, они) још требати?	Ти ћеш (Ја ћу, . .) још требати хлеба и сира.
(5)	Шта бих ја (би ти, би он) још требао?	Ти би (Ја бих, . .) још требао једне панталоне.
(6)	Шта бисмо ми (бисте ви, би они) још требали?	Ви бисте (Ми бисмо, . .) још требали неколико салвета.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

SECOND PART
DIALOGUE

LVIII

Диксон посећује Станковићеве

Dickson visits the Stankoviches

1. Г. Диксон: Дошао сам да видим господина Станковића. Да ли је он код куће?
Служавка: Господин генерал је у библиотеци. Желите ли да вас пријавим?

1. Mr. Dickson: I've come to see Mr. Stankovich. Is he at home?
Maid: The General is in the library. Do you want me to announce you?

2. Г.Д: Ево моје посетнице.

Сл: Молим вас, изволите у салон, док известим господина генерала да сте дошли.

2. Mr. D: Here is my calling card.
M: Will you, please, step into the drawing room, until I inform the General that you've come.

3. Генерал Лазар Станковић: Добро вече, господине. Ја сам Лазар Станковић, генерал у пензији. (Пружа руку Диксону - они се рукују)
Г.Д: Драго ми је. Ја сам Роберт Диксон из Чикага. Стигао сам данас у Београд, и доносим вам писмо од сина у Њујорку.

3. General Lazar Stankovich: Good evening, sir. I'm General Lazar Stankovich, retired. (Extends hand to Dickson - they shake hands)
Mr. D: I'm pleased to meet you. I'm Robert Dickson from Chicago. I arrived in Belgrade today and I'm bringing you a letter from your son in New York.

4. Г.С: Како су моји синови?
Г.Д: Врло добро. Рекли су ми да желе да вас виде, и да ће доћи чим буду могли.

4. Gen S: How are my sons?
Mr. D: Very well. They told me that they wished to see you, and they would come as soon as they could.

5. Г.С: Да ли сте видели сва три моја сина пре поласка? Требало је да ме они известе о вашем доласку.

Г.Д: Ваша два сина сам видео у Чикагу пре него што сам кренуо за Њујорк, а професор ме је испратио на брод. Ја сам желео да вас изненадим, зато вам они нису писали о мом доласку.

5. Gen S: Did you see all three of my sons before your departure? They should have informed me about your coming.
Mr. D: I saw two of your sons in Chicago before I started for New York, and the Professor saw me off at the boat. I wished to surprise you, therefore, they didn't write you about my coming.

6. Г.С: То је заиста пријатно изненађење. Где сте отсели?
Г.Д: Отсео сам у Мажестику. Прилично сам задовољан са собом коју сам узео.

6. Gen S: That's indeed a pleasant surprise. Where are you staying?
Mr. D: I'm staying at the Majestic. I'm fairly satisfied with the room I took.

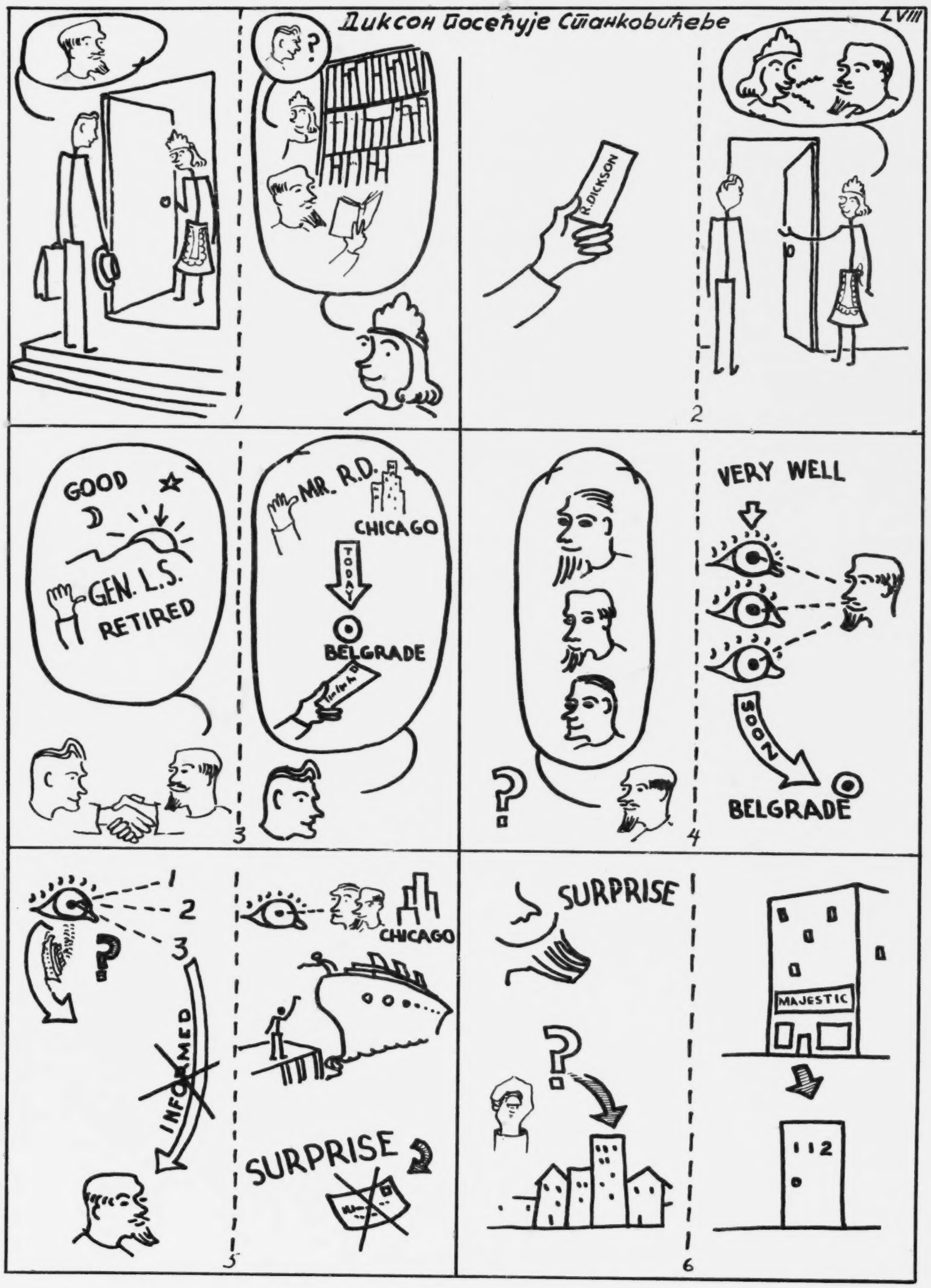
Диксон посећује Станковићеве
LVIII
?
R. DICKSON
2
GOOD
GEN. L.S. RETIRED
3
MR. R.D.
CHICAGO
TODAY
BELGRADE
VERY WELL
SOON
BELGRADE
4
1
2
3
INFORMED
CHICAGO
SURPRISE
5
SURPRISE
MAJESTIC
112
6

7. Г.С: Шта намеравате да радите сутра?
Г.Д: Рекли су ми да ми треба дозвола за боравак. Према томе треба да се што пре пријавим полицији.

8. Г.С: Да ли бисте могли да дођете на вечеру код нас сутра увече?
Г.Д: Хвала. Са највећим задовољством.

9. Г.С: Желим да вам претставим своју жену и ћерку. Оне су вечерас отишле у позориште.
Г.Д: Ја бих такође желео да се упознам са вашим братом, јер и за њега имам једно писмо.

10. Г.С: Мој брат није у Београду, већ на летовању у Далмацији. Да ли сте икад били на Јадранском Приморју?
Г.Д: Нисам никад раније био у Европи, а далматинска обала се није могла да види са брода којим сам путовао.

11. Г.С: Пошто остајете овде неколико година, видећете све лепоте Југославије.
Г.Д: Томе се нарочито радујем. Само прво треба да нађем стан и доведем породицу из Америке. Је ли ово ваша кућа?

12. Г.С: Да. Ја живим у овој кући већ 12 година, тј., од свршетка Другог светског рата.
Г.Д: Знам да је ваша стара кућа изгорела за време бомбардовања Београда. То су ми рекли ваши синови у Чикагу.

7. Gen S: What do you intend to do tomorrow?
Mr. D: They told me that I need a permit of sojourn. According to that, I need to report to the police as soon as possible.

8. Gen S: Could you come for dinner tomorrow evening?
Mr. D: Thanks. With the greatest of pleasure.

9. Gen S: I wish to introduce my wife and daughter to you. This evening they went to the theater.
Mr. D: I'd also like to get acquainted with your brother, since I have a letter for him, too.

10. Gen S: My brother isn't in Belgrade, but is vacationing in Dalmatia. Have you ever been on the Adriatic seacoast?
Mr. D: I've never been in Europe before and the Dalmatian coast could not be seen from the ship on which I traveled.

11. Gen S: Since you are staying here several years, you will see all the beauties of Yugoslavia.
Mr. D: That makes me particularly glad. Only I should find an apartment first and bring my family from America. Is this your house?

12. Gen S: Yes. I've lived in this house already 12 years, that is, since the end of the Second World War.
Mr. D: I know that your old house burned down during the bombardment of Belgrade. Your sons in Chicago told me that.

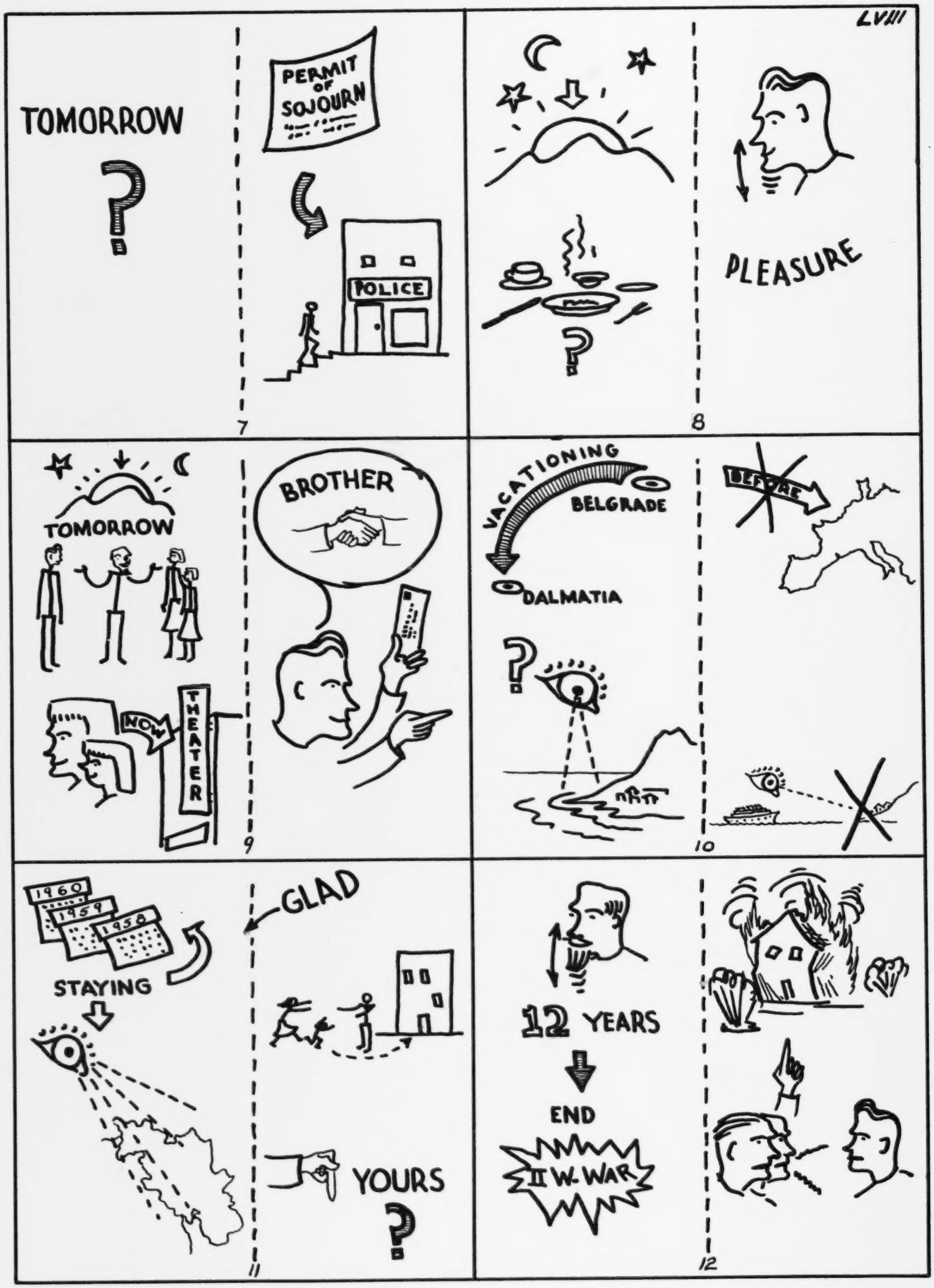
LVIII
TOMORROW
PERMIT OF SOJOURN
POLICE
7
PLEASURE
8
TOMORROW
NOW
THEATER
9
BROTHER
VACATIONING
BELGRADE
DALMATIA
BEFORE
10
1960
1959
1958
STAYING
GLAD
YOURS
11
12 YEARS
END
II W. WAR
12

PAR. 182 - ENGLISH "I HAVE BEEN" AND "I HAVE BEEN DOING"

A - The English forms "I have been, I have lived, You have been, You have lived," etc. are always rendered into Serbo-Croatian by the past compound tense, except when the action began in the past and continues through the present. In the latter case it is rendered by the Serbo-Croatian present tense:

(12) Да. Ја живим у овој кући већ дванаест година.
Он је овде тек од јуче и већ све зна.
He has been here since yesterday only, and he already knows everything.

The following examples illustrate some of the most frequent cases in which those forms are rendered by the Serbo-Croatian past compound tense:

1 - When the action has just been completed:

(1) Дошао сам да видим г. Станковића.
(2) Молим вас изволите у салон док известим господина генерала да сте дошли.
Досада сам учио, а сада ћу да се одмарам.
I have studied till now, and now I will rest.
Баш је стигао.
He has just arrived.

2 - When no time is mentioned:

Ја сам био три пута у Југославији.
I have been in Yugoslavia three times.
Да ли си их видео?
Have you seen them?

3 - When a time is mentioned which has not yet ended:

Данас га још нисам видео.
I have not seen him yet today.
После подне нисам био у школи.
I have not been in school this afternoon.

4 - When the action never took place:

(10) Нисам никад раније био у Европи.
Он није никад био у Југославији.
He has never been in Yugoslavia.

5 - When it is not known to the speaker whether or not the action has taken place:

(10) Да ли сте икад били на Јадранском Приморју?

B - The English forms "I have been doing, you have been doing," etc. are rendered into Serbo-Croatian in the same way as the forms "I have been, I have done," etc. However, since they usually describe an action that began in the past and continues through the present, they are more often rendered by the Serbo-Croatian present tense.

Чекам га од девет сати, али га још нема.
I have been waiting for him since 9 o'clock, but he hasn't shown up yet.

PAR. 183 - TENSES IN MAIN AND SUBORDINATE CLAUSES

The sequence of tenses in Serbo-Croatian will be presented gradually. You have already seen, practicing various patterns and particularly in practicing the use of the potential mood (see Par. 176 & 181, p. 64 & 104 of this volume), that a past tense in the main clause never requires automatically a past tense in the subordinate clause. The tense of a subordinate verb is determined by its temporal relationship to the main verb:

(5) Требало је да ме они известе о вашем доласку.
(4) Рекли су ми да желе да вас виде.
Рекла ми је да жели да одмах разговара с вама.
She told me that she wanted to talk to you at once.
Управо сам се сад сетио да ме је отац нешто замолио.
Just now I remembered that my father asked me for something.
Чули су да сте јуче били овде.
They have heard that you were here yesterday.
(4) Рекли су ми да ће доћи чим буду могли.

PAR. 184 - THE VERB ТРЕБАТИ

The verb требати can mean:

A - "Ought to," "should" ("to have to"). In any of these meanings the verb требати is always used impersonally in the forms треба да for the present, требало је да for the past, требаће да for the future, and требало би да for the potential:

(11) Само прво треба да нађем стан и доведем породицу из Америке.
(Ја, Ти, Он, Она, Ми, Ви, Они, Оне) Треба да одем (одеш, оде, одемо, одете, оду) да га видим (видиш, види, видимо, видите, виде).
I (Thou, He, She, We, You, They) ought to go to see him.

(5) Требало је да ме они известе о вашем доласку.
Требало је да (ја, ти, он, она, ми, ви, они, оне) то урадим (урадиш, уради, урадимо, урадите, ураде) пре него што се отац вратио из града.
I (Thou, He, She, We, You, They) should have done that before father returned from town.
Требаће да (ја, ти, он, она, ми, ви, они, оне) устанем (устанеш, устане, устанемо, устанете, устану) раније.
I (Thou, He, She, We, You, They) will have to get up earlier.
Требало би да му (ја, ти, он, она, ми, ви, они, оне) помогнем (помогнеш, помогне, помогнемо, помогнете, помогну).
I (Thou, He, She, We, You, They) should help him.

B - "To need". In this meaning the verb требати is used impersonally, or personally as a transitive verb. The impersonal use is commoner. In this usage the subject (the one who needs) stands in the dative and the verb in the third person singular or in the third person plural, depending on whether the object is singular or plural:

(7) Рекли су ми да ми треба дозвола за боравак.
Треба ми (ти, му, јој, нам, вам, им) оловка.
Мени (Теби, Њему, Њој, . . .) треба оловка.
(Ја, Ти, Он, Она, Ми, Ви, Они, Оне) Требам (Требаш, Треба, Требамо, Требате, Требају) оловку.
I (Thou, He, She, We, You, They) need a pencil.

Требају ми (ти, му, јој, нам, вам, им) новине.
Мени (Теби, Њему, . . .) требају новине.
(Ја, Ти, Он, . . .) Требам (Требаш, Треба, ...) новине.
Требам (Требаш, Треба, . . .) новине.
I (Thou, He, . .) need the newspaper.
Требала ми (ти, му, . .) је оловка.
Ја (Ти, Он, . .) сам (си, је, . .) требао оловку.
Требао сам (си, је, . .) оловку.
I (Thou, He, . .) needed a pencil.
Требале су ми (ти, му, . .) новине.
Мени (Теби, Њему, . .) су требале новине.
Ја (Ти, Он, . .) сам (си, је, . .) требао новине.
Требао сам (си, је, . .) новине.
I (You, He, . .) needed the newspaper.
Требаће ми (ти, му, . .) оловка.
Мени (Теби, Њему . .) ће требати оловка.
Ја (Ти, Он, . .) ћу (ћеш, ће, . .) требати оловку.
Требаћу (Требаћеш, Требаће, . .) оловку.
I will need a pencil.
Требаће ми (ти, му, . .) новине.
Мени (Теби, Њему, . .) ће требати новине.
Ја (Ти, Он, . .) ћу (ћеш, ће, . .) требати новине.
Требаћу (Требаћеш, Требаће, . .) новине.
I will need the newspaper.
Требала би ми (ти, му, . .) оловка.
Мени (Теби, Њему, . .) би требала оловка.
Ја бих (Ти би, Он би, . .) требао оловку.
Требао бих (Требао би, . .) оловку.
I would need a pencil.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE ENGLISH FORMS "I HAVE BEEN," "I HAVE BEEN DOING" AND TENSES IN MAIN AND SUBORDINATE CLAUSES

Have the students translate the sentences listed below in order to review the Serbo-Croatian equivalent for the English forms "I have been," etc., "I have been doing," etc. and the Serbo-Croatian tenses in main and subordinate clauses.

(1) We have lived in Monterey for four months.
(2) He has been working in the same office since 1951.
(3) How long have you been writing that book?
(4) I have been studying grammar ever since I was in first grade.
(5) She has had this hat for eight months.
(6) I have just come back from school.
(7) He has just left for Europe.
(8) We have just finished our supper.
(9) He has read that book three times.
(10) I have not finished my homework.
(11) He has bought many houses in this town.
(12) I have written to my wife and to my mother today.
(13) The doctor has visited him three times this week.
(14) They have not eaten anything today.
(15) They have not gone to school this afternoon.
(16) He has never studied a foreign language.
(17) We have never met a better man.
(18) Have you already met my parents?
(19) Have you ever been abroad?
(20) I saw him this morning and he told me that he was sick.
(21) He did not think that he would come to school today.
(22) The doctor told Mark that he should lie down and rest.
(23) She promised that she would come next week.
(24) I said that I would do everything I could to help them.
(25) If they studied, they would be better students.
(26) If they had studied, they would have been better students.

B - THE VERB <u>ТРЕБАТИ</u>

1 - Drill the use of the verb <u>требати</u> when it has an enforcing meaning by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required whenever applicable.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ко треба да преда писмо наставнику?
(2) Ко треба да дозволи деци да иду у биоскоп?
(3) Ко није још предао домаћи задатак, а требало је да га преда јутрос?
(4) Ко је први пружио руку старом господину, а није требало да то уради?
(5) Ко се још није обријао, а требаће да се обрије ако хоће да иде на игранку?
(6) Ко би требало да извести родитеље да је болестан?
(7) Ко би требало да иде у библиотеку?

2 - Drill the verb <u>требати</u> when it means "to need" and when it is used impersonally by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required or to the visual aids which give the key for the answer, whichever is applicable.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1)	Коме треба перо?	Мени (Теби, . .) треба перо.
(2)	Коме требају панталоне?	Мени (Теби, . .) требају панталоне.
(3)	Коме је требао одмор?	
(4)	Коме је требала дозвола за боравак?	
(5)	Коме је требало летовање на Јадранском Приморју?	
(6)	Коме су требали моји пси?	
(7)	Коме су требале намирнице?	
(8)	Коме су требала јаја?	
(9)	Коме ће требати моја посетница?	
(10)	Коме би требао мој сат?	
(11)	Коме би требала моја капа?	
(12)	Коме би требало купатило?	
(13)	Коме би требали ови чешљеви?	
(14)	Коме би требале ове кошуље?	
(15)	Коме би требала ова дугмета?	
(16)	Шта ми (ти, му, јој, нам, вам, им) још треба?	Још ти (ми, . .) треба пасош.
(17)	Шта ми (ти, му, . .) још треба?	Још ти (ми, му, . .) требају пасош и виза.
(18)	Шта ти је требало?	Требао ми је коњ.
(19)	Шта му је требало?	Требала му је дозвола за рад.
(20)	Шта јој је требало?	Требало јој је једно прасе.
(21)	Шта вам је требало?	Требали су нам неки каталози.
(22)	Шта им је требало?	Требале су им пушке.

(23)	Шта ти је требало?	Требала су ми два јаја.
(24)	Шта ће ми требати?	Требаће ти дозвола за боравак.
(25)	Шта ће ти требати после ове школе?	После ове школе ће ми требати дуг одмор.
(26)	Шта ће им још требати да би могли да спреме вечеру?	Да би могли да спреме вечеру, требаће им још зелени краставци и зелене паприке.
(27)	Шта би му требало да би могао да се добро одмори?	Да би могао да се добро одмори, требало би му летовање на далматинској обали.

3 - Drill the verb <u>требати</u> when it means "to need" and when it is used as a transitive verb by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

(1) Ко треба коња?
(2) Ко је требао оловку?
(3) Ко ће требати перо?
(4) Ко би требао одмор?

C - THE CONJUGATION OF VERBS

Drill the conjugation of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required whenever applicable.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ко треба да стане кад то од њега тражи полицајац?
(2) Ко нигде не стаје на путу од куће до школе?
(3) Ко не може да стане на ноге јер се не осећа добро?
(4) Ко мора да стоји пред таблом док говори дијалог?
(5) Ко не може да путује аеропланом јер авионске карте стају много?
(6) Ко треба да устане рано свако јутро?
(7) Ко устаје чим се пробуди?
(8) Ко треба да се састане са својим друговима сваки дан у осам сати изјутра?
(9) Ко се састаје са својим друговима сваки дан у осам сати изјутра?
(10) Ко треба да се растане свако јутро са својом породицом да би могао да оде у школу?
(11) Ко се растаје са својом породицом свако јутро да би могао да оде у школу?
(12) Ко мора да остане сваки дан у школи после четири сата да би добио посебну помоћ?

(13) Ко остаје сваки дан у школи после четири сата да би добио посебну помоћ?
(14) Ко треба да престане да разговара док наставник говори?
(15) Ко никад не престаје да се интересује за школу?
(16) Ко хоће да пристане на сваку цену да би добио добру собу?
(17) Ко лако пристаје да пружи помоћ својим пријатељима?
(18) Ко не жели да постане лекар?
(19) Ко постаје незадовољан због слабог напретка у школи?
(20) Откада постоји Војна школа за стране језике?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

LVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Диксон је стигао у Београд

Пошто је Диксон узео собу у хотелу "Мажестик", он није знао шта да ради. Било је доцкан да оде да се пријави у полицију да добије дозволу за боравак. Зато је одлучио да изађе и да разгледа град. Он је ишао улицама и гледао у прозоре разних радњи. Пошто се бојао да неће моћи наћи свој хотел ако оде сувише далеко, он се вратио у хотел. Тамо је нашао адресу оца професора Станковића, узео такси и отишао да посети тог старог господина.

Кад је стигао у кућу г. Станковића, служавка му је рекла да је стари г. Станковић у библиотеци. Диксон је дао служавци своју посетницу, а затим је ушао у салон да чека. После неколико минута у салон је ушао господин Станковић и претставио се Диксону речима: "Ја сам Лазар Станковић, генерал у пензији." Он је пружио руку Диксону и они су се руковали. Диксон је предао г. Станковићу писмо које му је донео из Њујорка. Он је чекао док је г. Станковић прочитао писмо.

Г. Станковић је провео са Диксоном у пријатном разговору цео сат и позвао Диксона да дође на вечеру следећег дана када ће му претставити своју жену и ћерку, које су биле у позоришту. Диксон није могао да да писмо брату г. Станковића, јер је овај био на летовању у Далмацији.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Induction into the Army

In America military service is not exactly either general or compulsory. However, the draft board can call into the Armed Forces, whenever it is necessary, all young men from 18-26 years of age, and physicians up to 35 years of age. Some young men do not wait to be called by the draft board, but enlist as volunteers.

In Europe military service is both general and compulsory. So, all young men, when they are 21 years of age, must report to the Induction Board, where they are examined by the Physician's Board. If they are found fit for military service, they will have to serve in the Armed Forces from 2 to 3 years. After they are found fit, they are sworn in and told to go home and await the call to report for duty. They usually wait for that call several months.

As soon as the new recruit gets the call, he goes to the camp where he gets military equipment, clothing and footwear, as well as the sidearms which every soldier must have. Then begins basic training which lasts 8 to 14 weeks. Officers and noncommissioned officers train those recruits to become good soldiers. In America, after basic training is over, some soldiers go to officers' school to learn to become officers, while others remain at the camp and later on go with their units either to some other camp in America or abroad.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Диксон посећује Станковићеве

Кад је хотелски момак донео Диксонов пртљаг у собу, Диксон је извадио из куфера потребне ствари. Затим се окупао, обријао и обукао ново одело. Пошто је било дошкан да оде у полицију и добије дозволу за боравак, а рано да посети Станковићеве, он је изишао мало у град. Из града се вратио после кратког времена и замолио хотелског момка да му нађе један такси. Кад је такси дошао, он се одвезао Станковићевима.

Кад је стигао тамо, он је куцнуо на врата Станковићева стана. Служавка му је отворила врата, одвела га у салон и рекла му да је генерал у библиотеци. Кад јој је Диксон дао своју посетницу, служавка га је замолила да седне и отишла да генералу преда Диксонову посетницу.

Диксон није морао да чека дуго, пошто је генерал дошао после неколико минута. Кад је генерал ушао у салон, Диксон је устао. Они су поздравили један другог, упознали се и руковали. Диксон је затим предао генералу писмо од његовог сина у Њујорку и они су сели. Генерал је замолио Диксона да му дозволи да прочита писмо.

Пошто је прочитао писмо, генерал је зовнуо служавку и тражио да донесе ракију. После тога су генерал и Диксон уз ракију разговарали цео сат. Наравно да се генерал највише интересовао како живе његови синови у Америци. Диксон је питао генерала кад би могао да види његовог брата и да му преда писмо које је донео из Америке за њега. Генерал је казао да Диксон неће моћи да учини то тако скоро пошто је његов брат на летовању у Далмацији.

Диксону се много допала Станковићева кућа. Станковићеви живе у тој кући већ дванаест година пошто је њихова стара кућа изгорела за време бомбардовања Београда.

На крају разговора генерал је позвао Диксона да дође на вечеру следећег дана. Том приликом он ће га упознати са својом женом и ћерком које су тог вечера биле у позоришту.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Шта је урадио Диксон кад му је хотелски момак унео пртљаг у собу?
2. Куда је Диксон отишао пошто је извадио из куфера потребне ствари?
3. Зашто је Диксон отишао у купатило?
4. Шта је Диксон обукао кад се вратио из купатила?
5. Куда је Диксон отишао пошто се окупао, обријао и обукао?
6. Коме Диксон треба да се пријави да би добио дозволу за боравак?
7. Кога Диксон треба да посети у Београду?
8. Зашто он није отишао ни у полицију ни да посети Станковићеве, него је отишао у град?
9. Колико је Диксон остао у граду?
10. Шта је Диксон замолио хотелског момка кад се вратио из града?
11. Куда се Диксон одвезао кад је стигао такси?
12. Шта је Диксон урадио кад је стигао пред врата Станковићева стана?
13. Ко је Диксону отворио врата?
14. Куда је служавка одвела Диксона?
15. Шта је служавка рекла Диксону?
16. Шта је Диксон дао служавци?
17. Шта је служавка замолила Диксона?
18. Куда је служавка отишла с Диксоновом посетницом и зашто?
19. Да ли је Диксон морао да чека дуго на генерала?
20. Шта је Диксон урадио кад је генерал ушао у салон?
21. Шта су урадили генерал и Диксон пошто је Диксон устао?
22. Шта је Диксон предао генералу?
23. Шта га је генерал замолио?
24. Шта је генерал урадио пошто је прочитао писмо?
25. Колико су генерал и Диксон разговарали?
26. За шта се генерал највише интересовао?
27. Кога би још Диксон желео да посети?
28. Зашто би он желео да посети генераловог брата?
29. Да ли Диксон може да то учини одмах?
30. Зашто Диксон не може да то учини одмах?
31. Шта се допало Диксону?
32. Да ли Станковићеви станују у својој старој кући?
33. Зашто Станковићеви не живе у својој старој кући?

34. Шта је генерал учинио на крају разговора са Диксоном?
35. С киме ће генерал упознати Диксона том приликом?
36. Где су генералове жена и ћерка биле тог вечера?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. When Mr. Dickson knocked at the door of the house of Mr. Stankovich, a retired general, the maid opened the door.
2. She took Dickson to the living room and asked him to sit down and wait until she informed the general, who was in the library, that he had come.
3. Dickson gave her his calling card.
4. After a short time the general came and extended his hand to Mr. Dickson.
5. They shook hands and introduced themselves to each other.
6. Dickson gave the general a letter from his sons in America.
7. The general asked Dickson to permit him to read the letter.
8. As soon as the general read the letter, Dickson and he started conversing.
9. The Stankoviches have lived in their present home since the end of World War II.
10. Their old house burned during the bombardment of Belgrade.
11. Mrs. Stankovich and her daughter were at the theater that night.
12. The general's brother was on summer vacation on the Adriatic Seacoast.
13. Dickson intends to see the Dalmatian coast and other beauties of Yugoslavia.
14. The general and Dickson became good friends quickly.
15. So, the general invited him to dinner for the next day.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment

1264-библиоте́ка, f. - library

1265-бо̀мбардовА̄ње, n. - bombardment, bombarding

1266-го̀рети, v.i.ipfv. - to burn
pr.t.: го̀рӣм,го̀рӣш,го̀рӣ,
гори́мо,гори́те,го̀рē

*1266-изго̀рети, v.i.pfv. - to burn (up)
pr.t.: изго̀рим,изго̀риш,
изго̀ри,изгори́мо,
изгори́те,изго̀ре

1267-Далмати́нац, m. - Dalmatian
gen. sing.: Далмати́нца

*1267-далма̀тӣнскӣ, adj. m. - Dalmatian, adj.
далма̀тӣнскā, f.
далма̀тӣнскō, n.

1268-дозво̀лити, v.t.pfv. - to permit, to allow, to let
pr.t.: до̀зволӣм,до̀зволӣш,
до̀зволӣ,до̀зволӣмо,
до̀зволӣте,до̀зволē

*1268-дозвоља́вати, v.t.ipfv. - to permit, to allow, to let
pr.t.: дозво̀ља̄ва̄м,дозво̀ља̄ва̄ш,
дозво̀ља̄ва̄,дозво̀ља̄ва̄мо,
дозво̀ља̄ва̄те,дозвоља́ваjӯ

*42-док, conj. - while, as long as; until, till

1269-до̀лазак, m. - arrival; coming
gen. sing.: до̀ласка
nom. pl.: доласци

1270-до̀цкан, adv. - late

*44, *848 &
*874-Дру̏гӣ свѐтскӣ ра̄т, m. - World War II

1271-задово́љство, n. - satisfaction, pleasure

1272-за̀иста, adv. - really, truly, indeed

1273-икад, adv. - ever

1274-изво̀л(и)те, interj. - please!; if you please

1275-изве́стити, v.t.pfv. - to inform, to report
pr.t.: ѝзвестӣм,ѝзвестӣш,
ѝзвестӣ,ѝзвестӣмо,
ѝзвестӣте,ѝзвестӗ

*1275-извешта́вати, v.t.ipfv. - to inform, to report
pr.t.: извѐштāвāм,извѐштāвāш,
извѐштāвā,извѐштāвāмо,
извѐштāвāте,извешта́вају

1276-ја̀дрāнскӣ, adj. m. - Adriatic, adj.
ја̀дрāнскā, f.
ја̀дрāнскō, n.

*1276 &
*1288-Ја̀дрāнскō При́мōрје, n. - Adriatic coast (littoral)

1277-кра̀так, adj. m. - short, brief
кра̀тка, f.
кра̀тко, n.

-кра̀тко, adv. - briefly

1278-лепо̀та, f. - beauty

1279-лѐтовāње, n. - summer vacation

1280-на̂јвећи, adj. m. - greatest, largest, biggest
на̂јвећа, f.
на̂јвеће, n.

1281-о̏бала, f. - coast, shore, bank

1282-пе́нзија, f. - retirement; pension

1283-по́зориште, n. - stage theater

1284-по̀сетница, f. - visiting card, calling card

1285-по̀стати, v.i.pfv. - to become
pr.t.: по̀станēм,по̀станēш,
по̀станē,по̀станēмо,
по̀станēте,по̀станӯ

*1285-по̀стајати, v.i.ipfv. - to become
pr.t.: по̀стајем,по̀стајеш,
по̀стаје,по̀стајемо,
по̀стајете,по̀стају

1286-прѐдати (се), v.t.&r.pfv. - to deliver, to surrender;
pr.t.: прѐдам,прѐдаш,прѐда, (to surrender)
предáмо,предáте,прѐдају

*1286-предáвати (се), v.t.&r.ipfv. - to deliver, to surrender;
pr.t.: прѐдајем,прѐдајеш, (to surrender)
прѐдаје,прѐдајемо,
прѐдајете,прѐдају

1287-прúличан, adj. m. - considerable, fair
прúлична, f.
прúлично, n.

-прúлично, adv. - considerably, fairly

1288-прúморје, n. - sea coast, coast land, littoral

1289-прȕжити (се), v.t.&r.pfv. - to offer; to extend; (to extend, to stretch)
pr.t.: прȕжим,прȕжиш,прȕжи,
прȕжимо,прȕжите,прȕже

*1289-прȕжати (се), v.t.&r.ipfv. - to offer; to extend; (to extend, to stretch)
pr.t.: прȕжам,прȕжаш,прȕжа,
прȕжамо,прȕжате,прȕжају

1290-рукòвати се, v.r.pfv.&ipfv. - to shake hands
pr.t.: рȕкујем се,рȕкујеш се,
рȕкује се,рȕкујемо се,
рȕкујете се,рȕкују се

1291-сàлōн, m. (днѐвнā сȍба, f.) - parlor, living room

1292-свршéтак, m. - end, completion, finish
gen. sing.: свршéтка
nom. pl.: свршéци

*874-свѐтскӣ, adj. m. - world, adj.
свѐтскā, f.
свѐтскō, n.

1293-стàрост, f. - old age
gen. sing.: стàрости

1294-сȕтра, adv. - tomorrow

* * *

хвала лепо - thank you very much
што пре - as soon as possible

ПЕДЕСЕТ-ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА
FIFTY-NINTH LESSON

ПРВИ ДЕО
ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (See Par. 185)

Drill the declension of masculine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids.

(1)	Шта је он?	Он је генерал (учитељ, младић, борац, кувар).
(2)	Шта су они?	Они су генерали (учитељи, младићи, кувари).
(3)	Ко је он?	Он је генерал Станковић.
(4)	Шта је ово?	То је аутомобил (бријач).
(5)	Кога се бојите?	Бојим се генерала.
(6)	Без кога не може да буде војска?	Војска не може да буде без генерала.
(7)	Од кога долазите?	Долазим од учитеља.
(8)	Без кога не могу да буду школе?	Школе не могу да буду без учитеља.
(9)	Од кога добијате храну?	Храну добијам од кувара.
(10)	Без кога не могу да буду кујне?	Кујне не могу да буду без кувара.
(11)	Чега се чувате?	Чувам се аутомобила.
(12)	Без чега је тешко Американцима?	Американцима је тешко без аутомобила.
(13)	Без чега човек не може да се обрије?	Човек не може да се обрије без бријача.
(14)	Колико бријача ви имате?	Ја имам пет бријача.
(15)	Коме пишете?	Пишем генералу (учитељу; генералима, учитељима).
(16)	Чему се надате од оца?	Надам се аутомобилу.
(17)	А чему се надају ваша браћа?	И моја браћа се надају аутомобилима.
(18)	Ка коме идете?	Идем ка генералу.
(19)	Према коме идете?	Идем према генералу.
(20)	Према чему идете?	Идем према аутомобилу.
(21)	Према чему се крећете?	Крећем се према аутомобилима.
(22)	Кога сте позвали на вечеру?	Генерала (Учитеља; Генерале, Учитеље) сам позвао на вечеру?
(23)	Шта је купио ваш отац?	Мој отац је купио аутомобил (бријач).
(24)	Шта су купила ваша браћа?	Моја браћа су купила аутомобиле (бријаче).
(25)	У кога не сумњате?	Ја не сумњам у генерала (учитеља; генерале, учитеље).

(26)	Куда улазите сваког јутра пре него што пођете у школу?	Сваког јутра пре него што пођем у школу, ја улазим у аутомобил.
(27)	Куда улазе ученици свако вече пре него што крену кући?	Свако вече пре него што крену кући, ученици улазе у аутомобиле.
(28)	Шта бисте казали кад бисте изјутра ушли у канцеларију у којој седи један генерал (учитељ, младић)?	Кад бих изјутра ушао у канцеларију у којој седи један генерал (учитељ, младић), ја бих казао: "Добро јутро, господине генерале (господине учитељу, младићу)!"
(29)	Како бисте питали кувара шта је спремио за вечеру?	Ја бих питао кувара шта је спремио за вечеру овако: "Кувару (Куваре), шта си спремио за вечеру?"
(30)	Шта бисте казали ако бисте у подне ушли у канцеларију у којој седе господа генерали (господа учитељи, неки младићи)?	Ако бих у подне ушао у канцеларију у којој седе господа генерали (господа учитељи, неки младићи), ја бих казао: "Добар дан, господо генерали (господо учитељи, младићи)!"
(31)	С киме сте разговарали?	Разговарао сам са господином генералом (господином учитељем, једним младићем, куваром, or: куварем).
(32)	С киме сте се упознали?	Упознао сам се са господом генералима (с господом учитељима, неким младићима, куварима).
(33)	Чиме долазите у школу?	Ја долазим у школу аутомобилом.
(34)	Чиме ученици долазе у школу?	Ученици долазе у школу аутомобилима.
(35)	Чиме се бријете?	Ја се бријем бријачем.
(36)	Чијим бријачем се бријете?	Ја се бријем својим бријачем.
(37)	Чијим бријачима се бију други ученици?	Други ученици се бију својим бријачима.
(38)	За киме се крећу војници?	Војници се крећу за генералом (генералима).
(39)	О коме сте говорили?	Говорили смо о генералу (учитељу; генералима, учитељима).
(40)	О чему сте говорили?	Говорили смо о аутомобилу (бријачу; аутомобилима, бри бријачима).

*Кујна is a new word and is to be put on the blackboard.

B - DEVIATIONS IN THE FORMATION OF THE STEM OF MASCULINE NOUNS (See Par. 186)

1 - Review the declension of masculine nouns which in their basic form contain a movable a by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Шта је он?	Он је Американац (Словенац, Далматинац, борац, гледалац, полицајац, трговац).
(2)	Шта су они?	Они су Американци (Словенци, . .).
(3)	Кога се не чувате?	Ја се не чувам Американаца (Словенаца, Далматинаца, . . .).
(4)	Шта је ово?	То је краставац. (То су краставци.)
(5)	Чега сте жељни?	Жељан сам краставаца.
(6)	Шта је ово?	То је врабац (магарац, орао, пас). (То су врапци /магарци, орлови, пси/.)
(7)	Кога се не бојите?	Не бојим се врабаца (магараца, орла, орлова, паса).
(8)	Шта је ово?	То је новац.
(9)	Без чега не може ништа да се купи?	Без новца (новаца) не може ништа да се купи.
(10)	Шта је он?	Он је хотелски момак.
(11)	Шта су они?	Они су хотелски момци.
(12)	Шта је ово?	То је хотелски регистар. (То су хотелски регистри.)
(13)	Без чега не може да буде један хотел?	Један хотел не може да буде без хотелских момака (регистара).
(14)	Како се зове младић који ступи у војску пре него што га позову?	Младић који ступи у војску пре него што га позову зове се добровољац.
(15)	Како се зову младићи који ступе у војску пре него што их позову?	Младићи који ступе у војску пре него што их позову зову се добровољци.
(16)	Шта је ово?	То је чешаљ.
(17)	Без чега не можемо да се очешљамо?	Без чешља не можемо да се очешљамо.
(18)	Како се зове први дан у недељи?	Први дан у недељи се зове понедељак.
(19)	После којег дана у недељи долази уторак?	Уторак долази после понедељка.
(20)	После којег дана у недељи долази среда?	Среда долази после уторка.

(21)	Како се зове четврти дан у недељи?	Четврти дан у недељи се зове четвртак.
(22)	После којег дана у недељи долази петак?	Петак долази после четвртка.
(23)	После којег дана у недељи долази субота?	Субота долази после петка.
(24)	Шта је вама син вашег брата?	Син мог брата је мени синовац.
(25)	Шта су вама синови ваше браће?	Синови моје браће су мени синовци.
(26)	Шта имамо у глави?	У глави имамо мозак.
(27)	Шта кажемо за некога ко стално ради нешто што не треба да ради?	За некога ко стално ради нешто што не треба да ради кажемо да нема мозга.
(28)	Без чега је онај ко изгуби посао?	Онај ко изгуби посао је без посла.
(29)	Шта морају ученици да напишу свако вече?	Ученици морају св[illegible] да напишу домаћи [illegible]ак.
(30)	Без чега ученици не могу да дођу у школу?	Ученици не могу [illegible] дођу у школу без [illegible]ег задатка.
(31)	Како се зове обед који једемо изјутра?	Обед који једемо изјутра се зове доручак.
(32)	После којег обеда полазите у школу?	У школу полазим после доручка.
(33)	Шта морају да показују ученици који желе да остану у школи?	Ученици који желе да остану у школи морају да показују напредак.
(34)	Због чега ученици обично морају да напусте школу?	Ученици обично морају да напусте школу због слабог напретка.
(35)	Када ви кажете својој жени "Збогом"?	Ја кажем својој жени "Збогом" пре поласка у школу (пре одласка од куће).
(36)	Кад војници морају да се јаве свом воднику ради прегледа?	Војници морају да се јаве свом воднику ради прегледа пре изласка у град и по повратку из града.
(37)	Колико минута има још до свршетка часа?	Још има двадесет минута до свршетка часа.
(38)	Да ли сте ви учили српскохрватски пре доласка у ову школу?	Не. Ја нисам учио српскохрватски пре доласка у ову школу.
(39)	Колико литара млека сте купили?	Купио сам један литар (два литра, пет литара) млека.
(40)	Зашто ви не волите да путујете у иностранство?	Ја не волим да путујем у иностранство због поступка полиције при прегледу пасоша.

*Синовац and излазак are new words and are to be put on the blackboard.

2 - Review the declension of masculine nouns which in their basic form end in -лац and denote the performer of some action by asking the questions listed below.

(1)	Како се зове лице које гледа утакмицу?	Лице које гледа утакмицу зове се гледалац.
(2)	Како се зову лица која гледају утакмицу?	Лица која гледају утакмицу зову се гледаоци.
(3)	Ради кога се играју утакмице?	Утакмице се играју ради гледалаца.

3 - Review the declension of masculine nouns which in their basic form end in -ин and denote nationality, citizenship, religion or profession (occupation) by having the students change the following sentences into plural.

(1) Он је Србин.
(2) Он је дошао на игранку без свог пријатеља Србина.
(3) Он је Београђанин.
(4) Да ли ви познајете мог пријатеља Београђанина?
(5) Ја сам хришћанин.
(6) Ја сам га увек познавао као доброг хришћанина.
(7) Он је бакалин.
(8) Да ли ти познајеш овог бакалина?

4 - Review the declension of masculine nouns which have a long plural by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids.

(1)	Шта је ово?	То је бар (брк, брод, број, во, воз, врат, град, зец, зид, кеј, крај, лав, лакат, лист, мозак, мост, нож, нос, орао, под, пут, сат, сир, сто, труп, хлеб, цвет, чешаљ, чин, џак). То су барови (бркови, . .).
(2)	Шта су копнена војска, морнарица и ваздухопловство?	Копнена војска, морнарица и ваздухопловство су видови оружане силе.
(3)	Шта су пешадија, артиљерија, инжињерија и коњица?	Пешадија, артиљерија, инжињерија и коњица су родови копнене војске.

*Копнени, ваздухопловство, вид, артиљерија, инжињерија and коњица are new words and are to be put on the blackboard.

5 - Complete the review of the declension of masculine nouns which have a long plural by having students turn the sentences listed below into plural.

(1) Он је мој дед (друг, стриц).
(2) Мој отац је официр.
(3) Рат данас дуго траје.
(4) Ми овде имамо зими јак верар и велик снег.
(5) Он мора да сврши неки важан посао (рад).
(6) Мој час траје педесет минута.
(7) Овај стан је скуп.
(8) Који зимски спорт ви волите?
(9) Да ли сте икад били на њиховом збору?
(10) Овај пук станује у једном великом логору.

6 - Review the declension of nouns which in their basic form end in -о which has derived from former л by having the students change the statements listed below into plural.

(1) Ја знам који је главни део човечијег тела.
(2) Орао је велика птица.
(3) Ја треба да свршим важан посао у Београду.
(4) Во је домаћа животиња.
(5) Овај сто је велик.

ДРУГИ ДЕО
ДИЈАЛОГ

Вечера код Станковићевих

Разговор о организацији Југословенске народне армије

ЛИЦА:
Лазар Станковић, генерал у пензији
Мара Станковић, његова жена
Даница Станковић, њихова ћерка
Јанко Станковић, адвокат, њихов син
Г. Роберт Диксон, њихов гост

1. Л С: Сад кад смо се упознали са својим гостом, можемо мало да разговарамо.
М С: Лазо, питај нашег пријатеља Американца шта жели да пије. Ја идем у кухињу да видим шта је с вечером.
2. Л С: Шта бисте желели да пијете, г. Диксоне? Желите ли, можда, да пробате српску шљивовицу?
Г.Д: Да. Хвала. Још у Америци сам чуо да је ваша шљивовица одлична.
3. Д С: Оче, ја идем да кажем служавки да спреми и донесе ракију и мало пршуте и сира.
Ј С: Јесу ли моја браћа постали амерички грађани, г. Диксоне?
4. Г.Д: Да. Они су сада Американци. Требало је да чекају пет година, јер су наши закони такви.
Ј С: Они су одлучили да оду у Америку и надам се да им је тамо добро.
5. Г.Д: Они су се сасвим добро снашли. За њих не брините. А зашто и ви нисте дошли у Америку?
Ј С: Кад сам свршио универзитет, ступио сам у

SECOND PART LIX
DIALOGUE

Dinner at the Stankoviches

A conversation about the organization of the Yugoslav People's Army

PERSONS:
Lazar Stankovich, a retired general
Mara Stankovich, his wife
Danica Stankovich, their daughter
Janko Stankovich, a lawyer, their son
Mr. Robert Dickson, their guest

1. L S: Now that we are acquainted with our guest, we can chat a while.
M S: Laza, ask our American friend what he wants to drink. I'm going into the kitchen to see about the dinner.
2. L S: What would you like to drink, Mr. Dickson? Perhaps you'd like to try our Serbian shlivovitz?
Mr. D: Yes. Thanks. Even in America I heard that your shlivovitz is excellent.
3. D S: Father, I'm going to tell the maid to prepare and bring brandy and some "prshuta" and cheese.
J S: Have my brothers become American citizens, Mr. Dickson?
4. Mr. D: Yes. They're Americans now. They had to wait five years, because our laws are such.
J S: They decided to go to America, and I hope that they're happy there.
5. Mr. D: They are very nicely settled. Don't worry about them. Why didn't you come to America?
J S: When I graduated from the university, I went to

Вечера код Станкобућевих

Разговор о организацији Југословенске народне бојске

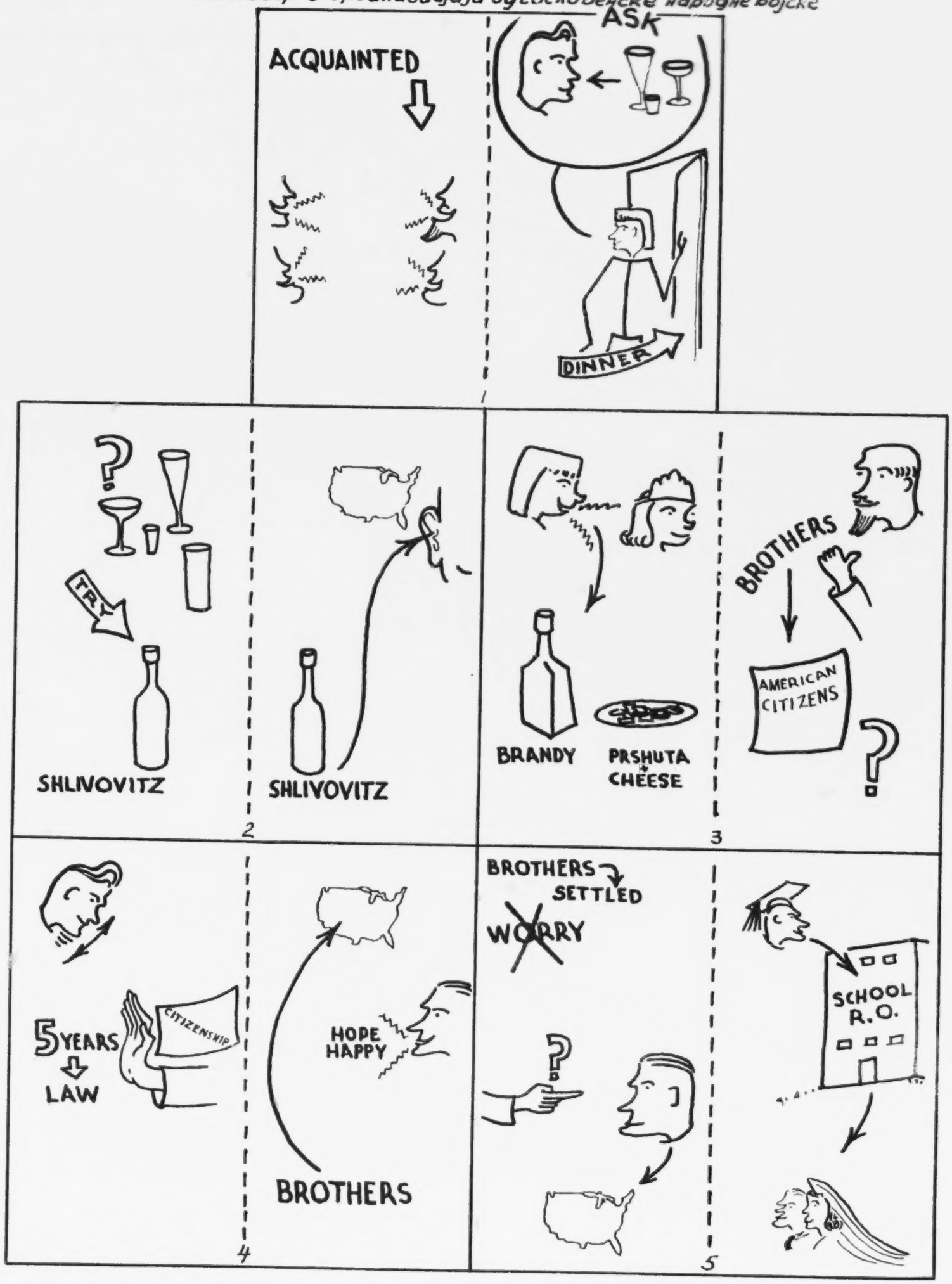

Школу за резервне официре где сам остао годину дана. Затим сам се оженио.

6. Г.Д: Интересују ме ваше војне школе. Какве војне школе ви имате у Југославији?
Л С: Мој отац може много боље да вам то каже него ја. Он је скоро сав свој живот провео у војсци.

7. Л С: Ми имамо војне академије за активне официре, школе за резервне официре и подофицирске школе.
Г.Д: А из којих видова се састоји ваша народна армија?

8. Л С: Она се састоји од копнене војске, ратне морнарице и ратног ваздухопловства.
Г.Д: А како је Југословенска народна армија организована?

9. Л С: Она је организована у војне јединице и војне установе.
Г.Д: А који су родови народне армије?

10. Л С: То су пешадија, артиљерија, оклопне јединице, авијација, поморство, инжињерија, коњица и јединице везе.
Г.Д: Много вам хвала. Заиста сам данас много сазнао.

11. М С: Кад дођете на ручак у идућу недељу, упознаћу вас са неколико младих војника. То су наши синовци и њихови другови.
Г.Д: Хвала госпођо. Вероватно они добијају дозволу за излазак у град само недељом.

the School for Reserve Officers where I remained for a year. Then I got married.

6. Mr. D: Your military schools interest me. What kind of military schools do you have in Yugoslavia?
L S: My father can tell you that much better than I. He spent almost his entire life in the Army.

7. L S: We have military academies for regular officers, schools for reserve officers and schools for non-commissioned officers.
Mr. D: And of what services is your people's army composed?

8. L S: It is composed of the ground forces, navy and airforce.
Mr. D: How is the Yugoslav People's Army organized?

9. L S: It is organized in military units and installations.
Mr. D: And which are the branches of the people's army?

10. L S: The Infantry, Artillery, armored units, aviation, naval forces, Engineers, Cavalry and Signal Corps.
Mr. D: Thanks, very much. Today I've learned much indeed.

11. M S: When you come to lunch next Sunday, I'll introduce you to several young soldiers. They are our nephews and their pals.
Mr. D: Thank you, madam. Probably they go on pass only on Sundays.

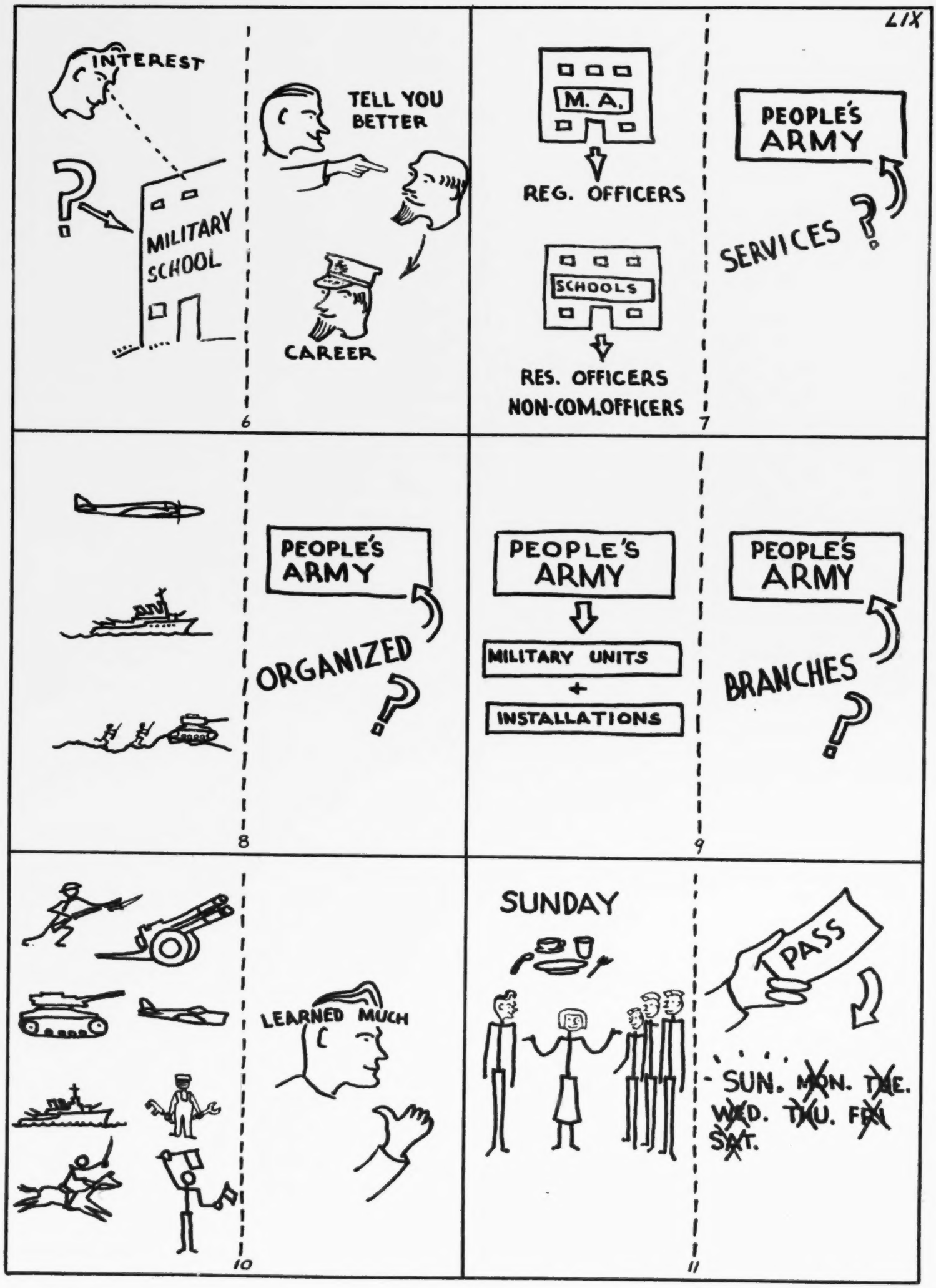
INTEREST
MILITARY SCHOOL
6
TELL YOU BETTER
CAREER
M. A.
REG. OFFICERS
SCHOOLS
RES. OFFICERS
NON-COM.OFFICERS
7
PEOPLE'S ARMY
SERVICES
8
PEOPLE'S ARMY
ORGANIZED
PEOPLE'S ARMY
MILITARY UNITS
+
INSTALLATIONS
9
PEOPLE'S ARMY
BRANCHES
10
LEARNED MUCH
SUNDAY
11
PASS
SUN. MON. TUE.
WED. THU. FRI
SAT.

PAR. 185 - FULL CHART OF DECLENSION OF MASCULINE NOUNS

CASE	THE STEM DOES NOT END IN A PALATAL CONSONANT		THE STEM ENDS IN A PALATAL CONSONANT	
	ANIMATE	INANIMATE	ANIMATE	INANIMATE
	S I N G U L A R			
N	јелен	прозор	пријатељ	упаљач
G	јелен-а	прозор-а	пријатељ-а	упаљач-а
D	јелен-у	прозор-у	пријатељ-у	упаљач-у
A	јелен-а	прозор	пријатељ-а	упаљач
V	јелен-е	прозор-е	пријатељ-у	упаљач-у
I	јелен-ом	прозор-ом	пријатељ-ем	упаљач-ем
L	јелен-у	прозор-у	пријатељ-у	упаљач-у
	P L U R A L			
N	јелен-и	прозор-и	пријатељ-и	упаљач-и
G	јелен-а	прозор-а	пријатељ-а	упаљач-а
D	јелен-има	прозор-има	пријатељ-има	упаљач-има
A	јелен-е	прозор-е	пријатељ-е	упаљач-е
V	јелен-и	прозор-и	пријатељ-и	упаљач-и
I	јелен-има	прозор-има	пријатељ-има	упаљач-има
L	јелен-има	прозор-има	пријатељ-има	упаљач-има

Note: (1) Some masculine nouns whose stem ends in р take the vocative singular ending -е, some -у and some both -е and -у (see Par. 118, Vol IV, p. 98).

(2) Some masculine nouns whose stem ends in р take the instrumental singular ending -ом, some -ем, some both -ом and -ем (see Par. 98, Exception 3, Vol III, p. 235).

(3) Most masculine nouns whose stem ends in a palatal consonant or in ц, form their instrumental singular by adding -ем to the stem (see Par. 98, Exception 1, Vol III, p. 235).

(4) All masculine nouns which in the nominative singular end in -тељ form the instrumental singular by adding -ем to the stem (see Par. 98, Exception 2, Vol III, p. 235).

(5) Masculine nouns whose stem ends in -шт have the same endings as nouns whose stem ends in a palatal consonant.

(6) The endings listed in the above chart are the same for all masculine nouns except a few which have different endings in the genitive plural (see Par. 191, p. 202).

Nominative:		Разговор о организацији Југословенске народне армије у нашем дијалогу за данас је врло интересантан. The conversation about the organization of the Yugoslav Armed Forces in our dialogue for today is very interesting.
	(4)	Требало је да чекају пет година, јер су наши закони такви.
Genitive:	(3)	Оче, ја идем да кажем служавки да спреми и донесе ракију и мало пршуте и сира.
	(11)	Кад дођете на ручак у идућу недељу, упознаћу вас са неколико младих војника.
Dative:		Идем у посету једном свом пријатељу. I am going to visit a friend of mine. Они се надају неким пријатељима. They are expecting some friends.
Accusative:	(1)	Лазо, питај нашег пријатеља шта жели да пије.
	(5)	Кад сам свршио универзитет, ступио сам у школу за резервне официре где сам остао годину дана.
	(6)	Он је скоро сав свој живот провео у војсци.
	(11)	Кад дођете на ручак у идућу недељу, упознаћу вас са неколико младих војника.
	(11)	Вероватно они добијају дозволу за излазак у варош само недељом.
	(7)	Ми имамо војне академије за резервне официре.
Vocative:	(2)	Шта бисте желели да пијете, господине Диксоне? Шта бисте желели да пијете, пријатељу? What would you like to drink, my friend? Драги пријатељи, да ли бисте желели да нешто попијете? Dear friends, would you like to drink something?
Instrumental:	(1)	Сад кад смо се упознали са својим гостом, можемо мало да разговарамо. Он је отишао у варош са једним пријатељем. He went to town with a friend. Сад кад смо се упознали са свим гостима, можемо мало да разговарамо. Now that we have become acquainted with all the guests, we can converse a little.

Locative: Видео сам га у аутобусу.
I saw him on the bus.
Разговарали смо о неким својим пријатељима.
We talked about some friends of ours.

PAR. 186 - REVIEW OF DEVIATIONS IN FORMATION OF THE STEM OF MASCULINE NOUNS

A - As we know, the nominative singular of masculine nouns ending in a consonant is the stem itself, except:

1 - Nouns which in the nominative singular have a movable a (see Par. 19, Vol II, p. 40). The movable a must be omitted in all cases except the genitive plural:

(1) Лазо, питај нашег пријатеља Американца шта жели да пије.
(4) Да. Они су сада Американци.
У Београду нема много Американаца.
There are not many Americans in Belgrade.
(6) Мој отац може да вам много боље то каже него ја.
(3) Оче, ја идем да кажем служавки да спреми и донесе ракију и мало пршуте и сира.
(11) То су наши синовци и њихови другови.

You have learned the following masculine nouns that contain a movable a: Американац, боравак, борац, врабац, гледалац, Далматинац, добровољац, долазак, доручак, задатак, закључак, излазак, краставац, лакат, литар, магарац, мозак, момак, напредак, наставак, новац, одлазак, орао, пас, петак, повратак, полазак, полицајац, понедељак, посао, поступак, предак, регистар, састанак, свршетак, синовац, Словенац, трговац, уторак, четвртак, чешаљ.

2 - Nouns which in the nominative singular end in лац. The a of лац is movable in all nouns and in that regard follows the rule under 1 above. But most nouns of this group which denote the performer of some action, and some nouns which do not denote the performer of some action, not only omit the movable a but also change the л into о in all cases except the genitive plural (see Par. 131, Vol IV, p. 168).

Како се зове онај гледалац у белом оделу?
What is the name of that spectator in a white suit?

Гледаоци су били задовољни утакмицом.
The spectators were satisfied with the game.
На утакмици је било много гледалаца.
There were many spectators at the game.

Note: (1) A reliable guide to determine whether л must be changed into о or not, regardless of what it denotes, is the accent on the syllable before the ending -лац. If the accent is long, the л is not changed into о (стре́лац, m. - marksman; gen. sing. стрелца).

(2) If because of changing л into о, two о's would come together, they coalesce into one long о (ко̑лац - post, stake; gen. sing. ко̑ца).

3 - Nouns which in the nominative singular end in -ин and denote nationality, citizenship, religion or profession (occupation). These nouns have two stems - a singular stem and a plural stem. The singular stem is the nominative itself and the plural stem is obtained by dropping -ин from the nominative singular (see Par. 129, Vol IV, p. 138).

Он је Србин.	- He is a Serb.
Они су Срби.	- They are Serbs.
Он је Београђанин.	- He is a Belgrader.
Они су Београђани.	- They are Belgraders.
Он је хришћанин.	- He is a Christian.
Они су хришћани.	- They are Christians.
Он је бакалин.	- He is a grocer.
Они су бакали.	- They are grocers.

(3) Јесу ли моја браћа постали амерички грађани, г. Диксоне?

4 - Most nouns of one and some nouns of two and three syllables which have a long plural (see Par. 128, Vol IV, p. 137). The singular stem of these nouns is lengthened in the plural by adding -ов- or -ев-. The -ов- is added if the stem does not end in a palatal consonant; the -ев- is added if the stem ends in a palatal consonant or in ц, шт, жд.

(7) Из којих видова се састоји ваша народна армија?
(9) А који су родови народне армије?
(11) То су наши синовци и њихови другови.

You have learned the following masculine nouns which have a long plural: бар, бог, брак, брк, брод, број, ветар, вид, во, воз, врат, град, дед, део, друг, збор, зец, зид, кеј, крај, лав, лакат, лист, мозак, мост, нож, нос, орао, отац, пар, под, посао, пук, пут, рад, рат, ред, род, ручак,

сат, свет, син, сир, случај, снег, спорт, стан, сто, стриц, тип, труп, хлеб, цвет, чај, час, чвор, чекаљ, чин, цак.

Note: The noun цар is the only noun, whose stem ends in р, which takes not -ов- but -ев- (nom. pl. цар-ев-и); the noun сир takes both -ев- and -ов- (nom. pl. сир-ев-и, or: сир-ов-и); the noun кнез takes both -ев- and -ов- (nom. pl. кнез-ов-и, or: кнеж-ев-и).

B - Not all masculine nouns end in a consonant. Some of them end in о (from former final л), preceded by a vowel. The stem of these nouns is obtained by changing the о into л. But if the final о is preceded by the vowel а, the а is movable and the stem is obtained by omitting а and by changing о into л (see Par. 55, Vol II, p. 215).

You have learned the following masculine nouns that belong to this group: део, орао, посао.

Note: To this group belong also the nouns во, сто and соко (falcon) (see Par. 55, Vol II, p. 215).

PAR. 187 - THE SERBO-CROATIAN LATIN ALPHABET

The Serbo-Croatian language has two alphabets. One is the Cyrillic, and the other is the Latin alphabet. Both are used equally. However, the Cyrillic is primarily used in Serbia, whereas the Latin is mostly used in Croatia.

The order of the Serbo-Croatian Latin alphabet is that of Latin (see opposite page).

SERBO-CROATIAN ALPHABETS

Latin Printed	Cyrillic Printed	Latin Written	Latin Printed	Cyrillic Printed	Latin Written
A a	А а	*A a*	L l	Л л	*L l*
B b	Б б	*B b*	Lj lj	Љ љ	*Lj lj*
C c	Ц ц	*C c*	M m	М м	*M m*
Č č	Ч ч	*Č č*	N n	Н н	*N n*
Ć ć	Ћ ћ	*Ć ć*	Nj nj	Њ њ	*Nj nj*
D d	Д д	*D d*	O o	О о	*O o*
Dž dž	Џ џ	*Dž dž*	P p	П п	*P p*
Đ đ Dj dj	Ђ ђ	*Đ đ* *Dj dj*	R r	Р р	*R r*
E e	Е е	*E e*	S s	С с	*S s*
F f	Ф ф	*F f*	Š š	Ш ш	*Š š*
G g	Г г	*G g*	T t	Т т	*T t*
H h	Х х	*H h*	U u	У у	*U u*
I i	И и	*I i*	V v	В в	*V v*
J j	Ј ј	*J j*	Z z	З з	*Z z*
K k	К к	*K k*	Ž ž	Ж ж	*Ž ž*

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DECLENSION OF MASCULINE NOUNS

1 - Drill the declension of masculine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Шта је ово?	То је џак (џакови), сат (сатови), брод (бродови), град (градови), зид (зидови), сунђер (сунђери), прозор (прозори), капут (капути), упаљач (упаљачи).
(2)	Шта је он?	Он је генерал (десетар, капетан, мајор, богаташ, Југословен, Американац, борац, гледалац, Далматинац, добровољац, момак, полицајац, Словенац, трговац Србин, бакалин, Београђанин, грађанин, хришћанин).
(3)	Шта су они?	Они су генерали (десетари, капетани, . .).
(4)	Чега човек треба да се чува?	Човек треба да се чува саобраћаја, ножа (ножева), таласа (таласа), бајонета (бајонета).
(5)	Кога човек не треба да се чува?	Човек не треба да се чува хришћанина (хришћана), полицајца (полицајаца).
(6)	Кога се Марко боји?	Марко се боји вука (вукова), лава (лавова), гаврана (гавранова), потпоручника (потпоручника), поручника (поручника), деда (дедова), полицајца (полицајаца).
(7)	Шта је Марко купио?	Марко је купио кромпира (краставаца, патлиџана, путера, пасуља, зејтина, хлеба).
(8)	Где је упаљач?	Упаљач је испод (изнад, иза, испред) уџбеника.
(9)	Из чега излази Марко?	Марко излази из воза.
(10)	Из чега излазе путници?	Путници излазе из возова.
(11)	До кога седи Марко?	Марко седи до регрута.
(12)	Између кога седи Марко?	Марко седи између Словенца и Далматинца.
(13)	Око кога седе синови?	Синови седе око родитеља.

(14)	Са чега је пао мантил?	Мантил је пао са чивилука.
(15)	Крај кога стоји момак?	Момак стоји крај грађанина (грађана), трговца (трговаца), гледаоца (гледалаца), борца (бораца), магарца (магараца), пса (паса).
(16)	Од кога је Марко добио килограм чаја?	Марко је добио килограм чаја од бакалина.
(17)	Коме је Марко показао свој стан?	Марко је показао свој стан госту (гостима).
(18)	Коме се Марко радује?	Марко се радује ујаку, унуку, другу (друговима), синовцу (синовцима), суседу (суседима), учитељу (учитељима).
(19)	Коме се Марко жали?	Марко се жали монитору (мониторима).
(20)	Коме Марко плаћа рачун?	Марко плаћа рачун келнеру (адвокату).
(21)	Коме Марко и Петар плаћају рачуне?	Марко и Петар плаћају рачуне келнерима (адвокатима).
(22)	Ка коме иде Марко?	Марко иде ка носачу (носачима), младићу (младићима), кувару (куварима), собару (собарима).
(23)	Ка чему иде Марко?	Марко иде ка универзитету, салону, лифту, кеју (кејевима), кревету(креветима), мосту (мостовима).
(24)	Куда Марко улази?	Марко улази у аутобус (воз, авион, аутомобил).
(25)	Куда путници улазе?	Путници улазе у аутобусе возове, авионе, аутомобиле).
(26)	Где је Марко?	Марко је у аутобусу (возу, авиону, аутомобилу).
(27)	Где су путници?	Путници су у аутобусима (возовима, авионима, аутомобилима).
(28)	На шта Марко ставља куфер?	Марко ставља куфер на кревет (под, цак, куфер, прозор).
(29)	На шта Марко и Петар стављају куфере?	Марко и Петар стављају куфере на кревете (цакове, куфере, прозоре).
(30)	Где је куфер?	Куфер је на кревету (поду, цаку, куферу, прозору).
(31)	Где су куфери?	Куфери су на креветима (цаковима, куферима, прозорима).

(32)	Чиме се Марко брије?	Марко се брије бријачем.
(33)	Чиме се људи брију?	Људи се брију бријачима.
(34)	Чиме се Марко умива?	Марко се умива сапуном и водом.
(35)	Чиме се Марко брише?	Марко се брише пешкиром.
(36)	Чиме се Марко чешља?	Марко се чешља чешљем.
(37)	Да ли се ови људи чешљају белим чешљевима?	Не. Ти људи се не чешљају белим чешљевима.
(38)	Чиме се Марко вози?	Марко се вози аутомобилом.
(39)	Чиме се ови људи возе?	Ти људи се возе аутомобилима.
(40)	За чим (ким) Марко трчи?	Марко трчи за шеширом (коњем, јеленом, аутобусом; рођаком, војником, братом, наставником, водником).
(41)	Где је речник?	Речник је над (под, за, пред) папиром (папирима).
(42)	Куда ја стављам речник?	Ви стављате речник над (под, за, пред) папир (папире).

2 - Continue the drill by asking the questions listed below and by pointing at the same time to the visual aids used for the drill under 1(1) and (2) above:

(1) Шта видите?
(2) О чему говоримо?
(3) Кога видите?
(4) О коме говоримо?

3 - Drill the vocative case by pointing to the visual aids used for the drill under 1(2) and (3) above and by having the students form the vocative case according to the patterns shown below.

(1) Добро јутро, генерале (десетару, . .).
(2) Добро јутро, генерали (десетари, . .).

4 - Continue the drill by asking the questions listed below and by pointing at the same time to the visual aids used for the drill under 1(2) and (3) above.

(1) С ким се Марко проводи?
(2) С ким се Марко упознаје?
(3) С ким се Марко добро слаже?
(4) С ким се Марко састаје често?

5 - Continue the drill by asking the questions listed below pointing at the same time to the corresponding visual aids:

(1)	Шта је ово?	То је аутомобил (воз, аутобус, авион, брод, стан, хотел, град). То су аутомобили (возови, аутобуси, . . .).
(2)	Чега се Марко сећа?	Марко се сећа аутомобила (воза, . . .). Марко се сећа аутомобила (возова, . . .).
(3)	Ка чему Марко иде?	Марко иде ка аутомобилу (возу, . .). Марко иде за аутомобилима (возовима, . .).
(4)	Шта видите?	Видим аутомобил (воз, . .). Видим аутомобиле (возове, аутобусе, . .).
(5)	О чему говоримо?	Говоримо о аутомобилу (возу, . . .). Говоримо о аутомобилима (возовима, . .).

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

LIX
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Вечера код Станковићевих

Диксон је отишао на вечеру код Станковићевих и тамо се упознао са женом, ћерком и сином г. Станковића. Они су вечерали и у пријатном разговору провели неколико часова.

Јанко, син г. Станковића, нарочито је дуго разговарао са Диксоном. Он се интересовао како су се његова браћа снашла у Новом свету и да ли су постали амерички грађани. Диксон му је рекао да су се они врло лепо снашли у Америци и да су постали амерички грађани. Међутим, они су морали да чекају пет година, јер је такав амерички закон.

Кад је Диксон упитао Јанка зашто и он није дошао у Америку, Јанко је одговорио да је најпре био на универзитету, затим провео годину дана у школи за резервне официре и најзад се оженио и тако није отишао у Америку. Диксон се интересовао за школу резервних официра, као и за друге војне школе у Југославији, па је молио Јанка да му каже нешто о тим школама. Јанко је рекао да његов отац, који је провео скоро цео свој живот у војсци, може много боље да му то објасни. Генерал Станковић је то и учинио.

Пре него што је Диксон отишао у свој хотел, г-ђа Мара Станковић га је позвала на ручак у идућу недељу кад ће га упознати са својим синовцима и њиховим друговима који су војници. Они нису били на вечери, јер нису могли да добију дозволу за излазак у град. Такве дозволе војници добијају само недељом.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At sea (the end)

Finally, Stuart and Dickson saw the port of Trieste from their boat. They were very glad that their sea voyage was near an end.

Now, they no longer (= more) need to be afraid of storms, waves, winds and seasickness. But they are beginning to think about the new life and customs that they will find in the countries to which they are going. One big difference will be that they will have to use the language that people speak there.

For Stuart that is not a problem at all, because he speaks excellent German. He learned it in Hamburg where he graduated

from (= finished) the gymnasium when his father was the American consul there. But Dickson is worrying a little, because his Serbo-Croatian is poor. However, he hopes to overcome this difficulty soon, because he has friends in Belgrade who will help him to master the language.

While they were pondering about this, the time for them to disembark came. When they landed, they went to a tourist office on the pier to inquire if there was an airplane for Belgrade that day. The clerk told them that there was a plane in an hour. So, the porter loaded Dickson's luggage into a taxi and Stuart and Dickson went to the airport.

Stuart saw his friend off, but before they parted, they promised each other to correspond. Stuart gave his friend his Vienna address, and Dickson would write and send him his permanent Belgrade address later on.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Југословенска народна армија

Југословенска народна армија се састоји од три вида. Ти видови су копнена војска, ратна морнарица и ратно ваздухопловство. Југословенска народна армија је организована у војне јединице и установе, о којима ћемо говорити доцније.

Родови Југословенске народне армије су пешадија, артиљерија, оклопне јединице, авијација, поморство, инжињерија, коњица и јединице везе.

Југословенска народна армија има разне ниже и више војне академије. У нижим војним академијама уче младићи који желе да постану официри. У вишим војним академијама уче активни официри који желе да се усаврше и да тако боље напредују у војсци. Поред ових виших и нижих војних академија за активне официре, постоје такође и школе за резервне официре. Ове школе су за разне родове војске. Лица која ступају у ове школе за резервне официре морају претходно свршити неку вишу школу, универзитет или њему равну школу. Школа траје годину дана за лица која с успехом заврше учење у школи за резервне официре и положе испит за чин резервног потпоручника.

I

ОРГАНИЗАЦИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ АРМИЈЕ

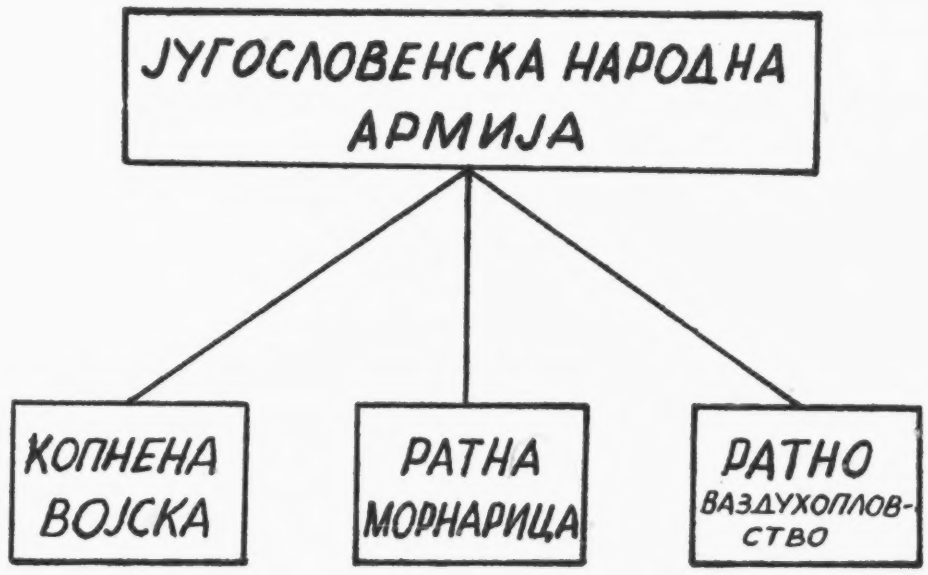

II

РОДОВИ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ АРМИЈЕ

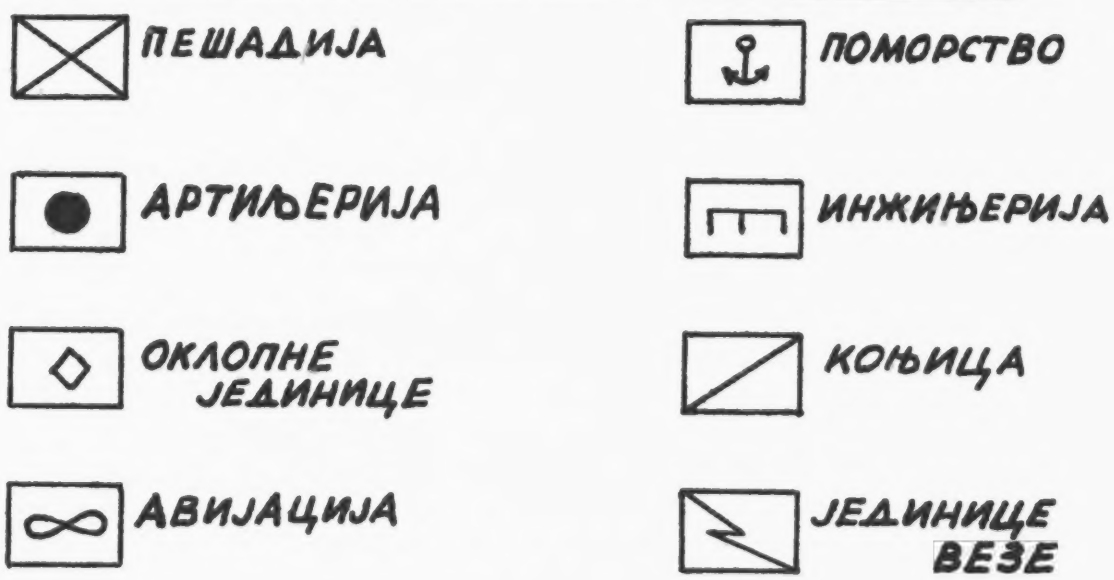

Поред тих школа постоје такође подофицирске школе за све родове војске.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Од колико видова се састоји Југословенска народна армија?
2. Који су то видови?
3. Како је организована Југословенска народна армија?
4. Да ли смо већ говорили о војним јединицама и установама?
5. Када ћемо говорити о томе?
6. У колико родова је подељена Југословенска народна армија?
7. Који су то родови?
8. Које војне академије има Југословенска народна армија?
9. Ко су ученици нижих војних академија?
10. Ко су ученици виших војних академија?
11. Шта желе да постану ученици нижих војних академија?
12. Шта желе ученици виших војних академија?
13. Да ли у Југославији постоје још какве војне школе?
14. За које родове војске су школе за резервне официре?
15. Какве школе морају претходно да сврше лица која ступају у те школе?
16. Колико трају школе за резервне официре?
17. Да ли та лица постану официри после годину дана?
18. Шта треба претходно да ураде та лица?
19. Који чин добијају та лица ако положе испит?
20. Да ли има још каквих војних школа?
21. Које су то школе?
22. Да ли сваки род војске има и подофицирску школу?
23. Да ли је у Америци војна служба општа и обавезна?
24. Да ли је у Европи војна служба општа и обавезна?
25. Да ли је у Југославији војна служба општа и обавезна?
26. Шта раде регрути кад дођу на регрутску обуку?
27. Шта примају регрути кад дођу на регрутску обуку?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. While Mrs. Stankovich was preparing dinner in the kitchen, Mr. Dickson, General Stankovich and his son, a lawyer, sat in the living room, ate "prshuta", drank slivowitz and talked. This was the first time for Dickson to taste "prshuta".
2. They talked about Yugoslav Armed Forces.
3. The Yugoslav Armed Forces consist of three services - Army, Navy and Air Force - which are organized in military units and installations.
4. The Yugoslav People's Army is divided into the following branches: infantry, artillery, armored units, aviation, naval forces, combat engineers, cavalry and signal corps.
5. Yugoslavs have military academies in which young men are trained to become regular officers.
6. Reserve officers are trained in the school for reserve officers.
7. To these schools usually go young men who have graduated from (= finished) a university or from a school equal to it.
8. In all military schools students have many examinations.
9. Next Sunday the Stankoviches will have at the luncheon two of the general's nephews.
10. They are soldiers and they can go on pass only on Sundays.
11. Such is the law!

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into microphone the daily dialogue in your own words.

1295-авијáција,f. - aviation

1296-адвòкат, m. - lawyer, attorney-at-law

1297-академѐмија, f. - academy

1298-àктӣван, adj. m. - active
àктӣвна, f.
àктӣвно, n.

-àктӣвно, adv. - actively

1299-àрмија, f. - army

1300-артиљѐрија, f. - artillery

1301-брӣнути се, v.r.ipfv. - to worry; to care; to take care of
pr.t.: брӣнēм се,брӣнēш се,
брӣнē се,брӣнēмо се,
брӣнēте се,брӣну се

*1301-зàбринути (се), v.t.&r.pfv. - to worry; (to become worried)
pr.t.: зàбринем,зàбринеш,
зàбрине,зàбринемо,
зàбринете,зàбрину

*1301-пòбринути се, v.r.pfv. - to see to; to take care of
pr.t.: пòбринем се,пòбринеш се,
пòбрине се,пòбринемо се,
пòбринете се,пòбрину се

1302-ваздухоплóвство, n. - air force

1303-вӣд, m. - sight, vision; service (Armed Forces)
nom. pl.: вӣдови

*213 &
*1297-вōјнā академѐмија, f. - military academy

1304-зáкон, m. - law

1305-ѝдӯħи, adj. m. - next, subsequent, following
ѝдӯħа, f.
ѝдӯħе, n.

1306-ѝзлазак, m. - exit
gen. sing.: ѝзласка
nom. pl.: ѝзласци

1307-инжиньѐрија, f. - Corps of Engineers

1308-ѝспит, m. - examination, test

*347 &
*1138-јединице вѐзе, f. - Signal Corps

1309-кѐњица, f. - cavalry

1310-кѐпненӣ, adj. m. - ground, land
кѐпнена̄, f.
кѐпнено̄, n.

*776 &
*1310-кѐпнена̄ во́јска, f. - ground force

1311-ку̏хиња (кӯјна), f. - kitchen

1312-мла̑д, adj. m. - young
мла́да, f.
мла́до, n.

1313-ѐклопнӣ, adj. m. - armored
ѐклопна̄, f.
ѐклопно̄, n.

*347 &
*1313-ѐклопна̄ јединица, f. - armored unit

1314-орга̀низова̄н, adj. m. - organized
орга̀низова̄на, f.
орга̀низова̄но, n.
-орга̀низова̄но, adv. - in an organized manner

1315-пѐдѣљен, adj. m. - divided
пѐдѣљена, f.
пѐдѣљено, n.

*142-пѐдофицѝрски, adj. m. - noncommissioned officer, adj.
пѐдофицѝрска, f.
пѐдофицѝрско, n.

1316-по́морство, n. - navy, navigation

1317-про́бати, v.t.pfv.&ipfv. - to try; to taste
pr.t.: про̑ба̄м,про̑ба̄ш,про̑ба̄,
про̑ба̄мо,про̑ба̄те,про́бају̏

1318-пр̏шута, f. - pršuta (dried and smoked meat)

1319-рѐзѐрвнӣ, adj. m. - reserve
рѐзѐрвнӣ, f.
рѐзѐрвнӣ, n.

1320-ра́ван, adj. m. - equal
ра́вна, f.
ра́вно, n.

-ра̑вно, adv. - equally; exactly

*776 &
*944-ро̑д во́јске, m. - branch of the army

1321-састо̀јати се, v.r.ipfv. - to consist of, to be com-
pr.t.: састо̀јим се, састо̀јиш се, posed of
састо̀ји се, састо̀јимо се,
састо̀јите се, састо̀је се

1322-сино̀вац, m. - nephew
gen. sing.: сино́вца

1323-универзѝтет, m. - university

1324-усавр̏шити (се), v.t.&r.pfv. - to perfect, to improve
pr.t.: уса̀вр̄шӣм, уса̀вр̄шӣш,
уса̀вр̄шӣ, уса̀вр̄шӣмо,
уса̀вр̄шӣте, уса̀вр̄шӣ̄

*1324-усаврша́вати (се), v.t.&r.ipfv.- to perfect, to improve
pr.t.: усавр̀шава̄м, усавр̀шава̄ш,
усавр̀шава̄, усавр̀шава̄мо,
усавр̀шава̄те, усаврша́ваја̄

1325-ӯстанова, f. - installation, establish-
ment, institution
1326-шљѝвовица, f. - plum brandy

* * *

положити испит - to pass an examination
полагати испит - to take an examination

ШЕЗДЕСЕТА ЛЕКЦИЈА
SIXTIETH LESSON

ПРВИ ДЕО — FIRST PART

ПРИПРЕМНЕ ВЕЖБЕ ИЗ ГРАМАТИКЕ — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - REVIEW OF CHANGES OF CONSONANTS IN DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (See Par. 188)

1 - Drill the declension of masculine nouns in which, because of the omission of the movable a, the assimilation of consonants must be done. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Како се зове ова птица?	Та птица се зове врабац.
(2)	Како се зову ове птице?	Те птице се зову врапци.
(3)	Којих птица има у свакој башти?	Врабаца има у свакој башти.
(4)	За којом птицом трчи мачка?	Мачка трчи за врапцем.
(5)	Чији долазак ученици очекују сваког дана у осам сати изјутра?	Сваког дана у осам сати изјутра ученици очекују наставников долазак.
(6)	Да ли ученици говоре дијалог пре или после наставниковог доласка?	Ученици говоре дијалог после наставниковог доласка.
(7)	Чијим доласком почиње рад у учионици?	Рад у учионици почиње наставниковим доласком.
(8)	Чијем доласку се деца увек радују?	Деца се увек радују мајчином доласку.
(9)	Када војници у Југославији имају излазак у град?	Војници у Југославији имају излазак у град у недељу.
(10)	Чему се војници у Југославији радују сваке недеље?	Војници у Југославији се радују сваке недеље изласку у град.
(11)	Чијим изласком из учнонице почиње одмор?	Наставниковим изласком из учионице почиње одмор.
(12)	Да ли се ви увек радујете одласку у школу?	Не. Ја се не радујем увек одласку у школу.
(13)	Чијем одласку од куће се деца никад не радују?	Мајчином одласку од куће се деца никад не радују.
(14)	Шта треба да знате ако желите да у право време стигнете на аутобус?	Ако желим да у право време стигнем на аутобус, ја треба да знам време поласка аутобуса.
(15)	Да ли се путници који путују некуда укрцавају после поласка воза?	Не. Путници који некуда путују не укрцавају се у воз после него пре поласка воза.
(16)	Шта људи имају у глави?	Људи имају у глави мозак.
(17)	Чиме људи мисле?	Људи мисле мозгом.
(18)	Који ученик мора да покаже напредак?	Ученик који учи мора да покаже напредак.

(19)	Због чега ученици обично морају да напусте ову школу?	Ученици обично морају да напусте ову школу због слабог напретка.
(20)	Чијим напретком наставници нису задовољни?	Наставници нису задовољни напретком рђавих ученика.
(21)	Да ли знате који је ваш предак први дошао у Америку?	Не. Ја не знам који је мој предак први дошао у Америку.
(22)	Коме треба да будете захвални што сте се родили у Америци?	Ја треба да будем захвалан што сам се родио у Америци свом претку који је први дошао у Америку.

2 - Demonstrate omission of the consonant Д or Т before an affricate consonant by having the students change the following statements into plural.

(1) Наш домаћи задатак је обично тежак.
(2) Ја се бојим тешког домаћег задатка.
(3) Ја се не радујем тешком домаћем задатку.
(4) Ученик не воли да има тежак домаћи задатак.
(5) Ученик више говори о тешком него о лаком домаћем задатку.
(6) Наш отац (предак) је гинуо за ову земљу.
(7) Ово је била земља нашег оца (претка) па је и наша.
(8) Ова земља је била света нашем оцу (претку) па је света и нама.
(9) Кад је ова земља могла да храни нашег оца (претка), моћи ће да храни и нас.
(10) О нашем оцу (претку) се говори само лепо.

3 - Demonstrate changes of consonants К, Г, Х and Ц in the vocative singular of masculine nouns by asking the questions listed below.

(1) Шта ћете рећи кад увече уђете у канцеларију у којој се налази један војник (један разводник, један водник, господин потпоручник, господин поручник, господин потпуковник, господин пуковник, господин изасланик, господин саветник, господин наставник, један момак, ваш рођак, ваш ујак, ваш унук, ваш друг, један сиромах, један борац, ваш отац, ваш синовац, ваш стриц, један полицајац)?
- Кад увече уђем у канцеларију у којој се налази један војник (један разводник, . .), ја ћу рећи: "Добро вече, војниче (разводниче, . .)."

(2)	Шта ћете рећи кад зовете Бога упомоћ?	Кад зовем Бога упомоћ, ја ћу рећи: "Боже, помози!"

4 - Demonstrate changes of consonants к, г and х in the nominative, dative, vocative, instrumental and locative plural of masculine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Шта је он?	Он је војник (разводник, потпоручник, поручник, потпуковник, пуковник, наставник, сиромах).
(2)	Шта су они?	Они су војници (разводници, потпоручници, . .).
(3)	Шта је ово?	То је бифтек (брк, језик, нужник, речник, стомак, уџбеник, бубрег, каталог, трбух). То су бифтеци (брци, језици, . .).
(4)	Шта ћете рећи кад изјутра уђете у канцеларију у којој седе војници (разводници, господа потпоручници, господа поручници, господа потпуковници, господа наставници)?	Кад изјутра уђем у канцеларију у којој седе војници (разводници, господа потпоручници, . .), ја ћу рећи: "Добро јутро, војници (разводници, господо потпоручници, . .)"
(5)	Коме пишете?	Пишем војницима (разводницима, потпоручницима, поручницима, потпуковницима, пуковницима, наставницима, сиромасима).
(6)	С киме идете у логор?	Ја идем у логор с војницима (разводницима, потпоручницима, поручницима, потпуковницима, пуковницима).
(7)	С киме разговарате?	Разговарам с наставницима (са сиромасима).
(8)	Чиме волите да се храните?	Ја волим да се храним бифтецима.
(9)	Према чему идете?	Идемо према нужницима.
(10)	О чему говорите?	Говоримо о језицима (брцима, речницима, стомацима, уџбеницима, бубрезима, каталозима, трбусима).

B - THE MOVABLE А IN MASCULINE NOUNS OF FOREIGN ORIGIN (See Par. 189)

1 - Conduct the drill described below in order to demonstrate that masculine nouns of foreign origin which end in нт or нц usually do not insert a movable а in the nominative singular but only in the genitive plural.

(1)	Шта је пуковник X. ?	Пуковник X. је наш командант.
(2)	Да ли наша школа има више команданата?	Не. Наша школа нема више команданата.
(3)	Шта је г. Диксон?	Г. Диксон је трговачки агент.
(4)	Има ли у Београду више трговачких агената из Америке?	Да. У Београду има више трговачких агената из Америке.
(5)	Да ли Диксонова фирма производи само један продукт?	Не. Диксонова фирма производи више продуката.

*<u>Агент</u> is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Have the students translate the sentence below in order to demonstrate that masculine nouns of foreign origin which end in <u>зм</u> regularly insert a movable <u>а</u> in the nominative singular.

> Communism, fascism, Nazism, patriotism, fanaticism are foreign words some of which Serbs and Croats always and some often use.

DRUGI DEO
DIJALOG

U Američkoj ambasadi u Beogradu

1. G. Dikson: Pre odlaska iz Amerike rekli su mi da prvo treba da se javim vama. Ja sam Robert Dikson.

Trgovački ataše: Dobro došli, g. Diksone. Vaša firma me je izvestila o vašem dolasku. Ja vam stojim na raspoloženju.

2. G.D: Hvala. Moj zadatak je da na jugoslovensko tržište plasiram robu svoje firme. Šta mislite, kako da počnem?

T.a: Takvi zadaci nisu laki. Prvo morate da dobijete dozvolu za rad.

3. G.D: Ko je nadležan za izdavanje takvih dozvola?

T.a: Komitet za spoljnu trgovinu.

4. G.D: U redu. Ja bih želeo da se upoznam sa nekim od američkih agenata koji žive u Beogradu.

T.a: To vam je dobra ideja. Daću vam adrese svih agenata koji su u Beogradu.

5. G.D: Ja bih takođe želeo da znam ko je ko, i šta ko radi u našoj ambasadi.

T.a: Ambasador je glavni pretstavnik Sjedinjenih Američkih Država u Jugoslaviji. On ima na svom raspoloženju veliki broj osoblja.

6. G.D: Ko se bavi čisto diplomatskim poslovima?

SECOND PART LX
DIALOGUE

In the American Embassy in Belgrade

1. Mr. Dickson: Before my departure from America I was told that I should first report to you. I'm Robert Dickson.

Commercial Attaché: Welcome, Mr. Dickson. Your firm informed me about your coming. I'm at your service.

2. Mr. D: Thanks. My assignment is to place the goods of my firm on the Yugoslav market. What do you think, how shall I start?

C.A: Such assignments are not easy. First you must get a working permit.

3. Mr. D: Who is authorized to issue such permits?

C.A: The Committee for Foreign Trade.

4. Mr. D: O.K. I'd like to meet some American agents who live in Belgrade.

C.A: That's a good idea. I'll give you the addresses of all agents who are in Belgrade.

5. Mr. D: I'd also like to know who's who and who does what in our Embassy.

C.A: The ambassador is the principal representative of the United States of America in Yugoslavia. He has at his disposal a great number of personnel.

6. Mr. D: Who attends to strictly diplomatic affairs?

У Америчкој амбасади у Београду
LX
1ST. REPORT
R.D.
FIRM
INFORMED
AT YOUR SERVICE
ASSIGNMENT
YUGOSLAV MARKET
START?
NOT EASY
1ST.
WORKING PERMIT
2
ISSUES
PERMIT
COMMITTEE FOR FOREIGN TRADE
3
AGENTS
BELGRADE
GOOD
ADDRESSES
4
WHO'S WHO?
EMBASSY
AMBASSADOR
PERSONNEL
5
WHO?
DIPLOMATIC AFFAIRS
AMBASSADOR
COUNSELOR
SECRETARIES
ATTACHÉS
6

T.a: Ambasador, savetnik, sekretari i pisari.

C.A: The ambassador, the counselor, the secretaries and the attachés.

7. G.D: A ko se bavi vojnim stvarima?

T.a: Mi imamo vojnog, pomorskog i vazduhoplovnog izaslanika.

7. Mr. D: And who attends to military matters?

C.A: We have the military, naval and air attachés.

8. G.D: Koji su njihovi činovi?

T.a: I vojni i vazduhoplovni izaslanik su pukovnici, a pomorski izaslanik je kapetan bojnog broda.

8. Mr. D: What are their ranks?

C.A: Both the military and the air attachés are colonels, and the naval attaché is a (naval) captain.

9. G.D: Ko se još pored vas bavi ekonomskim stvarima?

T.a: Finansiski ataše i poljoprivredni ataše.

9. Mr. D: Besides you, who else attends to economic matters?

C.A: The financial attaché and the agricultural attaché.

10. G.D: Kad možete da me pretstavite svim našim Amerikancima koji rade u našoj ambasadi?

T.a: Poslaću vam poziv za sledeći prijem u ambasadi.

10. Mr. D: When can you introduce me to all our Americans who work in our Embassy?

C.A: I'll send you an invitation to the next reception at the Embassy.

11. G.D: Hvala vam na svemu. Sad treba da idem u policiju da dobijem dozvolu za boravak.

T.a: Ta dozvola vam je potrebna. Dovidenja!

11. Mr. D: Thank you for everything. Now I'll have to go to the police to get a permit of sojourn.

C.A: You need that permit. So long!

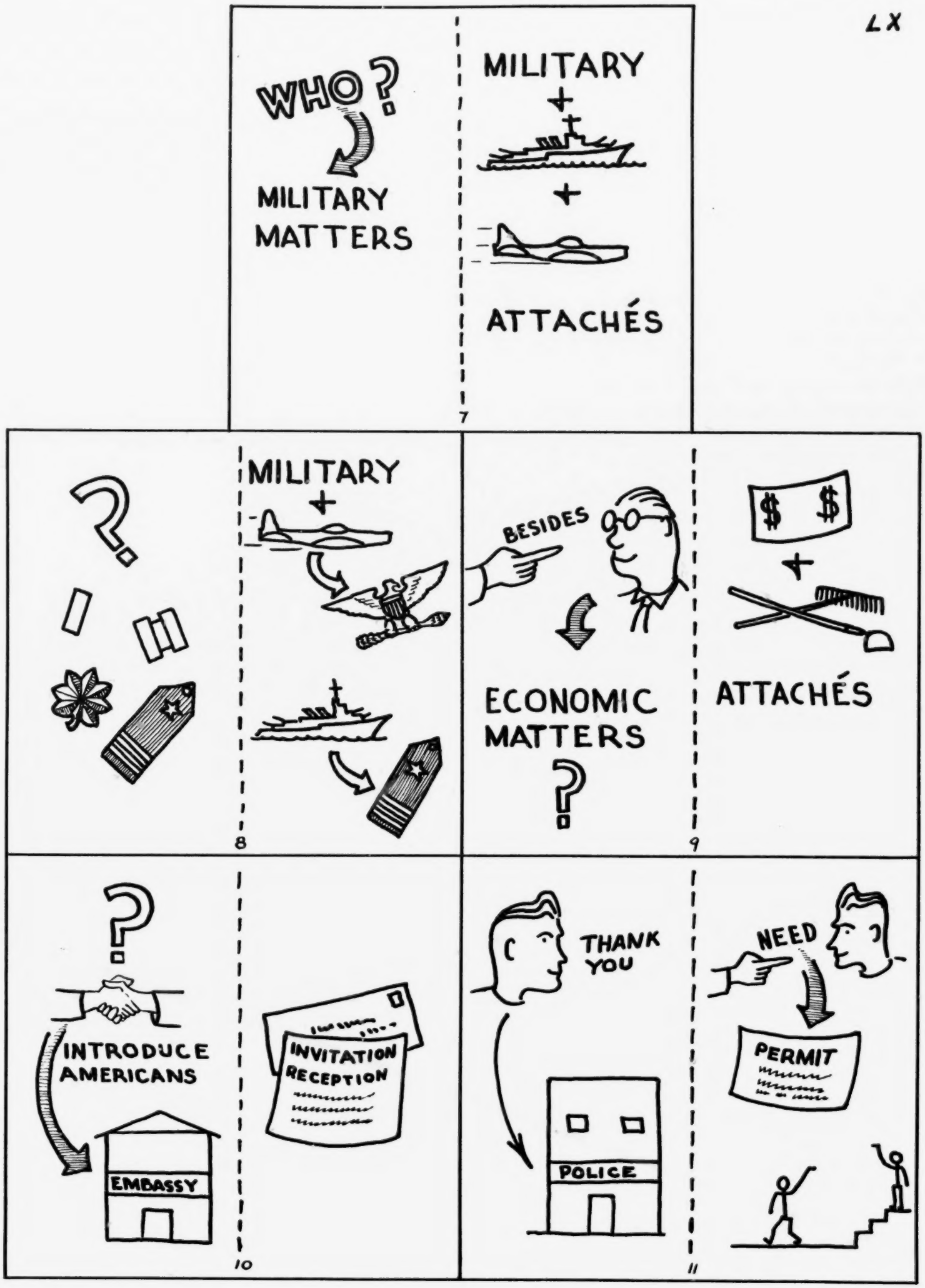
WHO?
MILITARY MATTERS
MILITARY
ATTACHÉS
7
?
MILITARY
8
BESIDES
ECONOMIC MATTERS
?
$ $
ATTACHÉS
9
?
INTRODUCE AMERICANS
EMBASSY
INVITATION RECEPTION
10
THANK YOU
POLICE
NEED
PERMIT
11

PAR. 188 - REVIEW OF CHANGES OF CONSONANTS IN DECLENSION OF MASCULINE NOUNS

The stems of masculine nouns sometimes undergo different changes in declension. In this regard the following rules must be observed:

A - Because of the omission of the movable a (see Par. 19, Vol II, p. 40), it may occur:

1 - That a voiced consonant comes before a voiceless consonant and vice versa. A voiced consonant before a voiceless consonant changes into its voiceless counterpart and a voiceless consonant before a voiced consonant changes into its voiced counterpart (see Vol I, p. 234 and Par. 61, Vol III, p. 36):

Nom. sing.	Stem
врабац	врапц-
долазак	доласк-
излазак	изласк-
мозак	мозг-
напредак	напретк-
одлазак	одласк-
полазак	поласк-
предак	претк-

(1) Пре мог одласка из Америке рекли су ми да прво треба да се јавим вама.
(1) Ваша фирма ме је известила о вашем доласку.

2 - That the consonant д or т comes before an affricate consonant (ц, ч, џ, ћ, ђ). In this case the д or т must be omitted:

Nom. sing.	Stem	Nom. pl.
задатак	задатк-	задац-и
напредак	напретк-	напрец-и
отац	оц-	оц-и
предак	претк-	прец-и
свршетак	свршетк-	свршец-и

(2) Такви задаци нису лаки.

B - If the stem ends in a velar consonant, the velar consonants must be changed as follows:

In the vocative singular: к into ч
г into ж
х into ш

In the nominative, dative, instrumental and locative plural:
к into ц
г into з
х into с

Nom. sing.	Stem	Voc. sing.	Nom. pl.	Dat., Instr. & Loc. pl.
војник	војник-	војнич-е	војниц-и	војниц-има
друг	друг-	друж-е	друз-и	друз-има
сиромах	сиромах-	сиромаш-е	сиромас-и	сиромас-има

(8) И војни и ваздухопловни изасланик су пуковници.

You have also learned the following masculine nouns that undergo these changes in the respective cases: бифтек, боравак, брк, водник, вук, доручак, долазак, ђак, задатак, закључак, изасланик, излазак, језик, момак, напредак, наставак, наставник, нужник одлазак, памук, петак, пикник, повратак, полазак, помоћник, понедељак, поручник, поступак, потпоручник, потпуковник, празник, предак, претставник, (пук), пуковник, разводник, речник, рођак, ручак, саветник, састанак, сврметак, стомак, узрок, ујак, унук, уторак, ученик, уџбеник, четвртак, чивилук, човек; бог, бубрег, дијалог, каталог, предлог, пртљаг, разлог; трбух, успех.

C - The consonant ц changes into ч in the vocative singular (see Par. 118 A, Vol IV, p. 98) and before the syllable -ев- in nouns which have a long plural (see Par. 128, Vol IV, p. 137).

Nom. sing.	Vocative sing.	Nom. pl.
борац	борч-е	
врабац	врапч-е	
гледалац	гледаоч-е	
Далматинац	Далматинч-е	
добровољац	добровољч-е	
зец	зеч-е	зеч-ев-и
магарац	магарч-е	
месец	месеч-е	
отац	оч-е	оч-ев-и
полицајац	полицајч-е	
синовац	синовч-е	
стриц	стрич-е	стрич-ев-и

D - The consonant з changes into ж only in the vocative singular of the nouns кнез (prince) and витез (knight) (vocative sing. кнеже, витеже) and in all the plural cases of the noun кнез in front of the inserted syllable -ев- (nom. pl. кнежеви)

PAR. 189 - THE MOVABLE A IN MASCULINE NOUNS OF FOREIGN ORIGIN

A - The nouns агент, документ (document), командант, креденц (cupboard), патент (patent), продукт, талент (talent) and other masculine nouns of foreign origin with similar endings in the nominative singular, do not insert a movable а in the nominative singular, although they end with two consonants. However, the movable а is regularly inserted in the genitive plural of these nouns (genitive plural: агената, документа, команданата, патената, продуката, талената).

(4) Ја бих желео да се упознам са неким од америчких агената који живе у Београду.

Note: Some of the above nouns are sometimes found with the movable а in the nominative singular, too (документат, креденац, продукат, таленат).

B - The nouns комунизам, нацизам (Nazism), патриотизам (patriotism), фанатизам (fanaticism), фашизам (fascism) and other masculine nouns of foreign origin with similar endings insert the movable а in the nominative singular.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - CHANGES OF CONSONANTS IN DECLENSION OF MASCULINE NOUNS AND AND THE MOVABLE A IN MASCULINE NOUNS OF FOREIGN ORIGIN

Review changes of consonants in declension of masculine nouns and the movable a in masculine nouns of foreign origin by having the students translate the following sentences.

(1) A sparrow is a small bird.
(2) Sparrows are small birds.
(3) There are many sparrows in every garden.
(4) His early arrival surprised everyone.
(5) Before my coming to this school I did not study any foreign language.
(6) Her departure did not make anyone happy.
(7) With her departure his life became empty.
(8) Soldiers in Yugoslavia have passes only on Sundays.
(9) Before soldiers go on pass, they must report to a sergeant.
(10) We are waiting for the departure of the train.
(11) There are two minutes till the departure of the train.
(12) Their progress is great.
(13) There is no life without progress.
(14) His first ancestor came to this country 100 years ago.
(15) His entire family is thankful to that ancestor.
(16) Everybody says that he has a good brain.
(17) She does not have anything in her brain.
(18) Our homeworks are neither easy nor difficult.
(19) Their ancestors came to this country from England.
(20) Soldier, can you tell where this street leads?
(21) Comrade Colonel, I have brought this letter for you.
(22) Uncle (paternal), may I go with you?
(23) They are his assistants.
(24) He is explaining something to his assistants.
(25) I am pleased with your suggestions.
(26) He is sending his old suits to some poor men.
(27) Soldiers, get up! Haven't you heard the bugle?
(28) Comrades, it is time to go to bed!
(29) He went to town with some sergeants.
(30) He will come tomorrow to my office with the catalogues of products that his firm manufactures.
(31) I saw him with some poor men.
(32) We do not find anything new in your suggestions.
(33) We have talked about that many times on our meetings.

B - REVIEW OF USE OF PREPOSITIONS

Review the use of all covered prepositions by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Од кога сте добили то писмо?	Ја сам добио ово писмо од пуковника г. Чупића (мајора г. Илића).
(2)	До кога ви седите?	Ја седим до . . . .
(3)	Одакле докле има двадесет миља?	Од Монтереја до Салинаса има двадесет миља.
(4)	Од чега је ваш сто?	Мој сто је од дрвета.
(5)	Од чега су ваше кошуље?	Моје кошуље су од памука.
(6)	Близу којег великог града је село Миријево?	Село Миријево је близу Београда.
(7)	Близу чега ви седите?	Ја седим близу прозора.
(8)	Код кога ви станујете?	Ја станујем код свог стрица.
(9)	Код кога се он храни?	Он се храни код својих родитеља.
(10)	Крај чега је ова кућа?	Та кућа је крај пута за Кармел.
(11)	Око кога се скупљају ученици?	Ученици се скупљају око наставника.
(12)	Око кога се скупљају официри?	Официри се скупљају око генерала.
(13)	Из којег града сте ви?	Ја сам из Загреба.
(14)	Одакле излазе ови људи?	Ти људи излазе из ресторана.
(15)	Испод чега је мачка?	Мачка је испод стола.
(16)	Испод чега је изашао пас?	Пас је изашао испод кревета.
(17)	Испред кога иде генерал?	Генерал иде испред војника.
(18)	Испред кога је ручак?	Ручак је испред официра.
(19)	Иза чега је дошао аутомобил?	Аутомобил је дошао иза биоскопа.
(20)	Иза кога ја стојим?	Ви стојите иза господина ..
(21)	Да ли је ваша кућа у граду?	Не. Наша кућа није у граду, него ван града.
(22)	Преко кога је прешао аутомобил?	Аутомобил је прешао преко Јована.
(23)	Преко чега лети овај авион?	Тај авион лети преко града.
(24)	Пре кога морају ученици да уђу у учионицу?	Ученици морају да уђу у учионицу пре наставника.
(25)	Пре којег обеда се људи обично купају, бријају и умивају?	Људи се обично купају, бријају и умивају пре доручка.
(26)	После кога наставници улазе у учионицу?	Наставници улазе у учионицу после ученика.
(27)	После кога сте ви јутрос ушли у учионицу?	Ја сам јутрос ушао у учионицу после . . . . .
(28)	Без чега човек не може да се обрије?	Човек не може да се обрије без бријача.

(29)	Без кога мала деца не треба да иду у биоскоп?	Мала деца не треба да иду у биоскоп без родитеља.
(30)	Без чега не можемо да сечемо хлеб и месо?	Хлеб и месо не можемо да сечемо без ножа.
(31)	Због чега се брод љуља?	Брод се љуља због ветра и таласа.
(32)	Због чега се дешавају несрећни случајеви на тркама?	Несрећни случајеви на тркама се дешавају због велике брзине.
(33)	Ради кога наставници долазе у учионицу?	Наставници долазе у учионицу ради ученика.
(34)	Ради кога станујете близу школе?	Ми станујемо близу школе ради свог сина.
(35)	Изнад чега је слика?	Слика је изнад чивилука.
(36)	Изнад чега је ваша глава?	Моја глава је изнад стола.
(37)	Против кога ви немате ништа?	Ја немам ништа против Марка.
(38)	Против чега је тешко ићи?	Тешко је ићи против ветра.
(39)	Уместо кога је он дошао?	Он је дошао уместо свог оца.
(40)	Шта ћете купити уместо аутомобила?	Уместо аутомобила, купићу кућу.
(41)	Да ли су сви ученици овде?	Да. Сви ученици су овде сем водника Марића.
(42)	Да ли су сви ученици примили књиге?	Да. Сви ученици су примили књиге осим потпоручника Јовића.
(43)	Коме идете кад сте болесни?	Кад сам болестан, идем к лекару.
(44)	Коме иду често унуци и унуке?	Унуци и унуке иду често к деду и баби.
(45)	Ка којој страни света се креће сунце пре подне?	Сунце се пре подне креће ка југу.
(46)	Кроз који град треба проћи да би се аутомобилом стигло у Кармел?	Да би се аутомобилом стигло у Кармел, треба проћи кроз Монтереј.
(47)	Кроз шта видимо море?	Море видимо кроз прозор.
(48)	Мимо шта пролазите кад долазите у школу?	Кад долазим у школу, пролазим мимо један ресторан и један биоскоп.
(49)	Уза шта сам ставио столицу?	Ви сте ставили столицу уза зид.
(50)	Уз кога седи ово дете?	То дете седи уз оца.
(51)	Низа шта ја вучем прст?	Ви вучете прст низа зид.
(52)	Да ли се овај брод креће уз воду?	Не. Тај брод се не креће уз воду, него низ воду.
(53)	При чему ја стојим?	Ви стојите при прозору.
(54)	Куда иду ови људи?	Ти људи иду у ресторан.
(55)	Где су ове жене?	Те жене су у ресторану.

(56)	На шта ја стављам оловку?	Ви стављате оловку на сто.
(57)	На чему је оловка?	Оловка је на столу.
(58)	Где је креда?	Креда је на прозору.
(59)	Куда иде Марко?	Марко иде за биоскоп.
(60)	Где је Марко?	Марко је за биоскопом.
(61)	За киме иде дете?	Дете иде за оцем.
(62)	За чиме трчи пас?	Пас трчи за аутомобилом.
(63)	Куда желите да ставим слику?	Ја желим да ставите слику над чивилук.
(64)	Где је слика?	Слика је над чивилуком.
(65)	Куда желите да ставим куфер?	Ја желим да куфер ставите под сто.
(66)	Где је куфер?	Куфер је под столом.
(67)	Где је мачка?	Мачка је под столом.
(68)	Где је брод?	Брод је под мостом.
(69)	Пред кога треба да ставим вино и воду?	Вино и воду треба да ставите пред пуковника Чупића.
(70)	Пред киме су вино и вода?	Вино и вода су пред пуковником Чупићем.
(71)	Куда иду деца?	Деца иду пред биоскоп.
(72)	Где су деца?	Деца су пред биоскопом.
(73)	С киме ви идете у град?	Ја идем у град с мајором Ћиришем.
(74)	Одакле сте узели капут?	Ја сам узео капут с чивилука.
(75)	Са чега је пала књига?	Књига је пала са стола.
(76)	Према чему иду војници?	Војници иду према логору.
(77)	Према коме иду официри?	Официри иду према генералу.
(78)	Према чему стоји ваша кућа?	Наша кућа стоји према једном ресторану.
(79)	Где се налази Диксон као агент једне америчке фирме?	Диксон се налази у Београду као агент једне америчке фирме.
(80)	Ко је главно лице у једној амбасади?	Амбасадор је главно лице у једној амбасади.
(81)	Ко помаже амбасадору у чисто дипломатским пословима?	Амбасадору у чисто дипломатским пословима помажу саветник, секретар и писари.
(82)	Ко обавља војне послове у једној амбасади?	Војне послове у једној амбасади обављају војни, поморски и ваздухопловни изасланик.
(83)	Од кога Диксон треба да добије дозволу за рад?	Диксон треба да добије дозволу за рад од Комитета за спољну трговину.
(84)	На чије тржиште Диксон жели да пласира продукте своје фирме?	Диксон жели да пласира продукте своје фирме на југословенско тржиште.

(85)	Ко се бави економским пословима у једној амбасади?	Економским пословима у једној амбасади се баве финансиски и пољопривредни аташе.
(86)	Када ће се Диксон упознати са особљем у амбасади и другим америчким агентима у Београду?	Диксон ће се упознати са особљем у амбасади и другим америчким агентима у Београду на следећем пријему у амбасади.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

LX
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Како је Диксон почео свој боравак у Београду

Диксон је морао да сврши многе послове пре него што почне да ради. Он је прво узео собу у хотелу "Мажестик", па је истог дана отишао да преда оцу професора Станковића писмо које је донео из Њујорка. Стари г. Станковић, који је генерал у пензији, позвао је Диксона на вечеру следећег дана и упознао га са својом женом, ћерком и сином.

Следећег дана Диксон је отишао у Америчку амбасаду. У амбасади се упознао са трговачким аташеом. Они су дуго говорили о послу због којег је Диксон дошао у Југославију, јер је Диксон желео да сазна шта треба да ради да би могао успешно да пласира на југословенско тржиште робу своје фирме. Трговачки аташе му је рекао да он мора да добије дозволу пре него што почне да ради. А за такве дозволе надлежан је Комитет за спољну трговину. Диксон је такође желео да се упозна са америчким агентима који живе у Београду, јер је мислио да они могу да му помогну. Трговачки аташе му је дао адресе свих агената који живе у Београду.

Најзад је трговачки аташе објаснио дужности особља Америчке амбасаде и обећао Диксону да ће му послати позив за следећи пријем у Америчкој амбасади. Тада ће Диксон имати прилику да се упозна са свим Американцима који раде у Амбасади као и са онима који не раде у Амбасади, али живе у Београду.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Dickson stays at the Hotel Majestic

After the passport and customs inspections at the airport Dickson took a taxi and went to the Hotel Majestic. He went there because he had heard that the Majestic was the best hotel in Belgrade.

At the hotel he asked the hotel clerk whether there were any vacant rooms. The clerk answered that they had many guests from Austria and Germany that day, but that he would see. Dickson didn't like this answer and said that had he known that it was hard to get rooms, he would have reserved a room from New York. The clerk agreed that that would have been good, because then Dickson wouldn't have to wait now. When the clerk looked in the register, he found that there were only two vacant rooms and asked the bellboy to show Dickson these rooms.

Dickson and the bellboy took the elevator to the first floor. There the bellboy showed Dickson a front room which had a nice view of the Sava and the Danube, and also had a private bathroom. Dickson wanted to see the other vacant room, too, but the bellboy explained to him that it was a back room and did not have a private bath or the comforts that the front room had. Then he added: "If I were in your place, I'd take this room."

The bellboy didn't know the price of the room, so they returned to the hotel clerk, who told Dickson that the price was 1200 dinars per day without meals, plus 15% for the service. Dickson took the room and said that he would stay there temporarily. The clerk promised to give him a better room later on.

Finally, Dickson entered his name, nationality and his address in America into the hotel register.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

У Америчкој амбасади у Београду

Пре него што је Диксон пошао из Америке, рекли су му у његовој фирми да треба да се јави трговачком аташеу у Америчкој амбасади чим се смести у Београду. Он је то и учинио.

Кад се Диксон претставио трговачком аташеу, овај му је рекао да је већ добио писмо од његове фирме. Из тог писма он је видео да је Диксонов задатак да пласира на југословенско тржиште артикле које производи његова фирма. Иако су Југословенима ти артикли, тојест електрични апарати и електрични мотори врло потребни, он мисли да Диксон има пред собом тежак задатак. Прва ствар коју Диксон треба да уради јесте да затражи дозволу за рад. За те дозволе је надлежан Комитет за спољну трговину. Док буде чекао на ту дозволу, Диксон може да нађе канцеларију, да се упозна са другим америчким агентима и са особљем у амбасади. Трговачки аташе ће му помоћи у свему томе. Он му је већ дао адресе свих агената и казао ко је ко и шта ко ради у амбасади.

На челу амбасаде стоји амбасадор који је главни претставник Сједињених Америчких Држава. Он, саветник, секретари и

писари баве се чисто дипломатским пословима. Војни, поморски и ваздухопловни изасланик баве се војним пословима. Војни и ваздухопловни изасланик су пуковници, а поморски изасланик је капетан бојног брода. Финансиски и пољопривредни аташе се баве економским пословима.

Пред крај посете трговачки аташе је обећао Диксону да ће му послати позив за следећи пријем у амбасади. Том приликом Диксон ће се упознати не само са особљем у амбасади и трговачким агентима него и с другим Американцима који живе у Београду.

Диксон је напустио амбасаду у добром расположењу. Он верује да ће својим тешким радом и помоћу трговачког аташеа и својих пријатеља обавити успешно задатак због којег је дошао у Београд.

Питања на штиво: Questions on Reading Text

1. Шта су казали Диксону пре него што је пошао из Америке?
2. Да ли је Диксон послушао тај савет?
3. Коме се Диксон најпре јавио у амбасади?
4. Да ли је он познавао трговачког аташеа од раније?
5. Шта човек мора да уради кад жели да разговара с неким кога не познаје?
6. Од кога је трговачки аташе добио писмо пре него што га је Диксон посетио?
7. Шта је трговачки аташе видео из тог писма?
8. Да ли су Југословенима потребни артикли које производи Диксонова фирма?
9. Да ли ће Диксонов задатак бити лак?
10. Шта Диксон треба да уради најпре?
11. Ко је у Југославији надлежан да издаје дозволе за рад?
12. Шта Диксон може да нађе док буде чекао на дозволу за рад?
13. С киме Диксон може да се упозна док буде чекао на дозволу за рад?
14. Чије адресе је трговачки аташе дао Диксону?
15. Шта је трговачки аташе казао Диксону у погледу особља у амбасади?
16. Ко стоји на челу амбасаде?
17. Шта је амбасадор?
18. Каквим пословима се бави амбасадор?
19. Ко се још бави чисто дипломатским пословима?
20. Ко се бави војним пословима?
21. Који чин имају војни и ваздухопловни изасланик?
22. Који чин има поморски аташе?
23. Ко се бави економским пословима?
24. Шта је трговачки аташе обећао Диксону пред крај посете?
25. Да ли ће на том пријему бити само особље амбасаде?
26. С киме ће Диксон моћи да се упозна за време тог пријема?

27. У каквом расположењу је Диксон напустио амбасаду?
28. Шта Диксон верује?

СЕДМИ ДЕО
ДОМАЋИ ЗАДАТАК

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Commercial Attaché first gave Dickson some advice in connection with the business on account of which Dickson had come to Belgrade.
2. He told him that he would not be able to work before he gets a permit.
3. The Committee for Foreign Trade is authorized to issue such permits.
4. He also explained to him how the Embassy worked and what personnel it had.
5. At the head of the Embassy is the Ambassador, who with his counselor, secretaries and attachés, attend to strictly diplomatic affairs.
6. The Military, Naval and Air Attachés attend to military affairs.
7. The Military and Air Attachés are colonels and the Naval Attaché is a captain.
8. The Financial and Agricultural Attachés attend to economic matters.
9. All attachés have at their disposal the necessary personnel.
10. The Commercial Attaché will send Dickson an invitation for the next reception in the U.S.A. Embassy.
11. On that occasion he will introduce Dickson not only to the Embassy personnel, but also to other American agents in Belgrade.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

Beginning with this vocabulary, the following changes are initiated:

1 - The present tense of verbs will be listed only for the first person singular and the third person plural.

2 - Only the masculine gender of adjectives will be listed, except for those adjectives which contain some irregularities in their stems.

1327-àgent, m. gen. pl.: agenata	- agent
1328-ambàsādor, m.	- ambassador
*1116-bāviti se, v.r.ipfv. pr.t.: bāvīm se;bāvē se	- to be occupied with, to busy oneself with; to attend to
1329-bōjnī, adj.	- battle, adj.
*1021 & *1329-bōjnī brōd, m.	- battle ship
*929-čīsto, adv.	- strictly, proper
1330-dāti, v.t.pfv. pr.t.: dām;dāju	- to give
*1330-dávati, v.t.ipfv. pr.t.: dájem;dáju	- to give
1331-diplòmata, f.	- diplomat
*1331-diplòmatski, adj.	- diplomatic
1332-ekònomskī, adj.	- economic
-ekònomskī, adv.	- economically
1333-finànsiski, adj.	- financial
-finànsiski, adv.	- financially
1334-izaslànīk, m. nom. pl.: izaslanici	- attaché; delegate

*80, *1021 &
*1329-kapètan bōjnōg brōda, m. - captain (Navy)

1335-komìtet, m. - committee, board

*1325, *1347 &
*1348-komìtet za spōljnu trgovinu, m. - committee for foreign trade

1336-nádležan, adj. m. - competent; authorized
nádležna, f.
nádležno, n.

1337-òsōblje, n. - personnel

1338-pīsār, m. - clerk, scribe, copyist

*1089 &
*1338-pīsār ambasade, m. - attaché

1339-poljoprìvredni, adj. - agricultural

1340-póziv, m. - call, invitation

1341-prījem, m. - reception

1342-raspoložénje, n. - disposal; disposition; mood

1343-rōba, f. - merchandise, goods

1344-sávetnik, m. - counsellor
nom. pl.: sávetnici

1345-sekrètar, m. - secretary

1346-Sjèdīnjene Amèričke Dȑžave, f. pl. t. - United States of America

1347-spōljnī, adj. - foreign; outer

1348-tȑgovina, f. - trade, commerce

1349-tȑžīšte, n. - market

1350-ùspēšan, adj. m. - successful
ùspēšna, f.
ùspēšno, n.

-ùspēšno, adv. - successfully

1351-vȁzduhoplōvnī, adj. - air force, adj.

* * *

Ja vam stojim na raspoloženju. - I am at your disposal.

ŠEZDESET-PRVA LEKCIJA
SIXTY-FIRST LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF THE NOUN ČOVEK (See Par. 190)

Drill the declension of the noun čòvek by having the students change the following statements into plural.

(1) Ovo je čovek.
(2) Ovaj čovek radi u polju.
(3) Ja se bojim ovog čoveka.
(4) Ja se čuvam ovog čoveka.
(5) Ja sam pokazao onom čoveku put za crkvu.
(6) Ja sam pomagao onom čoveku da se ukrca u voz.
(7) Ja ne poznajem ovog čoveka.
(8) On nešto pita onog čoveka.
(9) Kad želim da mi neki čovek nešto pomogne, ja kažem: "Dobri čoveče, molim vas da mi pomognete."
(10) Marko je otišao u grad s nekim čovekom.
(11) Miloš i Milan se tuku s nekim čovekom.
(12) Mi nismo nikad razgovarali o tom čoveku.

B - MASCULINE NOUNS WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING I (See Par. 191)

Drill the declension of masculine nouns which take a genitive plural ending other than a by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Šta je ovo?	To je zub.
(2)	Šta je ovo?	To su zubi.
(3)	Koliko zuba obično ima čovek?	Čovek obično ima trideset i dva zuba.
(4)	Da li vi imate sve prirodne zube?	Ne. Ja nemam sve prirodne zube.
(5)	Koliko prirodnih, a koliko veštačkih zubi vi imate?	Ja imam dvadeset i pet prirodnih i sedam veštačkih zubi.
(6)	Čime grizemo hranu?	Hranu grizemo zubima.
(7)	Šta je ovo?	To je mesec.
(8)	Koliko meseca ima u jednoj godini?	U jednoj godini ima dvanaest meseca.
(9)	Pre koliko meseci ste došli u Monterej?	Ja sam došao u Monterej pre četiri meseca.
(10)	Koliko još meseci ostajete u Montereju?	Ja ostajem u Montereju još osam meseci.
(11)	Koliko meseci se uči srpskohrvatski u našoj školi?	Srpskohrvatski se uči u našoj školi jedanaest meseci.

(12)	Šta je ovo?	To je cipela.
(13)	Koliko cipela ima ovde?	Tu ima jedna cipela.
(14)	A koliko cipela ima ovde?	Tu ima dve cipele.
(15)	Šta čine dve cipele?	Dve cipele čine jedan par cipela.
(16)	Koliko pari cipela vi imate?	Ja imam jedan par cipela; dva (tri, četiri) para cipela; pet (šest, sedam) pari cipela.
(17)	Šta obuvamo svakog jutra, a izuvamo svake večeri?	Cipele obuvamo svakog jutra, a izuvamo svakog večera.
(18)	Šta je ovo?	To je sat. To su satovi.
(19)	Koliko satova imate?	Ja imam jedan sat.
(20)	Koliko sati provodite u učionici u dane kad imate školu?	U dane kad imamo školu mi provodima šest sati u učionici.
(21)	Koliko sati ostajete u učionici pre podne, a koliko posle podne?	I pre i posle podne ostajemo u učionici po tri sata.
(22)	Šta je ovo?	To je prst. To su prsti.
(23)	Koliko prsta čovek ima na svakoj šaci?	Čovek ima pet prsta na svakoj šaci.
(24)	Koliko prsti čovek ima na svakom stopalu?	Čovek ima pet prsti na svakom stopalu.
(25)	Koliko prstiju čovek ima zajedno na rukama i na nogama?	Na rukama i nogama zajedno čovek ima dvadeset prstiju.
(26)	Šta je lice koje po vašem pozivu dođe na večeru u vašu kuću?	Lice koje po pozivu dođe na večeru u moju kuću je gost.
(27)	Imate li vi često goste?	Da. Ja imam često goste.
(28)	Kad ste imali goste poslednji put?	Poslednji put sam imao goste prošle nedelje.
(29)	Koliko gosti ste imali prošle nedelje?	Prošle nedelje sam imao šest gosti.
(30)	Da li ste neki put imali više od šest gostiju?	Da. Ja sam više puta imao dvanaest gostiju.

C - PLURAL OF THE NOUNS BRAT AND GOSPODIN (See Par. 192)

Drill the declension of the nouns braća and gospoda by having the students replace the nouns brat and gospodin wherever they appear in the sentences below with the nouns braća and gospoda. Other changes have to be done if needed, too.

(1) Ovo je moj brat.
(2) Ovo su sinovi mojeg brata.
(3) Ovo su ćerke mojeg brata.
(4) Ja često pišem svojem bratu.
(5) Mi se uvek radujemo svojem bratu.
(6) Oni nisu odavno videli svojeg brata.
(7) Ona je juče posetila svojeg brata.
(8) Ja sam prošle nedelje bio na trkama sa svojim bratom.
(9) Ona je sinoć bila u bioskopu sa svojim bratom.
(10) Pismo svom bratu počinjem rečima: "Dragi moj brate."
(11) Mi često govorimo o svom bratu.
(12) On nije odavno čuo ništa o svom bratu.
(13) Ovaj gospodin je moj nastavnik.
(14) Onaj gospodin je juče stigao iz Jugoslavije.
(15) Ovo je kancelarija gospodina nastavnika.
(16) Ovo je uniforma gospodina oficira.
(17) On pokazuje svoj domaći zadatak gospodinu nastavniku.
(18) On otvara vrata gospodinu oficiru.
(19) On često posećuje nekog starog gospodina.
(20) Ja uvek razumem onog starog gospodina.
(21) Ja izjutra pozdravljam svog nastavnika ovim rečima: "Dobro jutro, gospodine nastavniče."
(22) Ja u podne pozdravljam gospodina učitelja ovim rečima: "Dobar dan, gospodine učitelju."
(23) Učenici vole da razgovaraju s gospodinom nastavnikom.
(24) Marko sedi u restoranu s nekim gospodinom koji je stigao iz Jugoslavije.
(25) Mi često govorimo o gospodinu nastavniku.
(26) Mi često mislimo o svojem gospodinu nastavniku.

D - DECLENSION OF THE NOUN VEČE (See Par. 193)

Drill the singular of the noun veče by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids if necessary.

(1)	Šta kažete kad se nađete sa svojim prijateljima uveče?	Kad se nađem sa svojim prijateljima uveče, ja kažem: "Dobro veče."
(2)	Da li se vi kupate svakog večera?	Da. Ja se kupam svakog večera.
(3)	Šta još radite svakog večera?	Ja se izuvam i svlačim svakog večera.
(4)	Kakvom večeru se radujete?	Ja se radujem lepom večeru.
(5)	Kakvo veče volite?	Ja volim lepo veče.
(6)	Da li se dan završava jutrom?	Ne. Dan se ne završava jutrom, nego večerom.
(7)	O kakvom večeru govorite?	Mi govorimo o jednom lepom večeru.

E - MASCULINE PROPER NAMES ENDING IN O AND E

1 - Drill the declension of the masculine proper names Marko and Đorđe by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids if necessary.

(1)	Kako je ime vašem starijem bratu?	Mojem starijem bratu je ime Marko.
(2)	Čija su ova deca?	To su deca mojeg starijeg brata Marka.
(3)	Kome često pišete?	Ja često pišem svojem starijem bratu Marku.
(4)	Koga niste odavno videli?	Ja nisam odavno video svojeg starijeg brata Marka.
(5)	Kojim rečima počinjete pismo svom starijem bratu Marku?	Pismo svom starijem bratu Marku počinjem rečima: "Dragi moj brate Marko."
(6)	S kime ćete ići u Evropu?	Ja ću ići u Evropu sa svojim starijim bratom Markom.
(7)	O kome ste razgovarali vi i vaša sestra?	Moja sestra i ja smo razgovarali o našem starijem bratu Marku.
(8)	Kako je ime vašem mlađem bratu?	Mom mlađem bratu je ime Đorđe.
(9)	Čija je žena Mara?	Mara je žena mog mlađeg brata Đorđa.
(10)	Kome se nadate?	Ja se nadam svom mlađem bratu Đorđu.
(11)	Koga očekujete?	Ja očekujem svojeg mlađeg brata Đorđa.
(12)	Kojim rečima počinjete pismo svom mlađem bratu Đorđu?	Pismo svom mlađem bratu Đorđu počinjem rečima: "Dragi moj brate Đorđe."
(13)	S kime ste bili u Evropi?	U Evropi sam bio sa svojim mlađim bratom Đorđem.
(14)	O kome vam pišu roditelji?	Roditelji mi pišu o mom mlađem bratu Đorđu.

2 - Drill the declension of the masculine proper name Ráde by asking the questions listed below.

(1)	Kako je ime vašem prijatelju?	Mom prijatelju je ime Ráde.
(2)	Čiji je ovo kufer?	To je kufer mojeg prijatelja Rádē.
(3)	Kome uvek verujete?	Ja uvek verujem svojem prijatelju Rádi.
(4)	Koga često pozivate na večeru?	Ja često pozivam na večeru svojeg prijatelja Rádu.

(5)	Kojim rečima počinjete pismo svom prijatelju Radi?	Pismo svom prijatelju Rádi počinjem rečima: "Dragi moj prijatelju Rāde."
(6)	S kime ćete sutra večerati?	Sutra ću večerati sa svojim prijateljem Rádōm.
(7)	O kome ste razgovarali vi i vaša žena?	Mi smo razgovarali o svojem prijatelju Rádi.

DRUGI DEO
DIJALOG

Ručak kod Stankovićevih

LICA
Mara Stanković, domaćica
Danica Stanković, njena ćerka
Đorđe Stanković, pitomac Vojne akademije, sinovac g-na Stankovića
Žarko Stanković, pitomac Škole za rezervne oficire, sinovac g-na Stankovića
G. Robert Dikson, njihov gost

1. M S: Moj muž je iznenada otišao u Zagreb zbog nekog posla. Molio vas je da ga izvinite.
G.D: Žalim što je on otsutan, ali posao je posao.

2. M S: Ovo su naši sinovci Đorđe i Žarko. Oni su dobili dozvolu samo za nekoliko sati. Oni svakog večera moraju biti u kasarni.
G.D: Drago mi je, gospodo. Nisam znao da ste vi budući oficiri, nego sam mislio da ste obični vojnici.

3. Ž S: Ja ću biti samo rezervni oficir, tj, ako položim ispit. Inače nameravam da postanem sudija.

Đ S: Ja sam izabrao aktivnu vojnu službu za svoju karijeru.

4. G.D: Čudan je život. Vi ste braća a niste izabrali istu profesiju.

Ž S: Tako je. Ja volim vojsku, ali znam da ne bih mogao da podnesem uniformu kroz ceo život.

5. Đ S: Nije to baš tako strašno. Ljudi se naviknu na sve, kad hoće.
Ž S: Ali sam ja izuzetak.

SECOND PART
DIALOGUE

Lunch at the Stankoviches

PERSONS
Mara Stankovich, hostess
Danica Stankovich, her daughter
George Stankovich, cadet at Military Academy, nephew of Mr. Stankovich
Zarko Stankovich, cadet at the School for reserve officers, nephew of Mr. Stankovich
Mr. Robert Dickson, their guest

1. M S: My husband suddenly went to Zagreb on business. He asked you to excuse him.

Mr. D: I'm sorry that he is absent, but business is business.

2. M S: These are our nephews George and Zarko. They are on pass for several hours only. They must be in the barracks every evening.
Mr. D: Pleased to meet you, Gentlemen. I didn't know you were future officers, I thought you were ordinary soldiers.

3. Z S: I'll be only a reserve officer, that is, if I pass the examination. Otherwise, I intend to become a judge.
G S: I've chosen the active military service for my career.

4. Mr. D: Life is strange. You're brothers and you haven't chosen the same profession.
Z S: That's how it is. I like the Army, but I know that I couldn't stand to wear a uniform throughout my entire life.

5. G S: That's not so awful. Men get used to everything, when they want to.
Z S: But I'm an exception.

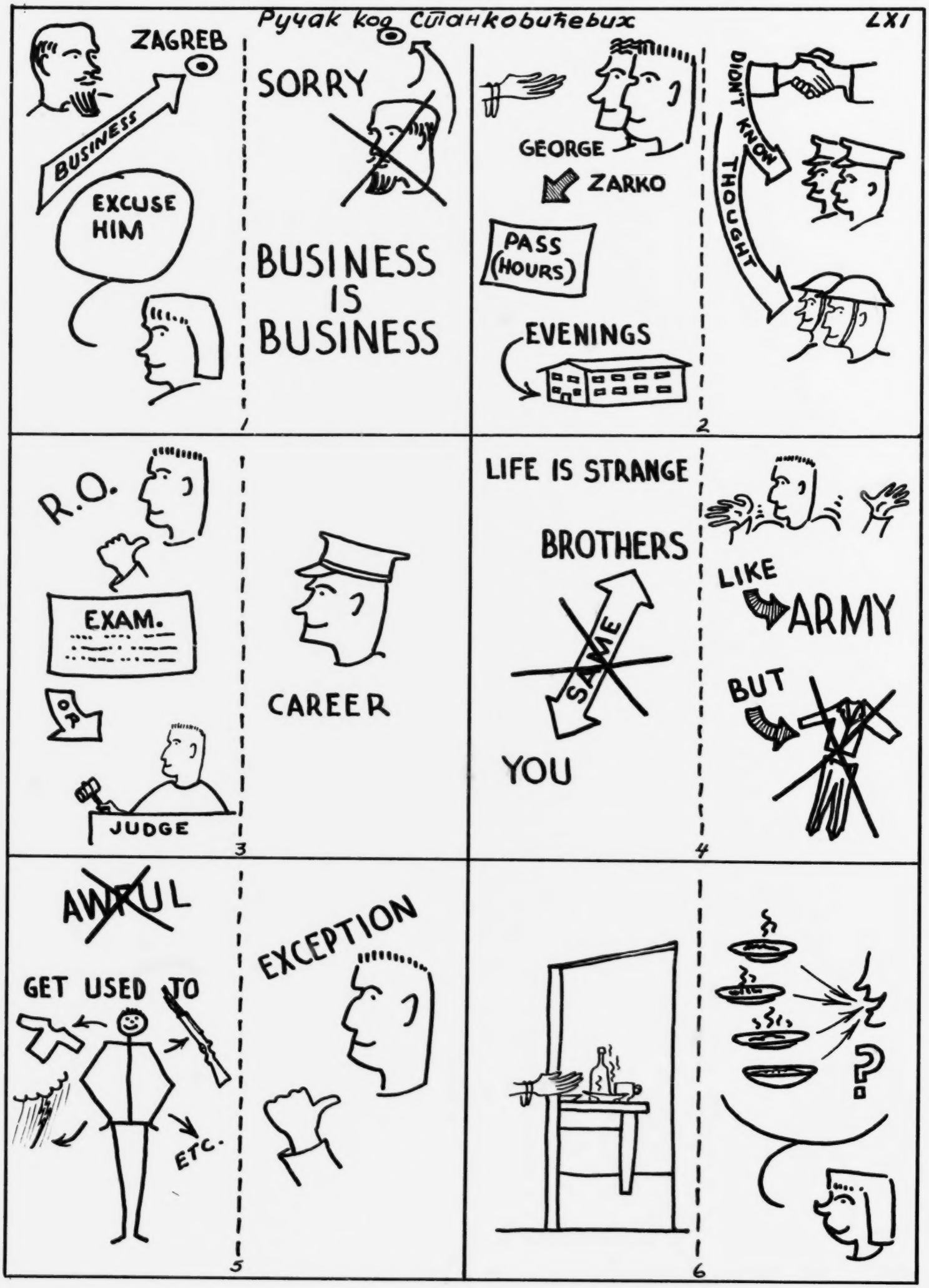
ZAGREB
BUSINESS
EXCUSE HIM
SORRY
BUSINESS IS BUSINESS
1
GEORGE
ZARKO
PASS (HOURS)
EVENINGS
DIDN'T KNOW
THOUGHT
2
R.O.
EXAM.
OP
JUDGE
CAREER
3
LIFE IS STRANGE
BROTHERS
SAME
YOU
LIKE
ARMY
BUT
4
AWFUL
GET USED TO
ETC.
EXCEPTION
5
6

6. M S: Izvolite u trpezariju, gospodo. Ručak je na stolu.
D S: Da li ste ikad jeli srpska jela, g. Diksone?

7. G.D: Jesam. U Čikagu ima nekoliko srpskih restorana.
Ž S: To je sigurno zato što tamo sada ima mnogo raseljenih lica iz Evrope.

8. G.D: Da. Kažu da je tamo pre rata bio samo jedan srpski restoran.

D S: A koje vam se srpsko jelo naročito sviđa?

9. G.D: Sarma i musaka. Ne znam koje od ta dva jela više volim.
M S: Spremila sam sarmu, baš kao da sam znala da je volite. Sledeći put ću spremiti musaku, a zatim đuveč.

10. G.D: Hvala. Vi ste vrlo ljubazni, gospođo. Kad dođe moja žena, spremiće američka jela i videćemo da li će vam se ona dopasti.
M S: To će biti odlično. Nikad nisam probala vaša jela.

11. D S: Znam da će ocu i bratu Janku biti žao što nisu bili s nama.

G.D: Zbilja, gde je g. Janko?

12. M S: Janko je sinoć otišao u lov sa nekim ljudima.
Đ S: On zaista ima sreće u lovu. Uvek donese nekoliko pari jarebica ili zečeva.

6. M S: Please step into the dining room, Gentlemen. Lunch is on the table.
D S: Have you ever tasted our Serbian dishes, Mr. Dickson?

7. Mr. D: I have. There are several Serbian restaurants in Chicago.
Z S: Surely that is so because there are so many displaced persons from Europe there.

8. Mr. D: Yes. They say that before the war there was only one Serbian restaurant there.
D S: And which Serbian dish particularly appeals to you?

9. Mr. D: Sarma and musaka. I don't know which of those two dishes I like better.
M S: I've prepared sarma, just as if I had known that you liked it. The next time I'll prepare musaka, and then djuveč.

10. Mr. D: Thanks. You're very kind, Madam. When my wife comes, she'll prepare American meals and we'll see whether they appeal to you.
M S: That will be fine. I've never tasted American dishes.

11. D S: I know that my father and brother Janko will be sorry that they weren't with us.
Mr. D: By the way, where is Mr. Janko?

12. M S: Last night Janko went hunting with some men.
G S: He is certainly lucky in hunting. He always brings several pairs of partridges or rabbits.

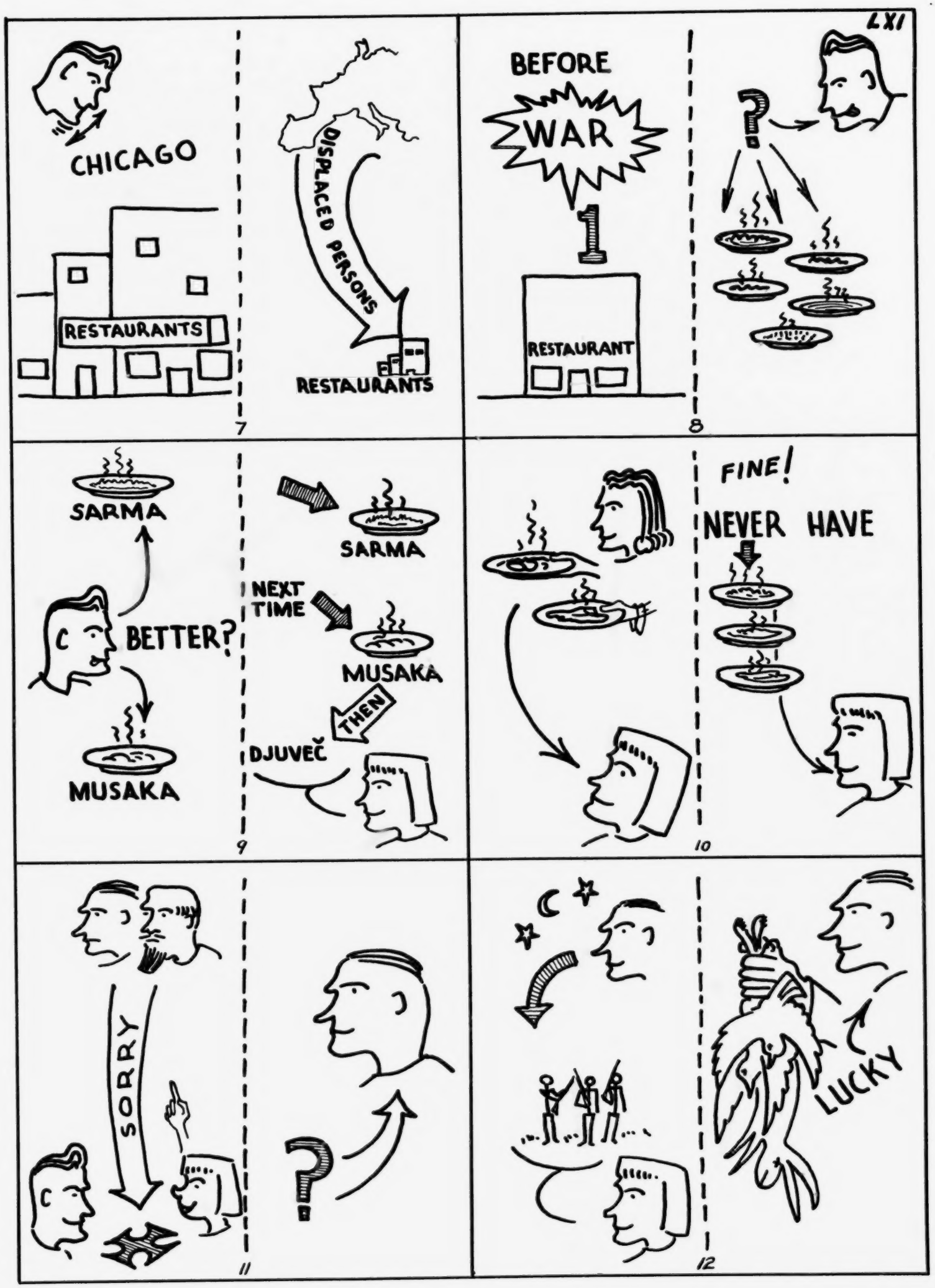
LXI
CHICAGO
RESTAURANTS
7
DISPLACED PERSONS
RESTAURANTS
BEFORE
WAR
RESTAURANT
8
SARMA
BETTER?
MUSAKA
9
SARMA
NEXT TIME
MUSAKA
THEN
DJUVEČ
FINE!
NEVER HAVE
10
SORRY
11
LUCKY
12

PAR. 190 - PLURAL OF THE NOUN ЧОВЕК

The nominative plural of the noun человек is људи. The plural endings of људи are the same as the plural endings of other masculine nouns (see Par. 185, p. 152 of this volume), except the genitive plural which is људи (see Par. 191).

(5) Људи се навикну на све.
(12) Јанко је синоћ отишао у лов са неким људима.

PAR. 191 - MASCULINE NOUNS WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING И

There are a few Serbo-Croatian masculine nouns which, besides the genitive plural ending -а, may use the ending и; a few use only the ending -и, and a few use the ending -ија, as well as -а and -и:

Nom sing.	Gen. pl.		
зȳб	зȳб-а	or:	зȳб-и
мȅсēц	месéц-а		месéц-ī
мрȃв			мрáв-ī
пȃр			пáр-ī
сȃт			сáт-ī
цр̏в			цр̀в-ī
човек			људ-ī
нȍкат	нокáт-ā		нȍкт-ī, or: нȍкт-ија̄
пр̏ст	прст-ā		пр̀ст-ī, or: пр̀ст-ија̄
гȍст			гȍст-ī, or: гȍст-ија̄

(2) Они су добили дозволу само за неколико сати.
(12) Увек донесе неколико пари јаребица или зечева.

Note: Сат when it is used with the meaning "watch, clock," and пар when it is used with the meaning "couple" have long plurals (see Par. 128, Vol IV, p. 137).

PAR. 192 - PLURAL OF THE NOUNS БРАТ, ГОСПОДИН AND ВЛАСТЕЛИН

The nouns брат, господин and властелин use as their plurals the collective singular feminine nouns браћа, господа and властела. These nouns are declined as жена in singular

(see Par. 195, p. 222 of this volume). Adjectives used with these nouns are always feminine singular, but the verb whose subject is one of these nouns is always plural:

(4) Ви сте браћа, а нисте изабрали исту професију.
Ово су деца моје браће.
These are my brothers' children.
Ја пишем својој браћи.
I am writing to my brothers.
Ја одавно нисам видео своју браћу.
I have not seen my brothers for a long time.
(2) Драго ми је, господо.
Она је отишла у град са својом браћом.
She went to town with her brothers.
Она господа су разговарала о твојој браћи.
Those gentlemen talked about your brothers.

PAR. 193 - NOUNS ВЕЧЕ AND ВЕЧЕР

A - The noun вече forms its stem by adding р to the nominative singular (вечер-) and in the singular it can be either masculine or neuter:

Добро вече, Жарко.
Добар вече, Жарко.
Good evening, Zharko.
(2) Они сваког вечера морају бити у касарни.

This noun uses as its plural the plural of the noun вечер (see B below).

B - The noun вечер is of feminine gender and it is declined in both numbers, singular and plural as ствар (see Par. 201, Vol VII).

PAR. 194 - DECLENSION OF MASCULINE PROPER NAMES ENDING IN О AND Е

Proper names of males, ending in о (Марко, Бранко, Жарко) and -е (Ђорђе, Павле) are masculine. They are declined as other masculine nouns, except that the vocative is the same as the nominative:

Nominative:	Марк-о	Ђорђ-е
Genitive:	Марк-а	Ђорђ-а
Dative:	Марк-у	Ђорђ-у
Accusative:	Марк-а	Ђорђ-а
Vocative:	Марк-о	Ђорђ-е
Instrumental:	Марк-ом	Ђорђ-ем
Locative:	Марк-у	Ђорђ-у

(11) Знам да ће оцу и брату Јанку бити жао што нису с нама.

Note: Some proper names of two syllables ending in -e and with the long rising accent on the first syllable, are declined as feminine nouns ending in -a, except that the vocative is the same as the nominative.

Nominative:	Ра́д-е
Genitive:	Ра́д-ē
Dative:	Ра́д-и
Accusative:	Ра́д-у
Vocative:	Ра̑д-е
Instrumental:	Ра́д-ōм
Locative:	Ра́д-и

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - PLURAL OF THE NOUN ČOVEK, MASCULINE NOUNS WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING I, PLURAL OF THE NOUNS BRAT AND GOSPODIN, NOUNS VEČE AND VEČER, MASCULINE PROPER NAMES ENDING IN O AND E

Review shortly: plurals of nouns čovek, brat, gospodin; the declension of the noun veče (večer); the declension of masculine proper names Žarko and Pavle; and the genitive plurals of masculine nouns which in that case take the endings -i, -iju instead of a by having the students translate the sentences listed below. If it should prove that there are inadequacies in the students' handling of these forms, organize a drill using the first part of this lesson.

(1) Their fathers are good men.
(2) These men's wives are in Europe.
(3) What did you say to those men over there?

(4) I asked some men for your address, but they were not able to tell it to me.
(5) Good men, will you help to carry this trunk into my room?
(6) Mark is arguing with some men in the street.
(7) They talked about some men whom we do not know.
(8) We have lived in this house for five months.
(9) He has more artificial than natural teeth.
(10) She bought six pairs of stockings and two pairs of shoes.
(11) They have been talking for several hours.
(12) He has no fingers on his right hand.
(13) They often have many guests for supper.
(14) When I greet my friends in the evening, I say: "Good evening."
(15) She goes to the theater almost every evening.
(16) Towards evening it started raining.
(17) That happened on a nice summer evening.
(18) I like an evening like this.
(19) A day ends with the evening (night).
(20) We spoke about a nice evening that we spent on the sea during World War II.
(21) Our brothers are in the army.
(22) She does not go anywhere without her brothers.
(23) We always believe our brothers.
(24) We have not seen our brothers for five years.
(25) She is talking to Mark's brothers.
(26) They wrote us a nice letter about our small brothers.
(27) These gentlemen are from Europe.
(28) These gentlemen's families live in Yugoslavia.
(29) Return to those gentlemen their passports.
(30) Where are the seats for these gentlemen?
(31) We had our supper with these gentlemen.
(32) Do you know anything more about those gentlemen who came from Belgrade yesterday?
(33) My friend's name in Zharko.
(34) I am coming from my friend Zharko.
(35) I sent a lighter to my friend Zharko.
(36) I greeted my friend Zharko with these words: "Hi, Zharko."
(37) He is going to school with my friend Zharko.
(38) She has not told me anything about my friend Zharko.
(39) The name of that old gentleman is Pavle Pavlovich.
(40) Last night I was in the house of Mr. Pavle Pavlovich.
(41) I gave my pen to Mr. Pavle Pavlovich.
(42) I have known Mr. Pavle Pavlovich for many years.
(43) We had many meetings with Mr. Pavle Pavlovich before he left for Belgrade.
(44) Have you heard anything about Mr. Pavle Pavlovich?

B - CARDINAL NUMERALS

Review cardinal numerals from 1 to 125 and from 1000 to 1025 by asking the questions listed below. Point to the numerals which the student is expected to use in his answer.

(1) Koliko učenika ima u ovoj učionici?
(2) Koliko vojnika stanuje u ovoj baraci?
(3) Koliko brodova ima u ovoj luci?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Ručak kod gospođe Stanković

Kao što znamo kad je Dikson bio na večeri u kući Stankovićevih, g-da Mara Stanković ga je pozvala na ručak u iduću nedelju. Ona je želela da upozna Diksona sa svojim sinovcima koji su vojnici.

Kad je Dikson, sledeće nedelje, došao na ručak, on se upoznao sa sinovcima g-đe Stanković, tj. sa Đorđem Stankovićem pitomcem Vojne akademije i Žarkom Stankovićem pitomcem Škole za rezervne oficire. Đorđe je izjavio da je izabrao aktivnu vojnu službu za svoju karijeru, dok je Žarko rekao da je odlučio da postane sudija.

Stari g. Stanković nije bio na ručku. On je bio otsutan, jer je iznenada otišao u Zagreb zbog nekog posla. Međutim, on je zamolio svoju ženu da kaže Diksonu da žali što je morao da ode. Dikson je to razumeo i rekao domaćici: "Mi u Americi kažemo posao je posao, - i mi to dobro razumemo."

Ni Janko, sin g. Stankovića, nije bio na ručku. Domaćica je rekla da je on otišao u lov sa nekim ljudima. Ona je dodala da Janko uvek ima sreće u lovu i da uvek donese kući nekoliko pari jarebica ili zečeva.

Za ručak su imali sarmu koju Dikson mnogo voli. On je u Čikagu često išao u srpske restorane kojih tamo ima dosta, naročito zbog raseljenih lica koja su došla iz Evrope u Čikago posle Drugog svetskog rata.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Dickson visits the Stankoviches

When Dickson heard the price of the room and finally decided to take it and registered, he went back to the room. There he took a bath, shaved and dressed in a new suit. After this he called the bellboy and asked him to get him a taxi. While he was waiting for the taxi, he took out the letters which he had brought from New York. The taxi soon came and Dickson rode to the Stankoviches' residence. The maid, who opened the door, told him that the general was in the library and asked him how she should announce him. Dickson gave her his calling card and she invited him to come into the drawing room.

In a few minutes Mr. Stankovich entered the room and extended his hand to Dickson with the words: "I am glad to see you, Mr. Dickson. I am Lazar Stankovich, a retired general." The two men shook hands and Dickson then gave the general the letter he had brought for him from New York. Mr. Stankovich excused himself and read the letter. When he had finished reading, he and Dickson conversed for a while. During the conversation Dickson told the general that he also had a letter from New York for the general's brother. Mr. Stankovich informed Dickson that his brother was vacationing on the Adriatic Coast and that therefore Dickson wouldn't be able to give him the letter for a few weeks.

When Dickson mentioned that he liked the Stankoviches' house very much, the general told him that they had lived there for only 12 years. Their old house had burned during the bombardment of Belgrade in the Second World War.

When Dickson got up to leave, the general invited him to dinner the following day. He wanted Dickson to meet his wife and daughter who weren't at home that night because they had gone to the theater.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Ručak kod Stankovićevih

Kad se Dikson probudio prošle nedelje, bilo je već kasno. Odmah se setio ručka kod Stankovićevih. Okupao se, obrijao i obukao vrlo brzo, ali se ipak bojao da će zakasniti. Dok je išao dugom ulicom čiji kraj nije mogao da vidi, brojao je minute. Kad je najzad stigao pred kuću Stankovićevih, jednim pogledom na svoj stari, ali inače vrlo dobar ručni sat uverio se da je došao na vreme. Na vratima su ga čekale i pozdravile gospoda Stanković i njena mlada i vrlo lepa ćerka Danica. Čim je video ljubazna lica ovih lepih žena, Dikson je zaboravio na umor. Gospoda Stanković je, zatim, sa nekoliko reči izvinila svoga muža, koji je iznenada morao da ode u Zagreb. Ona je takođe izvinila svog sina Janka koji je, kao i obično, i ove nedelje otišao u lov.

Zatim je domaćica upoznala svog gosta sa dva mlada gospodina u vojnim uniformama. To su bili Đorđe i Žarko, domaćinovi sinovci.

Ručak je bio bogat. Glavno jelo je bilo sarma, koja se Diksonu učinila mnogo ukusnijom od one koju je jeo u Čikagu kod svojih prijatelja (bivših "raseljenih lica"). Za idući put, domaćica je obećala musaku ili đuveč.

Razgovor je bio vrlo prijatan. Dva brata Đorđe i Žarko su bili skoro jednaki, ali je Dikson brzo primetio razliku između njih. Dok je Đorđe, pitomac Vojne akademije, tvrdio da za njega nema sreće van aktivne vojne službe, dotle je Žarko, koji je inače student, sumnjao da bi mogao dugo da podnosi život u kasarni. On se nada da će imati mnogo bolju karijeru kao sudija.

Sem razgovora o jelima i profesijama, pričalo se i o otsutnom Janku i njegovom čudnom lovu iz koga je on obično dolazio bez ičega. Njegova majka je rekla da su dani kada se on vraćao iz lova s kojom jarebicom vrlo retki izuzeci. Dikson je ispričao nekoliko šala iz Amerike kojima su se svi mnogo smejali.

Dikson ih je napustio vrlo zadovoljan. On je mnogo žalio što su stari gospodin Stanković i Janko bili otsutni.

Pitanja na štivo: Questions on Reading Text

1. Kad se gospodin Dikson probudio prošle nedelje?
2. Čega se gospodin Dikson setio čim se probudio?
3. Šta je on uradio čim se probudio?
4. Kako se on okupao, obrijao i obukao?
5. Čega se Dikson ipak bojao?
6. Kakvom ulicom je išao gospodin Dikson?
7. Šta je radio Dikson dok je išao tom dugom ulicom?
8. Na šta je Dikson pogledao kad je stigao pred kuću Stankovićevih?
9. Zašto je Dikson pogledao na svoj sat?
10. Kakav je Diksonov sat?
11. Da li je Dikson stigao na vreme kod Stankovićevih?
12. Da li je on bio umoran kad je stigao pred Stankovićevu kuću?
13. Ko ga je čekao na vratima?
14. Kakva su bila lica gospođe i gospođice Stanković kad su pozdravile Diksona?
15. Šta je Dikson zaboravio kad je video ljubazna lica tih žena?
16. Ko nije bio kod kuće?
17. Koga je gospođa Stanković izvinila kod Diksona?
18. Kuda je otišao general Stanković?
19. Kuda je otišao Janko Stanković?

20. Jesu li gospoda i gospodica Stanković bile same kad je g. Dikson došao?
21. Ko je već bio tamo?
22. Kako se zovu ti Stankovićevi sinovci?
23. Ko je upoznao Đorđa i Žarka sa Diksonom?
24. Kakav je bio ručak?
25. Koje je bilo glavno jelo?
26. Kako se Diksonu dopala sarma?
27. Da li je on već ranije negde jeo sarmu?
28. Koja mu se sarma učinila boljom?
29. Šta je gospoda Stanković obećala za idući put?
30. O čemu su gosti i domaćini razgovarali za vreme ručka?
31. Kakvi su bili Đorđe i Žarko?
32. Šta je Dikson ubrzo primetio?
33. Šta je tvrdio Đorđe?
34. Šta je bio Žarko?
35. U šta je Žarko sumnjao?
36. Šta Žarko želi da postane?
37. Zašto je Jankov lov bio čudan?
38. Koji dani su bili izuzeci za gospodu Stanković?
39. Šta je ispričao Dikson ?
40. Da li je Dikson napustio kuću nezadovoljan?
41. Šta je Dikson mnogo žalio?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Last Sunday Mr. Dickson was again at a dinner at the Stankoviches.
2. The general and his son Janko were absent.
3. The general had to depart suddenly for Zagreb and Janko went hunting.
4. Two other guests at the dinner were George Stankovich, a cadet at the Military Academy and his brother Zharko, a cadet at the School for Reserve Officers.
5. The two brothers chose different professions.
6. George chose for his career the active military service and Zharko intends to become a judge because, as he said, he would not be able to endure a uniform all his life.
7. They had "sarma" for dinner. "Sarma", "musaka" and "duveč" were three Serbian dishes that Dickson had already eaten in a restaurant in Chicago.
8. He went there often with some displaced persons from Yugoslavia.
9. The conversation was so pleasant that the two cadets did not even notice that it was time for them to return to the barracks.
10. They had to be there every evening.
11. So, they could not see several pairs of partridges that Janko, who had particular luck that day, brought home.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

*213, *795 & *1298-aktivna vojna služba, f.	- regular army
1352-čȕdan, adj. m. čȕdna, f. čȕdno, n.	- odd, queer, strange
-čȕdno, adv.	- oddly, strangely
1353-dȕveč, m.	- djuvec (a Yugoslav dish)
1354-ìnače, adv.	- else, otherwise, anyway
1355-ìznenāda, adv.	- unexpectedly, suddenly
1356-izuzétak, m. gen. sing.: izuzétka nom. pl.: izuzéci	- exception
1357-jarèbica, f.	- partridge
1358-karijéra, f.	- career
1359-kȁsārna, f.	- barracks
1360-lȍv, m.	- hunt, chase
1361-musàka, f.	- musaka (a Yugoslav dish)
*255-òbičan, adj. m. òbična, f. òbično, n.	- ordinary; customary
-òbično, adv.	- ordinarily, customarily
1362-òtsutan, adj. m. òtsutna, f. òtsutno, n.	- absent
1363-pitómac, m. gen. sing.: pitómca	- cadet
*213, *1297 & *1363-pitómac Vȍjnē akadèmije, m.	- cadet of the Military Academy
*134, *206, *1319 & *1363-pitómac Škȍlē za rèzērvnē oficíre, m.	- cadet of the School for reserve officers

1364-pòdnēti, v.t.pfv. pr.t.: podnèsēm;podnèsū	- to bear, to endure; to submit
*1364-podnòsiti, v.t.ipfv. pr.t.: pòdnosīm;pòdnosē	- to bear, to endure; to submit
1365-primétiti, v.t.pfv. pr.t.: prìmētīm;prìmētē	- to notice; to remark, to observe
*1365-primećívati, v.t.ipfv. pr.t.: primèćujem;primèćujū	- to notice; to remark, to observe
1366-profèsija, f.	- profession
1367-ràseljen, adj.	- displaced
*451 & *1367-ràseljeno líce, n.	- displaced person (DP)
1368-sárma, f. gen. pl.: sármi	- sarma (a Yugoslav dish)
1369-srēća, f.	- fortune; happiness; luck
1370-strášan, adj. m. strášna, f. strášno, n.	- dreadful, terrible
-strášno, adv.	- dreadfully, terribly
1371-sùdija, f.	- judge, justice
1372-vēčēr, f. or m. gen. sing.: vēčera - vēčeri nom. pl.: vēčeri, f.	- evening
1373-zbīlja, adv.	- by the way; indeed, really

* * *

ići (otići) u lov	- to go hunting
žao mi je	- I am sorry

ŠEZDESET-DRUGA LEKCIJA
SIXTY-SECOND LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A (See Par. 195)

Drill the full declension of feminine nouns whose nominative singular ends in a by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Ko je ovo?	To je gospoda Stanković.
(2)	Ko je ovo?	To su gospode Stanković i Marković.
(3)	Čiji muž je gospodin Stanković?	Gospodin Stanković je muž gospode Stanković.
(4)	Čiji muž je gospodin Marković?	Gospodin Marković je muž gospode Marković.
(5)	Čije žene su gospoda Stanković i gospoda Marković?	Gospoda Stanković je žena gospodina Stankovića, a gospoda Marković je žena gospodina Markovića.
(6)	Koga (Čije žene) se gospodin Stanković rado seća?	Gospodin Stanković se rado seća svoje žene.
(7)	Koga (Čije žene) se gospodin Marković ne boji?	Gospodin Marković se ne boji svoje žene.
(8)	Koga (Čijih žena) se gospodin Stanković i gospodin Marković ne čuvaju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković se ne čuvaju svojih žena.
(9)	Koga (Čijih žena) se gospodin Stanković i gospodin Marković rado sećaju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković se rado sećaju svojih žena.
(10)	Kome (Čijoj ženi) gospodin Stanković često piše?	Gospodin Stanković često piše svojoj ženi.
(11)	Kome (Čijoj ženi) gospodin Marković sve veruje?	Gospodin Marković sve veruje svojoj ženi.
(12)	Kome (Čijim ženama) se gospodin Stanković i gospodin Marković nadaju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković se nadaju svojim ženama.
(13)	Kome (Čijim ženama) se gospodin Stanković i gospodin Marković uvek raduju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković se uvek raduju svojim ženama.
(14)	Koga (Čiju ženu) gospodin Stanković voli?	Gospodin Stanković voli svoju ženu.
(15)	Koga (Čiju ženu) gospodin Marković sluša?	Gospodin Marković sluša svoju ženu.
(16)	Koga (Čije žene) gospodin Stanković i gospodin Marković uvek razumeju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković uvek razumeju svoje žene.
(17)	Koga (Čije žene) gospodin Stanković i gospodin Marković očekuju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković očekuju svoje žene.

(18)	Kojim rečima gospodin Stanković počinje pismo svojoj ženi?	Gospodin Stanković počinje pismo svojoj ženi ovim rečima: "Draga moja ženo."
(19)	A kojim rečima gospodin Marković počinje pismo svojoj ženi?	I gospodin Marković počinje pismo svojoj ženi rečima: "Draga moja ženo."
(20)	A kojim rečima biste vi počeli zajedničko pismo gospođama Stanković i Marković?	Zajedničko pismo koje bih pisao gospođama Stanković i Marković, ja bih počeo rečima: "Drage gospođe Stanković i Marković."
(21)	S kime (S čijom ženom) gospodin Stanković putuje u Evropu?	Gospodin Stanković putuje u Evropu sa svojom ženom.
(22)	S kime (S čijom ženom) se gospodin Marković redovno dopisuje?	Gospodin Marković se redovno dopisuje sa svojom ženom.
(23)	S kime (S čijim ženama) se gospodin Stanković i gospodin Marković ne vole da rastanu?	Gospodin Stanković i gospodin Marković ne vole da se rastanu sa svojim ženama.
(24)	S kime (S čijim ženama) se gospodin Stanković i gospodin Marković brinu za svoju decu?	Gospodin Stanković i gospodin Marković se brinu za svoju decu sa svojim ženama.
(25)	O kome (O čijoj ženi) gospodin Stanković misli samo lepo?	Gospodin Stanković misli samo lepo o svojoj ženi.
(26)	O kome (O čijoj ženi) gospodin Marković govori samo lepo?	Gospodin Marković govori samo lepo o svojoj ženi.
(27)	O kome (O čijim ženama) gospodin Stanković i gospodin Marković razgovaraju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković razgovaraju o svojim ženama.
(28)	O kome (O čijim ženama) gospodin Stanković i gospodin Marković razmišljaju?	Gospodin Stanković i gospodin Marković razmišljaju o svojim ženama.
(29)	Da li je ovo kuvar (vaš prijatelj, domaćin, pas, vuk, jagnje, konj, prase, vo, jelen)?	Ne. To nije kuvar, nego kuvarica (moj prijatelj, nego moja prijateljica; domaćin, nego domaćica; pas, nego mačka; vuk, nego lisica; jagnje, nego ovca; konj, nego mazga; prase, nego svinja; vo, nego krava; jelen, nego koza).
(30)	Da li su ovo kuvari (vaši prijatelji, domaćini, . .)?	Ne. To nisu kuvari, nego kuvarice (moji prijatelji, nego moje prijateljice; . . . .).

(31)	Čiji je muž Marko?	Marko je muž moje kuvarice.
(32)	Čiji su muževi Marko i Jovan?	Marko i Jovan su muževi naših kuvarica.
(33)	Kome pišete?	Ja pišem svojoj prijateljici.
(34)	Kome odgovarate na pismo?	Ja odgovaram na pismo svojim prijateljicama.
(35)	Koga ste našli kod kuće?	Kod kuće sam našao domaćicu (domaćice).
(36)	Koju životinju pas ne voli?	Pas ne voli mačku.
(37)	Koje domaće životinje vidite?	Ja vidim ovcu (ovce), mazgu (mazge), svinju (svinje), kravu (krave), kozu (koze).
(38)	Koju divlju životinju vidite?	Vidim lisicu.
(39)	Kojim rečima biste počeli pismo svojoj prijateljici?	Pismo svojoj prijateljici bih počeo rečima: "Draga moja prijateljice."
(40)	Kako biste pozdravili domaćicu koja bi vam uveče otvorila vrata?	Domaćicu koja bi mi otvorila vrata, ja bih pozdravio rečima: "Dobro veče, domaćice."
(41)	Za kime trči pas?	Pas trči za mačkom (mačkama).
(42)	Za kime trči vuk?	Vuk trči za ovcom (kozom, kravom, ovcama, kozama, kravama).
(43)	O kojim životinjama mi govorimo?	Mi govorimo o mački (lisici, ovci, mazgi, svinji, kravi, kozi, mačkama, lisicama, ovcama, mazgama, svinjama, kravama, kozama).
(44)	Šta je ovo?	To je tabla (slika, knjiga, beležnica, guma, stolica, oficirska menza, kasarna, bašta).
(45)	Šta je ovo?	To su table (slike, . .).
(46)	Iznad čega je sat?	Sat je iznad table.
(47)	Ispod čega je čiviluk?	Čiviluk je ispod slike.
(48)	Bez čega učenik ne može da dođe u školu?	Učenik ne može da dođe u školu bez knjiga (beležnica).
(49)	Ka čemu se ja krećem?	Vi se krećete ka tabli.
(50)	Prema čemu idu oficiri svakog dana u podne?	Oficiri idu svakog dana u podne prema Oficirskoj menzi.
(51)	Šta vidite ispod sata?	Ispod sata vidin tablu.
(52)	Šta vidite iznad čiviluka?	Iznad čiviluka vidim sliku.
(53)	Šta vi donosite svakog dana u školu?	Ja svakog dana donosim u školu knjige (beležnice).

(54)	Čime brišemo hartiju?	Hartiju brišemo gumom.
(55)	Na čemu učenici sede?	Učenici sede na stolicama.
(56)	Gde vi jedete?	Ja jedem u Oficirskoj menzi.
(57)	Gde stanuju vojnici?	Vojnici stanuju u kasarni (kasarnama).
(58)	Gde provodite dosta vremena u subotu i nedelju?	U subotu i nedelju provodim dosta vremena u bašti.
(59)	Kojim rečima biste počeli pismo prijatelju čije je ime Nikola (Ilija)?	Pismo prijatelju čije je ime Nikola (Ilija) bih počeo rečima: "Dragi Nikola (Ilija)."
(60)	Kojim rečima biste počeli pismo prijateljici čije je ime Kosara (Jelena)?	Pismo prijateljici čije je ime Kosara (Jelena) bih počeo rečima: "Draga Kosara (Jelena)."
(61)	Kojim rečima biste počeli pismo sestri čije je ime Mica (Mara)?	Pismo sestri čije je ime Mica (Mara) bih počeo rečima: "Draga Mico (Maro)."

DRUGI DEO
DIJALOG

Jedan susret na ulici

1. G. Robert Dikson: Kakvo prijatno iznenađenje! Dobar dan, gospođo. Dobar dan, gospođice.

G-đa i g-ca Stanković: Dobar dan, gospodine Diksone.

2. G.D: Nisam očekivao da vas vidim u gradu tako rano.

G-đa S: Mi smo pošle na jednu veliku rasprodaju ženskih haljina. Zato smo poranile.

3. G.D: Žene su svuda iste (smeje se). Rasprodaje ih privlače kao magnet.

G-ca S: To je tačno, ali mi ovde imamo rasprodaje samo jedanput, ili dvaput, godišnje. Kod vas je drukčije.

4. G.D: Ja samo znam da žene u Americi često pokupuju na tim rasprodajama i ono što im treba i ono što im ne treba.

G-đa S: I naše žene tako rade, ali moja ćerka i ja ne radimo tako.

5. G-ca S: Mi smo srećne kad možemo da kupimo ono što nam je zaista neophodno. Je li tako, mama?

G-đa S: Tako je, Danice, dete moje.

6. G.D: Ja ću vas čekati dok pokupujete stvari, pa ću vam onda pomoći da odnesete pakete kući.

G-đa S: Ali šta će biti ako se mi zadržimo? Znate kako je na tim rasprodajama.

SECOND PART
DIALOGUE

A meeting on the street

1. Mr. Robert Dickson: What a pleasant surprise! Good day, Madam. Good day, Miss.

Mrs. and Miss Stankovich: Good day, Mr. Dickson.

2. Mr. D: I didn't expect to see you in town so early.

Mrs. S: We're going to a big sale of women's dresses. On account of that we are so early.

3. Mr. D: Women are the same everywhere (laughs). Sales attract them as a magnet.

Miss S: That's correct, but here we have sales only once or twice a year. In America it's different.

4. Mr. D: I only know that women in America often buy at those sales what they need, as well as what they don't need.

Mrs. S: Our women, too, do the same, but my daughter and I don't do that.

5. Miss S: We're happy when we can buy what we really need. Is that so, Mama?

Mrs. S: Of course, Danica, my child.

6. Mr. S: I'll wait until you buy the things, and then I'll help you to take the parcels home.

Mrs. S: But what if we stay long? You know how it is at those sales.

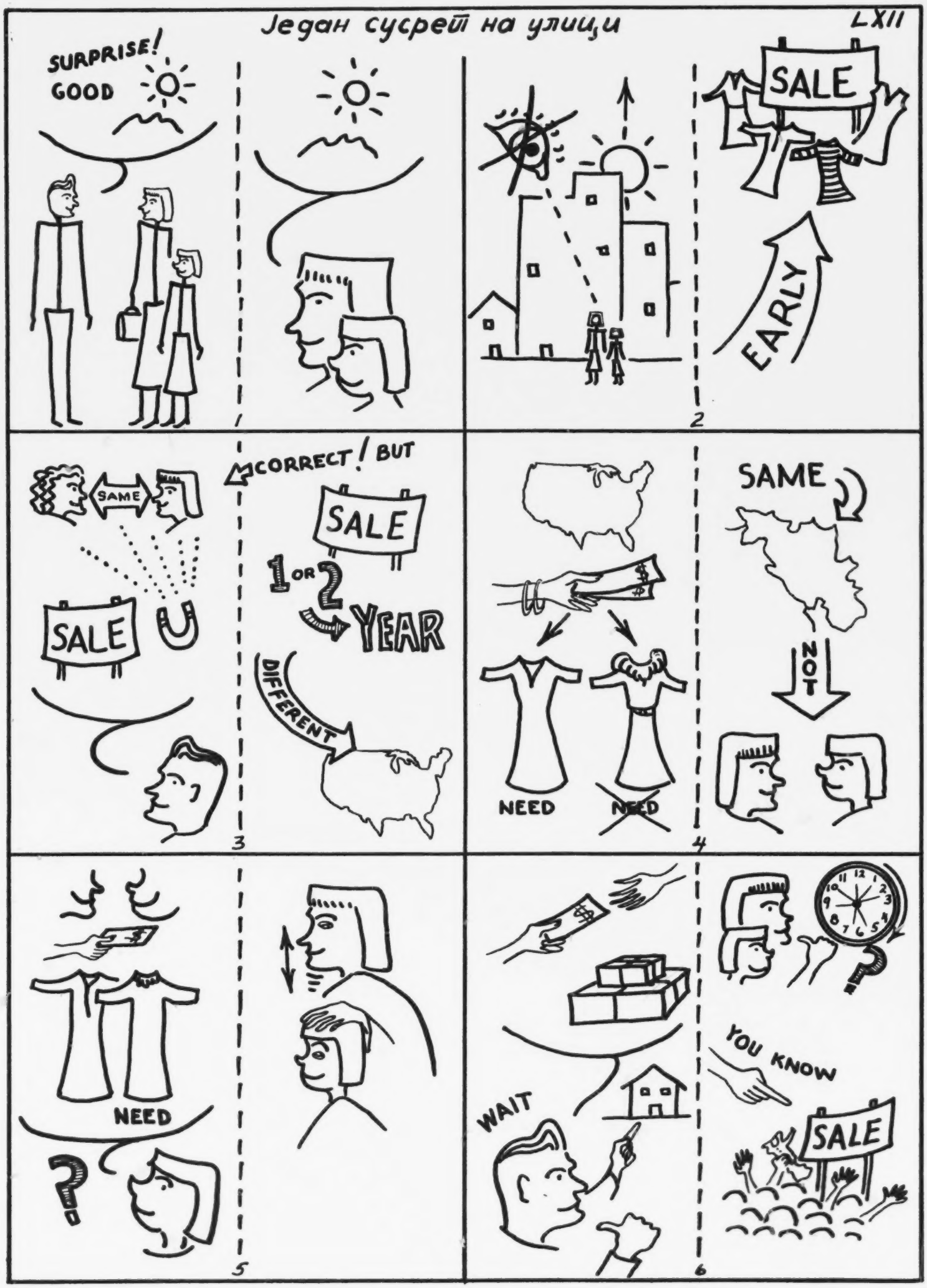
Један сусрет на улици
LXII
SURPRISE!
GOOD
SALE
EARLY
2
SAME
SALE
CORRECT! BUT
SALE
1 OR 2 YEAR
DIFFERENT
3
NEED
NEED
SAME
NOT
4
NEED
5
WAIT
YOU KNOW
SALE
6

7. G.D: Ne brinite. Ja ću vas čekati pred onom kafanom koja ima stolove na trotoaru. Piću pivo i čitaću novine.

G-đa S: U redu. Hajde, Danice.

Posle dva sata

8. G.D: Izvolite sesti. Čime mogu da vas častim? Hoćete li pivo, oranžadu, limunadu ili sladoled?

G-đa S: Ja ću uzeti pivo, a znam da Danica voli sladoled.

9. G-ca S: Kako su vaša žena i sin? Šta vam pišu?

G.D: Hvala, dobro su. Oni pišu da bi želeli da što pre dođu ovamo.

10. G-đa S: To je razumljivo. Da li ste tražili kuću?

G.D: Gledao sam jednu vilu na Dedinju, ali je kirija toliko visoka da ne mogu da je iznajmim iako bih to želeo.

11. G-đa S: Sutra ću s Danicom ići na Topčidersko Brdo. Tamo imamo neke prijateljice. Videćemo da li one znaju za neku kuću.

G.D: Hvala vam. Čuo sam da tamo ima lepih bašta, pa čak i vinograda.

12. G-đa S: Mi treba da krenemo. Na Danici je red da kuva ručak.

G.D: Dajte mi sve te pakete da ih ponesem.

7. Mr. D: Don't worry. I'll wait for you in front of that café with the tables on the sidewalk. I'll drink beer and read the newspapers.

Mrs. S: O.K. Let's go, Danica.

Two hours later

8. Mr. D: Please be seated. With what can I treat you? Do you want beer, orangeade, lemonade or ice cream?

Mrs. S: I'll take beer, and I know Danica likes ice cream.

9. Miss S: How are your wife and son? What do they write to you?

Mr. D: They're well, thank you. They write that they would like to come here as soon as possible.

10. Mrs. S: That's understandable. Have you looked for a house?

Mr. D: I looked at a villa on Dedinje, but the rent is so high that I can't rent it although I'd like to.

11. Mrs. S: Tomorrow I'll go with Danica to Topchider Hill. We have some lady friends there. We'll see whether they know about some house.

Mr. D: Thank you. I've heard that there are nice gardens and even vineyards there.

12. Mrs. S: We ought to go. It's Danica's turn to cook lunch.

Mr. D: Give all those parcels to me to carry.

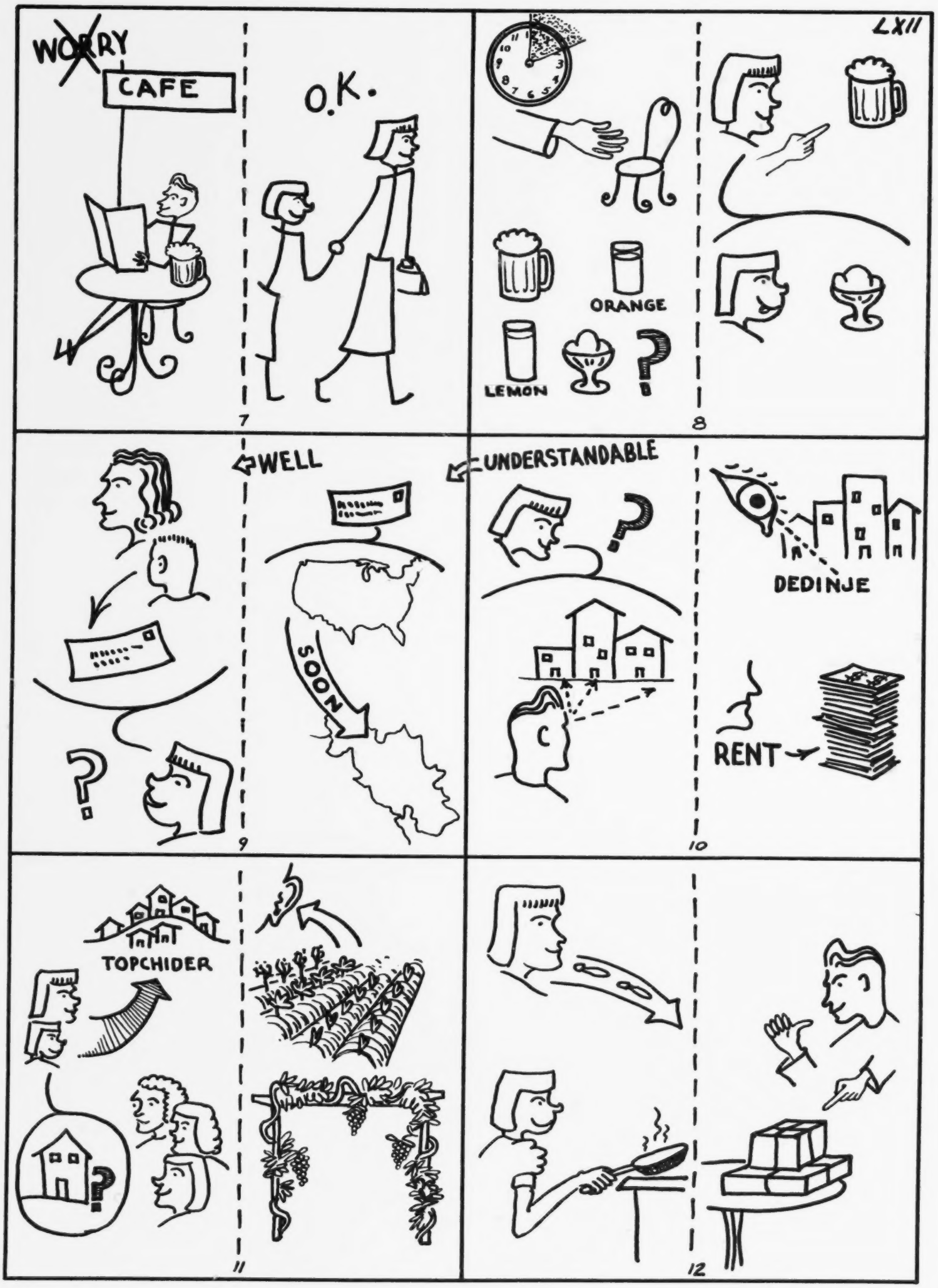
WORRY
CAFE
O.K.
7
ORANGE
LEMON
LXII
8
WELL
SOON
9
UNDERSTANDABLE
C
DEDINJE
RENT
10
TOPCHIDER
11
12

PAR. 195 - FULL CHART OF DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A

CASE	SINGULAR	PLURAL
NOMINATIVE	жен-а	жен-е
GENITIVE	жен-е	жен-а
DATIVE	жен-и	жен-ама
ACCUSATIVE	жен-у	жен-е
VOCATIVE	жен-о	жен-е
INSTRUMENTAL	жен-ом	жен-ама
LOCATIVE	жен-и	жен-ама

Note: (1) Feminine nouns ending in -а which are derived from adjectives ending in -ски are declined as feminine adjectives (Хрватска, Енглеска, Немачка).

(2) The vocative singular of all feminine proper names which consist of two syllables and which in the nominative singular end in -ица as well as of all other feminine proper names of two syllables which have the long rising accent on the first syllable is also formed by adding the ending -о (птиц-а, Миц-а, Ма́р-а; птиц-о, Миц-о, Ма̑р-о) (see Par. 119A 2, Vol IV, p. 99).

(3) All feminine proper names of more than two syllables, which in the nominative singular end in -ица form their vocative singular by adding the ending -е to the stem (Милиц-а; Милиц-е) (see Par. 119B, Vol IV, p. 99).

(4) Feminine common nouns which in the nominative singular end in -ица and consist of more than two syllables may have the vocative singular ending -о or -е (домаћиц-а; домаћиц-е, or: домаћиц-о) (see Par. 119B - Note, Vol IV, p. 99).

(5) All feminine proper names except those mentioned under (2) and (3) above have the vocative singular exactly like the nominative (Косара, Никола) (see Par. 119C, Vol IV, p. 99).

Nominative:	(10)	Гледао сам једну вилу на Дедињу, али је станарина толико висока да не могу да је изнајмим.
	(4)	И наше жене тако раде, али моја ћерка и ја не радимо тако.
	(3)	Жене су свуда исте. Распродаје их привлаче као магнет.
Genitive:		Г. Диксон је дошао у Београд без жене. Mr. Dickson came to Belgrade without his wife.
	(2)	Ми смо пошле на једну велику распродају женских хаљина.
	(11)	Чуо сам да тамо има лепих башта.
Dative:	(6)	Ја ћу вас чекати док покупујете ствари, па ћу вам онда помоћи да однесете пакете кући.
		Она купује хаљине својим ћеркама. She is buying dresses for her daughters.
Accusative:	(2)	Ми смо пошле на једну велику распродају женских хаљина.
	(10)	Да ли сте тражили кућу?
	(3)	То је тачно, али ми овде имамо распродаје једанпут или два пута годишње.
	(7)	Пићу пиво и читаћу новине.
	(11)	Тамо имамо неке пријатељице.
Vocative	(1)	Добар дан, госпођо. Добар дан, госпођице.
	(5)	Тако је, Данице, дете моје. Добро јутро, госпође. Good morning, ladies. Добар вече, госпођице. Good evening, young ladies.
Instrumental:	(7)	Ја ћу вас чекати пред оном кафаном која има столове на тротоару.
	(11)	Сутра ћу с Даницом ићи на Топчидерско Брдо. Мужеви не воле да иду на распродаје са својим женама. Husbands do not like to go to sales with their wives.
Locative:	(4)	Ја само знам да жене у Америци често покупују на тим распродајама и оно што им треба и оно што им не треба.
	(12)	На Даници је ред да кува ручак.

223

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A

Drill the declension of feminine nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Kako se zove soba u kojoj rade nastavnici?	Soba u kojoj rade nastavnici zove se kancelarija.
(2)	Kako se zove soba u kojoj učenici provode vreme od osam do jedanaest sati pre podne i od jedan sat do četiri sata posle podne?	Soba u kojoj učenici provode vreme od osam do jedanaest sati pre podne i od jedan sat do četiri sata posle podne zove se učionica.
(3)	Kako se zove soba u kojoj jedemo?	Soba u kojoj jedemo zove se trpezarija.
(4)	Kako se zovu mesta na koja ljudi idu kad žele da se kupaju u moru?	Mesta na koja ljudi idu kad žele da se kupaju u moru zovu se plaže.
(5)	Kako se zovu radnje u kojima se prodaje hrana?	Radnje u kojima se prodaje hrana zovu se bakalnice.
(6)	Kako se zovu ustanove u koje idemo kad smo mnogo bolesni?	Ustanove u koje idemo kad smo mnogo bolesni zovu se bolnice.
(7)	Odakle nastavnici izlaze kad idu u učionice?	Kad nastavnici idu u učionice, oni izlaze iz kancelarije.
(8)	Gde učenici puše za vreme odmora?	Za vreme odmora učenici puše ispred učionica.
(9)	Odakle izlazimo po završenom obedu?	Po završenom obedu izlazimo iz trpezarije.
(10)	Odakle se vraćamo pošto se okupamo u moru?	Pošto se okupamo u moru, vraćamo se sa plaže.
(11)	Odakle izlazimo pošto kupimo hranu?	Pošto kupimo hranu, izlazimo iz bakalnice.
(12)	Odakle se vraćamo kad lekari kažu da smo zdravi?	Kad lekari kažu da smo zdravi, kući se vraćamo iz bolnice?
(13)	Kuda idu vojnici?	Vojnici idu prema kancelariji (učionici, trpezariji, plaži, bakalnici, bolnici).
(14)	Kuda idu nastavnici?	Nastavnici idu prema kancelarijama (učionicama).
(15)	Kuda idu vojnici?	Vojnici idu u kancelariju (učionicu, trpezariju, bakalnicu, bolnicu, na plažu).

(16)	Kuda idu nastavnici?	Nastavnici idu u kancelarije (učionice, trpezarije, bakalnice, bolnice, na plaže).
(17)	Gde su učenici?	Učenici su pred kancelarijom (učionicom, trpezarijom, bakalnicom, bolnicom, kancelarijama, učionicama).
(18)	Gde su učenici?	Učenici su u kancelariji (učionici, trpezariji, bakalnici, bolnici; na plaži; u kancelarijama, učionicama).
(19)	Gde je kreda?	Kreda je na tabli.
(20)	Čime pišemo na tablu?	Na tablu pišemo kredom.
(21)	Čime pišemo u beležnicu?	U beležnicu pišemo olovkom.
(22)	Na šta stavljamo kapu kad izlazimo iz kuće?	Kad izlazimo iz kuće, kapu stavljamo na glavu.
(23)	Gde vojnici stanuju?	Vojnici stanuju u kasarni (kasarnama).
(24)	Na čemu ljudi imaju kosu?	Ljudi imaju kosu na glavi.
(25)	Šta čitamo ako želimo da saznamo šta ima novo?	Ako želimo da saznamo šta ima novo, mi čitamo novine.
(26)	Čime hodamo?	Nogama hodamo.
(27)	Čime držimo razne stvari?	Rukama držimo razne stvari.
(28)	Gde je Jugoslavija?	Jugoslavija je u Evropi.
(29)	Gde je voda?	Voda je u čaši.
(30)	Gde je kafa?	Kafa je u šolji.
(31)	U koje dane nemate školu?	Mi nemamo školu u subotu i nedelju.
(32)	U kojem vidu oružane sile je jedan mornar?	Jedan mornar je u mornarici.
(33)	Čime jedete meso?	Meso jedem viljuškom i nožem.
(34)	Čime jedete supu?	Supu jedem kašikom.
(35)	Kuda idemo kad želimo da igramo?	Kad želimo da igramo, idemo na igranku.
(36)	Kuda idemo kad hoćemo da se molimo Bogu?	Kad hoćemo da se molimo Bogu, idemo u crkvu.
(37)	Šta treba da dobijemo pre nego što možemo da uđemo u jednu stranu zemlju?	Pre nego što možemo da uđemo u jednu stranu zemlju, treba da dobijemo vizu.
(38)	Gde spavaju putnici koji putuju brodom?	Putnici koji putuju brodom spavaju u kabinama.
(39)	Na čelu koje ustanove stoji ambasador	Ambasador stoji na čelu ambasade.
(40)	Šta polažu regruti kad stupe u vojsku?	Kad regruti stupe u vojsku, oni polažu zakletvu.

225

(41)	Pred koga treba da izadu mladići da bi znali da li su sposobni za vojnu službu?	Da bi mladići znali da li su sposobni za vojnu službu, oni treba da izadu pred regrutnu komisiju.
(42)	Šta treba da znate da biste mogli da pišete nekome?	Da bih mogao da nekome pišem, ja treba da znam njegovu adresu.
(43)	Koliko biblioteka ima u našoj školi?	U našoj školi ima dve biblioteke.
(44)	Kuda idemo kad želimo da pročitamo neku knjigu?	Kad želimo da pročitamo neku knjigu, idemo u biblioteku.
(45)	U koju školu idu mladići koji žele da postanu aktivni oficiri?	Mladići koji žele da postanu aktivni oficiri idu u vojnu akademiju.
(46)	U koju školu idu mladići koji žele da postanu rezervni oficiri?	Mladići koji žele da postanu rezervni oficiri idu u školu za rezervne oficire.
(47)	Šta nosimo ispod cipela?	Ispod cipela nosimo čarape.
(48)	Šta oblačimo ispod kaputa?	Ispod kaputa oblačimo košulju.
(49)	Šta oblačimo ispod košulje?	Ispod košulje oblačimo potkošulju.
(50)	Šta oblačimo ispod pantalona?	Ispod pantalona oblačimo gaće.
(51)	Od čega je vaša uniforma?	Moja uniforma je od vune.
(52)	Od čega je vaša košulja?	Moja košulja je od svile.
(53)	Ko su vaši babe i dedovi?	Moji babe i dedovi su majke i očevi moje majke i mojeg oca.
(54)	Ko su vaši ujaci?	Moji ujaci su braća moje majke.
(55)	Ko je vaša tašta?	Moja tašta je majka moje žene.
(56)	Blizu čega je vaša kuća?	Moja kuća je blizu crkve.
(57)	Kod koga vi stanujete?	Ja stanujem kod babe.
(58)	Kome vi često idete u posetu?	Ja idem često u posetu svojoj sestri (tetki, sestrama, tetkama).
(59)	Koje voće vi volite?	Ja volim jabuke i kruške.
(60)	Gde se govori nemački?	Nemački se govori u Nemačkoj.
(61)	Koji jezik se govori u Hrvatskoj?	U Hrvatskoj se govori srpskohrvatski.
(62)	Gde se govori engleski?	Engleski se govori u Engleskoj i Americi.
(63)	Iz čega pijemo vodu i mleko?	Vodu i mleko pijemo iz čaše.
(64)	Iz čega pijemo kafu i čaj?	Kafu i čaj pijemo iz šolje.

(65)	Posle kojeg obeda ležemo?	Ležemo posle večere.
(66)	Gde vojnici imaju jutarnji i večernji zbor?	Vojnici imaju jutarnji i večernji zbor pred kasarnom.
(67)	Koji je poslednji dan u nedelji?	Poslednji dan u nedelji je nedelja.
(68)	Posle kojeg dana u nedelji dolazi ponedeljak?	Ponedeljak dolazi posle nedelje.
(69)	Posle kojeg dana u nedelji dolazi četvrtak?	Četvrtak dolazi posle sreде.
(70)	Koji dan dolazi posle petka?	Posle petka dolazi subota.
(71)	Posle kojeg dana u nedelji dolazi nedelja?	Nedelja dolazi posle subote.
(72)	Koliko nedelja ima u jednoj godini?	U jednoj godini ima pedeset i dve nedelje.
(73)	Kad se brod ljulja?	Brod se ljulja za vreme bure.
(74)	Kuda su išle gospođa i gospodica Stanković kad su se našle na ulici s Diksonom?	Kad su se gospođa i gospodica Stanković našle na ulici s Diksonom, one su išle na rasprodaju ženskih haljina.
(75)	Gde je Dikson čekao gospodu i gospodicu Stanković dok su one kupovale haljine?	Dok su gospođa i gospodica Stanković kupovale haljine, Dikson ih je čekao pred kafanom.
(76)	Da li je Dikson već našao kuću za svoju porodicu?	Ne. G. Dikson nije još našao kuću za svoju porodicu.
(77)	Ko će Diksonu pomoći da nađe kuću za svoju porodicu?	Gospođa Stanković će pomoći Diksonu da nađe kuću za svoju porodicu.
(78)	Kuda će gospođa Stanković i Dikson sutra ići da traže kuću?	Gospođa Stanković i Dikson će sutra ići na Topčidersko Brdo da traže kuću.
(79)	Zašto će oni ići baš na Topčidersko Brdo?	Oni će ići baš na Topčidersko Brdo, jer gospođa Stanković tamo ima neke prijateljice.
(80)	Šta će gospođa Stanković pitati te svoje prijateljice?	Ona će ih pitati da li one znaju za neku kuću.
(81)	Šta moraju da plaćaju porodice koje ne stanuju u svojoj kući?	Porodice koje ne stanuju u svojoj kući moraju da plaćaju stanarinu.
(82)	Zašto Dikson nije iznajmio vilu koju je razgledao na Dedinju?	Dikson nije iznajmio vilu koju je razgledao na Dedinju jer je kirija bila visoka.

(83)	Šta Dikson treba da dobije od policije da bi mogao da živi u Beogradu?	Da bi mogao da živi u Beogradu, on treba da od policije dobije dozvolu za boravak.
(84)	Šta Dikson treba da dobije od Komiteta za spoljnu trgovinu da bi mogao da prodaje američku robu u Jugoslaviji?	Da bi Dikson mogao da prodaje američku robu u Jugoslaviji, on treba da dobije od Komiteta za spoljnu trgovinu dozvolu za rad.
(85)	Šta treba da dobiju vojnici da bi mogli da izadu iz kasarne?	Da bi vojnici mogli da izadu iz kasarne, oni treba da dobiju dozvolu za izlazak.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Susret i razgovor na ulici

Gospodin Robert Dikson je izašao da se prošeta po beogradskim ulicama. Dan je bio lep i bilo je mnogo žena a malo ljudi na ulicama. On je razgledao radnje i video da na mnogima piše "rasprodaja".

Posle dužeg vremena, on je video gospođu i gospođicu Stanković na ulici. Pošto se pozdravio sa njima, one su mu kazale da idu da kupe neke ženske haljine na rasprodaji. On je iz razgovora video da su žene u Jugoslaviji iste kao i u Americi, tj. da i njih rasprodaje privlače. Razlika u tom pogledu između Jugoslavije i Amerike je što u Americi ima više rasprodaja nego u Jugoslaviji. Muževi nisu mnogo srećniji zbog toga jer je tamo sve skupo.

Gospodin Dikson nije imao šta da radi. Zato je predložio gospođi i gospođici Stanković da im ponese pakete kući kad kupe šta hoće.

Dok su one kupovale u radnjama, gospodin Dikson je pio pivo i čitao novine pred kafanom. Tako je prošlo dva sata.

Posle dva sata, gospođa i gospođica Stanković su se vratile. Gospodin Dikson ih je častio pivom i sladoledom. One su se interesovale za ženu i sina gospodina Diksona. Sin i žena gospodina Diksona bi želeli što pre da dođu u Beograd, ali gospodin Dikson nije još našao stan. Stanarine su visoke, naročito za kuće koje imaju bašte, a takve kuće se gospodinu Diksonu dopadaju.

Najzad su svi krenuli kući Stankovićevih.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Organization of the Yugoslav Armed Forces

At a dinner at the Stankoviches, Mr. Dickson learned much about the Yugoslav Armed Forces. Mr. Lazar Stankovich, a retired general, was very kind and answered the many questions that Dickson asked.

Yugoslavia has many military schools, such as academies for regular officers, schools for noncommissioned officers and schools for reserve officers.

724

The Yugoslav Armed Forces are composed of three services - the Ground Forces, the Navy and the Air Force. The services are organized into military units and installations. The branches of the Yugoslav People's Army are: infantry, artillery, armored units, aviation, naval forces, engineers, cavalry and signal corps.

General Stankovich had spent a large part of his life in the Armed Forces. He had participated in many Serbian and Yugoslav wars. Now, as a retired general, he lives in a small house with his wife, daughter and son. He likes the Army very much and he is glad to talk about it whenever he has an opportunity. He promised Mr. Dickson to introduce him to several young soldiers. That will probably be next Sunday when the soldiers are going out on pass, for Sundays are the only days when a Yugoslav soldier can get a pass.

Mr. Dickson thought that the dinner with his new friends was very pleasant. He liked all the dishes and the conversation very much.

ŠESTI DEO TUMAČENJE	SIXTH PART INTERPRETING
Stupanje u vojnu službu	Entering military service
1. Robert Dikson: Kada ste vi stupili u vojsku?	1. Robert Dickson: When did you enter the Army?
Desetar Ilić: Ja sam stupio u vojsku pre 2 godine kao regrut.	Corporal Ilich: I entered the Army two years ago as a recruit.
2. R D: Kada vas je regrutna komisija prvi put pozvala?	2. R D: When did the Draft Board call you for the first time?
D.I: To je bilo pre tri godine. Tada sam imao 18 godina.	Cpl I: That was three years ago. I was eighteen years old then.
3. R D: Da li ste tada imali lekarski pregled?	3. R D: Did you have a physical examination then?

D.I: Da. Svi građani koji se pozovu pred komisiju imaju i lekarski pregled.

Cpl I: Yes. All citizens who are called before the board have a physical examination, too.

4. R D: Je li služba opšta i obavezna za sve sposobne građane?

D.I: Jeste. Oni koji nisu sposobni za vojnu službu plaćaju naročit porez.

4. R D: Is the service general and compulsory for all able citizens?

Cpl I: Yes. Those who are not fit for military service pay a special tax.

5. R D: Kažite mi nešto o svom prvom danu u kasarni.

D.I: Čim sam stigao u kasarnu, jedan lekar me je odmah opet pregledao.

5. R D: Tell me something about your first day in the barracks.

Cpl I: As soon as I arrived at the barracks, I was again examined by a doctor.

6. R D: Zašto vas je tada pregledao?

D.I: Da vidi jesam li još zdrav i sposoban za službu u pešadiji.

6. R D: Why did he examine you at that time?

Cpl I: To see if I was still healthy and fit for service in the infantry.

7. R D: Šta je posle bilo?

D.I: Onda su nas regrute poslali u naše jedinice.

7. R D: What happened afterwards?

Cpl I: Then we recruits were sent to our units.

8. R D: Šta ste tamo radili?

D.I: Prvog dana nismo ništa radili. Ručali smo, večerali, namestili krevete i kupali se.

8. R D: What did you do there?

Cpl I: The first day we didn't do anything. We had lunch and supper, made our beds and bathed.

9. R D: Koliko ljudi spava u jednoj sobi?

D.I: Do 20 ljudi. Desetari i drugi podoficiri spavaju u istim sobama.

9. R D: How many men sleep in one room?

Cpl I: Up to 20 men. The squad leaders and other noncommissioned officers sleep

10. R D: Je li vaša kasarna velika?

D.I: Da, ona je nova i velika. U njoj stanuje ceo puk.

11. R D: Da li je bilo leto ili zima kad ste stupili u vojsku?

D.I: Bilo je proleće, ali je bilo dosta hladno.

12. R D: Kad ste zaspali te prve noći u kasarni?

D.I: Povečerje i gašenje svetla je bilo u 9 sati uveče.

13. R D: Kako ste se osećali prvog dana i prve noći u kasarni?

D.I: Ne znam tačno, ali se sećam da sam zaspao čim sam legao.

14. R D: Zaboravio sam da vas upitam jesu li vam prvo veče kazali šta ćete raditi sledećeg dana.

D.I: Jesu. Kazali su nam da ćemo dobiti uniformu, obuću i oružje.

in the same rooms.

10. R D: Is your barracks big?

Cpl I: Yes, it is new and big. An entire regiment is quartered in it.

11. R D: Was it summer or winter when you entered the Army?

Cpl I: It was spring, but it was rather cold.

12. R D: When did you fall asleep that first night in the barracks?

Cpl I: Tattoo and taps were at 9 o'clock in the evening.

13. R D: How did you feel the first day and the first night in the barracks?

Cpl I: I don't know exactly, but I remember that I fell asleep as soon as I lay down.

14. R D: I forgot to ask you if they told you that first evening what you were going to do the next day.

Cpl I: Yes. They told us that we were going to get uniforms, footwear and arms.

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Mr. Dickson and Mrs. and Miss Stankovich met in town early one morning.
2. The ladies were so early because they were going to a sale of women's dresses.
3. You know how it is. Although in Belgrade there are not as many sales as in America - only once or twice a year - the women are not much different. The sales attract them like a magnet.
4. Dickson told the ladies that he would wait for them in front of a café which had tables on the sidewalk and help them to take the packages home.
5. When the ladies came after two hours, Dickson wanted to treat them.
6. Mrs. Stankovich took beer and her daughter ice cream.
7. Mr. Dickson wants to bring his family to Belgrade as soon as possible (= što pre), which is understandable.
8. But he has not found a house.
9. He looked at a villa on Dedinje, but the rent was so high that he could not rent it.
10. Mrs. Stankovich promised to take him the next day to Topchidersko Brdo, where they will see some of her lady friends and ask them if they know about some house.
11. Dickson likes Topchidersko Brdo because there are many gardens and vineyards there.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

233

1374-čàstiti, v.t.ipfv. pr.t.: čàstīm;čàstē	- to treat
*1374-počàstiti, v.t.pfv. pr.t.: pòčastīm;pòčastē	- to treat
1375-Dèdinje, n.	- Dedinje
1376-drùkčijī, adj.	- different
-drùkčijē, adv.	- differently, otherwise, else
1377-gòdišnjī, adj.	- yearly, annual
-gòdišnje, adv.	- yearly, annually, per year
1378-hàljina, f.	- dress, garment, gown
1379-iznájmiti, v.t.pfv. pr.t.: ìznājmīm;ìznājmē	- to rent
*1379-iznajmljívati, v.t.ipfv. pr.t.: iznàjmljujem; iznàjmljujū	- to rent
1380-kafàna, f.	- café
*806-lèkārskī, adj.	- medical
1381-limunáda, f.	- lemonade
1382-màgnet, m.	- magnet
1383-nàmestiti, v.t.pfv. pr.t.: nàmestīm;nàmestē	- to make (bed); to furnish
*1383-naméštati, v.t.ipfv. pr.t.: nàmēštām;naméštajū	- to make (bed); to furnish
1384-nȅophodan, adj. m. nȅophodna, f. nȅophodno, n.	- indispensable, necessary
-nȅophodno, adv.	- indispensably, necessarily

1385-òdneti, v.t.pfv. pr.t.: odnèsēm;odnèsū	- to take (carry) away
*1385-odnòsiti, v.t.ipfv. pr.t.: òdnosīm;òdnosē	- to take (carry) away
1386-oranžáda, f.	- orangeade
1387-pàket, m.	- package, parcel
1388-pokupòvati, v.t.pfv. pr.t.: pokùpujem;pokùpuju	- to buy up
1389-pòneti, v.t.pfv. pr.t.: ponèsēm;ponèsū	- to carry, to take along
1390-prijatèljica, f.	- friend (female)
1391-privúći, v.t.pfv. pr.t.: privúčem;privúkū a.p.p.: prìvukao,privúkla, privúklo,privúkli, privúkle,privúkla	- to attract, to allure, to draw towards
*1391-privláčiti, v.t.ipfv. pr.t.: prìvlāčīm;prìvlāčē	- to attract, to allure, to draw towards
1392-rȁniti, v.i.ipfv. pr.t.: rȁnīm;rȁnē	- to rise early
*1392-pòraniti, v.i.pfv. pr.t.: pòranīm;pòranē	- to rise early
1393-rȁsprodaja, f.	- clearance sale, sale
1394-razùmljiv, adj.	- comprehensive, intelligible
-razùmljivo, adv.	- comprehensively, intelligibly
1395-slȁdoled, m.	- icecream
1396-stanàrina, f.	- rent
1397-súsret, m.	- meeting, accidental meeting, encounter
1398-Tòpčidersko Brdo, n.	- Topčidersko Brdo

1399-trotòār, m.	- sidewalk
1400-tumáčēnje, n.	- interpreting, interpretation
1401-vȉla, f.	- villa
1402-vìnogrād, m.	- vineyard
1403-vȉsok, adj.	- high, tall
-visòko, adv.	- high, highly

ED0 31688

EFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME VII
LESSONS 63-72

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

A WORD OF CAUTION CONCERNING INTERROGATION EXERCISES FOR LANGUAGE TRAINING

THE INTERROGATION EXERCISES ON THE FOLLOWING PAGES ARE BASED ON THOSE PREPARED BY THE ARMY GENERAL SCHOOL IN 1953 AND ARE CONSIDERED USEFUL AND APPROPRIATE FOR LANGUAGE TRAINING. NEVERTHELESS, BEAR IN MIND THAT THEY ARE DESIGNED NOT FOR INSTRUCTION IN THE TECHNIQUES OF INTERROGATION BUT SOLELY FOR LEARNING SPECIFIC MILITARY TERMINOLOGY UNDER MOCK WARFARE CONDITIONS. YOU MUST ALSO REMEMBER THAT THE HYPOTHETICAL PRISONER RESPONSES IN THESE EXERCISES CAN IN NO WAY BE REGARDED AS EXAMPLES OF CONDUCT FOR AMERICAN MILITARY PERSONNEL TAKEN PRISONER IN TIME OF WAR. PRISONER CONDUCT FOR AMERICANS WHILE UNDER INTERROGATION BY THE ENEMY IS CLEARLY AND UNCOMPROMISINGLY SET FORTH IN THE "MILITARY CODE" PUBLISHED IN 1955.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

INFORMATION I MAY DISCLOSE SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR

WHEN QUESTIONED, SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR, I AM BOUND TO GIVE ONLY NAME, RANK, SERVICE NUMBER AND DATE OF BIRTH. I WILL EVADE ANSWERING FURTHER QUESTIONS TO THE UTMOST OF MY ABILITY. I WILL MAKE NO ORAL OR WRITTEN STATEMENTS DISLOYAL TO MY COUNTRY AND ITS ALLIES OR HARMFUL TO THEIR CAUSE.

When questioned, a prisoner of war is required by the Geneva Convention and permitted by this Code to disclose his name, rank, service number and date of birth. A prisoner of war may also communicate with the enemy regarding his individual health or welfare as a prisoner of war and, when appropriate, on routine matters of camp administration. Oral or written confessions true or false, questionnaires, personal history statements, propaganda recordings and broadcasts, appeals to other prisoners of war, signatures to peace or surrender appeals, self criticisms or any other oral or written communication on behalf of the enemy or critical or harmful to the United States, its allies, the Armed Forces or other prisoners are forbidden.

It is a violation of the Geneva Convention to place a prisoner of war under physical or mental torture or any other form of coercion to secure from him information of any kind. If however, a prisoner is subjected to such treatment, he will endeavor to avoid by every means the disclosure of any information, or the making of any statement or the performance of any action harmful to the interests of the United States or its allies or which will provide aid or comfort to the enemy.

Under Communist Bloc reservations to the Geneva Convention, the signing of a confession or the making of a statement by a prisoner is likely to be used to convict him as a war criminal under the laws of his captors. This conviction has the effect of removing him from the prisoner of war status and according to this Communist Bloc device denying him any protection under terms of the Geneva Convention and repatriation until a prison sentence is served.

SERBO-CROATIAN

Basic Course

Volume VII

Lessons 63-72

November 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
SIXTY-THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - The organization and formation of the Armed Forces	6
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	6
Cartoon Guide	7
Grammar Analysis	10
Par. 196 - Change of velar consonants in the dative and locative singular of feminine nouns	10
197 - The movable a in the genitive plural of feminine nouns	11
198 - Feminine nouns with genitive plural ending i	11
199 - Genitive plural of feminine nouns noga, ruka and sluga	12
Grammar Drill	13
Translation Exercise	17
Reading Text - The organization and formation of the Armed Forces	19
Questions on Reading Text	21
Homework	23
Vocabulary	24
SIXTY-FOURTH LESSON	27
Grammar Perception Drill	27
Dialogue - At the office of lawyer Stankovich	34
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	34
Cartoon Guide	35
Grammar Analysis	38
Par. 200 - Feminine nouns ending in a and denoting males	38
201 - The declension of feminine nouns ending in a consonant	38
202 - Feminine nouns ending in a consonant with the genitive plural ending -i ju	39
Grammar Drill	40
Translation Exercise	46
Interpreting - Recruit - Issuing of clothing and equipment	47
Homework	50
Vocabulary	51
SIXTY-FIFTH LESSON	54
Grammar Perception Drill	54

Page

Dialogue - At the Post Office 60
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 60
Cartoon Guide 61
Grammar Analysis 64
Par. 203 - Declension of feminine nouns ending in -o 64
204 - Change of consonants in the instrumental singular of feminine nouns which are declined like stvar 64
205 - Declension of collective nouns ending in -ad 65
206 - Declension of feminine nouns kći and mati 66
Grammar Drill 66
Translation Exercise 73
Reading Text - At the Post Office 74
Questions on Reading Text 75
Homework 76
Vocabulary 77

SIXTY-SIXTH LESSON 80

Grammar Perception Drill 80
Dialogue - At the bank 86
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 86
Cartoon Guide 87
Grammar Analysis 90
Par. 207 - Full chart of the declension of neuter nouns 90
Grammar Drill 92
Translation Exercise 96
Interpreting - Basic training of soldiers 97
Homework 101
Vocabulary 102

SIXTY-SEVENTH LESSON 105

Grammar Perception Drill 105
Dialogue - About the Infantry 112
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 112
Cartoon Guide 113
Grammar Analysis 116
Par. 208 - Movable a in the genitive plural of neuter nouns 116
209 - Declension of the nouns čudo, nebo and telo 116
210 - Full chart of declension of adjectives 117
Grammar Drill 120
Translation Exercise 127

Page

Reading Text - About the Infantry 129
Questions on Reading Text 131
Homework 132
Vocabulary 133

SIXTY-EIGHTH LESSON 136

Grammar Perception Drill 136
Dialogue - At Dickson's office 144
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 144
Cartoon Guide 145
Grammar Analysis 148
Par. 211 - Review of adjective stems 148
212 - Review of the use of indefinite and definite adjectives 150
213 - Adjectives used as nouns 151
214 - Capitalization of adjectives derived from proper nouns 151
215 - Use of the prefix ne with adjectives 152
Grammar Drill 152
Translation Exercise 159
Interpreting - Basic training - Drill with weapons 160
Homework 163
Vocabulary 164

SIXTY-NINTH LESSON 167

Grammar Perception Drill 167
Dialogue - A conversation at a café 172
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 172
Cartoon Guide 173
Grammar Analysis 176
Par. 216 - Full declension of interrogative pronouns ko and što 176
217 - Full declension of interrogative pronouns koji, čiji, kakav, koliki 177
218 - The present tense of the verb smeti 179
Grammar Drill 180
Translation Exercise 183
Reading Text - A conversation at a café 184
Questions on Reading Text 185
Homework 186
Vocabulary 187

SEVENTIETH LESSON 189

Grammar Perception Drill 189
Dialogue - The sights of Belgrade 192
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 192
Cartoon Guide 193

Page

Grammar Analysis 196
Par. 219 - Relative clauses 196
220 - Replacing of the relative pronouns koji, koja, koje with što 198
221 - Relative clauses of place 199
Grammar Drill 200
Translation Exercise 202
Interpreting - Terrain features 204
Homework 207
Vocabulary 208

SEVENTY-FIRST LESSON 211

Grammar Perception Drill 211
Dialogue - About artillery 214
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 214
Cartoon Guide 215
Grammar Analysis 218
Par. 222 - Full declension of demonstrative pronouns 218
223 - Review of the use of demonstrative pronouns ovaj, taj and onaj 219
Grammar Drill 221
Translation Exercise 223
Reading Text - The artillery 225
Questions on Reading Text 228
Homework 229
Vocabulary 230

SEVENTY-SECOND LESSON 233

Grammar Perception Drill 233
Dialogue - An excursion to Topchider 234
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 234
Cartoon Guide 235
Grammar Analysis 238
Par. 224 - The aspects of verbs 238
225 - The difference between aspects 241
226 - The use of the aspects in the present tense 242
Grammar Drill 246
Translation Exercise 249
Interpreting - Interrogation of an army deserter 250
Homework 253
Vocabulary 254

CHARTS AND MAPS

	Page
Organization and formation of the Yugoslav People's Army	18
Organization and formation of the Air Force	20
Organization and formation of the Navy	22
Organization and formation of the Yugoslav Infantry	128
Infantry armament	130
Belgrade and surroundings	203
Division of the artillery	224
Formation of the artillery	226

ŠEZDESET-TREĆA LEKCIJA
SIXTY-THIRD LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - CHANGE OF VELAR CONSONANTS IN THE DATIVE AND LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS (See Par. 196)

1 - Drill the dative and locative singular of feminine nouns whose final consonants of the stem k, g or h regularly change into c, z and s respectively by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

NOM. SING.	STEM	DATIVE and LOC. Sing.
Amerika	Amerik-	Amerik^{c}-i = Americi
noga	nog-	nog^{z}-i = nozi
snaha	snah-	snak^{s}-i = snasi

(1)	Ka kojoj se zemlji kreće parobrod koji putuje iz Evrope na zapad?	Parobrod koji putuje iz Evrope na zapad kreće se prema Americi.
(2)	U kojoj zemlji mi živimo?	Mi živimo u Americi.
(3)	Prema čemu ide ovaj vojnik?	Taj vojnik ide prema biblioteci.
(4)	Gde ima mnogo knjiga?	U biblioteci ima mnogo knjiga.
(5)	Prema kojoj zgradi vi idete kad se završe časovi?	Kad se završe časovi, ja idem prema baraci.
(6)	Gde vi stanujete?	Ja stanujem u baraci.
(7)	Gde vi nosite ručni sat?	Ja nosim ručni sat na levoj ruci.
(8)	Gde vidite Zagreb?	Zagreb vidim na toj slici.
(9)	Gde je moje pero?	Vaše pero je u vašoj šaci.
(10)	Prema čemu se kreće parobrod?	Parobrod se kreće prema luci.
(11)	Gde je parobrod?	Parobrod je u luci.
(12)	U kojim novinama ste to pročitali?	Ja sam to pročitao u Politici.
(13)	Gde možemo da pročitamo šta su imenice, zamenice, glagoli itd?	Mi to možemo da pročitamo u gramatici.
(14)	Gde je nož?	Nož je u jabuci.
(15)	Kome baba često piše?	Baba često piše svojoj unuci.
(16)	Gde je olovka?	Olovka je na knjizi.
(17)	Da li Marko ima cipelu i na levoj i na desnoj nozi?	Ne. Marko nema cipelu i na levoj i na desnoj nozi, nego samo na levoj nozi.

(18) Vaša žena je snaha vašoj majci. Vaša majka često piše svojoj snasi. Kome vaša majka često piše? — Moja majka često piše svojoj snasi.

*Snaha is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Drill the dative and locative of feminine nouns whose final consonants of the stem k or g are preceded by a consonant and, therefore, do not change by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

NOM. SING.	STEM.	DATIVE and LOC. Sing
mačka	mačk-	mačk-i
mazga	mazg-	mazg-i

(1) Prema kome ide Mara? — Mara ide prema mački.
(2) Kome Mara daje mleko? — Mara daje mleko mački.
(3) Prema kome ide Marko? — Marko ide prema mazgi.
(4) Kome Marko daje da jede? — Marko daje mazgi da jede.
(5) Kome volite da idete u posetu? — Ja volim da idem u posetu svojoj tetki.
(6) Kome često pišete? — Ja često pišem svojoj tetki.
(7) Kome Anka pravi haljinu? — Anka pravi haljinu svojoj lutki.
(8) Na kome Anka voli da uvek vidi lepu i čistu haljinu? — Anka voli da vidi lepu i čistu haljinu na svojoj lutki.

3 - Drill the dative and locative singular of feminine nouns whose final consonants of the stem k or g commonly change into c and z though they are preceded by a consonant by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

NOM. SING.	STEM	DATIVE and LOC. Sing
majka	majk-	majk^c-i = majci (or majki)

(1) Kome se deca uvek raduju? — Deca se uvek raduju svojoj majci (or: majki).
(2) O kome deca rado govore? — Deca rado govore o svojoj majci (or: majki).
(3) Kome majka kupuje haljine? — Majka kupuje haljine svojoj ćerci (or: ćerki).

(4)	O kome žena piše mužu?	Žena piše mužu o njihovoj ćerci (or: ćerki).
(5)	Kome često piše mladić koji ima devojku?	Mladić koji ima devojku često piše toj devojci (or: devojki).
(6)	Kome domaćica pokazuje kuću?	Domaćica pokazuje kuću svojoj novoj služavci (or: služavki).
(7)	Gde ste bili sinoć?	Sinoć sam bio na igranci (or: igranki).
(8)	Gde se opio?	Opio se na jednoj sedeljci (or: sedeljki).
(9)	Na čemu je meso?	Meso je na viljušci (or: viljuški).
(10)	Gde je nož?	Nož je u šunci (or: šunki).
(11)	Gde je bajonet?	Bajonet je na pušci (or: puški).

4 - Drill the dative and locative singular of feminine nouns whose final consonants of the stem k, g or h never change.

(1)	Ovo je slika moje seke Olge, kojoj ja često pišem. Kome ja često pišem?	Vi često pišete svojoj seki Olgi.
(2)	Ovo je moj kolega Petrović, kojem ja idem večeras u posetu. Kome ja idem u posetu večeras?	Vi idete večeras u posetu svom kolegi Petroviću.
(3)	U kojem jelu ima mnogo krompira?	U musaki ima mnogo krompira.

*Seka = sis is a new word and is to be put on the blackboard.

B - THE MOVABLE A IN THE GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS (See Par. 197)

1 - Drill the genitive plural of feminine nouns which in that case insert a movable a because their stem ends in two or more consonants by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids.

NOM. SING	STEM	GENITIVE PLURAL
mačka	mačk-	mačk-a = mačaka

(1)	Koliko i kojih životinja vidite na ovoj slici?	Ja vidim na toj slici jednu mačku (ovcu). Ja vidim na toj slici dve (tri, četiri) mačke (ovce).

		Ja vidim na toj slici pet (šest, jedanaest) mačaka (ovaca).
(2)	Koliko i kojih stvari vidite na ovoj slici?	Ja vidim na toj slici jednu olovku (viljušku, kartu, krušku, lutku, pušku, čizmu). Ja vidim na toj slici dve (tri, četiri) olovke (viljuške, karte, kruške, lutke, puške, čizme). Ja vidim na toj slici šest (osam, dvanaest) olovaka (viljušaka, karata, krušaka, lutaka, pušaka, čizama).
(3)	Koliko devojaka vidite na ovoj slici?	Ja vidim jednu devojku (dve, tri, četiri devojke; pet, šest devojaka) na toj slici.
(4)	Koliko sestara (tetaka) imate?	Ja imam jednu sestru (tetku) (dve, tri, četiri sestre (tetke); sedam, osam sestara (tetaka)).
(5)	U koliko stranih zemalja ste bili?	Ja sam bio u jednoj stranoj zemlji (dve, tri, četiri strane zemlje; devet, deset stranih zemalja).

2 - Drill the genitive plural of feminine nouns which are exceptions to the rule under 1 above by asking the following questions:

(1)	Koliko bašta ima čovek koji ima pet (šest, sedam, osam) kuća ako uz svaku kuću sem jedne ima baštu?	Ako čovek koji ima pet (šest, sedam, osam) kuća ima baštu uz svaku kuću sem jedne, on ima četiri bašte (pet, šest, sedam bašta).
(2)	Koliko vrsta voća imate u svojoj bašti?	Ja imam jednu vrstu (dve, tri, četiri vrste; pet, šest, sedam, osam vrsta) voća u svojoj bašti.
(3)	Koliko tašta je imao čovek koji se ženio jedan put (dva, tri, četiri puta; pet, šest puta)?	Čovek koji se ženio jedan put (dva, tri, četiri puta; pet, šest puta) imao je jednu taštu (dve, tri, četiri tašte; pet, šest tašta).

C - FEMININE NOUNS WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING I (See Par. 198)

Drill the genitive plural of feminine nouns which in that case take the ending i instead of the ending a. Point to the corresponding visual aids.

(1)	Na koliko vežbi ste bili?	Ja sam bio na jednoj vežbi (dve, tri, četiri vežbe; devet, dvanaest vežbi).
(2)	Koliko radnji imaju Mitićevi?	Mitićevi imaju jednu radnju (dve, tri, četiri radnje; trinaest, četrnaest radnji).
(3)	U koliko borbi ste bili?	Ja sam bio u jednoj borbi (dve, tri, četiri borbe; pet, šest, mnogo borbi).
(4)	Da li u vojsci postoji samo jedna služba?	Ne. U vojsci ne postoji samo jedna, nego nekoliko službi.
(5)	Koliko kasarni ima u ovom logoru?	U tom logoru ima dve kasarne (sedam, devet kasarni)
(6)	Koliko podoficirskih menzi ima u ovom logoru?	U tom logoru ima tri podoficirske menze (pet, šest podoficirskih menzi).
(7)	Koliko firmi vi pretstavljate?	Ja pretstavljam jednu firmu (pet, šest firmi).
(8)	Koliko služavki oni imaju?	Oni imaju dve služavke (pet služavki).
(9)	Koliko kičmi (korpi, mazgi, tabli, uniformi, šunki) vidite na ovoj slici?	Na toj slici vidim jednu kičmu (korpu, mazgu, tablu, uniformu, šunku; pet, šest kičmi, korpi, mazgi, tabli, uniformi, šunki).
(10)	Koliko sarmi je pojeo?	On je pojeo četiri sarme (pet, šest sarmi).
(11)	Na koliko sedeljki ste bili?	Bio sam na pet (šest) sedeljki.
(12)	Koliko ćerki (ujni) imate?	Ja imam pet (šest) ćerki (ujni).

*Borba is a new word and is to be put on the blackboard.

D - GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS NOGA, RUKA, SLUGA (See Par. 199)

Drill the genitive plurals of feminine nouns noga, ruka, sluga by asking the questions listed below.

(1)	Koliko nogu (ruku; noga, ruka) ima jedan čovek (dva, tri, četiri čoveka)?	Jedan čovek ima dve ruke (noge). Dva čoveka imaju četiri ruke (noge). Tri čoveka imaju šest ruku (nogu; ruka, noga). Četiri čoveka imaju osam ruku (nogu; ruka, noga).
(2)	Koliko slugu oni imaju?	Oni imaju jednog slugu. Oni imaju dve sluge. Oni imaju pet (šest) slugu (sluga).

DRUGI DEO
DIJALOG

Organizacija i formacija oružane sile

1. Robert Dikson: Čuo sam da Jugoslovenskom narodnom armijom komanduje njen Vrhovni komandant. Ko rukovodi njenim upravnim poslovima?

General Stanković: Državni sekretar za poslove narodne odbrane.

2. R D: Da li je Državni sekretar za poslove narodne odbrane vojno lice?

G.S: Da, on je jedan od generala - obično general armije.

3. R D: Kako se formira kopnena vojska?

G.S: U kopnenoj vojsci imamo armije, korpuse, divizije, pukove, bataljone, divizione, čete, baterije i eskadrone.

4. R D: Iz kojih jedinica se sastoji jedna armija?

G.S: Armija se sastoji iz korpusa, korpusi iz divizija, a divizije iz pukova.

5. R D: Koliko korpusa ima armija, a koliko divizija jedan korpus?

G.S: To ne znam, ali obično 3-5 korpusa čine armiju, a 3-5 divizija korpus.

6. R D: Znači da je vaša formacija kao i kod drugih vojski.

G.S: Da. Naša formacija je rezultat iskustava iz

SECOND PART
DIALOGUE

The organization and formation of the Armed Forces

1. Robert Dickson: I've heard that the Yugoslav Armed Forces are commanded by their Commander-in-Chief. Who manages their administrative affairs?

General Stankovich: The Secretary of National Defense.

2. R D: Is the Secretary of National Defense a military person?

Gen S: Yes, he is one of the generals - usually a General of the Army.

3. R D: How are the ground forces (the army) formed?

Gen S: In the Army we have armies, corps, divisions, regiments, battalions, artillery battalions, companies, batteries and squadrons.

4. R D: Of what units is an army composed?

Gen S: An army is composed of corps, corps are composed of divisions and divisions are composed of regiments.

5. R D: How many corps has an army and how many divisions has a corps.

Gen S: I don't know that, but usually 3-5 corps make an army and 3-5 divisions make a corps.

6. R D: That means your formation (organization) is the same as that of other armies.

Gen S: Yes. Our formation is the result of the

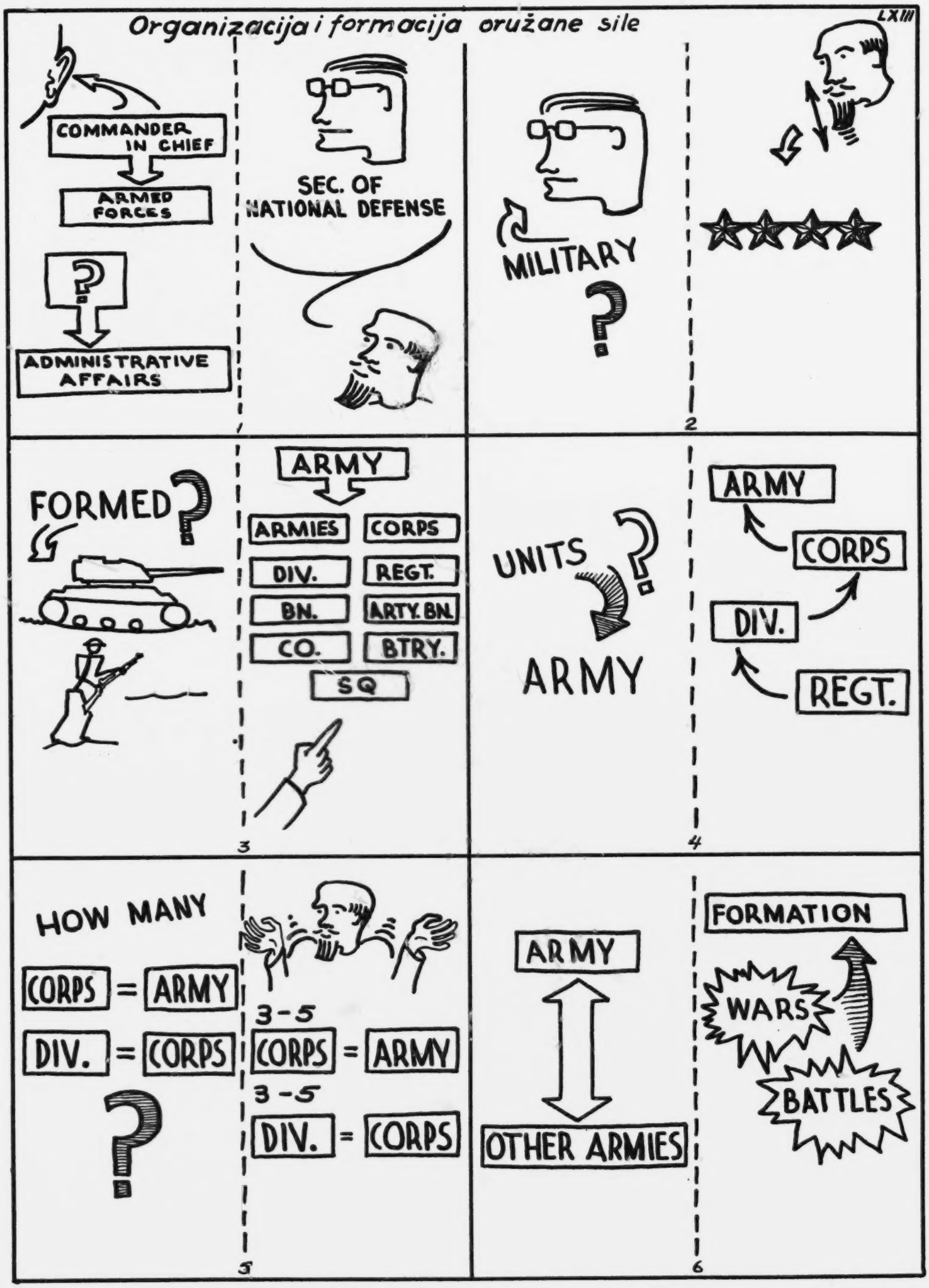
Organizacija i formacija oružane sile
LXIII
COMMANDER IN CHIEF
ARMED FORCES
?
ADMINISTRATIVE AFFAIRS
1
SEC. OF NATIONAL DEFENSE
MILITARY
?
2
FORMED ?
3
ARMY
ARMIES
CORPS
DIV.
REGT.
BN.
ARTY. BN.
CO.
BTRY.
SQ
UNITS ?
ARMY
ARMY
CORPS
DIV.
REGT.
4
HOW MANY
CORPS = ARMY
DIV. = CORPS
?
5
3-5
CORPS = ARMY
3-5
DIV. = CORPS
ARMY
OTHER ARMIES
FORMATION
WARS
BATTLES
6

ratova i borbi.

experiences from wars and combats.

7. R D: Šta možete da mi kažete o organizaciji vašeg Ratnog vazduhoplovstva?

G.S: Ono se sastoji iz avijacije, jedinica rodova kopnene vojske, službi i ustanova.

7. R D: What can you tell me about the organization of your Air Force?

Gen S: It is composed of aviation, some units of the branches of the army, services and installations.

8. R D: Kako se formiraju jedinice avijacije?

G.S: One se formiraju u eskadrile, vazduhoplovne pukove, vazduhoplovne divizije i vazduhoplovne korpuse.

8. R D: How are the units of aviation formed (organized)?

Gen S: They are formed into squadrons, air force regiments, air force divisions and air force corps.

9. R D: Šta ima vaša ratna mornarica?

G.S: Ona ima pomorske i rečne snage, mornaričku avijaciju, mornaričke komande i jedinice i ustanove na kopnu.

9. R D: What does your Navy have?

Gen S: It has sea and river forces, naval aviation, naval commands and units and naval land installations.

10. R D: Da li vaše ratno vazduhoplovstvo ima bombardersku aviaciju?

G.S: Ima, ima. Ona nije jaka kao vaša, ali postoji. O tome i mnogim drugim stvarima ćemo govoriti drugi put. Sad moram da idem kući da se odmorim.

10. R D: Does your Air Force have bombers?

Gen S: It does, it does. It is not as strong as yours, but it exists. About that, as well as about many other things we shall speak another time. Now I have to go home to rest.

11. R D: Hvala vam, gospodine generale. Izvinite ako sam vam dosadio svojim pitanjima.

G.S: Ne, ja volim da govorim sa vama o vojnim pitanjima kao što svaki stari vojnik to voli. Dovidenja.

11. R D: Thank you, General. Excuse me if I've bored you with my questions.

Gen S: No, I like to talk with you about military questions as every old soldier does. So long.

LXIII

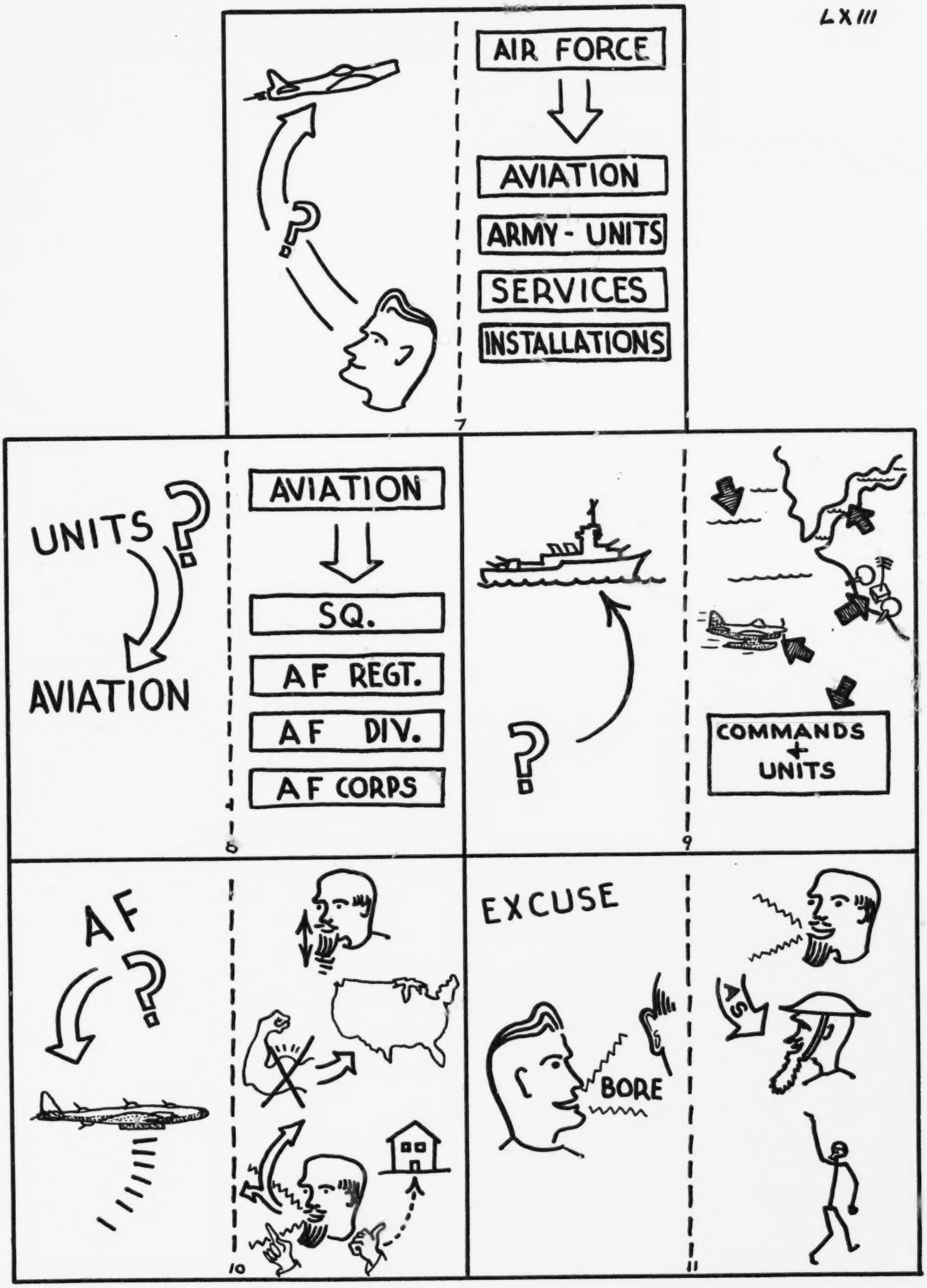
AIR FORCE
AVIATION
ARMY - UNITS
SERVICES
INSTALLATIONS
7
UNITS
AVIATION
AVIATION
SQ.
AF REGT.
AF DIV.
AF CORPS
8
COMMANDS + UNITS
9
AF
10
EXCUSE
BORE
AS
11

PAR. 196 - CHANGE OF VELAR CONSONANTS IN THE DATIVE AND LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS

A - Velar consonants к, г and х in the dative and the locative singular of feminine nouns usually change into ц, з and с respectively (see Par. 52A, Vol II, p. 212):

Ми живимо у Америци. - We live in America.
Ја сам то прочитао у једној књизи. - I read that in a book.
Она пише својој снаси. - She is writing to her daughter-in-law.

You have learned the following nouns which follow the same pattern: Америка, барака, библиотека, граматика, јабука, кашика, лука, обука, паприка, политика, прилика, разлика, република, рука, слика, трка, унука, шака; брига, књига, нога, супруга.

Note: The г of the noun колега does not undergo any change in the dative and locative singular.

B - The velar consonants к and г in the dative and locative singular of feminine nouns usually remain unchanged if they are preceded by a consonant:

Мара даје млеко мачки. - Mary is giving milk to the cat.
Ми пишемо тетки. - We are writing to our aunt.

Other examples: крушка, лутка, мазга.

C - Some common nouns in which к and г are preceded by a consonant may or may not undergo the change of these consonants in the dative and the locative singular. Forms with the change are more usual:

(3) У копненој војсци имамо армије, корпусе, дивизије, пукове итд.

Other examples that you have learned are: виљушка, девојка, игранка, мајка, оловка, пушка, седељка, служавка, ћерка, шунка.

D - There are some nouns in which к, г and х, although they are not preceded by a consonant, may either change or not in the dative and the locative singular:

Наш слуга је стар. - Our (man) servant is old.
Они су добри према свом слузи (слуги). - They are good to their (man) servant.

B - The velar consonants do not change in the dative and the locative singular of proper and endearing names:

Ја често пишем својој секи Олги. - I often write to my Sis Olga.

PAR. 197 - THE MOVABLE A IN THE GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS

A - Feminine nouns which in the nominative singular end in a and the stem of which ends in two or three consonants regularly insert a movable a between the two last consonants of the stem in the genitive plural (see exceptions under B of this paragraph):

Ми имамо много оловака.- We have many pencils.
Они имају пет сестара. - They have five sisters.

Other examples that you have learned are: виљушка, девојка, земља, карта, крушка, лутка, мачка, овца, пушка, тетка, чизма.

B - Feminine nouns ending in а, the stem of which ends in ст, шт, зд, жд, шћ or шч do not insert a movable а in the genitive plural:

На Топчидерском Брду има много башта.
There are many gardens at Topchidersko Brdo.

Other examples: врста, ташта.

PAR. 198 - FEMININE NOUNS WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING И

A - Feminine nouns which in the nominative singular end in -ба or -ња form their genitive plural by adding the ending -и to the stem if the -ба or -ња is preceded by a consonant:

(6) Да. Наша формација је резултат искустава из ратова и борби.
(7) Оно се састоји из авијације, јединица родова копнене војске, служби и установа.

Other examples: вежба, ношња, радња, чорба.

Exceptions: Exceptions to the above rule are the nouns сукња "skirt", трешња "cherry", вишња "sour cherry", наредба "order", уредба "regulation", the genitive plurals of which are: сукања, трешања, вишања, наредаба, уредаба.

B - Some feminine nouns which do not belong to the group under A above and whose stem ends in two or three consonants do not insert a movable а in the genitive plural but use the ending и instead of а:

(6) Значи да је ваша формација као и код других војски.

Other examples: казна, касарна, кичма, команда, корпа, мазга, мајка, менза, сарма, седељка, служавка, табла, ћерка, ујна, униформа, фирма, шунка.

PAR. 199 - GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS НОГА, РУКА AND СЛУГА

The feminine nouns нога, рука and слуга besides the regular genitive plurals но̀гā, ру̀кā and слу̀гā, use very often the following genitive plural forms: но̀гӯ, ру̀кӯ, слу̀гӯ.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - CHANGE OF VELAR CONSONANTS IN THE DATIVE AND LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS

Review the change of velar consonants in the dative and locative singular of feminine nouns by having students translate the following sentences into Serbo-Croatian:

(1) I found this calling card in my book.
(2) He bought a watch for his spouse.
(3) The shoe on her left foot is different from the shoe on her right foot.
(4) His horse came second in the first race last Sunday.
(5) Our association will have a meeting tomorrow, and I hope to see Peter on that occasion.
(6) In her concern for the children she completely forgot herself.
(7) Now it is much better than when we were in basic training.
(8) Kragujevac is a city in the People's Republic of Serbia.
(9) There is nothing in this spoon.
(10) They were expecting their daughter last night.
(11) We bought a nice dress for our maid.
(12) He told me that he had been at a very tedious party last night.
(13) I do not have a knife on my rifle.
(14) Their sons are in the Army.
(15) There are five fingers on a hand and five toes on a foot.
(16) There is no ship in the port.
(17) He gave your pen to Olga.
(18) I have my name on each of my pencils.
(19) We are writing to a colleague of ours.
(20) I have not been at a dance for a long time.

B - THE MOVABLE A IN THE GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS

Review the genitive plural of feminine nouns which insert a movable a in that case by having the students translate the following sentences into Serbo-Croatian:

(1) I have twelve pencils, one for each student.
(2) He has five sisters.
(3) We need sixteen forks and knives.
(4) There were many pretty girls at the dance last night.
(5) They visited many foreign countries.
(6) We have no pears.
(7) They took many dolls with them for their little daughter.
(8) There are many sheep in the villages in Yugoslavia.
(9) He bought two pairs of boots.
(10) They do not go anywhere without their aunts.

(11) Soldiers cannot fight without rifles.
(12) She has ten cats.
(13) There are many gardens around the houses on Topchidersko Brdo.
(14) We bought many kinds of meats.
(15) He married many times and so he has had many mothers-in-law.

C - FEMININE NOUNS WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING I

Review the genitive plural of feminine nouns which in that case take the ending i instead of a by having the students translate the following sentences into Serbo-Croatian:

(1) We have already had many grammar exercises.
(2) The formation and organization of the Yugoslav Army are not the same as the organization and formation of other armies.
(3) The organization of an army is usually a result of war and combat experiences.
(4) She has several national costumes.
(5) There are always good soups in this restaurant.
(6) I went to several stores before I bought my suit.
(7) The Air Force consists of aviation, some units of the branches of the army, services and installations.
(8) There are many big barracks in our camp.
(9) He can eat eight "sarmas".
(10) They have several maids and cooks.
(11) He would not be able to live without parties.
(12) He has several uniforms.
(13) Several American firms have their agents in Belgrade.
(14) I would have bought more hams like these if they had had them.
(15) There are less mules in the armies now-a-days than once.
(16) How many blackboards are there in each classroom?
(17) The Yugoslav Navy consists of sea and river forces, naval aviation, naval commands and units and naval land installations.
(18) They do not go anywhere without their daughters.
(19) They brought five baskets of pears.
(20) These children never come to school without their mothers.

D - GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS NOGA, RUKA AND SLUGA

Review the genitive plural of feminine nouns noga, ruka and sluga by having the students translate the following sentences into Serbo-Croatian:

(1) We cannot work without arms.
(2) We cannot walk without legs.

(3) They need many servants.

E - VOCABULARY DRILL

Drill the vocabulary by asking the questions listed below. Use as visual aids charts on pages 18, 20 and 22, this volume.

(1) Kako se zove jugoslovenska oružana sila?
(2) Ko komanduje celokupnom jugoslovenskom oružanom silom?
(3) Šta je u isto vreme Vrhovni komandant jugoslovenske oružane sile?
(4) Ko rukovodi upravnim poslovima jugoslovenske oružane sile?
(5) Koji su vidovi jugoslovenske oružane sile?
(6) Kako se formira jugoslovenska kopnena vojska?
(7) Iz koliko korpusa se sastoji jedna armija?
(8) Iz koliko divizija se sastoji jedan korpus?
(9) Iz koliko i kakvih pukova se sastoji jedna divizija?
(10) Šta još imaju armije, korpusi i divizije?
(11) Iz čega se sastoji jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo?
(12) Kako se formira avijacija?
(13) Iz čega se sastoji ratna mornarica?

F - THE CONJUGATION OF VERBS

Drill the conjugation of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ko ide svaki dan u školu?
(2) Ko treba da pođe od kuće u dvadeset minuta do osam ako želi da stigne na vreme u školu?
(3) Ko polazi od kuće u dvadeset minuta do osam, jer hoće da stigne na vreme u školu?
(4) Ko mora da dođe na vreme u školu?
(5) Ko uvek dolazi na vreme u školu?
(6) Ko treba da uđe u učionicu pre nastavnika?
(7) Ko nikad ne ulazi u učionicu posle nastavnika?
(8) Ko mora da prođe kraj nastavnikove kuće kad dolazi u školu?
(9) Ko prolazi svako jutro kraj nastavnikove kuće?
(10) Ko treba da pređe preko mnogo ulica kad dolazi u školu?
(11) Ko prelazi preko mnogo ulica kad dolazi u školu?
(12) Ko mora da izađe iz učionice ako želi da puši?
(13) Ko izlazi iz učionice kad želi da puši?

(14) Ko želi da se sam snade pre nego što dovede porodicu?
(15) Ko se brzo snalazi u svakom mestu u koje dode?
(16) Ko treba da nade stan da bi mogao da dovede porodicu?
(17) Ko nalazi lako sve što mu treba?
(18) Ko želi da ode u San Francisko iduće nedelje?
(19) Ko odlazi u San Francisko svake nedelje?
(20) Ko treba da se pokrije pošto legne?
(21) Ko se uvek dobro pokriva pošto legne?
(22) Ko pokriva dete pošto ga legne?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

A - Translate the following text into English:

Organizacija i formacija jugoslovenske oružane sile

Jedno veče, g. Dikson je opet posetio generala Stankovića i sa njime proveo duže vremena u razgovoru o Jugoslovenskoj narodnoj armiji. U tom razgovoru, on je saznao kako je Jugoslavija organizovala svoju narodnu armiju.

General Stanković mu je u razgovoru dao sledeća obaveštenja:

Jugoslovenskom narodnom armijom komanduje Vrhovni komandant. Upravnim poslovima rukovodi Državni sekretar za poslove narodne odbrane. Sekretar za poslove narodne odbrane je vojno lice. Sada je sekretar jedan od generala armije.

Jedinice kopnene vojske su formirane u armije, korpuse, divizije, pukove, bataljone, divizione, čete, eskadrone i baterije.

Armije se sastoje iz korpusa, korpusi iz divizija, a divizije iz pukova. Broj manjih jedinica u jednoj većoj je obično 3-5. Ovo znači naprimer da ima armija od 3 ali i od 5 korpusa; da ima korpusa od 3, 4 divizije ili 5 divizija.

Ratno vazduhoplovstvo ima avijaciju, jedinice rodova kopnene vojske, službe i ustanove. Avijacija ima eskadrile, vazduhoplovne pukove, vazduhoplovne divizije i vazduhoplovne korpuse.

Ratna mornarica ima pomorske i rečne snage, mornaričku avijaciju, mornaričke komande i jedinice i ustanove na kopnu.

Bombarderska avijacija postoji, ali je slaba.

General Stanković je kazao g. Diksonu da će mu i dalje govoriti o oružanoj sili sve što ga interesuje.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

In the American Embassy in Belgrade

Before Dickson left America, people in his firm told him that he should go to see the American Commercial Attaché as soon as he arrived in Belgrade. So, on the morning of the second day that he was in Belgrade he went to the American Embassy.

ORGANIZACIJA i FORMACIJA
Jugoslovenske narodne armije

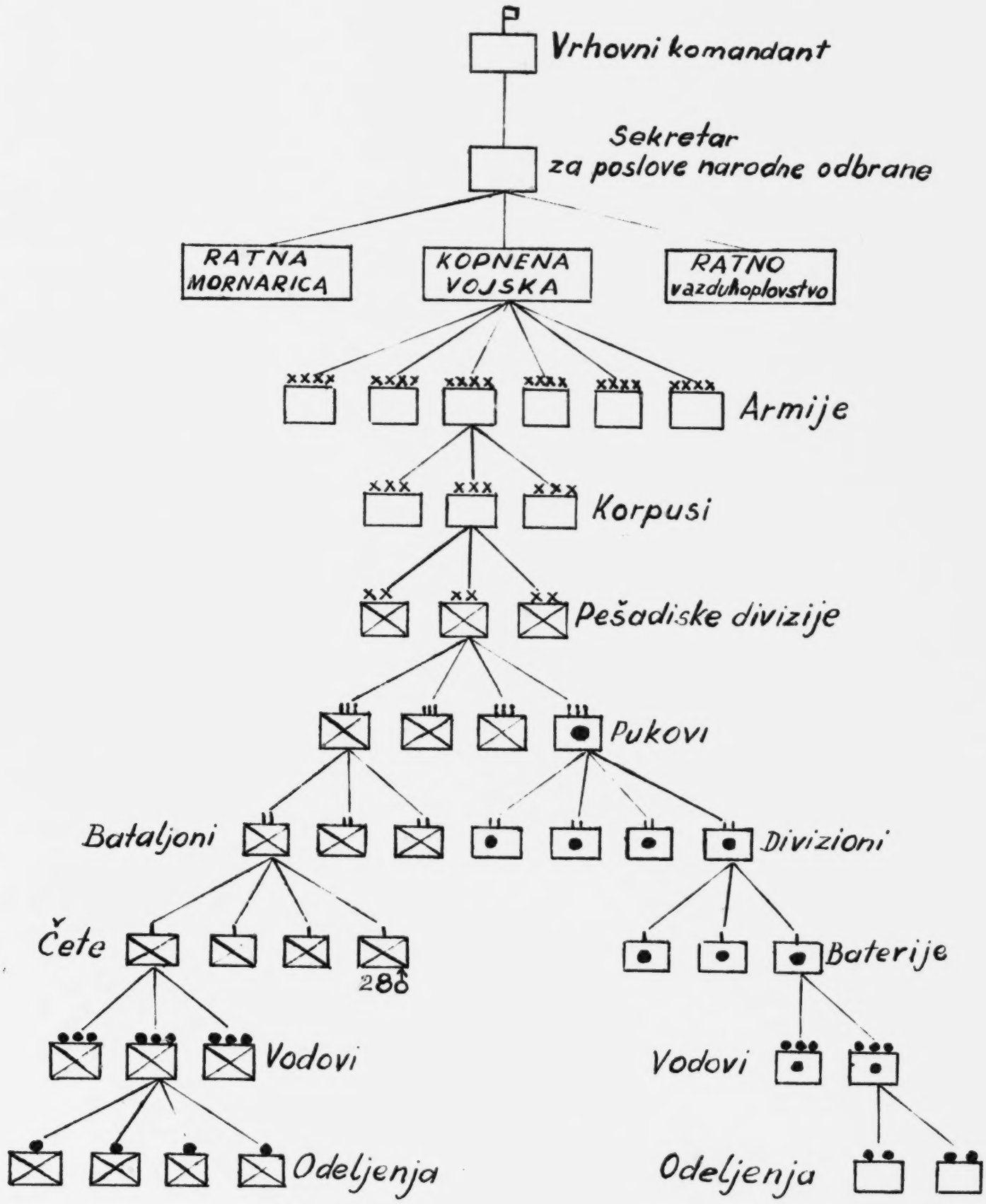

When he arrived there, he asked a clerk if he could see the Commercial Attaché. The Attaché was not busy just then, so he was able to see him immediately. He introduced himself and told him why he had come to Yugoslavia. The Commercial Attaché had known that he was coming because he had received a letter from Dickson's firm a few days before. But only after he heard Dickson did he have a clear picture of Dickson's mission and so could give the proper advice.

The first thing that Dickson has to do is to get a work permit from the Yugoslav Committee for Foreign Trade, which alone can issue such permits. While he is waiting for that permit, he can find an office and get acquainted with other American agents who will probably be able to help him.

Dickson was interested in knowing (to know) something about the personnel of the American Embassy. At the head of the Embassy is the Ambassador who with his counselors, secretaries and attachés attends to strictly diplomatic affairs. The Military, Air and Naval Attachés take care of military affairs and the Financial and Agricultural Attachés handle economic matters.

Towards the end of the visit the Commercial Attaché promised Dickson to invite him to the next reception at the Embassy so that he could meet the Embassy personnel and other Americans who live in Belgrade.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

Organizacija i formacija oružane sile

Jugoslovenska oružana sila se zove Jugoslovenska narodna armija. Njena organizacija je slična američkoj. Celokupnom oružanom silom komanduje Vrhovni komandant, koji je pretsednik republike. Upravnim poslovima rukovodi Državni sekretar za poslove narodne odbrane. Sekretar za poslove narodne odbrane je vojno lice. Sada je sekretar jedan general armije.

Vidovi oružane sile formiraju svoje jedinice po sledećem:

a. Kopnena vojska se formira u armije, korpuse, divizije, pukove, bataljone, divizione, čete, eskadrone i baterije.

ORGANIZACIJA i FORMACIJA
Ratnog vazduhoplovstva

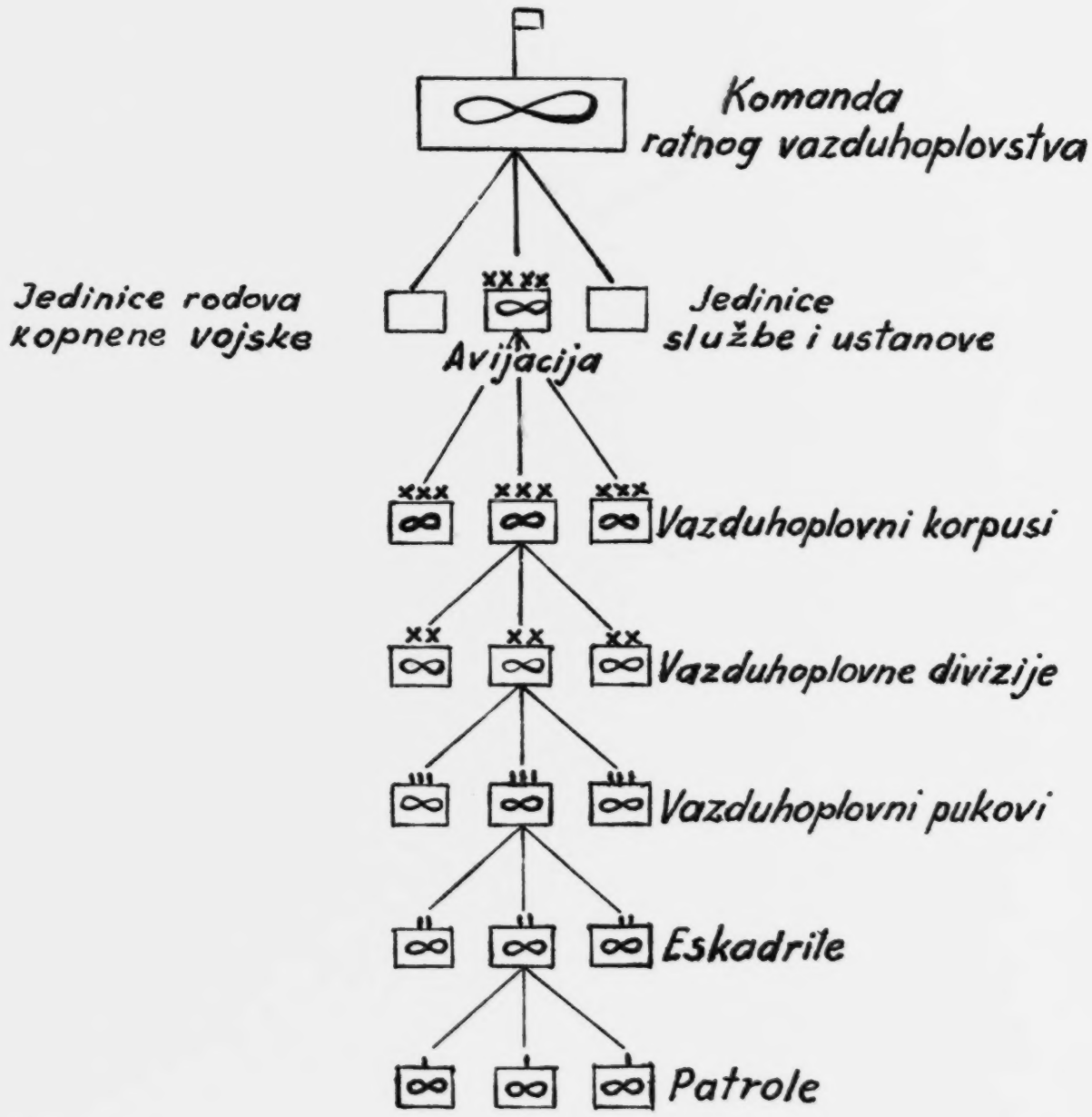

Armija obično ima 3-5 korpusa; korpus 3-5 divizija; a divizija ima 3 pešadiska i jedan artiljeriski puk. Pored tih jedinica armije, korpusi i divizije imaju još i jedinice službi i štabove. Armije, korpusi i divizije su sposobni za samostalan rad u miru i ratu. Ova formacija je rezultat ratnog iskustva i iskustava iz borbi.

b. Ratno vazduhoplovstvo ima: avijaciju, jedinice rodova kopnene vojske, jedinice službi i ustanove.

Avijacija se formira u eskadrile, vazduhoplovne pukove, vazduhoplovne divizije i vazduhoplovne korpuse.

c. Ratna mornarica ima: pomorske i rečne snage, mornaričku avijaciju, mornaričke komande i jedinice i ustanove na zemlji. Formacija ovih poslednjih je slična formaciji kopnene vojske.

Ratno vazduhoplovstvo i ratna mornarica imaju svoje komandante.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Kako se obično zove jugoslovenska oružana sila?
2. Čijoj organizaciji je slična organizacija Jugoslovenske narodne armije?
3. Ko komanduje Jugoslovenskom narodnom armijom?
4. Šta je Vrhovni komandant u isto vreme?
5. Ko rukovodi upravnim poslovima narodne odbrane?
6. Da li je državni sekretar za poslove narodne odbrane građansko lice?
7. Koji čin ima sadašnji državni sekretar za poslove narodne odbrane?
8. Koje su jedinice kopnene vojske?
9. Koliko korpusa ima u armiji?
10. Koliko divizija ima u korpusu?
11. Koliko pešadiskih pukova ima jedna divizija?
12. Koliko artiljeriskih pukova ima jedna divizija?
13. Koje još jedinice imaju armija, korpus i divizija?
14. Za šta su sposobni armije, korpusi i divizije?
15. Rezultat čega je ovakva organizacija i formacija?
16. Šta ima ratno vazduhoplovstvo?
17. Kako je formirana avijacija?
18. Da li američko vazduhoplovstvo ima pukove, divizije i korpuse?
19. Da li je američka kopnena vojska veća od jugoslovenske vojske?
20. Da li je jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo veće od američkog?

ORGANIZACIJA i FORMACIJA

Ratne mornarice

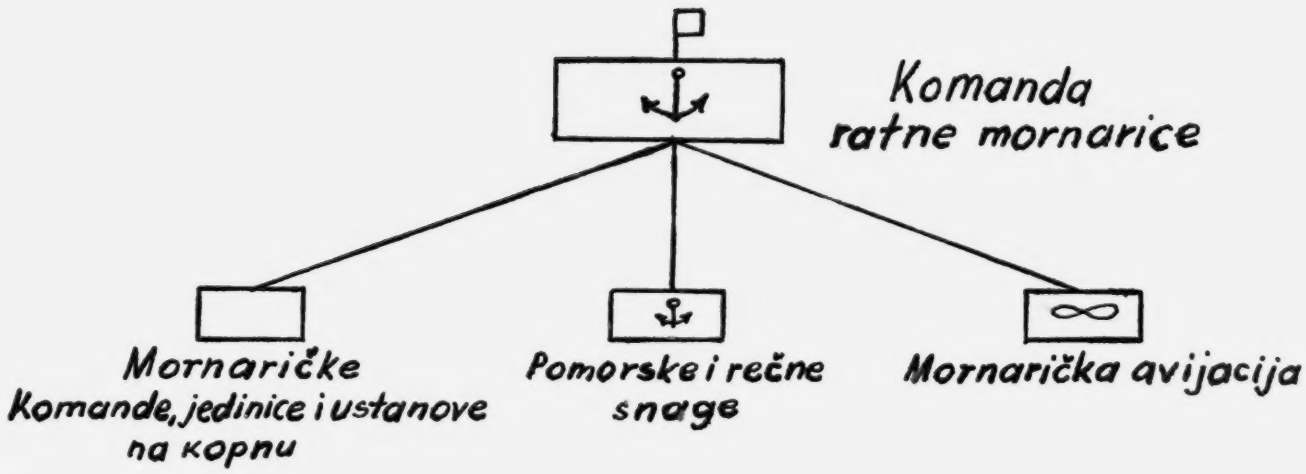

21. Šta ima jugoslovenska ratna mornarica?
22. Da li američka ratna mornarica ima mornaričku avijaciju?
23. Da li američka ratna mornarica ima rečne snage?
24. Na kojim rekama ste videli američke rečne snage?
25. Čijoj formaciji je slična formacija mornaričkih ustanova na zemlji?
26. Ko komanduje jugoslovenskim ratnim vazduhoplovstvom?
27. Ko komanduje jugoslovenskom ratnom mornaricom?

SEDMI DEO — SEVENTH PART

DOMAĆI ZADATAK — HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Yugoslavia is not a republic of the kind that we in the West know - it is a Communist republic.
2. At the head of that republic there is a President, who is the Commander-in-Chief of the Yugoslav People's Army at the same time.
3. The State Secretary for the Affairs of National Defense handles the administrative matters.
4. The Yugoslav People's Army has three services: (Ground) Army, Navy and Air Force.
5. The Army is organized (formed) into armies, corps, divisions, regiments, battalions, artillery battalions, companies, troops and batteries.
6. The Air Force consists of: aviation, units of the Army, service units and installations.
7. The Yugoslav aviation does not have many bombers.
8. Their aviation is organized into squadrons, regiments, divisions and corps.
9. The Navy consists of sea and river forces, naval aviation, naval commands and installations on land.
10. The organization and formation of the Yugoslav People's Army is the result of war and combat experiences.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten tape-recorded questions.

OSMI DEO
REČNIK

1405-batàljōn, m.	- battalion
1406-bàtērija, f.	- battery
1407-bombàrder, m.	- bomber
*1407-bombàrderski, adj.	- bombing, bomber, adj.
*1295 & *1407-bombàrderska avijácija, f.	- bombardment aviation
1408-bòrba, f. gen. pl.: bòrbī	- struggle, fight, combat
1409-celòkupan, adj. m. celòkupna, f. celòkupno, n.	- entire, complete
1410-čēta, f.	- company
1411-divizìon, m.	- (artillery) battalion
1412-dȍsādan, adj. m. dȍsādna, f. dȍsādno, n.	- tedious, tiresome, boring
1413-dȑžavni, adj.	- state, adj.
1414-Dȑžāvnī sekrètār za pòslove národnē ȍdbrane	- Secretary of Defense
1415-dȕžī, adj.	- longer
-duže, adv.	- longer
1416-eskadríla, f.	- squadron (air force)
1417-eskàdron, m.	- troop (cavalry)
1418-formácija, f.	- formation, organization
1419-formírati, v.t.pfv.&ipfv. pr.t.: fòrmīrām;formírajū	- to form, to organize
1420-iskústvo, n.	- experience
1421-komanda, f.	- command

1422-kòmandovati, v.i.pfv.&ipfv. - to command
pr.t.: kòmāndujem;
kòmāndujū

1423-kòrpus, m. - corps

1424-mîr, m. - peace; rest; quietness
nom. pl.: mirovi

*1076-mornàrički, adj. - naval

1425-ȍdbrana, f. - defense

1426-organizácija, f. - organization

1427-orgànizovati (se), v.t.&r. pfv.&ipfv. - to organize
pr.t.: orgànizujem;
orgànizuju

*426-po, prep. - according to

1428-pòkriti (se), v.t.&r.pfv. - to cover; (to cover oneself)
pr.t.: pȍkrijem;pȍkriju

*1428-pokrívati (se), v.t.&r.ipfv. - to cover; (to cover oneself)
pr.t.: pòkrīvām;pokrívajū

1429-prétsednīk, m. - president
nom. pl.: prétsednīci

1430-rȅčnī, adj. - river, adj.

1431-repùblika, f. - republic

1432-rezùltat, m. - result

1433-rukovòditi (se), v.i.&r.ipfv. - to manage; to manipulate; to guide; (to be guided by)
pr.t.: rukòvodīm;rukòvodē

1434-sȁmostālan, adj. m. - independent
sȁmostālna, f.
sȁmostālno, n.

-sȁmostālno, adv. - independently

1435-štāb, m. - staff, headquarters
nom. pl.: štábovi

1436-ȕprāvnī, adj.	- administrative, executive
*842 & *1436-ȕprāvnī pòslovi, m. pl.	- administrative affairs
1437-vȑhōvnī, adj.	- supreme
*88 & *1437-vȑhōvnī komàndant, m.	- Commander in Chief

SEZDESET-ČETVRTA LEKCIJA
SIXTY-FOURTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION AND AGREEMENT OF FEMININE NOUNS ENDING IN A AND DENOTING MALES (See Par. 200)

Drill the declension and agreement of feminine nouns ending in a and denoting males by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

1 - Nouns which do not end in -ista and which end in -ista but do not denote partisanship or profession.

Наш млади слуга.
Наш стари слуга.

Наше слуге.

(1)	Ko pomaže vašem ocu u poslovima oko kuće?	Naš mladi sluga pomaže mojem ocu u poslovima oko kuće.
(2)	A ko obavlja poslove u kući?	Poslove u kući obavlja naš stari sluga.
(3)	Ko obavlja teške poslove oko kuće, a ko obavlja lake poslove u kući?	Naš mladi sluga obavlja teške poslove oko kuće, a naš stari sluga obavlja lake poslove u kući.
(4)	Umesto koga vaš mladi sluga obavlja teške poslove?	Naš mladi sluga obavlja teške poslove umesto našeg starog sluge.
(5)	Bez koga bi vašem starom sluzi bilo teško?	Našem starom sluzi bi bilo teško bez našeg mladog sluge.
(6)	Od koga vaš mladi sluga uči da obavlja razne poslove?	Naš mladi sluga uči da obavlja razne poslove od našeg starog sluge.
(7)	Kome vaš stari sluga pokazuje kako se vrše razni poslovi?	Naš stari sluga pokazuje našem mladom sluzi kako se vrše razni poslovi.
(8)	Kome je vaš mladi sluga za to zahvalan?	Naš mladi sluga je za to zahvalan našem starom sluzi.
(9)	Koga rado sluša vaš mladi sluga?	Naš mladi sluga rado sluša našeg starog slugu.
(10)	Uz koga će vaš mladi sluga naučiti da radi sve poslove?	Naš mladi sluga će naučiti da radi sve poslove uz našeg starog slugu.
(11)	Na koga dobro utiče vaš stari sluga?	Naš stari sluga dobro utiče na našeg mladog slugu.
(12)	Kako vaš otac ponekad zove svog starog slugu?	Moj otac ponekad zove svog starog slugu: "Moj stari slugo!"

(13)	S kim voli da se šali vaš stari sluga?	Naš stari sluga voli da se šali s našim mladim slugom.
(14)	S kim se svako jutro rukuje vaš stari sluga?	On se svako jutro rukuje s našim mladim slugom.
(15)	S kim su zadovoljni vaši roditelji?	Moji roditelji su zadovoljni s našim starim i s našim mladim slugom.
(16)	U kome vaš otac nalazi veliku pomoć?	Naš otac nalazi veliku pomoć u našem starom i u našem mladom sluzi.
(17)	Prema kome je vaš mladi sluga uvek ljubazan?	Naš mladi sluga je uvek ljubazan prema našem starom sluzi.
(18)	Ko u vašoj kući mora da porani svako jutro?	U našoj kući naše sluge moraju da porane svako jutro.
(19)	Ko izveštava vašeg oca o onom što je uradio preko dana?	Naše sluge izveštavaju našeg oca o onom što su uradile preko dana.
(20)	Bez koga vi ne biste imali tako lepu baštu?	Mi ne bismo imali tako lepu baštu bez naših slugu (sluga).
(21)	Preko koga vaši roditelji često saznaju šta se dogada u gradu?	Moji roditelji često saznaju šta se dogada u gradu preko naših slugu (sluga).
(22)	Posle koga vi ustajete svako jutro?	Ja svako jutro ustajem posle naših slugu (sluga).
(23)	Čijim poslom rukovodi vaš otac?	Moj otac rukovodi poslom naših slugu (sluga).
(24)	Kome vaš otac plaća za poslove oko kuće?	Moj otac plaća našim slugama za poslove oko kuće.
(25)	Kome vaši roditelji često daju poklone?	Moji roditelji često daju poklone našim slugama.
(26)	Kome vaš otac svako jutro kaže šta treba da radi?	Moj otac svako jutro kaže našim slugama šta treba da rade.
(27)	Na koga su se naviknuli svi u vašoj porodici?	Svi u našoj porodici su se navikli na naše sluge.
(28)	U koga niko u vašoj porodici ne sumnja?	Niko u našoj porodici ne sumnja u naše sluge.
(29)	Koga vaš otac često časti nekim pićem?	Moj otac često časti nekim pićem naše sluge.
(30)	S kim su svi u vašoj porodici zadovoljni?	Svi u našoj porodici su zadovoljni s našim slugama.
(31)	S kim se vi ne dopisujete?	Ja se ne dopisujem s našim slugama.
(32)	S kim se vaš otac ponekad šali?	Moj otac se ponekad šali s našim slugama.
(33)	Na kome odelo nije baš uvek čisto?	Na našim slugama odelo nije baš uvek čisto.

(34)	O kome ste nam dosada pričali?	Dosada sam vam pričao o našim slugama.

2 - Nouns ending in -ista and denoting partisanship or profession:

Бродски машиниста Бродски радиотелеграфиста	Бродски машинисти Бродски радиотелеграфисти
(1) Da li brodski mašinista javlja lukama gde se nalazi brod?	Ne. To ne radi brodski mašinista, nego brodski radiotelegrafista.
(2) Bez koga danas nije čak ni najmanji brod?	Danas čak ni najmanji brod nije bez brodskog radiotelegrafiste i brodskog mašiniste.
(3) Kome kapetan broda kaže šta treba da radi?	Kapetan broda kaže brodskom mašinisti i radiotelegrafisti šta treba da rade.
(4) Koga nisu imali brodovi pre sto pedeset godina?	Pre sto pedeset godina brodovi nisu imali mašinistu i radiotelegrafistu.
(5) S kim kapetan broda zajedno savladuje buru?	Kapetan broda savladuje buru zajedno sa brodskim mašinistom.
(6) Da li smo mi u ovom razgovoru govorili samo o kapetanu broda?	Ne. U ovom razgovoru mi smo govorili i o brodskom mašinisti i radiotelegrafisti.
(7) Koja su druga lica važna na jednom brodu sem kapetana broda?	Sem kapetana broda, druga važna lica na jednom brodu su mašinisti i radiotelegrafisti.
(8) Bez koga brodovi ne bi mogli da napuste pristanište?	Brodovi ne bi mogli da napuste pristanište bez brodskih mašinista.
(9) Kome mnogi putnici na brodovima treba da zahvale za svoj život?	Mnogi putnici na brodovima treba da zahvale za svoj život brodskim mašinistima i radiotelegrafistima.
(10) Koga putnici retko primete dok putuju brodom?	Dok putuju brodom, putnici retko primete brodske mašiniste i radiotelegrafiste.
(11) S kim se mali broj putnika upozna na brodovima?	Mali broj putnika na brodovima se upozna sa brodskim mašinistima i radiotelegrafistima.

(12) O kome retko koji putnik na brodu ikad misli? — Retko koji putnik na brodu misli o brodskim mašinistima i radiotelegrafistima.

B - DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A CONSONANT (See Par. 201)

Drill the declension of feminine nouns ending in a consonant by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Case	Singular	Plural
Nominative	cūibap	cūibap- u
Genitive	cūibap-u	cūibap- u
Dative	cūibap-u	cūibap- uma
Accusative	cūibap	cūibap- u
Vocative	cūibap-u	cūibap -u
Instrumental	cūibap-u or cūibap-ju	cūibap- uma
Locative	cūibap-u	cūibap- uma

(1) Kako zovemo posao koji neko od nas mora da obavi? — Posao koji neko od nas mora da obavi, zovemo dužnost.
(2) Sta je za vas učenje srpskohrvatskog jezika? — Za nas je učenje srpskohrvatskog jezika dužnost.
(3) Bez čega nije ni jedan vojnik u američkoj vojsci? — Ni jedan vojnik u američkoj vojsci nije bez dužnosti.
(4) Kad američki vojnici mogu da nose gradansko odelo? — Američki vojnici mogu da nose gradansko odelo van dužnosti.
(5) Čega se ne boje dobri vojnici? — Dobri vojnici se ne boje teške dužnosti.
(6) Čemu se raduje dobar borac? — Dobar borac se raduje teškoj dužnosti.
(7) Čemu treba da se preda svaki čovek? — Svaki čovek treba da se preda svojoj dužnosti.
(8) Na šta svaki od nas treba uvek da misli? — Svaki od nas treba uvek da misli na svoju dužnost.
(9) Sta dobar vojnik ne zaboravlja? — Dobar vojnik ne zaboravlja svoju dužnost.
(10) Čim se dobar vojnik ne šali? — Dobar vojnik se ne šali svojom dužnosti (dužnošću).

(11)	Čim mnogi ljudi nisu zadovoljni?	Mnogi ljudi nisu zadovoljni svojom dužnosti (dužnošću).
(12)	O čemu treba da se uvek brinemo?	Uvek treba da se brinemo o svojoj dužnosti.
(13)	Šta nas nikad ne raduje?	Teške bolesti nas nikad ne raduju.
(14)	Čega se svi bojimo?	Svi se bojimo teških bolesti.
(15)	Protiv čega često nema leka?	Često nema leka protiv teških bolesti.
(16)	Od čega mnogi ljudi umiru?	Mnogi ljudi umiru od teških bolesti.
(17)	Čemu se niko ne raduje?	Niko se ne raduje teškim bolestima.
(18)	Čemu svaki čovek može da se nada?	Svaki čovek može da se nada teškim bolestima.
(19)	Šta neki ljudi moraju da podnose?	Neki ljudi moraju da podnose teške bolesti.
(20)	Šta putnici često prenesu iz jedne zemlje u drugu?	Putnici često prenesu teške bolesti iz jedne zemlje u drugu.
(21)	Čim se bave lekari?	Lekari se bave bolestima.
(22)	O čemu često razmišljaju lekari?	Lekari često razmišljaju o bolestima.
(23)	Šta dolazi posle leta?	Posle leta dolazi jesen.
(24)	Koje godišnje doba je obično maglovito?	Jesen je obično maglovita.
(25)	Posle kojeg godišnjeg doba dolazi zima?	Zima dolazi posle jeseni.
(26)	Preko kojeg godišnjeg doba ima mnogo kiše?	Preko jeseni ima mnogo kiše.
(27)	Kojem godišnjem dobu se raduju ljudi koji vole voće?	Ljudi koji vole voće raduju se jeseni.
(28)	U koje doba godine nas napuštaju neke ptice?	Neke ptice nas napuštaju u jesen.
(29)	Koje godišnje doba vi volite?	Ja volim jesen.
(30)	S kojim godišnjim dobom počinju hladni dani?	Hladni dani počinju s jeseni.
(31)	O kojem godišnjem dobu govorimo?	Mi govorimo o jeseni.
(32)	Šta čini jedan jezik?	Jedan jezik čine reči.
(33)	Šta se nalazi u vašem rečniku?	U mojem rečniku se nalaze reči.
(34)	Čega ponekad ne možete da se setite?	Ponekad ne mogu da se setim nekih reči.
(35)	Šta morate da savladate u ovoj školi?	U ovoj školi moramo da savladamo mnogo reči.
(36)	Čemu ne treba uvek verovati?	Ne treba uvek verovati rečima.

(37)	Šta učite iz rečnika?	Iz rečnika učim reči.
(38)	Čime kazujemo misli?	Misli kazujemo rečima.
(39)	Čime tešimo ljude koji imaju nekakvih teškoća?	Ljude koji imaju nekakvih teškoća tešimo lepim rečima.
(40)	Po čemu često možemo da znamo kakav je ko čovek?	Kakav je ko čovek često možemo da znamo po njegovim rečima.

C - DECLENSION OF FEMININE NOUNS PRSI, OČI, UŠI, KOSTI (See Par. 202)

Drill the declension of feminine nouns prsi, oči, uši, kosti by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Šta je ovo?	To su oči.
(2)	Šta je ovo?	To su uši.
(3)	Šta je ovo?	To su prsi.
(4)	A ovo?	To su kosti.
(5)	Bez čega ne bismo mogli da vidimo?	Bez očiju ne bismo mogli da vidimo.
(6)	Bez čega ne bismo mogli da čujemo?	Bez ušiju ne bismo mogli da čujemo.
(7)	Gde je čovečiji stomak?	Čovečiji stomak je ispod prsiju.
(8)	Da li se naše telo sastoji samo od krvi i mesa?	Ne. Naše telo se ne sastoji samo od krvi i mesa, nego i od kostiju.
(9)	Gde se nalaze obrve?	Obrve se nalaze iznad očiju.
(10)	Šta srpski narod kaže za ljude koji ne znaju da čitaju i pišu?	Za ljude koji ne znaju da čitaju i pišu, srpski narod kaže da su slepci kod očiju.
(11)	Šta nemaju ribe?	Ribe nemaju ušiju.
(12)	Dokle dolazi voda ovom čoveku?	Tom čoveku voda dolazi do prsiju.
(13)	Čega su psi uvek željni?	Psi su uvek željni kostiju.
(14)	Da li je ovom čoveku hladno nogama?	Ne, njemu nije hladno nogama, nego ušima.
(15)	Da li ja gledam prema vašim ušima?	Ne. Vi ne gledate prema mojim ušima, već prema mojim očima.
(16)	Šta ima svaki zdrav čovek?	Svaki zdrav čovek ima oči i uši.
(17)	Kuda sam ja stavio ruku?	Vi ste stavili ruku na prsi.
(18)	Šta rado jedu psi?	Psi rado jedu kosti.

(19)	S čim moramo biti pažljivi?	Moramo biti pažljivi s očima i ušima.
(20)	Čim slušamo i čujemo?	Ušima slušamo i čujemo.
(21)	Čime gledamo i vidimo?	Očima gledamo i vidimo.
(22)	Po čemu možemo da znamo kako su izgledale životinje koje više ne postoje?	Po kostima možemo da znamo kako su izgledale životinje koje više ne postoje.
(23)	O čemu treba da se dobro staramo?	Treba da se dobro staramo o očima i ušima.
(24)	Gde su srce i pluća?	Srce i pluća su u prsima.

U kancelariji advokata Stankovića

1. G. Robert Dikson: Došao sam da vas zamolim da mi sastavite molbu Komitetu za spoljnu trgovinu da mi izda dozvolu za rad.

Advokat Janko Stanković: U redu. Da li imate pri sebi pravila svoje firme?

2. G.D: Nažalost, nisam doneo iz Amerike ta pravila.

J S: Bez tih pravila nećete moći da dobijete dozvolu za rad.

3. G.D: Onda ću odmah poslati kablogram svojoj firmi da mi pošalje ta pravila avionskom poštom.

J S: Ako možete da čekate malo, ja ću poći s vama da vam pomognem da pošaljete taj kablogram.

4. G.D: Mogu li da čekam ovde dok vi ne budete spremni da pođete sa mnom?

J S: Sigurno. Ja očekujem jednog klijenta sa kojim moram da raspravim jednu stvar. Posle toga možemo da pođemo.

5. G.D: Dobro. Da li biste hteli da mi kažete zašto vi niste postali sudija?

J S: Evo, zašto. Sudija je sluga naroda i drzave, a advokat je nezavisan čovek.

6. G.D: Ja nisam protiv sudija, ako su pravedne.

At the office of lawyer Stankovich

1. Mr. Robert Dickson: I came to ask you to make a petition (request) to the Committee for Foreign Trade to issue me a work permit.

Janko Stankovich, lawyer: Of course. Do you have with with you the by-laws of your firm?

2. Mr. D: Unfortunately, I didn't bring those by-laws from America.

J S: Without those by-laws you cannot get a work permit.

3. Mr. D: Then I'll send a cable to my firm at once to send me these by-laws by air mail.

J S: If you can wait a while, I'll go with you to help you send that cable.

4. Mr. D: Can I wait here until you are ready to come with me?

J S: Surely. I'm expecting a client with whom I have to discuss a matter. After that we can go.

5. Mr. D: O.K. Would you mind telling me why you didn't become a judge?

J S: Here's why. A judge is a servant of the people and the state, and a lawyer is an independent man.

6. Mr. D: I'm not against judges, if they are just.

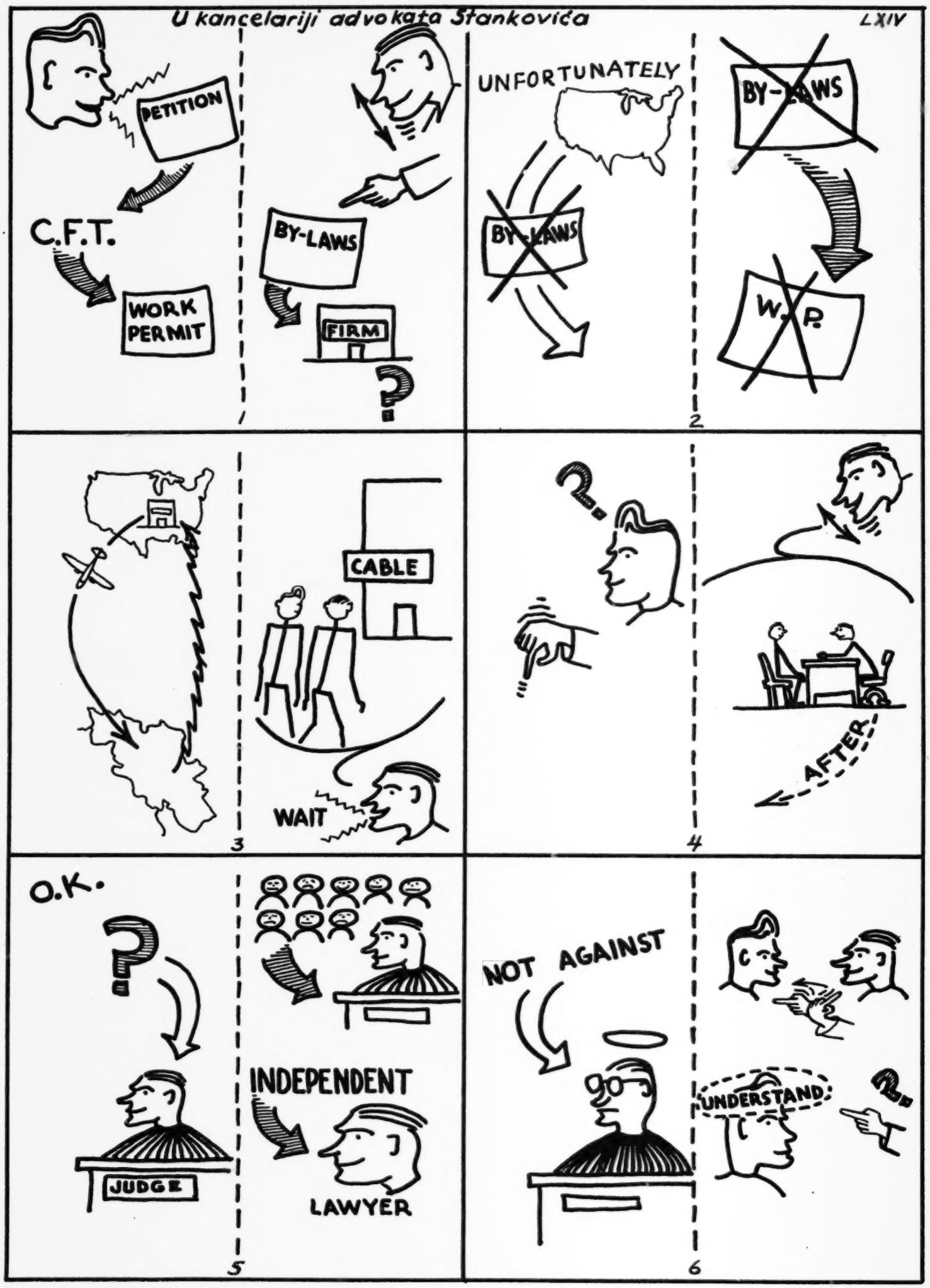
U kancelariji advokata Stankovića
LXIV
PETITION
C.F.T.
WORK PERMIT
BY-LAWS
FIRM
?
UNFORTUNATELY
BY-LAWS
BY-LAWS
W.P.
2
CABLE
WAIT
3
?
AFTER
4
O.K.
?
JUDGE
INDEPENDENT
LAWYER
5
NOT AGAINST
UNDERSTAND
6

J S: I ja sam vašeg mišljenja. Razumete li me?

J S: I'm of your opinion, too. Do you understand me?

7. G.D: Ne želim da se hvalim, ali verujte mi da razumem svaku reč koju kažete.

J S: Radujem se da to čujem i verujem da ćete za kratko vreme govoriti kao pravi Beogradanin.

7. Mr. D: I don't want to brag, but believe me, I understand every word you say.

J S: I'm glad to hear that, and I believe that in a short time you'll speak as a real Belgrader.

8. G.D: Ja učim reči svake večeri po 3-4 sata. Zatim čitam novine i pogadam reči po smislu.

J S: To je dobro. Kaže se: "Ko ne uči, ostaje slepac kod očiju."

8. Mr. D: I study words every night from 3 to 4 hours. After that I read the newspapers and guess at the words from the context.

J S: That's good. It's said: "He who does not study remains blind in spite of his eyes."

9. G.D: Kad dodu moja žena i sin, ja ću poučavati ženu da govori srpskohrvatski, a sina ću dati u školu.

J S: Vaš plan mi se svida, nego molim vas da me sada izvinite pošto vidim da moj klijent dolazi.

9. Mr. D: When my wife and son come, I'll teach my wife to speak Serbo-Croatian, and I'll send my son to school.

J S: Your plan appeals to me, but, please, excuse me now, since I see that my client is coming.

(Posle jednog časa.)

(An hour later.)

10. J S: Sad možemo da podemo na poštu. Da li ste već sastavili taj kablogram?

G.D: Jesam. Nego zašto idemo u poštu kad treba da idemo na telegraf?

10. J S: Now we can start for the Post Office. Have you composed that cable?

Mr. D: I have. But why do we go to the Post Office when we should go to the Telegraph Office?

11. J S: Ovde su pošta, telegraf i telefon u državnim rukama i u istoj zgradi. Tako je bilo i pre rata.

G.D: Kod nas je to sasvim drukčije. Pošta je u državnim rukama, a telegraf i telefon su u privatnim rukama.

11. J S: Here both the Post Office and the Telegraph and Telephone Office are in government hands and in the same building. That was so before the war, too.

Mr. D: In America that is altogether different. The Post Office is in government hands, and the Telegraph and Telephone are in private hands.

LXIV

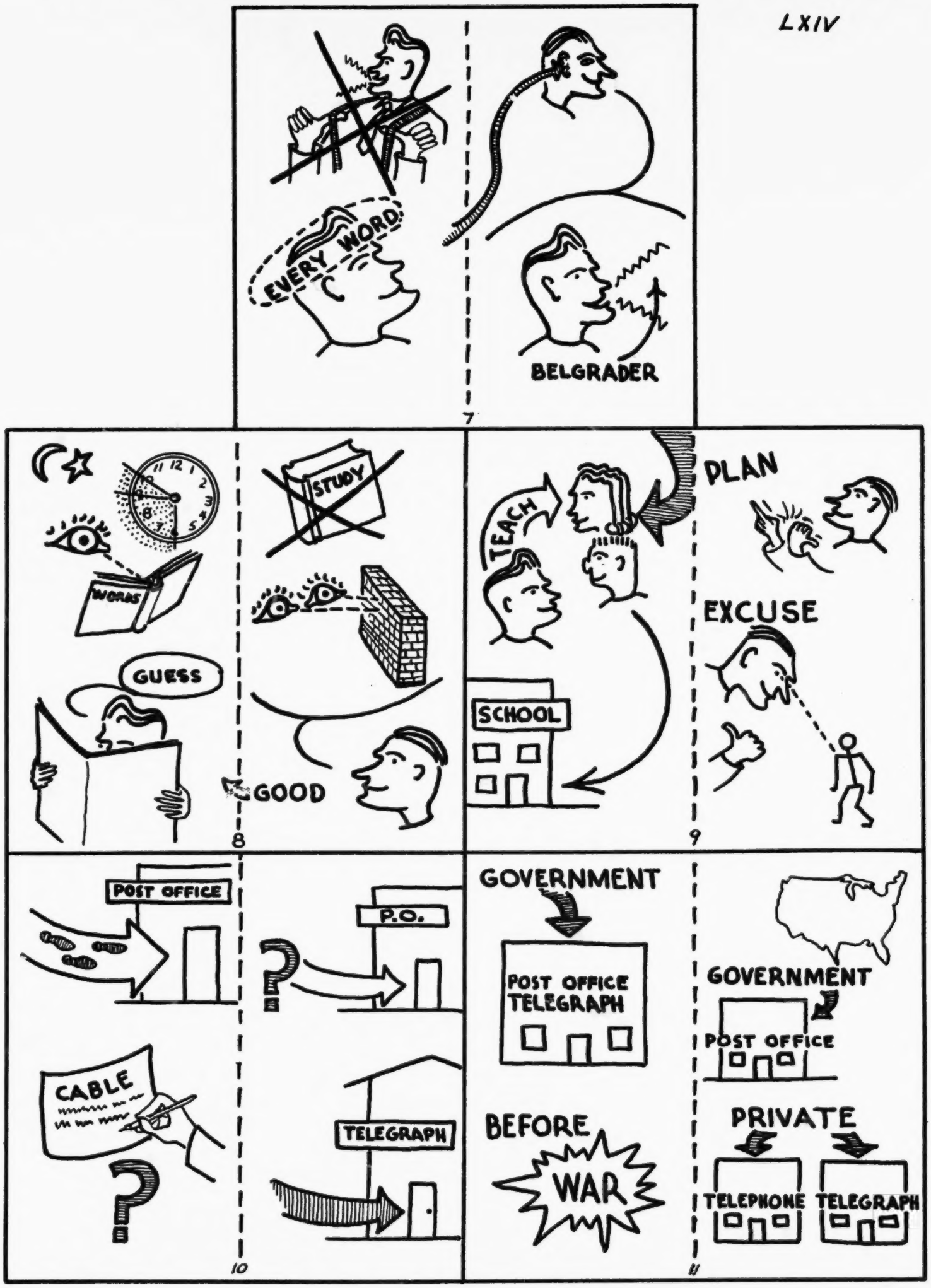
EVERY WORD
BELGRADER
7
WORKS
GUESS
STUDY
GOOD
8
TEACH
SCHOOL
PLAN
EXCUSE
9
POST OFFICE
CABLE
P.O.
TELEGRAPH
10
GOVERNMENT
POST OFFICE TELEGRAPH
BEFORE
WAR
GOVERNMENT
POST OFFICE
PRIVATE
TELEPHONE
TELEGRAPH
11

PAR. 200 - FEMININE NOUNS ENDING IN A AND DENOTING MALES

A - (5) Добро. Да ли бисте хтели да ми кажете зашто ви нисте постали судија?
(5) Судија је слуга народа и државе, а адвокат је независан човек.
(6) Ја нисам против судија, ако су праведне.
Судија мора бити праведан.
A judge must be just.
Судије морају бити праведне.
Judges must be just.

The nouns слуга and судија are declined as other feminine nouns ending in -а, although they denote males. These and other similar nouns are of feminine grammatical and of masculine natural gender. In the singular they take masculine attributes (судија - праведан) and in the plural they take feminine attributes (судије - праведне).

Nouns ending in -иста (машиниста, телеграфиста) and denoting partisanship or profession are commonly of feminine grammatical gender in singular and masculine gender in plural.

B - Only a few of these nouns have feminine attributes in the singular, too (будала "fool", скитница "vagabond"). This is especially the case with nouns which denote males in a figurative meaning only (кукавица "cuckoo bird", "coward"; рђа "rust", "wretch").

PAR. 201 - THE DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A CONSONANT

A - Feminine nouns which in the nominative singular end in a consonant are declined on the following pattern:

CASE	SINGULAR	PLURAL
NOMINATIVE	ствар	ствар-и
GENITIVE	ствар-и	ствар-и
DATIVE	ствар-и	ствар-има
ACCUSATIVE	ствар	ствар-и
VOCATIVE	ствар-и	ствар-и
INSTRUMENTAL	ствар-и, or ствар-ју	ствар-има
LOCATIVE	ствар-и	ствар-има

(4) Ја очекујем једног клијента са којим морам да расправим једну ствар.
(7) Не желим да се хвалим, али верујте ми, да разумем сваку реч коју кажете.
(8) Ја учим речи сваке вечери по 3 - 4 сата.

B - The instrumental ending -ју is used when a noun of this group is used without a modifying word (adjective, adjectival pronoun). Otherwise, the ending -и is used:

Речју, нарочито лепом речи, отварају се сва врата.
Through a word, especially a nice word, all doors can be opened.

You have also learned the following feminine nouns which in their declension follow the pattern of ствар: болест, вест, вечер, дужност, јесен, кост, крв, народност, ноћ, опасност, помоћ, реч, старост, удобност, четврт.

Note: See Par. 204 (p. 64 of this volume) for changes of consonants in the instrumental singular of these nouns.

C - Очи and уши are the plurals of the neuter singular nouns око and уво. Очи and уши are of feminine gender and have the same plural declension endings as the noun ствар.

The same pattern is followed by the plural feminine nouns груди or прси "chest".

PAR. 202 - FEMININE NOUNS ENDING IN A CONSONANT WITH THE GENITIVE PLURAL ENDING -ИЈУ

The nouns прси (прса) "chest", очи "eyes", уши "ears", кост "bone", ваш "louse" and кокош "hen" may have the genitive plural ending either -и or -ију.

(8) Ко не учи, остаје слепац код очију (or: очи).

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A AND DENOTING MALES

Drill the declension of feminine nouns ending in a and denoting males by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Ko rado poučava svoje klijente?	Pravedan sudija rado poučava svoje klijente.
(2)	Ko pravedno i spremno odgovara na pitanja svojih klijenata?	Pravedan sudija spremno i pravedno odgovara na pitanja svojih klijenata.
(3)	Čije mišljenje klijenti vole da čuju?	Klijenti vole da čuju mišljenje pravednog sudije.
(4)	Od koga klijenti očekuju istinu?	Klijenti očekuju istinu od pravednog sudije.
(5)	Protiv koga klijenti nikad ne govore?	Klijenti nikad ne govore protiv pravednog sudije.
(6)	Kome svako veruje?	Pravednom sudiji svako veruje.
(7)	Kome su mnogi klijenti zahvalni?	Pravednom sudiji su mnogi klijenti zahvalni.
(8)	Kome klijenti spremno govore o svojim privatnim stvarima?	Pravednom sudiji klijenti spremno govore o svojim privatnim stvarima.
(9)	Koga klijenti vole i hvale?	Klijenti vole i hvale pravednog sudiju.
(10)	U koga klijenti veruju?	Klijenti veruju u pravednog sudiju.
(11)	U koga ljudi ne sumnjaju?	Ljudi ne sumnjaju u pravednog sudiju.
(12)	Pred koga klijenti iznose svoje privatne stvari?	Klijenti iznose svoje privatne stvari pred pravednog sudiju.
(13)	Pred kim ljudi ustaju i skidaju kape?	Ljudi ustaju i skidaju kape pred pravednim sudijom.
(14)	S kim raspravljaju klijenti o svojim teškoćama?	Klijenti raspravljaju o svojim teškoćama s pravednim sudijom.
(15)	Pred kim klijenti spremno govore o delima koja su izvršili?	Klijenti spremno govore o delima koja su izvršili pred pravednim sudijom.
(16)	S kim klijenti lako urede svoje privatne poslove?	Klijenti rado urede svoje privatne poslove s pravednim sudijom.
(17)	O kome svako govori lepo?	Svako govori lepo o pravednom sudiji.
(18)	U kome klijenti traže pomoć?	Klijenti traže pomoć u pravednom sudiji.

(19)	Ko se nikad ne hvali?	Pravedne sudije se nikad ne hvale.
(20)	Ko pravedno raspravlja dela koja su izvršili drugi?	Pravedne sudije pravedno raspravljaju dela koja su izvršili drugi.
(21)	Ko sve čini nezavisno od mišljenja drugih?	Pravedne sudije čine sve nezavisno od mišljenja drugih.
(22)	Ko spremno sastavlja molbe i druge stvari za svoje klijente?	Pravedne sudije spremno sastavljaju molbe i druge stvari za svoje klijente.
(23)	Ko uvek ima pravi odgovor na pitanja svojih klijenata?	Pravedne sudije uvek imaju pravi odgovor na pitanja svojih klijenata.
(24)	Na čija pitanja klijenti spremno odgovaraju istinom?	Klijenti spremno odgovaraju istinom na pitanja pravednih sudija.
(25)	S čijim mišljenjem se svako rado složi?	Svako se rado složi s mišljenjem pravednih sudija.
(26)	Koga ne treba da se boje klijenti?	Klijenti ne treba da se boje pravednih sudija.
(27)	Bez koga bi mnogi dobri ljudi često plaćali kazne?	Mnogi dobri ljudi bi često plaćali kazne bez pravednih sudija.
(28)	Kome klijenti spremno kažu istinu?	Klijenti spremno kažu istinu pravednim sudijama.
(29)	Kome mnogi ljudi ostaju zahvalni kroz ceo život?	Mnogi ljudi ostaju zahvalni kroz ceo život pravednim sudijama.
(30)	Kome treba pomoći da nade istinu?	Pravednim sudijama treba pomoći da nadu istinu.
(31)	Kome se mnogi žale na rdava dela drugih ljudi?	Mnogi se žale na rdava dela drugih ljudi pravednim sudijama.
(32)	Kome klijenti spremno veruju?	Klijenti spremno veruju pravednim sudijama.
(33)	Koga klijenti mole da ih pouči?	Klijenti mole pravedne sudije da ih pouče.
(34)	Koga klijenti mole da im objasni smisao raznih pravila?	Klijenti mole pravedne sudije da im objasne smisao raznih pravila.
(35)	Na koga se klijenti nikad ne žale?	Klijenti se nikad ne žale na pravedne sudije.
(36)	S kim klijenti treba da budu zadovoljni?	Klijenti treba da budu zadovoljni sa pravednim sudijama.
(37)	Pred kim su svi ljudi jednaki?	Svi ljudi su jednaki pred pravednim sudijama.
(38)	Na kome je uvek vedro lice?	Na pravednim sudijama je uvek vedro lice.

(39)	U kome vidimo ljude koji čuvaju zakon?	U pravednim sudijama vidimo ljude koji čuvaju zakon.
(40)	O kome svi govore samo prijatne stvari?	O pravednim sudijama svi govore samo prijatne stvari.
(41)	Ko šalje i prima telegrame na brodu?	Brodski radiotelegrafista šalje i prima telegrame na brodu.
(42)	Od koga luke primaju vesti sa broda?	Luke primaju vesti sa broda od brodskog radiotelegrafiste.
(43)	Kome kapetan broda daje razne vesti za pristanište?	Kapetan broda daje razne vesti za pristanište brodskom radiotelegrafisti.
(44)	Koga često hvali kapetan broda?	Kapetan broda često hvali brodskog radiotelegrafistu.
(45)	S kim se raspravlja kapetan broda?	Kapetan broda se raspravlja s brodskim radiotelegrafistom.
(46)	O kome smo govorili?	Mi smo govorili o brodskom radiotelegrafisti.
(47)	Ko prima i šalje kablograme i telegrame u jugoslovenskim poštama?	U jugoslovenskim poštama telegrafisti primaju i šalju kablograme i telegrame.
(48)	Bez koga nisu jugoslovenske pošte?	Jugoslovenske pošte nisu bez telegrafista.
(49)	Kome ljudi predaju telegrame na poštama u Jugoslaviji?	Na poštama u Jugoslaviji ljudi predaju telegrame telegrafistima.
(50)	Koga nemaju američke pošte?	Američke pošte nemaju telegrafiste.
(51)	Pred kim čekaju na red ljudi koji hoće da pošalju telegram?	Ljudi koji hoće da pošalju telegram čekaju na red pred telegrafistima.
(52)	O kome smo razgovarali?	Razgovarali smo o telegrafistima.

*Delo = deed, work is a new word and is to be put on the blackboard.

B - DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN A CONSONANT

Drill the declension of the feminine nouns ending in a consonant by asking the questions listed below. Before the beginning of the drill on each noun the students should be given the noun (or the phrase) whose proper form they are expected to use in their answers.

(1)	Šta dolazi posle kratkog zimskog dana?	Posle kratkog zimskog dana dolazi duga zimska noć.
(2)	Šta nas očekuje posle kratkog zimskog dana?	Posle kratkog zimskog dana očekuje nas duga zimska noć.
(3)	Šta je užasno za one koji nemaju čime da se pokriju?	Za one koji nemaju čime da se pokriju, užasna je duga zimska noć.
(4)	Čijem dolasku se raduju oni koji su željni odmora?	Oni koji su željni odmora, raduju se dolasku duge zimske noći.
(5)	Čega se boje oni koji nemaju tople stanove?	Oni koji nemaju tople stanove boje se duge zimske noći.
(6)	Posle čega opet dolazi kratak zimski dan?	Kratak zimski dan opet dolazi posle duge zimske noći.
(7)	Čemu nam se ponekad čini da nema kraja?	Ponekad nam se čini da nema kraja dugoj zimskoj noći.
(8)	Čemu nas vodi svaki kratak zimski dan?	Svaki kratak zimski dan nas vodi jednoj dugoj zimskoj noći.
(9)	Čemu se raduju oni koji vode noćni život?	Oni koji vode noćni život raduju se dugoj zimskoj noći.
(10)	Šta neki ljudi očekuju kao neku opasnost?	Neki ljudi očekuju dugu zimsku noć kao neku opasnost.
(11)	Šta jedni ljudi vole, a drugi ne vole?	Dugu zimsku noć jedni ljudi vole, a drugi ne vole.
(12)	Na šta siromasi nikad ne misle a da se ne brinu o svojoj deci?	Siromasi nikad ne misle na dugu zimsku noć a da se ne brinu o svojoj deci.
(13)	Za čim dolazi kratak zimski dan?	Kratak zimski dan dolazi za dugom zimskom noći.
(14)	S čim se rado rastaju siromasi?	Siromasi se rado rastaju sa dugom zimskom noći.
(15)	Pred čim stojimo na kraju kratkog zimskog dana?	Na kraju kratkog zimskog dana stojimo pred dugom zimskom noći.
(16)	Kad se bolesni ljudi više prevrću u krevetu nego što spavaju?	U dugoj zimskoj noći bolesni ljudi se više prevrću po krevetu nego što spavaju.
(17)	Kada umiru mnoga teško bolesna lica?	U dugoj zimskoj noći umiru mnoga teško bolesna lica.
(18)	O čemu smo razgovarali?	Razgovarali smo o dugoj zimskoj noći.
(19)	Šta se nalazi svuda oko nas?	Svuda oko nas se nalaze razne stvari.

(20)	Čega ima mnogo po našim kućama i stanovima?	Po našim kućama i stanovima ima mnogo raznih stvari.
(21)	Čega je puna ova učionica?	Ova učionica je puna raznih stvari.
(22)	Zbog čega vi ne volite ovog čoveka?	Ja ne volim tog čoveka zbog raznih stvari.
(23)	Radi čega je vaša žena otišla u grad?	Moja žena je otišla u grad radi raznih stvari.
(24)	Koliko stvari vidite na mom stolu?	Na vašem stolu vidim samo jednu stvar (2, 3, 4 stvāri; 5, 6, . . stvári).
(25)	Čemu se deca raduju?	Deca se raduju raznim stvarima.
(26)	Čemu se vi nadate kad dobijete poklon?	Kad dobijem poklon, nadam se raznim stvarima.
(27)	Čemu biste se iznenadili da odete u Evropu?	Da odem u Evropu, iznenadio bih se raznim stvarima.
(28)	Šta će vaša žena kupiti u gradu?	Moja žena će kupiti u gradu razne stvari.
(29)	Na šta mislite kad ste sami?	Kad sam sam, mislim na razne stvari.
(30)	U šta veruju ljudi u dalekim planinskim selima?	U dalekim planinskim selima ljudi veruju u razne stvari.
(31)	Čim se bave ljudi u Jugoslaviji?	Ljudi se u Jugoslaviji bave raznim stvarima.
(32)	Čime deca vole da se igraju?	Deca vole da se igraju raznim stvarima.
(33)	Za čim čezne vaša sestra?	Moja sestra čezne za raznim stvarima.
(34)	Čim ste danas nezadovoljni?	Danas sam nezadovoljan raznim stvarima.
(35)	O čemu vi rado razmišljate?	Ja rado razmišljam o raznim stvarima.
(36)	Po čemu možete da poznate dobrog čoveka?	Dobrog čoveka mogu da poznam po raznim stvarima.
(37)	O čemu vi volite da čitate?	Ja volim da čitam o raznim stvarima.

C - DECLENSION OF FEMININE NOUNS <u>OČI</u>, <u>UŠI</u>, <u>PRSI</u>, <u>KOSTI</u>

Drill the declension of feminine plural nouns <u>oči</u>, <u>uši</u>, <u>prsi</u>, <u>kosti</u> by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Šta je ovo?	To je lutka.
(2)	Šta se nalazi na njenoj glavi i licu?	Na njenoj glavi i licu se nalaze oči, uši, nos, usta i kosa?

(3)	Bez čega ne bismo mogli da vidimo?	Bez očiju ne bismo mogli da vidimo.
(4)	Bez čega ne bismo mogli da čujemo?	Bez ušiju ne bismo mogli da čujemo.
(5)	Gde su obrve ove lutke?	Obrve te lutke su iznad očiju.
(6)	A gde joj je kosa?	Kosa joj je iznad ušiju.
(7)	Iz čega izdišemo vazduh?	Vazduh izdišemo iz prsiju.
(8)	Oko čega nosimo bluzu?	Bluzu nosimo oko prsiju.
(9)	Izmedu čega nam je nos?	Nos nam je izmedu očiju.
(10)	Bez čega bi bila ova lutka kad bismo joj otsekli uši?	Kad bismo joj otsekli uši, ona bi bila bez ušiju.
(11)	Šta se kaže za ljude koji ne znaju da čitaju i pišu?	Za ljude koji ne znaju da čitaju i pišu, kaže se da su slepci kod očiju.
(12)	Koliko ušiju i očiju ima svaki od nas?	Svaki od nas ima dva uva i dva oka.
(13)	Koliko ušiju imaju dva (3, 4) čoveka (5, 6, . . ljudi)?	Dva (3, 4) čoveka (5, 6, . . ljudi) imaju četiri uva (6, . . ušiju).
(14)	Šta peremo kad umivamo lice?	Kad umivamo lice peremo oči i uši.
(15)	Gde je stomak?	Stomak je pod prsima.
(16)	Čime gledamo i vidimo?	Očima gledamo i vidimo.
(17)	Čime slušamo i čujemo?	Ušima slušamo i čujemo.
(18)	Čime hranimo pse?	Pse hranimo kostima.
(19)	Gde ova majka drži svoje dete?	Ta majka drži svoje dete na prsima.
(20)	Gde neki vojnici nose kape?	Neki vojnici nose kape na očima?
(21)	Šta kažemo za ljude koji nas ne čuju?	Za ljude koji nas ne čuju kažemo da sede na ušima.

*Otseći = to cut off is a new word and is to be put on the blackboard.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U kancelariji advokata Stankovića

Iako je gospodin Dikson verovao da bi i sam mogao da sastavi molbu koju je trebalo da podnese jugoslovenskom Komitetu za spoljnu trgovinu, ipak se obradovao kad mu je advokat Stanković predložio svoju pomoć. Dikson je želeo da tu stvar uredi što pre može, pa je juče otišao u Stankovićevu kancelariju. Advokat mu se obradovao i, pošto u to vreme nije imao ni jednog klijenta, bio je spreman da počne rad na Diksonovoj molbi. Nažalost, Dikson nije poneo sa sobom pravila svoje firme bez kojih mu Komitet ne bi nikad izdao dozvolu za rad. Tako, prijatelji nisu mogli da izvrše svoj plan, nego su dobar deo popodneva proveli u privatnom razgovoru.

Stanković je pričao o svom poslu koji se sastoji u tome da poučava svoje klijente od kojih su mnogi "slepci kod očiju", tj. ne znaju ni da pišu ni da čitaju.

Njegovo je mišljenje da su advokati vrlo nezavisni u svom poslu, dok su sudije, pravedne sudije, ništa drugo nego narodne sluge. Dikson se možda nije sasvim slagao sa ovakvim mišljenjem, ali nije hteo da se o njemu raspravlja sa prijateljem. Umesto toga, on je, sav srećan, rekao Stankoviću da je razumeo sve, čak i smisao onih reči koje inače nije znao. Prijatelj ga je pohvalio i uveravao da će za kratko vreme govoriti kao pravi Beogradanin (što je vrlo verovatno, pošto Dikson svake večeri nauči nekoliko novih reči).

Zatim su zajedno pošli da pošalju kablogram Diksonovoj firmi da mu odmah pošalje svoja pravila.

Dikson je tek sad primetio da se u Jugoslaviji telegraf i telefon nalaze na pošti, što je sasvim razumljivo, pošto su u državnim rukama ne samo pošta, kao u Americi, nego i telegraf i telefon.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A luncheon at the Stankoviches

When Dickson arrived at the Stankoviches for the luncheon, the hostess introduced him to her nephews George and Zharko Stankovich.

When Mrs. Stankovich invited Dickson last week for lunch, she said, "My two nephews who are soldiers will be here, too." Because of this Dickson thought that they were ordinary soldiers. So he was rather surprised to see that they were cadets.

George, who had chosen military service as his career, was a cadet at the Military Academy. Zharko did not think that he could endure wearing (to wear) a uniform all his life, so he had decided to spend a year in the School for Reserve Officers and become a reserve officer only. Otherwise, he intended to become a judge. Both George and Zharko will have to pass examinations before they become officers.

The host and his son Janko were absent. The general suddenly had to go to Zagreb and Janko had gone hunting with friends, who had asked him to go with them long ago.

The hostess had prepared Serbian "sarma" for lunch. She had thought that this would be something new for Dickson, but he had already eaten it and other Serbian dishes in a Serbian restaurant in Chicago. He went to this restaurant often when he was in Chicago and he liked all the dishes he had tasted. However, he thought that Mrs. Stankovich's "sarma" was much better.

Now that Mrs. Stankovich knows that Dickson likes Serbian dishes so much, she will prepare them for him often. The next time they will have "musaka", then "djuvech" and so on. And when Mrs. Dickson comes to Belgrade, she will prepare some American dishes for all the Stankoviches.

After the luncheon they had a very pleasant conversation, and the evening when George and Zharko had to return to the barracks came soon.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Regrut - Izdavanje odeće i opreme

1. Robert Dikson: Ko vam je izdao odeću, opremu i oružje drugog dana u kasarni?

SIXTH PART
INTERPRETING

Recruit - Issuing of clothing and equipment

1. Robert Dickson: Who issued you clothing, equipment and arms on your second day in the barracks?

Desetar Ilić: U jugoslovenskoj vojsci pravilo je da se regrutima sve izdaje u četi, bateriji, eskadronu ili eskadrili.

Corporal Ilich: In the Yugoslav Army it is a rule that everything is issued to the recruits in the company, battery, troop or squadron.

2. R D: Znači li to da ste svu odeću i opremu dobili od svojih oficira i podoficira?

2. R D: Does that mean that you got all of your clothes and equipment from your officers and noncommissioned officers?

D.I: Tako je. Moja četa mi je dala: košulje, gaće, pantalone, kapu, cipele, čarape, bluzu, itd.

Cpl I: That's right. My company gave me: shirts, drawers, trousers, cap, shoes, socks, blouse, etc.

3. R D: A kada ste primili ručno oružje?

3. R D: And when did you receive side arms?

D.I: Istog dana po podne. Primili smo pušku s bajonetom i ceo pribor, ali bez municije.

Cpl I: The same day in the afternoon. We received a rifle with bayonet and all equipment, but without ammunition.

4. R D: Da li ste primili nove uniforme i cipele ili stare?

4. R D: Did you receive new uniforms and shoes or old ones?

D.I: Primili smo i stare i nove. Stare za rad, a nove za izlazak u grad.

Cpl I: We got both new and old ones. The old for work, and the new for going on pass.

5. R D: Šta ste još radili toga dana?

5. R D: What else did you do that day?

D.I: Oficiri su nas podelili na vodove i odeljenja. Ja sam otišao u Treće odeljenje, Drugog voda, Prve čete.

Cpl I: The officers divided us into platoons and squads. I went to the 3rd squad, 2nd Platoon, First Company.

6. R D: Koliko vojnika ima u jednom odeljenju?

6. R D: How many soldiers are there in a squad?

D.I: Obično deset. U vodu ima četiri odeljenja, a u četi četiri voda.

Cpl I: Usually ten. There are four squads in a platoon and four platoons in a

			company.
7.	R D: Šta ste radili posle toga?	7.	R D: What did you do after that?
	D.I: Do četiri sata smo se spremali za pregled. Obukli smo uniformu, uredivali svoje lične stvari, sobe, nužnike, itd.		Cpl I: Up to 4 o'clock we were getting ready for inspection. We dressed in uniforms, put in order our personal belongings, rooms, latrines, etc.
8.	R D: Ko je izvršio pregled?	8.	R D: Who executed the inspection?
	D.I: Oficiri i podoficiri naše čete.		Cpl I: The officers and noncommissioned officers of our company.
9.	R D: Kako ste vi prošli na tom prvom pregledu?	9.	R D: How did you pass that first inspection?
	D.I: Dosta dobro. Samo sam morao da nameštam krevet nekoliko puta.		Cpl I: Fairly well. I only had to make my bed several times.
10.	R D: Šta je bilo sa onim regrutima koji se nisu dobro spremili za pregled?	10.	R D: What happened to those recruits who weren't well prepared for the inspection?
	D.I: Oni nisu dobili dozvolu da idu u grad u nedelju.		Cpl I: They didn't get a pass to go to town on Sunday.
11.	R D: Da li vam je bilo teško prvih dana u vojsci?	11.	R D: Was it difficult for you those first days in the Army?
	D.I: Nije bilo lako, ali se čovek brzo navikne.		Cpl I: It wasn't easy, but one gets accustomed quickly.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. One morning Dickson came to Janko's office.
2. He wanted Janko to draft a petition for him.
3. Janko was unable to do that because Dickson did not bring with him the by-laws of his firm.
4. Therefore, they decided to send a cablegram and ask Dickson's firm to send its by-laws by air mail.
5. They could not go the Post Office at once because Janko was expecting a client.
6. Yes, the Post Office and the Telegraph and Telephone Offices are usually in the same building in Yugoslavia.
7. In their conversation Janko told Dickson that he wanted to be a lawyer and not a judge because a lawyer is an independent man and a judge is a servant of the state in Yugoslavia and it is hard for him to be always just.
8. The entire conversation was in Serbo-Croatian and Dickson understood every word.
9. In Janko's opinion he will speak soon as a real Belgrader.
10. He studies very hard because he believes that a man who does not study remains blind in spite of his eyes.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

*1017-aviȍnski, adj.	- air, aircraft, adj.
*1017 & *1449-aviȍnska pȍšta, f.	- air mail
1438-Beȍgradanin, m. nom. pl.: Beȍgradani	- Belgrader
1439-blúza, f.	- blouse
1440-hváliti (se), v.t.&r.ipfv. pr.t.: hvâlīm;hvâlē	- to praise; (to brag, to boast)
*1440-pohváliti (se), v.t.&r.pfv. pr.t.: pȍhvālīm;pȍhvālē	- to praise; (to brag, to boast)
1441-izvŕšiti, v.t.pfv. pr.t.: ȉzvŕšīm;ȉzvŕšē	- to perform, to execute, to carry out
*1441-izvršávati, v.t.ipfv. pr.t.: izvȑšāvām;izvršávajū	- to perform, to execute, to carry out
1442-kȃblogram, m.	- cable(gram)
1443-klȉjent, m.	- client
1444-mȉšljenje, n.	- opinion, judgment
1445-mȍlba, f. gen. pl.: mȍlbi	- petition, application
1446-nezávisan, adj. m. nezávisna, f. nezávisno, n.	- independent
-nezávisno, adv.	- independently
*979-odeljénje, n.	- squad
1447-plȃn, m. nom. pl.: plánovi	- plan
1448-popódne, n. gen. sing.: popódneva	- afternoon
1449-pȍšta, f.	- post office
1450-poȕčiti, v.t.pfv. pr.t.: pȍučim;pȍuče	- to instruct, to teach

*1450-poučávati, v.t.ipfv. pr.t.: poùčāvām;poučávajū	- to instruct, to teach
1451-prȁvedan, adj. m. prȁvedna, f. prȁvedno, n.	- just, righteous
-prȁvedno, adv.	- justly, righteously
1452-prȃvi, adj.	- genuine, true
1453-prȁvilo, n.	- rule, regulation, by-law
1454-prȉvātan, adj. m. prȉvātna, f. prȉvātno, n.	- private
-prȉvātno, adv.	- privately
1455-ràspraviti (se), v.t.&r.pfv. pr.t.: ràspravīm;ràspravē	- to discuss, to negotiate, to debate, to straighten out; (to argue, to discuss with each other)
*1455-ràspravljati (se), v.t.i.&r. ipfv. pr.t.: ràspravljām; ràspravljajū	- to discuss, to negotiate, to debate, to straighten out; (to argue, to discuss with each other)
1456-sàstaviti, v.t.pfv. pr.t.: sàstavīm;sàstavē	- to compose, to draft, to join
*1456-sàstavljati, v.t.ipfv. pr.t.: sàstavljām; sàstavljajū	- to compose, to draft, to join
1457-slépac, m. gen. sing.: slépca	- blind person
1458-slúga, f.	- (man) servant, attendant
1459-smȉsao, m. gen. sing.: smȉsla	- sense, meaning
1460-sprȅman, adj. m. sprȅmna, f. sprȅmno, n.	- prepared, ready
-sprȅmno, adv.	- readily

1461-telèfōn, m.	- telephone
1462-telègraf, m.	- telegraph
1463-urēditi, v.t.pfv. pr.t.: ùrēdīm;ùrēdē	- to put in order, to arrange
*1463-uredívati, v.t.ipfv. pr.t.: urèđujem;urèđujū	- to put in order, to arrange
1464-vōd, m. nom. pl.: vòdovi	- platoon

ŠEZDESET-PETA LEKCIJA
SIXTY-FIFTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN -O (See Par. 203)

1 - Drill the declension of the feminine noun misao by having the students translate the following sentences into Serbo-Croatian:

Nom. Sing: misao Stem. mis~~ao~~l = misl

(1) My every thought goes to you, my dear mother.
(2) I have said that without any (ikakav) bad thought.
(3) I always come back to my old thought, although I am trying very hard not to.
(4) How could he come to such an idea?
(5) One should not sin (grešiti) either by word or by thought.
(6) I see nothing new in that idea of yours.
(7) I am here, but my thoughts are with my family.
(8) He is a man with many good thoughts (ideas).
(9) He always comes back to his old thoughts.
(10) I cannot guess your thoughts.
(11) A good man does not sin either by words or thoughts.
(12) That which you told me when I was leaving the house remained constantly in my thoughts.

2 - Drill the declension of the feminine noun so by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

Nom. sing: so Stem: so+l = sol

(1)	Šta je ovo?	To je so.
(2)	Čega nije bilo dovoljno u unutrašnjosti Jugoslavije za vreme Drugog svetskog rata?	U unutrašnjosti Jugoslavije za vreme Drugog svetskog rata nije bilo dovoljno soli.
(3)	Čemu se narod u unutrašnjosti Jugoslavije naročito radovao za vreme Drugog svetskog rata?	Narod u unutrašnjosti Jugoslavije se naročito radovao soli za vreme Drugog svetskog rata.
(4)	Šta ne možete da nadete?	Ne mogu da nadem so.
(5)	Za čime je narod u unutrašnjosti Jugoslavije naročito čeznuo za vreme Drugog svetskog rata?	Narod u unutrašnjosti Jugoslavije naročito je čeznuo za soli (solju) za vreme Drugog svetskog rata.
(6)	Gde ste to našli?	Ovo sam našao u soli.

*So is a new word and is to be put on the blackboard.

B - CHANGES OF CONSONANTS IN THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF FEMININE NOUNS WHICH ARE DECLINED LIKE STVAR (See Par. 204)

1 - Drill the changes through which can go the instrumental singular ending -ju together with the last consonant of the stem of nouns which are declined like stvar by having the students translate the sentences listed below and answer the questions by which each of these sentences is followed.

б+j=бљ зоб+ју =зобљу	л+j=љ сол+ју =сољу
в+j=вљ крв+ју =крвљу	н+j=њ зелен+ју зеленњу
ш+j=шљ каш+ју =кашљу	сш+j=шћ болесш+ју болешћу
ш+j=ћ памеш+ју =памећу	сш+j=шћ дужносш+ју дужношћу
г+j=ђ глаг+ју =глађу	сл+j=шљ мисл+ју мишљу

(1) We feed horses with oats.
Koga hranimo zobljU?
Čime hranimo konje?

(2) The wolf always goes after blood.
Ko ide uvek za krvlju?
Za čime vuk uvek ide?

(3) We cannot make the ocean sweet with a drop of fresh water.
Možemo li da učinimo more slatkim kaplju vode?
Čime ne možemo da učinimo more slatkim?

(4) This child surprised all of us with his intelligence.
Ko je sve vas iznenadio svojom pameću?
Čime je ovo dete iznenadilo sve vas?

(5) To long for olden times would mean to long for hunger.
Šta bi značilo čeznuti za starim vremenima?

(6) He is longing for salt.
Ko čezne za solju?
Za čime on čezne?

(7) We are longing for vegetables.
Ko čezne za zelenju?
Za čime vi čeznete?

(8) John returned from the war with a disease which he still has.
Ko se vratio iz rata s bolešću koju još ima?
S čime se Jovan vratio iz rata?

(9) Mark is not satisfied with the duty that you gave him.
Ko nije zadovoljan dužnošću koju sam mu dao?
Čime Marko nije zadovoljan?

(10) Mary made us happy (glad) with the news that she will be with us next Sunday.
Ko vas je obradovao vešću da će iduće nedelje biti s vama?
Čime vas je Mara obradovala?
Kad će Mara biti s vama?

(11) Mark hit me with a bone.
Ko vas je udario košću?
Čime vas je Marko udario?

(12) John and Peter are Yugoslavs by nationality.
Ko je Jugosloven narodnošću?
Šta su Jovan i Petar narodnošću?
Šta ste vi narodnošću?

(13) Peter is longing for danger.
Ko čezne za opasnošću?
Za čime čezne Petar?

(14) With the old age various diseases often come, too.
Šta često dolazi sa starošću?
Sa čime dolaze često razne bolesti?

(15) Mary is not satisfied with the comfort(s) that your hotel can offer (extend).
Ko nije zadovoljan udobnošću koju može da pruži naš hotel?
Čime Mara nije zadovoljna?

(16) I am carried away by the idea of buying (to buy) a new car.
Ko se nosi mišlju da kupi nov automobil?
Kakvom mišlju se ja nosim?

*Zob, kap, pamet, glad and zelen are new words and are to be put on the blackboard.

C - DECLENSION OF COLLECTIVE NOUNS ENDING IN -AD (See Par. 205)

Drill the declension and agreement of feminine collective nouns ending in -ad by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Šta je ovo?	To je dugme (bure, ždrebe, jagnje, prase).
(2)	Šta je ovo?	To su dugmad (burad, ždrebad, jagnjad, prasad).
(3)	Čije je ovo dugme (bure, ždrebe, jagnje, prase)?	To je vaše dugme (bure, ždrebe, . .).
(4)	Čija su ovo dugmad (burad, ždrebad, jagnjad, prasad)?	To su vaša dugmad (burad, ždrebad, . .).
(5)	Bez čega ne može da bude kaput?	Kaput ne može da bude bez dugmadi.

(6)	Šta ste kupili?	Kupio sam nekoliko buradi (ždrebadi, jagnjadi, prasadi).
(7)	Ispred koga ide ovca?	Ovca ide ispred jagnjadi.
(8)	Ispred kakve jagnjadi ide ovca?	Ovca ide ispred bele jagnjadi.
(9)	Iza koga ide svinja?	Svinja ide iza prasadi.
(10)	Iza kolike prasadi ide svinja?	Svinja ide iza male prasadi.
(11)	Pored koga trči konj?	Konj trči pored ždrebadi.
(12)	Pored kakve ždrebadi trči konj?	Konj trči pored crne ždrebadi.
(13)	Ka kome ide ovca?	Ovca ide k jagnjadi.
(14)	Ka kakvoj jagnjadi ide ovca?	Ovca ide k beloj jagnjadi.
(15)	Prema kome ide svinja?	Svinja ide prema prasadi.
(16)	Prema kolikoj prasadi ide svinja?	Svinja ide prema maloj prasadi.
(17)	Prema kome trči konj?	Konj trči prema ždrebadi.
(18)	Prema kakvoj ždrebadi trči konj?	Konj trči prema crnoj ždrebadi.
(19)	U šta stavljamo vino?	Vino stavljamo u burad.
(20)	Koga hranimo zoblju?	Konje i ždrebad hranimo zoblju.
(21)	Koga hrani ovca?	Ovca hrani jagnjad.
(22)	Koliku jagnjad hrani ovca?	Ovca hrani malu jagnjad.
(23)	Koga hrani svinja?	Svinja hrani prasad.
(24)	Koliku prasad hrani svinja?	Svinja hrani malu prasad.
(25)	Da li su ovi ljudi za buradi?	Ne. Ti ljudi nisu za buradi, nego pred buradi.
(26)	Za kim ide ovca?	Ovca ide za jagnjadi.
(27)	Za kolikom jagnjadi ide ovca?	Ovca ide za malom jagnjadi.
(28)	Za kim trči konj?	Konj trči za ždrebadi.
(29)	Za kolikom ždrebadi trči konj?	Konj trči za malom ždrebadi.
(30)	U čemu držimo vino?	Vino držimo u buradi.
(31)	U kolikoj buradi držimo vino?	Vino držimo u velikoj i maloj buradi.
(32)	Šta ste vi i vaša braća i sestra svojim dedovima i babama?	Moja braća i sestra i ja smo unučad svojim dedovima i babama.
(33)	Kod koga vole da budu ded i baba?	Ded i baba vole da budu kod svoje unučadi.
(34)	Kome ded i baba često daju poklone?	Ded i baba često daju poklone svojoj unučadi.
(35)	Koga ded i baba vole?	Ded i baba vole svoju unučad.
(36)	S kime ded i baba rado razgovaraju?	Ded i baba rado razgovaraju sa svojom unučadi.

(37)	O kome ded i baba često govore?	Ded i baba često govore o svojoj unučadi.

D - DECLENSION OF FEMININE NOUNS KĆI AND MATI (See Par. 206)

Drill the declension of feminine nouns kći and mati in order to impart to the students a passive knowledge of the various forms of these nouns by asking the questions listed below.

CASE	SINGULAR		PLURAL	
N	kći	mati	kćer-i	mater-e
G	kćer-i	mater-e	kćer-i	mater-a
D	kćer-i	mater-i	kćer-ima	mater-ama
A	kćer	mater	kćer-i	mater-e
V	kćer-i	mati	kćer-i	mater-e
I	kćer-i or kćer-ju	mater-om	kćer-ima	mater-ama
L	kćer-i	mater-i	kćer-ima	mater-ama

(1)	Šta je vama žena koja vas je rodila?	Žena koja me je rodila meni je mati.
(2)	Šta su nama žene koje su nas rodile?	Žene koje su nas rodile naše su matere.
(3)	Koga se deca uvek sećaju?	Deca se uvek sećaju svoje matere (svojih matera).
(4)	Kome deca sve veruju?	Deca sve veruju svojoj materi (svojim materama).
(5)	Koga deca vole?	Deca vole svoju mater (svoje matere).
(6)	Kojim rečima počinjete pismo svojoj materi?	Pismo svojoj materi počinjem rečima: "Draga moja mati."
(7)	S kime deca idu u bioskop?	Deca idu u bioskop sa svojom materom (svojim materama).
(8)	O kome deca misle samo lepo?	Deca misle samo lepo o svojoj materi (svojim materama).
(9)	Šta je vaša sestra vašim roditeljima?	Moja sestra je kći mojim roditeljima.
(10)	Šta su vaše sestre vašim roditeljima?	Moje sestre su kćeri mojim roditeljima.
(11)	Kod koga stanuje gospoda Ilić?	Gospoda Ilić stanuje kod svoje kćeri (svojih kćeri).

(12)	Kome gospoda Ilić pomaže u radu po kući?	Gospoda Ilić pomaže svojoj kćeri (svojim kćerima) u radu po kući.
(13)	Koga gospoda Ilić voli?	Gospoda Ilić voli svoju kćer (svoje kćeri).
(14)	Kojim bi rečima otac ili majka počeli da pišu pismo svojoj kćeri (svojim kćerima)?	Otac ili majka bi počeli da pišu pismo svojoj kćeri (svojim kćerima) ovim rečima: "Draga moja kćeri (Drage moje kćeri)."
(15)	S kime je gospoda Ilić otišla u restoran?	Gospoda Ilić je otišla u restoran sa svojom kćeri (svojim kćerima).
(16)	O kome gospoda Ilić često govori?	Gospoda Ilić često govori o svojoj kćeri (svojim kćerima).

*Kći and mati are new words and are to be put on the blackboard.

DRUGI DEO
DIJALOG

Na pošti

1. G. Janko Stanković: Ispunite ovaj obrazac, pa ćemo predati kablogram.
G. Robert Dikson: Napisao sam kablogram još u vašoj kancelariji.

2. G.S: Prepišite ga na obrazac, i ne zaboravite da stavite svoju adresu onde gde piše"pošiljalac."

G.D: Dobro. Mislite li da bi trebalo da kablogram pošaljem "hitno"?

3. G.S: Ne. Ja mislim da treba da ga pošaljete "obično", jer je to jeftinije i jer je dovoljno ako ga primalac, tojest vaša firma, dobije sutra.
G.D: Uradiću kako vi kažete.

4. G.S: Sad ću vam pokazati kako se ovde na pošti obavljaju razni poslovi.
G.D: To vam je dobra ideja, jer se već mislima prenosim u dane kad ću sam dolaziti na poštu da obavljam poslove za svoju kancelariju.

5. G.S: Zaista je interesantno kako čovek može da se mišlju prenese u razne situacije u životu.

G.D: Ja to često radim i, verujte mi, uvek uživam u tome.

6. G.S: Sad možemo da podemo od šaltera do šaltera da vidite sve što želite.
G.D: Da li bih mogao da tražim od nekog od ovih poštanskih činovnika da mi objasni što mi nije jasno?

SECOND PART
DIALOGUE

At the Post Office

1. Mr. Janko Stankovich: Fill in this form, and then we'll send the cable.
Mr. Robert Dickson: I wrote the cable at your office.

2. Mr. S: Copy it on this form, and don't forget to put your address in the place where it says "Sender".
Mr. D: O.K. Do you think that I should send the cable "Urgent"?

3. Mr. S: No. I think that you should send it "Ordinary", because that's cheaper and it's enough if the addressee, i.e. your firm, gets it tomorrow.
Mr. D: I'll do as you say.

4. Mr. S: Now I'll show you how various things are done at the Post Office here.
Mr. D: That's a good idea of yours, since in my thoughts I'm already shifting myself to the days when I'll be coming alone to the Post Office to perform business for my office.

5. Mr. S: It is indeed interesting how a man in his thoughts can shift himself into various situations in life.
Mr. D: I often do that and, believe me, I always enjoy it.

Mr. S: Now we can go from window to window to see what you want.
Mr. D: Could I ask some of these postal clerks to explain what isn't clear to me?

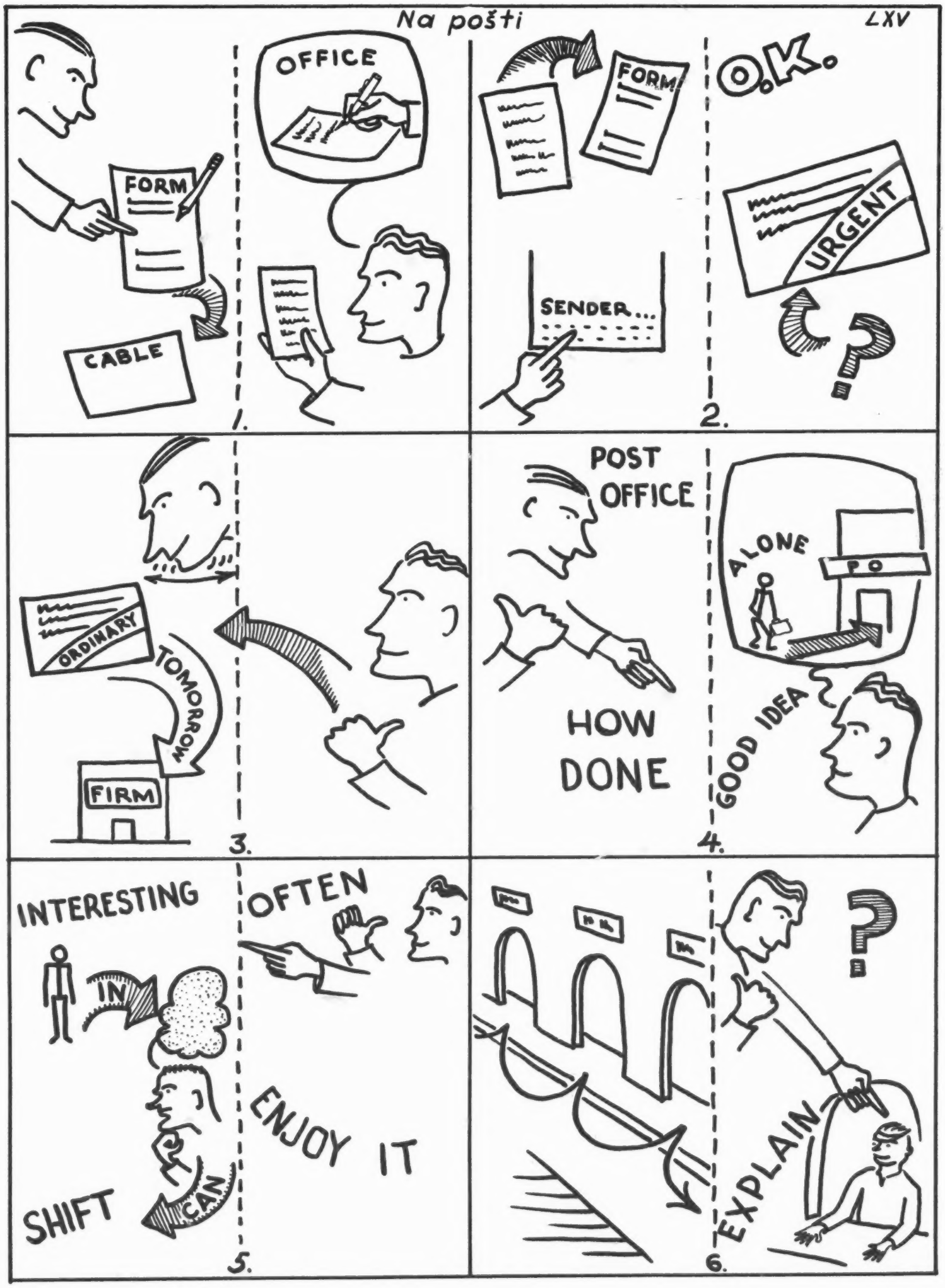
Na pošti
LXV
FORM
CABLE
1.
OFFICE
FORM
SENDER...
O.K.
URGENT
2.
ORDINARY
TOMORROW
FIRM
3.
POST OFFICE
HOW DONE
ALONE
P.O.
GOOD IDEA
4.
INTERESTING
IN
SHIFT
CAN
OFTEN
ENJOY IT
5.
?
EXPLAIN
6.

7. G.S: Zašto da ne? Činovnici su uslužni, naročito prema strancima koji su učtivi i pažljivi.

G.D: Da. Čuo sam da se u Evropi lepom rečju otvaraju i gvozdena vrata.

8. G.S: Kad vam trebaju poštanske marke, dođite na prozorče br. 3. Činovnik će vam reći koliko poštarine da stavljate na pisma.

G.D: (poštanskom činovniku) Molim vas, gospodine, objasnite mi kako se šalju pisma u Jugoslaviji?

9. P.č: Pisma se mogu slati za Beograd, unutrašnjost i inostranstvo. Ona mogu biti obična, ekspresna, preporučena i avionska.

G.D: A koliko poštarine se plaća na sva ta pisma i na razne pakete?

10. P.č: Evo vam jedne poštanske tarife iz koje ćete videti ne samo to, nego i sve o mustrama bez vrednosti i drugim stvarima.

G.D: Hvala, gospodine. (Janku) Šta još mislite da je važno?

11. G.S: Mislim da je važno da vidite kako i gde se šalju poštanske i telegrafske uputnice. To će vam trebati.

G.D: Vidim da na prozorčetu br. 9 piše "Poštanske uputnice", a na prozorčetu br. 11 piše "Telegrafske uputnice". Sad mi je sve jasno.

7. Mr. S: Why not? The clerks are kind, particularly toward foreigners who are polite and attentive.

Mr. D: Yes. I heard that in Europe even an iron gate is opened by a nice word.

8. Mr. S: When you need postage stamps, go to window No. 3. The clerk will tell you how much postage to put on letters.

Mr. D: (To postal clerk) Please, sir, explain to me how letters are mailed in Yugoslavia.

9. P.c: Letters may be mailed to Belgrade, the interior and abroad. They can be first-class mail, special delivery, registered and air mail.

Mr. D: How much postage is put on all those letters and various parcels?

10. P.c: Here is the postal tariff from which you can see not only that, but also everything about samples (without value) and other things.

Mr. D: Thank you, sir. (To Janko) What else do you thing is important?

11. Mr. S: I think it is important that you see how and where ordinary and telegraph money orders are sent. You'll need that.

Mr. D: I see that on window No. 9 is written "Postal Money Orders", and on window No. 11 is written "Telegraph Money Orders". Now, everything is clear to me.

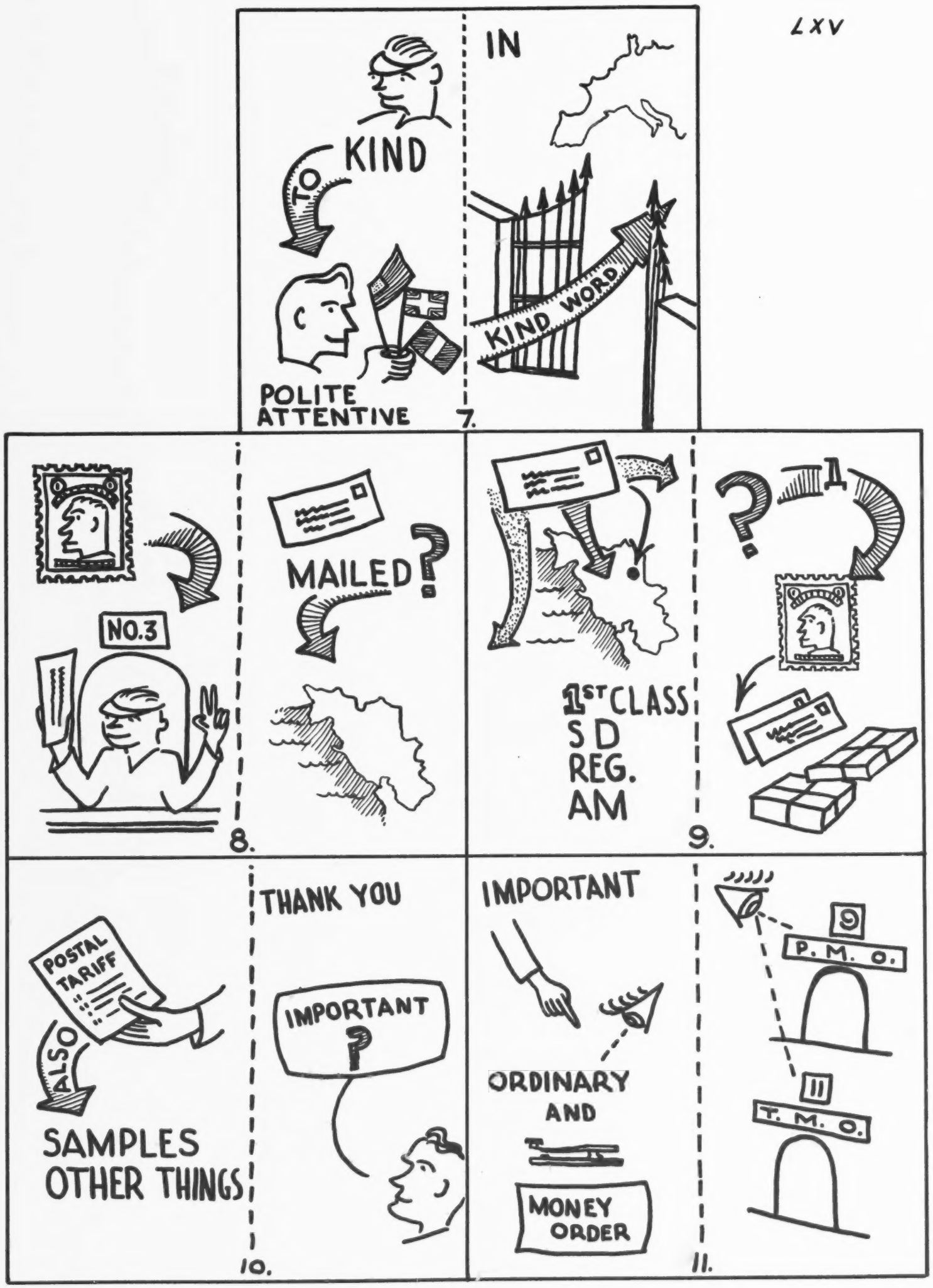
TO KIND
POLITE
ATTENTIVE
7.
IN
KIND WORD
NO.3
8.
MAILED?
1ST CLASS
S D
REG.
AM
9.
POSTAL TARIFF
ALSO
SAMPLES
OTHER THINGS
10.
THANK YOU
IMPORTANT
?
IMPORTANT
ORDINARY
AND
MONEY ORDER
11.
P. M. O.
T. M. O.

PAR. 203 - DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN -О

A - Some nouns which in the nominative singular end in -о preceded by a vowel are of feminine and some of masculine gender. Those which are of feminine gender have the same declension endings as the noun ствар.

CASE	SINGULAR	PLURAL
NOMINATIVE	мисао	мисл-и
GENITIVE	мисл-и	мисл-и
DATIVE	мисл-и	мисл-има
ACCUSATIVE	мисао	мисл-и
VOCATIVE	мисл-и	мисл-и
INSTRUMENTAL	мисл-и or миш-љу	мисл-има
LOCATIVE	мисл-и	мисл-има

B - The stem of these nouns is obtained by changing the о into л and by omitting the movable а.

Nom. sing: мисао Stem: мис~~ао~~л = мисл-

(4) То вам је добра идеја, јер се ја већ мислима преносим у дане кад ћу сам долазити на пошту да обављам послове за своју канцеларију.
(5) Заиста је интересантно како човек може да се мишљу пренесе у разне ситуације у животу.

C - To this group belongs also the noun со "salt" the stem of which is сол-.

PAR. 204 - CHANGE OF CONSONANTS IN THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF FEMININE NOUNS WHICH ARE DECLINED LIKE СТВАР

A - The instrumental singular ending -ју together with the last consonant of the stem of nouns which are declined like ствар, undergoes the following changes:

1 - The ending -ју after the consonants б, в, п and м turns into -љу: зоб "oats", зобљу; крв "blood", крвљу; кап "drop", капљу.

2 - The ending -ју with the consonant т of the stem coalesce into ћу: памет "intellect", памећу.

3 - The ending -ју with the consonant д of the stem coalesces into ђу: глад "hunger", глађу.

4 - The ending -ју with the consonant л of the stem coalesces into љу: со "salt", сољу.

5 - The ending -ју with the consonant н of the stem coalesces into њу: зелен "vegetables", зеленју.

6 - The с before ћ (т + ју = ћу), ђ (д + ју = ђу), љ (л + ју = љу) changes into ш: болест "sickness", болешћу; вест "news", вешћу; дужност "duty", дужношћу; кост "bone", кошћу; народност "nationality", народношћу; опасност "danger", опасношћу; старост "old age", старошћу; удобност "comfort", удобношћу; мисао "thought", мишљу.

B - After the consonants ћ, ђ and љ, the ј of the ending is omitted: ноћ "night", ноћу; помоћ "help", помоћу; жеђ "thirst", жеђу.

Note: All the above rules of change, omission or coalescing of consonants before or with the consonant ј find very large application in the comparative form of adjectives and the conjugation of verbs, especially in the formation of the passive participle, and the better you learn them now, the easier it will be for you when you encounter these structural features.

PAR. 205 - DECLENSION OF COLLECTIVE NOUNS ENDING IN -АД

Collective nouns ending in -ад are of feminine gender and are declined like ствар in the singular. Their attributes are feminine singular and their verb is always plural:

Ова дугмад су лепа.	- These buttons are pretty.
У овој бураги је вода.	- There is water in these barrels.
Дед и баба воле да се шале са својом унучади.	- Grandfather and grandmother like to joke with their grandchildren.

Other examples that you have learned are: ждребе, јагње, прасе, прозорче.

PAR. 206 - DECLENSION OF FEMININE NOUNS **КЋИ** AND **МАТИ**

Declension of the feminine nouns **кћи** "daughter" and **мати** "mother" follows:

CASE	SINGULAR		PLURAL	
N	кћи	мати	кћер-и	матер-е
G	кћер-и	матер-е	кћер-и	матер-а
D	кћер-и	матер-и	кћер-има	матер-ама
A	кћер	матер	кћер-и	матер-е
V	кћер-и	мати	кћер-и	матер-е
I	кћер-и or кћер-ју	матер-ом	кћер-има	матер-ама
L	кћер-и	матер-и	кћер-има	матер-ама

The nouns **кћи** and **мати** are often used by Serbs and Croats, but students can avoid their usage by using the regular nouns **ћерка** and **мајка**. However, the students should be able to recognize the forms of the nouns **кћи** and **мати**.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DECLENSION OF FEMININE NOUNS ENDING IN -O, CHANGE OF CONSONANTS IN THE INSTRUMENTAL SINGULAR OF FEMININE NOUNS WHICH ARE DECLINED LIKE STVAR AND DECLENSION OF COLLECTIVE NOUNS ENDING IN -AD

Review the declension of feminine nouns ending in -o, the changes of consonants in the instrumental singular of feminine nouns which are declined like stvar and the declension of collective nouns ending in -ad by having the students translate the sentences listed below and answer the questions by which each of these sentences is followed:

(1) Mary's first and last thought are with her children.
Čija je prva i poslednja misao s njenom decom?
S kime je Marina prva i poslednja misao?
(2) All Mark's thoughts go to his family.
Čije sve misli idu njegovoj porodici?
Kome idu sve Markove misli?
(3) Mary keeps away not only from every bad deed but also from every bad thought.

23

Ko se čuva ne samo svakog rdavog rada nego i svake rdave misli?
Čega se Mara čuva?

(4) Mark brought many new ideas (thoughts) into our association.
Ko je doneo mnogo novih misli (ideja) u vaše društvo?
Šta je Marko doneo u vaše društvo?

(5) John will not gain anything if he is constantly returning to his old thought (thoughts).
Ko neće dobiti ništa ako se bude vraćao svojoj staroj misli (svojim starim mislima)?

(6) Mary suddenly came to the idea of going (to go) to Europe.
Ko je odjednom došao na misao da ode u Evropu?
Na kakvu misao je Mara odjednom došla?

(7) Mary knows Mark so well that she can guess all his thoughts.
Ko pozna je Marka tako dobro da može da pogodi sve njegove misli?
Zašto Mara može da pogodi sve Markove misli?

(8) King Alexander died with the idea of preserving Yugoslav unity (preserving = čuvanje; unity = jedinstvo).
S kojom mišlju je umro Kralj Aleksandar?
Ko je umro s mišlju o čuvanju jugoslovenskog jedinstva?

(9) People can shift themselves very fast and easily in their thoughts from one place to another.
Ko može da se vrlo brzo i lako prenese mislima iz jednog mesta u drugo?
Čime ljudi mogu da se vrlo brzo i lako prenesu iz jednog mesta u drugo?

(10) I do not find anything new in Mark's idea (ideas).
Ko ne nalazi ništa novo u Markovoj misli (Markovim mislima)?
U čijoj misli (čijim mislima) ne nalazite ništa novo?

(11) The salt that we bought yesterday was not as clean and good as usual.
Šta nije bilo dobro i čisto kao obično?

(12) During the Second World War there was not enough salt in the interior of Jugoslavia.
Gde nije bilo dosta soli za vreme Drugog svetskog rata?
Čega nije bilo dosta za vreme Drugog svetskog rata u unutrašnjosti Jugoslavije?
Kada nije bilo dosta soli u unutrašnjosti Jugoslavije?

(13) My mother is not satisfied with the salt that I bought in Vulich's grocery.
Ko nije zadovoljan solju koju ste kupili u Vulićevoj bakalnici?
Čime nije vaša majka zadovoljna?

(14) It is very dangerous for either a man or a nation to get drunk with blood.

Za koga je opasno da se opije krvlju?
Šta je opasno za jednog čoveka ili za jedan narod?

(15) Milan was born with a dangerous disease.
Ko se rodio s jednom opasnom bolesti (bolešću)?
S čime se Milan rodio?

(16) Mark surprised all of us with the news that he was going to marry soon.
Ko je iznenadio sve vas vešću da će se skoro oženiti?
Čime je Marko iznenadio sve vas?

(17) We saw many wooden and iron barrels at the Post Office.
Gde ste videli mnogo drvene i gvozdene buradi?
Kakve ste buradi videli mnogo na pošti?

(18) The horse is running towards the colts.
Ko trči prema ždrebadi?
Prema kome trči konj?

(19) The sheep are feeding the lambs.
Ko hrani jagnjad?
Koga hrane ovce?

(20) That sheep with the white lambs is ours.
Čija je ona ovca sa belom jagnjadi?
Koja je ovca vaša?

(21) The wine is in big barrels and the beer is in small barrels.
U kolikoj buradi je vino, a u kolikoj buradi je pivo?
U čemu je vino, a u čemu je pivo?

(22) The children in front of the house are Mr. and Mrs. Petrovich's grandchildren.
Čija su unučad deca pred kućom?
Gde su unučad gospodina i gospode Petrović?

(23) Mr. and Mrs. Petrovich have many grandchildren.
Ko ima mnogo unučadi?
Koliko unučadi imaju gospodin i gospoda Petrović?

(24) Mr. and Mrs. Petrovich are expecting their grandchildren.
Ko se nada svojoj unučadi?
Kome se nadaju gospodin i gospoda Petrović?

(25) Mr. and Mrs. Petrovich are taking their grandchildren to church.
Ko vodi svoju unučad u crkvu?
Koga gospodin i gospoda Petrović vode u crkvu?

(26) Mr. and Mrs. Petrovich are going to church with their grandchildren.
Ko ide u crkvu sa svojom unučadi?
S kime gospodin i gospoda Petrović idu u crkvu?

(27) Mr. and Mrs. Petrovich are always thinking of their grandchildren.
Ko uvek misli o svojoj unučadi?
O kome gospodin i gospoda Petrovic uvek misle?

B - VOCABULARY DRILL

Drill the vocabulary from today's lesson by asking the questions listed below.

(1) Kuda su išli g. Stanković i g. Dikson?
(2) Zašto su oni otišli na poštu?
(3) Gde je Dikson napisao kablogram?
(4) Na šta je Dikson morao da prepiše taj kablogram?
(5) Šta je onaj ko nešto šalje?
(6) Šta je onaj ko nešto prima?
(7) Ko je u Diksonovom slučaju bio pošiljalac, a ko primalac?
(8) Čije adrese treba da se napišu na kablogram?
(9) Kako kablogrami mogu da se šalju?
(10) Kako je Dikson poslao kablogram?
(11) Zašto Dikson nije poslao kablogram hitno?
(12) Šta je Janko pokazao Diksonu pošto je Dikson poslao kablogram?
(13) U koje dane se Dikson prenosio mislima dok mu je Janko pokazivao kako se na pošti obavljaju razni poslovi?
(14) U čemu Dikson uživa?
(15) Kuda su Dikson i Janko morali da idu da bi Janko mogao da pokaže Diksonu kako se obavljaju razni poslovi na pošti?
(16) Kakvi su činovnici na jugoslovenskim poštama?
(17) Prema kome su ti činovnici naročito učtivi i pažljivi?
(18) Kakva vrata mogu da se otvore u Evropi lepom reči?
(19) Kuda mogu da se šalju pisma iz Beograda?
(20) Kakva mogu da budu ta pisma?
(21) Šta je poštanski činovnik dao Diksonu?
(22) Šta može da se vidi iz poštanske tarife?
(23) Kako može da se šalje novac preko pošte?

C - CONJUGATION OF VERBS

Drill the conjugation and meaning of verbs by asking the students the questions listed below. Before the beginning of the drill tell the students that they are expected to answer the question negatively and use the antonym of the verb contained in the question.

(1) Da li deca treba da govore dok stariji razgovaraju?	Ne. Dok stariji razgovaraju, deca ne treba da govore nego da ćute.
(2) Da li učenici treba pred početak časa da izadu iz učionice?	Ne. Učenici pred početak časa ne treba da izadu iz učionice, nego da udu u učionicu.
(3) Da li učenici pred početak časa izlaze iz učionice?	Ne. Učenici pred početak časa ne izlaze iz učionice, nego ulaze u učionicu.

(4)	Da li učenici treba da izjutra odu iz škole?	Ne. Učenici ne treba da izjutra odu iz škole, nego da dođu u školu.
(5)	Da li učenici izjutra odlaze iz škole?	Ne. Učenici izjutra ne odlaze iz škole nego dolaze u školu.
(6)	Da li nastavnik obično odgovara dok je u učionici?	Ne. Nastavnik dok je u učionici obično ne odgovara, nego pita.
(7)	Da li vaši časovi moraju da počnu u četiri sata posle podne?	Ne. Naši časovi ne moraju da počnu, nego da se završe u četiri sata posle podne.
(8)	Da li vaši pasovi počinju u četiri sata posle podne?	Ne. Naši časovi ne počinju, nego se završavaju u četiri sata posle podne.
(9)	Da li učenik treba da sedne kad ga nastavnik pozove da izađe pred tablu?	Ne. Kad nastavnik pozove učenika da izađe pred tablu, učenik treba da ustane, a ne da sedne.
(10)	Da li ja sedim?	Ne. Vi ne sedite, nego stojite.
(11)	Da li ja ustajem?	Ne. Vi ne ustajete, nego sedate.
(12)	Da li čovek treba da se obuče pre nego što legne?	Ne. Čovek pre nego što legne ne treba da se obuče, nego da se svuče.
(13)	Da li se ljudi oblače pre nego što hoće da legnu?	Ne. Ljudi se ne oblače pre nego što hoće da legnu, nego se svlače.
(14)	Da li ljudi treba da se obuju pre nego što legnu?	Ne. Ljudi pre nego što legnu ne treba da se obuju, nego da se izuju.
(15)	Da li se ljudi obuvaju pre nego što hoće da legnu?	Ne. Ljudi se ne obuvaju, nego izuvaju pre nego što hoće da legnu.
(16)	Da li učenici treba da izjutra odnesu domaći zadatak kući?	Ne. Učenici izjutra ne treba da odnesu domaći zadatak kući, nego da ga donesu u školu?
(17)	Da li učenici izjutra odnose domaći zadatak kući?	Ne. Učenici izjutra ne odnose domaći zadatak kući, nego ga donose u školu.
(18)	Da li ja treba da oduzimam dva od dva ako želim da dobijem četiri?	Ne. Vi ne treba da oduzimate dva od dva, nego da saberete dva i dva ako želite da dobijete četiri.
(19)	Da li ja oduzimam kad kažem: "Dva i dva su četiri."?	Ne. Vi ne oduzimate, nego sabirate kad kažete: "Dva i dva su četiri."

(20)	Da li ja treba da podelim četiri sa četiri ako želim da dobijem šesnaest?	Ne. Vi ne treba da podelite, nego da pomnožite četiri sa četiri ako želite da dobijete šesnaest.
(21)	Da li ja delim kad kažem: "Četiri puta četiri je šesnaest."?	Ne. Vi ne delite, nego množite kad kažete: "Četiri puta četiri je šesnaest."
(22)	Da li je četiri sata posle podne vreme kad učenici treba da se sastanu?	Ne. Četiri sata posle podne nije vreme kad učenici treba da se sastanu, nego rastanu.
(23)	Da li je četiri sata posle podne vreme kad se učenici obično sastaju?	Ne. Četiri sata posle podne nije vreme kad se učenici obično sastaju, nego rastaju.
(24)	Da li se onaj ko nešto prima zove pošiljalac	Ne. Pošiljalac se ne zove onaj ko nešto prima, nego onaj ko nešto šalje.
(25)	Da li ljudi obično idu na poštu da bi nešto primili?	Ne. Ljudi obično ne idu na poštu da bi nešto primili, nego da bi nešto poslali.
(26)	Da li ćete vi zatvoriti vrata ako želite da udete u učionicu?	Ne. Ako želim da udem u učionicu, ja neću zatvoriti, nego otvoriti vrata.
(27)	Da li se radnje otvaraju uveče?	Ne. Radnje se uveče ne otvaraju, nego zatvaraju.
(28)	Da li mi plačemo kad čujemo neku dobru šalu?	Ne. Mi ne plačemo, nego se smejemo kad čujemo neku dobru šalu.
(29)	Da li vaša žena treba da svako veče odvede vaše dete od kuće u školu?	Ne. Moja žena ne treba da svako veče odvede naše dete od kuće u školu, nego da ga dovede iz škole kući.
(30)	Da li vaša žena svako veče odvodi vaše dete od kuće u školu?	Ne. Moja žena ne odvodi svako veče naše dete od kuće u školu, nego ga dovodi iz škole kući.
(31)	Da li putnici treba da se ukrcaju u mestu u koje putuju?	Ne. Putnici ne treba da se ukrcaju, nego iskrcaju u mestu u koje putuju.
(32)	Da li se putnici ukrcavaju u mestu u koje putuju?	Ne. Putnici se ne ukrcavaju, nego iskrcavaju u mestu u koje putuju.
(33)	Da li nosač treba da istovari iz voza prtljag putnika koji odlaze?	Ne. Nosač ne treba da istovari iz voza, nego da utovari u voz prtljag putnika koji odlaze.
(34)	Da li nosač istovaruje prtljag putnika koji odlaze?	Ne. Nosač ne istovaruje, nego utovaruje prtljag putnika koji odlaze.

(35)	Da li hotelski momak treba da unese u njihove sobe prtljag putnika koji napuštaju hotel?	Ne. Hotelski momak ne treba da unese u njihove sobe, nego da iznese iz njihovih soba prtljag putnika koji napuštaju hotel.
(36)	Da li hotelski momak unosi u njihove sobe prtljag putnika koji napuštaju hotel?	Ne. Hotelski momak ne unosi u njihove sobe, nego iznosi iz njihovih soba prtljag putnika koji napuštaju hotel.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Na pošti

Iz kancelarije advokata Stankovića, Dikson i Stanković su otišli na poštu gde su predali kablogram Diksonovoj firmi. Dikson je tražio da mu firma odmah pošalje svoja pravila avionskom poštom, jer bez njih neće moći dobiti dozvolu za rad. Pre nego što su predali kablogram, oni su dobili naročiti obrazac za kablograme. Dikson je hteo da pošalje kablogram "hitno", ali mu je Stanković rekao da ga pošalje "obično" i da će njegova firma primiti kablogram istog dana. Dikson je tako i učinio.

Posle toga je Stanković vodio Diksona od šaltera do šaltera i pokazao mu gde se obavljaju razni poslovi na pošti. Na šalteru za marke Dikson je pitao poštanskog činovnika da mu objasni kako se u Jugoslaviji šalju pisma, kakva mogu da budu pisma i kolika poštarina se stavlja na ta pisma i razne pakete. Poštanski činovnik je bio vrlo ljubazan pa mu je sve to objasnio i najzad mu dao poštansku tarifu. Dikson može da nađe u tarifi kolika se poštarina stavlja na obična, ekspresna, preporučena i avionska pisma kao i kolika je poštarina za razne pakete i mustre bez vrednosti.

Najzad je Stanković pokazao Diksonu na kojem prozorčetu se šalju obične poštanske uputnice, a na kojem telegrafske uputnice.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A meeting on the street

One morning Dickson got up early and after breakfast went to look over the town. As he was walking and looking at various shops, he suddenly saw Mrs. and Miss Stankovich. He hurried to greet them and took off his hat. He was very pleased to see them, but he was surprised that they were in town so early. The two women were going to a big sale of women's dresses. Dickson laughed, because he saw that big sales attracted women like a magnet not only in America but also in Yugoslavia and probably everywhere in the world. Dickson said in a joke that on those big sales women buy what they don't need as well as what they need. But Mrs. and Miss Stankovich were at least one exception, because they were satisfied if they could find and buy what they needed.

Dickson knew that they were in a hurry and so after a short conversation, he proposed that he should wait for them and carry their parcels home. He would wait for them at a table on the sidewalk in front of the café across the street. Mrs. and Miss Stankovich agreed and continued on their way to the sale. Dickson went across the street to the café, sat down at a table and asked the waiter for a newspaper and a beer.

After a couple of hours Mrs. and Miss Stankovich returned and Mr. Dickson invited them to sit down and asked them with what he could treat them. He suggested beer, orangeade, lemonade and ice cream. Mrs. Stankovich took a beer and her daughter ice cream. After a while Dickson took all their parcels and went to the Stankoviches' home with the two ladies.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Na pošti

Janko Stanković je pošao s Diksonom na poštu da mu pokaže gde i kako se šta obavlja. Čim je video unutrašnjost pošte, Dikson je primetio da, i pored nekih razlika, pošta u Jugoslaviji ne izgleda mnogo drukčije od američke. S jedne i s druge strane je stajalo prozorče do prozorčeta, iznad kojih je mogao da pročita "Poštanske uputnice", "Telegrafske uputnice", "Poštanske marke" itd. Čovek je odmah mogao da vidi gde se predaju, a gde izdaju paketi, kojih je bilo mnogo i koje su činovnici slagali i prenosili s mesta na mesto. Bilo je tu džakova - malih i velikih, zatim drvene i gvozdene buradi itd.

Pošto je ispunio obrazac, tj. prepisao na nj kablogram, koji je napisao još kod Janka, i stavio adrese primaoca i pošiljaoca, Dikson ga je predao na šalter za telegrame. Na pitanje da li da ga pošalje "hitno," Janko je odgovorio da će biti sasvim dovoljno, a u isto vreme i jeftinije, ako ga pošalje "obično." Pošto je u njemu prepoznao stranca, činovnik je prema Diksonu bio vrlo učtiv i uslužan što je ovoga dovelo na misao da se koristi situacijom i upita činovnika o nekim stvarima. Činovnik je bio spreman na to i rado odgovarao na sva Diksonova pitanja (o ekspresnim i preporučenim pismima, mustrama bez vrednosti i poštarini). Videlo se da je voleo svoj posao i uživao dok je sve to objašnjavao Diksonu. Najzad mu je dao poštansku tarifu u kojoj mogu da se nađu odgovori na razna pitanja o pošti.

Dikson, medutim, nije više mislio o pošti. Ovaj marljivi čovek, tako čudno zadovoljan poslom koji obavlja, probudio je u njemu sasvim druge misli. "Kad dođe poslednje, kad dođe smrt, ovaj dobri čovek sigurno neće žaliti što nije izabrao neki drugi posao. A ja, kako stoji stvar sa mnom?" pitao se Dikson.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Zašto je Dikson išao na poštu?
2. Zašto je Janko pošao s njim?
3. Šta je glavna razlika između američkih i jugoslovenskih pošta?
4. Da li one inače mnogo drukčije izgledaju?
5. Kad je ušao u poštu, šta je video Dikson s jedne i s druge strane?
6. Po čemu je Dikson mogao znati šta se na kojem prozorčetu obavlja?
7. Šta je mogao da pročita iznad nekih od tih prozorčeta (te prozorčadi)?
8. Da li je bilo teško saznati gde se predaju, a gde izdaju paketi?
9. Koliko je bilo paketa i šta su činovnici radili sa njima?
10. Da li su to sve bili džakovi?
11. Šta je Dikson morao da uradi s kablogramom pre nego što ga je predao?
12. Šta je još morao da napiše na obrazac?
13. Gde je on zatim predao kablogram?
14. Kako ga je poslao?
15. Ko mu je predložio da ga pošalje "obično"?
16. Zašto mu je advokat Stanković to predložio?
17. Da li je činovnik na šalteru za telegrame mislio da je Dikson Jugosloven?
18. Kakav je on bio prema Diksonu?
19. Na kakvu je to misao dovelo Diksona?
20. O čemu ga je Dikson pitao?
21. Da li je činovnik bio spreman da odgovori na ta pitanja?
22. Da li je on rado odgovarao na sva Diksonova pitanja?
23. Šta se po tome moglo videti?
24. Šta je činovnik najzad dao Diksonu?
25. Šta se u toj tarifi može da nađe?
26. Da li je Dikson još mislio o pošti?
27. Ko je u njemu probudio druge misli?
28. Zašto je taj marljivi čovek probudio u Diksonu takve misli?
29. Da li je Dikson bio siguran da je on zadovoljan svojim poslom?
30. Da li su svi ljudi zadovoljni poslom koji obavljaju?
31. Da li ste vi zadovoljni profesijom koju ste izabrali?

32. Kada po Diksonovom mišljenju neki ljudi žale što nisu izabrali drugi posao?
33. Kakvi ljudi nisu nikad zadovoljni?
34. Šta onda možemo da kažemo za ljude koji su s malim zadovoljni?
35. A kako stoji stvar s vama, da li ste vi s malim zadovoljni?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. When Janko and Dickson arrived at the Post Office, Dickson had to copy the cablegram on a special form.
2. Besides that he had to write his address in the place where it said "Sender" and his firm's address in the place where it said "Addressee".
3. After Dickson had sent the cablegram "ordinary" instead of "urgent" as he had intended, Janko took him from window to window and showed him how various things are done at the Post Office.
4. A person who lives in Belgrade can send letters to people who live in Belgrade, in the interior or abroad.
5. Letters can be first class mail, special delivery, registered and air mail.
6. From a postal tariff that a clerk gave to him, Dickson will be able to see not only how much postage is put on all those letters but also on various parcels and samples (without value).
7. Behind the window above which it said "Parcels", they saw many sacks, wooden and iron barrels, etc.
8. The last windows that Janko took Dickson to were windows No. 9 and No. 11.
9. At window No. 9 postal money orders and at window No. 11 telegraphic money orders are sent.
10. Dickson enjoyed this visit to the Post Office very much.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

1465-bȕre, n. - barrel
gen. sing.: bȕreta
nom. pl.: bȕrad & burèta

1466-èkspres, m. - express

1467-èkspresni, adj. - express, adj.

-èkspresno, adv. - express, adv.

*139 &
*1467-èkspresno písmo, n. - special delivery letter

1468-gvȍzden, adj. - iron, adj.

1469-hȉtan, adj. m. - urgent
hȉtna, f.
hȉtno, n.

-hȉtno, adv. - urgently, fast

1470-ìspuniti (se), v.t.&r.pfv. - to fill (out), to fulfill; (to fill; to be fulfilled, to come true)
pr.t.: ìspunīm;ìspunē

*1470-ispunjávati (se), v.t.&r.ipfv. - to fill (out), to fulfill; (to fill; to be fulfilled, to come true)
pr.t.: ispùnjāvām;
ispunjávajū

1471-jeftìnijī, adj. - cheaper

-jeftìnijē, adv. - more cheaply

1472-màrka, f. - stamp
gen. pl.: màrākā

1473-mȉsao, f. - thought, idea=
gen. sing.: mȉsli

1474-mȕstra, f. - sample
gen. pl.: mustara

*660, *1474 &
*1493-mȕstra bez vrédnosti, f. - free sample

1475-obrázac, m. - form
gen. sing.: obrásca

1476-pošìljalac, m. - sender
gen. sing.: pošìljaoca

1477-põštanski, adj. - postal

*1472 &
1477-põštanska màrka, f. - postage stamp

1478-poštàrina, f. - postage

*1128-prèneti se, v.r.pfv. - to transfer oneself, to shift oneself (in thoughts)
pr.t.: prenèsēm se;prenèsū se

*1128-prenòsiti se, v.r.ipfv. - to transfer oneself, to shift oneself (in thoughts)
pr.t.: prènosīm se;prènosē se

1479-prepísati, v.t.pfv. - to copy
pr.t.: prèpišēm;prèpīšū

*1479-prepisívati, v.t.ipfv. - to copy
pr.t.: prepìsujem;prepìsujū

1480-prepòrūčen, adj. - recommended; registered

-prepòrūčeno, adv. - recommended

1481-prímalac, m. - receiver
gen. sing.: prímaoca

1482-prózorče, n. - (little) window
gen. sing.: prózorčeta
nom. pl.: prózorčad & pròzorčeta

1483-situácija, f. - situation

1484-smȑt, f. - death
gen. sing.: smȑti

1485-stránac, m. - stranger, foreigner
gen. sing.: stránca

1486-šalter, m. - window, (office) counter

1487-tarífa, f. - rate book, tariff

*1462-telègrafski, adj.	- telegraph, adj.
-telègrafski, adv.	- by telegraph
1488-ùčtiv, adj.	- polite, courteous
-ùčtivo, adv.	- politely, courteously
1489-ùnutrašnjost, f. gen. sing.: ùnutrašnjosti	- interior
1490-ùputnica, f.	- (postal) money order
1491-ùslužan, adj. m. ùslužna, f. ùslužno, n.	- obliging, kind
1492-užívati, v.t.&i.ipfv. pr.t.: ùživām;ùživaju	- to enjoy
*1492-naužívati se, v.r.pfv. pr.t.: naùživam se; naùživaju se	- to enjoy to one's heart's content
1493-vrédnost, f. gen. sing.: vrédnosti	- value

ŠEZDESET-ŠESTA LEKCIJA
SIXTY-SIXTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

FULL DECLENSION OF NEUTER NOUNS (See Par. 207)

Drill the full declension of neuter nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Šta je ovo?	To je brdo (pero, polje, dugme, dete, ime).
(2)	Šta je ovo?	To su brda (pera, polja, dugmeta, imena).
(3)	Gde je kuća?	Kuća je na vrhu brda.
(4)	Bez čega vi nikad ne dolazite u školu?	Ja ne dolazim nikad u školu bez svog pera.
(5)	Preko čega trče konji?	Konji trče preko polja.
(6)	Oko čega se nalaze mala dugmeta?	Mala dugmeta se nalaze oko velikog dugmeta.
(7)	Bez koga majka ne ide nikuda?	Majka ne ide nikuda bez svojeg deteta.
(8)	Čega ne možete da se setite?	Ja ne mogu da se setim imena svog nastavnika.
(9)	Gde su kuće?	Kuće su na vrhu brda.
(10)	Bez čega učenici nikad ne dolaze u školu?	Učenici nikad ne dolaze u školu bez svojih pera.
(11)	Preko čega trče konji?	Konji trče preko polja.
(12)	Bez čega ne treba da bude nijedan kaput?	Nijedan kaput ne treba da bude bez dugmeta.
(13)	Čega ne možete da se setite?	Ne mogu da se setim imena svojih nastavnika.
(14)	Prema čemu se kreću automobili?	Automobili se kreću prema brdu.
(15)	Čemu se nadate ako položite ispit?	Ako položim ispit, ja se nadam novom peru.
(16)	Prema čemu trče konji?	Konji trče prema polju.
(17)	Čemu se radujete?	Radujem se dugmetu.
(18)	Kome roditelji rado idu u posetu?	Roditelji idu rado u posetu svom detetu.
(19)	Čemu Srbi i Hrvati obično dodaju nastavak "vić" ili "ić" da bi dobili prezime?	Da bi dobili prezime, Srbi i Hrvati obično dodaju nastavak "vić" ili "ić" imenu.
(20)	Prema čemu se kreće pešadija?	Pešadija se kreće prema brdima.
(21)	Čemu se nadate vi i vaš brat ako položite ispit?	Moj brat i ja se nadamo novim perima ako položimo ispit?
(22)	Čemu se raduju ljudi u selima?	Ljudi u selima se raduju zelenim poljima.

(23)	Čemu Srbi i Hrvati obično dodaju nastavak "vić" ili "ić" da bi dobili prezimena?	Da bi dobili prezimena, Srbi i Hrvati obično dodaju nastavak "vić" ili "ić" imenima.
(24)	U šta volite da gledate?	Volim da gledam u zeleno brdo.
(25)	Šta ste ostavili u školi?	Ostavio sam svoje pero u školi.
(26)	Šta je kupio vaš otac?	Moj otac je kupio jedno polje.
(27)	Šta ste našli?	Našao sam dugme.
(28)	Koga vaša žena vodi svakog dana u školu?	Moja žena svakog dana vodi naše dete u školu.
(29)	Šta ste zaboravili?	Zaboravio sam ime svog nastavnika.
(30)	U šta volite da gledate?	Volim da gledam u zelena brda.
(31)	Šta ste vi i kapetan Perić ostavili u školi?	Kapetan Perić i ja smo ostavili svoja pera u školi.
(32)	Kuda ljudi na selu idu svakog dana?	Ljudi na selu idu svakog dana u svoja polja.
(33)	Šta naročito volite na mom kaputu?	Ja naročito volim dugmeta na vašem kaputu.
(34)	Šta ste zaboravili?	Zaboravio sam imena svojih nastavnika.
(35)	Nad čime je avion?	Avion je nad brdom.
(36)	Čime volite da pišete?	Ja volim da pišem perom.
(37)	Čime vas je Marko udario u oko?	Marko me je udario u oko jednim velikim dugmetom.
(38)	S kime ste je videli?	Ja sam je video s jednim detetom.
(39)	S čime se čovek mora rastati kad uzme novo ime?	Kad čovek uzme novo ime, on se mora rastati sa starim imenom.
(40)	Nad čime su avioni?	Avioni su nad brdima.
(41)	Čime pišu Marko i Janko?	Marko i Janko pišu perima.
(42)	Za čime žale ljudi sa sela kad odu u grad?	Kad ljudi sa sela odu u grad, oni žale za zelenim poljima.
(43)	Čime se ja igram?	Vi se igrate dugmetima.
(44)	S čime se moraju rastati ljudi koji uzmu nova imena?	Ljudi koji uzmu nova imena moraju se rastati sa starim imenima.
(45)	Gde je kuća?	Kuća je na brdu.
(46)	Na čemu je olovka?	Olovka je na peru.
(47)	Gde možemo naći svakog dana jednog čoveka koji živi u selu?	Jednog čoveka koji živi u selu možemo naći svakog dana u njegovom polju.
(48)	U čemu je vino?	Vino je u buretu.
(49)	O kome majka stalno misli?	Majka stalno misli o svom detetu.

(50)	O čemu razmišljate?	Razmišljam o jednom imenu kojeg ne mogu da se setim.
(51)	Gde su kuće?	Kuće su na brdima?
(52)	O čemu mislite?	Mislim o perima koja sam ostavio u školi.
(53)	Gde možemo naći svakog dana ljude koji žive na selu?	Ljude koji žive na selu možemo naći svakog dana u njihovim poljima.
(54)	U čemu je vino?	Vino je u buretima.
(55)	O čemu razmišljate?	Razmišljam o nekim imenima kojih ne mogu da se setim.
(56)	Šta je ovo?	To je selo.
(57)	Odakle ste vi?	Ja sam iz sela.
(58)	Kome biste pomogli da možete?	Da mogu, ja bih pomogao svom selu.
(59)	Kuda idete leti?	Leti idem u svoje selo.
(60)	Za čime ponekad čeznete?	Ja ponekad čeznem za svojim selom.
(61)	Gde volite da provedete leto?	Ja volim da provedem leto u svom selu.
(62)	Šta je ovo?	To su sela.
(63)	Odakle se Beogradani snabdevaju mlekom?	Beogradani se snabdevaju mlekom iz sela koja se nalaze oko Beograda.
(64)	Kome Srbi i Hrvati iz Amerike šalju pomoć?	Srbi i Hrvati iz Amerike šalju pomoć svojim selima.
(65)	Kuda vole s vremena na vreme da se vrate ljudi koji su došli sa sela?	Ljudi koji su došli sa sela vole da se s vremena na vreme vrate u svoja sela.
(66)	Za čime s vremena na vreme čeznu ljudi koji su došli sa sela?	Ljudi koji su došli sa sela s vremena na vreme čeznu za svojim selima.
(67)	Da li većina Jugoslovena živi u gradovima?	Ne. Većina Jugoslovena ne živi u gradovima, nego u selima.
(68)	Čime počinje dan?	Dan počinje jutrom.
(69)	Čime se završava dan?	Dan se završava večerom.
(70)	Kada ručavamo?	Ručavamo u podne.
(71)	Na šta ulazimo u učionicu?	U učionicu ulazimo na vrata.
(72)	Blizu čega je Karmel?	Karmel je blizu mora.
(73)	Šta nam daju sunce i mesec?	Sunce i mesec nam daju svetlo.
(74)	Šta vam je doneo kapetan Ilić?	Kapetan Ilić mi je doneo pismo od moje žene.
(75)	Šta imate treći čas pre podne?	Treći čas pre podne imamo prevodenje.
(76)	Šta imate prvi čas posle podne?	Prvi čas posle podne imamo štivo.

(77)	Šta obično jedete za doručak?	Za doručak obično jedem jaja.
(78)	Kad je gašenje svetla, a kad povečerje?	Gašenje svetla je u deset, a povečerje u jedanaest sati uveče.
(79)	Koje godišnje doba dolazi posle zime?	Posle zime dolazi proleće.
(80)	Koje godišnje doba dolazi posle proleća?	Posle proleća dolazi leto.
(81)	Šta treba da rezerviše neko ko želi da putuje?	Neko ko želi da putuje treba da rezerviše mesto.
(82)	Na šta učenici odgovaraju dok su u učionici?	Učenici dok su u učionici odgovaraju na nastavnikova pitanja.
(83)	Šta su autobus, voz, avion i automobil?	Autobus, voz, avion i automobil su saobraćajna sredstva.
(84)	Gde je nos?	Nos je na licu.
(85)	Koliko očiju i ušiju ima čovek?	Čovek ima dva oka i dva uva.
(86)	Gde su zubi i jezik?	Zubi i jezik su u ustima.
(87)	Šta je iznad očiju?	Iznad očiju je čelo.
(88)	Za koje delove noge znate srpskohrvatska imena?	Ja znam srpskohrvatska imena za koleno, stopalo i prste.
(89)	Na čemu ljudi često nose kufere?	Ljudi često nose kufere na ledima.
(90)	Čime dišemo?	Plućima dišemo.
(91)	Šta formira grudi?	Rebra formiraju grudi.
(92)	Šta je u trbuhu?	Želudac i creva su u trbuhu.
(93)	Šta nose gradani umesto uniforme?	Gradani nose gradansko odelo umesto uniforme.
(94)	Šta su košulja, gaće i potkošulja?	Košulja, gaće i potkošulja su rublje.
(95)	Šta su jabuke i kruške?	Jabuke i kruške su voće.
(96)	Šta je govedina?	Govedina je meso.
(97)	Šta nam daju krava i ovca?	Krava i ovca nam daju mleko.
(98)	Šta su crveni i plavi patlidžani, krompiri i paprike?	Crveni i plavi patlidžani, krompiri i paprike su povrće.
(99)	Šta su musaka i sarma?	Musaka i sarma su srpska jela.
(100)	Šta dobijaju učenici naše škole kad svrše školu?	Kad učenici naše škole svrše školu, oni dobijaju otsustvo.
(101)	Čime čovek može da se opije?	Čovek može da se opije vinom, pivom i rakijom.

(102)	Gde je Monterej?	Monterej je na Monterejskom Poluostrvu.
(103)	Šta je ovo?	To je drvo.
(104)	Šta je ovo?	To je drveće.
(105)	Šta je ovo?	To je list.
(106)	Šta je ovo?	To je lišće.
(107)	Šta je ovo?	To je cvet.
(108)	Šta je ovo?	To je cveće.
(109)	Koje su četiri osnovne računske radnje?	Četiri osnovne računske radnje su: sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje.
(110)	Kako još može da se kaže: "Moj otac je otputovao u neke strane zemlje."?	To još može da se kaže: "Moj otac je otputovao u inostranstvo."
(111)	Šta vlada u zemlji u kojoj se ne slušaju zakoni?	U zemlji u kojoj se ne slušaju zakoni vlada bezakonje.
(112)	Šta ste vi svojoj babi?	Ja sam unuče svojoj babi.
(113)	Šta su vino, pivo i rakija?	Vino, pivo i rakija su alkoholna pića.
(114)	Šta je ovo?	To je prase (jagnje, ždrebe).
(115)	Kako se zovu srpske narodne igre?	Srpske narodne igre se zovu kola.
(116)	Kako je podeljena naša škola s obzirom na jezike koji se u njoj poučavaju?	S obzirom na jezike koji se u njoj poučavaju naša škola je podeljena na divizije i odeljenja.
(117)	Kako još može da se kaže: "Vi ste me prijatno iznenadili svojim dolaskom."?	To još može da se kaže: "Vi ste mi priredili prijatno iznenađenje svojim dolaskom."
(118)	Gde pristaju parobrodi?	Parobrodi pristaju u pristaništa.
(119)	Kuda idete kad ste kod kuće i želite da se okupate?	Kad sam kod kuće i želim da se okupam, ja idem u kupatilo.
(120)	Šta su bajoneti, puške i topovi?	Bajoneti, puške i topovi su oružje.
(121)	Šta obično vidimo ispred i pozadi svake kuće u malim gradovima i u selima?	Ispred i pozadi svake kuće u malim gradovima i u selima obično vidimo dvorište.
(122)	Kada je izgorela stara kuća generala Stankovića?	Stara kuća generala Stankovića je izgorela za vreme bombardovanja u Drugom svetskom ratu.
(123)	Gde su bile gospođa i gospodica Stanković kad je Dikson prvi put došao u njihovu kuću?	Kad je Dikson prvi put došao u njihovu kuću, gospođa i gospođica Stanković su bile u pozorištu.

(124)	Koji su vidovi Jugoslovenske narodne armije?	Vidovi Jugoslovenske narodne armije su kopnena vojska, ratna mornarica i ratno vazduhoplovstvo.

*Osnovan and vrh are new words and are to be put on the blackboard.

DRUGI DEO

DIJALOG

U banci

1. G. Janko Stanković: Ne ljutite se što sam malo zakasnio. Odvezao sam svoju majku u selo.
G. Robert Dikson: Ne mari. Imamo dosta vremena. A zašto je gospoda Stanković otišla u selo?

2. G.S: Tamo su na letovanju moja žena i dete. Stoga, majka često ide da vidi svoju snaju i unuče.

G.D: Dakle, vaša žena je u selu i zato je još nisam upoznao.

3. G.S: Da. Ona je otišla tamo s detetom baš pred vaš dolazak u Beograd.

G.D: Sad razumem. Mogli bismo da podemo u Narodnu banku.

4. G.S: U redu. Upoznaću vas sa svojim prijateljem, koji je šef odeljenja za zajmove i hipoteke.
G.D: Poneo sam svoju legitimaciju i čekovnu knjižicu. Znam da će mi trebati.

(U kancelariji g. Svetozara Novakovića, šefa odeljenja za zajmove i hipoteke)

5. G.S: Zdravo, Sveto. Ovo je moj prijatelj g. Robert Dikson. On želi da obavi neke poslove u banci. Molim te, pomozi mu.

G.N: Drago mi je. (Rukuju se)

6. G.S: Izvinite što sad moram da vas ostavim. Treba da budem u sudu za 20

SECOND PART LXVI

DIALOGUE

At the bank

1. Mr. Janko Stankovich: Don't be cross because I'm a little late. I drove my mother to a village.
Mr. Robert Dickson: It doesn't matter. We've plenty of time. Why did Mrs. Stankovich go to the village?

2. Mr. S: My wife and child are spending the summer there. Therefore, my mother often goes to see her daughter-in-law and grandchild.
Mr. D: So your wife is in the village and because of that I haven't yet met her.

3. Mr. S: Yes. She went there with the child just before your arrival in Belgrade.
Mr. D: I see. We could start for the National Bank.

4. Mr. S: O.K. I'll introduce you to my friend, who is the chief of the Loan and Mortgage Department.
Mr. D: I brought my identification card and checkbook. I know I'll need them.

(At the office of Mr. Svetozar Novakovich, Chief of the Loan and Mortgage) Department

5. Mr. S: Hi, Sveto. This is my friend Mr. Robert Dickson. He wishes to attend to some matters in the bank. Please, help him.
Mr. N: Pleased to meet you. (They shake hands)

6. Mr. S: Excuse me, but I have to leave you now. I ought to be in court in 20

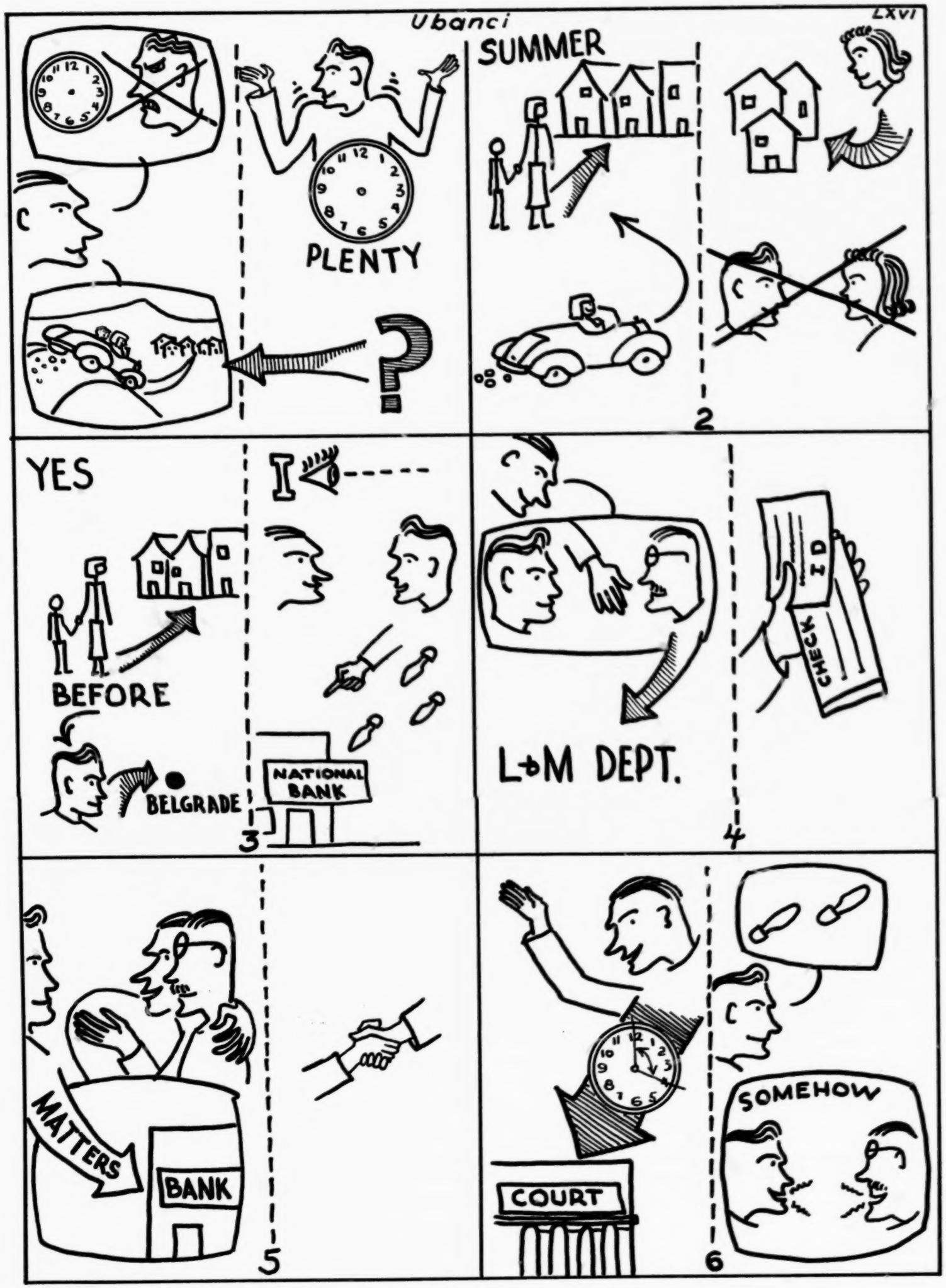
Ubanci
LXVI
PLENTY
?
SUMMER
2
YES
BEFORE
BELGRADE
I
NATIONAL BANK
3
L+M DEPT.
CHECK
ID
4
MATTERS
BANK
5
COURT
SOMEHOW
6

minuta. Imam jedno sudenje.

G.D: Samo vi idite. Ja ću se nekako sporazumeti sa g. Novakovićem.

7. G.N: Kako mogu da vam pomognem? Ja vam stojim na raspoloženju.

G.D: Želim da otvorim tekući račun na deset hiljada dolara. Evo, mog čeka na Prvu nacionalnu banku u Čikagu.

8. G.N: Naša banka ne može da primi vaš ček dok ne dođe u vezu sa vašom bankom u Čikagu. Molim, popunite ovaj obrazac.

G.D: Znam da takve stvari moraju da se provere. Koliko ću morati da čekam na to?

9. G.N: Oko 15 dana. Za to vreme će Narodna banka doći u vezu sa vašom bankom.

G.D: U redu. Sad bih želeo da razmenim 1000 dolara u dinare.

10. G.N: Da li biste želeli da vam odmah otvorim tekući račun na tu sumu?

G.D: Ne, hvala. Želim da imam gotov novac. Tekući račun ću otvoriti kroz 15 dana, kao što smo se sporazumeli.

11. G.N: Da li želite još nešto?

G.D: Da. Interesuje me kolika je kamata na zajmove, a koliki je interes na štednju.

12. G.N: Kamata na zajmove je 6%, a interes na štednju je 3%.

G.D: Hvala vam, gospodine. To je sve zasada. Doći ću kroz 15 dana.

minutes. I have a trial.

Mr. D: Be on your way. I'll get along somehow with Mr. Novakovich.

7. Mr. N: How can I help you? I'm at your service.

Mr. D: I wish to open a commercial checking account for ten thousand dollars. Here is my check on the First National Bank of Chicago.

8. Mr. N: Our bank cannot accept your check before it gets in contact with your bank in Chicago. Please, fill in this form.

Mr. D: I know that such matters must be checked. How long must I wait for that?

9. Mr. N: About 15 days. The National Bank will get in contact with your bank during that time.

Mr. D: O.K. Now I'd like to change a thousand dollars into dinars.

10. Mr. N: Would you like me to open for you a commercial checking account for that sum immediately?

Mr. D: No, thank you. I want ready cash. I'll open the commercial checking account in 15 days as we agreed.

11. Mr. N: Do you want anything else?

Mr. D: Yes. It interests me what the interest on loans and on savings is.

12. Mr. N: Interest on loans is 6% and interest on savings is 3%.

Mr. D: Thank you, sir. That's all for now. I'll come back in 15 days.

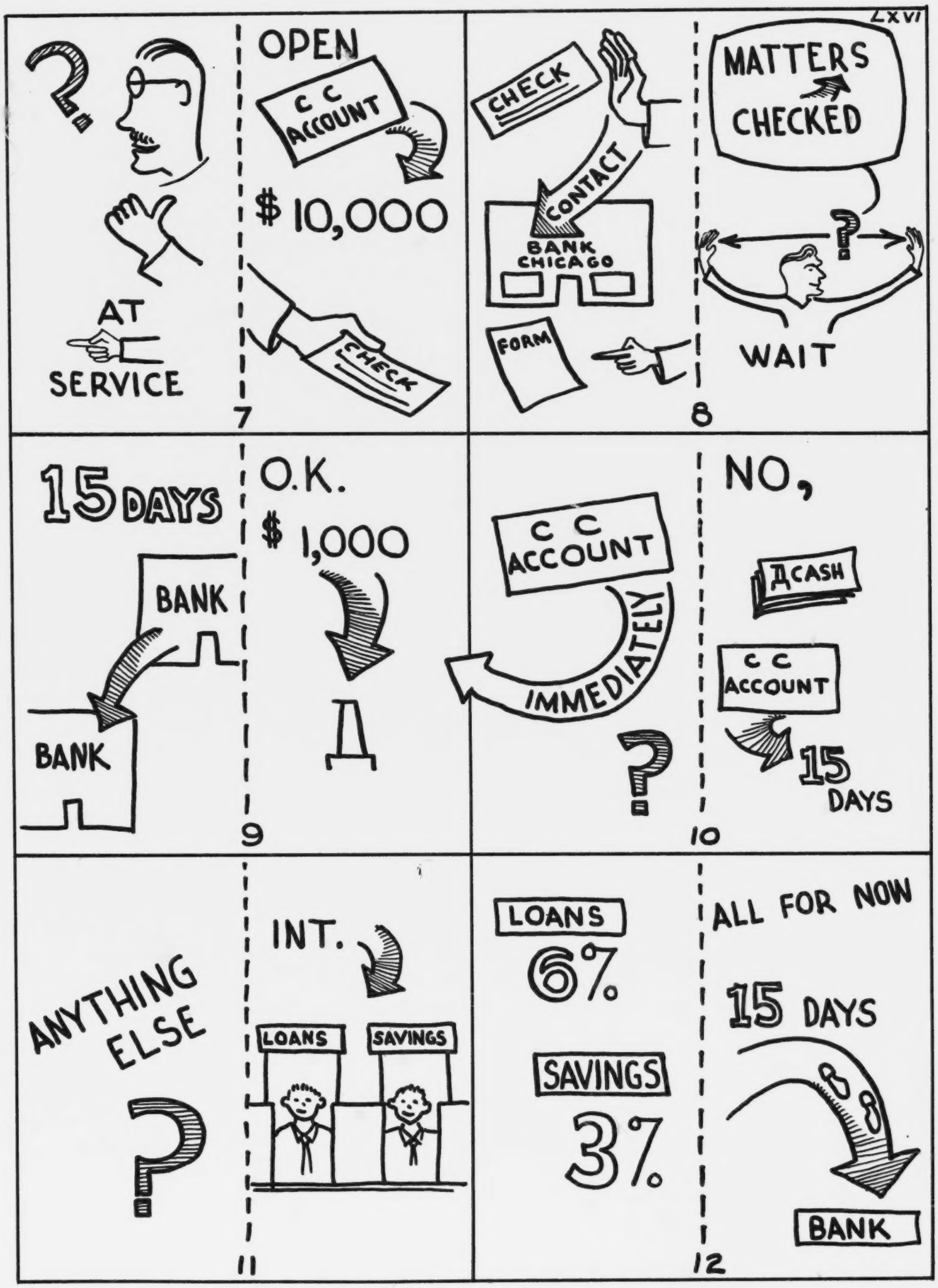
LXVI
AT
SERVICE
OPEN
C C ACCOUNT
$ 10,000
CHECK
7
CHECK
CONTACT
BANK CHICAGO
FORM
MATTERS CHECKED
WAIT
8
15 DAYS
BANK
BANK
O.K.
$ 1,000
9
C C ACCOUNT
IMMEDIATELY
NO,
CASH
C C ACCOUNT
15 DAYS
10
ANYTHING ELSE
INT.
LOANS
SAVINGS
11
LOANS
6%
SAVINGS
3%
ALL FOR NOW
15 DAYS
BANK
12

PAR. 207 - FULL CHART OF THE DECLENSION OF NEUTER NOUNS

CASE	NOUNS ENDING IN "O"	NOUNS ENDING IN "E"
	S I N G U L A R	
NOMINATIVE	сел-о	мор-е
GENITIVE	сел-а	мор-а
DATIVE	сел-у	мор-у
ACCUSATIVE	сел-о	мор-е
VOCATIVE	сел-о	мор-е
INSTRUMENTAL	сел-ом	мор-ем
LOCATIVE	сел-у	мор-у
	P L U R A L	
NOMINATIVE	сел-а	мор-а
GENITIVE	сел-а	мор-а
DATIVE	сел-има	мор-има
ACCUSATIVE	сел-а	мор-а
VOCATIVE	сел-а	мор-а
INSTRUMENTAL	сел-има	мор-има
LOCATIVE	сел-има	мор-има

Note: (1) Do not forget that some neuter nouns ending in -е do not form their stem by dropping е of the nominative singular but by adding н or т to the nominative singular (see Par. 132, Vol IV, p. 168).

(2) Animate nouns which form their stem by adding т to the nominative singular use as their plural a collective feminine noun ending in -ад (see Par. 132B, Vol IV, p. 169 and Par. 205, p. 65 of this volume).

(3) Inanimate nouns which form their stem by adding т to the nominative singular take either regular plural endings or use as their plural a collective feminine noun ending in -ад (see Par. 132B, Vol IV, p. 169 and Par. 205, p. 65 of this volume).

(4) The noun дете uses as its plural the collective feminine noun деца. It follows the rules of the nouns браћа, господа, властела(see Par. 192, Vol VI, p. 202).

Examples:

Nominative

Моје село је близу Београда. - My village is near Belgrade.
Море је плаво. - The sea is blue.
Мирijево је једно село близу Београда. - Mirijevo is a village near Belgrade.
Села у Босни нису велика као села у Војводини. - The villages in Bosnia are not as big as the villages in Vojvodina.
Ова јаја су велика. - These eggs are big.

Genitive

Ја сам из села Мирijева. - I am from the village Mirijevo.
(1) Имамо доста времена.
(4) Упознаћу вас са својим пријатељем, који је шеф одељења за зајмове и хипотеке.
У Југославији има много малих села. - There are many small villages in Yugoslavia.
Он је појео пет пржених јаја. - He has eaten five fried eggs.

Dative

Ми идемо полако према оном селу. - We are going slowly toward that village.
Ми идемо полако према мору. - We are going slowly toward the sea.
Ми идемо полако према оним селима. - We are going slowly toward those villages.

Accusative

(1) Одвезао сам своју мајку у село.
(2) Стога мајка често иде да види своју снају и унуче.
(6) Имам једно суђење.
(9) За то време ће Народна банка доћи у везу са вашом банком.
Они воле оваква пера. - They like pens like these.

Vocative

Збогом, село моје лепо! - Good bye, my nice village!
Села лепа, кад ћемо вас опет видети? - Oh nice villages, when shall we see you again?

Instrumental

Они воле да пишу пером. - They like to write with a pen.
Човек треба да мисли мозгом а не срцем. - One ought to think with his brain and not with his heart.
Ја не волим да пишем оваквим перима. - I do not like to write with pens like these.
(3) Да. Она је отишла тамо с дететом баш пред ваш долазак у Београд.

Locative
(2) Дакле, ваша жена је у селу и зато је још нисам видео.
(7) Ја вам стојим на расположењу.
Више Југословена живи у селима - More Yugoslavs live in villages него у градовима. than in cities.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - REVIEW OF DECLENSION OF NEUTER NOUNS

Review briefly the declension of neuter nouns by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Šta je u grudima?	Srce i pluća su u grudima.
(2)	Koliko pluća ima čovek?	Čovek ima dva pluća.
(3)	Koliko srca ima čovek?	Čovek ima jedno srce.
(4)	Bez čega su neka drveta zimi?	Neka drveta su zimi bez lišća.
(5)	Radi čega ljudi dolaze leti u Karmel?	Ljudi dolaze leti u Karmel radi mora.
(6)	Iznad čega je nos?	Nos je iznad usta.
(7)	Gde vam bakalin ostavlja hranu ako niste kod kuće?	Ako nisam kod kuće, bakalin mi ostavlja hranu ispred vrata.
(8)	Prema čemu se kreće brod?	Brod se kreće prema pristaništu.
(9)	Čemu se nadate od svojih roditelja?	Ja se nadam novom odelu od svojih roditelja.
(10)	Čemu se nadate vi i vaš brat od svojih roditelja?	Moj brat i ja se nadamo novim odelima od svojih roditelja.
(11)	Za šta zalazi sunce?	Sunce zalazi za brdo.
(12)	Kuda Jugosloveni vole da odu na letovanje?	Jugosloveni vole da odu na letovanje na Jadransko Primorje.
(13)	Šta tražite?	Tražim pera (dugmeta).
(14)	Da li vi volite da pišete olovkom?	Ne. Ja ne volim da pišem olovkom, nego perom.
(15)	Čime hranimo decu?	Decu hranimo mlekom.
(16)	Čime ljudi putuju?	Ljudi putuju raznim saobraćajnim sredstvima.
(17)	Čime dišemo?	Plućima dišemo.
(18)	Gde se kupamo?	Kupamo se u kupatilu.

(19)	Gde žive ribe?	Ribe žive u moru.
(20)	Gde vas čeka vaša žena kad se vraćate kući?	Kad se vraćam kući, žena me čeka na vratima.
(21)	Gde su šume?	Šume su na brdima.
(22)	Na čemu ljudi stoje?	Ljudi stoje na stopalima.

B - VOCABULARY DRILL

Drill the vocabulary from today's lesson by asking the questions listed below.

(1) Zašto je Janko malo zakasnio na sastanak sa Diksonom?
(2) Da li se Dikson ljutio što je Janko zadocnio?
(3) Da li se vi ljutite kada vaši prijatelji zakasne na sastanak s vama?
(4) Zašto je Jankova majka otišla u selo?
(5) Šta je Jankova žena njegovoj majci?
(6) Kuda su otišli Janko i Dikson?
(7) S kime je Janko upoznao Diksona u banci?
(8) Šta je gospodin Svetozar Novaković?
(9) Šta je Dikson poneo sa sobom u banku?
(10) Kuda je Janko otišao pošto je upoznao Diksona sa g. Novakovićem?
(11) Zašto je Janko morao da ode u sud?
(12) Zašto nije bilo baš potrebno da Janko ostane s Diksonom?
(13) Šta je Dikson želeo da otvori u banci?
(14) Koliki tekući račun je Dikson želeo da otvori?
(15) Šta je on u vezi sa time hteo da da g. Novakoviću?
(16) Na koliku sumu i na koju banku je bio taj ček?
(17) Da li je g. Novaković primio Diksonov ček?
(18) Zašto g. Novaković nije primio taj ček?
(19) Šta je g. Novaković zatražio od Diksona?
(20) Zašto je Novakovićeva banka morala da dođe u vezu sa Diksonovom bankom?
(21) Koliko dana će biti potrebno da Narodna banka u Beogradu dođe u vezu sa Diksonovom bankom u Americi?
(22) Šta je još Dikson želeo?
(23) Šta je g. Novaković pitao Diksona kad je čuo da ovaj želi da razmeni hiljadu dolara u dinare?
(24) Zašto Dikson nije hteo da otvori tekući račun na tu sumu?
(25) Šta je još interesovalo Diksona?
(26) Kolika je kamata na zajmove, a koliko interes na štednju u Narodnoj banci u Beogradu?
(27) Gde vojnici Jugoslovenske narodne armije vežbaju kad pada kiša?
(28) Koliko sati na dan ti regruti vežbaju za vreme osnovne obuke?
(29) Kakvu naročitu obuku imaju regruti u komunističkim zemljama?
(30) Šta uče regruti na političkoj obuci?

(31) Ko često obilazi regrute za vreme osnovne obuke?

C - THE CONJUGATION OF VERBS

Drill the conjugation of verbs by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko će pisati šta ja govorim?
(2) Ko želi da piše šta ja govorim?
(3) Ko treba da napiše nekoliko pisama večeras?
(4) Ko bi se upisao na univerzitet da može?
(5) Ko je prepisao zadatak od jednog svog druga?
(6) Ko će brisati tablu iduće nedelje?
(7) Ko treba da obriše tablu?
(8) Ko će disati planinski vazduh iduće nedelje?
(9) Ko teško diše?
(10) Ko će vam rezervisati mesto na avionu?
(11) Ko treba da rezerviše mesto na avionu?
(12) Ko će kazati Marku da treba da se javi nastavniku?
(13) Ko može da mi pokaže put za poštu?
(14) Ko neće više žvakati hranu sa otvorenim ustima?
(15) Ko treba da bolje žvače hranu?
(16) Ko će se ubuduće bolje slagati sa svojim drugovima?
(17) Ko se ne slaže dobro sa svojim drugovima?
(18) Ko treba da prestane predlagati, a počne raditi?
(19) Ko će pomagati svojoj staroj majci u radu oko kuće?
(20) Ko pomaže svojoj staroj majci u radu oko kuće?
(21) Ko će otsada legati rano?
(22) Ko treba da leže ranije?
(23) Ko bi legao ranije kad ne bi morao da uči?
(24) Ko može uticati na Marka da uči više?
(25) Ko je pokušao da utiče na Marka da uči više?
(26) Ko neće više plakati, nego slušati?
(27) Ko treba da sluša, a ne da plače kad mu roditelji nešto kažu?
(28) Ko će prevrtati biftek dok se peče?
(29) Ko se često prevrće u krevetu jer ne može da spava?
(30) Ko će se ubuduće kretati desnom stranom ulice?
(31) Kome je policajac kazao da treba da se kreće desnom stranom ulice?
(32) Ko će se umiti prvi?
(33) Ko treba da se umije pre doručka?
(34) Ko neće više piti alkoholna pića?
(35) Ko treba da prestane da pije alkoholna pića?
(36) Ko se ne bi opio da nije mnogo pio?

(37) Ko će se dobro pokriti kad večeras legne?
(38) Ko treba da se pokrije bolje?
(39) Ko će se izuti pre nego što ude u kuću?
(40) Ko treba da se izuje pre nego što ude u kuću?
(41) Ko će obuti dete?
(42) Ko treba da obuje dete?
(43) Ko želi čuti što smo razgovarali na sastanku?
(44) Ko slabo čuje?
(45) Ko se nada da će sutra dobiti pismo od svoje žene?
(46) Ko se raduje kad dobije pismo od svoje žene?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U banci

Trebalo je da Stanković dođe u hotel Mažestik u 9 sati izjutra i da odvede Diksona u Narodnu banku. Medutim, on je stigao tek u 10 sati. On se izvinio i zamolio Diksona da se ne ljuti, jer je morao rano izjutra da odveze svoju majku u selo u kojem letuju njegova žena i deca. "Vi znate kako je," rekao je Stanković, "moja majka mnogo voli svoju snaju i unučad i sa njima često provede u selu po nekoliko dana."

Kad su stigli u Narodnu banku, Stanković je pretstavio Diksona g. Svetozaru Novakoviću, šefu odeljenja za zajmove i hipoteke. Pošto je zamolio Novakovića da pomogne Diksonu da obavi posao zbog kojeg je došao u banku, Stanković ih je ostavio, jer je morao da ode u sud na jedno suđenje.

Dikson je želeo da otvori tekući račun na deset hiljada dolara, pa je hteo da Novakoviću da ček na tu sumu. Novaković nije mogao da primi ček, jer je Narodna banka morala prvo da dođe u vezu sa Diksonovom bankom u Čikagu. Takav je običaj i zato će trebati oko deset dana. Zatim je Dikson razmenio u dinare hiljadu dolara. Novaković je hteo da mu otvori tekući račun na tu sumu, ali je Diksonu trebao gotov novac. On će otvoriti tekući račun posle 15 dana kao što su se već sporazumeli.

Najzad je Novaković rekao Diksonu da je kamata na zajmove 6%, a interes na štednju 3%.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Yugoslav Armed Forces

All countries in the world have their armed forces. Most of these armed forces are organized into three services: Army, Air Force and Navy. However, there are some countries which are not on the sea and, therefore, have no Navy. Yugoslavia also has its armed forces and since it has a seacoast, these forces are divided into three services. But the organization of Yugoslav Armed Forces is a little different from the American. Therefore, we should be very careful in interpreting the Yugoslav terms in order to avoid misunderstanding.

The Yugoslav Armed Forces (Yugoslav People's Army) are composed of three services: Ground Forces (Ground Army), Navy (War Navy), Air Force (War Air Force).

The Ground Forces are formed into the following units: armies, corps, divisions, regiments, battalions, artillery battalions, companies, batteries, platoons and squads (sections). An army has 3-5 corps, a corps has 3-5 divisions, a division has 3 infantry and 1 artillery regiment. Each of those units has a headquarters and other auxiliary units.

The Navy is composed of sea and river forces, naval aviation, naval commands and units and installations on the ground.

The Air Force is composed of aviation, the ground force units, and service units and installations.

The Commander-in-Chief commands the Yugoslav Armed Forces. The Ground Forces and the Air Force have their commanding generals and the Navy has its commanding admiral.

The Secretary for Affairs of National Defense manages all the administrative affairs of the Armed Forces. There are no secretaries of the Army, the Air Force and the Navy as we have here in America.

ŠESTI DEO TUMAČENJE	SIXTH PART INTERPRETING
Osnovna obuka vojnika	Basic training of soldiers
1. Robert Dikson: Kada ste počeli sa osnovnom obukom?	1. Robert Dickson: When did you start with basic training?
Desetar Ilić: Odmah posle zakletve. Zakletva je bila pet dana posle stupanja u vojsku.	Corporal Ilich: Right after the oath of allegiance. The oath was five days after our joining the army.
2. R D: Gde ste vežbali?	2. R D: Where did you drill?
D.I: Prvih dana smo vežbali u kasarni. Kad je bila kiša, u hodnicima, a kad nije, onda ispred kasarne.	Cpl I: The first days we drilled in the barracks. When it was raining, we were in the corridors and when it wasn't, we were in front of the barracks.

3. R D: Šta ste prvo vežbali?

D.I: Pozdravljanje i sve vežbe bez oružja.

4. R D: Kako ste to vežbali?

D.I: Prvo su nam podoficiri i desetari objasnili i pokazali kako se rade razne radnje. Onda su komandovali i mi smo radili.

5. R D: Jeste li radili svi zajedno? Mislim, da li su svi vojnici u jednom odeljenju vežbali u isto vreme?

D.I: Prvo je svaki vojnik vežbao sam, a posle je radilo celo odeljenje zajedno.

6. R D: Jeste li često trčali?

D.I: Jesmo. Obično smo prvog časa trčali 10-15 minuta.

7. R D: Da li su vas obilazili oficiri za vreme osnovne obuke?

D.I: Da. Poručnik i potporučnici su bili uvek sa nama, a kapetan je dolazio jedanput na dan.

8. R D: Kad ste počeli obuku s oružjem?

D.I: Posle 5 dana.

3. R D: What did you drill first?

Cpl I: Saluting and all drills without arms.

4. R D: How did you drill that?

Cpl I: First the noncommissioned officers and corporals explained and demonstrated to us how the various drills are done. Then they commanded and we carried out the drills.

5. R D: Did you all work together? I mean, did all the soldiers in a squad drill at the same time?

Cpl I: At first each soldier drilled by himself, and later the whole squad drilled together.

6. R D: Did you often run?

Cpl I: Yes, we did. Usually we ran 10-15 minutes during the first period.

7. R D: Did the officers observe you during basic training?

Cpl I: Yes. The First Lieutenant and the Second Lieutenants were always with us, but the Captain came once a day.

8. R D: When did you start training with weapons?

Cpl I: After five days.

9.	R D: Sa čime ste se prvo vežbali?	9.	R D: With what did you first drill?
	D.I: S puškama. U celoj našoj armiji se svi regruti prvo vežbaju s puškama.		Cpl I: With rifles. In all our Armed Forces all recruits are trained with rifles first.
10.	R D: A kad počinje vežbanje sa drugim oružjem?	10.	R D: And when does the drill with other weapons start?
	D.I: Posle osam nedelja.		Cpl I: After eight weeks.
11.	R D: Koliko sati dnevno ste radili za vreme osnovne obuke?	11.	R D: How many hours a day did you work during basic training?
	D.I: Pet dana po osam sati dnevno, a subotom samo do podne.		Cpl I: Five days, eight hours a day and on Saturdays only until noon.
12.	R D: Je li vam bila dobra hrana za vreme obuke?	12.	R D: Was your food good during training?
	D.I: Vrlo dobra.		Cpl I: Very good.
13.	R D: Jeste li imali odmah političku obuku?	13.	R D: Did you have political training immediately?
	D.I: Jesmo. Od prvog dana su nam govorili o republici, o Vrhovnom komandantu, o dužnostima vojnika i gradanina i o partiji.		Cpl I: Yes, we did. From the first day they talked to us about the Republic, the Commander-in-Chief, the duties of a soldier and citizen, and about the Party.
14.	R D: Jesu li vam govorili o organizaciji oružane sile?	14.	R D: Did they speak to you about the organization of the Armed Forces?
	D.I: Jesu. Naučili smo šta su četa, bataljon, divizion, puk itd.		Cpl I: Yes, they did. We learned what a company, battalion, artillery battalion, regiment, etc. are.
15.	R D: Jeste li učili o vidovima i rodovima oružane sile?	15.	R D: Did you learn about the services and branches of the Armed Forces?

D.I: Jesmo. Govorili su nam o vojsci, ratnoj mornarici, vazduhoplovstvu i rodovima narodne armije kao i o njihovom naoružanju.

Cpl I: Yes, we did. They spoke to us about the Army, Navy and Air Force and about the branches of the People's Army as well as about their armament.

16. R D: Jesu li vaši oficiri svršili vojnu akademiju?

16. R D: Did your officers graduate from the Military Academy?

D.I: Nisu svi, ali većina jeste.

Cpl I: Not all of them, but the majority of them did.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Mr. Dickson, together with Janko, went to a Yugoslav bank for the first time.
2. Janko introduced him to Mr. Novakovich, chief of the Loan and Mortgage Department.
3. After that Janko left because he had to go to the court where he had a trial.
4. Dickson was neither angry nor worried because of that.
5. He knew that he would be able to get along with Mr. Novakovich.
6. Dickson wanted to open a commercial checking account.
7. Therefore, he brought a check for ten thousand dollars on the First National Bank of Chicago.
8. Although Dickson had his identification card and checkbook, Mr. Novakovich could not accept the check before his bank got in contact with Dickson's bank and checked the matter.
9. He gave Dickson a form to fill in.
10. After that Dickson changed a thousand dollars into dinars.
11. Mr. Novakovich would have opened a commercial checking account for this sum immediately for Dickson, if he had wanted.
12. But Dickson wanted to have cash.
13. Mr. Novakovich told Dickson that the interest on loans was 6% and on savings 3%.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1494-bȃnka, f. gen. pl.: bȃnkī	- bank
1495-čȅk, m. nom. pl.: čȅkovi	- check
1496-čȅkovnī, adj.	- check, adj.
1497-dȁkle, conj.	- consequently, therefore, then
1498-dȍlār, m.	- dollar
1499-gȍtov, adj.	- ready, prepared
*644 & *1499-gȍtov nȍvac, m.	- cash
1500-hipotéka, f.	- mortgage
1501-hȍdnīk, m. nom. pl.: hȍdnīci	- corridor, hallway
1502-ȉnteres, m.	- interest
1503-kȁmata, f.	- percentage, interest
1504-knjȉžica, f.	- booklet, small book
1505-legitimácija, f.	- identification card
1506-ljútiti (se), v.t.&r.ipfv. pr.t.:ljūtīm;ljūtē	- to anger; (to become angry)
*1506-naljútiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t.: nȁljūtīm;nȁljūtē	- to anger; (to become angry)
1507-nȁcionālan, adj. m. nȁcionālna, f. nȁcionālno, n.	- national
1508-naoružánje, n.	- armament
1509-obići, v.t.pfv. pr.t.: ȍbīdēm;ȍbīdū a.p.p.: obȉšao,obȉšla,obȉšlo, obȉšli,obȉšle,obȉšla	- to inspect; to visit, to call upon

*1509-obìlaziti, v.t.ipfv. pr.t.: obilazīm;obìlazē	- to inspect; to visit, to call upon
1510-òsnōvnī, adj.	- basic
1511-pàrtija, f.	- party
1512-polìtičkī, adj.	- political
-polìtičkī, adv.	- politically
1513-pòpuniti, v.t.pfv. pr.t.: pòpunīm;pòpunē	- to fill up (out)
*1513-popunjávati, v.t.ipfv. pr.t.: popùnjāvām; popunjávajū	- to fill up (out)
1514-pozdravljánje, n.	- saluting, greeting
1515-prevèsti, v.t.pfv. pr.t.: prevèdēm;prevèdū a.p.p.: prèveo,prèvela, prèvelo,prèveli, prèvele,prèvela	- to transfer, to reassign; to translate
*1515-prevòditi, v.t.ipfv. pr.t.: prèvodīm;prèvodē	- to transfer, to reassign; to translate
1516-pròveriti, v.t.pfv. pr.t.: pròverīm;pròverē	- to check
*1516-proverávati, v.t.ipfv. pr.t.: provèrāvām; proverávaju	- to check
1517-razméniti, v.t.pfv. pr.t.: ràzmēnīm;ràzmēnē	- to change (money)
*1517-razmenjívati, v.t.ipfv. pr.t.: razmènjujem; razmènjuju	- to change (money)
1518-snȁha (snȁja), f.	- daughter-in-law; sister-in-law
1519-sporazùmeti se, v.r.pfv. pr.t.: sporazùmem se; sporazùmeju se	- to come to terms, to agree; to understand each other

*1519-sporazumévati se, v.r.ipfv. pr.t.: sporazùmēvām se; sporazumévajū se	- to come to terms, to agree; to understand each other
1520-sūd, m. nom. pl.: súdovi	- court
1521-súđenje, n.	- trial
1522-sùma, f.	- sum
1523-šêf, m. nom. pl.: šéfovi	- chief, head
1524-štédnja, f. gen. pl.: štédnji	- saving
1525-tèkūćī, adj.	- current; running, flowing
*716 & *1525-tèkūćī ràčūn, m.	- checking account
1526-zájam, m. nom. pl.: zájmovi	- loan

* * *

doći (stupiti) u vezu	- to get in touch

ŠEZDESET-SEDMA LEKCIJA
SIXTY-SEVENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - MOVABLE A IN THE GENITIVE PLURAL OF NEUTER NOUNS (See Par. 208)

1 - Drill the genitive plural of neuter nouns whose stem ends in two or three consonants and which in that case insert a movable a between the two last consonants of the stem by having the students translate the sentences listed below and answer the questions by which each of these sentences is followed:

Nom. sing:	Stem:	Gen. pl:
jutro	jutr-	jut-a-r-a

(1) The morning today is very nice.
Šta je lepo danas?
Kakvo je jutro danas?

(2) There are more beautiful mornings here in the spring and fall than in the summer.
Kada ovde ima više lepih jutara nego leti?

(3) I have been waking up earlier than usual for several mornings.
Ko se već nekoliko jutara budi ranije nego obično?

(4) "Hajduk" is a sport association in Split, Yugoslavia.
Šta je "Hajduk"?

(5) "Hajduk" is the name of several sport associations in Yugoslavia.
Čije je ime "Hajduk"?

(6) There are many various associations in Monterey.
Koliko i kakvih društava ima u Montereju?
Gde ima mnogo raznih društava?

(7) There are few public means of transportation in Monterey.
Gde ima malo javnih saobraćajnih sredstava?
Čega ima malo u Montereju?

(8) My greatest satisfaction is my success in school.
Čije je najveće zadovoljstvo uspeh u školi?
Šta je vaše najveće zadovoljstvo?

(9) I want to be the best student and because of that I have to live without many pleasures which my colleagues are enjoying.
Ko mora da živi bez mnogo zadovoljstava u kojima uživaju njegovi drugovi?
Zašto vi morate da živite bez mnogo zadovoljstava u kojima uživaju vaši drugovi?

(10) This school is one of my best experiences.
Šta je vama ova škola?

(11) We have to work much because of many leaves.
Zašto vi morate da radite mnogo?
Ko mora da radi mnogo zbog mnogih otsustava?
(12) I receive many letters every day.
Ko prima mnogo pisama svaki dan?
Koliko pisama vi primate svaki dan?
(13) A man has twenty-four ribs, twelve on each side.
Koliko rebara ima čovek?
Koliko rebara ima čovek na svakoj strani?
(14) When I leave Monterey, I will leave behind me many dear friendships.
Ko će ostaviti iza sebe mnogo dragih prijateljstava kad napusti Monterej?
Šta ćete ostaviti iza sebe kad napustite Monterej?

2 - Drill the genitive plural of neuter nouns whose stem ends in st, št (zd, žd) and do not insert a movable a in that case by having the students translate the sentences listed below and answer the questions by which each of these sentences is followed:

Nom. sing	Stem:	Gen. Pl.
mesto	mest-	mest-a
dvorište	dvorišt-	dvorišt-a

(1) Mark reserved a seat on the plane for me two weeks ago.
Za koga je Marko rezervisao mesto na aeroplanu?
Kad je Marko rezervisao to mesto za vas?
(2) I was not able to depart yesterday, because there were no vacant seats on the plane.
Zašto niste mogli da otputujete juče?
(3) Almost every house in the villages in Yugoslavia has a yard.
Šta ima skoro svaka kuća u selima u Jugoslaviji?
(4) The houses in the cities on the Adriatic Littoral usually do not have yards.
Šta obično nemaju kuće u gradovima na Jadranskom Primorju?
Gde kuće obično nemaju dvorišta?
(5) The Belgrade National Theater has existed since 1869.
Otkada postoji Beogradsko narodno pozorište?
(6) There are many small theaters on the Monterey Peninsula.
Gde ima mnogo malih pozorišta?
Koliko i kolikih pozorišta ima na Monterejskom Poluostrvu?
(7) Mr. Dickson is trying to place on the Yugoslav market the articles that his firm manufactures.
Šta pokušava g. Dikson?

Na koje tržište g. Dikson želi da plasira artikle koje proizvodi njegova firma?

(8) Mr. Dickson's firm has already placed its articles on many European markets.
Na koliko evropskih tržišta je firma gospodina Diksona plasirala svoje artikle?

B - DECLENSION OF THE NOUNS ČUDO, NEBO AND TELO (See Par. 209)

Drill the declension of the nouns čudo, nebo and telo by asking the students the questions listed below. Before the beginning of the drill on each of the nouns tell the students the noun whose proper form they are supposed to use in their answers.

Nom. sing:	Sing. stem:	Plur. stem	Nom. pl.
čudo	čud-	čud- or čudes-	čud-a, or čudes-a
nebo	neb-	nebes-	nebes-a
telo	tel-	tel- or teles-	tel-a, or teles-a

(1)	Šta bi trebalo da se dogodi da bi voda postala vino?	Da bi voda postala vino, trebalo bi da se dogodi čudo.
(2)	Bez čega voda ne može da postane vino?	Voda ne može da postane vino bez čuda.
(3)	Čemu se nada učenik koji ne uči a misli da svrši ovu školu?	Učenik koji ne uči a misli da svrši ovu školu nada se čudu.
(4)	Šta niste nikada videli da je neko učinio?	Ja nisam nikad video da je neko učinio čudo.
(5)	Šta kažemo kad neko uspe da nešto učini iako neko nije verovao da će uspeti?	Ako neko uspe da učini nešto iako neko nije verovao da će uspeti, mi kažemo: "Uspeo je nekim čudom."
(6)	Šta kažemo kad se nademo u takvoj situaciji da ne znamo šta da radimo?	Kad se nademo u takvoj situaciji da ne znamo šta da radimo, kažemo: "Našao sam se u čudu."
(7)	Šta se danas ne dogada u svetu?	Danas se ne dogadaju čudesa (čuda).
(8)	Čega danas nema u svetu?	Danas u svetu nema čudesa (čuda).
(9)	U šta mnogi ljudi danas ne veruju?	Mnogi ljudi danas ne veruju u čudesa (čuda).

(10)	O čemu mnogo piše Sveto pismo?	Sveto pismo mnogo piše o čudesima (čudima).
(11)	Šta je iznad zemlje?	Nebo je iznad zemlje.
(12)	Ispod čega je zemlja?	Zemlja je ispod neba.
(13)	Ka čemu treba da pogledamo ako želimo da vidimo mesec ili sunce?	Ako želimo da vidimo mesec ili sunce, treba da pogledamo k nebu.
(14)	Gde su sunce i mesec?	Sunce i mesec su na nebu.
(15)	Gde je Bog?	Bog je na nebesima.
(16)	Šta znači reč "tela", a šta reč "telesa"?	Reč "tela" znači "živa tela", a reč "telesa" znači "mrtva telesa".
(17)	Čega ima mnogo na bojnom polju posle borbe?	Posle borbe na bojnom polju ima mnogo telesa.

C - DECLENSION OF ADJECTIVES (See Par. 210)

Drill the declension of adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary. Hang over the blackboard the entire declension of adjectives.

1 - Drill the indefinite form of masculine and neuter singular adjectives:

(1)	Kakav učenik je prvi?	Marljiv i pažljiv učenik je prvi.
(2)	Čije knjige su uvek čiste?	Knjige marljiva i pažljiva učenika su uvek čiste.
(3)	Kakvom učeniku svako voli da pomogne?	Marljivu i pažljivu učeniku svako voli da pomogne.
(4)	Kakvog učenika svako rado poučava?	Marljiva i pažljiva učenika svako rado poučava.
(5)	Kakav kaput svako voli?	Svako voli nov kaput.
(6)	S kakvim učenikom vi volite da budete prijatelj?	Ja volim da budem prijatelj s marljivim i pažljivim učenikom.
(7)	O kakvom učeniku niko ne govori rdavo?	O pažljivu i marljivu učeniku niko ne govori rdavo.
(8)	Kakvo je vreme danas?	Vreme je danas lepo.
(9)	Kakvog vremena se ne bojite?	Ne bojim se lepa vremena.
(10)	Kakvom se vremenu radujete?	Radujem se lepu vremenu.
(11)	Kakvo vreme volite?	Ja volim lepo vreme.
(12)	Za kakvim vremenom čeznete?	Čeznem za lepim vremenom.
(13)	Po kakvom vremenu volite da putujete?	Ja volim da putujem po lepu vremenu.

2 - Drill the definite form singular and plural of all adjectives:

(1)	Ko je vama najbolji prijatelj?	Meni je najbolji prijatelj moj stari drug Petar.
(2)	Koga se uvek rado sećate?	Ja se uvek rado sećam svog starog druga Petra.
(3)	Kome sve verujete?	Ja verujem sve svom starom drugu Petru.
(4)	Koga često posećujete?	Ja često posećujem svog starog druga Petra.
(5)	Kojim biste rečima počeli pismo svom starom drugu Petru?	Pismo svom starom drugu Petru bih počeo rečima: "Moj dragi i stari druže Petre."
(6)	S kime idete često u pozorište?	Ja često idem u pozorište sa svojim starim drugom Petrom.
(7)	O kome mislite samo najbolje?	Ja mislim samo najbolje o svom starom drugu Petru.
(8)	Ko su vaši najbolji prijatelji?	Moji najbolji prijatelji su moji stari drugovi Petar i Marko.
(9)	Koga se vi ne čuvate?	Ja se ne čuvam svojih starih drugova Petra i Marka.
(10)	Kome se nadate?	Ja se nadam svojim starim drugovima Petru i Marku.
(11)	Koga odavno poznajete?	Ja poznajem odavno svoje stare drugove Petra i Marka.
(12)	Kojim rečima biste počeli zajedničko pismo svojim starim drugovima Petru i Marku?	Zajedničko pismo svojim starim drugovima Petru i Marku bih počeo ovim rečima: "Moji stari i dobri drugovi Petre i Marko."
(13)	S kime se vi uvek dobro slažete?	Ja se uvek dobro slažem sa svojim starim drugovima Petrom i Markom.
(14)	U kome vidite svoje najboljeprijatelje?	Ja vidim svoje najbolje prijatelje u svojim drugovima Petru i Marku.
(15)	Ko je vaša najbolja prijateljica?	Moja najbolja prijateljica je moja draga sestra Mara.
(16)	Kod koga vi stanujete?	Ja stanujem kod svoje drage sestre Mare.
(17)	Kome vi često dajete poklone?	Ja često dajem poklone svojoj dragoj sestri Mari.
(18)	Koga vidite svaki dan?	Ja vidim svaki dan svoju dragu sestru Maru.
(19)	Kojim rečima biste počeli pismo svojoj dragoj sestri Mari?	Pismo svojoj dragoj sestri Mari bih počeo ovim rečima: "Draga moja sestro Maro."

(20)	S kime vi slušate svako veče radio?	Ja slušam svako veče radio sa svojom dragom sestrom Marom.
(21)	O kome vi mislite lepo?	Ja mislim lepo o svojoj dragoj sestri Mari.
(22)	Ko su vaše najbolje prijateljice?	Moje najbolje prijateljice su moje drage sestre Mara i Olga.
(23)	Koga se vi uvek rado sećate?	Ja se uvek rado sećam svojih dragih sestara Mare i Olge.
(24)	Kome vi često idete?	Ja često idem k svojim dragim sestrama Mari i Olgi.
(25)	Koga vi pitate kad nešto ne znate?	Kad nešto ne znam, ja pitam svoje drage sestre Maru i Olgu.
(26)	Kojim rečima biste počeli zajedničko pismo svojim dragim sestrama Mari i Olgi?	Zajedničko pismo svojim dragim sestrama Mari i Olgi, ja bih počeo rečima: "Drage moje sestre Maro i Olga."
(27)	S kime vi volite da razgovarate?	Ja volim da razgovaram sa svojim dragim sestrama Marom i Olgom.
(28)	O kome vi govorite?	Ja govorim o svojim dragim sestrama Mari i Olgi.
(29)	Šta je ovo?	To je lepo selo Mirijevo.
(30)	Odakle ste vi?	Ja sam iz lepog sela Mirijeva.
(31)	Prema čemu idete?	Ja idem prema lepom selu Mirijevu.
(32)	Šta vidite?	Vidim lepo selo Mirijevo.
(33)	Za čim čeznete?	Čeznem za lepim selom Mirijevom.
(34)	Gde žive vaši roditelji?	Moji roditelji žive u lepom selu Mirijevu.
(35)	Kakva su ova sela?	Ta sela su lepa.
(36)	Odakle su došli Petar, Marko i Milan u Ameriku?	Petar, Marko i Milan su došli u Ameriku iz svojih lepih sela.
(37)	Kome Petar, Marko i Milan šalju pomoć?	Petar, Marko i Milan šalju pomoć svojim lepim selima.
(38)	Šta bi Petar, Marko i Milan voleli da posete?	Petar, Marko i Milan bi voleli da posete svoja lepa sela.
(39)	Za čime Petar, Marko i Milan ponekad čeznu?	Petar, Marko i Milan ponekad čeznu za svojim lepim selima.
(40)	Gde žive Petrovi, Markovi i Milanovi roditelji?	Petrovi, Markovi i Milanovi roditelji žive u svojim lepim selima.

(41)	Koji kaput ćeš večeras obući?	Večeras ću obući svoj novi crni kaput.
(42)	Kakvog ste sira (vina) željni?	Željan sam domaćeg sira (vina).
(43)	Kakvom se siru (vinu) radujete?	Radujem se domaćem siru (vinu).
(44)	Koga ste videli?	Video sam svog starijeg brata Petra.
(45)	U kakvom siru (vinu) uživate?	Ja uživam u domaćem siru (vinu).

3 - Demonstrate the use of short and long forms in the genitive, dative, accusative and locative singular of definite masculine and neuter adjectives and in the dative, instrumental and locative of all adjectives by first having the students translate the sentences listed below and then by explaining the use of those forms in the same sentences:

(1) He ate up a kilogram of hot roast.
(2) I will never forget my old good friend Peter.
(3) A student should not worry if he does not learn his dialogue well only once, because that happens even to the best (students).

DRUGI DEO
DIJALOG

O pešadiji

1. Robert Dikson: Nekoliko jutara gledam vaše trupe kako idu na vežbalište. Da li pod nebesima ima vojske sa više pešadije?

General Stanković: Naša pešadija čini četrdeset procenata (40%) Jugoslovenske narodne armije.

2. R D: Video sam da ima raznih vrsta pešadije kao i da ona ima mnogo novih borbenih sredstava.
G.S: Tako je. Mi sada imamo četiri vrste pešadije: poljsku, planinsku, vazdušnodesantnu i mornaričkodesantnu.

3. R D: Koje su glavne osobine pešadije?

G.S: Pešadija je najstariji rod vojske. Ona se bori peške; naoružana je raznim naoružanjem i sposobna je da vodi borbu po svakom vremenu.

4. R D: To znači da je ona vrlo važan rod vojske.

G.S: Iako pešadija ne stvara "čudesa" kao nekad, ona je još vrlo važan rod vojske. Zbog svoje važnosti, ona se zove "Kraljica bitke".

5. R D: Čime je ona naoružana?
G.S: Ona je naoružana lakim i teškim naoružanjem.

6. R D: Koje je lako naoružanje?
G.S: Lako naoružanje čine: puške, karabini,

SECOND PART LXVII
DIALOGUE

About the Infantry

1. Robert Dickson: For several mornings I've been looking at your troops going to the drill grounds. Is there any army under the sun with more infantry?
General Stankovich: Our Infantry makes up 40% of the Yugoslav Armed Forces.

2. R D: I've seen that there are various kinds of infantry and that it has many new means of combat.
Gen S: That's right. We now have four kinds of infantry: field, mountain and airborne infantry and marines.

3. R D: What are the main characteristics of the infantry?
Gen S: The infantry is the oldest branch of the Army. It fights on foot; is armed with various weapons and is able to fight in any kind of weather.

4. R D: That means that it is a very important branch of the Army.
Gen S: Although the infantry doesn't make "miracles" as it did once, it is still a very important branch of the Army. Because of its importance, it is called "The Queen of Battle".

5. R D: With what is it armed?
Gen S: It is armed with light and heavy armament.

6. R D: What is light armament?
Gen S: Light armament consists of rifles,

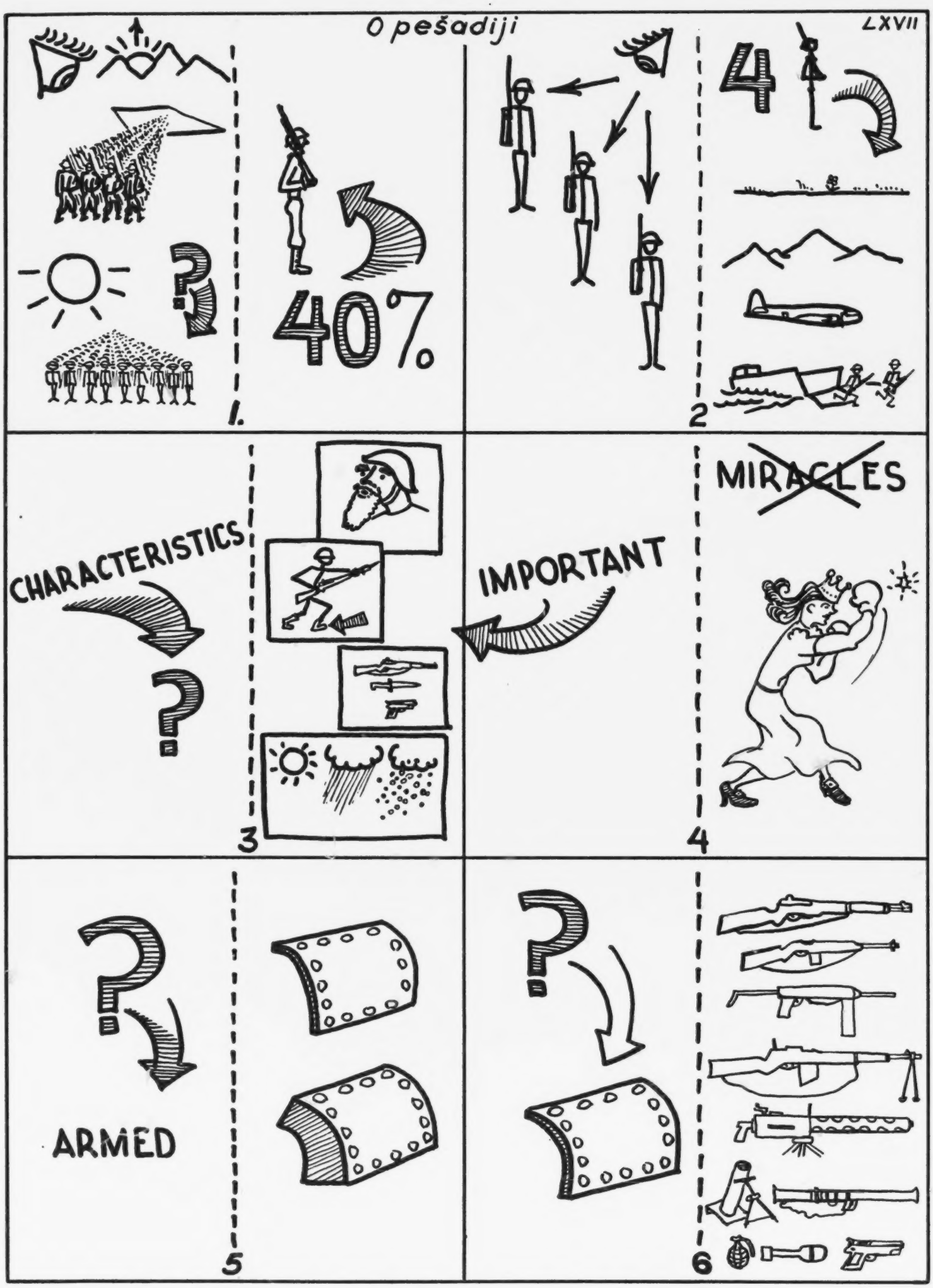
O pešadiji
LXVII
40%
1.
2
CHARACTERISTICS
3
IMPORTANT
MIRACLES
4
ARMED
5
6

automati, puškomitraljezi, laki mitraljezi, laki minobacači i reaktivni bacači (bazuke); ručne i puščane bombe i pištolji.

7. R D: Koje jedinice su naoružane tim oružjem?
G.S: Uglavnom streljačke čete.

8. R D: A šta je s teškim naoružanjem?
G.S: Teški mitraljezi, teški minobacači i bestrzajni topovi su u mitraljeskim četama i četama pratećih oruđa.

9. R D: Koje su pešadiske jedinice?
G.S: Pešadiske jedinice su odeljenje, vod, streljačka četa, mitraljeska četa, četa pratećih oruđa, bataljon i puk.

10. R D: Koliko vojnika imaju te jedinice?
G.S: Odeljenje obično ima do 10 ljudi, vod do 45, četa do 200, bataljon do 1000, a puk do 4000 ljudi.

11. R D: Hvala, gospodine generale.
G.S: Nema na čemu, gospodine Diksone.

carbines, submachine guns, automatic rifles, light machine gun, light mortars and bazookas; hand and rifle grenades and pistols.

7. R D: Which units are armed with those weapons?
Gen S: Chiefly rifle companies.

8. R D: And what about the heavy armament?
Gen S: Heavy machine guns, heavy mortars and recoilless rifles are in machine-gun companies and heavy weapons companies.

9. R D: What are the infantry units?
Gen S: The infantry units are the squad, platoon, rifle company, machine-gun company, heavy weapons company, battalion and regiment.

10 R D: How many soldiers do those units have?
Gen S: A squad usually has up to 10 men, a platoon up to 45, a company up to 200, a battalion up to 1000 and a regiment up to 4000 men.

11. R D: Thank you, General.

Gen S: You are welcome, Mr. Dickson.

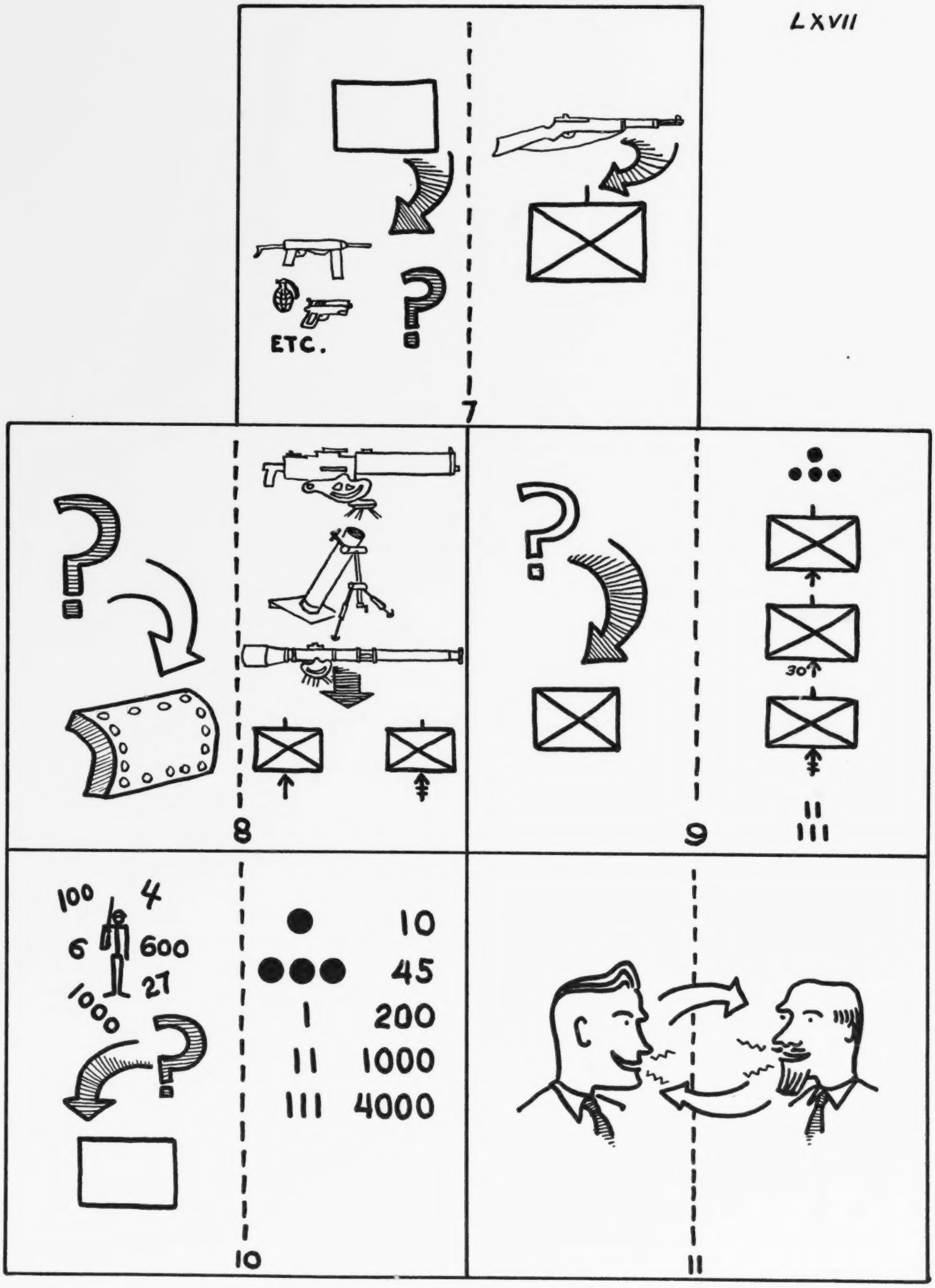
ETC.
7
8
30
9
100
4
6
600
27
1000
10
10
45
I
200
II
1000
III
4000
10
11

PAR. 208 - MOVABLE A IN THE GENITIVE PLURAL OF NEUTER NOUNS

A - Neuter nouns whose stem ends in two or three consonants form the genitive plural not only by adding the ending -a but also by inserting an a between the two last consonants of the stem:

(1) Неколико јутара гледам ваше трупе како иду на вежбалиште.
(2) Видео сам да има разних врста пешадије као и да она има много нових борбених средстава.

Other examples: друштво, задовољство, искуство, отсуство, писмо, пријатељство, ребро.

B - Nouns the stem of which ends in ст, шт, зд or жђ do not observe the rule under A:

На авиону више нема слободних места.
There are no more vacant seats on the plane.
Око нашег града има много војничких вежбалишта.
There are many military drill grounds around our town.

Other examples: двориште, позориште, тржиште.

Note: Remember that р sometimes is a vowel and that consequently the rule under A is not observed if the first of the vowels in which the stem ends is such a р:

На далматинској обали има много полуострва.
There are many peninsulas on the Dalmatian coast.

PAR. 209 - DECLENSION OF THE NOUNS ЧУДО, НЕБО AND ТЕЛО

The neuter nouns чудо, небо and тело are declined in the singular in the same way as село.

The nominative plural of небо is небеса. The other plural cases of this noun are formed by adding the regular endings to the stem небес-.

The nouns чудо and тело have two plurals: the first is formed like the plural of the noun село; the second uses the stems чудес- and телес-. There is no difference in use between

the two plurals of the noun чудо. The plural of the noun тело which is formed by adding the endings to the stem телес- is used to denote "corpses" and тел-а is used otherwise.

(1) Да ли под небесима има војске са више пешадије?
(4) Иако пешадија не ствара "чудеса" као некад, она је још врло важан род војске.

PAR. 210 - FULL CHART OF DECLENSION OF ADJECTIVES

A - Adjectives whose stem does not end in a palatal consonant:

CASE	MASCULINE		FEMININE	NEUTER	
	indefinite	definite	indef. & def.	indefinite	definite
	SINGULAR				
N	нов	нов-и	нов-а	нов-о	нов-о
G	нов-а	нов-ог(а)	нов-е	нов-а	нов-ог(а)
D	нов-у	нов-ом(е)	нов-ој	нов-у	нов-ом(е)
A	нов-а	нов-ог(а)	нов-у	нов-о	нов-о
V	- - -	нов-и	нов-а	- - -	нов-о
I	нов-им	нов-им	нов-ом	нов-им	нов-им
L	нов-у	нов-ом(е)	нов-ој	нов-у	нов-ом(е)
	PLURAL				
N	нов-и		нов-е	нов-а	
G	нов-их				
D	нов-им(а)				
A	нов-е		нов-е	нов-а	
V	нов-и		нов-е	нов-а	
I	нов-им(а)				
L	нов-им(а)				

B - Adjectives whose stem ends in a palatal consonant.

CASE	MASCULINE		FEMININE	NEUTER	
	indefinite	definite	indef. & def.	indefinite	definite
	SINGULAR				
N	врућ	врућ-и	врућ-а	врућ-е	врућ-е
G	врућ-а	врућ-ег(а)	врућ-е	врућ-а	врућ-ег(а)
D	врућ-у	врућ-ем(у)	врућ-ој	врућ-у	врућ-ем(у)
A	врућ-а	врућ-ег(а)	врућ-у	врућ-е	врућ-е
V	- - -	врућ-и	врућ-а	- - -	врућ-е
I	врућ-им	врућ-им	врућ-ом	врућ-им	врућ-им
L	врућ-у	врућ-ем(у)	врућ-ој	врућ-у	врућ-ем(у)
	PLURAL				
N	врућ-и		врућ-е	врућ-а	
G	врућ-их				
D	врућ-им(а)				
A	врућ-е		врућ-е	врућ-а	
V	врућ-и		врућ-е	врућ-а	
I	врућ-им(а)				
L	врућ-им(а)				

Note: (1) If a masculine singular adjective, either definite or indefinite, modifies an inanimate noun, the accusative is the same as the nominative:

Марко има нов капут.
Mark has a new coat.
Марко воли свој нови капут.
Mark likes his new coat.

(2) The genitive, dative, accusative and locative singular of definite masculine and neuter adjectives as well as the dative, instrumental and locative plural of all adjectives have two forms, a long and a short form. The short and long forms of adjectives should not be confused with short and long forms of personal pronouns and reflexive pronoun.

The following usage of short and long forms of adjectives is general, but is not strictly observed:

(a) If a noun is modified by only one definite masculine or neuter singular adjective, the long forms of the genitive, dative, accusative and locative are commonly (but not exclusively) used:

Наставници се радо сећају свакога (сваког) ученика, доброга (доброг) и рђавога (рђавог).
The instructors like to remember every student, good and poor.

(b) If a noun is modified by two or more definite masculine or neuter singular adjectives (or adjectival pronouns and adjectives), the first adjective usually has the long and the following adjectives usually have the short form in the genitive, dative, accusative and locative (but may also be either short or long):

Наставници се радо сећају свакога свог доброг (or: свакога свога доброга; or: сваког свог доброг) ученика.
The instructors like to remember every one of their good students.

(c) The long forms of the dative, locative and instrumental plural of adjectives are usually used when adjectives (adjectival pronouns) are used without nouns:

Ја често пишем својима.
I often write to my own (folks).

(d) The important thing to remember about the use of short and long forms of adjectives is that long forms should not be used after short forms.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - REVIEW OF ADJECTIVES

1 - Drill the use and meaning of adjectives by having the students answer the questions listed below negatively and use in their answers the antonyms of the adjectives contained in the questions:

(1)	Da li je automobil spor?	Ne. Automobil nije spor, nego brz.
(2)	Da li je vaša kuća velika?	Ne. Naša kuća nije velika, nego mala.
(3)	Da li je brdo na kojem je naša škola više od Karmelskog Brda?	Ne. Brdo na kojem je naša škola nije više, nego niže od Karmelskog Brda.
(4)	Da li se vi čuvate dobrog čoveka?	Ne. Ja se ne čuvam dobrog, nego rdavog čoveka.
(5)	Da li se vi bojite lake dužnosti?	Ne. Ja se ne bojim lake, nego teške dužnosti.
(6)	Da li vi volite da se sećate rdavog vremena?	Ne. Ja ne volim da se sećam rdavog, nego lepog vremena.
(7)	Da li ste vi stariji od svog brata?	Ne. Ja nisam stariji, nego mladi od svog brata.
(8)	Da li nastavnici obično kažu poslednjem učeniku da je njegov napredak odličan?	Ne. Nastavnici obično ne kažu poslednjem, nego prvom učeniku da je njegov napredak odličan.
(9)	Da li mi obično kažemo jednoj bolesnoj ženi da izgleda dobro?	Ne. Mi obično ne kažemo jednoj bolesnoj, nego zdravoj ženi da izgleda dobro.
(10)	Da li se obično radujemo oblačnom vremenu?	Ne. Mi se obično ne radujemo oblačnom, nego vedrom vremenu.
(11)	Da li vi imate beli automobil?	Ne. Ja nemam beli, nego crni automobil.
(12)	Da li je Mara imala novu haljinu kad ste je videli?	Ne. Mara nije imala novu, nego staru haljinu kad sam je video.
(13)	Da li vi obično jedete vruće pečenje?	Ne. Ja obično ne jedem vruće, nego hladno pečenje.
(14)	Da li se vi obično umivate jeftinim sapunom?	Ne. Ja se obično ne umivam jeftinim, nego skupim sapunom.
(15)	Da li je vaša sestra ona gospodica sa kratkom kosom?	Ne. Moja sestra nije ona gospodica sa kratkom, nego ona gospodica sa dugom kosom.

(16)	Da li vi obično pišete levom rukom?	Ne. Ja obično ne pišem levom, nego desnom rukom.
(17)	Da li se protiv neprijatelja koji je daleko borimo hladnim oružjem?	Ne. Protiv neprijatelja koji je daleko mi se ne borimo hladnim, nego vatrenim oružjem.
(18)	Da li je vaša kabina na gornjoj palubi?	Ne. Moja kabina nije na gornjoj, nego na donjoj palubi.
(19)	Da li vi stanujete u staroj kući?	Ne. Mi ne stanujemo u staroj, nego u novoj kući.
(20)	Da li vi volite da budete u žalosnom društvu?	Ne. Ja ne volim da budem u žalosnom, nego u veselom društvu.
(21)	Da li su vaši zubi veštački?	Ne. Moji zubi nisu veštački, nego prirodni.
(22)	Da li su vaše ruke prljave?	Ne. Moje ruke nisu prljave, nego čiste.
(23)	Da li su vrata naše učionice obično otvorena?	Ne. Vrata naše učionice nisu obično otvorena, nego zatvorena.
(24)	Da li ste vi željni kiselih krastavaca?	Ne. Ja nisam željan kiselih, nego svežih krastavaca.
(25)	Da li se vi bojite domaćih životinja?	Ne. Ja se ne bojim domaćih, nego divljih životinja.
(26)	Da li čovek može da se seća budućih vremena?	Ne. Čovek ne može da se seća budućih, nego prošlih vremena.
(27)	Da li obično dajemo sitima da jedu?	Ne. Mi obično ne dajemo sitima, nego gladnima da jedu.
(28)	Da li mi obično pomažemo jakima da unesu svoj prtljag u voz?	Ne. Mi obično ne pomažemo jakima, nego slabima da unesu svoj prtljag u voz.
(29)	Da li vi volite gorke krastavce?	Ne. Ja ne volim gorke, nego slatke krastavce.
(30)	Da li ljudi nose ženske cipele?	Ne. Ljudi ne nose ženske, nego muške cipele.
(31)	Da li vi volite zimska jutra?	Ne. Ja ne volim zimska, nego letnja jutra.
(32)	Da li se ljudi hrane sirovim krompirima?	Ne. Ljudi se ne hrane sirovim, nego kuvanim krompirima.
(33)	Da li se vojnici bore praznim puškama?	Ne. Vojnici se ne bore praznim, nego punim puškama.
(34)	Da li vi i vaš brat pišete istim perima?	Ne. Moj brat i ja ne pišemo istim, nego drukčijim perima.

(35)	Da li mi obično žalimo za živima?	Ne. Mi obično ne žalimo za živima, nego za mrtvima.
(36)	Da li su vojnici obično stari ljudi?	Ne. Vojnici obično nisu stari, nego mladi ljudi.
(37)	Da li su oficiri koji su izabrali vojnički poziv za svoju karijeru rezervni oficiri?	Ne. Oficiri koji su izabrali vojnički poziv za svoju karijeru nisu rezervni, nego aktivni oficiri.
(38)	Da li se zbor na koji vi idete izjutra zove večernji zbor?	Ne. Zbor na koji ja idem izjutra ne zove se večernji, nego jutarnji zbor.
(39)	Da li vaša deca odlaze u školu ranijim autobusom?	Ne. Moja deca ne odlaze u školu ranijim, nego docnijim autobusom.
(40)	Da li vi volite kasno voće?	Ne. Ja ne volim kasno, nego rano voće.
(41)	Da li je učenik koji razgovara dok nastavnik objašnjava pažljiv?	Ne. Učenik koji razgovara dok nastavnik objašnjava nije pažljiv, nego nepažljiv.
(42)	Da li je učenik koji skoro nikad ne uči marljiv?	Ne. Učenik koji skoro nikad ne uči nije marljiv, nego nemarljiv.
(43)	Da li je majka čija deca nisu dobra srećna?	Ne. Majka čija deca nisu dobra nije srećna, nego nesrećna.

2 - Continue to drill the use and meaning of adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Koji jezik vi govorite, a koji jezik vi učite?	Ja govorim engleski, a učim srpskohrvatski jezik.
(2)	Kako se zove naša škola?	Naša škola se zove Vojna škola za strane jezike.
(3)	Šta imate drugi čas pre podne?	Drugi čas pre podne imamo gramatičke vežbe.
(4)	Kakav učenik uči lako?	Darovit učenik uči lako.
(5)	Da li kažemo da je oblačno kad ima mnogo magle?	Kad ima mnogo magle, mi ne kažemo da je oblačno, nego maglovito.
(6)	Na kakvim krevetima spavaju vojnici?	Vojnici spavaju na vojničkim krevetima.
(7)	Koji učenici stanuju u Presidiju, a koji u gradu?	Neženjeni učenici stanuju u Presidiju, a ženjeni u gradu.
(8)	U kojoj menzi jedu oficiri, a u kojoj podoficiri?	Oficir jedu u oficirskoj, a podoficiri u podoficirskoj menzi.

(9)	Kako se zovu oficiri koji služe u pešadiji?	Oficiri koji služe u pešadiji zovu se pešadiski oficiri.
(10)	Kako se zovu sredstva kojima ljudi putuju?	Sredstva kojima ljudi putuju zovu se saobraćajna sredstva.
(11)	Kako se zove čorba od ribe?	Čorba od ribe se zove riblja čorba.
(12)	Kojim jezikom govore Slovenci?	Slovenci govore slovenačkim jezikom.
(13)	Na kojem poluostrvu je Monterej?	Monterej je na Monterejskom Poluostrvu.
(14)	Preko kojeg brda prelazimo kad idemo u Karmel?	Kad idemo u Karmel, prelazimo preko Karmelskog Brda.
(15)	Kako se zovu naoružani brodovi?	Naoružani brodovi se zovu ratni brodovi.
(16)	Šta su sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje?	Sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje su računske radnje.
(17)	Kako se zove jugoslovenska oružana sila?	Jugoslovenska oružana sila se zove Jugoslovenska narodna armija.
(18)	Kako se zovu trke na kojima trče konji?	Trke na kojima trče konji zovu se konjske trke.
(19)	Kakve još trke znate?	Ja još znam automobilske trke.
(20)	Koje su glavne osobine psa?	Pas je hrabar i veran.
(21)	Koja je glavna osobina lisice?	Lisica je lukava.
(22)	Koje su glavne osobine mačke?	Mačka je čista i obazriva.
(23)	Koje rodove imamo u gramatici?	U gramatici imamo muški, ženski i srednji rod.
(24)	Koja su glavna vremena u gramatici?	Glavna vremena u gramatici su sadašnje, prošlo i buduće vreme.
(25)	Kako se zovu pića od kojih možemo da se opijemo?	Pića od kojih možemo da se opijemo zovu se alkoholna pića.
(26)	Koji učenici ne smeju da piju?	Maloletni učenici ne smeju da piju.
(27)	Kako se zovu oficiri koji služe u ratnoj mornarici?	Oficiri koji služe u ratnoj mornarici zovu se pomorski oficiri.
(28)	Kakve aparate proizvodi Diksonova firma?	Diksonova firma proizvodi električne aparate.
(29)	Kakvu jugoslovensku vizu je dobio Dikson?	Dikson je dobio poslovnu jugoslovensku vizu.

(30)	Šta mora putnik da kupi da bi mogao da putuje?	Da bi putnik mogao da putuje, on mora da kupi putnu kartu.
(31)	Kako se zovu uredi koji daju putnicima razna obaveštenja?	Uredi koji putnicima daju razna obaveštenja zovu se putnički uredi.
(32)	Šta kažemo za čoveka koji je toliko pio da ne zna šta radi?	Za čoveka koji je toliko pio da ne zna šta radi kažemo da je pijan.
(33)	Čijim pasošem je Dikson otputovao u Jugoslaviju?	Dikson je otputovao u Jugoslaviju američkim pasošem.
(34)	Kome se najpre javio Dikson u Američkoj ambasadi u Beogradu?	U Američkoj ambasadi u Beogradu Dikson se najpre javio trgovačkom atašeu.
(35)	Kroz kakve preglede treba da prođu putnici koji putuju u Jugoslaviju?	Putnici koji putuju u Jugoslaviju treba da prođu kroz carinski pregled i pregled pasoša.
(36)	Kako se zovu brodovi koji prenose samo putnike, a kako brodovi koji prenose samo robu?	Brodovi koji prenose samo putnike zovu se putnički brodovi, a brodovi koji prenose samo robu teretni brodovi.
(37)	Ko uređuje kabine na brodovima?	Kabine na brodovima uređuje brodski sobar.
(38)	U kojim zemljama je reč komesar vrlo obična?	Reč komesar je vrlo obična u komunističkim zemljama.
(39)	Kakvo treba da bude more da se brod ne bi ljuljao?	More treba da bude mirno da se brod ne bi ljuljao.
(40)	Kakva je vojna služba u Jugoslaviji?	Vojna služba u Jugoslaviji je lična, opšta i obavezna.
(41)	Kroz kakav pregled treba da prođu mladići u Jugoslaviji pre nego što stupe u vojsku?	Pre nego što stupe u vojsku, mladići u Jugoslaviji treba da prođu kroz lekarski pregled.
(42)	Kakvu opremu prima vojnik čim stupi u vojsku?	Čim vojnik stupi u vojsku, on primi ličnu opremu.
(43)	Na kakvu obuku ide regrut čim stupi u vojsku?	Čim regrut stupi u vojsku, on ide na regrutsku obuku.
(44)	Kako zovemo sat koji nosimo na ruci?	Sat koji nosimo na ruci zovemo ručni sat.
(45)	U kojoj luci su se iskrcali Dikson i kapetan Stuart?	Dikson i kapetan Stuart su se iskrcali u tršćanskoj luci.
(46)	Koji strani jezik govori kapetan Stuart?	Kapetan Stuart govori nemački.
(47)	Kako kapetan Stuart govori nemački?	Kapetan Stuart odlično govori nemački.

(48)	Ko unosi prtljag putnika u njihove sobe kad stignu u hotel?	Kad putnici stignu u hotel, hotelski momak unosi njihov prtljag u njihove sobe.
(49)	Šta ćete pitati hotelskog činovnika ako želite da dobijete sobu u hotelu?	Ako želim da dobijem sobu u hotelu, ja ću pitati hotelskog činovnika da li ima slobodnih soba.
(50)	Kakvim se poslovima bavi jedan ambasador?	Jedan ambasador se bavi diplomatskim poslovima.
(51)	Ko obavlja vojne poslove u jednoj ambasadi?	Vojne poslove u jednoj ambasadi obavljaju vojni, pomorski i vazduhoplovni atašei.
(52)	Kojeg je čina pomorski ataše u Američkoj ambasadi u Beogradu?	Pomorski ataše u Američkoj ambasadi u Beogradu je kapetan bojnog broda.
(53)	Koji još atašei postoje u Američkoj ambasadi u Beogradu?	U Američkoj ambasadi u Beogradu još postoje finansiski i poljoprivredni ataše.
(54)	Kojim se poslovima bave ta dva atašea?	Ta dva atašea se bave ekonomskim poslovima.
(55)	Za koje vrste mesa znate srpskohrvatska imena?	Ja znam srpskohrvatska imena za govede, pileće, teleće i praseće meso.
(56)	Za koje boje znate srpskohrvatska imena?	Ja znam srpskohrvatska imena za belu, žutu, zelenu, plavu, sivu, crvenu i crnu boju.
(57)	Koji jezik uči pomorski poručnik Hart, a koji kapetan Vels?	Pomorski poručnik Hart uči kineski, a kapetan Vels uči ruski.
(58)	Ko komanduje Jugoslovenskom narodnom armijom?	Jugoslovenskom narodnom armijom komanduje njen Vrhovni komandant.

B - VOCABULARY DRILL

Drill the vocabulary of the daily lesson by asking the students the following questions. Use as visual aids charts from pages 128 and 130.

(1) Koji rod čini najveći deo Jugoslovenske narodne armije?
(2) Koliko procenata Jugoslovenske narodne armije čini pešadija?
(3) Koliko pešadija postoji u Jugoslovenskoj narodnoj armiji?
(4) Koje su te vrste?
(5) Koje su glavne osobine pešadije?
(6) Da li pešadija može da stvara čudesa kao što ih je nekada stvarala?
(7) Kako zovemo pešadiju zbog njene važnosti?

(8) Kako se deli pešadisko naoružanje?
(9) Šta spada u lako naoružanje?
(10) Šta spada u teško naoružanje?
(11) Koje jedinice su naoružane lakim pešadiskim naoružanjem?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Jugoslovenska pešadija

Najjači rod vojske u jugoslovenskoj oružanoj sili je pešadija. Ona čini 40% od cele njihove oružane sile. Jugosloveni imaju četiri vrste pešadije: poljsku, planinsku, vazduhoplovnodesantnu i mornaričkodesantnu.

Pešadija se bori peške i sposobna je za borbu po svakom vremenu. Naoružana je raznim oruđima i sada je kao i pre vrlo važan rod vojske. Zbog svoje velike važnosti, ona se zove "kraljica bitke."

Pešadiske jedinice su naoružane lakim i teškim naoružanjem. Ovo naoružanje im je potrebno za izvršenje njihovih mnogih zadataka.

Streljačke jedinice - odeljenja, vodovi i čete - su naoružane lakim naoružanjem: pištoljima, puškama, karabinima, automatima, puškomitraljezima, lakim mitraljezima, lakim minobacačima, reaktivnim bacačima i ručnim i puščanim bombama.

Mitraljeske čete i čete pratećih oruđa su naoružane teškim mitraljezima, teškim minobacačima i bestrzajnim topovima.

Jedno odeljenje ima 9 ljudi. Tri do četiri odeljenja čine vod; 3-4 voda čine četu; 3 streljačke i 1 mitraljeska ili jedna četa pratećih oruđa čine bataljon; 3-4 bataljona i jedna četa pratećih oruđa čine puk.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the office of lawyer Stankovich

In order to be able to start his business in Yugoslavia, Dickson had to have a working permit which only the Yugoslav Committee for Foreign Trade could issue. Because of that he went one morning to the office of his friend Stankovich, who was a lawyer. Dickson wanted his friend to help him to draft a petition for a working permit.

Since Dickson did not have the by-laws of his firm with him, his friend could not draft the petition. They decided to send a cable to Dickson's firm in America and ask for the by-laws. If the firm sends the by-laws by air mail, it will not take long before Dickson gets them. But Stankovich had to wait

ORGANIZACIJA I FORMACIJA JUGOSLOVENSKE PEŠADIJE –

A-Vrste pešadije

B-Formacija

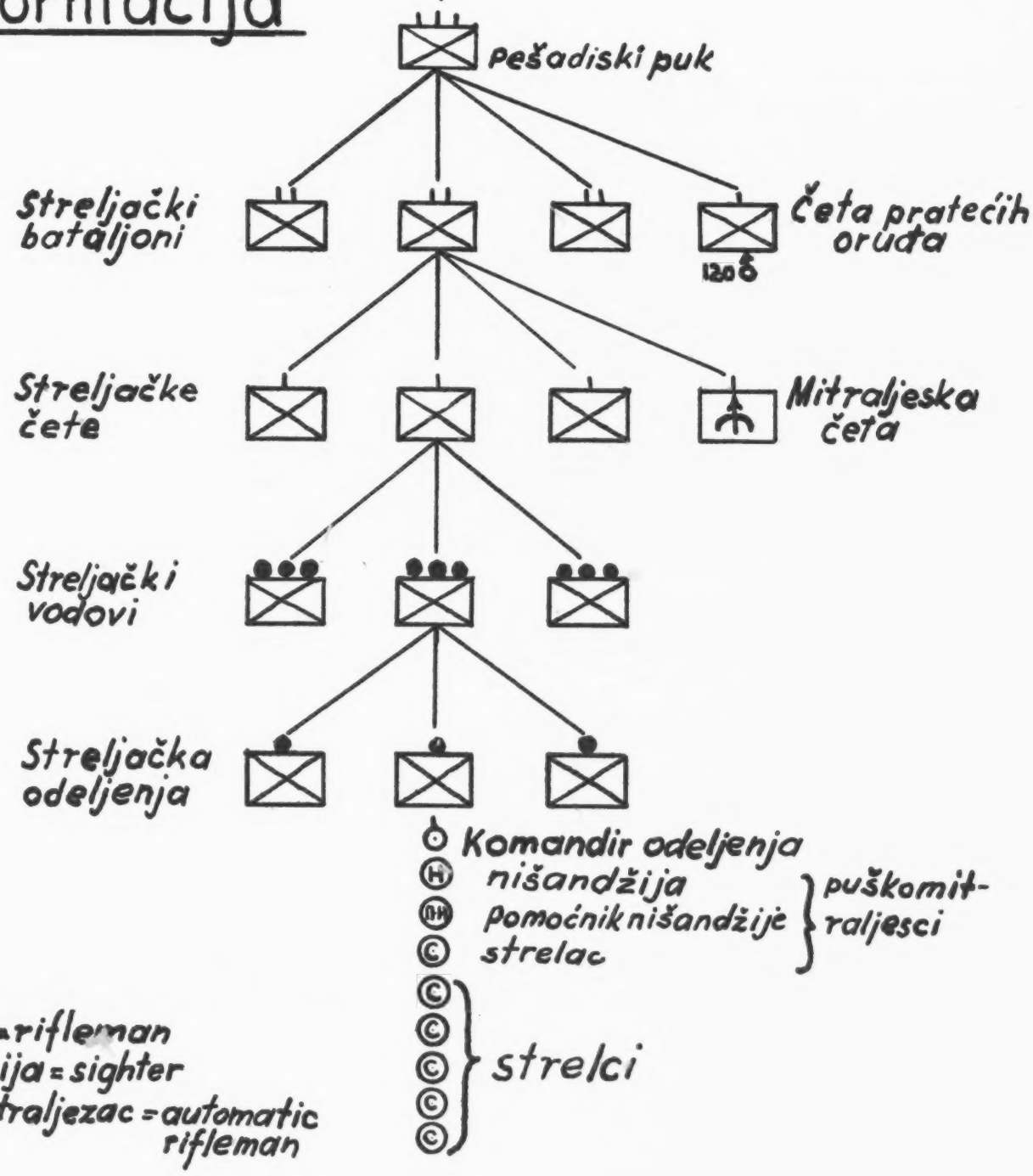

* Strelac = rifleman
* Nišandžija = sighter
* Puškomitraljezac = automatic rifleman

for a client with whom he had to discuss a matter, so they could not go to send the cable at once. Dickson decided to wait until his friend was able to go with him.

While they were waiting for the client to come, Stankovich and Dickson sat in the office and conversed. Dickson wanted to know why his friend had not become a judge. "A judge is a servant of the people and of the state, while a lawyer is an independent man," said Stankovich. Both Dickson and Stankovich agreed that they had nothing against judges, particularly if they were just judges.

During the conversation Dickson remarked that he did not like to brag but that he understood every word that Stankovich was saying. He has made a great progress in Serbo-Croatian since his arrival in Belgrade, because he has worked hard. Dickson has decided that he himself will teach his wife Serbo-Croatian when she comes from Chicago, but he will send his son to a Yugoslav school in Belgrade. They had to conclude their conversation, because Stankovich's client arrived.

After Stankovich had spent an hour with his client, he and Dickson went to the Post Office to send the cable. Dickson was surprised to learn that both the postal and telegraph services were in government hands and that both the Post and Telegraph Offices were in the same building.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

O pešadiji

Četrdeset procenata svih ljudi u Jugoslovenskoj narodnoj armiji je u pešadiji. S obzirom na mnoge zadatke pešadije u borbi, njihova pešadija je podeljena u četiri vrste: poljsku, planinsku, vazduhoplovnodesantnu i mornaričkodesantnu.

Pešadija se bori peške, naoružana je raznim oružjem i sposobna da vodi borbu po svakom vremenu. Zbog svoje velike važnosti u borbi ona se i zove "Kraljica bitke." Ona je i sada kao i pre vrlo važan rod vojske.

Za izvršenje svojih zadataka pešadija je naoružana lakim i teškim naoružanjem.

PEŠADISKO NAORUŽANJE

Hladno oružje

Lako naoružanje

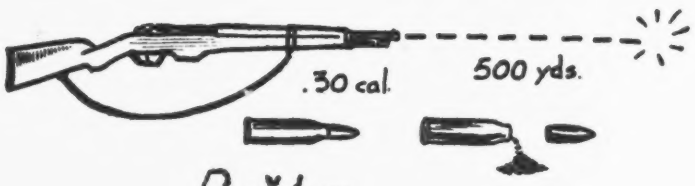

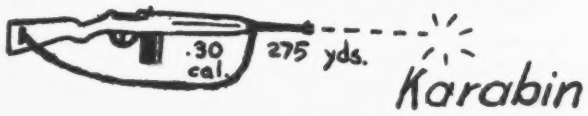

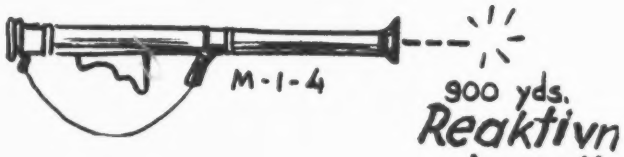

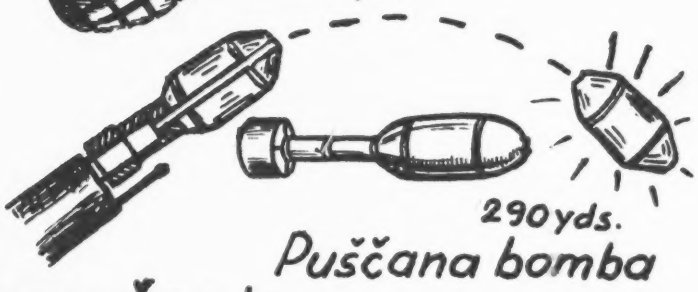

Teško naoružanje

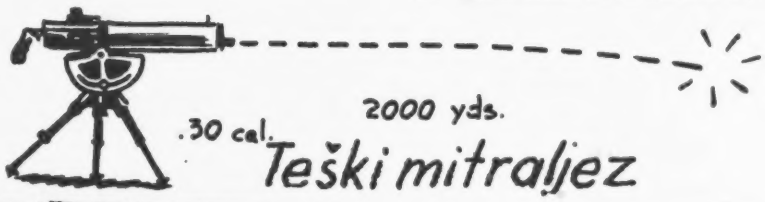

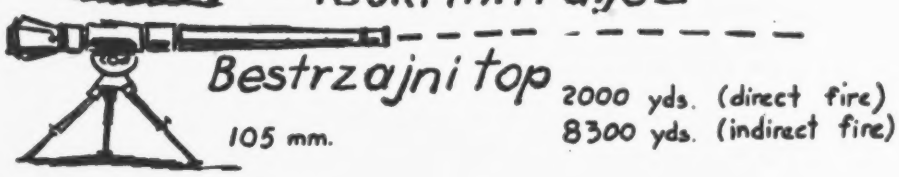

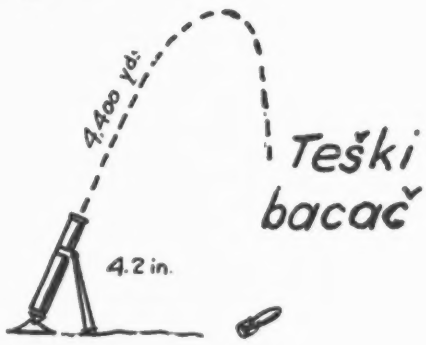

Lako naoružanje čine: pištolj, puška, karabin, automat, puškomitraljez, laki mitraljez, laki minobacač, reaktivni bacač i ručna i puščana bomba. Lakim naoružanjem su naoružane streljačke čete. Pištoljima su obično naoružani oficiri i podoficiri, a puškama, karabinima i automatima borci.

Teško naoružanje čine: teški mitraljez, teški minobacač i bestrzajni top. Ova oruđa su u mitraljeskim četama i u četama pratećih oruđa.

Pešadiske jedinice su sledeće: odeljenje, vod, četa, bataljon i puk. Odeljenje ima devet ljudi, vod pedeset ljudi, četa do 200 ljudi, bataljon do hiljadu ljudi, a puk do četiri hiljade ljudi.

U vodu ima tri do četiri odeljenja; u četi ima tri do četiri voda; u bataljonu ima tri streljačke, jedna mitraljeska i jedna četa pratećih oruđa; u puku ima tri do četiri bataljona i jedna četa pratećih oruđa.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Koliko procenata ljudi Jugoslovenske narodne armije je u pešadiji?
2. Koliko vrsta pešadije ima Jugoslovenska narodna armija?
3. Kako se zovu te vrste pešadije?
4. Kako se bori pešadija?
5. Kakvim je oružjem naoružana pešadija?
6. Po kakvom vremenu pešadija može da vodi borbu?
7. Kako se zove pešadija?
8. Zbog čega se pešadija zove "Kraljica bitke"?
9. Da li je pešadija i danas važna kao što je bila i pre?
10. Kako se deli pešadisko naoružanje?
11. Šta čini lako pešadisko naoružanje?
12. Koje jedinice su naoružane lakim pešadiskim naoružanjem?
13. Ko je obično naoružan pištoljem?
14. Ko je obično naoružan puškom, karabinom ili automatom?
15. Koja su oruđa teškog pešadiskog naoružanja?
16. U kojim jedinicama se nalazi teško pešadisko naoružanje?
17. Koje su pešadiske jedinice?
18. Koliko ljudi ima odeljenje?
19. Koliko ljudi ima vod?
20. Koliko ljudi ima četa?
21. Koliko ljudi ima bataljon?
22. Koliko ljudi ima puk?
23. U kojoj pešadiskoj jedinici se nalaze puške, karabini, automati i puškomitraljezi?
24. U kojoj jedinici su laki minobacači i laki mitraljezi?
25. U kojoj jedinici su teški mitraljezi?
26. U kojoj jedinici su teški minobacači?

27. U kojoj jedinici su bestrzajni topovi?
28. Koje jedinice imaju ručne i puščane bombe?
29. Koliko odeljenja ima u jednom pešadiskom vodu?
30. Koliko vodova ima u jednoj pešadiskoj četi?
31. Koliko četa ima u jednom pešadiskom bataljonu?
32. Koliko bataljona ima u jednom pešadiskom puku?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The infantry is the largest branch of the Yugoslav People's Army.
2. Although it cannot make miracles as once, the infantry is still called "The Queen of the Battle" because of its importance.
3. There are four kinds of infantry in the Yugoslav People's Army: field, mountain and airborne infantry and marines.
4. The infantry fights on foot and is armed with light and heavy armament.
5. The light armament consists of: pistols, rifles, carbines, submachine guns, automatic rifles, light machine guns, light mortars and bazookas, hand and rifle grenades.
6. The light armament is found chiefly in rifle companies.
7. The heavy armament consists of: heavy machine guns, heavy mortars and recoilless rifles.
8. The heavy machine guns are found in machine-gun companies and mortars and recoilless rifles in heavy weapons companies.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1527-autòmat, m. - submachine gun

1528-bàcāč, m. - thrower; minethrower, mortar

1529-bèstrzājnī, adj. - recoilless

*1529 &
*1558-bèstrzājnī tȍp, m. - recoilless gun

1530-bȉtka, f. - battle
gen. pl.: bȉtākā (bȉtkī)

1531-bȍmba, f. - bomb
gen. pl.: bȍmbī

1532-bòrben, adj. - combat, adj.; warlike; pugnacious

-bòrbeno, adv. - warlike, adv.; pugnaciously

*402 &
*1532-bòrbenȍ srèdstvo, n. - means of combat

1533-bòriti se, v.r.ipfv. - to fight, to struggle
pr.t.: bòrīm se;bòre se

*1410, *1547 &
*1550-čȅta prȃtećih òrūdā, f. - heavy weapons company

1534-čȕdo, n. - miracle, wonder
nom. pl.: čȕda (čudèsa)

1535-dèsantni, adj. - landing

1536-izvršȅnje, n. - performance, execution

1537-karàbīn, m. - carbine

1538-kràljica, f. - queen

1539-mȉna, f. - mine

*1528 &
*1539-minobàcāč, m. - mortar; minethrower

1540-mitràljez, m. - machine gun

*1540-mitràljēskī, adj.	- machine-gun, adj.
*1076 & *1535-mornaričkodèsantni, adj.	- marine
1541-nājjači, adj.	- strongest
1542-nājstariji, adj.	- oldest
1543-nāoružān, adj.	- armed
1544-nȅbo, n. nom. pl.: nebèsa	- sky, heaven
1545-nȅkad, adv.	- sometimes; once
1546-ȍbzīr, m.	- regard, consideration
*162 & *1546-s ȍbzīrom, adv.	- with regard, regarding
1547-òrūđe, n.	- weapon
1548-pìštōlj, m.	- pistol
1549-plāmēn, m.	- flame
*681-plànīnski, adj.	- mountain, adj.
*428-pòljskī, adj.	- field, adj.
1550-prāteći, adj.	- accompanying
1551-pròcen(a)t, m. gen. sing.: pròcenta	- percentage
1552-pùščani, adj.	- rifle, adj.
1553-puškomitràljez, m.	- automatic rifle
1554-rȅaktīvan, adj. m. rȅaktīvna, f. rȅaktīvno, n.	- reactive; jet, adj.
*1528 & *1554-rȅaktīvni bàcāč, m.	- bazooka
1555-strèljāčkī, adj.	- rifle, adj.; rifleman, adj.

*1410 & *1555-strèljāčkā čēta, f.	- rifle company
1556-stvoriti (se), v.t.&r.pfv. pr.t.: stvòrim;stvòre	- to make; to create; (to form; to appear suddenly)
*1556-stvárati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t.: stvārām;stváraju	- to make; to create; (to form; to appear suddenly)
1557-tȍp, m. nom. pl.: tȍpovi	- cannon, gun
1558-uglàvnom, adv.	- mainly, chiefly
1559-vȁzdušni, adj.	- air, adj.
*1535 & *1559-vȁzdušnodèsantni, adj.	- airborne
1560-važnost, f. gen. sing.: vážnosti	- importance
1561-vèžbalīšte, n.	- drilling ground, training field
*881 & *1408-vòditi bòrbu	- to fight
1562-zakljúčiti, v.t.pfv. pr.t.: zàkljūčīm;zàkljūčē	- to conclude
*1562-zaključívati, v.t.ipfv. pr.t.: zakljùčujem; zakljùčuju	- to conclude

* * *

Nema na čemu!	- You are welcome!; Don't mention it!

ŠEZDESET-OSMA LEKCIJA
SIXTY-EIGHTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - REVIEW OF ADJECTIVE STEMS (See Par. 211)

1 - Drill all the covered adjectives which in their basic form include the movable a by having the students answer the questions listed below negatively and use in their answers the antonyms of the adjectives contained in the questions.

(1)	Da li je dan vedar kad pada kiša?	Ne. Kad pada kiša, dan nije vedar, nego oblačan.
(2)	Da li je tada nebo vedro?	Ne. Tada ni nebo nije vedro, nego oblačno.
(3)	Da li je uspeh marljivih daka obično rdav?	Ne. Uspeh marljivih daka obično nije rđav, nego dobar.
(4)	Da li se marljivi daci nadaju rđavom uspehu?	Ne. Marljivi daci se ne nadaju rđavom, nego dobrom uspehu.
(5)	Da li je čovek koji uvek priča o istim stvarima interesantan?	Ne. Čovek koji uvek priča o istim stvarima nije interesantan, nego dosadan.
(6)	Da li su vam stvari koje ste čuli mnogo puta interesantne?	Ne. Stvari koje sam čuo mnogo puta nisu mi interesantne, nego dosadne.
(7)	Da li vi rado jedete kad ste siti?	Ne. Ja ne jedem rado kad sam sit, već kad sam gladan.
(8)	Da li vaša žena jede rado kad je sita?	Ne. Moja žena ne jede rado kad je sita, već kad je gladna.
(9)	Da li vi idete k lekaru kad ste zdravi?	Ne. Ja ne idem k lekaru kad sam zdrav, već kad sam bolestan.
(10)	Da li vi vodite svoju decu k lekaru kad su ona zdrava?	Ne. Ja ne vodim svoju decu k lekaru kad su ona zdrava, nego kad su bolesna.
(11)	Da li vi obično pijete gorak čaj?	Ne. Ja obično ne pijem gorak čaj, nego sladak.
(12)	Da li vi za doručak pijete gorku kafu?	Ne. Za doručak ne pijem gorku, nego slatku kafu.
(13)	Da li je vaš sin vrlo aktivan kad je bolestan?	Ne. Kad je bolestan, moj sin nije vrlo aktivan, nego vrlo miran.
(14)	Da li je vaše dete inače vrlo mirno?	Ne. Moje dete nije ni inače vrlo mirno, nego vrlo aktivno.
(15)	Da li je vaš sin veseo kad mu ne kupite ono što on želi?	Ne. Kad mu ne kupimo ono što želi, moj sin nije veseo, nego žalostan.

(16)	Da li je vaša žena vesela, kad ste vi bolesni?	Ne. Kad sam bolestan, moja žena nije vesela, nego žalosna.
(17)	Da li je vaš svaki gornji zub veštački?	Ne. Moj svaki gornji zub nije veštački, nego prirodan.
(18)	Da li su zubi vašeg malog sina veštački?	Ne. Zubi mog malog sina nisu veštački, nego prirodni.
(19)	Da li je Njujork vrlo mali?	Ne. Njujork nije vrlo mali, nego ogroman.
(20)	Da li ljudi koji žive u njemu žive u vrlo malom gradu?	Ne. Ljudi koji žive u njemu ne žive u vrlo malom, nego u ogromnom gradu.
(21)	Da li je ovaj sto visok?	Ne. Taj sto nije visok, nego nizak.
(22)	Da li vi sedite na visokim stolicama?	Ne. Mi ne sedimo na visokim, nego na niskim stolicama.
(23)	Da li je vaš džep pun?	Ne. Moj džep nije pun, nego prazan.
(24)	Da li su rdavi restorani često puni?	Ne. Rdavi restorani nisu često puni, nego prazni.
(25)	Da li učenici naše škole vole dijalog koji je dug?	Ne. Učenici naše škole obično ne vole dijalog koji je dug, nego kratak.
(26)	Da li se oni raduju dugim dijalozima?	Ne. Oni se ne raduju dugim, nego kratkim dijalozima.
(27)	Da li se oni žale na lak dijalog?	Ne. Oni se ne žale na lak, nego na težak dijalog.
(28)	Da li mislite da je gramatika srpskohrvatskog jezika laka?	Ne. Ja ne mislim da je gramatika srpskohrvatskog jezika laka, nego teška.
(29)	Da li je ovaj naš razgovor privatan?	Ne. Ovaj naš razgovor nije privatan, nego poslovan.
(30)	Da li mi u učionici vodimo samo privatne razgovore?	Ne. Mi ne vodimo u učionici samo privatne, nego samo poslovne razgovore.
(31)	Da li je čovek koji živi u Montereju sit sunca i lepog vremena?	Ne. Čovek koji živi u Montereju nije sit, nego željan sunca i lepog vremena.
(32)	Da li su siromasi siti dobrih jela?	Ne. Siromasi nisu siti, nego željni dobrih jela.
(33)	Da li je ovaj moj prst čudan?	Ne. Taj vaš prst nije čudan, nego normalan?
(34)	Da li je moja ruka čudna?	Ne. Vaša ruka nije čudna, nego normalna.
(35)	Da li je vazduh zimi topao?	Ne. Vazduh zimi nije topao, nego hladan.
(36)	Da li su noći u Montereju tople?	Ne. Noći u Montereju nisu tople, nego hladne.

2 - Drill all the covered adjectives which end in o that is preceded by a vowel.

(1)	Da li je ovaj zid crn?	Ne. On nije crn, nego beo.
(2)	Kakvi su drugi zidovi u našoj učionici?	I oni su beli.
(3)	Kakav je papir u vašim beležnicama?	Papir u našim beležnicama je beo.
(4)	Koje boje je tavanica?	Tavanica je bela.
(5)	Kakav je ovaj salvet?	Taj salvet je beo.
(6)	Da li je samo jedan deo ovog salveta beo?	Ne. Nije samo jedan deo tog salveta beo, nego je on ceo beo.
(7)	Da li je ovo samo jedna polovina peškira?	Ne. To nije samo jedna polovina, nego ceo peškir.
(8)	Da li se vi brišete samo jednom četvrti peškira?	Ne. Ja se ne brišem samo jednom četvrti peškira, nego celim peškirom.
(9)	Da li je vazduh u našoj učionici hladan ili vreo?	Vazduh u našoj učionici nije ni hladan ni vreo, nego topao.
(10)	Da li vi jedete hladnu ili vrelu supu?	Ne. Ja ne jedem ni hladnu ni ni vrelu, nego toplu supu.
(11)	Da li je sirće slatko?	Ne. Sirće nije slatko, nego kiselo.
(12)	Kakav je krompir ako u nj stavimo sirćeta?	Krompir je kiseo ako u nj stavimo sirćeta.

3 Drill all the adjectives which have the definite form only by asking the following questions:

(1)	Da li mi sada imamo dijalog?	Ne. Mi sada nemamo dijalog, nego gramatičke vežbe.
(2)	Kakva odela nose vojnici, a kakva gradani?	Vojnici nose vojnička odela (ili uniforme), a gradani nose gradanska odela.
(3)	Kojom rukom vi pišete?	Ja pišem desnom (levom) rukom.
(4)	Da li svi ljudi pišu desnom (levom) rukom?	Ne. Neki ljudi pišu levom (desnom) rukom.
(5)	Da li je ovo privatna škola?	Ne. Ovo nije privatna, nego državna škola.
(6)	Da li je lisica domaća životinja?	Ne. Lisica nije domaća, nego divlja životinja.
(7)	Da li je Kalifornija evropska država?	Ne. Kalifornija nije evropska, nego američka država.
(8)	Da li vi učite kineski ili ruski jezik?	Ne. Mi ne učimo ni kineski ni ruski, nego srpskohrvatski jezik.

(9)	Da li je verovatno da će dak koji vrlo malo uči biti prvi?	Ne. Nije verovatno da će dak koji vrlo malo uči biti prvi, nego poslednji.
(10)	Šta čovek treba da kupi pre nego što se ukrca na brod ili u avion?	Pre nego što se ukrca na brod ili u avion, čovek treba da kupi putnu kartu.
(11)	U kojem odeljenju ove škole učenici uče nemački?	U nemačkom odeljenju ove škole učenici uče nemački.
(12)	Da li je naš komandant rezervni oficir?	Ne. Naš komandant nije rezervni, nego aktivni oficir.
(13)	Da li ste vi učenici engleskog jezika?	Ne. Mi nismo učenici engleskog, nego jednog stranog jezika.
(14)	Šta čovek mora da uradi pre nego što napusti hotel u kom je otseo?	Pre nego što napusti hotel u kome je otseo, čovek mora da plati hotelski račun.
(15)	Kakvih brodova ima?	Ima putničkih i teretnih brodova.
(16)	Kako se zove ured koji turistima daje razna obaveštenja?	Ured koji daje turistima razna obaveštenja zove se turistički ured.
(17)	Kakvim poslovima se bavi trgovački ataše?	Trgovački ataše se bavi trgovačkim poslovima.
(18)	Šta su sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje?	Sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje su računske radnje.
(19)	Da li ste vi prvi ili poslednji dak?	Ja nisam ni prvi ni poslednji, nego srednji dak.
(20)	Kome se prijavljuju momci koji su dobili poziv za vojsku?	Momci koji su dobili poziv za vojsku prijavljuju se regrutnoj komisiji.

4 - Drill all the covered adjectives in whose declension t or d contained in the basic form is omitted. Point to the grammatical person for which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko ide k lekaru kad je bolestan?
(2) Ko je žalostan kad mu je neko u porodici bolestan?
(3) Ko je koristan društvu u kojem živi?

5 - Drill all the adjectives in whose declension the assimilation of consonants takes place because of the omission of the movable a. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Da li je vaš sto visok?	Ne. Moj sto nije visok, nego nizak.
(2)	A kakva je vaša stolica?	I ona je niska.
(3)	Za kakvim stolom sedi Milan?	Milan sedi za niskim stolom.
(4)	Na kakvoj stolici vi sedite?	Ja sedim na niskoj stolici.
(5)	Kakav sto vi imate?	Ja imam nizak sto.
(6)	Da li je vaš brat visok čovek?	Ne. Moj brat nije visok, nego nizak čovek.
(7)	Da li je vaša žena visoka?	Ne. Ona nije visoka, nego niska.
(8)	Ima li u našoj školi odličnih učenika?	Da. U našoj školi ima odličnih učenika.
(9)	Da li je odličan učenik redak u našoj školi?	Ne. Odličan učenik nije redak u našoj školi.
(10)	Ima li u vašem udžbeniku mnogo teških reči?	Da. U našem udžbeniku ima mnogo teških reči.
(11)	Da li su teške reči retke u vašem udžbeniku?	Ne. Teške reči nisu retke u našem udžbeniku.
(12)	Da li je dijalog juče bio težak?	Da. Dijalog je juče bio težak.
(13)	A štivo?	Ne. Štivo nije bilo teško, nego lako.
(14)	Da li vi pijete gorak čaj?	Ne. Ja ne pijem gorak, nego sladak čaj.
(15)	A kakvu kafu pijete?	Ja pijem i slatku i gorku kafu.
(16)	Kakva pića vi pijete?	Ja pijem samo slatka pića.

B - REVIEW OF THE USE OF INDEFINITE AND DEFINITE ADJECTIVES (See Par. 212)

1 - Drill the difference in meaning between the definite and indefinite forms of adjectives when used as modifiers. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Kakav čovek odlazi k lekaru?	Bolestan čovek odlazi k lekaru.
(2)	Koji vaš sin odlazi k lekaru?	Moj bolesni sin odlazi k lekaru.
(3)	Iz kakvog stana ljudi ne odlaze rado?	Iz udobna stana ljudi ne odlaze rado.
(4)	Iz kojeg stana vi dolazite u školu svako jutro?	Ja svako jutro dolazim u školu iz svog udobnog stana.
(5)	Čije društvo niko ne voli?	Niko ne voli društvo dosadna čoveka.
(6)	Ko je onaj gospodin?	Ono je dosadni prijatelj moje sestre.
(7)	Kakvom lekaru svako rado ide?	Svako rado ide k dobru i sposobnu lekaru.

(8)	Kojem lekaru idete vi i vaša žena?	Moja žena i ja idemo k dobrom i sposobnom lekaru g. Periću.

2 - Conduct the following drill in order to make it clear to the students that only the indefinite form of adjectives, if it exists, is used as a predicate adjective. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Koliki je ovaj grad?	Taj grad je velik.
(2)	Kakav je motor ovog aviona?	Motor tog aviona je reaktivan.
(3)	Kakav je ovaj kaput?	Taj kaput je vunen.
(4)	Kakav je ovaj stan?	Taj stan je moderan.
(5)	Kakav je ovaj sudija?	Taj sudija je pravedan.

3 - Conduct the following drill in order to show that with demonstrative and possessive pronouns and cardinal numeral <u>jedan</u> the definite form is used.

(1)	Čiji novi automobil ne može da krene?	Moj novi automobil ne može da krene.
(2)	Koji veliki rečnik želite?	Ja želim onaj veliki rečnik.
(3)	Od koga ste čuli da sam bolestan?	Od jednog prijatelja sam saznao da ste bolesni.
(4)	Do koga sedi Petar?	Petar sedi do svojeg dobrog prijatelja Jovana.
(5)	Kome pišete pismo?	Ja pišem pismo svojem dobrom prijatelju Đordu.
(6)	Kojem automobilu treba novi motor?	Tom starom automobilu treba novi motor.
(7)	Ka čemu idu ovi ljudi?	Oni idu ka jednom velikom hotelu.

C - ADJECTIVES USED AS NOUNS (See Par. 213)

1 - Conduct the following drill in order to show that some adjectives which denote occupation or the condition of people can be used without a noun or instead of a noun.

(1)	Da li zdravi idu k lekaru?	Ne. K lekaru ne idu zdravi, nego bolesni.
(2)	Da li lekari rade oko bolesnih ili oko zdravih?	Lekari ne rade oko zdravih, nego oko bolesnih.
(3)	Kome lekari daju lekove?	Lekari daju lekove bolesnima.
(4)	Koga posećuju lekari?	Lekari posećuju bolesne.
(5)	S kim lekari često govore?	Lekari često govore s bolesnima.
(6)	O kome lekari često misle?	Lekari često misle o bolesnima.

2 - Drill the declension of nouns which are identical with the feminine form of adjectives.

(1)	Kako se zove zemlja u kojoj žive Hrvati?	Zemlja u kojoj žive Hrvati zove se Hrvatska.
(2)	Odakle dolaze mnogi Hrvati u Ameriku?	Mnogi Hrvati dolaze u Ameriku iz Hrvatske.
(3)	Kuda idu neki turisti iz Amerike?	Neki turisti iz Amerike idu u Hrvatsku.
(4)	Gde žive Hrvati?	Hrvati žive u Hrvatskoj.

D - CAPITALIZATION OF ADJECTIVES DERIVED FROM PROPER NOUNS (See Par. 214)

Explain briefly to the students the capitalization of adjectives derived from personal names, geographical proper nouns and from proper nouns denoting nationality and citizenship and then dictate the following sentences.

(1) To je Petrov kaput.
(2) To je Marina knjiga.
(3) Mi učimo srpskohrvatski jezik.
(4) Kod kuće govorim engleskim jezikom.
(5) Mi smo američki vojnici.
(6) Oficiri jugoslovenske vojske se spremaju u Jugoslovenskoj vojnoj akademiji.
(7) Crkva pravoslavnih Srba se zove Srpska pravoslavna crkva.

E - USE OF THE PREFIX NE WITH ADJECTIVES (See Par. 215)

Have the students answer the questions listed below negatively using in their answers adjectives contained in the questions but with the prefix ne.

(1)	Da li ste vi zadovoljni svojim uspehom?	Ne. Ja sam nezadovoljan svojim uspehom.
(2)	Da li ste vi uvek prema svima ljubazni?	Ne. Prema nekima sam neljubazan.
(3)	Da li su vam svi časovi prijatni?	Ne. Neki časovi su mi neprijatni.
(4)	Da li siromasi uvek jedu ukusna jela?	Ne. Oni često jedu neukusna jela.
(5)	Da li su svi ljudi srećni?	Ne. Neki ljudi su nesrećni.

DRUGI DEO
DIJALOG

U Diksonovoj kancelariji

1. Robert Dikson: Dobro došli, g. generale. Izvolite sesti. Evo, američkih cigareta i pepeljare.

General Stanković: Hvala lepo. Došao sam da vidim kako jedan trgovački agent počinje normalan život u jednoj stranoj zemlji.

2. R D: Razume se da mi je kancelarija bila neophodna, a imao sam sreću da iznajmim ovu kancelariju u samom centru grada.

G.S: Sve mi se neobično dopada. Kancelarija je prostrana i sunčana, a novi nameštaj je vrlo lep.

3. R D: Tako je. Samo sam nezadovoljan sa kancelariskim priborom.

G.S: Da li će vam vaša firma poslati iz Amerike potrebni kancelariski pribor?

4. R D: Da. Američki kancelariski pribor je mnogo bolji nego evropski, zato sam ovde kupio samo neophodne stvari.

G.S: Vidim jednu staru pisaću mašinu. Sigurno da je nećete zadržati.

5. R D: Neću. Čim mi stignu nove pisaće mašine, ovu ću odmah prodati ili pokloniti nekome.

G.S: Izgleda da sam negde video ovaj pisaći sto, ali ne znam gde.

SECOND PART
DIALOGUE

LXVIII

At Dickson's office

1. Robert Dickson: Welcome, General. Please, be seated. Here are some American cigarettes and an ashtray.

General Stankovich: Thank you very much. I have come to see how a commercial agent begins a normal life in a foreign country.

2. R D: Of course the office was indispensable, and I had the luck to rent this office in the very center of town.

Gen S: Everything is unusually appealing to me. The office is spacious and sunny, and the new furniture is very nice.

3. R D: That's right. Only I'm dissatisfied with the office supplies.

Gen S: Will your firm send you the necessary office supplies from America?

4. R D: Yes. American office supplies are much better than the European, therefore, I bought only the indispensable items here.

Gen S: I see an old typewriter. Surely you are not going to keep it.

5. R D: I won't. As soon as the new typewriters arrive, I'll sell this one or give it to someone as a gift.

Gen S: It seems that I've seen this writing desk somewhere, but I don't know where.

U Diksonovoj kancelariji

LXVIII

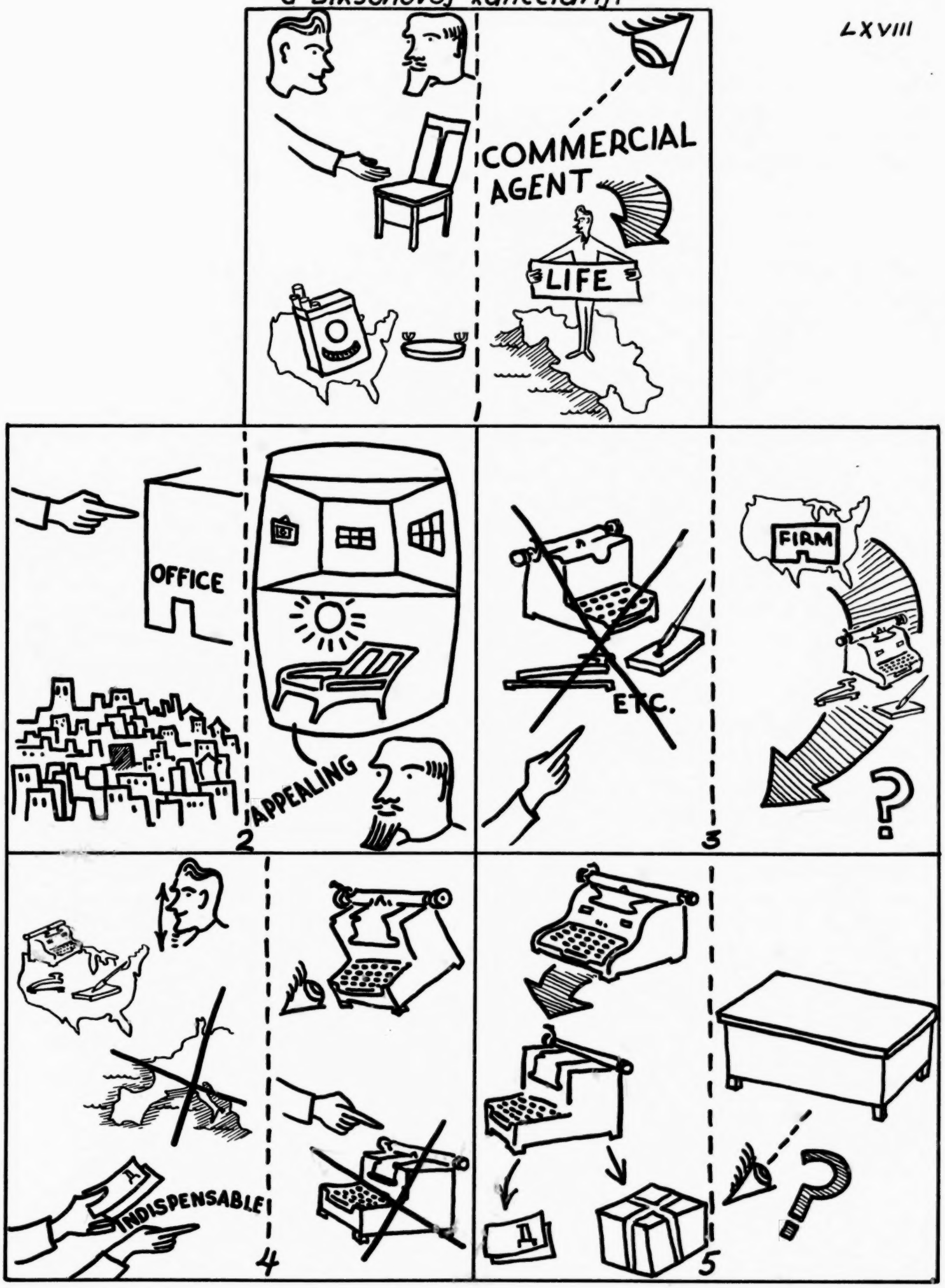

6. R D: To je Jankov sto. On mi ga je privremeno pozajmio. Ja sam naručio nov sto.

G.S: Ja još nisam video sve u ovoj kancelariji. Sve me interesuje.

7. R D: Pogledajte ove udobne fotelje, visoke i niske stolice, teške tepihe i bele stone lampe.

G.S: Vidim da imate sve. Čak niste zaboravili pečat i pečatni vosak.

8. R D: Morao sam da ih kupim, jer su mi kazali da su u Jugoslaviji pečat i pečatni vosak neophodnost, a i besmislica u isto vreme.

G.S: Tako je. Dobro ste učinili što ste to kupili.

9. R D: Pošto imam sve, nadam se da ću iduće nedelje početi da radim.

G.S: A zašto ne počnete ranije?

10. R D: Još nisam dobio dozvolu za rad.

G.S: A kad ćete je dobiti?

11. R D: Janko mi je rekao da je siguran da će mi Komitet za spoljnu trgovinu izdati dozvolu danas ili sutra.

G.S: To je dobro. Hajdemo sada da popijemo po čašu piva.

6. R D: That's Janko's desk. He loaned it to me temporarily. I've ordered a new desk.

Gen S: I haven't yet seen everything in this office. Everything interests me.

7. R D: Look at these comfortable arm chairs, high and low chairs, heavy carpets and white table lamps.

Gen S: I see that you have everything. You didn't even forget the seal and the sealing wax.

8. R D: I had to buy it, because I was told that in Yugoslavia the seal and sealing wax are a necessity and at the same time an absurdity.

Gen S: That's correct. You did well to buy it.

9. R D: Since I have everything, I hope to start working next week.

Gen S: Why don't you start sooner?

10. R D: I haven't got the work permit yet.

Gen S: And when are you going to get it?

11. R D: Janko told me that he was sure that the Committee for Foreign Trade would issue me that permit today or tomorrow.

Gen S: That's good. Let's go and have a glass of beer.

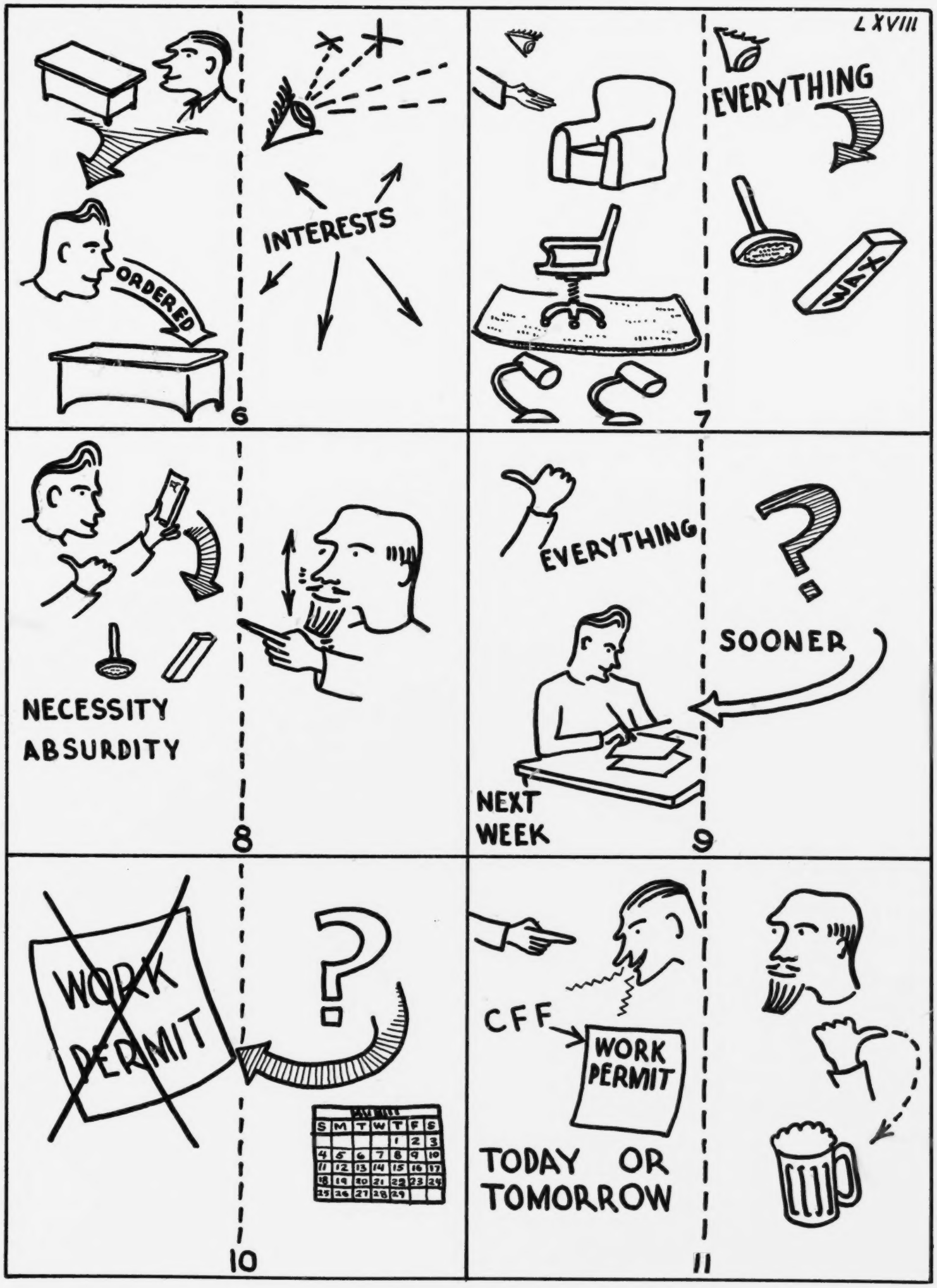
ORDERED
6
INTERESTS
EVERYTHING
WAX
7
NECESSITY
ABSURDITY
8
EVERYTHING
SOONER
NEXT
WEEK
9
WORK
PERMIT
10
CFF
WORK
PERMIT
TODAY OR
TOMORROW
11

PAR. 211 - REVIEW OF ADJECTIVE STEMS

The stem of an adjective is the part of an adjective which remains unchanged through all the three genders and through all the cases.

A - If an adjective in its basic form (i. e. the nominative singular masculine gender, which is found in dictionaries) ends in a consonant, that forms the stem of the adjective (see Par. 13, Vol II, p. 37), except for those adjective which in that form contain a movable a (see B below).

(1) Дошао сам да видим како један трговачки агент почиње нормалан живот у једној страној земљи.
(2) Канцеларија је пространa и сунчана, а нови намештај је врло леп.

B - If there is a movable a in the basic form of the adjective, the stem is obtained by omitting the a (see Par. 19, Vol II, p. 40):

(2) Разуме се да ми је канцеларија била неопходна.
(7) Погледајте ове удобне фотеље.

You have learned the following adjectives which in their basic form contain a movable a: активан, болестан, важан, ведар, веран, вероватан, вољан, гладан, горак, диван, добар, довољан, досадан, електричан, жалостан, жељан, задовољан, засебан, захвалан, јасан, касан, користан, кратак, љубазан, малолетан, миран, модеран, мртав, надлежан, национaлан, независан, неопходан, низак, нормалан, обавезан, обичан, облачан, огроман, одличан, отсутан, памучан, погодан, популаран, посебан, послован, потребан, праведан, празан, претходан, приватан, пријатан, приличан, природан, раван, разан, реактиван, редак, самосталан, сигуран, сладак, слободан, способан, спреман, срећан, сталан, страшан, тачан, топао, удобан, ужасан, услужан, укусан, успешан, хитан, хладан, храбар, целокупан, чудан.

C - If the basic form of an adjective ends in -o preceded by a vowel, the stem is obtained by changing the o into л; if a precedes the o, it is omitted to form the stem (see Par. 55, Vol II, p. 215).

(7) Погледајте ове удобне фотеље, високе и ниске столице, тешке тепихе и беле стоне лампе.

Other examples: бео, весео, врео, кисео, топао, цео.

D - If an adjective in its basic form ends in -и, that is, if it has only a definite form, the stem is obtained by dropping the final -и (see Par. 13 and Par. 17, Vol II, p. 37 and p. 39 respectively).

(1) Ево америчких цигарета и пепељаре.
(1) Дошао сам да видим како један трговачки агент почиње нормалан живот у једној страној земљи.
(3) Само сам незадовољан са канцелариским прибором.
(4) Амерички канцеларски прибор је много бољи него европски.
(4) Видим једну стару писаћу машину.

You have learned the following adjectives which in their basic form end in -и: авионски, алкохолни, амерички, аутомобилски, бестрзајни, бивши, божји, бојни, бомбардерски, бродски, будући, ваздухопловни, ваздушни, ваздушнодесантни, вечерњи, вештачки, војни, војнички, врховни, географски, главни, говеђи, годишњи, горњи, грађански, граматички, далматински, десантни, десни, дивљи, дипломатски, домаћи, доњи, доцнији, државни, друкчији, европски, економски, енглески, женски, заједнички, идући, јадрански, југословенски, јутарњи, канцеларски, кармелски, кинески, книни, комунистички, коњски, копнени, леви, лекарски, летњи, лични, митраљески, монтерејски, морски, морнарички, морнаричкодесантни, мушки, народни, немачки, општи, основни, официрски, печатни, пешадиски, пилећи, планински, подофицирски, политички, пољопривредни, пољски, поморски, последњи, поштански, прави, православни, прасећи, пратећи, прошли, путни, путнички, пушчани, рани, ратни, рачунски, регрутни, регрутски, резервни, рибљи, руски, ручни, садашњи, саобраћајни, светски, следећи, словеначки, спољни, средњи, српски, српскохрватски, станбени, стони, страни, стрељачки, текући, телеграфски, телећи, теретни, трговачки, тршћански, туристички, управни, финансиски, хотелски, хрватски, царински, чековни, школски.

E - If, after omitting the movable а, the consonant т or д comes between two consonants, the first of which is с, ш, з or ж and the second п, б, к, г, н, њ or м, then the т or д must be omitted (see Par. 114, Vol IV, p. 71).

Examples: Nom. sing. masc.	Stem
болестан	болесн-
жалостан	жалосн-
користан	корисн-

F - If, after the omission of the movable a, a voiced consonant comes before a voiceless consonant or vice versa, the preceding voiced consonant becomes voiceless and the preceding voiceless consonant becomes voiced (see Par. 61, Vol III, p. 36):

(7) Погледајте ове удобне фотеље, високе и ниске столице, тешке тепихе и беле стоне лампе.

Examples: Nom. sing. masc.	Stem
низак	ниск-
редак	ретк-
сладак	слатк-
тежак	тешк-

PAR. 212 - REVIEW OF THE USE OF INDEFINITE AND DEFINITE ADJECTIVES

Most Serbo-Croatian masculine and neuter singular adjectives have two forms, indefinite and definite (see Par. 15, Vol II, p. 38)

The use of these forms is governed by the following rules:

A - The difference between the two is approximately the difference between the English forms: the new coat (definite) and: a new coat (indefinite) (see Par. 15). The indefinite form answers the question Какав? "What kind of?" and the definite answers the question Који? "Which?":

(6) Ја сам наручио нов сто.
(2) Канцеларија је пространа и сунчана, а нови намештај је врло леп.

B - Only the indefinite form, if it exists, is used as a predicate adjective (see Par. 15, Note, Vol II, p. 39):

(2) Нови намештај је врло леп.
(3) Само сам незадовољан с канцеларискимприбором.
(11) Јанко ми је рекао да је сигуран да ће ми Комитет за спољну трговину издати дозволу данас или сутра.

C - With demonstrative (see Par. 35, Vol II, p. 124) and possessive (see Par. 36, Vol II, p. 127) pronouns and cardinal numeral један the definite form is used:

Вечерас ћу први пут обући <u>свој</u> <u>нови</u> <u>капут</u>.
This evening I am going to put on my new coat for the first time.
<u>Тај</u> <u>велики</u> речник је Марков.
That large dictionary is Mark's.
Марко је отишао да испрати <u>једног</u> <u>старог</u> пријатеља.
Mark went to see off an old friend.

D - There is a growing tendency to prefer the definite form, if it exists (see Par. 15, Note, Vol II, p. 39).

PAR. 213 - ADJECTIVES USED AS NOUNS

A - A number of adjectives which denote occupation or the condition of people can be used without a noun or instead of a noun:

Руски комунисти помажу <u>црвене</u> у целом свету.
The Russian communists help the Reds all over the world.
<u>Сит</u> <u>гладном</u> не верује.
The well-fed (full) don't believe the hungry.
<u>Болесни</u> иду лекару.
The sick go to a doctor.

B - Nouns which are identical with the feminine form of adjectives ending in <u>-ски</u> are declined like adjectives.

Examples: Енглеска, Немачка, Хрватска.

PAR. 214 - CAPITALIZATION OF ADJECTIVES DERIVED FROM PROPER NOUNS

A - Adjectives derived from personal names are always capitalized:

(6) То је <u>Јанков</u> сто.

B - Adjectives derived from geographical proper names and from proper nouns denoting nationality and citizenship are not capitalized, except when they are at the beginning of the name of some institution:

(4) Амерички канцеларски прибор је много бољи него <u>европски</u>.

Диксон често иде у Америчку амбасаду.
Dickson often goes to the American Embassy.

PAR. 215 - USE OF THE PREFIX НЕ WITH ADJECTIVES

Many adjectives are made negative by prefixing them with не. In this case the не plays the same part as "in-" (inhuman), "un-" (unhappy), "dis-" (dissatisfied) and "-less" (careless):

(3) Само сам незадовољан с канцеларискимм прибором.

Examples: неактиван, неверан, невероватан, недовољан, независан, незадовољан, незахвалан, нејасан, нељубазан, немарљив, немиран, ненадлежан, ненародни, необавезан, необазрив, необичан, неорганизован, непажљив, непогодан, непознат, непопуларан, непотребан, неправедан, непријатан, неприродан, нераван, неразумљив, несамосталан, неспособан, неспремам, несрећан, нетачан, неудобан, неукусан, неуслужан, неуспешан, нечист.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - REVIEW OF ADJECTIVE STEMS

1 - Drill all the covered adjectives which in their basic form include the movable a.

(1)	Vi ste verni svojoj zemlji. Da li je i vaša porodica?	Da. I moja porodica je verna svojoj zemlji.
(2)	Vaš posao u ovoj školi je vrlo važan. A kakvi su poslovi drugih vojnika?	Poslovi drugih vojnika su takođe važni.
(3)	Kapetan broda je voljan da putuje iako je bura jaka. Da li je i posada?	Da. I posada je voljna da putuje iako je bura jaka.
(4)	Grad Monterej je divan, a kakva je njegova plaža?	I njegova plaža je divna.
(5)	Ručak nam je danas bio dovoljan, a kakva će nam biti večera?	I večera će nam biti dovoljna.

(6)	Sat u nastavničkoj kancelariji je električan. A kakva su ova svetla?	Ova svetla su takođe električna.
(7)	Vaš prijatelj ima zaseban nužnik u svom stanu. Kakvo mu je kupatilo?	I kupatilo mu je zasebno.
(8)	Vaš drug Petar mi je zahvalan za pomoć koju vam dajem. Zar vi i Jovan niste?	Da. I Jovan i ja smo vam zahvalni za pomoć koju nam dajete.
(9)	Vaš zadatak u ovoj školi vam je jasan. Zar vam nije i dužnost?	Da. I dužnost nam je jasna.
(10)	Kasan krompir je dobar za zimu. Kakvo voće je dobro za zimu?	Kasno voće je dobro za zimu.
(11)	Moj sin je maloletan, a vaša ćerka?	I moja ćerka je maloletna.
(12)	Ja sam uveče mrtav umoran. Jesu li i oni?	Da. I oni su uveče mrtvi umorni.
(13)	Ja nisam nadležan za pitanja iz spoljne trgovine. A vi i vaš prijatelj?	Ni mi nismo nadležni za pitanja iz spoljne trgovine.
(14)	Ovde je uspeh u učenju skoro nezavisan od broja vojnika. Da li je i uspeh u ratu takav?	Ne. Uspeh u ratu nije nezavisan od broja vojnika.
(15)	Tenk je u ratu neophodan. A zar puška nije.	Da. I puška je neophodna u ratu.
(16)	Dolazak na časove je za vas obavezan. A zar učenje nije?	Da. I učenje je za nas obavezno.
(17)	Vaš sin je odličan učenik. Kakva je učenica vaša ćerka?	I moja ćerka je odlična učenica.
(18)	Juče niko od vas nije bio otsutan. Da li sam ja juče bio otsutan?	Ne. Ni vi niste juče bili otsutni.
(19)	Peškir je obično pamučan. A kakvi su salveti?	I salveti su obično pamučni.
(20)	Monterej je pogodan za letovanje. Kakva je njegova klima?	I njegova klima je pogodna za letovanje.
(21)	Dobar oficir je popularan medu vojnicima. Zar dobri podoficiri nisu?	Da. I dobri podoficiri su popularni medu vojnicima.
(22)	Učenje je vaš poseban zadatak u ovoj školi. Radi kakvog posla ste vi došli u ovu školu?	Mi smo došli u ovu školu radi posebnog zadatka - učenja.

(23)	Vaš uspeh u učenju je priličan. Kakvi su uspesi vaših drugova?	Uspesi mojih drugova su takode prilični.
(24)	Pod je ravan. A kakva je tavanica?	I tavanica je ravna.
(25)	Svako voli da bude samostalan. Da li i vi i vaša žena to želite?	Da. I moja žena i ja želimo da budemo samostalni.
(26)	Vi ste sigurni u svoj uspeh. Da li su i vaši drugovi?	Da. I moji drugovi su sigurni u svoj uspeh.
(27)	Vodnik Perić uvek dolazi u školu spreman. A vi i vaš sused?	I moj sused i ja uvek dolazimo u školu spremni.
(28)	Odgovor vodnika Perića je uvek tačan. Kakvi su vaši odgovori?	Moji odgovori su takode uvek tačni.
(29)	Svako voli da ima stalan posao. Bez kakvog posla se čovek ne oseća sigurnim?	Čovek se ne oseća sigurnim bez stalnog posla.

2 - Drill all the covered adjectives which end in o that is preceded by a vowel. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Kakav je ovaj papir (zid)?	Taj papir (zid) je beo.
(2)	Kakva je ova kreda (tavanica, beležnica)?	Ta kreda (tavanica, beležnica) je bela.
(3)	Kakav je ovaj krastavac (kupus)?	Taj krastavac (kupus) je kiseo.
(4)	Kakva je ova paprika?	Ta paprika je kisela.
(5)	Kakva je ova voda (kafa, supa)?	Ta voda (kafa, supa) je vrela (topla).
(6)	Kakav je ovaj čaj?	Taj čaj je vreo (topao).
(7)	Ova jabuka nije cela. Kakva je ova kruška (paprika)?	Ta kruška (paprika) je cela.
(8)	Kakav je ovaj krastavac (patlidžan)?	Taj krastavac (patlidžan) je ceo.

3 - Drill all the covered adjectives which have the definite form only. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Kakav saobraćaj je vrlo brz?	Avionski saobraćaj je vrlo brz.
(2)	Kakav javni saobraćaj imamo u Montereju?	U Montereju imamo autobuski i automobilski javni saobraćaj.
(3)	Kako se drukčije kaže za avionski saobraćaj?	Za avionski saobraćaj se drukčije kaže vazdušni saobraćaj.

(4)	Kakve jedinice znate sem pešadiskih?	Sem pešadiskih znam još artiljeriske i vazduhoplovne jedinice.
(5)	Kakve vrste mesa znate?	Znam teleće, praseće, govede i pileće meso.
(6)	Kakve vrste topova postoje?	Postoje bestrzajni, brdski i poljski topovi.
(7)	Kakve vrste rublja postoje?	Postoji muško i žensko rublje.
(8)	Kakve službe se obavljaju na jugoslovenskim poštama?	Na jugoslovenskim poštama se obavljaju razne poštanske, zatim telefonske i telegrafske službe.
(9)	Kakvim poslovima se bave ljudi koji žive po selima?	Ljudi koji žive po selima se bave poljoprivrednim poslovima.

4 - Drill all the covered adjectives in whose declension t or d contained in the basic form is omitted. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko je juče bio bolestan?
(2) Ko nikad nije žalostan?
(3) Ko nikome nije koristan?

5 - Drill all the adjectives in whose declension the assimilation of consonants takes place because of the omission of the movable a. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Šta je nisko?	Taj sto (krevet, čiviluk, prozor) je nizak. Ta vrata (svetla) su niska.
(2)	Šta je slatko?	Taj kolač (čaj) je sladak. To voće je slatko.
(3)	Šta je teško?	Taj džak (kufer, mitraljez) je težak. Ta puška je teška.

B - REVIEW OF THE USE OF INDEFINITE AND DEFINITE ADJECTIVES

1 - Drill the difference in meaning between the definite and indefinite forms of adjectives when used as modifiers.

(1)	Kakav učenik uči lako?	Darovit učenik uči lako.

(2)	Koji vaš prijatelj uči lako?	Moj daroviti prijatelj Perić uči lako.
(3)	Kakvog vojnika vole oficiri?	Oficiri vole hrabra vojnika.
(4)	Kojeg vojnika voli vaš komandant?	Naš komandant voli hrabrog vojnika Petrovića.
(5)	Po kakvom putu je lako hodati?	Lako je hodati po ravnu putu.
(6)	Po kojem putu vi rado hodate?	Ja rado hodam po ravnom karmelskom putu.

2 - Conduct the following drill in order to show that only the indefinite form, if it exists, is used as predicate adjective. Point to the corresponding visual aids whenever necessary.

(1)	Kakav je ovaj nosač?	Taj nosač je uslužan.
(2)	Kakav je zimski vazduh?	Zimski vazduh je hladan.
(3)	Kakav je ovaj stan?	Taj stan je udoban.
(4)	Kakav je odgovor dobrog đaka?	Odgovor dobrog đaka je tačan.
(5)	Kakav je ovaj kaput?	Taj kaput je vunen.
(6)	Kakav je letnji vazduh?	Letnji vazduh je topao.
(7)	Kakav je danas dan?	Dan je danas vedar (oblačan).
(8)	Da li je ovaj čovek žalostan?	Ne. Taj čovek nije žalostan, nego veseo.

3 - Demonstrate by asking the questions listed below that with demonstrative and possessive pronouns and the cardinal numeral <u>jedan</u> only the definite form is used.

(1)	Kakav automobil želite da imate?	Želim da imam nov automobil.
(2)	Bez kojeg automobila biste bili nezadovoljni?	Bio bih nezadovoljan bez svojeg novog automobila.
(3)	Kakvom čoveku svako želi dobro?	Dobru čoveku svako želi dobro.
(4)	Kome ćete poslati poklon za novu godinu?	Poslaću poklon za novu godinu jednom dobrom prijatelju.

C - ADJECTIVES USED AS NOUNS

1 - Demonstrate by asking the questions listed below that some adjectives which denote occupation or the condition of people can be used without or instead of a noun.

(1)	Ko ne treba da pije alkoholna pića?	Maloletni ne treba da piju alkoholna pića.

(2)	Od koga siromasi traže pomoć?	Siromasi traže pomoć od bogatih.
(3)	Kome je smrt blizu?	Starima je smrt blizu.
(4)	A pred kim je život?	Život je pred mladima.
(5)	Koga interesuju igranke?	Igranke interesuju mlade.
(6)	Šta se kaže, na kome svet ostaje?	Kaže se: "Na mladima svet ostaje."

2 - Drill the declension of nouns which are identical with the feminine form of adjectives ending in -ski.

(1)	Kako se zove zemlja u kojoj žive Englezi?	Zemlja u kojoj žive Englezi se zove Engleska.
(2)	Odakle su došli u Ameriku preci mnogih sadašnjih Amerikanaca?	Preci mnogih sadašnjih Amerikanaca su došli u Ameriku iz Engleske.
(3)	Kuda biste hteli da putujete?	Ja bih hteo da putujem u Englesku.
(4)	Za čim čeznu Englezi koji žive van Engleske?	Englezi koji žive van Engleske čeznu za Engleskom.
(5)	Gde živi većina Engleza?	Većina Engleza živi u Engleskoj.

D - CAPITALIZATION OF ADJECTIVES DERIVED FROM PROPER NOUNS

Dictate the following text in order to check and correct the students' capitalization of adjectives derived from personal names, geographical proper names and from proper nouns denoting nationality and citizenship.

Markova sestra je žena jednog engleskog oficira. Njen muž ne govori ni nemački ni ruski, nego samo engleski. On voli američki život. On zna mnogo o Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Iduće nedelje će napustiti Sjedinjene Američke Države i otputovati jednim jugoslovenskim brodom za Englesku. On se upoznao sa dva nastavnika ove škole koji su srpskog porekla. Njemu se mnogo dopala Markova kuća na Monterejskom Poluostrvu.

E - USE OF THE PREFIX NE WITH ADJECTIVES

Drill the adjectives with the prefix ne by first giving the statements listed below and then having the students rephrase your statements using the adjective from your statement but prefixed with ne.

(1)	Moj sin je vrlo aktivan.	Moj sin je vrlo neaktivan.
(2)	Moja deca su uvek mirna.	
(3)	Petar je veran svojim prijateljima.	
(4)	Takav svršetak je sasvim verovatan.	
(5)	Vaš uspeh je dovoljan.	

(6) Neke evropske zemlje su još uvek zavisne od drugih zemalja.
(7) Ja sam retko zadovoljan sobom.
(8) To pitanje je jasno.
(9) Petar ne zna da bude ljubazan.
(10) Petar je nadležan za to.
(11) Lisica je obazriva.
(12) Ovo je jedna obična reč.
(13) Ovo kuća je pogodna za stanovanje.
(14) Ovaj gospodin mi je poznat.
(15) Vaš odgovor nam je potreban.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

LXVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U Diksonovoj kancelariji

Jednog dana rano izjutra general Stanković je posetio Diksona u kancelariji, koju je Dikson tek iznajmio i namestio. Generala je interesovalo da vidi kako jedan trgovački agent počinje normalan poslovni život u jednoj stranoj zemlji.

Kancelarija se nalazi u samom centru grada. Ona je prostrana i sunčana. Dikson ju je namestio vrlo ukusno. Pod je pokrio divnim srpskim ćilimom. Dve udobne fotelje i nekoliko niskih i visokih stolica i malih stolova nalaze se na pravom mestu. Na pisaći sto svetlo udara s leve strane kao što to treba da bude. Na pisaćem stolu i malim stolovima vide se velike i lepe pepeljare. Sav je nameštaj sem pisaćeg stola nov. Pošto Dikson nije mogao da nađe gotovi pisaći sto koji bi mu se svideo, on je privremeno pozajmio jedan stari od Janka, generalovog sina. On će ga vratiti Janku čim dobije pisaći sto koji je posebno naručio.

Pošto je kancelariski materijal u Americi mnogo bolji od onog u Jugoslaviji, Dikson je kupio samo neophodno potrebni kancelariski materijal. On će se tim materijalom poslužiti dok mu stigne materijal koji je tražio od svoje firme. On takođe očekuje od svoje firme dve nove pisaće mašine. Kad ih dobije, on će ili prodati ili pokloniti nekome staru pisaću mašinu koju sada upotrebljava.

Generalu Stankoviću se sve mnogo dopalo, ali nije mogao a da se slatko ne nasmeje kad je na pisaćem stolu video pečat i pečatni vosak. General i većina Jugoslovena a zajedno s njima i Dikson znaju da je to u Jugoslaviji neophodnost i u isto vreme besmislica.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the Post Office

When Stankovich and Dickson came to the Post Office, Dickson learned that all cablegrams must be written on a special cable form. Therefore, he had to copy on such a form the cablegram that he had composed in Stankovich's office. Dickson did not send his cable "Urgent" as he had intended to do. This would have been very expensive and besides it was not necessary. His friend Stankovich told him that if he sent the cable "Straight", his firm would get it the same day and that would be enough.

After they had sent the cablegram, they went from window to window to see how various things are done at a Post Office in Yugoslavia. One who lives in Belgrade can mail letters within the city itself, to the interior and abroad. Letters may be first class, special delivery, registered and air mail.

At one of the windows Dickson got a postal tariff from a clerk. In that tariff he can see what the postage is for various letters and parcels. The tariff also gives information about the postage for samples without value.

Since Dickson, as a businessman, will have to send ordinary postal and telegraphic money orders, Stankovich showed him at which window he could do this and how he should do it.

Dickson was very satisfied with his visit to the Post Office. He is already transferring himself in his thoughts to the time when he will be coming here to do various (lots of) business. Now he knows where to go and how to act when the time comes.

The only thing he is waiting for is the working permit!

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Osnovna obuka - Obuka na oruđima

1. Robert Dikson: Kada ste počeli obuku na oruđima?

Desetar Ilić: Obuka na oruđima je počela posle osam nedelja.

2. R D: Na kojim oruđima ste se vežbali?

D.I: Mi, vojnici streljačkih četa, vežbali smo se da rukujemo puškomitraljezima, automatima, lakim minobacačima i reaktivnim bacačima.

SIXTH PART
INTERPRETING

Basic training - Drill with weapons

1. Robert Dickson: When did you start drill with weapons?

Corporal Ilich: Drill with weapons started after eight weeks.

2. R D: What weapons were you drilled on?

Cpl I: We soldiers from the rifle companies were drilled on how to handle automatic rifles, submachine guns, light mortars and bazookas.

3. R D: Koji vojnici imaju obuku na teškim minobacačima, na mitraljezima i bestrzajnim topovima?

D.I: Vojnici četa pratećih oruđa i mitraljeskih četa se vežbaju na tim orudima.

4. R D: Koliko ljudi poslužuje reaktivni bacač?

D.I: Dva čoveka.

5. R D: A koliko ljudi poslužuje teški mitraljez?

D.I: Šest ljudi.

6. R D: A koliko ljudi ima jedno odeljenje bestrzajnih topova?

D.I: Ono ima tri čoveka ako je bestrzajni top na džipu, a šest ako nije.

7. R D: Koje jedinice imaju četu pratećih oruda?

D.I: Bataljoni i pukovi.

8. R D: Koje čete imaju karabine umesto pušaka?

D.I: Mitraljeske čete i čete pratećih oruđa.

9. R D: Ko je naoružan pištoljem?

D.I: Oficiri i podoficiri.

10. R D: Ko ima bombe?

3. R D: What soldiers have training on heavy mortars, heavy machine guns and recoilless rifles?

Cpl I: The soldiers of heavy weapons companies and machine-gun companies are drilled on these weapons.

4. R D: How many men serve a bazooka?

Cpl I: Two men.

5. R D: And how many men serve a heavy machine gun?

Cpl I: Six men.

6. R D: And how many men does a recoilless rifle section have?

Cpl I: It has three men if the recoilless rifle is mounted on a jeep, but six if it isn't.

7. R D: What units have a heavy weapons company?

Cpl I: Battalions and regiments.

8. R D: Which companies have carbines instead of rifles?

Cpl I: Machine-gun companies and heavy weapons companies.

9. R D: Who is armed with pistols?

Cpl I: Officers and noncommissioned officers.

10. Who has grenades?

D.I: Bombe imaju svi vojnici.

Cpl I: All soldiers have grenades.

11. R D: Da li je obuka na oruđima teška?

11. R D: Is the drill on weapons difficult?

D.I: Nije mnogo teška. Na nekim oruđima je teža nego na drugim.

Cpl I: It isn't very difficult. On some weapons it's more difficult than on others.

12. R D: Koji vojnici se vežbaju da upotrebljavaju telefon i radio?

12. R D: Which soldiers are trained to use the telephone and radio?

D.I: Vojnici voda za vezu.

Cpl I: The soldiers of the signal platoon.

13. R D: Gde ste se vežbali kad je počela obuka na oruđima?

13. R D: Where did you have your drill when the drill on weapons started?

D.I: Išli smo na vežbalište, a ponekad i na brda oko grada.

Cpl I: We went to the drill field and sometimes to the hills around the city.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson hopes to get a working permit in a few days.
2. He has already found a spacious and sunny office in the very center of the city.
3. Almost all the furniture in the office is new and modern.
4. There are two comfortable armchairs and several high and low chairs in the office.
5. On the tables there are beautiful table lamps and large ash trays.
6. On the floor there is a heavy carpet.
7. The only old things in the office are a desk and a typewriter.
8. Janko loaned the desk to Dickson who will use it until he gets the one that he specially ordered.
9. When Dickson gets his typewriter from America, he will either sell or give as a gift the old one.
10. Dickson is dissatisfied with the European office supplies.
11. Of course, Dickson did not forget to buy a seal and sealing wax which in Yugoslavia are a necessity and absurdity at the same time.
12. So Dickson hopes to begin the normal life of a commercial agent very soon.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1563-bèsmislica, f.	- absurdity, nonsense
1564-cȅntar, m. gen. sing.: cȅntra	- center
1565-cȉlj, m. nom. pl.: cíljevi	- target, objective, aim; destination
1566-čak, adv.	- even; so far as; as late as
*351-èvrōpskī, adj.	- European
-èvrōpskī, adv.	- European-like
1567-fotélja, f.	- armchair
*79-kancelàriski, adj.	- office, adj.
1568-lȁmpa, f.	- lamp
1569-mašȉna, f.	- machine
1570-mòdēran, adj. m. mòdērna, f. mòdērno, n.	- modern, fashionable
-mòdērno, adv.	- fashionably
1571-nȁmeštāj, m.	- furniture
1572-narȕčiti, v.t.pfv. pr.t.: nàrūčīm;nàrūčē	- to order (something)
*1572-naručívati, v.t.ipfv. pr.t.: narùčujem;narùčuju	- to order (something)
*255-neòbičan, adj. m. neòbična, f. neòbično, n.	- unusual
-neòbično, adv.	- unusually
1573-neophódnost, f. gen. sing.: neophódnosti	- necessity

*321-nȅzadovȍljan, adj. m. nȅzadovȍljna, f. nȅzadovȍljno, n.	- dissatisfied, discontent
-nȅzadovȍljno, adv.	- discontentedly
1574-nȉzak, adj. m. nȉska, f. nȉsko, n.	- low
-nȉsko, adv.	- low
1575-nȍrmālan, adj. m. nȍrmālna, f. nȍrmālno, n.	- normal
-nȍrmālno, adv.	- normally
1576-pèčat, m.	- seal
1577-pèčatnī, adj.	- sealing
*1577 & *1589-pèčatnī vȍsak, m.	- sealing wax
1578-pepèljara, f.	- ash tray
1579-pìsaćī, adj.	- writing
*1569 & *1579-pìsaćā mašȉna, f.	- typewriter
*176 & *1579-pìsaćī stȍ, m.	- desk
1580-poklòniti, v.t.pfv. pr.t.: pòklonīm;pòklonē	- to present, to donate
*1580-pòklanjati, v.t.ipfv. pr.t.: pòklānjām;pòklānjajū	- to present, to donate
1581-poslúžiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t.: pòslūžīm;pòslūžē	- to serve; to service; (to help oneself to something)
*1581-poslužívati (se) v.t.&r.ipfv. pr.t.: poslùžujem;poslùžuju	- to serve; to service; (to help oneself to something)
1582-pozájmiti, v.t.pfv. pr.t.: pòzājmīm;pòzājmē	- to lend; to borrow; to loan

*1582-pozajmljívati, v.t.ipfv. pr.t.: pozàjmljujem; pozàjmljuju	- to lend; to borrow; to loan
1583-pròdati, v.t.pfv. pr.t.: pròdām;pròdajū	- to sell
*1583-prodávati, v.t.ipfv. pr.t.: pròdājem;pròdājū	- to sell
1584-pròstran, adj.	- spacious
1585-stõni, adj.	- table, adj.
1586-sùnčan, adj.	- sunny
1587-tèpih, m. nom. pl.: tèpisi	- carpet, rug
1588-tẽži, adj.	- heavier; more difficult
-tẽže, adv.	- more heavily; harder; with more difficulty
1589-võsak, m. gen. sing.: võska	- wax

* * *

Dobro došli (došao)!	- Welcome!
Hvala lepo	- Thank you kindly
U samom centru	- In the very center
Na samom početku	- At the very beginning

ŠEZDESET-DEVETA LEKCIJA
SIXTY-NINTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - FULL DECLENSION OF INTERROGATIVE PRONOUNS (See Par. 216)

(Before the beginning of the drill hang the chart of the full declension of interrogative pronouns over the blackboard.)

1 - Drill the declension and use of the interrogative pronoun ko by having the students form by means of this pronoun the questions to which the statements listed below would be the appropriate answers. Have the students use both the long and the short forms in cases in which they exist.

(1) Poručnik g. Marić je naš prijatelj.
(2) Poručnik g. Marić je sinoć večerao s nama.
(3) Mi se rado sećamo svog prijatelja poručnika g. Marića.
(4) Mi se uvek radujemo svom prijatelju poručniku g. Mariću.
(5) Mi često posećujemo svog prijatelja poručnika g. Marića.
(6) Mi često putujemo sa svojim prijateljem poručnikom g. Marićem.
(7) U poručniku g. Mariću mi vidimo svog najboljeg prijatelja.

2 - Drill the declension and use of the interrogative pronoun šta following the procedure described under 1.

(1) Kafa je gorka.
(2) Biftek je izgoreo.
(3) Mi se moramo čuvati alkoholnih pića.
(4) Niko se ne raduje ratu.
(5) Petrovićevi su kupili automobil.
(6) Nožem sečemo meso.
(7) Vino držimo u buradi.

3 - Drill the declension and use of the interrogative pronoun koji, koja, koje following the procedure described under 1. Use the visual aids whenever applicable.

(1) Moj stariji brat je oficir, a moj mladi brat je lekar.
(2) Ja često dobijam pisma od svog starijeg, a retko od svog mladeg brata.
(3) Ja često pišem svom starijem, a retko svom mladem bratu.
(4) Ja sam video svog starijeg brata pre godinu dana, a svog mladeg brata pre šest meseci.
(5) Ja se bolje slažem sa svojim starijim bratom, nego sa svojim mladim bratom.
(6) Ja često govorim o svom starijem bratu, a retko o svom mladem bratu.
(7) Naša baba Olga živi u Montereju, a naša baba Mara u Njujorku.

(8) Mi često večeramo kod babe Olge, a retko kod babe Mare.
(9) Mi često idemo k babi Olgi, a retko k babi Mari.
(10) Mi često vidimo babu Olgu, a retko babu Maru.
(11) Mi se često sastajemo s babom Olgom, a retko s babom Marom.
(12) Mi često govorimo o babi Mari, a retko o babi Olgi.
(13) Ovo pero je dobro, a ono pero je rdavo.
(14) Ja ne mogu da pišem lepo bez svog pera.
(15) Ja se radujem ovom, a ne onom peru.
(16) Ja volim ovo pero, a ne volim ono pero.
(17) Ja volim da pišem ovim, a ne onim perom.
(18) Ja govorim o ovom, a ne o onom peru.
(19) Ovi automobili su jeftini, a oni su skupi.
(20) Ove stolice su udobne, a one nisu.
(21) Ova jaja su sveža, a ona nisu.
(22) Mi prodajemo više ovih, a manje onih automobila (stolica, jaja).
(23) Oni se raduju ovim, a ne onim automobilima (stolicama, jajima).
(24) Mi volimo ove, a ne one automobile (stolice).
(25) Mi volimo ova, a ne ona jaja.
(26) Mi volimo da se vozimo ovim, a ne onim automobilima.
(27) Mi volimo da sedimo na ovim, a ne na onim stolicama.

4 - Drill the declension and use of the interrogative pronoun čiji, čija, čije following the procedure described under 1.

(1) Naš otac je dobar čovek.
(2) Naše unuče je malo.
(3) Naša majka je dobra žena.
(4) Mi stanujemo kod svojeg deda.
(5) Mi se rado sećamo vašeg sela.
(6) Ja ne idem nikuda bez svoje majke.
(7) Milan često piše Markovom bratu.
(8) On se nada bratovom detetu.
(9) Marko često piše Milanovoj sestri.
(10) Ja još nisam video Petrovog brata.
(11) Oni žele da čuju tvoje mišljenje.
(12) Marko je pozvao na večeru moju porodicu.
(13) Sinoć sam se upoznao s Miloševim ocem.
(14) Ja čeznem za društvom svojih starih prijatelja.
(15) Marko se oženio Milanovom sestrom.
(16) Vaše knjige su u Petrovom stolu.
(17) To sam pročitao u ženinom pismu.
(18) Mi nismo nikad bili u Petrovićevoj kući.
(19) Naši oficiri su hrabri.
(20) Sva Markova odela su skupa.
(21) Dve Markove košulje su svilene.
(22) Mi ne bismo mogli da uradimo ništa bez Đordevih volova.
(23) Kufer je stigao bez Markovih odela.

ED0 31688

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE
TEXT VOLUME

VOLUME VIII
LESSONS 73-82

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

A WORD OF CAUTION CONCERNING INTERROGATION EXERCISES FOR LANGUAGE TRAINING

THE INTERROGATION EXERCISES ON THE FOLLOWING PAGES ARE BASED ON THOSE PREPARED BY THE ARMY GENERAL SCHOOL IN 1953 AND ARE CONSIDERED USEFUL AND APPROPRIATE FOR LANGUAGE TRAINING. NEVERTHELESS, BEAR IN MIND THAT THEY ARE DESIGNED NOT FOR INSTRUCTION IN THE TECHNIQUES OF INTERROGATION BUT SOLELY FOR LEARNING SPECIFIC MILITARY TERMINOLOGY UNDER MOCK WARFARE CONDITIONS. YOU MUST ALSO REMEMBER THAT THE HYPOTHETICAL PRISONER RESPONSES IN THESE EXERCISES CAN IN NO WAY BE REGARDED AS EXAMPLES OF CONDUCT FOR AMERICAN MILITARY PERSONNEL TAKEN PRISONER IN TIME OF WAR. PRISONER CONDUCT FOR AMERICANS WHILE UNDER INTERROGATION BY THE ENEMY IS CLEARLY AND UNCOMPROMISINGLY SET FORTH IN THE "MILITARY CODE" PUBLISHED IN 1955.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

INFORMATION I MAY DISCLOSE SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR

WHEN QUESTIONED, SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR, I AM BOUND TO GIVE ONLY NAME, RANK, SERVICE NUMBER AND DATE OF BIRTH. I WILL EVADE ANSWERING FURTHER QUESTIONS TO THE UTMOST OF MY ABILITY. I WILL MAKE NO ORAL OR WRITTEN STATEMENTS DISLOYAL TO MY COUNTRY AND ITS ALLIES OR HARMFUL TO THEIR CAUSE.

When questioned, a prisoner of war is required by the Geneva Convention and permitted by this Code to disclose his name, rank, service number and date of birth. A prisoner of war may also communicate with the enemy regarding his individual health or welfare as a prisoner of war and, when appropriate, on routine matters of camp administration. Oral or written confessions true or false, questionnaires, personal history statements, propaganda recordings and broadcasts, appeals to other prisoners of war, signatures to peace or surrender appeals, self criticisms or any other oral or written communication on behalf of the enemy or critical or harmful to the United States, its allies, the Armed Forces or other prisoners are forbidden.

It is a violation of the Geneva Convention to place a prisoner of war under physical or mental torture or any other form of coercion to secure from him information of any kind. If however, a prisoner is subjected to such treatment, he will endeavor to avoid by every means the disclosure of any information, or the making of any statement or the performance of any action harmful to the interests of the United States or its allies or which will provide aid or comfort to the enemy.

Under Communist Bloc reservations to the Geneva Convention, the signing of a confession or the making of a statement by a prisoner is likely to be used to convict him as a war criminal under the laws of his captors. This conviction has the effect of removing him from the prisoner of war status and according to this Communist Bloc device denying him any protection under terms of the Geneva Convention and repatriation until a prison sentence is served.

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Text Volume

Volume VIII

Lessons 73-82

November 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
SEVENTY-THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - Dickson looks for an agent for Croatia	4
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	4
Cartoon Guide	5
Grammar Analysis	8
Par. 227 - The use of the aspects in the past compound tense	8
228 - The use of the aspects in the future tense	10
Grammar Drill	11
Translation Exercise	13
Reading Text - Dickson looks for an agent for Croatia	16
Questions on Reading Text	17
Homework	18
Vocabulary	19
SEVENTY-FOURTH LESSON	22
Grammar Perception Drill	22
Dialogue - A telephone conversation with Mr. Pavichich	28
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	28
Cartoon Guide	29
Grammar Analysis	32
Par. 229 - The use of the aspects in the exact future tense	32
230 - The use of the aspects in the potential mood	33
231 - The use of the aspects in the imperative mood	34
Grammar Drill	35
Translation Exercise	38
Interpreting - Interrogation of an Army deserter (cont.) (About artillery - cont.)	39
Homework	41
Vocabulary	42
SEVENTY-FIFTH LESSON	45
Grammar Perception Drill	45
Dialogue - Armored units	52
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	52
Cartoon Guide	53

Page

Grammar Analysis 56
Par. 232 - The formation of verbs 56
233 - The formation of verbs from nouns and adjectives 57
Grammar Drill 64
Translation Exercise 70
Reading Text - About armored units 71
Questions on Reading Text 72
Homework 74
Vocabulary 75

SEVENTY-SIXTH LESSON 77

Grammar Perception Drill 77
Dialogue - Signing of the contract with Mr. Pavichich 82
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 82
Cartoon Guide 83
Grammar Analysis 86
Par. 234 - Distinction of the aspects of the verb 86
235 - Prefixing of verbs 87
Grammar Drill 94
Translation Exercise 101
Reading Text - Signing of the contract with Mr. Pavichich 102
Questions on Reading Text 103
Homework 105
Vocabulary 106

SEVENTY-SEVENTH LESSON 109

Grammar Perception Drill 109
Dialogue - A party at the hotel Majestic 116
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 116
Cartoon Guide 117
Grammar Analysis 120
Par. 235 - Prefixing of verbs (Cont.) 120
Grammar Drill 129
Translation Exercise 136
Reading Text - A party at the hotel Majestic 137
Questions on Reading Text 138
Homework 140
Vocabulary 141

SEVENTY-EIGHTH LESSON 144

Grammar Perception Drill 144

Page

Dialogue - At the doctor's 152
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 152
Cartoon Guide 153
Grammar Analysis 156
Par. 236 - The suffix nu as a means of perfectivizing the verbs 156
237 - Imperfectivization of perfective verbs 157
Grammar Drill 167
Translation Exercise 174
Interpreting - Interrogation of an Army deserter (cont.) (About armored units) 175
Homework 178
Vocabulary 179

SEVENTY-NINTH LESSON 182

Grammar Perception Drill 182
Dialogue - About the cavalry 186
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 186
Cartoon Guide 187
Grammar Analysis 190
Par. 238 - The aspect mechanism in primary perfective and primary imperfective verbs 190
Grammar Drill 193
Translation Exercise 196
Reading Text - About Yugoslav cavalry 197
Questions on Reading Text 199
Homework 201
Vocabulary 202

EIGHTIETH LESSON 205

Grammar Perception Drill 205
Dialogue - At the drugstore 208
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 208
Cartoon Guide 209
Grammar Analysis 213
Par. 239 - The aspect mechanism in the verb ići 213
240 - The conjugation of the verb sresti 215
241 - The conjugation of the verb spasti 215
242 - The present tense of verbs consisting of a previx + suti 215
243 - The conjugation and the use of the verb boleti and zaboleti 215
244 - The present tense of the verb kašljati and verbs derived from it 216
Grammar Drill 216

Page

Translation Exercise 220
Interpreting - Interrogation of an Army deserter (cont.) (About the cavalry) 221
Homework 224
Vocabulary 225

EIGHTY-FIRST LESSON 227

Grammar Perception Drill 227
Dialogue - At the dentist's 232
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 232
Cartoon Guide 233
Grammar Analysis 237
Par. 245 - The verb voziti, voditi, goniti and nositi 237
246 - The verb vući and its derivatives 240
247 - The conjugation of the verb teći 241
Grammar Drill 241
Translation Exercise 245
Reading Text - At the dentist's 246
Questions on Reading Text 247
Homework 248
Vocabulary 249

EIGHTY-SECOND LESSON 252

Grammar Perception Drill 252
Dialogue - Horseback riding in the surroundings of Belgrade 262
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 262
Cartoon Guide 263
Grammar Analysis 267
Par. 248 - Comparison of adjectives - Degrees 267
249 - Adjectives taking the comparative endings -ji, -ja. etc. 268
250 - Linking words in the comparative construction 270
Grammar Drill 271
Translation Exercise 276
Interpreting - Interrogation of an Army deserter (cont.) (About the cavalry - cont.) 277
Homework 280
Vocabulary 281

CHARTS

Organization and formation of armored units 73

Formation of cavalry 198

SEDAMDESET-TREĆA LEKCIJA
SEVENTY-THIRD LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE USE OF THE ASPECTS IN THE PAST COMPOUND TENSE (See Par. 227)

Read the following text to the students while they are looking at the corresponding visual aids. Explain the use of the aspects whenever necessary. After reading the text, conduct the drill by asking the questions which follow the text.

Marko je sinoć bio umoran. Zato je legao dosta rano. Pre nego što je napustio dnevnu sobu, rekao je "laku noć" svojoj deci. Čim je ušao u svoju sobu, počeo je da se svlači. Najpre je svukao kaput, zatim pantalone, pa košulju itd. Dok je oblačio pidžamu, primetio je da je izgubio nekoliko dugmadi sa nje. Zatim je ušao u kupatilo i dugo se umivao i prao zube. Kad se vraćao iz kupatila, video je da mu žena nije namestila krevet. Morao je da i to učini sam. Nameštao je krevet vrlo dugo, ali ga ipak nije dobro namestio. Zatim je legao. Nije se osećao dobro. Možda zato što je krevet namestio on, a ne njegova žena. Dugo se prevrtao s jedne strane na drugu. Najzad je zaspao. Međutim, nije spavao mirno. Budio se često i sanjao čudne i neprijatne stvari.

Kad se jutros probudio, bilo mu je teško da ustane. Zato je ostao u krevetu još nekoliko minuta. Dugo je brisao oči, zevao i protezao se. Najzad je pogledao na sat i video da je već kasno, pa je brzo ustao.

Questions on the text:

(1) Kad je Marko bio umoran?
(2) Šta je zato uradio rano?
(3) Kad je rekao "laku noć" svojoj deci?
(4) Kad je počeo da se svlači?
(5) Šta je uradio čim je ušao u svoju sobu?
(6) Šta je svukao najpre?
(7) Šta je zatim svukao?
(8) Šta je primetio dok je oblačio pidžamu?
(9) Kad je primetio da je izgubio nekoliko dugmadi sa pidžame?
(10) Šta je zatim uradio?
(11) Šta je radio u kupatilu?
(12) Da li je to uradio brzo?
(13) Šta je video kad se vraćao iz kupatila?
(14) Kad je video da mu žena nije namestila krevet?
(15) Šta je on morao da učini sam?
(16) Šta je uradio zatim?
(17) Kako se osećao?

(18) Zašto se nije osećao dobro?
(19) Šta je radio dok nije zaspao?
(20) Kako je spavao Marko?
(21) Šta je on sanjao?
(22) Da li se katkad budio noću?
(23) Kakve stvari je sanjao Marko?
(24) Je li mu jutros bilo lako da ustane?
(25) Šta je zato uradio?
(26) Šta je radio dok je tako ležao?
(27) Na šta je najzad pogledao?
(28) Šta je video?
(29) Šta je zatim uradio?

B - THE USE OF THE ASPECTS IN THE FUTURE TENSE (See Par. 228)

Read the following text to the students while they are looking at the corresponding visual aids. Explain the use of the aspects whenever necessary. After reading the text, conduct the drill by asking the questions which follow the text.

Gospođa Persa, supruga našeg Marka, znala je šta će se sada dogoditi, tj. šta će se događati za vreme sledećih šezdeset minuta.

Njen dragi muž će brzo obuti papuče, ljutiće se malo na nju što viče tako rano, svući će gornji deo pidžame, obući će kućni mantil, poći ka kupatilu, ući u njega i pustiti vodu. Onda, dok se kada bude punila vodom, on će se umivati, praće zube, brijaće se, dodavaće hladnu vodu u kadu, češljaće se i zvaće nju da mu donese peškir.

Najzad će ući u kadu, izgubiće sapun najmanje dva, tri puta i tražiće od nje da mu pere leđa. Kada se bude okupao, obrisaće se jednim velikim peškirom i trčaće u sobu da se obuče.

Doći će onda u kujnu i sešće za sto. Ona će mu postavljati stotinu pitanja, ali on neće odgovoriti ni na jedno, nego će jesti prženi hleb, piće crnu kafu (popiće najmanje četiri šolje), čitaće novine, a ona će se pitati zašto je uzela Marka za muža.

Questions on the text:

(1) Šta je znala gospođa Persa?
(2) Šta će prvo uraditi njen muž?
(3) Šta će se onda dogoditi sa njim?
(4) Šta će posle toga uraditi?
(5) Šta će uraditi pošto svuče gornji deo pidžame?
(6) Šta će uraditi pošto obuče kućni mantil?
(7) Šta će uraditi pošto pođe ka kupatilu?

(8) Šta će uraditi pošto uđe u njega?
(9) Šta će raditi dok se kada bude punila vodom?
(10) Šta će onda početi da radi?
(11) Šta će uraditi sa sapunom?
(12) Šta će tražiti od žene?
(13) Šta će uraditi kada se bude okupao?
(14) Šta će uraditi pošto se obriše?
(15) Šta će uraditi kada dođe u kujnu?
(16) Šta će njegova žena raditi?
(17) Šta će Marko raditi umesto da odgovara na pitanja svoje žene?
(18) Koliko će šolja kafe popiti?
(19) Šta će raditi njegova žena?

DRUGI DEO
DIJALOG

Dikson traži agenta za Hrvatsku

1. General Stanković: Dobro jutro, g. Diksone. Čujem da ste juče bili u Topčideru. Dakle, kako vam se dopao Topčider?
Robert Dikson: Topčider je zaista divan. Izvolite sesti.
2. G.S.: Hvala, Neću da sednem, jer odmah odlazim. Samo sam svratio da vam kažem da će Janko doći kroz jedan sat. Kako su vaši poslovi?
R D: Dosta dobro, samo još nisam našao agenta za Hrvatsku. Danas ćemo se Janko i ja dogovoriti šta treba da radimo.
3. G.S.: Želim vam svaki uspeh. Hoćete li čekati Janka ovde?
R D: Naravno da ću ga sačekati ovde.
4. G.S.: Ali, ako se on bude zadržao duže od jednog sata?
R D: Ne mari. Ja ću biti ovde i pisati neka pisma dok on ne stigne. Dugujem ženi tri pisma, pa ću morati da se iskupim.
5. G.S.: Onda do skora viđenja, g. Diksone.
R D: Do skora viđenja, g. generale, i hvala na poruci.
(Malo kasnije)
6. Janko Stanković: Izvinite što sam zakasnio. Dok sam tražio odredbe za prodaju strane robe u Hrvatskoj, koje sam najzad našao, mnogo sam se nasekirao.

R D: Znam da nam te odredbe trebaju, ali nije

SECOND PART
DIALOGUE

Dickson looks for an agent for Croatia

1. General Stankovich: Good morning, Mr. Dickson. I heard you were in Topchider yesterday. Well, how did Topchider appeal to you?
Robert Dickson: Topchider is indeed beautiful. Please, be seated.
2. Gen S: Thanks. I don't want to sit down, as I'm leaving immediately. I only dropped in to tell you that Janko will come in an hour. How's your business?
R D: Fairly good, only I haven't yet found an agent for Croatia. Today Janko and I will decide what we should do.
3. Gen S: I wish you every success. Are you going to wait for Janko here?
R D: Of course, I'll wait for him here.
4. Gen S: But, in case he should be detained more than an hour?
R D: It doesn't matter. I'll be here writing some letters until he arrives. I owe three letters to my wife and I'll have to redeem myself.
5. Gen S: Then, I'll see you soon, Mr. Dickson.
R D: See you soon, General, and thanks for the message.

(A little later)

6. Janko Stankovich: Excuse me for being late. While I was looking for the regulations for the sale of foreign goods in Croatia, which I finally found, I became very cross.
R D: I know that we need those regulations, but you

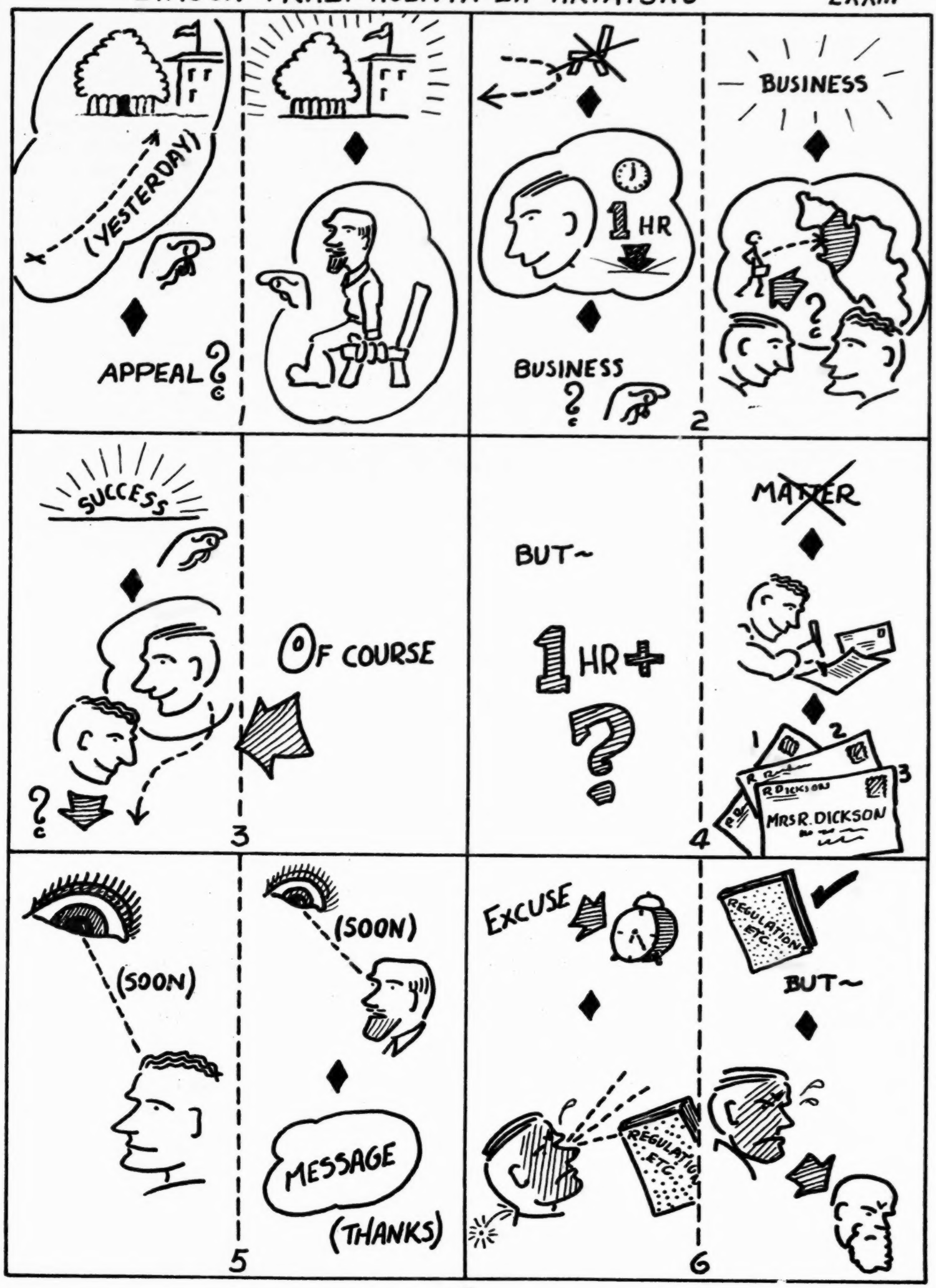
(YESTERDAY)
APPEAL ?
1 HR
BUSINESS ?
2
BUSINESS
SUCCESS
?
3
OF COURSE
BUT~
1 HR +
?
MATTER
1
2
3
R. DICKSON
MRS R. DICKSON
4
(SOON)
5
(SOON)
MESSAGE
(THANKS)
EXCUSE
REGULATION ETC.
6
REGULATION ETC.
BUT~

trebalo da se sekirate. Od toga se stari.

7. J S: Naprotiv. Ja mislim da će sve biti dobro dok budem radio i sekirao se i da neću ostareti, nego ću se čak i pomladiti.

R D: Svi ljudi nisu jednaki, kao što nisu ni svi prsti. Nego, govorimo o predmetu koji nas danas interesuje, tj. o mom agentu.

8. J S: Već sam o tome pisao jednom prijatelju u Zagrebu. Čim dobijem odgovor, ja ću vam javiti, tj. ako vaš konzul ne bude ranije našao neko pogodno lice.

R D: Iako imam poverenja u konzula, ne verujem da će mi mnogo pomoći. I on i naš trgovački ataše imaju suviše posla.

9. J S: Onda ćemo pričekati još nekoliko dana.

R D: A da ne bismo živeli u neizvesnosti, zar ne bi bilo bolje da odemo u Zagreb?

10. J S: Ne mislim da to treba da učinimo pre nego što napišem još jedno pismo. Možda moj prijatelj nije sad u Zagrebu.

R D: Dobro. Čekaćemo na vesti od vašeg prijatelja.

11. J S: Trebalo je da večeras izađemo na Kalimegdan, ali vidite, kiša još pada i sumnjam da će prestati.

R D: Ako i večeras bude padala kiša, ostaću u hotelu. Imam da pišem mnogo pisama.

shouldn't have become cross. One ages from that.

7. J S: On the contrary. I think everything will be all right as long as I'm working and getting cross, and I'll not get old, but I'll even get younger.

R D: All men aren't alike, as all the fingers aren't alike. However, let's talk about the subject that interests us today, that is, about my agent.

8. J S: I've already written to a friend in Zagreb about it. As soon as I get an answer, I'll let you know, that is, if your consul doesn't find a suitable person sooner.

R D: Though I've confidence in the consul, I do not believe he'll help me much. Both he and our commercial attaché are too busy.

9. J S: We'll wait several more days, then.

R D: And in order not to live in uncertainty, wouldn't it be better to go to Zagreb?

10. J S: I don't think we should do that before I write another letter. Perhaps my friend isn't in Zagreb now.

R D: O.K. We'll wait for news from your friend.

11. J S: This evening we were supposed to go to Kalimegdan, but, as you see, it's still raining and I doubt that it will stop.

R D: If it should rain tonight, too, I'll remain at the hotel. I have to write many letters.

LXXIII

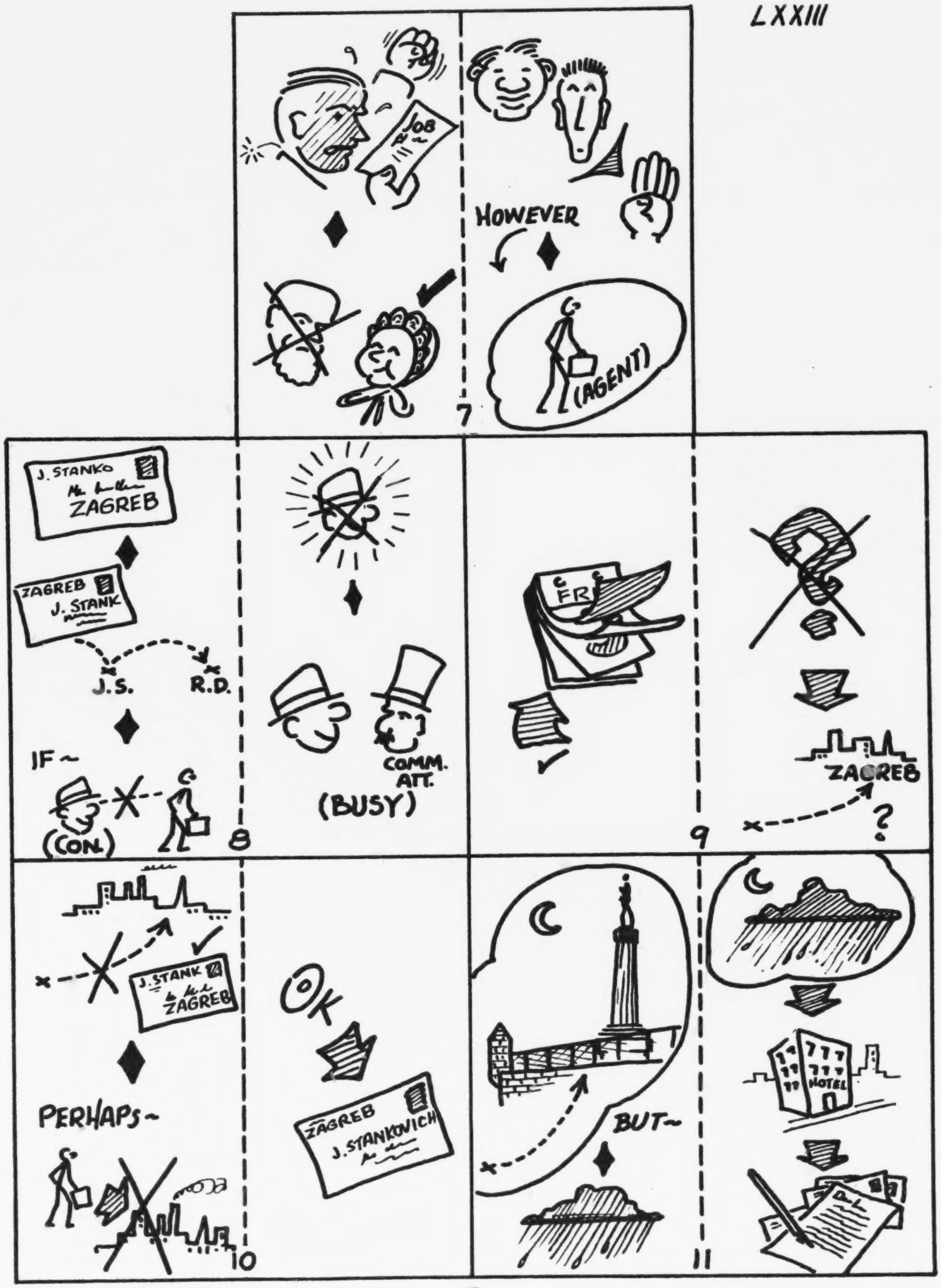
JOB
HOWEVER
(AGENT)
7
J. STANKO
ZAGREB
ZAGREB
J. STANK
J.S.
R.D.
IF ~
(CON.)
8
COMM. ATT.
(BUSY)
FR
9
ZAGREB
?
J. STANK
ZAGREB
PERHAPS ~
10
OK
ZAGREB
J. STANKOVICH
BUT ~
11
HOTEL

PAR. 227 - THE USE OF THE ASPECTS IN THE PAST COMPOUND TENSE

A - The imperfective aspect

The compound past tense expressing an action which is viewed as continuing (either without an interruption or in repetition) in the past, must be in the imperfective aspect:

(6) Док сам тражио одредбе за продају стране робе у Хрватској, које сам најзад нашао, много сам се насекирао.

(6) Знам да нам те одредбе требају, али није требало да се секирате.
Мени се живот у Београду много више допадао пре рата него данас.
The life in Belgrade appealed more to me before the war than now-a-days.
Јуче сам цело преподне радио у башти.
Yesterday I worked in the garden all morning.
Синоћ сам учио четири сата и зато данас знам све.
Last night I studied four hours and because of that I know everything today.
Кад сам био у Дубровнику, сваки дан сам се купао у мору.
When I was in Dubrovnik, I swam in the sea every day.
Кад су били овде, они су често ручавали и вечеравали у нашем ресторану.
When they were here, they often had their lunch and supper in our restaurant.

Note: The English phrases "I used to buy," "I used to swim (every day)" are rendered simply by the imperfective past compound tense "Куповао сам", "Купао сам се (сваки дан)."

B - The perfective aspect:

1 - The compound past tense expressing a single action completed in the past or a repeated action viewed as completed every time it was done, must be in the perfective aspect:

(1) Дакле, како вам се допао Топчидер?

(2) Само сам свратио да вам кажем да ће Јанко доћи кроз један сат.

(2) Доста добро, само још нисам нашао агента за Хрватску.

(6) Док сам тражио одредбе за продају стране робе у Хрватској, које сам најзад нашао, много сам се насекирао.
Учио сам док нисам све научио.
I studied until I learned everything.
Чим је стигао, дошао је да нас види.
As soon as he arrived, he came to see us.
Тек што су стигли, морали су да се врате због очеве болести.
No sooner had they arrived than they had to return because of their father's sickness.
Пошто сам се окупао, легао сам и одмах заспао.
After I took my bath, I went to bed and fell asleep at once.
Он није никад легао пре него што је све научио.
He never went to bed before he learned everything.

2 - A future action assumed as certain can be expressed by the perfective compound past tense instead of by the perfective future:

Ако не станеш, погинуо си.
If you do not stop, you will die.

C - Special uses of the imperfective and the perfective compound past tense:

1 - In proverbs and generalized statements the use of aspects is optional:

И мачка је краља гледала, па га се није бојала.
Even the cat watched the king and was not afraid of him.
Ни лук јео ни лук мирисао.
I haven't even had a smell of it.
(I've had no part in that.)
Бог (је) дао, Бог (је) и узео.
God gave it, and God took it away.

2.- Combining both aspects, the imperfective to describe the action in progress and the perfective to describe the completion of the same action, gives the precise stylistic effects which can hardly be imitated in other languages:

Док се он одлучивао и одлучио шта да ради, изгубио је много времена.
While he was deciding and (then) decided what to do, he lost much time.

PAR. 228 - THE USE OF THE ASPECTS IN THE FUTURE TENSE

A future action can be visualized by the speaker either as in progress or as completed. Therefore, the use of the aspects in the future tense is entirely optional.

A - The imperfective aspect:

(3) Хоћете ли чекати Јанка овде?
(4) Ја ћу бити овде и писати нека писма док он не стигне.
(10) Добро. Чекаћемо на вести од вашег пријатеља.

B - The perfective aspect:

(2) Само сам свратио да вам кажем да ће Јанко доћи кроз један сат.
(2) Данас ћемо се Јанко и ја договорити шта треба да радимо.
(3) Наравно да ћу га сачекати овде.
(7) Ја мислим да ће све бити добро док будем радио и секирао се и да неће остарети него ћу се чак и подмладити.
(8) Чим добијем одговор, ја ћу вам јавити.
(8) Иако имам поверења у конзула, не верујем да ће ми много помоћи.
(9) Онда ћемо причекати још неколико дана.
(11) Ако и вечерас буде падала киша, остаћу у хотелу.

C - Future tense in subordinate clauses:

1 - A future subordinate action visualized as in progress is expressed by the imperfective exact future and a future subordinate action visualized as completed is expressed by the perfective present, seldom by the perfective exact future (see Par. 178, Vol VI, p. 82 and Par. 229, p. 32 of this volume).

(7) Ја мислим да ће све бити добро док будем радио и секирао се.
(11) Ако и вечерас буде падала киша, остаћу у хотелу.
(4) Али ако се он задржи (or: буде задржао) више од једног сата?

(4) Ја ћу бити овде и писати нека писма док он не стигне (or: буде стигао).
(8) Чим добијем (or: будем добио) одговор, ја ћу вам јавити, тј. ако ваш конзул не нађе (or: буде нашао) раније неко погодно лице.
(10) Не мислим да то треба да учинимо пре него што напишем (or: будем написао) још једно писмо.

2 - The only instance in which the future tense is used to express a subordinate future action is when it expresses willingness in conditional clauses (see Par. 181A-3, Note, Vol VI, p. 105):

Ако ћеш се ти обријати, обријаћу се и ја.
If you want to shave, I will shave, too.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE USE OF THE ASPECTS IN THE PAST COMPOUND TENSE

Read the following text to the students while they are looking at the corresponding visual aids. Explain the use of the aspects whenever necessary. After reading the text conduct the drill by asking the questions which follow the text.

Draga mama,

Vidim iz tvog poslednjeg pisma da želiš da znaš kako ja provodim dane u Vojnoj školi za strane jezike. Bilo bi mnogo da sve to stavim na papir ovoga puta pa ću zato u ovom pismu pisati samo o jednom jutru, a ostalo u sledećim pismima. Uzmimo napr. jučerašnje jutro.

Truba me je probudila u četvrt do šest. Nisam se, kao kod kuće, protezao i zevao, nego sam odmah ustao iz kreveta, obuo papuče, skinuo gornji deo pidžame, uzeo sapun, peškir i aparat za brijanje i otišao u kupatilo. U kupatilu sam ostao malo duže, tj. do šest i deset. Tu sam se brijao, umivao i prao zube. Pošto sam se obrijao, umio se i oprao zube, ja sam se vratio u sobu. U njoj sam se na brzinu obukao i obuo, a onda u šest i četrnaest sam izašao pred baraku i stao u stroj za jutarnji zbor. Stojao sam u stroju dok je jedan vodnik prozivao imena vojnika, a kada je prozvao i poslednje ime, on je komandovao "voljno" i ja sam se vratio u baraku. U njoj sam

ostao do četvrt do sedam. Tu sam nameštao krevet, čistio cipele, malo slušao radio i najzad sam malo učio. Čitao sam štivo i pitanja na štivo, pročitao sam još jedanput dijalog i pregledao domaći zadatak koji sam ispisao dan ranije. U četvrt do sedam sam uzeo knjige, stavio kapu na glavu i pošao u vojničku menzu na doručak.

U menzi sam proveo više od trideset minuta. Jeo sam kajganu i prženi hleb, pio mleko, popio jednu šolju kafe i razgovarao malo sa drugovima. Najzad sam uzeo jednu cigaretu i pušio. Pošto sam popušio dve cigarete, digao sam se od stola, oprao svoj pribor za jelo i otišao u svoju učionicu.

*Jučerašnji, stroj, prozvati and prozivati are new words and are to be put on the blackboard.

Questions on the text:

(1) Šta sam ja video iz pisma svoje majke?
(2) Zašto sam ja hteo da pišem samo o jednom jutru?
(3) Kada sam se jutros probudio?
(4) Šta me je probudilo?
(5) Šta sam uradio pošto sam se probudio?
(6) Šta sam uradio pošto sam ustao?
(7) Šta sam uradio pošto sam obuo papuče?
(8) Šta sam uradio pošto sam skinuo gornji deo pidžame?
(9) Šta sam uradio pošto sam uzeo sapun, peškir i aparat za brijanje?
(10) Koliko sam vremena ostao u kupatilu?
(11) Šta sam u njemu radio?
(12) Šta sam uradio pošto sam se obrijao, umio i oprao zube?
(13) Šta sam u njoj radio?
(14) Šta sam učinio u šest i četrnaest?
(15) Šta sam učinio kad sam izašao pred baraku?
(16) Zašto sam stao u stroj?
(17) Šta sam radio u stroju?
(18) Šta je radio jedan vodnik dok sam stojao u stroju?
(19) Dokle je on prozivao imena vojnika?
(20) Šta je radio kada je prozvao i poslednje ime?
(21) Šta sam ja uradio kada je on to učinio?
(22) Koliko sam ostao u baraci?
(23) Šta sam u njoj radio do četvrt do sedam?
(24) Šta sam uradio sa dijalogom?
(25) Šta sam uradio sa štivom?
(26) Šta sam uradio sa domaćim zadatkom?
(27) Šta sam uradio sa krevetom?
(28) Šta sam uradio sa cipelama?
(29) Šta sam slušao?
(30) Šta sam uradio u četvrt do sedam?
(31) Šta sam radio u vojničkoj menzi?

(32) Šta sam jeo?
(33) Šta sam pio?
(34) Koliko šolja kafe sam popio?
(35) Šta sam učinio pre nego što sam se digao od stola?
(36) Koliko cigareta sam popušio?
(37) Šta sam uradio pošto sam se digao od stola?
(38) Šta sam uradio pošto sam oprao svoj pribor za jelo?

B - THE USE OF THE ASPECTS IN THE FUTURE TENSE

Read the following text to the students while they are looking at the corresponding visual aids. Explain the use of the aspects whenever necessary. After reading the text conduct the drill by asking the questions which follow the text.

Draga Anka,

Pitaš me u svom poslednjem pismu kako Mara i ja ovde provodimo subotu i nedelju. Pisaću ti u ovom pismu o jednoj našoj običnoj suboti, a o nedelji ću ti pisati drugi put. Evo, kako ćemo verovatno provesti iduću subotu.

Ustaćemo u osam ili u pola devet. Dok Mara bude spremala doručak, ja ću se kupati, brijati, umivati i prati zube. Kada izađem iz kupatila, otići ću u spavaću sobu gde ću se obući i obuti. Kada doručak bude gotov, Mara će me pozvati u kujnu gde ćemo sesti i doručkovati. Sa doručkom ćemo biti gotovi do pola deset. Od pola deset do jedanaest ću ja, po običaju, čitati novine, pisati čekove, seći travu i nositi rublje da se opere i odela da se očiste. Za to vreme će Mara oprati i obrisati sudove, namestiti krevet, očistiti sobe i najzad će se sama okupati i obući.

Oko pola dvanaest ćemo verovatno sesti u automobil i otići u grad da kupimo sve što nam je potrebno za vikend i iduću nedelju. Pošto to završimo, vratićemo se kući gde ćemo ostaviti hranu. Onda ćemo otići na plažu gde ćemo se kupati, ležati na suncu, igrati, šaliti se, trčati - jednom reči gde ćemo se zaista lepo provesti. A kada sunce zađe, vratićemo se kući umorni, ali srećni. Večeraćemo, slušaćemo radio, razgovaraćemo, igraćemo karte, a u jedanaest sati ili malo docnije leći ćemo u krevet. Eto, tako mi provodimo subotu, draga Anka!

*Trava, očistiti and sud are new words and are to be put on the blackboard.

Questions on the text:

(1) Šta sam ja učinio u svom pismu Anki?
(2) Šta sam ostavio za drugi put?

(3) Šta ćemo Mara i ja uraditi u osam ili pola devet?
(4) Šta ću ja raditi dok Mara bude spremala doručak?
(5) Šta ću ja uraditi pošto se okupam, obrijem, umijem i operem zube?
(6) Šta ću uraditi pošto izađem iz kupatila?
(7) Šta ću uraditi pošto uđem u spavaću sobu?
(8) Šta će Mara učiniti pošto doručak bude gotov?
(9) Šta ćemo mi raditi kada ja dođem u kujnu?
(10) Šta ćemo raditi pošto sednemo za sto?
(11) S čime ćemo biti gotovi najkasnije do pola deset?
(12) Šta ću ja raditi od pola deset do jedanaest sati?
(13) Šta će Mara uraditi za to vreme?
(14) Šta ćemo raditi oko pola dvanaest?
(15) Kuda ćemo otići pošto sednemo u automobil?
(16) Zašto ćemo otići u grad?
(17) Šta ćemo raditi pošto to završimo?
(18) Šta ćemo ostaviti kod kuće?
(19) Šta ćemo onda uraditi?
(20) Šta ćemo raditi na plaži?
(21) Šta ćemo raditi kada sunce zađe?
(22) A šta ćemo raditi kada dođemo kući?
(23) Šta ćemo uraditi u jedanaest sati?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Dikson traži agenta za Hrvatsku

Pošto je Dikson dobio dozvolu za rad, i iznajmio kancelariju u centru grada, on je počeo rad. Dikson je želeo da prvo nađe jednog agenta za Hrvatsku, a docnije se nada da će naći agente i za ostale republike Jugoslavije. Zbog toga je razgovarao sa Jankom Stankovićem. Ovaj mu je predložio jednog svog prijatelja u Zagrebu. Oni su se dogovorili da se sledećeg dana nađu u Diksonovoj kancelariji. Dok je Dikson čekao na Jankov dolazak, on je pisao pismo svojoj ženi, kojoj je dugovao odgovor na tri pisma, pa je želeo da se iskupi. Oko 10 sati pre podne umesto Janka došao je njegov otac general Stanković koji je izvestio Diksona da će Janko doći kroz jedan sat. General se nije zadržao kod Diksona već je otišao u grad gde je imao neka posla.

Kad je najzad stigao Janko, on je prvo izvestio Diksona da još nije dobio odgovor od svog prijatelja iz Zagreba. Janko misli da njegov prijatelj nije u Zagrebu, i da zato nema odgovor od njega. Janko se mnogo nasekirao, jer je dugo tražio odredbe o prodaji strane robe u Hrvatskoj. On ih je najzad našao i doneo sa sobom. Dikson je primetio da nije trebalo da se sekira, jer se od toga stari. Međutim, Janko ne misli tako već misli da što se više sekira, on se sve više podmlađuje.

Dikson i Janko su odlučili da sačekaju još nekoliko dana dok ne dobiju vesti iz Zagreba.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The sights of Belgrade

Janko and Dickson went to Kalimegdan as Dickson wanted to acquaint himself with the sights of Belgrade. While they were sitting on a bench, Janko said that he could sit there for hours and hours watching the Old Fortress. Dickson added, "And if that Old Fortress could only talk, it would tell us all we want to know about its past, as well as about the past of Belgrade."

After a short rest they went to look over Kalimegdan. First they saw a fountain which was made by the noted Serbian sculptor Roksandich. That fountain is called "The Fisherman". The fisherman caught in his net a snake which he is holding by the neck. When they turn the water on, it goes through the snake's mouth. When they saw a monument with the inscription: "To Vuk - the Serbian people," Dickson asked "Who is Vuk?"

Janko told him that Vuk Stefanovich-Karadzich was for the Serbo-Croatian language what Cicero was for the Latin language. Then Janko explained that the monument "The Victor", which they saw on the top of the Old Fortress, was erected to veterans of the First World War. They were the fighters who created Yugoslavia.

Finally, Dickson wanted to know where the Tomb of the Unknown Soldier was located. Janko told him that the Tomb of the Unknown Soldier was located on Mount Avala and that everyone who comes to Belgrade goes to see it. Dickson understood that and said that he would go to see it as soon as he could. He was especially interested in seeing it, because his father was a veteran of World War I.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

Dikson traži agenta za Hrvatsku

Kad je jutros Dikson pošao u svoju kancelariju, on je zaboravio da uzme ključ od svoje kancelarije iz odela koje je nosio prošlog dana. Razume se da je Dikson bio veoma ljut pošto nije mogao da uđe u kancelariju bez ključa. Pošto je imao sastanak sa Jankom Stankovićem, on je na svojoj posetnici napisao nekoliko reči Janku i zamolio ga da ga sačeka. Posetnicu je stavio iznad brave. Ali pošto je bio ružan dan, jer je duvao vetar i padala kiša, Dikson je uzeo taksi i otišao u svoj hotel po ključ. Kad se vratio iz hotela, on je ušao u svoju kancelariju i počeo da piše neka pisma. Posle kratkog vremena došao je Jankov otac, general Stanković, i izvestio Diksona da će Janko doći tek kroz jedan sat. Zatim je general otišao u grad gde je imao neka posla.

Pošto je general otišao, Dikson je počeo da piše pismo svojoj ženi, kojoj je dugovao odgovor na tri pisma, pa je hteo da se iskupi. Posle jedan sat stigao je Janko. On se sekirao što je zakasnio i odmah se izvinio Diksonu. On je zakasnio jer je izgubio mnogo vremena dok nije našao odredbe za prodaju strane robe u Hrvatskoj. On ih je najzad našao i doneo sa sobom. Janko još nema nikakvih vesti od svog prijatelja iz Zagreba, za kojeg misli da bi bio pogodan agent za Hrvatsku. On je verovatno otišao na letovanje u Dalmaciju. Stoga su Dikson i Janko odlučili da sačekaju još nekoliko dana. Ako Jankov prijatelj ne bude za to vreme odgovorio na njegovo pismo, Janko će pokušati preko nekih svojih prijatelja u Zagrebu da sazna kuda

je otišao na letovanje njegov prijatelj pa će mu pisati na tu adresu.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Kad je Dikson pošao u kancelariju, da li je znao da nema ključ kod sebe?
2. Gde je bio ključ?
3. Zašto je Dikson bio ljut?
4. S kim je Dikson imao sastanak?
5. Zašto je Dikson imao sastanak sa Jankom Stankovićem?
6. Sta je Dikson napisao Janku na svojoj posetnici?
7. Gde je Dikson stavio posetnicu?
8. Kakav je bio dan?
9. Zašto je dan bio ružan?
10. Kako je Dikson otišao po ključ?
11. Šta je učinio Dikson kad se vratio s ključem?
12. Šta je učinio Dikson kad je ušao u kancelariju?
13. Da li je Janko Stanković odmah došao?
14. Ko je došao umesto Janka?
15. Kakvu poruku je doneo general Stanković?
16. Da li se general zadržao dugo kod Diksona?
17. Zašto se general nije zadržao u Diksonovoj kancelariji?
18. Kuda je otišao general iz Diksonove kancelarije?
19. Kome je Dikson počeo da piše pismo pošto je general otišao?
20. Na koliko pisama Dikson duguje odgovor svojoj ženi?
21. Šta je Dikson želeo da učini pismom koje je počeo da piše pošto je general otišao?
22. Kad je stigao Janko?
23. Zašto je Janko zakasnio?
24. Da li se Janko sekirao?
25. Da li je Janko našao odredbe za prodaju strane robe u Hrvatskoj?
26. Da li je Janko doneo te odredbe sa sobom?
27. Da li je Janko dobio odgovor od svog prijatelja iz Zagreba?
28. Za što će biti pogodan taj Jankov prijatelj?
29. Kuda je verovatno otišao taj Jankov prijatelj?
30. Šta su Janko i Dikson odlučili?
31. Šta će pokušati Janko ako ne bude dobio skoro odgovor od svog prijatelja?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. This morning Dickson went early to his office, where he had to meet with Janko.
2. When he came in front of the office, he saw that he had forgotten the key.
3. He wrote a few words on his calling card for Janko and put it above the lock.
4. Since the day was bad, it rained and the wind blew, Dickson took a taxi and went home for the key.
5. When he returned to the office, Janko was not there, but instead of Janko his father came soon. He dropped in to tell Dickson that Janko would come in an hour.
6. Dickson decided to wait for Janko in the office and write a long letter to his wife in order to redeem himself because he owed three letters to her.
7. When Janko came, he was very angry. He got cross while he was looking for the regulations for the sale of foreign goods in Croatia.
8. Dickson told him that he should not be getting cross, because one ages from that.
9. Janko believed that as long as he is working and getting cross he would not age, but get younger.
10. After that they discussed how to find an agent for Croatia.
11. Though Dickson had confidence in the American Consul in Zagreb, he did not expect much from him, because he was very busy.
12. Finally, they agreed to wait a few more days for news from Janko's friend.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

1705-brȃva, f. - lock

1706-dogovòriti se, v.r.pfv. - to agree, to confer
pr.t: dogòvorim se;
dogòvore se

*1706-dogovȃrati se, v.r.ipfv. - to confer, to deliberate
pr.t: dogòvaram se;
dogovȃraju se

1707-dúnuti, v.i.pfv. - to blow
pr.t: dūnēm;dūnū

*1707-dúvati, v.i.ipfv. - to blow
pr.t: dūvām;dúvājū

1708-dugòvati, v.t.ipfv. - to owe; to be indebted
pr.t: dùgujem;dùgujū

1709-iskúpiti (se), v.t.&r.pfv. - to redeem; (to redeem
pr.t: ìskūpim;iskūpē oneself)

*1709-iskupljívati (se), v.t.&r. ipfv. - to redeem; (to redeem
pr.t: iskùpljujem; oneself)
iskùpljuju

1710-jȅdnak, adj. - equal, alike

-jȅdnako, adv. - equally; alike; in the same manner

1711-kljūč, m. - key
nom. pl: kljúčevi

*90-kroz, prep. - in

1712-ljūt, adj. - angry, mad

-ljūto, adv. - angrily

1713-nàprotīv, adv. - on the contrary

1714-náravno, adv. - naturally, of course

1715-nátpis, m. - inscription

1716-neizvésnost, f. - uncertainty
gen. sing: neizvésnosti

1717-òdredba, f. - regulation
gen. pl: òdredbi
(òdredābā)

1718-podmlâditi (se), v.t.&r.pfv.- to rejuvenate
pr.t: pòdmlādīm;pòdmlādē

*1718-podmladívati (se), v.t.&r. ipfv. - to rejuvenate
pr.t: podmlàdujem;
podmlàđuju

1719-pȍruka, f. - message

1720-poverénje, n. - confidence

1721-prédmet, m. - subject; object, thing, item

1722-prȍdaja, f. - sale

1723-rúžan, adj. - ugly

- rȗžno, adv. - ugly

1724-sàčekati, v.t.pfv. - to wait for, to await
pr.t: sàčēkām;sàčekajū

*1724-sačekívati, v.t.ipfv. - to wait for, to await
pr.t: sačèkujem;sačèkuju

1725-sekìrati (se), v.t.&r.ipfv. - to fret; (to get cross)
pr.t: sekìram;sekìraju

*1725-nasekìrati (se), v.t.&r.pfv.- to fret; (to get cross)
pr.t: nasekìram;nasekìraju

1726-skȍr, adj. - forth coming, imminent, recent

1727-stȃreti, v.i.ipfv. - to grow old, to age
pr.t: stȃrīm;stȃrē

*1727-òstareti, v.i.pfv. - to get old, to age
pr.t: òstārīm;òstārē

1728-svrátiti, v.i.pfv. - to drop in, to call on
pr.t: svrātīm;svrātē

*1728-svrȁćati, v.i.ipfv. - to drop in, to call on
pr.t: svrȁćām;svrȁćajū

1729-vȉdēnje, n. - meeting, seeing

* * *

Dovidenja! - So long!

SEDAMDESET-ČETVRTA LEKCIJA
SEVENTY-FOURTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE USE OF THE ASPECTS IN THE EXACT FUTURE TENSE (See Par. 229)

1 - Ask the questions listed below in order to demonstrate that the action in a subordinate future clause which occurs before or at the same time as the action in the main clause and is visualized as in progress is expressed by the imperfective exact future. Point to the corresponding visual aids whenever necessary. Give the students the pattern before starting the drill.

(1)	Kad Petar bude imao automobil, on neće dolaziti u školu peške. Kad Petar neće dolaziti u školu peške?	Petar neće dolaziti u školu peške kad bude imao automobil.
(2)	Kad ćete vi ići nizbrdo?	Ja ću ići nizbrdo kad se budem vraćao kući.
(3)	Kad ćete otvoriti vrata svoje kuće?	Ja ću otvoriti vrata svoje kuće kad budem ulazio u kuću.
(4)	Kad ćete biti u kupatilu?	Ja ću biti u kupatilu kad budem prao ruke.
(5)	Kad će vaša žena biti u kuhinji?	Moja žena će biti u kuhinji kad bude spremala večeru.
(6)	Kad ćete vi, vaša žena i deca biti u trpezariji?	Moja žena, moja deca i ja ćemo biti u trpezariji kad budemo večerali.
(7)	Kad ćete sedeti u svojoj kancelariji?	Ja ću sedeti u svojoj kancelariji kad budem učio.
(8)	Kad će vaša žena i vaša deca posmatrati televiziju?	Moja žena i moja deca će posmatrati televiziju dok ja budem učio.
(9)	Kad ćete vi reći laku noć svojoj ženi i deci?	Ja ću svojoj ženi i deci reći laku noć kad budem odlazio u krevet.
(10)	Kad ćete vi još malo čitati?	Ja ću još malo čitati kad budem ležao u krevetu.
(11)	Kad ćete nešto sanjati?	Ja ću nešto sanjati dok budem spavao.
(12)	Kad ćete se ujutro malo ljutiti?	Ja ću se ujutro malo ljutiti kad moj sat bude zvonio.
(13)	Kad ćete se protezati?	Ja ću se protezati kad se budem budio.
(14)	A kad ćete zevati?	Ja ću zevati dok se budem protezao.
(15)	Kad će vam biti malo hladno?	Biće mi malo hladno dok se budem oblačio.

(16)	Kad ćete upotrebljavati sapun?	Ja ću upotrebljavati sapun kad se budem kupao i umivao.
(17)	Kad ćete upotrebljavati brijač, obični ili električni aparat za brijanje?	Brijač, obični ili električni aparat za brijanje, upotrebljavaću dok se budem brijao.
(18)	Kad ćete upotrebljavati češalj?	Češalj ću upotrebljavati dok se budem češljao.
(19)	Kad ćete upotrebljavati peškir?	Peškir ću upotrebljavati dok se budem brisao.
(20)	Kad ćete reći dobro jutro svojoj deci?	Ja ću svojoj deci reći dobro jutro kad budem ulazio u trpezariju.
(21)	Kad ćete pitati decu kako su spavala?	Pitaću decu kako su spavala dok budem sedao za sto.
(22)	Kad ćete razgovarati sa ženom?	Sa ženom ću razgovarati kad budemo doručkovali.
(23)	Kad ćete uživati u dobroj kafi?	Uživaću u dobroj kafi dok je budem pio.
(24)	Kad ćete pohvaliti ženu kao dobru kuvaricu?	Ja ću pohvaliti ženu kao dobru kuvaricu kad budem uživao u dobrom doručku.
(25)	Kad ćete svojoj ženi i deci reći doviđenja?	Svojoj ženi i deci ću reći doviđenja kad budem odlazio u školu?
(26)	Kad ćete ići uzbrdo?	Ići ću uzbrdo kad budem dolazio u školu.
(27)	Kad ćete se pozdraviti sa svojim školskim drugovima?	Ja ću se pozdraviti sa svojim školskim drugovima kad budem ulazio u učionicu.
(28)	Kad će se vaš nastavnik radovati?	Naš nastavnik će se radovati ako budemo dobro znali dijalog.
(29)	Kad ćete vi imati dobar uspeh?	Mi ćemo imati dobar uspeh ako budemo marljivo učili.
(30)	Hoćete li svoju ženu i decu voditi u bioskop u subotu?	Da, hoću, ako budem imao vremena.

2 - Have the students translate the sentences listed below in order to demonstrate that the number of future subordinate clauses and their temporal relationship with the action of the main clause do not affect the use of aspects, i. e., the actions of all of them, if visualized as in progress, are expressed by a verb of imperfective aspect regardless of whether they occur before or simultaneously with the action of the main clause.

(1) If you do not save money, you will not be able to buy a car until you are getting a better salary.

(2) If you speak to my son, please, do not tell him anything about me until he asks you.
(3) If he works hard tonight, he will be able to answer all the questions when the instructor asks him.
(4) Those of you who do not watch attentively everything that is happening around you while you travel will not be able to tell us anything when you return.
(5) If it rains, we will be cold when we are returning home.
(6) If he studies like this, he will know as much when he is leaving as he did when he came.
(7) If you write about that again, I will not talk with you as long as I live.
(8) If their infantry moves as fast as this, it will arrive at the village before we have time to see where to cross the river.

3 - Ask the questions listed below in order to demonstrate that a subordinate future action which is visualized as completed is expressed by the present or by the exact future tense of perfective verbs. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Kad ćete se probuditi sutra ujutro?	Sutra ujutro ću se probuditi kad zazvoni (bude zazvonio) moj sat.
(2)	Kad ćete ustati?	Ustaću čim se probudim (budem probudio).
(3)	Kad ćete obuti papuče?	Ja ću obuti papuče pošto ustanem (budem ustao).
(4)	Kada ćete otići u kupatilo?	Otići ću u kupatilo čim obujem (budem obuo) papuče.
(5)	Kad ćete početi da se kupate?	Počeću da se kupam čim uđem (budem ušao) u kupatilo.
(6)	Kad će vam biti hladno?	Biće mi hladno kad počnem (budem počeo) da se kupam.
(7)	Kad ćete pustiti sasvim toplu vodu?	Pustiću sasvim toplu vodu kad mi bude (bilo) hladno.
(8)	Kad vam više neće biti hladno?	Neće mi više biti hladno kad pustim (budem pustio) sasvim toplu vodu.
(9)	Kad ćete se brisati?	Brisaću se pošto prestanem (budem prestao) da se kupam.
(10)	Kad ćete se brijati?	Brijaću se pošto se obrišem (budem obrisao).
(11)	Kad ćete se opet umivati?	Opet ću se umivati pošto se obrijem (budem obrijao).
(12)	Kad ćete brisati lice?	Brisaću lice pošto se umijem (budem umio).
(13)	Kad ćete se češljati?	Češljaću se kad obrišem (budem obrisao) lice.

(14)	Kad ćete se vratiti u sobu?	Vratiću se u sobu pošto se očešljam (budem očešljao).
(15)	Kad ćete se oblačiti?	Oblačiću se čim se vratim (budem vratio) iz kupatila.
(16)	Kad ćete se obuvati?	Obuvaću se pošto se obučem (budem obukao).
(17)	Kad ćete napustiti sobu?	Sobu ću napustiti čim se obujem (budem obuo).
(18)	Kad ćete prolaziti kroz hodnik?	Prolaziću kroz hodnik pošto napustim (budem napustio) sobu.
(19)	Kad ćete stići pred vrata dnevne sobe?	Stići ću pred vrata dnevne sobe čim prođem (budem prošao) kroz hodnik.
(20)	Kad ćete otvoriti vrata dnevne sobe?	Otvoriću vrata dnevne sobe čim stignem (budem stigao) pred njih.
(21)	Kad ćete ući u dnevnu sobu?	Ući ću u dnevnu sobu čim otvorim (budem otvorio) vrata.
(22)	Kad ćete reći dobro jutro svojoj ženi?	Ja ću svojoj ženi reći dobro jutro pošto uđem (budem ušao) u dnevnu sobu.
(23)	Kad ćete sesti u svoju udobnu fotelju?	Sešću u svoju udobnu fotelju čim kažem (budem kazao) dobro jutro svojoj ženi.
(24)	Kad ćete otvoriti radio?	Otvoriću radio čim sednem (budem seo) u svoju udobnu fotelju.
(25)	Kad ćete čuti jutarnje vesti?	Jutarnje vesti ću čuti pošto otvorim (budem otvorio) radio.
(26)	Kad ćete zatvoriti radio?	Zatvoriću radio čim čujem (budem čuo) vesti.
(27)	Kad ćete doručkovati?	Doručkovaćemo čim zatvorim (budem zatvorio) radio.
(28)	Kad ćete prati zube?	Praću zube pošto doručkujem (budem doručkovao).
(29)	Kad ćete najzad poći u školu?	Najzad ću poći u školu čim operem (budem oprao) zube.

B - THE USE OF THE ASPECTS IN THE POTENTIAL MOOD (See Par. 230)

1 - Have the students change the aspect of the verbs in the following sentences in order to demonstrate that the change of the verbal aspect in the potential mood may not affect the meaning, but that it always affects the speaker's point of view of the action.

(1) Sa zadovoljstvom bih čitao vašu knjigu.
(2) Pisao bih vam nekoliko pisama svaki dan.
(3) Ja bih vam verovao da vas ne poznajem od ranije.
(4) Oni bi vas čekali pred poštom.
(5) Svi bismo mi rado išli s vama.
(6) Ko se ne bi brinuo kad čuje tako nešto?
(7) Vi biste se uvek slagali s mojim roditeljima.
(8) On bi uspeo da ne sluša nju.
(9) Kad bih vam ja pričao sve što znam, vi biste mi verovali.
(10) Da nas nisu napadali, mi ne bismo ulazili u rat.
(11) Kad biste se vi sećali kako ste sami nekad živeli, vi biste razumevali teškoće drugih.
(12) Da sam na vašem mestu, ja bih se ovaj put kupao u hladnoj vodi.
(13) Da li bi oni išli s nama u lov?
(14) Da sam čistio pušku s više pažnje, sad bih išao u grad s vama.
(15) Kad bi vetar dunuo, ti bi se požalila da ti je hladno.

2 - Have the students translate the sentences listed below in order to show first - that the potential mood can be used to express a habitual past action, and second - that in this case, too, choice of aspects depends on the speaker's point of view.

(1) We liked to play together. If I would not come at the time when he was expecting me, he would go and look for me.
(2) I would often let him look for me very long.
(3) When he would notice that I saw him look for me, but would not tell him where I was, he would be angry for a while.
(4) He would, however, never be angry with me very long.
(5) But when I was angry with him, he would ask me to pardon him, and would cry if I did not.
(6) When he had something good to eat, he would be unhappy if he could not find me.
(7) My parents would often tell me to be nicer to my little friend, but I would not pay much attention.
(8) When he got sick, he used to send someone after me every now and then.
(9) If I had come, he would look at me so sadly that I could not say anything.
(10) Then he would let me know, but in a strange way, that he wanted me to talk; he would put his left hand on my mouth and the right on his ear.

C - THE USE OF THE ASPECTS IN THE IMPERATIVE MOOD (See Par. 231)

Drill the use of verbal aspects in the imperative mood by having the students make the verbs in the following sentences negative by using the particle ne and the constructions nemoj (nemojmo, nemojte) + the infinitive, or + da + the corresponding form of the present tense whenever all this is applicable.

(1) Pokrij se nečim toplim!
(2) Popij sve ovo mleko!
(3) Pogledajte kroz prozor!
(4) Napišite svoje ime na tablu!
(5) Očistimo puške pre nego što nam kapetan kaže!
(6) Neka nameste krevete pre pregleda!
(7) Neka on ode u grad bez vas!
(8) Uđite kad vas pozovu!
(9) Svucite kaput!
(10) Pročitajte ovu knjigu svom bolesnom bratu!
(11) Molim vas, otvorite prozore!
(12) Neka zatvore vrata!
(13) Pretstavi me svojoj majci, molim te!
(14) Upoznajte ih!
(15) Pošalji joj ovo pismo!
(16) Skuvaj mi kafu, molim te!
(17) Ispecite ovo jagnje!
(18) Izdajte im odeću i obuću!
(19) Nasmej se!
(20) Kupite mi poštanskih maraka, molim vas!

DRUGI DEO
DIJALOG

Telefonski razgovor sa g. Pavičićem

U kući g. Janka Stankovića

1. Robert Dikson: Vi ste mi rekli da ako budemo čekali na vesti od vašeg prijatelja, da ćemo ih sigurno dobiti.
Janko Stanković: Dabome. Naš narod kaže: "Ko čeka, taj sačeka." Ja verujem da će mi telefonirati čim se vrati kući.
2. R D: Ako vam se on javi, ja bih želeo da razgovaram s njim i da odredimo dan sastanka u Zagrebu ili u Beogradu.
J S: Zašto bismo išli u Zagreb, kad on može da dođe ovamo?
3. R D: Ja bih želeo da razgledam Zagreb. Ako vi ne biste mogli da pođete sa mnom, ja bih iznajmio automobil i otišao sam.
J S: Ne mislim da treba da idete u Zagreb, bar zasada. Ali, ako budete išli sami, ne uzimajte automobil, nego uzmite voz.
4. R D: Ja bih voleo da odem u Zagreb što pre, jer kad budem počeo da radim, neću imati vremena za provod i putovanje.

J S: Naprotiv. Kad budete počeli da radite, vi ćete morati da putujete ne samo u Zagreb, nego po celoj Jugoslaviji.
5. R D: Dobro. Molim vas, kažite mi sad nešto o tom svom prijatelju.
J S: Ivan Pavičić je vrlo pametan čovek. Zajedno smo bili na univerzitetu.

SECOND PART LXXIV
DIALOGUE

A telephone conversation with Mr. Pavichich

At the house of Mr. Janko Stankovich

1. Robert Dickson: You told me that if we wait long enough for news from your friend, we'll certainly get it.
Janko Stankovich: Of course. Our people say: "He who waits, gets." I believe he'll phone me as soon as he returns home.
R D: If he calls, I'd like to talk with him and set a date for a meeting in Zagreb or in Belgrade.

J S: Why would we go to Zagreb, when he can come here?
R D: I'd like to look over Zagreb. If you shouldn't be able to come with me, I'd hire a car and go alone.
J S: I don't think that you should be going to Zagreb, at least not for the present. But, if you go alone, don't take a car, but take the train.
4. R D: I'd like to go to Zagreb as soon as possible, because when I start working, I'll not have time for pleasure and traveling.
J S: On the contrary. When you start working, you will have to travel not only to Zagreb, but all over Yugoslavia.
5. R D: O.K. Now, please, tell me something about that friend of yours.
J S: Ivan Pavichich is a very intelligent man. We were at the university

Telefonski razgovor sa g. Pavičićem
u kući g. Janka Stankovica

LXXIV

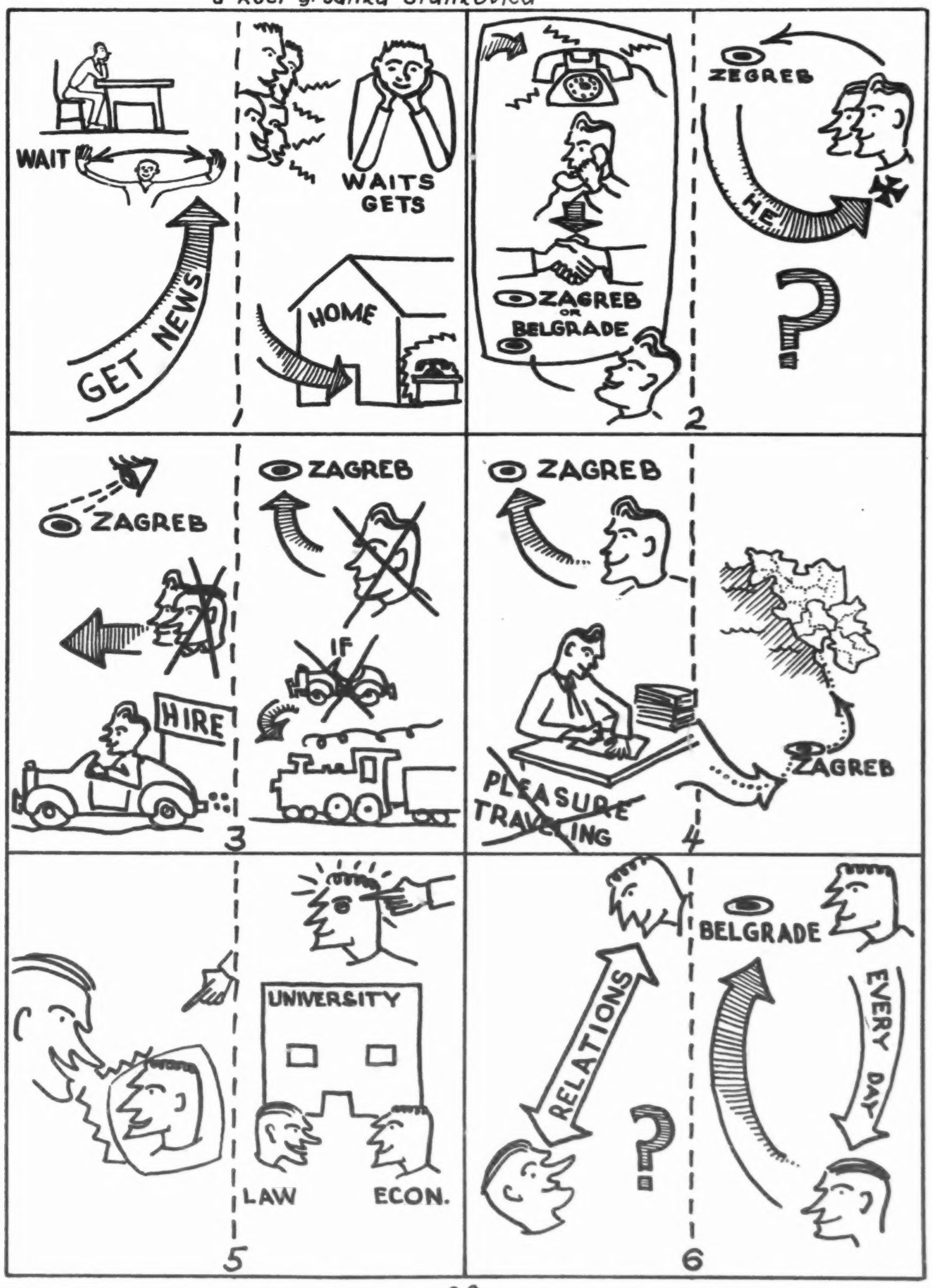

On je studirao ekonomske nauke, dok sam ja studirao prava.

6. R D: Kakvi su bili vaši odnosi tada?
J S: Dok je on bio student u Beogradu, dolazio bi svakog dana da me vidi, a kad on ne bi došao, ja bih išao da ga tražim.

7. R D: Čime se on bavi sad?
J S: Ranije je trgovao, ali ne znam da li još trguje.

(Telefon zvoni.)

8. Telefoniskinja: Ovde je međugradska. Da li je to broj 25752?
J S: Da, gospođice. Ovo je broj 25752.

9. Tel: G. Ivan Pavičić iz Zagreba želi da govori lično s g. Jankom Stankovićem.
J S: Ja sam Janko Stanković. Molim vas, spojite me sa strankom u Zagrebu.

10. Ivan Pavičić: Halo, Janko. Danas sam se vratio iz Dubrovnika i zatekao kod kuće tvoja pisma. Odlučio sam da prihvatim tvoj predlog.
J S: To me raduje. Evo, g. Dikson želi da govori s tobom.

11. R D: Dobro veče, g. Pavičiću. Radujem se što ćemo raditi zajedno. Kad ćemo da se vidimo?
I P: Doći ću u Beograd kad god vi želite. Želeo bih da porazgovaramo o uslovima pre nego što potpišemo ugovor.

12. R D: Da li biste mogli da dođete prekosutra?
I P: Svakako. Videćemo se u subotu. Zbogom.

together. He studied economics, while I studied law.

6. R D: What were your relations at that time?
J S: While he was a student in Belgrade, he'd come every day to see me, and when he wouldn't come, I'd go to find him.

7. R D: What's he doing now?
J S: Before, he used to trade, but I don't know if he's still trading.

(The telephone rings.)

8. Telephone operator: This is long distance. Is that No. 25752?
J S: Yes, Miss. This is No. 25752.

9. Op: Mr. Ivan Pavichich from Zagreb wishes to speak person to person with Mr. Janko Stankovich.
J S: I'm Janko Stankovich. Please, connect me with the party in Zagreb.

10. Ivan Pavichich: Hello, Janko. I returned today from Dubrovnik and found your letters at home. I've decided to accept your proposal.
J S: I'm very glad. Here, Mr. Dickson wants to talk with you.

11. R D: Good evening, Mr. Pavichich. I'm glad that we'll work together. When shall we see each other?
I P: I'll come to Belgrade whenever you wish. I'd like to talk about the conditions before we sign the contract.

12. R D: Could you come the day after tomorrow?
I P: By all means. See you on Saturday. Good-bye.

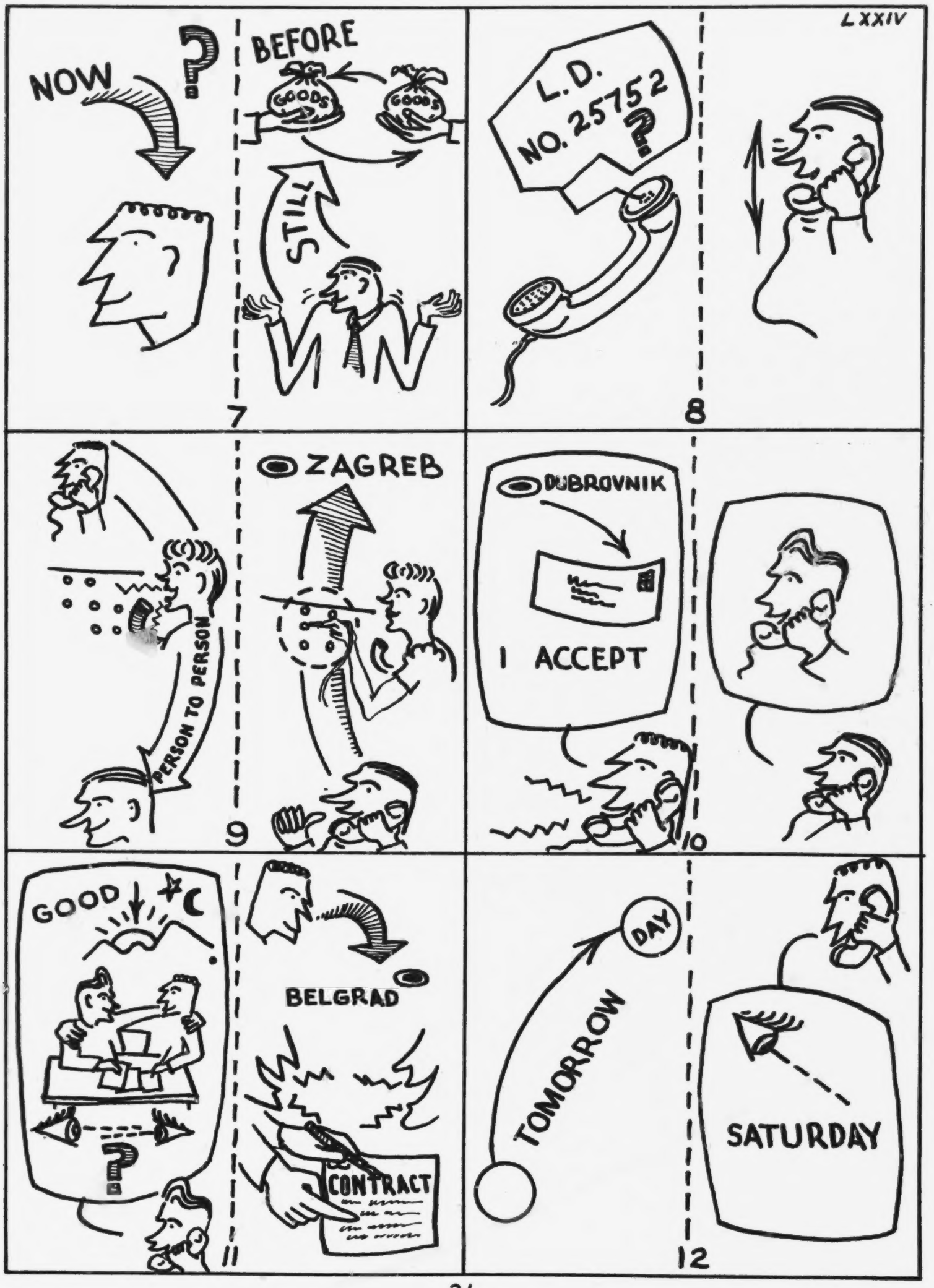
LXXIV
NOW
?
BEFORE
GOODS
GOODS
STILL
7
L.D.
NO. 25752
?
8
PERSON TO PERSON
ZAGREB
9
DUBROVNIK
I ACCEPT
10
GOOD
BELGRAD
CONTRACT
11
TOMORROW
DAY
SATURDAY
12

PAR. 229 - THE USE OF THE ASPECTS IN THE EXACT FUTURE TENSE

The exact future tense (see Par. 177 & 178, Vol VI, p. 12) is commonly used in subordinate clauses (see Par. 228C, p. 10 of this volume).

A - The imperfective aspect:

1 - A subordinate future action which will occur before or at the same time as the main action and which is visualized as in progress (duration), is expressed by the exact future of imperfective verbs:

(3) **Али, ако будете нили сами, не узимајте аутомобил, него узмите воз.**
Ако будете учили марљиво, ви ћете за неколико месеци врло добро говорити српскохрватски.
If you study diligently, you will speak Serbo-Croatian very well in a few months.

2 - An action which occurs after some other action and before or at the same time as a third action and which is visualized as in progress is expressed by the exact future of imperfective verbs:

Ако будете учили марљиво, ви ћете врло добро говорити српскохрватски кад будете одлазили из ове школе.
If you study diligently, you will speak Serbo-Croatian very well when you are leaving this school.
Рекли сте ми да ћу врло добро научити српскохрватски ако будем учио марљиво.
You told me that I would learn Serbo-Croatian very well if I studied diligently.

B - The perfective aspect:

A subordinate future action which will occur before the main action and which is visualized as completed, is expressed either by the present tense or by the exact future of perfective verbs (see Par. 228C, p. 10 of this volume):

(1) **Ја верујем да ће ми телефонирати чим се врати** (or: **буде вратио**) **кући.**

(4) Ја бих волео да одем у Загреб што пре, јер кад будем почео да радим, нећу имати времена за провод и путовање.
(4) Кад будете почели да радите, ви ћете морати да путујете не само у Загреб, него по целој Југославији.
(11) Желео бих да поразговарамо о условима пре него што потпишемо (or: будемо потписали) уговор.

PAR. 230 - THE USE OF THE ASPECTS IN THE POTENTIAL MOOD

A - In Par. 175, 176 and 181, Vol VI, pp 62 & 104 the use of the potential mood to express a potentiality, a wish, a condition and a purpose was explained. The aspect of the potential in all these functions depends on whether the speaker visualizes the action as in progress (duration) or as complete:

(2) Ако вам се он јави, ја бих желео да разговарам с њим.
(2) Зашто бисмо ишли у Загреб, кад он може да дође овамо?
(3) Ја бих желео да рагледам Загреб.
(3) Ако ви не бисте могли да пођете са мном, ја бих изнајмио један аутомобил и отишао сам.
(4) Ја бих волео да одем у Загреб што пре, јер кад будем почео да радим, нећу имати времена за провод и путовање.
(11) Желео бих да поразговарамо о условима пре него што потпишемо уговор.
(12) Да ли бисте могли да дођете прек(о)сутра?

B - The potential mood can be used in narration to express a habitual action in the past.

1 - If that action is visualized as in progress, the imperfective aspect is used:

(6) Док је он био студент у Београду, долазио би сваког дана да ме види, а кад неки пут он не би дошао, ја бих ишао да га тражим.

2 - If that action is visualized as completed every time it was done, the perfective aspect is used:

(6) Док је он био студент у Београду, дошао би сваког дана да ме види, а кад неки пут он не би дошао, ја бих отишао да га тражим.

Although in the sentence under 1 we used the imperfective долазио би and in the sentence under 2 the perfective дошао би, we would render both into idiomatic English by "would come" or "used to come". A more accurate translation would be, for the sentence under 1, "he used to come" or "he had the habit of coming", and for the sentence under 2, "he used to come to make a visit." This translation is awkward, but is helpful in understanding what we mean by "visualizing an action as in progress" and "visualizing an action as completed."

PAR. 231 - THE USE OF THE ASPECTS IN THE IMPERATIVE MOOD

A - The choice of aspects in the imperative mood is optional. If the speaker visualizes the action as in progress (duration), he uses the imperfective aspect, and if he visualizes the action as completed, he uses the perfective aspect:

(3) Али, ако будете ишли сами, не узимајте аутомобил. Него узмите воз.
Реците ми све што знате о њему.
Tell me everything you know about him.
Сада учи, а доцније ћеш слушати радио.
Now study, and later you will listen to the radio.
Легни одмах, јер сутра треба да устанеш рано.
Go to bed at once, because you have to get up early tomorrow.

B - However, the use of the aspects in the imperative mood is not always clear. Sometimes an imperfective, and sometimes a perfective verb is used to emphasize the request (command) of the speaker.

Долази! "Come!" and Одлази! "Go away!" both imperfective, are not only more emphatic than the perfective Дођи! and Отиђи!, but also rough. They would not be used in polite speech.

But the same is not true of all imperfective verbs.

Here are some military commands:

Нишани!	- Aim!
Пали!	- Fire!
Стој!	- Halt!
Почињи!	- Start!
Дижи се!	- Get up!
Лези!	- Lie down!
Клекни!	- Kneel!

In all the above cases soldiers are expected to complete the ordered action, but yet Нишани!, Пали!, Стој!, Почињи! and Дижи се! are imperfective and Лези! and Клекни! are perfective. The last two forms could not possibly be replaced by the imperfective Лежи! and Клечи! because these forms would order the listener to continue "to lie down" and "to kneel" and not to go from standing to a lying or kneeling position.

C - In negative imperative clauses using не, the verbs of imperfective aspect are commonly used. If we want to use the verbs of perfective aspect, we use немој, немојмо, немојте plus the infinitive or plus the conjunction да and the corresponding present tense form (see Par. 167, Vol VI, p. 14).

(3) Али, ако будете ишли сами, не узимајте (or: немојте узети, or: немојте да узмете) аутомобил, него узмите воз.

	Затворите врата!	- Close the door!
but:	Не затварајте врата!	- Do not close the door!
or:	Немојте затворити врата!	- Do not close the door!
or:	Немојте да затворите врата!	- Do not close the door!

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE USE OF ASPECTS IN THE EXACT FUTURE TENSE AND IN THE POTENTIAL AND IMPERATIVE MOODS

Have the students read the following text. Explain the use use of aspects in the text. Drill on the text by asking the questions listed after the text.

Kad smo bili sasvim mali, obično smo plakali kad bi roditelji odlazili u posete. Docnije, međutim, za nas nije bilo većeg zadovoljstva nego kad bismo ostali kod kuće sami. Pošto nismo hteli da oni znaju da se mi radujemo što oni odlaze, mi bismo sa žalosnim licima čekali njihov odlazak. Mati obično nije mogla da pogodi naše misli, te bi nas žalila. Pre polaska bi nam obično rekla nekoliko lepih reči, kao, naprimer: "Ne bojte se, mi ćemo se brzo vratiti. Ne igrajte se s vatrom i ne pokušavajte da kuvate sami. Ako mi ne budesmo mogli da se vratimo pre noći, legnite. Ako budete gladni, nađite nešto u

kuhinji. Ja ću misliti na vas dok budem sedela i razgovarala sa drugima. Doneću vam nešto kad se vratim." Otac nas je poznavao mnogo bolje. Dok bi nam mati sve to govorila, on bi nas posmatrao bez reči. Ponekad bi nam se učinilo da se on smeje, ali samo očima. Izgledalo bi nam kao da je hteo da kaže: "Ne mislite da vam verujem. Znam ja da se vi radujete!" Odjednom bi nas pogledao tako da bismo mi zaista postali žalosni. Onda bi nam dao nekoliko uputstava: "Slušajte ovamo! Ne izlazite na ulicu i nemojte da se igrate blizu reke! Ako opet budete trčali po cveću babe Jele, nećete se dobro provesti kad se vratim! Neka vam Bog da dovoljno pameti da se više ne pretstavljate dedu Andriji kao policajci! Ne zaboravite na ovo," tada bi pokazao svoj opasač, "ako uspete u tome, možda nećete bacati drva na susedova psa niti se ljuljati na svetlu u trpezariji!"

Pošto oni izađu, mi bismo ostali mirni i ćutali sve dok neki od nas ne bi upitao: "Šta ćemo sad?" Tada bi počeli da padaju predlozi i ideje. Pošto se obično nismo mogli složiti, potukli bismo se svaki put.

Naročito je bilo veselo kad bi pala kiša. Tada bismo se izuli pa onako bez obuće brzo izašli iz kuće. Naše nisko dvorište bi bilo puno vode, koja bi nam ponekad dolazila do kolena. Pre nego što bismo ušli u vodu, mi bismo podigli pantalone i držali ih jednom rukom. Zbog toga nismo mogli da odvajamo nogu od noge, te bismo pantalone uskoro pustili da padnu u vodu.

Što bi voda više išla, to bi zadovoljstvo bilo veće. Kako sam se radovao svaki put kad bih uspeo da pošaljem u vazduh celu reku vode koja bi zatim pala na glavu sestri! Brat bi mi stao iza leđa i udario jednim dugim i širokim drvetom po vodi koja bi me sasvim pokrila. Zadovoljstvo ne bi zbog toga bilo ništa manje!

Tako bismo se igrali dok neko ne bi rekao: "Evo ih, dolaze!" Mi bismo jedan preko drugog počeli da trčimo prema kući. Sestra bi obično ostala pod vodom dok joj mi ne bismo pomogli da izađe. Opet bismo stojali na istom mestu u dnevnoj sobi. Opet bismo ćutali sa žalosnim licima. Mati bi nas upitala da li nam je hladno, a otac bi se postarao da nas brzo ugreje - opasačem!

*Grejati, ugrejati and opasač are new words and are to be put on the blackboard.

Questions on the text:

(1) Kad ste obično plakali kad ste bili sasvim mali?
(2) Da li je tako bilo i docnije?

(3) Od čega za vas docnije nije bilo većeg zadovoljstva?
(4) Zašto biste vi sa žalosnim licima čekali njihov odlazak?
(5) Da li je mati obično mogla da pogodi vaše misli?
(6) Šta je bio rezultat toga?
(7) Šta bi vam ona rekla pre polaska?
(8) Kojim rečima bi vam rekla da se ne bojite?
(9) Šta bi vam rekla da ne radite?
(10) Kad je trebalo da legnete?
(11) Šta je trebalo da uradite ako biste bili gladni?
(12) Šta bi vam onda obećala?
(13) Šta bi vam još ponekad obećala?
(14) Ko vas je poznavao bolje nego majka?
(15) Šta bi on radio dok bi vam mati govorila sve to?
(16) Šta bi vam se ponekad učinilo?
(17) Šta bi vam izgledalo da je hteo da kaže?
(18) Kako bi vas on pogledao odjednom?
(19) Šta bi vam onda dao?
(20) Kako bi vam rekao da slušate?
(21) Šta bi vam rekao da ne radite?
(22) Šta bi vam rekao o baba-Jelinom cveću?
(23) Šta bi vam rekao o deda-Andriji?
(24) Šta bi vam rekao da ne zaboravite?
(25) Šta bi on tada uradio?
(26) Šta će se možda dogoditi ako uspete u tome?
(27) Šta biste radili pošto oni izađu?
(28) Dokle biste tako ćutali?
(29) Šta bi se tada dogodilo?
(30) Šta bi se dogodilo svaki put?
(31) Zašto biste se potukli svaki put?
(32) Kad je bilo naročito veselo?
(33) Šta biste vi tada uradili?
(34) Kakvo bi tada bilo vaše dvorište?
(35) Dokle bi vam katkad dolazila voda?
(36) Šta biste uradili pre nego što biste ušli u vodu?
(37) Kako ste ih držali?
(38) Šta je bio rezultat toga?
(39) Čime bi zadovoljstvo bilo veće?
(40) Čemu ste se naročito radovali?
(41) Šta bi katkad uradio vaš brat?
(42) Da li bi zadovoljstvo zbog toga bilo manje?
(43) Dokle bi se tako igrali?
(44) Šta biste vi tada uradili?
(45) Šta bi se obično dogodilo sa sestrom?
(46) Gde biste opet stojali?
(47) S kakvim licima biste opet ćutali?
(48) Šta bi vas onda upitala mati?
(49) A o čemu bi se postarao otac?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

A - Translate the following text into English:

Telefonski razgovor sa g. Pavičićem

Juče je Janko Stanković slučajno saznao da se njegov prijatelj Ivan Pavičić vratio u Zagreb iz Dubrovnika gde je bio na letovanju. Stanković je verovao da će mu se njegov prijatelj javiti telefonom čim bude pročitao pisma kojima mu Stanković nudi da postane Diksonov agent za Hrvatsku. Stanković je pozvao Diksona svojoj kući, jer je želeo da Dikson razgovara s Pavičićem kad se ovaj bude javio.

Kad je Dikson došao k Stankoviću, oni su razgovarali o uslovima ugovora koji će Dikson potpisati s Pavičićem. Dikson je želeo da razgleda Zagreb i da što pre potpiše ugovor, pa je hteo da iznajmi automobil i da on i Janko odu u Zagreb. Stankoviću se to nije dopalo, jer je znao da bi Pavičić rado došao u Beograd. Pored toga, Stanković je mislio da ako Dikson bude išao u Zagreb, ne bi trebalo da uzima automobil, nego voz.

Posle toga su govorili o Pavičiću za kojeg je Stanković izjavio da je vrlo pametan čovek; da su bili zajedno na univerzitetu u Beogradu i da se on ponosi takvim prijateljima kao što je Pavičić.

Dok su razgovarali, javila se međugradska telefoniskinja i izvestila Stankovića da Ivan Pavičić iz Zagreba želi da govori s njim lično. Zatim mu je telefoniskinja dala vezu sa Zagrebom. I Stanković i Dikson su razgovarali sa Pavičićem, koji je prihvatio Stankovićev predlog da postane Diksonov agent za Hrvatsku. On će u sledeću subotu doći da svi još porazgovaraju o uslovima ugovora i da ga potpišu.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About artillery

The branch of the army with the strongest fire power is the artillery. The artillery supports the other branches of the army in combat, especially the infantry.

The artillery has many missions in combat. It has to batter enemy artillery, infantry, armor and fortifications on land, also enemy war ships on the sea and rivers and enemy aviation in the air.

Because of so many missions the artillery is divided into: ground, coast and antiaircraft artillery.

The artillery is armed with cannons, howitzers and mortars.

According to its caliber the artillery is divided into: light, medium and heavy.

The Yugoslav artillery is very similar to our American artillery, but there are some differences regarding its transportation. According to the manner of transportation the Yugoslav artillery is divided into pack, horse-drawn, motorized, self-propelled and railroad artillery.

The Yugoslav artillery is formed into sections, platoons, batteries, (artillery) battalions and regiments. A regiment is commanded by a colonel, a battalion by a lieutenant colonel or a major, a battery by a captain, a platoon by a first or second lieutenant and a section by a sergeant.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Ispitivanje vojnog begunca (nastavak)

(O artiljeriji - nastavak)

1. Kapetan Brodi: Kako se vaša zemaljska artiljerija deli prema zadacima u borbi?

   Vojni begunac: Prema zadacima u borbi ona se deli na: artiljeriju za podršku, prateću i protivtenkovsku.

2. K.B: Šta je zadatak artiljerije za podršku?

   V b: Ona podržava u borbi pešadiju i oklopne jedinice.

3. K.B: Šta je zadatak prateće artiljerije?

SIXTH PART
INTERPRETING

Interrogation of an army deserter (cont)

(About artillery - cont)

1. Captain Brodie: How is your ground artillery divided according to its missions in combat?

   Army deserter: According to its missions in combat it's divided into support artillery, accompanying artillery and antitank artillery.

2. Capt B: What's the mission of support artillery?

   A d: It supports the infantry and armored units in combat.

3. Capt B: What's the mission of accompanying artillery?

V b: Ona podržava u borbi streljačke jedinice (čete i bataljone).

A d: It supports the rifle units (companies and battalions) in combat.

4. K.B: Šta je zadatak protivtenkovske artiljerije u borbi?

V b: Ona se bori protiv neprijateljskih oklopnih jedinica.

4. Capt B: What's the mission of antitank artillery in combat?

A d: It fights enemy armored units.

5. K.B: Kako se deli vaša artiljerija za podršku?

V b: Ona se grupiše u pukovske artiljeriske grupe (PAG), diviziske artiljeriske grupe (DAG), korpusne artiljeriske grupe (KAG) i armiske artiljeriske grupe (AAG).

5. Capt B: How is your support artillery divided?

A d: It's grouped into regimental artillery groups, division artillery groups, corps artillery groups and army artillery groups.

6. K.B: Kako se deli vaša protivavionska artiljerija?

V b: Ona se deli na laku i tešku.

6. Capt B: How is your antiaircraft artillery divided?

A d: It's divided into light and heavy.

7. K.B: A kako je grupisana u borbi?

V b: Ona je grupisana u protivavionske artiljeriske grupe (PAAG).

7. Capt B: And how is it grouped in combat?

A d: It's grouped into antiaircraft artillery groups.

8. K.B: Gde se nalazi vaša obalska artiljerija?

V b: Na morskoj obali.

8. Capt B: Where's your coast artillery located?

A d: On the sea coast.

9. K.B: Je li ona stalna ili pokretna?

V b: Ona je ili stalna ili pokretna.

9. Capt B: Is it position or mobile?

A d: It's either position or mobile.

10. K.B: Ko komanduje artiljerijom u borbi?

V b: Komandant jedinice u čijem je sastavu artiljerija.

Capt B: Who commands the artillery in combat?

A d: The commanding officer of the unit in whose composition the artillery is.

11. K.B: Postoje li u vašoj armiji artiljeriske jedinice veće od puka?

V b: Ne. Ne postoje.

11. Capt B: Are there in your army artillery units larger than a regiment?

A d: No. There aren't.

12. K.B: Koliko oruda ima baterija?

V b: Obično baterija ima 4 oruda. Dva voda od po dva odeljenja.

12. Capt B: How many pieces does a battery have?

A d: Usually a battery has 4 pieces. Two platoons of two sections each.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Janko found accidentally that his friend Pavichich was returning home yesterday.
2. Since he was sure that Pavichich would telephone him as soon as he had read his letters, he invited Dickson to his home last night.
3. While they were waiting for the telephone call, Janko told Dickson many nice things about Pavichich.
4. They studied together at the university; Pavichich studied economics and Janko studied law; their relations were very friendly.
5. Pavichich is a very intelligent man and Janko is very proud of his friendship with him.
6. While Dickson and Janko were talking, the telephone rang.
7. Of course it was long distance and Pavichich wanted to speak person-to-person with Janko.
8. After the operator connected the parties, the conversation began.
9. Pavichich accepted the proposal and is coming to Belgrade the day after tomorrow.
10. On that occasion they will talk about the conditions and sign the contract.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

*1332 &
*1733-ekònomske nàuke, f., pl. - economic science

1730-grùpisati (se), v.t.&r.pfv.&ipfv. - to group; (to gather)
pr.t: grùpišēm;grùpišū

1731-grùpisān, adj. - grouped

*1192-lȉčno, adv. - person-to-person (telephone)

1732-medugràdska, f. - long distance (telephone)

1733-nàuka, f. - science

1734-òdnos, m. - relation

1735-odréditi, v.t.pfv. - to fix, to set, to determine; to order
pr.t: òdrēdīm;òdrēdē

*1735-odredívati, v.t.ipfv. - to fix, to set, to determine; to order
pr.t: odrèdujem;odrèduju

1736-pȁmetan, adj., m. - wise, sensible, intelligent, clever
pȁmetna, f.
pȁmetno, n.

-pȁmetno, adv. - wisely, sensibly, intelligently, cleverly

*1737-ponòsiti se, v.r.ipfv. - to be proud
pr.t: pònosīm se;pònosē se

1738-porazgovárati (se), v.i.&r.pfv. - to chat
pr.t: porazgòvārām;
porazgovárajū

1739-potpísati (se), v.t.&r.pfv. - to sign
pr.t: pòtpīšem;pòtpīšu

*1739-potpisívati (se), v.t.&r.ipfv. - to sign
pr.t: potpìsujem;
potpìsuju

1740-právo, n. - law, right

1741-prȇkosutra, adv. - the day after tomorrow

1742-prȉhvatiti (se), v.t.&r.pfv.- to accept; (to accept; to undertake, to take up)
pr.t: prȉhvatim;prȉhvate

*1742-prihvatati (or: prihvaćati) (se), v.t.&r.ipfv. - to accept; (to accept; to undertake, to take up)
pr.t: prȉhvatam;prȉhvataju

1743-protivtȅnkovski, adj. - antitank

1744-próvod, m. - good time

1745-slȕčajan, adj. - accidental, chance, adj.

slȕčajno, adv. - accidentally, by chance

1746-spȍjiti, v.t.pfv. - to connect, to join
pr.t: spȍjim;spȍje

*1746 spájati, v.t.ipfv. - to connect, to join
pr.t: spȃjam;spájaju

1747-strȃnka, f. - party
gen. pl: strȃnȃkȃ (strȃnki)

1748-studȉrati, v.t.ipfv. - to study
pr.t: stȕdȉram;studȉraju

1749-telefonȉrati, v.i.pfv.&ipfv.- to telephone
pr.t: telefȍnȉram; telefonȉraju

1750-telefȍniskinja, f. - telephone operator

*1461-telȅfȍnski, adj. - telephone, adj.

1751-trgȍvati, v.i.ipfv. - to trade
pr.t: tȓgujem;tȓguju

1752-ȕgovȍr, m. - contract; treaty

1753-ȕslov, m. - condition, term, stipulation

1754-zȁsad, adv. - for the time being, at present

1755-zatèći (se), v.t.&r.pfv. - to find in a place; (to happen to be in a place)
pr.t: zàteknem;zàteknu
a.p.p: zàtekao,zatèkla, zatèklo,zatèkli, zatèkle,zatèkla

*1755-zàticati (se), v.t.&r.ipfv. - to find in a place; (to happen to be in a place)
pr.t: zàtičem;zàtiču

1756-zvòniti, v.i.ipfv. - to ring; to toll
pr.t: zvònīm;zvònē

*1756-zazvòniti, v.i.pfv. - to ring; to toll
pr.t: zazvònīm;zazvònē

SEDAMDESET-PETA LEKCIJA
SEVENTY-FIFTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE FORMATION OF VERBS (See Par. 232)

Explain to the students very briefly how verbs are formed in Serbo-Croatian.

B - THE FORMATION OF VERBS FROM NOUNS AND ADJECTIVES (See Par. 233)

1 - Drill the formation of verbs from nouns by means of the infinitive ending i+ti by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable. (For questions 1-34 the students have already practiced both the noun and the verb, for questions 35-41 only the verb.)

Noun:	Stem	Verb:
so	sol-	sol+iti
rad	rad-	rad+iti
rod	rod-	rod+iti

(1)	Šta stavljamo u jelo koje nije dovoljno slano?	U jelo koje nije dovoljno slano stavljamo soli.
(2)	Čime solimo hranu?	Hranu solimo solju.
(3)	Šta nam daje energiju (energy)?	Rad nam daje energiju.
(4)	Da li se danju obično odmaramo?	Ne. Danju se obično ne odmaramo, nego radimo.
(5)	Da li su učenici u vašem razredu već držali govore na srpskohrvatskom?	Ne. Učenici u našem razredu nisu još držali govore na srpskohrvatskom.
(6)	Za šta nam služi jezik?	Jezik nam služi da njime govorimo.
(7)	Kojeg je roda imenica voz?	Imenica voz je muškog roda.
(8)	Gde ste se vi rodili?	Ja sam se rodio u . . . .
(9)	Za šta nam služi voz?	Voz nam služi da se njime vozimo.
(10)	Da li na ovoj geografskoj karti vidite celu Jugoslaviju?	Ne. Na toj geografskoj karti ja vidim samo deo Jugoslavije.
(11)	Da li ja množim kad kažem tri u devet je tri?	Ne. Kad kažete tri u devet je tri, vi ne množite, nego delite.

(12)	Šta treba da dobije svaki trgovački agent pre nego što počne da prodaje stranu robu u Jugoslaviji?	Svaki trgovački agent pre nego što počne da prodaje stranu robu u Jugoslaviji treba da dobije dozvolu za rad.
(13)	Ko je Diksonu dozvolio da u Jugoslaviji prodaje artikle koje proizvodi njegova firma?	Komitet za spoljnu trgovinu je dozvolio Diksonu da u Jugoslaviji prodaje artikle koje proizvodi njegova firma.
(14)	Šta je vaša majka vašem ocu?	Moja majka je žena mom ocu.
(15)	Šta rade ljudi kad žele da imaju porodicu?	Kad ljudi žele da imaju porodicu, oni se žene.
(16)	Da li učenici u ovoj školi imaju štetu od toga što uče?	Ne. Učenici u ovoj školi nemaju štetu nego korist od toga što uče.
(17)	Šta treba da radimo sa svojim iskustvom i iskustvom drugih?	Mi treba da se koristimo svojim iskustvom i iskustvom drugih.
(18)	Čime se čovek lako prenosi u razne situacije u životu?	Čovek se lako prenosi mislima u razne situacije u životu.
(19)	Šta radimo mozgom?	Mozgom mislimo i pamtimo.
(20)	Šta dolazi posle dana?	Posle dana dolazi noć.
(21)	Gde vi noćite kad odete u San Francisko?	Kad odem u San Francisko, ja noćim u hotelu.
(22)	Šta učenici imaju posle svakog časa?	Posle svakog časa učenici imaju odmor.
(23)	Zašto ljudi odlaze na odmor?	Ljudi odlaze na odmor da se odmore.
(24)	Šta vojnici primaju na kraju svakog meseca?	Na kraju svakog meseca vojnici primaju platu.
(25)	Šta treba da uradimo pre nego što izađemo iz restorana u kojem smo ručali ili večerali?	Pre nego što izađemo iz restorana u kojem smo ručali ili večerali, mi treba da platimo račun.
(26)	Kako još možete da kažete: "Ja treba da odem u posetu svojim roditeljima."?	To još mogu da kažem: "Treba da posetim svoje roditelje."
(27)	Šta slave svi Srbi i njihove crkve?	Svi Srbi i njihove crkve slave slavu.
(28)	Kako zovemo čoveka koji nekoga služi za novac?	Čoveka koji nekoga služi za novac zovemo sluga.
(29)	Kako se bori pešadija?	Pešadija se bori vatrom, pokretom i udarom.
(30)	Čime je Marko udario Jovana?	Marko je udario Jovana nogom.
(31)	Šta kažete kad vam neko nešto da?	Kad mi neko nešto da, ja kažem: "Hvala!"
(32)	Šta su meso, riba, povrće i voće?	Meso, riba, povrće i voće su hrana.

(33)	Šta radimo s mesom, ribom, povrćem i voćem?	Mesom, ribom, povrćem i voćem se hranimo.
(34)	Kako još možemo da kažemo: "On voli šalu."?	To još možemo da kažemo: "On voli da se šali."
(35)	Da li učenici treba da otvore prozore u učionici kad uveče odlaze kući?	Ne. Učenici ne treba da otvore, nego da zatvore prozore u učionici kad uveče odlaze kući.
(36)	Ko odvodi pijane ljude u zatvor?	Policija odvodi pijane ljude u zatvor.
(37)	Dokle pijani ljudi ostaju u zatvoru?	Pijani ljudi ostaju u zatvoru dok se ne istrezne.
(38)	Kojim pićem vi obično častite svoje goste?	Ja obično častim svoje goste šljivovicom.
(39)	Šta je najveća čast za mlada i zdrava čoveka?	Najveća čast za mlada i zdrava čoveka je da bude vojnik?
(40)	Da li u Americi obično kucamo na vrata kad želimo da uđemo u kuću?	Ne. U Americi obično ne kucamo, nego zvonimo na vrata kad želimo da uđemo u kuću.
(41)	Šta rade zvona na crkvama pre početka službe?	Pre početka službe zvona na crkvama zvone.

2 - Drill the formation of verbs from nouns by means of the infinitive ending <u>a+ti</u> by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable. (For questions 1-7, the students have already practiced both the noun and the verb, for questions 8-19, only the verb.)

Noun :	Steam:	Verb :
češalj	češlj -	češlj+ati

(1)	Šta radimo češljem?	Češljem se češljamo.
(2)	Šta rade ovi mladići i ove devojke?	Ti mladići i te devojke igraju.
(3)	Kako se zove igra koju oni igraju?	Igra koju oni igraju zove se "Kolo".
(4)	Šta imamo sada?	Sada imamo gramatičke vežbe.
(5)	Šta rade ovi oficiri i podoficiri?	Ti oficiri i podoficiri vežbaju vojnike.
(6)	Kako se zove obed koji jedemo uveče?	Obed koji jedemo uveče zove se večera.
(7)	Da li vi uveče doručkujete?	Ne. Ja uveče ne doručkujem, nego večeram.
(8)	Ko danas vlada u Jugoslaviji?	U Jugoslaviji danas vladaju komunisti.
(9)	Kakvu vladu ima Jugoslavija?	Jugoslavija ima komunističku vladu.
(10)	Šta čini ova devojka?	Ta devojka miriše cveće.
(11)	Da li vi volite miris cveća?	Da. Ja volim miris cveća.

(12)	Kako još može da se kaže: "Mi očekujemo svoje roditelje večeras."?	To još može da se kaže: "Mi se nadamo svojim roditeljima večeras."
(13)	Da li čovek ikad sme da izgubi nadu na bolji život?	Ne. Čovek ne sme nikad da izgubi nadu na bolji život.
(14)	Kome baba i ded vole da pričaju?	Baba i ded vole da pričaju svojoj unučadi.
(15)	Da li ste vi čuli mnogo priča od svoje babe i svog deda kad ste bili mali?	Da. Ja sam čuo mnogo priča od svoje babe i svog deda kad sam bio mali.
(16)	Kada ljudi sanjaju?	Ljudi sanjaju kad spavaju.
(17)	Da li vi verujete u san (snove)?	Ne. Ja ne verujem u san (snove).
(18)	Šta treba učenici da rade dok nastavnik objašnjava?	Učenici treba da slušaju dok nastavnik objašnjava.
(19)	Da li vi imate dobar sluh?	Da. Ja imam dobar sluh.

3 - Drill the formation of verbs from nouns by means of the infinitive ending eva+ti (ova+ti) by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable. (For questions 1-13, the students have already practiced both the verb and noun, for questions 14-16, only the verb.)

Noun:	Stem:	Verb:
učitelj	učitelj-	učitelj+evati
drug	drug-	drug+ovati
doručak	doručk	doručkovati

(1)	Ko učiteljuje?	Učitelji učiteljuju.
(2)	Ko druguje?	Drugovi druguju.
(3)	Ko trguje?	Trgovci trguju.
(4)	Da li vi izjutra obično večerate?	Ne. Ja izjutra obično ne večeram, nego doručkujem.
(5)	Za kakvo dejstvo su sposobni armije, korpusi i divizije?	Armije, korpusi i divizije su sposobni za samostalno dejstvo.
(6)	Kako mogu da dejstvuju armije, korpusi i divizije?	Armije, korpusi i divizije mogu da dejstvuju samostalno.
(7)	Kako još može da se kaže: "On pokazuje veliki interes za Jugoslaviju."?	To još može da se kaže: "On se mnogo interesuje za Jugoslaviju."

(8)	Kako još može da se kaže: "Oni svake godine provode leto na primorju."?	To još može da se kaže: "Oni svake godine letuju na primorju."
(9)	Šta je ovo?	To je put.
(10)	Ko putuje?	Putnici putuju.
(11)	Šta je ovo?	To je ruka.
(12)	Šta oni rade?	Oni se rukuju.
(13)	Ko stanuje u stanovima za neženjene oficire?	U stanovima za neženjene oficire stanuju oficiri.
(14)	U koga veruju svi hrišćani?	Svi hrišćani veruju u Boga.
(15)	Koje su vere Srbi?	Srbi su pravoslavne vere.
(16)	Kome deca duguju sve što imaju?	Deca duguju sve što imaju svojim roditeljima.

4 - Drill the formation of verbs from adjectives by means of the infinitive ending -iti by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable. (For questions 1-3, both adjectives and verbs, for questions 4 and 5, only the verb and for questions 6-26, only the adjectives have already been practiced by the students.)

Adjective:	Stem:	Verb:
crn	crn -	crn+iti
ljut	ljut -	ljut+iti

(1)	Kako još možemo da kažemo: "On je ljut."?	To još možemo da kažemo: "On se ljuti."
(2)	Da li deca smeju da ljute svoje roditelje?	Ne. Deca ne smeju da ljute svoje roditelje.
(3)	Kako još može da se kaže: "On uvek ustaje rano."?	To još može da se kaže: "On uvek rani."
(4)	Dokle pijan čovek ne može da radi?	Pijan čovek ne može da radi dok se ne istrezni.
(5)	Kako još može da se kaže: "On nije trezan."?	To još može da se kaže: "On je pijan."
(6)	Da li je ovaj kaput beo?	Ne. Taj kaput nije beo, nego crn.
(7)	Da li je lepo kad neko crni druge ljude?	Ne. Nije lepo kad neko crni druge ljude.
(8)	Da li me je dobro ocrnio?	Ne. On nije ništa rekao protiv tebe.
(9)	Šta on radi?	On beli zid.
(10)	Šta je on uradio?	On je obelio zid.
(11)	Da li je dan danas vedar?	Ne. Dan danas nije vedar, nego oblačan.

(12)	Šta znači: "On ovde vedri i oblači."?	To znači da on može da radi šta hoće.
(13)	Ko je ovde nekada vedrio i oblačio?	On je ovde nekada vedrio i oblačio.
(14)	Da li je Mara vesela?	Ne. Mara nije vesela, nego žalosna.
(15)	Da li uspeh dece žalosti ili veseli njihove roditelje?	Uspeh dece ne žalosti, nego veseli njihove roditelje.
(16)	Da li je vaš uspeh ražalostio ili razveselio vaše roditelje?	Moj uspeh nije ražalostio, nego je razveselio moje roditelje.
(17)	Da li Marko ima dug ili kratak kaput?	Marko ima kratak, a ne dug kaput.
(18)	Da li dug kaput treba produžiti ili skratiti?	Dug kaput ne treba produžiti, nego skratiti.
(19)	Da li ste vi morali da produžite ili da skratite svoj novi kaput?	Ja sam morao da skratim, a ne da produžim svoj novi kaput.
(20)	Da li je ovo zelena boja?	Ne. To nije zelena, nego žuta boja.
(21)	Kakvom bojom možemo da žutimo stvari?	Žutom bojom možemo da žutimo stvari.
(22)	Kakvom bojom zelenimo stvari?	Zelenom bojom zelenimo stvari.
(23)	Da li ste vi požutili ili pozelenili svoj sto?	Ja nisam požutio, nego pozelenio svoj sto.
(24)	Da li su jabuke rano voće?	Ne. Jabuke nisu rano, nego kasno voće.
(25)	Da li za đaka koji dolazi kasno u školu kažemo da rani ili kasni?	Za đaka koji dolazi kasno u školu ne kažemo da rani, nego da kasni.
(26)	Da li je đak koji dođe u školu posle osam sati uranio ili zakasnio?	Đak koji dođe u školu posle osam sati nije uranio, nego zakasnio.

5 - Drill the formation of verbs from adjectives by means of the infinitive ending -eti by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable. (For questions 1-5, both verbs and adjectives and for all other questions, only the adjectives have been already practiced by the students.)

Adjective:	Stem:	Verb:
crn	crn	crn+eti
beo	bel	bel+ eti
živ	živ	živ+ eti
star	star	star+eti

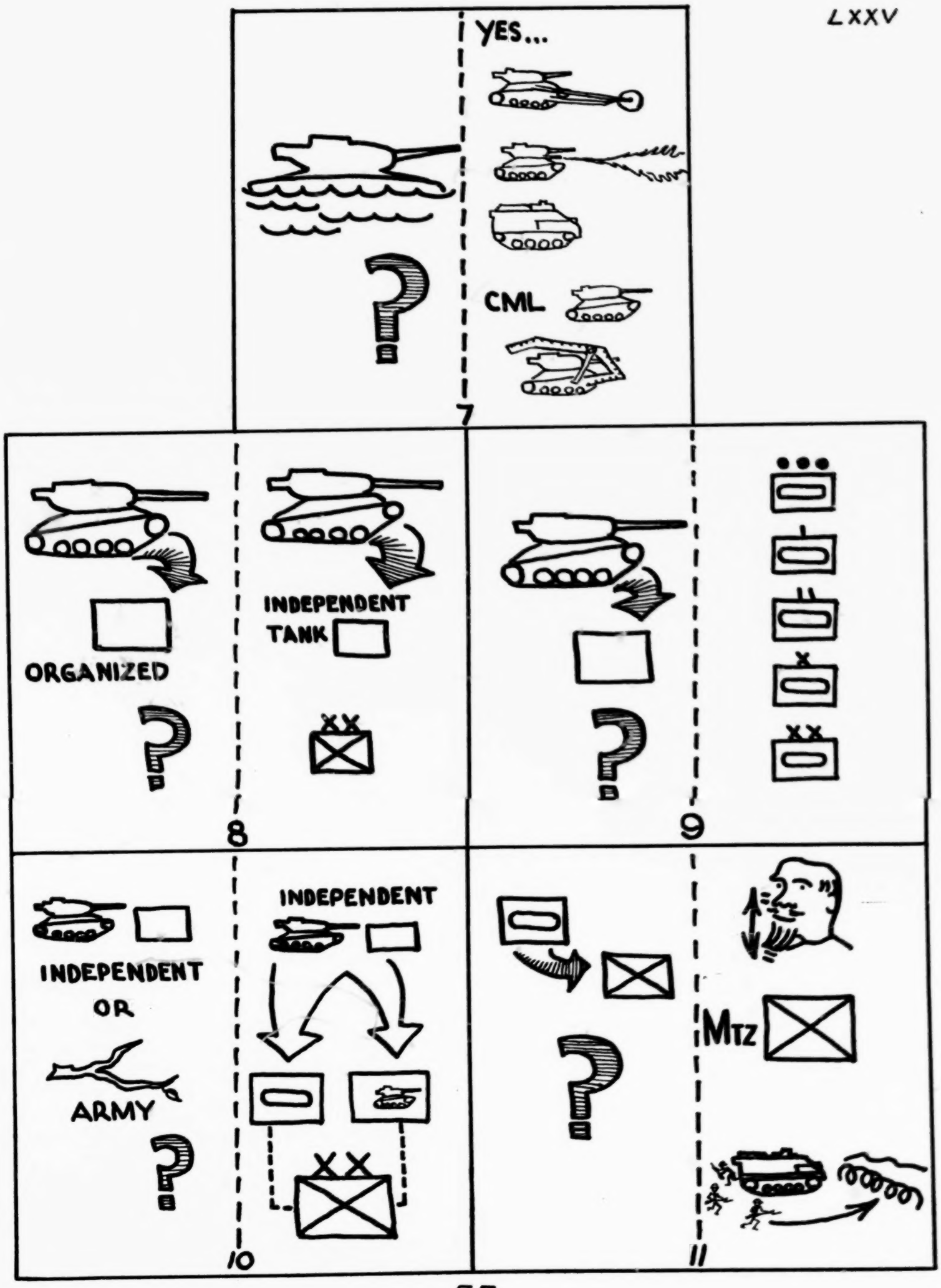
YES...
CML
7
ORGANIZED
INDEPENDENT
TANK
XX
8
XX
9
INDEPENDENT
OR
ARMY
INDEPENDENT
XX
10
MTZ
11

PAR. 232 - THE FORMATION OF VERBS

Serbo-Croatian verbs are formed:

A - By adding certain infinitive endings:

1 - To a root (see Par. 28B-Note, Vol II, p. 81):

чу + ти, v.i.&t.ipfv.&pfv. - to hear
им + а + ти, v.t.ipfv.&pfv. - to have
(1) Господине генерале, ја бих желео да чујем нешто о вашим оклопним јединицама.
(2) Ми имамо лаке, средње и тешке тенкове.

2 - To the stem of other words, mainly nouns and adjectives:

говор + и + ти, v.t.&i.ipfv. - to speak
дел + и + ти, v.t.ipfv. - to divide
служ + и + ти, v.t.&i.ipfv. - to serve
рад + и + ти, v.t.&i.ipfv. - to do, to work
дејств + ова + ти, v.i.ipfv. - to operate
воз + и + ти, v.t.ipfv. - to drive
стар + е + ти, v.i.ipfv. - to grow old
ран + и + ти, v.i.ipfv. - to rise early, to go early
(1) Можемо ли мало да говоримо о томе?
(2) Како се деле тенкови?
(6) За шта служе лаки, за шта средњи, а за шта тешки тенкови?
(10) Да ли тенковске јединице раде самостално или са другим родовима војске?
(10) Самосталне тенковске јединице дејствују у саставу оклопних јединица, а тенковске јединице које су у саставу пешадиских дивизија и корпуса дејствују са њима.
(11) Она се до уласка у борбу вози аутомобилима.

Note: (1) The infinitive endings sometimes are added directly to the root (the stem) and sometimes are connected with it by a connecting vowel or syllable (see Par. 28B, Vol II, p. 80).

(2) Verbs formed in the manner described under 1 and 2 above are called simple verbs.

B - By compounding verbs and other words. The verbs formed this way are called compound verbs and they consist most often of a preposition (which is used as a prefix) and a simple verb (see Par. 235, p. 87, of this volume). Occasionally, though rarely, they consist of a noun and a simple verb:

од + говорити, v.i.pfv.	- to answer
по + делити, v.t.pfv.	- to divide
по + служити, v.t.pfv.	- to serve
у + радити, v.t.pfv.	- to do
са + дејствовати, v.i.ipfv.	- to cooperate
из + возити, v.t.ipfv.	- to export
о + старети, v.i.pfv.	- to become old
по + ранити, v.i.pfv.	- to rise early
дан + губити, v.i.ipfv.	- to waste time

PAR. 233 - THE FORMATION OF VERBS FROM NOUNS AND ADJECTIVES

A - The endings и+ти, а+ти and е+вати (ова+ти) are most often used to form verbs from nouns. The и+ти is the commonest of the three.

1 - Verbs formed by adding the ending -ити to the stem of nouns may mean:

a - To turn something or someone into or like what the noun means:

сол + ити, v.t.ipfv.	- to salt

b - To do what the noun means:

рад + ити, v.t.&i.ipfv.	- to do, to work
говор + ити, v.t.&i.ipfv.	- to speak

c - To give or to create that what the noun means:

род + ити, v.t.&i.pfv.	- to give birth; to bear fruit
јагњ + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to lamb

Note: There are other meanings of verbs derived from nouns by means of the ending -ити, but the above are the most usual.

(1) Following are other examples for which you have practiced both the noun and the verb:

воз + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to drive; (to ride)
дел + ити, v.t.ipfv.	- to divide
дозвол + ити, v.t.pfv.	- to permit
жен + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to marry; (to get married)
корист + ити (се), v.t.i.&r.ipfv.	- to use; to be useful; (to take advantage of)
мисл + ити, v.i.ipfv.	- to think
ноћ + ити v.i.pfv.	- to pass the night
одмор + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to rest; (to rest)
плат + ити, v.t.pfv.	- to pay
поклон + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to present; (to bow)
посет + ити, v.t.pfv.	- to visit
предлож + ити, v.t.pfv.	- to propose
слав + ити v.t.ipfv.	- to celebrate
служ + ити (се), v.t.i.&r.ipfv.	- to serve; (to serve oneself, to use)
удар + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to hit; (to hit oneself)
хвал + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to praise; (to boast)
хран + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to feed; (to nourish oneself)
шал + ити се, v.r.ipfv.	- to joke

(2) Following are the examples for which you have practiced the verb, but not the noun:

спрем + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to prepare; (to prepare oneself)
затвор + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to shut, to close; (to close oneself)
част + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to treat; (to treat each other)
звон + ити, v.t.&i.ipfv.	- to ring, to toll

(3) Following are the examples for which you have practiced the noun but not the verb:

бој + ити, v.t.ipfv.	- to paint
гост + ити (се)v.t.&r.ipfv.	- to treat; (to treat each other)

гранич + ити (се), v.i.&r.ipfv.	- to have a common frontier; (to border upon)
дан + ити, v.i.ipfv.	- to spend the day
зајм + ити, v.t.pfv.	- to borrow; to lend, to loan
казн + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to punish; (to punish oneself)
киш + ити, v.i.ipfv.	- to rain, to drizzle
кућ + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to make one's own home
лов + ити, v.t.ipfv.	- to hunt
печат + ити, v.t.ipfv.	- to seal, to stamp
сил + ити, v.t.ipfv.	- to force
сир + ити, v.t.ipfv.	- to make cheese
суд + ити, v.t.ipfv.	- to judge
труб + ити, v.t.&i.ipfv.	- to blow, to play a trumpet
тел + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to calve
царин + ити, v.t.ipfv.	- to levy customs tax
цен + ити, v.t.ipfv.	- to set price; to estimate, to rate
штет + ити, v.i.ipfv.	- to damage

2 - Verbs formed by adding the ending -ати to the stem of nouns denote an action performed by the object named by the noun or an action otherwise connected with the noun:

чешљ + ати (се), v.t.&r.ipfv.	- to comb
игр + ати (се), v.t.&r.ipfv.	- to dance; (to play)

Note: (1) You have practiced the following verbs and nouns from which they are derived:

вежб + ати (се), v.t.i.&r.ipfv.	- to exercise
вез + ати (се), v.t.&r.ipfv.	- to tie
вечер + ати, v.t.&i.pfv.&ipfv.	- to dine

(2) Following are the examples for which you have practiced the verbs but not the nouns from which they are derived:

влад + ати (се), v.t.&r.ipfv.	- to govern; (to behave)
мирис + ати, v.t.&i.ipfv.	- to smell
над + ати се, v.r.ipfv.	- to hope, to expect

прич + ати, v.t.&i.ipfv. - to relate
сањ + ати, v.t.&i.ipfv. - to dream
сумњ + ати, v.i.ipfv. - to doubt; to suspect
слуш + ати, v.t.ipfv. - to listen; to obey

(3) Following are the examples for which you have practiced the nouns but not the verbs that are derived from them:

број + ати, v.t.ipfv. - to count
зид + ати, v.t.ipfv. - to build, to mason
лист + ати, v.t.ipfv. - to turn over leaves;(of trees) to be getting green
сапун + ати, v.t.&i.ipfv. - to soap
рачун + ати, v.t.&i.ipfv. - to calculate; to estimate
слик + ати(се),v.t.i.&r.ipfv. - to paint; to take pictures; (to paint oneself; to take pictures of oneself)
талас+ати се,v.r.ipfv. - to be agitated, to swell; to move
цвет + ати, v.i.ipfv. - to bloom, to blossom

3 - Verbs formed by adding the ending -евати (-овати) to the stem of nouns can mean:

a - To be what the noun means:

учитељ + евати, v.i.ipfv. - to act as a teacher
друг + овати, v.i.ipfv. - to be a friend

b - To do what the noun means:

трг + овати, v.i.ipfv. - to merchandize
доручк + овати, v.t.&i.pfv.&ipfv. - to breakfast

Note: There are also other meanings of verbs derived from nouns by means of the ending -евати (-овати)

(1) You have practiced the following verbs and nouns from which they are derived:

дејств + овати, v.i.ipfv.	- to operate
интерес + овати (се), v.i.&r.ipfv.	- to interest; (to be interested)
лет + овати, v.i.ipfv.	- to spend a summer
пут + овати, v.i.ipfv.	- to travel
рук + овати (се), v.i.&r.ipfv.	- to handle; (to shake hands)
стан + овати, v.t.ipfv.	- to dwell

(2) Following are the examples for which you have practiced the verbs but not the nouns from which they are derived:

вер + овати, v.t.&i.ipfv.	- to believe
дуг + овати, v.t.ipfv.	- to owe

(3) Following are the examples for which you have practiced the nouns but not the verbs that are derived from them:

адрес + овати, v.t.pfv.&ipfv.	- to address (letters)
век + овати, v.i.pfv.&ipfv.	- to last for centuries
гост + овати, v.i.ipfv.	- to be a guest
зим + овати, v.i.ipfv.	- to spend a winter
имен + овати, v.t.pfv.&ipfv.	- to name
јесен + овати, v.i.ipfv.	- to spend an autumn
логор + овати, v.i.ipfv.	- to camp
обед + овати, v.i.pfv.&ipfv.	- to have a meal
пријатељ + евати, v.i.ipfv.	- to be a friend
разлик + овати (се), v.t.&r.ipfv.	- to distinguish; (to differ)
рат + овати, v.i.ipfv.	- to be in war
савет + овати (се), v.t.&r.ipfv.	- to advise; (to consult)
сил + овати, v.t.pfv.&ipfv.	- to rape
чет + овати, t.i.ipfv.	- to wage guerrilla warfare
школ + овати (се), v.t.&r.ipfv.	- to educate; (to educate oneself)
штет + овати, v.i.pfv.&ipfv.	- to lose

B - The endings <u>и+ти</u>, <u>е+ти</u> and <u>а+ти</u> are most often used to form verbs from adjectives.

1 - Verbs formed by adding the ending <u>-ити</u> to the stem of adjectives usually mean to perform an action on an object which gives the object the characteristic described by the adjective:

црн + ити, v.t.ipfv.	- to blacken
љут + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to make angry; (to be angry)

Note: (1) The verb ранити is the only other example for which you have practiced the adjective from which it is derived, too (ран).

(2) The verb трезнити is an example for which you have practiced only the verb but not the adjective (трезан).

(3) Following are the examples for which you have practiced the adjectives but not the verbs derived from them:

бел + ити, v.t.ipfv.	- to whiten
ведр + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to clear up; (to be clear, bright)
весел + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to cheer up; (to rejoice)
дуж + ити, v.t.ipfv.	- to drag, to prolong
жут + ити, v.t.ipfv.	- to make yellow
зелен + ити, v.t.ipfv.	- to make green
каснити, v.i.ipfv.	- to be late
плав + ити, v.t.ipfv.	- to make blue
празн + ити, v.t.ipfv.	- to empty
пун + ити, v.t.ipfv.	- to fill
слаб + ити, v.t.&i.ipfv.	- to weaken
топл + ити, v.i.ipfv.	- to grow warmer (of weather)
храбр + ити (се), v.t.&r.ipfv.	- to encourage; (to encourage oneself)
црвен + ити, v.t.ipfv.	- to redden
црн + ити, v.t.ipfv.	- to blacken
чист + ити, v.t.ipfv.	- to clean

(4) The following verbs derived from adjectives have only compound forms:

об + јасн + ити, v.t.pfv.	- to explain
об + нов + ити, v.t.pfv.	- to renew; to restore
на + сит + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to give one one's fill; (to have one's fill)
о + здрав + ити, v.i.pfv.	- to get well, to recover
о + свеж + ити (се), v.t.&r.pfv.	- to refresh; (to refresh oneself)

под + млад + ити (се), v.t.&r.pfv.- to rejuvenate; (to get younger)
по + скуп + ити, v.i.pfv. - to get more expensive
с + мањ + ити (се), v.t.&r.pfv. - to decrease, to diminish

2 - Verbs formed by adding the ending -ети to the stem of adjectives denote acquiring or having the characteristic denoted by the adjective:

црн + ети (се), v.i.&r.ipfv. - to be black; to become black
бел + ети (се), v.i.&r.ipfv. - to be white; to become white

Note: (1) You have practiced the following verbs and adjectives from which they are derived:

жив + ети, v.i.ipfv. - to live
стар + ети, v.i.ipfv. - to grow old

(2) Following are the examples for which you have practiced the adjectives but not the verbs that are derived from them:

гладн + ети, v.i.ipfv. - to become hungry
жедн + ети, v.i.ipfv. - to become thirsty
жут + ети (се), v.i.&r.ipfv. - to be yellow; to become yellow
зелен + ети (се), v.i.&r.ipfv. - to be green; to become green
плав + ети (се), v.i.&r.ipfv. - to be blue; to become blue
по + ружн + ети, v.i.pfv. - to become ugly
хладн + ети, v.i.ipfv. - to grow cold (of weather)
црвен + ети (се), v.i.&r.ipfv. - to be red; to become red
по + скуп + ети, v.i.pfv. - to become more expensive

3 - Verbs formed by adding the ending -ати to the stem of adjectives mean either to add to somebody or something the characteristic denoted by the adjective or to become what or like what the adjective means. You have not yet practiced any verb formed this way, but you have practiced the adjectives from which the following verbs are derived:

брз + ати, v.i.ipfv.	- to quicken
јач + ати, v.t.&i.ipfv.	- to strengthen, to become strong
по + већ + ати (се), v.t.&r.pfv.	- to increase; (to increase)
равн + ати (се), v.t.&r.ipfv.	- to level, to straighten; (to abide)

Note: (1) Јак is the stem of the adjective јак. The к in front of ати becomes ч.

(2) All the rules in this paragraph are given in order to make it easier for the students to memorize the vocabulary by means of association and to increase the students' understanding ability.

Never forget that the Serbo-Croatian language is a root language.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE FORMATION OF VERBS FROM NOUNS AND ADJECTIVES

Drill the formation of verbs from nouns and adjectives by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable. (The students have already practiced only nouns and adjectives from which the verbs are formed.)

(1)	Koje boje je tabla?	Tabla je zelena.
(2)	Čime bojimo razne stvari?	Bojom bojimo razne stvari.
(3)	Šta ste vi svom prijatelju koji vas pozove na večeru?	Ja sam gost svom prijatelju koji me pozove na večeru.
(4)	Da li vi dobro gostite svoje prijatelje kad ih pozovete na ručak ili na večeru?	Da. Ja dobro gostim svoje prijatelje kad ih pozovem na ručak ili na večeru.
(5)	Gde se vrši pregled pasoša strancima koji putuju u Jugoslaviju?	Pregled pasoša strancima koji putuju u Jugoslaviju vrši se na granici.
(6)	S kojom državom se graniče Sjedinjene Američke Države na severu?	Sjedinjene Američke Države se graniče na severu s Kanadom.

(7)	Gde ljudi uzimaju zajam kad žele da kupe kuću, a nemaju dovoljno novaca?	Kad ljudi žele da kupe kuću, a nemaju dovoljno novaca, oni uzimaju zajam u banci.
(8)	Gde biste vi zajmili novac kad biste hteli da kupite automobil, a ne biste imali dosta novaca?	Kad bih hteo da kupim automobil, a ne bih imao dosta novaca, ja bih pozajmio novac u banci.
(9)	Šta plaćaju stranci koji putuju u Jugoslaviju, ako unapred ne prijave nove stvari?	Ako stranci koji putuju u Jugoslaviju unapred ne prijave nove stvari, oni plaćaju kaznu.
(10)	Da li roditelji treba da kazne dete za svaku malu stvar?	Ne. Roditelji ne treba da kazne dete za svaku malu stvar.
(11)	Da li vi idete katkad u lov?	Da. Ja često idem u lov.
(12)	Čime lovimo ribu?	Ribu lovimo mrežom.
(13)	Šta je u Jugoslaviji u isto vreme neophodnost i besmislica?	Pečat je u Jugoslaviji u isto vreme neophodnost i besmislica.
(14)	Čime pečatimo pisma?	Pisma pečatimo pečatnim voskom i pečatom.
(15)	Šta je ovo?	To je sir.
(16)	Šta sirimo da bi dobili sir?	Da bi dobili sir, sirimo mleko.
(17)	Šta je on?	On je sudija.
(18)	Kako se zovu ustanove u kojima sudije sude?	Ustanove u kojima sudije sude zovu se sudovi.
(19)	Šta je ovo?	To je truba.
(20)	Ko trubi u trubu?	Vojnik trubi u trubu.
(21)	Šta je ovo?	To je tele.
(22)	Ko teli telad?	Krava teli telad.
(23)	Šta se plaća na nove stvari koje se unose u jednu stranu zemlju?	Na nove stvari koje se unose u jednu stranu zemlju plaća se carina.
(24)	Ko carini stvari koje se unose u jednu zemlju?	Stvari koje se unose u jednu zemlju carine carinski činovnici.
(25)	Šta je ovo?	To je broj.
(26)	Ko broji vojnike?	Oficiri broje vojnike.
(27)	Šta je ovo?	To je zid.
(28)	Ko zida kuću?	Ti ljudi zidaju kuću.
(29)	Šta je ovo?	To je list.
(30)	Šta lista u proleće?	Drveće lista u proleće.
(31)	Šta je ovo?	To je sapun.
(32)	Da li se vi sapunate pre nego što počnete da se brijete?	Da. Ja se sapunam pre nego što počnem da se brijem.

(33)	Šta morate da platite pre nego što napustite radnju u kojoj ste nešto kupili?	Pre nego što napustim radnju u kojoj sam nešto kupio, moram da platim račun.
(34)	Da li vi brzo računate?	Da. Ja brzo računam?
(35)	Šta je ovo?	To je slika.
(36)	Da li vi znate da slikate?	Ne. Ja ne znam da slikam.
(37)	Gde vidimo talase?	Talase vidimo na moru.
(38)	Šta se talasa?	More se talasa.
(39)	Šta je ovo?	To je cvet.
(40)	Kada cveće obično počinje da cveta?	Cveće obično počinje da cveta u proleće.
(41)	Šta mora da ima svako pismo da bi stiglo onome kome se piše?	Da bi stiglo onome kome se piše, svako pismo mora da ima adresu.
(42)	Da li ste vi ikad zaboravili da adresujete pismo?	Ne. Ja nisam nikad zaboravio da adresujem pismo.
(43)	Koje godišnje doba dolazi posle jeseni?	Posle jeseni dolazi zima.
(44)	Šta znači: "Oni svake godine zimuju u planinama."?	To znači da oni svake godine provode zimu u planinama.
(45)	Šta roditelji daju svakom detetu kad se rodi?	Roditelji daju svakom detetu ime kad se rodi.
(46)	Da li se u Sjedinjenim Američkim Državama sve sudije biraju ili se neke sudije imenuju?	Sve sudije u Sjedinjenim Američkim Državama se ne biraju, nego se neke imenuju.
(47)	Koje godišnje doba dolazi posle leta?	Posle leta dolazi jesen.
(48)	Šta znači: "Oni često jesenuju u Montereju."?	To znači da oni često provode jesen u Montereju.
(49)	Šta je ovo?	To je logor.
(50)	Šta znači: "Vojnici logoruju."?	To znači da vojnici žive u logoru.
(51)	Koje je zajedničko ime za doručak, ručak i večeru?	Obed je zajedničko ime za ručak, doručak i večeru.
(52)	Koliko puta na dan vi obedujete?	Ja obedujem tri puta na dan.
(53)	Ko su deci najbolji prijatelji?	Roditelji su deci najbolji prijatelji.
(54)	Šta znači: "Marko i ja odavno prijateljujemo."?	To znači da ste vi i Marko odavno prijatelji.
(55)	Koliko dobijemo ako od šest oduzmemo dva?	Ako od šest oduzmemo dva, dobijemo četiri.
(56)	Šta je u tom slučaju četiri?	Četiri je u tom slučaju razlika.
(57)	Po čemu razlikujemo vojnike raznih država?	Vojnike raznih država razlikujemo po uniformi.

(58)	Kako se zove poslednji veliki rat?	Poslednji veliki rat se zove "Drugi svetski rat."
(59)	S kime je Amerika ratovala u tom ratu?	Amerika je ratovala u tom ratu s Nemačkom i Japanom.
(60)	Da li su Amerikanci morali da ratuju u svojoj istoriji onoliko koliko su morali da ratuju Jugosloveni?	Ne. Amerikanci nisu morali da ratuju u svojoj istoriji onoliko koliko su morali da ratuju Jugosloveni.
(61)	Ko deci uvek daje dobar savet?	Roditelji uvek daju deci dobar savet.
(62)	S kime deca treba uvek da se savetuju?	Deca treba da se uvek savetuju sa svojim roditeljima.
(63)	Koja je osnovna jedinica u pešadiji?	Osnovna jedinica u pešadiji je četa.
(64)	Ko je prvi počeo da četuje protiv nemačke vojske u Drugom svetskom ratu?	General Mihajlović je prvi počeo da četuje protiv nemačke vojske u Drugom svetskom ratu.
(65)	Kuda mi idemo da nešto naučimo?	Mi idemo u školu da nešto naučimo.
(66)	Ko želi da školuje svoju decu?	Roditelji žele da školuju svoju decu.
(67)	Da li je ova olovka plava?	Ne. Ta olovka nije plava, nego crvena.
(68)	Kakvom bojom plavimo stvari?	Stvari plavimo plavom bojom.
(69)	Kakvom bojom crvenimo stvari?	Stvari crvenimo crvenom bojom.
(70)	Da li je ova čaša puna ili prazna?	Ta čaša nije puna, nego prazna.
(71)	Da li on puni ili prazni čašu?	On ne puni, nego prazni čašu.
(72)	Da li je on napunio ili ispraznio čašu?	On nije napunio, nego ispraznio čašu.
(73)	Da li je on jak ili slab?	On je jak, a ne slab.
(74)	Da li moderno naoružanje slabi ili jača pešadiju?	Moderno naoružanje ne slabi, nego jača pešadiju.
(75)	Da li je moderno naoružanje oslabilo ili ojačalo pešadiju?	Moderno naoružanje nije oslabilo, nego ojačalo pešadiju.
(76)	Da li je danas toplo ili hladno?	Danas nije toplo, nego hladno.
(77)	Da li hladnu supu treba topliti ili hladiti?	Hladnu supu ne treba hladiti, nego topliti.
(78)	Da li ste sinoć toplili ili hladili supu koja je ostala od ručka?	Sinoć nisam hladio, nego toplio supu koja je ostala od ručka.
(79)	Koja je glavna osobina psa?	Pas je hrabar.

(80)	Koga treba hrabriti?	Hrabriti treba onoga ko se boji.
(81)	Da li je ova čaša prljava?	Ne. Ta čaša nije prljava, nego čista.
(82)	Šta on radi?	On čisti kancelariju.
(83)	Šta treba učenik da uradi kad mu nije jasno ono što nastavnik govori?	Kad učeniku nije jasno ono što nastavnik govori, on treba da traži od nastavnika da mu to objasni.
(84)	Šta nastavnik treba da uradi kad učenicima nešto nije jasno?	Kad učenicima nije nešto jasno, nastavnik treba da im to objasni.
(85)	Da li je ovaj kaput nov ili star?	Taj kaput nije star, nego nov.
(86)	Kada kažemo da ćemo s nekim obnoviti staro prijateljstvo?	Mi to kažemo kad se nađemo s nekim prijateljem kojeg nismo odavno videli.
(87)	Da li je čovek koji je dobro ručao gladan?	Ne. Čovek koji je dobro ručao nije gladan, nego sit.
(88)	Da li čovek koji se nasiti prvim jelom može da jede drugo jelo?	Ne. Čovek koji se nasiti prvim jelom ne može da jede drugo jelo.
(89)	Da li se u vojsku uzimaju bolesni mladići?	Ne. U vojsku se ne uzimaju bolesni, nego zdravi mladići.
(90)	Da li bolestan učenik treba da ide u školu pre nego što ozdravi?	Ne. Bolestan učenik ne treba da ide u školu dok ne ozdravi.
(91)	Da li su jutra u Montereju obično topla ili sveža?	Jutra u Montereju su obično sveža.
(92)	Na kakav vazduh izlazimo kad želimo da se osvežimo?	Kad želimo da se osvežimo, mi izlazimo na svež vazduh.
(93)	Da li u vojsku obično stupaju mladi ili stari ljudi?	U vojsku obično stupaju mladi ljudi.
(94)	Kome kažemo: "Vi ste se podmladili."?	Mi kažemo, "Vi ste se podmladili," onome ko izgleda mlađi nego što je izgledao ranije.
(95)	Da li je voda u Montereju skupa ili jeftina?	Voda u Montereju je skupa.
(96)	Da li ćemo trgovcu koji je podigao cenu reći, "Vi ste poskupili," ili, "Vi ste pojeftinili robu."?	Mi ćemo reći trgovcu koji je podigao cenu robe, "Vi ste poskupili," a ne "Vi ste pojeftinili robu."
(97)	Da li poručnik prima veću platu od pukovnika?	Ne. Poručnik ne prima veću, nego manju platu od pukovnika.
(98)	Da li ćete vi reći kad počnete da primate manju platu, "Plata mi se	Kad počnem da primam manju platu, ja neću reći, "Plata mi se povećala," nego "Plata

	povećala," ili "Plata mi se smanjila."?	mi se smanjila."
(99)	Da li je lišće na drveću zeleno ili žuto?	Lišće na drveću je žuto, a ne zeleno.
(100)	Kada lišće na drveću počinje da žuti?	Lišće na drveću počinje da žuti u jesen.
(101)	Kada lišće na drveću počinje da zeleni?	Lišće na drveću počinje da zeleni u proleće.
(102)	Koje boje su nebo i more?	Nebo i more su plavi.
(103)	Da li se nebo plavi kad je oblačno?	Ne. Nebo se ne plavi kad je oblačno.
(104)	Da li je Mara ružna ili lepa?	Mara nije lepa, nego ružna.
(105)	Da li je Mara bila uvek ružna?	Ne. Mara nije bila uvek ružna.
(106)	Zašto je Mara poružnela?	Mara je poružnela jer je ostarela.
(107)	Koje boje je nos onih ljudi koji mnogo piju?	Nos onih ljudi koji mnogo piju je crven.
(108)	Zašto se Markov nos crveni?	Markov se nos crveni, jer Marko mnogo pije.
(109)	Zašto je Marku pocrveneo nos?	Marku je pocrveneo nos, jer Marko mnogo pije.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

O oklopnim jedinicama Jugoslovenske narodne armije

Pored lakih, srednjih i teških tenkova, Jugoslovenska narodna armija ima i tenkove čistače mina, mostovne tenkove, tenkove bacače plamena, hemiske tenkove i tenkove transportere.

Tenkovi su organizovani u sledeće jedinice: tenkovske vodove, tenkovske čete, tenkovske bataljone, tenkovske brigade i tenkovske divizije.

Tenkovske jedinice mogu da budu u sastavu pešadiskih divizija i korpusa ili samostalne.

Samostalne tenkovske jedinice u sastavu oklopnih jedinica dejstvuju samostalno. Tenkovske jedinice u sastavu pešadiskih divizija i korpusa dejstvuju sa tim svojim jedinicama.

Oklopne jedinice imaju u svome sastavu i pešadiju. Ta pešadija se do ulaska u borbu vozi na automobilima, a kad počne borba, ona učestvuje u njoj kao i obična pešadija. Ta pešadija se zove motorizovana pešadija.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The excursion to Topchider

Janko Stankovich and Robert Dickson decided to go to Topchider, but when Stankovich arrived at the hotel, it was raining. They knew that a summer doesn't last long, so they waited at the hotel for the rain to stop. When the rain stopped, they took a taxi to make up the time they lost waiting at the hotel. Dickson wanted to take a taxi in front of the hotel, but Stankovich said that whenever he took a taxi, he always took it at a taxi stand where he has several acquaintances.

In Topchider they saw the Summer Residence of Prince Milosh and the "Hajduchka Chesma" where in the last century the beloved Serbian ruler Prince Mihajlo, the son of Prince Milosh Obrenovich, was assassinated.

In Topchider Park they climbed to the top of a hill and saw beautiful fields and picturesque village homes. Dickson brought his field glasses and so he was able to see where the Sava flows into the Danube. They also saw many peasants working in the fields and plenty of cattle, particularly cows.

Stankovich explained to Dickson that the peasants from the surroundings of Belgrade live mostly from the cattle. In other words, they supply Belgrade with milk. They have enough milk for all of Belgrade and even more. From the rest of the milk they make excellent cheese which they use themselves, sell in Yugoslavia and export.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

O oklopnim jedinicama

Jugoslovenska narodna armija ima oklopne jedinice. Te njene oklopne jedinice se sastoje iz: tenkova, oklopnih automobila, oklopnih transportera, oklopnih vozova i delova drugih rodova i službi. Zbog velike važnosti koju imaju u borbi oklopne jedinice su postale rod vojske koji i u Jugoslovenskoj narodnoj armiji polako zamenjuje konjicu. Konjice ima manje i manje, a njeno mesto u borbi uzimaju oklopne jedinice.

Glavni deo oklopnih jedinica su tenkovi. Prema svojoj težini i naoružanju tenkovi se dele na lake, srednje i teške.

Laki tenkovi imaju slabiji oklop, naoružani su topom kalibra do 76 mm i sa 2-3 mitraljeza. Lako su pokretljivi i imaju veliku brzinu kretanja po putevima i van njih. Oni se upotrebljavaju za izviđanje, obezbeđivanje i gonjenje.

Srednji tenkovi čine glavni deo oklopnih jedinica. Njihov oklop, naoružanje i brzina su takvi da oni mogu da vrše sve zadatke u borbi. Oni podržavaju pešadije i mogu da samostalno dejstvuju u borbi. Naoružani su topom do 100 mm sa nekoliko mitraljeza.

Teški tenkovi imaju jak oklop, moćno naoružanje i veliku težinu. Slabije su pokretljivi od srednjih tenkova. Služe za podršku pešadije, za borbu protiv neprijateljskih tenkova i drugo.

Pored ovih tenkova postoje još i tenkovi amfibije koji se kreću i po vodi, kao i drugi tenkovi za specijalne službe.

Pitanja na štivo | Questions on Reading Text

1. Da li Jugoslovenska narodna armija ima oklopne jedinice?
2. Iz čega se sastoje oklopne jedinice Jugoslovenske narodne armije?
3. Da li su oklopne jedinice rod vojske u Jugoslovenskoj narodnoj armiji?
4. Zbog čega su oklopne jedinice postale rod vojske.
5. Koji rod vojske polako zamenjuju oklopne jedinice?
6. Šta čini glavni deo oklopnih jedinica?
7. Prema čemu se dele tenkovi?
8. Koliko vrsta tenkova ima?
9. Kakav je oklop lakih tenkova?
10. Čime su naoružani laki tenkovi?
11. Koji su tenkovi teži, laki ili srednji?
12. Koji su tenkovi slabije pokretljivi, laki ili srednji?
13. Kakva je brzina lakih tenkova?
14. Zašto se upotrebljavaju laki tenkovi?
15. Koji tenkovi čine glavni deo oklopnih jedinica?
16. Koje zadatke mogu da vrše srednji tenkovi?
17. Mogu li srednji tenkovi da vrše sve zadatke u borbi?
18. Kako srednji tenkovi dejstvuju u borbi?
19. Čime su naoružani srednji tenkovi?
20. Kakav oklop imaju teški tenkovi?
21. Kakvo je naoružanje teških tenkova?
22. Koji su tenkovi slabije pokretljivi, srednji ili teški?
23. Za šta služe teški tenkovi?
24. Šta su tenkovi amfibije?
25. Jeste li vi videli laki tenk?
26. Jeste li videli srednji tenk?
27. Jeste li videli teški tenk?
28. Jeste li videli tenk amfibiju?

A- ORGANIZACIJA OKLOPNIH JEDINICA

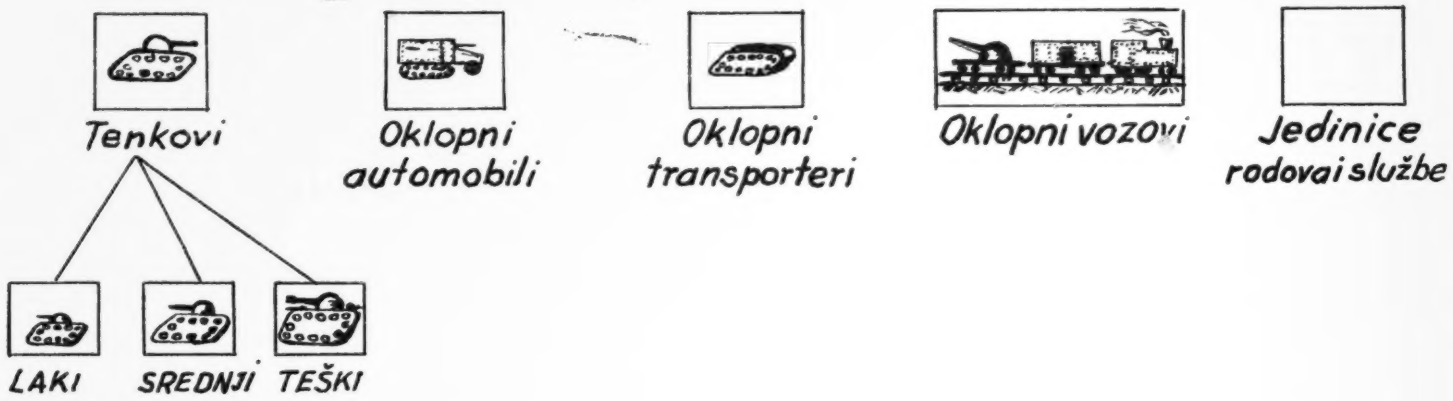

B- FORMACIJA TENKOVSKIH JEDINICA

I TENKOVSKA DIVIZIJA

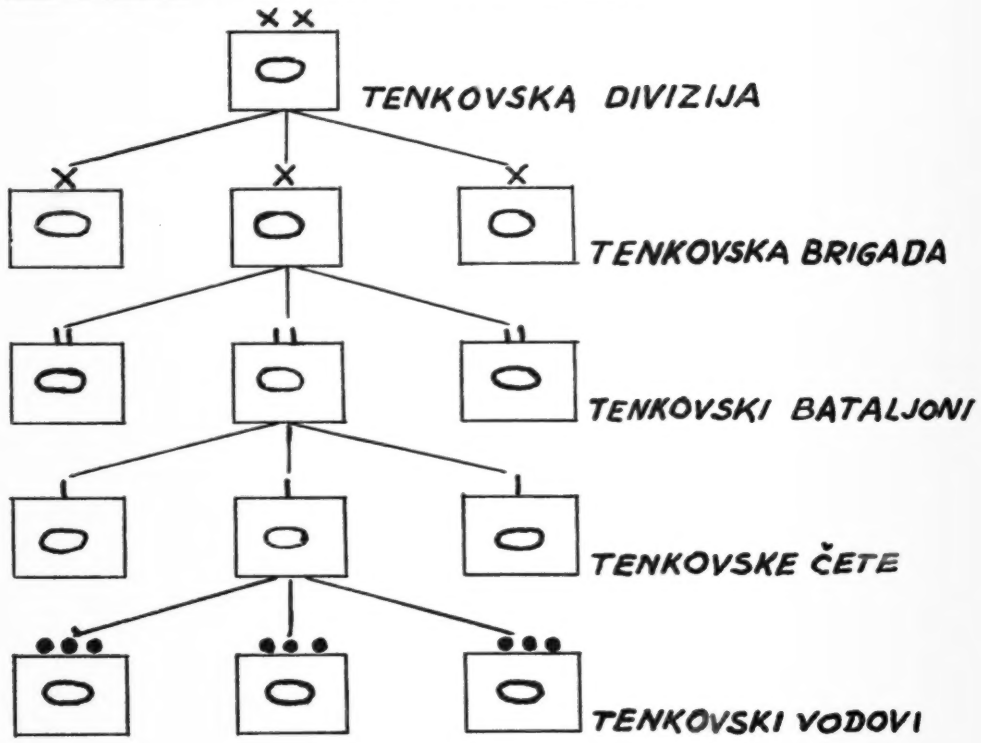

II TENKOVSKI PUK

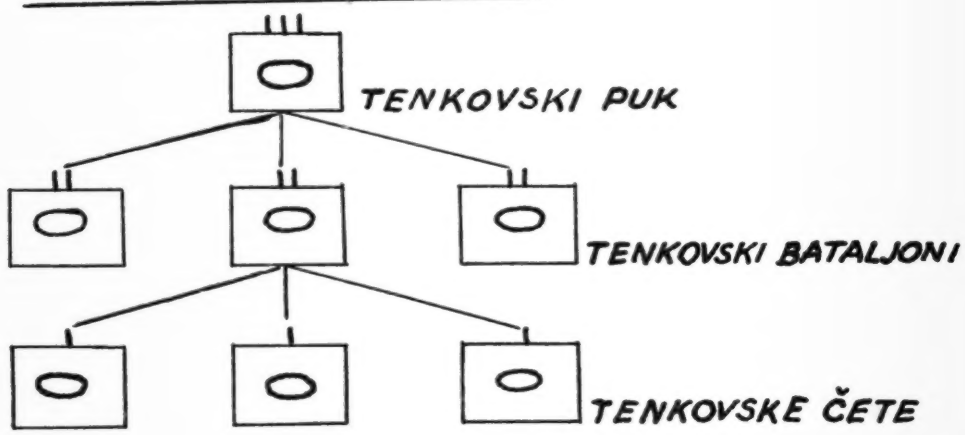

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Yugoslav armored units consist of tanks, armored cars, armored personnel carriers, armored trains and parts of other branches and services.
2. Tanks can be light, medium and heavy.
3. Light tanks have weak armor; they are very mobile and have a great speed; they are armed with a cannon up to 76 mm caliber and with 2-3 machine guns.
4. Medium tanks have stronger armor, less speed and heavier armament than light tanks.
5. Heavy tanks have the strongest armor and very powerful armament, but they are less mobile than either light or medium tanks.
6. The Yugoslavs also have tanks for special missions, such as: amphibious, mine-sweeping, bridge, flame-throwing and chemical tanks.
7. Armored units can be independent or in the composition of infantry divisions and corps.
8. Independent units operate independently and those in the composition of other big units together with those units.
9. Armored units have also motorized infantry in their composition. This infantry is carried by cars until it enters combat.
10. Light tanks are used for reconnaissance, security and pursuit, medium tanks execute various missions in combat and heavy tanks fight against enemy tanks.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

1757-àmfībija, f. - amphibian

1758-brigáda, f. - brigade

1759-čìstāč, m. - sweeper; cleaner

1760-déjstvovati, v.i.ipfv. - to operate
pr.t: déjstvujem;déjstvuju

1761-gȍnjenje, n. - pursuit

1762-hèmīskī, adj. - chemical, adj.

*1762 &
*1776-hèmīskī tȅnk, m. - chemical tank

1763-izvídānje, n. - reconnaissance

1764-jȁči, adj. - stronger

-jȁče, adv. - stronger, harder

1765-krétanje, n. - movement; march

1766-mȍćan, adj., m. - powerful, mighty
mȍćna, f.
mȍćno, n.

-mȍćno, adv. - powerfully, mightily

1767-mòstȍvni, adj. - bridge, adj.

*1767 &
*1776-mòstȍvni tȅnk, m. - bridge tank

1768-mòtorizovan, adj. - motorized

1769-obezbedívanje, n. - security; protection

1770-òklop, m. - armor

*1166 &
*1770-òklopnī vȍz, m. - armored train

1771-pokrètljiv, adj. - mobile; movable

1772-slàbiji, adj. - weaker

-slàbije, adv. - weaklier; worse

1773-slùžbe, f., pl gen. pl: slùžbi	- services
1774-slúžiti (se), v.t.i.&r.ipfv. pr.t: slûžim;slûže	- to serve; (to use; to help oneself)
*1774-poslúžiti (se), v.t.i.&r. pfv. pr.t: pòslūžīm;pòslūžē	- to serve; (to use; to help oneself)
1775-spȅcijalan, adj., m. spȅcijālna, f. spȅcijālno, n.	- special
-spȅcijālno, adv.	- especially, particularly
1776-tȅnk, m. nom. pl: tȅnkovi	- tank
*1757 & *1776-tȅnk àmfībija, m.	- amphibious tank
*1528, *1549 & *1776-tȅnk bàcāč plȁmena, m.	- flame-throwing tank
*1539, *1759 & *1776-tȅnk čìstāč mīnā, m.	- mine-sweeping tank
*1776 & *1778-tȅnk transpòrter (or: òklopnī transpòrter), m.	- armored personnel carrier
*1776-tȅnkovski, adj.	- tank, adj.
1777-težìna, f.	- weight
1778-transpòrter, m.	- carrier
1779-ùčestvovati, v.i.pfv.&ipfv. pr.t: ùčestvujem; ùčestvuju	- to participate, to take part in
1780-ùlazak, m.	- entry, entering

SEDAMDESET-ŠESTA LEKCIJA
SEVENTY-SIXTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DISTINCTION OF THE ASPECTS OF THE VERB (See Par. 234)

Explain briefly the best ways of acquiring the ability of distinguishing verb aspects.

B - PREFIXING OF VERBS (See Par. 235)

1 - Give briefly the general idea of what happens with the verbs when they are prefixed.

2 - Drill the prefixed verbs by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

a - Verbs prefixed with do "to":

(1)	Šta radi Marko?	Marko ide kući.
(2)	Šta je Marko uradio juče u pet sati?	Marko je juče došao kući u pet sati.
(3)	Šta radi Marko svakog dana u pet sati?	Marko dolazi kući svakog dana u pet sati.
(4)	Šta radi Mara?	Mara vodi ćerku u školu.
(5)	Šta je uradila Mara juče u osam sati?	Mara je odvela ćerku u školu juče u osam sati.
(6)	Šta Mara radi svakog dana u osam sati sem u subotu i nedelju?	Mara odvodi ćerku svakog dana u osam sati u školu sem u subotu i nedelju.
(7)	Šta ovaj učenik nosi?	Taj učenik nosi knjige.
(8)	Šta je ovaj učenik uradio juče ujutro?	Taj učenik je juče ujutro doneo knjige u školu.
(9)	Šta ovaj učenik radi svakog jutra sem u subotu i nedelju?	Taj učenik donosi knjige u školu svakog jutra sem u subotu i nedelju.

b - Verbs prefixed with za "behind; for":

(1)	Šta radi ovaj vojnik?	Taj vojnik ide za baraku.
(2)	Šta se događa sa suncem?	Sunce zalazi za planinu.
(3)	Šta se dogodilo sa suncem?	Sunce je zašlo za planinu.
(4)	Šta se događa sa majkom kad se njeno dete ne vrati iz škole na vreme?	Majka počinje da brine kad se njeno dete ne vrati iz škole na vreme.
(5)	Šta bi se sa vama dogodilo kada se vaš sin ne bi vratio kući do tri sata izjutra?	Ja bih se zabrinuo kad se moj sin ne bi vratio kući do tri sata izjutra.

(6)	Šta radi pomoćnik komandanta u ovoj školi kada je komandant na putu?	Pomoćnik komandanta u ovoj školi vrši dužnost komandanta kada je komandant na putu.
(7)	Šta treba da uradi čovek kada počne jedan posao?	Kada čovek počne jedan posao, on treba i da ga završi.
(8)	Šta se događa u ovoj školi u četiri sata posle podne?	U ovoj školi u četiri sata posle podne završava se poslednji čas.
(9)	Šta on radi?	On zvoni.
(10)	Šta je on uradio?	On je zazvonio.
(11)	Kada ste se zainteresovali za jezik koji sada učite?	Ja sam se zainteresovao za jezik koji učim . . . .
(12)	Šta vas više interesuje, pozorište ili film?	Mene više interesuje . . .
(13)	Šta mi kažemo za vozove koji obično ne stignu na vreme?	Za takve vozove obično kažemo da redovno kasne.
(14)	Šta nastavnik pita učenika koji dođe na čas deset minuta posle početka časa?	Nastavnik pita učenika koji dođe na čas deset minuta posle početka časa: "Zašto ste zakasnili."
(15)	Šta kažemo za učenika koji svakog dana dolazi na čas nekoliko minuta posle početka časa?	Za učenika koji svakog dana dolazi na čas nekoliko minuta posle početka časa, kažemo da redovno zakašnjava na čas.
(16)	Po čemu bi mogli da zaključite koliko je sati da ste u polju i da nemate sat sa sobom?	Da sam u polju i da nemam sat sa sobom, ja bih mogao da zaključim koliko je sati po položaju sunca.
(17)	Po čemu vi zaključujete da on ne vidi dobro?	Ja zaključujem da on ne vidi dobro po tome što drži knjigu suviše blizu očiju kada čita.
(18)	Zamolite ga da ustane. Šta je on uradio?	On ga je zamolio da ustane.
(19)	Šta vi radite kada vam na času nešto nije jasno?	Kad mi na času nešto nije jasno, ja molim nastavnika da mi to objasni.
(20)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek pali vatru.
(21)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je zapalio vatru.
(22)	Šta ovaj čovek radi svakog jutra?	Taj čovek zapaljuje vatru svakog jutra.

c - Verbs prefixed with <u>iz</u> (<u>iza</u>) "from, out of":

(1)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek ide ka vratima.

(2)	Šta radi onaj učenik?	Onaj učenik izlazi iz učionice.
(3)	Šta je uradio onaj učenik?	Onaj učenik je izašao iz učionice.
(4)	Šta sam ja uradio?	Vi ste bacili kredu u vazduh.
(5)	Šta ja radim?	Vi izbacujete papire iz učionice.
(6)	Šta sam ja uradio?	Vi ste izbacili papire iz učionice.
(7)	Šta ja radim?	Vi vadite olovku iz stola.
(8)	Šta sam ja uradio?	Vi ste izvadili olovku is stola.
(9)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek izvozi automobil iz dvorišta.
(10)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je izvezao automobil iz dvorišta.
(11)	Šta sam ja uradio?	Vi ste dali kredu gospodinu H . . .
(12)	Ko izdaje dozvole za boravak?	Policija izdaje dozvole za boravak.
(13)	Šta je uradila Mata Hari?	Mata Hari je izdala Francusku.
(14)	Šta rade ovi putnici?	Ti putnici se iskrcavaju iz broda.
(15)	Šta su uradili ovi putnici?	Ti putnici su se iskrcali iz broda.
(16)	Šta radi ovaj učenik?	Taj učenik iznosi stolice iz učionice.
(17)	Šta je uradio ovaj učenik?	Taj učenik je izneo stolice iz učionice.
(18)	Šta rade ovi mornari?	Ti mornari istovaruju prtljag iz broda.
(19)	Šta su uradili ovi mornari?	Ti mornari su istovarili prtljag iz broda.
(20)	Da li više vojnika gine u ratu ili u miru?	Više vojnika gine u ratu nego u miru.
(21)	Šta se dogodilo sa vojnicima generala Kastera 1876 godine?	Svi vojnici generala Kastera su izginuli u jednoj bitki te godine.
(22)	Šta ja radim?	Vi izabirate olovke.
(23)	Šta sam ja uradio?	Vi ste izabrali jednu olovku.
(24)	Koliko bi vam dolara trebalo da iznajmite jedan restoran za jedno veče?	Da iznajmim jedan restoran za veče, trebalo bi mi sto dolara.
(25)	Šta rade ljudi u Americi kada im treba automobil, a neće da ga kupe?	Ljudi u Americi iznajmljuju automobil kada im on treba, a neće da ga kupe.

(26)	Šta rade fabrike automobila?	Fabrike automobila izrađuju automobile.
(27)	Šta su uradila braća Rajt?	Braća Rajt su izradila prvi avion.
(28)	Šta rade ovaj domaćin i ova domaćica?	Taj domaćin i ta domaćica ispraćaju goste.
(29)	Šta su uradili ovaj domaćin i ova domaćica?	Taj domaćin i ta domaćica su ispratili goste.

d - Verbs prefixed with <u>mimo</u> "by":

(1)	Šta radi ovaj vojnik?	Taj vojnik ide mimo baraku.
(2)	Šta sada rade ovi vozovi?	Ti vozovi se mimoilaze.
(3)	Da li se ovi vozovi još mimoilaze?	Ne. Ti vozovi su se već mimoišli.

e - Verbs prefixed with <u>na</u> "on, onto":

(1)	Da li se roditelji raduju kada im deca nisu dobra?	Ne. Roditelji se ne raduju kada im deca nisu dobra, nego se ljute.
(2)	Da li bi se vaš otac obradovao kad bi čuo da ste rđav đak?	Ne. Moj otac se ne bi obradovao kad bi čuo da sam rđav đak, nego bi se naljutio.
(3)	Šta ovaj čovek radi?	Taj čovek piše pismo.
(4)	Šta je ovaj čovek uradio?	Taj čovek je napisao pismo.
(5)	Šta rade ovi ljudi?	Ti ljudi prave kuću.
(6)	Šta su uradili ovi ljudi?	Ti ljudi su napravili kuću.
(7)	Da li dobra deca često sekiraju svoje roditelje?	Ne. Dobra deca nikad ne sekiraju svoje roditelje.
(8)	Da li neki učenici znaju da nasekiraju nastavnika?	Da. Neki učenici znaju da nasekiraju nastavnika.
(9)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek uživa na suncu.
(10)	Šta kažemo za čoveka koji je u životu uživao koliko je želeo?	Za čoveka koji je u životu uživao koliko je želeo, kažemo da se nauživao.
(11)	Šta radi ovaj učenik?	Taj učenik uči.
(12)	Šta mora da uradi ovaj učenik?	Taj učenik mora da nauči dijalog i rečnik.
(13)	Šta radi ova majka?	Ta majka hrani dete.
(14)	Šta mora da uradi ova majka svakog dana?	Ta majka mora da nahrani dete svakog dana.
(15)	Da li nastavnici vole da se šale sa učenicima?	Da. Nastavnici vole da se šale sa učenicima.
(16)	Da li ste se vi ikada našalili sa učenikom koji sedi do vas?	Da. Ja sam se jednom našalio sa učenikom koji sedi do mene.

f - Verbs prefixed with nad "above, over":

(1)	Šta je radio nastavnik dok su učenici pisali ispit?	Nastavnik je nadgledao učenike dok su pisali ispit.

g - Verbs prefixed with o (ob) "around, about":

(1)	Da li se vi radujete nesreći svojih prijatelja?	Ne. Ja se ne radujem nesreći svojih prijatelja.
(2)	Šta bi se dogodilo sa vama da vam roditelji jave da uskoro dolaze u Monterej?	Ja bih se obradovao da mi roditelji jave da dolaze uskoro u Monterej.
(3)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek se brije.
(4)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek se obrijao.
(5)	Šta ja radim?	Vi brišete tablu.
(6)	Šta sam ja uradio?	Vi ste obrisali tablu.
(7)	Šta radi mladić kada nađe devojku sa kojom bi želeo da provede ceo život?	Kada mladić nađe devojku sa kojom bi želeo da provede ceo život, on se njome ženi.
(8)	Šta biste uradili da nađete devojku koja je pametna, lepa i bogata?	Da nađem devojku koja je pametna, lepa i bogata, ja bih se njome oženio.
(9)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek se kupa.
(10)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek se okupao.
(11)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek kuša supu.
(12)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je okušao supu.
(13)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek pere zube.
(14)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je oprao zube.

DRUGI DEO
DIJALOG

Potpisivanje ugovora sa g. Pavičićem

1. Robert Dikson: Dugo smo se zadržali s vašim prijateljem sinoć. Jeste li se ispavali?

Janko Stanković: Nisam. Pavičić je otseo kod mene, pa smo razgovarali do tri sata izjutra. Zato sam se jedva probudio, ali ću večeras leći čim sunce zađe i tako ću se naspavati.

2. R D: Zašto vaš prijatelj nije došao s vama?

J S: Pošli smo zajedno od kuće, ali je on usput sreo jednog prijatelja s kojim je ostao u razgovoru. On će doći uskoro.

3. R D: Jeste li izradili koncept ugovora? Želeo bih da ga pročitam pre nego što Pavičić stigne.

J S: Jesam. Pogledajte da li biste želeli da nešto dodamo ili izbacimo.

(G. Ivan Pavičić ulazi u kancelariju.)

4. I P: Dobro jutro, g. Diksone. Izvinite što sam malo zadocnio.

R D: Ne mari. Izvolite sesti. Evo, ovo je koncept našeg ugovora. Vidite da li ga treba dopuniti, skratiti ili produžiti.

5. I P: Pročitaću ga pažljivo, pa ću vam onda reći svoje mišljenje.

R D: Molim vas, učinite to.

SECOND PART
DIALOGUE

LXXVI

Signing of the contract with Mr. Pavichich

1. Robert Dickson: We stayed late with your friend last night. Did you get enough sleep?

Janko Stankovich: I did not. Pavichich is staying with me, and we talked until three this morning. Therefore, I could hardly wake up, but tonight, as soon as the sun sets, I'll go to bed and catch up on my sleep.

2. R D: Why didn't your friend come with you?

J S: We started from home together, but on the way he met a friend with whom he remained in conversation. He'll come soon.

3. R D: Have you drawn up a draft of the contract? I'd like to read it before Pavichich arrives.

J S: I have. Look and see if you wish to add or delete something.

(Mr. Ivan Pavichich enters the office.)

4. I P: Good morning, Mr. Dickson. Excuse me for being a little late.

R D: It doesn't matter. Please, be seated. This is a draft of our contract. See if we should supplement, shorten or extend it.

I P: I'll read it carefully, and then I'll give you my opinion.

R D: Do that, if you please.

Potpisivanje ugovora sa g. Pavičićem

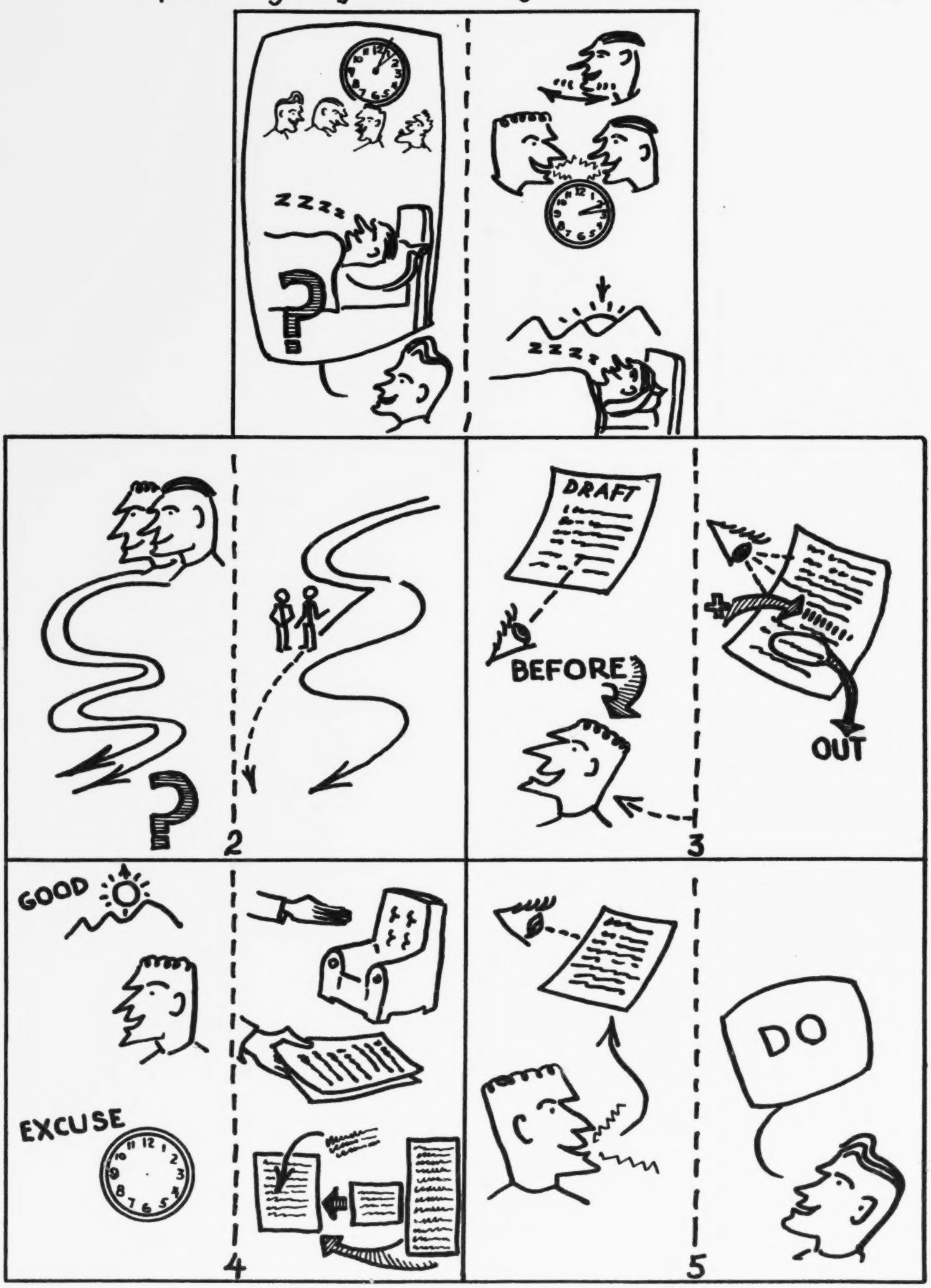

6. I P: (Pošto je pročitao koncept) Sve je u redu, samo bih želeo da se u ugovor ubaci još jedan član.

J S: Zato sam i sastavio koncept, da bismo mogli da porazgovaramo o ugovoru i čujem tvoje primedbe.

7. R D: A kad se dogovorimo i složimo, daktilografkinja će prepisati koncept i mi ćemo potpisati ugovor. Šta želite da se ubaci?

I P: Želim da se ugovorom predvidi pravo za obe stranke da mogu da otkažu ugovor u svako doba.

8. J S: Ja mislim da bi trebalo da stavimo da svaka stranka mora da da otkaz 30 dana unapred.

I P: U redu. Neka bude tako. A dok daktilografkinja prepisuje ugovor, ja ću je nadgledati.

9. R D: Možete da razgledate i katalog naše firme.

I P: Učiniću i to, jer želim da se upoznam sa artiklima za koje ću se truditi da ih plasiram u Hrvatskoj. A ti, Janko?

10. J S: Ja moram da odem u svoju kancelariju, ali ti nemoj da dolaziš po mene jer se možemo mimoići. Ja ću se potruditi da se vratim za jedan sat.

R D: Sačekaćemo vas ovde, jer bez vas ne možemo potpisati ugovor. Znate, vi i moja daktilografkinja ćete biti svedoci.

6. I P: (After he has read the draft) Everything is all right, only I'd like to throw another clause into the contract.

J S: That's why I made a draft, so we could talk about the contract and hear your remarks.

7. R D: And when we get together and agree, the typist will copy the draft and we'll sign the contract. What do you wish thrown in?

I P: I want the contract to stipulate the right of both parties to cancel the contract at any time.

8. J S: I think we should put in that each party must give notice 30 days in advance.

I P: O.K. Let it be so. And while the typist is copying the contract, I'll supervise her.

9. R D: You can also look over the catalogue of our firm.

I P: I'll do that, too, because I wish to get acquainted with the articles which I'll endeavor to place in Croatia. And you, Janko?

10. J S: I must go to my office, but don't you come for me, as we may pass each other. I'll try to return in an hour.

R D: We'll wait for you here, because without you, we can't sign the contract. You know, you and my typist will be the witnesses.

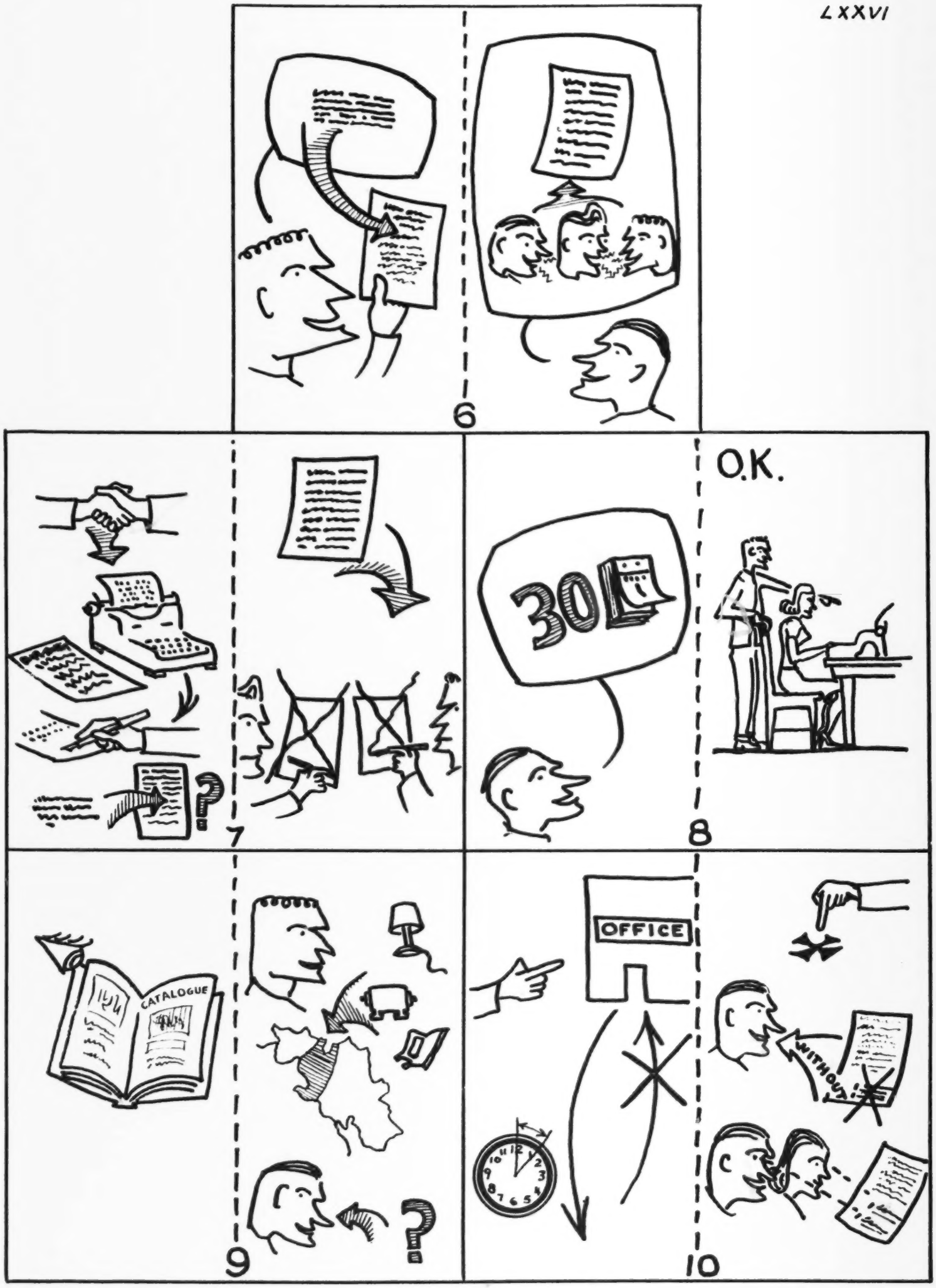
6
7
30
O.K.
8
CATALOGUE
9
OFFICE
WITHOUT
10

PAR. 234 - DISTINCTION OF THE ASPECTS OF THE VERB

Serbs and Croats distinguish verb aspects by their "feeling" for them. For the students the best and most reliable way to learn the distinction of the aspects is by learning them through vocabularies and through practice. By doing so the students, too, will gradually acquire the ability to distinguish the aspects by their feeling.

As there are definite formative elements to form a verb of one aspect from a verb of the other aspect, they will be described in the following paragraphs in order to assist students in acquiring the ability to distinguish between aspects.

Verbs formed by adding the infinitive endings to a root or to the stem of nouns or adjectives are either imperfective or perfective. Verbs compounded from verbs and nouns retain the aspect that verb had before compounding.

Verbs of imperfective aspect which are not derived from other verbs by means of suffixation are called <u>primary imperfectives</u> (радити - to work).

Verbs of perfective aspect which are not derived from other verbs by means of prefixation are called <u>primary perfectives</u> (купити - to buy).

An <u>imperfective verb is made perfective by prefixation</u> (see Par. 235).

A <u>perfective verb is made imperfective by suffixing</u> the root or the stem (see Par. 237, this volume).

A verb which has been made perfective by adding a prefix to an imperfective verb, but which has the same meaning as the imperfective verb, cannot be imperfectivized:

	пити, v.i.&t.ipfv.	- to drink
	попити, v.t.pfv.	- to drink
but:	испити, v.t.pfv.	- to drink up
	испијати, v.t.ipfv.	- to drink up

PAR. 235 - PREFIXING OF VERBS

(Verbs marked with asterisks in Par. 235 to 246 will be covered in the vocabularies of later lessons and are not to be memorized at present.)

Most of Serbo-Croatian simple verbs are imperfective. Imperfective verbs are made perfective by means of prefixing. Almost all these prefixes are otherwise used as independent prepositions.

A prefix added to a primary imperfective verb regularly makes it perfective. All the added prefixes, except the one which is added to the verb that together with the primary verb forms an aspect system (see Par. 224A, Vol VII, p. 239), not only make the primary imperfective verb perfective, but also change its meaning.

A prefix added to a perfective verb does not affect the aspect of the verb, but usually changes its meaning.

The following prepositions are used as verbal prefixes: до, за, из, мимо, на, над, о (об), од, по, под, пред, при, с (са), у and уз.

Besides these prepositions there are three more verbal prefixes: пре, про and раз.

The meanings of various prefixes listed below are only the commonest meanings.

A - До - to:

1 - As a prefix of verbs of motion it retains its basic meaning and denotes "motion as far as," usually "hither" (to here):

до+ићи	= доћи, v.i.pfv. долазити, v.i.ipfv.	- to come
до+вести	= довести, v.t.pfv. доводити, v.t.ipfv.	- to bring to, to lead to
до+нети	= донети, v.t.pfv. доносити, v.t.ipfv.	- to bring to, to carry to

2 - As a prefix of other verbs it can express addition or completion:

до+дати	= додати, v.t.pfv. додавати, t.t.ipfv.	- to add
до+пунити	= допунити, v.t.pfv. допуњавати, v.t.ipfv.	- to supplement

Other examples:

до+говорити се=	договорити се, v.r.pfv.	- to come to terms, to reach an agreement
	договарати се, v.r.ipfv.	- to deliberate
до+пасти =	допасти (се), v.i.&r.pfv.	- to fall to one's share; (to appeal)
	допадати (се), v.i.&r.ipfv.	

B - <u>За - behind, for</u>:

1 - <u>With verbs of motion it retains its basic meaning</u>:

за+ићи =	заћи, v.i.pfv.	- to go behind; to set (of the sun)
	залазити, v.i.ipfv.	

2 - <u>With other verbs it can mean the completion or beginning of an action:</u>

за+бринути =	забринути (се), v.t.&r.pfv.	- to worry; (to worry
	бринути (се), v.t.&r.ipfv.	
за+вршити =	завршити, v.t.pfv.	- to complete, to finish
	завршавати, v.t.ipfv.	
за+звонити =	зазвонити, v.t.&i.pfv.	- to ring
	звонити, v.t.&i.ipfv.	
за+интересовати=	заинтересовати (се), v.t.&r.pfv.	-to interest; (to be interested, to take an interest)
	интересовати (се), v.t.&r.ipfv.	
за+каснити =	закаснити, v.i.pfv.	- to be late
	закашњавати, v.i.ipfv.	
за+кључити =	закључити, v.t.pfv.	- to conclude
	закључивати, v.t.ipfv.	
за+молити =	замолити, v.t.pfv.	- to ask, to beg
	молити, v.t.ipfv.	
за+палити =	запалити (се), v.t.&r.pfv.	- to light, to set on fire; (to start to burn)
	запаљивати (се), v.t.&r.ipfv.	
	палити (се), v.t.&r.ipfv.	
за+памтити =	запамтити, v.t.&i.pfv.	- to memorize, to remember
	памтити, v.t.&i.ipfv.	
за+плакати =	заплакати, v.i.pfv.	- to start to weep
	плакати, v.i.ipfv.	- to weep
за+спати =	заспати, v.i.pfv.	- to fall asleep
	спавати, v.i.ipfv.	- to sleep

<u>Other examples</u>:

за+боравити =	заборавити (се), v.t.&r.pfv.	- to forget; (to forget oneself)
	заборављати (се), v.t.&r.ipfv.	
за+доцнити =	задоцнити, v.i.pfv.	- to be late
	задоцњавати, v.i.ipfv.	

за+држати	= задржати (се), v.t.&r.pfv. задржавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to retain; to detain; (to stay, to stop)
за+менити	= заменити (се), v.t.&r.pfv. замењивати (се), v.t.&r.ipfv.	- to replace, to substitute; (to replace each other)
за+тећи	= затећи, v.t.pfv. затицати, v.t.ipfv.	- to find in a place; (to happen to be in a place)

C - Из (иза) - from, out of can:

1 - Retain its basic meaning:

из+ићи (иза+ићи)	= изићи, v.i.pfv. = изаћи, v.i.pfv. излазити, v.i.ipfv.	- to go out, to come out
из+бацити	= избацити, v.t.pfv. избацивати, v.t.ipfv.	- to throw out
из+вадити	= извадити, v.t.pfv. вадити, v.t.ipfv.	- to take out, to extract
из+вести	= извести, v.t.pfv. изводити, v.t.ipfv.	- to export; to drive out
из+дати	= издати, v.t.pfv. издавати, v.t.ipfv.	- to issue; to betray
из+крцати	= искрцати (се), v.t.&r.pfv. искрцавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to disembark, to land
из+нети	= изнети, v.t.pfv. износити, v.t.ipfv.	- to take out, to carry out
из+товарити	= истоварити, v.t.pfv. истоваривати, v.t.ipfv.	- to unload

2 - Have a distributive force:

*из+гинути	= изгинути, v.i.pfv.	- to perish (can be used only for several subjects)

3 - Denote finishing of the action expressed by the basic verb:

иза+брати	= изабрати, v.t.pfv. изабирати, v.t.ipfv.	- to choose, to select; to elect
из+вестити	= известити, v.t.pfv. извештавати, v.t.ipfv.	- to inform, to report
из+вршити	= извршити, v.t.pfv. извршавати, v.t.ipfv.	- to perform, to execute, to carry out

из+јавити	= изјавити, v.t.pfv. изјављивати, v.t.ipfv.	- to declare, to state
из+најмити	= изнајмити, v.t.pfv. изнајмљивати, v.t.ipfv.	- to rent
из+радити	= израдити, v.t.pfv. израђивати, v.t.ipfv.	- to make; to manufacture
из+пратити	= испратити, v.t.pfv. испраћати, v.t.ipfv.	- to see off
из+пунити	= испунити (се), v.t.&r.pfv. испуњавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to fill out; to fulfill; (to come true)

4 - <u>In reflexive constructions denote performance of the action to the point of complete satisfaction</u>:

*из+купати	= искупати (се), v.t.&r.pfv.	- to bathe one thoroughly; (to bathe oneself to one's heart content)
из+спавати	= испавати се, v.r.pfv.	- to sleep one's fill

5 - <u>Sometimes only make the imperfective verb perfective</u>, without <u>affecting its meaning</u>:

из+вежбати	= извежбати (се), v.t.i.&r.pfv. вежбати (се), v.t.i.&r.ipfv.	-to drill, to train; (to drill; to get trained)
из+горети	= изгорети, v.t.&i.pfv. горети, v.t.&i.ipfv.	- to burn
из+губити	= изгубити (се), v.t.&r.pfv. губити (се), v.t.&r.ipfv.	- to lose; (to get lost; to disappear)
из+пећи	= испећи, v.t.pfv. пећи, v.t.ipfv.	- to bake; to roast
из+причати	= испричати, v.t.pfv. причати, v.t.ipfv.	- to relate, to tell
из+сећи	= исећи, v.t.pfv. сећи, v.t.ipfv.	- to cut
из+трезнити	= истрезнити (се),v.t.&r.pfv. трезнити (се), v.t.&r.ipfv.	- to sober; (to become sober)

<u>Other examples</u>:

из+гледати	= изгледати, v.i.ipfv.	- to look, to seem
из+винити	= извинити (се), v.t.&r.pfv. извињавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to excuse; (to excuse oneself)
из+ненадити	= изненадити (се), v.t.&r.pfv. изненађивати (се), v.t.&r.ipfv.	- to surprise, to astonish; (to get surprised)

из+купити = искупити (се), v.t.&r.pfv. - to redeem; (to
искупљивати (се), v.t.&r.ipfv. redeem oneself)

D - Мимо - by is used only with the verb ићи:

мимо+ићи = мимоићи (се), v.t.&r.pfv. - to pass by; (to
мимоилазити (се), v.t.&r.ipfv. pass each other)

E - На - on, onto:

1 - Can make an imperfective verb perfective without changing its meaning:

на+љутити = наљутити (се), v.t.&r.pfv. - to make angry;
љутити (се), v.t.&r.ipfv. (to become angry)
на+писати = написати, v.t.pfv. - to write
писати, v.t.ipfv.
на+правити = направити (се), v.t.&r.pfv. - to make; (to pretend)
правити (се), v.t.&r.ipfv.
на+секирати = насекирати (се), v.t.&r.pfv. - to fret; (to get cross)
секирати (се), v.t.&r.ipfv.
на+уживати се = науживати се, v.r.pfv. - to enjoy to one's heart content
уживати, v.t.&i.ipfv. - to enjoy
на+учити = научити, v.t.pfv. - to master, to learn
учити, v.t.ipfv. - to study, to learn
на+хранити = нахранити (се), v.t.&r.pfv. - to feed, to nourish; (to feed oneself)
храни ти (се), v.t.&r.ipfv.
на+шалити се = нашалити се, v.r.pfv. - to joke
шалити се, v.r.ipfv

2 - Carries the idea expressed by the verb to the point of complete satisfaction:

*на+јести се = најести се, v.r.pfv. - to eat one' fill
на+спавати се = наспавати се, v.r.pfv. - to sleep one's fill
на+уживати се = науживати се, v.r.pfv. - to enjoy to one's heart content

3 - Adds to the verb the idea of "towards":

*на+ићи = наићи, v.i.pfv. - to come across, to find
наилазити, v.i.ipfv.

4 - Have a meaning closely related to its basic meaning:

на+местити	= наместити, v.t.pfv. намештати, v.t.ipfv.	- to make (bed); to furnish
на+ставити	= наставити, v.t.pfv. настављати, v.t.ipfv.	- to continue

Other examples:

на+вићи	= навићи (се), v.t.&r.pfv. навикавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to accustom; (to get accustomed)
на+пустити	= напустити, v.t.pfv. напуштати, v.t.ipfv.	- to leave, to abandon
на+ручити	= наручити, v.t.pfv. наручивати, v.t.ipfv.	- to order
на+ћи	= наћи (се), v.t.&r.pfv.	- to find; (to meet, to meet each other)
	налазити (се), v.t.&r.ipfv.	- to find; (to be found or located; to meet)

F - Над - above, over usually retains its basic meaning:

над+гледати	= надгледати, v.t.ipfv.	- to supervise
*над+ићи	= надићи, v.t.pfv. надилазити, v.t.ipfv.	- to overcome; to surpass

G - О (before vowels and sometimes before consonants об) - around, about:

1 - It is often used merely to make a verb perfective:

об+радовати	= обрадовати (се), v.t.&r.pfv. радовати (се), v.t.&r.ipfv.	- to make glad; (to be glad)
о+бријати	= обријати (се), v.t.&r.pfv. бријати (се), v.t.&r.ipfv.	- to shave; (to shave oneself)
о+брисати	= обрисати (се), v.t.&r.pfv. брисати (се), v.t.&r.ipfv.	- to wipe, to erase; (to wipe oneself)
о+женити	= оженити (се), v.t.&r.pfv. женити (се), v.t.&r.ipfv.	- to marry; (to get married)
о+купати	= окупати (се), v.t.&r.pfv. купати (се), v.t.&r.ipfv.	- to bathe; (to bathe)
о+кушати	= окушати, v.t.pfv. кушати, v.t.ipfv.	- to taste
о+прати	= опрати (се), v.t.&r.pfv. прати (се), v.t.&r.ipfv.	- to wash; (to wash oneself)

о+старети	= остарети, v.i.pfv. старети, v.i.ipfv.	- to grow old
о+чешљати	= очешљати (се), v.t.&r.pfv. чешљати (се), v.t.&r.ipfv.	- to comb someone's hair; (to comb one's own hair)
о+чувати	= очувати (се), v.t.&r.pfv.	- to save, to preserve; (to preserve oneself)
	чувати (се), v.t.&r.ipfv.	- to save, to guard, to preserve; (to keep off, to avoid; to guard oneself)

2 - Retains its basic meaning:

об+ићи	= обићи, v.t.pfv. обилазити, v.t.ipfv.	- to visit; to inspect

3 - Lends to the verb the idea of instilling an emotion:

об+радовати	= обрадовати (се), v.t.&r.pfv.	- to make glad; (to be glad)
о+жалостити	= ожалостити (се), v.t.&r.pfv.	- to make sad; (to be sad)
о+пити	= опити (се), v.t.&r.pfv. опијати (се), v.t.&r.ipfv.	- to make drunk; (to get drunk)

Other examples:

оба+вестити	= обавестити (се), v.t.&r.pfv. обавештавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to inform; (to get informed)
о+бавити	= обавити, v.t.pfv. обављати, v.t.ipfv.	- to perform
об+јаснити	= објаснити (се), v.t.&r.pfv.	- to explain; (to come to terms)
	објашњавати (се), v.t.&r.ipfv	- to explain; (to argue)
об+новити	= обновити, v.t.pfv. обнављати, v.t.ipfv.	- to renew; to restore
о+значити	= означити, v.t.pfv. означавати, v.t.ipfv.	- to mark
о+пазити	= опазити, v.t.pfv. опажати, v.t.ipfv.	- to notice
о+пити	= опити (се), v.t.&r.pfv. опијати (се), v.t.&r.ipfv.	- to make drunk; (to get drunk)
о+ставити	= оставити, v.t.pfv. остављати, v.t.ipfv.	- to leave; to put

о+стати	= остати, v.i.pfv. остајати, v.i.ipfv.	- to remain, to stay
о+чекивати	= очекивати, v.t.ipfv.	- to expect

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

PREFIXING OF VERBS

Drill the prefixed verbs by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids whenever applicable.

1 - Verbs prefixed with do "to":

(1)	Šta sam ja uradio?	Vi ste dali olovku gospodinu H . . .
(2)	Šta ja radim?	Vi dodajete broj 15 broju 15.
(3)	Šta sam ja uradio?	Vi ste dodali broj 15 broju 15.
(4)	Šta sam ja dobio?	Dobili ste broj 30.
(5)	Šta on radi?	On puni pušku.
(6)	Koliko minuta će trebati ovom advokatu da dopuni ovu molbu?	Tom advokatu će trebati najmanje 30 minuta da dopuni tu molbu.
(7)	Šta je ovaj advokat radio 30 minuta?	Taj advokat je dopunjavao tu molbu 30 minuta.
(8)	O čemu govore ovaj čovek i ova žena?	Taj čovek i ta žena govore o toj kući.
(9)	Šta treba da urade muž i žena pre nego što nešto važno odluče?	Muž i žena treba da se dogovore pre nego što nešto važno odluče.
(10)	Šta rade ovaj čovek i ova žena koji razgledaju ovu novu kuću?	Taj čovek i ta žena se dogovaraju da li da zakupe tu kuću ili da je ne zakupe.
(11)	Šta se dogodilo sa ovim čovekom?	Taj čovek je pao.
(12)	Koji grad vam se više dopada, Monterej ili grad u kome ste se rodili?	Meni se dopada Monterej više nego grad u kojem sam se rodio
(13)	Da li bi se Monterej dopao vašim roditeljima?	Da. Monterej bi se dopao mojim roditeljima.

2 - Verbs prefixed with za "behind, for:

(1)	Pamtite li imena lako?	Da. Ja pamtim imena lako.
(2)	Da li bi mogli da zapamtite sto reči za pet minuta?	Ne. Ja ne bih mogao da zapamtim sto reči za pet minuta.
(3)	Šta radi ova žena?	Ta žena plače.
(4)	Šta bi se dogodilo sa svakom majkom kada bi čula da je njen sin poginuo?	Svaka majka bi zaplakala kad bi čula da je njen sin poginuo.
(5)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek spava.
(6)	Šta je uradio ovaj čovek čim je legao?	Taj čovek je zaspao čim je legao.
(7)	Kako još može da se kaže: "Ne mogu da se setim te reči."?	"Ne mogu da se setim te reči" može još da se kaže: "Zaboravio sam tu reč."
(8)	Šta kažemo za čoveka koji svakog dana zaboravi nešto kod kuće?	Za takvog čoveka kažemo da svakog dana zaboravlja nešto kod kuće.
(9)	Šta nastavnik pita učenika koji dođe na čas deset minuta posle početka časa?	Nastavnik pita učenika koji dođe na čas deset minuta posle početka časa: "Zašto ste zadocnili?"
(10)	Šta kažemo za učenika koji svakog dana dolazi na čas nekoliko minuta posle početka časa?	Za učenika koji svakog dana dolazi na čas nekoliko minuta posle početka časa, kažemo da stalno zadocnjava na čas.
(11)	Šta ja radim?	Vi držite kapu u ruci.
(12)	Šta bi vi uradili da ja dođem kod vas u vreme kad vi sedate za sto da večerate?	Kada bi vi došli kod mene u vreme kad ja sedam za sto da večeram, ja bih vas zadržao na večeri.
(13)	Šta vi radite sa prijateljima koji dođu kod vas u vreme kad vi sedate za sto da večerate?	Ja ih zadržavam na večeri.
(14)	Zamenite kapute! Šta oni rade?	Oni zamenjuju kapute.
(15)	Šta su oni uradili?	Oni su zamenili kapute.
(16)	Šta rade bogati ljudi sa svojim automobilom svake treće godine?	Bogati ljudi zamenjuju svoj automobil svake treće godine.
(17)	Kraj koga grada teče reka Dunav?	Reka Dunav teče kraj Beograda.
(18)	Koga ste zatekli u učionici jutros u osam sati?	Jutros u osam sati sam zatekao u učionici svog prijatelja H . . .
(19)	Da li ga uvek zatičete u učionici u to vreme?	Ne. Ja ga u to vreme ne zatičem u učionici uvek.

3 - Verbs prefixed with iz (iza) "from, out of":

(1)	Koga vojska prvo izveštava kad jedan vojnik pogine u ratu?	Kad jedan vojnik pogine u ratu, vojska prvo izveštava ženu i roditelje tog vojnika.
(2)	Šta bi vi uradili da vidite mrtvog čoveka na ulici?	Da vidim mrtvog čoveka na ulici, ja bih izvestio policiju.
(3)	Šta mora da učini svaki vojnik kad mu oficir nešto naredi?	Kad oficir naredi nešto vojniku, on mora da izvrši ono što mu je oficir naredio.
(4)	Šta radi pomoćnik komandanta sa naređenjima komandanta?	Pomoćnik komandanta izvršava naređenja komandanta.
(5)	Javljate li se često svojim prijateljima?	Da. Ja se javljam često svojim prijateljima.
(6)	Ko je izjavio, "Hanibal je pred vratima"?	Rimljani su izjavili, "Hanibal je pred vratima."
(7)	Šta često izjavljuju đaci koji ne vole da uče?	Đaci koji ne vole da uče često izjavljuju da su dijalozi dugi i teški.
(8)	Šta radi ovaj vojnik?	Taj vojnik puni pušku.
(9)	Molim vas, ispunite ovaj obrazac. Šta on radi?	On ispunjava obrazac.
(10)	Šta on treba da uradi?	On treba da ispuni obrazac.
(11)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek se kupa.
(12)	Šta kažemo za čoveka koji se kupao koliko je želeo?	Za čoveka koji se kupao koliko je želeo kažemo da se iskupao.
(13)	Šta kažemo za čoveka koji je spavao koliko je želeo?	Za čoveka koji je spavao koliko je želeo kažemo da se ispavao.
(14)	Šta rade ovi vojnici?	Ti vojnici vežbaju.
(15)	Da li bi vi mogli da izvežbate psa da jede meso viljuškom?	Ne. Ja ne bih mogao da izvežbam psa da jede meso viljuškom.
(16)	Šta se događa sa ovom kućom?	Ta kuća gori.
(17)	Šta se dogodilo sa ovom kućom?	Ta kuća je izgorela.
(18)	Šta se događa ljudima koji vole da igraju karte, a ne znaju da igraju karte?	Ljudi koji vole da igraju karte, a ne znaju da igraju karte gube novac.
(19)	Da li je Marko dobio novac na kartama?	Ne. Marko nije dobio, nego izgubio novac na kartama.
(20)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek peče hleb.
(21)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je ispekao hleb.
(22)	Ko kome obično priča priče, unuk dedu ili ded unuku?	Ded obično priča priče unuku.

(23)	Da li bi mogli da mi ispričate deset dobrih i dugih priča za pet minuta?	Ne. Ja ne bih mogao da vam ispričam deset dobrih i dugih priča za pet minuta.
(24)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek seče pečenje.
(25)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je isekao pečenje.
(26)	Da li se čovek lakše trezni od piva ili od rakije?	Čovek se lakše trezni od rakije, nego od piva.
(27)	Da li čovek može lakše da se istrezni ili da se napije?	Čovek može lakše da se napije, nego da se istrezni.
(28)	Šta radi ovaj učenik?	Taj učenik gleda kroz prozor.
(29)	Da li vam ovaj čovek izgleda zdrav?	Ne. Taj čovek mi ne izgleda zdrav, nego bolestan.
(30)	Stanite mu na nogu a onda mu se izvinite! Šta on radi?	On mu se izvinjava.
(31)	Šta je on uradio?	On mu se izvinio.
(32)	Da li malo dete iznenađuje majku svakoga dana novim stvarima koje je naučilo?	Da. Malo dete iznenađuje majku svakoga dana novim stvarima koje je naučilo.
(33)	Šta mi kažemo kada nam se dogodi nešto što nismo očekivali?	Kad nam se dogodi nešto što nismo očekivali, mi kažemo: "To nas je iznenadilo."

4 - Verbs prefixed with <u>na</u> "on, onto":

(1)	Šta kažemo za čoveka koji je jeo koliko je želeo?	Za čoveka koji je jeo koliko je želeo kažemo da se dobro najeo.
(2)	Šta kažemo za čoveka koji je dovoljno spavao?	Za čoveka koji je dovoljno spavao kažemo da se naspavao.
(3)	Gde čovek obično može da naiđe na jelena?	Čovek obično može da naiđe na jelena po šumama i planinama.
(4)	Da li svakoga dana u rečniku nailazite na srpskohrvatske reči koje je vrlo teško izgovoriti?	Da. Ja svakoga dana u rečniku nailazim na srpskohrvatske reči koje je teško izgovoriti.
(5)	Šta radi ova devojka?	Ta devojka namešta krevet.
(6)	Šta je uradila ova devojka?	Ta devojka je namestila krevet.
(7)	Počnite da pišete. Prestanite da pišete. Nastavite da pišete. Šta on sada radi?	On nastavlja da piše.
(8)	Šta sam mu ja kazao?	Vi ste mu kazali da počne da piše, onda da prestane da piše i najzad da nastavi da piše.

(9)	Da li čovek može da se navikne lakše na gospodski ili na siromaški život?	Čovek može da se navikne na gospodski život lakše nego na siromaški život.
(10)	Da li ste se već navikli na monterejsku klimu?	Ne. Ja se još nisam navikao na monterejsku klimu.
(11)	Šta radi ovaj učenik?	Taj učenik napušta učionicu.
(12)	Šta je uradio ovaj učenik?	Taj učenik je napustio učionicu.
(13)	Šta radi ovaj gospodin?	Taj gospodin naručuje večeru.
(14)	Šta je uradio ovaj gospodin?	Taj gospodin je naručio večeru.
(15)	Šta bi vi uradili da nađete sto dolara na ulici?	Da nađem sto dolara na ulici, ja bih . . . . .
(16)	Šta veruju neki ljudi u Evropi?	Neki ljudi u Evropi veruju da se dolari u Americi nalaze na ulici.
(17)	U kojoj državi se nalazi Beograd?	Beograd se nalazi u Jugoslaviji.

5 - Verbs prefixed with nad "above, over":

(1)	Šta radi ovaj vojnik?	Taj vojnik gleda kroz prozor.
(2)	Šta radi ovaj vodnik?	Taj vodnik nadgleda rad vojnika.

6 - Verbs prefixed with o (ob) "around, about":

(1)	Da li mi svi starimo iz dana u dan?	Da. Mi svi starimo iz dana u dan.
(2)	Šta kažemo za čoveka koji je toliko star da ne može da hoda?	Za čoveka koji je toliko star da ne može da hoda kažemo da je ostareo.
(3)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek se češlja.
(4)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek se očešljao.
(5)	Šta radi ovaj vojnik?	Taj vojnik čuva ulaz u logor.
(6)	Zašto ljudi oblače kišni mantil preko odela kada pada kiša?	Ljudi oblače kišni mantil preko odela kada pada kiša da bi očuvali odelo.
(7)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek ide prema kući.
(8)	Šta sada radi ovaj čovek?	Sada taj čovek obilazi kuću.
(9)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je obišao kuću.
(10)	Da li dobra deca žaloste svoje roditelje?	Ne. Dobra deca ne žaloste svoje roditelje.
(11)	Da li bi vi obradovali svoju majku kada bi došli kući pijani?	Ne. Ja ne bih obradovao svoju majku kada bih došao kući pijan, nego bih je ožalostio.

(12)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek pije vino.
(13)	Šta se dogodilo sa ovim čovekom?	Taj čovek se opio.
(14)	Šta kažemo za čoveka koji svake večeri pije toliko da moraju da ga nose kući?	Za takvog čoveka kažemo da se opija svake večeri.
(15)	Čime bi se vi bavili da ste trgovac?	Da sam trgovac, ja bih se bavio trgovinom.
(16)	Kako još može da se kaže: "On radi sve poslove kod kuće."?	To može još da se kaže: "On obavlja sve poslove kod kuće."
(17)	Kako još može da se kaže: "On je završio sve poslove."?	To može još da se kaže: "On je obavio sve poslove kod kuće."
(18)	Šta mora da uradi nastavnik kada učenicima nešto nije jasno?	Kada učenicima nešto nije jasno, nastavnik mora da im to objasni.
(19)	Šta rade ovaj čovek i ova žena?	Taj čovek i ta žena se objašnjavaju.
(20)	Da li vi obnavljate svoja odela i rublje svake godine?	Da. Ja obnavljam svoja odela i rublje svake godine.
(21)	S kim je Marko obnovio prijateljstvo?	Marko je obnovio prijateljstvo sa Petrom.
(22)	Označite na ovoj geografskoj karti mesto na kome se dogodila (vodila) Kumanovska bitka. Šta on radi?	On označava na toj geografskoj karti mesto na kome se dogodila (vodila) Kumanovska bitka.
(23)	Šta je on uradio?	On je označio na toj geografskoj karti mesto na kome se dogodila (vodila) Kumanovska bitka.
(24)	Šta treba da radi čovek kada ide po mraku?	Čovek treba da pazi da ne padne kada ide po mraku.
(25)	Opažate li vi da iz dana u dan govorite srpskohrvatski sve bolje i bolje?	Da. Ja opažam da iz dana u dan govorim srpskohrvatski sve bolje i bolje.
(26)	Da li ste nešto opazili?	Da. Opazio sam da ste otvorili vrata.
(27)	Šta sam ja uradio?	Vi ste stavili ruku na sto.
(28)	Šta bi vi uradili da se vaša žena opija svake večeri?	Da se moja žena opija svake večeri, ja bih je ostavio.
(29)	Šta radi ovaj gost u restoranu?	Taj gost ostavlja dolar za kelnera.
(30)	Stanite na levu nogu. Šta je on uradio?	On je stao na levu nogu.

(31)	Koliko meseci ćete ostati u Montereju?	Ostaću u Montereju jedanaest meseci.
(32)	Koliko vam novaca ostaje za život kada prvog dana u mesecu platite sve račune?	Kada prvog dana u mesecu platim sve račune, za život mi ostaje . . . . . dolara.
(33)	Očekujete li uskoro pismo od kuće?	Da. Očekujem uskoro pismo od kuće.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

LXXVI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Potpisivanje ugovora sa g. Pavičićem

Kad je Ivan Pavičić sinoć stigao iz Zagreba, njegov prijatelj Janko Stanković ga je odveo u Diksonovu kancelariju gde ga je upoznao sa Diksonom. Posle kratkog vremena, pošto je već bilo vreme večeri, oni su otišli u jedan restoran. Posle večere je Dikson otišao u svoj hotel dok su Stanković i Pavičić otišli Stankovićevoj kući gde je Pavičić otseo. Pošto se Ivan i Janko nisu odavno videli, oni su ostali u razgovoru do tri sata izjutra.

Pavičić i Stanković nisu jutros došli zajedno u Diksonovu kancelariju iako su pošli od kuće zajedno. Pavičić je sreo jednog prijatelja na ulici i s njime se zadržao u razgovoru. Dikson je primetio da je Janko umoran, a ovaj mu je objasnio zašto se nije dovoljno ispavao. Međutim, pošto je sutra nedelja, on će se moći ispavati.

Kad je Pavičić stigao, Dikson mu je dao koncept ugovora da ga pročita. Pošto je to učinio, Pavičić je izjavio da bi želeo da se u ugovor ubaci još jedan član, koji bi predvideo da svaka stranka ima pravo da otkaže ugovor u svako doba. Ali advokat Stanković je smatrao da to nije dobro. Po njegovom mišljenju taj član treba da glasi ovako: "Ako neka stranka odluči da otkaže ugovor, mora da da otkaz trideset dana unapred." Dikson i Pavičić su se složili da je Stankovićev predlog vrlo dobar.

Dok je daktilografkinja prepisivala koncept ugovora, Pavičić je razgledao katalog artikala za koje će se truditi da plasira u Hrvatskoj. Stanković je otišao u svoju kancelariju odatle će se vratiti kroz jedan sat, jer će daktilografkinja i on biti svedoci pri potpisivanju ugovora između Diksona i Pavičića.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Dickson looks for an agent for Croatia

Dickson needs an agent for Croatia. So he and Janko Stankovich have decided to meet at Dickson's office to agree on what they should do about it. While Dickson was waiting at his office, General Stankovich came. He brought a message from Janko that he would come in about an hour. Dickson thanked the general and asked him to sit down for a while, but the general had to leave immediately because he had some business to do in town. When the general left, Dickson decided to write some

letters, in the first place a letter to his wife. He had not had time to answer three of her letters and wanted to redeem himself with a long letter now.

After an hour Janko came and apologized. He had been looking for the regulations about the sale of foreign goods in Croatia and that took him a long time. It took so long that he got cross. Dickson laughed at him and told him that he should not have done that, because one grows old if he often gets cross. Janko did not agree with that, because he believed that as long as he worked and became cross he would not grow older, but younger.

Then the two friends began to talk about the agent for Croatia. Janko had written to a friend of his who would be a very suitable person for that job, but he had not yet received an answer from him. Janko, however, thought that Dickson should write again to the American Consul in Zagreb about the matter. But Dickson did not expect much from the Consul or the American Commercial Attaché, because they were very busy.

They finally decided to wait a few more days and see if Janko's friend would answer. If he does not, Janko will write to some other friends and ask them to find out if he is at home or not.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Potpisivanje ugovora sa g. Pavičićem

Jutros je Dikson došao rano u svoju kancelariju da sačeka Stankovića i Pavičića. Oni su se sinoć dogovorili da će jutros razgledati koncept ugovora, koji je izradio Stanković. Oni su hteli da vide da li nešto treba ubaciti ili izbaciti.

Posle pola sata je došao Stanković bez Pavičića, koji se zadržao s jednim prijateljem kojeg je sreo na ulici. Dikson je primetio da je Stanković umoran, pa ga je pitao zašto. Stanković mu je odgovorio da je sa Pavičićem ostao u razgovoru do tri sata izjutra, pošto se nisu videli nekoliko godina, te su imali da govore o mnogim stvarima. "Međutim," završio je Stanković, "večeras ću leći čim zađe sunce, pa ću se dobro ispavati."

Pavičić je stigao posle nekoliko minuta i izvinio se što je malo zakasnio. Dikson mu je dao koncept ugovora da vidi da li treba da se dopuni, produži ili skrati. Pošto je Pavičić pažljivo pročitao koncept ugovora, on je izjavio da bi, po njegovom mišljenju, trebalo dodati još jedan član, tojest predvideti pravo da obe stranke mogu da otkažu ugovor u svako doba. Ali Stanković nije mislio kao njegov prijatelj Pavičić. On je, kao advokat, bio mišljenja da će biti od koristi za obe stranke ako se doda ovakav član: "Svaka stranka može da otkaže ugovor uz prethodni otkaz od trideset dana." Dikson i Pavičić su se složili sa Stankovićevim predlogom. Posle toga je Dikson dao koncept ugovora svojoj daktiligrafkinji da ga prepiše i zamolio Pavičića da nadgleda njen rad. Pavičić je uz to razgledao katalog artikala Diksonove firme za koje će se truditi da ih plasira u Hrvatskoj.

Stanković je za to vreme bio u svojoj kancelariji i potpisivao neka pisma, odatle se vratio posle jedan sat. Stanković i Diksonova daktilografkinja su bili svedoci potpisivanja ugovora između Diksona i Pavičića.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Kad je Dikson došao u svoju kancelariju?
2. Koga je trebalo da Dikson sačeka u svojoj kancelariji?
3. Šta su se sinoć dogovorili Dikson, Stanković i Pavičić?
4. Ko je izradio koncept ugovora?
5. Ko će da potpiše taj ugovor?
6. Šta Dikson i Pavičić treba da vide iz koncepta ugovora?
7. Da li su Stanković i Pavičić došli zajedno?
8. Ko je došao prvi?
9. Zašto Pavičić nije došao sa Stankovićem?
10. Gde se sreo Pavičić sa svojim prijateljem?
11. Šta je primetio Dikson kad je video Stankovića?
12. Šta je onda Dikson pitao Stankovića?
13. Šta mu je Stanković odgovorio?
14. Da li su se Stanković i Pavičić videli ove godine?
15. O čemu su Stanković i Pavičić razgovarali do tri sata izjutra?
16. Šta će Stanković učiniti čim sunce zade večeras?
17. Kad je stigao Pavičić?
18. Šta je rekao Pavičić čim je ušao u Diksonovu kancelariju?
19. Šta je Dikson dao Pavičiću?
20. Zašto mu je Dikson dao koncept ugovora?
21. Kako je Pavičić pročitao koncept ugovora?
22. Šta je po mišljenju Pavičića trebalo ubaciti u ugovor?
23. Šta je trebalo da predvidi član koji je Pavičić predložio da se ubaci u ugovor?
24. Da li je Stanković mislio kao njegov prijatelj Pavičić?

25. Kako je trebalo da taj član glasi po Stankovićevom mišljenju?
26. Da li će to što je Stanković predložio biti od koristi Diksonu i Pavičiću?
27. Da li su se Dikson i Pavičić složili sa onim što je Stanković predložio?
28. Kome je Dikson dao koncept ugovora pošto su ga svi pregledali?
29. Zašto je Dikson dao daktilografkinji taj koncept?
30. Šta je Dikson zamolio Pavičića?
31. Šta je još radio Pavičić dok je daktilografkinja prepisivala ugovor?
32. Za čije će se artikle Pavičić truditi da ih plasira u Hrvatskoj?
33. Da li je Stanković ostao sa Diksonom i Pavičićem?
34. Gde je za to vreme bio Stanković?
35. Šta je Stanković radio u svojoj kancelariji?
36. Kad se Stanković vratio u Diksonovu kancelariju?
37. Ko su bili svedoci pri potpisivanju ugovora između Diksona i Pavičića?

26

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Mr. Pavichich arrived in Belgrade last night.
2. He and Janko talked very late into the night, so this morning they both were hardly able to get up.
3. During breakfast they decided to go to bed tonight as soon as the sun sets and get their fill of sleep.
4. Immediately after breakfast they started for Dickson's office.
5. The three of them wanted to look over the draft of the contract that Janko had made and see whether it should be supplemented, shortened or lengthened.
6. After they looked over the contract, Pavichich did not think that anything should be omitted (thrown out) and than only one clause should be added (thrown in).
7. Pavichich wanted the contract to stipulate (foresee) the right for both parties to cancel the contract at any time.
8. They finally accepted Janko's suggestion that the party that wanted to cancel the contract should give a notice thirty days in advance.
9. After that Dickson and Janko left the office.
10. Pavichich remained and supervised Dickson's typist while she was copying the contract.
11. As soon as Janko and Dickson returned, Pavichich and Dickson signed the contract.
12. Janko and the typist were witnesses.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1781-člǎn, m. - article; clause; member
nom. pl: člǎnovi

1782-daktilògrafkinja, f. - typist (female)

1783-dòpuniti, v.t.pfv. - to supplement
pr.t: dòpunīm;dòpunē

*1783-dopunjávati, v.t.ipfv. - to supplement
pr.t: dopùnjavam;
dopunjávaju

1784-ispávati se, v.r.pfv. - to sleep one's fill
pr.t: ispāvām se;
ispávaju se

1785-izbáciti, v.t.pfv. - to throw (take) out
pr.t: ìzbācīm;ìzbācē

*1785-izbacívati, v.t.ipfv. - to throw (take) out
pr.t: izbàcujem;izbàcuju

1786-izráditi, v.t.pfv. - to work out, to elaborate
pr.t: ìzrādīm;ìzrādē

*1786-izradívati, v.t.ipfv. - to work out, to elaborate
pr.t: izràđujem;izràđuju

1787-jȅdva, adv. - hardly, scarcely

1788-kòncept, m. - draft

1789-kȍrīst, f. - benefit
gen. sing: kȍrīsti

1790-mimòići (se), v.t.&r.pfv. - to pass by; (toppass each other)
pr.t: mimòidem;mimòidu
a.p.p: mimòišao,mimòišla,
mimòišlo,mimòišli,
mimoìšle,mimòišla

*1790-mimoìlaziti (se), v.t.&r. ipfv. - to pass by; (to pass each other)
pr.t: mimoìlazim;mimoìlaze

1791-nadglédati, v.t.ipfv. - to supervise
pr.t: nàdglēdām;nadglédaju

1792-naspávati se, v.r.pfv. - to sleep enough
pr.t: nàspāvām se;
naspávaju se

1793-ȍba, num., m. - both
ȍbe, f.
ȍba, n.

1794-òtkaz, m. - notice; cancellation

1795-otkázati, v.t.pfv. - to give notice; to cancel
pr.t: òtkāžēm;òtkāžū

*1795-otkazívati, v.t.ipfv. - to give notice; to cancel
pr.t: otkàzujem;otkàzuju

1796-potpisívanje, n. - signing

1797-prèdvideti, v.t.pfv. - to provide for; to foresee
pr.t: prèdvidim;prèdvide

*1797-predvídati, v.t.ipfv. - to provide for; to foresee
pr.t: prèdvidām;predvídaju

1798-prímedba, f. - remark
gen. pl: prímedbi

1799-prodúžiti, v.t.pfv. - to lengthen, to extend; to continue
pr.t: pròdužim;pròduže

*1799-produžívati, v.t.ipfv. - to lengthen, to extend; to continue
pr.t: prodùžujem;
prodùžuju

1800-skrátiti (se), v.t.&r.pfv. - to shorten; (to become shorter)
pr.t: skrātīm;skrātē

*1800-skraćívati (se), v.t.&r. ipfv. - to shorten; (to become shorter)
pr.t: skràćujem;skràćuju

1801-srèsti (se), v.t.&r.pfv. - to meet, to encounter; (to meet; to meet each other)
pr.t: srètnēm;srètnū
a.p.p: srèo, srèla, srèlo,
srèli,srèle,srèla

*1801-srètati (se), v.t.&r.ipfv. - to meet, to encounter; (to meet each other)
pr.t: srètam;srètaju

1802-svèdok, m. - witness
nom. pl: svedòci

1803-te, conj. - and, so, also

1804-trúditi se, v.r.ipfv. - to take pains, to endeavor
pr.t: trūdīm se;trūdē se

*1804-potrúditi se, v.r.pfv. - to take pains, to endeavor
pr.t: pòtrūdīm se;
pòtrūdē se

1805-ubáciti, v.t.pfv. - to throw in, to put in
pr.t: ùbācīm;ùbācē

*1805-ubacívati, v.t.ipfv. - to throw in, to put in
pr.t: ubàcujem;ubàcuju

1806-unàpred, adv. - in advance, before hand

1807-ùskoro, adv. - soon

1808-vȍlja, f. - will

1809-záći, v.i.pfv. - to set (of sun); to go behind
pr.t: zadem;zadu
a.p.p: zàšao,zàšla,zàšlo,
zàšli,zàšle,zàšla

*1809-zalaziti, v.i.ipfv. - to set (of sun); to go behind
pr.t: zàlazīm;zàlazē

1810-zadòcniti, v.i.pfv. - to be late
pr.t: zàdocnīm;zàdocnē

*1810-zadocnjávati (or: dòcniti), - to be late
v.i.ipfv.
pr.t: zadòcnjavam;
zadocnjávaju

* * *

drage volje - gladly

SEDAMDESET-SEDMA LEKCIJA
SEVENTY-SEVENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

PREFIXING OF VERBS (See Par. 235 - cont.)

Drill the prefixed verbs by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

1 - Verbs prefixed with od (oda, ot) "from":

(1)	Kuda idu ljudi koji imaju bolesne zube?	Ljudi koji imaju bolesne zube idu k zubnom lekaru.
(2)	Gde je vaš prijatelj koji ima dva bolesna zuba?	Moj prijatelj koji ima dva bolesna zuba je otišao k lekaru.
(3)	Kad se on boji?	On se boji uvek kad odlazi k zubnom lekaru.
(4)	Da li on katkad vodi svojeg sina sa sobom?	Da. On katkad vodi svojeg sina sa sobom.
(5)	Gde je sada njegov sin?	Moj prijatelj je odveo svojeg sina sa sobom.
(6)	Šta vaš prijatelj radi sa svojim sinom kad on odlazi k zubnom lekaru?	On ga odvodi sa sobom.
(7)	Da li ga on vodi peške?	Ne. On ga ne vodi peške, nego ga vozi automobilom.
(8)	Kako su vaš prijatelj i njegov sin otišli k zubnom lekaru?	Oni su se odvezli njihovim automobilom.
(9)	Da li oni ikad odlaze peške?	Oni katkad odlaze peške, a ponekad se odvoze automobilom.
(10)	Da li ih lekar celo vreme drži zajedno?	Ne. On ih ne drži celo vreme zajedno, već ih odvoji čim otac dođe na red.
(11)	Kad sin ostane sam u čekaonici?	Sin ostane sam u čekaonici kad ga lekar odvoji od oca.
(12)	Da li vaš prijatelj nosi neke knjige sa sobom kad odlazi k lekaru?	Da. Moj prijatelj nosi neke knjige sa sobom kad odlazi k lekaru.
(13)	Gde je njegov udžbenik?	On ga je odneo sa sobom.
(14)	Šta vaš prijatelj radi sa svojim udžbenikom kad odlazi k zubnom lekaru?	Moj prijatelj odnosi svoj udžbenik sa sobom kad odlazi k zubnom lekaru.
(15)	Šta on mora da uradi s knjigom pre nego što počne da je čita?	Pre nego što počne da čita knjigu, on mora da je uzme.

(16)	Šta učini lekar sa knjigom vašeg prijatelja kad počne da mu buši zub?	Kad počne da buši zub mojem prijatelju, lekar mu oduzme knjigu.
(17)	Šta vi radite kad vaš sin čita rđavu knjigu?	Ja mu je oduzimam.
(18)	Da li će lekar kazati vašem prijatelju kad opet treba da dođe?	Da. Lekar će kazati mom prijatelju kad opet treba da dođe.
(19)	Šta vaš prijatelj uradi kad ne može da ode na sastanak s lekarem?	Kad moj prijatelj ne može da ode na sastanak s lekarem, on ga otkaže.
(20)	Šta mnogi lekari ne vole?	Mnogi lekari ne vole da im pacijenti otkazuju sastanke.

*Čekaonica is a new word and is to be put on the blackboard.

2 - Verbs prefixed with po "after, on":

(1)	Da li ljudi obično ginu u miru?	Ne. Ljudi obično ne ginu u miru, nego u ratu.
(2)	Šta se obično dogodi s vojnikom koji ne ume da rukuje oružjem?	Vojnik koji ne ume da rukuje oružjem obično pogine.
(3)	Da li pažljivi ljudi mnogo greše?	Ne. Nepažljivi ljudi mnogo greše.
(4)	Šta često učini onaj ko nije pažljiv?	Onaj ko nije pažljiv često pogreši.
(5)	Da li mi verujemo onom ko nam je jednom rekao neistinu?	Ne. Mi ne verujemo onom ko nam je jednom rekao neistinu.
(6)	Čemu takav čovek ne treba da se nada?	Takav čovek ne treba da se nada da ćemo mu opet poverovati.
(7)	Šta ja radim?	Vi delite 148 sa 2.
(8)	Šta sam ja uradio?	Vi ste podelili 148 sa 2.
(9)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek jede jabuku.
(10)	Šta je uradio ovaj čovek?	Taj čovek je pojeo jabuku.
(11)	Kako miriše ovaj cvet?	Taj cvet miriše prijatno.
(12)	Kako znate?	Znam, jer sam ga pomirisao.
(13)	Šta rade ovi ljudi?	Ti ljudi se penju na brdo.
(14)	Šta su uradili ovi ljudi?	Oni su se popeli na brdo.
(15)	Šta radi ovaj čovek?	Taj čovek pije šolju kafe.
(16)	Šta je uradio ovaj čovek?	On je popio šolju kafe.
(17)	Šta radi ova žena?	Ta žena puši cigaretu.
(18)	Šta je uradila ova žena?	Ona je popušila cigaretu.
(19)	Šta mi radimo s novcem dok ga imamo?	Dok imamo novca, mi ga trošimo.
(20)	Kad smo mi bez novca?	Mi smo bez novca kad ga potrošimo.
(21)	Šta ja radim?	Vi dižete svoju ruku.

(22)	Šta ja radim sada?	Vi podižete knjigu.
(23)	Šta sam ja uradio?	Vi ste podigli knjigu.
(24)	Šta ću ja uraditi posle časa?	Vi ćete posle časa ići u kancelariju.
(25)	Šta ja sada radim?	Vi polazite u kancelariju.
(26)	Da li sam ja otišao?	Ne. Vi ste pošli, ali ste se vratili.
(27)	Šta treba da radite kad vas pitam šta imam u ruci ako vi to ne znate?	Ja moram da pogađam.
(28)	Šta imam u ruci?	Vi imate u ruci olovku.
(29)	Šta je on uradio?	On je pogodio šta imate u ruci.

3 - Verbs prefixed with pod "under":

(1)	Šta ja radim?	Vi pišete.
(2)	A sad?	Sad se potpisujete.
(3)	Šta sam uradio?	Vi ste se potpisali.

4 - Verbs prefixed with pred "before":

(1)	Šta ja radim kad kažem: "Biće najbolje da najpre naučite sve, pa onda odete u grad."?	Kad vi to kažete, vi nam nešto predlažete.
(2)	Šta sam ja uradio?	Vi ste nam nešto predložili.
(3)	Šta ja radim kad kažem: "Vreme će sutra biti lepo."?	Kad vi to kažete, vi nešto predviđate.
(4)	Šta ćete vi znati sutra?	Sutra ćemo znati da li ste tačno predvideli kako će biti vreme.

5 - Verbs prefixed with pri "at, by":

(1)	Da li ja prilazim vama?	Ne. Vi prilazite tabli.
(2)	Šta moramo da učinimo da bismo mogli pisati na tablu?	Da bismo mogli pisati na tablu, moramo joj prići.
(3)	Šta ja radim?	Vi vučete stolicu po podu.
(4)	Da li ja privlačim vašu stolicu k sebi?	Ne. Vi ne privlačite k sebi moju, nego vašu stolicu.
(5)	Šta čovek treba da uradi da bi seo na stolicu?	Da bi seo na stolicu, čovek mora da je privuče ili da joj priđe.
(6)	Šta se dogodilo s ovom olovkom?	Ta olovka je pala sa stola na pod.
(7)	Podelite ove stvari između sebe! Šta je pripalo vama?	Meni je pripala ova knjiga.
(8)	Kome sad pripada ta knjiga?	Ona sad pripada meni.

(9)	Šta sam ja uradio?	Vi ste išli, pa stali.
(10)	Predložite g. N. da uči s vama večeras! Da li je on pristao?	Da. On je pristao.
(11)	Da li g. N. uvek pristaje na vaše predloge?	Da. G. N. uvek pristaje na moje predloge.
(12)	Gospodine N., izađite iz učionice pa se vratite. Ja ću vas čekati kod prozora. Šta ja radim?	Vi čekate g. N.
(13)	Šta sam ja uradio?	Vi ste pričekali g. N. kod prozora.

6 - Verbs prefixed with s (sa) "with":

(1)	Šta sam ja uradio s knjigom?	Vi ste je stavili na sto.
(2)	Šta je Janko Stanković pomogao g. Diksonu?	Janko Stanković je pomogao Diksonu da sastavi molbu.
(3)	Šta su Janko i Dikson radili zajedno?	Oni su sastavljali Diksonovu molbu.
(4)	Šta treba da uradimo sa brojevima 5 i 7 da bismo dobili 12.	Da bismo dobili 12, treba da saberemo brojeve 5 i 7.
(5)	Šta ja radim?	Vi sabirate brojeve 5 i 7.
(6)	Po čemu idu ovi ljudi?	Oni idu po kući.
(7)	Šta oni treba da urade da bi opet bili na zemlji?	Da bi opet bili na zemlji, oni treba da siđu s kuće.
(8)	Kad oni treba da budu pažljivi?	Oni treba da budu pažljivi kad silaze.
(9)	Da li ja sada hodam?	Ne. Vi ne hodate, nego stojite.
(10)	Kako se drukčije kaže, "Oružanu silu čine razni rodovi vojske"?	To se drukčije kaže, "Oružana sila se sastoji od raznih rodova vojske."
(11)	Da li vi uveče odlazite od kuće?	Ne. Ja se uveče vraćam kući.
(12)	Recite drugim rečima: "Kad idem kući, ja katkad posetim svoje prijatelje."	Kad se vraćam kući, ja katkad svratim k svojim prijateljima.
(13)	Šta ja radim?	Vi vučete stolicu po podu.
(14)	Šta ja treba da uradim ako mi je vruće?	Ako vam je vruće, treba da svučete kaput.
(15)	Šta radite pre nego što legnete?	Pre nego što legnem, ja se svlačim.
(16)	Šta radimo zubima?	Zubima žvaćemo hranu.
(17)	Šta uradimo s hranom pošto je stavimo u usta?	Pošto stavimo hranu u usta, mi je sažvaćemo.
(18)	Šta se radi u kuhinji?	U kuhinji se kuva.

(19)	Dokle treba da se kuva svako jelo?	Svako jelo treba da se kuva dok se ne skuva.
(20)	Recite drukčije, "Ja nisam govorio srpskohrvatski dok nisam došao u ovu školu."	Ja nisam znao srpskohrvatski dok nisam došao u ovu školu.
(21)	Šta morate da uradite pre nego što pođete na voz?	Pre nego što pođem na voz, treba da saznam kad on polazi.
(22)	Šta radimo očima?	Očima gledamo i vidimo.
(23)	Zašto se vi oblačite lepo kad imate sastanke sa svojim devojkama?	Zato što želimo da im se svidimo.
(24)	Šta se vi ponekad pitate?	Ponekad se pitam da li joj se sviđam.

7 - Verbs prefixed with u "in, into":

(1)	Šta vi radite svako jutro, sem subote i nedelje, pošto doručkujete?	Pošto doručkujem, mi svako jutro, sem subote i nedelje, idemo u školu.
(2)	Šta činite pošto dođete u školu?	Pošto dođemo u školu, mi ulazimo u učionicu.
(3)	Kada stavljate kape na čiviluk?	Stavljamo kape na čiviluk čim uđemo u učionicu.
(4)	Šta treba da uradite sa svojom stolicom ako je u hodniku?	Ako je moja stolica u hodniku, treba da je unesem u učionicu.
(5)	Šta on radi?	On unosi svoju stolicu u učionicu.
(6)	Da li vi učite samo da govorite srpskohrvatski?	Ne. Mi takođe učimo i da čitamo i pišemo.
(7)	Šta treba da uradite kad iznajmite sobu u hotelu?	Kad iznajmim sobu u hotelu, treba da se upišem u hotelski registar.
(8)	Šta mati radi s detetom kad ono plače?	Kad dete plače, mati ga teši.
(9)	Dokle mati teši dete?	Mati teši dete dok ga ne uteši.
(10)	Koje ljude poznajemo?	Poznajemo one ljude s kojima se upoznamo.
(11)	Šta čovek radi kad dođe u društvo nepoznatih ljudi?	Kad dođe u društvo nepoznatih ljudi, čovek se upoznaje s njima.
(12)	Šta većina ljudi radi noću?	Većina ljudi noću spava.
(13)	Šta može da nam uradi govor dosadna čoveka?	Govor dosadna čoveka može da nas uspava.
(14)	Šta vaša žena mora često da radi dok vam dete ne zaspi?	Dok nam dete ne zaspi, moja žena često mora da ga uspavljuje.

(15)	Šta rade ljudi kad su u lovu?	Kad su u lovu, ljudi ubijaju divlje životinje.
(16)	Koje životinje ljudi donose kući iz lova?	Ljudi donose kući iz lova one životinje koje ubiju.
(17)	Šta nastavnici obično rade za vreme časa?	Za vreme časa nastavnici obično pitaju.
(18)	Kad učenik treba da odgovori?	Učenik treba da odgovori kad ga nastavnik upita.
(19)	Šta ja radim?	Vi usipate vodu u čašu.
(20)	Šta sam uradio?	Vi ste usuli vodu u čašu.

8 - Verbs prefixed with uz (uza) "up, against":

(1)	Da li ovi ljudi silaze s brda?	Ne. Ti ljudi ne silaze s brda, nego uzlaze uz brdo.
(2)	Kad će oni biti na brdu?	Oni će biti na brdu kad uziđu uza nj.

9 - Verbs prefixed with pre "over, across":

(1)	Da li ovi ljudi idu duž ulice?	Ne. Ti ljudi ne idu duž ulice, nego prelaze preko nje.
(2)	Dokle će ovaj automobil stajati?	Taj automobil će stajati dok ti ljudi ne pređu preko ulice.
(3)	Šta ja radim?	Vi prevrćete knjigu.
(4)	A sad?	Sad prevrćete stolicu.
(5)	Šta sam ja uradio?	Vi ste prevrnuli knjigu, a zatim stolicu.
(6)	Šta ja sada radim?	Vi mi dajete knjigu.
(7)	A šta vi svako jutro radite sa svojim domaćim zadacima?	Mi ih predajemo vama.
(8)	Šta ste vi jutros uradili sa svojim domaćim zadatkom?	Ja sam ga predao vama.
(9)	Šta radimo očima?	Očima gledamo.
(10)	Šta ja radim s vašim domaćim zadacima pošto mi ih vi predate?	Pošto vam predamo svoje domaće zadatke, vi ih pregledate.
(11)	A kad ih ja vratim vama?	Vi nam ih vratite pošto ih pregledate.
(12)	Šta on radi?	On prenosi stolice iz jedne učionice u drugu.
(13)	Dokle će on prenositi stolice?	On će ih prenositi dok ih ne prenese.
(14)	Šta vi radite dok ja pišem nešto na tablu?	Dok vi nešto pišete na tablu, mi to prepisujemo s nje.

(15)	Dokle vi to prepisujete?	Mi to prepisujemo dok ne prepišemo.

10 - Verbs prefixed with pro "through, by":

(1)	Ko vas budi kad ste kod kuće s roditeljima?	Kad sam kod kuće s roditeljima, obično me budi mati.
(2)	Dokle vas ona budi?	Ona me budi dok me ne probudi.
(3)	Da li on usipa vodu u čašu?	Ne. On prosipa vodu iz čaše.
(4)	Šta je on uradio s vodom koja je bila u čaši?	On ju je prosuo.
(5)	Šta radite kad učite dijalog?	Kad učim dijalog, ja čitam.
(6)	Kad vi naučite dijalog?	Ja naučim dijalog kad ga pročitam nekoliko puta.
(7)	Šta radite kad pročitate dijalog više puta, a ipak ga ne naučite?	Ja produžim da ga čitam.
(8)	Dokle produžujete da ga čitate?	Ja produžujem da čitam dijalog dok ga ne naučim.
(9)	Šta ja radim?	Vi mi dajete olovku.
(10)	Da li je meni trgovac dao ovu olovku?	Ne. Trgovac vam nije dao, nego prodao tu olovku.
(11)	Šta rade trgovci?	Trgovci prodaju razne stvari.

11 - Verbs prefixed with raz "apart, asunder":

(1)	Šta radimo g. H. i ja?	Vi hodate.
(2)	Šta smo uradili?	Vi ste stali.
(3)	A šta smo uradili sad?	Sad ste se rastali.
(4)	Šta mi radimo u četiri sata posle podne?	Mi se rastajemo u četiri sata posle podne.
(5)	Da li mene boli ruka?	Ne. Vas boli glava.
(6)	Šta se dogodilo sa mnom?	Vi ste se razboleli.
(7)	Šta kažemo za čoveka koji je često bolestan?	Za čoveka koji je često bolestan kažemo da se često razboleva.
(8)	Da li mi sada ćutimo?	Ne. Mi sada govorimo.
(9)	Šta radite vi i vaš prijatelj kad se nađete na ulici?	Kad se moj prijatelj i ja nađemo na ulici, mi razgovaramo.
(10)	Šta radimo mozgom?	Mozgom mislimo.
(11)	Šta vi uradite pre nego što odgovorite na moje pitanje?	Pre nego što odgovorim na vaše pitanje, ja razmislim.
(12)	Koji učenici daju netačne odgovore?	Netačne odgovore daju oni učenici koji ne razmišljaju.

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

LXXVII

Jedna sedeljka u hotelu Mažestik

A party at the Hotel Majestic

LICA:
Robert Dikson, domaćin
General Lazar Stanković
Janko Stanković, advokat
Pavle Maršal, američki trgovački agent
Ivan Pavičić, Diksonov agent za Hrvatsku

1. R D: Gospodo, u Americi je običaj kad se neki posao uspešno završi, da se to proslavi jednom sedeljkom. Dobro mi došli.

G.S: Ja volim takve običaje. Drago mi je što ste potpisali ugovor s našim zajedničkim prijateljem Pavičićem.

2. J S: Onda hajde da rasteramo brige i da se dobro proveselimo.

P M: Slažem se s vama. Domaćin je spremio sve.

3. R D: Služite se, gospodo. Kao što vidite, ja sam pored šljivovice nabavio i američki viski. Poslužite se, g. Maršale.

P M: Hvala. Ja sam navikao za ovih pet godina otkada živim u Beogradu da pijem šljivovicu. Ponudite viski našim prijateljima.

4. J S: Mislim da ste pogrešili, g. Diksone, što niste pozvali i trgovačkog atašea vaše ambasade.

R D: Ja grešim, kao i svi smrtni, ali ovog puta nisam pogrešio. Pozvao sam ga, ali mu se žena razbolela, pa zato nije mogao da dođe.

1. R D: Gentlemen, it is a custom in America when a business deal is successfully concluded to celebrate it with a party. Welcome.

Gen S: I like such customs. I'm glad you've signed the contract with our mutual friend Pavichich.

2. J S: Then, let's chase the worries away and have a good time.

P M: I agree with you. The host has prepared everything.

3. R D: Help yourselves, gentlemen. As you see, besides plum brandy I procured American whiskey, too. Help yourself, Mr. Marshall.

P M: Thanks. I've become accustomed to drinking plum brandy during these five years I've been living in Belgrade. Offer the whiskey to our friends.

4. J S: Mr. Dickson, I think you did wrong by not also inviting the commercial attaché of your Embassy.

R D: I err, as do all mortals, but this time I did not err. I invited him, but his wife got sick, therefore, he couldn't come.

Jedna sedeljka u hotelu Mažestik

LXXVII

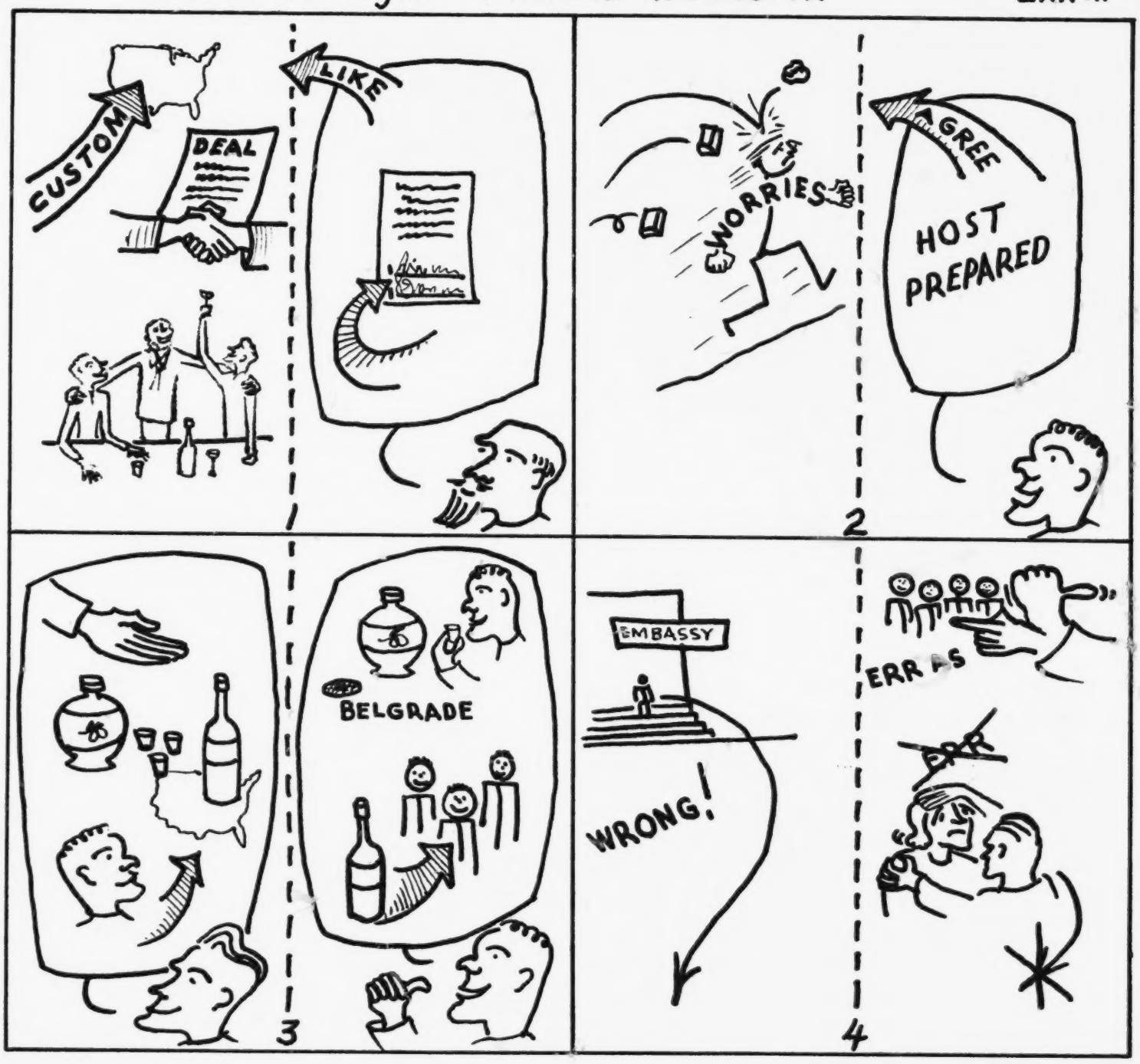

5. I P: Molim vas, g. Diksone, spasite me mojih prijatelja koji žele da me napiju. Stalno mi nude viski. Ispio sam već nekoliko čašica, pa više ne mogu.

J S: Nadam se, g. Diksone, da mu niste poverovali. Ivan misli da mi želimo da se on opije. Ali, zašto bismo mi to želeli?

5. I P: Please, Mr. Dickson, save me from my friends who want to make me drunk. They're constantly offering me whiskey. I've drunk several small glasses, and I can't take any more.

J S: I hope, Mr. Dickson, you don't believe him. Ivan thinks we want to get him drunk. But why would we want that?

6. I P: Ja to ne znam, ali znam onu staru poslovicu: "Sačuvaj me, Bože, prijatelja, a od neprijatelja ću se sam čuvati."

G.S: To je sasvim tačno, jer mi znamo šta o nama misle naši neprijatelji, ali nikad ne znamo šta misle naši prijatelji.

(Svi se smeju.)

6. I P: I don't know that, but I know that old proverb: "God, save me from my friends, and I'll take care of my enemies."

Gen S: That's absolutely correct, because we know what our enemies think about us, but we never know what our friends think.

(All laugh.)

7. P M: Vaše narodne poslovice mi se mnogo sviđaju. Međutim, ja katkad ne mogu neke od njih da protumačim, iako sam ovde već pet godina.

G.S: Ne treba da se brinete zbog toga, g. Maršale. Neke poslovice se vrlo teško tumače.

7. P M: Your national proverbs appeal to me very much. However, sometimes I can't interpret some of them, although I've already lived here five years.

Gen S: You shouldn't worry because of that, Mr. Marshall. Some proverbs are very difficult to interpret.

8. R D: Nadam se da ćemo se uskoro svi sastati u Zagrebu. Šta vi mislite, g. Pavičiću?

I P: Čim uspešno zaključim prvi veliki posao, pozvaću vas sve da to proslavimo.

8. R D: I hope we'll all meet in Zagreb soon. What do you think, Mr. Pavichich?

I P: As soon as I successfully conclude the first big deal, I'll invite you all to celebrate it.

9. G.S: Kad nameravate da se vratite u Zagreb?

I P: Ako se ne uspavam, otputovaću vozom u 8.15, inače u podne.

9. Gen S: When do you intend to return to Zagreb?

I P: If I don't oversleep, I'll leave by train at 8:15, otherwise at noon.

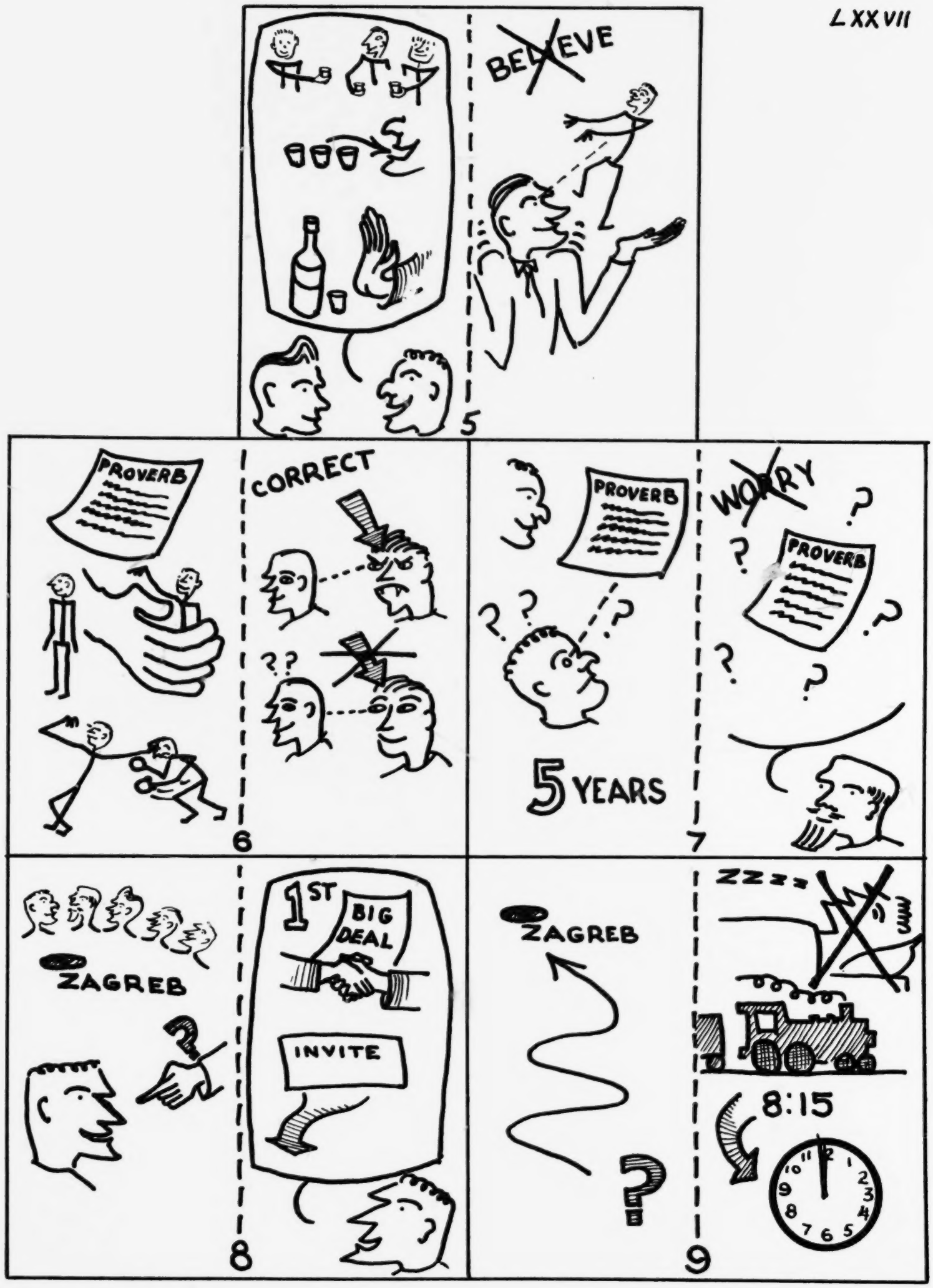
BELIEVE
5
PROVERB
6
CORRECT
PROVERB
5 YEARS
7
WORRY
PROVERB
ZAGREB
8
1ST BIG DEAL
INVITE
ZAGREB
9
ZZZZ
8:15

PAR. 235 - PREFIXING OF VERBS (Cont)

H - Од (ода, от) - from:

1 - Adds to the basic verb the idea of "away from":

од+ићи	= отићи, v.i.pfv. одлазити, v.i.ipfv.	- to leave, to depart
од+вести	= одвести, v.t.pfv. одводити, v.t.ipfv.	- to take to, to lead away
од+вести	= одвести, v.t.pfv. одвозити, v.t.ipfv.	- to drive (off or to)
од+двојити	= одвојити (се), v.t.&r.pfv. одвајати (се), v.t.&r.ipfv.	- to separate, to part; (to be separated)
од+нети	= однети, v.t.pfv.	- to take (carry) away
	односити (се), v.t.&r.ipfv.	- to take (carry) away; (to concern, to refer)
од+узети	= одузети, v.t.pfv. одузимати, v.t.ipfv.	- to subtract, to take away
од+казати	= отказати, v.t.pfv. отказивати, v.t.ipfv.	- to give notice, to cancel

2 - Denotes completion of the action expressed by the basic verb:

*од+радити	= одрадити, v.t.pfv. одрађивати, v.t.ipfv.	- to work off, to pay off by labor
*од+служити	= отслужити, v.t.pfv. отслуживати, v.t.ipfv.	- to serve one's term

3 - It is seldom used as merely a means of perfectivization:

*од+бранити	= одбранити, v.t.pfv. бранити, v.t.ipfv.	- to defend

Other examples:

од+говорити	= одговорити, v.i.pfv. одговарати, v.i.ipfv.	- to answer
од+редити	= одредити, v.t.pfv. одређивати, v.t.ipfv.	- to fix, to set, to determine, to order
од+сести	= отсести, v.i.pfv. отседати, v.t.ipfv.	- to stay

I - По - on, after can:

1 - Make an imperfective verb perfective without changing its meaning:

по+бринути се =	побринути се, v.r.pfv.	- to see to; to take care of
	бринути се, v.r.ipfv.	- to worry; to care
по+веровати =	поверовати, v.t.pfv.	- to believe
	веровати, v.t.&i.ipfv.	
по+гинути =	погинути, v.i.pfv.	- to die, to perish, to get killed
	гинути, v.i.ipfv.	
по+гледати =	погледати, v.t.pfv.	- to glance
	гледати, v.t.ipfv.	- to look
по+грешити =	погрешити, v.i.pfv.	- to do wrong, to err, to sin
	грешити, v.i.ipfv.	
по+делити =	поделити, v.t.pfv.	- to divide
	делити, v.t.ipfv.	
по+жалити =	пожалити (се), v.i.t.&r.pfv.	- to be sorry for; to regret; (to complain)
	жалити (се), v.i.t.&r.ipfv.	
по+журити =	пожурити (се), v.i.&r.pfv.	- to hasten, to hurry; (to be in a hurry)
	журити (се), v.i.&r.ipfv.	
по+јести =	појести, v.t.pfv.	- to eat up, to consume
	јести, v.t.ipfv.	- to eat
по+мирисати =	помирисати, v.t.&i.pfv.	- to smell
	мирисати, v.t.&i.ipfv.	
по+множити =	помножити, v.t.pfv.	- to multiply
	множити, v.t.ipfv.	
по+нудити =	понудити, v.t.pfv.	- to offer
	нудити, v.t.ipfv.	
по+пети =	попети (се), v.t.&r.pfv.	- to climb
	пети се, v.r.ipfv.	
по+пити =	попити, v.t.pfv.	- to drink
	пити, v.t.ipfv.	
по+пушити =	попушити, v.t.pfv.	- to smoke
	пушити, v.t.ipfv.	
по+ранити =	поранити, v.i.pfv.	- to rise early
	ранити, v.i.ipfv.	
по+слати =	послати, v.t.pfv.	- to send
	слати, v.t.ipfv.	
по+служити =	послужити (се), v.t.&r.pfv.	- to serve; (to serve oneself, to help oneself)
	послуживати (се), v.t.&r.ipfv.	
по+старати се =	постарати се, v.r.pfv.	- to care for
	старати се, v.r.ipfv.	
по+сумњати =	посумњати, v.i.pfv.	- to doubt, to suspect
	сумњати, v.i.ipfv.	

по+тврдити	= потврдити, v.t.pfv. тврдити, v.t.ipfv.	- to affirm, to assert, to claim
по+тражити	= потражити, v.t.pfv. тражити, v.t.ipfv.	- to ask for, to look for, to seek, to request
по+трошити	= потрошити, v.t.pfv. трошити, v.t.ipfv.	- to spend
по+тући	= потући (се), v.t.&r.pfv. тући (се), v.t.&r.ipfv.	- to defeat; (to start fighting) - to fight, to beat, to batter; (to fight)
по+хвалити	= похвалити (се), v.t.&r.pfv. хвалити (се), v.t.&r.ipfv.	- to praise; to boast, to brag
по+частити	= почастити, v.t.pfv. частити, v.t.ipfv.	- to treat

2 - Indicate the beginning of the action expressed by the basic verb:

по+ићи	= поћи, v.i.pfv. полазити, v.i.ipfv.	- to depart, to start going, to leave
по+дићи	= подићи, v.i.pfv. подизати, v.t.ipfv.	- to lift, to raise, to pick up; to erect

3 - Limit the action expressed by the basic verb:

по+разговарати	= поразговарати, v.i.pfv.	- to have a chat
*по+чекати	= почекати, v.t.pfv.	- to wait (for a while)

4 - Lend a distributive meaning to the compound verb:

по+куповати	= покуповати, v.t.ipfv.	- to buy

Other examples:

по+вести	= повести, v.t.pfv.	- to take along
по+вратити	= повратити (се), v.t.&r.pfv. повраћати (се), v.t.&r.ipfv.	- to vomit; to return; to retake; (to come back)
по+годити	= погодити, v.t.pfv. погађати, v.t.ipfv.	- to guess, to hit
по+држати	= подржати, v.t.pfv. подржавати, v.t.ipfv.	- to support
по+зајмити	= позајмити, v.t.pfv. позајмљивати, v.t.ipfv.	- to lend, to borrow
по+здравити	= поздравити, v.t.pfv. поздрављати, v.t.ipfv.	- to greet, to salute

по+знати	= познати (се), v.t.&r.pfv.	- to recognize; (to recognize each other)
	познавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to know; (to know each other)
по+казати	= показати, v.t.pfv. показивати, v.t.ipfv.	- to show, to point
по+клонити	= поклонити, v.t.pfv. покланьати, v.t.ipfv.	- to present, to donate
по+крити	= покрити, v.t.pfv. покривати, v.t.ipfv.	- to cover
по+кушати	= покушати, v.t.pfv. покушавати, v.t.ipfv.	- to try, to attempt
по+ложити	= положити, v.t.pfv. полагати, v.t.ipfv.	- to lay down, to deposit; to take (oath); to pass (examination)
по+нети	= понети, v.t.pfv.	- to carry, to take along
по+носити се	= поносити се, v.r.ipfv.	- to be proud
по+пунити	= попунити, v.t.pfv. попуњавати, v.t.ipfv.	- to fill up (out)
по+сетити	= посетити, v.t.pfv. посећивати, v.t.ipfv.	- to visit
по+служити	= послужити, v.t.pfv. послуживати, v.t.ipfv.	- to serve, to service
по+сматрати	= посматрати, v.t.ipfv.	- to observe
по+стојати	= постојати, v.i.ipfv.	- to exist
по+ступити	= поступити, v.i.pfv. поступати, v.i.ipfv.	- to act, to do
по+сути	= посути, v.t.pfv. посипати, v.t.ipfv.	- to strew over, to scatter over, to sprinkle
по+учити	= поучити, v.t.pfv. поучавати, v.t.ipfv.	- to teach

J - <u>Под - under cap</u>:

1 - <u>Lend its basic meaning to the verb</u>:

*под+ићи	= подићи, v.i.pfv. подилазити, v.i.ipfv.	- to get under, to approach
под+нети	= поднети, v.t.pfv. подносити, v.t.ipfv.	- to submit; to endure
под+писати	= потписати, v.t.pfv. потписивати, v.t.ipfv.	- to sign

2 - <u>Lend to the verb an inimical or reprehensible coloring</u>:

*под+говорити	= подговорити, v.t.pfv. подговарати, v.t.ipfv.	- to instigate, to induce

Other examples:

под+младити	= подмладити (се), v.t.&r.pfv. подмлађивати (се), v.t.&r.ipfv.	- to rejuvenate; (to get younger)

K - Пред - before lends its basic meaning to the compound verb:

пред+ложити	= предложити, v.t.pfv. предлагати, v.t.ipfv.	- to propose, to suggest
пред+видети	= предвидети, v.t.pfv. предвиђати, v.t.ipfv.	- to provide for; to foresee

L - При - at, by lends to the basic verb the idea of addition, approach, attachment:

*при+ићи	= прићи, v.i.pfv. прилазити, v.i.ipfv.	- to approach, to step forward, to join
при+вући	= привући, v.t.pfv. привлачити, v.t.ipfv.	- to pull, to attract
при+дати	= придати, v.t.pfv. придавати, v.t.ipfv.	- to attach, to add, to attribute, to ascribe
при+јавити	= пријавити, v.t.pfv. пријављивати, v.t.ipfv.	- to report, to announce
при+пасти	= припасти, v.i.pfv. припадати, v.i.ipfv.	- to fall to one's share - to belong
при+редити	= приредити, v.t.pfv. приређивати, v.t.ipfv.	- to arrange, to prepare, to organize, to hold
при+стати	= пристати, v.i.pfv. пристајати, v.i.ipfv.	- to consent, to assent, to agree
при+хватити	= прихватити, v.t.pfv. прихватати, v.t.ipfv.	- to accept, to undertake, to take up
при+чекати	= причекати, v.t.pfv.	- to wait (for a while)

M - С (са) - with, off:

1 - Lends to the verb the idea of association, connection, motion down from a higher place or detachment:

*с+ићи	= сићи, v.i.pfv. силазити, v.i.ipfv.	- to descend, to go down

са+брати	= сабрати, v.t.pfv. сабирати, v.t.ipfv.	- to add, to gather
са+општити	= саопштити, v.t.pfv. саопштавати, v.t.ipfv.	- to communicate, to convey, to inform, to transmit
са+стати се	= састати се, v.r.pfv. састајати се, v.r.ipfv.	- to meet, to get together
са+ставити	= саставити, v.t.pfv. састављати, v.t.ipfv.	- to compose, to draft; to join
са+стојати се	= састојати се, v.r.pfv.	- to consist of, to be composed of
с+вратити	= свратити, v.i.pfv. свраћати, v.i.ipfv.	- to drop in, to call on
с+вући	= свући (се), v.t.&r.pfv. свлачити (се), v.t.&r.ipfv.	- to pull down, to draw down, to undress; (to undress)
с+купити	= скупити (се), v.t.&r.pfv. скупљати (се), v.t.&r.ipfv.	- to collect, to gather; (to gather)
с+ложити	= сложити (се), v.t.&r.pfv. слагати (се), v.t.&r.ipfv.	- to put together, to assemble; (to agree)
с+наћи се	= снаћи се, v.r.pfv. сналазити се, v.r.ipfv.	- to find one's way, to get settled

2 - <u>It merely makes an imperfective verb perfective</u>:

са+жвакати	= сажвакати, v.t.pfv. жвакати, v.t.ipfv.	- to chew
са+чувати	= сачувати, v.t.pfv.	- to save, to preserve
	чувати (се), v.t.&r.ipfv.	- to save; to watch; (to beware, to take care of oneself)
с+кувати	= скувати, v.t.pfv. кувати, v.t.ipfv.	- to cook

<u>Other examples</u>:

са+владати	= савладати, v.t.pfv. савлађивати, v.t.ipfv.	- to overcome
са+знати	= сазнати, v.t.pfv. сазнавати, v.t.ipfv.	- to learn, to find out
са+чекати	= сачекати, v.t.pfv. сачекивати, v.t.ipfv.	- to await
с+видети се	= свидети се, v.r.pfv. свиђати се, v.r.ipfv.	- to appeal to

у+редити	= уредити, v.t.pfv. уређивати, v.t.ipfv.	- to put in order, to arrange
у+савршити	= усавршити, v.t.pfv. усавршавати, v.t.ipfv.	- to perfect, to improve
у+спавати	= успавати, v.t.pfv. успављивати, v.t.ipfv.	- to put to sleep

O - Уз (уза) - up, against regularly lends to the verb its basic meaning and seldom makes an imperfective verb merely perfective:

*уз+ићи	= узићи, v.t.&i.pfv. узилазити, v.t.&i.ipfv.	- to go up, to mount, to rise, to ascend

P - Пре - over, across denotes motion across, or is equivalent to English prefixes "re-", "over" or "trans":

пре+ићи	= прећи, v.t.pfv. прелазити, v.t.ipfv.	- to cross, to go over, to cover; to switch
пре+вести	= превести, v.t.pfv. преводити, v.t.ipfv.	- to transfer, to reassign, to translate
пре+врнути	= преврнути, v.t.pfv. превртати, v.t.ipfv.	- to overturn, to upset
пре+гледати	= прегледати, v.t.pfv. прегледати, v.t.ipfv.	- to examine, to inspect
пре+дати	= предати, v.t.pfv. предавати, v.t.ipfv.	- to deliver, to surrender - to deliver, to surrender; to lecture, to teach
пре+нети	= пренети, v.t.pfv. преносити, v.t.ipfv.	- to carry over, to transport, to transfer
пре+ноћити	= преноћити, v.i.pfv. ноћивати, v.i.ipfv.	- to stay overnight, to pass the night
пре+писати	= преписати, v.t.pfv. преписивати, v.t.ipfv.	- to copy
пре+стати	= престати, v.i.pfv. престајати, v.i.ipfv.	- to stop, to cease, to discontinue

Q - Про - through, by denotes motion through or by or an action made in advance; it is seldom used merely to make a verb perfective:

про+будити	= пробудити (се), v.t.&r.pfv. будити (се), v.t.&r.ipfv.	- to wake up
про+верити	= проверити, v.t.pfv. проверавати, v.t.ipfv.	- to check, to verify
про+веселити се	= провеселити се, v.r.pfv.	- to have a good time
про+вести	= провести (се), v.t.&r.pfv. проводити (се), v.t.&r.ipfv.	- to lead through; to spend (time); (to have a good time)
про+дати	= продати, v.t.pfv. продавати, v.t.ipfv.	- to sell
про+дужити	= продужити, v.t.pfv. продужавати, v.t.ipfv.	- to continue, to lengthen, to extend
про+извести	= произвести, v.t.ipfv. производити, v.t.ipfv.	- to produce, to create, to fabricate, to manufacture
про+сути	= просути, v.t.pfv. просипати, v.t.ipfv.	- to strew, to spread, to shed, to spill
про+тегнути	= протегнути (се), v.t.&r.pfv. протезати (се), v.t.&r.ipfv.	- to stretch, to extend; (to stretch)
про+ићи	= проћи, v.i.pfv. пролазити, v.i.ipfv.	- to pass, to go by, to go through
про+читати	= прочитати, v.t.pfv. читати, v.t.ipfv.	- to read through - to read

R - <u>Раз - apart, asunder can</u>:

1 - <u>Give the basic verb the idea of separation</u>:

раз+стати се	= растати се, v.r.pfv. растајати се, v.r.ipfv.	- to part, to separate
раз+терати	= растерати, v.t.pfv. растеривати, v.t.ipfv.	- to chase away, to disperse

2 - <u>Add to the basic verb the idea of causing some emotion or condition</u>:

раз+болети се	= разболети се, v.r.pfv. разболевати се, v.r.ipfv.	- to get sick, to be taken ill
раз+веселити	= развеселити (се), v.t.&r.pfv. веселити (се), v.t.&r.ipfv.	- to cheer up; (to be in high spirits) - to have a good time; to rejoice

Other examples:

раз+гледати	= рàзгледати, v.t.pfv. разглéдати, v.t.ipfv.	- to look over, to inspect
раз+говарати	= разговарати, v.i.ipfv.	- to converse, to talk
раз+менити	= разменити, v.t.pfv. размењивати, v.t.ipfv.	- to change
раз+мислити	= размислити, v.t.pfv. размишљати, v.t.ipfv.	- to consider, to think over, to ponder
раз+правити	= расправити (се), v.t.&r.pfv.š- расправљати (се), v.t.&r.ipfv.	- to discuss, to negotiate, to debate, to straighten out; (to argue)

Note: All the prefixes listed in this paragraph are also used to prefix nouns and adjectives.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

PREFIXING OF VERBS

Drill the prefixed verbs by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

1 - Verbs prefixed with od (oda, ot) "from":

(1)	Da li mladić koji odlazi u vojsku vodi svoje roditelje sa sobom?	Ne. Mladić koji odlazi u vojsku ne vodi svoje roditelje sa sobom.
(2)	Šta se onda, dakle, događa?	Onda se vojnik odvaja od svojih roditelja.
(3)	Da li vojnik piše svojim roditeljima dok je s njima?	Ne. Vojnik ne piše svojim roditeljima dok je s njima, nego pošto se odvoji od njih.
(4)	Šta ja radim?	Vi uzimate knjigu sa stola.

(5)	Šta rade carinski činovnici kad kod vas nađu stvari koje ne smete da prenosite preko granice?	Kad carinski činovnici nađu kod mene stvari koje ne smem da prenosim preko granice, oni ih oduzimaju.
(6)	Šta treba da uradite s brojem 100 da biste dobili 25?	Da bih dobio 25, moram da oduzmem 75 od 100.
(7)	Šta nastavnik najpre uradi pošto uđe u učionicu?	On nam najpre kaže, "Dobro jutro."
(8)	Šta čovek može da uradi kad ne može da izvrši sve što ugovor predviđa?	Kad čovek ne može da izvrši sve što ugovor predviđa, on može da otkaže ugovor.
(9)	Šta mnogi poslovni ljudi često rade?	Mnogi poslovni ljudi često otkazuju ugovore.
(10)	U kojem rodu vojske vi služite?	Ja služim u pešadiji (mornarici, vazduhoplovstvu).
(11)	Kad vojnik napušta vojsku?	Vojnik napušta vojsku pošto otsluži svoj vojni rok.
(12)	Šta je vojnik?	Vojnik je mladić koji otslužuje svoj vojni rok.
(13)	Šta je dužnost oružane sile?	Dužnost oružane sile je da brani zemlju od neprijatelja.
(14)	Dokle jedna jedinica treba da brani jedan grad?	Jedna jedinica treba da brani jedan grad dok ga ne odbrani.
(15)	Ja prilazim k stolici. Šta ću ja da uradim?	Vi ćete sesti.
(16)	Zašto postoje hoteli?	Hoteli postoje da bi ljudi mogli u njima otsesti.
(17)	Šta stranci rade u hotelima?	Oni u njima otsedaju.

2 - Verbs prefixed with po "after, on"

(1)	Da li se brinu roditelji čiji sin je u ratu?	Da. Roditelji čiji sin je u ratu brinu se.
(2)	Za šta se brine bataljon za vezu?	Bataljon za vezu se brine za vezu između jedinica.
(3)	Šta treba da uradi bataljon za vezu kad jedinice izgube vezu jedna s drugom?	Kad jedinice izgube vezu jedna s drugom, bataljon za vezu treba da se pobrine da ih opet veže.
(4)	Šta radimo očima?	Očima gledamo.
(5)	Šta treba da uradite da biste me videli?	Da bih vas video, treba da vas pogledam.
(6)	Da li treba žaliti srećne ljude?	Ne. Ne treba žaliti srećne, nego nesrećne ljude.
(7)	Kome se deca žale kad ih nešto boli?	Kad ih nešto boli, deca se žale roditeljima.

(8)	Dokle ponekad roditelji ne znaju da im je dete bolesno?	Roditelji ponekad ne znaju da im je dete bolesno dok im se ono ne požali.
(9)	Izvolite cigaretu, gospodine V.! Šta ja radim?	Vi mu nudite cigaretu.
(10)	Zašto vi niste uzeli onu cigaretu?	Zato što je niste ponudili meni.
(11)	Da li rani čovek koji ustaje u deset sati izjutra?	Ne. Čovek koji ustaje u deset sati izjutra ne rani.
(12)	Da li ste vi jutros ustali kasno?	Ne. Ja sam jutros poranio.
(13)	Šta ste vi danas radili na pošti?	Ja sam danas slao neka pisma na pošti.
(14)	Kad vi idete na poštu?	Ja idem na poštu kad želim da pošaljem pismo ili paket.
(15)	Zašto ljudi odlaze u radnje?	Ljudi odlaze u radnje da kupuju razne stvari.
(16)	Kad bi jedna radnja bila prazna?	Jedna radnja bi bila prazna kad bi ljudi pokupovali sve što je u njoj.
(17)	Šta vi radite kad hoćete da vidite da li je neko jelo ukusno?	Kad hoću da vidim da li je neko jelo ukusno, ja ga kušam.
(18)	Kad čovek može da kaže da je jedan jezik za njega težak ili lak?	Čovek može da kaže da je neki jezik za njega težak ili lak pošto pokuša da ga uči.
(19)	Da li me vi uvek razumete?	Ja pokušavam da vas razumem, ali ne uspevam uvek u tome.

3 - Verbs prefixed with <u>pod</u> "under":

(1)	Šta radite sa svojim knjigama kad se dovozite u školu automobilom, a šta kad dolazite peške?	Kad se dovozim u školu automobilom, ja svoje knjige vozim, a kad dolazim peške, ja ih nosim.
(2)	Recite drukčije, "Ja se ne osećam dobro kad je vazduh topao."	Ja ne podnosim topao vazduh.
(3)	Recite drugim rečima: "Taj čovek je imao mnogo teškoća na tom poslu."	Taj čovek je podneo mnogo teškoća na tom poslu.
(4)	Šta radimo jezikom?	Jezikom govorimo.
(5)	Udarite malo svog suseda! Da li je on sam poželeo da udari svog suseda?	Ne. On nije sam poželeo da udari svog suseda, nego ste ga vi podgovorili.
(6)	Šta čovek ne treba da čini?	Čovek ne treba da podgovara druge da čine rđave stvari.
(7)	Da li postoje lekovi koji podmlađuju?	Ne. Mislim da ne postoje lekovi koji podmlađuju.

(8)	Šta bi mnogi stari ljudi hteli?	Mnogi stari ljudi bi hteli da se podmlade.

4 - Verbs prefixed with pred "before":

(1)	Šta bi se dogodilo kad biste sebi pokrili oči?	Kad bih sebi pokrio oči, ne bih mogao da vidim.
(2)	Recite drugim rečima: "Niko ne može da pogodi kakva smrt ga čeka."	Niko ne može da predvidi kakva ga smrt čeka.
(3)	Šta neki ljudi tvrde?	Neki ljudi tvrde da mogu da predviđaju ono što će se dogoditi u budućnosti.
(4)	Recite drukčije: "Ja mu nisam savetovao da to kupi."	Ja mu nisam predložio da to kupi.
(5)	Kako biste još mogli da kažete: "Ja nikome ne bih savetovao da učini tako nešto."?	To bih mogao da kažem još i: "Ja nikome ne bih predložio da učini tako nešto."

5 - Verbs prefixed with pri "at, by":

(1)	Šta radi komandant kad neka jedinica nema dovoljno vojnika za izvršenje svog zadatka?	Kad neka jedinica nema dovoljno vojnika za izvršenje svog zadatka, komandant joj pridaje još neku jedinicu.
(2)	Kako još možete da kažete: "Ovaj čovek misli da je on vrlo važan."?	To mogu da kažem još i: "Ovaj čovek pridaje sebi veliku važnost."
(3)	Šta treba da javi jedan brod na moru kad traži pomoć?	Kad jedan brod na moru traži pomoć, on mora da javi gde se nalazi.
(4)	Šta dobar građanin treba da uradi kad primeti da neki čovek radi protiv države?	Kad dobar građanin primeti da neki čovek radi protiv države, on treba da ga prijavi.
(5)	Šta rade vojnici kad se vrate sa otsustva?	Kad se vrate sa otsustva, vojnici se prijavljuju svojim komandirima.
(6)	Šta mladi ljudi vole da priređuju?	Mladi ljudi vole da priređuju igranke i sedeljke.
(7)	Recite drukčije: "Vi ste mi spremili sve ove teškoće."	Vi ste mi priredili sve ove teškoće.
(8)	Da li vaši prijatelji uvek prihvate vaš predlog?	Ne. Moji prijatelji ne prihvate uvek moj predlog.
(9)	Recite drugim rečima: "On nikad ne počinje težak posao."	On se nikad ne prihvati teškog posla.

6 - Verbs prefixed with s (sa) "with":

(1)	Šta urade vojnici na komandu "Stoj!"?	Na komandu "Stoj!," vojnici stanu.
(2)	Kad se prijatelji pozdravljaju?	Prijatelji se pozdravljaju kad se sastanu.
(3)	Po čemu znate da se Danica i Zoran vole?	Ja znam da se Danica i Zoran vole po tome što se oni često sastaju.
(4)	Da li se vi katkad nađete sa gospodinom N.?	Da. Ja se katkad nađem sa gospodinom N.
(5)	Kad će g. Dikson dovesti svoju porodicu u Jugoslaviju?	G. Dikson će dovesti svoju porodicu u Jugoslaviju kad se sam snađe.
(6)	Za koje ljude je teško u stranoj zemlji?	U stranoj zemlji je teško za one ljude koji se teško snalaze.
(7)	Da li ste vi kupili novi ili stari automobil?	Ja sam kupio stari automobil.
(8)	Da li vi skupljate polako novac za jedan novi automobil?	Da. Ja polako skupljam novac za jedan novi automobil.
(9)	Kad ćete moći da kupite novi automobil?	Ja ću moći da kupim novi automobil kad skupim dovoljno novca.
(10)	Da li vi znate kakav posao vrše učitelji?	Da. Ja znam kakav posao vrše učitelji - oni poučavaju đake.
(11)	Dokle vi radite posao koji počnete?	Ja radim posao koji počnem dok ga ne svršim.
(12)	Kad se raduje čovek koji radi jedan težak zadatak?	Čovek koji radi jedan težak zadatak se raduje kad ga svršava.

7 - Verbs prefixed with u "in, into":

(1)	Šta rade ovi ljudi?	Oni se ukrcavaju u autobus.
(2)	Kad će autobus da krene?	Autobus će da krene kad se putnici ukrcaju.
(3)	Šta nosači treba da urade sa putničkim prtljagom pre polaska voza?	Nosači treba da utovare putnički prtljag u voz pre polaska voza.
(4)	Da li je lepo vređati ljude?	Ne. Nije lepo vređati ljude.
(5)	Šta čovek mora uvek da pazi?	Čovek mora uvek da pazi da ne uvredi nekoga.
(6)	Dokle čovek treba da radi jedan posao?	Čovek treba da radi jedan posao dok ga ne uradi.
(7)	Da li je uvek tačno ono što nam se čini?	Ne. Nije uvek tačno ono što nam se čini.

(8)	Meni se čini da ste vi bolesni. Zašto sam ja to rekao?	Zato što vam se učinilo da sam bolestan.

8 - Verbs prefixed with pre "over, across":

(1)	Šta vi radite na trećem času pre podne?	Mi prevodimo na trećem času pre podne.
(2)	Šta ste uradili s ovim prevodom?	Mi smo taj prevod preveli.
(3)	Da li mi noćivamo u trpezarijama?	Ne. Mi noćivamo u sobama.
(4)	Šta se dogodi kad vas noć zateče u šumi?	Kad me noć zateče u šumi, ja prenoćim u šumi.
(5)	Šta ja radim?	Vi mi dajete knjigu.
(6)	Šta radi jedan rođak gospodina Stankovića?	Jedan rođak g. Stankovića predaje istoriju na univerzitetu.
(7)	Zašto ste odneli pismo na poštu?	Ja sam odneo pismo na poštu da ga predam.

9 - Verbs prefixed with pro "through, by":

(1)	Da li ćete se vi voziti automobilom u svoju baraku?	Ne. Ja ću u svoju baraku ići peške.
(2)	Kako se teše ljudi koji podnose neku teškoću?	Ljudi koji podnose neku teškoću se teše mišlju: "I to će proći."
(3)	Da li vreme stoji?	Ne. Vreme ne stoji, već prolazi.
(4)	Gde vi provodite najveći deo dana?	Mi najveći deo dana provodimo u školi.
(5)	Šta će se jednom dogoditi onom ko čini rđave stvari?	Onaj ko čini rđave stvari će se jednom i sam rđavo provesti.
(6)	Šta ja radim?	Vi izvodite gospodina H. iz učionice.
(7)	A šta radi Diksonova firma?	Diksonova firma proizvodi električne aparate.
(8)	G. H. je bio borac, a sad je desetar. Šta se dogodilo s njim?	Njega su proizveli za desetara.
(9)	Šta treba da učinimo pre nego što poverujemo nekome?	Pre nego što poverujemo nekome, treba da proverimo da li govori istinu.
(10)	Šta vi radite pošto napišete svoj zadatak?	Pošto napišem svoj zadatak, ja ga proveravam.
(11)	Šta ja radim?	Vi se protežete.
(12)	Šta sam ja uradio?	Vi ste se protegnuli.

(13)	Dokle vi čitate knjigu koja vam se dopada?	Knjigu koja mi se dopada čitam dok je ne pročitam.
(14)	Da li se ljudi vesele kad su u žalosnom društvu?	Ne. Ljudi se vesele kad su u veselom društvu.
(15)	Recite drugim rečima: "Dobro sam se proveo."	Dobro sam se proveselio.

10 - Verbs prefixed with raz "apart, asunder":

(1)	Šta se dogodilo s čovekom koji se veseli?	On se razveselio.
(2)	Da li vetar uvek skuplja maglu?	Ne. Vetar često i rasteruje maglu.
(3)	Šta se danas dogodilo s maglom?	Vetar je i danas rasterao maglu.
(4)	Kuda idete kad hoćete da razmenite novac?	Kad hoću da razmenim novac, idem u banku.
(5)	Na koje prozorče idete kad to radite?	Ja tada idem na prozorče gde se razmenjuje novac.
(6)	Šta rade ljudi koji ne mogu da se slože?	Ljudi koji ne mogu da se slože, raspravljaju se.
(7)	Šta treba da uradite vi i vaš prijatelj kad imate drukčija mišljenja o nekoj stvari?	U tom slučaju mi treba da raspravimo tu stvar.
(8)	Šta vas boli?	Ne boli me ništa.
(9)	Šta kažemo za čoveka koga nešto boli?	Za čoveka kojeg nešto boli kažemo da se razboleo.

*Rok and lek are new words and are to be put on the blackboard.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Jedna sedeljka u hotelu "Mažestik"

Dikson je želeo da proslavi potpisivanje ugovora sa Ivanom Pavičićem pa je, kao što je to običaj u Americi, pozvao Pavičića i svoje prijatelje na jednu sedeljku. Od Amerikanaca je na sedeljci bio samo Pavle Maršal, trgovački agent. Ostali trgovački agenti su bili na putu. Trgovački ataše Američke ambasade se izvinio što nije došao. On nije mogao da dođe, jer mu se žena razbolela.

Dikson je samo za jedno veče iznajmio jednu dvoranu u hotelu "Mažestik". Da bi dvorana svečano izgledala, on je stavio u nju američku i jugoslovensku zastavu.

Na sedeljci su general Stanković i njegov sin Janko pokušali da napiju Pavičića koji nikad ranije nije pio viski. On je ispio nekoliko čašica, koje su mu Stankovići ponudili, ali kad je prosuo jednu punu čašu vina na stolnjak, on je video da će se uskoro opiti ako bude slušao svoje prijatelje. Stoga je otišao kod Diksona i molio ga da ga spase prijatelja i dodao da je vrlo dobra ona stara poslovica: "Sačuvaj me Bože prijatelja, a od neprijatelja ću se sam čuvati." Svi su znali da su se Stankovići samo šalili, te su se svemu ovome slatko smejali.

Pre nego što su se rastali, Pavičić je obećao da će prirediti jednu sedeljku u Zagrebu čim bude uspešno završio prvi veliki posao za Diksona i njegovu firmu. On namerava da ode u Zagreb sledećeg dana, tj. ako se probudi na vreme za voz koji polazi u 8.15 izjutra. Ako se, međutim, uspava, on će otputovati vozom u podne.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A telephone conversation with Mr. Pavichich

By chance Janko has found out that his friend Pavichich is returning to Zagreb today. He has been in Dubrovnik for several weeks on some business. Janko knows his friend well and is sure that he will telephone him this evening, as soon as he finds Janko's letter.

Therefore, he invited Dickson to his home for tonight, so that Dickson, too, can speak with Pavichich when the latter calls.

While Dickson and Janko are waiting for Pavichich's call, they converse. Dickson would like to hire a car and go to Zagreb to talk to Pavichich personally. Janko does not agree, because he knows that Pavichich will be glad to come to Belgrade. And even if Dickson should decide to go to Zagreb, he should not, in Janko's opinion, go alone by car but by train.

As they are sitting, talking and drinking slivovitz and smoking cigarettes, the telephone rings. The long distance operator says that Mr. Pavichich from Zagreb wants to talk person-to-person to Mr. Janko Stankovich. Janko answers that he is on the telephone and the operator connects him. In his conversation with Janko and Dickson, Pavichich gladly agrees to be Dickson's agent for Croatia. He will come to Belgrade next Saturday to look over the contract and talk about it before they sign it.

Everybody is happy, particularly Janko who is going to see his old friend with whom he spent so many happy days when they were students at the University of Belgrade. Janko studied law and Pavichich economics.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Jedna sedeljka u hotelu "Mažestik"

U Americi je običaj da se svaki uspeh u poslu proslavi jednom sedeljkom. Na takvim sedeljkama se svi lepo provedu i rasteraju brige. Naravno katkad se neko i opije, ali - takav je život.

Iako Dikson nije bio u Americi, već u Beogradu, on je priredio u svom hotelu jednu sedeljku da bi proslavio potpisivanje ugovora sa Ivanom Pavičićem, koji je tim ugovorom postao agent Diksonove firme za Hrvatsku. Pored Pavičića i svojih prijatelja Stankovića, Dikson je pozvao i nekoliko američkih trgovačkih agenata koji žive u Beogradu. Medutim, došao je samo jedan Amerikanac pošto su ostali bili na putu.

Sedeljka je bila u hotelu "Mažestik" gde je Dikson iznajmio samo za to veče jednu dvoranu. Da bi dvorana svečano izgledala, Dikson je u nju stavio američku i jugoslovensku zastavu.

Kad su se svi gosti skupili, Dikson ih je pozdravio rečima: "Dobro došli, dragi prijatelji. Izvolite, gospodo, služite se jelom i pićem." Jedan od gostiju je kazao Diksonu: "Vi ste pogrešili što niste pozvali i trgovačkog atašea. On će se verovatno uvrediti." Dikson je na to odgovorio sledeće: "I ja, kao svi smrtni, grešim, ali ovaj put nisam pogrešio. Ja sam ga pozvao, ali on nije mogao da dode pošto mu se razbolela žena." Zatim je Dikson usuo tom gostu i sebi viski u čašice koje su oni sa zadovoljstvom ispili.

General Stanković i njegov sin Janko su, u šali, pokušali da opiju Pavičića, koji nikad ranije nije pio viski. Pavičić je to sam primetio kad je prosuo jednu čašu vina koja je bila na stolu. Kad je to video Janko Stanković, on mu je rekao da odmah pospe malo soli na stolnjak gde je prosuo to vino, jer će se stolnjak inače teško oprati. Zatim mu je rekao da popije jednu crnu kafu bez šećera i da će se tako odmah istrezniti.

Sedeljka je trajala do kasno u noć, i svi su se lepo proveselili. Pre nego što su se rastali, Pavičić je obećao da će ih sve pozvati da dodu u Zagreb na jednu sedeljku čim uspešno završi prvi veliki posao za Diksona. On je otputovao za Zagreb sledećeg dana u podne, jer se uspavao pa nije otišao ranijim vozom.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Čime se u Americi proslavlja svaki uspeh u poslu?
2. Kako se ljudi obično provedu na tim sedeljkama?
3. Da li se katkad neki opiju na tim sedeljkama?
4. Gde je Dikson priredio sedeljku?
5. Zašto je on priredio sedeljku?
6. Šta je tim ugovorom postao Ivan Pavičić?
7. Koga je pored Pavičića i Stankovića Dikson pozvao na sedeljku?
8. Da li su na tu sedeljku došli svi američki trgovački agenti?
9. Zašto je došao samo jedan američki trgovački agent?
10. Šta je Dikson iznajmio, za jedno veče, u hotelu "Mažestik"?
11. Šta je Dikson stavio u dvoranu?
12. Zašto je Dikson stavio američku i jugoslovensku zastavu u dvoranu?
13. Kojim rečima je Dikson pozdravio goste?
14. Čime je on ponudio svoje goste?
15. Šta mu je kazao jedan od gostiju?
16. Šta je Dikson na to odgovorio?
17. Zašto trgovački ataše nije došao na sedeljku?
18. Šta je učinio Dikson pošto je odgovorio svom gostu?
19. Šta su general Stanković i njegov sin Janko pokušali?
20. Da li je Pavičić pio viski ranije?

21. Da li je Pavičić sam primetio da je suviše pio?
22. Kad je Pavičić to primetio?
23. Gde je bila čaša vina koju je Pavičić prosuo?
24. Šta mu je rekao Janko Stanković kad je to video?
25. Šta je Pavičić posuo po stolnjaku?
26. Da li bi se stolnjak lako oprao da ga Pavičić nije posuo solju?
27. Šta je Stanković rekao Pavičiću da popije da bi se istreznio?
28. Dokle je trajala sedeljka?
29. Da li su se svi lepo proveselili i proveli?
30. Šta je Pavičić obećao pre nego što su se rastali?
31. Kad je Pavičić otputovao u Zagreb?
32. Zašto Pavičić nije otputovao ranije?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

LXXVII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson decided to celebrate the signing of the contract with Pavichich with a party.
2. Therefore he rented a hall in the hotel Majestic. He put the American and Yugoslav flags into the hall so that it would look solemn.
3. He procured all kinds of food and drinks, even whiskey, for the party.
4. When all the guests gathered, they decided to chase their worries away and have a good time.
5. Dickson personally poured the first drinks into his guests' glasses.
6. After that the guests poured drinks by themselves, toasted each other and drank (to the bottom) one glass after another.
7. Janko never let his friend Pavichich have an empty glass.
8. Since this was the first time for Pavichich to drink whiskey, he got drunk.
9. But he did not notice it before he spilled a glass of wine on the tablecloth.
10. Janko gave him advice to drink coffee without sugar to get sober and to spread salt on the tablecloth so that it would wash more easily.
11. Everybody was sorry that the Commercial Attaché did not come to the party.
12. Do not think that Dickson made an error and did not invite him.
13. He was unable to come because his wife got sick.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

1811-čȁšica, f.	- little glass
1812-dvoràna, f.	- hall
1813-grȇšiti, v.i.ipfv. pr.t: grȇšīm;grȇšē	- to do wrong, to err; to sin
*1813-pogrȇšiti, v.i.pfv. pr.t: pògrēšīm;pògrēšē	- to do wrong, to err
*1813-zgrȇšiti, v.i.pfv. pr.t: zgrȇšīm;zgrȇšē	- to sin
1814-ìspiti, v.t.pfv. pr.t: ìspijem;ìspiju	- to drink out, to drink to the bottom
*1814-ispijati, v.t.ipfv. pr.t: ìspijām;ispijaju	- to drink out, to drink to the bottom
1815-nàbaviti, v.t.pfv. pr.t: nàbavim;nàbave	- to procure, to purchase; to provide
*1815-nàbavljati, v.t.ipfv. pr.t: nàbavljam;nàbavljaju	- to procure, to purchase; to provide
1816-nàpiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: nȁpijem;nȁpiju	- to make one drunk; (to get drunk)
*1816-napijati (se), v.t.&r.ipfv pr.t: nàpijām;napijajū	- to make one drunk; (to get drunk)
1817-pòsuti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: pȍspēm;pȍspū	- to strew over, to scatter over, to sprinkle; (to strew over oneself; to sprinkle oneself)
*1817-pòsipati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: pòsipām;pòsipajū	- to strew over, to scatter over, to sprinkle; (to strew over oneself; to sprinkle oneself)
1818-pròslaviti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: pròslavīm;pròslave	- to celebrate; (to become famous)
*1818-pròslavljati, v.t.ipfv. pr.t: pròslavljām; pròslavljajū	- to celebrate

1819-pròsuti, v.t.pfv. - to strew, to spread, to shed; to spill
pr.t: pròspēm;pròspū

*1819-pròsipati, v.t.ipfv. - to strew, to spread, to shed; to spill
pr.t: pròsipām;pròsipajū

1820-provesèliti se, v.r.pfv. - to rejoice
pr.t: provèselim se;
provèsele se

1821-ràsterati, v.t.pfv. - to chase away
pr.t: ràstērām;ràsteraju

*1821-rasterívati, v.t.ipfv. - to chase away
pr.t: rastèrujem;rastèruju

1822-razbòleti se, v.r.pfv. - to get sick, to be taken ill
pr.t: razbòlīm se;
razbòlē se

*1822-razbolévati se, v.r.ipfv. - to get sick, to be taken ill (continually)
pr.t: razbòlēvām se;
razbolévajū se

1823-rȕšenje, n. - destruction, demolition

1824-sačúvati, v.t.pfv. - to save
pr.t: sàčūvām;sačúvajū

1825-sȉpati, v.t.ipfv. - to pour; to spill; to scatter
pr.t: sȉpām;sȉpajū

*1825-ùsūti, v.t.pfv. - to pour
pr.t: ȕspēm;ȕspū

1826-smȑtan, adj. m. - mortal, deadly
smȑtna, f.
smȑtno, n.

-smȑtno, adv. - mortally, deadly

1827-sȍ, f. - salt
gen. sing: sȍli

1828-spásti (se), v.t.&r.pfv. - to save, to rescue; (to save oneself)
pr.t: spásem;spásu

*1828-spasávati (se), v.t.&r.ipfv.- to save, to rescue; (to save oneself)
pr.t: spàsāvām;spasávaju

1829-svèčan, adj. - solemn; festive

-svèčano, adv. - solemnly; festively

1830-šèćer, m. - sugar

1831-uspávati (se), v.t.&r.pfv. - to put to sleep; (to oversleep)
pr.t: ùspāvām;uspávaju

*1831-uspavljívati (se), v.t.&r. ipfv. - to put to sleep; (to oversleep)
pr.t: uspàvljujem; uspàvljuju

1832-vesèliti se, v.r.ipfv. - to have a good time, to rejoice, to cheer up
pr.t: vesèlim se;vesèle se

*1832-razvesèliti (se), v.t.&r. pfv. - to cheer up; (to be in high spirits)
pr.t: razvèselim;razvèsele

1833-vìski, m. - whiskey

1834-vrēđati (se), v.t.&r.ipfv. - to offend, to hurt; (to offend each other; to get offended)
pr.t: vrēdām;vrēđajū

*1834-uvrēditi (se), v.t.&r.pfv. - to offend, to hurt; (to offend each other; to get offended)
pr.t: ùvrēdīm;ùvrēdē

1835-zāstava, f. - flag, banner

SEDAMDESET-OSMA LEKCIJA
SEVENTY-EIGHTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE SUFFIX AND CONNECTING SYLLABLE NU (See Par. 236)

1 - Drill the verbs in which the suffix nu is used as a means of perfectivization by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

(1)	Šta ja radim?	Vi zovete gospodina H.
(2)	Šta sam ja uradio?	Vi ste zovnuli gospodina H.
(3)	Šta biste vi uradili kad biste se razboleli noću kod kuće?	Kad bih se razboleo noću kod kuće, ja bih zovnuo lekara.
(4)	Šta ja radim?	Vi kucate na vrata.
(5)	Šta ćete vi da uradite pre nego što uđete u kancelariju?	Ja ću da kucnem na vrata.
(6)	Šta obično prijatelji urade pre nego što ispiju čaše?	Oni se obično kucnu čašama.
(7)	Šta ja radim?	Vi pipate svoju glavu.
(8)	Šta rade lekari ako nemaju termometra, a žele da vide da li pacijent ima temperaturu?	Ako lekari nemaju termometra, a žele da vide da li pacijent ima temperaturu, oni mu pipnu puls ili čelo.

*Pacijent, puls, temperatura and termometar are new words and are to be put on the blackboard.

2 - Drill the verbs in which nu is used as a connecting syllable by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

(1)	Šta ja radim sada?	Vi zevate.
(2)	Šta sam uradio?	Vi ste zevnuli.
(3)	Šta ja radim?	Vi mećete olovku u džep.
(4)	Šta biste uradili kad biste našli jedan dolar?	Kad bih našao jedan dolar, ja bih ga metnuo u džep.
(5)	Šta radite sa kapom kad ulazite u učionicu?	Kad ulazim u učionicu, ja je skidam.
(6)	Šta sam ja uradio?	Vi ste skinuli kaput.
(7)	Za čime vi čeznete?	Ja čeznem za suncem.

3 - Drill the verbs which can have either ći or nu+ti infinitive ending by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

(1)	Dižite se sa stolice! Šta ste vi uradili?	Ja sam se digao sa stolice.
(2)	Kad se dižete izjutra?	Ja se dižem u 6 sati izjutra.
(3)	Kad ćete da legnete večeras?	Večeras ću da legnem u 10 sati.
(4)	Kad vi ležete uveče?	Mi ležemo u 11 sati uveče.
(5)	Kad je podignut spomenik u Presidiju?	Ne znam kad je taj spomenik podignut.
(6)	Kad će se podići nove kasarne u Presidiju?	Ne znam kada će se podići nove kasarne u Presidiju.
(7)	Šta sam ja uradio?	Vi ste podigli olovku s poda.

B - IMPERFECTIVIZATION OF PERFECTIVE VERBS

Drill the verbs which are made imperfective by means of various suffixes by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

1 - Verbs made imperfective by means of suffix a:

(1)	Da li će im se dopasti ovde?	Ja mislim da će im se dopasti.
(2)	Koje devojke vam se dopadaju?	Meni se dopadaju lepe devojke.
(3)	Šta ćete vi da uradite ako je u učionici hladno, a prozor je otvoren?	Ja ću zatvoriti prozor.
(4)	Šta ja radim?	Vi zatvarate vrata.
(5)	Jeste li se odmorili prošle noći?	Da. Odmorio sam se prošle noći.
(6)	Kad se vi odmarate?	Ja se odmaram uveče.
(7)	Šta ja radim?	Vi otvarate prozor.
(8)	Šta sam ja uradio?	Vi ste otvorili prozor.
(9)	Zašto se držimo za ogradu?	Za ogradu se držimo da ne padnemo.
(10)	Da li kiša pada leti u Kaliforniji?	Ne. Kiša ne pada leti u Kaliforniji.
(11)	Šta vi treba da uradite kad neki prijatelj traži pomoć od vas?	Kad neki prijatelj traži pomoć od mene, ja treba da mu pomognem.
(12)	Da li Amerika pomaže Jugoslaviju ili Jugoslavija pomaže Ameriku?	Amerika pomaže Jugoslaviju.
(13)	Ko vas je predložio za ovu školu?	Moj komandant me je predložio za ovu školu.
(14)	Ko predlaže muževima šta treba da kupe?	Žene predlažu muževima šta treba da kupe.

(15)	Od koga ste primili juče pismo?	Juče sam primio pismo od oca.
(16)	Od koga primate pisma?	Ja primam pisma od prijatelja.
(17)	Kome će pripasti kuća vašeg oca kad on umre?	Kuća moga oca će pripasti meni kad on umre.
(18)	Kome pripada ova knjiga?	Ta knjiga pripada meni.
(19)	Šta ja radim?	Vi sedate.
(20)	Šta sam ja uradio?	Vi ste seli.
(21)	Šta ću ja uraditi?	Vi ćete skinuti kaput.
(22)	Šta ja radim?	Vi skidate kaput.
(23)	Kad se vi skidate?	Ja se skidam uveče.
(24)	Da li će se Amerika složiti sa Engleskom po pitanju Egipta?	Ne znam da li će se Amerika složiti sa Engleskom po pitanju Egipta.
(25)	Kako se vi i on slažete?	Mi se dobro slažemo.
(26)	Kako još možemo da kažemo: "Mi smo se našli na ulici."?	To još možemo da kažemo: "Mi smo se sreli na ulici."
(27)	Gde se sreću mladići i devojke?	Mladići i devojke se sreću na igrankama.
(28)	Kad ste stupili u vojsku?	Ja sam stupio u vojsku . . .
(29)	Koliko mladića stupa u vojsku svakog meseca?	Mnogo mladića stupa u vojsku svakog meseca.
(30)	Šta sam ja uradio?	Vi ste udarili rukom u zid.
(31)	Šta ja radim?	Vi udarate rukom u sto.
(32)	Šta ja radim?	Vi uzimate moju knjigu.
(33)	Šta sam ja uradio?	Vi ste uzeli moju knjigu.
(34)	Šta sam ja uradio?	Vi ste digli ruku.
(35)	Šta ja radim?	Vi dižete ruku.
(36)	Šta vi radite pošto se probudite svako jutro?	Pošto se probudim, ja se dižem.
(37)	Šta ste uradili jutros pošto ste se probudili?	Pošto sam se probudio, ja sam se digao.
(38)	Koga ste zatekli u učionici kad ste došli danas u školu?	Zatekao sam gospodina H. u učionici kad sam došao danas u školu.
(39)	Koga zatiču nastavnici u učionici kad dođu na čas?	Kad dođu na čas, nastavnici zatiču učenike u učionici.
(40)	Kad je izdahnuo pretsednik Ruzvelt?	Pretsednik Ruzvelt je izdahnuo 1945 godine.
(41)	Šta rade ljudi pre nego što umru?	Pre nego što umru, ljudi izdahnu.
(42)	Kad učenici napuštaju učionicu?	Učenici napuštaju učionicu posle časa.
(43)	Šta rade ptice u vazduhu?	Ptice lete i letaju u vazduhu.

2 - Verbs made imperfective by means of suffix <u>ja</u>:

(1)	Možete li vi da pogodite šta ja mislim?	Ja ne mogu da pogodim šta vi mislite.
(2)	Da li svi vojnici pogađaju svoje ciljeve?	Ne. Svi vojnici ne pogađaju svoje ciljeve.
(3)	Kada ste se rodili?	Rodio sam se . . . . .
(4)	Da li se mnogo dece rađa u Jugoslaviji?	Da. U Jugoslaviji se rađa mnogo dece.
(5)	Kako vam se svideo Monterej kad ste ga prvi put videli?	Monterej mi se mnogo svideo kad sam ga video prvi put.
(6)	Sviđa li vam se moje odelo?	Da. Vaše odelo mi se sviđa.
(7)	Kome ste se javili kad ste došli u školu?	Kad sam došao u školu, javio sam se komandiru čete.
(8)	Da li se često javljate svojim prijateljima?	Da. Ja se često javljam svojim prijateljima.
(9)	Hoćete li da nastavite da učite srpskohrvatski i pošto odete iz škole?	Da. Ja ću nastaviti da učim srpskohrvatski i pošto odem iz škole.
(10)	Da li svi učenici nastavljaju da uče strane jezike pošto svrše ovu školu?	Ne. Svi učenici ne nastavljaju da uče strane jezike pošto svrše ovu školu.
(11)	Gde ste ostavili svoj automobil?	Ja sam ostavio svoj automobil kod kuće.
(12)	Gde ostavljate svoj automobil kad dođete u školu?	Kad dođem u školu, ja ostavljam svoj automobil ispred barake.
(13)	Da li biste vi mogli da legnete na dve stolice kad biste ih sastavili?	Ne. Ja ne bih mogao da legnem na dve stolice kad bih ih sastavio.
(14)	Šta ja radim?	Vi sastavljate stolove.
(15)	Da li biste vi opazili kad bih vam ja uzeo pero iz džepa?	Ja bih opazio kad biste mi vi uzeli pero iz džepa.
(16)	Da li vi opažate da vreme brzo prolazi dok radite?	Ja ne opažam da vreme brzo prolazi dok radim.
(17)	Hoćete li da mi pozajmite deset dolara?	Ne. Neću da vam pozajmim deset dolara.
(18)	Ko pozajmljuje novac?	Banke pozajmljuju novac.
(19)	Kad treba da počne prvi čas izjutra?	Prvi čas izjutra treba da počne u osam sati.
(20)	Kad počinje prvi čas posle podne?	Prvi čas posle podne počinje u jedan sat.
(21)	Šta sam ja uradio?	Vi ste skupili novac.
(22)	Gde se skupljaju učenici u podne?	Učenici se skupljaju u vojničkoj menzi u podne.
(23)	Šta treba da uradi svaki čovek koji pozajmi novac od prijatelja?	Svaki čovek treba da vrati novac koji je pozajmio.
(24)	Kad odlazite od kuće, a kad se vraćate kući?	Od kuće odlazim izjutra, a kući se vraćam u podne.

(25)	Pošto ručate u restoranu, šta morate da uradite pre nego što odete iz restorana?	Pre nego što odem iz restorana, ja moram da platim.
(26)	Čime mi plaćamo svoje račune?	Svoje račune mi plaćamo novcem.
(27)	Da li biste mogli da se setite šta ste radili pre deset godina?	Ne. Ja ne bih mogao da se setim šta sam radio pre deset godina.
(28)	Hoćete li mi pisati iz Evrope ako se budete setili?	Ako se budem setio, ja ću vam pisati iz Evrope.
(29)	Koga se više sećate, oca ili majke?	Ja se više sećam majke.

3 - Verbs made imperfective by means of suffix va:

(1)	Šta treba da uradite kad vam prijatelj traži cigaretu?	Kad mi prijatelj traži cigaretu, ja treba da mu je dam.
(2)	Šta ja radim?	Vi dajete novac učenicima.
(3)	Da li biste mi dali jedan dolar kad bih vam ga tražio?	Da. Ja bih vam dao jedan dolar kad biste mi ga tražili.
(4)	Ko vam je davao novac dok ste išli u školu?	Moji roditelji su mi davali novac dok sam išao u školu.
(5)	Šta je on uradio?	On je izuo levu cipelu.
(6)	Šta on radi?	On se izuva.
(7)	Šta će on da sad uradi?	On će da se obuje.
(8)	Kad se vi obuvate?	Ja se obuvam izjutra.
(9)	Da li vam je neko obećao da će vam pozajmiti novac?	Ne. Niko mi nije obećao da će mi pozajmiti novac.
(10)	Da li vi volite ljude koji mnogo obećavaju, a malo čine?	Ja ne volim ljude koji mnogo obećavaju, a malo čine.
(11)	Da li biste mi prodali svoj automobil za 500 dolara?	Da. Ja bih vam prodao svoj automobil za 500 dolara.
(12)	Šta rade trgovački agenti?	Trgovački agenti prodaju robu.
(13)	Šta ćete da radite u podne?	Ja ću da ručam u podne.
(14)	Šta rade oficiri u oficirskoj menzi u podne?	Oficiri ručavaju u oficirskoj menzi u podne.
(15)	Šta radite pošto se obrijete?	Pošto se obrijem, ja se umijem.
(16)	Da li se vi umivate svako jutro?	Da. Ja se umivam svako jutro.
(17)	Šta treba da rade ljudi kad se prvi put sretnu?	Kad se ljudi prvi put sretnu, oni treba da se upoznaju.
(18)	Da li se vi brzo upoznajete sa ljudima?	Da. Ja se brzo upoznajem sa ljudima.

4 - Verbs made imperfective by means of suffix ava:

(1)	Kad ćete završiti školu?	Ja ću završiti školu kroz šest meseci.
(2)	Kad se završavaju vaši časovi?	Naši časovi se završavaju u četiri sata posle podne.
(3)	Ako budete ustali u osam sati, hoćete li zadocniti za čas?	Da. Ako budem ustao u osam sati, ja ću zadocniti za čas.
(4)	Šta se kaže za učenika koji ne dolazi na vreme u školu?	Za učenika koji ne dolazi na vreme u školu kaže se: "On zadocnjava."
(5)	Šta morate da uradite ako neki učenik ne dođe na prvi i drugi čas?	Ako neki učenik ne dođe na prvi i drugi čas, mi moramo da izvestimo komandanta.
(6)	Koga vi izveštavate kad neki učenik ne dođe na prvi i drugi čas?	Kad neki učenik ne dođe na prvi i drugi čas, mi izveštavamo sekretara našeg odeljenja.
(7)	Da li ćete moći da se naviknete na monterejsku klimu?	Da. Ja ću moći da se naviknem na monterejsku klimu.
(8)	Kako se vi navikavate na gradove u koje dođete prvi put?	Ja se lako navikavam na gradove u koje dođem prvi put.
(9)	Jeste li se uverili da je učenje jezika lako?	Ne. Nisam se uverio da je učenje jezika lako.
(10)	Ko vas je uveravao da je učenje jezika lako?	Moji prijatelji su me uveravali da je učenje jezika lako.
(11)	Šta ćete upotrebiti kad pišete na tabli?	Kad pišem na tabli, upotrebiću kredu.
(12)	Da li će se u budućem ratu upotrebiti atomske bombe?	Da. U budućem ratu će se upotrebiti atomske bombe.
(13)	Da li upotrebljavamo kredu kad pišemo na papiru?	Kad pišemo na papiru, ne upotrebljavamo kredu, nego pero ili olovku.

5 - Verbs made imperfective by means of suffix iva (eva):

(1)	Šta ćete uraditi sa dolarima kad odete u Jugoslaviju?	Ja ću zameniti dolare za dinare kad odem u Jugoslaviju.
(2)	Gde se mogu zamenjivati dolari za dinare?	Dolari se mogu zamenjivati za dinare u banci.
(3)	Šta treba da uradite sa cigaretom ako hoćete da pušite?	Ako hoću da pušim, ja treba da zapalim cigaretu.
(4)	Čime vi zapaljujete cigarete?	Ja zapaljujem cigarete upaljačem.

(5)	Šta ćete uraditi ako vam neko pokloni sat?	Ako mi neko pokloni sat, ja ću mu se zahvaliti.
(6)	Da li se vi uvek zahvaljujete kad vam neko nešto pokloni?	Da. Ja se uvek zahvaljujem kad mi neko nešto pokloni.
(7)	Da li biste znali da izradite ovakav sto?	Ne. Ja ne bih znao da izradim takav sto.
(8)	Šta radi fabrika automobila?	Fabrika automobila izrađuje automobile.
(9)	Šta ćete da uradite ako hoćete da dobijete cipele po meri?	Ako hoću da dobijem cipele po meri, ja ću da ih naručim.
(10)	Kod koga se naručuju cipele po meri?	Cipele po meri se naručuju kod obućara.
(11)	Šta morate da uradite da biste se oženili?	Da bih se oženio, moram da se odlučim i da nađem devojku.
(12)	Da li se ljudi lako odlučuju da se žene?	Ljudi se ne odlučuju lako da se žene.
(13)	Ko vas je odredio da dođete u ovu školu?	Vojska me je odredila da dođem u ovu školu.
(14)	Pomoću čega se vrlo često određuju strane sveta?	Strane sveta se vrlo često određuju pomoću sunca.
(15)	Šta žele neki stari ljudi i žene?	Neki stari ljudi i žene žele da se podmlade.
(16)	Da li postoje lekovi koji podmlađuju ljude i žene?	Ne. Lekovi koji podmlađuju ljude i žene ne postoje.
(17)	Šta čovek treba da uradi kad dođe u grad gde žive mnogi njegovi stari prijatelji?	Kad čovek dođe u grad gde žive mnogi njegovi stari prijatelji, on treba da poseti te prijatelje.
(18)	Da li vas posećuju često vaši prijatelji?	Ne. Moji prijatelji me ne posećuju često.
(19)	Čime biste me vi poslužili kad bih vas ja posetio?	Kad biste me vi posetili, ja bih vas poslužio rakijom.
(20)	Šta rade kelneri u restoranima?	Kelneri poslužuju goste u restoranima.
(21)	Šta morate da uradite da biste naplatili ček?	Da bih naplatio ček, ja moram da ga potpišem.
(22)	Šta on radi?	On potpisuje ček.
(23)	Kako još može da se kaže: "Čim sam ušao u kuću, opazio sam da se nešto promenilo."?	To može još da se kaže: "Čim sam ušao u kuću, primetio sam da se nešto promenilo."
(24)	Ko uvek primećuje ako se učenik ne spremi za čas?	Nastavnik uvek primećuje ako se učenik ne spremi za čas.
(25)	Kada ćete prirediti sedeljku?	Ne znam kada ću prirediti sedeljku.
(26)	Da li vi priređujete često sedeljke kod kuće?	Ne. Ja ne priređujem često sedeljke kod kuće.

(27)	Šta bi vam se dogodilo ako biste pojeli celo pečeno jagnje?	Ako bih pojeo celo pečeno jagnje, ja bih se razboleo.
(28)	Ko se često razboleva?	On se često razboleva.
(29)	Da li biste vi mogli da savladate vola rukama?	Ne. Ja ne bih mogao da savladam vola rukama.
(30)	Čime lekari savlađuju razne bolesti?	Lekari savlađuju razne bolesti lekovima.
(31)	Kojim jezikom biste se vi sporazumeli sa jednim Jugoslovenom?	Sa jednim Jugoslovenom, ja bih se sporazumeo srpskohrvatskim jezikom.
(32)	Na kome jeziku se sporazumevaju Amerikanci?	Amerikanci se sporazumevaju na engleskom jeziku.
(33)	Šta ćete uraditi sa svojim odelom i obućom u petak pre pregleda?	Ja ću da uredim svoje odelo i obuću u petak pre pregleda.
(34)	Kad učenici uređuju svoje odelo i obuću?	Učenici uređuju svoje odelo i obuću u petak pre pregleda.
(35)	Da li svaki učenik uspe da završi ovu školu?	Ne. Svaki učenik ne uspe da završi ovu školu.
(36)	Kakvi učenici uspevaju da nauče strane jezike?	Dobri učenici uspevaju da nauče strane jezike.

6 - Verbs made imperfective by means of suffix <u>ova</u>:

(1)	Šta ćete da uradite ako vam zatrebaju cipele?	Ako mi zatrebaju cipele, ja ću ih kupiti.
(2)	Gde vi kupujete uvek svoje cipele?	Ja uvek kupujem svoje cipele kod obućara.

7 - Verbs in which the difference in aspect is obtained by <u>a difference in accent</u>:

(1)	Ko pregléda vojnike u petak?	Oficiri preglédaju vojnike u petak.
(2)	Ko vas je prègledao u prošli petak?	Jedan oficir me je prègledao u prošli petak.

*<u>Obućar</u> and <u>lek</u> are new words and are to be put on the blackboard.

DRUGI DEO
DIJALOG

Kod lekara

1. Janko Stanković: Vaša daktilografkinja mi je rekla da se ne osećate dobro. Šta vas boli?

Robert Dikson: Ne znam ni sam. Temperatura mi je malo iznad normalne. Rđavo sam spavao i jutros sam se jedva digao.

2. J S: Kad je tako, onda bih mogao da zovnem svog prijatelja d-r. Katanića.

R D: Ne. Mi ćemo otići u njegovu ordinaciju. Kad on prima?

3. J S: D-r. Katanić, kao i svi beogradski lekari, počinje rad u 9 časova izjutra.

R D: Onda možemo da krenemo, a ako je ordinacija daleko, uzećemo taksi.

4. J S: Ordinacija je sasvim blizu. Hajdemo. Vidim da su hotelske sobarice počele da nameštaju sobe. Evo jedne koja dolazi da namesti vašu sobu.

R D: Dobro je što one to obavljaju rano izjutra. Možda ću morati da legnem kad se vratimo od lekara.

(U ordinaciji d-r Ljubiše Katanića)

5. Bolničarka: Dobro jutro, gospodo. Molim vas, sednite. Doktor pregleda jednog pacijenta i čim ga pregleda, on će vas primiti.

J S i R D: Hvala, gospođice. Čekaćemo.

SECOND PART
DIALOGUE

At the doctor's

1. Janko Stankovich: Your typist told me that you don't feel well. What hurts you?

Robert Dickson: I don't know myself. My temperature is a little above normal. I slept badly, and this morning I was hardly able to get up.

2. J S: When that is so, I could call my friend, Dr. Katanich.

R D: No. We'll go to his office. What are his office hours?

3. J S: Dr. Katanich, as all other Belgrade doctors, begins his office hours at 9 o'clock in the morning.

R D: We can start, then, and if his office is far, we'll take a taxi.

4. J S: The office is quite near. Let's go. I see that the hotel chambermaids have begun to tidy up the rooms. Here is one coming to tidy up your room.

R D: It's well that they are doing it early in the morning. Perhaps I'll have to lie down when we return from the doctor's.

(In the office of Dr. Ljubisha Katanich)

5. Nurse: Good morning, gentlemen. Please, be seated. The doctor is examining a patient and as soon as he has examined him, he'll see you.

J S & R D: Thank you, Miss. We'll wait.

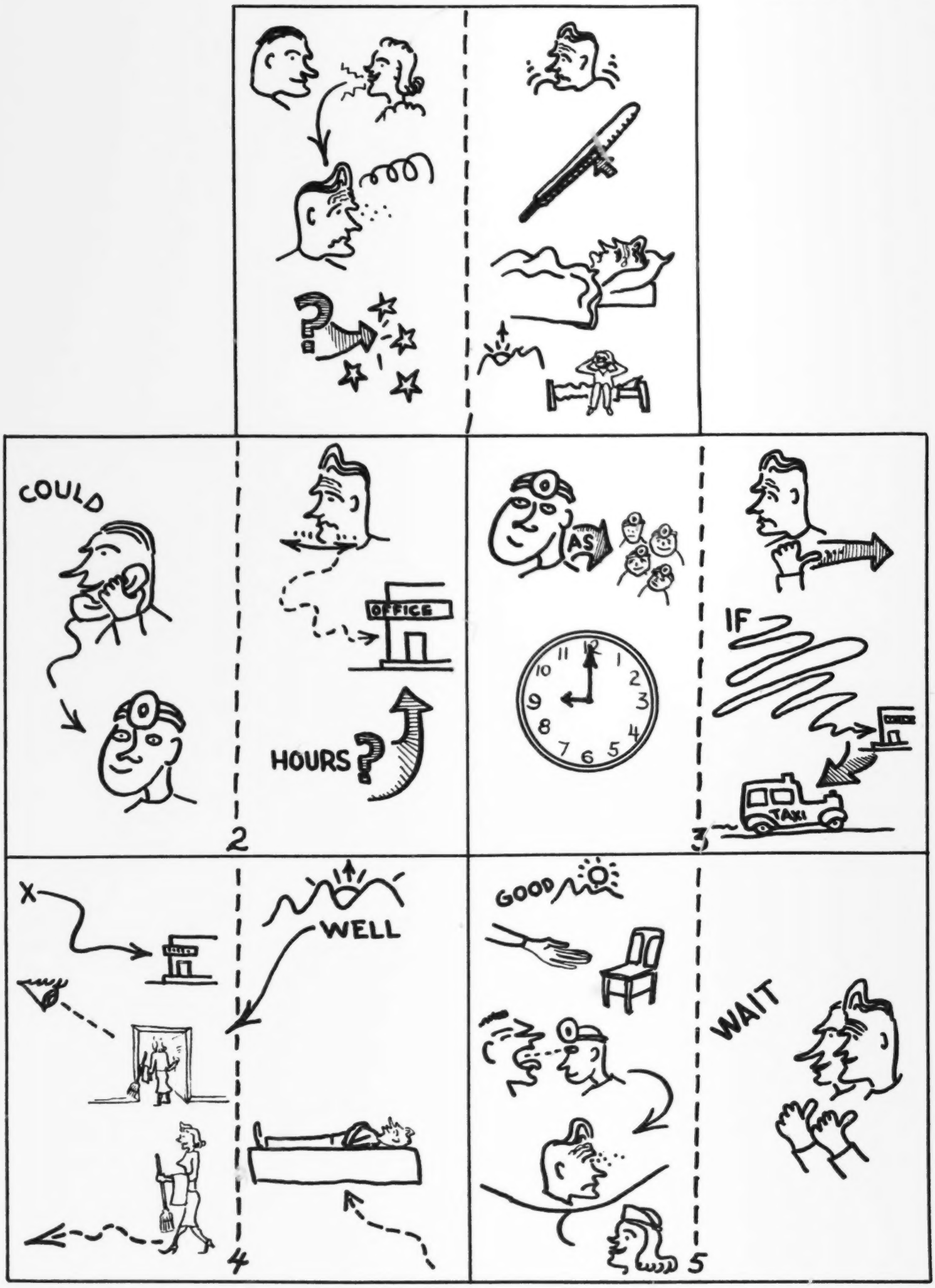
COULD
OFFICE
HOURS
AS
IF
TAXI
X
WELL
GOOD
WAIT
2
3
4
5

6. D-r: Zdravo, Janko. Šta je s tobom? Nisam te očekivao.

J S: Meni nije ništa, ali se moj prijatelj g. Dikson slabo oseća.

7. D-r: Ja sam d-r. Ljubiša Katanić, lekar celokupne medicine. Izvolite u ordinaciju.

R D: Zar i ovo nije deo vaše ordinacije?

8. D-r: Ne. Ovo je kancelarija za pet lekara. To su, pored mene, jedan hirurg, internista, okulista i psihijatar.

R D: I kod nas u Americi lekari tako rade.

9. D-r: To sam čuo. Prvo, svucite košulju i metnite ovaj termometar pod pazuho. Sad da vam vidim jezik i grlo. U redu . . . Kašljite . . udišite i izdišite duboko. Kašljite opet . . Sve je normalno.

R D: Mogu li sad da se obučem?

10. D-r: Možete. Nije ništa opasno. Vi ste samo malo nazebli.

R D: Hvala vam, g. doktore. Svi su ljudi pomalo kukavice. Čim ih nešto zaboli, oni se uplaše.

11. D-r: Evo vam recepta sa uputstvima kako da upotrebljavate lekove, koje možete da kupite u svakoj apoteci.

R D: Hvala, g. doktore. Ja još nisam kupovao lekove u Beogradu.

6. Dr: Hello, Janko. What's the matter with you? I didn't expect you.

J S: Nothing is the matter with me, but my friend Mr. Dickson feels badly.

7. Dr: I am Dr. Ljubisha Katanich, general practitioner. Please, step into my office.

R D: Isn't this, too, a part of your office?

8. Dr: No. This is an office for five doctors. They are, besides myself, a surgeon, a doctor of internal medicine, an eye specialist and a psychiatrist.

R D: In America our doctors do that, too.

9. Dr: I've heard that. First, take off your shirt and put this thermometer under your armpit. Now, let's see your tongue and throat. O.K. . . Cough . . inhale and exhale deeply. Cough again . . Everything is normal.

R D: May I get dressed now?

10. Dr: You may. It's nothing serious. You've just caught a little cold.

R D: Thank you, doctor. All men are cowards sometimes. As soon as something hurts them, they get frightened.

11. Dr: Here is your prescription with directions on how to use the medicine, which you can buy in any drugstore.

R D: Thanks, doctor. I haven't yet bought medicine in Belgrade.

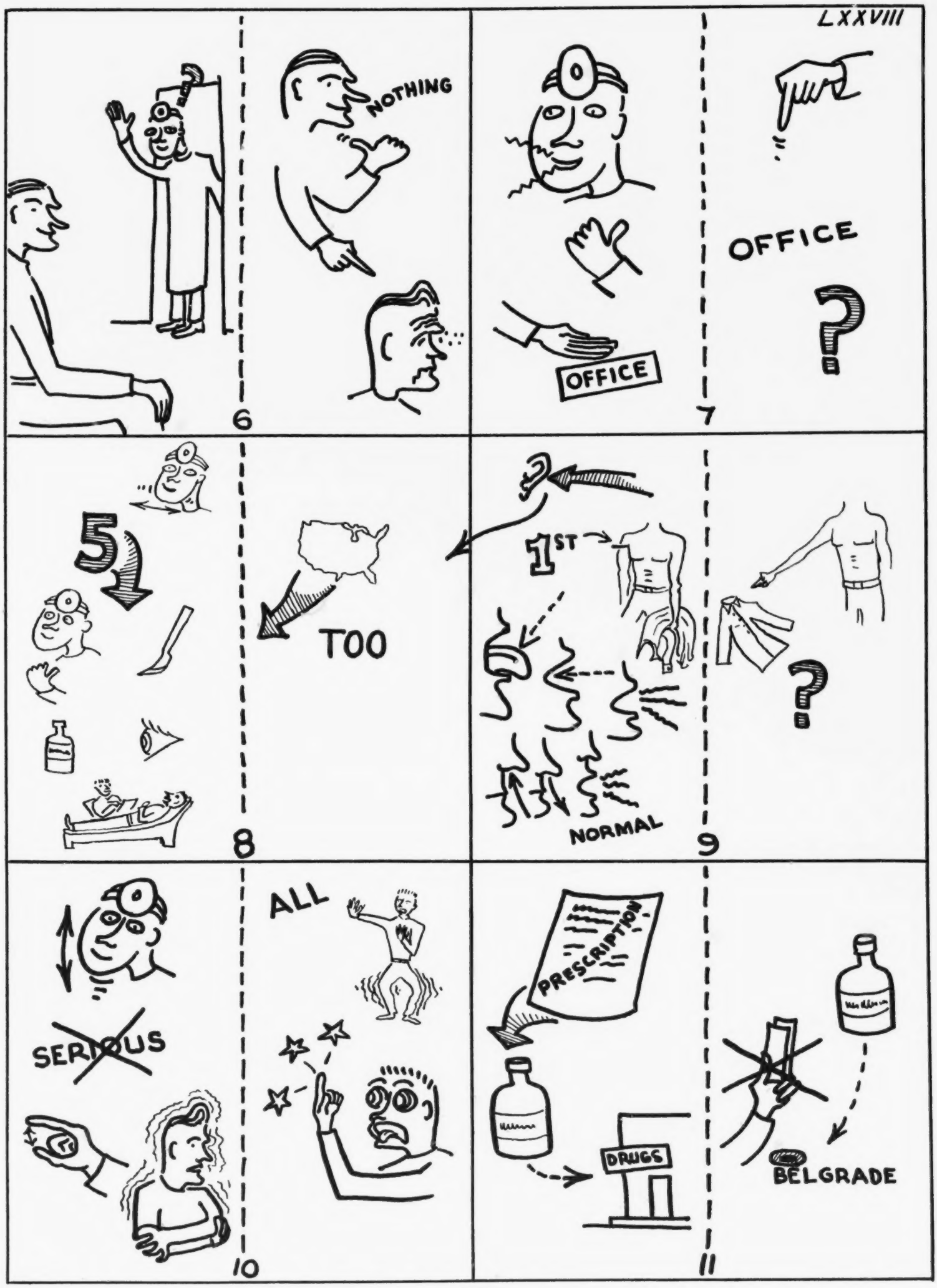
6
NOTHING
7
OFFICE
OFFICE
8
5
TOO
9
1ST
NORMAL
10
SERIOUS
ALL
11
PRESCRIPTION
DRUGS
BELGRADE

PAR. 236 - THE SUFFIX НУ AS A MEANS OF PERFECTIVIZING THE VERBS

A - Ну is the only suffix which is used to make a primary imperfective verb perfective, but it is seldom used in this function:

- звати, v.t.ipfv. зовнути, v.t.pfv.	- to call
- куцати (се), v.i.&r.ipfv. куцнути (се), v.i.&r.pfv.	- to knock; (to clink glasses)
- пипати, v.t.ipfv. пипнути, v.t.pfv.	- to feel
- трчати, v.i.ipfv. ткнути, v.i.pfv.	- to run

B - The use of ну as a connecting syllable in the formation of verbs is commoner. In this use it often, but not regularly, makes the verb perfective:

- бринути се, v.r.ipfv. забринути (се),v.t.&r.pfv.	- to worry, to care - to worry; (to become worried)
- гинути, v.i.ipfv. погинути, v.i.pfv.	- to perish, to die
- дахнути, v.t.&i.pfv. дисати, v.t.&i.ipfv.	- to breathe
- дунути, v.t.&i.pfv. дувати, v.t.&i.ipfv.	- to blow
- зевнути, v.i.pfv. зевати, v.i.ipfv.	- to yawn
- издахнути, v.t.&i.pfv. издисати, v.t.&i.ipfv.	- to exhale
- кренути (се), v.i.&r.pfv. кретати (се), v.i.&r.ipfv.	- to move; to depart
- метнути, v.t.pfv. метати, v.t.ipfv.	- to put
- поменути, v.t.pfv. помињати, v.t.ipfv.	- to mention
- преврнути (се), v.t.&r.pfv. превртати (се), v.t.&r.ipfv.	- to overturn, to upset
- скинути (се), v.t.&r.pfv. скидати (се), v.t.&r.ipfv.	- to take off; (to undress
- удахнути, v.t.pfv. удисати, v.t.ipfv.	- to inhale
- чезнути, v.i.ipfv.	- to long for, to yearn

Note: In the use under A and B, ну can add a specific meaning to perfective verbs. It indicates a sudden action or one done in small measure.

C - Some verbs have two infinitive endings, ћи and ну+ти:

дићи or дигнути (се), v.t.&r.pfv.	- to raise; (to get up)
лећи or легнути, v.i.pfv.	- to lie down, to go to bed
навићи or навикнути (се), v.t.&r.pfv.	- to accustom; (to get accustomed)
подићи or подигнути, v.t.pfv.	- to erect, to raise (up)
стићи or стигнути, v.i.pfv.	- to arrive

The ending ћи is commoner. Verbs which can have either the ћи or the ну+ти ending are all perfective.

PAR. 237 - IMPERFECTIVIZATION OF PERFECTIVE VERBS

A primary or a secondary perfective verb is made imperfective by adding certain suffixes to its root. The suffixation is sometimes accompanied by other changes in the root (stem). The following are the commonest suffixes:

A - The suffix а:

- договорити се, v.r.pfv. договарати се, v.r.ipfv.	- to agree, to confer, to deliberate
- допасти се, v.r.pfv. допадати се, v.r.ipfv.	- to appeal to
- затворити, v.t.pfv. затварати, v.t.ipfv.	- to close, to shut; to lock up
- зевнути, v.i.pfv. зевати, v.i.ipfv.	- to yawn
- кренути, v.i.pfv. кретати, v.i.ipfv.	- to move; to depart
- лећи, v.i.pfv. легати, v.i.ipfv.	- to lie down; to go to bed
- метнути, v.t.pfv. метати, v.t.ipfv.	- to put
- одвојити (се), v.t.&r.pfv. одвајати (се), v.t.&r.ipfv.	- to separate; (to part)
- одморити (се), v.t.&r.pfv. одмарати (се), v.t.&r.ipfv.	- to rest; (to rest)

- одузети, v.t.pfv. одузимати, v.t.ipfv.	- to subtract, to take away
- отворити (се), v.t.&r.pfv. отварати (се), v.t.&r.ipfv.	- to open
- отсести, v.i.pfv. отседати, v.i.ipfv.	- to stay
- пасти, v.i.pfv. падати, v.i.ipfv.	- to fall
- положити, v.t.pfv. полагати, v.t.ipfv.	- to lay down, to deposit; to take (oath); to pass (examination)
- помоћи, v.t.&i.pfv. помагати, v.t.&i.ipfv.	- to help, to assist, to aid
- поступити, v.i.pfv. поступати, v.i.ipfv.	- to act, to do
- преврнути (се), v.t.&r.pfv. превртати (се), v.t.&r.ipfv.	- to overturn, to upset
- предложити, v.t.&i.pfv. предлагати, v.t.&i.ipfv.	- to propose; to suggest
- примити (се), v.t.&r.pfv. примати (се), v.t.&r.ipfv.	- to receive, to accept; (to accept)
- припасти, v.i.pfv.	- to fall to one's share
припадати, v.i.ipfv.	- to fall to one's share; to belong
- прихватити (се), v.t.&r.pfv. прихватати (се), v.t.&r.ipfv.	- to accept; (to engage oneself)
- пружити (се), v.t.&r.pfv. пружати (се), v.t.&r.ipfv.	- to offer, to extend; (to stretch)
- сести, v.i.pfv.	- to sit down
седати, v.i.ipfv.	- to seat oneself, to sit down (repeatedly)
- скинути (се), v.t.&r.pfv. скидати (се), v.t.&r.ipfv.	- to take off; (to undress)
- сложити (се), v.t.&r.pfv. слагати (се), v.t.&r.ipfv.	- to pile; to put together, to assemble; (to agree)
- спојити (се), v.t.&r.pfv. спајати (се), v.t.&r.ipfv.	- to join, to connect
- спремити (се), v.t.&r.pfv. спремати (се), v.t.&r.ipfv.	- to prepare; (to prepare oneself)
- срести (се), v.t.&r.pfv. сретати (се), v.t.&r.ipfv.	- to meet, to encounter; (to meet each other)
- створити (се), v.t.&r.pfv. стварати (се), v.t.&r.ipfv.	- to create; (to be created; to form)
- ступити, v.i.pfv. ступати, v.i.ipfv.	- to tread, to step; to join, to enter
- ударити (се), v.t.&r.pfv. ударати (се), v.t.&r.ipfv.	- to strike, to beat, to hit, to knock; (to hit oneself, to hurt oneself)

- узети, v.t.pfv. — to take
  узимати, v.t.ipfv.

When the root of a perfective verb ending in ћи or ну+ти ends in к, г or х, these consonants become ц, з and с respectively:

- дахнути, v.t.&i.pfv. — to breathe
  дисати, v.t.&i.ipfv.
- дићи (се), v.t.&r.pfv. — to raise; (to get up, to rise)
  дизати (се), v.t.&r.ipfv.
- затећи (се), v.t.&r.pfv. — to find in a place; (to happen to be in a place)
  затицати (се), v.t.&r.ipfv.
- издахнути, v.t.&i.pfv. — to exhale; to expire, to die
  издисати, v.t.&i.ipfv.
- подићи (се), v.t.&r.pfv. — to erect, to raise (up)
  подизати (се), v.t.&r.ipfv.
- протегнути (се), v.t.&r.pfv. — to stretch, to extend; (to stretch)
  протезати (се), v.t.&r.ipfv.
- стићи, v.i.pfv. — to arrive
  стизати, v.i.ipfv.
- удахнути, v.t.pfv. — to inhale
  удисати, v.t.ipfv.

Ст and зд become шт and жд respectively:

- наместити, v.t.pfv. — to make (bed); to furnish
  намештати, v.t.ipfv.
- напустити, v.t.pfv. — to leave, to abandon
  напуштати, v.t.ipfv.
- пустити, v.t.pfv. — to let, to leave
  пуштати, v.t.ipfv.

Note: The suffix а is also used to make an imperfective verb iterative:

- ходити, v.i.ipfv. — to go, to walk
  ходати, v.i.iter. — to go to and fro
- летети, v.i.ipfv. — to fly
  летати, v.i.iter. — to fly to and fro

B - The suffix ја:

The suffix а in verbs ending in и+ти does not always replace the connecting vowel и, but is sometimes added after it. In that case и becomes ј. The ј is iotized with the preceding consonant as follows:

<u>б + ј = бљ</u>:

- употребити, v.t.pfv. - to use
  употребљавати, v.t.ipfv.

<u>в + ј = вљ</u>:

- заборавити (се), v.t.&r.pfv. - to forget;(to forget
  заборављати (се), v.t.&r.ipfv. oneself)
- јавити (се), v.t.&r.pfv. - to let know, to in-
  јављати (се), v.t.&r.ipfv. form;(to report)
- набавити, v.t.pfv. - to procure, to pur-
  набављати, v.t.ipfv. chase; to provide
- наставити, v.t.pfv. - to continue, to go on
  настављати, v.t.ipfv.
- обавити, v.t.pfv. - to perform
  обављати, v.t.ipfv.
- обновити, v.t.pfv. - to renew, to refresh,
  обнављати, v.t.ipfv. to revise
- оставити, v.t.pfv. - to leave; to quit, to
  остављати, v.t.ipfv. abandon
- поздравити (се), v.t.&r.pfv. - to salute, to greet;
  поздрављати (се), v.t.&r.ipfv. (to greet each other)
- прославити (се), v.t.&r.pfv. - to celebrate;(to be
  прослављати (се), v.t.&r.ipfv. famous)
- расправити (се), v.t.&r.pfv. - to discuss, to nego-
  расправљати (се), v.t.&r.ipfv. tiate, to debate, to
  straighten out
- саставити, v.t.pfv. - to compose; to draft;
  састављати, v.t.ipfv. to join
- ставити, v.t.pfv. - to put, to place
  стављати, v.t.ipfv.

<u>д + ј = ђ</u>:

- погодити, v.t.pfv. - to guess; to hit (a
  погађати, v.t.ipfv. target)
- предвидети, v.t.pfv. - to foresee; to provide
  предвиђати, v.t.ipfv. for
- родити (се), v.t.&r.pfv. - to give birth; to bear
  рађати (се), v.t.&r.ipfv. fruit;(to be born)
- свидети се, v.r.pfv. - to appeal to
  свиђати се, v.r.ipfv.

<u>з + ј = ж</u>:

- опазити, v.t.pfv. - to notice
  опажати, v.t.ipfv.

л + ј = љ:

- размислити, v.i.pfv. размишљати, v.i.ipfv.	- to think over; to consider, to ponder

м + ј = мљ:

- позајмити, v.t.pfv. позајмљивати, v.t.ipfv.	- to lend; to borrow

н + ј = њ:

- поклонити, v.t.pfv. поклањати, v.t.ipfv.	- to give as gift, to donate
- поменути, v.t.pfv. помињати, v.t.ipfv.	- to mention
- почети, v.t.&i.pfv. почињати, v.t.&i.ipfv.	- to begin, to start

п + ј = пљ:

- скупити (се), v.t.&r.pfv. скупљати (се), v.t.&r.ipfv.	- to collect, to gather; (to gather)

т + ј = ћ:

- вратити (се), v.t.&r.pfv. враћати (се), v.t.&r.ipfv.	- to return
- испратити, v.t.pfv. испраћати, v.t.ipfv.	- to see off
- осетити (се), v.t.&r.pfv. осећати (се), v.t.&r.ipfv.	- to feel
- платити, v.t.pfv. плаћати, v.t.ipfv.	- to pay
- повратити (се), v.t.&r.pfv. повраћати (се), v.t.&r.ipfv.	- to return; to retake; to vomit;(to return)
- свратити, v.t.&i.pfv. свраћати, v.t.&i.ipfv.	- to call on; to drop in
- сетити се, v.r.pfv. сећати се, v.r.ipfv.	- to remember

Note: (1) Groups сљ and сњ become шљ (размишљати) and шњ (објашњавати) respectively.

(2) The suffix ја is also used to make imperfective some perfective verbs the root of which ends in и and а. This is especially frequent with verbs which are derived from стати and those which consist of a prefix + пити or a prefix + бити:

- добити, v.t.pfv. добијати, v.t.ipfv.	- to get, to receive; to win
- испити, v.t.pfv. испијати. v.t.ipfv.	- to drink up
- напити (се), v.t.&r.pfv. напијати (се), v.t.&r.ipfv.	- to make drunk;(to get drunk)
- опити (се), v.t.&r.pfv. опијати (се), v.t.&r.ipfv.	- to intoxicate;(to get drunk)
- остати, v.i.pfv. остајати, v.i.ipfv.	- to remain
- постати, v.i.pfv. постајати, v.i.ipfv.	- to become
- престати, v.i.pfv. престајати, v.i.ipfv.	- to cease, to stop, to discontinue
- пристати, v.i.pfv. пристајати, v.i.ipfv.	- to consent, to assent, to agree
- растати се, v.r.pfv. растајати се, v.r.ipfv.	- to part, to separate
- састати се, v.r.pfv. састајати се, v.r.ipfv.	- to meet, to get together
- убити, v.t.pfv. убијати, v.t.ipfv.	- to kill, to assassinate
- устати, v.i.pfv. устајати, v.i.ipfv.	- to get up, to stand up

(3) The suffix <u>ја</u> is also used to make an imperfective verb iterative:

- видети, v.i.&t.pfv.&ipfv. виђати, v.t.iter.	- to see

(4) The above described iotization takes place also when perfective verbs with the connecting vowel <u>и</u> are made imperfective by means of suffixes <u>ава</u> or <u>ива</u> (see D and E below).

C - <u>The suffix ва</u>:

The suffix <u>ва</u> is used to make imperfective those perfective verbs the root of which ends in a vowel:

- вечерати, v.t.pfv.&ipfv. вечеравати, v.t.&i.ipfv.	- to dine, to have supper
- дати, v.t.pfv. давати, v.t.ipfv.	- to give
- додати, v.t.pfv. додавати, v.t.ipfv.	- to add; to pass
- задржати (се), v.t.&r.pfv. задржавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to retain, to detain, to stop
- издати, v.t.pfv. издавати, v.t.ipfv.	- to issue; to rent, to lease

- изути (се), v.t.&r.pfv. — to take off (footwear)
  изувати (се), v.t.&r.ipfv.
- искрцати (се), v.t.&r.pfv. — to land, to disembark
  искрцавати (се), v.t.&r.ipfv.
- обећати, v.t.pfv. — to promise, to vow
  обећавати, v.t.ipfv.
- обути (се), v.t.&r.pfv. — to put on (footwear); to furnish with shoes
  обувати (се), v.t.&r.ipfv.
- познати (се), v.t.&r.pfv. — to recognize;(to recognize each other)
  познавати (се), v.t.&r.ipfv. — to know;(to know each other)
- покушати, v.t.pfv. — to try, to attempt
  покушавати, v.t.ipfv.
- предати (се), v.t.&r.pfv. — to surrender, to deliver;(to surrender)
  предавати (се), v.t.&r.ipfv. — to surrender, to deliver; to lecture; (to surrender)
- придати, v.t.pfv. — to add, to attach; to ascribe, to attribute
  придавати, v.t.ipfv.
- продати, v.t.pfv. — to sell
  продавати, v.t.ipfv.
- ручати, v.t.&i.pfv.&ipfv. — to lunch
  ручавати, v.t.iter.
- сазнати, v.t.pfv. — to learn, to find out
  сазнавати, v.t.ipfv.
- укрцати (се), v.t.&r.pfv. — to embark, to board
  укрцавати (се), v.t.&r.ipfv.
- умити (се), v.t.&r.pfv. — to wash (face);(to wash one's own face)
  умивати (се), v.t.&r.ipfv.
- упознати (се), v.t.&r.pfv. — to acquaint;(to become acquainted)
  упознавати (се), v.t.&r.ipfv.

D - <u>The suffix ава:</u>

This suffix is used to make imperfective many perfective verbs with the connecting vowel <u>и</u>:

- дозволити, v.t.pfv. — to permit, to allow
  дозвољавати, v.t.ipfv.
- допунити, v.t.pfv. — to supplement
  допуњавати, v.t.ipfv.
- завршити (се), v.t.&r.pfv. — to end, to finish, to conclude
  завршавати (се), v.t.&r.ipfv.
- задоцнити, v.i.pfv. — to be late
  задоцњавати, v.i.ipfv.
- закаснити, v.i.pfv. — to be late
  закашњавати, v.i.ipfv.

- известити, v.t.pfv. извештавати, v.t.ipfv.	- to inform; to report
- извинити (се), v.t.&r.pfv. извињавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to excuse, to apologize;(to excuse oneself)
- извршити, v.t.pfv. извршавати, v.t.ipfv.	- to perform, to commit, to execute; to carry out
- испунити (се), v.t.&r.pfv. испуњавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to fill out
- навикнути (се), v.t.&r.pfv.	- to accustom;(to get accustomed)
навикавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to accustom;(to get accustomed)
- обавестити (се), v.t.&r.pfv. обавештавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to inform;(to become informed)
- објаснити (се), v.t.&r.pfv. објашњавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to explain;(to come to terms, to come to an understanding; to argue)
- означити, v.t.pfv.	- to indicate, to designate, to denote
означавати, v.t.ipfv.	- to indicate, to designate, to denote
- попунити, v.t.pfv. попуњавати, v.t.ipfv.	- to fill up (out)
- поучити, v.t.pfv. поучавати, v.t.ipfv.	- to instruct, to teach
- продужити, v.t.pfv. продужавати, v.t.ipfv.	- to lengthen, to extend, to continue
- проверити, v.t.pfv. проверавати, v.t.ipfv.	- to check
- саопштити, v.t.pfv. саопштавати, v.t.ipfv.	- to communicate, to convey, to inform, to transmit
- свршити, v.t.pfv. свршавати, v.t.ipfv.	- to finish, to end, to complete
- спасти (се), v.t.&r.pfv. спасавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to save, to rescue
- уверити (се), v.t.&r.pfv. уверавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to convince;(to convince oneself)
- употребити, v.t.pfv. употребљавати, v.t.ipfv.	- to use
- усавршити (се), v.t.&r.pfv. усавршавати (се), v.t.&r.ipfv.	- to perfect, to improve

E - <u>The suffix ива (ева)</u>:

This is the suffix which is most commonly used to make perfective verbs imperfective. It is especially frequent

with compound perfective verbs which are derived from other verbs:

- закључити, v.t.pfv. закључивати, v.t.ipfv. - to conclude
- заменити (се), v.t.&r.pfv. замењивати (се), v.t.&r.ipfv. - to replace, to substitute;(to replace each other, to substitute each other)
- запалити (се), v.t.&r.pfv. запаљивати (се), v.t.&r.ipfv. - to light, to set fire, to kindle;(to start burning)
- захвалити, v.i.pfv. захваљивати, v.i.ipfv. - to thank
- избацити, v.t.pfv. избацивати, v.t.ipfv. - to throw (take) out
- изјавити, v.t.pfv. изјављивати,v.t.ipfv. - to state, to declare
- изнајмити, v.t.pfv. изнајмљивати,v.t.ipfv. - to rent
- израдити, v.t.pfv. израђивати, v.t.ipfv. - to work out, to elaborate
- искупити (се), v.t.&r.pfv. искупљивати (се),v.t.&r.ipfv. - to redeem
- истоварити, v.t.pfv. истоваривати, v.t.ipfv. - to unload
- надокнадити, v.t.pfv. надокнађивати, v.t.ipfv. - to compensate, to make up
- наручити, v.t.pfv. наручивати, v.t.ipfv. - to order
- одлучити (се), v.i.&r.pfv. одлучивати (се), v.i.&r.ipfv. - to decide, to resolve
- одредити, v.t.pfv. одређивати, v.t.ipfv. - to fix, to set, to determine; to order
- отказати, v.t.pfv. отказивати, v.t.ipfv. - to give notice, to cancel
- подмладити (се), v.t.&r.pfv. подмлађивати (се), v.t.&r.ipfv. - to rejuvenate;(to get younger)
- позајмити, v.t.pfv. позајмљивати,v.t.ipfv. - to lend; to borrow
- показати, v.t.pfv. показивати, v.t.ipfv. - to show, to point
- посетити, v.t.pfv. посећивати, v.t.ipfv. - to visit, to frequent
- послужити (се), v.t.&r.pfv. послуживати (се), v.t.&r.ipfv. - to serve; to service; (to help oneself to something)
- потписати (се), v.t.&r.pfv. потписивати (се), v.t.&r.ipfv. - to sign

- преписати, v.t.pfv. преписивати, v.t.ipfv.	- to copy
- пријавити (се), v.t.&r.pfv. пријављивати (се),v.t.&r.ipfv.	- to report, to announce; (to report)
- приметити, v.t.pfv. примећивати, v.t.ipfv.	- to notice, to remark, to observe
- приредити, v.t.pfv. приређивати, v.t.ipfv.	- to arrange, to prepare, to organize, to hold
- причекати, v.t.&i.pfv. причекивати, v.t.&i.ipfv.	- to wait (for a while)
- прописати, v.t.pfv. прописивати, v.t.ipfv.	- to prescribe
- разболети се, v.r.pfv. разболевати се, v.r.ipfv.	- to get sick, to be taken ill
- разменити, v.t.pfv. размењивати, v.t.ipfv.	- to change, to exchange
- растерати, v.t.pfv. растеривати, v.t.ipfv.	- to chase away
- савладати (се), v.t.&r.pfv. савлађивати (се), v.t.&r.ipfv.	- to overcome;(to control oneself, to restrain oneself)
- сачекати, v.t.pfv. сачекивати, v.t.ipfv.	- to await
- скратити, v.t.pfv. скраћивати, v.t.ipfv.	- to shorten
- снабдети (се), v.t.&r.pfv. снабдевати (се), v.t.&r.ipfv.	- to supply, to provide, to furnish
- споразумети се, v.r.pfv. споразумевати се, v.r.ipfv.	- to come to terms, to agree; to understand each other
- уписати (се), v.t.&r.pfv. уписивати (се), v.t.&r.ipfv.	- to register, to book, to inscribe;(to register)
- уредити, v.t.pfv. уређивати, v.t.ipfv.	- to put in order, to arrange
- успавати (се), v.t.&r.pfv. успављивати (се), v.t.&r.ipfv.	- to put to sleep;(to oversleep)
- успети, v.i.pfv. успевати, v.i.ipfv.	- to succeed
- утоварити, v.t.pfv. утоваривати, v.t.ipfv.	- to load

F - The suffix ова:

There is a large number of imperfective verbs with the connecting syllable ова. Most of them are primary imperfective verbs derived from nouns and adjectives (see Par. 233, p. 57 of this volume); a few of them are derived from perfective verbs by means of the suffix ова:

- купити, v.t.pfv. — to buy
  куповати, v.t.ipfv.

G - There are a very few verbs which show the difference in aspect only by a difference in accent:

- прѐгледати, v.t.pfv. — to examine, to inspect
  прегле́дати, v.t.ipfv.
- ра̀згледати, v.t.pfv. — to look over, to inspect
  разгле́дати, v.t.ipfv.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE SUFFIX AND CONNECTING SYLLABLE NU

1 - Drill the verbs in which the suffix nu is used as a means of perfectivization by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

(1)	Šta ja radim?	Vi kucate u zid.
(2)	Kucnite u sto jedanput! Šta je on uradio?	On je kucnuo u sto.
(3)	Čime ljudi pipaju?	Ljudi pipaju prstima.
(4)	Pipnite njegovu ruku! Šta ste uradili?	Ja sam pipnuo njegovu ruku.
(5)	Da li vas vaša devojka zove često telefonom?	Da. Moja devojka me često zove telefonom.
(6)	Kako možete da zovnete svog oca, koji živi u Njujorku?	Ja mogu da zovnem telefonom svog oca, koji živi u Njujorku.
(7)	Trčite li brzo?	Da. Ja trčim brzo.
(8)	Trknite do vrata! Šta je on uradio?	On je trknuo do vrata.

2 - Drill the verbs in which nu is used as a connecting syllable by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

(1)	Ko se više brine o deci, otac ili majka?	Majka se više brine o deci, nego otac.
(2)		

(2)	Da li biste se vi obradovali ili zabrinuli kad biste čuli da vam je dete bolesno?	Kad bih čuo da mi je dete bolesno, ja bih se zabrinuo.
(3)	Dahnite! Šta ste uradili?	Ja sam dahnuo.
(4)	Šta ja radim?	Vi dišete.
(5)	Čime udišemo i izdišemo vazduh?	Plućima udišemo i izdišemo vazduh.
(6)	Udahnite vazduh! Šta ste uradili?	Ja sam udahnuo vazduh.
(7)	Kad biste vi disali brže, kad biste išli uzbrdo ili nizbrdo?	Ja bih disao brže kad bih išao uzbrdo.
(8)	Šta sam ja uradio?	Vi ste dunuli u ruke.
(9)	Duvajte u ruke! Šta vi radite?	Ja duvam u ruke.
(10)	Kad ćete stići u San Francisko ako krenete na put u devet sati?	Ako krenem na put u devet sati, stići ću u San Francisko u podne.
(11)	Kojom brzinom ćete se kretati?	Kretaću se brzinom od 50 milja na sat.

3 - Drill the verbs which can have either <u>ći</u> or <u>nu+ti</u> infinitive ending by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

(1)	Kada će stići (stignuti) voz iz San Franciska?	Voz iz San Franciska će stići (stignuti) u sedam časova uveče.
(2)	Koliko vozova na dan stiže u Monterej?	U Monterej stiže samo jedan voz na dan.
(3)	Kome je američki narod podigao spomenike?	Američki narod je podigao spomenike velikim ljudima.
(4)	Da li mi podižemo pakete sa pošte ili ih dobijamo kod kuće?	Mi obično dobijamo pakete kod kuće, ali ih katkad i podižemo sa pošte.
(5)	Dignite svoju desnu ruku! Šta ste uradili?	Ja sam digao (dignuo) svoju desnu ruku.

B - IMPERFECTIVIZATION OF PERFECTIVE VERBS

Drill the verbs which are made imperfective by means of various suffixes by asking the questions listed below. Demonstrate the action described by the verb or point to the corresponding visual aids, whichever is applicable.

1 - Verbs made imperfective by means of suffix <u>a</u>:

(1)	Otvorite i zatvorite vrata! Šta je on uradio?	On je otvorio i zatvorio vrata.
(2)	Čime otvaramo i zatvaramo prozore i vrata?	Prozore i vrata otvaramo i zatvaramo rukama.
(3)	Ako vi i ja podelimo deset dolara, koliko dolara će pripasti svakome od nas?	Ako vi i ja podelimo deset dolara, svakome od nas će pripasti po pet dolara.
(4)	Kome pripada ova knjiga?	Ta knjiga pripada meni.
(5)	Pružite mi svoju levu ruku! Šta je on uradio?	On vam je pružio svoju levu ruku.
(6)	Kad ljudi pružaju ruke jedan drugome?	Ljudi pružaju ruke jedan drugom, kad se rukuju.
(7)	Šta ćete vi da radite u četvrtak uveče?	Ja ću da se spremim za ispit.
(8)	Šta rade učenici pre nego što idu da polažu ispit?	Pre nego što idu da polažu ispit, učenici se spremaju.
(9)	Znate li ko je stvorio svet?	Bog je stvorio svet.
(10)	Znate li kako se stvara kiša?	Da. Ja znam kako se stvara kiša.
(11)	Dahnite jedanput! Šta ste uradili?	Ja sam dahnuo.
(12)	Dišite brzo! Šta on radi?	On diše brzo.
(13)	Šta čovek radi kad diše?	Kad diše, čovek udiše i izdiše vazduh.
(14)	Šta sam ja uradio?	Vi ste podigli olovku sa poda.
(15)	Kad vi podižete svoja pisma iz pošte?	Ja podižem svoja pisma iz pošte svaki dan u podne.
(16)	Protegnite se! Šta ste uradili?	Ja sam se protegnuo.
(17)	Šta ja radim?	Vi se protežete.
(18)	Šta radi Marko kad se probudi?	Kad se probudi, Marko se proteže.
(19)	Šta svaki vojnik uradi sa kapom pre nego što izađe iz učionice?	Pre nego što izađe iz učionice, svaki vojnik namesti kapu.
(20)	Šta ja radim?	Vi nameštate kapu.
(21)	Mogu li ja da vas pustim da idete u restoran sada?	Ne. Vi ne možete da me pustite da idem u restoran sada.
(22)	Kad nastavnici puštaju učenike iz učionice?	Nastavnici puštaju učenike iz učionice kad se svrši čas.

2 - Verbs made imperfective by means of suffix ja:

(1)	Šta biste rekli za nekoga koji zna vaše misli, a da mu ih ne kažete?	Za nekoga ko zna moje misli, a da mu ih ne kažem, ja bih rekao da je pogodio moje misli.

(2)	Da li vi možete da pogađate misli drugih?	Ne. Ja ne mogu da pogađam misli drugih.
(3)	Kako još možemo da kažemo: "Dalmacija će vam se sigurno dopasti."?	To možemo još da kažemo: "Dalmacija će vam se sigurno svideti."
(4)	Kako još možete da kažete: "Kalifornija mi se mnogo dopada."?	To još mogu da kažem: "Kalifornija mi se mnogo sviđa."
(5)	Šta vojnik treba da uradi kad sretne oficire?	Kad vojnik sretne oficire, on treba da ih pozdravi.
(6)	Šta rade prijatelji kad se sretnu?	Kad se sretnu, prijatelji se pozdravljaju.
(7)	Zašto je Dikson priredio sedeljku u hotelu "Mažestik"?	Dikson je priredio sedeljku u hotelu "Mažestik" da bi proslavio potpisivanje ugovora sa Pavičićem.
(8)	Šta poslovni ljudi obično proslavljaju?	Poslovni ljudi obično proslavljaju uspeh u poslu.
(9)	Kako se još kaže "dati na poklon"?	"Dati na poklon" se još kaže "pokloniti".
(10)	Kako se još kaže "davati poklone"?	"Davati poklone" se još kaže "poklanjati".
(11)	Šta treba da urade domaćin i domaćica kad im odlaze gosti?	Kad im odlaze gosti, domaćin i domaćica treba da ih isprate.
(12)	Šta rade domaćin i domaćica kad im odlaze gosti?	Kad im odlaze gosti, domaćin i domaćica ih ispraćaju.
(13)	Da li volite da svratite u bar ponekad?	Da. Ja volim da svratim ponekad u bar.
(14)	Svraćate li često u bar?	Ne. Ja ne svraćam često u bar.
(15)	Da li će i vaši nastavnici otići s vama u Evropu?	Ne. Naši nastavnici neće otići u Evropu, nego će ostati ovde.
(16)	Da li neko od vas ostaje ovde pošto svršite školu?	Ne. Niko od nas ne ostaje ovde pošto svršimo školu.
(17)	Šta bi bilo sa mnom kad bih popio dva litra rakije?	Kad biste popili dva litra rakije, vi biste se opili.
(18)	Ko se često opija?	Pijanica se često opija.
(19)	Kako je umro pretsednik Linkoln?	Pretsednika Linkolna je ubio But.
(20)	Kad ljudi najviše ubijaju jedni druge?	Ljudi ubijaju jedni druge najviše u ratu.

3 - Verbs made imperfective by means of suffix va:

(1)	Dodajte mi njegovu olovku! Šta ste uradili?	Ja sam vam dodao njegovu olovku.

(2)	Da li kad sabiramo, oduzimamo brojeve jedan od drugog?	Ne. Kad sabiramo, mi ne oduzimamo brojeve jedan od drugog, nego ih dodajemo jedan drugom.
(3)	Šta biste vi uradili sa svojom kućom ako biste morali da putujete šest meseci?	Ako bih morao da putujem šest meseci, ja bih izdao kuću.
(4)	Da li mnogi ljudi izdaju kuće?	Da. Mnogi ljudi izdaju kuće.
(5)	Šta je uradio general Kornvalis kad više nije mogao da se bori?	General Kornvalis se predao kad više nije mogao da se bori.
(6)	Da li se hrabri vojnici predaju u ratu?	Ne. Hrabri vojnici se ne predaju u ratu.
(7)	Da li biste me vi poznali kroz dvadeset godina?	Ne. Ja vas ne bih poznao kroz dvadeset godina.
(8)	Da li neko od vas poznaje generala Tejlora?	Ne. Niko od nas ne poznaje generala Tejlora.
(9)	Kad ste postali vojnik?	Ja sam postao vojnik . . .
(10)	Da li vi postajete stariji ili mlađi svaki dan?	Ja postajem stariji svaki dan.
(11)	Kojoj četi ste pridati?	Ja sam pridat četi A.
(12)	Da li se pešadija pridaje artiljeriji ili se artiljerija pridaje pešadiji?	Artiljerija se pridaje pešadiji, a ne pešadija artiljeriji.
(13)	Šta morate da uradite u Njujorku da biste otputovali brodom za Evropu?	Ja moram da se ukrcam u brod u Njujorku da bih otputovao za Evropu.
(14)	Šta rade putnici u luci?	U luci se putnici ukrcavaju u brod.

4 - Verbs made imperfective by means of suffix <u>ava</u>:

(1)	Gde možete da dopunite svoje znanje srpskohrvatskog jezika?	Ja mogu da dopunim svoje znanje srpskohrvatskog jezika u Jugoslaviji.
(2)	Zašto ljudi idu u škole?	Ljudi idu u škole da dopunjavaju svoje znanje.
(3)	Ako ne stignete pre polaska voza na železničku stanicu, šta će vam se dogoditi?	Ako ne stignem na železničku stanicu pre polaska voza, ja ću zakasniti.
(4)	Šta kažemo za nekoga ko nikad ne dolazi na vreme?	Za nekoga ko nikad ne dolazi na vreme kažemo da stalno zakašnjava.
(5)	Ako slučajno stanete nekome na nogu, šta treba da uradite?	Ako slučajno nekome stanem na nogu, ja treba da se izvinim.

(6)	Kome se deca često izvinjavaju?	Deca se često izvinjavaju roditeljima.
(7)	Šta treba da uradi učenik koji nešto ne razume?	Učenik koji nešto ne razume treba da zamoli nastavnika da mu objasni ono što ne razume.
(8)	Da li vi objašnjavate gramatiku nastavnicima ili je oni objašnjavaju vama?	Nastavnici objašnjavaju gramatiku nama.
(9)	Šta treba uraditi sa onim ko nešto ne zna?	Onoga ko nešto ne zna, treba poučiti.
(10)	Šta rade nastavnici?	Nastavnici poučavaju đake.
(11)	Da li su svi putnici na brodu "Andrija Dorija" poginuli?	Ne. Svi putnici na brodu "Andrija Dorija" nisu poginuli; neki su se spasli.
(12)	Ko je spasavao te putnike?	Drugi brodovi su ih spasavali.
(13)	Koje saobraćajno sredstvo ćete upotrebiti ako želite da nekuda stignete brzo?	Ako želim da nekuda stignem brzo, ja ću upotrebiti avion.
(14)	Da li vi često upotrebljavate avion?	Da. Ja često upotrebljavam avion.

5 - Verbs made imperfective by means of suffix <u>iva</u> (<u>eva</u>):

(1)	Ko će zameniti svoj stari automobil za novi kad bude imao novaca?	Ja ću zameniti svoj stari automobil za novi, kad budem imao novaca.
(2)	Da li ljudi u Americi često zamenjuju automobile?	Da. Ljudi u Americi često zamenjuju automobile.
(3)	Šta biste vi uradili sa onim ko bi na silu ušao u vašu kuću?	Ja bih izbacio onoga ko bi na silu ušao u moju kuću.
(4)	Šta on radi?	On izbacuje nameštaj iz kuće.
(5)	Šta treba da urade oni koji nemaju svoje kuće, a treba im stan?	Oni koji nemaju svoje kuće, a treba im stan treba da iznajme stan.
(6)	Da li ljudi koji imaju svoje kuće iznajmljuju stanove?	Ne. Ljudi koji imaju svoje kuće ne iznajmljuju stanove.
(7)	Šta treba da uradi onaj ko želi da napusti stan?	Onaj ko želi da napusti stan treba da ga otkaže.
(8)	Na koliko dana se obično otkazuje stan?	Stan se obično otkazuje na mesec dana.
(9)	Šta ćete uraditi ako vam hitno treba 600 dolara, a nemate ih?	Ako mi hitno treba 600 dolara, a nemam ih, ja ću ih pozajmiti.
(10)	Ko pozajmljuje novac?	Banke pozajmljuju novac.

(11)	Šta biste vi uradili ako bi vam neko uzeo automobil sa ulice?	Ako bi mi neko uzeo automobil sa ulice, ja bih to prijavio policiji.
(12)	Gde se prijavljuju učenici kad dođu u ovu školu?	Kad dođu u ovu školu, učenici se prijavljuju u četu.
(13)	Šta može da rastera maglu?	Vetar može da rastera maglu.
(14)	Šta radi vetar sa maglom?	Vetar rasteruje maglu.
(15)	Ko je savladao Japan u ratu?	Mi smo savladali Japan u ratu.
(16)	Čime se savlađuju teškoće u životu?	Teškoće u životu se savlađuju radom.
(17)	Šta morate da uradite pošto uzmete sobu u hotelu?	Pošto uzmem sobu u hotelu, moram da se upišem u hotelski registar.
(18)	U šta se upisuju hotelski gosti?	Hotelski gosti se upisuju u hotelski registar.
(19)	Šta majka mora da uradi sa detetom koje ne može da zaspi?	Majka mora da uspava dete koje ne može da zaspi.
(20)	Ko vas je uspavljivao kad ste bili mali?	Majka me je uspavljivala kad sam bio mali.
(21)	Možete li vi da utovarite sami svoj automobil u brod?	Ne. Ja ne mogu sam da utovarim svoj automobil u brod.
(22)	Šta rade ovi ljudi?	Ti ljudi utovaruju robu u brodove.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

A - Translate the following text into English:

Kod lekara

Pošto se Dikson nije dobro osećao, on je telefonirao svojoj daktilografkinji da neće dolaziti u kancelariju, nego će ostati u svojoj sobi. Tako, kad je Janko Stanković došao u Diksonovu kancelariju da ga vidi, daktilografkinja mu je rekla da je Dikson bolestan. Stanković je odmah otišao u hotel "Mažestik" gde je našao Diksona da hoda po svojoj sobi. Dikson mu se žalio da ima temperaturu malo višu od normalne, da je vrlo rdavo spavao, i da se izjutra jedva digao, te bi želeo da ode nekom lekaru radi pregleda. Stanković mu je predložio da odu kod njegovog prijatelja d-ra Ljubiše Katanića, lekara celokupne medicine, čija ordinacija nije daleko. Beogradani smatraju d-ra Katanića za odličnog lekara. Dikson je odmah pristao i pošao sa Stankovićem. Kad su stigli u ordinaciju i upitali bolničarku da li je lekar došao, ona im je odgovorila da jeste, ali da sada pregleda jednog pacijenta. Oni su stoga seli i čekali. Kad je posle dvadeset minuta lekar ušao u čekaonicu, Stanković ga je upoznao sa Diksonom. Posle toga su Dikson i lekar otišli u drugu sobu, a Stanković je ostao u čekaonici i čekao da se Dikson vrati sa pregleda.

D-r Katanić je detaljno pregledao Diksona i našao da je nazebao, ali da nije ništa opasno. On mu je savetovao da se ubuduće čuva da opet ne nazebe. Zatim mu je napisao recept kojim mu je propisao lekove. On mu je takođe dao uputstva kako da ih upotrebljava. Posle toga su Dikson i Stanković otišli u apoteku da kupe lekove.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Yugoslav armored units

Armored units are a separate branch of the Yugoslav People's Army. These units are composed of tanks, armored cars, combat carriers, armored railroad trains and parts of other branches of the army and services.

The tanks are light, medium and heavy.

Light tanks have light armor and are very mobile. They are armed with one cannon up to 76 mm caliber and with 2-3 machine guns. They are used for reconnaissance, pursuit and security.

Medium tanks have stronger armor, less speed and heavier armament than light tanks. They are armed with a cannon up to 100 mm caliber and with several machine guns. The majority of tanks in the armored units are made up of medium tanks. They are able to perform almost all missions in combat.

Heavy tanks have heavy armor, powerful armament and they are less mobile than medium tanks. They are used in combat to destroy enemy fortifications, to fight enemy tanks and artillery.

Tanks are organized into platoons, companies, battalions, regiments, brigades and divisions. Their units can be independent or in the organic composition of infantry divisions and corps.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Ispitivanje vojnog begunca (nastavak)

(O oklopnim jedinicama)

1. Kapetan Brodi: Iz čega se sastoje vaše oklopne jedinice?

   Vojni begunac: Naše oklopne jedinice se sastoje iz: tenkova, oklopnih automobila, oklopnih transportera, oklopnih vozova i delova drugih rodova i službi.

2. K.B: Koje vrste tenkova imate?

   V b: Imamo lake, srednje i teške tenkove?

3. K.B: Kakvi su vaši laki tenkovi?

   V b: Oni su vrlo pokretljivi sa slabijim oklopom i naoružanjem. Imaju jedan top kalibra do 76 mm i 2-3 mitraljeza.

SIXTH PART
INTERPRETING

Interrogation of an army deserter (cont)

(About armored units)

1. Captain Brodie: What are your armored units composed of?

   Army deserter: Our armored units are composed of: tanks, armored cars, armored personnel carriers, armored trains and parts of other branches of the army and services.

2. Capt B: What kinds of tanks do you have?

   A d: We have light, medium and heavy tanks.

3. Capt B: What are your light tanks like?

   A d: They are very mobile with lighter armor and armament. They have one cannon up to 76 mm caliber and 2-3 machine guns.

4. K.B: A srednji tenkovi?

V b: Njihov oklop je jači, brzina manja, a naoružanje teže nego kod lakih tenkova. Naoružani su topom do 100 mm kalibra i sa nekoliko mitraljeza.

5. K.B: Kakvi su vaši teški tenkovi?

V b: Njihov oklop je vrlo jak, naoružanje vrlo moćno; teški su i slabije pokretljivi od srednjih tenkova.

6. K.B: Imate li vi neke naročite tenkove kao mi?

V b: Da, imamo. Imamo tenkove amfibije, tenkove čistače mina, mostovne tenkove tenkove bacače plamena, hemiske tenkove i tenkove transportere.

7. K.B: Kako su organizovane vaše tenkovske jedinice?

V b: Mi imamo samostalne tenkovske jedinice i tenkovske jedinice u sastavu pešadiskih divizija i korpusa.

8. K.B: Koje su vaše tenkovske jedinice?

V b: Tenkovske jedinice su: tenkovski vod, tenkovska četa, tenkovski bataljon, tenkovska brigada i tenkovska divizija.

9. K.B: Zar nemate tenkovske pukove?

V b: Imamo samo kod jedinica koje su u sastavu korpusa. Divizija ima tenkovski bataljon.

4. Capt B: And medium tanks?

A d: Their armor is stronger, their speed less and their armament heavier than in the light tanks. They are armed with a cannon up to 100 mm caliber and several machine guns.

5. Capt B: What are your heavy tanks like?

A d: Their armor is very strong, their armament very powerful; they are heavy and less mobile than medium tanks.

6. Capt B: Do you have some special tanks as we do?

A d: Yes, we do. We have amphibian tanks, minesweeping tanks, bridge tanks, flame-throwing tanks, chemical tanks and armored personnel carriers.

7. Capt B: How are your tank units organized?

A d: We have independent tank units and tank units in the composition of infantry divisions and corps.

8. Capt B: Which are your tank units?

A d: The tank units are: tank platoon, tank company, tank battalion, tank brigade and tank division.

9. Capt B: Don't you have tank regiments?

A d: We have them only with units which are in the composition of a corps. A division has a tank battalion.

10. K.B: Kako dejstvuju tenkovske jedinice?

V b: Jedinice u sastavu divizije i korpusa dejstvuju sa tim jedinicama. Samostalne jedinice dejstvuju po naredenjima Vrhovne komande.

11. K.B: Da li vi u vašim oklopnim jedinicama imate pešadiju?

V b: Da. Imamo motorizovanu pešadiju. Ona se vozi automobilima, a bori peške.

12. K.B: Da li vi proizvodite tenkove u svojoj zemlji ili ih kupujete u inostranstvu?

V b: Kupujemo ih u inostranstvu, najviše u Americi.

10 Capt B: How do tank units operate?

A d: Units in the composition of divisions and corps operate with those units. Independent units operate at the orders of the Supreme Command.

11. Capt B: Do you have the infantry in your armored units?

A d: Yes. We have motorized infantry. It's transported by automobiles and it fights on foot.

12. Capt B: Do you manufacture tanks in your country or do you buy them abroad?

A d: We buy them abroad, mostly from America.

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Yesterday morning Dickson did not feel well, his temperature was a little above normal and he was hardly able to get up.
2. Although he is not a coward, he got a little scared as everyone does when something hurts him.
3. When Janko came, he advised him to go to Dr. Katanich, a general practitioner.
4. When they entered the waiting room, the nurse asked them to be seated because Dr. Katanich was examining another patient.
5. Soon Dr. Katanich asked Dickson to come into the office.
6. He asked Dickson to take off his shirt, to put a thermometer under the armpit, to show his tongue and throat, to cough, to inhale and exhale deeply.
7. He told Dickson that he had caught a cold and that there was nothing serious.
8. After he put away the stethoscope, he wrote a prescription in which he prescribed medicines, which Dickson will buy in a drugstore on his way to the hotel.
9. He also gave Dickson directions on how to use the medicines.
10. In the same building in which Dr. Katanich's office is there are also offices of a surgeon, a doctor of internal medicine, an eye specialist and a psychiatrist.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1836-apotéka, f. - drugstore, pharmacy

1837-bòleti, v.i.ipfv. - to ail, to ache, to hurt
pr.t: bòlī;bòlē

*1837-zabòleti, v.i.pfv. - to ail, to ache, to hurt
pr.t: zabòli;zabòle

1838-bólničārka, f. - nurse
gen. pl: bólničārki

1839-čèkaonica, f. - waiting room

1840-dȉći (se), v.t.&r.pfv. - to raise, to lift; to erect; (to rise)
pr.t: dȉgnēm;dȉgnū
a.p.p: dȉgao,dȉgla,dȉglo,
dȉgli,dȉgle,dȉgla

*1840-dȉzati (se), v.t.&r.ipfv. - to raise, to lift; to erect; (to rise)
pr.t: dȉžēm;dȉžū

1841-dùbok, adj. - deep, profound

-dubòko, adv. - deeply, profoundly

1842-gȑlo, n. - throat

1843-hȉrurg, m. - surgeon
nom. pl.: hȉrurzi

1844-intèrnista, f. - doctor of internal medicine

1845-izdàhnuti, v.t.&i.pfv. - to exhale; to expire, to die
pr.t: izdahnem;izdahnu

*1845-ȉzdisati, v.t.&i.ipfv. - to exhale; to expire, to die
pr.t: ȉzdišem;ȉzdišu

1846-kȁšljati, v.i.ipfv. - to cough
pr.t: kȁšljem;kȁšlju

1847-kȕkavica, f. - coward

1848-lēk, m. - medicine, medicament; cure
nom. pl: lékovi

*806-lèkarski, adj. - doctoral, doctor, adj.

1849-medicina, f. - medicine (profession)

1850-mètnuti, v.t.pfv. - to put
pr.t: mètnem;mètnu

*1850-mètati, v.t.ipfv. - to put
pr.t: mèćem;mèću

1851-mùka, f. - difficulty, trouble;torture

1852-nazépsti, v.i.pfv. - to catch cold
pr.t: nazébem;nazébu
a.p.p: nàzēbao,nazébla,
nazéblo,nazébli,
nazéble,nazébla

1853-okùlista, f. - eye specialist

1854-ȍpāsan, adj. m. - dangerous
ȍpāsna, f.
ȍpāsno, n.

-ȍpāsno, adv. - dangerously

1855-ordinácija, f. - doctor's office

1856-pacijent, m. - patient

1857-pȁzuho, n. - armpit

1858-plȁšiti (se) v.t.&r.ipfv. - to frighten, to scare; (to be afraid)
pr.t: plȁšim;plȁše

*1858-ùplašiti (se), v.t.&r.pfv. - to frighten, to scare; (to be afraid)
pr.t: ùplašīm;ùplaše

1859-pòmalo, adv. - by degrees, slowly; bit by bit

1860-propísati, v.t.pfv. - to prescribe
pr.t: pròpīšem;pròpīšū

*1860-propisívati, v.t.ipfv. - to prescribe
pr.t: propisujem;propìsuju

1861-psihijàtar, m. - psychiatrist
gen. sing: psihijàtra

1862-rècept, m. - prescription

1863-sávetovati (se), v.t.&r.ipfv.- to advise; (to take council
pr.t: sávetujem;sávetuju with, to consult with)

*1863-posávetovati (se), v.t.&r. pfv. - to advise; (to take council with, to consult with)
pr.t: posávetujem;posávetuju

1864-sȍbarica, f. - chambermaid

1865-stȅtoskop, m. - stethoscope

1866-temperatúra, f. - temperature

1867-tèrmometar, m. - thermometer
gen. sing: termometra

1868-udàhnuti, v.t.pfv. - to inhale
pr.t: ùdahnēm;ùdahnū

*1868-ùdisati, v.t.ipfv. - to inhale
pr.t: ùdišem;ùdišu

1869-ȕputstvo, n. - direction, instruction

* * * *

lèkar celȍkupne medicȉne - general practitioner

SEDAMDESET-DEVETA LEKCIJA
SEVENTY-NINTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE ASPECT MECHANISM IN PRIMARY PERFECTIVE AND PRIMARY IMPERFECTIVE VERBS (See Par. 238)

1 - Give the students a general idea about the productiveness which is realized through the prefixing and suffixing of verbs.

2 - Demonstrate the functioning of the aspect mechanism of the primary perfective verb dati and the primary imperfective verb piti using the corresponding charts from the grammar analysis of this lesson.

3 - Demonstrate the use of verbs derived from the primary perfective verb dati and the primary imperfective verb piti by first having the students read the following text and then by asking the questions which follow the text.

Preko puta od mene je sedela jedna mlada i dosta lepa žena. Ja sam razgledao novine dok je ona čitala jednu malu, sasvim staru knjigu. Čovek je mogao da vidi da je uživala u njoj. Odjednom je stavila knjigu na kolena i rekla kao za sebe:

- Ne vidi se više.

Iako sam sumnjao da želi da stupi u razgovor sa mnom, ipak sam rekao:

- Da. Nadajmo se da će uskoro zapaliti svetla.
- Neće. Zasad samo ekspresni i brzi vozovi imaju svetla.

Ja sam to i sam znao i pitao sam se šta mi je trebalo da kažem takvu besmislicu. Ćutali smo tako neko vreme, a onda sam izvadio cigarete i ponudio joj jednu:

- Cigaretu, gospođo?
- Vrlo rado. Hvala.

Više se nije videlo baš ništa. Svetlo upaljača je palo na knjigu na njenim kolenima. Nisam verovao svojim očima. Bila je to knjiga na koju sam pre dvadeset godina napisao nekoliko reči, potpisao se i dao je svom dobrom prijatelju M. B. kad smo se rastajali.

- Izvinite, gospođo, ali odakle vam ovo? upitao sam je odmah.
- Šta, molim? A, "Epikurov vrt"! Divna je to knjiga! Daje mi veliko zadovoljstvo svaki put kad je čitam. Nju je, mislim, neko dao mom mužu.
- Vi ste, znači, supruga gospodina M. B. Zar ne?
- Bila sam. Kako vi to znate?
- Ja sam vašem mužu dao tu knjigu. Nego, recite mi, molim vas, zašto ste rekli "bila sam"? Zar više niste?
- Ne. Moj muž je umro.

Nisam znao šta da kažem. M. B. je bio mlađi od mene i vrlo zdrav i jak.

- Vaš prijatelj je, međutim, živ, dodala je mirno.
- Sad ne razumem baš ništa!
- Razumećete! Slušajte: Vi znate kako je on bio divan čovek. Kad sam se udavala za njega, nisam mislila da će mi on ikad zadavati brige i teškoće. A koliko mi ih je zadao otkad sam se udala za njega! Sve je počelo kad se upoznao sa jednom glumicom. Ja tome nisam pridavala veliku važnost, jer sam znala da to prijateljstvo neće dugo trajati. Tako je i bilo. Ja sam se radovala, ali je on bio nesrećan. Počeo je da pije. U početku bi popio čašu-dve, ali ih je uskoro ispijao do deset jednu za drugom. Tako se propio i odavao se piću sve više. Opijao se svaki dan i pri tom napijao u svačije zdravlje. Svaki put kad bi napio nekome, ispio bi čašu do poslednje kapi. Onda bi se opio i zaspao. Posle nekog vremena, sasvim se propio, tj. odao se piću. Više nije bilo novca. Onda je počeo da prodaje knjige. Treba da dodam da to nije činio sam. Izdavao je uputstva o tome sluzi koji je uskoro prodao ili razdao sve knjige, sem ove vaše. Pošto su u školi gde je on predavao svi mislili o njemu lepo, on nije hteo da se dozna da on pije. Odjednom se podao misli da ja nameravam da ga izdam, tj. kažem njegovim kolegama da on pije. Ja sam ga uveravala da to nije tačno, ali bez uspeha. Postao je neljubazan. Morala sam sama da mu dodajem čaše. Činilo mi se ne da pije, već da upija piće celim telom. Najzad sam mu predala kuću i sve u njoj i otišla. Pošto je uvek pio samo kod kuće, a ja, sem vama sada, nikome nisam odala njegovu tajnu, to njega i danas svi vole i žale što je imao tako rđavu ženu! Za mene, međutim, on je mrtav. Da li sad razumete?

Questions on text:

(1) Ko je sedeo preko puta od vas?
(2) Šta ste radili vi, a šta ona?
(3) Šta je čovek mogao da vidi?
(4) Šta je ona odjednom uradila?
(5) Šta je pri tom rekla?
(6) Kome je ona to rekla?
(7) Da li ste vi verovali da ona želi da stupi u razgovor s vama?
(8) Šta ste vi ipak uradili?
(9) Šta je ona odgovorila?
(10) Da li ste vi to i sami znali?
(11) Da li ste zatim razgovarali?
(12) Šta ste vi onda uradili?
(13) Kojim rečima ste joj ponudili cigaretu?
(14) Šta je ona rekla?
(15) Da li se tada u vozu dobro videlo?
(16) Na šta je palo svetlo upaljača?

(17) Šta se tada dogodilo?
(18) Kakva je to bila knjiga?
(19) Kojim rečima ste upitali gospođu odakle joj ta knjiga?
(20) Šta je ona odgovorila?
(21) Šta ste vi iz toga zaključili?
(22) Šta je gospođa odgovorila kad ste je pitali da li je ona supruga vašeg prijatelja?
(23) Zašto ste se vi iznenadili kad ste čuli da je on umro?
(24) Šta je onda gospođa dodala mirno?
(25) Šta ste joj vi na to rekli?
(26) A ona vama?
(27) Kakav čovek je bio njen muž kad se ona udavala za njega?
(28) Šta ona nije mislila kad se udavala za njega?
(29) Otkada joj je muž zadao mnogo brige i teškoće?
(30) Kad je sve to počelo?
(31) Zašto ona tome nije pridavala veliku važnost?
(32) Ko se radovao, a ko je bio nesrećan kad se to dogodilo?
(33) Šta se tada dogodilo s njenim mužem?
(34) Koliko čaša bi on popio u početku?
(35) A koliko ih je ispijao uskoro?
(36) Šta se događalo s njenim mužem?
(37) Da li se on često opijao?
(38) Šta je pri tom radio?
(39) Šta bi uradio svaki put kad bi nekoga častio?
(40) Šta se dogodilo s njim posle nekog vremena?
(41) Čega više nije bilo?
(42) Šta je njen muž onda počeo da radi?
(43) Šta je gospođa rekla da treba da radi?
(44) Kome je on za to izdavao uputstva?
(45) Šta je sluga uskoro uradio?
(46) Šta njen muž nije hteo da se dozna?
(47) Zašto?
(48) Kakvoj misli se on odjednom podao?
(49) Šta je činila njegova žena kad joj je on to rekao?
(50) Da li je ona imala uspeha?
(51) Kakav je postao njen muž?
(52) Šta je njegova žena morala da radi?
(53) Šta joj se činilo?
(54) Šta je ona najzad učinila?
(55) Gde je on uvek pio?
(56) Da li je ona ikom, sem vama, odala njegovu tajnu?
(57) Šta je bio rezultat toga?
(58) Kako je gospođa završila svoju priču?

DRUGI DEO
DIJALOG

O konjici

1. General Stanković: Uh, koliko pošte imate, g. Diksone!

Robert Dikson: Baš kad sam polazio kući, pismonoša je razdavao poštu, pa mi je dao sve ovo u ruke.

2. G.S: Danas ćemo da govorimo o konjici kojoj mi još uvek pridajemo važnost iz mnogih razloga.

R D: Zar oklopne i motorizovane jedinice nisu dovoljne? Mi smo vam dali ili prodali posle rata mnoge dobre tenkove.

3. G.S: Zemljište je glavni razlog. Ono nam zadaje mnogo teškoća. Oklopne i motorizovane jedinice su vezane za dobre puteve.

R D: A vaši planinski predeli nemaju dobrih puteva i teško su prohodni, pa morate da imate konjicu.

4. G.S: Tako je. Konjica je pešadija na konjima i ona može ići svuda kuda ide pešadija.

R D: Je li konjica naoružana kao pešadija?

5. G.S: Jeste. Ona je i vrlo pokretljiva. Ona može brzo da pređe prostor i da se iznenada pojavi prema neprijateljskom boku ili u njegovoj pozadini, da ga napadne i da se povuče.

R D: Zar konji ne odaju konjicu?

SECOND PART
DIALOGUE

About the cavalry

1. General Stankovich: Oh, how much mail you have, Mr. Dickson!

Robert Dickson: Just when I started home, the mailman was delivering the mail, and he put all this in my hands.

2. Gen S: Today we'll talk about the cavalry to which we still attribute importance for many reasons.

R D: Aren't armored and motorized units sufficient? We gave or sold you many good tanks after the war.

3. Gen S: Terrain is the main reason. It causes us many difficulties. Armored and motorized units are bound to good roads.

R D: And your mountain regions don't have good roads and are hardly passable, so you must have cavalry.

4. Gen S: That's right. The cavalry is mounted infantry and it can go everywhere the infantry goes.

R D: Is the cavalry armed like the infantry?

5. Gen S: Yes. It is also very mobile. It can cover a distance very fast and can appear suddenly on the enemy's flank or in his rear, attack him and then withdraw.

R D: Don't the horses reveal the presence of the cavalry?

O KONJICI

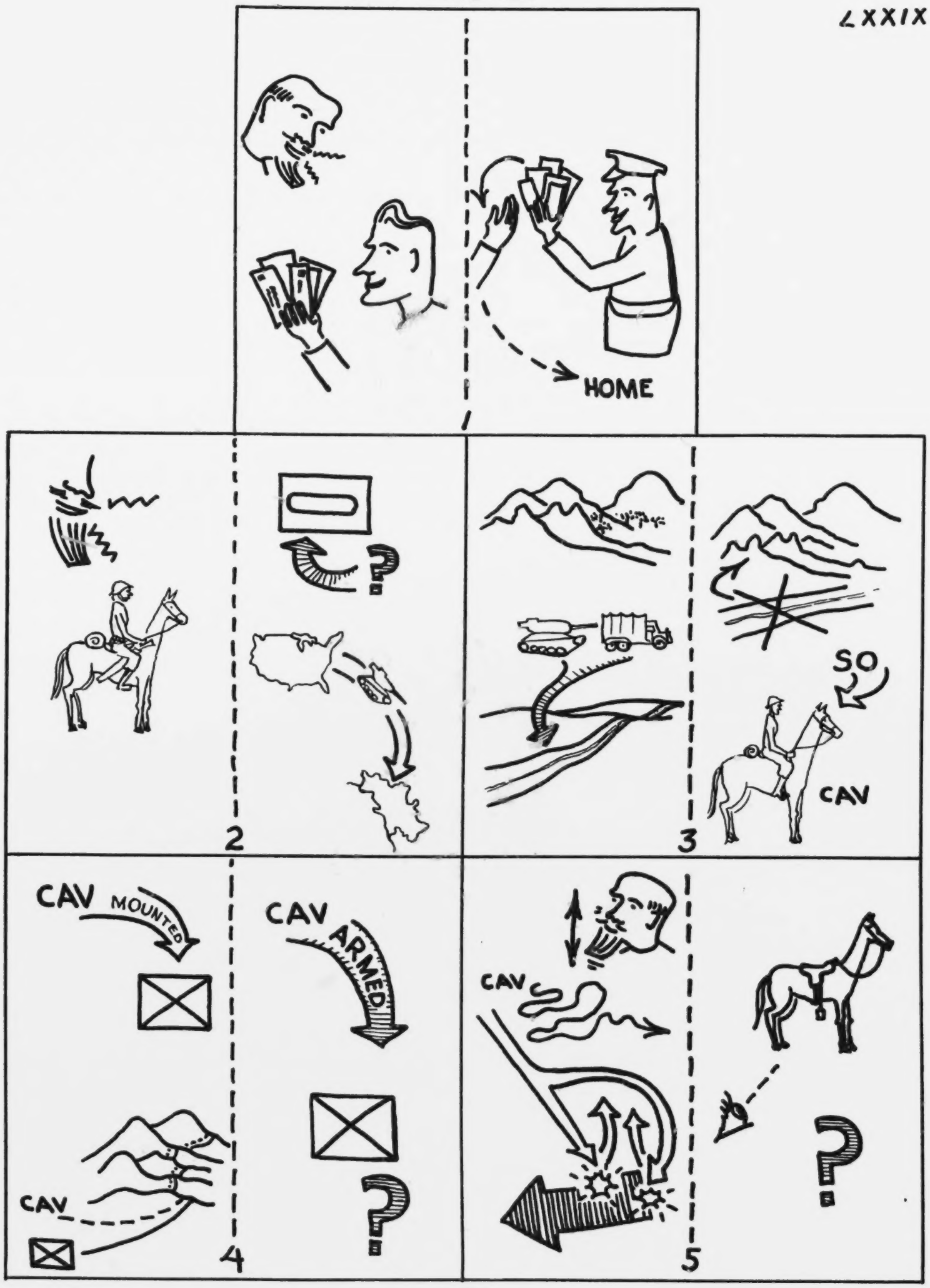

6. G.S: Obično ne, jer se ona kreće noću, a bori peške.

R D: Koji zadaci se daju konjici?

7. G.S: Obično oni za koje su potrebne brzina i pokretljivost, a prilike ne dozvoljavaju upotrebu oklopnih jedinica.

R D: Sad razumem. To je kad su rdavi putevi, dubok sneg, kiša, magla i tome slično.

8. G.S: Tako je, g. Diksone. I u Drugom svetskom ratu konjica se upotrebljavala u Italiji za eksploataciju uspeha.

R D: Sećam se. Tada smo gonili neprijatelja.

9. G.S: Osim tih primera, znam da je nemačka vojska 1941 godine u operacijama protiv gerilaca upotrebila i male konjičke jedinice.

R D: Da. Oni su te jedinice pridavali pešadiskim pukovima i one su gerilcima zadale mnogo teškoća.

10. G.S: Molim vas da mi dodate šešir, pa da malo izađemo.

R D: Vrlo rado, g. generale. Hajdemo na Kalimegdan.

6. Gen S: Usually not, because it moves by night and fights on foot.

R D: What missions are given to the cavalry?

7. Gen S: Usually those for which speed and mobility are necessary and the circumstances do not permit the use of armored units.

R D: Now I understand. That's when the roads are bad, when there is deep snow, rain, fog and the like.

8. Gen S: You're right, Mr. Dickson. In the Second World War, too, the cavalry was used in Italy in the exploitation of success.

R D: I remember. Then, we were pursuing the enemy.

9. Gen S: Besides those examples, I know that the German army in 1941 in operations against guerrillas also used small cavalry units.

R D: Yes. They attached those units to infantry regiments and they caused the guerrillas many difficulties.

10. Gen S: Please, pass me my hat and then we can go for a walk.

R D: Very gladly, General. Let's go to Kalimegdan.

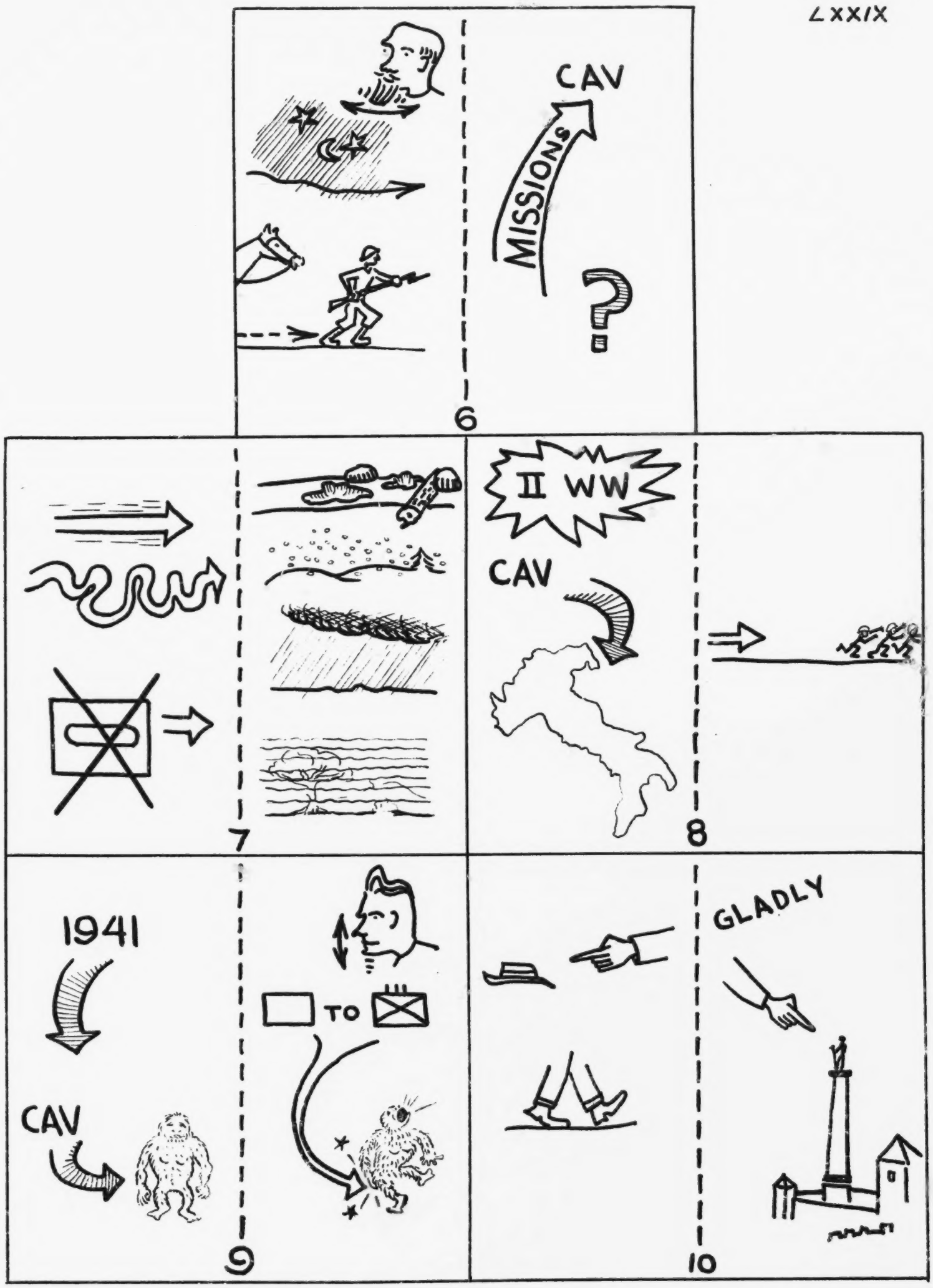
CAV
MISSIONS
?
6
II WW
CAV
7
8
1941
CAV
TO
9
GLADLY
10

PAR. 238 - THE ASPECT MECHANISM IN PRIMARY PERFECTIVE AND PRIMARY IMPERFECTIVE VERBS

A - By adding prefixes to a primary imperfective or a primary perfective verb a whole set of verbs can be formed. This systematic prefixing is the most productive feature in the Serbo-Croatian language.

By adding a suffix to the root (stem) of either a primary or a secondary perfective verb, we obtain its imperfective counterpart.

By adding the appropriate prefix to a primary imperfective verb (see Par. 235, p. 87 of this volume), we form its only perfective counterpart. These two verbs are of the same meaning except for the difference in aspect and they form an aspect system. Such perfective verbs cannot be imperfectivized further:

пити, v.t.&i.ipfv. - to drink
попити, v.t.pfv. - to drink

But by adding other prefixes to a primary imperfective verb we obtain perfective verbs with a meaning different from that of the verb from which they derive. Imperfectivizing of these verbs is not only possible, but also required in order to form new aspect systems.

The following schemes show how the aspect mechanism works in the primary imperfective verbs пити and писати. The arrows show how the verbs are derived.

- to drink
- to drink out (to the bottom)
- to drink to someone; to make drunk; (to become drunk)
- to make drunk; (to become drunk)
- to absorb; to blot
- to spend (money, property) drinking;(to become a drunkard)

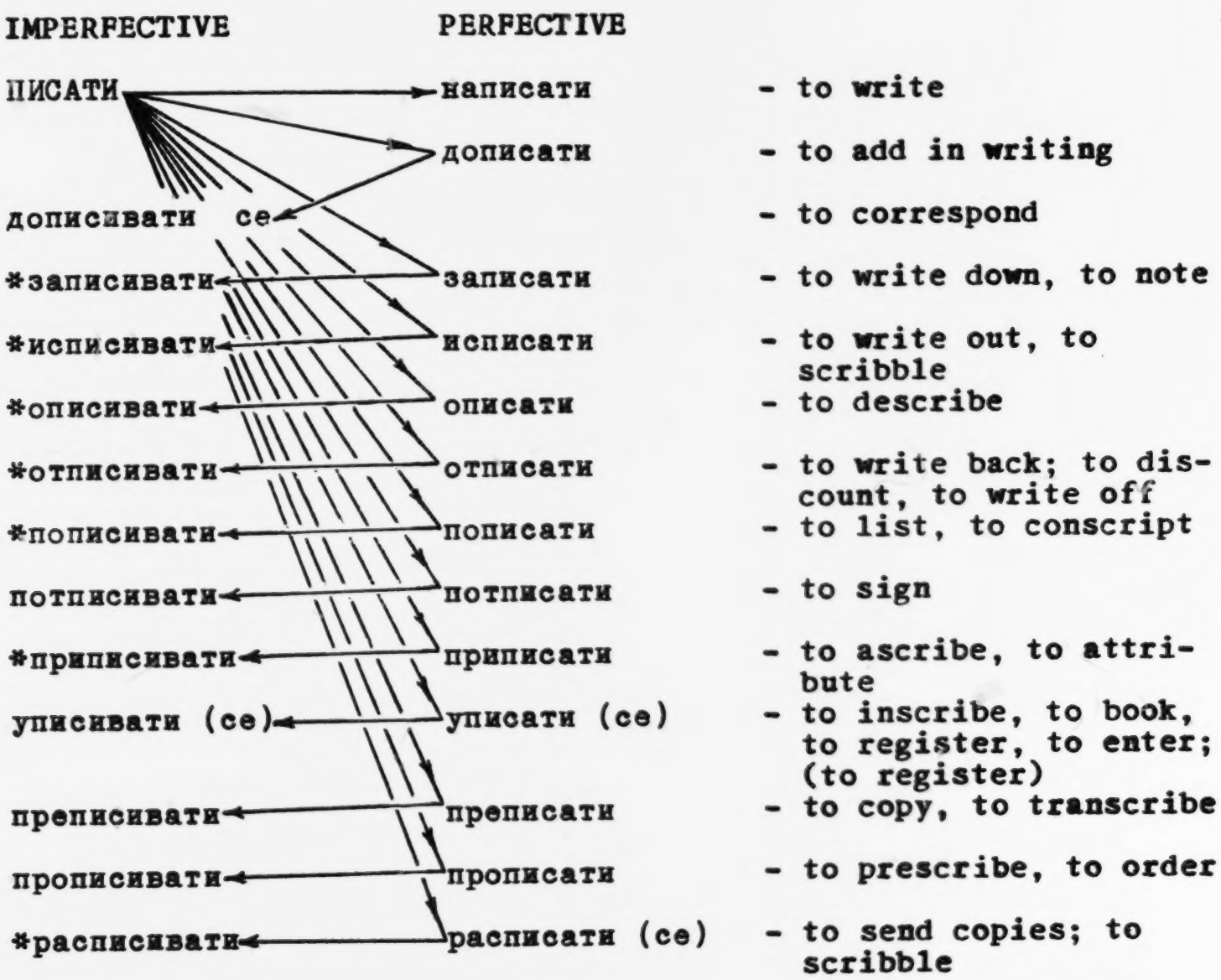

B - By adding different prefixes to a primary perfective verb we obtain new (secondary) perfective verbs, the meaning of which is different from the meaning of the verb from which they derive. The same thing occurs when we add a prefix to a secondary perfective verb.

By adding a suffix to the root (stem) of a primary or of a secondary <u>perfective</u> verb we obtain its <u>imperfective</u> counterpart.

A primary perfective verb and its secondary perfective derivative may be made imperfective by means of the same suffix, or by means of different suffixes.

The following schemes show how the aspect mechanism works in the primary perfective verbs <u>купити</u> and <u>дати</u>:

PERFECTIVE	IMPERFECTIVE	
КУПИТИ	КУПОВАТИ	- to buy
*докупити	докупљивати	- to buy (more)
*закупити	закупљивати	- to rent, to lease
искупити	искупљивати	- to redeem
*откупити	откупљивати	- to redeem, to purchase
*поткупити	поткупљивати	- to bribe

Note: (1) The verb кȳпити - to buy, should not be confused with the verb кȕпити - to gather, to pick.

(2) Sometimes by prefixing a secondary imperfective verb, one or more perfective verbs can be formed. Such verbs differ in meaning from the verb from which they derive and do not have an imperfective counterpart:

куповати, v.t.ipfv. - to buy

*накуповати, v.t.pfv. - to buy all one wants

покуповати, v.t.pfv. - to buy up

PERFECTIVE	IMPERFECTIVE	
ДАТИ	ДАВАТИ	- to give
додати	додавати	- to add; to pass
задати	задавати	- to give, to cause, to assign
издати (се)	издавати (се)	- to issue; to edit; to extradite; to betray; to rent; (to betray oneself)
одати (се)	одавати (се)	- to reveal, to betray, to denounce; (to betray oneself)
*подати (се)	подавати (се)	- to give, to hand; (to yield)
придати	придавати	- to attach, to attribute
*удати (се)	удавати (се)	- to marry (of a woman)
предати (се)	предавати (се)	- to hand; to lecture; (to surrender)

PERFECTIVE	IMPERFECTIVE	
продати	продавати	- to sell
раздати	раздавати	- to give away, to distribute

(1) Баш кад сам полазио од куће, писмоноша је раздавао пошту, па ми је дао све ово у руке.
(2) Данас ћемо говорити о коњици којој ми још увек придајемо важност из многих разлога.
(2) Ми смо вам дали или продали после рата многе добре тенкове.
(3) Оно нам задаје много тешкоћа.
(5) Зар коњи не одају коњицу?
(9) Да. Они су тэ јединице придавали пешадиским пуковима и оне су герилцима задале много тешкоћа.
(10) Молим вас да ми додате шешир па да мало изађемо.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE ASPECT MECHANISM IN PRIMARY PERFECTIVE AND PRIMARY IMPERFECTIVE VERBS

1 - Demonstrate the functioning of the aspect mechanism of the primary perfective verb kupiti and the primary imperfective verb pisati using the corresponding charts from the grammar analysis of this lesson.

2 - Demonstrate the use of verbs derived from the primary perfective verb kupiti and the primary imperfective verb pisati by first having the students read the following text and then by asking the questions which follow the text.

Gospodin Dikson stalno uči nove reči, jer želi da razume Jugoslovene čak i onda kad upotrebljavaju retke i teške reči. On se takođe stara da i sam govori lepim srpskohrvatskim jezikom. Međutim, on ipak ne uspeva u tome svaki put, što ga čini vrlo nesrećnim. Da bi ga utešio, g. Janko Stanković mu je ispričao jedan slučaj iz kojeg se vidi da se i ljudi koji govore na svojem jeziku ne sporazumeju uvek kako treba. Evo šta mu je g. Stanković ispričao:

"Jedna moja prijateljica je učila lepo pisanje više godina i zato pisala ne samo vrlo lepo, nego i brzo. Baš u vreme kad je odlučila da nađe neki posao, jedan moj poslovni prijatelj mi je rekao da mu je potrebna devojka koja piše "lepo i brzo". Kad sam svoju prijateljicu obavestio o tome, ona se obradovala, jer je mislila da je to tačno ono što ona traži.

Sledećeg dana ona se javila u kancelariju tog mog prijatelja koji joj je više od sata opisivao njene buduće dužnosti. Najpre joj je rekao da se on dopisuje sa mnogim firmama i privatnim licima na čija pisma će ona morati da otpisuje. Zatim joj je pokazao registar u koji će upisivati adrese novih klijenata. Pošto otpiše na sva pisma koja stignu u toku dana, moraće da zapiše u naročitu knjigu kome i kada ih je poslala. Razume se da joj je rekao da ona ne sme da potpisuje pisma koja napiše u njegovo ime, već da mora da ih donese njemu da ih on potpiše. Zatim joj je pokazao knjigu u koju će da prepisuje najvažnije zakone koje propisuju i raspisuju razni komiteti. Kancelarija mu nije bila baš čista, pa je počeo da se izvinjava. Rekao je kako namerava da zakupi jednu celu kuću, koju će možda i kupiti ako bude mogao da je otkupi. Rekao je da je ovu staru kancelariju zakupio u vreme kad su stanbene prilike bile rđave. On nije zaboravio da joj kaže da je čeka mnogo starog posla, tj. da će morati da ispisuje mnoge listove koje devojka koju je imao pre nje nije uspela da ispiše. Toj devojci je pripisivao mnoge rđave osobine. Između ostalog, rekao je da su klijenti mogli da je potkupe. Zatim, da je ne samo netačno prepisala zakone koje je propisao i raspisao Komitet za unutrašnje poslove pre kratkog vremena, nego da je i dopisala u njih nešto što u njima nije ni postojalo. Jedan od prvih poslova bi joj bio da popiše sav kancelariski materijal da bi on znao šta treba da dokupi. Najzad je, kao usput, upitao koliko slova (letter) piše na minut. Ona mu je odgovorila da nikad nije brojala. Na to je on rekao da to nije teško, da ona samo sedne za mašinu, a on će gledati na sat. Sad je ona videla da nešto nije u redu. Ona je smatrala da je to neukusna šala i nije znala čemu da je pripiše. Najzad je saznao da ona uopšte ne zna da piše na mašini. Tad su videli u čemu je stvar i počeli da se ljute - ona na njega, on na nju, a i ona i on na mene. Iskupio sam se tek kad sam našao za nju posao u jednom muzeju, a za njega devojku koja je pisala takođe "lepo i brzo", ali na mašini."

Questions on text:

(1) Zašto g. Dikson stalno uči nove reči?
(2) Šta se on takođe stara da čini?
(3) Da li on uspeva u tome svaki put?
(4) Kako to utiče na njega?
(5) Šta je jednom uradio g. Janko Stanković da bi utešio g. Diksona?

(6) Šta je učila jedna prijateljica g. Stankovića?
(7) Kako je ona, zato, pisala?
(8) Šta je rekao g. Stankoviću jedan njegov poslovni prijatelj?
(9) Kad mu je on to rekao?
(10) Šta se dogodilo kad je g. Stanković obavestio o tome svoju prijateljicu?
(11) Šta je ona uradila sledećeg dana?
(12) Šta joj je prijatelj g. Stankovića opisivao više od jednog sata?
(13) S kime se prijatelj g. Stankovića dopisuje?
(14) Ko će morati da otpisuje na pisma tih firmi i privatnih lica?
(15) U šta će ona morati da zapiše kome i kada je otpisala pisma?
(16) Da li će ona smeti da potpisuje pisma koja napiše?
(17) Kome će ona morati da donese da potpiše pisma koja napiše?
(18) U šta će ona morati da prepisuje najvažnije zakone koje propisuju i raspisuju razni komiteti?
(19) Kakva je bila kancelarija prijatelja g. Stankovića?
(20) Šta namerava da zakupi?
(21) Da li će on možda i otkupiti tu kuću?
(22) Kad je on zakupio svoju staru kancelariju?
(23) Šta će njegova nova daktilografkinja morati da ispisuje?
(24) Ko nije uspeo da ispiše te listove?
(25) Šta je on pripisivao toj prvoj devojci?
(26) Koga su klijenti mogli da potkupe?
(27) Kako je ona prepisala neke zakone?
(28) Ko je propisao i raspisao zakone koje je ona netačno prepisala?
(29) Šta je ona dopisala kad ih je prepisivala?
(30) Šta će morati nova daktilografkinja da popiše?
(31) Ko želi da zna šta od kancelariskog materijala treba da dokupi?
(32) Šta je on najzad upitao kao usput?
(33) Šta mu je ona odgovorila?
(34) Šta je on onda predložio?
(35) Šta je ona sad videla?
(36) Kako je ona gledala na taj njegov predlog?
(37) Da li je ona znala čemu da pripiše tu neukusnu šalu?
(38) Šta je prijatelj g. Stankovića najzad saznao?
(39) Šta su onda on i devojka koja je trebalo da bude njegova nova daktilografkinja videli?
(40) Šta se tada dogodilo?
(41) Kad se gospodin Stanković iskupio?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Jugoslovenska konjica

Nekada su sve vojske imale jaku konjicu. Ona im je služila za izviđanje, obezbeđivanje i borbu. Danas nije tako.

Još u Prvom svetskom ratu, vazduhoplovstvo, oklopne i motorizovane jedinice počele su da zamenjuju konjicu.

U Drugom svetskom ratu konjice je bilo vrlo malo u velikim vojskama. Ali ona ipak još postoji u nekim vojskama. Jugoslavija je ima i sada.

Jugosloveni imaju i vazduhoplovstvo i oklopne i motorizovane jedinice i konjicu. Zašto?

Jugoslavija je većim delom planinska i teško prohodna zemlja. Tamo ima mnogo zemljišta kuda oklopne i motorizovane jedinice ne mogu da se kreću van dobrih puteva. Za takvo zemljište Jugosloveni imaju konjicu.

Jugoslovenska konjica je vrlo dobro naoružana i sposobna za borbu u svima prilikama gde se od nje očekuje da zameni oklopne i motorizovane jedinice kao: po dubokom snegu, u magli, po jakoj kiši i po teško prohodnom zemljištu. Ona je sposobna da se iznenada pojavi, napadne neprijatelja u bok i pozadinu i da se povuče. Ona dejstvuje kao pešadija na konju. Konji prenose konjičke jedinice s mesta na mesto, a one se bore peške ili - vrlo, vrlo retko - na konjima.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Pavichich and Dickson sign the contract

Mr. Ivan Pavichich arrived from Zagreb and met his friend Janko Stankovich, who introduced him to Dickson. The three of them agreed to meet the following morning to look over the draft of the contract, to discuss it and sign the contract.

The next morning when Pavichich and Janko were on their way to Dickson's office, Pavichich met another friend and decided to remain with him for a short time. So, Janko continued by himself to Dickson's office.

As soon as Dickson saw Janko he noticed that he looked tired. There was nothing strange in this since Janko had talked till three o'clock in the morning with his friend

Pavichich, who is staying with him. In order to make up for the rest that he lost last night, he will go to sleep as soon as the sun sets today.

Janko gave Dickson the draft of the contract that he had prepared and asked him to read it and see if something should be thrown (put) into it or thrown out of it. After Dickson read it, he thought that everything was all right.

When Pavichich came, they gave him, too, the draft to read. After he had read it attentively, he wanted to add a clause which would give the right to either (each) party to cancel the contract at any time. At Janko's suggestion the clause that they added read as follows: "Either party can cancel this contract after a thirty-day notice in advance." After this Janko went to his office for an hour.

Dickson gave the draft to his typist to copy it. Pavichich supervised the typist while she was copying the draft and at the same time looked over Dickson's catalogue.

When Janko returned, Dickson and Pavichich signed the contract. Dickson's typist and Janko were witnesses.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

O jugoslovenskoj konjici

Jugoslovenska narodna armija je jedna od oružanih sila koje još imaju konjicu.

Nekada je konjica bila vrlo važan rod vojske, jer je ona služila za izviđanje, obezbedivanje i borbu. Zbog jakog razvoja tehnike i brzog povećavanja naoružanja, važnost konjice je iz dana u dan manja, tako da je već i nema u mnogim velikim oružanim silama. Vazduhoplovstvo, oklopne i motorizovane jedinice danas vrše skoro sve zadatke koje je nekad vršila konjica. Pa ipak, konjica još postoji. Zemlje koje imaju planinsko i uopšte teško prohodno zemljište još uvek imaju konjicu. Takođe i one zemlje koje nemaju tešku industriju ili nemaju dovoljno benzina moraju da drže konjicu. Takva je i Jugoslavija i zato ona i danas ima jednu konjičku diviziju. Kao što se vidi, konjice sada ima malo u svetu.

FORMACIJA KONJICE

KONJIČKA DIVIZIJA

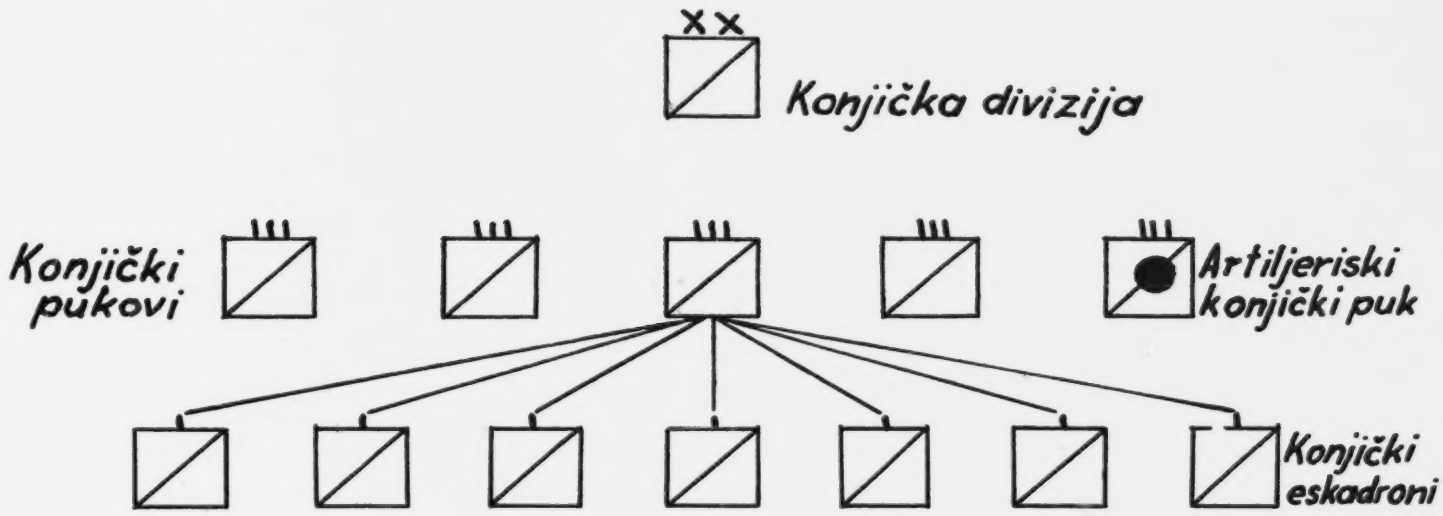

KONJIČKI DIVIZIONI

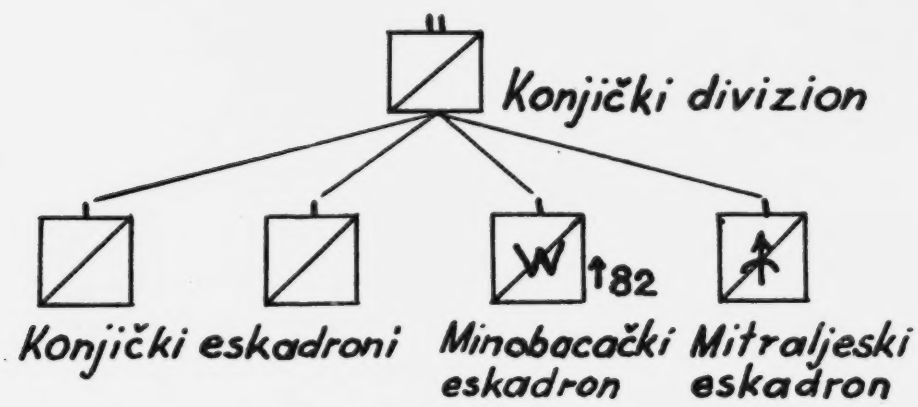

Zadaci konjice su sledeći: izvidanje, obezbedivanje i borba. Konjica je sada pešadija na konjima. Ona se kreće na konjima, a bori peške. Borba na konju, sa sabljom u ruci, pripada istoriji. Normalan način borbe konjice je peške. Pošto je ona vrlo pokretljiva, ona je sposobna da vrši napade na bokove i pozadinu neprijatelja. Sposobna je i da se iznenada pojavi, da izvrši udar i da se povuče. To su pokazali i Drugi svetski rat u Evropi i rat u Koreji.

Konjica ima u svome naoružanju sva oruda koja ima i pešadija: karabin, mitraljez, bacač itd.

Konjica je organizovana u: eskadrone, divizione, pukove i divizije. Neke vojske imaju i konjičke korpuse.

Konjički eskadron ima tri voda. Vodovi su streljački, mitraljeski i minobacački.

Konjički divizion ima do četiri eskadrona (dva streljačka, jedan minobacački i jedan mitraljeski) i delove za snabdevanje i vezu.

Konjički puk ima: do sedam eskadrona i delove ostalih rodova vojske i službi.

Konjička divizija ima do četiri puka konjice, artiljeriju i delove drugih rodova i službi.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Da li Jugoslovenska narodna armija ima konjicu?
2. Je li konjica nekada bila važan rod vojske?
3. Za šta je služila konjica?
4. Zašto je važnost konjice iz dana u dan sve manja?
5. Koje oružane sile nemaju konjice?
6. Ko vrši zadatke koje je nekada vršila konjica?
7. U kojim zemljama postoji konjica?
8. Da li zemlje sa jakom industrijom još imaju konjicu?
9. Zašto Jugoslavija ima konjicu?
10. Koji su zadaci konjice?
11. Šta je sada konjica?
12. Zašto se za konjicu kaže da je ona "pešadija na konjima"?
13. Da li se konjica sada bori sa sabljom i na konju?
14. Koji je normalan način borbe konjice?
15. Za šta je konjica sposobna?
16. Zbog čega je konjica sposobna da vrši napade na bokove i pozadinu neprijatelja?
17. Kako konjica vrši napade?
18. Čime je naoružana konjica?
19. Kako je organizovana konjica?

20. Koliko vodova ima jedan eskadron?
21. Koliko eskadrona ima konjički divizion?
22. Kakvih ima eskadrona?
23. Iz kojih jedinica se sastoji konjički puk?
24. Iz kojih jedinica se sastoji konjička divizija?
25. Da li američka vojska ima konjicu?
26. Da li je američka vojska imala konjicu?
27. Kada je američka vojska imala konjicu?
28. Koje jedinice su zamenile konjicu u američkoj vojsci?
29. Da li su neke vojske upotrebljavale konjicu u Drugom svetskom ratu?
30. Koje vojske su upotrebljavale konjicu u Drugom svetskom ratu?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Because of the great development of technology and the increase of armament, the cavalry is not as important today as it was once.
2. Therefore, many armies do not have cavalry at all.
3. However, small countries without heavy industry as well as the countries which have hardly passable regions must have it.
4. Because of its speed and mobility, the cavalry can cover great distances fast, appear suddenly on the enemy flanks or in his rear, attack him and withdraw.
5. The armies that have cavalry use it for reconnaissance, security, communication and exploitation of the success in combat.
6. The cavalry moves at night so that the horses do not reveal it.
7. The cavalry fights on foot; the sabre engagement (combat) belongs to history.
8. In Italy, during World War II, the cavalry pursued the German army very successfully.
9. During the same war the German commanders used small cavalry units in their operations against guerrillas.
10. Those units were attached to infantry regiments and caused the guerrillas great difficulties.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

1870-bok, m.	- flank
*701-dòdati, v.t.pfv. pr.t: dòdam;dòdaju	- to pass
*701-dodávati, v.t.ipfv. pr.t: dòdajem;dòdaju	- to pass
1871-eksploatácija, f.	- exploitation
1872-gerílac, m. gen. sing: gerílca	- guerrilla
1873-gòniti, v.t.ipfv. pr.t: gȍnim;gȍne	- to pursue, to chase, to drive
1874-indùstrija, f.	- industry
1875-Ìtalija, f.	- Italy
*1309-kȍnjički, adj.	- cavalry, adj.
1876-nàpasti, v.t.pfv. pr.t: nàpadnem;nàpadnu a.p.p: nàpao,nàpala,nàpalo, nàpali,nàpale,nàpala	- to attack, to assault
*1876-nàpadati, v.t.ipfv. pr.t: nàpadam;nàpadaju	- to attack, to assault
1877-òdati (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òdām;òdajū	- to betray, to reveal; (to betray oneself; to yield usually to a vice)
*1877-odávati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: òdājem;òdāju	- to betray, to reveal; (to betray oneself; to yield usually to a vice)
1878-operácija, f.	- operation
1879-pismònoša, f.	- mailman, letter carrier
1880-pojáviti se, v.r.pfv. pr.t: pòjāvim se;pòjāve se	- to appear
*1880-pojavljívati se, v.r.ipfv. pr.t: pojàvljujem se; pojàvljuju se	- to appear

1881-pokrètljivost, f. - mobility
gen. sing: pokrètljivosti

*1449-põšta, f. - mail

1882-povećavanje, n. - enlargement

1883-povúći (se), v.t.&r.pfv. - to withdraw; to pull; (to withdraw, to retire)
pr.t: povúčem;povúku
a.p.p: pòvūkao,povúkla, povúklo,povúkli, povúkle,povúkla

*1883-povlačiti (se), v.t.&r.ipfv. - to withdraw; to pull; (to withdraw; to retire)
pr.t: pòvlāčīm;pòvlāčē

1884-pòzadina, f. - rear, rear area, background

1885-prédeo, m. - region
gen. sing: prédela

1886-pròhodan, adj., m. - passable
pròhodna, f.
pròhodno, n.

1887-próstor, m. - space

1888-ràzdati, v.t.pfv. - to distribute, to give away; to deliver
pr.t: ràzdam;ràzdaju

*1888-razdávati, v.t.ipfv. - to distribute, to give away; to deliver
pr.t: ràzdājēm;ràzdājū

1889-rázvoj, m. - development

1890-sȁblja, f. - sabre
gen. pl: sȁbalja

1891-slȉčan, adj., m. - similar
slȉčna, f.
slȉčno, n.

-slȉčno, adv. - similarly

1892-snabdévanje, n. - supply, providing, equipping, furnishing

1893-tèhnika, f. - technique; technology

1894-ȕpotreba, f. - use

*1138-vèza, f. - communication

1895-zàdati, v.t.pfv. - to cause; to assign
pr.t: zàdām;zàdajū

*1895-zadávati, v.t.ipfv. - to cause; to assign
pr.t: zàdājēm;zàdājū

OSAMDESETA LEKCIJA
EIGHTIETH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE ASPECT MECHANISM IN THE PRIMARY IMPERFECTIVE VERB IĆI (See Par. 239)

1 - Explain the functioning of the aspect mechanism in the primary imperfective verb ići by using the charts from the grammar analysis of this lesson.

2 - Drill the use of the verb ići and verbs derived from it by first having the students read the following text and then asking the questions that follow the text. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Gospođa Džons piše svojoj majci o životu u Montereju:

Kuća u kojoj živimo nalazi se u Presidiju, na istom brdu na kome je i škola. Moj muž odlazi u školu i dolazi kući peške. Đorđe ustaje svaki dan u 7 časova, pa pošto se spremi i doručkuje, on odlazi u školu u 7.45. Pre nego što pođe, on obično kaže šta želi za ručak, pa onda izađe iz kuće i nikad ne ode a da ne obiđe cveće oko kuće. Dok on polako silazi nizbrdo, ja i deca ga posmatramo sve dok ne priđe jednoj baraci i dok ne zađe za nju. Na putu od kuće do učionice Đorđe nailazi na mnoge učenike. Jedan mlađi oficir mu često prilazi i pošto se pozdrave, oni zajedno produžavaju ka učionicama. Oni prolaze pored stanova za neženjene oficire, mimoilaze mnoge učenike koji uzlaze uz brdo ka svojim učionicama, prelaze preko puteva kojima prolaze mnogi automobili i ulaze u svoje učionice u dva minuta do 8 sati. Svakih 50 minuta učenici izlaze na odmor. Vreme prođe brzo do 11 časova. U 11 časova učenici se razilaze na ručak. Đorđe tada dolazi kući. Onako visok i dugih nogu, on uziđe uz brdo za 10 minuta. Ovo brzo kretanje je dobro za njega, jer on sada malo izlazi iz kuće pošto mora da uči. Posle ručka Đorđe se malo odmara, pa onda oko 12.45 časova polazi opet u školu. Posle podne on ostaje u školi do 16.00 časova kada se svi učenici raziđu kućama. Đorđe se vraća u 16.15 časova, pa pošto večeramo, on se malo odmara ili igra sa decom, a ja pređem preko puta kod jedne prijateljice da je obiđem i da malo razgovaramo. Jedanput na nedelju ja obično siđem nizbrdo u bioskop u Presidiju ili se vozim u Bej Vju Park i obilazim neke naše stare prijatelje koji se tamo nalaze.

Kuća nam je velika i lepa. Mi smo srećni što smo naišli na nju čim smo došli ovamo. Iz kuće vidimo more, brda i sunce koje tako lepo izlazi iza brda i zalazi za more. Vrlo često magla s mora podilazi pod naše brdo, ali ga retko nadiđe. Baš sad, magla je podišla skoro do naše kuće, ali nas nije nadišla i ja ti pišem ovo pismo gledajući kako sunce zalazi za more.

Questions on text:

(1) Ko piše pismo majci?
(2) O čemu piše gospođa Džons svojoj majci?
(3) Gde se nalazi kuća u kojoj živi porodica Džons?
(4) Kako odlazi u školu pukovnik Džons?
(5) Kako on dolazi kući?
(6) Kad on ustaje svaki dan?
(7) Kad on odlazi u školu?
(8) Kad on kaže ženi šta želi za ručak?
(9) Šta on uradi pošto kaže ženi šta želi za ručak?
(10) Kad on obiđe cveće oko kuće?
(11) Kad ga gospođa Džons i deca posmatraju?
(12) Dokle oni mogu da ga posmatraju?
(13) Šta radi pukovnik Džons na putu ka učionici?
(14) Šta radi često jedan mlađi oficir?
(15) Pored čega prolazi pukovnik Džons na putu ka učionici?
(16) Koga on mimoilazi?
(17) Šta rade učenici koje on mimoilazi?
(18) Preko čega prelazi pukovnik Džons na putu ka učionici?
(19) Šta prolazi tim putevima?
(20) Šta rade učenici u dva minuta do 8 sati?
(21) Šta rade učenici svakih 50 minuta?
(22) Kako prođe vreme učenicima do 11 časova?
(23) Šta rade učenici u 11 časova?
(24) Šta radi Đorđe u 11 časova?
(25) Šta Đorđe može da uradi za 10 minuta?
(26) Zbog čega je dobro kretanje peške za pukovnika Džonsa?
(27) Zbog čega Đorđe malo izlazi iz kuće?
(28) Šta radi Đorđe u 12.45 časova?
(29) Šta urade učenici u 16.00 časova?
(30) Šta radi Đorđe u 16.15 časova?
(31) Šta uradi gospođa Džons posle večere?
(32) Zašto ona pređe kod prijateljice preko puta?
(33) Šta uradi gospođa Džons jedanput na nedelju?
(34) Zbog čega se ona vozi u Bej Vju Park?
(35) Kakva je kuća Džonsovih?
(36) Zbog čega su Džonsovi srećni?
(37) Šta Džonsovi vide iz svoje kuće?
(38) Kako Džonsovi vide sunce iz svoje kuće?
(39) Šta radi magla oko brda gde je kuća Džonsovih?
(40) Šta je uradila magla kad je gospođa Džons pisala pismo?
(41) Šta je bilo sa suncem u to vreme?
(42) Koji od vas učenika uzlazi uz brdo kad ide u školu?
(43) Ko od vas silazi niz brdo?
(44) Za koliko minuta vi prelazite put od svoje kuće do učionice?
(45) Priđite tabli! - Šta ste uradili?
(46) Prođite pored prozora! - Šta ste uradili?

(47) Na koje veće gradove ćete naići na putu za Njujork?
(48) Da li se dva automobila mogu mimoići u svakoj ulici?
(49) Kada ćete se vi razići iz Montereja?
(50) Gde se nalaze vaši roditelji?

DRUGI DEO
DIJALOG

U apoteci

1. Robert Dikson: Hoćete li da pođete sa mnom u apoteku da kupimo lekove koje mi je propisao d-r Katanić?

Janko Stanković: Na svaki način. Mi smo već prošli pored jedne apoteke u koju nismo ušli, a sad smo blizu druge.

2. R D: A zašto smo prošli tu apoteku koju ja nisam ni video?

J S: Ja poznajem sopstvenika apoteke u koju idemo. Zato nismo ušli u onu prvu apoteku.

3. R D: Šta rade Beograđani kad im za vreme noći zatrebaju lekovi?

J S: Mi imamo dežurne apoteke koje su otvorene preko cele noći.

4. R D: A kako znate koje su apoteke dežurne?

J S: To može da se vidi u svim novinama pod naslovom "Dežurne apoteke".

5. R D: A ako neko nema novina?

J S: Onda on otide pred neku apoteku i na tabli koja visi pored vrata vidi adrese apoteka koje su dežurne te noći.

(Dikson i Stanković ulaze u apoteku.)

6. R D: Ovde su apoteke sasvim drukčije nego u Americi. Vidim da se ovde

SECOND PART
DIALOGUE

At the drugstore

1. Robert Dickson: Will you come with me to the drugstore to buy the medicines which Dr. Katanich prescribed for me?

Janko Stankovich: By all means. We've already passed by one drugstore, which we didn't enter, and now we're near another.

2. R D: And why did we pass that drugstore, which I didn't even see?

J S: I know the proprietor of the drugstore where we're going. Therefore we didn't enter that first drugstore.

3. R D: What do Belgraders do when they need medicines during the night?

J S: We have drugstores on duty which are open all night.

4. R D: And how do you know which drugstores are on duty?

J S: That can be seen in all the newspapers under the title "Drugstores on Duty".

5. R D: And if someone does not have a newspaper?

J S: Then he goes in front of some drugstore and on a board which hangs by the door he sees the addresses of the drugstores which are on duty that night.

(Dickson and Stankovich enter the drugstore.)

6. R D: The drugstores here are quite different than in America. I see that

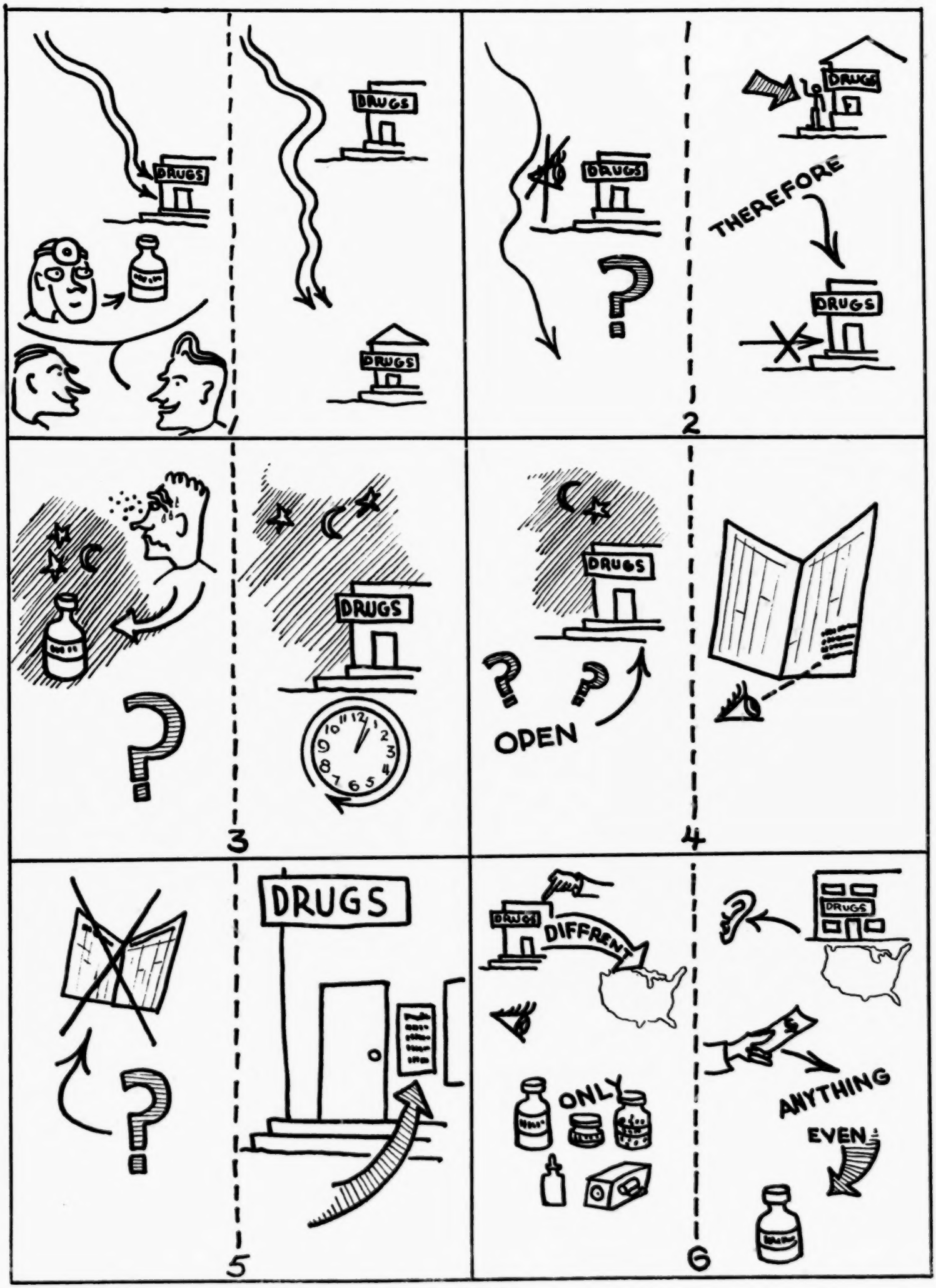
DRUGS
DRUGS
DRUGS
DRUGS
THEREFORE
DRUGS
1
2
DRUGS
DRUGS
OPEN
3
4
DRUGS
DRUGS
DIFFRENT
ONLY
ANYTHING
EVEN
5
6

prodaju samo lekovi i razni predmeti za ulepšavanje i higijenu tela.

J S: Tako je. A ja sam čuo da po vašim apotekama može da se kupi skoro sve - čak i lekovi. (Smeje se)

7. Apotekar: Dobar dan, gospodine. Zdravo, Janko. Čime mogu da vas uslužim?

J S: Zdravo, Marko. Ovo je moj prijatelj g. Dikson. Došli smo da nam spremiš lekove po ovom receptu.

8. Apot: (Čita recept) Ovo ću spremiti za 20 minuta. Vi možete da razgledate apoteku dok ja spremim lekove.

J S: Hvala, Marko. Hajdete, g. Diksone, da razgledamo apoteku.

9. R D: Vidim da ovde ima aparata i nožića za brijanje.

J S: Pored toga, vidite razne sapune, kolonjsku vodu, razne kremove, puder za lice i telo, parfeme, itd.

10. Apot: Vaši lekovi su gotovi. Na kutiji i flašici naći ćete uputstva kako da upotrebljavate lekove.

R D: Dajte mi malo zavoja, joda i vate.

11. Apot: Platite na kasi, molim.

R D: Hvala. Zbogom.

they sell here only medicines and various items for body hygiene and cosmetics.

J S: That's right. I've heard that in your drugstores one can buy almost anything - even medicines. (Laughs)

7. Druggist: Good day, sir. Hello, Janko. What can I do for you?

J S: Hello, Mark. This is my friend, Mr. Dickson. We've come for you to prepare for us the medicines according to this prescription.

8. Drug: (Reads prescription) I'll prepare this in 20 minutes. You can look over my drugstore, until I prepare the medicines.

J S: Thanks, Mark. Let's go, Mr. Dickson, and look over the drugstore.

9. R D: I see that there are safety razors and razor blades here.

J S: Besides that, you see the various soaps, cologne, various creams, face and body powders, perfumes, and so forth.

10. Drug: Your medicines are ready. On the box and little bottle, you'll find instructions on how to use the medicines.

R D: Please, give me some bandages, iodine and cotton.

11. Drug: Pay at the cash register, please.

R D: Thanks. Good bye.

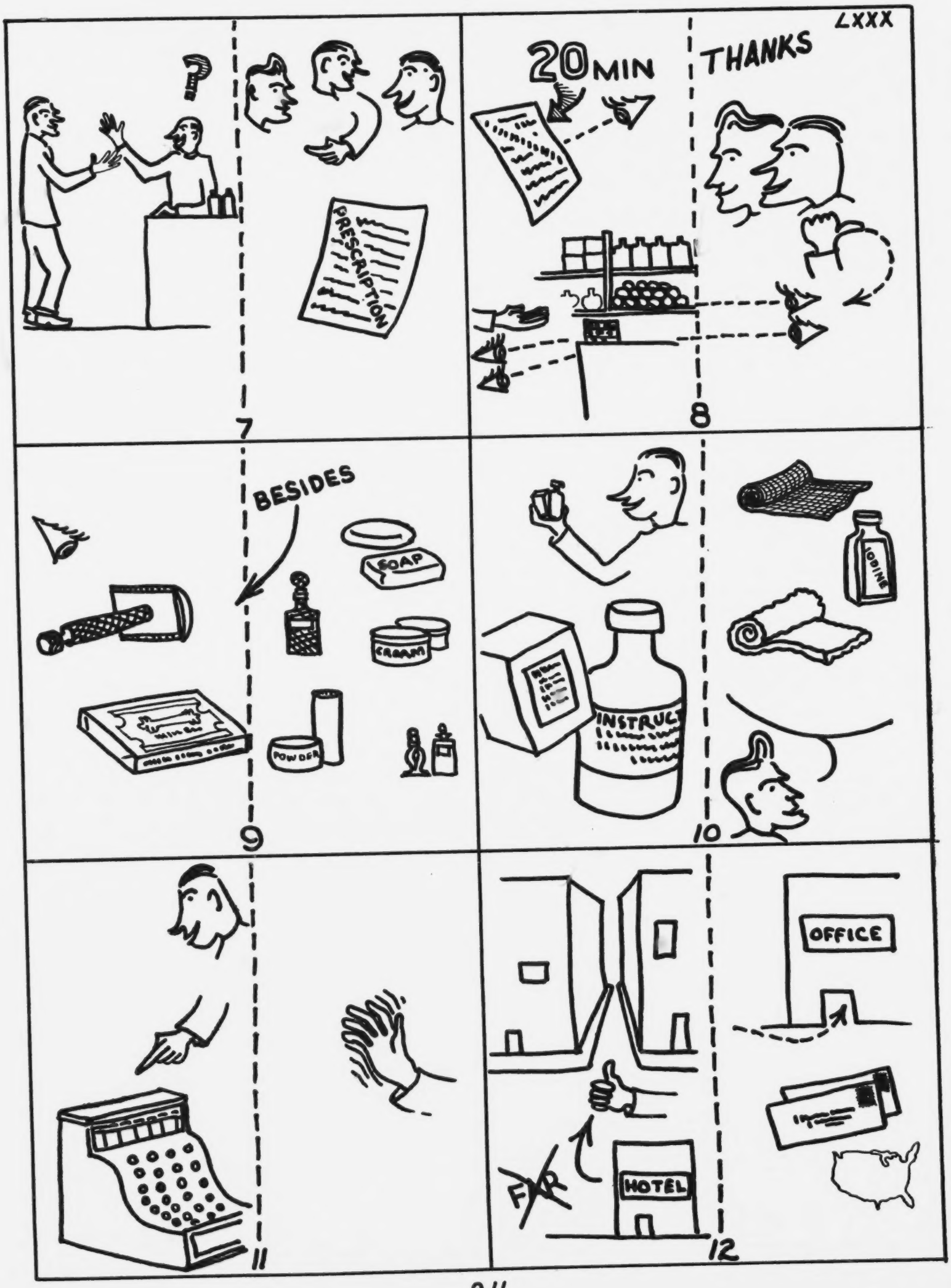
LXXX
?
PRESCRIPTION
7
20 MIN
THANKS
8
BESIDES
SOAP
CREAM
POWDER
9
INSTRUCT
IODINE
10
OFFICE
HOTEL
FOR
12

12. J S: Ako želite možemo da sidemo niz ovu ulicu. Vaš hotel nije daleko ako se ide ovuda.

R D: Ja mislim da bi trebalo da obidemo moju kancelariju da vidim da li ima pošte iz Amerike.

12. J S: If you want, we can go down this street. Your hotel isn't far if one goes this way.

R D: I think that we should drop into my office to see whether there is any mail from America.

PAR. 239 - THE ASPECT MECHANISM IN THE VERB ИЋИ

Ићи is the only verb which takes all the verbal prefixes listed in Par. 235, p. 87 of this volume except the prefix пред. It does not have a true perfective counterpart. Perfective verbs derived from it are made imperfective by adding лазити or илазити to the prefix.

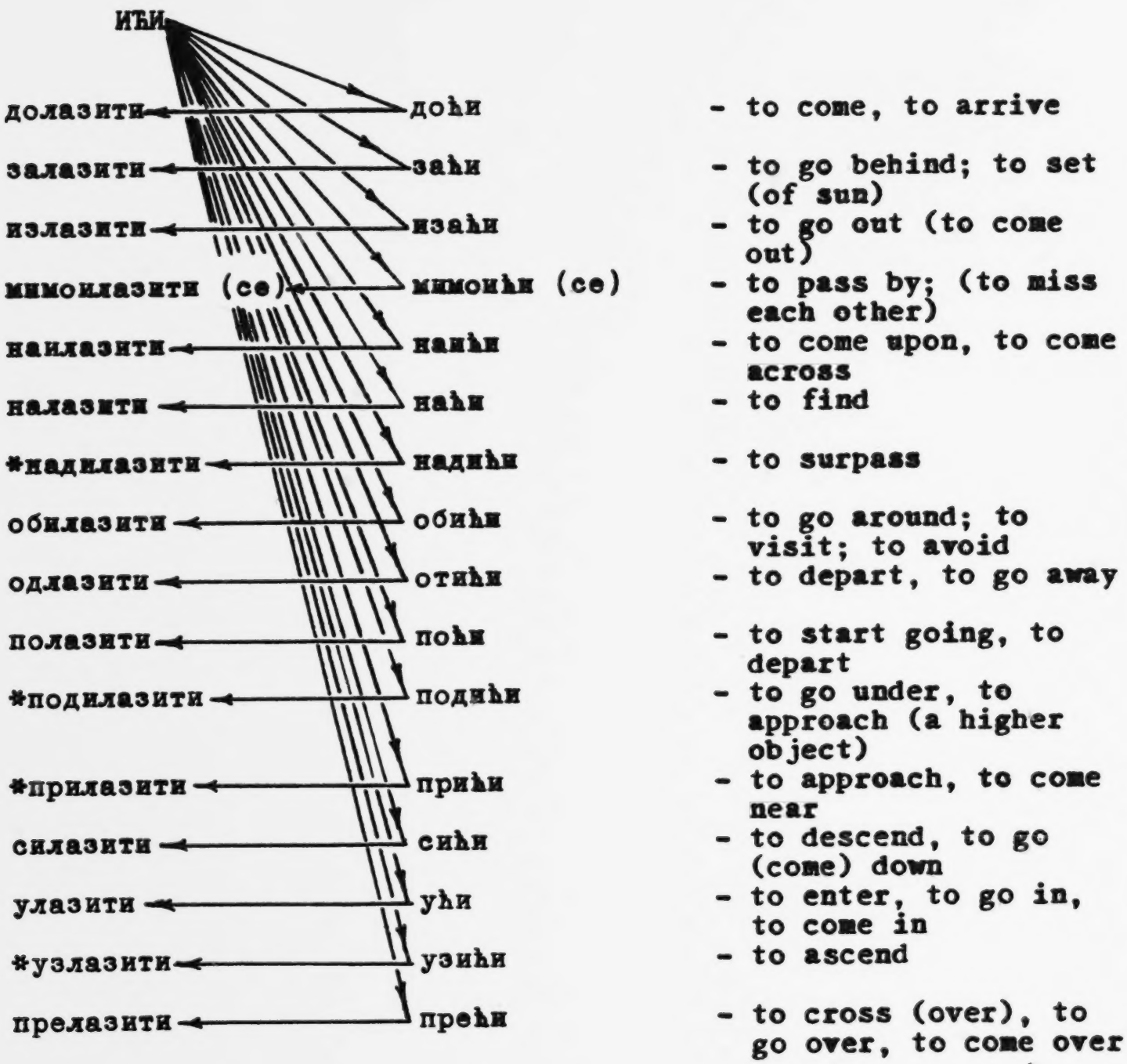

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
пролазити ←	проћи	- to pass, to go by
*разилазити се ←	разићи се	- to disperse, to break up

(1) Хоћете ли да пођете са мном у апотеку да купимо лекове које ми је прописао д-р Катанић?
(1) Ми смо већ прошли поред једне апотеке у коју нисмо ушли, а сад смо близу друге.
(2) А зашто смо прошли поред те апотеке коју ја нисам видео?
(2) Ја познајем сопственика апотеке у коју идемо. Зато нисмо ушли у ону прву апотеку.
(5) Онда он отиђе пред неку апотеку и на табли која виси поред врата види адресе апотека које су дежурне те ноћи.
(7) Дошли смо да нам спремиш лекове по овом рецепту.
(10) На кутији и флашици наћи ћете упуства како да употребљавате лекове.
(11) Ако желите, можемо да сиђемо низ ову улицу. Ваш хотел није далеко ако будемо ишли овуда.
(11) Ја мислим да би требало да обиђемо моју канцеларију.

Note: Prefixing further some of the above secondary perfective verbs we form new perfective verbs which have their imperfective counterparts. The commonest are:

PERFECTIVE	IMPERFECTIVE	
*надоћи →	надолазити	- to come on; to rise (of river)
*придоћи →	придолазити	- to come up to, to arrive
*произаћи →	произлазити	- to be from, to originate in, to result from
*изнаћи →	изналазити	- to find out, to discover
*пронаћи →	проналазити	- to invent, to discover, to find out
снаћи (се) →	сналазити (се)	- to happen to; (to find one's way)

PAR. 240 - THE CONJUGATION OF THE VERB СРЕСТИ

The present tense of the verb срести is formed by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the present tense stem сретн-: сретнем, сретнеш, сретне, сретнемо, сретнете, сретну.

The active past participles of the verb срести are: срео, срела, срело, срели, среле, срела.

PAR. 241 - THE CONJUGATION OF THE VERB СПАСТИ

The present tense of the verb спасти is formed by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the present tense stem спас-: спасем, спасеш, спасе, спасемо, спасете, спасу.

The active past participles of the verb спасти are: спасао, спасла, спасло, спасли, спасле, спасла.

PAR. 242 - THE PRESENT TENSE OF VERBS CONSISTING OF A PREFIX + СУТИ

Verbs which consist of one or more prefixes + сути form the present tense by cutting off ути and by adding the п and the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у.

посути: поспем, поспеш, поспе, поспемо, поспете, поспу.
просути: проспем, проспеш, проспе, проспемо, проспете, проспу.
усути: успем, успеш, успе, успемо, успете, успу.

PAR. 243 - THE CONJUGATION AND USE OF THE VERBS БОЛЕТИ AND ЗАБОЛЕТИ

The verbs болети and заболети follow the conjugation of the verb волети. The use of these verbs is limited to the third persons singular and plural in all tenses - the word denoting that what hurts is in the nominative and that whom it hurts in the accusative:

Боли ме десно око.	- My right eye hurts.
Боле ме очи.	- My eyes hurt.
Болела ме је лева нога.	- My left leg hurt.
Болеле су ме ноге.	- My legs hurt.
Ако будеш пио хладну воду, заболеће те зуб.	- If you drink cold water, your tooth will hurt.
Ако буде пио хладну воду, заболеће га зуби.	- If he drinks cold water, his teeth will hurt.
Да није пио хладну воду, не би га болео зуб.	- If he had not drunk cold water, his tooth would not have hurt.
Да није много ходала, не би је болеле ноге.	- If she had not walked so much, her legs would not have hurt.

PAR. 244 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB <u>КАШЉАТИ</u> AND VERBS DERIVED FROM IT

The verb <u>кашљати</u> and verbs derived from it form their present tenses by cutting off -<u>ати</u> and adding the endings -<u>ем</u>, -<u>еш</u>, -<u>е</u>, -<u>емо</u>, -<u>ете</u>, -<u>у</u> to the remaining part:

<u>КАШЉАТИ</u>: КАШЉЕМ, КАШЉЕШ, КАШЉЕ, КАШЉЕМО, КАШЉЕТЕ, КАШЉУ.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE VERB <u>IĆI</u> AND VERBS DERIVED FROM IT

Drill the verb <u>ići</u> and verbs derived from it by first having the students read the following text and then asking the questions which follow the text. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Jedan izlet

Čarls i Margaret idu danas na izlet u Big Sur. Čarls je učenik u Vojnoj školi za strane jezike, a Margaret je učiteljica u Pasifik Grovu. Čarls je obećao da će doći po Margaret u 10 časova i sada on dolazi automobilom pred njenu kuću. Čarls izlazi iz automobila. Pošto je izašao, on obilazi oko kuće i ulazi u kuhinju na zadnja vrata. Margaret je baš spremila

hranu za izlet. Čarls joj prilazi i oni se pozdravljaju. Margaret kaže da mogu odmah da pođu. Oni zajedno izlaze iz kuće, prolaze kroz baštu i ulaze u automobil. Čim su ušli, polaze.

Big Sur se nalazi 33 milje od Montereja i nije ga teško naći, jer put broj 1 ide pravo tamo. Čarls i Margaret prolaze prvo kroz Monterej. Pošto su prošli kroz njega, oni prolaze pored Karmela; onda prelaze most na Karmelskoj reci, ali to je bio tek prvi most koji oni prelaze na putu, jer ubrzo će naići na više drugih lepih mostova koje će preći dok ne uđu u šumu Big Sur.

Čarls vozi brzo. Usput oni nailaze na mnoge automobile koji idu ka Big Suru. Čarls ih prelazi. Put je dobar iako je ponegde teško da se automobili mimoiđu. Ipak oni se mimoilaze dobro, jer su vozači pažljivi i voze polako dok se mimoilaze. U Big Sur su stigli za jedan sat. Čim su stigli, oni silaze nizbrdo do jedne male reke. Čarls bi je prešao da može, ali tu nema mosta. Margaret mu kaže da moraju uzići uzbrdo i zaći u šumu pa će tamo naići na most, preći ga i naći jedno lepo mesto. Čarls se slaže. Pošto su prošli pored mnogo žena, ljudi i dece i obišli oko jednog velikog drveta, naišli su na most, prešli ga i našli mesto koje su hteli. Počeli su da jedu. Dok su jeli, prišao im je jedan lep pas i Margaret mu je dala kosti od pečenja.

Sunce je počelo da zalazi i ljudi su počeli da odlaze i da se razilaze. Svi se žure da odu pre nego što sunce zađe, jer je ovde često maglovito i onda je teško voziti. Magla je počela da se diže iz mora i ubrzo će nadići put za Monterej. Treba što pre stići u grad. Margaret i Čarls ulaze u automobil - vraćaju se kući.

Questions on text:

(1) Šta rade danas Margaret i Čarls?
(2) Šta je Čarls, a šta je Margaret?
(3) Šta je obećao Čarls?
(4) Šta radi Čarls sada oko 10 sati?
(5) Šta radi Čarls pošto je došao pred Margaretinu kuću?
(6) Šta radi Čarls pošto je izašao iz automobila?
(7) Šta on radi pošto je obišao oko kuće?
(8) Šta je uradila Margaret kad je Čarls došao?
(9) Zašto Čarls prilazi Margareti?
(10) Šta kaže Margaret pošto se pozdravi s Čarlsom?
(11) Kako izlaze Čarls i Margaret iz kuće?
(12) Kroz šta prolaze Čarls i Margaret?
(13) Šta su uradili pošto su ušli u automobil?
(14) Gde se nalazi Big Sur?
(15) Je li teško naći Big Sur?

(16) Kroz koji grad prvo prolaze Čarls i Margaret?
(17) Šta rade pošto su prošli kroz Monterej?
(18) Da li oni prolaze kroz Karmel?
(19) Šta se nalazi na Karmelskoj reci?
(20) Šta oni rade sad na mostu?
(21) Je li to jedini most koji će oni preći?
(22) Koliko mostova će preći pre nego što uđu u Big Sur?
(23) Kako vozi Čarls?
(24) Na šta nailaze Čarls i Margaret usput?
(25) Šta radi Čarls kad naiđe na neki drugi automobil?
(26) Kakav je put?
(27) Šta je teško uraditi na putu?
(28) Kako se mimoilaze automobili?
(29) Zbog čega se automobili mimoilaze polako?
(30) Za koliko vremena su stigli Čarls i Margaret u Big Sur?
(31) Šta rade Čarls i Margaret čim su stigli?
(32) Zašto Čarls ne može da pređe reku?
(33) Šta moraju da urade Čarls i Margaret da bi naišli na most i mesto gde će da jedu?
(34) Pored koga su prošli Čarls i Margaret idući uzbrdo?
(35) Jesu li oni našli most i mesto gde će da jedu?
(36) Šta je uradio jedan lep pas dok su oni jeli?
(37) Šta mu je dala Margaret?
(38) Šta je počelo da se događa sa suncem?
(39) Šta su počeli da rade ljudi kad je sunce počelo da zalazi?
(40) Zbog čega se razilaze ljudi kad sunce počne da zalazi?
(41) Šta je teško raditi kad je maglovito?
(42) Kuda je počela da se diže magla?
(43) Šta će magla ubrzo uraditi?
(44) Kuda treba što pre stići zbog magle?
(45) Šta rade Čarls i Margaret?
(46) Jeste li odlazili u Big Sur na izlet?
(47) Da li bi voleli da odete na izlet u Big Sur?
(48) Odlazite li često na izlete?
(49) Da li biste mogli da lako pronađete Big Sur?

B - THE CONJUGATION OF VERBS (See Par. 239, 240, 241, 242, 243 and 244)

Drill the conjugation of the verbs sresti, spasti, usuti, posuti, prosuti, boleti, zaboleti and kašljati by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko se boji da sretne Marka?
(2) Ko je sreo Marka?
(3) Ko ne bi mogao da se sam spase ako bi pao u more?
(4) Ko je spasao jedno dete koje je palo u more?
(5) Ko nikad ne uspe vino u čašu a da malo ne prospe po stolnjaku?
(6) Ko treba da pospe stolnjak solju pošto je prosuo vino na njega?
(7) Koga boli glava (zub)?
(8) Koga je (za)boleo zub?
(9) Koga je (za)bolela glava?
(10) Koga je (za)bolelo uvo?
(11) Ko mnogo kašlje jer je nazebao?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U apoteci

Iz ordinacije d-ra Katanića Dikson i Stanković su pošli u apoteku po lekove. Usput su razgovarali o lekarima, apotekama i lekovima. Diksona je interesovalo šta rade Beogradani kad im slučajno lekovi zatrebaju noću. Stanković mu je objasnio da u Beogradu postoje dežurne apoteke, koje su otvorene preko cele noći. Imena tih dežurnih apoteka mogu da se nadu u svim novinama. Sem toga pored vrata svake apoteke, nalazi se po jedna tabla na kojoj su adrese dežurnih apoteka u gradu.

Kad su stigli u apoteku, Stanković je upoznao Diksona sa apotekarem kojem je dao recept d-ra Katanića i upitao ga koliko će trajati spremanje lekova. Apotekar mu je odgovorio da će to trajati oko dvadeset minuta. Dikson se iznenadio kad je video da se po beogradskim apotekama prodaju samo lekovi i predmeti za ulepšavanje i higijenu tela, jer se po američkim apotekama prodaje gotovo sve.

Najzad su lekovi bili gotovi i Dikson je tražio od apotekara da mu objasni kako da upotrebljava lek koji je bio u jednoj flašici. Apotekar mu je objasnio da treba da uzima 4-5 kapi svaka dva sata. Zatim je Dikson tražio malo zavoja, joda i vate. On je sve to, kao i lekove, platio na kasi. Apotekar ih je ispratio i poželeo Diksonu da što pre ozdravi.

Iz apoteke su Dikson i Stanković otišli u Diksonovu kancelariju da vide da li ima kakvih pisama iz Amerike, pošto Dikson nije bio u svojoj kancelariji pre podne.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A party at Hotel Majestic

Our friend Dickson decided to celebrate the signing of the contract with Mr. Pavichich, who is now his agent for Croatia. So, he prepared a party at Hotel Majestic. He invited to this party General Stankovich and his son Janko, Mr. Pavichich, the American Commercial Attaché and all the American agents in Belgrade. The Commercial Attaché was unable to come, because his wife was sick and of all the agents only Mr. Paul Marshall came, because all the others were in the interior on business.

The host prepared many kinds of food and drinks. He even procured some American whiskey.

When the party started, all agreed that they should chase away their worries, rejoice and have a good time. So, they ate and drank, laughed and talked. The Yugoslavs were enjoying the American drink - whiskey, while the Americans were enjoying the Yugoslav drink - slivovitz. Pavichich had never before drunk whiskey. He liked it, but he thought that it was very different from slivovitz. After a while he came to Dickson and complained jokingly that the general and Janko wanted to make him drunk. He had already drunk several small glasses and they were still offering him more. "Save me from my friends, and I'll take care of my enemies," he begged Dickson. When Mr. Marshall heard those words, he remarked that he liked the Serbo-Croatian proverbs, but he could not always interpret them.

The party lasted late into the night. Before they parted, Pavichich promised to invite all of them to a party in Zagreb as soon as he concludes the first big deal (business) for Dickson. All the guests said that they would be anxiously waiting for that party.

ŠESTI DEO TUMAČENJE	SIXTH PART INTERPRETING
Ispitivanje vojnog begunca (nastavak)	Interrogation of an army deserter (cont)
(O konjici)	(About the cavalry)
1. Kapetan Brodi: Kažite mi zašto vi imate konjicu kad već imate oklopne i motorizovane jedinice.	1. Captain Brodie: Tell me why you have cavalry when you already have armored and motorized units.
Vojni begunac: Pogledajte na kartu Jugoslavije, pa ćete dobiti bar pola odgovora.	Army deserter: Look at the map of Yugoslavia and you will get at least half of the answer.
2. K.B: Znam šta mislite. Zemljište je takvo da tenkovi i motorna vozila ne mogu svuda proći.	2. Capt B: I know what you mean. The terrain is such that tanks and motor vehicles can't pass everywhere.
V b: Prilično ste pogodili. Dve trećine Jugoslavije ispunjavaju brda i planine.	A d: You guessed it fairly well. Two-thirds of Yugoslavia is filled with hills and mountains.

3. K.B: A ni putevi nisu baš tako dobri.

V b: Mi imamo malo dobrih puteva i zbog toga je upotreba naših oklopnih jedinica dosta ograničena.

4. K.B: Da li to ne znači da vaša konjica dopunjava dejstva oklopnih i motorizovanih jedinica?

V b: Jeste, ona baš to čini. Tamo gde se te jedinice ne mogu upotrebiti konjica ih zamenjuje.

5. K.B: Koje zadatke dobija vaša konjica?

V b: Izvidanje, obezbedivanje i gonjenje su taktičke radnje u kojima je konjica izvežbana.

6. K.B: Kako konjica vodi borbu, na konju ili peške?

V b: Naša konjica je izvežbana da se bori i na konju i peške. Mislim da će biti malo prilika za konjičku borbu i da će se konjica boriti samo peške.

7. K.B: Kad će konjica doći u situaciju da se bori na konju?

V b: Samo kad se bori protiv neprijateljske konjice.

8. K.B: To znači da je borba peške normalan način borbe konjice.

V b: Da. Zbog toga je naša konjica naoružana i opremljena kao pešadija.

3. Capt B: And the roads are not so good, either.

A d: We have few good roads and because of that the use of our armored units is pretty limited.

4. Capt B: Doesn't that mean that your cavalry supplements the actions of your armored and motorized units?

A d: Yes, it does just that. Where those units can't be used, the cavalry substitutes for them.

5. Capt B: What assignments does your cavalry get?

A d: Reconnaissance, security and pursuit are the tactical operations for which the cavalry is trained.

6. Capt B: How does your cavalry fight, mounted or on foot?

A d: Our cavalry is trained to fight both mounted and on foot. I think that there will be few occasions for cavalry combat and that the cavalry will fight on foot.

7. Capt B: When will the cavalry come into a situation for a mounted action?

A d: Only when it fights the enemy cavalry.

8. Capt B: That means that dismounted action is the normal kind of cavalry action.

A d: Yes. Because of that our cavalry is armed and equipped like the infantry.

9. K.B: Ima li ona sva oruda koja ima pešadija?

V b: Da. Ona ima karabine, sablje, minobacače, mitraljeze, bazuke, protivoklopne topove itd.

9 Capt B: Does it have all the weapons that the infantry has?

A d: Yes. It has carbines, sabres, mortars, machine guns, bazookas, antitank guns, etc.

10. K.B: A kako je vaša konjica organizovana?

V b: Ona je organizovana u eskadrone, divizione, pukove i divizije.

10. Capt B: And how is your cavalry organized?

A d: It's organized into troops, squadrons, regiments and divisions.

11. K.B: Iz čega se sastoji eskadron?

V b: On se sastoji iz vodova, koji mogu biti: streljački, mitraljeski, minobacački i vod veze.

11. Capt B: What does a troop consist of?

A d: It consists of platoons, which can be: rifle, machine-gun, mortar and signal platoons.

12. K.B: Iz čega se sastoje druge konjičke jedinice?

V b: Konjički divizion ima 2-4 eskadrona; puk ima do 7 eskadrona; divizija ima 2-4 puka i delove drugih rodova i službi.

12. Capt B: What are the other cavalry units composed of?

A d: A cavalry squadron has 2-4 troops; a regiment has up to 7 troops; a division has 2-4 regiments and parts of other branches and services.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. From Dr. Katanich's office Dickson and Janko went to a drugstore whose owner was Janko's friend.
2. The druggist asked them what he could do for them.
3. Dickson gave him the prescription and asked him to prepare medicines according to it.
4. While the druggist was preparing the medicines, Dickson and Janko looked over the drugstore.
5. Dickson saw that in the drugstores in Yugoslavia one could buy besides medicines only various items for body hygiene and cosmetics, such as: safety razors, razor blades, various soaps and creams, cologne, face and body powder, perfumes and so on.
6. The druggist prepared the medicines in about twenty minutes; on the box and little bottle in which the medicines were there were instructions on how to use them.
7. So Dickson had to take 4-5 drops of the medicine in the little bottle every two hours.
8. Besides these medicines, Dickson also bought some bandages, iodine and cotton.
9. Before Dickson started towards the cash register, the druggist wished him to get well as soon as possible.
10. Dickson and Janko climbed down a steep (=strm) street to Dickson's hotel.
11. If you should need medicines in Belgrade at night, look into a newspaper under the headline "Drugstores on duty" where to go or go to any drugstore and read the addresses of drugstores on duty on a board that hangs beside the door of every drugstore.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

*1019 &
*1897-apàrat za brìjānje, n. - safety razor

1896-apotèkar, m. - druggist, apothecary

1897-brìjānje, n. - shave, shaving

1898-dèžūrni, adj. - on duty

1899-flȁšica, f. - small bottle

1900-higijéna, f. - hygiene

1901-ìzvežban, adj. - trained

1902-jōd, m. - iodine

1903-kāp, f. - drop
gen. sing: kāpi

1904-kàsa, f. - cash register, safe

1905-kòlōnjska voda, f. - cologne

1906-krēm, m. - cream
nom. pl: krémovi

1907-kùtija, f. - box

1908-náslov, m. - title; headline

1909-nòžić, m. - small knife

*1897 &
*1909-nòžić za brìjānje, m. - razor blade

1910-održávanje, n. - maintaining

1911-ogràničen, adj. - limited

1912-òprēmljēn, adj. - equipped, furnished

1913-ovùdā, adv. - this way

1914-òzdraviti, v.i.pfv. - to recover, to get well
pr.t: òzdravīm;òzdravē

1915-pàrfem, m. - perfume

*217-poželeti, v.t.pfv. - to wish; to desire
pr.t: pòželīm;pòželē

*1721 &
*1920-prédmeti za ulepšávanje, m., pl. - cosmetics

1916-púder, m. - powder

1917-sići, v.i.pfv. - to descend, to go down
pr.t: sȉđem;sȉđu
a.p.p: sȉšao,sȉšla,sȉšla,
sȉšli,sȉšle,sȉšla

*1917-sȉlaziti, v.i.ipfv. - to descend, to go down
pr.t: sȉlazīm;sȉlazē

1918-sòpstvenik, m. - owner
nom. pl: sòpstvenici

1919-trećȉna, f. - (one) third

1920-ulepšávanje, n. - embellishment; beautifying; decking out

1921-uslúžiti, v.t.pfv. - to serve, to do a favor
pr.t: ùslūžīm;ùslūžē

*1921-uslužívati, v.t.ipfv. - to serve, to do a favor
pr.t: uslùžujem;uslùžuju

1922-vȁta, f. - cotton

1923-vȉsiti, v.i.ipfv. - to hang, to be hanging
pr.t: vȉsim;vȉse

1924-vòzilo, n. - vehicle

*239-zàtrebati, v.t.&i.pfv. - to need; ought to
pr.t: zàtrebam;zàtrebaju

1925-závoj, m. - bandage, dressing

OSAMDESET-PRVA LEKCIJA
EIGHTY-FIRST LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE ASPECT MECHANISM IN IMPERFECTIVE VERBS VOZITI, NOSITI, GONITI AND VODITI (See Par. 245)

1 - Explain the functioning of the aspect mechanism of the imperfective verbs voziti, nositi and goniti using the corresponding charts from the grammar analysis of this lesson.

2 - Demonstrate the use of verbs derived from the imperfective verbs voziti, nositi and goniti and of their perfective counterparts by first having the students read the following text and then by asking the questions which follow the text.

Život u selu

Stari domaćin Marko Grčić sedi pred kućom i razmišlja. Ispred njega njegova mala unuka se igra sa lutkom. Ima mnogo da se radi i uradi ove nedelje, misli Marko. Eto, njegov stariji sin dovozi žito (grain) iz polja i on će ga dovesti za dva dana, ali onda jedan deo mora da se unese u zgradu, a drugi da se odveze u grad i proda državi. To žito koje se proda izvozi se u druge zemlje. Država je već izvezla dosta hrane, a u proleće će je uvoziti iz Amerike kao što ju je uvezla ove godine. Drugi njegov sin odvozi mleko svaki dan u grad i razvozi ga po gradu. Pošto ga razveze, on se vraća kući u podne, a iz grada poveze nešto za kuću. Posle podne on prevozi krompir i ako ne bude kiše sutra će sve prevesti.

Pored tih poslova ima i drugih. Treba doneti drva iz šume. Dok je bio mlađi, Marko ih je sam donosio na konju. Putevi su rđavi i kolima (wagon) se ne može ići. Zima je duga i seljaci su već počeli da snoše drva s planine. Njegov rođak Jovan je već sneo čitavo brdo i još misli da nije dovoljno naneo.

Po selu se pronose glasovi (rumors) da će biti rata. Ne zna se ko je prvi proneo tu vest, ali Marko se nije nikad zanosio pričama o dugom miru i on zna da za svaki slučaj treba imati hrane i drva u kući što više. Posle toga treba da se unosi i unese sve voće u kuću. Treba odneti žito u vodenicu (water mill) i treba izaći na brdo i videti vinograd. To će on sam uraditi ako stare noge budu mogle da ga uznesu uz brdo kao što su ga dosada uznosile.

Pred zimu treba razneti đubre (manure) po polju. Da se đubre raznese, trebaće mnogo rada i to je za njegove sinove.

Međutim, njegovoj porodici treba i novaca i zato će morati da se odnese u grad i iznese na prodaju sir, rakija, slanina i jaja. Kad god im treba novaca, oni iznose na prodaju te stvari.

Pogledao je Marko u svoju unuku, nadneo se nad nju i kaže joj: "Idi, dete, i donesi dedi malo vatre za lulu (pipe)." Dete je otišlo brzo, a Marko gleda za njim i ponosi se što mu je unuka dobra. Teško se podnosi starost, ali je lakše kad je porodica dobra. Eto, snahe su mu dobre i marljive. One odnose ručak ljudima u polju, prenose na leđima korpe sa voćem i povrćem, slušaju ga, prinose mu kafu, rakiju i vodu da pije i ne daju mu da nosi ništa teško. Kažu: "Ti si se nanosio i naradio dosta u životu, sad je red na nas." Unuče se vraća, donosi vatru, prinosi je luli i kaže: "Deda, reci tati da me sutra odveze u grad i proveze kroz njega. Nisam se dosad nikad provezla kroz grad." Marko puši na lulu i kaže: "Hoću dete."

Oblačno je. Iz daljine se čuju psi i stoka. To seljaci dogone stoku kući. Jutrom je izgone, a večerom dogone. Sa stokom su veliki i jaki psi. Oni čuvaju stoku i znaju da je odagnaju, dognaju i ugnaju u dvorište kad treba. Oni takođe razgone vukove i lisice. Teško je lisici kad oni počnu da je progone. Oni znaju da nagone divljač (game) u lovu, a mogu čak i medveda (bear) da odagnaju od ovaca kad im dođe blizu. Marko se seća da su dva psa pre deset godina nagnala jednog medveda da beži (to flee), dugo ga progonili i ugnali ga u jednu ogradu gde ga je on posle ubio.

Nebo je sad vedro pošto je vetar razagnao oblake (cloud). Marko je ušao u kuću. Izagnao je starog psa napolje i otišao da spava i odmara se za novi dan i novi rad.

Questions on text:

(1) Šta radi stari domaćin Marko Grčić?
(2) Šta radi njegov stariji sin?
(3) Šta mora da se uradi sa žitom?
(4) Šta radi država sa žitom koje joj seljaci prodaju?
(5) Šta će država uraditi u proleće?
(6) Šta je država uradila ove godine?
(7) Šta radi drugi Markov sin?
(8) Šta taj njegov sin uradi pošto razveze mleko?
(9) Šta taj sin radi posle podne?
(10) Šta rade seljaci sa drvima pred zimu?
(11) Kako je Marko donosio drva dok je bio mlađi?
(12) Šta su počeli da rade seljaci?
(13) Šta je već uradio Markov rođak Jovan?
(14) Kakvi se glasovi pronose po selu?
(15) Čime se Marko nije nikad zanosio?
(16) Šta treba da se uradi sa voćem?

(17) Šta treba uraditi sa žitom?
(18) A sa vinogradom?
(19) Šta treba da urade Markove stare noge?
(20) Šta treba uraditi sa đubretom?
(21) Šta treba uraditi da se dobije novac?
(22) Šta radi Marko kad god mu treba novaca?
(23) Šta je tražio Marko od unuke?
(24) Čime se Marko ponosi?
(25) Kako se podnosi starost?
(26) Šta rade Markove snahe?
(27) Šta snahe kažu Marku?
(28) Šta radi unuče pošto se vratilo sa vatrom?
(29) Šta kaže unuče Marku?
(30) Šta rade seljaci sa stokom izjutra , a šta uveče?
(31) Šta znaju da rade veliki i jaki psi koji idu sa stokom?
(32) Ko se boji tih pasa?
(33) Koga ti psi progone?
(34) Šta rade psi sa divljači u lovu?
(35) Šta su uradila dva psa pre deset godina?
(36) Šta je uradio vetar sa oblacima?
(37) Šta je uradio Marko sa starim psom pošto je ušao u kuću?

3 - Explain the functioning of the aspect mechanism of the imperfective verb voditi using the corresponding chart from the grammar analysis of this lesson.

4 - Demonstrate the use of verbs derived from the imperfective verb voditi and of their perfective counterparts by first having the students read the following text and then by asking the questions which follow the text.

Seoska škola

Naša škola služi tri mala sela. Veća deca dolaze sama u školu, a manju dovode njihove majke. Ja sam učiteljica u toj školi i pre mesec dana pozvala sam roditelje da im govorim kako treba uvesti novi red, tj. ko će i kad dovoditi decu u školu i odvesti ih kući. Kazala sam im sledeće: Sve majke treba da izvedu svoju decu na put do osam sati. Pošto izvedete dete, sačekajte dok dođe jedna od vas koja će tog dana dovesti svu decu u školu. Drugog dana to može da uradi neka druga žena i tako redom, sve treba da dovodite decu u školu. Uveče opet jedna od vas treba da ih povede kući u četiri sata. Ostale majke treba da ih sačekaju na putu i da ih odvedu kući. Ako tako budete radile, imaćete samo da izvodite decu na put, da ih privodite jednoj od vas, a ona će ih posle sve zajedno privesti meni. Ceo posao se svodi na rad jedne od vas. Ovako kako sad radite nije dobro, jer vi sve provodite mnogo vremena na putu od kuće do škole.

Žene su primile moj predlog i sve je bilo dobro. Za našim primerom su se povele i druge škole. Nas su navodili kao primer dobre organizacije. Uskoro su mnoge škole zavele sličan red, a neke zavode taj red sada. Negde najstariji učenici predvode decu kad idu u školu. Oni se staraju o njima: prevode ih preko ulice, šale se sa njima i deca se lepo provode usput.

Questions on text:

(1) Kako dolaze manja deca u školu?
(2) Zašto je učiteljica pozvala roditelje pre mesec dana?
(3) Šta treba da urade sve majke do osam sati?
(4) Šta treba da urade majke pošto izvedu decu na put?
(5) Šta treba da rade sve žene da bi im deca išla u školu?
(6) Šta treba da urade u četiri sata uveče?
(7) Gde treba majke da sačekaju decu?
(8) Ako tako budu radile, šta će majke imati da rade sa decom?
(9) Ko će privesti decu učiteljici?
(10) Na šta se svodi ceo rad majki?
(11) Koliko vremena žene provode vodeći svoju decu u školu?
(12) Šta su uskoro uradile neke škole?
(13) Šta sad rade druge škole?
(14) Ko predvodi decu kad idu u školu u nekim drugim selima?
(15) Šta rade negde najstariji učenici?
(16) Kako se deca provode usput?

DRUGI DEO
DIJALOG

Kod zubnog lekara

1. Robert Dikson: Vi, kao starosedelac, poznajete skoro svakoga u prestonici. Odvodili ste me svuda kuda sam želeo . . .

Janko Stanković: A i sada želite da vas nekuda odvedem? Kuda?

2. R D: Poznajete li nekog dobrog zubnog lekara?

J S: Poznajem ih nekoliko, ali mi je žao što ne mogu da vas odvedem kod najboljeg. On se razvodi od svoje žene, pa je prestao da radi pre mesec dana.

3. R D: Onda me odvedite kod nekog drugog. Iako mi zubi nisu još nanosili mnogo neprijatnosti, ne mogu da se zanosim mišlju da će sve proći samo od sebe.

J S: Dobro. Hajde da se odvezemo kod jednog mog prijatelja. Njegova ordinacija je prilično daleko.

SECOND PART
DIALOGUE

At the dentist's

1. Robert Dickson: You, as a native, know almost everyone in the capital. You have taken me everywhere I wanted to go . . .

Janko Stankovich: And now you want me to take you somewhere, too? Where?

2. R D: Do you know a good dentist?

J S: I know several, but I'm sorry that I can't take you to the best one. He is divorcing his wife and he stopped working a month ago.

3. R D: Then take me to someone else. Though my teeth haven't yet caused me much unpleasantness, I can't be swayed by the idea that everything will pass by itself.

J S: O.K. Let's drive to a friend of mine. His office is rather far.

(U ordinaciji zubnog lekara doktora Milana Rakića)

4. D-r R: Zdravo, Janko. Kako si?

J S: Zdravo, Mile. Sve je u redu. Ovo je moj prijatelj g. Dikson. On želi da mu pregledaš zube.

5. D-r R: Izvolite sa mnom, g. Diksone. Molim vas, sednite i pokažite mi zub koji vas boli.

R D: Bole me dva zuba. Pogledajte ova dva. Vi znate da je ljude teško nagnati da dođu kod zubnog lekara. Zato sam i ja

4. Dr R: Hello, Janko. How are you?

J S: Hello, Mile. Everything is O.K. This is my friend, Mr. Dickson. He wants you to examine his teeth.

5. Dr R: Come with me, Mr. Dickson. Please, sit down and show me which tooth is hurting you.

R D: Two teeth are hurting me. Look at these two. You know it's difficult to force people to come to a dentist. That's

Kod zubnog lekara

LXXXI

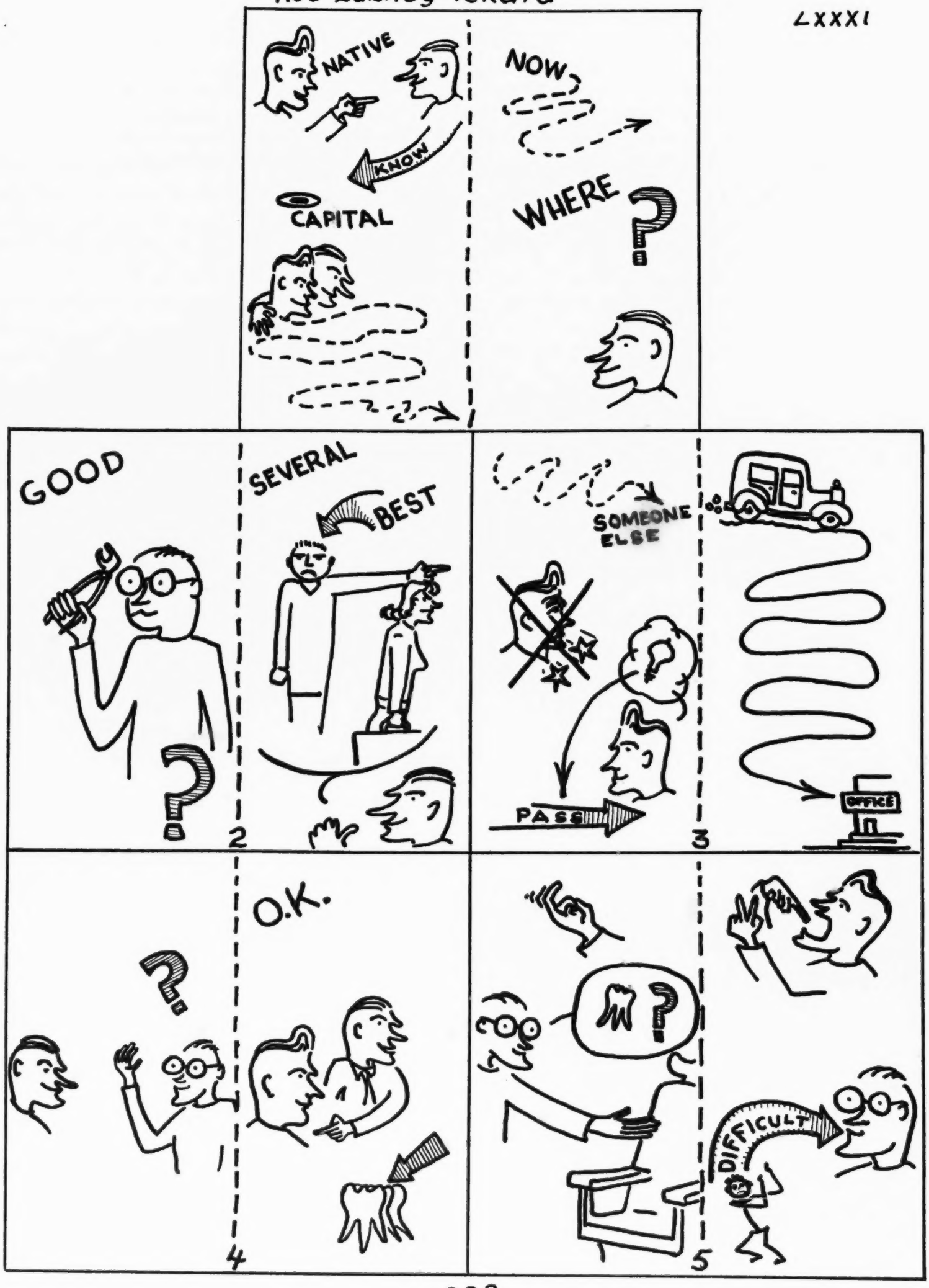

čekao toliko.

Posle nekoliko minuta

6. D-r R: Mislim da treba da izvadimo ovaj kutnjak i da plombiramo zub do njega. To je sve. Vaši zubi su u odličnom stanju.

R D: To mi je rekao i moj zubni lekar u Čikagu, ali zbog puta u Jugoslaviju nisam imao vremena da uradim što je on zahtevao.

7. D-r R: Čim ste otvorili usta, bilo mi je očigledno da je ovaj kutnjak počeo odavno da truli.

R D: Tako je, nego ja sam mislio da ćete morati da uzmete rendgenske snimke mojih zuba.

8. D-r R: To je izlišno. Svi vaši zubi osim ova dva jasno pokazuju da su zdravi.

R D: Onda ako taj kutnjak mora da se izvadi, ja sam gotov.

9. D-r R: U redu. Daću vam jednu injekciju da vas ne boli dok vadim zub.

R D: A da li će me boleti kasnije?

10. D-r R: Boleće vas, ali samo malo. Molim vas, otvorite usta.

R D: Nisam ni osetio da ste mi izvadili zub. Vidim da je koren istrulio i da je trebalo da ga izvadim u Čikagu.

why I waited so long.

Several minutes later

6. Dr R: I think we should take out this molar and fill the tooth next to it. That's all. Your teeth are in excellent condition.

R D: My dentist in Chicago told me the same thing, but I didn't have time to do what he requested on account of my trip to Yugoslavia.

7. Dr R: As soon as you opened your mouth, it was obvious to me that this molar started decaying long ago.

R D: That's right, but I thought you would have to take an X-ray of my teeth.

8. Dr R: That's futile. All your teeth, except these two, clearly show that they are sound.

R D: Then, if that molar must be pulled, I'm ready.

9. Dr R: O.K. I'll give you a shot, so you won't have any pain while I'm pulling the tooth.

R D: And will it pain me later on?

10. Dr R: It'll pain you, but only a little. Open your mouth, please.

R D: I didn't feel that you extracted my tooth. I see that the root had decayed and that it should have been pulled in Chicago.

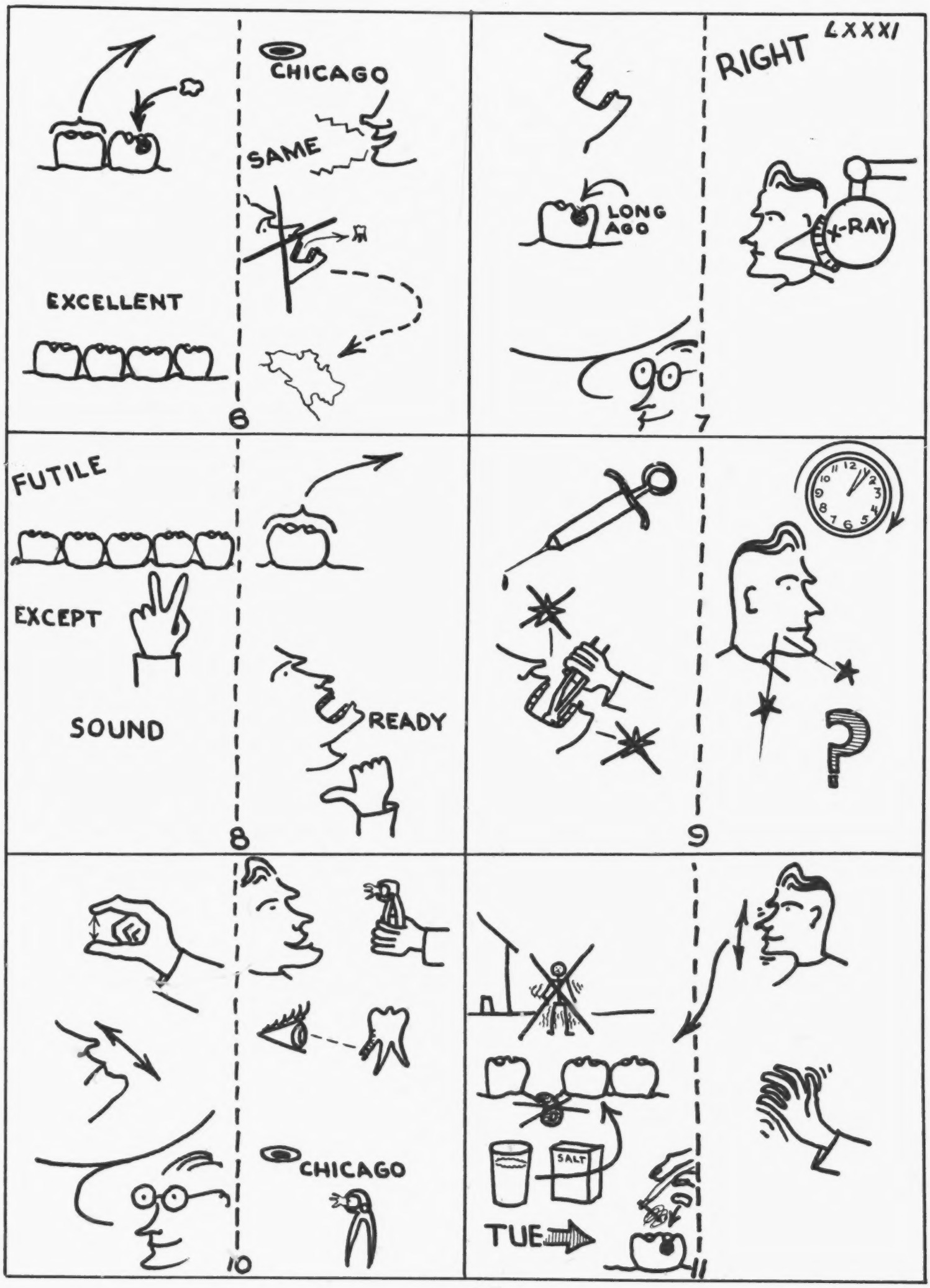
CHICAGO
SAME
EXCELLENT
6
LONG AGO
7
RIGHT
LXXXI
X-RAY
FUTILE
EXCEPT
SOUND
READY
8
9
CHICAGO
10
SALT
TUE
11

11. D-r R: Sve je u redu. Ne izlazite napolje kad je napolju hladno. Kad prestane da krvari, možete ispirati usta mlakom slanom vodom. Dođite u utorak da bušim i plombiram taj zub.

R D: Učiniću tako, g. doktore. Hvala i zbogom.

11. Dr R: Everything is in order. Don't go out when it's cold outside. When it stops bleeding, you may wash your mouth with tepid, salty water. Come on Tuesday for the drilling and filling of that tooth.

R D: I'll do that, doctor. Thanks and good-bye.

PAR. 245 - THE VERBS <u>ВОЗИТИ</u>, <u>ВОДИТИ</u>, <u>ГОНИТИ</u> AND <u>НОСИТИ</u>

A few Serbo-Croatian primary imperfective verbs do not become perfective when prefixed. Such verbs are <u>возити</u>, <u>водити</u>, <u>гонити</u>, <u>носити</u> and a few others.

The aspect mechanism of those verbs follows:

A -

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
ВОЗИТИ (СЕ)		- to drive; (to ride)
довозити	довести	- to transport to, to drive to
извозити	извести (се)	- to export; to drive out; (to take a ride)
*навозити (се)	навести	- to fill up or to heap by carting; (to have enough of driving or riding)
одвозити	одвести	- to drive (away)
	повести	- to drive along, to take along
*увозити	увести	- to import; to drive in
*превозити	превести	- to transport, to ferry over
*провозити	провести	- to drive through
*развозити	развести	- to distribute, to deliver

(3) Хајде да се <u>одвеземо</u> код једног мог пријатеља.

B -

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
ВОДИТИ		- to lead, to guide
доводити	довести	- to take to, to bring to

*заводити	завести	- to mislead; to seduce; to register
*изводити	извести	- to lead out; to perform
*наводити	навести	- to lead to; to allege, to quote
одводити	одвести	- to lead away, to take along
*поводити се за	повести се за	- to follow an example
	повести	- to lead away or along
*подводити	подвести	- to lead under, to include
*предводити	предвести	- to lead, to guide; to command
*приводити	привести	- to lead to, to bring to
*сводити	свести	- to lead down; to reduce
*уводити	увести	- to lead into, to introduce
преводити	превести	- to translate; to take across
проводити (се)	провести (се)	- to lead through; (to have a good time)
разводити (се)	развести (се)	- to usher; (to divorce)

(1) Одводили сте ме свуда куда сам желео.
(1) А и сада желите да вас некуда одведем?
(2) Он се разводи од своје жене, па је престао да ради пре месец дана.

Note: Perfective verbs which are counterparts of verbs derived from возити and водити have the same infinitive: довести, извести, etc. But the other forms are different (present tense: доведем, доведеш, . . , изведем, изведеш . . , довезем, довезеш, . . , извезем, извезеш , . .

C -

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
ГОНИТИ		- to drive, to chase
*догонити	догнати	- to drive to
*изгонити	изагнати	- to drive out, to expel

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
нагонити	нагнати	- to drive to, to compel, to force
*одгонити	одагнати	- to drive away
*угонити	угнати	- to drive into
*прогонити	прогнати	- to prosecute; to persecute; to expel
*разгонити	разагнати	- to disperse, to dispel, to blow away

(5) Ви знате да је људе тешко <u>нагнати</u> да дођу код зубног лекара.

D -

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
НОСИТИ		- to carry; to wear
доносити	донети	- to carry, to bring
заносити (се)	занети (се)	- to make enthusiastic; to become pregnant;(to become enthusiastic)
износити	изнети	- to bring out, to bring forth; to outwear; to amount
наносити	нанети	- to deposit, to heap, to pile; to cause (pain)
*надносити се	наднети се	- to lean over
односити	однети	- to carry away, to bring away
подносити	поднети	- to submit; to endure, to suffer
поносити се		- to be proud
поносити	понети	- to carry, to take along
*приносити	принети	- to carry to, to bring to; to contribute to
*сносити	снети	- to carry down; to endure; to lay (eggs)
уносити	унети	- to carry in, to bring in; to enter (bookkeeping)

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
*узносити	узнети	- to carry up, to bring up
преносити	пренети	- to transfer, to carry over, to bring over
*проносити	пронети	- to carry through; to spread (rumor)
*разносити	разнети	- to distribute, to carry, to deliver

(3) Иако ми људи нису још наносили много непријатности, не могу да се заносим мишљу да ће све прећи само од себе.

PAR. 246 - THE VERB ВУЋИ AND ITS DERIVATIVES

The verb вући has no perfective counterpart, but all the secondary perfective verbs derived from it have their imperfective counterparts which are formed in a way different from that described in Par. 237, p. 157 of this volume.

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
	*ВУЋИ	- to pull, to draw
*довлачити	довући	- to tow to
*завлачити	завући	- to put into (hand into the pocket)
*извлачити	извући	- to pull out, to draw out
*навлачити	навући	- to pull on
*одвлачити	одвући	- to pull away
повлачити (се)	повући (се)	- to draw, to pull;(to withdraw; to retire; to retreat)
*подвлачити	подвући	- to underline
привлачити	привући	- to attract, to pull to
свлачити	свући	- to pull down, to draw down; to undress
*увлачити	увући	- to draw in
*превлачити	превући	- to pull over

IMPERFECTIVE	PERFECTIVE	
*провлачити	провући	- to drag through a narrow hole
*развлачити	развући	- to stretch

PAR. 247 - THE CONJUGATION OF THE VERB <u>ТЕЋИ</u>

The verb <u>тећи</u> follows the pattern of the verbs <u>обући</u>, <u>свући</u> (see Par. 86, Vol III, p. 112) and <u>ћући</u> (see Par. 161, Vol V, p. 199).

Present tense: течем, течеш, тече, течемо, течете, теку.

Active past participle: текао, текла, текло, текли, текле, текла.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE ASPECT MECHANISM IN THE IMPERFECTIVE VERB <u>VUĆI</u> (See Par. 246)

1 - Explain the functioning of the aspect mechanism of the imperfective verb <u>vući</u> using the chart from the grammar analysis of this lesson.

2 - Demonstrate the use of verbs derived from the imperfective verb <u>vući</u> and of their perfective counterparts by first having the students read the following text and then by asking the questions which follow the text.

Železnički voz

Železnički voz je još uvek jedno od najvažnijih saobraćajnih sredstava. Voz prevlači velike terete (loads) na velika otstojanja vrlo brzo. Mi danas jedemo voće iz Floride u Čikagu i meso iz Čikaga u Los Anđelesu. Mi dobijamo nove automobile iz Ditroita za nekoliko dana. To sve prevlače i prevuku naši železnički vozovi. A šta tek mislite koliko hrane na dan treba jednom velikom gradu? Koliko hrane pojede jedan takav

grad na dan? Svu tu hranu dovlače uglavnom naši vozovi. Brze i jake mašine mogu da povuku odjedanput po 50-100 vagona (cars) i da ih vuku brzinom od 75 km. na čas. Železničke pruge (railroad tracks) se provlače svuda. One se provlače između planina, podvlače se pod njih i izvlače se iz brda u doline. Pruge su se provukle kroz celu Ameriku kao krvni sudovi kroz telo.

U jednom vozu radi malo ljudi. Pre nego što pođe, voz se formira od više vagona. Mašina privlači vagone i radnici ih sastavljaju. Kad se privuče dovoljno vagona na jednu prugu, velika mašina se polako privuče i spoji sa vagonima i to je onda voz. Jedan čovek se podvlači pod vagone i pregleda ih. On se podvuče pod svaki vagon. Za to vreme mašinista, njegov pomoćnik i drugo osoblje navuku svoje uniforme i uvuku se na svoja mesta u vozu. Dežurni činovnik izvuče svoj barjačić i da znak (signal) za polazak i voz se polako izvlači iz stanice i odlazi.

Questions on text:

(1) Šta radi voz sa teretima?
(2) Šta prevlače i prevuku naši vozovi?
(3) Ko dovlači hranu za naše velike gradove?
(4) Šta mogu da urade brze i jake mašine?
(5) Kuda se provlače železničke pruge?
(6) Kuda se podvlače, a odakle se izvlače pruge?
(7) Šta radi mašina kad se formira jedan voz?
(8) Kad se mašina spaja sa vagonima?
(9) Šta radi jedan radnik pošto se formira voz?
(10) Šta urade mašinista, njegov pomoćnik i drugo osoblje dok se voz formira?
(11) Šta oni rade pošto se voz formira i pošto navuku uniforme?
(12) Šta uradi dežurni činovnik?
(13) Šta radi voz kad dežurni da znak za polazak?

B - THE VERBS VOZITI, NOSITI, GONITI, VODITI AND VUĆI

Drill the verbs voziti, nositi, goniti, voditi and vući and verbs derived from them by first having the students read the following text and then by asking the questions which follow the text.

Na Avali

Pogled sa Avale na sever je pogled na Dunav, Savu, Beograd i deo Vojvodine. Pogled na jug je pogled na brda, planine, sela i reke Šumadije. Beograd je veliki grad. Mnogi putevi i pruge vode u Beograd sa svih strana. Saobraćaj je živ. Železnički vozovi, automobili i kola dovoze i odvoze hranu, robu i ljude. Brodovi svih naroda prenose hranu i robu koja se izvozi

ili uvozi u Jugoslaviju. Mnogo hrane se dovlači svaki dan u Beograd. Kažu da je Beograd pojeo u prošloj godini preko 100.000.000 kilograma hleba i sve se to dovuklo u Beograd vozovima i brodovima ili se prevezlo kolima i automobilima iz sela i manjih gradova. Pa koliko tek treba samo mleka, voća, mesa i povrća Beogradu? To uglavnom donose seljaci u Beograd svojim kolima i razvoze i raznose po gradu. Ali u Beograd se ne samo unosi, nego se iz njega i iznosi. Iznosi se roba koju izrađuju fabrike i ona roba koja se morala uvesti iz Amerike i drugih zemalja. Da, Beograd je velik i lep grad. U njemu su škole, lekari, bolnice, bioskopi, radnje i fabrike. U njega se dovode deca da uče škole, bolesni da se leče i vojnici da služe vojsku. Ima ljudi koji dolaze u Beograd samo da se provedu i da potroše novac. To je Beograd. Cela priča o njemu može da se svede na dve reči: glavni grad.

Na jugu je slika drukčija. Male reke, putevi i pruge se provlače između brda i planina i podvlače se pod njih ili se vuku pored reka. Po putevima se voze kola svih vrsta a najviše konjska. Seljaci rade po poljima. Izgone ili dogone stoku, odnose žito, voće i povrće u sela ili izvoze đubre iz sela u polja. Neki od njih idu u lov sa psima. Psi im nagone divljač i oni je ubijaju. Vetar koji je na Avali često jak, nagnao me je da navučem šešir na oči i da obučem kaput koji sam bio svukao kad sam uzlazio uz brdo. Seo sam u automobil i odvezao se u jedno selo južno od Avale. Tu sam naišao na jednog mladog seljaka kraj kola na putu. Navukao kapu na oči, zavukao ruke u džepove i ide za kolima. Ima dobre konje i vidi se da se ponosi njima. Prevozi drva iz šume. Kaže da se drva sada svlače čak sa Kosmaja, jer ih ovde više nema. Kosmaj je, kaže on, ona velika planina šta se nadnela nad grad Sopot. Sopot se jedva vidi, jer je uvučen između brda.

Nailaze ovce i stoka. Jedan stari pas predvodi stoku, a jedan starac je goni. Drugi seljaci na ulici uzimaju svoju stoku i odvode je kući.

Vetar razgoni oblake (cloud) i izgleda da će ih uskoro razagnati.

Sedam u automobil da se vozim za Beograd. Jedan mladić me pita da ga povezem i ja mu kažem da ću ga odvesti kuda hoće.

Questions on text:

(1) Koliki je grad Beograd?
(2) Šta vodi u Beograd sa svih strana?
(3) Kakav je saobraćaj sa Beogradom?
(4) Šta rade vozovi, automobili i kola?
(5) Šta rade brodovi na Savi i Dunavu?

(6) Šta se radi sa ogromnom hranom svaki dan?
(7) Koliko je kilograma hleba pojeo Beograd u prošloj godini?
(8) Kako je taj hleb došao u Beograd?
(9) Odakle su prevezli tu hranu u Beograd?
(10) Šta seljaci donose u Beograd?
(11) Šta se unosi u Beograd?
(12) Šta se iznosi iz Beograda?
(13) Kakav je grad Beograd?
(14) Ko se dovodi u Beograd i zašto?
(15) Zbog čega neki ljudi dolaze u Beograd?
(16) Na šta može da se svede cela priča o Beogradu?
(17) Kakva je slika na jugu od Avale?
(18) Šta rade kola svih vrsta po putevima na jugu od Avale?
(19) Šta rade seljaci sa stokom?
(20) Šta rade seljaci sa žitom, voćem i povrćem?
(21) Šta rade psi sa divljači?
(22) Kakav je obično vetar na Avali i šta je čovek morao da uradi zbog vetra?
(23) Kad je taj čovek svukao kaput?
(24) Šta je čovek uradio pošto je seo u automobil?
(25) Gde je on naišao na jednog mladog seljaka?
(26) Šta je taj mladi seljak radio?
(27) Šta je seljak uradio s kapom?
(28) Šta je seljak uradio s rukama?
(29) Kakvi su bili seljakovi konji?
(30) Šta je seljak radio s drvima?
(31) Odakle se svlače drva?
(32) Šta je i gde je Kosmaj?
(33) Gde je grad Sopot?
(34) Šta rade ovce i stoka dok čovek i seljak razgovaraju na putu?
(35) Šta radi stari pas?
(36) Šta radi starac?
(37) Šta rade drugi seljaci?
(38) Šta se događa sa oblacima?
(39) Šta će se uskoro dogoditi sa oblacima?
(40) Šta radi čovek pošto je seo u automobil?
(41) Šta traži jedan mladić?
(42) Šta mu čovek odgovara?
(43) Da li biste vi voleli da se provozate po Beogradu i okolini?
(44) Zašto učenici svlače kapute kad dođu u učionicu?
(45) Da li bih ja mogao da svučem svoj kaput u učionici?
(46) Šta sam ja uradio? - Vi ste izvukli olovku iz džepa?
(47) Kad se vi svlačite, a kad se oblačite?
(48) Kada će se naše trupe povući iz Evrope?
(49) Zašto se ljudi i žene razvode?
(50) Ko odnosi dobre iz kuća u gradu?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Kod zubnog lekara

Dikson se nije nikad zanosio idejom da su njegovi zubi savršeni. On je znao da će mu zubi jednog dana početi da nanose neprijatnosti zbog kojih možda neće moći da spava. Tada će i on kao i drugi morati da ode k zubnom lekaru. On je znao da su skoro svi ljudi kukavice kad se radi o odlasku k zubnom lekaru i da mrze da mu odu. Mnoge je teško nagnati da to učine.

I zaista, cele prošle noći Dikson nije mogao da zaspi zbog jednog kutnjaka, pa je morao, hteo ne hteo, da ode svom prijatelju Janku da ga zamoli da ga odvede nekom dobrom zubnom lekaru. Janko je predložio da odu d-ru Rakiću iako je njegova ordinacija prilično daleko od centra grada. D-r Rakić je odličan zubni lekar. Dikson je pristao i oni su se odvezli tamo taksijem.

Kad su stigli u ordinaciju,d-ra Milana Rakića, Janko mu je pretstavio Diksona. D-r Rakić je pregledao Diksonove zube i našao da su svi, osim dva, u odličnom stanju. Jedan od bolesnih zuba je bio kutnjak, koji je odmah trebalo izvaditi, dok je drugi zub, odmah do tog kutnjaka, trebalo plombirati. On je zatim dao Diksonu jednu injekciju pa mu izvadio kutnjak, ali tako lako da Dikson nije ni osetio. Dikson je video da je koren kutnjaka istruleo i da ga je odavno trebalo izvaditi. D-r Rakić je savetovao Diksonu da ne izlazi napolje dok je hladno i rekao mu da može da ispira usta mlakom, slanom vodom kad rana prestane da krvari. Krv će verovatno teći oko jedan sat. Dikson treba da opet dođe sledećeg utornika kad će lekar početi da mu buši i plombira zub koji želi da spase.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the doctor's

Dickson did not sleep very well last night, and this morning his temperature was a little (slightly) above normal. So, he decided not to go to his office today. Therefore, he telephoned his typist and informed her about it. And when Janko Stankovich came to Dickson's office to see Dickson, the typist informed him that Dickson was sick. Janko went immediately to Hotel Majestic to see if he could do something for his sick friend. He found Dickson in his room and suggested that he take him to his friend Dr. Ljubisha Katanich, general practitioner. Dickson agreed and they went there at once.

At the office of Dr. Ljubisha Katanich the nurse told them that the doctor was busy examining a patient, and that as soon as he examined him, he would see Janko and his friend Dickson.

When, ten minutes later, Dr. Katanich entered, Janko introduced his friend to him. After that the doctor took Dickson to his office where he examined him. Janko stayed in the waiting room where he read a newspaper and talked to the nurse. Dr. Katanich found that there was nothing serious with Dickson - he had only caught a cold. He told him to be more careful in the future and he wrote a prescription and directions on how he should use the medicines.

After that Janko and Dickson thanked Dr. Katanich and went to a drugstore to get the medicines for Dickson.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Kod zubnog lekara

Robert Dikson ima vrlo lepe i zdrave zube, ali se ne zanosi idejom da su oni savršeni. On zna da mora da ide s vremena na vreme zubnom lekaru da bi zube održao u takvom stanju. Medutim, svima nam je poznato da neki ljudi mrze da idu k zubnom lekaru i da ih je teško nagnati da to učine. I Dikson je jedan od tih ljudi. Još dok je bio u Čikagu, Diksona je zaboleo jedan kutnjak pa je otišao svom zubnom lekaru. Ovaj mu je savetovao da odmah počne da leči taj bolesni kutnjak ako ne želi da mu vremenom istruli. Nažalost, Dikson nije mogao da to učini zbog puta u Jugoslaviju. Pre nekoliko dana Diksona je opet zaboleo taj zub i toliko ga boleo da nije mogao da spava cele noći. Pošto se bojao daljih neprijatnosti, on je sledećeg jutra zamolio Janka Stankovića da ga odvede najboljem zubnom lekaru u Beogradu. Janko ga nije mogao odvesti najboljem zubnom lekaru, jer on ne radi već više od mesec dana pošto se razvodi od svoje žene. Stoga ga je odveo kod d-ra Milana Rakića, kojeg Beogradani smatraju za jednog od najboljih zubnih lekara u prestonici.

D-r Rakić je pregledao Diksonove zube, ali nije uzimao rendgenski snimak, jer je to bilo izlišno. Bilo je očigledno da su svi Diksonovi zubi, sem jednog kutnjaka i zuba do tog kutnjaka, u odličnom stanju. Taj kutnjak je trebalo izvaditi, a zub do njega plombirati. D-r Rakić je dao injekciju Diksonu i

izvadio mu zub tako lako da to Dikson nije ni osetio. Koren tog zuba je bio istruleo i zub se nije mogao spasti. Onda mu je d-r Rakić savetovao da ne izlazi napolje kad je napolju hladno. On može da ispira usta mlakom, slanom vodom, ali tek pošto krv prestane da teče, tj. kad rana prestane da krvari. Dikson treba da opet dođe u sledeći utorak. Tog dana će d-r Rakić početi da mu buši i plombira zub koji želi da spase.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Kakve zube ima Robert Dikson?
2. Čim se Dikson ne zanosi?
3. Šta on mora da radi da bi svoje zube održao u odličnom stanju?
4. Šta ljudi treba da rade svaki dan da bi održali zube u odličnom stanju?
5. Šta je nama svima poznato?
6. Da li je i Dikson jedan od tih ljudi?
7. Kad je Diksona prvi put zaboleo jedan kutnjak?
8. Kome je on otišao zbog toga?
9. Šta mu je savetovao njegov zubni lekar u Čikagu?
10. Šta mu je rekao zubni lekar da će se dogoditi ako ne bude lečio taj zub?
11. Zašto Dikson nije mogao da počne da leči taj zub onda?
12. Šta se dogodilo Diksonu pre nekoliko dana?
13. Da li ga je taj kutnjak mnogo boleo?
14. Zašto Dikson nije mogao da spava cele noći?
15. Čega se Dikson bojao?
16. Kuda je i zašto Dikson otišao sledećeg jutra?
17. Šta je on zamolio svog prijatelja Janka Stankovića?
18. Zašto ga Janko nije odveo najboljem beogradskom zubnom lekaru?
19. Zašto taj zubni lekar ne radi već više od mesec dana?
20. Kome je Janko odveo Diksona?
21. Koga Beogradani smatraju za jednog od najboljih zubnih lekara?
22. Ko je pregledao Diksonove zube?
23. Da li je d-r Rakić uzimao rendgenski snimak Diksonovih zuba?
24. Zašto d-r Rakić nije uzimao rendgenski snimak?
25. Šta je bilo očigledno?
26. Koji zub je trebalo izvaditi?
27. Koji zub je trebalo plombirati?
28. Šta je d-r Rakić dao Diksonu pre nego što mu je izvadio zub?
29. Kako je d-r Rakić izvadio Diksonov zub?
30. Kakav je bio koren tog zuba koji je d-r Rakić izvadio?
31. Zašto se taj zub nije mogao spasti?
32. Šta je d-r Rakić savetovao Diksonu?
33. Kada Dikson može da počne da ispira usta?

34. Kakvom će vodom Dikson da ispira usta?
35. Kad Dikson opet treba da dode kod d-ra Rakića?
36. Šta će d-r Rakić uraditi sa zubom koji želi da spase?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Last night two of Dickson's teeth started hurting.
2. Though his teeth had not caused him much unpleasantness, Dickson was not swayed by the idea that everything would pass by itself.
3. So, this morning he asked Janko to take him to a good dentist.
4. Since the best dentist is divorcing his wife and does not work, Janko took Dickson to Dr. Rakich who is one of the best dentists in the Yugoslav capital.
5. Dr. Rakich thought that it would be superfluous to take an X-ray of Dickson's teeth, because it was evident that all of them except two were in excellent condition.
6. The dentist proposed that he immediately pull a molar which had decayed to the root.
7. For the other tooth Dickson will have to come next Tuesday when the dentist will drill and fill it.
8. After Dickson agreed, the dentist gave him a shot and pulled the tooth.
9. He advised Dickson not to go outside when it was cold and while the wound was bleeding.
10. When the blood stops flowing (to flow), Dickson can wash his mouth with tepid, salty water.
11. Do not think that Dickson does not hate to go to the dentist as everyone else, because if he had done what his dentist in Chicago had asked him, he would not have lost his molar.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1925-búšiti, v.t.ipfv. - to bore, to drill, to pierce
pr.t: būšim;būše

*1926-probúšiti, v.t.pfv. - to bore, to drill, to pierce
pr.t: pròbūšīm;pròbūšē

1927-injèkcija, f. - injection

1928-ìsprati, v.t.pfv. - to rinse
pr.t: ìspērēm;ìspērū

*1928-ispírati, v.t.ipfv. - to rinse
pr.t: ìspīrām;ispírajū

1929-ȉzlīšān, adj., m. - futile, unnecessary, superfluous
ȉzlīšnā, f.
ȉzlīšnō, n.

-ȉzlīšnō, adv. - futily

1930-kȍren, m. - root
nom. pl: kȍreni (kȍrenovi)

1931-krváriti, v.i.ipfv. - to bleed
pr.t: kȑvārīm;kȑvārē

1932-kūtnjak, m. - molar (tooth)
nom. pl: kūtnjaci

1933-mlāk, adj. - tepid, lukewarm

1934-mŕzeti, v.t.ipfv. - to hate
pr.t: mŕzim;mŕze

*1934-zamŕzeti, v.t.pfv. - to start to hate
pr.t: zamŕzim;zamŕze

1935-nàgnati, v.t.pfv. - to force, to compel
pr.t: nàgnām;nàgnajū

*1935-nagòniti, v.t.ipfv. - to force, to compel
pr.t: nàgonīm;nàgonē

1936-nànēti, v.t.pfv. - to cause, to inflict; to pile
pr.t: nanèsēm;nanèsū

*1936-nanòsiti, v.t.ipfv. - to cause, to inflict; to pile
pr.t: nànosīm;nànosē

1937-nȁpolje, adv. - out, outside

1938-nȁpolju, adv. - outside, out of doors

1939-neprijátnost, f. - unpleasantness
gen. sing: neprijátnosti

1940-ȍčigledan, adj.,m. - obvious, evident
ȍčigledna, f.
ȍčigledno, n.

-ȍčigledno, adv. - obviously, evidently

1941-odȑžati (se), v.t.&r.pfv. - to maintain; (to maintain oneself)
pr.t: odȑžim;odȑže

*1941-održávati (se), v.t.&r.ipfv. - to maintain; (to maintain oneself)
pr.t: odȑžāvām;održávajū

1942-plombȉrati, v.t.pfv.&ipfv. - to fill a tooth
pr.t: plòmbȉrām;plombȉrajū

1943-préstonica, f. - capital

1944-rȃna, f. - wound

1945-razvèsti (se), v.t.&r.pfv. - to mount the guard; (to divorce)
pr.t: razvèdem;razvèdu
a.p.p: ràzveo,razvèla, razvèlo,razvèli, razvèle,razvèla

*1945-razvòditi (se), v.t.&r.ipfv. - to mount the guard; (to divorce)
pr.t: ràzvodȉm;ràzvodē

1946-rèndgenski, adj. - X-ray, adj.

1947-slȃn, adj. - salty

1948-snimak, m. - snapshot, photograph
nom. pl: snȉmci

1949-stanje, n. - condition, state of being

1950-tèći, v.i.ipfv. - to flow
pr.t: tèčem;tèku
a.p.p: tȅkao,tèkla,tèklo, tèkli,tèkle,tèkla

1951-trȕleti, v.i.ipfv. - to decay, to rot
pr.t: trȕlim;trȕle

*1951-ìstruleti, v.i.pfv. - to decay, to rot
pr.t: ìstrulim;ìstrule

1952-zahtévati, v.t.ipfv. - to request, to demand
pr.t: zàhtēvām;zahtévaju

1953-zaneti (se), v.t.&r.pfv. - to carry away, to sway; to make enthusiastic; (to become enthusiastic)
pr.t: zanèsem;zanèsu

*1953-zanòsiti (se), v.t.&r.ipfv. - to carry away, to sway; to make enthusiastic; (to become enthusiastic)
pr.t: zànosim;zànose

1954-zȗbnī, adj. - dental

* * *

samo od sebe - by itself

OSAMDESET-DRUGA LEKCIJA
EIGHTY-SECOND LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - COMPARISON OF ADJECTIVES - DEGREES (See Par. 248)

Demonstrate the meaning and use of degrees of adjectives by asking the questions listed below. The questions contain only adjectives which have already been used by students in all the three or at least in two degrees (dobar, bolji, najbolji; važan, važniji, najvažniji; velik, veći, najveći; visok, viši, najviši; dalek, dalji, najdalji; dug, duži, najduži; jak, jači, najjači; jeftin, jeftiniji, najjeftiniji; mali, manji, najmanji; mlad, mlađi, najmlađi; nizak, niži, najniži; slab, slabiji, najslabiji; star, stariji, najstariji; težak, teži, najteži). Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Петар је висок, Милош је виши, а Марко је највиши.
Милош је виши од Петра (or: него Петар).
Марко је виши и од Петра и од Милоша (or: него Петар и Милош).

(1)	Da li je ovaj žuti automobil mali?	Ne. Taj žuti automobil nije mali, nego velik.
(2)	Da li je ovaj beli automobil manji od ovog žutog automobila (nego ovaj žuti automobil)?	Ne. Taj beli automobil nije manji, nego veći od tog žutog automobila (nego taj žuti automobil).
(3)	Da li je ovaj plavi automobil manji i od ovog belog i od ovog žutog automobila (nego ovaj beli i ovaj žuti automobil)?	Ne. Taj plavi automobil nije manji, nego veći i od tog belog i od tog žutog automobila (nego taj beli i taj žuti automobil).
(4)	Da li je ovaj plavi automobil najmanji?	Ne. Taj plavi automobil nije najmanji, nego najveći.
(5)	Da li je ovaj žuti automobil lak?	Ne. Taj žuti automobil nije lak, nego težak.
(6)	Kakav je ovaj beli automobil?	Taj beli automobil je teži od tog žutog automobila.
(7)	Da li je ovaj plavi automobil teži samo od ovog žutog automobila?	Ne. Taj plavi automobil nije teži samo od tog žutog, nego i od tog belog automobila.
(8)	Kakav je, dakle, ovaj plavi automobil?	Taj plavi automobil je najteži.
(9)	Da li je ovaj žuti automobil kratak?	Ne. Taj žuti automobil nije kratak, nego dug.

(10)	Kakav je ovaj beli automobil?	Taj beli automobil je malo duži.
(11)	A ovaj plavi automobil?	Taj plavi automobil je najduži.
(12)	Da li je motor ovog žutog automobila slab?	Ne. Motor tog žutog automobila nije slab, nego jak.
(13)	Da li je motor ovog belog automobila slabiji od motora (nego motor) ovog žutog automobila?	Ne. Motor tog belog automobila nije slabiji, nego jači od motora tog žutog automobila.
(14)	Da li je motor ovog plavog automobila slabiji od motora ovog belog i ovog žutog automobila?	Ne. Motor tog plavog automobila nije slabiji, nego jači od motora tog belog i tog žutog automobila.
(15)	Da li ovaj plavi automobil ima najslabiji motor?	Ne. Taj plavi automobil nema najslabiji, nego najjači motor.
(16)	Da li je ovaj žuti automobil rđav?	Ne. Taj žuti automobil nije rđav, nego dobar.
(17)	Koji je od ova dva automobila bolji?	Od ta dva automobila, beli automobil je bolji.
(18)	Kakav je onda ovaj plavi automobil?	Taj plavi automobil je najbolji.
(19)	Da li je ovaj plavi automobil jeftin?	Ne. Taj plavi automobil nije jeftin, nego skup.
(20)	Da li je ovaj beli automobil isto tako skup?	Ne. Taj beli automobil je jeftiniji.
(21)	A ovaj žuti automobil?	On je najjeftiniji.
(22)	Da li je ovaj žuti automobil nizak?	Ne. Taj žuti automobil nije nizak, nego visok.
(23)	Da li je ovaj beli automobil niži od njega (nego on)?	Ne. Taj beli automobil nije niži, nego viši od njega.
(24)	Da li je ovaj plavi automobil niži od ova dva automobila (nego ova dva automobila)?	Ne. Taj plavi automobil nije niži, nego viši od ta dva automobila.
(25)	Da li je on najniži?	Ne. On nije najniži, nego najviši.

B - THE FORMATION OF THE COMPARATIVE DEGREE OF ADJECTIVES BY MEANS OF ENDINGS -JI, -JA, -JE, -JI, -JE, -JA (See Par. 249)

1 - Demonstrate the formation of the comparative degree of monosyllabic adjectives in which the vowel is long and of dissyllabic adjectives which end in -ak, -ek, -ok, -eo by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Comparative:

б + j = бљ : дӯбо~~к~~	дуб + ји = дӯбљи
в + j = вљ : жӣв	жив + ји = жӣвљи
ӣ + j = ӣљ : скӯӣ	скуӣ + ји = скӯӣљи
ѓ + j = ж : драѓ	драѓ + ји = дражи
з + j = ж : нӣзо~~к~~	низ + ји = нӣжи
с + j = ш : вӣсо~~к~~	вис + ји = виши
х + j = ш : тӣх	тих + ји = тиши
д + j = ђ : млад	млад + ји = млађи
к + j = ч : јак	јак + ји = јачи
л + j = љ : бе~~о~~л	бел + ји = бељи
дал~~е~~к	дал + ји = дљи
н + j = њ : ирн	ирн + ји = ирњи
ш + j = ћ : жӯш	жуш + ји = жӯћи

(1) Da li je voda ovde vrlo duboka?	Ne. Voda tu nije vrlo duboka.
(2) Da li je voda ovde isto tako duboka?	Ne. Tu je voda dublja.
(3) Da li je saobraćaj na onom putu vrlo živ?	Ne. Saobraćaj na onom putu nije vrlo živ.
(4) Kakav je saobraćaj na ovom putu?	Na tom putu je saobraćaj življi.
(5) Da li je ovaj žuti automobil jeftin?	Ne. Taj žuti automobil nije jeftin, nego skup.
(6) Da li je ovaj beli automobil jeftiniji od njega (nego on)?	Ne. Taj beli automobil nije jeftiniji, nego skuplji od njega.

(7)	Da li vam je ovaj automobil drag?	Da. Taj automobil mi je drag.
(8)	A ovaj?	Taj automobil mi je još draži.
(9)	Da li je ovaj zid visok?	Ne. Taj zid nije visok, nego nizak.
(10)	A ovaj?	Taj zid je još niži.
(11)	Da li je ovaj čovek nizak?	Ne. Taj čovek nije nizak, nego visok.
(12)	A ovaj?	Taj čovek je još viši.
(13)	Da li je motor ovog žutog automobila tih?	Da. Motor tog žutog automobila je tih.
(14)	Kakav je motor ovog belog automobila?	Njegov motor je još tiši.
(15)	Da li je ovo drvo sasvim mlado?	Ne. To drvo nije sasvim mlado.
(16)	Da li je ovo drvo starije?	Ne. To drvo nije starije, nego mlađe.
(17)	Da li je motor žutog automobila slab?	Ne. Motor žutog automobila nije slab, nego jak.
(18)	Da li je motor belog automobila isto tako jak?	Ne. Motor belog automobila je još jači.
(19)	Da li je ova kuća crna?	Ne. Ta kuća nije crna, nego bela.
(20)	A da li je i ova kuća isto tako bela?	Ne. Ta kuća je još belja.
(21)	Da li nam je ovaj plavi automobil vrlo dalek?	Ne. Taj plavi automobil nam nije vrlo dalek.
(22)	Da li nam je i ovaj beli automobil isto tako dalek?	Taj beli automobil nam je malo dalji.
(23)	A žuti automobil?	On nam je dalji i od plavog i od belog automobila.
(24)	Da li je ovo polje žuto?	Ne. To polje nije žuto, nego crno.
(25)	A ovo polje?	To polje je još crnje.
(26)	Da li je ovo polje crno?	Ne. To polje nije crno, nego žuto.
(27)	A ovo polje?	To polje je još žuće.

2 - Demonstrate that the j of the comparative endings is omitted if it is preceded by ž, ć, đ, nj, r by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

		Comaparative:		
ж	: пе́жак	пеж + ји	= пе̏жи	
ћ	: бро̑ћ	брућ + ји	= бру̏ћи	
ђ	: сме̏ђ	смеђ + ји	= сме̏ђи	
њ	: ле̑њ	лењ + ји	= ле̏њи	
р	: ширак	шир + ји	= ши̏ри	

(1)	Da li je ovaj žuti automobil lak?	Ne. Taj žuti automobil nije lak, nego težak.
(2)	Da li je on teži od ovog belog automobila?	Ne. Taj beli automobil je teži od njega.
(3)	Da li je vazduh pod ovim mostom vrlo vruć?	Ne. Pod tim mostom vazduh nije vrlo vruć.
(4)	Da li je pod ovim drvetom vazduh isto takav?	Ne. Pod tim drvetom je vazduh vrući.
(5)	Da li je ova devojka plava?	Ne. Ta devojka nije plava, nego smeđa.
(6)	Kakva je ova devojka?	Ta devojka je još smeđa.
(7)	Da li je ova mačka lénja?	Da. Ta mačka je lénja.
(8)	Kakva je ova mačka?	Ta mačka je još lẽnja.
(9)	Da li je ovaj put širok?	Da. Taj put je širok.
(10)	Da li je ovaj put isto toliko širok?	Ne. Taj put je širi.

3 - Demonstrate that there are a few adjectives of one syllable in which the vowel is short but which take the comparative endings -ji, -ja, -je, -ji, -je, -ja by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

		Comparative:
gȕī		gȕī+ju = gȕжu
mȓk		mȓk+ju = mȓчu
шȉx		шȉx+ju = шȉшu
смȅђ		смȅђ+ju = смȅђu
сшрȍī		сшрȍī+ju = сшрȍжu
чȉсш		чȉсш+ju = чȉшћu
(1)	Da li je ovaj put kratak?	Ne. Taj put nije kratak, nego dug.
(2)	Da li je ovaj put kraći od njega?	Ne. Taj put nije kraći, nego duži od njega.
(3)	Da li je motor ovog automobila tih?	Da. Motor tog automobila je tih.
(4)	Zar motor ovog automobila nije tih?	Jeste. Motor tog automobila je još tiši?
(5)	Da li je vaš otac vrlo strog?	Da. Moj otac je vrlo strog.
(6)	Zar vaš ded nije tako strog?	Jeste. Moj ded je još stroži.

(7) Da li je ovaj put čist? Da. Taj put je čist.
(8) Zar ovaj put nije čist? Jeste. Taj put je još čišći.

4 - Demonstrate that there are a few adjectives which take the comparative endings -ji, -ja, . . . although they consist of more than one syllable and do not end in -ak, -ek -ok or -eo and that the groups snj and stj become šnj or šć respectively by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Comparative:

бе́сан — бе~~сн~~шњ + ju = бе<u>ш</u>њи
ср̏дан — срд + ju = ср̏ђи
ше́сан — ше~~сн~~шњ + ju = ше̏<u>ш</u>њи
чисш — чи~~сш~~шћ + ju = чи̏<u>ш</u>ћи

(1) Da li je ovaj pas besan? Da. Taj pas je besan.
(2) A zar ovaj nije? Jeste. Taj je još bešnji.
(3) Da li bi vašem ocu bio tesan kaput vašeg starijeg brata? Da. Mojem ocu bi bio tesan kaput mog starijeg brata.
(4) Da li bi mu vaš kaput bio tesan? Da. Moj kaput bi mu bio još tešnji.
(5) Da li je ova kuća čista? Da. Ta kuća je čista.
(6) Zar ova kuća nije čista? Jeste. Ta kuća je još čišća.

C - USE OF THE COMPARATIVE DEGREE (See Par. 250)

Drill the use and declension of all the covered adjectives which take the comparative endings -ji, -ja, -je, -ji, -je, -ja:

Obaj mlađić je viši <u>nego oba gebojka</u>.
Obaj mlađić je viši <u>od obe gebojke</u>.

1 - By having the students translate into Serbo-Croatian the sentences listed below. Have the students use both od and nego whenever applicable.

(1) The water is deeper here than over there.
(2) New York is a livelier city than Monterey.
(3) My car is more expensive than yours.

(4) Mark is dearer to me than Milan.
(5) An airplane is faster than a train.
(6) The houses in Monterey are lower than the houses in San Francisco.
(7) This tree is taller than that tree over there.
(8) This town is quieter than the one we lived in before.
(9) My brother is younger than I.
(10) These apples are sweeter than those that we bought yesterday.
(11) Mark is stronger than Milan.
(12) Los Angeles is farther than Santa Barbara.
(13) My napkin is whiter than yours.
(14) Pencil No. 1 is blacker (darker) than pencil No. 2.
(15) He is yellower now than when I saw him the last time.
(16) Days are shorter in winter than in summer.
(17) The Adriatic Sea is bluer than most of the seas.
(18) She is angrier than you.
(19) This coffee is more bitter than the coffee we drank for lunch.
(20) This forest is more sparse than the one we walked through last Sunday.
(21) He is heavier than you.
(22) Days are longer and warmer in summer than in winter.
(23) Our street is wider than yours.
(24) My father is stricter than my mother.
(25) This restaurant is cleaner than the restaurant you took me to last night.

2 - By asking the students the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Da li je automobil čija su vrata otvorena veći od automobila čija su vrata zatvorena?	Automobil čija su vrata otvorena nije veći, nego manji od automobila čija su vrata zatvorena.
(2)	Da li je ovaj čovek ispred većeg automobila?	Taj čovek je ispred manjeg, a ne ispred većeg automobila.
(3)	A da li ovaj čovek ide prema većem automobilu?	Taj čovek ide prema manjem, a ne prema većem automobilu.
(4)	Da li vi volite veći automobil?	Ja volim manji, a ne veći automobil.
(5)	Da li je ovaj čovek pred većim automobilom?	Taj čovek je pred manjim, a ne pred većim automobilom.
(6)	Da li je ova žena u većem automobilu?	Ta žena je u manjem, a ne u većem automobilu.
(7)	Da li je bela kuća viša od zelene kuće?	Bela kuća je niža od zelene kuće.
(8)	Da li su ove žene ispred više kuće?	Te žene su ispred niže, a ne ispred više kuće.

(9)	Da li ovi ljudi idu prema višoj kući?	Ti ljudi idu prema nižoj kući, a ne prema višoj kući.
(10)	Da li vi volite višu kuću?	Ja volim nižu kuću, a ne višu kuću.
(11)	Da li su ove žene pred višom kućom?	Te žene su pred nižom kućom, a ne pred višom kućom.
(12)	Da li biste vi voleli da stanujete u višoj kući?	Ja bih voleo da stanujem u nižoj, a ne u višoj kući.
(13)	Da li je zeleno drvo niže nego žuto drvo?	Zeleno drvo je više nego žuto drvo.
(14)	Da li se ova deca igraju ispod nižeg drveta?	Ta deca se igraju ispod višeg, a ne ispod nižeg drveta.
(15)	Da li ovaj čovek ide prema nižem drvetu?	Taj čovek ide prema višem, a ne prema nižem drvetu.
(16)	Da li vi volite niže drvo?	Ja volim više, a ne niže drvo.
(17)	Da li se ova deca igraju pod nižim drvetom?	Ta deca se igraju pod višim, a ne pod nižim drvetom.
(18)	Da li je ptica na nižem drvetu?	Ptica je na višem, a ne na nižem drvetu.
(19)	Da li su beli konji stariji nego žuti konji?	Ne. Beli konji nisu stariji, nego mlađi od žutih konja.
(20)	Da li uspeh na trkama očekujemo od starijih konja?	Ne. Uspeh na trkama ne očekujemo od starijih, nego od mlađih konja.
(21)	Da li se dobar jahač raduje starijim konjima?	Ne. Dobar jahač se ne raduje starijim, nego mlađim konjima.
(22)	Da li dobar jahač voli starije konje?	Ne. Dobar jahač ne voli starije, nego mlađe konje.
(23)	Da li se trke dobijaju sa starijim konjima?	Trke se ne dobijaju sa starijim, nego sa mlađim konjima.
(24)	Da li dobar jahač voli da jaše na starijim konjima?	Ne. Dobar jahač ne voli da jaše na starijim, nego na mlađim konjima.
(25)	Da li su ove devojke starije od onih?	Ne. Te devojke su mlađe od onih.
(26)	Da li vi volite da dobijate pisma od starijih devojaka?	Ja volim da dobijam pisma od mlađih, a ne od starijih devojaka.
(27)	Da li vi volite da pišete starijim devojkama?	Ja volim da pišem mlađim, a ne starijim devojkama.
(28)	Da li vi pozivate na igranke starije devojke?	Ja pozivam na igranke mlađe, a ne starije devojke.
(29)	Da li vi obično idete na igranke sa starijim devojkama?	Ne. Ja obično idem na igranke sa mlađim, a ne sa starijim devojkama.

(30)	Da li mladići često govore o starijim devojkama?	Mladići često govore o mlađim devojkama, a ne o starijim devojkama.
(31)	Da li su zelena drveta niža od žutih drveta?	Zelena drveta su viša od žutih drveta.
(32)	Da li se ova deca igraju ispod nižih drveta?	Ta deca se igraju ispod viših, a ne ispod nižih drveta.
(33)	Da li ovi ljudi idu prema nižim drvetima?	Ti ljudi idu prema višim, a ne prema nižim drvetima.
(34)	Da li vi volite niža drveta?	Ja volim viša, a ne niža drveta.
(35)	Da li se ova deca igraju pod nižim drvetima?	Ta deca se igraju pod višim, a ne pod nižim drvetima.
(36)	Da li su ptice na nižim drvetima?	Ptice su na višim, a ne na nižim drvetima.

*Jahač and jahati are new words and are to be put on the blackboard.

DRUGI DEO
DIJALOG

Jahanje po okolini Beograda

1. Robert Dikson: Čovek koji vam je stavio na raspoloženje ove dobre konje sigurno je vaš odličan prijatelj.

   Janko Stanković: Tako je. Mi smo prijatelji još od ranog detinjstva.

2. R D: Kao što znate, ja nisam nikad ranije jahao. Stoga vas molim da imate strpljenja sa mnom kao sa mlađim bratom.

   J S: To se razume. Ja želim da vi postanete odličan konjanik, ali ja sam vrlo strog učitelj.

3. R D: To je dobro. Koji konj je brži, ovaj ili taj?

   J S: Ovaj konj je brz kao jelen. Jahao sam ga mnogo puta, a taj vaš nije ni brz ni spor, a mirniji je od jagnjeta. Njega sam naročito izabrao za vas kao početnika.

4. R D: Onda uzjašimo, pa mi objasnite šta treba da radim.

   J S: Pre nego što uzjašimo, vi treba da znate jednu stvar koja je važnija od svih drugih stvari u jahanju.

5. R D: A šta je to, molim?

   J S: Konj uvek oseti da li ga se jahač boji ili ne. Od toga zavisi sve. Sedite u sedlu kao da ste u fotelji, budite veseli, i nemojte da drhtite.

SECOND PART
DIALOGUE

Horseback riding in the surroundings of Belgrade

1. Robert Dickson: The man who put these good horses at your disposal must be an excellent friend of yours.

   Janko Stankovich: That's correct. We're friends from early childhood.

2. R D: As you know, I've never been horseback riding before. So, please, have patience with me as with a younger brother.

   J S: Of course. I want you to become an excellent equestrian, but I'm a very strict teacher.

3. R D: That's good. Which horse is faster, this one or that one?

   J S: This horse is as fast as a deer. I've ridden him many times, and that horse of yours is neither fast nor slow and he is tamer than a lamb. I particularly selected him for you as a beginner.

4. R D: Then, let's mount, and then explain to me what I should do.

   J S: Before we mount, you should know one thing that is more important than all others in horseback riding.

5. R D: And what is that, please?

   J S: The horse always feels whether the rider is afraid of him or not. All depends on that. Sit in the saddle as if you were in an easy chair, be gay

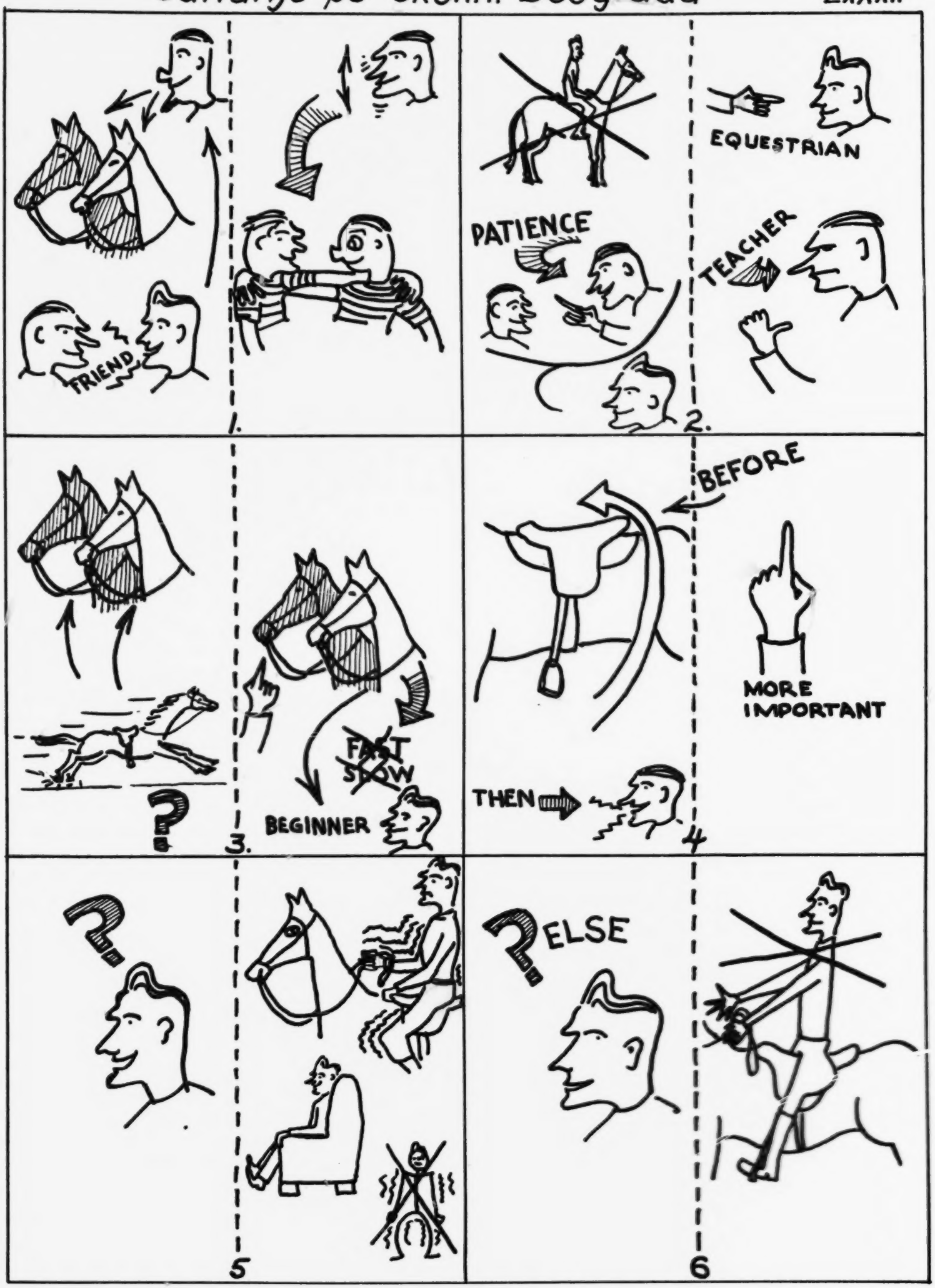
FRIEND
1.
PATIENCE
EQUESTRIAN
TEACHER
2.
?
FAST
SLOW
BEGINNER
3.
BEFORE
MORE IMPORTANT
THEN
4
?
?
ELSE
5
6

6. R D: A šta je još važno?

J S: Ne treba da se ukrutite u sedlu.

7. R D: Razumeo sam sve. Molim vas, sad mi pokažite kako da držim dizgine.

J S: Ovako. Sad pazite kako držite noge u uzengijama. To je naročito važno, jer ako padnete, konj može da padne na vas, a ovaj drum nije tako mek. (Smeje se)

8. R D: Okolina Beograda je divna, a ova jahačka staza je lepša i šira, ali je i kraća od one koja ide uz ono brdo onamo.

J S: Tako je. Pošto smo u ravnici, a već jašemo ceo sat, mogli bismo da pokušamo jedan mali kas.

9. R D: Slažem se s vama. Ne treba da pustimo konje da idu hodom, jer je to kao da mi idemo peške.

J S: Pustimo konje neka kasaju uporedo, jer želim da vas posmatram za svaki slučaj.

10. R D: Ovo je zaista vrlo prijatno iznenađenje za mene. Osećam se tako slobodan, kao da sam jahao celog života.

J S: Još je prerano za takve izjave.

and don't shiver.

6. R D: What else is important?

J S: You shouldn't get stiff in the saddle.

7. R D: I've understood everything. Please, show me now how to hold the reins.

J S: Like this. Now watch how you're holding your feet in the stirrups. That's especially important, because if you fall, the horse may fall on you, and this road is not so soft. (Laughs)

8. R D: The surroundings of Belgrade are wonderful, and this bridle path is nicer and wider, but also shorter than that one which goes up that hill over there.

J S: So it is. Since we are on a plain and have been riding an hour already, we could try a small trot.

9. R D: I agree with you. We shouldn't let the horses walk, because that is the same as if we were walking.

J S: Let's have the horses trot side by side, because I want to watch you for every eventuality.

10. R D: This is, indeed, a very pleasant surprise for me. I feel so free, as if I've been riding my whole life.

J S: Such statements are still premature.

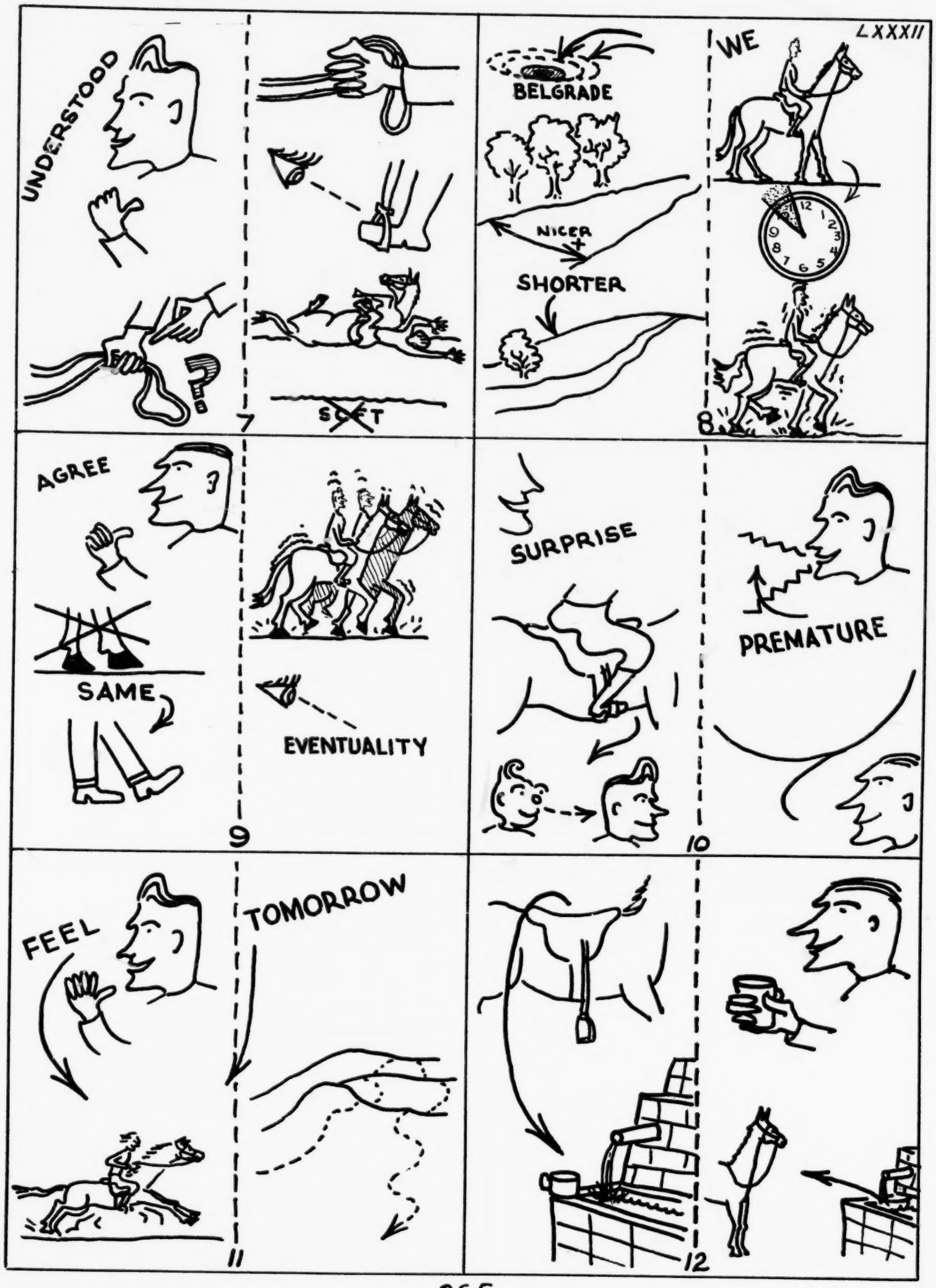
LXXXII
UNDERSTOOD
7
SET
BELGRADE
NICER
+
SHORTER
WE
8
AGREE
SAME
9
EVENTUALITY
SURPRISE
10
PREMATURE
FEEL
11
TOMORROW
12

11. R D: Interesuje me kako ću se osećati kad konj pređe u galop.

J S: Ostavimo to za sutra. Sutra idemo na jedno duže jahanje.

12. R D: U redu. Kako bi bilo da sjašemo da pijemo malo vode na ovoj česmi?

J S: Možemo da pijemo i mi, i da napojimo konje.

11. R D: It interests me how I shall feel when the horse goes into a gallop.

J S: Let's leave that for tomorrow. Tomorrow we're going for a longer horseback ride.

12. R D: O.K. How would you like to dismount and drink some water at this fountain?

J S: Not only can we drink, but we can also water our horses.

PAR. 248 - COMPARISON OF ADJECTIVES - DEGREES

Adjectives have three degrees - the positive, the comparative and the superlative.

A - The positive degree of an adjective is its basic form which is found in dictionaries.

The formula of comparison in this degree is: (добар) као "as (good) as":

(3) Овај коњ је брз као јелен.
Ја нисам даровит као ви.
I am not as talented as you.

Note: The English "as" can be used:

(1) As a modal conjunction. In this case its Serbo-Croatian counterpart is као што (or: како):

Поступио сам као што сте ми рекли.
I acted as you told me.

(2) As a conjunction of cause meaning пошто (see Par. 93B - Note, Vol III, p. 205):

Пошто нисам имао новаца, нисам могао да одем у биоскоп.
As I had no money, I could not go to the movies.

(3) As a conjunction of time meaning кад, док:

Видео сам га кад је излазио из куће.
I saw him as he was coming out of his house.

(4) As a relative pronoun or adverb:

У Југославији телеграф је обично у истој згради у којој (or: где) је и пошта.
In Yugoslavia the telegraph is usually located in the same building as the Post Office.

Remember: Као connects words or phrases, као што connects clauses. "As if" is translated као да:

B - The comparative degree expresses a higher or a lower degree than the positive (better, worse more difficult, etc.).

The comparative has all three genders and both numbers in Serbo-Croatian.

The comparative in Serbo-Croatian has only definite form and in the declension it follows the rules of the definite form in the positive.

The comparative of Serbo-Croatian adjectives is formed by adding the comparative endings to the stem of the positive. There are three groups of comparative endings:

	SINGULAR			PLURAL		
	Masc.	Fem.	Neut.	Masc.	Fem.	Neut.
First group	-ји	-ја	-је	-ји	-је	-ја
Second group	-ији	-ија	-ије	-ији	-ије	-ија
Third group	-ши	-ша	-ше	-ши	-ше	-ша

You have already used the following comparatives: бољи, виши, даљи, дужи, доцнији, јачи, јефтинији, мањи, млађи, нижи, слабији, тежи.

C - The superlative expresses the highest or the lowest degree (best, worst, most difficult, etc.). In Serbo-Croatian it is formed by prefixing the comparative with наj-.

You have already used the following superlatives: најбољи, најважнији, највећи, најстарији.

PAR. 249 - ADJECTIVES TAKING THE COMPARATIVE ENDINGS -ЈИ, -ЈА, ETC.

A - The comparative endings -ји, -ја, -је, -ји, -је, -ја are used to form the comparative of most adjectives of one syllable in which the vowel is long as well as the comparative of most two syllable adjectives which in the positive end in -ак, -ек, -ок, -ео. The -ак, -ек, -ок are omitted before adding the comparative endings. Iotization takes place if the comparative ending is preceded by one of the following consonants:

		Comparative
б + j = бљ:	дȕбок	дуб + ји = дȕбљи
в + j = вљ:	жȉв	жив + ји = жȉвљи
п + j = пљ:	скȕп	скуп + ји = скȕпљи
г + j = ж:	дра̑г	драг + ји = дра̏жи
з + j = ж:	бр̑з	брз + ји = бр̏жи
	нȉзак	низ + ји = нȉжи
с + j = ш:	вȉсок	вис + ји = вȉши
х + j = ш:	тȉх	тих + ји = тȉши
д + j = ђ:	мла̑д	млад + ји = мла̏ђи
	сла̏дак	слад + ји = сла̏ђи
к + j = ч:	ја̑к	јак + ји = ја̏чи
л + j = љ:	бе̑о	бел + ји = бе̏љи
	да̏лек	дал + ји = да̏љи
н + j = њ:	цр̑н	црн + ји = цр̏њи
т + j = ћ:	жȕт	жут + ји = жȕћи
	кра̑так	крат + ји = кра̏ћи

Other examples: љут, плав, сив, горак, редак.

B - If the comparative endings -ји, -ја, . . . are preceded by one of the consonants underlined in the examples below, the j of the ending is omitted. In this case the definite form of the positive and the comparative of adjectives of one syllable are the same in form but different in accent:

		Comparative
ж: те́жак	- heavy, difficult	те̏жи
ћ: вру̲ћ	- hot	врȕћи
ђ: сме̏ђ	- brown, brownish	сме̏ђи
њ: ле̑ња	- lazy	ле̏њи
р: ши̏рок	- wide	ши̏ри

C - There are a few adjectives of one syllable in which the vowel is short, but which take the comparative endings -ји, -ја, . . . :

		Comparative
дȕг	- long	дȕжи
мр̏к	- dark-brown	мр̏чи
тȉх	- quiet, still	тȉши
сме̏ђ	- brown, brownish	сме̏ђи
стро̑г	- strict	стро̏жи
чȉст	- clean	чȉшћи

D - The following adjectives may take either the comparative endings -ји, -ја, -је, . . . or the comparative endings -ији, -ија, -ије, . . . :

		Comparative		
бе́сан	- furious	бе̏шњи	or:	бе̏снији
го́рак	- bitter	го̏рчи	or:	го̏рчији
гр̏дан	- ugly; enormous	гр̏ђи	or:	гр̏днији
ле̑н	- lazy	ле̏њи	or:	ле̏нији
те́сан	- tight, narrow	те̏шњи	or:	те̏снији
чи̑ст	- clean	чи̏шћи	or:	чи̏стији

E - The groups снј and стј become шњ and шћ respectively:

		Comparative
тесан	- tight, narrow	тесн + ји = тешњи
чист	- clean	чист + ји = чишћи

PAR. 250 - LINKING WORDS IN THE COMPARATIVE CONSTRUCTION

A - The English "than" used with a comparative is translated into Serbo-Croatian by:

1 - Од + the genitive, if no verb follows:

(3) Тај ваш коњ није ни брз ни спор, а мирнији је од јагњета.
(4) Ви треба да знате једну ствар која је важнија од свих других ствари у јахању.
(8) Ова јахачка стаза је лепша и шира, али је и краћа од оне која иде уз оно брдо онамо.

2 - Него + the nominative, regardless of what follows:

(3) Тај ваш коњ није ни брз ни спор, а мирнији је него јагње.
(4) Ви треба да знате једну ствар која је важнија него све друге ствари у јахању.
(8) Ова јахачка стаза је лепша и шира, али је и краћа него она која иде уз оно брдо онамо.

B - Од is never used to link a comparative construction with a clause. Него is almost always replaced with него што to link a comparative construction with a following clause:

Свет је овде бољи него што сам мислио.
People here are better than I thought.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE USE OF THE COMPARATIVE DEGREE OF ADJECTIVES

1 - Review the comparative degree of all the covered adjectives which form that degree by means of endings -ji, -ja, -je, . . . by conducting a short drill on each of the sentences listed below after a student has translated it.

(1) The sea is deeper here than over there.
(2) Our little daughter is livelier than our little son.
(3) The Adriatic Sea is bluer alongside the Dalmatian coast than alongside the Italian (italijanski) coast.
(4) The sky is grayer tonight than last night.
(5) This saddle is more expensive than that one.
(6) Nobody is dearer to a mother than her children.
(7) The ship that we returned on from Europe was faster than the one we went on there.
(8) Mountains in California are lower than mountains in Alaska.
(9) The new desks are a little higher than the old desks.
(10) We ought to speak in a lower voice (in a lower voice = tiše) if we do not want to wake up the children.
(11) If I were younger, I would marry.
(12) I would not enjoy this coffee if it were sweeter.

(13) This flower is rarer on the Monterey Peninsula than in places where the weather is hot.
(14) This boat should have a stronger motor.
(15) I would like if this tea were a little more bitter.
(16) His shirts are whiter than snow.
(17) Mars is farther (away) than the moon.
(18) Mark's hair is blacker than John's.
(19) Butter is yellower in the summer than in the winter.
(20) He was angrier than I had ever seen him before.
(21) Her hair is shorter than her sister's.
(22) The eighty-second lesson is more difficult than the eighty-first.
(23) Their automobile is heavier than ours.
(24) This apartment is cleaner than the one we looked at this morning.
(25) The weather this summer is hotter than last summer.
(26) The streets are wider in a new than in an old city.
(27) The first period in the afternoon is longer than the other periods.
(28) Sometimes one teacher is stricter than others.
(29) If their parents had been stricter with them, they would have become good citizens.

2 - Drill the use of the comparative degree of adjectives which form that degree by means of endings -ji, -je, -ja . . . by asking the questions listed below. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

(1)	Da li su ova dva čoveka istih godina?	Ne. Jedan od tih ljudi je stariji, a drugi je mlađi.
(2)	Ispred kojeg čoveka je kufer?	Kufer je ispred mlađeg čoveka.
(3)	Kojem čoveku treba novac?	Mlađem čoveku treba novac.
(4)	Pred kojeg čoveka dolazi nosač?	Nosač dolazi pred mlađeg čoveka.
(5)	Pred kojim čovekom nosač ulazi u voz?	Nosač ulazi u voz pred mlađim čovekom.
(6)	Na kojem čoveku vidite plavi kaput?	Na mlađem čoveku vidim plavi kaput.
(7)	Da li su ovi kuferi iste težine?	Ne. Veliki kuferi su teži od malih kufera.
(8)	Kojih kufera se boje nosači?	Nosači se boje težih kufera.
(9)	Ka kojim kuferima idu nosači?	Nosači idu ka težim kuferima.
(10)	Koje kufere nosači nose na leđima?	Nosači nose teže kufere na leđima.
(11)	Pred kojim kuferima su putnici?	Putnici su pred težim kuferima.

(12)	Na kojim kuferima putnici sede?	Putnici sede na težim kuferima.
(13)	Koja od ove dve devojke je viša?	Devojka u crvenoj haljini je viša.
(14)	Ispred koje devojke vidite psa?	Psa vidim ispred više devojke.
(15)	Kojoj devojci nosač daje novine?	Nosač daje novine višoj devojci.
(16)	Koju devojku pozdravlja jedan mladić?	Jedan mladić pozdravlja višu devojku.
(17)	S kojom devojkom razgovara jedan mladić?	Jedan mladić razgovara s višom devojkom.
(18)	U kojoj devojci ovaj pas ima prijatelja?	Taj pas ima prijatelja u višoj devojci.
(19)	Da li su ove devojke istih godina?	Ne. Dve devojke su mlađe, a dve su starije.
(20)	U društvu kojih devojaka biste radije bili?	Ja bih radije bio u društvu mlađih devojaka.
(21)	Kojim devojkama biste radije pisali?	Ja bih radije pisao mlađim devojkama.
(22)	Koje devojke biste radije ispratili kući?	Ja bih radije ispratio kući mlađe devojke.
(23)	S kojim biste devojkama radije otišli na igranku?	Ja bih radije otišao na igranku s mlađim devojkama.
(24)	O kojim devojkama govorimo?	Mi govorimo o mlađim devojkama.
(25)	Da li je cena ovih pera ista?	Ne. Crno pero je skuplje od plavog.
(26)	Bez kojeg pera ne biste mogli da pišete?	Ja ne bih mogao da pišem bez skupljeg pera.
(27)	Kojem peru biste se obradovali?	Ja bih se obradovao skupljem peru.
(28)	Koje pero biste voleli da imate?	Ja bih voleo da imam skuplje pero.
(29)	Kojim biste perom voleli da pišete?	Ja bih voleo da pišem skupljim perom.
(30)	Na kojem peru piše da mu je cena dvanaest dolara?	Na skupljem peru piše da mu je cena dvanaest dolara.
(31)	Da li su sva vaša štiva jednako duga?	Ne. Neka naša štiva su duža, a neka su kraća.
(32)	Kojih štiva se vi bojite?	Ja se bojim dužih štiva.
(33)	Kojim štivima se vi radujete?	Ja se radujem kraćim štivima.
(34)	Koja štiva vi volite?	Ja volim kraća štiva.
(35)	Koja štiva vi ne volite?	Ja ne volim duža štiva.
(36)	Za kojim štivima vi ne žalite pošto ih jednom pređete?	Ja ne žalim za dužim štivima.
(37)	U kojim štivima vi uživate?	Ja uživam u kraćim štivima.

3 - Drill the use of the comparative degree of adjectives which form that degree by means of endings -ji, -ja, -je . . . by asking the questions listed below. Before the beginning of the drill tell the students that they are expected to answer the questions negatively and use the antonyms of the comparatives contained in the question.

(1)	Da li su crna odela jeftinija od plavih?	Ne. Crna odela nisu jeftinija, nego skuplja od plavih.
(2)	Da li vi obično kupujete jeftinija odela?	Ne. Ja obično kupujem skuplja odela.
(3)	Da li su dobre cipele jeftinije od slabih cipela?	Ne. Dobre cipele su skuplje od slabih.
(4)	Da li vi radije stanujete u jeftinijim hotelima?	Ne. Ja radije stanujem u skupljim hotelima.
(5)	Da li je put od Montereja do Los Anđelesa kraći nego put od Montereja do San Franciska?	Ne. Put od Montereja do Los Anđelesa je duži nego put od Montereja do San Franciska.
(6)	Da li je prvi čas posle podne kraći od prvog časa pre podne?	Ne. Prvi čas posle podne je duži od prvog časa pre podne.
(7)	Da li su zimi dani duži nego leti?	Ne. Zimi su dani kraći nego leti.
(8)	Da li su noći u jesen kraće od noći leti?	Ne. Noći u jesen su duže od noći leti.
(9)	Da li ste vi stariji od gospodina H.?	Ne. Ja sam mlađi od gospodina H.
(10)	Da li vi pozdravljate mlađe od sebe?	Ne. Ja ne pozdravljam mlađe nego starije od sebe.
(11)	Da li vi dajete svoje mesto u autobusu mlađima od sebe?	Ne. Ja dajem svoje mesto u autobusu starijima od sebe.
(12)	Da li su mladi i zdravi ljudi slabiji od starijih ljudi?	Ne. Mladi i zdravi ljudi nisu slabiji, nego jači od starijih ljudi.
(13)	Da li se vi bojite slabijih od sebe?	Ne. Ja se ne bojim slabijih, nego jačih od sebe.
(14)	Da li ste vi viši od gospodina H.?	Ne. Ja sam niži od gospodina H.
(15)	Da li je gospodin U. niži nego vi?	Ne. Gospodin U. je viši nego ja.
(16)	Da li su planine u Jugoslaviji više od planina u Americi?	Ne. Planine u Jugoslaviji nisu više od planina u Americi, već niže.
(17)	Da li drveće obično bolje raste na višim planinama?	Ne. Drveće obično bolje raste na nižim planinama.
(18)	Da li je čaj u kojem ima manje šećera slađi od čaja u kojem ima više šećera?	Ne. Čaj u kojem ima manje šećera je gorči od čaja u kojem ima više šećera.

(19)	Da li je kafa u kojoj ima više šećera gorča od kafe u kojoj ima manje šećera?	Ne. Kafa u kojoj ima više šećera je slađa od kafe u kojoj ima manje šećera.
(20)	Da li čovek koji želi da se istrezni pije slađu kafu?	Ne. Čovek koji želi da se istrezni pije gorču kafu.
(21)	Da li vi više volite da pišete kraćom olovkom?	Ne. Ja više volim da pišem dužom olovkom.
(22)	Da li se ljudi obično žene devojkama starijim od sebe?	Ne. Ljudi se obično žene devojkama mlađim od sebe.
(23)	Da li mi obično tražimo pomoć od slabijih od sebe?	Ne. Mi obično tražimo pomoć od jačih od sebe.
(24)	Da li je hrana obično bolja u jeftinijim restoranima?	Ne. Hrana je obično bolja u skupljim restoranima.
(25)	Da li je dobra hrana obično jeftinija?	Ne. Dobra hrana je obično skuplja.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Jahanje po okolini Beograda

Juče je Dikson otišao sa Stankovićem u okolinu Beograda na prvo jahanje. Jedan Stankovićev prijatelj koji ima nekoliko dobrih konja za jahanje, stavio je dva dobra konja na raspoloženje svom prijatelju Stanković. Tako je Stanković mogao da učini ono što je pre nekoliko nedelja obećao Diksonu - da ga nauči kako da jaše.

Pre nego što su počeli da jašu, Stanković je kazao Diksonu najpre jednu stvar koja je možda važnija od svih drugih stvari pri jahanju, a to je da konj uvek oseti da li ga se jahač boji ili ne. Od toga zavisi sve. Zato jahač ne sme da pokaže da se boji. Jahač takođe ne sme da drhti niti da se ukruti u sedlu. Isto tako je važno znati kako se drže dizgini, a kako noge u uzengijama.

Pre nego što su uzjahali, Dikson je upitao Stankovića koji konj je brži. Stanković mu je odgovorio da je za njega kao početnika izabrao konja koji nije ni brz ni spor, ali koji je mirniji od jagnjeta. Jahali su jednom lepom jahačkom stazom koja je bila lepša i šira, ali kraća od staze koja je išla uz jedno malo brdo nedaleko odatle. Posle kratkog vremena, Stanković je odlučio da pusti konje da predu u laki kas, da bi video šta će Dikson učiniti kad njegov konj počne da kasa. Kad su konji počeli da kasaju, Dikson se iznenadio kako može da slobodno sedi u sedlu, pa je poverovao da je jahanje mnogo lakše nego što je on mislio. Stanković mu je obećao da će sledećeg dana poći na jedno duže jahanje i tom prilikom pokušati galop.

Posle jednog sata jahanja, oni su došli do jedne česme i, kako su bili žedni, odlučili da se napiju vode, a i da napoje konje. Dok je Stanković brzo skočio sa svog konja, Dikson je polako sjahao, jer on još nije bio siguran u samog sebe.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Yugoslav cavalry

The Yugoslav cavalry is the smallest branch of the army in the Yugoslav People's Army. There is only one cavalry division and a certain number of cavalry squadrons in the organic composition of the infantry divisions.

As we know, the missions that the cavalry used to perform are today carried out by armored and motorized units in almost all armies. But, since Yugoslavia is a hilly and mountainous country, there are many regions where the use of tanks and motorized units is almost impossible. For operations in such regions the Yugoslavs still have the cavalry.

Their cavalry is well equipped and trained for action in any kind of weather. It is able to come and go quickly like fog; to attack the enemy in the flank and in the rear.

The cavalry squadrons which are organic parts of infantry divisions are composed of two rifle troops, one machine-gun troop, one mortar troop, one signal platoon and parts for supplies.

The cavalry division which is under the command of the Commander-in-Chief has four cavalry regiments, one artillery regiment, one tank battalion and other units and parts of the branches of the army.

The cavalry is armed with sabres, carbines, automatic rifles, machine guns and mortars. The artillery pieces in the artillery regiment are cannons and howitzers with calibers from 75 to 100 mm.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Ispitivanje vojnog begunca (nastavak)

(O konjici - nastavak)

1. Kapetan Brodi: Koji je vaš rod vojske?

   Vojni begunac: Ja sam konjanik.

2. K.B: A iz koje ste jedinice?

   V b: Iz Trećeg konjičkog puka. Bio sam komandir eskadrona za vezu.

3. K.B: Koji je vaš čin?

SIXTH PART
INTERPRETING

Interrogation of an army deserter (cont)

(About the cavalry - cont)

1. Captain Brodie: What's your branch of the army?

   Army deserter: I'm a cavalryman.

2. Capt B: And from what unit are you?

   A d: I'm from the Third Cavalry Regiment. I was commander of the Signal Troop.

3. Capt B: What's your rank?

V b: Konjički kapetan prve klase.

A d: Captain First Class, Cavalry.

4. K.B: Koliko eskadrona ima vaš puk?

4. Capt B: How many troops has your regiment?

V b: Četiri streljačka eskadrona, jedan minobacački, jedan mitraljeski i jedan eskadron za vezu.

A d: Four rifle troops, one mortar, one machine-gun and one signal troop.

5. K.B: Kojoj diviziji pripada vaš puk?

5. Capt B: To which division does your regiment belong?

V b: Konjičkoj diviziji.

A d: To the Cavalry Division.

6. K.B: A imate li vi konjičke jedinice koje pripadaju pešadiskim divizijama?

6. Capt B: And do you have cavalry units which belong to the infantry divisions?

V b: Imamo. To su konjički divizioni.

A d: We do. Those are cavalry squadrons.

7. K.B: Kakav je njihov sastav?

7. Capt B: What is their composition like?

V b: Oni imaju 2 streljačka, jedan mitraljeski i jedan minobacački eskadron; vod za vezu i delove za snabdevanje.

A d: They have 2 rifle, one machine-gun and one mortar troop; a signal platoon and parts for supplies.

8. K.B: Kakav je sastav vaše konjičke divizije?

8. Capt B: What's the composition of your cavalry division?

V b: Četiri konjička puka, jedan artiljeriski puk, jedan tenkovski bataljon i jedna pionirska četa, eskadron za vezu i delove za snabdevanje.

A d: Four cavalry regiments, one artillery regiment, one tank battalion and one pioneer company, a signal troop and parts for supplies.

9. K.B: Čime su naoružane vaše konjičke jedinice?

9. Capt B: With what are your cavalry units armed?

V b: One su naoružane: sabljama, karabinima, puškomitraljezima, mitraljezima i minobacačima.

A d: They are armed with: sabres, carbines, automatic rifles, machine guns and mortars.

10. K.B: Koju artiljeriju ima vaša konjička divizija?

10. Capt B: What kind of artillery does your cavalry division have?

V b: Ona ima jedan artiljeriski puk konjičke artiljerije od 4 diviziona.

A d: It has one cavalry artillery regiment of 4 artillery battalions.

11. K.B: Kojeg kalibra su artiljeriska oruđa u puku?

11. Capt B: What's the caliber of the artillery weapons in the regiment?

V b: To su topovi i haubice, kalibra 76 mm do 100 mm.

A d: They are cannons and howitzers, caliber 76-100 mm.

12. K.B: Šta je zadatak vaše konjičke divizije u ratu?

12. Capt B: What's the mission of your cavalry division in war?

V b: Ona vrši izviđanje i prepade po naređenjima Vrhovne komande.

A d: It performs reconnaissance and raids according to the orders of the Supreme Command.

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Yesterday Janko got two horses from a friend from his early childhood.
2. He had promised Dickson before that he would teach him how to ride a horse.
3. So, yesterday he took Dickson on his first horseback ride.
4. Dickson asked Janko to have patience with him as with a younger brother.
5. Before they mounted the horses, Janko told Dickson that a rider should not permit the horse to feel that he is afraid of him.
6. Therefore, Dickson, though a beginner, should not get stiff or shiver in the saddle.
7. After Janko showed Dickson how to hold the reins in his hands and how to hold his feet in the stirrups, they mounted the horses and went to a place in the surroundings of Belgrade where Janko usually rides.
8. They chose a bridle path which was wider and softer, but shorter than the one on the hill.
9. First, the horses walked and then switched to a trot.
10. They trotted side by side and Dickson felt so sure in the saddle.
11. He said that he felt as if he had ridden all his life.
12. Janko, as a strict teacher, told him that such statements were premature.
13. After one hour they dismounted by a fountain. Janko as an equestrian jumped from his horse fast.
14. Since their horses were thirsty, they watered them.
15. At the next horseback ride they will also try a gallop.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

1955-dètīnjstvo, n.	- childhood
1956-dìzgīn, m.	- rein, bridle
1957-dȑhtati, v.i.ipfv. pr.t: dȑhtīm;dȑhtē	- to tremble, to shiver
*1957-zadȑhtati, v.i.pfv. pr.t: zàdrhtim;zàdrhte	- to tremble, to shiver
1958-gàlop, m.	- gallop
1959-hȍd, m.	- walk, step, gait
*1959-hȍdom, adv.	- at a walk
1960-ȉzjava, f.	- declaration, statement
1961-jàhāč, m.	- rider
*1961-jàhāčki, adj.	- equestrian, adj.
*1961 & *1978-jàhāčka stàza, f.	- bridle path
1962-jȁhānje, n.	- horseback riding
1963-jȁhati, v.t.ipfv. pr.t: jȁšēm;jȁšū	- to ride, to go horseback riding
1964-kȁs, m.	- trot
1965-kȁsati, v.i.ipfv. pr.t: kȁsām;kȁsajū	- to trot
1966-komàndir, m.	- commander, leader
*1417 & *1966-komàndir eskadróna, m.	- troop commander
1967-kȍnjanik, m. nom. pl: kȍnjanīci	- equestrian
1968-mȅk, adj.	- soft
1969-naredȅnje, n.	- order

1970-pòjiti, v.t.ipfv. - to water (animals)
pr.t: pòjim;pòje

*1970-napòjiti, v.t.pfv. - to water (animals)
pr.t: nàpojim;nàpoje

1971-pòčetnik, m. - beginner
nom. pl: pòčetnici

*844-préći, v.i.pfv. - to switch
pr.t: prēđem;prēđu
a.p.p: prèšao,prèšla,prèšlo,
prèšli,prèšle,prèšla

*844-prèlaziti, v.i.ipfv. - to switch
pr.t: prèlazim;prèlaze

1972-prépad, m. - raid

1973-prèrano, adv. - too early, prematurely

1974-ravnica, f. - plain

1975-sèdlo, n. - saddle

1976-sjȁhati, v.i.pfv. - to dismount
pr.t: sjȁšem;sjȁšu

*1976-sjahívati, v.i.ipfv. - to dismount
pr.t: sjàhujem;sjàhuju

1977-skȍčiti, v.i.pfv. - to jump, to leap; to spring
pr.t: skȍčim;skȍćē

*1977-skákati, v.i.ipfv. - to jump, to leap; to spring
pr.t: skâčēm;skâčū

1978-stàza, f. - path

1979-strȍg, adj. - strict, sever

-strȍgo, adv. - strictly, severly

1980-strpljénje, n. - patience

1981-ukrútiti (se), v.t.&r.pfv. - to make stiff, to stiffen;
pr.t: ùkrūtim;ùkrūte (to get stiff)

*1981-ukrućívati (se), v.t.&r.ipfv.- to make stiff, to stiffen;
pr.t: ukrùćujem;ukrùćuju (to get stiff)

1982-ùporedo, adv. - side by side, abreast

1983-uzèngija, f. - stirrup

1984-ùzjahati, v.t.pfv. - to mount
pr.t: ùzjašem;ùzjašu

*1984-uzjahívati, v.t.ipfv. - to mount
pr.t: uzjàhujem;uzjàhuju

1985-závisiti, v.i.ipfv. - to depend
pr.t: závisim;závise

1986-žédan, adj., m. - thirsty
žédna, f.
žédno, n.

ED0 31688

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME IX
LESSONS 83-92

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

SERBO-CROATIAN

Basic Course

Volume IX

Lessons 83-92

October 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
EIGHTY-THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - About the Corps of Engineers	12
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	12
Cartoon Guide	13
Grammar Analysis	17
Par. 251 - Adjectives taking the comparative endings -iji, -ija, etc.	17
252 - Adjectives taking the comparative endings -ši, -ša, etc.	19
253 - Irregular comparatives	19
254 - The superlative of adjectives	19
255 - Adjectives which are not compared	21
256 - Comparison of adverbs	21
257 - Adjectives prefixed with pre and po	21
258 - The present tense of verbs ending in -htati	22
259 - The present tense of verbs ending in -ahati	22
Grammar Drill	23
Translation Exercise	29
Reading Text - The Yugoslav Corps of Engineers	30
Questions on Reading Text	32
Homework	34
Vocabulary	35
EIGHTY-FOURTH LESSON	38
Grammar Perception Drill	38
Dialogue - In the village Beli Potok below Avala	46
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	46
Cartoon Guide	47
Grammar Analysis	51
Par. 260 - The present participle	51
261 - The indeclinable past participle	53
262 - The present tense of verbs ending in -rkati	55
263 - The conjugation of the verb pasti and verbs derived from it	55
264 - The conjugation of the verb steći and other verbs consisting of a prefix + teći	55
Grammar Drill	56
Translation Exercise	60
Interpreting - Interrogation of an army deserter (cont.) (About the Corps of Engineers)	61

Page

Homework 64
Vocabulary 65

EIGHTY-FIFTH LESSON 68

Grammar Perception Drill 68
Dialogue - At the blacksmith shop in Beli Potok 72
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 72
Cartoon Guide 73
Grammar Analysis 77
Par. 265 - The passive participle 77
266 - Verbs with the passive participle endings -n, -na, -no, -ni, -ne, -na 77
267 - The present tense of the verb hramati 79
268 - The present tense of the verbs liti and viti and verbs derived from them 80
Grammar Drill 80
Translation Exercise 84
Reading Text - At the blacksmith shop in Beli Potok 85
Questions on Reading Text 86
Homework 88
Vocabulary 89

EIGHTY-SIXTH LESSON 91

Grammar Perception Drill 91
Dialogue - About handicrafts 100
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 100
Cartoon Guide 101
Grammar Analysis 105
Par. 269 - Verbs with the passive participle endings -en, -ena, -eno, -eni, -ene, -ena 105
270 - Verbs with the passive participle endings -t, -ta, -to, -ti, -te, -ta 109
271 - The passive participles used as adjectives 110
Grammar Drill 111
Translation Exercise 115
Interrogation - Interrogation of an army deserter (About the Corps of Engineer and fortifications) 116
Homework 119
Vocabulary 120

EIGHTY-SEVENTH LESSON 123

Grammar Perception Drill 123

Page

Dialogue - The Signal Corps 128
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 128
Cartoon Guide 129
Grammar Analysis 133
Par. 272 - The passive voice 133
273 - The passive infinitive 135
274 - The passive present tense 135
275 - The passive perfect tense 136
276 - The passive future tense 137
277 - The conjugation of the verb oteti 137
Grammar Drill 138
Translation Exercise 142
Reading Text - About communication 143
Questions on Reading Text 145
Homework 146
Vocabulary 147

EIGHTY-EIGHTH LESSON 150

Grammar Perception Drill 150
Dialogue - At a garage 156
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 156
Cartoon Guide 157
Grammar Analysis 161
Par. 278 - The passive imperative mood 161
279 - The passive exact future 161
280 - The passive potential mood 162
281 - The passive present participle 162
282 - The passive past indeclinable participle 162
Grammar Drill 163
Translation Exercise 167
Interrogation - Interrogation of a Prisoner of War (About the Signal Corps) 168
Homework 171
Vocabulary 172

EIGHTY-NINTH LESSON 175

Grammar Perception Drill 175
Dialogue - Buying ready-made suits and footwear 180
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 180
Cartoon Guide 181
Grammar Analysis 185
Par. 283 - The verbal noun 185
284 - The present tense of the verb šiti and verbs derived from it 189
Grammar Drill 189
Translation Exercise 193

Page

Reading Text - Buying ready-made suits and footwear 194
Questions on Reading Text 195
Homework 197
Vocabulary 198

NINETIETH LESSON 201

Grammar Perception Drill 201
Dialogue - Sanitary conditions in Yugoslavia 206
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 206
Cartoon Guide 207
Grammar Analysis 211
Par. 285 - Expression of time by different cases without prepositions 211
Grammar Drill 214
Translation Exercise 219
Interpreting - Interrogation of a Prisoner of War (About the Signal Corps - cont.) 220
Homework 223
Vocabulary 224

NINETY-FIRST LESSON 228

Grammar Perception Drill 228
Dialogue - The Air Force 236
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 236
Cartoon Guide 237
Grammar Analysis 240
Par. 286 - Expression of time by different cases with prepositions 240
Grammar Drill 244
Translation Exercise 250
Reading Text - The Yugoslav Air Force 251
Questions on Reading Text 252
Homework 254
Vocabulary 255

NINETY-SECOND LESSON 258

Grammar Perception Drill 258
Dialogue - At a haberdashery 264
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 264
Cartoon Guide 265
Grammar Analysis 269
Par. 287 - Expression of location by the instrumental without prepositions 269
288 - Expression of manner by the instrumental without prepositions 269
289 - Expression of cause by the instrumental without prepositions 269

	Page
Par. 290 - The instrumental as complement to adjectives and other words	270
Grammar Drill	271
Translation Exercise	277
Reading Text - At a haberdashery	278
Questions on Reading Text	279
Homework	281
Vocabulary	282

CHARTS

Division and organization of the Corps of Engineers	31
Kinds and means of communication, signal units	144
Organization of the Air Force	253

OSAMDESET-TREĆA LEKCIJA
EIGHTY-THIRD LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - ADJECTIVES TAKING THE COMPARATIVE ENDINGS -IJI, -IJA, -IJE, -IJI, -IJE, -IJA (See Par. 251)

1 - Drill the formation and use of adjectives which in their basic form consist of three or more syllables by asking the questions listed below. Give the students the pattern for each group of questions. Point to the corresponding visual aids whenever applicable.

Positive:	Comparative:
be - ce - o (1 2 3)	весел-иju = веселиju
мно-го-бро-јан (1 2 3 4)	многобројн-иju = многобројниju
на-ци-о-на-лан (1 2 3 4 5)	национaлн-иju = национaлниju

(1)	Da li je ovaj čovek žalostan?	Ne. Taj čovek nije žalostan, nego veseo.
(2)	A ovaj čovek?	Taj čovek je još veseliji.
(3)	Da li je ovaj čovek veseo?	Ne. Taj čovek nije veseo, nego žalostan.
(4)	A ovaj čovek?	Taj čovek je još žalosniji.
(5)	Da li je ova žena zdrava?	Ne. Ta žena nije zdrava, nego bolesna.
(6)	A ova žena?	Ta žena je još bolesnija.
(7)	Da li su ovi krastavci slatki?	Ne. Ti krastavci nisu slatki, nego kiseli.
(8)	A ovi krastavci?	Ti krastavci su još kiseliji.
(9)	Da li je voda u ovoj čaši hladna?	Ne. Voda u toj čaši nije hladna, nego topla.
(10)	A kakva je voda u ovoj čaši?	Voda u toj čaši je još toplija.
(11)	Da li je ova šuma neprohodna?	Ne. Ta šuma nije neprohodna, nego prohodna.
(12)	A ova šuma?	Ta šuma je još prohodnija.
(13)	Da li je Miloš ograničen učenik?	Ne. Miloš nije ograničen, nego darovit učenik.
(14)	A Marko?	Marko je još darovitiji učenik.
(15)	Da li je Jovan darovit učenik?	Ne. Jovan nije darovit, nego ograničen učenik.

(16)	A Petar?	Petar je još ograničeniji učenik.
(17)	Da li je Čikago vrlo mali grad?	Ne. Čikago nije vrlo mali, nego ogroman grad.
(18)	A Njujork?	Njujork je još ogromniji grad.
(19)	Da li je nebo danas vedro?	Nebo danas nije vedro, nego oblačno.
(20)	A kakvo je nebo bilo juče?	Nebo je juče bilo još oblačnije.
(21)	Da li je dan danas jasan?	Ne. Dan danas nije jasan, nego maglovit.
(22)	A kakav je dan bio juče?	Dan je juče bio još maglovitiji.
(23)	Da li je Mara nezadovoljna?	Ne. Mara nije nezadovoljna, nego zadovoljna.
(24)	A Jela?	Jela je još zadovoljnija.
(25)	Da li je Marko zatvoren?	Ne. Marko nije zatvoren, nego otvoren.
(26)	A Janko?	Janko je još otvoreniji.
(27)	Da li je Miloš otvoren?	Ne. Miloš nije otvoren, nego zatvoren.
(28)	A Milan?	Milan je još zatvoreniji.
(29)	Da li su magloviti dani u Montereju neobični?	Ne. Magloviti dani u Montereju nisu neobični, nego obični.
(30)	A u Pasifik Grovu?	U Pasifik Grovu su magloviti dani još obični.
(31)	Da li je Marko još aktivan kao što je bio nekada?	Marko je sada još aktivniji.
(32)	Da li je Janko dosadan kao što je bio nekada?	Janko je sada još dosadniji.
(33)	Da li je Branko još uvek zauzet?	Branko je sada još zauzetiji.
(34)	Da li je to Miloševo pismo detaljno kao što su obično njegova pisma?	Ovo Miloševo pismo je još detaljnije.
(35)	Dolina reke Save je živopisna, a kakva je dolina reke Neretve?	Dolina reke Neretve je još živopisnija.
(36)	Da li je Milan još zavisan od pomoći svojih roditelja kao ranije?	Miloš je sada zavisniji od pomoći svojih roditelja nego ranije.
(37)	Da li vam je i mlađi brat zahvalan kao stariji?	Mlađi brat mi je zahvalniji od starijeg.
(38)	Da li su vam saveti vaših roditelja sada potrebni (korisni) kao što su vam bili potrebni (korisni) kad ste bili dete?	Saveti mojih roditelja su mi sada potrebniji (korisniji) nego kad sam bio dete.

(39)	Da li vam je i ovaj stan moderan kao onaj u kojem ste stanovali ranije?	Ovaj stan nam je još moderniji.
(40)	Srednji tenkovi su lako pokretljivi, a kakvi su laki tenkovi?	Laki tenkovi su još pokretljiviji.

2 - Drill the formation and use of the comparative of adjectives which in their basic form consist of one syllable in which the vowel is short by asking the questions listed below. Tell the students that they are expected to answer the questions negatively and use the comparative of adjectives which are antonyms of adjectives contained in the questions.

Positive:	Comparative:
зgpȁb	зgpab+uju = зgpabuju
Hȍb	Hob +uju = Hobuju

(1)	Da li je vaš otac bolesniji od vaše majke?	Ne. Moj otac nije bolesniji, nego zdraviji od moje majke.
(2)	Da li je Markov automobil stariji od moga?	Ne. Markov automobil nije stariji, nego noviji od vašeg.
(3)	Da li su pozorišta sada praznija nego pre rata?	Ne. Pozorišta nisu sada praznija, nego punija nego pre rata.
(4)	Da li su jutra u Montereju toplija od jutara u Freznu?	Ne. Jutra u Montereju nisu toplija, nego svežija od jutara u Freznu.
(5)	Da li je čovek koji je ručao gladniji od čoveka koji nije ručao?	Ne. Čovek koji je ručao nije gladniji, nego sitiji od čoveka koji nije ručao.
(6)	Da li su stariji ljudi obično jači od mladih ljudi?	Ne. Stariji ljudi nisu obično jači, nego slabiji od mladih ljudi.
(7)	Da li su vozovi brži od aviona?	Ne. Vozovi nisu brži, nego sporiji od aviona.

3 - Drill the formation and use of the comparative of adjectives which in their basic form consist of two syllables but do not end in -ak, -ek, -ok or -eo by asking the questions listed below. Give the students the pattern before beginning the drill.

Positive:	Comparative:
нӣ – зак (1 – 2)	низ + ји = нӣжи
да – лек (1 – 2)	дал + ји = дӣљи
ви – сок (1 – 2)	вис + ји = вӣши
бе – о (1 – 2)	бел + ји = бељи

АЛИ

ва – жан (1 – 2)	важн + ији = важнији
па – жљив (1 – 2)	пажљив + ији = пажљивији

(1)	Split je važna jugoslovenska luka, a da li je i Rijeka važna?	Rijeka je još važnija luka.
(2)	Čuo sam da je Marko pažljiv i marljiv učenik, a kakav je Janko?	Janko je još pažljiviji i marljiviji.
(3)	Da li vam je novi sluga isto tako veran kao stari?	Novi sluga nam je još verniji.
(4)	Da li je Milan još borben kao što je bio nekada?	On je sada borbeniji nego što je bio nekada.
(5)	Branko je ranije bio uvek voljan i gotov da pomogne svojim prijateljima. Kakav je sad?	On je sada još voljniji i gotoviji da pomogne svojim prijateljima.
(6)	Monterej je divan, a kakav je Karmel?	Karmel je još divniji.
(7)	Dan je danas vedar i jasan. Šta mislite kakav će dan biti sutra?	Ja mislim da će dan sutra biti još vedriji i jasniji.
(8)	Život u ovom gradu je bio jeftin nekada. A kakav je sad?	Sad je još jeftiniji.
(9)	Vaša stara kancelarija je bila sunčana i prostrana. Kakva je vaša nova kancelarija?	Moja nova kancelarija je još sunčanija i prostranija.

(10)	Mara je vrlo učtiva, a kakva je njena mlađa sestra?	Njena mlađa sestra je još učtivija.
(11)	Vojislav je miran, a kakav je Radomir?	Radomir je još mirniji.
(12)	Taj grad je bio nekada mrtav i prljav, a kakav je sad?	Sada je još mrtviji i prljaviji.
(13)	Toma Roksandić je poznat vajar. Da li je i Ivan Meštrović isto tako poznat vajar?	Ivan Meštrović je još poznatiji vajar.
(14)	Da li je Branko još srećan kao što je bio nekada?	On je sada još srećniji nego što je bio nekada.
(15)	Da li je on još pijan kao što je bio jutros?	Sada je još pijaniji.
(16)	Da li je njegov mlađi brat lukav kao on?	Njegov mlađi brat je još lukaviji.
(17)	Da li su bašte u Karmelu zelene kao što su bašte u Montereju?	Bašte u Karmelu su još zelenije.
(18)	Da li su Petrovi izveštaji još tačni i potpuni?	Petrovi izveštaji su sada još tačniji i potpuniji.
(19)	Da li je vaša mlađa ćerka slična majci kao starija ćerka?	Mlađa ćerka je još sličnija majci.
(20)	Da li je on još čudan kao što je ranije bio?	On je sada još čudniji.
(21)	Da li je ona ružna kao njena starija sestra?	Ona je ružnija od svoje starije sestre.
(22)	Da li je vreme i ovog leta hladno kao prošlog?	Ovog leta je vreme još hladnije nego prošlog.
(23)	Da li su i drugi vojnici hrabri kao što je on?	Drugi vojnici su još hrabriji od njega.
(24)	Da li i teški tenkovi imaju moćno naoružanje kao srednji tenkovi?	Teški tenkovi imaju još moćnije naoružanje.

4 - Drill the formation and use of the comparative of the adjectives <u>vrȅo</u>, <u>gȍrak</u>, <u>čȉst</u> and <u>slȃn</u> by asking the questions listed below. Give the students the pattern before beginning the drill.

Positive:	Comparative
врȅо	врел + иjи = врелиjи
гȍрак	горч + иjи = горчиjи
слȃн	слан + иjи = сланиjи

(1)	Da li je supa večeras vrela kao što je bila u podne?	Supa je večeras vrelija nego što je bila u podne.
(2)	Da li je kafa večeras gorka kao što je bila u podne?	Kafa je večeras gorčija (gorča) nego što je bila u podne.
(3)	Da li su ulice u vašem gradu čiste kao što su bile nekada?	Ulice u mom gradu su čistije (čišće) nego što su bile nekada.
(4)	Da li je Mrtvo More slano kao druga mora?	Mrtvo More je slanije od drugih mora.

B - ADJECTIVES TAKING THE COMPARATIVE ENDINGS -ŠI, -ŠA, -ŠE, -ŠI, -ŠE, -ŠA (See Par. 252)

Drill the formation and use of the comparative of the adjectives lak, lep and mek by asking the questions listed below. Give the students the pattern before beginning the drill.

(1)	Da li je domaći zadatak danas lak kao što je bio juče?	Domaći zadatak je danas lakši nego juče.
(2)	Da li su Marine sestre lepe kao ona?	Marine sestre su još lepše nego ona.
(3)	Da li su bifteci večeras meki kao što su bili oni koje smo jeli sinoć?	Bifteci su večeras još mekši

C - IRREGULAR COMPARATIVES (See Par. 253)

Drill the irregular comparatives of adjectives by asking the questions listed below. Tell the students that they are expected to answer the questions negatively and use the adjective which is an antonym of the adjective contained in the question.

Positive	Comparative
велик	већи
добар	бољи
зао	гори
мали	мањи

(1)	Da li je Monterej veći grad od San Franciska?	Ne. Monterej nije veći, nego manji grad od San Franciska.
(2)	Da li je Marko bolji đak od Petra?	Ne. Marko nije bolji, nego gori đak od Petra.
(3)	Da li je Njujork manji grad od Montereja?	Ne. Njujork nije manji, nego veći grad od Montereja.
(4)	Da li je Petar gori đak od Marka?	Ne. Petar nije gori, nego bolji đak od Marka.
(5)	Da li vi obično otsedate u gorim hotelima?	Ne. Ja obično otsedam u boljim hotelima.

D - THE SUPERLATIVE OF ADJECTIVES (See Par. 254)

Drill the formation and use of the superlative degree of adjectives:

1 - By having the students answer the questions listed below negatively using the antonym of the adjective contained in the question.

(1)	Da li je avion najsporije saobraćajno sredstvo?	Ne. Avion nije najsporije, nego najbrže saobraćajno sredstvo.
(2)	Da li je Mont Everest najniži vrh na svetu?	Ne. Mont Everest nije najniži, nego najviši vrh na svetu.
(3)	Da li je Mizuri najkraća reka u Sjedinjenim Američkim Državama?	Ne. Mizuri nije najkraća, nego najduža reka u Sjedinjenim Američkim Državama.
(4)	Da li je Njujork najmanji grad u Sjedinjenim Američkim Državama?	Ne. Njujork nije najmanji, nego najveći grad u Sjedinjenim Američkim Državama.
(5)	Da li je Marko najograničeniji učenik u razredu?	Ne. Marko nije najograničeniji, nego najdarovitiji učenik u razredu.
(6)	Da li je avion najstarije saobraćajno sredstvo?	Ne. Avion nije najstarije, nego najmodernije saobraćajno sredstvo.
(7)	Da li je Mara najružnija devojka u svom gradu?	Ne. Mara nije najružnija, nego najlepša devojka u svom gradu.
(8)	Da li je Petrovićeva radnja najjeftinija u gradu?	Ne. Petrovićeva radnja nije najjeftinija, nego najskuplja radnja u gradu.
(9)	Da li je Miloš najjači među svojim drugovima?	Ne. Miloš nije najjači, nego najslabiji među svojim drugovima.
(10)	Da li je Jovan najstarije dete u porodici?	Ne. Jovan nije najstarije, nego najmlađe dete u porodici.

2 - By having the students replace all the three degrees of the adjectives given in the below listed patterns by all three degrees of the adjectives that follow each pattern.

(1) Branko je pravedan, Janko je pravedniji, a Marko je najpravedniji.

popularan
omiljen
samostalan
sposoban
umoran
uslužan

(2) Ovaj put je opasan, taj put je opasniji, a onaj put je najopasniji.

užasan
pogodan
siguran
strašan

3 - By having the students translate the following sentences.

(1) She is the prettiest of all the girls that I have met in this town.
(2) She is one of the prettiest girls that I have met in this town.
(3) This meal is the tastiest of all the meals that I have eaten in your restaurant.
(4) This is one of the tastiest meals that I have eaten in your restaurant.

E - THE ADJECTIVES DONJI AND GORNJI (See Par. 255)

Review the use of the adjectives donji and gornji by having the students translate the sentences listed below. After a sentence is translated, conduct a short drill on it.

(1) I got a cabin on the upper and my friend got a cabin on the lower deck.
(2) Several upper and lower books are new.
(3) The uppermost book is mine.
(4) The lowermost book is yours.

F - COMPARISON OF ADVERBS (See Par. 256)

Drill the comparison and use of adverbs by having the students answer the following questions negatively and using the adverb which is an antonym of the adverb contained in the question.

(1)	Da li vi ustajete ranije od svoje porodice?	Ne. Ja ne ustajem ranije, nego kasnije od svoje porodice.
(2)	Da li vi ustajete najranije u svojoj porodici?	Ne. Ja ne ustajem najranije, nego najdocnije u svojoj porodici.
(3)	Da li je skuplje da se čovek hrani kod kuće nego u restoranu?	Ne. Jeftinije je da se čovek hrani kod kuće nego u restoranu.
(4)	Da li se konj kreće brže od automobila?	Ne. Konj se kreće sporije od automobila.
(5)	Da li je teže čitati srpskohrvatski nego engleski?	Ne. Lakše je čitati srpskohrvatski nego engleski.
(6)	Da li vi govorite bolje srpskohrvatski nego engleski?	Ne. Ja govorim srpskohrvatski gore nego engleski.
(7)	Da li vi učite sada više nego kad ste došli u ovu školu?	Ne. Ja sada učim manje nego kad sam došao u ovu školu.

(8)	Da li vi pišete lepše od svojeg prijatelja Marka?	Ne. Ja pišem ružnije od svojeg prijatelja Marka.
(9)	Da li vi znate najbolje gramatiku u ovoj učionici?	Ne. Ja znam najgore gramatiku u ovoj učionici.
(10)	Da li je lakše ići uzbrdo nego nizbrdo?	Ne. Teže je ići uzbrdo nego nizbrdo.
(11)	Da li vi idete češće u bioskop otkada ste u ovoj školi?	Ne. Ja idem ređe u bioskop otkada sam u ovoj školi.

G - ADJECTIVES PREFIXED WITH PRE AND PO (See Par. 257)

Drill the meaning of adjectives prefixed with pre and po by having the students translate the sentences listed below. After the translation of each sentence, contuct a short drill on it.

предобар – *too (extremely) good*
прелеп – *too (extremely, most) handsome*
подобар – *rather good*
понајбољи – *perhaps the best*

(1) He is too good to all his children.
(2) They have a most beautiful house.
(3) This house is too expensive for me.
(4) You will have to walk for rather a good hour before you come to the first village.
(5) This is perhaps the best road that we have traveled on in Yugoslavia.

DRUGI DEO
DIJALOG

O inžinjeriji

1. Robert Dikson: G. generale, šta radi vaša inžinjerija?

General Stanković: Inžinjerija obezbeđuje borbena dejstva u inžinjeriskom pogledu. Pored toga ona izvršava i samostalno razne borbene zadatke i utvrđuje položaje.

2. R D: Koji su važniji i teži zadaci vaše inžinjerije?

G.S: Ona aktivno učestvuje u borbi protiv neprijateljskih tenkova i vrši miniranje i rušenje.

3. R D: A koji su joj manje važni i lakši zadaci?

G.S: Gradi prepreke, fortifikaciske objekte, komunikacije i aerodrome i opravlja ih kad treba.

4. R D: Ko vrši veća maskiranja, a ko gradi bolje barake po logorima i slično?

G.S: Sve to radi naša inžinjerija. Ona još iznalazi vodu i snabdeva trupe vodom.

5. R D: Da li vi imate više vrsta inžinjerije nego što mi imamo?

G.S: Mislim da vi imate manje vrsta nego mi. Inžinjerija se sastoji od pionira, pontonira,

SECOND PART
DIALOGUE

About the Corps of Engineers

1. Robert Dickson: General, what does your Corps of Engineers do?

General Stankovich: The Corps of Engineers secures combat actions from the engineering point of view. Besides that, it executes independently various combat missions and fortifies positions.

2. R D: What are the more important and more difficult missions of your Corps of Engineers?

Gen S: It participates actively in combat against enemy tanks and carries out mining and demolition.

3. R D: And what are its less important and easier missions?

Gen S: It builds obstacles, fortifications, communications and air fields and repairs them when necessary.

4. R D: Who does the heavier camouflaging, and who builds the better barracks in camps, and things like that?

Gen S: Our Corps of Engineers does all of that. It also finds water and supplies the troops with water.

5. R D: Do you have more kinds of engineers than we have?

Gen S: I think you have less kinds than we have. The Corps of Engineers consists of pioneers,

O INŽINJERIJI

LXXXIII

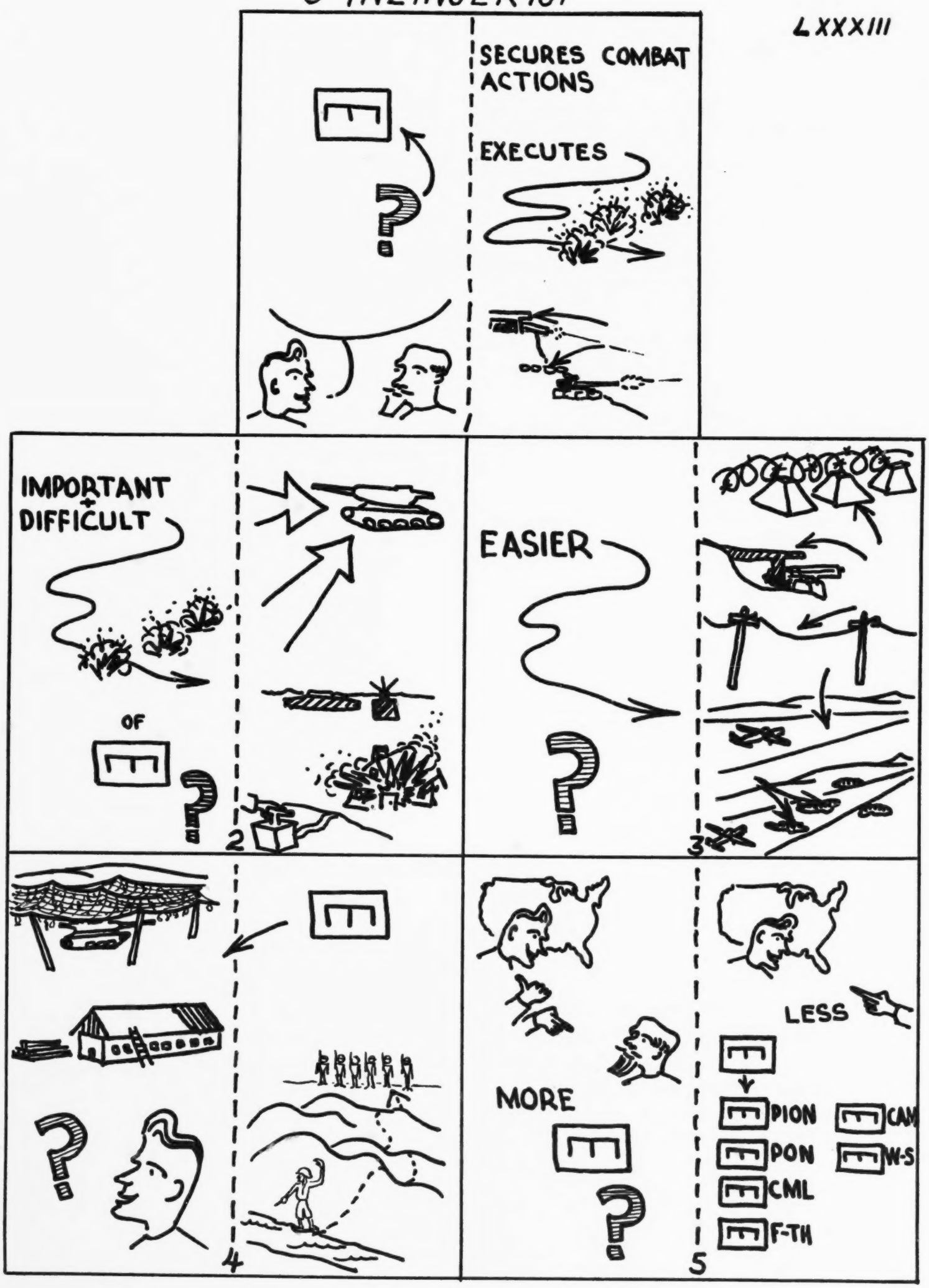

hemičara, jedinica plamenobacača, maskirnih i vodosnabdevačkih jedinica.

pontoniers, chemical units, flame-thrower units, camouflage units and water supply units.

6. R D: Kako su organizovani pioniri i pontoniri?

G.S: U čete, bataljone i pukove. Vod je najmanja, a puk najveća jedinica. Svaka pontonirska jedinica raspolaže i jednom parkovom jedinicom.

6. R D: How are the pioneers and pontoniers organized?

Gen S: Into companies, battalions and regiments. The platoon is the smallest unit and the regiment is the largest. Each pontonier unit disposes of a park unit also.

7. R D: Koje još jedinice ima vaša inžinjerija?

G.S: Ona ima čete inžinjeriskih mašina i železničko-građevinske čete i bataljone.

7. R D: What other units does your Corps of Engineers have?

Gen S: It has companies of engineering machines and railway operating companies and battalions.

8. R D: Je li vaša inžinjerija bolje opremljena i izvežbanija od američke?

G.S: Dobro je opremljena i izvežbana, ali ne bolje nego američka.

8. R D: Is your Corps of Engineers better equipped and trained than the American?

Gen S: It is well equipped and trained, but not better than the American.

9. R D: Jesu li ostali rodovi vojske usposobljeni za lakše inžinjeriske radove?

G.S: Jesu. Oni izraduju streljačke zaklone, zaklone za oruđa i osmatračnice i polažu protivpešadiske mine, žične prepreke, itd.

9. R D: Are the other branches of the army trained for the execution of simpler engineering work?

Gen S: They are. They build trenches, emplacements for weapons and observation posts and lay antipersonnel mines, barbed-wire entanglements, etc.

10. R D: U čijem su sastavu inžinjeriske jedinice?

G.S: Pešadiski puk ima samo pionire, a sve veće jedinice imaju razne inžinjeriske jedinice.

10. R D: In whose composition are the engineer units?

Gen S: An infantry regiment has only pioneers, and all larger units have various engineer units.

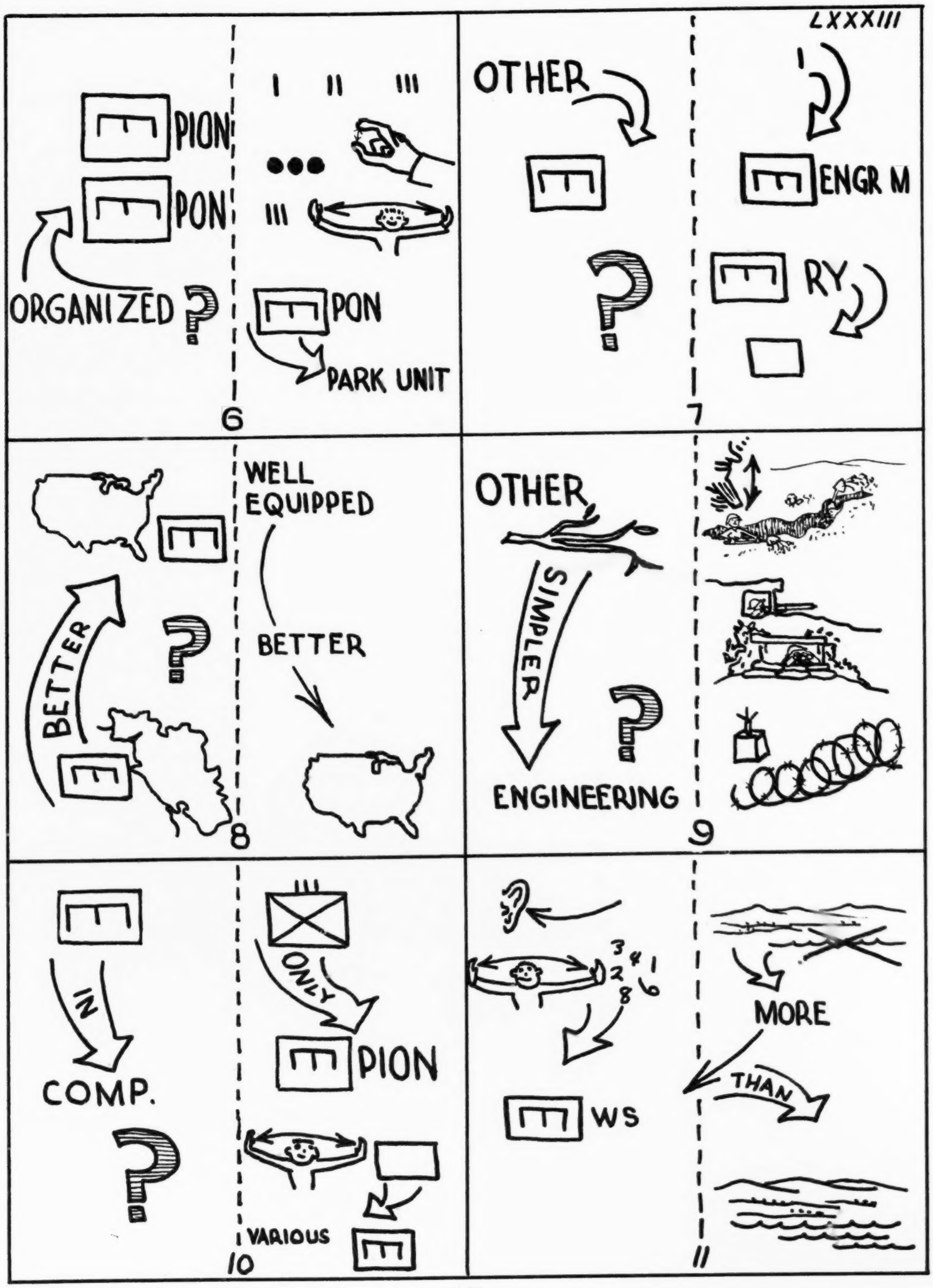
LXXXIII
PION
PON
ORGANIZED
I II III
PON
PARK UNIT
6
OTHER
ENGR M
RY
7
WELL EQUIPPED
BETTER
BETTER
8
OTHER
SIMPLER
ENGINEERING
9
IN
COMP.
ONLY
PION
VARIOUS
10
WS
MORE
THAN
11

11. R D: Čujem da imate veći broj vodosnabdevačkih jedinica.

G.S: Mi imamo krajeva sa vrlo malo vode. Zbog toga su te jedinice mnogobrojnije nego u zemljama koje su bogatije vodom.

11. R D: I hear that you have a larger number of water supply units.

Gen S: We have regions with very little water. Because of that, those units are more numerous than in the countries which are richer in water.

PAR. 251 - ADJECTIVES TAKING THE COMPARATIVE ENDINGS -ИЈИ, -ИЈА, ETC.

(The adjectives marked with an asterisk are given for information only.)

A - The comparative endings -ији, -ија, -ије, -ији, -ије, -ија are used to form comparatives:

1- Of all adjectives of three or more syllables:

Positive		Comparative
весео	- gay, happy	весел + ији = веселији
љубазан	- kind	љубазн + ији = љубазнији
обазрив	- cautious	обазрив + ији = обазривији

(8) Је ли ваша инжињерија боље опремљена и извежбанија од америчке?
(11) Због тога су те јединице многобројније него у земљама које су богатије водом.

Other examples: активан, болестан, вероватан, даровит, детаљан, досадан, жалостан, живописан, зависан, задовољан, затворен, заузет, захвалан, кисео, користан, логичан, магловит, модеран, националан, неопходан, нормалан, обичан, облачан, популаран, потребан, праведан, пријатан, природан, проходан, разумљив, савршен, самосталан, сигуран, слободан, способан, топао, удобан, ужасан, укусан, уморан, услужан, успешан.

2- Of all adjectives of one syllable in which the vowel is short (except those in Par. 249C, Vol VIII, p. 269).

Positive		Comparative
здра̏в	- healthy	здрав + ији = здравији
но̏в	- new	нов + ији = новији
пу̏н	- full	пун + ији = пунији
ра̏д	- willing, glad	рад + ији = радији
све̏ж	- fresh	свеж + ији = свежији
си̏т	- satiated	сит + ији = ситији
сла̏б	- weak	слаб + ији = слабији
спо̏р	- slow	спор + ији = спорији
ста̏р	- old	стар + ији = старији

3 - Of all adjectives of two syllables which in the positive do not end in -ак, -ек, -ок or -ео:

Positive		Comparative
важан	- important	важн + ији = важнији
пажљив	- attentive	пажљив + ији = пажљивији

(2) Који су важнији и тежи задаци ваше инжињерије?
(11) Због тога су те јединице многобројније него у земљама које су богатије водом.

Other examples: борбен, ведар, веран, вољан, гладан, готов, диван, жељан, зелен, јасан, јефтин, касан, лукав, марљив, миран, моћан, мртав, пијан, познат. потпун, празан, прљав, простран, раван, рани, ружан, свечан, свети, сличан, спреман, срећан, сталан, страшан, сунчан, тачан, учтив, хитан, хладан, храбар, црвен, чудан.

Note: (1) There are some adjectives of two syllables which end in -ео and which form their comparative by adding the endings -ији, -ија, . . . to the stem:

Positive		Comparative
врео	- hot	врел + ији = врелији
*зрео	- ripe	зрел + ији = зрелији

(2) The following adjectives, though they end in -ак, take the comparative endings -ији, -ија, -ије, . .:

Positive		Comparative
*витак	- slim, slender	витк + ији = виткији
*гибак	- flexible	гипк + ији = гипкији
*крепак	- vigorous	крепк + ији = крепкији
*кротак	- tame, gentle	кротк + ији = кроткији
*љубак	- lovely, charming	љупк + ији = љупкији

B - The following adjectives have two comparative forms (see Par. 249D, Vol VIII, p. 270):

Positive		Comparative
*бе́сан	- furious	бе̏снији or бе̏шњи
го́рак	- bitter	го̏рчији or го̏рчи
*гр̏дан	- enormous, ugly	гр̏днији or гр̏ђи
*ле̂н (ле̂њ)	- lazy	ле̏нији or ле̏њи
*те́сан	- tight, narrow	те̏снији or те̏шњи
чи̏ст	- clean	чи̏стији or чи̏шћи

C - Some adjectives of one syllable in which the vowel is long use the endings -иjи, -иjа, -иjе, . . . to form their comparatives:

Positive		Comparative
слâн	- salty	сланиjи
*пȳст	- deserted, waste	пустиjи

PAR. 252 - ADJECTIVES TAKING THE COMPARATIVE ENDINGS -ШИ, -ША, -ШЕ, ETC.

There are only three adjectives which take the comparative endings -ши, -ша, -ше, -ши, -ше, -ша:

Positive		Comparative
лак	- easy, light	лакши
леп	- nice, pretty	лепши
мек	- soft	мекши

(3) А коjи су joj мање важниjи и лакши задаци?
(9) Jесу ли остали редови воjске успособљени за лакше инжињериске радове?

PAR. 253 - IRREGULAR COMPARATIVES

The following adjectives have irregular comparatives:

Positive		Comparative
велик	- big	већи
добар	- good	бољи
зао	- bad	гори
мали (мален)	- small	мањи

(4) Ко врши већа маскирања, а ко гради боље бараке по логорима и слично?
(11) Чуjем да имате већи broj водоснабдевачких jединица.

PAR. 254 - THE SUPERLATIVE OF ADJECTIVES

The form of the following words is called the superlative degree of the adjective: youngest, most important, best:

A - In Serbo-Croatian the superlative is formed by prefixing the comparative with <u>наj</u>:

Positive	Comparative	Superlative
млад	млађи	наjмлађи
важан	важниjи	наjважниjи
добар	бољи	наjбољи

B - In adjectives which begin with <u>j</u> both <u>j</u>'s are retained and they are pronounced distinctly:

Positive	Comparative	Superlative
jак	jачи	наjjачи
jефтин	jефтиниjи	наjjефтиниjи

C - <u>The superlative has all three genders and both numbers</u>. In declension it follows the rules of the definite form in the positive. Both the comparative and the superlative have the definite form only.

<u>The use of the superlative</u> can be seen from the following examples:

(6) Вод jе <u>наjмања</u>, а пук <u>наjвећа</u> jединица.
Марко jе jак, Петар jе jачи, а Милош jе <u>наjjачи</u>.
Mark is strong, Peter is stronger, and Milosh is the strongest.
Марко jе <u>наjмлађи</u> ученик у нашем разреду.
Mark is the youngest student in our class.
Мара jе <u>наjлепша</u> девоjка у нашем граду.
Mary is the prettiest girl in our town.

<u>Note the Serbo-Croatian translation of the following English constructions</u>:

He is the best student among them.
Он jе <u>наjбољи</u> ученик међу њима.
He is the best student of all of them.
Он jе <u>бољи</u> ученик од њих свих.
He is one of the best students I have ever known.
Он jе jедан од <u>наjбољих</u> ученика коjе сам икада знао.

PAR. 255 - ADJECTIVES WHICH ARE NOT COMPARED

Only descriptive adjectives are compared. However, there are two adjectives which are not descriptive and still are compared:

Positive	Comparative	Superlative
None	горњи	најгорњи
None	доњи	најдоњи

PAR. 256 - COMPARISON OF ADVERBS

The comparative and the superlative neuter singular of adjectives serve also as the comparative and the superlative of adverbs derived from adjectives:

Positive	Comparative	Superlative
брзо - quickly	брже - more quickly	најбрже - most quickly
добро - well	боље - better	најбоље - best
мало - a little	мање - less	најмање - least

(3) А који су јој мање важни и лакши задаци?
(8) Је ли ваша инжињерија боље опремљена и извежбанија од америчке?

The comparative and superlative of the adverb много "much, many" are више "more" and највише "most".

(5) Да ли ви имате више врста инжињерије него што ми имамо?

PAR. 257 - ADJECTIVES PREFIXED WITH ПРЕ AND ПО

A - If we want to say that an object possesses a quality to a very high degree, but we do not compare it to any other object, we prefix the positive degree with пре. English equivalents of this prefix are "too," "extremely," "most" placed in front of adjectives:

Он је предобар.
He is too (extremely) good.
Они имају прелепу кућу.
They have a most beautiful house.

B - The prefix по may be used before any form of an adjective to express the ideas of "slightly," "somewhat," "rather," "perhaps," etc:

> Ово је још понајбољи стан који можете да нађете у овом граду.
> This is perhaps the best apartment you can find in this town.

PAR. 258 - THE PRESENT TENSE OF VERBS ENDING IN -ХТАТИ

The present tense of verbs whose infinitive ends in -хтати is formed by dropping -ати of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part; the т of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ћ and х before ћ usually changes into ш:

> дрхтати: дршћем, дршћеш, дршће, дршћемо, дршћете, дршћу

PAR. 259 - THE PRESENT TENSE OF VERBS ENDING IN -АХАТИ

The present tense of almost all verbs whose infinitive ends in -ахати is formed by dropping -ати of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part; the х of the infinitive and ј of the ending coalesce into ш:

> јахати: јашем, јашеш, јаше, јашемо, јашете, јашу

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - ADJECTIVES AND ADVERBS THAT CAN BE COMPARED

Drill the use of all three degrees of all covered adjectives and adverbs by:

1 - Having the students answer the questions listed below negatively and using the adjective or adverb which is an antonym of the adjective or adverb contained in the question.

(1)	Da li je zdrav čovek koji ima dobar posao obično žalostan?	Ne. Zdrav čovek koji ima dobar posao obično nije žalostan, nego veseo.
(2)	Da li su đaci koji dobro napreduju žalosniji od đaka koji slabo napreduju?	Ne. Đaci koji dobro napreduju nisu žalosniji, nego veseliji od đaka koji slabo napreduju.
(3)	Da li je prvi učenik obično najžalosniji učenik?	Ne. Prvi učenik nije obično najžalosniji, nego najveseliji učenik.
(4)	Da li zdravi ljudi idu lekaru?	Ne. Lekaru ne idu zdravi, nego bolesni ljudi.
(5)	Da li je nebo danas oblačno?	Ne. Nebo danas nije oblačno, nego vedro.
(6)	Da li je nebo danas oblačnije nego juče?	Ne. Nebo je danas vedrije, a ne oblačnije, nego juče.
(7)	Da li je dan kad ima magle jasan?	Ne. Kad ima magle, dan nije jasan, nego maglovit.
(8)	Da li je dan juče bio jasniji nego danas?	Ne. Dan je juče bio maglovitiji, a ne jasniji, nego danas.
(9)	Da li je vaš otac star?	Ne. Moj otac nije star, nego mlad.
(10)	Da li je vaša majka starija od moje?	Ne. Moja majka nije starija, nego mlađa od vaše.
(11)	Da li ste vi najstarije dete svojih roditelja?	Ne. Ja nisam najstarije, nego najmlađe dete svojih roditelja.
(12)	Da li je vaš automobil star?	Ne. Moj automobil nije star, nego nov.
(13)	Da li je Markov automobil stariji od moga?	Ne. Markov automobil nije stariji, nego noviji od vašeg.
(14)	Da li Miloš ima najstariji automobil u svojoj porodici?	Ne. Miloš nema najstariji, nego najnoviji automobil u svojoj porodici.
(15)	Da li je avion spor?	Ne. Avion nije spor, nego brz.

(16)	Da li je avion sporiji od parobroda?	Ne. Avion nije sporiji nego brži od parobroda.
(17)	Da li avion leti sporije od vrapca?	Ne. Avion ne leti sporije, nego brže od vrapca.
(18)	Da li je avion najsporije saobraćajno sredstvo?	Ne. Avion nije najsporije, nego najbrže saobraćajno sredstvo.
(19)	Da li su avionske karte jeftine?	Ne. Avionske karte nisu jeftine, nego skupe.
(20)	Da li su avionske karte jeftinije od autobuskih karata?	Ne. Avionske karte nisu jeftinije, nego skuplje od autobuskih karata.
(21)	Da li su avionske karte najjeftinije putne karte?	Ne. Avionske karte nisu najjeftinije, nego najskuplje putne karte.
(22)	Da li je jeftinije putovati avionom nego parobrodom?	Ne. Skuplje je putovati avionom nego parobrodom.
(23)	Da li je prvi učenik obično ograničen?	Ne. Prvi učenik obično nije ograničen, nego darovit.
(24)	Da li je prvi učenik obično ograničeniji od drugih učenika?	Ne. Prvi učenik je obično darovitiji od drugih učenika.
(25)	Da li je prvi učenik obično najograničeniji učenik?	Ne. Prvi učenik obično nije najograničeniji, nego najdarovitiji učenik.
(26)	Da li je čovek koji je dobro ručao gladan?	Ne. Čovek koji je dobro ručao nije gladan, nego sit.
(27)	Da li su gladni ljudi još gladniji pošto ručaju?	Ne. Gladni ljudi nisu gladniji, nego sitiji pošto ručaju.
(28)	Da li su učionice prazne između osam i jedanaest sati pre podne?	Ne. Učionice nisu prazne, nego pune između osam i jedanaest sati pre podne.
(29)	Da li je učionica u kojoj ima osam učenika praznija od učionice u kojoj ima četiri učenika?	Ne. Učionica u kojoj ima osam učenika nije praznija, nego punija od učionice u kojoj ima četiri učenika.
(30)	Da li vi dolazite u školu kasno?	Ne. Ja ne dolazim u školu kasno, nego rano.
(31)	Da li vi dolazite u školu kasnije od gospodina H.?	Ne. Ja ne dolazim u školu kasnije, nego ranije od g. H.
(32)	Da li je Marko slab?	Ne. Marko nije slab, nego jak.
(33)	Da li je Marko slabiji od Miloša?	Ne. Marko nije slabiji, nego jači od Miloša.
(34)	Da li je Marko najslabiji među svojim drugovima?	Ne. Marko nije najslabiji, nego najjači među svojim drugovima.

(35)	Da li je Mara ružna?	Ne. Mara nije ružna, nego lepa.
(36)	Da li je Mara ružnija od Anke?	Ne. Mara nije ružnija, nego lepša od Anke.
(37)	Da li je Mara najružnija među svojim prijateljicama?	Ne. Mara nije najružnija, nego najlepša među svojim prijateljicama.
(38)	Da li Marko piše ružno?	Ne. Marko ne piše ružno, nego lepo.
(39)	Da li Marko sada piše ružnije nego kad je došao u ovu školu?	Ne. Marko sada piše lepše, a ne ružnije nego kad je došao u ovu školu.
(40)	Da li je saobraćaj na putu 99 mrtav?	Ne. Saobraćaj na putu 99 nije mrtav, nego živ.
(41)	Da li je saobraćaj na putu 99 mrtviji nego na drugim putevima?	Ne. Saobraćaj na putu 99 je življi, a ne mrtviji nego na drugim putevima.
(42)	Da li je Njujork najmrtviji grad u Sjedinjenim Američkim Državama?	Ne. Njujork nije najmrtviji, nego najživlji grad u Sjedinjenim Američkim Državama.
(43)	Da li vi volite da sedite u prljavoj učionici?	Ne. Ja ne volim da sedim u prljavoj, nego u čistoj učionici.
(44)	Da li je naša učionica prljavija od drugih učionica u ovoj zgradi?	Ne. Naša učionica nije prljavija, nego čistija (čišća) od drugih učionica u ovoj zgradi.
(45)	Da li je naša učionica najprljavija u ovoj zgradi?	Ne. Naša učionica nije najprljavija, nego najčistija (najčišća) u ovoj zgradi.
(46)	Da li je Branko zatvoren mladić?	Ne. Branko nije zatvoren, nego otvoren mladić.
(47)	Da li je Branko zatvoreniji od svoje braće?	Ne. Branko nije zatvoreniji, nego otvoreniji od svoje braće.
(48)	Da li je Branko najzatvoreniji među svojom braćom?	Ne. Branko nije najzatvoreniji, nego najotvoreniji među svojom braćom.
(49)	Da li je kafa u kojoj nema šećera slatka?	Ne. Kafa u kojoj nema šećera nije slatka, nego gorka.
(50)	Da li je kafa u kojoj ima malo šećera slađa od kafe u kojoj ima mnogo šećera?	Ne. Kafa u kojoj ima malo šećera nije slađa, nego gorča (gorčija) od kafe u kojoj ima mnogo šećera.
(51)	Da li je dijalog lak?	Ne. Dijalog nije lak, nego težak.
(52)	Da li je dijalog lakši od štiva?	Ne. Dijalog nije lakši, nego teži od štiva.

(53)	Da li je dijalog najlakši deo lekcije?	Ne. Dijalog nije najlakši, nego najteži deo lekcije.
(54)	Da li vi brže i lakše naučite dijalog nego druge delove lekcije?	Ne. Ja naučim dijalog sporije i teže, a ne brže i lakše nego druge delove lekcije.
(55)	Da li je Kaliforniski univerzitet mali univerzitet?	Ne. Kaliforniski univerzitet nije mali, nego veliki univerzitet.
(56)	Da li je Kaliforniski univerzitet manji od drugih univerziteta u Sjedinjenim Američkim Državama?	Ne. Kaliforniski univerzitet nije manji, nego veći od drugih univerziteta u Sjedinjenim Američkim Državama.
(57)	Da li je Kaliforniski univerzitet najmanji univerzitet u Sjedinjenim Američkim Državama?	Ne. Kaliforniski univerzitet nije najmanji, nego najveći univerzitet u Sjedinjenim Američkim Državama.
(58)	Da li na Kaliforniskom univerzitetu ima malo studenata?	Ne. Na Kaliforniskom univerzitetu ima mnogo, a ne malo studenata.
(59)	Da li na Kaliforniskom univerzitetu ima manje studenata nego na drugim univerzitetima?	Ne. Na Kaliforniskom univerzitetu ima više, a ne manje studenata nego na drugim univerzitetima.
(60)	Da li je Jovan Petrović dobar čovek?	Ne. Jovan Petrović nije dobar, nego zao čovek.
(61)	Da li je Jovan Petrović bolji čovek od svog brata Marka?	Ne. Jovan Petrović nije bolji, nego gori čovek od svog brata Marka.
(62)	Da li je Jovan Petrović najbolji čovek u svojoj porodici?	Ne. Jovan Petrović nije najbolji, nego najgori čovek u svojoj porodici.
(63)	Da li ste se osećali bolje pošto ste uzeli lek?	Ne. Pošto sam uzeo lek, ja se nisam osećao bolje, nego gore.
(64)	Da li ste vi niski?	Ne. Ja nisam nizak, nego visok.
(65)	Da li ste vi niži od gospodina H.?	Ne. Ja nisam niži, nego viši od gospodina H.
(66)	Da li ste vi najniži učenik u ovoj učionici?	Ne. Ja nisam najniži, nego najviši učenik u ovoj učionici.
(67)	Da li je put od Montereja do Čikaga kratak?	Ne. Put od Montereja do Čikaga nije kratak, nego dug.
(68)	Da li je put od Montereja do Čikaga kraći nego put od Montereja do Los Anđelesa?	Ne. Put od Montereja do Čikaga je duži, a ne kraći nego put od Montereja do Los Anđelesa.

(69)	Da li je vreme u Montereju obično toplo?	Ne. Vreme u Montereju obično nije toplo, nego hladno.
(70)	Da li je izjutra obično toplije nego u podne?	Ne. Izjutra je obično hladnije, a ne toplije nego u podne.

2 - Having the students answer the questions listed below. Before the beginning of the drill give the pattern to the students.

(1)	Moj biftek je mek, a tvoj?	Ne može da bude mekši.
(2)	Moja deca su mnogo zavisna od mene, a tvoja?	Ne mogu da budu zavisnija.
(3)	Moja soba je vrlo udobna, a tvoja?	Ne može da bude udobnija.
(4)	Moj put je bio vrlo uspešan, a tvoj?	Nije mogao da bude uspešniji.
(5)	Marko je vrlo nacionalan čovek, a kakav je njegov brat?	Ne može da bude nacionalniji.
(6)	Ja sam imao vrlo prijatno društvo na vozu, a kakvo društvo si ti imao na aeroplanu?	Nisam mogao da imam prijatnije.
(7)	Mene su svi primili vrlo ljubazno, a tebe?	Nisu mogli da me prime ljubaznije.
(8)	Ja sam bio vrlo obazriv u razgovoru sa Markom, a ti?	Nisam mogao da budem obazriviji.
(9)	Meni je bilo vrlo dosadno na igranci, a tebi?	Nije moglo da mi bude dosadnije.
(10)	Ja sam dobio vrlo čistu sobu, a ti?	Nisam mogao da dobijem čišću (čistiju).

3 - Having the students translate the following sentences into Serbo-Croatian.

(1) Their army is small but probably the best trained of all the armies in the world.
(2) The infantry is the most numerous branch of the army in the Yugoslav People's Army.
(3) Our country is the richest country in the world.
(4) Our army is the best equipped army in the world.
(5) Since he has not come by now, it is most probable that he will not come at all.
(6) That is the most logical conclusion.
(7) Water supply units are more numerous in the Yugoslav Corps of Engineers than there are in the Corps of Engineers of countries which are richer in water.
(8) This is more urgent than that.
(9) I have never been more prepared for an examination.

(10) This is one of the cleanest villages in this area.
(11) He is the most attentive and diligent of all students.
(12) The natural setting (position) of Belgrade is one of the most beautiful I have ever seen.

B - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS DRHTATI, JAHATI, UZJAHATI AND SJAHATI

Drill the present tense of the verbs drhtati, jahati, uzjahati and sjahati by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1	
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko dršće (drhti) jer mu je hladno?
(2) Ko ne zna da dobro jaše?
(3) Kome je teško da uzjaše na konja?
(4) Kome je lako da sjaše s konja?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

O inžinjeriji

Rod vojske koji obezbeđuje borbena dejstva jugoslovenske oružane sile je inžinjerija. Ona je sposobna i da sama izvršava razne borbene zadatke.

U borbi, zadaci inžinjerije su sledeći: učešće u borbi protiv neprijateljskih tenkova, miniranje, građenje prepreka, rušenje, izrada i opravka komunikacija, izrada aerodroma i maskiranje. Inžinjerija isto tako iznalazi vodu u cilju snabdevanja trupa vodom.

Ovo su vrste inžinjerije:

Pioniri, koji rade sve pionirske radove.

Pontoniri, koji rade sve poslove na vodi.

Hemičari, koji rade hemiske poslove.

Jedinice plamenobacača, koje rukuju plamenobacačima u borbi.

Maskirne jedinice, koje vrše maskiranje.

Vodosnabdevačke jedinice, koje snabdevaju trupe vodom.

Čete inžinjeriskih mašina, koje rade inžinjeriske poslove mašinama.

Železničko-građevinske jedinice, koje opravljaju ili grade železničke komunikacije i održavaju saobraćaj na njima.

Inžinjeriske jedinice su organizovane u vodove, čete, bataljone i pukove prema potrebi i nalaze se u sastavu većih jedinica ili su samostalne.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the drugstore

Mr. Dickson and Mr. Stankovich left the office of Dr. Katanich and went to buy the medicine at the drugstore of an acquaintance of Mr. Stankovich. On the way Dickson wanted to know what the Belgraders do when they need medicines during the night. Stankovich explained that in Belgrade they have

drugstores which are open all night. The names of those drugstores can be seen in the newspaper under the title "Drugstores on duty." However, if someone doesn't have a newspaper, he can find the addresses of the drugstores on duty on a board which hangs beside the door of every drugstore.

When they entered the drugstore, Dickson was surprised to see that there they had nothing else but medicines, articles for body hygiene and cosmetics, such as: safety razors and razor blades, cologne, face powder, various soaps and creams. When he said to Stankovich that he was surprised, Stankovich laughed and answered that he heard that in the American drugstores they sell almost everything - even medicines.

The druggist received them nicely and after he had read the prescription, he said that he would prepare the medicine in twenty minutes. During that time Dickson and Stankovich looked over the drugstore. When the medicines were ready, Dickson bought some bandages, iodine and cotton and paid for everything at the cash register.

From the drugstore they went to Dickson's office to see whether there was any mail from America, since Dickson had not been in his office that day.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Jugoslovenska inžinjerija

U jugoslovenskoj oružanoj sili inžinjerija je rod koji obezbeđuje borbena dejstva u inžinjeriskom pogledu. Pored toga ona izvršava i samostalno razne borbene zadatke.

Važniji zadaci inžinjerije u borbi su: aktivno učešće u borbi protiv neprijateljskih tenkova, građenje prepreka, miniranje, rušenje, izrada i opravka komunikacija, maskiranje, izrada aerodroma, iznalaženje vode itd.

Za izvršenje svojih zadataka inžinjerija je podeljena na pionire, pontonire, hemičare, jedinice plamenobacača, maskirne i vodosnabdevačke jedinice.

PODELA INŽINJERIJE

LXXXIII

PIONIRI

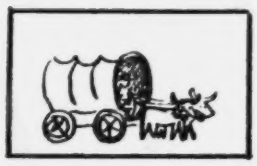

PONTONIRI

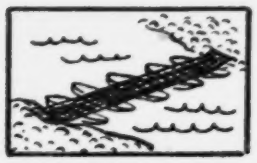

HEMIČARI

JEDINICE PLAMENOBACAČA

MASKIRNE JEDINICE

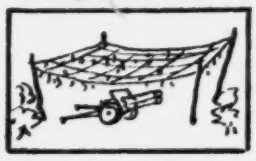

VODOSNABDEVAČKE JEDINICE

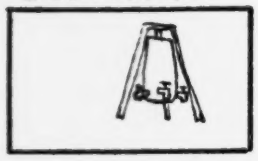

ORGANIZACIJA INŽINJERIJE

A. PIONIRI I PONTONIRI

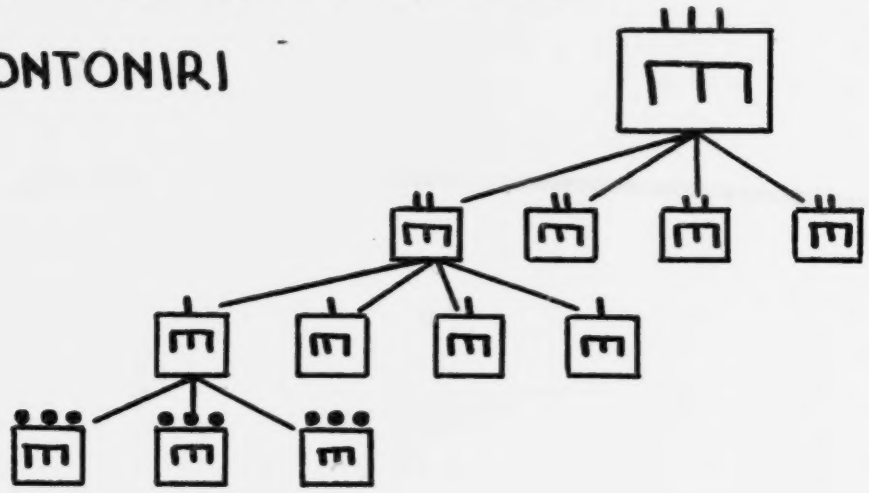

B. ŽELEZNIČKO-GRAĐEVINSKE, MASKIRNE I VODOSNABDEVAČKE JEDINICE

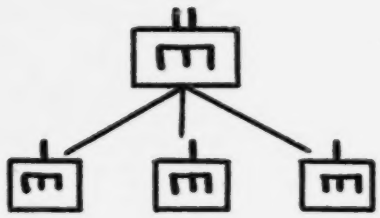

C. ČETE INŽINJERISKIH MAŠINA

Pioniri i pontoniri su organizovani u čete koje imaju do tri voda, u bataljone (do četiri čete) i u pukove (do četiri bataljona). Pontonirske jedinice imaju još i po jednu parkovu jedinicu.

Pored pionirskih i pontonirskih jedinica inžinjerija ima još i čete inžinjeriskih mašina, železničko-građevinske čete i bataljone, maskirne čete i bataljone, vodosnabdevačke čete i bataljone.

Kao što se vidi, inžinjerija vrši poslove za koje je potrebna naročita obuka i oprema.

Ostali rodovi i službe su usposobljeni za izvršenje lakših inžinjeriskih radova. Tako oni izrađuju streljačke i mitraljeske zaklone i zaklone za druga oruđa kojima su naoružani. Zatim oni grade žičane prepreke i polažu protivpešadiske mine.

Najmanja jedinica koja u svom sastavu ima inžinjeriju, jeste pešadiski puk. On ima samo pionire, dok sve druge veće jedinice imaju u svome sastavu i ostale inžinjeriske jedinice.

Pošto pojedini krajevi u Jugoslaviji nemaju dovoljno vode, jugoslovenska inžinjerija ima više vodosnabdevačkih jedinica nego što ih imaju vojske zemalja bogatijih vodom.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Koji rod vojske obezbeđuje borbena dejstva u inžinjeriskom pogledu?
2. Koje zadatke izvršava inžinjerija samostalno?
3. Kako inžinjerija učestvuje u borbi protiv neprijateljskih tenkova?
4. Gradi li inžinjerija prepreke?
5. Da li inžinjerija vrši miniranje, rušenje i maskiranje?
6. Koji rod vojske izrađuje i opravlja komunikacije?
7. Da li inžinjerija izrađuje aerodrome?
8. Koji rod vojske iznalazi vodu?
9. Kako se deli inžinjerija?
10. Kako su organizovani pioniri?
11. Kako su organizovani pontoniri?
12. Koje su železničko-građevinske jedinice?
13. Koje su maskirne jedinice?
14. Koje su vodosnabdevačke jedinice?
15. Šta je potrebno za poslove koje vrši inžinjerija?
16. Za koje inžinjeriske radove su usposobljeni ostali rodovi i službe?
17. Da li pešadija može da izrađuje žičane prepreke?
18. Koji rod vojske izrađuje streljačke i mitraljeske zaklone?

19. Da li artiljerija može da izrađuje osmatračnice i zaklone za svoja oruđa?
20. U čijem sastavu se nalaze inžinjeriske jedinice?
21. Koji rod vojske ima vodosnabdevačke jedinice?
22. Radi čega inžinjerija ima vodosnabdevačke jedinice?
23. Šta rade vodosnabdevačke jedinice?
24. Zašto jugoslovenska inžinjerija ima mnogo vodosnabdevačkih jedinica?
25. Koliko vodova ima u jednoj pionirskoj četi?
26. U šta se formiraju pionirske čete?
27. Koliko četa ima u pionirskom bataljonu?
28. U šta se formiraju pionirski bataljoni?
29. Koliko bataljona ima u jednom pionirskom puku?
30. U čemu je razlika između formacije pionira i pontonira?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Yugoslav Corps of Engineers secures combat actions of other branches from the engineering point of view and executes independently various combat missions and fortifies positions.
2. Following are some of its more important and more difficult missions: active participation in combat against enemy tanks, building of obstacles, building of fortifications, building and repair of communications, building of airfields, camouflage, mining and finding of water.
3. For the execution of these and other missions the Yugoslav Corps of Engineers has pioneer, pontonier, chemical, flame-thrower, camouflage, water supply and railway operating units and units of engineering machines.
4. So, besides their general name "engineer", the soldiers of the Corps of Engineers have their special names, such as: pioneer, pontonier, chemist, etc.
5. Other branches of the Yugoslav People's Army are also trained for the execution of simpler engineering work.
6. They build trenches, emplacements for their weapons and observation posts and lay antipersonnel mines and barbed-wire entanglements.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

1987-bògat, adj.	- rich, wealthy; abundant
-bògato, adv.	- richly; profusely
1988-fortifikácija, f.	- fortification
1989-gráditi, v.t.ipfv. pr.t: grādim;grāde	- to build, to construct, to make
*1989-sagráditi, v.t.pfv. pr.t: sàgrādim;sàgrāde	- to build, to construct, to make
1990-gráđenje, n.	- building
1991-hèmičar, m.	- chemist
1992-inžinjérac, m. gen. sing: inžinjérca	- engineer (soldiers of the Corps of Engineers)
1993-iznáći, v.t.pfv. pr.t: iznāđēm;ìznāđū a.p.p: iznàšao, iznàšla, iznàšlo,iznàšli, iznàšle,iznàšla	- to find out
*1993-iznàlaziti, v.t.ipfv. pr.t: iznàlazīm;iznàlazē	- to find out
1994-iznàlažēnje, n.	- finding out
1995-ȉzrada, f.	- construction
1996-komunikácija, f.	- communication
1997-maskíranje, n.	- camouflage
1998-màskīrnī, adj.	- camouflage, adj., camouflaging
1999-miníranje, n.	- mining
2000-mnȍgobrojan, adj. m. mnȍgobrojna, f. mnȍgobrojno, n.	- numerous
2001-obezbéditi (se), v.t.&r.pfv. pr.t: obèzbedim;obèzbede	- to secure, to protect; (to secure oneself)

*2001-obezbeđívati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: obezbèđujem;obezbèđuju	- to secure, to protect; (to secure oneself)
2002-òpraviti, v.t.pfv. pr.t: òpravim;òprave	- to repair, to restore
*2002-òpravljati, v.t.ipfv. pr.t: òpravljam;òpravljajū	- to repair, to restore
2003-òpravka, f.	- repair, maintenance
2004-osmàtračnica, f.	- observation station (post)
2005-pȁrkova jedìnica, f.	- train (park) unit
*1528 & *1549-plamenobàcač, m.	- flame-thrower
2006-piònir, m.	- pioneer
*2006-piònirski, adj.	- pioneer, adj.
2007-pontònir(ac), m. gen. sing: pontonira or: pontonirca	- pontonier
*2007-pontònirski, adj.	- pontoon, adj.
*1410 & *2007-pontònirska čēta, f.	- pontoon company
*360 & *684-protivpešàdiski, adj.	- antipersonnel
*360, *684 & *1537-protivpešàdiska mīna, f.	- antipersonnel mine
2008-raspolágati, v.i.ipfv. pr.t: raspòlažēm;raspòlažu	- to dispose of, to have at one's disposal
2009-ùčēšće, n.	- participation
2010-uspòsobljen, adj.	- enabled
2011-utvŕditi, v.t.pfv. pr.t: ùtvrdīm;ùtvrdē	- to fortify; to ascertain, to prove
*2011-utvrđívati, v.t.ipfv. pr.t: utvrđujem;utvrđuju	- to fortify; to ascertain, to prove

2012-vodosnabdèvački, adj.	- water supply (purification), adj.
2013-záklon, m.	- shield, defilade, cover
2014-zȁo, adj. m. zlȁ, f. zlȍ, n.	- bad, evil
-zlȍ, adv.	- badly
2015-železničko-građèvinska čȅta, f.	- railway operating company
2016-žȉčan, adj.	- wire, adj.
*1629 & *2016-žȉčana prȅpreka, f.	- wire obstacle, barbed-wire entaglement

* * *

pored toga	- in addition to, besides that
u cilju	- on account of, in order to; for the purpose of

OSAMDESET-ČETVRTA LEKCIJA
EIGHTY-FOURTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PRESENT PARTICIPLE (See Par. 260)

Third person plural present tense	Present participle
ČITAJU	ČITAJU+ĆI=ČITAJUĆI -READING

1 - Drill the formation and use of the present participle by having the students substitute it for clauses of time in the following sentences:

EXAMPLES: Dok gledam na Avalu, mislim kako je veličanstvena kao neka kraljica, or:
Gledajući na Avalu, mislim kako je veličanstvena kao neka kraljica.
Kad sam jutros polazio sa vama, nisam verovao da ću se ovako naužívati, or:
Polazeći jutros sa vama, nisam verovao da ću se ovako naužívati.

(1) Dok sam čitao ovu knjigu, često sam vas se sećao.
(2) Nadam se da niste mislili na mene kad ste govorili o tome.
(3) On je čitao dok je hodao po bašti.
(4) Dok je doručkovao, razgledao je novine.
(5) Dok su se spremali za ispit, naučili su mnogo.
(6) Dok mi je pričala o tome, nije prestajala da plače.
(7) Kad je sedao za sto, video je da na stolu nema ništa.
(8) Kad je pio, nije mislio na svoju porodicu.
(9) Kad vam budu objašnjavali to, šaliće se s vama.
(10) Kad je prelazio preko mosta, video je nešto u vodi.
(11) On će vas primetiti kad bude prolazio pored vaše kuće.
(12) On će saznati o tome više dok bude sedeo u kući, nego vi dok to budete posmatrali.

2 - Drill the formation and use of the present participle by having the students substitute it for clauses of cause in the following sentences:

EXAMPLES: Pošto je kupovao nepotrebne stvari, potrošio je sav novac.
Kupujući nepotrebne stvari, potrošio je sav novac.
Nazebao je, jer je sedeo pored otvorenog prozora.
Nazebao je sedeći pored otvorenog prozora.

(1) Pošto je uvek činio ono što nije dobro, mogao je da se nada kazni.
(2) Pošto su se često sastajali, navikli su jedno na drugo.
(3) Pošto je uvek slušao samo vaše priče, sigurno se navikao na takve reči.
(4) Pošto nije znala jezik, nije videla skoro ništa.
(5) Pošto ga poznajete bolje nego ja, govorite im vi o njemu.
(6) Pošto smo radili istu stvar na isti način, došli smo do istog rezultata.
(7) Pošto nisu imali nikakva posla, odmarali su se.
(8) Pošto često zaboravljate svoju dužnost, zadajete sami sebi teškoće.
(9) Niste mogli bolje proći, jer ste uvek sedeli po kafanama.
(10) Nisu mogli da znaju šta se događa, jer nisu izlazili iz kuće.
(11) Nisam mogao da im kažem šta mislim, jer sam još čekao na vaš odgovor.
(12) Nisam mogao da verujem vašim rečima, jer sam je poznavao kao dobru ženu.

3 - Drill the formation and use of the present participle by having the students substitute for <u>conditional</u> clauses in the following sentences:

EXAMPLES: Ako sluša vaše savete, čovek mora da napreduje.
Slušajući vaše savete, čovek mora da napreduje.
Ja sada znam da ako bih se plašio konja, nikad ne bih stekao poverenje u sebe.
Ja sada znam da plašeći se konja, nikad ne bih stekao poverenje u sebe.

(1) To nećete nikad naučiti ako budete radili tako.
(2) Nećete ga učiniti svojim prijateljem ako mu se budete smejali ovako.
(3) Ako je budete gledali duže, zapazićete da je vrlo lepa.
(4) Ako budete živeli duže u Montereju, vi ćete ga zavoleti.
(5) Da je učio marljivo, i on bi uspeo kao što su uspeli njegovi drugovi.
(6) Ako budete mnogo pili, opićete se.
(7) Ako budete pridavali važnost malim stvarima, nećete videti velike.
(8) Ako budete redovno išli zubnom lekaru, sačuvaćete zube.
(9) Ako se bude kretao u rđavom društvu, izgubiće sve prijatelje.
(10) Samo ako radi neumorno, može da nadoknadi vreme koje je već izgubila.
(11) Nemojte misliti da ćete, ako se budete hvalili, uveriti druge u ono u šta i sami ne verujete.
(12) Vi ćete brzo ostati bez automobila ako rukujete njime nepažljivo.

4 - Drill the formation and use of the present participle by having the students substitute it for the concessional clauses in the following sentences:

EXAMPLES: Iako je trčao, nije stigao na vreme.
Ni trčeći, nije stigao na vreme.
Iako je znao sve to, nije mi ni reči rekao.
I znajući sve to, nije mi ni reči rekao.

(1) Iako nije imao pasoš, uspeo je da pređe granicu.
(2) Iako sam znao da ima mnogo novaca, nisam hteo da tražim zajam od njega.
(3) Iako govorim jezik, teško se snalazim u Beogradu; a šta bi bilo kad ne bih govorio jezik?
(4) Iako stanujemo u jeftinom hotelu i jedemo u jeftinom restoranu, ne možemo da sastavimo kraj s krajem.
(5) Iako ga odavno poznajem, iznenadio sam se kad sam čuo šta je učinio.
(6) Iako dobijamo pomoć od svog sina i sami radimo, teško živimo.
(7) Iako je umirao, nije hteo da joj oprosti.
(8) Iako se ženio, nije mogao da zaboravi svoju prvu ženu.
(9) Iako je živeo teško, nikad nije požalio što se nije vratio kući.
(10) Iako sam učio mnogo, nisam dobro napredovao.
(11) Iako se nisu nadali da će im vratiti dug, dali su mu zajam.
(12) Iako je tražio pomoć od najboljih lekara na svetu, nikada više nije dobro čuo.

5 - Drill the formation and use of the present participle by having the students answer the questions listed below. Put the verbs in the parentheses on the board and point to the verb the present participle of which students are supposed to use in their answers to describe the manner in which some action is (was) done.

EXAMPLE: Kako su svi slušali dok je on govorio? (ćutati)
Dok je on govorio, svi su slušali ćuteći.

(1)	Kako je Jovan došao kući?	(trčati)
(2)	Kako je majka čitala pismo svog sina?	(plakati)
(3)	Kako oni provode večeri?	(razgovarati)
(4)	Kako se on odmarao?	(sedeti)
(5)	Kako su vojnici prolazili pored komandanta?	(pozdravljati)
(6)	Kako je Marko ušao u dvorište?	(jahati)
(7)	Kako su Marko i Milan počeli da razgovaraju?	(ljutiti se jedan na drugog)

(8) Kako su se Milan i Marko rastali? (smejati se jedan drugom)

(9) Kako su oni provodili vreme? (piti)

(10) Kako se čovek najlakše upoznaje sa raznim zemljama? (putovati)

6 - Demonstrate by having the students translate the sentences listed below that the present participle is never used in Serbo-Croatian adjectivally.

(1) I found him walking in the garden.
(2) I saw her washing laundry.
(3) A hard working student must succeed.
(4) Did you see Mark entering the house?
(5) I like to watch ships leaving the port.
(6) What is the name of the student sitting on your left?
(7) I heard Mary speaking.
(8) I saw him riding in an automobile.
(9) We saw him driving an automobile.
(10) I saw them dancing and laughing.

7 - Demonstrate by having the students translate the sentences listed below that some Serbo-Croatian present participles have become adjectives:

(1) He is a member of a theatrical road company (traveling theater).
(2) She was telling that in a tearful (weeping) and trembling voice.
(3) According to existing laws military service in Yugoslavia is general and compulsory.
(4) She bought a very pretty ceiling (hanging) lamp.
(5) In the evening he felt very well, but the following morning he could not get up.
(6) There is no running water in this hotel.
(7) These young men are future officers.
(8) They sat on the pier and watched departing and arriving ships.

B - THE INDECLINABLE PAST PARTICIPLE (See Par. 261)

Active past participle	Indeclinable past participle
PROČITAO	PROČITA~~O~~+VŠI=PROČITAVŠI

1 - Drill the formation and use of the indeclinable past participle by having the students substitute it for the clauses of time in the following sentences:

EXAMPLE: Kad sam sinoć došao kući, našao sam oca gde leži u krevetu.
Sinoć došavši kući, našao sam oca gde leži u krevetu.

(1) Pošto sam ušao u učionicu, skinuo sam kapu i kazao: "Dobro jutro."
(2) Pošto sam se probudio, malo sam se protezao i zevao i najzad ustao.
(3) Pošto je obukao zimski kaput i stavio šešir na glavu, izišao je iz kuće.
(4) Kad je čuo da ti dolaziš, napustio je dvoranu.
(5) Pošto je odvezao ženu i decu u bioskop, vratio se kući.
(6) Pošto je platio račun, izišao je iz restorana.
(7) Pošto je zapalio cigaretu, seo je i počeo da čita novine.
(8) Kad je postao oficir, oženio se.
(9) Kad je primetio da ga skoro niko ne sluša, prestao je da govori.
(10) Kad se snabdeo svime što mu je trebalo, krenuo je na put.
(11) Pošto je potpisao ugovor, Pavičić se vratio u Zagreb.
(12) Pošto je usuo vino u čaše svih gostiju, pozvao ih je da ih ispiju.

2 - Drill the formation and use of the indeclinable past participle by having the students substitute it for the clauses of cause in the following sentences:

EXAMPLE: Pošto su saznali da je neprijatelj blizu, svi seljaci su napustili polja i prihvatili se oružja.
Saznavši da je neprijatelj blizu, svi seljaci su napustili polja i prihvatili se oružja.

(1) Pošto je popio više nego što je mogao da podnese, opio se
(2) Pošto je zaboravio šešir u kafani, morao je da se vrati s pola puta.
(3) Pošto se uspavao, zakasnio je na voz.
(4) Pošto je zakasnio na voz, otputovao je autobusom.
(5) Pošto se razboleo, nije mogao da ode s nama.
(6) Pošto se zanela onim što je radila, nije ni videla kad smo mi ušli u kuću.
(7) Pošto se nije posavetovao ni s kim, morao je da pogreši.
(8) Pošto smo izgubili njegovu adresu, nismo mogli da mu pišemo.
(9) Pošto smo potrošili novac kupujući nepotrebne stvari, morali smo da uzmemo zajam.

(10) Pošto smo stigli dockan, nismo dobili dobra mesta.
(11) Pošto se oženio mlad, nije uspeo da završi univerzitet.
(12) Pošto nije mogao da zaspi, ustao je i vratio se u kafanu.

3 - Drill the formation and use of the indeclinable past participle by having the students substitute it for the conditional clauses in the following sentences:

EXAMPLE: Ako naučite dijalog dobro, lakše ćete naučiti ostale delove lekcije.
Naučivši dijalog dobro, lakše ćete naučiti ostale delove lekcije.

(1) Ako uzmemo u obzir njegovu starost, doći ćemo do zaključka da on još dobro pamti.
(2) Ako ga dobro pogledate, videćete koliko je ostareo.
(3) Samo ako mi kažete sve, možete očekivati da vam pomognem.
(4) Ako ga upoznate dobro, vi ćete ga razumeti.
(5) Ako svršite to, možete otići u bioskop.
(6) Ako plati na vreme ono što nam duguje, može očekivati da dobije zajam i ubuduće.
(7) Ako uspete da dobro naučite jedan strani jezik, lakše ćete naučiti svaki drugi.
(8) Ako stignete na vreme, nećete morati da se brinete da li ćete dobiti dobra mesta.
(9) Ako ustane u osam sati, imaće dovoljno vremena da se spremi.
(10) Ako vi pomognete njemu, možete se nadati da i on pomogne vama.
(11) Ako se ne ispavate, nećete moći da pažljivo slušate nastavnika.
(12) Ako ga opijete, lako ćete saznati od njega sve što želite.

4 - Drill the formation and use of the indeclinable past participle by having the students substitute it for the concessional clauses in the following sentences:

EXAMPLE: Iako nije dobio dozvolu, on je otišao u grad.
I ne dobivši dozvolu, on je otišao u grad.

(1) Iako me nije saslušao do kraja, rekao mi je da lažem.
(2) Iako se nije dogovorio sa mnom, kazao im je isto što sam im i ja kazao.
(3) Iako nisu platili stari račun, mislili su da ja treba da ih i dalje snabdevam svime.
(4) Iako nije završio univerzitet, on je bio jedan od najsposobnijih nastavnika.
(5) Iako me nije dobro pregledao, pogodio je šta me boli.

(6) Iako nije pitao roditelje, otišao je da se kupa u moru.
(7) Iako se nije bio sasvim istreznio, odlično je odgovarao na sva pitanja.
(8) Iako je ispio mnogo čaša, nije se opio.
(9) Iako nije sačekao da mu odgovorim na pitanje, počeo je da se ljuti.
(10) Iako je nisam video nekoliko godina, odmah sam je poznao.
(11) Iako nije nikad ranije jahao, nije se umorio jašući celo jutro.
(12) Iako nije dobro razgledao kuću, odlučio je da je kupi.

DRUGI DEO
DIJALOG

U selu Belom Potoku ispod Avale

1. Janko Stanković: Sinoć, došavši kući, našao sam oca da se šeta po bašti. On me je odmah pitao kako ste napredovali u jahanju. Kazao sam mu "odlično".

Robert Dikson: Slušajući vaše savete, čovek mora da napreduje.

2. J S: Mislite li na moj savet u pogledu straha u sedlu?

R D: Baš na to. Ja sada znam da plašeći se konja, nikad ne bih stekao poverenje u samog sebe.

3. J S: To je lepo, nego da nastavimo. Za početnika je najbolje da pusti konja da galopira uzbrdo. Evo jednog malog brda.

R D: Ovo je prijatno iskustvo. Osećam se kao da letim gore u oblake.

4. J S: Sad ćemo da se zaustavimo da se konji izduvaju, i da se mi odmorimo. Ovo je livada mojeg strica Jovana.

R D: A ono selo dole sigurno je Beli Potok.

5. J S: Da. U njemu se rodio Vasa Čarapić, čuveni narodni junak iz Prvog ustanka protiv Turaka. Sići ćemo dole posle ručka da vam pokažem kuću u kojoj se rodio.

SECOND PART LXXXIV
DIALOGUE

In the village Beli Potok below Avala

1. Janko Stankovich: Upon coming home last night, I found my father walking in the garden. He asked me immediately how you had progressed in horseback riding. I told him "excellently".

Robert Dickson: Listening to your advice, a man must progress.

2. J S: Do you mean my advice regarding fear in the saddle?

R D: Exactly that. Now I know that fearing the horse I'd never gain confidence in myself.

3. J S: That's nice, but let's continue. For a beginner it's best to let the horse gallop uphill. Here is a small hill.

R D: This is a pleasant experience. I feel as if I were flying up into the clouds.

4. J S: We'll stop now so that the horses can catch their breath and so that we also get a rest. This is my uncle John's meadow.

R D: And that village below must be Beli Potok.

5. J S: Yes. Vasa Charapich, a well known national hero from the First Insurrection against the Turks, was born there. We'll go down after lunch and I'll show you the house in which he was born.

U selu Belom Potoku ispod Avale LXXXIV

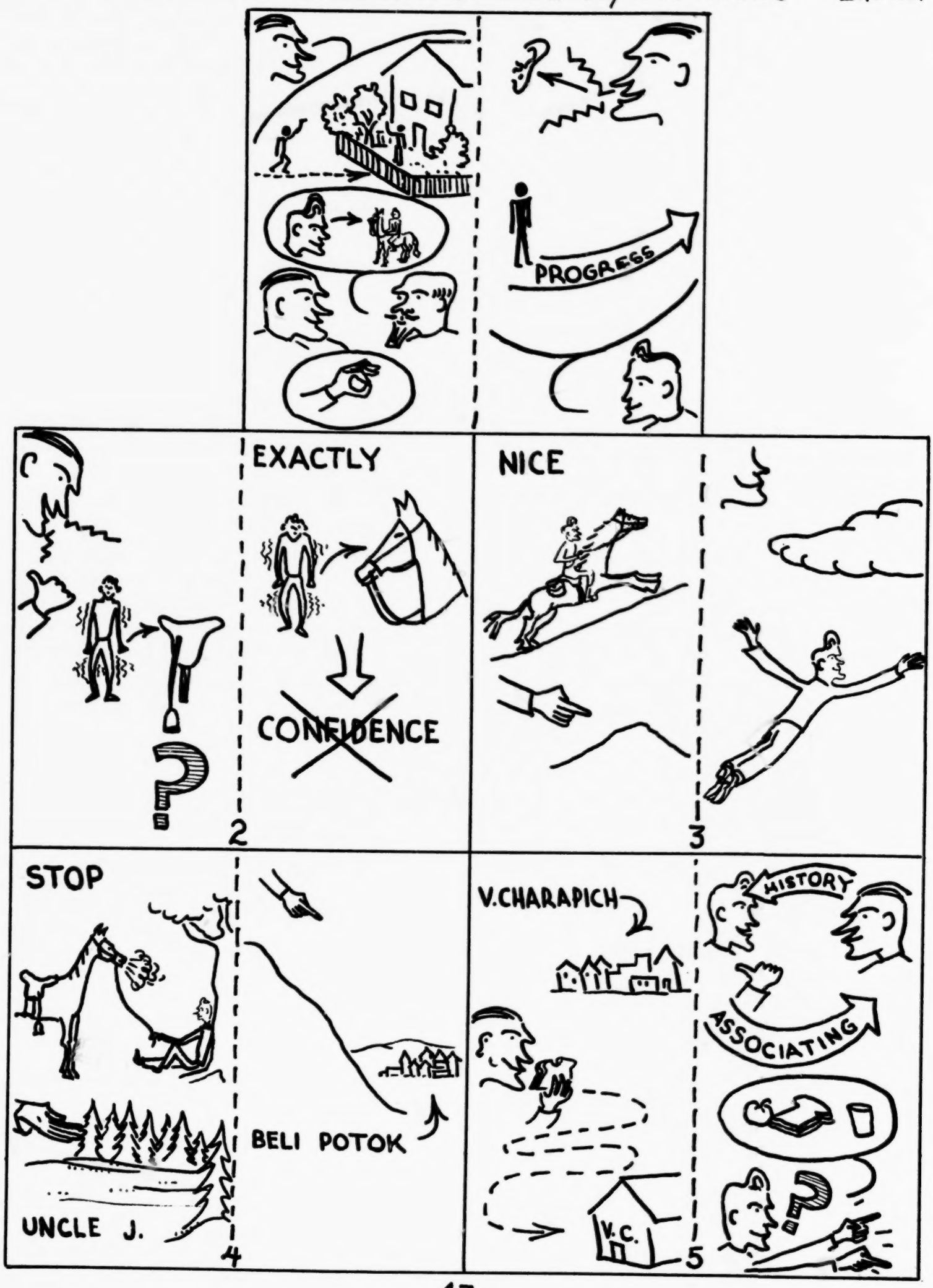

R D: Vidim da družeći se sa vama učim i vašu istoriju. Nego gde ćemo ručati?

R D: I see that associating with you I'm learning your history, too. But where shall we have lunch?

6. J S: Ovde pored izvora. Moja žena nam je spremila pršute, sira, tvrdo kuvanih jaja i hleba, a ja sam spremio flašu rakije.

6. J S: Here, beside the spring. My wife prepared prshuta, cheese, hard-boiled eggs and bread for us, and I got a bottle of brandy.

R D: To je odlično. Ali šta ćemo za konje? I oni treba da jedu.

R D: That's excellent. But what about the horses? They should eat, too.

7. J S: Pustićemo ih da pasu, pa ćemo im posle dati malo zobi. Sve je to u bisagama. Sad ću sve da izvadim.

7. J S: We'll let them graze, and later we'll give them some oats. All that is in the saddlebags. Now I'll take out everything.

R D: Čoveče, vi mislite o svemu!

R D: Man, you think of everything!

8. J S: Sad, najevši se i napivši se, možemo malo da prilegnemo . . . a i konji treba da se najedu i odmore.

8. J S: Now, having had our fill of eating and drinking, we may take a nap . . and the horses, too, ought to eat their fill and rest.

R D: Potpuno se slažem s vama, jer sam posle obeda uvek len.

R D: I completely agree with you, because after meals I'm always lazy.

(Sat docnije)

(An hour later)

9. J S: Probudite se, g. Diksone. Dosta ste spavali i hrkali. Treba da sidemo u selo. Ja sam već osedlao konje.

9. J S: Wake up, Mr. Dickson. You've slept and snored enough. We should go down to the village. I've already saddled the horses.

R D: Sigurno sam ležao na leđima i zato sam hrkao. Ja nisam ni primetio kad ste rasedlali konje.

R D: I must have been lying on my back and that's why I snored. I didn't notice you unsaddling the horses.

10. J S: Gledajući na Avalu, mislim kako je veličanstvena - kao neka kraljica. Šta vi mislite?

10. J S: Looking at Mt. Avala, I think how majestic it is, like a queen. What do you think?

LXXXIV
EXCELLENT
PRSHUTA
6
EVERYTHING
7
ZZZZ
8
ZZZZZ
9
AGREE
ENJOY
SO MUCH
10
LET'S GO
11

R D: Slažem se sa vama. Polazeći sa vama jutros, nisam verovao da ću se ovako naužívati.

R D: I agree with you. Starting with you this morning, I didn't believe I'd enjoy myself so much.

11. J S: Hajde da sidemo u selo.

11. J S: Let's go down to the village.

R D: Hajdemo.

R D: Let's go.

PAR. 260 - THE PRESENT PARTICIPLE

ЧИТАЈУ+ЋИ=ЧИТАЈУЋИ-READING

A - The present participle is formed by adding the ending -ћи to the third person plural of the present tense:

Infinitive	Third Person Plural Present Tense	Present Participle
спремати	спремају	спремајући
писати	пишу	пишући
скакати	скачу	скачући
тицати	тичу	тичући
кретати	крећу	крећући
радити	раде	радећи
живети	живе	живећи
ићи	иду	идући
јести	једу	једући

Only imperfective verbs have the present participle.

The present participle never changes in form.

B - The present participle is used primarily to abbreviate a subordinate clause, provided that the subject in the main and in the subordinate clause is the same and that the action described by the participle happens at the same time when the action described by the other verb in the sentence happens.

The clause so abbreviated, just as in English, may be of several kinds:

1 - Time:

(10) Гледајући (or: Док гледам) на Авалу, мислим како је величанствена као нека краљица.

(10) Полазећи јутрос (or: Кад сам јутрос полазио) са вама, нисам веровао да ћу се овако науживати.

2 - Cause:

Купујући (or: Пошто је куповао) непотребне ствари, потрошио је сав новац.
Buying unnecessary things, he spent all his money.
Назебао је седећи (or: јер је седео) при отвореном прозору.
He caught a cold sitting by the open window.

3 - Condition:

(1) Слушајући (or: Ако слуша) ваше савете, човек мора да напредује.
(2) Ја сада знам да плашећи се (or: ако бих се плашио) коња, никад не бих стекао поверење у себе.

4 - Concession:

Ни трчећи (or: Иако је трчао), није стигао на време.
Even running, he did not arrive on time.
И знајући (or: Иако је знао) све то, није ми ни речи рекао.
Even knowing all that, he did not say a word to me.

5 - Manner:

In this case the present participle is merely used as an adverb, not to replace a clause:

(5) Видим да дружећи се са вама ја учим и вашу историју.
Док је он говорио, они су слушали ћутећи.
While he was talking, they listened silently (keeping silent).

C - The present participle of бити is будући.

D - The present participle cannot be used adjectivally in Serbo-Croatian. Therefore, if the present participle in English is used as an adjective, it is rendered into Serbo-Croatian by a relative clause or by a subordinate clause introduced by the conjunctions где, како, да:

(1) Синоћ дошавши кући, нашао сам оца да се шета по башти.
(9) Ја нисам ни приметио кад сте раседлали коње.

Видео сам га где седи пред кућом и чита новине.
I saw him sitting in front of the house and reading the newspaper.
Човек који ради много мора успети.
A hard working man must succeed.

E - There are some present participles in Serbo-Croatian which became true adjectives:

Он је члан путујућег позоришта.
He is a member of a theatrical road company.
Она је причала о томе плачућим и дрмћућим гласом.
She told about that in a tearful and shaking voice.
Према постојећим законима војна служба у Југославији је општа и обавезна.
According to existing laws military service in Yugoslavia is general and compulsory.
Она је купила врло лепу висећу лампу.
She bought a very pretty ceiling lamp.
Идуће године ћемо бити у Београду.
Next year we shall be in Belgrade.
Увече се осећао врло добро, али следећег јутра није могао да устане.
In the evening he felt very well, but the following morning he could not get up.
У овој кући нема текуће воде.
There is no running water in this house.
Ови младићи су будући официри.
These young men are future officers.

F - English compound nouns which consist of a present participle + a noun are usually rendered into Serbo-Croatian by a noun + за + verbal noun (see Par. 283, Lesson LXXXIX in this volume):

shaving kit	- прибор за бријање
washing machine	- машина за прање

Sometimes such a noun is rendered by one or two nouns:

dining room	- трпезарија
dining car	- вагон ресторан

PAR. 261 - THE INDECLINABLE PAST PARTICIPLE

ПРОЧИТА~~О~~+ВШИ=ПРОЧИТАВШИ-HAVING READ

A - The indeclinable past participle is formed by adding -вши or, rarely, by adding only -в to the active past participle (after omitting о in the masculine singular):

Infinitive	Active Past Participle	Indeclinable Past Participle
спремити	спремио	спремивши
написати	написао	написавши
скочити	скочио	скочивши
таћи	такао	такавши
кренути	кренуо	кренувши
урадити	урадио	урадивши
појести	појео	појевши

The indeclinable past participle is seldom made of imperfective verbs.

B - The use of the indeclinable past participle is very similar to the use of the present participle. The main difference is that it almost always expresses an action as past with reference to the main verb:

1 - Time:

(1) Синоћ дошавши (or: Кад сам синоћ дошао) кући, нашао сам оца да се шета по башти.

2 - Cause:

Сазнавши (or: Пошто су сазнали) да је непријатељ близу, сви сељаци су напустили поља и прихватили се оружја.
Having learned that the enemy was near, all the peasants left the fields and took up arms.

3 - Condition:

Научивши (or: Ако научите) дијалог добро, лакше ћете научити остале делове лекције.
Having learned the dialogue well, you will more easily learn the remaining parts of the lesson.

4 - Concession:

И не добивши (or: Иако није добио) дозволу, он је отишао у град.
And even without getting a pass, he went into town.

C - The indeclinable past participle of the verb бити is бивши. Now-a-days it is used to form the passive indeclinable past participle (see Par. 282, Lesson LXXXVIII in this volume) and as an adjective meaning "former":

Он је бивши претседник нашег друштва.
He is a former president of our association.

PAR. 262 - THE PRESENT TENSE OF VERBS ENDING IN -РКАТИ

The present tense of a few verbs whose infinitive ends in -ркати is formed by cutting off -ати of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The к of the infinitive and the ј of the ending coalesce into ч:

хркати: хрчем, хрчеш, хрче, хрчемо, хрчете, хрчу

PAR. 263 - THE CONJUGATION OF THE VERB ПАСТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The present tense of the verb пасти "to graze" and verbs derived from it is formed by adding the endings -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у to the present tense stem пас-:

пасти: пасем, пасеш, пасе, пасемо, пасете, пасу

The active past participles of the verb пасти are: пасао, пасла, пасло, пасли, пасле, пасла.

PAR. 264 - THE CONJUGATION OF THE VERB СТЕЋИ AND OTHER VERBS CONSISTING OF A PREFIX + ТЕЋИ

The present tense of the verb стећи has two forms: стечем, стечеш, стече, стечемо, стечете, стеку, or: стекнем, стекнеш, стекне, стекнемо, стекнете, стекну.

The active past participles of the same verb are: стекао, стекла, стекло, стекли, стекле, стекла.

Other verbs consisting of a prefix + ћи follow the same patterns in the formation of the present tense and the active past participle.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR EXERCISES

A - THE PRESENT PARTICIPLE

1 - Drill the formation and use of the present participle by having the students substitute it for temporal, causal, conditional and concessional clauses in the following sentences:

(1) Dok je putovao po Evropi, naučio je mnogo.
(2) Toliko je bio umoran, da je zaspao dok je pisao jedno pismo.
(3) Kad je napuštala roditeljsku kuću, plakala je.
(4) Kad nam je saopštavao tu vest, drhtao je.
(5) Kad se rastajao sa nama, rekao je da nas neće nikad zaboraviti.
(6) Dok sam išao ulicom, sreo sam Petra.
(7) On je bio najsrećniji kad je živeo sam u planinama.
(8) Dok su se dogovarali šta da rade, zaboravili su na vreme.
(9) Kad je uzjahivao, drhtao je od straha.
(10) Dok je slao poklone ženi, mislio je kako će ona uživati u njima.
(11) Dok su prale rublje, razgovarale su se i smejale.
(12) Kad je odbijao da pomogne druge, nije mislio da jednog dana i njemu može da zatreba pomoć.
(13) Pošto je suviše jeo, razboleo se.
(14) Pošto je vozio brzo, nije video automobil koji je izlazio iz dvorišta.
(15) Pošto je mnogo pio, opio se i zaboravio na sastanak.
(16) Nije smeo da kaže da je bolestan, jer se bojao oca.
(17) Razboleo se, jer se kupao u hladnoj vodi.
(18) Pošto su činili zlo, nisu mogli očekivati ništa dobro.
(19) Pošto smo pazili na svaki dolar, uspeli smo da skupimo nešto novaca i kupimo kuću.
(20) Pošto je mnogo radio dok je bio mlad, obezbedio je sebi udobnu starost.
(21) Izgubio je sve mušterije, jer im je prodavao rđavu robu.
(22) Pošto su se smatrali boljima od drugih, ostali su bez prijatelja.
(23) Pošto je često zadocnjavao, izgubio je posao.
(24) Ozdravio sam brzo, jer sam se držao lekarevog saveta.
(25) Ako se budete sekirali, razbolećete se.
(26) Ako bude dizao cene, izgubiće i ono malo mušterija što ih još ima.
(27) Ako se budete zaustavljali sa svakim koga sretnete, zadocnićete na posao.
(28) Ako budeš skakao po kući, probudićeš oca.
(29) Ako budeš stalno održavao vezu s njime, saznavaćeš mnoge stvari vrlo brzo.
(30) Ako budeš stalno pozajmljivao, izgubićeš poverenje svojih prijatelja.
(31) Ako budeš vežbao, imaćeš i bolje rezultate.

(32) Ako budeš spavao sa otvorenim prozorima, nazepšćeš.
(33) Ako budeš čeznuo za starim vremenima, razboleće se.
(34) Ako budeš pratio pažljivo sve što se događa oko tebe, razumećeš me.
(35) Ako budete češće raspravljali s njime, videćete da je vrlo dobro obavešten.
(36) Ako budete tako postupali, izgubićete sve prijatelje.
(37) Iako sam redovno odlazio zubnom lekaru, nisam uspeo da sačuvam zube.
(38) Iako se nisam osećao dobro, došao sam na posao.
(39) Iako su mu nudili veliku platu, nisu uspeli da ga nagovore da napusti našu firmu.
(40) Iako se razvodio sa njom , nije dozvoljavao da se o njoj govori rđavo.
(41) Iako sam se družio sa njim nekoliko godina, nisam ga dobro upoznao.
(42) Iako imaju oči i uši, ne vide i ne čuju.

2 - Drill the formation and use of the present participle to express manner by having the students translate the following sentences:

(1) He went to school running.
(2) She read her son's letter weeping.
(3) While he was talking, everybody listened silently (keeping silent).
(4) They spend their evenings listening to the radio and conversing.
(5) He was resting lying on the bed in front of the house.
(6) He entered our yard on a horse (horseback riding).
(7) They spend their days drinking.
(8) He learned much traveling.
(9) They left the room laughing.
(10) He was going down the street pulling one foot after the other.
(11) She was sitting pondering about something.
(12) They were going towards the bus station hurrying.

3 - Demonstrate by having the students translate the sentences listed below that the present participle is never used in Serbo-Croatian adjectivally.

(1) I saw her drinking.
(2) We were watching passengers embarking on a ship for Europe.
(3) Who is that man riding on that white horse?
(4) Do you see that girl crossing the street?
(5) I saw them watering the horses.
(6) We heard them coming home and crying.
(7) I heard him coughing.

(8) We found him writing a letter.
(9) Nobody saw him either entering or leaving the hotel.
(10) I saw him consoling his wife.
(11) They found him lying on the floor.
(12) We saw him cutting trees in his garden.

4 - Demonstrate by having the students translate the sentences listed below that some Serbo-Croatian present participles have become adjectives.

(1) They want to see off their departing colleagues.
(2) That was a decisive (deciding) battle.
(3) He belongs to the ruling society.
(4) She was consoling the dying ones.
(5) He is only a helping member of our society.
(6) We were sitting by the road and watching passing cars.
(7) Do you see that low flying airplane?
(8) That is a burning problem for our city.
(9) Our security (securing) elements are on that hill.
(10) This is a future lawyer.

B - THE INDECLINABLE PAST PARTICIPLE

Drill the formation and use of the past indeclinable participle by having the students substitute it for clauses of time, cause, condition and concession in the following sentences:

(1) Pošto je pročitala pismo, stavila ga je u sto.
(2) Pošto sam ušao u učionicu, skinuo sam kapu i stavio je na čiviluk.
(3) Pošto je to rekao, skočio je u more.
(4) Pošto je skočio u more, izgubio se u talasima.
(5) Kad je izišao iz kuće, počeo je da trči.
(6) Pošto je kupila sve što joj je trebalo, uzela je taksi i odvezla se kući.
(7) Pošto sam legao, odmah sam zaspao.
(8) Pošto je pristao na uslove, potpisao je ugovor.
(9) Pošto je dopunio pismo, otišao je na poštu da ga preda.
(10) Pošto se posavetovao sa svim prijateljima, krenuo je na put.
(11) Pošto je uzeo knjige, izišao je iz kuće i pošao za školu.
(12) Pošto je iznajmio kancelariju u centru grada, počeo je da radi.
(13) Pošto se razboleo, nije došao na sastanak.
(14) Pošto se uplašila, počela je da trči.
(15) Pošto se naljutio, nije hteo da primi više nikoga.
(16) Pošto smo se duže zadržali kod Petrovićevih, nismo mogli da posetimo Marićeve.
(17) Pošto se nije ispavao, nije se dobro osećao celog dana.
(18) Pošto nije došao na vreme, ostao je bez večere.

(19) Pošto nisu mogli da se slože, odlučili su da se opet sastanu.
(20) Pošto nije rezervisao mesto, nije mogao da otputuje.
(21) Pošto nije položio ispit, morao je da uči i preko leta.
(22) Pošto je video ranu, mnogo se uplašio.
(23) Pošto nije namestio krevet izjutra, morao je da ga namesti kad se vratio kući.
(24) Pošto nisu prodali stari automobil, nisu mogli da kupe novi.
(25) Ako ne svršite univerzitet, nećete moći da nađete dobar posao.
(26) Ako ustane rano, imaće vremena da svrši sve poslove.
(27) Ako isečete ovo drvo, imaćete dovoljno drva za celu zimu.
(28) Ako se oženite njome, imaćete vernog druga.
(29) Ako podignete ovu knjigu, videćete nešto čemu ćete se mnogo iznenaditi.
(30) Ako obavite sve poslove do podne, moći ćete još danas da se vratite kući.
(31) Iako nismo dobro razgledali grad, morali smo da otputujemo.
(32) Iako nije naučio sve za sledeći dan, otišao je u bioskop.
(33) Iako se nije poslužio našim automobilom, bio nam je mnogo zahvalan što smo mu ga stavili na raspoloženje.
(34) Iako nije sasvim ozdravio, vratio se na posao.

C - THE CONJUGATION OF THE VERBS HRKATI AND STEĆI (See Par. 262 & 264)

Drill the conjugation of the verbs hrkati and steći by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is expected.

Singular	1	m., f.	Plural	1	m., f.
	2	m., f.		2	m., f.
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko hrče dok spava?
(2) Ko je hrkao dok je spavao?
(3) Ko ne bi hrkao da nije spavao na leđima?
(4) Ko želi da steče malo novaca da ni mogao da kupi kuću?
(5) Ko nije još ništa stekao?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U selu Belom Potoku ispod Avale

Beograđani vole jahanje i svi oni koji mogu idu na jahanje po okolini Beograda, obično u Topčider, a često i do Avale. Beograđani obično počinju da idu na jahanje u mesecu martu, a prestaju u mesecu oktobru.

Pre nekoliko dana Stanković je počeo da uči Diksona kako da jaše. Pošto Dikson brzo napreduje, Stanković je odlučio da ga povede na jedno duže jahanje. Danas su oni pošli u selo Beli Potok koje se nalazi ispod planine Avale. Došavši ispod jednog malog brda, oni su se zaustavili. Stanković je predložio da puste konje da galopiraju uzbrdo, jer će Dikson, kao početnik, tako brzo steći poverenje u samog sebe. Dikson se složio s njim i oni su pustili konje da galopiraju uzbrdo. Stigavši na vrh brda, oni su se opet zaustavili. Dikson je izjavio da se osećao kao da je leteo u oblake.

Pred podne su se zaustavili pored puta kraj jednog izvora u livadi Stankovićevog strica Jovana i pustili konje da pasu. Janko je prvo pokazao Diksonu selo Beli Potok, koje se nalazi baš ispod Avale. U tome selu se rodio Vasa Čarapić, čuveni srpski narodni junak iz Prvog ustanka protiv Turaka. Stanković je onda skinuo s ramena bisage iz kojih je izvadio ručak koji je njegova žena spremila za njih. Pošto su ručali i dali konjima zobi, oni su prilegli da se odmore. Oni su se probudili posle jednog sata, osedlali konje i otišli u Beli Potok. Dan je bio vrlo lep, a Avala je bila veličanstvena kao neka kraljica.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the dentist's

Before Mr. Dickson left Chicago, his dentist told him that he should pull out one molar and fill another bad tooth. Dickson could not do that, because he was busy preparing himself for the trip to Yugoslavia. But, last night Dickson did not sleep very well on account of those two teeth. So, this morning he asked his friend Stankovich if he knew a good dentist. Stankovich was sorry that he could not take him to a friend of his who is the best dentist in the capital. This dentist is divorcing his wife and has not done any work for over a month. However, he took him to another very good dentist.

The dentist to whom Stankovich took Dickson did not take an X-ray of Dickson's teeth, because, as soon as Dickson opened his mouth, it was evident that his teeth were in excellent condition. He examined Dickson's two teeth and said that the molar should be pulled out at once, and the tooth next to it should be filled. Then, he gave Dickson an injection and pulled out the molar so easily that Dickson did not even feel it. After Dickson saw the root of the molar, which had decayed, he was glad that the dentist had pulled it out.

Before Stankovich and Dickson left the dentist's office, the dentist told Dickson that he could rinse his mouth with tepid, salty water when it stopped bleeding and that he should come back the following Tuesday. Then, he will drill and fill the tooth which he intends to save.

Dickson was very satisfied with the dentist's work. He decided to go to bed early tonight and get his fill of sleep.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

SIXTH PART
INTERPRETING

Ispitivanje vojnog begunca (nastavak) (O inžinjeriji)

Interrogation of an Army deserter (cont.) (About the Corps of Engineers)

1. Kapetan Brodi: Da li vaša inžinjerija učestvuje u borbi?

1. Captain Brodie: Does your Corps of Engineers participate in combat?

Vojni begunac: Da, naši inžinjerci izvršavaju mnoge borbene zadatke samostalno.

Army deserter: Yes, our engineers execute many combat missions independently.

2. K.B: Hoćete li da mi kažete neke od tih borbenih zadataka?

2. Capt B: Will you tell me some of those combat missions?

V b: Oni učestvuju u borbi protiv neprijateljskih tenkova i ruše prepreke i utvrđenja.

A d: They participate in combat against enemy tanks and destroy obstacles and fortifications.

3. K.B: Koji su drugi zadaci vaše inžinjerije?

3. Capt B: What are other missions of your Corps of Engineers?

V b: Građenje prepreka i fortifikaciskih objekata, miniranje i rušenje, izrada i opravka komunikacija, maskiranje, izrada aerodroma, iznalaženje vode itd.

A d: Building of obstacles and fortification objects, mining and demolition, building and repair of communications, camouflage, building of airdromes, discovering of water, etc.

4. K.B: Koje vrste inžinjerije imate?

V b: Mi imamo pionire, pontonire, hemičare, jedinice plamenobacača, maskirne i vodosnabdevačke jedinice.

4. Capt B: What kinds of engineers do you have?

A d: We have pioneer, pontonier, chemical, flamethrower, camouflage and water supply units.

5. K.B: Kako je vaša inžinjerija formirana?

V b: Naša inžinjerija je organizovana prema potrebi u jedinice od voda do puka.

5. Capt B: How is your Corps of Engineers organized?

A d: Our Corps of Engineers is organized according to the need into units from a platoon to a regiment.

6. K.B: Kako su organizovani pioniri?

V b: U vodove, čete (do 3 voda), bataljone (do 4 čete) i pukove (do 4 bataljona).

6. Capt B: How are the pioneers organized?

A d: Into platoons, companies (up to 3 platoons), battalions (up to 4 companies) and regiments (up to 4 battalions).

7. K.B: A pontoniri?

V b: Oni su organizovani kao i pioniri, ali svaka jedinica ima i po jednu parkovu jedinicu.

7. Capt B: And pontoniers?

A d: They are organized like the pioneers, but every unit has a train unit, too.

8. K.B: Kako su organizovane železničko-građevinske jedinice?

V b: One imaju čete i bataljone.

8. Capt B: How are the railway operating units organized?

A d: They have companies and battalions.

9. K.B: Koje još inžinjeriske jedinice imate?

9. Capt B: What other engineer units do you have?

V b: Imamo još čete inžinjeriskih mašina, maskirne čete i bataljone, i vodosnabdevačke čete i bataljone.

A d: We also have companies of engineering machines, camouflage companies and battalions and water supply companies and battalions.

10. K.B: Da li su te jedinice samostalne?

10. Capt B: Are those units independent?

V b: Neke jesu, a neke su u sastavu divizija, korpusa i armija.

A d: Some are, but some are in the composition of divisions, corps and armies.

11. K.B: Šta rade vodosnabdevačke čete i bataljoni?

11. Capt B: What do the water supply companies and battalions do?

V b: Te jedinice imaju dužnost da iznađu vodu i da snabdevaju trupe vodom.

A d: The duty of th se units is to find water and to supply the troops with it.

12. K.B: Da li to znači da vi nemate dovoljno vode?

12. Capt B: Does that mean that you haven't enough water?

V b: U nekim krajevima ima vrlo malo vode i zbog toga vodosnabdevačke jedinice moraju da se postaraju da je nađu.

A d: In some regions there is very little water and because of that the water supply units must take care of finding it.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Janko and Dickson went horseback riding again.
2. When they came to a hill, they first stopped and then let their horses gallop uphill.
3. Dickson felt as if he were flying up into the clouds.
4. At noon they stopped in a meadow near a spring, so that the horses could catch their breath and they could rest a little.
5. From there they first glanced at Mount Avala, which looked as magnificent as a queen, and the village Beli Potok (White Creek), in which Vasa Charapich, a hero from the First Insurrection against the Turks, was born.
6. Then, they took out of the saddle bags their lunches and oats for the horses, and unsaddled the horses.
7. Having had their fill of eating, they decided to take a nap and let the horses graze.
8. Janko and Dickson fell asleep immediately and began snoring.
9. After an hour Janko woke up first, saddled the horses and woke up Dickson, who got up lazily.
10. Associating with Janko, Dickson was not only learning horseback riding but also the Yugoslav history and other things.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

2017-bìsage, f. pl. - saddlebags

2018-dȍle, adv. - down

2019-drúžiti se, v.r.ipfv. - to associate
pr.t: drûžim se;drûže se

2020-flȁša, f. - bottle

2021-galopȉrati, v.i.ipfv. - to gallop
pr.t: galòpiram;galopȉraju

2022-gȍre, adv. - up

2023-hȑknuti, v.i.pfv. - to snore
pr.t: hȑknem;hȑknu

*2023-hȑkati, v.i.ipfv. - to snore
pr.t: hȑčem;hȑču

2024-izdúvati se, v.r.pfv. - to get a breath of air;
pr.t: ìzdūvām se;izdúvajū se to calm down, to rest

2025-ìzvor, m. - source, spring

2026-lēn, adj. - lazy

-lēno, adv. - lazily

2027-lìvada, f. - meadow

2028-mȁrt, m. - March

2029-nàjesti se, v.r.pfv. - to eat one's fill
pr.t: nàjedem se;nàjedu se
a.p.p: nàjeo,nàjela,nàjelo,
nàjeli,nàjele,nàjela

2030-ȍblāk, m. - cloud
nom. pl: ȍblāci

2031-òktobar, m. - October
gen. sing: òktobra

2032-pȁsti, v.t.ipfv. - to graze
pr.t: pásēm;pásū
a.p.p: pȁsao,pȁsla,pȁslo,
pȁsli,pȁsle,pȁsla

2033-pòtok, m. - creek, brook
nom. pl: pòtoci

2034-prilèći, v.i.pfv. - to lie down for a short while, to take a nap
pr.t: prilegnem;prilegnu
a.p.p: prilegao,prilègla, prilèglo,prilègli, prilègle,prilègla

2035-rȁme, n. - shoulder
gen. sing: rȁmena

2036-rasèdlati, v.t.pfv. - to unsaddle
pr.t: rasèdlam;rasèdlaju

*2036-rasedlávati, v.t.ipfv. - to unsaddle
pr.t: rasèdlavam;rasedlávaju

2037-rȕšiti, v.t.ipfv. - to destroy
pr.t: rȕšim;rȕše

*2037-pòrušiti, v.t.pfv. - to destroy
pr.t: pòrušim;pòruše

2038-sèdlati, v.t.ipfv. - to saddle
pr.t: sèdlam;sèdlaju

*2038-osèdlati, v.t.pfv. - to saddle
pr.t: osèdlam;osèdlaju

2039-stèći, v.t.pfv. - to acquire, to obtain
pr.t: stȅknēm;stȅknū
a.p.p: stȅkao,stȅkla,stȅklo, stȅkli,stȅkle,stȅkla

*2039-stȉcati, v.t.ipfv. - to acquire, to obtain
pr.t: stȉčem;stȉču

2040-strāh, m. - fear

2041-Tùrčin, m. - Turk
nom. pl: Tȕrci
gen. pl: Tȕrākā

2042-tvȑd, adj. - hard, firm

-tvȑdo, adv. - firmly

2043-ùstanak, m. - insurrection, uprising
gen. sing: ùstanka
nom. pl: ùstanci

2044-veličànstven, adj. - majestic, magnificent

-veličànstveno, adv. - majestically, magnificently

2045-zaùstaviti (se), v.t.&r.pfv. - to stop
pr.t: zaùstavim;zaùstave

*2045-zaùstavljati (se), v.t.&r.ipfv.- to stop
pr.t: zaùstavljam;zaùstavljaju

2046-zȍb, f. - oats
gen. sing: zȍbi

OSAMDESET-PETA LEKCIJA
EIGHTY-FIFTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDINGS -N, -NA, -NO, -NI, -NE, -NA (See Par. 266A)

Drill the formation of the passive participle of verbs whose infinitive stem ends in a by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
VEZATI	VEZA-	VEZ + AN = VEZAN

EXAMPLES: Marko me je brijao, ali me nije dobro obrijao.
Brijan sam, ali nisam dobro obrijan.
Jedan učenik je brisao tablu, ali je nije dobro obrisao.
Tabla je brisana, ali nije dobro obrisana.
Marko je već dopunjavao ovo pismo.
Ovo pismo je već dopunjavano.
Njihovi oficiri su ih vežbali, ali ih nisu izvežbali.
Oni su vežbani, ali nisu izvežbani.
Marko je vređao Maru i Anku.
Mara i Anka su vređane.
Đaci su već čitali ova štiva.
Ova štiva su već čitana.

(1) Marko je vraćao pero Petru.
(2) Mi smo gledali onu kuću.
(3) Kapetan je grupisao vojnike.
(4) Nastavnik je davao knjige juče.
(5) Mara je doterala kosu.
(6) Naš bataljon je držao ono brdo ceo dan.
(7) Kelner je često zaboravljao novac na stolu.
(8) Policajac me je zadržao na ulici pola sata.
(9) Ambasador ga je često zadržavao na ručak.
(10) Dikson je zaključivao ugovore svaki dan.
(11) Prozore učionice smo zatvarali svako veče.
(12) Petar je zaticao Marka u krevetu svako jutro.
(13) Na putu u onu šumu vojnici su me često zaustavljali.
(14) Mi smo izabrali novi komitet u nedelju.
(15) Anka je izdavala ovu kuću za 6000 dinara mesečno.
(16) Mi smo izvežbali naše vojnike za tri dana.
(17) Poručnik je izveštavao kapetana o svemu telefonom.
(18) Iznajmljivali smo nekoliko zgrada juče za našu firmu.
(19) Ja sam često iznenađivao sekretara dok je čitao pisma.

(20) Jugosloveni nisu izrađivali automobile, jer nije bilo gvožđa.
(21) Oni su iskrcali naš bataljon u San Francisku.
(22) Dok smo iskrcavali naše trupe u Africi, avioni su leteli iznad njih.
(23) Oni su ispijali čaše vina jednu za drugom.
(24) On je naročito dobro ispirao čaše i šolje.
(25) Kuvar je isprao flaše.
(26) Baba je ispričala priču.
(27) Kapetan je jahao ovog konja juče.
(28) Marko je juče kovao ovo gvožđe.
(29) Baba je kupala Maru jutros, a ne sinoć.
(30) Kuvar je kuvao čorbu od pasulja juče, a ne danas.
(31) Kuvar je nabavljao ribu za našu menzu u Montereju.
(32) Kad sam bio dete, majka me je navikavala da ležem rano.
(33) Vojnici su nameštali krevete izjutra.
(34) Neprijatelj nas je napadao noću.
(35) Komunisti su napijali svoje vojnike rakijom.
(36) Naručivao sam ručak dva puta.
(37) Mara je nasekirala Marka juče.
(38) Vojnici su obavljali svoje poslove brzo.
(39) Sekretar je obaveštavao izaslanika o uspehu naših agenata.
(40) U našoj ambasadi u Beogradu pisari su obavljali sve poslove brzo.
(41) Komandant artiljerije nam je obećao podršku.
(42) Trgovački ataše me je obradovao više puta.
(43) Agent je obnavljao svoj katalog više puta.
(44) Učenici su obrisali tablu.
(45) Savetnik ambasade je odvajao njegove izveštaje svakog dana.
(46) Marko je odmarao konja posle svakog rada.
(47) O toj dozvoli su odlučivali više puta.
(48) Marko je održao reč.
(49) Komunisti su mi oduzimali dozvolu za rad više puta.
(50) Marko je okupao dete.
(51) Profesor je otkazao put za Njujork.
(52) Lekar je opravljao svoj automobil često.
(53) Stric je osedlao konja.
(54) Mi smo ga očekivali svaki dan, ali nije došao.
(55) Sestra je očešljala majci kosu.
(56) Mi smo dobro očuvali ovaj automobil.
(57) Oni su dobro plaćali svog kuvara.
(58) Svi su pozdravljali profesora dok je išao ulicom.
(59) Vojnici su pokupovali sav sir.
(60) Marko je pokrivao psa mantilom svake noći.
(61) Kelneri su posluživali oficire vrlo brzo.
(62) Mi smo potkivali konje tri puta mesečno.
(63) Juče smo potpisali ugovor sa Japanom.
(64) Lekar je već pregledao vašeg prijatelja.
(65) Đak je prepisao dijalog.

(66) Desetar je prijavljivao Marka poručniku nekoliko puta.
(67) Njih je svako primao lepo.
(68) Tog čoveka sam primećivao više puta na ulici.
(69) Baba mi je već pričala tu priču.
(70) Lekar je propisao odmor svima vojnicima.
(71) Mi smo proslavljali dan rada svake godine.
(72) Marko je rasedlao konja.
(73) O tome pitanju smo raspravljali juče.
(74) Policajci su rasterali pse.
(75) Brat mi je rezervisao sobu.
(76) Majka je sabrala jaja.
(77) Podoficiri su saopštavali vojnicima novosti svaki dan.
(78) Učenici su sastavljali stolove u učionici svako jutro.
(79) Kelneri su sačekivali putnike na ulazu.
(80) Oni su sedlali konje pred kućom.
(81) Marko je slagao ova drva juče.
(82) Mi smo spremali to jelo u našoj kući više puta.
(83) Vojnik je ubijao pse iz puške.
(84) Mi smo ukrcavali trupe u Njujorku, a ne u Filadelfiji.
(85) Čim smo ga upitali kako se zove, počeo je da trči.
(86) Ded je usijao ono gvožđe.
(87) Komunisti su formirali nove pukove svake godine.
(88) Vojnici su dobro čuvali svoje oružje.

*Gvožđe, kovati and potkovati are new words and are to be put on the blackboard.

B - FORMATION OF THE PASSIVE PARTICIPLE OF THE VERBS DATI AND SLATI (See Par. 266B)

Drill the formation of the passive participles of the verbs dati and slati and verbs derived from them by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
DATI	DA-	DA + N = DAN or DA + T = DAT
SLATI	SLA-	SLA + N = SLAN or SLA + T = SLAT

(1) Otac je dao Marku nov sat juče.
(2) Mara mi je dodala pržen hleb.
(3) Nastavnik nam je zadao novu lekciju juče.
(4) On nam još nije izdao opremu.
(5) Neko je odao Marka.
(6) Učenici su predali zadatke profesorima.
(7) Komandir je pridao jedan minobacač našem vodu.
(8) Siromah je prodao svoj automobil.
(9) Vojnik je razdao poštu u podne.

(10) Pošta je slala neka pisma avionom, a neka vozom.
(11) Majka je poslala Maru na more.

C - FORMATION OF THE PASSIVE PARTICIPLE OF THE VERB ZNATI (See Par. 266C)

Drill the formation of the passive participles of the verb znati and verbs derived from it by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
ZNATI	ZNA-	ZNA + N = ZNAN or ZNA+T=ZNAT
POZNATI	POZNA-	POZNA + T = POZNAT

(1) Svi ljudi znaju dobro Marka.
(2) Niko ga nije poznao.
(3) Niko nije ništa saznao o Marku.
(4) On je juče upoznao novog profesora sa učenicima.

DRUGI DEO
DIJALOG

U jednoj kovačnici u Belom Potoku

1. Robert Dikson: Primećujem da je moj konj počeo da hramlje. Šta treba da radim?

Janko Stanković: Sjašite, pa ćemo da vidimo . . Vaš konj je izgubio zadnju levu potkovicu, a i prednje potkovice treba pregledati. Moramo ga odvesti u potkivačnicu da ga potkuju.

2. R D: Šta ćemo da radimo dok konj bude potkovan?

J S: Otići ćemo da vam pokažem kuću Vase Čarapića.

(U kovačnici)

3. R D: Ovaj mi kovač izgleda poznat.

J S: Možda ste ga videli u Beogradu. On često dolazi tamo da kupuje gvožde. Dobar dan, majstore. Da li biste mogli da potkujete našeg konja?

4. Kovač: Dobar dan, gospodo. Moći ću, ali prvo moram da kujem ovo usijano gvožde. To će trajati oko 2o minuta.

J S: Dobro. Konj je vezan za drvo, pa ga potkujte kad budete mogli. Mi idemo malo u selo.

(Posle pola sata)

5. R D: Ja sam iznenađen što vidim da ovde još postoje kovačnice. One su gotovo iščezle u Americi.

SECOND PART
DIALOGUE

At the blacksmith shop in Beli Potok

1. Robert Dickson: I notice that my horse has begun to limp. What should I do?

Janko Stankovich: Dismount, and we'll see . . . Your horse has lost its left rear shoe and its front shoes should be looked at, too. We must take him to a blacksmith shop to be shod.

2. R D: What shall we do until the horse is shod?

J S: I'll show you the house of Vasa Charapich.

(In the blacksmith shop)

3. R D: This blacksmith looks familiar to me.

J S: Maybe you've seen him in Belgrade. He often goes there to buy iron. Good day, blacksmith. Could you shoe our horse?

4. Blacksmith: Good day, gentlemen. I can do it, but I must forge this red-hot iron first. That will take about 20 minutes.

J S: O.K. The horse is tied to the tree, so shoe him when you can. We're going to the village for a while.

(Half an hour later)

5. R D: I'm surprised to see that blacksmith shops still exist here. They have almost disappeared in America.

U jednoj kovačnici u Belom Potoku

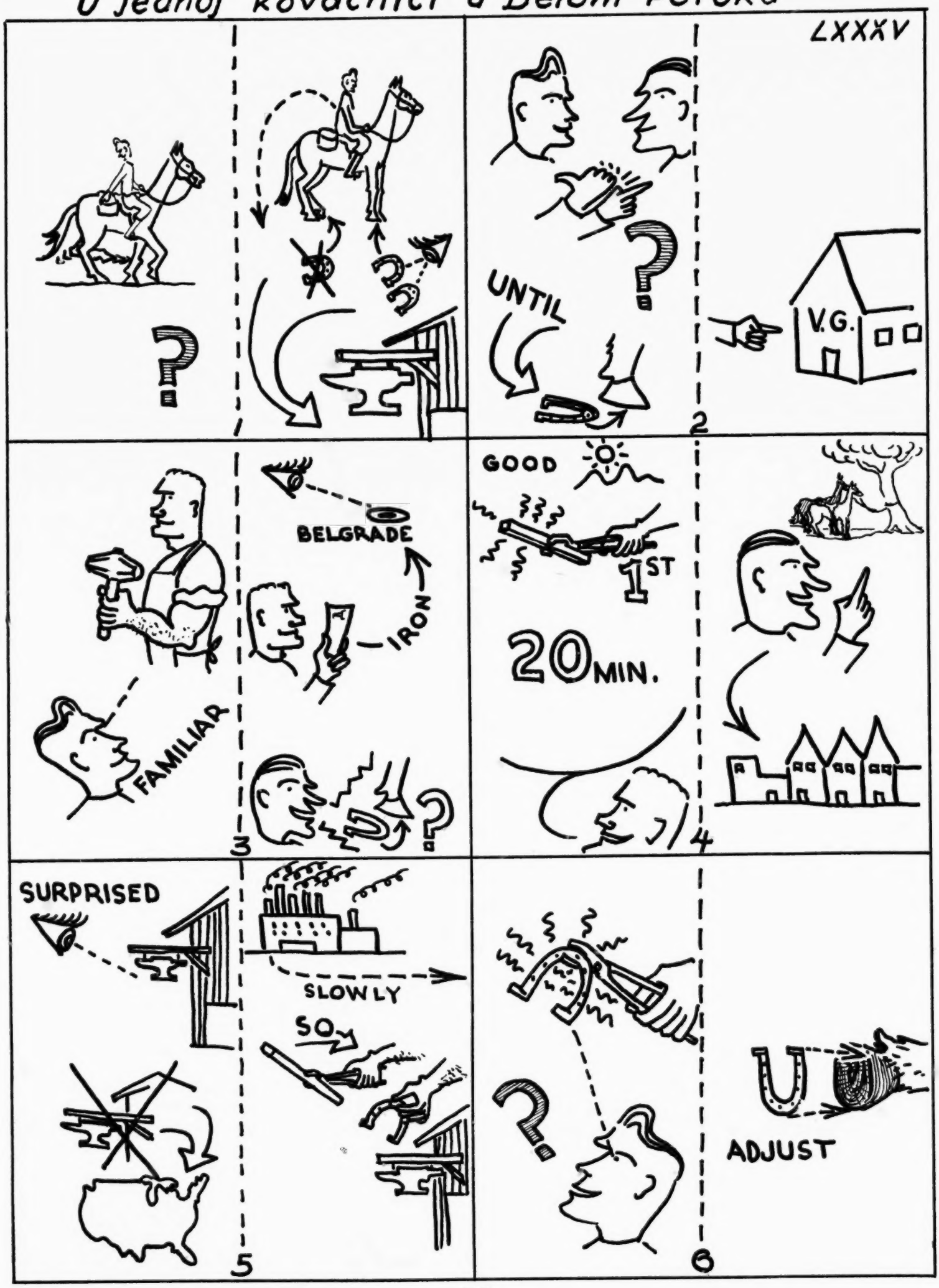

K: Naša industrija se razvija polako, pa će kod nas biti kovača i potkivača, a prema tome i kovačnica, još dugo vremena.

B: Our industry is developing slowly, so in our country there'll be blacksmiths and horseshoers and consequently, blacksmith shops for a long time yet.

6. R D: Zašto je ta potkovica tako usijana?

K: Zato što samo tako mogu da je doteram prema konjskoj kopiti.

6. R D: Why is that horseshoe so red-hot?

B: Because only then can I adjust it to fit the horse's hoof.

7. R D: Šta još radite ovde u kovačnici pored potkivanja konja?

K: Potkivam i volove, opravljam kola svih vrsta, radim sve od gvožđa, naročito poljoprivredne alate.

7. R D: What else do you do here at the blacksmith shop besides the shoeing of horses.

B: I shoe oxen, too, repair all kinds of carts, make everything of iron, particularly agricultural implements.

8. R D: Gde kupujete ove potkovice? Gde su one livene?

K: Kupujem ih od jedne fabrike, koja ih lije. Samo sada fabrike ne liju onako dobre potkovice kao pre rata.

8. R D: Where do you buy these horseshoes? Where were they cast?

B: I buy them from a factory which casts them. Only now the factories do not cast such good horseshoes as before the war.

9. R D: A zašto to?

K: Najbolje gvožđe se daje vojsci, a od onog što ostane liju se potkovice i druge stvari, koje nisu prvoklasne.

9. R D: And why so?

B: The best iron is given to the army, and from the rest they cast horseshoes and other articles, which are not first class.

10. R D: Meni ta potkovica, koju držite u ruci, izgleda odlična.

K: Ova potkovica, kao i one u onom sanduku, kupljene su pre rata.

10. R D: To me, that horseshoe, which you're holding in your hand, seems to be excellent.

B: This horseshoe, as well as those in that chest, was bought before the war.

11. R D: Ja bih želeo da vidim i te koje su nabavljene posle rata. Mogu li da vidim jednu?

11. R D: I'd also like to see those which were bought after the war. May I see one?

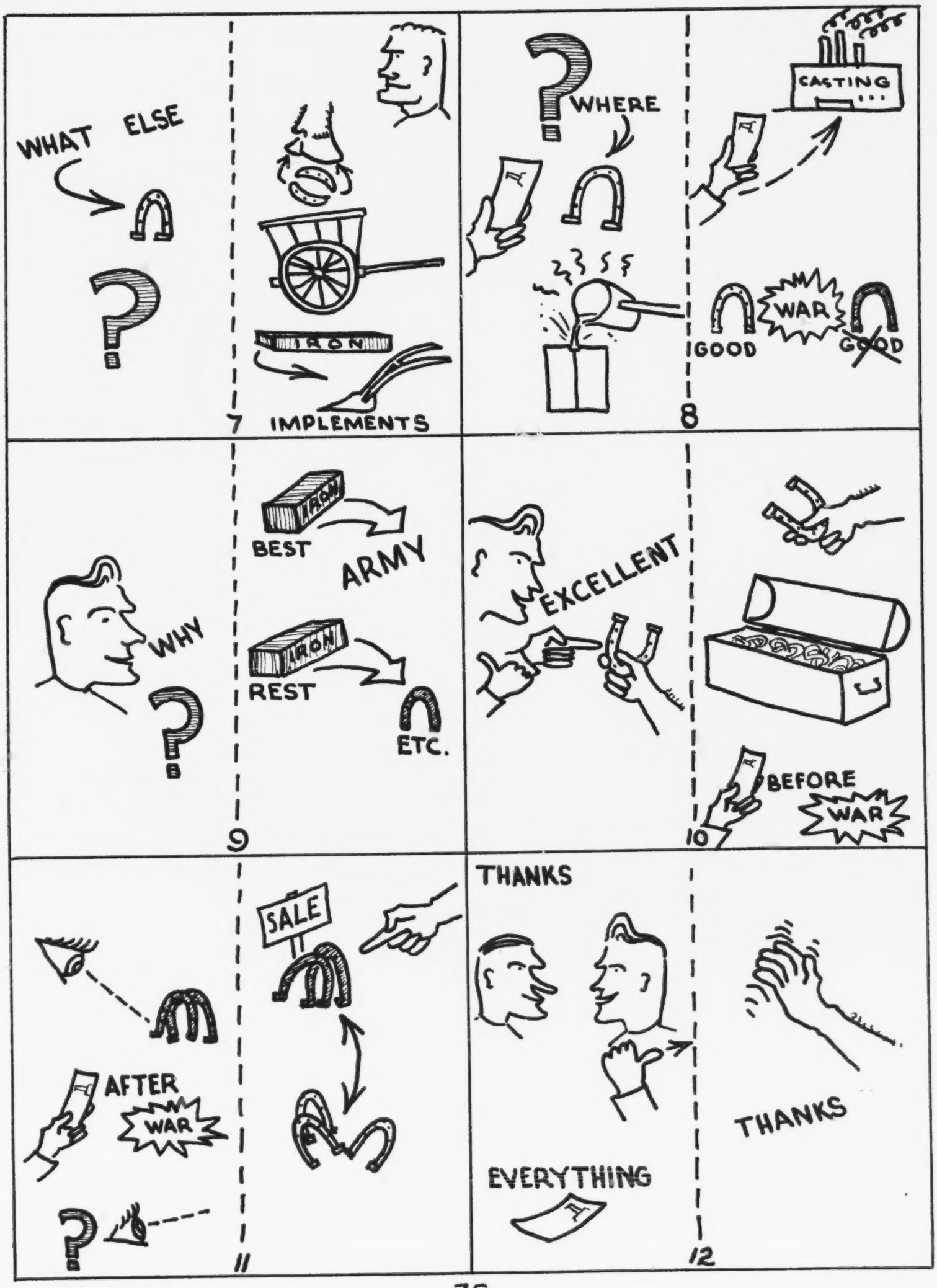
WHAT ELSE
7
IRON
IMPLEMENTS
WHERE
CASTING
GOOD
WAR
GOOD
8
WHY
9
BEST
ARMY
IRON
REST
ETC.
EXCELLENT
BEFORE
WAR
10
AFTER
WAR
11
SALE
THANKS
EVERYTHING
12
THANKS

K: Zašto ne? Ove su puštene u prodaju posle rata. Uporedite ih sami!

B: Why not? These were put on sale after the war. Compare them yourself!

12. R D: Hvala, majstore. Hajdemo, g. Stankoviću, sve je plaćeno.

12. R D: Thanks, blacksmith. Let's go Mr. Stankovich, everything is paid.

K: Dovidenja, gospodo, i hvala.

B: So long, gentlemen, and thanks.

PAR. 265 - THE PASSIVE PARTICIPLE

A - Only transitive verbs can have the passive participle. The passive participle is formed by adding certain endings to the infinitive stem of some verbs (see Par. 266) and to the present tense stem of other verbs. There are three groups of endings:

GROUPS	SINGULAR			PLURAL		
	Masc.	Fem.	Neut.	Masc.	Fem.	Neut.
1st Group	-н	-на	-но	-ни	-не	-на
2nd Group	-ен	-ена	-ено	-ени	-ене	-ена
3rd Group	-т	-та	-то	-ти	-те	-та

B - The passive participle is used to form various tenses and moods of the passive voice of verbs (see Par. 272 through 276, Lesson LXXXVII in this volume and Par. 278 through 282, Lesson LXXXVIII in this volume). The passive participle is also often used as an adjective (see Par. 271, Lesson LXXXVI in this volume).

C - You have already used in your dialogues the following passive participles: везан, груписан, куван, моторизован, наоружан, организован, оружан, спреман, формиран; затворен, ожењен, отворен, подељен пржен, препоручен, расељен, укључен; заузет, познат, придат.

PAR. 266 - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDINGS -Н, -НА, -НО, -НИ, -НЕ, -НА

A - All verbs the infinitive stem of which ends in а form their passive participles by adding the endings -н, -на, -но, -ни, -не, -на to the infinitive stem.

Infinitive	Infinitive stem	Passive Participle Masc. Gen. Sing.
потковати	поткова-	поткован
везати	веза-	везан

(2) Шта ћемо да радимо док коњ буде поткован?
(4) Коњ је везан за дрво.

Other examples: бријати, брисати, вежбати, враћати, вређати, гледати, грејати, груписати, давати, дизати, додавати, допуњавати, дотерати, дотеривати, држати, жвакати, заборављати, завршавати, задавати, задржати, задржавати, закључивати, замењивати, запаљивати, затварати, затицати, заустављати, изабрати, избацивати, издавати, избирати, извежбати, играти, извештавати, извињавати, извршавати, изнајмљивати, изненађивати, израђивати, изувати, искрцавати, искрцати, искупљивати, испијати, испирати, испрати, испраћати, испричати, испуњавати, истоваривати, јављати, јахати, ковати, кувати, купати, куповати, кушати, метати, набављати, навикавати, нагнати, надокнађивати, намештати, нападати, напијати, напуштати, наручивати, маскирати, настављати, обављати, обавештавати, обезбеђивати, обећавати, обећати, објављивати, обнављати, обрадовати, обријати, обрисати, обувати, одавати, одвајати, одмарати, одлучивати, одржати, одржавати, одређивати, одузимати, означавати, окупати, окушати, отказати, отказивати, опијати, оправљати, оседлати, остављати, очекивати, очешљати, очувати, пипати, питати, пласирати, плаћати, повраћати, погађати, подизати, подмлађивати, подржати, подржавати, позајмљивати, поздрављати, показати, показивати, поклањати, покуповати, покушавати, покушати, покривати, полагати, помагати, помињати, попуњавати, посаветовати, посећивати, посипати, послуживати, посматрати, потривати, потковати, потписати, потписивати, поучавати, почињати, прати, превртати, прегледати, предавати, предвиђати, предлагати, преписати, преписивати, придавати, пријављивати, примати, примећивати, приређивати, прихватати, причати, пробати, проверавати, продавати, продужавати, прописати, прописивати, просипати, прослављати, пружати, пуштати, развијати, разгледати, раздавати, размењивати, раседлати, раседлавати, расправљати, растерати, растеривати, резервисати, сабрати, сабирати, саветовати, савладати, савлађивати, сажвакати, саопштавати, састављати, сачекати, сачекивати, сачувати, свршавати, седлати, секирати, скидати, сковати, скраћивати, скувати, слагати, слати, слушати, снабдевати, спајати, спасавати, спремати, сретати, стављати, стварати, стицати, студирати, убијати, уверавати, укрцавати, укрцати, умивати, уписати, уписивати, упитати, упоређивати, употребљавати, уређивати, усијати, усијавати, успавати, успављивати, утврђивати, утоваривати, формирати, чекати, чешљати, чувати

B - The verbs <u>дати</u> and <u>слати</u> and verbs derived from them by means of prefixing besides using the endings -<u>н</u>, -<u>на</u>, -<u>но</u>, -<u>ни</u>, -<u>не</u>, -<u>на</u> also use the endings -<u>т</u>, -<u>та</u>, -<u>то</u>, -<u>ти</u>, -<u>те</u>, -<u>та</u> to form their passive participles:

Infinitive	Infinitive stem	Passive Participle Masc. Gen. Sing.
дати	да-	дан or дат
додати	дода-	додан or додат
задати	зада-	задан or задат
издати	изда-	издан or издат
одати	ода-	одан or одат
предати	преда-	предан or предат
придати	прида-	придан or придат
продати	прода-	продан or продат
раздати	разда-	раздан or раздат
слати	сла-	слан or слат
послати	посла-	послан or послат

C - Verbs derived from the verb знати by means of prefixing usually take the endings -т, -та, -то, -ти, -те, -та instead of -н, -на, -но, -ни, -не, -на to form their passive participles:

Infinitive	Infinitive stem	Passive Participle Masc. Gen. Sing.
знати	зна-	знат or знан
познати	позна-	познат
сазнати	сазна-	сазнат
упознати	упозна-	упознат

PAR. 267 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ХРАМАТИ

The present tense of the verb храмати and verbs derived from it is formed by dropping -ати of the infinitive and by adding the endings -јем, -јеш, -је, -јемо, -јете, -ју to the remaining part. The м of the infinitive and the ј of the ending become мљ:

храмати: храмљем, храмљеш, храмље, храмљемо, храмљете, храмљу

PAR. 268 - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS ЛИТИ AND ВИТИ AND VERBS DERIVED FROM THEM

The verbs лити and вити follow the pattern of the verb (у)мити in the formation of their present tenses (see Par. 28E-3, Vol II, p. 83):

лити: лијем, лијеш, лије, лијемо лијете, лију
развити: развијем, развијеш, развије, развијемо, развијете, развију

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDINGS -N, -NA, -NO, -NI, -NE, -NA

Drill the formation of the passive participle of verbs whose infinitive stem ends in a by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

(1) Ljudi su često gledali ovu planinu za vreme rata.
(2) Oni su često dizali cene u poslednje vreme.
(3) On je dodavao mnogo vode mleku.
(4) Milan je doterivao ovce iz polja svakog večera.
(5) Profesor je završavao časove u četiri sata leti, a u tri sata zimi.
(6) On je svakog dana zadavao mnogo novih reči.
(7) Marko je zamenjivao motor na automobilu nekoliko puta.
(8) Ljudi su nekada zapaljivali vatru drukčije.
(9) Kelneri su ga izbacivali iz restorana svake noći.
(10) Ljudi su rado igrali tu igru.
(11) Ja sam izvinjavao Marka više puta kad nije znao lekciju.
(12) Vojnici su uvek izvršavali komandirove zapovesti.
(13) Gospođa Jela je iznajmljivala ovu kuću svako leto.
(14) Oni su izuvali cipele pre ulaska u kuću.
(15) Marko je često iskupljivao svog psa.
(16) Kad god sam putovao za Evropu, prijatelji su me ispraćali na aerodrom.
(17) Oni su uvek ispunjavali dužnosti.
(18) Oni su istovarivali automobil dva sata.
(19) Radio je javljao vesti svaka dva sata.

(20) Ovog konja nije još niko jahao.
(21) Mi smo kupovali meso i povrće za vojsku samo u ovoj bakalnici.
(22) Kuvar je kušao čorbu pre nego što ju je dao vojnicima.
(23) Lekar je nagnao deda da popije lek.
(24) Naši vojnici su više puta napuštali to selo.
(25) Oni su rad na ovom putu nastavljali nekoliko puta.
(26) Ove cipele još niko nije obuvao.
(27) Komandir čete je određivao Marka više puta za komandira voda.
(28) Mi smo uvek održavali red u učionici.
(29) Ta žena je i ranije ostavljala decu samu.
(30) Oni su dobro očuvali sve topove.
(31) Mene nije pitao ništa.
(32) Plasirali smo top kod spomenika.
(33) Vojnici su pogađali cilj u centar vrlo često.
(34) Za vreme rata Amerikanci su podizali mnoge aerodrome svuda po svetu.
(35) Artiljerija podržava pešadiju u borbi.
(36) Ovaj automobil nismo još nikome pozajmljivali.
(37) Ovaj automobil nismo pokazali nikome.
(38) Pioniri su mnogo puta polagali ovaj most.
(39) Mi smo često pominjali Marka za vreme večere.
(40) Dok je bio u bolnici, prijatelji su ga često posećivali.
(41) Njega su lekari dugo posmatrali.
(42) Mi smo potkovali ovog konja juče.
(43) U ovoj školi su nekada poučavali samo jedan jezik.
(44) U našoj menzi su vojnici prali sudove posle svakog jela.
(45) Nastavnici su nekada predavali gramatiku drukčije nego što je predaju danas.
(46) Niko nije predviđao ovako strašan rat.
(47) Učenici su prepisivali štivo juče.
(48) Komandant puka je pridavao baterije pešadiskim bataljonima.
(49) Oni su često priređivali igranke u ovoj dvorani.
(50) Trgovci su juče prodavali lepe peškire.
(51) Njemu je policija produžavala boravak nekoliko puta.
(52) Domaćica je prosipala vodu na cveće svaki dan.
(53) Mi smo mu pružali ruku nekoliko puta, ali je on nije prihvatio.
(54) Kad smo bili pitomci Vojne akademije, nas nisu puštali da idemo u grad svaki dan.
(55) On je razvijao puk za borbu dva puta za tri dana.
(56) Svi stranci razgledaju stari grad u Beogradu sa interesovanjem.
(57) Konjanici su rasedlavali konje baš kad su naišli neprijateljski avioni.
(58) Njih je policija rasterivala nekoliko puta.
(59) Otac je savetovao Marka svaki dan, ali bez uspeha.
(60) Strpljenjem je savlađivao sve prepreke.

(61) Amerika je savladala Japan 1945 godine.
(62) Celo selo je sačekalo profesora Petrovića na stanici.
(63) Marko je sačuvao komad hleba za večeru.
(64) Oni su skidali i postavljali ovaj spomenik nekoliko puta.
(65) Kad god je on naišao, učenici su skidali kape.
(66) On je uvek skraćivao moja pisma.
(67) Majka je skuvala brzo lep ručak.
(68) Kad sam bio dete, majka me je slala često u bakalnicu.
(69) Vojnici su dobro slušali komandira.
(70) Oni su snabdevali Englesku oružjem iz Amerike.
(71) Mornari su prvo spasavali decu, pa žene.
(72) Njega je svako sretao ljubazno.
(73) On je nekoliko puta stavljao taj novac u banku i uzimao ga iz nje.
(74) Bog je stvarao svet šest dana.
(75) Naši roditelji su sticali ovo polako.
(76) Oni su nas uveravali da će nam biti bolje ovde.
(77) Komandant je ukrcao naš bataljon u voz.
(78) Majka je juče upisala malu Nadu u školu.
(79) Bakalin je upisivao dugove u crnu knjigu.
(80) Marko je dugo upoređivao moju i Petrovu kuću.
(81) Ovo pero nije još niko upotrebljavao.
(82) Vojnici su uređivali sobe subotom.
(83) Baba je uspavala Maru.
(84) Inžinjerci su utvrđivali grad mesec dana.
(85) Ribari su utovarivali ribu u automobile celo jutro.
(86) Mi smo željno čekali tu vest.
(87) Mara je dugo češljala majčinu kosu.
(88) On je juče razdavao novac siromasima.
(89) Pukovnik je dao odmor od dva sata celom puku.
(90) Nastavnik je zadao domaći zadatak učenicima.
(91) Marko je izdao puške svim vojnicima.
(92) Neko je odao Marka policiji.
(93) Ja sam predao vaše pismo komandantu.
(94) Komandant je pridao njegovu bateriju našem bataljonu.
(95) Nastavnik je razdao učenicima školske zadatke na prvom času.
(96) Mi smo mu poslali telegram da se odmah vrati.
(97) Amerika je slala vojnike brodovima i avionima u Japan.
(98) Prijatelji nisu poznali Maru.
(99) On to nije saznao od mene.
(100) Ja sam juče upoznao Maru s Markom.

B - THE PRESENT TENSE OF THE VERBS HRAMATI, LITI AND RAZVITI
(See Par. 268)

Drill the present tense of the verbs hramati, liti and razviti by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1	
	2			2	
	3	m., f., n.		3	m., f., n.

(1) Ko hramlje jer ga boli noga?
(2) Ko lije gvožđe?
(3) Ko treba da razvije svoj bataljon?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U jednoj kovačnici u Belom Potoku

Bio je divan dan, kao što su dani obično divni u mesecu maju. Dikson i Stanković su bili na putu za Beli Potok. Silazeći niz jedno brdo, oni su primetili da Diksonov konj ramlje pa su odmah sjahali. Stanković je pregledao konjske kopite i video da je konj izgubio zadnju levu potkovicu. On je primetio da ni prednje potkovice nisu u redu. Stoga su odlučili da konja odvedu potkivaču da ga potkuje.

U kovačnici, koja nije bila daleko od puta, oni su našli kovača kako kuje neko usijano gvožđe. Videvši da je kovač zauzet, oni su ga zamolili da potkuje konja koji je bio vezan za jedno drvo pred kovačnicom kad bude mogao. Zatim su otišli u selo da vide kuću u kojoj se rodio Vasa Čarapić.

Vrativši se iz sela posle jednog sata, oni su zatekli kovača da sprema šta je potrebno za potkivanje konja. Kovač je grejao potkovicu dok je nije usijao. On je to učinio da bi mogao da dotera potkovicu prema konjskoj kopiti. Iz razgovora sa kovačem Dikson je saznao da kovač potkiva i volove; da opravlja sve vrste kola; da pravi razne poljoprivredne alate od gvožđa kao i gde on kupuje potkovice. Kovač je izjavio da sadašnje potkovice nisu onako dobre kao što su bile predratne potkovice. Zatim je pokazao Diksonu i sadašnje i predratne potkovice i zamolio ga da ih uporedi. Dikson je to učinio i našao da su sadašnje potkovice loše, dok su predratne potkovice odlične.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Horseback riding in the outskirts of Belgrade

Mr. Stankovich promised Mr. Dickson to teach him horseback riding. A friend of his whom he knew from childhood and with whom he grew up placed at his disposal two good horses. Before they started riding, Dickson asked Stankovich to have patience with him as with a younger brother, because he had never been in the saddle.

Before they mounted the horses, Stankovich gave Dickson some instructions. In his opinion perhaps the most important thing in horseback riding is that a rider should never be afraid in the saddle, because the horse can always feel whether the rider is afraid or not. He also told Dickson that a rider should not shiver or get stiff in the saddle either. He showed

Dickson how to mount, how to hold the reins in his hands and his feet in the stirrups.

Dickson liked the outskirts of Belgrade very much. They did not take a long bridle path which went up a small hill, but took a shorter, and at the same time wider, bridle path which went through a plain. After a while Stankovich suggested that they should let their horses trot, so that Dickson could learn how to keep himself in the saddle while the horse was trotting. They rode side by side, because Stankovich wanted to watch Dickson in case he should fall off the horse. Dickson liked trotting very much. He felt as free as if he had ridden horses all his life and this was a very pleasant surprise for him. When he said this to Stankovich, the latter laughed and told him that it was premature to make such statements, because he had a lot more to learn. He would take Dickson for a longer ride the following day and teach him some other things.

Finally, they dismounted beside a fountain to have a drink of water and to water their horses.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

U jednoj kovačnici u Belom Potoku

Kad su Dikson i Stanković pošli na jahanje, Dikson je bio vrlo zadovoljan. Prvo, zato što je bio uveren da će vrlo brzo postati odličan jahač i, drugo, zato što je bio divan dan kao što dani mogu da budu divni u mesecu maju. Od jutra, kada su pošli, pa dok se nisu probudili posle ručka sve je izgledalo odlično. Ali kad su posle ručka pošli u selo Beli Potok, Dikson je primetio da mu konj hramlje. I on i Stanković su odmah sjahali da vide u čemu je stvar. Stanković je odmah video da je Diksonov konj izgubio zadnju levu potkovicu, pa je zatim pregledao i prednje potkovice i video da ni one ne izgledaju kako bi trebalo da izgledaju. Zbog toga je predložio Diksonu da odvedu konja kovaču da ga potkuje. Srećom kovačnica nije bila daleko od puta, te su oni stigli tamo za nekoliko minuta.

U kovačnici su videli kako kovač kuje neko usijano gvožđe, pa su ga upitali da li bi mogao da potkuje njihovog konja. Kovač im je odgovorio da žali što to ne može da učini odmah, jer mora da završi posao koji je počeo, ali da će posle toga

potkovati njihovog konja. Dikson i Stanković su bili zadovoljni odgovorom. Rekavši majstoru da je konj vezan za jedno drvo ispred kovačnice, oni su otišli u selo.

Vrativši se iz sela posle jednog sata, oni su videli da je kovač završio svoj posao i počeo da greje u vatri jednu potkovicu, koju je najzad sasvim usijao. Dikson se interesovao zašto je kovač usijao tu potkovicu, pa je upitao kovača zašto je potkovica morala da bude usijana. Kovač mu je objasnio da samo tako potkovice mogu da se doteraju prema konjskim kopitama.

U razgovoru sa kovačem, Dikson je saznao da se potkovice liju u jednoj fabrici odakle ih on kupuje, i da su one sada lošeg kvaliteta. Kovač mu je pokazao predratne potkovice, koje on upotrebljava samo za potkivanje konja svojih najboljih prijatelja. Zatim mu je pokazao i sadašnje i predratne potkovice i zamolio ga da ih uporedi, te sam vidi kolika je razlika između tih potkovica. Dikson ih je uporedio i uverio se da je razlika između tih potkovica zaista velika. Kad je Dikson upitao kovača zašto sadašnje potkovice nisu dobre kao predratne, kovač je odgovorio da se sada najbolje gvožđe daje vojsci.

Pitanja na Štivo — Questions on Reading Text

1. Kuda su pošli Dikson i Stanković?
2. Ko je bio vrlo zadovoljan?
3. U šta je Dikson bio uveren?
4. Kakav je bio dan?
5. Kakvi su obično dani u mesecu maju?
6. Kako je sve izgledalo od jutra pa dok se Dikson i Stanković nisu probudili posle ručka?
7. Kuda su Dikson i Stanković pošli pošto su se probudili posle ručka?
8. Šta je primetio Dikson kad su on i Stanković pošli ka Belom Potoku?
9. Šta su učinili Dikson i Stanković?
10. Zašto su oni sjahali s konja?
11. Šta je Stanković odmah video?
12. A kako su izgledale prednje potkovice?
13. Šta je Stanković predložio Diksonu?
14. Da li je kovačnica bila daleko?
15. Za koliko vremena su oni stigli u tu kovačnicu?
16. Šta je radio kovač kad su oni stigli u kovačnicu?
17. Šta su oni upitali kovača?
18. Šta im je kovač odgovorio?
19. Jesu li oni bili zadovoljni kovačevim odgovorom?
20. Za šta je bio vezan konj kojeg je trebalo potkovati?
21. Kuda su Dikson i Stanković otišli iz kovačnice?
22. Kad su se oni vratili iz sela?

23. Da li je kovač bio završio svoj posao kad su se oni vratili iz sela?
24. Šta je kovač grejao u vatri?
25. Dokle je kovač grejao potkovicu u vatri?
26. Za šta se Dikson interesovao?
27. Šta je Dikson upitao kovača?
28. Šta mu je kovač objasnio?
29. Gde se liju potkovice kojim kovač potkiva konje?
30. Odakle kovač kupuje potkovice?
31. Kakvog su kvaliteta te potkovice?
32. Da li mu je kovač pokazao predratne potkovice?
33. Kad kovač upotrebljava predratne potkovice?
34. Šta je kovač zamolio Diksona dajući mu sadašnje i predratne potkovice?
35. U šta se Dikson uverio?
36. Šta je najzad Dikson upitao kovača?
37. Šta mu je kovač odgovorio?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. While Janko and Dickson were descending towards Beli Potok, they noticed that Dickson's horse was limping.
2. When they looked better, they saw that the horse had lost its left rear shoe and that the front shoes should be looked at, too.
3. Therefore, they decided to take the horse to a blacksmith shop and ask the blacksmith to shoe him.
4. When they came there, the blacksmith was forging some red-hot iron and could not shoe the horse immediately.
5. After a while he took a horseshoe from a chest, put it into the fire and heated it until it was red-hot and then adjusted it to fit the horse's hoof and shod the horse.
6. The horseshoes are cast in a factory.
7. The blacksmith thinks that the quality of the horseshoes that are cast now-a-days is not as good as the quality of the prewar horseshoes.
8. He gave Dickson two horseshoes to compare them and the latter found that that was correct.
9. While blacksmith shops have almost disappeared in America, there are yet very many of them in Yugoslavia.
10. That is because the Yugoslav industry is developing slowly and blacksmiths, besides shoeing horses, are repairing wagons and making everything of iron, particularly agricultural implements.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

2047-àlāt, m. - tools

2048-dòterati (se), v.t.&r.pfv.
pr.t: dòterām;dòterajū - to adjust; (to improve one's appearance)

*2048-doterívati (se), v.t.&r.ipfv.
pr.t: dotèrujem;dotèruju - to adjust; (to improve one's appearance)

2049-fàbrika, f. - factory

2050-grȅjati (se), v.i.t.&r.ipfv.
pr.t: grȅjem;grȅju - to heat, to warm; (to warm oneself; to bask)

2051-gvȍžđe, n. - iron

2052-hrámati, v.i.ipfv.
pr.t: hrāmljēm;hrāmljū - to limp

2053-ìščeznuti, v.i.pfv.
pr.t: iščēznēm;iščēznū - to disappear

*2053-iščezávati, v.i.ipfv.
pr.t: iščèzavam;iščezávaju - to disappear

2054-iznènađen, adj. - surprised

2055-kȍla, n. pl. t. - wagon, cart, vehicle, chariot, car

2056-kȍpito, n. (kopita, f.) - hoof

2057-kȍvač, m. - blacksmith

2058-kȍvačnica, f. - blacksmith shop

2059-kȍvati, v.t.ipfv.
pr.t: kŭjēm;kŭjū - to forge, to hammer

*2059-skȍvati, v.t.pfv.
pr.t: skŭjem;skŭju - to forge, to hammer

2060-kvalìtet, m. - quality

2061-lȉti, v.t.ipfv.
pr.t: lijem;lȉju - to cast; to pour

*2061-lìven, adj. - cast, adj.

2062-lȍš, adj. - bad; evil

2063-māj, m. - May

2064-mājstor, m. - craftsman, master

2065-potkȉvač, m. - blacksmith, horseshoer

2066-potkívanje, n. - shoeing (horse)

2067-potkòvati, v.t.pfv. - to shoe (horse)
pr.t: pòtkujem;pòtkuju

*2067-potkívati, v.t.ipfv. - to shoe (horse)
pr.t: pòtkīvam;potkívaju

2068-pòtkovica, f. - horseshoe

2069-prȅdnji, adj. - fore, front, adj.

2070-prèdratni, adj. - prewar

2071-prvòklasni, adj. - first-class

2072-ràzviti (se), v.t.&r.pfv. - to develop
pr.t: ràzvijem;ràzviju

*2072-razvȉjati (se), v.t.&r.ipfv. - to develop
pr.t: ràzvijām;razvȉjaju

2073-sànduk, m. - chest, trunk
nom. pl: sànduci

2074-uporéditi, v.t.pfv. - to compare
pr.t: upòredim;upòrede

*2074-upoređívati, v.t.ipfv. - to compare
pr.t: uporèđujem;uporèđuju

2075-usȉjati (se), v.t.&r.pfv. - to make red-hot; (to grow red-hot)
pr.t: ùsijam;usȉjaju

*2075-usijávati (se), v.t.&r.ipfv. - to make red-hot; (to grow red-hot)
pr.t: usȉjavam;usijávaju

2076-zàdnji, adj. - rear, hind

* * *

pùstiti u prȍdaju - to put on sale

OSAMDESET-ŠESTA LEKCIJA
EIGHTY-SIXTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDINGS -EN, -ENA, -ENO, -ENI, -ENE, -ENA (See Par. 269)

1 - Drill the formation of the passive participle of verbs whose infinitive stem ends in i or in e and which form their present tense by means of endings -im, -iš, -i, -imo, -ite, -e by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

	INFINITIVE	PRESENT TENSE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
	BUŠITI	BUŠ-	BUŠ + EN = BUŠEN
	VIDETI	VID-	VID + EN = VIĐEN
b - blj:	upotrebiti	upotreb-	upotrebljen
v - vlj:	zaboraviti	zaborav-	zaboravljen
d - đ:	roditi	rod-	rođen
z - ž:	paziti	paz-	pažen
l - lj:	deliti	del-	deljen
m - mlj:	primiti	prim-	primljen
n - nj:	hraniti	hran-	hranjen
p - plj:	kupiti	kup-	kupljen
s - š:	nositi	nos-	nošen
t - ć:	vratiti	vrat-	vraćen
c - č:	izbaciti	izbac-	izbačen
zn-žnj:	prazniti	prazn-	pražnjen
sl-šlj:	izmisliti	izmisl-	izmišljen
sn-šnj:	objasniti	objasn-	objašnjen
st-št:	izvestiti	izvest-	izvešten
st-šć:	koristiti	korist-	korišćen
žd-žd:	smožditi	smožd-	smožden
št-št:	saopštiti	saopšt-	saopšten

(1) Ja sam upotrebio ovaj upaljač samo jednom.
(2) On je gubio i nalazio ovo pero nekoliko puta.
(3) Njegovom smrću smo izgubili jednog od najboljih prijatelja našeg naroda.
(4) Artiljerija je uskoro zaustavila neprijatelja jakom vatrom.
(5) Ja sam im javio sve što ste želeli.
(6) Mi smo nabavili ovaj automobil u Nemačkoj.
(7) On je napravio ovaj pisaći sto naročito za mene.
(8) Vojni sud je juče nastavio suđenje vojnim beguncima.
(9) Mi smo obavili sve poslove na vreme.
(10) Sopstvenik je obnovio ovaj bioskop prošle godine.
(11) Juče sam opravio naš automobil.

(12) Oficiri su pozdravili pukovnika kad je ušao u kancelariju.
(13) Oni su postavili taj spomenik odmah posle rata.
(14) Mi smo pravili tenkove još u Prvom svetskom ratu.
(15) Svakog oficira su prijavili pukovniku pre nego što je ušao u kancelariju.
(16) Juče smo proslavili kraj školske godine.
(17) Truba je budila vojnike leti u 5 sati, a zimi u 6 sati.
(18) On je juče izvadio pasoše za sve nas.
(19) Žene su vodile decu u šumu kad je bilo lepo vreme.
(20) Ovu kuću su gradili dve godine.
(21) Roditelji su dovodili decu u školu samo zimi.
(22) Ja sam zaradio taj novac teškim radom.
(23) Iznenadili su ga dok je spavao kod kuće.
(24) Amerikanci su izradili ovaj automobil u Ditroitu.
(25) Marko mi je nadoknadio štetu juče.
(26) Oni su mi nudili pivo, ali ja nisam hteo da pijem.
(27) Ja sam ti obezbedio stan u mojoj kući.
(28) Juče su me odredili na službu u Vašington.
(29) Vojnici su pogodili cilj više puta.
(30) Ponudili su mi kafu, ali je ja nisam uzeo.
(31) Juče mi je konzul potvrdio vizu.
(32) Đaci su prevodili ovo štivo na drugom času.
(33) Mi nismo predvideli rat u Koreji na vreme.
(34) U našoj ambasadi su mi priredili lepu sedeljku.
(35) Oni su me probudili vrlo rano da bih stigao na voz.
(36) Oni su provodili dan za danom u neradu.
(37) U Italiji su proizvodili male automobile i pre rata.
(38) Mnogo smo radili, ali smo malo uradili.
(39) Ovu kuću smo sagradili pre pet godina.
(40) Neko je uvredio Marka u vašoj kući, zato se on ljuti i na vas.
(41) Mara je uredila svoj stan vrlo lepo.
(42) Utvrdili smo dan našeg polaska za Evropu.
(43) Mi smo pazili svojudecu vrlo dobro.
(44) Juče su nam delili uniforme.
(45) Ljudi su uvek želeli mir.
(46) Ljudi su mnogo voleli Maru, jer je bila dobra.
(47) Nisu mi dozvolili da uđem u bioskop bez karte.
(48) Oni su zamolili Marka da dođe na sastanak, ali on nije došao.
(49) Neko je zapalio ovu kuću rano juče izjutra.
(50) Neko je ostavio ovo dete samo na ulici.
(51) Ručak su nam podelili čim je bio gotov.
(52) Komandir je pohvalio Marka pred svima.
(53) Narod je slavio Džefersona još dok je bio živ.
(54) Svi su hvalili dobrog učenika svaki dan.
(55) To pismo sam primio juče.
(56) Ovaj stan smo iznajmili juče.
(57) Pozajmili smo ovaj stari automobil od Marka.
(58) Majka je spremila ručak.

(59) Oni su hranili svog psa kuvanim mesom.
(60) Mi smo gonili neprijatelja ceo dan i celu noć.
(61) Nastavnik je dopunio moj odgovor da bi me đaci bolje razumeli.
(62) Oni su zamenili stari motor u našem automobilu novim motorom.
(63) Kapetan me je izvinio što nisam došao na večeru.
(64) Baba je nahranila dete pre dva sata.
(65) Otac je oženio Marka bogatom devojkom pre dve godine.
(66) Kad sam svršio školu, poklonili su mi ovu knjigu.
(67) Ljudi su brzo popunili sva mesta u autobusu.
(68) Ja sam razmenio vaš novac.
(69) Za vreme rata ljudi su učinili mnoge rđave stvari.
(70) On je iskupio svoj zlatni sat za trideset dolara.
(71) Skupili smo šezdeset dolara za siromahe u Montereju.
(72) Nekada su sve vojske nosile mitraljeze na konjima.
(73) Ljudi su donosili krompir u džakovima u grad.
(74) Vojnici su iznosili mrtve iz baraka dugo vremena.
(75) On mi je nanosio mnogo muke bez potrebe.
(76) Seljaci su odnosili kupus kući kolima.
(77) Oni su podnosili sve muke sa strpljenjem.
(78) Autobusi su prenosili putnike vrlo brzo.
(79) Deca su unosila drva u kuću uveče.
(80) Marka su vratili kući čim se pojavio.
(81) Učenici su zapamtili dijalog vrlo brzo.
(82) Isprali smo krastavce hladnom vodom.
(83) Mi smo platili vašu voznu kartu.
(84) Posle teške borbe povratili smo Filipine.
(85) Mi smo posetili Marka mnogo puta dok je bio bolestan.
(86) Policajac je pratio tog čoveka kroz ceo grad.
(87) U onoj šumi smo primetili jednu četu vojnika.
(88) Oni su prihvatili naš predlog sa zadovoljstvom.
(89) On je skratio naš put za tri dana.
(90) Kelner ga je izbacio iz restorana.
(91) Nastavnik nam je to dobro objasnio.
(92) Maru su izvestili danas da joj je majka bolesna.
(93) Lekar mi je danas namestio nove zube.
(94) Trupe su napustile ovaj položaj pre dva dana.
(95) Radio nas je obavestio o bombardovanju Formoze.
(96) Policija je pustila Marka da ide kući.
(97) Mi smo dobro koristili vaš automobil.
(98) Ujak me je dobro počastio.
(99) I Marka su častili pivom.
(100) Tu vest su mi saopštili juče.
(101) U nedelju smo zaključili ugovor sa Petrovićem.
(102) Zatvorili smo prozor jer je duvao vetar.
(103) Izvršili smo udar na neprijateljski desni otsek.
(104) Vojnici su istovarili sve protivpešadiske mine iz voza.
(105) Marko je napojio sve konje.
(106) Vodnik je spojio osmatračnicu telefonom.

2 - Drill the formation of the passive participle of transitive verbs derived from umeti by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	PRESENT TENSE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
RAZUMETI	RAZUM-	RAZUMLJEN
IZUMETI (to invent)	IZUM-	IZUMLJEN

(1) Narod je razumeo Pretsednika vrlo dobro.
(2) Oni verovatno nisu dobro razumeli njegovo pismo.

3 - Drill the formation of the passive participle of verbs which are perfective counterparts of verbs derived from the verb nositi by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
DONETI	DONESEN or DONET

(1) Putnik je doneo kufer autobusom.
(2) Stric je izneo sedlo pred kuću.
(3) Ljudi su uneli kasu u kancelariju.

4 - Drill the formation of the passive participle of verbs whose infinitive stem ends in a consonant by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	PRESENT TENSE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
GRISTI	GRIZ-	GRIZ + EN = GRIZEN

(1) Ovu jabuku je već neko grizao.
(2) Bolničarka je dovela internistu u moju sobu.
(3) Izvezli smo mnogo stoke u Japan.
(4) Ljudi u Evropi su jeli malo mesa za vreme rata.
(5) Marka su odvezli u bolnicu.
(6) Uvezli smo mnogo stranih automobila ove godine.

5 - Drill the formation of the passive participle of verbs whose infinitive ends in ći by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	PRESENT TENSE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
ZATEĆI	ZATEK-	ZATEK → ZATEČ + EN = ZATEČEN
NAĆI	NAĐ-	NAĐ + EN = NAĐEN

(1) Zatekli smo pismonošu pred kućom.
(2) Kuvar je isekao meso vrlo brzo i odmah ga ispekao.
(3) Neko je našao rukavice na ulici.
(4) Mnogi prijatelji su obišli Marka juče u bolnici.
(5) Marka su dobro obukli kad je pošao kući.
(6) Kuvar je pekao meso jedan sat.
(7) Povukli smo skoro sve trupe iz Bejruta.
(8) Nemce smo potukli u dva svetska rata.
(9) Put do Njujorka smo prešli za pet sati.
(10) Privukli smo bliže našu rezervu u toku prošle noći.
(11) Majka je svukla decu pre nego što su legla.
(12) Ljudi su sekli drva celog dana.
(13) Sve što imamo teško smo stekli.
(14) Otac je često tukao Marka kad je bio mali.

6 - Drill the formation of the passive participle of basic verbs which consist of only two syllables and whose infinitive ending ti is added to a root which ends in i or in u and of verbs derived from these verbs by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	PRESENT TENSE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
ČUTI	ČU-	ČUVEN
DOBITI	DOBI-	DOBIJEN or DOBIVEN
RAZVITI	RAZVI-	RAZVIJEN
POKRITI	POKRI-	POKRIVEN
LITI	LI-	LIVEN
UMITI	UMI-	UMIVEN
PITI	PI-	PIJEN

(1) Čuli smo tu poslovicu više puta u ovoj kući.
(2) Ovo pismo smo dobili juče.
(3) Mog oca su ubili u ratu u Koreji.
(4) Komandant je razvio naš bataljon za borbu.
(5) Majka je pokrila decu kaputom.
(6) Ljudi su lili topove od gvožđa već pre 400 godina.
(7) Bolesnika su umili u krevetu.
(8) Ljudi su pili vino celu noć.
(9) Oni su ispili mnogo čaša vina.
(10) Njega su opili vinom.
(11) Popili smo sve vino.

7 - Drill the formation of the passive participle of the verbs snabdeti, izuti, obuti by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	PRESENT TENSE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
SNABDETI	SNABDE-	SNABDEVEN
IZUTI	IZU-	IZUVEN
OBUTI	OBU-	OBUVEN

(1) Pre polaska u napad snabdeli smo sve vojnike bombama.
(2) Neko mu je izuo cipele dok je spavao i odneo ih.
(3) Otac je obuo Marku Jovanove cipele.

B - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDINGS -T, -TA, -TO, -TI, -TE, -TA (See Par. 270)

1 - Drill the formation of the passive participle of verbs which in their infinitive contain the connecting syllable nu by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
ZOVNUTI	ZOVNU-	ZOVNU + T = ZOVNUT

(1) Zovnuo sam Marka telefonom u dva sata.
(2) Metnuli smo dete u krevet u osam sati.
(3) Niko nije ništa pipnuo akamoli uradio kad komandant nije bio ovde.
(4) Neko mu je prevrnuo automobil dok je on sedeo u baru.

2 - Drill the formation of the passive participle of verbs which have two infinitives - one ending in ći and the other in nuti - by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
DIĆI or DIGNUTI	DIGNU-	DIGNU + T = DIGNUT

(1) Mi smo digli automobil posle podne.
(2) Kralj Aleksandar je podigao taj spomenik posle Prvog svetskog rata.
(3) U vojsci su me navikli da ustajem rano.
(4) Stigli smo Marka kod Karmela.

3 - Drill the formation of the passive participle of verbs consisting of a prefix + suti by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
USUTI	USU-	USU + T = USUT

(1) Posuli smo put cvećem.
(2) Dete je prosulo šećer po podu.
(3) Majka je usula kafu u šolje.

4 - Drill the formation of the passive participle of the verbs početi and uzeti and verbs derived from them by having the students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	INFINITIVE STEM	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
POČETI	POČE-	POČE + T = POČET
UZETI	UZE-	UZE + T = UZET

(1) On nije počeo čas na vreme jer su neki učenici zadocnili.
(2) Marka nisu uzeli u vojsku, jer on mora da hrani svoje stare roditelje.
(3) Komunisti su mu oduzeli sve što je imao.

5 - Drill the passive participle of the verb sresti and verbs derived from it, of transitive verbs derived from the verb sesti and of the verb pomoći by having students turn the sentences listed below into the passive voice after omitting the subject of the verb.

INFINITIVE	THIRD PERSON PLURAL PRESENT TENSE	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.
SRESTI	SRETNU	SRETNU + T = SRETNUT
NAPASTI	NAPADNU	NAPADNU + T = NAPADNUT
POMOĆI	POMOGNU	POMOGNU + T = POMOGNUT

(1) Neki ljudi su ga sreli pred kućom i dugo ga tukli.
(2) Neprijatelj nas je napao u toku noći.
(3) Mi smo ga pomogli kad god je tražio.

C - THE PASSIVE PARTICIPLES USED AS ADJECTIVES (See Par. 271)

Drill the use of passive participles as adjectives by having the students translate the following sentences into Serbo-Croatian.

(1) Married students live in town.
(2) I like baked potatoes better than boiled potatoes.
(3) He eats only toast.
(4) Your underwear is in that open chest over there.
(5) I am working in a very well organized institution.
(6) We saw him with an armed man.

DRUGI DEO
DIJALOG

O zanatima

1. Robert Dikson: Dragi prijatelju, ja smatram da sam, zahvaljujući vama, najbolje obavešten američki trgovački agent u Jugoslaviji.

Janko Stanković: Hvala, hvala . . . Ja sam već naviknut na vašu radoznalost i laskanje. Šta biste sad želeli da saznate?

2. R D: Interesuju me vaši zanati, a naročito stari zanati.

J S: Svi naši zanati su stari, ali najstariji su zidarski, kovački i tkački. Posle njih dolaze kolarski, stolarski, bravarski . . .

3. R D: A za njima časovničarski, krojački, obućarski, itd., ali me zasad naročito interesuje tkački zanat.

J S: Verovatno zbog divnih pirotskih i sarajevskih ćilimova. Da vi možda ne mislite o nekom poslu u vezi s njima?

4. R D: Kao poslovan čovek ja uvek razmišljam kako bih mogao, pored svog posla, da zaradim još malo novaca, naprimer izvozeći te ćilimove u Ameriku.

J S: Da li ste u Čikagu u kući mog brata videli jedan ćilim koji je kupljen u Pirotu i donet (donesen) u Čikago?

5. R D: Jesam. I još onda sam mislio da bi se takvi ćilimovi mogli uvoziti

SECOND PART
DIALOGUE

About handicrafts

1. Robert Dickson: Thanks to you, my friend, I consider that I'm the best informed American commercial agent in Yugoslavia.

Janko Stankovich: Thanks, thanks . . . I'm already accustomed to your curiosity and flattery. What would you like to know now?

2. R D: I'm interested in your handicrafts, particularly the old ones.

J S: All our handicrafts are old, but the oldest are the bricklayer's, blacksmith's and weaver's. After them come the coachmaker's, carpenter's, locksmith's . . .

3. R D: And after them the watchmaker's, tailor's, shoemaker's, etc., but at present I'm interested particularly in the weaver's handicraft.

J S: Probably because of the beautiful Pirot and Sarajevo rugs. Are you perhaps thinking about some business in connection with them?

4. R D: As a businessman, I always ponder how, besides my business, I can earn some more money, for instance, exporting these rugs to America.

J S: Did you see, at my brother's house in Chicago, a rug which was bought in Pirot and brought to Chicago?

5. R D: I did. And as far back as that I thought such rugs could be imported

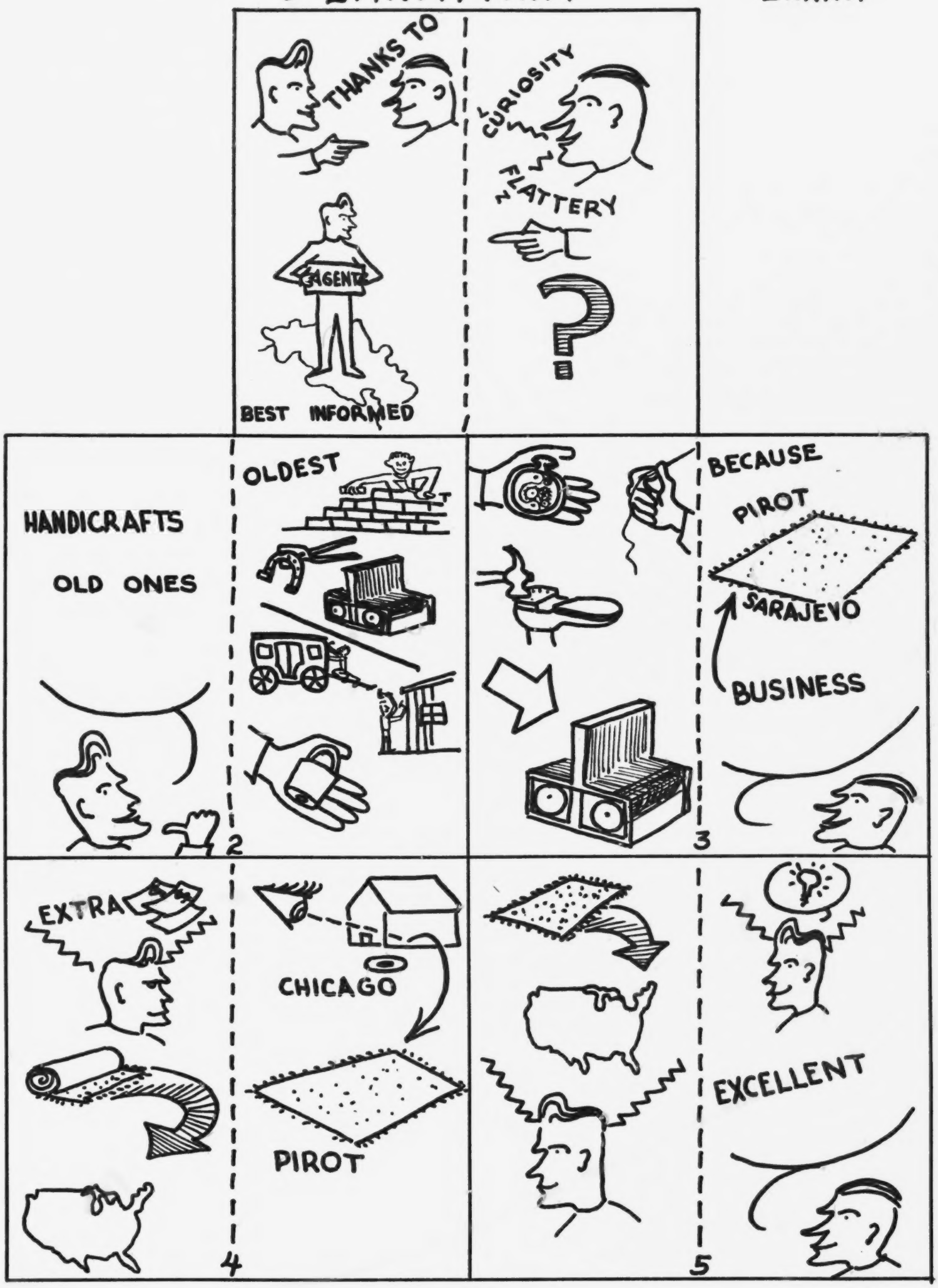
THANKS TO
CURIOSITY
FLATTERY
AGENT
BEST INFORMED
HANDICRAFTS
OLD ONES
OLDEST
2
3
BECAUSE
PIROT
SARAJEVO
BUSINESS
EXTRA
4
CHICAGO
PIROT
5
EXCELLENT

u Ameriku.

J S: Ja mislim da je vaša ideja odlična.

6. R D: Dobro. O tome ćemo govoriti kasnije, nego da nastavimo o zanatima. Kažite mi, molim vas, kako se ovde uče svi ti zanati?

J S: U staro vreme, pa često i sada, mladići su učili zanate kod majstora u radnjama. Međutim, sada imamo veliki broj zanatskih škola.

7. R D: Kakve su te škole?

J S: One su dovoljno stručne da nauče mlade ljude da postanu dobre zanatlije.

8. R D: Koliko se vremena uče ti zanati?

J S: Najmanje dve, a najviše četiri godine. Sve zavisi od vrste zanata.

9. R D: A da li ti mladići polažu stručne ispite?

J S: Svakako. Te ispite polažu privredni učenici da bi postali pomoćnici i pomoćnici da bi postali majstori.

10. R D: Sad sam potpuno uveren da znam sve o zanatima. Sad samo još jednu stvar koja me mnogo interesuje.

J S: Dobro. Ja vas slušam.

to America.

J S: I think that your idea is excellent.

6. R D: O.K. We'll speak about that later, but let's continue about the handicrafts. Please, tell me, how are all those handicrafts learned here?

J S: In olden times, and often even now, the young men learned the handicrafts in the shops of the craftsmen. However, we now have a great number of vocational schools.

7. R D: What are those schools like?

J S: They are adequately equipped to teach young men to become good craftsmen.

8. R D: How long does one study those handicrafts?

J S: At least two, and at most four years. It all depends on the kind of handicraft.

9. R D: And do those young men take specialty exams?

J S: By all means. These exams are taken by apprentices to become journeymen, and by journeymen to become master craftsmen.

10. R D: I'm quite convinced that I know everything about the handicrafts. Now, only one more thing which interests me very much.

J S: All right. I'm listening.

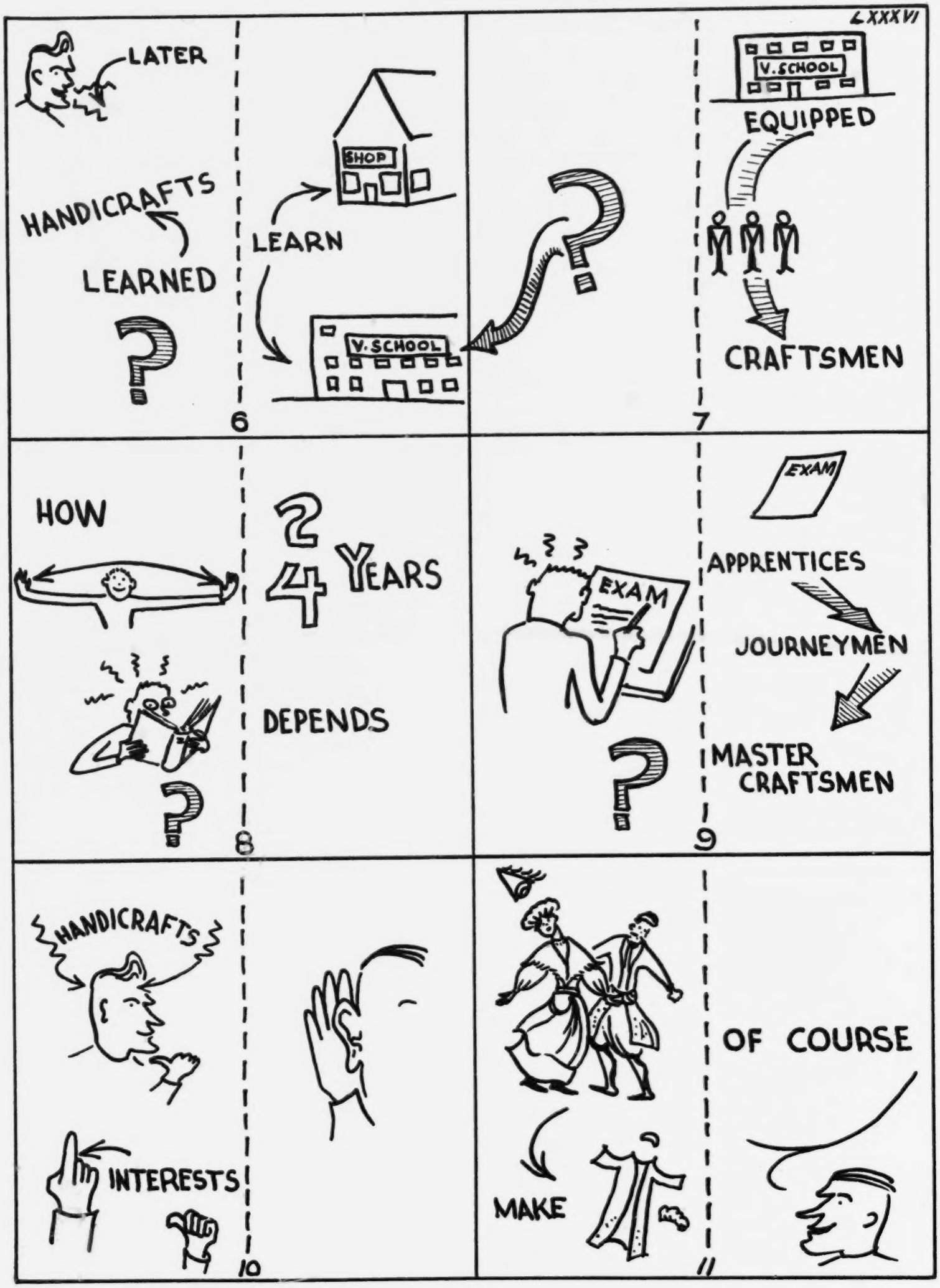
LATER
HANDICRAFTS
LEARNED
?
6
SHOP
LEARN
V. SCHOOL
?
V. SCHOOL
EQUIPPED
CRAFTSMEN
7
HOW
2
4
YEARS
DEPENDS
?
8
EXAM
EXAM
?
APPRENTICES
JOURNEYMEN
MASTER
CRAFTSMEN
9
HANDICRAFTS
INTERESTS
10
MAKE
OF COURSE
11

11. R D: Video sam seljake i seljanke vrlo lepo obučene u narodne nošnje. Da li ih oni prave sami?

J S: Naravno.

11. R D: I've seen peasants, men and women, nicely dressed in national costumes. Do they make them themselves?

J S: Of course.

PAR. 269 - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDI[illegible] -ЕН, -ЕНА, -ЕНО, -ЕНИ, -ЕНЕ, -ЕНА

(Verbs marked with an asterisk are not [illegible]-rized at present.)

A - All verbs except those mentioned in Par. 266 [illegible] 77 of this volume) and in Par. 270 (p. 109 of this volume) form their passive participles by adding the endings -ен, -ена, -ено, -ени, -ене, -ена to the present tense stem.

B - The verbs whose infinitive stem ends in и or in е and which form their present tense by means of the endings -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е make the majority of the verbs which form their passive participles by means of the endings -ен, -ена, -ено, -ени, -ене, -ена. If the present tense stem ends in one of the following consonants or groups of consonants, these change as follows:

б - бљ: употребити — употребљен

(Other examples: губити, изгубити)

в - вљ: заборавити — заборављен

(Other examples: зауставити, јавити, набавити, направити, наставити, обавити, обновити, оправити, поздравити, поставити, правити, пријавити, прославити, расправити, саставити)

д - ђ: родити — рођен
видети — виђен

(Other examples: будити, вадити, водити, градити, доводити, зарадити, извадити, изненадити, израдити, надокнадити, нудити, обезбедити, одводити, одредити, погодити, подмладити, понудити, потврдити, преводити, предводити, руководити, сарадити, увредити, урадити, уредити, утврдити)

з - ж: пазити — пажен

(Other examples: возити, извозити, мрзети, налазити, обилазити, одвозити, опазити, пролазити, увозити)

л - љ:	делити	дељен
	желети	жељен

(Other examples: волети, дозволити, жалити, замолити, запалити, молити, оставити, поделити, пожалити, похвалити, развеселити, славити, ставити, хвалити)

м - мљ:	примити	примљен

(Other examples: изнајмити, позајмити, спремити)

н - њ:	хранити	храњен

(Other examples: гонити, допунити, женити, заменити, извинити, испунити, нахранити, оженити, поклонити, попунити, разменити, учинити, чинити)

п - пљ:	купити	купљен

(Other examples: искупити, скупити)

с - ш:	носити	ношен

(Other examples: доносити, износити, наносити, односити, подносити, преносити, уносити)

т - ћ:	вратити	враћен

(Other examples: запамтити, испратити, осетити, памтити, платити, повратити, посетити, пратити, приметити, прихватити, скратити)

ц - ч:	избацити	избачен
зн - жњ:	*празнити (to empty)	пражњен
сл - шљ:	*измислити (to invent)	измишљен
сн - шњ:	објаснити	објашњен

The group ст in some verbs becomes шт and in some шћ:

известити	извештен
наместити	намештен
напустити	напуштен
обавестити	обавештен
пустити	пуштен
користити	коришћен
почастити	почашћен
частити	чашћен

The groups жд and шт do not undergo any change:

*сможд́ити (to crush)	сможден
саопштити	саопштен

Following are the verbs of the same group the present tense stem of which does not end in any of the above mentioned consonants or group of consonants: бушити (бушен), говорити (говорен), завршити (завршен), закључити (закључен), затворити (затворен), извршити (извршен), истоварити (истоварен), множити (множен), напојити (напојен), наручити (наручен), научити (научен), облачити (облачен), одвојити (одвојен), одлучити (одлучен), одморити (одморен), означити (означен), плашити (плашен), појити (појен), положити (положен), помножити (помножен), попушити (попушен), порушити (порушен), послужити (послужен), потрошити (потрошен), поучити (поучен), предложити (предложен), пробушити (пробушен), проверити (проверен), продужити (продужен), пружити (пружен), пушити (пушен), рушити (рушен), свлачити (свлачен), свршити (свршен), сложити (сложен), служити (служен), спојити (спојен), створити (створен), тешити (тешен), тражити (тражен), трошити (трошен), уверити (уверен), ударити (ударен), уплашити (уплашен), усавршити (усавршен), утешити (утешен), утоварити (утоварен), учити (учен).

C - Transitive verbs derived from the verb умети "to know how" by means of prefixing follow the pattern under B in forming their passive participles:

разумети	разумљен
*изумети (to invent)	изумљен

D - Verbs which are perfective counterparts of verbs derived from the verb носити form their passive participles either by adding the endings -ен, -ена, -ено, -ени, -ене, -ена to the present tense stem or the endings -т, -та, -то, -ти, -те, -та to the infinitive stem:

донети	донесен	от донет
занети	занесен	от занет
изнети	изнесен	от изнет
нанети	нанесен	от нанет
однети	однесен	от однет
поднети	поднесен	от поднет
понети	понесен	от понет
пренети	пренесен	от пренет
унети	унесен	от унет

E - All verbs the infinitive stem of which ends in a consonant (except the verbs трти "to rub" and срести "to meet" and verbs derived from them and transitive verbs derived from

the verbs сести and пасти) form their passive participles by adding the endings -ен, -ена, -ено, -ени, -ене, -ена to the present tense stem: гристи (гризен), довести (доведен), извести (извезен), јести (једен), одвести (одведен), одвести (одвезен), пасти (пасен), повести (поведен), појести (поједен), превести (преведен), провести (проведен), произвести (произведен), развести (разведен), спасти (спасен), увести (увезен).

F - All verbs whose infinitive ends in -ћи, except those which have two infinitives - one ending in -ћи and the other in ну+ти and the verb помоћи, form their passive participles by adding the endings -ен, -ена, -ено, -ени, -ене, -ена to the present tense stem. If the present tense ends in к, г or х, these change into ч, ж, ш respectively:

Infinitive	Present tense stem	Passive Participle Masc. Gen. Sing.
*врћи	врх-	вршен
*жећи	жег-	жежен
затећи	затек-	затечен
исећи	исек-	исечен
испећи	испек-	испечен
наћи	нађ-	нађен
обићи	обиђ-	обиђен
обућ и	обук-	обучен
пећи	пек-	печен
повући	повук-	повучен
потући	потук-	потучен
прећи	пређ-	пређен
привући	привук-	привучен
свући	свук-	свучен
сећи	сек-	сечен
стећи	стек-	стечен
тући	тук-	тучен

G - Basic verbs of two syllables whose infinitive ending ти is directly attached to the root which ends in и or in у as well as the verbs derived from them form their passive participles not only by adding the endings -ен, -ена, -ено, -ени, -ене, -ена but also by inserting в or ј between these endings and the present tense stem (which in this case is identical with the infinitive stem):

чути	чувен
*бити (to beat)	бијен or бивен
добити	добијен or добивен
убити	убијен or убивен
*вити (to wind, to twist)	вијен
развити	развијен
*крити (to hide)	кривен or крит

покрити	покривен or покрит
лити	ливен
(у)мити	умивен
пити	пијен
испити	испијен
опити	опијен
попити	попијен
*рити (to burrow)	ривен
*шити (to sew)	шивен

The same pattern is also followed by the following verbs:

*млети (and verbs derived from it)(to grind)	млевен
снабдети	снабдевен
изути	изувен
обути	обувен
*преобути (to change shoes)	преобувен

PAR. 270 - VERBS WITH THE PASSIVE PARTICIPLE ENDINGS -<u>Т</u>, -<u>ТА</u>, -<u>ТО</u>, -<u>ТИ</u>, -<u>ТЕ</u>, -<u>ТА</u>

A - The passive participle endings -<u>т</u>, -<u>та</u>, -<u>то</u>, -<u>ти</u>, -<u>те</u>, -<u>та</u> are added <u>to the infinitive stem</u> of the following verbs in order to form their passive participles:

1 - All verbs with the connecting syllable <u>ну</u>:

зовнути	зовнут
метнути	метнут
пипнути	пипнут
поменути	поменут
преврнути	преврнут
скинути	скинут

2 - All verbs which have two infinitives - one ending in <u>ћи</u> and the other in <u>нути</u>:

дићи or дигнути	дигнут
подићи or подигнути	подигнут
навићи or навикнути	навикнут
стићи or стигнути	стигнут

3 - All verbs consisting of <u>a prefix + сути</u>:

посути	посут
просути	просут
усути	усут

4 - The verbs жети "to harvest," клети "to curse," отети "to seize, to snatch away," почети, трти "to rub" and узети and verbs derived from them:

*жети	жет
*клети	клет
*отети	отет
почети	почет
*трти	трт
узети	узет
одузети	одузет

5 - The verbs consisting of a prefix + пети:

*распети (to crucify)	распет

B - The passive participle endings -т, -та, -то, -ти, -те, -та are added to the third person plural of the present tense of the following verbs in order to form their passive participles:

1 - The verb срести and verbs derived from it:

срести	сретнут

2 - The transitive verbs derived from the verbs пасти and сести:

напасти	нападнут
*посести (to man, to occupy)	поседнут

3 - The verb помоћи and verbs consisting of a prefix + бећи:

помоћи	помогнут
*избећи (to escape, to avoid)	избегнут

PAR. 271 - THE PASSIVE PARTICIPLES USED AS ADJECTIVES

Most passive participles can be used adjectivally. In this usage they are treated as adjectives:

(10) Сад сам потпуно уверен да знам све о занатима.
(11) Видео сам сељаке и сељанке врло лепо обучене у народне ношње.
Шта је у тој отвореној, а шта у оној затвореној кутији?
What is in that open, and what in that closed box over there?

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

A - FORMATION OF PASSIVE PARTICIPLES

Drill the formation of passive participles by having the students turn the following statements into the passive voice after omitting the subject of the verb.

(1) Tenkove smo upotrebili prvi put u Prvom svetskom ratu.
(2) Neko je izgubio sat na ulici.
(3) Ove barake smo napravili pre 50 godina.
(4) Jutros smo sastavili stolove.
(5) Marko se rodio pre Mare.
(6) Neko je video Marka u gradu juče pre podne.
(7) Ljudi su vadili gvožđe iz zemlje još pre mnogo vekova.
(8) Trupe su utvrdile grad prošle noći.
(9) Mi smo opazili Marka kad je izlazio iz kuće.
(10) Otac je odvozio Maru u školu svaki dan.
(11) Svi su mnogo žalili Marka.
(12) Majka je stavila dete u krevet.
(13) Nastavnici su primili lepo nove đake.
(14) Kuvari su spremili dobar ručak za nove đake.
(15) Đorđa su ženili više puta.
(16) Mi smo uvek dobro hranili svoju decu.
(17) Ovaj kufer sam kupio u San Francisku.
(18) Juče sam iskupio svoj lepi sat za 25 dolara.
(19) Kelneri su donosili jelo i piće vrlo brzo.
(20) Vojnici su prenosili žičane prepreke kolima.
(21) Učenici u našem odeljenju su uvek pamtili dijaloge vrlo dobro.
(22) Policija je primetila i posle toga pratila Marka po gradu.
(23) Skoro sve velike vojske su izbacile konjicu u prošlom ratu.
(24) Juče su nam objasnili kako treba da učimo.
(25) Juče su me izvestili da ću ići u Vojnu školu za strane jezike.
(26) Devojke su namestile lepo svoje sobe.
(27) Roditelji su napustili decu.
(28) U ponedeljak su me obavestili da mi je otac bolestan.
(29) Policija je pustila Marka da ide kući.
(30) Pešadija je vrlo često koristila tenkove za kretanje.
(31) Kad je bio gost kod Marićevih, Marka su vrlo mnogo častili.
(32) Počastili su ga čak i starom šljivovicom.
(33) Juče su mi saopštili da ću ići u Evropu.
(34) Neko je bušio zid, ali ga nije probušio.
(35) Drugi svetski rat smo završili 1945 godine.
(36) Pre 150 godina ljudi u Kaliforniji nisu govorili engleski jezik.
(37) Ugovore o miru smo zaključili iste godine.

(38) Policajac je zatvorio Marka zbog pijanstva.
(39) Marko je napojio konja na reci.
(40) Naručili smo dobar ručak.
(41) Učenici su dobro naučili lekciju.
(42) Bolničarke su oblačile i svlačile bolesnike svaki dan.
(43) Komandir čete je odvojio Prvi vod u rezervu.
(44) U Vašingtonu su odlučili da naše trupe ostanu na Formozi.
(45) Komandir je odmorio svoju četu pre početka napada.
(46) Komandant je označio put na velikoj karti.
(47) Iako su ga svi plašili, Marko se nije uplašio.
(48) U toku puta, pojili smo konje dva puta.
(49) Bolničarke su položile bolesnika na krevet.
(50) Učenik je pomnožio taj broj sa dva umesto sa tri.
(51) Popušili smo sve vaše cigarete.
(52) Neprijatelj je porušio ceo grad.
(53) Domaćica je poslužila goste šljivovicom.
(54) Nastavnik je poučio đake kako treba da govore dijalog.
(55) Predložili smo mir neprijatelju.
(56) Proverili smo sve što ste kazali.
(57) Produžili smo rad do noći.
(58) Ljudi su odmah pružili pomoć Marku.
(59) Ljudi su pušili cigarete celu noć.
(60) Ovaj grad su rušili u ratovima mnogo puta.
(61) Svršili smo posao rano izjutra.
(62) Učenici su složili knjige na sto.
(63) Prvo su nam služili rakiju i sir, pa onda pečenje.
(64) Juče su spojili moj telefon sa centralom.
(65) Bog je stvorio svet za šest dana.
(66) Svi su ga tešili, ali ga nisu utešili.
(67) Svi su tražili Marka ceo dan.
(68) Trošili smo novac vrlo brzo.
(69) Posle dugog razgovora uverili smo Marka da je Mara dobra devojka.
(70) Neko je udario Marka rukom po licu.
(71) Naša fabrika je prošle godine usavršila nove džet avione.
(72) Seljaci su brzo utovarili pamuk u kola.
(73) Njega su dugo učili i najzad ga naučili da čita srpsko-hrvatski.
(74) Doneli su nam ručak.
(75) Njega nisu brzo i lako razumeli.
(76) Voda ga je zanela daleko od obale.
(77) Izneli su ga iz učionice na rukama.
(78) Vetar je naneo lišće kroz prozor u moju sobu.
(79) Marka su odneli kući jer je bolestan.
(80) Juče smo podneli molbu za dozvolu za rad.
(81) Svi su poneli mantile.
(82) Vojnici su preneli top na brdo.
(83) Bolesnika su uneli u sobu posle operacije.
(84) Izgleda kao da je neko grizao ovaj komad mesa.
(85) Ovo dete su juče doveli u bolnicu.

(86) Marko je izvezao đubre u potok van grada.
(87) Ljudi su nekad jeli više mesa nego sad.
(88) Roditelji su odveli decu u bioskop.
(89) Pre večere smo pojeli sav hleb.
(90) On je preveo ovu knjigu na engleski pre dve godine.
(91) Posle ručka Marka su proveli kroz ceo grad.
(92) Oni su zatekli Maru u kuhinji.
(93) Kuvari su isekli meso vrlo brzo.
(94) Ona je ispekla jagnje za dva sata.
(95) Ovog psa smo našli na ulici.
(96) Juče smo obišli Marka u bolnici.
(97) Majka je obukla deci kapute, jer je hladno.
(98) Ovo meso ste dugo pekli.
(99) Povukli smo sve naše trupe iz Austrije.
(100) Nemce smo potukli dva puta, a Japance jedanput.
(101) Put do San Franciska smo prešli automobilom za tri sata.
(102) Neko je privukao stolicu zidu.
(103) Majka je svukla decu pre nego što su legla.
(104) Oni su sekli hleb tek pred ručak.
(105) Oni su stekli veliko iskustvo u ratu.
(106) Englesku su često tukli u ratu, ali je nisu potukli.
(107) Njihovu artiljerisku vatru su čuli daleko.
(108) Juče smo dobili nove bluze.
(109) Noćas je neko ubio našeg psa iz puške.
(110) Komandant je odmah razvio pešadiju za borbu.
(111) Majka je pokrila decu vrlo dobro.
(112) Ona je umila decu vodom i sapunom.
(113) Juče smo popili mnogo vina.
(114) Pili smo i pivo.
(115) Ispili smo mnogo čaša pića.
(116) Marka su opili pre operacije.
(117) Oni su snabdeli sve regrute odećom i obućom.
(118) Majka je izula dete uveče, a obula izjutra.
(119) Baš sad su zovnuli Marka u kancelariju.
(120) Odmah smo metnuli noževe na puške.
(121) Niko nije ni pipnuo hleb za vreme ručka.
(122) Njega niko nije spomenuo na zboru.
(123) Neko je prevrnuo čamac.
(124) On je skinuo poštanske marke sa svih pisama.
(125) Taj most su jutros digli u vazduh.
(126) Ovu zgradu su podignuli prošle godine.
(127) Mi smo navikli posadu broda na borbu noću.
(128) Stigli smo i poslednji tenk.
(129) Posuli su meso solju.
(130) Prosula je čaj po podu.
(131) Domaćica nam je usula kafu u šolje.
(132) Čas smo počeli na vreme.
(133) Marka su uzeli u vojsku juče.
(134) Oduzeli su nam pasoše.
(135) Prijatelji su me sreli na putu za bioskop.

(136) Mi smo ih napali noću.
(137) Novi položaj smo poseli izjutra.
(138) Oni su ih pomogli artiljeriskom vatrom.
(139) Taj slučaj smo raspravili juče.
(140) Oni su nam nadoknadili štetu.
(141) Marka su mrzeli bez razloga.
(142) Komandant je pohvalio našu četu.

B - THE PASSIVE PARTICIPLES USED AS ADJECTIVES

Drill the use of passive participles as adjectives by having the students translate the sentences listed below. After a sentence is translated, conduct a short drill on it.

(1) They live in an abandoned house.
(2) I enjoy hard boiled eggs.
(3) I had a long conversation with a well informed man.
(4) We are waiting to see the newly elected President.
(5) There are two dead men in that overturned automobile.
(6) The entire family lives in a rented room.
(7) He is commanding a newly formed company.
(8) I am writing with a borrowed pen.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

O zanatima

Danas je Robert Dikson izjavio da smatra da je on najbolje obavešten američki trgovački agent u Jugoslaviji. Otkada je u novembru prošle godine došao iz Amerike, pa dosada, tj. do meseca juna ove godine, Dikson je mnogo naučio o Jugoslaviji. On je priznao da za to treba da zahvali svom prijatelju Janku Stankoviću. Stanković, koji je bio naviknut na radoznalost i laskanje svog prijatelja Diksona, čim je to čuo, bio je uveren da Dikson i danas želi da nešto sazna. Stoga je odmah upitao Diksona o čemu bi on danas želeo da razgovara. Dikson je odgovorio da bi želeo da govore o jugoslovenskim zanatima. Pošto je bilo vrlo lepo vreme, oni su odlučili da odu na Kalimegdan i da tamo o tome govore. Šetajući ka Kalimegdanu, oni su počeli taj interesantan razgovor.

Diksona su interesovali svi zanati, a naročito tkački zanat. Njemu su se naročito dopali pirotski i sarajevski ćilimovi. On je još u Čikagu u kući Stankovićevog brata video jedan ćilim koji je kupljen u Pirotu i donesen u Čikago. Međutim, sad je došao na misao da bi izvozeći te ćilimove u Ameriku mogao da zaradi dosta novaca. Stanković je mislio da je ta ideja odlična, jer kad se kupuje i prodaje na veliko, onda se dosta i zaradi. A Dikson je poslovan čovek i zna da trguje.

Stanković je objasnio Diksonu da i sada u Jugoslaviji mladići uče zanate kod majstora po radnjama, ali ne toliko kao u prošlosti. Sad ima veliki broj stručnih privrednih škola gde mladići uče razne zanate. Oni polažu ispite koji su vrlo teški. Privredni učenici moraju da polože ispit da bi postali pomoćnici, a pomoćnici moraju da polože ispit da bi postali majstori.

Najzad je Dikson želeo da sazna da li seljaci i seljanke, koje je video obučene u divne narodne nošnje, sami prave te nošnje. Stanković je odgovorio da oni sami to izrađuju.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The Yugoslav Corps of Engineers

The Yugoslav Corps of Engineers participates in combat and performs many other duties independently.

These are some of its duties: participation in combat against enemy tanks, demolition of obstacles and fortifications,

building and repair of roads, building of communications, airdromes and obstacles, finding of water and supplying troops with it, building of bridges, etc.

As can be seen, the engineers have many duties. In order to carry out their duties, they are divided into branches. There are the following kinds of engineers: pioneers, pontoniers, chemical units, flame-thrower units, camouflage units and water supply (purification) units.

The pioneers and pontoniers are organized into units from a platoon to a regiment. The pontoniers have for each of their units a train unit.

The railway operating units are organized into companies and battalions and they are able to build and operate railroads.

In many regions of Yugoslavia water is very scarce and the supplying of troops with it presents a problem. Because of that the Yugoslav Corps of Engineers has a large number of water supply (purification) units whose duty is to find water and to supply the troops with it.

ŠESTI DEO
ISPITIVANJE

Ispitivanje vojnog begunca (O inžinjeriji i utvrđivanju)

1. Ispitivač: Jesu li trupe utvrđivale položaj sa koga ste došli?

   Vojni begunac: Jesu. Već pet dana sve trupe utvrđuju položaj.

2. I: Šta rade pešadiske jedinice?

SIXTH PART
INTERROGATION

Interrogation of ar Army deserter (About the Corps of Engineers and fortifications)

1. Interrogator: Were the troops fortifying the position you came from?

   Army deserter: Yes, they were. All the troops have been fortifying the position for five days.

2. I: What are the infantry units doing?

V b: One izrađuju streljačke zaklone, mitraljeske zaklone i zaklone za ostala svoja oruđa.

A d: They are making intrenchments, machine-gun nests and emplacements for their other weapons.

3. I: A artiljerija?

V b: Artiljerci rade zaklone za svoja oruđa.

3. I: And the artillery?

A d: The artillerymen are working on the emplacements for their weapons.

4. I: Koje jedinice postavljaju prepreke?

V b: Pešadiske jedinice postavljaju žičane prepreke i protivpešadiske mine.

4. I: Which units are setting up the obstacles?

A d: The infantry units are setting up wire obstacles and laying antipersonnel mines.

5. I: A šta rade inžinjerci?

V b: Oni izrađuju osmatračnice i protivtenkovske prepreke i opravljaju puteve i mostove pozadi položaja.

5. I: And what are the engineers doing?

A d: They are working on the observation posts and antitank obstacles and repairing roads and bridges behind the position.

6. I: Koje inžinjeriske jedinice utvrđuju položaj?

V b: Pored pionirskih vodova u sastavu pešadiskih pukova i diviziskog pionirskog bataljona, još i jedna maskirna četa.

6. I: What engineer units are fortifying the position?

A d: Besides the pioneer platoons in the composition of the infantry regiments and division pioneer battalion, also one camouflage company.

7. I: Da li upotrebljavaju inžinjeriske mašine?

V b: Da. Tamo je i jedna četa inžinjeriskih mašina.

7. I: Are they using engineer machines?

A d: Yes. There's one company of engineer machines there, too.

8. I: Ima li tamo jedinica plamenobacača, hemiskih jedinica i vodosnabdevačkih jedinica?

8. I: Are there any flamethrower, chemical and water supply units there?

V b: Da. Video sam plamenobacače svuda po položaju, a čuo sam da su došli i hemičari.

A d: Yes. I've seen flamethrowers all over the position and I heard that the chemical troops had arrived.

9. I: Da li se blizu položaja nalazi koji aerodrom?

9. I: Is there any airfield near the position?

V b: Da. Pioniri su izradili jedan aerodrom na 15 km od položaja, blizu reke.

A d: Yes, there is. The pioneers made an airdrome 15 km from the position, near the river.

10. I: Ima li dovoljno vode blizu položaja?

10. I: Is there enough water close to the position?

V b: Nema. Zbog toga jedna vodosnabdevačka jedinica donosi vodu iz reke.

A d. There isn't. Because of that one water supply unit carries the water from the river.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. From June till November Dickson learned much about Yugoslavia and its people and is still learning.
2. He considers himself the best informed American commercial agent.
3. While he was walking and talking with Janko last night, he admitted that he had to thank Janko for that.
4. The subject of their conversation on that occasion was mainly about crafts and craftsmen in Yugoslavia.
5. There are many crafts in Yugoslavia, but the main ones are: bricklayer's (mason's), blacksmith's, weaver's, coachmaker's, carpenter's, locksmith's, watchmaker's, tailor's and shoemaker's.
6. The names for crafts were made from the following names for craftsmen: mason, blacksmith, weaver, coachmaker, carpenter, locksmith, watchmaker, tailor and shoemaker.
7. In order to learn a trade the young Yugoslavs have to go to vocational schools as apprentices.
8. In order to become first journeymen and then master craftsmen they have to take specialty examinations.
9. Dickson was specially interested in weavers who weave the beautiful Pirot and Sarajevo rugs.
10. He thought that either an American importing them or a Yugoslav exporting them could earn much money.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Narrate into the microphone the daily dialogue in your own words.

2077-artiljérac, m. - artilleryman
gen. sing: artiljérca

2078-brȃvar, m. - locksmith

*2078-brȃvarski, adj. - locksmith's

2079-čàsȍvničar, m. - watchmaker

*2079-čàsȍvničarski, adj. - watchmaker's

2080-ćìlim, m. - carpet
nom. pl: ćìlimovi (ćìlimi)

2081-jūni, m. - June

2082-kilòmetar, m. - kilometer
gen. sing: kilòmetra

2083-kȍlar, m. - coachmaker

*2083-kȍlarski, adj. - coachmaker's

*2056-kòvački, adj. - blacksmith's

2084-kròjāč, m. - tailor

*2084-kròjāčki, adj. - tailor's

2085-lȃskanje, n. - flattering

2086-maskírati (se), v.t.&r.pfv.& ipfv. - to mask
pr.t: màskīrām;maskírajū

2087-nòvēmbar, m. - November
gen. sing: nòvēmbra

2088-òbućār, m. - shoemaker

*2088-òbućārski, adj. - shoemaker's

2089-Pȉrot, m. - Pirot

*2089-pȉrotski, adj. - Pirot, adj.

*1152-pomȍćnik, m. - journeyman
nom. pl: pomoćnici

2090-pòstaviti (se), v.t.&r.pfv. - to place, to put, to set; (to place oneself)
pr.t: pòstāvīm;pòstāvē

*2090-pòstavljati (se), v.t.&r.ipfv. - to place, to put, to set; (to place oneself)
pr.t: pòstavljām;pòstavljajū

2091-pozádi, prep. & adv. - behind

2092-pràktičan, adj. m. - practical, handy
pràktična, f.
pràktično, n.

-pràktično, adv. - practically

2093-prȉvredna škola, f. - trade school; vocational school

2094-prȉvredni ȕčenik, m. - apprentice

2095-prìznati, v.t.pfv. - to admit
pr.t: prìznām;prìznajū

*2095-priznávati, v.t.ipfv. - to admit
pr.t: prìznajem;prìznaju

2096-Sàrajevo m. - Sarajevo

*2096-sàrajevski, adj. - Sarajevo, adj.

2097-sèljānka, f. - peasant woman
gen. pl: sèljānki

2098-stȍlār, m. - carpenter

*2098-stȍlārski, adj. - carpenter's

2099-strȕčan, adj. m. - expert
strȕčna, f.
strȕčno, n.

-strȕčno, adv. - expertly

2100-šétati (se), v.i.t.&r.ipfv. - to walk, to promenade
pr.t: šétām;šétajū

2101-tkāč, m. - weaver

*2101-tkāčki, adj. - weaver's

2102-tkȁti, v.t.ipfv. - to weave
pr.t: tkȁm;tkȁju

*2102-òtkati, v.t.pfv. - to weave
pr.t: òtkam;òtkaju

2103-uvèsti, v.t.pfv. - to import
pr.t: uvèzem;uvèzu
a.p.p: ùvezao,uvèzla,uvèzlo,
uvèzli,uvèzle,uvèzla

*2103-uvòziti, v.t.ipfv. - to import
pr.t: ùvōzīm;ùvōzē

2104-zànāt, m. - handicraft, trade

2105-zanàtlija, f. - tradesman, craftsman

2106-zarāditi, v.t.pfv. - to earn
pr.t: zàradim;zàrade

*2106-zaraďivati, v.t.ipfv. - to earn
pr.t: zaràđujem;zaràđuju

2107-zìdār, m. - bricklayer, mason

*2107-zìdārski, adj. - bricklayer's, mason's

* * *

u staro doba - in olden times
na veliko - wholesale

OSAMDESET-SEDMA LEKCIJA
EIGHTY-SEVENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PASSIVE VOICE (See Par. 272)

Explain briefly the passive voice using the examples from the grammar analysis.

B - THE PASSIVE INFINITIVE (See Par. 273)

Drill the passive infinitive by having the students translate into Serbo-Croatian the following sentences:

BITI HVALJEN - TO BE PRAISED

(1) It is pleasanter to be praised than to be insulted.
(2) All these rifles must be issued today.
(3) All the guests must be served slivowitz first.

C - THE PASSIVE PRESENT TENSE (See Par. 272 & 274)

1 - Drill the expressing of the passive voice in the present tense by having the students replace the active voice in the sentences listed below with the reflexive construction after omitting the subject of the verb.

EXAMPLE: Trgovci u Montereju otvaraju svoje radnje u devet sati izjutra.
Radnje u Montereju se otvaraju u devet sati izjutra.

(1) Trgovci u Montereju zatvaraju svoje radnje u pet i po sati posle podne.
(2) Komunisti motorizuju Jugoslovensku narodnu armiju.
(3) Oni organizuju nove tenkovske jedinice.
(4) U borbi artiljeriju pridajemo pešadiji.
(5) Pre polaska na put mi potkivamo konje.
(6) Učenici brišu tablu posle svakog časa.
(7) Ljudi ne kupuju nova odela svaki dan.
(8) Mi zaključujemo ugovore sa stranim zemljama vrlo često.
(9) Seljaci u ovom selu doteruju stoku kući svakog večera.
(10) Mi izrađujemo automobile u Ditroitu.
(11) Vojnici uče u ovoj školi mnogo stranih jezika.
(12) Oficiri vežbaju regrute na vežbalištima.
(13) Mi ispiramo čaše toplom, a ne hladnom vodom.
(14) Majke kupaju decu u toploj vodi.
(15) Domaćica ispraća goste uvek do vrata.
(16) Regrutna komisija pregleda sve mladiće pre nego što stupe u vojsku.
(17) Mi kuvamo jelo u kuhinji.
(18) Mi kušamo jelo jezikom.

(19) Ljudi meću novac u banku da ga bolje čuvaju.
(20) Mi nabavljamo kafu iz Brazilije.
(21) Nastavnici navikavaju učenike da govore brzo srpskohrvatski.
(22) Ljudi brišu usta posle svakog jela.
(23) Seljak odmara konje posle svakog teškog rada.
(24) Oficiri vrše pregled vojnika svakog petka.
(25) Ljudi podižu mnoge nove kuće u Montereju.
(26) Mi pozajmljujemo novac u bankama.
(27) Ljudi poklanjaju stara odela siromasima.
(28) Đaci u ovoj školi polažu ispit petkom.
(29) Pismonoša razdaje pisma u podne.
(30) Vojnici u barakama nameštaju krevete izjutra.

2 - Drill the expressing of the passive voice in the present tense by having the students replace the active voice in the sentences listed below with the forms of the passive present tense. Have the chart of the passive present tense hung on the wall.

EXAMPLE: Kad god pogrešim, roditelji me tuku.
Kad god pogrešim, bivam tučen.

(1) Komandant često propisuje nova pravila.
(2) U ratu bombe ubijaju vojnike.
(3) Pre polaska na put mi sedlamo konje.
(4) Kad god ne naučim lekciju, nastavnik me savetuje.
(5) Oficiri vežbaju vojnike dok ih ne izvežbaju.

D - THE PASSIVE PERFECT TENSE (See Par. 275)

1 - Drill the passive perfect tense by having the students substitute it for the active past compound tense in the sentences listed below after omitting the subject of the verb. Have the chart of the passive perfect tense hung on the wall.

EXAMPLE: Moj prijatelj me je pozvao na večeru.
Ja sam pozvan na večeru.

(1) Marko je juče uvredio Maru.
(2) Mara je iznenadila Marka poklonom.
(3) Đorđa su primili u školu.
(4) Mara je vratila novac Đorđu danas pre podne.
(5) Nastavnik nam je objasnio gramatiku.
(6) Kelner je izbacio Marka iz restorana.
(7) Ja sam kupio ovo odelo pre deset godina.
(8) Policija je pustila Marka da ide kući.
(9) Neko je uplašio psa.
(10) Juče smo završili regrutsku obuku.
(11) Vojnici su sinoć istovarili svu municiju.

(12) Složili smo sve knjige na sto.
(13) Naručili smo nov automobil.
(14) Marka su svi tražili, ali ga nisu našli.
(15) Napojili smo sve konje.
(16) Doneli su nam ručak.
(17) Maru smo odneli u bolnicu.
(18) Mi smo razumeli sve što ste kazali.
(19) Marka su dobro počastili.
(20) Poslužili su ga rakijom, pečenjem i sirom.
(21) Neko je našao taj sat na ulici.
(22) Mi smo tukli i potukli Nemačku u ratu.
(23) Kuvar je pekao to meso dva sata.
(24) Popili smo sve pivo i vino.
(25) Majka je umila decu.
(26) Sav novac smo metnuli u banku na štednju.
(27) Navikao sam psa da trči za mnom.
(28) Komunisti su mi oduzeli pasoš.
(29) Nemačka je napala Jugoslaviju 1941 godine.
(30) Amerika je pomogla Jugoslaviju hranom.

2 - Drill the expressing of the passive voice in the past tense by having the students replace the active past compound tense in the sentences listed below with the reflexive construction after omitting the subject of the verb.

EXAMPLE: Trgovci su prošle zime zatvarali svoje radnje u pet sati.
Prošle zime radnje su se zatvarale u pet sati.

(1) Preko leta vojnici su pojili konje izjutra i uveče.
(2) Posle svakog dugog kretanja komandant je odmarao bataljon ceo dan.
(3) Pre rata fabrike u Jugoslaviji su lile bolje potkovice.
(4) Nekada smo kupovali konje i u gradu.
(5) Nekada su seljaci u Jugoslaviji prodavali voće na ulicama.
(6) Seljaci u Jugoslaviji su nekada nosili narodne nošnje više nego danas.
(7) Fabrike u Jugoslaviji nisu nikad izrađivale tenkove.
(8) Ljudi u Jugoslaviji su jeli mnogo hleba pre rata.
(9) Ovde su naše trupe vodile teške borbe u Prvom svetskom ratu.
(10) Komandant je upravo razvijao naš puk za borbu kad nas je neprijatelj napao.

E - THE PASSIVE FUTURE TENSE (See Par. 276)

1 - Drill the passive future tense by having the students substitute it for the active future tense in the sentences listed below after omitting the subject of the verb. Have the

chart of the passive future tense hung on the wall.

EXAMPLES: Ja ću napisati ovo pismo za jedan sat.
Ovo pismo će biti napisano za jedan sat.
Ako ovo uradiš dobro, otac će te pohvaliti.
Ako ovo uradiš dobro, bićeš pohvaljen.

(1) Vaš automobil ćemo opraviti danas.
(2) Ja ću dobro upotrebiti ovu pušku.
(3) Do zime ćemo sagraditi ovu kuću.
(4) Obezbediću vam stan.
(5) Večeras ćemo vam vratiti sve vaše knjige.
(6) Ljudi će uskoro napraviti avion koji će se kretati bez benzina.
(7) On je rekao da će ovaj članak prevesti danas.
(8) Policija će vam oduzeti pištolj.
(9) Ako se ne vratite brzo, deca će vas zaboraviti.
(10) Kad dođete kod nas, poslužićemo vas kafom.
(11) Dok se ti vratiš, ja ću osedlati konje.
(12) Dok vi ručate, potkivač će vam potkovati konja.
(13) To ćemo raspraviti, čim se oni vrate.
(14) Kad dođemo do mosta, nas će zaustaviti policija.
(15) Čim počne čas, nastavnik će vam to objasniti.
(16) Ako se ne pozdravite s Marom, uvredićete je.
(17) Kad odem u bakalnicu, kupiću sve što ti treba.
(18) Ako prođeš pored kuće, oni će te primetiti.
(19) Kad se istrezni, policija će ga pustiti kući.
(20) Ako bude rat, neprijatelj će porušiti naše gradove.
(21) Pre nego što dođete kući, mi ćemo utovariti vaše stvari u vaš automobil.
(22) Kad se svrši rat, mi ćemo obnoviti mnoga sela.
(23) Ako ovde pređete preko ulice, oni će vas ubiti.
(24) Čim dođe nastavnik, on će podeliti ove knjige učenicima.
(25) Čim neprijatelj krene napred, otvorićemo vatru iz minobacača.
(26) Kad pođete na put u Evropu, svi ćemo vas ispratiti.
(27) Ako se razbolite, odnećemo vas u bolnicu.
(28) Ako počne rat, svi građani će napustiti gradove.
(29) Ako ne bude učio, izbaciće ga iz škole.
(30) Ako se ne vratite na vreme u kasarnu, vas će zatvoriti.

2 - Drill the expressing of the passive voice in the future tense by having the students replace the active future in the sentences listed below with the reflexive construction after omitting the subject of the verb.

EXAMPLE: Trgovci će iduće zime opet zatvarati svoje radnje u pet sati.
Radnje će se iduće zime opet zatvarati u pet sati.

(1) Trgovci će otsada prodavati meso i u nedelju.
(2) U idućem ratu upotrebićemo atomske bombe.
(3) Ljudi će čitati njegove knjige i posle njegove smrti.
(4) Počevši od sutra mi ćemo otvarati naš restoran u šest sati izjutra.
(5) Policija će otsada vršiti pregled pasoša na granici.
(6) Ovaj sud će ubuduće brže raspravljati takve slučajeve.
(7) Mi nećemo više određivati regrute na te dužnosti.
(8) Vojnici će otsada prati rublje subotom.
(9) Lekari će otsada pregledati bolesne učenike u sedam sati.
(10) Mi ćemo ubuduće prodavati u svojoj apoteci i druge stvari, a ne samo lekove.

DIJALOG

Jedinice veze

1. Robert Dikson: Ja sam čitao u novinama o vezi u vašoj armiji. Tamo se govori vrlo mnogo o novim sredstvima veze.

General Stanković: Da. Sada se uvode u našu armiju nova sredstva veze koja su već nabavljena od vas iz Amerike.

2. R D: Zar vaša armija nije bila opremljena najnovijim sredstvima veze?

G.S: Nije. Mi smo bili opremljeni starim materijalom koji je bio otet od neprijatelja u ratu ili je bio kupljen odmah posle rata.

3. R D: Dobro, a koji su osnovni elementi vašeg sistema veze?

G.S: Osnovni elementi našeg sistema veze su stanice, centri, pravci i mreže.

4. R D: Šta se zove stanica veze?

G.S: Pod stanicom veze se podrazumeva mesto na kome se nalaze jedno ili više sredstava veze iste vrste.

5. R D: Šta je centar veze?

G.S: Centar veze se dobija kad se grupišu dve ili više stanica veze.

DIALOGUE

The Signal Corps

1. Robert Dickson: I've read in the newspapers about the (signal) communications in your armed forces. There is much talk about new means of communication there.

General Stankovich: Yes. The new means of communication that have already been purchased in the USA are now being introduced into our armed forces.

2. R D: Weren't your armed forces equipped with the newest means of communication?

Gen S: They weren't. We were equipped with old material which was seized from the enemy during the war, or it was bought immediately after the war.

3. R D: Very well, and what are the basic elements of your communications system?

Gen S: The basic elements of our communications system are stations, message centers, directions and nets of communication.

4. R D: What is called a communications station?

Gen S: By a communications station is understood a place at which are located one or more means of communication of the same kind.

5. R D: What is a message center?

Gen S: A message center is formed when two or more communications stations are grouped.

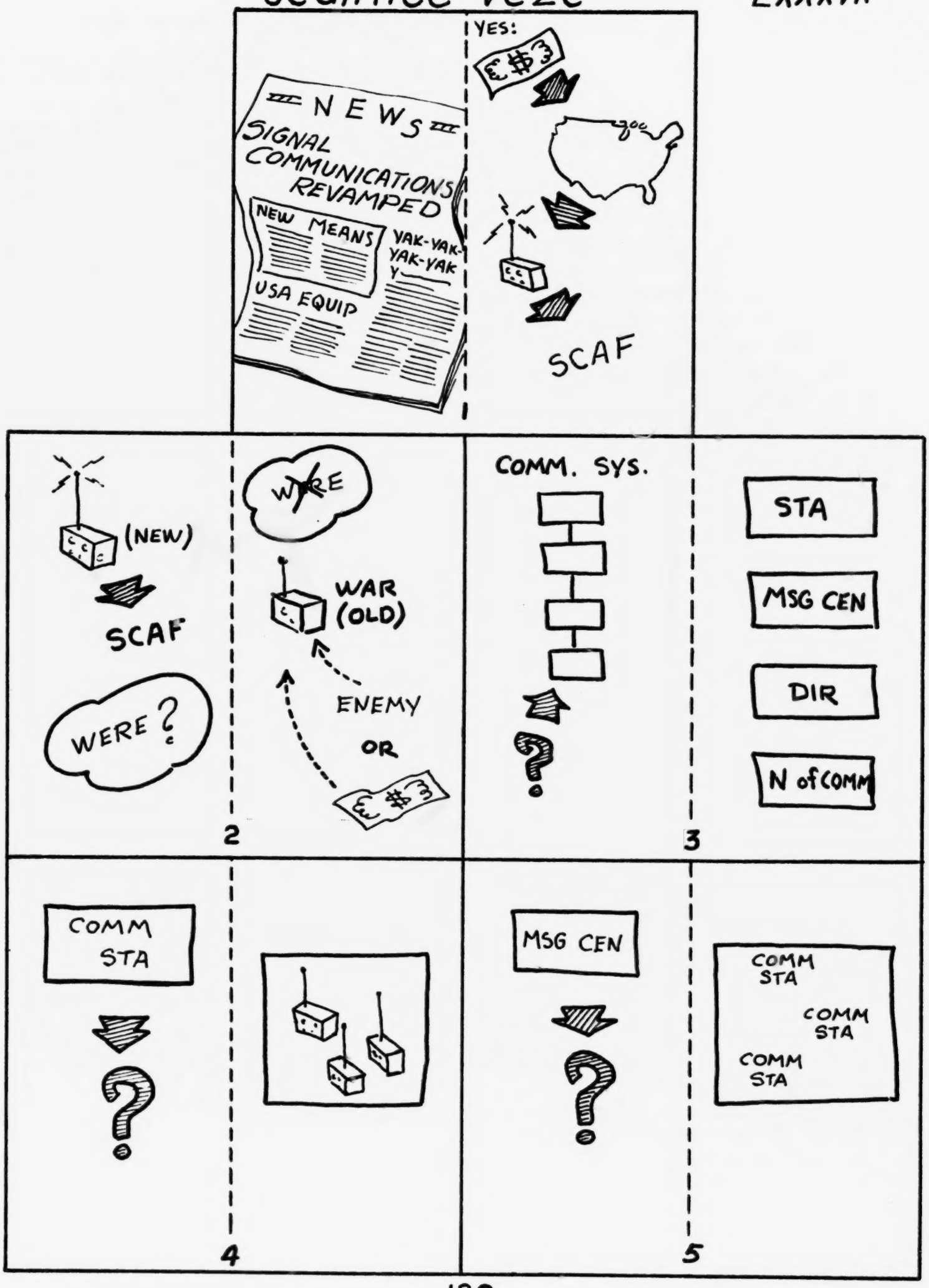
NEWS
SIGNAL COMMUNICATIONS REVAMPED
NEW MEANS
YAK-YAK-YAK-YAK Y
USA EQUIP
YES:
SCAF
(NEW)
SCAF
WERE?
2
WIRE
WAR (OLD)
ENEMY
OR
COMM. SYS.
3
STA
MSG CEN
DIR
N of COMM
COMM STA
4
MSG CEN
5
COMM STA
COMM STA
COMM STA

6. R D: Koje vrste veze se upotrebljavaju u vašoj armiji?

G.S: Zasada, veze u našoj armiji se dele na sledeće vrste: radio, žične, kurirske i signalne veze. Uskoro će biti završena nova organizacija (or: Uskoro će se završiti nova organizacija), pa će možda biti malo drukčije.

7. R D: Koja su sredstva radioveze?

G.S: To su radioprimopredajnici, radiopredajnici i radioprijemnici.

8. R D: Koja su sredstva žične veze?

G.S: Sredstva ove veze su telegrafska i telefonska.

9. R D: Koja su sredstva kurirske veze?

G.S: To su kuriri. Oni se kreću peške ili na konju ili na smučkama ili se prenose raznim sredstvima: automobilom, tenkom, oklopnim automobilom, avionom itd.

10. R D: Koja su sredstva signalne veze?

G.S: Ta sredstva su vizuelna i zvučna. Vizuelna su rakete, barjačići, table itd. Zvučna su pištaljke, sirene, zvona itd.

11. R D: Molim vas, još jedno pitanje. Koje su vaše jedinice veze?

6. R D: What kinds of communication are used in your armed forces?

Gen S: At present, the communications in our armed forces are divided into the following kinds: radio, wire, messenger and signal. The new organization will soon be accomplished and perhaps it'll be a little different.

7. R D: What are the means of radio communication?

Gen S: Those are radio transceivers, radio transmitters and radio receivers.

8. R D: What are the means of wire communication?

Gen S: The means of these communications are telegraphic and telephonic.

9. R D: What are the means of messenger communication?

Gen S: These are messengers. They move by foot or on horse or on skies or they're transported by various means: automobile, tank, armored car, airplane, etc.

10. R D: What are the means of signaling?

Gen S: Those means are visual and sound. The visual means are signal flares, signal flags, signal boards, etc. The sound means are whistles, sirens, bells, etc.

11. R D: One question more, please. What are your Signal Corps units?

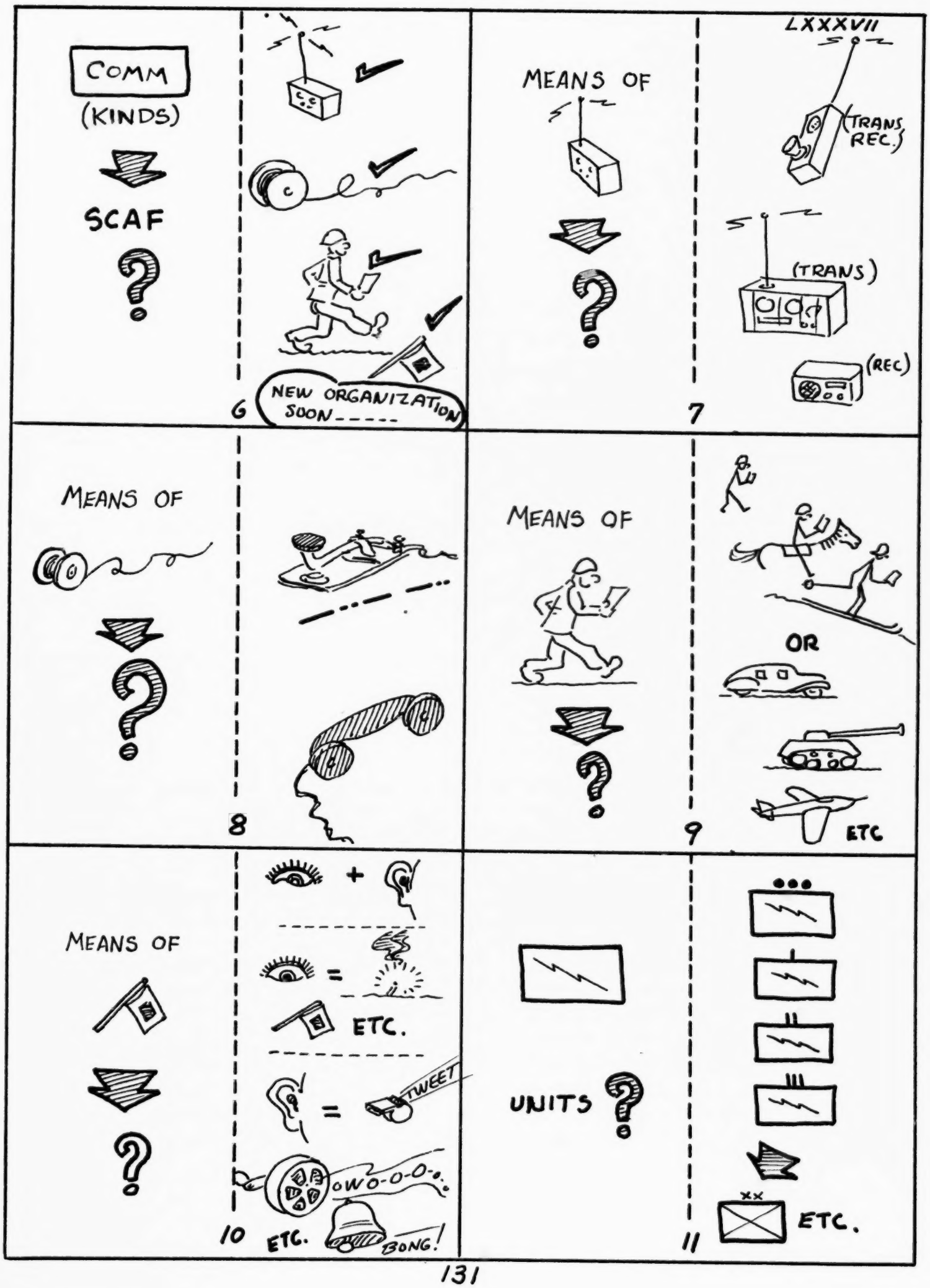
COMM
(KINDS)
SCAF
6
NEW ORGANIZATION SOON-----
MEANS OF
7
LXXXVII
(TRANS REC.)
(TRANS)
(REC)
MEANS OF
8
MEANS OF
9
OR
ETC
MEANS OF
10
ETC.
OWO-O-O-
BONG!
UNITS
11
ETC.

G.S: Naše jedinice veze su vodovi, čete, bataljoni i pukovi. Te jedinice se nalaze u sastavu većih jedinica.

Gen S: Our Signal Corps units are platoons, companies, battalions and regiments. These units are in the composition of larger units.

PAR. 272 - THE PASSIVE VOICE

A - The passive voice represents the subject as acted upon, that is the word naming the object in the active voice becomes the subject in the passive voice:

Active voice: Полиција је нашла ово дете на улици.
The police found this child in the street.

Passive voice: Ово дете је нађено на улици (од полиције).
This child was found in the street (by the police).

B - There are two ways to express the passive voice in Serbo-Croatian:

1 - By the reflexive construction:

a - Where English uses the passive voice in the present tense Serbo-Croatian almost always uses the reflexive construction, especially in the third person singular and plural:

(1) Сада се уводе у нашу армију нова средства везе која су већ набављена од вас из Америке.
(4) Шта се зове станица везе?
(4) Под станицом везе се подразумева место на коме се налазе једно или више средстава везе исте врсте.
(5) Центар везе се добија кад се групишу две или више станица везе.
(6) Које врсте веза се употребљавају у вашој армији?
(7) Засада, везе у нашој армији се деле . . .
(9) Они се крећу пешке или на коњу или на смучкама или се преносе разним средствима.
Барови се овде затварају у два сата изјутра.
Bars are closed here at two o'clock in the morning.

b - The reflexive construction is also frequent in the past and future tenses, though not so common as in the present tense:

Барови су се некада затварали у четири сата изјутра.
Bars once were closed at four o'clock in the morning

(6) Ускоро ће се завршити нова организација. Можда ће се барови опет затварати у четири сата изјутра.
Perhaps bars will be again closed at four o'clock in the morning.

2 - By the corresponding tense in the passive voice (see Paragraphs 272 - 276 in this lesson and Paragraphs 278 - 282 in the following lesson).

C - The passive voice is not as frequently used in Serbo-Croatian as in English. It is usually used when we want to refer to the action without mentioning the performer. The passive participle in this construction agrees with the subject in gender and number and it is always used in the nominative case:

(1) Сада се уводе у нашу армију нова средства везе која су већ набављена од вас из Америке.
(2) Зар ваша армија није била опремљена најновијим средствима везе?
(2) Ми смо били опремљени старим материјалом који је био отет од непријатеља у рату или је био купљен одмах после рата.
(6) Ускоро ће бити завршена нова организација.
Овај аутомобил је купљен у Америци.
This automobile was bought in America.
Ова кућа је продата јуче.
This house was sold yesterday.
Ово дете је нађено на улици.
This child was found in the street.

If the performer of the action is mentioned, Serbo-Croatian almost always uses the active voice.

Ово писмо је написао мој отац.
This letter was written by my father.
Овај споменик је израдио вајар Тома Роксандић.
This monument was made by the sculptor Toma Roksandich.

In the few instances when Serbo-Croatian uses the passive forms even when the performer of the action is mentioned, the English by + noun is rendered by the Serbo-Croatian од + genitive of the word naming the performer. Instead of од sometimes од стране is used:

Ово дете је нађено од (стране) полиције.
This child was found by the police.
Она је вољена од свих својих пријатеља.
She is loved by all her friends.

Note: To render the English constructions like "one says," "we say," "they say" (in which "one," "we," and "they" are used as indefinite subjects), Serbo-Croatian says каже се (it is said).

На ова врата се улази, а на она врата се излази.
Through this door one enters, and through that door one leaves.

PAR. 273 - THE PASSIVE INFINITIVE

The passive infinitive is made up from the infinitive of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

БИТИ ХВАЉЕН - TO BE PRAISED

Пријатније је бити хваљен, него бити вређан.
It is pleasanter to be praised than to be insulted.

PAR. 274 - THE PASSIVE PRESENT TENSE

The passive present tense is made up from the imperfective present tense of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

Ја бивам хваљен, m., хваљена, f.	- I am being praised
Ти биваш хваљен, m., хваљена, f.	- You are being praised
Он бива хваљен	- He is being praised
Она бива хваљена	- She is being praised
Оно бива хваљено	- It is being praised
Ми бивамо хваљени, m., хваљене, f.	- We are being praised
Ви бивате хваљени, m., хваљене, f.	- You are being praised
Они бивају хваљени	- They are being praised
Оне бивају хваљене	- They are being praised
Она бивају хваљена	- They are being praised

Since the passive construction in the present tense is almost always replaced in Serbo-Croatian with the reflexive construction (see Par. 272 above), these forms of the present

tense are used only in some instances to describe an action which is being repeated.

PAR. 275 - THE PASSIVE PERFECT TENSE

The passive perfect tense which corresponds to the compound past tense in the active voice (see Par. 56, Vol III, p. 10), is formed from the short forms of the present tense of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

Ја сам хваљен, m., хваљена, f.	- I was praised; I have been praised
Ти си хваљен, m., хваљена, f.	- You were praised; You have been praised
Он је хваљен	- He was praised; He has been praised
Она је хваљена	- She was praised; She has been praised
Оно је хваљено	- It was praised; It has been praised
Ми смо хваљени, m., хваљене, f.	- We were praised; We have been praised
Ви сте хваљени, m., хваљене, f.	- You were praised; You have been praised
Они су хваљени	- They were praised; They have been praised
Оне су хваљене	- They were praised; They have been praised
Она су хваљена	- They were praised; They have been praised

(1) Сада се уводе у нашу армију нова средства везе која су већ набављена од вас из Америке.

Note: (1) Remember that these forms are sometimes replaced with the reflexive construction (see Par. 272B-1b above).

(2) In some statements, especially those using the imperfective aspect and expressing a general truth and mentioning the performer of the action, the above forms appear to be the present tense:

Београд је брањен својим природним положајем.
Belgrade is defended by its natural position.

(3) A past action which happened before another past action is often expressed by the following forms:

Ја сам био хваљен, m.	- I had been praised
Ја сам била хваљена, f.	- I had been praised
Ти си био хваљен, m.	- You had been praised
Ти си била хваљена, f.	- You had been praised
итд.	etc.

These forms are called the pluperfect tense and we shall return to them later.

PAR. 276 - THE PASSIVE FUTURE TENSE

The passive future tense is formed from the future tense of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verbs.

Ја ћу бити хваљен, m., хваљена, f.	- I will be praised
Ти ћеш бити хваљен, m., хваљена, f.	- You will be praised
Он ће бити хваљен	- He will be praised
Она ће бити хваљена	- She will be praised
Оно ће бити хваљено	- It will be praised
Ми ћемо бити хваљени, m., хваљене, f.	- We will be praised
Ви ћете бити хваљени, m., хваљене, f.	- You will be praised
Они ће бити хваљени	- They will be praised
Оне ће бити хваљене	- They will be praised
Она ће бити хваљена	- They will be praised

Remember that these forms are sometimes replaced with the reflexive construction (see Par. 272B-1b above).

PAR. 277 - THE CONJUGATION OF THE VERB ОТЕТИ

The verb отети follows in its conjugation the verb узети (see Par. 47, Vol II, p. 169).

The present tense: отмем, отмеш, отме, отмемо, отмете, отму.

The passive participles: отет, отета, отето, отети, отете, отета.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

LXXXVII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE PASSIVE PRESENT TENSE

1 - Drill the expressing of the passive voice in the present tense by having the students replace the active voice in the sentences listed below with the reflexive construction after omitting the subject of the verb.

(1) Vojnici vezuju konje za drveće.
(2) Kuvari kuvaju jelo za našu četu u onoj maloj kujni.
(3) Kinezi grupišu trupe da napadnu Formozu.
(4) Malu decu hranimo mlekom.
(5) Mi organizujemo nove bolje jedinice u našoj armiji.
(6) Mi ne spremamo naše trupe za rat.
(7) Mi sada formiramo manje ali bolje divizije.
(8) Vrata i prozore učionice zatvaramo uveče.
(9) Sopstvenici otvaraju bioskope svaki dan u dva sata posle podne.
(10) Naši kuvari prže meso u kuhinji.
(11) Učenici brišu stolove kad nisu čisti.
(12) Mara greje ručak već dva sata.
(13) Država daje platu onima koji rade.
(14) Mara dodaje so čorbi da bi čorba bila ukusna.
(15) Kad jedemo meso, mi žvaćemo polako.
(16) Mi završavamo naše časove u četiri sata po podne.
(17) Nastavnici zadaju učenicima domaći zadatak svaki dan.
(18) Ljudi i žene zaključuju brakove ili u sudu ili u crkvi.
(19) Ljudi kupuju lekove u apotekama.
(20) Mnoge vojske više ne upotrebljavaju konjicu.
(21) Oficiri odmaraju trupe posle svakih 50 minuta rada.
(22) Mi proslavljamo četrnaesti juni svake godine.
(23) Roditelji savetuju decu svaki dan.
(24) Majke uspavljuju malu decu rano uveče.
(25) Roditelji upisuju decu u školu u jesen.
(26) Mi usijavamo gvožđe u vatri.
(27) Komunisti utvrđuju ovu obalu već nekoliko meseci.
(28) Mi snabdevamo njihove trupe našom opremom.
(29) Pismonoša razdaje poštu svaki dan.
(30) Učenici savlađuju jezik učeći.

2 - Drill the expressing of the passive voice in the present tense by having the students replace the active voice in the sentences listed below with the forms of the present tense.

(1) Policija zatvara rđave ljude svakog dana.
(2) Policajci često zaustavljaju automobile na putu.
(3) Škole često izbacuju rđave đake.
(4) Prijatelji često pozivaju Marka na večeru.
(5) Ja često opravljam svoj automobil.

(6) Artiljerija uvek podržava pešadiju u borbi vatrom.
(7) Mi često pominjemo dobre prijatelje u našoj kući.
(8) Država plaća vojnike na kraju svakog meseca.
(9) Mi biramo pretsednika svake četvrte godine.
(10) Poručnik osedlava konja pre svakog jahanja.

B - THE PASSIVE PERFECT TENSE

1 - Drill the passive perfect tense by having the students substitute it for the active past compound tense in the sentences listed below after omitting the subject of the verb.

(1) Vojnik je obrijao kapetana.
(2) Vodnik je vežbao vojnike ceo dan.
(3) Onu haubicu smo dugo čistili.
(4) Policajci su me zaustavili nekoliko puta.
(5) Kad god je bilo rđavo vreme, zatvarali smo prozore.
(6) Ovu kuću smo iznajmljivali više puta.
(7) Nastavnik nam je objašnjavao tu lekciju više puta.
(8) Naše trupe su napuštale taj grad više puta.
(9) Neprijatelj nas je stalno budio vatrom iz topova.
(10) Obezbeđivali smo naš logor svake noći.
(11) Marka su određivali na rad svaki dan.
(12) Doktori su pipali moj puls i moju glavu često.
(13) Otkazali su mi stan.
(14) Plasirali smo top pod ono brdo.
(15) Onaj most su podizali više godina.
(16) Maru su izbacili na ulicu.
(17) Mi smo polagali ispite svake druge nedelje.
(18) Juče smo potkovali sve konje.
(19) Oni su prihvatili naše uslove.
(20) Komandant je propisao red u školi i njega se mora svako držati.
(21) Rasterali smo neprijateljski bataljon.
(22) Složili smo drva.
(23) Upisali smo decu u školu.
(24) Uspavali smo decu.
(25) Utvrdili smo ono brdo.
(26) Ja sam nekoliko puta dodavao vodu u ovu čorbu.
(27) Vaš automobil sam prodao.
(28) Jutros smo poslali pisma i pakete.
(29) Upoznali smo sve nastavnike sa novim učenicima.

2 - Drill the expressing of the passive voice in the past tense by having the students replace the active past compound tense in the sentences listed below with the reflexive construction after omitting the subject of the verb.

(1) Jugosloveni su uvek mnogo čitali Gorski venac od Njegoša.
(2) Mladići su ranije učili zanate u radnjama kod majstora.
(3) Mi smo motorizovali artiljeriju još pre rata.
(4) Đaci su često zaboravljali stare reči.
(5) Časove smo držali u onoj učionici.
(6) Narod u Jugoslaviji je uvek mnogo igrao kola.
(7) Ovde smo vodili tešku borbu.
(8) Sudije u ovom sudu nisu nikad raspravljale takve slučajeve.
(9) Mi smo obavljali sve trgovačke poslove u ovoj kancelariji.
(10) Srbi u Jugoslaviji su pre rata mnogo svečanije proslavljali svoje slave.

C - THE PASSIVE FUTURE TENSE

1 - Drill the passive future tense by having the students substitute it for the active future tense in the sentences listed below after omitting the subject.

(1) Uskoro ćemo uvesti u saobraćaj džet avione.
(2) Ovaj položaj ćemo utvrditi do kraja nedelje.
(3) Sutra ću izdati ličnu opremu svima regrutima.
(4) Ja ću iskupiti vaš sat danas.
(5) Oni će verovatno izabrati Milana za komandira.
(6) Sav prtljag ćemo istovariti kroz nekoliko minuta.
(7) Sutra ćemo otkazati stan.
(8) Platiću ti za kuću odmah.
(9) Obnovićemo molbu u sredu.
(10) Napustićemo ovo selo.
(11) Oni će vam dobro čuvati automobil.
(12) Oni će nas pomoći vatrom.
(13) Ded će prihvatiti decu na stanici.
(14) Mi ćemo mu prirediti veliko iznenađenje.
(15) Oni će vas uvek pominjati sa zadovoljstvom.
(16) Čim stignemo do nekog izvora, napojićemo konje.
(18) Kad dođete sledeći put, plombiraću vam zube.
(19) Čim nešto saznam, izvestiću vas.
(20) Čim večera bude gotova, pozvaću vas da uđete u trpezariju.
(21) Čim odete odavde, zaboraviće vas.
(22) Čim se trgovački ataše vrati, primiće vas.
(23) Dok se vi vratite, ja ću potkovati konja.
(24) Ako ga lepo zamolite, on će vam brzo zameniti gume na automobilu.
(25) Kad dođe hotelski momak, on će uneti vaš prtljag.
(26) Dok vi pročitate novine, on će vam opraviti cipele.
(27) Dok se vi vratite, daktilografkinja će prepisati ugovor.
(28) Ako želite, ja ću dopuniti ovo pismo.
(29) Ako smatrate da je potrebno, on će to ubaciti u ugovor.

(30) Ako bude mnogo izlazio, neko će ga videti i odati policiji.

2 - Drill the expressing of the passive voice in the future tense by having the students replace the active future in the sentences listed below with the reflexive construction after omitting the subject of the verb.

(1) Ambasador će sutra održati veliki prijem.
(2) Sud će danas raspravljati jedan vrlo interesantan slučaj.
(3) Mi više nećemo iznajmljivati ovu kuću.
(4) Vojnike koji idu u Japan nećemo više ukrcavati u San Francisku.
(5) Naša fabrika neće više raditi ovakve automobile.
(6) Velike pakete nećemo ubuduće slati avionskom poštom.
(7) Mi ćemo ubuduće u našoj apoteci prodavati samo lekove.
(8) Činovnici će ubuduće vršiti carinski pregled na aerodromu.
(9) Mi nećemo više nikome produžavati vize.
(10) Komandir će otsada izdavati opremu samo sredom.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Jedinice veze

Održavanje veze između jedinica Jugoslovenske narodne armije vrše jedinice veze. One su rod vojske koji obezbeđuje upravu i komandovanje jedinicama u ratu.

Osnovni elementi veze su stanice veze, centri veze, pravci i mreže svih vrsta veze.

Jugoslovenska narodna armija ima sledeće vrste veze: radio, žične, kurirske i signalne veze.

Stanica veze je mesto na kome se nalaze jedno ili više sredstava veze iste vrste. Tako stanice mogu biti: radiostanice, telegrafske, telefonske, signalne itd.

Centar veze je mesto na kome se nalazi više stanica veze.

Sredstva radioveze su: radioprimopredajnici, radioprijemnici i radiopredajnici.

Sredstva žične veze su: telegrafska i telefonska sredstva.

Kurirska veza upotrebljava kurire. Oni su vojnici koji prenose razne vrste naređenja i kreću se peške, na smučkama ili se prenose raznim saobraćajnim sredstvima.

Signalna veza upotrebljava vizuelna i zvučna sredstva. To su rakete, barjačići, table, pištaljke, sirene, zvona itd.

Jedinice veze su vodovi, čete, bataljoni i pukovi. One su u sastavu većih jedinica počinjući sa bataljonom.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

In the village Beli Potok below Avala

When they returned from the first horseback ride, Mr. Stankovich promised Mr. Dickson to take him on a longer horseback ride the following day. So, the next day they started early towards the village Beli Potok, riding slowly because they had a whole day for their trip. Stankovich was very pleased to notice that Dickson was learning quickly.

When they were below a small hill, Stankovich wanted Dickson, as a beginner, to let his horse gallop up the hill, because in this way he would gain confidence in himself. Dickson did that although he was a little afraid. However, when they reached the top of the hill, he found that it had been a very pleasant experience and that he had felt as if he were flying up in the clouds.

At noon they dismounted by a spring which was in the meadow of Stankovich's uncle John. After they unsaddled the horses and let them graze in the meadow, they sat by the spring and watched the village below the hill. That village was Beli Potok, where Vasa Charapich, a national hero from the First Insurrection against the Turks, was born. Stankovich promised to take Dickson to the village and show him the house where Charapich was born.

Mrs. Stankovich had prepared a nice, cold lunch for them which they ate by the spring. Stankovich brought some brandy for them and some oats for the horses. After lunch they lay down and took a nap. An hour later Stankovich woke up because Dickson, who slept on his back, was snoring. They washed at the spring and sat for a while watching Mount Avala and agreed that it looked as majestic as a queen. Finally, Dickson said: "When I started with you this morning, I never believed that I would enjoy myself so much." Stankovich was very pleased to hear that. Then, they rode to the village.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

O vezi

Rod vojske koji održava vezu i obezbeđuje upravu i komandovanje su jedinice veze.

Osnovni elementi veze su: stanice, centri, pravci i mreže svih vrsta veze.

Stanica je mesto na kome se nalaze jedno ili više sredstava veze iste vrste.

Centar veze obrazuju dve ili više stanica koje se nalaze na istom mestu.

JEDINICE VEZE

I. VRSTE VEZE:

II. SREDSTVA VEZE:

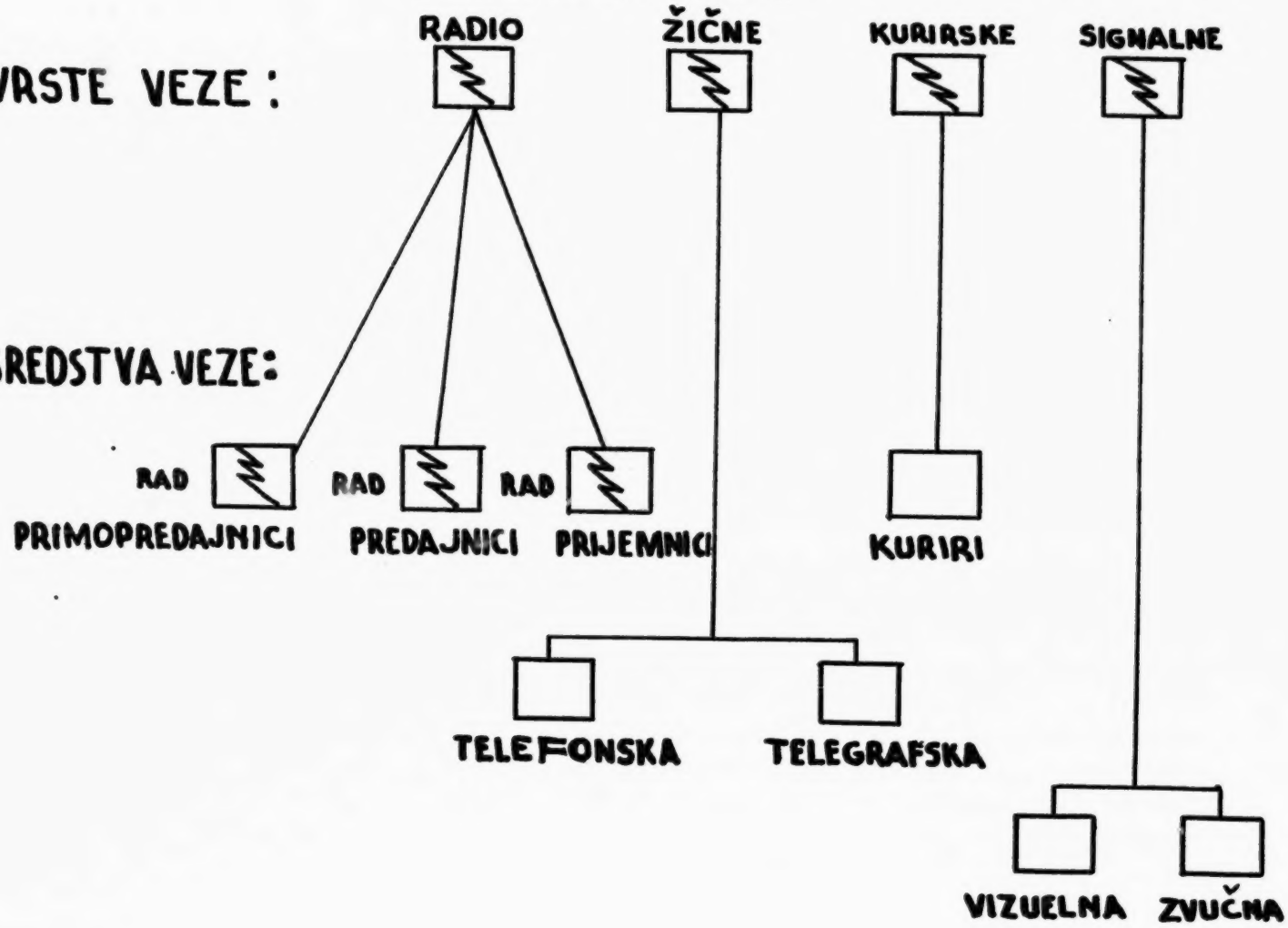

III FORMACIJA

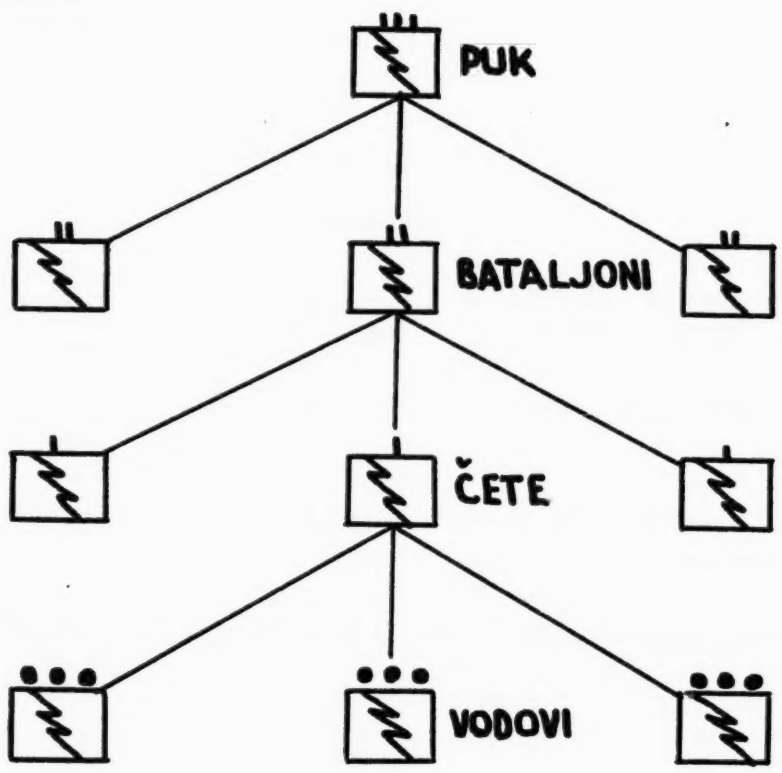

Jugoslovenska narodna armija ima ove vrste veza: radio, žične, kurirske i signalne veze.

Radioveza upotrebljava sledeća sredstva: radioprimopredajnike, radioprijemnike i radiopredajnike.

Žična veza ima telegrafska i telefonska sredstva.

Kurirska veza upotrebljava kurire. Kuriri su vojnici koji prenose usmena ili pismena naređenja. Oni se kreću peške, na konju, automobilu, tenku, oklopnom automobilu i avionu. Zimi, po snegu, oni se kreću i na smučkama.

Signalna veza ima vizuelna i zvučna sredstva. Vizuelna su: rakete, barjačići, table itd. Zvučna su sredstva: pištaljke, sirene, zvona itd.

Jugoslovenske jedinice veze su formirane u vodove, čete, bataljone i pukove. One se nalaze u sastavu većih jedinica.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Koji rod vojske održava vezu i obezbeđuje upravu i komandovanje u borbi?
2. Šta su stanice, centri, pravci i mreže svih vrsta veze?
3. Šta je stanica veze?
4. Šta je centar veze?
5. Koje vrste veza ima Jugoslovenska narodna armija?
6. Koja su sredstva radioveze?
7. Koja su sredstva žične veze?
8. Šta upotrebljava kurirska veza?
9. Šta su kuriri?
10. Kako se kreću kuriri?
11. Kako se kreću kuriri zimi po snegu?
12. Kojoj vezi pripadaju vizuelna i zvučna sredstva veze?
13. Koja su vizuelna sredstva signalne veze?
14. Koja su zvučna sredstva signalne veze?
15. Kako su formirane jugoslovenske jedinice za vezu?
16. Da li američka vojska upotrebljava radioveze?
17. Da li ste videli telegraf?
18. Da li imate telefon kod kuće?
19. Jeste li vi bili kurir?
20. Znate li vi da se krećete na smučkama?
21. Da li vi znate da upotrebljavate barjačiće za vezu?
22. Da li ste videli neku radiostanicu?
23. Jeste li leteli avionom?
24. Jeste li se vozili u tenku?
25. Koja sredstva za vezu upotrebljava vojska Sjedinjenih Američkih Država?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

LXXXVII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. By the Signal Corps in the Yugoslav People's Army is understood the branch of the Army which maintains communications among units and insures the direction and commanding of all units.
2. According to the means that they use communications are divided into: radio, wire, messenger and signaling communications.
3. Following are the means of various kinds of communication:
   - Radio communication: radio receivers, radio transmitters and radio transceivers.
   - Wire communication: telegraphic and telephonic means.
   - Messenger communication: messengers who carry written or oral orders and move on foot, on horse or on skis or are transported by various means of transportation.
   - Signaling communication: visual (signal flares, signal flags, signal boards, etc.) and sound (whistles, sirens, bells, etc.) means.
4. The basic elements in their system of communications are: stations, message centers, directions and nets of communication.
5. The Yugoslav Signal Corps has been equipped till now with old material which was either seized from the enemy during the war or bought immediately after the war.
6. Now new means are being introduced.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

2108-bàrjačić, m.	- signal flag
*1138 & *1564-cẽntar vẽze, m.	- message center, communications center
2109-elèmenat, m. gen. sing: elèmenta	- element
2110-između, prep.	- between, among
2111-kùrīr	- messenger, courier
*2111-kùrīrskī, adj.	- messenger, adj.
*1138 & *2111-kùrīrskā vẽza, f.	- messenger communications
2112-oprémiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òprẽmīm:òprẽmẽ	- to equip; (to equip oneself)
*2112-oprémati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: òprẽmām;oprémajū	- to equip; (to equip oneself)
2113-òteti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òtmem;òtmu	- to take by force, to kidnap; (to break free)
*2113-òtimati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: òtimam;òtimaju	- to take by force, to kidnap; (to resist, to struggle against)
2114-pȉsmen, adj.	- written; literate
-pȉsmeno, adv.	- in writing
2115-pȉštāljka, f. gen. pl: pištāljki	- whistle
2116-podrazùmeti, v.i.pfv. pr.t: podrazùmem;podrazùmeju	- to understand, to comprehend
*2116-podrazumévati, v.i.ipfv. pr.t: podrazùmẽvām; podrazumévajū	- to understand, to comprehend
2117-pràvac, m. gen. sing: pràvca	- direction

2118-radioprèdājnik, m. - radio transmitter
nom. pl: radioprèdājnici

2119-radiopri̇jemnīk, m. - radio receiver
nom. pl: radiopri̇jemnīci

2120-radioprimoprèdājnīk, m. - radio transceiver
nom. pl: radioprimoprèdājnīci

*435 &
*1138-rādioveza, f. - radio communications

2121-rakéta, f. - signal flare

2122-si̇gnāl, m. - signal

2123-si̇gnālnī, adj. - signal, adj.

*1138 &
*2123-si̇gnālnā vèza, f. - signaling

2124-siréna, f. - siren

2125-si̇stem, m. - system

2126-smûčka, f. - ski
gen. pl: smûčākā

*402 &
*1138-srèdstva vèze, n. pl. - means of communications

*1138 &
*1698-stānica vèze, f. - communications station

2127-uvèsti, v.t.pfv. - to introduce, to inaugurate, to bring in
pr.t: uvèdem;uvèdu
a.p.p: ùveo,uvèla,uvèlo,
uvèli,uvèle,uvèla

*2127-uvòditi, v.t.ipfv. - to introduce, to inaugurate, to bring in
pr.t: ùvōdīm;ùvōdē

2128-ûprava, f. - administration, rule; direction

2129-ûsmen, adj. - oral, verbal

-ûsmeno, adv. - orally, verbally

2130-vȉzuēlan, adj. m. vȉzuēlna, f. vȉzuēlno, n.	- visual
-vȉzuēlno, adv.	- visually
2131-zvȍno, n.	- bell
2132-zvūčan, adj. m. zvūčna, f. zvūčno, n.	- sound, adj.
2133-žȉčni, adj.	- wire, adj.
*1138 & *2133-žȉčna veza, f.	- wire communications

OSAMDESET-OSMA LEKCIJA
EIGHTY-EIGHTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PASSIVE IMPERATIVE MOOD (See Par. 278)

Drill the passive imperative mood by having students substitute it for the active imperative mood in the sentences below. Have the chart of the passive imperative mood hung on the wall.

EXAMPLE: Neka te svi mrze, a ti se ne brini dok radiš.
Budi mržen, a ti se ne brini dok radiš.

(1) Upoznaj se s poslom pre nego što ga primiš!
(2) Neka te sačuva tvoja pamet, a ne srećna okolnost!
(3) Najpre ga pretstavite onim gospođama!
(4) Neka vašeg sina ostave na miru!
(5) Neka završe obuku pre velikih kiša!
(6) Neka nas ne opiju prvom čašom i prvom lepom reči!
(7) Neka nas ne iznenadi njihov napad.
(8) Neka vas ne uvrede moje reči!
(9) Neka vas njihov napad nikad ne iznenadi!
(10) Neka ih obaveste o svemu što se dogodilo!
(11) Formirajte regrute u odeljenja i vodove!
(12) Neka ih ne privuče svojim slatkim rečima.

B - THE PASSIVE EXACT FUTURE (See Par. 279)

Drill the passive exact future by having the students substitute it for the active present and exact future tenses in the subordinate clauses of the sentences listed below. Have the chart of the passive exact future hung on the wall.

EXAMPLES: Ja ću im to reći, samo ako me upitaju.
Ja ću im to reći, samo ako budem upitan.
Ako te budu vređali, napusti sastanak.
Ako budeš vređan, napusti sastanak.

(1) Ako izvršiš zadatak pre nego što te primete, biće dobro.
(2) Ako vas ubiju, ko će plakati za vama?
(3) Kad ga pozovu na sedeljku i ponude ga vinom, on će opet sve zaboraviti.
(4) Kad mene uverite, verovaće vam svi.
(5) Kad napustite rovove, javite mi!
(6) Čim vam se dete rodi, osećaćete se drukčije.
(7) Ako vas budu napali, moraćete da se borite.
(8) Ako te budu zaustavljali, reci im da te ja šaljem.
(9) Čim zaključimo ugovor, priredićemo jednu lepu sedeljku.
(10) Pošto miniraju polje ispred žičanih prepreka, pioniri će vam pomoći da se utvrdite.

(11) Ako je vide tamo, svi će misliti da nije bila uopšte bolesna.
(12) Kad poprave i poslednji most, počeće napredovanje.
(13) Ako budete održavali ove komunikacije u dobrom stanju, snabdevanje će se lako obavljati.
(14) Ako se ne budu obukli u topla odela, nazepšće.
(15) Napašćemo ih čim nam komandant prida četu koju nam je obećao.
(16) Šta nameravate da učinite pošto potrošite svu hranu?
(17) Kad ispunite obrazac, predajte ga sami.
(18) Ako zapale sva svetla, videće se dobro.
(19) Vi ćete to razumeti tek kad vam nastavnik objasni neke stvari.
(20) Kad spremimo sve što želimo da ponesemo, poći ćemo.
(21) A šta ćemo mi raditi dok vi to budete spremali?
(22) Šta ćete raditi ako vas ovde zateku (zateknu)?
(23) Znaćete kad vam to objasnimo.
(24) Ako vam obećaju pera, dobićete ih.
(25) Kad odmorite konje, nastavite put.
(26) Ako otkažemo ugovor, ostaćemo bez posla.
(27) Pošto plasirate neke artikle, pokušajte isto s drugima.
(28) Kad polože mine, vratiće se.
(29) Kad izvrši zadatak, on će dobiti otsustvo.
(30) Ako zadržimo neprijatelja pred rekom, bićemo srećni.
(31) Ako je iznenadimo, znaćemo da je govorila istinu.
(32) Čim označite put na karti, krenite.
(33) Dok budete davali hranu tim ljudima, biće vam prijatelji.
(34) Ako nas uvek budu ovako obaveštavali, znaćemo sve.
(35) Dok mama bude češljala moju malu sestru, ja ću se igrati sam.
(36) Kad vam budu izdavali odelo i obuću, dobićete i to.
(37) Pošto i to nabavim, imaću sve što sam želeo.
(38) Dok ne nadoknadimo vreme koje smo izgubili, moraćemo da radimo mnogo brže.
(39) Ja ću čitati dok me budu brijali.
(40) A kad me obriju, doći ću k vama.

C - THE PASSIVE POTENTIAL MOOD (See Par. 280)

Drill the passive potential mood by having the students substitute it for the active potential mood of transitive verbs in the sentences listed below. Have the chart of the passive potential mood hung on the wall.

EXAMPLES: Ako bi me pozvali, otišao bih.
Ako bih bio pozvan, otišao bih.
Da si bio odve, pozvali bi te.
Da si bio ovde, bio bi pozvan.
Da ga nisu pozvali, uvredili bi ga.
Da ga nisu pozvali, bio bi uvređen.

(1) Ako biste mi pokazali moju sobu, odmah bih legao.
(2) Kad bi ga izbacili iz škole, on bi se iznenadio.
(3) Ako bi ga navikavali na to, verovatno bi se navikao.
(4) Da ste pozvali boljeg lekara, on bi izlečio vaše dete.
(5) Da su znali gde ste, ubili bi vas.
(6) Da sam znao da je to za vas važno, ja bih vas izvestio.
(7) Da vreme nije bilo rđavo, našli bismo ga.
(8) Da ste tražili da vam pomognem, vi biste već prodali svoj stari automobil.
(9) Da vi niste bili s njima, oni bi me zaboravili.
(10) Da sam znao gde su vaše cigarete, ja bih ih popušio.
(11) Da ste vi bili kod kuće, oni ne bi trošili vaš novac na takve stvari.
(12) Ja bih ih poveo da su bili kod kuće.
(13) Kad bi nas sve vodila ta ideja, ne bi nas lako tukli.
(14) Oni bi ga spasli da su bili blizu njega.
(15) Kad bi minirali ono polje, zaustavili bi neprijatelja.
(16) Da nije razgovarala, skuvala bi ručak na vreme.
(17) Da su znali da vi nemate ništa protiv toga, oni bi koristili vašu knjigu.
(18) Da zna kako izgleda, ona bi drukčije očešljala svoju kosu.
(19) Kad vas ne bi voleli, ne bi vas žalili.
(20) Da su znali kako je to skupo, oni bi svoje rublje prali kod kuće.
(21) Da ste marljivi, vi biste bolje čistili svoj stan.
(22) Ako bi platili moj rad kako treba, ja bih ovo uradio još danas.
(23) Ako bi mi popravili automobil na vreme, pošao bih s vama.
(24) Kad bismo poslali ovo pismo avionskom poštom, oni bi ga primili sutra.
(25) Da je taj automobil bio rđav, ne bi ga prodali tako brzo.
(26) Kad bismo razgledali muzeje do podne, posle podne bismo mogli otići na plažu.
(27) Da je dijalog kraći, zapamtili bismo ga lakše.
(28) Da je radio sve vreme, već bi isekao i meso.
(29) Da ste mene slušali, ne bi vam oduzeli pasoš.
(30) Da se ja nisam postarao, oni vas ne bi upoznali s njom.
(31) Da je rođen pre mene, pozvali bi ga u vojsku pre mene.
(32) Da nisu bili ljuti, izvinili bi ga pred nama.
(33) Da sam dobio platu, već bih platio sve račune.
(34) Da ste dobar čovek, plaćali biste svoje račune na vreme.
(35) Da su ga voleli, pozdravili bi ga toplije.
(36) Kad biste mene pitali, izabrali biste ovu sliku.
(37) Kad bi sad ispekli hleb, pojeli bi ga začas.
(38) Da sam imao vremena, bolje bih složio ove knjige.
(39) Da su banke bile otvorene, zamenili bismo novac.
(40) Da je ona bila s nama, lepše bismo proveli vreme.

D - THE PASSIVE PRESENT PARTICIPLE (See Par. 281)

Drill the passive present participle by having the students substitute it for the subordinate clauses of the sentences listed below. Have the forms of the passive present participle hung on the wall.

EXAMPLES: Pošto ga hvale, on misli da je najbolji.
Budući hvaljen, on misli da je najbolji.
Pošto je svako slušao pažljivo, ona je voljna da još govori.
Budući slušana pažljivo, ona je voljna da još govori.

(1) Pošto ga dobro vežbaju, nada se da će biti dobar vojnik.
(2) Pošto ih često hvale, i sami su poverovali da su pametniji od drugih.
(3) Pošto ih sada poučavaju u tome, sigurno su tek stupili u vojsku.
(4) Pošto je često obilaze, nikad nije sama.
(5) Pošto ga proverava toliko puta, ovo pismo mora biti vrlo važno.
(6) Pošto ih uvek naručuju, postaju sve skuplji.
(7) Pošto je podržava ovaj zid, ne može pasti.
(8) Pošto je služe kao kraljicu, mora da je bogata.
(9) Pošto ga ovako prosipa, njegov novac će uskoro biti potrošen.
(10) Pošto ga spajate na ovaj način, vaš radio će prestati da radi.

E - THE PASSIVE PAST INDECLINABLE PARTICIPLE (See Par. 282)

Drill the passive past indeclinable participle by having the students substitute it for the subordinate clauses of the sentences listed below. Have the forms of the passive past indeclinable participle hung on the wall.

EXAMPLES: Pošto ga je nastavnik pohvalio, on je počeo da uči još više.
Bivši pohvaljen, počeo je da uči još više.
Pošto ju je neko uvredio, napustila je večeru.
Bivši uvređena, napustila je večeru.

(1) Pošto su ga uslužili, napustio je radnju.
(2) Pošto sam ga plombirao, zub me više nije boleo.
(3) Pošto su ga podigli i otkrili, spomenik nas je sve očarao.
(4) Pošto su ga naoružali, pošao je na put.
(5) Pošto su ih izvežbali, vojnici su pošli u rat.
(6) Pošto su ga posavetovali u policiji, pušten je kući.
(7) Pošto su ga odali, morao je otići u drugu zemlju.

(8) Pošto ga je policija zatvorila, Đorđe je čekao da mu sude.
(9) Pošto su ga vezali, pas nije mogao da trči.
(10) Pošto ga je majka okupala, dete je ubrzo zaspalo.
(11) Pošto su ga upoznali sa društvom, seo je za sto.
(12) Pošto su ih iznenadili, nisu imali ništa kod kuće da ih počaste.
(13) Pošto su ih obavestili da im dolaze roditelji, oni su otišli na stanicu da ih sačekaju.
(14) Pošto smo ga potukli, neprijatelj se povukao.
(15) Pošto su ih odvojili od roditelja, deca su bila nesrećna.

DRUGI DEO
DIJALOG

U jednoj garaži

1. Mehaničar: Kako ste dovezli ovaj automobil u garažu kad on ne može da krene s mesta?

Robert Dikson: Dovukao me je jedan prijatelj. On je baš sad otišao u svoju kancelariju. Zar ga niste videli?

2. M: Da li je to jedan visoki smeđi čovek?

R D: Da. To je g. Janko Stanković, advokat.

3. M: (Otvara poklopac i pregleda kola) Gde je kupljen ovaj automobil?

R D: U Americi. Zašto pitate?

4. M: Zato što neke američke fabrike automobila imaju svoje fabrike i u Evropi.

R D: Bivši obavešten na vreme da odlazim u Jugoslaviju, mislio sam da je najbolje da kupim automobil pre odlaska iz Amerike.

5. M: Svećice i cilindri su u redu. Baterija je puna, pumpe, dinamo i karburator rade dobro. Ne vidim gde je kvar.

R D: Molim vas, pogledajte još malo.

6. M: Sednite vi u kola, a ja idem pod kola. Možda ću tako pronaći gde je kvar. Pritisnite starter. Kvačite. Menjajte brzine. Sad vidim u čemu je stvar. Ostavite volan, pa izadite iz kola.

SECOND PART
DIALOGUE

At a garage

1. Mechanic: How did you drive this car into the garage when it can't move?

Robert Dickson: A friend of mine towed me in. He just left for his office. Didn't you see him?

2. M: Is he a tall, brown-complexioned man?

R D: Yes. He is Mr. Janko Stankovich, a lawyer.

3. M: (Opens the hood and looks over the car) Where was this car bought?

R D: In America. Why are you asking?

4. M: Because some American automobile factories have their factories in Europe, too.

R D: Having been informed in time that I was going to Yugoslavia, I thought that it was best to buy a car before my departure from America.

5. M: The spark plugs and cylinders are all right. The battery is full, the pumps, generator and carburetor function well. I don't see where the defect is.

R D: Please, look a while longer.

6. M: You get into the car, and I'll go under the car. In that way perhaps I'll find where the defect is. Step on the starter. Step on the clutch. Change the gears. Now I see what's the matter. Leave the

U jednoj garaži

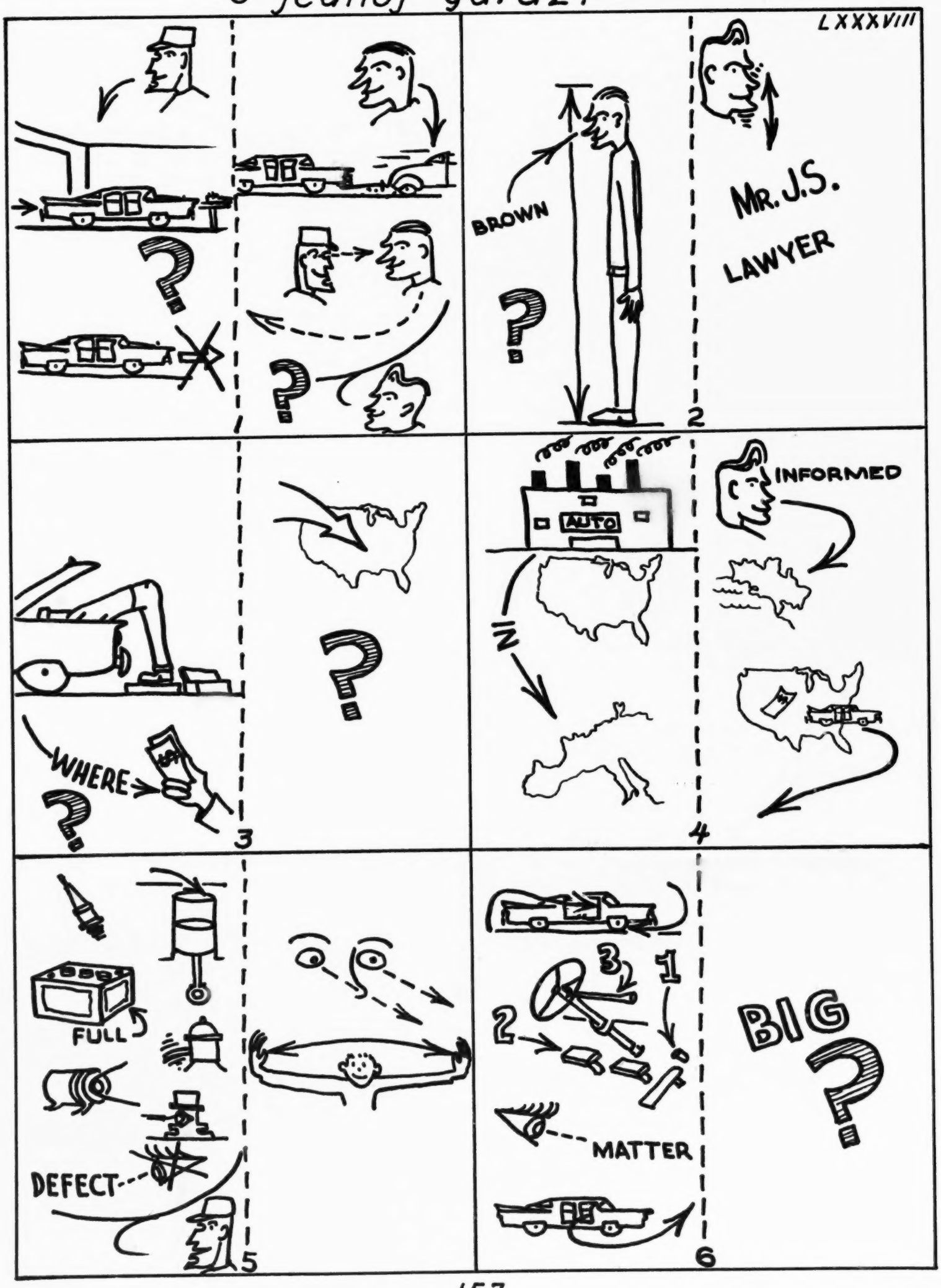

steering wheel and come out.

R D: Da li je kvar veliki?

R D: Is the defect big?

7. M: Prilično. Spojnice su se pokvarile. Celo kvačilo mora da se rasklopi i da se izmene neki delovi.

7. M: Fairly. The universal joints are worn out. The entire clutch must be taken apart and some parts replaced.

R D: Možete li sve to da opravite?

R D: Can you repair all that?

8. M: Sve ću moći da opravim. Srećom imam sve potrebne delove.

8. M: I can repair everything. Fortunately, I have all the necessary parts.

R D: Koliko vremena će vam trebati da sve opravite?

R D: How much time will you need to repair all that?

9. M: Vaš automobil bi bio brzo opravljen da ne moramo da opravljamo dva druga automobila pre njega. Ali ja ću vam telefonirati čim bude opravljen.

9. M: Your car could be repaired quickly if we did not have to repair two other cars before yours. But I'll telephone you as soon as it is repaired.

R D: Samo neka bude opravljen dobro, pa će sve biti u redu.

R D: Only let it be repaired well, and everything will be all right.

10. M: Šta ćete da radite dok vaš automobil ne bude opravljen?

10. M: What are you going to do until your car is rerepaired?

R D: Moraću da uzimam taksi. Šta mogu drugo da radim?

R D: I'll be taking a taxi. What else can I do?

11. M: Ja imam jedan mali automobil koji je nabavljen u Nemačkoj. Mogu vam ga dati da se poslužite dok vaša kola ne budu opravljena.

11. M: I have a small car which was purchased in Germany. I can loan it to you until your car is repaired.

R D: Hvala. Tako se radi u Americi, ali nisam znao da i vi ovde radite to isto.

R D: Thanks. That's how it's done in America, but I didn't know that you did the same thing here, too.

12. M: Mi brzo primamo ono što je dobro.

12. M: We accept good things fast.

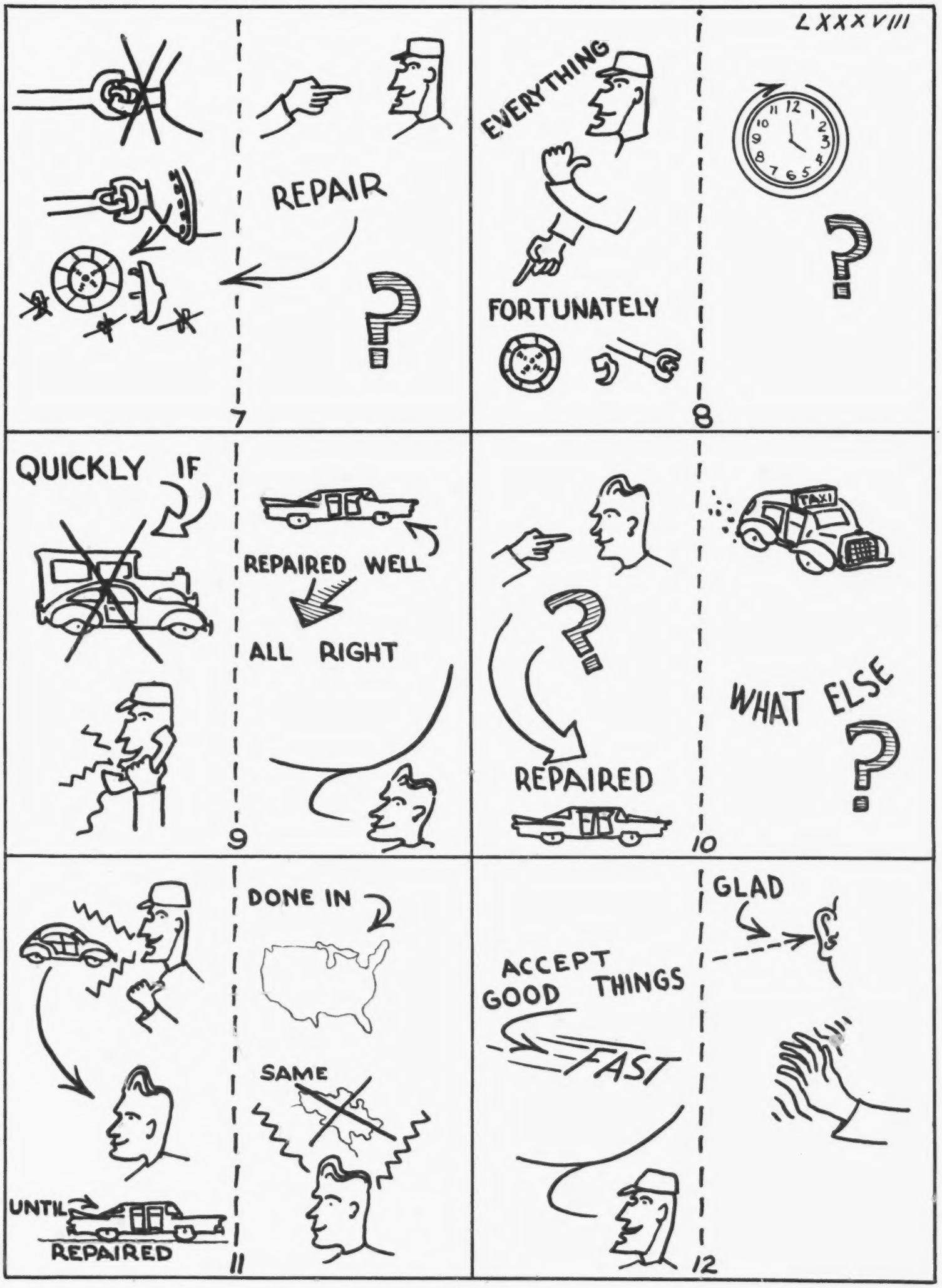
LXXXVIII
REPAIR
7
EVERYTHING
FORTUNATELY
8
QUICKLY IF
REPAIRED WELL
ALL RIGHT
9
TAXI
REPAIRED
WHAT ELSE
10
DONE IN
SAME
UNTIL
REPAIRED
11
GLAD
ACCEPT
GOOD THINGS
FAST
12

LXXXVIII

R D: Drago mi je što to čujem. Zbogom i hvala.

R D: I'm glad to hear that. Good bye, and thanks.

PAR. 278 - THE PASSIVE IMPERATIVE MOOD

The passive imperative mood is formed from the imperative of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

Sing.	1.	- - -	
	2.	Буди хваљен, m., хваљена, f.	- Be (you) praised
	3.	Нека буде хваљен, m.	- Let him be praised
		Нека буде хваљена, f.	- Let her be praised
		Нека буде хваљено, n.	- Let it be praised
Plur.	1.	Будимо хваљени, m., хваљене, f.	- Let us be praised
	2.	Будите хваљени, m., хваљене, f.	- Be (you) praised
	3.	Нека буду хваљени, m.	- Let them be praised
		Нека буду хваљене, f.	- Let them be praised
		Нека буду хваљена, n.	- Let them be praised

(9) Само нека буде добро оправљен, па ће све бити у реду.

PAR. 279 - THE PASSIVE EXACT FUTURE

The passive exact future is formed from the perfective present tense of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

(Ако) будем хваљен, m., хваљена, f.	- (If) I am praised
(Ако) будеш хваљен, m., хваљена, f.	- (If) you are praised
(Ако) буде хваљен, m.	- (If) he is praised
(Ако) буде хваљена, f.	- (If) she is praised
(Ако) буде хваљено, n.	- (If) it be praised
(Ако) будемо хваљени, m., хваљене, f.	- (If) we are praised
(Ако) будете хваљени, m., хваљене, f.	- (If) you are praised
(Ако) буду хваљени, m.	- (If) they are praised
(Ако) буду хваљене, f.	- (If) they are praised
(Ако) буду хваљена, n.	- (If) they are praised

(9) Али ја ћу вам телефонирати чим буде оправљен.
(10) Шта ћете радити док ваш аутомобил не буде оправљен?
(11) Могу вам га дати да се послужите док ваша кола не буду оправљена.

PAR. 280 - THE PASSIVE POTENTIAL MOOD

The passive potential mood is formed from the potential mood of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

Ја бих био хваљен, m.	- I would be praised
Ја бих била хваљена, f.	- I would be praised
Ти би био хваљен, m.	- You would be praised
Ти би била хваљена, f.	- You would be praised
Он би био хваљен	- He would be praised
Она би била хваљена	- She would be praised
Оно би било хваљено	- It would be praised
Ми бисмо били хваљени, m.	- We would be praised
Ми бисмо биле хваљене, f.	- We would be praised
Ви бисте били хваљени, m.	- You would be praised
Ви бисте биле хваљене, f.	- You would be praised
Они би били хваљени	- They would be praised
Оне би биле хваљене	- They would be praised
Она би била хваљена	- They would be praised

(9) Ваш аутомобил би био брзо оправљен да не морамо да оправљамо два друга аутомобила пре њега.

PAR. 281 - THE PASSIVE PRESENT PARTICIPLE

The passive present participle is formed from the present participle of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

Будући хваљен, m., хваљена, f., хваљено, n. - Being praised

PAR. 282 - THE PASSIVE PAST INDECLINABLE PARTICIPLE

The passive past indeclinable participle is formed from the past indeclinable participle of the auxiliary verb бити + the passive participle of the used verb:

Бивши хваљен, m., хваљена, f., хваљено, n. - Having been praised

(4) Бивши обавештен на време да одлазим у Југославију, мислио сам да је најбоље да купим аутомобил пре одласка из Америке.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE PASSIVE IMPERATIVE MOOD

Drill the passive imperative mood by having the students substitute it for the active imperative mood in the sentences listed below.

(1) Neka pošalju ove pakete još danas!
(2) Naoružajte se pre nego što pođete u borbu!
(3) Motorizujte se što pre!
(4) Neka se spremi do šest časova!
(5) Neka predaju kufere pola sata pre polaska autobusa.
(6) Neka te pitaju i sto puta, ti ne odgovaraj!
(7) Neka te ne obraduju njihove lepe reči!
(8) Neka potkuje mog konja odmah!
(9) Neka nas ne iznenadi njegov neuspeh!
(10) Obrij se pre nego što pođeš u grad.
(11) Snabdimo se municijom pre borbe!
(12) Upišite se u školu pre prvog septembra.

B - THE PASSIVE EXACT FUTURE

Drill the passive exact future by having the students substitute it for the active present and exact future tenses in the subordinate clauses of the sentences listed below.

(1) Doći ću kad skuvaš ručak.
(2) Putovaću ako mi vrate novac koji sam pozajmio nekim prijateljima.
(3) Ako mi oprave automobil, u subotu ću ići u Santa Kruz.
(4) Marko neće doći ako ga Mara zadrži na večeri.
(5) On će postati pretsednik ako ga izaberu.
(6) Otići ćemo da vidimo tu igru ako je budu igrali pre vašeg odlaska.
(7) Oni će vam dati dozvolu čim podnesete molbu.
(8) Ići ću s vama čim popunim ove obrasce.
(9) Dete će se bolje osećati kad ga okupate.
(10) Biću tamo kad budete odlučivali o putovanju.
(11) Moraćete da idete ako vam otkažu stan.
(12) On će početi da radi čim mu urede kancelariju.
(13) Mi ćemo doći kad nas ne budete očekivali.
(14) Mara će izgledati lepše kad je očešljaš.
(15) Marko bi svršio školu ako bi ga neko podržao.
(16) Čim im pokažete moje pismo, pustiće vas u kuću.
(17) Ako mi poklonite tu knjigu, biću vrlo srećan.
(18) Kad ga pokriju, biće mu toplije.
(19) Mara će se radovati ako je primite.
(20) Ako je posavetuju, biće bolja.
(21) Ako budemo potkivali konje na vreme, radiće bolje i brže.
(22) Čim potpišete ček, dobićete novac.

(23) Čim prepišu knjigu, vratiće vam je.
(24) Čim se obuče, Mara će doći.
(25) Čim ispunite taj obrazac, predajte ga komandantu.
(26) Ako ga obavestite da dolazite, on će vas sačekati.
(27) Prihvatiće on to kad mu objasnimo u čemu je stvar.
(28) Kad razgledamo ceo grad, ići ćemo na Avalu.
(29) Kad uspava dete, ona će doći.
(30) Ako vas upitaju gde sam, recite da ne znate.
(31) Ako nas ukrcaju u Njujork, putovaćemo u Evropu.
(32) Ako rezervišete sto na vreme, doći ću.
(33) Ako prodaš mog konja, imaću novaca za put.
(34) Ako budu čuvali svoj automobil dobro, trajaće im osam godina.
(35) Ako pošalješ pismo avionom, Mara će ga dobiti sutra.
(36) Ako plasiraš mitraljez na to brdo, moći će bolje da tuče ceo prostor ispred položaja.
(37) Ako ga deca odaju, Marka će uhvatiti.
(38) Čim se upoznam sa njime, reći ću mu sve.
(39) Čim te poznaju, komunisti će te uhapsiti.
(40) Čim se iskrca vaša četa, voz će poći.

C - THE PASSIVE POTENTIAL MOOD

Drill the passive potential mood by having the students substitute it for the active potential mood of transitive verbs in the sentences listed below.

(1) Ako bi me pitali, kazao bih im.
(2) Kad bi ga vezali, bili biste sigurni da ćete konja naći ovde.
(3) Da ste se bolje grupisali, lakše biste izvršili zadatak.
(4) Da smo se motorizovali pre rata, ne bismo izgubili taj rat.
(5) Ako bismo ih naoružali na vreme, oni bi se borili.
(6) Ako bi nam komandant pridao bar jednu bateriju, mogli bismo da ih napadnemo.
(7) Da nisam morala da idem u grad, spremila bih večeru na vreme.
(8) Da nisu ušli u zaklon, on bi ih ubio.
(9) Da nam komandant nije pridao vašu četu, neprijatelj bi nas nagnao da napustimo položaj.
(10) Da je tražio, država bi mu nadoknadila štetu.
(11) Da nismo postavili minska polja, neprijatelj bi zauzeo taj grad juče.
(12) Da smo znali da vas to interesuje, mi bi vas izvestili.
(13) Da se ja nisam slučajno setio, nju ne bi niko ni pomenuo.
(14) Da sam imao novaca, ja bih platio to odmah.
(15) Kad bi slušali mene, odmah bi porušili ovu kuću.
(16) Da smo imali dovoljno ljudi, mi bi istovarili municiju.
(17) Da su primili platu, oni bi platili račun odmah.

(18) Da nije imao legitimaciju, njega bi zatvorili.
(19) Da nismo juče platili, otkazali bi nam stan.
(20) Da je taj konj bio dobar, ne bi ga prodali za pedeset dolara.
(21) Da nije bio rđav, oni ne bi taj automobil opravljali tako često.
(22) Da ga ne vole, oni ga ne bi tako često pominjali u svojoj kući.
(23) Da smo prihvatili vaš predlog, izgubili bismo i ovu trku.
(24) Ako bi ga posavetovali, on bi to učinio.
(25) Kad bi deca slušala roditelje, bilo bi bolje i za decu i za roditelje.
(26) Da je tražio, ministarstvo bi mu produžilo vizu.
(27) Da sam imao pero, već bi potpisao taj ček.
(28) Kad bi ispekli meso, mogli bismo odmah ručati.
(29) Da je učio marljivije, ne bi ga izbacili iz škole.
(30) Ako bismo utvrdili ono selo, lakše bismo zaustavili njihove tenkove.
(31) Da ste zvali lekara ranije, on bi spasao Marka.
(32) Da sam imao sve delove, ja bih već opravio vaš automobil.
(33) Kad bi razdali municiju četama, ova kola bi mogla da nose hranu.
(34) Kad bi predali Marka komunistima, oni bi ga ubili.
(35) Ako vas vojska pošalje u Evropu, videćete mnogo lepih gradova.
(36) Da je imao pasoš, ne bi ga zaustavili.
(37) Da je bolja vatra, ja bih brzo usijao ovu potkovicu.
(38) Da sam ja znao sve što vi znate, ja bih predvideo i to.
(39) Da nije došao iznenada, mi bismo ga bolje počastili.
(40) Da sam znao da dolazite, zapalio bih vatru.

D - THE PASSIVE PRESENT PARTICIPLE

Drill the passive present participle by having the students substitute it for the subordinate clauses of the sentences listed below.

(1) Pošto ih stalno pritiskuju, počinju da gube poverenje u same sebe.
(2) Pošto ga često pozivaju na večere, on je retko kod kuće uveče.
(3) Pošto je vređaju, ne želi da više ostane ovde.
(4) Pošto ga pitaju, mora da odgovara.
(5) Pošto ga mnogo upotrebljavaju, automobil se često kvari.
(6) Pošto ga puštaju da radi šta hoće, nije čudo što je svakog dana gori.
(7) Pošto ih uređuju najsposobniji ljudi, ove novine mora da su dobre.
(8) Pošto je toliko nude, mora da jede više nego što želi.
(9) Pošto me dobro plaćaju, ja radim dobro.

(10) Pošto ga stalno određuju na razne dužnosti, on nije skoro nikad u svojoj jedinici.

E - THE PASSIVE INDECLINABLE PARTICIPLE

Drill the passive past indeclinable participle by having the students substitute it for the subordinate clauses of the sentences listed below.

(1) Pošto su ga izbacili iz škole, stupio je u vojsku.
(2) Pošto su ga napili, nije znao šta radi.
(3) Pošto su nas počastili vinom, pozdravili smo se i otišli.
(4) Pošta ga je neko udario po glavi, Marko je pao na pod.
(5) Pošto ga je otac poučio, Đorđe je prestao da pije.
(6) Pošto ga je domaćica poslužila, gost se zahvalio.
(7) Pošto ga je komandant proizveo za potporučnika, Marko je otišao u Evropu.
(8) Pošto su nas napali, morali smo se boriti.
(9) Pošto smo ga potukli, neprijatelj se predao.
(10) Pošto su nas uplašili, nismo smeli da uđemo u kuću.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

U jednoj garaži

Dikson je telefonirao svome prijatelju Janku Stankoviću da mu odvuče automobil na opravku. Međutim, na njegov telefonski poziv nije odgovorio Stanković, nego njegova služavka, koja je izvestila Diksona da je Stanković u kadi, tj. da se kupa i da će mu ona reći da mu je Dikson telefonirao. Dikson je odlučio da čeka da ga Stanković pozove. Međutim, posle dvadeset i pet minuta došao je Stanković sa jednim malim dečakom (dečkom), koji je bio njegov nećak. Dok su se Dikson i Stanković dogovarali kuda da odvuku Diksonov automobil, mali dečak se igrao otkopčavajući i zakopčavajući dugmeta na svom novom kaputu. Najzad su se Stanković i Dikson sporazumeli i Stanković je odvukao Diksonov automobil svojim automobilom u jednu dobru garažu. Posle toga se Stanković sa svojim nećakom vratio kući dok je Dikson ostao u garaži da vidi šta će biti s njegovim automobilom.

Mehaničar je odmah otvorio poklopac kola i našao da su svećice i cilindri u redu, da su baterije pune i da dinamo, pumpe i karburator rade dobro. Najzad je mehaničar otišao pod kola. Dok je on bio pod kolima, Dikson je pritiskivao starter, kvačio i menjao brzine. Mehaničar je pronašao da su se spojnice pokvarile i da bi trebalo rasklopiti celo kvačilo i izmeniti neke delove. On je imao sve te delove, ali pošto je imao da opravi dva automobila pre Diksonovog, nije znao za koliko dana će moći da opravi Diksonov automobil. Zato mu je dao jedan mali automobil, koji je nabavljen u Nemačkoj, da se njime posluži dok njegov automobil ne bude opravljen. On mu je obećao da će ga izvestiti čim njegov automobil bude gotov.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At a blacksmith shop in Beli Potok

While Dickson and Stankovich were riding down a small hill on their way to the village Beli Potok, Dickson noticed that his horse was limping. They dismounted and quickly found out that the horse had lost its left rear shoe. They noticed that the front shoes were not in good condition either. Fortunately, a blacksmith shop was very near the road, so they went there to have the horse shod. The blacksmith was busy forging some red-hot iron and when he heard what Dickson and Stankovich wanted, he told them that he would shoe the horse as soon as he

finished the work he was doing. They were satisfied with this answer, so they tied the horses to a tree and then walked to the village.

When Dickson and Stankovich returned, they saw that the blacksmith had just finished his work, and was preparing to shoe Dickson's horse. He was heating a horseshoe in the fire. Seeing that, Dickson asked the blacksmith why the horseshoe had to be red-hot. The blacksmith explained that only thus could he adjust the shoe to the hoof. Dickson also wanted to know where the horseshoes were cast and sold. He learned that the horseshoes were cast at a factory where the blacksmith bought them. The blacksmith complained that the horseshoes now-a-days are not as good as those made before the war. That is because the best iron is given to the army.

Finally, the blacksmith showed Dickson some prewar horseshoes which he uses only for shoeing the horses of his best friends. He asked Dickson to compare the prewar horseshoes with the horseshoes which are sold now, so that he could see the difference. After he had compared the horseshoes given to him by the blacksmith, Dickson said: "The difference is indeed great."

ŠESTI DEO
ISPITIVANJE

Ispitivanje ratnog zarobljenika

(O jedinicama veze)

1. Ispitivač: Kako je vaše ime?

   Ratni zarobljenik: Moje je ime Jovan Pavlović.

2. I: Koji je vaš čin i rod vojske?

   R z: Ja sam potporučnik jedinica veze.

3. I: Iz koje ste jedinice?

SIXTH PART
INTERROGATION

Interrogation of a Prisoner of War

(About the Signal Corps)

1. Interrogator: What's your name?

   Prisoner of War: My name is Jovan Pavlovich.

2. I: What's your rank and branch of service?

   PW: I'm a Second Lieutenant in the Signal Corps.

3. I: What's your unit?

R z: Ja sam iz 12. čete za vezu, Treće pešadiske divizije.

PW: I'm from the 12th Signal Company, Third Infantry Division.

4. I: Na kojoj dužnosti ste bili kad ste zarobljeni?

4. I: What was your duty when you were captured?

R z: Bio sam šef Centra veze broj 1 kod Velike Glave.

PW: I was Chief of Message Center No. 1 at Velika Glava.

5. I: Sa koliko stanica i centara veze ste održavali vezu?

5. I: With how many stations and message centers did you maintain communication?

R z: Moj centar veze je bio u diviziskoj mreži veze i održavao sam vezu sa oko 12 stanica.

PW: My message center was in the division net and I maintained communication with about 12 stations.

6. I: Koje stanice veze ste imali u svome centru?

6. I: Which communication stations did you have in your center?

R z: Imao sam tri radio-primopredajne stanice, pet telefonskih stanica i signalna sredstva.

PW: I had three radio transceiving stations, five telephone stations and signal means.

7. I: Koja žičana i signalna sredstva su upotrebljavale vaše stanice?

7. I: Which wire and signal means were used by your stations?

R z: Od žičanih sredstava smo upotrebljavali telefon, a od signalnih sredstava signalne barjačiće.

PW: Of the wire means we used the telephone, and of the signal means - signal (semaphore) flags.

8. I: Zar niste imali telegraf?

8. I: Didn't you have a telegraph?

R z: Samo jedan, za vezu s armijom.

PW: Only one, for communication with the Army.

9. I: Da li vaše trupe upotrebljavaju kurire?

9. I: Do your troops use messengers?

R z: Da. Kuriri se upotrebljavaju vrlo mnogo.

PW: Yes. Messengers are used very much.

10. I: Koja saobraćajna sredstva koriste vaši kuriri?

R z: Oni iz manjih jedinica idu peške i na konju. Kuriri većih jedinica koriste sva saobraćajna sredstva. Najviše se upotrebljava motorcikl.

10. I: What means of transportation do your messengers use?

PW: Those from smaller units go by foot and on horse. The messengers from larger units use all means of transportation. Motorcycles are chiefly used.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. When Dickson saw that it would take him longer than he had expected to find an apartment and bring his family to Belgrade, he wrote to his wife to send him their car.
2. He has been using the car very much, but this morning the car did not want to move.
3. So, Dickson telephoned Janko to come and tow him to a garage.
4. Janko was in the bathtub and could not come immediately.
5. However, in about half an hour Janko drove up in front of the Majestic in his car.
6. With Janko also came a boy, who was his nephew.
7. While Dickson and Janko discussed how and where to tow Dickson's car, the boy played with the buttons on his coat - buttoning and unbuttoning them.
8. After tying Dickson's car to Janko's car, they drove to a garage.
9. The mechanic first lifted the hood and found that the spark plugs, cylinders, battery, pumps, generator and carburetor were all right.
10. Then he asked Janko to get into the car behind the steering wheel while he went under the car.
11. Janko had to step on the starter, on the clutch and on the brakes (kočnice) and change the gears.
12. The mechanic finally found where the defect was - the universal joints were worn out.
13. Because of that the entire clutch had to be taken apart and some parts replaced.
14. Fortunately, the mechanic had all these parts.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

31

2133-cilìndar, m. - cylinder
gen. sing: cilìndra

2134-dèčak, m. - boy
nom. pl: dečáci

2135-dinámo, m. - generator

2136-dovèsti (se), v.t.&r.pfv. - to drive to, to give a ride; (to ride to)
pr.t: dovèzem;dovèzu
a.p.p: dòvezao,dovèzla,dovèzlo, dovèzli,dovèzle,dovèzla

*2136-dovòziti (se), v.t.&r.ipfv. - to drive to, to give a ride; (to ride to)
pr.t: dòvozim;dòvoze

2137-dovúći, v.t.pfv. - to pull, to draw
pr.t: dovúčem;dovúku
a.p.p: dòvūkao,dovúkla,dovúklo, dovúkli,dovúkle,dovúkla

*2137-dovláčiti, v.t.ipfv. - to pull, to draw
pr.t: dòvlāčīm;dòvlāčē

2138-izméniti (se), v.t.&r.pfv. - to replace, to change; (to change)
pr.t: ìzmēnīm;ìzmēnē

*2138-izmenjívati (se), v.t.&r.ipfv. - to replace, to change; (to change)
pr.t: izmènjujem;izmènjuju

2139-káda, f. - bathtub

2140-karbùrator, m. - carburetor

2141-kvāčilo, n. - clutch

2142-kvāčiti, v.t.ipfv. - to clutch (automobile)
pr.t: kvāčim;kvāče

*2142-ùkvačiti, v.t.pfv. - to clutch (automobile)
pr.t: ùkvāčīm;ùkvāčē

2143-kvār, m. - defect, damage
nom. pl: kvárovi

2144-kváriti (se), v.t.&r.ipfv. - to damage, to spoil; (to break, to spoil oneself)
pr.t: kvārīm;kvārē

*2144-pokváriti (se), v.t.&r.pfv. - to damage, to spoil; (to break, to spoil oneself)
pr.t: pòkvārīm;pòkvārē

2145-ménjati (se), v.t.&r.ipfv. - to change
pr.t: mēnjam;ménjaju

*2145-proméniti (se), v.t.&r.pfv. - to change
pr.t: pròmēnīm;pròmēnē

2146-motorcìkl, m. - motorcycle

2147-nȅćāk, m. - nephew
nom. pl: nȅćāci

2148-otkòpčati, v.t.pfv. - to unbutton
pr.t: otkòpčām;otkòpčajū

*2148-otkopčávati, v.t.ipfv. - to unbutton
pr.t: otkòpčāvām;otkopčávajū

2149-pòklopac, m. - top, lid; hood
gen. sing: pòklopca
nom. pl: pòklopci

2150-prìtisnuti, v.t.pfv. - to step on (starter); to press
pr.t: prìtisnēm;prìtisnū

*2150-pritiskívati, v.t.ipfv. - to step on (starter); to press
pr.t: prìtìskujem;prìtìskuju

2151-pronáći, v.t.pfv. - to find out, to discover
pr.t: prònāđēm;prònāđū
a.p.p: pronàšao,pronàšla,
pronàšlo,pronàšli,
pronàšle,pronàšla

*2151-pronàlaziti, v.t.ipfv. - to find out, to discover
pr.t: pronàlazim;pronàlaze

2152-pûmpa, f. - pump
gen. pl: pûmpi

2153-pûmpati, v.t.ipfv. - to pump
pr.t: pûmpam;pûmpaju

2154-rasklòpiti (se), v.t.&r.pfv. - to take apart, to open; (to open oneself)
pr.t: ràsklopīm;ràsklopē

*2154-rasklápati (se), v.t.&r.ipfv. - to take apart, to open; (to open oneself)
pr.t: ràsklāpām;rasklápaju

2155-smȅđ, adj. - brown, brunette (of complexion)

2156-spójnica, f. - universal joint

2157-srȅćom, adv. - fortunately

2158-stárter, m. - starter

2159-svȅćica, f. - spark plug

2160-vòlan, m. - steering wheel

2161-zakòpčati, v.t.pfv. - to button
pr.t: zakòpčām;zakòpčajū

*2161-zakopčávati, v.t.ipfv. - to button
pr.t: zakòpčāvām;zakopčávajū

2162-zaròbiti, v.t.pfv. - to capture
pr.t: zàrobīm;zàrobē

*2162-zarobljávati, v.t.ipfv. - to capture
pr.t: zaròbljavam;
zarobljávaju

2163-zarobljènik, m. - prisoner (of war), captive
nom. pl: zarobljènici

OSAMDESET-DEVETA LEKCIJA
EIGHTY-NINTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IS GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE VERBAL NOUN (See Par. 283)

Infinitive	Pass.part. masc.gen.sing.	Verbal noun
čitati	čitan	čitan+je=čitanje
spavati	(spavan)	spavan+je=spavanje
iščeznuti	(iščeznut)	iščeznut+je=iščeznuće

1 - Drill the formation of verbal nouns and their use as subjects of sentences by having the students substitute them for the infinitives in parentheses:

(1) (Rasklapati) menjačke kutije nije prosto.
(2) (Pumpati) vode je sporo napredovalo, jer smo imali samo jednu pumpu.
(3) (Pronalaziti) vode je zadatak vodosnabdevačkih jedinica.
(4) (Menjati) brzina se ne vrši kad su točkovi spojeni s motorom.
(5) (Kvariti) ovih delova je najčešće.
(6) (Izmenjivati) misli je uvek korisno.
(7) Brine me (dovlačiti) topova.
(8) (Dovoziti) municije mora da se produži i za vreme napada.
(9) Za mojeg sina je (zakopčavati) i (otkopčavati) ovog kaputa bilo uvek teško.
(10) (Uvoditi) nove lekcije počinje drugog časa posle podne.
(11) (Otimati) tuđih zemalja je stalni cilj komunističke politike.
(12) (Opremati) vojnika svim stvarima se obično vrši pre početka obuke.
(13) (Šetati) na čistom vazduhu je ne samo korisno nego i prijatno.
(14) Lakše je (zaraditi) nego (izdržavati) kazne.
(15) (Uvoziti) nekih artikala može da rđavo utiče na domaću industriju.
(16) (Tkati) ćilimova je važan zanat u Jugoslaviji.
(17) Da li je po vašem mišljenju (priznavati) grešaka dobra ili rđava osobina?
(18) To (priznati) s njegove strane nas je iznenadilo.
(19) (Postavljati) novih i (opravljati) starih mostova je posao pontonira.
(20) Njegovo (postaviti) za šefa pošte u našem gradu je veliko iznenađenje za nas.
(21) (Maskirati) položaja i oruđa je vrlo korisno.
(22) (Usijavati) gvožđa traje dosta dugo.

(23) (Upoređivati) je jedan način mišljenja.
(24) Vaše (uporediti) nam je pomoglo da razumemo ovu stvar.
(25) (Razvijati) vaših jedinica treba da počne odmah.
(26) (Potkivati) konja je vrlo staro.
(27) (Iščezavati) knjiga iz biblioteke nas sve brine.
(28) (Iščeznuti) njenog sina će je strašno pogoditi.
(29) (Doterivati) kose joj oduzima više sati svaki dan.
(30) (Zaustavljati) automobila na ovom mestu je obavezno.

2 - Drill the formation of verbal nouns and their use as objects of verbs by having the students substitute them for the infinitives in the parentheses:

(1) (Sedlati) konja treba da obavite tiho i brzo.
(2) (Rušiti) neprijateljskih objekata vrši artiljerija, a često i inžinjerija.
(3) Vi često pominjete (jesti) i (piti), ali nikad rad.
(4) Ja mrzim (hrkati).
(5) Oni još nisu učili (galopirati).
(6) (Utvrđivati) ćemo završiti za nekoliko dana.
(7) Da li vaša četa vrši (opravljati) ovog mosta?
(8) Ko je počeo (graditi) ove prepreke?
(9) Niko ne voli (skakati) cena.
(10) Svi smo pratili sporo, ali sigurno (ukrućivati) njegovih nogu.
(11) (Prelaziti) reke treba da izvršimo noću.
(12) Da li ste zaboravili (pojiti) konja?
(13) Sutra počinjemo da učimo (jahati).
(14) Ja sam primetio (drhtati) vaših ruku.
(15) Ko je vršio (skupljati) oružja od naroda?
(16) Koji zubar vrši (plombirati) brzo?
(17) Šta je uradio kad je završio (bušiti) zuba?
(18) On mi je preporučio (ispirati) usta toplom vodom.
(19) Treba da odmah zaustavimo (krvariti).
(20) Ja više volim (penjati) na brdo nego (silaziti) s njega.
(21) Želimo vam brzo (ozdraviti).
(22) Mi smo posmatrali njihovo (povlačiti).
(23) Članovi štaba su završili (savetovati).
(24) Čuo sam (kašljati) iz vaše sobe.
(25) On je voleo (dizati) teških predmeta.
(26) Oni su iste večeri proslavili (potpisivati) ugovora.
(27) Oni koji ne vole (grešiti) mogu da očekuju (spasti).
(28) On je zahtevao (skraćivati) radnog vremena.
(29) Mi zahtevamo i (učestvovati) u napadu.
(30) Da li ste vi čuli njegovo (predavati)?

3 - Drill the formation of verbal nouns and their use as predicate nominatives in sentences by having the students substitute them for the infinitives in parentheses.

(1) To nije nikakvo (objasniti).
(2) To što čujete je (duvati) vetra.
(3) Vaš glavni posao je (studirati).
(4) Zadatak inžinjerije je (graditi) naših, a (rušiti) neprijateljskih objekata.
(5) Jedino u čemu ovaj gospodin uvek uspeva je (uspavljivati) publike.
(6) Poslovi koje obavlja kovač su (kovati) i (potkivati) kao i (praviti) i (popravljati) seoskih kola i raznog alata.
(7) Ono što mi se ne sviđa je vaše (zadocnjavati).
(8) Vi mislite da je moja želja vaše (izbacivati) iz škole.
(9) Vaš glavni posao je (učiti).
(10) Rezultat naših savetovanja je (potpisivati) ovog ugovora.
(11) Najteži deo puta je bilo (penjati) uz ono brdo.
(12) Ono što me je iznenadilo nije bilo neprijateljsko (povlačiti), nego njegovo (ostavljati) oružja za sobom.
(13) Sav moj uspeh je ovo (sekirati).
(14) Da li je vaše ćutanje (odobravati)?
(15) Da li je vaš posao (prodavati) ovih predmeta?
(16) Sve što ja želim je (nadoknaditi) štete.
(17) Svaka njegova reč je bila (vređati).
(18) Naš zadatak je (skraćivati) ovog puta.
(19) Njen dolazak je veliko (iznenaditi).
(20) Njihov cilj je (posedati) onog brda.
(21) Ono što me sekira je vaše (zevati) za vreme časa.
(22) Vaš zadatak će biti (izviđati).
(23) Neka vam prvi posao bude (pisati) domaćeg zadatka.
(24) Naša briga će biti (snabdevati) vojske hranom i municijom.
(25) Neka vaš posao bude (polagati) mina.
(26) Njen posao je (prepisivati).
(27) Vaš odgovor je ustvari (pogađati).
(28) Ona misli da su vaše reči prazno (pričati).
(29) Vaša dužnost je (komandovati), a moja (izvršavati).
(30) Prijateljstvo nije (primati), nego (davati).

4 - Drill the declension and use of various cases of verbal nouns by having the students substitute the proper forms of verbal nouns for the infinitives in parentheses:

(1) Svi su očekivali više od njegovog (predavati).
(2) Naš uspeh zavisi od (savlađivati) teškoća.
(3) Prepreke se postavljaju radi (zadržavati) neprijatelja.
(4) Ja se nadam vašem (razumevati).
(5) Svi se smeju njegovom (verovati) u takve stvari.
(6) Niko ne veruje (obećati) komunista.
(7) Sad mnogi odlaze na (letovati).
(8) Ko veruje u (postojati) života na mesecu?
(9) Da li vi verujete u (podmlađivati)?

(10) Za vas je počeo novi život (stupiti) u vojsku.
(11) Naljutićete ih takvim (postupati).
(12) (Primati) opreme i oružja, počeo je vojnički život.
(13) U (istovarivati) municije su učestvovali svi vojnici.
(14) On je dosta slab u (prevoditi).
(15) Budite tačni u (svršavati) poslova.

B - THE ENGLISH GERUND

Demonstrate by translating with the students the sentences listed below that though the Serbo-Croatian verbal noun corresponds to the English gerund, in Serbo-Croatian an appropriate clause is used in many instances where English uses the gerund.

(1) I like shaving myself best.
(2) I like walking.
(3) Excuse me for being late.
(4) He gave up the idea of going to Europe.
(5) There is no sense in your trying to see him, because he will not receive you.
(6) After having spent (or: After spending) more than a month in Europe, he returned yesterday.
(7) He died before having finished (or: before finishing) his book.
(8) They succeeded in passing the examination.
(9) They are insisting on seeing her.
(10) In fear of losing her friendship, he did everything she wanted.
(11) I cannot even think of my brother's being able to do something like that.
(12) She cannot even think of her son's having been able to do something like that.
(13) I didn't think of your returning so soon.
(14) We were surprised at his coming back so soon.
(15) By saying that, you offended him.
(16) He is making his and his family's living by working very hard.
(17) They went away without having said, "Good-bye."
(18) Even without informing my wife, I invited him for supper.
(19) You cannot go to Europe without crossing the ocean.

DRUGI DEO

DIJALOG

Kupovanje gotovog odela i obuće

1. Janko Stanković: Danas mi je jedan klijent platio jedan veliki račun. Hoćete li da pođete sa mnom da kupim neke stvari?

Robert Dikson: Zašto ne? Šta želite da kupite?

2. J S: Dva para odela i jedan par plitkih cipela.

R D: Ja sam čuo da ovde većina ljudi šije odela kod krojača i naručuje obuću kod obućara, a manjina kupuje gotove proizvode.

3. J S: To je sada obrnuto. Kad bih ja plaćao za šivenje odela i pravljenje cipela, ja ne bih mogao da živim od onog što zaradim.

R D: U Americi samo vrlo bogati ljudi šiju odela po meri, a retko ko naručuje obuću po meri.

(U prodavnici gotovih odela)

4. Prodavac: Šta ti, druže, želiš?

J S: Želim jedno tamno i jedno svetlo odelo.

5. Pr: Eno onde su odela, pa vidi koje ti se svida. Možeš da ga probaš kod onog ogledala onamo. Probanje je besplatno! (Smeje se)

J S: Kako vam se dopada ovo odelo, g. Diksone?

6. R D: Ne izgleda najbolje. Rukavi su vam duži nego ruke, nogavice su vam

SECOND PART

SECOND PART

Buying ready-made suits and footwear

1. Janko Stankovich: Today a client of mine paid me a big bill. Would you care to come with me to buy some things?

Robert Dickson: Why not? What do you want to buy?

2. J S: Two suits and a pair of lowcut shoes.

R D: I heard that here the majority of the people buy tailor-made suits and order footwear at the shoemaker's, while the minority buy ready-made products.

3. J S: That is the reverse now. If I were paying for the tailoring of suits and the making of shoes, I couldn't live on what I earn.

R D: In America only very rich men have their suits tailored to measure, and rarely does one order footwear to measure.

(At the clothing store)

4. Salesman: What do you want, comrade?

J S: I want one dark and one light suit.

5. S: The suits are over there, go and see which appeals to you. You can try it on at that mirror over there. The trying on is free! (Laughs)

J S: How do you like this suit, Mr. Dickson?

6. R D: It doesn't look too good. The sleeves are longer than your arms, the

Kupovanje gotovog odela

LXXXIX

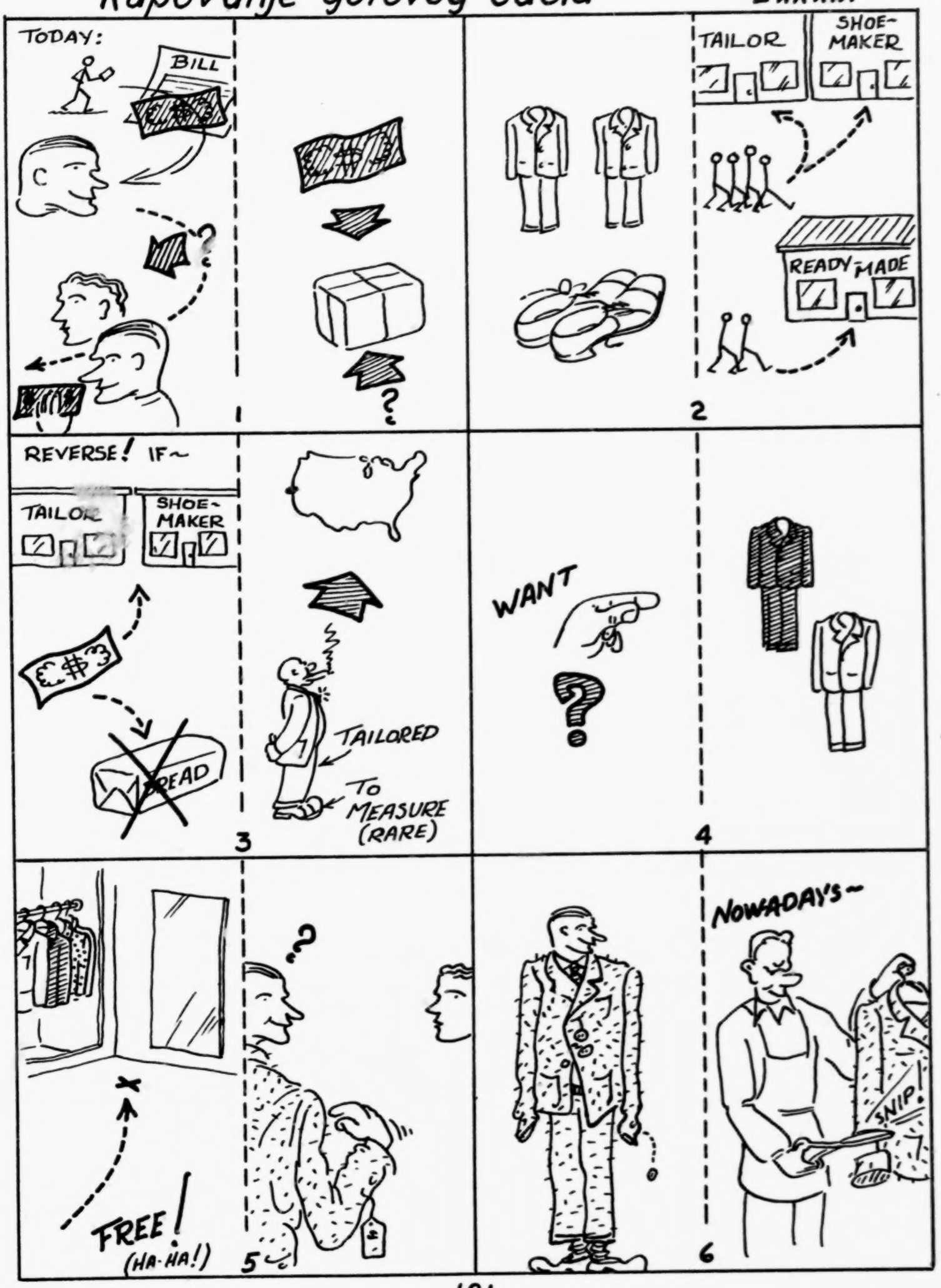

kratke, a sva dugmeta su vrlo slabo ušivena.

trouser legs are short and all the buttons are very poorly sewed on.

J S: Gotova odela nisu nikad mogla da se nose a da ih krojač prethodno ne popravi. To je danas naročito potrebno.

J S: Ready-made suits could never be worn without being altered by a tailor first. This is particularly necessary now-a-days.

7. R D: To je tačno. A koliko koštaju ta odela?

7. R D: That's right. And how much do those suits cost?

J S: Ovo tamno odelo košta 25 dolara, a ovo svetlo odelo košta 20 dolara, tojest, za dva odela 45 dolara ili po zvaničnom kursu 27 hiljada dinara. Hajdemo!

J S: This dark suit costs 25 dollars, and this light suit costs 20 dollars, that is, 45 dollars for two suits, or by the official rate of exchange 27.000 dinars. Let's go!

8. R D: A kuda ćemo sada?

8. R D: And where to now?

J S: Idemo u radnju gde se prodaje gotova obuća. Ona je odmah do ove radnje.

J S: We're going to a store where they sell ready-made footwear. It's just next door.

(U prodavnici gotove obuće)

(At the shoe store)

9. Prodavac: Šta želite, drugovi?

9. Salesman: What do you want, comrades?

J S: Ja želim par crnih, plitkih cipela od ševroa. Imate li takvih cipela?

J S: I want a pair of black, lowcut shoes of kid leather. Do you have such shoes?

10. Pr: Mi imamo samo jednu vrstu cipela. Ne znam ti ja da li je koža ševro, kravlja ili konjska. Eno tamo, pa probaj!

10. S: We have only one kind of shoes. I don't know if they're made of kid's, cow's or horse's hide. Try them on over there!

J S: Ove cipele su dosta jake i prilično su lepe. Samo vidim da su prilično skupe.

J S: These shoes are strong enough and rather nice. Only I see that they are pretty expensive.

11. R D: A koliko koštaju?

11. R D: And how much do they cost?

J S: Devet hiljada dinara ili petnaest dolara.

J S: Nine thousand dinars or fifteen dollars.

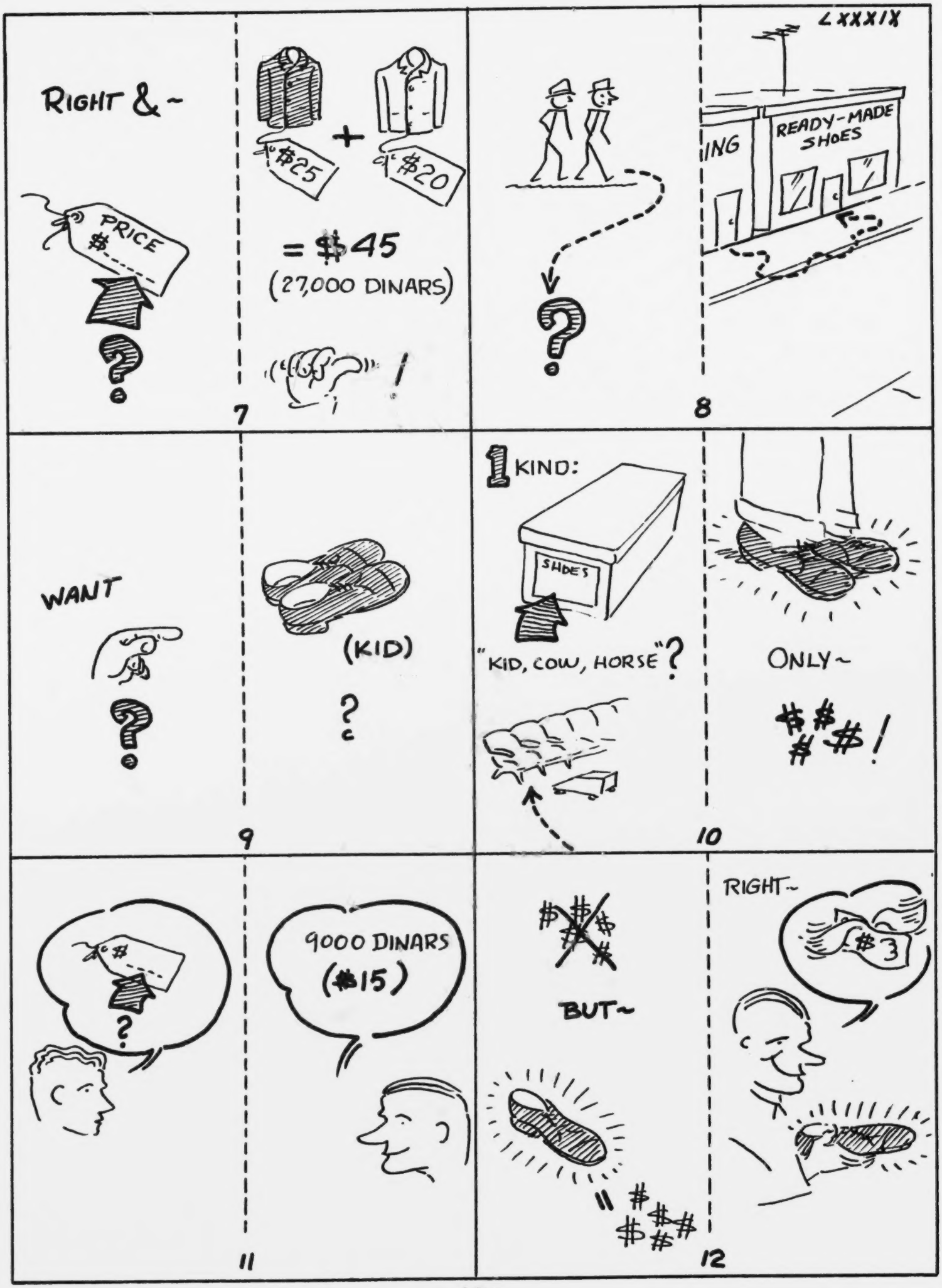
RIGHT &~
PRICE $
?
$25
+
$20
= $45
(27,000 DINARS)
!
7
?
LXXXIX
ING
READY-MADE SHOES
8
WANT
?
(KID)
?
9
1 KIND:
SHOES
"KID, COW, HORSE"?
10
ONLY~
#!
?
9000 DINARS
(#15)
11
BUT~
11 #
RIGHT~
#3
12

12. R D: To je suviše skupo, ali dobre stvari ne mogu da se kupe a da se dobro ne plate.

J S: Tako je. Ja se ne ljutim kad platim malo više za stvari koje su zaista dobre.

12. R D: That's too expensive, but good things can't be bought without paying well for them.

J S: That's right. I'm not angry when I pay a little more for things that are really good.

PAR. 283 - THE VERBAL NOUN

A - Verbal nouns are formed by adding -je to the masculine singular form of the passive participle.

Н or т of the participle plus ј of the ending are iotated into њ or ћ respectively:

INFINITIVE	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.	VERBAL NOUN
читати	читан	читан + је=читање
заузети	заузет	заузет + је=заузеће

B - Verbal nouns derived from intransitive verbs are not as common as those derived from transitive verbs, but they are derived analogically, i.e. although intransitive verbs do not have a passive participle (see Par. 265, p. 77 of this volume), we form that participle as the first step towards the formation of the desired verbal noun:

INFINITIVE	PASSIVE PARTICIPLE MASC. GEN. SING.	VERBAL NOUN
спавати	(спаван)	спаван + је=спавање
излазити	(излажен)	излажен + је=излажење

C - Verbal nouns derived from imperfective verbs are commoner than verbal nouns derived from perfective verbs.

D - You have already used and learned the following verbal nouns:

1 - Derived from transitive imperfective verbs: бомбардовање, бријање, гашење, гоњење, грађење, дељење, извијање, изналажење, испитивање, јахање, кретање, маскирање, минирање, множење, обезбеђивање, одржавање, одузимање, питање, повећавање, поздрављање, поткивање, потписивање, превођење, рушење, сабирање, снабдевање, спремање, транспортовање, тумачење, улепшавање.

2 - Derived from transitive perfective verbs: изненађење, наоружање, наређење, обавештење, одељење, поверење, расположење, утврђење.

3 - Derived from intransitive imperfective verbs: ласкање, летовање, мишљење, напредовање, путовање, ступање, суђење.

4 - Derived from intransitive perfective verbs: расположење, стрпљење.

E - The Serbo-Croatian verbal noun corresponds to the English gerund (-ing form used as a noun). Verbal nouns retain the characteristics of the verbs from which they are derived. Consequently, a verbal noun derived from a transitive verb can take an object. The object of a verbal noun in Serbo-Croatian is always in the genitive case:

(3) Кад бих ја плаћао за шивење одела и прављење ципела, ја не бих могао да живим од оног што зарадим.

F - A verbal noun can be used:

1 - As a subject:

(5) Пробање је бесплатно.
Учење страних језика је интересантно.
Studying foreign languages is interesting.

2 - As a predicate nominative:

Мој најдражи спорт је јахање.
My favorite sport is horseback riding.

3 - As an object:

Од свих спортова ја највише волим јахање.
Of all sports I like horseback riding best.

4 - As any other neuter noun (see G below).

G - All verbal nouns are neuter and are declined as neuter nouns ending in -е:

Јахање је врло пријатан спорт.
Horseback riding is a very pleasant sport.
Ја се не бојим јахања.
I am not afraid of horseback riding.
Ја се увек радујем јахању.
I am always glad to go horseback riding.
Ја много волим јахање.
I like horseback riding very much.

Кад год могу, ја почињем дан јахањем.
Whenever I can, I begin the day with a horseback ride.
Ја уживам у јахању.
I enjoy horseback riding.

H - Though the Serbo-Croatian verbal noun corresponds to the English gerund, it is not always used when the gerund would be used:

1 - It is often avoided as an object by using да + proper form of the verb:

Ја највише волим да се бријем сам.
I like shaving myself best.
Ја волим да шетам.
I like walking.

2 - Where English uses the gerund as object of prepositions, Serbo-Croatian usually uses an appropriate subordinate clause (or eventually the present participle):

Excuse me for being late.
Извините што сам задоцнио.
He gave up the idea of going to Europe.
Он је одустао од намере да иде у Европу.
There is no sense in your trying to see him, because he will not receive you.
Нема смисла да покушавате да га видите, пошто он неће да вас прими.
After having spent (or: After spending) more than a month in Europe, he returned yesterday.
Пошто је провео (или: Провевши) више од месец дана у Европи, јуче се вратио.
He died before having finished (or: before finishing) his book.
Он је умро пре него што је завршио своју књигу.
They succeeded in passing the examination.
Они су успели да положе испит.
They are insisting on seeing her.
Они инсистирају да је виде.
In fear of losing her friendship, he did everything she wanted.
У страху да не изгуби њено пријатељство, он је чинио све што је она желела.
I cannot even think of my brother's being able to do something like that.
Ја не могу ни да помислим да мој брат може да учини тако нешто.

She cannot even think of her son's having been able to do something like that.
Она не може ни да помисли да је њен син могао да уради тако нешто.
I didn't think of your returning so soon.
Нисам мислио да ћете се тако брзо вратити.
We were surprised at his coming back so soon.
Ми смо се изненадили да се тако брзо вратио.

3 - The English construction "by + -ing form" is commonly rendered by the Serbo-Croatian present participle and less often by the Serbo-Croatian verbal noun (without any preposition):

By saying that you offended him.
Говорећи тако ви сте га увредили.
He is making his and his family's living by working very hard.
Он издржава себе и своју породицу радећи врло тешко.

4 - The English construction "without + -ing form" is rendered by:

a - не + present or past participle:

They went away without having said, "Goodbye."
Они су отишли не рекавши "збогом."
Even without informing my wife, I invited him for supper.
И не обавестивши своју жену, ја сам га позвао на вечеру.

b - А да (or other proper conjunction) + не + proper form of the verb:

They went away without having said, "Goodbye."
Они су отишли а да нису рекли "збогом."
Even without informing my wife, I invited him for supper.
Иако нисам обавестио своју жену, позвао сам га на вечеру.
You cannot go to Europe without crossing the ocean.
Ви не можете да одете у Европу а да не пређете океан.

PAR. 284 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB ШИТИ AND VERBS DERIVED FROM IT

The verb шити and verbs derived from it follow the pattern of the verb умити in the formation of the present tense (see Par. 28E-3, p. 83, Vol II):

шити: шијем, шијеш, шије, шијемо, шијете, шију.

ушити: ушијем, ушијеш, ушије, ушијемо, ушијете, ушију.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE VERBAL NOUN

1 - Drill the formation of verbal nouns and their use as subjects of verbs by having the students substitute them for the infinitives in parentheses:

(1) (Brisati) table je dužnost učenika.
(2) (Izlaziti) iz učionice za vreme časa nije dozvoljeno.
(3) Zlo (raditi), gotovo suđenje.
(4) (Učiti) stranih jezika je interesantno.
(5) (Pušiti) nije dozvoljeno u učionicama.
(6) (Čuvati) reda je dužnost policije.
(7) (Slušati) roditelja je dužnost svakog deteta.
(8) (Odmarati) trupa je potrebno posle svakog dužeg kretanja.
(9) (Žvakati) gume je američki običaj.
(10) (Nositi) uniforme je obavezno za sve vojnike dok su na dužnosti.
(11) (Sećati) na te dane je uvek prijatno.
(12) (Kuvati) hrane se obavlja u kuhinji.
(13) (Posećivati) bolesnih se vrši od četiri do šest posle podne.
(14) (Razgledati) znamenitosti u jednom gradu uvek je interesantno.
(15) Njegovo (disati) je teško.
(16) (Sabirati, oduzimati, množiti) i (deliti) su četiri osnovne računske radnje.
(17) (Pozdravljati) oficira je dužnost svih vojnika i podoficira.

(18) Sve moje (uveravati) da ste mu vi prijatelj a ne neprijatelj nije pomoglo.
(19) (Slati) paketa iz Amerike je spaslo mnoge Jugoslovene od smrti.
(20) Njegovo (smejati) me je naljutilo.
(21) (Plaćati) računa vrši se na kasi.
(22) (Ukrcavati) putnika na brodove će početi čim bude utovaren prtljag.
(23) (Primati) poklona od mlađih nije dozvoljeno.
(24) (Spavati) je potrebno.
(25) (Prepisivati) domaćih zadataka od drugih učenika nije korisno.
(26) (Prevoditi) sa srpskohrvatskog na engleski je lako.
(27) (Utovarivati) municije u voz izvršeno je vrlo brzo.
(28) (Rastajati) od porodice je za mene uvek vrlo teško.
(29) (Povraćati) izgubljenog položaja je obradovalo svakoga.
(30) (Upisivati) dece u školu počinje sutra.
(31) (Popunjavati) ovog obrasca je vrlo lako.
(32) (Prenositi) trupa se vrši raznim saobraćajnim sredstvima.
(33) (Trčati) je jedan od omiljenih sportova.
(34) (Letovati) na primorju nije tako skupo.
(35) (Goniti) neprijatelja se produžava uspešno.

2 - Drill the formation of verbal nouns and their use as objects of verbs by having the students substitute them for the infinitives in parentheses:

(1) Danas imamo (čitati) i (pisati).
(2) Da li ste razumeli (značiti) njegovih reči?
(3) Naši tenkovi su zaustavili (napredovati) neprijateljskih trupa.
(4) Otac ne voli tvoje (ostajati) u gradu dockan noću.
(5) (Navikavati) dece na red i rad mora se vršiti još dok su ona mala.
(6) Ja ne volim da slušam njihovo (objašnjavati).
(7) Oni su primili moje (objasniti).
(8) Moj muž mrzi (spremati) za put.
(9) On ima dobro (pamtiti).
(10) Domaćin i domaćica vrše (upoznavati) gostiju.
(11) Ja nisam nikad voleo (nameštati) kreveta.
(12) Marko je dobio dobro (namestiti).
(13) Ko vrši (snabdevati) trupa u borbi?
(14) (Pojiti) stoke treba izvršiti pre doručka.
(15) Sutra ćemo učiti (uzjahivati) i (sjahivati).
(16) Niko nije očekivao ovoliko (skakati) cena.
(17) Svi su pozdravili njegovo (izbacivati) iz društva.
(18) Nisam mogao da gledam (ubijati) ljudi.
(19) On je tražio (produžiti) otsustva.
(20) Mi smo mu svi odali (priznati).
(21) Komandant je zaustavio dalje (ukrcavati) trupa.

(22) Juče smo učili (pozdraviti) bez oružja.
(23) Sutra ćemo učiti (okretati) u mestu.
(24) Mi vršimo (grupisati) za napad.
(25) Mi ćemo tražiti njegovo (puštati) iz zatvora.
(26) U koliko sati vršite (čistiti) ove kancelarije?
(27) Nadam se da ćemo produžiti (dopisivati).
(28) Oni će izvršiti (prenositi) kostiju naših vojnika koji su poginuli u Evropi.
(29) Da li ćete nastaviti (tražiti) izgubljenog aviona?
(30) Kada ćete početi (pregledati) pacijenata?
(31) On mnogo voli (leteti).
(32) Dikson je najpre naučio (kasati), a onda (galopirati).
(33) Ko vrši (određivati) vojnika na razne dužnosti?
(34) Mi smo sa zadovoljstvom pratili njegovo (napredovati).
(35) Kad ste primetili neprijateljsko (povlačiti)?

3 - Drill the formation of verbal nouns and their use as predicate nominatives in sentences by having the students substitute them for the infinitives in parentheses:

(1) Prvi znak koji čuju vojnici u logoru je (ustajati).
(2) Sutra je (polagati) zakletve.
(3) Naš zadatak je (poučavati), a vaš (učiti).
(4) Njihov zadatak je (obezbeđivati) trupa za vreme kretanja.
(5) Posao krojača je (šiti) i (popravljati) odela.
(6) Posao obućara je (praviti) cipela.
(7) Glavna dužnost jedinica veze je (održavati) veze.
(8) Zlo rađenje, gotovo (suditi).
(9) Kad svršimo ovu školu, naš posao će biti (tumačiti) i (prevoditi).
(10) Njegov najomiljeniji sport je (jahanje).
(11) Svaka vaša reč je (vređati).
(12) Njen posao je (primati) pacijenata.
(13) Posao ovih ljudi je (spasavati) onih koji slučajno padnu u vodu.
(14) Rezultat mog savetovanja je bilo njegovo još duže (spavati).
(15) Jedini cilj koji on ima pred sobom je (zarađivati) novca.
(16) Zadatak izviđačkih aviona je (snimati) neprijateljskih objekata.
(17) Sutra će sav vaš posao biti (ispitivati) učenika.
(18) Dužnost dežurnog činovnika na železničkoj stanici je (dočekivati) i (ispraćati) vozova.
(19) Posao ovog čoveka je (šišati) i (brijati).
(20) Sve što će ostati od nas posle smrti je (sećati) o nama.
(21) Njegova nesreća je brzo (zaboravljati).
(22) Rezultat toga je (kašljati) i (povraćati).
(23) Jedini lek za to je (kretati) i (vežbati).
(24) Moj uslov je vaše (povlačiti) sa te dužnosti.
(25) Jedan od načina borbe je (goniti).

(26) Porez je (davati) jednog dela zarađenog novca državi.
(27) Ovaj posao je (gubiti) vremena.
(28) Razlog mojih briga je vaše (držati).
(29) Njihov zadatak će biti (prevoziti) pešadije.
(30) Stvar koja me najviše ljuti je (zvoniti) sata izjutra.
(31) Razlog za vašu bolest može da bude (pušiti).
(32) Njegov odgovor nije nikakvo (objasniti).
(33) Posao ovih inžinjeraca je bio (usavršiti) saobraćajnih sredstava.
(34) Boravak u tom skupom gradu bi bilo (bacati) novca.
(35) Predmet našeg razgovora je bio (savlađivati) prepreka.
(36) Naš problem je i dalje (sastavljati) ovih karata.

4 - Drill the declension and use of various cases of verbal nouns by having the students substitute the proper forms of verbal nouns for the infinitives in parentheses:

(1) (Putovati) brodom je udobnije od (putovati) avionom.
(2) (Odmarati) trupa je potrebno posle svakog dužeg (kretati).
(3) Ja se uvek radujem (kupati) u moru.
(4) Čovek nikad ne sme da zaboravi na (vraćati) dugova.
(5) Oni nisu očekivali (otkazivati) ugovora.
(6) Moj dan počinje (buditi, zevati, protezati, kupati, brijati, umivati, oblačiti i obuvati).
(7) Moj dan se završava (izuvati, svlačiti i legati).
(8) Vojnici se vežbaju u (rasklapati) puške.
(9) Vojnici se vežbaju u (rukovati) mitraljezom.
(10) Inžinjerija pomaže druge rodove vojske u (savlađivati) prepreka.
(11) Markovim (stupati) u vojsku majka je ostala sama u kući.
(12) Ja mogu da vam pomognem u (posluživati) gostiju.
(13) Probudio si me svojim (kašljati).
(14) On ima veliku moć (predviđati).
(15) Mi se nadamo njegovom skorom (ozdraviti).

B - THE CONJUGATION OF THE VERBS <u>ŠITI</u>, <u>SAŠITI</u>, <u>UŠITI</u> (See Par. 284)

Drill the conjugation of the verbs <u>šiti</u>, <u>sašiti</u>, and <u>ušiti</u> by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ko ne zna da šije?
(2) Ko treba da sašije novo odelo za igranku?
(3) Ko treba da ušije dugmeta na kaputu?
(4) Ko uvek nosi odela šivena po meri?

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Kupovanje gotovog odela i obuće

Juče je jedan klijent platio Stanković jedan veliki račun. Zbog toga je Stanković odlučio da ode u neke prodavnice da kupi stvari koje su mu potrebne. On je pozvao Diksona da pođe s njim.

Pošto je Dikson još u Čikagu čuo da većina Beograđana kupuje odela šivena po meri, a manjina kupuje fabrička odela, on se mnogo iznenadio kad je čuo da Stanković namerava da kupi gotovo odelo i obuću. Stanković mu je objasnio da to sada nije tako, već obrnuto, i da odela šivena po meri i obuća pravljena po meri koštaju tako mnogo da on ne bi mogao da živi od onog što zaradi kad bi kupovao odela i obuću po meri.

Kad su stigli u prodavnicu gotovih odela, Stanković je izabrao jedan par odela tamne boje i jedan par odela svetle boje. Dikson je videvši kakva je odela izabrao njegov prijatelj primetio da ta odela nisu baš najboljeg kvaliteta. Bilo je očigledno da su rukavi duži nego ruke, da su nogavice kratke i da su sva dugmeta slabo ušivena. Stanković je ipak kupio ta odela, pošto su ona bila najbolja u toj radnji. On je odlučio da ih odnese krojaču da ih popravi. Za ta odela on je platio 27.000 dinara, ili 45 dolara po zvaničnom kursu.

Pošto su kupili odela, Stanković i Dikson su otišli u prodavnicu gotove obuće. Stanković je tražio od prodavca da mu pokaže cipele od ševroa. Prodavac nije mogao da to učini pošto je u radnji imao samo jednu vrstu cipela. On je znao da one nisu od ševroa, ali nije znao da li su od kravlje ili konjske kože. Stanković je izabrao par crnih plitkih cipela koje su bile dosta dobre i jake. Za njih je platio 9.000 dinara.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About the handicrafts (trades)

The Yugoslavs are known as good craftsmen. One reason for this is that they had to do many things with their own hands in small shops or at home since big industries had not been developed.

The oldest handicrafts are the bricklayer's, blacksmith's, weaver's and tailor's. After these come the shoemaker's, coachmaker's, carpenter's, locksmith's and watchmaker's.

In olden times young men learned these trades in the shops of master craftsmen. Even now there are some young men who learn their trades this way. However, now-a-days there are schools that teach every trade and that are adequately equipped to teach young men to become good craftsmen. The students spend from two to four years in these schools as apprentices. After that they have to take strict examinations to become journeymen and later to become master craftsmen.

Dickson first became interested in the Yugoslav crafts while he was still in Chicago. There he saw in the home of Janko's brothers some rugs made in Sarajevo and Pirot and some national costumes, as well as other small articles which had been brought from Yugoslavia. Since he has been in Yugoslavia, his interest has grown even greater. He has had many conversations with Janko about the crafts. During one of those conversations he came to a practical idea, namely to export rugs and perhaps national costumes. He was sure that many Americans would like the beautiful rugs and he knew that there were many folk dancing groups in America which would like to have genuine Yugoslav costumes. Therefore, he asked Janko to find out if these articles could be exported wholesale. Janko was glad to do this.

ŠESTI DEO
ŠTIVO

SIXTH PART
READING TEXT

Kupovanje gotovog odela i obuće

Kad su se juče Dikson i Stanković sastali, Stanković je bio vrlo veseo, jer mu je jedan klijent platio dva velika računa od kojih je jedan trebalo da plati još u mesecu avgustu prošle godine, a drugi u februaru ove godine. Taj klijent mu je rekao da se stidi što plaća taj račun tek sada u julu, ali da to ranije nije mogao da učini. Pošto Stanković nije očekivao da dobije taj novac, on je odlučio da nabavi neke stvari koje mu trebaju.

Stanković je zamolio Diksona da pođe s njim i pošto je Dikson pristao, oni su prvo otišli u prodavnicu gotovih odela, a zatim u prodavnicu gotove obuće. U prodavnici gotovih odela Stanković je izabrao jedno odelo tamne boje i jedno odelo svetle boje. On je izjavio da mu tamno odelo treba za praznike, a da će svetlo odelo nositi svaki dan, pošto se takva odela

nose leti. Ta odela nisu bila baš najboljeg kvaliteta, jer u Jugoslaviji sada nema dobre vune. Kad je Stanković upitao Diksona šta on misli o odelima koja je izabrao, Dikson mu je, u šali, odgovorio da svetlo odelo liči više na pidžamu nego na odelo. Zatim, da su rukavi tamnog odela duži nego Stankovićeve ruke, da su nogavice kratke i da su sva dugmeta vrlo slabo ušivena. Ali, Stanković je ipak uzeo ta odela, jer su ona bila najbolja u radnji. Dikson mu je savetovao da ih odmah odnese krojaču da ih popravi, a svaki krojač ima makaze i zna kako da ih upotrebi. Stanković se složio sa svojim prijateljem i obećao da će to odmah učiniti.

Pošto je Stanković platio odela, Dikson i on su otišli u jednu prodavnicu gotove obuće. Stanković je pitao prodavca da li ima crne plitke cipele od ševroa, jer je želeo da kupi jedan par takvih cipela. Prodavac mu je odgovorio da on ima u radnji samo jednu vrstu cipela, i da on ne zna da li su one od ševroa, kravlje ili konjske kože. Najzad je Stanković izabrao i kupio par crnih plitkih cipela, koje su bile dosta dobre i prilično jake. Za njih je platio 9.000 dinara, ili 15 dolara po zvaničnom kursu.

Dikson je primetio da je sve što je Stanković kupio vrlo skupo iako nije dobro.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Zašto je Stanković bio vrlo veseo kad se sastao sa Diksonom?
2. Kojeg meseca je klijent trebalo da plati prvi račun?
3. Kojeg meseca je trebalo da klijent plati drugi račun?
4. Šta je klijent rekao kad je platio račune?
5. Zašto on nije platio te račune u avgustu prošle i u februaru ove godine?
6. Da li je Stanković očekivao da dobije taj novac ovog meseca?
7. Šta je Stanković odlučio kad je dobio novac?
8. Koga je Stanković zamolio da pođe s njim?
9. Da li je Dikson pristao da pođe s njim?
10. Kuda su prvo otišli Stanković i Dikson?
11. A kuda su otišli iz prodavnice gotovih odela?
12. Koliko pari odela je Stanković izabrao u prodavnici?
13. Kakva su bila odela koja je Stanković izabrao?
14. Kad će Stanković nositi tamno odelo?
15. Kad će Stanković da nosi svetlo odelo?
16. Zašto će Stanković nositi svetlo odelo samo leti?
17. Kakvog su kvaliteta bila ta odela?
18. Zašto su ta odela bila rđavog kvaliteta?
19. Šta je Stanković upitao Diksona?

20. Na šta je ličilo svetlo odelo?
21. Kakvi su bili rukavi tamnog odela?
22. Kakve su bile nogavice tamnog odela?
23. Kako su bila ušivena dugmeta?
24. Da li je Stanković uzeo ta odela?
25. Da li su to bila najbolja odela u toj radnji?
26. Šta je Dikson savetovao Stankoviću?
27. Šta mora da ima svaki krojač?
28. Da li svaki krojač mora da zna da upotrebljava makaze?
29. Da li se Stanković složio s Diksonom?
30. Kuda su oni otišli pošto je Stanković platio odela?
31. Šta je Stanković pitao prodavca u radnji gotove obuće?
32. Zašto je on tražio crne plitke cipele od ševroa?
33. Šta mu je odgovorio prodavac?
34. Da li je prodavac znao od kakve su kože cipele koje je imao u prodavnici?
35. Kakav par cipela je kupio Stanković?
36. Da li su te cipele bile jake?
37. Koliko je Stanković platio, u dinarima, za te cipele?
38. Koliko je to u dolarima po zvaničnom kursu?
39. Šta je Dikson primetio?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Yesterday a client paid Janko two old bills.
2. He said that he was ashamed that he was paying these bills now in July, when he should have paid one in August last year and the other in February this year.
3. So, the next morning Janko and Dickson went to a clothing store and then to a shoe store.
4. At the clothing store Janko chose a dark and a light suit.
5. He tried them on in front of the mirror, since "the trying was free" as the salesman said jokingly.
6. Both suits were of poor quality.
7. The light one looked like pajamas - the trouser legs were short, the sleeves on the coat long and all the buttons poorly sewed on.
8. Since these suits were the best in the store, Janko decided to buy them and take them to a tailor who knows how to use scissors and alter the suits.
9. In the shoe store Janko asked for a pair of low-cut shoes of kid leather.
10. The salesman told him that he had only one kind of shoes and did not know of what kind of leather they were.
11. After the salesman measured his foot, Janko chose and bought a pair of shoes.
12. Everything that Janko bought this morning cost him 36,000 dinars, or by the official rate of exchange 60 dollars.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2164-àvgust, m. - August

2165-bèsplatan, adj. m. - free of charge, gratis
bèsplatna, f.
bèsplatno, n.

-bèsplatno, adv. - free of charge, gratis

2166-fȅbruar, m. - February
2167-jùli, m. - July
2168-kȍštati, v.t.&i.ipfv. - to cost
pr.t: kȍštām;kȍštajū

2169-kȍža, f. - leather (hide), skin

2170-kȗrs, m. - rate of exchange; course
nom. pl: kȗrsevi

2171-lȉčiti, v.i.ipfv. - to resemble, to be like, to look like
pr.t: lȉčim;lȉče

2172-màkaze, f.,pl. t. - scissors

2173-manjìna, f. - minority

2174-mȅra, f. - measure

2175-mȅriti (se), v.t.i.&r.ipfv. - to measure, to weigh; (to measure oneself, to weigh oneself; to compete)
pr.t: mȅrīm;mȅrē

*2175-ìzmeriti (se), v.t.&r.pfv. - to measure, to weigh; (to measure oneself, to weigh oneself)
pr.t: ìzmerim;ìzmere

2176-nȍgavica, f. - trouser leg

2177-obȑnuti (se), v.t.&r.pfv. - to reverse, to turn; (to turn, to rotate)
pr.t: ȍbrnēm;ȍbrnū

*2177-obȑtati (se), v.t.&r.ipfv. - to reverse, to turn; (to turn, to rotate)
pr.t: ȍbrćēm;ȍbrćū

*2177-ȍbrnūt, adj. - reverse(d), opposite

-ȍbrnūto, adv. - in reverse, opposite

2178-oglèdalo, n. - mirror

2179-pidžáma, f. - pajamas

2180-plȋtak, adj. m. - shallow
plȋtka, f.
plȋtko, n.

-plȋtko, adv. - shallowly

2181-pòpraviti (se), v.t.&r.pfv. - to repair, to improve; to alter; (to improve)
pr.t: pòpravīm;pòpravē

*2181-pòpravljati (se), v.t.&r.ipfv.-to repair, to improve; to alter; (to improve)
pr.t: pòpravljām;
pòpravljajū

2182-prodávac, m. - salesman
gen. sing: prodávca

2183-pròdāvnica, f. - store, shop

2184-rùkav, m. - sleeve

2185-stȋdeti se, v.r.ipfv. - to be ashamed
pr.t: stȋdim se;stȋde se

2186-svȇtao, adj. m. - light, adj., clear
svȇtla, f.
svȇtlo, n.

-svȇtlo, adv. - clearly, brightly

2187-šèvro, m. - kid leather
gen. sing: ševròa

2188-šȉti, v.t.ipfv. - to sew
pr.t: šȉjem;šȉju

*2188-sàšiti, v.t.pfv. - to sew
pr.t: sȁšijem;sȁšiju

2189-támān, adj. m. - dark
támnā, f.
támnō, n.

-tāmno, adv. - darkly

2190-ùšiti, v.t.pfv. - to sew (up or on)
pr.t: ȕšijem;ȕšiju

*2190-ušívati, v.t.ipfv. - to sew (up or on)
pr.t: ùšīvām;ušívajū

2191-zvàničan, adj. m. - official
zvànična, f.
zvànično, n.

-zvànično, adv. - officially

* * *

po meri - to measure
gotovo odelo - ready-made suit
gotova obuća - ready-made footwear
zvaničan kurs - official rate of exchange

DEVEDESETA LEKCIJA
NINTIETH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - EXPRESSION OF TIME BY THE GENITIVE CASE WITHOUT PREPOSITIONS (See Par. 285A)

1 - Drill the expressing of dates by the genitive case without prepositions by asking the students the questions listed below. Before beginning the drill give the students a short explanation on the formation of ordinal numerals. After introducing the pattern, have the chart of dates that are to be used in the answers hung on the wall.

Milan se rodio prvog avgusta hiljadu devet stotina pete.

(1)	Kad se rodio Milan?	Milan se rodio prvog avgusta hiljadu devet stotina pete.
(2)	Kad ste se vi rodili?	Ja sam se rodio . . . . .
(3)	Kad se rodio Karađorđe?	3 - XI - 1768
(4)	A kad je on umro?	13 - VII - 1817
(5)	Kad se rodio Linkoln?	12 - II - 1809
(6)	A kad je umro?	15 - IV - 1865 (april)
(7)	Kad se rodio Edgar Alen Po?	19 - I - 1809 (januar)
(8)	Kad je on umro?	7 - X - 1849
(9)	Kad se svršio Prvi svetski rat?	11 - XI - 1918
(10)	Kad je Jugoslavija stupila u Drugi svetski rat?	6 - IV - 1941 (april)
(11)	Kad je završen Drugi svetski rat u Evropi?	8 - V - 1945
(12)	Kad je bila Kosovska bitka?	28 - VI - 1389
(13)	Kad se rodio Đorđe Vašington?	22-II - 1732
(14)	A kad je on umro?	14 - XII - 1799 (decembar)

2 - Drill the dating of letters by having the students read the following dates:

1 januar 1958
1 januara 1958
1 - I - 1958
1 - 1 - 1958

Čitaj: Prvi januar (januara) hiljadu devet stotina pedeset osme.

2 - I - 1950
3 - I - 1951
5 - I - 1952
6 - I - 1953
7 - II - 1955
8 - II - 1956
9 - II - 1957
10 - II - 1958
11 - III - 1940
12 - III - 1941
13 - III - 1942
14 - IV - 1943 (april)
15 - IV - 1945
16 - IV - 1946
17 - V - 1947
18 - V - 1948
19 - V - 1949
20 - VI - 1920
21 - VI - 1921
22 - VII - 1922
23 - VII - 1923
24 - VIII - 1924
25 - VIII - 1925
26 - IX - 1926 (septembar)
27 - IX - 1927
28 - X - 1928
29 - X - 1928
30 - X - 1929
30 - XI - 1930
1 - XI - 1931
2 - XII - 1932 (decembar)
31 - XII - 1933

3 - Drill the expressing of time by the genitive case when we want to point out that something occurs every second (minute, hour, etc.) or at regular intervals every second (third, etc) day (year, etc.) by asking the questions listed below. Point to the phrase that is to be used in the answer.

JA IDEM U CRKVU <u>SVAKE NEDELJE</u>.

(1)	Kada ja idem u crkvu?	Vi idete u crkvu svake nedelje.
(2)	Kada vi idete u školu?	(svaki dan)
(3)	Kad vi pijete taj lek?	(svaki sat)
(4)	Kad ga čujete da kašlje?	(svaki minut)
(5)	Kad im se nadate?	(svaka noć)
(6)	Kad nas napuštaju neke ptice?	(svaka jesen)
(7)	Kad se one vraćaju?	(svako proleće)
(8)	Kad vi odlazite u planine?	(svaka zima)
(9)	A kad odlazite na more?	(svako leto)
(10)	Kad primate platu?	(svaki mesec)
(11)	Kad odlazite u pozorište?	(svaka subota)
(12)	Kad posećujete deda i babu?	(svaka godina)
(13)	Kad idete u biblioteku?	(svaki petak)
(14)	Kad hranite ptice?	(svako jutro)
(15)	Kad hranite ove ribe?	(svako veče)
(16)	Kad vaša žena hrani dete?	(svaki četvrti sat)
(17)	Kad ćete držati predavanja o tome?	(svaki drugi utorak)
(18)	Kad ste razgledali muzeje?	(svaka treća sreda)
(19)	Kad prilegnete da se odmorite?	(svako podne)
(20)	Kad se pojavljuje ta zvezda?	(svaki vek)
(21)	Kad pijete čaj?	(svako popodne)

(22) A kad idete u lov na ribu? (svako prepodne)

4 - Drill the expressing of time by the genitive case of phrases that include the demonstrative pronouns ovaj, taj, onaj, cardinal numeral jedan and the adjectives prošli, idući, sledeći, poslednji by asking the questions listed below. Point to the phrase that is to be used in the answer.

PROŠLE GODINE SAM LETOVAO U FLORIDI, OVE GODINE SAM LETOVAO U KALIFORNIJI, A IDUĆE GODINE ĆU LETOVATI U EVROPI.

(1)	Kad sam ja letovao u Floridi?	Vi ste letovali u Floridi prošle godine.
(2)	Kad sam ja letovao u Kaliforniji?	Vi ste letovali u Kaliforniji ove godine.
(3)	Kad ću ja letovati u Evropi?	Vi ćete letovati u Evropi iduće godine.
(4)	Kad oni održavaju sastanke?	(poslednji četvrtak u mesecu)
(5)	Kad ste ga opet sreli?	(jedna nedelja)
(6)	Kad ćemo opet ići u šumu?	(jedan lep dan)
(7)	Kad ćete imati dijalog?	(sledeći čas)
(8)	Ja sam bio u pozorištu u petak veče, a vi?	(to isto veče)
(9)	Moj sin se rodio 1939, a vaš?	(ta ista godina)
(10)	Da li ste vi bili u Teksasu kad su tamo padale velike kiše?	Ne. Ja sam tamo bio (ona godina) kad uopšte nije bilo kiša.

B - EXPRESSION OF TIME BY THE ACCUSATIVE CASE WITHOUT PREPOSITIONS (See Par. 285B)

1 - Drill the expression of time by the accusative case using the examples under A-3 and A-4 above whenever applicable.

JA IDEM U CRKVU SVAKU NEDELJU.

(1)	Kada ja idem u crkvu?	Vi idete u crkvu svaku nedelju.

2 - Drill the expression of time by the accusative case when it answers the question Koliko? "How long?" by asking the questions listed below. Point to the phrase that is to be used in the answer.

OVO PISMO SAM PISAO CEO SAT.

(1)	Koliko sam pisao ovo pismo?	Vi ste pisali to pismo ceo sat.
(2)	Koliko ste spavali?	Spavao sam celu noć.
(3)	Koliko ste učili srpsko-hrvatski?	(jedna godina)
(4)	Koliko je ostao s vama?	(cela nedelja)
(5)	Koliko su vas ispitivali?	(celo jutro)
(6)	Koliko još ostajete ovde?	(ni jedna sekunda)
(7)	Koliko će trajati suđenje?	(jedna nedelja)
(8)	Koliko ste putovali?	(ceo dan i cela noć)
(9)	Koliko su razgovarali?	(celo veče)
(10)	Koliko je vladala ta dinastija?	(pun vek)

C - EXPRESSION OF TIME BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT PREPOSITIONS (See Par. 285C)

1 - Drill the expression of time by the instrumental case when we want to say that something happens regularly on a certain day of the week, or regularly in the mornings or in the evenings by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

JA IDEM U CRKVU NEDELJOM.

(1)	Kada ja idem u crkvu?	Vi idete u crkvu nedeljom.
(2)	Kad dolazite s posla ranije?	(ponedeljak)
(3)	Kad radite duže?	(utorak)
(4)	Kad imate najviše posla?	(sreda)
(5)	Kad ne nosite ručak od kuće?	(četvrtak)
(6)	Kad ste najumorniji?	(petak)
(7)	Kad ostajete duže u krevetu?	(subota i nedelja)
(8)	Kad odlazite na posao?	(rano jutro)
(9)	Kad se vraćate s posla?	(kasno veče)
(10)	Kad počinju lepi dani?	(mesec mart)
(11)	Kad počinje čas?	(nastavnikov dolazak)
(12)	Kad prestaje svačiji život?	(smrt)
(13)	Kad počinje jutro?	(izlazak sunca)
(14)	Kad se svršava dan?	(zalazak sunca)

2 - Demonstrate the use of the instrumental of the nouns <u>početak</u>, <u>kraj</u>, <u>svršetak</u>, <u>prilika</u> and other similar nouns in expressing time by having the students translate the following sentences:

(1) At the beginning of the school year new worries begin for the students.

(2) The United States of America entered the Second World War towards the end of 1941.
(3) I saw him towards the end of last month, on which occasion he told me that he would go to New York.
(4) All must be ready towards the end of this week.
(5) Do not forget to invite her on that occasion.
(6) Towards the end of the last and at the beginning of this century, he was in his best years.

3 - Demonstrate the use of the instrumental in expressing time when we want to say that something is going on hour (day, week, month, year, century) after hour (day, etc.) by having the students translate the following sentences:

(1) She sits and waits for him for hours.
(2) He had worked on his book for months before he finished it.
(3) I have been sick for weeks.
(4) They have not visited us for years.
(5) The Croats had not had their own state for centuries.

DRUGI DEO
DIJALOG

Zdravstvene prilike u Jugoslaviji

1. Robert Dikson: Moje znanje se svakim danom povećava. Verujem da ću, kad se vratim u Ameriku, moći da držim predavanja o Jugoslaviji.

Janko Stanković: Osećam da danas želite da povećate to znanje. Šta biste sada želeli da saznate?

2. R D: Interesuju me zdravstvene prilike u Jugoslaviji, a naročito u Makedoniji i Bosni i Hercegovini.

J S: U Jugoslaviji su zdravstvene prilike dosta dobre, osim u tim pokrajinama, gde su dosta rdave. Zašto se interesujete za te pokrajine?

3. R D: Čitao sam vašu istoriju i video da su one bile vekovima pod turskom vlašću.

J S: Tako je. Makedonija je oslobođena posle balkanskih ratova 1912 godine, a Bosna i Hercegovina su oslobođene tuđinske vlasti tek prvog decembra 1918 godine.

4. R D: Znači osnivanjem Jugoslavije.

J S: Da. Onda su one postale deo države Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koja se od šestog januara 1929 godine zove Jugoslavija.

5. R D: Sad razumem, nego koje su bolesti najviše raširene tamo?

SECOND PART
DIALOGUE

Sanitary conditions in Yugoslavia

1. Robert Dickson: My knowledge increases every day. I believe that when I return to America, I'll be able to lecture about Yugoslavia.

Janko Stankovich: I feel that you wish to increase that knowledge today. What would you like to find out now?

2. R D: I'm interested in the sanitary conditions in Yugoslavia, and particularly in Macedonia and Bosnia and Herzegovina.

J S: Sanitary conditions in Yugoslavia are fairly good, except in those provinces, where they are pretty bad. Why are you interested in those provinces?

3. R D: I read your history and found out that they were for centuries under Turkish rule.

J S: That's right. Macedonia was liberated after the Balkan wars of 1912, and Bosnia and Herzegovina were liberated from foreign rule just on the first of December 1918.

4. R D: That means with the founding of Yugoslavia.

J S: Yes. Then they became a part of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, which, since the sixth of January 1929, has been called Yugoslavia.

5. R D: Now I understand, but which diseases are mostly prevalent there?

Zdravstvene prilike u Jugoslaviji

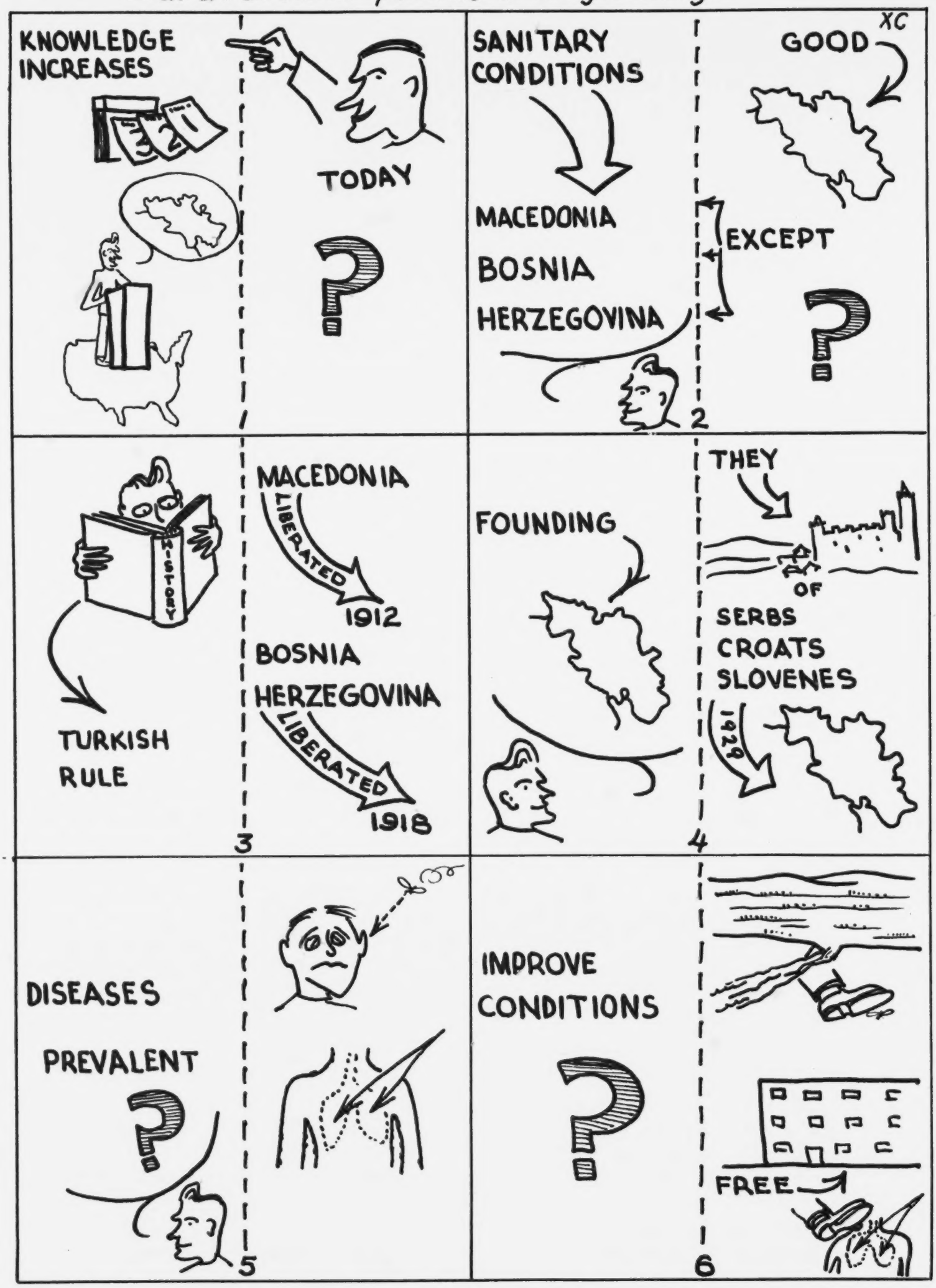

J S: Malarija i tuberkuloza.

J S: Malaria and tuberculosis.

6. R D: Šta je urađeno da se zdravstvene prilike poboljšaju?

6. R D: What was done to improve sanitary conditions?

J S: Za suzbijanje malarije počelo se sa isušivanjem močvara, a za suzbijanje tuberkuloze osnivane su besplatne ambulante.

J S: The draining of marshes was started to stamp out malaria, and free dispensaries were established to stamp out tuberculosis.

7. R D: Da li svako selo u tim pokrajinama ima svog lekara?

7. R D: Does every village in those provinces have its own doctor?

J S: Još ne, ali svake godine se šalju lekarske misije u krajeve gde vladaju zarazne bolesti. One leče besplatno sve obolele.

J S: Not yet, but each year medical missions are sent to those regions where contagious diseases are prevalent. They treat all the sick free of charge.

8. R D: A da li te misije imaju uspeha?

8. R D: Are those missions successful?

J S: Naravno. One neumorno rade svakog dana, a ponekad i nedeljom, od jutra do mraka.

J S: Of course. They work tirelessly every day, and sometimes even on Sunday, from morning till evening (dark).

9. R D: Da li je taj rad počeo odmah posle oslobođenja?

9. R D: Did that work start immediately after the liberation?

J S: Da, ali za vreme Drugog svetskog rata bilo je veoma teško. Većina lekara je bila ili u zarobljeništvu ili u gerilskim odredima.

J S: Yes, but it was very difficult during the Second World War. The majority of the doctors were either in captivity or in guerilla detachments.

10. R D: I to je trajalo pune četiri godine. Zar ne?

10. R D: And that lasted four full years. Didn't it?

J S: Da. I tako ne samo da za to vreme ništa nije urađeno nego se rušilo i ono što je već bilo urađeno.

J S: Yes. And so not only was nothing done during that time, but also that which had been done was destroyed.

11. R D: Da li ste vi sve to saznali iz novina?

11. R D: Did you learn all that from the newspapers?

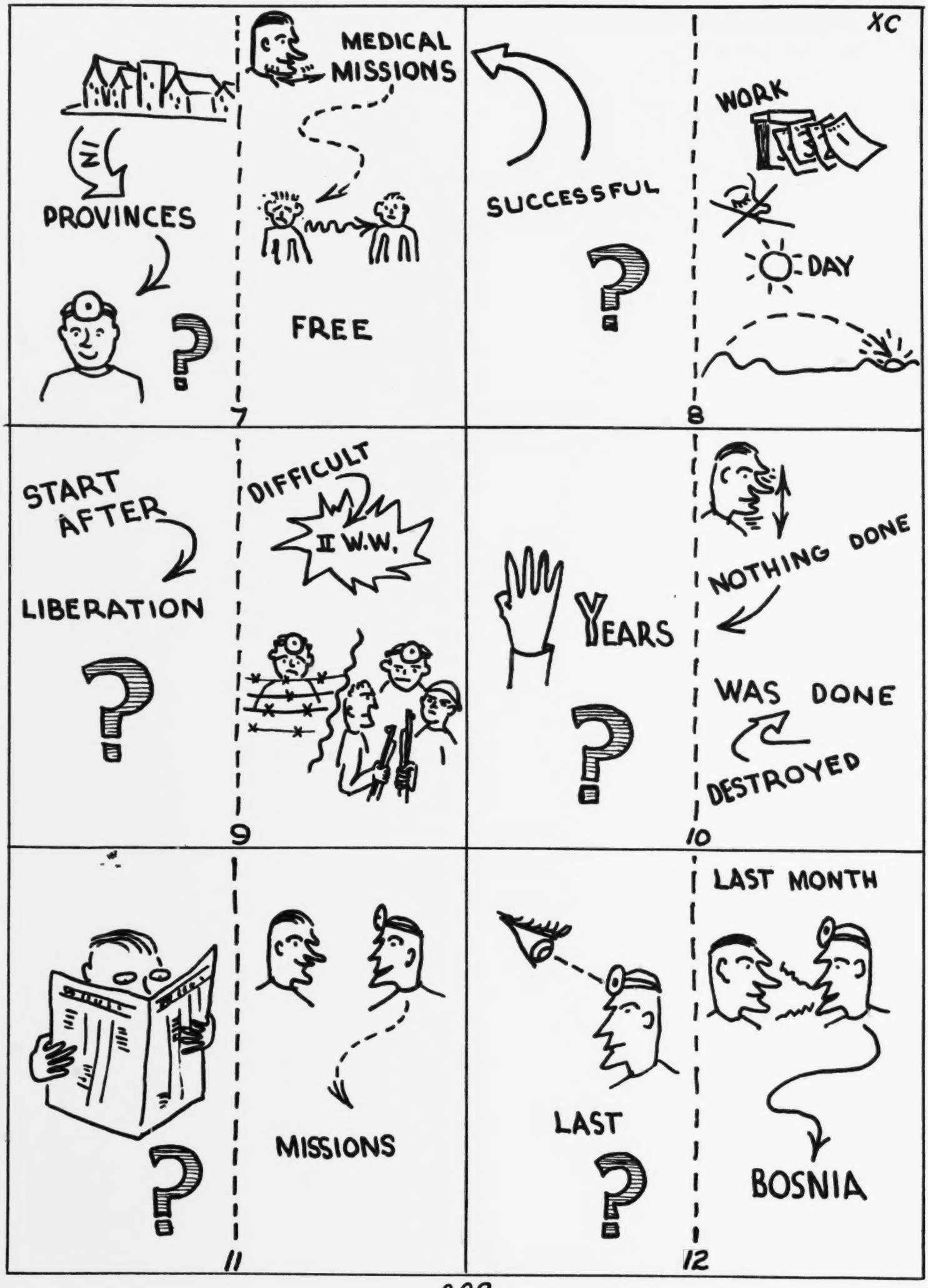
PROVINCES
?
7
MEDICAL MISSIONS
FREE
SUCCESSFUL
?
8
XC
WORK
DAY
START AFTER
LIBERATION
?
9
DIFFICULT
II W.W.
YEARS
?
10
NOTHING DONE
WAS DONE
DESTROYED
?
11
MISSIONS
LAST
?
12
LAST MONTH
BOSNIA

J S: Ne baš sve. Jedan moj rodak je lekar u jednoj od tih lekarskih misija.

J S: Not entirely. A relative of mine is a doctor in one of those missions.

12. R D: Kad ste ga videli poslednji put?

J S: Krajem prošlog meseca, kojom prilikom mi je rekao da odlazi u Bosnu.

12. R D: When did you see him last?

J S: Towards the end of last month, on which occasion he told me that he was going to Bosnia.

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 285 - EXPRESSION OF TIME BY DIFFERENT CASES WITHOUT PREPOSITIONS

Time can be expressed without prepositions by the genitive, the accusative and the instrumental cases.

A - The genitive case without prepositions is used:

1 - To express dates in expressions like the following:

(3) Македонија је ослобођена после балканских ратова хиљаду девет стотина дванаесте године, а Босна и Херцеговина су ослобођене туђинске власти првог децембра хиљаду девет стотина осамнаесте године.
(4) Онда су оне постале део државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца која се од шестог јануара хиљаду девет стотина двадесетдевете године зове Југославија.
Ја сам се родио првог августа хиљаду девет стотина пете.
I was born on August 5, 1905.

Note: Letters are dated either in the upper-right or in the lower-left corner as follows:

1 јануар 1958 or: 1 јануара 1958
1 - I - 1958
1 - 1 - 1958

In the last two cases the dates must be read, "Први јануар (or: јануара) хиљаду девет сто педесет осме."

In the same way, the question "What's the date today?" would be answered.

2 - With the pronouns сваки, свака, свако "each," "every" in order to point out that something occurs every second (minute, hour, day, week, month, year, century, morning, noon, afternoon, evening, night, summer, spring, etc.) or at regular intervals every second (third, etc.) year (day, etc):

(1) Моје знање се сваког дана повећава.
(7) Још не, али сваке године се шаљу лекарске мисије у крајеве где владају заразне болести.

(8) Оне неуморно раде сваког дана.
Ми имамо писмене испите сваке друге недеље.
We have written examinations every second week.

3 - With the demonstrative pronouns овај, тај, онај, ordinal numerals, cardinal numeral један "one" and the adjectives прошли "past", "last", идући "coming", "next", следећи "following", "next", последњи "last" in the constructions like the following:

Лето је ове године топлије него прошле.
The summer is warmer this year than last.
Те године смо летовали у Флориди.
That year we spent the summer in Florida.
Првог дана смо примили личну опрему, другог дана ручно оружје, а трећег дана смо имали преглед.
The first day we received personal equipment, the second day small arms and the third day we had an inspection.
Првих дана све ми је било необично, али сам се брзо навикао.
The first days everything was unusual for me, but I got used to it soon.
Последњих дана се не осећам добро.
These last days I have not been feeling well.

B - The accusative case is used:

1 - In the same way as the genitive in all the cases under A-2 and in some instances under A-3 above:

(1) Моје знање се сваки дан повећава.
(7) Још не, али сваку годину се шаљу лекарске мисије у крајеве где владају заразне болести.
(8) Оне неуморно раде сваки дан.
Ми имамо писмене испите сваку другу недељу.
We have written examinations every second week.

2 - To answer the question Колико? "How long?":

(10) И то је трајало пуне четири године.

Обе последње године није долазио на отсуство.
The last two years he has not come on leave.
Нисам могао да заспим целу ноћ.
I was not able to fall asleep all night.

Note: (1) The use of the genitive in instances under B-1 above is commoner.

(2) It should be stressed that the noun used in the genitive and the accusative in the above sentences is regularly accompanied by some attribute.

C - The instrumental case is used:

1 - For the names of days and the nouns зора "dawn", јутро and вечер instead of the genitive + attribute in the instances under A-2 above:

(8) Оне неуморно раде сваког дана, а понекад и недељом.
Суботом се одмарам.
On Saturdays I rest.
Јутром одлазим на посао, а вечером се враћам с посла.
In the morning I go to work, and in the evening I come back from work.
Он нас буди раном зором.
He wakes us up at early dawn.

2 - With the nouns почетак, крај, прилика and other similar nouns:

(4) Значи оснивањем Југославије.
(12) Крајем прошлог месеца, којом приликом ми је рекао да одлази у Босну.
Почетком школске године почињу нове бриге за ученике.
At the beginning of the school year new worries begin for students.

3 - In constructions like the following:

(3) Читао сам вашу историју и видео да су оне биле вековима под турском влашћу.
Она би га чекала сатима.
She used to wait for him for hours.

Данима (Недељама, Месецима, Годинама) је болестан.
He has been sick for days (weeks, months, years).

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - EXPRESSION OF TIME BY THE GENITIVE CASE WITHOUT PREPOSITIONS

1 - Drill the expression of date by the genitive case without prepositions by asking the students the questions listed below. Point to the date which is to be used in the answer.

(1)	Kad je osnovana Jugoslavija?	1 - XII - 1918
(2)	Kad je nemačko vazduhoplovstvo bombardovalo Beograd prvi put u Drugom svetskom ratu?	6 - IV - 1941 (april)
(3)	Kad je japansko vazduhoplovstvo napalo Perl Harbor?	7 - XII - 1941
(4)	Kad se završio Drugi svetski rat u Pacifiku?	14 - VIII - 1945
(5)	Kad je potpisan Versaljski ugovor?	28 - VI - 1919
(6)	Kad je ubijen Kralj Aleksandar Karađorđević?	9 - X - 1934
(7)	Kad su završene borbe na Ivo Džimi?	16 - III - 1945
(8)	Kad su prestale borbe u Koreji?	27 - VII - 1953
(9)	Kad se rodio Pretsednik Huver?	10 - VIII - 1874
(10)	Kad je Kalifornija postala trideset i prva sjedinjena američka država?	9 - IX - 1850 (septembar)
(11)	Kad je Džems Maršal pronašao zlato u Kaliforniji?	24 - I - 1848
(12)	Kad se rodio Pretsednik Andru Džakson?	15 - III - 1767
(13)	Kad je umro Pretsednik Vilson?	3 - II - 1924

(14)	Kad je Lindberg pošao na svoj let preko okeana?	20 - V - 1927
(15)	Kad se rodio general Paton?	11 - XI - 1885
(16)	Kad se general Paton iskrcao sa tri tenkovske divizije na obale Severne Afrike?	8 - XI - 1942

2 - Drill the dating of letters by having the students read the following dates:

2 - I - 1901
3 - I - 1902
5 - I - 1902
6 - II - 1903
7 - II - 1905
8 - II - 1906
9 - III - 1907
10 - III - 1908
11 - III - 1909
12 - IV - 1910 (april)
13 - IV - 1911
14 - IV - 1912
15 - V - 1913
16 - V - 1914
17 - V - 1915
18 - VI - 1916
19 - VI - 1917
20 - VI - 1918
21 - VII - 1919
22 - VII - 1920
23 - VII - 1921
24 - VIII - 1922
25 - VIII - 1923
26 - VIII - 1925
27 - IX - 1926 (septembar)
28 - IX - 1927
29 - IX - 1928
30 - X - 1929
31 - X - 1930
1 - X - 1931
2 - XI - 1932
3 - XI - 1933
4 - XI - 1934 (četvrti)
5 - XII - 1935
6 - XII - 1936
7 - XII - 1937

3 - Drill the expressing of time by the genitive case when we want to point out that something occurs every second (minute, hour, etc.) or at regular intervals every second (third, etc.) day (week, year, etc.) by asking the questions listed below. Point to the phrase that is to be used in the answer.

(1)	Kada mislite na nju?	(svaka sekunda)
(2)	Kada oni treba da dođu?	(svaki minut)
(3)	Kad vas obilazi oficir?	(svaki sat)
(4)	Kad se brijete?	(svako jutro)
(5)	Kad se kupate?	(svako veče)
(6)	Kad se sastajete?	(svako podne)
(7)	Kad vas oni vide?	(svaki dan)
(8)	Kad čitate?	(svaka noć)
(9)	Kad vam odnose rublje na pranje?	(svaki ponedeljak)
(10)	Kad menjate knjige?	(svaki utorak)
(11)	Kad dajete odelo na hemisko čišćenje?	(svaka sreda)

(12)	Kad idete u dugu šetnju?	(svaki četvrtak)
(13)	Kad idete u bioskop?	(svaki petak)
(14)	A u pozorište?	(svaka subota)
(15)	Kad idete u San Francisko?	(svaka nedelja)
(16)	Kad vam pišu roditelji?	(svaki mesec)
(17)	Kad se kupate u moru?	(svako leto)
(18)	Kad idete na otsustvo?	(svaka jesen)
(19)	Kad vam dolaze sinovi u goste?	(svako proleće)
(20)	Kad idete u goste svojim sinovima?	(svaka zima)
(21)	Kad se bira Pretsednik Sjedinjenih Američkih Država?	(svaka četvrta godina)
(22)	Kad idete u Santa Kruz?	(svaka druga nedelja)

4 - Drill the expressing of time by the genitive case of phrases that include the demonstrative pronouns ovaj, taj, onaj, cardinal numeral jedan and the adjectives prošli, idući, sledeći, poslednji by asking the questions listed below. Point to the phrase that is to be used in the answer.

(1)	Kad ste bili u Evropi?	(ova godina)
(2)	Kad ste se upoznali s Marom?	(prošla godina)
(3)	On je poslednji put posetio svoje roditelje 1956 godine, a vi svoje?	(ta ista godina)
(4)	Kad se slavi Dan zahvalnosti?	(poslednji četvrtak u novembru)
(5)	Kad ćemo se opet videti?	(jedan lep dan)
(6)	Sa mnom ste se videli u subotu uveče, a s njim?	(sledeće jutro)
(7)	Kad ćete završiti školu?	(iduća godina)
(8)	Kojeg meseca i godine su Sjedinjene Američke Države stupile u Drugi svetski rat?	(Onaj mesec) i (ona godina) kad su Japanci napali Perl Harbor.

B - EXPRESSION OF TIME WITH THE ACCUSATIVE CASE WITHOUT PREPOSITIONS

1 - Drill the expression of time by the accusative case using the examples under A-3 and A-4 above whenever applicable.

2 - Drill the expression of time by the accusative case when it answers the question Koliko? "How long?" by asking the questions listed below. Point to the phrase that is to be used in the answer.

(1)	Koliko vam je trebalo da naučite dijalog?	(ceo sat)

(2) Koliko ste ostali na igranci? (cela noć)
(3) Koliko traje vaš kurs? (godina dana)
(4) Koliko ste ostali u Evropi? (pune dve godine)
(5) Koliko će trajati građenje ove kuće? (cela godina)
(6) Koliko ste proveli na plaži? (celo jutro)
(7) Koliko ste slušali radio? (celo veče)
(8) Koliko je trajalo lečenje vaših zuba? (cela nedelja)

C - EXPRESSION OF TIME BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT PREPOSITIONS

1 - Drill the expression of time by the instrumental case when we want to say that something happens regularly on a certain day of the week, or regularly in the mornings or in the evenings by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1) Kad idete u školu? (jutro)
(2) Kad se vraćate iz škole? (popodne)
(3) Kad slušate radio? (jutro i veče)
(4) Kad vam je teško da idete u školu? (ponedeljak)
(5) Kad posećujete Petrovićeve? (utorak)
(6) A kad oni posećuju vas? (četvrtak)
(7) Kad se održavaju trke? (sreda)
(8) Kad mnogi ljudi obično jedu ribu? (petak)
(9) Kada idete na plažu? (subota)
(10) Kada ne idete u školu? (subota i nedelja)
(11) Kad Marko ide u San Francisko? (vikend)

2 - Demonstrate the use of the instrumental of the nouns <u>početak</u>, <u>kraj</u>, <u>svršetak</u>, <u>prilika</u> and other similar nouns in expressing time by having the students translate the following sentences:

(1) We can meet again towards the end of June.
(2) They mentioned you only at the beginning of this year and never after.
(3) He did not see me on that occasion.
(4) At the end of the war, we again began hoping for a long peace.
(5) All that stopped to interest people at the end of that year.
(6) On this occasion I cannot say that to you.
(7) Many new ideas were born at the beginning of the twentieth century.

3 - Demonstrate the use of the instrumental in expressing time when we want to say that something is going on hour (day, week, etc.) after hour (day, etc.) by having the students translate the following sentences:

(1) He lies on the bed and listens to the radio for hours.
(2) He has been without a job for months.
(3) She has not been feeling well for weeks.
(4) They traveled for years before they chose a place to live.
(5) Serbs were under foreign rule for centuries.

PETI DEO
VEŽBA IZ PREVOĐENJA

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Zdravstvene prilike u Jugoslaviji

Svakim danom Dikson stiče sve više i više znanja o prilikama u Jugoslaviji. Njegovo znanje se povećava, jer on ne samo dobija stalno obaveštenja od svog prijatelja Stankovića, nego takođe čita razne knjige, naročito istoriju. Danas je on želeo da se obavesti o zdravstvenim prilikama u Jugoslaviji, a naročito u Makedoniji, Bosni i Hercegovini. On se interesovao za te pokrajine, jer je znao da su one vekovima bile pod tuđinskom vlašću. Stanković mu je objasnio da su zdravstvene prilike u Jugoslaviji dosta dobre sem u pokrajinama za koje se Dikson naročito interesuje. Posle oslobođenja Makedonije, balkanskim ratom 1912-13 god., a Bosne i Hercegovine 1 decembra 1918 godine, učinjeno je mnogo da se zdravstvene prilike poboljšaju. Tamo su najviše raširene bolesti malarija i tuberkuloza. Da bi se suzbila malarija, isušivane su močvare, a da bi se suzbila tuberkuloza i druge bolesti, osnivane su besplatne ambulante za lečenje obolelih. Pored toga u te pokrajine su vlasti svake godine slale, a i sada šalju, lekarske misije koje uspevaju u lečenju obolelih, jer neumorno rade svakog dana od jutra do mraka, a ponekad i u nedelju. Međutim, završio je Stanković, za vreme prošlog rata nije učinjeno ništa da bi se zdravstvene prilike poboljšale, a zbog gladi su se zdravstvene prilike pogoršale. Pored toga rušeno je i ono što je već bilo urađeno. Kad je sve to čuo, Dikson ga je upitao da li je on to sve pročitao u novinama. Stanković mu je odgovorio da je nešto čitao o tome, ali da je najviše saznao od jednog svog rođaka koji je lekar u jednoj od tih lekarskih misija. On je video tog svog rođaka krajem prošlog meseca, i on mu je tom prilikom rekao da opet odlazi u Bosnu.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The Yugoslav Signal Corps

As all other armed forces, so the Yugoslav Armed Forces have their Signal Corps. In the Yugoslav Armed Forces the units of the Signal Corps are a branch of the Army.

The Signal Corps is organized into units from a platoon to a regiment. These units are in the organic composition of all larger units. The mission of the Signal Corps is to maintain communication among the units in order to secure the command and the use of the troops.

The Yugoslav Signal Corps is well organized and the soldiers are well trained. The Signal Corps units are equipped with many means of communications. They have: radio, telephone, telegraph, radio-telephone, signal flags, messengers, etc. All these means of communication are organized into stations and message centers. A station is a place with one or more means of communication of the same type. A message center is composed of many stations. These stations and message centers usually belong to a net of communications.

Yugoslavia is a mountainous country, and communications are very important there. In the high mountains during winter, messengers on skis are used very much.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Ispitivanje ratnog zarobljenika (O jedinicama veze - nastavak)

1. Ispitivač: Kako su vaše jedinice za vezu opremljene?

Ratni zarobljenik: Dosta dobro, samo materijal je prilično star .

2. I: Kojeg porekla je materijal?

R z: Većinom stranog. Naše jedinice još upotrebljavaju materijal koji je otet od neprijatelja u ratu.

3. I: Zar vi nemate novog materijala koji je nabavljen u Americi?

R z: Imamo, ali malo. To su sredstva radioveze i telefonski aparati.

SIXTH PART
INTERPRETING

Interrogation of a Prisoner of War (About the Signal Corps - Cont.)

1. Interrogator: How are your signal units equipped?

Prisoner of War: Fairly well, only the material is rather old.

2. I: What's the origin of the material?

PW: Mostly foreign. Our units still use material which was seized from the enemy during the war.

3. I: Don't you have new material purchased in America?

PW: We do, but not much. These are means of radio communications and telephone apparatus.

4. I: Koje vrste veze imaju vaš domaći materijal?

R z: Uglavnom signalna veza. To su rakete, barjačići, table itd.

5. I: Koje jedinice upotrebljavaju signalna sredstva veze?

R z: Čete, baterije, eskadroni, bataljoni i divizioni. Veće jedinice upotrebljavaju radio.

6. I: Zar jedinice ispod puka nemaju radio?

R z: Ne još. Ali su počele da ga dobijaju.

7. I: Da li vi imate telefonske aparate koji su proizvedeni kod vas?

R z: Imamo. Oni su dosta dobri.

8. I: Koja sredstva veze upotrebljavaju vaše oklopne jedinice?

R z: One upotrebljavaju sredstva radioveze, a ponekad i signalna sredstva.

9. I: Kako su vojnici jedinica veze izvežbani?

R z: Dosta dobro.

10. I: Da li su vaši komandanti zadovoljni radom jedinica veze?

R z: Da, jesu.

4. I: What kinds of communications use your domestic material?

PW: Chiefly signal communications. Those are rockets, signaling flags, signal boards, etc.

5. I: Which units use signal means?

PW: Companies, batteries, troops, battalions and artillery battalions. Larger units use radio.

6. I: Don't the units below regiment have radio?

PW: Not yet. But they have started getting it.

7. I: Do you have telephone apparatus which were produced in your country?

PW: We do. They are fairly good.

8. I: What kind of communications do your armored units use?

PW: They use radio communications and sometimes signaling means, too.

9. I: How are the soldiers of your Signal Corps trained?

PW: Fairly well.

10. I: Are your commanders satisfied with the work of your Signal Corps?

PW: Yes, they are.

11. I: Sa kojim jedinicama je vaš centar veze održavao vezu?

R z: To ne mogu da vam kažem.

12. I: To ćemo videti. Vi ste zarobljenik, ali niko ne zna da li ste živi.

11. I: With which units was your message center maintaining communication?

PW: I can't tell you that.

12. I: We shall see. You're a prisoner, but nobody knows whether you are alive.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Sanitary conditions in Yugoslavia are fairly good except in the provinces of Bosnia, Herzegovina and Macedonia.
2. These provinces were for centuries under foreign (Turkish) rule.
3. Macedonia was liberated in 1912 and Bosnia and Herzegovina in 1918.
4. On December 1, 1918 they became part of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes.
5. The most prevalent diseases are malaria and tuberculosis.
6. Between the two World Wars much was done to improve these conditions.
7. Marshes were drained in order to stamp out malaria.
8. Free dispensaries were established to treat and prevent the spreading of tuberculosis.
9. Besides that, medical missions were sent every year to those regions where contagious diseases were prevalent to treat the sick.
10. These missions worked tirelessly every day from morning till evening (nightfall).
11. During the last war most doctors were either in captivity or in guerrilla detachments and the enemy was destroying everything.
12. So, because of that and hunger the conditions not only did not improve but became worse.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

The ordinal numerals in Serbo-Croatian, with the exception of prvi, drugi, treći, četvrti, sedmi and osmi are formed simply by adding -i to the cardinal numeral: peti, šesti, deveti, jedanaesti, etc.

2192-ambulànta, f. - dispensary
gen. pl: ambulànti

2193-Bàlkan, m. - Balkans

2194-Bȍsna, f. - Bosnia

2195-dècembar, m. - December
gen. sing: dècembra

*37-dèveti, ord. num. - ninth

*695-dvánaesti, ord. num. - twelfth

2196-gerȋla, f. - guerrilla

*2196-gèrīlskī, adj. - guerrilla, adj.

2197-glȃd, f. - hunger
gen. sing. glȃdi
instr. sing: glȃđu (or: glȃdi)

2198-Hèrcegovina, f. - Herzegovina

2199-isúšiti, v.t.pfv. - to drain
pr.t: ìsūšim;ìsūšē

*2199-isušívati, v.t.ipfv. - to drain
pr.t: isùšujem;isùšuju

2200-jànuar, m. - January

2201-králjevina, f. - kingdom

2202-léčiti, v.t.ipfv. - to treat, to cure
pr.t: lēčim;lēče

*2202-izléčiti, v.t.pfv. - to cure
pr.t: izlečim;izleče

2203-Makèdȍnija, f. - Macedonia

2204-màlārija, f. - malaria

2205-materijal, m. - material

2206-mìsija, f. - mission

2207-mòčvara, f. - swamp, marsh

2208-mrāk, m. - dark; darkness

2209-mráčan, adj. m. - dark, adj.
mráčna, f.
mráčno, n.

*1612-nȅumoran, adj. m. - indefatigable, tireless
nȅumorna, f.
nȅumorno, n.

-nȅumorno, adv. - indefatigably, tirelessly

2210-oboleti, v.i.pfv. - to become sick
pr.t: obòlim;obòle

*2210-obolévati, v.i.ipfv. - to become sick
pr.t: obòlēvām;obolévajū

*2210-obòleo, adj. m. - sick
obòlela, f.
obòlelo, n.

2211-òdrēd, m. - detachment

2212-osàmnaest, card. num. - eighteen

*2212-osàmnaesti, ord. num. - eighteenth

2213-oslobòditi (se), v.t.&r.pfv. - to liberate, to free; (to liberate oneself, to free oneself)
pr.t: oslòbodim;oslòbode

*2213-oslobáđati (se), v.t.&r.ipfv. - to liberate, to free; (to liberate oneself, to free oneself)
pr.t: oslòbāđām;oslobáđajū

2214-osnòvati, v.t.pfv. - to establish, to found
pr.t: òsnujem;òsnuju

*2214-osnívati, v.t.ipfv. - to establish, to found
pr.t: òsnīvām;osnívaju

2215-pobòljšati (se), v.t.&r.pfv. - to improve
pr.t: pobòljšam;pobòljšaju

*2215-poboljšávati (se), v.t.&r.ipfv.- to improve
pr.t: pobòljšāvām;
poboljšávajū

2216-pogòršati (se), v.t.&r.pfv. - to make worse, to worsen; (to worsen, to deteriorate)
pr.t: pogòršām;pogòršajū

*2216-pogoršávati (se), v.t.&r.ipfv.- to make worse, to worsen; (to worsen, to deteriorate)
pr.t: pogòršāvām;pogoršávajū

2217-pòkrajīna, f. - province

2218-povèćati (se), v.t.&r.pfv. - to increase
pr.t: povèćam;povèćaju

*2218-povećávati (se), v.t.&r.ipfv. - to increase
pr.t: povèćāvām;povećávajū

*1286-predávanje, n. - lecture, lecturing; teaching

2219-sùzbiti, v.t.pfv. - to stamp out, to combat
pr.t: sûzbijem;sûzbiju

*2219-suzbíjati, v.t.ipfv. - to stamp out, to combat
pr.t: sùzbijām;suzbíjajū

*317-šēstī, ord. num. - sixth

2220-šíriti (se), v.t.&r.ipfv. - to spread, to prevail
pr.t: šīrīm;šīrē

*2220-rašíriti (se), v.t.&r.pfv. - to spread, to prevail
pr.t: ràšīrīm;ràšīrē

*724-trínaestī, ord. num. - thirteenth

2221-tuberkulóza, f. - tuberculosis

2222-tûđin, m. - foreigner, alien

*2222-tùđīnskī, adj. - foreign, alien, adj.

-tùđīnskī, adv. - like a foreigner

2223-tûrskī, adj. - Turkish

-tûrskī, adv. - Turkish-like

2224-vlâst, f. - authority
gen. sing: vlâsti
instr. sing: vlâšću (or: vlâsti)

2225-zârazan, adj. m. - contagious
zârazna, f.
zârazno, n.

2226-zarobljeníštvo, n. - captivity

2227-zdràvstven, adj. - sanitary

* * *

dȑžati predávanje - to lecture

DEVEDESET-PRVA LEKCIJA
NINETY-FIRST LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

EXPRESSION OF TIME BY DIFFERENT CASES WITH PREPOSITIONS (See Par. 286)

A - Drill the expression of time by various prepositions + the genitive case by asking the questions listed below. Give the pattern before beginning the drill on each preposition. Point to the number or phrase that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - OD

JA ŽIVIM OVDE OD MESECA JUNA HILJADU DEVET STOTINA ČETRDESET OSME.

(1) Otkada ja živim ovde? (juni 1948)
(2) Otkada živite u Montereju?
(3) Otkada ste vojnik?
(4) Otkada su Sjedinjene Američke Države samostalne? (1776)
(5) Otkada niste videli svoje roditelje?
(6) Otkada je Kalifornija jedna od 48 američkih država? (1850)

2 - DO

ON ĆE OSTATI OVDE DO IDUĆE NEDELJE.

(1) Dokle će on ostati ovde? (iduća nedelja)
(2) Dokle je trajao rat u Koreji? (juli 1954)
(3) Dokle vi obično ostajete u učionici?
(4) Dokle ćete ostati u ovoj školi?
(5) Dokle ste sinoć ostali u restoranu?
(6) Dokle se nije znalo za Ameriku? (12 - X - 1492)

3 - POSLE

JA ĆU IĆI U BIOSKOP POSLE VEČERE.

(1) Kada ću ja ići u bioskop? (večera)
(2) Kad ćete ići kući? (poslednji čas)
(3) Kad ste naučili da čitate? (peta godina)
(4) Kad u vašoj državi počinju hladni dani? (Božić)
(5) Kad je umro Karađorđe? (Prvi ustanak)
(6) Kad je stvorena Jugoslavija? (Prvi svetski rat)

4 - PRE

ON JE POČEO DA UČI SRPSKOHRVATSKI PRE DOLASKA U OVU ŠKOLU.

(1)	Kad je on počeo da uči srpskohrvatski?	(dolazak u ovu školu)
(2)	Kad ste saznali za ovu školu?	(stupanje u vojsku)
(3)	Kad vi obično popijete po jednu rakiju?	(ručak i večera)
(4)	Kad je život u Beogradu bio lepši i jeftiniji?	(Drugi svetski rat)
(5)	Kad se završava artiljeriska priprema napada?	(opšti napad)
(6)	Kad ćete krenuti na put?	(izlazak sunca)

5 - ZA, or more common: ZA VREME

SUNCE SIJA ZA VREME DANA.

(1)	Kad sunce sija?	(dan)
(2)	Kad vi treba da slušate pažljivo?	(nastavnikovo objašnjavanje)
(3)	Kad vi pušite?	(odmor)
(4)	Kad je srpska kultura skoro sasvim iščezla?	(turska vlast)
(5)	Kad se srpska kultura ponovo podigla?	(devetnaesti vek)
(6)	Kad su se Srbi i Amerikanci borili na istoj strani?	(svetski ratovi)

6 - OKO

ON ĆE DOĆI OKO RUČKA.

(1)	Kad će on doći?	(ručak)
(2)	Kad su vaši preci došli u Ameriku?	(1890 godina)
(3)	Kad ste legli noćas?	(ponoć)
(4)	Kad mislite da će poći iz Evrope?	(deveti januara)
(5)	Kad ćete ići na godišnji odmor?	(Božić)
(6)	Kad ćete se vratiti?	(Nova godina)

7 - NAKON

NAKON RATA CENE SU MNOGO SKOČILE.

(1)	Kad su cene mnogo skočile?	(rat)
(2)	Kad su vam javili da je umro?	(moj dolazak u Monterej)

(3)	Kad su mu izdali dozvolu za rad?	(njegova treća molba)
(4)	Kad ste saznali da nije govorio istinu?	(svi ti razgovori)
(5)	Kad ste saznali da je to on uradio?	(njegova smrt)
(6)	Kad je pristao na vaš predlog?	(dugo razmišljanje)

8 - S or SA

S PROLEĆA SE OBAVLJAJU TEŠKI POSLOVI, A S JESENI SE KUPE PLODOVI.

(1)	Kad se obavljaju teški poslovi?	(proleće)
(2)	Kad se kupe plodovi?	(jesen)
(3)	Kad su počele velike kiše?	(jesen)
(4)	Kad ste primetili da je bolestan?	(sami početak)
(5)	Kad su turisti iz Amerike počeli da odlaze u Evropu u većem broju?	(kraj prošlog veka)
(6)	Kad počinju izleti i piknici?	(proleće)

9 - U TOKU

MI OČEKUJEMO SVOJE RODITELJE U TOKU OVOG MESECA.

(1)	Kad očekujete svoje roditelje?	(ovaj mesec)
(2)	Kad ste prodali srebrno posuđe?	(Drugi svetski rat)
(3)	Kad je počela dekadencija Rimske države?	(prvi vek)
(4)	Kad će se vaša porodica vratiti?	(iduća godina)
(5)	Kad će početi građenje vaše kuće?	(prvi meseci iduće godine)
(6)	Kad su se rodila vaša deca?	(druga i treća godina našeg braka)

B - Drill the expression of time by various prepositions + the accusative case by asking the questions listed below. Give the pattern before beginning the drill on each preposition. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

1 - KROZ

MOJI RODITELJI ĆE SE VRATITI KROZ NEDELJU DANA.

(1)	Kad će se vratiti vaši roditelji?	(nedelja dana)
(2)	Kad su se Srbi borili za svoju slobodu?	(cela njihova istorija)
(3)	Kad ćete napustiti vojsku?	(jedna godina)
(4)	Kad će početi igranka?	(jedan sat)

(5)	Kad je vaš otac živeo u selu?	(ceo svoj život)
(6)	Kad će početi obuka na oruđima?	(nedelja dana)
(7)	Kad će se završiti čas?	(koji minut)
(8)	Kad očekujete pismo od njih?	(dan-dva)
(9)	Kad se nadate vestima od sina?	(nedelja-dve)
(10)	Kad će nastavnik Ljubić postati američki građanin?	(koji mesec)
(11)	Kad će verovatno prvi čovek otići na mesec?	(10 - 20 godina)

2 - POD

NEMAČKO VAZDUHOPLOVSTVO JE BILO VRLO SLABO POD KRAJ RATA.

(1)	Kad je nemačko vazduhoplovstvo bilo vrlo slabo?	(kraj rata)
(2)	Kad su Srbi izgubili nezavisnost?	(kraj XIV veka)
(3)	Kad ćemo preći preko reke?	(noć)
(4)	Kad je on postao tako bogat?	(kraj života)

3 - PRED

MOJ OTAC SE RAZBOLEO PRED POLAZAK NA PUT.

(1)	Kad se razboleo vaš otac?	(polazak na put)
(2)	Kad ćemo se sastati?	(ručak)
(3)	Kad ćete stići u kasarnu?	(veče)
(4)	Kad su vam javili da neće doći u školu?	(početak časa)

4 - ZA

PUT ODAVDE DO KARMELA MOŽE DA SE PREĐE AUTOMOBILOM ZA ČETVRT SATA.

(1)	Za koliko vremena može da se pređe automobilom put odavde do Karmela?	(četvrt sata)
(2)	Kad ćete završiti čitanje te knjige?	(nedelja dana)
(3)	Kad ćete se vratiti?	(jedan sat)
(4)	Za koliko vremena čovek može da nauči da jaše?	(mesec dana)
(5)	Za koliko vremena ste uradili sav taj posao?	(jedan dan)
(6)	Za koliko vremena čovek može da nauči srpskohrvatski?	(jedna godina)
(7)	Za koliko vremena biste vi to uradili?	(jedno popodne)
(8)	Za koliko vremena su prešli taj put?	(jedna noć)

(9)	Za koliko dana ste stigli u Beograd?	(šest dana)
(10)	Kad ćemo krenuti na put?	(minut-dva)
(11)	Kad nameravate da podnesete molbu?	(koji dan)

5 - U

PRVI ČAS POSLE PODNE POČINJE U JEDAN SAT.

(1)	Kad počinje prvi čas posle podne?	(jedan sat)
(2)	Kad odlazite kući?	(četvrt do četiri)
(3)	Kad ste noćas došli kući?	(ponoć)
(4)	Kad vi ručate?	(podne)
(5)	Kad je on stigao kući?	(ponedeljak)
(6)	Kad će otići od vas?	(utorak)
(7)	Kad ćete se ponovo sastati?	(sreda)
(8)	Kad ćete ići k zubaru?	(četvrtak)
(9)	Kad ćete imati ribu za ručak?	(petak)
(10)	Kad će oni ići na plažu?	(subota)
(11)	Kad ćete ići u pozorište?	(nedelja)
(12)	Kad ćemo se opet videti?	(proleće)
(13)	Kad će stići novo voće?	(jesen)
(14)	Kad počinje kupanje u moru?	(leto)
(15)	Kad ćete napustiti ovu vilu?	(zima)

6 - NA

SVA PORODICA ĆE MI BITI ZAJEDNO NA BOŽIĆ.

(1)	Kad će vam sva porodica biti zajedno?	(Božić)
(2)	Kad se kuvaju jaja za Uskrs?	(Veliki petak)
(3)	A kad se ona jedu?	(Uskrs)
(4)	Kad ćete ići na skijanje?	(zima)
(5)	Kad ćemo početi da idemo u lov?	(jesen)
(6)	Kad će seljaci početi da rade u polju?	(proleće)

C - Drill the expression of time by various prepositions + the instrumental case by asking the questions listed below. Give the pattern before beginning the drill on each preposition. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

1 - S(A)

PROLEĆE POČINJE S ĐURĐEVDANOM.

(1)	Kad počinje proleće?	(Đurđevdan)
(2)	Kad će početi nove igre za decu?	(prvi sneg)

(3)	Kad dolazi ružno vreme - kiše i blato?	(jesen)
(4)	Kad su počele sve te vaše nesreće?	(smrt našeg oca)
(5)	Kad je vreme postalo ovako vruće?	(prvi dani jula)

2 - ZA

ONI SU STIGLI ZA NAMA.

(1)	Kad su oni stigli?	(mi)
(2)	Kad je objavljen rat?	(opšta mobilizacija)
(3)	Kad su služili vino?	(supa)

D - Drill the expression of time by various prepositions + the locative case by asking the questions listed below. Give the pattern before beginning the drill on each preposition. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

1 - U

JA SAM DOŠAO U MONTEREJ U JANUARU.

(1)	Kad ste došli u Monterej?	(januar)
(2)	Kad ćete imati glavni ispit?	(decembar)
(3)	Kad ste se oženili?	(1949)
(4)	Kad vam se rodilo dete?	(1952)
(5)	Kad ste kupili kola?	(mart 1954)
(6)	Kad je pronađena Amerika?	(XV vek)
(7)	Kad su prvi beli ljudi pokušali da stalno žive u njoj?	(početak XVI veka)
(8)	Kad je američki narod postao slobodan?	(XVIII vek)
(9)	Kad je bio građanski rat u Americi?	(XIX vek)
(10)	Kad je pravoslavni Božić?	(januar)

2 - NA

NA KRAJU SMO SE SPORAZUMELI.

(1)	Kad smo se sporazumeli?	(kraj)
(2)	Kad se nismo uopšte slagali?	(početak razgovora)
(3)	Kad je teško raditi?	(velika vrućina)
(4)	Kad su Srbi ušli u Beograd?	(kraj 1806)

3 - O

OVDE POČINJU DA PADAJU SNEGOVI O BOŽIĆU.

(1)	Kad ovde počinju da padaju snegovi?	(Božić)
(2)	Kad vi obično odlazite u svoje selo?	(Đurđevdan)
(3)	Kad ovde počinju lepi dani?	(Uskrs)
(4)	Kad ćemo ići na otsustvo?	(Nova godina)
(5)	Kad je ovde najvruće?	(Sveti Ilija)

4 - PO

MARKO JE DOŠAO K NAMA PO VEČERI.

(1)	Kad je Marko došao k nama?	(večera)
(2)	Kad vam se otvara škola?	(nedelja)
(3)	Kad ćemo razgovarati o ovome?	(Markov povratak)
(4)	Kad se vraćate u Njujork?	(Božić)
(5)	Kad su počeli da padaju snegovi?	(svršetak ovog posla)

DRUGI DEO
DIJALOG

Ratno vazduhoplovstvo

1. Robert Dikson: Otkada vi imate ratno vazduhoplovstvo?

General Stanković: Mi imamo ratno vazduhoplovstvo od hiljadu devet stotina trinaeste godine.

2. R D: U kome ratu ste prvi put upotrebili svoje ratno vazduhoplovstvo?

G.S: Srpska vojska je prva upotrebila avion u ratu. To je bilo za vreme Srpsko-turskog rata u hiljadu devet stotina trinaestoj godini.

3. R D: Kako je upotrebljeno vazduhoplovstvo u tome ratu?

G.S: Pred kraj rata, za vreme opsade Skadra, srpski pilot Petrović je izvidao utvrđenja i bacao ručne bombe na Turke.

4. R D: Koliko je bilo vaše ratno vazduhoplovstvo na početku Prvog svetskog rata?

G.S: U početku rata imali smo nekoliko izvidačkih aviona, ali smo na kraju rata imali već više eskadrila.

5. R D: A kako je bilo po oslobođenju (or: posle oslobođenja)?

G.S: Iako je važnost vazduhoplovstva uviđena i ono postalo vid oružane sile, mi nismo uspeli da do Drugog svetskog rata

SECOND PART
DIALOGUE

The Air Force

1. Robert Dickson: Since when have you had an Air Force?

General Stankovich: We've had an Air Force since nineteen hundred and thirteen.

2. R D: In which war did you first use your Air Force?

Gen S: The Serbian Army was the first to use an airplane in war. That was during the Serbian-Turkish war in nineteen hundred and thirteen.

3. R D: How was the Air Force used in that war?

Gen S: Towards the end of the war during the siege of Skadar, a Serbian pilot, Petrovich, reconnoitered the fortifications and threw hand grenades on the Turks.

4. R D: How big was your Air Force at the beginning of the First World War?

Gen S: In the beginning of the war, we had several reconnaissance planes, but at the end of the war we already had several squadrons.

5. R D: And how was it after the liberation?

Gen S: Though the importance of the Air Force was realized and it became a service of the Armed Forces, we did not succeed in building a strong Air

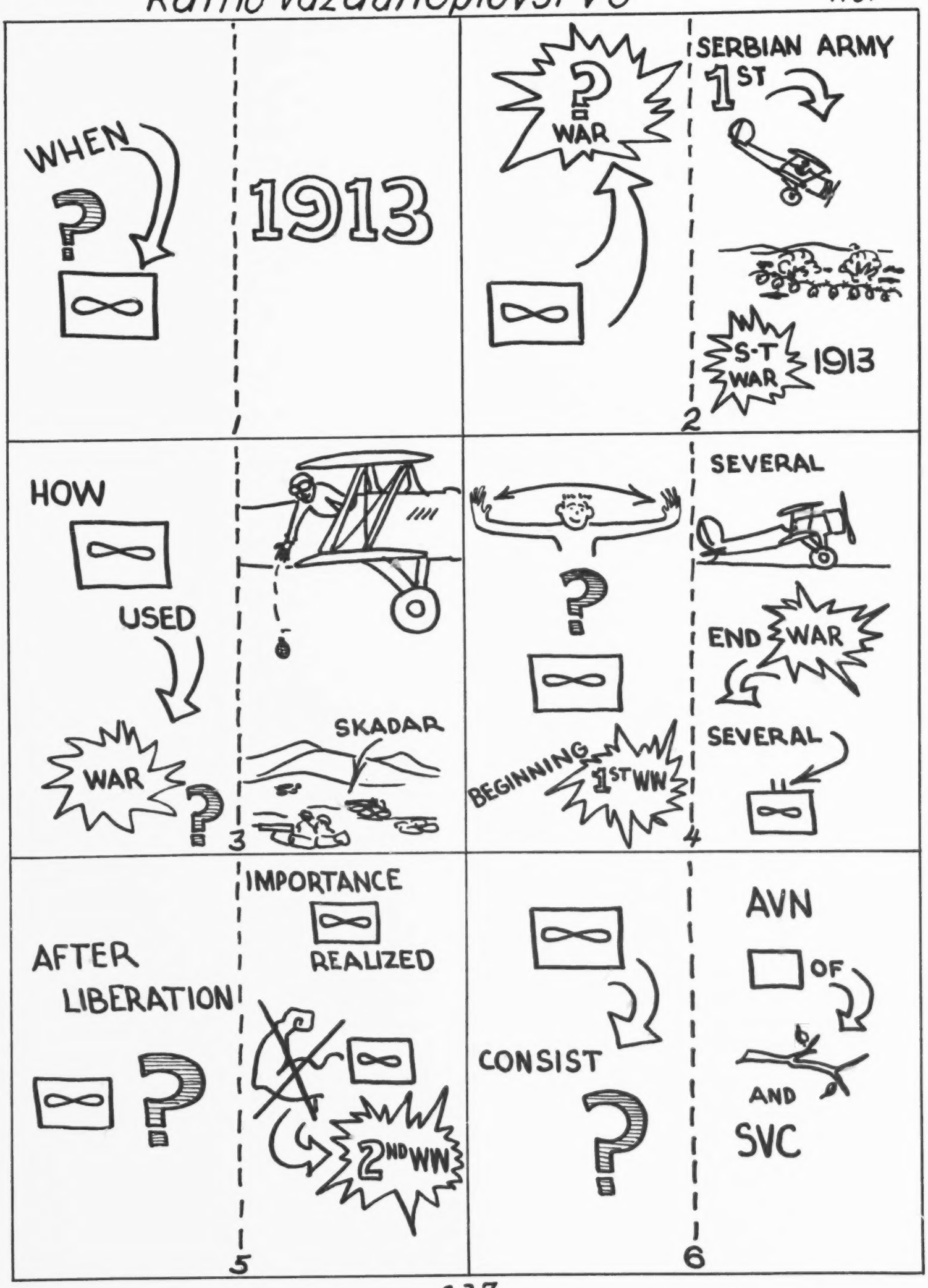
WHEN
?
1913
?
WAR
SERBIAN ARMY
1ST
S-T WAR
1913
2
HOW
USED
WAR
?
3
SKADAR
?
BEGINNING
1ST WW
4
SEVERAL
END WAR
SEVERAL
AFTER LIBERATION
?
IMPORTANCE
REALIZED
2ND WW
5
CONSIST
?
AVN
OF
AND
SVC
6

izgradimo jako vazduhoplovstvo.

Force by the Second World War.

6. R D: Iz čega se sastoji vaše ratno vazduhoplovstvo?

G.S: Iz avijacije i jedinica drugih rodova i službi.

6. R D: Of what does your Air Force consist?

Gen S: Of aviation and units of other branches and services.

7. R D: Koji su zadaci vašeg ratnog vazduhoplovstva?

G.S: Da se bori za prevlast u vazduhu i sadejstvuje s kopnenom vojskom i ratnom mornaricom.

7. R D: What are the missions of your Air Force?

Gen S: To fight for air superiority and to cooperate with the Ground Forces and with the Navy.

8. R D: Kako se deli avijacija?

G.S: Ona se deli na borbenu i pomoćnu avijaciju.

8. R D: How is the aviation divided?

Gen S: It is divided into combat and auxiliary aviation.

9. R D: Iz čega se sastoji borbena avijacija?

G.S: Ona se sastoji iz lovačke, lovačko-bombarderske, bombarderske i izviđačke avijacije.

9. R D: Of what is the combat aviation composed?

Gen S: It's composed of fighter, fighter-bomber, bomber and reconnaissance aviation.

10. R D: Iz čega se sastoji pomoćna avijacija?

G.S: Ona se sastoji iz transportne i avijacije za vezu.

10. R D: Of what is the auxiliary aviation composed?

Gen S: It's composed of transport and liaison aviation.

11. R D: Koje su jedinice u avijaciji?

G.S: Eskadrila, puk, divizija i korpus.

11. R D: What are the aviation units?

Gen S: The squadron, regiment, division and corps.

12. R D: Na vašim aerodromima sam video razne avione; kojih imate najviše?

G.S: Mi još uvek imamo najviše aviona sa propelerom, mada imamo i izvestan broj mlaznjaka (džetova) koje smo dobili iz Amerike. Nadamo se da ćemo kroz kratko vreme dobiti još više džetova.

12. R D: On your airfields I have seen many different planes; of which kind do you have the most?

Gen S: We still have mostly airplanes with propellers, although we also have a certain number of jets which we got from America. We hope to get some more jets in a short time.

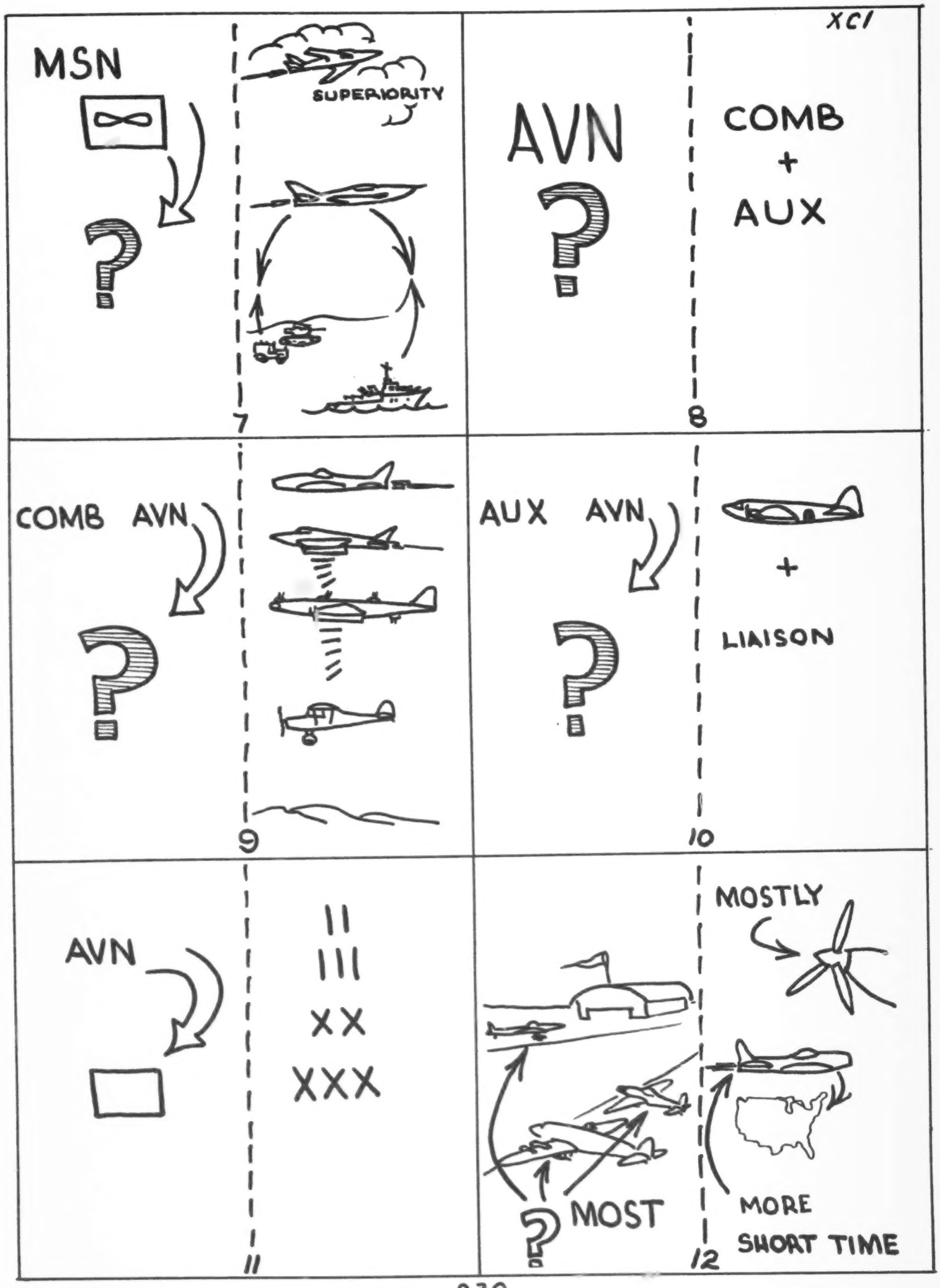
MSN
SUPERIORITY
7
AVN
COMB
+
AUX
8
COMB AVN
9
AUX AVN
+
LIAISON
10
AVN
II
III
XX
XXX
11
MOSTLY
MOST
MORE
SHORT TIME
12

PAR. 286 - EXPRESSION OF TIME BY DIFFERENT CASES WITH PREPOSITIONS

A - Time can be expressed by the following prepositions + the genitive:

1 - ОД - since, from, after

(1) Ми имамо ваздухопловство од хиљаду девет стотина тринаесте године.

2 - ДО - till, until, to, by

(5) Ми нисмо успели да до Другог светског рата изградимо јако ваздухопловство.

3 - ПОСЛЕ - after

Југославија је основана после Првог светског рата.
Yugoslavia was founded after the First World War.

4 - ПРЕ - before

Ученици морају да уђу у учионицу два минута пре почетка часа.
The students must enter the classroom two minutes before the beginning of the period.

5 - ЗА - during

This preposition is often replaced by the prepositional phrase за време, which, too, governs the genitive case and the English equivalent of which is also "during".

За немачке окупације живот у Београду је био врло тежак.
During the German occupation, the life in Belgrade was very hard.

(2) То је било за време Српско-турског рата у 1913.

(3) Пред крај рата, за време опсаде Скадра, српски пилот Петровић је извиђао утврђења и бацао ручне бомбе на Турке.

Note: The prepositions око "around","about", након "after" and с(а) "at" with the genitive are also sometimes used to express time:

Видећемо се око подне (поноћи, ручка, вечере.
We shall see each other about noon (midnight, lunch, supper).
Након рата цене су много скочиле.
After the war prices rose a lot.
С пролећа се обављају тешки радови, а с јесени се купе плодови.
Hard chores are done in the (beginning of) spring, and in the (beginning of) fall the crops are harvested.

B - Time can be expressed by the following prepositions + the accusative:

1 - КРОЗ - in

This preposition governs the accusative case not only in expressing time but also in expressing other ideas. In the first case its English equivalent is "in" and in the latter "through":

(12) Надамо се да ћемо кроз кратко време добити још више цетова.
Вратићу се најдаље кроз недељу дана.
I will be back in a week at the latest.

Note: The English "within" to denote time is rendered into Serbo-Croatian by the prepositional phrase у току + the genitive:

Он ће доћи у току овог месеца.
He will come within this month.

2 - ПОД - towards, in

Под крај Другог светског рата немачко ваздухопловство је било врло слабо.
Towards the end of the Second World War the German Air Force was very weak.
Под старе дане поново је морао да узме пушку у руке.
In his old days (age) he had to take the rifle into his hands again.

3 - ПРЕД - towards, before (very), shortly before

(3) Пред крај рата, за време опсаде Скадра, српски пилот Петровић је извијао утврђења и бацао ручне бомбе на Турке.
Видео сам га пред ручак.
I saw him shortly before lunch.

4 - ЗА - in, for

Ви сте одлично научили српскохрватски за тако кратко време.
You have learned Serbo-Croatian excellently for so short a time.
Ми смо закупили овај ресторан за годину дана.
We have leased this restaurant for a year.
Ја бих то свршио за један сат.
I would finish that in an hour.

5 - У - on, at

This preposition is used to express time with names of days or parts thereof as well as with cardinal numerals and with the names of the seasons:

Они стижу у понедељак (уторак, среду, четвртак, петак, суботу, недељу).
They are arriving on Monday (Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday).
Воз полази у поноћ (подне, један сат, два сата, три сата, четири сата).
The train leaves at midnight (noon, one o'clock, two o'clock, three o'clock, four o'clock).
Ратови обично почињу у јесен (зиму, пролеће, лето).
Wars usually begin in (the beginning of) the fall (winter, spring, summer).

6 - НА - on, next

This preposition is used to express time with the the names of the seasons and holidays (other than Sundays):

Доћи ћу на пролеће (лето, јесен, зиму).
I will come next spring (summer, fall, winter).
На Божић (Ускрс, Ђурђевдан, Светог Марка, итд.) нећемо бити код куће.
On Christmas (Easter, Saint George's Day, Saint Mark, etc.) we will not be at home.

Note: The prepositions на and по with the accusative of nouns naming periods of time can have a distributing meaning:

У почетку рата сам држао своју радњу отворену сваки дан по цео дан, а доцније свега два три сата на дан.
At the beginning of the war I kept my store open all day every day, but later I kept it open only two or three hours a day.

C - Time is sometimes expressed by the following prepositions + the instrumental:

1 - С(А) - with

С почетком нове школске године почињу нове бриге за ђаке.
With the beginning of the new school year new worries begin for students.

2 - ЗА - after

Најпре се чуо један пуцањ, а за њим други и трећи.
First one shot was heard, and after it a second and a third one.

D - Time is expressed by the following prepositions + the locative:

1 - У - in

(2) То је било за време Српско-турског рата у хиљаду девет стотина тринаестој години.
Наш курс је почео у јануару (фебруару, марту, априлу, мају, јуну, јулу, августу, септембру, октобру, новембру, децембру).
Our course began in January (February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December).

2 - НА - at

(4) У почетку рата имали смо неколико извиђачких авиона, али смо на крају рата имали већ више ескадрила.

32

3 - О - about

This preposition is usually used with names of holidays (other than Sunday). In expressing time it means "at the time of", including a short period before the event, the event itself and a short period after the event.

Овде почињу да падају снегови о Божићу.
Here it starts snowing about (at) Christmas time.

4 - ПО - after

This preposition is used to denote time with names of holidays (including Sunday), with names of meals and with some other nouns, such as: одлазак, долазак, повратак, etc.

(5) А како је било по ослобођењу?

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

EXPRESSION OF TIME BY DIFFERENT CASES WITH PREPOSITIONS

A - Drill the expression of time by various prepositions + the genitive case by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is to be used in the answer.

1 - OD

(1)	Otkada postoji Jugoslavija?	(1 decembar 1918)
(2)	Otkada je čekate?	(ručak)
(3)	Otkada učite srpskohrvatski?	(dolazak u ovu školu)
(4)	Otkada Srbi slave Vidovdan?	(Kosovska bitka)
(5)	Otkada vaša majka stanuje s vama?	(očeva smrt)
(6)	Otkada je on slep?	(rođenje)
(7)	Otkada niste videli roditelje?	(Uskrs)
(8)	Otkada Jugoslavijom vladaju komunisti?	(kraj Drugog svetskog rata)

2 - DO

(1)	Dokle ovo mora biti gotovo?	(večera)
(2)	Dokle ste ostali na igranci?	(ponoć)

(3)	Dokle ostaju vaši roditelji ovde?	(idući utorak)
(4)	Dokle su Bosna i Hercegovina bile pod tuđinskom vlasti?	(1918)
(5)	Dokle je Makedonija bila pod tuđinskom vlasti?	(1913)
(6)	Dokle ležite svakog jutra?	(izlazak sunca)
(7)	Dokle ste živeli u Njujorku?	(april prošle godine)
(8)	Dokle će vaša žena i deca ostati u Evropi?	(kraj godine)

3 - POSLE

(1)	Kad obično slušate radio?	(večera)
(2)	Kad ćemo ići da se kupamo?	(ručak)
(3)	Kad ćete izaći iz učionice?	(čas)
(4)	Kad je Makedonija ušla u sastav Srbije?	(Prvi balkanski rat)
(5)	Kad je Bosna ušla u sastav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca?	(Prvi svetski rat)
(6)	Kad se vi kupate?	(ustajanje)
(7)	Kad se vi brijete?	(kupanje)
(8)	Kad se vi umivate?	(brijanje)

4 - PRE

(1)	Kad vi obično čitate novine?	(večera)
(2)	Kad je Hrvatska bila deo Austro-Ugarske?	(osnivanje Jugoslavije)
(3)	Kad je Kalifornija bila deo Meksika?	(ulazak u sastav SAD)
(4)	Kad treba da se vratim kući?	(zalazak sunca)
(5)	Kad ste živeli u Vašingtonu?	(dolazak u Monterej)
(6)	Kad se nadate da će vam kuća biti gotova?	(Nova godina)

5 - ZA, or more common: ZA VREME

(1)	Kad vas je on posećivao skoro svaki dan?	(ceo svoj život)
(2)	Kad naročito volite da se kupate u moru?	(vrući letnji dani)
(3)	Kad je život u Beogradu bio naročito težak?	(rat)
(4)	Kad je Srbija bila najveća?	(Car Dušan)
(5)	Kad ne volite da živite u Montereju?	(magloviti dani)

6 - OKO

(1)	Kad obično dolazite kući?	(ponoć)
(2)	Kad se nadate ženi i deci?	(Božić)
(3)	Kad je on živeo ovde?	(početak XIX veka)
(4)	Kad ćete se oženiti?	(Nova godina)

7 - NAKON

(1)	Kad ste se složili?	(dugi razgovor)
(2)	Kad ste vi i vaša majka došli u Kaliforniju?	(očeva smrt)
(3)	Kad je pristao da ide s vama?	(mnoge molbe)
(4)	Kad se oženio?	(izlazak iz vojske)

8 - S or SA

(1)	Kad se otvaraju barovi?	(veče)
(2)	Kad se izvodi stoka u planinu?	(rano proleće)
(3)	Kad se stoka vraća u sela?	(jesen)

9 - U TOKU

(1)	Kad su Srbi počeli da se oslobađaju turske vlasti?	(XIX vek)
(2)	Kad ćete nam to objasniti?	(ovaj čas?
(3)	Kad ćete mi platiti dug?	(ovaj mesec)
(4)	Kad je vaš brat postao oficir?	(prošli rat)

B - Drill the expression of time by various prepositions + the accusative case by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

1 - KROZ

(1)	Kada ćete opet otvoriti svoj restoran?	(nedelja dana)
(2)	Kada će se Marko vratiti iz Evrope?	(koja nedelja)
(3)	Kad su Srbi vodili borbe za oslobođenje ispod turske vlasti?	(ceo devetnaesti vek)
(4)	Kada će oni otputovati za Japan?	(koji mesec)
(5)	Kada ćete završiti plaćanje automobila?	(godina dana)

2 - POD

(1)	Kad je počela da pada kiša?	(veče)
(2)	Kad su Sjedinjene Američke Države stupile u Drugi svetski rat?	(kraj 1941)
(3)	Kad se razboleo?	(sama zima)

(4)	Kad je ostao bez sredstava za život?	(stari dani)

3 - PRED

(1)	Kad ćemo se dogovarati šta da im predložimo?	(sastanak)
(2)	Kad ste napustili kuću?	(izlazak sunca)
(3)	Kad ste ga videli u baru?	(ponoć)
(4)	Kad ste ih sreli?	(naš povratak)
(5)	Kad će izdati vojnicima municiju?	(polazak u napad)
(6)	Kad ste stupili u vojsku?	(svršetak rata)

4 - ZA

(1)	Za koliko vremena možete da opravite ovaj automobil?	(jedan dan)
(2)	Za koliko vremena možete da uredite baštu?	(nedelja dana)
(3)	Za koliko vremena možete da opravite moje cipele?	(četvrt sata)
(4)	Za koliko vremena biste mogli da mi napišete ovu molbu?	(jedan sat)
(5)	Za koliko vremena ste naučili tako dobro srpskohrvatski?	(jedna godina)
(6)	Kad polazi voz?	(minut-dva)
(7)	Za koliko vremena biste pročitali ovu knjigu?	(jedno jutro)
(8)	Za koliko vremena biste sašili ovaj kaput?	(jedno popodne)
(9)	Za koliko vremena je potrošio platu?	(jedna noć)
(10)	Kad ćete biti kod kuće?	(Božić)

5 - U

(1)	Kad obično ručate?	(podne)
(2)	Kad obično ležete?	(ponoć)
(3)	Kad vam je teško ići u školu?	(ponedeljak)
(4)	Kad ostajete celo veče kod kuće?	(utorak)
(5)	Kad idete u bioskop?	(sreda)
(6)	Kad se spremate za ispit?	(četvrtak)
(7)	Kad imate ispit?	(petak)
(8)	Kad idete u bakalnicu da kupite hranu za sledeću nedelju?	(subota)
(9)	Kad idete u crkvu?	(nedelja)
(10)	Kad su se vratili?	(određeno vreme)
(11)	Kada obično počinju ratovi?	(jesen)
(12)	Kada obično napuštate planine?	(zima)
(13)	Kad priroda počinje da se budi?	(proleće)
(14)	Kad ovde počinju velike vrućine?	(leto)
(15)	Kad ćete se vratiti?	(jedan sat)

(16)	Kad je bio ovde?	(dva sata)
(17)	Kad treba da uđete u učionicu izjutra?	(dva minuta do osam)
(18)	Kad treba da uđete u učionicu posle podne?	(dva minuta do jedan)

6 - NA

(1)	Kad ćete opet ići u planine?	(proleće)
(2)	Kad ćete opet doći k nama?	(zima)
(3)	Kad će vaš brat stupiti na univerzitet?	(jesen)
(4)	Kad ćete opet otići u Evropu?	(leto)
(5)	Kad ćete se opet sastati sa svojom porodicom?	(Božić)
(6)	Kad vam se rodio sin?	(Nova godina)
(7)	Kad ste bili s njim poslednji put?	(Sveti Marko)
(8)	Koliko je Miloš osuđen?	(mesec dana)

C - Drill the expression of time by various prepositions + the instrumental case by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

1 - S(A)

(1)	Kad dolazi pamet?	(godine)
(2)	Kad počinje hladno vreme?	(padanje snega)
(3)	Kad ovde počinju kiše?	(jesen)
(4)	Kad počinje buđenje prirode?	(proleće)
(5)	Kad ću ja to sve naučiti?	(vreme)
(6)	Kad se razveselio ceo razred?	(Milošev povratak)

2 - ZA

(1)	Kad dolazi dan?	(noć)
(2)	Kad je on ušao u učionicu?	(nastavnik)
(3)	Kad dolazi kafa?	(ručak)

D - Drill the expression of time by various prepositions + the locative case by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

1 - U

(1)	Kad je osnovana Jugoslavija?	(decembar 1918)
(2)	Kad počinje proleće?	(mart)
(3)	Kad počinje leto?	(jun)
(4)	Kad počinje jesen?	(septembar)
(5)	Kad počinje zima?	(decembar)

(6)	U kojem mesecu se rodio prvi pretsednik Sjedinjenih Američkih Država?	(februar)
(7)	U kojem mesecu slavimo Dan zahvalnosti?	(novembar)
(8)	Kad je ovde naročito hladno?	(januar)
(9)	Kad u Beogradu počinju lepi dani?	(april)
(10)	Kad ste kupili ovu kuću?	(maj prošle godine)
(11)	Kad je najveći državni praznik u Americi?	(jul)
(12)	Kad ovde počinju kiše?	(oktobar)
(13)	Kad se Marko vratio iz bolnice?	(avgust)

2 - NA

(1)	Kad vam je to rekao?	(kraj sastanka)
(2)	Kad ste rekli nastavniku da niste naučili dijalog?	(početak časa)
(3)	Kad ne volite da radite u polju?	(velika vrućina)

3 - O

(1)	Kad ste se rastali s porodicom?	(Sveti Marko)
(2)	A kad ćete se opet sastati s njima?	(Uskrs)
(3)	Kad ima mnogo sedeljki u Beogradu?	(Božić i Nova godina)

4 - PO

(1)	Kada ćemo početi da učimo zajedno?	(nedelja)
(2)	Kad se razboleo?	(povratak iz Evrope)
(3)	Kad je vaša majka ostala sama?	(moje stupanje u vojsku)
(4)	Kad počinjete da uređujete kuću?	(odlazak dece u školu)
(5)	Kad se vaš brat razboleo?	(dolazak u Monterej)

A - Translate the following text into English:

Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo

Srpska vojska je bila prva armija u svetu koja je upotrebila vazduhoplovstvo u ratu. U hiljadu devet stotina trinaestoj godini, leteo je iznad neprijatelja prvi avion u cilju izviđanja. To je bilo za vreme Srpsko-turskog rata kad je srpska vojska opsedala Skadar. Tada je ratno vazduhoplovstvo imalo i svoj prvi gubitak, jer je pilot Petrović udario avionom u jedno brdo i poginuo.

Od toga vremena dosada prošlo je četrdeset i četiri godine. Vazduhoplovstvo se razvijalo vrlo brzo i postalo vid oružane sile. Sve države imaju danas vazduhoplovstvo. Brzina aviona se povećavala i sada je prešla 1,000 milja na sat. Novi džet avioni zamenjuju stare avione sa propelerom. Organizacija vazduhoplovstva se menja. Zadaci mu se umnožavaju.

Danas Jugoslavija ima vazduhoplovstvo koje se sastoji iz avijacije i jedinica drugih rodova i službi. Avijacija se deli na borbenu i pomoćnu. Borbena avijacija se sastoji iz lovačke, lovačko-bombarderske i izviđačke avijacije. Pomoćna avijacija se sastoji iz transportne i avijacije za vezu.

Avijacija je organizovana u eskadrile, vazduhoplovne pukove, vazduhoplovne divizije i vazduhoplovne korpuse.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At a garage

When Dickson wanted to go to his office this morning, he found out that there was something wrong with his car. It would not start. Therefore, he called his friend Stankovich and asked him to tow his car to the garage to be repaired. Stankovich was very glad to do it.

In the garage the mechanic wanted to know whether Dickson had bought his car in America or in Europe, because some American firms had their (own) factories in Europe, too. Dickson informed him that he had bought the car in America as soon as he was told that he was going to Yugoslavia as the representative of his firm.

Although the mechanic examined the car for twenty minutes, he could not find where the defect was. The batteries were full, the pumps and generator functioned well, and the spark plugs and cylinders were in order. So, he told Dickson to sit behind the wheel, and he went under the car. Then, he asked Dickson to step on the starter and on the clutch and to change gears. Thus, he discovered that the universal joint was worn out and that the entire clutch had to be taken apart and some parts had to be replaced.

Fortunately, the mechanic had all the parts which had to be replaced, but he informed Dickson that he was afraid that it would take over ten days to repair the car. That was because he had to repair two cars which had been brought to the garage before Dickson brought his car.

When the mechanic asked Dickson what he was going to do without a car, Dickson said that he would have to take taxis. The mechanic gave Dickson a small car to use until his car is repaired. That small car was bought in Germany.

ŠESTI DEO — SIXTH PART
ŠTIVO — READING TEXT

Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo

Još za vreme Srpsko-turskog rata u hiljadu devet sto trinaestoj godini, srpska vojska je upotrebila avion za ratne ciljeve. Srpski pilot narednik Petrović je bio prvi vojnik koji je leteo avionom u ratu. On je leteo iznad Skadra koji je opsedala srpska vojska. To je bio početak jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva.

U Prvom svetskom ratu Srbija je imala nekoliko eskadrila i one su učestvovale pri proboju Solunskog fronta, septembra 1918.

Između dva velika rata Jugoslavija je imala dobro i izvežbano vazduhoplovstvo.

U Drugom svetskom ratu jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo je početkom aprila 1941 godine brzo uništeno od strane Nemaca.

Izvestan broj vazduhoplovaca je išao na zadatke u avionima dobivenim od Amerikanaca i Britanaca.

Danas je jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo dobro organizovano i izvežbano. Ono se sastoji iz avijacije i drugih rodova i službi. Zadatak vazduhoplovstva je da vodi borbu za prevlast u vazduhu i da učestvuje u operacijama kopnene vojske i ratne mornarice.

Avijacija je glavni rod vazduhoplovstva i deli se na borbenu i pomoćnu.

Borbena avijacija se sastoji iz lovačke, lovačko-bombarderske i izviđačke avijacije.

Pomoćna avijacija se sastoji iz transportne i avijacije za vezu.

Avijacija se formira u eskadrile, vazduhoplovne pukove, vazduhoplovne divizije i vazduhoplovne korpuse.

Pitanja na štivo — Questions on Reading Text

1. Koja vojska je prva upotrebila avion za ratne ciljeve?
2. Kako se zove pilot koji je prvi leteo avionom u ratu?
3. Iznad koga grada je leteo pilot Petrović?
4. Koja vojska je opsedala Skadar 1913 godine?
5. Koliko eskadrila je imala srpska vojska u Prvom svetskom ratu?
6. Da li su srpske eskadrile učestvovale u ratu?
7. Kakvo je bilo jugoslovensko vazduhoplovstvo između dva rata?
8. Ko je uništio jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo u Drugom svetskom ratu?
9. Da li su jugoslovenski vazduhoplovci išli na zadatke u Drugom svetskom ratu?
10. Ko im je dao avione kojima su oni leteli?
11. Ima li Jugoslavija danas ratno vazduhoplovstvo?
12. Kakvo je sada jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo?
13. Kako je ono izvežbano?
14. A kako je organizovano?
15. Iz čega se sastoji?
16. Šta je zadatak vazduhoplovstvu?
17. Koji je glavni rod jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva?
18. Kako se deli avijacija?
19. Iz čega se sastoji borbena avijacija?
20. Iz čega se sastoji pomoćna avijacija?
21. Jeste li vi leteli avionom ratnog vazduhoplovstva?
22. Jeste li videli bombarderski avion?

ORGANIZACIJA RATNOG VAZDUHOPLOVSTVA XCI

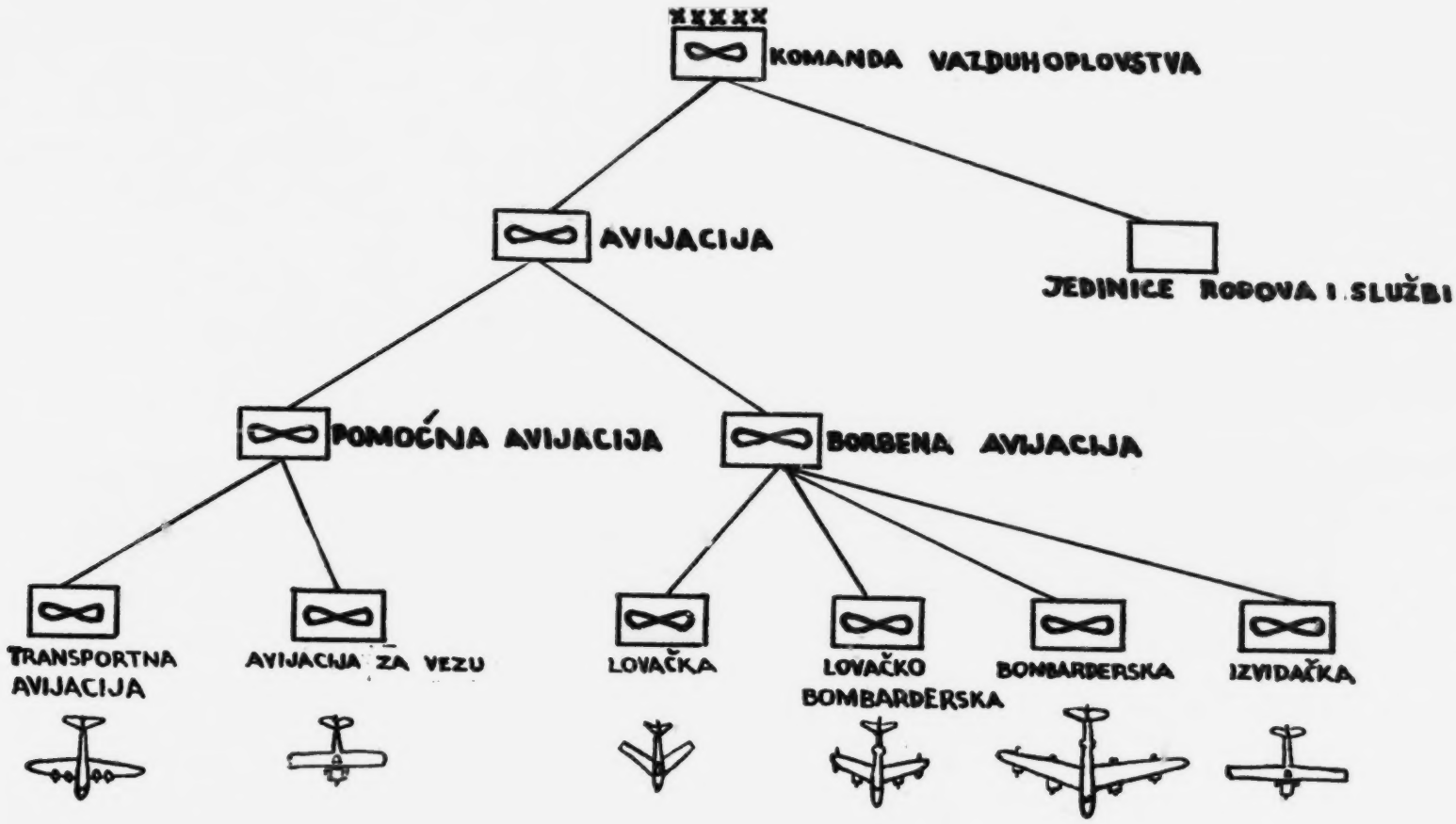

FORMACIJA AVIJACIJE

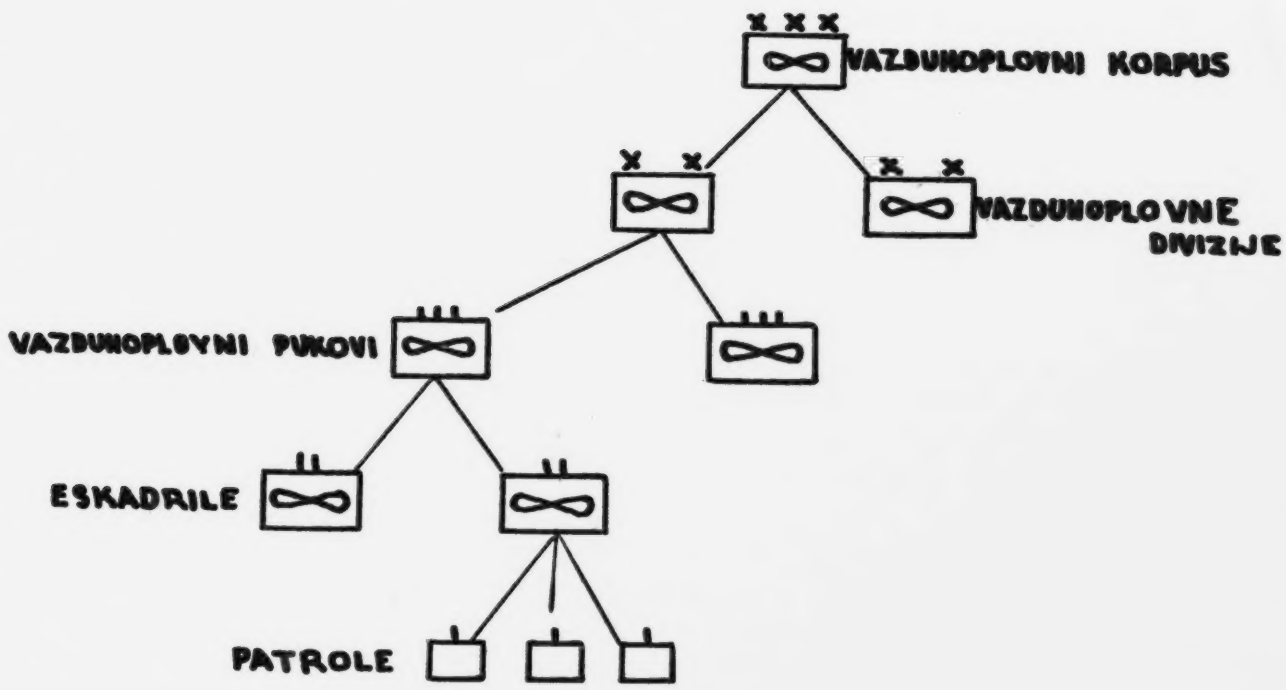

23. Jeste li videli lovački avion?
24. Jeste li videli izviđački avion?
25. Kako je formirana avijacija?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Serbian Army was the first army to use an airplane in combat.
2. Towards the end of the Serbian-Turkish war in 1913 a Serbian pilot, SFC Petrovich, reconnoitered the fortifications around the city of Skadar, which was besieged by the Serbs.
3. During the reconnaissance, he was throwing hand grenades on the Turks.
4. At the beginning of the First World War, the Serbs had only several reconnaissance planes, but during the breakthrough on the Salonica front in September 1918, they already had several squadrons.
5. After World War I Serbia became a part of Yugoslavia, so the Yugoslav Air Force is a continuation of the Serbian Air Force.
6. Though the importance of the Air Force was realized, the Yugoslavs did not succeed in building a strong Air Force by the Second World War.
7. And even this small Air Force was almost entirely annihilated by the Germans on April 6, 1941.
8. A certain number of Yugoslav airmen who reached Africa flew their missions in planes that they got from the Americans and British.
9. Now-a-days, the Yugoslav Air Force is well organized and trained.
10. The aviation is the main branch of the Air Force.
11. Its mission is to fight for air supremacy and to cooperate with the Army and Navy.
12. It is divided into combat and auxiliary aviation.
13. Most of the Yugoslav airplanes are with propeller.
14. They have only a few jets that they got from America.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2228-Àfrika, f. - Africa

2229-àpril, m. - April

2230-báciti, v.t.pfv. - to throw, to cast
pr.t: bȃcim;bȃcē

*2230-bàcati, v.t.ipfv. - to throw, to cast
pr.t: bàcām;bàcajū

2231-Británac, m. - Britisher
nom. pl: Británci

2232-džȅt, m. - jet
nom. pl: džȅtovi

2233-frȍnt, m. - front
nom. pl: frȍntovi

2234-gubítak, m. - loss
gen. sing: gubítka
nom. pl: gubíci

2235-izgráditi, v.t.pfv. - to build up
pr.t: izgrȃdim;izgrade

*2235-izgrađívati, v.t.ipfv. - to build up
pr.t: izgràđujem;izgràđuju

2236-ȉzvestan, adj. m. - certain; fixed
ȉzvesna, f.
ȉzvesno, n.

2237-ȉzvideti, v.t.pfv. - to reconnoiter, to observe; to investigate
pr.t: izvīdīm;izvīdē

*2237-izvíđati, v.t.ipfv. - to reconnoiter, to observe; to investigate
pr.t: izvīđām;izvíđajū

2238-izvȉđački, adj. - reconnaissance, adj.

2239-lóvac, m. - fighter (plane); hunter

*2239-lòvački, adj. - fighter (plane), adj.; hunter, adj.

2240-mlȃz, m. - jet, jet propulsion
nom. pl: mlàzovi

2241-mlàzni, adj. - jet propelled

2242-mlàznjak, m. - jet plane
nom. pl: mlàznjaci

2243-nàrednik, m. - Sergeant First Class (old Army rank)
nom. pl: nàrednici

2244-ȍpsada, f. - siege

2245-ȍpsesti, v.t.pfv. - to besiege
pr.t: ȍpsednēm;ȍpsednū
a.p.p: opseo,opsela,opselo,
opseli,opsele,opsela

2246-pìlot, m. - pilot

2247-pȍmoćnī, adj. - auxiliary, accessory

2248-počétak, m. - beginning
gen. sing: početka
nom. pl: počéci

2249-prȅvlāst, f. - superiority, supremacy, prevalence
gen. sing: prȅvlāsti

2250-próboj, m. - breakthrough

2251-propèler, m. - propeller

2252-sadéjstvovati, v.i.ipfv. - to cooperate
pr.t: sadéjstvujem;sadéjstvuju

2253-sèptēmbar, m. - September
gen. sing: sèptēmbra

2254-tránsportnī, adj. - transport, adj.

2255-umnȍžiti (se), v.t.&r.pfv. - to multiply, to reproduce
pr.t: ùmnožīm;ùmnožē

*2255-umnožávati (se), v.t.&r.ipfv. - to multiply, to reproduce
pr.t: umnȍžāvām;umnožávajū

2256-ùništiti, v.t.pfv. - to destroy, to annihilate
pr.t: ùništīm;ùništē

*2256-uništávati, v.t.ipfv. - to destroy, to annihilate
pr.t: uništavam;uništávajū

2257-ùvideti, v.t.pfv. - to realize
pr.t: ùvidīm;ùvidē

*2257-uvíđati, v.t.ipfv. - to realize
pr.t: ùvīđām;uvíđajū

DEVEDESET-DRUGA LEKCIJA
NINETY-SECOND LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - EXPRESSION OF LOCATION BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT A PREPOSITION (See Par. 287)

Drill the expression of location by the instrumental without a preposition by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1)	Kojim putem ću najlakše doći do železničke stanice?	(Njegoševa ulica)
(2)	A kuda treba da vozim da bih došao na Avalu?	(Šumadiska ulica)
(3)	Kuda idu oni koji se šetaju ulicama?	(trotoari)
(4)	A kuda idu automobili?	(sredina ulice)
(5)	Kuda teku reke?	(doline)
(6)	Kuda ide železnička pruga od Beograda do Zagreba?	(dolina Save)
(7)	Da li brod za Novi Sad ide Savom?	(Dunav)
(8)	Kojim putem se najbrže putuje?	(vazdušni put)
(9)	Kuda vi volite da se šetate?	(šuma)
(10)	A kuda vi volite da se šetate?	(polje)
(11)	Kuda lete avioni?	(vazduh)
(12)	Kuda se kreću brodovi?	(mora i reke)
(13)	Kuda putuju vesti koje pošaljemo telegrafom?	(žice)
(14)	Kuda treba da idem da bih došao do izlaza?	(onaj dugi hodnik)
(15)	Kuda se ide prema onom bunkeru?	(ovaj rov)
(16)	Kuda su jahali g. Dikson i Janković?	(jahačka staza)
(17)	Kuda ste sišli do reke?	(jedan potok)
(18)	Kuda bi se čovek najlakše popeo na ono brdo?	(ona blaga strana)
(19)	Kuda ste polagali mine?	(leva obala reke)
(20)	Kuda neprijatelj namerava da se povuče?	(onaj strmi put)

*Sredina - center, middle is a new word and is to be put on the blackboard.

B - EXPRESSION OF MANNER BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT A PREPOSITION (See Par. 288)

Drill the expression of manner by the instrumental without a preposition by asking the questions listed below. Point to the phrase or word that is to be used in the answer.

(1)	Kako ste se popeli ovamo?	(jedan zaboravljen lift)
(2)	Kako ste razveselili goste?	(dobro piće)
(3)	Kako ste uspeli da ga dovedete?	(lepa obećanja)
(4)	Kako su vas izvestili o tome?	(telefon)
(5)	Kako ste putovali za Evropu?	(brod)
(6)	A kako ste se vratili?	(avion)
(7)	Kako ste došli do tog zaključka?	(dugo i duboko razmišljanje)
(8)	Kako je vaš otac stekao sve to?	(svoja pamet i rad)
(9)	Kako nameravate da otmete onaj položaj od neprijatelja?	(jedan odlučan napad)
(10)	Kako su spasli život vaše žene?	(jedna teška i opasna operacija)
(11)	Kako biste vi objasnili naš položaj?	(jedna reč - zlo)
(12)	Kako ćete otsada zvati tog čoveka?	(kukavica)
(13)	Kako ste tako pokvarili zube?	(slatke stvari i pušenje)
(14)	Kako bismo mogli pomoći ovom bolesnom čoveku?	(bolje razumevanje)
(15)	Kako ste se sporazumeli s njima kad ne znate njihov jezik?	(razni znaci)
(16)	Kako ste saznali sve ove stvari?	(izviđanje i ispitivanje zarobljenika)
(17)	Kako ste naučili ove reči tako brzo?	(vaša pomoć)
(18)	Kako ste zaustavili neprijatelja?	(jaka vatra)
(19)	Kako su ga ubili?	(pištolj)
(20)	Kako on zarađuje novac za život?	(prodavanje novina)
(21)	Kako je on našao ove greške?	(proveravanje)
(22)	Kako je ona naučila sve to o tim zemljama?	(čitanje i putovanje)
(23)	Kako vas je razočarao?	(svoje opšte držanje)
(24)	Kako komunisti zovu one koji se ne slažu s njima?	(narodni neprijatelj)
(25)	Kako su vam to objasnili?	(mnogi primeri)
(26)	Kako je on naučio da piše tako lepo?	(stalno vežbanje)
(27)	Kako je Amerika došla na tako veliku proizvodnju?	(pronalaženje i uvođenje novih načina proizvodnje)
(28)	Kako je nastavnik video koliko vi znate?	(ispitivanje)
(29)	Kako ćete najviše obradovati svoje roditelje?	(dobar uspeh u školi)

C - EXPRESSION OF CAUSE BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT A PREPOSITION (See Par. 289)

Drill the expression of cause by the instrumental case without a preposition by having the students translate the sentences listed below.

(1) He caught a cold by walking in cold wind.
(2) You will lose your friends through such acts.
(3) They learned that through your help.
(4) He succeeded through his hard work.
(5) They were forgotten through their own negligence.

D - THE INSTRUMENTAL AS A COMPLEMENT TO ADJECTIVES AND OTHER WORDS (See Par. 290)

1 - Drill the use of the instrumental as a complement to adjectives by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1)	S kim je on oženjen?	(Petrova sestra)
(2)	Čim vi niste zadovoljni?	(ovaj položaj)
(3)	Da li je ona stara?	Nije (godine), ali inače jeste.
(4)	Čim je on spor?	(misli)
(5)	Čim su oni hrabri?	(reči)
(6)	Da li je on zdrav?	On je zdrav (telo), a za drugo nisam siguran.
(7)	Da li je ona ljubazna?	(samo reči)
(8)	Čim je Jadransko More pogodno za velike brodove?	(svoja duboka pristaništa).
(9)	Čim je on tako pijan?	Ne (piće), već (vlast).
(10)	Čim je brod vezan za obalu?	(jedan lanac)
(11)	Čim ste vi sad zauzeti?	(pisanje pisama)
(12)	Da li je on mlad?	Jeste (godine), ali ne inače.
(13)	Čim je on bolji od vas?	(učenje)
(14)	Čim je on tako dobar?	(srce)
(15)	Čim je on tako dosadan?	(svoje priče o lovu)
(16)	Zar on nije otsutan?	Jeste, ali samo (misli).
(17)	Čim su oni nezadovoljni?	(svoje plate)
(18)	Čim je Srbija živopisna?	(svoja sela, gradovi, polja i planine)
(19)	Čime je on opasan?	(reči i dela)
(20)	Čime mi je sličan moj brat?	(lice i hod)
(21)	Čime je ograničena njihova sloboda?	(razni zakoni)
(22)	Čime je Marko bogat?	(zdravlje i pamet)
(23)	Čime je ona tako iznenađena?	(vaš dolazak)

(24)	Čime je on drukčiji od svojih drugova?	(svoje stalno dobro raspoloženje)

2 - Drill the use of the instrumental as a complement to other words by having the students translate the following sentences:

(1) Milan is a Serb by birth.
(2) Marko is a Croat by origin.
(3) She is an American by nationality.
(4) In this house lives an officer by the name of Peter Petrovich.
(5) He was proud of his success.

E - DRILL ON ADJECTIVES AND ADVERBS

Drill the meaning, comparison and use of adjectives and adverbs by asking the questions listed below. Before beginning the drill tell the students that they are expected to answer the question negatively using the antonym of the adjective contained in the question.

(1)	Da li je avion spor?	Ne. Avion nije spor, nego brz.
(2)	Da li je avion sporiji od voza?	Ne. Avion nije sporiji, nego brži od voza.
(3)	Da li je Monterej velik grad?	Ne. Monterej nije velik, nego mali grad.
(4)	Da li je Monterej veći grad od San Franciska?	Ne. Monterej nije veći, nego manji grad od San Franciska.
(5)	Da li je Marko dobar učenik?	Ne. Marko nije dobar, nego rđav učenik.
(6)	Da li je Marko bolji učenik od Miloša?	Ne. Marko nije bolji, nego gori učenik od Miloša.
(7)	Da li je domaći zadatak za danas lak?	Ne. Domaći zadatak za danas nije lak, nego težak.
(8)	Da li je domaći zadatak za danas lakši od domaćeg zadatka koji ste imali juče?	Ne. Domaći zadatak za danas nije lakši, nego teži od domaćeg zadatka koji smo imali juče.
(9)	Da li je Anka lepa?	Ne. Anka nije lepa, nego ružna.
(10)	Da li je Anka lepša od Mare?	Ne. Anka nije lepša, nego ružnija od Mare.
(11)	Da li je vaš ded mlad?	Ne. Moj ded nije mlad, nego star.
(12)	Da li je vaš ded mlađi od mojeg oca?	Ne. Moj ded nije mlađi, nego stariji od vašeg oca.
(13)	Da li je Marko nizak?	Ne. Marko nije nizak, nego visok.

(14)	Da li je Marko niži od Miloša?	Ne. Marko nije niži, nego viši od Miloša.
(15)	Da li je Miloš poslednji učenik?	Ne. Miloš nije poslednji, nego prvi učenik.
(16)	Da li je papir crn?	Ne. Papir nije crn, nego beo.
(17)	Da li je vaša majka bolesna?	Ne. Moja majka nije bolesna, nego zdrava.
(18)	Da li učenici izjutra imaju večernji zbor?	Ne. Učenici nemaju izjutra večernji, nego jutarnji zbor.
(19)	Da li je dan danas oblačan?	Ne. Dan danas nije oblačan, nego vedar.
(20)	Da li je dan danas oblačniji nego juče?	Ne. Dan danas nije oblačniji, nego vedriji nego juče.
(21)	Da li vi idete često u bioskop?	Ne. Ja ne idem često, nego retko u bioskop.
(22)	Da li vi idete češće u bioskop od svoje žene?	Ne. Ja ne idem češće, nego ređe u bioskop od svoje žene.
(23)	Da li je u ovoj učionici toplo?	Ne. U ovoj učionici nije toplo, nego hladno.
(24)	Da li je u našoj učionici toplije nego u vašoj?	Ne. U vašoj učionici nije toplije, nego hladnije nego u našoj.
(25)	Da li vi obično ležete kasno?	Ne. Ja obično ne ležem kasno, nego rano.
(26)	Da li vi ustajete kasnije od svoje žene?	Ne. Ja ne ustajem kasnije, nego ranije od svoje žene.
(27)	Da li je život u Montereju jeftin?	Ne. Život u Montereju nije jeftin, nego skup.
(28)	Da li je život u Montereju jeftiniji nego u San Francisku?	Ne. Život u Montereju je skuplji, a ne jeftiniji nego u San Francisku.
(29)	Da li ste gladni?	Ne. Ja nisam gladan, nego sit.
(30)	Da li ste sada gladniji nego pre ručka?	Ne. Ja sam sada sitiji, a ne gladniji nego pre ručka.
(31)	Da li vi stanujete daleko?	Ne. Ja ne stanujem daleko, nego blizu.
(32)	Da li vi stanujete dalje od Marka?	Ne. Ja ne stanujem dalje, nego bliže od Marka.
(33)	Da li je vaša kabina na gornjoj palubi?	Ne. Moja kabina nije na gornjoj, nego na donjoj palubi.
(34)	Da li je Marko veseo?	Ne. Marko nije veseo, nego žalostan.
(35)	Da li je Marko veseliji danas nego juče?	Ne. Marko je žalosniji, a ne veseliji nego juče.

(36)	Da li je Karmel živ grad?	Ne. Karmel nije živ, nego mrtav grad.
(37)	Da li je Karmel življi grad od Montereja?	Ne. Karmel nije življi, nego mrtviji grad od Montereja.

DRUGI DEO
DIJALOG

U jednoj galanteriskoj radnji

1. Janko Stanković: Danas sam dobre volje i želim da kupim neke stvari. Hoćete li da podete sa mnom?

Robert Dikson: Vrlo rado. Baš kad sam išao ulicom, mislio sam kakvu radnju još nisam video ovde.

2. J S: Otići ćemo u jednu galanterisku radnju. Tu je zaposlen jedan moj prijatelj. Pre rata, ta radnja je bila njegova . . .

R D: Sigurno mu je država uzela tu radnju, pošto je sve nacionalizovano?

3. J S: Tako je. On je sad samo šef te radnje.

R D: Razumem.

(Oni ulaze u galanterisku radnju.)

4. J S: Zdravo, Stojane. Ovo je moj prijatelj g. Dikson. Doveo sam ga da vidi tvoju radnju, a ja želim da pazarim neke sitnice.

R D: Dobar dan, gospodine.

5. Stojan Lukić: Dobar dan. (Rukuje se s Diksonom i Stankovićem)(Diksonu) Dok Janko izabere šta mu treba, možemo malo da porazgovaramo.

R D: U redu. G. Stanković mi je rekao da ste vi ranije bili sopstvenik ove radnje i da ste sada zaposleni u njoj kao šef radnje.

SECOND PART XCII
DIALOGUE

At a haberdashery

1. Janko Stankovich: I'm in a good mood today, and want to buy some things. Will you accompany me?

Robert Dickson: Gladly. Just when I was walking on the street, I thought of what kind of store I have not seen here yet.

2. J S: We'll go to a haberdashery. A friend of mine is employed there. Before the war that store was his . . .

R D: And now the state has taken his store from him since everything is nationalized?

3. J S: That's right. He is now only the head of the store.

R D: I see.

(They enter the haberdashery.)

4. J S: Hi, Stojan. This is my friend, Mr. Dickson. I brought him to see your store, and I want to buy some trifles.

R D: Good day, sir.

5. Stojan Lukich: Good day. (Shakes hands with Dickson and Stankovich)(To Dickson) While Janko chooses what he needs, we can have a little chat.

R D: O.K. Mr. Stankovich told me that you were the owner of this store before and that now you're employed as the head of the store.

U jednoj galanteriskoj radnji XCII

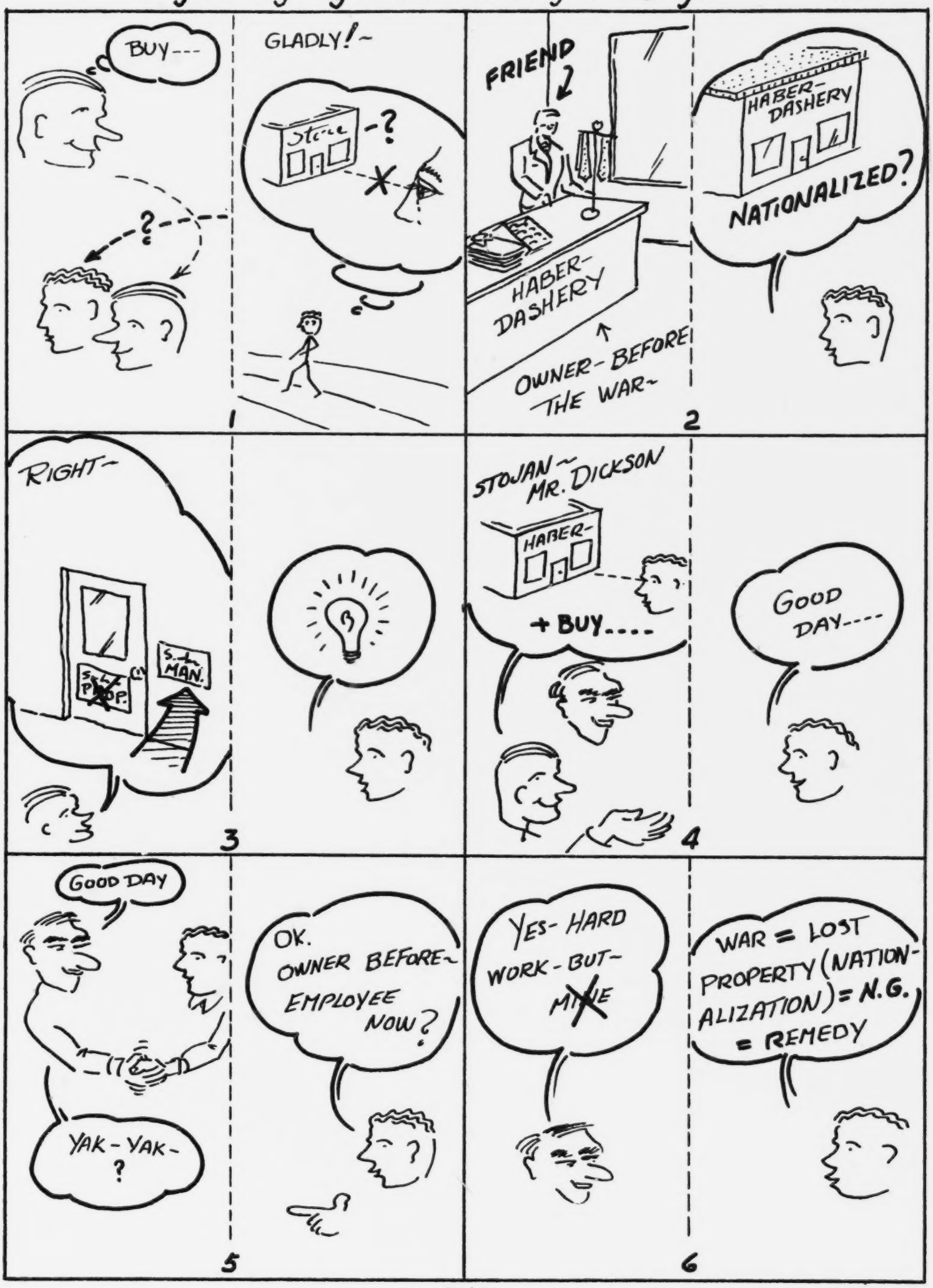

6. S L: Da. Ja sam teškim i poštenim radom stekao ovu radnju, ali ona sad više nije moja.

R D: Mnogi su ratom izgubili svoja imanja i nisu nimalo zadovoljni nacionalizacijom. Vremenom, to će se popraviti.

7. S L: Mislite li da će trgovina postepeno preći u privatne ruke?

R D: Da. To mislim.

8. J S: Izabrao sam ove dve bele lanene košulje i ovu pamučnu košulju u boji. Košulje od veštačke svile mi se ne sviđaju.

S L: Zašto nisi pogledao sportske košulje? Imam lepih košulja s prugama.

9. J S: Pogledaću, ali ja takođe želim dve potkošulje i jedne dugačke zimske gaće. Zatim želim da vidim mašne i dugmeta za manžetne.

S L: U redu.

10. R D: Sve ove zimske stvari su vam dosta dobre. Da li se ovi šeširi, šalovi, rukavice i džemperi proizvode ovde?

S L: Da. Ali kao što vidite kvalitet im nije tako dobar. Pre rata sam sve to uvozio.

11. R D: Industrija mora postepeno da se razvija. Ne može se sve postići u jedan dan.

6. S L: Yes. Through hard and honest work I acquired this store, but it isn't mine any more.

R D: Through the war many lost their property, and they aren't at all satisfied with nationalization. In time that will be remedied.

7. S L: Do you mean that commerce will gradually pass into private hands?

R D: Yes. That's what I mean.

8. J S: I've chosen these two, white, linen shirts and this colored, cotton shirt. Shirts of artificial silk don't appeal to me.

S L: Why didn't you look at the sport shirts? I have nice shirts with stripes.

9. J S: I'll look at them, but I also want two undershirts and a pair of long, winter drawers. Then I want to see the ties and cuff links.

S L: All right.

10. R D: All these winter articles of yours are fairly good. Are these hats, scarfs, gloves and sweaters manufactured here?

S L: Yes. But as you see, their quality isn't so good. Before the war I imported all that.

11. R D: Industry must develop gradually. Not everything can be obtained in a day.

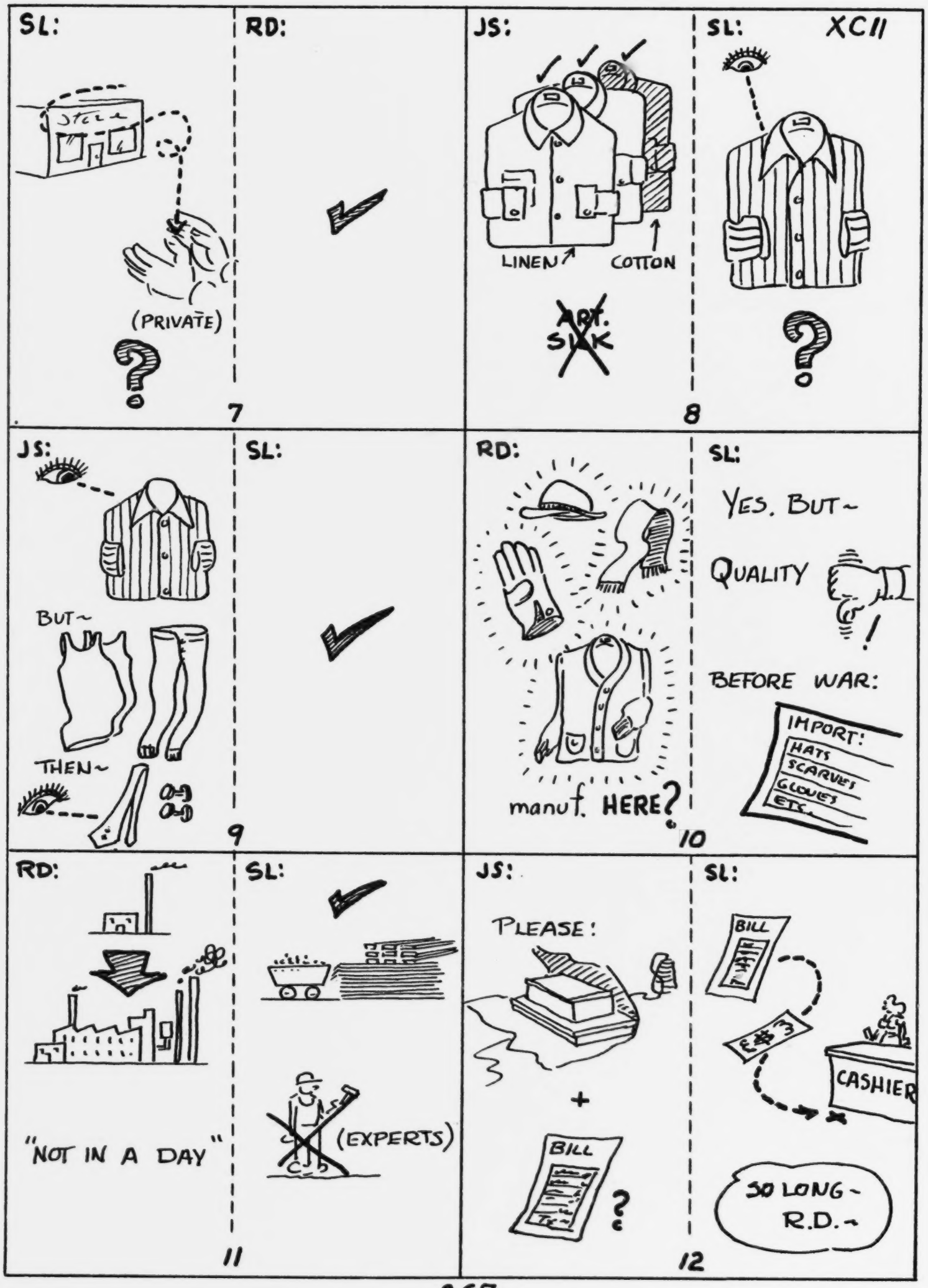
SL:
(PRIVATE)
7
RD:
JS:
LINEN
COTTON
ART. SILK
8
SL:
XCII
JS:
BUT~
THEN~
9
SL:
RD:
manuf. HERE?
10
SL:
YES. BUT~
QUALITY
BEFORE WAR:
IMPORT:
HATS
SCARVES
GLOVES
ETC.
RD:
"NOT IN A DAY"
11
SL:
(EXPERTS)
JS:
PLEASE:
BILL
12
SL:
BILL
CASHIER
SO LONG~
R.D.~

	S L: Tako je. Mi imamo dovoljno sirovina, ali nam nedostaju industriski stručnjaci.	S L: That's right. We have enough raw materials, but we lack industrial experts.
12.	J S: Molim te, spakuj ove stvari i napiši mi račun.	J S: Please, wrap these things and give me the bill.
	S L: Evo ti računa, pa ga plati kasirki. Doviđenja, g. Diksone.	S L: Here's the bill, pay the (woman) cashier. So long, Mr. Dickson.

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 287 - EXPRESSION OF LOCATION BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may be used to denote the area of a motion:

(1) Баш кад сам ишао улицом, мислио сам какву још радњу нисам видео овде.
Аутомобили се крећу десном страном пута.
Automobiles move on the right side of the road.
Птице лете ваздухом.
Birds fly in the air.
Бродови се крећу морем и рекама.
Ships move on the sea and the rivers.

Note: The instrumental in this function can very often be replaced by the preposition по + the locative.

PAR. 288 - EXPRESSION OF MANNER BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may express manner:

(6) Ја сам тешким и поштеним радом стекао ову радњу, али она сад више није моја.
(6) Временом то ће се поправити.
Док је имао, давао је капом и шаком.
As long as he had something, he gave by the hatful and handful.

PAR. 289 - EXPRESSION OF CAUSE BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may express cause:

(6) Многи су ратом изгубили своја имања и нису нимало задовољни национализацијом.
Својим непоштеним поступцима изгубио је све пријатеље.
Through his dishonest acts he lost all friends.

Он је погинуо својом непажњом.
He got killed through his carelessness.

The instrumental in the above constructions can be replaced either by the preposition због + the genitive or by a subordinate clause of cause.

Многи су изгубили своја имања због рата.
Он је изгубио све пријатеље због својих непоштених поступака.
Он је погинуо због своје непажње.
or: Он је изгубио све пријатеље, јер је поступао непоштено.
Он је погинуо, јер је био непажљив.

PAR. 290 - THE INSTRUMENTAL AS COMPLEMENT TO ADJECTIVES AND OTHER WORDS

A - The instrumental may serve as a complement to the following and other similar adjectives: стар, млад, богат, сиромашан, задовољан, јак.

(6) Многи су ратом изгубили своја имања и нису нимало задовољни национализацијом.
Он је стар (старији) годинама, а млад (млађи) духом.
He is old (older) in age, but young (younger) in spirit.
Он је богат новцем, али сиромашан памећу.
He is rich in money, but poor in mind.

Note: The adjective задовољан is completed with the instrumental, either with or without the preposition с(а):

Ја нисам задовољан (с) вашим успехом.
I am not satisfied with your success.

B - In cases like the following the instrumental is also a complement to various words:

Да ли у овој кући станује један официр именом (or: по имену) Петар Петровић?
Does an officer by the name of Peter Petrovich live in this house?
Одакле је Марко родом?
Where was Mark born?
Марко је пореклом Југословен.
Mark is a Yugoslav by origin.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - EXPRESSION OF LOCATION BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT A PREPOSITION

Drill the expression of location by the instrumental case without a preposition by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1)	Kuda vi šetate posle večere?	(grad)
(2)	Kuda se šetaju učenici za vreme odmora kad pada kiša?	(hodnici)
(3)	Kuda lete avioni?	(vazduh)
(4)	Kuda trče konji?	(polje)
(5)	Kuda se kreću automobili?	(putevi i ulice)
(6)	Kojom stranom puteva i ulica se kreću automobili?	(desna strana)
(7)	Kuda obično prolaze putevi?	(doline reke)
(8)	Kuda se najlakše popeti na ono brdo?	(ona staza)
(9)	Kuda idu trupe kad žele da ih ne vidi neprijatelj?	(šuma)
(10)	Kuda šeta svakog jutra vaš ded?	(bašta ili dvorište)
(11)	Kuda teku reke?	(dolina)
(12)	Kuda se kreću lovci?	(brda i planine)
(13)	Kuda šetaju putnici na brodu?	(palube)
(14)	Kuda jašu Dikson i Janko?	(okolina Beograda)
(15)	Kuda se kreću brodovi?	(mora i reke)
(16)	Kuda se kreću vojnici na utvrđenom položaju?	(rovovi)
(17)	Kuda šetaju vojnici koji neće da idu u grad?	(logor)
(18)	Kuda se vi krećete dok idete ulicom?	(trotoar)

B - EXPRESSION OF MANNER BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT A PREPOSITION

Drill the expression of manner by the instrumental case without a preposition by asking the questions listed below. Point to the phrase or word that is to be used in the answer.

(1)	Kako je uspeo da vas uveri?	(slatke reči)
(2)	Kako on hoda?	(brzi i dugi koraci)
(3)	Kako bih mogao da vam pomognem?	(bolje razumevanje mojeg položaja)
(4)	Kako bih mogao da promenim vaše mišljenje o sebi?	(veće interesovanje za posao)
(5)	Kako bih mogla da privučem njegovu pažnju?	(lepše oblačenje)
(6)	Kako bih mogao da povratim izgubljeno zdravlje?	(odmaranje i zaboravljanje na prošlost)

(7)	Kako ga je najlakše naljutiti?	(ćutanje)
(8)	Kako ste uspeli da je razveselite?	(pričanje o starim lepim danima)
(9)	Kako ste uspeli da se spasete?	(brzo snalaženje)
(10)	Kako ste postali tako dobar pilot?	(stalno letenje)
(11)	Kako su oni uspeli da tako dobro plasiraju svoje proizvode?	(stalno usavršavanje svojih proizvoda)
(12)	Kako čovek može da postane dobar građanin?	(ispunjavanje svojih dužnosti)
(13)	Kako čovek može da zavoli jedan posao?	(uživanje u poslu koji radi)
(14)	Kako ste uspeli da popravite svog sina?	(savetovanje)
(15)	Kako ste povećali proizvodnju?	(poboljšavanje načina proizvodnje)
(16)	Kako je uspeo da dobije pasoš?	(pomoć prijatelja)
(17)	Kako je on postao bogataš?	(prodavanje automobila)
(18)	Kako je uspeo da savlada tolike teškoće?	(strpljenje)

C - EXPRESSION OF CAUSE BY THE INSTRUMENTAL CASE WITHOUT A PREPOSITION

Drill the expression of cause by the instrumental case without a preposition by asking the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1)	Kako je on poginuo?	(svoja nepažnja)
(2)	Kako je većina Jugoslovena ostala bez imanja posle rata?	(nacionalizacija)
(3)	Kako je on uspeo da bude prvi đak?	(redovno dolaženje u školu i učenje)
(4)	Kako vas je naljutio?	(stalno objašnjavanje)
(5)	Kako je ostao bez novaca?	(kupovanje nepotrebnih stvari)
(6)	Kako je izgubio prijatelje?	(stalno opijanje)
(7)	Kako ste saznali sve te stvari?	(interesovanje)
(8)	Kako ste uspeli u životu?	(primanje saveta svojih roditelja)
(9)	Kako ste sačuvali svoj automobil?	(stalno staranje)
(10)	Kako se on snašao tako dobro u Beogradu?	(dobro poznavanje prilika)
(11)	Kako je on uspeo da bude prvi vojnik u svojoj četi?	(vršenje svih dužnosti i naređenja)
(12)	Kako je on uspevao da svaki posao obavi na vaše zadovoljstvo?	(unošenje u posao)
(13)	Kako ste uspeli da dobijete zajam od njega?	(pristajanje na sve njegove uslove)
(14)	Kako je uspeo da spase glavu?	(odavanje svojih prijatelja)

(15) Kako je suzbijeno širenje malarije? (isušivanje močvara)
(16) Kako ste našli tako dobru ženu? (sreća)

D - THE INSTRUMENTAL AS COMPLEMENT TO ADJECTIVES AND OTHER WORDS

Drill the use of the instrumental as a complement to adjectives and other words by having the students translate the sentences listed below.

(1) Many Yugoslavs are not satisfied with nationalization.
(2) Mark is old in age (years), but young in spirit.
(3) He is slow in word, but quick in thought.
(4) She is richer in money, but poorer in mind.
(5) He is healthy both in his body and in his spirit.
(6) Their house is similar to ours by its appearance.
(7) You seem absent in your thoughts.
(8) He is very surprised with your success.
(9) They are Americans by birth.
(10) He is a Serb by birth, but an American by his feelings.

E - DRILL ON ADJECTIVES AND ADVERBS

Drill the meaning, comparison and use of adjectives and adverbs by asking the questions listed below. Before beginning the drill tell the students that they are expected to answer the question negatively using the antonym of the adjective contained in the question.

(1)	Da li je on otvoren čovek?	Ne. On nije otvoren, nego zatvoren čovek.
(2)	Da li je Marko otvoreniji od Miloša?	Ne. Marko nije otvoreniji, nego zatvoreniji od Miloša.
(3)	Da li je vaša kafa gorka?	Ne. Moja kafa nije gorka, nego slatka.
(4)	Da li vi volite gorču kafu?	Ne. Ja ne volim gorču, nego slađu kafu.
(5)	Da li je vaša učionica čista?	Ne. Naša učionica nije čista, nego prljava.
(6)	Da li je vaša učionica čistija od naše?	Ne. Naša učionica nije čistija, nego prljavija od vaše.
(7)	Da li je ovo ženski šešir?	Ne. To nije ženski, nego muški šešir.
(8)	Da li je noć jasna?	Ne. Noć nije jasna, nego mračna (tamna).
(9)	Da li je večeras jasnije nego sinoć u ovo isto vreme?	Ne. Večeras je mračnije (tamnije), a ne jasnije nego sinoć u ovo isto vreme.

(10)	Da li je bioskop prazan?	Ne. Bioskop nije prazan, nego pun.
(11)	Da li je bioskop večeras prazniji nego sinoć?	Ne. Bioskop je večeras puniji, a ne prazniji nego sinoć.
(12)	Da li je Marko jak?	Ne. Marko nije jak, nego slab.
(13)	Da li je Marko jači od Miloša?	Ne. Marko nije jači, nego slabiji od Miloša.
(14)	Da li su vam rukavi kratki?	Ne. Rukavi mi nisu kratki, nego dugi.
(15)	Da li su letnji dani kraći od zimskih dana?	Ne. Letnji dani nisu kraći, nego duži od zimskih dana.
(16)	Da li je nameštaj u njegovoj kancelariji star?	Ne. Nameštaj u njegovoj kancelariji nije star, nego nov.
(17)	Da li je nameštaj u njegovoj kancelariji stariji od nameštaja u mojoj kancelariji?	Ne. Nameštaj u njegovoj kancelariji nije stariji, nego noviji od nameštaja u vašoj kancelariji.
(18)	Da li je naoružanje lakih tenkova moćnije od naoružanja teških tenkova?	Ne. Naoružanje lakih tenkova nije moćnije, nego slabije od naoružanja teških tenkova.
(19)	Da li je vaš konj izgubio potkovicu na levoj prednjoj nozi?	Ne. Moj konj nije izgubio potkovicu na levoj prednjoj, nego na desnoj zadnjoj nozi.
(20)	Da li ste dobili pismeno naređenje?	Ne. Ja nisam dobio pismeno, nego usmeno naređenje.
(21)	Da li je more tu plitko?	Ne. More ovde nije plitko, nego duboko.
(22)	Da li je Dunav plići od Save?	Ne. Dunav nije plići, nego dublji od Save.
(23)	Da li je vaša učionica svetla?	Ne. Naša učionica nije svetla, nego tamna.
(24)	Da li je tvoja soba svetlija od moje?	Ne. Moja soba nije svetlija, nego tamnija od tvoje.
(25)	Da li je Marko pošten mladić?	Ne. Marko nije pošten, nego nepošten mladić.
(26)	Da li su kelneri u ovom restoranu uslužni i učtivi?	Ne. Kelneri u tom restoranu nisu uslužni i učtivi, nego neuslužni i neučtivi.
(27)	Da li je Marko pažljiv učenik?	Ne. Marko nije pažljiv, nego nepažljiv učenik.
(28)	Da li je Miloš marljiv učenik?	Ne. Miloš nije marljiv, nego nemarljiv učenik.
(29)	Da li je Triglav najniži vrh u Jugoslaviji?	Ne. Triglav nije najniži, nego najviši vrh u Jugoslaviji.

(30)	Da li je Beograd najmanji grad u Jugoslaviji?	Ne. Beograd nije najmanji, nego najveći grad u Jugoslaviji.
(31)	Da li je Mara najlepša devojka u selu?	Ne. Mara nije najlepša, nego najružnija devojka u selu.
(32)	Da li je Marko ograničen?	Ne. Marko nije ograničen, nego darovit.
(33)	Da li je Marko ograničeniji od Miloša?	Ne. Marko nije ograničeniji, nego darovitiji od Miloša.
(34)	Da li je Marko najograničeniji učenik u klasi?	Ne. Marko nije najograničeniji, nego najdarovitiji učenik u klasi.
(35)	Da li je danas toplije nego juče?	Ne. Danas je hladnije, a ne toplije nego juče.
(36)	Da li u ovoj učionici ima manje učenika nego u drugim učionicama?	Ne. U toj učionici ima više učenika nego u drugim učionicama.
(37)	Da li se danas osećate bolje?	Ne. Danas se ne osećam bolje, nego gore.
(38)	Da li je lakše ići uzbrdo nego nizbrdo?	Ne. Ići uzbrdo je teže, a ne lakše nego ići nizbrdo.
(39)	Da li je jeftinije živeti u Montereju nego u Sisajdu?	Ne. Živeti u Montereju je skuplje, a ne jeftinije nego u Sisajdu.
(40)	Da li ćemo sutra ustati docnije nego danas?	Ne. Sutra ćemo ustati ranije, a ne docnije nego danas.
(41)	Da li se voz kreće brže od automobila?	Ne. Voz se ne kreće brže, nego sporije od automobila.
(42)	Da li je Jugoslavija najmanja država na Balkanu?	Ne. Jugoslavija nije najmanja, nego najveća država na Balkanu.
(43)	Da li smo danas ostali duže u gradu nego juče?	Ne. Danas smo ostali kraće, a ne duže u gradu nego juče.
(44)	Da li ste vi brži od Marka?	Ne. Ja nisam brži, nego sporiji od Marka.
(45)	Da li ste vi mlađi od svog brata?	Ne. Ja nisam mlađi, nego stariji od svog brata.
(46)	Da li je doručak večernji obed?	Ne. Doručak nije večernji, nego jutarnji obed.
(47)	Da li se vi bojite slabijeg od sebe?	Ne. Ja se ne bojim slabijeg, nego jačeg od sebe.
(48)	Da li vi rado pomažete boljem od sebe?	Ne. Ja ne pomažem rado boljem, nego gorem od sebe.
(49)	Da li vi morate da prvi pozdravite mlađeg od sebe?	Ne. Ja ne moram da prvi pozdravim mlađeg, nego starijeg od sebe.

(50)	Da li se oni ponose mlađim sinom?	Ne. Oni se ne ponose mlađim, nego starijim sinom.
(51)	Da li se vi dobro osećate u žalosnom društvu?	Ne. Ja se ne osećam dobro u žalosnom, nego u veselom društvu.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

У једној галантериској радњи

Јутрос је Станковић био врло добро расположен. Кад се састао са Диксоном, он га је позвао да пође с њим у једну галантериску радњу пошто жели да купи неке ствари. Диксон је радо пристао, јер није имао шта да ради. Поред тога, он још није био ни у једној галантериској радњи у Београду.

Кад су стигли у једну галантериску радњу, Станковић је упознао Диксона са својим пријатељем Стојаном Лукићем који је шеф те галантериске радње. Док је Станковић избирао ствари које је желео да купи, Диксон и Лукић су разговарали. Лукић се жалио да је тешким и поштеним радом стекао ту галантериску радњу коју му је држава одузела, те је сада запослен у бившој својој радњи као шеф. Диксон је то разумео јер је знао да су многи људи после рата изгубили сва своја имања и да нимало нису задовољни национализацијом. Међутим, Диксон је тешио Лукића речима: "Све ће се временом поправити и трговина ће прећи у приватне руке."

Станковић је купио две беле ланене кошуље, једну памучну кошуљу у боји, две поткошуље, једне дугачке зимске гаће, једну плаву машну, дугмета за манжетне и још неке ситнице - четку за одело, иглу, конац итд.

Кад је Диксон видео шалове, шешире, рукавице, џемпере и још неке ствари, он је питао Лукића да ли се те ствари производе у Југославији. Лукић је одговорио да се производе,али да нису доброг квалитета, јер иако Југославија има доста сировина, она нема довољно индустриских стручњака.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Buying ready-made suits and footwear

One day Janko received some money that he did not expect from a client. Since he had bought no suits or shoes for a long time, he decided to use this money for new clothes. Before the war Janko like the majority of Belgraders always wore tailor-made suits, but now-a-days there is only a minority of Belgraders who can afford that and Janko is not among them. If he should buy custom-made suits and shoes, he could not live on what he is earning.

He invited Dickson to go with him to help him select the suits and shoes. They first went to a clothing store. There Stankovich selected two suits, a light one and a dark one. Dickson did not like either suit, because they were not of good quality, the sleeves were too long, the trouser legs were too short and all the buttons were poorly sewed on. However, since these two suits were the best in the store Stankovich decided to take them. He would find a good tailor who will make the necessary alterations. He paid 27,000 dinars for both suits, which is 45 dollars at the official rate of exchange.

From the clothing store they went to a shoe store. Janko asked the salesman for a pair of black, low-cut shoes made of kid leather. This store had only one kind of shoes and the salesman did not know whether they were made of kid's, cow's or horse's hide. Janko looked at the shoes that they had and decided to take a pair. The shoes were pretty strong and good looking, but rather expensive. They cost 9,000 dinars.

As they were leaving the store, Janko complained about the high prices, but Dickson consoled him by telling him that good things cannot be bought without paying well for them.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

У једној галантериској радњи

Г. Станковић је желео да купи неке ствари у галантериској радњи. Стога, кад се јутрос састао са Диксоном, он га је позвао да пође с њим. Диксон је радо пошао са Станковићем јер он, откада је у Југославији, још није био ни у једној галантериској радњи, па је желео да види каквог су квалитета артикли који се продају по југословенским галантериским радњама.

Стигавши у једну галантериску радњу у центру града, Станковић је упознао Диксона са шефом те радње Стојаном Лукићем. После тога Станковић је почео да тражи ствари које је желео да купи, док су Диксон и Лукић разговарали о приликама у Југославији. Најзад је Лукић почео да разговара о себи. Он је ову радњу тешким и поштеним радом годинама стицао и стекао. Међутим после рата држава му ју је одузела, као што је одузела и скоро сва друга приватна имања. Диксону је било јасно зашто народ не воли национализацију, али је изјавио да он верује да ће временом југословенска трговина прећи у приватне

руке. Затим је Диксон разгледао радњу и видео разне артикле као кошуље, шешире, џемпере, шалове, рукавице итд., па се интересовао да ли се сви ти артикли производе у Југославији. Лукић му је објаснио да се сад сви ти артикли производе у Југославији али да је он пре Другог светског рата већину тих артикала увозио из иностранства. Лукић је завршио разговор овим речима: "Југословенска индустрија се постепено развија, а Југославији, иако има довољно сировина, недостају индустриски стручњаци."

Станковић је изабрао две беле ланене кошуље, једну памучну кошуљу у боји, једне дугачке зимске гаће, једну плаву машну, дугмета за манжетне, четку за одело, конац и игле. Он је такође желео да купи неке кошуље од вештачке свиле и спортске кошуље с пругама које су биле нарочито лепе, али није имао довољно новаца, пошто је морао да у једној другој радњи купи једно ћебе.

Кад је Лукић спаковао све ствари које је Станковић купио, он је написао рачун који је Станковић платио пре него што су он и Диксон изашли из радње.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта је Станковић желео да купи?
2. Да ли су му те ствари биле потребне?
3. С ким се Станковић састао јутрос?
4. Шта је он предложио Диксону?
5. Да ли је Диксон радо пошао са Станковићем?
6. Да ли је Диксон досада био у једној галантериској радњи у Београду?
7. Шта је Диксон нарочито желео да види у галантериској радњи?
8. Где се налази та радња?
9. С киме је Станковић упознао Диксона?
10. Шта је Станковић учинио после тога?
11. О чему су разговарали Лукић и Диксон?
12. О коме је најзад Лукић почео да говори?
13. Чија је била пре рата галантериска радња у којој је Лукић сада шеф?
14. У чије су руке национализацијом прешла скоро сва имања у Југославији?
15. Је ли Диксону било јасно зашто народ не воли национализацију?
16. Шта Диксон верује?
17. Кад ће југословенска трговина прећи у приватне руке?
18. Кад је Диксон разгледао радњу?
19. За шта се Диксон интересовао?
20. Шта му је објаснио Лукић?
21. Како се развија југословенска индустрија?
22. Има ли Југославија довољно сировина?

23. Има ли Југославија довољно индустриских стручњака?
24. Одакле је Лукић увозио артикле за своју радњу?
25. Кад је Лукић увозио те артикле?
26. Шта је Станковић изабрао?
27. Шта је још Станковић желео да купи?
28. Зашто Станковић није купио те кошуље?
29. Шта још Станковић мора да купи?
30. Зашто Станковић није купио ћебе у Лукићевој радњи?
31. Ко је спаковао ствари које је Станковић купио?
32. Шта је написао Лукић?
33. Ко је платио рачун?
34. Кад су Станковић и Диксон отишли из Лукићеве радње?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. This morning Janko and Dickson went to a haberdashery in which Mr. Lukich, a friend of Janko, is employed.
2. While Janko was looking for the items that he needed, Dickson talked with Lukich.
3. Before the war Lukich was the owner of this store.
4. But after the war the government nationalized not only his store, which he had acquired through hard and honest work, but also the property of the majority of other Yugoslavs.
5. All items in the store were made in Yugoslavia and they were of a rather poor quality.
6. That is not because Yugoslavia does not have enough raw materials, but because it lacks industrial experts.
7. Dickson was not in the least surprised at this, because he knew that everything could not be obtained in a day and that the industry must develop gradually.
8. Finally, Janko came with the items that he had chosen - two linen shirts, one cotton shirt, one pair of drawers, one tie, one sweater, one pair of gloves, a scarf, one pair of cuff links and some trifles, such as: a brush for clothes, thread and needles.
9. When Lukich packed all these things for him, Janko said: "Good-bye," to him and paid the bill to the (girl) cashier.
10. After that he and Dickson went to another store to buy a blanket.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2258-čètka, f. - brush
gen. pl: čètākā

2259-ćèbe, n. - blanket
gen. sing: ćèbeta

*45 &
*2267-dȕgme za manžètne, n. - cuff link

2260-džèmper, m. - sweater

2261-galantèriski, adj. - haberdashery, adj.

*415 &
*2261-galantèriska rádnja, f. - haberdashery

2262-ìgla, f. - needle
gen. pl: igálā

2263-imánje, n. - estate, property; farm

2264-kàsīrka, f. - cashier (female)

2265-kònac, m. - thread; end
gen. sing: kónca

2266-lȁnen, adj. - linen

2267-manžètna, f. - cuff
gen. pl: manžètni

2268-màšna, f. - tie
gen. pl: màšni

2269-nacionalizácija, f. - nationalization

2270-nàcionalizovati, v.t.pfv.&ipfv. - to nationalize
pr.t: nàcionalizujem;
nàcionalizuju

2271-nedòstati, v.i.pfv. - to lack, to miss
pr.t: nedòstanēm;nedòstanū

*2271-nedòstajati, v.i.ipfv. - to lack, to miss
pr.t: nedòstajem;nedòstaju

2272-nijèdan, pron. m. - none, not one, not any

2273-nìmalo, adv. - not at all

2274-pȁkovati (se), v.t.&r.ipfv. - to pack
pr.t: pȁkujem;pȁkuju

*2274-spȁkovati (se), v.t.&r.pfv. - to pack
pr.t: spȁkujem;spȁkuju

2275-pazáriti, v.t.&i.pfv. - to shop, to purchase
pr.t: pàzārīm;pàzārē

*2275-pazarívati, v.t.&i.ipfv. - to shop, to purchase
pr.t: pazàrujem;pazàruju

2276-pòstepen, adj. - gradual

-pòstepeno, adv. - gradually

2277-pòstići, v.t.pfv. - to acquire, to achieve
pr.t: pòstignēm;pòstignū
a.p.p: pòstigao,pòstigla,
pòstiglo,pòstigli,
pòstigle,pòstigla

*2277-pòstizati, v.t.ipfv. - to acquire, to achieve
pr.t: pòstižēm;pòstižū

2278-pòšten, adj. - honest

-pošteno, adv. - honestly

2279-prúga, f. - stripe

2280-raspolòžiti (se), v.t.&r.pfv. - to cheer up; (to be in a good humor)
pr.t: raspòložīm;raspòložē

2281-rukàvica, f. - glove

2282-siròvina, f. - raw material

2283-sitnica f. - trifle, triviality

*897-spȍrtski, adj. - sport, adj.

-sportski, adv. - sportily

2284-strȕčnjak, m. - expert
nom. pl: strȕčnjāci

2285-šâl, m. - scarf, shawl
nom. pl: šálovi

2286-zapòsliti (se), v.t.&r.pfv. - to employ; (to start
pr.t: zàposlīm;zàposlē working, to be employed)

*2286-zapošljavati (se), v.t.&r.ipfv. - to employ; (to start
pr.t: zapòšljāvām;zapošljávajū working, to be employed)

913 - ARMY - ALS - PM, CALIF. OCT 58 - 200

EDO 316888

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華 語

SHQIP

MAGYAR

日 本 語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵 語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한 국 어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

ᏩᏂᏯᏍᏗᏓᏂᏙᏗ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

KISWAHILI

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME X
LESSONS 93-102

U.S. ARMY

AL 001 757

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Volume X

Lessons 93-102

November 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

	Page
NINETY-THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - About sports	6
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	6
Cartoon Guide	7
Grammar Analysis	11
Par. 291 - The aorist tense	11
Grammar Drill	14
Translation Exercise	18
Reading Text - About sports	19
Questions on Reading Text	20
Homework	22
Vocabulary	23
NINETY-FOURTH LESSON	25
Grammar Perception Drill	25
Dialogue - In the barbershop	30
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	30
Cartoon Guide	31
Grammar Analysis	35
Par. 292 - The imperfect tense	35
293 - The pluperfect tense	39
Grammar Drill	40
Translation Exercise	45
Interpreting - Interrogation of a prisoner of war (About the Air Force)	46
Homework	49
Vocabulary	50
NINETY-FIFTH LESSON	52
Grammar Perception Drill	52
Dialogue - The Navy	58
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	58
Cartoon Guide	59
Grammar Analysis	62
Par. 294 - The pronouns sam and isti	62
295 - Demonstrative - relative pronouns	63
Grammar Drill	66
Translation Exercise	71
Reading Text - The Yugoslav Navy	72
Questions on Reading Text	74
Homework	76
Vocabulary	77

	Page
NINETY-SIXTH LESSON	79
Grammar Perception Drill	79
Dialogue - Miss Stankovich's engagement	84
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	84
Cartoon Guide	85
Grammar Analysis	89
Par. 296 - Indefinite pronouns	89
Grammar Drill	93
Translation Exercise	98
Reading Text - Miss Stankovich's engagement	99
Questions on Reading Text	100
Homework	102
Vocabulary	103
NINETY-SEVENTH LESSON	106
Grammar Perception Drill	106
Dialogue - The theater	110
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	110
Cartoon Guide	111
Grammar Analysis	115
Par. 297 - Negative pronouns	115
298 - The present tense of verbs whose infinitive stem ends in -iva + ti	117
Grammar Drill	118
Translation Exercise	122
Reading Text - The theater	123
Questions on Reading Text	124
Homework	126
Vocabulary	127
NINETY-EIGHTH LESSON	130
Grammar Perception Drill	130
Dialogue - A film	134
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	134
Cartoon Guide	135
Grammar Analysis	138
Par. 299 - General pronouns derived from interrogative - relative pronouns by prefixing them with i	138
300 - General pronouns consisting of ma or makar or bilo + an interrogative - relative pronoun or of an interrogative - relative pronoun + mu drago	139
Grammar Drill	142
Translation Exercise	146

Page

Interpreting - Interrogation of a refugee (About the Navy) 147
Homework 150
Vocabulary 151

NINETY-NINTH LESSON 154

Grammar Perception Drill 154
Dialogue - The services 160
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 160
Cartoon Guide 161
Grammar Analysis 164
Par. 301 - General pronouns sav, sva, sve 164
302 - General pronouns consisting of the prefix sva + an interrogative relative pronoun 164
303 - General pronouns consisting of an interrogative relative pronoun + god 166
Grammar Drill 167
Translation Exercise 172
Reading Text - The services in the Yugoslav People's Army 173
Questions on Reading Text 174
Homework 176
Vocabulary 177

ONE HUNDREDTH LESSON 179

Grammar Perception Drill 179
Dialogue - Dickson in Zagreb 182
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 182
Cartoon Guide 183
Grammar Analysis 186
Par. 304 - Adverbs of manner 186
305 - Adverbs of quantity 187
306 - Adverbs of degree 188
Grammar Drill 190
Translation Exercise 193
Reading Text - Dickson in Zagreb 196
Questions on Reading Text 196
Homework 198
Vocabulary 199

ONE HUNDRED AND FIRST LESSON 201

Grammar Perception Drill 201
Dialogue - The barracks 204
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 204
Cartoon Guide 205

	Page
Grammar Analysis	208
Par. 307 - Adverbs of place	208
Grammar Drill	211
Translation Exercise	214
Reading Text - A Yugoslav barracks	215
Questions on Reading Text	216
Homework	218
Vocabulary	219
ONE HUNDRED AND SECOND LESSON	222
Grammar Perception Drill	222
Dialogue - In Miss Stankovich's garden	226
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	226
Cartoon Guide	227
Grammar Analysis	230
Par. 308 - Adverbs of time	230
309 - Adverbs of cause and consequence	234
Grammar Drill	234
Translation Exercise	237
Reading Text - In Miss Stankovich's garden	238
Questions on Reading Text	239
Homework	241
Vocabulary	242

CHARTS AND MAPS

Chart of the organization of the Yugoslav Navy	73
Silhouettes of warships	73
Zagreb and surroundings	195

DEVEDESET-TREĆA LEKCIJA
NINETY-THIRD LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE AORIST TENSE (See Par. 291)

A - Drill the formation and use of the aorist tense of the verb biti by having the students substitute it for the compound past tense in the sentences listed below. Have the chart of the aorist tense hung on the wall. Before beginning the drill give the patterns to the students.

PATTERNS:

JA SAM BIO POSLEDNJI. - JA BIH POSLEDNJI.
JA NISAM BIO POSLEDNJI. - JA NE BIH POSLEDNJI.
DA LI SAM JA BIO POSLEDNJI? - DA LI JA BIH POSLEDNJI?
JESAM LI JA BIO POSLEDNJI? - BIH LI JA POSLEDNJI?

(1) U početku sam bio žalostan.
(2) Ja sam bio poslednji.
(3) Ti si bio vrlo neljubazan prema njoj.
(4) Zašto si ti bio onako hladan prema njemu?
(5) On je bio prvi ovde.
(6) Ona mu je bila najdraža.
(7) Mi smo takođe bili gladni.
(8) Mi nismo bili dosta pažljivi prema njemu.
(9) Vi ste bili prvi to veče.
(10) Vi ste bili malo ljuti na mene.
(11) Oni još nisu bili spremni.
(12) Oni su svi bili zadovoljni vašim obećanjem.

B - Drill the formation and use of the aorist tense of the verb hteti by having the students substitute it for the compound past tense in the sentences listed below. Have the chart of the aorist tense hung on the wall. Before beginning the drill give the pattern to the students.

PATTERN:

JA SAM HTEO DA VAM NEŠTO KAŽEM. - JA HTEH (HTEDOH) DA VAM NEŠTO KAŽEM.

(1) Ja sam takođe hteo da uđem.
(2) Ja nisam hteo da se bavim takvim stvarima.
(3) Ti si, čini mi se, hteo da me nešto pitaš.
(4) A zašto ti nisi hteo da pođeš s njima?
(5) Ne znam zašto nije hteo da vam odgovori na to pitanje.
(6) Ona je htela da vas pretstavi svojoj majci.
(7) Mi smo hteli da vas povedemo, ali vi niste bili kod kuće.

(8) Mi nismo hteli da putujemo vozom, nego automobilom.
(9) Vi ste hteli da nas primite, ali je bilo kasno.
(10) Vi niste hteli ni da nas pogledate.
(11) Oni su hteli da izadu, ali su vrata bila zatvorena.
(12) One su htele da igraju s vama kad je već bilo kasno.

C - Drill the formation and use of the aorist tense of the verbs whose infinitive stem ends in a vowel by having the students substitute it for the compound past in the sentences listed below. Have the charts of the infinitive stems and the aorist endings hung on the wall. Before beginning the drill give the pattern to the students.

PATTERN:

POZNAO SAM VAS ČIM SAM VAS VIDEO. - POZNAH VAS ČIM VAS VIDEH.

(1) Pošto sam se obrijao, opet sam se umio.
(2) Pošto sam se obrisao, očešljao sam i doterao kosu.
(3) Pre nego što je potpisao ugovor, on ga je pažljivo pročitao.
(4) Kad je završio učenje dijaloga, on je otvorio radio.
(5) Pošto se pozdravio s nama, on nas je napustio.
(6) Ti si se naljutio na mene, ali ne na njih.
(7) Kad si se brže izvežbao u tome?
(8) Policajac je zaustavio automobil i zamolio me da mu pokažem šofersku dozvolu.
(9) Čim smo se iskrcali, stupili smo u borbu.
(10) Da mu niste nadoknadili štetu, on bi vas ubio.
(11) Čim im je kovač potkovao konje, oni su uzjahali.
(12) Vaši drugovi su mi to ispričali.
(13) Oni su se rodili i umrli u tom selu.
(14) Zatim su rasedlali konje i počeli da ih poje.
(15) Ti si brzo ispio tu čašu, prijatelju!
(16) Kad je to čuo, on nam je pokazao vrata.
(17) Kad su one ušle, mi smo im ponudili da sednu.
(18) Pošto vi niste podržali moj predlog, neću ni ja vaš.
(19) Kad ste vi kupili taj automobil?
(20) Kad je videla šta se dogodilo, ona se uplašila.
(21) Otkad je Petar obnovio prijateljstvo s vama, on je mene sasvim zaboravio.
(22) Čim smo postavili prepreke, neprijatelj se povukao.
(23) Pošto su istovarili oružje, oni su ga podelili.
(24) Ona se dobro pokrila i odmah zaspala.
(25) Vi ste mi to predložili.
(26) Vi niste učinili kao što ste obećali.
(27) Ti si dobio ono što si tražio.
(28) Što su se oni onako obradovali?
(29) Juče sam primio njegovo prvo pismo.
(30) Ko je zapalio ova svetla?

(31) Zašto nam se niste javili pre odlaska?
(32) Mnogo su vas nasekirali.
(33) Da li su oni zaključili onaj ugovor?
(34) Izvinite, nisam vas primetio.
(35) Da li su vam oni to poklonili ili prodali?
(36) Zašto on vas nije pomenuo?
(37) Čim smo se ukrcali, brod je krenuo.
(38) Vlasti su im otele skoro sve što su imali.
(39) Pošto si skinuo kapu s čiviluka, stavi je na glavu.
(40) On je otputovao, baš smo ga ispratili.
(41) Vi ste prosuli vino umesto vode.
(42) Vi ste stvorili vrlo neprijatnu situaciju.
(43) Oni su predvideli i to.
(44) Oni su nam pridali nekoliko vojnika, ali to nije dosta.
(45) Zašto smo se odvojili od njih?
(46) Ko je usuo ovo pivo u moju čašu?
(47) Nova vrata su spojila njihove dve sobe.
(48) Mi smo rezervisali mesto za nju, ali se ona nije pojavila.
(49) Ja sam ovo kupio.
(50) Koliko ste platili za ovo?
(51) Kako je on to podelio?
(52) Ko je to izmislio?
(53) Zašto ste ove stvari izbacili napolje?
(54) Kako su vas izvestili tako brzo?
(55) Je li se on vratio?
(56) Ja sam ga se sad setio.
(57) Ja sam požurio, ali ga ipak nisam stigao.
(58) Zašto su se ovi mladići naljutili?
(59) Baš mi se pokvario automobil?
(60) Oni vam se nisu mnogo svideli?

D - Drill the formation and use of the aorist tense of verbs whose infinitive ending -ti is preceded by a consonant or whose infinitive ends in -ći. Have the chart of the present tense stems and the aorist endings hung on the wall.

1 - Verbs whose present tense stem does not end in -n or in a velar consonant.

(1) Ko je uveo ovaj način rada?
(2) Ja sam se dobro najeo.
(3) Vaše ovce su popasle moju livadu.
(4) Kuda si ti odveo mog konja?
(5) Oni nas nisu poveli.
(6) Kad je on izašao, ona je ušla.
(7) Vi ste došli, a oni su otišli.
(8) Oni su već sišli s brda.
(9) Oni su pošli odmah za vama.
(10) Da li ste ih vi našli?

(11) Niko još nije prešao preko reke.
(12) Kako ste se vi tamo snašli?
(13) E, pa i to je prošlo!
(14) Da li si ih obišao?
(15) Nisam naišao na njih.
(16) Znači, vi ste se mimoišli s njima.
(17) Sunce je baš zašlo.
(18) Ko je to pronašao?

2 - Verbs whose present tense stem ends in -n:

PATTERN:

ON JE PAO SA STOLA. - ON PADE SA STOLA.

(1) Ja sam seo na vašu stolicu.
(2) Mi smo ga sreli na ulici.
(3) Oni su nas napali bez razloga.
(4) Posle očeve smrti celo imanje je pripalo Marku.
(5) Ti si se brže digao nego što si pao.
(6) Mi smo legli pre ponoći.
(7) Da li ste opet podigli cene?
(8) Jeste li se već navikli na ovu klimu?

3 - Verbs whose present tense stem or the part to which the aorist endings are added ends in a velar consonant:

PATTERN:

ZAŠTO JE OPET PODIGAO CENE? - ZAŠTO OPET PODIŽE CENE?
ZAŠTO MI NISI REKAO TO? - ZAŠTO MI NE REČE TO?
ON SE OBUKAO I OTIŠAO. - ON SE OBUČE I ODE.

(1) Da li je on isekao ove slike?
(2) Ti si lepo ispekao ovo meso.
(3) Neprijatelj se vrlo brzo povukao.
(4) Kako je dovukao topove?
(5) Već je mnogo vode proteklo ispod ovog mosta.
(6) Čim je legao, zaspao je.
(7) Čim se umio, obukao se i izišao iz kuće.
(8) Ti si se brzo navikao na ovu klimu.

DRUGI DEO

DIJALOG

O sportovima

1. Robert Dikson: Izvinite me, molim vas, ja vam obećah da ću doći rano posle podne, a sada je već osam sati uveče.

Janko Stanković: Gde se to zadržaste celo posle podne?

2. R D: Posle ručka, na putu k vama, sretoh jednog prijatelja Amerikanca, koji me pozva da igramo golf. Tako provedoh celo posle podne s njime.

J S: Znam da ste odavno želeli da igrate golf, ali zašto mi ne telefoniraste?

3. R D: Kad stigosmo u Topčider, htedoh da vam se javim, ali je jedna žena tako dugo razgovarala na telefonu da mi više nismo mogli da čekamo.

J S: Takve su mnoge žene. Kad počnu da govore onda tome nema kraja, ali ne znamo šta ćemo s njima, ili šta ćemo bez njih. (Smeje se)

4. R D: Pošto smo već na golfu, mogli bismo da govorimo malo o sportovima u Jugoslaviji. Koji je sport omiljen ovde?

J S: Ovde je nogomet omiljen kao kod vas bezbol. Da li ste ikad videli nogometnu utakmicu?

5. R D: Ne, ali se nadam da hoću, pa ću vam onda reći šta mislim o tom sportu.

SECOND PART

DIALOGUE

About sports

1. Robert Dickson: Excuse me, please, I promised you I'd come early this afternoon, and now it's already eight o'clock in the evening.

Janko Stankovich: Where have you been all afternoon?

2. R D: After lunch, on my way to you, I met an American friend, who invited me to play golf. Thus I spent all afternoon with him.

J S: I know that for a long time you've wanted to play golf, but why didn't you telephone me?

3. R D: When we arrived in Topchider, I wanted to call you, but a woman was talking so long on the telephone, that we could not wait any longer.

J S: Many women are like that. When they start talking, there's no end to it, but we don't know what to do with them, or without them.(Laughs)

4. R D: Since we're already on golf, we could speak a little about sports in Yugoslavia. Which sport is popular here?

J S: Soccer is as popular here as baseball is with you. Did you ever see a soccer game?

5. R D: No, but I hope I will, and then I'll tell you what I think of that sport.

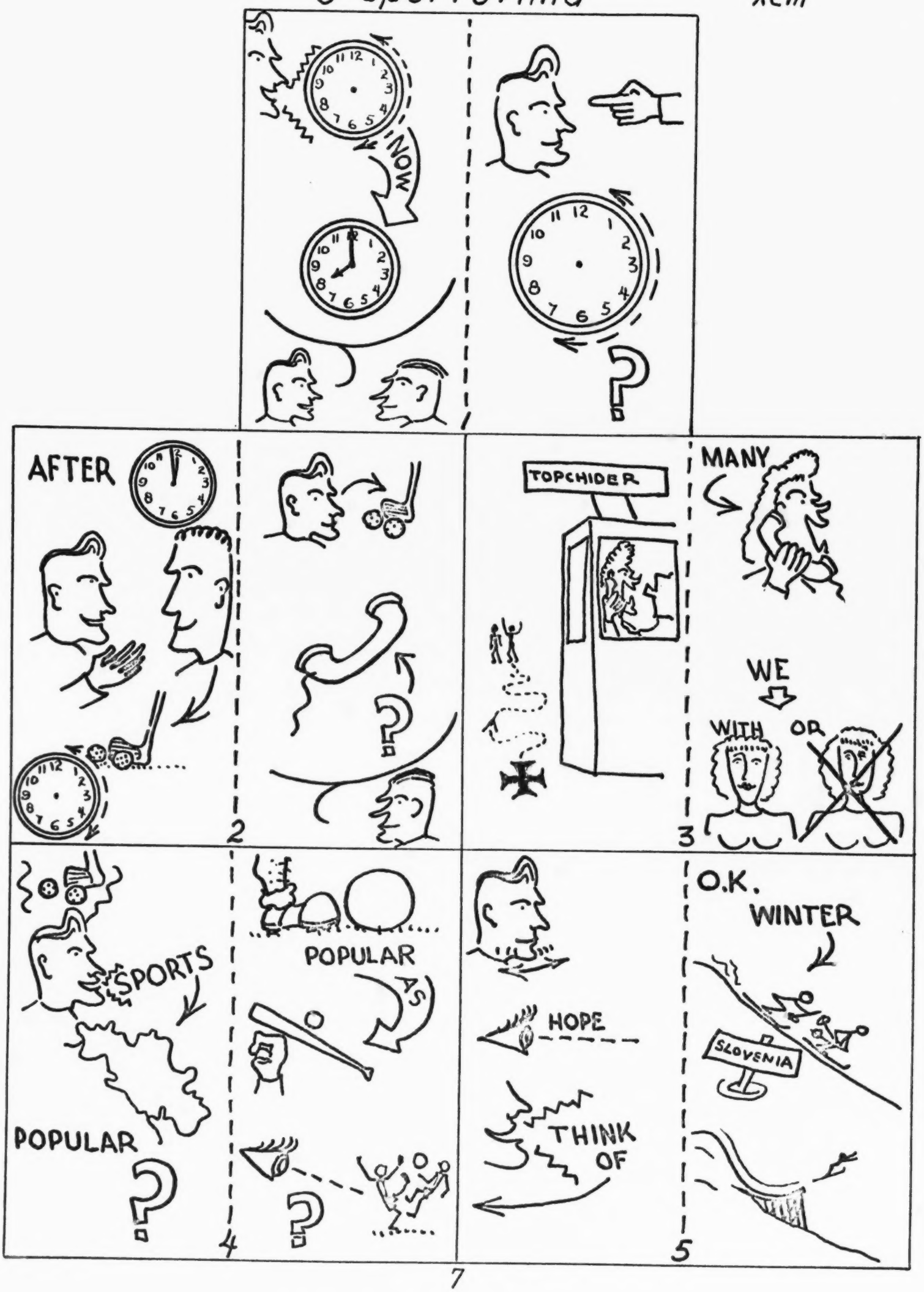
NOW
AFTER
2
TOPCHIDER
MANY
WE
WITH
OR
3
SPORTS
POPULAR
POPULAR
AS
4
HOPE
THINK
OF
O.K.
WINTER
SLOVENIA
5

J S: Dobro. A zimus ćemo otići na smučanje u Sloveniju. Baš želim da vidite naše čuvene skakaonice.

J S: O.K. And this winter we'll go skiing in Slovenia. I really want you to see our famous ski-jumps.

6. R D: Koji su još popularni sportovi osim nogometa i smučanja?

6. R D: Besides soccer and skiing, what are the other popular sports?

J S: Plivanje, veslanje, jahanje, klizanje, sankanje, košarka, rvanje i boks.

J S: Swimming, rowing, horseback riding, skating, bobsledding, basketball, wrestling and boxing.

7. R D: A vi mi ne pomenuste tenis. Ja sam, još kao dečak, nešto čitao o vašim teniserima.

7. R D: But you haven't mentioned tennis. Even as a boy I read something about your tennis players.

J S: Pre rata smo imali nekoliko mladića koji su s velikim uspehom igrali na međunarodnim utakmicama. Sada se tenis igra samo po velikim gradovima.

J S: Before the war we had several young men who played with great success in the international tournaments. Now tennis is played only in big cities.

8. R D: Ja pratim igranje tenisa, ali vašu ekipu ne videh nigde u novinama. Šta je bilo s vašim prvacima?

8. R D: I follow tennis tournaments, but I haven't seen your team anywhere in the newspapers. What happened to your champions?

J S: Ko zna! Godine prolaze, a na medunarodnim utakmicama uvek igraju mladići, a ne starci.

J S: Who knows! The years pass, and in the international tournaments young men always play, not old men.

9. R D: Da li vaši sportisti učestvuju na kakvim drugim medunarodnim utakmicama?

9. R D: Do your sportsmen participate in some other international tournaments?

J S: Da. Nedavno je jedan naš student postao šahovski prvak Evrope.

J S: Yes. A student of ours became the chess champion of Europe not long ago.

10. R D: A da li vaše državne reprezentacije takode učestvuju na Olimpijadama?

10. R D: And do your state representations also participate in the Olympic games?

J S: Da, ali nažalost tamo nemaju uspeha zbog suparništva velikih zemalja kao što su Amerika, Engleska i

J S: Yes, but unfortunately they have no success there on account of the competition of big

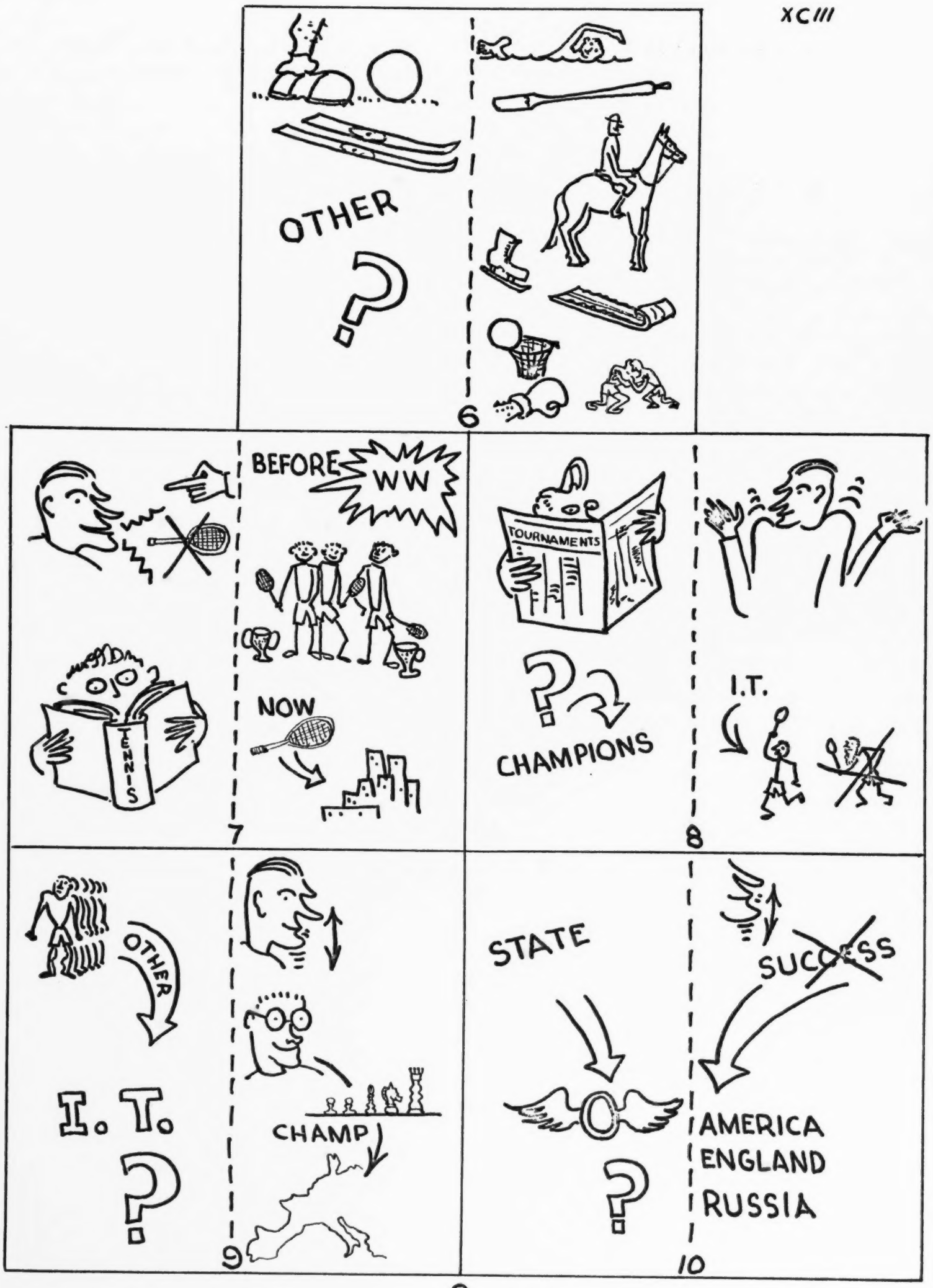
OTHER
?
6
TENNIS
BEFORE
WW
NOW
7
TOURNAMENTS
?
CHAMPIONS
I.T.
8
OTHER
I. T.
?
CHAMP
9
STATE
?
SUCCESS
AMERICA
ENGLAND
RUSSIA
10

Sovjetska Rusija.

countries as America, England and Soviet Russia.

PAR. 291 - THE AORIST TENSE

The aorist tense denotes a past action.

A - The aorist tense of the auxiliary verbs бити and хтети follows:

БИТИ	ХТЕТИ	
Ја бих	Ја хтех	or хтедох
Ти би	Ти хте	хтеде
Он би	Он хте	хтеде
Она би	Она хте	хтеде
Оно би	Оно хте	хтеде
Ми бисмо	Ми хтесмо	хтедосмо
Ви бисте	Ви хтесте	хтедосте
Они бише	Они хтеше	хтедоше
Оне бише	Оне хтеше	хтедоше
Она бише	Она хтеше	хтедоше

B - The aorist tense of other verbs is made as follows:

1 - If the infinitive ends in ти and its stem (obtained by dropping ти) in a vowel, the following endings are added to the infinitive stem:

	SINGULAR	PLURAL
First person	-х	-смо
Second person	zero	-сте
Third person	zero	-ше

EXAMPLES:

УПИТАТИ: Ја упитах, ти упита, он (она, оно) упита, ми упитасмо, ви упитасте, они (оне, она) упиташе.

УРАДИТИ: Ја урадих, ти уради, он (она, оно) уради, ми урадисмо, ви урадисте, они (оне, она) урадише.

СНАБДЕТИ: Ја снабдех, ти снабде, он (она, оно) снабде, ми снабдесмо, ви снабдесте, они (оне, она) снабдеше.

ПОГИНУТИ: Ја погинух, ти погину, он (она, оно) погину, ми погинусмо, ви погинусте, они (оне, она) погинуше.

2 - If the infinitive ends in ти but its stem ends in a consonant, or if the infinitive ends in ћи, the following endings are added to the present tense stem:

	SINGULAR	PLURAL
First person	-ох	-осмо
Second person	-е	-осте
Third person	-е	-оше

EXAMPLES:

ПОЈЕСТИ: Ја поједох, ти поједе, он (она, оно) поједе, ми поједосмо, ви поједосте, они (оне, она) поједоше.

СПАСТИ: Ја спасох, ти спасе, он (она, оно) спасе, ми спасосмо, ви спасосте, они (оне, она) спасоше.

НАЗЕПСТИ: Ја назебох, ти назебе, он (она, оно) назебе, ми назебосмо, ви назебосте, они (оне, она) назебоше.

If the present tense stem of a verb that belongs to this group ends in н, the н is omitted before adding the aorist endings:

ПАСТИ: Present tense stem - ПАДН- To form the aorist - ПАД~~Н~~

The aorist: Ја падох, ти паде, он (она, оно) паде, ми падосмо, ви падосте, они (оне,она) падоше.

If the present tense stem (or the part to which the aorist endings are added) ends in a velar consonant, that consonant changes before the ending -е as follows:

г into ж:

ДИЋИ or ДИГНУТИ: Ја дигох, ти диже, он (она, оно) диже, etc.

к into ч:

СВУЋИ: Ја свукох, ти свуче, он (она, оно) свуче, etc.

х into ш:

ОВРЋИ "to thresh": Ја оврхох, ти оврше, он (она, оно) оврше, etc.

3 - The aorist of the verbs дати and имати and some other is often formed by adding д and the ending under 2 above

to the infinitive stem:

Ја дадох, ти даде, etc; Ја имадох, ти имаде, etc.

C - As we know, the compound past tense or the perfect (see Par. 56, Vol III, p. 10) can refer to any past action in Serbo-Croatian. However, the aorist is often used:

1 - To express an action which occured in the immediate past (i. e., just before we speak about it). In this function as well as in all others the aorist of perfective verbs is by far commoner than the aorist of imperfective verbs:

(1) Где се то задржасте цело после подне?
(2) Тако проведох цело после подне с њиме.
(7) А ви ми не поменусте тенис.
(8) Ја пратим играње тениса, али вашу екипу не видех нигде у новинама.
Ја дођох, а ви одлазите.
I have (just) come, and you are leaving.
Сунце зађе, а месец изађе.
The sun has (just) set, and the moon has risen.
Ми учисмо цео дан, али не научисмо ништа.
We have been studying all day, but we have not learned anything.

2 - To express any past action in a vivid narration. In this the meaning of the aorist is the same as the meaning of the compound past tense:

(1) Извините ме молим вас, ја вам обећах да ћу доћи рано после подне, а сада је већ осам сати увече.
(2) После ручка, на путу к вама, сретох једног пријатеља Американца који ме позва да играмо голф.
(2) Зашто ми не телефонирасте?
(3) Кад стигосмо у Топчидер, хтедох да вам се јавим, али је једна жена тако дуго разговарала на телефону да ми нисмо више могли да чекамо.

3 - In proverbs:

Два лоша убише Милоша.
Two cowards can kill a hero.
Дођоше дивљи, па растераше питоме.
The wild ones came and chased away the tame ones.

4 - To describe vividly a future action:

Помозите, изгинусмо.
Help, because otherwise we will die.
Ја ћу узети свој аутомобил, па одох по свету.
I shall take my car and go all over the world.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE AORIST TENSE

Drill the use of the aorist tense of the verbs biti and hteti and the groups of verbs as indicated by having the students substitute it for the compound past tense in the sentences listed below.

A - The verb biti:

(1) Ja sam bio prvi na redu.
(2) I ja sam bio među njima.
(3) Ti si bio nesrećan i ovaj put.
(4) Ti si bio ljut na ceo svet.
(5) To je bila njegova poslednja reč.
(6) Šta je bilo s vašim sinom?
(7) Njemu je bilo žao dece, pa je otišao da ih obiđe.
(8) Mi smo bili brži od svih.
(9) Zašto mi nismo bili tako srećni?
(10) Vi niste uopšte bili u borbi.
(11) Zašto niste bili na vreme na položaju?
(12) Ni oni nisu bili bolji od vas.
(13) Kome su još vaši saveti bili od koristi?

B - The verb hteti:

(1) Ja sam hteo da vas obradujem.
(2) Ja nisam hteo da vas poslušam.
(3) Jesi li hteo da nešto kažeš?
(4) Ti nisi hteo ni da ga pozdraviš.
(5) On je hteo da vam pomogne.
(6) Ona nije htela da im to kaže.
(7) Mi nismo hteli da pođemo s njima.
(8) Mi smo hteli, ali on nije.
(9) Vi ste hteli da mi to učinimo umesto vas.
(10) Vi se niste hteli nama javiti.

(11) Oni su hteli da nas odvoje od vas.
(12) One nisu htele da se upoznaju s nama.

C - Verbs whose infinitive stem ends in a vowel:

(1) Ja ga nisam video ovde.
(2) Ti je nisi poznao.
(3) Ko vam je to kazao?
(4) Oni su ovo napisali.
(5) Zašto ste ovo uradili?
(6) Oni vas nisu razumeli.
(7) Vi ste to brzo naučili.
(8) Mi smo pročitali ta uputstva.
(9) On mi je poželeo srećan put.
(10) Ja sam pozvao i njega na sedeljku.
(11) Neko vas je zovnuo.
(12) Vi ga niste zamolili da vam to objasni.
(13) To veče su mi zatrebale te knjige.
(14) Da li vam je odgovorio?
(15) Da li je ona ostala s vama?
(16) Oni su počeli da se grupišu.
(17) Mi smo popušili sve cigarete.
(18) Vi ste to stavili na pogrešno mesto.
(19) Takvo stanje je potrajalo svega nekoliko dana.
(20) Vi ste ih probudili.
(21) Mi smo se brzo obrijali.
(22) Ja sam završio svoj posao.
(23) Gde su oni ručali?
(24) Oni su se brzo spremili.
(25) On se još nije umio.
(26) Vi ste odmah zavoleli ovaj posao.
(27) Zar se ona već vratila?
(28) Zašto nam ti to nisi objasnio?
(29) Ko vas je upitao o tome?
(30) Mi smo uzeli vaše beležnice.
(31) Oni su sačuvali sav svoj novac.
(32) Mi smo se lepo odmorili.
(33) Niko me nije poslušao.
(34) Oni su ipak nastavili da rade po starom.
(35) Učinilo mi se da ste nešto hteli da kažete.
(36) E, pa čuli smo i njih.
(37) Zašto ste se izuli?
(38) Da li si se obuo?
(39) Kako ste ovo napravili?
(40) Mi smo skinuli kape.
(41) Vi ste opet zaboravili naš sastanak.
(42) On je ipak kupio onaj automobil.
(43) Ona nam je skuvala odličan ručak.
(44) Žao mi je što se nisam ranije setio da vam to kažem.
(45) Ti se još nisi odlučio.

(46) Jesu li i vas posetili?
(47) Jesu li već sve popili?
(48) Ja sam mu se požalio na vas.
(49) Jesu li otputovali?
(50) Zašto ste vi pogledali na mene?
(51) Ja sam ih dobro zapamtio.
(52) On je pipnuo drvo da vidi da li je tvrdo.
(53) Vi niste nikoga uverili u to.
(54) On se, dakle, oženio!
(55) Ko vam je ovo poslao?
(56) Kad ste se upoznali s njom?
(57) Mi smo se svi osetili pogođeni.
(58) Voće je slabo rodilo ove godine.
(59) Ja sam vam se, evo, izvinio.
(60) Mi smo im platili na vreme.
(61) Zašto su oni ućutali?
(62) Niko mu nije poverovao.
(63) Zar su vas izabrali za pretsednika?
(64) Tada su svi posumnjali u tebe.
(65) Gde je on poginuo?
(66) Kiša je prestala.
(67) Neko ga je udario po glavi.
(68) Uzalud sam pokušao da ga spasem.
(69) Zašto se on tako zainteresovao za vas?
(70) Jeste li označili u knjizi dokle smo došli?

D - Verbs whose infinitive ends in -ti which is preceded by a consonant or in -ći, but whose present tense stem does not end in -n or in a velar consonant:

(1) Vi ste se tamo lepo proveli.
(2) On se odvezao vašim automobilom.
(3) Jeste li ga doveli?
(4) Jesi li se dovezao sam?
(5) Zašto smo ih doveli ovamo?
(6) On je našao vaše pero.
(7) Oni su pojeli sve što ste im dali.
(8) Sreli su nas blizu pozorišta.
(9) Da li ste napasli konje?
(10) Izvinite što sam seo na vašu stolicu.
(11) Ja sam došao.
(12) Oni su otišli.
(13) Mi smo pošli od kuće dosta rano.
(14) I vi ste, dakle, izašli.
(15) Ja vam nisam za to prišao.
(16) Ona je ušla u tridesetu godinu.
(17) Oni su baš sad prošli ovuda.
(18) Kako ste sišli s onog brda.
(19) Mi smo se opet mimoišli.
(20) Sunce je zašlo.

(21) Ti nisi našao ni jednog od njih.
(22) Nismo naišli ni na jednu minu.
(23) Ti si se snašao dobro i brzo.

E - Verbs whose infinitive ends in -ti which is preceded by a consonant or in -ći and whose present tense stem ends in -n:

(1) Ja sam stigao.
(2) Ko vas je sreo?
(3) Jeste li se navikli na posao?
(4) Oni su već legli.
(5) Jeste li vi podigli ovaj spomenik?
(6) Oni vam nisu pomogli.
(7) Oni nisu postigli ono što su želeli.
(8) Mi smo ga zatekli u krevetu.
(9) Oni su digli ruke.

F - Verbs whose infinitive ends in -ti which is preceded by a consonant or in -ći and whose present tense stem or the part to which the aorist endings are added ends in a velar consonant:

(1) Zašto nisi svukao kaput?
(2) Neko mi je isekao knjigu.
(3) Zašto se nisi još obukao?
(4) Trčao je, ali ipak nije stigao na vreme.
(5) Nije se ni podigao sa stolice kad smo mi ušli.
(6) On je ovo stekao teškim radom.
(7) Čim se navikla na klimu, zavolela je Monterej.
(8) Ti si povukao stolicu i zato sam pao.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

XCIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

О спортовима

Диксон и Станковић су се били договорили да заједно проведу цело после подне. Међутим, на путу ка Станковићевој кући Диксон је срео једног пријатеља Американца и отишао с њим у Топчидер да играју голф. То је био разлог да је дошао код Станковића тек у осам сати увече. Он је замолио Станковића да га извини, рекавши му на крају: "Хтедох да вам телефонирам о свему томе, али је једна жена тако дуго била на телефону да не могох више да чекам." После тога су говорили о спортовима и сложили се да је ногомет у Југославији омиљен исто као што су безбол и голф у Америци. Станковић је обећао да ће одвести Диксона на неколико ногометних утакмица и да ће зимус отићи с њим у Словеначку на смучање. Затим су говорили о другим спортовима.

Диксон се нарочито интересовао за тенис, јер је још као дечак читао у новинама да су Југословени пре рата имали неколико тенисера који су успешно играли на великим међународним утакмицама. Стога је желео да зна где су ти тенисери сада као и где се сада игра тенис у Југославији. Станковић није знао где су ти тенисери, али му је рекао да се сада тенис у Југославији игра само по великим градовима и додао да је један југословенски студент недавно постао шаховски првак Европе.

Најзад је Диксон упитао Станковића да ли Југославија шаље своје државне репрезентације на Олимписке игре које се одржавају сваке четири године по разним државама света. Станковић је одговорио да државне репрезентације иду на Олимпијаде, али да, нажалост, немају много успеха, пошто је Југославија мала држава.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Sanitary conditions in Yugoslavia

Dickson's knowledge of Yugoslavia was increasing so greatly from day to day that he believed that he would be able to lecture on Yugoslavia when he returned to America. For a great part of this knowledge he had to thank his friend Janko who was always ready to give him any information he wanted.

Today, for instance, when they met, Dickson wanted to know something about sanitary conditions in Yugoslavia in general and particularly in the provinces of Bosnia, Herzegovina and Macedonia. He was interested in these provinces especially because he knew that they were the last to be liberated from foreign rule. Macedonia was freed from Turkish rule by the Balkan Wars in 1912 and 1913, when it became a part of the Kingdom of Serbia. Bosnia and Herzegovina were liberated at the end of the First World War and on December 1, 1918 became a part of the newly created Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes which since January 6, 1929 has been called Yugoslavia.

From the conversation with Janko he learned that sanitary conditions in Yugoslavia were fairly good except in those provinces, where various contagious diseases, particularly malaria and tuberculosis, were prevalent. In order to stamp out malaria, the marshes were drained, and to combat tuberculosis, free dispensaries were established. Besides that, every year medical missions were sent to these provinces to treat the sick free of charge. These missions worked every day from morning till dark and sometimes even on Sundays and accomplished their mission successfully.

Some of these things Stankovich had learned through reading the newspapers, but most of it he had heard from a relative of his who was a doctor in one of these medical missions. Towards the end of last month this relative of his left for Bosnia.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О спортовима

Диксон и Станковић су се били договорили да проведу заједно цело поподне у Станковићевој кући. Станковић је чекао Диксона цело поподне, али он није дошао све до 8 часова увече. Кад је Диксон најзад стигао, он се извинио Станковићу овим речима: "Извините, драги пријатељу, ја обећах да ћу доћи одмах после ручка и, ево, дођох тек после вечере. Сретох успут једног пријатеља Американца, који ме позва у Топчидер. Ја пристадох па смо тамо играли голф цело поподне." Кад га Станковић упита зашто му није телефонирао из Топчидера, Диксон рече да је хтео да то учини, али да је једна жена била на телефону и с неким дуго разговарала. Пошто он и његов пријатељ нису могли

више да чекају, отишли су да играју голф. Чувши то, Станковић је приметио да су многе жене такве и да људи не знају шта да раде с њима, додавши ону стару шаљиву пословицу: "Са женама зло, без жена још горе."

Причајући о голфу, они почеше да говоре и о другим спортовима. Станковић помену у једном тренутку да су у Југославији ногомет и смучање исто тако популарни као што су безбол и голф у Америци. Он је обећао Диксону да ће га у недељу одвести на ногометно игралиште где ће имати прилику да посматра ногометну утакмицу и види како и играчи и публика воле тај спорт.

Станковић и Диксон су се договорили раније да зимус оду у Словеначку на смучање. Диксона нарочито интересују словеначке скакаонице о којима се у свету тако много и говори и пише у вези са међународним смучањем.

Станковић је у разговору обавестио Диксона и о другим омиљеним спортовима у Југославији: боксу, рвању, пливању, веслању, јахању, клизању, кошарци и санкању.

Кад га је Диксон упитао да ли се још игра тенис у Југославији, Станковић је одговорио да се игра и сада, али само по великим градовима. Затим је додао да је Југославија пре рата, имала неколико одличних тенисера. Ти играчи су успешно играли на међународним утакмицама.

Југословенски играчи шаха су још увек добри и недавно је један београдски студент постао шаховски првак Европе.

Југославија такође шаље своје државне репрезентације на Олимписке игре (Олимпијаде), али нажалост, нема великог успеха. То је разумљиво када се узме у обзир да је Југославија мала и млада држава и да је супарништво великих земаља, као што су Америка, Енглеска и Совјетска Русија, сувише јако.

Питања на штиво

1. Шта су се договорили Станковић и Диксон?
2. Где је требало да они проведу цело поподне?
3. Колико је Станковић чекао Диксона?
4. Када је стигао Диксон?
5. Шта је учинио Диксон кад је ушао у кућу?
6. Како је Диксон почео да се извињава?
7. Кога је Диксон срео на путу ка Станковићу?
8. Шта му је тај пријатељ Американац предложио?
9. Зашто су Диксон и тај Американац отишли у Топчидер?

10. Колико су они играли голф?
11. Шта је Станковић питао Диксона?
12. Да ли је Диксон имао намеру да телефонира Станковићу?
13. Зашто он то није учинио?
14. Чија је била кривица што Диксон није могао да телефонира Станковићу?
15. Шта је Станковић рекао о женама?
16. Како гласи стара шаљива пословица о женама?
17. О чему су још говорили Диксон и Станковић сем о голфу?
18. Који су спортови популарни у Југославији?
19. Који су спортови популарни у Америци?
20. Шта је Станковић обећао Диксону?
21. Шта ће Диксон моћи да види на ногометном игралишту?
22. Шта су се Диксон и Станковић раније договорили?
23. Шта Диксона нарочито интересује?
24. О којим скакаоницама се у свету много говори и пише?
25. У вези с чиме се говори и пише о словеначким скакаоницама?
26. Који су други омиљени спортови у Југославији?
27. Шта је Диксон желео да зна о тенису?
28. На каквим су утакмицама југословенски тенисери играли пре рата?
29. Да ли се још игра тенис у Југославији?
30. Да ли су југословенски играчи шаха добри?
31. Ко је недавно постао првак Европе у шаху?
32. Куда Југославија шаље своје спортске државне репрезентације?
33. Да ли Југославија има успеха на Олимписким играма?
34. Због чега Југославија нема успеха на Олимпијадама?
35. Које велике државе су у супарништву за првенство света у спорту?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson spent all afternoon today in Topchider playing golf.
2. In the evening he visited Janko.
3. They talked about sports in Yugoslavia all evening.
4. Soccer is as popular in Yugoslavia as baseball in America.
5. Janko will take Dickson to several soccer games and give him an opportunity to see how both the players and the spectators enjoy soccer.
6. There are several soccer playing fields in Belgrade.
7. The next most popular sport is skiing and the ski-jumps in Slovenia are well-known among the sportsmen. Dickson wants to go to Slovenia next winter.
8. Other popular sports are tennis, swimming, rowing, horseback riding, skating, bobsledding, basketball, wrestling and boxing.
9. The Yugoslav tennis team is not as good now as it was before the war.
10. Yugoslavia sends its representations to various international games, and especially to Olympic games.
11. As we know, the competition at these games is very great and Yugoslavia does not have much success.
12. The Yugoslavs are good chess players and not long ago a Yugoslav student became the chess champion of Europe.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2287-bȅzbol, m. - baseball

2288-bȍks, m. (bȍksovānje, n.) - box, box-match, boxing

2289-ekípa, f. - team

2290-gȍlf, m. - golf

2291-ìgrač, m. - player

2292-ìgralīšte, n. - playing field; playground

2293-klízati se, v.r.ipfv. - to skate
pr.t: klīzām se;klízajū se

2294-kȍšārka, f. - basketball

2295-međunȁrodni, adj. - international

2296-nȍgomēt (fȕdbol), m. - soccer; football

2297-nȍgomētni, adj. - soccer, adj.; football, adj.

2298-Olimpijáda, f. - Olympiad

2299-Olìmpīskē ìgre, f. pl. - Olympic games

2300-plȉvati, v.i.ipfv. - to swim
pr.t: plȉvām;plȉvajū

2301-prvak, m. - champion
nom. pl: prváci

2302-reprezentácija, f. - representation

2303-ȑvati se, v.r.ipfv. - to wrestle
pr.t: ȑvēm se;ȑvū se

2304-sānkati se, v.r.ipfv. - to sleigh
pr.t: sȃnkām se;sȃnkajū se

2305-skakȁonica, f. - ski jump

2306-smȕčati se, v.r.ipfv. - to ski
pr.t: smȕčām se;smȕčajū se

2307-Slòvēnija, f. - Slovenia

2308-Sòvjetskā Rùsija, f. - Soviet Russia

2309-spòrtist, m. - sportsman

2310-sùpārnīštvo, n. - competition, rivalry

2311-šāh, m. - chess

2312-šàhovskī, adj. - chess, adj.

2313-tènis, m. - tennis

2314-teniser, m. - tennis player

2315-vèslati, v.i.ipfv. - to row
pr.t: vèslām;vèslajū

2316-zìmūs, adv. - this, next, last winter

33

DEVEDESET-ČETVRTA LEKCIJA
NINETY-FOURTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE IMPERFECT TENSE (See Par. 292)

1 - Drill the imperfect tense of the verb biti by asking the questions listed below. Before beginning the drill give the pattern to the students. Have the imperfect tense of the verb biti hung on the wall. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Gde ti bejaše dok ja bejah na ručku?	(u svojoj sobi)
(2)	Gde ti bejaše kad ja bejah bolestan?	(na otsustvu)
(3)	Bejaše li ti žalostan kad ja bejah bolestan?	Da.
(4)	Bejah li ja na svim mestima gde ti bejaše?	Ne.
(5)	Gde bejaste vi i Petar dok moj brat i ja bejasmo u prodavnici obuće?	(u kafani)
(6)	Zašto vi i Petar bejaste neveseli dok mi ostali bejasmo dobro raspoloženi?	(ne mogu da vam kažem)
(7)	Bejaste li vi i Petar u bioskopu istog dana kad Mara i ja bejasmo tamo?	Da.
(8)	Bejaste li vi i Petar u istom bioskopu u kojem bejasmo Mara i ja?	Ne.
(9)	Šta bejaše Jovan dok njegova braća bejahu vojnici?	(učenik)
(10)	Gde bejaše Mara dok njene sestre bejahu u šetnji?	(u crkvi)
(11)	Koji prozor bejaše otvoren dok učenici bejahu na odmoru?	(onaj prozor do vrata)
(12)	Gde bejahu vaša deca dok vaša žena bejaše bolesna?	(kod mojih roditelja)

2 - Drill the imperfect tense of the verb hteti by asking the questions listed below. Before beginning the drill give the pattern to the students. Have the imperfect tense of the verb hteti hung on the wall. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Šta ti hoćaše da kažeš kad ja hoćah da izađem iz učionice?	(nije više važno)
(2)	Šta ti hoćaše da činiš kad ja hoćah da čitam štivo?	(da učim dijalog)
(3)	Zašto ti hoćaše da me zaustaviš kad ja hoćah da pođem s njima?	(jer si mi trebao)
(4)	Kuda ti hoćaše da ideš kad ja hoćah da učimo zajedno?	(u pozorište)

(5)	Da li znate šta Milan i ja hoćasmo da uradimo kad vi i Slavka hoćaste da napustite školu?	Ne.
(6)	Zašto vi i Jovan ne hoćaste da se slažete s Ivanom i sa mnom dok mi hoćasmo da vam pomažemo?	(zbog raznih stvari)
(7)	Hoćaste li vi i Slavka isto što hoćasmo Ivan i ja?	Da.
(8)	Hoćaše li Jure da radi ono što hoćahu njegovi roditelji?	Ne. (nikad)
(9)	Hoćahu li vaša braća da čine ono što hoćaše vaš otac?	(retko)
(10)	Zar vaši prijatelji ne hoćahu da idu onamo kuda hoćaše da ih vodi vaš nastavnik?	Ne.
(11)	Ko uvek hoćaše da čini ono što njegovi prijatelji ne hoćahu?	(Ante)
(12)	Zašto vaša deca ne hoćahu da idu kuda ih njihov stric hoćaše da vodi?	(zato što ga ne vole)

3 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive stem ends in a by asking the questions listed below. Before beginning the drill give the pattern to the students. Have the imperfect tense of the verb pitati hung on the wall. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Koliko zarađivaše ti na poslu na kojem ja zarađivah 500 dinara?	(isto toliko)
(2)	Uživaše li ti u ovom razgovoru onoliko koliko ja uživah u njemu?	Da.
(3)	Otvarah li ja prozore dok ti otvaraše vrata?	Da.
(4)	Ne pakovah li ja moje stvari kad ti pakovaše svoje?	Ne.
(5)	Stanovaste li vi i vaša žena u toj kući pre nego što moja žena i ja stanovasmo u njoj?	Da.
(6)	Zar ga vi ne zvaste istim imenom kojim ga zvasmo mi?	Ne.
(7)	Odmaraste li se vi češće nego što se mi odmarasmo?	Ne.
(8)	Zar mi ne morasmo da činimo isto što i vi moraste da radite?	Ne.
(9)	Podrazumevahu li Rimljani pod rečju "varvarin" isto što pod njom podrazumevaše jedan Grk?	Da.
(10)	Pogoršavaše li se vaša situacija kad se pogoršavaše njihova?	Ne.
(11)	Isušivahu li ovi ljudi ovu močvaru onda kad vaš grad isušivaše svoj predeo?	Ne.

(12) Obuvahu li se vaša deca sama, ili ih obuvaše vaša žena? (sama)

4 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive ends in ti and the infinitive stem in e, i or u by asking the questions listed below. Before beginning the drill on each group give the pattern to the students. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

a - The verbs in which the iotization takes place. Have the chart of the imperfect endings and the chart of iotization of consonants hung on the wall.

(1)	Činjaše li ti juče isto što činjah i ja?	Ne.	
(2)	Nalažaše li se ti na istom položaju na kom se nalažah ja?	Da.	
(3)	Čim se ti bavljaše dok se ja bavljah trgovinom?		(sportom)
(4)	O čemu mišljaše ti dok ja mišljah o poslu?		(o letovanju)
(5)	Da li vi i Jovan pamćaste nove reči lakše nego što ih pamćasmo mi?	Ne.	
(6)	Vođaste li vi svoju decu u šumu češće nego što mi vođasmo svoju?	Da.	
(7)	Čežnjaste li vi za onim za čim mi čežnjasmo?	Ne.	
(8)	Željaste li vi da vidite nas kao što mi željasmo da vidimo vas?	Da.	
(9)	Pratćaše li vas neki od aviona koji pratćahu nas?	Ne.	(nijedan)
(10)	Nošaše li Petar sa sobom više knjiga nego što nošahu Jure i Ante?	Ne.	(nego manje)

b - The verbs in which iotization does not take place.

(1)	Pušaše li ti iste cigarete koje pušah ja?	Da.	
(2)	Učaše li ti isti jezik koji učah ja?	Ne.	
(3)	Množaste li iste brojeve koje množasmo mi?	Da.	
(4)	Privlačaste li vi pažnju na sebe svojim radom kao što je privlačasmo moj brat i ja?	Ne.	
(5)	Trošaše li Petar novac onako brzo kao što ga trošahu njegova braća?	Da.	
(6)	Grešaše li Milan onoliko koliko grešahu njegovi drugovi?	Ne.	

c - The verbs piti, šiti, čuti, smeti and umeti:

(1)	Pijaše li ti isto vino koje pijah ja?	Da.
(2)	Čujaše li ti ikad onako dobro kako ja čujah dok bejah mlađi?	Ne. (nikad)
(3)	Pijaste li vi više nego što mi pijasmo ono veče?	Ne.
(4)	Zar mi ne umejasmo raditi sve ono što vi umejaste?	Da.
(5)	Čujaste li ikad ranije stvari koje čujasmo zajedno ovih dana?	Ne.
(6)	Smejaše li Jovan ići u lov na opasne životinje kao što smejahu njegova braća?	Ne.
(7)	Šijaše li vaše odelo jedan od onih krojača koji šijahu naša odela?	Da.
(8)	Umejaše li Ante da pravi sve ono što umejahu njegov otac i ded?	Da.
(9)	Šijaše li ti onakva odela kakva ja nekad šijah?	Da.
(10)	Smejaste li vi češće izlaziti iz kasarne nego što mi to smejasmo?	Da.

5 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive ending ti is preceded by a consonant by asking the questions listed below. Have the chart of the imperfect of the verb gristi hung on the wall.

(1)	Grizijaše li vaš pas kosti isto onako rado kao što to činjahu moji psi?	Da.
(2)	Grizijaše li ti lakše tvrde jabuke nego što ih ja grizijah?	Ne.
(3)	Ne jeđaste li vi hranu sličnu onoj koju mi jeđasmo?	Da.
(4)	Pasijahu li vaši konji na istoj livadi gde pasijaše moj konj?	Ne.
(5)	Jeđahu li vaša deca voće radije nego što ga jeđaše moje dete?	Ne.
(6)	Jeđaše li ti na istom mestu gde ja jeđah?	Da.

6 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive ends in ći by asking the questions listed below. Have the chart of the imperfect tense of the verb peći hung on the wall.

(1)	Pecijaše li ti ono jagnje isto veče kad ja pecijah jedno prase?	Da.
(2)	Pecijaste li vi kolače na istoj temperaturi kao što ih mi pecijasmo?	Ne.

(3) Pecijaše li vam hleb jedan od onih pekara koji ga pecijahu za nas? Ne.
(4) Secijaše li ti meso onim nožem kojim ja secijah hleb? Da.
(5) Secijaste li vi jabuke na manje komade nego što ih mi secijasmo? Da.
(6) Secijaše li Jovan drva brže nego što ih secijahu Milan i Branko? Ne.
(7) Tucijaše li ti svoju decu više nego što ja tucijah svoju? Ne.
(8) Ne tucijaste li vi nas isto onako jako kao što mi tucijasmo vas? Da.
(9) Zar Petar ne tucijaše njih kad oni tucijahu njega? Ne.

7 - Drill the imperfect tense of the verbs <u>moći</u> and <u>ići</u> by asking the questions listed below. Have the charts of the imperfect tense of these verbs hung on the wall.

(1) Mogaše li ti ikad trčati brže nego što ja to mogah? Ne.
(2) Mogaste li vi ikad govoriti srpskohrvatski bolje nego što mi to mogasmo? Ne.
(3) Mogaše li vaš stric da čita u godinama u kojima to mogahu vaši ujaci? Da.
(4) Iđaše li ti u istu školu u koju ja iđah? Da.
(5) Iđaste li vi tamo češće nego što mi to činjasmo? Ne.
(6) Kuda iđaše vaš brat dok vaše sestre iđahu u školu? (i on takođe)

B - THE PLUPERFECT TENSE (See Par. 293)

Explain briefly to the students the formation of the pluperfect tense by using the charts of the pluperfect tenses of the verbs <u>biti</u> and <u>pitati</u>.

Demonstrate the use of the pluperfect tense by translating with the students the sentences listed below.

(1) When the doctor came, she had already died.
(2) We went there but could not see him, because he had left.
(3) He picked up the books which had fallen off his desk.
(4) We passed by the house which we had bought and then sold.
(5) When we visited her, she had already fallen sick.
(6) I met her when she had been married for years.

DRUGI DEO
DIJALOG

U berbernici

1. Berberin: Dobar dan, gospodine. Izvolite sesti. Šta želite?

Robert Dikson: Dobar dan, majstore. Želim šišanje, brijanje, pranje kose i manikir.

2. B: Bićete usluženi. Dok vas ja šišam i brijem, ova gospodica će da vam manikira nokte.

R D: U redu.

3. B: Kako želite da vas potšišam?

R D: Sa strane i pozadi kratko, ali gore ostavite malo duže. Ja češljam kosu na razdeljak s leve strane.

4. B: Da li se vi obično brijete sami?

R D: Da. Brijem se samobično aparatom za brijanje, a brijačem samo onda kad nemam nožića za brijanje.

5. B: Upotrebljavate li sapun ili krem za brijanje?

R D: Ja upotrebljavam samo krem za brijanje.

6. B: U redu. Ja ću sad da počnem svoj rad, a ako želite da razgovaramo, ja vam stojim na raspoloženju. Znate, u celom se svetu kaže da su berberi vrlo govorljivi. Ni ja nisam izuzetak.

R D: Drago mi je da to čujem, jer u razgovoru vreme brzo prode. Gde vi bejaste za vreme rata?

7. B: Ja bejah ovde skoro za sve vreme nemačke

SECOND PART XCIV
DIALOGUE

In the barbershop

1. Barber: Good day, sir. Please, be seated. What do you wish?

Robert Dickson: Good day, sir. I want a haircut, shave, shampoo and manicure.

2. B: You'll be served. While I cut your hair and shave you, this young lady will give you a manicure.

R D: O.K.

3. B: How do you want me to trim your hair?

R D: Short on the sides and in the back, but on top leave it a little longer. I part my hair on the left side.

4. B: Do you usually shave yourself?

R D: Yes. I shave myself-usually with a safety razor, and with a straight razor only when I don't have razor blades.

5. B: Do you use shaving soap or shaving cream?

R D: I use only shaving cream.

6. B: O.K. I'll start to work now, and if you want to talk, I'm at your disposal. You know, it's said all over the world that barbers are very talkative. I'm no exception.

R D: I'm glad to hear it, because in conversation time passes fast. Where were you during the war?

7. B: I was here during almost the entire German

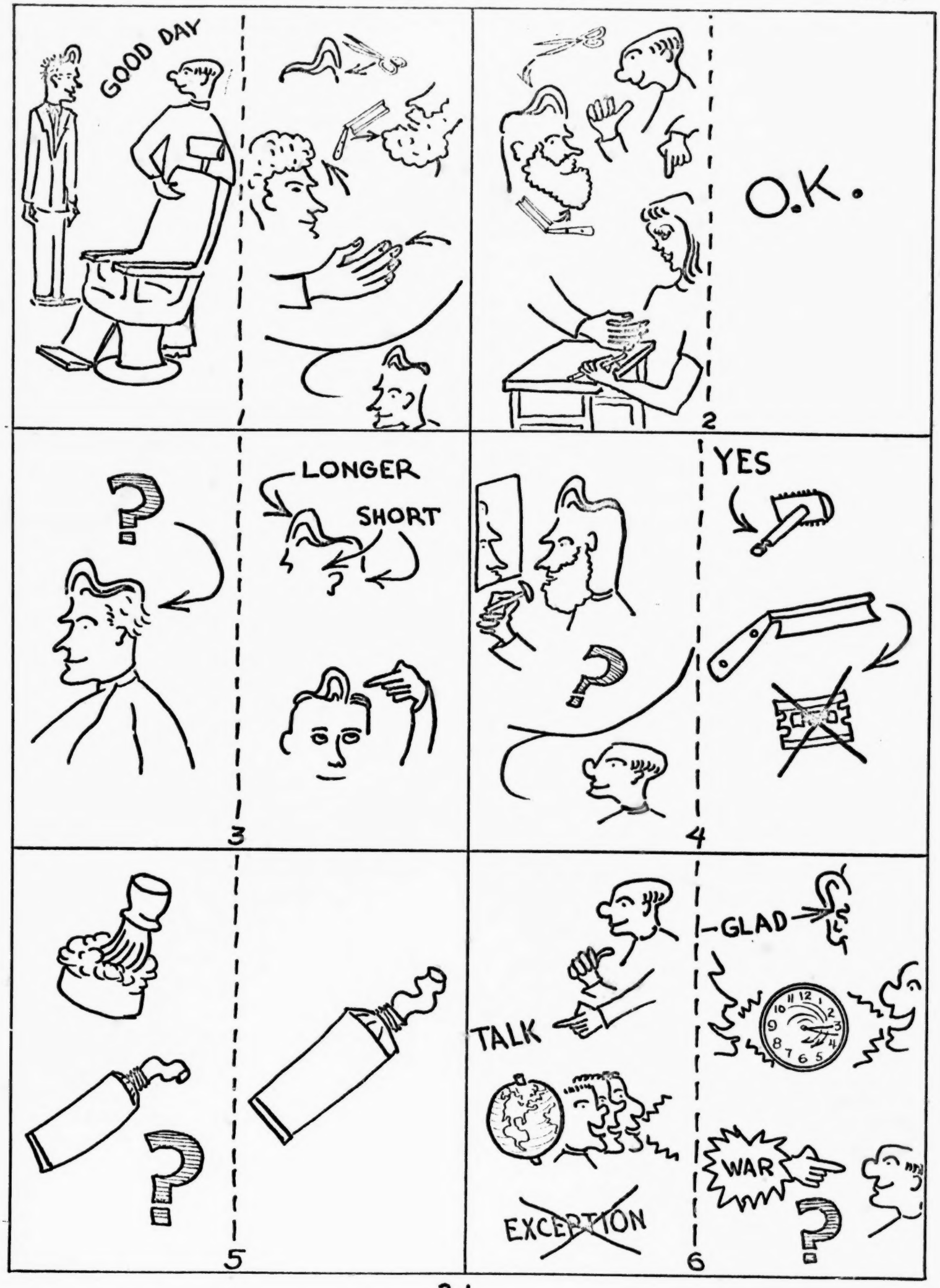
GOOD DAY
O.K.
2
?
LONGER
SHORT
3
YES
4
?
TALK
EXCEPTION
5
GLAD
WAR
?
6

okupacije. Onda šišah i brijah Nemce, a vrlo retko naše ljude.

R D: Ja mišljah da vi bejaste u zarobljeništvu ili u šumi, jer za vreme rata vi ste bili mlad čovek.

8. B: Da. Ja onda bejah mladić, te su me odmah po okupaciji bili odveli u jedan zarobljenički logor u Nemačku. Ali su me posle šest meseci vratili kući zbog bolesti.

R D: A, tako! Pa kakav je bio život u prestonici onda?

9. B: Bejaše dosta briga i teškoća - vrlo malo hrane, a nimalo slobode.

R D: Mogu da zamislim kakav izgledaše život pod takvim okolnostima.

10. B: A da li ste vi učestvovali u Drugom svetskom ratu?

R D: Nisam. Moja firma proizvadaše neke artikle za oružanu silu, pa su svi njeni činovnici i radnici bili oslobodeni vojne dužnosti.

11. B: Da li ste vi sada na službi u Američkoj ambasadi ili ste turist?

R D: Ni jedno ni drugo. Ja sam trgovački pretstavnik jedne firme i nameravam da ostanem ovde nekoliko godina.

12. B: Molim vas, pogledajte u ogledalo i vidite da li vam se svida kako sam vas ošišao.

occupation. Then I gave haircuts and shaves to the Germans, and very seldom to our people.

R D: I thought you were in captivity or in the forest, because during the war you were a young man.

8. B: Yes. I was a young man then, so I was taken to a prisoner of war camp in Germany immediately after the occupation. But after six months, I was sent back home on account of illness.

R D: Ah, so! What kind of a life did you have in the capital then?

9. B: There were plenty of worries and difficulties - very little food and no freedom at all.

R D: I can imagine what life was like under such circumstances.

10. B: And did you participate in the Second World War?

R D: I didn't. My firm was manufacturing some articles for the Armed Forces, and all its clerks and workmen were exempt from military service.

11. B: Are you now on duty in the American Embassy or are you a tourist?

R D: Neither. I'm a commercial representative for a firm and intend to remain here several years.

12. B: Please, look in the mirror and see if you like the way I cut y[illegible] [illegible]air.

XCIV
GERMAN OCCUPATION
GERMANS
OUR PEOPLE
7
WAR
YES
ILLNESS
GERMANY
8
LIFE
THEN
?
WORRIES
LITTLE
FREEDOM
9
IMAGINE
LIFE
II WW
?
10
NO
FIRM
ARMED FORCES
EXEMPT
EMBASSY
OR
TOURIST
?
11
COMMERCIAL REP.
REMAIN
YEARS
12
EXCELLENT
2 WEEKS

XCIV

R D: (Gleda u ogledalo) Odlično, majstore. Videćemo se opet kroz dve nedelje. Dovidenja i hvala.

R D: (Looks in mirror) Excellent, sir. We'll see each other again in two weeks. So long and thanks.

PAR. 292 - THE IMPERFECT TENSE

(The purpose of this paragraph and drills in connection with it is to enable the student to understand the imperfect tense when they hear it. The verbs marked with an asterisk are given for information only.)

The imperfect tense is a simple tense, which is much used in literature but seldom in conversation.

Only imperfective verbs have the imperfect tense.

The imperfect is used when one wants to point out that some past action lasted for a long time or that it was repeated. However, even in this case it is adequately replaced by the perfect tense (see Par. 56, Vol III, p. 10).

A - The verb бити has two forms in the imperfect:

Ја бејах	or:	бех
Ти (бејаше)		беше
Он (бејаше)		беше
Она (бејаше)		беше
Оно (бејаше)		беше
Ми (бејасмо)		бесмо
Ви (бејасте)		бесте
Они (бејаху)		беху
Оне (бејаху)		беху
Она (бејаху)		беху

Note: The forms in parentheses are less common.

B - The imperfect of the verb хтети follows:

Ја хоћах	Ми хоћасмо
Ти хоћаше	Ви хоћасте
Он хоћаше	Они хоћаху
Она хоћаше	Оне хоћаху
Оно хоћаше	Она хоћаху

C - The imperfect of all verbs the infinitive stem of which ends in a is formed by adding to the infinitive stem the endings: -ах, -аше, -аше, -асмо, -асте, -аху. The a of the stem and the a of the ending coalesce into a long a:

Infinitive: ПИТАТИ Infinitive stem: ПИТА-

IMPERFECT

SINGULAR		PLURAL	
1. Ја пита + ах	= Ја пи̑та̄х	Ми пита + асмо	= Ми пи̑та̄смо
2. Ти пита + аше	= Ти пи̑та̄ше	Ви пита + асте	= Ви пи̑та̄сте
3. Он пита + аше	= Он пи̑та̄ше	Они пита + аху	= Они пи̑та̄ху
Она пита + аше	= Она пи̑та̄ше	Оне пита + аху	= Оне пи̑та̄ху
Оно пита + аше	= Оно пи̑та̄ше	Она пита + аху	= Она пи̑та̄ху

D - The imperfect of verbs whose infinitive ends in ти and the infinitive stem in е or in и or in у is formed by dropping the ти and е or и or у of the infinitive and by adding to the remainder the endings -јах, -јаше, -јаше, -јасмо, -јасте, -јаху and:

1 - If the remainder ends in one of the following consonants, iotization takes place (see Par. 269, Vol IX, p. 105):

б + ј = бљ: губити
Ја губљах, ти губљаше, он (она, оно) губљаше, ми губљасмо, ви губљасте, они губљаху
в + ј = вљ: правити; живети
Ја прављах, ти прављаше итд.
Ја живљах, ти живљаше итд.
д + ј = ђ: будити
Ја буђах, ти буђаше итд.
з + ј = ж: пазити
Ја пажах, ти пажаше итд.
л + ј = љ: делити;желети
Ја дељах, ти дељаше итд.
Ја жељах, ти жељаше итд.
м + ј = мљ: *ломити (to break)
Ја ломљах, ти ломљаше итд.
н + ј = њ: хранити;бринути
Ја храњах, ти храњаше итд.
Ја брињах, ти брињаше итд.
п + ј = пљ: *трпети (to suffer, to withstand)
Ја трпљах, ти трпљаше итд.
с + ј = ш: носити
Ја ношах, ти ношаше итд.
т + ј = ћ: пратити
Ја праћах, ти праћаше итд.
зд + ј = жђ: *гнездити се (to nestle, to snuggle)
Ја се гнежђах, ти се гнежђаше итд.
зн + ј = жњ: *празнити (to empty)
Ја пражњах, ти пражњаше итд.

сл + ј = шљ: мислити
Ја мишљах, ти мишљаше итд.
сн + ј = шњ: каснити
Ја кашњах, ти кашњаше итд.
ст + ј = шћ: користити; частити
Ја коришћах, ти коришћаше итд.
Ја чашћах, ти чашћаше итд.

2 - If the remainder ends in ђ, ж, ј, љ, њ, р, ћ, у or ш, the ј of the ending is omitted:

*туђити се (to avoid): Ја се туђах, ти се туђаше итд.
служити: Ја служах, ти служаше итд.
појити: Ја појах, ти појаше итд.
*уљити (to oil): Ја уљах, ти уљаше итд.
*тањити (to make thinner): Ја тањах, ти тањаше итд.
говорити: Ја говорах, ти говораше итд.
*кућити се (to set up housekeeping): Ја се кућах, ти се кућаше итд.
учити: Ја учах, ти учаше итд.
пушити: Ја пушах, ти пушаше итд.

EXCEPTIONS:

a - The following verbs of this group add the same endings to the infinitive stem:

*вити (to flutter): Ја вијах, ти вијаше итд.
*гњити (to rot): Ја гњијах, ти гњијаше итд.
*крити (to hide): Ја кријах, ти кријаше итд.
лити: Ја лијах, ти лијаше итд.
пити: Ја пијах, ти пијаше итд.
*рити (to burrow): Ја ријах, ти ријаше итд.
шити: Ја шијах, ти шијаше итд.
чути: Ја чујах, ти чујаше итд.
смети: Ја смејах, ти смејаше итд.
умети: Ја умејах, ти умејаше итд.

b - The verb *клети "to curse, to swear" adds the same endings to the present tense stem: Ја кињах, ти кињаше итд.

c - The verbs listed below add the endings -ах, -аше, -аше, -асмо, -асте, -ах у to the present tense stem:

*жѐти (to reap): Ја жњах, ти жњаше итд.
*жѐти (to wring): Ја жмах, ти жмаше итд.
*млети (to grind): Ја мељах, ти мељаше итд.
*мрети (to be dying): Ја мрах, ти мраше итд.

E - Verbs in which the infinitive ending ти is preceded by a consonant form the imperfect tense by adding either the endings -ијах, -ијаше, -ијаше, -ијасмо, -ијасте, -ијаху, or the endings -ах, -аше, -аше, -асмо, -асте, -аху, to the present tense stem. With most of these verbs the endings -ијах, -ијаше, etc. are commoner:

гристи: Ја гризијах, ти гризијаше итд.
пасти: Ја пасијах, ти пасијаше итд.

Note: (1) The verb јести takes either the endings -ах, -аше, -аше, -асмо, -асте, -аху, or -јах, -јаше, -јаше, -јасмо, -јасте, -јаху:

Ја једах, ти једаше итд.
Ја јеђах, ти јеђаше итд.

(2) The verb *трти "to rub" takes only the endings -ах, -аше, -аше, etc.

Ја трах, ти траше итд.

F - Verbs whose infinitive ends in њи add either the endings -ијах, -ијаше, -ијаше, -ијасмо, -ијасте, -ијаху, or the endings -јах, -јаше, -јаше, -јасмо, -јасте, -јаху to the present tense stem, and:

1 - If the endings -ијах, -ијаше, etc. are used, the г, к, or х of the present tense stem change into з, ц, с respectively:

*стрићи (to shear): Ја стризијах, ти стризијаше итд.
пећи: Ја пецијах, ти пецијаше итд.
*врћи (to thresh): Ја врсијах, ти врсијаше итд.

2 - If the endings -јах, -јаше, etc. are used, the г, к or х of the present tense stem coalesce with the ј of the endings into ж, ч, ш respectively:

*стрићи (to shear): Ја стрижах, ти стрижаше итд.
пећи: Ја печах, ти печаше итд.
*врћи (to thresh): Ја вршах, ти вршаше итд.

Note: (1) The imperfect of моћи is: Ја могах, ти могаше, он могаше, ми могасмо, ви могасте, они могаху.

(2) The imperfect of ићи is: Ја иђах, ти иђаше, он иђаше, ми иђасмо, ви иђасте, они иђаху.

PAR. 293 - THE PLUPERFECT TENSE

The pluperfect tense is a compound past tense.

A - The pluperfect tense is formed from:

1 - The imperfect of the auxiliary бити + the active past participle of the verb:

БИТИ

Ја бејах (бех) био, m.	Ми бејасмо (бесмо) били, m.
Ја бејах (бех) била, f.	Ми бејасмо (бесмо) биле, f.
Ти бејаше (беше) био, m.	Ви бејасте (бесте) били, m.
Ти бејаше (беше) била, f.	Ви бејасте (бесте) биле, f.
Он бејаше (беше) био	Они бејаху (беху) били
Она бејаше (беше) била	Оне бејаху (беху) биле
Оно бејаше (беше) било	Она бејаху (беху) била

ПИТАТИ

Ја бејах (бех) питао, m.	Ми бејасмо (бесмо) питали, m.
Ја бејах (бех) питала, f.	Ми бејасмо (бесмо) питале, f.
Ти бејаше (беше) питао, m.	Ви бејасте (бесте) питали, m.
Ти бејаше (беше) питала, f.	Ви бејасте (бесте) питале, f.
Он бејаше (беше) питао	Они бејаху (беху) питали
Она бејаше (беше) питала	Оне бејаху (беху) питале
Оно бејаше (беше) питало	Она бејаху (беху) питала

2 - The perfect of the auxiliary бити + the active past participle of the verb:

ПИТАТИ

Ја сам био питао, m.
Ја сам била питала, f.
Ти си био питао, m.
Ти си била питала, f.
Он је био питао
итд.

Note: (1) The pluperfect described under 1 is commoner.

(2) The passive pluperfect is formed from the perfect of the auxiliary бити + the passive participle:

Ја сам био питан, m.
Ја сам била питана, f.
Ти си био питан, m.
Ти си била питана, f.
Он је био питан
итд.

B - The pluperfect is seldom used either in conversation or in literature.

It is used to describe a past action which occurred before other past actions:

Кад смо дошли кући, сунце је већ било зашло.
When we came home, the sun had already set.

It can practically always be replaced by the perfect tense.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE IMPERFECT TENSE

1 - Drill the imperfect tense of the verb бити by asking the questions listed below. Have the imperfect tense of the verb бити hung on the wall.

(1)	Где ти бејаше (беше) за време прошлог часа?	(амбуланта)
(2)	Где ти бејаше (беше) за време одмора?	(ресторан)
(3)	Где ја бејах (бех) кад сте ви о томе разговарали?	(канцеларија)
(4)	Где ја бејах (бех) док ти бејаше (беше) у биоскопу?	(позориште)
(5)	Ко још бејаше (беше) с вама у биоскопу?	(Јован и Петар)
(6)	Где бејаху (беху) њихове жене?	(једна седељка)
(7)	Зашто Јанко не бејаше (беше) с вама?	(морати учити)
(8)	Где беше Мара у то време?	(своја пријатељица)
(9)	Где бејасте (бесте) ви и ваша породица у току рата?	(исток)

(10)	Где бејасте ви и Марко јуче пре подне?	(учионица)
(11)	Где бејасмо моја породица и ја у току рата?	(Европа)
(12)	Где бејасмо у недељу Милан и ја?	(плажа)

2 - Drill the imperfect tense of the verb хтети by asking the questions listed below. Have the imperfect tense of the verb хтети hung on the wall.

(1)	Зашто ти не хоћаше боље учити?	(бити лењ)
(2)	Шта ти хоћаше да кажеш оним ђацима?	(лекција тешка)
(3)	Да ли знате шта ја хоћах да постанем кад сам био дечак?	(официр)
(4)	Зар ја не хоћах да вам помогнем?	да.
(5)	Хоћасте ли ви да постанете лекар?	Не. (мој брат)
(6)	Ко хоћаше да пише задатке само ћирилицом?	(Стеван)
(7)	Зашто ви и ваша жена никад не хоћасте да ме посетите?	(бити заузет)
(8)	Хоћасте ли ви и ваша породица да идете на летовање?	Да.
(9)	Зар мој пријатељ и ја не хоћасмо да вас посетимо?	Да.
(10)	Хоћасмо ли моја жена и ја да вам учинимо неко зло?	Не.
(11)	Хоћаху ли ваши синови да вас слушају кад беху деца?	Да.
(12)	Хоћаху ли ова кола да крећу док бејаху код вас?	Да.

3 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive stem ends in а by asking the questions listed below. Have the imperfect tense of the verb питати hung on the wall.

(1)	Пливасте ли много овог лета?	Да.
(2)	Кад се клизасте с њима?	(прошла зима)
(3)	Зар се ја не санках с вама?	Да.
(4)	Кад ја пливах у заливу с вама?	(крај лета)
(5)	Ко се рваше с Јованом онако дуго?	(Петар)
(6)	Ткаше ли ваша баба ћилиме?	Не.
(7)	Колико се пута запошљаваste ви и ваш брат?	(много пута)
(8)	Какве резултате постизасте ви и Милан на тим тркама?	(доста добар)
(9)	Не куповасмо ли моја жена и	Да.

	ја увек исту врсту салате?	
(10)	Зар ваш пријатељ и ја не паковасмо и ваше ствари?	Да.
(11)	Коме недостајаху оловке и пера?	(Зорка и Мара)
(12)	Ко уништаваше ваше цвеће?	(сеоска деца)
(13)	Ко умножаваше његове чланке?	(школа)
(14)	Који још родови војске садејствоваше с вама?	(артиљерија и оклопне јединице)

4 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive ends in ТИ and the infinitive stem in е or in и or in у by asking the questions listed below.

a - The verbs in which the iotization takes place. Have the chart of the imperfect endings and the chart of iotization of consonants hung on the wall.

(1)	Ко изналажаше воду за трупе?	(водоснабдевачке јединице)
(2)	Ко вам довожаше храну?	(снабдевачке јединице)
(3)	Шта Југославија не увожаше пре рата?	(храна)
(4)	Да ли сте ме видели кад прелажах преко улице?	Да.
(5)	Да ли се ти икад заношаше таквим мислима?	Не.
(6)	Превођасте ли ви и ваш брат ово штиво?	Да.
(7)	Ко вас обилажаше на послу?	(капетан)
(8)	Зар ја не преношах сам своје ствари?	Да.
(9)	Хваљаше ли се ти једном да си добар јахач?	Не.
(10)	Чим вас чашћаху г. и г-ђа Петровић?	(разна јела и пића)
(11)	Да ли знате колико пута подношах молбу за дозволу за рад?	Не.
(12)	Зар сте заборавили како се ваша мајка брињаше за вас?	Не.
(13)	Поред чије куће пролажах свако јутро прошле године?	(наша кућа)

b - The verbs in which iotization does not take place:

(1)	Где се ти смучаше прошле године?	(брда)
(2)	Шта ви участе синоћ?	(дијалог за данас)
(3)	Пушаше ли он раније?	Не. (никад)
(4)	Служаху ли ваша браћа у пешадији?	Не. (у морнарици)

(5) Бушах ли вам ја тај зуб? Не.
(6) Грешасте ли много у писменом задатку? Не.

c - The verbs пити, шити, чути, смети and умети:

(1) Пијаше ли ти икад раније ово пиће? Не. (никад)
(2) Зар ја не пијах заједно с вама? Не.
(3) Пијаше ли ваша сестра пиво? Не. (браћа)
(4) Шијаше ли ти сам тај капут? Не.
(5) Ко вам шијаше та одела? (један добар кројач)
(6) Чујах ли ја боље док бејах млађи? Да.
(7) Ко увек чујаше први нове вести? (Петар и Јанко)
(8) Зар ја не смејах ићи свуда с вама? Не.
(9) Смејаше ли ваша ћерка да остаје ван куће касно увече? Не.
(10) Умејаше ли ти ово радити и раније? Да.
(11) Зар ја не умејах да пливам боље од вас? Не.
(12) Умејаше ли ваш брат да игра врло млад? Не.

5 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive ending ти is preceded by a consonant by asking the questions listed below. Have the chart of the imperfect of the verb гристи hung on the wall.

(1) Гризијаше ли ти ону јабуку предњим зубима или кутњацима? (предњи зуби)
(2) Гризијах ли ја само горњим зубима? Не. (и доњи)
(3) Гризијаше ли ваш пас пролазнике? Не.
(4) Пасијаху ли моји коњи на вашој ливади? Да.
(5) Где пасијаше ваш магарац? (ваша ливада)
(6) Јеђаше ли ти увек у том ресторану? Да.
(7) Знате ли где ја раније јеђах? Не.
(8) Јеђасмо ли ми икад заједно с вама? (никад)
(9) Кад ви јеђасте код куће? (никад)
(10) Шта ваш син нерадо јеђаше? (поврће)
(11) Шта ваша браћа јеђаху радо као деца? (све)
(12) А ви и ваша сестра? (такође)

6 - Drill the imperfect tense of verbs whose infinitive ends in ћи by asking the questions listed below. Have the chart of the imperfect tense of the verb пећи hung on the wall.

(1) Шта ти пецијаше јуче цело јутро? (јагње)
(2) Знаш ли шта ја пецијах јуче? Не.
(3) Пецијасмо ли моја жена и ја јагње? Не. (прасе)
(4) Колико пецијасте то јагње? (три сата)
(5) Пецијаше ли Јован јагње или прасе? (ни једно ни друго)
(6) Шта пецијаху ваши суседи? (не знам)

(7)	Не вуцијах ли ја твоја кола у гаражу?	Да.
(8)	Ко вуцијаше ваш намештај кад се сећа-сте?	(један наш сусед)
(9)	Вуцијаху ли коњи њихове топове?	Да.
(10)	Туцијасте ли ви мог пса?	Да.
(11)	Зар и ја туцијах вашег пса?	Не.
(12)	Ко га туцијаше?	(ваша деца)

7 - Drill the imperfect tense of the verbs <u>моћи</u> and <u>ићи</u> by asking the questions listed below. Have the charts of the imperfect tense of these verbs hung on the wall.

(1)	Могаше ли ти рано говорити?	Да.
(2)	Зашто ја не могах дуго ходати?	(болестан)
(3)	Могасмо ли вам помоћи?	Да.
(4)	Могасте ли се споразумевати с њима?	Да.
(5)	Зашто Славко не могаше да учи боље?	(нико не зна)
(6)	Могаху ли они да вас разумеју?	Да.
(7)	Иђаше ли ти икад у цркву?	Да.
(8)	Зар и ја иђах с вама само ради овог?	Не.
(9)	Ко иђаше у школу с вама?	(многа друга деца)
(10)	Иђаше ли и Петар с вама?	Не.
(11)	Иђасте ли ви и Јован често на играње?	Да.
(12)	Знате ли зашто Милан и ја не иђасмо никад с вама?	Не.

B - THE PLUPERFECT TENSE

Demonstrate the use of the pluperfect tense by having the students translate the sentences listed below. Have the charts of the pluperfect tense of the verbs <u>бити</u> and <u>питати</u> hung on the wall.

(1) My sister had taken these books, but now they are again here.
(2) He had found his horse once already, but has lost it again.
(3) A short time ago he had started to improve.
(4) When I understood the questions, somebody had already given the answer.
(5) When I entered the hall, the lecture had already started.
(6) Those who had not been informed did not retreat.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XCIV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

У берберници

Кад је г. Диксон ушао у берберницу, оба берберина беху заузета. Један бријаше једног старијег господина, а други шишаше једног дечака босих ногу.

Г. Диксон чекаше на ред разгледајући разне новине. Време пролазаше доста брзо. Кад је најзад престао да чита, дечак је већ био отишао.

Берберин пажљиво слушаше док му г. Диксон објашњаваше како да га потшиша: са стране више а нешто ниже позади; раздељак на левој страни.

Прсти берберина се кретаху брзо и маказе скраћиваху Диксонову косу која му падаше по голом врату. Мајстор ћуташе и чекаше на повод за разговор. Диксон погађаше жељу овог претставника најговорљивијег заната па га је замолио да му запали цигарету. Шибица за час гораше у дугим прстима берберина за којег су туђе жеље закон. Разуме се да није пропустио прилику. Речи искакаху из њега као из митраљеза. "Ви пушите много, господине. Ја вас посматрах док разгледасте новине. Ви их пљасте једну за другом. Такав бејах и ја пре рата. Знате каква је окупација - туђа власт. Кад сам се вратио из Немачке куда су ме Немци одвели, више не мишљах на цигарете. Сањах само о добром хлебу чији сам укус скоро био заборавио. На којој страни раздељак. молим? А, да, већ сте ми рекли - на левој. Довиђења, господине! Посетите нас опет!"

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The Yugoslav Air Force

The beginning of the Yugoslav Air Force lies in the Serbian army far back in 1913. The Serbian Army had few reconnaissance planes and used them at the end of the Serbian-Turkish war. At that time the first casualty of an air force was noted.

Later, in the First World War, the Serbian army had several squadrons, which were used in combat at the Salonica front (1916 - 1918).

Between the two big wars, Yugoslavia had a good and well organized air force. That air force didn't play an important role in the Second World War. The reason is very obvious -

the German had supremacy in the air and destroyed the Yugoslav Air Force in two days.

During the second big war, several Yugoslav airmen flew with the Allies and participated in missions over occupied Europe.

Today, the Yugoslav Air Force is again a well trained and organized service. It is composed of aviation and other branches and services. Aviation is the main branch. It is composed of combat and auxiliary aviation. Combat aviation is divided into fighter aviation, bombardment aviation and reconnaissance aviation. Auxiliary aviation has transport and liaison aviation.

The units of the Yugoslav Air Force are: squadrons, air force regiments, air force divisions and air force corps.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Ispitivanje ratnog zarobljenika (O ratnom vazduhoplovstvu)

1. Ispitivač: Zbog čega ste iskočili iz aviona?

   Ratni zarobljenik: Motor je prestao da radi i pilot nam je naredio da upotrebimo padobrane.

2. I: Koliko članova posade je bilo u avionu?

   R z: Bilo nas je sedam.

3. I: Koje vrste je bio vaš avion?

   R z: Naš avion je bio lovac-bombarder.

SIXTH PART
INTERPRETING

Interrogation of a Prisoner of War (About the Air Force)

1. Interrogator: Why did you jump from your airplane?

   Prisoner of War: The motor stopped and the pilot ordered us to use our parachutes.

2. I: How many crew members were in the plane?

   P W: There were seven of us.

3. I: What kind of plane was it?

   P W: Our plane was a fighter-bomber.

4. I: Koja je bila vaša eskadrila?

R z: Treća eskadrila Prvog vazduhoplovnog puka.

4. I: What was your squadron?

P W: Our squadron was the Third Squadron, First Airforce Regiment.

5. I: Koji je bio vaš zadatak?

R z: Naš zadatak je bio da bombardujemo vaše aerodrome.

5. I: What was your mission?

P W: Our mission was to bomb your airdromes.

6. I: Jeste li bombardovali neki naš aerodrom?

R z: Jesmo. Bombardovali smo dva vaša aerodroma.

6. I: Did you bomb any airfield of ours?

P W: Yes, we did. We bombed two of your airfields.

7. I: Da li ste leteli pod zaštitom vaših lovačkih aviona ili bez njih?

R z: Leteli smo bez lovačke zaštite, jer naš avion je bio lovac-bombarder.

7. I: Did you fly under the protection of your fighter planes or without them?

P W: We flew without fighter protection, because our plane was a fighter-bomber.

8. I: Je li vaš avion bio džet (mlazni avion)?

R z: Da. Svi naši lovci-bombarderi su mlaznjaci. Njihova brzina je oko 600 milja na čas.

8. I: Was your airplane a jet?

P W: Yes. All our fighter-bombers are jets. Their speed is about 600 miles per hour.

9. I: Koliko aviona je bilo u vašoj eskadrili?

R z: Dvanaest aviona.

9. I: How many planes were in your squadron?

P W: Twelve airplanes.

10. I: Sa koga aerodroma ste poleteli?

R z : Sa jednog pomoćnog aerodroma u blizini štaba Treće divizije.

10. I: From which airfield did you take off?

P W: From one auxiliary airfield near the Third Division Headquarters.

11. I: Je li na tome aerodromu bilo i drugih jedinica sem vaše eskadrile?

R z: Da. Bilo je i transportnih aviona i helikoptera.

12. I: Zar nije tamo bio ni jedan izviđački avion?

R z: Ne. Jedna izviđačka eskadrila se nalazila na 10 kilometara od nas. Ona je radila za Treću diviziju.

11. I: Were there other units on that airfield besides your squadron?

P W: Yes. There were transport planes and helicopters.

12. I: Wasn't there any reconnaissance plane?

P W: There wasn't. One reconnaissance squadron was located about 10 km from us. It worked for the Third Division.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. This morning Dickson went to a barbershop.
2. When his turn came, Dickson told the barber that he wanted a haircut, shave, shampoo and manicure.
3. He wanted the barber to trim his hair short on the sides and in the back and to leave it longer on the top and to part his hair on the left side.
4. While the barber was cutting Dickson's hair, a young lady manicured his nails.
5. This barber was as talkative as any (bilo koji) other barber and only waited for the first opportunity to start talking.
6. So, when Dickson asked him for a match, he started to talk about himself and life in Belgrade during the German occupation.
7. First he had been taken to a prisoner of war camp, but after six months was sent back home on account of illness.
8. Belgraders were living under very difficult conditions.
9. There was very little food and clothing; children walked the streets barefoot and almost naked.
10. Many workmen were taken to Germany.
11. There was no freedom at all and no protection for Serbs.
12. He saw many American airmen bail out of their planes with parachutes and also many German planes take off to chase the American planes.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2317-bèrberin, m. - barber
nom. pl: bèrberi

2318-bèrbērnica, f. - barber shop

2319-bōs, adj. - barefoot

2320-gō, adj. m. - naked, bare, nude
gòla, f.
gòlo, n.

2321-govòrljiv, adj. - talkative

2322-iskòčiti, v.i.pfv. - to jump from (out of)
pr.t: ìskočīm;iskočē

*2322-iskákati, v.i.ipfv. - to jump from (out of)
pr.t: ìskāčēm;iskāčū

2323-mànikir, m. - manicure

2324-manikírati, v.t.pfv.&ipfv. - to manicure
pr.t: manìkīrām;manikírajū

*787 &
*1425-Národna ȍdbrana, f. - National Defense

2325-nȍkat, m. - fingernail, toenail
gen. sing: nȍkta
gen. pl: nȍktijū (nokátā)

2326-okólnost, f. - circumstance; condition
gen. sing: okólnosti

2327-okupácija, f. - occupation

2328-pȁdobran, m. - parachute

2329-polèteti, v.i.pfv. - to take off (of planes), to start flying
pr.t: polètim;polète

*2329-polétati, v.i.ipfv. - to take off (of planes), to start flying
pr.t: pòlēćēm;pòlēćū

2330-potšíšati (se), v.t.&r.pfv. - to trim (hair); (to have one's hair trimmed)
pr.t: pòtšīšām;potšíšaju

*2330-potšišívati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: potšìšujem;potšìšuju	- to trim (hair);(to have one's hair trimmed)
2331-póvod, m.	- reason, motive, cause; occasion
2332-pránje, n.	- washing
*450 & *2332-pránje kòsē, n.	- shampoo
2333-rādnik, m. nom. pl: rādnīci	- workman, laborer
2334-rázdeljak, m. gen. sing: rázdeljka nom. pl: rázdeljci	- parting of the hair
2335-slobòda, f.	- liberty, freedom
2336-šȉbica, f.	- match
2337-šíšati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: šīšām;šīšajū	- to cut hair; (to have one's hair cut)
*2337-ošíšati (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òšīšam;ošīšajū	- to cut hair; (to have one's hair cut)
2338-tūđ, adj.	- someone else's; foreign
2339-tùrist, m.	- tourist
2340-zàmisliti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: zàmislīm;zàmislē	- to imagine, to conceive; (to wonder)
*2340-zamíšljati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: zàmīšljām;zamíšljajū	- to imagine, to conceive; (to wonder)
*2163-zarobljènički, adj.	- prisoner of war, adj., captive
*349 & *2163-zarobljènički lȍgor, m.	- PW camp
2341-zāštita, f.	- protection

DEVEDESET-PETA LEKCIJA
NINETY-FIFTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PRONOUNS SAM AND ISTI (See Par. 294)

1 - Drill the declension and use of the pronoun sam when it means "alone" by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Da li vas je bilo mnogo tamo?	Ne.	(ja sam)
(2)	Koga su se oni uplašili?		(ja sam)
(3)	Kome su oni hteli da se predaju?		(ja sam)
(4)	Da li su oni našli mnogo vojnika u baru?	Ne.	(ja sam)
(5)	Da li želiš da razgovaraš sa svima nama zajedno?	Ne.	(ti sam)
(6)	Da li ste sinoć govorili o svima nama?	Ne.	(ti sam)
(7)	Da li vas je još neko ispratio na stanicu sem Mare?	Ne.	(ona sama)
(8)	Da li je još neko došao s vašim roditeljima?	Ne.	(oni sami)
(9)	Da li ste našli još nekoga sa vašim sestrama?	Ne.	(one same)
(10)	Da li ćete još s nekim razgovarati osim s Marom i njenim bratom?	Ne.	(oni sami)
(11)	Da li još neko sedi u ovoj kancelariji sem vas i Petra?	Ne.	(mi sami)
(12)	Da li on želi da vidi Marka i Petra zajedno sa svima drugima?	Ne.	(oni sami)

2 - Drill the declension and use of the pronoun sam when it means "oneself" by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Ko vam je rekao da je Petar bolestan?	(sam on)
(2)	Koga je Petru žao?	
(3)	Kome Petar uvek obećava da će se popraviti?	
(4)	Koga Petar najbolje poznaje?	
(5)	S kim on katkad razgovara?	
(6)	O kome Petar ne voli da misli?	
(7)	Ko misli da je Marina knjiga kod mene?	(sama ona)
(8)	Koga se Mara boji?	
(9)	Kome Mara ne veruje?	
(10)	Koga Mara mrzi?	
(11)	S kim Mara nije zadovoljna?	
(12)	O kome se Mara ne brine?	
(13)	Kad će se Milan i Stanko vratiti sa klizanja?	(ni oni sami ne znaju . . . .)

(14) Oko koga se oni obrću kad se klizaju? (sami sebe)
(15) Kome se oni smeju kad padnu?
(16) Koga oni zabavljaju klizanjem?
(17) S kime su oni vrlo zadovoljni?
(18) O kome oni misle lepo?

3 - Drill the use of the adverb samo "only" by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1) Ko se brine o vama? (samo moj otac)
(2) Od koga dobijate novac?
(3) Kome vi uvek verujete?
(4) Koga vi nikad nećete zaboraviti?
(5) S kim ste vi uvek zadovoljni?
(6) O kome vi mislite lepo?
(7) Blizu koga vi volite da sedite? (samo ona)
(8) Kome ćete pisati? (samo ti)
(9) S kime ste uvek bili srećni? (samo svoja deca)
(10) Koga ste molili da vam pomogne? (samo oni)

4 - Drill the declension and use of the pronoun isti when it is not preceded by another demonstrative pronoun by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1) Da li se vaš prijatelj mnogo promenio? Ne. (još isti)
(2) Gde sada kupujete benzin? (ista benzinska stanica)
(3) Kome lekaru idete radi opšteg pregleda? (isti lekar)
(4) Koga on sada voli? (ista devojka)
(5) S kime on želi da se oženi? (ista devojka)
(6) O čemu razmišljate? (ista stvar)
(7) Šta sad proizvodite? (isti predmeti)
(8) Da li su ovi rečnici različiti? Ne. (isti)
(9) Da li su ove knjige različite? Ne. (iste)
(10) Da li su ova pera različita? Ne. (ista)

5 - Drill the declension and use of the pronoun isti when it means "the (very) same" and is preceded by the demonstrative pronouns ovaj, taj, onaj by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1) Koga se sad bojite? (oni isti vojnici)
(2) Kome šaljete taj paket? (ona ista porodica)
(3) Čemu se vi radujete? (ta ista vest)
(4) Koga ste juče našli tamo? (ovaj isti čovek)

(5)	S kim ste onda govorili o tome?	(ovi isti učenici)
(6)	O čemu sada razmišljate?	(oni isti problemi)
(7)	Šta ste vi učili?	(taj isti dijalog)
(8)	Čim ste vi pisali?	(ta ista kreda)
(9)	Radi čega ste vi došli?	(te iste knjige)
(10)	Kome su oni uzajmili novac?	(onaj isti mladić)

6 - Drill the use of the pronoun isti when it means "the same sort of" and when it is either preceded or followed by the demonstrative pronouns ovakav, takav, onakav, ovoliki, toliki, onoliki by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Moj sat je zlatan, a vaš?	(isti (isto) takav)
(2)	Mara je iz odlične porodice, a Marko?	(isti (isto) takve)
(3)	Onaj gospodin je vrlo jak, a njegov prijatelj?	(isti (isto) onakav)
(4)	Vi se nadate lepom godišnjem odmoru, a vaša žena?	(isti (isto) takav)
(5)	Mi imamo jednog malog psa, a vi?	(isti (isto) toliki)
(6)	Moja sestra ima ćerku od deset godina, a vaša?	(ista (isto) tolika)
(7)	Moj brat se vozi sportskim kolima, a vaš brat?	(ista (isto) takva)
(8)	Ja bih bio zadovoljan jednim malim automobilom, a vi?	(isti (isto) toliki)
(9)	Taj automobil je težak, a onaj?	(isti (isto) ovakav)
(10)	Moja kuća je u jednoj vrlo živoj ulici, a vaša?	(ista (isto) takva)

B - DETERMINATIVE PRONOUNS (See Par. 295)

Drill the declension and use of determinative pronouns by having the students answer the questions listed below with the corresponding determinative pronoun. Before beginning the drill on each pronoun give the pattern to the students.

1 - Determinative pronoun onaj ko (taj ko):

(1) Artiljerac je onaj ko služi u artiljeriji.
Ko je artiljerac?
(2) Kod kovača potkivamo konje.
Ko je kovač?
(3) Krojaču dajemo odelo na šivenje.
Ko je krojač?
(4) Kad smo bolesni, zovemo lekara.
Ko je lekar?
(5) Ja vas poznajem; vi ste moj poznanik.
Ko vam je poznanik?
(6) Ovaj čovek je bolestan; njega nešto boli.

Ko je bolestan?
(7) Ja ne treba da razgovaram s Petrom, jer se nikad ne slažem s njim?
S kim ne treba da razgovaramo?
(8) Ovo dete je golo - na njemu nema odela.
Ko je go?
(9) Ovaj dečak je bos - na njemu nema nikakve obuće.
Ko je bos?

2 - Determinative pronoun ono što or to što:

(1) Sunce je ono što nas sve greje.
Šta je sunce?
(2) Točkovi se obrću oko osovine.
Šta je osovina?
(3) Mi se svi približavamo smrti.
Šta je smrt?
(4) Mi dišemo plućima.
Šta su pluća?
(5) Creva su u trbuhu.
Šta je trbuh?
(6) Mesec sija noću.
Šta je mesec?

3 - Determinative pronouns ovaj (taj, onaj) koji, ova (ta, ona) koja, ovo (to, ono) koje:

(1) Ovaj upaljač na stolu je moj.
Koji upaljač je moj?
(2) Vi ne idete nikuda bez Marka.
Koji učenik je Marko?
(3) Vi se radujete Marku.
Koji učenik je Marko?
(4) Vi odlazite na sedeljke s Markom.
Koji učenik je Marko?
(5) Vi često pozivate Marka kući.
Koji je učenik Marko?
(6) Vaša kapa je danas na Marku.
Koji učenik je Marko?
(7) Ta olovka kojom vi pišete nije dobra.
Koja olovka nije dobra?

4 - Determinative pronouns ovakav (takav, onakav),kakav, ovakva (takva, onakva) kakva, ovakvo (takvo, onakvo) kakvo:

(1) Ja sedim pored jedne lepe slike.
Kakvu sliku vi volite?
(2) Ja pišem dobrim devojkama.
Kakvim devojkama vi volite da pišete?

(3) Ja imam jaku stolicu.
Kakvu stolicu imate vi?
(4) Ja uvek jašem strmom stazom.
Kakvom stazom vi jašete?
(5) Ja jašem samo po mekoj stazi.
Kakva staza je dobra za konjska kopita?

5 - Determinative pronouns ovoliki (toliki, onoliki) koliki, ovolika (tolika, onolika) kolika, ovoliko (toliko, onoliko) koliko:

(1) Ja činim mnoge stvari radi svojih malih sinova.
Koliki su vaši sinovi?
(2) Moja žena čita priče našim malim sinovima.
Kolike sinove biste vi voleli da imate?
(3) Ja rado vodim u šetnju svoje male sinove.
Koliki su prošle godine bili vaši sinovi?
(4) Čovek još ne može da se dobro sporazume s mojim malim sinovima.
Koliki su moji sinovi?
(5) Čovek mora da se stara o svojim malim sinovima.
Koliki su moji sinovi?

6 - Determinative adverbs ovako (tako, onako) kako:

(1) Do as they told you!
(2) I did not read this as you told me.
(3) We shall do as we said.
(4) She looks like her mother used to.
(5) He studies now as he did in high school.
(6) It won't go as you think.
(7) Everything happened just as we had expected.
(8) Don't do it today the way you did it before!
(9) You do everything as one should.
(10) If they work as they have promised, everything will be all right.

DRUGI DEO

DIJALOG

Ratna mornarica

1. Robert Dikson: Vi imate ratnu mornaricu, ali ona nije ista onolika kolika je naša.

General Stanković: Ona ne samo da nije onolika, nego nije ni onakva kakva je vaša.

2. R D: Zašto? Zar ona nema iste zadatke koje ima svaka mornarica?

G.S: Da. Ima. Ona štiti naše pomorske komunikacije, sprečava neprijatelja da ih koristi i štiti našu obalu od neprijatelja.

3. R D: Zašto onda vaša ratna mornarica nije kao naša?

G.S: Kao što verovatno i sami znate, naša obala je puna ostrva i zaliva.

4. R D: To sam već video na karti, samo ne razumem koliko to utiče na sastav vaše flote.

G.S: Sad ćete razumeti. Našu mornaricu-kao i vašu-sačinjavaju površinski brodovi, podmornice, mornarička avijacija, obalska artiljerija i baze.

5. R D: Koje površinske brodove imate?

G.S: Lake krstarice, razarače, patrolne brodove, minolovce, minopolagače, torpedne čamce, transportne brodove, desantne brodove i pomoćne brodove.

6. R D: Zar vi nemate nosače aviona, bojne brodove i

SECOND PART

DIALOGUE

The Navy

1. Robert Dickson: You have a Navy, but it isn't of the same size as ours.

General Stankovich: Not only is it not as big as yours, but neither is it like yours.

2. R D: Why? Doesn't it have the same missions that every Navy has?

Gen S: Yes. It has. It protects our sea communications, prevents the enemy from using them and protects our coast from the enemy.

3. R D: Why then isn't your Navy like ours?

Gen S: As you probably know yourself, our coast is full of islands and bays.

4. R D: I've already seen that on the map, only I don't understand how much that affects the composition of your fleet.

Gen S: You'll understand now. Our Navy, as well as yours, is made up of surface ships, submarines, Navy aviation, coast artillery and bases.

5. R D: What surface ships do you have?

Gen S: Light cruisers, destroyers, patrol boats, mine sweepers, mine layers, torpedo boats, transport, landing and auxiliary ships.

6. R D: Don't you have aircraft carriers, battle

Ratna Mornarica

XCV

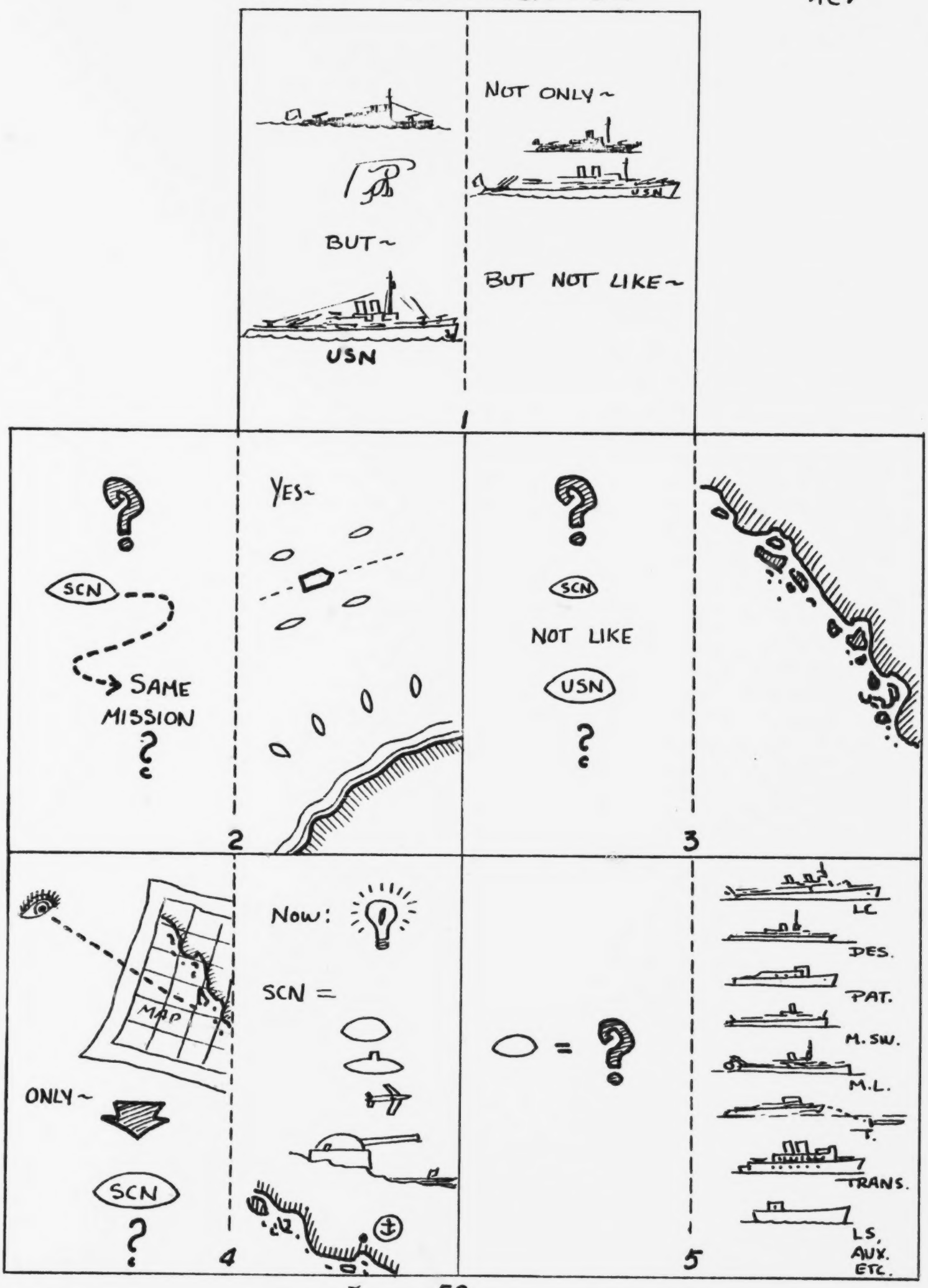

teške krstarice?

G.S: Nemamo ni njih ni okeanskih podmornica. Mi imamo samo jednu flotu - za Jadransko More i . . .

7. R D: I ona ima samo male borbene brodove za zaštitu obale i ostrva.

G.S: Jeste, g. Diksone. Naša flota mora biti sposobna da vodi neku vrstu gerilskog rata na moru.

8. R D: Vama nisu ni potrebni veliki brodovi kao nama. Mi imamo komunikacije po svima okeanima i morima.

G.S: Voleli bi i mi da imamo nekoliko velikih brodova, ali oni su vrlo skupi, a mi smo siromašna zemlja.

9. R D: A koje su baze vaše ratne mornarice?

G.S: Ima ih nekoliko, ali je najveća Boka Kotorska.

10. R D: Mogu li ja da vidim neku od tih baza?

G.S: Možete. Kad budete išli na jadransku obalu, onda možete da posetite jednu od njih.

11. R D: Iz celog razgovora vidim da onaj ko ima more ima i dužnosti prema njemu.

G.S: Tako je. Samo svi narodi ne vrše te dužnosti na isti način.

ships and heavy cruisers?

Gen S: We have neither them nor ocean submarines. We have only one fleet - for the Adriatic Sea and . . .

7. R D: And it has only small war ships for the protection of the coast and islands.

Gen S: Yes, Mr. Dickson. Our fleet must be able to wage some kind of guerilla war on the sea.

8. R D: You don't even need big ships as we do. We have communications over all the oceans and seas.

Gen S: We, too, would like to have several big ships, but they are very expensive and we are a poor country.

9. R D: Which are your Navy bases?

Gen S: There are several, but the largest is Boka Kotorska.

10. R D: Can I see some of those bases?

Gen S: You can. When you go to the Adriatic coast, you can visit one of them.

11. R D: From our entire conversation I see that he who has the sea, has the duties towards it, too.

Gen S: That is so. But all the nations don't perform those duties in the same way.

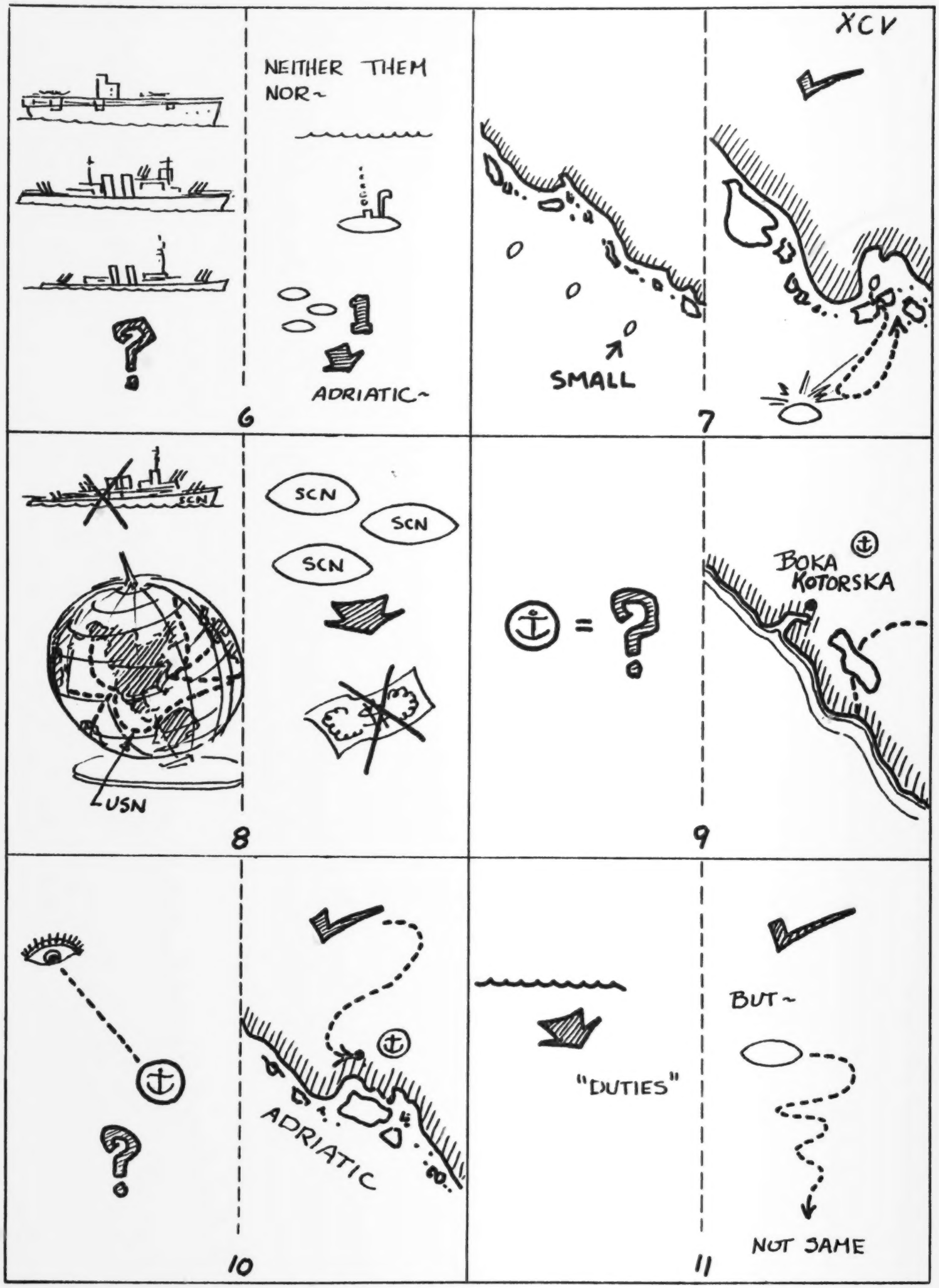
NEITHER THEM
NOR~
ADRIATIC~
6
SMALL
7
XCV
SCN
SCN
SCN
SCN
USN
8
=
BOKA
KOTORSKA
9
ADRIATIC
10
"DUTIES"
BUT~
NOT SAME
11

PAR. 294 - THE PRONOUNS САМ AND ИСТИ

The pronouns сам and исти belong to the class of demonstrative pronouns (see Par. 35, Vol II, p. 124). They are adjectival pronouns (see Par. 32C, Vol II, p. 104).

A - Сам, m., сама, f. and само, n. mean "oneself" or "alone" (see Par. 155, Vol V, p. 134). They are declined as definite adjectives whose stem does not end in a palatal consonant (see Par. 210, Vol VII, p. 118).

(3) Као што вероватно и сами знате, наша обала је пуна острва и залива.
Она је увек сама.
She is always alone.
Јутрос сам видео ваше дете да иде само улицом.
This morning I saw your child walking down the street by himself.
Да ли сте синоћ били сами у биоскопу или сте повели и децу?
Did you go to the movie by yourself last night, or did you take along your children, too?
Он сам ми је рекао да не уме да игра.
He himself told me that he does not know how to dance.

Note: (1) Сам, сама, само are also sometimes declined as indefinite adjectives whose stem does not end in a palatal consonant.

(2) Само is often used adverbially and is translated with "only":

(7) И она има само мале борбене бродове за заштиту обале и острва.

B - Исти, m., иста, f., исто n. "the same" are declined as definite adjectives whose stem does not end in a palatal consonant.

Сви ови упаљачи су исти.
All these lighters are the same.
Све те књиге су исте.
All these books are the same.
Сва она пера су иста.
All those pens over there are the same.

(11) Само сви народи не врше те дужности на исти начин.
Ми пијемо из исте чаше.
We are drinking from the same glass.

Исти, иста, исто when they mean "the (very) same" are often preceded by one of the demonstrative pronouns овај, тај, онај:

То је онај исти господин с којим сам вас упознао пре неколико дана у банци.
That is the same gentleman to whom I introduced you in the bank a few days ago.
Ту исту госпођу сам видео синоћ на истом месту и у исто време.
I saw the (very) same lady at the same place and at the same time.

Исти, иста, исто when they mean "the same sort of" are either preceded or followed by one of the demonstrative pronouns овакав, такав, онакав:

Ја имам такав исти шешир.
I have the same sort of hat as that.
Јуче сам купио исту овакву машну.
Yesterday I bought the same kind of tie.
Треба ми још једно исто онакво перо какво сам купио јуче.
I need one more pen of the same kind which I bought yesterday.

PAR. 295 - DEMONSTRATIVE - RELATIVE PRONOUNS

Demonstrative pronouns (see Par. 35, Vol II, p. 124) are often paired with relative pronouns (see Par. 127, Vol IV, p. 134). Such pairs are otherwise known as determinative pronouns.

A - Онај ко (seldom тај ко) means "he who", "the one who", "whoever" and it is used indefinitely. The antecedent of ко is always masculine (онај, тај) and the verb of which ко is the subject is singular and the participle in compound tenses is masculine singular.

(11) Из целог разговора видим да онај ко има море има и дужности према њему.
Онај ко ти је то рекао, лагао је.
Whoever (He who) told you that, lied.

Note: The antecedent онај (тај) is often omitted, especially in proverbs:

Ко ради, не боји се гладе.
He who works is not afraid of starvation.

B - Оно што or то што means "that which" or "what" and it is also used indefinitely. The antecedent of што is singular neuter, the verb with it is singular and the participle in compound tenses is neuter singular.

Ја сам заборавио оно што сте ми рекли јуче.
I have forgotten what you told me yesterday.
Вратите се чим свршите то што сте већ почели.
Come back as soon as you finish what you have already started.

Note: The antecedent оно (то) is often omitted, especially in proverbs:

Што радиш, себи радиш.
What you do, you do for yourself.

C - All other determinative pronouns are adjectival pronouns and they are:

1 - Овај (Тај, Онај) који, m.
Ова (Та, Она) која, f.
Ово (То, Оно) које, n.
} This (that, that over there) who (which); The one who (which, that)

Чији је овај упаљач који је на мом столу већ три дана?
Whose is this lighter which has been on my desk three days?
Та столица на којој ви седите је моја.
The chair on which you are sitting is mine.
Онај господин с којим сам вас упознао синоћ поучава у нашој школи.
That gentleman with whom I acquainted you last night teaches in our school.

2 - Овакав (Такав, Онакав) какав, m.
Оваква (Таква, Онаква) каква, f.
Овакво (Такво, Онакво) какво, n.
} The kind of

Имате ли још оваквих хаљина какву има моја сестра?
Do you still have the kind of dresses my sister has?

Ја бих желео да купим такав шешир какав ви имате.
I would like to buy the kind of hat you have.

(1) Она не само да није онолика, него није ни онаква каква је ваша.

3 - Оволики (Толики, Онолики) колики, m.
Оволика (Толика, Онолика) колика, f.
Оволико (Толико, Онолико) колико, n.
} Of the size; as big as

Да ли би ти био задовољан кад бих ти купио оволики речник колики ја имам?
Would you be satisfied if I should buy you a dictionary as large as the one I have?
Да. Ја бих био задовољан кад би ми купио толики речник колики ти имаш.
Yes. I would be satisfied if you should buy me a dictionary as large as the one you have.

(1) Ви имате ратну морнарицу, али она није иста онолика колика је наша.

Note: The adverbs овако, тако and онако are paired with како in a similar way:

Ако продужите овако како сте почели, нећете отићи далеко.
If you continue the way (or: as) you have started, you will not go far.
Поступио је онако како сте му рекли.
He acted as you told him.

However, these pairs are commonly replaced by the conjunctions као што or како:

Ако продужите као што сте (or: како) почели, нећете отићи далеко.
Поступио је како (or: као што) сте му рекли.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE PRONOUNS САМ AND ИСТИ

Drill the declension and use of the pronouns сам and исти by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer or give the pattern, whichever is applicable.

1 - The pronoun сам meaning "alone":

(1) Ко вас је посећивао кад сте били болесни? (Стеван сам)
(2) Од кога сте добијали поклоне?
(3) Коме сте се жалили кад вас је нешто јако болело?
(4) Кога сте молили да вам дода лекове?
(5) С ким сте често разговарали?
(6) У коме сад имате великог пријатеља?

2 - The pronoun сам meaning "oneself":

(1) Ради кога Мира ради толико? (сама себе)
(2) Коме је Мира ткала овај ћилим?
(3) Кога Мира најбоље познаје?
(4) С ким се Мира најгоре слаже?
(5) На коме Мира воли да види те лепе хаљине?

3 - The adverb само "only":

(1) Колико вам динара недостаје? (само један)
(2) Због колико динара се он љути на вас?
(3) Колико суми новца се он нада?
(4) Колико новца сте узајмили од њега?
(5) С колико новца сте дошли овамо?
(6) У чему је разлог вашег неслагања?

4 - The pronoun исти when it is not preceded by another demonstrative pronoun:

(1) Јуче је овуда прошао један капетан. Ко је ово? То је исти капетан који је јуче прошао овуда.
(2) Ја сам дошао овамо ради ове књиге. Ради које књиге сте ви дошли?

(3) Ја сам послао молбу за запошљење директору Прве београдске гимназије, а ви?
(4) Ја сам наставнику поставио питање о генитиву, а ви?
(5) Господин Симић ме увек поздрављa речима: "Здраво, соколе", а вас?
(6) Ја често срећем Милана на Малом Калимегдану, а ви? (то исто место)

5 - The pronoun исти meaning "the (very) same" and preceded by the demonstrative pronouns овај, тај, онај:

(1) Ја сам се родио 7-III-1933, а ви? (тај исти дан)
(2) Наша чета је напредовала према оном зеленом брду, а ваша?
(3) Коју лекцију сте учили данас? (она иста лекција)
(4) Којим возом сте јутрос допутовали?
(5) У којој књизи сте то прочитали?

6 - The pronoun исти meaning "the same sort of" and preceded or followed by the demonstrative pronouns овакав, такав, онакав (оволики, толики, онолики):

(1) Мој аутомобил је био,а ваш?
(2) Мој дед је умро од болести срца, а ваш?
(3) Ви пишете једној врло младој девојци, а ваш брат?
(4) Ја бих волео да имам једну сеоску кућу, а ви?
(5) Ја волим да радим с паметним људима, а ви?
(6) Моја жена се најбоље осећа на хладном времену, а ваша?
(7) Ја читам једну књигу од 100 страна, а ви? (иста толика књига)

B - DETERMINATIVE PRONOUNS

Drill determinative pronouns by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer or give the pattern to the students, whichever is applicable.

1 - Determinative pronoun онај ко (тај ко):

(1)	Ко много зарађује?	(много радити)
(2)	Ко је болестан?	(нешто болети)
(3)	Ко купује аутомобил?	(потребан)
(4)	С ким се ви никад не расправљате?	(добро се слагати)
(5)	О коме ви говорите добро?	(мислити добро)

2 - Determinative pronoun оно што or то што:

(1)	Шта ви желите да купите?	(потребно)
(2)	На шта ви не трошите новац?	(моћи без)
(3)	Шта ви поклањате својој ћерки?	(радовати се)
(4)	Шта ваша жена често кува?	(радо јести)
(5)	Чим ви путујете кад се журите?	(најбрже стићи)
(6)	Шта ви и ваша породица често гледате на телевизији?	(уживати)

3 - Determinative pronouns овај (тај, онај) који, ова (та, она) која, ово (то, оно) које:

(1) Мој коњ је оседлан. Који коњ је мој?
(2) Ваш коњ пасе поред оног храста. Које дрво је храст?
(3) Ја идем према вашем столу. Који сто је ваш?
(4) Ја сам дошао пред ваш сто. Који сто је ваш?
(5) Ја стојим пред вашим столом. Који сто је ваш?
(6) Моја књига је на Петровом столу. Који сто је Петров?
(7) Сава утиче у Дунав код Београда. Која река је Сава?
(8) Нови Сад је поред Дунава. Која река је Дунав?
(9) Сава тече ка Дунаву. Која река је Сава?
(10) Сава утиче у Дунав. Која река је Дунав?
(11) Бродови иду Дунавом од Немачке до Црног Мора. Која река је Дунав?
(12) Град Сисак је на реци Сави. Која река је Сава?
(13) Највеће полуострво на југу Европе се зове Балканско Полуострво. Које полуострво се зове Балканско Полуострво?
(14) Око Балканског Полуострва су Јадранско и Егејско Море. Које је Балканско Полуострво?
(15) Према Апенинском Полуострву су Алпи. Које је Апенинско Полуострво?
(16) Пут за Турску води кроз Балканско Полуострво. Које је Балканско Полуострво?

(17) Балканско Полуострво се завршава Пелопонеским Полуострвом. Које је Пелопонеско Полуострво?
(18) Југославија се налази на Балканском Полуострву. Које је Балканско Полуострво?
(19) Срем, Банат и Бачка су крајеви северно од Саве и Дунава. Који крајеви су Срем, Банат и Бачка?
(20) Југославија добија највише хране из Баната и Бачке. Који крајеви су Банат и Бачка?
(21) Југославија има довољно хране захваљујући Банату и Бачкој. Који крајеви су Банат и Бачка?
(22) Банат и Бачку је некад држала Аустроугарска. Који крајеви су Банат и Бачка?
(23) Банатом и Бачком теку Дунав и Тиса. Који крајеви су Банат и Бачка?
(24) У Банату и Бачкој нема планина. Који крајеви су Банат Бачка?

4 - Determinative pronouns овакав (такав, онакав) какав, оваква (таква, онаква) каква, овакво (такво, онакво) какво:

(1) Ја знам какав је човек ваш отац, али не знам какав сте човек ви?
(2) Ја знам од каквог је посла живео ваш отац, али не знам од каквог посла живите ви?
(3) Ја сам чуо каквој девојци ви пишете, али нисам чуо каквој девојци пише ваш брат?
(4) Сви знају какав посао ја имам, али нико не зна какав посао имате ви?
(5) Ваш отац се бавио трговачким послом. Каквим ћете се послом бавити ви?
(6) Ви сте јуче били у црном оделу. У каквом оделу је био ваш пријатељ?
(7) Ја живим у великој кући, а ви?
(8) Петар је учио из добре књиге, а ви?
(9) Петар је купио добру књигу, а ви?
(10) Петар се радује доброј књизи, а ви?
(11) Ваш брат се оженио добром и лепом девојком, а ви?
(12) Ваш брат је учио у доброј школи, а ви?
(13) Ваш отац је имао јако срце, а ви?
(14) Ја знам каквог мишљења је Петар, али не знам каквог сте мишљења ви?
(15) Ја се радујем лепом времену, а ви?
(16) Ја имам здраво тело,а ви?
(17) Ја сам путовао Јадранским Морем, а ви?
(18) Ја уживам у лепом времену, а ви?
(19) Ове бараке су жуте, а какве су оне?
(20) Ја се бојим тешких болести, а ви?
(21) Ја се надам бољим временима, а ви?
(22) Ја познајем врло важне личности, а ви?

(23) Ја се служим само лепим речима, а ви?
(24) Ја говорим о важним стварима, а ви?

5 - Determinative pronouns оволики (толики, онолики) колики, оволика (толика, онолика) колика, оволико (толико, онолико) колико:

(1) Ова соба је велика. Колика је ваша соба?
(2) Ја стојим поред велике табле. Поред колике табле стоје наставници у оној учионици?
(3) Ја сам некад живео у великом граду, а ви?
(4) Ја сам се возио једним великим бродом. Коликим сте се бродом ви возили?
(5) Ја имам сина од две године, а ви?

6 - Determinative adverbs овако како, тако како, онако како and conjunctions као што or како:

(1) Do it as you can.
(2) Let us do it as they say.
(3) Did you do it as you promised?
(4) He does everything as one should.
(5) I could do it as fast as I thought.
(6) We shall write this as we intended.
(7) Let it be as God will.
(8) She read it as you told her.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

Ратна морнарица

Све државе које имају излаз на море имају већу или мању ратну морнарицу. Југославија има излаз на Јадранско Море у дужини од око 650 километара. Због тога и Југославија има своју ратну морнарицу. Пошто је земља мала и сиромашна, она не може да држи онолику ратну морнарицу колику држе Сједињене Америчке Државе или друге богате државе.

Ако мало испитамо југословенску обалу, видећемо да је она пуна залива и лука као и да се пред обалом налазе многа острва.

Пошто југословенска ратна морнарица има задатак да штити комуникације поред обале и саму обалу од непријатељског напада, то она има већи број малих борбених бродова. Она нема носаче авиона, бојне бродове, тешке крстарице и океанске подморнице. Она има више торпедних чамаца, разарача, лаких крстарица, минополагача и неколико подморница.

Југословенска ратна морнарица није способна да води рат по океанима и далеко од својих база, али је способна да води мали рат. Могло би се рећи да се та морнарица вежба и спрема за "герилски рат" на мору.

Мали бродови ратне морнарице су способни да се брзо појаве и да нападну и веће непријатељске бродове.
Југословени су одлични морнари, познају добро своју обалу и море и као противници могу бити врло опасни.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

In a haberdashery

Janko was in a good mood today, so he decided to buy some things in a haberdashery. As he was walking on Prince Michael's street, he met his friend Dickson and invited him to accompany him. Dickson was very glad to go with him because he had just been thinking that he had not seen a haberdashery yet.

They went to a haberdashery where a friend of Janko, Stojan Lukich, was employed. Until the end of the Second World War Stojan had been owner of the store, but now he was only employed in it as its head, because after the war almost all private property was nationalized.

When they arrived at the haberdashery, Janko introduced Dickson to his friend. While Janko was looking for the things he wanted to buy, Dickson and Lukich had a very interesting conversation. Lukich told him that through hard and honest work he had acquired that store but it wasn't his any more. This had not happened only to him, of course, but to most Yugoslavs and they were not satisfied with nationalization at all. Dickson hoped that time would change everything and that trade would pass into private hands again.

Stankovich chose some linen and cotton shirts - white and colored, two undershirts, long winter drawers, a tie and some cuff links.

When Dickson saw hats, scarfs, gloves, sweaters and some other articles, he asked Lukich if those articles were manufactured in Yugoslavia. Lukich said that they were, but that they weren't of as good a quality as those he had imported before the war. The reason for this was that although Yugoslavia had plenty of raw materials, it had only a few industrial experts.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Југословенска ратна морнарица

Јадранско море је мало и затворено море. Оно се налази између Италије, Југославије и Албаније. Дуго је 800, а широко око 200 километара. Његова источна обала у дужини око 650 километара припада Југославији. Испред ове обале налазе се многа мала и велика острва, а у обали су многи већи и мањи заливи и луке. За заштиту своје обале Југославија има ратну морнарицу.

Југословенска ратна морнарица има све оне задатке које имају и морнарице других држава. Она штити обалу од непријатељских напада, обезбеђује пловидбу својих бродова и напада непријатељске бродове и комуникације.

Ратна морнарица се састоји од површинских бродова, подморница, морнаричке авијације, обалске артиљерије и морнаричких база.

Површински бродови југословенске ратне морнарице су лаке

РАТНА МОРНАРИЦА

XCV

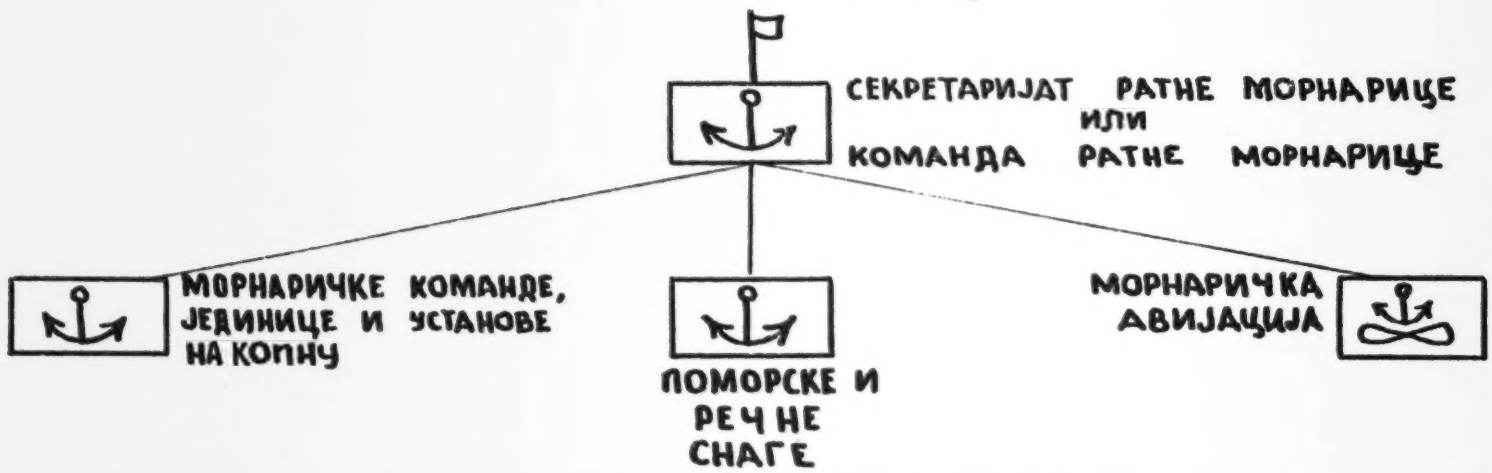

I ПОВРШИНСКИ БРОДОВИ:

1- БОЈНИ БРОД „АЈОВА"

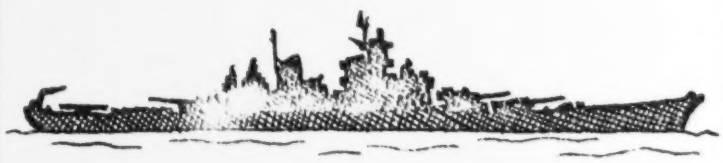

2- НОСАЧ АВИОНА: ЕСЕКС

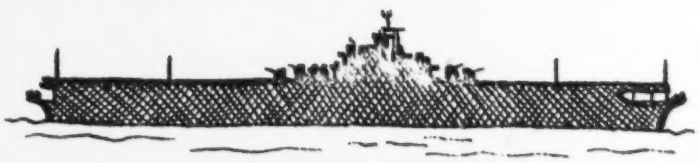

3- ЛАКА КРСТАРИЦА „ФАРГО"

4- ТЕШКА КРСТАРИЦА „ОРЕГОН"

5- РАЗАРАЧ „САМЕР"

6- ПАТРОЛНИ БРОД

7- МИНОЛОВАЦ

8- МИОПОЛАГАЧ

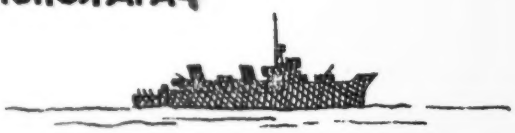

9- ТРАНСПОРТНИ БРОД

10- ДЕСАНТНИ БРОД

11- ПОМОЋНИ БРОД

12- ТОРПЕДНИ ЧАМАЦ

II ПОДМОРНИЦЕ

крстарице, разарачи, минополагачи, чистачи мина и торпедни чамци. Она такође има и неколико малих подморница. Цела Југословенска морнарица је организована за мали, "герилски рат", на мору. Због тога њена флота и нема носаче авиона, бојне бродове, тешке крстарице и океанске подморнице. Она није способна да води агресиван рат на мору.

Југословенска ратна морнарица је мала, али је способна да брани своју обалу и да спречава десанте непријатељу а не и да изазове непријатељску морнарицу на борбу на отвореном мору.

Југословени су познати као врло добри морнари што олакшава обуку.

Поред обале Јадранског Мора, Југославија има и један излаз на море у Солуну.

Питања на штиво

1. Како се зове море поред југословенске обале?
2. Између којих држава се налази Јадранско Море?
3. Какво је Јадранско Море?
4. Колико је дуго Јадранско Море?
5. Колико је широко Јадранско Море?
6. Која обала Јадранског Мора припада Југославији?
7. Колико је дуга југословенска обала Јадранског Мора?
8. Шта се налази испред југословенске обале?
9. Шта се налази у југословенској обали?
10. Шта има Југославија за заштиту своје обале?
11. Да ли југословенска ратна морнарица има све задатке које имају морнарице других држава?
12. Који су задаци југословенске ратне морнарице?
13. Из чега се састоји југословенска ратна морнарица?
14. Који су површински бродови ратне морнарице?
15. Има ли југословенска ратна морнарица подморнице?
16. За који је рат организована југословенска ратна морнарица?
17. Да ли југословенска ратна морнарица има носаче авиона?
18. Да ли југословенска ратна морнарица има бојне бродове?
19. Да ли југословенска ратна морнарица има тешке крстарице?
20. Да ли југословенска ратна морнарица има океанске подморнице?
21. Је ли југословенска ратна морнарица способна за агресиван рат?
22. Који рат она може да води?
23. Је ли југословенска ратна морнарица способна да води герилски рат на мору?
24. Да ли она може да изазове непријатељску ратну морнарицу на борбу на отвореном мору?

25. Да ли је југословенска ратна морнарица способна да брани своју обалу?
26. Може ли она да спречи непријатељске десанте?
27. Какви су морнари Југословени?
28. Шта има Југославија у Солуну?
29. Које америчке флоте ви знате?
30. Кажите имена неких америчких бојних бродова?
31. Знате ли име неког америчког носача авиона?
32. Знате ли име неке америчке тешке крстарице?
33. Знате ли име неке америчке океанске подморнице?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

XCV
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The eastern (istočna) coast of the Adriatic Sea in the length of about 650 kilometers belongs to Yugoslavia.
2. If we examine a little a map of this coast, we shall see that there are many islands along it and many bays and harbors in it.
3. These islands and bays facilitate the defense of the coast.
4. That is good for Yugoslavia, because as a poor country it cannot maintain a large navy.
5. The Yugoslav Navy is made up of surface ships, submarines, coast artillery and naval bases.
6. It has only one fleet which consists of smaller surface warships (light cruisers, destroyers, mine layers, mine sweepers, torpedo boats and patrol boats), auxiliary ships and several smaller submarines.
7. It does not have battle ships, aircraft carriers, heavy cruisers and ocean submarines.
8. It is not capable of waging an aggressive war or challenging an enemy fleet in the open sea.
9. However, it can protect the Yugoslav coast from enemy raids, secure navigation along the coast and prevent enemy landings.
10. Yugoslavia also has an exit to the Aegean (Egejsko) Sea in the harbor of Salonica.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2342-àgresīvan, adj. m. àgresīvna, f. àgresīvno, n.	- aggressive
-àgresīvno, adv.	- aggressively
2343-báza, f.	- base
*1021 & *1532-bòrbenī brōd, m.	- warship
2344-čámac, m. gen. sing: čámca	- boat
2345-dèsant, m.	- landing
*1021 & *1535-dèsantni brōd, m.	- landing ship
2346-dužìna, f.	- length
2347-flȍta, f.	- fleet
2348-ispítati, v.t.pfv. pr.t: ispitām;ispítajū	- to explore, to investigate; to interrogate; to examine
*2348-ispitívati, v.t.ipfv. pr.t: ispitujem;ispìtuju	- to explore, to investigate; to interrogate; to examine
2349-izàzvati, v.t.pfv. pr.t: izazòvem;izazòvu	- to challenge; to provoke
*2349-izazivati, v.t.ipfv. pr.t: izàzīvām;izazívajū	- to challenge; to provoke
2350-ìzlaz, m.	- exit
2351-krstàrica, f.	- cruiser
2352-minolóvac, m. gen. sing: minolóvca	- mine sweeper
2353-minopolàgač, m.	- mine layer
*1017 & *1224-nòsāč aviòna, m.	- aircraft carrier

2354-okèān, m.	- ocean
*2354-okèānskī, adj.	- ocean, adj.
2355-olàkšati, v.t.pfv. pr.t: olàkšām;olàkšaju	- to facilitate, to lighten
*2355-olakšavati, v.t.ipfv. pr.t: olàkšāvām;olakšávajū	- to facilitate, to lighten
2356-ȍstrvo, n.	- island
2357-pàtrōlnī, adj.	- patrol, adj.
*1021 & *2357-pàtrōlnī brōd, m.	- patrol boat
2358-pòdmōrnica, f.	- submarine
2359-površìna, f.	- surface
2360-razàrāč, m.	- destroyer
2361-sačìniti, v.t.pfv. pr.t: sàčinīm;sàčinē	- to compose
*2361-sačinjávati, v.t.ipfv. pr.t: sačìnjāvām;sačinjávajū	- to compose
2362-sirȍmašan, adj. m. sirȍmašna, f. sirȍmašno, n.	- poor
-sirȍmašno, adv.	- poorly
2363-sprȅčiti, v.t.pfv. pr.t: sprēčīm;sprēčē	- to prevent, to hinder
*2363-sprečávati, v.t.ipfv. pr.t: sprèčāvām;sprečávaju	- to prevent, to hinder
2364-štítiti, v.t.ipfv. pr.t: štītīm;štîtē	- to protect
*2364-zaštítiti, v.t.pfv. pr.t: zàštītīm;zàštītē	- to protect
2365-tȍrpēdni, adj.	- torpedo, adj.
2366-záliv, m.	- bay, harbor

DEVEDESET-ŠESTA LEKCIJA
NINETY-SIXTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

INDEFINITE PRONOUNS (See Par. 296)

Drill the indefinite pronouns by asking the questions or by having the students translate the sentences listed below. Before beginning the drill on each pronoun give the pattern to the students. Point to the word or phrase that must be included in the answer besides the respective indefinite pronoun.

1 - The indefinite pronoun neko:

(1)	Ko vam je javio da dolazim?	(od vaših)
(2)	Koga se tako boji vaše dete?	(koga se svako boji)
(3)	Kome ste me prijavili?	(ko vam to neće oprostiti)
(4)	Koga ste pozvale na večeru?	(koga vi volite)
(5)	S kim ste se raspravljali onako dugo?	(koga vi ne poznajete)
(6)	O kome ste govorili s Petrom?	(ko je odavno umro)

2 - The indefinite pronoun nešto:

(1)	Šta se dogodilo?	(strašno)
(2)	Čega ste željni?	(što ne mogu da dobijem)
(3)	Čemu se vi radujete?	(što će se uskoro dogoditi)
(4)	Šta ste vi uradili danas?	(što je odavno moralo da se uradi)
(5)	Čim se bavi vaš brat?	(vrlo opasnim)
(6)	U čemu on uživa?	(što je teško)
(7)	Čim ste ih počastili?	(jakim)

3 - The indefinite pronoun nešto used as an adverb:

(1)	Šta vam je doneo?	(novca)
(2)	Šta treba da ponesemo sobom?	(hrane)
(3)	Šta se dogodilo s vama?	(smo se raspravljali)
(4)	Kako je vaša majka?	(bolesna)
(5)	Kako je vaš otac?	(kašlje)
(6)	Kako se vi osećate?	(me boli glava)
(7)	Kako ste se osećali sinoć?	(sam bio umoran)
(8)	Kako ste jutros znali dijalog?	(gore nego juče)
(9)	Koliko ste zaradili ove nedelje?	(više nego prošle)
(10)	Šta ste pili?	(vina)

4 - The English "some" as a counterpart of the Serbo-Croatian genitive partitive:

(1) I want some tea.
(2) We ought to buy some bread.
(3) They need some money.
(4) You drank some wine while we drank some coffee.
(5) He needs some paper.

5 - The indefinite pronouns neki, neka, neko:

(1)	Ko vas je dovukao u garažu?	(vojnik iz Fort Orda)
(2)	Od koga zavise sve te stvari?	(činovnika u pošti)
(3)	Kome treba da prijavim ko je otsutan?	(podoficiru iz čete)
(4)	Koga ste najpre sreli kad ste došli ovamo?	(Dalmatinca)
(5)	S kim ste se rvali?	(sportistom)
(6)	Gde ste zaposlili svojeg prijatelja?	(hotelu)
(7)	Ko je zaštitio vaše dete od vatre?	(žena iz naše ulice)
(8)	Odakle je poleteo vaš avion?	(ravnice u Nemačkoj)
(9)	Koga je ispitivala policija?	(staru gospođu)
(10)	S čim su uporedili vašu sestru?	(lepom slikom iz galerije)
(11)	O kome ste razmišljali?	(staroj ujni)
(12)	Ko je zvonio na vratima?	(dete)
(13)	Pored koga ste čekali kad ste sedeli kod berberina?	(deteta)
(14)	Čemu treba da zahvalimo što je g. Petrović ljut?	(teškom pitanju)
(15)	Šta ste merili tom čašom?	(piće)
(16)	Čim se ove životinje hrane?	(mladim drvećem)
(17)	Gde su neprijateljski topovi?	(brdu iza one šume)
(18)	Ko je stanovao u ovoj zgradi pre vas?	(ljudi s juga)
(19)	Odakle su došle ove ptice?	(južne zemlje)
(20)	Kome treba da se izvinim?	(gospođama koje su vas čule)
(21)	Koga ste izazivali na borbu?	(mladiće koji su se pravili važni)
(22)	S kim ste išli u berbernicu?	(poznanicima)
(23)	Gde žive ovakve ribe?	(rekama u Južnoj Americi)

6 - The English indefinite article "a" or "an" as counterpart of the Serbo-Croatian indefinite pronouns neki, neka, neko:

(1) A stranger entered your house.

(2) A family from your town is calling on you.
(3) He met a sick man who could not walk.
(4) There stood a man with a green hat.
(5) Children were helping an old lady.

7 - The numerals jedan, jedna, jedno used instead of the indefinite pronouns neki, neka, neko:

(1) A friend of mine gave this to me.
(2) A rich woman died in this house yesterday.
(3) He lives in a hotel on the main street.

8 - The indefinite pronouns nekakav, nekakva, nekakvo:

(1)	Šta je ovo?	(rečnik)
(2)	Oko čega se raspravljaju?	(računa)
(3)	Kome trebaju te stare stvari?	(turistima)
(4)	Šta ćete pokloniti svom bratu?	(konja)
(5)	Čim on to popravlja?	(alatom)
(6)	Gde je on učio da kuva?	(brodu)
(7)	Šta je ono onde?	(slika)
(8)	Radi koga ste došli ovamo?	(dece)
(9)	Ka čemu se sad kreće naš brod?	(luci)
(10)	Koga posmatrate?	(gospođicu)
(11)	Čim vas je ponudio?	(šljivovicom)
(12)	Gde ste razmenili novac?	(banci)
(13)	Šta je ono na vašem stolu?	(pero)
(14)	Radi čega je Petar otišao u grad?	(sedla)
(15)	Čemu se približava naš brod?	(pristaništu)
(16)	U šta gleda ona devojka?	(ogledalo)
(17)	Čim ćete se vi pokriti?	(ćebetom)
(18)	Gde je on dosada živeo?	(ostrvu)
(19)	Ko je bio na sedeljci?	(poznanici mog brata)
(20)	Od čega se pravi ovaj lek?	(korenja)
(21)	Prema čemu se sada krećemo?	(zgradi)
(22)	Šta oni sada izgrađuju?	(rovove)
(23)	Čim ste isekli ovaj papir?	(makazama)
(24)	O čemu vi sad razmišljate?	(molbama)

9 - The indefinite adverb nekako:

(1) We shall finish it somehow.
(2) They somehow caught up with us.
(3) She will explain that to them somehow.
(4) We somehow succeeded in finishing our job on time.

10 - The indefinite pronouns nečiji, nečija, nečije:

(1)	Šta je ono tamo u mraku?	(pas)
(2)	Pored čega ste prošli kad ste išli tamo?	(automobila)

(3) Prema čemu ide onaj pas? (jelu)
(4) Na koga ste naišli idući tim putem? (dete)
(5) Čim se igralo vaše dete? (puškom)
(6) Gde je noćio taj zarobljenik? (dvorištu)

11 - The indefinite adverb nekoliko:

(1) Koliko novca imate? (dinara)
(2) Koliko još ostajete ovde? (dana)
(3) Koliko ste pili? (čaša)
(4) Otkada ste u Montereju? (meseci)
(5) Koliko uniformi imate?

12 - The indefinite pronouns used in questions:

(1) Didn't someone look for me?
(2) Didn't someone bring in my books?
(3) Didn't someone tell you that I was sick?
(4) Why are some newspapers published (issued) in the mornings, and some in the evening?
(5) Why do some of you learn faster, and some more slowly?
(6) Why are some people happy, but many are not?
(7) Why are some of us healthy, but some are not?
(8) Why will some tourists arrive tonight, and some tomorrow?

13 - The indefinite pronouns used in negative statements which are affirmative in meaning:

(1) He never covers ten miles without something going wrong with his car.
(2) You should not go to work without eating something.
(3) She never goes to town without buying something.
(4) He cannot live one day without forgetting something.
(5) They never came to school without having something to complain about.

14 - The indefinite pronouns used in conditional clauses:

(1) Had someone entered, they would not have done that.
(2) If someone else had told me that, I would not have believed him.
(3) If somebody asks you, tell the truth.
(4) Please, inform me if something happens.
(5) If she heard something, she would tell us.

B - INTERROGATIVE - RELATIVE PRONOUNS USED INSTEAD OF INDEFINITE PRONOUNS (See Par. 296D)

Drill the use of interrogative - relative pronouns instead of indefinite pronouns by having the students turn the following statements into questions. Before beginning the drill give the pattern to the students.

(1)	Ti si nekoga sreo pred kućom.	Jesi li koga sreo pred kućom?
(2)	Neko mu je već rekao.	
(3)	Ona mu je nešto ponudila.	
(4)	Ja sam vam nešto obećao.	
(5)	Vi ste videli nekakav film.	
(6)	Oni imaju nekakve slike.	
(7)	Oni su videli nekakvu životinju.	
(8)	Vi ste dobili neko pismo.	
(9)	On će pročitati neke knjige.	
(10)	Ona ima neke stvari koje joj ne trebaju.	

DRUGI DEO
DIJALOG

Veridba gospodice Stanković

LICA
Stevan Marić, sveštenik
General i g-da Stanković
Danica Stanković, njihova ćerka

1. Sv: Hajde, uime Boga, da obavimo ovaj sveti čin veridbe. Neka verenik i verenica dodu pred mene.

B P i D S: (Staju pred sveštenika okrenuti prema ikoni) Blagoslovi, Oče.

2. Sv: Bog vas blagoslovio, deco moja. (Branku) Voliš li ti Danicu Stanković i želiš li da je uzmeš za ženu? Da te neko nije primorao na to?

B P: Ja volim Danicu Stanković i želim da je uzmem za ženu. Niko me nije primorao na ovaj korak.

3. Sv: (Danici) Voliš li ti Branka Perića i želiš li da se udaš za njega? Da te neko nije primorao na to?

D S: Ja volim Branka Perića i želim da se udam za njega. Niko me nije primorao na ovaj korak.

4. Sv: Bog vas blagoslovio. (Čita svete knjige, zatim peva dok verenici ljube časni krst.)

G-đa S: Gospodo i gospođe, izvolite u trpezariju. Tamo ćemo da čestitamo i nazdravimo verenicima.

SECOND PART
DIALOGUE

Miss Stankovich's engagement

Branko Perić, arhitekta
Robert Dikson
Rodaci i drugi gosti

1. Priest: Let us, in the name of God, perform this holy act of betrothal. Let the fiancé and fiancée come before me.

B P and D S: (Step before the priest, facing the icon) Bless us, Father.

2. P: God bless you, my children. (To Branko) Do you love Danica Stankovicn and do you want to take her as your wife? Has anyone perhaps forced you into this?

B P: I love Danica Stankovich and wish to marry her. No one has forced me to take this step.

3. P: (To Danica) Do you love Branko Perich and do you wish to marry him. Has anyone perhaps forced you into this?

D S: I love Branko Perich and wish to marry him. No one has forced me to take this step.

4. P: God bless you. (Reads the holy books, then sings while the engaged couple kiss the Holy Cross)

Mrs. S: Ladies and gentlemen, step into the dining room, please. There we'll congratulate and toast the engaged couple.

Veridba gospođice Stanković XCVI

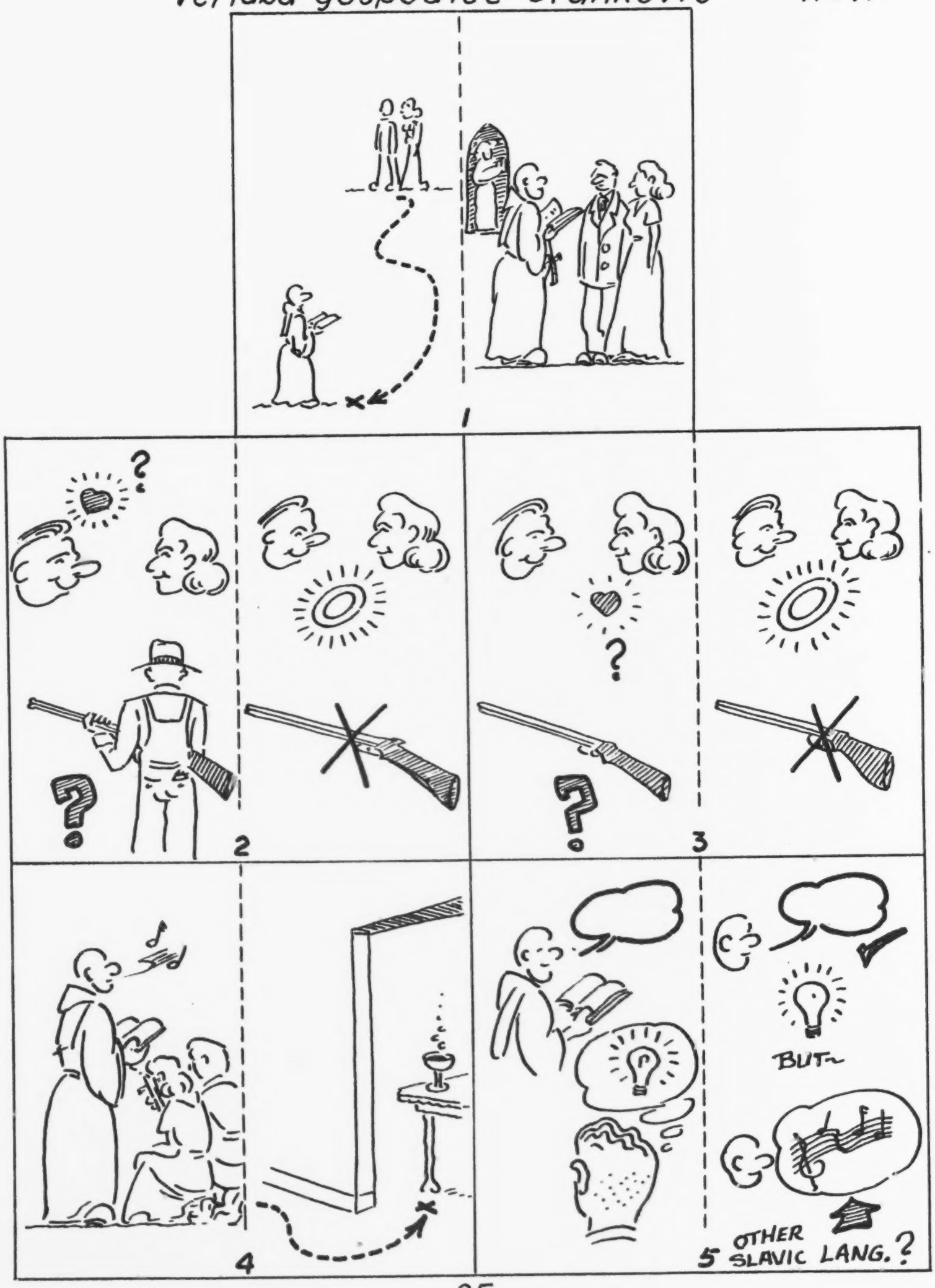

(Rodaci i gosti čestitaju verenicima i ljube se sa njima. Neki nazdravljaju verenicima želeći im svaku sreću.)

(Relatives and guests congratulate the engaged couple and kiss them. Some drink to their health wishing them every happiness.)

5. G.S: G. Diksone, da li ste razumeli šta je sveštenik rekao?

R D: Razumeo sam sve što je rekao, ali kad je pevao nešto sam razumeo, ali ne sve. Izgleda da je to nekakav drugi slovenski jezik.

5. Gen S: Mr. Dickson, did you understand what the priest said?

R D: I understood everything he said, but when he chanted, I understood something, but not all. It seems that it was some other Slavic language.

6. G.S: Da. U svim našim verskim obredima mi još upotrebljavamo staroslovenski jezik.

R D: Ja sam se nekako osećao kao da sam u crkvi.

6. Gen S: Yes. In all our religious rites we still use the old Slavic language.

R D: Somehow I felt as if I were in a church.

7. G-da S: G. Diksone, hajdete da vas upoznam s verenikom svoje ćerke. On je krasan mladić.

R D: Izvinite me, g. generale. Ja sam zaista uživao da razgovaram sa vama o veri i verskim obredima.

7. Mrs. S: Come, Mr. Dickson, I want to introduce you to my daughter's fiancé. He is a wonderful young man.

R D: Excuse me, General. I certainly enjoyed talking with you about religion and religious rites.

8. G-da S: Branko, ovo je naš prijatelj g. Dikson. On odlično govori naš jezik, iako je svega nekoliko meseci ovde.

R D: Čestitam vam, g. Periću i g-dice Danice, i želim vam svaku sreću u životu.

8. Mrs. S: Branko, this is our friend, Mr. Dickson. He speaks our language excellently, though he has been here only several months.

R D: Congratulations, Mr. Perich and Miss Danica, and I wish you every happiness in life.

9. B P i D S: Hvala lepo, g. Diksone. Molim vas, recite nam štogod o Americi. Mi se nadamo da ćemo se iseliti tamo.

R D: Odlično. Za arhitekte ima posla u celom svetu.

9. B P and D S: Thank you very much, Mr. Dickson. Please, tell us something about America. We expect to emigrate there.

R D: Fine. There's work for architects all over the world.

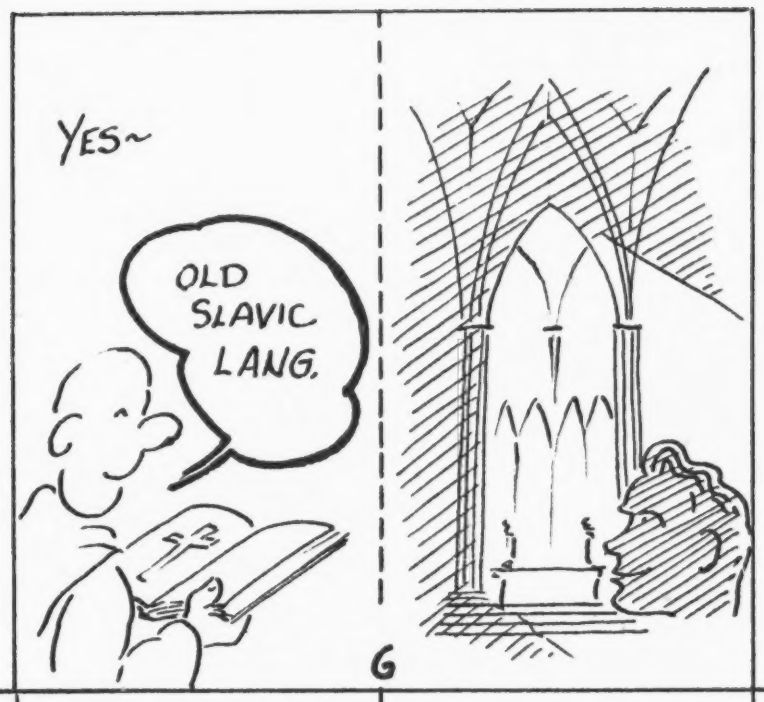
YES~
OLD SLAVIC LANG.
6

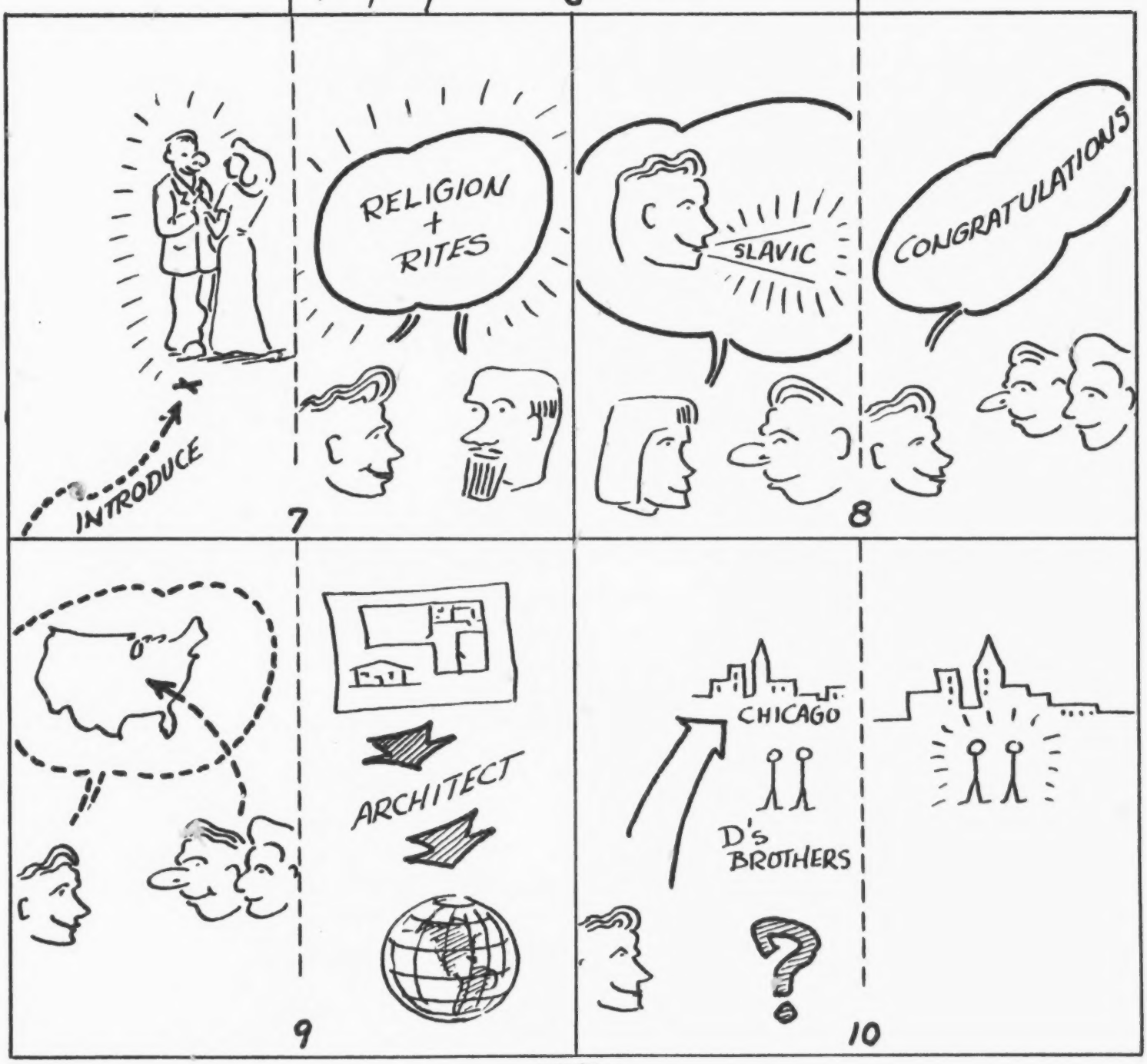
INTRODUCE
7
RELIGION + RITES
SLAVIC
8
CONGRATULATIONS
ARCHITECT
9
CHICAGO
D's BROTHERS
10

10. B P: Danica mi reče da ste u Čikagu vrlo često bili sa njenom braćom. Kako su se oni snašli u Novom svetu?

R D: Oni odlično napreduju.

10. B P: Danica told me that you were very often with her brothers in Chicago. How are they getting along in the New World?

R D: They are progressing excellently.

PAR. 296 - INDEFINITE PRONOUNS

A - The commonest Serbo-Croatian indefinite pronouns are formed by prefixing interrogative relative pronouns (see Par. 32, Vol II, p. 104) with the prefix не.

1 - Неко "somebody, someone" and нешто "something" are independent indefinite pronouns. Неко is declined like ко and нешто like што (see Par. 216, Vol VII, p. 176).

(2) Да те неко није приморао на то?
Рекао сам некоме да те обавести о томе, али се не сећам коме.
I told someone to inform you about that, but I don't remember whom.

(5) Кад је певао, нешто сам разумео, али не све.
Нешто му се десило, али нико не зна шта.
Something happened to him, but nobody knows what.
Дете се уплашило нечега па плаче.
The child got scared of something and is crying.

Note: Нешто is also used as an adverb of quantity meaning "some", "rather", "a little":

Остало ми је нешто новаца, па бих желео да купим једну кошуљу.
I have some money left and I would like to buy a shirt.
Моја жена се осећа нешто рђаво.
My wife feels rather badly.
Он је сада нешто бољи ученик него што је био раније.
He is now a little better student than he was before.

If "some" is a simple counterpart of the Serbo-Croatian genitive partitive (see Par. 79, Vol III, p. 130), it is not translated at all.

2 - Неки, m., нека, f., неко, n. mean "some", "certain" and they are contracted and commoner forms of некоји, m., некоја, f., некоје, n. The declension endings for

the former are the same as those of definite adjectives the stem of which does not end in a palatal consonant (see Par. 210, Vol VII, p. 117). The latter are declined as koji, koja, koje (see Par. 217, Vol VII, p. 179).

(4) Неки наздрављају вереницима желећи им сваку срећу.
Овде је био неки човек и питао за вас.
Some man was here and asked for you.
Нека жена чека пред кућом.
Some woman is waiting in front of the house.
Неко дете иде улицом плачући.
Some child is going along the street crying.

Note: (1) The English indefinite article "a" (or "an") is sometimes translated with неки, нека, неко:

There was once a czar and he had a very pretty daughter.
Био је једном неки цар и имао врло лепу ћерку.
An old woman has entered the house.
Нека стара жена је ушла у кућу.

(2) Неки, нека, неко are sometimes replaced by један, једна, једно:

Док сам шетао у парку, напао ме је један непознати човек.
While I was walking in the park, I was attacked by an unknown man.

3 - Некакав, m., некаква, f., некакво n. mean "some", "certain", "of a certain kind". They are declined as какав, каква, какво (see Par. 217, Vol VII, p. 179) and are used interchangeably with неки, нека, неко (see 2 above):

(5) Изгледа да је то некакав други словенски језик.
Они станују у некаквој врло старој кући.
They live in some very old house.
Купио ми је некакво одело које уопште не волим.
He bought me a (some) suit that I don't like at all.

Note: Некако is an adverb of manner and means "somehow", "in some way".

(6) Ја сам се некако осећао као да сам у цркви.

4 - Нечији, m., нечија, f., нечије, n. mean "somebody's", "someone's" and they are declined as чији, чија, чије (see Par. 217, Vol VII, p. 177):

Нечије краве су ушле у башту и појеле сав купус.
Somebody's cows entered the garden and ate all the cabbage.

5 - Неколик, m., неколика, f., неколико, n. are very seldom used as adjectival pronouns, but the neuter gender is used quite often as an adverb of quantity meaning "a few", "several":

(8) Он одлично говори наш језик, иако је свега неколико месеци овде.

C - The indefinite pronouns listed under A and B above besides being used regularly in affirmative statements, are also used:

1 - In questions:

a - When the question is not emphatic or when an affirmative answer is expected (otherwise a general pronoun is used - see Par. 299, Lesson XCVIII in this volume):

(3) Да те неко није приморао на то?

b - When the question refers to a part of the object spoken about or when the question does not refer to неко, нешто or to a word determined by неки, нечији, некакав, неколик:

Зашто су неки ученици марљиви, а неки нису?
Why are some students diligent, but some are not?
Зашто ваш пас на некога лаје, а на некога не?
Why does your dog bark at some (people), but at others he does not?
Зашто су иста одела у неким радњама много скупља него у другим?
Why are the same suits much more expensive in some stores than in others?

2 - In negative sentences which are affirmative in meaning:

Он се никад не врати из канцеларије а да ми нешто не донесе.
He never comes back from the office without bringing me something.

3 - In conditional clauses (see Par. 181, Vol VI, p. 104) when emphasis is not laid upon what is expressed by неко, нешто or a word determined by неки, etc. and when a positive fact is expressed (otherwise a general pronoun is used - see Par. 299, Lesson XCVIII in this volume):

Да ме је неко питао, не бих умео да му одговорим.
Had somebody asked me, I would not have been able to answer.
Ако је нешто урађено, урађено је његовом заслугом.
If something was done, it was done through his merit.

D - Indefinite pronouns listed under A and B above are sometimes replaced by interrogative - relative pronouns:

Сви су отишли, ко (неко) на север, ко (неко) на југ, а овде нико није остао.
All have departed, some northward some southward, and nobody has remained here.
Ако шта (нешто) чујете о њему, јавите ми.
If you hear something about him, let me know.
Желите ли коју (неку) спортску кошуљу?
Do you want some sport shirt?
Испричај ми коју (неку, какву, некакву) причу.
Tell me some story.

E - Other common indefinite pronouns are когод "somebody", "someone" and штогод "something":

(9) Молим вас, реците нам штогод о Америци.

Other indefinite pronouns of this class (којигод, чијигод, какавгод) are not frequently used.

F - There are other indefinite pronouns which are not as common as those listed under A, B and E above and they are listed below only for your information:

1 -	Понеко	- somebody, someone
	Понешто	- something
	Понеки, m. Понека, f. Понеко, n.	- some
2 -	Гдеко	- somebody, someone
	Гдешто	- something
	Гдекоји, m. Гдекоја, f. Гдекоје, n.	- some
3 -	Којеко	- just anybody
	Којешта	- just anything; nonsense
	Којекакав, m. Којекаква, f. Којекакво, n.	- any, of any kind
	Којечији, m. Којечија, f. Којечије, n.	- just anybody's, just anyone's

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

INDEFINITE PRONOUNS

Drill the indefinite pronouns by asking the questions or by having the students translate the sentences listed below. Before beginning the drill on each pronoun give the pattern to the students. Point to the word or phrase that must be included in the answer besides the respective indefinite pronoun.

1 - The indefinite pronoun неко:

(1)	Ко вам је то саветовао?	(ко познаје ствари)
(2)	Од кога си то чуо?	(ко је био присутан)
(3)	Коме сте предали случај?	(у кога имам поверења)
(4)	Кога је она срела на граници?	(кога није очекивала)
(5)	С ким сте били у позоришту?	(ко радо иде тамо)
(6)	О коме не треба говорити рђаво?	(ко је отсутан)

2 - The indefinite pronoun нешто:

(1)	Шта радимо после рада?	(што није тешко)
(2)	Чега се нерадо сећамо?	(што је било непријатно)

(3)	Чему се радујемо?	(за чим смо чезнули)
(4)	Шта једеш на крају ручка?	(што је слатко)
(5)	Чиме се поносите?	(што је добро)
(6)	У чему се сви слажу?	(што је корисно за све)

3 - The indefinite pronoun нешто used as an adverb:

(1)	Шта сте скупили у башти?	(јабука)
(2)	Колико је још остало вина у флаши?	(мало)
(3)	Како се њена мајка осећа?	(боље)
(4)	Да ли су цене намирницама исте?	(скочиле)
(5)	Је ли ваш брат млађи од вас?	(старији)

4 - The English "some" as a counterpart of the Serbo-Croatian genitive partitive:

(1) I would like to drink some coffee.
(2) Do you want some meat?
(3) Help yourself to some more fruit.

5 - The indefinite pronouns неки, нека, неко:

(1)	Ко вам је синоћ телефонирао?	(школски друг)
(2)	Од кога сте данас примили писмо?	(пословног пријатеља)
(3)	Коме сте послали пакет?	(рођаку)
(4)	Кога сте срели на пријему?	(бившег колегу)
(5)	С киме је њена сестра била на летовању?	(пријатељицом)
(6)	О чему су пилоти разговарали?	(бомбардовању)
(7)	Ко обично дочекује пацијенте код лекара?	(болничарка)
(8)	Чега се радо сећате?	(лепе књиге)
(9)	Чему се изненађујемо?	(неочекиваној новости)
(10)	Шта сте гледали синоћ на телевизији?	(спортску утакмицу)
(11)	С ким сте били у шетњи?	(познаником)
(12)	О чему се муж и жена понекад расправљају?	(ситници)
(13)	Шта је непријатељ употребио у том рату?	(ново борбено средство)
(14)	Одакле су се војници враћали?	(вежбалишта)
(15)	Чему је наша пешадија прилазила?	(утврђењу)
(16)	Куда су извиђачки авиони одлетели?	(извиђање)
(17)	Чиме је судија био заузет јуче?	(испитивањем)
(18)	О чему су официри расправљали?	(новом оруђу)
(19)	Ко вам је показао пут?	(младићи)
(20)	Од кога сте добили ту вест?	(познаника)
(21)	Коме сте послали поклоне о Божићу?	(сиромасима)

(22) Кога сте посетили прекјуче? (старе другове)
(23) С ким су генерали играли брица? (класним друговима)
(24) Где се предаје латински језик? (гимназијама)

6 - The English indefinite article "a" or "an" as a counterpart of the Serbo-Croatian indefinite pronouns неки, нека, неко:

(1) I was told that by a man on the street.
(2) A soldier from your platoon looked for you.
(3) Is that really an obstacle?

7 - The numerals један, једна, једно used instead of the indefinite pronouns неки, нека, неко:

(1) A friend of yours was here.
(2) A sister of yours telephoned that you were sick.
(3) I saw my dog carrying a bird.

8 - The indefinite pronouns некакав, некаква, некакво:

(1) Шта се ове недеље давало у позоришту? (ратни комад)
(2) Од кога си купио овај сир? (Грка)
(3) Коме је пуковник послао свој чланак? (војном часопису)
(4) Куда се сутра укрцавате? (француски брод)
(5) Чиме сте се служили преводећи овај текст? (енглеско-српскохрватским речником)
(6) На чему је јахао курир? (малом коњу)
(7) Шта се налази у овој згради? (стручна библиотека)
(8) Одакле сте извадили тај податак? (књиге)
(9) Коме је упућено то писмо? (мајору)
(10) Шта су најпре служили за вечеру? (чорбу)
(11) Чиме сте завршили ручак? (питом)
(12) Шта се налази у оној бараци? (опрема)
(13) Где су војници преноћили? (касарни)
(14) Сећате ли се због чега је он осуђен? (ситнице)
(15) Коме су придате те војне јединице? (одељењу за везу)
(16) Куда наш брод стиже вечерас? (мало пристаниште)
(17) Како они долазе у школу? (саобраћајним сретствима)
(18) Памтиш ли где живи твој ујак у Америци? (полуострву)
(19) Шта је оно на зиду? (чивилуци)
(20) Због чега је он нерасположен? (финансиских тешкоћа)
(21) Коме сте продали свој намештај? (трговцима)
(22) За кога су се удале ваше сестре? (глумце)
(23) С ким су верени ваши синови? (болничаркама)
(24) О чему размишља онај архитект? (угловима)

34

9 - The indefinite adverb некако:

(1) Somehow you ought to make them do that.
(2) I shall prevent them somehow.
(3) The plane took off somehow, but soon had to land again.
(4) He was provoking us somehow all the time.

10 - The indefinite pronouns нечији, нечија, нечије:

(1)	Шта је оно на обали?	(чамац)
(2)	Одакле се враћа онај свештеник?	(веридбе)
(3)	Према чему се креће она подморница?	(флоти)
(4)	Шта сте нашли у свом џепу?	(шибице)
(5)	Чиме сте очистили своје ципеле?	(четком)
(6)	О чему вам је писао ваш пријатељ?	(предавању)

11 - The indefinite adverb неколико:

(1)	Колико има одавде до оног угла?	(корака)
(2)	С ким сте ишли у лов?	(ловаца)
(3)	Шта видите на површини оног залива?	(крстарица)
(4)	Шта носи онај свештеник?	(Светих књига)
(5)	Шта видите на оној цркви?	(крстова)
(6)	Шта ћемо купити у галантериској радњи?	(машни)

12 - The indefinite pronouns used in questions:

(1) Didn't somebody give you my message?
(2) Didn't somebody come for my luggage?
(3) Didn't somebody take my wife's suitcase?
(4) Why are some houses here made of stone and some of wood?
(5) Why are some barbershops open on Saturdays and some are not?
(6) Why do some people like animals while some don't?
(7) Why did some of you pass the examination and some fail?
(8) Why do some of these cars burn more gasoline and some less?

13 - The indefinite pronouns used in negative statements which are affirmative in meaning:

(1) I never go to bed without reading something.
(2) My son does not go to school without drinking something warm.
(3) She never writes anything without making errors in something.

14 - The indefinite pronouns used in conditional clauses:

(1) If someone asks for me, I'll be in my office.
(2) If someone knew about this, I would be ashamed.
(3) Had somebody asked her for that, she would not have consented.
(4) If someone should sell such a car, I would buy it.
(5) If someone does not understand, let him ask me.

B - INTERROGATIVE - RELATIVE PRONOUNS USED INSTEAD OF INDEFINITE PRONOUNS

Drill the use of interrogative - relative pronouns instead of indefinite pronouns by having the students turn the following statements into questions:

(1) Неко те је увредио.
(2) Ви сте се нечега уплашили.
(3) Он је некоме дао вашу књигу.
(4) Она је некога заборавила.
(5) Ви имате некаквог папира.
(6) Она има некаквих пера.
(7) Они су имали некакве дугове.
(8) Она је с неким разговарала о том.
(9) Петар је то некоме казао.
(10) Он је изгубио некакав новац.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XCVI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Веридба г-це Данице Станковић

Јуче су се, у кући генерала Станковића, верили Даница, ћерка генерала и госпође Станковић и Бранко Перић архитекта. Свети чин веридбе обавио је свештеник Стеван Марић. На веридби су били поред вереника и њихових родитеља, Јанко Станковић са својом женом Станом, рођаци, пријатељи и г. Диксон.

Свештеник је почео свети чин веридбе питајући веренике да ли се они воле, да ли желе да се узму и да их неко није приморао на тај корак. Вереници су одговорили да се воле, да желе да се узму и да их нико није приморао на веридбу. Затим је свештеник читао свете књиге и певао. Вереници су на крају пољубили часни крст. Пошто је обред завршен, сви су прешли из салона у трпезарију да наздраве вереницима и да им честитају веридбу.

Диксон је разумео све што је свештеник рекао вереницима, али није разумео све кад је свештеник читао свете књиге и певао. Генерал му је објаснио да је то старословенски језик који се још увек употребљава у црквама и при верским обредима.

Најзад је и Диксон честитао вереницима и пожелео им све што је најбоље. Они су му захвалили и изјавили да намеравају да се иселе у Америку. Диксон је сматрао да је то одлична идеја, јер за доброг архитекту има посла у целом свету.

У разговору са Диксоном Перић га је упитао како напредују у Чикагу браћа његове веренице. Диксон му је одговорио да они одлично напредују у Новом Свету.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About sports

Last Saturday Dickson spent all afternoon in Topchider playing golf with an American friend. He wanted to invite Janko to go with them. He tried many times to telephone him, but a woman was talking so long that he had to give up the idea.

In the evening he went to Janko and told him the story. Janko laughingly remarked, "Many women are like that. But what can a man do with them or without them?"

Dickson's mentioning golf led him and Janko into a conversation about sports in Yugoslavia. The most popular sports in Yugoslavia are soccer and skiing. They are as popular as baseball and golf are in America. Other popular sports are: swimming, rowing, horseback riding, bobsledding, skating, basketball, wrestling and boxing.

Before the war Yugoslavia had an excellent tennis team which had much success in international tournaments. Nowadays the Yugoslav tennis players are not as good as the pre-war ones.

The Yugoslavs are good chess players. So, not long ago a student from Belgrade became champion of Europe.

Yugoslavia sends its representations to the Olympic Games, which are played every four years in various countries. Since Yugoslavia is a small and young country and the competition of big countries like the United States of America, England and the Soviet Union is great, the Yugoslav representations do not have much success at the Olympiads.

At the end of their conversation Dickson and Janko agreed to go to several soccer games so that Dickson could see for himself how the players and the spectators enjoy the game. In the winter they will go to Slovenia and see the famous ski-jumps about which there is so much talk in connection with international ski matches.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Веридба г-це Станковић

У прошлу недељу, у кући генерала Станковића, обављен је један српски верски обред. Генералова ћерка Даница се верила са Бранком Перићем, архитектом из Београда. Станковићи су на ту веридбу позвали вереникове и своје рођаке и пријатеље. Разуме се, они су позвали и Диксона који досада није имао прилике да види како се обавља веридба у једној српској кући.

Кад је дошао свештеник, он је позвао вереникe да стану пред њега, и да се окрену према светој икони. Пошто су то учинили, они су се обратили свештенику речима: "Благослови Оче". Све-

штеник је одговорио: "Бог вас благословио, децо моја". Затим је прво упитао Бранка Перића да ли он воли Даницу Станковић, да ли жели да се ожени њоме и да га неко није приморао на веридбу. Перић је изјавио да воли Даницу, да жели да се ожени њоме и да га нико није наговорио нити приморао на тај корак. Онда је свештеник поставио иста питања Даници Станковић. Она је одговорила да жели да се уда за Перића и да је нико није на ово приморао. Свештеник их је онда благословио и почео да чита свете књиге и пева. На крају су вереници пољубили часни крст. С тим је обред веридбе био завршен. После тога су сви прешли у трпезарију да наздраве вереницима и да им честитају веридбу.

Диксон није одмах отишао у трпезарију са осталим гостима, него је остао у углу салона са генералом Станковићем и разговарао о православној веридби. Он је разумео све што је свештеник говорио. Само, док је свештеник читао свете књиге и певао он није могао да све разуме. Генерал Станковић му је објаснио да је то зато што се у црквама и при верским обредима још увек употребљава старословенски језик. Баш кад су завршили разговор дошла је г-ђа Станковић и позвала Диксона да га упозна с вереником своје ћерке.

Диксон је вереницима честитао веридбу и пожелео им сваку срећу у животу. Вереници су изјавили да намеравају да се иселе у Америку. Диксон је био мишљења да је њихова идеја одлична и радовао се да ће они отићи да живе у Америци. Он је завршио речима: "За архитекте има посла у целом свету". Перићу је било драго да то чује па је питао како напредују у Новом Сјету браћа његове веренице. Диксон је одговорио да они врло лепо напредују.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Какав обред је обављен у прошлу недељу у кући генерала и г-ђе Станковић?
2. С киме се верила њихова ћерка Даница?
3. Кога су Станковићи позвали на ту веридбу?
4. Да ли су Станковићи позвали и свог пријатеља Диксона?
5. Да ли је Диксон раније имао прилику да види једну православну веридбу?
6. Где је свештеник позвао веренике да дођу?
7. Према чему су се вереници окренули кад су стали пред свештеника?
8. Којим речима су се вереници обратили свештенику кад су стали пред њега?
9. Шта је свештеник одговорио?
10. Шта је свештеник питао Бранка Перића?
11. Шта је Перић одговорио?

12. А која питања је свештеник поставио Даници Станковић?
13. Шта је Даница одговорила?
14. Да ли их је свештеник благословио после тога?
15. Шта је затим учинио свештеник?
16. Шта су учинили вереници кад је свештеник завршио читање светих књига и певање?
17. Да ли је тиме био завршен обред веридбе?
18. Где су гости прешли после тога?
19. Зашто су гости прешли у трпезарију?
20. Да ли је Диксон отишао у трпезарију са гостима?
21. С ким је Диксон остао у углу салона?
22. О чему су разговарали генерал Станковић и Диксон?
23. Да ли је Диксон разумео све што је свештеник говорио?
24. А шта Диксон није разумео?
25. Зашто Диксон није разумео кад је свештеник читао свете књиге и певао?
26. Ко је дошао у салон баш кад су они завршили разговор?
27. Зашто је г-ђа Станковић дошла по Диксона?
28. Шта је Диксон рекао вереницима кад им је честитао веридбу?
29. Куда вереници намеравају да се иселе?
30. Шта је Диксон мислио о томе?
31. Да ли се Диксон радовао што ће они отићи у Америку?
32. За које људе увек има посла у целом свету?
33. Да ли се Перић радовао кад је то чуо?
34. Чија су браћа у Новом Свету?
35. За кога се Перић интересовао?
36. Шта му је Диксон рекао о њима?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

XCVI
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Last Sunday Dickson saw for the first time a Serbian betrothal.
2. Danica Stankovich got engaged to Branko Perich, an architect.
3. The holy act of betrothal was performed by Father Marich, a priest from Belgrade.
4. The fiancé and fiancée stepped before the priest facing the icon.
5. They asked the priest to bless them.
6. After doing that, the priest asked them if they loved each other and if someone had forced them into taking that step.
7. They answered that they loved each other and that nobody had forced them into taking that step.
8. Then the priest read the holy books and chanted and finally asked the betrothed to kiss the Holy Cross.
9. With this the rite of betrothal ended, and everybody went to the dining room.
10. There, the parents, relatives and guests congratulated and toasted the betrothed.
11. Dickson was sorry that he could not understand everything that the priest said while he was reading the holy books and chanting.
12. General Stankovich, with whom Dickson had a long conversation in a corner of the dining room, explained to him that in all religious rites the Old Slavic and not the Serbo-Croatian language is used and that was the reason why he had not been able to understand everything.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2367-arhìtekt, m. - architect

2368-blagoslòviti, v.t.pfv. - to bless
pr.t: blagòslovim;blagòslove

*2368-blagosíljati, v.t.ipfv. - to bless
pr.t: blagòsīljām;
blagosíljajū

2369-čȃstan, adj. m. - sacred, holy; honest,
čȃsna, f. honorable
čȃsno, n.

-čȃsno, adv. - honestly

*2369 &
*2376-čȃsni krst, m. - sacred (holy) cross

2370-čestítati, v.t.pfv.&ipfv. - to congratulate
pr.t: čèstītām;čestítajū

2371-čīn, m. - act, deed
nom. pl: činovi

2372-ìkona, f. - icon

2373-isèliti se, v.r.pfv. - to emigrate; to move out
pr.t: iselim se;iselē se

*2373-iseljávati se, v.r.ipfv. - to emigrate; to move out
pr.t: isèljāvām se;
iseljávajū se

2374-kȍrāk, m. - step
nom. pl: kòrāci

2375-krāsan, adj. m. - wonderful, beautiful
krāsna, f.
krāsno, n.

-krāsno, adv. - wonderfully, beautifully

2376-krst, m. - cross
nom. pl: krstovi

2377-ljúbiti (se), v.t.&r.ipfv. - to kiss; (to kiss each
ljūbīm;ljūbē other)

*2377-poljúbiti (se), v.t.&r.pfv. - to kiss; (to kiss each other)
pr.t: pòljūbīm;pòljūbē

2378-nàzdraviti, v.i.pfv. - to drink to one's health, to toast
pr.t: nàzdravim;nàzdravē

*2378-nàzdravljati, v.i.ipfv. - to drink to one's health, to toast
pr.t: nàzdravljām;nàzdravljajū

2379-nčiji, pron. - somebody's, someone's

2380-nčkakav, pron. m. - some, of some kind
nčkakva, f.
nčkakvo, n.

2381-òbred, m. - rite, ceremony

2382-pčvati, v.t.ipfv. - to sing; to chant
pr.t: pčvām;pčvajū

2383-primòrati, v.t.pfv. - to force, to compel
pr.t: primōrām;primórajū

*2383-primorávati, v.t.ipfv. - to force, to compel
pr.t: primòrāvām;primorávajū

2384-Slòvēn, m. - Slav
nom. pl: Slovéni

*2384-slòvēnskī, adj. - Slavic

*387 &
*2384-staroslòvēnskī, adj. - Old Slavic

2385-svèštenīk, m. - priest; minister
nom. pl: svèštenīci

2386-štògod, pron. - something, anything

2387-što gōd, pron. - whatever

2388-udati (se), v.t.&r.pfv. - to marry (of women)
pr.t: ùdam;ùdajū

*2388-udavati (se), v.t.&r.ipfv. - to marry (of women)
pr.t: ùdājēm;ùdājū

2389-ūgao, m. - angle, corner
gen. sing: ūgla
nom. pl: ūglovi

2390-vȅra, f.	- faith, religion
2391-vȅrenica, f.	- fiancée
2392-vȅrenik, m. nom. pl: vȅrenici	- fiancé
2393-vèridba, f. gen. pl: vèridbī	- engagement, betrothal
2394-vȅriti se, v.r.pfv. pr.t: vȅrīm se;vȅrē se	- to get engaged
*2390-vèrskī, adj.	- religious, pertaining to religion or faith

* * *

ȍdati se za nekoga	- to marry (of women)
vȅriti se s nekim	- to get engaged to someone

DEVEDESET-SEDMA LEKCIJA
NINETY-SEVENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - NEGATIVE PRONOUNS (See Par. 297)

Drill the negative pronouns by having the students answer the questions listed below with the indicated negative pronoun or by having the students translate the sentences listed below, whichever is applicable.

1 - The negative pronoun niko:

(1) Ko vas je poljubio kad ste jutros pošli u školu?
(2) Ko vas je učio da pevate?
(3) Koga se vi bojite?
(4) Od koga ste pozajmili taj novac?
(5) Kome vi nedostajete?
(6) Prema kome ste potrčali kad se čas završio?
(7) Koga ste vi sprečili da dođe u ovu školu?
(8) Na koga liči vaš brat?
(9) S kim ste vi vereni?
(10) S kim ćete vi sutra plivati?
(11) O kome on ima nisko mišljenje?
(12) O kome se oni brinu?

2 - The negative pronoun ništa:

(1) Šta vas boli?
(2) Šta je vašem prijatelju?
(3) Šta se dogodilo?
(4) Čega se vi rado sećate?
(5) Od čega vas je štitio ovaj zid?
(6) Čemu vode ovakvi razgovori?
(7) Prema čemu se ja sad krećem?
(8) Šta čovek postiže ružnim rečima?
(9) Na šta bih ja mogao da sednem?
(10) Čim vi olakšavate moj rad?
(11) Čim su siromasi zaštićeni od hladnog vremena?
(12) Na čemu stoji zemlja?
(13) U čemu uživa bolestan čovek?
(14) O čemu se brinu neozbiljni ljudi?

3 - The negative pronoun nikoji = nijedan:

(1) Koji od vas je bio na mesecu?
(2) Koji od nas je rođen u prošlom veku?
(3) Koji od vas je otsutan?
(4) Kojeg od mojih predaka se vi sećate?
(5) Iz kojeg aviona ste vi iskočili bez padobrana?
(6) Kojem čoveku vi dugujete sto dinara?

(7) Kojem jahaču ste vi potkovali konja?
(8) Koji hemiski elemenat ste vi pronašli?
(9) Na kojeg od nas se vi ljutite?
(10) S kojim od nas ste vi nezadovoljni?
(11) Kojim vozom ste doputovali?
(12) U kojem sportu sam ja prvak?
(13) O kojem od vas ja znam sve?
(14) Koja od ovih devojaka je vaša sestra?
(15) Od koje devojke vi dobijate pisma?
(16) Kojoj devojci ste se juče morali izviniti?
(17) Koju knjigu ste vi napisali?
(18) Kojom rukom ste me udarili?
(19) S kojom ćerkom ste me upoznali?
(20) U kojoj ruci držite krst?

4 - The negative pronoun nikakav:

(1) Kakav ste vi lekar?
(2) Kakav je sveštenik g. N.?
(3) Kakvog luka ste jeli jutros?
(4) Od kakvog mesa vas je zaboleo stomak?
(5) Kakvom poslu se raduju leni?
(6) Kakav konac držite u ruci?
(7) U kakav sanduk vi stavljate svoje knjige?
(8) Kakvog majstora poznaje vaša sestra?
(9) Kakvim čamcem ste se dovezli u Monterej?
(10) S kakvim prvakom je verena vaša sestra?
(11) U kakvom sportu ste vi prvak?
(12) O kakvom gubitku sam vam govorio jutros?
(13) Kakva vam se nesreća dogodila juče?
(14) Kakve rakije ste se napili jutros?
(15) Od kakve bolesti vas je lečio d-r N.?
(16) Kakvoj ekipi pripada vaš sin?
(17) Kakvu ste rukavicu izgubili?
(18) Na kakvu utakmicu hoćete da idete?
(19) Kakvom iglom treba da se igraju deca?
(20) S kakvom reprezentacijom ste putovali u Evropu?
(21) O kakvoj sitnici vi sada razmišljate?
(22) U kakvoj prodavnici vi radite?
(23) Kod kakvih vrata ste vi pali?
(24) Kakvim kolima ste se dovezli u školu?
(25) Kakve sirovine vi prodajete fabrikama?
(26) Kakvim makazama se seče hleb?
(27) U kakvim pantalonama hodaju ozbiljne gospođe?

5 - The negative adverb nikako:

(1) By no means must this happen.
(2) I will meet him by no means.
(3) She did not want to come here at all.

(4) They would by no means agree to that.
(5) He did not want you to come at all.

6 - The negative pronoun ničiji:

(1) Čiji ste vi ded?
(2) Čiji ste vi berberin?
(3) Čijeg napada se bojite?
(4) Kraj čijeg groba vi sedite?
(5) Čijem vladaru ste vi sinovac?
(6) Čiji uspeh vi sprečavate?
(7) Za čiji spomenik ja skupljam novac?
(8) Čijeg advokata mrzi vaša majka?
(9) Čijim životom se vi igrate?
(10) S čijim sekretarom se vi dopisujete?
(11) U čijem uredu radi vaša baba?
(12) O čijem vinogradu se vi brinete?
(13) Čija ste vi služavka?
(14) Čije izjave se vi bojite?
(15) Iz čije čaše vi pijete?
(16) Čijoj nesreći se vi radujete?
(17) Čijoj besmislici se vi smejete?
(18) Čiju sablju ja nosim sobom?
(19) U čiju kasu vi stavljate svoj novac?
(20) Čijom pameću se vi koristite?
(21) S čijom ambasadom ste vi u vezi?
(22) O čijoj udobnosti se vi starate?
(23) U čijoj biblioteci ste vi noćas spavali?
(24) Čiji ste vi pisari?
(25) Čijih pasa se vi bojite?
(26) Zbog čijih grešaka se vi sekirate?
(27) Čijim gubicima se vi radujete?
(28) Čije nokte vi sečete?
(29) Za čija dela vi odgovarate?
(30) Čijim koracima vi hodate?
(31) S čijim precima ste se vi družili?
(32) O čijim računima ste sinoć razmišljali?
(33) Na čijim konjima ste jahali u školu?

7 - The negative pronouns asserting something affirmative:

(1) He became angry with her over nothing.
(2) She spends her money on trifles.
(3) She is angry with me over nothing.
(4) In the book I read yesterday, the language is very poor.
(5) You are a bad son.

B - THE PRESENT TENSE OF VERBS ENDING IN IVA + TI WHICH DO NOT FOLLOW THE REGULAR PATTERN (See Par. 298)

Drill the present tense of the verbs noćivati, osnivati, plivati, pokrivati, potkivati and uživati by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ko uvek noćiva u istom hotelu kad ide u San Francisko?
(2) Ko baš sada osniva porodicu?
(3) Ko voli da pliva?
(4) Ko se pokriva sa nekoliko ćebeta pošto mu je hladno?
(5) Ko ne zna da potkiva konje?
(6) Ko uživa u igranju kola?

DRUGI DEO

DIJALOG

Pozorište

1. Robert Dikson: Svakog dana prolazim pored Narodnog pozorišta, a još nisam video nijednu pretstavu. Vi mi još niste ništa rekli o pozorištu. Zašto?

Janko Stanković: Čekao sam da dobro savladate naš jezik, jer sam mišljenja da niko ne treba da ide u pozorište dok ne savlada jezik.

2. R D: A da li sam ga ja već savladao?

J S: Da, jeste. Sad ćete razumeti sve što se događa na pozornici.

3. R D: Hvala. Šta mislite da bi trebalo da vidim prvo - jedan domaći ili jedan strani komad?

J S: Mislim da prvo treba da vidite nekoliko domaćih komada.

4. R D: Mislite li da prvo treba da se upoznam sa narodnim običajima, igrama, pesmama i nošnjama?

J S: Naravno. Odvešću vas prvo da vidite "Koštanu" od Bore Stankovića i "Gospođu ministarku" od Brane Nušića.

5. R D: Zašto ste izabrali baš ta dva komada?

J S: Prvi komad je iz seoskog života i u njemu ćete videti sve što ste maločas pomenuli. Drugi je iz beogradskog života.

SECOND PART XCVII

DIALOGUE

The theater

1. Robert Dickson: I pass by the National Theater every day, and I haven't yet seen a single performance. You haven't yet told me anything about the theater. Why?

Janko Stankovich: I've been waiting for you to master our language well, because in my opinion no one should go to the theater until he masters the language.

2. R D: And have I mastered it already?

J S: Yes, you have. Now you'll understand everything that's happening on the stage.

3. R D: Thanks. What do you think I should see first - a domestic or a foreign play?

J S: I think that you should see several domestic plays first.

4. R D: Do you think that I should first get acquainted with the national customs, dances, songs and costumes?

J S: Of course. I'll take you first to see "Koshtana" by Bora Stankovich and "Mrs. Ministarka" by Brana Nushich.

5. R D: Why did you choose just those two plays?

J S: The first play is from national life, and in it you'll see everything you mentioned a while ago. The other is from the life of Belgrade.

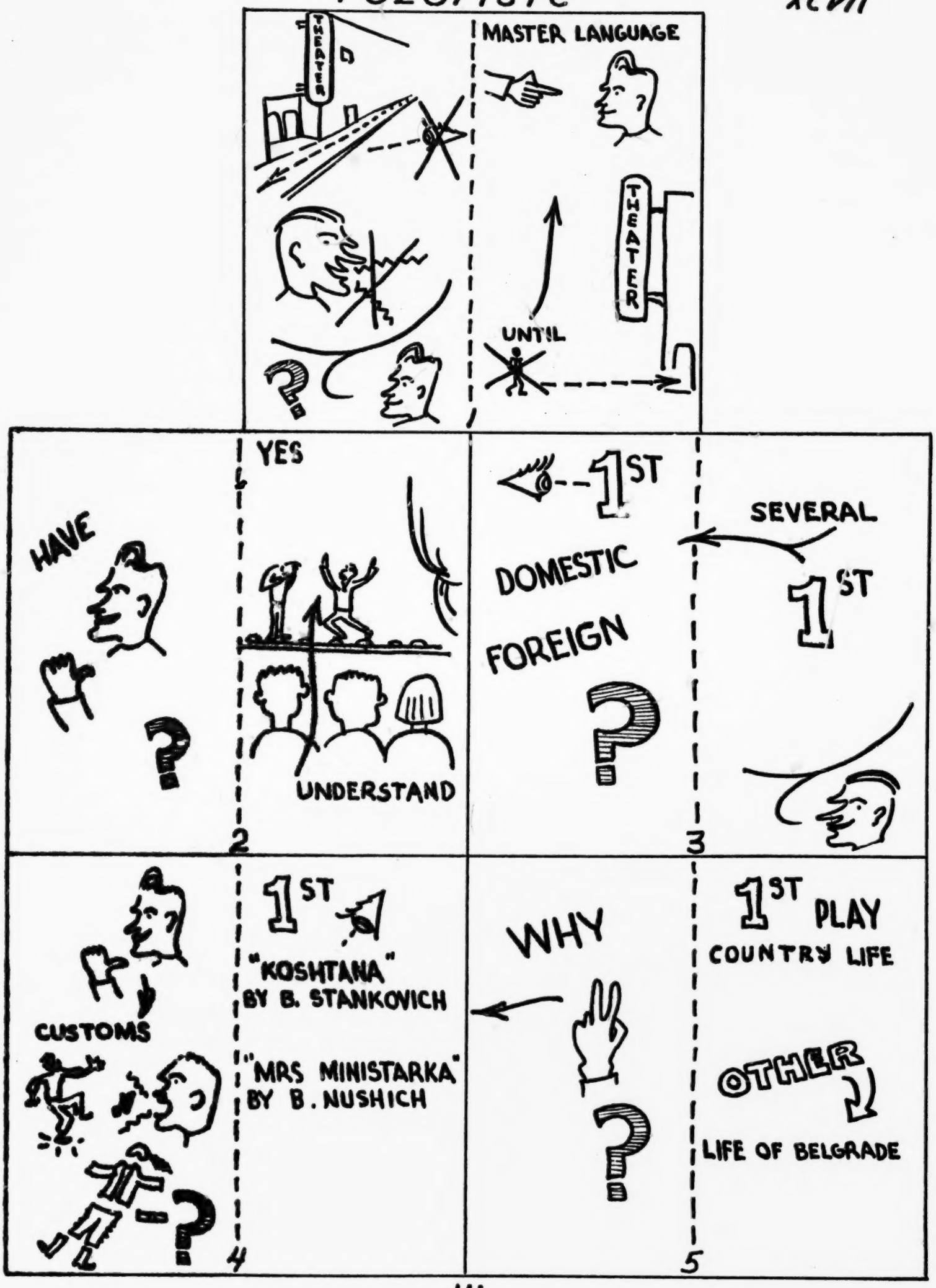
THEATER
MASTER LANGUAGE
THEATER
UNTIL
YES
HAVE
UNDERSTAND
1ST
DOMESTIC
FOREIGN
SEVERAL
1ST
CUSTOMS
1ST
"KOSHTANA"
BY B. STANKOVICH
"MRS MINISTARKA"
BY B. NUSHICH
WHY
1ST PLAY
COUNTRY LIFE
OTHER
LIFE OF BELGRADE
2
3
4
5

6. R D: A da li vaši glumci i glumice uspešno glume i u stranim komadima?

J S: Otići ćemo na pretstavu "Mletačkog trgovca" od Šekspira, pa ćete se uveriti.

7. R D: Da li su ovde sva pozorišta u državnim rukama kao i sve drugo?

J S: Jesu. Narodna pozorišta su bila u državnim rukama i pre rata, ali je bilo i mnogo privatnih pozorišta.

8. R D: Molim vas, recite mi sada štogod o pozorištima uopšte.

J S: Nisam ja nikakav stručnjak za pozorišta, ali verujem da su pozorišta škole za prosvećivanje naroda.

9. R D: Mislite li da se pojavom bioskopa i televizije smanjila njihova važnost?

J S: To je tačno, ali mislim da bioskop i televizija ni u kom slučaju neće potpuno zameniti pozorište. Nažalost sve troje u rukama nesavesnih ljudi mogu da postanu opasna sredstva razorne propagande.

10. R D: Potpuno se slažem s vama.

J S: Već sam kupio ulaznice za "Koštanu".

11. R D: Nikako neću da pristanem da vi plaćate ulaznice.

6. R D: And do your actors and actresses act successfully in foreign plays, too?

J S: We'll go to the performance of "The Merchant of Venice" by Shakespeare, and you'll convince yourself.

7. R D: Are all the theaters here in government hands as is everything else?

J S: They are. National theaters were in government hands even before the war, but there were also many private theaters.

8. R D: Please, tell me now something about the theaters in general.

J S: I'm no expert on the theater, but I believe that theaters are schools for the enlightenment of the people.

9. R D: Do you think that with the appearance of the movies and television their importance has decreased?

J S: That's right, but I think that the movies and television will in no case completely replace the theater. Unfortunately, all three in the hands of unscrupulous people can become dangerous means of subversive propaganda.

10. R D: I agree with you entirely.

J S: I've already bought tickets for "Koshtana".

11. R D: I won't agree by any means that you should pay for the tickets.

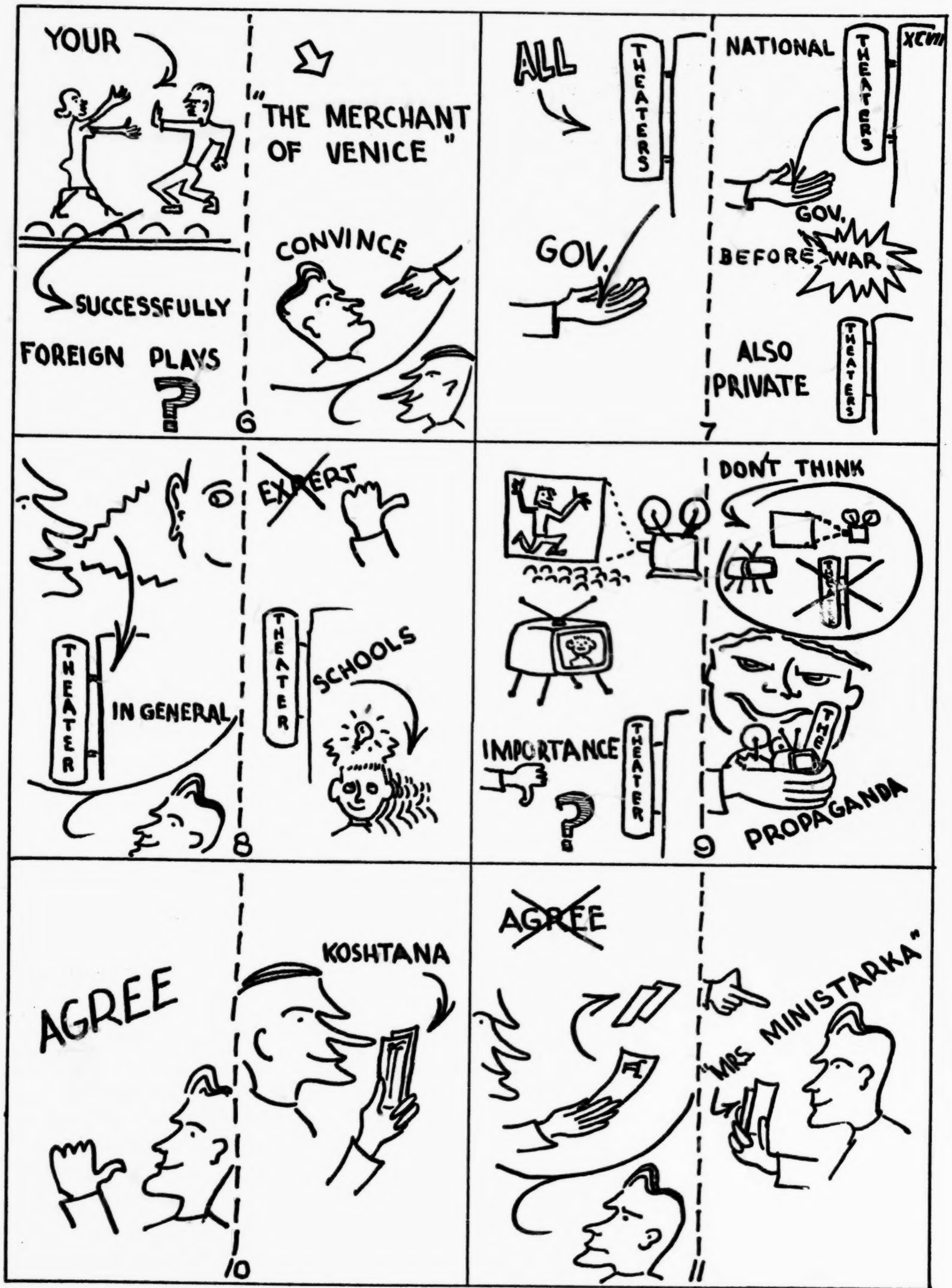
YOUR
SUCCESSFULLY
FOREIGN PLAYS
?
6
"THE MERCHANT OF VENICE"
CONVINCE
ALL
THEATERS
GOV.
7
NATIONAL
THEATERS
XCVII
GOV.
BEFORE WAR
ALSO PRIVATE
THEATERS
THEATER
IN GENERAL
8
EXPERT
THEATER
SCHOOLS
DON'T THINK
IMPORTANCE
THEATER
?
9
PROPAGANDA
AGREE
10
KOSHTANA
AGREE
11
"MRS MINISTARKA"

XCVII

J S: Nemojte da se sekirate ni za šta. Vi možete da kupite ulaznice za "Gospodu ministarku".

J S: Don't get upset for nothing. You can buy the tickets for "Mrs. Ministarka".

PAR. 297 - NEGATIVE PRONOUNS

Serbo-Croatian negative pronouns are formed by prefixing the interrogative - relative pronouns (see Par. 32, Vol II, p. 104) with the particle ни

The negative pronouns are used in negative sentences.

The negative pronouns, if used with prepositions, must be divided into two parts - the prefix ни and the pronoun; the preposition must be placed between the two parts:

Он није хтео да прими помоћ ни од кога.
He did not want to accept help from anyone.

The negative pronouns regularly require a negative verb. Therefore, two or more negations in the same sentence are not only possible, but are required. However, when the sentence is affirmative in meaning, negation of the verb is not required (see C below).

A - Нико "nobody", "no one"; "not . . . anybody", "not . . . anyone" and ништа "nothing"; "not . . . anything" are independent negative pronouns.

(1) Чекао сам да добро савладате наш језик, јер сам мишљења да нико не треба да иде у позориште док не савлада језик.
Никога нема код куће.
There is no one at home.
Он нема поверења ни у кога.
He does not trust anyone.
(1) Ви ми још ништа нисте рекли о позоришту.
(11) Немојте да се секирате ни за шта.
Немате право ни у чему.
You are not right in anything.

B - All other negative pronouns are adjectival pronouns:

1 - Никоји, m., никоја, f., никоје, n. (no, none, no not one; not . . . any, not . . . either) are derived from који, која, које. Никоји, никоја, никоје are most often replaced with ниједан, ниједна, ниједно:

(1) Сваког дана пролазим поред Народног позоришта, а још нисам видео ниједну претставу.

Никоји од нас не може да сам уради све ово.
None of us can do this all by himself.
Ни под којим условима неће пристати на то.
Under no conditions will I agree to that.

2 - Никакав, m., никаква, f., никакво, n. "no", "none", "of no kind", "not . . . any" are derived from какав, каква, какво. They are often used instead of the pronouns under 1 above.

(8) Нисам ја никакав стручњак за позоришта.
Ја не продајем никакву робу која није првокласна.
I sell no merchandise that is not first class.
Југословени се нису обазирали ни на какве оштре мере окупатора.
The Yugoslavs did not pay attention to any of the drastic measures of the occupier.
Какве (Које) цигарете пушите? - Никакве (Ниједне).
What kind of cigarettes do you smoke? - None (Of no kind).

Note: Никако "by no means", "not at all" is an adverb:

(11) Никако неће да пристанем да ви плаћате улазнице.

3 - Ничији, m., ничија, f., ничије, n. "nobody's", "no one's"; "not . . . anybody's", "not . . . anyone's" are derived from чији, чија, чије:

Једној мајци ничије дете није боље од њеног.
To a mother, nobody's child is better than hers.
Ми се не надамо ничијој помоћи.
We do not expect anyone's help.
Поштен човек не ужива ни у чијој несрећи.
An honest man does not rejoice at anyone's misfortune.
Простор који раздваја две непријатељске војске често се зове "ничија земља".
The space that separates two enemy armies is often called "no man's land".

C - It happens sometimes that a negative pronoun asserts something affirmative. In that case, the verb of the sentence is not negative:

Она се љути на мене ни за шта.
She is angry with me over nothing.
У књизи коју сам јуче читао, језик је никакав.
In the book I read yesterday, the language is very poor.
Такве ствари чине само никакви људи.
Things of that kind are done only by bad people.

D - The negative pronouns are also used in interrogative-negative sentences:

Није ли га нико видео?
Hasn't anybody seen him?
Ниси ли чуо ништа?
Haven't you heard anything?
Зар ниси чуо ни од кога да је она умрла?
Haven't you heard from anybody that she died?

PAR. 298 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WHOSE INFINITIVE STEM ENDS IN -ИВА + ТИ

In Par. 28E-2, Volume II, p. 82 you learned that most verbs whose infinitive ending ти is preceded by the connecting syllable -ива- or -ева- form their present tense by cutting off the ending ти, by changing ива or ева into у and by adding the endings -јем, -јеш, -је, etc. Here we shall review the verbs that you have already learned and which instead of following this pattern follow the pattern of the verb знати (see Par. 28, Vol II, p. 81):

- ноћивати: ноћивам, ноћиваш, ноћива, ноћивамо, ноћивате, ноћивају
- оснивати (and all verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from основати): оснивам, осниваш, оснива итд.
- пливати (and all verbs derived from it): пливам, пливаш, плива итд.
- покривати (and all verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from крити): покривам, покриваш, покрива итд.
- поткивати (and all verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from ковати): поткивам, поткиваш, поткива итд.
- уживати (and all verbs which consist of a prefix + живати): уживам, уживаш, ужива итд.
- умивати: умивам, умиваш, умива итд.
- ушивати (and all verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from шити): ушивам, ушиваш, ушива итд.
- захтевати: захтевам, захтеваш, захтева итд.

- оболевати (and all verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from болети): оболевам, оболеваш, оболева итд.
- споразумевати се (and all verbs which are imperfective counterparts of verbs derived from разумети): споразумевам се, споразумеваш се, споразумева се итд.
- снабдевати: снабдевам, снабдеваш, снабдева итд.
- успевати: успевам, успеваш, успева итд.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - NEGATIVE PRONOUNS

Drill the negative pronouns by having the students answer the questions listed below with the indicated negative pronoun or by having the students translate the sentences listed below, whichever is applicable.

1 - The negative pronoun нико:

(1) Да ли нико може да зна све?
(2) Сећаш ли се неког из Београда?
(3) Од кога сте добили ту књигу?
(4) Да ли сте још неком обећали посету вечерас?
(5) Према коме се он понаша учтиво?
(6) Јесте ли препознали неког од нас на слици?
(7) На кога се ваша пријатељица љути?
(8) С ким сте били у Кармелу?
(9) О коме су они говорили неповољно?

2 - The negative pronoun ништа:

(1) Шта се то десило?
(2) Чега се храбар човек боји?
(3) Од чега вас је заболела нога?
(4) Чему се ви смејете?
(5) Према чему црташ ове фигуре?
(6) Шта сте видели из авиона?
(7) За шта се она интересује после рада?
(8) Чиме се бавите у слободном времену?
(9) Под чим лежи ваша бележница?
(10) На чему се оснива његова оптужба?

3 - The negative pronoun никоји = ниједан:

(1) Који од вас зна грчки?
(2) Из којег речника си извадио ту реч?

(3) Којег посла се он примио?
(4) Којем од оних људи можемо веровати?
(5) Према којем граду тече ова мала река?
(6) Који хотел вам се свиђа у нашем граду?
(7) На који врх си се пењао летос?
(8) Којим возом ћете путовати у Чикако?
(9) С којим пријатељем ћете провести годишњи одмор?
(10) По коме правилу се тај случај решава?
(11) Која од ових књига је ваша?
(12) До које девојке сте седели јуче?
(13) Које дужности сте се најзад ослободили?
(14) Којој сестри се надате?
(15) Према којој књизи је написан овај чланак?
(16) Коју грешку радо опраштамо своме противнику?
(17) Кроз коју башту сте прошли?
(18) При којој команди ваш пријатељ ради?

4 - <u>The negative pronoun никакав</u>:

(1) Од каквог је значаја његова посета?
(2) Какав сте ви тенисер?
(3) Је ли хтео да се прими некаквог посла?
(4) Каквом господару је лако служити?
(5) Какву чорбу ви волите?
(6) Под какву власт је Дубровник пао у 16 веку?
(7) Каквим возом су ваши гости допутовали?
(8) Са каквим клубом је дошао ваш син?
(9) Какве си се рибе зажелео?
(10) Да ли се ускоро надате некаквој служби?
(11) Очекује ли ваш шеф неку посету?
(12) Иде ли ваша ћерка вечерас на неку игранку?
(13) Каквом помадом си намазала лице?
(14) Са каквом молбом је сад дошао ваш рођак?
(15) На каквој седељци си био синоћ?
(16) Зар сте се ви одрекли некаквих својих права?
(17) Верујете ли икаквим обећањима лажљиваца?
(18) Каква права даје победник побеђеном?
(19) Над какве велике градове су узлетели наши авиони?
(20) Каквим бродовима путујемо по потоцима?
(21) На каквим препрекама се заустављају тешки тенкови?
(22) У каквим ресторанима волите да једете?
(23) Каквом поклону се надате?
(24) Каквим пером волите да пишете?
(25) Какав сте ви изузетак у овој школи?
(26) Какав је ово хотел?
(27) Из каквог уреда сте ви јутрос дошли овамо?
(28) Да ли сте ви члан каквог друштва?
(29) Каквом позиву се нада ваш отац?
(30) Какав сладолед ви волите?
(31) У каквој школи ви предајете?

(32) За каквог изасланика сте изабрани?
(33) Каквим прибором сте ме снабдели ви и ваш брат?
(34) На каквом испиту сте ви мене испитивали?
(35) Какво предавање ви спремате?
(36) Против каквих закона се ви борите?
(37) У каквом винограду раде ваши родитељи?
(38) На каквом плану ради ваша сестра?
(39) Какве обрасце сте ви испунили за мене?
(40) Каква магла је здрава за болесне људе?
(41) Каквог собара има ваш отац?
(42) У каквој борби сте ви учествовали?
(43) Каквим нападом сте ви били изненађени?
(44) На какав пријем идете вечерас?
(45) Какав банкет приређују ваши пријатељи?
(46) Каквог лава сте ви убили?
(47) У какав лов ви одлазите сутра?
(48) Каквим пламенобацачима рукује ваша жена?
(49) У каквом гробу сте ви преноћили?
(50) Каквим пићем сте се синоћ опили?
(51) Од какве вам је користи тај папир?
(52) Какву пицаму сте ми ви купили?
(53) Каква одела ви имате да шијете?
(54) С какве скакаонице сте ви зимус скакали?

5 - <u>The negative adverb никако</u>:

(1) This cannot be done in any other way.
(2) By no means would he agree to go with us.
(3) I am sorry, but I can by no means visit you tonight.
(4) By no means could they arrive in time.
(5) It would not be good at all if he came now.

6 - <u>The negative pronoun ничији</u>:

(1) Чији доручак сте ви јутрос појели?
(2) Чију кафу сте јутрос попили?
(3) Чијим новцем ви располажете?
(4) Чијој смрти се радује добар човек?
(5) Чији аутомобил сте ви покварили?
(6) Чију руку сте ви отсекли?
(7) У чију башту ви одлазите често?
(8) Чијим алатом се ви користите?
(9) Чију децу ви храните?
(10) Чији намештај желите да продате?
(11) Чијом кашиком ви једете?
(12) Чији успеси вас брину?
(13) На чијем магарцу ви јашете?
(14) У чијем пртљагу сте нашли своју одећу?
(15) На чијем испиту сте били присутни?
(16) Чији бензин троше ваша кола?

(17) Чији сте ви свештеник?
(18) Чијој књизи сте ви дали назив?
(19) Чији лек сте ви попили?
(20) Из чијег џепа сте извадили те шибице?
(21) Чијим грешкама се ја радујем?
(22) Чијим интересима ви служите?

7 - The negative pronouns asserting something affirmative:

(1) He is a poor driver.
(2) They are poor soldiers.
(3) We came in vain.
(4) She becomes worried about nothing.
(5) You gave so much money for nothing.

B - THE PRESENT TENSE OF VERBS ENDING IN ИВА + ТИ OR ЕВА + ТИ WHICH DO NOT FOLLOW THE REGULAR PATTERN (See Par. 298)

Drill the present tense of the verbs умивати, ушивати, захтевати, оболевати, споразумевати се, снабдевати and успевати by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ко се увек умива хладном водом?
(2) Ко не воли да ушива дугмета?
(3) Ко не захтева ни од кога ништа?
(4) Ко често оболева?
(5) Ко се већ добро споразумева на српскохрватском?
(6) Ко снабдева своје муштерије само добрим стварима?
(7) Ко успева у сваком послу?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Позориште

Диксон није могао да разуме зашто га његов пријатељ Јанко није досада ни једном одвео у позориште кад га је водио свуда по Београду и околини, па чак и на јахање. Зато је упитао Станковића за узрок. Јанко је био мишљења да ниједан човек не треба да иде у позориште док добро не савлада језик, тако да може да разуме све што се догађа на позорници. Зато он није ни водио Диксона у позориште, јер је чекао да Диксон савлада језик. Он мисли да је сада Диксон добро савладао српскохрватски језик и да треба да иде у позориште кад год може, те да се тако упозна са народним обичајима, песмама, играма и ношњама. Он је предложио да прво виде "Коштану", један комад из сеоског живота, и "Госпођу министарку", комад из београдског живота. Затим ће видети претставу "Млетачки трговац" од Шекспира, да би Диксон могао да види како глумци и глумице глуме стране комаде.

Разговарајући о позоришту уопште, они су се сложили да је позориште од увек било школа за просвећивање народа, али да се важност позоришта смањила појавом биоскопа и телевизије. Међутим, они су закључили да и позориште и биоскоп и телевизија у рукама несавесних људи могу да постану опасна средства разорне пропаганде.

Најзад је Станковић рекао Диксону да је већ купио улазнице за претставу "Коштана" за следеће вече. То се никако није свидело Диксону, јер он није хтео да пристане да његов пријатељ плаћа за њега. Станковић га је онда молио да се не љути ни за шта, јер су они пријатељи, па је додао да Диксон може да купи улазнице за претставу "Госпођа министарка" која се даје идуће недеље.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the barbershop

One morning when Dickson got up, he looked in the mirror and saw that he needed a haircut very much. He decided that since he had to go to the barbershop, he would also get a shampoo, shave and manicure. So, after having breakfast in his room, he went to a barbershop.

Though it was rather early, both barbers were busy. One was shaving an older man and the other was giving a haircut

to a boy. However, he did not have to wait too long. While he was waiting, he looked around the barbershop. It looked very much like a small barbershop in America. There was the shaving cream, shaving soap, safety razors and razor blades as well as straight razors.

When his turn came, Dickson explained to the barber that he wanted him to trim his hair short on the sides and in the back, but to leave it a little longer on the top. While the barber was cutting Dickson's hair, a young lady manicured his nails.

Like all barbers in the world this one was very talkative and when Dickson asked him for a match, he took this as an opportunity to start a conversation. He first asked Dickson if he was a tourist or a diplomat. When Dickson told him that he was an American businessman and would stay in Yugoslavia for several years, the barber began to talk about Belgrade and himself. He was a young soldier at the beginning of the war. When the Germans came, they took him to a prisoner of war camp, but after several months he was sent back home on account of illness. Life in Belgrade during the German occupation was very difficult. There was not enough food and clothing. Children walked the streets barefoot and almost naked. There was no freedom and no protection for Belgraders. Women and children had to do men's work because many workmen were taken to Germany. Many American planes flew over Belgrade in those days. He saw many American airmen bail out of their planes with parachutes. Whenever American planes appeared in the sky, the German planes would take off to chase them.

By this time the barber had done everything Dickson wanted, and finished by combing his hair, parting it on the left side.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Позориште

Кад су се данас Диксон и Јанко састали у једној кафани, Јанко је упитао свог пријатеља шта је на дневном реду. Диксон му је одмах одговорио: "Позориште". Он није никако могао да разуме зашто му досад нико није ништа причао о позо-

ришту у Југославији нити га одвео на неку претставу. По Јанковом мишљењу ниједан странац не треба да иде у позориште док потпуно не савлада језик, јер само онда може да разуме све што се догађа на позорници. Пошто он сад верује да је Диксон савладао српскохрватски и да неће имати никаквих тешкоћа у разумевању језика, он сматра да Диксон може да почне да иде на претставе. Било би добро да најпре види неколико домаћих комада да би се упознао са народним обичајима, песмама и ношњама, па да тек онда види и неки страни комад. Пошто се ових дана дају "Коштана", комад из сеоског живота, и "Госпођа министарка", комад из београдског живота, они су одлучили да најпре виде њих. Доцније ће га Јанко одвести на претставу "Млетачког трговца". Тако ће Диксон моћи да види како глумци и глумице глуме стране комаде.

Диксон је радо пристао на све што је Јанко предложио. Затим га је замолио да му каже нешто о југословенском позоришту. Станковић му је најпре причао о Београдском народном позоришту и како се развијала позоришна уметност међу Србима. Иако себе не сматра никаквим стручњаком за позориште, Јанко мисли да неће погрешити ако каже да је позориште увек било школа за просвећивање народа. Нажалост, важност позоришта се врло много смањила појавом биоскопа и телевизије. Због тога позориште није оно што је некада било. На крају разговора и један и други су били уверени да с обзиром на данашње прилике у свету, позориште, биоскоп и телевизија у рукама несавесних људи могу да постану опасна средства разорне пропаганде.

Пре него што су се растали, Јанко је изненадио свог пријатеља рекавши да је већ купио улазнице за прву претставу позоришног комада "Коштана". Диксон му је захвалио на пажњи, али је рекао да никако не може да пристане да Јанко плаћа улазнице. Овај му је одговорио да не треба да се љути ни за шта, јер он може да купи улазнице за претставу "Госпођа министарка" која се даје у недељу.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Где су се данас састали г.г. Диксон и Станковић?
2. Шта је Јанко упитао свог пријатеља Диксона?
3. Шта је Диксон одговорио?
4. Шта Диксон није могао да разуме?
5. Да ли је Диксон видео бар једну позоришну претставу у Београду?
6. Кад, по Јанковом мишљењу, један странац може да почне да иде у позориште?
7. Да ли Станковић верује да је Диксон савладао српскохрватски?
8. Да ли ће Диксон имати тешкоћа у разумевању језика?

9. Које позоришне комаде би било добро да Диксон најпре види?
10. Зашто би било добро да он најпре види неколико домаћих комада?
11. Који се позоришни комади дају ових дана у позоришту?
12. Из којег живота је позоришни комад "Коштана"?
13. Из којег живота је позоришни комад "Госпођа министарка?
14. На који комад ће Јанко одвести Диксона доцније?
15. Шта ће Диксон видети на претстави "Млетачког трговца"?
16. На шта је Диксон пристао?
17. Шта је, после тога, Диксон замолио Јанка?
18. О којем позоришту је Јанко прво говорио?
19. Да ли му је такође причао како се развијала позоришна уметност?
20. Да ли је Јанко стручњак за позориште?
21. Шта сматра Јанко да сме да каже иако није стручњак за позориште?
22. Чиме се врло много смањила важност позоришта?
23. Да ли су сада у свету позоришта оно што су била некада?
24. Шта позориште може да постане с обзиром на данашње прилике у свету?
25. Чиме је Јанко изненадио свог пријатеља?
26. За коју претставу је Јанко купио улазнице?
27. На чему је Диксон захвалио Јанку?
28. Шта је после тога рекао Диксон?
29. Шта му је Јанко одговорио на то?
30. За коју претставу Диксон може да купи улазнице?
31. Кад сте ви последњи пут били у позоришту?
32. Који сте комад видели онда?
33. Волите ли ви позориште?
34. Да ли сте видели претставу "Млетачког трговца"?
35. Шта ви више волите, позориште, биоскоп или телевизију?

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson has already mastered Serbo-Croatian well.
2. So, he and Janko thought that the time when Dickson should start going to the theater had come.
3. The theater and theatrical art were first on the agenda of their conversation this morning.
4. They first talked about the theater in general and then about the plays that Dickson would see first.
5. Athough with the appearance of the movies and television the importance of theaters has decreased, Janko, who in his own opinion is no theater expert, thinks that they will remain schools for enlightment of the people as long as they are in the hands of conscientious people.
6. However, in the hands of unscrupulous people all three - theater, movies and television - can become dangerous means of subversive propaganda.
7. Dickson will see first "Koshtana" and "Mrs. Ministarka", two domestic plays and "The Merchant of Venice" by Shakespeare.
8. Looking at domestic plays Dickson will acquaint himself with the customs, dances, songs and costumes and looking at foreign plays he will see how the Yugoslav actors and actresses act in them.
9. Janko has already bought tickets for Koshtana.
10. Dickson is anxious to see his first performance on a Yugoslav stage.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2395-dnêvnī, adj.	- daily, adj.
-dnêvno, adv.	- daily, adv.
*1083 & *2395-dnêvnī rêd, m.	- order of the day, agenda
2396-glúmac, m. gen. sing: glúmca	- actor
2397-glùmica, f.	- actress
2398-glúmiti, v.t.&i.ipfv. pr.t: glúmim;glúme	- to act (on stage)
*610-kòmād, m.	- play, drama, piece of music
2399-mǎločas, adv.	- a minute ago, a while ago
2400-mìnistārka, f.	- wife of a member of the cabinet
2401-mlȅtačkī, adj.	- Venetian
*2415-nesávestan, adj. m. nesávesna, f. nesávesno, n.	- nonconscientious, unscrupulous
-nesávesno, adv.	- unscrupulously
2402-nȉčijī, pron.	- nobody's, no one's
2403-nȉkakav, pron. m. nȉkakva, f. nȉkakvo, n.	- none, of no kind
2404-nȉkāko, adv.	- nohow, by no means, in no manner
2405-pàžnja, f.	- attention; kindness; respect
2406-pȅsma, f. gen. pl: pȅsāmā	- song, poem
2407-pózorište, n.	- theater

2408-pózorišni, adj. - theater, adj., theatrical

2409-pózornica, f. - stage

2410-predùzeti, v.t.pfv. - to undertake
pr.t: prèduzmēm;prèduzmū

*2410-predùzimati, v.t.ipfv. - to undertake
pr.t: predùzimām;predùzimajū

2411-prȅtstava, f. - show, performance

2412-propagànda, f. - propaganda

2413-prosvétiti (se), v.t.&r.pfv. - to enlighten; (to enlighten oneself)
pr.t: pròsvētīm;pròsvētē

*2413-prosvećivati (se), v.t.&r.ipfv.
pr.t: prosvèćujem; prosvèćuju - to enlighten; (to enlighten oneself)

2414-rázoran, adj. m. - destructive, subversive
rázorna, f.
rázorno, n.

-rázorno, adv. - destructively

*2072-ràzviti (se), v.t.&r.pfv. - to deploy
pr.t: ȑazvijēm;ȑazvijū

*2072-razvijati (se), v.t.&r.ipfv. - to deploy
pr.t: ràzvijām;razvijaju

2415-sávestan, adj. m. - conscientious
sávesna, f.
sávesno, n.

-sávesno, adv. - conscientiously

2416-smánjiti (se), v.t.&r.pfv. - to decrease
pr.t: smānjīm;smānjē

*2416-smanjívati (se), v.t.&r.ipfv.-to decrease
pr.t: smànjujem;smànjuju

2417-trȍje, num., n. - three

2418-telèvizija, f. - television

2419-ùlaznica, f. - admission ticket

2420-ùmetnōst, f. - art

DEVEDESET-OSMA LEKCIJA
NINETY-EIGHTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - GENERAL PRONOUNS DERIVED FROM INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUNS BY PREFIXING THEM WITH I (See Par. 299)

1 - Drill the declension and use of the general pronouns derived from interrogative relative pronouns by prefixing them with i in questions and conditional clauses by having the students translate the sentences listed below.

a - The general pronoun iko:

(1) Did anyone understand this?
(2) If anybody knows that, it is he.
(3) Is she afraid of anyone?
(4) If I would do that because of anybody, I would do it because of you.
(5) Do you believe anybody?
(6) Did they write to anyone?
(7) Are you angry with anyone here?
(8) If you meet anyone of them, tell them where I shall be.
(9) Have you talked with anyone about your leave?
(10) Can a mother be more proud of anybody than of her children?
(11) If I have been thinking of anybody often, it is you.
(12) Had she heard of anybody who was going to the theater, she would have gone, too.

b - The general pronoun išta (išto):

(1) Would anything have been different if you had met her before?
(2) Has anything arrived from them?
(3) If you are afraid of anything, don't go!
(4) Does she remember anything?
(5) Do these talks lead to anything?
(6) Have you ever laughed more at anything?
(7) Can we hope for anything now?
(8) If they had read anything about the country before they went there, they would have enjoyed their trip there.
(9) Have you ever given anything to anyone?
(10) Can he be proud of anything that he has?
(11) If they agree to anything that we propose, it will be good.
(12) Is he better than you in anything?
(13) Can you think of anything else that we should do now?

c - The general pronoun ikoji = ijedan:

(1) Does any of your sisters know how to sew?
(2) Did any soldier get killed?
(3) Do you remember any of your old neighbors?
(4) Did you do that because of any of these girls?
(5) If I only could tell my difficulties to any of my friends, I would feel better.
(6) Have you written to any of your daughters?
(7) If you employ any of these ladies, I shall be very grateful to you.
(8) Have you met any of these boys before?
(9) Do you see any oak tree here?
(10) Have you lived in any other country except America?
(11) Have you ever seen a hat like that on any woman?
(12) Had I spoken with any of those men, I would have been much better informed about life in Yugoslavia.
(13) If you had served him with any dry (jak) drink, he would be much happier.
(14) Would you be satisfied with any of these rooms?

d - The general pronoun ikakav:

(1) Have you any vacant room at all?
(2) Do you sell any kind of fruit?
(3) I doubt that he has any kind of job at all.
(4) Did any child enter your shop this morning?
(5) If we could have any kind of light here at all, it would be better than it is now.
(6) Does she have any debts?
(7) Did you ever wash with any other soap?
(8) Can this word be found in any kind of dictionary?
(9) If you meet with any difficulties, let us know!
(10) If she knew any foreign language at all, we could probably find a good job for her.
(11) Can this be repaired with any kind of tools that you have?
(12) Can he handle any kind of arms?

e - The adverb ikako:

(1) Could you by any means translate this by tonight?
(2) Had I in any way been able to let you know that I was sick, I would have done it.
(3) Can this be done in any other way?
(4) Come, if you can at all.
(5) If he can do this in any way at all, he will.

f - The general pronoun ičiji:

(1) Is anybody's car here?
(2) Are anybody's children as clever as that?
(3) Am I sitting on anybody's chair?
(4) If I need anybody's advice, I need yours.
(5) Have you ever heard me talk about anybody's affairs?
(6) Can we hope for anybody's help?
(7) If he is against anybody's suggestion, he is against mine.
(8) Have you ever made use of anybody's experience?
(9) If you see this number on anybody's identity card, call me immediately?
(10) Have you ever rejoiced in anybody's success?
(11) Are you more satisfied with anybody's food than with ours?
(12) Is there more light in anybody's house than in ours?
(13) Have I ever spent anybody's money?
(14) If I knew anybody's address in Yugoslavia, I would write to him.
(15) Has she ever listened to anybody's advice?

2 - Go through the same drill using the general pronouns which consist of ma or makar or bilo + an interrogative relative pronoun or of an interrogative relative pronoun + mu drago (see Par. 300).

B - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF MA OR MAKAR OR BILO + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN OR OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + MU DRAGO IN CONCESSIVE CLAUSES (See Par. 300B)

Drill the use of general pronouns consisting of ma or makar or bilo + an interrogative relative pronoun or of an interrogative pronoun + mu drago in concessive clauses by having the students translate the sentences listed below:

(1) Whoever should invite me, I wouldn't go.
(2) Whatever you say, they won't believe you.
(3) Whosesoever house this is, it must be destroyed.
(4) I shall buy this car, whatever its price is.
(5) Whatever you do, you will be wrong.
(6) Whatever kind of tie you choose, I'll like it.
(7) Whomever you ask, he will help you.
(8) Whoever asks you where I am, tell him that you don't know.
(9) Whatever kind of car you buy, it will cost you much.
(10) Whichever way you go, you will be late.
(11) With whomever they fought, they lost.
(12) Whatever kind it may be, one's own house is the best.

(13) Around whosesoever house you go, you will find flowers.
(14) Whichever of them you ask, the answer will be the same.

C - THE USE OF GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF MA OR MAKAR OR BILO + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN OR OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + MU DRAGO AS EQUIVALENT OF THE ENGLISH "EITHER ONE" AND IN SPECIAL CONSTRUCTIONS (See Par. 300 - Note)

Demonstrate the use of the general pronouns consisting of ma or makar or bilo + an interrogative relative pronoun or of an interrogative relative pronoun + mu drago as equivalents of the English "either one" and in special constructions by translating with students the following sentences:

(1) We can have either of these dictionaries.
(2) What kind of pen do you want me to buy you? - Any kind.
(3) Which of these two lighters can I take? - Either.
(4) In which of these houses would you like to live? In any.
(5) In whose car would you like to ride? - In anyone's.
(6) What would you like to have for supper? - Anything.
(7) Which pencil would you like to have? - Any.
(8) Whom should I ask? - Whomever you like.
(9) With whom would you like to study? - With anyone.
(10) In which classroom can we study in the evening? - In any.

DRUGI DEO
DIJALOG

Film

1. Robert Dikson: Oduševljen sam vašim Narodnim pozorištem. Sve što sam dosada video, prevazišlo je sva moja očekivanja.

Janko Stanković: Međutim, bojim se da ćete se večeras razočarati kad vidite taj domaći jugoslovenski film.

2. R D: Da li ćete vi i vaš otac ići sa mnom da vidite taj film?

J S: Žao mi je, ali ne možemo. Iznenada su nam došli neki gosti.

3. R D: Ja sam se nadao da ćete poći sa mnom bilo vi, bilo vaš otac.

J S: Vi znate da bismo rado pošli s vama da ikako možemo.

4. R D: Ja znam to, nego zašto vi mislite da ću se razočarati kad vidim taj film?

J S: Ja sam video sve naše filmove koji su dosad snimljeni.

5. R D: Da li vam se ijedan dopao?

J S: Ni jedan. Ako upitate ma koga o tim filmovima, dobićete isti odgovor.

6. R D: Zašto su svi ti filmovi tako očajni?

J S: Naša filmska industrija je još u svom razvitku. Tehnička izrada nije kao u Holivudu, ali je ipak dobra. Nažalost . .

SECOND PART XCVIII
DIALOGUE

A film

1. Robert Dickson: I'm enthusiastic about your National Theater. Everything I've seen up till now has surpassed all my expectations.

Janko Stankovich: However, I'm afraid that you'll be disillusioned tonight when you see that domestic Yugoslav film.

2. R D: Will you and your father go with me to see that film?

J S: I'm sorry, but we can't. Some guests have come unexpectedly.

3. R D: I had hoped that either you or your father would come with me.

J S: You know that if we could at all, we would gladly come with you.

4. R D: I know that, but why do you think that I'll be disillusioned when I see that film?

J S: I've seen all our films which have been made up till now.

5. R D: Have you liked any of them?

J S: Not one. If you ask anyone about those films, you'll get the same answer.

6. R D: Why are all those films so terrible?

J S: Our film industry is still in its development stage. The technical production isn't as in Hollywood, but it's good, nevertheless. Unfortunately . . .

Film

XCVIII

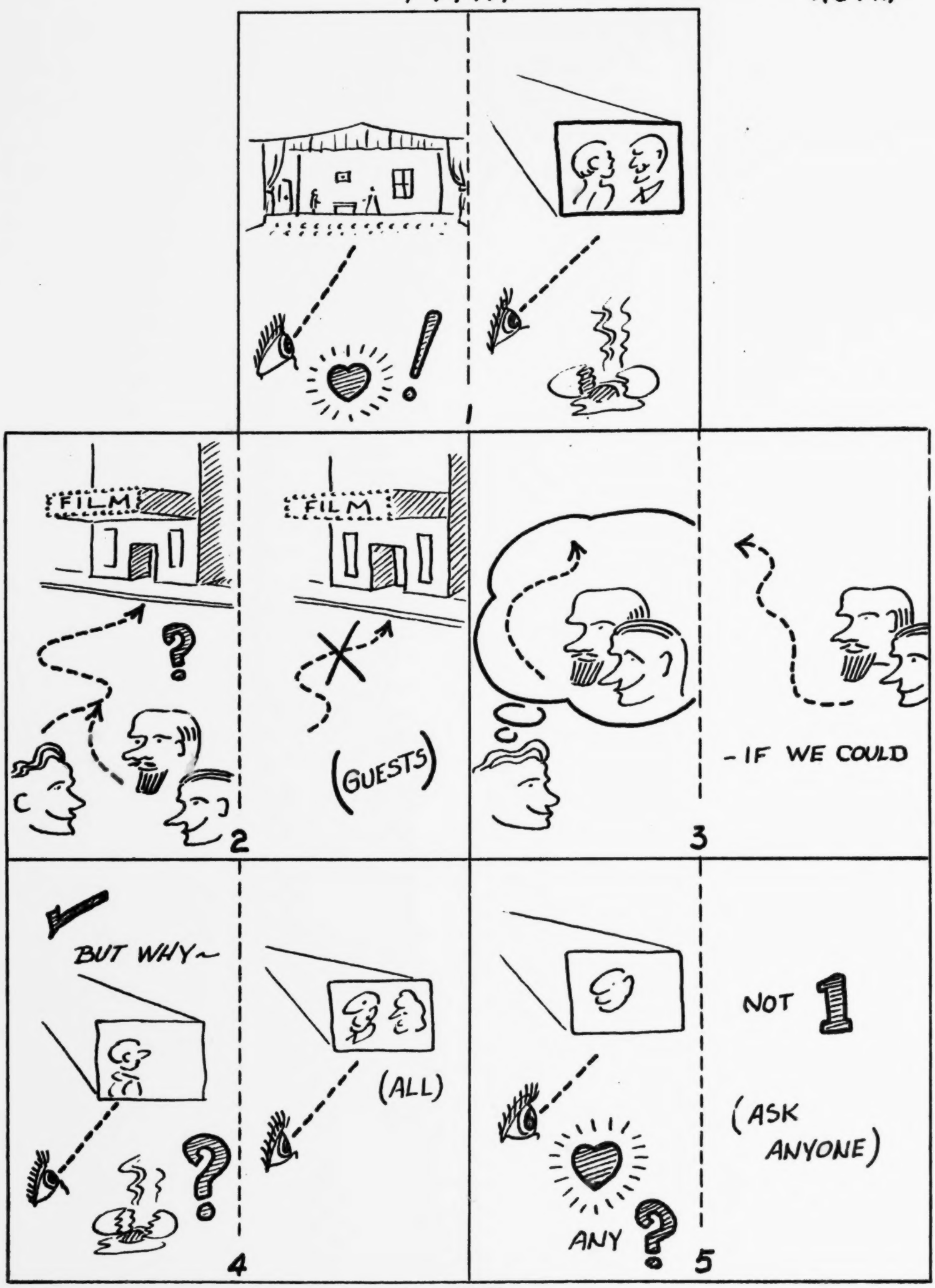
FILM
FILM
(GUESTS)
2
3
- IF WE COULD
BUT WHY~
(ALL)
4
NOT
(ASK ANYONE)
ANY
5

7. R D: Razumem. Čija je krivica što filmovi nisu dobri?

J S: Režiseri su krivi za sve. Oni su upropastili neka od najboljih dela naše književnosti.

8. R D: To je verovatno zato što su oni početnici. Svaki početak je težak.

J S: Možda je tako. Ali ja se pitam da li ti ljudi ikoga išta pitaju . . ili rade što god hoće.

9. R D: Ko zna! Kako su rađeni ti filmovi?

J S: Mnogi od tih filmova su rađeni po romanima naših čuvenih pisaca.

10. R D: Ne razumem zašto makar jedan od tih filmova nije uspeo, kad su za filmove uzeta vaša najbolja književna dela.

J S: To niko ne razume, ali večeras ćete u bioskopu čuti kako se publika trese od smeha baš onde gde je radnja u filmu najtragičnija.

11. R D: Ako je iko ikad bio radoznao, to sam ja sada. Sutra ću vam reći šta mislim o vašoj filmskoj industriji.

J S: Baš me mnogo interesuje šta ćete vi reći posle današnjeg razgovora.

7. R D: I see. Whose fault is it that the films are not good?

J S: The directors are at fault for everything. They have ruined some of the best works of our literature.

8. R D: That's probably because they're beginners. Every beginning is difficult.

J S: It may be so. But I wonder whether those men ask anybody about anything . . . or do whatever they want.

9. R D: Who knows! How are those films made?

J S: Many of these films were made from novels of our noted authors.

10. R D: I don't see why at least one of those films hasn't succeeded, when the films were based on your best literary works.

J S: No one understands it, but tonight at the movies, you'll hear how the public shakes with laughter just when the scene in the film is most tragic.

11. R D: If anyone was ever curious, I am now. Tomorrow I'll tell you what I think about your film industry.

J S: I'm very interested in what you'll say after today's conversation. 1/

1/ Such was the production of Yugoslav domestic films until 1954. Since that time, however, the Yugoslav film industry has made notable improvements and some of their films have received awards in international film festivals.

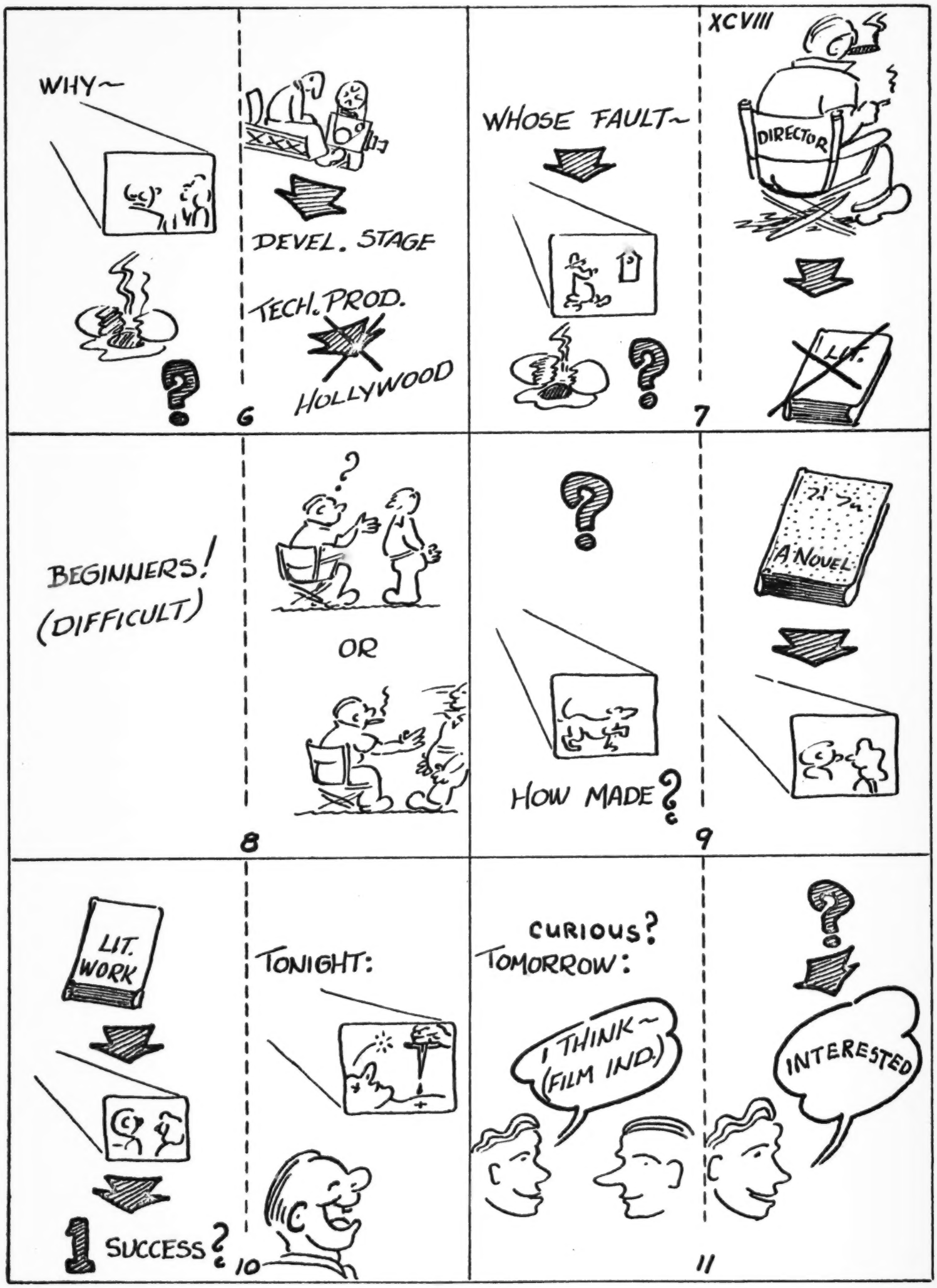
WHY~
DEVEL. STAGE
TECH. PROD.
HOLLYWOOD
6
WHOSE FAULT~
XCVIII
DIRECTOR
LIT.
7
BEGINNERS!
(DIFFICULT)
OR
8
HOW MADE?
A NOVEL
9
LIT. WORK
SUCCESS?
10
TONIGHT:
CURIOUS?
TOMORROW:
I THINK~
(FILM IND.)
INTERESTED
11

PAR. 299 - GENERAL PRONOUNS DERIVED FROM INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUNS BY PREFIXING THEM WITH И

General pronouns with the prefix И are primarily used in questions and conditional clauses. All pronouns of this class are declined like the interrogative relative pronouns from which they are derived.

A - Ико "anybody", "anybody at all", "anyone", "anyone at all" and ишта, or less commonly ишто, "anything", "anything at all", are the independent general pronouns. All other pronouns of this class are adjectival pronouns.

(8) Али ја се питам да ли ти људи икога ишта питају или раде шта хоће.

(11) Ако је ико икад био радознао, то сам ја сада.
Да ли се сећаш икога ко је био тамо?
Do you remember anyone who was there?
Да ли се сећа ичега што је учио?
Does he remember anything that he has studied?
Да сам се обратио икоме другоме, био би ми помогао.
If I had asked anyone else, he would have helped me.

B - Икојим., икоја, f., икоје, n. "any", "any at all" are derived from and declined like који, која, које. They are very often replaced with један, m., једна, f., једно, n.

(5) Да ли вам се један допао?
Да ли се која (једна) од ваших ћерки удала?
Has any of your daughters married?
Да знам који (један) страни језик, могао бих да добијем добар посао.
If I knew any foreign language, I could get a good job.
Да ли сте на тој седељци срели једног од својих старих пријатеља?
Did you meet any of your old friends at that party?
Да сам се оженио једном другом женом, био бих срећнији.
If I had married any other woman, I would be happier.

C - Икакав, m., икаква, f., икакво, n. "any", "any at all", "of any kind", "of any kind at all" are derived from and declined like какав, каква, какво. Their meaning is very close to the meaning of икоји, икоја, икоје and they often can be used interchangeably.

Имате ли икакав други речник?
Do you have any other dictionary?, or:
Do you have any other kind of dictionary?
Имаш ли икакво перо?
Have you any pen at all?, or:
Have you a pen of any kind?
Да имам икакво, не бих тражио твоје.
If I had any, I would not ask for yours.

Note: Икако is an adverb of manner; it means "at all", "by any means", "how(so)ever", "(in) any way".

(3) Ви знате да бисмо радо дошли с вама да икако можемо.
Може ли се ово урадити икако друкчије?
Can this be done in any other way?

D - Ичији, m., ичија, f., ичије, n. "anybody's", "anybody's at all", "anyone's", "anyone's at all" are derived from and declined like чији, чија, чије.

Да ли је ичији отац бољи од мога?
Is anyone's father better than mine?
Да знам ичију адресу у Југославији, писао бих му.
If I knew anybody's address in Yugoslavia, I would write to him.
Да ли волиш више да пишеш ичијим пером него својим?
Do you like better to write with anyone's pen than with yours?

PAR. 300 - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF МА OR МАКАР OR БИЛО + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN OR OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + МУ ДРАГО

A - General pronouns consisting of ма or макар or било + an interrogative relative pronoun when used in questions and conditional clauses are approximately of the same meaning as the general pronouns in Par. 299.

Ма ко, or макар ко, or било ко	- anybody, anybody at all, anyone, anyone at all
Ма шта, or макар шта, or било шта	- anything, anything at all
Ма (Макар, Било) који, m., која, f., које, n.	- any, any at all
Ма (Макар, Било) чији, m., чија, f., чије, n.	- anyone's, anyone's at all, anybody's, anybody's at all
Ма (Макар, Било) какав, m., каква, f., какво, n.	- any, any at all; of any kind, of any kind at all
Ма (Макар, Било) колики, m., колика, f., колико, n.	- of any size, of any size at all

(5) Ако упитате ма кога о тим филмовима, добићете исти одговор.
(10) Не разумем зашто макар који од тих филмова није успео.
(8) Али ја се питам да ли ти људи ма кога ма шта питају или раде шта хоће.
(11) Ако је ма ко ма кад био радознао, то сам ја сада.
Да ли се сећаш ма кога ко је био тамо?
Да ли се сећа ма чега шта је учио?
Да сам се обратио ма коме другоме, био би ми помогао.
(5) Да ли вам се ма који допао?
Да знам ма који страни језик, могао бих да добијем добар посао.
Да ли се ма која од ваших ћерки удала?
Да ли сте на тој седељци срели ма којег од својих старих пријатеља?
Да сам се оженио ма којом другом женом, био бих срећнији.
Имате ли ма какав други речник?
Имаш ли ма какво перо?
Да имам ма какво, не бих ти тражио твоје.
Да ли је ма чији отац бољи од мога?
Да знам ма чију адресу у Југославији, писао бих му.
Да ли више волиш да пишеш ма чијим пером него својим?

Note: The general pronouns in Par. 299 are commoner in questions and conditional clauses than the above pronouns.

B - The general pronouns under A, besides being used in questions and conditional clauses, are quite common in concessive clauses. In this case they are often used interchangeably

with general pronouns consisting of an interrogative relative pronoun + му драго. Their English counterparts in this usage follow:

Ма ко, макар ко, било ко, ко му драго	- whoever (you like)
Ма шта, макар шта, било шта, шта му драго	- whatever (you like), whichever (you like)
Ма који, макар који, било који, који му драго, m., etc.	- whichever (you like), whoever (you like)
Ма чији, макар чији, било чији, чији му драго, m., etc.	- whosesoever (you like)
Ма какав, макар какав, било какав, какав му драго, m., etc.	- of whatever kind (you like)
Ма колики, макар колики, било колики, колики му драго, m., etc.	- of whatever size (you like)

Ма ко да је то рекао, погрешио је.
Whoever said that was wrong.
Ма којим путем да пођете, задоцниће те.
Whichever way you go you will be late.
Ма чијим пером да се послужиш а не мојим, наљутићу се.
Whosesoever pen you use but mine, I will get angry.
Ма каква да је, своја кућа је најбоља.
Whatever kind it may be, one's own house is the best.
Питајте кога му драго.
Ask whomever you like.
Учините што му драго.
Do whatever you like.
Узмите који му драго.
Take whichever you like.

Note: (1) Sometimes ма, макар or било is omitted before који. This can be done when it is clear from the rest of the sentence that који is actually intended to mean ма који:

Брат је мио, које вере био.
A brother is dear, whatever his religion.

(2) Му in pronouns consisting of an interrogative relative pronoun + му драго can be replaced by ти or вам, whenever the meaning refers directly to the second person:

Питај кога ти драго.
Питајте кога вам драго.

(3) Ма (макар, било) који (која, које), or: који (која, које) му драго also mean "either one":

Који од ова два речника желите? - Било који.
Which of these two dictionaries do you want? - Either one.

All the pronouns listed in this paragraph can be used in constructions similar to the one above:

Кога да питам? - Било кога.
Whom do I have to ask? - Anyone.
Коју кошуљу желите да вам купим? - Било коју.
Which shirt do you want me to buy for you? - Any.

The general pronouns with the prefix и cannot be used in such constructions.

ČETVRTI DEO
GRAMATIČKE VEŽBE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - GENERAL PRONOUNS DERIVED FROM INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUNS BY PREFIXING THEM WITH И

1 - Drill the declension and use of the general pronouns derived from interrogative relative pronouns by prefixing them with и in questions and conditional clauses by having the students translate the sentences listed below.

a - The general pronoun iko:

(1) If anybody loves that child, it is its mother.
(2) Is there anyone here who knows how to open this box?
(3) Do you remember anybody at all from the previous class?
(4) Do you believe anybody at all?
(5) If they tell anybody about this, it will be bad for you.
(6) Had I told the secret to anyone at all, I would have lost my life.
(7) Did you invite anybody for the dinner next Saturday?
(8) If I knew anyone at all there, I would recommend you to him.
(9) Are you especially proud of anyone in that class?
(10) If you had to part from anyone who is dear to you, you would understand how she feels.

(11) Did you see your hat on anybody?
(12) Have I ever said anything bad about anybody?

b - The general pronoun išta (išto):

(1) Is there anything more beautiful than a sunset?
(2) Is there anything in the world that this man doesn't know?
(3) If anything is left over, I shall bring it to you.
(4) He started this business without anything.
(5) If anyone can hope for anything from me, it is you.
(6) If this old man is happy about anything, it is about his grandchildren.
(7) Did you bring us anything at all, mother?
(8) Had I heard anything about this before, I would not have let her go there.
(9) Have you helped yourself to anything, gentlemen?
(10) I shall be very happy if I can help you with anything.
(11) Did they treat you with anything at all?
(12) If she enjoys anything, it is dancing and singing.
(13) Could we keep all these things in anything else?

c - The general pronoun ikoji = ijedan:

(1) If we should decide to buy any of these rings, we shall come back.
(2) Had you seen any of his performances, you would think differently about him.
(3) Do you like any of these automobiles?
(4) Has any soldier come out of any of those tanks?
(5) Have you fired from any of these cannons?
(6) Do you write to any of those girls at all?
(7) Have you ever gone to any of these doctors?
(8) Did I make any errors at all in my homework?
(9) If we could find any of your friends, we would have a nice time tonight.
(10) Did you meet any of our acquaintances from the theater?
(11) Have you seen any soccer game at all?
(12) If he is in any of these restaurants, we will find him.
(13) Have you ever spoken with any well-known actor?
(14) Did you see him riding in any other boat?
(15) Has any other nation fought so courageously?

d - The general pronoun ikakav:

(1) Is there any kind of park in this city?
(2) Can we do this without any experts?
(3) If I had any kind of book now, the time would go faster.
(4) Did she go to any kind of specialist at all?
(5) Would she be able to perform any other duty?

(6) Would he be satisfied with any kind of job that we can offer him?
(7) Can he handle any other kind of tools?
(8) Did you go to any kind of school in Yugoslavia?
(9) Could he really find this in any school book?
(10) Have you any kind of pencil?
(11) Can we replace this wheel with any other?
(12) Had she sewed this with thread of any other kind, it would look better.
(13) Has she ever been at any reception at all?
(14) Does she enjoy sports of any kind?

e - The adverb ikako:

(1) Could I help you in any way?
(2) He will come if he is able at all.
(3) If you had acted in any other way, you would have offended them.
(4) Can this be repaired in any way?
(5) Had I been able to inform him of this in any way, I would have done so.

f - The general pronoun ičiji:

(1) Does anybody's house look better?
(2) Do anybody's children cry so much?
(3) Have you done this without anybody's help?
(4) Have you ever heard words coming so fast out of anybody's mouth?
(5) Do they expect anybody's help?
(6) Are you sending those gifts to anybody's children?
(7) Have you ever laughed more at anybody's jokes?
(8) Have you ever fulfilled anybody's wish?
(9) Am I spending anybody else's money?
(10) Has she ever attracted anybody's attention?
(11) Did you use anybody's car yesterday?
(12) Had he wanted to take anyone's job, he would be working today.
(13) Had I found anyone's book here, I would have brought it to your office.
(14) Have you seen such nice furniture in anybody's living room?
(15) Do you enjoy anyone's food as much as hers?

2 - Go through the same drill using the general pronouns which consist of ma or makar or bilo + an interrogative relative pronoun or of an interrogative relative pronoun + mu drago.

B - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF MA OR MAKAR OR BILO + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN OR OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + MU DRAGO IN CONCESSIVE CLAUSES.

Drill the use of general pronouns consisting of ma or makar or bilo + an interrogative relative pronoun or of an interrogative pronoun + mu drago in concessive clauses by having the students translate the sentences listed below:

(1) Whatever you do, they won't be satisfied.
(2) Whichever dress you buy, you will make her angry.
(3) Whatever kind of cheese you bought, you paid too much.
(4) Whoever did this will be found.
(5) Whosesoever this child is, it should be taken to the hospital.
(6) Whatever sum of money you paid for this house, you were wise to buy it.
(7) Whatever opinion you express, they will agree with you.
(8) Whatever you do, think before you do it.
(9) Whichever road you take, you will come to the city.
(10) Whatever she does, they praise her.

C - THE USE OF GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF MA OR MAKAR OR BILO + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN OR OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + MU DRAGO AS EQUIVALENT OF THE ENGLISH "EITHER ONE" AND IN SPECIAL CONSTRUCTIONS.

Demonstrate the use of the general pronouns consisting of ma or makar or bilo + an interrogative relative pronoun or of an interrogative relative pronoun + mu drago as equivalents of the English "either one" and in special constructions by translating with students the following sentences:

(1) What shirt do you want to wear tonight? - Any one.
(2) You can have either of these books.
(3) I will go to either of these two doctors.
(4) What watch do you want me to buy for you? - Any one.
(5) Which of these two apples do you want? - Either one.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XCVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Филм

Диксон је одушевљен позориштем у Југославији. Све што је досада видео превазишло је сва његова очекивања. Зато је он веровао да ће бити одушевљен и вечерас кад буде видео један југословенски домаћи филм. Требало је да генерал Станковић и његов син Јанко пођу с њим, али не могу, пошто су им изненада дошли неки гости. Зато је Диксон одлучио да оде сам. Пре одласка у биоскоп он се састао са Јанком и замолио га да му каже шта зна о југословенској филмској индустрији. Јанко је већ видео све домаће филмове који су досада снимљени и ниједан му се није допао. Он верује да ће Диксон добити исти одговор ако буде питао кога му драго. Једном речју југословенски домаћи филмови су очајни. Иако су сви ти филмови рађени по романима чувених југословенских писаца, режисери су успели да упропасте најбоља дела југословенске књижевности. Неко би могао да помисли да је то зато што су ти режисери почетници. Међутим Јанко не мисли да је тако. Он сумња да ти режисери икад икога питају за савет, него раде шта они мисле да је најбоље. Он је саветовао Диксону да уопште не иде, јер је био сигуран да ће се разочарати и секирати кад буде чуо како се публика тресе од смеха, баш онде где би радња требало да буде трагична. Међутим баш због тога Диксон је постао још радознанлији и завршио разговор овим речима: "Ако је ико икада био радознао, то сам ја сада. Отићи ћу да се сам уверим, па кад се сутра будемо састали, ја ћу вам рећи шта мислим о вашим домаћим филмовима, а нарочито шта мислим о вашим филмским режисерима!"

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About the Yugoslav Navy

As every other country that has an exit to the sea, Yugoslavia also has a Navy. However, the Yugoslav Navy is small. Yugoslavia is not as rich as the United States of America and some other countries and she cannot maintain a large, strong Navy. The Yugoslav Navy does not have the mission of waging an aggressive war on the sea. Its mission is to protect the Yugoslav islands and the coast from enemy attack and to secure navigation along the eastern Adriatic coast. The length of the Adriatic coast that belongs to Yugoslavia is about 650 kilometers. This coast is full of bays and harbors. Along the coast there are many big and small islands. Such a coast facilitates defense and requires a special Navy.

The Yugoslav Navy has a large number of small surface combat ships (light cruisers, destroyers, mine layers, mine sweepers, torpedo boats, patrol boats) and several submarines. The Yugoslavs do not have battle ships, aircraft carriers and ocean submarines. Their Navy is not capable of challenging an enemy fleet to battle on the open sea.

Taking into consideration the Yugoslav coast, the islands and the size of their Navy, the Yugoslavs are able to fight a kind of guerrilla war on the sea, the coast and the islands.

Since the Yugoslavs are usually very good seamen, it is easy to train them for all duties in the Navy.

ŠESTI DEO
TUMAČENJE

Ispitivanje jednog begunca
(O ratnoj mornarici)

1. Ispitivač: Odakle ste došli?

   Begunac: Došao sam sa Rijeke, gde sam radio pet godina u luci.

2. I: Da li ste viđali neke brodove ratne mornarice u luci?

   B: Video sam mnogo ratnih brodova, ne samo jugoslovenskih nego i engleskih i američkih.

3. I: Koje jugoslovenske brodove ste videli?

   B: Video sam nekoliko razarača, lakih krstarica, torpednih čamaca, pa čak i dve podmornice.

SIXTH PART
INTERPRETING

Interrogation of a refugee
(About the Navy)

1. Interrogator: Where did you come from?

   Refugee: I came from Rijeka, where I worked for five years in the harbor.

2. I: Did you use to see some of the Navy ships in the harbor?

   R: I saw many warships, not only Yugoslav but also English and American warships.

3. I: What Yugoslav ships did you see?

   R: I saw several destroyers, light cruisers, torpedo boats, and even two submarines.

4. I: Da nije njihova baza na Rijeci?

B: Nije. Najveća mornarička baza je Boka Kotorska i to je njihova baza.

5. I: Da li ste videli neki jugoslovenski nosač aviona?

B: Ne. Jugoslovenska ratna mornarica nema nosače aviona ni bojne brodove ni teške krstarice.

6. I: Pa kako oni misle da vode rat na moru bez tih najvažnijih borbenih brodova?

B: Jugoslavija ne može da vodi agresivan rat na moru. Njena ratna mornarica ima dužnost da štiti obalu i obalsku plovidbu.

7. I: To znači da jugoslovenska ratna mornarica ima samo male borbene brodove.

B: Da. Oni su brzi i sposobni da se kreću između ostrva, po zalivima i lukama gde veliki brodovi ne mogu da se kreću.

8. I: Je li jugoslovenska obala utvrđena?

B: Da. Sve važnije luke i mnoga ostrva su utvrđeni i imaju obalsku artiljeriju.

4. I: Is their base in Rijeka?

R: It isn't. The largest Navy base is in Boka Kotorska and that is their base.

5. I: Did you see any Yugoslav aircraft carrier?

R: No. The Yugoslav Navy doesn't have either aircraft carriers or battle ships or heavy cruisers.

6. I: Then how do they intend to wage war on the sea without those most important warships?

R: Yugoslavia cannot wage an aggressive war on the sea. Her Navy has the duty to protect the coast and coastal navigation.

7. I: That means that the Yugoslav Navy has only small warships.

R: Yes. They are fast and able to move among the islands, through the bays and harbors where big ships cannot move.

8. I: Is the Yugoslav coast fortified?

R: Yes. All the more important harbors and many islands are fortified and they have coast artillery.

9. I: Da li jugoslovenska ratna mornarica ima minopolagače, čistače mina i desantne brodove?

B: Ima. Ona takođe ima i transportne i pomoćne brodove.

9. I: Does the Yugoslav Navy have mine layers, mine sweepers and landing craft?

R: It does. It also has transport and auxiliary ships.

10. I: Jesu li brodovi novi ili stari?

B: Ima i starih i novih. Jugosloveni sami grade nove male borbene i pomoćne brodove.

10. I: Are the ships new or old?

R: There are both old and new ships. The Yugoslavs themselves build new, small warships and auxiliary ships.

11. I: Kakvi su jugoslovenski mornari i oficiri ratne mornarice?

B: Oni su vrlo dobro izvežbani i vrlo sposobni mornari.

11. I: What are the Yugoslav sailors and officers of the Navy like?

R: They are very well trained and very capable seamen.

12. I: Da li je lako jugoslovenskoj ratnoj mornarici da štiti obalu na slučaj rata?

B: To ne znam, ali ja lično mislim da će na slučaj rata tamo biti neka vrsta gerilskog rata na moru i po ostrvima.

12. I: Is it easy for the Yugoslav Navy to protect the coast in case of war?

R: I don't know that, but I personally think that in case of war there will be a kind of guerrilla war on the sea and on the islands there.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson has already seen several plays in the Belgrade National Theater.
2. He is enthusiastic about everything he has seen there.
3. All the performances have surpassed all his expectations.
4. So, before today's conversation with Janko he believed that the Yugoslavs had achieved something similar in their young film industry.
5. Janko told him that it was not the case and that he would be disillusioned when he saw his first Yugoslav domestic film.
6. Although many of these films were made after the novels of some of the best Yugoslav writers, they are terrible.
7. The audience shakes with laughter just when the scene in the film is supposed to be most tragic.
8. For all this the directors are at fault.
9. They have ruined some of the best works of Yugoslav literature.
10. Why? The directors thought that they knew everything and one wonders if they had ever asked anyone for advice.
11. However, Dickson is very anxious to see a Yugoslav domestic film.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

2421-bílo ko, pron. - whoever; anyone anybody (at all)

2422-bílo šta, pron. - whatever, anything

2423-dànašnjī, adj. - today's

2424-dělo, n. - deed, act, work

2425-film, m. - film, movie
nom. pl: filmovi

*2425-filmskī, adj. - film, adj., movie, adj.

2426-ičiji, pron. - anybody's, anyone's (at all)

2427-ijèdan, pron. m. - any, any at all
ijèdna, f.
ijèdno, n.

2428-ikakav, pron. m. - any, of any kind (at all)
ikakva, f.
ikakvo, n.

2429-ikāko, adv. - at all, in any way, in any manner possible

2430-ikoji, pron. - any, any at all

2431-išta, pron. - anything, anything at all

2432-književnost, f. - literature
gen. sing: književnosti

2433-koji mu drāgo, pron. - whichever, whoever

2434-krīv, adj. - guilty, at fault; false; crooked; awry

-krīvo, adv. - wrong, wrongly

2435-krivica, f. - fault

2436-ma kō, pron. - whoever; anyone, anybody (at all)

2437-màkar, adv. - at least; even if

2438-màkar kȍ, pron. - whoever; anyone, anybody (at all)

2439-màkar štȁ, pron. - whatever, anything

2440-ȍčājan, adj. m.
ȍčājna, f.
ȍčājno, n. - terrible, desperate

-ȍčājno, adv. - terribly, desperately

2441-odušèviti (se), v.t.&r.pfv. - to inspire; (to become enthusiastic)
pr.t: odùšēvīm;odùšēvē

*2441-oduševljávati (se), v.t.&r.ipfv. - to inspire; (to become enthusiastic)
pr.t: odušèvljāvām;
oduševljávajū

2442-písac, m. - author
gen. sing: písca

2443-prevàzići, v.t.pfv. - to surpass
pr.t: prevàzīđēm;prevàzīđū
a.p.p: prevazìšao,prevazìšla,
prevazìšlo,prevazìšli,
prevazìšle,prevazìšla

*2443-prevazìlaziti, v.t.ipfv. - to surpass
pr.t: prevazìlazīm;prevazìlazē

2444-pùblika, f. - public, audience

2445-radòznao, adj. m.
radòznala, f.
radòznalo, n. - curious

-radòznalo, adv. - curiously

2446-razočárati (se), v.t.&r.pfv. - to disappoint, to disillusion; (to become disappointed)
pr.t: razȍčārām;razočárajū

*2446-razočarávati (se), v.t.&r.ipfv. - to disappoint; to disillusion; (to become disappointed)
pr.t: razočàrāvām;
razočarávajū

2447-rèžiser, m. - director of a show

2448-ròmān, m.	- novel
2449-smēh, m.	- laughter, laugh
2450-snímiti, v.t.pfv. pr.t: snîmīm;snīmē	- to film, to take a picture
*2450-snímati, v.t.ipfv. pr.t: snîmām;snímaju	- to film, to take a picture
2451-tràgičan, adj. m. tràgična, f. tràgično, n.	- tragic
-tràgično, adv.	- tragically
2452-trésti (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: trésem;trésu	- to shake
*2452-trèsnuti v.t. pfv. pr.t: trèsnēm;trèsnū	- to shake
2453-upropástiti, v.t.pfv. pr.t: upròpāstīm;upròpāstē	- to ruin
*2453-upropašćívati, v.t.ipfv. pr.t: upropàšćujēm; upropàšćujū	- to ruin

DEVEDESET-DEVETA LEKCIJA
NINETY-NINTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - GENERAL PRONOUNS SAV, SVA, SVE (See Par. 301)

Drill the declension and use of the general pronouns sav, sva, sve by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Ko bi branio Ameriku u slučaju rata?	(američki narod)
(2)	Da li je samo jedan deo ovog krsta zlatan?	Ne.
(3)	Kuda teče ova reka?	(oko . . . grada)
(4)	Kome se gospodin pretsednik obratio za pomoć?	(narodu)
(5)	Koliko ste ostali na plaži?	(dan)
(6)	Šta vidite odatle?	(zaliv)
(7)	Da li ste vi upoznati s romanima tog pisca?	Da. (. . . njegovim romanima)
(8)	Da li je vodnik Belić otišao sam u izviđanje?	Ne. (. . . ljudima iz svog odeljenja)
(9)	Da li u Jugoslaviji živi više naroda nego u Americi?	Ne. (na . . Balkanu ne živi više . .)
(10)	Da li neprijatelj napada samo ovde?	Ne. (na . . frontu)
(11)	Šta ste dosada uspeli da dovezete?	(oružje)
(12)	Šta je bilo tako interesantno?	(njegovo predavanje)
(13)	Kuda treba da položimo mine?	(po . . ovom zemljištu)
(14)	Šta ste zarobili s ovim neprijateljskim pukom?	(njegovo naoružanje)
(15)	Gde se nalaze lepe plaže u Jugoslaviji?	(duž . . primorja)
(16)	Gde se večeras ne vidi ni jedna zvezda?	(nebu)
(17)	Koji deo srpskohrvatske gramatike je težak?	(. . gramatika)
(18)	Šta vam se sviđa iz srpske prošlosti?	(. . istorija Srba)
(19)	Šta je neprijatelj izgubio u toj borbi?	(skoro . . živu silu)
(20)	Šta vas toliko brine?	(ova neizvesnost)
(21)	Šta vam je on zadao?	(ovu muku)
(22)	Šta je izgorelo u onom automobilu?	(naša pošta)
(23)	Čim sam vas ja iznenadio?	(. . svojim držanjem)
(24)	Kuda treba posuti cveće?	(. . tom ulicom)
(25)	Gde ne vidite ni jednog konja?	(na . . livadi)

(26)	Da li vas je udario jako?	Da. (. . snagom)
(27)	Da li nastupate na više mesta?	Da. (. . širinom fronta)
(28)	U kojem činu ste najviše uživali?	(. . pretstavi)
(29)	Kakve su pesme ovog pisca?	(najbolje u . . našoj književnosti)
(30)	Gde vidite tako vernu sliku života?	(u . . rečima ovog pisca)
(31)	Ko je još, sem vas, bio zadovoljan pretstavom?	(gledaoci)
(32)	Od koga ste čuli sve ovo?	(svojih poznanika)
(33)	Od koga je Petrova verenica dobila poklone?	(gostiju i rođaka)
(34)	Kome ste poslali pozive za veridbu?	(prijateljima)
(35)	Šta vam se dopalo u toj staroj pravoslavnoj crkvi?	(one stare ikone)
(36)	Da li je on bacio na vas jedan deo krivice?	Ne. (već . . krivicu)
(37)	Šta se može videti na toj izložbi?	(vrste umetnosti)
(38)	Kuda plove američki brodovi?	(morima)
(39)	Gde ste pokušali da kupite četke za odeću i cipele?	(u . . radnjama)
(40)	Čime je bogata Jugoslavija?	(sirovinama)
(41)	Kad dobar vojnik mora da zna da se snađe?	(u . . prilikama)

B - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF THE PREFIX SVA + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN (See Par. 302)

Drill the declension and use of general pronouns consisting of the prefix sva + an interrogative relative pronoun by asking the questions listed below or by having the students translate the sentences listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

1 - The general pronoun svako:

(1)	Ko treba da pomaže susede ako im se dogodi nesreća?	(ko može)
(2)	Radi koga se otvaraju škole i biblioteke?	(ko hoće da uči)
(3)	Kome vi verujete?	(za koga znam da obično govori istinu)
(4)	Koga je vaš brat razočarao?	(kome je nešto obećao)
(5)	Koga je vaš prijatelj prevazišao u igranju šaha?	(koga ja poznajem)

(6)	S kim se vaša sestra oduševila na prijemu kod generala?	(s kim je razgovarala)
(7)	Protiv koga ćete preduzimati takve korake?	(ko bude radio protiv zakona)
(8)	O kome ste razgovarali dok su oni pevali?	(ko je bio prisutan)

2 - The general pronoun svašta:

(1)	Šta bi moglo da se razvije iz ovog smeha?	(neprijatno)
(2)	Šta možemo da očekujemo od njega?	
(3)	Protiv čega se oni bore?	(što im je na putu)
(4)	Čega se plaše ove životinje?	(što se kreće)
(5)	Čemu se čudi ova gospođa?	(što čuje)
(6)	Šta može da se kupi u ovoj prodavnici?	
(7)	Šta je on radio dok je služio ovde?	
(8)	Čim se vaš brat bavio pre stupanja u vojsku?	(po malo)
(9)	Čim vas je udarao taj čovek?	(što mu je došlo pod ruku)
(10)	U čemu vi uživate?	(što je lepo)
(11)	Na čemu ste našli ove znake?	(što smo im oduzeli danas)

3 - The general pronoun svaki:

(1)	Ko će biti primljen u ovu školu?	(sposoban mladić)
(2)	Od koga zavisi uspeh u ovom napadu?	(vojnika koji učestvuje u njemu)
(3)	Prema čemu treba da se krećemo?	(zaklonu koji vidite pred sobom)
(4)	Koga štiti ovaj zakon?	(poštenog čoveka)
(5)	S kim ste se dogovarali tako dugo?	(oficirom)
(6)	Čim ćemo prevoziti trupe?	(prevoznim sredstvom kojim raspolažemo)
(7)	Da li će nas oni ubuduće češće napadati?	Da. (danom sve češće)
(8)	Gde su svetla u vašoj dnevnoj sobi?	(uglu po jedno)
(9)	Gde imamo aerodrome za avione na mlazni pogon?	(većem gradu)
(10)	Koja vojska je nekad imala konjicu?	
(11)	Kojom greškom neprijatelja treba da se koristimo?	(i najmanjom)
(12)	Kakva reka je opasna?	(dublja)

(13)	Šta treba da snimimo u neprijateljskoj pozadini?	(utvrđenje)
(14)	Koga treba da pitamo o tome?	(seljaka iz okoline)
(15)	Na šta treba da obratim pažnju?	(neprijateljsku radnju)
(16)	Kome treba da se obratimo za pomoć?	(jedinici u vašoj blizini)
(17)	Koga vaš prijatelj poznaje u pozorištu?	(glumicu)
(18)	Šta treba da sprečavamo po svaku cenu?	(neprijateljsku propagandu)
(19)	Čim se interesuje vaša sestra?	(umetnošću)
(20)	Kakvo naređenje vojnici moraju da izvrše?	

4 - <u>The general pronoun svakakav</u>:

(1)	Kakvi ljudi dolaze u ovu kafanu?	
(2)	Kakvog ste povrća kupili?	
(3)	Kakvih topova ima u vašoj vojsci?	
(4)	Kakva pitanja nastavnici postavljaju učenicima?	
(5)	Čemu ne treba uvek verovati?	(obećanjima)
(6)	Kakvim oružjem je naoružana vaša pešadija?	
(7)	Kakvo naoružanje je imala Jugoslovenska narodna armija odmah posle rata?	
(8)	Šta je pisao taj pisac?	(pesme i priče)
(9)	Kakve pretstave ste priređivali za vojnike na frontu?	
(10)	Kakve poslove ste obavljali na toj dužnosti?	

5 - <u>The adverb svakako</u>:

(1) You will certainly hear about this.
(2) Will you come to us again? - Certainly (Of course).
(3) We shall by all means try to find him.
(4) He can buy that, since he is going to town anyway (svakako = inače = tako i tako).
(5) I shall have to come again anyway.

6 - <u>The general pronoun svačiji</u>:

(1)	Šta imate u toj beležnici?	(potpise)
(2)	Radi čijeg zdravlja postoje lekari i bolnice?	
(3)	Čijoj sreći se vi radujete?	
(4)	Čija deca idu u ovu školu?	

(5) Čiji automobili smeju da idu ovim putem?
(6) Čiju pažnju obraćaju na sebe ove lepe zgrade?
(7) Od čijeg automobila je veći ovaj autobus?
(8) Za čije oči je dobra zelena boja?
(9) Čije oči može da upropasti loše svetlo?
(10) Čije očekivanje je prevazišao vaš uspeh?
(11) U čijim komadima glume ovi glumci?
(12) Čijim radom se oduševljava ovaj čovek?
(13) Čiju decu prosvećuju državne škole?
(14) U čijoj kući može da se nađe televizija?
(15) Po čijim poljima padaju kiše?

C - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + GOD (See Par. 303)

Drill the general pronouns consisting of an interrogative relative pronoun + god by asking the questions listed below or by having the students translate the sentences listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

1 - The general pronoun ko god:

(1)	Ko mora da služi vojni rok?	(je zdrav)
(2)	Od koga treba da skupljamo novac za slepu decu?	(možete)
(3)	Kome treba da pomognemo?	(je potrebna vaša pomoć)
(4)	Koga ste pitali za put?	(sam sreo)
(5)	S kim ste se pozdravili?	(sam se poznavao)
(6)	O kome ste sanjali?	(smo sinoć govorili)

2 - The general pronoun što god:

(1)	Šta se pokvarilo?	(smo imali)
(2)	Šta ste ostavili kad ste se povukli?	(bez . . smo mogli da budemo)
(3)	Čemu se vi nadate?	(i vi)
(4)	Šta ste doneli?	(ste nam rekli)
(5)	Čim ste ih tukli?	(smo stigli)
(6)	Na čemu ste spavali?	(smo mogli)

3 - The general pronoun što god used adverbially:

(1) The more I study, the less I know.
(2) The more you sleep, the less you live.
(3) The less you know about this, the better it will be for you.
(4) The better I know him, the less I like him.
(5) The faster you live, the faster you die.

4 - The general pronouns koji god, kakav god and čiji god:

(1)	Koji od nas treba da vam se javi?	(želi da ide u grad)
(2)	Kakav rečnik ćete mi dati?	(imam)
(3)	Čiji automobil možemo da upotrebimo?	(hoćete)
(4)	Kojom stazom treba da jašemo?	(ćete brže stići)
(5)	S čijom se decom igra vaš sin?	(hoće)
(6)	Kakvih lutaka ima vaša ćerka?	(smo joj mogli nabaviti)
(7)	Čiju decu može da poučava vaša sestra?	(hoće)
(8)	Na kakvom konju vi možete da jašete?	(hoćete)
(9)	Koja od ovih kola da kupim?	(vam se dopadaju)
(10)	Kakav šešir voli vaša žena?	(joj ja kupim)
(11)	Koji stan ćete iznajmiti?	(nađem)
(12)	Čije automobile vi popravljate?	(dobijem)

5 - The adverbs kako god and koliko god:

(1)	Kako da prepišem ovo štivo?	(hoćete)
(2)	Kako da nabavim sve te stvari?	(znate i umete)
(3)	Kako ste uradili posao?	(ste vi to želeli)
(4)	Kako ste joj namestili stan?	(je ona htela)
(5)	Kako ćemo se upoznati s njima?	(vam bude drago)
(6)	Koliko trošite dnevno?	(manje mogu)
(7)	Koliko ostajete u gradu?	(smem)
(8)	Koliko olovaka mogu da uzmem?	(želite)
(9)	Koliko ste potrošili?	(su mi dali)
(10)	Koliko možemo da ostanemo u gradu?	(hoćete)

DRUGI DEO
DIJALOG

Službe

1. Robert Dikson: Da li vi imate službe u svojoj narodnoj armiji?

General Stanković: Svaka oružana sila mora da ima službe.

2. R D: Koliko službi imate?

G.S: Imamo ih četrnaest.

3. R D: Kažite mi koliko god možete o tim službama.

G.S: Kazaću vam što god znam o njima. Glavne službe su tehnička, intendantska, sanitetska, veterinarska i finansiska.

4. R D: Šta je zadatak svih tih službi?

G.S: Njihov zadatak je da osiguraju rad i život borbenom delu armije.

5. R D: Znači li to da armija ima dva velika dela?

G.S: Svakako. Jedan deo učestvuje aktivno u borbi. To su rodovi vojske. Drugi deo su službe.

6. R D: Koga god sam dosada pitao, davao mi je svakojake odgovore. Vi ste mi dali prost i jasan odgovor.

G.S: Milo mi je. Postavljajte pitanja kakva god želite.

SECOND PART
DIALOGUE

The services

1. Robert Dickson: Do you have services in your Armed Forces?

General Stankovich: All Armed Forces must have services.

2. R D: How many services do you have?

Gen S: We have fourteen of them.

3. R D: Tell me as much as you can about those services.

Gen S: I'll tell you whatever I know about them. The main services are the Ordnance Corps, Quartermaster Corps, Medical Corps, Veterinary Corps and Finance Corps.

4. R D: What's the mission of all those services?

Gen S: Their mission is to insure the functioning and life of the combat echelon of the Armed Forces.

5. R D: Does that mean that the Armed Forces have two big parts?

Gen S: By all means. One part participates actively in combat. Those are the branches of the army. The other part is the services.

6. R D: Whomever I've asked till now has given me all kinds of answers. You've given me a simple and clear answer.

Gen S: I am glad. Ask questions of whatever kind you want.

Službe

XCIX

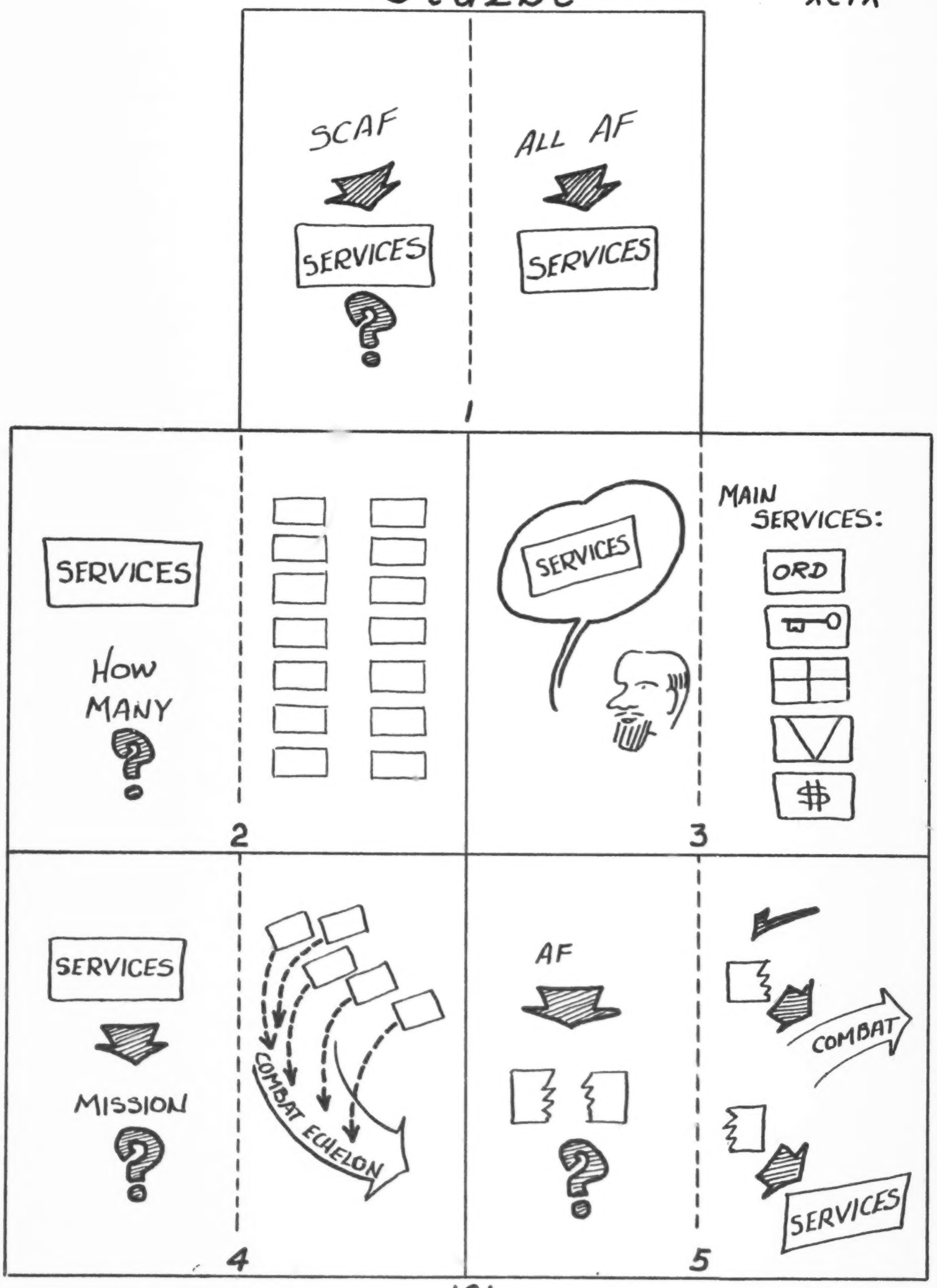
SCAF
SERVICES
ALL AF
SERVICES
SERVICES
HOW MANY
2
SERVICES
MAIN SERVICES:
ORD
3
SERVICES
MISSION
4
COMBAT ECHELON
AF
5
COMBAT
SERVICES

7. R D: Šta radi intendantska služba?

G.S: Ona snabdeva oružanu silu hranom, odećom, obućom, ogrevom itd.

8. R D: Šta je dužnost tehničke službe?

G.S: Ona vrši tehničke poslove i snabdeva oružanu silu municijom, oružjem, vozilima, aparatima itd.

9. R D: Šta radi sanitetska služba?

G.S: Svako ko ima ljude mora da se stara o njihovom zdravlju. Zbog toga i naša armija ima lekare, lekarske pomoćnike i bolničare. Oni leče bolesnike i ranjenike.

10. R D: Vi još u svojoj armiji imate svakojake životinje. Stoga imate i veterinarsku službu.

G.S: Tako je. Tu službu čine veterinari, veterinarski pomoćnici i marveni bolničari.

11. R D: Hvala vam. Naučio sam od svačega pomalo. Čini mi se da imate i finansisku službu?

G.S: O, da. Ništa se ne može bez novaca, a ta služba se stara o budžetu i novcu.

7. R D: What does the Quartermaster Corps do?

Gen S: It supplies the Armed Forces with food, clothing, footwear, fuel, etc.

8. R D: What is the mission of the Ordnance Corps?

Gen S: It performs technical work and supplies the Armed Forces with ammunition, arms, vehicles, apparatuses, etc.

9. R D: What does the Medical Corps do?

Gen S: Everyone who has personnel must take care of their health. Therefore, our Armed Forces, too, have physicians, physician's assistants and aid men. They treat the sick and wounded.

10. R D: You still have animals of all kinds in your Armed Forces. Therefore, you also have the Veterinary Corps.

Gen S: That's right. That service is made up of veterinarians, veterinary assistants and veterinary aids.

11. R D: Thank you. I've learned a bit about everything. It seems to me you have a Finance Corps, too?

Gen S: Oh, yes. Nothing can be done without money, and that service takes care of the budget and the money.

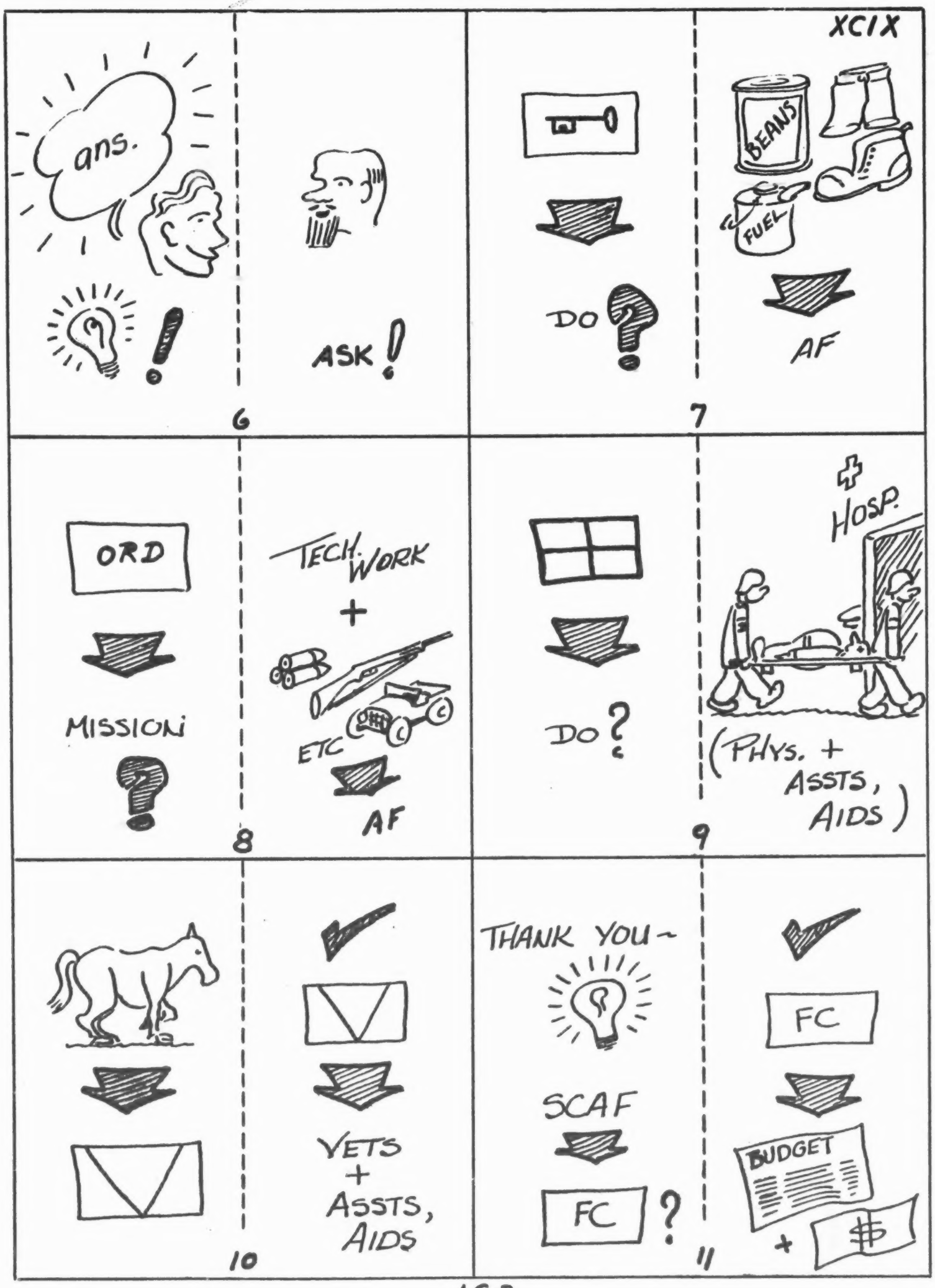
XCIX
ans.
!
6
ASK!
DO ?
7
BEANS
FUEL
AF
ORD
MISSION ?
8
TECH. WORK
+
ETC
AF
DO ?
9
HOSP.
(PHYS. + ASSTS, AIDS)
10
VETS + ASSTS, AIDS
THANK YOU ~
SCAF
FC ?
11
FC
BUDGET
+ $

PAR. 301 - GENERAL PRONOUNS САВ, СВА, СВЕ

Сав, m., сва, f., све, n. "all", "whole", "entire". Све when used in a general sense, and not modifying a noun, often means "everything".

Though в is not a palatal consonant, these pronouns are declined like adjectives whose stem ends in a palatal consonant (see Par. 210B, Vol VII, p. 118). The genitive plural has two forms: свих or свију.

Сав народ је одушевљено прихватио његов предлог.
All the people accepted his proposition enthusiastically.
Сва храна се покварила.
All the food has spoiled.
Све село је отишло у шуму.
The entire village went to the forest.
Од свега тога неће бити ништа.
Nothing will come out of all that.
(4) Шта је задатак свих тих служби?

PAR. 302 - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF THE PREFIX СВА + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN

A - Свако "everybody", "everyone" and свашта "everything" are independent general pronouns. Свако is declined like ко and свашта like шта.

(9) Свако ко има људе мора да се стара о њиховом здрављу.
Он се боји свакога.
He is afraid of everybody.
Ми желимо да помогнемо свакоме.
We want to help everyone.
Он је пријатељ са сваким.
He is a friend with everybody.
Свако се радовао његовом доласку.
Everybody rejoiced at his coming.

Свашта primarily denotes variety, therefore, English "everything" is often rendered by све:

(11) Научио сам од свачега по мало.
Све у своје време.
Everything in its own time.

Contrast the following examples:

Дао сам му све што сам имао.
I gave him everything I had.
Дао сам му од свачега по мало.
I gave him a little of everything.

B - Сваки, m., свака, f., свако, n. "every", "each" are, like all other general pronouns, adjectival pronouns. They are declined like the adjectives whose stem does not end in a palatal consonant (see Par. 210A, Vol VII, p. 117).

(1) Свака оружана сила мора да има службе.

C - Свакакав, m., свакаква, f., свакакво, n., or: свакојак, m., свакојака, f., свакојако, n. "of every kind" are declined like the pronouns under B above.

(6) Кога год сам досада питао, давао ми је свакојаке одговоре.
(10) Ви још у својој армији имате свакојаке животиње.
У Калифорнији има свакаквог воћа.
In California there is fruit of every kind.
У свом животу сам срео свакакве људе, али још не таквог човека.
In my life I have met people of all kinds, but never such a man.

Note: Свакако is an adverb and it means "of course", "certainly", "by all means", "anyway":

(5) Свакако. Један део учествује активно у борби.
Смем ли вас нешто питати? - Свакако.
May I ask you something? - Of course.
Свакако ћу покушати да вас посетим.
I will try by all means to visit you.

D - Свачији, m., свачија, f., свачије, n. "everybody's", "everyone's" are declined like чији, чија, чије.

Она мисли да су свачија деца боља од њене.
She thinks that everyone's children are better than hers.

Note: The pronouns васколик, m., сваколика, f., and сваколико, n. "entire", "whole", are seldom used.

PAR. 303 - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + ГОД

A - Interrogative relative pronouns, if they are followed by год, become general pronouns:

Ко год - whoever, whosoever
Што год - whatever, whichever
Који год, m., која год, f., које год, n.--whoever, whichever
Какав год, m., каква год, f., какво год, n. - of whatever kind
Чији год, m., чија год, f., чије год, n.- whosesoever
Колики год, m., колика год, f., колико год, n. - whatever size

Ко год is an equivalent of свако ко "everyone who", што год an equivalent of све што "everything that" and који год an equivalent of сваки који "every . . who", "every . . which":

(9) Ко год има људе мора да се стара о њиховом здрављу.
(6) Кога год сам досада питао, давао ми је свакојаке одговоре.
(3) Казаћу вам што год знам о њима.
Којег војника желите да вам пошаљем? - Којег год првог сретнете.
Which soldier do you want me to send you? - Whichever you meet first.
(6) Постављајте питања каква год желите.
Чије перо желите? - Чије год, само ако може да пише.
Whose pen do you want? - Anyone's, if only it can write.

B - The general pronouns consisting of an interrogative relative pronoun + год can sometimes replace general pronouns described in Par. 299 and 300, pp. 138 & 139 of this volume, respectively, in conditional clauses:

Да сам кога год (икога, ма кога, макар кога, било кога) другог помагао колико сам помагао њега, био би ми захвалан.
Had I helped anyone as much as I helped him, he would be grateful to me.

Notes: (1) Што год is sometimes used adverbially:

Што год је дебљи, капут је бољи, јер је топлији.
The heavier a coat is, the better it is, because it is warmer.

(2) Како год and колико год are adverbs derived from the respective pronouns:

Како год радиш, онако ћеш и дочекати.
Whatever you do (Whichever way you do), it will come back to you.

(3) Кажите ми колико год можете о тим службама.

Ь

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - GENERAL PRONOUNS САВ, СВА, СВЕ

Drill the use and declension of the general pronouns сав, сва, све by asking the questions listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

(1)	Шта је било у опасности?	(град)
(2)	Ко је био против вашег доласка?	(моја породица)
(3)	Да ли су вам радо дали ту помоћ?	Да. (од....срца)
(4)	Одакле долазе туристи у Америку?	(земаља)
(5)	Коме је тај богаташ донео поклоне?	(деци у граду)
(6)	Пред киме је генерал говорио о одбрани од напада из ваздуха?	(публиком)
(7)	Ко је у Југославији православне вере?	(Срби, Црногорци и Македонци)
(8)	Коме је Црвени крст много помогао у току рата?	(ратним заробљеницима)
(9)	С ким сте ви у добрим односима?	(људима које познајем)
(10)	О чему ви волите да говорите?	(стварима које познајем)
(11)	Од кога ви очекујете помоћ?	(вас)
(12)	Коме сте ви писали кад сте били на отсуству?	(вама)
(13)	Куда плове прекоокеански бродови?	(преко....океана)

(14)	Да ли се добри родитељи брину само за једно дете?	Не. (децу)
(15)	Шта сте просули?	(шећер)
(16)	По чему сте посипали воду?	(дворишту)
(17)	Шта сте донели из кухиње?	(со)
(18)	За кога сте јуче куповали намирнице?	(породицу)
(19)	После кога сте ви јутрос ушли у учионицу?	(ученика)
(20)	Коме је потребан мир?	(свет)
(21)	Који путеви воде у Рим?	
(22)	Који људи се боје смрти?	(скоро)

B - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF THE PREFIX <u>СВА</u> + AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN

Drill the declension and use of general pronouns consisting of the prefix <u>сва</u> + an interrogative relative pronoun by asking the questions listed below or by having the students translate the sentences listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

1 - <u>The general pronoun свако</u>:

(1) Ко треба да се бори против зла у свету?
(2) За кога сунце сија?
(3) Према коме треба да будемо љубазни?
(4) С ким треба да будемо пријатељи?
(5) С ким треба да се слажемо?
(6) О коме треба да говоримо лепо?
(7) У коме треба да покушавамо да нађемо нешто добро?
(8) Кога треба да волимо?
(9) Коме треба да помажемо?
(10) Коме треба да верујемо?
(11) О коме треба да се бринемо?
(12) Кога треба да тешимо?

2 - <u>The general pronoun свашта</u>:

(1) Шта се учи на универзитету?
(2) Шта се догађа у свету?
(3) Шта ви можете да једете?
(4) Шта продају ови људи?
(5) О чему се говори по граду?
(6) За шта је добар тај лек?
(7) Чим се играју ваша деца?
(8) Због чега људи могу да се наљуте?
(9) Чему сад можемо да се надамо?
(10) До чега може да дође због комунистичког казивања?

(11) Чему би се данас чудили људи који су живели пре сто година?
(12) О чему мисли обазрив човек?

3 - The general pronoun сваки:

(1) Који отац воли своју децу?
(2) Који је човек у Америци слободан?
(3) Које дете је лако уплашити?
(4) Који зимски дан је хладан?
(5) Које јутро је свежије од дана?
(6) Које дете је мило?
(7) Којег непријатеља се треба чувати?
(8) С којим човеком треба да будемо пријатељи?
(9) Којом храном се хране све животиње?
(10) Којим бојним бродом можемо да пређемо океан?
(11) Којој мајци су њена деца драга?
(12) Коју улицу у свом граду ви познајете?

4 - The general pronoun свакакав:

(1) Какве рибе живе у мору?
(2) Какви болесници се лече у овој болници?
(3) Каквих дивљих животиња има у овој шуми?
(4) Каквим средствима треба да се боримо против ватре?
(5) Какви занати постоје у Југославији?
(6) Каква одела шије овај кројач?
(7) Каквог дрвећа има у овом парку?
(8) Какав алат производи ова фабрика?
(9) Каквом цвећу је потребна вода?
(10) На каквом земљишту расту оваква дрвета?
(11) Каквим пословима се бави Петар?
(12) Каквих боја је шума пуна у јесен?

5 - The adverb свакако:

(1) He could certainly be a much better student.
(2) They will certainly try to help you.
(3) He will by all means have to finish this tonight.
(4) I shall mail that letter for you, because I have to go to the Post Office anyway.
(5) If you think that she will do that anyway, let her go.

6 - The general pronoun свачији:

(1) Чији је живот важан?
(2) Чији рад треба да буде користан?
(3) У чије савете си почео да сумњаш?
(4) Чији добар рад треба похвалити?

(5) Чију браду брије берберин?
(6) Чије идеје треба примити с резервом?
(7) Чије штете треба да се надокнаде?
(8) Чије жеље треба чути?
(9) Чију пошту разносе писмоноше?
(10) Чије бесмислице су некорисне?
(11) Чије примедбе треба да примамо?
(12) Чије ране треба да завијамо?
(13) Чијој индустрији су потребне сировине?
(14) За чији посао је потребна некаква спрема?
(15) Чија деца су боља од њихове?
(16) Чија пажња нас радује?

C - GENERAL PRONOUNS CONSISTING OF AN INTERROGATIVE RELATIVE PRONOUN + год

Drill the general pronouns consisting of an interrogative relative pronoun + год by asking the questions listed below or by having the students translate the sentences listed below. Point to the word or phrase which is the key to the answer.

1 - The general pronoun ко год:

(1)	Ко зарађује новац?	(ради)
(2)	Ко се чува болести?	(је био болестан)
(3)	Кога се ви чувате?	(се бојим)
(4)	Поред кога седнете кад уђете у биоскоп?	(нађем слободно место)
(5)	Кога сте помогли да се спасе?	(сам могао)
(6)	С ким сте се растали?	(сам морао)
(7)	Према коме сте љубазни?	(могу)
(8)	С ким треба да се слажемо?	(можемо)
(9)	За кога може да се уда ваша сестра?	(хоће)
(10)	Кога сте позвали на седељку?	(познајем)

2 - The general pronoun што год:

(1)	Шта су ученици разумели?	(сте им објаснили)
(2)	Шта сте чули?	(је рекао)
(3)	Шта сте проверили?	(нам се учинило чудним)
(4)	Шта су вам одузели?	(смо имали)
(5)	Шта једу ове птице?	(им дате)
(6)	Чим сте се користили да бисте се вратили овамо?	(смо могли)
(7)	Чим можемо да се одвеземо на фронт?	(хоћете)
(8)	За шта ово може да се употреби?	
(9)	Чему треба да захвалимо за вашу пажњу?	

(10) У чему можемо да се купамо на
овој плажи?
(11) Од чега се прави ова салата?
(12) Шта смемо да пијемо вечерас?

3 - The general pronoun што год used adverbially:

(1) The faster you go, the farther the destination looks.
(2) The thicker the woods, the thinner the trees.
(3) The calmer the sea, the more frightening it is.
(4) The more you know, the greater your value.
(5) The thirstier you are, the tastier the water.

4 - The general pronouns који год, какав год and чији год:

(1) Које одело (треба) да обучем? (хоћеш)
(2) Коју од ових кућа да изнајмим?
(3) Којим ћебетом да се покријем?
(4) Каквог хлеба да купим?
(5) На какву претставу да га одведем?
(6) Каквим пићем да их понудим?
(7) Каквог цвећа да јој купим?
(8) Које светло да угасим?
(9) У који ресторан да одем на
вечеру?
(10) Чијег лекара да позовем?
(11) За чији сто да седнем?
(12) Чијим аутомобилом да се одвезем?
(13) Којег месеца да се вратим?
(14) У који угао да ставим сто?
(15) Чему да се радујем (смејем)?

5 - The adverbs како год and колико год:

(1) Колико конца могу да узмем? (хоћете)
(2) Колико филмова да донесем? (можете)
(3) У колико праваца да кренемо? (хоћете)
(4) Колико километара да пређем (можете)
пешке?
(5) Колико снимака да направим? (хоћете)
(6) Како да је утешим? (знате)
(7) Како да га испитам?
(8) Како да наместим кревет?
(9) Како да обиђем око оне зграде?
(10) Како да преведем ову реч?
(11) Како да попуним овај образац?
(12) Како да нађем ову улицу?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Службе у Југословенској народној армији

Пешадија, артиљерија, оклопне јединице, коњица, инжињерија, јединице везе, авијација и поморство су родови оружане силе и они активно учествују у борби. Родови су први, борбени, део оружане силе. Службе су други део и оне помажу први. Службе не учествују активно у борби већ помажу борбени део у извршењу његових задатака. Иако је борбени део много важнији, ипак се може рећи да без другог дела, без служби, ниједна оружана сила не може да постоји. Југословенска народна армија има четрнаест служби.

О службама би се могло много писати. Ми то нећемо сада учинити. То ћемо учинити доцније. Сада ћемо рећи неколико речи само о најважнијим службама. Те службе су: интендантска, техничка, санитетска, ветеринарска и финансиска.

Интендантска служба снабдева оружану силу храном, обућом, огревом, горивом и другим потребама.

Техничка служба снабдева оружану силу оружјем, муницијом, разним возилима, апаратима и осталом техничком опремом.

Санитетска служба лечи болеснике и рањенике у оружаној сили и стара се о здрављу људи.

Ветеринарска служба се стара о здрављу животиња у оружаној сили.

Финансиска служба се бави финансиским пословима и спрема буџет оружане силе.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Betrothal of Miss Danica Stankovich

Last Sunday afternoon Danica, daughter of general and Mrs. Stankovich, became engaged to Branko Perich, an architect in Belgrade. Many relatives and friends were invited to the betrothal. Among them was Dickson, who now saw a Serbian betrothal for the first time.

The holy act of betrothal was performed by Father Marich, a Belgrade priest, in front of an icon in the living room of Stankoviches home.

The fiancé and the fiancée stepped before the priest saying, "Bless us Father". The father blessed them with the words, "God bless you, my children!" Then he asked first Branko if he loved Danica, if he wanted to marry her and if someone had forced him to take this step. Branko replied that he loved Danica and wanted to marry her and that no one had forced him to take this step. When the priest asked Danica the same questions, she answered that she, too, loved Branko and wanted to marry him and that nobody had forced her to this step. After that the priest read from the holy books and chanted. At the end of the rite he gave Branko and Danica the Holy Cross to kiss.

Then Mrs. Stankovich invited everybody to come into the dining room. There they all congratulated Branko and Danica and drank toasts to their health. Everyone was happy and gay, some were talking and some were singing. Some of the younger people went out into the garden and danced.

Dickson enjoyed everything he saw and heard at this betrothal. He understood everything that the priest said except when he was reading from the holy books and chanting. This was because the Old Slavic language is still used in the churches and all religious ceremonies by the Serbs who are of the Orthodox faith. He had a pleasant conversation with Branko and was pleased to hear that he and Danica planned to emigrate to America some day.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Службе у Југословенској народној армији

Југословенска народна армија има два дела: први, борбени део, и други део који сачињавају разне службе.

Борбени део учествује активно у борби. Њега сачињавају родови армије: пешадија, артиљерија, оклопне јединице, коњица, инжињерија, јединице везе, авијација и поморство. Други део оружане силе сачињавају четрнаест разних служби. Ми нећемо сада говорити о свим службама него ћемо рећи нешто о оним најважнијим. Те најважније службе у Југословенској народној армији су: техничка, интендантска, санитетска, ветеринарска и финансиска. Све ове и друге службе, осигуравају рад и живот борбеном делу армије.

Интендантска служба снабдева оружану силу храном, одећом, обућом, огревом, горивом итд. Њу сачињавају интендантски официри и војни службеници.

Техничка служба врши техничке послове. Она снабдева оружану силу оружјем, муницијом, разним возилима, апаратима и уопште техничком опремом. Њу сачињавају официри, подофицири и војни службеници који су свршили посебне школе.

Санитетска служба се стара о здрављу и лечењу људи у оружаној сили. Њу сачињавају официри-лекари, лекарски помоћници и болничари са одговарајућом санитетском спремом и школама.

Ветеринарска служба се стара о здрављу животиња. Југословенска народна армија употребљава многе животиње као: коње, мазге, волове, магарце, псе итд. Ветеринари, њихови помоћници и марвени болничари сачињавају ову службу.

Финансиска служба се стара о снабдевању оружане силе новцем. Она израђује буџет за оружану силу и стара се о правилној употреби новца. Ову струку сачињавају официри и војни службеници који имају потребне школе за финансиске послове.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Колико делова има Југословенска народна армија?
2. Који део учествује активно у борби?
3. Из чега се састоји борбени део?
4. Који део Југословенске народне армије помаже борбени део?
5. Из чега се састоји други део?
6. Колико служби има Југословенска народна армија?
7. Које су најважније службе у Југословенској народној армији?
8. Шта ради интендантска служба?
9. Ко сачињава интендантску службу?
10. Шта ради техничка служба?
11. Ко сачињава техничку службу?
12. Шта ради санитетска служба?
13. Ко сачињава санитетску службу?
14. Чиме се бави ветеринарска служба?
15. Ко сачињава ветеринарску службу?
16. Да ли Југословенска народна армија има много животиња?
17. Које животиње она има?
18. Шта је задатак финансиске службе?
19. Ко сачињава финансиску службу?
20. Која служба се стара о снабдевању армије храном, одећом обућом, огревом и горивом?
21. Која служба снабдева оружану силу оружјем и муницијом?
22. Која служба се стара о здрављу људи?
23. Која служба се стара о здрављу животиња!

24. Која служба се стара о новцу и буџету оружане силе?
25. Која служба има лекаре, лекарске помоћнике и болничаре?
26. Која служба има ветеринаре, ветеринарске помоћнике и марвене болничаре?
27. Да ли америчка војска има интендантску службу?
28. Да ли америчка војска има ветеринарску службу?
29. Зашто америчка војска има ветеринарску службу?
30. Да ли америчка војска има финансиску службу?
31. Јесу ли службе важне за оружану силу?
32. Јесу ли официри служби школовани у нарочитим школама?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Yugoslav People's Army consists of three services: Ground Forces, Navy and Air Force.
2. The Yugoslav People's Army is divided into branches and services.
3. The branches are the part of the army which actively participates in combat, and the services are the part which insures the functioning and life of the branches of the army.
4. There are fourteen services in the Yugoslav People's Army, but the most important are Quartermaster, Ordnance, Medical, Veterinary and Finance Corps.
5. The Quartermaster Corps consists of quartermaster officers and military employees and soldiers. It supplies the Army with food, clothing, footwear, fuel, etc.
6. The Ordnance Corps performs technical work and supplies the Army with ammunition, vehicles, arms, apparatuses and other technical necessities.
7. The Medical Corps consists of physicians, physician's assistants and aid men. They treat the sick and wounded and care for the health of the military personnel in general.
8. The Finance Corps takes care of all financial affairs, prepares budgets, etc.
9. The Veterinary Corps consists of veterinarians, veterinary assistants and veterinary aids. They take care of the health of all kinds of animals that the Army must still have.
10. All personnel in the various services have special schooling and qualifications.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2454-bolèsnik, m. - patient, sick man
nom. pl: bolesnici

2455-bólničar, m. - hospital attendant, aid man

2456-bùdžet, m. - budget

2457-gȍrivo, n. - fuel (petroleum for vehicles)

2458-intèndant, m. - quartermaster

2459-kàkav gȍd, pron. m. - of whatever kind
kàkva gȍd, f.
kàkvo gȍd, n.

2460-kȁko gȍd, adv. - in whatever way

2461-ko gȍd, pron. - whoever

2462-kòji gȍd, pron. - whoever, whichever

2463-kȍliki gȍd, pron. - of whatever size

2464-kȍliko gȍd, adv. - as much (many) as (possible), no matter how much (many)

2465-léčiti (se), v.t.&r.ipfv. - to treat; (to treat oneself)
pr.t: lêčīm;lēčē

*2465-izléčiti (se), v.t.&r.pfv. - to cure; (to cure oneself)
pr.t: izlēčīm;izlēčē

2466-marvèni, adj. - cattle, adj.

*2455 &
*2466-marvèni bólničar, m. - veterinary aid

2467-ȍgrev, m. - fuel (for heating)

2468-osigȕrati (se), v.t.&r.pfv. - to secure, to insure; (to secure, to insure oneself)
pr.t: osigȕrām;osigȕrajū

*2468-osigurávati (se), v.t.&r.ipfv. - to secure, to insure; (to secure, to insure oneself)
pr.t: osigȕrāvām;osigurávajū

2469-rȁnjenīk, m. nom. pl: rȁnjenīci	- wounded man
2470-sanìtētskī, adj.	- sanitary, medical
2471-slȕžbenīk, m. nom. pl: slȕžbenīci	- clerk, official
2472-sprȅma, f.	- training, preparedness, promptness, qualification
2473-svȁčiji, pron.	- everybody's, everyone's
2474-svȁkakav, pron. m. svȁkakva, f. svȁkakvo, n.	- of every kind
2475-svȁkojāk, pron.	- of all kinds
2476-svakojako, adv.	- in every way
2477-svȁšta, pron.	- everything
2478-tèhničkā slȕžba, f.	- ordnance
2479-škȍlovati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: škȍlujem;škȍluju	- to school, to educate, to train; (to study, to educate oneself)
2480-veterìnar, m.	- veterinarian
*2480-veterìnārskī, adj.	- veterinary
2481-zdrȁvlje, n.	- health

STOTA LEKCIJA
ONE HUNDRETH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - ADVERBS OF MANNER (See Par. 304)

1 - Drill the adverbs of manner by having the students answer the questions listed below negatively and using the adverb of manner which is the antonym of the adverb contained in the question.

a - Adverbs of manner which are equal in form to the neuter gender of descriptive adjectives:

(1)	Peva li vaša žena dobro?	Ne. Moja žena ne peva dobro, nego loše.
(2)	Da li Marko piše lepo?	(ružno)
(3)	Da li se len čovek kreće brzo?	(sporo)
(4)	Da li vi lako učite srpskohrvatski?	(teško)
(5)	Da li su avioni leteli nisko?	(visoko)
(6)	Da li vam je to saopšteno pismeno?	(usmeno)
(7)	Da li su vas primili toplo?	(hladno)
(8)	Da li se sada osećate bolje?	(gore)
(9)	Da li on obavlja svoje dužnosti savesno?	(nesavesno)
(10)	Da li Mara i Marko žive srećno?	(nesrećno)
(11)	Da li su oni pošteno zaradili svoje imanje?	(nepošteno)
(12)	Da li se avioni kreću sporije od vozova?	(brže)
(13)	Da li vi lakše naučite dijalog od Marka?	(teže)

b - Adverbs of manner which are equal in form to the masculine gender of adjectives ending in -ski:

(1)	Da li su ljudi u Jugoslaviji živeli bogataški za vreme rata?	Ne. Ljudi u Jugoslaviji nisu živeli bogataški, nego siromaški za vreme rata.
(2)	Da li se oni drže prema vama prijateljski?	(neprijateljski)
(3)	Da li vojnik treba da se vlada građanski?	(vojnički)

2 - Drill the adverbs of manner by making the statements listed below and then by conducting a short drill on each of the statements:

(1) Jovan i Petar su pevali zajedno.
- Ko je pevao zajedno?
- Da li je Jovan pevao sam?
- Da li je Petar pevao sam?
- Da li su Jovan i Petar pevali svaki za sebe?
(2) Avioni su se iznenada pojavili.
(3) Andrija će vam uzajmiti novac ako ikako bude mogao.
(4) Moja bolesna sestra nema inače nikakvih briga.
(5) Ja ću ovaj posao nekako završiti.
(6) Mara ne bi nikako primila njegovu pomoć.
(7) I Petar je ovako učio.
(8) Stevan nas je odjednom sve prevazišao u učenju.
(9) Onako više niko ne živi.
(10) I moji sinovi će se tako školovati.
(11) Boško ne voli da ide peške.
(12) Mi smo kroz park išli hodom.

B - ADVERBS OF QUANTITY (See Par. 305)

Drill the adverbs of quantity by making the statements listed below and then by conducting a short drill on each of the statements.

(1) Jankova kola troše mnogo benzina.
- Čija kola troše mnogo benzina?
- Koliko benzina troše Jankova kola?
- Da li Jankova kola troše malo benzina?
- Čega troše mnogo Jankova kola?
(2) Duž jugoslovenske obale ima više ostrva, poluostrva i zaliva nego duž italijanske obale.
(3) Naša četa nema dovoljno vozila.
(4) Ove godine ima dosta voća.
(5) Petar ima manje novaca nego vi.
(6) Od svih domaćica Milica ima najmanje hrane u kući.
(7) Petar je ubio više zečeva nego iko drugi.
(8) Marko je napravio najviše grešaka u pismenom zadatku.
(9) Milan je naučio nekoliko pesama od Vojislava Ilića.
(10) Boškov otac je ostavio nešto novca iza sebe.
(11) Niko nije imao ovoliko teškoća.
(12) Ja nemam toliko olovaka koliko ih vi imate.
(13) Ja nisam doneo onoliko poklona koliko sam želeo.
(14) Marija ima suviše briga.

C - ADVERBS OF DEGREE (See Par. 306)

Drill the adverbs of degree by making the statements listed below and then by conducting a short drill on each of the statements.

(1) Utakmica mi se nije nimalo dopala.
- Kome se nije nimalo dopala utakmica?
- Šta vam se nije nimalo dopalo?
- Da li vam se utakmica mnogo dopala?
(2) Jovan je bar nešto razumeo.
(3) Ljubica vas ne voli baš nimalo.
(4) Vaš prijatelj je sasvim zadovoljan.
(5) Vi ste više sportist nego ribar.
(6) Ona ga je vrlo razočarala.
(7) Vaša verenica se gotovo oduševila tom idejom.
(8) On je dosta pametan.
(9) Vi ste zaista dobar čovek.
(10) On se zbilja naljutio na nas.
(11) On je jedva stigao na cilj.
(12) Njegova bolest je još opasnija.
(13) Oni vam makar ne čine zlo.
(14) Moj konj je malo jači od vašeg.
(15) Stevan je manje ljut nego što smo očekivali.
(16) Možda je on naš prijatelj.
(17) Ovaj sir je naročito ukusan.
(18) Naš šef je danas osobito ozbiljan.
(19) Vreme se polako poboljšava.
(20) Marko pomalo postaje drukčiji.
(21) Niko se nije odjednom izlečio.
(22) Taj mladić se postepeno razočarava.
(23) Naš posao je sasvim osiguran.
(24) Moja sestra se potpuno izlečila.
(25) On je prilično školovan čovek.
(26) Vi ste to samo malo osetili.
(27) On je svakako pokušavao da vas upropasti.
(28) On će sigurno preduzeti potrebne korake.
(29) Marko je skoro poginuo svojom nepažnjom.
(30) Naš avion nije uopšte poleteo.

DRUGI DEO
DIJALOG

Dikson u Zagrebu

1. Ivan Pavičić: Dobro došli, g. Diksone. Zacelo se radujem što ste najzad odlučili da me posetite.

Robert Dikson: Hvala. Ja jedino žalim što nisam mogao da dođem ranije, ali ću otsada dolaziti u Zagreb redovno svakog meseca.

2. I P: Drago mi je da to čujem. Nego recite mi, koliko dana ostajete u Zagrebu?

R D: Najmanje dva, a najviše četiri dana. Koji hotel možete da mi preporučite?

3. I P: Nipošto ne mogu dozvoliti da otsednete u hotelu, kad ja imam veliku kuću.

R D: Znam to, ali ne želim da smetam vama i gospođi Pavičić.

4. I P: Sve je uzalud što vi govorite. Vaš prtljag je već kod moje kuće, a moja žena sprema večeru.

R D: Šta mogu ja, kad ste vi već sve svršili. Vi Jugosloveni ste doista vrlo gostoljubivi.

5. I P: Hvala. Hajde da malo prošetamo kroz Zagreb.

R D: U redu. Koja je ono planina?

6. I P: Ono je Zagrebačka Gora. Sutra ću vas odvesti tamo kao i u Maksimir i na Mirogoj.

SECOND PART C
DIALOGUE

Dickson in Zagreb

1. Ivan Pavichich: Welcome, Mr. Dickson. I'm surely glad that you've finally decided to visit me.

Robert Dickson: Thanks. I'm only sorry that I have not been able to come before, but from now on I'll come to Zagreb regularly every month.

2. I P: I'm glad to hear that. But tell me, how long are you staying in Zagreb?

R D: At least two, and at most four days. Which hotel can you recommend to me?

3. I P: I can't for anything permit you to stay in a hotel, when I have a big house.

R D: I know that, but I don't want to bother you and Mrs. Pavichich.

4. I P: You're talking in vain. Your luggage is already at my house, and my wife is preparing dinner.

R D: What can I do, when you've taken care of everything. You, Yugoslavs, are indeed very hospitable.

5. I P: Thanks. Let's take a little walk through Zagreb.

R D: O.K. What mountain is that over there?

6. I P: That's Zagrebachka Gora. I'll take you there tomorrow, as well as to Maksimir and Mirogoj.

Dikson u Zagrebu

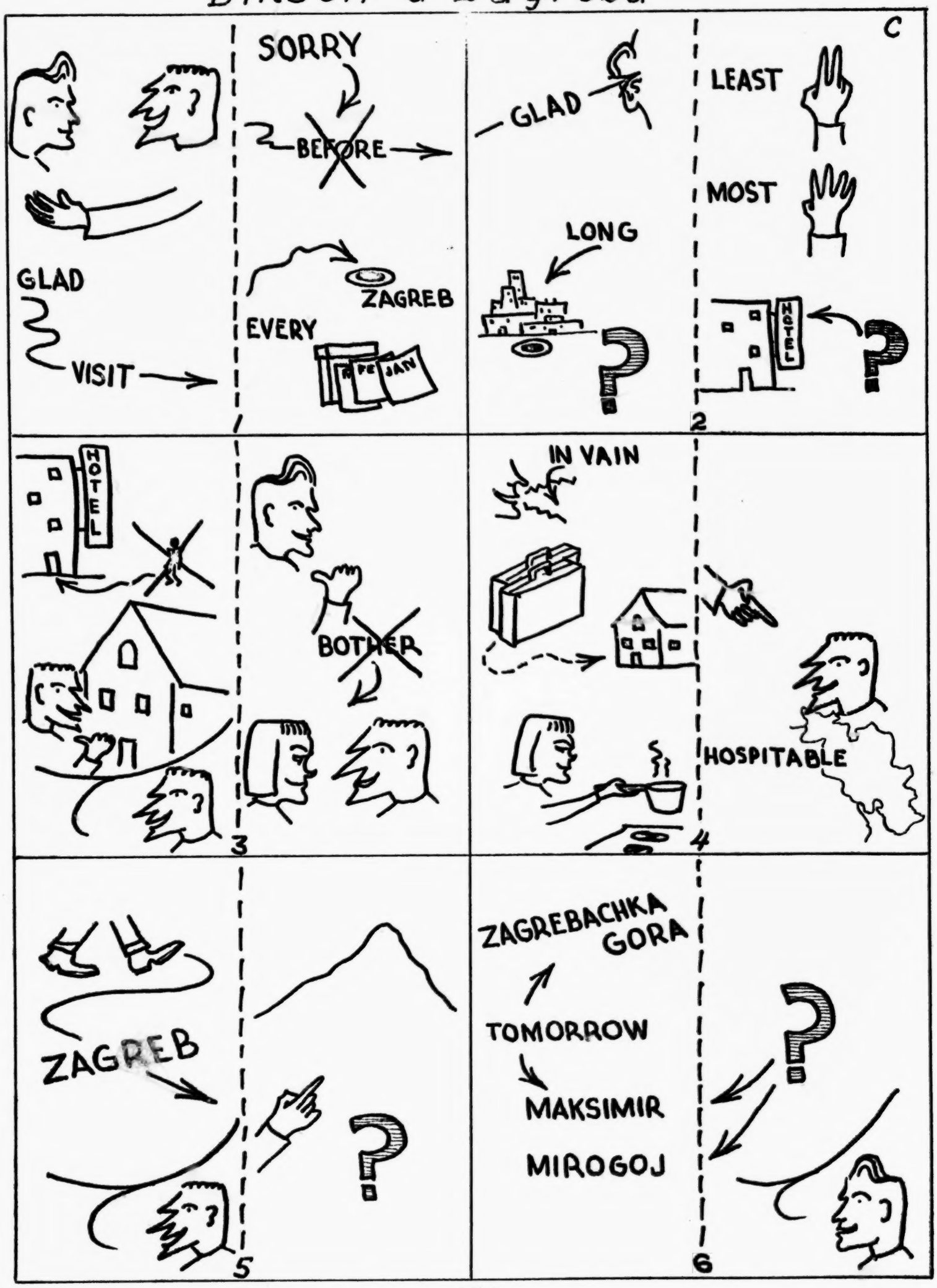

R D: Šta je Maksimir, a šta je Mirogoj?

7. I P: Maksimir je divan park sa zoološkom baštom usred njega, a Mirogoj je groblje.

R D: Valjda ćemo imati dovoljno vremena da sve vidimo. A sada, pošto sam umoran, ja bih voleo da malo sednemo pred onu kafanu.

8. I P: U redu. To je kafana Gradski podrum. Tu se predveče sastaje mnogo sveta.

R D: Jeste li zadovoljni svojim poslom, ili mislite da ste pogrešili što ste pristali da budete agent moje firme?

9. I P: Svi ljudi greše - neki hotimice, a neki nehotice. Međutim, ja nisam pogrešio.

R D: Kad je tako, ja plaćam piće dok sam u Zagrebu.

10. I P: Amerikanci nemilice troše novac na svoje prijatelje. (Smeje se.)

R D: A vi, Jugosloveni, kobajagi ne trošite novac na svoje prijatelje. (I Dikson se smeje.)

11. I P: Vreme je za večeru. Hajdemo, g. Diksone.

R D: Hajdemo, prijatelju.

R D: What is Maksimir and what is Mirogoj?

7. I P: Maksimir is a beautiful park with a zoo in the middle of it, and Mirogoj is a cemetery.

R D: We'll probably have ample time to see everything. And now, since I'm tired, I'd like that we sit in front of that café for a while.

8. I P: That's the café Town Cellar. In the early evening many people meet there.

R D: Are you satisfied with your work, or do you think that you made a mistake in agreeing to become an agent for my firm?

9. I P: All men err - some willingly and some unwillingly. However, I didn't make an error.

R D: When it is so, I'm going to pay for the drinks while I'm in Zagreb.

10. I P: Americans recklessly spend their money on their friends. (Laughs.)

R D: And you, Yugoslavs, are pretending that you do not spend money on your friends. (Dickson also laughs.)

11. I P: It's time for dinner. Let's go, Mr. Dickson.

R D: Let's go, friend.

C

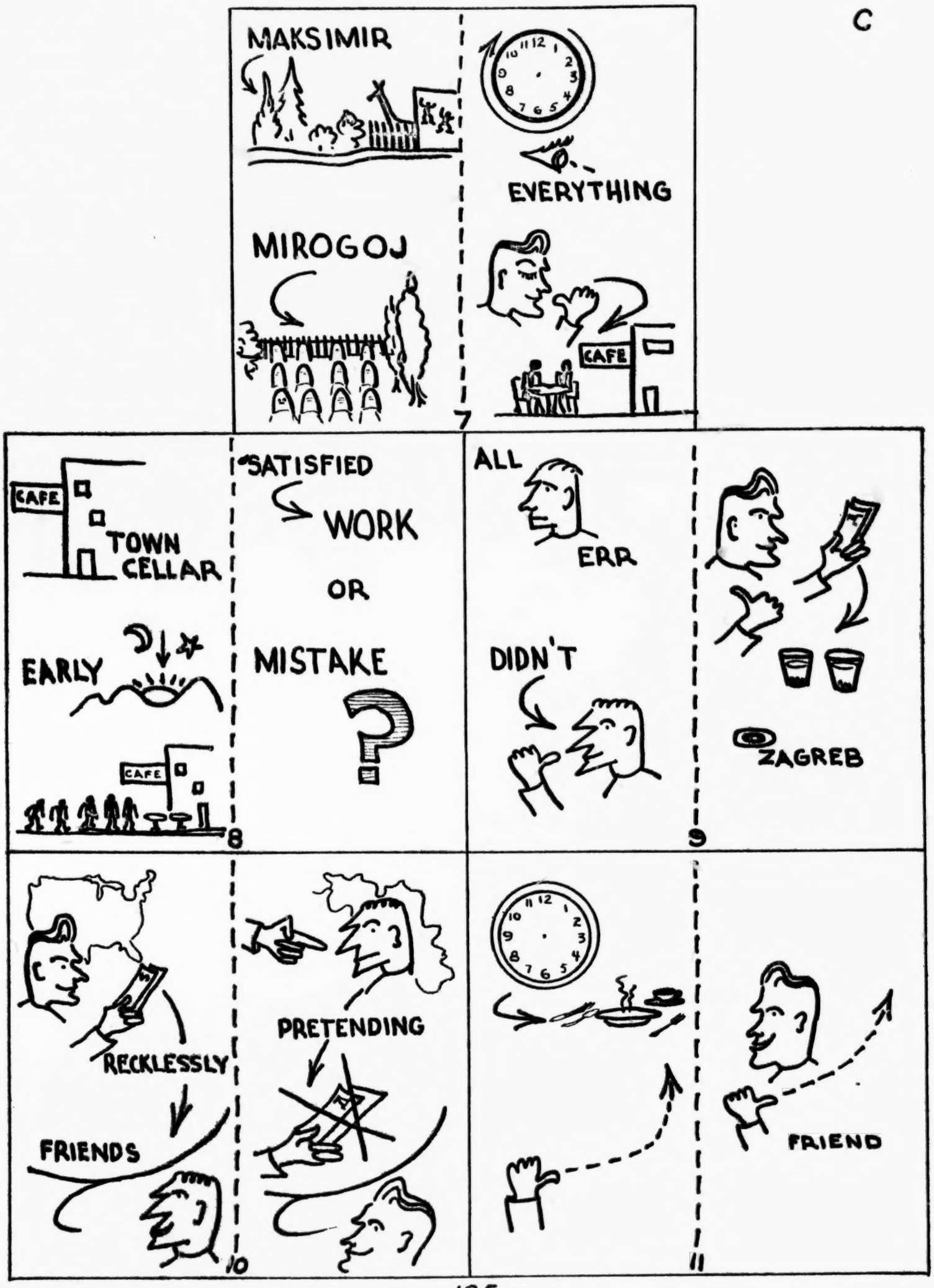
MAKSIMIR
EVERYTHING
MIROGOJ
CAFE
7
CAFE
TOWN
CELLAR
EARLY
CAFE
8
SATISFIED
WORK
OR
MISTAKE
ALL
ERR
DIDN'T
9
ZAGREB
RECKLESSLY
FRIENDS
10
PRETENDING
11
FRIEND

PAR. 304 - ADVERBS OF MANNER

Adverbs of manner usually answer the question Како? "How?" (see Par. 74, Vol III, p. 108).

A - The neuter gender of descriptive adjectives may also be an adverb of manner (see Par. 59A, Vol III, p. 32):

(1) Али ћу отсада долазити у Загреб редовно сваког месеца.
Он већ добро говори српскохрватски.
He already speaks Serbo-Croatian well.
Она се увек лепо облачи.
She always dresses nicely.

B - The masculine gender of descriptive adjectives ending in -ски may also be an adverb of manner (see Par. 60B, Vol III, p. 35):

Они се воле братски.
They like each other like brothers.
Југославија није данас економски јака земља.
Yugoslavia is not nowadays an economically strong country.

C - Adverbs derived from adjectives as described under A and B above, as well as all other adverbs derived from adjectives, have comparative and superlative forms (see Par. 256, Vol IX, p. 21):

Мара се облачи лепо, Анка се облачи још лепше, али се Даница облачи најлепше.
Mary dresses nicely, Anka dresses even more nicely, but Danica dresses most nicely.
Они нису могли да нас приме пријатељскије него што су нас примили.
They could not receive us more friendly than they did.

D - Other common adverbs of manner that you have learned are:

заједно	- together
изненада	- suddenly
икако	- in any way, at all
иначе	- otherwise; in any case; as a rule

као	- as
како	- how, as
како год	- in whatever way, no matter how
кобајаги	- making out that, pretending
некако	- in a certain way, somehow
немилице	- mercilessly
нехотице	- inadvertently, unwillingly
никако	- in no way, not at all, by no means
овако	- like this, in this way
одједном	- suddenly
онако	- like that, in that way
пешке	- on foot
тако	- like that, in that way
узалуд	- in vain
ходом	- walking
хотимице	- purposely, willingly

(4) Све је узалуд што ви говорите.
(9) Сви људи греше - неки хотимице, а неки нехотице.
(10) Американци немилице троше новац на своје пријатеље.
(10) А ви, Југословени, кобајаги не трошите новац на своје пријатеље.

PAR. 305 - ADVERBS OF QUANTITY

Adverbs of quantity answer or are related to the question Колико? "How much?", "How many?".

If an adverb of quantity is used with a noun, the latter must stand in the genitive singular when it denotes material and in the genitive plural when it names objects which can be counted (see Par. 77, Vol III, p. 110).

The common adverbs of quantity that you have learned are:

довољно	- enough, sufficiently
доста	- enough, sufficiently
мало	- little, a few
мање	- less, fewer
најмање	- least
много	- much, many
више	- more

највише	- most, at most
неколико	- several, a few
нешто	- some
оволико	- as much as this, this much; as many as these, this many
толико	- as much as that, that much; as many as those
онолико	- as much as that (over there), that much; as many as those (over there)
сувише	- too; too much; too many

(2) Него, реците ми, колико дана остајете у Загребу?
(3) Најмање два, а највише четири дана.
(7) Ваљда ћемо имати довољно времена да све видимо.
(8) Ту се предвече састаје много света.

PAR. 306 - ADVERBS OF DEGREE

Some adverbs of degree are related to adverbs of manner (see Par. 304 above) and some to adverbs of quantity (see Par. 305 above).

You have learned the following commonest adverbs of degree:

бар	- at least
баш	- just, exactly
ваљда	- probably
више	- more
врло	- very
готово	- almost
доиста	- truly, really, indeed
доста	- fairly, enough
заиста	- truly, really, indeed
зацело	- for sure, certainly
збиља	- in very fact, really
једино	- only, solely
једва	- hardly, scarcely, barely
још	- still, yet; more
макар	- at least
мало	- a little
мање	- less
много	- much
можда	- perhaps
наравно	- naturally, of course

нарочито	- especially, particularly
нимало	- not in the least
нипошто	- not for anything
особито	- especially, particularly
полако	- slowly
помало	- little by little
постепено	- gradually
потпуно	- completely
прилично	- fairly, rather
само	- only
сасвим	- quite
свакако	- of course, by all means, certainly
сигурно	- without,fail, certainly
скоро	- almost
уопште	- at all; in general

(1) Зацело се радујем што сте најзад одлучили да ме посетите.
(1) Ја једино жалим што нисам могао да дођем раније.
(3) Нипошто не могу дозволити да отседнете у хотелу.
(4) Ви Југословени сте доиста врло гостољубиви.
(5) Хајде да мало прошетамо кроз Загреб.
(7) Ја бих волео да мало седнемо пред ону кафану.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - ADVERBS OF MANNER

1 - Drill the adverbs of manner by having the students answer the questions listed below negatively using the antonym of the adverb contained in the questions:

(1) Да ли старци иду брзо?
(2) Да ли добар ђак слабо напредује?
(3) Да ли сте то предавање слушали пажљиво?
(4) Да ли је интересантно говорио?
(5) Да ли сте лако савладали непријатеља?
(6) Да ли вас је топло примио?
(7) Јесу ли се и данас смејали онако кисело? (слатко)
(8) Да ли је он то јефтино платио?
(9) Да ли су деца певала весело?
(10) Зар вас је и он нерадо примио?
(11) Зар се она облачи неукусно?
(12) Да ли овај дечак пише често?
(13) Да ли се волови крећу живо?
(14) Да ли авиони на млазни погон лете споро?
(15) Да ли је Други светски рат трајао краће него Први светски рат?
(16) Да ли сте и с њом разговарали нељубазно?
(17) Да ли сте га запослили привремено?
(18) Је ли вас ударио јако?
(19) Да ли ви и ваша породица живите засебно?
(20) Да ли се ваш напор завршио успешно?
(21) Да ли се овај младић држи чудно?
(22) Да ли се војници који служе у истом роду војске облаче различито?
(23) Зар вам је он одговорио нетачно?
(24) Да ли је он и с вама говорио онако затворено?
(25) Да ли и његов брат говори тако неразумљиво?
(26) Да ли је америчка војска слабо наоружана?
(27) Да ли Петар долази на часове редовно?
(28) Да ли је он с вама говорио о томе приватно?
(29) Да ли Стеван учи лоше?
(30) Да ли вам је то саопштено писмено?
(31) Да ли су вам ово рекли званично?

2 - Drill the adverbs of manner by making the statements listed below and then by conducting a short drill on each of the statements:

(1) Петар се о свему редовно договара с Марком.
(2) Ученици су радознало слушали наставника.
(3) Они су нас разумели криво.
(4) Многи краљеви су трагично погинули.
(5) Комунисти су данас агресивно расположени.

(6) Далматински сељаци су увек живели сиромашно.
(7) Мој отац је са свима говорио поштено.
(8) Овај занатлија ради неуморно.
(9) Сунце се величанствено дизало над планином.
(10) Непријатељ ће нас напасти изненада (изненадно).
(11) Инжињер Илић нам је све стручно објаснио.
(12) Он је све моје речи обрнуто протумачио.
(13) Доктор Катанић је многе људе излечио бесплатно.
(14) Ви сте данас мрачно расположени.
(15) Заробљеници су жељно очекивали слободу.
(16) Ви сте очигледно пијани.
(17) Тешки тенкови су моћно наоружани.
(18) Наставник нам је детаљно испричао све то.
(19) Она је необично добро расположена.
(20) Непријатељ је лукаво припремао напад.
(21) Ви сте излишно говорљиви.
(22) Петар нам је то слично објаснио.
(23) Ми смо се случајно срели.
(24) Петар увек говори паметно.
(25) Петар се креће уморно.
(26) Он је досадно постављао исто питање.
(27) Ваш пук је тај напад извршио самостално.
(28) Ми смо зарађени новац праведно поделили.
(29) Петар јој је услужно понудио столицу.
(30) Ваша вереница се облачи модерно.
(31) Књиге су нам неопходно потребне.
(32) Треба да сви говоримо слободно.
(33) Он ме је привремено запослио.
(34) Наставник је мирно слушао примедбе ученика.
(35) Коњи су гладно пасли на свежој ливади.
(36) Они су му врло обазриво саопштили неугодну вест.
(37) Тај болесник ће сигурно оздравити.
(38) Милан се ужасно уплашио.
(39) Ви сте одлично научили дијалог.
(40) Петар је кобајаги незадовољан.
(41) Наша артиљерија је немилице тукла њихове циљеве.
(42) Ја сам вам то узалуд објашњавао.
(43) Петар је спортски развијен.
(44) Они су нас туђински дочекали.
(45) Ви сте га непријатељски посматрали.
(46) Неки наставници се облаче европски.
(47) Ја сам финансиски упропашћен.
(48) Он се увек вештачки смеје.

B - ADVERBS OF QUANTITY

Drill the adverbs of quantity by making the statements listed below and then by conducting a short drill on each of the statements:

(1) Ви сте купили довољно хране.
(2) У нашој учионици има мало ученика.
(3) Ја сам данас добио неколико писама.
(4) У овој салати има сувише сирћета.
(5) Ми већ знамо много српскохрватских речи.
(6) Она има нешто злата.
(7) Данас има мање гледалаца на утакмици, него јуче.
(8) У Америци има више аутомобила него у ма којој другој држави на свету.

C - ADVERBS OF DEGREE

Drill the adverbs of degree by making the statements listed below and then by conducting a short drill on each of the statements:

(1) Он је ваљда сигуран у успех.
(2) Мара је доиста лепа.
(3) Ви се зацело шалите.
(4) Милан чита једино спортске вести.
(5) Стеван то не би нипошто учинио.
(6) Ваши пријатељи се готово (скоро) туку.
(7) Он уопште не разуме шта ви говорите.
(8) Његове приче нису нимало интересантне.
(9) Овај крај је особито живописан.
(10) Он напредује полако, али сигурно.
(11) Магла се полако разилази.
(12) Ви сте им макар нешто рекли.
(13) Марија је збиља даровита.
(14) Стеван је можда строг, али је бар праведан.
(15) Они су врло задовољни својом децом.
(16) Перићеви ће се заиста обрадовати кад вас виде.
(17) Он је једва успео да стигне на воз.
(18) Марко је сасвим заборавио да треба да оде на састанак.
(19) Милош се постепено навикао на рад.
(20) Они говоре српскохрватски прилично добро, али врло споро.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

C
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Диксон у Загребу

Желећи да изненади Ивана Павичића, свог агента за Хрватску, Диксон је стигао у Загреб не известивши га претходно о свом доласку. Он одлази у Павичићеву канцеларију право са станице. Павичић се пријатно изненађује овом посетом. Они се срдачно поздрављају и питају за здравље.

Диксон је сад први пут у Загребу па намерава да у њему остане најмање три дана да би могао да се упозна с његовим знаменитостима. Чим се одмори од пута и да г. Павичићу нека упутства у вези с послом, почеће да разгледа овај лепи град којим се Хрвати толико поносе.

Наш пријатељ, Американац, се није нимало изненадио кад му је Павичић предложио, уствари наредио, да отседне код њега, а не у хотелу. Г. Диксон није ни покушао да шта каже или уради против овог предлога свог пријатеља. Он је већ познавао доста Југословена и знао како су они гостољубиви. Док су људи на Западу гостољубиви из разумевања туђих тешкоћа или из пријатељства, Југословени су гостољубиви по природи. То је код њих некакав неписани закон, нешто што им чини задовољство, што се само по себи разуме. Такви су не само њихови сељаци и прости радници, већ, ево, и образовани људи као овај г. Павичић.

Следећих дана су разгледали паркове: Зрињевац, код железничке станице, са галеријом слика, и Максимир са зоолошком баштом.Затим су посетили старо гробље Мирогој где су гробови многих важних личности из хрватске прошлости. Посетили су и шумом покривену Загребачку Гору. Најзад су провели извесно време седећи у познатој "Градској кафани" на Тргу Републике. Разгледали су и велики археолошки музеј и загребачко позориште "Народно казалиште" које је једно од најлепших у Европи. Пред њим се налази диван рад вајара Мештровића "Извор живота", уствари један водоскок.

Г. Диксон је напустио Загреб врло задовољан, али се због нечега радовао што се враћа у Београд.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The Theater

Dickson has mastered Serbo-Croatian so well that his friend Janko believes that the time when he should start going to the theater has come. Janko has not taken him to any play before because he believes that nobody should go to the theater before he is able to understand everything that is happening on the stage. Dickson is very glad that this time has come, because it has been hard for him to pass by the National Theater almost every day and yet not be able to see some play.

Today Dickson and Janko talked about the theaters and the theatrical art in general and about the plays that Dickson is going to see first.

The importance of the theater has decreased since the appearance of the movies and television. However, the theater as well as the movies and television are a school for the enlightenment of the people as long as they are in the hands of conscientious people. But in the hands of unscrupulous people, they can become a very dangerous means of subversive propaganda.

Dickson will first see some domestic plays where he will get acquainted with national customs, songs, dances and costumes. Janko has already bought tickets for "Koshtana", a play from country life. A little later they will see "Mrs. Ministarka", a play from Belgrade life. When Dickson has seen these domestic plays, Janko will take him to see "The Merchant of Venice" and some other foreign plays, so that Dickson can see how Yugoslav actors and actresses act in foreign plays.

Dickson is not very happy that Janko has already bought the tickets for "Koshtana" because he does not want Janko to pay for them. But the problem was quickly solved when Janko told him that he could buy the tickets for the next play.

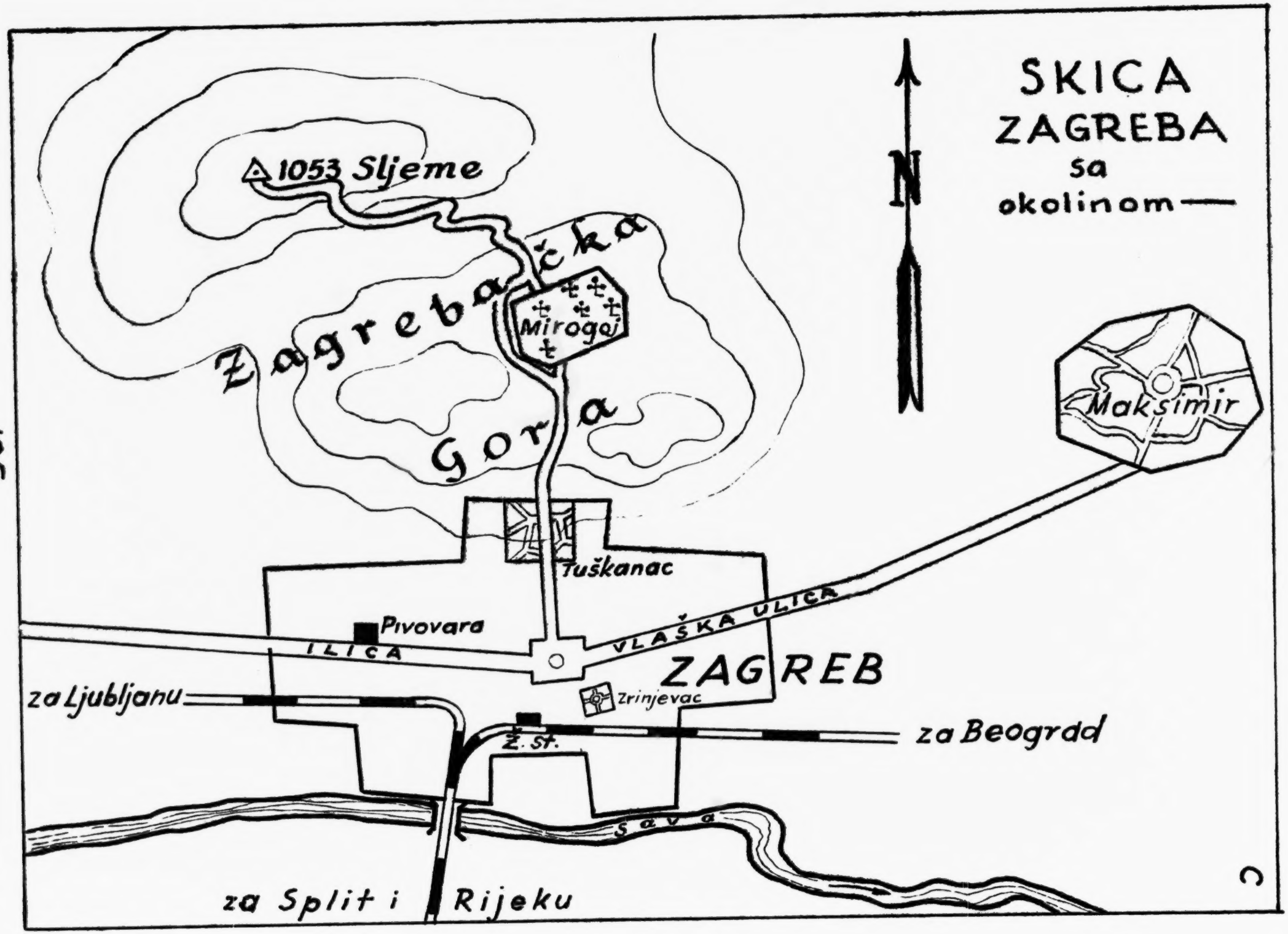
SKICA
ZAGREBA
sa
okolinom
N
1053 Sljeme
Zagrebačka
Gora
Mirogoj
Maksimir
Tuškanac
Pivovara
ILICA
VLAŠKA ULICA
ZAGREB
Zrinjevac
za Ljubljanu
Ž. St.
za Beograd
Sava
za Split i Rijeku

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

Диксон у Загребу

Диксонов посао у Загребу и Хрватској је лепо напредовао. Његов агент Павичић му је редовно писао и извештавао га о напретку послова. Он је закључио више уговора са трговачким фирмама. Диксон је доиста био задовољан Павичићем и неколико пута се захвалио Јанку што му је препоручио овако способног човека за агента.

Павичић је већ два пута узалуд позивао Диксона да дође у Загреб и да га посети. Диксон му је писао да би он зацело врло радо дошао у Загреб одмах, кад би то зависило једино од његове добре воље. Али он није нипошто хтео да оде из Београда, а да не уреди своје послове тако, да док буде у Загребу не мора да се брине за своју канцеларију у Београду.

Прошле недеље Диксон је провео три дана у Загребу. Он је кобајаги хтео да изненади Павичића, па је телефонирао госпођи Павичић о своме доласку и молио је да му резервише собу у хотелу, али да о томе не говори ништа своме мужу. Наравно да је госпођа Павичић хотимице рекла своме мужу о том телефонском разговору.

Кад је Диксон дошао у Загреб, Павичић га је одвео у своју кућу и Диксон је био његов гост сва три дана. За то време се немилице јело и пило. Павичић је водио Диксона на Загребачку Гору, показао му знаменитости Загреба, као парк Максимир са Зоолошком баштом и гробље Мирогој.

Загреб се Диксону допао врло много и он је обећао да ће опет ускоро доћи тамо.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Како је напредовао Диксонов посао у Загребу и Хрватској?
2. Ко је редовно писао Диксону из Загреба?
3. О чему је Павичић извештавао Диксона?
4. С киме је Павичић закључио више уговора?
5. Да ли је Диксон био задовољан с Павичићем?
6. Шта је Диксон казао Јанку?
7. Колико пута је Павичић позивао Диксона да дође у Загреб?
8. Зашто је Павичић позивао Диксона да дође у Загреб?
9. Да ли би Диксон раније ишао у Загреб да је могао?
10. Зашто Диксон није хтео да оде из Београда?
11. Кад је Диксон био у Загребу?
12. Колико дана је Диксон био у Загребу?
13. Кога је Диксон хтео да изненади?

14. Да ли је он успео да изненади Павичића?
15. Коме је Диксон телефонирао?
16. Шта је он молио госпођу Павичић?
17. Коме је госпођа Павичић хотимице рекла о телефонском разговору?
18. Куда је Павичић одвео Диксона по његовом доласку у Загреб?
19. Колико дана је Диксон био гост код Павичићевих?
20. Шта су они радили за та три дана?
21. На какву гору је Павичић водио Диксона?
22. Шта је Максимир?
23. Шта има у Максимиру?
24. Је ли Павичић водио Диксона у Максимир?
25. Да ли су они том приликом разгледали и зоолошку башту?
26. Како се Загреб допао Диксону?
27. Шта је Диксон обећао Павичићу?
28. Који град је већи Београд или Загреб?
29. Да ли би ви волели да видите Загреб?
30. У којој републици Југославије је Загреб?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. For a long time Dickson wanted to visit his friend and agent Mr. Pavichich in Zagreb, but in vain - he had too much work in Belgrade.
2. Finally, the business in Belgrade was well started and he thought that he could leave for a few days.
3. So, one day he suddenly appeared in Mr. Pavichich's office.
4. After they had greeted each other, Dickson, who had become very tired on the trip, asked Pavichich which hotel in Zagreb he could recommend.
5. Pavichich, who like all Yugoslavs was very hospitable, would not even hear of Dickson's staying in a hotel.
6. Although Dickson did not want to bother the Pavichiches, he accepted gladly because he knew he would offend them if he did not.
7. After an excellent dinner which Mrs. Pavichich had prepared, Dickson told his hosts that he certainly did not regret accepting their invitation.
8. During his stay in Zagreb Dickson besides discussing business with Pavichich saw all the more important sights of that city.
9. They visited Zagrebachka Gora, Maksimir Park with its zoo and the Mirogoj Cemetery.
10. Of course, they also had to stop in at the Café Town Cellar.
11. Dickson enjoyed his stay in Zagreb, and he was only sorry that it was so short.
12. However, he expects to visit Zagreb more regularly in the future.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2482-dòista, adv.	- truly, really, indeed
2483-gostoljùbiv, adj.	- hospitable
-gostoljùbivo, adv.	- hospitably
*28-gràdskī, adj.	- city, adj., town, adj.
*28 & *2494-Gràdskī podrum, n.	- "Town Cellar"
2484-grȍblje, n.	- cemetery, graveyard
2485-hòtimicē, adv.	- deliberately, intentionally
2486-jèdīnī, adj.	- only, sole, single
-jèdīnȍ, adv.	- only, solely
2487-kȁjati se, v.r.ipfv. pr.t: kȁjem se;kȁju se	- to repent, to regret
*2487-pòkajati se, v.r.pfv. pr.t: pòkajem se;pòkaju se	- to repent, to regret
2488-kobajàgi, adv.	- pretending
2489-Mȁksimīr, m.	- Maksimir
2490-Mȉrogȍj, m.	- Mirogoj
*587-nȁjmanje, adv.	- least, at least
*17-nȁjviše, adv.	- mostly, most, at most
2491-nèhoticē, adv.	- unintentionally, inadvertently
2492-nèmilicē, adv.	- mercilessly
2493-nȉpošto, adv.	- not for anything, by no means
2494-pòdrum, m.	- cellar

2495-preporȕčiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: prepòrȕčīm;prepòrȕčē	- to recommend; to register (a letter); (to recommend oneself)
*2495-preporučívati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: preporȕčujem;preporȕčuju	- to recommend; to register (a letter); (to recommend oneself)
2496-rẽdōvan, adj. m. rẽdōvna, f. rẽdōvno, n.	- regular
-rẽdōvno, adv.	- regularly
2497-smétati, v.i.ipfv. pr.t: smẽtām;smétajū	- to bother, to hinder, to disturb, to be in the way
2498-umòriti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: ùmorīm;ùmorē	- to tire, to exhaust, to weary, to fatigue; (to get tired)
*2498-umárati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: ùmārām;umárajū	- to tire, to exhaust, to weary, to fatigue; (to get tired)
2499-usred, prep.	- in the middle, in the center
2500-ȕzalȕd(no), adv.	- in vain, vainly
2501-vàljda, adv.	- probably; perhaps
2502-zȁcēlo, adv.	- for sure, surely
2503-Zágrebačka Gòra, f.	- Zagrebachka Gora
2504-zoòloškī, adj.	- zoological
*659 & *2504-zoòloškā bȁšta, f.	- zoological garden, zoo

STO PRVA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND FIRST LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

ADVERBS OF PLACE (See Par. 307)

1 - Drill the adverbs of place by first placing the students so that the statements listed below will describe their mutual positions and then by asking the questions by which each of the statements is followed.

(1) Ja sam ovde, ti si tu, a on je onde.
- Gde si ti?
- Gde sam ja?
- Gde je on?

(2) Mi smo ovde, vi ste tu, a oni su onde.
- Gde ste vi?
- Gde smo mi?
- Gde su oni?

(3) Ako ja hoću da budem tu, ja treba da dođem tamo; ako ti hoćeš da budeš ovde, ti treba da dođeš ovamo; ako ti hoćeš da budeš onde, ti treba da odeš onamo.
- Kuda ja treba da dođem ako hoću da budem tu?
- Kuda ti treba da dođeš ako hoćeš da budeš ovde?
- Kuda ja treba da odem ako hoću da budem onde?
- Kuda ti treba da odeš ako hoćeš da budeš onde?
- Kuda on treba da dođe ako hoće da bude tu?
- Kuda on treba da dođe ako hoće da bude ovde?

(4) Ako mi hoćemo da budemo tu, mi treba da dođemo tamo; ako vi hoćete da budete ovde, vi treba da dođete ovamo; ako vi hoćete da budete onde, vi treba da odete onamo.
- Kuda mi treba da dođemo ako hoćemo da budemo tu?
- Kuda vi treba da dođete ako hoćete da budete ovde?
- Kuda mi treba da odemo ako hoćemo da budemo onde?
- Kuda vi treba da odete ako hoćete da budete onde?
- Kuda oni treba da dođu ako hoće da budu tu?
- Kuda oni treba da dođu ako hoće da budu ovde?

(5) Kud god ja pošao, moram da krenem odavde; kud god ti pošao, moraš da kreneš odatle; kud god on pošao, mora da krene odande.
- Odakle ja moram da krenem kud god pošao?
- Odakle ti moraš da kreneš kud god pošao?
- Odakle on mora da krene kud god pošao?
- Odakle mi moramo da krenemo kud god pošli?
- Odakle vi morate da krenete kud god pošli?
- Odakle oni moraju da krenu kud god pošli?

(6) Ja se šetam ovuda; ti se šetaš tuda; on se šeta onuda.
- Kuda se ja šetam?
- Kuda se ti šetaš?
- Kuda se on šeta?
- Kuda se mi šetamo?

- Kuda se vi šetate?
- Kuda se oni šetaju?

(7) Tvoj glas se čuje dovde; moj glas se čuje dotle; njegov glas se čuje i dotle i dovde; naši glasovi se čuju donde.
- Dokle se čuje moj glas?
- Dokle se čuje tvoj glas?
- Dokle se čuje njegov glas?
- Dokle se čuju naši glasovi?
- Dokle se čuje moj i njegov glas?
- Dokle se čuju vaši glasovi?
- Dokle se čuju njihovi glasovi?
- Dokle se čuju vaši i naši glasovi?

(8) Ja dolazim k tebi odovuda; ti dolaziš k meni otuda; on dolazi i k tebi i k meni odonuda.
- Otkuda ti dolaziš k meni?
- Otkuda ja dolazim k tebi?
- Otkuda on dolazi i k tebi i k meni?
- Otkuda ti odlaziš k njemu?
- Otkuda mi dolazimo k vama?
- Otkuda vi dolazite k nama?
- Otkuda oni dolaze i k vama i k nama?
- Otkuda vi odlazite k njima?
- Otkuda mi odlazimo k njima?

2 - Drill the adverbs of place by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on that statement.

(1) Vi ste radili svugde.
(2) Mi smemo da idemo svuda.
(3) Slavko je razočarao ljude gde god je bio.
(4) Milanova deca idu kuda god hoće.
(5) Mala Dara je negde izgubila svoju lutku.
(6) Ona nigde ne može da je nađe.
(7) Ako je lutka igde blizu kuće, ona će je naći.
(8) Ma gde ona bila, Dara će je naći.
(9) Gde god ju je Dara dosad tražila, bilo je uzalud.
(10) Možda je lutka otišla nekuda daleko.
(11) Dara zna da lutke ne mogu da odu nikuda.
(12) Ako je lutka ikuda otišla, to se moralo dogoditi nekim čudom.
(13) Ma kuda Dara išla, mislila je samo na lutku.
(14) Dara će ići kuda mu drago da bi našla svoju lutku.
(15) Njena mama joj ne dozvoljava da ide kuda bilo.
(16) Dara sme da hoda svukuda po dvorištu.

3 - Drill the adverbs of place by asking the questions listed below. Use the map of Yugoslavia as a visual aid.

(1) Da li nam je Smederevo daleko kad smo u Beogradu?
(2) Da li nam je Pančevo tada dalje?
(3) Da li nam je Zemun tada najdalje?
(4) Da li je Beograd gore na Avali?
(5) Da li idete nizbrdo kad idete na Avalu?
(6) Kad gledate prema severu sa Avale, je li vam Dunav levo?
(7) Da li vam je severna granica blizu kad ste u Beogradu?
(8) Da li vam je južna granica tada bliže?
(9) Da li vam je zapadna granica tada najbliže?

4 - Drill the adverbs of place by having the students answer the questions listed below negatively and by using the adverb of place which is an antonym of the adverb of place contained in the question.

(1) Da li smo mi sada napolju?
(2) Da li sam ja pre početka časa izašao napolje?
(3) Da li vi sada možete da vidite ovu zgradu spolja?
(4) Da li vi lakše čitate izdaleka?
(5) Da li kad idete iz Montereja u Karmel skrećete nalevo?
(6) Da li nastavnik za vreme časa stoji pozadi?
(7) Da li vi sada gledate natrag?

DRUGI DEO
DIJALOG

Kasarna

1. Robert Dikson: Ja bih želeo da razgledam jednu vašu kasarnu, ali su sve kasarne tako daleko, čak tamo gore na Dedinju.

General Stanković: Najbliža kasarna je na Banjici. Ovde dole u gradu ih nema.

2. R D: Da li ta kasarna može da se vidi odavde?

G.S: Ne. Ona ne može da se vidi izdaleka.

3. R D: Možemo li da odemo da je razgledamo makar spolja, ako je zabranjeno da je vidimo iznutra.

G.S: Možemo. Hajdemo ovuda. Nećemo moći da uđemo unutra bez odobrenja komandanta kasarne.

(Pred kasarnom)

4. R D: Zašto onaj oficir pored stražara ima opasač?

G.S: On je dežurni oficir. On i komandir straže su odgovorni za red i bezbednost u kasarni.

5. R D: Kako se zove ona kućica levo od ulaska pred kojom je stražar?

G.S: Ono je stražarnica. A ona zgrada u kojoj je cela straža, zove se stražara.

6. R D: Zašto su na onim prozorima pozadi gvozdene rešetke?

G.S: To je zatvor.

SECOND PART
DIALOGUE

The barracks

1. Robert Dickson: I'd like to look over one of your barracks, but all your barracks are so far, way over there up on Dedinje.

General Stankovich: The closest barracks is at Banjica. Down here in the city, there aren't any.

2. R D: Can that barracks be seen from here?

Gen S: No. It can't be seen from afar.

3. R D: Can we go to see it at least from outside, if it is forbidden to see it inside.

Gen S: We can. Let's go this way. We won't be able to enter without permission from the commanding officer.

(In front of the barracks)

4. R D: Why does that officer beside the sentry have a belt?

Gen S: He's the duty officer. He and the guard commander are responsible for the order and security in the barracks.

5. R D: What is the name of that little house on the left of the entrance in front of which is a sentry?

Gen S: That is a sentry box. And that building over there, where the entire guard is, is called the guardhouse.

6. R D: Why are there iron bars on those windows in the back?

Gen S: That's the jail.

Kasarna

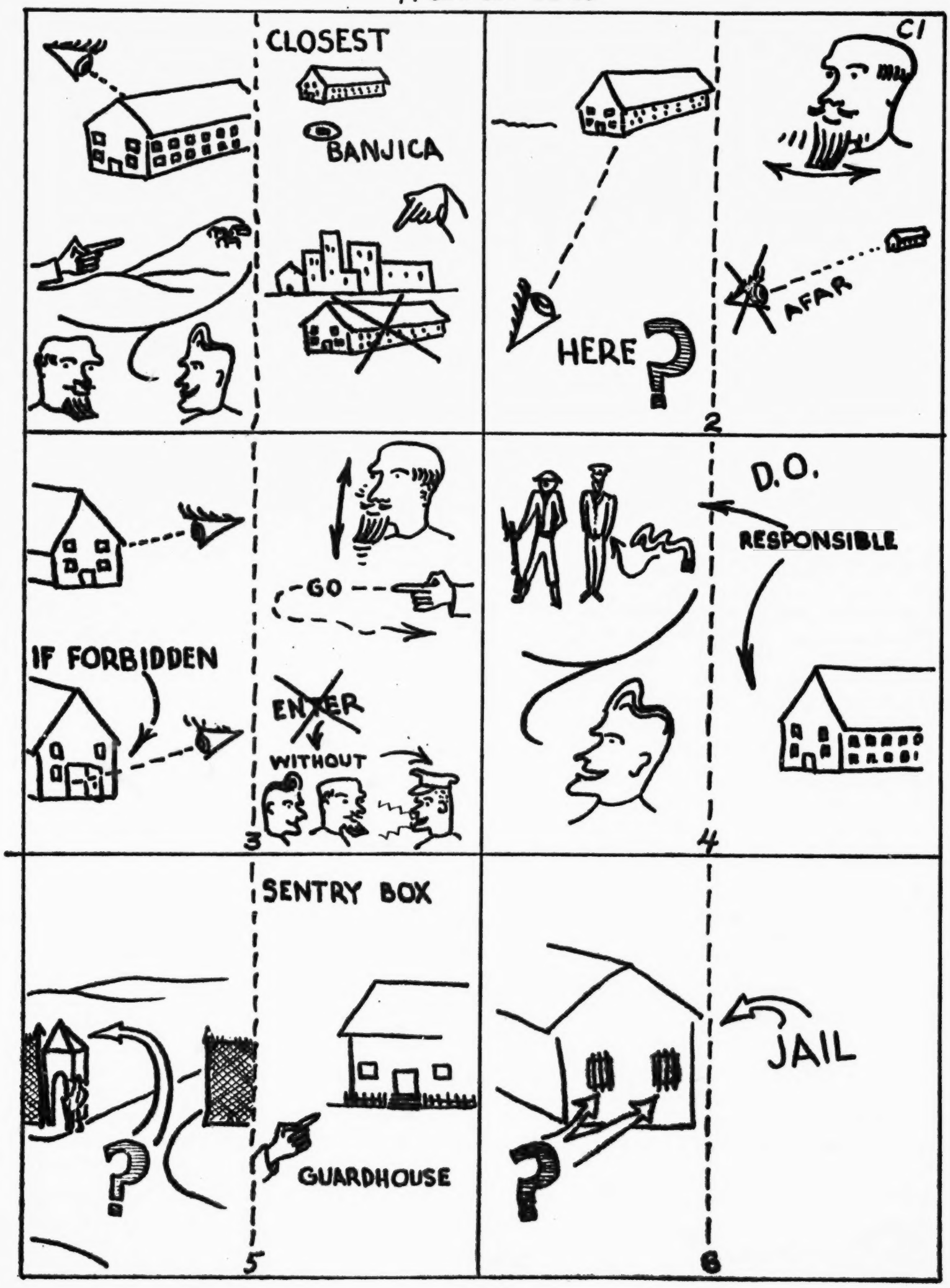
CLOSEST
BANJICA
HERE
CI
AFAR
2
IF FORBIDDEN
GO
ENTER
WITHOUT
3
D.O.
RESPONSIBLE
4
SENTRY BOX
GUARDHOUSE
5
JAIL
6

7. R D: Koje jedinice stanuju u ovoj kasarni?

G.S: Jedan pešadiski puk i još neke jedinice Beogradskog garnizona.

8. R D: Gde je štab puka?

G.S: U onoj zgradi blizu Vojničkog kluba i ambulante.

9. R D: Gde su kuhinje i vojničke trpezarije?

G.S: One su onamo, pozadi mesta za parkiranje. Vojnici jedu leti napolju a zimi unutra.

10. R D: Gde su kancelarije komandanta puka, njegovog pomoćnika i adutanta?

G.S: One su spreda, u zgradi štaba. U istoj zgradi, ali pozadi, nalaze se kancelarije rukovaoca, blagajnika i oficira za političku nastavu.

11. R D: Gde su kancelarije komandanata bataljona, komandira četa i vodova i četnih starešina?

G.S: One su u zgradama gde su im i jedinice.

12. R D: Gde se drži ručno i drugo oružje?

G.S: Ručno je u soškama u hodnicima, ispred vojničkih soba. Ostalo oružje je po skladištima i po šupama i garažama.

7. R D: Which units live in this barracks?

Gen S: One infantry regiment and some other units of the garrison of Belgrade.

8. R D: Where is the Regimental Headquarters?

Gen S: In that building near the Soldier's Club and the dispensary.

9. R D: Where are the kitchens and mess halls?

Gen S: They are over there behind the parking lot. During the summer the soldiers eat outside and during the winter inside.

10. R D: Where are the offices of the regimental commander, his assistant and adjutant?

Gen S: They are in the front of the headquarters building. In the same building, but in the rear, are the offices of the quartermaster, paymaster and political commissar.

11. R D: Where are the offices of the battalion commanders, company commanders, platoon leaders and first sergeants?

Gen S: They are in the buildings where their units are, too.

12. R D: Where are the side arms and other arms kept?

Gen S: The side arms are in racks in the corridors in front of the soldiers' rooms. The rest of the arms are in warehouses and in sheds and garages.

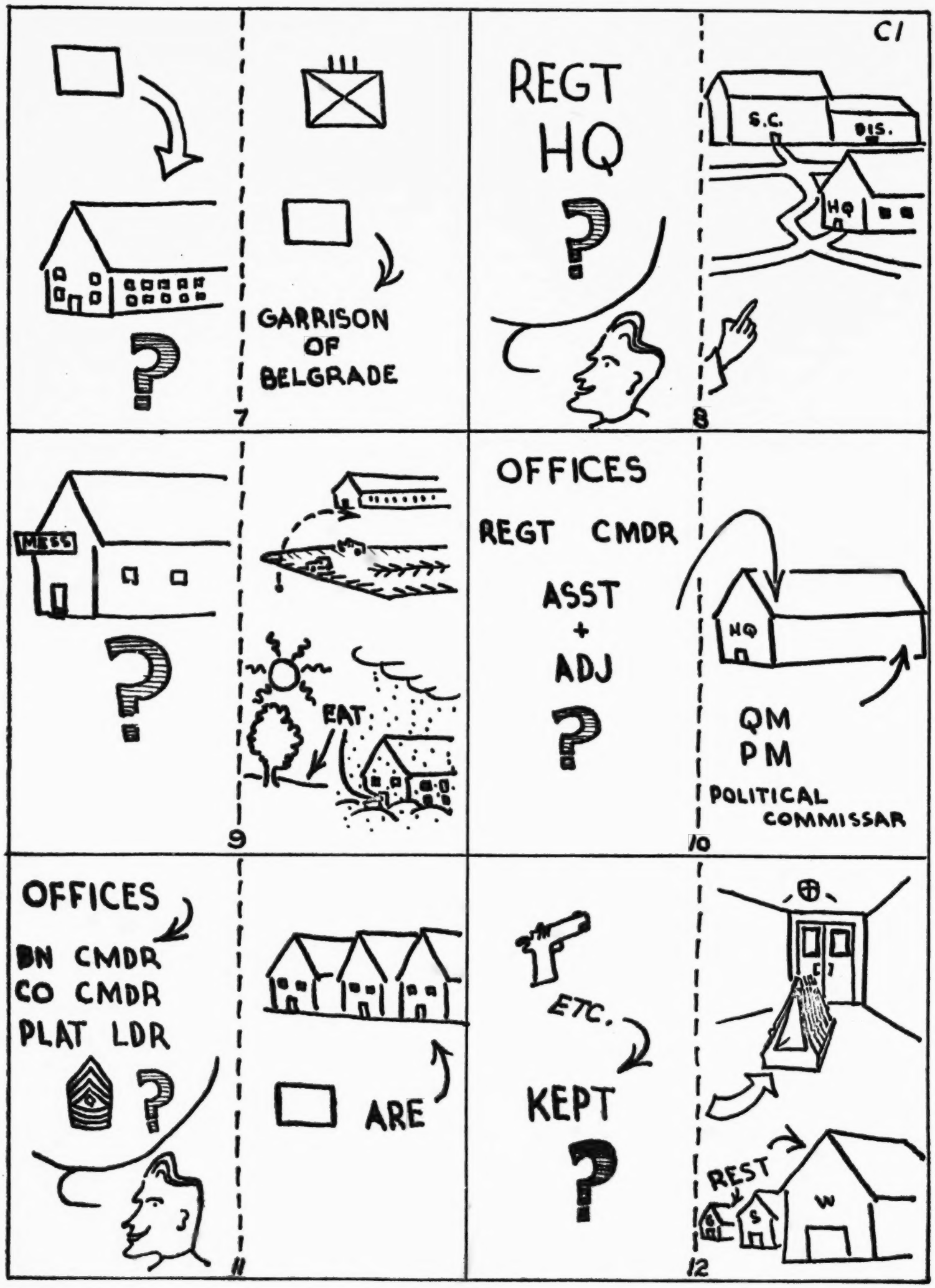
7
GARRISON
OF
BELGRADE
8
REGT
HQ
C1
S.C.
BIS.
HQ
9
MESS
EAT
10
OFFICES
REGT CMDR
ASST
+
ADJ
HQ
QM
PM
POLITICAL
COMMISSAR
11
OFFICES
BN CMDR
CO CMDR
PLAT LDR
ARE
12
ETC.
KEPT
REST
W
S

PAR. 307 - ADVERBS OF PLACE

Adverbs of place answer the questions:

- Где? "Where?" for location.

- Куда? (Камо?) "Whither?", Докле? "How far?" and Одакле? or Откуда? "Whence?", "Where from?" for direction or origin.

A - In Par. 75A, Vol III, p. 109 we learned that овде "here", ту "there", онде "over there" and овамо "hither", "over here", тамо "over there", "thither", "thereto", онамо "over there", "thereto" are the commonest adverbs of place and that they are of the same root as the demonstrative pronouns овај, тај, онај (see Par. 35, Vol II, 124). There are many more adverbs of the same root as these pronouns.

1 - Adverbs of the same root as the demonstrative pronoun овај:

овде	- here
овамо	- hither, over here
довде	- this far, up to here
одавде	- from here, hence, from hence
одовуд(а)	- from this direction, from here
овуда	- this way
свуда	- everywhere

(1) Овде доле у граду их нема.
(2) Да ли та касарна може да се види одавде?
(3) Можемо. Хајдемо овуда.

2 - Adverbs of the same root as the demonstrative pronoun тај:

ту	- there
тамо	- there, thither
дотле	- that far, thus far, to that place
одатле	- thence, from that direction, from there
отуда	- thence, from that direction, from there
туда	- that way

(1) Ја бих желео да разгледам једну вашу касарну, али су све касарне тако далеко, чак тамо горе на Дедињу.

3 - Adverbs of the same root as the demonstrative pronoun онај:

онде	- (over) there
онамо	- thither
донде	- to that place, up to there
оданде	- from there, from over there
одонуд(а)	- from that direction (over there)
онуда	- that way (over there)

(9) Оне су онамо позади места за паркирање.

Note: The English "to and fro" is rendered into Serbo-Croatian by тамо-амо.

B - The interrogative relative adverbs of place (see Par. 221, Vol VII, p. 199) где "where" and куда (камо) "wither" take the same prefixes and suffixes as interrogative relative pronouns. These prefixes and suffixes as well as the words ма, било, год and му драго lend to the interrogative relative adverbs the same meaning that they lend to the interrogative relative pronouns. The use of adverbs thus derived is analogical to the use of the pronouns derived in the same way (see Par. 296, 297, 299, 300 and 302, pp. 89, 115, 138, 139, 164 of this volume, respectively).

1 - Adverbs derived from

негде	- somewhere
нигде	- nowhere, not . . anywhere
игде	- anywhere
ма где, било где, где му драго, где год	- wherever, anywhere
свугде	- everywhere

(8) Где је штаб пука?
(11) Оне су у зградама где су им и јединице.

2 - Adverbs derived from куд(а)

некуда, кудгод	- somewhere, anywhere
никуда	- nowhere, not . . anywhere
икуда	- anywhere

ма куда, било куда, куда му драго, куда год	- wherever, anywhere
свукуда	- everywhere

C - <u>Other common adverbs of place that you have already learned are</u>:

близу	- nearby, near, close
ближе	- nearer, closer
најближе	- nearest, closest
горе	- up, above; upstairs
далеко	- far, faraway
даље	- farther
најдаље	- farthest
десно, надесно	- to the right, on the right
доле	- down, below; downstairs
изблиза	- from close to, from close by
издалека	- from afar, from a distance
изнутра	- from inside, inside
лево, налево	- to the left, on the left
напоље	- out, outside
напољу	- out of doors, outside
напред	- forward, in front
натраг	- back, backward, to the rear
низбрдо	- downhill
позади	- behind, in the rear
споља	- from outside
спреда	- in front, from the front
узбрдо	- uphill
унутра	- inside, in
чак	- as far as, right up to

(1) Ја бих желео да разгледам једну вашу касарну, али су све касарне тако <u>далеко</u>, <u>чак</u> тамо <u>горе</u> на Дедињу.
(1) Овде <u>доле</u> у граду их нема.
(2) Не. Она не може да се види <u>издалека</u>.
(3) Можемо ли да одемо да је разгледамо макар <u>споља</u> ако је забрањено да је видимо <u>изнутра</u>?
(3) Нећемо моћи да уђемо <u>унутра</u> без одобрења команданта касарне.
(5) Како се зове она кућица <u>лево</u> од улаза пред којом је стражар?
(6) Зашто су на оним прозорима <u>позади</u> гвоздене решетке?
(9) Војници једу лети <u>напољу</u>, а зими <u>унутра</u>.
(10) Оне су <u>спреда</u> у згради штаба.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

ADVERBS OF PLACE

1 - Drill the adverbs of place by first placing the students so that the statements listed below will describe their mutual positions and then by asking the questions by which each of the statements is followed.

(1) Ја сам овде, ти си ту, а он је онде.
- Где си ти?
- Где сам ја?
- Где је он?

(2) Ми смо овде, ви сте ту, а они су онде.
- Где сте ви?
- Где смо ми?
- Где су они?

(3) Кад ти хоћеш да будеш овде, ти дођеш овамо; кад ја хоћу да будем ту, ја дођем тамо; кад ти хоћеш да будеш онде, ти одеш онамо.
- Шта ја урадим кад хоћу да будем ту?
- Шта ти урадиш кад хоћеш да будеш овде?
- Шта он уради кад хоће да буде ту?
- Шта он уради кад хоће да буде овде?
- Шта ти урадиш кад хоћеш да будеш онде?
- Шта ја урадим кад хоћу да будем онде?
- Шта ми урадимо кад хоћемо да будемо ту?
- Шта ви урадите кад хоћете да будете овде?
- Шта ви урадите кад хоћете да будете онде?
- Шта они ураде кад хоће да буду ту?
- Шта ми урадимо кад хоћемо да будемо онде?
- Шта они ураде кад хоће да буду овде?

(4) Ја могу да видим тебе одавде; ти можеш да видиш мене одатле; он може да види и тебе и мене оданде.
- Одакле ти можеш да видиш мене?
- Одакле ја могу да видим тебе?
- Одакле он може да види тебе?
- Одакле он може да види мене?
- Одакле ви можете да видите нас?
- Одакле ми можемо да видимо вас?
- Одакле они могу да виде нас?

(5) Твоје дисање се чује довде; моје дисање се чује дотле; и твоје и моје дисање се чује донде; његово дисање се чује и довде и донде.
- Докле се чује моје дисање?
- Докле се чује твоје дисање?
- Докле се чује и твоје и моје дисање?
- Докле се чује његово дисање?
- Докле се чује наше дисање?
- Докле се чује ваше дисање?
- Докле се чује њихово дисање?
-Докле се чује и ваше и наше дисање?

(6) Ја ходам овуда; ти ходаш туда; он хода онуда.
- Куда ти ходаш?
- Куда ја ходам?
- Куда он хода?
- Куда ви ходате?
- Куда ми ходамо?
- Куда они ходају?

(7) Мој глас долази к теби одовуда; твој глас долази к мени отуда; његов глас долази к теби и к мени одонуда.
- Откуда твој глас долази к мени?
- Откуда мој глас долази к теби?
- Откуда његов глас долази и к теби и к мени?
- Откуда ваши гласови долазе к нама?
- Откуда наши гласови долазе к вама?
- Откуда њихови гласови долазе к вама и к нама?

2 - Drill the adverbs of place by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on that statement.

(1) Свугде има оваквог дрвећа.
(2) Нигде сем у Калифорнији дрвеће није оволико.
(3) Ако ћете игде наћи оволико дрвеће, наћи ћете га у Калифорнији.
(4) Петар мисли да још негде има оволиког дрвећа.
(5) Где год сам био у Калифорнији, нашао сам овакво дрвеће.
(6) Ма где ви тражили овакво дрвеће,сем овде, тражићете га узалуд.
(7) Овакво дрвеће не расте где му драго.
(8) Ја не знам куда ви идете на летовање.
(9) Јован неће никуда ићи овог лета.
(10) Петар намерава да иде некуда.
(11) Ако он буде ишао икуда, он ће ми јавити.
(12) Ма куда он ишао, повешће децу са собом.
(13) Он је богат, па може да иде куда му драго.
(14) Ја не волим да идем куда било на летовање.
(15) Петрова деца трче свукуда по улици.

3 - Drill the adverbs of place by asking the questions listed below. Use the map of Yugoslavia as a visual aid.

(1) Да ли вам је Сисак далеко кад сте у Загребу?
(2) Да ли вам је тада Самобор даље?
(3) Да ли вам је тада Сљеме најдаље?
(4) Да ли је Загреб горе на Загребачкој Гори?
(5) Кад гледате са Сљемена према северу, да ли вам је река Крапина десно?
(6) Кад из Загреба идете на Сљеме, да ли идете низбрдо?

4 - Drill the adverbs of place by having the students answer the questions listed below negatively and by using the adverb of place which is an antonym of the adverb of place contained in the question.

(1) Да ли ви разгледате слике у галерији изблиза?
(2) Кад купујете кућу, да ли је разгледате само споља?
(3) Да ли ви после часова улазите унутра?
(4) Да ли сте ви сада напољу?
(5) Да ли ваш сат иде натраг?
(6) Да ли су дугмад на вашој униформи позади?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Југословенска касарна

Једна југословенска касарна је слична једној америчкој касарни. У њој станују борци, десетари и подофицири. Касарна се састоји из једне или више зграда. У овим зградама станују јединице величине од једне чете до једног пука. У зградама се налазе војничке собе у којима спавају војници; канцеларије за старешине и службенике; кухиње; трпезарије; клубови; складишта за храну, муницију, оружје, огрев и војничку опрему.

Цела касарна има ограду и улазе. На улазима и пред складиштима обично се налазе стражари. Стражара се обично налази код главног улаза и крај ње је затвор. Свака већа касарна има и амбуланту где лекар прегледа војнике који су се јавили за лекарску помоћ.

Службу у касарни, као устајање, повечерје, време доручка, ручка и вечере, почетак и свршетак рада, време јављања за лекарску помоћ, излазак из касарне и улазак у њу, чишћење зграда итд. прописује командант касарне. Дежурни официр, командир страже и све остале старешине помажу команданта у вршењу његове дужности.

У касарни има скоро увек много људи. Због тога је врло важно да се живот и рад организују добро да не би било тешкоћа.

У југословенске касарне могу ући само лица која живе у њима или раде у њима. Сва друга лица морају имати посебно одобрење од команданта касарне или дежурног официра.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The film

Dickson is very enthusiastic about the plays that he has seen at the Belgrade National Theater. All the performances have surpassed all his expectations. Tonight he is going to see a Yugoslav domestic film for the first time. Until his conversation with Janko this afternoon he thought that the Yugoslavs had achieved in the film industry something similar to what they had achieved on the stage.

Janko has seen all the domestic films, and he believes that Dickson will be disappointed with them because they are all terrible. Dickson wants to know how these films were made

and if there is any special reason why at least one of them is not good.

Most films have been made from the novels of the best Yugoslav writers. The actors and actresses as well as the technical production are rather good and yet none of the films is good. Why? Janko thinks that only the directors are at fault. If Dickson should ask anyone else in Belgrade, he would get the same answer. All Belgraders wonder (ask themselves) if these directors ever ask anyone for any kind of advice. They do not believe that they do, but make the films the way they please. And thus they have succeeded in ruining some of the best works of Yugoslav literature. Dickson will find this out for himself tonight when he sees how the audience shakes with laughter just when the scene in the film is supposed to be most tragic.

Janko is sorry that neither he nor his father will be able to go to the movies with Dickson tonight. They got some guests unexpectedly.

Dickson finished the conversation about the films with these words, "If anyone has ever been anxious about seeing anything, I am anxious to see a Yugoslav domestic film for the first time".

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Југословенска касарна

Као у Америци тако и у Југославији војници станују у касарнама. Разлика је само што у југословенским касарнама станује мање трупа него у америчким.

Свака касарна има свога команданта, који је обично најстарији трупни командант. Он се стара за одржавање реда, чистоће, дисциплине и безбедности касарне. У овоме послу га помажу дежурни официр касарне и стража, као и све остале старешине.

У касарну се улази кроз улазе. На свакоме улазу се налази стражар, а стражара је обично код главног улаза и уз њу је и затвор.

У кругу касарне се налазе многе зграде. Тако имамо: зграду у којој је штаб са канцеларијама команданта, помоћника, ађу-

танта, официра за политичку наставу, благајника, интенданта и руковаоца.

Кухиње и трпезарије су обично у средини касарнског круга. Лети војници често ручавају и вечеравају напољу а зими унутра.

Војници и подофицири спавају у војничким собама. Обично по 20 - 30 људи спавају у једној соби. Ручно оружје је обично испред соба.

Чистоћу у касарнама одржавају сами војници под надзором својих старешина. Дежурни официр се стара за чистоћу у целој касарни и за то је одговоран команданту касарне.

Веза између старешина у касарни се одржава телефоном и куририма. Стражара такође има телефон, а стражари имају обично електрична звонца.

Лица која нису запослена у касарни не могу ући у њу без нарочитог одобрења. Одобрење за улазак даје командант или дежурни официр.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Где станују војници у Југославији?
2. Каква је разлика између југословенских и америчких касарни?
3. Шта има свака касарна?
4. Који официр је обично командант касарне?
5. Шта је дужност команданта касарне?
6. Ко помаже команданта касарне у вршењу његове дужности?
7. Куда се улази у касарну?
8. Ко се налази на улазу у касарну?
9. Где је стражара?
10. Где је затвор?
11. Где је штаб команданта касарне?
12. Где се налазе канцеларије команданта, помоћника и ађутанта?
13. Где су канцеларије официра за политичку наставу, благајника, интенданта и руковаоца ?
14. Где се налазе кухиње и трпезарије у касарни?
15. Где војници ручавају и вечеравају лети?
16. Где војници ручавају и вечеравају зими?
17. Где спавају војници и подофицири?
18. Колико људи спава у једној војничкој соби?
19. Ко одржава чистоћу у касарнама?
20. Под чијим надзором војници одржавају чистоћу?
21. Ко се стара за чистоћу у целој касарни?
22. Коме је дежурни официр одговоран за чистоћу у касарни?
23. Како се одржава веза између старешина у касарни?
24. Које средство за везу има стражара?

25. Које средство за везу имају стражари?
26. Ко може да уђе у касарну без одобрења?
27. Ко не може да уђе у касарну без нарочитог одобрења?
28. Ко даје одобрење за улазак у касарну?
29. Чије канцеларије се налазе у штабу?
30. Где су канцеларије командира чета и водова?
31. Где је канцеларија команданта једног батаљона?
32. Како се зове војник на стражарском месту?
33. Кад војници ручавају и вечеравају напољу?
34. Кад војници ручавају и вечеравају унутра?
35. Где стоји ручно оружје?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. One day Dickson expressed his desire to General Stankovich to see a Yugoslav barracks.
2. Unfortunately, all the barracks in Belgrade are far away from the center of the city.
3. The nearest is the one way up on Banjica and could not be seen from where they were.
4. Therefore, they decided to go to Banjica in Dickson's car.
5. Since they did not have permission to enter the barracks, they parked the car in a parking lot and looked at the barracks from afar.
6. From what he saw from outside and from what the general told him about the life inside, he got a pretty good picture of how a Yugoslav barracks looks.
7. In the barracks that they looked at a regiment lived.
8. This barracks has several buildings.
9. In one of the buildings there is the headquarters with offices for the commandant, his assistant, adjutant, quartermaster, paymaster and political commissar.
10. The offices of the battalion and company commanders and the first sergeants are in the buildings where their units are quartered.
11. Side arms are kept in racks in the corridors; other arms and equipment are kept in warehouses and in sheds.
12. The duty officer and the guard commander are responsible for the security of the barracks.
13. The guardhouse is near the main entrance. The stockade, which has bars on the windows, is in the same building.
14. The sentries and sentry boxes can be seen at the main entrance and by all the warehouses.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

2505-bezbédnost, f. gen. sing: bezbédnosti	- security
2506-blȉzak, adj. m. blȉska, f. blȉsko, n.	- close, near
*1410-čȅtnī, adj.	- company, adj.
*1410 & *2531-čȅtnī starèšina, f.	- First Sergeant
2507-čȉstiti (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: čȉstim;čȉste	- to clean; (to clean oneself)
*2507-òčistiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òčistim;òčiste	- to clean; (to clean oneself)
2508-dȍndē, adv.	- to there, that far
2509-dȍtlē, adv.	- to there, that far
2510-dȍvdē, adv.	- to here, thus far
2511-garnȉzon, m.	- garrison
2512-kȕćica, f.	- small house, hut
2513-izdalèka, adv.	- from afar, from a distance
2514-iznútra, adv.	- inside, from inside
*1966 & *2532-komàndir strāže, m.	- guard commander
*475-lēvo, adv.	- to the left, to the left side
*351 & *2524-mȅsto za parkȉranje, n.	- parking place
2515-nāstava, f.	- tuition; instruction, teaching

2516-ȍdgovȍran, adj. m. - responsible
ȍdgovȍrna, f.
ȍdgovȍrno, n.

2517-odȍbriti, v.t.pfv. - to approve, to permit
pr.t: ȍdobrīm;ȍdobrē

*2517-odobrávati, v.t.ipfv. - to approve, to permit
pr.t: odȍbrāvām;odobrávajū

*2517-odobrénje, n. - approval, permission

2518-ȍdonud(ā), adv. - thence, from there

2519-ȍdovud(a), adv. - hence, from here

2520-onúda, adv. - there, in that direction, that way

2521-opȁsač, m. - belt

2522-ȍtkud(ā), adv. - from where, from whence

2523-ȍtud(ā), adv. - thence, from there, hence

2524-parkírati, v.t.pfv.&ipfv. - to park
pr.t: pȁrkīrām;parkírajū

2525-rȅšetka, f. - bars, trellis, grate
gen. pl: rȅšetkī (rȅšetākā)

2526-rukȍvalac, m. - quartermaster
gen. sing: rukȍvāoca

2527-sklȁdište, n. - store, warehouse

2528-sȍška, f. - rack
gen. pl: sȍški

2529-spȍlja, adv. - from outside

2530-spréda, adv. - from in front, afore

2531-starȅšina, f. - superior

2532-strāža, f. - guard

2533-stràžar, m. - sentry, guard, watchman

2534-stràžara, f. - guardhouse

2535-stràžarnica, f. - sentry box, watchman's hut

2536-šûpa, f. - shed

2537-ùlazak, m. - entering, entrance

2538-unútra, adv. - inside

2539-zátvor, m. - jail, stockade

2540-zvónce, n. - small bell

STO DRUGA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND SECOND LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - ADVERBS OF TIME (See Par. 308)

1 - Drill the interrogative adverbs of time by making the statements listed below and by having the students form questions to which the statements would be the appropriate answers.

(1)	Petar je juče bio bolestan.	(kad)
(2)	Popovićevi su sinoć bili u pozorištu.	(kad)
(3)	Ja sam sinoć čitao do kasno u noć.	(dokle)
(4)	Dosada su svi učenici marljivo radili.	(dokle)
(5)	Vaš brat se ljuti na mene od zimus.	(otkada)
(6)	Milan se otada ne oduševljava ničim.	(otkada)
(7)	Simićevi su dugo živeli u jednom nezdravom stanu.	(koliko)
(8)	Marija je dugo živela u strahu za svoje zdravlje.	(koliko)
(9)	Vi ste me često pozivali u goste.	(koliko puta)
(10)	Ja sam retko pisao svom prijatelju Dragutinu.	(koliko puta)

2 - Drill the adverbs of time by first making the statements listed below and then conducting a short drill on each of the statements.

(1) Danas je utorak (sreda, . . .).
- Koji dan je danas?
- Da li je danas četvrtak?
- Kad je utorak?

(2) Juče je bio ponedeljak (utorak, . .).
(3) Sutra će biti sreda (četvrtak, . .).
(4) Večeras će biti hladno.
(5) Sinoć je bilo toplo.
(6) Vi ste odmah pristali na moj predlog.
(7) Petar se najpre razboleo.
(8) Milica u početku nije htela uopšte da govori, ali nam je najposle rekla sve.
(9) Neprijatelj se najzad predao.
(10) Ja sam zasada zadovoljan vašim uspehom.
(11) Otsada ćemo se vi i ja bolje slagati.
(12) Jovan se upoznao s Jelenom letos na moru.
(13) Onda su se oni zavoleli.
(14) Oni su otada uvek bili zajedno.
(15) Oni će se uvek dobro slagati.
(16) Ja sam se jutros teško probudio.
(17) Večeras će jedan hemiski stručnjak držati jedno interesantno predavanje.
(18) Moji sinovi odlaze zimus na skijanje.

(19) Jovan radi samo danju.
(20) Vazduh je čistiji noću.
(21) Leti je vrlo toplo na Dalmatinskom Primorju.
(22) U Kaliforniji kiše padaju zimi.
(23) Seljaci najviše rade leti.
(24) Petar odlazi na posao ujutro.
(25) On se vraća kući uveče.
(26) Ovde je izjutra vrlo hladno.
(27) Ja vas ponekad ne razumem.
(28) Monterej je nekad bio glavni grad Kalifornije.
(29) Petar se nikad neće složiti s vama.
(30) Neki učenici se katkad ne spreme za časove.
(31) Ma kad vi došli, mi ćemo vam se obradovati.
(32) Petar može da dobije taj položaj kad mu drago.
(33) To će se dogoditi bilo kad.
(34) Nastavnik je svakad (svagda) u pravu.
(35) Jovan je baš otputovao za Beograd.
(36) Milica je već stigla.
(37) Vi ste dockan stigli.
(38) Petar će vam to docnije objasniti.
(39) Čas je tek počeo.
(40) Najpre ste ušli vi, a zatim ja.
(41) Vi ste jednom drukčije mislili.
(42) Mir još traje.
(43) Naša komanda je kasno izdala naređenje.
(44) Oni će vam to kasnije odobriti.
(45) Neko je maločas parkirao ova kola.
(46) Prilike su se međutim izmenile.
(47) Noćas sam vrlo dobro spavao.
(48) Vi ne radite više na istom mestu.
(49) Odavno nisam čuo tako nešto.
(50) Moja mati je opet bolesna.
(51) Prerano je govoriti o tome.
(52) Petar ustaje rano.
(53) Milan je ranije učio mnogo bolje.
(54) Vi retko dobijate poštu.
(55) Ribe se ređe javljaju u našem zalivu.
(56) Ova porodica je skoro došla iz Evrope.
(57) Ja ću ubuduće više zahtevati od vas.
(58) Kiše nisu prestajale čak do maja.
(59) Ja ću časkom da izađem.
(60) On će se začas vratiti.
(61) Miloš često putuje u Zagreb.
(62) Milutin će nam se javiti što pre može.

B - ADVERBS OF CONSEQUENCE AND CAUSE (See Par. 309)

Review the adverbs of consequence and cause by having the students translate the following sentences.

(1) Therefore, no Serbian house is without sweet basil (sweet basil = bosiljak).
(2) He started late and so he was late for the train.
(3) I do not know why he stopped greeting me.
(4) Because of that we shall meet again tomorrow at the same place.

DRUGI DEO
DIJALOG

U bašti gospodice Stanković

1. Robert Dikson: Hteo sam još prekjuče da dođem, ali mi Janko reče da ste u selu.

Danica Stanković: Da. Tek preksinoć sam se vratila. Odavno sam vam obećala da ću vam pokazati razne voćke, voće i cveće.

2. R D: Tako je. To je bilo lane kad sam stigao iz Amerike.

D S: Onda hajdemo prvo u baštu, pa ćemo onda u voćnjak.

3. R D: Izvinite. Idem časkom da uzmem svoju beležnicu, da bih mogao da zabeležim imena cveća.

D S: Ovo su ruže i karanfili, a ono su ljubičice, zumbul i lale.

4. R D: A koje je ovo cveće?

D S: To je bosiljak. On se upotrebljava za verske obrede, bilo svež bilo suv. Stoga nijedna srpska kuća nije bez njega.

5. R D: Doskora sam mislio da sam savladao vaš jezik. Sad vidim da i ubuduće moram još mnogo da učim. Eto, ne znam ime nijedne voćke.

D S: Ovo su trešnje, jabuke, kruške, a ono je dunja.

SECOND PART CII
DIALOGUE

In Miss Stankovich's garden

1. Robert Dickson: I wanted to come to see you the day before yesterday, but Janko told me that you were in the village.

Danica Stankovich: Yes. I returned just the night before last. I promised you long ago to show you various fruit trees, fruits and flowers.

2. R D: That's right. That was last year when I arrived from America.

D S: Then let's go to the garden first, and then we'll go to the orchard.

3. R D: Excuse me. I'm going for a moment to get my notebook, so I can write down the names of the flowers.

D S: These are roses and carnations, and those are violets, hyacinths and tulips.

4. R D: And what flowers are these?

D S: That's sweet basil. It is used for religious rites either green or dry. Therefore, no Serbian home is without it.

5. R D: I thought, until recently, that I had mastered your language. Now I see that even in the future I will still have to study much. Look, I don't even know the name of a single fruit tree.

D S: These are cherries, apples, pears, and that is a quince.

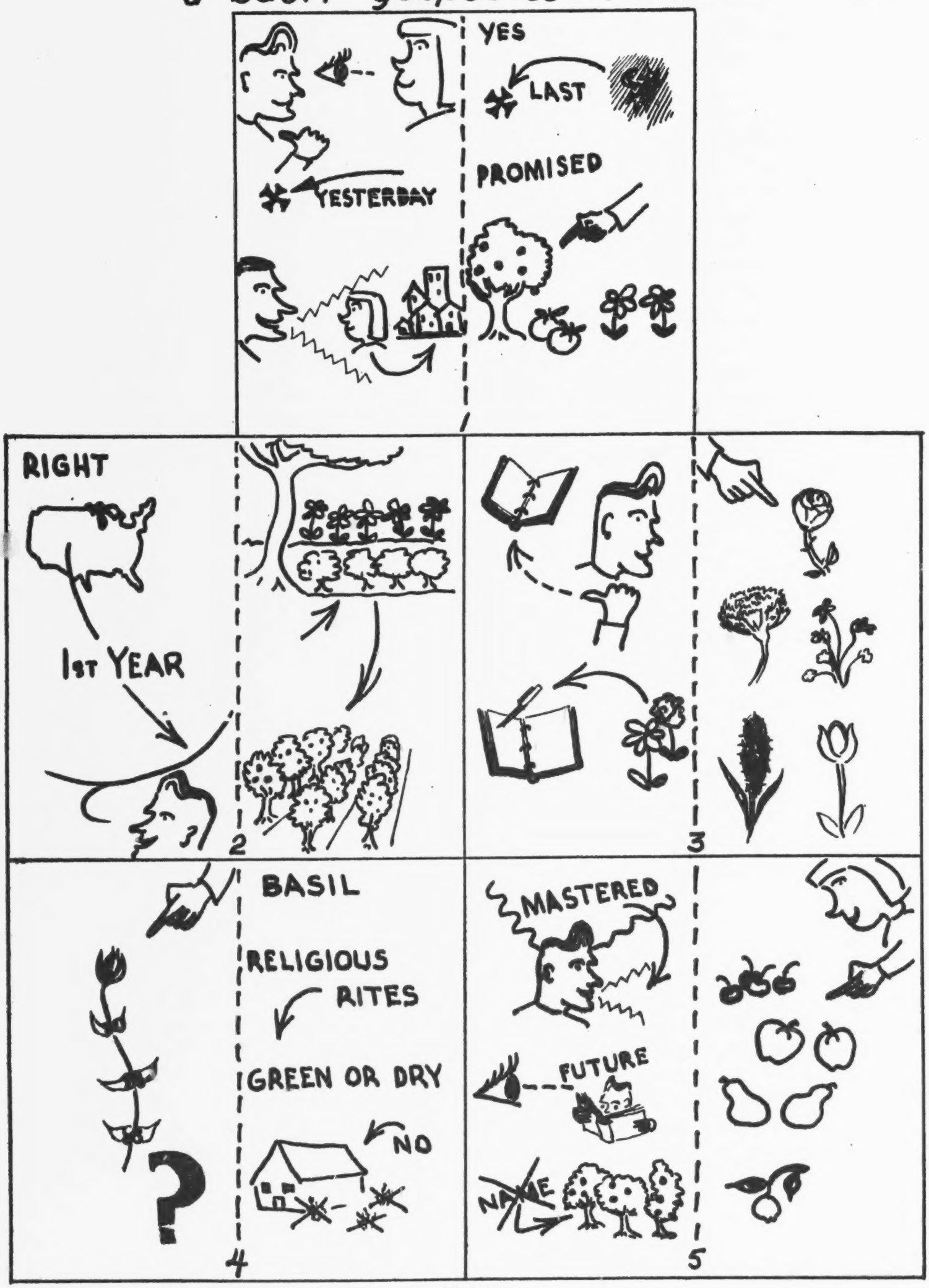
YES
LAST
PROMISED
YESTERDAY
RIGHT
1ST YEAR
2
3
BASIL
RELIGIOUS
RITES
GREEN OR DRY
NO
?
4
MASTERED
FUTURE
NAME
5

6. R D: Dunja, dunja . . šta li je to na engleskom? Sumnjam da imamo takve voćke u Americi.

D S: Imate, samo nisam sasvim sigurna u kojem kraju. Brat mi je pisao preklane da ih je kupio negde u Americi.

7. R D: Kad one zru? Da li su ukusne?

D S: Kasno u jesen. Vrlo su ukusne. Mi ih jedemo pečene, kuvane i u nekim jelima.

8. R D: Naposletku bih želeo da saznam imena ovog voća.

D S: Ovo su jagode, a ono su maline. Da li je to sve?

9. R D: Nije. Onomad sam saznao da vi takode imate i naročite bašte za povrće.

D S: Da. To su povrtnjaci.

10. R D: Mnogo vam hvala, gospodice Stanković. Nego da li ćete vi i vaši roditelji biti slobodni u četvrtak?

D S: Četvrtak je preksutra. Sigurna sam da nemamo ništa važno za taj dan. Zašto pitate?

11. R D: Zato što mislim da zamolim vašeg oca da sve troje budete moji gosti na ručku u Mažestiku.

D S: Hvala, g. Diksone. Vi ste vrlo ljubazni.

6. R D: Dunja, dunja . . whatever can that be in English? I doubt that we have such fruit trees in America.

D S: You have, only I'm not quite sure in which region. The year before last my brother wrote me that he bought them somewhere in America.

7. R D: When do they ripen? Are they tasty?

D S: Late in the fall. They are very tasty. We eat them baked, stewed and in some dishes.

8. R D: Finally I'd like to find out the name of these fruits.

D S: These are strawberries, and those are raspberries. Is that all?

9. R D: It isn't. I learned the other day that you also have some special gardens for vegetables.

D S: Yes. Those are vegetable gardens.

10. R D: Thank you very much, Miss Stankovich. But are you and your parents going to be free on Thursday?

D S: Thursday is the day after tomorrow. I'm positive that we have nothing important for that day. Why do you ask?

11. R D: Because I'm thinking of asking your father that all three of you be my guests for lunch at the "Majestic".

D S: Thank you, Mr. Dickson. You are very kind.

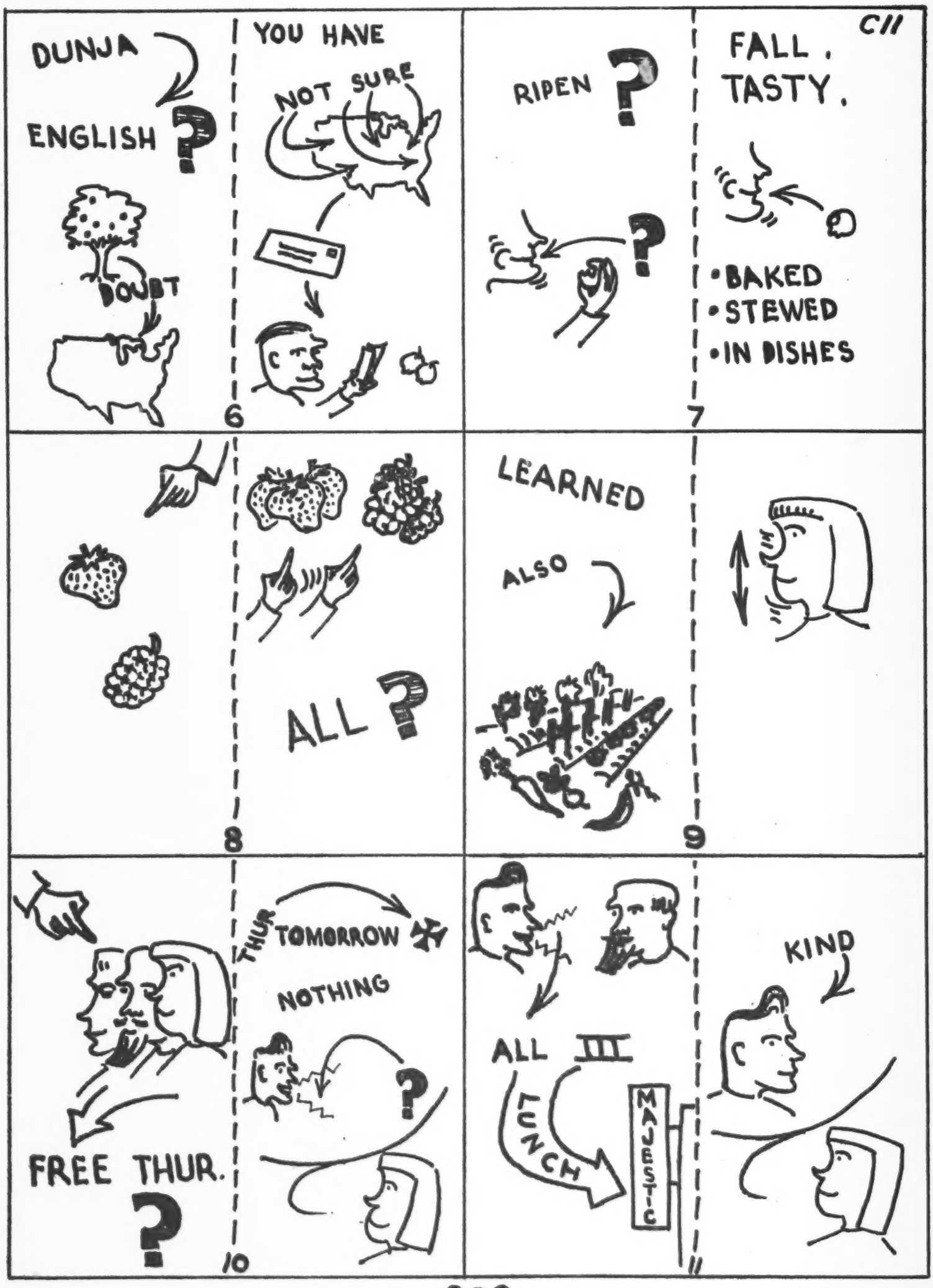
C11
DUNJA
ENGLISH ?
DOUBT
6
YOU HAVE
NOT SURE
RIPEN ?
?
7
FALL.
TASTY.
• BAKED
• STEWED
• IN DISHES
8
ALL ?
LEARNED
ALSO
9
FREE THUR.
?
10
THUR
TOMORROW
NOTHING
?
ALL III
LUNCH
MAJESTIC
11
KIND

PAR. 308 - ADVERBS OF TIME

Adverbs of time answer the questions:

- Кад(а)? "When?"
- Докле? "How long?"
- Откад(а)? "Since when?", "How long?"
- Колико? "How long?"
- Колико пута? "How often?", "How many times?"

A - The commonest adverbs of time that you have learned are:

1 -	јуче	- yesterday
	сутра	- tomorrow
	синоћ	- last night, last evening
	лани (лане)	- last year

(2) То је било лане кад сам стигао из Америке.

By prefixing the above adverbs with прек(о) new adverbs of time are obtained:

прекјуче	- day before yesterday
прек(о)сутра	- day after tomorrow
прексиноћ	- night (evening) before last
преклане	- the year before last

(1) Хтео сам још прекјуче да дођем, али ми Јанко рече да сте у селу.
(1) Да. Тек прексиноћ сам се вратила.
(6) Брат ми је писао преклане да их је купио негде у Америци.
(10) Четвртак је прексутра.

2 -	пре	- formerly, before
	после	- afterwards

By prefixing пре and после with наj, the following adverbs of time are formed:

најпре	- first, first of all
најпосле = најзад	- finally, at last, last of all

3 - сад(а) - now, nowadays

(5) Сад видим да и убудуће морам још много да учим.

By prefixing the сад(а), the following adverbs are obtained:

досад(а)	- till now, up to this time
засад(а)	- at present, for the time being
отсад(а)	- from now (on), henceforth

4 - тад(а) - then, at that time
онда - then, at that time

(2) Онда хајдемо прво у башту, па ћемо онда у воћњак.

By prefixing the adverbs тад(а) and онда, we form the following adverbs:

дотад(а)	- up to that time, by that time, until then
отад(а)	- since (then), from that time on
донде (доонда)	- until then, by that time, until that time
одонда	- since then

5 - јутрос - this morning
данас - today
вечерас - tonight (this evening)
ноћас - tonight, last night
пролетос - this (last, next) spring
летос - this (last, next) summer

јесенас	- this (last, next) fall
зимус	- this (last, next) winter
даљу	- in the daytime
ноћу	- at night
лети	- in summer
зими	- in winter
ујутро	- in the morning
изјутра	- in the morning
увече	- in the evening

Notes: (1) The adverb ноћас with the meaning "last night" can be used only in the morning.

(2) The adverbs пролетос, летос, јесенас and зимус with the meaning "last spring", "last summer", "last fall", "last winter" are used immediately after the respective season; with the meaning "next spring", "next summer", "next fall" and "next winter" immediately before the beginning of the respective season.

(3) The adverb летос is also used with the meaning "this year", "last year".

6 - кад(а) - when

The interrogative relative adverb of time кад takes the same prefixes and suffixes as interrogative relative pronouns. These prefixes and suffixes as well as the words ма, било, год and му драго lend to the adverb кад the same meaning that they lend to the interrogative relative pronouns. The use of adverbs thus derived is analogical to the use of the pronouns derived in the same way (see Par. 296, 297, 299, 300 and 302, pp. 89, 115, 138, 139, 164 of this volume, respectively).

кад(а)	- when
некад	- once, formerly
понекад = каткад	- at times, sometimes
никад	- never
икад	- ever
ма кад, било кад, кад му драго	- whenever, any time
свакад = свагда	- always, forever

B - Other common adverbs of time that you have learned are:

баш	- just
већ	- already
доскора	- till lately
доцкан	- late
доцније	- later
затим	- after that, then
тек	- only, just, not before
једном	- once, one day
још	- still, yet
касно	- late
касније	- later
малочас	- just recently, a few minutes ago
међутим	- meanwhile, in the meantime
напослетку	- at the end, at last, finally
не више	- no longer
одавно	- long since, long ago
одмах	- at once, immediately
ономад	- the other day
опет	- again
прво = најпре	- first
прерано	- too early
рано	- early
раније	- earlier, before
ретко	- seldom, rarely
ређе	- more rarely
скоро	- seon; not long ago
убудуће	- in the future, henceforth
увек	- always
чак	- till, until, up to, as late as
часком = зачас	- in (for) a moment, in a jiffy
често	- often
чешће	- more often
што пре	- as seon as possible

(1) Тек прекоћноћ сам се вратила.
(1) Одавно сам вам обећала да ћу вам показати разне воћке, воће и цвеће.
(2) Онда хајдемо прво у башту.
(3) Идем часком да узмем своју бележницу.
(5) Доскора сам мислио да сам савладао ваш језик.
(5) Сад видим да и убудуће морам још много да учим.
(7) Касно у јесен.
(8) Напослетку бих желео да сазнам имена овог воћа.

(9) Ономад сам сазнао да ви такође имате и нарочите баште за поврће.

PAR. 309 - ADVERBS OF CAUSE AND CONSEQUENCE

The commonest adverbs of cause and consequence are:

стога = зато	- therefore
тако	- thus, so
зашто	- why

(4) Стога (зато) ниједна српска кућа није без њега.
Кренуо је доцкан и тако је задоцнио на воз.
He started late and so he was late for the train.
Ја не знам зашто је престао да ми се јавља.
I do not know why he stopped greeting me.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

ADVERBS OF TIME

Drill the adverbs of time by first making the statements listed below and then conducting a short drill on each of the statements.

(1) Ученици данас немају школе.
(2) Ученици ће се данас одмарати.
(3) Јуче смо били на плажи.
(4) Петру су прекјуче дошли родитељи.
(5) Сутра ћемо ручати у ресторану.
(6) Прекосутра ћемо имати испит.
(7) Јутрос су сви ученици врло добро знали дијалог.
(8) Јутрос су све радње затворене.
(9) Јутрос морам да се нађем с Марком.
(10) Јутрос ћемо имати само два часа.
(11) Вечерас се даје претстава "Млетачки трговац".
(12) Вечерас ћемо отићи на претставу "Млетачки трговац".
(13) Синоћ смо гледали један врло интересантан бокс меч.
(14) Прексиноћ је падала велика киша.
(15) Ноћас ћу бити сам код куће.
(16) Ноћас сам спавао врло добро.

(17) Изјутра идем на посао.
(18) Увече се враћам кући.
(19) Сунце сија дању.
(20) Месец сија ноћу.
(21) Диксон је стигао у Југославију лане.
(22) Преклане Диксон није био у Београду, него у Чикагу.
(23) Пролетос смо имали лепо време.
(24) Пролетос долази у наш град много туриста.
(25) Пролетос нећу ићи никуда.
(26) Моја породица је летос била у Далмацији.
(27) Летос немамо велике врућине.
(28) Марићеви ће летос отићи у Европу.
(29) Јесенас су се Марку оба сина вратила из војске.
(30) Јесенас имамо велике кише.
(31) Јесенас ћемо чешће ићи у биоскоп.
(32) Зимус су падали велики снегови.
(33) Зимус падају велики снегови.
(34) Зимус ће падати велики снегови.
(35) Лети једемо напољу.
(36) Зими једемо у кући.
(37) Марко је пре био бољи ђак, него што је сада.
(38) Синоћ смо најпре вечерали, а после смо дуго разговарали.
(39) Мали Петар је ономад био у зоолошкој башти.
(40) Он је онда видео многе дивље животиње.
(41) Донде он није видео ни вука ни лисицу.
(42) Онда је говорио само о њима.
(43) Затим му је отац купио један мали авион.
(44) Тада је он заборавио и вука и лисицу.
(45) Отада се игра само тим авионом.
(46) Дотада је имао један аутомобил.
(47) Досада није успео да поквари авион.
(48) Сад покушава да то уради.
(49) Отсада ће му то бити најважнији задатак.
(50) Убудуће ће му отац куповати само нешто врло јако.
(51) Доскора он није хтео да се игра са својом сестром.
(52) Напослетку је пристао да га она вози по дворишту.
(53) Најпре су и једно и друго били задовољни.
(54) Сестра се међутим уморила.
(55) Најзад је престала да вуче кола.
(56) Петар се одмах наљутио.
(57) Засада се не зна како ће се то свршити.
(58) Понекад се они дуго расправљају.
(59) Каткад се жале родитељима једне на друго.
(60) Још се никад нису потукли.
(61) Ако се то икад догоди, родитељи ће их казнити.
(62) Они не смеју да иду на улицу ма кад.
(63) Они свакад (свагда) морају да питају родитеље.
(64) Мали Петар још не говори добро.
(65) Он већ покушава да каже сваштa.
(66) Његова сестра тек почиње да разумева његов језик.

(67) Он баш хоће да јој нешто каже.
(68) Једном ће он можда говорити боље него она.
(69) Малочас је он почео да плаче.
(70) Отац је одавно рекао Петру да дечаци не плачу.
(71) За њега је још прерано да то разуме.
(72) Ускоро ће он заборавити зашто се љутио на сестру.
(73) Онда ће се смејати заједно.
(74) Опет ће све бити у реду.

36

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

У башти г-це Станковић

Ономад је Диксон отишао код г-це Станковић, пошто се сетио да му је још лане обећала да ће му показати своју башту, воћњак и повртњак и да ће му казати имена цвећа, воћа, воћака и поврћа. Диксон је није нашао код куће, јер је била у селу, али су му рекли да ће се вратити кроз два дана. После два дана Диксон је опет отишао и овог пута ју је нашао код куће. Г-ца Станковић га је прво одвела у башту где му је показала разно цвеће као руже, љубичице, лале, зумбуле, каранфиле, босиљак итд. Диксон никад није видео босиљак, па му је г-ца Станковић објаснила да ниједна српска кућа није без босиљка, који се употребљава за верске обреде било свеж било сув.

Из баште су отишли у воћњак, где су видели трешње, јабуке, крушке, једну дуњу и друго воће. Диксон никад није видео дуњу па се изненадио мислећи да их нема у Америци. Међутим, г-ца Станковић му је рекла, да јој је преклане писао брат из Чикага да је купио дуње кад је био негде на летовању. Она је додала да дуње зр. касно, да су врло укусне и да се једу печене, куване или у неком јелу. Напослетку су отишли у повртњак где му је г-ца Станковић рекла да по мањим местима у Југославији скоро свако ко има своју кућу има и свој повртњак.

Диксон је забележио у своју бележницу сва имена цвећа, воћа, воћака и поврћа, која дотада није знао. Најзад је признао да је мислио да је већ савладао српскохрватски језик, али сад види да ће и у будуће морати много да учи да би га потпуно савладао.

Пре него што је отишао он је позвао г-цу Станковић, њену мајку и оца да буду његови гости на ручку у Хотелу Мажестик следећег четвртка.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Services in the Yugoslav Armed Forces

There are fourteen services in the Yugoslav Armed Forces. The mission of all services is to support the branches of the Yugoslav People's Army in combat. While the branches of the army participate directly in combat, the services do not.

The members of the services in the Yugoslav Armed Forces are officers, noncommissioned officers, military employees

and soldiers. They have the education and training which are necessary for the services.

The most important services are: Quartermaster Corps, Medical Corps, Veterinary Corps and Ordnance Corps.

The Quartermaster Corps has the same mission in the Yugoslav Armed Forces as in the American Armed Forces. It is composed of officers, military employees and soldiers.

The Medical Corps has the mission of taking care of the health of the members of the Armed Forces, as well as of their families. The Medical Corps is composed of physicians, physician's assistants, nurses and aid men.

The veterinarians treat animals and care for their health. Animals are still very important in the Yugoslav Armed Forces. They have horses, mules, donkeys, dogs, pigeons and oxen.

The Ordnance Corps has the mission of supplying the Armed Forces with machines, apparatus, ammunition, weapons, vehicles and to follow the development of modern science in order to insure a better defense of the country.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

У башти г-це Станковић

Као што знамо Диксон је дошао у Београд још лане и одмах се упознао са генералом Станковићем и његовом породицом. Станковићи су много помогли Диксону да се снађе, да савлада језик и да почне нормалан живот једног трговачког агента. За све то је требало доста стрпљења с Диксонове стране и добре воље од стране Станковићевих.

Још првих дана било је свакоме јасно да Диксон жели да научи све што може о народу, језику, обичајима и земљи у коју је дошао и где ће вероватно провести неколико година. Знајући то г-ца Станковић му је обећала да му покаже своју башту, воћњак и повртњак и да му каже имена цвећа, воћа, воћака и поврћа. Али...Диксон је био толико заузет да је убрзо заборавио шта му је г-ца Станковић обећала. Међутим, пошто је добио дозволу за рад, отворио канцеларију и завршио најхитније послове, он се прекјуче сетио обећања г-це Станковић и отишао да је посети.

Кад је дошао код Станковићевих они су му рекли да је г-ца Станковић у селу и да ће се вратити тог дана увече. Данас је Диксон опет отишао тамо, и овог пута ју је нашао код куће.

Г-ца Станковић је прво одвела Диксона у башту где му је показала руже, љубичице, каранфиле, зумбул, босиљак и друго цвеће. Диксон се изненадио кад је чуо да се босиљак употребљава за верске обреде било свеж било сув и да ниједна српска кућа није без њега.

У воћњаку је Диксон сазнао имена разних воћака као: трешања, јабука, крушака и другог воћа. Он није никад видео дуње па је мислио да у Америци нема дуња, али му је г-ца Станковић рекла да јој је преклане писао брат да је негде у Америци купио дуње. Она му је објаснила да оне зру врло касно, да су врло укусне, и да се једу печене, куване или у неком јелу. Напослетку су отишли у повртњак.

Диксон је забележио у своју бележницу сва имена која дотада није знао, па је затим изјавио следеће: "Био сам уверен да сам потпуно савладао српскохрватски језик, али сад видим да и убудуће морам много да учим ако желим да га савладам - а ја то заиста желим."

Пре свог одласка Диксон је позвао генерала Станковића, његову госпођу и ћерку на ручак у хотелу Мажестик идућег четвртка. Они су прихватили позив, пошто тог дана иначе немају ништа нарочито да раде.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Кад је Диксон дошао из Америке?
2. С ким се Диксон упознао одмах по свом доласку у Београд?
3. Ко је помогао Диксону да се снађе?
4. Која породица је помогла Диксону да савлада језик?
5. Ко је помогао Диксону да почне нормалан живот трговачког агента?
6. Шта је за све то требало?
7. С чије стране је требало доста стрпљења?
8. С чије стране је требало доста добре воље?
9. Шта је још првих дана по Диксоновом доласку свакоме било јасно?
10. Колико ће Диксон провести у Југославији?
11. Шта је г-ца Станковић обећала Диксону знајући да га све интересује?
12. Да ли је Диксон знао имена цвећа, воћа, воћака и поврћа?
13. Да ли је он одмах отишао код г-це Станковић, или је то заборавио?
14. Зашто је Диксон то заборавио?

15. Када се Диксон сетио обећања г-це Станковић?
16. Да ли је он онда отишао код г-це Станковић?
17 Да ли ју је нашао код куће?
18. Шта су Диксона обавестили кад је дошао код Станковићевих?
19. Кад ће се г-ца Станковић вратити из села?
20. Куда је Диксон отишао после два дана?
21. Да ли је овог пута г-ца Станковић била код куће?
22. Куда је г-ца Станковић прво одвела Диксона?
23. Које му је цвеће показала у башти?
24. Зашто се Диксон изненадио?
25. За какве обреде се употребљава босиљак?
26. Да ли се за верске обреде босиљак употребљава свеж или сув?
27. Шта је Диксон сазнао у воћњаку?
28. Да ли је Диксон икада видео дуње?
29. Шта је Диксон мислио?
30. Шта је г-ца Станковић изјавила кад је Диксон рекао да у Америци нема дуња?
31. Шта је писао брат г-це Станковић из Чикага?
32. Куда су напослетку отишли г-ца Станковић и Диксон?
33. У шта је Диксон забележио сва имена која дотада није знао?
34. Шта је најзад Диксон изјавио?
35. Шта Диксон заиста жели?
36. Кога је Диксон позвао на ручак у хотел Мажестик?
37. Кога дана ће Станковићи бити Диксонови гости?
38. Да ли ће г-ца Станковић и њени родитељи доћи на ручак?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. It is spring and all gardens look beautiful.
2. So, Dickson thought that it was the right time to ask Mrs. Stankovich to show him the Stankoviches' garden as she had promised when he came last year.
3. Danica did it very gladly.
4. She took him first to the garden and then to the orchard.
5. In the garden she showed him many beautiful flowers: roses, carnations, violets, hyacinths and finally sweet basil, which is used in religious rites either green or dry and, therefore, no Serbian home is without it.
6. In the orchard Danica showed Dickson various fruit trees: cherries, apples, pears and quince.
7. The quince was a fruit tree that Dickson had never seen before and therefore wanted to know more about it.
8. Danica told him that quinces ripen late in the fall and that they are very tasty.
9. In a corner by the fence Dickson also saw strawberries and raspberries.
10. Danica was sorry that her parents did not have a vegetable garden and that she was unable to show Dickson various kinds of vegetables.
11. Dickson wrote in his notebook the names of all the fruits and flowers that he had not known before.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2541-bòsiljak, m.
gen. sing: bòsiljka - sweet basil

2542-čàs(k)om, adv. - for a minute; in a minute

2543-doskòra, adv. - till lately, until recently

2544-dòtada, adv. - up to then, till then

2545-dūnja, f. - quince

2546-jāgoda, f. - strawberry

2547-jesènas, adv. - last, this, next autumn (fall)

2548-karànfil, m. - carnation

2549-lála, f. - tulip

2550-láne (láni), adv. - last year

2551-lētōs, adv. - last, this, next summer

2552-ljubičica, f. - violet

2553-màlina, f. - raspberry

2554-naposlétku, adv. - finally, at the end

2555-nočas, adv. - last night, tonight

2556-ōdonda, adv. - since then

2557-pòvrtnjēk, m.
nom. pl: pòvrtnjēci - vegetable garden

2558-prēkjuče, adv. - the day before yesterday

2559-prēklane, adv. - the year before last

2560-prēksinoć, adv. - the night (eve) before last

2561-pròletos, adv. - last (this, next) spring

2562-ruža, f. - rose

2563-sûv, adj. - dry, withered, arid

2564-trȅšnja, f. - cherry

2565-ubùdūće, adv. - in the future, henceforth

2566-vȍćka, f. - fruit tree
gen. pl: vȍćākā

2567-vȍćnjāk, m. - orchard
nom. pl: vȍćnjāci

2568-zabèležiti, v.t.pfv. - to note, to put (down) in writing
pr.t: zabèležīm;zabèležē

*2568-zabeležávati, v.t.ipfv. - to note, to put (down) in writing
pr.t: zabelèžāvām;zabeležávajū

2569-zàčas, adv. - for a minute; in a minute

2570-zrȅti, v.i.ipfv. - to ripen, to mature
pr.t: zrȅm;zrû

*2570-sàzreti, v.i.pfv. - to ripen, to mature
pr.t: sȁzrēm;sȁzrū

2571-zùmbul, m. - hyacinth

ED0 31688

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華 語

SHQIP

MAGYAR

日 本 語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵 語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한 국 어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

ᏣᎳᎩ ᎦᏬᏂᎨᏒᎢ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

KISWAHILI

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME XI
LESSONS 103-112

U.S. ARMY

AL 001 757

HEADQUARTERS
UNITED STATES ARMY LANGUAGE SCHOOL
Presidio of Monterey, California

A WORD OF CAUTION CONCERNING INTERROGATION EXERCISES FOR LANGUAGE TRAINING

THE INTERROGATION EXERCISES ON THE FOLLOWING PAGES ARE BASED ON THOSE PREPARED BY THE ARMY GENERAL SCHOOL IN 1953 AND ARE CONSIDERED USEFUL AND APPROPRIATE FOR LANGUAGE TRAINING. NEVERTHELESS, BEAR IN MIND THAT THEY ARE DESIGNED NOT FOR INSTRUCTION IN THE TECHNIQUES OF INTERROGATION BUT SOLELY FOR LEARNING SPECIFIC MILITARY TERMINOLOGY UNDER MOCK WARFARE CONDITIONS. YOU MUST ALSO REMEMBER THAT THE HYPOTHETICAL PRISONER RESPONSES IN THESE EXERCISES CAN IN NO WAY BE REGARDED AS EXAMPLES OF CONDUCT FOR AMERICAN MILITARY PERSONNEL TAKEN PRISONER IN TIME OF WAR. PRISONER CONDUCT FOR AMERICANS WHILE UNDER INTERROGATION BY THE ENEMY IS CLEARLY AND UNCOMPROMISINGLY SET FORTH IN THE "MILITARY CODE" PUBLISHED IN 1955.

Richard J. Long

RICHARD J. LONG
Colonel, Artillery
Commandant

INFORMATION I MAY DISCLOSE SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR

WHEN QUESTIONED, SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR, I AM BOUND TO GIVE ONLY NAME, RANK, SERVICE NUMBER AND DATE OF BIRTH. I WILL EVADE ANSWERING FURTHER QUESTIONS TO THE UTMOST OF MY ABILITY. I WILL MAKE NO ORAL OR WRITTEN STATEMENTS DISLOYAL TO MY COUNTRY AND ITS ALLIES OR HARMFUL TO THEIR CAUSE.

When questioned, a prisoner of war is required by the Geneva Convention and permitted by this Code to disclose his name, rank, service number and date of birth. A prisoner of war may also communicate with the enemy regarding his individual health or welfare as a prisoner of war and, when appropriate, on routine matters of camp administration. Oral or written confessions true or false, questionnaires, personal history statements, propaganda recordings and broadcasts, appeals to other prisoners of war, signatures to peace or surrender appeals, self criticisms or any other oral or written communication on behalf of the enemy or critical or harmful to the United States, its allies, the Armed Forces or other prisoners are forbidden.

It is a violation of the Geneva Convention to place a prisoner of war under physical or mental torture or any other form of coercion to secure from him information of any kind. If however, a prisoner is subjected to such treatment, he will endeavor to avoid by every means the disclosure of any information, or the making of any statement or the performance of any action harmful to the interests of the United States or its allies or which will provide aid or comfort to the enemy.

Under Communist Bloc reservations to the Geneva Convention, the signing of a confession or the making of a statement by a prisoner is likely to be used to convict him as a war criminal under the laws of his captors. This conviction has the effect of removing him from the prisoner of war status and according to this Communist Bloc device denying him any protection under terms of the Geneva Convention and repatriation until a prison sentence is served.

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

Volume XI

Lessons 103-112

February 1965

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

	Page
ONE HUNDRED AND THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - A trip to the country	6
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	6
Cartoon Guide	7
Grammar Analysis	11
Par. 310 - List of cardinal numerals	11
311 - The cardinal numeral jedan	12
312 - The numerals dva, oba, tri and četiri	13
313 - The numerals stotina, hiljada, milion and milijarda	14
314 - The case of nouns, adjectives and adjectival pronouns used with cardinal numerals	15
315 - Agreement of verbs with cardinal numerals	17
Grammar Drill	19
Translation Exercise	22
Interpreting - Interrogation of an Army deserter (About the services)	24
Homework	27
Vocabulary	28
ONE HUNDRED AND FOURTH LESSON	31
Grammar Perception Drill	31
Dialogue - On a farm	36
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	36
Cartoon Guide	37
Grammar Analysis	40
Par. 316 - Ordinal numerals	40
317 - Fractional numerals	42
Grammar Drill	44
Translation Exercise	48
Reading Text - On a farm	49
Questions on Reading Text	50
Homework	52
Vocabulary	53
ONE HUNDRED AND FIFTH LESSON	56
Grammar Perception Drill	56
Dialogue - Quartering of troops	62
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	62
Cartoon Guide	63

Page

Grammar Analysis 66
Par. 318 - Distributive numerals 66
319 - Collective numerals 66
320 - Multiplicative numerals 69
321 - The numerical nouns ending in -ica 70
322 - Approximate numerals 71
Grammar Drill 72
Translation Exercise 75
Reading Text - Quartering of Yugoslav troops 76
Questions on Reading Text 77
Homework 78
Vocabulary 79

ONE HUNDRED AND SIXTH LESSON 82

Grammar Perception Drill 82
Dialogue - Troop movement 86
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 86
Cartoon Guide 87
Grammar Analysis 90
Par. 323 - Subject and predicate 90
324 - Appositions 91
325 - Agreement of subject and predicate 92
Grammar Drill 94
Translation Exercise 98
Reading Text - Troop movement 99
Questions on Reading Text 100
Homework 103
Vocabulary 104

ONE HUNDRED AND SEVENTH LESSON 107

Grammar Perception Drill 107
Dialogue - Dickson rents a villa 110
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 110
Cartoon Guide 111
Grammar Analysis 114
Par. 326 - The predicate nominative 114
327 - Special cases of agreement 114
Grammar Drill 118
Translation Exercise 121
Interpreting - About bivouacing 123
Homework 126
Vocabulary 127

ONE HUNDRED AND EIGHTH LESSON 130

Grammar Perception Drill 130
Dialogue - About newspapers 136
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 136
Cartoon Guide 137

Page

Grammar Analysis 141
Par. 328 - Kinds of simple sentences 141
Grammar Drill 145
Translation Exercise 150
Interpreting - Interrogation of an Army deserter (Movement and security of troops) 152
Homework 155
Vocabulary 156

ONE HUNDRED AND NINTH LESSON 159

Grammar Perception Drill 159
Dialogue - The beginning of a maneuver 164
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 164
Cartoon Guide 165
Grammar Analysis 168
Par. 329 - Compound sentences 168
Grammar Drill 172
Translation Exercise 177
Reading Text - Oral order of the commander of the advance guard party 178
Questions on Reading Text 180
Homework 183
Vocabulary 184

ONE HUNDRED AND TENTH LESSON 188

Grammar Perception Drill 188
Dialogue - Mrs. Dickson in Belgrade 192
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 192
Cartoon Guide 193
Grammar Analysis 197
Par. 330 - Final subordinate clauses 197
331 - Causal subordinate clauses 198
Grammar Drill 200
Translation Exercise 204
Reading Text - Mrs. Dickson arrives in Belgrade 205
Questions on Reading Text 207
Homework 209
Vocabulary 210

ONE HUNDRED AND ELEVENTH LESSON 213

Grammar Perception Drill 213
Dialogue - A party at the Dicksons 218
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 218
Cartoon Guide 219

Page

Grammar Analysis 222
Par. 332 - Consecutive subordinate clauses 222
333 - Relative subordinate clauses 222
334 - Subordinate clauses of time 224
Grammar Drill 226
Translation Exercise 231
Reading Text - A party at the Dicksons 232
Questions on Reading Text 233
Homework 235
Vocabulary 236

ONE HUNDRED AND TWELFTH LESSON 238

Grammar Perception Drill 238
Dialogue - In court 244
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 244
Cartoon Guide 245
Grammar Analysis 248
Par. 335 - Subordinate clauses of manner or comparison 248
336 - Subordinate declarative clauses 250
337 - Indirect questions 251
Grammar Drill 252
Translation Exercise 256
Interpreting - Interrogation of a prisoner of war 257
Homework 261
Vocabulary 262

CHARTS

Marching columns 101

Deployment of an advance guard 163

Detailed deployment of the advance guard party during a march on 15 October 179

Deployment of the advance guard of the Right Column during a march on 15 October 181

STO TREĆA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND THIRD LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

CARDINAL NUMERALS

1 - Review the cardinal numerals by having the students read the following numerals using with them the phrases star čovek; mlada žena; lepo selo (see Par. 310):

1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 30; 32; 40; 43; 50; 54; 60; 65; 70; 76; 80; 87; 90; 98; 99; 100; 101; 105; 110; 111; 118; 119; 200; 220; 300; 330; 400; 440; 500; 550; 600; 660; 700; 770; 800; 880; 900; 990; 999; 1.000; 1.001; 1.010; 1.100; 1.999; 2.000; 2.002; 3.000; 3.003; 4.000; 4.004; 5.000; 5.005; 11.000; 100.000; 1.000.000; 1.000.001; 1.148.763; 1.000.000.000; 1.000.000.001; 1.000.000.999; 2.000.000.000; 5.000.000.000

2 - Drill the declension and use of the singular of the cardinal numeral jedan, m., jedna, f., jedno, n. and compound cardinal numerals in which jedan, jedna, jedno is the last element (as expressed in words) by having the students replace the numerals in the statements listed below with one of the numerals that follow the statements (see Par. 311A):

(1) Jedan dinar nije velik novac.
(2) Jedna knjiga ne čini biblioteku.
(3) Jedno pero ne može da košta toliko.
(4) Prošle nedelje sam dobio pismo od jednog svog vojnika.
(5) On je vlasnik jedne kuće.
(6) Marko je član jednog velikog društva.
(7) Mi smo poslali poklone jednom prijatelju (jednom detetu, jednoj prijateljici).
(8) Oni su kupili jednog konja (jedno pero, jednu kravu).
(9) Toliko ljudi ne može da se nahrani jednim hlebom.
(10) Neprijatelj nas je napao jednom četom.
(11) Ove godine sam bio samo na jednoj utakmici.
- 21; 51; 81; 101; 131; 161; 1001; 1041; 1071.

3 - Drill the declension and use of the plural of the cardinal numeral jedan, jedna, jedno by first making one of the statements listed below and then by asking the question by which the statement is followed (see Par. 311B):

(1) Jedni govore, a drugi slušaju. Da li svi govore?
(2) Jedna vrata su otvorena, a druga su zatvorena. Da li su i jedna i druga vrata otvorena?
(3) Ispred jednih vrata je jedan stražar, a ispred drugih vrata su dva stražara. Koliko stražara ima ispred svakih vrata?

(4) Ne možemo da verujemo i jednima i drugima. Možemo li da verujemo i jednima i drugima?
(5) Ja imam samo jedne pantalone. Koliko pantalona ja imam?

(6) Čovek ima samo jedna usta. Koliko usta ima čovek?
(7) Marko i Miloš rade jednim makazama. Sa koliko makaza rade Marko i Miloš?
(8) U jednim bisagama je zob, a u drugim naš ručak. Šta je u jednim, a šta u drugim bisagama?

4 - Drill the declension and use of the numerals dva, m., dve, f., dva, n., oba, m., obe, f., oba, n. tri and četiri by first making one of the statements listed below and then by asking the question by which the statement is followed (see Par. 312):

(1) Dva kaputa su plava, a tri kaputa su crna. Koliko kaputa je plavo, a koliko crno?
(2) Dve haljine su bele, a četiri haljine su žute. Koliko haljina je belo, a koliko žuto?
(3) Dva pera su nova, a tri pera su stara. Koliko pera je novo, a koliko staro?
(4) Oba moja sina i obe moje ćerke idu u školu. Koliko mojih sinova i mojih ćerki ide u školu?
(5) Oba moja deda su živa. Koliko mojih dedova je živo?
(6) Ovo su deca naših dvaju (obaju, triju, četiriju) sinova. Da li su ovo deca samo jednog našeg sina?
(7) Ovo su deca naših dveju (obeju, triju, četiriju) ćerki. Da li su ovo deca samo jedne naše ćerke?
(8) Na sastanak dolaze pretsednici dvaju (obaju, triju, četiriju) društava. Da li na sastanak dolazi pretsednik samo jednog društva?
(9) Sinoć sam pisao svojim dvama (obama, trima, četirma) sinovima (dvema, obema, . . ćerkama). Da li sam sinoć pisao samo jednom svom sinu (jednoj svojoj ćerci)?
(10) Ja pripadam dvama (obama, trima, četirma) društvima. Da li ja pripadam samo jednom društvu?
(11) Mi smo posetili dva (oba, tri, četiri) sina (dve, obe, . . ćerke). Da li smo mi posetili samo jednog sina (jednu ćerku)?
(12) Mi smo obišli dva (oba, tri, četiri) sela. Da li smo mi obišli samo jedno selo?
(13) Neprijatelj nas je napao dvama (obama, trima, četirma) bataljonima (dvema, obema, . . . četama). Da li nas je neprijatelj napao samo jednim bataljonom (jednom četom)?
(14) Oni su živeli u dvama (obama, trima, četirma) gradovima (selima) (dvema, obema, . . . kućama) pre toga. Da li su oni živeli samo u jednom gradu (selu) (jednoj kući) pre toga?

5 - Drill the declension and use of the numerals stotina, f., hiljada, f., milion, m., and milijarda, f. by first making one of the statements below and then by asking the question by which the statement is followed (see Par. 313):

(1) Stotina (Stotinu, Hiljada - Hiljadu, Milion, Milijarda - Milijardu) dolara nije mali novac. Koliko dolara nije mali novac?
(2) Ovaj film je već gledalo više od stotine (stotinu, hiljade - hiljadu, miliona - milion, milijarde - milijardu) gledalaca. Koliko gledalaca je gledalo ovaj film?
(3) On je kupio poklone stotini (hiljadi, milionu, milijardi) siromašne dece. Kolikom broju siromašne dece je on kupio poklone?
(4) On je zaradio na tom poslu stotinu (hiljadu, milion, milijardu) dolara. Koliko novaca je on zaradio na tom poslu?
(5) Oni su stigli ovde sa stotinom (hiljadom, milionom, milijardom) dolara. Sa koliko novaca su oni stigli ovde?
(6) U stotini (hiljadi, milionu, milijardi) mladića ne biste našli boljeg mladića od Marka. U kolikom broju mladića ne biste našli boljeg mladića od Marka?
(7) Otada su prošle stotine (hiljade, milioni, milijarde) godina. Koliko godina je prošlo otada?
(8) Srbi su bili pod turskom vlašću stotinama godina. Koliko godina su Srbi bili pod turskom vlašću?

6 - Drill the use of the cardinal numerals dva, tri, četiri, stotina, hiljada, milion and milijarda with prepositions by first making one of the statements listed below and then by asking the question by which the statement is followed (see Par. 312, Note and 313B-2):

(1) To se dogodilo pre dva (tri, četiri) veka. Kad se to dogodilo?
(2) To se dogodilo pre stotinu (hiljadu, milion, milijardu) vekova. Kad se to dogodilo?
(3) To se dogodilo pre dve (tri, četiri) godine. Kad se to dogodilo?
(4) To se dogodilo pre stotinu (hiljadu, milion, milijardu) godina. Kad se to dogodilo?
(5) On je došao ovamo sa dva (tri, četiri) dolara. Sa koliko dolara je on došao ovamo?
(6) On je došao ovamo sa stotinu (hiljadu, milion, milijardu) dolara. Sa koliko dolara je on došao ovamo?

7 - Drill the placing of pronouns used with cardinal numerals by first making one of the statements listed below and then by asking the question by which the statement is followed (see Par. 314).

(1) Ova (Ta, Ona) dva (tri, četiri) mladića su moji sinovi. Ko su moji sinovi?
(2) Ovih (Tih, Onih) pet (šest, jedanaest) vojnika su moji drugovi. Ko su moji drugovi?
(3) Ovde su bila neka dva (tri, četiri) mladića i pitala za vas. Ko je bio ovde i pitao za vas?
(4) Ovde je bilo nekih pet (jedanaest) mladića i pitalo za vas. Ko je bio ovde i pitao za vas?
(5) Ja imam dva svoja i tri vaša pera. Koliko ja imam svojih, a koliko vaših pera?
(6) Juče sam kupio dva takva šešira. Šta sam juče kupio?
(7) Nas (Mi) dva ćemo vam pomoći. Ko će vam pomoći?
(8) Vas (Vi) tri treba da vidite nastavnika. Ko treba da vidi nastavnika?
(9) Njih (Oni) četiri su stigli još jutros. Ko je stigao jutros?
(10) Nas (Vas, Njih) šest će prenoćiti u istom hotelu. Ko će prenoćiti u istom hotelu?

8 - Drill the agreement of verbs with cardinal numerals by making one of the statements listed below and then by asking the question by which the statement is followed (see Par. 315):

(1) Jedan (21, 91, 101, 901, 1.001) čovek umire svaki dan. Koliko ljudi umire svaki dan?
(2) Jedan (31, 121, 1.031) čovek je umirao svaki dan. Koliko ljudi je umiralo svaki dan?
(3) Jedna (41, 151, 1.201) devojka se udaje svakog dana. Koliko devojaka se udaje svakog dana?
(4) Jedna (61, 171, 1.301) devojka se udavala svakog dana. Koliko devojaka se udavalo svakog dana?
(5) Jedno (81, 1.491) dete se rađa svakog dana. Koliko dece se rađa svakog dana?
(6) Jedno (51, 101, 1.001, 1.000.101) dete se rađalo svakog dana. Koliko se dece rađalo svakog dana?
(7) Pet (6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 100, 1.000, 1.000.000) ljudi umire svakog dana. Koliko ljudi umire svakog dana?
(8) Pet (106, 118, 125, 1.009) ljudi je umiralo svakog dana. Koliko ljudi je umiralo svakog dana?
(9) Dva (3, 4, 22, 33, 44, 102, 1.004) čoveka umiru svakog dana. Koliko ljudi umire svakog dana?

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

CIII

Odlazak na selo

A trip to the country

(Zora je. Pred kućom Janka Stankovića vidimo kočije, u koje su zapregnuta dva bela konja. Stanković sedi u kujni sa svojim rodakom Miloradom Pavlovićem. Oni piju kafu . puše.)

1. Milorad Pavlović: A gde ti je taj tvoj Amerikanac? Već je 4.15.

Janko Stanković: Ako ga budilnik nije probudio, on sigurno još spava.

1. Milorad Pavlovich: And where is that American of yours? It's already 4:15.

Janko Stankovich: If the alarm clock hasn't awakened him, he's surely still sleeping.

(Pred kućom staje taksi iz kojeg izlazi Dikson.)

2. Robert Dikson: Dobro jutro! Izvinite, ja malo zadocnih. Čekao sam na taksi.

J S: (Miloradu) Ovo je moj prijatelj g. Dikson. (Diksonu) Ovo je moj rodak Milorad Pavlović, iz sela Jagnjila.

2. Robert Dickson: Good morning! Excuse me, I'm a little late. I was waiting for the taxi.

J S: (To Milorad) This is my friend Mr. Dickson. (To Dickson) This is my relative Milorad Pavlovich, from the village of Jagnjilo.

(Dikson i Pavlović se rukuju.)

3. R D: Koliko je Jagnjilo udaljeno od Beograda?

M P: Odavde do Jagnjila ima tačno 50 kilometara.

3. R D: How far is Jagnjilo from Belgrade?

M P: From here to Jagnjilo is exactly 50 kilometers.

4. R D: Zašto onda polazimo tako rano? Sa ovako dobrim konjima, mi možemo da pređemo taj put za 6 sati.

M P: Kad bismo usput menjali konje dva-tri puta, verujem da bi mogli. Međutim, mi moramo da odmaramo konje nekoliko puta.

4. R D: Then why are we leaving so early? With such good horses, we can cover that distance in 6 hours.

M P: If we were to change horses on the way two or three times, I believe we could. However, we must let the horses rest several times.

5. R D: Još ne razumem zašto nam treba ceo dan za samo 50 kilometara.

J S: Zato što put vodi kroz brdovito zemljište i ima mnogo krivina i

5. R D: I still don't understand why we need a whole day for only 50 kilometers.

J S: That's because the road goes through hilly terrain and has many curves

Odlazak na selo

serpentina.

and serpentines.

6. M P: Hajde, uime Boga da krenemo. Već se svanjuje.

6. M P: Let's start, with God's blessing. It's already dawning.

J S: Hajdemo, g. Diksone.

J S: Let's go, Mr. Dickson.

7. M P: (Uzima dizgine u ruke i krsti se) Pomozi Bože! Konji su siti i odmorni.

7. M P: (Takes the reins and crosses himself) God bless us! The horses are fed and rested.

J S: Kad uzidemo uz Avalu, odmorićemo i nahraniti konje. A i mi ćemo doručkovati.

J S: When we climb up Avala, we'll rest and feed the horses. And we, too, will have breakfast.

(Posle doručka na putu za Mladenovac)

8. R D: Pogled odavde je zaista veličanstven. Kako se zove ona planina i ono selo dole?

8. R D: The view from here is magnificent indeed. What is the name of that mountain over there and of that village below?

J S: Ono je planina Kosmaj. A ono selo dole je Ripanj. U njemu se nalazi najveća fabrika cementa u Srbiji.

J S: That's Mt. Kosmaj. And that village below is Ripanj. There is located the biggest cement factory in Serbia.

9. R D: Vidim železničku prugu koja se gubi ispod onog brda, zatim je opet vidim, pa opet ne.

9. R D: I see a railroad track which disappears below that hill over there, then I see it again, then again I don't.

J S: To su dva najduža tunela u Srbiji. Prvi je Ripanjski, a drugi Raljski tunel.

J S: Those are the two longest tunnels in Serbia. The first is Ripanj, and the second is Ralja.

10. R D: Baš je lep onaj veliki most.

10. R D: That big bridge is indeed nice.

J S: Ono nije most, nego vijadukt.

J S: That isn't a bridge, but a viaduct.

11. R D: Koja je ono varošica?

11. R D: What little town is that?

J S: Ono je Mladenovac. Imamo još oko 15 kilometara do njega, a od njega do Jagnjila 6 kilometara.

J S: That is Mladenovac. We still have about 15 kilometers to it, and from it to Jagnjilo 6 kilometers.

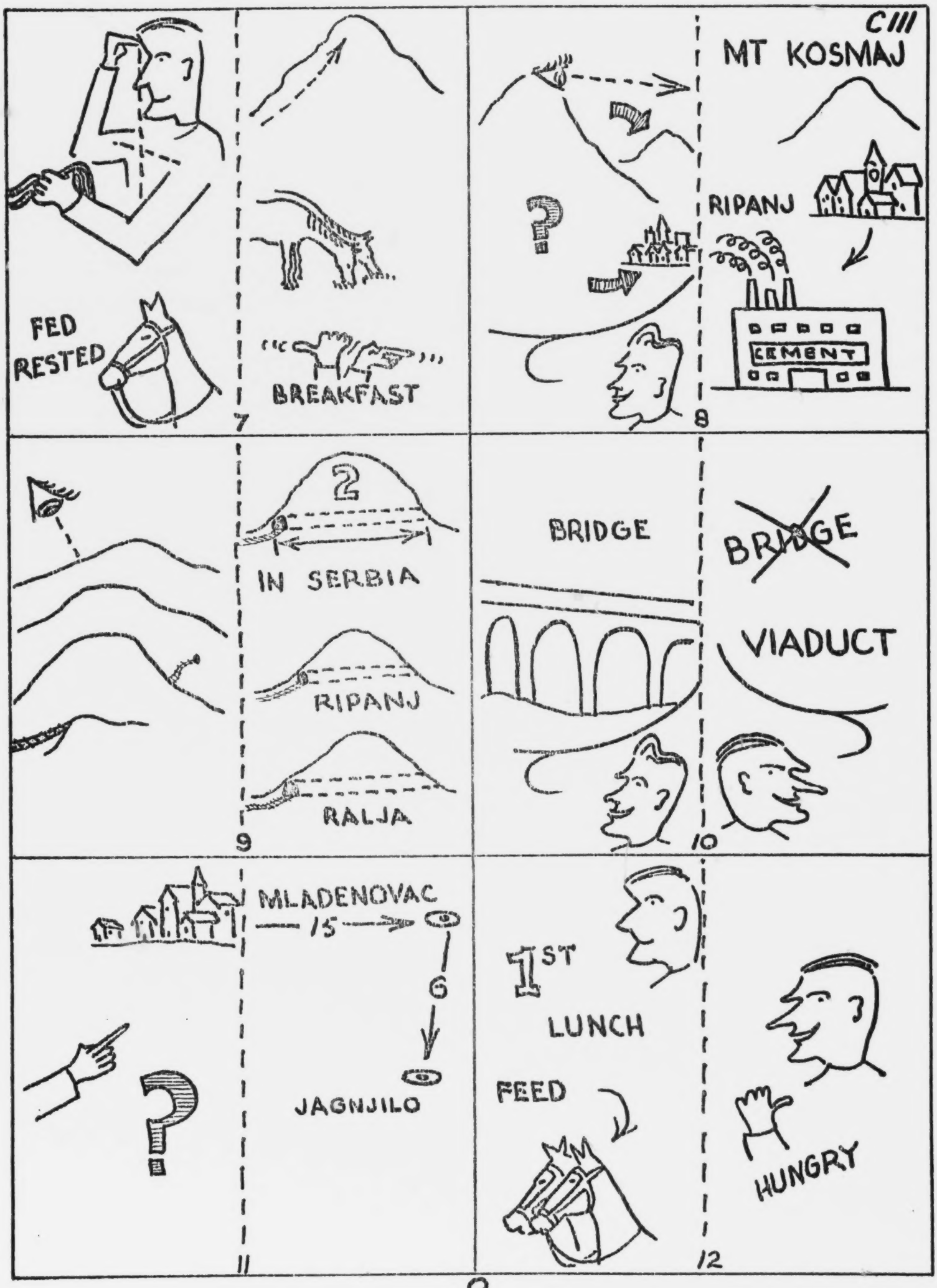
C III
FED
RESTED
7
"BREAKFAST"
MT KOSMAJ
RIPANJ
CEMENT
8
2
IN SERBIA
RIPANJ
RALJA
9
BRIDGE
BRIDGE
VIADUCT
10
MLADENOVAC
15
6
JAGNJILO
11
1ST
LUNCH
FEED
HUNGRY
12

12. M P: Ali mi ćemo prvo da ručamo i nahranimo konje u ovom selu.

J S: Bogami sam ogladneo.

12. M P: But we'll first lunch and feed the horses in this village.

J S: By gosh, I've become hungry.

PAR. 310 - LIST OF CARDINAL NUMERALS

The list of Serbo-Croatian cardinal numerals follows:

0 нула
1 један, m., једна, f., једно, n.
2 два, m., две, f., два, n.
3 три
4 четири
5 пет
6 шест
7 седам
8 осам
9 девет
10 десет
11 једанаест
12 дванаест
13 тринаест
14 четрнаест
15 петнаест
16 шеснаест
17 седамнаест
18 осамнаест
19 деветнаест
20 двадесет
21 двадесет (и) један, etc.
22 двадесет (и) два, etc.
23 двадесет (и) три
30 тридесет
31 тридесет (и) један, etc.
40 четрдесет
50 педесет
60 шездесет
70 седамдесет
80 осамдесет
90 деведесет
100 сто (or: стотина)
101 сто (и) један, etc.
200 двеста (or: две стотине)
300 триста (or: три стотине)
400 четири стотине
500 пет стотина
600 шест стотина
700 седам стотина
800 осам стотина
900 девет стотина
1.000 хиљада (or: тисућа)
1.949 хиљаду девет стотина четрдесет и девет
2.000 две хиљаде
5.000 пет хиљада
100.000 сто хиљада
1.000.000 милион
2.000.000 два милиона
1.000.000.000 милијарда
2.000.000.000 две милијарде
5.000.000.000 пет милијарди

Note: (1) The numerals 11 to 19 are formed by adding наест to the numerals from 1 to 9. In doing so the rules of omission of consonants are observed (see Par. 113 and 114, Vol IV, pp. 70 & 71 respectively).

(2) The numerals 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 and 90 are formed by compounding the numerals 2 to 9 and десет Here, too, the rules of omission and assimilation of consonants are observed (see Par. 61, Vol III, p. 36 and Par. 113 and 114, Vol IV, pp. 70 & 71 respectively).

PAR. 311 - THE CARDINAL NUMERAL ЈЕДАН

A - The cardinal numeral један has all three genders: један, m., једна, f., једно, n. It is really an adjective and is declined like a definite adjective whose stem does not end in a palatal consonant. It follows all rules for adjectives.

Само један ученик није разумео што сте рекли.
Only one student did not understand what you said.
Једна моја сестра је у школи, а једна код куће.
One of my sisters is in school and one is at home.
Једно њихово дете живи с њима, а једно с дедом и бабом.
One of their children lives with them, and one with its grandfather and grandmother.
Они имају једног сина и једну ћерку.
They have one son and one daughter.

B - The plurals are used:

1 - With nouns which have a plural only, as маказе "scissors", врата "door", etc. and with nouns whose plural means a set (pair), as чарапе "socks, stockings", ципеле "shoes":

Требају ми једне добре маказе.
I need a pair of good scissors.
Наша учионица има само једна врата.
Our classroom has only one door.
Ја имам само једне чарапе.
I have only one pair of socks.

2 - In the construction једни . . . други "some . . others". In this function the numeral један is rather an indefinite pronoun (see Par. 296, Vol X, p. 89).

Једни свирају, а други играју.
Some play and others dance.

C - The numerals један, m., једна, f., једно n. follow the rules for adjectives not only when they are used in their basic meaning but also when they are the last element (as expressed in words) of compound numerals:

У Српскохрватском одељењу има двадесет (тридесет, сто, хиљаду) и један ученик.
There are twenty- (thirty-, one hundred, one thousand) one students in the Serbo-Croatian Department.
Ми смо убили четрдесет (сто педесет, хиљаду шездесет) и једног зеца.
We killed forty- (one hundred and fifty-, one thousand and sixty-) one rabbits.

PAR. 312 - THE NUMERALS ДВА, ОБА, ТРИ AND ЧЕТИРИ

A - The numerals два and оба have all three genders: два, m., две, f., два n. "two"; оба (обадва), m., обе (обадве), f., оба (обадва), n. "both".

B - The declension of the numerals два and оба follows:

	Masculine & Neuter		Feminine	
N	два	оба	две	обе
G	двају	обају	двеју	обеју
D	двама	обама	двема	обема
A	два	оба	две	обе
V	два	оба	две	обе
I	двама	обама	двема	обема
L	двама	обама	двема	обема

C - The numerals три and четири are also declined but they have the same forms for all three genders. Their declension follows:

N	три	четири
G	трију	четирију
D	трима	четирма
A	три	четири
V	три	четири
I	трима	четирма
L	трима	четирма

D - The use of the cases of the numerals два, оба, три and четири can be seen from the following examples:

Наша два (оба, три, четири) сина су у Европи.
Our two (both, three, four) sons are in Europe.
Наше две (обе, три, четири) ћерке су у Европи.
Our two (both, three, four) daughters are in Europe.

Та два (оба, три, четири) друштва су забрањена.
Those two (both, three, four) associations are forbidden.
Ово су слике наших двају (обају, трију, четирију) синова.
These are pictures of our two (both, three, four) sons.
Ово су слике њихових двеју (обеју, трију, четирију) ћерки.
These are pictures of our two (both, three, four) daughters.
Чланови ових двају (обају, трију, четирију) друштава могу да уђу бесплатно.
Members of these two (both, three, four) societies may enter free of charge.

Note: The numerals два, m., две f., два, n., оба (обадва), m., обе (обадве), f., оба (обадва), n., три and четири usually are not declined when they are used with prepositions:

Био је овде са два (оба, три, четири) сина.
He was here with his two (both, three, four) sons.

PAR. 313 - THE NUMERALS СТОТИНА, ХИЉАДА, МИЛИОН AND МИЛИЈАРДА

A - The numerals стотина, f., хиљада, f., милион, m. and милијарда, f. are actually nouns and are declined like nouns of the respective gender.

Он је купио поклоне стотини (хиљади, милиону, милијарди) деце.
He bought gifts for a hundred (thousand, million, billion) children.

B - The numerals стотина, f., хиљада, f., милион, m. and милијарда, f. are usually used in the accusative:

1 - To express numerals from:

101 (стотину и један) to 199 (стотину деведесет и девет
1.001 (хиљаду и један) to 1.999 (хиљаду девет стотина деведесет и девет)
1.000.001 (милион и један) to 1.999.999 (милион девет стотина деведесет и девет хиљада девет стотина деведесет и девет)

1.000.000.001 (милијарду и један) to 1.999.999.999 (милијарду девет стотина деведесет девет милиона девет стотина деведесет и девет хиљада девет стотина деведесет и девет)

2 - With all prepositions:

Дошао је са хиљаду војника.
He came with a thousand soldiers.
То је било тако пре хиљаду година.
That was so a thousand years ago.
У том граду живи нешто више од милион људи.
In that city little more than a million people live.

C - The accusative of стотина, хиљада, милион and милијарда is also often used when these numerals are used independently (not as a part of a compound numeral) even though by their function in the sentence they should be in the nominative:

Стотину (Хиљаду, Милион, Милијарду) долара није мали новац.
A hundred (thousand, million, billion) dollars is not small money.
Стотину (Хиљаду, Милијарду) војника је погинуло, instead of:
Стотина (Хиљада, Милијарда) војника је погинула.
A hundred (thousand, billion) soldiers were killed.

PAR. 314 - THE CASE OF NOUNS, ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS USED WITH CARDINAL NUMERALS

A - If the numerals два, m., две, f., два, n., три and четири and all compounded numerals in which the last element (as expressed in words) is два, m., две, f., два, n., три and четири are used in the nominative, in the accusative or in the vocative, they are always followed by the genitive singular of nouns and adjectives (see Par. 81, Vol III, p. 130).

All adjectival pronouns used with these numerals are also in the genitive singular, only the demonstrative pronouns овај, тај, онај, all interrogative adjectival pronouns (see Par. 32, Vol II, p. 104) and all indefinite adjectival pronouns (see Par. 296, Vol X, p. 89) always precede the numerals. The possessive pronouns (see Par. 36, Vol II, p. 127) sometimes precede and sometimes follow the numerals. Other adjectival pronouns usually follow the numerals.

The genitive singular of masculine and neuter adjectives and adjectival pronouns is formed by adding the ending a to the stem (see Par. 81, Vol III, p. 130).

(4) Кад бисмо успут мењали коње два три пута, верујем да би могли.
Ова (Та, Она) два (три, четири) младића су моји пријатељи.
These (Those, Those /over there/) two (three, four) youths are my friends.
Која два (три, четири) пера су ваша?
Which two (three, four) pens are yours?
Овде су биле неке две (три, четири) лепе девојке и питале за вас.
Two (Three, Four) pretty girls were here and asked for you.
Он ми је дао своје две (три, четири) бележнице.
He gave me his two (three, four) notebooks.

Notes: (1) If the numerals mentioned above are used in any case other than the nominative, the accusative and the vocative, then the nouns, adjectives and adjectival pronouns take the same case as the numeral:

Синоћ сам писао писмо својим трима сестрама.
Last night I wrote a letter to my three sisters.

(2) The numerals оба, m., обе, f., оба n. follow all rules of the numerals mentioned above.

(3) Personal pronouns used with the nominative of those numerals can stay either in the nominative or in the genitive plural:

Ми оба (два, три, четири) смо их видели, or:
Нас оба (два, три, четири) смо их видели.
Both (The two, three, four) of us saw them.

B - All other cardinal numerals require the nouns, adjectives and adjectival pronouns to be in the genitive plural (see Par. 81, Vol III, p. 130) but retaining the same word order as described under A above.

(3) Одавде до Јагњила има тачно педесет километара.
(4) Са овако добрим коњима ми можемо да пређемо тај пут за шест сати.
(11) Имамо још око петнаест километара до њега, а од њега до Јагњила шест километара.

PAR. 315 - AGREEMENT OF VERBS WITH CARDINAL NUMERALS

A - The numerals један, m., једна, f., једно, n. when used in singular take the verb in the singular and when used in plural take the verb in the plural. The participles in compound tenses take the gender of the numeral.

Један син ми је у Енглеској, а један у Југославији.
One of my sons is in England and the other in Yugoslavia.
Један син ми је отишао у Енглеску, а један у Југославију.
One of my sons went to England and the other to Yugoslavia.
Једни свирају, а други играју.
Some play and others dance.
Једни су свирали, а други су играли.
Some played and others danced.

Note: The compound cardinal numerals in which the last element (as expressed in words) is један, једна or једно take the verb in the singular:

Двадесет и један војник гине сваког дана.
Twenty-one soldiers fall every day.
Јуче је погинуо двадесет и један војник.
Yesterday twenty-one soldiers were killed.

B - The numerals два, m., две, f., два, n., три and четири and all compound numerals in which one of those is the last element (as expressed in words) take the verb in the plural; the participles in compound tenses either follow the rules for adjectives (see Par. 314A above) or are in the nominative plural:

Два (Три, Четири) ученика уче много, а остали не уче довољно.
Two (Three, Four) students study much, and the others do not study enough.

Два (Три, Четири) аутомобила су стигла (or: стигли) заједно.
Two (Three, Four) automobiles arrived together.
Две (Три, Четири) девојке су питале за тебе.
Two (Three, Four) girls asked for you.
Два (Три, Четири) детета су умрла.
Two (Three, Four) children died.

C - All other cardinal numerals usually take the verb in the singular; the participles in compound tenses stay in the neuter singular. However, the plural verb is also used with these numerals:

Десет (Једанаест, Сто, Стотину, Хиљаду, Милион, Милијарду) војника гине (or: гину) сваки дан.
Ten (Eleven, A hundred, A thousand, One million, One billion) soldiers fall every day.
Десет (Стотину итд.) војника је погинуло (or: су погинули), а једанаест (хиљаду итд.) је рањено (or: су рањени).
Ten (A hundred, etc.) soldiers were killed, and eleven (a thousand, etc.) were wounded.

Note: With the numerals стотина, хиљада, милион and милијарда the following agreement is not unusual either:

Стотина (Хиљада, Милијарда) војника је погинула.
A hundred (A thousand, A billion) soldiers were killed.
Милион војника је погинуо.
A million soldiers were killed.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

CIII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

CARDINAL NUMERALS

1 - Drill the declension and use of the singular of the cardinal numeral <u>један</u>, m., <u>једна</u>, f., <u>једно</u>, n. and compound numerals in which <u>један</u>, <u>једна</u>, <u>једно</u> is the last element (as expressed in words) by first asking one of the questions listed below and then by pointing to the number which the student has to use in his answer.

(1) Колико динара није велик новац? (1; 21; 31; 1.001; 1.000.000)
(2) Колико књига не чини библиотеку?
(3) Колико деце умире сваки дан?
(4) Од колико војника сте добили писма прошле недеље?
(5) Од колико девојака сте добили писма прошле недеље?
(6) Из колико села долазе претставници?
(7) Коликом броју деце сте поделили поклоне?
(8) Колико тунела (села, варошица) сте видели?
(9) Са колико хлебова сте нахранили ову децу?
(10) Са колико девојака сте се упознали?
(11) Са колико оруђа вас је непријатељ тукао?
(12) На колико утакмица сте били ове године?

2 - Drill the declension and use of the plural of the cardinal numeral <u>један</u>, <u>једна</u>, <u>једно</u> by having the students answer the questions listed below using the proper form of the plural of these numerals.

(1) Колико кочија је у дворишту?
(2) Колико врата је отворено?
(3) Испред колико врата је стражар?
(4) Из колико кочија излазе путници?
(5) Да ли ви верујете једнима и другима?
(6) Колико уста има један човек?
(7) Колико панталона имате?
(8) Са колико кочија су се одвезли у Јагњило Диксон, Јанко и Јанков рођак?
(9) Са колико маказа раде Марко и Милош?
(10) У колико бисага сте понели храну за себе и коње?

3 - Drill the declension and use of the numerals два, m., две, f., два; n., оба, m., обе, f., оба; n., три and четири by having the students answer the questions listed below using the proper form of one of these numerals. Point to the numeral that the student has to use in his answer.

(1)	Колико твоје браће је у војсци?	(Два, m.,две,f., два,n.,
(2)	Колико твојих сестара је удато?	оба,m., обе,f., оба,n.,
(3)	Колико твојих одела је ново?	три; четири)
(4)	Да ли су ово књиге само једног ученика?	Не.
(5)	Да ли су ово деца само једне ваше сестре?	Не.
(6)	Да ли сте ви члан само једног друштва?	Не.
(7)	Да ли је лекар завио ране само једном рањенику?	Не.
(8)	Да ли она иде у посете само једној ћерци?	Не.
(9)	Да ли си ти узео само један нови опасач?	Не.
(10)	Да ли је он оправио само једну пумпу?	Не.
(11)	Да ли су посекли само једно дрво?	Не.
(12)	Да ли сте дошли само једним аутомобилом?	Не.
(13)	Да ли сте јахали само једном стазом?	Не.
(14)	Да ли ћете се покрити само једним ћебетом?	Не.

4 - Drill the declension and use of the numerals стотина, f., хиљада, f., милион, m. and милијарда, f. by having the students answer the questions listed below using the proper form of one of these numerals. Point to the numeral that the student has to use in his answer.

(1)	Колико долара није мали новац?	(100; 1.000; 1.000.000;
(2)	Више од колико гледалаца је већ гледало овај филм?	1,000.000.000)
(3)	Коликом броју сиромашне деце сте послали поклоне?	
(4)	Колико долара је он зарадио на овом послу?	
(5)	Са колико долара су они дошли у Америку?	
(6)	У коликом броју младића човек не био могао да нађе бољег младића од Марка?	
(7)	Колико година је прошло отада?	

5 - Drill the use of the cardinal numerals два, три, четири, стотина, хиљада, милион and милијарда with prepositions by having the students answer the questions listed below using one of these numerals. Point to the numeral that the student has to use in his answer.

(1) Пре колико векова се то догодило? (2; 3; 4; 24; 100; 1.000; 1.000.000; 1.000.000.000)

(2) Пре колико година се то догодило?
(3) Са колико долара је он дошао овамо?

6 - Drill the placing of pronouns used with cardinal numerals by first making one of the statements listed below and then by asking the question by which the statement is followed.

(1) Ова два пера су моја, та три пера су твоја, а она четири пера су његова. Чија су ова два, та три и она четири пера?
(2) Ових пет упаљача су моји, тих шест упаљача су твоји, а оних седам упаљача су његови. Чији су ових пет, тих шест и оних седам упаљача?
(3) Нека два човека су била овде и тражила вас. Ко је био овде и тражио вас?
(4) Он ће понети два моја и три своја ћебета. Колико и чијих ћебета ће он понети?
(5) Њему требају две толике куће. Колико и коликих кућа му треба?
(6) Нас (Ми) три идемо у исту школу. Ко иде у исту школу?
(7) Нас (Ми) оба смо посетили Марка. Ко је посетио Марка?
(8) Вас (Ви) три сте задоцнили на час. Ко је задоцнио на час?
(9) Њих (Вас, Нас) десет ће (ћете, ћемо) вечерас заједно ићи у биоскоп. Ко ће вечерас ићи заједно у биоскоп?

7 - Drill the agreement of verbs with cardinal numerals by asking the questions listed below. Point to the cardinal numeral that the student has to use in his answer (1; 21; 31; 41; 91; 101; 151; 1.001; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 100; 106; 118; 125; 1.000.000; 1.009; 1.189; 2; 3; 4; 22; 33; 44; 104; 162; 173; 1.002; 1.133; 1.234):

(1) Колико људи умире сваки дан?
(2) Колико људи је умирало сваког дана?
(3) Колико младих девојака се удаје сваки дан?
(4) Колико се младих девојака удавало сваки дан?
(5) Колико јаја се поједе сваког дана?
(6) Колико јаја се јело сваког дана?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Одлазак на село

Јанко је одавно обећао Диксону да ће га одвести на село и показати му живот и рад на једном имању. Он данас испуњава то обећање.

Јуче је дошао у Београд Јанков рођак Милорад Павловић, чије имање је у Јагњилу, једном од најлепших и најбогатијих села у Шумадији. Он се довезао својим кочијама у које су била запрегнута два добра коња. Диксон, Милорад и Јанко су се договорили да се јутрос у зору нађу пред Јанковом кућом и крену на пут. Иако га је будилник пробудио на време, Диксон је мало задоцнио јер је морао да чека на такси. Ипак су кренули на пут пре него што је свануло. Зашто су они кренули на пут тако рано кад од Београда до Јагњила има свега педесет километара? Зато што је земљиште кроз које води тај пут брдовито, те је пут на неким местима врло стрм и има много кривина и серпентина, па су морали да гише пута одмарају коње. Пошто су узишли уз Авалу, зауставили су се да одморе коње и да сами доручкују. Са тог места је био диван поглед на планину Космај и село Рипањ у којем је највећа фабрика цемента у Србији. Даље, на путу, они су поред живописних села и поља такође видели како се железничка пруга најпре губи испод једног брда и улази у Рипањски тунел, па се појављује да би се ускоро опет изгубила испод другог брда и ушла у Раљски тунел по излазу из којег иде Раљским вијадуктом.

На петнаест километара од варошице Младеновац су имали дужи одмор. Ту су добро одморили и нахранили коње и сами ручали пошто су били огладнели.

Последњи део пута је био сасвим друкчији. Место планинских стрмих страна избушених тунелима и покривених шумама, око њих се ширила пространа равница подељена у поља различите величине и боје. Село Јагњило је лежало скоро у самој средини ове богате равнице, која је пуна мањих и већих насељених места.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Dickson in Zagreb

Ever since Pavichich agreed to be Dickson's commercial agent for Croatia, he has been constantly inviting Dickson to come to Zagreb and spend a few days there. Dickson's answer has always been the same - that he was unable to leave Belgrade before he had his business so arranged that he would not have to worry about it while he was in Zagreb. Pavichich thought that that would not happen soon. However, one day Dickson suddenly appeared in Pavichich's office. Pavichich was pleasantly surprised by this visit.

Dickson planned to stay in Zagreb at least two and at most four days. Therefore, he wanted to know what hotel Pavichich would recommend to him. Since Pavichich has a big apartment and since he is as hospitable as any other Yugoslav, he did not want even to hear about Dickson's staying in a hotel. Knowing the Yugoslavs, Dickson knew that nothing was left but to accept the invitation. Pavichich telephoned his wife to prepare supper for three and found a porter who took Dickson's luggage to Pavichich's home. Dickson and Pavichich had a long conversation about the business. Dickson was pleased indeed to learn that Pavichich has never regretted accepting to work for him. Near supper time they left the office and slowly walked to Pavichich's home. There Mrs. Pavichich waited all happy with supper almost ready.

Since Dickson was tired from his trip, Pavichich suggested that he go to bed early.

During the following days they visited many places of interest in Zagreb. They saw Zrinjevac Park, Maksimir Park with its zoo and Mirogoj Cemetery, where the tombs of many Croatian writers and other prominent people are found. They climbed to Sljeme on Zagrebachka Gora from where there is a beautiful view of Zagreb and its surroundings. Of course, they stopped at Gradska Kafana and had their coffees there.

Dickson thoroughly enjoyed his stay in Zagreb and in the future he will come to Zagreb regularly both for business and pleasure.

Ispitivanje vojnog begunca (O službama)

Interrogation of an Army deserter (About the services)

1. Ispitivač: Koje službe se nalaze u jednom pešadiskom puku?

Vojni begunac: U jednom pešadiskom puku imamo osoblje sledećih službi: intendantske, finansiske, sanitetske i veterinarske.

1. Interrogator: Which services are found in an infantry regiment?

Army deserter: In an infantry regiment we have personnel of the following services: Quartermaster, Finance, Medical and Veterinary Corps.

2. I: Koji oficiri pripadaju intendantskoj službi?

V b: Naš intendant i rukovalac pripadaju toj službi.

2. I: Which officers belong to the Quartermaster Corps?

A d: Our Supply Officer and Quartermaster belong to that service.

3. I: A ko je iz finansiske službe u vašem puku?

V b: Samo blagajnik.

3. I: And who in your regiment is from the Finance Corps?

A d: Only the Paymaster.

4. I: A iz sanitetske?

V b: Pukovski lekar, njegov pomoćnik i bolničari.

4. I: And from the Medical Corps?

A d: The Regimental Surgeon, his assistant and the aid men.

5. I: Da li je vaš veterinar oficir?

V b: Ne. On je vojni činovnik. On nije svršio univerzitet, nego Vojnoveterinarsku školu.

5. I: Is your Veterinarian an officer?

A d: He is a military official. He didn't graduate from a university but from the Army Veterinary School.

6. I: Šta radi vaš intendant?

6. I: What does your Supply Officer do?

V b: On se stara o snabdevanju puka hranom za ljude i životinje. Zatim se stara o ogrevu, osvetljenju i kancelariskom materijalu.

A d: He takes care of the food supply for the men and animals of our regiment, and also of the fuel, lighting and office supplies.

7. I: Šta radi rukovalac?

V b: On rukuje skladištima municije, oružja i opreme. On je takođe odgovoran da se sav taj materijal uvek izdaje jedinicama u ispravnom stanju.

7. I: What does your Quartermaster do?

A d: He manages the ammunition, arms and equipment warehouses. He is also responsible that all that material is always issued to the units in good condition.

8. I: Šta radi blagajnik?

V b: On rukuje novcem. On plaća račune, izdaje plate oficirima i novac jedinicama za isplatu vojnika.

8. I: What does the Paymaster do?

A d: He manages the money. He pays the bills, pays the officers and disburses money to the units for the soldiers' pay.

9. I: Kuda idu vaši vojnici za lekarsku pomoć?

V b: Oni idu u ambulantu. Tamo ih pregleda lekar i ako treba da ih leči, on ih zadržava u ambulanti ili šalje u bolnicu.

9. I: Where do your soldiers go for sick call?

A d: They go to the dispensary. There the doctor examines them and if they need treatment, he detains them at the dispensary or sends them to the hospital.

10. I: Šta radi vaš veterinar?

V b: On pregleda sve životinje jedanput nedeljno. On leči bolesne životinje ili ih šalje u bolnicu. On takođe pregleda meso.

10. I: What does your Veterinarian do?

A d: He examines all the animals once a week. He treats the sick animals or sends them to the hospital. He also inspects meat.

11. I: Kome su odgovorni za rad oficiri službi?

11. I: To whom are the officers of the services responsible?

V b: Komandantu puka ili pomoćniku komandanta puka.

A d: To the Regimental Commander or to his assistant.

12. I: Kojeg su čina svi ti oficiri?

V b: Blagajnik i intendant su poručnici; rukovalac i lekar su kapetani; veterinar je veterinarski pomoćnik III klase.

12. I: What are the ranks of all those officers?

A d: The Paymaster and Supply Officer are First Lieutenants; the Quartermaster and Surgeon are Captains; the Veterinarian is a Veterinary Assistant 3rd class.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

CIII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Finally, Janko is fulfilling his promise to Dickson to take him to the country.
2. Yesterday Milorad Pavlovich, a cousin of Janko from the village Jagnjilo, came to Belgrade in his coach, which was drawn by two good horses.
3. This morning Milorad, Dickson and Janko got up as soon as their alarm clocks started to ring.
4. At dawn they were in front of Janko's house.
5. After Milorad hitched the horses, the three friends entered the coach.
6. Milorad crossed himself, took the reins and the trip to Jagnjilo, which is fifty kilometers away, started.
7. Before it dawned, they had got fairly far from Belgrade.
8. They had to start so early because the road, which runs through hilly terrain, is steep in some places and has many curves and serpentines and they had to rest the horses several times.
9. After climbing Mount Avala they stopped to have breakfast and to rest the horses.
10. From there they had a beautiful view of the mountain Kosmaj and the village Ripanj in which the largest cement factory in Serbia is located.
11. Farther on their way they saw the two longest tunnels in Serbia and a beautiful viaduct.
12. Fifteen kilometers before the little city of Mladenovac they had the last, longer rest.
13. They first fed the horses and then had good lunches, because they had become really hungry.
14. Towards the evening they arrived in Jagnjilo, the village where Janko's grandfather was born and lived before he came to Belgrade and settled there.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

2572-brdòvit, adj. - hilly

2573-bùdīlnīk, m. - alarm clock
nom. pl: bùdīlnīci

2574-blàgājnīk, m. - paymaster; cashier
nom. pl: blàgājnīci

2575-cèment, m. - cement

2576-glàdneti, v.i.ipfv. - to become hungry
pr.t: glàdnīm;glàdnē

*2576-oglàdneti, v.i.pfv. - to become hungry
pr.t: òglādnīm;òglādnē

2577-Jȁgnjilo, n. - Jagnjilo (village in Serbia)

2578-kòčije, f.,pl. t. - coach, cart (drawn by horses)

2579-Kȍsmaj, m. - Kosmaj (mountain in Serbia)

2580-krivìna, f. - curve

2581-kȓstiti (se), v.t.&r.ipfv. - to christen; to baptize (to cross oneself)
pr.t: kȓstīm;kȓstē

2582-milìjārda, f. card. num. - billion

2583-milȉōn, m. card. num. - million

2584-Mlȁdenovac, m. - Mladenovac (town in Serbia)
gen. sing: Mlȁdenȍvca

2585-nasèliti (se), v.t.&r.pfv. - to inhabit, to populate; (to settle)
pr.t: nàsēlīm;nàsēlē

*2585-naseljávati (se), v.t.&r.ipfv.- to inhabit, to populate; (to settle)
pr.t: nasèljāvām; naseljávajū

2586-Rálja, f. - Ralja (village in Serbia)

*2586-rāljski, adj. - Ralja, adj.

2587-Rîpanj, m.
gen. sing: Rîpnja - Ripanj (village in Serbia)

*2587-rîpanjski, adj. - Ripanj, adj.

2588-sedamdèsēt, card. num. - seventy

2589-serpentína, f. - serpentine

2590-svànuti (se), v.i.&r.pfv.
pr.t: svȁne;svȁnu - to dawn, to break (of dawn)

*2590-svìtati, v.i.ipfv.
pr.t: svȉće;svȉću - to dawn, to break (of dawn)

*2590-(svanjivati (se), v.i.&r.ipfv.
pr.t: svànjuje;svànjuju) - to dawn, to break (of dawn)

2591-šèsnaest, card. num. - sixteen

2592-Šumàdija, f. - Shumadija (central Serbia)

2593-tùnēl, m. - tunnel

2594-událjiti (se), v.t.&r.pfv.
pr.t: ùdāljīm;ùdāljē - to remove, to take away; (to withdraw, to go away from, to clear out)

*2594-udaljávati (se), v.t.&r.ipfv.
pr.t: udàljāvām;udaljávajū - to remove, to take away; (to withdraw, to go away from, to clear out)

*2594-ùdāljēn, adj. - far, remote, distant; removed

2595-uzȉći, v.i.pfv.
pr.t: ùzīđēm;ùzīđū
a.p.p: uzìšao,uzìšla,uzìšlo,
uzìšli,uzìšle,uzìšla - to go up, to mount, to rise

*2595-uzìlaziti, v.i.ipfv.
pr.t: uzìlazīm;uzìlazē - to go up, to mount, to rise

2596-varòšica, f. - small town

2597-vijàdukt, m.
gen. pl: vijàdukātā - viaduct

2598-zaprégnuti, v.t.pfv. - to harness, to hitch
pr.t: zàprēgnēm;zàprēgnū

*2598-zaprézati, v.t.ipfv. - to harness, to hitch
pr.t: zàprēžēm;zàprēžū

2599-zòra, f. - dawn

*1676 &
*2279-žèleznička prúga, f. - railway track

STO ČETVRTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND FOURTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - ORDINAL NUMERALS (See Par. 316)

1 - Drill the formation of ordinal numerals by having the students read the numbers listed below as ordinal numerals using with each of them the nouns čovek, žena, dete.

1 PRVI	8 OSMI
2 DRUGI	100 STOTI
3 TREĆI	1.000 HILJADITI
4 ČETVRTI	1.000.000 MILIONITI
7 SEDMI	1.000.000.000 MILIJARDITI

ALL OTHERS: CARDINAL NUMERAL + I - - PET + I = PETI

1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 40; 50; 60; 70; 80; 90; 100; 101; 200; 300; 400; 500; 600; 700; 800; 900; 1.000; 1.001; 2.000; 2.001; 1.000.000; 1.000.000.000

2 - Drill the declension and use of ordinal numerals by asking the questions listed below. Point to the number indicating the ordinal numeral that the student has to use in the answer whenever necessary.

(1)	U kojoj godini svojeg života ste počeli da hodate?	(1)
(2)	Koja je ovo godina vašeg života?	(21)
(3)	Od koje godine svojeg života vaš otac radi na istom poslu?	(31)
(4)	U koju godinu ćete stupiti kad budete imali 40 godina?	(41)
(5)	S kojom godinom njegovog života su došle razne brige vašeg oca?	(51)
(6)	Pred kojom godinom je bio vaš otac kad je prestao da radi?	(61)
(7)	Do koje godine je on nameravao da radi?	(71)
(8)	U kojoj godini svojeg života se vaš ded povukao iz službe?	(81)
(9)	U kojoj godini je umro vaš ded?	(91)
(10)	Kojoj godini se retko ko približi?	(101)
(11)	Koji dinar je vaš brat danas stavio u svoju kasu?	(201, 301, 401, 501, 1.001, 2.001, 5.001)
(12)	Kojem svojem ušteđenom dinaru se raduje vaš brat?	(201, 301, . .)

(13) Kojim dinarom je on danas napunio kasu? (201, 301, . .)
(14) O kojem dinaru vašeg brata mi govorimo? (201, 301, . .)
(15) Koji je ovo čas?
(16) Da li smo mi sada na šestom času?
(17) Posle kojeg časa bi došao sedmi čas?
(18) S kojim časom se završava nastava svaki dan?
(19) Koju lekciju imate danas?
(20) Koji dijalog je u osmoj lekciji?
(21) Koji dijalog ste imali u desetoj lekciji?
(22) Koja lekcija dolazi posle jedanaeste?
(23) Za kojim dijalogom dolazi trinaesti dijalog?
(24) Ispred kojeg dijaloga je petnaesti dijalog?
(25) Koje štivo je u sedamnaestoj lekciji?
(26) Koja lekcija dolazi za devetnaestom?
(27) Kad završite dvadeset devetu stranu neke knjige, koju stranu počinjete da čitate?
(28) Na kojoj strani ste to pročitali? (40, 50, 60, 100, 200, 300, 400, 500, 1.000, 2.000, 1.000.000, 1.000.000.000)

3 - Drill the expression of dates by asking the questions listed below. Point to the date that the student has to use in the answer, whenever applicable.

(1)	Kad ste se rodili?	
(2)	Kad se rodio Đorđe Vašington?	(22-II -1732)
(3)	Kad je počeo Prvi svetski rat?	(28-VII-1914)
(4)	Kad se završio Prvi svetski rat?	(11-XI -1918)
(5)	Kad je počeo Drugi svetski rat?	(1-IX -1939)
(6)	Kad se završio Drugi svetski rat?	(2-IX -1945)
(7)	Kad je osnovana Jugoslavija?	(1-XII-1918)
(8)	Kad su Nemci napali Jugoslaviju u Drugom svetskom ratu?	(IV -1941)
(9)	Kad su Japanci napali Perl Harbor?	(1941)

4 - Have the students read the following dates found in the upper-right corner of various letters:

1-I -1957	7-VII -1957
2-II -1957	8-VIII-1957
3-III-1957	9-IX -1957
4-IV -1957	10-X -1957
5-V -1957	11-XI -1957
6-VI -1957	12-XII -1957

5 - Drill the reciprocal construction by first asking one of the questions listed below and then pointing to one of the compound subjects that the student has to use in his answer. Give the pattern to the students before beginning the drill.

KO KOGA MRZI? - JOVAN I PETAR MRZE JEDAN DRUGOG.

(1) Ko koga voli? (Jovan i Petar)
(Jovan i Milica)
(Marija i Milka)

(2) Ko se koga boji?
(3) Ko kome piše?
(4) Ko s kim razgovara?
(5) Ko se o kome brine?

B - FRACTIONAL NUMERALS (See Par. 317)

1 - Drill the formation of fractional numerals by having the students read the fractional numerals listed below.

$\frac{1}{2}$ POLOVINA $\frac{1}{100}$ STOTNINA $\frac{1}{1000}$ HILJADNINA

ALL OTHERS: ORDINAL NUMERAL + <u>NA</u> - - TREĆI+NA=TREĆINA

$\frac{1}{2}$; $\frac{2}{2}$; $\frac{3}{2}$; $\frac{5}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{2}{3}$; $\frac{3}{3}$; $\frac{5}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$; $\frac{1}{6}$; $\frac{1}{7}$; $\frac{1}{8}$; $\frac{1}{9}$; $\frac{1}{10}$; $\frac{1}{11}$; $\frac{1}{12}$; $\frac{1}{13}$;
$\frac{1}{14}$; $\frac{1}{15}$; $\frac{1}{16}$; $\frac{1}{17}$; $\frac{1}{18}$; $\frac{1}{19}$; $\frac{1}{20}$; $\frac{1}{30}$; $\frac{1}{40}$; $\frac{1}{50}$; $\frac{1}{60}$; $\frac{1}{70}$; $\frac{1}{80}$; $\frac{1}{90}$;
$\frac{1}{100}$; $\frac{1}{1000}$

2 - Drill the expressing of combinations of whole and fractional numerals by reading with the students the following numbers:

$1\frac{1}{2}$; $2\frac{3}{4}$; $5\frac{2}{3}$; $8\frac{5}{7}$; $3\frac{1}{3}$; $4\frac{5}{6}$

3 - Drill the use of fractional numerals by having the students complete the following addition and subtraction:

$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} =$	$\frac{1}{7} + \frac{4}{7} =$	$\frac{7}{11} - \frac{2}{11} =$	$\frac{11}{20} - \frac{10}{20} =$
$\frac{2}{3} + \frac{2}{3} =$	$\frac{5}{8} + \frac{1}{4} =$	$\frac{9}{12} + \frac{1}{6} =$	$\frac{10}{100} - \frac{9}{100} =$
$\frac{2}{4} + \frac{1}{4} =$	$\frac{6}{9} + \frac{5}{9} =$	$\frac{3}{13} + \frac{4}{13} =$	$\frac{20}{1000} + \frac{50}{1000} =$
$\frac{2}{5} + \frac{4}{5} =$	$\frac{1}{10} + \frac{4}{5} =$	$\frac{5}{15} - \frac{4}{15} =$	

4 - Have the students read the following times of the day:

7.30	7.45	9.30
7.15	10.15	11.45

5 - Drill the expressing of decimal fractions by having the students read the numbers listed below:

0·1 or 0,1 = JEDAN DESETI, or NULA CELIH JEDAN DESETI
0·01 or 0,01 = JEDAN STOTI, or NULA CELIH JEDAN STOTI
0·001 or 0,001 = JEDAN HILJADITI, or NULA CELIH JEDAN HILJADITI

0·1; 0·2; 0·6; 0·01; 0·02; 0·05; 0·15; 0·001; 0·003; 0·08; 0·018; 0·112; 1·1; 1·02; 1·005

DRUGI DEO
DIJALOG

Na jednom imanju

SECOND PART
DIALOGUE

On a farm

(Imanje Milorada Pavlovića. Lepe bele zgrade za stanovanje. Zgrade za alat i mašine. Štale za stoku. U sredini dvorišta je bunar pored kojeg je korito za pojenje stoke. Dikson snima svojim fotografskim aparatom.)

1. Janko Stanković: Dobro je što ste poneli fotografski aparat. Samo imate li dovoljno filmova?

   Robert Dikson: Da. Poneo sam dosta filmova. Tri četvrtine njih su obični, a jedna četvrtina u boji.

2. J S: Kako vam se svida Jagnjilo?

   R D: Ovo je zaista napredno selo. Vidim i parni mlin. Nego kako seljaci melju žito po malim selima?

3. J S: Po vodenicama koje su na rekama ili potocima.

   R D: A gde je Milorad? Kuda ćemo danas?

4. J S: Ne znam, ali on mi reče da će nas odvesti kolima da razgledamo njegovo imanje.

   R D: Zašto kolima? Zar ne možemo peške?

5. J S: Peške? Ovo što vidite je samo petina njegovog imanja. Četiri petine - većinom njive i livade - nalaze se ispod one planine.

   R D: Sad mi je jasno.

1. Janko Stankovich: It's good that you brought your camera with you. Only do you have enough film?

   Robert Dickson: Yes. I've brought enough film. Three fourths of them are plain and one fourth in color.

2. J S: How do you like Jagnjilo?

   R D: This is indeed a progressive village. I see even a steam mill. But how do the villagers grind their grain in the small villages?

3. J S: At water mills which are on rivers or creeks.

   R D: But where's Milorad? Where are we going today?

4. J S: I don't know, but he told me that he would take us in his coach to look over his estate.

   R D: Why by coach? Can't we go on foot?

5. J S: On foot? This which you see is only a fifth of his property. Four fifths - mostly fields and meadows - are located below that mountain.

   R D: Now it's clear to me.

(Milorad dolazi.)

6. Milorad Pavlović: Dobro jutro, gospodo! Kako ste spavali?

   R D i J S: Odlično.

6. Milorad Pavlovich: Good morning, gentlemen! How did you sleep?

   R D and J S: Excellently.

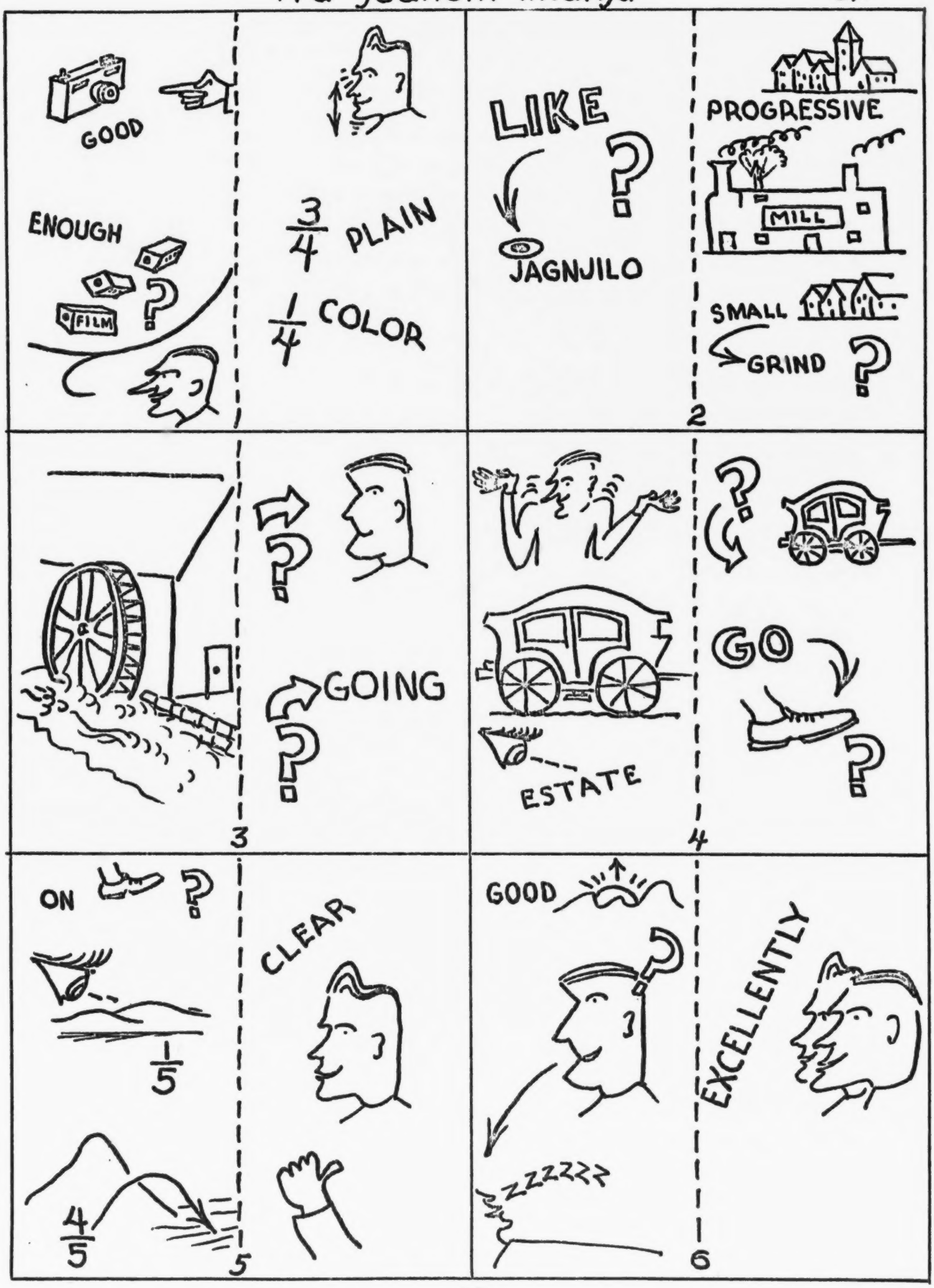
GOOD
ENOUGH
FILM
3/4 PLAIN
1/4 COLOR
LIKE
JAGNJILO
PROGRESSIVE
MILL
SMALL
GRIND
2
GOING
3
ESTATE
GO
4
ON
1/5
4/5
5
CLEAR
GOOD
ZZZZZZ
EXCELLENTLY
6

7. M P: Ja sam zapregao konje, pa sad možemo da krenemo.

J S: (Diksonu) Dobro je što smo došli za vreme žetve. Videćemo kako se žanje žito i kosi trava.

7. M P: I've harnessed the horses, and now we can start.

J S: (To Dickson) It's good that we've come during the harvest. We'll see how the grain is harvested and the grass mown.

8. R D: (Miloradu) Imate li vi na imanjima moderne poljoprivredne mašine i alate? Znate, kod nas se više ni krave ne muzu rukom.

M P: Samo svako deseto imanje ima traktore, kojima oremo njive; vršalica i kosačica ima još manje.

8. R D: (To Milorad) Do you have on your farms modern agricultural machines and tools? You know, we don't even milk cows by hand any more.

M P: Only every tenth farm has tractors, with which we plow the fields; there are even fewer threshing and mowing machines.

9. R D: A šta rade bez tih mašina onih devet desetina imanja?

M P: Rade rukama ili pozajmljuju mašine.

9. R D: And what are those other nine tenths of the farms doing without those machines?

M P: Work by hand or borrow the machines.

10. R D: A kako pravite sir i puter?

M P: Nažalost, bez mašina. Naša industrija je još u razvitku.

10. R D: And how do you make cheese and butter?

M P: Unfortunately, without machines. Our industry is still in the stage of development.

(Ručak i razgovor u hladu jednog drveta)

11. R D: Ovo je prvi put u životu da jedem pogaču, a drugi put da jedem kajmak. Ja ih mnogo volim.

J S: I ja ih mnogo volim. Ovo je moj treći komad pogače s kajmakom.

11. R D: This is the first time in my life that I eat "pogacha", and the second time "kajmak." I like them very much.

J S: I like them, too. This is my third piece of "pogacha" with "kajmak."

12. M P: Kako vam se svida moje imanje, g. Diksone?

R D: Vrlo mnogo.

12. M P: How do you like my estate, Mr. Dickson?

R D: Very much.

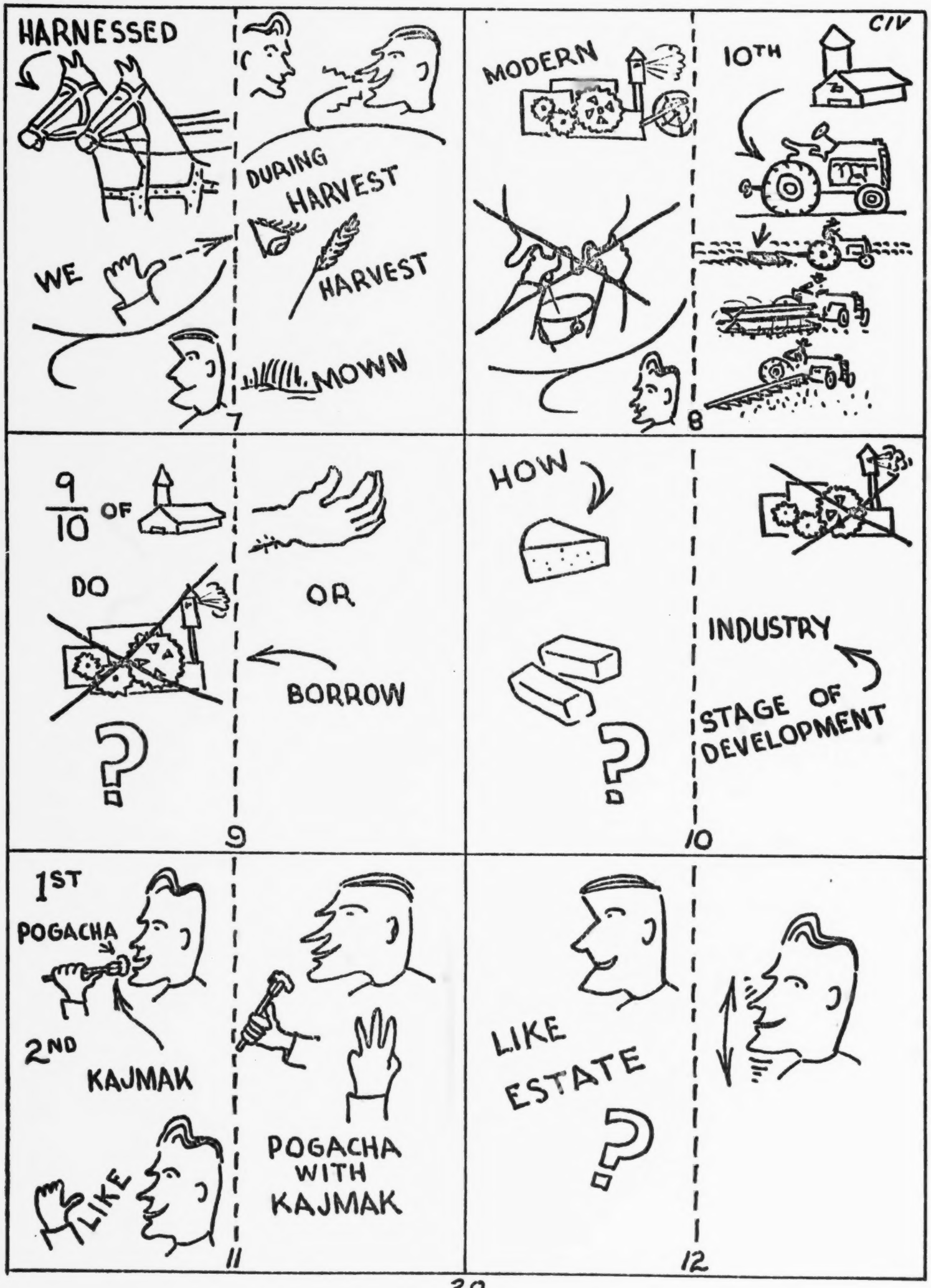
HARNESSED
WE
DURING
HARVEST
HARVEST
MOWN
7
MODERN
8
CIV
10TH
9/10 OF
DO
OR
BORROW
9
HOW
INDUSTRY
STAGE OF DEVELOPMENT
10
1ST
POGACHA
2ND
KAJMAK
LIKE
POGACHA WITH KAJMAK
11
LIKE
ESTATE
12

PAR. 316 - ORDINAL NUMERALS

A - The list of Serbo-Croatian ordinal numerals follows:

1	први	27	двадесет седми
2	други	28	двадесет осми
3	трећи	29	двадесет девети
4	четврти	30	тридесети
5	пети	40	четрдесети
6	шести	50	педесети
7	седми	60	шездесети
8	осми	70	седамдесети
9	девети	80	осамдесети
10	десети	90	деведесети
11	једанаести	100	стоти
12	дванаести	101	сто први
13	тринаести	200	двестоти, or: двестотинити
14	четрнаести	300	тристоти, or: тристотинити
15	петнаести	400	четир(и)стоти, or: четиристотинити
16	шеснаести		
17	седамнаести	500	пе(т)стоти, or петстотинити
18	осамнаести	600	ше(ст)стоти or шестстотинити
19	деветнаести	700	седамстоти or седамстотинити
20	двадесети	800	осамстоти or осамстотинити
21	двадесет први	900	деветстоти or девестотинити
22	двадесет други	1.000	хиљадити or тисућни
23	двадесет трећи	1.001	хиљаду први or тисућу први
24	двадесет четврти	2.000	двехиљадити
25	двадесет пети	2.001	две хиљаде први
26	двадесет шести	1.000.000	милионити
		1.000.000.000	милијардити

Note: The ordinal numerals from 5 to 99 are formed by adding и to the cardinal numerals. The а of седам and осам is omitted in that case.

B - Ordinal numerals are really adjectives which have the definite form only. They have all three genders, which are formed like the genders of adjectives and they agree with the noun that they modify in gender, number and case.

(11) Ово је први пут у животу да једем погачу, а други пут да једем кајмак.
(11) Ово је мој трећи комад погаче с кајмаком.
(8) Само свако десето имање има тракторе.

C - Ordinal numerals are used in Serbo-Croatian to express dates (see Par. 286, Vol IX, p. 240). Dates (days, months, years) are expressed by the genitive singular of the ordinal numeral and of the nouns that it modifies:

Југославија је ступила у Други светски рат шестог априла хиљаду девет стотина четрдесет и прве.
Yugoslavia entered World War II on 6 April 1941.

If the day is not mentioned but only the month and year, the time can be expressed either by the genitive or by the preposition у + the locative:

Југославија је ступила у Други светски рат априла хиљаду девет стотина четрдесет и прве (or: у априлу хиљаду девет стотина четрдесет и прве).

Note: Letters are dated either in the upper-right or in the lower-left corner as follows:

7 марта 1958, or: 7 март 1958
7 - III - 1958
7 - 3 - 1958

In the last two cases the dates must be read "Седми марта (or: март) хиљаду девет стотина педесет и осме".

D - Други, m., друга, f., друго, n. means not only "second" but also "other" or "else". The neuter gender is also used as an adverb meaning "secondly" or "else".

Треба да обавим неке друге ствари.
I have to do a few other things.
То је нешто друго.
That is something else.

E - The combination један . . . други is equivalent to the English reciprocal construction "each . . . other" or "one . . . another" (see Par. 156C, Vol V, p. 167).

Марко и Јован се боје један другог.
Mark and John are afraid of each other.
Мара и Анка се боје једна друге.
Mary and Ann are afraid of each other.
Марко и Мара се боје једно другог.
Mark and Mary are afraid of each other.

PAR. 317 - FRACTIONAL NUMERALS

A - Fractional numerals in Serbo-Croatian are formed by adding на to ordinal numerals, with the exception of половина "one half" (половина is often abbreviated to пола or по and стотнина"one hundredth" and хиљаднина "one thousandth":

$\frac{1}{2}$ (једна) половина	$\frac{1}{13}$ (једна) тринаестина
$\frac{1}{3}$ (једна) трећина	$\frac{1}{14}$ (једна) четрнаестина
$\frac{1}{4}$ (једна) четвртина	$\frac{1}{15}$ (једна) петнаестина
$\frac{1}{5}$ (једна) петина	$\frac{1}{16}$ (једна) шеснаестина
$\frac{1}{6}$ (једна) шестина	$\frac{1}{17}$ (једна) седамнаестина
$\frac{1}{7}$ (једна) седмина	$\frac{1}{18}$ (једна) осамнаестина
$\frac{1}{8}$ (једна) осмина	$\frac{1}{19}$ (једна) деветнаестина
$\frac{1}{9}$ (једна) деветина	$\frac{1}{20}$ (једна) двадесетина
$\frac{1}{10}$ (једна) десетина	$\frac{1}{30}$ (једна) тридесетина
$\frac{1}{11}$ (једна) једанаестина	$\frac{1}{100}$ (једна) стотнина
$\frac{1}{12}$ (једна) дванаестина	$\frac{1}{1000}$ (једна) хиљаднина

All the above fractional numerals are actually nouns and are declined like feminine nouns ending in -а:

$\frac{2}{2}$	две половине	$\frac{5}{6}$	пет шестина
$\frac{2}{3}$	две трећине	$\frac{6}{7}$	шест седмина
$\frac{3}{4}$	три четвртине	$\frac{2}{100}$	две стотнине
$\frac{4}{5}$	четири петине	$\frac{5}{100}$	пет стотнина

(1) Три четвртине њих су обични, а једна четвртина у боји.
(5) Ово што видите је само петина његовог имања. Четири петине - већином њиве и ливаде - налазе се испод оне планине.
(9) А шта раде без тих машина оних девет десетина имања?

Notes: (1) A combination of whole and fractional numerals is read as follows:

$1\frac{1}{2}$ један (цео) и једна половина, or: један и по
$2\frac{3}{4}$ два (цела) и три четвртине

(2) Counterparts of the English words "numerator" and "denominator" are бројитељ and именитељ, respectively.

(3) Пола, по and четврт are regularly used to express time:

7.30 седам и по, or the widely used barbarism: пола осам
7.15 седам и четврт
7.45 четврт до осам

B - Decimal fractions are expressed by ordinal numerals:

0,1 or	0·1	један десети, or: нула целих један десети
0,2	0·2	два десета, or: нула целих два десета, etc.
0,6	0·6	шест десетих
0,01	0·01	један стоти
0,02	0·02	два стота
0,05	0·05	пет стотих
0,15	0·15	петнаест стотих

0,001 or	0·001	један хиљадити
0,003	0·003	три хиљадита
0,008	0·008	осам хиљадитих
0,018	0·018	осамнаест хиљадитих
0,112	0·112	сто дванаест хиљадитих
1,1	1·1	један цели и један десети
1,02	1·02	један цели и два стота
1,005	1·005	један цели и пет хиљадитих

Notes: (1) Decimal numerals are often shortly expressed this way:

0,1 нула један, or: нула кома (or: тачка) један
0,01 нула нула један, or: нула кома (or: тачка) нула један

(2) Decimal fractions are set off from whole numerals in Serbo-Croatian either by a decimal point, which is written above the line, or by a comma. A decimal point written on the line is used to divide thousands from hundreds, etc. and in dividing minutes from whole hours.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - ORDINAL NUMERALS

1 - Drill the formation and use of ordinal numerals by having the students read the numbers listed below as ordinal numerals using with each of them the nouns брод, кућа, писмо.

10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 30; 31; 32; 40; 43; 50; 54; 60; 65; 66; 70; 77; 80; 88; 90; 99; 100, 111; 212; 213; 214; 315; 416; 517; 618; 719; 820; 931; 1.000; 1.100; 1.000.000; 1.000.000.000.

2 - Drill the declension and use of ordinal numerals by asking the questions below. Point to the number which indicates the ordinal numeral that the student has to use in the answer:

1; 21; 32; 43; 54; 101; 122; 233; 234; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 30; 40; 50; 60; 70; 80; 90; 100; 200; 300; 400; 500; 600; 700; 800, 900; 2.006

(1) На којој страни те књиге је пишчева слика?
(2) Коју страну читате сада?
(3) На којој страни сте то нашли?
(4) До које стране сте дошли?
(5) Којој страни сте се приближили?
(6) Којом страном се завршава та књига?
(7) Који сте ви члан тог друштва по реду уписивања?
(8) После којег члана сте се ви уписали у то друштво?
(9) Пред којим чланом се ваш брат уписао у то друштво?
(10) Којег члана тог друштва познајете?
(11) О којем члану тог друштва вам је причао ваш брат?
(12) Који број ваших новина је донео чланак господина Н?
(13) У којем броју ваших новина је то писало?
(14) С којим бројем ваших новина почиње излажење те приче?
(15) Којем броју ваших новина су се читаоци нарочито радовали?
(16) Који број ваших новина сте особито брзо продали?
(17) Од којег броја ваших новина излази овај роман?
(18) Која је ово пловидба овог брода?
(19) На којој пловидби је оштећен овај брод?
(20) У току које пловидбе овог брода је умро један путник?
(21) Пред којом пловидбом је брод прегледан и оправљен?
(22) Коју пловидбу овог брода сматрате најопаснијом?
(23) Којој пловидби овог брода придајете особиту важност?

3 - Drill the expression of dates by asking the questions listed below. Point to the date that the student has to use in the answer whenever applicable.

(1) Кад сте дошли у ову школу?
(2) Кад ћете завршити ову школу?
(3) Кад сте ступили у војску?
(4) Кад је била Косовска битка? (28-VI -1389)
(5) Кад је Вилбур Рајт први пут летео авионом? (17-XII-1903)
(6) Кад се родио претседник Вилсон? (28-XII-1856)
(7) Кад је почео Први светски рат? (VII-1914)
(8) Кад је почео Други светски рат? (IX -1939)

4 - Have the students read the following dates found in the lower-left corner of various letters:

12-1-1945	6-7-1951
11-2-1946	5-8-1952
10-3-1947	4-9-1953
9-4-1948	3-10-1954
8-5-1949	2-11-1955
7-6-1950	1-12-1956

5 - Drill the reciprocal constructions by first asking one of the questions listed below and then pointing to one of the compound subjects that the student has to use in his answer.

(1) Ко кога мрзи? (Милован и Станко)
(Мара и Нада)
(Даница и Милорад)

(2) Ко се коме радује?
(3) Ко се кога боји?
(4) Ко се с ким шали?
(5) Ко о коме мисли?

B - FRACTIONAL NUMERALS

1 - Drill the formation and use of fractional numerals by having the students read the fractional numerals listed below using with them the nouns новац, шума, становништво.

$\frac{4}{2}$; $\frac{6}{2}$; $\frac{2}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{2}{5}$; $\frac{8}{9}$; $\frac{5}{10}$; $\frac{8}{20}$; $\frac{6}{30}$; $\frac{9}{40}$; $\frac{50}{100}$; $\frac{243}{1000}$

2 - Drill the expressing of combinations of whole and fractional numerals by having the students read the following numbers:

$1\frac{1}{3}$; $2\frac{1}{2}$; $3\frac{3}{4}$; $4\frac{4}{5}$; $5\frac{7}{8}$; $7\frac{2}{11}$; $8\frac{5}{10}$; $9\frac{6}{7}$

3 - Drill the use of fractional numerals by having the students complete the following addition and subtraction:

$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} =$ $\frac{2}{5} + \frac{4}{5} =$ $\frac{3}{11} + \frac{6}{11} =$ $\frac{30}{100} - \frac{18}{100} =$

$\frac{2}{3} - \frac{1}{3} =$ $\frac{5}{7} - \frac{2}{7} =$ $\frac{9}{15} - \frac{3}{15} =$ $\frac{55}{1000} - \frac{4}{1000}$

$\frac{4}{3} - \frac{1}{3} =$ $\frac{3}{8} + \frac{4}{8} =$ $\frac{8}{20} + \frac{2}{20} =$

$\frac{1}{4} + \frac{1}{2} =$ $\frac{1}{10} + \frac{4}{10} =$ $\frac{12}{30} + \frac{3}{30} =$

4 - Have the students read the following times of the day:

5.30	8.45	3.45
6.15	4.15	2.30

5 - Drill the expressing of decimal fractions by having the students read the following numbers:

0,3; 0,5; 0,4; 0,03; 0,07; 0,08; 0,11; 0,14; 0,21; 0,001; 0,004; 0,005; 0,012; 0,115; 1,05; 2,3; 3,04; 4,1; 1,002; 1,005

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

CIV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

На једном имању

Диксон није узалуд понео свој фотографски апарат. Већ је потрошио један цео и седам дванаестина другог филма снимајући разне пределе и предмете у Јагњилу. Разгледајући Милорадово имање, дошао је до потока који дели једну ливаду на две половине. Прешавши четврт километра дуж потока, дошао је до воденице коју је Милорад направио да не би морао да плаћа за млевење. Ускоро је, међутим, морао да је затвори, пошто је порез на њу бис висок. Тако су га власти приморале да меље жито у великом парном млину који сада припада задрузи. Од сваког џака брашна самлевеног у том млину, Милорад даје једну осмину. Није јефтиније ни вршење на државној вршалици. Али нема се куд!

Павловићеви ору њиве плугом у који запрежу коње или волове, а косе и жању врло простим алатом. Тракторе, косачице и друге пољопривредне машине имају само задруге и државна имања. Разуме се, краве се овде још музу рукама. Оне дају доста млека захваљујући доброј трави на ливади којом протиче поток. Шест десетина тог млека Павловићеви продају у Младеновцу, а од остатка праве сир и кајмак. На српском селу се још пеку погаче, које су нарочито укусне кад се једу врује с кајмаком.

Диксон је много научио приликом ове посете селу. Њему је најзад јасно да Југославија мора да увози више од једне трећине хране зато што њен сељак не ради у задрузи онако како би радио да је слободан.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Yugoslav barracks

The Yugoslav troops live in barracks. All new barracks are located outside of towns so the troops will have sufficient space for their various activities. The old barracks at the time of their construction were also outside of towns, but since then most towns have spread and those barracks are now within towns.

The Yugoslav barracks are smaller than American barracks. Their size depends on the size of the units which live in them, which can be from a company to a regiment.

Around the barracks is a fence which prevents entry by any means other than through the gate. This gate is guarded both

day and night. Near it is the guardhouse.

Since the barracks in which a regiment lives are the commonest, we shall talk about such barracks here.

The regimental headquarters are usually in a separate building.

Units are quartered by battalions. Offices of the battalion and company commanders are near their units.

Regimental warehouses and the dispensary are also in separate buildings.

Kitchens and mess halls are usually in the middle of the barracks area.

The regiment commander, as the highest ranking commander, is at the same time the barracks commander. He designates every day a duty officer. The duty officer together with the guard commander is responsible for the security and order in the barracks.

Every unit has its own duty officer or noncommissioned officer who is responsible for the security and order in his unit.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

На једном имању

Једна трећина земљишта на којем је Милорадова кућа је под виноградом и баштом за поврће. Две друге трећине заузимају штале и зграде за алат. С једне стране бунара је корито за појење стоке, а нешто даље с друге стране је једно велико дрво испод којег се налази дуги сто. За тим столом вечерава лети Павловићева породица. У хладу тог дрвета је г. Диксон једући погачу са кајмаком слушао Милорада који му је причао о Јагњилу.

Хиљаду девет стотина четрдесет девете године су власти приморале више од три четвртине сељака да ступе у задруге. Од оних који су остали ван задруге, једна половина не би била примљена у њу чак и да су хтели, јер су имали слабу земљу на стрмим планинским странама. Онима од њих, међутим, који су имали добру земљу у равници, одузеше њихове њиве и дадоше им лоше земљиште

у брдима. Тако је задрузи припало око осам десетина најбоље земље и четири петине свих пољопривредних машина - трактора, косачица, вршалица итд. Комунисти су се надали да ће на овај начин задруге производити боље и више и да ће сељаци ван задруга, будући без алата и добре земље, ускоро молити да буду примљени у задругу.

Догодило се, међутим, сасвим обрнуто; после прве, затим друге и треће жетве, показало се да задруга даје за тржиште само око четири десетине предратне производње. Храна је постајала све скупља. Хиљаду девет стотина педесет четврте и пете око пет седмина чланова задруга је добило натраг своју земљу. Држава, ипак, још није напустила идеју о задругама и стално тврди да је то најнапреднији начин производње.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Који део земљишта на којем се налази Милорадова кућа је под виноградом и баштом за поврће?
2. Шта заузима друге две трећине тог земљишта?
3. Шта се налази с једне стране бунара?
4. Где се налази једно велико дрво?
5. Шта се налази испод тог дрвета?
6. За шта тај сто служи Павловићевој породици?
7. Где је г. Диксон јео погачу с кајмаком?
8. Кога је он слушао једући погачу с кајмаком?
9. О чему је Милорад причао?
10. Шта се догодило у Јагњилу 1949 године?
11. Колико сељака су власти приморале да ступе у задругу?
12. Колико сељака је, дакле, остало ван задруге?
13. Да ли би сви од ових сељака били примљени у задругу да су они то хтели?
14. Колико од тих сељака не би било примљено у задругу чак да су и хтели?
15. Зашто?
16. Шта су власти урадиле с оним сељацима који нису хтели да ступе у задругу а имали су добре њиве?
17. Где и какво земљиште су им дали?
18. Колико је добре земље припало задрузи на тај начин?
19. Шта је још припало задрузи?
20. Колико пољопривредних машина је припало задрузи?
21. Набројте неке пољопривредне машине?
22. Чему су се надали комунисти?
23. Да ли се догодило то чему су се они надали?
24. Шта се показало после прве, затим друге и треће жетве?
25. Колико производа је давала задруга за тржиште?
26. Шта је због тога постајало све скупље?
27. Шта се догодило хиљаду девет стотина педесет четврте и пете године?

28. Колико сељака је још остало у задрузи?
29. Да ли је држава напустила идеју о задругама после тог неуспеха?
30. Шта она стално тврди?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

CIV
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson, Janko and Milorad started looking over Milorad's property.
2. Milorad has his property in two places.
3. The smaller part - about one fifth - is around the house.
4. The other four fifths - mostly fields and meadows - are pretty far away.
5. Milorad showed his guests the property around the house and the yard first.
6. In the yard there are various buildings (sheds for tools, stables, etc.).
7. In the middle of the yard there is a well with a trough beside it for watering cattle.
8. After that Milorad took them in his coach to the second part of his property.
9. There they spent the rest of the day.
10. Around noontime they sat in the shade of a tree and had lunch - "pogacha" with "kajmak".
11. Dickson learned many things during this excursion and took many snapshots.
12. It was harvest time, so he saw how the grain was reaped and the grass mown.
13. Since Milorad is not a member of the "people's cooperative", he does most of the work in the field with simple tools.
14. He plows with the plow, threshes grain with horses, grinds grain in a water mill, milks cows by hand, etc. (plow = plug)
15. Some of the "people's cooperatives" have a few modern agricultural machines, such as: tractors, mowers and threshers.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

2600-bùnār, m. - well

2601-čètvrīti, ord. num. - fourth

*2601-četvrtìna, f. - (one) fourth

*726-četrnaēstī, ord. num. - fourteenth

*270-dèsēti, ord. num. - tenth

*270-desetìna, f. - (one) tenth

*27-devetìna, f. - (one) ninth

*269-dvádesētī, ord. num. - twentieth

*269-dvadesetìna, f. - (one) twentieth

*695-dvánaēstī, ord. num. - twelfth

2602-fotògraf, m. - photographer

*2602-fotògrafski, adj. - photographic

2603-hiljàditi, ord. num. - (one) thousandth

2604-hlād, m. - shade, coolness

*302-jedànaesti, ord. num. - eleventh

2605-kàjmak, m. - kajmak (Serbian dairy product)

2606-kòrito, n. - trough

2607-kosàčica, f. - mowing machine

2608-kòsiti, v.t.ipfv. - to mow, to cut
pr.t: kȍsim;kȍse

*2608-pokòsiti, v.t.pfv. - to mow, to cut
pr.t: pòkosim;pòkosē

2609-milijàrditi, ord. num. - billionth

2610-miliòniti, ord. num. - millionth

2611-mlȅti, v.t.ipfv. - to grind
pr.t: mȅljēm;mȅljū

*2611-sàmleti, v.t.pfv. - to grind
pr.t: sàmēljēm;sàmēljū

2612-mlȉn, m. - mill
nom. pl: mlȉnovi

2613-mùsti, v.t.ipfv. - to milk
pr.t: múzem;múzu
a.p.p: mùzao,mùzla,mùzlo,
mùzli,mùzle,mùzla

*2613-pòmusti, v.t.pfv. - to milk
pr.t: pomúzem;pomúzu
a.p.p: pòmuzao,pòmuzla,pòmuzlo,
pòmuzli,pòmuzle,pòmuzla

2614-nàpredan, adj. m. - progressive
nàpredna, f.
nàpredno, n.

2615-njȉva, f. - field (cultivated)

2616-òrati, v.t.ipfv. - to plow
pr.t: ȍrem;ȍru

*2616-poòrati, v.t.pfv. (uzòrati) - to plow
pr.t: pòorem;pòoru

2617-ȍsmi, ord. num. - eighth

*2617-osmȉna, f. - (one) eighth

2618-pârni, adj. - steam, adj.

*307-petȉna, f. - (one) fifth

*645-pȅtnaesti, ord. num. - fifteenth

2619-pògača, f. - pogacha (kind of Serbian homemade bread)

2620-polòvina, f. - (one) half

*720-sedàmnaesti, ord. num. - seventeenth

2621-sêdmi, ord. num. - seventh

*2621-sedmìna, f.	- (one) seventh
2622-stȏti, ord. num.	- hundredth
*2591-šèsnaesti, ord. num.	- sixteenth
*317-šestìna, f.	- (one) sixth
*2623-štȁla, f.	- stable
2624-trȁktor, m.	- tractor
2625-tráva, f.	- grass
*724-trȋnaesti, ord. num.	- thirteenth
2626-vodènica, f.	- water mill
2627-vȓći, v.t.ipfv. pr.t: vȓšem;vȓhu a.p.p: vȓhao,vȓhla,vȓhlo, vȓhli,vȓhle,vȓhla	- to thresh
*2627-ovȓći, v.t.pfv. pr.t: ovȓšem;ovȓhu a.p.p: ovȓhao,ovȓhla,ovȓhlo, ovȓhli,ovȓhle,ovȓhla	- to thresh
2628-vȓšalica, f.	- threshing machine
2629-zȃdruga, f.	- collective farm
2630-žȅti, v.t.ipfv. pr.t: žȁnjēm;žȁnjū	- to harvest
*2630-pȍžeti, v.t.pfv. pr.t: pȍžanjēm;pȍžanjū	- to harvest
2631-žȅtva, f. gen. pl: žȅtvi	- harvest
2632-žȉto, n.	- grain

STO PETA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND FIFTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - DISTRIBUTIVE NUMERALS (See Par. 318)

Drill the distributive numerals first by making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on each statement. Give the pattern to the students.

PO + JEDAN = PO JEDAN
PO + DVA = PO DVA

(1) Vi učite svaki dan po jednu lekciju.
(2) Vojnici piju po dve šolje kafe uz doručak.
(3) U ovom hotelu se izdaju sobe po sto i po 200 dinara na dan.
(4) Jovan je kupio tri odela po 10.000 dinara svako.
(5) Ovaj seljak je prodao dvoje teladi po 3.000 dinara komad.
(6) Na ova vrata možete da ulazite po dva (dvoje).
(7) Lekar nas je pregledao jednog po jednog (jedno po jedno).

B - SINGULAR COLLECTIVE NUMERALS (See Par. 319A)

1 - Drill the formation of singular collective numerals and their use with collective numerals denoting plural of neuter animate nouns by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it. Give the pattern to the students.

DVOJE
OBOJE
TROJE
ČETVORO
ALL OTHERS: NEUTER GENDER ORDINAL NUMERAL + RO:
PETORO
ŠESTORO
ITD.

Dvoje dece se igra u dvorištu.
Koliko dece se igra u dvorištu?
Ko se igra u dvorištu?
Gde se igra dvoje dece?
Šta radi dvoje dece u dvorištu?

(1) U ovoj sobi spava dvoje (troje, četvoro, . .) dece.
(2) Na livadi pase dvoje (troje, četvoro, . .) teladi (jagnjadi, prasadi).
(3) Ja imam dvoje (troje, . .) braće (dece).
(4) Petar je kupio dvoje (troje, . .) jagnjadi (teladi, prasadi).

2 - Drill the use and declension of singular collective numerals when they refer to animate beings and things of mixed genders by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on each of them. Give the pattern to the students.

(1) Juče su stigli Marko i Mara.
Da li je juče stigao samo Marko? Ne. (oboje)
(2) Ja se sećam i Mare i Marka.
Da li se ja sećam samo Marka? Ne. (oboga)
(3) Ja pišem i Mari i Marku.
Da li ja pišem samo Marku? Ne. (oboma)
(4) Vi poznajete i Marka i Maru.
Poznajete li vi samo Maru? Ne. (oboje)
(5) Vi ste se dobro slagali i s Marom i s Markom.
Da li ste se vi slagali dobro samo s Markom? Ne. (s oboma)
(6) Na Petru i Jovanu su nova odela.
Da li je novo odelo samo na Petru? Ne. (na oboma)
(7) Koliko njih je došlo prekjuče? (njih dvoje, troje, .)
(8) Koga se vi sećate? (njih dvoga, troga, .)
(9) Kome vi pišete? (njima dvoma, troma, .)
(10) Koga ste našli kod kuće? (njih dvoje, troje, .)
(11) S kim se vi dopisujete? (njima dvoma, troma, .)
(12) O kome ste razgovarali? (njima dvoma, troma, .)

C - PLURAL COLLECTIVE NUMERALS (See Par. 319B)

Drill the formation, declension and use of plural collective numerals by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on each of them. Give the pattern to the students.

SINGULAR COLLECTIVE NUMERAL: DVOJE
PLURAL COLLECTIVE NUMERAL:

Masculine	Feminine	Neuter
DVOJ~~E~~ + I = DVOJI	DVOJ~~E~~ + E = DVOJE	DVOJ~~E~~ + A = DVOJA

Vašoj četi trebaju dvoja kola.
- Koliko kola treba vašoj četi?
- Šta treba vašoj četi?
- Da li vašoj četi trebaju petora kola?
- Čijoj četi trebaju dvoja kola?

(1) Nekad su ovakva kola vukli dvoji (troji, . .) konji.
(2) Mojem sinu trebaju dvoje (troje, . .) cipele.

37

(3) Otvorena su samo dvoja (troja, . .) vrata.
(4) Kola se polako kreću i pored dvojih (trojih, . .) volova.
(5) Ovo dete je došlo radi dvojih (trojih, . .) pantalona.
(6) Vi to ne možete prevesti bez dvojih (trojih, . .) kola.
(7) Ovaj gospodin je kupio dvoje (troje, . .) čizme.
(8) Dva (tri, . .) čoveka dišu na dvoja (troja, . .) pluća.
(9) Petar je dao na čišćenje dvoje (troje, . .) pantalone.
(10) Ovaj krojač radi dvojim (trojim, . .) makazama.
(11) Stražari stoje pred dvojim (trojim, . .) vratima.
(12) Ovaj mladić se ponosi svojim dvojim (trojim, . .) kolima.
(13) Ova devojka misli samo o svojim dvojim (trojim, . .) čarapama.
(14) Njegove ruke su zimi u dvojim (trojim, . .) rukavicama.
(15) Dva (tri, . .) jezika su u dvojim (trojim, . .) ustima.

D - MULTIPLICATIVE NUMERALS (See Par. 320)

1 - Drill the formation and use of multiplicative numerals consisting of a cardinal numeral + put in the proper case by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Jedan put (jedanput) se umire.
(2) Moja kuća je dva puta veća od vaše.
(3) Pre pet godina, vi ste bili tri puta mlađi od svojeg oca.
(4) Petar je pet puta pitao gde ste.
(5) Ja sam vam to objašnjavao bar deset puta.
(6) On sto puta priča istu šalu.
(7) Jovan je hiljadu puta bolji od svojeg brata.
(8) Njemu se sve mora kazati milion puta.

2 - Drill the multiplicative numerals which are formed by adding struk to the singular collective numerals by asking the questions listed below. Before beginning the drill explain briefly the formation of these numerals.

JEDNO + STRUK
DVO + STRUK
TRO + STRUK
STO + STRUK
ALL OTHERS: SINGULAR COLLECTIVE NUMERAL + STRUK
ČETVORO + STRUK = ČETVOROSTRUK
ITD.

(1) Kakav će biti ovaj jednostruki konac ako mu dodamo još jednu žicu?
(2) Koliko žica možemo da dobijemo od trostrukog konca?

(3) Kakvom koncu treba da dodamo jednu žicu da bismo dobili četvorostruki konac?
(4) Kakvim koncem šijemo kad upotrebljavamo deset žica?
(5) Koliko žica ima u desetorostrukom koncu?
(6) Kakvu platu dobije čovek koji na istom poslu zaraduje dva puta više od vas?
(7) Kakva nesreća se dogodi onom kome se razbole deca, izgori mu kuća, a on sam izgubi posao?

E - THE NUMERICAL NOUNS ENDING IN -ICA (See Par. 321)

Drill the formation, declension and use of numerical nouns ending in -ica by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

Singular collective numeral	Numerical noun ending in -ica
DVOJE ITD.	DVOJ~~E~~ + ICA = DVOJICA

Vas dvojica (trojica, . .) ste najpre došli.
- Ko je najpre došao?

(1) Njih dvojica (trojica, . .) su sve razumeli.
(2) Ja se sećam vas dvojice (trojice, . .).
(3) Svi su pisali nama dvojici (trojici, . .).
(4) Svi poznaju njih dvojicu (trojicu, . .).
(5) Niko nije razgovarao s nama dvojicom (trojicom, , ,).
(6) Svi govore o vama dvojici (trojici, . .).
(7) Došla su dvojica (trojica, . .) vojnika.
(8) Prošli smo pored dvojice (trojice, . .) vojnika.
(9) One devojke pišu dvojici (trojici, . .) vojnika.
(10) Sreo sam dvojicu (trojicu, . .) vojnika.
(11) Sinoć smo razgovarali s dvojicom (trojicom, . .) vojnika.
(12) Nove uniforme su na dvojici (trojici, . .) vojnika.
(13) Obojica (sva trojica, . .) su se naljutila na vas.
(14) Dobio sam pisma od obojice (sve trojice, . .).
(15) Čestitali smo obojici (svoj trojici, . .).
(16) Vi se ljutite na obojicu (svu trojicu, . .).
(17) Ona je pozvala na večeru obojicu (svu trojicu, . .).
(18) Ona je igrala s obojicom (sa svom trojicom, . .).
(19) Mi smo se brinuli o obojici (svoj trojici, . .).

F - APPROXIMATE NUMERALS (See Par. 322)

Drill the formation and use of approximate numerals by asking the questions listed below. Point to the number which indicates the approximate numeral that the student has to use in his answer.

DESET + AK = DESETAK
ITD.
BUT: STOTINAK

10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 30; 40; 50; 60; 70; 80; 90; 100

(1) Koliko neprijateljskih vojnika ste zarobili?
(2) Za koliko neprijateljskih vojnika ste žurili?
(3) Od koliko neprijateljskih vojnika ste oduzeli oružje?

DRUGI DEO
DIJALOG

Odmaranje trupa

1. Robert Dikson: Na koliko načina se odmaraju vaše trupe?

General Stanković: Naše trupe se mogu odmarati po fortifikaciskim objektima, po bivacima, po kantonmanima, po logorima i po kasarnama.

2. R D: Kad se trupe odmaraju po fortifikaciskim objektima?

G.S: Obično u ratu kad su blizu neprijatelja.

3. R D: A kako zovete ono odmaranje kad vojnici stanuju po dvojica, trojica ili šestorica pod šatorima?

G.S: To je bivakovanje. Po većim šatorima stanuje nekad i desetak, petnaestak i dvadesetak vojnika.

4. R D: Kad se kaže da trupe kantonuju?

G.S: Trupe kantonuju kad se odmaraju po naseljenim mestima, gde su neki vojnici pod šatorima, a neki po kućama i drugim zgradama.

5. R D: Kad se trupe odmaraju po logorima?

G.S: Kad god dozvoljava situacija. Ljudi tada stanuju po barakama ili kolibama. Borbena gotovost i udobnost su vrlo dobre u logoru.

6. R D: Koji način odmaranja se najviše upotrebljava?

SECOND PART
DIALOGUE

Quartering of troops

1. Robert Dickson: In how many ways are your troops quartered?

General Stankovich: Our troops can be quartered in fortifications, in bivouacs, in cantonments, in camps and in barracks.

2. R D: When are troops quartered in fortifications?

Gen S: Usually during war when they are close to the enemy.

3. R D: And what do you call that kind of quartering when soldiers lodge by twos, threes or sixes in tents?

Gen S: That's bivouac. In larger tents sometimes even about ten, fifteen and twenty soldiers lodge.

4. R D: When is it said that troops are in cantonment?

Gen S: Troops are in cantonment when they are quartered in inhabited localities, where some soldiers are in tents and some in houses and other buildings.

5. R D: When are troops quartered in camps?

Gen S: Whenever the situation permits it. The men then lodge in barracks or in huts. Combat readiness and comfort are very good in a camp.

6. R D: Which method of quartering is used most?

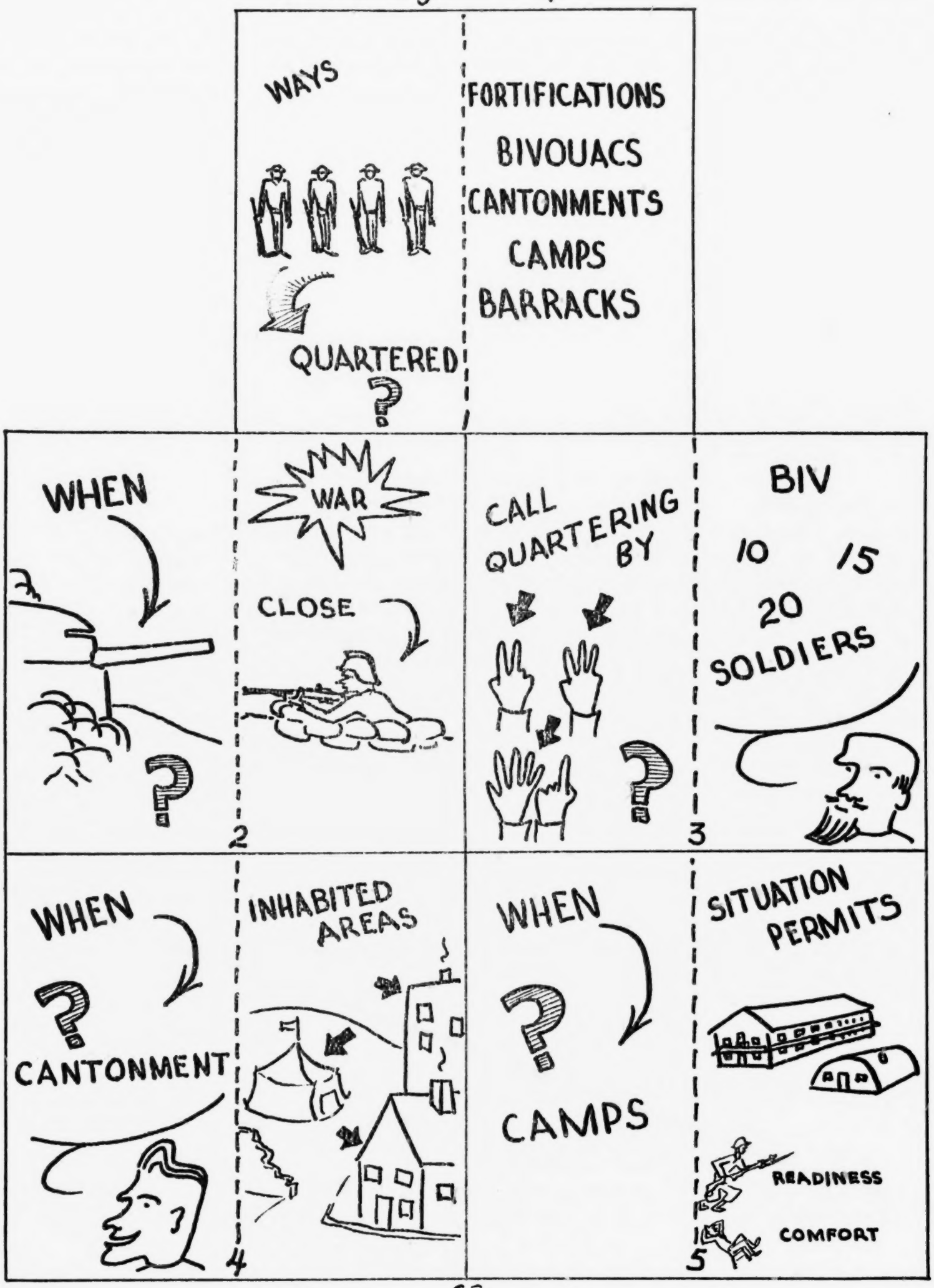
WAYS
QUARTERED
?
FORTIFICATIONS
BIVOUACS
CANTONMENTS
CAMPS
BARRACKS
WHEN
?
WAR
CLOSE
2
CALL
QUARTERING
BY
?
BIV
10
15
20
SOLDIERS
3
WHEN
?
CANTONMENT
INHABITED
AREAS
4
WHEN
?
CAMPS
SITUATION
PERMITS
READINESS
COMFORT
5

G.S: Za vreme rata i u manevrima, bivakovanje se upotrebljava tri do četiri puta više od drugih načina.

Gen S: During war and in maneuvers, bivouac is used three to four times more than any other methods.

7. R D: Kakvo treba da je mesto za bivak?

G.S: Bivački rejon je obično na oceditom zemljištu, zaštićenom od vetra, sa dovoljno vode i zaklonjenom od osmatranja iz vazduha.

7. R D: What should the site for a bivouac be like?

Gen S: The bivouac area is usually on drained ground, protected from the wind, with sufficient water and concealed from observation from the air.

8. R D: Gde se obično nalaze bivaci?

G.S: Obično na padini brda i u retkoj šumi?

8. R D: Where are bivouacs usually located?

Gen S: Usually on the slope of a hill and in a sparse woods.

9. R D: Čime se osigurava bivak?

G.S: Stražom za vreme mira, a pretstražom i jednom dežurnom jedinicom za vreme rata.

9. R D: By what is a bivouac secured?

Gen S: By the guard during peace and by an outpost and a picket guard during war.

10. R D: Šta je dežurna jedinica?

G.S: To je jedinica koja je uvek spremna za borbu. Ona je dopuna u sistemu obezbeđenja.

10. R D: What is a picket guard?

Gen S: That's a unit which is always ready for combat. It's a complement in the security system.

CV

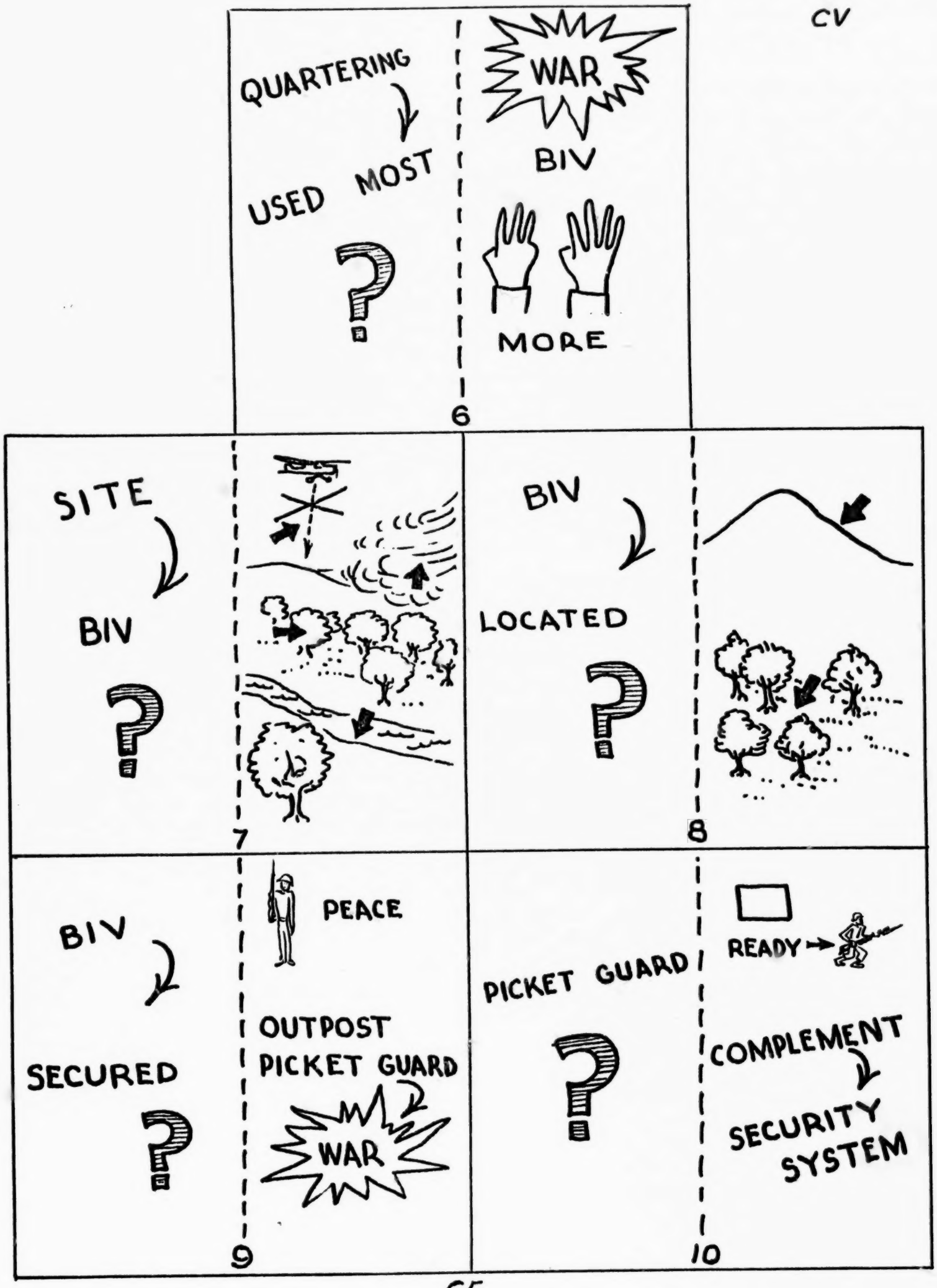
QUARTERING
USED MOST
WAR
BIV
MORE
6
SITE
BIV
7
BIV
LOCATED
8
BIV
SECURED
PEACE
OUTPOST
PICKET GUARD
WAR
9
PICKET GUARD
READY
COMPLEMENT
SECURITY SYSTEM
10

PAR. 318 - DISTRIBUTIVE NUMERALS

Distributive numerals are formed by placing по before various numerals. The meaning of по in English is "at the rate of", "so many at a time", "each" or "by".

(3) А како зовете оно одмарање кад војници станују по двојица, тројица или шесторица под шаторима?
Овај кројач прави обично по два одела на дан.
This tailor makes suits usually at the rate of two per day.
Може да се купи само по два пара ципела.
One is allowed to buy only two pairs of shoes at a time.
Ова одела коштају по сто долара свако.
These suits cost a hundred dollars each.
Улазите један по један.
Enter one by one.

PAR. 319 - COLLECTIVE NUMERALS

There are singular and plural collective numerals in Serbo-Croatian.

A - Singular collective numerals:

1 - Singular collective numerals, except for двоје "two", обоје "both", троје "three" and четворо "four", are formed by adding по to the neuter gender of ordinal numerals:

пето + по = петоро		једанаесто + по = једанаесторо	
шесто + по = шесторо		двадесето + по = двадесеторо	
седмо + по = седморо		шездесето + по = шездесеторо	
десето + по = десеторо		стото + по = стоторо	

2 - Singular collective numerals are declined as follows:

N:	двоје	троје	четворо	петоро
G:	двога	трога	четворга	петорга
D:	двома	трома	четворма	петорма
A:	двоје	троје	четворо	петоро
V:	двоје	троје	четворо	петоро
I:	двома	трома	четворма	петорма
L:	двома	трома	четворма	петорма

Except for the nominative, accusative and vocative and to some extent the dative, all other cases are seldom used. The genitive, instrumental and locative are usually replaced with the proper preposition + the basic form of the numeral.

3 - Singular collective numerals are used:

a - With collective nouns which are used as the plurals of some animate neuter nouns (usually those naming young people and animals). However, this is true only for numerals above четворо and up to that number, cardinal numerals два, три, четири are commoner than двоје, троје, четворо.

Петоро његове деце иде са мном у школу.
Five of his children go to school with me.
Шесторо беле јагњади пасе траву на ливади.
Six white lambs are grazing grass in the meadow.
Све седморо деце му је умрло.
All seven of his children died.

Notes: (1) Nouns and their modifiers as well as personal pronouns used with the basic form of these numerals are in the genitive case, otherwise they agree in case with the numeral.

(2) Adjectives modifying these numerals are in the neuter gender singular.

(3) The verb used with these numerals is usually singular and participles in compound tenses and predicate adjectives are neuter singular.

b - In referring to animate beings and things of mixed genders:

Синоћ су Диксон, Јанко и његова жена вечерали заједно. После вечере су све троје отишли у биоскоп.
Last night Dickson, Janko and his wife had supper together. After supper all three went to the movies.
Где су данас господин и госпођа Петровић? - Обоје су отишли у Сан Франциско.
Where are Mr. and Mrs. Petrovich today? - They both went to San Francisco.

Да ли је важније да учим граматику или речи?
- Обоје је подједнако важно.
Is it more important that I learn grammar or words? - Both are equally important.

Notes: (1) In referring to animate nouns the verb is usually plural; participles and predicate adjectives are masculine plural.

(2) When reference to things is made, the verb is usually singular; participles and predicate adjectives are neuter singular.

4 - By prefixing these numerals with на, adverbs meaning "in (so many) parts" are obtained:

Наљутио се и преломио сабљу надвоје.
He got angry and broke his sabre in two.

B - Plural collective numerals:

1 - Plural collective numerals have all three genders and they are formed, except for један, m., једна, f., једно, n., by dropping the final vowel of the singular collective numerals and adding the adjective plural endings to the remaining part.

Sing. coll. num: двоје, троје, четворо итд.

Plur. coll. num:	Masculine	Feminine	Neuter
	двој-и	двој-е	двој-а
	троj-и	троj-е	троj-а
	четвор-и	четвор-е	четвор-а
	итд.		

2 - These numerals are declined like adjectives.

	MASCULINE	FEMININE	NEUTER
N	двој - и	двој - е	двој - а
G	д в о ј - и х		
D	д в о ј - и м		
A	двој - е	двој - е	двој - а
V	двој - и	двој - е	двој - а
I	д в о ј - и м		
L	д в о ј - и м		

3 - These numerals are used:

a - With nouns which have only the plural:

Купио сам једне (двоје, троје, . .)маказе.
I bought a (two, three, . .) pair of scissors.
Потребна су ми двоја (троја, . .) кола.
I need two (three, . .) wagons.

b - With the plural of nouns which have a singular, but the plural of which means a natural whole (a pair; a complete group):

Ни двоји коњи не би могли да повуку ова кола.
Not even two teams of horses would be able to pull this wagon.
Ја имам само једне ципеле.
I have only one pair of shoes.

PAR. 320 - MULTIPLICATIVE NUMERALS

Multiplicative numerals in Serbo-Croatian are formed:

A - From cardinal numerals + пут in the proper case:

један пут	- once, one time
два пута	- twice
три пута	- thrice, three times
четири пута	- four times
пет пута	- five times
итд.	etc.

(6) За време рата и у маневрима биваковање се употребљава три до четири пута више од других начина.

Note: Један пут, два пута and три пута are also used in the forms једанпут, двапут, трипут respectively.

B - By suffixing a special class of collective numerals (see Par. 319A above) with струк, except for једноструk "single", двоструk "double", "twofold", троструk "triple", "threefold" and стоструk "hundredfold".

четворо	+ струк = четвороструk	-	quadruple, four-fold
петоро	+ струк = петороструk	-	fivefold
десеторо	+ струк = десетороструk	-	tenfold
итд.			etc.

These multiplicative numerals are actually adjectives and follow the rules for adjectives. The forms in the neuter gender are often used adverbially.

Биће боље ако то ушијеш двоструким концем.
It will be better if you stitch that with the double thread.

PAR. 321 - THE NUMERICAL NOUNS ENDING IN -ИЦА

By dropping the final vowel of the singular collective numerals and by adding -ица to the remaining part, we form numerical nouns which are used instead of cardinal numerals to express the exact number of male persons.

Singular collective numeral	Numerical noun ending in -ица
двоје	двој + ица = двојица
обоје	обој + ица = обојица
троје	трој + ица = тројица
четворо	четвор + ица = четворица
	итд.

These numerals are declined like жена.

Nouns used with these numerals are always in the genitive plural.

Personal pronouns used with these numerals can stay either in the genitive plural or in the same case as the numeral.

Adjectives and adjectival pronouns modifying these numerals are feminine singular and they agree with the numeral in case.

The verb is always plural and the participles in compound tenses, as well as predicate adjectives, are usually feminine singular but sometimes also masculine plural.

(3) А како зовете оно одмарање кад војници станују по двојица, тројица или шесторица под шаторима?
Сва тројица његових синова су у војсци.
All three of his sons are in the Army.
Сва петорица његових синова су се вратила (or: вратили) из војске.
All five of his sons returned from the Army.
Он је рекао то нама двојици.
He said that to the two of us.
Ја могу да кажем шта мислим само пред вас (or: вама) двојицом.
I can tell what I think only in front of the two of you.

Note: Relative pronouns whose antecedent is one of these numerals are usually masculine plural:

Које собе сте дали оној тројици који су стигли малочас?
Which rooms did you give to those three men who arrived a while ago?

PAR. 322 - APPROXIMATE NUMERALS

By adding ак to the cardinal numerals 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 and 90, numerals meaning "about ten, eleven, . . " are formed:

(3) По већим шаторима станују некад и десетак, петнаестак и двадесетак војника.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - DISTRIBUTIVE NUMERALS

Drill the distributive numerals first by making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on each statement.

(1) Моја браћа имају по једно дете.
(2) Ови капути имају по два џепа.
(3) Ја поједем по три парчета хлеба за ручак.
(4) Ученици су долазили у групама по пет.
(5) Ви пушите по двадесет цигарета на дан.
(6) Ја сам платио ове књиге по двеста динара сваку (комад).
(7) Можете да улазите два по два.

B - SINGULAR COLLECTIVE NUMERALS

1 - Drill the use of singular collective numerals with collective nouns denoting the plural of neuter animate nouns first by making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Прекјуче ми се изгубило двоје (троје,...) јагњади (прасади, ждребади).
(2) Милану се јуче родило двоје (троје,...) деце.
(3) Ја ћу прекосутра нахранити двоје (троје,...) сиромашне деце.
(4) Они ће испећи двоје (троје,...) јагњади (прасади, телади).

2 - Drill the use of singular collective numerals when they refer to animate beings and things of mixed genders by having the students answer the questions listed below using the proper form of these numerals.

(1)	Да ли вам недостаје храна или оружје?	(обоје)
(2)	Да ли сте добили вести од брата и од сестре?	
(3)	Да ли сте писали само ујаку или и стрини?	
(4)	Да ли су вам оставили радњу кад су вам национализовали земљу?	
(5)	Да ли сте се санкали само са Петром или и с Милицом?	
(6)	Да ли сте путовали лађом или авионом?	
(7)	Колико вас је забележило његове речи?	(2)
(8)	Од колико њих сте чули то?	(3)
(9)	Коме су они сметали?	(4)

(10) Коме су вас препоручили? (5)
(11) Кога сте удаљили са положаја? (6)
(12) Колико деце је свештеник прекрстио тог дана? (7)
(13) С ким је он орао, косио и жео? (12)
(14) На коме сте приметили да је огладнео? (20)

C - PLURAL COLLECTIVE NUMERALS

Drill plural collective numerals by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Сељачка кола често вуку двоји (троји,...) волови.
(2) Мирку требају двоје (троје,...) ципеле.
(3) Нас су превозила двоја (троја,...) кола.
(4) Милорад запреже двоје (троје,...) коње.
(5) Јован је купио двоје (троје) рукавице (чарапе, гаће).
(6) Људи су изашли на двоја (троја,...) врата.
(7) Наши гости су се довезли на двојим (тројим,...) колима.
(8) Милорад оре двојим (тројим,...) коњима (воловима).
(9) Човек не може одједном сећи двојим (тројим,...) маказама.
(10) Деца су нас чекала пред двојим (тројим,...) вратима.
(11) Петар је купио двоје (троје,...) панталоне.

D - MULTIPLICATIVE NUMERALS

1 - Drill multiplicative numerals consisting of a cardinal numeral + пут in the proper case by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Ја сам вам ово већ једанпут (један пут) објаснио.
(2) Ви сте два пута млађи од својег стрица.
(3) Јован зарађује три пута више него ви.
(4) Петрово одело је неколико пута скупље од мојег.
(5) Ти састанци се држе шест пута годишње.
(6) Ви сте то чули већ сто пута.
(7) Она је хиљаду пута паметнија од њега.
(8) Он ме је питао о томе више пута.

2 - Drill multiplicative numerals which consist of singular collective numerals + струк by asking the questions listed below.

(1) Какав је овај конац? (1)
(2) Какав ће он бити ако му додамо још једну жицу?
(3) Каквим концем је сашивено ваше одело? (1)
(4) Каквом концу треба да додамо две жице да бисмо добили осмоструки конац?
(5) На каквој плати он живи?
(6) Какво је стакло на овом прозору?

E - THE NUMERICAL NOUNS ENDING IN - ИЦА

Drill the use of numerical nouns ending in -ица by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Вас двојица (тројица,...) учите заједно.
(2) Било би нам тешко без њих двојице (тројице,...).
(3) Вама двојици (тројици,...) све смета.
(4) Њих двојицу (тројицу,...) сви поштују.
(5) Они су биваковали с нама двојицом (тројицом,...).
(6) Ми смо седели према њима двојици (тројици,...).
(7) Двојица (тројица,...) чиновника су забележила све што смо говорили.
(8) Деца су се заклонила за двојицу (тројицу,...) младића.
(9) Миланово причање је сметало двојици (тројици,...).
(10) Берберин је потшишао двојицу (тројицу,...) дечака.
(11) Ученици су се одушевили двојицом (тројицом,...) наставника.
(12) Петар је добио столицу према двојици (тројици,...) свештеника.
(13) Обојица (сва тројица,...) су се касније покајала.
(14) Ми смо се удаљили од обојице (све тројице,...).
(15) Ви сте се смејали обојици (свој тројици,...).
(16) Она се не може удати за обојицу (сву тројицу,...).
(17) Она се одушевила обојицом (свом тројицом,...).
(18) Исте униформе су биле на обојици (свој тројици,...).

F - APPROXIMATE NUMERALS

Drill the approximate numerals by asking the questions listed below. Point to the number which indicates the approximate numeral that the student has to use in his answer.

10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 30; 40; 50; 60; 70; 80; 90; 100

(1) Колико вас је синоћ било у граду?
(2) После колико километара ћемо бити у граду?
(3) Под колико мостова сте нашли мине?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Одмарање трупа

Трупе могу да се одмарају на пет начина: по касарнама, по логорима, по кантонманима, по бивацима и по фортификациским објектима. Од свих тих начина трупе се највише вежбају у бивакованju. Ово се чини стога што за време рата трупе највише користе биваковање.

Биваковање даје трупи добре услове за борбену готовост, што је у рату најважније. При биваковању су услови удобности бољи или гори што зависи од ситуације и од бивачног рејона.

Бивачни рејон је простор на коме је бивак једне јединице. Избор рејона је важан посао и њега врши старешина јединице која бивакује.

Најбоља места за бивак су ретке шуме на падинама брда где је земљиште оцедито и заклоњено од ветра. У близини бивака треба да буде нека река ради воде која је потребна људству и стоци.

Обезбеђење бивака се врши помоћу претстраже и страже а за допуну обезбеђења одређује се и једна дежурна јединица. Ова јединица је под оружјем и увек спремна за борбу.

Претстража је на погодном положају и обезбеђује трупе док се одмарају.

Стража је око бивака и у биваку и она обезбеђује ред у њему.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

In the garden of Miss Stankovich

The day before yesterday Dickson went to see Miss Danica Stankovich, because he wanted her to show him her garden, orchard and vegetable garden as she promised him last year when he came from America. He did not find her at home because she was visiting her uncle in a village. Janko told him that she would be back in two days. Two days later Dickson went there again.

Miss Stankovich was very happy to fulfill her promise. She took Dickson first to the garden. There she showed him various flowers - carnations, roses, violets, tulips, hyacinths, sweet basil, etc. No Serbian home is without sweet basil,be-

cause it is used for religious rites either fresh or dry. From the garden they went to the orchard. There Dickson saw various fruit trees: cherries, apples, pears, quinces, etc. Since he had not seen a quince tree before, he thought that they did not grow in America. He was wrong, because Miss Stankovich's brother who lives in Chicago wrote to her the year before the last that he had bought them somewhere in America while he was vacationing, but she had forgotten where. Quinces ripen late in the fall. They are eaten either baked, boiled or in some dish and they are very tasty. Finally, they went to the vegetable garden. Though Dickson is not too fond of vegetables like many other men, he was glad to learn the Serbo-Croatian names for various kinds of vegetables. He had taken with him a notebook and wrote (down) into it all the names not only of vegetables but also the names of flowers and fruit.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Одмарање југословенских трупа

За време мира и за време рата трупе се морају одмарати да би сачувале снагу. За време одмарања важна су два принципа: принцип борбене готовости и принцип удобности.

Принцип борбене готовости захтева да трупа буде увек спремна да за најкраће време ступи у борбу.

Принцип удобности захтева да трупа има што боље услове за одмор.

Од ситуације зависи који ће се принцип више поштовати за време одмарања трупа.

С обзиром на ова два основна принципа, југословенске трупе употребљавају следеће начине одмарања:

1. Одмарање у фортификациским објектима примењује се кад су трупе близу непријатеља. Код овог начина одмарања борбена готовост је највећа, а удобност најмања.

2. Биваковање је одмарање трупа под шаторима или без њих под отвореним небом. Борбена готовост је код овог начина одмарања трупа добра, али је удобност мала.

3. Кантоновање је када се трупе одмарају по насељеним местима где војници станују по зградама и шаторима.

4. Логоровање је кад се трупе одмарају у логорима по колибама и баракама. Борбена готовост и удобност су у логору врло добре.

5. Одмарање по касарнама. Тада је удобност најбоља а борбена готовост најгора. Овај начин одмарања је могућ за време мира и кад су трупе далеко од непријатеља.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Кад се трупе одмарају?
2. Зашто се трупе одмарају?
3. Који су принципи важни при одређивању начина одмарања?
4. Шта захтева принцип борбене готовости?
5. Шта захтева принцип удобности?
6. Од чега зависи који ће се принцип више поштовати?
7. Које начине одмарања употребљавају југословенске трупе?
8. Шта је одмарање у фортификациским објектима?
9. Кад се употребљава одмарање у фортификациским објектима?
10. Каква је борбена готовост при одмарању у фортификациским објектима?
11. Каква је удобност при одмарању у фортификациским објектима?
12. Шта је биваковање?
13. Каква је борбена готовост а каква удобност код биваковања?
14. Шта је кантоновање?
15. Шта је логоровање?
16. Какве су борбена готовост и удобност у логору?
17. Шта је одмарање по касарнама?
18. Каква је борбена готовост трупа које се одмарају у касарни?
19. Каква је удобност у касарни?
20. Када се трупе одмарају по касарнама?
21. Да ли сте се ви одмарали у биваку?
22. Како се зове одмарање трупа у рововима?
23. Како се зове одмарање трупа под шаторима или под отвореним небом?
24. Како се зове одмарање трупа по кућама у једном насељеном месту?
25. Како се зове одмарање трупа по баракама или колибама?
26. Да ли је Пресидио логор или касарна?
27. Има ли Форт Орд касарне?
28. Да ли је удобност већа у логору или у касарни?
29. Да ли је борбена готовост већа у логору или у касарни?

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Yugoslavs have five ways of quartering (or as they say resting) their troops.
2. Their troops can be quartered in barracks, camps, cantonments, bivouacs and fortifications.
3. The choice of the way of quartering troops depends upon two principles.
4. The first is the principle of combat readiness and the second the principle of comfort.
5. The situation determines which of the two principles is to be observed.
6. Every commander always gives to his troops as much comfort as possible in order to preserve their strength.
7. Camping is when troops live in huts and other temporary buildings.
8. Cantonment is when troops live in inhabited localities.
9. Bivouacing is when troops live in tents or under the open sky.
10. The tents are of various size. In the smaller ones the soldiers live by two or by four and in the larger ones about fifteen, twenty and even more of them.
11. Whenever possible the bivouac area must be chosen on a well drained terrain with sparse woods so that it will be protected from air observation.
12. Such places are found on slopes of the hills.
13. A bivouac is secured by an outpost.
14. Since the troops often bivouac during the war, they must be trained in that in peace time.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2633-bìvāk, m. nom. pl: biváci	- bivouac
*2633-bìvāčkī, adj.	- bivouac, adj.
2634-bivakòvati, v.i.ipfv. pr.t: bivàkujem;bivàkuju	- to bivouac
*1532 & *2641-bòrbenā gòtovōst, f.	- combat readiness
2635-četvòrica, f.	- four (men)
2636-čȅtvoro, n. coll. num.	- four
*2636-čȅtvori, m. coll. num. čȅtvore, f. čȅtvora, n.	- four
*270-desétak, num.	- (just) about ten
*696-devedesétak, num	- (just) about ninety
2637-dȍpuna, f.	- complement, supplement
*269-dvadesétak, num.	- (just) about twenty
2638-dvȍje, n. coll. num.	- two
*2638-dvȍji, m. coll. num. dvȍje, f. dvȍja, n.	- two
2639-dvòjica, f.	- two (men)
2640-dvòstruk, num.	- twofold, double
2641-gòtovōst, f. gen. sing: gòtovōsti	- readiness
2642-ìzbor, m.	- selection, choice; election
2643-jednòstruk, num.	- single
2644-kantònman, m.	- cantonment

2645-kàntonovati, v.i.ipfv. pr.t: kàntonujem;kàntonuju	- to canton
2646-kòliba, f.	- hut
2647-ljùdstvo, n.	- men, personnel
2648-mògūć, adj.	- possible
*2585-nàsēljēn, adj.	- inhabited, settled
*351 & *2585-nàsēljēnō mèsto, n.	- settlement, inhabited locality
2649-òcedit, adj.	- drained; sloping
*423-odmòriti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òdmorim;òdmore	- to quarter; (to be quartered) (mil)
*423-odmárati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: òdmaram;odmáraju	- to quarter; (to be quartered) (mil)
2650-osmòtriti, v.t.pfv. pr.t: òsmotrim;òsmotre	- to observe
*2650-osmátrati, v.t.ipfv. pr.t: òsmātrām;osmátrajū	- to observe
2651-pȁdina, f.	- declivity, slope
2652-petòrica, f.	- five (men)
2653-pȅtoro, n. coll. num.	- five
*2653-pȅtori, m. coll. num. pȅtore, f. pȅtora, n.	- five
2654-pȍštovati, v.t.ipfv. pr.t: pȍštujem;pȍštuju	- to observe (a rule, etc.); to respect
2655-prȅtstraža, f.	- general outpost, outpost
2656-prìncip, m.	- principle
*338-rédak, adj. m. rétka, f. rétko, n.	- sparse

2657-rèjon, m.	- area; ward (of city)
2658-snága, f.	- force, strength
*2588-sedamdesétak, num.	- (just) about seventy
2659-stotínak, num.	- (just) about a hundred
2660-šȁtor, m.	- tent
2661-šestòrica, f.	- six (men)
*291-šezdesétak, num.	- (just) about sixty
*723-tridesétak, num.	- (just) about thirty
*2417-trȍji, m. coll. num. trȍje, f. trȍja, n.	- three
2662-tròjica, f.	- three (men)
2663-tròstruk, num.	- threefold, triple
2664-zaklòniti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: zàklonim;zàklonē	- to conceal, to cover, to shelter; (to cover oneself, to hide)
*2664-zàklanjati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: zàklānjām;zàklanjajū	- to conceal, to cover, to shelter; (to cover oneself, to hide)

STO ŠESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND SIXTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - SUBJECT AND PREDICATE (See Par. 323)

1 - Make one of the statements listed below and then conduct a short drill on it in order to review the expressing of the subject and predicate.

(1) Jovan je bolestan.
(2) Petar je bio otsutan.
(3) Prozori su otvoreni.
(4) Beležnice su na stolovima.
(5) Vi ste mlađi od mene.
(6) On je van sebe.
(7) Neko kuca na vrata.
(9) Bolesni odlaze k lekaru.
(10) Sit gladnu ne veruje.
(11) Mlađi treba da poštuju starije.
(12) Mrtvi su rđavi svedoci.
(13) Osamnaest se deli sa (na) tri bez ostatka.
(14) Trinaest donosi nesreću.
(15) Jedna četvrtina je isto što i pet dvadesetina.
(16) Deset ima samo jednu nulu.
(17) Bolje je umeti nego imati.
(18) Važnije je hteti nego moći.
(19) Vrđati nije samo ružno, nego i opasno.
(20) "Jaoj!" izražava bol.
(21) "Oče naš" je molitva.
(22) "Ruka ruku mije" je poslovica.

2 - Drill the sentences without a subject by having the students answer the questions listed below:

(1) Da li se oblači pošto kiša padne?
(2) Kad se vedri?
(3) Da li se izjutra smrkava?
(4) Kad sviće?
(5) Kad grmi?
(6) Da li seva kad je vedro?
(7) Kad je mračno?
(8) Kad je svetlo?
(9) Kad je vedro?
(10) Kad je oblačno?
(11) Kad je hladno?
(12) Kad je toplo (vruće)?

3 - Drill the sentences without a grammatical but with a logical subject by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Mojem ocu je lakše.
(2) Petra sve interesuje.
(3) Mene boli glava.
(4) Maru je strah da izađe napolje.
(5) U svetu još ima zlih ljudi.
(6) Drago mi je.
(7) Milo mi je.

B - APPOSITIONS (See Par. 324)

1 - Drill the appositions which agree with the noun that they explain in gender, number and case by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Gospođica Danica Stanković, sestra našeg prijatelja Janka, verena je za gospodina Branka Perića.
(2) Gospodin Dikson, američki trgovački agent u Beogradu, govori vrlo dobro srpskohrvatski.
(3) Milutin poznaje gospođicu Perić, ćerku majora Perića.
(4) G. Dikson je posetio Milorada, Jankovog rođaka koji živi na selu.

2 - Drill the appositions which agree with the noun that they explain in case but not necessarily in number and gender by making one of the statements listed below and then conducting a short drill on it.

(1) Petar je vrlo zadovoljan majčinim poklonom, jednom knjigom koju je odavno želeo da ima.
(2) Karlovci, mali grad u Sremu, igrali su važnu ulogu u srpskoj istoriji.
(3) G. Dikson je bio na pretstavi "Koštane", jednog komada od Bore Stankovića.
(4) Sjedinjene Američke Države, najjača slobodna zemlja na svetu, pomažu mnoge slabije razvijene zemlje.

C - AGREEMENT OF SUBJECT AND VERB (See Par. 325)

Drill the agreement of subject and verb by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it:

1 - <u>Simple subject</u>:

(1) Ovaj nameštaj pripada državi.
(2) Ovi stolovi služe za pisanje.
(3) Organizacija ujedinjenih naroda ima svoju zastavu.
(4) Zime su u Kaliforniji vrlo blage.
(5) Njihov otac je još živ.
(6) Njena majka je odavno umrla.

(7) Njihovi roditelji ne odobravaju ono što oni rade.
(8) Oni su nas sve razočarali.

2 - Compound subject all the members of which belong to the same grammatical person:

(1) Srbi, Hrvati i Slovenci žive u Jugoslaviji.
(2) Seoska kola vuku konji i volovi.
(3) Petar i Jovan uče dobro.
(4) Milan i Marko su bili na igranci.
(5) Nastavnici i učenici idu na izlet.
(6) Domaćini i gosti nazdravljaju jedni drugima.

3 - Compound subject with verb forms which do not show gender:

(1) Ti i ja živimo u Kaliforniji.
(2) Ona i ja se poznajemo.
(3) Vi i ja ne možemo da se složimo.
(4) Oni i ja ćemo vam pomoći.
(5) Ti i ona ćete nas videti pre odlaska.
(6) Vi i on treba da se javite nastavniku.
(7) Milan i Mara će otputovati sutra.
(8) Vi i on stalno zadocnjavate.
(9) Vi i oni pušite mnogo.
(10) Vi i mi stanujemo u istoj kući.
(11) Mi i oni želimo da vam pomognemo.
(12) Marko i Milan se tuku.
(13) Miloš i Mara šetaju u bašti.
(14) Ni moj otac ni moja majka ne vole da se voze automobilom.
(15) On i ja radimo u istoj fabrici.
(16) Ti i mi dugujemo mnogo svojim roditeljima.

4 - Compound subject with verb forms which show the gender or are completed in meaning by predicate adjectives:

(1) Stevan i Stanko su dugo bili bolesni.
(2) Kaput i šešir su visili o čiviluku.
(3) Jedno ždrebe i jedno tele su pasli na livadi.
(4) I more i nebo su bili plavi.
(5) Ded, baba i unuče su posmatrali utakmicu.
(6) Nedostajali su nam papir, olovka i pero.
(7) Njegova majka i sestra su došle juče.
(8) Moj otac, moja majka i moje dete su otputovali juče.
(9) Njen muž i ćerka su se sinoć vratili iz Njujorka.
(10) Njena haljina i šešir su plavi.
(11) Njihov ded i baba su vrlo stari.
(12) Njen sin i ćerka su se juče razboleli.

5 - Inverted word order:

(1) Posetićeš ga ti i tvoj otac.
(2) Zatim je počela jaka kiša i vetar.
(3) Svaki dan vas je tamo video Petar i još neki ljudi.
(4) Ja sam bio prisutan kad je ušla ta žena i njeno dete.

DRUGI DEO
DIJALOG

Kretanje trupa

1. Robert Dikson: Koja je ono jedinica što maršuje ulicom?

General Stanković: Ono je Drugi bataljon Prvog pešadiskog puka, a pozadi njega je Treća baterija Petog artiljeriskog puka.

2. R D: Ovde ima mnogo pešadiskih jedinica. Kojoj diviziji pripadaju?

G.S: One pripadaju Petoj pešadiskoj diviziji.

3. R D: Izgleda mi da sve vaše jedinice maršuju vrlo mnogo.

G.S: Da. Marševanje, ta važna vrsta kretanja, izvodi se vrlo često.

4. R D: Šta je marševanje?

G.S: To je kretanje trupa sa obezbeđenjem od neprijateljskog dejstva sa zemlje i iz vazduha.

5. R D: Šta je evolucioniranje?

G.S: To je kretanje u dometu neprijateljske vatre.

6. R D: Imate li još neku vrstu kretanja?

G.S: Da. Prevoženje trupa železnicom, automobilima, brodovima, avionima itd.

7. R D: Da li je to sve?

G.S: Ne. Imamo još kombinovano kretanje. To je kad jedinice koriste svoja i druga saobraćajna sredstva.

SECOND PART CVI
DIALOGUE

Troop movement

1. Robert Dickson: What's that unit marching on the street?

General Stankovich: That is the 2nd Battalion, First Infantry Regiment and behind it is the Third Battery, Fifth Artillery Regiment.

2. R D: There are many infantry units here. To which division do they belong?

Gen S: They belong to the Fifth Infantry Division.

3. R D: It seems to me that all your units march very much.

Gen S: Yes. Marching, that important kind of movement, is performed very often.

4. R D: What is marching?

Gen S: That's the movement of troops secured from enemy action from the ground and from the air.

5. R D: What is evolution?

Gen S: That is movement within range of enemy fire.

6. R D: Do you have any other kind of movement?

Gen S: Yes. The transportation of troops by railroads, by automobiles, by ships, airplanes, etc.

7. R D: Is that all?

Gen S: No. We still have the combined movement. That's when the units use their own and other means of transportation.

Kretanje trupa

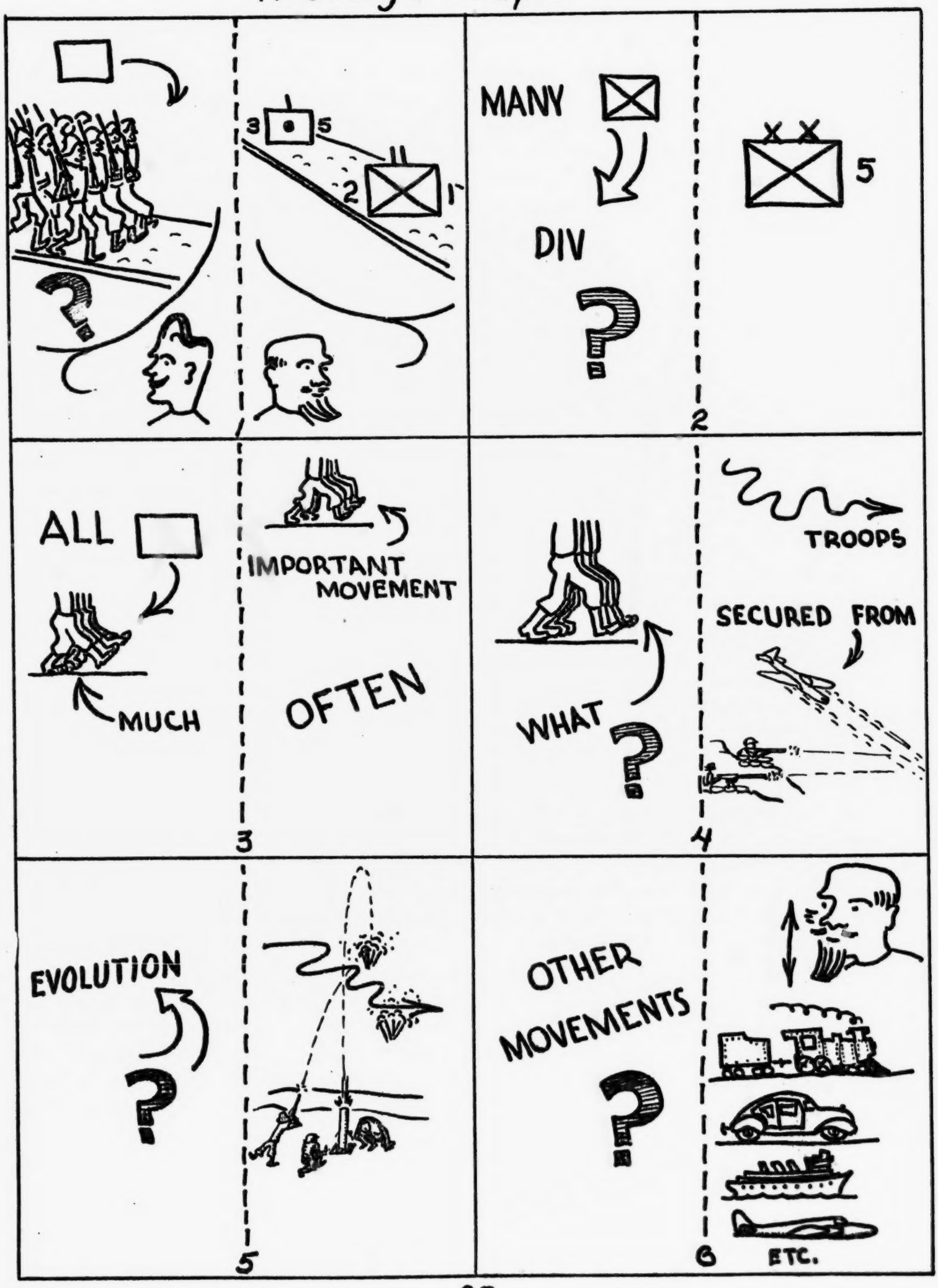

8. R D: Kako se to radi?

G.S: Jedan deo trupa se prevozi, a ostatak se kreće trupnim sredstvima.

8. R D: How is that done?

Gen S: One part of the troops is transported and the remainder moves by troop means.

9. R D: Kako se dele marševi?

G.S: Oni se dele na dnevne i noćne; na nastupne, otstupne i bočne, i najzad na obične i usiljene.

9. R D: How are the marches divided?

Gen S: They are divided into day and night marches; approach marches, retrograde movements, flank marches and finally into normal and forced marches.

10. R D: Tako je i u američkoj vojsci. Kako se deli jedna marševska kolona?

G.S: Na ešelone. Veličina ešelona zavisi od veličine jedinice.

10. R D: So it is in the American army, too. How is a marching column divided?

Gen S: Into echelons. The size of an echelon depends on the size of the unit.

11. R D: Kako se zovu oni delovi koji osiguravaju kolonu za vreme kretanja?

G.S: U nastupnom maršu prethodnica; u otstupnom zaštitnica; a u bočnom pobočnica.

11. R D: What are the names of those parts which secure the column during the movement?

Gen S: In an advance march that is the advance guard; in a retrograde movement the rear guard; and in a flank movement the flank guard.

12. R D: Čujete li kako grmi? Mislite li da će biti kiše?

G.S: Ne vidite li kako se smrklo? Biće kiše - i to uskoro. Hajdemo kući.

12. R D: Do you hear how it is thundering? Do you think it's going to rain?

Gen S: Don't you see how it has darkened? It's going to rain - and very soon. Let's go home.

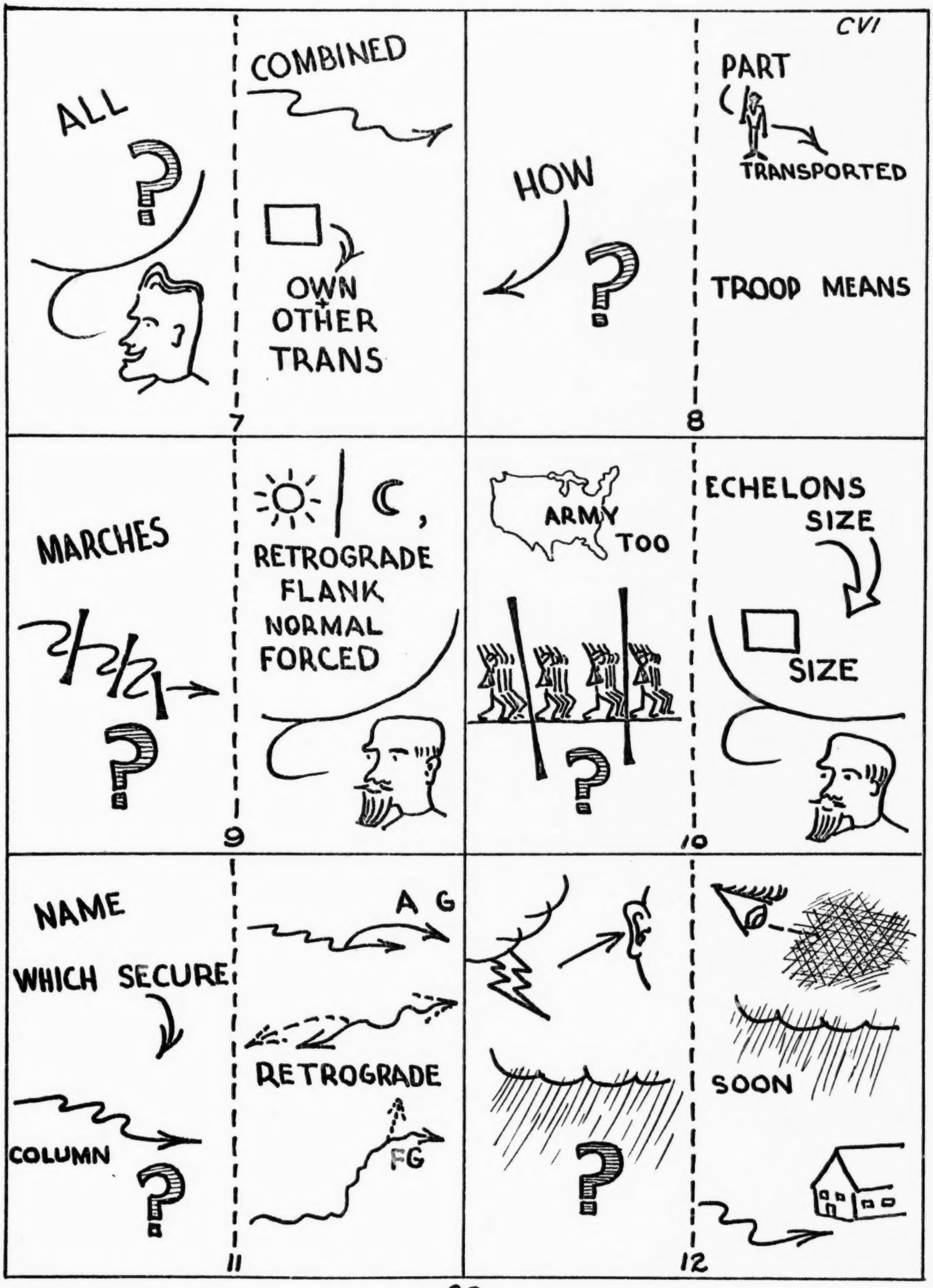
CVI
ALL
COMBINED
OWN + OTHER TRANS
7
HOW
PART
TRANSPORTED
TROOP MEANS
8
MARCHES
RETROGRADE
FLANK
NORMAL
FORCED
9
ARMY TOO
ECHELONS SIZE
SIZE
10
NAME
WHICH SECURE
COLUMN
A G
RETROGRADE
FG
11
SOON
12

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

PAR. 323 - SUBJECT AND PREDICATE

A - A sentence is usually made of two parts, subject and predicate.

(10) Величина ешелона зависи од величине јединице.
(2) Оне припадају Петој пешадиској дивизији.
Болесни иду лекару.
The sick ones go to the doctor.
Десет је мање од двадесет.
Ten is less than twenty.
Читати је корисно.
Reading is useful.
"Јао!" изражава бол.
"Ow!" expresses pain.
"Рука руку пере" народна је пословица.
"The hand washes the hand" is a national proverb.

The subject is most often expressed by a noun (Величина), or a personal pronoun (Оне) in the nominative. But any word (Болесни; Десет; Читати; Јао), even a complete clause (Рука руку пере), may be the subject.

The predicate is always expressed by a verb.

B - There are sentences in Serbo-Croatian in which there is no subject. To this group belong especially those sentences in which an impersonal verb is used:

Ведри се.	- It is clearing up.
Грми.	- It is thundering.
Свиће.	- It is dawning.
Смркава се.	- It is getting dark.

C - There are sentences in Serbo-Croatian which have no grammatical subject:

(2) Овде има много пешадиских јединица.
(12) Биће кише - и то ускоро.
У мом је интересу да то урадим.
It is in my interest to do that.
Страх ме је.
I am afraid.
Није га брига ни за шта.
He does not care for anything.

Жао им је што су вас увредили.
They are sorry that they offended you.

The above sentences could be put in a different way changing the logical subjects to grammatical subjects:

Многе пешадиске јединице се налазе овде.
Киша ће почети да пада ускоро.
Ја се бојим.
Он не мари ни за шта.
Они жале што су вас увредили.

PAR. 324 - APPOSITIONS

Words or phrases placed after nouns to explain them in some way are called appositions. Appositions in Serbo-Croatian must always agree with the noun to which they refer in case, in gender and in number whenever possible.

Господин Далас, Секретар за спољне послове Сједињених Америчких Држава, недавно је био на Формози. Док је био тамо, он је имао неколико састанака са Чанг Кајшеком, Претседником Кинеске Нациионалне Републике.
Mr. Dulles, Secretary of State of the United States of America, was recently on Formosa. While he was there, he had several meetings with Chiang Kai-Shek, President of the Chinese Nationalist Republic.

Agreement in gender is impossible in the following cases:

(3) Маршевање, та важна тактичка радња, изводи се врло често.
Дунав, велика европска река, важан је за везу Југославије са другим државама.
The Danube, a large European river, is important for Yugoslavia's communication with other countries.

Agreement either in gender or in number is impossible in the following case:

Винковци, мала југословенска варош, важан су железнички чвор.
Vinkovci, a small Yugoslav town, is an important railroad junction.

PAR. 325 - AGREEMENT OF SUBJECT AND PREDICATE

A - (8) Један део трупа се превози, а остатак се креће трупним средствима.
(10) Величина ешелона зависи од величине јединице.
(2) Оне припадају Петој пешадиској дивизији.
(9) Они се деле на дневне и ноћне . . . .
(12) Мислите ли (ви) да ће бити кише?
Он је увек био најбољи ученик.
He has always been the best student.
Нихова мајка се вратила јуче.
Their mother returned yesterday.

The verb agrees with the subject in person and number (Један део . . се превози; остатак се креће; Оне припадају; Они се деле; Мислите . . ви).

If the form of the verb allows all three genders, the verb must agree in gender with the subject (Он . . је био; Нихова мајка се вратила).

B - Срби, Хрвати и Словенци живе у Југославији.
Serbs, Croats and Slovenes live in Yugoslavia.

In sentences with compound subjects (Срби, Хрвати и Словенци) the verb must be plural (живе) if the members of the compound subject are plural (see Par. 1E, Vol II, p. 14).

C - Марко, Милош и Јован иду у исту школу.
Mark, Milosh and John go to the same school.

In sentences with compound subjects (Марко, Милош и Јован) the verb is usually plural (иду) even when the members of the compound subject are singular.

However, it happens that in sentences in which the members of the compound subject are singular, the verb is also singular. This usually happens in sentences with inverted word order. In this case the verb agrees in person and gender (if distinguished) with the nearest member of the compound subject:

У посету мојој болесној мајци иде мој отац, моја сестра и ја.
My father, my sister and I are going on a visit to my sick mother.
Била је велика киша и ветар.
There was heavy rain and wind.

D - Ти и ја идемо у исту школу.
You and I go to the same school.
Он и ја идемо у исту школу.
He and I go to the same school.
Ти и он идете у исту школу.
You and he go to the same school.
Марко и Мара иду у исту школу.
Mark and Mary go to the same school.
Ви и ми станујемо у истој кући.
You and we live in the same house.
Они и ми станујемо у истој кући.
They and we live in the same house.
Ви и они станујете у истој кући.
You and they live in the same house.
Петровићеви и Марићеви станују у истој кући.
The Petroviches and the Mariches live in the same house.

In sentences with a compound subject the verb must be (see Par. 1E, Vol II, p. 14):

1 - In the first person plural (Ти и ја идемо; Он и ја идемо; Ви и ми станујемо; Они и ми станујемо) if the first person is a member of the compound subject.

2 - In the second person plural (Ти и он идете; Ви и они станујете) if the compound subject consists of members in the second and third persons.

3 - In the third person plural (Марко и Мара иду; Петровићеви и Марићеви станују) if all the members of the compound subject are in the third person.

E - Мој отац и мој брат су јуче били у Сан Франциску.
My father and my brother were in San Francisco yesterday.
Море и небо су плави.
The sea and the sky are blue.
Његова мајка и његова сестра су дошле јуче.
His mother and his sister came yesterday.
Мој отац и моје дете су остали код куће.
My father and my child stayed at home.
Мој отац и моја мајка су били овде прошле недеље.
My father and my mother were here last week.
Мој отац, моја мајка и дете мог старијег брата су јуче отпутовали.
My father, my mother and my older brother's child departed yesterday.

In sentences in which:

1 - All the members of the compound subject are either masculine (Мој отац и мој брат) or neuter (Море и небо), those verb forms which show gender, as well as any predicate adjectives, must be in the masculine gender (били; плави).

2 - All the members of the compound subject are feminine (Његова мајка и његова сестра) those forms are feminine (дошле).

3 - The members of the compound subject are of different genders (Мој отац и моје дете; Мој отац и моја мајка; Мој отац, моја мајка и дете) those forms must be masculine (остали; били; отпутовали).

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - SUBJECT AND PREDICATE

1 - Make one of the statements listed below and then conduct a short drill on it in order to review the expressing of the subject and predicate.

(1) Мој сат иде напред.
(2) Ћутање је злато.
(3) Ко пева, зло не мисли.
(4) Свако се боји болести.
(5) Једанаест се не дели ни с једним бројем без остатка.
(6) Не исплати се чекати.
(7) Глупи су паметни кад ћуте.
(8) "На лево!" је једна војничка команда.
(9) "Држава - то сам ја!" су речи Луја XIV.

2 - Drill the sentences without a subject by having the students answer the questions listed below:

(1) Да ли грми кад је ведро?
(2) Кад сева?
(3) Кад свиће?
(4) Кад се смркава?
(5) Кад је топло?
(6) Кад је хладно?
(7) Кад је светло?

(8) Кад је мрачно?
(9) Кад је облачно?

3 - Drill the sentences without a grammatical subject but with a logical subject by having the students answer the questions listed below.

(1) Да ли вам је лакше?
(2) Је ли му топло?
(3) Боли ли вас рука?
(4) Да ли јој је хладно?
(5) Да ли вас то интересује?
(6) У Калифорнији има много воћа.
(7) Да ли вас је страх од испита?
(8) Је ли вам драго што сте позвани?
(9) Биће свега док буде нас.
(10) На седељци је било разних људи.
(11) Вас се не тиче наш разговор.
(12) Мене се то не тиче.

B - APPOSITIONS

1 - Drill the appositions which agree with the noun that they explain in gender, number and case by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it.

(1) Грк Платон, писац чувених дијалога, је отац многих наука.
(2) Шумадија, најбогатији део Србије, добила је име по шумама које су је некад покривале.
(3) Г. Диксон намерава да посети Дубровник, најлепши град на југословенском приморју.
(4) Већина Срба који се баве скијањем одлази на Јахорину, планину са благим странама.

2 - Drill the appositions which agree with the noun that they explain in case but not necessarily in number and gender by making one of the statements listed below and then conducting a short drill on it.

(1) "Нечиста крв", роман Боре Станковића, једно је од бољих дела српске књижевности.
(2) Погача, хлеб српских сељака, је врло укусна и она се једе док је врућа.
(3) Сви ћемо изаћи на ова врата, једини излаз из ове собе.
(4) Смрт, један врло обичан догађај међу нама, још је велика тајна.

C - AGREEMENT OF SUBJECT AND PREDICATE

Drill the agreement of subject and verb by first making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it:

1 - Simple subject:

(1) Ниве беху поорана.
(2) Успех зависи од рада.
(3) Он дуго није могао да дође к себи.
(4) Милица посећује нека предавања на универзитету.
(5) Грчки богови су чинили не само добро него и зло.
(6) Човек учи док год је жив.

2 - Compound subject all the members of which belong to the same grammatical person:

(1) Зидови и прозори ове собе су чисти.
(2) Креде и оловке су јефтине.
(3) Коњи и волови су домаће животиње.
(4) Кромпир, пасуљ, лук и сл. су поврће.
(5) Официри, подофицири и борци су војници.
(6) Возови, авиони и бродови превозе људе и материјал.

3 - Compound subject with verb forms which do not show gender:

(1) Ти и ја разговарамо.
(2) Она и ја радимо у истој канцеларији.
(3) Ти и он одлазите вечерас.
(4) Ти и они се не слажете.
(5) Ви и он сте рођаци.
(6) Ви и они сте непријатељи.
(7) Петар и његова браћа су одлични ученици.
(8) Јован и Марко мрзе један другог.

4 - Compound subject with verb forms which show the gender or are completed in meaning by predicate adjectives:

(1) Мој ујак и мој стриц су ми послали поклоне.
(2) Ловац и пас су трчали за зецом.
(3) Мајор, потпуковник и пуковник су виши официри.
(4) Г-ђа Перић и њена служавка су биле у бакалници.
(5) Баба и унука су проводиле време заједно.
(6) Моја сестра и ваша жена су ишле заједно у школу.
(7) Дете и јагње су трчали по дворишту.
(8) Лице и тело су јој врло лепи.
(9) Пролеће и лето су били врло топли.

(10) Отац и мајка су се љутили.
(11) Дед и унуче су шетали по башти.
(12) Отац, мати и дете су допутовали заједно.

5 - Inverted word order:

(1) Скупо је и месо и друга храна.
(2) Био је жалостан и Петар и цела његова породица.
(3) Ту књигу је прочитала Мара и њен муж.
(4) То сам вам обећао ја и ваш пријатељ Петар.
(5) Затим си ушао ти и твој брат.
(6) Поверовало вам је само то дете и његова баба.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

XVI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Кретање трупа

Југословенска народна армија врши кретање својих трупа као и све друге армије. С обзиром на терен, који је већином брдовит и планински, југословенске трупе се врло много вежбају у кретању, нарочито пешке. Може се слободно рећи да су оне врло извежбане у кретању, како дању тако и ноћу.

У Југословенској народној армији постоје четири врсте кретања трупа.

Најважнија врста кретања је маршевање. Маршевање је кретање трупа пешке или помоћу трупних превозних средстава. За време овог кретања трупе морају да се обезбеђују од непријатељског дејства са земље и из ваздуха.

Нарочито кретање трупа под дејством непријатељског оружја зове се еволуционирање.

Трупе се могу превозити и разним саобраћајним средствима: железницом, аутомобилима, бродовима, авионима итд. и то кретање се зове превожење.

Најзад за покрет с једног места на друго трупе могу да изврше комбиновано кретање. У томе случају трупе користе своја превозна средства као и друга која им се придају.

Маршеви могу бити: дневни и ноћни; наступни, отступни и бочни; обични и усиљени.

Ради бржег кретања и боље заштите од дејства из ваздуха маршевске колоне се деле на ешелоне. Ешелони су дужи или краћи што зависи од величине јединице и броја путева који стоје на расположењу.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Going to the country

By this time Dickson knew much about city life in Yugoslavia, and now he was going to learn something about country life. He and Janko will spend two or three days with Janko's cousin, Milorad Pavlovich, who lives in the village of Jagnjilo in Shumadija. Pavlovich had himself come to Belgrade to drive them to his estate in his own coach. Two, good, white horses

pulled the coach.

Although Jagnjilo is only fifty kilometers from Belgrade, they had to start at dawn, because the road between Belgrade and Jagnjilo is steep and hilly with many curves and serpentines, so they would have to stop three or four times to rest the horses and feed them.

When they climbed Mt. Avala, they stopped and ate breakfast and enjoyed the beautiful view. Below them lay green fields and small, picturesque villages. Farther away they saw Mt. Kosmaj.

After breakfast as they drove on their way they passed beautiful orchards where the peasants were gathering fruit, singing and whistling as they worked. At a moment Dickson saw a white cloud on their right. That was Ripanj where the largest cement factory in Serbia is located; farther on they saw a train appearing and disappearing as it passed through the two longest tunnels in Serbia. After appearing from the second tunnel the train drove onto a beautiful viaduct.

Fifteen kilometers before the little town Mladenovac and twenty-one kilometers before the village Jagnjilo they had the last longer rest. There they fed and rested the horses and the three of them ate a good lunch because they had become really hungry.

Towards evening they arrived in Jagnjilo. As they were entering Milorad's yard, the dogs greeted them in their usual way - barking.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Кретање трупа

Трупе проводе велики део времена у кретању. Оне се за време мира вежбају у свима врстама кретања. За време рата трупе се много крећу и кретање је једна од најважнијих тактичких радњи. Добро извежбане трупе способне су да се брзо крећу и да стигну на циљ свеже и способне за борбу.

Југословенска народна армија попут других армија има четири

врсте кретања.

Прва и најважнија врста кретања је маршевање. Ову врсту кретања трупе изводе највише. При том кретању трупе се крећу пешке или користе трупна превозна средства. За време овог кретања трупе се обезбеђују од непријатељског дејства са земље и из ваздуха.

Друга врста кретања је еволуционирање. То је кретање трупа под дејством непријатељског ватреног оружја.

Трећа врста кретања је превожење трупа разним саобраћајним средствима: железницама, аутомобилима, бродовима, авионима, итд.

Четврта врста кретања трупа је комбиновано кретање. Код ове врсте кретања јединице користе своја и друга саобраћајна средства. Тако на пример у једној пешадиској дивизији при кретању пешадија може да се превози железницом а артиљерија, тенкови и друге јединице маршују путевима.

Маршеви се деле на: дневне и ноћне; наступне, отступне и бочне; обичне и усиљене.

За време кретања свака колона се дели на ешелоне. Дужина ешелона зависи од величине јединице и броја путева који стоје на расположењу.

Делови јединице који врше осигурање колоне за време марша зову се маршевско осигурање. У наступном маршу овај део јединице зове се претходница, у отступном заштитница а у бочном побочница. Осигуравајући део је јачине од једне шестине до једне трећине целе јединице.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Како трупе проводе велики део времена?
2. Кад се трупе вежбају у свима врстама кретања?
3. Колико се трупе крећу за време рата?
4. Каква је тактичка радња кретање?
5. За шта су способне добро извежбане трупе?
6. Колико врста кретања постоје у Југословенској народној армији?
7. Која је најважнија врста кретања?
8. Коју врсту кретања трупе највише изводе?
9. Шта је маршевање?
10. Кажите нека трупна превозна средства?
11. Да ли једна чета има аутомобиле као своје превозно средство?
12. Да ли се трупе обезбеђују за време маршевања?
13. Од чијег дејства се трупе обезбеђују за време маршевања?

MARŠEVSKE KOLONE

CVI

A-NASTUPNI MARŠ:

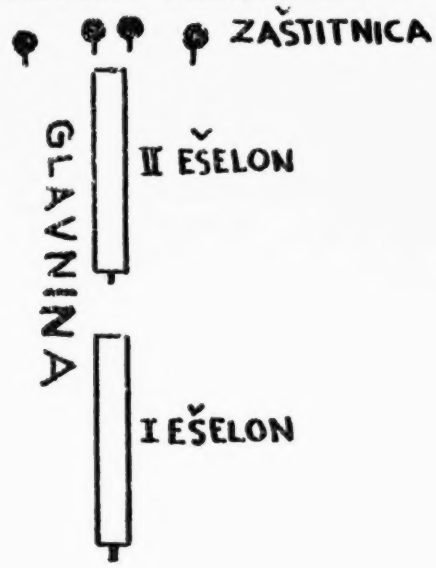

C-BOČNI MARŠ:

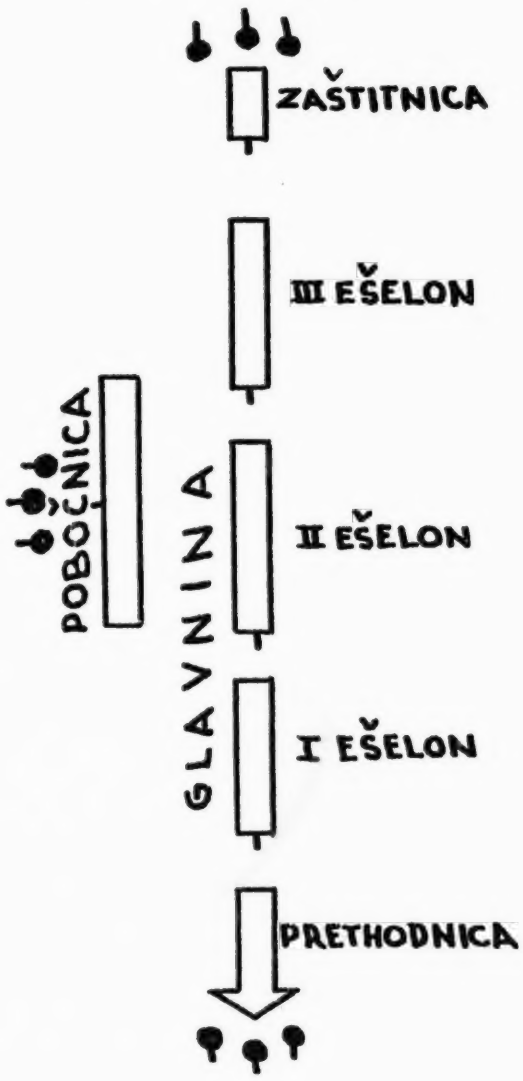

B-OTSTUPNI MARŠ:

14. Од којег непријатељског дејства се обезбеђују трупе за време марша?
15. Која је друга врста кретања трупа?
16. Како се зове кретање трупа под дејством непријатељског оружја?
17. Која је трећа врста кретања?
18. Која саобраћајна средства употребљавају трупе за превожење?
19. Која је четврта врста кретања?
20. Која средства користе трупе за комбиновано кретање?
21. Кад се врши дневни а кад ноћни марш?
22. Које друге маршеве знате осим наступних, отступних и бочних?
23. Који марш је дужи, обичан или усиљени?
24. Како се дели једна маршевска колона за време кретања?
25. Од чега зависи дужина ешелона?
26. Како се зову делови јединице који врше обезбеђење за време маршевања?
27. Колико је јако осигуравајуће одељење у маршевској колони?
28. Који марш је тежи, дневни или ноћни?
29. Који марш је тежи усиљени или обичан?
30. Да ли су ешелони дужи код једне дивизије или код једног пука?
31. Како се зове део јединице за осигурање у наступном маршу?
32. Како се зове део јединице за осигурање у отступном маршу?
33. Како се зове део јединице за осигурање у бочном маршу?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

CVI
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. One evening Dickson escorted General Stankovich to his home.
2. On their way they talked about the kinds of movement in the Yugoslav Army.
3. They have four kinds of movement: marching, evolution, transportation and combined movement.
4. Marching is a movement during which troops are secured from enemy action.
5. Marches are divided into day and night marches; approach marches, retrograde movements, flank marches and into normal and forced marches.
6. A marching column is divided into echelons.
7. The elements which secure a column during movement are called: in an approach march - the advance guard; in a retrograde movement - the rear guard; and in a flank march - the flank guard.
8. Evolution is the movement within the range of the enemy's fire arms.
9. During war troops march very much and for that they must be trained in peacetime. This is particularly important for the Yugoslav troops because of the rugged terrain of their country.
10. Transportation is when troops are transported by railroads ships, planes, etc.
11. The combined movement is when a part of the troops is transported and the other moves by troop means.
12. As they were walking slowly, it was already dark when they arrived in front of the general's home.
13. When the general's dog heard them, he started barking, but stopped as soon as the general whistled.
14. At the same moment they heard thundering somewhere far away.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2665-bȍčni, adj.	- flank, adj.
*2665 & *2673-bȍčni mȁrš, m.	- flank march
2666-dómet, m.	- range
2667-ešélon, m.	- echelon
2668-evolucioníranje, n.	- evolution (mil)
2669-gŕmeti, v.i.ipfv. pr.t: gŕmī	- to thunder
*2669-zagŕmeti, v.i.pfv. pr.t: zagŕmī	- to thunder
2670-kolóna, f.	- column
2671-kȍmbinovan, adj.	- combined
*1765 & *2671-kȍmbinovano krétanje, n.	- combined movement
2672-lȁjati, v.i.ipfv. pr.t: lȁjem;lȁju	- to bark
*2672-lȁnuti, v.i.pfv. pr.t: lȁnem;lȁnu	- to bark
*2672-zàlajati, v.i.pfv. pr.t: zàlajem;zàlaju	- to start to bark
2673-mȁrš, m. nom. pl: mȁrševi	- march
2674-mȁrševati, v.i.ipfv. pr.t: mȁršujem;mȁršuju	- to march
*2674-mȁrševanje, n.	- march movement
2675-mȁrševski, adj.	- march, adj.
*2468 & *2675-mȁrševsko osiguránje, n.	- march security
2676-nástupni, adj.	- advance, adj., approach, adj.

*2673 &
*2676-nástupni mȁrš, m. - approach march

2677-nȍćni, adj. - night, adj.

2678-ȏtstupni, adj. - retrograde, adj., retreat, adj.

*2673 &
*2678-ȏtstupni mȁrš, m. - retrograde march

2679-pȍbočnica, f. - flank guard

2680-pȍmoću, prep. - by means of

2681-pȍpūt, prep. - like

2682-préthodnica, f. - advance guard

2683-prevȅsti, v.t.pfv. - to transport
pr.t: prevȅzem;prevȅzu
a.p.p: prȅvezao,prevȅzla,prevȅzlo,
prevȅzli,prevȅzle,prevȅzla

*2683-prevȍziti, v.t.ipfv. - to transport
pr.t: prȅvozīm;prȅvozē

2684-smȑći se (smȑknuti se), v.r.pfv. - to get dark
pr.t: smȑkne se;smȑknu se

*2684-smrkávati se, v.r.ipfv. - to get dark
pr.t: smȑkāvā se;smrkávaju se

2685-tȅrēn, m. - terrain

2686-trȕpni, adj. - troop, adj.

2687-ùsiljen, adj. - forced, forcible

-ùsiljeno, adv. - forcibly

2688-vúći, v.t.ipfv. - to pull
pr.t: vúčem;vúku
a.p.p: vȕkao,vúkla,vúklo,
vúkli,vúkle,vúkla

*2688-povúći, v.t.pfv. - to pull; to start to pull
pr.t: povúčem;povúku
a.p.p: pȍvukao,povúkla,povúklo,
povúkli,povúkle,povúkla

2689-záštitnica, f.	- rear guard
2690-zvíždati, v.i.ipfv. pr.t: zvíždīm;zvíždē	- to whistle
*2690-zvíznuti, v.i.pfv. pr.t: zvīznēm;zvīznū	- to whistle; to start to whistle

STO SEDMA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND SEVENTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PREDICATE NOMINATIVE (See Par. 326)

Review the predicate nominative construction by making one of the statements listed below and by conducting a short drill on it.

(1) Vi ste moj jedini prijatelj.
(2) Danica je Jankova sestra.
(3) Vinkovci su mali grad.
(4) Zlatibor je jedna planina u Srbiji.
(5) Petar je oficir.
(6) Jabuke i kruške su voće.

B - SPECIAL CASES OF AGREEMENT (See Par. 327)

Drill special cases of agreement by making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it or by having the students answer the questions listed below.

1 - Nouns ending in -a and denoting males:

a - The nouns taking masculine modifiers in the singular and feminine modifiers in the plural:

(1) Sluga je završio svoj posao.
(2) Sudija je večerao s nama.
(3) Sluge su dobile veću platu.
(4) Sudije su se dugo raspravljale.

b - The nouns taking feminine modifiers both in the singular and in the plural:

(1) Slavko je velika kukavica.
(2) Njihovi vojnici su prilične kukavice.

2 - Collective nouns ending in -a and used as plurals of some nouns and collective nouns ending in -ad:

(1) Sva moja braća su otišla na letovanje.
(2) Ova prasad su još mlada.
(3) Vaša jagnjad su čista.
(4) Deca su se radovala.
(5) Gospoda su pila vino.
(6) Ždrebad su pasla s konjima.
(7) Burad su bila puna vina.
(8) Ova dugmad su odviše mala.

3 - Collective nouns which follow the rules of agreement of the singular nouns of their gender:

(1) Lišće je padalo sa drveća.
(2) Cveće je prijatno mirisalo.
(3) Narod je bio nezadovoljan.
(4) Njihova vojska se povukla.
(5) Ovo drveće je zimi golo.

4 - The pronoun vi used in formal address:

Vi ste, gospođo, seli na moj šešir.
- Šta sam ja rekao ovoj gospođi?

(1) Da li ste doputovali avionom, gospodine Iliću?
(2) Gospođo Predić, vi ste nas sve obradovali.
(3) Vi ste nazebli, gospođo (gospodine).
(4) Vi ste vrlo ljubazni, gospođo (gospodine).
(5) Vi ste mi, gospođo (gospodine), mnogo pomogli.
(6) Zar ste me već zaboravili, gospođice?
(7) Gospođice, da li ste stupili u vezu s mojom strankom?
(8) Vi ste, gospođice Stokić, danas osobito lepi.

5 - The numerical nouns ending in -ica:

(1) Njih dvojica su vas pozdravili.
(2) Trojica su pristali da pođu s nama.
(3) Nas petorica smo otputovali istim avionom.
(4) Sva desetorica su dobri učenici.
(5) Vas četvorica ste dobili što ste hteli.

6 - Singular collective numerals:

(1) Dvoje vaše dece je došlo po vas.
(2) Troje jagnjadi bi nam bilo dosta.
(3) Četvoro moje braće i sestara je živelo u Beogradu.
(4) Petoro mladića i devojaka je sedelo za jednim stolom.
(5) Sedmoro učenika i učenica je bilo otsutno.
(6) Njima se rodilo troje dece u tri godine.

7 - Cardinal numerals:

(1) Jedan slepi starac je stojao na uglu.
(2) Jedna plava devojka vas je tražila.
(3) Jedno skupo odelo se ne nosi svaki dan.
(4) Dva dobra prijatelja su se rastala.
(5) Dve mlade žene su razgovarale o vama.
(6) Dva nova pera su u vašem džepu.
(7) Tri stara gospodina su raspravljala o politici.

(8) Nedostaju nam tri srebrne viljuške.
(9) Četiri nove košulje su oprane.
(10) Pet drvenih stolova je izgorelo.
(11) Jedanaest novih udžbenika je naručeno.
(12) Dvadeset raznih vozila je popravljeno.

8 - Adverbs of quantity:

(1) Mnogo dobrih knjiga je uništeno.
(2) Nekoliko malih kuća je sagrađeno.
(3) Danas je bilo više zatvorenih nego otvorenih radnji.
(4) Učenici su dali malo tačnih odgovora.
(5) Vi ste naučili dosta novih reči na ovom času.
(6) Mi imamo dovoljno putničkih aviona.
(7) Danas je bilo više gledalaca na utakmici nego prošle nedelje.
(8) Više očiju više vidi.
(9) U našoj školi nije nikad bilo manje učenika nego što ih je sada.
(10) Malo lekara je lečilo savesnije svoje pacijente od d-ra Katanića.

9 - The interrogative - relative pronoun ko:

(Have the students make questions by means of the pronoun ko after they hear one of the statements.)

(1) Vi ste rođeni u Americi.
(2) Učenici moraju da polažu ispite.
(3) Inžinjerci prave i popravljaju mostove.
(4) Krojači šiju odela.
(5) Trgovci obično zarađuju mnogo.

10 - The interrogative - relative pronoun šta (što):

(Have the students make questions by means of the pronoun šta (što) after they hear one of the statements.)

(1) Stolovi su nam neophodni.
(2) Dve kuće su izgorele.
(3) Ovi listovi pripadaju vašoj knjizi.
(4) Ovaj roman je dosadan.
(5) Ovaj članak je predugačak.

DRUGI DEO
DIJALOG

Dikson iznajmljuje vilu

1. Janko Stanković: Došao sam da vam javim da će moja majka i sestra doći u 10 sati da vas odvedu na Topčidersko Brdo, gde se nalazi jedna vila za izdavanje.

Robert Dikson: Hvala Bogu. Ja sam već bio počeo da očajavam.

2. J S: Ne zaboravite da se raspitate za hladnjaču.

R D: Moja žena će doneti našu hladnjaču.

3. J S: Prevoz će vas mnogo koštati, ali američke hladnjače su najbolje, pa će se to isplatiti.

R D: I ja tako mislim. Pored toga ja treba da pomažem industriju Sjedinjenih Američkih Država.

4. J S: Slažem se sa vama, ali ja sad moram da idem u sud. Već je 9.15. Dovidenja.

R D: Hvala vam, g. Stankoviću, i dovidenja.

(Nakon kratkog vremena gospoda i gospodica Stanković dolaze u Mažestik, gde ih Dikson čeka.)

5. G-đa S: Dobro jutro, g. Diksone. Čekajte samo dok vidite kakvu lepu vilu smo vam našle Danica i ja.

R D: Ja ću vam za to uvek biti obavezan i zahvalan.

6. G-đica S: Hajdemo. Ako uzmemo trolejbus ili tramvaj na Trgu Terazije, stići ćemo na vreme.

SECOND PART CVII
DIALOGUE

Dickson rents a villa

1. Janko Stankovich: I've come to inform you that my mother and sister will come at 10 o'clock to take you to Topchidersko Brdo, where there is a villa for rent.

Robert Dickson: Thank God. I had already begun to despair.

2. J S: Don't forget to inquire about a refrigerator.

R D: My wife will bring our refrigerator.

3. J S: Transportation will cost you much, but the American refrigerators are the best, and it will pay off.

R D: I think so, too. Besides that, I ought to support the industry of the United States of America.

4. J S: I agree with you, but now I must go to court. It's 9:15 already. So long.

R D: Thank you, Mr. Stankovich, and so long.

5. Mrs. S: Good morning, Mr. Dickson. Just wait until you see what a nice villa Danica and I have found for you.

R D: I shall always be indebted and grateful to you for that.

6. Miss S: Let's go. If we take a trolleybus or a streetcar on Terazije Square, we'll arrive on time.

Dikson iznajmljuje vilu

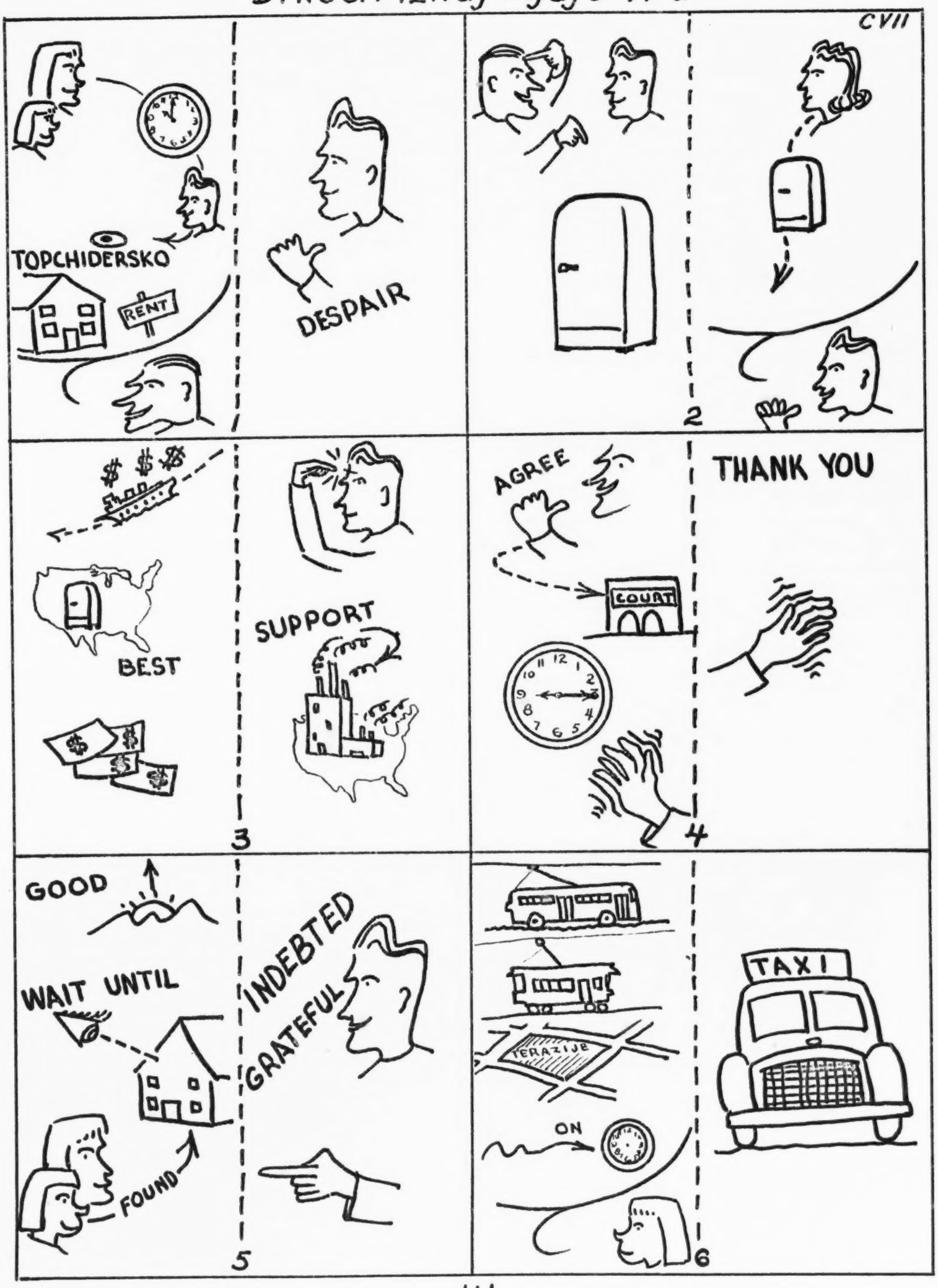

R D: Uzećemo taksi.

R D: We'll take a taxi.

(Na Topčiderskom Brdu. Divna vila sa baštom i pogledom na Savu i Dunav. Pred vilom čeka sopstvenik Stojan Subotić.)

7. Stojan Subotić: Dobar dan. Izvolite unutra da vam pokažem vilu.

7. Stojan Subotich: Good day. Please come inside so I can show you the villa.

R D: Hvala. Koliko odeljenja ima ova vila?

R D: Thanks. How many rooms does this villa have?

8. S S: Vila ima tri spavaće sobe, dnevnu sobu, trpezariju, kujnu, sobu za poslugu, dva kupatila i podrum.

8. S S: The villa has three bedrooms, a drawing room, dining room, kitchen, servant's room, two bathrooms and a cellar.

R D: Hajde da vidimo kako je to raspoređeno.

R D: Let's go and see how that is arranged.

9. S S: Sve je u prizemlju sem spavaćih soba i jednog kupatila.

9. S S: Everything is on the ground floor except the bedrooms and one bathroom.

R D: Sve sobe su sunčane, vidne i vrlo prostrane.

R D: All the rooms are sunny, light, and very spacious.

10. G-đa S: Ali, moraćete da nabavite hladnjaču i šporet, kao i transformator za električnu struju.

10. Mrs. S: But, you'll have to get a refrigerator and stove, as well as a transformer for the electric current.

R D: Da. Već sam o tome govorio sa vašim sinom.

R D: Yes. I've already spoken with your son about it.

11. R D: (Pošto su sve razgledali) Sve mi se neobično sviđa. Samo da se pogodimo za stanarinu.

11. R D: (After they've looked over everything) Everything appeals to me very much. If we only agree about the rent.

S S: Cena je umerena. Siguran sam da se nećemo dugo cenjkati.

S S: The price is moderate. I'm sure that we won't bargain for long.

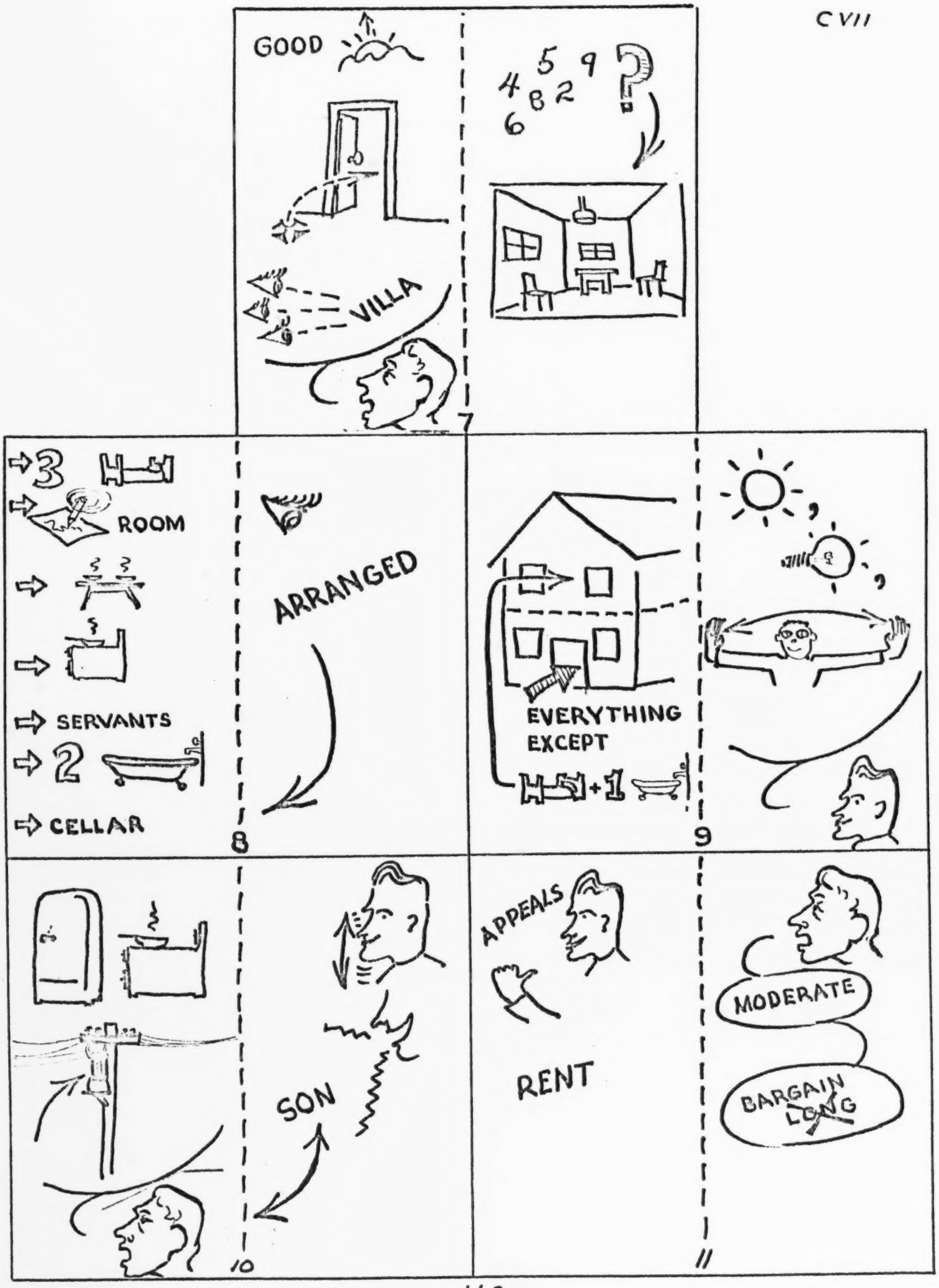
GOOD
VILLA
4 5 9 8 2 6
3
ROOM
SERVANTS
2
CELLAR
8
ARRANGED
EVERYTHING EXCEPT
+1
9
SON
10
APPEALS
RENT
MODERATE
BARGAIN
LONG
11

PAR. 326 - THE PREDICATE NOMINATIVE

Мара је моја ћерка јединица.
Mary is my only daughter.
Вардар је лепа река.
Vardar is a beautiful river.
Винковци су мала варош.
Vinkovci is a small town.

The predicate nominative must always agree with the subject in case (Мара - ћерка јединица; Вардар - лепа река; Винковци - мала варош) except in a few cases when it is replaced by the instrumental.

The predicate nominative must agree with the subject in gender and number whenever it is possible (Мара - ћерка јединица) but that is not always the case (Вардар - лепа река; Винковци - мала варош).

PAR. 327 - SPECIAL CASES OF AGREEMENT

A - Наш слуга је врло добар. - Our servant is very good.
Ваш слуга је био овде.- Your servant was here.
Судије су строге. - Judges are strict.
Судије су биле праведне. - Judges were just.

The nouns слуга, судија and other nouns of masculine natural gender which end in -а (see Par. 199, Vol VII, p. 12) have their modifiers, predicate adjectives and participles in compound tenses:

1 - In the masculine gender if these nouns are used in the singular (Наш слуга - добар; Ваш слуга - био).

2 - In the feminine gender if they are used in the plural (Судије - строге; Судије - биле праведне).

However, there are a few nouns of this class which in both numbers follow the rules of agreement for feminine nouns:

Он је велика кукавица (будала). - He is a big coward (fool).
Они су велике кукавице (будале). - They are big cowards (fools).

B - Сва моја браћа су млађа од мене.
All my brothers are younger than I.
Сва наша јагњад су бела.
All our lambs are white.
Моја браћа су вас молила да им вратите све књиге.
My brothers asked you to return all the books to them.
Господа коју сте синоћ видели у мојој кући моји су наставници.
The gentlemen whom you saw last night in my house are my teachers.

Collective nouns ending in -а (see Par. 192, Vol VI, p. 202 and Par. 207, Vol VII, p. 90) and used as plurals of some nouns (браћа, господа, деца) and collective nouns ending in -ад (јагњад, бурад) (see Par. 205, Vol VII, p. 65) have their verbs in the plural (браћа - су; јагњад - су) and their attributes (Сва моја браћа; Сва наша јагњад; Моја браћа) and predicate adjectives (млађа; бела) and participles in compound tenses (молила) in the feminine gender singular. Relative pronouns the antecedent of which is such a noun are feminine singular (Господа - коју), and other words which refer to these nouns in subordinate clauses usually are plural (браћа - им).

Other collective nouns usually follow the rules for singular nouns of their gender:

Лишће је зелено. - The leaves are green.
Сав народ је задовољан. - All the people are satisfied.
Сва војска је изгинула. - The whole army perished.

C - Јанко, ви треба да будете пажљивији.
Janko, you ought to be more careful.
Господине Станковићу (or: Госпођо Станковић), да ли сте видели моју жену?
Mr. Stankovich (or: Mrs. Stankovich), have you seen my wife?

When ви is used in formal address, the verb must be plural and all adjectival words as well as participles in the predicate must be masculine plural.

D - Нас двојица идемо овуда, а вас тројица идите туда.
The two of us are going this way and you three go that way.
Них тројица су остали сасвим сами на положају.
The three of them remained all alone on the position.

The numerical nouns ending in -ица (see Par. 321, p. 70 of this volume) usually have their verbs in the plural (идемо; идите; су остали), and predicate adjectives (сами) and participles in compound tenses (остали) in the masculine gender plural.

E - Петоро јагњади пасе на ливади.
Five lambs are grazing in the meadow.
Све шесторо његове унучади је болесно.
All six of his grandchildren are sick.
Десеторо ждребади је продато.
Ten foals were sold.
Родитељи су обећали Марку и Мари да ће их повести у Европу и сада њих двоје жељно очекују дан поласка.
The parents promised Mark and Mary to take them to Europe and now the two of them are anxiously waiting for the day of departure.
По повратку из Европе њих двоје (Марко и Мара) су дуго причали о ономе што су тамо видели.
After returning from Europe, the two of them (Mark and Mary) talked for a long time about what they had seen there.

Singular collective numerals when they are used with collective nouns denoting the plural of neuter animate nouns usually have their verbs in the singular (пасе; је болесно; је продато), and predicate adjectives (болесно) and participles in compound tenses (је продато) in the neuter gender singular.

When the same numerals refer to animate beings and things of mixed genders, their verb is usually plural (очекују; су причали; су видели), and predicate adjectives and participles (причали, видели) masculine gender plural.

F - The agreement for cardinal numerals was thoroughly described in Par. 311 - 315, pp. 11 - 18 of this volume.

G - Adverbs of quantity follow the rules of agreement for cardinal numerals (see F above).

H - Ко ме тражи? - Who is looking for me?
Ко ти је рекао то? - Who told you that?
Ја не знам ко је то урадио. - I do not know who did that.
Неко је узео моје перо. - Someone took my pen.

The pronoun ко and all pronouns formed by prefixing or suffixing this pronoun take a singular verb, and their predicate adjectives and participles in compound tenses are masculine singular (see Par. 216, Vol VII, p. 176).

I - Шта се прави од овога? - What is made from this?
Шта се догодило? - What happened?

The pronoun шта (што) and all pronouns formed by prefixing or suffixing this pronoun take a singular verb, and their predicate adjectives and participles in compound tenses are neuter singular (see Par. 216, Vol VII, p. 176).

J - Било ме је страх. - I was afraid.
Било нам је зима. - We were cold.

The masculine noun страх and the feminine noun зима, in constructions like the above, are used adverbially.

Note that the adjectival words in the predicate are neuter. But, when these nouns are used as true nouns, their agreement is regular:

Ове године зима је оштрија него прошле.
This year winter is more severe than last year.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

CVII
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE PREDICATE NOMINATIVE

Review the predicate nominative construction by making one of the statements listed below and by conducting a short drill on it.

(1) Слободан је питомац Војне академије.
(2) Београд је престоница Југославије.
(3) Даница је Јанкова сестра.
(4) Ви сте ученици.
(5) Поповићеви су трговци.
(6) Ове књиге су ваши уџбеници.
(7) Јака пића су благ отров.

B - SPECIAL CASES OF AGREEMENT

Drill special cases of agreement by making one of the statements listed below and then by conducting a short drill on it or by having the students answer the questions listed below.

1 - Nouns ending in -а and denoting males:

a - The nouns taking masculine modifiers in the singular and feminine modifiers in the plural:

(1) Слуга нас је напустио.
(2) Судија се јако наљутио.
(3) Слуге су биле незадовољне.
(4) Судије су се договарале.

b - The nouns taking feminine modifiers both in the singular and in the plural:

(1) Овај младић је велика кукавица.
(2) Ваши познаници су велике кукавице.

2 - Collective nouns ending in -а and used as plurals of some nouns and collective nouns ending in -ад:

(1) Ваша браћа вам још нису писала.
(2) Петрова деца су назебла.
(3) Јагњад су трчала за овцама.
(4) Прасад су црна, али чиста.
(5) Господа су се расправљала.
(6) Ждребад су остала у штали.
(7) Војничка ћебад су топла.

3 - Collective nouns which follow the rules of agreement of the singular nouns of their gender:

(1) Дрвеће је било пуно птица.
(2) Цвеће је расло свуда по дворишту.
(3) Лишће је покривало стазе по парку.
(4) Народ је одлучио да се бори.
(5) Војска је била спремна.

4 - The pronoun ви used in formal address:

Ви сте, госпођице, врло услужни.
- Шта сам ја рекао овој госпођици?

(1) Ви сте закаснили, господине Предићу!
(2) Ви сте нас јако обрадовали, госпођо Предић!
(3) Да ли сте хтели нешто да ме питате, господине ?
(4) Да ли бисте ми дозволили да прођем, госпођице Поповић?
(5) Да ли сте писали својем брату, госпођице Бабић?
(6) Коме сте дали моју књигу, господине Вучићу?
(7) Ви сте ме били уплашили, госпођо Радић!

5 - The numerical nouns ending in -ица:

(1) Нас тројица смо их посетили.
(2) Вас двојица сте нешто заборавили.
(3) Обадвојица су рекли да ће доћи.
(4) Них четворица су спремни.
(5) Сва петорица су били рањени.

6 - Singular collective numerals:

(1) Двоје деце чека на аутобус.
(2) Них троје је дошло заједно.
(3) Нас двоје је било у кући.
(4) Вас четворо је позвано на седељку.
(5) Петоро јагњади је трчало за својим матерама.
(6) Десеторо прасади је јело из једног корита.
(7) Седамнаесторо ученика и ученица се уписало у осми разред.
(8) Двадесеторо дечака и девојчица се играло испред куће.

7 - Cardinal numerals:

(1) Један високи младић је ушао у вашу канцеларију.
(2) Једна сива књига лежи испод вашег стола.
(3) Једно старо дрво је пало преко пута.
(4) Два тешка бомбардера су баш прелетела.
(5) Две ручне бомбе су експлодирале на вежбалишту.
(6) Два велика острва су остала без воде.
(7) Три моја пријатеља су се наљутила на мене.

(8) Четири велике државе су се најзад сложиле.
(9) Шест тешких рањеника је умрло.
(10) Девет младих болничара је ступило у службу.
(11) Седамнаест слободних места је чекало на вас.
(12) Деветнаест младих домаћица је тражило савете.

8 - Adverbs of quantity:

(1) Неколико старих свештеника је држало службу божју.
(2) Много тешких тенкова је прешло фронт.
(3) Мало бојних бродова је учествовало у тој бици.
(4) Нама је требало мање великих, а више малих бележница.
(5) На овој кривини се догодило доста несрећних случајева.
(6) Кад би улазнице биле јефтиније, више људи би посећивало позориште.
(7) Сваког дана је долазило више и више рањеника, али је број лекара остао исти.
(8) Мало људи се обрадовало Марковом доласку.
(9) Доста жена се развело, јер су им се мужеви опијали.
(10) Више војника је умрло од разних болести, него што их је погинуло.

9 - The interrogative - relative pronoun ко:

(Have the students make questions by means of the pronoun ко after they hear one of the statements.)

(1) Ове девојке су врло лепе.
(2) Ови портири су врло услужни.
(3) Ови келнери су врло спори.
(4) Миланово дете је оздравило.
(5) Ови стражари су врло опрезни.
(6) Ови рањеници су вас звали.
(7) Болничари су добро плаћени.

10 - The interrogative - relative pronoun шта (што):

(Have the students make questions by means of the pronoun шта (што) after they hear one of the statements.)

(1) Босиљак мирише врло пријатно.
(2) Зумбул цвета у пролеће.
(3) Каранфили су обично црвени или бели.
(4) Ваш воћњак захтева много рада.
(5) Овај повртњак нас снабдева свим поврћем.
(6) Овај будилник ми је досадио.
(7) Милорадов бунар је прилично дубок.
(8) Кајмак је увек био скуп.

CVII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

Диксон изнајмљује вилу

Сваке године хиљаде југословенских сељака којима је држава одузела земљу напуштају села и одлазе да траже посао по градовима. Резултат тога су необично тешке станбене прилике. То је нарочито тачно за Београд где комунистичка администрација запошљава хиљаде чиновника. После Другог светског рата у Београду се населило око сто хиљада људи из разних крајева земље. Власти су међутим учиниле врло мало за изградњу нових зграда за становање. Многе породице живе у лошим и нездравим кућама. Врло често по две породице живе у истом стану. Због свега овог станове у Београду није само тешко наћи, већ и плаћати. Станарина је из године у годину виша.

После овога није тешко разумети зашто многи страни дипломати, војни изасланици и трговачки агенти годинама станују по хотелима. То је био случај и с господином Диксоном. Станковићеви су тек пре неколико дана успели да нађу погодну кућу за свог пријатеља. За Диксонов укус не би било лако наћи кућу чак ни у бољим приликама. Након многих распитивања, добио је што је тражио. Није се дуго цењкао нити погађао с човеком који је издавао ту кућу са лепо распоређеним и видним спаваћим собама на спрату и кухињом, трпезаријом и дневном собом у приземљу. Једно купатило и казан за парно грејање су такође доле. Кућа има и башту где ће Диксон моћи да сади и сеје цвеће. Тролејбус и трамвај за трг Теразије су сасвим близу. Диксон ће сваког првог исплаћивати власнику 30.000 динара. То је умерена цена за такву кућу у Београду. Пошто је овде електрична струја друкчија, мораће се набавити трансформатор за телевизију, радио и друге америчке електричне апарате. Диксон се обавезао да ће посипати по башти отров против црва и других инсеката, као и против пужева.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

On the farm

The day after their arrival in the village of Jagnjilo, Dickson and Janko got up early because they wanted to look over Milorad's property, both the one fifth that was around the house and the other four fifths that were pretty far away near a mountain.

Milorad showed them first his property around the house. On two thirds he had a yard with living quarters, stables and

buildings for tools. In the middle of the yard there was a well with a trough beside it for watering cattle. The remaining third of the property was a vineyard.

After that Milorad hitched horses to the coach and they went to see those four fifths of his property - mostly fields and meadows - that were below a mountain. They spent the rest of the day there. At noon they had their lunch in the shade of a tree. It was the first time for Dickson to eat "pogacha" and the second time to eat "kajmak". He liked both of them very much.

It was harvest time, so Dickson had opportunity not only to hear but also to see by himself how various chores are done by Yugoslav peasants.

They have few agricultural machines such as tractors, mowers and threshers and those few belong to the so-called "people's cooperatives". Therefore all independent farmers (zemljoradnici) among whom Milorad is, too, have to do their work by hand and with the help of their horses and oxen. They plow fields with a plow pulled by horses or by oxen. they sow and reap grain and mow the grass by hand, threshgrain with horses and grind it in water mills. Nevertheless, these peasants are much happier then most of those who belong to "the people's cooperatives". Everybody milks cows by hand.

On their way home they stopped at the village and saw a steam mill whose owner was the government.

At the end of the day Dickson was a little tired. However, he was thankful to Milorad and Janko for giving him opportunity to spend a few days in the country and to see the life there by himself. He had brought enough film with him, both plain and color and took hundreds of snapshots.

O bivakovanju

1. Robert Dikson: Jeste li ove godine već bili u bivaku?

Desetar Ilić: Nismo još, ali ćemo ići uskoro.

2. R D: A jeste li prošle godine bili često u logorima i bivacima?

D.I: Jesmo. Mi obično od 1. jula idemo u logor, i onda za vreme manevara često bivakujemo.

3. R D: Pokažite mi neko mesto gde bi se mogao postaviti bivak.

D.I: Vidite li ono brdo sa retkom zelenom šumom?

4. R D: Je li to onde na levoj obali one reke?

D.I: Da. Ono mesto je odlično za bivak.

5. R D: Zašto je baš to mesto odlično za bivak?

D.I: Bivak se ne bi video iz vazduha; ima dosta vode za ljude i konje; i u blizini je dobar položaj za odbranu.

6. R D: A ko bi bio na tome položaju za odbranu?

About bivouacing

1. Robert Dickson: Have you already been in bivouac this year?

Corporal Ilich: We haven't yet, but we shall go soon.

2. R D: And were you often in camps and bivouacs last year?

Cpl I: Yes, we were. We usually go to camp from the first of July, and then during the maneuvers we often stay in bivouac.

3. R D: Show me a site where a bivouac could be placed.

Cpl I: Do you see that hill with the sparse, green woods?

4. R D: Is it there on the left bank of that river?

Cpl I: Yes. That place is excellent for a bivouac.

5. R D: Why is just that place excellent for a bivouac?

Cpl I: The bivouac would not be seen from the air; there is enough water for the men and horses; and in the vicinity there is a good defense position.

6. R D: And who would be on that defense position?

D.I: Pretstraža, čiji je zadatak da se na slučaj napada bori dok se jedinica koja je u bivaku ne spremi za borbu.

Cpl I: The outpost, whose mission in case of an attack is to fight until the unit which is in the bivouac is ready for combat.

7. R D: Koliko bi bila jaka pretstraža?

D.I: To bi zavisilo od jačine jedinice koja se odmara u bivaku i od daljine neprijatelja.

7. R D: How strong would an outpost be?

Cpl I: That would depend on the strength of the unit which is quartered in the bivouac and on the distance of the enemy.

8. R D: Ako se, naprimer, jedan bataljon odmara u bivaku a neprijatelj je oko 20 kilometara daleko, kolika će biti pretstraža?

D.I: Obično jedna četa sa jednim mitraljeskim vodom i minobacačima.

8. R D: If, for example, a battalion is quartered in the bivouac and the enemy is about 20 km away, how big will the outpost be?

Cpl I: Usually one company with a machine-gun platoon and with mortars.

9. R D: A ako je neprijatelj vrlo daleko i nema opasnosti da će napasti taj bataljon u bivaku?

D.I: Onda će se bataljon obezbediti samo stražom i jednom dežurnom jedinicom.

9. R D: And if the enemy is very far away and there is no danger that he will attack that battalion in bivouac?

Cpl I: Then the battalion will be secured only by a guard and a picket guard.

10. R D: Kako bi spavali vojnici u bivaku?

D.I: Pod malim šatorima.

10. R D: How would the soldiers sleep in bivouac?

Cpl I: In small tents.

11. R D: Koliko ljudi spava pod jednim šatorom?

D.I: Dva vojnika sastavljaju jedan mali šator i spavaju u njemu. Oni nose delove šatora sa sobom.

11. R D: How many men sleep in a tent?

Cpl I: Two soldiers pitch a small tent and sleep in it. They carry the parts of the tent with them.

12. R D: Zar nemate u bivaku većih šatora?

D.I: Imamo. Ponekad za vreme mira imamo šatore za cela odeljenja.

13. R D: Dobro. A da li imate u bivaku veće šatore za lekara i ambulantu i za komandanta?

D.I: Imamo. Ti veliki šatori se nose na automobilima.

14. R D: Kako se sprema hrana u bivaku?

D.I: U poljskim kujnama. Svaka četa ima svoje kazane.

15. R D: Šta još možete da mi kažete o bivaku?

D.I: Bivak se uređuje više ili manje, što zavisi od vremena koje se provodi u njemu. Dobro uređen bivak liči na logor.

16. R D: Kad trupe koriste kantonman umesto bivaka?

D.I: Onda kada je potrebna manja borbena gotovost, ili kad je vreme takvo da se ne može bivakovati.

12. R D: Don't you have larger tents in bivouac?

Cpl I: We do. Sometimes during peace time we have tents for whole squads.

13. R D: Very well. And do you have bigger tents for the doctor and the dispensary and the commandant in the bivouac?

Cpl I: We do. Those big tents are carried on automobiles.

14. R D: How is the food in the bivouac prepared?

Cpl I: In field kitchens. Every company has its boilers.

15. R D: What else can you tell me about the bivouac?

Cpl I: The bivouac is more or less well set up, depending on the time which is spent in it. A well set up bivouac resembles a camp.

16. R D: When do the troops use a cantonment instead of a bivouac?

Cpl I: When combat readiness is less necessary, or when the weather is such that it is impossible to bivouac.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

CVII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson and his friends, the Stankoviches, looked and inquired about a suitable house for a long time for Dickson and his family, but could not find anything.
2. Because of that Dickson began to despair.
3. However, one day Mrs. Stankovich and her daughter came to his office and told him that there was a villa for rent on Topchidersko Brdo.
4. The three of them took a trolley bus at Terazije Square and went there.
5. The owner welcomed them in front of the villa.
6. The villa had three bedrooms and one bathroom on the (first) floor and a drawing room, dining room, kitchen, servant's room and a bathroom on the ground floor.
7. All the rooms were sunny, light and spacious and conveniently arranged.
8. There was neither a refrigerator nor a stove in the house, but that was not important since Mrs. Dickson is bringing with her all the appliances.
9. Since Belgrade has a different electrical current than Chicago, she will also bring a transformer.
10. As the price was moderate, Dickson did not even try to bargain and so he and the owner agreed quickly.
11. Dickson will pay rent on the first of each month for the following month.
12. He also took upon himself the planting and sowing of flowers as well as spreading poison for worms, snails and insects in the garden.
13. After that Mrs. and Miss Stankovich and Dickson returned to Belgrade on a street car.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2691-cȅnjkati se, v.r.ipfv. pr.t: cȅnjkam se;cȅnjkaju se	- to bargain
2692-cȓv, m.	- worm
2693-dȍčekati, v.t.pfv. pr.t: dȍčekam;dȍčekaju	- to receive, to welcome, to go to meet; to live to see
*2693-dočekívati, v.t.ipfv. pr.t: dočȅkujem;dočȅkuju	- to receive, to welcome, to go to meet; to live to see
2694-ȉnsekat, m. gen. sing: ȉnsekta	- insect
2695-isplátiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: ȉsplātīm;ȉsplātē	- to pay up; (to pay for itself, to pay off)
*2695-isplaćívati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: isplȁćujem;isplȁćuju	- to pay up; (to pay for itself, to pay off)
*1097-ȉzdati, v.t.pfv. pr.t: ȉzdām;ȉzdajū	- to rent, to lease
*1097-izdávati, v.t.ipfv. pr.t: ȉzdajem;ȉzdaju	- to rent, to lease
2696-kȁzan, m.	- kettle, boiler
2697-nakon, prep.	- after
2698-obavézati (se), v.t.&r.pfv. pr.t: obȁvēžēm;obȁvēžū	- to oblige, to make one indebted; (to pledge; to take upon oneself)
*2698-obavezívati (se) v.t.&r.ipfv. pr.t: obavȅzujem;obavȅzuju	- to oblige, to make one indebted; (to pledge; to take upon oneself)
2699-očajávati, v.i.ipfv. pr.t: očȁjāvām;očajávajū	- to despair
2700-ȍtrov, m.	- poison

2701-pogòditi se, v.r.pfv. - to agree on a price, to come to an agreement
pr.t: pògodim se;pògode se

*2701-pogáđati se, v.r.ipfv. - to bargain, to haggle
pr.t: pògāđām se;pogáđajū se

2702-prévoz, m. - transportation

2703-prízemlje, n. - first floor, ground floor

2704-pûž, m. - snail
nom. pl: púževi

2705-raspítati se, v.r.pfv. - to inquire, to find out
pr.t: ràspītām se;raspítajū se

*2705-raspitívati se, v.r.ipfv. - to inquire, to find out
pr.t: raspìtujem se;raspìtuju se

2706-rasporéditi, v.t.pfv. - to arrange, to order
pr.t: raspòrēdīm;raspòrēdē

*2706-raspoređívati, v.t.ipfv. - to arrange, to order
pr.t: rasporèđujem;rasporèđuju

2707-sáditi, v.t.ipfv. - to plant
pr.t: sâdīm;sâdē

*2707-posáditi, v.t.pfv. - to plant
pr.t: pòsadīm;pòsadē

2708-sȅjati, v.t.ipfv. - to sow
pr.t: sȅjem;sȅju

*2708-pòsejati, v.t.pfv. - to sow
pr.t: pòsejem;pòseju

2709-spàvaći, adj. - bedroom, adj., sleeping, adj.

*263 &
*2709-spàvaća sòba, f. - bedroom

2710-sprȁt, m. - floor
nom. pl: sprȁtovi

2711-strúja, f. - current

38

2712-špȍret, m.	- stove
2713-Terázije, f. pl.t.	- Terazije (main square in Belgrade)
2714-trȁmvāj, m.	- tramway, streetcar
2715-transfòrmator, m.	- transformer
2716-tŕg, m. nom. pl: tŕgovi	- square, market
2717-trolèjbus, m.	- trolley bus
2718-ùmeren, adj.	- moderate
-ùmereno, adv.	- moderately
2719-vȉdan, adj. m. vȉdna, f. vȉdno, n.	- well lighted; prominent

STO OSMA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND EIGHTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

SIMPLE SENTENCES (See Par. 328)

1 - Drill affirmative and negative declarative sentences by having the students turn the affirmative statements listed below into negative statements.

(1) Grmi.
(2) Smrkava se.
(3) Sva svetla gore.
(4) Ona kolona se kreće prema nama.
(5) Vi se raspitujete o svemu.
(6) Petar je sam u učionici.
(7) Jovan je bolestan.
(8) Vi imate mnogo knjiga.
(9) Ja imam zdravo srce.
(10) Milica hoće vode.
(11) Ti hoćeš čaja.
(12) Milan je bio u Evropi.
(13) Vi ste se dugo pogađali pri kupovanju kuće.
(14) Petar se sam obavezao na to.
(15) Ja sam vas tako rasporedio.
(16) Ti ćeš postati oficir.
(17) Vi ćete očajavati zbog neuspeha.
(18) Oni će vam izdati svoju kuću.
(19) Petar će vas dočekati na stanici.

2 - Review the formation of affirmative questions by having the students turn the affirmative statements listed below into affirmative questions both by means of the interrogative particles da li and the interrogative particle li.

(1) Vi ličite na svojeg oca.
(2) Ljudi su se nekad više cenjkali.
(3) Vaš otac odobrava vaš plan.
(4) Miloradovo žito je sazrelo.
(5) Ovo dete će uskoro ogladneti.
(6) Zimi obično ne grmi.
(7) Vi dršćete (drhtite).
(8) Deca poštuju roditelje.
(9) Mara je zabeležila vaše reči.
(10) Oni će se uskoro umoriti.
(11) Neko vas je preporučio meni.
(12) Vama nešto smeta.

3 - Review the formation of affirmative questions by first making one of the statements listed below and then by having the students make the questions to which the statement would be an appropriate answer. Have the students use all the interrogative pronouns and adverbs in parentheses.

(1)	Petrov stariji sin se uvek za sve lako naljuti.	(ko, čiji, koji, za šta, kako, kad)
(2)	Jovanova mlađa sestra mi je nekad pisala duža pisma.	(ko, čija, koja, šta, kome, kad, kakva)
(3)	Juče je mojoj deci njihov novi učitelj vrlo lepo objasnio neke stvari.	(ko, koji, čiji, kome, čijoj, kad, šta, kako)
(4)	Noćas oko dva sata je iznenada nestalo električne struje u sedmom rejonu Beograda.	(kad, u koliko sati, kako, čega, gde, u kojem rejonu Beograda, u sedmom rejonu kojeg grada)
(5)	Uskoro će na našem primorju početi hladno vreme zbog hladne morske struje.	(kad, gde, na čijem, šta, kakvo, zbog čega, zbog kakve)

4 - Drill the use of the particle li in order to express wonder or surprise by having the students turn the statements listed below into questions by means of interrogative pronouns or adverbs and including the particle li.

PETAR JOJ JE TO KAZAO. - KO LI JOJ JE TO KAZAO?

(1) To su čuli od Mare.
(2) Otputovali su juče.
(3) Stevan odlazi na letovanje.
(4) Milan je u prethodnici.
(5) Ona se zbog toga naljutila.
(6) Milica je otputovala avionom.

5 - Review the formation of negative questions by having the students turn the negative statements listed below into negative questions both by using the interrogative particle li and the interrogative particles da li.

(1) Vi niste pokosili travu oko kuće.
(2) Petar se ne kaje.
(3) Ja vam to ne bih preporučio.
(4) Vi mi ne smetate.
(5) Njegov posao nije osiguran.
(6) Oni nemaju snimke ovih predela.
(7) Milorad još nije zapregnuo konje.
(8) Ovo voće još nije sazrelo.

(9) Naša zaštitnica nije slaba.
(10) On neće dobiti nikakvo priznanje.
(11) Subotom i nedeljom nema nastave.
(12) Na ovim prozorima nema rešetaka.
(13) Ova šupa nije dobro pokrivena.
(14) Ovo nisu naši šatori.
(15) Vaš trolejbus ne staje na ovom trgu.

6 - Review the formation of negative questions by first making one of the statements listed below and then by having the students make the questions to which the statement would be an appropriate answer. Have the students use all of the interrogative pronouns and adverbs in parentheses.

(1)	Zdrava deca se ne umaraju lako.	(ko, kakva, kako)
(2)	Vaš zli sused neće za to ni od koga dobiti nikakvo priznanje.	(ko, čiji, koji, šta, od koga, kakvo)
(3)	Na vrhovima ovih planina nikad nije bilo takvog drveća.	(gde, na vrhovima kojih, kad, čega, kakvog)
(4)	U ovoj radnji sada nema muških odela.	(gde, u kojoj, kad, šta (čega), kakvih)
(5)	Jovan nije video svoju porodicu od prošlog leta.	(ko, koga, čiju, otkad, od kojeg leta)

7 - Drill the formation of negative questions expressing fear or suspicion by having the students turn the statements listed below into questions introduced with da:

PETAR GLEDA U VAŠU ČAŠU. - DA (PETAR) NIJE ŽEDAN?

(1)	Oblači se.	(Da neće kiša?)
(2)	Vaše dete je zatvorilo oči.	(Da nije zaspalo?)
(3)	Milan kupuje lekove.	(Da nije bolestan?)
(4)	Petar mi nije dao vašu poruku.	(Da nije zaboravio?)
(5)	Nisu mi kazali ni dobar dan.	(Da se ne ljute?)
(6)	Neprijatelj se priprema.	(Da neće da napadne?)
(7)	Neprijatelj je umoran.	(Da se neće povući?)

8 - Drill the formation of questions expressing astonishment by having the students turn the statements listed below into questions introduced with zar:

PETAR JE U BOLNICI. - ZAR JE BOLESTAN?

(1)	Juče sam dobio pismo od Jovana.	(Zar on nije ovde?)
(2)	Zašto mi to niste ranije rekli?	(Zar vi to niste znali?)
(3)	Radovan je otišao na plažu.	(Zar on ume da pliva?)
(4)	Dovezao sam se Petrovim kolima.	(Zar on ima kola?)
(5)	Molim vas, zatvorite vrata!	(Zar vam je hladno?)
(6)	Zapalite i drugo svetlo, molim vas!	(Zar vam nije dosta jedno?)

9 - Drill the formation of questions expressing certainty by having the students turn the questions listed below into questions which end with zar ne:

DA LI STE VI UČENIK? - VI STE UČENIK, ZAR NE?

(1) Da li ste vi vojnik?
(2) Da li sam ja nastavnik?
(3) Da li je ovo peti čas?
(4) Jeste li znali dijalog?
(5) Jeste li svi prisutni?
(6) Imate li knjige?

10 - Review the formation of imperative sentences by having the students translate the sentences listed below. After a sentence is translated have a student turn it into a negative sentence.

(1) Let's see who is there!
(2) Let's forget that now!
(3) Let's drink something cold!
(4) Peter, bring me some water, please.
(5) Sister, please close the door.
(6) Mother, please, read me something.
(7) Let John do that!
(8) Let Mary tell them!
(9) Let him see!
(10) John and Peter, come here, please!
(11) You two, go out, please!
(12) Please, do not listen to him!
(13) Let them learn this better!
(14) Let their parents hear this!
(15) Let Mary and John remember (keep in mind) my words!

11 - Drill the formation of exclamatory sentences by having the students turn the statements listed below into:

a - Exclamatory sentences formed by means of the particle li:

LEP RAZGOVOR. - LEPOG LI RAZGOVORA!

(1) Hladno vreme.
(2) Čudni običaji.
(3) Smešan čovek.
(4) Lepo dete.
(5) Strašna snaga.

b - Exclamatory sentences formed by means of the interrogative adverb kako:

OVA DEVOJKA JE LEPA. - KAKO JE LEPA OVA DEVOJKA!

(1) Voda je bistra.
(2) Ovo cveće miriše.
(3) Zalazak sunca je lep.
(4) On je govorio.
(5) Oni su se uplašili.

c - Exclamatory sentences formed by means of the interjection ala:

UMORIO SAM SE. - ALA SAM SE UMORIO!

(1) Ovo je pametan čovek.
(2) Ova soba je prljava.
(3) Ona slika je divna.
(4) Vruće je.
(5) Grmi.
(6) Kiša pada.
(7) On je spor.
(8) To je smešno.
(9) Vi ste šaljivi.
(10) Oni preteruju.

d - Exclamatory sentences expressing wishes beginning with neka or da and followed either by the present or by the potential:

MNOGO SREĆE. - NEKA VAM (TI, IM, . .) BOG DA MNOGO SREĆE!
- DA BI IM (VAM, JOJ, . .) BOG DAO MNOGO SREĆE!

(1) Sve što želite (želi, žele, . .).
(2) Da se srećno vratite (vrate, . .).

(3) Dobro zdravlje.
(4) Dosta pameti.
(5) Da vas (ga, ih, . .) neprijatelj ne primeti.

e - Exclamatory sentences expressed by means of the optative mood:

BITI VESEO. - BIO MI VESEO!
- BILI MI VESELI!
- (VESELI MI BILI!)

(1)	Biti zdrav.	(Bio mi zdrav!)
(2)	Biti srećan.	(Bio mi srećan!)
(3)	Dobro doći.	(Dobro mi došao!)
(4)	Srećno poći.	(Srećno mi pošao!)

DRUGI DEO
DIJALOG

O novinama

1. Robert Dikson: Dosada smo opširno govorili o mnogo čemu, ali nismo govorili o novinama.

Janko Stanković: Pa, ja sam vas toliko puta video da čitate naše novine.

2. R D: Tačno je. Ja redovno čitam vaše novine, ali to ne znači da razumem zašto su onakve kakve su.

J S: Nisu li novine iste u celom svetu? Ja mislim da su im samo format i hartija drukčiji.

3. R D: Nije baš tako. Sadržaj vaših novina se razlikuje od sadržaja američkih novina i ima razne nedostatke.

J S: Dobro. Dobro. Šta imate da kažete o sadržaju uopšte?

4. R D: Izvan uvodnih članaka, koji su katkad interesantni, nema skoro ničega što čoveka može da zainteresuje. Povrh toga, politika se oseća na svim stranicama.

J S: A koji su glavni nedostaci?

5. R D: Prvo: skoro potpuni nedostatak društvene i finansiske rubrike kao i šaljive strane. Drugo: preterivanje.

J S: U čemu se tako mnogo preteruje?

SECOND PART CVIII
DIALOGUE

About newspapers

1. Robert Dickson: Up till now we've spoken extensively about many a thing, but we haven't spoken about the newspapers.

Janko Stankovich: Well, I've seen you reading our newspapers so many times.

2. R D: That's true. I read your newspapers regularly, but that doesn't mean that I understand why they are as they are.

J S: Aren't newspapers the same in the entire world? I think that only their size and paper are different.

3. R D: It isn't just so. The contents of your newspaper differ from the contents of the American newspapers and have various shortcomings.

J S: O.K. O.K. What do you have to say about the contents in general?

4. R D: With the exception of the editorials, which are sometimes interesting, there is almost nothing that can interest a man. Besides that, politics are felt on all pages.

J S: And what are the main shortcomings?

5. R D: First: the almost complete lack of a society and financial column as well as a comic page. Second: exaggeration.

J S: In what is so much exaggerated?

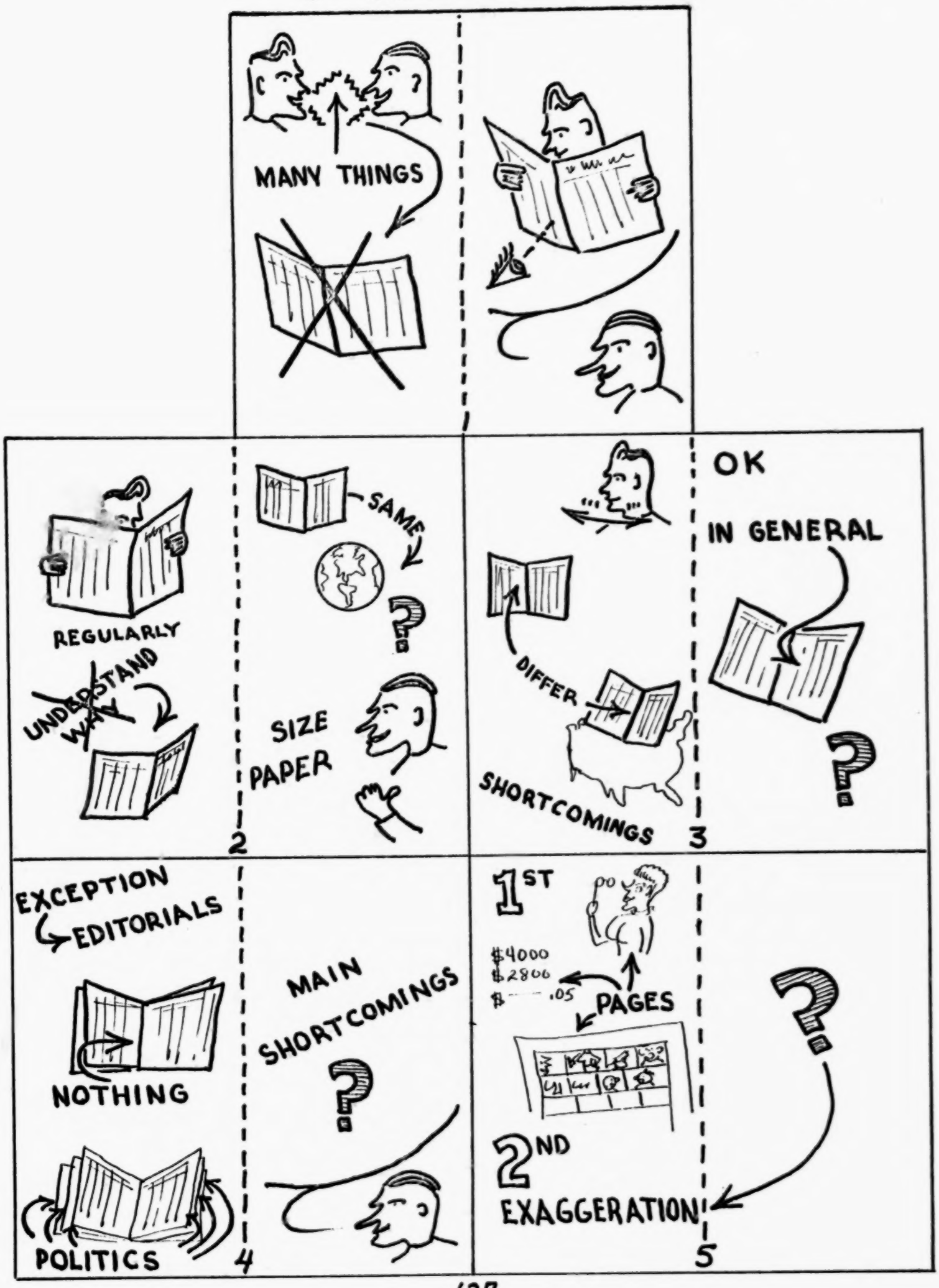
MANY THINGS
REGULARLY
UNDERSTAND
WAY
2
SAME
SIZE
PAPER
DIFFER
SHORTCOMINGS
3
OK
IN GENERAL
EXCEPTION
EDITORIALS
NOTHING
POLITICS
4
MAIN
SHORTCOMINGS
1ST
$4000
$2800
.05
PAGES
2ND
EXAGGERATION
5

6. R D: U pisanju o socijalističkoj izgradnji zemlje, stalnom hvalisanju u tom pogledu . . . i šta ti ja znam.

J S: Ja ću vam objasniti zašto je to tako.

7. R D: Ja vas slušam.

J S: Naša štampa koja je dirigovana, obaveštava narod o unutrašnjoj i spoljnoj politici onako kako to režim želi.

8. R D: A šta mislite o nedostatku rubrika koje sam nabrojao?

J S: Slažem se s vama. Mislim da bi to trebalo popraviti, ali ja se i sam pitam kako.

9. R D: Želite li sada da čujete šta mi se svida, pošto ste čuli šta mi se ne svida?

J S: Svakako. Ja sam mislio da vam se baš ništa ne svida.

10. R D: Svidaju mi se rubrike: "Da li znate?," "Među nama," "Kroz Beograd," i "Kroz ceo svet." Da nije njih, ja uopšte ne bih kupovao novine.

J S: Zaboravili ste rubrike: "Iz suda," "Radio," "Sport" i "Mali oglasi."

11. R D: Nisam. Zločini me ne interesuju, a u rubrici "Iz suda" samo o tome se piše. Na sportske utakmice idem i ne treba da o njima čitam. Radio ne slušam, a mali oglasi su zaista mali.

6. R D: In writing about the socialistic build-up of the country, constant bragging in that regard . . and I don't know what.

J S: I'll explain to you why it is so.

7. R D: I'm listening.

J S: Our press, which is controlled, informs the people about internal and foreign policies in the way the regime wants.

8. R D: And what do you think about the lack of the pages that I enumerated?

J S: I agree with you. I think it should be corrected, but I myself wonder how.

9. R D: Do you want to hear now what I do like, since you've heard what I don't like?

J S: By all means. I thought that you didn't like anything.

10. R D: I like the columns: "Do You Know?", "Among Us," "Through Belgrade" and "Through the Entire World." If it weren't for them, I'd never buy newspapers.

J S: You've forgotten the columns: "From the Court," "Radio," "Sport" and "Small Ads."

11. R D: I haven't. Crime doesn't interest me, and in the column "From the Court" it's written only about that. I go to sport games and don't need to read about them. I don't listen to the radio, and the small ads are indeed small.

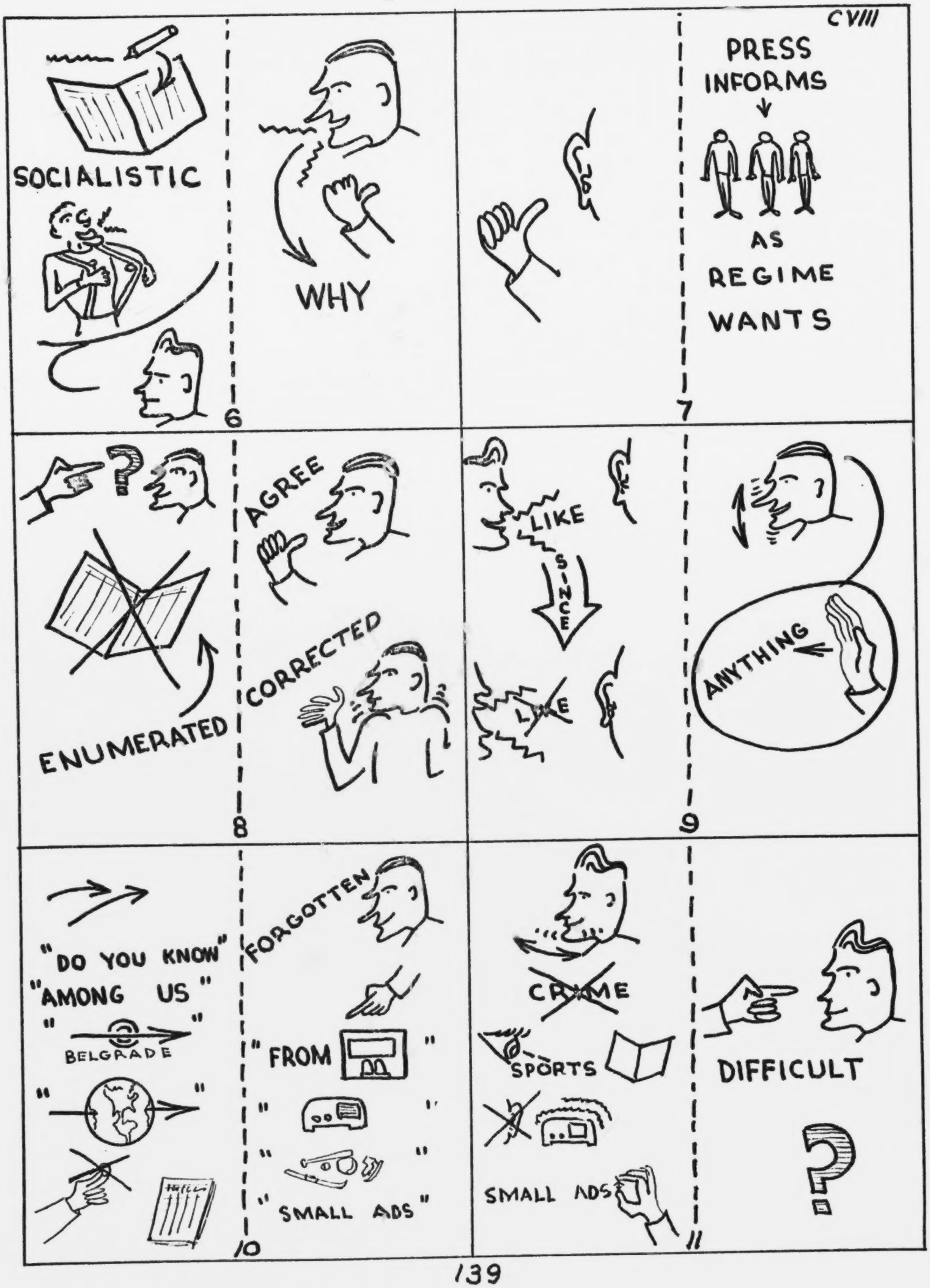
CVIII
SOCIALISTIC
6
WHY
7
PRESS
INFORMS
AS
REGIME
WANTS
ENUMERATED
8
AGREE
CORRECTED
LIKE
SINCE
LIKE
9
ANYTHING
"DO YOU KNOW"
"AMONG US"
BELGRADE
10
FORGOTTEN
"FROM"
"SMALL ADS"
CRIME
SPORTS
SMALL ADS
11
DIFFICULT

CVIII

J S: Vas je baš teško zadovoljiti. Zar ne?

J S: It's really difficult to satisfy you. Isn't it?

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 328 - KINDS OF SIMPLE SENTENCES

A - Declarative sentences or statements (see Par. 2D, Vol II, p. 15).

1 - Affirmative statements:

(2) Ја редовно читам ваше новине.
(3) Садржај ваших новина се разликује од садржаја америчких новина.
(7) Ја вас слушам.

2 - Negative statements. An affirmative statement is made negative by making the verb negative. All verbs except бити, имати and хтети are made negative by placing immediately before them the negative particle не (see Par. 30C, Vol II, p. 87). The verbs бити, имати and хтети have special negative forms (see Par. 27, Vol II, p. 63; Par. 30B, Vol II, p. 87; and Par. 134, Vol IV, p. 196).

Ја не читам редовно ваше новине.
Садржај ваших новина се не разликује од садржаја америчких новина.
Ја вас не слушам.
Ја нисам официр.
Ја га нисам видео.
Ја немам аутомобил.
Ја се нећу вратити пре недеље.

B - Questions.

1 - Affirmative questions (see Par. 33, Vol II, p. 105; Par. 56C, Vol III, p. 12; Par. 135C, Vol IV, p. 199).

Да ли сте ви ученик Војне школе за стране језике?
Јесте ли ви ученик Војне школе за стране језике?
Да ли сте ви свршили Војну школу за стране језике?
Јесте ли ви свршили Војну школу за стране језике?
Да ли ћете бити вечерас код куће?
Хоћете ли бити вечерас код куће?
Да ли ви редовно читате наше новине?
Читате ли ви редовно наше новине?
Да ли сте редовно читали наше новине?

Јесте ли редовно читали наше новине?
Да ли ћете редовно читати наше новине?
Хоћете ли редовно читати наше новине?
Ко слуша родитеље?
Ко је видео Марка?
Шта Марко ради?
Шта вам је нестало?
(5) У чему се тако много претерује?
(4) А који су главни недостаци?
Чијим аутомобилом сте дошли?
Каквим сапуном се умивате?
Колику сте кућу купили?
Када су се вратили?
Откада су овде?
Како сте дошли овамо?
Колико сте платили за овај аутомобил?
Где станујете?
Куда идете сваког јутра?
Одакле су ваши родитељи дошли у Америку?
Откуда обично дува ветар?
Зашто сте задоцнили?

Questions in Serbo-Croatian are made by means of:

a - The interrogative particle ли:

b - The interrogative particles да ли. The particles да ли are never separated by another word.

c - The interrogative pronouns and interrogative adverbs.

Note: The particle ли used in questions introduced by an interrogative pronoun or an interrogative adverb expresses wonder or surprise:

Ко ли је то рекао?
Who (on earth) could say that?
Где ли је Петар?
Where (on earth) could Peter be?

2 - Negative questions (see Par. 34, Vol II, p. 107; Par. 56D, Vol III, p. 12; Par. 135D, Vol IV, p. 199).

An affirmative question is made negative by making the verb negative:

(2) Нису ли новине исте у целом свету?
Нисте ли ви ученик Војне школе за стране језике?
Нисте ли ви свршили Војну школу за стране језике?

3 - Negative questions beginning with да:

Negative questions expressing the fear that something may happen or might have happened begin with да:

Да није касно?
Is it (perhaps) late?
Шта, да није дознао?
What, has he (perhaps) found it out?
Шта, да нећемо отпутовати данас?
What, are we (perhaps) going to leave today?

4 - Questions introduced with зар:

Зар is used:

a - In affirmative questions when an affirmative answer is expected:

Зар си и ти већ чуо? - Да, чуо сам, or: Да, јесам.
Have you, too, already heard? - Yes, I have.

b - In negative questions when a negative answer is expected:

Зар још ниси чуо? - Не, нисам чуо, or: Не, нисам.

Although the зар is emphatic enough by itself, the emphasis is very often increased by и, већ, још, etc.

Note the following use of зар:

Сава утиче у Дунав, зар не? - Да, утиче.
The Sava flows into the Danube, doesn't it? - Yes, it does.

C - Imperative sentences.

1 - Affirmative imperative sentences (see Par. 166, Vol VI, p. 12):

Питај Марка. - Ask Mark.
Нека пита Марка. - Let him ask Mark.
Питајмо Марка. - Let's ask Mark.
Питајте Марка. - Ask Mark.
Нека питају Марка. - Let them ask Mark.

2 - Negative imperative sentences (see Par. 167, Vol VI, p. 14):

Affirmative imperative sentences are made negative as follows:

Не питај Марка, or: Немој да питаш Марка,
or: Немој питати Марка.
Нека не пита Марка.
Не питајмо Марка, or: Немојмо да питамо Марка,
or: Немојмо питати Марка.
Не питајте Марка, or: Немојте да питате Марка,
or: Немојте питати Марка.
Нека не питају Марка.

3 - Imperative sentences formed by means of да + the present tense, or even the past tense:

Да нам право кажеш! - Tell us the truth!
Да си одмах то урадио! - Do that immediately!

D - Exclamatory sentences.

The particle ли may turn a statement into an exclamatory sentence:

Лепи ли ми дани претстоје!
What nice days are in store for me!

Exclamatory sentences may often have the form of interrogative sentences introduced by an interrogative pronoun or an interrogative adverb, with or without ли:

Како је лепо овде! - How beautiful it is here!

Exclamatory sentences are very often introduced by an interjection, especially by the interjection Ала!:

Ала ми лепи дани претстоје!
Ала је лепо овде!

E - Exclamatory sentences expressing wishes.

The sentences listed below are a way of expressing wishes. Such sentences begin with:

1 - Нека or да, followed either by the present or by the potential:

Нека им Бог да свако добро!
May the Lord give them every blessing!
Да би Бог дао да се то што пре сврши!
May the Lord permit that that be finished as soon as possible!

2 - The active past participle (optative):

Био жив и здрав мајци!
May you be alive and healthy for your mother's sake!

In this case the following word order is not unusual:

Жив и здрав био мајци!

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

SIMPLE SENTENCES

1 - Drill affirmative and negative declarative sentences by having the students turn the affirmative statements listed below into negative statements.

(1) Утврђења су изграђена.
(2) Милан има поверења у вас.
(3) Људство је уморно.
(4) Корито је празно.
(5) Њихове новине имају много недостатака.
(6) Они имају слободне изборе.
(7) Ја имам трамвајску карту.
(8) Ви имате нови будилник.
(9) Овај конац је јак.
(10) Ја сам сада напољу.
(11) Ви сте несавесни.
(12) Они хоће свој ручак.
(13) Ви хоћете пиво.
(14) Ја ћу прочитати овај чланак.
(15) Он ће наћи тај оглас.
(16) Они ће се задовољити овим.

2 - Review the formation of affirmative questions by having the students turn the affirmative statements listed below into affirmative questions both by means of the interrogative particles да ли and the interrogative particle ли.

(1) Ја сам радознао.
(2) Та болест је заразна.
(3) Ви сте умерени.
(4) Ми смо у праву.
(5) Они су за све криви.
(6) Ви имате право.
(7) Ови топови имају велики домет.
(8) Он има много недостатака.
(9) Ја за то имам више разлога.
(10) Ми имамо велики вођњак.
(11) Ја ћу предузети потребне кораке.
(12) Ви ћете их превазићи у свему.
(13) Он ће се опет хвалисати.
(14) Они ће плаћати воду и струју.
(15) Ми ћемо се држати својих принципа.

3 - Review the formation of affirmative questions by first making one of the statements listed below and then by having the students make the questions to which the statement would be an appropriate answer. Have the students use all the interrogative pronouns and adverbs in parentheses.

(1)	Раније је Слободанов отац дириговао градским симфониским оркестром.	(ко, чији, кад, шта, чим, којим, каквим)
(2)	Овде се сви људи смеју усиљено.	(где, који, шта, како)
(3)	Убудуће ће вас он водити у град свако јутро.	(ко, кога, кад, куда, шта)
(4)	Ви сте постепено напустили све своје принципе.	(ко, шта, како, чије)
(5)	Његов адвокат узалуд набраја његове добре особине.	(ко, чији, шта, чије, какве, зашто (с каквим успехом)

4 - Drill the use of the particle ли in order to express wonder or surprise by having the students turn the statements listed below into questions by means of interrogative pronouns or adverbs and including the particle ли.

(1) Неко ће за ово платити.
(2) Он се одушевљава нечим.
(3) Ви сте некога разочарали.
(4) Они ће се једном вратити.
(5) Због нечег су га удаљили из школе.
(6) Они су им нешто поклонили.

(7) Она је у воћњаку.
(8) Они се враћају са посла.

5 - Review the formation of negative questions by having the students turn the negative statements listed below into negative questions both by using the interrogative particle ли and the interrogative particles да ли.

(1) Она није обавештена о том злочину.
(2) Ја се нисам ни на што обавезао.
(3) Они нису никакве судије.
(4) Ви нисте запрегнули коње.
(5) Ваша кућа нема подрума.
(6) Они немају право на бесплатан стан.
(7) Ми немамо објашњења за тај злочин.
(8) Ви немате довољно цемента за тај посао.
(9) Она неће пристати на то.
(10) Ми се нећемо руководити само својим властитим жељама.
(11) Они неће разликовати криве од правих.
(12) Ви више нећете претеривати ни у чему.

6 - Review the formation of negative questions by first making one of the statements listed below and then by having the students make the questions to which the statement would be an appropriate answer. Have the students use all of the interrogative pronouns and adverbs in parentheses.

(1)	Он није набројао опасније дужности ове претходнице.	(ко, што, какве, чије, које)
(2)	Они вас отада не сматрају кривим.	(ко, кога, каквим, (за што), откада)
(3)	Нико неће моћи да преплива ову широку реку по оваквом времену.	(ко, што, коју, какву, кад)
(4)	Ви никад нисте имали бољу прилику за то.	(ко, кад, шта, какву, за шта)
(5)	Ја немам времена за одлазак у град.	(ко, шта, за шта, какав)

7 - Drill the formation of negative questions expressing fear or suspicion by having the students turn the statements listed below into questions introduced with да.

(1)	Овај човек је миран и хладан.	(Да није умро?)
(2)	Облачно је и хладно.	(Да неће снег?)
(3)	Петар кашље.	(Да није назебао?)
(4)	Претстража се није вратила.	(Да није заробљена?)
(5)	Телефон не ради.	(Да није покварен?)
(6)	Море је немирно.	(Да неће бура?)
(7)	Авион пада.	(Да није погођен?)

8 - Drill the formation of questions expressing astonishment by having the students turn the statements listed below into questions introduced with зар.

(1)	Петар ми је то казао.	(Зар он то зна?)
(2)	Јовану се родио син.	(Зар је он ожењен?)
(3)	Госп. Поповић је издао кућу.	(Зар он има кућу?)
(4)	Треба да сачекамо Марију.	(Зар она иде с нама?)
(5)	Милан је био на концерту.	(Зар он воли музику?)
(6)	Поздравите Милана, молим вас.	(Зар га ви познајете?)

9 - Drill the formation of questions expressing certainty by having the students turn the questions listed below into questions which end with зар не.

(1)	Да ли сам вам ја пријатељ?	(Ви сте нам пријатељ, зар не?)
(2)	Јесу ли они криви за све?	
(3)	Је ли он поштен човек?	
(4)	Да ли ће они доћи на време?	
(5)	Хоће ли Стеван пристати на то?	
(6)	Да ли он још увек претерује у свему као и пре?	

10 - Have the students form the affirmative and negative imperative sentences using the phrases listed below. Point to the grammatical person for which the sentence is to be formed.

Singular	-	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Изаћи из собе.
(2) Отворити врата.
(3) Устати са столице.
(4) Узети књиге са стола.
(5) Повући столицу.
(6) Излазити из куће.
(7) Читати гласно.
(8) Бринути се за туђе послове.

11 - Drill the formation of exclamatory sentences by having the students turn the statements listed below into:

a - Exclamatory sentences formed by means of the particle ли.

(1) Ова кућа је дивна. (Дивна ли је ова кућа?)
(2) Он је глуп (Боже мој!).
(3) Он нам то лепо објасни.
(4) Ми смо стигли брзо.

b - Exclamatory sentences formed by means of the interrogative adverb како and the interjection алà.

(1) Ми смо их уплашили.
(2) Он се прави важан.
(3) Она је лепа.
(4) Они лепо певају.
(5) Овај крај је леп.
(6) Ова зима је јака.
(7) Ти људи су срећни.
(8) Они су добро расположени.
(9) Јован је пијан.
(10) Онај залив је диван.

c - Exclamatory sentences expressing wishes beginning with нека or да and followed either by the present or by the potential.

(1) Бог ће вас чути. (Нека би вас Бог чуо! Да би вас Бог чуо!)
(2) Срећа ће те пратити.
(3) Жеља ће му се испунити.
(4) Они ће оздравити.
(5) Бог ће ти помоћи.
(6) Бог ће вам дати храбрости.
(7) Све ће бити као што ви кажете.

d - Exclamatory sentences expressed by means of the optative mood.

(1) Ти (жив и здрав).
(2) Ви (срећни).
(3) Они (увек тако паметни).
(4) Ми (јаки као сад).
(5) То (највећа брига).
(6) Ово (најтежи посао).
(7) Ово (последњи пут).

CVIII

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

О новинама

Данас је у Југославији држава једини власник новина. Све дневне и недељне листове као и политичке часописе издају разне политичке организације којима диригују комунисти. Научне и уметничке часописе и новине, који излазе повремено, издају научне и уметничке установе.

Најважнији дневни листови су "Борба" и "Политика". И једне и друге се разликују од америчких новина не само по формату, него, што је важније, и по садржају. Друштвена страна и финансиска рубрика готово и не постоје. Шаљива страна није нити може да буде смешна и духовита у земљи где никоме није до смеха. Уводни чланци су обично досадни. У њима се комунисти хвалишу својим режимом и "социјалистичком изградњом". Политика се осећа свугде, без обзира на предмет о коме се пише. Потпуно једнака мишљења о свему су свакако резултат недостатка слободе - свако пише онако како се то очекује од њега, а не како би сам хтео.

Разуме се, и у најгорим новинама се нађе нешто интересантно и корисно. Рубрике које се највише читају су ове: "Кроз Београд", где ћете наћи све о претставама у београдским позориштима и биоскопима, адресе дежурних апотека, музеја и дворана у којима се одржавају разна предавања; "Кроз цео свет" која доноси интересантне вести из иностранства; "Међу нама" где се говори о недостацима појединих установа и фабрика.

Г. Диксон ипак чита новине сваки дан пошто жели да буде добро обавештен о свему што се догађа у унутрашњости земље у којој ради.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

How Yugoslav troops are quartered

The Yugoslav troops are quartered in the following five ways:

- In barracks.
- In camps.
- In biovuacs.
- In cantonments, and

- In fortifications.

Which of these five types of quartering the troops will use depends on many circumstances. In selecting the type of quartering two principles must be observed - the principle of combat readiness and the principle of comfort. The principle of combat readiness and the principle of comfort do not go together because more comfort means less combat readiness and vice versa. If the situation requires, the troop must give up comfort in order to be ready for combat.

The troops have the best comfort in the barracks, less comfort in camps, cantonments and bivouacs and very little in fortifications. When troops are quartered in a bivouac, they are secured by a guard or an outpost. In camps or cantonments they are secured both by guards and by a picket guard.

During peace time the troops use any of the above mentioned ways of quartering. During war mainly bivouacs are used.

In bivouacs the troops live in small tents. The bivouacs are usually in sparse woods and close to water.

In camps the soldiers live in temporary barracks and huts.

In cantonment the soldiers live in houses and other buildings as well as in small or large tents.

During war when troops are on combat positions they live in fortifications.

Ispitivanje vojnog begunca

Interrogation of an Army deserter

(Kretanje i osiguravanje trupa)

(Movement and security of troops)

1. Ispitivač: Kako se jugoslovenske trupe vežbaju u kretanju?

Vojni begunac: Još za vreme osnovne obuke naše trupe se vežbaju u kretanju danju i noću, peške i pomoću raznih saobraćajnih sredstava.

1. Interrogator: How are Yugoslav troops trained in movement?

Army deserter: As early as basic training our troops are trained in movement by day and night, by foot and by various means of transportation.

2. I: Koje vrste kretanja izvode vaše trupe?

V b: Mi imamo četiri vrste kretanja: marševanje, evolucioniranje, prevoženje i kombinovano kretanje i trupe izvode sve te vrste kretanja.

2. I: What kinds of movement do your troops perform?

A d: We have four kinds of movement: marching, evolution, transportation and combined movement, and the troops carry out all those kinds of movement.

3. I: Koju vrstu kretanja vaše trupe najviše vežbaju?

V b: Marševanje. Trupe se vežbaju u dnevnim i noćnim, nastupnim, otstupnim i bočnim marševima. Takođe izvode i obične i usiljene marševe.

3. I: Which kind of movement do your troops practice most?

A d: Marching. Troops are trained in day and night marches, in approach marches, in retrograde movements and in flank marches. They also perform normal and forced marches.

4. I: A šta se uglavnom radi za vreme tih vežbi u marševanju?

V b: Vojnici se vežbaju u radu osiguravajućih delova: prethodnice, zaštitnice i pobočnice.

4. I: And what, mainly, is done during those exercises in marching?

A d: The soldiers are trained in the function of the security elements: the advance guard, rear guard and flank guard.

5. I: Kolika je jačina tih osiguravajućih delova?

V b: Od jedne šestine do jedne trećine celokupne jačine jedinice koja maršuje.

5. I: What is the strength of those security elements?

A d: From one sixth to one third of the entire strength of the unit which is marching.

6. I: Da li vežbate trupe u prevoženju železnicom, kamionima, brodovima i drugim saobraćajnim sredstvima?

V b: Da, ali mnogo manje nego u marševanju i evolucioniranju.

6. I: Do you train your troops in transportation by rail, trucks, ships and other means of transportation?

A d: Yes, but much less than in marching and evolution.

7. I: Šta je evolucioniranje?

V b: To je kad se trupe kreću pod neprijateljskom vatrom sa zemlje ili iz vazduha.

7. I: What's evolution?

A d: That's when the troops move under enemy fire either from the ground or from the air.

8. I: Šta je kombinovano kretanje?

V b: To je kretanje trupa kad jedinice koriste svoja i druga saobraćajna sredstva.

8. I: What's combined movement?

A d: That's a troop movement when the units use their own and other means of transportation.

9. I: Šta se podrazumeva pod "svojim saobraćajnim sredstvima"?

V b: To su ona sredstva koja jedinice imaju u svome sastavu: kola, automobili, kamioni i, najzad, noge.

9. I: What is meant by "their own means of transportation"?

A d: Those are the means which the units have in their compositions: wagons, cars, trucks, and finally their feet.

10. I: Zbog čega vi imate planinske jedinice?

10. I: Why do you have mountain units?

V b: Zbog naših visokih planina u kojima se teško kretati.

A d: Because of our high mountains in which movement is difficult.

11. I: Kako se kreću vaše planinske trupe po snegu?

11. I: How do your mountain troops move in snow?

V b: Vrlo brzo i vrlo dobro. One upotrebljavaju smučke.

A d: Very fast and very well. They use skies.

12. I: Kojom brzinom se kreće vaša pešadija, a kojom artiljerija sa konjskom vučom?

12. I: How fast does your infantry move, and how fast does your horse-drawn artillery move?

V b: Pešadija se kreće danju 4-5 kilometara na sat, a noću 3-4 kilometra, a artiljerija 6-7 kilometara na čas.

A d: The infantry moves 4-5 kilometers per hour by day and 3-4 kilometers at night, and the artillery 6-7 kilometers per hour.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. In Yugoslavia the newspapers and magazines are published as in America.
2. The newspapers are daily or weekly.
3. Some magazines are weekly, some monthly and some are published periodically.
4. Since the Yugoslav press is controlled by the present regime, their newspapers and magazines differ from those in America not only in size but also in contents.
5. Their main shortcoming is that they write too much about politics and exaggerate in bragging about their socialistic build up.
6. Every little success is described very extensively.
7. They rarely have social and financial columns, and when they do have them, they are very short.
8. Their comic page is not really humorous and witty.
9. And how could it be in a country where only a few people feel like laughing?
10. The editorials are sometimes interesting.
11. Other interesting columns are: "Do you know?", "Through Belgrade", "Through the Entire World" and "Among us".
12. The "Small ad's" are small indeed.
13. Those who like to read about crimes may be interested in the column "From the court".
14. All in all (Sve u svemu) the Yugoslav newspapers and magazines could hardly satisfy the American taste.

TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

2720-čȁsopis, m. - magazine

2721-člȃnak, m. - article
gen. sing: člȃnka
nom. pl: člȃnci

2722-dȉrigovati, v.i.ipfv. - to control; to direct, to conduct
pr.t: dȉrigujem;dȉriguju

2723-drȕštven, adj. - social

2724-duhòvit, adj. - witty, spirited, ingenious

-duhòvito, adv. - witty, spiritedly, ingeniously

2725-fòrmat, m. - size (of books or newspapers)

2726-hvàlisati se, v.r.ipfv. - to brag
pr.t: hvàlišem se;
hvàlišu se

2727-insistȉrati, v.i.ipfv. - to insist
pr.t: insistȉrām;insistȉrajū

2728-izgrádnja, f. - build up; development

2729-ȉzvan, prep. - except; outside; besides

2730-kamion, m. - truck

2731-nabròjati, v.t.pfv. - to enumerate
pr.t: nàbrojim;nàbroje

*2731-nabrájati, v.t.ipfv. - to enumerate
pr.t: nàbrājām;nabrájajū

2732-nȅdeljni, adj. - weekly, week, adj; Sunday, adj.

-nȅdeljno, adv. - weekly, per week

2733-nedostátak, m. - shortcoming, lack
gen. sing: nedostátka
nom. pl: nedostáci

2734-ȍglās, m. - advertisement, announcement

2735-ȍpširan, adj. m. ȍpširna, f. ȍpširno, n.	- extensive, detailed
-ȍpširno, adv.	- extensively, fully, in detail
*382-pȋtati se, v.r.ipfv., pr.t: pȋtām se;pȋtaju se	- to wonder
2736-polìtika, f.	- policy; politics
*2736-Polìtika, f.	- "Politika" (Yugoslav newspaper
*2736-polìtički, adj.	- political
2737-pȍvremen, adj.	- periodical, occasional
-pȍvremeno, adv.	- periodically, occasionally
2738-pȍvrh, prep.	- besides; over
2739-prèterati, v.i.pfv. pr.t: prèterām;prèterajū	- to exaggerate
*2739-preterȋvati, v.i.ipfv. pr.t: pretèrujem;pretèruju	- to exaggerate
2740-rȃzlikovati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: rȃzlikujem;rȃzlikuju	- to distinguish; (to differ)
2741-rèžīm, m.	- regime
2742-rùbrika, f.	- column
2743-sȁdržaj, m.	- contents
2744-smȇšan, adj. m. smȇšna, f. smȇšno, n.	- funny; odd; humorous
-smȇšno, adv.	- in a funny way; oddly
2745-socijàlista, f.	- socialist
*2745-socijalìstički, adj.	- socialist(ic)
2746-šȁljiv, adj.	- jocose, funny, comical

*2746-šàljivo, adv.	- comically, playfully
2747-štâmpa, f.	- press
2748-ùnutrašnji, adj.	- internal
2749-ùvodni, adj.	- introductory
2750-zadovòljiti, v.t.pfv. pr.t: zadòvoljim;zadòvolje	- to satisfy, to please
*2750-zadovoljávati, v.t.ipfv. pr.t: zadovòljāvām; zadovoljávajū	- to satisfy, to please
2751-zlòčin, m.	- crime
*2721 & *2749-ùvodni članak, m.	- editorial

STO DEVETA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND NINTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

COMPOUND SENTENCES (See Par. 329)

Drill the formation of compound sentences by first giving two sentences and then having the students join them with a coordinating conjunction.

1 - Clauses connected with the conjunctions i, pa, ni(ti), ni(ti) . . . ni(ti) and te:

- MILAN JE KUPIO JEDAN ROMAN.
- ON GA JE POKLONIO GRADSKOJ BIBLIOTECI.
- ŠTA JE URADIO MILAN? — MILAN JE KUPIO JEDAN ROMAN I POKLONIO GA GRADSKOJ BIBLIOTECI.

(1)	Stevan čita srpsku istoriju. On zabeležava svaku interesantnu misao.	(i)
(2)	Vodnik N. seda na stolicu. On stavlja knjige na sto.	(i)
(3)	Marija skuplja prljavo rublje. Ona ga stavlja u mašinu za pranje.	(i)
(4)	Milan i Petar skidaju kape. Oni ulaze u učionicu.	(pa)
(5)	Marija uzima knjige sa stola. Ona ih stavlja na policu.	(pa)
(6)	Deca bacaju loptu uvis. Ona je dočekuju u ruke.	(pa)
(7)	Jovan seda u automobil. On pali motor.	(pa)
(8)	Moj brat ne pije. Moj brat ne puši.	(niti . . . niti)
(9)	Marko nije visok. On nije jak.	(ni . . . ni)
(10)	Marija jako voli kafu. Ona ne može dugo bez nje.	(te)
(11)	Mali Branko je trčao bos po snegu. On je nazebao.	(te)

2 - Clauses connected with the conjunctions a, ali, nego, već, no, a ipak, and ali ipak:

(1)	Milanov stric uopšte ne radi. On ima mnogo novca.	(a)

(2)	Jovanka i Milica se nikad ne slažu. One su uvek zajedno.	(a)
(3)	Jugoslavija je bogata poljoprivredna zemlja. Ona uvozi hranu.	(a)
(4)	Vaš prijatelj je pametan čovek. On ponekad govori besmislice.	(a)
(5)	Jovan je bolestan. On nije išao k lekaru.	(ali)
(6)	Petar obično dolazi na vreme. On je jutros zakasnio.	(ali)
(7)	Marija je htela da dođe na igranku. Otac joj nije dozvolio.	(ali)
(8)	Ja želim da vam pomognem. Vi mi ne verujete.	(ali)
(9)	Vojnici ne komanduju. Oni izvršavaju naređenja.	(nego)
(10)	Čovek se ne rodi sa znanjem. On ga stiče u toku života.	(nego)
(11)	Milorad ne troši novac. On ga čuva za stare dane.	(nego)
(12)	Moj sin ne troši vreme na besmislice. On ga pametno iskorišćava.	(već)
(13)	Mi ne dobijamo zdravlje. Mi ga čuvamo.	(već)
(14)	Vodnik Perić ništa ne radi uveče. On sve ostavlja za sutra.	(već)
(15)	Vaš prijatelj Simić ne čini ništa za svoju porodicu. On očekuje pomoć od drugih.	(već)
(16)	Neprijatelj nije pokušao da zadrži položaje. On se odmah povukao.	(no, nego, već)
(17)	Vi priznajete da sam u pravu. Vi se ljutite na mene.	(a ipak)
(18)	Petar nije sasvim razumeo pitanje. On je pokušao da odgovori.	(ali ipak)
(19)	Vi ste najbolji učenik. Vi ne znate sve.	(pa ipak)

3 - Clauses connected with the conjunction <u>ne samo (da)</u> ... <u>nego i</u>:

(1)	Gospodin Marić uči dobro. On pomaže slabijim đacima.	(ne samo da . . . nego i)
(2)	Poručnik Belić ima dobro pamćenje. On ume da to iskoristi.	(ne samo da . . . nego i)

(3)	Komandir Treće čete zahteva od vojnika da budu čisti. On ih redovno pregleda.	(ne samo da . . . nego i)
(4)	Pukovnik Lalić je hrabar. On ima dovoljno snage potrebne hrabrom čoveku.	(ne samo . . . nego i)
(5)	Marija je lepa devojka. Ona voli da radi.	(ne samo . . . nego i)
(6)	Vi ste naučili srpskohrvatski jezik. Vi umete da ga upotrebite.	(ne samo . . . nego i)
(7)	Milan će vas odvesti u Karmel. On će vas dovesti natrag.	(ne samo . . . nego i)

4 - Clauses connected with the conjunctions <u>ili</u> . . . <u>ili</u>, <u>volja</u> . . . <u>volja</u>:

(1)	Milanov rođak će piti lekove. Inače će umreti.	(ili . . . ili)
(2)	Petar čita dobre knjige. On inače ne čita uopšte.	(ili . . . ili)
(3)	Oni su doputovali autobusom. Možda su se dovezli svojim automobilom.	(ili . . . ili)
(4)	Vi ste rđav čovek. Možda se vi samo šalite.	(ili . . . ili)
(5)	Vi možete da ostanete s nama. Vi možete da se vratite.	(volja . . . volja /ili . . . ili/)
(6)	On može da kupi ovu kuću. On može da je iznajmi.	(volja . . . volja /ili . . . ili/)

5 - Clauses connected with the conjunctions <u>stoga</u> and <u>dakle</u>:

(1)	Petar je kukavica. On će pristati na njihov predlog.	(stoga)
(2)	Milanu treba vaša pomoć. On se neće raspravljati s vama.	(stoga)
(3)	Ja znam kakvo je ovde vreme. Ja sam poneo svoj kišni mantil.	(stoga)
(4)	On je mogao da dođe. On nije hteo.	(dakle)
(5)	Milan je danas znao dijalog. On može da ga nauči kad hoće.	(dakle)
(6)	Jovan je uvek govorio istinu. Možemo da mu verujemo.	(dakle)

6 - Clauses connected with the conjunctions <u>samo</u>, <u>samo što</u>, <u>sem što</u>:

(1)	Jovan zna gramatiku. Treba mu više reči.	(samo)

(2)	Mileva je dobra devojka. Ona se brzo naljuti.	(samo)
(3)	Sva su deca dobra. Treba ih čuvati od rđavih uticaja.	(samo)
(4)	Vi ste pogrešili. Vi nećete da priznate.	(samo)
(5)	Radovan ima novca. On ne zna da ga upotrebi kako treba.	(samo)
(6)	Milorad je dobar čovek. On je katkad dosadan.	(samo)
(7)	Da. On razume dobro! Sve mu treba dva puta reći.	(samo što)
(8)	Milan je dobar čovek. On se brzo naljuti.	(samo što)
(9)	Ovaj automobil je dobar. Treba mu popraviti motor.	(samo što)
(10)	Ovaj posao je lak. Mi nemamo potrebnog alata.	(samo što)
(11)	Sve je gotovo. Prozori nisu zatvoreni.	(sem što)
(12)	Sve će biti urađeno na vreme. Petar će se malo kasnije vratiti.	(sem što)
(13)	Sve se završilo kako treba. Neprijatelj je otkrio naš položaj.	(sem što)
(14)	Sviđa mi se što radite. Vi polažete mine suviše blizu nas.	(sem što)

РАСПОРЕД ПРЕТХОДНИЦЕ

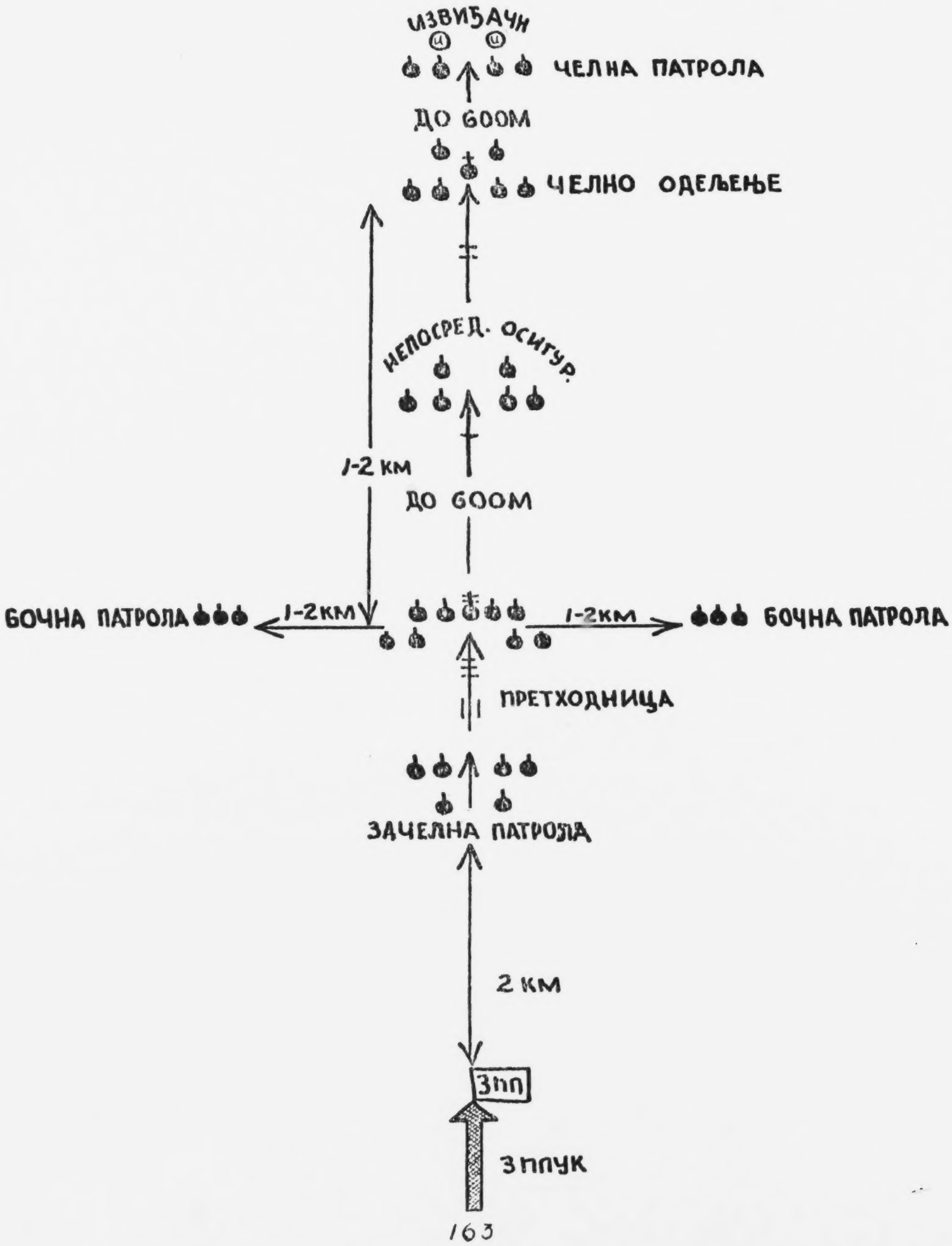

DRUGI DEO
DIJALOG

Početak manevra

SECOND PART
DIALOGUE

The beginning of a maneuver

(Jedinice Jugoslovenske narodne armije počinju manevar južno od Ptuja. Manevarske strane su Severna i Južna. Manevar počinje nastupnim maršem. Komandant Prvog bataljona Trećeg pešadiskog puka dobio je telefonom naredenje za pokret. On je pozvao svoje oficire i oni u šumi pokraj puta vode sledeći razgovor:)

1. Major Kostić: Drugovi oficiri, naš bataljon sa jednom baterijom odreden je u prethodnicu Desne kolone.

   Kapetan Perić: A u kome pravcu ćemo nastupati i gde je neprijatelj?

2. M.K: Pravac kretanja naše Desne kolone je: s. Mačež.st. Golubovec-s. Lepoglava-s. Mali i Veliki Goranec. Neprijatelj je oko s. Dolane.

   Kapetan Jović: Koje jedinice su u Desnoj koloni?

3. M.K: Naš 3 pešadiski puk, 1-vi divizion poljske artiljerije, jedna tenkovska četa i jedna pontonirska četa. Slušajte moju pripremnu zapovest.

   Oficiri: Razumem, druže majore.

4. M.K: Komandir 1-ve čete! Miliću, vaša četa sa vodom minobacača i vodom mitraljeza biće u čelnom odeljenju.

   Kapetan Milić: Razumem, druže majore.

5. M.K: Komandiri 2-ge, 3-će, Prateće i Mitraljeske čete, izvedite čete

1. Major Kostich: Comrades, officers, our battalion with a battery was ordered to be the advance guard of the Right Column.

   Captain Perich: And in which direction shall we advance and where is the enemy?

2. Maj K: The direction of movement of our Right Column is: v. Mache-R.R. st. Golubovec-v. Lepoglava-v. Mali and Veliki Goranec. The enemy is somewhere around the village Dolane.

   Captain Jovich: Which units are in the Right Column?

3. Maj K: Our Third Infantry Regiment, First Field Artillery Battalion, one tank company and one pontoon company. Listen to my preparatory order.

   Officers: Yes, Comrade Major.

4. Maj K: Commander of the First Company! Milich, your company with a mortar platoon and a machine-gun platoon will be in the advance guard party.

   Captain Milich: Yes, Comrade Major.

5. Maj K: Commanders of the Second, Third, Heavy weapons and Machine-gun

Početak manevra

CIX

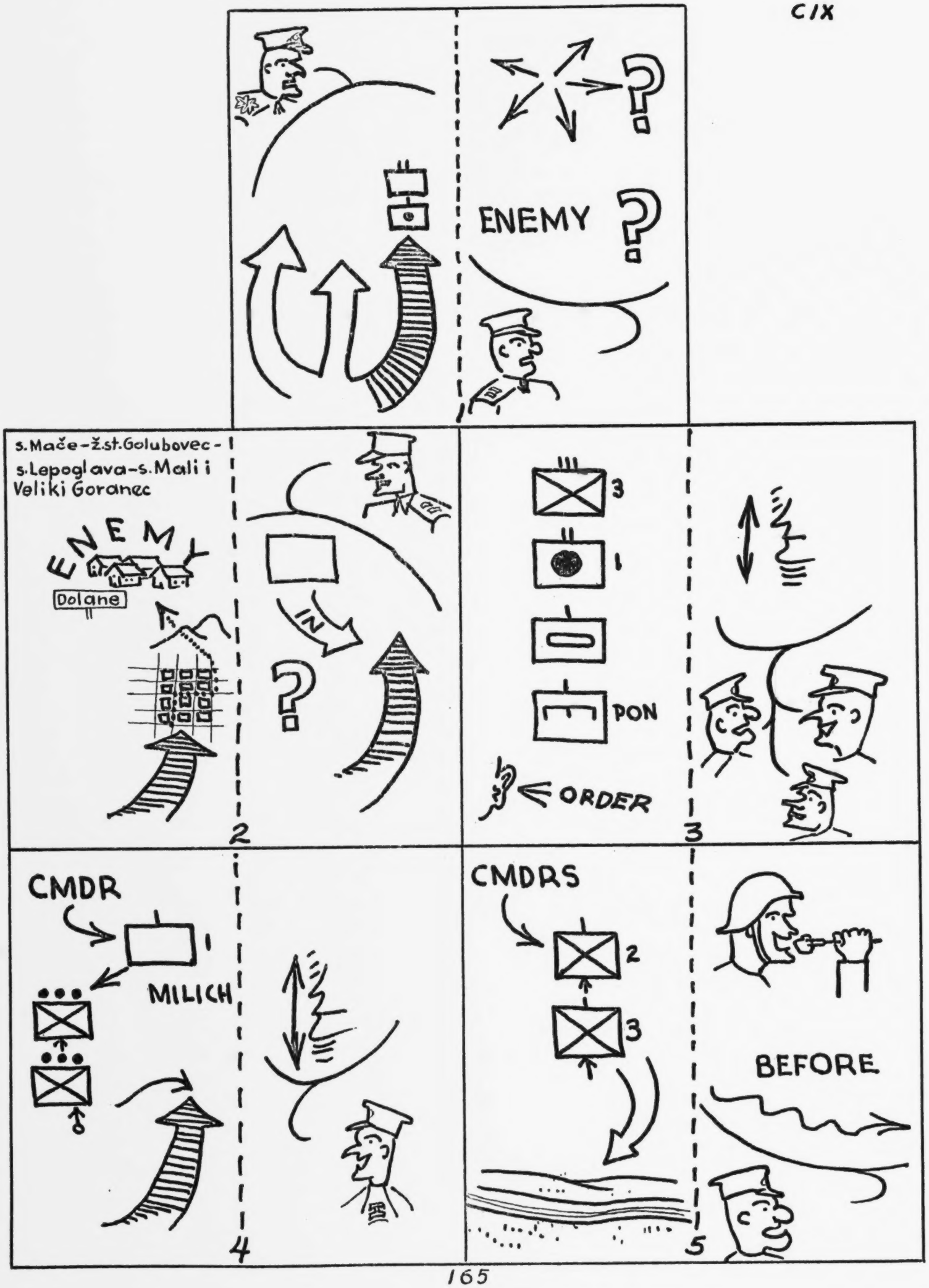

	na put!		Companies, take your companies to the road!
	K.P: Mogu li vojnici da večeraju pre pokreta?		Capt P: May the soldiers have their supper before the move?
6.	M.K: Mogu. Miliću, odredite najbolje ljude u čelnu patrolu i za bočne izviđače, ali nemojte da krećete pre nego što vam naredim.	6.	Maj K: They may. Milich, assign your best men for the advance guard point and for flank scouts, but don't move before I order you.
	K.M: Razumem, druže majore.		Capt M: Yes, Comrade Major.
7.	M.K: Odeljenje borbenih potreba i bataljonski Sanitetski vod biće na kraju kolone. Bolničari neka stave oznake po Ženevskoj konvenciji.	7.	Maj K: The Ammunition Section and the Battalion Medical Platoon will be at the end of the column. The aidmen should put on the badges according to the Geneva Convention.
	Kapetan Grgić: Druže majore, doveo sam svoju bateriju u sastav prethodnice.		Captain Grgich: Comrade Major, I've brought my battery into the composition of the advance guard.
8.	M.K: Vrlo dobro, artiljerac. Vi ćete marševati pozadi bataljona.	8.	Maj K: Very well, artilleryman. You will march behind the battalion.
	K.G: Ko će biti pozadi moje baterije?		Capt G: Who'll be behind my battery?
9.	M.K: Začelna patrola. Joviću, vi ćete odrediti jedno odeljenje u začelnu patrolu.	9.	Maj K: The rear patrol. Jovich, you'll assign a squad to the rear patrol.
	K.J: Razumem. Hoću li ja odrediti bočna odeljenja i bočne patrole?		Capt J: Yes. Shall I assign flank guards and flank patrols?
10.	M.K: Ne. Njih će dati 2-ga četa kad ja naredim. Na svoja mesta, drugovi. Pazite da se sve svrši brzo. Sad je 18.00 časova.	10.	Maj K: No. The Second Company will do that when I order it. Dismissed, Comrades. See to it that everything is accomplished quickly. It is now 1800 hours.
	Oficiri: Razumem, druže majore.		Officers: Yes, Comrade Major.

(Pozdravljaju i odlaze.)

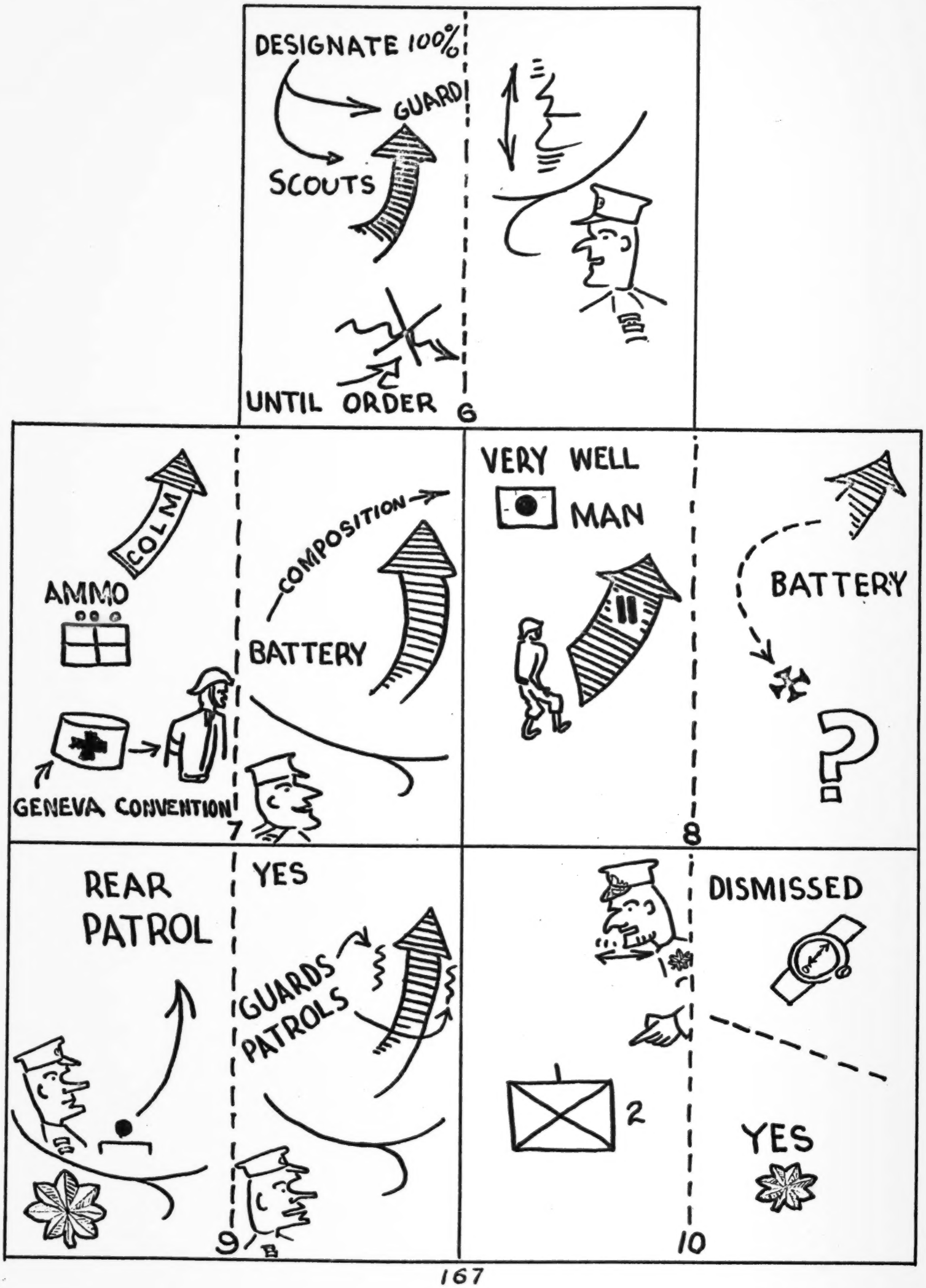
DESIGNATE 100%
GUARD
SCOUTS
UNTIL ORDER
6
COLM
AMMO
GENEVA CONVENTION
7
COMPOSITION
BATTERY
VERY WELL
MAN
8
BATTERY
?
REAR
PATROL
9
YES
GUARDS
PATROLS
2
10
DISMISSED
YES

PAR. 329 - COMPOUND SENTENCES

A sentence which contains two or more independent clauses, which are joined with various conjunctions or separated by commas, is called a compound sentence:

"He went to town this morning and he is coming back this afternoon."

A - Independent clauses are often connected by the copulative conjunctions и "and", па "and", "and then", те "and", нити or ни "neither", "not even", "nor".

1 - И (see Par. 92A, Vol III, p. 202):

Он је позвао своје официре и они у шуми покрај пута воде следећи разговор.
(1) А у коме правцу ћемо наступати и где је непријатељ?
(10) Поздрављају и одлазе.

2 - Па emphasizes that the thought expressed in the second clause follows the preceding either in time or in space:

Марко је запалио цигарету, па је почео да прича.
Mark lit his cigarette and began to talk.
По уласку у Југославију Дунав најпре тече на југ, па онда скреће на исток.
After entering Yugoslavia the Danube flows southward and then turns to the east.

3 - Те is chiefly used with the meaning "in such a way that", or "with the result that":

Наша и њихова деца се састају сваке недеље, те се играју.
Our children and theirs meet every Sunday and play.
Он учи марљиво, те с правом очекује успех.
He studies diligently and rightfully expects success.

4 - Нити or ни or paired ни(ти) . . . ни(ти) "neither . . . nor" is used to connect two negative clauses (see Par. 92D, Vol III, p. 203):

Не долази ми више, нити ћу ти долазити.
Do not come to me (to my home) any more, and I will not come to you (your home).
Нити што учи, нити што зна.
He neither studies nor knows anything.

Notes: (1) И and ни are sometimes used to emphasize some word in a sentence. In this case they refer to only one word and the meaning of и is "also" or "too" and the meaning of ни is "not even":

И ја сам био млад.
I was young, too.
Нема лепше куће ни на Дедињу.
There is not a more beautiful house even on Dedinje.

(2) The conjunction и is also used as a pair: и . . . и "both . . . and" (see Par. 92A, Vol III, p. 202):

Марко и пије и пуши.
Mark both drinks and smokes.
И Марко и Петар су јутрос били овде.
Both Mark and Peter were here this morning.

B - When independent clauses express some difference or contrast or even a slight contradiction, they are connected by the conjunctions а "and", "but" (see Par. 92B, Vol III, p. 203), али "but" (see Par. 92E, Vol III, p. 204), него "but" (see Par. 92F, Vol III, p. 204), већ "but", но "but", па (ипак), ипак "nevertheless", "however", "still", "yet":

Учио је цело јутро, а није научио ништа.
He studied all morning, but did not learn anything.
Ја увек слушам, а никад не говорим ништа.
I always listen and never say anything.
Петар седи, а Милан стоји.
Peter is sitting and Milan is standing.
Учио је цело јутро, али није научио ништа.
He studied all morning, but did not learn anything.
Ја сам хтео да то учиним, али он је био бржи од мене.
I wanted to do that, but he was faster than I.
Нисам видео, него (or: већ, or: но) сам чуо.
I did not see, but heard.

Он не губи време, него (or: већ, or: но) увек нешто ради.
He does not waste time, but always does something.
Они уче много, а ипак су слаби ученици.
They study much, and yet they are poor students.
Он је богат, па (ипак) нема то.
He is rich, and yet does not have that.
Ти си старији од мене, па не знаш.
You are older than I, and yet you do not know.
Чудно је, али ипак је тачно.
It is strange, and yet it is true.

Notes: (1) The conjunctions а, али and него (већ, но) connect not only clauses but also words or phrases:

Он је мален, а (or: али) јак.
He is small but strong.
Ово није твоје перо, него (or: већ, or: но) моје.
This is not your pen, but mine.

(2) The English "not only . . . but" is rendered by не само (or: не само што, or: не само да) . . . него и (or: већ и) (see Par. 92F, Note 1, Vol III, p. 205):

Он је не само даровит него и марљив.
He is not only talented but also diligent.
Он не само да није даровит него је и лен.
He is not only not talented but he is also lazy.

(3) Него as a comparative word means "than" (see Par. 250, Vol VIII, p. 270):

По селима има више воденица него парних млинова.
There are more water mills than steam mills in the villages.

C - If clauses express alternatives, they are joined by the conjunctions или "or", или . . . или "either . . . or", било . . . било "either . . . or", вољa . . . вољa "either . . . or" (see Par. 92C, Vol III, p. 203):

Он је много нарастао, или се мени то чини.
He has grown much, or it looks like that to me.
Или ради, или умри од глади.
Either work or die of starvation.

Вољa ти купи, вољa ти остави.
Either buy it or leave it.

D - If one clause draws a conclusion from the preceding clause, the clauses are connected by the conjunctions дакле, стога "so", "consequently", "therefore" or only separated by a comma or by a dash:

Не питаш ништа, дакле разумео си све.
You are not asking anything, so you have understood everything.
Ја сам ову кућу купио, стога сам њен власник.
I bought this house, therefore, I am its owner.
Обећали су нам, надајмо се.
They promised us, let's hope.

Note: The English "then" in a construction like the following is rendered by дакле:

He, then, accepted the offer.
Он је, дакле, прихватио понуду.
That means, then, that everyone must work.
То значи, дакле, да свако мора да ради.

E - If clauses tend to limit or exclude each other, they are connected by the conjunctions само "only", "but", само што "only (that)", "except that", "but", сем (осим) што "except that", до "except":

Донео је све књиге, само је заборавио читанку.
He brought all the books, only he forgot the reader.
Тај занат знају сви сељаци, само што немају алата.
All peasants know that trade, only they have no tools.
Ваш домаћи задатак је врло добар, сем што сте направили неколико малих грешака.
Your homework is very good except for the fact that you made several small errors.
То други човек не би учинио, до онај који нема образа.
No other man would do that except one who is shameless.

COMPOUND SENTENCES

Drill the formation of compound sentences by first giving two sentences and then having the students join them with a coordinating conjunction.

1 - Clauses connected with the conjunctions и, па, ни(ти), ни(ти) . . . ни(ти), те:

(1) Трактори вуку разна кола. (и)
Они се употребљавају за пољопривредне послове.
(2) На седељкама се људи веселе. (и)
Људи на њима праве нова познанства.
(3) Инжињериске јединице изграђују утврђења. (и)
Оне полажу мине.
Оне понекад активно учествују у борби.
(4) Санитетске јединице се брину о хигијени трупа. (и)
Оне завијају и превијају рањенике.
(5) Наше подморнице су стигле непријатељски конвој. (и)
Оне су потопиле два разарача и једну крстарицу.
(6) Милану је сад лакше. (па)
Он је одлучио да не иде к лекару.
(7) Војни бегунац је разбио прозор. (па)
Он је искочио кроза њ.
(8) Командант је израдио план кретања. (па)
Он је издао заповест за покрет.
(9) Наша претходница је заробила непријатељске претстраже. (па)
Она је наставилана предовање.
(10) Јован се наљутио на своје другове. (те)
Он није хтео да пође с њима.
(11) Марка боли нога. (те)
Он ће бити сутра отсутан.
(12) Г-ђа Перић је чула неке гласове у подруму. (те)
Она је позвала полицију.

(13)	Господин Диксон није имао трансформатора. Он је покварио електрични апарат за бријање.	(те)
(14)	Милан се није обукао. Он није обуо ципеле.	(ни . . . ни)
(15)	Ја нисам видео тог човека Ја нисам знао да он постоји.	(ни . . . ни)
(16)	Овај болесник не једе. Он неће да пије.	(нити . . . нити)
(17)	Није падала киша. Није дувао ветар.	(нити . . . нити)
(18)	Он нам није писао. Он нам неће писати.	(нити . . . нити)
(19)	Они нису видели наш светлосни знак. Они не би знали шта он значи.	(нити . . . нити)
(20)	Ви нисте видели славуја. Ви га не бисте могли разликовати од других птица.	(нити . . . нити)

2 - Clauses connected with the conjunctions <u>а</u>, <u>али</u>, <u>него</u>, <u>већ</u>, <u>но</u>, <u>а ипак</u>, <u>али ипак</u>:

(1)	Он не зна шта му није јасно. Он хоће да му објасним.	(а)
(2)	Љубомир није болестан. Он често одлази к лекару.	(а)
(3)	Ово дете има две године. Оно још не уме да хода.	(а)
(4)	Комунисти тврде да желе мир. Они стално изазивају своје суседе.	(а)
(5)	Тек је девет сати. Они су већ легли.	(а)
(6)	Лале изгледају врло лепо. Оне не мирису.	(али)
(7)	Славује можете да видите дању. Они певају само ноћу, тј. рано у зору.	(али)
(8)	Петар је два пута долазио к вама. Ви нисте били код куће.	(али)
(9)	Милан би хтео да се упозна са Радмилом. Он не зна како да то учини.	(али)
(10)	Бочни извиђачи су се вратили. Они нису донели никакве вести.	(али)

(11)	Јованово одељење није било у претходници. Оно је остало у заштитници.	(него)
(12)	Петар не води разговор. Он слуша.	(него)
(13)	Милорад не сеје цвеће. Он сади воћке.	(него)
(14)	Петровићеви не живе у својој кући. Они је издају.	(него)
(15)	Он нам није забранио да идемо на скијање. Он нам је само саветовао да то не чинимо.	(него) (него)
(16)	Он никога ни за шта не пита. Он ради како сам хоће.	(већ)
(17)	Он не носи књиге кући. Он их оставља у школи.	(већ)
(18)	Ја вас не молим ни за шта. Ја то од вас захтевам.	(већ)
(19)	Господин Драгић не слуша шта други говоре. Он само чека прилику да настави своје причање.	(већ)
(20)	Он није кукавица. Он не жели да погине узалуд.	(но)
(21)	У неким крајевима не музу овце. Они их држе само ради вуне.	(но)
(22)	Ви знате да је он у праву. Ви нећете да се сложите с њим.	(а ипак)
(23)	Ви сте знали да ћу доћи. Нисте ме сачекали.	(а ипак)
(24)	Он има своју полицу. Он ставља књиге на моју.	(а ипак)
(25)	Он не може да дође на састанак. Ја ћу га звати.	(али ипак)
(26)	Ви говорите паметно. Ви нисте у праву.	(али ипак)
(27)	Непријатељ има боља утврђења. Он ће морати да се повуче.	(али ипак)
(28)	Милан учи мање од вас. Он боље зна.	(па ипак)
(29)	Мени је много сметало његово причање. Ја нисам ништа рекао.	(па ипак)
(30)	Они су заштићени природним објектима. Они праве заклоне.	(па ипак)

3 - Clauses connected with the conjunction не само (да) ... него и:

(1)	Непријатељ није напредовао. Он је морао да се повуче.	(не само да . . . него и)
(2)	Он неће да пође с нама. Он хоће да задржи нас.	(не само да . . . него и)
(3)	Господин Радић нам не помаже. Он оставља нама један део својег посла.	(не само да . . . него и)
(4)	Он се не каје. Он жали што нам није више зла учинио.	(не само (да) . . . . него и)
(5)	Ја их волим. Ја их поштујем.	(не само (да) . . . него и)
(6)	Петар није спавао. Он није долазио кући.	(не само (да) . . . него ни)

4 - Clauses connected with the conjunction или . . . или:

(1)	Прва чета ће можда бити одређена у претходницу. Можда ће остати у заштитници.	(или . . . или)
(2)	Ви можете да дођете. Ви можете да останете где сте.	(или . . . или)
(3)	Ти можеш да радиш пре подне. Ти можеш да радиш после подне.	(или . . . или)
(4)	Петар ће ме послушати. Иначе ће се лоше провести.	(или . . . или)

5 - Clauses connected with the conjunctions стога, дакле:

(1)	Госпођа Станковић не зна енглески. Треба да разговарамо српскохрватски.	(стога)
(2)	Нигде у близини нема насељеног места. Мораћемо да бивакујемо.	(стога)
(3)	Све сте написали погрешно. Мораћете то урадити поново.	(стога)
(4)	Петар је официр. Он ће нам то моћи објаснити.	(дакле)
(5)	Милан о томе не зна ништа. Од њега нам неће бити користи.	(дакле)
(6)	"Школа" је именица женског рода. Генитив једнине је "школе".	(дакле)

6 - Clauses connected with the conjunctions **само**, **само што**, **сем што**:

(1)	Он може да постигне леп успех. Он треба да је пажљивији.	(само)
(2)	Ви ћете наћи прави пут. Треба да питате.	(само)
(3)	Они би нам могли помоћи. Они не знају где смо.	(само)
(4)	Ваш брат воли ову храну. Његов стомак није здрав.	(само што)
(5)	Ове куће су врло лепе. Оне су мале.	(само што)
(6)	Ми смо могли да се крећемо по граду слободно. Морали смо да се јављамо полицији.	(само што)
(7)	Ви имате довољно рубља. Недостају вам две-три кошуље.	(сем што)
(8)	Они нису имали других брига. Нестајало је воде.	(сем што)
(9)	Ми нисмо чули ништа од ње. Писала нам је одмах после одласка.	(сем што)
(10)	Он има свега. Недостаје му памети.	(сем што)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

A - Translate the following text into English:

Заповест командира челне патроле
(усмена)

Непријатељ наступа општим правцем: пут с. Долане - с. Св. Флорјан - с. Галинец - с. Горанец.

Наша чета је одређена у челно одељење са задатком да извиђа непријатеља и да осигура несметано кретање претходнице на правцу: с. Маче - с. Лепоглава - с. Заровница - с. Горанец.

Наше одељење је у челној патроли са правцем кретања као и челно одељење.

За челне извиђаче одређујем разводника Митровића и борца Петра Марића. Правац кретања: пут за село Першове - Лепоглаву и даље.

За десне бочне извиђаче одређујем борце Чукића и Јокића.

За леве бочне извиђаче одређујем борце Поповића и Ристића.

Бочни извиђачи ће се кретати до 100 метара лево и десно од пута. Везу одржавати уговореним знаком - глас славуја.

При наиласку на непријатеља не отварати одмах ватру, већ заробити непријатељске војнике употребом хладног оружја. Ратни заробљеници ће се одмах послати к мени.

Ја ћу се кретати путем. Мој заменик десетар Полић.

На своја места!

* с. = село.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Movement of Yugoslav troops

Yugoslav troops perform the following kinds of movement:

- Marching.
- Evolution.
- Transportation.

- Combined movement.

Marching is the most important movement and troops are trained very much in it. This movement is used when the troops are near enemy and must be secured against an enemy ground attack. Depending on the kind of march, security detachments are called:

- Advance guard during an advance march.

- Rear guard during a withdrawal, and

- Flank guard during a flank march.

Evolution is the movement of troops under enemy fire from the ground or from the air.

Transportation is the movement of troops by various means of transportation, such as: railroads, ships, trucks, airplanes, cars, etc.

Combined movement is the movement of troops during which they use their own means as well as attached means of transportation.

There are day and night marches and normal and forced marches. During normal marches the troops march under normal marching conditions and the speed of march is the one prescribed by regulations. During forced marches the troops increase the speed of marching according to the situation.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Заповест командира челног одељења
(усмена)

Непријатељски делови јачине једног пешадиског пука крећу се од р. Драве правцем с. Долане - с. Галинец.

Наш батаљон, ојачан једном пољском батеријом, у претходници је Десне колоне са правцем кретања: с. Лепоглава - с. Заровница - с. М. и В. Горанец - с. Галинец.

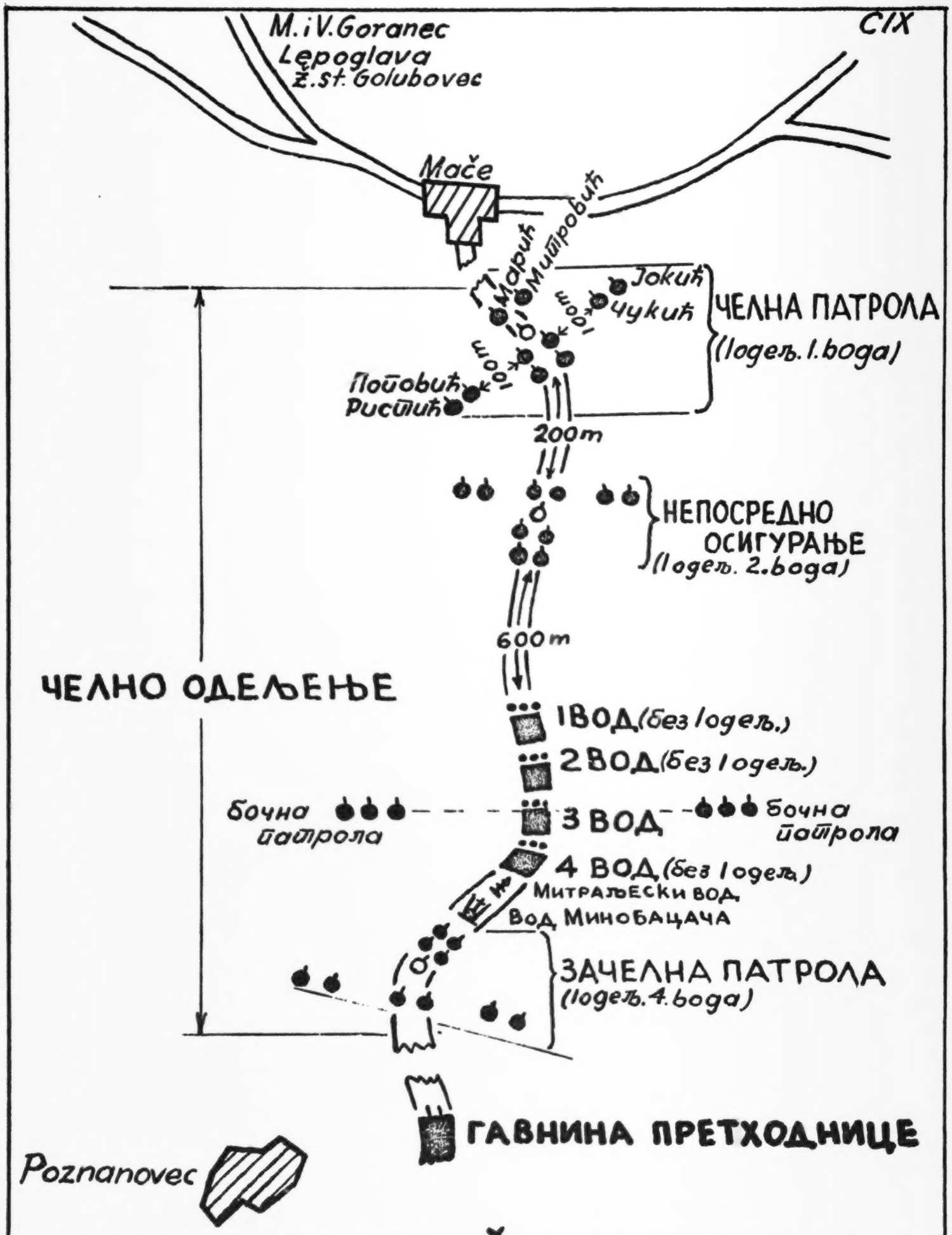

DETALJAN RASPOREDČELNOG ODELJENJA NA MARŠU 15 OKTOBRA

Наша чета, ојачана водом минобацача и водом митраљеза, одређена је у челно одељење са задатком да осигура несметано кретање претходнице и да је обезбеди од изненадног непријатељског напада.

Лево од нас крећу се јединице наше Средње колоне. Десно нема никога.

Одлучио сам:

Први вод ће одредити челну патролу јачине једног одељења.

Правац кретања: с. Маче - ж. ст. Голубовац - с. Лепоглава - с. Заровница - с. М. и В. Горанец. Обезбедити се извиђачима. Везу одржавати уговореним знацима.

Други вод ће одредити непосредно осигурање јачине једног одељења.

Трећи вод ће одредити бочне патроле јачине 3 војника.

Четврти вод ће одредити зачелну патролу јачине једног одељења.

Везу одржавати помоћу курира.

Забрањујем употребу светлосних сигнала и пушење.

Моји заменици поручник Тошић и потпоручник Козељ.

Ја ћу се налазити на челу Другог вода. Сада је 19 часова.

На десно. Напред!

* ж. ст. = железничка станица.

Питања на штиво Questions on Reading Text

(За време одговарања на питања ђаци гледају у скицу).

1. Да ли је заповест командира челног одељења писмена?
2. Колика је јачина непријатељских делова?
3. Куда се крећу ти непријатељски делови?
4. Која јединица је у нашој претходници?
5. Како се зове наша колона?
6. Који је правац кретања наше колоне?
7. Које јединице су одређене у челно одељење?
8. Шта је задатак челног одељења?

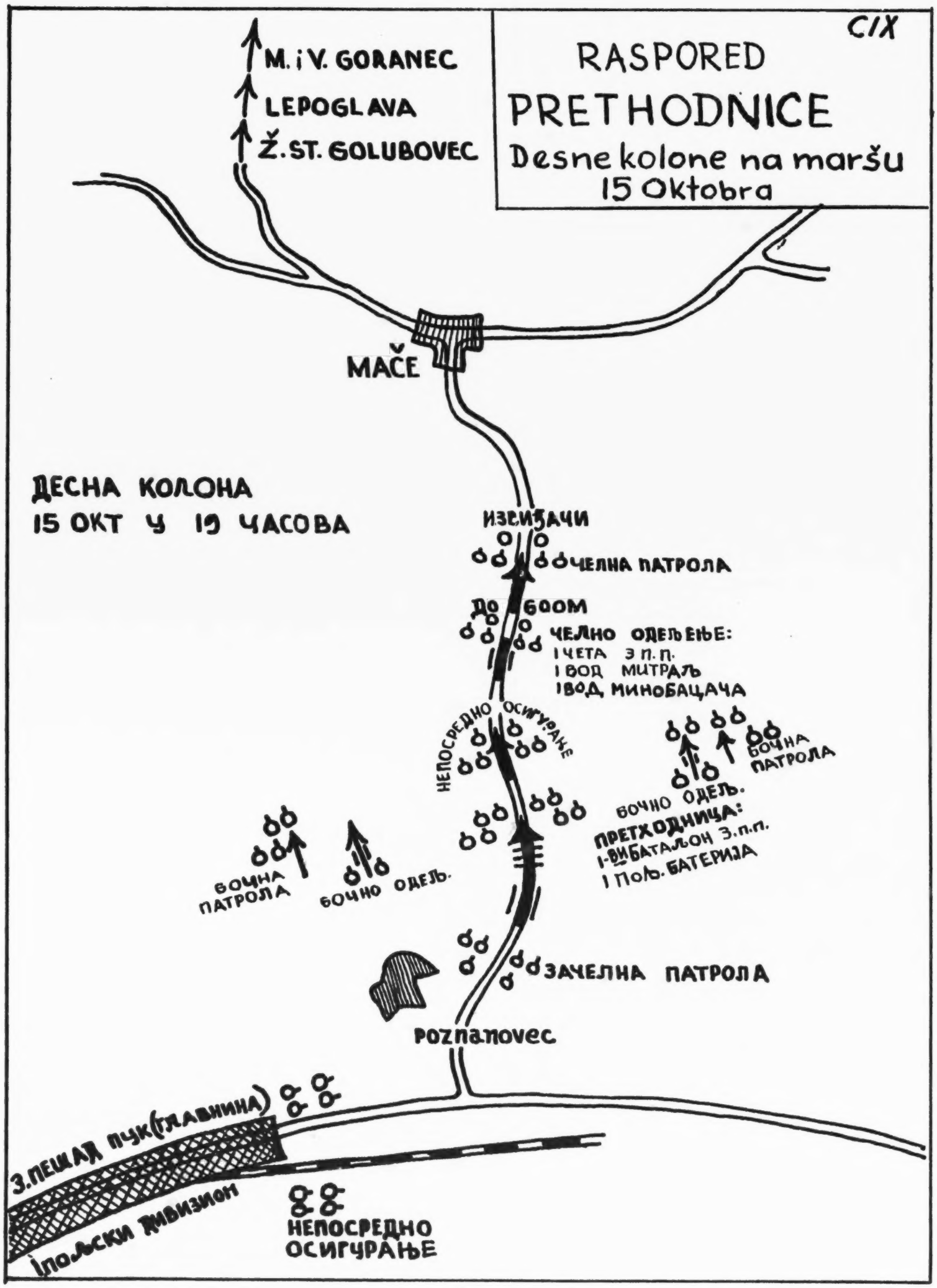
CIX
RASPORED
PRETHODNICE
Desne kolone na maršu
15 Oktobra
M. i V. GORANEC
LEPOGLAVA
Ž. ST. GOLUBOVEC
MAČE
ДЕСНА КОЛОНА
15 ОКТ У 19 ЧАСОВА
ИЗВИЂАЧИ
ЧЕЛНА ПАТРОЛА
ДО БООМ
ЧЕЛНО ОДЕЉЕЊЕ:
1 ЧЕТА 3 П.П.
1 ВОД МИТРАЉ
1 ВОД. МИНОБАЦАЧА
НЕПОСРЕДНО ОСИГУРАЊЕ
БОЧНА ПАТРОЛА
БОЧНО ОДЕЉ.
ПРЕТХОДНИЦА:
1-ВИ БАТАЉОН 3.п.п.
1 ПОЉ. БАТЕРИЈА
БОЧНА ПАТРОЛА
БОЧНО ОДЕЉ.
ЗАЧЕЛНА ПАТРОЛА
Poznanovec
3. ПЕШАЧ ПУК (ГЛАВНИНА)
1 ПОЉСКИ ДИВИЗИОН
НЕПОСРЕДНО ОСИГУРАЊЕ

9. Које јединице се налазе лево од нас?
10. Да ли се неко креће десно од нас?
11. Који вод ће одредити челну патролу?
12. Који је правац кретања челне патроле?
13. Чиме ће се обезбедити челна патрола?
14. Колико ће бити јака челна патрола?
15. Колико војника се одређује за извиђање?
16. Чиме ће извиђачи одржавати везу са челном патролом?
17. Који вод ће одредити непосредно осигурање?
18. Које јачине ће бити непосредно осигурање?
19. Који вод ће одредити бочне патроле?
20. Колика је јачина бочних патрола?
21. Како ће се одржавати веза између делова челног одељења?
22. Зашто се забрањује употреба светлосних сигнала и пушење?
23. Ко су заменици командира челног одељења?
24. У колико часова је командир челног одељења издао заповест?
25. Шта је командовао командир челног одељења на крају издавања заповести?
26. Да ли ће се марш вршити дању?
27. Због чега трупе маршују ноћу?
28. Колико је отстојање између зачелне патроле и чела Трећег пешадиског пука?
29. Колико је отстојање од челног одељења до претходнице?
30. Колико је отстојање између челне патроле и челног одељења?
31. Колико је отстојање између извиђача и челне патроле?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The maneuvers between the Southern and Northern Maneuvering Sides are just beginning.
2. The Southern Side is advancing to the north.
3. The Third Infantry Regiment is in the Right Marching Column and its commander assigned his First Battalion, reinforced with a Field Battery, into the advance guard.
4. After receiving orders for the move the battalion commander summoned his company commanders and in the woods by the road issued his preparatory orders.
5. He assigned his First Company into the advance guard party.
6. He ordered the commander of the Second Company to assign flank guards and flank patrols and the commander of the Third Company to assign a squad to the rear patrol.
7. The Battalion Ammunition Section and Medical Platoon will move at the end of the advance guard. The aid men must wear badges at all times according to the Geneva Convention.
8. When the commander of the First Company returned to his company, he ordered his First Platoon to assign a squad to the advance guard patrol, his Second Platoon to assign a squad to immediate security, his Third Platoon to assign two flank patrols in the strength of three men each and his Fourth Platoon to assign the rear patrol.
9. The advance guard point will secure itself with scouts.
10. He prohibited the use of light signals. Communication will be maintained with the agreed signals - using the voice of the nightingale.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2752-bilo . . . bilo, conj. - either . . . or

*2665 &
*2768-bȍčnā patróla, f. - flank patrol

*2665 &
*2754-bȍčnī izviđač, m. - flank scout

*979 &
*2665-bȍčnō odeljénje, n. - flank guard party; flank guard

2753-čēlnī, adj. - advance, adj., front, adj.

*2753 &
*2767-čēlnā patróla, f. - advance guard point

*979 &
*2743-čȅlnō odeljénje, n. - advance guard party

*469-desno, adv. - on the right, to the right

*271-do, conj. - except

2754-glâs, m. - voice, sound; vote

2755-izvȉđač, m. - scout, reconnoiterer

2756-jačȉna, f. - strength

2757-jȕžni, adj. - southern

-jȕžno, adv. - south, adv.

2758-konvènci ja, f. - convention

2759-mànēvar, m. - maneuver
gen. sing: mànēvra

2760-naȉlazak, m. - encounter, arrival, appearance
gen. sing: naȉlaska
nom. pl: naȉlasci

2761-narȅditi, v.t.&i.pfv. - to order
pr.t: nàrēdīm;nàrēdē

*2761-narećivati, v.t.&i.ipfv. - to order
pr.t: narèđujem;narèđuju

2762-nastúpiti, v.i.pfv. pr.t: nàstūpīm;nàstūpē	- to advance; to begin, to start
*2762-nastúpati, v.i.ipfv. pr.t: nàstūpām;nàstūpajū	- to advance; to begin, to start
2763-ne samo . . . nego i, conj.	- not only . . . but also
2764-nȅposredan, adj. m. nȅposredna, f. nȅposredno, n.	- direct
-nȅposredno, adv.	- directly
2765-no, conj.	- than; but
*979, *1532 & *1663-odeljénje bòrbenih pȍtreba, n.	- ammunition section
2766-ojàčati, v.t.&i.pfv. pr.t: ojàčam;ojàčaju	- to strengthen, to reinforce; to grow strong
*2766-ojačavati, v.t.&i.ipfv. pr.t: ojàčāvām;ojačávajū	- to strengthen, to reinforce; to grow strong
2767-ȍznaka, f.	- insignia; badge
2768-patróla, f.	- patrol
2769-pokraj, prep.	- by; beside
2770-pȍkret, m.	- movement
*428 & *1300-pȍljska artiljèrija, f.	- field artillery
*839-pòzvati, v.t.pfv. pr.t: pozòvēm;pozòvu	- to summon, to call
*839-pozívati, v.t.ipfv. pr.t: pòzīvām;pozívajū	- to summon, to call
2771-prȉpremni, adj.	- preparatory
*2771 & *2779-prȉpremna zȁpovest, f.	- preparatory order

*1464 & *2470-sanitetski vȍd, m.	- medical platoon
2772-svȅtlosni, adj.	- light, adj., flashing, lamp, adj.
*2122 & *2772-svȅtlosni sȉgnal	- light signal
2773-sȅverni, adj.	- northern
-sȅverno, adv.	- north, adv.
2774-slàvūj, m.	- nightingale
2775- ugovòriti, v.t.pfv. pr.t: ugòvorim;ugòvore	- to make an agreement, to stipulate
*2775-ugovárati, v.t.ipfv. pr.t: ugòvārām;ugovárajū	- to make an agreement, to stipulate
*2775-ugòvoren, adj.	- agreed, fixed
*2775 & *2780-ugòvoreni znāk, m.	- pass word (signal agreed upon in advance)
*775-već, conj.	- but
2776-volja . . . volja, con	- either . . . or
2777-zabrâniti, v.t.pfv. pr.t: zàbrānīm;zàbrānē	- to prohibit, to forbid
*2777-zabranjívati, v.t.ipfv. pr.t: zabrànjujem;zabrànjuju	- to prohibit, to forbid
2778-záčelni, adj.	- rear
*2768 & *2778-záčelna patróla, f.	- rear guard patrol
2779-zāmenīk, m. nom. pl: zāmenīci	- substitute; replacement
2780-zȁpovēst, f. gen. sing: zȁpovēsti	- order
2781-znāk, m. nom. pl: znāci (znȁkovi)	- sing, signal

*1676 &
*1698-žèlezničkā stànica (ž.st.), f. - railroad station

2782-žèněvski, adj. - Geneva, adj.

*2758 &
*2782-žèněvska konvèncija, f. - Geneva Convention

* * *

otvòriti (otvárati) vätru - to open fire

vòditi räzgovor - to converse

STO DESETA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - FINAL SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 330)

Drill final subordinate clauses by having the students answer the questions listed below.

1 - Final subordinate clauses introduced with the conjunction da + the present tense:

(1) Zašto ljudi idu u crkvu?
(2) Zašto vaša majka ide u bakalnicu?
(3) Zašto vi idete u berbernicu?
(4) Zašto ja idem u galanterisku radnju?
(5) Zašto idemo u bioskop?
(6) Zašto idemo u pozorište?
(7) Zašto odvozimo automobil u garažu?
(8) Zašto ljudi vode konje kovaču?
(9) Zašto vi idete u restoran?
(10) Zašto idemo u kafanu?
(11) Zašto nas pregledaju lekari?
(12) Zašto idemo u apoteku?
(13) Zašto pijemo lekove?
(14) Zašto đaci idu u školu?
(15) Zašto đaci polažu ispite?
(16) Zašto imamo automobile?
(17) Zašto postoje saobraćajni znaci?
(18) Zašto mladići i devojke odlaze na igranke?
(19) Zašto nam trebaju stolice?
(20) Zašto su nam potrebni kreveti?
(21) Zašto imamo oči?
(22) Zašto imamo uši?
(23) Zašto vi imate ruke?
(24) Zašto ljudi imaju mozak?
(25) Zašto nam trebaju noge?
(26) Zašto nam treba jezik?
(27) Zašto vi imate pluća?
(28) Zašto čoveku treba nos?
(29) Zašto nam treba sat?
(30) Zašto postoje krojači?
(31) Zašto postoji umetnost?

2 - Final subordinate clauses introduced by the conjunction da + the potential:

(1) Zašto ponekad putujemo avionom?
(2) Zašto mladići služe vojni rok?
(3) Zašto vojnici prave zaklone?

(4) Zašto vojnik mora da ume da rukuje oružjem?
(5) Zašto vojnici prave prepreke?
(6) Zašto pravimo mostove?
(7) Zašto učenici slušaju nastavnike?
(8) Zašto slušamo radio?
(9) Zašto ljudi ne rade subotom i nedeljom?
(10) Zašto ljudi koji nisu slobodni podižu ustanke?
(11) Zašto postoje ogledala?
(12) Zašto ljudi idu u lov?
(13) Zašto vi čitate knjige?
(14) Zašto se izdaju novine?
(15) Zašto ljudi prave tunele?
(16) Zašto imamo telefon?
(17) Zašto jedemo?
(18) Zašto pišemo svojim prijateljima?
(19) Zašto se ljudi žene?
(20) Zašto razni ljudi iz Evrope dolaze u Ameriku?
(21) Zašto se zimi oblačimo u toplo?
(22) Zašto čovek treba da bude pažljiv kad vozi?

3 - Final subordinate clauses introduced by the conjunction kako or eda + the potential mood:

(1) Zašto neki ljudi nose naočare?
(2) Zašto ponekad žurimo?
(3) Zašto idemo na godišnji odmor?
(4) Zašto je tabla zelena?
(5) Zašto seljaci oru njive?
(6) Zašto dajemo poklone svojim prijateljima?

4 - Final subordinate clauses introduced by ne + the first part of the potential + li + the second part of the potential:

(1) Zašto vi učite toliko?
(2) Zašto ste jutros stajali kraj puta?
(3) Zašto naše podmornice gađaju neprijateljske brodove?
(4) Zašto su vam prijatelji sinoć nudili onoliko vina?
(5) Zašto naša artiljerija gađa neprijateljske objekte?
(6) Zašto posipamo vodu po travi?
(7) Zašto se slobodna zemlja brani od napadača?
(8) Zašto nastavnici ponekad govore polako?

B - CAUSAL SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 331)

1 - Drill causal subordinate clauses introduced by the conjunctions jer, zato što, stoga što by having the students answer the questions listed below using all of the listed conjunctions.

(1)	Zašto Milan nije hteo da vas pozdravi?	(ljutiti se)
(2)	Zašto su oni baš danas otišli na piknik?	(lepo vreme)
(3)	Zašto me juče niste pozdravili?	(ne videti)
(4)	Zašto ste sinoć rano legli?	(umoran)
(5)	Zašto vi volite Kaliforniju?	
(6)	Zašto komandant traži pomoć?	(neprijatelj jak)
(7)	Zašto Miloš nije juče bio u školi?	(bolestan)
(8)	Zašto želite da jedete?	
(9)	Zašto želite da vidite svoje roditelje?	
(10)	Zašto ne jedete ovog sira?	(ne voleti)
(11)	Zašto neki siromasi idu bosi?	
(12)	Zašto oni mladići pevaju?	(veseli)
(13)	Zašto ljudi ruše onu kuću?	(stara)
(14)	Zašto se neki ljudi prave važni?	(ne biti pametni)
(15)	Zašto je jugoslovenska obala pogodna za luke?	
(16)	Zašto je Jovan učio dijalog jutros?	(ne naučiti sinoć)
(17)	Zašto mnogi jugoslovenski seljaci odlaze u gradove?	
(18)	Zašto će gospodinu Diksonu trebati transformator?	
(19)	Zašto se ljutite na Mariju?	(uvrediti)
(20)	Zašto mi niste pisali?	(ne znati adresu)

2 - Drill causal subordinate clauses introduced by the conjunctions pošto and budući da by first giving the students two sentences and then having them form from them a sentence which will contain a subordinate causal clause. Have the students use both conjunctions.

SNEG JE POSTAJAO SVE DUBLJI (VIŠI). ODLUČILI SMO DA NE IDEMO DALJE.	- BUDUĆI DA (POŠTO) JE SNEG POSTAJAO SVE DUBLJI (VIŠI), ODLUČILI SMO DA NE IDEMO DALJE.

(1) Mi smo zakasnili u pozorište. Nećemo videti prvi čin.

(2) Put je bio strm.
Morali smo produžiti na konjima.
(3) Svi su govorili u isto vreme.
Niko nikog nije razumeo.
(4) On se u poslednje vreme popravio.
Roditelji su mu opet dozvolili da izlazi uveče.
(5) Ona je imala poverenja u mene.
Sve mi je ispričala.
(6) Domaćin je to veče imao naročito dobro vino.
Svi gosti behu dobro raspoloženi.
(7) Jugoslavija je planinska zemlja.
Konjica i brdska artiljerija su joj neophodne.
(8) Vi nemate nikakvog posla.
Možete mi praviti društvo.
(9) Vi ste čuli njegov glas.
On ne može da tvrdi da nije bio tamo.
(10) Uskoro će nastupiti hladni dani.
Treba da nabavimo dovoljno ogreva.
(11) Oni su vas pozvali.
Treba da odete.
(12) Vi ste nas zadovoljili svojim odgovorom.
Možete da idete.
(13) On se rado hvališe.
Ja nisam spreman da mu brzo poverujem.
(14) Vi ste mnogo preterivali.
Nisu vam baš ništa poverovali.
(15) Ja sam im nabrojao sve vaše dobre osobine.
Nisu mogli da se ne oduševe.
(16) Njegova mati je počela da očajava.
Morali smo preduzeti korake da bi ga našli.

3 - Drill causal subordinate clauses introduced by the conjunction <u>što</u> by having the students answer the questions listed below.

(1)	Zašto se deca raduju?	(ste vi došli)
(2)	Zašto je on tako srećan?	(mu veruju)
(3)	Zašto se ona tako iznenadila?	(vas vidi ovde)
(4)	Zašto su oni tako veseli?	(smeju da ostanu s nama)
(5)	Šta on žali?	(je zauzet)
(6)	Šta joj je žao?	(vam se to dogodilo)

DRUGI DEO
DIJALOG

Gospoda Dikson u Beogradu

1. Beti Dikson: Očarana sam dočekom na železničkoj stanici. Lepo je što su i tvoji prijatelji izašli da me dočekaju. Samo žalim što ste tako dugo čekali.

Robert Dikson: Šef stanice nam je rekao da će voz stići na vreme. Međutim, zadocnio je tri sata.

2. Čarls Dikson: Tata, hoću li ja imati zasebnu sobu kao u Čikagu?

R D: Razume se da hoćeš.

3. Č D: Ti si mi pisao da ću ovde morati da idem u školu.

R D: Budući da je sada leto, škole nisu otvorene. Do jeseni ćeš prilično naučiti da govoriš srpskohrvatski, a u školi ćeš naučiti još više.

4. Č D: Da li se u školi govori samo srpskohrvatski?

R D: Razume se. Ne brini se, ti ćeš sa decom iz susedstva dosta naučiti za vreme leta.

5. B D: Vila mi se mnogo svida. Ja sam sve ponela: kuhinjsko posude, pribor za jelo, čaršave za krevete, navlake za jastuke, stolnjake i salvete.

R D: Nadam se da će ostatak nameštaja stići skoro.

6. B D: A da li ima dovoljno mesta za odelo, kao

SECOND PART
DIALOGUE

Mrs. Dickson in Belgrade

1. Betty Dickson: I'm enchanted with the reception at the railroad station. It's nice that your friends, too, came to meet me. I'm only sorry that you had to wait so long.

Robert Dickson: The station master told us that the train would be on time. However, it was three hours late.

2. Charles Dickson: Dad, shall I have a separate room, as in Chicago?

R D: Of course you will.

3. C D: You wrote me that I'd have to go to school here.

R D: Since it's summer now, the schools aren't open. Until the fall you will learn to speak Serbo-Croatian fairly well, and at school you'll learn even more.

4. C D: Is only Serbo-Croatian spoken in school?

R D: Of course. Don't worry, you'll learn plenty during the summer with the children from the neighborhood.

5. B D: The villa appeals to me very much. I've brought everything: kitchen utensils, eating utensils, bed sheets, pillow cases, table cloths and napkins.

R D: I hope that the rest of the furniture will arrive soon.

6. B D: Is there enough space for clothes, as well

Gospođa Dikson u Beogradu CX

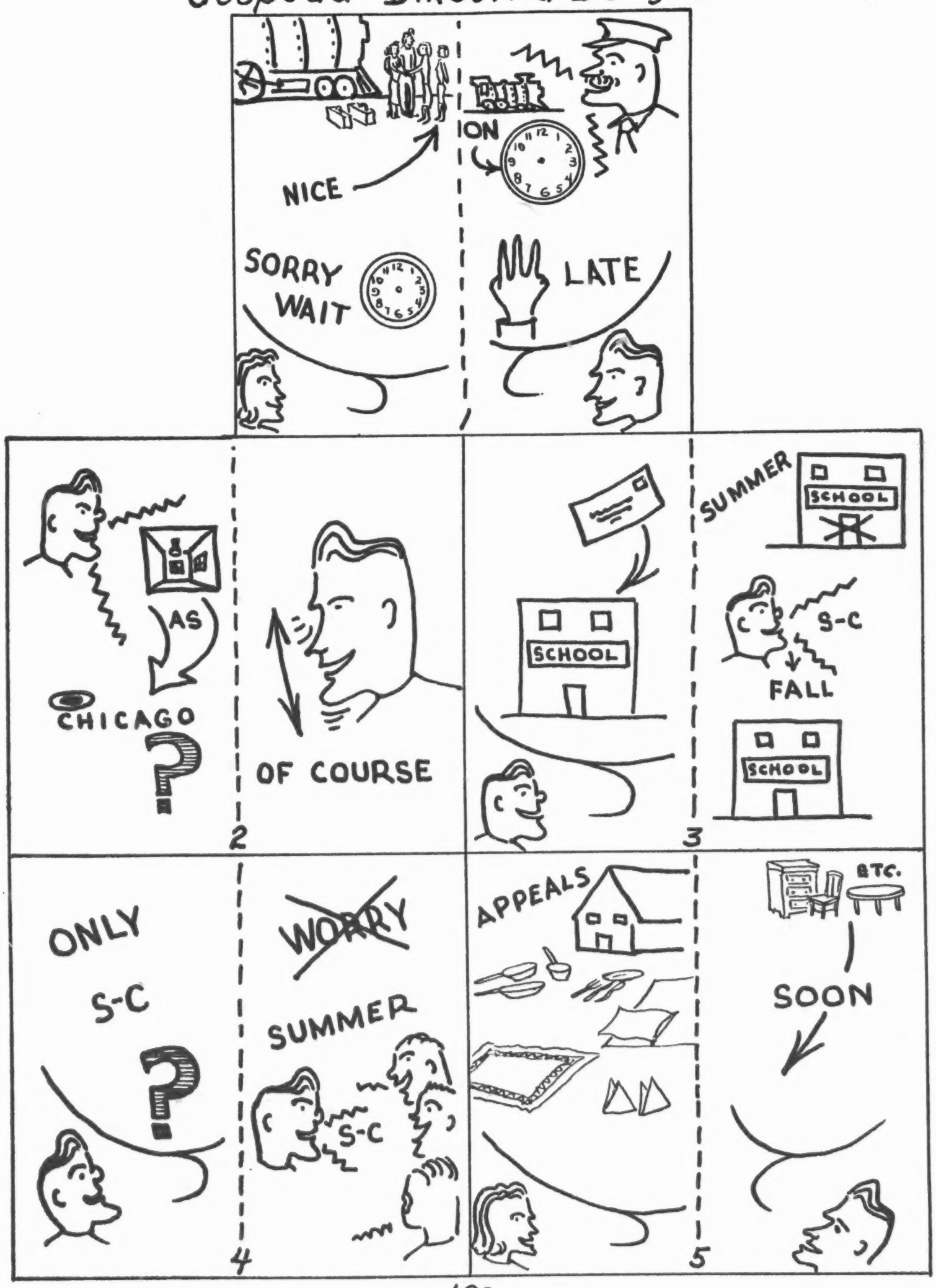

i za kuhinjsko, srebrno i porcelansko posude?

R D: Da. U spavaćim sobama ima dosta ormana. U kujni su kredenci za kuhinjsko posude i pribor za jelo. A u trpezariji ima dva bifea za porculansko i srebrno posude i čaše.

as for the kitchen utensils, silverware and chinaware?

R D: Yes. There are plenty of wardrobes in the bedrooms. In the kitchen there are cupboards for cooking and eating utensils. And in the dining room there are two sideboards for silverware, chinaware and glasses.

7. B D: Pošto je vila velika, bojim se da će biti suviše posla.

R D: Tako je. Da bi se vila održavala u čistoći i redu, trebaće dosta truda i rada.

7. B D: Since the villa is big, I'm afraid that there will be too much work.

R D: That's right. In order to keep the villa clean and orderly, plenty of effort and work will be necessary.

8. B D: Može li ovde da se dobije služavka?

R D: Može. Gospoda Stanković mi je rekla da ćemo imati služavku za dan - dva.

8. B D: Can a maid be found here?

R D: Yes. Mrs. Stankovich told me that we would have a maid in a day or two.

9. B D: Šta služavke obično rade?

R D: Odlaze na pijacu, metu i čiste kuću, peru sudove i rade druge poslove u kući.

9. B D: What do the maids usually do?

R D: They go to the market, sweep and clean the house, wash dishes and do other chores in the house.

10. B D: Ja mislim da treba da priredimo jednu sedeljku za Stankovićeve čim raspakujemo stvari, dovedemo sve u red i smestimo se.

R D: Zašto ne jednu američku večeru? Ja sam im to već odavno obećao.

10. B D: I think that we should have a party for the Stankoviches as soon as we unpack our things, put everything in order and settle down.

R D: Why not an American dinner? I promised them that long ago.

11. B D: Mislim da bi tu večeru trebalo odložiti za kasnije, dok se snadem.

11. B D: I think that we should postpone that dinner for later on, until I get settled.

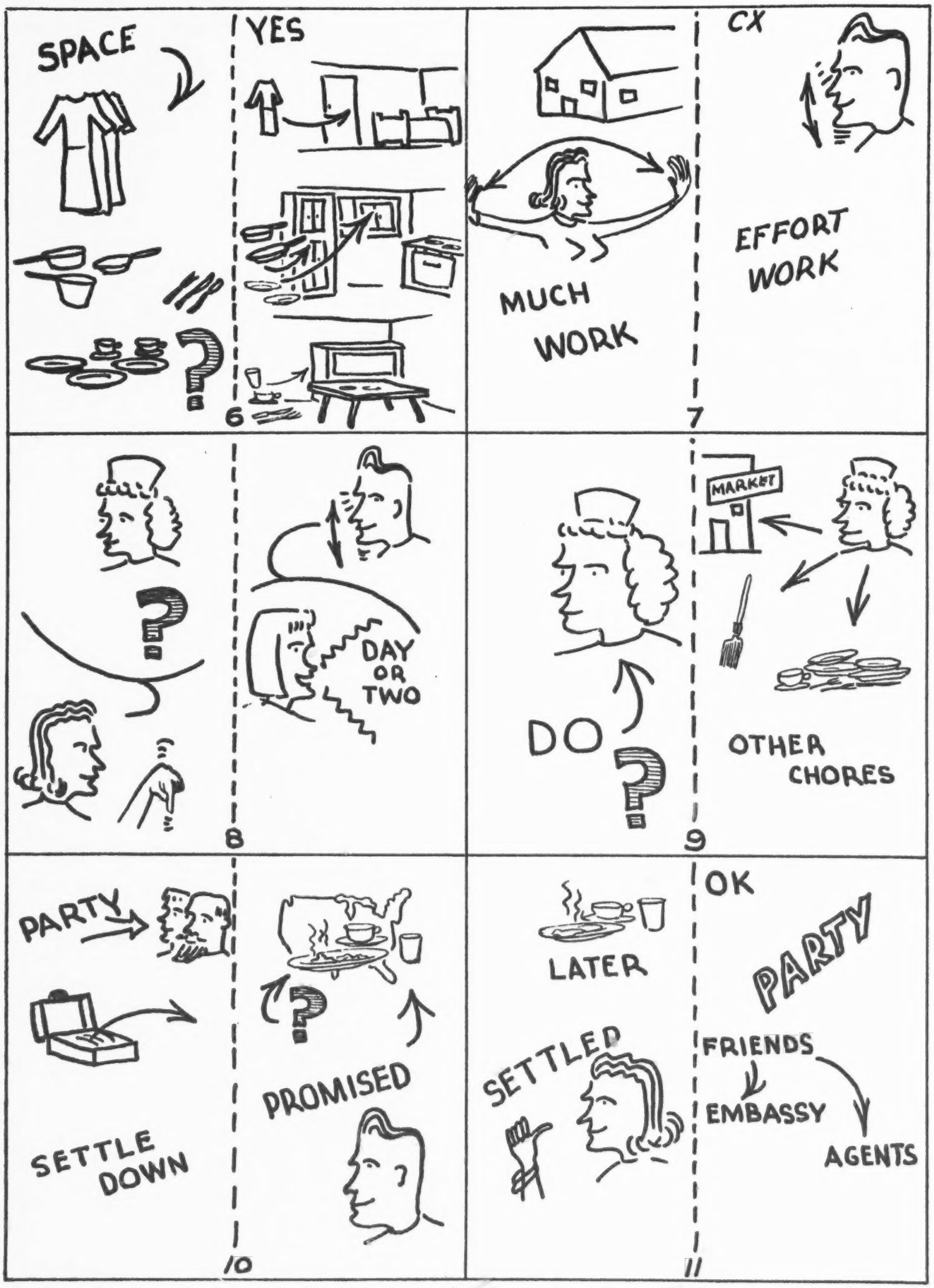
SPACE
YES
6
MUCH WORK
CX
EFFORT WORK
7
?
DAY OR TWO
8
MARKET
DO
?
OTHER CHORES
9
PARTY
SETTLE DOWN
?
PROMISED
10
LATER
SETTLED
OK
PARTY
FRIENDS
EMBASSY
AGENTS
11

R D: U redu. Onda ćemo prirediti sedeljku i ja ću pozvati neke prijatelje iz naše Ambasade i neke američke trgovačke agente sa kojima sam se upoznao u Beogradu.

R D: O.K. Then we'll have a party and I'll invite some friends from our Embassy and some American commercial agents whom I met in Belgrade.

PAR. 330 - FINAL SUBORDINATE CLAUSES

Subordinate clauses stating purpose or intention are called final subordinate clauses.

A - Final subordinate clauses are usually joined with the main clause by the conjunctions да or како meaning "in order that", "so that".

Да or како are most often rendered into English by "in order + the infinitive" or simply by the infinitive.

In Serbo-Croatian the да is followed by the present tense or by the potential mood, and како usually by the potential, seldom by the future.

When the subject of the subordinate clause is not the same as that of the main clause, the potential is usually used after either да or како.

Младићи иду у занатске школе да науче неки занат, or:
Младићи иду у занатске школе да би научили неки занат, or:
Младићи иду у занатске школе како би научили неки занат.
Young men go to trade schools in order to learn some trade.

(1) Лепо је што су и твоји пријатељи изашли да ме дочекају.
(7) Да би се вила одржавала у чистоћи и реду, требаће доста труда и рада.

Note: Subordinate clauses introduced by да either precede or follow main clauses, but those introduced by како regularly follow main clauses.

B - Да or како are sometimes replaced by еда + the potential mood:

Младићи иду у занатске школе еда би научили неки занат.

C - A final clause is often expressed by ли + interrogative negative potential mood. The ли in this case comes after the first part of the potential:

Младићи иду у занатске школе не би ли научили неки занат.
Наш син је отишао у занатску школу не би ли научио неки занат.
Our son went to a trade school in order to learn some trade.

The potential is sometimes replaced by interrogative negative future:

Наш син је отишао у занатску школу неће ли научити неки занат.

D - Да as a final conjunction is sometimes (but seldom) replaced by нека. In this case нека is followed either by the present or by the potential. The former is commoner:

Молимо се Богу да нам помогне у овој несрећи, or:
Молимо се Богу нека нам помогне у овој несрећи, or:
Молимо се Богу нека би нам помогао у овој несрећи.
Let's pray to God that He help us in this distress.

E - Да has many more functions as a conjunction in Serbo-Croatian. Its use as a final conjunction should not be confused with its other functions:

Почео је да говори.
He has begun to talk.
Да си одмах сео!
Sit down at once!
Он ће да им каже.
He will tell them.
Рекао ми је да ће доћи на време.
He told me that he would come on time.
Да знам, ја бих одговорио на ваше питање.
If I knew, I would answer your question.
Да сам могао, ја бих му помогао.
If I had been able, I would have helped him.

Note: The first three sentences above are simple sentences.

PAR. 331 - CAUSAL SUBORDINATE CLAUSES

Subordinate clauses stating the reason of the action or of the state expressed by the verb of a main clause are introduced by the conjunctions пошто, будући да, како, кад, јер, зато што, стога што meaning "as", "since", "because".

39

A - Causal subordinate clauses introduced by пошто and будући да usually precede the main clause. They are sometimes replaced by како or кад:

(3) Будући да (or: Пошто, Како) је сада лето, школе нису отворене.
(7) Пошто (or: Будући да, Како) је вила велика, бојим се да ће бити сувише посла.
Кад (or: Будући да, Пошто) су те послали к мени, ја ти морам помоћи.
Since they have sent you to me, I must help you.

B - Јер "because", "for" usually introduces causal clauses which follow the main clause.

Јер can be replaced by пошто, будући да, зато што, стога што.

Долине река Мораве и Вардара имају међународни значај, јер (or: пошто; or: будући да; or: зато што; or: стога што) оне везују долину Дунава са Егејским Морем.

The valleys of the Morava and Vardar rivers have an international importance because they connect the valley of the Danube with the Aegean Sea.

Note: Кад as a conjunction of cause is also used sometimes to connect causal clauses which follow a main clause:

Ја ти морам помоћи, кад су те к мени послали.

C - Што and да in constructions like the following are also conjunctions of cause:

(1) Лепо је што су и твоји пријатељи изашли да ме дочекају.
Жао ми је да (or: што) одлазите тако брзо.
I am sorry that you are leaving so soon.
Најпре ме је увредио, па се после чудио што (or: да) сам се наљутио на њега.
First he offended me, and then he was surprised because I got angry with him.
Увек ћу вам бити захвалан што сте ми помогли да нађем овако лепу вилу.
I will be always grateful to you for helping me to find a villa as nice as this.

Note: Што as a causal conjunction is sometimes, though rarely, replaced by где:

Чудио се где (or: што) ниcте дошли да га видите.
He was surprised because you did not come to see him.

D - Чим and док in the following (rather uncommon) construction are also conjunctions of cause:

Чим (or: Док) си тако рачунао, ниси могао да добијеш тачан резултат.
Since you calculated like that, you could not get the right result.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - FINAL SUBORDINATE CLAUSES

Drill final subordinate clauses by having the students answer the questions listed below.

1 - Final subordinate clauses introduced with the conjunction да + the present tense:

(1) Зашто се људи ценкају?
(2) Зашто сипамо со по столњаку на који смо просули вино?
(3) Зашто се људи распитују?
(4) Зашто вам треба будилник?
(5) Зашто се деца састају?
(6) Зашто нам треба шал?
(7) Зашто нам требају зуби?
(8) Зашто нам треба чешаљ?
(9) Зашто нам требају чаршави?
(10) Зашто идемо на плажу?
(11) Зашто имамо саобраћајна средства?
(12) Зашто се пријатељи састају?
(13) Зашто нам требају судови (посуђе)?
(14) Зашто људи позајмљују новац од банке?
(15) Зашто садимо цвеће по дворишту?
(16) Зашто нам је потребан радиопредајник?
(17) Зашто нам треба радиопријемник?
(18) Зашто људи одлазе на утакмице?
(19) Зашто аутомобил има волан?

2 - Final subordinate clauses introduced by the conjunction да + the potential:

(1) Зашто су Срби дизали устанке против Турака?
(2) Зашто постоји обалска артиљерија?
(3) Зашто авиони прате конвоје?
(4) Зашто у југословенским градовима постоје дежурне апотеке?
(5) Зашто јахач не сме да се укрути у седлу?
(6) Зашто лекар има стетоскоп?
(7) Зашто је г. Диксон отишао у Југославију?
(8) Зашто поткивамо коње?
(9) Зашто неке домаћице имају служавке?
(10) Зашто данас свака држава има војску?
(11) Зашто Петар вади пасош?
(12) Зашто извиђачки авиони лете над непријатељским положајима?
(13) Зашто неки трговци организују распродаје?
(14) Зашто многи људи иду да пазаре кад је распродаја?
(15) Зашто полиција тражи од нас легитимације?

3 - Final subordinate clauses introduced by the conjunction како or еда + the potential mood:

(1) Зашто сте ви послали телеграм, а не писмо?
(2) Зашто читате историју Југославије?
(3) Зашто сте се ценкали око оног аутомобила?
(4) Зашто сте упалили сва светла?
(5) Зашто сте дошли у ову школу?

4 - Final subordinate clauses introduced by не + the first part of the potential + ли + the second part of the potential:

(1) Зашто сте затворили врата?
(2) Зашто ћете водити децу у зоолошку башту?
(3) Зашто они иду од радње до радње?
(4) Зашто га опет зовете?
(5) Зашто су вам рекли да је тешко у војсци?
(6) Зашто су вам нудили онолико вина?
(7) Зашто сте му дали онолико хране?
(8) Зашто сте јој онолико објашњавали?

B - CAUSAL SUBORDINATE CLAUSES

1 - Drill causal subordinate clauses introduced by the conjunctions јер, зато што, стога што by having the students answer the questions listed below using all of the listed conjunctions.

(1) Зашто не можете да ми дате ту књигу?
(2) Зашто јуче нисте били у школи?
(3) Зашто ваша деца још не иду у школу?

(4) Зашто не идете брже?
(5) Зашто нисте купили нова кола?
(6) Зашто он долази у школу пешке?
(7) Зашто овај авион није могао да полети?
(8) Зашто возови касне зими?
(9) Зашто би се сваки Американац радо борио за своју земљу?
(10) Зашто је Петар имао бољи успех него Јован?
(11) Зашто сте запалили пећ?
(12) Зашто сте синоћ легли рано?
(13) Зашто Милка не зна немачки?
(14) Зашто ви никад нисте били у Европи?
(15) Зашто сте ви млађи од мене?
(16) Зашто сам се ја родио у Југославији?
(17) Зашто сте се потшишали?
(18) Зашто сте ми тек данас вратили књигу?
(19) Зашто сте обећали да ћете доћи?
(20) Зашто вама увек сви верују?

2 - Drill causal subordinate clauses introduced by the conjunctions пошто and будући да by first giving the students two sentences and then having them form from them a sentence which will contain a subordinate causal clause. Have the students use both conjunctions.

(1) Ова књига је нешто већа.
Читању је мало дуже.
(2) Већ је касно.
Можемо да наставимо рад сутра.
(3) Он је војник.
Судиће му војни суд.
(4) Ја сад имам доста новца.
Могу да вам вратим дуг.
(5) Ми га познајемо као поштеног човека.
Ми можемо само да га похвалимо.
(6) Ми имамо једну слободну собу.
Можете да преноћите у нашој кући.
(7) Јесен је почела.
Можемо да очекујемо кише.
(8) Ви познајете овај крај.
Водите нас ви.
(9) Чули сте све.
Можете да одете.
(10) Нисмо обучени пристојно.
Боље ће бити да не идемо никуда.
(11) Синоћ сте били на седељци.
Сигурно се нисте наспавали.
(12) Већ смо позвани у госте.
Не можемо да дођемо к вама.
(13) Ваш брат је болестан.
Треба да останемо овде.

(14) Ваша старија сестра се удала.
Ви сте на реду.
(15) Ви сте против мојег предлога.
Немамо о чему говорити.

3 - Drill causal subordinate clauses introduced by the conjunction <u>што</u> by having the students answer the questions listed below.

(1) Ви сте дошли.
Драго ми је.
(Драго ми је што сте дошли).
(2) Ваша мајка је оздравила.
Необично се радујем.
(3) Господин Васић је изабран за претседника.
Сви смо изненађени.
(4) Ви већ морате да идете.
Врло ми је жао.
(5) Морам да вам кажем непријатну вест.
Искрено жалим.
(6) Ми смо се доцкан упознали.
Штета је.
(7) Ваша породица је најзад стигла.
Врло ме весели.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

Госпођа Диксон у Београду

Као што знамо Диксон је пре неколико недеља изнајмио једну вилу на Топчидерском Брду. Чим је то урадио, одмах је послао каблограм својој жени да дође у Београд. Његова жена се много обрадовала што ће, после толико дугог времена, опет бити са својим мужем. Она се одмах спремила и, са својим сином Чарлсом кренула у Њујорк, одакле је бродом "Краљица Марија" отпутовала за Француску. Она није хтела да путује преко Трста, као што је то учинио њен муж, кад је одлазио у Југославију. Пошто једна њена сестра живи у Паризу, г-ђа Диксон је хтела да је изненади и остане с њом неколико дана. Провевши неколико дана са својом сестром, она је послала телеграм своме мужу, узела Симплон Оријент Експрес и дошла у Београд.

На београдској железничкој станици г-ђу Диксон и њеног сина су, поред Диксона, сачекали још и генерал и г-ђа Станковић и њихова ћерка Даница, као и Јанко и Стана Станковић. Г-ђа Диксон се обрадовала кад је видела свог мужа и његове пријатеље. Међутим, било јој је жао што су они тако дуго чекали, јер је Симплон Оријент Експрес имао три сата задоцњења. Пошто су се Станковићеви упознали са г-ђом Диксон и мало с њом разговарали, они су се растали.

Диксонови су са станице отишли у своју вилу, која се много допала г-ђи Диксон. Она је понела из Америке неке ствари, а све остало,осим кревета, ускоро ће стићи из Америке. Пошто је све прегледала, г-ђа Диксон се договорила са својим мужем шта ће да раде, и како ће да се сместе. Одлучили су да приреде једну велику седељку за Станковићеве и остале Диксонове пријатеље, од којих неки раде у Амбасади а други су амерички трговачки агенти које је Диксон упознао у Београду. Касније ће, кад се буду сместили, приредити једну америчку вечеру за Станковићеве.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Dickson rents a villa

Although the Stankoviches brothers had told Dickson before he left America that housing conditions in Yugoslavia in general and particularly in Belgrade were terrible, he did not expect that it would take him almost a year to find a suitable house or apartment.

As soon as Dickson arrived in Belgrade, he and his new friends, the Stankoviches, started inquiring about houses and apartments for rent, but the days and months were going by and all their efforts were in vain. However, one morning about ten o'clock when Dickson had already begun to despair, Mrs. Stankovich and her daughter came to his office and told him that they had heard about a villa for rent on Topchidersko Brdo and made an appointment with the owner for 11 o'clock. All the three hurried to Terazije Square, where they took a trolley bus and went to Topchidersko Brdo.

Mr. Subotich, the owner of the villa, was waiting for them in front of the villa. The villa had one floor and the ground floor. On the ground floor there were a drawing room, dining room, kitchen, servant's room and a bathroom. On the (first) floor there were three bedrooms and one bathroom. There was neither a refrigerator nor a stove in the kitchen, but Dickson did not worry about that since his wife was bringing all the appliances with her. She was also bringing a transformer because Belgrade had a different electrical current than Chicago.

There was a spacious and beautiful garden around the villa and the view of the Danube and Sava rivers from the windows of the (first) floor was magnificent.

Since the price that Mr. Subotich gave Dickson was moderate, the two of them agreed quickly. Dickson will pay the rent between the first and fifth of each month for a month in advance. He will also plant and sow flowers, mow the grass and spread poison for worms, snails and insects in the garden.

On their way back to Belgrade in a street car, Dickson told Mrs. and Miss Stankovich that he would be indebted and grateful to them as long as he lived.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Госпођа Диксон стиже у Београд

Кад су Станковићеви чули од Диксона да су његова жена и син кренули у четвртак увече из Париза и да у суботу после подне стижу у Београд, они су изјавили да им је жеља да изађу на железничку станицу да их дочекају. Диксон се обрадовао пошто ће том

приликом моћи да упозна своју жену са својим најбољим пријатељима. У суботу после подне су се сви састали на железничкој станици. Ускоро по њиховом доласку било је објављено преко гласноговорника да ће Симплон Оријент Експрес задоцнити три сата. Они су ипак одлучили да се не враћају кући, него да оду у ресторан и разговарају. Кад је воз стигао, Диксон је упознао своју жену и сина са Станковићевима. Разуме се, Диксон је морао да буде тумач између Станковићевих и своје жене, пошто Бети није знала ниједну српскохрватску реч. После кратког разговора Станковићеви и Диксонови су се разишли и отишли својим кућама.

Г-ђа Диксон је, као што све жене обично чине, одмах почела да мисли где ће ставити ствари које је донела са собом, као и оне које још треба да стигну из Америке. Чувши од мужа да имају лепу велику башту и повртњак, она се обрадовала што неће морати да иде на пијацу сваки дан да купује свеже цвеће и зелен.

Кад су дошли кући, Диксон је својој жени редом показао спаваће собе, кујну, трпезарију, дневну собу итд. У спаваћим собама је било доста ормана за одело и рубље; у кујни је било неколико креденаца и полица за кухињско посуђе и прибор за јело, а у трпезарији два велика бифеа за сребрно и порцуланско посуђе и чаше.

Госпођи Диксон се вила много допала, али пошто је била велика и са много одељења, она се је бојала да ће морати да уложи много труда да би је одржавала у реду и чистоћи. Господин Диксон ју је утешио, рекавши јој, да је г-ђа Станковић већ нашла за њих једну добру служавку, која ће кроз три дана ступити на посао.

Као добра домаћица, г-ђа Диксон је одмах приметила да у вили недостаје много сијалица. Диксон јој је обећао да ће их набавити следећег дана.

Њихов син Чарлс, који је дотле ћутао, упитао је свог тату шта ће да ради у школи, у коју је знао да ће морати да иде, кад не зна српскохрватски. Диксон му је одговорио да ће се за време лета играти са децом из суседства и да ће с њима нешто научити, а остало ће научити у школи, пошто деца лакше уче и памте него старији људи.

Диксонови су најзад одлучили да приреде за Станковићеве и остале Диксонове пријатеље једну велику седељку чим се сместе и мало одморе. Доцније ће за Станковићеве приредити једну америчку вечеру.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Шта су Станковићеви чули од Диксона?
2. Којег дана су Диксонова жена и син кренули из Париза за Београд?
3. Кад су Диксонова жена и син стигли у Београд?
4. Шта су изјавили Станковићеви кад су чули да Диксонова жена и син долазе у Београд?
5. Зашто се Диксон обрадовао?
6. Ко су Диксонови најбољи пријатељи у Београду?
7. Куда су Станковићеви отишли да дочекају Диксонову жену и сина?
8. Где су се састали Станковићеви и Диксон?
9. Шта је ускоро по њиховом доласку на железничку станицу било објављено?
10. Како је то било објављено?
11. Шта су Диксон и Станковићеви одлучили кад су чули да ће воз толико задоцнити?
12. Да ли знате име воза којим стижу Диксонова жена и син?
13. Шта је учинио Диксон кад је воз стигао?
14. Да ли су Станковићеви разговарали са Бети Диксон?
15. Ко је био тумач између Станковићевих и г-ђе Диксон?
16. Зашто је Диксон морао да буде тумач?
17. Колико су се Станковићеви и Диксонови задржали на железничкој станици?
18. Куда су они отишли са железничке станице?
19. О чему је г-ђа Диксон почела одмах да мисли?
20. Чему се г-ђа Диксон обрадовала?
21. Зашто се она обрадовала кад је чула да имају велику башту и повртњак уз вилу?
22. Где београдске домаћице купују цвеће и зелен?
23. Шта је Диксон показао својој жени кад су дошли кући?
24. Чега је имало доста у спаваћим собама?
25. Чега је имало доста у кујни?
26. Колико бифеа је било у трпезарији?
27. За шта служе ормани у спаваћим собама?
28. За шта служе креденци и полице у кујни?
29. За шта служе два велика бифеа у трпезарији?
30. Да ли се вила допала г-ђи Диксон?
31. Чега се г-ђа Диксон боји?
32. Како ју је њен муж утешио?
33. Ко је нашао служавку за Диксонове?
34. Кад ће служавка ступити на посао?
35. Шта је приметила г-ђа Диксон док је разгледала вилу?
36. Шта јој је муж обећао у вези с тим?
37. Шта је радио њихов син Чарлс док су они резгледали вилу?
38. Шта је он најзад упитао свог тату?
39. Шта му је тата одговорио?
40. С киме ће он нешто научити за време лета?

41. Где ће научити остало?
42. Ко лакше и брже памти, деца или старији људи?
43. За кога ће Диксонови ускоро приредити велику седељку?
44. За кога ће Диксонови доцније приредити америчку вечеру?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Dickson's wife and son left Chicago as soon as they received his telegram to come and the night before last they arrived in Belgrade.
2. So, their desire to be together was finally fulfilled.
3. Dickson and the Stankoviches welcomed Betty and Charlie at the railroad station.
4. After a short conversation, the Dicksons and the Stankoviches parted.
5. When the Dicksons arrived home, they looked over all the rooms.
6. Betty was enchanted with everything, first with the reception and then with the villa.
7. There are plenty of closets in the bedrooms, and cupboards and shelves for cooking and eating utensils in the kitchen.
8. In the dining room there are two sideboards for silverware, chinaware and glasses.
9. The bulbs that were missing Dickson bought the next day.
10. Betty was only a little worried about how much effort would be needed to keep the villa in order and cleanliness.
11. However, she did not need to worry, because her husband had already found a maid, who will go to the market, sweep the rooms, wash the dishes, etc.
12, As soon as they unpack a few things (linen, pillows, pillowcases, tablecloths, etc.) that Betty brought with her, they will have a big party for their friends.
13. When the other things arrive and the Dicksons finally get settled, they will invite the Stankoviches to an American supper.
14. Dickson hopes that Charlie will learn at least some Serbo-Croatian before the schools open playing with the children from the neighborhood.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2783-bȉfe, m. - sideboard, buffet

2784-bȕdući da, conj. - since, because

2785-čȁršav, m. - cloth, bed sheet

2786-čistȍća, f. - cleanness, cleanliness

2787-dȍček, m. - reception, welcome
nom. pl: dȍčeci

2788-glasnogȍvornik, m. - loudspeaker
nom. pl: glasnogȍvornici

2789-jȁstuk, m. - pillow
nom. pl: jȁstuci

2790-krèden(a)c, m. - kitchen closet; cupboard
gen. sing: krèdēnca

*1311-kȕhinjski, adj. - kitchen, adj.

*1311 &
*2799-kȕhinjsko pȍsūđe, n. - cooking utensils

2791-mèsti, v.t.ipfv. - to sweep
pr.t: mètem;mètu
a.p.p: mẽo,mèla,mèlo,
mèli,mèle,mèla

*2791-pomésti, v.t.pfv. - to sweep
pr.t: pomètem;pomètu
a.p.p: pȍmeo,pomèla,pomèlo,
pomèli,pomèle,pomèla

2792-nāvlaka, f. - case, cover

*2789 &
*2792-nāvlaka za jȁstuk, f. - pillowcase

2793-očárati (se), v.t.&r.pfv. - to charm, to enchant; (to become charmed, to become enchanted)
pr.t: ȍčārām;očáraju

*2793-očarávati (se), v.t.&r.ipfv. - to charm, to enchant; (to become charmed, to become enchanted)
pr.t: očȁrāvām;očarávaju

2794-odlòžiti, v.t.pfv. - to postpone, to delay
pr.t: òdlõžim;òdlõžē

*2794-odlágati, v.t.ipfv. - to postpone, to delay
pr.t: òdlāžēm;òdlāžū

2795-òrmān, m. - wardrobe; closet

2796-pìjaca, f. - market

2797-pòlica, f. - shelf

2798-porcèlan(porcùlan), m. - porcelain

*2798-porcèlānski(porcùlanski), adj- porcelain, adj.

*2798 &
*2799-porcèlansko pòsūđe, n. - chinaware

2799-pòsūđe, n. - dishes, kitchenware

*553 &
*1201-príbor za jẽlo, m. - eating utensils

2800-ràspakovati, v.t.pfv. - to unpack
pr.t: ràspakujem;ràspakuju

*2800-raspakívati, v.t.ipfv. - to unpack
pr.t: raspàkujem;raspàkuju

2801-sijalica, f. - electric bulb

2802-smẽstiti (se), v.t.&r.pfv. - to set, to settle; (to settle, to situate oneself)
pr.t: smẽstim;smẽste

*2802-sméštati (se), v.t.&r.ipfv. - to set, to settle; (to settle, to situate oneself)
pr.t: smẽštām;sméštajū

2803-srèbro, n. - silver

2804-srèbrn, adj. - silver, adj.

2805-stõlnjāk, m. - tablecloth
nom. pl: stõlnjāci

2806-sūd, m. - vessel, dish
nom. pl: sūdovi

2807-súsẽdstvo, n. - neighborhood

2808-tȁta, f. - dad, papa

2809-telègram, m. - telegram, wire

2810-trȗd, m. - endeavor, effort

*1810-zadocnjénje, n. - retard, delay

2811-zȅlēn, f. - vegetables
gen. sing: zȅlēni

2812-žȅlja, f. - wish, desire

STO JEDANAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND ELEVENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - CONSECUTIVE SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 332)

Drill consecutive subordinate clauses by first giving two sentences and then by having the students make from them one sentence which will include a consecutive subordinate clause. Point to the conjunctions that are to be used in the answer.

(1)	Jovan je bolestan. On mora da ostane u krevetu.	- tako (toliko) - da
(2)	Vaš sto je velik. On ne može da se unese kroz ova vrata.	- toliki - da
(3)	Milan je sačuvao mnogo novca. On može da sve kupuje za gotov novac.	- toliko - da
(4)	Petrova ćerka je ozdravila. Sva porodica se raduje.	- te
(5)	Kiša je padala jako. Utakmica se nije mogla odigrati.	- te
(6)	On je duhovit. On može da razveseli svakoga.	- tako (toliko) - da

B - RELATIVE SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 333)

Drill relative subordinate clauses by having the students answer the questions listed below.

1 - Relative clauses introduced by the pronoun <u>ko</u>:

(1)	Ko je lekar?	- onaj
(2)	Ko može da se hrani u ovom restoranu?	- svako
(3)	Ko ne mora da dode na taj sastanak?	- niko (ne ticati se)
(4)	Ko je vaš sused?	- onaj, svako
(5)	U koga vi imate poverenja?	- onaj (verovati)
(6)	Kome vi morate da vratite novac?	- onaj (dugovati)
(7)	S kim se vi ne pozdravljate?	- onaj (ne poznavati)
(8)	Kome vi ne verujete?	- onaj (sumnjati)
(9)	Kome ste vi školski drug?	- svako
(10)	Kome kažemo "zbogom"?	- onaj, svako, neko (rastajati se)
(11)	Kome gledate u lice?	- onaj (stajati)
(12)	Ko je čuven?	- onaj (svi govoriti)

2 - Relative clauses introduced by the pronoun <u>šta</u> (<u>što</u>):

(1)	Šta ljudi kupuju?	- ono
(2)	Šta vi ne želite da imate?	- ono, nešto (ne svidati se)
(3)	Šta nam je neophodno?	- ono, sve (ne moći bez)
(4)	Šta vi učite u ovoj školi?	- ono (doći radi)
(5)	Šta vi poklanjate svojoj deci?	- ono (radovati se)
(6)	Šta su pravila?	- ono (postupati prema)
(7)	Šta vi znate?	- ono, sve, nešto (naučiti)
(8)	Šta vaša žena kuva?	- ono (rado jesti)
(9)	Šta su makaze?	- ono
(10)	Šta je plug?	- ono
(11)	Šta je jastuk?	- ono
(12)	Šta je kredenac?	- ono

3 - Relative clauses introduced by the pronouns <u>koji</u>, <u>koja</u>, <u>koje</u>:

(1) Koji krojač ima više mušterija?
(2) Koja soba je trpezarija?
(3) Koji vozovi su putnički?
(4) Koje rublje svlačimo, a koje oblačimo?
(5) Koju travu kosimo?
(6) Koji učenici dobijaju posebnu pomoć?
(7) Koja stolica je vaša?
(8) Koja učionica je naša?
(9) Koje knjige ste vratili u biblioteku?
(10) Koju ženu zovemo majkom?
(11) Koja voda je pijaća?
(12) Koji sto je vaš?

4 - Relative clauses introduced by the pronouns <u>kakav</u>, <u>kakva</u>, <u>kakvo</u>:

(1) Kakvu uniformu ima Petar?
(2) Kakvom kredom vi pišete?
(3) Pod kakvim ste vi svetlom?
(4) Za kakvim stolom vi sedite?
(5) Kakvom vodom se umivate?
(6) U kakvoj su sobi oni učenici?
(7) Kakvim jezikom vi govorite?
(8) Kakvo je danas vreme?
(9) Na kakvoj stolici vi sedite?

5 - Relative clauses introduced by the pronouns koliki, kolika, koliko:

(1) Kolika je ova baraka?
(2) Koliki je vaš sto?
(3) Kolikom kredom ja pišem?
(4) Kolike cipele vi nosite ove godine?
(5) Kolika su ova vrata?
(6) Koliki je Petrov automobil?
(7) Kolika je moja plata ove godine?

6 - Relative clauses introduced by the pronouns čiji, čija, čije:

(1) Časovi g. Rajića su naročito interesantni. Ko je g. Rajić?
(2) Petrovim automobilom se svi koriste. Ko je Petar?
(3) Na glavi g. Simića nema ni malo kose. Ko je g. Simić?
(4) Vašeg brata se svi boje. Ko ste vi?
(5) Na vodnikovom stolu nema ništa. Koji od vas je vodnik?
(6) Milanov glas je vrlo dubok. Ko je Milan?

7 - Relative clauses introduced by the relative adverbs gde, kuda (kamo), otkuda (odakle):

MILAN JE UVEK ONDE. ONDE IMA LEPIH DEVOJAKA. - MILAN JE UVEK ONDE GDE IMA LEPIH DEVOJAKA.

(1)	Petar sedi onde. Vi ste onde nekad sedeli.	- onde . . . gde
(2)	Tamo je sad železnička stanica. Tamo je bila vaša kuća.	- onde . . . gde
(3)	Jovan je otišao u Zagreb. On je morao da ode tamo.	- onamo . . . kuda (kamo)
(4)	Subotom Ljubica ide na igranku. Tamo idu sve devojke.	- onamo . . . kuda (kamo)
(5)	Magla je došla sa severa. Otuda dolaze i oblaci.	- odonuda . . otkuda (odakle)
(6)	Marko je došao iz Dalmacije. Otuda je došao i Milovan.	- otuda . . . otkuda (odakle)

C - SUBORDINATE CLAUSES OF TIME (See Par. 334)

1 - Drill subordinate clauses of time which are introduced by the conjunctions pošto, kad, dok, pre nego što, dok ne and čim by having the students answer the questions listed below:

(1) Kad vi ustajete? - pošto
(2) Kad se umivate? - pošto
(3) Kad se oblačite? - pošto

(4)	Kad doručkujete?	- pošto
(5)	Kad odlazite u školu?	- pošto
(6)	Kad učenici odgovaraju?	- kad
(7)	Kad se vi smejete?	- kad
(8)	Kad ljudi kupuju novo odelo?	- kad
(9)	Kad vi pijete lekove?	- kad
(10)	Kad nam trebaju svetla?	- kad
(11)	Kad vi gledate u ogledalo?	- dok (brijati se)
(12)	Kad vi ne smete da pušite?	- dok
(13)	Kad kiša pada?	- dok
(14)	Kad čovek treba da prestane da pije?	- pre nego što
(15)	Kad otvaramo vrata?	- pre nego što
(16)	Kad se kucamo čašama?	- pre nego što
(17)	Kad skidamo kape?	- pre nego što
(18)	Kad kažemo berberinu kako da nas potšiša?	- pre nego što
(19)	Dokle ćete me čekati?	- dok ne
(20)	Dokle ste ostali na igranci?	- dok ne
(21)	Dokle ste bili u bioskopu?	- dok ne
(22)	Dokle ćete ostati u Montereju?	- dok ne
(23)	Dokle ste posmatrali utakmicu?	- dok ne
(24)	Dokle će oni ostati na plaži?	- dok ne
(25)	Dokle se vidi more?	- dok ne
(26)	Dokle traje mrak?	- dok ne
(27)	Kad vi odgovarate na pisma?	- čim (pročitati)
(28)	Kad ćete to kazati Jovanu?	- čim
(29)	Kad ste napustili bioskop?	- čim
(30)	Kad ste zatvorili radio?	- čim
(31)	Kad ste sinoć zaspali?	- čim
(32)	Kad vas je Mara poznala?	- čim

2 - Drill the subordinate clauses of time introduced by the conjunction dok(le) god by first giving two sentences and then having the students form from them a sentence which will contain the necessary subordinate clause of time.

MI SMO ZDRAVI.
SVE JE DOBRO.

- DOK(LE) GOD SMO ZDRAVI, SVE JE DOBRO.
- DOK(LE) GOD BUDEMO ZDRAVI, SVE ĆE BITI DOBRO.
- DOK(LE) GOD SMO BILI ZDRAVI, SVE JE BILO DOBRO.

(1) Vi postupate pravilno.
Vi ne treba da se bojite.
(2) Vi mislite drukčije nego on.
Vi se ne možete složiti.
(3) On nedovoljno uči.
On ne može da položi ispit.

(4) Olga misli samo o sebi.
Ona ne može da ima prijatelja.
(5) Jovan mnogo puši.
On mora da kašlje.

3 - Drill subordinate clauses of time introduced by the conjunction otkada (otkako) by first giving two sentences and then having the students make from them one sentence which will contain the necessary subordinate clause of time.

PETAR SE VRATIO IZ BOLNICE. JA GA (OTADA) NISAM VIDEO. - JA NISAM VIDEO PETRA OTKAD (OTKAKO) SE VRATIO IS BOLNICE.

(1) Kiša je počela da pada.
Moja baba (otada) nije izlazila iz kuće.
(2) Otac ove dece je bolestan.
Ona su stalno nevesela.
(3) Ja sam rekao Jovanu da nije u pravu.
On neće da razgovara sa mnom.
(4) Otac je prestao da šalje novac Milanu.
Milan mu (otada) nije pisao.
(5) Vi učite zajedno s Petrom.
Vi govorite srpskohrvatski mnogo bolje.

4 - Drill subordinate clauses of time introduced by the conjunctions tek (što) by first giving two sentences and then by having the students form from them one sentence which will contain the necessary subordinate clause of time.

PETAR JE POČEO DA RADI OVDE. ON MORA DA NAPUSTI POSAO. - PETAR JE TEK POČEO DA RADI OVDE, A VEĆ MORA DA NAPUSTI POSAO.
- TEK ŠTO JE PETAR POČEO DA RADI OVDE, A VEĆ MORA DA NAPUSTI POSAO.

(1) Ja sam počeo da vam objašnjavam.
Vi ste to razumeli.
(2) Ona je sačuvala malo novca.
Ona mora da ga potroši.
(3) Ona je zaspala.
Morala je ustati.
(4) On je kupio automobil.
Mora da ga proda.
(5) On je čuo za ove stvari.
On tvrdi da ih poznaje bolje nego mi.

DRUGI DEO
DIJALOG

Jedna sedeljka kod Diksonovih

SECOND PART
DIALOGUE

A party at the Dicksons

LICA

Domaćini: Robert i Beti Dikson

Gosti: General i g-da Stanković, njihova ćerka Danica, njihov sin Janko sa ženom Stanom; američki trgovački ataše; i trgovački agent Pavle Maršal

1. Beti Dikson: Izvolite, dragi gosti, da razgledate našu kuću. Čim to svršimo, imaćemo u dnevnoj sobi nešto da vas poslužimo.

   G-da Stanković: Kujna vam je divna. Vidim da su vam svi lonci, šerpe, tiganji i kutlače od aluminijuma.

2. Robert Dikson: Danas se u Americi sudovi prave od aluminijuma, kao što su se nekad ovde pravili od bakra.

   G-dica Stanković: Kad se ja budem udala i imala svoju kuću, kupiću samo aluminijumsko kuhinjsko posuđe. Bakarno neću upotrebljavati.

3. General Stanković: Ja se divim vašoj industriji. Ona je toliko uradila za američke domaćice.

   G-da S: Ja zavidim američkim domaćicama. One imaju sve.

4. Trgovački ataše: Da li vam se išta od pokućstva oštetilo pri seobi?

   R D: Nije. Mi umemo da se selimo. Nije nam ovo ni prva ni poslednja seoba.

5. B D: Evo, ovo su naše spavaće sobe i kupatilo.

1. Betty Dickson: Dear guests, will you please look over our house. As soon as we are through with that, we'll have something to eat and drink in the living room.

   Mrs. Stankovich: Your kitchen is beautiful. I see that all your pots, pans, skillets and ladles are of aluminum.

2. Robert Dickson: Utensils are made of aluminum in America now-a-days as they were once made here of copper.

   Miss Stankovich: When I marry and have my home, I'll buy only aluminum kitchen utensils. I'll not use the copper ones.

3. General Stankovich: I admire your industry. It has done so much for the American housewives.

   Mrs. S: I envy the American housewives. They have everything.

4. Commercial Attaché: Was any of your furniture damaged during the move?

   R D: No. We know how to work. This is neither our first nor last move.

5. B D: Here, these are our bedrooms and the bathroom.

Jedna sedeljka kod Diksonovih

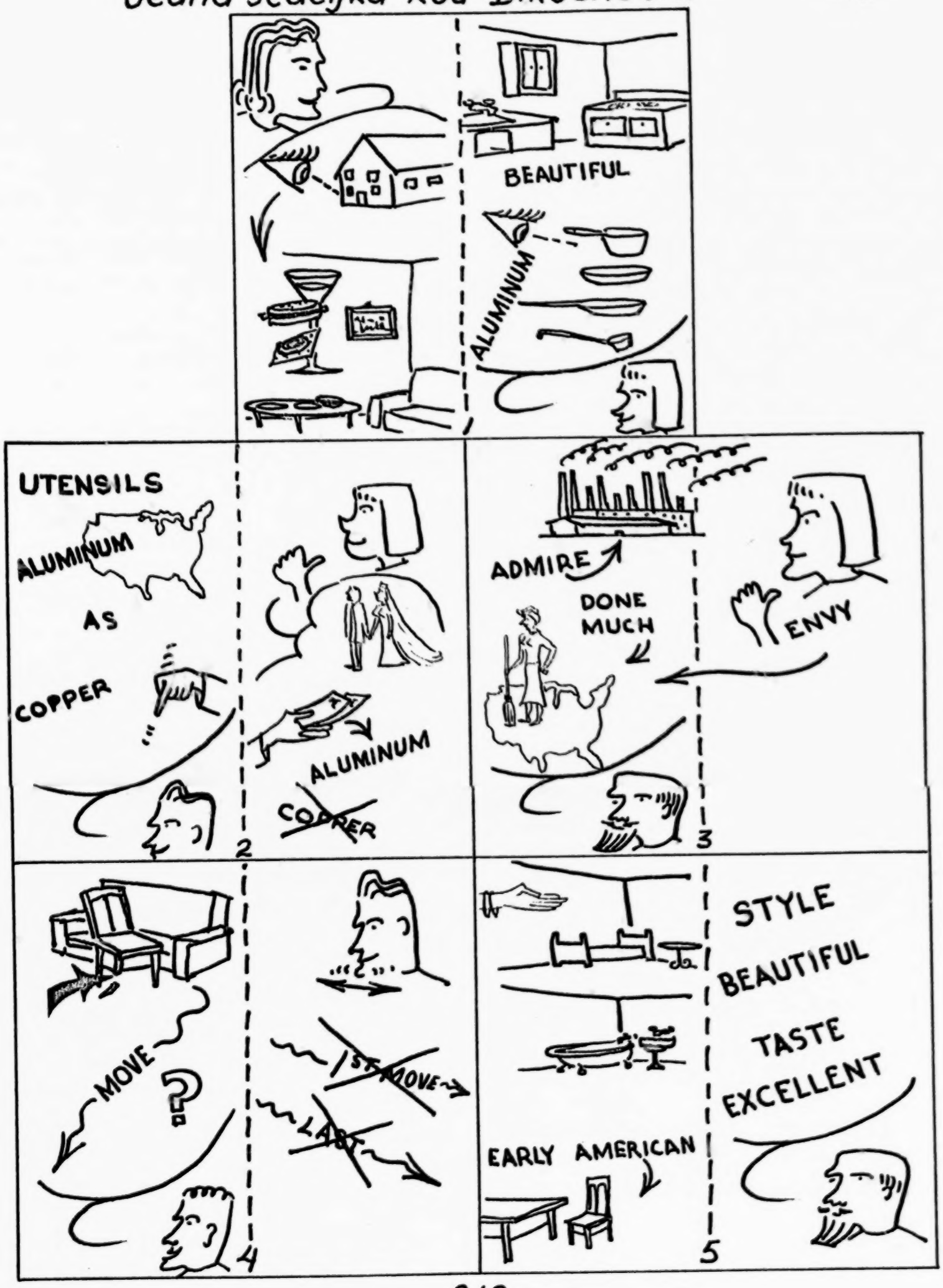

Stil nameštaja je rani američki.

The style of the furniture is early American.

G.S: Stil je lep, a vaš ukus je odličan.

Gen S: The style is beautiful and your taste is excellent.

6. B D: Hvala, g. generale. Dragi gosti, izvolite sada u dnevnu sobu.

6. B D: Thanks, General. Dear guests, will you please come to the living room now?

T.a: Bože moj, pa vi ste spremili tako mnogo dobrih jela i kolača.

C.A: My gosh, you've prepared so many good dishes and cakes.

7. R D: Nemojte da nas hvalite dok ne probate jela. Izvolite, služite se.

7. R D: Don't praise us before you taste the dishes. Please, help yourselves.

G-đica S: Mama, pogledaj ovaj divni servis. Plitki i duboki tanjiri i činije su od najboljeg porculana.

Miss S: Mama, look at this beautiful service. Soup plates and platters as well as tureens are of the best porcelain.

8. G-đa S: To je servis kakav smo i mi imali pre rata. On je vrlo skup.

8. Mrs. S: That service is like the one we had before the war. It's very expensive.

G.S: Ništa što je jeftino nije dobro.

Gen S: Nothing that's cheap is good.

9. B D: Taj servis sam kupila pre nego što smo se venčali.

9. B D: I bought that service before we were married.

R D: Beti, donesi šoljice i tacne. Možda neko hoće da pije kafu dok jede dezert.

R D: Betty, bring demitasses and saucers. Perhaps someone wants to drink coffee while eating dessert.

10. B D: A ti donesi piće, jer gospoda sigurno žele da nešto popiju.

10. R D: And you bring the drinks, because the gentlemen certainly want to drink something.

R D: Otkada smo se uselili u ovu kuću, radim danju i noću. Dokle ću ovoliko raditi, Beti?

R D: Since we've moved into this house, I've been working day and night. How long will I work this much, Betty?

11. B D: Dokle god budeš moj muž.

11. R D: As long as you're my husband.

(Gosti: Smeju se, kucaju se čašama i piju.)

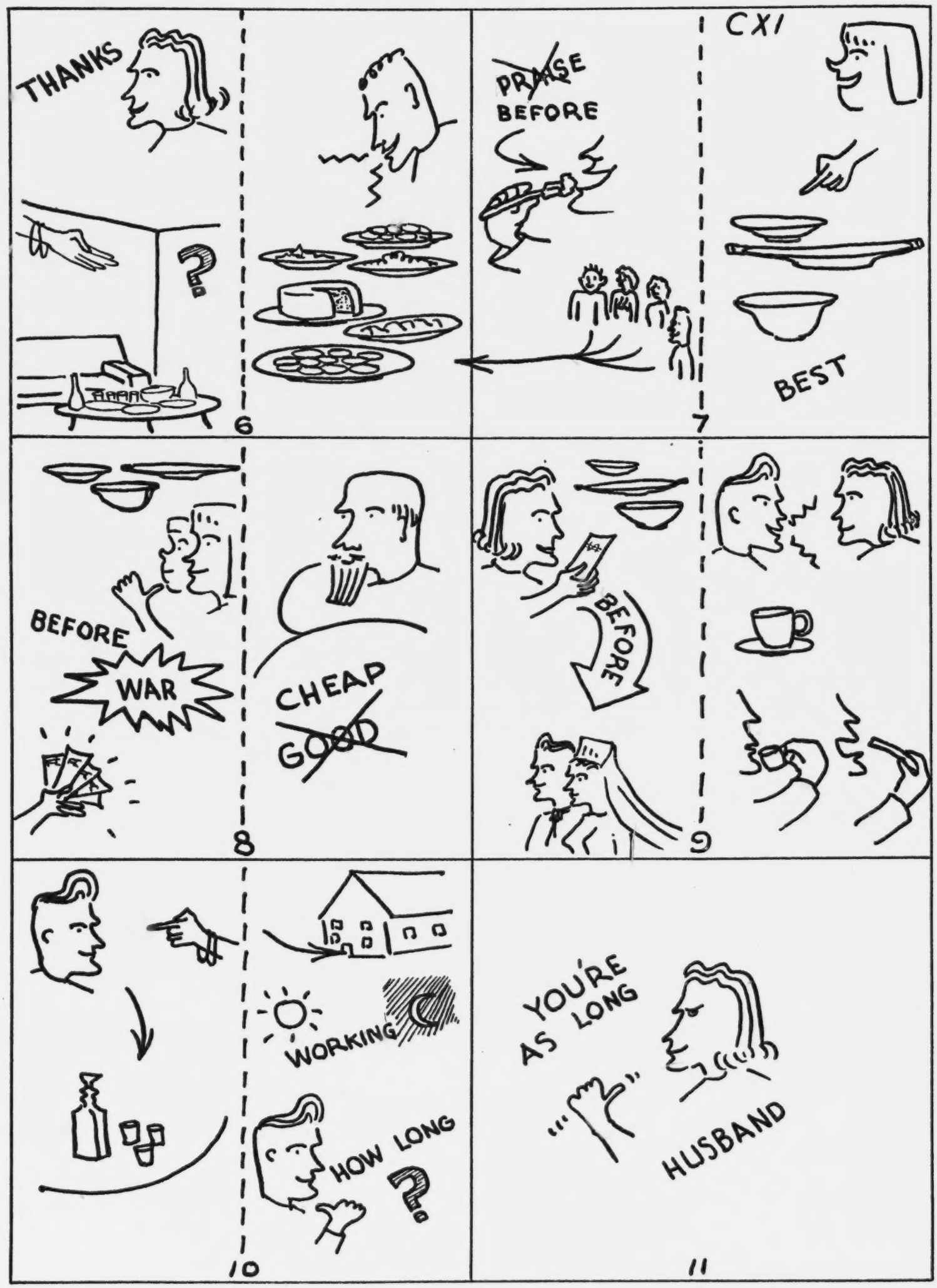
THANKS
6
~~PRAISE~~
BEFORE
7
CXI
BEST
BEFORE
WAR
8
CHEAP
~~GOOD~~
BEFORE
9
WORKING
HOW LONG
10
YOU'RE
AS LONG
"
HUSBAND
11

PAR. 332 - CONSECUTIVE SUBORDINATE CLAUSES

Subordinate clauses which express result are most often introduced by the conjunctions да or те "so . . . that".

Да and те are usually preceded by the pronouns такав or толики or by the adverbs тако or толико in the main clause.

Кад сам најзад легао, толико сам био уморан и љут да дуго нисам могао да заспим.
When I finally went to bed, I was so tired and angry that I was unable to fall asleep.
Постао је јунак, да је мало таквих било.
He became a hero, such as there were few.
Цео дан сам ходао, те су ме увече ноге страшно болеле.
I walked all day, so in the evening my legs ached terribly.

PAR. 333 - RELATIVE SUBORDINATE CLAUSES

A - Relative subordinate clauses (see Par. 219, 220 & 221, Vol VII, pp. 196-199) are introduced by the relative pronouns (see Par. 127, Vol IV, p. 134) ко "who", шта (што) "what" ("that", "which"), који "which", "who", "that", чији "whose", какав "of the kind", колики "of the size", and by the relative adverbs (see Par. 221, Vol VII, p. 199) где "where", куда (камо) "where", "whither", откуда "from where", одакле "from where".

Ко хоће да слуша нека остане у дворани, а ко неће нека изиђе.
Whoever wants to listen, stay in the hall and whoever does not want to, go out.
(8) Ништа што је јефтино није добро.
Нико ко хоће да ради није без посла.
No one who wants to work is without a job.
Свако ко зна неки занат може лако да нађе посао.
Everyone who knows some trade can find a job easily.
Ово што сам вам рекао највећа је тајна.
What I told you is top secret.
Да ли сте нашли ништа што сте желели?
Have you found anything that you wanted?

Да, нашао сам све што сам желео.
Yes, I have found everything I wanted.
Како је име оног војника с којим сте ме синоћ упознали?
What is the name of the soldier to whom you introduced me last night?
Чији је онај аутомобил којим сте јутрос дошли у школу?
Whose is the car in which you came to school this morning?
Ово је господин чији синови иду заједно са мном у школу.
This is the gentlemen whose sons are going to school together with me.

(8) То је сервис какав смо и ми имали пре рата.
Он је човек какав се данас тешко налази.
He is a man the like of whom is hard to find nowadays.
Он се истицао храброшћу, коликом се није истицао ниједан други војник у његовој чети.
He distinguished himself with such courage as no other soldier in his company had.
Ко је онај господин што си му дао своје место у трамвају?
Who is that gentleman to whom you gave your seat on the street car?
Они живе где сам ја живео пре него што сам дошао овамо.
They live where I lived before coming here.
Ја ћу ићи (онамо) куда (or: камо) они иду.
I will go there where they are going.
Они одлазе (онамо) откуда (одакле) смо ми дошли.
They are going where we came from.

B - A relative clause may replace the subject or the object of the main clause or play the role of an adjective used attributively:

Ко рано рани две среће граби, or:
Раноранилац две среће граби.
He who rises early grasps two fortunes. (The early bird gets the worm.)
Комунисти прогоне оне који се боре за слободу, or:
Комунисти прогоне борце за слободу.
The communists persecute those who fight for freedom (= freedom fighters).
То не би урадио човек који је поштен, or:
Поштен човек не би то урадио.
An honest man would not do that.

PAR. 334 - SUBORDINATE CLAUSES OF TIME

Subordinate clauses of time are joined to the main clause by the conjunctions кад(а) "when", чим "as soon as", тек, тек што "as soon as", "no sooner than", како (seldom used) "as soon as", док or докле "while", "by the time", "till", "until", "as long as", док год or докле год "as long as", откад(а) or откако "since", "ever since", пошто "after", пре него што "before". Subordinate clauses of time usually precede main clauses.

A - Кад(а) "when":

Кад је могао, он је помагао свакоме.
When he was able, he helped everyone.
(2) Кад се будем удала и имала своју кућу, купићу алуминијумско кухињско посуђе.
Кад је сунце изашло, ми смо већ били ван Београда.
When the sun rose, we were already outside of Belgrade.

B - Чим, тек што, како and тек (see Par. 168, Vol VI, p. 36):

Чим (Тек што, Како) ме је видела, почела је да плаче.
As soon as she saw me, she began to cry.
(1) Чим то свршимо, имаћемо у дневној соби нешто да вас послужимо.
Тек си дошао, а већ хоћеш да одеш.
You have just come, and already you want to leave.

C - Док, докле, док год, докле год "while", "as long as" (see Par. 169, Vol VI, p. 37):

Док сам ја учио, моја жена је читала новине.
While I was studying, my wife read the newspaper.
(9) Можда неко хоће да пије кафу док једе дезерт.
Док (Докле, Докле год) будеш радио, имаћеш.
As long as you work, you will have.
(11) Докле год будеш мој муж.

D - Док, док не, докле, докле не "till", "until" (see Par. 169, Vol VI, p. 37):

Чекај док се (не) вратим.
Wait until I return.

Једи док се (не) (докле се (не)) наједеш.
Eat until you are full.

(7) Немојте да нас хвалите док не пробате јела.

Note: Док is sometimes used instead of чим.

Док ме је видела, почела је да плаче.
As soon as she saw me, she began to cry.

E - Откада, откако "since", "ever since":

(10) Откада смо се уселили у ову кућу, радим дању и ноћу.

F - Пошто "after" (see Par. 93B, Vol III, p. 205):

Пошто сам научио лекцију, отишао сам у биоскоп.
After learning my lesson, I went to the movies.

G - Пре него (or: но) што (or: пре него, пре но) (see Par. 93A, Vol III, p. 205):

(9) Тај сервис сам купила пре него што смо се венчали.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - CONSECUTIVE SUBORDINATE CLAUSES

Drill consecutive subordinate clauses by first giving two sentences and then by having the students make from them one sentence which will include a consecutive subordinate clause. Point to the conjunctions that are to be used in the answer.

(1)	Тихомир је одавно отишао. Више га се нико не сећа.	- тако - да
(2)	Домаћица је била лепа. Очарала је све госте.	- тако - да
(3)	Он је био храбар. Сви су му се дивили.	- тако - да
(4)	Марков аутомобил је оштећен. Уопште не може да се оправи.	- тако - да
(5)	Они су зли. Они завиде свакоме на свачему.	- те
(6)	Пашићеви су се одавно уселили у ову кућу. Они су већ навикли на њу.	- те
(7)	На састанак је дошао мали број чланова. Одложили су га за идућу суботу.	- те

B - RELATIVE SUBORDINATE CLAUSES

Drill relative subordinate clauses by having the students answer the questions listed below.

1 - Relative clauses introduced by the pronoun <u>ко</u>:

(1)	Ко је путник?	- свако
(2)	Ко је нападач?	- онај
(3)	Коме завиде зли људи?	- свако
(4)	Коме се људи диве?	- онај
(5)	Кога ви можете да се сетите?	- свако
(6)	Кога треба нахранити?	- свако
(7)	Кога је лако разочарати?	- онај (много очекује од људи)
(8)	Кога лекар шаље у болницу?	- онај

2 - Relative clauses introduced by the pronoun <u>шта (што</u>):

(1)	Шта ћете једном морати да распакујете?	- оно (спаковао)
(2)	Шта не треба радити?	- оно (забрањено)
(3)	Шта треба да кажемо невеселим	- оно, нешто (развеселити)
(4)	Шта је сланик?	- оно
(5)	Шта је тањир?	- оно

3 - Relative clauses introduced by the pronouns који, која, које:

(1) Које пиће је алкохолно?
(2) Које новине зовемо дневни лист?
(3) Који часопис називамо недељним?
(4) Који месец је април?
(5) Који сто називамо писаћим?
(6) Коју собу називамо спаваћом?
(7) Који човек плаћа порез на ову фабрику?
(8) Ко је Иван Мештровић?
(9) Која је најчувенија битка у српској историји?
(10) Које концерте ви највише волите?

4 - Relative clauses introduced by the pronouns какав, каква, какво:

(1) Какав наслов писци дају својим књигама?
(2) Какав лек болесник треба да пије?
(3) Какво наоружање има коњица?
(4) Каква кола ћете ви купити?
(5) Какав је стил последњег романа овог писца?
(6) Какве боје је ваш сто?
(7) На каквој столици седе ваши другови?
(8) На какву хартију пише Петар?
(9) Какву униформу ви носите?
(10) На какав начин лете врапци?
(11) Каквој категорији припада ваш аутомобил?
(12) На какав начин ради ваш мозак?

5 - Relative clauses introduced by the pronouns колики, колика, колико:

(1) Колика је ваша десна рука?
(2) Колике су ваше нове ципеле?
(3) На коликој плати ви живите ове године?
(4) Коликим авионом сте се вратили?
(5) Колика је ове године царина на цигарете?
(6) Колику фотографију сте послали својој девојци?
(7) Колика је посада брода којим сте путовали?
(8) Колики је тањир из којег једе ваша жена?
(9) У коликом лонцу кувате вечеру?
(10) Колики је формат вашег новог уџбеника?

6 - Relative clauses introduced by the pronouns чији, чија, чије:

(1) Која девојка је ваша сестра од стрица? (чији отац је био брат мојег оца)
(2) Који младић је ваш брат од ујака?

(3) Који човек је ваш дед?
(4) Којој жени сте ви унуци?
(5) Којем човеку сте ви брат од тетке?
(6) Којој девојци сте ви стриц?
(7) Којем војнику сте ви старешина?
(8) Којем човеку ви плаћате станарину?

7 - Relative clauses introduced by the relative adverbs <u>где</u>, <u>куда</u> (<u>камо</u>), <u>откуда</u> (<u>одакле</u>):

(1)	Тамо је живот тежак. Тамо нема слободе.	- онде . . . где
(2)	Такво дрвеће расте овде. Овде има нмого воде.	- онде . . . где
(3)	Опасно је за децу да ходају овуда. Овуда пролази много кола.	- онуда . . . куда
(4)	Маркова деца иду онамо. Он их шаље онамо.	- онамо . . . куда
(5)	Славуји пред зиму одлазе на југ. Тамо тада одлазе многе птице.	- онамо . . . куда
(6)	Овај човек је дошао из Европе. Ви сте се баш вратили отуда.	- одонуда . . . откуда

C - SUBORDINATE CLAUSES OF TIME

1 - Drill subordinate clauses of time which are introduced by the conjunctions <u>пошто</u>, <u>кад</u>,<u>док</u>, <u>пре него што</u>, <u>док не</u> and <u>чим</u> by having the students answer the questions listed below:

(1)	Кад је човек сит?	- пошто
(2)	Кад човек почне да сања?	- пошто
(3)	Кад људи обично одлучују да штеде новац?	- пошто
(4)	Кад зубар пломбира зуб?	- пошто
(5)	Кад ви палите светла?	- пошто (пасти мрак)
(6)	Кад се ви смејете?	- кад
(7)	Кад људи одлазе на плажу?	- кад
(8)	Кад нам се догађају несреће?	- кад (најмање надати)
(9)	Кад ви једете?	- кад
(10)	Кад човек има много пријатеља?	- док (имати новаца)
(11)	Кад човек не зна вредност здравља?	- док (здрав)
(12)	Кад ви морате да носите униформу?	- док
(13)	Кад се гвожђе кује?	- док
(14)	Кад можемо да се санкамо?	- док (имати снега)
(15)	Кад треба да почнемо да се лечимо?	- пре него што
(16)	Кад треба да научимо да играмо?	- пре него што
(17)	Кад стављамо на сто прибор за јело?	- пре него што
(18)	Кад путници купују путне карте?	- пре него што
(19)	Кад облачимо пицаму?	- пре него што

(20)	Кад ви доручкујете?	- пре него што
(21)	Докле војници не отварају ватру?	- док не
(22)	Докле сте јуче шетали?	- док не
(23)	Докле су се ови људи ценкали?	- док не
(24)	Докле сте се распитивали са пут за позориште?	- док не
(25)	Докле сте испитивали оног заробљеника?	- док не
(26)	Докле сте **посматрали** залазак сунца?	- док не
(27)	Кад сте написали домаћи задатак?	- чим (стићи кући)
(28)	Кад се ви умивате?	- чим
(29)	Кад ви одлазите у школу?	- чим
(30)	Кад одлазите кући?	- чим

2 - Drill the subordinate clauses of time introduced by the conjunction док(ле) год by first giving two sentences and then having the students form from them a sentence which will contain the necessary subordinate clause of time.

(1)	Ова породица има добру краву. Она ће имати довољно млека за себе.	- док(ле) год (све док)
(2)	Америка има храбре војнике. Она мора бити победник.	- док(ле) год (све док)
(3)	Петар станује далеко од школе. Он не може без аутомобила.	- док(ле) год (све док)
(4)	Миланов дед је још здрав и јак. Он ће наставити да иде у лов.	- док(ле) год (све док)
(5)	Зорићеви станују у вашој кући. Ви нећете имати мира.	- док(ле) год (све док)
(6)	Рђаво време још траје. Не може да буде говора о излету.	- док(ле) год (све док)

3 - Drill subordinate clauses of time introduced by the conjunction откада (откако) by first giving two sentences and then having the students make from them one sentence which will contain the necessary subordinate clause of time.

(1)	Софија је отпутовала у Сарајево. Није нам се јавила.	- откада (откако)
(2)	Стеван више не долази овамо. Нема ко да нас развесели.	- откада (откако)
(3)	Миланов отац има чир у стомаку. Никад се не осећа добро.	- откада (откако)
(4)	Мара се удала. Више нас не посећује.	- откада (откако)
(5)	Милош свако јутро проводи по сат у шуми. Он се осећа боље.	- откада (откако)

4 - Drill subordinate clauses of time introduced by the conjunctions тек (што) by first giving two sentences and then by having the students form from them one sentence which will contain the necessary subordinate clause of time.

(1)	Милева је отишла у болницу. Лакше јој је.	- тек (што) . . . а већ
(2)	Госп. Ђирић је попио чашу вина. Он се опио.	- тек (што) . . . а већ
(3)	Киша је престала да пада. Сунце је почело да сија.	- тек (што) . . . а већ
(4)	Он је почео да учи. Он тврди да све зна.	- тек (што) . . . а већ
(5)	Ми смо га видели. Знамо какав је човек.	- тек (што) . . . а већ

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

CXI
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Једна седељка код Диксонових

Кад је Диксоновим стигло и остало покућство из Америке, они су приредили једну велику седељку за своје пријатеље. На седељку су дошли генерал и г-ђа Станковић, њихова ћерка Даница, њихов син Јанко са својом женом, амерички трговачки аташе и неколико Американаца који су трговачки агенти и живе у Београду. Кад су сви гости стигли, домаћини су их повели да им покажу кућу и покућство. Људи су брзо разгледали кућу па су отишли у дневну собу где су разговарали о америчкој индустрији и приликама у свету, док су жене, као све жене у свету, желеле да све детаљно разгледају. Оне су прво почеле са кујном. Даници Станковић се нарочито допало кухињско посуђе од алуминијума, па је изјавила да ће, кад се буде удавала, купити исто такво а не бакарно посуђе. Затим су отишле у трпезарију где им је Бети Диксон показала разне сервисе за јело и дезерт, које је купила пре него што су се она и Диксон венчали. После тога су разгледале намештај који је био раног америчког стила. Овај намештај је данас доста скуп и он се женама нарочито допао. Г-ђа Станковић је приметила: "Ништа што је јефтино није добро. Увек се исплати куповати оно што је добро па макар било и скупо." Најзад су се жене вратиле у дневну собу ка својим мужевима. Јанко је упитао Диксона да се што од покућства није оштетило приликом сеобе. Диксон му је одговорио да Американци умеју да се селе, и да њему ова сеоба није ни прва ни последња. Бети Диксон је затим послужила госте јелом, колачима и кафом, док се њен муж старао да гости имају довољно пића. Сви су се добро провели.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

About Yugoslav newspapers

Ever since he came to Yugoslavia last fall, Dickson has been regularly reading Yugoslav newspapers and magazines in order to improve his Serbo-Croatian. Through his reading he has created a very unfavorable opinion about the Yugoslav press. He has found that all the newspapers, either daily or weekly, as well as all the magazines, either weekly or monthly or periodical, write the same. The main shortcoming of the entire press is that there is too much writing about politics. One finds politics even in the articles from whose title nobody can see or expect that they have any connection with politics. They exaggerate in bragging about their "socialistic build up". Every little success is described very extensively. The only place where some criticism once in a while can be found is the

column "Among Us" where shortcomings of various installations and factories are discussed. The Yugoslav newspapers seldom have social and financial columns and when they do have them, they are very brief. The comic page, or rather one tenth of a page, is humorous and witty only for those few who feel like laughing. However, even in the worst newspapers there is always something interesting. That "something" in the Yugoslav newspapers can be sometimes found in editorials and regularly in the columns "Do You Know?", "Through Belgrade" and "Through the Entire World". The small ads are really small.

Dickson discussed this subject with Janko a few days ago for the first time. Janko's explanation for all this was that the Yugoslav press is controlled by the present regime and that because of that everyone has to write the way he is expected to and not the way he feels and thinks.

That is the reason why the Yugoslav press cannot satisfy the taste of people who come to Belgrade from the free world.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Једна седељка код Диксонових

Иако су Диксонови имали намеру да, за Станковићеве и неке Диксонове пријатеље Американце, приреде једну седељку много раније, ипак су решили да исту приреде тек пошто им стигне и остатак покућства из Америке.

Кад је покућство најзад стигло и кад су га наместили онако како се њима најбоље свиђало, позвали су све госте које су намеравали да позову, да дођу на седељку у недељу после подне око 4 сата.

Докле год нису стигли сви гости они су седели у дневној соби и разговарали. Када је стигао и последњи гост, домаћица је позвала жене, а Диксон људе, јер су желели да их проведу кроз целу вилу да им покажу покућство.

Људи су са домаћином брзо прошли кроз сва одељења и вратили се у дневну собу где су разговарали о политици, о приликама у свету као и о америчкој и југословенској индустрији. У току разговора Јанко је упитао Диксона да ли се што од покућства приликом сеобе оштетило. На то му је Диксон одговорио да Аме-

риканци умеју да се селе и да му ова сеоба није ни прва ни последња.

Жене, као све жене у свету, остале су са домаћицом дуже времена јер су желеле да све детаљно разгледају. Почеле су најпре са кујном. Ту им се нарочито допало кухињско посуђе од алуминијума, као шерпе, лонци, тигањи и кутлаче. Даница Станковић је изјавила да ће и она, када се буде удавала, купити све посуђе од алуминијума и да неће употребљавати бакарно посуђе.

Из кујне су отишле у трпезарију, где им је Бети показала разне сервисе за јело и дезерт, које је она купила пре него што се венчала са Диксоном. Гошћама су се нарочито допали дубоки и плитки тањири и чинија од правог (чистог) порцелана, као и тањирићи за дезерт и шољице са тацнама за кафу. Све је то било смештено у креденцу и на бифеу са много укуса.

После разгледања трпезарије, жене су отишле да разгледају намештај. Био је то намештај раног америчког стила и он се нарочито допао г-ђи Станковић која је изјавила следеће: "Ништа што је јефтино није добро и увек се исплати куповати оно што је добро па макар било и скупо."

Најзад су се и жене вратиле у дневну собу где су се прикључиле мужевима и где их је Бети Диксон послуживала јелом, колачима и кафом, док је њен муж служио госте разним пићем и америчким цигаретама.

У веселом и врло пријатном разговору гости су се око 8 сати опростили са домаћинима, најлепше се захвалили на свему и разишли се својим кућама.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта су намеравали Диксонови?
2. Зашто они нису приредили седељку раније?
3. Шта су урадили Диксонови кад им је стигао остатак покућства?
4. Када је била та седељка?
5. Ко је све био позван на ову седељку?
6. Шта су радили Диксонови докле нису стигли сви гости?
7. Шта су урадили Диксонови пошто су стигли сви гости?
8. Ко је показивао вилу људима а ко женама?
9. Да ли су се људи дуго задржали у разгледању виле?
10. Куда су они отишли пошто су разгледали вилу?
11. Шта су тамо радили?
12. Шта је Јанко Станковић питао Диксона?
13. Шта му је Диксон одговорио?
14. Да ли је ова сеоба Диксону била прва или последња?
15. Да ли све жене на свету воле да разгледају куће?
16. Шта све жене воле?
17. Куда их је Бети Диксон најпре одвела?

18. Шта се женама допало у кујни?
19. Од чега су биле шерпе, лонци, тигањи и кутлаче?
20. Шта ће Даница Станковић учинити када се буде удавала?
21. Какво посуђе она неће употребљавати?
22. Куда су жене отишле из кујне?
23. Шта им је домаћица показала у трпезарији?
24. Кад је Бети Диксон купила сервис за јело, пиће и дезерт?
25. Шта се гошћама нарочито допало?
26. Од чега су били тањири и чиније?
27. Од чега су биле шољице и тацне?
28. Где је био смештен овај сервис у трпезарији?
29. Како је био смештен овај сервис?
30. Шта су најзад жене разгледале?
31. Шта се нарочито допало г-ђи Станковић?
32. Каквог стила је био намештај Диксонових?
33. Да ли је намештај тог стила јефтин?
34. Шта је г-ђа Станковић изјавила кад је видела тај намештај?
35. Куда су се жене вратиле пошто су све разгледале?
36. Чиме је домаћица послуживала госте?
37. Чиме је домаћин послуживао госте?
38. Докле је трајала седељка?
39. Како су се гости осећали на седељци?
40. Шта су гости урадили пре него што су се растали са домаћинима?
41. Да ли ви волите да идете на седељке?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Last Sunday the Dicksons had a big party for their friends.
2. After all the guests had arrived, Dickson took the men guests and Betty the lady guests through the entire villa and showed them their furniture.
3. The men returned soon to the drawing room, but not the ladies, because they wanted to see everything.
4. In the kitchen they especially admired the aluminum cooking utensils (pots, pans, skillets, ladles, etc.).
5. Danica Stankovich decided to buy aluminum instead of copper cooking utensils when she marries.
6. In the dining room Betty showed them her dinner and dessert sets.
7. She had bought them before she and Dickson married.
8. The tureens, soup dishes, platters, saucers, demitasses and salt cellars were made of genuine porcelain.
9. Mrs. and Miss Stankovich were surprised that nothing was damaged during the move.
10. Betty said that all Americans know how to move and that she and her husband had learned it particularly well having had to move so many times.
11. The men were especially happy when the ladies returned, because they could start enjoying the excellent dishes and cakes as well as various drinks that the Dicksons had prepared.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

2813-alùmīnijum, m. - aluminum

*2813-alùmīnijumski, adj. - aluminum, adj.

2814-bàkar, m. - copper
gen. sing: bàkra

*2814-bàkārnī, adj. - copper, adj.

2815-čìnija, f. - tureen

2816-dèzert, m. - dessert

2817-dȉviti se, v.r.ipfv. - to admire
pr.t: dȉvim se;dȉve se

2818-dȍklē, adv. & conj. - how long; how far

2819-dȍklē gȍd, adv. & conj. - as long as; as far as

2820-gȍšća, f. - guest (female)

2821-kòlāč, m. - cake

2822-kȕtlača, f. - ladle

2823-lònac, m. - pot
gen. sing: lónca

*2824-neȍštećen, adj. - undamaged

2824-ȍštetiti, v.t.pfv. - to damage
pr.t: ȍštetīm;ȍštetē

*2824-oštećívati, v.t.ipfv. - to damage
pr.t: oštèćujem;oštèćuju

*2824-ȍštećen, adj. - damaged

2825-pȍkućstvo, n. - furniture (for house)

2826-sèliti (se), v.t.i.&r.ipfv. - to move
pr.t: sȅlīm;sȅlē

*2826-presèliti (se), v.t.i.&r.pfv. - to move
pr.t: prèsȅlīm;prèsȅlē

2827-seȍba, f. - moving; migration

2828-sèrvis, m. - set

*553 &
*2828-sèrvis za jẽlo, m. - dinner set

*2821 &
*2828-sèrvis za koláče, m. - dessert set

2829-slànīk, m. - salt cellar
nom. pl: slaníci

2830-stȉl, m. - style
nom. pl: stȉlovi

2831-šérpa, f. - pot; pan
gen. pl: šérpi

2832-šóljica, f. - small cup, demitasse

2833-tàcna, f. - saucer
gen. pl: tàcni

2834-tànjīr, m. - plate

2835-tȉgānj, m. - frying pan, skillet

2836-ȕkūs, m. - taste

2837-ùmeti, v.i.pfv. - to know how
pr.t: ùmēm;ùmejū

2838-usèliti (se), v.t.i.&r.pfv. - to move in; to immigrate
pr.t: ùsēlīm;ùsēlē

*2838-useljávati (se), v.t.i.&r.ipfv. - to move in; to immigrate
pr.t: usèljāvām;useljávajū

2839-vènčati (se), v.t.&r.pfv. - to marry, to wed; (to get married)
pr.t: vènčām;vènčājū

*2839-venčavati (se), v.t.&r.ipfv. - to marry, to wed; (to get married)
pr.t: vènčāvām;venčávajū

2840-závideti, v.i.pfv. - to envy
pr.t: závidim;závide

STO DVANAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWELFTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - SUBORDINATE CLAUSES OF MANNER OR COMPARISON (See Par. 335)

Drill subordinate clauses of manner or comparison by first giving two sentences and then having the students form from them one sentence which will include a subordinate clause of manner.

1 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by means of the conjunctions kako, kao što:

(1) Mali Srećko pogrešno izgovara glasove.
Tako ga je naučio njegov otac.
(2) Ljubica se obukla u belo.
Tako je želela njena majka.
(3) Jovan i Kosovka su se venčali u maloj seoskoj crkvi.
Tako su oni sami želeli.
(4) Učenici su dobro napisali ispit.
Tako smo i očekivali.
(5) Milan će adresu napisati mastilom.
Tako ste mu vi ranije rekli.
(6) Dragutin ih je ljubazno primio.
Tako se moglo očekivati.
(7) Oni se čudno oblače.
Tako se njima dopada.

Note: Demonstrate that kao is only used to pair words or phrases and not clauses by conducting a drill following the pattern shown below.

MARA JE LEPA. TAKVE SU SVE CRNOGORKE. - MARA JE LEPA KAO SVE CRNOGORKE.

(1) Marko je visok.
Takva je većina Dalmatinaca.
(2) Njen glas je lep.
Takav je glas u slavuja.
(3) On ima čudne oči.
Takve su oči u orla.
(4) Ona je marljiva i lepa.
Takva je njena majka.
(5) Crnogorci su uvek bili slobodni.
Takve su ptice.

2 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by isto tako (onako) . . . kao što, or isto toliko (onoliko) . . kao što:

(1) Petar češlja kosu na razdeljak.
Tako češlja kosu i njegov stric.

(2) Vi držite viljušku u levoj ruci.
Tako se radi u nekim evropskim zemljama.
(3) Ja ću se onamo odvesti vozom.
Tako ste i vi uradili prošli put.
(4) Vi treba da sedite pravo.
Tako ja sada sedim.
(5) Mi se nikad nismo oblačili ovako.
Sada se oblačimo drukčije.
(6) Oni tu pesmu pevaju drukčije.
Mi je pevamo ovako.
(7) Vi često idete u pozorište.
Mi to često činimo.
(8) Vi ste kupili tri knjige.
Vama su rekli da ih kupite toliko.
(9) Vi ste dobili dve olovke.
Toliko su dobili i drugi đaci.
(10) Ja sam kupio troje cipele.
Toliko ih je kupio i Milan.
(11) Vi ćete to pročitati dva-tri puta.
Toliko puta sam i ja to pročitao.
(12) Oni će imati dvadesetoro gostiju na slavi.
Toliko su ih imali prošle godine.

3 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by means of ne . . . kao što, or ne tako (onako) . . . kao što:

(1) Olga je to uradila ovako.
Vi joj to niste rekli.
(2) Slobodan je pisao latinicom.
Vi ste pisali ćirilicom.
(3) Vi ste putovali brodom.
Mi to nismo očekivali.
(4) To će se dogoditi iznenada.
Vi ne mislite tako.

4 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by kakav . . . takav (onakav), kako . . tako (onako), toliki . . koliki (onoliki) and toliko . . . koliko (onoliko):
(1) Milovan je hrabar.
Takvi su bili svi njegovi preci.
(2) Vi ste bili umorni.
Takvi smo tada bili i mi.
(3) Vi učite sami.
Tako je najbolje.
(4) Vi mislite da su oni hrabri.
Oni nisu toliko hrabri.
(5) On je srećan.
On nije toliko pametan.
(6) Marija je smeđa.
Njena sestra je plava.

5 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by kao da or kanda:

(1) On sve pipa rukama.
On nije slep.
On sve pipa rukama kao da (kanda) je slep.
(2) On nas gleda čudno.
On nas je već video.
(3) Vi ste iznenađeni.
Vi ste ovo već čuli.
(4) Ona ćuti.
Ona ume da govori.
(5) Petar vas se boji.
Vi mu nećete ništa učiniti.
(6) Milan govori čudno.
On je pri sebi.
(7) Ovaj starac vas posmatra.
On vas se ne seća ni od kuda.

6 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by nego da:

(1) Ja više volim da idem peške.
Ja ne volim da se vozim s njim.
(2) Bolje je da budeš bos.
Nije dobro da hodaš u takvim cipelama.
(3) Korisnije je da čujete Petrovo predavanje.
Nije korisno da vidite taj film.
(4) Oni nisu hteli da vas vredaju.
Oni su hteli da vam pomognu.

Note: Demonstrate the use of što before a comparative or superlative conducting a drill according to the pattern shown below:

JA GA RETKO VIĐAM. - JA GA VIĐAM ŠTO REĐE MOGU.

(1) On je to uradio dobro.
(2) On će se vratiti brzo.
(3) Donesite mnogo knjiga.
(4) Napišite to lepo!
(5) Ona će potrošiti malo novca.
(6) Vi hoćete da je učinite srećnom.
(7) Oni su kupili veliku kuću.
(8) Doći ću rano.
(9) Ona nosi male cipele.
(10) Oni će vam kupiti lep poklon.

7 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by means of kamoli, akamoli, nekmoli:

(1)	On ne može (ni) da hoda.	(trčati)
(2)	Oni nemaju (ni) bicikl.	(automobil)
(3)	On ne ume da napiše jednu misao.	(jednu knjigu)
(4)	On ne bi ubio jednog crva.	(čoveka)
(5)	Ja nisam hteo da govorim protiv njega.	(vas)
(6)	Ja ga nisam (ni) video.	(govoriti s njim)
(7)	Vi ne zaslužujete (ni) "F".	("B")

B - SUBORDINATE DECLARATIVE CLAUSES (See Par. 336)

Drill subordinate declarative clauses by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ko je zatekao Marka da (gde, kako) sluša radio?
(2) Koga ste zatekli da (gde, kako) peva?
(3) Kome je komandir naredio da dođe?
(4) Ko je mislio da ste vi moj brat?
(5) Ko vam je obećao pomoć?
(6) Kome ćete kazati što ste čuli?

C - INDIRECT QUESTIONS (See Par. 337)

1 - Drill indirect questions by having the students answer the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ko vas je pitao gde ste juče bili?
(2) Ko te je pitao zašto nisi došao?
(3) Ko te je pitao kad će Petar stići?
(4) Ko te je pitao da li je Marko položio ispit?
(5) Ko te je pitao ko je gospoda s kojom sam šetao?

2 - Drill the use of the conjunction da li after the verbs znati, misliti, videti, raspitati se and other similar verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ko ne zna da li će moći da dođe na sastanak?
(2) Ko će videti da li u buretu ima još vina?
(3) Ko će misliti da li je bolje stanovati u hotelu ili iznajmiti stan?
(4) Ko će se raspitati da li u avionu ima još slobodnih mesta?

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

U sudu

In court

(Sinoć je Dikson pročitao u "Politici" da danas pred Većem Okružnog suda počinje jedan interesantan krivični pretres. Zato jutros vidimo Diksona u sudu.

Javni tužilac čita optužnicu protiv Marka Rankovića i Ante Kovača za izvršenu provalnu krađu i ubistvo na dan 17 juna ove godine. Optuženi sede na optuženičkoj klupi.)

1. Pretsednik Veća: (Rankoviću) Jesi li ti, Marko, razumeo optužnicu i da li se osećaš krivim?

Marko Ranković: Razumeo sam optužnicu i osećam se krivim za provalnu krađu, ali ne za ubistvo.

1. President of the Council: (To Rankovich) Mark, did you understand the charges, and do you plead guilty?

Mark Rankovich: I understood the charges and plead guilty to burglary, but not to murder.

2. P.V: (Kovaču) Jesi li ti, Ante, ubio Jovana Šaponjića?

Ante Kovač: Jesam, ali me je na to Ranković nagovorio. On je kriv isto toliko koliko i ja.

2. Pres: (To Kovach) Did you, Ante, kill John Shaponjich?

Ante Kovach: I did, but Rankovich talked me into it. He is guilty as much as I.

3. P.V: Kad ste ušli u Šaponjićevu kuću?

A K: Kad se smrklo, mi smo preskočili zid i ušli u kuću.

3. Pres: When did you enter Shaponjich's house?

A K: When it got dark, we jumped over the wall and entered the house.

4. P.V: Kako ste ušli u kuću? Jeste li razgovarali?

A K: Ušli smo na vrata, jer smo imali kalauz. Šaptali smo.

4. Pres: How did you enter the house? Did you talk?

A K: We entered through the door, because we had a passkey. We were whispering.

5. P.V: Šta se onda dogodilo?

A K: Šaponjić se probudio, počeo da viče "upomoć!" i da otvara jednu fioku. Izgledalo je kao da traži pištolj, pa sam izvadio svoj pištolj da bih ga uplašio.

5. Pres: What happened then?

A K: Shaponjich woke up, began to shout "Help!" and to open a drawer. It looked as if he was looking for a pistol, so I took out my own pistol in order to scare him.

6. M R: On laže. On mi je rekao: "Sada ću ga ubiti. To je bolje nego da imamo

6. M R: He's lying. He told me: "I'm going to kill him now. That's better than

U sudu

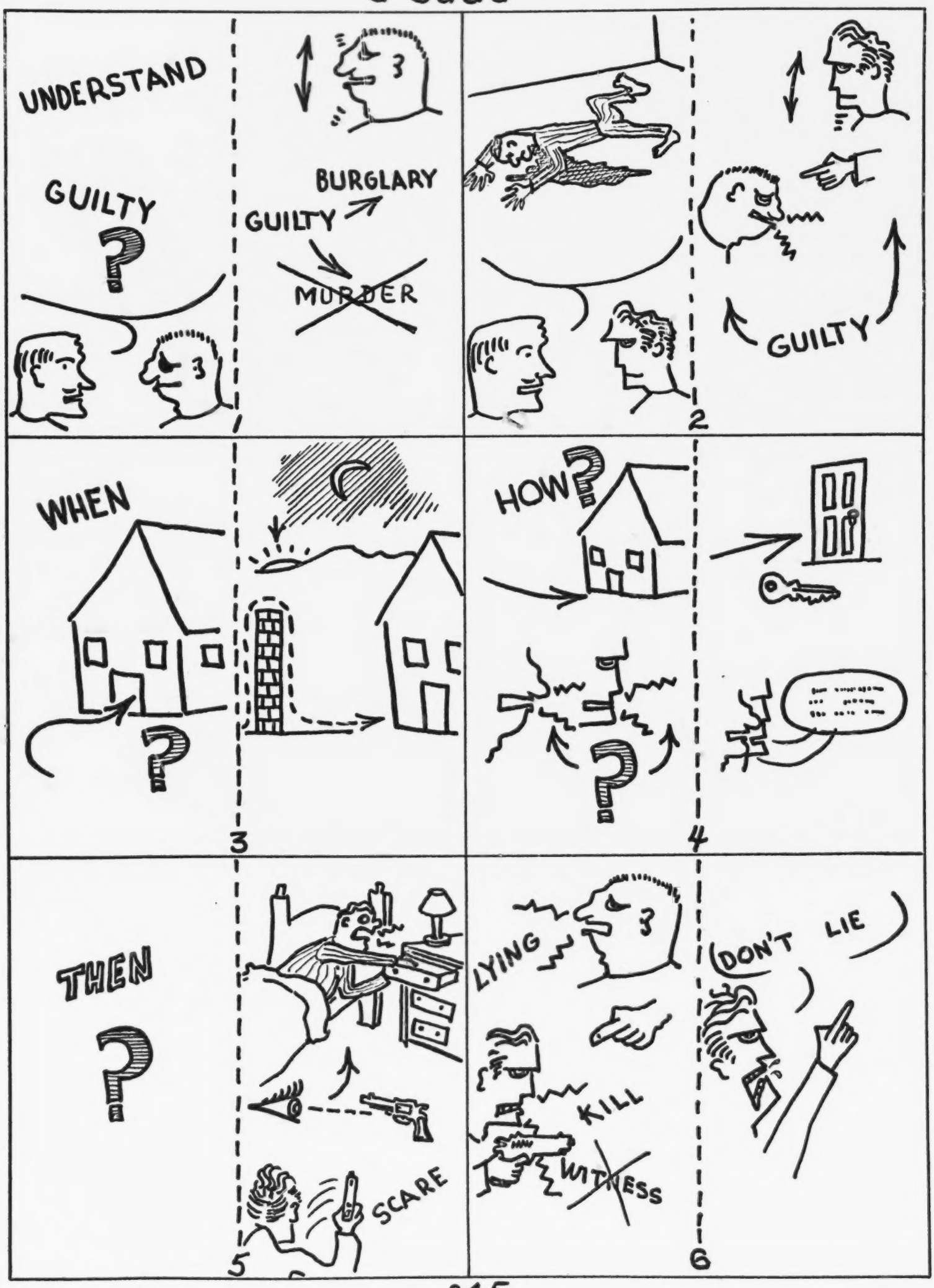
UNDERSTAND
GUILTY
?
BURGLARY
GUILTY
MURDER
GUILTY
1
2
WHEN
?
3
HOW?
?
4
THEN
?
SCARE
5
LYING
KILL
WITNESS
DON'T LIE
6

svedoka protiv sebe."	having a witness against us."
A K: Nemoj ti sad da lažeš, Marko, nego kaži tačno kako je bilo.	A K: Don't you lie now, Mark, but tell it exactly as it was.
7. P.V: (Kovaču) Istragom je utvrđeno da se na pištolju nalaze otisci tvojih prstiju. A šta si ti, Marko, uradio sa svojim pištoljem?	7. Pres: (To Kovach) It has been proven by the investigation that your fingerprints were on the pistol. And what did you do, Mark, with your pistol?
M R: Ja nisam ni imao pištolj.	M R: I didn't even have a pistol.
8. P.V: Javni tužilac ima reč.	8. Pres: The public prosecutor has the floor.
Javni tužilac: Želim da se saslušaju neki svedoci. Neka dođe Jovan Antić i položi zakletvu.	P u b l i c Attorney: I want some witnesses to be questioned. Let John Antich come forward and be sworn in.

(Jovan Antić polaže zakletvu i izjavljuje da će u svom svedočenju govoriti istinu.)

9. P.V: Šta ti, Jovane, imaš da kažeš?	9. Pres: What do you have to say, John?
Jovan Antić: Video sam ove ljude (pokazuje na optužene) kako preskaču zid. Zaključio sam da su lopovi i zato sam odmah telefonirao miliciji.	John Antich: I saw these men (points to the accused) when they were jumping over the wall. I concluded that they were thieves and, therefore, I telephoned the Militia at once.

(Pošto je već bilo kasno za ispitivanje ostalih svedoka, pretsednik veća je odložio pretres za sutra ujutro u 8 sati.)

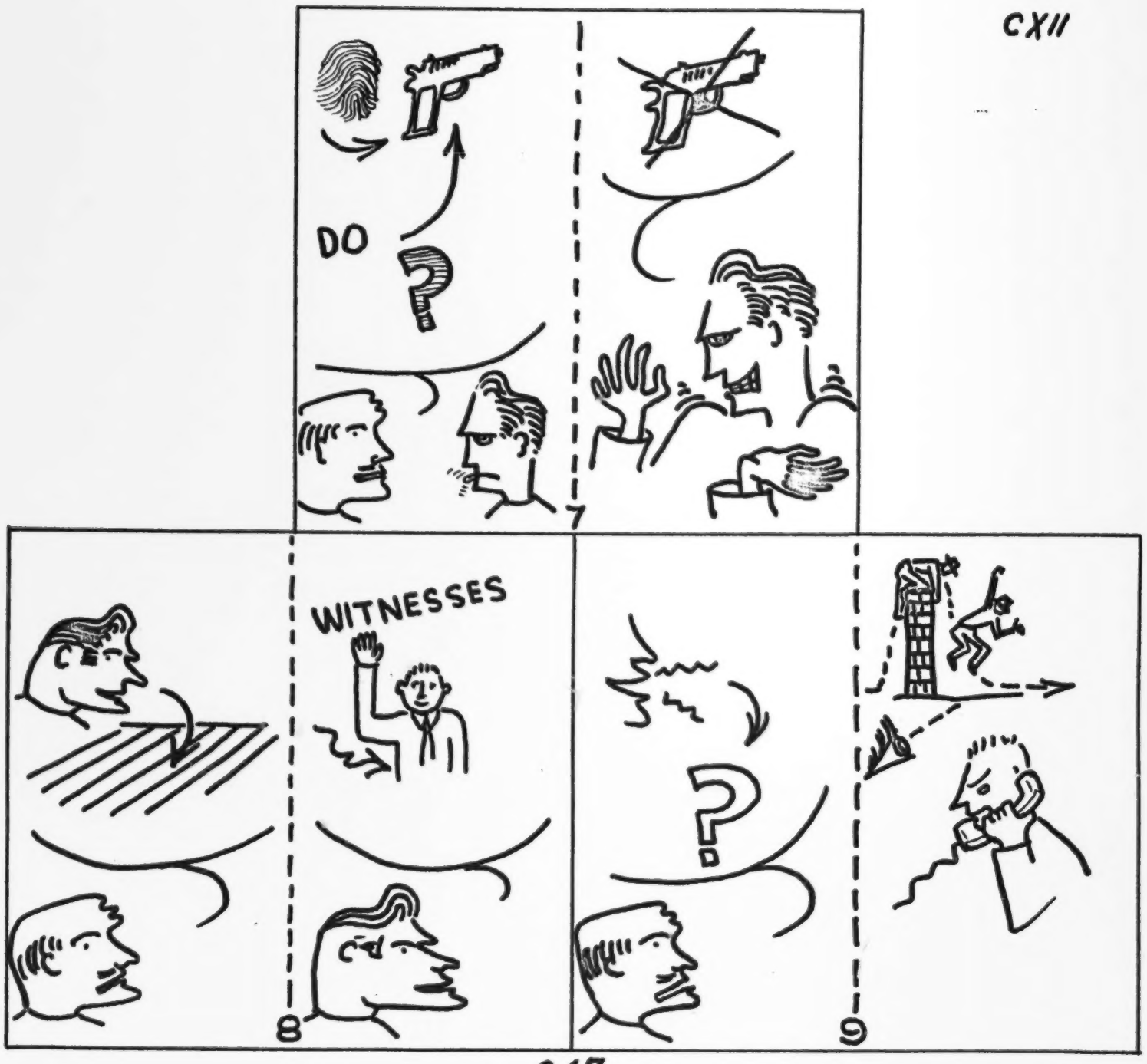
DO
?
7
WITNESSES
8
?
9

PAR. 335 - SUBORDINATE CLAUSES OF MANNER OR COMPARISON

Subordinate clauses of manner can express comparison in the positive degree (i. e., point out equality), in the comparative degree (i. e., point out the difference) and emphasize some specific difference.

A - Subordinate clauses of manner pointing out equality (i. e., expressing comparison in the positive degree) are introduced by the conjunctions како, као што "as", "as . . . as", као да, канда "as if".

1 - Како or као што "as", "as . . . as":

(6) Кажи тачно како је било.
Шумадија није више покривена шумама као што је била у почетку XIX века.
Shumadia is no longer covered with forests as it was at the beginning of the 19th century.
Поступио сам како (or: као што) сте ми наредили.
I acted as you had ordered me.
Није могао да поступи као што (or: како) сте му наредили.
He could not act as you had ordered him.

Note: (1) Remember као by itself may never connect clauses and као што may never connect only words or phrases (see Par. 248, Vol VIII, p. 267).

(2) The English "as . . . as" can be rendered in different ways:

Он није висок као његов брат.
He is not as tall as his brother.
Она је добра као што је лепа.
She is as good as she is beautiful.

(3) Као што is sometimes completed by исто тако (онако) . . . као што, or: исто толико (онолико) . . као што "just as", "as much as":

Југославија извози бакар исто тако као што га је извозила пре рата.
Yugoslavia exports copper just as she exported it before the war.

Да ли је југословенски увоз пре рата био исто толико велик као што је данас?
Was the Yugoslav import before the war as big as it is today?

(4) Не . . . као што is sometimes replaced by не тако (онако) . . . као што:

Ово није тако лако као што ти мислиш.
This is not as easy as you think.

(5) Comparison of clauses in the positive degree may be also made by means of the pronouns какав . . такав, какав . . . онакав, толики . . . колики, онолики . . . колики, and the adverbs како . . . тако, како . . . онако, толико . . . колико and other similar pronouns and adverbs. In this case these pronouns (adverbs) are used in pairs:

Какав отац, такав син.
Like father, like son.
Како је радио, онако је и прошао.
He got what he deserved.

(2) Он је крив исто толико колико сам и ја.
Нисам толико гладан колико сам уморан.
I am not as hungry as I am tired.

2 - Канда or као да "as if":

(5) Изгледало је као да (канда) тражи пиштољ.

B - Subordinate clauses of manner pointing out the difference (i. e., expressing comparison in the comparative degree) are introduced by него, него што, но, но што "than":

(6) То је боље него да имамо сведока против себе.
Научио сам више него (што)(or: но (што)) сам мислио.
I learned more than I thought.

Note: (1) Него да is used in constructions like the following:

Више је волео да умре од глади него да прими помоћ од њега.
He preferred to die from starvation than accept his help.

(2) Што is always used before a comparative or a superlative in constructions like the following:

Југославија се труди да извезе што више бакра.
Yugoslavia is endeavoring to export as much copper as possible.
Врати се што брже можеш.
Come back as soon as you can.

Што is sometimes paired with то:

Што брже, то боље.
The faster, the better.

C - Subordinate clauses of manner emphasizing some specific difference are joined to the main clause by the conjunctions камоли, акамоли, некмоли "let alone", "to say nothing", etc:

Не бих га узео ни за слугу, акамоли (камоли, некмоли) за господара.
I would not have him as a servant, let alone as a boss.
Ја не могу да научим вечерас ни дијалог, акамоли (некмоли, камоли) остале делове лекције.
I cannot learn even the dialogue tonight, to say nothing of the other parts of the lesson.

PAR. 336 - SUBORDINATE DECLARATIVE CLAUSES

Subordinate declarative clauses depend on verbs of speaking, seeing, hearing, thinking, feeling and other related verbs and are joined to the main clause by the conjunctions да or где "that" and како "how":

(8) Желим да се саслушају неки сведоци.
(9) Видео сам ове људе како (где, да) прескачу зид.
(9) Закључио сам да су лопови.
Старац је осећао да га напушта снага.
The old man felt that his strength was leaving him.
Милош се поносно хвалио да (како) је он најбољи ученик у школи.
Milosh proudly boasted that he was (is) the best student in the school.

Милош се поносно хвалио да (како) је он био најбољи ученик у школи.
Milosh proudly boasted that he had been the best student in the school.
Милош је рекао да се љути што није најбољи ученик у школи као што је мислио да ће бити.
Milosh said that he was angry because he was not (is not) the best student in the school, as he had thought he would be.

Note the difference in sequence of tenses in English and Serbo-Croatian in the last three sentences (see Par. 183, Vol VI, p. 127).

PAR. 337 - INDIRECT QUESTIONS

Indirect questions are joined to main clauses by interrogative - relative pronouns, interrogative - relative adverbs (see Par. 333, p. 222, of this volume), or by the conjunctions да ли or ли "if", "whether":

Питао ме је ко ми је дао ову оловку.
He asked me who gave me this pencil.
Отац пита кад си и како стигао.
Father asks how and when you arrived.
Ови људи питају могу ли да преноће у нашој кући,
Ови људи питају да ли могу да преноће у нашој кући.
These men ask if they can stay overnight in our house.

Similar to indirect questions are the following constructions:

Ја не знам да ли ће он доћи, or:
Ја не знам хоће ли он доћи.
I do not know whether he will come.
Мислићу још мало да ли је боље да идем у Париз или у Лондон.
I will think a little more about whether it is better for me to go to Paris or to London.

Note: The English "whether . . . or" is rendered by да ли . . . или.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - SUBORDINATE CLAUSES OF MANNER OR COMPARISON (See par. 335)

Drill subordinate clauses of manner or comparison by first giving two sentences and having the students to form from them one sentence which will include a subordinate clause of manner.

1 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by means of the conjunctions како, као што.

(1) Ваш син је слабо прошао.
Тако смо и очекивали.
(2) Он је лагао врло добро.
Тако су га учили његови познаници.
(3) Наређење је извршено тачно.
Командант је тако предвидео.
(4) Он је крао врло вешто.
Тако су га они наговорили.
(5) Ми смо посведочили све што смо знали.
Тако нам је савест наређивала.
(6) Деца су прескакала ограде без труда.
Тако добри коњи прескачу препреке на тркама.

Note: Demonstrate that као is only used to pair words or phrases and not clauses by conducting a drill following the pattern shown below.

(1) Он је умео да краде.
Тако краде лисица.
- Он је умео да краде као лисица.
(2) Они су ме пажљиво саслушали.
Тако се саслушавају заробљеници.
(3) Он је прескакао преко камења.
Тако прескаче коза.
(4) Препад смо извршили брзо.
Тако удара гром из ведра неба.
(5) Ви гађате врло тачно.
Тако гађа прави стрелац.

2 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by исто тако (онако) . . . као што, or исто толико (онолико) . . као што:

(1) Он је лагао радо.
Он је каткад радо говорио истину.
(2) Ви трошите новац брзо.
Ви га брзо зарађујете.
(3) Она уме да шапуће.
Она уме да виче.
(4) Ти људи су крали без обзира.
Они су наговарали друге да то чине.

(5) Она је могла да вас очара брзо.
Она вас је брзо разочарала.
(6) Она се лако тешила.
Тако је и очајавала.
(7) Они су вам давали много.
Они су много узимали од вас.
(8) Они су викали.
Она је шапутала.
(9) Ви сте им завидели.
Ви сте им се дивили.
(10) Они су много попили.
Ја сам им много сипао.

3 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by means of не . . . као што, or не тако (онако) . . . као што:

(1) Петар вам је рекао да дођете пешке.
Ви то нисте учинили.
(2) Ја сам желео да ви то распакујете одмах.
Ви то нисте урадили.
(3) Он је обећао да ће се добро распитати о томе.
Он то није урадио.
(4) Некад се брашно млело у воденици.
Сад се то чини друкчије.

4 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by какав . . . такав (онакав), како . . . тако (онако), толики . . колики (онолики) and толико . . . колико (онолико):
(1) Овај отисак је кратак, а широк.
Таква је ваша ципела.
(2) Ваш учитељ је уредан.
Такви сте и ви.
(3) Брава на оним вратима је бакарна.
Такав је и кључ.
(4) Ти си дошао без знања.
Тако ћеш и отићи.
(5) Ти си га тако наговорио.
Он је тако урадио.
(6) Они су рђаво радили.
Рђаво су и прошли.

5 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by као да or канда:

(1) Онај господин тешко отвара ону браву.
Он не употребљава калауз.
(2) Ви нас саслушавате.
Ми нисмо на истрази.
(3) Они вичу.
Ми нисмо глуви.

(4) Оне фијоке су лаке.
Оне нису празне.
(5) Ова оптужница је благо написана.
Ово је провална крађа.
(6) Милиција слабо спречава злочине.
Она је некаква полиција.

6 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by него да:

(1) Он више воли да буде у затвору.
Он не воли да седи у школи.
(2) Ја више волим да прочитам једну добру књигу.
Ја не волим да видим десет оваквих филмова.
(3) Боље је да ћутите.
Није добро да говорите глупости.
(4) Ви више волите да не знате.
Ви не волите да питате.

Note: Demonstrate the use of што before a comparative or superlative conducting a drill according to the pattern shown below:

(1) Ја ћу вам то просто објаснити. - Ја ћу вам то објаснити
(2) Ви сте га јако ударили. што простије могу.
(3) Он нам је то рекао отворено.
(4) Она ће вам то опширно испричати.
(5) Ја пушим умерено.
(6) Она је мало говорила.
(7) Они раде савесно.
(8) Он је с нама поступао строго.
(9) Она ће поступити паметно.
(10) Они су се брзо повукли.

7 - Subordinate clauses of manner joined to the main clause by means of камоли, акамоли, некмоли:

(1) Он се не брине о себи. (други)
(2) Ја не видим добро дању. (ноћу)
(3) Она не може да помисли на рибу. (јести)
(4) Он се жалио кад је био здрав. (сад кад је болестан)
(5) Они су се хвалили кад нису имали чим. (сад кад имају)
(6) Ви не умете да кажете добар дан. (држати говор)
(7) Он не чује кад вичемо. (шапутати)

B - SUBORDINATE DECLARATIVE CLAUSES

Drill subordinate declarative clauses by asking the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ко је чуо Јована да (где, како) улази у кућу?
(2) Ко вам је јавио да не може да дође?
(3) Ко вам је саопштио да ће ваша чета бити у челном одељењу?
(4) Ко вам је изјавио да о томе ништа не зна?
(5) Ко се хвалио да је најбољи ученик у разреду?

C - INDIRECT QUESTIONS

1 - Drill indirect questions by having the students answer the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ко вас је питао где сам ја?
(2) Ко вас је питао чији је ово речник?
(3) Ко је питао Марка од чега живи?
(4) Ко вас је питао да ли моја жена и ја идемо у биоскоп?
(5) Ко га је питао да ли има дугова?

2 - Drill the use of the conjunction <u>да ли</u> after the verbs <u>знати</u>, <u>мислити</u>, <u>видети</u>, <u>распитати се</u> and other similar verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3 m., f., n.

(1) Ко не зна да ли се исплати чекати?
(2) Ко ће се распитати да ли воз стиже на време?
(3) Ко ће размишљати да ли је боље да кренемо на пут данас или сутра?
(4) Ко може да ми каже да ли је клима у Сан Франциску блажа него у Монтереју?

A - Translate the following text into English:

У суду

Синоћ је Диксон прочитао у Политици да данас, пред Кривичним већем Окружног суда, почиње кривични претрес Марку Ранковићу и Анти Ковачу, који су 17 јуна ове године извршили провалну крађу и убили Јована Шапоњића. Диксон је сматрао да је ово добра прилика да присуствује једном претресу, те је јутрос отишао у суд.

Као сваки други кривични претрес и овај је почео читањем оптужнице. Јавни тужилац је најпре ставио наочари и почео да чита оптужницу. Пошто је оптужница прочитана, Претседник већа је упитао Марка Ранковића да ли је разумео оптужницу и да ли се осећа кривим. Ранковић је одговорио да се осећа кривим само за провалну крађу, али не и за убиство. Затим је Претседник већа упитао Ковача да ли је он убио Јована Шапоњића. Ковач је признао да је извршио убиство, али је тврдио да га је Ранковић на то наговорио. Затим је Ковач испричао следеће: "Кад се смркло, ми смо прескочили зид, отворили врата калаузом и ушли у кућу. Иако смо шапутали, Шапоњић се пробудио и видевши нас почео је да виче "упомоћ!, упомоћ!" Пошто је покушавао да отвори фијоку ноћног стола, нама је изгледало да тражи пиштољ. Да би га уплашио, ја сам извадио свој пиштољ. Тада ми је Ранковић рекао да убијем Шапоњића да не бисмо имали сведока против себе". Кад је Ранковић то чуо, он је викнуо: "Он лаже. Тражите од њега да каже тачно како је било". Затим је Претседник већа дао реч јавном тужиоцу, а овај је тражио да Јован Антић, који је открио ту провалну крађу и убиство и известио милицију о томе, сведочи први. Пошто је сведок положио заклетву и изјавио да ће говорити истину, он је рекао следеће: "Видео сам оптужене како прескачу зид и чуо пуцањ, па сам одмах телефонирао милицији."

Пошто је већ било касно, Претседник већа је, после те изјаве одложио претрес за следећи дан у 8 сати изјутра.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Maneuvers of Yugoslav troops

The Yugoslav troops usually begin their maneuvers every year in October. This year a maneuver is being held in the area south of the Drava River. The troops, two infantry divisions strong, are divided into two maneuvering sides - the Northern and the Southern Side.

The maneuver began with approach marches of both maneuvering sides. The troops of the Southern Side marched in three columns: the Right, the Middle and the Left. Each column was secured by an advance guard.

The Right Column was secured by an advance guard in the strength of an infantry battalion reinforced by a field battery.

The commanding officer of the Right Column issued his written order for the march and his subordinate commanders issued their oral orders.

The commander of the advance guard issued oral orders to his company commanders. He assigned his First Rifle Company to the advance guard party, attaching to it a machine-gun platoon and a mortar platoon. He also ordered the commander of the Second Company to assign flank guards and flank patrols and the commander of the Third Company to assign a squad to the rear patrol.

The Battalion Ammunition Section and Medical Platoon marched at the rear of the advance guard.

The commander of the advance guard party assigned a squad to the advance guard point, a squad to immediate security, two flank patrols and a rear patrol.

The march started on 15 October at 1800 hours.

ŠESTI DEO
ISPITIVANJE

Ispitivanje ratnog zarobljenika

Trupe Severne strane zarobile su izviđače čelne patrole Južne strane. Obaveštajni oficir ispituje ove zarobljenike.

1. Obaveštajni oficir: Kako se ti zoveš, vojniče, koji ti je čin i iz koje si jedinice?

SIXTH PART
INTERROGATION

Interrogation of a Prisoner of War

The troops of the Northern side captured the scouts of the advance guard point of the Southern side. The Intelligence Officer interrogates these prisoners.

1. Intelligence Officer: What's your name, rank and unit?

Ratni zarobljenik: Ja sam razvodnik Mitrović iz Prve čete, Trećeg pešadiskog puka.

Prisoner of War: I am PFC Mitrovich from the First Company, Third Infantry Regiment.

2. CO: Na kojoj si dužnosti bio kad si zarobljen?

2. IO: What was your duty when you were captured?

R z: Ja ne moram da vam kažem to, jer sam kao ratni zarobljenik pod zaštitom Ženevske konvencije.

PW: I don't have to tell you that, because as a prisoner of war I am under the protection of the Geneva Convention.

3. CO: To je tačno, ali ko zna da si ti živ i zarobljen? Ti možeš i da pogineš.

3. IO: That's correct, but who knows that you are alive and captured? You can die, too.

R z: Dobro, odgovoriću vam na pitanja. Ja sam bio izvidač u čelnoj patroli.

PW: All right, I'll answer your questions. I was a scout in the advance guard point.

4. CO: Dobro, Mitroviću. Sedi i posluži se cigaretom. Posle ovog razgovora ići ćeš na večeru.

4. IO: Fine, Mitrovich. Sit down and have a cigarette. After this conversation you'll go to dinner.

R z: Hvala (uzima cigaretu).

PW: Thanks (he takes a cigarette).

5. CO: Je li tvoja četa bila u čelnom odeljenju ili u nekom drugom delu prethodnice?

5. IO: Was your company in the advance guard party or in some other part of the advance guard?

R z: Moja četa je bila u čelnom odeljenju i bila je ojačana vodom mitraljeza i vodom bacača.

PW: My company was in the advance guard party and it was reinforced with a machine-gun platoon and a mortar platoon.

6. CO: To znači da je vaš bataljon bio u prethodnici. Da li je neka artiljeriska jedinica bila pridata bataljonu?

6. IO: That means that your battalion was in the advance guard. Was some artillery unit attached to your battalion?

	R z: Jeste - jedna baterija poljske artiljerije.		PW: Yes - one Field Battery.
7.	OO: Čija prethodnica je bio vaš bataljon?	7.	IO: Whose advance guard was your battalion?
	R z: On je bio prethodnica Desne kolone naše divizije.		PW: It was the advance guard of the Right Column of our division.
8.	OO: Koje jedinice su bile u toj Desnoj koloni?	8.	IO: Which units were in that Right Column?
	R z: Ne znam tačno. Sem našeg puka, bio je i jedan artiljeriski divizion.		PW: I don't know exactly. Besides our regiment there was an artillery battalion, too.
9.	OO: Koji je bio marševski cilj vaše prethodnice?	9.	IO: What was the objective of the march of your advance guard?
	R z: To ne znam.		PW: I don't know that.
10.	OO: Koje su jedinice bile desno od vas?	10.	IO: Which units were on your right?
	R z: Desno od nas nije bilo nikoga.		PW: There was nobody on our right.
11.	OO: Je li prethodnica imala pobočnice?	11.	IO: Did the advance guard have flank guards?
	R z: Da, imala je i desnu i levu pobočnicu.		PW: Yes, it had both right and left flank guards.
12.	OO: A zaštitnicu?	12.	IO: And rear guard?
	R z: Da. Imala je jednu zaštitnicu jačine jednog odeljenja.		PW: Yes. It had a rear guard the strength of a squad.
13.	OO: Dobro, Mitroviću. Sada će te stražar odvesti u logor gde ćeš ostati kao ratni zarobljenik.	13.	IO: Good, Mitrovich. Now the guard will take you to the camp where you're going to stay as a prisoner of war.
	R z: Gde ću dobiti večeru?		PW: Where shall I get my supper?

14.	OO: U logoru. Stražar, vodi zarobljenika u logor.	14.	IO: In the camp. Guard, take the prisoner to the camp.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Today, Dickson spent the greater portion of the day in the Belgrade District Court, where before the Criminal Council the criminal proceedings against Mark Rankovich and Ante Kovach were beginning.
2. First the Public Attorney, after putting on his eyeglasses, read the indictment in which the two were charged with burglary and the murder of John Shaponjich.
3. After the indictment was read, the President of the Council asked the accused if they had understood the charges and if they pleaded guilty.
4. They both pleaded guilty to burglary but neither to murder.
5. Kovach, whose fingerprints were found on the pistol with which the murder was commited, said that he was talked into killing Shaponjich by Rankovich, but the latter said that he was lying.
6. This is how Kovach described (opisati) the entire incident:
7. When it got dark, they jumped over the fence, opened the door of the house with a passkey, and though they whispered, Shaponjich woke up, began to shout "Help!" and opened the drawer of his night table. Since it seemed as if he were looking for his pistol, Kovach pulled out his own pistol in order to scare him. At that moment Rankovich yelled, "Kill him," which he more or less did automatically.
8. The first witness to testify was John Antich, who saw the accused jump the fence, enter the house and very soon heard a shot. He then telephoned the militia.
9. The militia came quickly, arrested (uhapsiti) Kovach and Rankovich and interrogated them. On the basis of their investigation the indictment was prepared.
10. Since it was late, the President continued the proceedings for the next day.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2840-fióka, f. - drawer

2841-ȉstraga, f. - investigation

*1441-izvȓšiti, v.t.pfv. - to commit
pr.t: izvȓšīm;izvȓšē

*1441-izvršávati, v.t.ipfv. - to commit
pr.t: izvršāvām;izvršávajū

2842-jāvan, adj. m. - public
jāvna, f.
jāvno, n.

-jāvno, adv. - publicly

*2842 &
*2864-jāvni tȕžilac, m. - public attorney, public prosecutor

*78-kāko, conj. - as

2843-kalàuz, m. - passkey

2844-kao da, conj. - as if

2845-krāđa, f. - theft

2846-krȁsti, v.t.ipfv. - to steal
pr.t: krádem;krádu
a.p.p: krāo,krāla,krālo,
krāli,krāle,krāla

*2846-ȕkrasti, v.t.pfv. - to steal
pr.t: ukrádem;ukrádu
a.p.p: ȕkrao, ȕkrala,ȕkralo,
ȕkrali,ȕkrale,ȕkrala

2847-krȉvičnī, adj. m. - criminal

2848-làgati, v.t.&i.ipfv. - to lie
pr.t: lāžem;lāžu

*2848-slágati, v.t.&i.pfv. - to lie
pr.t: slāžem;slāžu

2849-mȉlicija, f. - militia (Yugoslav police)

2850-nagovòriti, v.t.pfv. - to persuade
pr.t: nagòvorim;nagòvore

*2850-nagovárati, v.t.ipfv. - to persuade
pr.t: nagòvārām;nagovárajū

2851-òbaveštājnī, adj. - intelligence, adj.

2852-òkrūžnī, adj. - regional, district, adj.

2853-òptūženī, adj. - accused

2854-optužènički, adj. - pertaining to the accused

2855-òptužnica, f. - charge, indictment

2856-òtīsak, m. - print; impression
gen. sing: òtīska
nom. pl: òtīsci

*459 &
*2856-òtīsci pȑstijū, m. pl. - finger prints

2857-preskòčiti, v.t.&i.pfv. - to jump over, to leap over
pr.t: prèskočim;prèskoče

*2857-preskákati, v.t.&i.ipfv. - to jump over, to leap over
pr.t: prèskāčēm;prèskāčū

2858-prétres, m. - trial; search; proceedings

2859-pròvalni, adj. - burglary, adj.

*2845 &
*2859-pròvalna krāđa, f. - burglary

2860-pūcanj, m. - shot, firing

2861-sàslušati, v.t.pfv. - to interrogate, to hear
pr.t: sàslušām;sàslušaju

*2861-saslušávati, v.t.ipfv. - to interrogate, to hear
pr.t: saslùšāvām;saslušávajū

2862-svedòčiti, v.t.&i.ipfv. - to testify
pr.t: svèdočīm;svèdočē

*2862-posvedòčiti, v.t.pfv. - to testify
pr.t: posvèdočim;posvèdoče

2863-šȁpnuti, v.t.&i.pfv. - to whisper
pr.t: šȁpnēm;šȁpnū

*2863-šapȕtati (šȁptati), v.t.&i.ipfv.- to whisper
pr.t: šapućem;šapuću

2864-tȕžilac, m. - prosecutor, accuser
gen. sing: tȕžiōca

2865-ubístvo, m. - homicide; murder

2866-ȕpomoć!, interj. - help!

2867-véće, n. - council, board

2868-víkati, v.t.&i.ipfv. - to shout, to yell
pr.t: vīčēm;vīčū

*2868-víknuti, v.t.&i.pfv. - to shout, to yell
pr.t: vīknēm;vīknū

ED0 316688

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME XII
LESSONS 113-122

AL 001 757

DEPARTMENT OF DEFENSE

SERBO-CROATIAN

Basic Course

Volume XII

Lessons 113-122

October 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Serbo-Croatian Course, consisting of 179 lessons in 20 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Serbo-Croatian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

	Page
ONE HUNDRED AND THIRTEENTH LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - Meeting engagement	4
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	4
Cartoon Guide	5
Grammar Analysis	8
Par. 338 - "If" clauses	8
Grammar Drill	11
Translation Exercise	16
Reading Text - Battalion attack plan	19
Questions on Reading Text	20
Homework	22
Vocabulary	23
ONE HUNDRED AND FOURTEENTH LESSON	26
Grammar Perception Drill	26
Dialogue - In court (end)	30
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	30
Cartoon Guide	31
Grammar Analysis	35
Par. 339 - Concessive subordinate clauses	35
340 - Full chart of conjunctions	37
Grammar Drill	40
Translation Exercise	43
Reading Text - In court (end)	44
Questions on Reading Text	45
Homework	47
Vocabulary	48
ONE HUNDRED AND FIFTHTEENTH LESSON	51
Grammar Perception Drill	51
Dialogue - A civil lawsuit	54
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	54
Cartoon Guide	55
Grammar Analysis	58
Par. 341 - Word order	58
342 - Place of adjectives and adjectival pronouns in a sentence	58
343 - Place of verbs in sentences	61
Grammar Drill	64
Translation Exercise	66
Interrogation - Interrogation of a Prisoner of War	68
Homework	71
Vocabulary	72

Page

ONE HUNDRED AND SIXTEENTH LESSON 75

Grammar Perception Drill 75
Dialogue - The Militia 78
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 78
Cartoon Guide 79
Grammar Analysis 82
Par. 344 - Place of adverbs, prepositions and conjunctions in sentences 82
345 - Place of enclitics in sentences 83
Grammar Drill 86
Translation Exercise 88
Interrogation - Interrogation of a Prisoner of War 90
Homework 93
Vocabulary 94

ONE HUNDRED AND SEVENTEENTH LESSON 97

Grammar Perception Drill 97
Dialogue - Attack - Temporary halt of the attack 102
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 102
Cartoon Guide 103
Grammar Analysis 106
Par. 346 - The use of the nominative case 106
347 - The genitive case - definition 107
348 - The genitive possessive 107
349 - The genitive of origin 109
350 - The genitive of quality and manner 109
351 - The genitive of time 109
Grammar Drill 111
Translation Exercise 115
Reading Text - Continuation of the attack - break-through 117
Questions on Reading Text 118
Homework 121
Vocabulary 122

ONE HUNDRED AND EIGHTEENTH LESSON 125

Grammar Perception Drill 125
Dialogue - At the Tourist Office "Putnik" 130
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 130
Cartoon Guide 131
Grammar analysis 135
Par. 352 - The genitive partitive 135
353 - The genitive with verbs without a preposition 138
354 - The genitive in oaths 140
355 - The genitive in exclamations 141
356 - The genitive with some adverbs 141

40

Page

Grammar Drill 141
Translation Exercise 146
Reading Text - About Skoplje 147
Questions on Reading Text 148
Homework 150
Vocabulary 151

ONE HUNDRED AND NINETEENTH LESSON 154

Grammar Perception Drill 154
Dialogue - Pursuit 158
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 158
Cartoon Guide 159
Grammar Analysis 163
Par. 357 - Prepositions 163
358 - The genitive with simple prepositions governing only the genitive 163
Grammar Drill 168
Translation Exercise 172
Reading Text - Defense 174
Questions on Reading Text 176
Homework 178
Vocabulary 179

ONE HUNDRED AND TWENTIETH LESSON 182

Grammar Perception Drill 182
Dialogue - On the road Skoplje - Ohrid 188
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 188
Cartoon Guide 189
Grammar Analysis 193
Par. 359 - The genitive with simple prepositions governing some other case besides the genitive 193
360 - The genitive with compound prepositions 194
Grammar Drill 198
Translation Exercise 203
Interrogation - Interrogation of a prisoner of war 204
Homework 206
Vocabulary 207

ONE HUNDRED AND TWENTY-FIRST LESSON 209

Grammar Perception Drill 209
Dialogue - Defense 212
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 212
Cartoon Guide 213
Grammar Analysis 216
Par. 361 - Prepositions + nouns (pronouns) as complements to verbs 216

Page

Par. 362 - The genitive with prepositions as a complement to verbs 216
Grammar Drill 221
Translation Exercise 225
Reading Text - Defense 226
Questions on Reading Text 228
Homework 230
Vocabulary 231

ONE HUNDRED TWENTY SECOND LESSON 234

Grammar Perception Drill 234
Dialogue - Patron Saint 238
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 238
Cartoon Guide 239
Grammar Analysis 242
Par. 363 - The Dative Case 242
364 - The dative as a recipient of advantage or disadvantage expressed by verbs 242
365 - The dative vith verbs of speech 245
Grammar Drill 247
Translation Exercise 251
Interrogation: Interrogation of Prisoners of War 252
Homework 254
Vocabulary 255

Maps and Charts

Attack of the advance guard of the Right Column 17

Plan for the attack of the First Battalion of the Right Column 21

Temporary halt of the attack of the Right Column 116

Continuation of the attack - the breakthrough 119

The situation of the maneuver at 2200 hours on 16 October 162

The pursuit 173

The situation of the Northern Maneuvering Side at the outset of the maneuvers 175

Occupation of the defense position by the Ravnogorski Odred 177

Page

Itinerary of the Dickson family's trip to Macedonia 187

Ravnogorski Odred on the defense position 227

STO PETNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND THIRTEENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 338)

A - Drill conditional subordinate clauses by having the students answer the questions listed below.

1 - Conditional subordinate clauses expressing a present real condition and introduced by the conjunction ako:

(1) Šta Milan mora da uradi ako želi da stigne svoje drugove?
(2) Šta pacijent mora da uradi ako hoće da poseti lekara?
(3) Šta vi treba da uradite ako vam je hladno?
(4) Šta treba da uradite ako se ne vidi?
(5) Šta oni treba da popiju ako im je toplo?
(6) Gde sam mogao da nađem Jovanovu adresu ako on ima telefon?
(7) Gde je trebalo da tražite Petra ako nije u kancelariji?
(8) Kuda je trebalo da odvedem decu ako žele da vide divlje životinje?
(9) Kuda nije trebalo da dođete ako ste bolesni?
(10) Kad je trebalo da ugovorite sastanak sa zubarom ako hoćete da ga sada posetite?
(11) Šta je moralo da se dogodi ako je zemlja vlažna (mokra)?

Note: Have the students replace the conjunction ako with the conjunctions kad and li whenever applicable.

2 - Conditional subordinate clauses expressing a past real condition and introduced by the conjunction ako:

(1) Šta je trebalo da Petar uradi ako je dobio vaše pismo?
(2) Šta se dogodilo s pilotom ako je avion pao u more?
(3) Šta će uraditi vaši prijatelji ako su zakasnili na voz?
(4) Šta sad rade deca gospodina Savića ako su se probudila?
(5) Čime je trebalo da pišete ako ste znali da ćete morati da brišete?
(6) Kako je trebalo da razgovaraju s Marijom ako su znali da nije raspoložena za šalu?
(7) Šta će se dogoditi ako je vaš otac saznao da ga niste poslušali?
(8) Šta bismo mogli da radimo ako je noćas led (ice) pokrio reku?
(9) Šta je trebalo da uradite ako vam je trebala moja pomoć?
(10) Šta je trebalo da urade ako su znali da neće moći da dođu?

3 - Conditional subordinate clauses expressing a future real condition and introduced by the conjunction ako:

(1) Šta ćete vi govoriti ako ikad budete svedok?
(2) Šta će se dogoditi s ovim ranjenikom ako mu niko ne pruži pomoć?
(3) Kuda ćete ići sutra ako ne bude padala kiša?
(4) Gde će biti gospodin Đurić ako ne bude u kancelariji?
(5) Šta ćete uraditi ako vam konj izgubi potkovicu?
(6) Kako ćete otvoriti vrata ako ne nađete ključ?
(7) Da li će oni doći ako ih pozovete?
(8) Hoćete li sutra doći u školu ako se ne budete osećali dobro?
(9) Šta će optuženi verovatno učiniti ako ga sud nađe krivim?
(10) Kakvu kaznu će dobiti optuženi ako se utvrdi da je izvršio ubistvo?
(11) Kakav stan ćete iznajmiti ako vam ne stigne vaše pokućstvo?
(12) Šta će se dogoditi ako oni porcelanski tanjiri padnu?

Note: Have the students replace the conjunction ako with the conjunction li whenever applicable.

4 - Conditional subordinate clauses expressing a potential condition. Rephrase the questions under 3 above and have the students answer them with potential conditional clauses:

(1) Šta biste vi govorili ako biste ikad bili svedok?

5 - Conditional subordinate clauses expressing a present unreal condition and introduced by the conjunction da or kad:

(1) Šta biste sada radili da niste u vojsci (or: kad ne biste bili u vojsci)?
(2) Gde bismo sada bili da je danas nedelja (or: kad bi danas bila nedelja)?
(3) Šta biste najpre kupili da ste bogati (or: kad biste bili bogati)?
(4) Gde bih ja sada bio da je moja zemlja slobodna (or: kad bi moja zemlja bila slobodna)?
(5) Kakve boje bi bilo more da nebo nije oblačno (or: kad nebo ne bi bilo oblačno)?
(6) Šta bi vam se često događalo da nemate budilnik (or: kad ne biste imali budilnik)?
(7) Kuda biste najpre otputovali da imate mnogo novca (or: kad biste imali mnogo novca)?
(8) Šta bi čovek uradio da zna gde će pasti (or: kad bi znao gde će pasti)?

6 - Conditional subordinate clauses expressing a past unreal condition and introduced by the conjunction da:

(1) Koliko godina biste sada imali da ste se rodili 1940 godine?
(2) Šta biste vi jutros uradili da ste znali da ćete se razboleti?
(3) Da li biste vi sada govorili srpskohrvatski da niste došli u ovu školu?
(4) Da li bih ja trošio novac na cigarete da nisam naučio (navikao) da pušim?
(5) Da li bi vam prijatelji mogli pisati da im niste poslali svoju adresu?
(6) Da li bi vam Petar uzajmio novac da ste ga zamolili?
(7) Da li bi nam bilo hladno da nismo upalili peć?
(8) Koji jezik biste učili da niste izabrali srpskohrvatski?
(9) Kuda biste otputovali prošle nedelje da ste imali novaca?
(10) Da li bi Miroslav bio zdrav da se nije na vreme obratio lekaru?
(11) Šta bi se dogodilo s Markom da je više pio?
(12) Da li bih vam ja to objasnio da ste me pitali ranije?

B - Drill subordinate conditional clauses introduced by the conjunction sem ako (ne) by first giving two statements and then having the students make from them one sentence which will contain a subordinate conditional clause.

(1)	Ja ću vas posetiti. Možda će me nešto sprečiti.	Ja ću vas posetiti sem ako me nešto ne spreči.
(2)	On nas neće izdati. Možda je kukavica.	
(3)	Oni neće doći na sastanak. Možda će im biti dosadno kod kuće.	
(4)	Mara to neće uraditi. Možda će morati.	
(5)	Milan im to nije kazao. Možda nije bio pri sebi.	
(6)	Vi im ne verujete. Možda ste pijani.	
(7)	Oni će nam pomoći. Možda neće smeti.	

Borba u susretu

Meeting engagement

(Prethodnica Desne kolone se srela sa neprijateljskom prethodnicom i borba u susretu je počela 16 oktobra u zoru.

Komandant prethodnice je došao kod komandira čelnog odeljenja. Tu je i manevarski sudija.)

1. Major Kostić: Šta izveštavaju tvoje patrole, Miliću?

   Kapetan Milić: Neprijatelj jačine jednog bataljona nastupa drumom.

2. M.K: Šta si ti naredio?

   K.M: Razvio sam čelno odeljenje i naredio da energično nastupi i ovlada uzvišenjem Sv. Jelena.

3. M.K: Odluka ti je pravilna. Biće vrlo dobro ako ovladamo tim objektom.

   K.M: Kad bih imao artiljerisku podršku, mislim da bih ga lako zauzeo.

4. Manevarski Sudija: Druže majore, šta ćete da uradite ako neprijatelj dođe na ono brdo pre vas?

   M.K: Ako on to učini, narediću artiljeriji da tuče ono brdo, a ja ću produžiti napad celom prethodnicom.

5. M.K: (Radisti) Daj mi bateriju!

   Radista: (Zove) Jovan, Jovan - ovde Kosta. Javite se. Druže majore, imate vezu s baterijom.

6. M.K: Otvorite odmah vatru na brdo Sv. Jelena. Gađajte put. Utrošite 36 metaka.

1. Major Kostich: What do your patrols report, Milich?

   Captain Milich: The enemy, one battalion strong, is advancing on the road.

2. Maj K: What did you order?

   Capt M: I deployed the advance party and ordered it to advance energetically and to take the hill St. Jelena.

3. Maj K: Your decision is correct. It will be very good if we take that objective.

   Capt M: If I had artillery support, I think that I would take it easily.

4. Umpire: Comrade Major, what will you do if the enemy comes to that hill before you?

   Maj K: If he does, I'll order the artillery to fire on that hill, and I will continue the attack with the whole advance guard.

5. Maj K: (To radio man) Give me the battery!

   Radio man: (Calls) John, John - Kosta here. Come in. Comrade Major, you have a connection with the battery.

6. Maj K: Open fire on St. Jelena hill at once. Fire on the road. Spend 36 rounds.

Borba u susretu

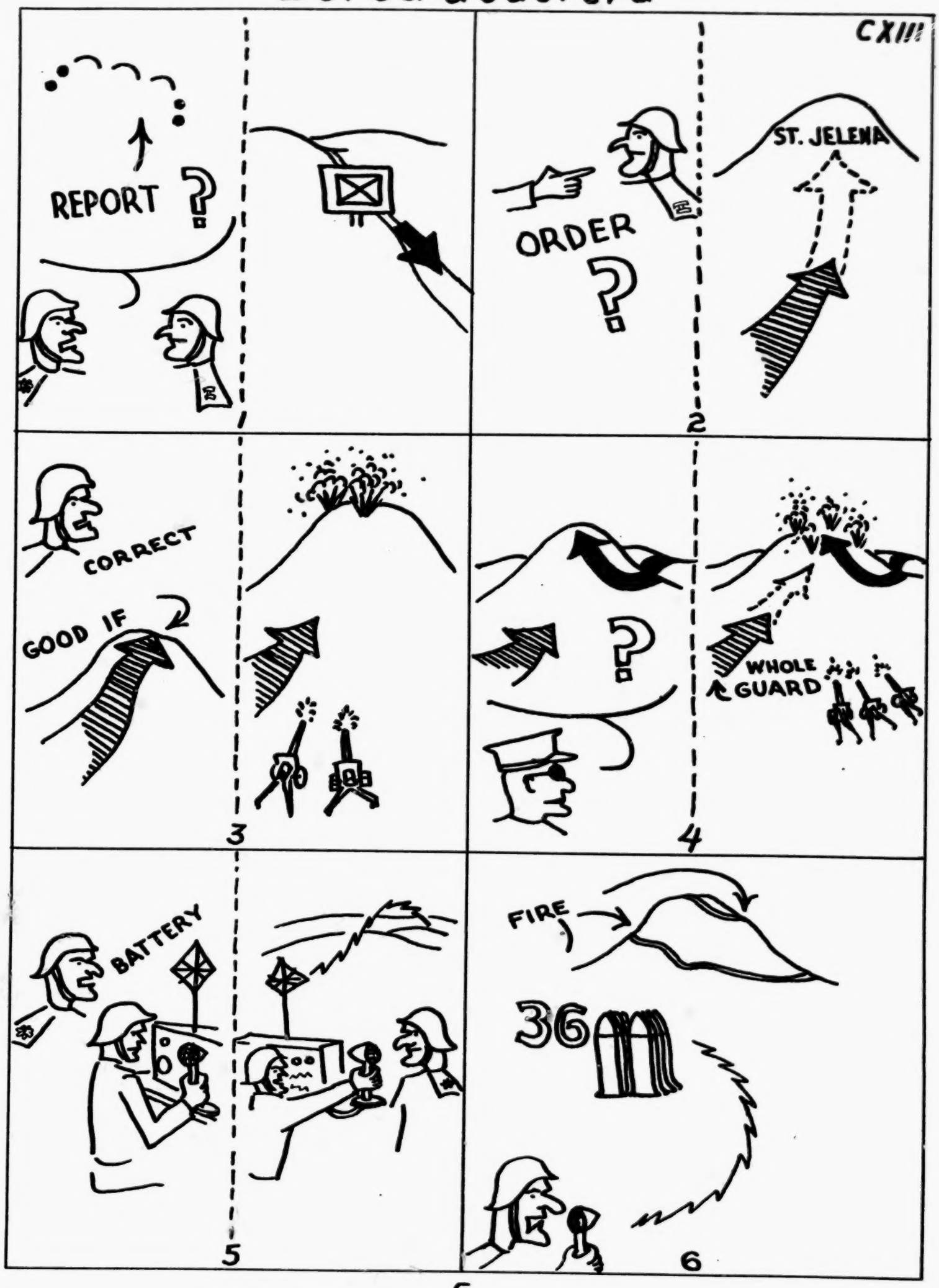

(Major Kostić odlazi kod 2-ge čete.)

7.	M.K: Komandir Druge čete!	7.	Maj K: Commander of the Second Company!
	Kapetan Kos: Izvolite, druže majore.		Captain Kos: Yes, Comrade Major.
8.	M.K: Razvijte odmah četu i nastupajte ka onoj grupi kuća. Cilj napada: zauzeće onog brda.	8.	Maj K: Deploy your company at once and advance toward that group of houses over there. Objective of the attack: taking that hill over there.
	K.K: A ako ne budem uspeo?		Capt K: But if I don't succeed?
9.	M.K: Ako ne bi uspeo, ostani gde si i ne otstupaj. Kad budeš pošao u napad, dobićeš i artiljerisku i bacačku podršku.	9.	Maj K: If you shouldn't succeed, stay where you are and don't retreat. When you move into the attack, you'll get both artillery and mortar support.
	K.K: Razumem, druže majore.		Capt K: Yes, Comrade Major.
10.	M.K: Šta bi vi uradili ako bi vam čelno odeljenje bilo odbačeno?	10.	U: What would you do if your advance party were repelled?
	M.K: Produžio bih napad celom prethodnicom i tražio bih pomoć od komandanta kolone.		Maj K: I would continue the attack with the whole advance guard and I would ask for support from the column commander.

(Dolazi komandant kolone.)

11.	Komandant kolone: Zašto nisi tražio moju artiljerisku podršku, Kostiću? Neprijatelj je vrlo jak.	11.	Column commander: Why didn't you request my artillery support, Kostich? The enemy is very strong.
	M.K: Druže pukovniče, napad je došao iznenada. Ovo je prava borba u susretu.		Maj K: Comrade Colonel, the attack came unexpectedly. This is a true meeting engagement.

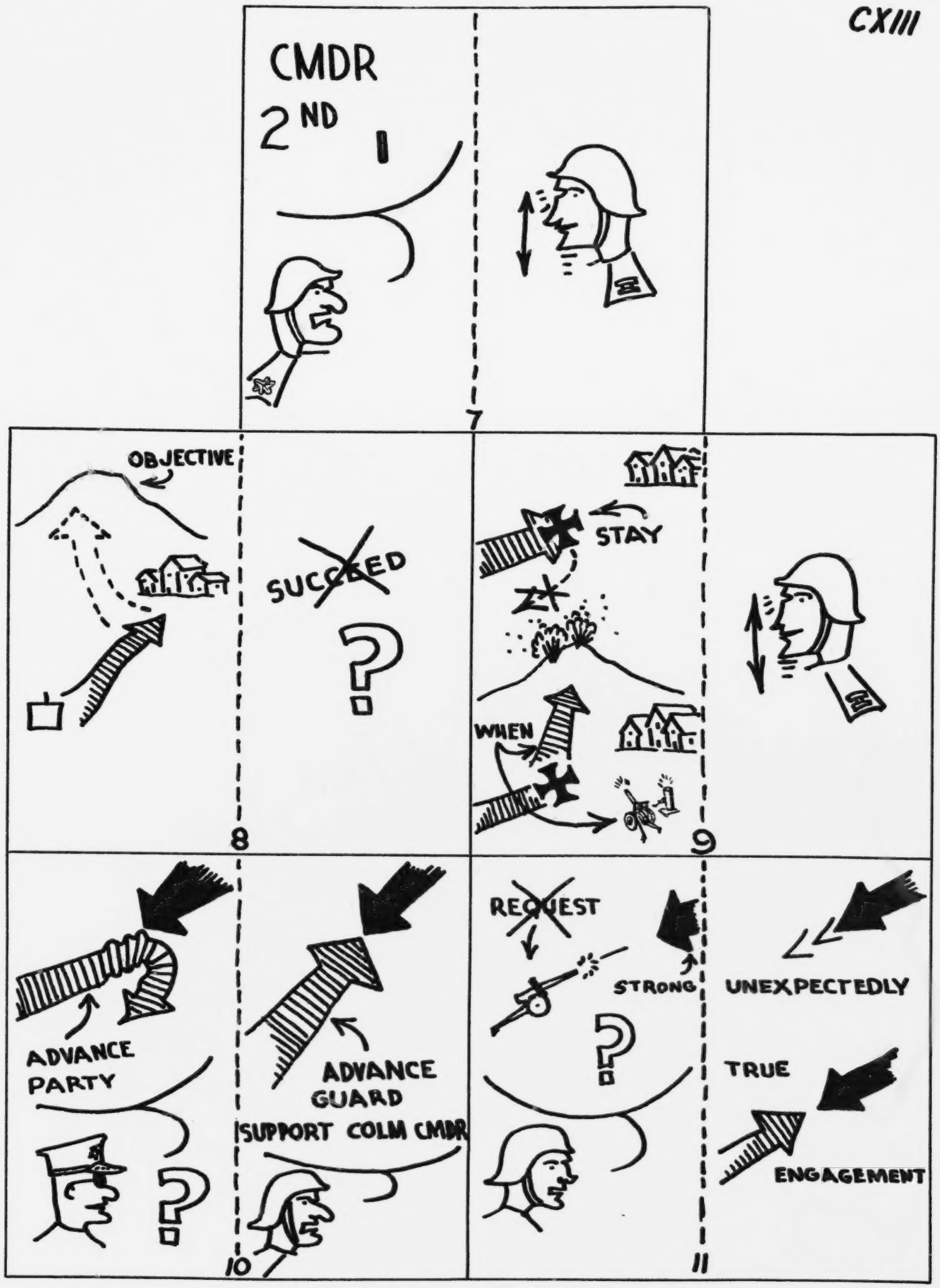
CMDR
2ND
7
OBJECTIVE
SUCCEED
?
8
STAY
WHEN
9
ADVANCE PARTY
ADVANCE GUARD
SUPPORT COLM CMDR
10
REQUEST
STRONG
?
UNEXPECTEDLY
TRUE
ENGAGEMENT
11

PAR. 338 - "IF" CLAUSES

It is convenient to divide "if" clauses into three groups: those which refer to reality, those which refer to possibility, and those which refer to unreality (see Par. 181, Vol VI, p. 104).

A - A "real" condition may refer to the present, future or past. Real conditional clauses are most often introduced by the conjunction ако, seldom by кад or ли.

1 - Study these sentences with the "if" clauses in the present tense:

Ако сте уморни, треба да седнете и да се одморите.
If you are tired, you ought to sit down and rest.
Ако (or: Кад) сте уморни, зашто не легнете уместо да идете у кафану?
If you are tired, why don't you go to bed instead of going to a café?
Ако (or: Кад) сте уморни, зашто нисте остали код куће да се одмарате?
If you are tired, why did you not stay at home and rest?
Ако сте уморни, овде ћете имати прилике да се одморите.
If you are tired, you will have an opportunity to rest here.
Ако сте уморни, легните и одмарајте се.
If you are tired, lie down and rest.
Ако (or: Кад) купим неку књигу, ја је прочитам.
or:
Купим ли неку књигу, ја је прочитам.
If I buy a book, I read it.

2 - Study these sentences with the "if" clause in the past tense:

Ако сте хтели да идете с нама, требало је да нам кажете.
If you wanted to go with us, you should have told us.
Ако сте хтели да идете с нама, зашто нам нисте казали?
If you wanted to go with us, why did you not tell us?

Ако су га позвали, он ће доћи.
If they invited him, he will come.
Ако сте га позвали, пошаљите шофера да га доведе.
If you invited him, send the driver to bring him.

3 - Study these sentences with the "if" clauses in the present tense of perfective and in the exact future tense of imperfective verbs and referring to the future:

(3) Биће врло добро ако овладамо тим објектом.
(4) Друже мајоре, шта ћете урадити ако непријатељ дође на оно брдо пре вас?
(4) Ако он то учини, наредићу артиљерији да туче оно брдо.
Ако будем имао новаца, ићи ћу у Париз идуће године.
If I have the money, I will go to Paris next year.
Ако будете стајали на сунцу цео дан, изгорећете.
If you stay in the sunshine all day, you will get burned.
Ако је видите, реците јој да дође.
If you see her, tell her to come.

Note: The following construction expresses willingness:

Ако ћеш ти да му пишеш, онда ја нећу да му пишем.
If you want to write to him, then I will not write to him.

B - "If" clauses of possibility refer only to future time:

These clauses are most often introduced by the conjunction ако, and seldom by the conjunction кад(а) or да:

1 - In such clauses introduced by ако, the potential mood is used and in the corresponding main clauses the potential or the imperative mood is used depending on what we want to say:

(9) Ако не би успео, остани где си и не отступај.
(10) Шта би ви урадили ако би вам челно одељење било одбачено?

Ако бих је видео, препознао бих је.
If I should see her, I would recognize her.
Ако бих га видео, рекао бих му све што желите.
If I should see him, I would tell him everything you want.
Ако би дете умрло, мајка не би преживела његову смрт.
If the child should die, the mother would not survive his death.
Ако би ме позвали, ја бих отишао са њима.
If they should invite me, I would go with them.

2 - With the conjunction кад(а) only the potential is used both in the main and in the conditional clauses:

Кад бих је видео, препознао бих је.
Кад бих га видео, рекао бих му све што желите.
Кад би дете умрло, мајка не би преживела његову смрт.
Кад би ме позвали, ја бих отишао са њима.

3 - With the conjunction да, the present of perfective verbs is used in the "if" clause and the potential in the main clause:

Да је видим, препознао бих је.
Да га видим, рекао бих му све што желите.
Да дете умре, и мајка би умрла од жалости.
Да ме позову, отишао бих са њима.

C - An unreal condition may be present or past:

1 - An unreal present condition is expressed:

a - With the conjunction да + the present, or

b - With the conjunction кад(а) + the potential.

In both cases the potential is used in the main clause:

Да сам млађи, оженио бих се номе. or:
Кад бих бис млађи, оженио бих се номе.
If I were younger, I would marry her.
Да уче више, напредовали би боље, or:
Кад би учили више, напредовали би боље.
If they studied more, they would progress better.

2 - An unreal past condition is expressed by the conjunction да + the past tense in the conditional clause and the potential in the main clause:

Да сам био млађи, ожeнио бих се номе.
If I had been younger, I would have married her.
Да су учили више, напредовали би боље.
If they had studied more, they would have progressed better.

Note: (1) Remember that in Serbo-Croatian only one form of the potential mood is used and that the time of the condition (supposition) is expressed by the tense in the conditional clause.

(2) The English "unless" is rendered by сем ако(не):

Доћи ћу, сем ако се разболим.
I will come, unless I get sick.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

SUBORDINATE CLAUSES

A - Drill conditional subordinate clauses by having the students answer the questions listed below.

1 - Conditional subordinate clauses expressing a present real condition and introduced by conjunction ако:

(1) Шта морамо да имамо ако хоћемо да искочимо из авиона?
(2) Шта треба да најпре урадите ако хоћете да путујете у иностранство?
(3) Куда треба да се попнете ако хоћете да видите далеко?
(4) Да ли птица може да лети ако је ранитe у оба крила?
(5) Како треба да возимо ако је саобраћај на друму врло жив?
(6) Шта можемо да закључимо ако видимо да непријатељ врши концентрацију ватре?
(7) Каква је линија ако није права?
(8) Шта треба да уралимо ако су на раскрсници пред нама црвена светла?
(9) Шта очекује командир чете ако изгуби много војника?

(10) Како треба да говоримо ако онај с ким разговарамо слабо чује.
(11) Шта радимо ако не желимо да нас сви чују?
(12) Шта радимо с послом ако не можемо да га урадимо данас?

Note: Have the students replace the conjunction ако with the conjunctions кад and ли whenever applicable.

2 - Conditional subordinate clauses expressing a past real condition and introduced by the conjunction ако:

(1) Шта је требало да Душан уради ако је знао да не може доћи?
(2) Шта ће деца најпре тражити ако су огладнела?
(3) Да ли ћете му икад више веровати ако вас је и овај пут слагао.
(4) Какво ће бити јело ако је куварица ставила много соли у њ(ега)?
(5) Шта је било то што смо чули ако није грмело?
(6) Шта се десило с непријатељем ако га није било на положају?
(7) Где су ваши гости вероватно ноћили ако су допутовали синоћ?
(8) Шта ћете урадити ако вам је ветар поломио дрвеће пред кућом?
(9) Шта је Марко морао да уради ако је хтео да положи испит?
(10) Да ли су се ваши родитељи обрадовали ако су их посетили ваши пријатељи?
(11) Како је Милан допутовао ако није стигао на воз?

3 - Conditional subordinate clauses expressing a future real condition and introduced by the conjunction ако:

(1) Где ћете нас чекати ако наш воз не дође на време?
(2) Шта ћете радити ако киша буде падала?
(3) Кога ћете известити ако вам неко провали у кућу?
(4) Где ћете ви спавати ако вам дође много гостију?
(5) Шта ћу морати да урадим ако ми се поквари аутомобил?
(6) Шта ћемо ми урадити ако непријатељ отступи?
(7) Шта ће урадити присутни ако им се не свиђа предлог?
(8) Шта ћете урадити ако утрошите дозвољени број топовских граната пре него што добијете ново наређене?
(9) Шта ће учинити власти ако се у неком крају појави нека опасна болест?
(10) Шта ће урадити наше снаге ако непријатељ овлада нашим важним положајем?

Note: Have the students replace the conjunction ако with the conjunction ли whenever applicable.

4 - Conditional subordinate clauses expressing a potential condition. Rephrase the questions under 3 above and have the students answer them with potential conditional clauses.

(1) Где бисте нас чекали ако наш воз не би дошао на време?

5 - Conditional subordinate clauses expressing a present unreal condition and introduced by the conjunction да or кад:

(1) Да ли би поглед из наше школе био исто тако леп да није на оваквом узвишењу (or: кад она не би била на оваквом узвишењу)?
(2) Шта бисте ви имали уместо руку да сте птица (or: кад бисте били птица)?
(3) Шта бисте покушали да урадите да сте на броду који тоне (or: кад бисте били на броду који тоне)?
(4) Како би нам било да овде немамо пећи (or: кад не бисмо имали пећи)?
(5) Шта бисмо ми могли да урадимо да нам је вруће (or: кад би нам било вруће)?
(6) Колико година бисте имали да сте десет година млађи (or: кад бисте били десет година млађи)?
(7) Где бисте ви сада били да сте болесни (or: кад бисте били болесни)?
(8) Какав успех бисте имали да не учите марљиво (or: кад не бисте учили марљиво)?

6 - Conditional subordinate clauses expressing a past unreal condition and introduced by the conjunction да:

(1) Шта бисте ви радили да сте завршили учитељску школу?
(2) Којим језиком бисте говорили да сте се родили у Немачкој?
(3) Од кога бисте узајмили новац да вам је био потребан?
(4) Шта би Петар урадио да се разболео?
(5) Шта бисте ви урадили да сам вас замолио да отворите прозор?
(6) Како би се осећао г. Н. да није знао дијалог?
(7) Шта бисте ви (тамо) радили да сте били на игранци?
(8) Ко би вам се обрадовао да сте отишли у свој град?
(9) Шта би се догодило у Мађарској 1956 године да тамо није било Руса?
(10) Да ли би се господин Диксон лакше сналазио у Југославији да није знао српскохрватски кад је дошао тамо?
(11) Како бисмо се ми јутрос обукли да је било врло хладно?
(12) Каква би била супа да је нисте посолили?

B - Drill subordinate conditional clauses introduced by the conjunction сем ако (не) by first giving two statements and then having the students make from them one sentence which will contain a subordinate conditional clause.

(1) Милорад ће ускоро оздравити.
Можда ће му се стање погоршати.
(2) Моја легитимација треба да буде овде.
Можда сам је заборавио код куће.
(3) Петар се у томе слаже са мном.
Можда је у последње време променио мишљење.
(4) Вида ће доћи на игранку.
Можда ће јој родитељи забранити.
(5) Они ће стићи на време.
Можда ће им се покварити аутомобил.
(6) Он то неће урадити.
Можда ће га неко наговорити.
(7) Петар ће остати овде за Божић.
Можда ће се догодити нешто нарочито.

A - Translate the following text into English:

План за напад претходнице

Претходница Десне колоне је маршевала целе ноћи 15/16 октобра. У зору 16 октобра њени извиђачки делови су наишли на непријатеља и борба је почела. Непријатељ је био јак и наступао је ка југу.

Командир челног одељења је развио своје одељење за напад.

Командант претходнице је одлучио да нападне и да заузме два објекта: брдо са групом кућа источно и брдо са капелом западно од с. Св. Јелене. У томе циљу наредио је да се цела претходница развије за напад. Његов план за напад је следећи:

- Прва чета, која је у челном одељењу, да нападне и заузме брдо са капелом.

- Друга чета да напада источно од друма и да заузме брдо са групом кућа.

- Трећа чета да буде у резерви и да се креће позади Друге чете.

- Митраљеска чета без једног вода да подржава напад Друге чете и да организује противавионску заштиту.

- Чета пратећих оруђа без једног вода да подржава напад целе претходнице са ватрених положаја источно од друма.

- Пољска батерија да помаже напад претходнице и да нарочито туче брдо са групом кућа источно и брдо са капелом западно од с. Св. Јелене.

- Батаљонска станица борбених потреба да буде у шуми северно од к. 217. Вод за снабдевање да обезбеди брзу попуну четних станица борбених потреба.

- Батаљонска интендантска станица да буде источно од раскрснице у с. Заровница.

- Батаљонско превијалиште да буде у с. Јаковић.

- Веза да се одржава радиом и куририма.

- Место команданта да буде крај главног друма.

НАПАД ПРЕТХОДНИЦЕ ДЕСНЕ КОЛОНЕ
16 ОКТОБРА

CXIII

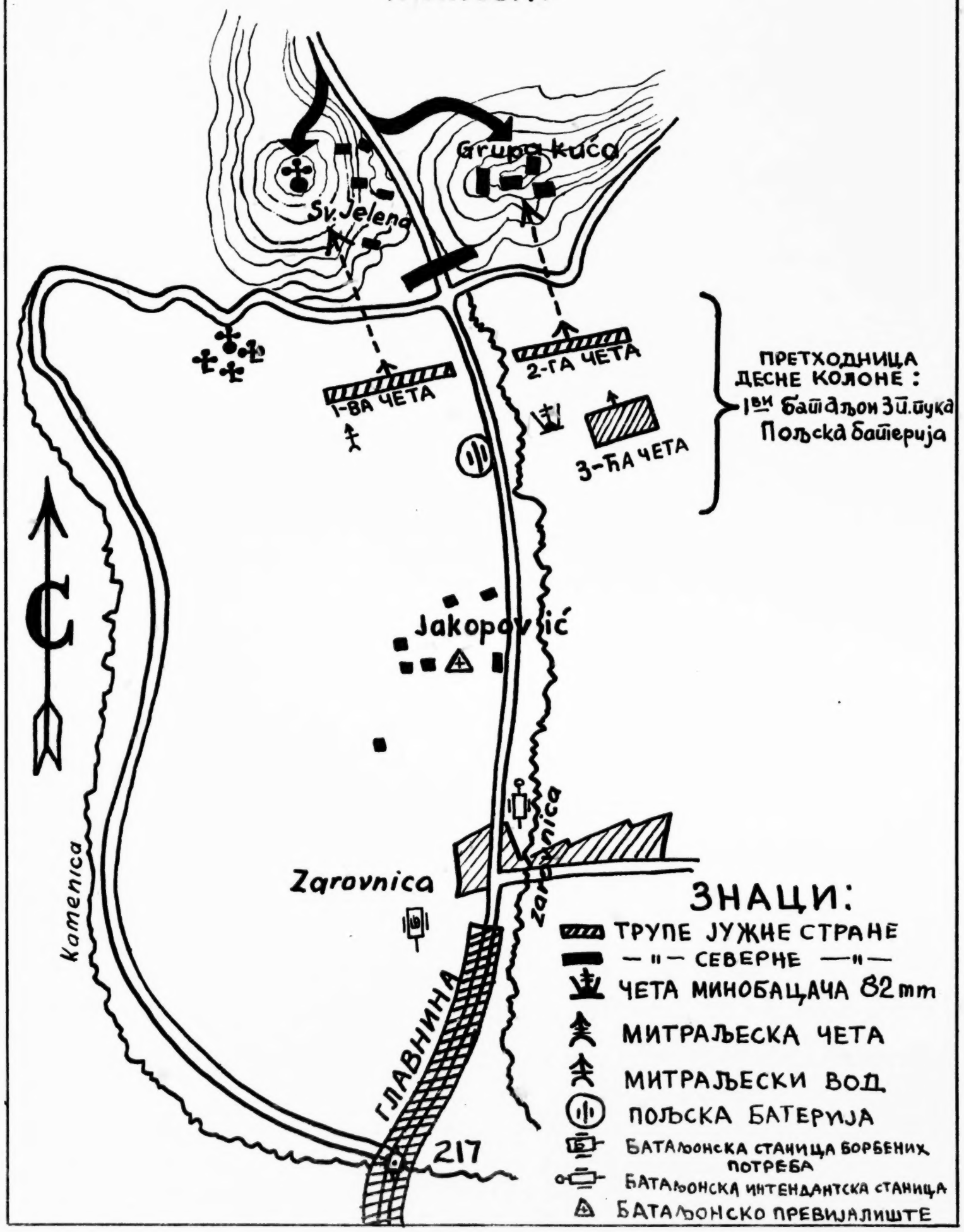

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Mrs. Dickson arrives in Belgrade

After looking and inquiring about a house for about a year, Dickson found a suitable villa on Topchidersko Brdo for his family. He immediately sent a cablegram to his wife, who did not waste much time before she and her son Charles left Chicago on a train for New York and from there on the ship "Queen Mary" for Le Havre (Л' Хавр) in France.

On their way to Belgrade they spent a few days in Paris where one of Mrs. Dickson's sisters lived. Before leaving Paris, Mrs. Dickson sent a telegram to her husband informing him of the time of their arrival.

In the afternoon when Mrs. Dickson and Charles were supposed to arrive in Belgrade, Dickson and the Stankoviches came to the railroad station to meet them. Though it was soon announced over the loudspeaker that there would be a delay of three hours in the arrival of the train, they decided to go to the restaurant in the station and wait. When the train arrived and Mrs. Dickson and Charles stepped out of it, and the three Dicksons had greeted each other, Dickson introduced his family to the Stankoviches. After a short time the Dicksons and the Stankoviches parted and went to their homes.

Dickson took his wife Betty and son through all the rooms in the villa. Betty was enchanted with everything, first with the reception and then with villa. There are plenty of wardrobes in the bedrooms for clothes and linen, and cupboards and shelves for cooking and eating utensils in the kitchen. In the dining room there are two sideboards for silverware, chinaware and glasses. The few bulbs that were missing Dickson bought the next day.

While they were going through the spacious rooms, Betty wondered how much effort and work would be needed to keep this big villa in order and cleanliness and she was pleasantly surprised when her husband told her that he had found a maid, who will come to work in a day or two. The maid will go to the market, sweep the rooms, wash the dishes and do other chores in the house.

The next day Betty unpacked a few things (sheets, pillows, pillow cases, table clothes, etc.) that she had brought with her and Charles started playing with the children from the neighborhood and learning Serbo-Croatian. He is eager to learn as much as possible because in the fall he will start going to a school where only Serbo-Croatian is spoken.

So the Dicksons' desire to be together was finally fulfilled and they expect to be completely settled when in a few days their furniture from America arrives.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

План за напад батаљона
(Скица на страни 21)

Претходница Десне колоне је успела да овлада линијом: група кућа - с. Св. Јелена - капела 16 октобра до 8 часова.

Непријатељски предњи делови јачине једног батаљона, повукли су се ка линији: с. Горанец (к. 416) - Равна Гора (к.616 - к. 677). Са те линије непријатељ је отворио јаку артиљериску и минобацачку ватру. Јачина непријатеља је око једног ојачаног пука.

Да се непријатељ не би утврдио, командант Десне колоне је одлучио да изврши напад целом колоном у 12 часова. Према његовој заповести за напад. Први батаљон ојачан једном пољском батеријом напада непријатељски положај у зони: десно поток М. Сотинска - лево поток В. Сотинска.

Командант Првог батаљона је израдио следећи план напада:

- Полазни положај за напад: Друм за с. Кленовник - група кућа (где се налази неко посечено дрвеће).

- Борбени поредак батаљона:

Прва и Друга чета у првој линији. Трећа чета у батаљонској резерви, позади Прве чете.

Митраљеска чета: Један вод придат Првој чети: један вод придат Другој чети и један вод у резерви с тим да врши противавионску заштиту.

Чета пратећих оруђа без једног вода позади Друге чете. Задатак подржавање напада целог батаљона. Концентрација ватре на к. 372 и к. 416.

Батерија код к. 263. Њен задатак је да туче к. 416 и с. Горанец.

Батаљонско превијалиште у шуми западно од к. 217.

Снабдевање: Батаљонска станица борбених потреба источно од с. Јакоповић: Батаљонска интендантска станица у с. Јакоповић.

Командно место на брду источно од друма.

- Радио везе: Кључ бр. 9.

Питања на штиво — Questions on reading T[illegible]

1. Којом линијом је овладала претходница Десне колоне?
2. До колико часова је овладала претходница том линијом?
3. Која је јачина непријатељских предних делова?
4. Куда су се повукли непријатељски предни делови?
5. Какву ватру је створио непријатељ са те линије?
6. Која је јачина непријатеља?
7. Шта је одлучио командант Десне колоне?
8. Због чега је командант одлучио да изврши напад целом колоном?
9. Која је зона напада Првог батаљона?
10. Чиме је ојачан Први батаљон?
11. Шта је израдио командант Првог батаљона?
12. Који је полазни положај за напад?
13. Који је борбени поредак батаљона?
14. Која је чета у батаљонској резерви?
15. Где је место батаљонске резерве?
16. Којој чети се придаје један митраљески вод?
17. Којој чети се придаје други митраљески вод?
18. Где ће бити трећи митраљески вод?
19. Ко ће вршити противавионску заштиту?
20. Где ће бити чета пратећих оруђа?
21. Шта ће бити задатак чете пратећих оруђа?
22. На које коте ће се вршити концентрација ватре минобацача?
23. Где ће бити батерија?
24. Које тачке ће туђи пољска батерија?
25. Где ће бити батаљонска станица борбених потреба?
26. Где ће бити батаљонска интендантска станица?
27. Где ће бити командно место батаљона?
28. Који кључ ће се користити за радио везе?

ПЛАН ЗА НАПАД БАТАЉОНА

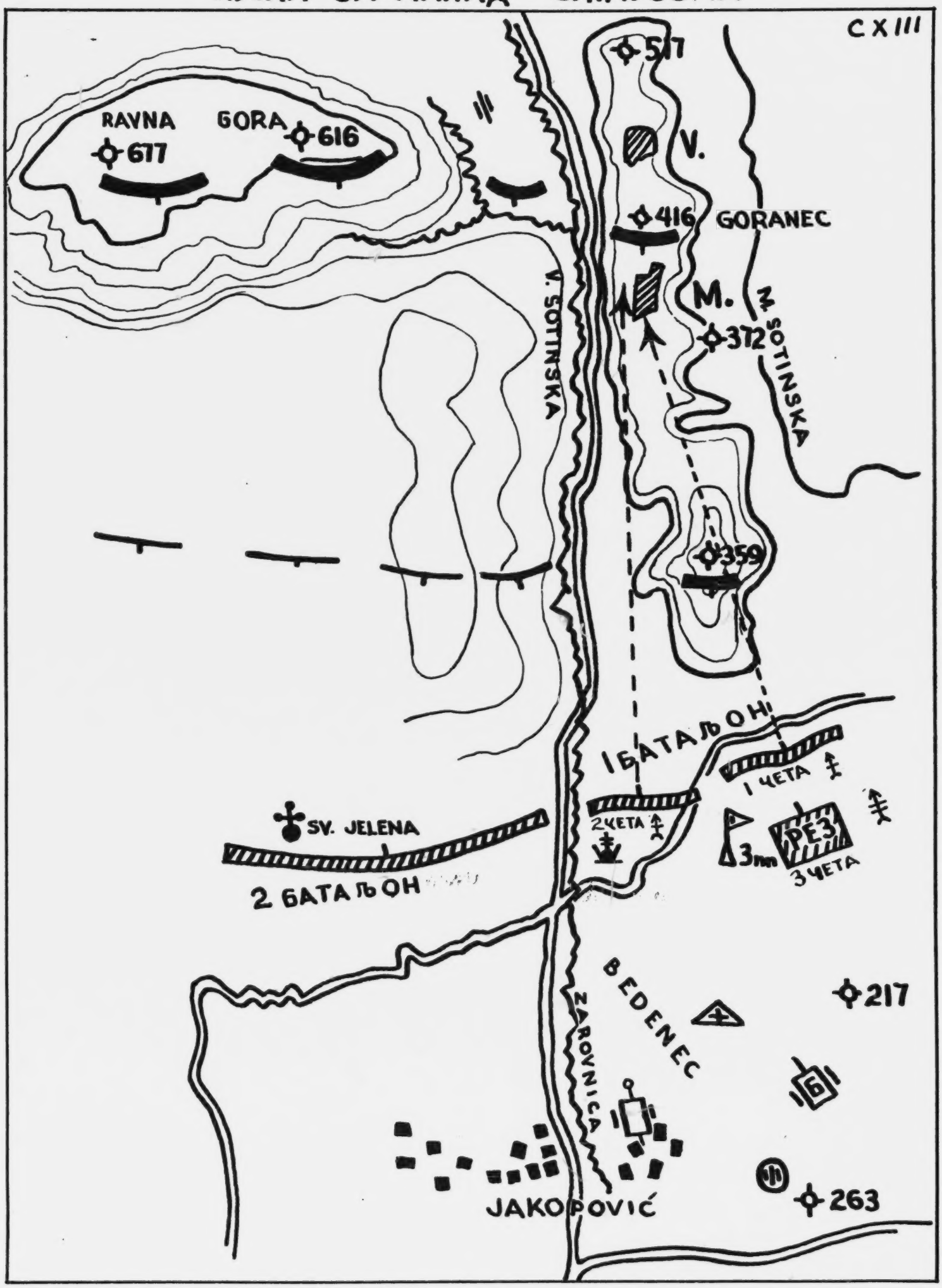

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. When the reconnaissance elements of the advance guard of the Right Column encountered a stronger resistance (otpor), the advance guard commander decided to deploy his entire battalion, to attack energetically and to drive back the enemy security elements.
2. After the advance guard succeeded in doing that and in seizing the line - the hill with a group of houses east of the road - the village St. Jelena - the hill with a chapel west of the road, the commander of the Right Column made the decision to attack the enemy on the newly occupied positions with the entire column as soon as possible.
3. In order to accomplish this, he had to prepare his plan for the attack and issue the orders in which he assigned the zones of attack to each battalion in the first line.
4. On the basis of these orders the battalion commanders prepared their plans for the attack and issued their orders.
5. A battalion commander's plan of attack must foresee:

   - the line of departure
   - the battle order (the companies in the first line and in the reserve; the place of the reserve - usually behind the more important wing; the positions of the machine-gun and heavy weapons companies; the positions of the attached artillery; the observation posts - always on elevations; the places of the battalion aid, ammunition and supply stations - usually near crossroads; the command post)
   - fire concentrations; expenditure of ammunition
   - communications
   - replenishment

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

*1528-bàcāčkī, adj.	- mortar, adj.
*1532 & *2883-bòrbenī pòredak, m.	- battle order, combat formation
2869-drùm, m.	- road, route
2870-enèrgičan, adj. m. enèrgična, f. enèrgično, n.	- energetic, vigorous
-enèrgično, adv.	- energetically, vigorously
2871-kapéla, f.	- chapel
*351 & *1652-kòmandno mẽsto, n.	- command post
2872-koncentrácija, f.	- concentration
2873-kóta, f.	- bench mark; hill
2874-krílo, n.	- wing
2875-línija, f.	- line
2876-nápad, m.	- attack, assault
2877-odbáciti, v.t.pfv. pr.t: òdbācim;òdbācē	- to drive back; to force back; to repel, to reject; to throw away
*2877-odbacívati, v.t.ipfv. pr.t: odbàcujem;odbàcuju	- to drive back; to force back; to repel, to reject; to throw away
2878-ȍdluka, f.	- decision, resolution
2879-otstúpiti, v.i.pfv. pr.t: òtstūpim;òtstūpē	- to retreat, to execute a retrograde movement; to withdraw

*2879-otstúpati, v.i.ipfv. pr.t: òtstūpām;otstúpajū	- to retreat; to execute a retrograde movement; to withdraw
2880-ovládati, v.i.pfv. pr.t: òvlādām;ovládajū	- to conquer, to take, to occupy; to prevail
*2880-ovladívati, v.i.ipfv. pr.t: ovlàđujem;ovlàđuju	- to conquer, to take, to occupy; to prevail
2881-pólazan, adj. m. pólazna, f. pólazno, n.	- departure, adj., initial
2882-pòpuna, f.	- replenishment
2883-pòredak, m. gen. sing: pòretka	- formation, disposition
*744-pòseći, v.t.pfv. pr.t: poséčem;poséku a.p.p: pòsekao,pòsekla,pòseklo, pòsekli,pòsekle,pòsekla	- to cut
2884-prȁvīlān, adj. m. prȁvīlnā, f. prȁvīlnō, n.	- right, correct
-prȁvīlnō, adv.	- rightly, correctly
2885-previjalište, n.	- aid station
2886-ràskrsnica, f.	- crossing, crossroad; intersection, junction
2887-skica, f.	- sketch, drawing
*656-utròšiti, v.t.pfv. pr.t: ùtrošīm;ùtrošē	- to spend
2888-uzvišénje, n.	- elevation
2889-zaùzeti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: zàuzmēm;zàuzmū	- to take, to occupy, to man; (to engage oneself)
*2889-zaùzimati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: zaùzīmām;zaùzimajū	- to take, to occupy, to man; (to engage oneself)

2890-zóna, f. - zone, zrea

STO ČETRNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND FOURTEENTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - CONCESSIVE SUBORDINATE CLAUSES (See Par. 339)

Drill concessive subordinate clauses by first giving two sentences and then by having the students make from them one sentence which will contain one concessive subordinate clause.

1 - Concessive subordinate clauses introduced by the conjunctions iako, premda, mada, makar da:

ON JE PRIZNAO DA JE KRIV.
ON SE BOJI KAZNE KAO SVAKI ČOVEK.

- ON JE PRIZNAO DA JE KRIV. IAKO SE BOJI KAZNE KAO SVAKI ČOVEK.
- IAKO SE BOJI KAZNE KAO SVAKI ČOVEK, IPAK JE PRIZNAO DA JE KRIV.

(1) Gospođa Čupić dolazi u školu redovno.
Ona ne mora da to čini.
(2) Niko nije imao morsku bolest.
Bura je bila jaka i trajala dugo.
(3) U vašem predlogu ima mnogo smisla.
On nekome može da izgleda kao besmislica.
(4) Petar plaća veću stanarinu nego ja.
Njegov stan je i manji i gori.
(5) Vaša misao je interesantna.
Ona je pogrešna.
(6) Vaša šala je duhovita.
Ona nije požela uspeh vaših ranijih šala.
(7) Ova linija nije prava.
Vama se čini da jeste.
(8) Ova navlaka je čista.
Ona nije bela.
(9) Ova tacna je vrlo lepa.
Ona je stara.
(10) Naša utvrđenja su neoštećena.
Neprijateljska oruđa su utrošila stotine granata.
(11) Jedan nepažljivi vozač nije zaustavio kola.
Na raskrnici su gorela crvena svetla.
(12) Na previjalištu je bilo mnogo posla.
U njemu je bilo svega nekoliko ranjenika.
(13) Mi smo znali da je neprijatelj bio iza jednog uzvišenja.
Naši izvidači se još nisu bili vratili.
(14) Ovaj stari drum se još upotrebljava.
Napravljen je jedan novi sasvim blizu.
(15) Moja baba je dobro spavala.
Sinoć je popila više šoljica kafe.

Note: Have the students replace the indicative mood with the potential mood whenever applicable.

2 - Concessive clauses introduced by the conjunction ako i:

(1) Petar je to uradio.
On će i dalje ostati moj najbolji prijatelj.
- Ako je to Petar i uradio, on će (ipak) i dalje ostati moj najbolji prijatelj.

(2) Mi ćemo poginuti.
Ne treba da nam bude žao.

(3) Ja sam pio.
Nisam trošio njihov novac.

(4) On je jak.
Neće moći da podigne ovaj kamen.

(5) Napad nije uspeo.
Nešto smo naučili.

(6) Moraćemo da se povučemo.
To će biti samo iz taktičkih razloga.

(7) Oni će stići na vreme.
To neće promeniti stvar.

(8) Vi ste rođeni u Evropi.
Vi ste pravi Amerikanac.

(9) Ja sam vam rekao da imate dobar uspeh.
Nisam vam savetovao da ne učite.

(10) On je rđav.
On je čovek.

3 - Subordinate concessive clauses formed by means of the conjunctions ma and makar + the active past participle:

(1) Otsada ću sve kupovati ovde.
Možda ću plaćati više.
- Otsada ću sve kupovati ovde ma (makar) plaćao više.

(2) Ona će pokušati.
Možda neće uspeti.

(3) Hajdemo ovim boljim putem!
Možda ćemo njime putovati duže.

(4) Ostanimo ovde!
Možda nećemo imati šta da jedemo.

(5) Oni su uvek protiv mene.
Možda od tog nemaju nikakve koristi.

(6) Oni puštaju putnika u kuću.
Možda je on njihov neprijatelj.

(7) Kupite mi jedan zimski kaput.
Nije važno koliko košta.
- Kupite mi jedan zimski kaput, ma koliko koštao.

(8) Oni neće biti zadovoljni s nama.
Nije važno kako mi postupamo.

(9) On će izvršiti komandantovo naređenje.
Nije važno kakvo je ono.

(10) Poslužite se ovim automobilom.
Nije važno čiji je on.
(11) Ja nameravam da vas pratim.
Nije važno kuda vi idete.
(12) Ja ću je naći.
Nije važno gde je ona.

B - REVIEW OF CONJUNCTIONS (See Par. 310)

Review the conjunctions by having the students choose the proper conjunction from those given in the parentheses:

(1) Vi ste tu, (pa, a, i) oni mi kažu da ste otputovali.
(2) Ona je ružna, (nego, ali) dobra.
(3) Petar stavlja cigaretu u usta, (a, pa, već) je pali.
(4) Šta su rekli, to su (i, a) učinili.
(5) Ćutiši, (a, te, već) ga dovedi!
(6) Mnogi ljudi dolaze k nama, (a, te) čujemo svašta.
(7) Odavno je svanulo, (a, te, i) ti još spavaš.
(8) On nije kod kuće, (ali, nego) u kancelariji.
(9) (Ili, Ali) vaš (ili, ali) moj sat nije tačan.
(10) On je (ne samo, i) darovit, (nego, nego i) marljiv.
(11) Ja sam kuću platio, (i, dakle), moja je.
(12) Vi ste ga pozvali (da, pa, i) mu nešto saopštite.
(13) Vikao sam (neka, ne bi li) me čuli.
(14) (Jer, Budući da) sam morao da učim, ostao sam kod kuće.
(15) Nisam mogao da dođem, (ako, jer) sam bio bolestan.
(16) On ide k njima (eda, zato što) voli njihovo društvo.
(17) Petru je tako hladno (čim, što, da) drši.

DRUGI DEO
DIJALOG

U sudu (kraj)

1. Pretsednik Veća: Pozovite sledećeg svedoka.

Javni tužilac: (Sudskom činovniku) Neka milicioneri Nikola Perun i Jovo Krcun dodu i polože zakletvu.

(Milicioneri Perun i Krcun polažu zakletvu i izjavljuju da će govoriti istinu.)

2. P.V: Ispričajte sudu kako ste uhapsili optužene.

Nikola Perun: Milicioner Krcun i ja smo kružili patrolnim automobilom blizu hotela "Slavija".

3. P.V: Kako ste izvršili hapšenje?

N P: Dežurni činovnik u Glavnoj miliciskoj stanici je objavio preko radija da su dva čoveka provalila u kuću u ulici Vase Čarapića br. 117.

4. P.V: Šta ste vi tada uradili?

N P: Odmah smo pošli tamo i stigli pred kuću baš kad se iz kuće čuo pucanj pištolja.

5. P.V: Pa onda?

N P: Iskočili smo iz automobila sa pištoljem u ruci. Ja sam pošao prema vratima, a Krcun prema prozoru.

6. P.V: Da li ste ušli u kuću?

N P: Ne. Ova dva čoveka (pokazuje na optužene) su istrčali iz kuće.

7. P.V: Šta su uradili kad su vas videli?

SECOND PART
DIALOGUE

In court (end)

1. President of the Council: Call the next witness.

P u b l i c Attorney: (To court clerk) Let militiamen Nikola Perun and Jovo Krcun step forward and be sworn in.

2. Pres: Tell the court how you arrested the accused.

Nikola Perun: Militiaman Krcun and I were cruising in our patrol car near Hotel "Slavia".

3. Pres: How did you perform the arrest?

N P: The clerk on duty in the Main Militia Station announced over the radio that two men had broken into a house at 117 Vasa Charapich Street.

4. Pres: What did you do then?

N P: We started there at once and arrived in front of the house just when a pistol shot was heard.

5. Pres: And then?

N P: We jumped from the car with our pistols in our hands. I started toward the door and Krcun toward the window.

6. Pres: Did you enter the house?

N P: No. These two men (points to the accused) ran out of the house.

7. Pres: What did they do when they saw you?

U sudu (Kraj)

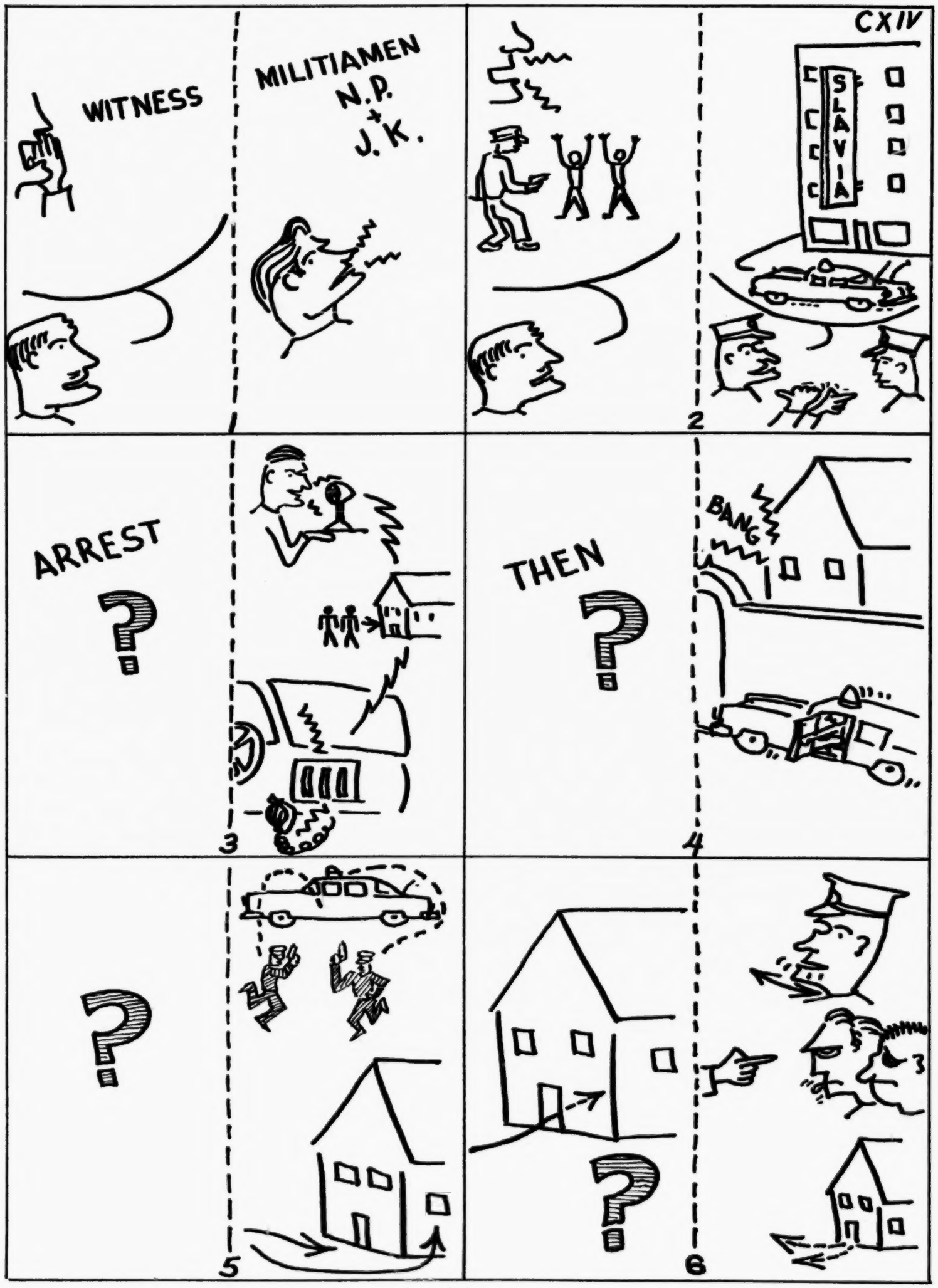
CXIV
WITNESS
MILITIAMEN
N.P.
+
J.K.
SLAVIA
2
ARREST
3
THEN
BANG
4
5
6

N P: Digli su ruke uvis, a mi smo im stavili lisice na ruke i odvezli ih u Glavnu milicisku stanicu.

N P: They raised their arms and we put handcuffs on their hands and drove them to the Main Militia Station.

8. P.V: (Krcunu) Je li sve bilo tako?

Jovo Krcun: Sve je bilo tako.

8. Pres: (To Krcun) Was it all so?

Jovo Krcun: Everything was so.

9. P.V: Ima li još svedoka?

J t: Nema. Pošto je jasno da su optuženi krivi, ja tražim da se osude na smrt vešanjem.

9. Pres: Are there any more witnesses?

P.A: There are none. Since it is clear that the accused are guilty, I ask that they be condemned to death by hanging.

10. P.V: Branilac ima reč.

Branilac: Mislim da Marka Rankovića ne treba kazniti smrtnom kaznom, jer on nije ubio. Za Kovača, iako je izvršio ubistvo, tražim da sud uzme u obzir da se odlikovao u Oslobodilačkom ratu.

10. Pres: The Defense Attorney has the floor.

Defense Attorney: I think that Marko Rankovich shouldn't be condemned to death, because he didn't kill. As for Kovach, although he committed homicide, I ask the court to take into consideration that he distinguished himself in the War of Liberation.

(Pretsednik veća i sudije se povlače na rešavanje)

(Posle 20 minuta)

11. P.V: Neka optuženi ustanu!

11. Pres: Let the accused stand!

(Pretsednik veća čita presudu kojom se optuženi Ranković i Kovač osuduju na smrt streljanjem.)

(Rankoviću i Kovaču) Jeste li razumeli presudu? Šta imate da kažete?

(To Rankovich and Kovach) Did you understand the sentence? What do you have to say?

M R i A K: Razumeo sam i žaliću se višem sudu.

M R and A K: I did and I'll appeal to a higher court.

12. P.V: (Milicioneru) Vodite ih u ćeliju.

12. Pres: (To militiaman) Take them to their cell.

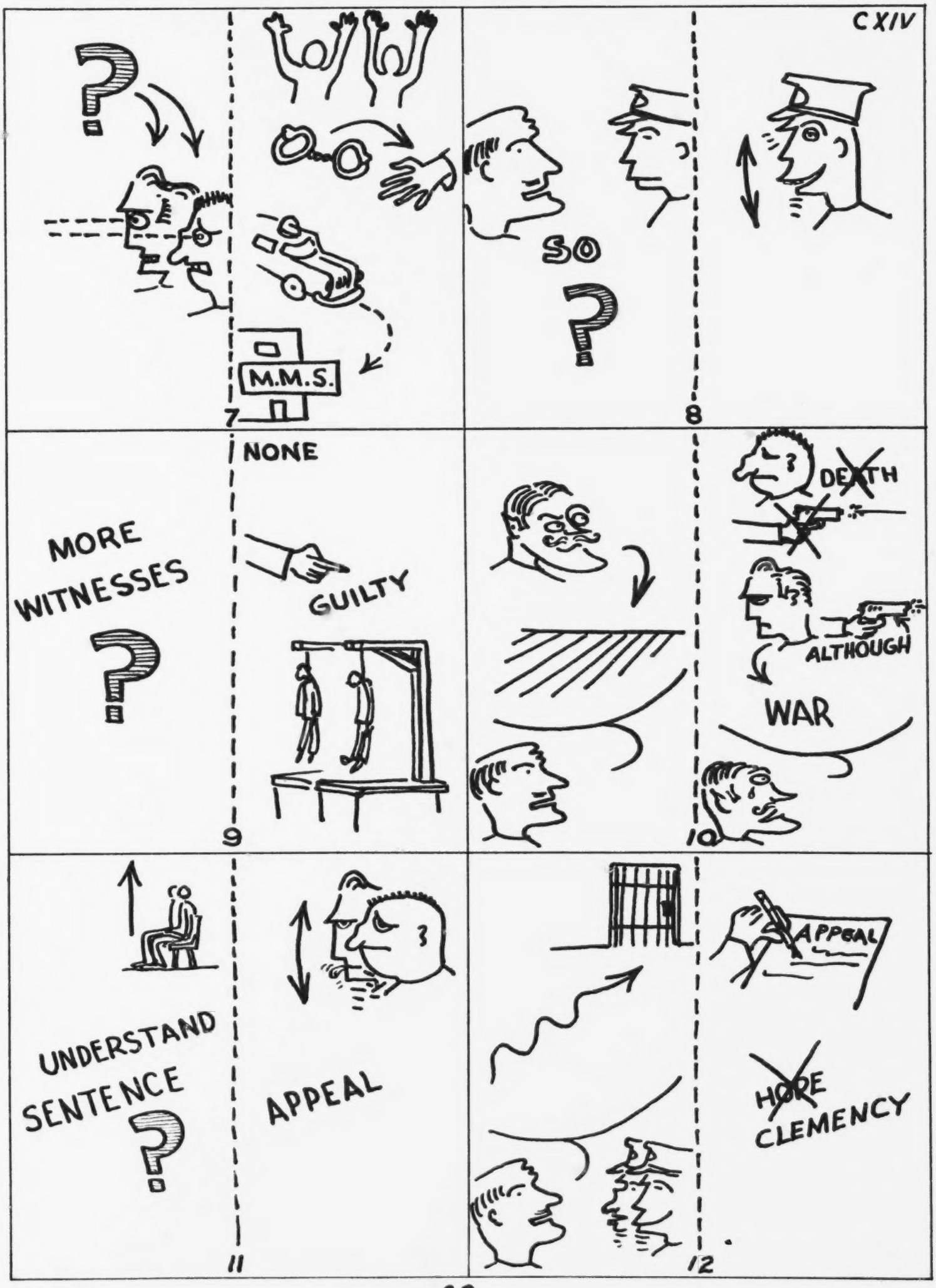
CXIV
M.M.S.
7
SO
?
8
MORE
WITNESSES
?
9
NONE
GUILTY
DEATH
ALTHOUGH
WAR
10
UNDERSTAND
SENTENCE
?
11
APPEAL
APPEAL
HOPE
CLEMENCY
12

B: (optuženim) Ja ću napisati žalbu Vrhovnom sudu, mada se ne nadam nikakvoj milosti.

D.A: (To the accused) I'll write an appeal to the Supreme Court, although I do not hope for any clemency.

PAR. 340 - CONCESSIVE SUBORDINATE CLAUSES

Concessive subordinate clauses are joined to the main clause by the conjunctions ако и, иако, ма, мада, макар, макар да and премда. The English counterparts of all these conjunctions are "though", "even though", "although", "even if".

If the clause introduced by one of these conjunctions stands first, the main clause following it is generally introduced by the conjunctions ипак or опет.

A - Study these subordinate clauses in which the indicative is used:

(10) За Ковача, иако (мада, макар да, премда) је извршио убиство, тражим да суд узме у обзир да се одликовао у Ослободилачком рату.

(12) Ја ћу написати жалбу Врховном суду, мада (иако, макар да, премда) се не надам никаквој милости.
Иако (Мада, Макар да, Премда) је врло млад, ипак зна доста.
Even though he is very young, he nevertheless knows enough.
Премда (Иако, Мада, Макар да) је врло млад, није смео да то учини.
Although he is very young, he should not have done that.
Мада (Иако, Премда, Макар да) сам врло уморан, ипак ћу доћи (or simply: доћи ћу).
Though I am very tired, I will still come.
Ако си и (Иако си, Премда си, Мада си, Макар да си) уморан, треба да дођеш.
Even if (Even though) you are tired, you ought to come.

B - Study subordinate concessive clauses in which the potential is used:

Иако (Премда, Мада) бих радије отишао у Југославију, ипак сам задовољан својим новим распоредом.
Even though I would rather go to Yugoslavia, I am satisfied with my new assignment just the same.
Иако (Премда, Мада, Макар да) би било боље да се одмарам, ипак ћу доћи.
Even though it would be better for me to rest, I will come anyway.

C - Note these subordinate clauses made by means of the active past participle without the auxiliary verb. The participle is most often accompanied by a general pronoun (see Par. 300, Vol X, p. 139).

Макар (Ма) какви били услови, опет их морамо примити, or:
Какви год били услови, опет их морамо примити.
No matter what kind of conditions we may be given, we must still accept them.
Макар било касно, опет треба покушати.
Even though it may be late, still it must be tried.

However, the same sense may sometimes be expressed by the active past participle without any general pronoun or conjunction:

Хтео не хтео, мораћу да одем да га видим.
Whether I want to or not, I will have to go to see him.
Радио не радио, умрећеш.
Whether you work or not, you will die.

D - The concessive conjunctions sometimes connect only words:

Ми ћемо продати своју кућу, макар и јефтино.
We will sell our house, no matter how cheaply.
Мајка је највише волела најмлађег, мада непослушног сина.
The mother liked best her youngest, though disobedient, son.

PART. 31C - FULL CHART OF CONJUNCTIONS

KIND		SERBO-CROATIAN	E N G L I S H	REF.
COORDINATING	copulative	и, те	and	
		и . . . и	both...and,as well as	
		па	and,and then	Par.329
		ни, ни	nor,not even	
		ни...ни, ни...ни	neither...nor	
	adversative	а	and,but	
		али	but	Vol XI
		него, већ, но	(not . . .) but	
		ипак	however,nevertheless, after all,yet,still	
		па	and yet,yet	p. 168
		па ипак	yet,and yet	
		не само...него и	not only...but also	
	disjunctive	или	or	
		или...или	either...or	
		било...било	either...or	
		вољa...вољa	either...or	
		да ли...или	whether...or	Par. 337 Vol XI p. 251
	conclusive	дакле, стога	so,consequently, therefore	Par.329
	exclusive	само	only	
		само што	only that,except that	Vol XI
		осим што, осим што	except that	
		но	except,but	p. 168

	inal	да,еда,како,нека,ли	in order that,so that	Par.330 Vol XI p. 197
SUBORDINATING	causal	пошто,будући да,како, кад,док,чим	as,since,because	Par.331
		јер,зато што,стога што	because,since,for	Vol XI
		да,што	that	p.198
	consecutive	да,те	so . . . that	Par.332 Vol XI p. 222
	relative	Relative pronouns:		Par.333 Vol XI p. 222
		ко	who	
		што	what	
		који	who,which,what,that	
		чији	whose	
		какав	of the kind	
		колики	of the size	
		Relative adverbs:		
		где	where	
		куда,камо	where to	
		одакле,откуда	where from	
	temporal	кад	when;while	Par.334 Vol XI p. 224
		чим,тек,тек што, како,док	as soon as;no sooner than	
		док,докле,докле год	while,as long as, till,until	
		док (не),докле (не)	till,until	
		откад,откако	since,ever since	
		пошто	after	
		пре него,пре но,пре него (но) што	before	

SUBORDINATING	modal & comparative	као што,како	as, as . . . as	Par.335 Vol XI p. 248
		као да	as if,as though	
		него.неголи,но, него што	than	
		него да	than	
		камоли,акамоли, некмоли	let alone,not to say	
	declarative	да,како,где	that,how	Par.336 Vol XI p. 250
	INTERROGATIVE	да ли	if,whether	
		да ли . . . или	whether...or	
		Interrogative pronouns:		
		ко	who	
		што	what	
		који, итд.	which,what,etc.	
		Interrogative adverbs:		
		где	where	
		куда,камо	where to	
		како, итд.	how, etc.	
	conditional	ако.да.кад,ли	if	Par.338 p. 8 of this volume
		сем ако.осим ако	unless	
	concessive	иако,ако и,премда, мада.макар да.да макар.ако.нека	though,even though, although,even if	Par.339 p. 35 of this volume

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - CONCESSIVE SUBORDINATE CLAUSES

Drill concessive subordinate clauses by first giving two sentences and then by having the students make from them one sentence which will contain one concessive subordinate clause.

1 - Concessive subordinate clauses introduced by the conjunctions <u>иако</u>, <u>премда</u>, <u>мада</u>, <u>макар да</u>:

(1) Слободан често помаже сиромашнима.
Он ни сам није врло богат.
(2) Сви се смеју шалама овог човека.
Нико не мисли да су духовите.
(3) Петрова тетка Анђелина се никад није удала.
Она је била врло лепа девојка.
(4) Овај друм је у добром стању.
Он је израђен пре много година.
(5) Он је успео да провали врата ћелије.
Имао је лисице на рукама.
(6) Он се није надао милости.
Сви су га храбрили.
(7) Пресуда му је одузела храброст.
Он је имао право на жалбу.
(8) Оптужени се обрадовао смртној казни стрељањем.
Резултат смртне казне вешањем је исти.
(9) Бранилац је покушао све.
Није се надао успеху.
(10) Напад је био страшан.
Није се чуо ни један пуцањ.
(11) Милиционер их је ухватио без муке.
Није имао пиштољ.
(12) Сви су одмах погодили да су то ваше речи.
Ја нисам рекао да сам их чуо од вас.
(13) Милиција га је ухапсила.
Нико не мисли да је крив.
(14) Све новине су објавиле његов чланак.
Његов садржај није ни нов ни важан.
(15) Непријатељ није покушао да маскира своје положаје.
Наши авиони су стално кружили над њима.
(16) Јован и даље веша капут о прозор.
Речено му је да то не чини.

Note: Have the students replace the indicative with the potential mood whenever applicable.

2 - Concessive clauses introduced by the conjunction ако и:

(1) Ваш син је био тамо.
Он није могао да ме види.
(2) Ви сте добро наместили шешир на главу.
Ветар је лако могао да вам га скине.
(3) Ви сте извршили наређење.
Нисте га извршили како треба.
(4) Непријатељ је отступио.
То је био само маневар.
(5) Г. Поповић се повукао из јавног живота.
Његово отсуство није изменило ваше друштво.
(6) Јован се одликовао нарочитом памећу.
Те мисли су одвише високе за њега.
(7) Петар воли да осуђује поступке других.
Овај пут је ћутао.
(8) Врховни суд прима жалбе.
Мењане пресуда нижих судова није његова једина дужност.
(9) Милиционери су га ухапсили.
Он неће дуго остати у затвору.
(10) Он ће објавити имена писаца чије речи је наводио.
То неће изменити ствар.

3 - Subordinate concessive clauses formed by means of the conjunctions ма and макар + the active past participle:

(1) Драгица ће ићи на клизање.
Можда ће назепсти.
(2) Ја ћу решити овај задатак.
Можда уопште нећу спавати.
(3) Милан ће им рећи што мисли о њима.
Можда ће га ухапсити.
(4) Радмила неће ништа признати.
Можда ће је убити.
(5) Ја не бих урадио ништа слично.
Можда ће ме наговарати цео свет.
(6) Оптужени ће послати жалбу Врховном суду.
Можда ће то бити узалуд.
(7) Стеван ће ове зиме ићи на скијање.
Можда ће сломити ноге.
(8) Вида ће ићи на игранку.
Можда њен вереник неће бити тамо.
(9) Ја ћу помоћи томе човеку.
Можда ће ме сви осудити.
(10) Олга вас неће пустити у кућу.
Можда ћете морати да преноћите напољу.
(11) Он је увек гладан.
Није важно колико једе.

(12) Вида то неће урадити.
Није важно колико ће је они наговарати.
(13) Ми ћемо извршити овај напад.
Није важно какав ћемо извештај добити.
(14) Она ће вас пријавити милицији.
Није важно како ћете је ви молити.
(15) Ви морате да уништите ова писма.
Није важно чија су.
(16) Ако вас ухапсе, стрељаће вас.
Није важно каквог ћете браниоца имати.
(17) Они ће наћи Јована.
Није важно где је он.
(18) Ја ћу радо отићи.
Није важно куда ћете ме послати.

B - REVIEW OF CONJUNCTIONS

Review the conjunctions by having the students choose the proper conjunction from those given in the parentheses:

(1) Сви смо сели за сто (а, него, па) смо вечерали.
(2) Она је стара (него, и, а) слаба.
(3) (И, Ни) он је то знао.
(4) Учио је много (па, а, али) зна све.
(5) (И, Ни, Нити) она није дошла.
(6) Ви нисте наставник (али, него) ученик.
(7) Петар је (не само, тек што) паметам (а, него и) поштен.
(8) Мира је болесна, (ипак, али, дакле), неће доћи.
(9) Он је млад, (али, него, па) слаб.
(10) Ви сте тако гладни (него, да) бисте јели што било.
(11) Она вас моли (те, да, ако) дођете.
(12) Они су изјавили (што, па, да) су незадовољни.
(13) Ви сте га чули (како, него, само) прича сам са собом.
(14) (Пошто, Или) је обавештен, доћи ће.
(15) Марко је отпутовао (али, па, сем ако) га нешто није спречило.
(16) Ја не знам (куда, где) је ваша кућа.
(17) Ја се питам (да, ако, да ли) је ово добро.
(18) Мара ме није посетила (као што, откада) сам болестан.
(19) (Чим, Те, Као што) падне мрак, јавићу вам се.
(20) Нећу доћи (док не, акамоли, као што) завршим посао.
(21) Он говори (еда, као што, као да) је пијан.
(22) Оне не могу да говоре (дакле, акамоли) да певају.
(23) (Акамоли, Ако) дође, рећи ћу му.
(24) (Мада, Пошто) је била жалосна, није плакала.
(25) (Иако, Чим) је шапутао, чуо сам шта је рекао.

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

У суду
(крај)

Јуче је био други дан кривичног претреса Марку Ранковићу и Анти Ковачу, који су оптужени за убиство Јована Шапоњића. Кад је претрес почео, Јавни тужилац је позвао још два сведока, милиционере Николу Перуна и Јову Крцуна, који су ухватили и ухапсили оптужене. Ова двојица су испричали да су патролним аутомобилом кружили градом и били у близини хотела "Славија" кад су чули да радио Главне милициске станице објављује да су два човека провалила у кућу у улици Васе Чарапића бр. 117. Они су се одмах одвезли тамо и ухватили оптужене баш кад су ови излазили из куће, ставили им лисице на руке и одвели их у Главну милициску станицу где су их затворили. Сведоци су изјавили да нису улазили у кућу. То су учинили други милиционери који су стигли одмах после њих.

Пошто је Јавни тужилац испитао и последњег сведока, изјавио је да је сасвим јасно да су оптужени криви и да их треба осудити на смрт вешањем. Претседник већа је затим дао реч браниоцу оптужених који је изјавио да Марко Ранковић није убио никога и да га не би требало казнити смрћу. За Ковача је међутим тражио да се извршење казне вешањем замени стрељањем, јер се он одликовао храброшћу у Ослободилачком рату.

Најзад су се Претседник већа и судије повукли на решавање у једну собу, одакле су се вратили после 20 минута. Претседник већа је позвао оптужене да устану и саслушају пресуду. Обојица оптужених су осуђени на казну смрти - стрељањем. Они су изјавили да нису задовољни пресудом и да ће се жалити вишем суду. Њихов бранилац им је обећао да ће одмах написати жалбу Врховном суду, мада се не нада никаквој милости с обзиром на тежину дела које су извршили.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A party at the Dicksons

After the Dicksons' furniture arrived from America and they were finally settled in their new home, they had a big party. They invited for the party all the Stankoviches and other friends who had been so kind to them.

When the guests arrived, they were eager to see how the Dicksons had settled in their new home. So, Dickson took

the men guests and Betty the lady guests through all the rooms and showed them their furniture which was of early American style. The men soon returned to the drawing room and sat down to talk. The ladies needed much more time because they wanted to see in detail not only the furniture but also everything else.

In the kitchen they admired the skillets, pots, pans, ladles and other cooking utensils which were almost all made of aluminum. The few copper cooking utensils that were there were left to Betty and Dickson by their grandfathers and grandmothers.

The dinner and dessert sets that they saw in the dining room appealed very much to all the ladies. All the tureens, soup plates, platters (dinner plates), saucers, demitasses and salt cellars, which Betty bought before she and Dickson had married, were made of genuine porcelain. None of the ladies was more interested in seeing the furniture and various dishes t h a n Danica Stankovich, who is engaged and is going to marry soon. She and her mother were particularly surprised that during the move nothing had been damaged. They advised Betty not to move while in Belgrade if she wanted to preserve her furniture undamaged.

After they had looked over everything, the ladies returned to the drawing room, where all the guests enjoyed the excellent dishes and cakes as well as the drinks that Dickson had prepared. The guests toasted the Dicksons and each other. There were many American and Serbian jokes and everybody had a good time.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART

ШТИВО — READING TEXT

У суду
(крај)

Другог дана претреса оптуженим Ранковићу и Ковачу Јавни тужилац је позвао још два сведока. милиционере Николу Перуна и Јову Крцуна. Пошто је положио заклетву. Перун је испричао следеће: "Те ноћи када је извршен злочин. Крцун и ја смо кружили градом у патролном аутомобилу. Када смо, око 8 сати, били у близини хотела Славије. чули смо да радио Главне милициске станице објављује да су два човека провалила у кућу у улици Васе Чарапића бр. 117. Одмах смо се одвезли тамо и баш кад смо стигли пред кућу, приметили смо. иако је био мрак, два чо-

вска како излазе из куће. Искочили смо из аутомобила са пиштољима у рукама и викнули им "стој!" Видевши нас, они су дигли руке увис а ми смо им ставили лисице на руке и одвезли их у Главну милициску станицу где смо их затворили у ћелију". Крцун је потврдио све оно што је његов друг казао.

Пошто је испитан и последњи сведок, Јавни тужилац је изјавио да је кривица оптужених сасвим јасна и тражио да се обојица осуде на смрт вешањем.

Затим је Претседник већа дао реч браниоцу оптужених. Овај је у својој одбрани покушао да докаже да Ранковић није крив за убиство него само за провалну крађу због чега би га требало блаже казнити, док је за Ковача тражио да му се смртна казна вешањем замени смртном казном стрељањем, пошто се одликовао храброшћу у Ослободилачком рату.

После браниочеве речи, Претседник већа и судије су се повукли у посебну собу одакле су се вратили после 20 минута.

Претседник већа је наредио оптуженима да устану и саслушају пресуду. Обојица оптужених су били кажњени на смрт стрељањем.

Ни један ни други осуђеник није био задовољан пресудом. И један и други је изјавио да ће се жалити вишем суду.

Бранилац им је обећао да ће одмах написати жалбу Врховном суду, премда се не нада никаквој милости обзиром на тежину дела које су учинили.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Колико сведока је позвао Јавни тужилац другог дана кривичног претреса?
2. Знате ли имена тих сведока?
3. Шта су били по занимању ти сведоци?
4. Шта су сведоци учинили пре него што су сведочили?
5. Који (сведок) је прво сведочио?
6. Где је био милиционер Перун кад је злочин извршен?
7. Да ли је он био сам у патролном аутомобилу?
8. Шта је он са Крцуном радио у патролном аутомобилу?
9. У колико сати је он сазнао за провалну крађу?
10. Где су се он и Крцун налазили у то време?
11. Како је он то сазнао?
12. Ко је објавио ту вест о злочину?
13. Где је извршена провална крађа?
14. Шта је он урадио кад је објављена ова вест?
15. Шта је он видео кад је стигао пред кућу?

16. Шта је он урадио када је видео како два човека излазе из куће?
17. Да ли је милиционер Крцун остао у патролном аутомобилу?
18. Шта је сваки милиционер имао у руци?
19. Шта су викнули милиционери тој двојици злочинаца?
20. Шта су учинили злочинци кад су видели милиционере и кад су им ови викнули "стој!?
21. Шта су онда милиционери учинили?
22. Куда су их милиционери одвезли пошто су им ставили лисице на руке?
23. Шта је изјавио Крцун, пошто је Перун сведочио?
24. Шта је изјавио Јавни тужилац?
25. Какву казну је он тражио за оптужене?
26. Коме је затим Претседник већа дао реч?
27. Шта је овај у својој одбрани покушао да докаже за Ранковића?
28. Шта је бранилац тражио за Ковача?
29. Зашто је он тражио да се Ковачу казна смрти вешањем замени казном смрти стрељањем?
30. Куда су се затим повукли Претседник већа и судије?
31. Зашто су се они повукли у посебну собу?
32. Колико су се они задржали на решавању?
33. Шта је затим Претседник већа наредио оптуженима?
34. Ко је прочитао пресуду?
35. Каквом казном су кажњени Ранковић и Ковач?
36. Да ли су обојица осуђених били задовољни пресудом?
37. Шта су осуђени изјавили?
38. Шта је бранилац обећао осуђенима?
39. Коме ће он написати жалбу?
40. Да ли се бранилац нада икаквој милости Врховног суда према осуђенима?
41. Зашто се он не нада никаквој милости тог суда?

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The last witnesses against Mark Rankovich and Ante Kovach were militiamen Perun and Krcun.
2. Perun and Krcun were cruising through the city in their patrol car when they heard over the radio the Main Militia Station announcing that two men had broken into the house at 117 Vasa Charapich Street.
3. They drove there and caught the accused as they were leaving the house.
4. Perun and Krcun yelled, "Halt! Hands up!" and the accused stopped and raised their hands.
5. Then the militiamen arrested them, put handcuffs on their hands and took them to the station, where they were interrogated and locked into a cell.
6. After the testimony of these witnesses was over, the Public Attorney and the Defense Attorney were given the floor.
7. The Public Attorney asked that both of the accused be sentenced to death by hanging.
8. The Defense Attorney asked that Rankovich, who had not committed the murder, be given a lighter sentence and that Kovach, who had distinguished himself in the Liberation War, be executed by a firing squad and not hanged.
9. After that the President of the Council and the judges retired for deliberation.
10. After twenty minutes they returned with the verdict - capital punishment by a firing squad for both Rankovich and Kovach.
11. Neither Rankovich nor Kovach was satisfied with the sentence.
12. Their attorney promised them that he would write an appeal to the Supreme Court immediately, although he did not expect any clemency, because of the gravity of the crime.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2891-brànilac, m. - defense attorney
gen. sing: brànīōca

2892-ćèlija, f. - cell

2893-hȁpsiti, v.t.ipfv. - to arrest
pr.t: hȁpsim;hȁpse

*2893-ùhapsiti, v.t.pfv. - to arrest
pr.t: ù apsim;ùhapse

*2893-hȁpšenje, n. - arrest

2894-hvȁtati, v.t.ipfv. - to catch, to apprehend
pr.t: hvȁtam;hvȁtaju

*2894-ùhvatiti, v.t.pfv. - to catch, to apprehend
pr.t: ùhvātīm;ùhvātē

2895-kȁzniti, v.t.pfv. - to punish; to fine; to penalize
pr.t: kȁznīm;kȁznē

*2895-kažnjávati, v.t.ipfv. - to punish; to fine; to penalize
pr.t: kȁžnjāvām;kažnjávajū

2896-krȕžiti, v.i.ipfv. - to circle; to cruise
pr.t: krȕžim;krȕže

*914-lìsice, f. pl. - handcuffs

2897-miliciòner, m. - militiaman (policeman)

2898-mȉlost, f. - mercy, clemency
gen. sing: mȉlosti

2899-navèsti, v.t.pfv. - to mention, to cite, to quote
pr.t: navèdem;navèdu
a.p.p: nàveo,navèla,navèlo,
navèli,navèle,navèla

*2899-navòditi, v.t.ipfv. - to mention, to cite, to quote
pr.t: nàvodīm;nàvodē

2900-objáviti, v.t.pfv. - to announce
pr.t: òbjāvīm;òbjāvē

*2900-objavljívati, v.t.ipfv. - to announce
pr.t: objàvljujem;objàvljuju

2901-òdlikovati (se). v.t.&r.pfv.& ipfv. - to decorate; (to distinguish oneself)
pr.t: òdlikujem;òdlikuju

2902-oslobòdilac, m. - liberator
gen. sing: oslobòdiōca

*2902-oslobòdilački, adj. - liberation, adj.

2903-osúditi, v.t.pfv. - to sentence, to condemn
pr.t: òsūdīm;òsūdē

*2903-osuđívati, v.t.ipfv. - to sentence, to condemn
pr.t: osùđujem;osùđuju

2904-prȅmda, conj. - although, though, even though

2905-prȅsuda, f. - sentence

2906-prováliti, v.t.&i.pfv. - to break in
pr.t: pròvālīm;pròvālē

*2906-provaljívati, v.t.&i.ipfv. - to break in
pr.t: provàljujem;provàljuju

2907-rȅšiti (se), v.t.&r.pfv. - to solve; (to decide)
pr.t: rȅšīm;rȅšē

*2907-rešávati (se), v.t.&r.ipfv. - to solve; (to decide)
pr.t: rèšāvām;rešávajū

*1100 &
*1826-smȑtna kȁzna, f. - death penalty, capital punishment

2908-strȅljati, v.t.pfv.&ipfv. - to execute by firing squad
pr.t: strȅljām;strȅljajū

*2908-strȅljanje, n. - execution by firing squad

*1520-sȕdski, adj. - judicial, court, adj.

-sȕdski, adv. - judicially, by court

2909-ȕtom, adv. - at that time, at that moment, in the meantime

2910-ùvīs, adv. - up, aloft

2911-vȅšati (se), v.t.&r.ipfv. - to hang; (to hang oneself)
pr.t: vȅšām;vȅšajū

*2911-òbesiti (se), v.t.&r.pfv. - to hang; (to hang oneself)
pr.t: òbesīm;òbesē

*17 &
*1520-vȉšī sūd, m. - higher court

*1437 &
*1520-Vȑhōvnī sūd, m. - Supreme Court

*802-zatvòriti, v.t.pfv. - to lock up, to imprison
pr.t: zàtvorīm;zàtvorē

*802-zatvárati, v.t.ipfv. - to lock up, to imprison
pr.t: zàtvārām;zatvárajū

2912-žàlba, f. - complaint; appeal
gen. pl: žàlbi

STO PETNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND FIFTHTEENTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - WORD ORDER (See Par. 341)

1 - Explain briefly the word order in Serbo-Croatian using the examples from the grammar analysis.

2 - Have the students turn the statements listed below into questions by means of intonation.

(1) Vi, gospodo, vršite pretres.
(2) Ti im veruješ.
(3) On je u zatvoru.
(4) Vi hoćete da se on kazni.
(5) Oni su objavili svoj plan.
(6) Vi ste utrošili toliko granata.
(7) Pucnjevi se čuju odande do vaše kuće.
(8) Neko je zauzeo vaše mesto.
(9) Vi umete da rešite svoj zadatak.
(10) Oni su rešavali problem snabdevanja.
(11) Presuda je već donesena.
(12) Neprijatelj je ovladao kotom broj 203.
(13) Vi ćete odbaciti njen predlog.
(14) On vas je razočarao.
(15) Avion će odmah poleteti.
(16) Vi želite šišanje.
(17) On je iskočio pre nego što je voz stao.
(18) Mara hoće da se uda za njega.
(19) Vi mu niste odgovorili.
(20) Vi ste već ogladneli.

B - PLACE OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS IN A SENTENCE (See Par. 342)

Explain briefly the placing of adjectives and adjectival pronouns in sentences using the examples from the grammar analysis.

C - PLACE OF VERBS IN SENTENCES (See Par. 343)

1 - Explain briefly the placing of verbs in statements using the examples from the grammar analysis.

2 - Drill the placing of verbs in questions by having the students turn the following statements into questions:

(1) Petar je doputovao.
(2) Oni nisu bili na tom pretresu.
(3) Ja ga nisam čuo da šapuće.

(4) Vi ste vikali na njega.
(5) Oni postupaju kao da su sigurni u uspeh.
(6) On hoće da se žali na presudu.
(7) Vrata ćemo otvoriti kalauzom.
(8) Oni hoće da idu.
(9) Svi su se složili s vama.
(10) On deli kosu na razdeljak.
(11) Ona se veseli svakom obećanju.
(12) Mara sama manikira svoje nokte.
(13) Vi me izazivate.
(14) Sveštenik ih je blagoslovio.
(15) Oni su mu čestitali Božić.
(16) Grmelo je cele noći.
(17) Vi upropašćujete svoje zdravlje.
(18) Ti hoćeš da postaneš glumac.
(19) Njegova plata se smanjila.
(20) Ovaj konj nema potkovica na zadnjim kopitima.
(21) Aluminijum je vrlo pogodan za kuhinjsko posude.
(22) Kažu da on ima odličnog advokata za branioca.
(23) Ovaj servis je od skupog japanskog porcelana.
(24) Kupio sam pribor za jelo od teškog kineskog srebra.
(25) Jastuci su u Jugoslaviji većinom od perja (feathers).
(26) Ovaj slanik ne može da se prevrne.
(27) Oni će vam upropastiti ovaj stolnjak.
(28) Nameštaj za spavaću sobu sačinjavaju, između ostalog, i dva ormana.
(29) Ona će vas preporučiti jednom svojem prijatelju.

3 - Explain briefly the placing of verbs in subordinate clauses using the examples from the grammar analysis.

DIJALOG DIALOGUE

Jedna građanska parnica A civil lawsuit

(Jedna građanska parnica pred Građanskim većem Okružnog suda u Beogradu)

1. Pretsednik Veća: (Čita tužbu Marka Radića, krojača, protiv Miloša Marića, državnog činovnika, za dug od 30.000 dinara.) Priznajete li dug i osećate li se krivim?

   Miloš Marić: Priznajem dug i osećam se krivim.

1. President of the Council: (Reads the complaint of Mark Radich, a tailor, against Milosh Marich, a civil servant, for a debt of 30,000 dinars.) Do you acknowledge the debt and do you plead guilty?

   Milosh Marich: I acknowledge the debt and I plead guilty.

2. P.V: Radiću, kažite sudu kako je tuženi napravio taj dug.

   Marko Radić: Ja sam mu sašio tri para odela. Pošto je on bio moj dobar mušterija, pristao sam da mi za ta odela plati u mesečnim otplatama. On mi je dao menicu, pa je posle nekoliko otplata sasvim prestao da plaća.

2. Pres: Radich, tell the court how the defendant made that debt.

   Mark Radich: I made three suits for him. Since he had been a good customer of mine, I agreed to his paying me for those suits in monthly installments. He gave me a promissory note, and after several installments he stopped paying altogether.

3. P.V: Kad je tuženi prestao da plaća?

   M R: Pre četiri meseca.

3. Pres: When did the defendant stop paying?

   M R: Four months ago.

4. P.V: (Tuženom) Zašto ste prestali sa plaćanjem?

   M M: Moja plata je tako mala da jedva plaćam stan i hranu.

4. Pres: (To defendant) Why did you stop paying?

   M M: My salary is so small that I can hardly pay for my room and board.

5. P.V: Zašto ste onda naručivali odela?

   M M: Mislio sam da ću biti unapreden u službi.

5. Pres: Then why did you order those suits?

   M M: I thought that I'd be promoted in my service.

6. P.V: (Tužiocu) Kakve još dokaze imate osim ove menice?

6. Pres: (To plaintiff) What other proof do you have besides this promissory note?

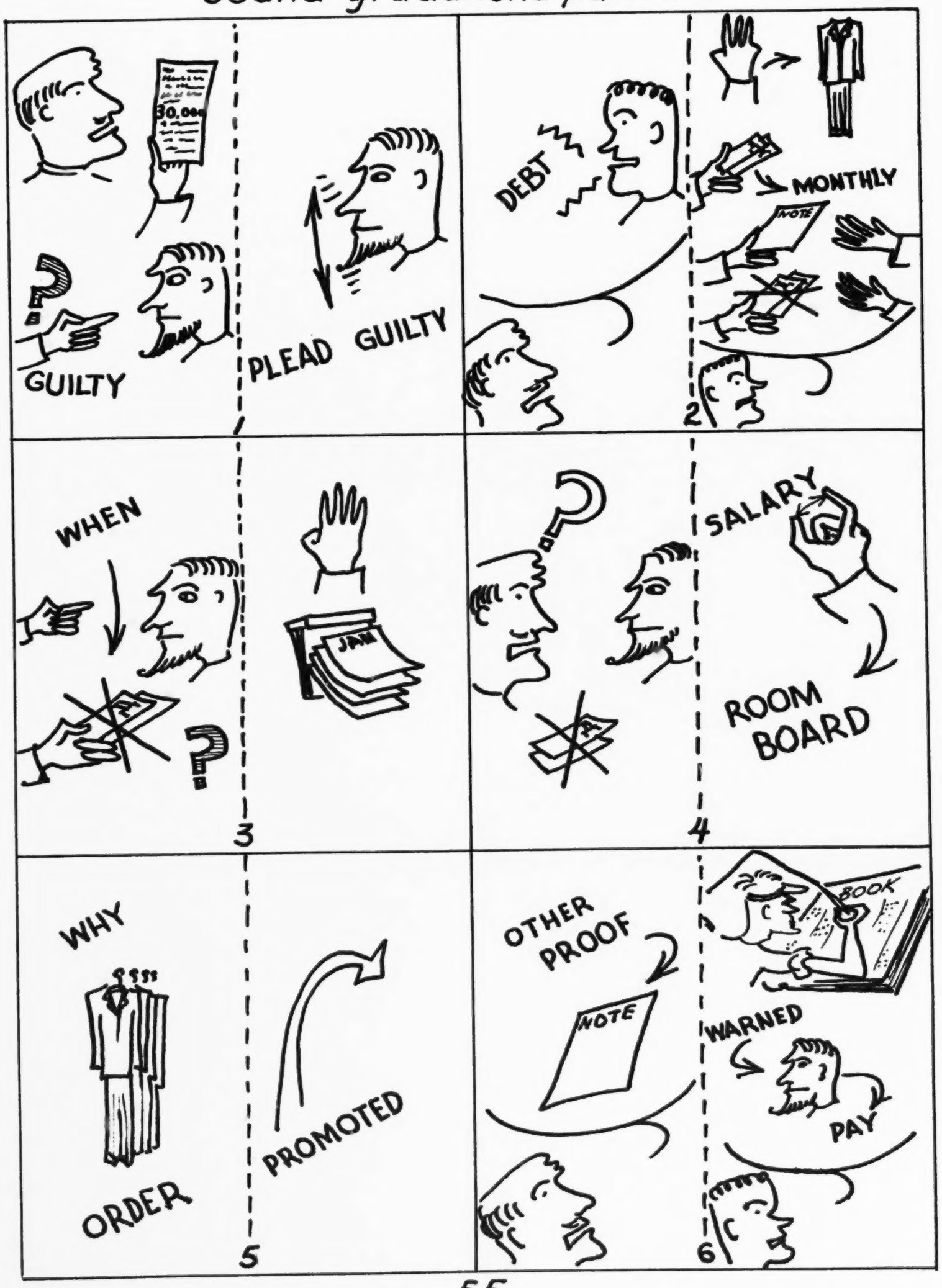
30,000
GUILTY
PLEAD GUILTY
1
DEBT
MONTHLY
NOTE
2
WHEN
3
JAIL
SALARY
ROOM
BOARD
4
WHY
ORDER
PROMOTED
5
OTHER
PROOF
NOTE
BOOK
WARNED
PAY
6

M R: Moj knjigovođa može da podnese dokaze iz kojih će se videti da sam često opominjao tuženog da plati dug.

M R: My bookkeeper can submit the proofs from which it can be seen that I often warned the defendant to pay his debt.

7. P.V: (Knjigovodi) Pokažite te dokaze.

7. Pres: (To bookkeeper) Show the proofs.

Knjigovoda: (Vadi iz ručne torbe knjige i kopije pisama.) Iz ovih knjiga se vidi koliko je tuženi dosada platio.

Bookkeeper: (Takes books and copies of letters from a briefcase.) From these books is seen how much the defendant has paid till now.

8. P.V: A kakva su to pisma?

8. Pres: And what are those letters?

K: Ovo su kopije pismenih opomena.

B: These are copies of dunning letters.

9. P.V: Dokazni postupak je završen. Ostajete li vi pri svojoj tužbi, tužioče Radiću?

9. Pres: The testimony of the proceedings is over. Do you stand by your complaint, plaintiff Radich?

M R: Ostajem, jer ako mi mušterije ne bi plaćale, moja porodica i ja bismo gladovali.

M R: I do, because if my customers shouldn't pay, my family and I would starve.

10. P.V: Sud će odmah doneti presudu.

10. Pres: The court will give a verdict at once.

(Posle 20 minuta Pretsednik Veća čita presudu kojom se tuženi Marić osuđuje da u roku od 15 dana plati tužiocu 30.000 dinara sa interesom od 6%.)

M M: A ako ja ne budem mogao da platim?

M M: And if I shouldn't be able to pay it?

11. P.V: Onda će se obaviti izvršenje. Drugim rečima popisaće vam, i prodati nameštaj.

11. Pres: Then the injunction will be executed. In other words they'll list and sell your furniture.

M M: Bože moj, šta ću da radim?

M M: My gosh, what am I going to do?

12. P.V: Nijedan čovek ne treba da se zaduži, ako zna da ne može da plati. Ova gradanska parnica je završena!

12. Pres: No man should go into debt if he knows that he cannot pay. This civil lawsuit is over!

(Svi odlaze. Tužilac i tuženi se objašnjavaju.)

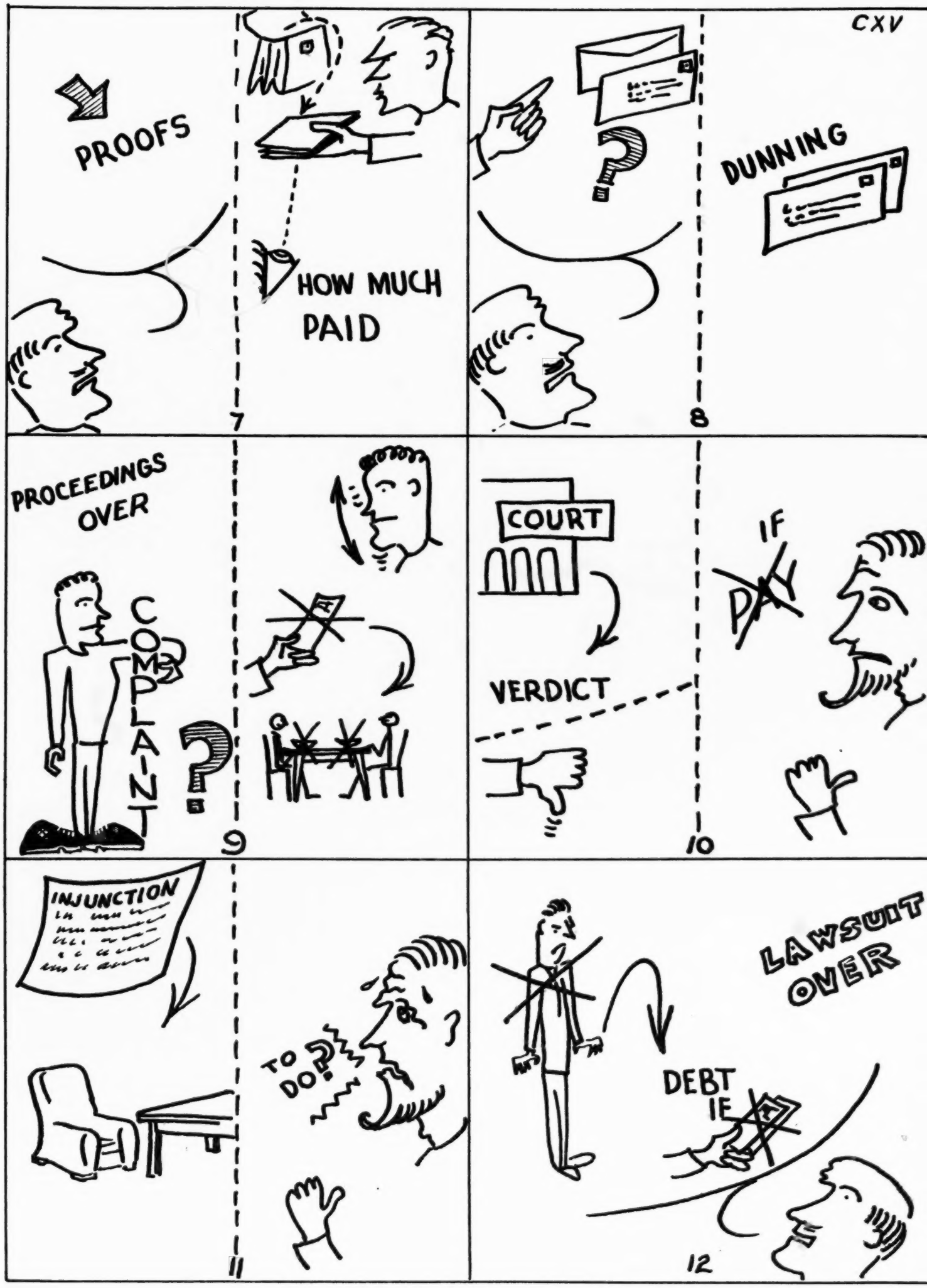
PROOFS
7
HOW MUCH PAID
8
DUNNING
PROCEEDINGS OVER
COMPLAINT
9
COURT
VERDICT
10
IF
PAY
INJUNCTION
11
TO DO?
LAWSUIT OVER
DEBT
IF
12

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 341 - WORD ORDER

The word order in Serbo-Croatian, although more liberal, is very similar to that in English.

Following are some observations on the position of different parts of a sentence which should not be neglected.

The commonest word order in a sentence is the subject with its complements first, then the predicate with its complements (the object and others).

(1) Претседник већа чита тужбу.
Петар и Марко су купили кућу.
Peter and Mark bought a house.

The most emphatic places in a sentence are the first and the last. Therefore, if we want to emphasize a word in a sentence, we put it at the beginning or at the end.

Тужбу чита Претседник већа.
The charge is read by the President of the Council.
Кућу су купили Петар и Марко.
Кућу су Петар и Марко купили.
The house was bought by Peter and Mark.

A sentence which in its word order follows the commonest pattern of statements may be turned into a question by the way it is spoken:

Ти си га видео. - You have seen him.
Ти си га видео? - You have seen him?

PAR. 342 - PLACE OF ADJECTIVES AND ADJECTIVAL PRONOUNS IN A SENTENCE

A - Possessive adjectives, possessive pronouns and the demonstrative pronouns used as attributes are most often placed before the nouns that they modify:

(1) Претседник чита тужбу против Милоша Марића, државног чиновника.
(2) Радићу. кажите суду како је тужени направио тај дуг.

(2) Пошто је он био мој добар муштерија, пристао сам да ми за та одела плати у месечним отплатама.
(4) Моја плата је тако мала да једва плаћам стан и храну.
(6) Какве још доказе имате осим ове менице?
(6) Мој књиговођа може да поднесе доказе.
(7) Покажите те доказе.
(7) Из ових књига се види колико је тужени досада платио.
(9) Остајете ли при својој тужби?
Очевог брата називамо стрицем, а мајчиног брата ујаком.
We call a father's brother (paternal) uncle, and a mother's brother (maternal) uncle.
Ко је она жена што стоји на кућним вратима?
Who is that woman who is standing in the door of the house?

Possessive adjectives, possessive pronouns and demonstrative pronouns can also sometimes be placed after the noun they modify, usually when we want to emphasize them:

Христос је син Божји.
Christ is the Son of God.
Човек тај био је чувен са јунаштва свога.
That man was famous for his heroism.
(11) Боже мој, шта ћу да радим?

B - All other adjectives as well as adjectival pronouns are almost always placed before the nouns that they modify:

(1) Претседник већа чита тужбу Марка Радића, кројача, против Милоша Марића, државног чиновника.
(2) Пошто је он био мој добар муштерија, пристао сам да ми за та одела плати у месечним отплатама.
(7) Књиговођа вади из ручне торбе књиге и копије писама.
(8) Ово су копије писмених опомена.
(12) Ниједан човек не треба да се задужи, ако зна да не може да плати.
Неко дете иде улицом и плаче.
Some child is going down the street weeping.
У Америци сваки грађанин има право гласа.
In America every citizen has the right to vote.

C - Interrogative adjectival pronouns always stand at the beginning of a sentence (except the cases when the sentence is introduced by a conjunction or preposition) and usually

immediately precede the modified noun. However, the pronoun and noun are quite often separated by an enclitic and very seldom by some adverb.

(6) Какве још доказе имате осим ове менице?
Каквих краставаца желите?
What kind of cucumbers do you want?
У чијој кући станујете?
In whose house do you live?
Колику кућу сте му купили?, or
Колику сте му кућу купили?
How large a house did you buy for him?

D - Adjectival relative pronouns usually immediately follow their antecedent. If the pronoun is joined with the antecedent by a preposition, the latter stays between the antecedent and the pronoun:

(10) Претседник већа чита пресуду којом се тужени Марић осуђује да у року од 30 дана плати тужиоцу 30.000 динара са интересом од 6%.
(6) Мој књиговођа може да поднесе доказе из којих ће се видети да сам често опомињао туженог да плати дуг.

If the relative pronoun is more or less separated from its antecedent, no other word to which the relative pronoun might refer should stand between them:

Тада је наишао на коњу мој пријатељ којег сам очекивао, and not:
Тада је наишао мој пријатељ на коњу којег сам очекивао.

E - When an adjective is a part of a geographical name, it almost always precedes the other part of the name:

Југославија се налази на Балканском Полуострву.
Yugoslavia is located on the Balkan Peninsula.
Источна обала Јадранског Мора припада Југославији.
The eastern coast of the Adriatic Sea belongs to Yugoslavia.

F - When an adjective is part of a historical personal name, it usually follows the other part:

Душан Силни је био српски, а Петар Велики руски цар.
Dushan the Mighty was a Serbian, and Peter the Great a Russian tsar.

Црни Ђорђе је био вођа Првог устанка против Турака.
Black George was the leader of the First Insurrection against the Turks.

G - If a noun has two or more attributes, it most often follows the attributes and seldom has an attribute after it. The latter happens when we want to emphasize either a possessive adjective or a possessive pronoun:

(2) Пошто је он био мој добар муштерија, пристао сам да ми за та одела плати у месечним отплатама.
Све своје велико имање оставио је Марку.
Све велико имање своје оставио је Марку.
He left (willed) all of his big estate to Mark.

PAR. 343 - PLACE OF VERBS IN SENTENCES

A - Study the place of verbs in statements in the following examples:

1 - The verb usually stays with its subject:

(1) Претседник већа чита тужбу.
(6) Мој књиговођа може да поднесе доказе.
(7) Књиговођа вади из ручне торбе књиге.

2 - If the verb is in the past compound tense or in the future tense or in the potential mood and the statement is introduced by a subject or a predicate complement, the auxiliary stays between the complement and the subject, and the other part of the verb after the subject.

Често нас је господин учитељ опомињао да треба да учимо више.
The teacher frequently warned us that we should study more.
Наш коњ је стигао први, or:
Наш је коњ стигао први.
Our horse came first.

3 - Compare carefully the following examples:

Наш командир је, као што знате, јуначки погинуо.
Our company commander, as you know, died heroically.

Јуначки је погинуо, као што знате, и наш командир.
Our company commander, as you know, died heroically, too.

B - On placing verbs in affirmative and negative questions review Par. 33 and 34 (Vol II, pp. 105 & 107), Par. 56C and D (Vol III, p. 12), Par. 135C and D (Vol IV, p. 199), Par. 142, 143 and 144 (Vol V, pp. 14 & 15), Par. 16C (Vol V, p. 195), Par. 175C and D (Vol VI, p. 63).

(1) Признајете ли дуг и осећате ли се кривим?, or:
(1) Да ли (ви) признајете дуг и да ли се осећате кривим?
Не признајете ли (ви) дуг и не осећаге ли се кривим?
(9) Остајете ли ви при својој тужби, тужиоче Радићу?, or:
(9) Да ли ви остајете при својој тужби, тужиоче Радићу?
Да ли ви не остајете при својој тужби, тужиоче Радићу?
Јесте ли (ви) икад били у Југославији?
Have you ever been in Yugoslavia?
Хоћете ли га (ви) посетити кад идете у Њујорк?
Will you visit him when you go to New York?
Бисте ли је (ви) препознали ако бисте је видели?
Would you recognize her if you saw her?
Нисте ли га (ви) видели кад је био овде?
Didn't you see him when he was here?
Нећете ли их (ви) посетити пре него што отпутујете?
Won't you visit them before you leave?
Не бисте ли (ви) ишли с нама да имате времена?
Wouldn't you go with us if you had time?
(3) Кад је тужени престао да плаћа?
(4) Зашто сте престали са плаћањем?

C - On the place of verbs in clauses introduced by a conjunction (i. e., in subordinate clauses and in clauses which are members of a compound sentence), the following observations are given:

1 - In clauses which use the short forms of the present tense of the verb бити the word order is: conjunction + verb + the subject of the verb (if mentioned). (Exceptions: the conjunctions а and и after which not only pronominal but also verbal enclitics cannot be placed - see Par. 137, Vol IV, p. 226).

Изгледа ми да је клима овде друкчија него у Сан Франциску.
It seems to me that the climate is different here than in San Francisco.
Знате ли да је данас испит?
Do you know that the examination is today?
Ако је Милош у својој соби, кажи му да дође у трпезарију.
If Milosh is in his room, tell him to come to the dining room.

2 - Simple tenses of other verbs as well as their compound tenses which do not contain an enclitic follow the conjunction as closely as possible, but they are separated from the conjunction by their subject if it is mentioned:

(4) Моја плата је тако мала, да (ја) једва плаћам стан и храну.
Лепо смо се провели, само (ми) потрошисмо много новца.
We had a good time, only we have spent a lot of money.
Ако (ви) будете учили марљиво, успећете.
If you study diligently, you will succeed.

3 - In clauses which use a compound verbal form containing an enclitic the word order is: conjunction + the enclitic part of the verb + the subject of the verb if mentioned + the second part of the verb:

(2) Радићу, кажите суду како је тужени направио тај дуг.
(2) Пошто је он био мој добар муштерија, пристао сам да ми за та одела плати у месечним отплатама.
(2) Он ми је дао меницу, па је после неколико отплата сасвим престао да плаћа.
(3) Мислио сам да ћу (ја) бити унапређен у служби.
(6) Мој књиговођа може да поднесе доказе из којих ће се видети да сам (ја) често опомињао туженог да плати дуг.

Note: On the place of pronominal enclitics see Par. 345 in the next lesson.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - TURNING STATEMENTS INTO QUESTIONS BY MEANS OF INTONATION

Have the students turn the following statements into questions by means of intonation.

(1) Он хоће да докаже да је у праву.
(2) Они тврде да су гладовали за време рата.
(3) Вас нису одредили у патролу.
(4) Нега нису опомињали.
(5) Олга је већ отплатила своја кола.
(6) Милан хоће да вас тужи.
(7) Марко је опет унапређен у служби.
(8) Они се никад не задужују.
(9) Он нема за то никаквих доказа.
(10) Вама тај рок изгледа сувише кратак.
(11) Они и у трпезарију одлазе у строју.
(12) Ти мислиш да ће тужилац изгубити парницу.
(13) Он није задовољан својом месечном платом.
(14) Негова канцеларија је сада уредна.
(15) Он вам је то рекао јавно.
(16) Вама није потребан дневни одмор.
(17) Ви ћете му послати опомену.
(18) Он ће понети своју торбу.
(19) Ти му нећеш потписати меницу.
(20) Ви га сматрате рђавим књиговођом.

B - PLACE OF VERBS IN SENTENCES

Drill the placing of verbs in questions by having the students turn the following statements into questions.

(1) Ја ћу добити једну копију уговора.
(2) Он не тражи милост ни од кога.
(3) Ви сте досада били њихов муштерија.
(4) Он је рекао да сте ви једна торба пуна рђавих особина.
(5) Смртна казна код њих није ништа необично.
(6) Ви очекујете неке удобности у ћелији.
(7) Главнина њихових снага је с оне стране реке.
(8) Они су већ добили и писмену опомену.
(9) Моја жалба неће имати много успеха.
(10) Ви тим малим сумама отплаћујете само камате.
(11) Главница вашег дуга је још увек иста.
(12) Нега се не тиче шта ви радите.
(13) Они су сасвим заборавили на чистоћу.
(14) Друштво није на главно на умрло.
(15) Ови предели су слабо насељени.
(16) Ви мислите да нема већег злочина од убиства.

(17) Нови авион ће имати кратка крила.
(18) Они хоће да вам попишу покућство.
(19) Он се обогатио поштеним радом.
(20) Она неће да се дотакне тог непријатног питања.
(21) Он ће се опет задужити.
(22) Он је хапшен више пута.
(23) Авиони ће кружити над нама цео дан.
(24) Ви ћете сами пописати ствари у својој канцеларији.
(25) Ова установа опет унапређује један број чиновника.
(26) Нему се не свиђа што га често опомињете.
(27) Петар вас је навео на тај корак.
(28) Он никад не наводи туђе мисли.
(29) Он не воли да други решавају његове проблеме.
(30) Ова врата неће бити затворена.

C - CONJUGATION OF VERBS

Drill the conjugation of verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the grammatical person in which the answer is required.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3		3

(1) Ко није смео да се задужи, кад је знао да неће моћи да плати?
(2) Ко не воли да се задужује?
(3) Ко уредно отплаћује своје месечне отплате?
(4) Ко више воли да гладује него да се задужи?
(5) Ко никад не покушава да докаже нешто што се не може доказати?
(6) Ко унапређује своје знање сталним радом?
(7) Коме је непријатно да опомиње своје пријатеље да му плаћају дугове?
(8) Ко осуђује свачији непоштени рад?
(9) Ко се одликује марљивошћу?
(10) Ко пописује ствари у складишту?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Једна грађанска парница

Милош Марић, државни чиновник из Београда, уживао је до пре неколико месеци глас врло поштена човека не само међу својим пријатељима него и међу свим пословним људима с којима је долазио у везу. Данас то није више тако.

Ево како је дошло до тога. Милош је био сигуран да ће бити унапређен и добити повећање плате. Стога је отишао свом кројачу Марку Радићу и наручио три одела. Он је потписао меницу и обавезао се да одела исплаћује у месечним отплатама. У почетку је био врло уредан у плаћању. Међутим, пошто није био унапређен нити добио повећање плате, он је пре четири месеца престао да плаћа. Радић му је отада послао неколико писмених опомена, али ништа није помогло.

Због тога је јутрос дошло до грађанске парнице пред Грађанским већем Окружног суда у Београду. На тој парници су се појавили Марко Радић као тужилац, његов муштерија и дужник Милош Марић као тужени, и Радићев књиговођа као сведок. На позив Претседника већа најпре је сведочио тужилац, затим тужиочев књиговођа и најзад тужени. Пошто је тужилац Радић испричао цео ток догађаја, његов књиговођа је извадио из ручне торбе своје књиге и копије писмених опомена које је послао туженом. Из књига се видело када је тужени Марић узео одела, колико су иста коштала, колико је тужени досада исплатио и када је престао да плаћа. Марић је признао дуг. Он је престао да плаћа, јер му није преостало ништа друго него или да то учини или да гладује, пошто није био унапређен као што се надао.

Овим је завршен доказни поступак. Суд је осудио Марића да у року од 15 дана плати дуг са интересом од 6%. Ако то не учини, над њим ће се обавити извршење, тј. пописаће му се и продати све ствари.

Претседник већа је опоменуо Марића да се убудуће не задужује, ако није сигуран да ће моћи да дуг уредно отплаћује.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

In court

Dickson had been thinking for a long time that he should go to some Yugoslav court and observe a trial. So, last night - when he read in the newspaper "Politika" that criminal proceedings against a Mark Rankovich and an Ante Kovach were to begin this morning, he decided to go to the court.

The trial was held before the Criminal Council of the Belgrade District Court. First the Public Attorney read the indictment in which Rankovich and Kovach were charged with the burglary and the murder of John Shaponjich. After that the President of the Council asked the accused if they had understood the charges and if they pleaded guilty. They both understood the charges, but pleaded guilty only to burglary. Kovach, whose fingerprints were found on the pistol with which the murder had been committed, admitted that he killed Shaponjich, but claimed that Rankovich had talked him into it. Rankovich said that he was lying. Kovach described (opisati) the entire incident something like this (otprilike ovako): When it got dark, he and Rankovich jumped over the fence and found themselves in the Shaponjich's yard. After looking carefully around them, they went to the door of the house, opened it with a passkey and entered the house. Although they whispered, Shaponjich woke up and began to shout "Help! Help!" In a moment (trenutak) he opened a drawer of his night table and it seemed as if he were looking for his pistol. In order to scare him, Kovach pulled out his pistol, but when Rankovich yelled, "Kill him, so we won't have witnesses against us!", he fired (opaliti) the pistol more or less automatically and killed Shaponjich. After that they filled their sacks with various expensive things that they found in the house. But as they were leaving the yard, this time through the gate, they were arrested by two militiamen. Someone probably had seen them jumping the fence or had heard the shot which ended the life of John Shaponjich, and telephoned the militia.

That "someone" was John Antich who testified today immediately after the accused.

Ispitivanje ratnog zarobljenika

1. Obaveštajni oficir: Koja je jedinica bila u pretbodnici vaše Desne kolone?

Ratni zarobljenik: Prvi bataljon Trećeg pešadiskog puka.

2. OO: Koja baterija je pridata tome bataljonu?

Rž: Prva poljska baterija kalibra 88 mm.

3. OO: Koje čete su određene u streljački stroj?

Rz: Prva i Druga streljačka četa.

4. OO: Pozadi koje čete je bila rezerva?

Rz: Pozadi Druge čete.

5. OO: Jesi li ti čuo zapovest komandanta bataljona?

Rz: Jesam.

6. OO: Šta je cilj napada bataljona?

Rz: Cilj bataljona je da zauzme dva objekta: brdo sa kapelom zapadno i brdo sa grupom kuća istočno od s. Sv. Jelene.

Interrogation of a Prisoner of War

1. Intelligence Officer: Which unit was the advance guard of your Right Column?

Prisoner of War: The First Battalion, Third Infantry Regiment.

2. IO: Which battery was attached to that battalion?

PW: The First Field Battery, 88 mm caliber.

3. IO: What companies were ordered into the skirmish line?

PW: The First and Second Rifle Companies.

4. IO: Behind which company was the reserve?

PW: Behind the Second Company.

5. IO: Did you hear the Battalion Commander's order?

PW: Yes.

6. IO: What is the objective of the battalion's attack?

PW: The purpose of the attack is to take two objectives: the hill with a chapel west and the hill with a group of houses east of the village St. Jelena.

7. OO: Da li je komandant kolone bio kod prethodnice kad je počela borba?

Rz: Jeste.

8. OO: Da li je glavnina produžila kretanje kad je počela borba?

Rz: Mislim da jeste.

9. OO: Da li se glavnina razvila za borbu?

Rz: To ne znam.

10. OO: Šta je zadatak Desne kolone?

Rz: Da vas napadne i potuče.

11. OO: Ima li tenkova u njenom sastavu?

Rz: Ima.

12. OO: Jesu li ti tenkovi laki, srednji ili teški?

Rz: Mislim da su laki.

13. OO: Koliko tenkova ima u Desnoj koloni?

Rz: Jedna četa.

14. OO: Koje jedinice su marševale levo od Desne kolone?

Rz: Čuo sam samo da je levo od nas bila Srednja kolona.

7. IO: Was the Column Commander with the Advance Guard when the combat began?

PW: Yes, he was.

8. IO: Did the main body continue movement when the combat started?

PW: I think that it did.

9. IO: Did the main body deploy for combat?

PW: That I don't know.

10. IO: What is the mission of the Right Column?

PW: To attack and to defeat you.

11. IO: Are there any tanks in its composition?

PW: Yes, there are.

12. IO: Are those tanks light, medium or heavy?

PW: I think that they are light.

13. IO: How many tanks are there in the Right Column?

PW: One company.

14. IO: Which units marched to the left of the Right Column?

PW: I only heard that on our left was the Middle Column.

15. OO: Je li bilo nekih jedinica desno od vaše kolone?

Rz: Koliko ja znam, nije.

15. IO: Were there any units to the right of your Column?

PW: As far as I know there weren't.

16. OO: Kakvo vam je bilo snabdevanje? Jeste li dobijali hranu uredno?

Rz: Snabdevanje je bilo dosta dobro. Hranu smo dobijali uredno.

16. IO: How was your supply? Did you receive food regularly?

PW: The supply was fairly good. We received food regularly.

17. OO: Da li ste imali dovoljno municije?

Rz: Da, imali smo. Svaki vojnik je imao po 150 metaka i čim bi to potrošio, dobijao je još iz četne ili bataljonske stanice borbenih potreba.

17. IO: Did you have enough ammunition?

PW: Yes, we did. Every soldier had 150 rounds and as soon as he spent that, he got more from the Company or Battalion Ammunition Supply Point.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. A civil lawsuit was tried this morning before the Civil Council of the Belgrade District Court.
2. The plaintiff was Mark Radich, a tailor.
3. He sued his debtor, Milosh Marich, for a debt of 30,000 dinars.
4. Radich made three suits for Marich, who had been for a long time a good customer.
5. Marich signed a promissory note and was supposed to pay for the suits in monthly installments.
6. At the beginning he was paying regularly, but four months ago he stopped paying.
7. Besides the promissory note, the plaintiff submitted copies of the dunning letters that he had sent to the defendant.
8. These copies and the books were brought before the court by Radich's bookkeeper in a brief case.
9. The defendant acknowledged the debt, but said that he had either to stop paying or to starve.
10. He made the debt at the time when he expected to be promoted, but unfortunately he has not been promoted yet.
11. When the testimony of proceedings was over, the court gave the verdict.
12. According to it the defendant must pay his debt with an interest of 6% within 15 days.
13. If he does not do that, the injunction will be executed.
14. The President of the Council warned the defendant that this meant that all his things would be listed and sold.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2913-dȏkaz, m. - proof, evidence

2914-dokȁzati, v.t.pfv. - to prove
pr.t: dȍkāžēm;dȍkāžū

*2914-dokazívati, v.t.ipfv. - to prove
pr.t: dokàzujem;dokàzuju

2915-dȏkaznī, adj. - proof, adj.

*1105 &
*2915-dȏkaznī pȍstupak, m. - testimony of the proceedings

2916-dūg, m. - debt
nom. pl: dȕgovi

2917-dȕžnīk, m. - debtor

2918-gladȍvati, v.i.ipfv. - to starve
pr.t: glàdujem;glàduju

2919-glavnȉna, f. - main body (part)

*494 &
*2929-grȁđanska párnica, f. - civil lawsuit

*1441-izvršȅnje, n. - injunction

2920-knjȉgovođa, f. - bookkeeper

2921-kȍpija, f. - copy

2922-mȅnica, f. - promissory note

2923-mesečni, adj. - monthly, month's

-mȅsečno, adv. - monthly, per month

2924-muštȅrija, f. - customer

2925-opoménuti, v.t.pfv. - to warn; to dun
pr.t: opȍmēnēm;opȍmēnū

*2925-opȍminjati, v.t.ipfv. - to warn; to dun
pr.t: opȍminjēm;opȍminjū

2926-ȍpomena, f. - warning, dunning letter; reprimand

2927-ȍtplata, f. - installment

2928-otplátiti, v.t.pfv. - to pay on installments
pr.t: òtplātīm;òtplātē

*2928-otplaćívati, v.t.ipfv. - to pay on installments
pr.t: otplàćujem;otplàćuju

2929-párnica, f. - lawsuit

*2114 &
*2926-pismena ȍpomena, f. - dunning letter; written reprimand

2930-popísati, v.t.pfv. - to list, to make an inventory
pr.t: pòpīšēm;pòpīšū

*2930-popisívati, v.t.ipfv. - to list, to make an inventory
pr.t: popìsujem;popìsuju

2931-rȍk, m. - term
nom. pl: ròkovi

2932-strȍj, m. - formation, line
nom. pl: stròjevi

2933-strèljačkī, adj. - skirmish

*2932 &
*2933-strèljačkī strȍj, m. - skirmish line

2934-tórba, f. - satchel, bag
gen. pl: tórbi

2935-tùžba, f. - complaint
gen. pl: tùžbi

2936-tūženī, adj. - defendant

2937-tùžilāc, m. - plaintiff
gen. sing: tùžioca

2938-túžiti, v.t.pfv.&ipfv. - to sue
pr.t: tūžīm;tūžē

2939-unapréditi, v.t.pfv. - to promote, to advance
pr.t: unàprēdīm;unàprēdē

*2939-unapredívati, v.t.ipfv. - to promote, to advance
pr.t: unapredujem;unapredujū

2940-ùredan, adj. m. - orderly, neat; regular
ùredna, f.
ùredno, n.

-ùredno, adv. - orderly, regularly

2941-zadúžiti (se), v.t.&r.pfv. - to make someone one's debtor, to oblige; (to incur debts, to make debts)
pr.t: zàdūžīm;zàdūžī

*2941-zadužívati (se), v.t.&r.ipfv. - to make someone one's debtor, to oblige; (to incur debts, to make debts)
pr.t: zadùžujem;zadùžuju

STO ŠESNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND SIXTEENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - PLACE OF ADVERBS, PREPOSITIONS AND CONJUNCTIONS IN SENTENCES (See Par. 344)

Review briefly placing of adverbs, prepositions and conjunctions in sentences using the examples from the grammar analysis.

B - PLACING OF ENCLITICS IN SENTENCES (See Par. 345)

1 - Drill the placing of enclitics in affirmative and negative statements by having the students answer the questions listed below according to the patterns shown.

a - Statements not including the third person singular of the past compound tense:

DA LI STE IH SE UPLAŠILI? - DA. MI SMO IH SE UPLAŠILI.
- DA. UPLAŠILI SMO IH SE.
- NE. MI IH SE NISMO UPLAŠILI.
- NE. NISMO IH SE UPLAŠILI.

(1) Da li ste ih se rešili?
(2) Da li su vam se predali?
(3) Da li vam on otplaćuje dug?
(4) Da li ste je tužili sudu?
(5) Hoće li joj osuditi sina?
(6) Hoću li vam navoditi primere?
(7) Hoćete li joj vi podići torbu?
(8) Hoće li vam je Petar preporučiti?
(9) Da li sam im vas izdao?
(10) Da li ste joj me pohvalili?
(11) Da li će me se uplašiti?
(12) Da li biste mi ih mogli nabrojati?
(13) Da li su ga oni preskočili?
(14) Neće li vam on slagati?
(15) Neće li nam je oštetiti?

b - Statements including the third person singular of the compound past tense:

DA LI JOJ GA JE PRETSTAVIO? - DA. ON JOJ GA JE PRETSTAVIO.
- DA. PRETSTAVIO JOJ GA JE.
- NE. ON JOJ GA NIJE PRETSTAVIO.
- NE. NIJE JOJ GA PRETSTAVIO.

(1) Da li ga se oslobodila?

(2) Da li ju je opomenuo?
(3) Da li mu se zahvalila?
(4) Je li joj se obavezao?
(5) Je li ga očarala?
(6) Je li vam popisao stvari?
(7) Da li te je unapredio?
(8) Je li te se uplašila?
(9) Da li vam ju je potpisao?
(10) Je li je se to ticalo?

c - Statements including an adverb:

DA LI SU VAM GA BRZO UHVATILI?	- DA. ONI SU NAM GA BRZO UHVATILI. - DA. UHVATILI SU NAM GA BRZO. - DA. BRZO SU NAM GA UHVATILI. - NE. ONI NAM GA NISU UHVATILI BRZO. - NE. NISU NAM GA UHVATILI BRZO.

(1) Da li mu se jako dopao vaš šešir?
(2) Je li je sud strogo kaznio?
(3) Je li joj danas doneo knjigu?
(4) Da li vam me je već prijavio?
(5) Da li mi ga on odavno duguje?
(6) Hoćete li ga se skoro rešiti?
(7) Hoće li vam se odmah javiti?
(8) Hoću li joj ih kasnije pokazati?
(9) Hoće li ti je on rado pozajmiti?
(10) Niste li joj se ranije pretstavili?
(11) Nije li vam je još poslao?
(12) Nisam li mu vas na vreme doveo?
(13) Jeste li ih jako uvredili?
(14) Jesu li vam me danas tužili?
(15) Otplaćujete li mu ga redovno?

2 - Drill the placing of enclitics in affirmative and negative questions by first making the statements which are answers to the above listed questions and then by having the students ask questions.

DRUGI DEO
DIJALOG

Milicija

1. Robert Dikson: Iako sam odavno u Beogradu, još ne znam sve što me interesuje.

Janko Stanković: Kladim se da želite da me pitate nešto o sudu.

2. R D: Izgubili biste opkladu. Mene interesuje vaša policija. Prvo, zašto je nazivate milicijom?

J S: Po svršetku rata, novi vlastodršci su zamenili naziv policija sa nazivom milicija.

3. R D: Dobro. Kako je podeljena milicija?

J S: Ona je podeljena na gradsku, sresku, okružnu, sudsku, saobraćajnu, železničku i "UDBU".

4. R D: U redu. Šta radi gradska milicija?

J S: Ona nastoji da se poštuju postojeći zakoni i propisi i da se održava red i poredak u gradovima.

5. R D: A da li ona kažnjava one koji se ogreše o zakone i propise i prave nered?

J S: Razume se.

6. R D: A kakva je funkcija sreske milicije?

J S: Ista kao i gradske, samo što ona vrši svoju dužnost po selima jednog sreza.

7. R D: A okružna vrši dužnost u jednom okrugu?

SECOND PART
DIALOGUE

The Militia

1. Robert Dickson: Though I have been in Belgrade for a long time, I don't know yet everything that interests me.

Janko Stankovich: I bet you want to ask me something about the court.

2. R D: You'd lose the bet. Your police interest me. First, why do you call it the Militia?

J S: After the end of the war, the new rulers substituted the name police with militia.

3. R D: All right. How is the militia divided?

J S: It is divided into city, county, district, judicial, traffic, railroad and "UDBA".

4. R D: O.K. What does the city police do?

J S: It sees to it that existing laws and ordinances are respected and that peace and quiet in the cities are maintained.

5. R D: And does it punish those who break the laws and ordinances and cause disorder?

J S: Of course.

6. R D: And what is the function of the county militia?

J S: The same as that of the city militia, except that it does its duty in the villages of a county.

7. R D: And the district militia performs its duty in a district?

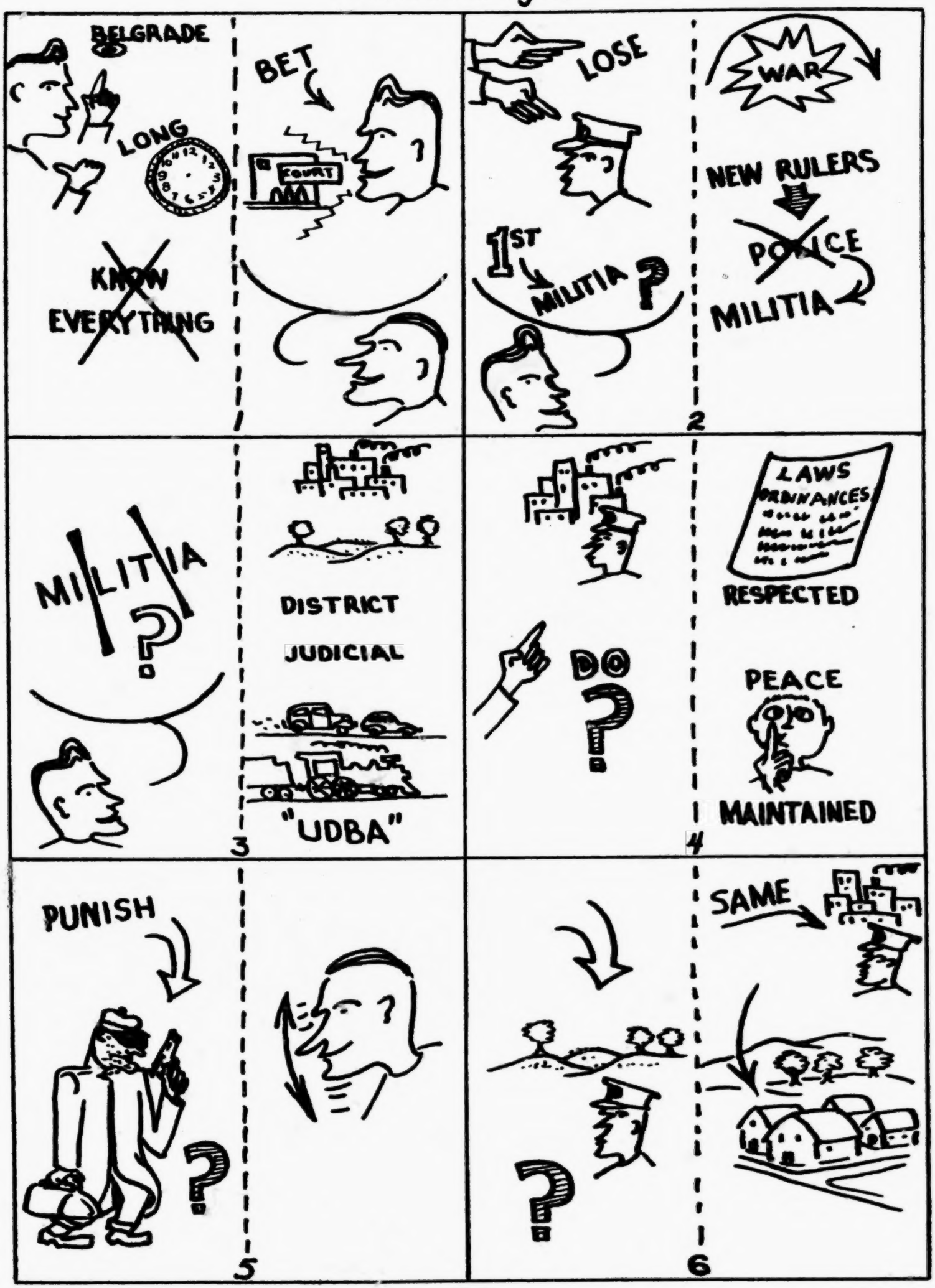
BELGRADE
LONG
KNOW EVERYTHING
BET
COURT
LOSE
1ST MILITIA ?
WAR
NEW RULERS
POLICE
MILITIA
2
MILITIA ?
DISTRICT
JUDICIAL
"UDBA"
3
DO ?
LAWS ORDINANCES
RESPECTED
PEACE
MAINTAINED
4
PUNISH ?
5
SAME
?
6

J S: Sasvim tako.

J S: That's quite correct.

8. R D: A šta radi sudska milicija?

J S: Ona održava red po sudovima. Njeni članovi takode služe kao stražari i apsandžije.

8. R D: And what does the judicial militia do?

J S: It maintains order in the courts. Its members also serve as guards and jailers.

9. R D: A šta možete da mi kažete o saobraćajnoj miliciji?

J S: Pošto saobraćaj na našim drumovima nije velik, mi imamo samo gradsku saobraćajnu miliciju.

9. R D: And what can you tell me about the traffic militia?

J S: Since the traffic on our roads isn't great, we have only the city traffic militia.

10. R D: Šta ona radi?

J S: Ona se stara da se poštuju svi saobraćajni propisi, a naročito propisana brzina. Ona takode vrši uvidaj nesrećnih slučajeva.

10. R D: What does it do?

J S: It sees to it that all traffic regulations are observed, and especially the prescribed speed. It also conducts the investigation of accidents.

11. R D: A železnička milicija?

J S: Ona ne samo da održava red po železničkim stanicama nego njeni članovi - kao pratioci vozova - takode pregledaju pasoše i legitimišu putnike.

11. R D: And the railroad militia?

J S: It not only maintains order at railroad stations, but its members - as train escorts - also inspect passports and identify travelers.

12. R D: A šta vam je to "UDBA"?

J S: To je skraćenica za tajnu policiju i ona znači Uprava državne bezbednosti.

12. R D: And what is "UDBA"?

J S: That's an abbreviation for the secret police and it means The Administration of State Security.

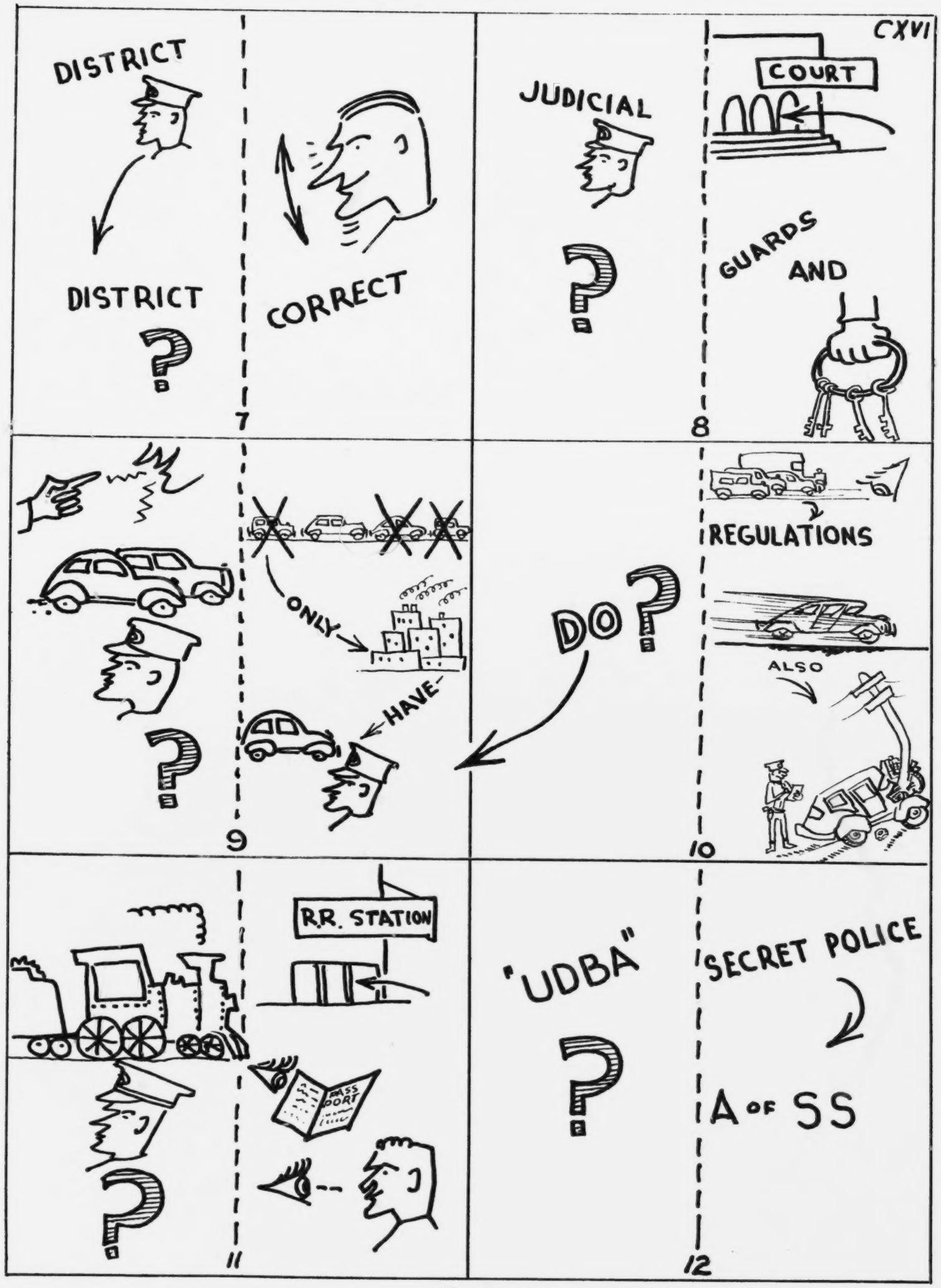
CXVI
DISTRICT
DISTRICT
?
7
CORRECT
JUDICIAL
?
8
COURT
GUARDS
AND
?
9
ONLY
HAVE
DO ?
REGULATIONS
ALSO
10
R.R. STATION
PASS PORT
?
11
"UDBA"
?
SECRET POLICE
A OF SS
12

ТРЕЋИ ДЕО
ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА

PAR. 344 - PLACE OF ADVERBS, PREPOSITIONS AND CONJUNCTIONS IN SENTENCES

A - In placing adverbs in sentences the following rules are observed:

1 - Interrogative adverbs always stand at the beginning of the sentence. An interrogative adverb follows a preposition:

(3) Како је подељена милиција?
Одакле је дошао овај човек?
From where did this man come?
Зар ме се не сећате?
Don't you remember me?
У колико сати стиже воз?
What time is the train arriving?

2 - When an adverb modifies an adjective, it is always placed immediately before the adjective:

(9) Ми имамо само градску саобраћајну милицију.
Они су врло срећни са својом децом.
They are very happy with their children.
Ја нисам знао да ви имате тако великог сина.
I did not know that you had such a big son.

3 - Adverbs modifying verbs are most often placed before the verb and less often after the verb. If there are two mutually independent adverbs, one may be placed before and the other after the verb.

(1) Иако сам одавно у Београду, још не знам (or: не знам још) све што ме интересује.
(8) Њени чланови такође служе (or: служе такође) као стражари и апсанције.
Ја сам тако добро спавао (or: спавао тако добро), да сам се једва пробудио.
I slept so well, I was hardly able to wake up.
Ја увек добро спавам (or: увек спавам добро).
I always sleep well.

Note: When an adverb modifies another adverb, they cannot be separated (see third sentence above).

B - Prepositions always come before the noun (pronoun) that they are used with. Only the preposition ради may come either before or after the noun (pronoun):

(1) Иако сам одавно у Београду, још не знам све што ме интересује.
(1) Кладим се да желите да ме питате нешто о суду.
(8) Она не само да одржава ред по железничким станицама него њени чланови . . . . . .
Ја сам вам помогао ради ваше деце.
I helped you because of your children.
Не лаје пас села ради, него себе ради.
A dog does not bark for the sake of the village, but for his own sake.

C - Conjunctions usually stand at the beginning of the sentence (clause). Exceptions: (a) The conjunction да when used with the proper forms of verbs to describe infinitive (see Par. 31, Vol II, p. 87). (b) The conjunction ли being an enclitic, is never placed at the beginning of a sentence (clause).

(1) Иако сам одавно у Београду, још не знам све што ме интересује.
(6) Иста као и градске, само што она врши своју дужност по селима једног среза.
(9) Пошто саобраћај на нашим друмовима није велик, ми имамо само градску саобраћајну милицију.
(9) А шта можете да ми кажете о саобраћајној милицији?
(5) А да ли она кажњава оне који се огреше о законе и прописе и праве неред?
Он је дошао да вас пита, може ли и он да иде с вама.
He came to ask you if he could go with you, too.

PAR. 345 - PLACE OF ENCLITICS IN SENTENCES

The enclitics are the short forms of the present tense of the verbs бити (see Par. 27, Vol II, p. 63) and хтети (see Par. 134, Vol IV, p. 196), the aorist of бити when it is used to form the potential mood of other verbs (see Par. 175, Vol VI, p. 62, and Par. 291, Vol X, p. 11), all short forms of personal pronouns (see Par. 136, 137, 138, Vol IV, pp. 226 & 227, and Par. 145, 146, 148, 149, 151, Vol V, pp. 46, 78 & 108), short form of the accusative of the reflexive pronoun

(see Par. 154, Vol V, p. 131) and the interrogative particle (conjunction) ли.

The placement of enclitics in sentences was described in Par. 27 (Vol II, p. 63), Par. 134 (Vol IV, p. 196), Par. 139, 140, 141 (Vol IV, pp. 228 - 230), Par. 142, 143, 144 (Vol V, pp. 14 & 15), Par. 147, 150, 159, 160 (Vol V, pp. 47, 79, 108, 194 and 195 respectively) and Par. 175 (Vol VI, p. 62). It will be reviewed here in examples.

Он ме (те, га, је, их) се боји.
Боји ме (те, га, је, их) се.
Он ми (ти, му, јој, нам, вам, им) помаже.
Помаже ми (ти, му, јој, нам, вам, им).
Он ме (те, га, је, их) види.
Види ме (те, га, је, их).
Он ме (те, га, је, их) се не боји.
Не боји ме (те, га, је, их) се.
Он ми (ти, му, јој, нам, вам, им) много помаже.
Помаже ми (ти, му, јој, нам, вам, им) много.
Много ми (ти, му, јој, нам, вам, им) помаже.
Он ме (те, га, је, их) не види често.
Не види ме (те, га, је, их) често.
Они су ме (те, га, је, их) се сетили.
Сетили су ме (те, га, је, их) се.
Они су ми (ти, му, јој, нам, вам, им) често писали.
Писали су ми (ти, му, јој, нам, вам, им) често.
Често су ми (ти, му, јој, нам, вам, им) писали.
Он ме (те, га, ју, их) је посетио.
Посетио ме (те, га, ју, их) је.
Они ми (ти, му, јој, нам, вам, им) нису писали.
Нису ми (ти, му, јој, нам, вам, им) писали.
Он ме (те, га, је, их) није често посећивао.
Није ме (те, га, је, их) често посећивао.
Они ће ме (те, га, је, их) се сетити.
Сетиће ме (те, га, је, их) се.
Они ми (ти, му, јој, нам, вам, им) неће веровати.
Неће ми (ти, му, јој, нам, вам, им) веровати.
Он ће ме (те, га, је, их) стално обавештавати.
Обавештаваће ме (те, га, је, их) стално.
Стално ће ме (те, га, је, их) обавештавати.
Он ме (те, га, је, их) неће више никад посетити.
Неће ме (те, га, је, их) више никад посетити.
Никад више ме (те, га, је, их) неће посетити.
Да ли ме (те, га, је, их) се (он) сећа?
Сећа ли ме (те, га, је, их) се (он)?

Да ли ми (ти, му, јој, нам, вам, им) не верује?
Не верује ли ми (ти, му, јој, нам, вам, им)?
Ко ме (те, га, је, их) зове?
Зашто ме (те, га, је, их) се он боји?
Да ли су ми (ти, му, јој, нам, вам, им) поверовали?
Јесу ли ми (ти, му, јој, нам, вам, им) поверовали?
Да ли ме (те, га, ју, их) је видео?
Је ли ме (те, га, је, их) видео?
Да ли ме (те, га, је, их) се (он) није уплашио?
Није ли ме (те, га, је, их) се (он) уплашио?
Шта те (га, ју, их) је болело?
С ким су те (га, је, их) упознали?
Кад су ме (те, га, је, их) видели?
Кад ме (те, га, ју, их) је видео?
Да ли ће ми (ти, му, јој, нам, вам, им) (он) писати?
Хоће ли ми (ти, му, јој, нам, вам, им) (он) писати?
Да ли ме (те, га, је, их) (он) неће позвати?
Неће ли ме (те, га, је, их) (он) позвати?
Ко ће ме (те, га, је, их) запослити?
Зашто ми (ти, му, јој, нам, вам, им) (они) неће писати?
Да ли би ме (те, га, је, их) (он) препознао да ме (те, га, . . .) види?
Би ли ме (те, га, је, их) препознао да ме (те, га, . . .) види?
Да ли ме (те, га, је, их) (он) не би препознао да ме (те, га, . . .) види?
Не би ли ме (те, га, је, их) (он) препознао да ме (те, га, . . .) види?

(1) Још не знам све што ме интересује.
(1) Кладим се да желите да ме питате нешто о суду.
(4) Она настоји да се поштују постојећи закони и прописи да се одржава ред и поредак у градовима.
(5) А да ли она кажњава оне који се огреше о законе и прописе и праве неред?
(5) Разуме се.
(9) А шта можете да ми кажете о саобраћајној милицији?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

CXVI
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - PLACING OF ENCLITICS IN SENTENCES

Drill the placing of enclitics in affirmative and negative statements by having the students answer the questions listed below according to the patterns shown.

1 - Statements not including the third person singular of the past compound tense:

ДА ЛИ СИ ИХ СЕ ЗАЖЕЛЕО?

ДА. ЈА САМ ИХ СЕ ЗАЖЕЛЕО.
ДА. ЗАЖЕЛЕО САМ ИХ СЕ.
НЕ. ЈА ИХ СЕ НИСАМ ЗАЖЕЛЕО.
НЕ. НИСАМ ИХ СЕ ЗАЖЕЛЕО.

(1) Да ли сте му их отплатили?
(2) Да ли су вам се легитимисали?
(3) Хоће ли јој вас тужити?
(4) Да ли су се огрешили о закон?
(5) Да ли су јој се скраћенице допале?
(6) Је ли вам га обећао?
(7) Хоћете ли ми је наћи?
(8) Хоће ли вас унапредити?
(9) Да ли су вам га украли?
(10) Да ли су вам се пријавили?
(11) Јесте ли им смањили порез?
(12) Хоћу ли јој објаснити овај назив?
(13) Јесте ли им показали овај пропис?
(14) Да ли су вашем округу додали и наш срез?
(15) Да ли ћете их се решити?

2 - Statements including the third person singular of the compound past tense:

ДА ЛИ ИХ ЈЕ УХВАТИО?

ДА. ОН ИХ ЈЕ УХВАТИО.
ДА. УХВАТИО ИХ ЈЕ.
НЕ. ОН ИХ НИЈЕ УХВАТИО.
НЕ. НИЈЕ ИХ УХВАТИО.

(1) Да ли вас је приметила?
(2) Да ли му га је обећала?
(3) Је ли вам се извинила?
(4) Није ли га се она тицала?
(5) Није ли је се он плашио?

(6) Је ли је се зажелео?
(7) Да ли ми их је набројао?
(8) Да ли вам ју је нашао?
(9) Није ли јој их неко украо?
(10) Није ли вам их послала?

3 - Statements including an adverb:

ХОЋЕТЕ ЛИ ЈОЈ ИХ УСКОРО ВРАТИТИ?	ДА. ЈА ЋУ ЈОЈ ИХ УСКОРО ВРАТИТИ. ДА. ВРАТИЋУ ЈОЈ ИХ УСКОРО. ДА. УСКОРО ЋУ ЈОЈ ИХ ВРАТИТИ. НЕ. ЈА ЈОЈ ИХ НЕЋУ ВРАТИТИ УСКОРО. НЕ. НЕЋУ ЈОЈ ИХ ВРАТИТИ УСКОРО.

(1) Да ли сам вам дао одговор довољно гласно?
(2) Да ли ћу вам их одмах довести?
(3) Да ли сте им се јако изненадили?
(4) Хоћете ли нам их сасвим забранити?
(5) Хоћу ли им вас одмах најавити?
(6) Да ли ћете ми тихо шапнути?
(7) Јесте ли му најзад очарали ћерку?
(8) Нису ли га они првог дана разочарали?
(9) Да ли сам му га јако оштетио?
(10) Хоћете ли јој заиста пољубити руку?
(11) Хоће ли вам се она пријатно изненадити?
(12) Хоће ли вам они много олакшати посао?
(13) Нисам ли вам ја тада запослио брата?
(14) Нису ли нам се пријатељи много обрадовали?
(15) Нисмо ли им ми успешно сузбили ту болест?

B - PLACING OF ENCLITICS IN AFFIRMATIVE AND NEGATIVE QUESTIONS

Drill the placing of enclitics in affirmative and negative questions by first making the statements which are answers to the questions in A above and then by having the students ask questions.

A - Translate the following text into English:

О Југословенској милицији

Иако је Диксон у Југославији већ више од годину дана, он није још научио многе ствари које га интересују и које би желео да зна. Стога је замолио Јанка, при свом јутрошњем сусрету са њиме, да га упозна са неким од тих ствари. Пре него што је Диксон успео да изрази своју жељу до краја, Јанко је хтео да се клади да Диксон жели да сазна нешто о југословенским судовима. Диксон није прихватио опкладу, него је само казао Јанку да би изгубио опкладу, пошто он жели да му нешто каже о југословенској полицији а не о судовима.

Доласком на власт комунистичких властодржаца дошло је до потпуне промене у социјалном поретку земље и у организацији државне управе. Из овога је произашао и читав низ промена у називима разних установа. Комунисти су хтели да прекину сваку везу са традицијом упркос негодовања и отпора народа. Тако су они полицију назвали милицијом.

Милиција се дели на градску, сеоску, окружну, железничку, саобраћајну, судску и УДБУ. Градска, сеоска и окружна милиција имају сличне функције. Оне се старају да се поштују постојећи закони и прописи и да се по градовима, срезовима и окрузима одржава ред и поредак. Оне кажњавају оне који се огреше о законе и прописе и праве неред. Железничка милиција одржава ред на железничким станицама и у возовима. Железнички милиционери који путују као пратиоци возова легитимишу путнике и прегледају пасоше. Саобраћајна милиција постоји само по градовима. Она настоји да возачи поштују прописану брзину и друге саобраћајне прописе; она такође врши увиђаје несрећних случајева. Судска милиција одржава ред по судовима. Судски милиционери такође служе као апсанџије и стражари по затворима. УДБА је скраћеница која значи: "Управа државне безбедности". Многе установе се данас у Југославији означавају скраћеницама.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Deliberate Attack

The advance guard of the Right Marching Column attacked and seized the position: the hill with a group of houses east and the hill with a chapel west of the village of St. Jelena. In that meeting engagement, the troops of the Southern Maneuvering Side had shown better planning and better morale. The troops of the Northern Maneuvering Side had to withdraw to the

positions on the line: the village of Goranec - Ravna Gora 616 and 677.

The commanding officer of the Right Column of the Southern Maneuvering Side, after his estimate of the situation, decided to deploy the troops of his column and to attack the enemy. He did not want to permit the enemy to fortify his positions. For the execution of the attack he issued many preparatory and a final written order. His attack was carefully planned. The First Battalion, the former advance guard, was ordered to attack the enemy position in the zone between the two creeks - M. and V. Sotinska.

In order to accomplish his mission, the Battalion Commander deployed his battalion as follows:

- The First and the Second Rifle Companies each reinforced with a machine-gun platoon in the first line. They were to move into the attack from the line of departure: the road to the village of Klenovnik - a group of houses where there were some felled trees.

- The Third Rifle Company in reserve behind the right wing.

- The Machine-gun Company except for two platoons in reserve. It had to organize antiaircraft protection.

- The Heavy Weapons Company behind the Second Rifle Company; the Field Battery near hill 263. Their missions to support the attack of the entire battalion. Fire concentrations had to be prepared on hills 372 and 416 and the villages of M. and V. Goranec.

- The Battalion Aid Station in a forest near hill 217.

- The Battalion Ammunition Point east of the village of Jakopovich and the Battalion Supply Point in the village of Jakopovich.

The Battalion Observation and Command Posts were on the hill east of the road.

ŠESTI DEO
ISPITIVANJE

SIXTH PART
INTERROGATION

Ispitivanje ratnog zarobljenika

Interrogation of a Prisoner of War

(U štabu Ravnogorskog odreda Severne strane)

1. Obaveštajni oficir: Šta su radile vaše trupe pošto su jurišem zauzele brdo sa grupom kuća istočno i brdo sa kapelom zapadno od s. Sv. Jelena?

1. Intelligence officer: What did your troops do after they seized by assault the hill with a group of houses east and the hill with a chapel west of the village St. Jelena?

Ratni zarobljenik: Kad sam ja zarobljen u 10.30 časova, naš bataljon se utvrđivao na zauzetom položaju.

Prisoner of War: At 10.30 when I was captured, our battalion was fortifying the seized position.

2. OO: Koja jedinica je bila levo od vašeg bataljona?

2. IO: Which unit was on the left of your battalion?

Rz: Drugi bataljon našeg puka.

PW: The Second Battalion of our regiment.

3. OO: Gde je bio Treći bataljon vašeg puka?

3. IO: Where was the Third Battalion of your regiment?

Rz: On je bio pozadi našeg bataljona, u rezervi.

PW: It was behind our battalion, in reserve.

4. OO: Jeste li primili neku zapovest pošto ste ovladali položajem?

4. IO: Did you receive any order after you seized the position?

Rz: Da. Dobili smo pripremne zapovesti za napad.

PW: Yes, we received preparatory orders for attack.

5. OO: Šta je cilj tog napada?

5. IO: What is the objective of that attack?

Rz: Cilj napada je da se zauzme vaš položaj i da se potuče vaša jedinica.

PW: The objective of that attack is to seize your position and to defeat your unit.

6. OO: Jeste li imali mnogo gubitaka od naše vatre pri napadu na našu prethodnicu?

Rz: Da, imali smo. Vaša artiljeriska vatra je bila vrlo tačna i nanela nam je teške gubitke.

6. IO: Did you have many casualties from our fire during your attack on our advance guard?

PW: Yes, we did. Your artillery fire was very precise and inflicted heavy casualties on us.

7. OO: Da li vaše starešine očekuju jak otpor pri napadu na naš položaj?

Rz: Očekuje se jak otpor, ali se nadaju da će zauzeti položaj pre nego što se vi utvrdite.

7. IO: Do your superiors expect a strong resistance during your attack against our position?

PW: A strong resistance is expected, but they hope to take your position before you fortify it.

8. OO: Da li će Tenkovska četa biti na vašem desnom ili na vašem levom krilu?

Rz: Ona je privučena pozadi levog krila, ali ne znam da li će tu ostati do početka napada.

8. IO: Will your Tank Company be on your right or your left wing?

PW: It has been brought behind the left wing, but I don't know whether it will remain there until the beginning of the attack.

9. OO: Kad će početi napad?

Rz: Verovatno danas u podne.

9. IO: When will the attack start?

PW: Today, at noon probably.

10. OO: Hoće li pre početka napada biti artiljeriska priprema?

Rz: Mislim da hoće.

10. IO: Will there be an artillery preparation before the beginning of the attack?

PW: I think, there will.

11. OO: Koliko je jaka artiljerija Desne kolone?

RZ: Jedan poljski divizion.

11. IO: How strong is the Right Column Artillery?

PW: One field artillery battalion.

12.	OO: Jeste li čuli gde se nalazi vaša diviziska artiljerija?	12.	IO: Did you hear where your division artillery is located?
	Rz: Nisam čuo.		PW: I didn't hear.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. This morning before Dickson succeeded in expressing his desire about what he wanted to hear from Janko, the latter wanted to bet that he wanted him to talk about the Yugoslav courts.
2. He would have lost the bet, because Dickson wanted to hear something about the police.
3. With the Communist rulers' coming into power, the social order and the organization of the state administration changed completely.
4. The result of this was breaking with tradition and an entire series of changes in the names of various institutions in spite of the disapproval and resistance of the people.
5. So, the police was named militia.
6. The militia is divided into city, county, district, judicial, traffic, railroad and UDBA.
7. The functions of the city, county and district militias are similar.
8. They see to it that existing laws and ordinances are respected and that peace and quiet in the cities, counties and districts are maintained. They also punish those who violate rules and regulations.
9. The Judicial Militia maintains order in the courts and in jails, where its members serve as guards and jailors.
10. The Traffic Militia sees to it that traffic regulations and particularly the prescribed speed are observed. It also conducts the investigation of accidents.
11. The Railroad Militia maintains order at railroad stations and on trains; its members - as train escorts - also identify the passengers.
12. UDBA is an abbreviation which means The Administration of State Security.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2942-apsàndžijā, f. - jailor

2943-fùnkcija, f. - function

*1813-grêšiti se, v.r.ipfv. - to violate
pr.t: grêšīm se;grêšē se

*1813-ogrêšiti se, v.r.pfv. - to violate
pr.t: ògrêšīm se;ògrêšē se

2944-izráziti (se), v.t.&r.pfv. - to express; (to express oneself)
pr.t: ìzrāzīm;ìzrāzē

*2944-izražávati (se), v.t.&r.ipfv. - to express; (to express oneself)
pr.t: izràžāvām;izràžāvāju

2945-jûrīš, m. - assault

2946-jûtrošnjī, adj. - this morning's

2947-klȁditi se, v.r.ipfv. - to bet, to wager
pr.t: klȁdim se; klȁde se

*2947-òpkladiti se, v.r.pfv. - to bet, to wager
pr.t: òpkladīm se;òpkladē se

2948-legitìmisati (se), v.t.&r.pfv. & ipfv. - to identify; (to identify oneself)
pr.t: legitìmišēm;legitìmišu

2949-nástojati, v.i.ipfv. - to endeavor, to see to; to insist
pr.t: nástojim;nástoje

2950-nàzvati (se), v.t.&r.pfv. - to call; to name; (to call oneself; to name oneself)
pr.t: nazòvem;nazòvu

*2950-nazívati (se), v.t.&r.ipfv. - to call; to name; (to call oneself; to name oneself)
pr.t: nàzīvām;nazívaju

2951-náziv, m. - name, title, term

*1083-nêrēd, m. - disorder, confusion

2952-nègodovānje, n. - disapproval, displeasure

2953-nîz, m.	- row, series, set
2954-ȍkrūg, m. nom. pl: ȍkrūzi	- district
2955-ȍpklada, f.	- bet, wager
2956-ȍtpor, m.	- resistance
*2883-pòredak, m. gen. sing: pòretka nom. pl: pòreci	- order, system
*1154-pòstojēćī, adj.	- existing
2957-pràtilac, m. gen. sing: pràtiōca	- escort
2958-prèkinuti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: prèkinem;prèkinu	- to break, to interrupt, to discontinue; (to break)
*2958-prekídati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: prèkidam;prèkidaju	- to break, to interrupt, to discontinue; (to break)
2959-prȍcena, f.	- estimate, appraisal
2960-proizȁći, v.i.pfv. pr.t: proìzađem;proìzađu a.p.p: proizàšao,proizàšla, proizàšlo,proizàšli, proizàšle,proizàšla	- to originate from, to result
*2960-proìzlaziti, v.i.ipfv. pr.t: proìzlazim;proìzlaze	- to originate from, to result
2961-prȍmena, f.	- change
2962-prȍpis, m.	- ordinance, regulation
2963-skrāćenica, f.	- abbreviation
2964-srȅz, m. nom. pl: srèzovi	- county
*2964-srȅski, adj.	- county, adj.
2965-tràdicija, f.	- tradition

2966-ȕvidaj, m. - investigation

2967-ùprkos, prep. - in spite of, notwithstanding

2968-vlastodŕžac, m. - ruler
gen. sing: vlastodŕšca

* * *

napad po planu - deliberate attack

STO SEDAMNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND SEVENTEENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE USE OF THE NOMINATIVE CASE (See Par. 346)

1 - Drill the use of the nominative case as a subject in sentences by having the students answer the questions listed below:

(1) Ko vas voli?
(2) Ko vas uči?
(3) Ko sudi?
(4) Ko ide k lekaru?
(5) Ko je pametan samo kad ćuti?
(6) Ko treba da poštuje starije?

2 - Drill the use of the nominative case as a predicate nominative in sentences by having the students answer the questions listed below:

(1) Šta je g. N.?
(2) Šta sam ja?
(3) Šta ste vi?
(4) Šta je Monterej?
(5) Šta je Karmel?
(6) Šta je koza?
(7) Šta je orao?

3 - Drill the use of the nominative case as a predicate adjective in sentences by having the students answer the questions listed below:

(1) Kakve boje je naša tabla?
(2) Kolika je ova geografska karta?
(3) Kolika je ova slika?
(4) Kakvo treba da bude svako jelo?
(5) Kakvo je more kad je nebo vedro?
(6) Kakve su kaliforniske zime?
(7) Koliki je San Francisko?
(8) Da li je ova devojka ružna?

B - THE GENITIVE CASE (See Par. 347 to 351)

1 - Drill the genitive possessive of the nouns which do not form a possessive adjective:

(1)	Gde je moja olovka?	(kraj sto)
(2)	Čime ja pišem?	(komad kreda)
(3)	Gde ja stojim?	(ugao soba)
(4)	Gde ja držim ruku?	(staklo prozor)

(5)	Za šta se ja držim?	(brava vrata)
(6)	Kakvu geografsku kartu vidite na ovom zidu?	(karta Jugoslavija)
(7)	Da li je ovo rukav košulje?	(rukav kaput)
(8)	Da li je ovo slika leta?	(zima)
(9)	Da li je ova knjiga na kraju stola?	(centar sto)
(10)	Na kakvom papiru vi pišete?	(papir beležnica)
(11)	Šta je ovo?	(raspored časovi)
(12)	A ovo?	(raspored rad)
(13)	Da li je ovo slika krila ptice?	(slika krilo avion)
(14)	Kakav miris vi volite?	(ljubičica, karanfil, šuma)
(15)	Za čiju slobodu se bori američka vojska?	(sloboda Amerika)
(16)	Šta je ovo?	(noga stolica)
(17)	Čiji glavni grad je Zagreb?	(glavni grad Hrvatska)

2 - Drill the genitive possessive when the possession is expressed by more than one word by having the students answer the questions listed below:

(1) Čiji ste vi sin?
(2) Čiji sam ja brat?
(3) Čiji ste vi sused?
(4) Čija je ovo kapa?
(5) Čije su ono knjige?
(6) Čiji pretsednik je bio Avram Linkoln?
(7) Čiji kralj je bio Aleksandar I Karađorđević?
(8) Čije želje zadovoljavaju trgovci?
(9) Čiji novac čuvaju banke?
(10) Čije društvo vi volite?
(11) Čiji uspeh se tiče svakog nastavnika?
(12) Čija vlast je bila teška za Srbe u Srednjem veku?

3 - Drill the genitive subjective by having the students answer the questions listed below:

(1)	Šta vas je probudilo?	(vikati vojnici)
(2)	Šta volite da slušate?	(pevati dobri pevači)
(3)	Šta volite da posmatrate?	(igrati lepe devojke)
(4)	Šta vas je iznenadilo?	(pričati ovaj čovek)
(5)	Šta vas sekira?	(smejati (se) ovi ljudi)
(6)	Šta vas ljuti?	(preterivati vaš brat)

(7)	Šta vas čudi?	(nastojati moj vodnik)
(8)	Šta vas interesuje?	(kladiti (se) moji prijatelji)

4 - Drill the genitive objective by having the students answer the questions listed below:

(1)	Šta je posao lekara?	(lečiti bolesnici)
(2)	Šta je vaša dužnost?	(učiti jezik)
(3)	Šta je zadatak inžinjerije?	(podizati prepreke)
(4)	Šta je zadatak snabdevačkih jedinica?	(snabdevati trupe)
(5)	Šta je zadatak bombardera?	(bombardovati neprijateljski položaji)
(6)	Šta je posao pisaca?	(pisati knjige)
(7)	Šta je između ostalog posao sveštenika?	(krstiti deca)
(8)	Šta je posao seljaka?	(orati i sejati njive)

5 - Drill the genitive of origin by having the students answer the questions listed below:

(1)	Kakvog porekla je vaša porodica?	
(2)	Koji ljudi su se najviše iseljavali iz Jugoslavije?	(siromašni krajevi)
(3)	Ko su Dalmatinci?	(primorski krajevi)
(4)	Odakle su ovi regruti?	(šumadiski okruzi)
(5)	Kakve su ove ptice?	(Južna Amerika)
(6)	Kakvo je ovo drveće?	(kanadske šume)
(7)	Kakve su ovo životinje?	(severni krajevi)

6 - Drill the genitive of quality and manner by having the students answer the questions listed below:

(1)	Kakva je ta devojka?	(plava kosa i velike oči)
(2)	Kakvo je Mirino dete?	(belo lice i crna kosa)
(3)	Kakav je taj optuženi?	(dugi nos i velika usta)
(4)	Kakav je njen brat?	(široka ramena i mali nos)
(5)	Kakav je Petrov brat?	(visoko čelo i pametne oči)
(6)	Kakva je Milanova majka?	(dobro srce)

(7)	Kakva je Vidina prijateljica?	(mala usta i žive oči)
(8)	Kako vam je Jovan odgovarao na pitanja?	(draga volja)
(9)	Kako biste vi pristali na moj predlog?	(draga volja)
(10)	Kako su se oni rešili na taj korak?	(mirna duša)
(11)	Kako je on izgledao?	(čista savest)
(12)	Kako je umro Milanov ded?	(vedre misli)

7 - Drill the genitive of time by having the students answer the questions listed below:

(1)	Kad odlazite na skijanje?	(svaka zima)
(2)	Kad su vaši roditelji odlazili na letovanje?	(svako leto)
(3)	Kad vas je sledio taj čovek?	(svaki dan)
(4)	Kad ste poslednji put bili kod kuće?	(novembar)
(5)	Kad ste čuli za tu krađu?	(drugi dan)
(6)	Kad ste se upoznali s Markom?	(mesec juli)
(7)	Kad ste stupili u vojsku?	(ova, prošla, 57 godina)
(8)	Kad idete u crkvu?	(svaka nedelja)
(9)	Kad ste bili u sudu?	(prošli petak)
(10)	Kad je taj čovek uhapšen?	(prošli mesec)
(11)	Kad su mu sudili?	(prošla nedelja)
(12)	Kad ćete opomenuti te radnike?	(iduća sreda)

DIJALOG

DIALOGUE

Napad

Attack

Privremeno zaustavljanje napada

Temporary halt of the attack

(Trupe Desne kolone napale su neprijateljski položaj: s. Goranec (416)-Ravna Gora (616 - 677). Otpor neprijatelja je vrlo jak. Šesnaestog oktobra u 15 časova komandant puka i komandant Prvog bataljona razgovaraju radiom.)

1. Komandant puka: Druže Kostiću, kako napreduje napad tvog bataljona?

Major Kostić: Napad je zaustavljen pred jurišnim položajem. Neprijateljska artiljeriska i pešadiska vatra su vrlo jake.

2. K.p: Je li neprijateljski položaj utvrden?

M.K: Nije. Padine su strme i ima minskih polja ispred glavne linije otpora.

3. K.p: Jesi li upotrebio minoistraživače?

M.K: Jesam, ali oni su ruskog porekla i ne rade dobro.

4. K.p: Jesi li upotrebio neki deo svoje rezerve?

M.K: Nisam naredio angažovanje rezerve, jer očekujem protivnapad.

5. K.p: Ja ću narediti napad tenkovima. Ti ćeš pripremiti juriš vatrom. Pešaci neka slede tenkove.

M.K: Kad će početi napad tenkovima?

6. K.p: Kroz pola sata. Čim tenkovi podu, naredi rezervi da pode. Znak za napad je zelena raketa.

1. Regimental Commander: Comrade Kostich, how is the attack of your battalion progressing?

Major Kostich: The attack has been halted in front of the assault position. The enemy artillery and infantry fire is very strong.

2. R.C: Is the position of the enemy fortified?

Maj K: It isn't. The slopes are steep and there are mine fields in front of the main line of resistance.

3. R.C: Have you used mine detectors?

Maj K: I have, but they are of Russian origin and do not work well.

4. R.C: Have you used any part of your reserve?

Maj K: I haven't ordered the engagement of the reserve, because I am expecting a counterattack.

5. R.C: I'll order a tank attack. You should prepare the assault with fire. Let the infantry men follow the tanks.

Maj K: When will the tank attack begin?

6. R.C: In half an hour. As soon as the tanks start moving, order the reserve to start. The signal for

NAPAD

Privremeno zaustavljanje napada

CXVII

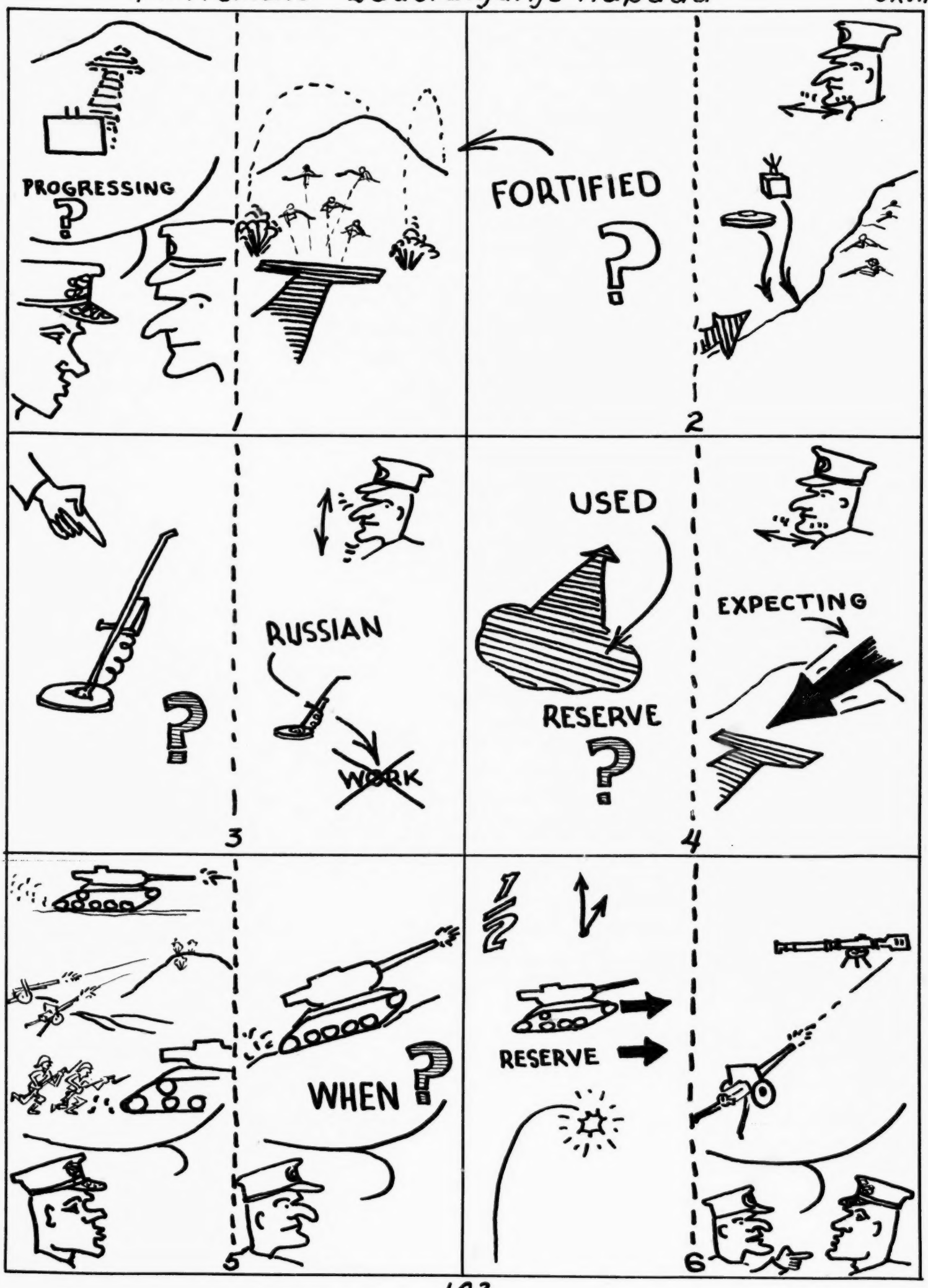

attack is a green flare.

M.K: Molim vas, naredite da artiljerija pojača vatru protiv neprijateljskih bestrzajnih topova.

Maj K: Will you, please, order the artillery to increase its fire against the enemy recoilless rifles.

7. K.p: Hoću. Neka plamenobacači idu sa rezervom i uništavaju protivtenkovska oruđa i džepove otpora.

7. R.C: I will. Let the flame throwers go with the reserve and destroy the enemy antitank weapons and pockets of resistance.

M.K: Kao što vidim, mi ćemo pokušati proboj neprijateljskog položaja.

Maj K: As I see, we shall try a breakthrough of the enemy position.

8. K.p: Da, izvršićemo proboj.

8. R.C: Yes, we'll make a breakthrough.

M.K: Hoćete li upotrebiti pukovsku rezervu?

Maj K: Will you use the regimental reserve?

9. K.p: Upotreba rezerve puka je moja dužnost, a ne tvoja, Kostiću.

9. R.C: The use of the regimental reserve is my duty, not yours, Kostich.

M.K: Razumem, druže pukovniče!

Maj K: Yes, Comrade Colonel!

(Major Kostić zove radiom komandira svoje rezerve.)

10. Kapetan Jović: Izvolite, druže majore.

10. Captain Jovich: Yes, Comrade Major.

M.K: Joviću, tvoja četa polazi u napad kroz pola sata. Ona će ići za tenkovima, a opšta rezerva za njom.

Maj K: Jovich, your company is going into an attack in half an hour. It will move behind the tanks, and the general reserve behind it.

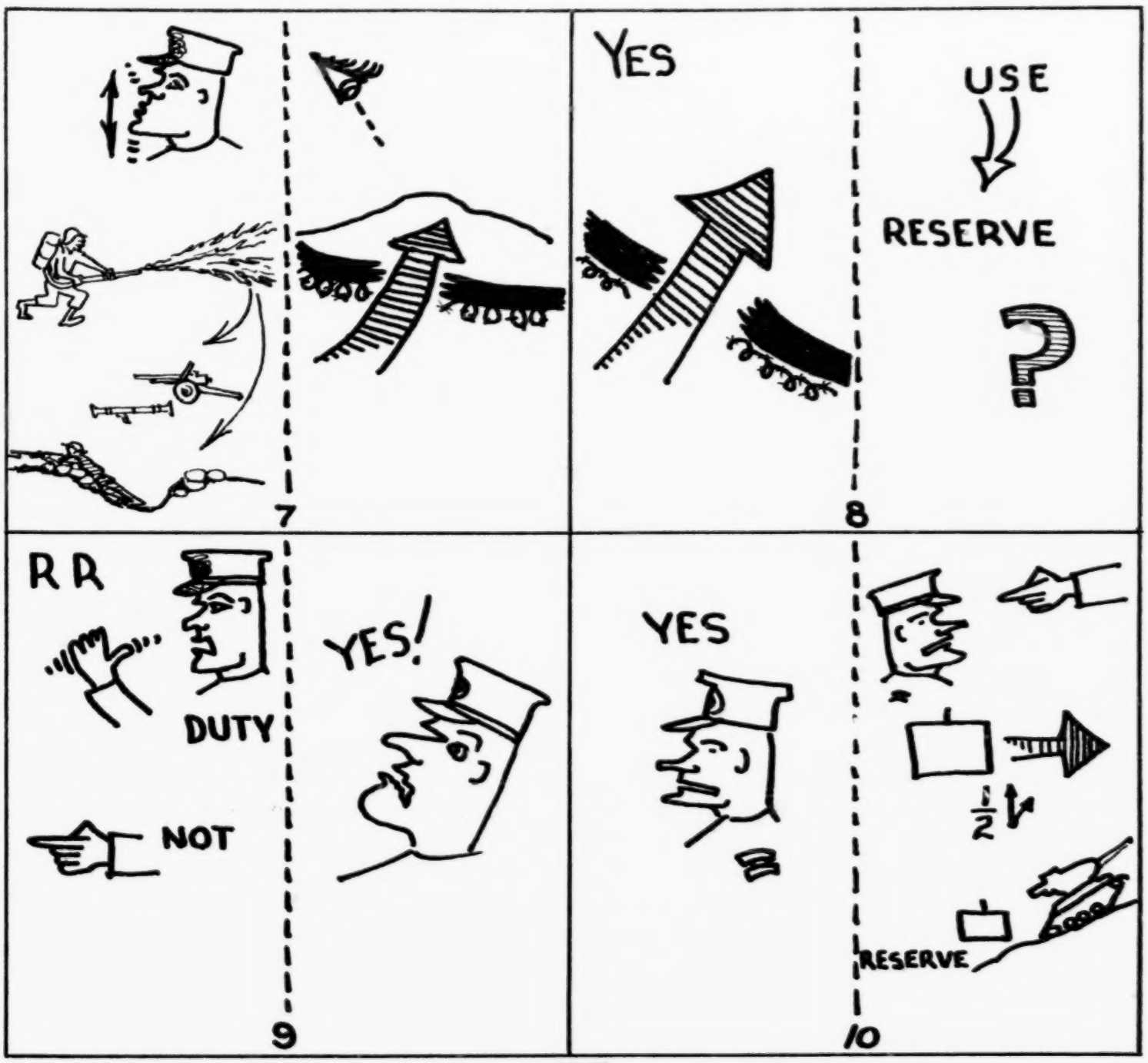
7
YES
USE
RESERVE
8
RR
DUTY
NOT
YES!
9
YES
$\frac{1}{2}$
RESERVE
10

PAR. 346 - THE USE OF THE NOMINATIVE CASE

The nominative case is used as the subject in sentences (see Par. 323, Vol XI, p. 90), as the predicate nominative (see Par. 326, Vol XI, p. 114) or as the predicate adjective (see Par. 15, Vol II, p. 38 and Par. 325, Vol XI, p. 92).

A - The nominative as the subject or predicate nominative answers the question Ко? or Шта?

(1) Напад је заустављен пред јуришним положајем.
(1) Непријатељска артиљериска и пешадиска ватра су врло јаке.
(2) Је ли непријатељски положај утврђен?
(3) Јесам, али они су руског порекла и не раде добро.
(5) Ја ћу наредити напад тенковима.
(5) Ти ћеш припремити јуриш ватром.
(6) Знак за напад је зелена ракета.
(9) Употреба резерве пука је моја дужност.

B - The predicate adjective answers the questions Какав?, Колики?

Отпор непријатеља је врло јак.
The resistance of the enemy is very strong.
(1) Непријатељска артиљериска и пешадиска ватра су врло јаке.
(2) Падине су стрме.
Овај наш брод је врло мали.
This ship of ours is very small.

C - As is evident from the examples above, бити is a verb which commonly takes the predicate nominative or the predicate adjective construction. Following are other such verbs that you have used and that can take predicate adjectives:

изгледати, v.i.ipfv.	- to seem, to look, to appear
наћи се, v.r.pfv.	- to find oneself
налазити се, v.r.ipfv.	- to find oneself
осетити се, v.r.pfv.	- to feel
осећати се, v.r.ipfv.	- to feel
остати, v.i.pfv.	- to remain, to be left
остајати, v.i.ipfv.	- to remain, to be left
показати се, v.r.pfv.	- to show, to distinguish oneself

показивати се, v.r.ipfv. - to show, to distinguish oneself
постати, v.i.pfv. - to become
постајати, v.i.ipfv. - to become
правити се, v.r.ipfv. - to pretend, to feign
направити се, v.r.pfv. - to pretend, to feign
чинити се, v.r.ipfv. - to pretend, to feign; to seem
учинити се, v.r.pfv. - to pretend, to feign; to seem

PAR. 347 - THE GENITIVE CASE - DEFINITION

The genitive case basically denotes possession (ownership) or origin. It usually answer the questions Кога? "Of whom?", Чега "Of what?", or Чији? "Whose?". The genitive case is usually the equivalent of English " 's " or "of + noun or pronoun" (see Par. 63, Vol III, p. 60).

PAR. 348 - THE GENITIVE POSSESSIVE

The genitive possessive takes the role of the possessive adjectives (see Par. 70, Vol III, p. 86):

A - When the noun in question does not form a possessive adjective (which often occurs with inanimate nouns):

Скоро у целом свету аутомобили се крећу десном страном пута.
In almost the entire world automobiles move on the right side of the road.
Словенија се налази у северозападном делу Југославије.
Slovenia is located in the northwestern part of Yugoslavia.
(7) Нека пламенобацачи иду са резервом и уништавају противтенковска оруђа и цепове отпора.

B - When the possessive adjective exists but the possession is expressed by more than one word (a phrase or a clause):

(1) Друже Костићу, како напредује напад твог батаљона?
(9) Зове радиом командира своје резерве.

C - Nouns used with verbal nouns are always in the genitive case (see Par. 283, Vol IX, p. 185). That is the case also with some other nouns. The relation between such nouns and the genitive may be equal to:

1 - The relation between the subject and the predicate (the genitive subjective):

Укрцавање путника неће почети пре девет сати.
The embarking of passengers will not start before nine o'clock.
Путници неће почети да се укрцавају пре девет сати.
The passengers will not start embarking before nine o'clock.
Жеља је старијих да млађи устају раније.
It is the desire of the older that the younger get up earlier.
Старији желе да млађи устају раније.
The older desire that the younger get up earlier.

2 - The relation between the object and a transitive verb (the genitive objective):

(7) Као што видим, ми ћемо покушати пробој непријатељског положаја, or:
Као што видим, ми ћемо покушати да пробијемо непријатељски положај.
Лекарска мисија је почела са давањем инјекција најтеже болесним, or:
Лекарска мисија је почела да даје инјекције најтеже болесним.

Note: The genitives under 1 and 2 above, besides expressing a vaguer relationship of a descriptive nature, may also express true possession. In this case, if the posession is expressed by the genitive plural, the possessive adjective is never used:

Пробудило ме је певање птица.
The singing of the birds woke me up.
But: Марино певање ми се много допада.
Mary's singing appeals to me much.

PAR. 349 - THE GENITIVE OF ORIGIN

The genitive of origin expresses the origin of somebody or something (see Par. 72, Vol III, p. 87):

(3) Јесам, али они су руског порекла и не раде добро.

PAR. 350-- THE GENITIVE OF QUALITY AND MANNER

The quality of somebody or something (see Par. 72, Vol III, p. 87) as well as the manner in which an action is performed can be expressed by the genitive:

Дајте ми једну кабину прве класе за Дубровник.
Give me a first class cabin to Dubrovnik.
Ко је она старија жена светлих и великих очију?
Who is that elderly lady with sparkling, big eyes.
Ја не разумем како неки људи могу да лажу мирне душе.
I cannot understand how some people can lie with a calm conscience.

PAR. 351 - THE GENITIVE OF TIME

The genitive of time (see Par. 71, Vol III, p. 86 and Par. 285, Vol IX, p. 211) is used:

A - To express dates:

Шеснаестог октобра у 15 часова командант пука и командант Првог батаљона разговарају радиом.
Ја сам се родио првог августа хиљаду девет стотина пете.
I was born on August 1, 1905.

B - With the pronouns сваки, свака, свако "every", "each" in order to point out that something occurs every second (minute, hour, day, week, month, year, century, morning, noon, afternoon, evening, night, summer, spring, etc.) or at regular intervals every second (third, etc.) year (day, etc.):

Ја сваке недеље идем у цркву.
I go to church every Sunday.

Ми имамо писмене испите сваког другог петка.
We have written examinations every second Friday.

C - With the demonstrative pronouns овај, тај, онај, ordinal numerals, cardinal numeral један and the adjectives прошли, идући, следећи, последњи in the constructions like the following:

Видео сам их прошлог понедељка (уторка итд).
I saw them last Monday (Tuesday, etc.).
Једног дана ћеш се кајати што си га увредио.
One day you will repent for having offended him.
Ове године зарађујем мање него прошле.
This year I am earning less than last year.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE USE OF THE NOMINATIVE CASE

1 - Drill the use of the nominative case as a subject in sentences by having the students answer the questions listed below:

(1) Ко легитимише путнике по југословенским возовима?
(2) Ко обично брани оптужене у суду?
(3) Ко обавља канцеларске послове једне установе?
(4) Шта долази после ноћи?
(5) Који дан долази после среде?
(6) Ко има право да пошаље жалбу Врховном суду?

2 - Drill the use of the nominative case as a predicate nominative in sentences by having the students answer the questions listed below:

(1) Шта је ово?
(2) Шта је Петар?
(3) Шта сам ја?
(4) Шта је зима?
(5) Шта је недеља?
(6) Шта је г. Јанко Станковић?
(7) Шта је г. Диксон?

3 - Drill the use of the nominative case as a predicate adjective in sentences by having the students answer the questions listed below:

(1) Какав је овај пут? (стрм)
(2) Какав је мотор ваших кола? (снажан)
(3) Какав треба да буде сваки напад? (енергичан)
(4) Чија је оно столица?
(5) Чији је овај капут?
(6) Какав је одговор доброг ђака?
(7) Какав је овај прстен?
(8) Какав је јужни део Југославије?

B - THE GENITIVE CASE

1 - Drill the genitive possessive of the nouns which do not form a possessive adjective:

(1) Да ли је ово лист књиге? (бележница)
(2) Да ли смо ми у унутрашњости цркве? (учионица)
(3) Чије светло греје цео свет? (сунце)
(4) Чије светло се види само ноћу? (звезда)

(5)	Шта ради човечије срце?	(снабдева крвљу - делови тела)
(6)	Од чега, дакле, зависи кретање крви?	(рад срца)
(7)	Шта се, поред лекова, продаје по апотекама?	(предмети за - хигијена тела)
(8)	На шта болничар мора да пази кад превија рањеника?	(чистоћа рана)
(9)	Да ли су мишљење и памћење функције срца?	(мозак)
(10)	Који мирис вам је најстрашнији кад сте гладни?	(мирис јело)
(11)	Чија колонија је била Америка пре Ослободилачког рата?	(Енглеска)

2 - Drill the genitive posessive when the possession is expressed by more than one word by having the students answer the questions listed below:

(1)	Чија је ово школа?	(војска САД)
(2)	Чији хлеб је погача?	(српски сељаци)
(3)	Чије књиге треба читати?	(добри писци)
(4)	Чијих имена је пуна свака историја?	(велики људи)
(5)	Чије предавање је интересантно?	(добар наставник)
(6)	Без чијег знања деца не треба да напусте кућу?	(свој отац или своја мајка)
(7)	Чија је ово блуза?	(г. Н.)
(8)	Чији син је Јанко Станковић?	(г. Лазар Станковић)
(9)	Чији брат је Јанко Станковић?	(г-ца Даница Станковић)
(10)	Код кога ће се г-ђа Диксон задржати неколико дана у Паризу?	(своја сестра)

3 - Drill the genitive subjective by having the students answer the questions listed below:

(1)	Шта можемо да чујемо и без стетоскопа?	(куцање - срце)
(2)	Шта је биоскоп?	(брзо кретање - слика)
(3)	Шта треба најпре урадити човеку који је тешко рањен?	(зауставити крварење - рана)
(4)	Како сте ви пристали да потпишете ову меницу?	(настојањем - мој брат)
(5)	Шта вас је плашило ка сте били мали?	(дување - ветар)
(6)	Чему сте се тада радовали?	(падање - снег)
(7)	У чему уживамо кад смо у позоришту?	(игрању и певању - глумци)
(8)	Шта непријатељ није могао да заустави?	(напредовање - наша јединица)

4 - Drill the genitive objective by having the students answer the questions listed below:

(1)	Шта је циљ свих оних који раде?	(зарађивање - новац)
(2)	Шта је посао домаћице?	(кување - јело и прање - рубље)
(3)	Шта љути људе који немају властитог аутомобила?	(чекање - аутобус)
(4)	У чему уживају ваша браћа?	(гледање - утакмица)
(5)	У чему проводе време многи Американци?	(посматрање - телевизија)
(6)	Шта је био циљ наше артиљерије?	(уништење - непријатељски објекти)
(7)	Шта је задатак извиђачких авиона?	(извиђање и снимање - непријатељски положаји)
(8)	Какав је задатак браниоца (у суду)?	(одбрана - оптужени)

5 - Drill the genitive of origin by having the students answer the questions listed below:

(1)	Каквог порекла је г. Рачић?	
(2)	Каквог порекла је г. Штолц?	
(3)	Какве предмете можемо да видимо у скоро сваком музеју?	(ледено доба)
(4)	За кога кажемо да има "плаву" крв?	(високи род)
(5)	Да ли су све птице становници хладних крајева?	(топли крајеви)
(6)	Да ли су беле лисице становници јужних предела?	(северни предели)
(7)	Какво је ово цвеће?	(високи предели)
(8)	Каква је болест маларија?	(мочварни предели)

6 - Drill the genitive of quality and manner by having the students answer the questions listed below:

(1)	Какав човек је био Аврам Линколн?	(велике способности)
(2)	Какав човек је био Алберт Ајнштајн?	(висока памет)
(3)	Какав човек је био Сирано Де Бержерак?	(велики нос)
(4)	Каква кола називамо спортским?	(велика брзина)
(5)	Какав човек не сме да вози кола?	(слабе очи)
(6)	Какав човек је слаб боксер?	(кратке руке)
(7)	Каквог човека је тешко стићи?	(брз ход)
(8)	Како сте ви дошли у ову школу?	(драга воља)
(9)	Како вам је Петар потписао меницу?	(тешко срце)

(10)	Који човек говори истину?	(чиста савест)
(11)	Како је тај сведок лагао?	(мирна душа)
(12)	Како су вас дочекали дед и баба?	(раширене руке)

7 - Drill the genitive of time by having the students answer the questions listed below:

(1)	Које године сте се ви родили?	
(2)	Којег месеца сте ви рођени?	
(3)	Кад се ви бријете?	(сваки дан)
(4)	Кад пада снег?	(свака зима)
(5)	Кад ви полажете испите?	(сваки петак)
(6)	Кад људи иду у цркву?	(свака недеља)
(7)	Кад ви идете у биоскоп?	(свака субота)
(8)	Кад ја имам час у вашем разреду?	(сваки дан)
(9)	Кад сте ви дошли у ову школу?	(прошла година)
(10)	Кад сте последњи пут били на игранци?	(прошла недеља)
(11)	Кад ћете опет полагати испит?	(идући петак)
(12)	Кад ћете добити нови дијалог?	(идући час)
(13)	Кад имате граматичке вежбе?	(овај час)
(14)	Кад ћете завршити овај курс?	(ова година)
(15)	Кад ћете ићи на отсуство?	(овај месец)

A - Translate the following text into English:

Продужење напада - пробој

Напад трупа Десне колоне је заустављен јаком непријатељском ватром. Трупе су пришле јуришном положају, али даље нису могле да напредују. Непријатељ је поставио противпешадиске мине испред своје главне линије отпора. Те мине су много сметале трупама Десне колоне. У оваквој ситуацији командант колоне, који је желео да победи непријатеља што пре, решио је да употреби своју тенковску чету и општу резерву. Он се решио да изврши пробој непријатељског положаја на делу који напада 1. батаљон - између потока Мала Сотинска и Велика Сотинска. Напад је убрзо почео.

Тенковска чета је прошла кроз стрељачки строј чета Првог батаљона. За њоме је ишла батаљонска резерва. Цео борбени поредак је пошао на јуриш. Артиљерија је пренела ватру у дубину непријатељског положаја. Тенкови су газили противпешадиске мине и оне су експлодирале. Непријатељски положај није био утврђен, али је био природно врло јак. Падине су биле стрме и пењање уз њих је било споро и тешко. Непријатељска ватра је још више отежавала напредовање јединица. Неколико тенкова је било онеспособљено дејством непријатељских противтенковских оруђа. Трупе Десне колоне почеле су да продиру у непријатељски положај. На многим местима је дошло до борбе прса у прса, бајонетом, камама, пиштољима и ручним бомбама.

Непријатељ је вршио противнападе тактичким резервама, али су они сви успешно одбијени.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

At the court (the end)

Yesterday before the Criminal Council of the Belgrade District Court was the second and final day of the trial of Marko Rankovich and Ante Kovach, both accused of burglary and homicide.

The President of the Council asked the Public Attorney to call his next witness. The militiaman Nikola Perun was called and after being sworn in, he testified as follows: "Militiaman Jovo Krcun and I were cruising in our patrol car near Hotel Slavia when we heard the radio of Militia Headquarters announcing that two men had broken into a house at 117 Vasa Charapich Street. We drove there immediately and just as we

ПРИВРЕМЕНО ЗАУСТАВЉАЊЕ НАПАДА

СХУII

= ТРУПЕ СЕВЕРНЕ СТРАНЕ

= ТРУПЕ ЈУЖНЕ СТРАНЕ

= ПРОТИВПЕШАДИСКО МИНСКО ПОЉЕ

arrived in front of the house we heard a shot fired in the house. We jumped out of the car with our guns in our hands. I started toward the door and Krcun toward the window. Just then these two men (he points to the accused), ran from the house. When they saw us with the guns, they raised their hands above their heads at once, and we put handcuffs on their hands and took them to Militia Headquarters. We did not enter the house, because we did not want to touch anything in the house and leave our fingerprints. Some other militiamen arrived just then." The next witness was militiaman Jovo Krcun, who said that everything to which militiaman Perun testified was true, and that he did not have anything else to add.

The President of the Council asked the Public Attorney whether he had any more witnesses. The Public Attorney answered that he did not. Then he added that it was evident that the accused were guilty and asked the death penalty by hanging. After that statement the President of the Council gave the floor to the Defense Attorney, who stated that Rankovich did not kill anyone, and should not be hanged. For his other client Kovach, he asked for execution by a firing squad, as Kovach had distinguished himself in the War of Liberation. The Council retired to another room and came back after 30 minutes of deliberation. Then the President of the Council read the sentence, wich was execution by a firing squad. The Defense Attorney stated that he would appeal the case to the Supreme Court, although he did not expect any mercy because of the gravity of the crime.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Продужење напада - пробој

Када су трупе Десне колоне пробиле главну линију отпора код с. М. Горанец, непријатељ је извршио противудар. Његова општа резерва је дошла из шуме северно од с. В. Горанец. Командант Десне колоне је прозрео непријатељеву намеру и очекивао овај удар. Трупе Десне колоне су дочекале противудар јаком ватром аутомата и пушака. Дошло је до блиске борбе и до борбе прса у прса. Изгледало је да ће цео напад Десне колоне пропасти. У одлучном моменту, трупе опште резерве Десне колоне судариле су се са резервом бранioца. Снажан удар свих свежих јединица

сломио је отпор браниоца. Непријатељ је почео да напушта положај.

Убрзо после удара опште резерве, трупе Десне колоне су изашле на северну ивицу с. В. Горанец. У кућама села В. и М. Горанец поједине групе браниочевих војника продужиле су борбу. Оне су брзо уништене или заробљене. Нападач је чистио положај употребом ручних бомби, пламенобацача и борбом ножем. Бранилац је отворио јаку ватру са Равне Горе и к. 517 (јужно од с.Галинец). Нападачева артиљерија је појачала ватру против ових објеката.

Трупе Десне колоне су се задржале кратко време на заузетом положају и отвориле јаку ватру на отступајућег непријатеља. Гоњење ватром је кратко трајало. Убрзо се цео борбени поредак кренуо напред и к. 517 је заузета.

Пробој је био извршен.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта су пробиле трупе Десне колоне?
2. На коме месту су трупе Десне колоне пробиле главну линију отпора?
3. Шта је непријатељ извршио кад су трупе Десне колоне пробиле ову линију?
4. Одакле је дошла непријатељска општа резерва?
5. Да ли је командант Десне колоне прозрео непријатељеву намеру и очекивао противудар?
6. Чиме су трупе Десне колоне дочекале противудар браниоца?
7. До које врсте борбе је дошло између браниоца и нападача?
8. Шта је изгледало у почетку противудара браниоца?
9. Шта се десило у одлучном моменту противудара?
10. Какав је био удар трупа опште резерве Десне колоне?
11. Шта је сломило отпор браниоца?
12. Шта је почео да ради бранилац после удара резерве Десне колоне?
13. Где су изашле трупе Десне колоне после удара своје резерве?
14. Ко се борио и после напуштања положаја код с. Горанец?
15. Шта је било са тим групама војника који су се борили по кућама?
16. Шта је радио нападач по положају после заузимања истог?
17. Чиме је нападач чистио заузети положај?
18. Какву ватру је отворио бранилац на напуштени положај?
19. Са којих тачака је бранилац отворио ватру?
20. Шта је урадила нападачева артиљерија?
21. Колико су се задржале трупе Десне колоне на заузетом положају?

ПРОБОЈ

CXVII

22. Какву ватру су отворише трупе Десне колоне на отступајућег непријатеља?
23. Колико је трајало гоњење непријатеља ватром?
24. Шта је после гоњења ватром урадио цео борбени поредак трупа Десне колоне?
25. Која тачка непријатељског положаја је заузета?
26. Је ли извршен пробој непријатељског положаја?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The battalions in the first line of the Right Column have approached the assault position.
2. There they are halted by the defender's fire.
3. The Commander of the Right Column wants to defeat the enemy before he fortifies his positions and decides to carry out a breakthrough in the zone of his First Battalion.
4. In order to accomplish this, he engages his Tank Company and General Reserve.
5. The Tank Company passes through the skirmish line.
6. The entire battle order follows the tanks.
7. The tanks are rolling over the antipersonnel mines, which are exploding.
8. The advancing is hindered by steep slopes, and the defender's fire makes the advancing even more difficult.
9. Several tanks are disabled.
10. Close combat develops on the entire front.
11. In the moment when it seems that the entire attack will fail, the Column Commander orders the general reserve to move into the attack.
12. These fresh troops break the enemy's resistance and soon come to the northern edge of the enemy position.
13. The attacker's artillery increases its fire against the retreating enemy.
14. The flamethrowers annihilated enemy soldiers and pockets of resistance still remaining in the houses on the seized position.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2969-àngažovati (se), v.t.&r.pfv.&ipfv. - to engage; (to engage oneself)
pr.t: àngažujem;àngažuju

*1408 &
*2506-bliska bòrba, f. - close combat

*2891-brànilac, m. - defender
gen. sing: brànioča

*2891-bràniočev, adj. - defender's

2970-dírnuti, v.t.&i.pfv. - to touch; to meddle
pr.t: dîrnēm;dîrnū

*2970-dírati, v.t.&i.ipfv. - to touch; to tease; to meddle
pr.t: dîrām;dîrāju

2971-džȅp, m. - pocket
nom. pl: džèpovi

*2956 &
*2971-džȅp otpora, m. - pocket of resistance

2972-eksplodírati, v.i.pfv.&ipfv. - to explode, to burst
pr.t: eksplòdîrām;eksplodírajū

2973-gȁziti, v.t.ipfv. - to tread upon; to wade; to roll over
pr.t: gȁzim;gȁze

*2973-prègaziti, v.t.pfv. - to tread upon; to wade; to roll over
pr.t: prègazim;prègaze

2974-ȉvica, f. - edge

2975-jūrīšnī, adj. - assault, adj.

2976-kȁma, f. - dagger

2977-lòmiti (se), v.t.&r.ipfv. - to break
pr.t: lòmīm;lòmē

*2977-slòmiti (se), v.t.&r.pfv. - to break
pr.t: slòmīm;slòmē

*1539-mînskī, adj. - mine, adj.

*428 &
*1539-mînskō pȍlje, m. - mine field

2978-minoistraživač, m.	- mine detector
2979-napàdač, m.	- attacker, aggressor
*2979-napadáčev, adj.	- attacker's
2980-òdlučan, adj. m. òdlučna, f. òdlučno, n.	- energetic, firm, resolute
-òdlučno, adv.	- energetically, firmly, resolutely
2981-onesposòbiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: onespòsobim;onespòsobe	- to incapacitate, to disable; (to disable oneself)
*2981-onesposobljávati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: onesposòbljāvām; onesposobljávajū	- to incapacitate, to disable; (to disable oneself)
2982-otèžati, v.t.pfv. pr.t: otèžam;otèžaju	- to make difficult, to aggravate
*2982-otežávati, v.t.ipfv. pr.t: otèžavam;otèžavaju	- to make difficult, to aggravate
*2879-otstúpajūćī, adj.	- retreating
2983-pobéditi, v.t.&i.pfv. pr.t: pòbedim;pòbede	- to win, to defeat, to conquer
*2983-pobeđívati, v.t.&i.ipfv. pr.t: pobèđujem;pobèđuju	- to win, to defeat, to conquer
2984-pojàčati, v.t.pfv. pr.t: pojàčam;pojàčaju	- to strengthen, to reinforce
*2984-pojačávati, v.t.ipfv. pr.t: pojàčāvām;pojačávajū	- to strengthen, to reinforce
2985-pojèdīnī, adj. pl.	- separate, isolated, some, individual
2986-pròpasti, v.i.pfv. pr.t: pròpadnēm;pròpadnū a.p.p: pròpao,pròpala,pròpalo, pròpali,pròpale,pròpala	- to fail; to fall (to ruins); to perish; to go bankrupt

*2986-propádati, v.i.ipfv. pr.t: pròpādām;pròpadajū	- to fail; to fall (to ruins); to perish; to go bankrupt
2987-prićі, v.i.pfv. pr.t: prȉdēm;prȉdū a.p.p: prȉšao,prȉšla,prȉšlo, prȉšli,prȉšle,prȉšla	- to approach
*2987-prȉlaziti, v.i.ipfv. pr.t: prȉlazīm;prȉlazē	- to approach
*684 & *2876-pròtivnāpad, m.	- counterattack
2988-pròzreti, v.t.pfv. pr.t: prȍzrem;prȍzru	- to see through
*2988-pròzirati, v.t.ipfv. pr.t: pròzirem;pròziru	- to see through
2989-pȑsa, n. (or: pȑsi, f.) pl.t. gen. pl: pȑsiju (or: pȑsa)	- breast, chest
2990-slȅditi, v.t.ipfv. pr.t: slȅdīm;slȅdē	- to follow
2991-snȃžan, adj. m. snȃžna, f. snȃžno, n.	- strong, stout
-snȃžno, adv.	- strongly, stoutly
2992-stȑm, adj.	- steep, precipitous
-stȑmo, adv.	- precipitously, sheerly

* * *

borba prsa u prsa	- hand-to-hand combat

STO OSAMNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND EIGHTEENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE GENITIVE PARTITIVE (See Par. 352)

Drill the genitive partitive by having the students answer the questions listed below. Point to the word, numeral or phrase that is to be used in the answer:

1 - The genitive partitive after nouns which denote only a part of the mass or species:

(1)	Koliko novca ostavljate u banku svakog meseca?	(polovina plata)
(2)	Na šta stavljate puter?	(komad hleb)
(3)	Čime ja sad pišem na tablu?	(komad kreda)
(4)	Šta ste juče kupili u bakalnici?	(litar sirće)
(5)	Šta pijete uz doručak?	(šolja kafa)
(6)	Šta pijete uz ručak?	(čaša mleko)
(7)	Šta vidite na onom brdu?	(grupa kuće)
(8)	Ko je bio u crkvi?	(bataljon vojnici)
(9)	Šta je kupio Jovanov otac?	(vagon drvo)
(10)	Šta je vaša sestra sinoć kupila?	(korpa jabuke)

2 - The genitive partitive after cardinal numerals:

(1)	Koliko devojaka je bilo prisutno?	(2, 3, 4, 5, 6, 7,
(2)	Koliko ste odela kupili ove godine?	8, 10, 11, 12, 13,
(3)	Koliko topova ima vaša divizija?	20, 22, 23, 25)

3 - The genitive partitive after adverbs of quantity:

(1)	Šta ima u ovom sudu?	- malo (mnogo, dosta, nešto, nimalo) šećer (voda, vino, pivo, kafa, čaj, so, brašno)
(2)	Šta ste videli u tom parku?	- malo (mnogo, nekoliko, dosta) deca (ljudi, ptice, vukovi, lisice, orlovi, jagnjad, zmije, psi)

4 - The genitive partitive after some adjectives:

(1)	Čega ste vi gladni?	(ništa)
(2)	Čega su gladni neki siromasi?	(sve)
(3)	Čega je gladan vuk?	(meso)
(4)	Čega su željna deca?	(sladoled)
(5)	Čega ste vi željni?	(odmor)
(6)	Čega su puni bioskopi?	(gledaoci)

(7)	Čega su pune radnje?	(roba)
(8)	Čega su puna burad?	(pivo, vino)
(9)	Čega je pun slanik?	(so)
(10)	Čega su siti đaci?	(ispiti)
(11)	Čega su žedni neki ljudi?	(novac, slava)

5 - The genitive partitive as the direct object of transitive verbs:

(1)	Šta su vam dovezli ovi vojnici?	(hrana i municija)
(2)	Šta ste jutros doručkovali?	(kajgana, hleb i kafa)
(3)	Šta ste juče kupili u bakalnici?	(voće, povrće i druge stvari)
(4)	Šta su vam ponudili da pijete?	(vino i druga pića)
(5)	Šta vam treba?	(kancelariski pribor)
(6)	Šta vam je zadao prošli ispit?	(muka i brige)
(7)	Šta su gosti prosipali po ovom stolnjaku?	(vino, supa i razne druge stvari)
(8)	Šta vam vaš ujak često šalje u svojim pismima?	(lepe reči i savete)
(9)	Šta nosite sa sobom kad idete na piknik?	(hrana i hladno piće)
(10)	Šta maloletni smeju da piju?	(mleko i voda)

6 - The genitive partitive after verbs which are related in meaning with adjectives governing the genitive partitive:

(1)	Koga se roditelji brzo zažele?	(deca)
(2)	Koga se deca brzo zažele?	(roditelji)
(3)	Šta nas često koštaju naše greške?	(život)
(4)	Šta može da nas stane preterivanje u poslu?	(zdravlje)
(5)	Šta nas staje svaki uspeh?	(vreme i trud)
(6)	Čega se zažele oni koji dugo jedu hladnu hranu?	(topla hrana)
(7)	Čega može da nas stane nepažnja na drumu?	(glava)

7 - The genitive partitive after reflexive verbs with the prefix <u>na</u>:

(1)	Čega se napiju turisti koji posete Nemačku?	(nemačko pivo)
(2)	Čega se napiju turisti u Šumadiji?	(šljivovica)
(3)	Čega se napiju turisti u Dalmaciji?	(dobro vino)
(4)	Čega se čovek najede ako dugo živi u primorju?	(riba)
(5)	Čega se naigraju srpski seljaci?	(kola)
(6)	Čega bismo se nagledali da živimo u brdima?	(lepi predeli)

(7)	Čega se naslušala publika na koncertu?	(dobra muzika)
(8)	Čega ste se nauživali ovog leta?	(lepo vreme)

8 - The genitive partitive after some other verbs:

(1)	Čega je bilo na toj večeri?	(sve)
(2)	Koga je bilo na tom prijemu?	(razni svet)
(3)	Šta nedostaje kukavicama?	(hrabrost)
(4)	Šta nedostaje rđavim ljudima?	(savest)
(5)	Da li se Petar razveselio?	Ne. On je ostao (žalosno lice).
(6)	Da li ste promenili mišljenje?	Ne. Ostao sam (isto mišljenje).
(7)	Da li su vam roditelji zabranili da pođete s nama?	Ne. Ja ostajem kod kuće (draga volja).
(8)	Dokle će Perićevi ostati na letovanju?	(trajati novac)
(9)	Šta vam treba za automobil?	(benzin)

B - THE GENITIVE WITH VERBS WITHOUT A PREPOSITION (See Par. 353)

Drill the use of the genitive with verbs without a preposition. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer:

1 - The genitive after negative transitive verbs:

(1)	Da li sam ja rekao nešto protiv Tomislava?	Ne. (Ni reč)
(2)	Zašto vi ne pišete?	(ne imati olovka)
(3)	Da li vam ja nešto dugujem?	(ni dinar)
(4)	Šta niste videli u Jovanovoj kući?	(spavaće sobe)
(5)	Da li ste vi uzeli moj udžbenik ili moju beležnicu?	(ni . . . ni)
(6)	Da li je Marko slomio i sto i stolicu?	(ni . . . ni)
(7)	Šta nemaju avioni na mlazni pogon?	(propeler)

2 - The genitive which denotes parting (separation), getting away, getting rid of, or acceptance, approach or holding, sticking to something, or with reflexive verbs expressing some feeling:

(1)	Čega se klone neki ljudi?	(posao)
(2)	Čega se lišavaju roditelji radi dece?	(mnoge stvari)
(3)	Čega bi komunisti hteli da nas liše?	(sloboda)
(4)	Čega žele da se oslobode narodi istočne Evrope?	(komunizam)

(5)	Čega se oslobađaju bolesni radnici i činovnici?	(porez)
(6)	Čega se ostavio Jovanov rođak?	(piće)
(7)	Koga treba da se pazimo na drumu?	(nepažljivi vozači)
(8)	Čega treba da se pazimo zimi?	(nazeb)
(9)	Čega neki ljudi nikad ne mogu da se reše?	(dugovi)
(10)	Čega svako želi da se reši?	(svoje brige)
(11)	Čega se čuvaju oprezni ljudi?	(svašta)
(12)	Čega ste se još dotakli u svojem predavanju?	(uticaj saobraćaja na razvitak jezika)
(13)	Šta žele naši neprijatelji?	Da nam dođu (glava).
(14)	Šta treba da činimo ako želimo da izađemo iz ove šume?	(držati se put)
(15)	Čega se drže pošteni ljudi?	(svoja obećanja)
(16)	Čega se pridržavaju dobri građani?	(zakoni i propisi)
(17)	Čega čovek ne treba da se primi?	(ono što ne može da izvrši)
(18)	Čega treba da se prihvatimo ako želimo da uspemo?	(posao)
(19)	Čega se svi rado sećamo?	(prijatni događaji)
(20)	Čega se plaše kukavice?	(smrt)
(21)	Čega se stidi nesavestan čovek?	(ništa)
(22)	Koga se stide deca?	(nepoznati ljudi)
(23)	Koga se treba bojati?	(zli ljudi)
(24)	Koga se tiče sloboda Amerike?	(svaki Amerikanac)

C - THE GENITIVE IN OATHS (See Par. 354)

Drill the genitive in oaths by having the students translate the following:

BY MY HAPPINESS! - SREĆE MI!

(1) By my health!
(2) By my life!
(3) By my everything!
(4) By my honesty!

D - THE GENITIVE IN EXCLAMATIONS (See Par. 355)

Drill the genitive in exclamations by having the students translate the following exclamations:

WHAT A GOOD JOB! - DOBROG LI POSLA!

(1) What a funny man!
(2) What cold weather!
(3) What a nice name!
(4) What a long day!

E - THE GENITIVE WITH THE ADVERBS EVO, ETO, ENO AND ŽAO (See Par. 356)

Drill the genitive after the adverbs evo, eto, eno and žao by having the students answer the questions listed below:

GDE JE JOVAN? - EVO (ETO, ENO) GA!

KOGA VAM JE ŽAO? - ŽAO MI JE JOVANA.

(1) Gde je moja knjiga?
(2) Gde je vaša kapa?
(3) Gde je vaš sto?
(4) Gde je g. N.?
(5) Koga vam je žao? (Mara, deca)

DRUGI DEO

DIJALOG

U Turističkom uredu "Putnik"

1. Robert Dikson: Pošto nameravam da putujem u Skoplje i Chrid, došao sam da vas zamolim za potrebne podatke.

Činovnik: Želite li železnički red vožnje?

2. R D: Ne. Hvala. Ja se klonim putovanja vozom i putujem automobilom kad god mogu.

Č: Dobro. Onda ću vam na ovoj mapi pokazati najbolji put. Podvući ću sva važnija mesta kroz koja treba da prodete.

(Činovnik označava put, a Dikson ga pažljivo prati.)

3. R D: Mogu li da kupim tu mapu?

Č: Evo vam je. Mape se daju besplatno.

4. R D: Hvala. Koliko dana će mi trebati od Beograda do Skoplja?

Č: Dva dana. Ako podete rano izjutra, predveče ćete biti u Nišu. Tu prenoćite u hotelu. Sledećeg dana poranite, pa ćete uveče biti u Skoplju.

5. R D: Kad smo se već dotakli hotela, želeo bih da čujem koji je hotel najbolji u Nišu, a koji u Skoplju.

Č: U Nišu Gradski hotel, a u Skoplju Makedonija.

6. R D: Koji deo puta je najlepši?

SECOND PART CXVIII

DIALOGUE

At the Tourist Office "Putnik"

1. Robert Dickson: Since I'm planning to travel to Skoplje and Ohrid, I've come to ask you for the necessary data.

Clerk: Do you want a railroad timetable?

2. R D: No. Thank you. I shun traveling by train and travel by car whenever I can.

C: Fine. Then I'll show you on this map the best road. I'll underline all the more important towns through which you'll have to go.

3. R D: May I buy that map?

C: It's yours. The maps are given free of charge.

4. R D: Thanks. How many days will I need from Belgrade to Skoplje?

C: Two days. If you start early in the morning, you'll be in Nish towards evening. Stay overnight in a hotel there. The next day start early, and in the evening you'll be in Skoplje.

5. R D: Since we've already touched upon the hotels, I'd like to hear which hotel is the best in Nish and which in Skoplje.

C: In Nish "Gradski Hotel" and in Skoplje "Macedonia".

6. R D: What part of the road is the most beautiful?

SKOPLJE
OHRID
DATA
TIMETABLE
SHUN
FINE
2
A
3
THANKS
SKOPLJE
DAYS
BELGRADE
START
HOTEL
NISH
SKOPLJE
4
HOTELS
BEST
HOTELS
NISH
SKOPLJE
5
NISH
GRADSKI
SKOPLJE
MACEDONIA
MOST
BEAUTIFUL
HARD
6

Č: To je teško reći. Naročito su lepe razne živopisne klisure kroz koje put prolazi.

C: That's hard to say. The picturesque gorges through which the road passes are particularly beautiful.

7. R D: Lepo je što čovek može da se zaustavi kad putuje automobilom i vidi stvari koje bi mu izbegle oku kad bi putovao vozom.

7. R D: It's nice that one can stop when he travels by car and see the things which would escape his eye if he should travel by train.

Č: To je tačno. Nažalost većina nas mora da se liši tog zadovoljstva.

C: That's right. Unfortunately the majority of us must deprive ourselves of that satisfaction.

8. R D: Kako bih mogao da se najbolje obavestim o Makedoniji?

8. R D: How could I best inform myself about Macedonia?

Č: Evo vam ovog "Vodiča kroz Makedoniju". U njemu su opisane sve važnije stvari.

C: Here is "A Guide Through Macedonia". In it all the more important things are described.

9. R D: Slike i mape u ovom vodiču su vrlo lepe.

9. R D: The pictures and maps in this guide are very nice.

Č: Mana im je što su radene samo u dve boje.

C: Their fault is that they were made only in two colors.

10. R D: Duše mi, ja ću sakriti ovaj vodič od žene i dobro ga proučiti. I kad budemo putovali . . .

10. R D: By my soul, I'll hide this guide from my wife and study it thoroughly. And when we're traveling . . .

Č: Pokazaćete svojoj ženi koliko ste obogatili svoje znanje iz istorije i geografije Jugoslavije.

C: You'll show to your wife how you've enriched your knowledge of the history and geography of Yugoslavia.

11. R D: Da. Ali ako sazna da je po sredi mala obmana, može se i naljutiti . . .

11. R D: Yes. But if she finds out that there has been a little cheating involved, she can even get angry . . .

Č: Siguran sam da će vam lako oprostiti tu malu obmanu.

C: I'm sure that she'll easily forgive you that little deceit.

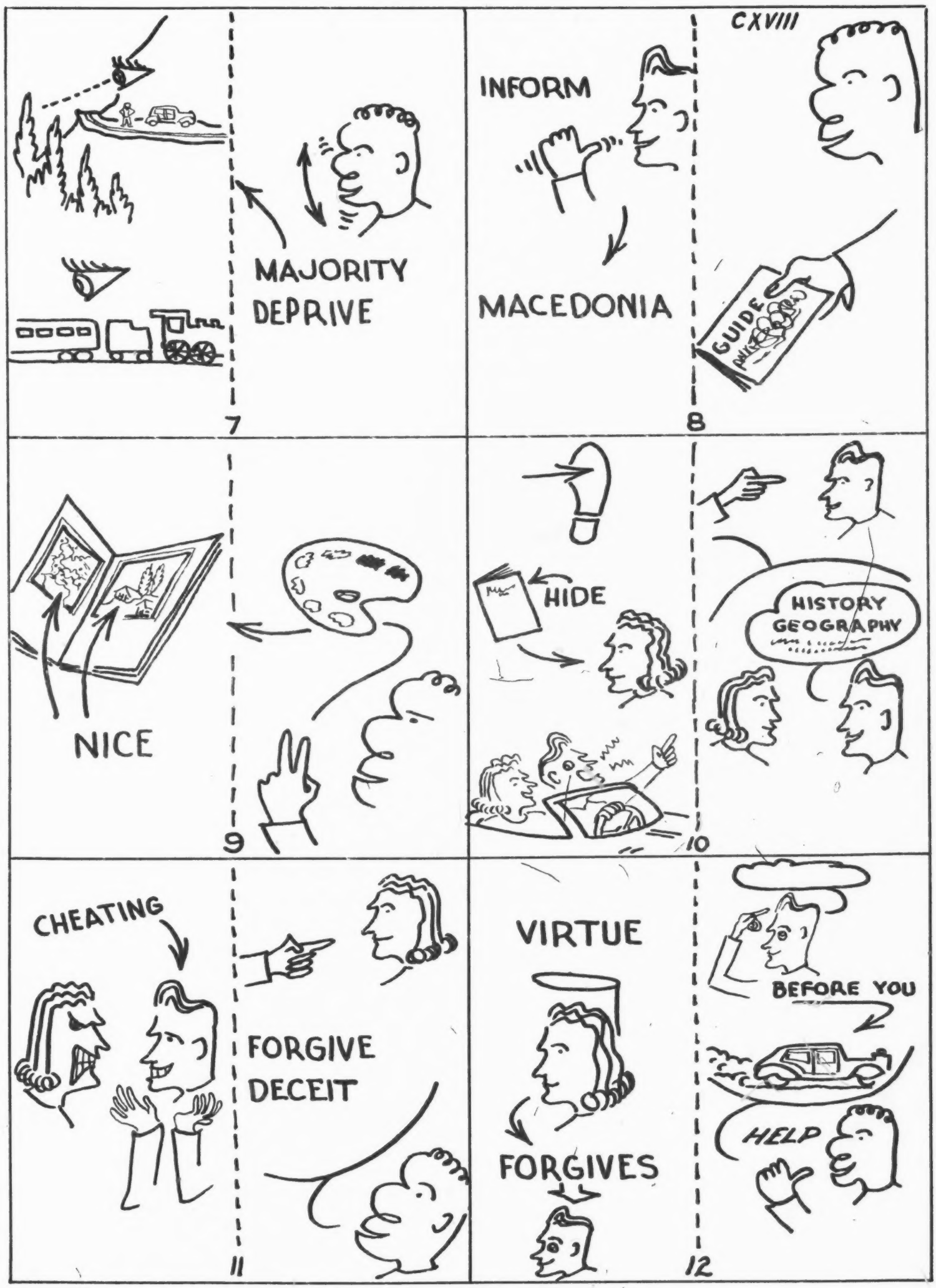
CXVIII
MAJORITY
DEPRIVE
7
INFORM
MACEDONIA
GUIDE
8
NICE
9
HIDE
HISTORY
GEOGRAPHY
10
CHEATING
FORGIVE
DECEIT
11
VIRTUE
FORGIVES
BEFORE YOU
HELP
12

12. R D: Imate pravo. Njena velika vrlina je što svom mužu lako oprašta.

Č: Ukoliko biste se pre polaska setili da vam još nešto treba, dodite i ja ću vam rado pomoći.

12. R D: You're right. Her great virtue is that she forgives her husband easily.

C: In case you should remember before your departure that you need something else, come and I'll be glad to help you.

PAR. 352 - THE GENITIVE PARTITIVE

(Verbs in this and the following paragraphs which are marked with an asterisk are given for information only until they are covered in vocabularies.)

A genitive noun may have a partitive meaning if it refers not to the whole mass or species, but only part of it.

The English equivalent of the partitive genitive may be: of, any, some, no, not any, or no word at all (see Par. 79, Vol III, p. 130).

A - Nouns which denote only a part of the mass or species are followed by the genitive partitive (see Par. 80, Vol III, p. 130).

(6) Који део пута је најлепши?
Пошто је појео парче хлеба и сира и попио литар вина, легао је и заспао.
After eating a piece of bread and cheese and drinking a liter of wine, he lay down and fell asleep.
У ову зграду може да се смести чета војника.
A company of soldiers can be quartered in this building.

B - The cardinal numerals два, три and четири, as well as all other cardinal numerals in which the last element (as expressed in words) is два, три or четири, are followed by the genitive singular (see Par. 81A, Vol III, p. 130 and Par. 314B, Vol XI, p. 15).

(4) Два дана.
(9) Мана им је што су рађене само у две боје.
Они имају четири детета, два сина и две ћерке.
They have four children, two sons and two daughters.

All other cardinal numerals, except the numeral један and compound numerals in which the last element (as expressed in words) is један, are followed by the genitive plural (see Par. 81B, Vol III, p. 131 and Par. 314C, Vol XI, p. 18):

У нашој класи има пет (шест, седам, осам, девет, десет, једанаест итд) ученика.
There are five (six, seven, eight, nine, ten, eleven, etc.) students in our class.

C - The genitive partitive is also used after adverbs of quantity (see Par. 77, Vol III, p. 110 and Par. 305, Vol X, p. 187). If the noun denotes mass (material), it stands in the genitive singular; if it names objects which can be counted, it is in the genitive plural:

(4) Колико дана ће ми требати од Београда до Скопља?
Више људи, више зна.
More people know more.
У аутобусу има много путника.
There are many passengers in the bus.

D - The adjectives вредан "worthy", гладан "hungry", достојан "worthy", жедан "thirsty", жељан "desirous", "eager", пун "full", сит "satiated", "full", "fed up" and other similar adjectives are followed by the genitive partitive (see Par. 82, Vol III, p. 152).

Он није достојан (вредан) вашег поверења.
He is not worthy of your confidence.
Вук је увек гладан меса, а лав жедан крви.
The wolf is always hungry for meat, and the lion thirsty for blood.
Ова корпа је пуна јабука.
This basket is full of apples.
Народи источне Европе су жељни слободе.
The peoples of Eastern Europe are desirous of freedom.

E - The object of a transitive verb stands in the genitive partitive if reference is made only to a part of the mass or of the species (see Par. 83, Vol III, p. 152):

Један сељак нам је донео доброг српског сира.
A peasant brought some good Serbian cheese to us.
Желите ли да пијете воде или вина?
Do you want to drink water or wine?
Купио сам кошуља, гаћа и чарапа.
I bought some shirts, drawers and socks.

F - The following and other similar verbs which are related in meaning to the adjectives under D above take the genitive partitive:

*вредети, v.i.ipfv.	- to be worth(y)
зажелети се, v.r.pfv.	- to become desirous, to begin longing
коштати, v.i.ipfv.&pfv.	- to cost
стати, v.i.pfv.	- to cost

стајати, v.i.ipfv. - to cost

Сам поглед на море из ове куће вреди пара.
Just the view of the sea from this house is worth a lot of money.
Зажелео сам се сунца.
I began to long for sunshine.
Најзад сам научио српскохрватски, али ме је то коштало (стајало) великог труда.
Finally I learned Serbo-Croatian, but it cost me a big effort.

G - Reflexive verbs with the prefix на carrying the idea expressed by the verb to the point of complete satisfaction, also take the genitive partitive. The following are some such verbs:

најести се, v.r.pfv.	- to eat one's fill
напити се, v.r.pfv.	- to drink one's fill
нагледати се, v.r.pfv.	- to look enough
науживати се, v.r.pfv.	- to enjoy fully, to enjoy one's fill
наслушати се, v.r.pfv.	- to hear one's fill

Напио сам се доброг вина и најео морских риба.
I drank my fill of good wine and ate my fill of sea fish.
Ове године сам се нагледао и аутомобилских и коњских трка.
This year I have seen my fill both of automobile and horse races.
Кад смо били у Далмацији, науживали смо се сунца.
When we were in Dalmatia, we enjoyed our fill of sunshine.
Синоћ смо се наслушали лепих песама.
Last night we heard our fill of beautiful songs.

H - The genitive partitive may stand with the following and other similar intransitive verbs (compare with Par. 85, Vol III, p. 152):

бити, v.i.ipfv.	- to be
недостајати, v.i.ipfv.	- to be lacking, to be missing
*нестати, v.i.pfv.	- to disappear, to run out
*нестајати, v.i.ipfv.	- to disappear, to run out
остати, v.i.pfv.	- to remain, to be left
трајати, v.i.ipfv.	- to last

Биће свега, само нас неће бити.
Everything will be there, only we will not be.
Где је дима, ту је и ватре.
Where there's smoke, there's fire.
Он би то учинио, али му недостаје и снаге и храбрости.
He would do that, but he lacks both strength and courage.
Ако вам нестане хране, телефонирајте мени.
If you run out of food, telephone me.
Ако ми остане новаца, купићу ново одело.
If I have any money left, I will buy a new suit.
Док је трајало новца, било је свега и свачега, али сад ми је нестало новца.
As long as there was money, there was all and everything, but now I have run out of money.

I - The verb требати with the meaning "to need" (see Par. 184, Vol VI, p. 128) may also take the genitive partitive.

Ако вам треба новаца, узајмићу вам.
If you need money, I will lend it to you.
Таквих људи треба народу.
Such men are needed by the nation.

PAR. 353 - THE GENITIVE WITH VERBS WITHOUT A PREPOSITION

Besides the verbs which have partitive meaning and govern the genitive partitive, there are some other verbs which govern the genitive.

A - Negative transitive verbs have their object sometimes in the genitive instead of the accusative:

Не можеш видети једне куће у целом крају, јер их је окупатор све срушио.
You can't see a single house in the entire region, because the occupier destroyed all of them.
Није рекао ни речи у своју одбрану.
He did not say a single word in his defense.

The object of negative transitive verbs may almost always be expressed by the accusative (except when they govern the genitive partitive); and when the object is expressed by the neuter gender of an adjective, ordinal numeral or pronoun, it must be expressed by the accusative:

Не знаш ти то.
You do not know that.
Нисам добио оно што сам тражио.
I did not get what I asked for.
Није учинио ништа друго него оно што је видео од вас.
He did not do anything else but what he saw you do.

B - Verbs which denote parting (separation), getting away, getting rid of, take the genitive case. The following are some such verbs:

клонити се, v.r.pfv.	- to avoid, to evade
лишити (се),v.t.&r.pfv.	- to deprive; to bereave
*одрећи се, v.r.pfv.	- to renounce, to abdicate
ослободити (се), v.t.&r.pfv.	- to liberate; (to liberate oneself, to get rid of)
оставити се, v.r.pfv.	- to give up, to abandon, to let alone
пазити се, v.r.ipfv.	- to beware
проћи се, v.r.pfv.	- to leave alone, to leave in peace
решити (се), v.t.&r.pfv.	- to free; (to get rid of)
спасти (се), v.t.&r.pfv.	- to save; to free, to deliver
чувати се, v.r.ipfv.	- to beware, to keep away

(2) Ја се клоним путовања возом.
(7) Нажалост већина нас мора да се лиши тог задовољства.

Note: The prefixes из, од, о often lend the above meaning to verbs.

C - Verbs which denote acceptance, approach or holding (sticking) to something also take the genitive case. These verbs are usually reflexive:

*допасти, v.i.pfv.	- to fall into
дотаћи се, v.r.pfv.	- to touch; to mention
доћи, v.i.pfv.	- to cost
држати се, v.r.ipfv.	- to hold, to keep, to follow, to comply
придржавати се, v.r.ipfv.	- to hold, to keep, to follow, to comply
примити се, v.r.pfv.	- to accept
прихватити се, v.r.pfv.	- to accept
сетити се, v.r.pfv.	- to remember
*таћи се, v.r.pfv.	- to touch
хватати се, v.r.ipfv.	- to adhere, to stick

(5) Кад смо се већ дотакли хотела, . . .
Убио је човека и допао затвора.
He killed a man and got into jail.
Његова непажња дошла му је главе.
His carelessness cost him his head.
Ја се увек држим закона.
I always comply with the law.
Човек не треба да се прими дужности за коју није способан.
One should not accept a duty for which he is not competent.
Ви га се вероватно сећате.
You probably remember him.
То се тебе не тиче.
That's none of your business.
Рђа се не хвата злата.
Rust does not stick to gold.

Note: The name of the game or play following the verb играти се stands in the genitive.

Кад смо били деца, ми смо волели да се играмо војника.
When we were children, we liked to play soldiers.

D - Nouns and pronouns expressing the origin or cause of the feelings expressed by some verbs stand in the genitive. Such are the following and other similar verbs:

бојати се, v.r.ipfv.	- to be afraid
плашити се, v.r.ipfv.	- to be afraid
стидети се, v.r.ipfv.	- to be ashamed

Он се не боји (плаши, стиди) ничега.
He is not afraid (ashamed)of anything.

PAR. 354 - THE GENITIVE IN OATHS

In oaths the name of what we swear by stands in the genitive:

(10) Душе ми, ја ћу сакрити овај водич од жене.
Здравља ми! - By my health!
Поштења ми! - On my honor!

PAR. 355 - THE GENITIVE IN EXCLAMATIONS

In exclamations with or without an interjection, nouns and their attributes stand in the genitive case:

Велике ли несреће!
What a great misfortune!
Јао, моје штете и срамоте!
Oh, my ruin and shame!

PAR. 356 - THE GENITIVE WITH SOME ADVERBS

The demonstrative adverbs ево!, ето!, ено! "look (here, there, over there)" usually, and the adverb жао, always, govern the genitive:

(3) Ево вам је.
(8) Ево вам овог "Водича кроз Македонију".

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE GENITIVE PARTITIVE

Drill the genitive partitive by having the students answer the questions listed below. Point to the word, numeral or phrase that is to be used in the answer:

1 - The genitive partitive after nouns which denote only a part of the mass or species:

(1)	Колико књига је прочитао Петров брат?	(цела библиотека - књиге)
(2)	Шта сте синоћ појели вас троји ца?	(лонац - сарма)
(3)	Шта је Марија поломила?	(пун креденац - посуђе)
(4)	Шта је ухватио стари рибар?	(мрежа - рибе)
(5)	Кога сте упознали на пријему код Марка?	(галерија - интересантна лица)
(6)	Колико војника је избачено из строја?	(две чете - војници)
(7)	Колико наређења сте добили?	(пуна торба - наређења)
(8)	Шта сте попили пре доласка?	(шољица - кафа)
(9)	Шта сте наручили из те фабрике?	(велики број - писаће машине)

2 - The genitive partitive after cardinal numerals:

2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 17, 19, 27, 35, 104, 207

(1) Колико листова има ваш уџбеник?
(2) Колико лампи има ова дворана?
(3) Колико ловаца је учествовало у лову на лисице?

3 - The genitive partitive after adverbs of quantity:

(1)	Колико доказа је навео за то?	(неколико, мало, више, много, доста, довољно)
(2)	Колико бакра има у том брду?	(много, доста, мало, довољно, нешто, нимало)

4 - The genitive partitive after some adjectives:

(1) Чега сте ви сити?
(2) Чега је жељан ваш брат?
(3) Чега су гладне птице?
(4) Чега су пуне апотеке?
(5) Чега је пуна свака касарна?
(6) Чега је жедан тигар?

5 - The genitive partitive as the direct object of transitive verbs:

(1)	Шта ви желите својим пријатељима?	(срећа и здравље)
(2)	Шта г-ђа Матић даје својем детету?	(млеко и поврће)
(3)	Шта су ваше сестре купиле у бакалници?	(јабуке и кромпир)
(4)	Шта вам је синоћ кувала мати?	(пасуљ и месо)
(5)	Шта вам задаје болест вашег пријатеља?	(брига)
(6)	Шта сте јуче купили у галантериској радњи?	(чарапе и марамице)
(7)	Шта треба да ставимо у пећ?	(дрва)
(8)	Шта ви сипате у резервоар свог аутомобила?	(бензин)
(9)	Шта вам је домаћин усуо у чашу?	(вино)
(10)	Шта је ваша ћерка купила у радњи?	(оловке и бележнице)

6 - The genitive partitive after verbs which are related in meaning with adjectives governing the genitive partitive:

(1)	Чега се зажели човек који се дуго храни по ресторанима?	(домаћа храна)
(2)	Кога се зажеле људи који су на дугом путовању?	(своја породица)
(3)	Шта нас стаје сваки успех?	(време и новац)

(4) Шта може да нас кошта рђав поступак с људима? (њихово пријатељство)
(5) Шта ће Милана стати овакво лагање? (добар глас)

7 - The genitive partitive after reflexive verbs with the prefix на:

(1) Чега сте се синоћ најели?
(2) Чега бисте се радо напили кад сте жедни?
(3) Чега се нагледају пилоти?
(4) Чега се наслушају судије?
(5) Чега су се науживали старци?
(6) Чега су се наиграли стари глумци?

8 - The genitive partitive after some other verbs:

(1) Чега ће бити у брдима ове зиме?
(2) Кога ће бити на игранци?
(3) Чега је било у тој продавници обуће?
(4) Шта недостаје досаднима?
(5) Шта недостаје болеснима?
(6) Да ли је Јован остао доброг расположења цело вече?
(7) Остајете ли ви увек истог мишљења?
(8) Докле човек не иде к лекару? (трајати здравље)
(9) Шта нам треба кад смо уморни?

B - THE GENITIVE WITH VERBS WITHOUT A PREPOSITION

Drill the use of the genitive with verbs without a preposition. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer:

1 - The genitive after negative transitive verbs:

(1) Шта радници не добијају кад не раде? (плата)
(2) Кад радници не раде? (не имати - посао)
(3) Кад се ви одмарате? (не имати - посао)
(4) Кад је ваш син боље учио? (не гледати - телевизија)
(5) Шта ви не купујете? (папир и оловке)
(6) Које јело ви не волите? (свињско печење)
(7) Шта ви никад не једете изјутра? (месо)

2 - The genitive which denotes parting (separation), getting away, getting rid of, or acceptance, approach or holding, sticking to something, or with reflexive verbs expressing some feeling:

(1)	Чега се не клони поштен човек?	(истина)
(2)	Чега су лишени осуђеници?	(слобода)
(3)	Чега се лишавају људи који много раде?	(одмор)
(4)	Чега су се ослободили Словенци 1918 године?	(аустриске власти)
(5)	Чега се ослобађају они који престану да буду кукавице?	(страх)
(6)	Чега се пазе наши бродови за време рата?	(непријатељске подморнице)
(7)	Чега треба да се пазимо у дивљим пределима?	(змије)
(8)	Чега треба да се чувамо кад се купамо у мору?	(морски пси)
(9)	Кога свако жели да се реши?	(досадан човек)
(10)	Чега желе да се спасу болесни?	(болест)
(11)	Чега се људи не дотичу радо?	(своје рђаве особине)
(12)	Чега желе да нам дођу наши непријатељи?	(глава)
(13)	Кога се држе сиромашни синовци?	(богати стричеви)
(14)	Чега се придржава добар возач?	(прописи)
(15)	Чега се примају храбри војници?	(тешки задаци)
(16)	Чега се прихватају инжињерци чим стигну на положај?	(изградња - војни објекти)
(17)	Чега се нерадо сећамо?	(непријатни догађаји)
(18)	Чега човек не може да се сети?	(оно што је заборавио)
(19)	Чега се плаше мишеви?	(мачка)
(20)	Чега се боје муштерије?	(високе цене)
(21)	Чега се стиде мирни људи?	(велико друштво)

C - THE GENITIVE IN OATHS

Drill the genitive in oaths by having the students translate the following:

BY MY LIFE! - ЖИВОТА МИ!

(1) By my health!
(2) By my name!
(3) By my word of honor!
(4) By my happiness!

D - THE GENITIVE IN EXCLAMATIONS

Drill the genitive in exclamations by having the students translate the following exclamations:

WHAT A NICE PEOPLE! - ДОБРОГ ЛИ НАРОДА!

(1) What a kind girl!
(2) What a diligent student!
(3) What an awful life!
(4) What a terrible crime!

E - THE GENITIVE WITH THE ADVERBS ЕВО, ЕТО, ЕНО AND ЖАО

Drill the genitive after the adverbs ево, ето, ено and жао by having the students answer the questions listed below:

ГДЕ СУ ВАШИ ПРИЈАТЕЉИ? - ЕВО (ЕТО, ЕНО) ИХ!

(1) Где су врата?
(2) Где је Милица?
(3) Где је креда?
(4) Где је огледало?
(5) Кога вам је жао? (своји стари родитељи; они млади људи)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

У Туристичком уреду "Путник"

Пошто су Диксону стигли жена и син из Америке и лепо се сместили у једној вили на Топчидерском Брду, Диксон је одлучио да својој жени и сину покаже лепоте Југославије. Он досада ни сам није видео ништа сем Београда и околине, Загреба и једног имања у близини варошице Младеновца. Стога је решио да прво отпутују у Јужну Србију, а доцније ће путовати и у друге делове Југославије.

Кад је Диксон, у Туристичком уреду "Путник" замолио чиновника да му да податке о путу у Скопље и Охрид, чиновник је мислио да Диксон жели да путује возом па му је понудио железнички ред вожње. Диксон му је рекао да он избегава и клони се путовања возом кад год то може, и да ће путовати аутомобилом. Чиновник је приметио да већина људи жели да путује аутомобилом, али се нажалост мора да лиши тог задовољства. Затим му је на једној мапи показао и подвукао сва места кроз која треба да прође, тј. градове, живописне клисуре, планине итд. Диксон се интересовао за хотеле у Нишу, Скопљу и Охриду, па му је чиновник дао "Водич кроз Македонију" из којег ће моћи да нађе не само имена хотела него и све друге важне податке о Македонији. Кад је од чиновника добио "Водич", Диксон је изјавио да намерава да га добро проучи, па кад буду путовали, он ће изненадити своју жену колико је обогатио своје знање историје и географије Југославије. На то је чиновник упитао Диксона: "А да ли ће вам жена опростити кад сазна да је по среди обмана?" Диксон му је смејући се одговорио: "Ви не познајете моју жену. Њена је велика врлина да ми увек опрашта, а моја је мана да с времена на време, волим мале обмане."

A - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A civil lawsuit

In the Belgrade District Court Dickson watched the following lawsuit. Mark Radich, a tailor, sued Milosh Marich, a civil service clerk, for a debt of 30,000 dinars. Upon questioning by the President of the Council, the plaintiff stated he had made three suits for the defendant, who had agreed to pay for them in monthly installments. The defendant paid several monthly installments, then stopped paying altogether. The tailor told the President of the Council that his bookkeeper would testify and show the court the promissory note, the books and copies of dunning letters which were sent to

defendant, Marich. The President of the Council interrogated the bookkeeper and found out that everything the plaintiff had said was the truth. So, he asked the defendant why he had discontinued the payments. Marich answered that his salary was so small that he could hardly pay for his room and board. When the President asked him why he had ordered those suits when his salary was so small, he answered that he was expecting a promotion - which he didn't get.

With this, testimony of proceeding was concluded and the Council withdrew for deliberation. Twenty minutes later the President of the Council read the verdict by which the defendant was sentenced to pay to the plaintiff within 15 days the sum of 30,000 dinars with 6% interest, otherwise the injuction will be executed. When the defendant Marich heard the verdict, he said, "My gosh, what am I going to do?" The President of the Council said to Marich, "You should have thought about that before you ordered those suits. You should blame nobody else but yourself. No one should incur a debt when he knows that he can not pay it."

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

О Скопљу

Диксон намерава да ових дана отпутује са женом и сином у Македонију и да обиђе Скопље и Охрид и нека друга места. Због тога је отишао у Туристички уред "Путник" да тражи потребне податке. Поред многих података он је добио и Водич кроз Македонију. Још док је био у туристичком уреду, он је решио да тај водич крије од жене све до поласка и да га добро проучи или у канцеларији или код куће кад му жена некуда оде. Прилика за ово му се указала чим се вратио кући, пошто је госпођа Диксон са сином била у посети код Станковићевих. Стога се он одмах прихватио посла и почео да чита о Скопљу.

Скопље је данас главни град Народне републике Македоније. Оно има скоро 150.000 становника.

Скопље је постојало још за време Римљана. Недалеко од њега има много ископина из четвртог века. Пет стотина осамнаесте године Скопље је порушио земљотрес, али је оно ускоро обновљено.

Доцније, Скопље је било престоница средњевековних српских царева и краљева. Стари манастири и цркве са дивним фрескама потсећају још и данас не само на славу и величину Скопља него и српске државе из тог доба.

За време турске окупације Скопље је било друга турска престоница. Најважнији споменици из тога доба су диван Душанов мост и многе лепе џамије. У Турско - аустриском рату Аустријанци су 1689 године запалили Скопље.

Скопље као и цела Јужна Србија и Македонија ослобођени су од Турака Балканским ратом 1912 године и постали део Србије. Скопље, које је увек било врло важан саобраћајни и трговачки центар, почело је тада нагло да напредује.

Тај напредак је прекинут најпре Првим, а затим Другим светским ратом. За време Другог светског рата порушено је у Скопљу много лепих и важних историских споменика.

Управо кад је завршавао читање главе о Скопљу, Диксон је приметио кроз прозор да му се жена и син враћају. Стога је сакрио водич, извадио мапу и почео да разгледа пут којим треба да он и његова породица путују на југ Југославије.

Кад су госпођа Диксон и син ушли у дневну собу, Диксон је и њима показао тај пут и обавестио их о свом разговору са чиновником у туристичком уреду. Затим су се све троје сложили да кроз три дана крену на пут.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Куда Диксон намерава да отпутује?
2. Да ли ће Диксон путовати сам?
3. Која места у Македонији ће обићи Диксон и његова породица?
4. Куда је Диксон отишао да тражи потребне податке о путу за Скопље и Охрид?
5. Шта је Диксон добио у туристичком уреду поред многих података?
6. Шта је Диксон решио да уради још док је био у туристичком уреду?
7. Где ће Диксон да проучава "Водич кроз Македонију"?
8. Када се Диксону указала прва прилика за проучавање водича?
9. Где су били госпођа Диксон и син кад се Диксон вратио кући?
10. Шта је Диксон почео да најпре чита у водичу?
11. Шта је Скопље данас?
12. Колико становника има Скопље?
13. Да ли је Скопље постојало у римско доба?
14. Шта се догодило са Скопљем пет стотина осамнаесте године?

15. Да ли је прошло много времена пре него што је Скопље обновљено?
16. Шта је Скопље било у Средњем веку?
17. Да ли су сачувани неки споменици из тог доба?
18. Шта је нарочито лепо у тим старим манастирима и црквама?
19. На што нас потсећају те цркве и манастири?
20. Шта је Скопље било за време турске окупације?
21. Да ли знате који град је био прва турска престоница у то доба?
22. Да ли је Истамбул и данас турска престоница?
23. Који споменици из времена турске окупације постоје и данас у Скопљу?
24. Шта су урадили Аустријанци 1689 године са Скопљем?
25. Којим ратом су ослобођене Јужна Србија и Македонија од Турака?
26. Које године је то било?
27. Шта је Скопље увек било?
28. Шта се догодило са Скопљем после ослобођења од Турака?
29. Шта је прекинуло напредак Скопља?
30. Шта се догодило са многим историским споменицима у Скопљу за време Другог светског рата?
31. Кад је Диксон приметио кроз прозор да му се враћају жена и син?
32. Шта је он урадио кад је приметио да се они враћају?
33. Шта је Диксон показао жени и сину кад су ушли у дневну собу?
34. О чему их је још обавестио?
35. У чему су се најзад све троје сложили?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Dicksons have completely settled in their villa.
2. So, Dickson decides to use every opportunity to travel with his family in order to enjoy the beauties of Yugoslavia and enrich his and his family's knowledge of the history and geography of Yugoslavia.
3. The objective of their first trip is Macedonia.
4. Dickson first goes to the Tourist Agency "Putnik" to get the necessary data.
5. The clerk, who does not know that Dickson will travel by car because he avoids and shuns traveling by train, offers him a railroad timetable.
6. The clerk envies Dickson, because he has to deprive himself of the pleasure of traveling by car.
7. The clerk underlines on a map the names of all the places where the Dicksons will have to stop and gives it to Dickson.
8. Dickson and the clerk touch upon many things that the Dicksons are going to see on their trip - picturesque gorges through which the road goes, monasteries with their frescoes, mosques, excavations, etc.
9. Finally, Dickson buys a Guide through Macedonia in which all the sights of Macedonia are described in detail, particularly Skoplje - a very old city and the capital of medieval Serbian kings and tsars.
10. He decides to hide the guide from his wife, study it and surprise his wife with his knowledge.
11. He knows that his wife will find out about this little deceit, but he is not worrying about that.
12. "She is," as he says, "a good soul whose virtue is to forgive me easily."
13. She knows that he would not commit a more serious deceit.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

2992-Austrijánac, m. - Austrian
nom. pl: Austrijánci

2993-bògatiti se, v.r.ipfv. - to become rich
pr.t: bògatīm se;bògatē se

*2993-obògatiti (se), v.t.&r.pfv. - to make rich; to enrich; (to become rich)
pr.t: obògatīm;obògatē

2994-cȁr, m. - tsar, czar
nom. pl: cȁrevi

2995-dotàći (se), v.t.&r.pfv. - to touch; (to touch; to mention)
pr.t: dòtaknem;dotàknu
a.p.p: dòtakao,dotàkla,dotàklo, dotàkli,dotàkle,dotàkla

*2995-dòticati (se), v.t.&r.ipfv. - to touch; (to touch; to mention)
pr.t: dòtičem;dòtiču

2996-dúša, f. - soul

2997-dȁmija, f. - mosque

2998-frȅska, f. - fresco

2999-geogràfija, f. - geography

3000-ȉskopina, f. - excavation

3001-iskorístiti, v.t.pfv. - to use; to take advantage of
pr.t: iskòrīstīm;iskòrīstē

*3001-iskorišćávati, v.t.ipfv. - to use; to take advantage of
pr.t: iskorišćāvām; iskorišćávajū

3002-ȉzbeći, v.t.pfv. - to avoid; to escape
pr.t: ȉzbegnem;ȉzbegnu
a.p.p: ȉzbegao,ȉzbegla,ȉzbeglo, ȉzbegli,ȉzbegle,ȉzbegla

*3002-izbegávati, v.t.ipfv. - to avoid
pr.t: izbègāvām;izbegávajū

3003-klȉsura, f. - gorge

3004-klȍniti se, v.r.ipfv. - to avoid, to evade, to shun
pr.t: klȍnim se;klȍne se

3005-krȃlj, m. - king
nom. pl: králjevi

3006-krȉti (se), v.t.&r.ipfv. - to hide
pr.t: krȉjem;krȉju

*3006-sȁkriti (se), v.t.&r.pfv. - to hide
pr.t: sȁkrijem;sȁkriju

3007-krȉviti, v.t.ipfv. - to blame; to censure
pr.t: krȉvīm;krȉvē

*3007-okrȉviti, v.t.pfv. - to blame; to censure
pr.t: ȍkrīvīm;ȍkrīvē

3008-lȉšiti (se), v.t.&r.pfv. - to deprive; (to deprive oneself)
pr.t: lȉšīm;lȉšē

*3008-lišávati (se), v.t.&r.ipfv. - to deprive; (to deprive oneself)
pr.t: lišāvām;lišávajū

3009-mȃna, f. - fault, defect

3010-mȃnastīr, m. - monastery

3011-mȃpa, f. - map, chart

3012-ȍbmana, f. - deceit

3013-opȉsati, v.t.pfv. - to describe
pr.t: ȍpīšēm;ȍpīšū

*3013-opisȉvati, v.t.ipfv. - to describe
pr.t: opisujem;opȉsuju

3014-opȑstiti, v.i.pfv. - to forgive
pr.t: ȍprostīm;ȍprostē

*3014-oprȁštati, v.i.ipfv. - to forgive
pr.t: ȍprāštām;oprȁštajū

3015-podátak, m. - information; data
gen. sing: podátka
nom. pl: podáci

3016-podvúči, v.t.pfv. - to underline, to emphasize
pr.t: podvúčem;podvúku
a.p.p: pòdvūkao,podvúkla, podvúklo,podvúkli, podvúkle,podvúkla

*3016-podvláčiti, v.t.ipfv. - to underline, to emphasize
pr.t: pòdvlāčīm;pòdvlāčē

3017-proùčiti, v.t.pfv. - to study
pr.t: pròučīm;pròučē

*3017-proučávati, v.t.ipfv. - to study
pr.t: proùčāvām;proučávajū

*1038 &
*3021-rēd vòžnje, m. - timetable

3018-srednjevékovni, adj. - medieval

3019-ukolìko, adv. - inasmuch as; in case

3020-vòdič, m. - guide

3021-vòžnja, f. - ride, trip
gen. pl: vòžnjī

3022-vrlìna, f. - virtue

3023-zèmljotrēs, m. - earthquake

3024-znánje, n. - knowledge

STO DEVETNAESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND NINETEENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE GENITIVE WITH SIMPLE PREPOSITIONS GOVERNING THE GENITIVE ONLY (See Par. 358)

Drill the expressing of ideas by simple prepositions + the genitive case by having the students answer the questions listed listed below:

1 - Place:

(1)	Gde sam ja?	(blizu)
(2)	Gde sedi g. N.?	
(3)	Gde visi vaša kapa?	
(4)	Gde je geografska karta?	
(5)	Gde je korpa za papir?	
(6)	Gde sam ja sada?	(van)
(7)	Gde je g. K.?	
(8)	Gde je Simićeva kuća?	
(9)	Gde se obično grade fabrike?	
(10)	Gde je ovo svetlo?	(više)
(11)	Gde je to svetlo?	
(12)	Gde je čiviluk?	
(13)	Gde je tavanica?	
(14)	Dokle ste juče hodali glavnom ulicom?	(do)
(15)	Dokle ste se vozili autobusom kad ste putovali za Evropu?	
(16)	Dokle biste mogli da bacite ovaj kamen?	
(17)	Kuda ide železnička pruga?	(duž)
(18)	Kuda ide drum za taj grad?	
(19)	Kuda ste se šetali?	
(20)	Kuda ste postavili bodljikave žice?	
(21)	Odakle su došli vaši nastavnici?	(iz)
(22)	Odakle ste izvadili svoje knjige?	
(23)	Odakle vadite cigarete?	
(24)	Odakle ulazite u učionicu?	
(25)	Odakle gađaju pešaci?	
(26)	Gde je Zemun?	(kod, kraj)
(27)	Gde je Avala?	
(28)	Gde Sava utiče u Dunav?	
(29)	Gde je Zagrebačka gora?	
(30)	Gde sedi g. H.?	
(31)	Odakle vi dolazite u školu?	(od)
(32)	Odakle duvaju hladni vetrovi?	
(33)	Odakle se ne vidi more?	
(34)	Gde je vaša bašta?	(oko)
(35)	Gde nosimo šal?	
(36)	Gde su stolice?	
(37)	Kuda ide ovaj čovek?	(preko)

(38) Gde je moja leva noga? (preko)
(39) Kuda lete avioni?
(40) Kuda vi idete kad napustite školu? (put)
(41) Kuda vi idete izjutra?
(42) Gde ja sedim? (nasuprot, spram)
(43) Gde je čiviluk?
(44) Gde je geografska karta?
(45) Gde je apoteka?
(46) Gde je crkva?
(47) Gde je zgrada Okružnog suda?
(48) Gde je železnička stanica?

2 - Time:

(1) Dokle ćete danas ostati u školi? (do)
(2) Dokle niste umeli da govorite srpsko-hrvatski?
(3) Dokle ste sinoć čitali?
(4) Otkada poznajete g. N.? (od)
(5) Otkada ste u ovoj školi?
(6) Otkada sedite na tom mestu?
(7) Otkada niste bili u bioskopu?
(8) Kad obično sneg počinje da pada? (oko)
(9) Kad odlazite u menzu?
(10) Kad vam je pisao vaš otac?
(11) Kad imate štivo? (posle)
(12) Kad je osnovana Jugoslavija?
(13) Kad dolazi jesen?
(14) Kad počinje proleće?
(15) Kad imate prevođenje? (pre)
(16) Kad je Amerika bila engleska kolonija?
(17) Kad putnici treba da kupe karte?
(18) Kad su dani dugi? (preko)
(19) Kad su noći kratke?
(20) Kad se vi odmarate?

3 - Manner:

(1) Je li Marija ljuta? (van sebe)
(2) Kako je vaš bolesni prijatelj? (van opasnost)
(3) Kako vas je udario Marko? (iz sva snaga)
(4) Kako ste se potukli? (iz šala)
(5) Kako se dobija taj gas? (iz vazduh)
(6) Kako ste to saznali? (iz novine)
(7) Kako su vam to javili? (preko telefon)
(8) Kako ste prešli reku? (preko most)
(9) Kako su vam poslali paket? (preko pošta)

4 - Cause (reason):

(1)	Zašto Milan nije došao u školu?	(zbog)
(2)	Zašto je Milan nezadovoljan?	
(3)	Zašto nosimo kišobrane?	
(4)	Zašto je on osuđen na smrt?	
(5)	Zašto je on uhapšen?	
(6)	Od čega se leči Milica?	(od nazeb)
(7)	Od čega je bolestan Jovan?	(od bolest stomaka)
(8)	Od čega se Jovan razboleo?	(od umor)
(9)	Oko čega su se raspravljali?	(ni oko šta) (oko politika)

5 - Exception:

(1)	Ko se slaže s vama?	(van Marko)
(2)	Šta ste poneli sa sobom?	(van knjige)
(3)	Ko vam to savetuje?	(do moj brat)
(4)	Jeste li kupili nameštaj?	(do lampe)
(5)	Ko vam je čestitao Božić?	(sem sestre)

6 - Separation:

(1)	Bez čega nema uspeha?	(bez)
(2)	Bez čega je bos čovek?	
(3)	Bez koga su deca nesrećna?	

7 - Concession:

(1)	Jovan ima najbolju volju da vas poseti. On ne može da to učini.	(kraj, kod)
(2)	Jovan ima mnogo dobrih osobina. On nema mnogo prijatelja.	
(3)	Milan je obukao zimski kaput. Njemu je hladno.	

8 - Replacement:

(1)	(U)Mesto koga vi jedete?	((u)mesto niko)
(2)	(U)Mesto čega može da nam posluži prozor u slučaju požara?	
(3)	(U)Mesto koga Milan čuva decu?	

9 - Purpose:

(1)	Radi koga vi učite?	(radi)
(2)	Radi čega idemo u apoteke?	
(3)	Zašto dolazite u školu?	

10 - Adversity:

(1) Protiv koga vi govorite? (niko)
(2) Protiv čega se treba boriti? (zlo)
(3) Ko protiv koga igra?

Gonjenje

Pursuit

(Trupe Desne kolone su probile neprijateljski položaj kod sela Goranec. Oko 22 časa, komandant kolone je naredio da se trupe zbog pošumljenog zemljišta, mraka kao i zbog umora zaustave i da se obrazuju goneći odredi koji će se uputiti u gonjenje.)

1. Komandant Kolone: (Govori preko radija sa komandantom 3-ćeg bataljona) Druže Ivaniću, tvoj bataljon (bez 3-će čete) sa 1-om tenkovskom četom obrazovaće Desni goneći odred.

1. Column Commander: (Speaks over the radio to the commander of the 3rd Battalion) Comrade Ivanich, your battalion (except the Third Company) with the First Tank Company will form the Right Pursuit Detachment.

Potpukovnik Ivanić: Razumem. Kada će početi gonjenje? Pre ponoći?

Lt Colonel Ivanich: I understand. When will the pursuit start? Before midnight?

2. K.K: Ne, nego posle ponoći. Iz moje zapovesti za gonjenje, videćeš detalje.

2. C.C: No, but after midnight. From my order for pursuit, you'll see the details.

P.I: Mogu li moji vojnici da koriste tenkove za prevoz?

Lt Col I: May my soldiers use the tanks for transportation?

3. K.K: Mogu i treba da ih koriste radi ubrzavanja gonjenja.

3. C.C: They may and they should use them in order to speed the pursuit.

P.I: Druže pukovniče, kojim pravcem će se kretati moj goneći odred?

Lt Col I: Comrade Colonel, in which direction will my pursuit detachment move?

4. K.K: Od s. Galinec do s. Florjan drumom, a odatle putem kroz s. Gruškovec.

4. C.C: From v. Galinec to v. Florjan on the highway, and from there through v. Gruskovec.

P.I: Gde se očekuje jači neprijateljski otpor?

Lt Col I: Where is the stronger enemy resistance expected?

5. K.K: Ne pre reke Drave. Neprijateljske glavne snage su preko reke Drave.

5. C.C: It's not expected before the Drava River. The enemy main forces are beyond the Drava River.

P.I: Kad će početi pokret mog gonećeg odreda?

Lt Col I: When will the movement of my pursuit detachment start?

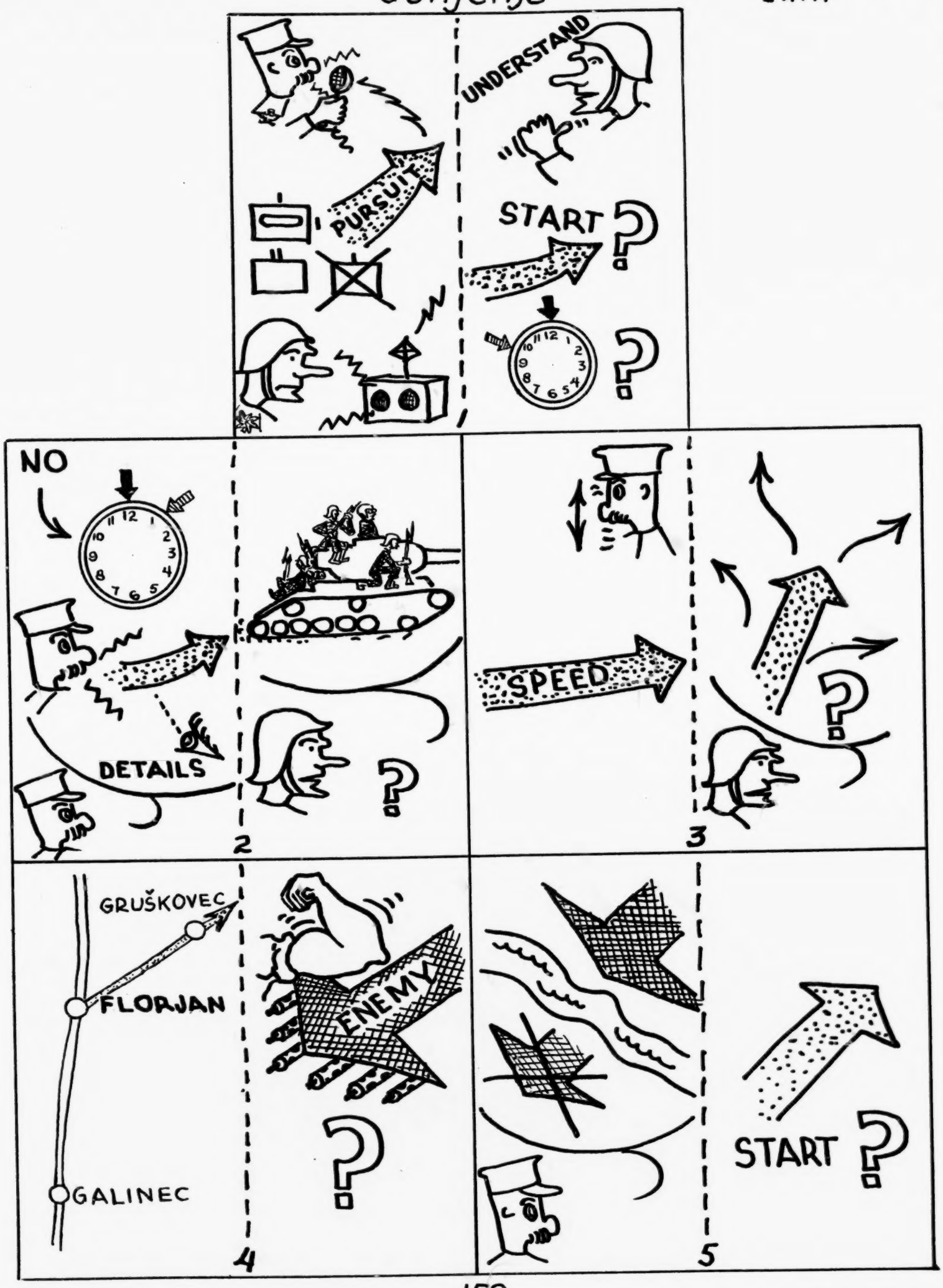
PURSUIT
UNDERSTAND
START
NO
DETAILS
2
SPEED
3
GRUŠKOVEC
FLORJAN
GALINEC
ENEMY
4
START
5

6. K.K: Pre zore, oko 5 časova.

P.I: Koje neprijateljske jedinice se povlače ispred naše kolone?

7. K.K: One iste koje su se borile protiv nas danas - jedan pešadiski puk, jedan poljski divizion i jedna tenkovska četa.

P.I: Mogu li da izdam pripremne zapovesti?

8. K.K: Možeš. Trudi se da natkriliš neprijatelja i da ga nateraš da primi borbu. On hoće da se prebaci preko Drave.

P.I: Razumem, druže pukovniče.

6. C.C: Before dawn, about 5 o'clock.

Lt Col I: Which enemy units are retreating in front of our column?

7. C.C: The same ones that fought against us today - one infantry regiment, one field artillery battalion and one tank company.

Lt Col I: May I issue preparatory orders?

8. C.C: You may. Try to outflank the enemy and to force him into combat. He wants to cross the Drava River.

Lt Col I: Yes, Comrade Colonel.

(Potpukovnik Ivanić zove komandire četa.)

9. Komandiri četa: Izvolite, druže potpukovniče.

P.I: Neprijatelj ispred nas povlači se ka r. Dravi. Naš bataljon bez 3-će čete odreden je u Desni goneći odred.

9. Company Commanders: Yes, Comrade Colonel.

Lt Col I: The enemy in front of us is retreating toward the Drava River. Our battalion, except the Third Company, is assigned to the Right Pursuit Detachment.

10. Komandir Treće čete: A gde će biti moja četa?

P.I: Ostaće kod one šume u rezervi puka.

10. Commander, Third Company: And where will my company be?

Lt Col I: It will remain by that forest in the regimental reserve.

11. Komandir 3-će čete: Razumem, druže potpukovniče.

P.I: Vi ostali ćete dovesti svoje čete do 4 sata kod kote 294. Red marševanja: 1-va tenkovska, 1-va streljačka, 2-ga streljačka i Mitraljeska četa.

11. Commander, 3rd Co: Yes, Comrade Colonel.

Lt Col I: The rest of you will bring your companies to hill 294 by 4 o'clock. Marching order: 1st Tank, 1st Rifle, 2nd Rifle and Machine-gun Companies.

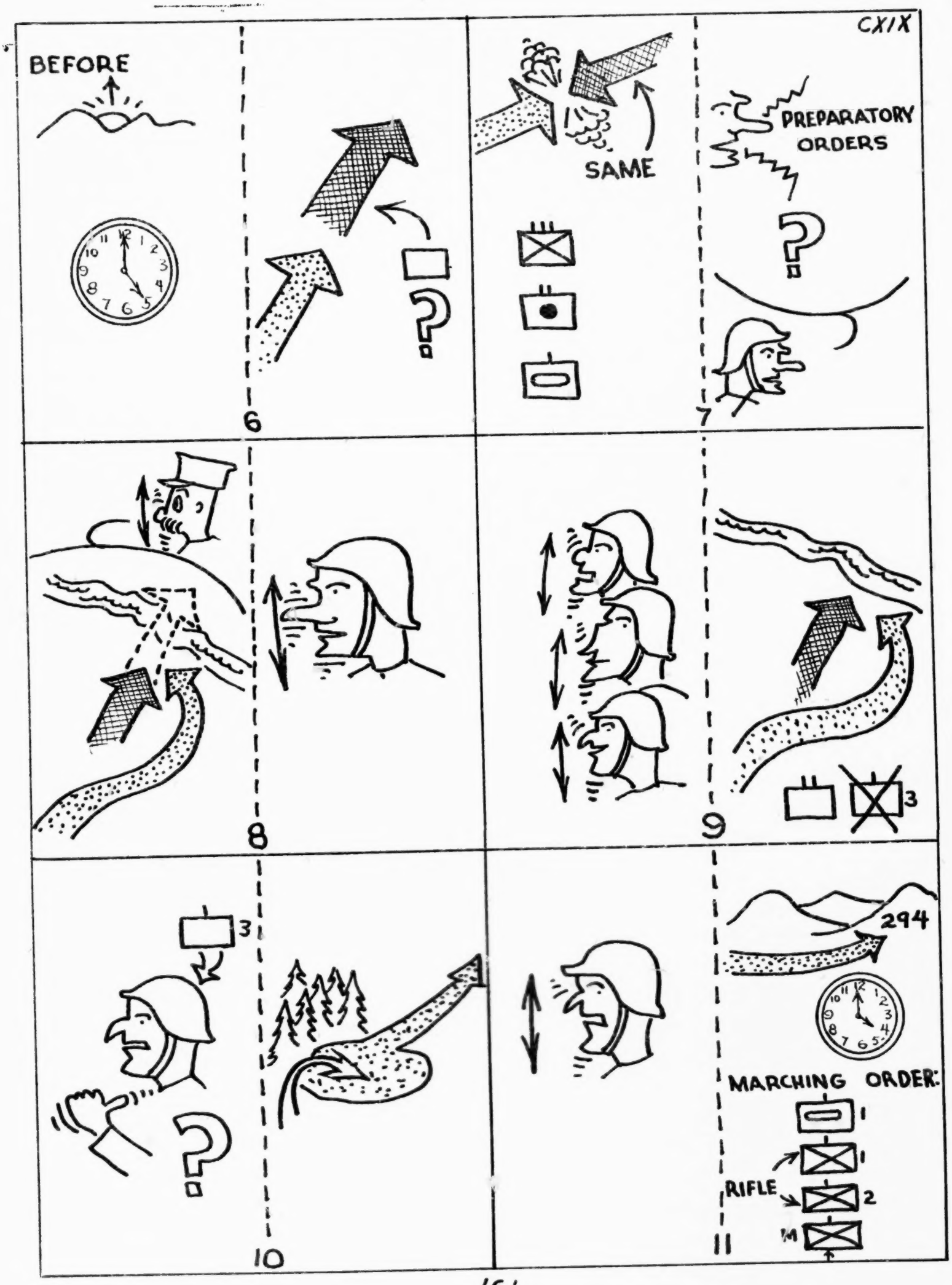
BEFORE
6
SAME
PREPARATORY ORDERS
7
8
9
3
3
10
294
MARCHING ORDER:
1
1
RIFLE
2
M
11

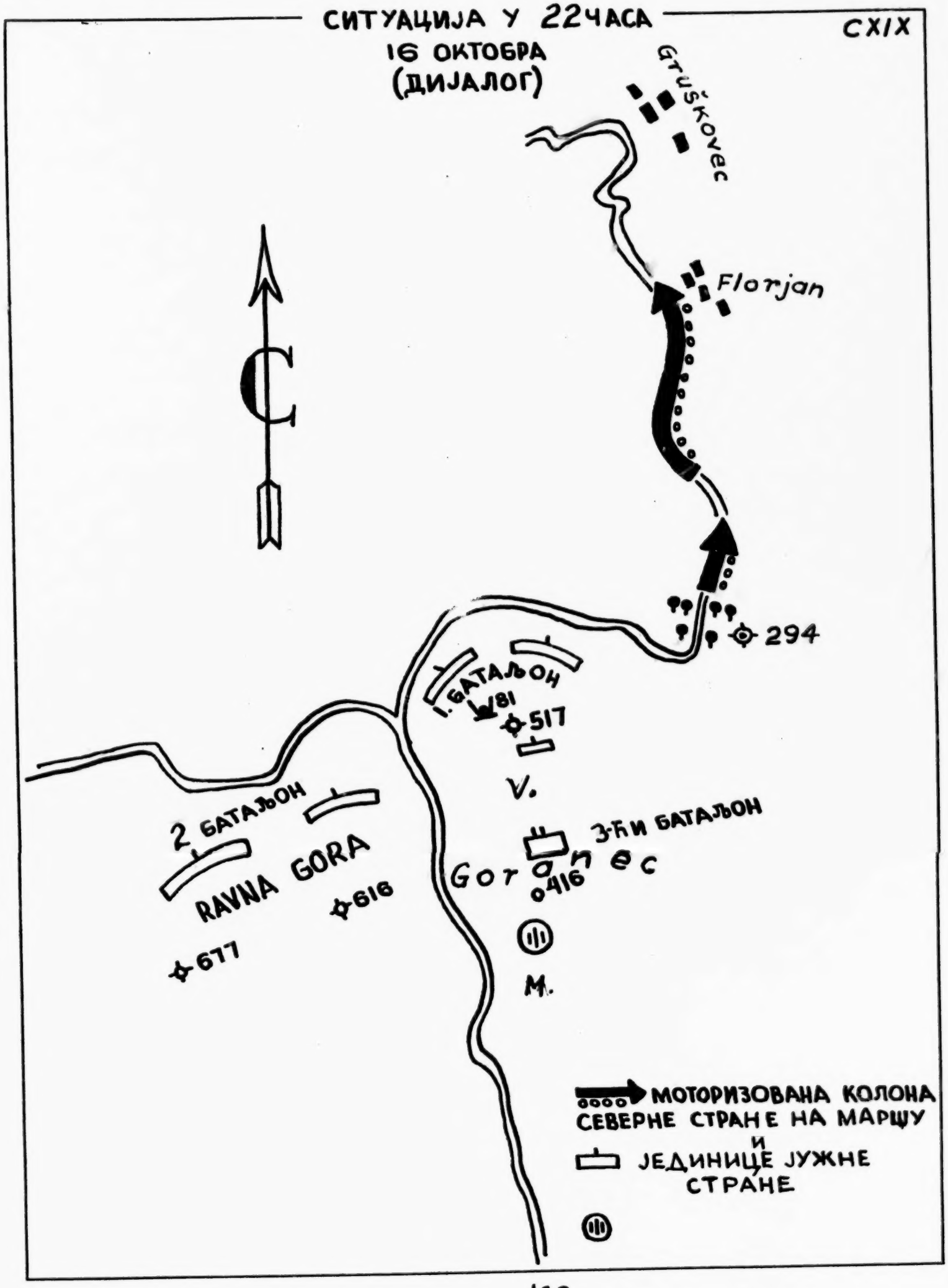
СИТУАЦИЈА У 22 ЧАСА
16 ОКТОБРА
(ДИЈАЛОГ)
CXIX
Gruškovec
Florjan
294
I. БАТАЉОН
81
517
V.
2 БАТАЉОН
RAVNA GORA
616
677
3-ЋИ БАТАЉОН
Gornec
416
M.
МОТОРИЗОВАНА КОЛОНА СЕВЕРНЕ СТРАНЕ НА МАРШУ
И
ЈЕДИНИЦЕ ЈУЖНЕ СТРАНЕ

PAR. 357 - PREPOSITIONS

Prepositions in Serbo-Croatian are both simple and compound. Simple prepositions govern one, two or three cases. Compound prepositions govern only the genitive.

By means of the prepositions and different cases of nouns (pronouns) the following ideas can be expressed: place, time, manner, comparison (degree), cause (reason), purpose, result, means, quality, association, connection, separation, concession, replacement, adversity, exception and agency.

PAR. 358 - THE GENITIVE WITH SIMPLE PREPOSITIONS GOVERNING ONLY THE GENITIVE

(The asterisk means that expressing the idea with a preposition is not common.)

The simple prepositions (see Par. 89A, Vol III, p. 178) governing only the genitive as well as the ideas which can be expressed by them follow:

- БЕЗ - without

Separation: (1) Друже Иванићу, твој батаљон (без Треће чете) са 1-вом тенковском четом образоваће Десни гонећи одред.

- БЛИЗУ - near, close

Place: Ја станујем у једној лепој кући близу наше школе.
I live in a beautiful house near our school.

- ВАН - outside; except; beside

Place: Црква је на брду ван села.
The church is on the hill outside the village.

*Exception: Он мисли да на овом свету нико не постоји ван њега.
He thinks that nobody exists in this world except him.

Manner: Она је ван себе од страха.
She is beside herself with fear.

- ВИШЕ - above, over

Place: Више његове главе увек виси слика његове жене и деце.
A picture of his wife and children always hangs above his head.

- ДО - to, next; till, by; except

Place: (4) Од села Галинец до села Флорјана друмом, а одатле путем кроз село Грушковец.
Он седи до мене.
He sits next to me.

Time (see Par. 286A, Vol IX, p. 240):

Чекао сам вас до поноћи.
I waited for you till midnight.
Ја ћу остати овде до краја часа.
I'll stay here till the end of the period.
Ја ћу ово завршити до краја ове недеље.
I will finish this by the end of this week.

*Exception: Сви су били присутни до Милана.
All were present except Milan.

- ДУЖ - along

Place: Овај друм иде дуж морске обале на целој својој дужини.
This road goes along the sea shore on its entire length.

- ЗБОГ - because of, on account of

Cause: Око 22 часа, командант Десне колоне је наредио да се трупе због пошумљеног земљишта и мрака као и због умора заустави.

- ИЗ - from, out of; with

Place (of origin)(see Par. 89B, Vol III, p. 178):

(2) Из моје заповести за гоњење видећеш детаље.

Cause: Они су то учинили из мржње (љубави, страха).
They did it out of hate (love, fear).

Manner: Ја се трудим из све снаге, али не могу да постигнем ништа.
I am trying with all my strength, but I cannot achieve anything.

- КОД (КРАЈ) - at, near, by; besides, with, in spite of

Place: Трупе Десне колоне су пробиле непријатељски положај код села Горанец.
(10) Остаће код оне шуме у резерви пука.
(11) Ви остали ћете довести своје чете до 4 сата код коте 294.
Миријево је једно мало село код (крај) Београда.
Mirijevo is a little village by (near) Belgrade.

Concession: Зар код (крај) толиких пријатеља немаш никога да ти помогне?
Is it possible that with so many friends none wants to help you?
Код (Крај) свег свог богатства, он није задовољан.
With all his wealth he is not happy.
Код (Крај) све најбоље воље, нисам могао да дођем на време.
In spite of my best will, I was unable to come on time.

- (У)МЕСТО - instead of

Replacement: Ја сам дошао (у)место свог оца.
I came instead of my father.

- НИЖЕ - below

Place: Сава утиче у Дунав ниже Београда.
The Sava river flows into the Danube below Belgrade.

- ОД - from; since; of; than; by

Place: (1) Од села Галинец до села Флорјана друмом, а одатле путем кроз село Грушковец.

Time: Нисам га видео од Божића.
I have not seen him since Christmas.

Quality: Већина кућа у Калифорнији је од дрвета.
The majority of houses in California are of wood.

Origin: Све што знам научио сам од вас.
Everything I know, I learned from you.

Cause: Милош је умро од туберкулозе.
Milosh died of tuberculosis.
Он се разболео од великог рада.
He fell sick because of hard work.

Comparison: Словенци говоре језиком који се разликује од српскохрватског.
Slovenians speak a language which differs from Serbo-Croatian.
Авион је бржи од воза.
A plane is faster than a train.

*Agency: Он је изабран од народа.
He was elected by the people.

- ОКО - around, about; because of, over

Place: Око куће је врт.
There is a garden around the house.

Time (see Par. 286A, Vol IX, p. 240):

Вратио се око поноћи.
He returned about midnight.

*Cause: Око чега се препирете?
What are you arguing about?

- ПОСЛЕ - after

Time (see Par. 286 A, Vol IX, p. 240):

(2) He, него после поноћи.

- ПРЕ - before

Time (see Par. 286A, Vol IX, p. 240):

(1) Пре поноћи?

- ПРЕКО - across, beyond; during

Place: (5) Непријатељске главне снаге су преко реке Драве.

Time: Преко лета (зиме) овде је пријатније.
In summer (winter) it is pleasanter here.

Means: (1) Говори преко радија са командантом Трећег батаљона.

Manner: Боље је да човек не ради него да ради преко воље.
It is better that one does not work than that he works without zeal.

- ПРОТИВ - against

Adversity: (7) Оне исте које су се бориле против нас данас.
Он је то учинио против моје воље.
He did it against my will.
Ко игра против кога?
Who is playing whom?

- ПУТ - towards

Place (direction): Ја идем полако пут куће.
I am going slowly towards the house.

- РАДИ - for the sake of

Purpose: Ми станујемо овде ради деце (or: деце ради).
We live here for the sake of our children.

- СЕМ (ОСИМ) - except, but

Exception: Сви су дошли сем Марка.
Everybody has come but Mark.

- СПРАМ(А) - opposite, in comparison with

*Place: Њихова кућа је тачно спрам(а) наше.
Their house is exactly opposite ours.

*Comparison: Он не зна ништа спрам свог старијег брата.
He does not know anything as compared to his older brother.

- СРЕД - in the middle of

Place: Сред баште се налази једно велико дрво.
In the middle of the garden there is a big tree.

- (НА)СУПРОТ - opposite, against, in spite of

*Place: Његова канцеларија је супрот моје.
His office is opposite mine.

Adversity: Ја не верујем да би он учинио ишта супрот ваших жеља.
I do not believe that he would do anything against your wishes.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE GENITIVE WITH SIMPLE PREPOSITIONS GOVERNING THE GENITIVE ONLY

Drill the expressing of ideas by simple prepositions + the genitive case by having the students answer the questions listed below:

1 - Place:

(1) Где је ваше место? (близу)
(2) Где је место г. Н.?
(3) Где је моја столица?
(4) Где је чивилук?
(5) Где је ваша бележница?
(6) Где сам ја? (ван)
(7) Где ви проводите време кад је леп дан?
(8) Где неки људи науче страни језик?

(9)	Да ли се војници вежбају само у касарнама?	(ван)
(10)	Где је ваздух чист?	
(11)	Где су бркови?	(више)
(12)	Где је нос?	
(13)	Где су обрве?	
(14)	Где је слика?	
(15)	Где је Авала?	
(16)	Где је Загребачка Гора?	
(17)	Докле сте путовали на истом аутобусу?	(до)
(18)	Докле сте путовали авионом?	
(19)	Докле сте се возили лађом?	
(20)	До којег ученика ви седите?	
(21)	До кога ја седим?	
(22)	Дуж које реке води пут од Београда до Загреба?	(дуж)
(23)	Дуж којих река води пут од Београда за Македонију?	
(24)	Где у Монтереју има много радњи?	
(25)	Где има много залива, полуострва и острва?	
(26)	Куда се радо шетају становници Монтереја?	
(27)	Одакле је дошао у Америку Никола Тесла?	(из)
(28)	Одакле долазе бродови у Њујорк?	
(29)	Одакле је Михаило Пупин?	
(30)	Одакле сте ви?	
(31)	Где је Нови Монтерej?	(крај, код)
(32)	Где ви седите?	
(33)	Где ја стојим?	
(34)	Где је моја столица?	
(35)	Где се налази село Кармел?	
(36)	Одакле вам ја сада прилазим?	(од)
(37)	Одакле докле тече Дунав?	
(38)	Одакле докле тече Неретва?	
(39)	Одакле докле се ви возите сваки дан?	
(40)	Где су ваше столице?	(око)
(41)	Где је ваша машна?	
(42)	Шта је острво?	
(43)	Где су зидови ове собе?	
(44)	Куда лете авиони за Европу?	(преко)
(45)	Куда лете авиони за Јапан?	
(46)	Куда не смемо да идемо без пасоша или нарочите дозволе?	
(47)	Шта ја радим?	

(48) Куда ја идем? (пут - врата)
(49) Куда ја идем сада?
(50) Куда бисте ви ишли свако вече да је ваша кућа у шуми?
(51) Куда иде народ који одлази на купање (пливање)?
(52) Спрам кога је табла? (насупрот - спрам)
(53) Где су врата?
(54) Где је чивилук?
(55) Где су прозори оне зграде?

2 - Time:

(1) Докле сте остали на игранци? (до)
(2) Докле ће трајати ваш курс?
(3) Докле обично учите увече?
(4) Докле лежите изјутра?
(5) Докле ћете остати у Монтереју?
(6) Откад сте ви војник? (од)
(7) Откад ме познајете?
(8) Откада нисте видели родитеље?
(9) Кад доручкујете? (пре)
(10) Кад овде почињу кише? (око, пре, после)
(11) Кад ћете ићи на отсуство? (око, после)
(12) Кад ћете вечерас ићи у биоскоп? (после)
(13) После кога излазите из учионице? (после)
(14) Кад се купамо у мору? (преко)
(15) Кад се скијамо?
(16) Кад радимо, а кад спавамо?
(17) Кад је неко дрвеће голо?
(18) Кад се ученици одмарају?

3 - Manner:

(1) Да ли су рањеници у опасности? (не - ван)
(2) Је ли вам Милан лагао? (ван - сумња)
(3) Да ли сте се љутили? (ван - себе)
(4) Како ви то знате? (из - искуство)
(5) Како сте му то рекли? (из - шала)
(6) Како сте то сазнали? (један - разговор)
(7) Како сте га упознали? (преко - моја сестра)
(8) Како ћете их обавестити? (преко - телефон)
(9) Како сте чули ту вест? (преко - радио)

4 - Cause (reason):

(1) Зашто вас они мрзе? (због - мој положај)
(2) Зашто сте запалили светло? (због - мрак)
(3) Зашто сте јутрос закаснили? (због - квар у мотору)
(4) Зашто је Марко нерасположен? (због - лоша оцена)

(5) Зашто је ваш авион полетео (због - преглед мотора)
(6) Зашто дршћете? /касније? (од - зима)
(7) Зашто вас боле очи? (од - јако светло)
(8) Зашто они вичу? (од - мука)
(9) Око чега се расправљате? (око - ситнице, ни око шта)

5 - Exception:

(1) Ко је од вас био на игранци? (сви ван - њих тројица)
(2) Шта има овај човек? (све ван - срећа)
(3) Ко вам је честитао Нову годину? (сви до - Марко)
(4) Ко је разумео све што сам рекао? (сви ван - Јован)
(5) Шта ови људи пију? (све сем - вода)
(6) Кога се стиде ваша деца? (свакога сем - ми)

6 - Separation:

(1) Без којег рода војске је америчка војска?
(2) Без чега ништа не може да се купи?
(3) Без чега су многе европске куће? (телевизија)

7 - Concession:

(1) Петар има многе муке. (крај, код)
Он се брине за друге.
(2) Јован има велику библиотеку.
Он никад ништа не чита.
(3) Стално има жељу да иде у школу.
Она не може да то чини.

8 - Replacement:

(1) Уместо кога ви полажете испите? (нико)
(2) Шта ви пијете уместо кафе?
(3) Шта неки људи пуше уместо цигарета?

9 - Purpose:

(1) Зашто идемо у бакалницу? (ради)
(2) Зашто перемо рубље?
(3) Зашто идемо у болницу?

10 - Adversity:

(1) Против којег сте ви закона?
(2) Против кога сте ви говорили?
(3) Против чега су добри људи?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

О гонећим одредима

После извршеног пробоја непријатељског положаја код с. Горанец, командант Десне колоне је наредио да се трупе одморе и да се за то време организује један гонећи одред. Овај одред добио је име Десни гонећи одред.

Непријатељ се повукао врло брзо јер је био моторизован, али се није могло сазнати да ли је разбијен или се повукао у реду.

Командант Десне колоне је желео да спречи непријатељски одред да организује одбрану на положајима јужно од р. Драве. Гонећи одред је добио задатак да се крене у зору 17. октобра и да нападне и разбије непријатељске отступајуће снаге.

Десни гонећи одред је састављен од једног батаљона без једне стрељачке чете и од једне чете тенкова. Овакав мали одред може да се креће врло брзо по сваком земљишту. Његов је циљ да наткрили непријатеља и да му не дозволи да се прикупи и поново организује.

Повлачењем трупа Северне стране ка р. Драви завршила се прва фаза маневра.

Ми смо досада пратили рад трупа Јужне стране. Сада ћемо да почнемо да пратимо рад трупа Северне стране. На овај начин добићемо јасну слику целог маневра југословенских трупа између река Драве и Саве. На скицама ће вам се обележити распоред трупа и њихов рад.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

The Militia

In Yugoslavia, as in every other country in the world, there are people who violate laws, rules and regulations. In order to make these people obey laws, rules and regulations, every well organized country has at its disposal two organs - courts and police. Here, we are going to say a few words about the Yugoslav police, which after World War II was named militia.

The militia is divided into: city militia, county militia, district militia, judicial militia, traffic militia, railroad militia and UDBA. Following are the main functions of those

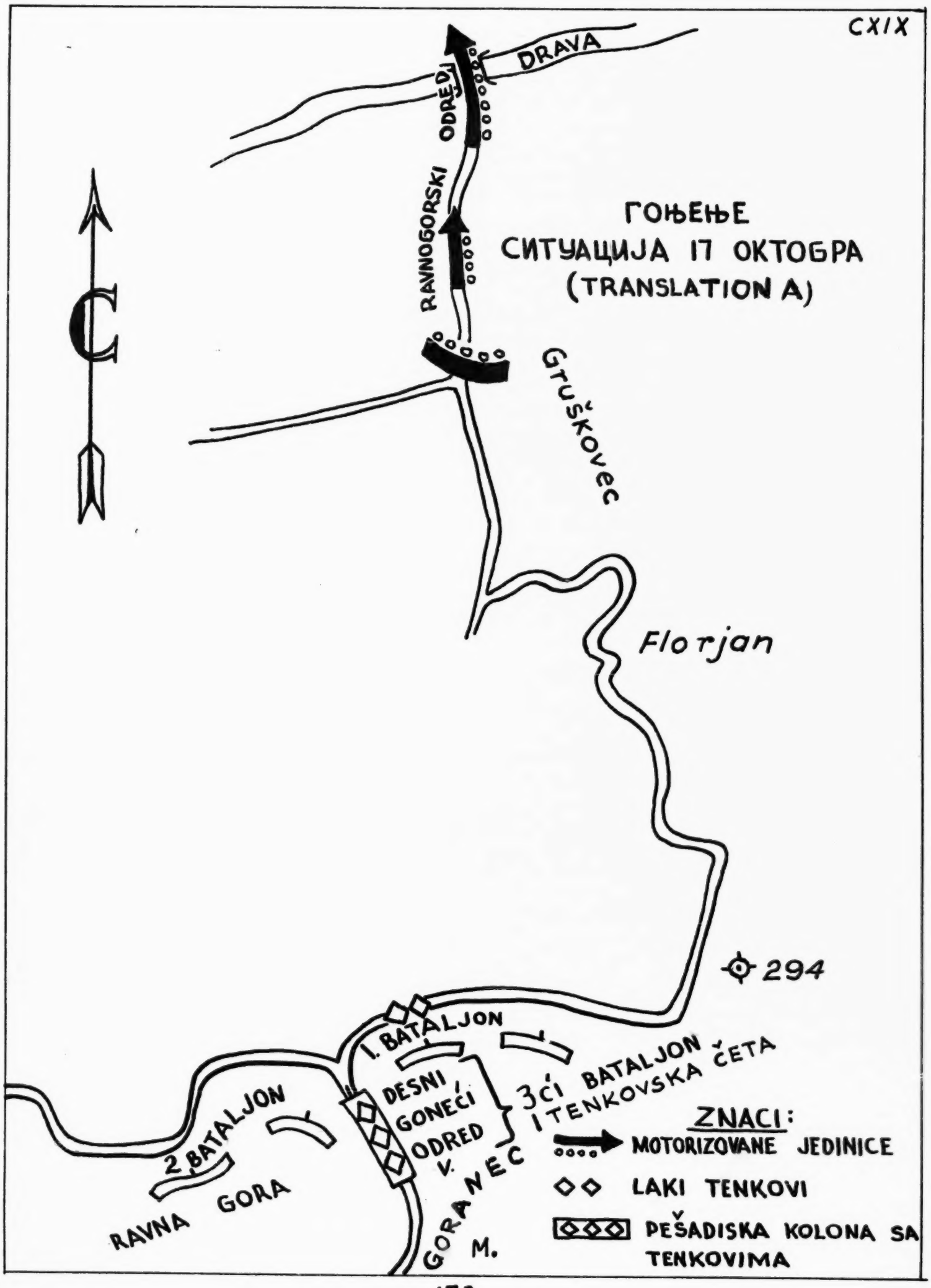
CXIX
DRAVA
ODRED
RAVNOGORSKI
ГОЊЕЊЕ
СИТУАЦИЈА 17 ОКТОБРА
(TRANSLATION A)
Gruškovec
Florjan
294
I. BATALJON
3ći BATALJON
I TENKOVSKA ČETA
DESNI
GONEĆI
ODRED
V.
2. BATALJON
RAVNA GORA
GORANEC
M.
ZNACI:
MOTORIZOVANE JEDINICE
LAKI TENKOVI
PEŠADISKA KOLONA SA TENKOVIMA

various branches of the militia.

The City Militia is similar to the city police in America. This branch of the militia maintains peace and quiet, sees to it that existing laws and ordinances are observed, and punishes those who break them.

The County and District Militias are like the city militia, except that they perform their duties in the counties and districts - outside the cities.

The Judicial Militia performs its duties in the courts. Judicial militiamen also serve as jailors and guards.

The Traffic Militia exists only in cities. Since there are few automobiles in Yugoslavia, the traffic on the highways is very light and there is no need for a Highway Patrol (= Highway Traffic Militia).

The Railroad Militia maintains order at railroad stations. Railroad militiamen also travel on the trains as escorts and identify passengers and inspect passengers' passports.

UDBA is an abbreviation which means The Administration of State Security. Abbreviations like UDBA are very much used in present-day Yugoslavia to designate various institutions.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Одбрана

Трупе Северне стране врше концентрацију на простору: река Драва -Ормож - Поленшак - Птуј.

Ради извиђања непријатеља упућени су јачи извиђачки одреди правцима који воде из долине реке Драве у долину реке Саве.

На правцу: с. Долане - с. Горанец - Лепоглава, дејствује Равногорски одред. Јачина одреда је: један ојачани батаљон од 4 стрељачке и једне митраљеске чете, једна чета пратећих оруђа, једна чета тенкова, једна батерија пољских топова 77 мм и један вод пионира. Одред је моторизован.

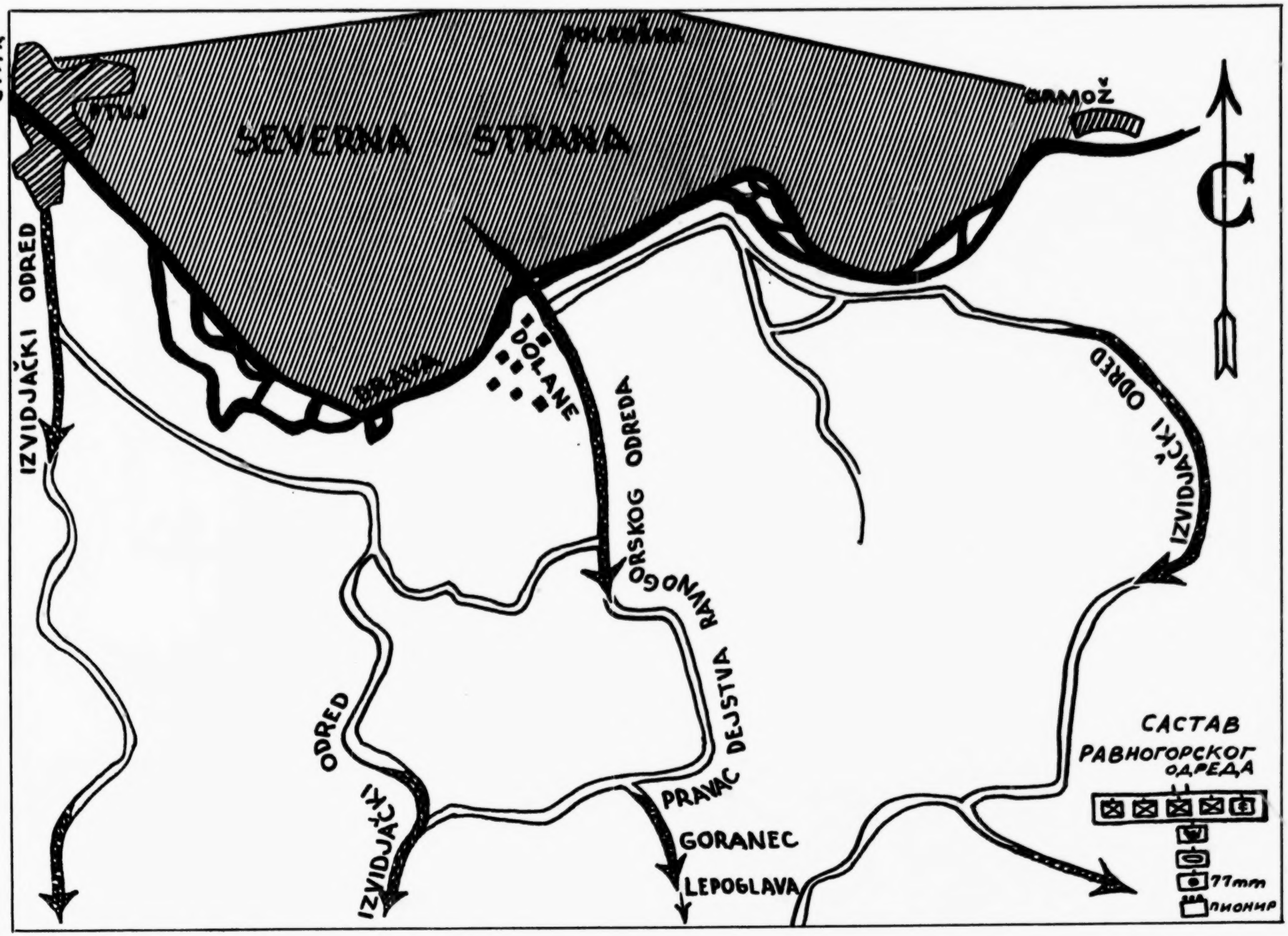
SEVERNA STRANA
IZVIDJAČKI ODRED
DOLANE
RAVNOGORSKOG ODREDA
IZVIDJAČKI ODRED
ODRED
IZVIDJAČKI
PRAVAC DEJSTVA
GORANEC
LEPOGLAVA
САСТАВ
РАВНОГОРСКОГ
ОДРЕДА
77mm
пионир

16. октобра у 12 часова претходница одреда је ступила у борбу са јачом непријатељском претходницом. У краткој борби она је изгубила положај на линији: брдо са капелом западно и брдо са групом кућа источно од с. Св. Јелене.

Командант одреда је одлучио да поседне и брани положај: Равна Гора - с. Горанец. Циљ одбране је да се непријатељ борбом натера на развијање и да се тиме добије у времену. Положај је погодан за овакву врсту одбране. Терен је пошумљен и прикрива добро трупе од извиђања са земље и из ваздуха; нагиби су стрми и пењање уз њих је тешко; положај је довољно дубок. Поток В. Сотинска дели положај на два рејона: десни - Р. Гора (677 - 616) и леви - с. Горанец (416). Ширина положаја је око 4 км., што је нормално с обзиром на задатак одреда. Десни рејон положаја је јачи, али је леви важнији. Главни друм се налази под добром ватреном контролом.

Командант одреда је позвао радиом командире чета.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта раде трупе Северне стране?
2. На коме простору врше концентрацију трупе Северне стране?
3. Ради чега су упућени јачи извиђачки одреди?
4. У којим правцима су упућени извиђачки одреди?
5. На коме правцу дејствује Равногорски одред?
6. Која је јачина Равногорског одреда?
7. Је ли одред моторизован?
8. Шта се догодило 16. октобра у 12 часова?
9. С киме се сукобила претходница Равногорског одреда?
10. Каква је била борба претходница?
11. Који положај је изгубила претходница Равногорског одреда?
12. Шта је одлучио командант Равногорског одреда после губитка тог положаја?
13. Који положај ће посести и бранити Равногорски одред?
14. Шта је циљ одбране?
15. Због чега Равногорски одред хоће да изводи овакву одбрану?
16. Какав је положај на коме ће одред водити борбу за добитак у времену?
17. Је ли овакав положај погодан за одбрану?
18. Чиме је положај подељен на два отсека?
19. Који је отсек десни - покажите на карти?
20. Покажите на карти леви отсек?
21. Колика је ширина положаја?
22. Да ли је положај много широк с обзиром на задатак одреда?
23. Који отсек положаја је јачи?
24. Који отсек положаја је важнији?
25. По каквом је контролом главни друм?

CXIX

ODBRANA (ŠTIVO)

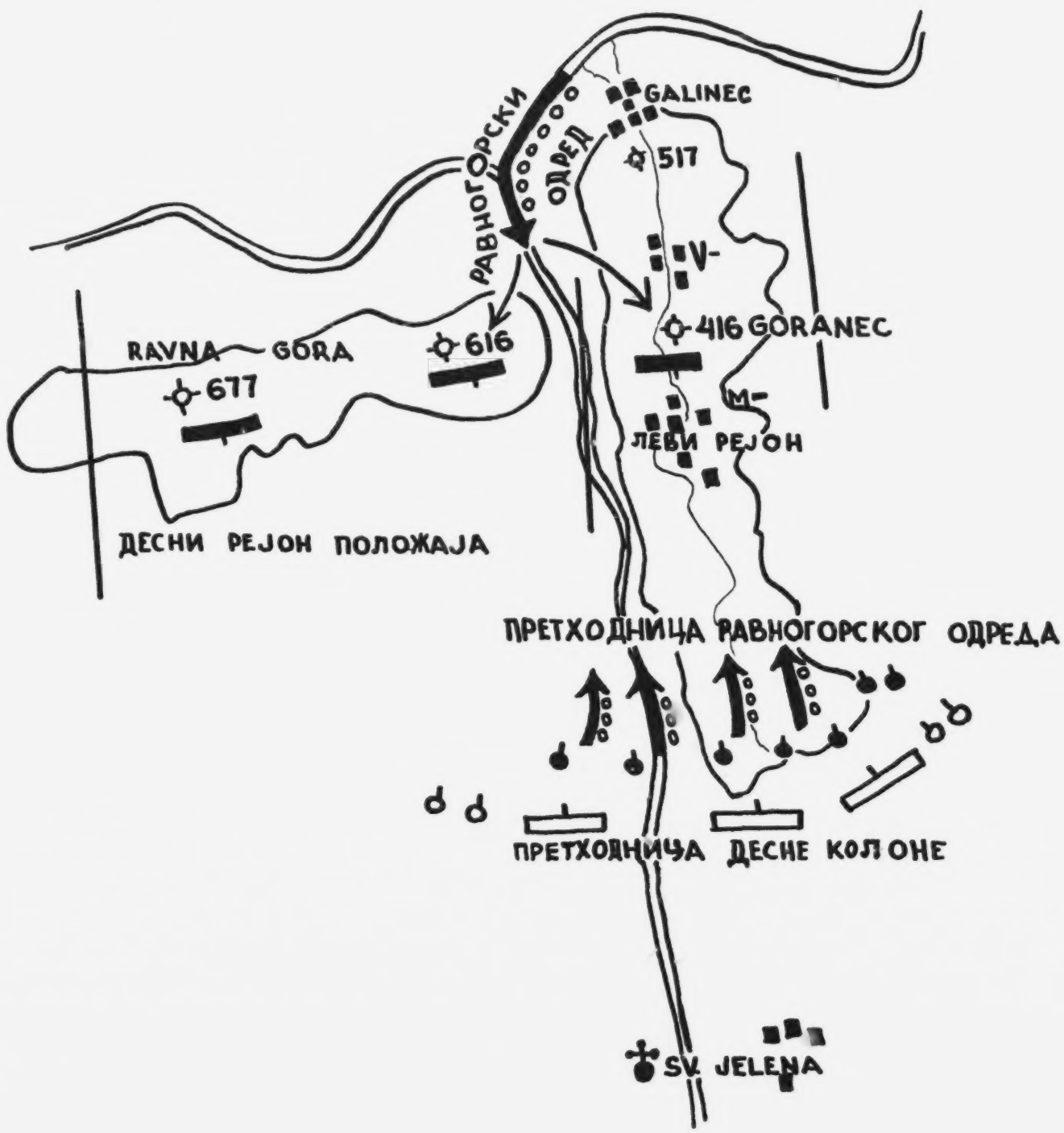

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The advance guard of the Right Column of the Southern Side and the advance guard of the Ravnogorski Odred of the Northern Side clash for the first time on 16 October in the area of the village of St. Jelena.
2. The advance guard of the Southern Side takes the initiative and shatters the enemy advance guard.
3. The Right Column carries out a deliberate attack against the enemy's main position.
4. This position is naturally strong. It has steep slopes and the entire area in front of it is under good fire control. It is afforested and the defender's movements are well concealed.
5. However, the attacker succeeds in executing a breakthrough and forces the defender to give up the position.
6. After breaking through the enemy position, the troops of the Southern Side stop because of fatigue and nightfall.
7. Later, they assemble for the pursuit, and the pursuit detachments are formed.
8. The Third Infantry Battalion forms the Right Pursuit Detachment which is sent into pursuit shortly after midnight.
9. Its mission is to outflank the enemy, force him into combat and prevent him from crossing the Drava River and joining his main forces which are beyond the river.
10. The detachment's commander moves in the direction that was marked by the Column Commander on his map.
11. He sees that the enemy has already withdrawn pretty far and speeds up the movement of his detachment.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3025-dètālj, m. - detail

3026-dūž, prep. - along, alongside

*1873 &
*2211-gȍnēći ȍdrēd, m. - pursuit detachment

3027-inicijatȉva, f. - initiative

3028-kontrȍla, f. - control

3029-nȁgib, m. - slope, incline, cant

3030-nàterati, v.t.pfv. - to force, to make; to drive to
pr.t: nàterām;nàterajū

*3030-naterȉvati, v.t.ipfv. - to force, to make; to drive to
pr.t: natèrujem;natèruju

3031-natkrȉliti, v.t.pfv. - to outflank
pr.t: nàtkrīlīm;nàtkrīlē

*3031-natkriljȉvati, v.t.ipfv. - to outflank
pr.t: natkrìljujem;
natkriljuju

3032-obèležiti, v.t.pfv. - to mark, to note
pr.t: obèležīm;obèležē

*3032-obeležȁvati, v.t.ipfv. - to mark, to note
pr.t: obelèžāvām;obeležȁvaju

3033-òbrazovati (se), v.t.&r.pfv. &ipfv. - to create, to form; to educate; (to form, to educate oneself)
pr.t: òbrazujem;òbrazuju

3034-pȍnoć, f. - midnight
gen. sing: pȍnoći

3035-pòsesti, v.t.pfv. - to man, to occupy
pr.t: pòsednem;pòsednu
a.p.p: pòseo,pòsela,pòselo,
pòseli,pòsele,pòsela

*3035-posȅdati, v.t.ipfv. - to man, to occupy
pr.t: pòsēdām;posȅdajū

3036-pòšumiti, v.t.pfv. - to afforest
pr.t: pòšumim;pòšume

*3036-pošumljávati, v.t.ipfv. - to afforest
pr.t: pošùmljāvām;
pošumljávaju

*3036-pòšumljen, adj. m. - afforested, wooded

3037-prebáciti, v.t.pfv. - to throw over; to convey;
pr.t: prèbācim;prèbācē to ferry over; to reproach

*3037-prebacívati, v.t.ipfv. - to throw over; to convey;
pr.t: prebàcujem;prebàcuju to ferry over; to reproach

3038-prìkriti (se), v.t.&r.pfv. - to conceal, to hide; (to
pr.t: prìkrijem;prìkriju cover oneself; to hide)

*3038-prikrívati (se), v.t.&r.ipfv. - to conceal, to hide; (to
pr.t: prìkrīvām;pr krívajū cover oneself; to hide)

3039-prìkupiti (se), v.t.&r.pfv. - to gather, to assemble
pr.t: prìkupīm;prìkupē

*3039-prikúpljati (se), v.t.&r.ipfv.- to gather, to assemble
pr.t: prìkūpljām;prikúpljajū

3040-pròbiti, v.t.pfv. - to break through
pr.t: pròbijem;pròbiju

*3040-probíjati, v.t.ipfv. - to break through
pr.t: pròbījām;probíjajū

3041-pût, prep. - towards

3042-ràzbiti (se), v.t.&r.pfv. - to break, to shatter; (to
pr.t: ràzbijēm;ràzbijū break)

*3042-razbíjati (se), v.t.&r.ipfv. - to break, to shatter; (to
pr.t: ràzbījām;razbíjajū break)

3043-sprâm(a), prep. - opposite, in comparison with

3044-srêd, prep. - in the middle

3045-sukòbiti se, v.r.pfv. - to clash, to meet, to encounter
pr.t: sùkobīm se;sùkobē se

*3045-sukobljávati se. v.r.ipfv. pr.t: sukòbljāvām se; sukobljávajū se	- to clash, to meet, to encounter
3046-širìna, f.	- width
3047-ubȑzati, v.t.ipf. pt.t: ubȑzam;ubȑzaju	- to speed up
*3047-ubrzávati, v.t.ipf. pr.t: ubȑzāvām;ubrzávajū	- to speed up
3048-ùmor, m.	- fatigue, exhaustion
3049-upútiti (se) v.t.&r.pfv. pr.t: ùputīm;ùpūtē	- to send, to direct; (to start going toward)
*3049-upućívati (se), v.t&r.ipfv. pr.t: upùćujem;upùćuju	- to send, to direct; (to start going toward)

STO DVADESETA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTIETH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE GENITIVE WITH SIMPLE PREPOSITIONS GOVERNING SOME OTHER CASES BESIDES THE GENITIVE (See Par. 359)

Drill the expressing of various ideas by the prepositions s(a), za and u + the genitive case by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - The preposition s(a):

a - Location:

(1)	Odakle sam ja uzeo ovaj papir?	(sto)
(2)	Odakle uzimate knjige?	(polica)
(3)	Odakle se obično bacaju leci?	(avioni)
(4)	Šta kažemo za čoveka koji ne ume da se brzo snađe u nekoj situaciji?	(pasti s - Mars)
(5)	Šta uradimo s kapom pre nego što je obesimo o čiviluk?	(skinuti s - glava)
(6)	Šta kažemo za čoveka koji namerava da učini nekakvu glupost?	(pasti s - kruška)
(7)	Gde je neprijateljski položaj?	(ona strana reke)
(8)	Gde je prva benzinska stanica?	(leva strana ovog puta)
(9)	Gde je ranjen ovaj vojnik?	(u glavu s - desna strana)

b - Time:

(1)	Da li ste često viđali g. Milića?	(s - vreme na vreme)
(2)	Kad je Danica prestala da vam piše?	(kraj prošle godine)
(3)	Kad turisti počinju da dolaze ovamo?	(proleće)
(4)	Kad ovde počinju kiše?	(jesen)
(5)	Kad su Turci počeli da napadaju države južne Evrope?	(početak XIV veka)

c - Cause (manner):

(1)	Kako je došlo do požara?	(vaša nepažnja)
(2)	Kako ste zakasnili na voz?	(svoja greška)
(3)	Zašto njega niste pozvali na večeru?	(njegova krivica)
(4)	Zašto su se svi naljutili na Marka?	(njegovo držanje)
(5)	Zašto se vi ljutite na njega?	(taj isti razlog)

2 - The preposition za + the genitive expressing time:

(1)	Kad će, po vašem mišljenju, prvi čovek otići na mesec?	(još za - naš život)
(2)	Kad seljaci završe najveći deo poljskih poslova?	(lepo vreme)
(3)	Kad je vaša baba igrala?	(svoji mladi dani)
(4)	Kad je srednjevekovna Srbija bila najveća?	(Dušan Silni)
(5)	Kad je u Srbiji bilo hajduka?	(turska okupacija)

3 - The preposition u + the genitive expressing location (possession):

(1)	Gde je moja olovka?	(Petar)
(2)	Gde je vaš rečnik?	(vodnik)
(3)	U koga je kosa kraća, u ljudi ili u žena?	(ljudi)
(4)	U koga su vaše knjige?	(vi)
(5)	U koga su kratke noge?	(laž)

B - THE GENITIVE WITH COMPOUND PREPOSITIONS (See Par. 360)

Drill the expressing of various ideas by compound prepositions + the genitive case by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - Location:

(1)	Gde je sunce kad je oblačno?	(iza)
(2)	Gde vladaju komunisti?	(iza - gvozdena zavesa)
(3)	Gde je vaša kuća?	(iza = pozadi - ono brdo)
(4)	Gde je tabla?	(iza = pozadi - vi)
(5)	Gde je Aljaska?	(Kanada)
(6)	Za koga kažemo da je u inostranstvu?	(izvan - granice svoje zemlje)
(7)	Gde je Pasternak objavio svoj roman?	(izvan - Rusija)
(8)	Šta ne bismo mogli da vidimo kad ne bi bilo ovih prozora?	(ništa što je izvan - zidovi ove sobe)
(9)	Gde sedi g. N.?	(između)
(10)	Gde sam ja?	
(11)	Gde su vrata?	
(12)	Gde je sto?	

(13)	Gde su svetla?	(iznad)
(14)	Gde je tavanica?	
(15)	Gde je čelo?	
(16)	Gde držimo kišobran kad pada kiša?	
(17)	Gde su podrumi?	(ispod)
(18)	Gde žive neki insekti?	(ispod - zemlja)
(19)	Gde je pod?	(ispod - mi)
(20)	Gde je Severni Pol?	(ispod - led)
(21)	Gde vi sedite?	(ispred - vi)
(22)	Gde ja stojim?	(ispred - mi)
(23)	Gde ostavljate kola kad idete u neku radnju?	(ispred - ona)
(24)	Gde je ona ptica?	(navrh - drvo)
(25)	Gde je mačka?	(navrh - kuća)
(26)	Šta kažemo za neko lice ili stvar kad nam jako dosade?	(popeti se navrh - glava)
(27)	Gde je vaša kuća?	(nakraj - ova ulica)
(28)	Da li ste hteli da me prevarite?	(nije mi bilo ni nakraj - pamet)
(29)	Kuda biste išli s dobrim ljudima?	(nakraj - svet)
(30)	Gde vam se brod bio pokvario?	(nasred - more)
(31)	Gde vas je uhvatila kiša?	(nasred - polje)
(32)	Gde žene obično parkiraju kola?	(nasred - ulica)
(33)	Kuda ste ga udarili?	(povrh - glava)
(34)	Kuda sam ja stavio svoje knjige?	(povrh - moje)
(35)	Gde ovde izlazi sunce?	(povrh - ona planina)
(36)	Gde je taj zid?	(pokraj - pored - ja)
(37)	Gde je Kalifornija?	(pored - more)
(38)	Gde deca vole da budu?	(pored - majka)
(39)	Gde je pala vaša bomba?	(posred - bunker)
(40)	Gde je udarila topovska granata?	(posred - njihov tenk)
(41)	Kuda vas je udario?	(posred - glava)
(42)	Gde obično sedi domaćin?	(uvrh - sto)
(43)	Gde je crkva?	(uvrh - selo)
(44)	Gde je vaš komandir?	(uvrh - kolona)
(45)	Gde je Miloradova njiva?	(uvrh - ono polje)
(46)	Gde je sto u vašoj trpezariji?	(usred - soba)
(47)	Kuda ga je pogodio metak?	(usred - čelo, srce, grudi)
(48)	Da li je vaša kuća na jednom kraju dvorišta?	Ne. (usred)

2 - <u>Time</u>:

(1)	Kad je vazduh naročito svež?	(iza - kiša)
(2)	Kad čoveku treba odmor?	(iza - težak rad, bolest)

(3)	Kad ćete se vratiti sa otsustva?	(iza - Božić)
(4)	Kad će Petar stupiti na novu dužnost?	(iza - Nova godina)
(5)	Kad ste se vi vratili s Dalekog Istoka?	(nakon - rat)
(6)	Kad ste stupili u vojsku?	(nakon - svoja dvadeseta godina)
(7)	Kad je objavljen poslednji roman ovog pisca?	(nakon - njegova smrt)
(8)	Kad će ovaj ugovor stupiti na snagu?	(nakon - potpisivanje)
(9)	Kad ste doznali za ovaj zločin?	(uoči - suđenje)
(10)	Kad ste primili vest o njegovoj smrti?	(uoči - Božić)
(11)	Kad je poginuo Slavkov brat?	(uoči - oslobodjenje)
(12)	Kad su piloti saznali kuda će leteti?	(uoči - bombardovanje)
(13)	Kad ste ih poslednji put videli?	(uoči - Nova godina)

3 - Manner:

(1)	Kako je Mara primila tu vest?	(biti izvan sebe)
(2)	Kako je sada vaš brat?	(izvan - opasnost)
(3)	Kako su vas dočekali Markovićevi?	(ljubazno izvan - svoj običaj)
(4)	Kako je Todor položio ispit?	(iznad - naše očekivanje)
(5)	Voli li Marija jako svoju decu?	Da. (iznad - sve)
(6)	Kako su se borili vaši vojnici?	(poput - lavovi)
(7)	Kako leti ovaj avion?	(poput - ptica)
(8)	Kako voze vaša kola?	(poput - vetar)

4 - Replacement:

(1) Umesto koga je Jovan otišao na sastanak?
(2) Umesto koga je g. N. održao predavanje?
(3) Šta Milan puši umesto cigareta?

5 - Concession:

(1)	I pokraj (pored) čega Petar nije mogao da dođe?	(svoja želja)
(2)	I pokraj (pored) čega je umro Markov otac?	(najbolja lekarska pomoć, briga)
(3)	I pokraj (pored) čega je Ivan odbio taj posao?	(velika plata)
(4)	I povrh čega me niste razumeli?	(dugo objašnjenje)

(5)	I povrh čega je on dobar čovek?	(neke greške)

6 - Addition:

(1)	Povrh čega ste morali da radite njegov posao?	(sve svoje brige)
(2)	Povrh čega je došlo i to zlo?	(svi stari problemi)
(3)	Povrh čega je Slobodan dobio ovo imanje?	(svoje bogatstvo)

7 - Comparison (selection):

(1)	Između koga ste izabrali pretsednika?	(svoji poznanici)
(2)	Između čega moramo da izaberemo manje zlo?	(dva zla)
(3)	Između kojih puteva treba da izaberemo jedan?	(jedan rđav i jedan dug)

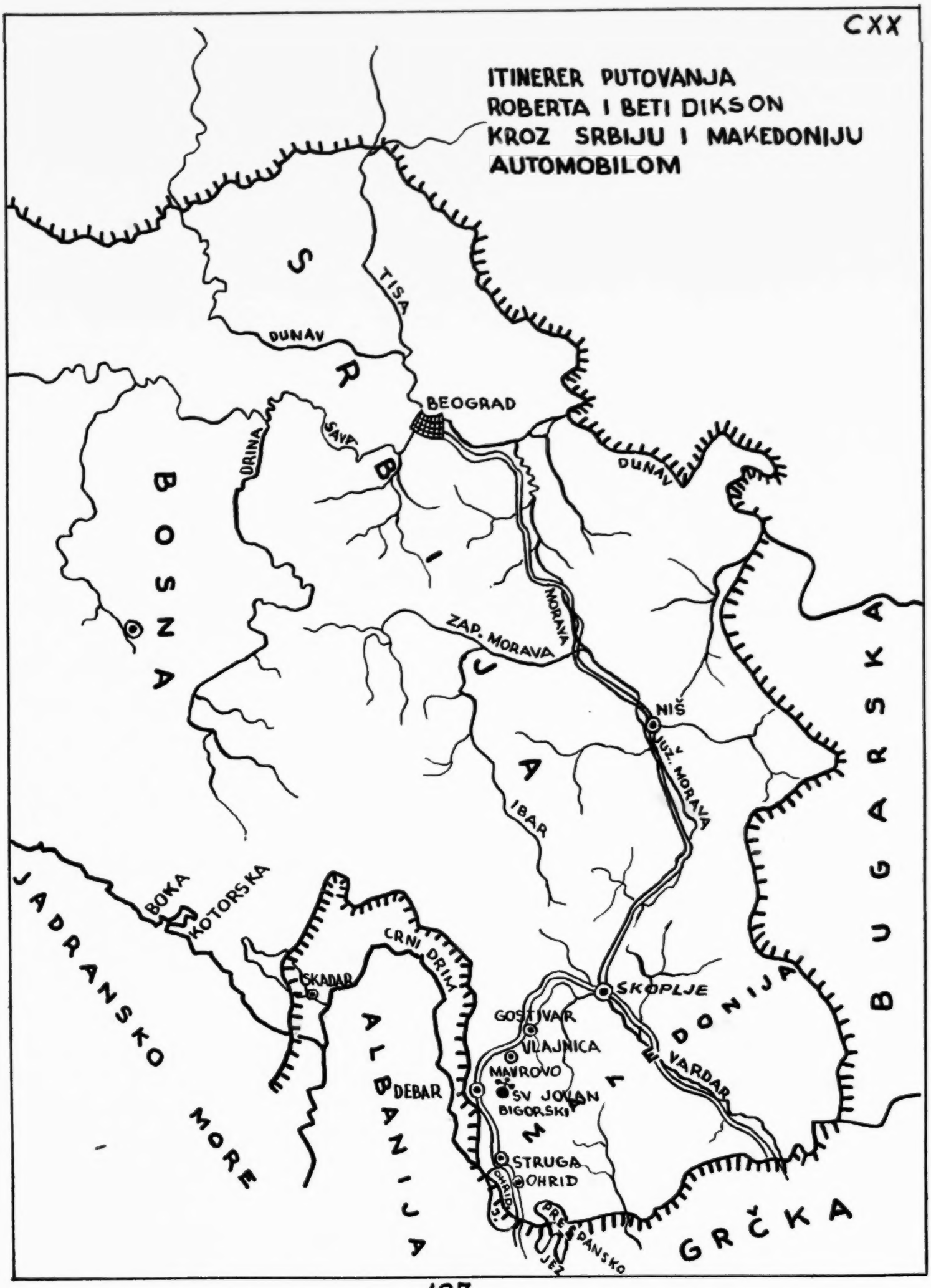
CXX
ITINERER PUTOVANJA
ROBERTA I BETI DIKSON
KROZ SRBIJU I MAKEDONIJU
AUTOMOBILOM
SRBIJA
TISA
DUNAV
BEOGRAD
SAVA
DRINA
BOSNA
DUNAV
MORAVA
ZAP. MORAVA
NIŠ
JUŽ. MORAVA
CRNA GORA
IBAR
BUGARSKA
JADRANSKO MORE
BOKA KOTORSKA
SKADAR
CRNI DRIM
ALBANIJA
DEBAR
SKOPLJE
GOSTIVAR
VLAJNICA
MAVROVO
SV JOVAN BIGORSKI
MAKEDONIJA
VARDAR
STRUGA
OHRID
OHRIDSKO J.
PRESPANSKO J.
GRČKA

DRUGI DEO
DIJALOG

Na putu Skoplje - Ohrid

1. Beti Dikson: Kakav je pogled s tog prozora?

Robert Dikson: Divan, Beti. Dodi i pogledaj. Vardar teče posred Skoplja, a svuda iznad grada su planine.

2. B D: Da, a usred grada je veličanstveni Dušanov most ispod kojeg teče Vardar već više od 500 godina.

R D: Da li vidiš Glavni muzej?

3. B D: Ne, a ti?

R D: Vidiš li onu lepu zgradu, skoro nasred grada, sa parkom ispred nje? To je muzej.

4. B D: Sad vidim. Nego mi ne videsmo rimski akvadukt koji se nalazi negde u blizini Skoplja.

R D: Ne brini, videćemo ga. On je izvan grada, pokraj puta kojim ćemo ići u Ohrid.

5. B D: Ja mislim da bi bilo dobro da krenemo što pre.

R D: U redu. Čarli će sedeti izmedu nas, da bi bolje video lepote duž puta.

6. B D: U početku ću ja voziti, a ti ćeš preći za volan pre nego što naidemo na serpentine.

R D: To sam i ja mislio. Ja mislim da ručamo u

SECOND PART
DIALOGUE

On the road Skoplje - Ohrid

1. Betty Dickson: What's the view like from that window?

Robert Dickson: Wonderful, Betty. Come and look. The Vardar flows through the middle of Skoplje, and everywhere above the city are mountains.

2. B D: Yes, and in the middle of the city there is the magnificent Dushan's Bridge under which the Vardar has been flowing for over 500 years.

R D: Do you see the Main Museum?

3. B D: No, and you?

R D: Do you see that beautiful building, almost in the middle of the city, with a park in front of it? That's the Museum.

4. B D: Now I see it. But we haven't seen the Roman Aqueduct which is located somewhere in the vicinity of Skoplje.

R D: Don't worry, we'll see it. It is outside of the city, beside the road by which we'll go to Ohrid.

5. B D: I think that it would be good if we started as soon as possible.

R D: O.K. Charlie will sit between us, so he can see the beauties alongside the road better.

6. B D: In the beginning I shall drive, and you'll take over the steering wheel before we get to the serpentines.

R D: That's what I thought, too. I think that

Na putu Skoplje-Ohrid

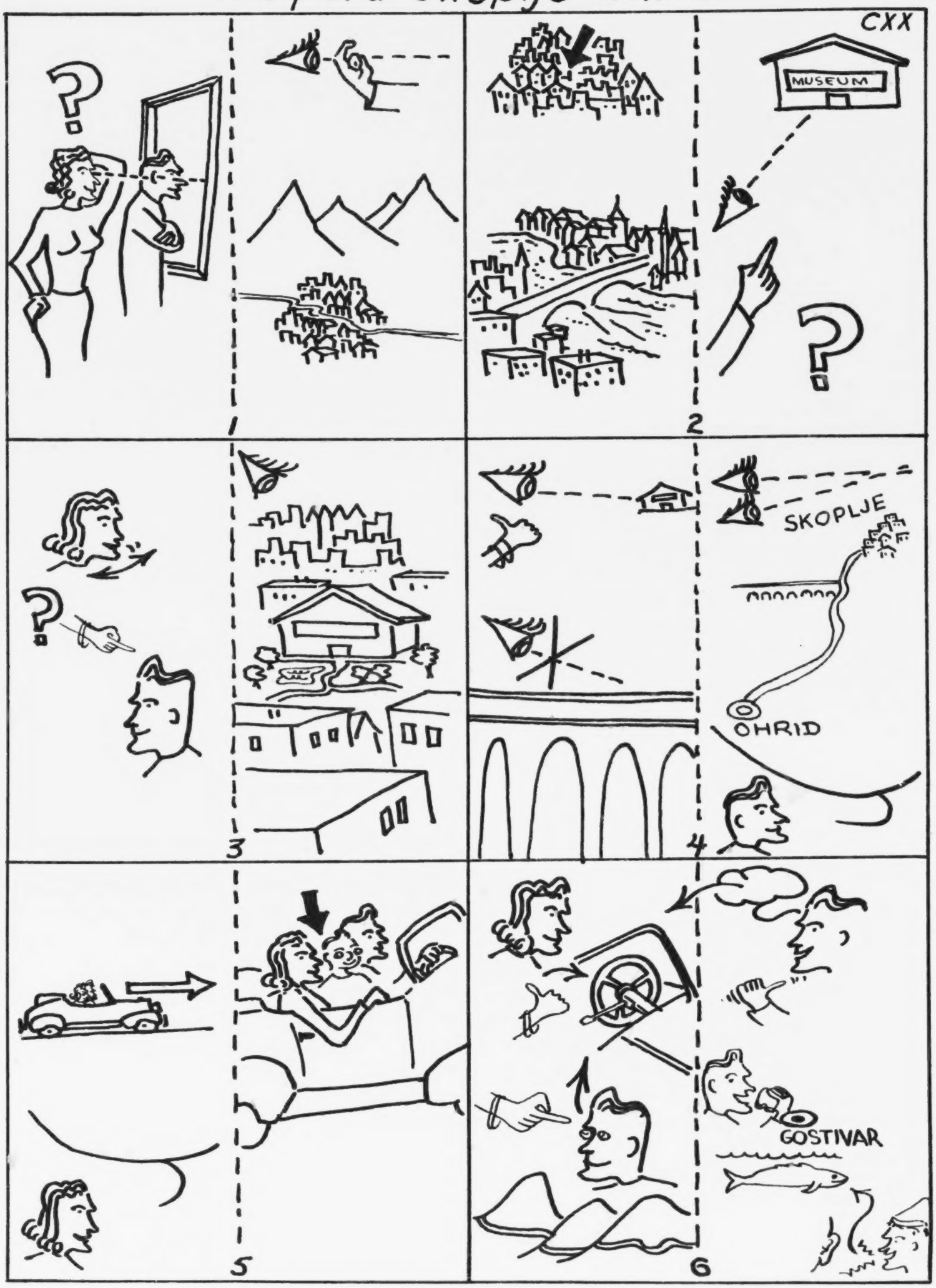

Gostivaru. Jedan Austrijanac mi je rekao uoči polaska da u Gostivaru ima odličnih pastrmki.

we'll have our lunch in Gostivar. An Austrian told me on the eve of our departure that there are excellent trout in Gostivar.

7. B D: Ručaćemo u Debru umesto u Gostivaru kao što ti hoćeš. I meni je rekla gospođa Stanković da u Strugi ima odličnih jegulja, ali mi nije ni nakraj pameti da tamo ručamo.

R D: Da imamo više vremena, ja bih ipak želeo da se zaustavimo i u Gostivaru i u Mavrovu.

7. B D: We'll have our lunch in Debar instead of Gostivar as you say. Mrs. Stankovich also told me that there are excellent eels in Struga, but it doesn't even enter my mind to lunch there.

R D: Nevertheless, if we had more time, I'd like to stop both in Gostivar and Mavrovo.

8. B D: Zašto?

R D: Blizu Gostivara je izvor Vardara, a blizu Mavrova podiže se jedna od najvećih hidrocentrala.

8. B D: Why?

R D: Near Gostivar is the source of the Vardar and near Mavrovo one of the biggest hydroelectric plants is being built.

9. B D: Iz Mavrova bi mogli da se lako popnemo navrh Vlajnice, odakle je divan pogled na sve planine oko nje.

R D: Na Vlajnici se takođe nalaze veliki vojni poligoni i vrlo dobra lovišta.

9. B D: From Mavrovo we could easily climb to the top of Vlajnica, from where there's a wonderful view of all the mountains around it.

R D: On Vlajnica there are also big military training grounds and very good hunting grounds.

10. B D: Ceo ovaj kraj je čuven i po četničkoj akciji protiv Turaka.

R D: Meni je naročito žao što nećemo moći da vidimo duboreze u Manastiru Sv. Jovana Bigorskog.

10. B D: This entire area is also famous for the chetnik's action against the Turks.

R D: I'm particularly sorry that we won't be able to see the woodcarvings in the Monastery of Saint John Bigorski.

11. B D: Biće dobro ako uspemo da potpuno razgledamo Ohrid i okolinu.

11. B D: It will be good if we succeed in thoroughly looking over Ohrid and the surroundings.

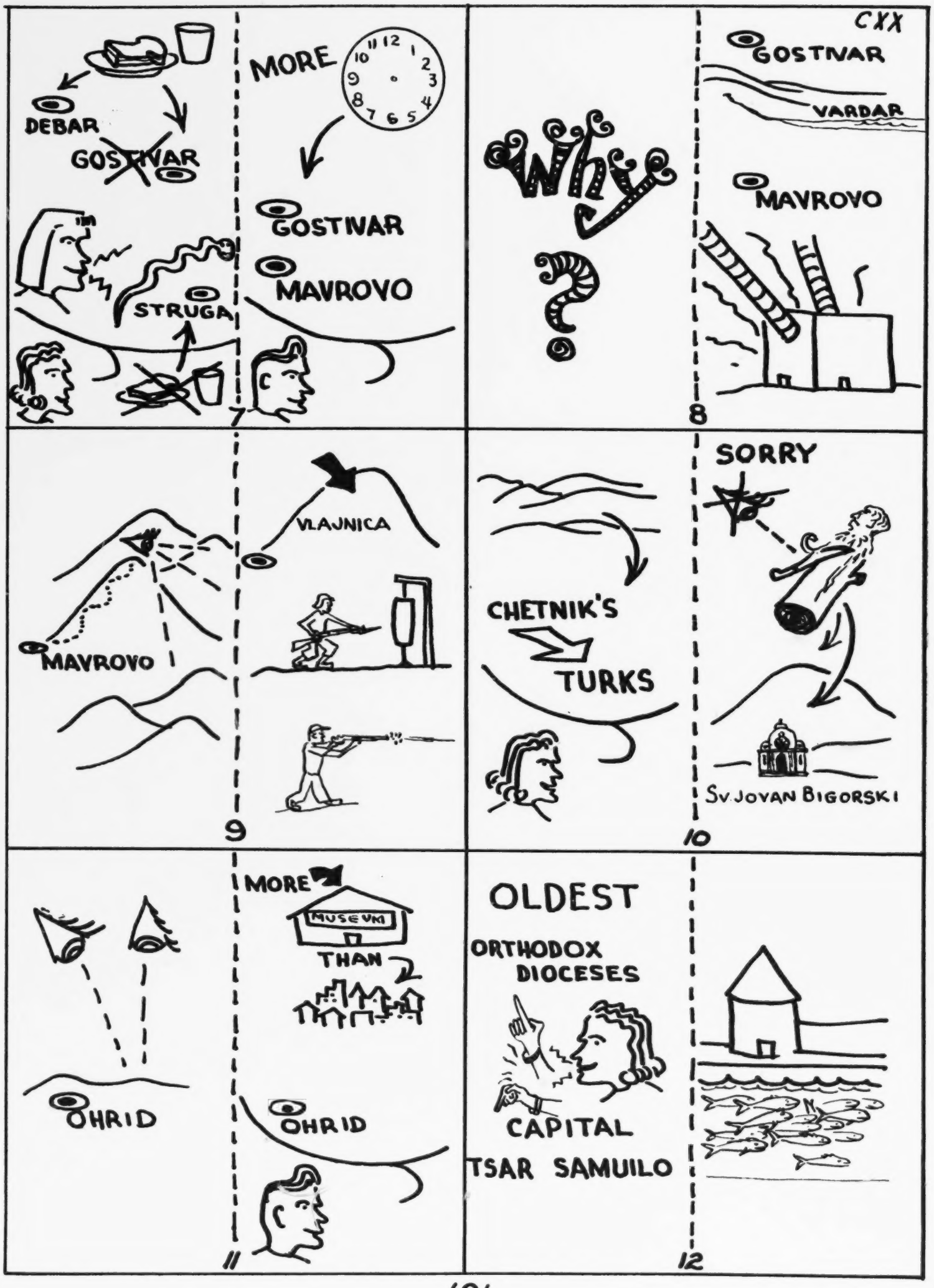
DEBAR
GOSTIVAR
STRUGA
7
MORE
GOSTIVAR
MAVROVO
Why
?
CXX
GOSTIVAR
VARDAR
MAVROVO
8
MAVROVO
9
VLAJNICA
CHETNIK'S
TURKS
SORRY
SV. JOVAN BIGORSKI
10
OHRID
MORE
MUSEUM
THAN
OHRID
11
OLDEST
ORTHODOX
DIOCESES
CAPITAL
TSAR SAMUILO
12

R D: Da. Kaže se da je Ohrid više muzej nego grad.

12. B D: On je bio sedište jedne od najstarijih srpskopravoslavnih eparhija, a takode i prestonica cara Samuila.

R D: U njemu se nalazi i Hidrobiološka stanica za rasplodavanje ohridske pastrmke.

R D: Yes. It's said that Ohrid is more of a museum than a town.

12. B D: It was the seat of one of the oldest Serbian Orthodox Dioceses and also the capital of Tsar Samuilo.

R D: In it there's also the Hydrobiological Station for spawning Ohrid trout.

PAR. 359 - THE GENITIVE WITH SIMPLE PREPOSITIONS GOVERNING SOME OTHER CASES BESIDES THE GENITIVE

A - The preposition с or са:

1 - The preposition с(а) is the only one which in different circumstances governs both the genitive and the instrumental (see Par. 89, Vol III, p. 178 and Par. 104, Vol IV, p. 17). While this preposition with the instrumental primarily denotes association or connection, with the genitive it primarily denotes parting from (the point of departure, disjunction, separation). Its English counterparts in this function are "from" or "off".

(1) Какав је поглед с тог прозора?
Лишће пада са дрвећа, јесен је.
The leaves are falling from the trees, it is fall.
Послао ми је радиограм с брода.
He sent me a radiogram from the ship.

Note: (1) The English "from" is translated not only by с(а) but also by из. Из governs the genitive only (see Par. 358, p. 163 of this volume). Generally speaking, the preposition с(а) denotes departure from the upper (outer) surface of some (often higher) object and the preposition из denotes departure (origin) from the inside of some object.

(2) Note the following usage of the preposition с(а) with the genitive to denote location:

С леве стране друма су високе планине, а с десне стране море.
On the left side of the road there are high mountains and on the right there is the sea.

2 - Besides location, the following ideas can be expressed by the preposition с(а) and the genitive case:

Time (see Par. 286A, Vol IX, p. 240):

С пролећа се обављају тешки радови, а с јесени се купе плодови.
The difficult chores are done in (the beginning of) the spring and in (the beginning of) the fall the crops are harvested.

*Cause: С тебе ћу изгубити главу.
I will lose my head because of you.

B - The preposition за under different circumstances governs the genitive, the accusative (see Par. 49, Vol II, p. 188) and the instrumental (see Par. 104, Vol IV, p. 17). With the genitive за expresses time and means "during". Even in this function it is often replaced by the prepositional phrase за време "during", "in the time" (see Par. 286, Vol IX, p. 240):

За (or: За време) Душана Силног, српска држава је била најмоћнија.
During (In the time of) Dushan the Mighty, the Serbian state was most powerful.

C - The preposition у is most often used with the accusative (see Par. 49, Vol II, p. 188 and Par. 286B, Vol IX, p. 241) and the locative (see Par. 51, Vol II, p. 191 and Par. 286D, Vol IX, p. 243), and seldom with the genitive. With the genitive it can express location, often connected with possession or origin. In this case it is most often replaced by the preposition код + the genitive:

У Марка има и вина и пива.
or: Код Марка има и вина и пива.
or: Марко има и вина и пива.
There are both wine and beer at Mark's.
or: Mark has both wine and beer.
У (Код) кога си купио то одело? - У(Код) Симића.
Where did you buy that suit? - At Simich's.

PAR. 360 - THE GENITIVE WITH COMPOUND PREPOSITIONS

All compound prepositions govern only the genitive case. The following are such prepositions and the ideas which can be expressed by them and the genitive:

- ИЗА - behind, from behind

Location: Гаража је иза куће.
The garage is behind the house.
Кад смо пришли улазу, иза куће се појавио један велики пас и почео да лаје на нас.
When we approached the entrance, a big dog appeared from behind the house and started barking at us.

Time: Иза кише долази сунце.
After rain comes sunshine.
Иза сна сам обично рђаве воље.
After sleeping, I am usually in a bad mood.

- ИЗВАН - outside; beside; except, but

Location: (4) Он је изван града.

Manner: Она је изван себе од радости.
She is beside herself with joy.
Позвао је све пријатеље изван мене.
He invited all his friends but me.

- ИЗМЕЂУ - between, among(st); from between, from among

Location: (5) Чарли ће седети између нас.

Comparison: Између свих девојака изабрао је најмлађу и најлепшу.
Of all the girls he chose the youngest and the prettiest.
Између два зла (двају зала) изабрали смо мање.
Between two evils we chose the lesser.

- ИЗНАД - above, over

Location: (1) Свуда изнад града су планине.

Measure (manner): Врх те планине се диже високо изнад околине.
The peak of that mountain rises high above the surroundings.
Ја волим своју децу изнад свега.
I like my children above all.

- ИСПОД - under, beneath, below; from under

Location: (2) Да, а усред града је величанствени Душанов мост испод којег тече Вардар већ више од 500 година.
Змија је изишла испод камена.
The snake came from under the stone.

Measure: Они продају своју кућу испод цене.
They are selling their house below price.

- ИСПРЕД - in front, before; from before

Location: (3) Видиш ли ону лепу зграду, скоро насред града, са парком испред ње?

- НАВРХ - on (the) top of; to the top of

Location: (9) Из Маврова би могли да се лако попнемо наврх Влајнице.

- НАКОН - after, upon

Time: Након рата цене су много скочиле.
After the war prices rose a lot.

- НАКРАЈ - at (to, on) the end (edge)

Location: Наша кућа је накрај села.
Our house is at the edge of the village.
Кад дођете накрај ове улице, скрените надесно.
When you come to the end of this street, turn to the right.
(7) И мени је рекла госпођа Станковић да у Струги има одличних јегуља, али ми није ни накрај памети да тамо ручамо.

- НАСРЕД - in the middle

Location: (3) Видиш ли ону лепу зграду, скоро насред града?

- ПОВРХ - above; besides; in spite of

Location: Ставите ове књиге једну поврх друге.
Put these books one above the other.

Measure: Поврх свих увреда које ми је нанео, дошао је да тражи зајам од мене.
In spite of all the offenses that he inflicted upon me, he came to ask for a loan from me.

- ПОЗАДИ - behind

Location: Испред куће је двориште, а позади куће је башта.
The yard is in front of the house, and the garden is behind the house.

- ПОКРАЈ - beside, alongside, by; besides, in spite of

Location: (4) Он је изван града, покрај пута којим ћемо ићи у Охрид.

Measure (concession):

И покрај своје најбоље воље, нисам могао да дођем на време.
In spite of my best will, I was not able to come on time.

- ПОПУТ - like

Comparison: После једног ручка попут овог, ја могу да спавам цело послеподне.
After a lunch like this, I can sleep all afternoon.

- ПОРЕД, see ПОКРАЈ

- ПОСРЕД - in(to) the middle, through the middle

Location: (1) Вардар тече посред Скопља, а свуда изнад града су планине.

- УВРХ - in the top, at the head

Location: Ви ћете седети уврх стола.
You will sit at the head of the table.

- УМЕСТО - instead of

Replacement: Узео сам твој шешир уместо свога.
I took your hat instead of mine.

- УОЧИ - on the eve of

Time: (6) Један Аустријанац ми је рекао уочи поласка да у Гостивару има одличних пастрмки.

- УСРЕД - in the middle of

Location: (2) Да, а усред града је величанствени Душанов мост.

A - THE GENITIVE WITH SIMPLE PREPOSITIONS GOVERNING SOME OTHER CASES BESIDES THE GENITIVE.

Drill the expressing of various ideas by the prepositions c(a), за and у + the genitive case by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - The preposition c(a):

a - Location:

(1)	Одакле долази овај свет?	(Железничка станица)
(2)	Одакле се враћају људи који су ишли да посете београдски Војни музеј?	(Калимегдан)
(3)	Одакле се враћају страни изасланици који су били на гробу Незнаног јунака?	(Авала)
(4)	Одакле се враћају они који су ишли да виде Његошев гроб?	(Ловћен)
(5)	Одакле долази магла?	(море, планине)
(6)	Где је зграда позоришта?	(она страна улице)
(7)	Где је апотека која је данас дежурна?	(друга страна трга)
(8)	Где је улаз у ову зграду?	(она страна)
(9)	Где је ваш аутомобил оштећен?	(десна страна)
(10)	Куда сте ставили моју столицу?	(лева страна)

b - Time:

(1)	Кад почињу лепи дани?	(пролеће)
(2)	Кад почињу ружни дани?	(јесен)
(3)	Кад је Србија постала зависна од Турске?	(крај XIV века)
(4)	Кад је погинуо син г. Стокића?	(још с - почетак рата)
(5)	Кад сте ви мислили да је српскохрватски језик врло тежак?	(почетак)

c - Cause (manner):

(1)	Зашто је Милан ухапшен?	(свој говорљиви језик)
(2)	Зашто је Јован урадио тако нешто?	(своја луда глава)
(3)	Зашто је ваш пријатељ отпутовао у Вашингтон?	(мени непознати разлози)

2 - The preposition за + the genitive expressing time:

(1)	Кад се купамо у мору?	(за - лепи дани)
(2)	Кад сељаци дуго седе и разговарају?	(дуге зимске ноћи)
(3)	Кад су се многи људи држали као јунаци?	(тешке ратне године)
(4)	Кад ваш рођак није напуштао кревет?	(своја тешка болест)
(5)	Кад је била Косовска битка?	(кнез Лазар)
(6)	Кад су по нашем знању написани први државни закони у Србији?	(Душан Силни)

3 - The preposition у + the genitive expressing location (possession):

(1)	У кога има доброг вина?	(Симић)
(2)	У кога су плаве очи?	(Мара)
(3)	У кога сте купили то одело?	(Петровић)
(4)	У кога је дуга коса, а кратка памет?	(Јован)
(5)	Где је мој упаљач?	(ја)

B - THE GENITIVE WITH COMPOUND PREPOSITIONS

Drill the expressing of various ideas by compound prepositions + the genitive case by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - Location:

(1)	Где је ваша гаража?	(иза, позадикућа)
(2)	Где је ваша друга спаваћа соба?	(дневна соба)
(3)	Где је табла?	(ви)
(4)	Где су чивилуци?	(ја)
(5)	Где је прозор?	(он)
(6)	Где је ваша школа?	(одмах иза - угао)
(7)	Где су непријатељски делови?	(изван - домет наших пушака)
(8)	Где ви једете кад је време лепо?	(кућа)
(9)	Куда идете на пикник?	(град)
(10)	Где су војна вежбалишта?	(насељена места)
(11)	Где је други спрат?	(изнад)
(12)	Где је дванаести спрат?	(изнад - једанаести)
(13)	Где је табла с бројем ваше куће?	(врата)
(14)	Где је светло у вашој трпезарији?	(сто)
(15)	Где држимо кишобран кад пада киша?	(себе)
(16)	Где су наши горњи зуби?	(доњи)
(17)	Где овде излази сунце?	(залив)
(18)	Где седи г. Н.?	(између)
(19)	Где су очњаци?	(кутњаци и секутићи)

(20)	Где је Пресидио?	(Нови и Стари Монтерej)
(21)	Где ја стојим?	
(22)	Где су столови?	
(23)	Где је ваша столица?	(испод)
(24)	Где је подрум ове зграде?	(она)
(25)	Где су вам ноге?	(сто)
(26)	Где је креда?	(табла)
(27)	Куда тече тај поток?	(село)
(28)	Куда пролази овај пут?	(она планина)
(29)	Где ја стојим?	(испред - ми)
(30)	Где ви седите?	(испред - ви)
(31)	Где су књиге г. Н.?	(он)
(32)	Где ваш командир врши преглед?	(барака)
(33)	Где је кота 505?	(наврх - брдо)
(34)	Где је застава?	(наврх - кућа)
(35)	Где је крст?	(црква)
(36)	Где сам ја написао ову реч?	(табла)
(37)	Где је ваша кућа?	(накрај - село)
(38)	Куда сте ставили своје књиге?	(накрај - сто)
(39)	Где је ово дрво?	(насред - двориште)
(40)	Где је овај сто?	(насред - соба)
(41)	Где је ово острво?	(насред - језеро)
(42)	Куда сам ја ставио своју оловку?	(поврх - моје књиге)
(43)	Где је тај хотел?	(поврх - језеро)
(44)	Где је ваша столица?	(покрај - прозор)
(45)	Где седи г. Н.?	(ја)
(46)	Где је корпа за папир?	(врата)
(47)	Где је ова слика?	(чивилуци, табла)
(48)	Куда је ударила лопта?	(посред - прозор)
(49)	Где је саграђена нова болница?	(шума)
(50)	Куда сте се посекли?	(нокат)
(51)	Где вам је остао аутомобил?	(друм)
(52)	Где су га погодили?	(срце)
(53)	Где ви седите за време обеда?	(уврх - сто)
(54)	Где је Милорадов виноград?	(уврх - брдо)
(55)	Где је она мала црква?	(село)
(56)	Кад су ходали пијани по улици?	(усред - бео дан)
(57)	Кад су викали улицом?	(ноћ)

2 - Time:

(1)	Кад долази тихо време?	(иза - бура)
(2)	Кад ћете нас опет посетити?	(недеља)
(3)	Кад ће се они вратити?	(Божић)
(4)	Кад ћете их опет видети?	(Нова година)
(5)	Кад сте стигли овамо?	(уочи - недеља)
(6)	Кад су вам се јавили?	(уочи - понедељак)

(7)	Кад ћете се поздравити с њима?	(уочи - одлазак)
(8)	Кад сте добили тај поклон?	(уочи - мој рођендан)
(9)	Кад сте дознали да су отишли?	(након - њихов одлазак)
(10)	Кад ћете ми телефонирати?	(повратак)
(11)	Кад се Марко разболео?	(онај састанак)
(12)	Кад ће се појавити сви рођаци овог болесника?	(његова смрт)

3 - Manner:

(1)	Како сте поставили сандуке с муницијом?	(изван - домет непријатељских оруђа)
(2)	Како је Марија била расположена?	(добро изван - свој обичај)
(3)	Како је ваш рођак урадио тај посао?	(изнад - свако очекивање)
(4)	Како сте продали намештај?	(испод - цена)
(5)	Како Милан учи?	(испод - своја способност)
(6)	Како је ваш отац издржао тај пут?	(попут - младић)
(7)	Како учи ваш мали брат?	(попут - ја)
(8)	Како пева ваша сестра?	(попут - славуј)
(9)	Како је Томислав био љут?	(попут - тигар)
(10)	Како је мирисала њена соба?	(попут - башта с цвећем)

4 - Replacement:

(1)	Шта ви стављате у чај уместо лимуна?	(млеко)
(2)	Шта сте учили у четвртак увече уместо дијалога?	(речи)
(3)	Шта ћете ви јести уместо печења?	(сир)
(4)	Уместо кога ви учите?	(нико)
(5)	Уместо кога Драгутин ради?	(свој брат)

5 - Concession:

(1)	И покрај (поред, поврх) чега се он љути на вас?	(моје извињење)
(2)	И покрај (поред, поврх) чега ви морате да је волите?	(њено држање)
(3)	И покрај (поред, поврх) чега је он добар друг?	(све то)
(4)	И покрај (поред, поврх) кога он тражи помоћ од вас?	(своји родитељи)
(5)	И покрај (поред, поврх) чега он не показује сјајан успех?	(марљиво учење)

6 - Addition:

(1)	Поврх чега је дошао порез?	(разни други рачуни)
(2)	Поврх чега долазе камате?	(сви ти дугови)
(3)	Поврх чега је он сад сломио ногу?	(и иначе слабо здравље)
(4)	Поврх чега сте морали да храните и њега?	(све своје тешкоће)

7 - Comparison (selection):

(1)	Између кога он бира девојку за себе?	(две једнако лепе сестре)
(2)	Између чега не можете да се одлучите?	(ово летње и ово зимско одело)
(3)	Између кога сте изабрали пријатеља?	(ови добри младићи)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Охрид и Охридско Језеро

Пошто су провели неколико дана у Скопљу и разгледали све важније знаменитости у њему, Диксонови су једног дана поранили и кренули за Охрид.

Они су изабрали пут Скопље - Тетово - Гостивар - Маврови Ханови- Дебар - Струга - Охрид. Тај пут води кроз живописне клисуре и на њему има много серпентина.

Недалеко од Скопља прошли су поред старог римског акваду-кта. Било им је жао што нису могли да се зауставе у Гостивару, Маврову и манастиру Св. Јована Бигорског и што нису могли да се попну на врх Влајнице. Близу Гостивара су извори Вардара, код Маврова се подиже једна од највећих хидроцентрала у Југославији, а у манастиру Св. Јована Бигорског се налазе чувени дуборези, а са врха Влајнице је диван поглед на све планине око ње. На Влајници се такође налазе војни полигони, добра ловишта и скијашки терени. Пре Балканског рата четници су водили у овом крају тешке борбе са Турцима.

У Дебру су се зауставили само да ручају и одмах продужили пут за Охрид.

За Охрид се каже да је више музеј него град. Он се помиње још у трећем веку после Христа као важан град на чувеном римском путу Виа Егнација. Из Охрида је почело ширење Хришћанства међу јужним Словенима. Он је вековима био седиште многих српскоправославних владика. Он је такође био престоница цара Самуила. Охрид је пун старих споменика. У цркви Свете Софије се налазе фреске из XI, XII и XIV века које се сматрају најбољим средњевековним фрескама на целом Балкану.

Становници Охрида живе углавном од риболова. Они лове познату пастрмку у Охридском Језеру. Та пастрмка се расплођава и вештачки у Хидробиолошкој станици.

Охридско Језеро је најдубље језеро на Балканском Полуострву (258,7 м) и једно од најстаријих језера у целом свету. Две врсте шкољки које живе у њему једини су остаци шкољки које припадају времену пре Леденог доба у целом свету.

На јужној обали језера - око 30 километара од Охрида - налази се манастир Св. Наум. Манастир се налази у дивном пределу и пун је историских споменика.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A breakthrough

The troops of the Right Column attacked the enemy position on the line: village Goranec - Ravna Gora (616 - 677). This attack was vigorous and supported by heavy artillery and mortar fire. The defender counterattacked with his reserves. The counterattack was very strong but the commander of the Right Column had seen through the enemy's intention and expected it. He engaged his general reserve and halted the counterattack.

The struggle with the defender's forces was long and difficult. In the villages of M. and V. Goranec the soldiers of both sides fought from house to house. Hand - to - hand combat developed in many instances. Heavy casualties were inflicted upon both sides. The fight lasted for many hours. The cleaning up of the occupied position was long and difficult. The defender fought till nightfall and then quickly withdrew. He disappeared almost as fog. The attacking troops heard only the noise of the fast moving cars. Only then did the commander of the Right Column realize that the entire enemy unit might be a motorized unit. Therefore, the commaner of the Right Column immediately began to form the pursuit detachments in order to prevent the enemy from occupying and organizing a new position on the southern bank of the Drava River. The pursuit detachments moved into pursuit at dawn.

ШЕСТИ ДЕО
ИСПИТИВАЊЕ

SIXTH PART
INTERROGATION

Испитивање ратног заробљеника

I - Ситуација

Трупе Десне колоне Јужне стране пробиле су положај браниоца код села Горанец 16. октобра око 20 часова. Непријатељ је нагло отступио.

У току борбе заробљен је мањи број војника Северне стране.

II - Задатак

Ви сте обавештајни официр у штабу пука.

Испитајте ратне заробљенике у циљу добијања следећих података:

1. Колика је јачина непријатељског одреда.
2. Из којих пешадиских јединица се састоји одред.
3. Које артиљериске јединице има одред.
4. Колико људи има једна стрељачка чета.
5. Која оруђа има чета пратећих оруђа.
6. Колико чета има у батаљону.
7. Колико батаљона има у одреду.
8. Ко је командант одреда.
9. Који је задатак одреда.
10. Одакле је дошао одред.
11. Где су главне непријатељске снаге.
12. Шта раде главне непријатељске снаге.
13. Колики су били непријатељски губици у борби са нашом претходницом.
14. Које непријатељске јединице су биле у претходници.
15. Које непријатељске јединице су биле источно а које западно од главног друма.
16. Да ли је цео непријатељски одред моторизован.
17. Да ли је непријатељ добио појачања у току борбе.
18. Има ли још непријатељских снага на положајима јужно од реке Драве.
19. Које непријатељске јединице оперишу лево и десно од непријатељског одреда.
20. Да ли ће непријатељ предузети офанзиву на југ.

Напомена: Ратни заробљеници су: један капетан, један подофицир и 2 војника. Они говоре само српскохрватски.

Наставник ће доделити улоге ученицима на часу у учионици и мењати их у току часа.

Ученици ће сами вршити испитивање у духу напред наведених тачака.

Ученици ће давати одговоре на основу знања добивеног на претходним часовима.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. On the eve of their departure for Ohrid the Dicksons are watching the beautiful view of Skoplje from the window of their hotel room.
2. They admire this old city which in the Middle Ages was the capital of Serbian rulers and, after the fall of Serbia, the second Turkish capital.
3. The Vardar flows through the middle of the city and the magnificent Dushan's Bridge in the middle of the city crosses the river.
4. The next morning on their way to Ohrid they see the old Roman Aqueduct not far from Skoplje.
5. As they drive farther, they remember the chetniks' action which was waged in this area against the Turks.
6. They are sorry for not being able to stop in Gostivar, Mavrovo, the Monastery of St. Jovan Bigorski and Struga and for not being able to climb to the top of Vlajnica.
7. In the vicinity of Gostivar the source of the Vardar is found; near Mavrovo one of the biggest hydroelectric plants is being built; in the Monastery St. Jovan Bigorski some beautiful wood-carvings are found; in Struga one can eat very tasty eels; on Vlajnica there are big military training grounds and hunting grounds.
8. Towards evening they arrive in Ohrid, for which it is said that it is more a museum than a town.
9. From it the spreading of Christianity among the Southern Slavs began.
10. Once, it was the seat of one of the oldest Serbian Orthodox Dioceses.
11. The trout of the Lake of Ohrid is famous and nowadays it is also spawned in the Hydrobiological Station.
12. In the same lake live two kinds of shell-fish which belong to the pre-Ice Age.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3050-ȁkvadukt, m. - aqueduct

3051-blizìna, f. - proximity, nearness, vicinity

3052-čȅtnik, m.
nom. pl: čȅtnici - chetnic (guerrilla)

*3052-čȅtnički, adj. - chetnic, adj.

3053-čùven, adj. - famous, well-known

3054-dȕborez, m. - wood - carving

3055-epàrhija, f. - diocese

3056-hidrobiòloški, adj. - hydrobiological

3057-hidrocentrála, f. - hydroelectric plant

3058-Hrìstos, Ìsus, m.
gen. sing: Hrista - Christ, Jesus

3059-hrišćánstvo, n. - Christianity

3060-jègulja, f. - eel

3061-lȅd, m. - ice, frost

3062-lȅden, adj., m. - ice, adj., icy

3063-lòviti, v.t.ipfv.
pr.t: lòvīm;lòvē - to hunt; to fish

*3063-ulòviti, v.t.pfv.
pr.t: ùlovīm;ùlovē - to catch

3064-lòvīšte, n. - hunting place (area)

3065-mùzej, m. - museum

3066-nakraj, prep. - at the end

3067-nàsred, prep. - in the middle of

3068-navrh, prep. - on the top

* 413-nȅdaleko, adv. & prep. - not far, near

3069-pȁd, m.
nom. pl: pádovi - downfall, fall

3070-pȁstrmka, f.
gen. pl: pȁstr̄mkī - trout

3071-poli̗gōn, m. - polygon, proving ground

3072-pòsred, prep. - in the middle of, through the middle of

3073-rasplòditi (se), v t & r.,pfv.- to breed, to hatch, to spawn
pr.t: ràsplodim;ràsplode

*3073-rasplođávati (se), v.t.&r. ipfv. - to breed, to hatch, to spawn
pr.t: rasplòđāvām; rasplođávajū

3074-Samùilo, m. - Samuel

3075-sȅdište, n. - seat

3076-škȍljka, f. - shell; shellfish
gen. pl: škȍljki

3077-ȕoči, prep. - on the eve

STO DVADESET PRVA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-FIRST LESSON

PRVI DEO — FIRST PART

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE GENITIVE WITH PREPOSITIONS AS A COMPLEMENT TO VERBS (See Par. 362)

Drill the use of the genitive case with prepositions as a complement to verbs by having the students answer the questions listed below.

1 - The preposition od + the genitive:

(1) Od čega beže lenji ljudi?
(2) Od koga beže manje ptice?
(3) Od koga sam ja danas počeo da vas pitam?
(4) Od čega počinjemo učenje stranog jezika?
(5) Od čega žive državni službenici?
(6) Od čega žive seljaci?
(7) Od kojih životinja dobijamo mleko?
(8) Od koga se u ratu oduzima oružje?
(9) Od koga ste saznali za ovu školu?
(10) Zašto onako sija lice g. N.?
(11) Od čega umiru mnogi ljudi u Jugoslaviji?
(12) Od kakvog oružja može da pogine najviše ljudi?
(13) Od čega su se opili ovi ljudi?
(14) Od čega gori onaj ko nešto želi?
(15) Od čega izgori trava kad nema kiše?
(16) Od čega zavisi vaš uspeh?
(17) Od čega zavisi trajanje nekog puta?
(18) Od čega zavisi odlazak na piknik?
(19) Od čega drhti slabo obučen čovek?
(20) Od čega drhte kukavice?
(21) Od koga se razvode neki muževi?
(22) Od koga se razvode neke žene?
(23) Od čega propadaju mnogi ljudi?
(24) Od čega se sastoji nameštaj spavaće sobe?
(25) Od (iz) kakvih jedinica se sastoji pešadiski puk?
(26) Od čega ste se vi umorili?
(27) Od čega se zaklanjaju borci?
(28) Od čega se razlikuje naša škola?
(29) Od koga se kriju ljudi koji su izvršili neki zločin?
(30) Od čega će neprijatelj odustati ako dozna da smo jaki?
(31) Od čega će neprijatelj morati da otstupi?
(32) Od čega se sklanjamo pod kišobran?

2 - The preposition iz + the genitive:

(1) Kad nastavnici i učenici mogu da puše?
(2) Kad oni izlaze iz učionice?
(3) Šta moramo da uradimo s cigaretom pre nego što je zapalimo?

(4) Odakle nastavnici dolaze u učionicu?
(5) Odakle ste vi jutros došli u učionicu?
(6) Da li se vi lako budite iz sna?
(7) Šta vas je jutros probudilo iz sna?
(8) Odakle polazi većina putničkih brodova za Evropu?
(9) Odakle se kasnije vraćaju svi ti brodovi?
(10) Odakle ja uzimam ovo pero?
(11) Odakle ste vi otišli na regrutsku obuku?
(12) Iz čega se pije kafa, a iz čega vino?
(13) Odakle turisti donose razne interesantne predmete?
(14) Odakle stižu avioni i brodovi u San Francisko?
(15) Odakle vam se javlja vaš brat (prijatelj, otac)?
(16) Odakle su vas poslali u ovu školu?
(17) Odakle se iskrcavaju putnici po pristaništima?
(18) Odakle mušterije iznose robu?
(19) Iz čega istovaruju robu lučki radnici?
(20) Iz koje američke države se izvozi mnogo žita?
(21) Iz koje južnoameričke države mnoge zemlje uvoze kafu?
(22) Odakle dejstvuje braniočeva artiljerija?
(23) Odakle su izbačeni ranjenici?
(24) Iz čega iskaču padobranci?
(25) Iz kojih krajeva se narod iseljava?
(26) Iz kojih zemalja su se ljudi useljavali u Ameriku?
(27) Odakle se vojnicima izdaje odeća?
(28) Odakle su posle Drugog svetskog rata pobegli mnogi Nemci?
(29) Odakle sam ja izvadio maramicu?
(30) Iz čega se izvlače razni podaci i vesti o neprijatelju?
(31) Odakle često beže zarobljenici?
(32) Odakle pobegnu mnogi ratni zarobljenici?

3 - <u>The preposition sa + the genitive</u>:

(1) Sa koga vi svlačite kaput?
(2) Odakle skidamo rukavice?
(3) Sa čijih nogu vi skidate obuću?
(4) Sa čega se dižemo izjutra?
(5) Sa čega se dižemo posle završenog ručka?
(6) Sa čega silaze putnici na železničkim stanicama?
(7) Sa čega sjahuju jahači?
(8) Sa čega skaču padobranci?
(9) Odakle iščezne ona strana koja se povuče?
(10) Odakle deca često povuku stolnjak?

4 - <u>The preposition do + the genitive</u>:

(1) Dokle su saveznici gonili nemačku vojsku?
(2) Dokle ste doterali automobil?
(3) Dokle ste se dovezli taksijem?
(4) Dokle je ranjenik uspeo da se dovuče?
(5) Dokle je mehaničar dovukao vaša kola?

(6) Dokle su milicioneri vodili uhapšene?
(7) Dokle ste išli peške?
(8) Dokle ste došli sa čitanjem ove knjige?
(9) Dokle ste učili sinoć?
(10) Dokle ste ostali na igranci?
(11) Dokle ste ga odvezli automobilom?
(12) Do čega je mnogo stalo roditeljima?
(13) Do čega je mnogo stalo svima nama u ovoj učionici?
(14) Do čega je meni kao vašem nastavniku naročito stalo?
(15) Do čega je vama kao učeniku ove škole naročito stalo?
(16) Do čega je njemu kao učeniku ove škole naročito stalo?
(17) Do čega je vama kao učenicima ove škole naročito stalo?
(18) Do čega je njima kao učenicima ove škole naročito stalo?

5 - <u>The preposition od + the genitive in passive constructions</u>:

(1) Od koga je ovo dete nađeno na ulici?
(2) Od koga je Jugoslavija napadnuta 6. aprila 1941?
(3) Od koga je Marko opomenut zbog toga što ne uči dobro?
(4) Od koga mu je oduzet pasoš?
(5) Od koga je skupljen novac za kafu?
(6) Od koga je Miloš izbačen iz kafane zato što je bio pijan?

DRUGI DEO	SECOND PART
DIJALOG	DIALOGUE
Odbrana	Defense
Plan posedanja i plan vatre	Occupation Plan and Fire Plan

(Za vreme borbe prethodnice komandant Ravnogorskog odreda razgovara u svojim komandnim kolima sa načelnikom štaba odreda.)

1. Komandant odreda: Neprijatelj je mnogo jači, te moramo odustati od daljeg nastupanja ka jugu.	1. Combat Team Commander: The enemy is much stronger, so we have to give up any further advance toward the south.
Načelnik Štaba: Ali vi znate šta komandant divizije očekuje od našeg odreda.	Chief of Staff: But you know what the Division Commander expects from our detachment.
2. K.O: Nećemo mi otstupiti od izvršenja svog zadatka, ali moramo čuvati odred od uništenja.	2. C.T.C: We won't deviate from the execution of our mission, but we must keep the detachment from annihilation.
N.Š: Sad vas razumem, druže potpukovniče. Šta ćemo sada da radimo?	CS: I understand you now, Comrade Colonel. What shall we do now?
3. K.O: Naš uspeh zavisi od brzine. Moramo što pre skloniti trupe sa druma i posesti položaj na liniji: Ravna Gora (677 - 616)-s. Goranec.	3. C.T.C: Our success depends on speed. We must pull the troops off the highway as soon as possible and occupy the position on line: Ravna Gora (677 - 616)-v. Goranec.
N.Š: Hoću li da naredim odmah da kolona side s druma? Neprijateljska artiljerija nas je urakljila.	CS: Shall I order immediately that the column leave the highway. The enemy artillery has bracketed us.
4. K.O: Naredi da 2-ga i 3-ća streljačka četa posednu Ravnu Goru (677 - 616), a Četvrta četa s. Goranec (416).	4. C.T.C: Order that the 2nd and 3rd Rifle Companies occupy Ravna Gora (677 - 616), and the 4th Company v. Goranec (416).
N.Š: Šta ćemo sa prethodnicom?	CS: What shall we do with the Advance Guard?
5. K.O: Naredi da se izvuče iz borbe i povuče u rezervu južno od k. 517.	5. C.T.C: Order it to pull out of combat and to withdraw into the reserve south of hill 517.

ODBRANA

Plan posedanja i plan vatre

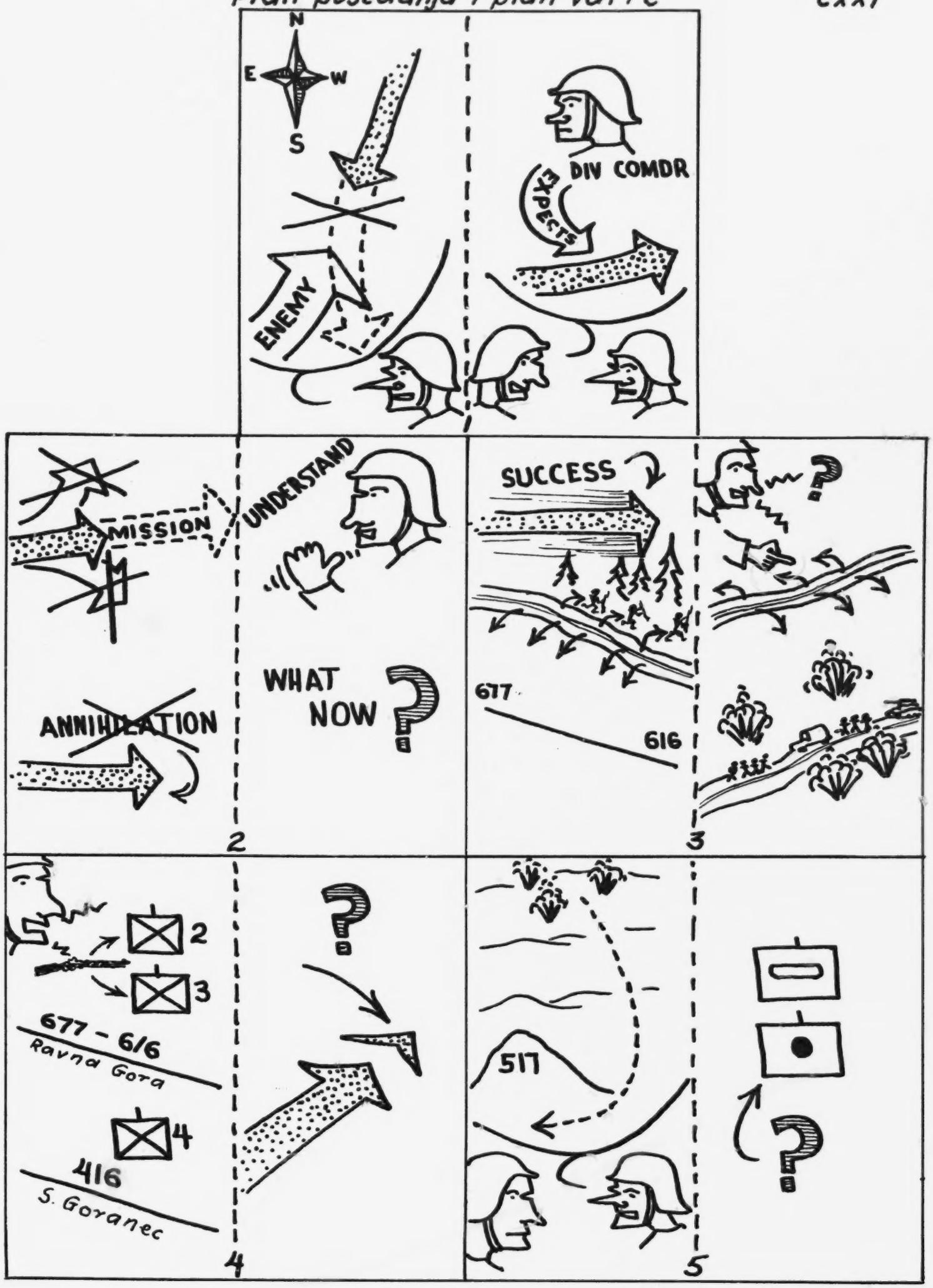

N.Š: Gde će biti tenkovska četa i poljska baterija?

CS: Where will the Tank Company and the Field Artillery Battery be?

6. K.O: Tenkovska četa će biti u rezervi južno od k. 517. Baterija će biti zapadno od k. 517 i tući ispred celog položaja.

6. C.T.C: The Tank Company will be in reserve south of hill 517. The Battery will be west of hill 517 and will fire in front of the entire position.

N.Š: Šta će uraditi Četa pratećih oruda?

CS: What will the Heavy Weapons Company do?

7. K.O: Jedan vod će se izdvojiti iz čete i pridati 2-goj četi. Ostatak da bude između k. 517 i druma sa zadatkom da podržava odbranu levog otseka.

7. C.T.C: One platoon will be detached from the company and attached to the 2nd Company. The rest will be between hill 517 and the highway with the mission of supporting the defense of the left sector.

N.Š: Šta ćemo s Mitraljeskom četom?

CS: What shall we do with the Machine-gun Company?

8. K.O: Jedan vod se pridaje 3-ćoj četi, a ostatak da bude pozadi 4-te čete. Oruda da se ukopaju.

8. C.T.C: One platoon will be attached to the 3rd Company and the rest should be behind the 4th Company. The weapons are to be entrenched.

N.Š: Koji je glavni zadatak Mitraljeske čete?

CS: What is the main mission of the Machine-gun Company?

9. K.O: Da tuče predteren između M. i V. Sotinske.

9. C.T.C: To fire on the foreground between M. and V. Sotinska.

N.Š: Gde će biti Odredsko previjalište i Stanica borbenih potreba?

CS: Where will the Battalion Aid and Supply Stations be?

10. K.O: Previjalište u s. Galinec, a stanica u s. Komeš južno od raskrsnice. To je sve.

10. C.T.C: The Aid Station in v. Galinec and the Supply Station in v. Komesh south of the crossroad. That's all.

N.Š: Razumem, druže potpukovniče.

CS: Yes, Comrade Colonel.

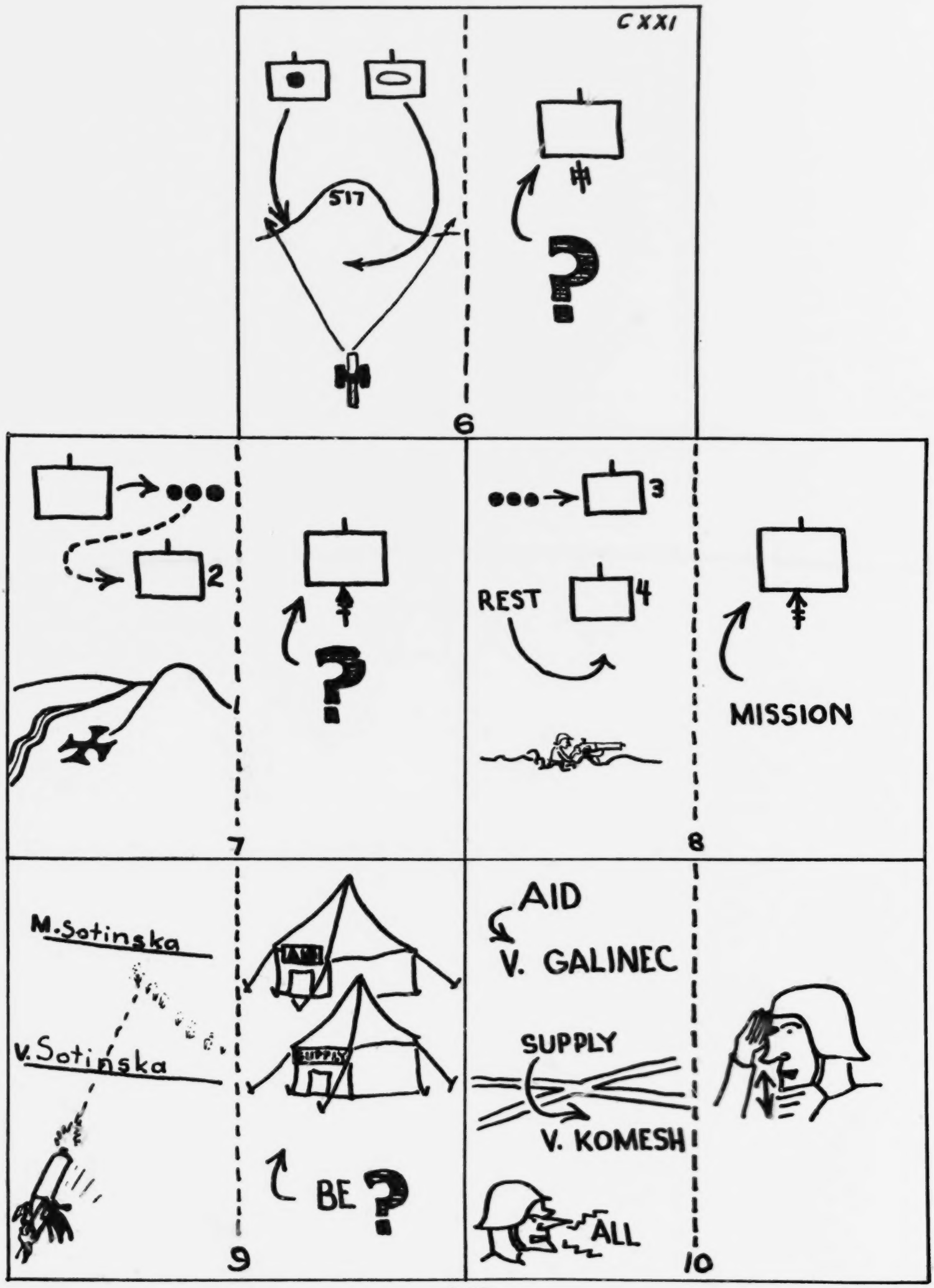
CXXI
517
6
2
7
3
REST
4
8
MISSION
M.Sotinska
V.Sotinska
9
AID
V. GALINEC
SUPPLY
V. KOMESH
BE
ALL
10

PAR. 361 - PREPOSITIONS + NOUNS (PRONOUNS) AS COMPLEMENTS TO VERBS

Some verbs require a complement in the form of a noun (pronoun) with a preposition.

These verbs will be reviewed gradually as the use of cases is reviewed, with special attention being given to verbs which in Serbo-Croatian require a preposition and in English do not, or which in Serbo-Croatian require a preposition different from the one used in English.

Note: A verb which expresses an idea with one preposition + a case may express another idea with another preposition + a case or without a preposition.

PAR. 362 - THE GENITIVE WITH PREPOSITIONS AS A COMPLEMENT TO VERBS

A - The verbs *бежати and побећи when they mean "to escape", "to flee" take the preposition из + the genitive; when they mean "to shun (to avoid) somebody or something",, they take the preposition од + the genitive:

Из комунистичких земаља људи беже кад год могу.
From the communist countries people flee whenever they can.
Ја не бежим ни од каквог посла.
I do not shun any kind of work.

B - The verbs *боловати "to ail", "to be ill" and оболети or разболети се "to become ill" take the preposition од + the genitive:

Он болује од туберкулозе.
He is sick with tuberculosis.
Кад сам био у Пацифику, оболео сам од маларије.
When I was in the Pacific, I fell sick with malaria.
Он се разболео од великог рада.
He got sick from hard work.

C - The following and other similar verbs take the preposition од + the genitive:

- викнути (викати) од - to shout with
  Они вичу од радости.
  They are shouting with joy.
- гинути (погинути) од - to perish by, to die by, to get killed by
  Он је погинуо од тако рећи последњег испаљеног метка у том рату.
  He got killed, so to speak, by the last bullet fired in that war.
  Ко се мача хвата, од мача и гине.
  He who grasps the sword, dies by the sword.
- дрхтати од - to shiver from
  Да ли ви дрмљете од зиме или од страха?
  Are you shivering from cold or from fear?
- живети од - to live from (by, of)
  Многи Далматинци живе од мора (риболова).
  Many Dalmatians live from the sea (by fishing).
- зависити од - to depend on (upon)
  (3) Наш успех зависи од брзине.
- крити (сакрити) (се) од - to hide from
  Он се крије од полиције.
  He is hiding from the police.
- лечити од - to treat for
- излечити од - to cure of
  Он ме је лечио и излечио од маларије.
  He treated me for and cured me of malaria.
- надати се од - to expect something of (from) somebody
- очекивати од - to expect something of (from) somebody
  (1) Али ви знате шта командант дивизије очекује од нашег одреда.
  Ја се не надам ничему ни од кога.
  I do not expect anything from anyone.
- напити (напијати) се од - to get drunk from; to drink a little of
- опити (опијати) се од - to get drunk from
  Напијте се (мало) од овог вина; од њега се није још нико опио.
  Drink a little of this wine; nobody has got drunk from it yet.
- обавестити (обавештавати) се од - to get information from
  Треба да се обавестимо од сељака куда води овај пут.
  We have to get information from the peasants as to where this road leads.

- *оградити (ограђивати) се од - to repudiate something
  Ја се ограђујем од свих његових изјава.
  I repudiate all his statements.
- одвести (одводити) од - to lead (to take) away from
  Окупатор је ноћу одводио људе од њихових кућа и убијао их.
  The occupier used to take people from their houses at night and kill them.
- одвојити (одвајати) (се) од - to separate from; (to step aside from; to part)
  Командири водова и одељења се одвајају од војника и прилазе командиру чете.
  The platoon and squad leaders step aside from (leave) the soldiers and approach the company commander.
- одузети (одузимати) од - to take away from; to subtract from
  Полиција је одузела пасоше од свих путника.
  The police took the passports away from all the passengers.
- одустати (одустајати) од - to give up, to cancel
  (1) Непријатељ је много јачи, те морамо одустати од даљег наступања ка југу.
- *одучити (одучавати) (се) од - to get unaccustomed, to disaccustom
  Он се одучио од сваког рада.
  He has become unaccustomed to any work.
- опростити (опраштати) се од - to take leave of, to say good-bye to
  Треба да се опростим од свих пријатеља.
  I have to take leave of all my friends.
- отети (отимати) од - to seize from; to snatch; to kidnap
  Нови властодршци су отели земљу од сељака.
  The new rulers seized the land from the peasants.
- отступити (отступати) од - to deviate from
  (2) Ми нећемо отступити од извршења свог задатка.
- *пући (пуцати) од - to burst with, to burst from
  Он пуца од љутине.
  He is bursting with anger.
  Прозорска стакла пуцају од леда.
  The window panes are shattering from frost.
- разликовати (се) од - to differ from
  Он се разликује много од свог старијег брата у сваком погледу.
  He differs much from his older brother in every respect.

- состојати се од - to consist of
  Један пешадиски батаљон се састоји од трију стрељачких и једне митраљеске чете.
  An infantry battalion consists of three rifle and one machine-gun company.
- склонити (склањати) (се) од - to cover, to shield from, to conceal
  Овде ћемо бити добро склоњени од непријатељске ватре.
  We will be well concealed from enemy fire here.
- тражити (затражити) од - to ask from
  Ми не тражимо ништа ни од кога.
  We are not asking anything from anybody.
- узвикнути (узвикивати) од - to yell with
  Кад ме је видео, узвикнуо је од радости.
  When he saw me, he yelled with joy.
- умрети (умирати) од - to die of
  Он је умро од старости (од туберкулозе).
  He died of old age (of tuberculosis).
- учити (научити) од - to learn from
  Ја сам ово научио од свог оца.
  I learned this from my father.
- чувати (сачувати) (се) од - to keep (away) from
  (2) Морамо чувати одред од уништења.

D - Verbs of motion with the prefix из usually take the preposition из + the genitive. The following are some verbs of that class:

- избацити (избацивати) из - to throw out from
  Он их је избацио из куће, јер му нису плаћали станарину.
  He threw them out of the house, because they were not paying the rent.
- извести (изводити) из - to lead out of or from
  Он је извео многе људе из мрака.
  He led many people out of the dark.
- извући (извлачити) (се) из - to pull out of or from
  (5) Нареди да се извуче из борбе.

- издвојити (издвајати) (се) из - to detach from, to separate from
  (7) Један вод ће се издвојити из чете и придати Другој чети.
- изићи (излазити) из - to go (come) out of or from
  Кад сте изишли из Југославије?
- искочити (искакати) из - to jump out of or from
  Да ли сте ви икада искочили из авиона?
  Have you ever jumped from a plane?

- *истећи (истицати) из - to flow out from
  Река Бојана истиче из Скадарског Језера.
  The Bojana River flows out from Skadarsko Jezero.

E - The following and other similar verbs take the preposition с(а) + the genitive:

- сићи (силазити) са - to descend from
  (5) Хоћу ли да наредим одмах да колона сиђе с друма?
- сјахати (сјахивати) са - to dismount from a horse
  Овде ћемо сјахати с коња.
  Here we'll dismount from the horses.
- склонити (склањати) (се) са - to take (pull) away (into cover)
  (3) Морамо што пре склонити трупе с друма.
- *узлетети (узлетати) са - to take off from
  Авиони узлећу са аеродрома.
  The planes take off from the airfields.

F - The following verbs sometimes take the preposition од + the genitive and sometimes the preposition са + the genitive or instrumental:

- отступити (отступати) од (see C above)
- отступити (отступати) са - to retreat from
  Непријатељ је брзо отступио са свог положаја.
  The enemy quickly retreated from his position.
- почети (почињати) од - to begin with
- почети (почињати) са + instr. - to begin with
  Почећемо од вас (or: с вама).
  We will start with you.
- развести (разводити) се од - to divorce
- развести (разводити) се са + instr.- to divorce
  Он се разводи од своје друге жене (or: са својом другом женом).
  He is divorcing his second wife.
- растати (растајати) се од - to part from somebody or with something
- растати (растајати) се са + instr. - to part from somebody or with something
  Тешко ми се растати од породице (or: са породицом).
  It is difficult for me to part from my family.

G - The verb *свадити (свађати) се "to quarrel", "to dispute" takes the preposition због or the preposition око + the genitive:

  Они се свађају ни око чега.
  They are quarrelling for no reason at all.

H - The verb купити (куповати) "to buy" when used with animate nouns takes sometimes the preposition од, sometimes код and sometimes у + the genitive:

Ја сам купио овог коња од (у) свог ујака.
I bought this horse from my uncle.

I - The phrase бити стало "to be concerned", "to be anxious" is used impersonally and takes the preposition до + the genitive:

Мени (Теби, Њему итд.) је много стало до успеха у овој школи.
I am very anxious to succeed in this school.

J - The passive voice is avoided in Serbo-Croatian, but when it is used, the English "by + noun (pronoun)" is translated by the preposition од + the genitive of the noun (pronoun) (see Par. 272C, Vol IX, p. 133):

Ово дете је нађено на улици од полиције.
This child was found in the street by the police.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE GENITIVE WITH PREPOSITIONS AS A COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the genitive case with prepositions as a complement to verbs by having the students answer the questions listed below.

1 - The preposition од + the genitive:

(1)	Од кога беже мишеви?	(мачка)
(2)	Од кога беже зечеви?	(пас)
(3)	Откуд понекад побегну рђава деца?	(кућа)
(4)	Од чега су за време рата оболели многи људи у Европи?	(туберкулоза)
(5)	Од чега често оболе људи који живе у мочварама?	(маларија)
(6)	Од чега се лако разболевамо зими?	(назеб)
(7)	Шта раде гледаоци кад победи њихов тим?	(викати од - радост)

(8)	Од чега се гине за време рата?	(непријатељски метак)
(9)	Од чега дршћу они који се боје?	(страх)
(10)	Шта се дешава с људима којима је много хладно?	(дрхтати од - зима)
(11)	Од чега живи већина људи у Охриду?	(риболов)
(12)	Од чега живе земљорадници?	(рад у пољу)
(13)	Од чега живе трговци?	(трговина)
(14)	Од чега највише зависи успех једног човека у животу?	(он сам)
(15)	Од чега зависи ваш успех у овој школи?	(марљиво учење)
(16)	Од кога се крију војни бегунци?	(полиција)
(17)	Од чега човек може да се лечи у Врњачкој Бањи?	(разне болести)
(18)	Од чега вас је излечио д-р Катанић?	(маларија)
(19)	Од кога се деца надају поклонима?	(родитељи)
(20)	Од кога се не надате ничему?	(он)
(21)	Од кога родитељи могу с правом да очекују захвалност?	(деца)
(22)	Да ли очекујете ишта од икога?	(ништа ни од - ко)
(23)	Од чега се никад нико није напио?	(вода)
(24)	Од кога се можете најбоље обавестити о времену у једном крају?	(становници тог краја)
(25)	Од кога су комунисти одузели земљу?	(сељаци)
(26)	Од кога тражимо зајам?	(банка)
(27)	Одакле је окупатор одводио људе ноћу и убијао их?	(кућа)
(28)	Од чега сте одустали због рђавог времена?	(пут за Европу)
(29)	Од чега треба одучити децу док су мала?	(нерад)
(30)	Од кога се опраштамо кад одлазимо из једног места?	(пријатељи)
(31)	Да ли је енглески језик сличан српскохрватском?	(Не. - разликовати се)
(32)	Од чега је умро Марков отац?	(старост)
(33)	Од које болести је умро ваш пријатељ?	(запаљење [illegible]а)
(34)	Од кога учите српскохрватски?	(ви и други [illegible]ставници)
(35)	Од кога добијате писмо сваки дан?	(отац и мајка)
(36)	Од кога сте сазнали да је Милош болестан?	(Милан)
(37)	Од којих јединица се састоји један пешадиски батаљон?	
(38)	Од које жене се он разводи?	(трећа)
(39)	Од чега је тешко оздравити?	(неке заразне болести)
(40)	Од кога се обезбеђујемо за време маршевања?	(непријатељ)

(41) Од чега се праве столице? (дрво, гвожђе)
(42) Од каквог се гвожђа праве потковице? (ливено гвожђе)

2 - The preposition из + the genitive:

(1) Одакле су избацили Марка због тога што је био пијан? (кафана)
(2) Одакле се враћате сваког вечера кући? (школа)
(3) Шта раде гледаоци пошто се заврши претстава у позоришту?
(4) Шта радите са рукама ако их имате у џеповима кад прилазите неком старијем?
(5) Одакле су ваши наставници дошли у Америку?
(6) Из чега вас је јутрос пробудила труба? (сан)
(7) Одакле обично полазе бродови који плове на Далеки Исток?
(8) Зашто нам служе чаше?
(9) Зашто нам служе шоље?
(10) Шта обично раде обалски радници?
(11) Шта раде путници кад аутобус стигне у место у које они путују?
(12) Из којих крајева Југославије су се људи исељавали пре рата? (сиромашни крајеви)
(13) Из којих крајева Југославије би се људи исељавали данас да могу? (сви крајеви)
(14) Одакле се извози много кафе? (Бразилија)
(15) Одакле Америка увози много бакра? (Југославија)
(16) Одакле се војницима издаје лична опрема? (слагалиште)
(17) Одакле су вам се јавили последњи пут? (Њујорк)
(18) Одакле сте добили ту лутку у народној ношњи? (Београд)
(19) Одакле је побегао тај злочинац? (затвор)
(20) Одакле сте то сазнали? (новине)
(21) Зашто артиљерији служе топови и хаубице?
(22) Одакле се шаље много поклона у Европу и друге земље? (Америка)
(23) Одакле се искрцавају путници на железничким станицама?
(24) Одакле се искрцавају путници на аеродромима?
(25) Одакле се вади злато?
(26) Одакле се добија со?
(27) Шта ради хотелски момак с пртљагом путника који напуштају хотел?
(28) Шта раде носачи на железничким станицама са пртљагом путника који се искрцавају?

3 - The preposition са + the genitive:

(1) Са чега пада лишће у јесен?
(2) Одакле је пала она девојчица? (трећи спрат)
(3) Шта ради јахач који жели да одмори коња?
(4) Са чега устајете на крају часа?
(5) Одакле се повлачи бранилац кад увиди да је нападач много јачи? (положај)
(6) Одакле скидамо наочари пре спавања?
(7) Одакле скидате капу кад улазите у учионицу?
(8) Одакле узимате капу кад напуштате учионицу?
(9) Одакле се бацају бомбе на градове у непријатељској дубокој позадини?
(10) Одакле је леп поглед на море? (оно брдо; онај прозор)

4 - The preposition до + the genitive:

(1) Докле је непријатељ отступио? (река Драва)
(2) Докле сте летели аеропланом? (Њујорк)
(3) До чега је сваком наставнику нарочито стало? (успех његових ђака)
(4) До чега је неким женама само стало? (лепо облачење)

5 - The preposition од + the genitive in passive constructions:

(1) Да ли је пожаљен од икога? (нико)
(2) Од кога је добивен тај извештај? (патроле)
(3) Од којег суда је он осуђен? (Београдски окружни суд)
(4) Од кога је он ухапшен? (Саобраћајна милиција)
(5) Како је срушено ово село? (артиљериска ватра)
(6) Од кога вам је обећана помоћ? (они)
(7) Од кога је он изабран за претседника? (сви чланови друштва)
(8) Од кога сте похваљени? (свој командант)
(9) Од кога сте извештени о томе? (неки пријатељи)
(10) Од кога су препоручени? (сви моји познаници)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

Одбрана - план утврђивања и противнапада

Командант Равногорског одреда је спремио следеће планове за одбрану положаја:

1 - Утврђивање: Имам врло мало времена за утврђивање. Пошто ми је леви рејон положаја важнији од десног, а лакше је проходан од десног рејона, то ћу наредити да се поставе мине испред њега. Ово ће учинити војници пионирског вода. Они ће такође минирати друм долином В. Сотинске и пут долином М. Сотинске.

Јединице на положају могу да израде само стрељачки заклон за лежећи став. Препреке од жица се могу поставити ако време дозволи, али само преносне препреке.

2 - Противнапад: Циљ одбране је добитак у времену. Равна Гора је природно јак рејон, тешко је проходан и лако се брани. Леви рејон се теже брани, лако је проходан и падом његовим угрожава се комуникација. Резерва је позади овог рејона. Она мора извршити противнапад чим нападач заузме к. 416. Четне резерве ће вршити противнападе кад год ситуација буде захтевала.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Dickson at the Tourist Office "Putnik"

Dickson has already organized his business so well that he can once in a while let his secretary and typist run his office without the worry that anything will go wrong. So, he decides to start traveling through Yugoslavia with his family. They are going to travel first through Macedonia. They particularly want to see the cities of Skoplje and Ohrid.

Dickson first goes to the Tourist Office "Putnik" to get necessary data. The clerk there, unaware that Dickson avoids traveling by train and travels by car whenever he can, offers him first a railroad timetable . When he learns that Dickson is going to travel by car, he envies him because he as most Yugoslavs has had to deprive himself of that pleasure through all his life.

After that he underlines on a map the cities through which the Dicksons will have to pass and gives the map to

Dickson. In their conversation Dickson and the clerk touch upon many problems. Before leaving Dickson buys a Guide Through Macedonia in which all spots of interest in Macedonia are described in detail. He will hide the guide from his wife and study it thoroughly before their departure and then surprise his wife during the trip with his knowledge of the history and geography of Macedonia. He knows that she will find out about this little deceit but is not worrying about it, because, as he says: "She is a good soul whose virtue is to forgive me easily for my small faults".

When he returns home he finds that Mrs. Dickson and Charlie have not returned yet from a visit to the Stankoviches. He uses this first opportunity and begins enriching his knowledge. He opens the guide and, of course, reads first about Skoplje. This old city which nowadays is the capital of the People's Republic of Macedonia used to be the capital of medieval Serbian kings and tzars and later the second Turkish capital. It is full of historical monuments. One can see there excavations from the Roman times, medieval monasteries and churches with the beautiful frescoes which testify to the high standards that Serbian art had reached in the Middle Ages, mosques, etc.

Just when he was finishing the chapter about Skoplje, he heard Betty and Charlie at the door.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Одбрана

Командант Северне стране је упутио неколико одреда јужно од Драве. Задатак ових одреда је да извиђају непријатеља, да га борбом натерају на развијање и да на тај начин створе што више времена главнини снага Северне стране.

Равногорски одред Северне стране, на дан 16. октобра, имао је борбу са претходницом Десне колоне Јужне стране. Сукоб је био оштар и претходница одреда је, као слабија, изгубила положај: брдо са капелом западно и брдо са групом кућа источно од Св. Јелене.

Док се водила борба претходница, командант Равногорског одреда је ценио ситуацију и донео одлуку. Он се одлучио да што

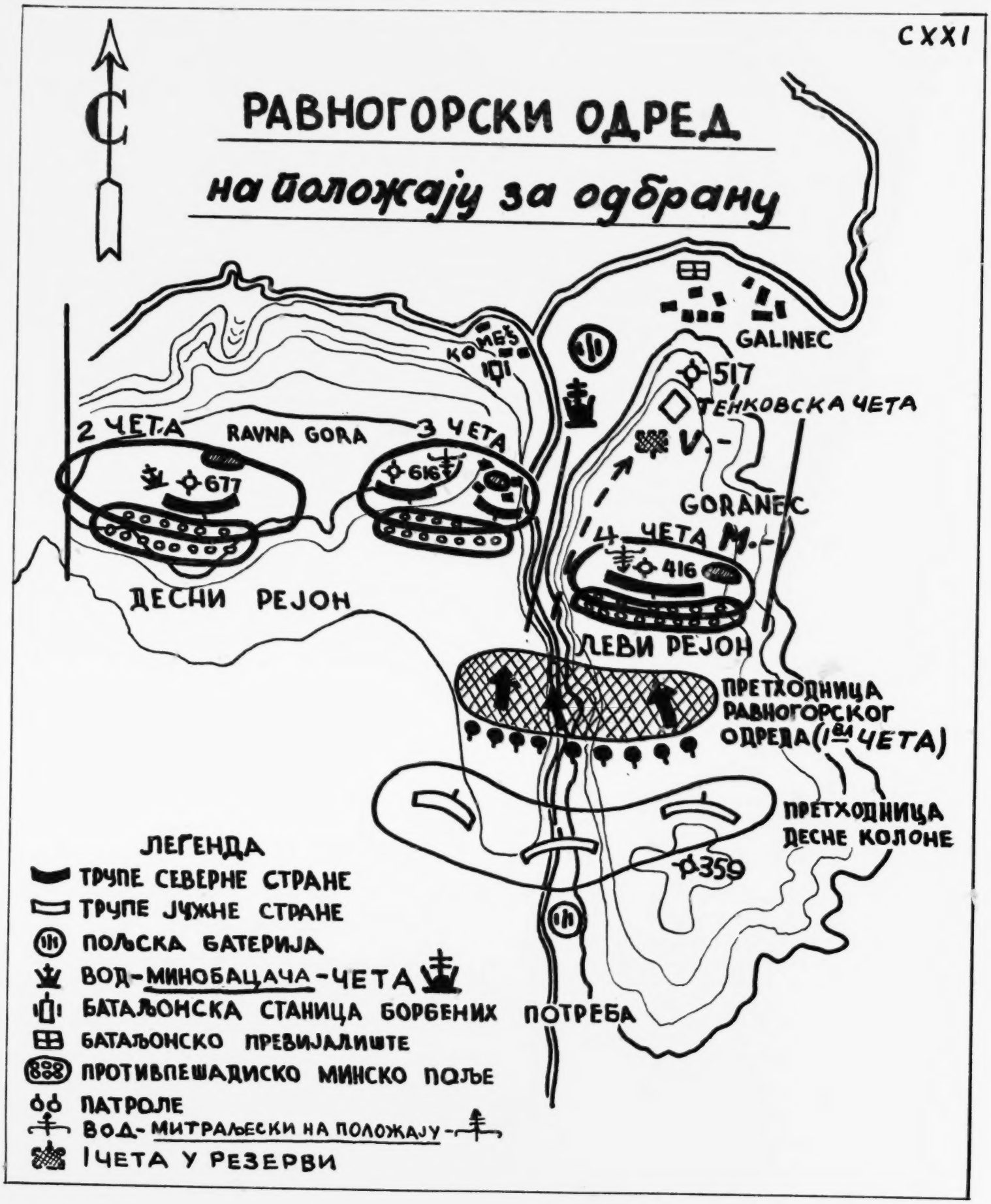
CXXI
С
РАВНОГОРСКИ ОДРЕД
на положају за одбрану
GALINEC
517
ТЕНКОВСКА ЧЕТА
V.-
GORANEC
4 ЧЕТА M.-
416
2 ЧЕТА
RAVNA GORA
3 ЧЕТА
677
616
ДЕСНИ РЕЈОН
ЛЕВИ РЕЈОН
ПРЕТХОДНИЦА РАВНОГОРСКОГ ОДРЕДА (1ва ЧЕТА)
ПРЕТХОДНИЦА ДЕСНЕ КОЛОНЕ
359
ПОТРЕБА
ЛЕГЕНДА
ТРУПЕ СЕВЕРНЕ СТРАНЕ
ТРУПЕ ЈУЖНЕ СТРАНЕ
ПОЉСКА БАТЕРИЈА
ВОД-МИНОБАЦАЧА-ЧЕТА
БАТАЉОНСКА СТАНИЦА БОРБЕНИХ
БАТАЉОНСКО ПРЕВИЈАЛИШТЕ
ПРОТИВПЕШАДИСКО МИНСКО ПОЉЕ
ПАТРОЛЕ
ВОД-МИТРАЉЕСКИ НА ПОЛОЖАЈУ-
1ЧЕТА У РЕЗЕРВИ

пре развије свој одред и поседне положај: Равна Гора (677 - 616) - с. Горанец (416). На овоме положају одред може да се брани све до ноћи, а онда се може повући ка р. Драви.

После ове одлуке, начелник штаба је радиом издао заповести јединицама одреда. Одред је добро наоружан, има јаку ватрену моћ и врло је покретљив. Иако је положај који ће одред посести врло широк, ипак је погодан за одбрану. Командант одреда је проценио леви рејон положаја као важнији и ту је груписао јаче снаге. Позади овог рејона је и општа резерва и пољска батерија 77 мм.

Док се нападач развијао за напад, претходница одреда се повлачила у резерву а чете стрељачког строја су се обезбедиле борбеним осигурањем. Војницима у борбеном осигурању је нарочито скренута пажња да се крећу прикривено и да не разговарају гласно да не би одали своје присуство.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта је командант Северне стране упутио јужно од р.Драве?
2. Који је задатак ових одреда?
3. Како ће ови одреди да створе време?
4. Који одред је имао борбу 16. октобра?
5. С којом јединицом је одред имао борбу?
6. Какав је био сукоб?
7. Која јединица је изгубила положај брдо са капелом западно и брдо са групом кућа источно од с. Св. Јелене?
8. Шта је радио командант Равногорског одреда за време борбе претходница?
9. Коју одлуку је донео командант одреда?
10. Који положај ће посести Равногорски одред?
11. Шта може да ради одред на овоме положају?
12. Докле одред може да се брани?
13. Кад одред може да се повуче?
14. Куда ће се одред повући?
15. Ко је издао заповести јединицама после доношења одлуке?
16. Чиме је начелник штаба издао заповести?
17. Како је одред наоружан?
18. Какву ватрену моћ има одред?
19. Је ли одред покретљив?
20. Због чега је одред врло покретљив?
21. Је ли положај који ће одред посести широк?
22. Је ли тај положај погодан за одбрану?
23. Који отсек положаја је важнији?
24. Где је командант одреда груписао јаче снаге?
25. Где се налази општа резерва?
26. Где се налази пољска батерија?

27. Шта је урадила претходница одреда док се нападач развијао за напад?
28. Шта су радиле чете стрељачког строја?
29. Шта је наређено војницима у борбеном осигурању?
30. Зашто војници у борбеном осигурању не смеју гласно разговарати?

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Ravnogorski Combat Team is one of the combat teams that the Commander of the Northern Side has sent south of the Drava River.
2. The mission of these teams is to fight delaying actions and to secure the necessary time for the assembling of the main forces and the organization of the defense north of the Drava.
3. The Advance Guard of the Ravnogorski Combat Team meets the enemy in the area of the village of St. Jelena and deploys for combat west and east of the highway. A severe combat between the two advance guards develops.
4. The Commander of the Combat Team pulls his main body off the highway and with his Chief of Staff estimates the situation.
5. On the basis of this estimate he gives up farther advancing to the south and decides to occupy and defend the position Ravna Gora - village Goranec.
6. The team is well armed and the position is naturally strong.
7. So the Commander expects to be able to hold it till nightfall when he will pull out of combat.
8. He assigns the Second and Third Rifle Companies to the Right Sector (Ravna Gora) and the Fourth Rifle Company to the left sector (Goranec).
9. He orders that a heavy weapons platoon be detached from its company and be attached to the Second Rifle Company. The rest of the company will support the defense of the left sector.
10. One machine-gun platoon is to be attached to the Third Rifle Company. The rest of the company will deploy behind the Fourth Rifle Company.
11. All the weapons must be entrenched; the riflemen will dig entrenchments for prone positions.
12. The foreground must be mined and if time permits, the transferable wire entanglements will be laid out.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

*1532 &
*2468-bòrbeno osiguránje, n. - combat outpost

3078-brániti (se), v.t.&r.ipfv. - to defend; (to defend oneself)
pr.t: brānīm;brânē

*3078-odbrániti (se), v.t.&r.pfv. - to defend; (to defend oneself)
pr.t: òdbrānīm;òdbrānē

3079-céniti, v.t.ipfv. - to estimate
pr.t: cênīm;cênē

*3079-procéniti, v.t.pfv. - to estimate
pr.t: pròcēnīm;pròcēnē

*3079-procenjívati, v.t.ipfv. - to estimate
pr.t: procènjujem;procènjuju

3080-dobítak, m. - gain, profit
gen. sing: dobítka
nom. pl: dobíci

3081-glȁsan, adj. m. - loud
glȁsna, f.
glȁsno, n.

-glȁsno, adv. - loudly

3082-izdvòjiti (se), v.t.&r.pfv. - to detach, to separate; (to separate, to be distinguished)
pr.t: izdvojīm;izdvojē

*3082-izdvájati (se), v.t.&r.ipfv. - to detach, to separate (to separate, to be distinguished)
pr.t: izdvājām;izdvájajū

3083-izvúći (se), v.t.&r.pfv. - to pull out, to draw out; (to pull oneself out)
pr.t: izvúčem;izvúku
a.p.p: izvukao,izvúkla,
izvùklo,izvùkli,
izvùkle,izvùkla

*3083-izvláčiti (se), v.t.&r.ipfv. - to pull out, to draw out; (to pull oneself out)
pr.t: izvlačīm;izvlāčē

*957 &
*3096-lèžēći stȁv, m. - prone position

3084-minírati, v.t.pfv.&ipfv. - to mine
pr.t: mìnīrām;minírajū

3085-náčēlnīk, m. - chief, director
nom. pl: náčēlnīci
*
*1435 &
*3085-náčēlnīk štȃba, m. - chief of staff

3086-naorùžati (se), v.t.&r.pfv. - to arm; (to arm oneself)
pr.t: naorùžam;naorùžaju

*3086-naoružávati (se), v.t.&r.ipfv.- to arm; (to arm oneself)
pr.t: naorùžāvām;naoružàvajū

3087-odùstati, v.i.pfv. - to give up, to abandon, to forsake
pr.t: odùstanem;odùstanu

*3087-odùstajati, v.i.ipfv. - to give up, to abandon, to forsake
pr.t: odùstajem;odùstaju

3088-ȍštar, adj. m. - sharp, keen; severe; abrupt
ȍštra, f.
ȍštro, n.

-ȍštro, adv. - sharply, keenly; severely; abruptly

3089-prȅdteren, m. - foreground

3090-prénosnā prȅpreka, f. - transferable obstacle

3091-prìsustvo, n. - presence, attendance

3092-rȁklja, f. - bracket

3093-rȁkljiti, v.t.ipfv, - to bracket (artillery)
pr.t: rȁkljim;rȁklje

*3093-ùrakljiti, v.t.pfv. - to bracket (artillery)
pr.t: ùrȁkljīm;ùrȁkljē

3094-sklòniti (se), v.t.&r.pfv. - to remove; to shelter; to hide; (to take refuge)
pr.t: sklȍnīm;sklȍnē

*3094-sklȁnjati (se), v.t.&r.ipfv. - to remove; to shelter; to hide; (to take refuge)
pr.t: sklȁnjām;sklȁnjajū

3095-skrénuti, v.t.&i.pfv. - to turn
pr.t: skrēnēm;skrēnū

*309 -skrètati, v.t.&i.ipfv. - to turn
pr.t: skrèćem;skrèću

3096-stȁv, m. - attitude; pose, position
nom. pl: stàvovi

3097-sùkob, m. - conflict, clash

3098-ugròziti, v.t.pfv. - to imperil, to endanger
pr.t: ùgrōzīm;ùgrōzē

*3098-ugrožávati, v.t.ipfv. - to imperil, to endanger
pr.t: ugròžāvām;ugrožávajū

3099-ukòpati (se), v.t.&r.pfv. - to entrench, to dig in
pr.t: ukòpām;ukòpajū

*3099-ukopávati (se), v.t.&r.ipfv. - to entrench, to dig in
pr.t: ukòpāvām;ukopávajū

3100-zāpadni, adj. m. - west, adj., western

-zāpadno, adv. - west, westernly

3101-žȉca, f. - wire

* * *

skrenuti pažnju - to warn, to call one's attention to

borba za dobitak u vremenu - delaying action

STO DVADESET-DRUGA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-SECOND LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE DATIVE AS RECIPIENT OF ADVANTAGE AND DISADVANTAGE EXPRESSED BY VERBS (See Par. 364)

1 - Drill the use of the dative case as recipient of advantage and disadvantage expressed by verbs by having the students answer the questions listed below:

(1) Kome vraćamo pozajmljene stvari?
(2) Kome ste vratili pero koje ste pozajmili od Jovana?
(3) Kome roditelji daju savete?
(4) Ko je vama davao savete kad ste bili mali?
(5) Šta treba dodati supi koja nije dovoljno slana?
(6) Kome ja dodajem ovu knjigu?
(7) Kome vi predajete svakog jutra domaći zadatak?
(8) Šta vam ja predajem?
(9) Šta izdaje Komitet za spoljnu trgovinu u Beogradu?
(10) Ko je Diksonu izdao dozvolu za rad?
(11) Kome se ne smeju odati vojničke tajne?
(12) Kome trgovci prodaju robu?
(13) Ko je Americi prodao Aljasku?
(14) Kome je kapetan Din doneo lutku u narodnoj nošnji?
(15) Kome roditelji ne dozvoljavaju da izlazi dockan noću?
(16) Kome roditelji zabranjuju da izlazi dockan noću?
(17) Kome je dozvoljeno da ulazi u jugoslovenske kasarne?
(18) Kome je zabranjeno da ulazi u jugoslovenske kasarne?
(19) Kome deca duguju poštovanje i zahvalnost?
(20) Kome nastavnici zadaju domaći zadatak?
(21) Ko roditeljima često zadaje brige?
(22) Kome je g. Subotić iznajmio svoju vilu?
(23) Kome učenik koristi ako marljivo uči?
(24) Kome krade vreme učenik koji ne uči?
(25) Kome muževi kupuju haljine?
(26) Kome domaćini nude jelo i piće?
(27) Kome treba mladji da ponude svoje mesto u tramvaju?
(28) Kome roditelji obično ostavljaju svoje imanje?
(29) Da li je vama neko ostavio nešto?
(30) Kome otac i majka lako opraštaju?
(31) Kome deca obećavaju da će slušati?
(32) Kome se obično plaćaju računi u evropskim restoranima?
(33) Kome majke pletu čarape?
(34) Kome otplaćujemo robu koju kupujemo na otplatu?
(35) Kome su Dikson i Stankovićevi priredili lep doček na železničkoj stanici u Beogradu?
(36) Kome je Dikson najpre pretstavio ženu i sina kad su stigli u Beograd?
(37) Kome nosači na železničkim stanicama u Jugoslaviji rezervišu mesta?

(38) Kome je činovnik u turističkom uredu podvukao na karti mesta u kojima će se zadržati na putu od Beograda do Skoplja?
(39) Kome su Diksonovi pokazali vilu i pokućstvo na prvoj sedeljci koju su priredili?
(40) Kome roditelji žele da obezbede srećan život?
(41) Kome je Rankovićev i Kovačev advokat podneo žalbu protiv presude Okružnog suda?
(42) Kome je Janko Stanković predložio Ivana Pavičića za agenta?
(43) Kome krojači šiju odela?
(44) Kome lekari olakšavaju bolove?
(45) Šta radnicima olakšava posao?
(46) Kome alkohol skraćuje život?
(47) Kome je država povećala platu?
(48) Kome treba da zahvalite za svoj uspeh u životu?
(49) Kome je Amerika poklonila mnogo hrane posle rata?
(50) Kome Jugosloveni koji žive u Americi šalju poklone?
(51) Kome treba da nadoknadimo štetu?
(52) Kome treba pružiti pomoć?
(53) Kome ne treba činiti zlo?

2 - Drill the verbs which sometimes take the dative and sometimes the accusative by having the students answer the questions listed below:

(1) Kome treba verovati?
(2) Da li vi verujete onome ko vas je jednom slagao?
(3) U šta vi ne verujete?
(4) Kome pomažu nastavnici?
(5) Koga pomažu Sjedinjene Američke Države?
(6) Da li vama smeta pušenje?
(7) Koga ne treba mnogo smetati?
(8) Kome vi služite?
(9) Koga savetuju roditelji?
(10) Koga služe domaćini jelom i pićem?
(11) Kome nastavnici savetuju da uči više?

3 - Review the use of the dative possessive by having the students answer the questions listed belov. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Šta mu je ona?	(žena)
(2)	Šta ste vi svom ocu i majci?	(sin)
(3)	Kome vi pazite decu?	(Petrovići)
(4)	Šta vam je zubni lekar plombirao?	(dva zuba)
(5)	Kome je stigao otac?	(Milan)
(6)	Ko im je popravio automobil?	(jedan mehaničar)

B - THE DATIVE WITH VERBS OF SPEECH (See Par. 365)

Drill the use of the dative case with verbs of speech by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) which is to be used in the answer whenever applicable.

(1) Kome je govorio Pretsednik Ajzenhauer? (američki narod)
(2) Kome je Beti Dikson javila kad stiže u Beograd? (svoj muž)
(3) Da li telegrafišemo nekome ko živi u istom gradu?
(4) Da li telefonirate nekome ko sedi pored vas?
(5) Kome se učenici obraćaju radi objašnjenja?
(6) Kome optuženi treba da prizna krivicu?
(7) Kome ded i baba rado pričaju?
(8) Kome treba da se izvinimo?
(9) Kome možemo s pravom da kažemo da je kukavica?
(10) Kome pacijenti kažu što ih boli?
(11) Kome učenici odgovaraju na pitanja?
(12) Kome nastavnici objašnjavaju?
(13) Kome treba vikati da bi čuo?
(14) Kome treba prijaviti zločince?
(15) Kome biste vi javili kad biste videli da neko provaljuje u neku kuću?
(16) Kome su se žalili Ranković i Kovač na presudu Okružnog suda?
(17) Kome se molimo?
(18) Kome naređuju oficiri?
(19) Kome čestitamo veridbu?
(20) Kome čestitamo slavu?
(21) Kome se najpre nazdravlja na veridbi?
(22) Kome često pišu ljudi koji žive daleko od svojih porodica?
(23) Da li ste već nekome opisivali lepote Monterejskog Poluostrva?
(24) Kome su Ranković i Kovač izjavili da će se žaliti na presudu Okružnog suda?
(25) Kome unučad vole da čitaju?
(26) Kome sud mora dokazati krivicu pre no što ga osudi?
(27) Šta će učiniti vlasnik kuće onome ko mu neuredno plaća kiriju?
(28) Kome se deca najpre pohvale kad učine nešto dobro?
(29) Kome ponekad treba šaptati na pozornici?
(30) Kome lekari preporučuju odmor?
(31) Kome vojska najpre javlja kad neki vojnik pogine?
(32) Kome se Dikson javio čim je stigao u Beograd?
(33) Kome deca požele laku noć pre nego što odu na spavanje?

(34) Kome su Sjedinjene Američke Države objavile rat odmah posle napada na Perl Harbor?
(35) Kome neki ljudi ispričaju sve što čuju u toku dana?
(36) Ko vam je saopštio da treba da dođete u ovu školu?
(37) Kome ste se javili kad ste stigli u ovu školu?
(38) Kome vlasti popisuju stvari?
(39) Kome treba da zahvalite za uspeh u ovoj školi?
(40) Kome se vojnici žale?
(41) Da li ste se vi ikad žalili svom komandiru čete?
(42) Da li ste telefonirali svojim roditeljima otkada ste u Montereju?
(43) Da li vi uredno odgovarate svojim prijateljima na njihova pisma?
(44) Kome biste pisali svaki dan da imate vremena?
(45) Da li vam je ikad iko otkazao posao?

Slava

Patron Saint

(General i gospoda Stanković slave svoju slavu Sv. Nikolu. Diksonovi su došli predveče, jer su pozvati na večeru. Gosti dolaze i odlaze. General Stanković objašnjava Diksonu značenje slave.)

1. Robert Dikson: Šta je slava i zašto se ona praznuje?

   General Stanković: Slava je dan posvećen svecu zaštitniku doma i porodice.

2. R D: Da li koji drugi narod, osim pravoslavnih Srba, slavi krsnu slavu?

   G.S: Mali broj Rumuna i Cincara kao i neki Srbi koji su prešli u katoličku veru.

3. R D: Kada su Srbi počeli da slave slavu?

   G.S: U IX veku kad su primili hrišćanstvo.

4. R D: Da li samo porodice slave slavu?

   G.S: Do svršetka rata slavu su takode slavile škole, razna udruženja i organizacije i jedinice oružane sile.

5. R D: A sada?

   G.S: Sada slave samo porodice.

6. R D: Kako se proslavlja slava?

   G.S: Spremi se žito (ili koljivo), slavski kolač, voštana sveća, tamnjan i vino. Sve se to odnese svešteniku u crkvu ili on dode u kuću da to osveti.

1. Robert Dickson: What is "Slava" and why is it celebrated?

   General Stankovich: "Slava" is the day consecrated to the Saint, the protector of the home and family.

2. R D: Do any other people, except the Orthodox Serbs, celebrate the Patron Saint?

   Gen S: A few Rumanians and Cincars as well as some Serbs who took the Catholic faith.

3. R D: When did the Serbs start to celebrate the Patron Saint?

   Gen S: In the IX century when they accepted Christianity.

4. R D: Do only the families celebrate the "Slava"?

   Gen S: Till the end of the war the "Slava" was celebrated by schools, various associations and organizations and units of the Armed Forces.

5. R D: And now?

   Gen S: Only the families celebrate the Patron Saints now.

6. R D: How is the "Slava" celebrated?

   Gen S: Special wheat (koljivo), "Slava" cake, a wax candle, incense and wine are prepared. All that is taken to the priest in the church or he comes

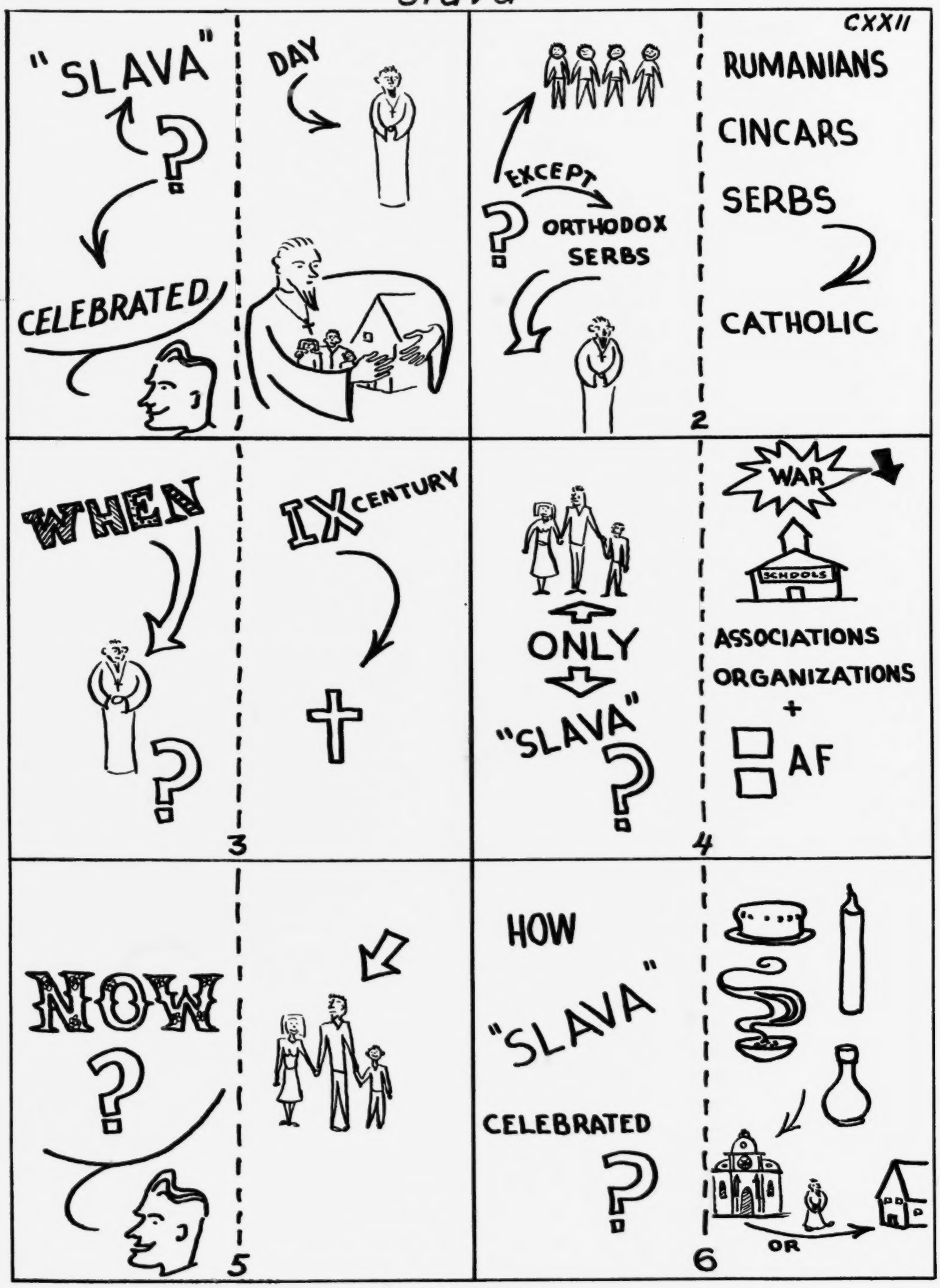
CXXII
"SLAVA"
CELEBRATED
DAY
EXCEPT
ORTHODOX SERBS
RUMANIANS
CINCARS
SERBS
CATHOLIC
2
WHEN
IX CENTURY
3
ONLY
"SLAVA"
WAR
SCHOOLS
ASSOCIATIONS
ORGANIZATIONS
+
AF
4
NOW
5
HOW
"SLAVA"
CELEBRATED
OR
6

			to the house to bless it.
7.	R D: Kako se obavlja taj obred?	7.	R D: How is that rite performed?
	G.S: Sveštenik zapali sveću, pročita molitvu, preseče kolač i onda prelije i njega i žito vinom. Na dan slave domaćin je gologlav.		Gen S: The priest lights the candle, reads a prayer, cuts the cake and then pours wine over it and the wheat. On the day of the "Slava" the host is bareheaded.
8.	R D: Da li sinovi i ćerke, kad odrastu, pa se ožene i udaju, slave slavu svojih roditelja?	8.	R D: Do the sons and daughters, when they grow up and get married, celebrate the "Slava" of their parents?
	G.S: Sinovi slave, ali bez kolača, žita i sveće sve dok je otac živ. Udate ćerke slave slavu svojih muževa.		Gen S: The sons celebrate it, but without the cake, wheat and candle while the father is alive. Married daughters celebrate the "Slava" of their husbands.
9.	R D: Zašto sinovi ne mogu da imaju kolač, žito i sveću?	9.	R D: Why can't the sons have the cake, wheat and candle?
	G.S: Zato što samo starešina porodice ima pravo na to.		Gen S: Because only the head of the family has the right to that.
10.	R D: Vaši sinovi u Čikagu su mi pričali da svako može da dode na slavu.	10.	R D: Your sons in Chicago were telling me that anybody could come to the "Slava".
	G.S: Više manje to je tačno.		Gen S: More or less that is correct.
11.	R D: Sta se služi gostima?	11.	R D: What is served to the guests?
	G.S: Prvo žito, zatim piće, sir, pršuta, kolači i kafa.		Gen S: First the wheat, then drinks, cheese, prshuta, cakes and coffee.
12.	R D: Vaš sin Janko mi je rekao da je običaj da gosti kad dodu na slavu kažu domaćinu i domaćici: "Srećna Slava."	12.	R D: Your son Janko told me that it is the custom that the guests, when they come to the "Slava" celebration, say to the host and hostess, "Srećna Slava."
	G.S: Tako je.		Gen S: That is so.

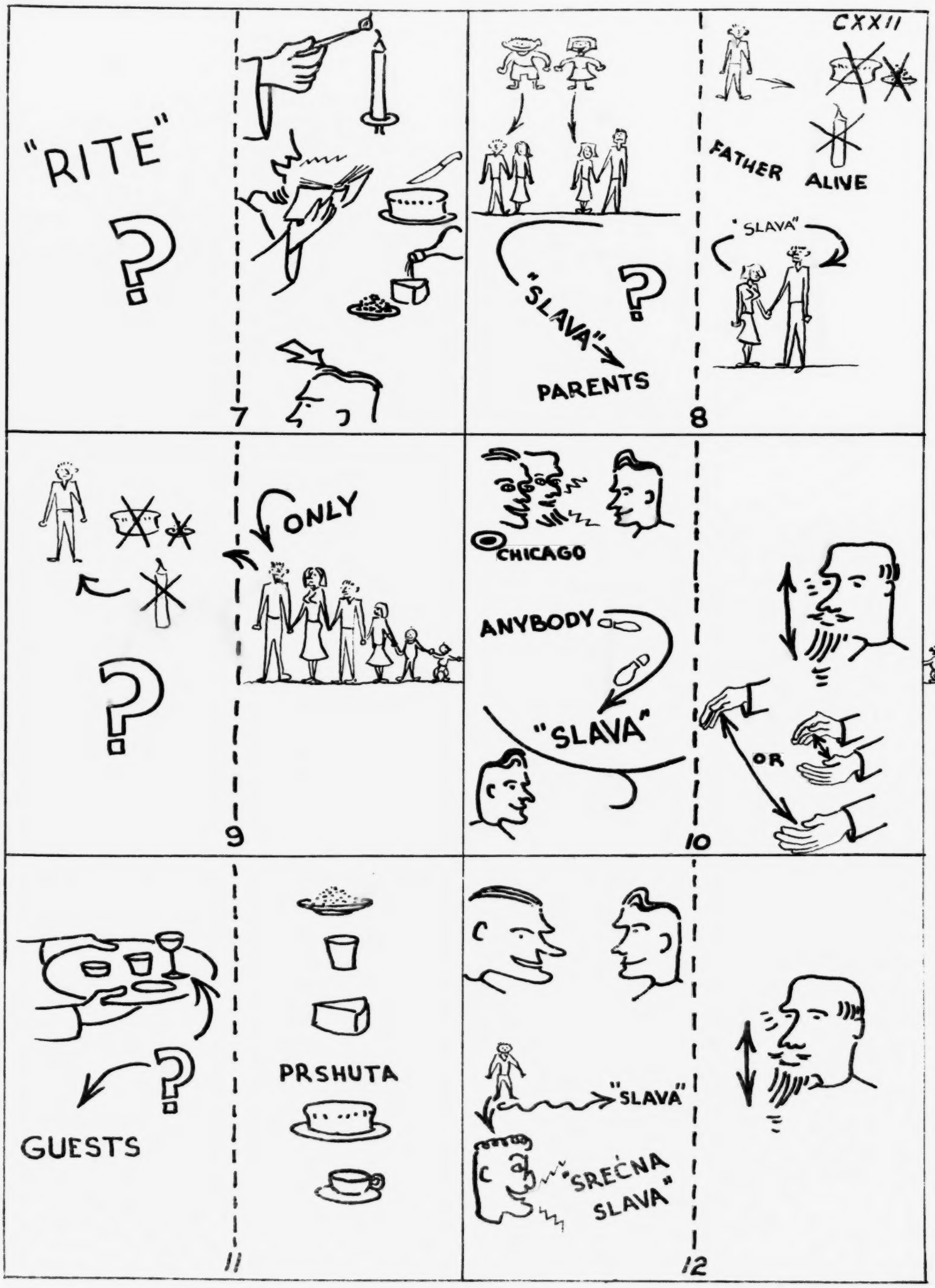
"RITE"
?
7
"SLAVA"
?
PARENTS
CXXII
FATHER
ALIVE
"SLAVA"
8
ONLY
9
CHICAGO
ANYBODY
"SLAVA"
OR
10
GUESTS
?
11
PRSHUTA
"SLAVA"
"SREĆNA SLAVA"
12

PAR. 363 - THE DATIVE CASE

The dative case without a preposition designates a recipient of something (see Par. 108, Vol IV, p. 44).

The dative answers the question Коме? or Чему?

In English this relationship is expressed by the preposition "to" or by the word order (the indirect object):

Дао сам му перо.
I gave a pen to him, or: I gave him a pen.

PAR. 364 - THE DATIVE AS A RECIPIENT OF ADVANTAGE OR DISADVANTAGE EXPRESSED BY VERBS (See Par. 108, Vol IV, p. 44)

A - You have used many such verbs. Here we will list the commonest and the most representative of the group:

- вратити (враћати) - to return, to give back
  Он ми је вратио моје перо.
  He has returned my pen to me.
- *даровати (даривати) - to donate, to present, to make a gift
  Ово су ми даровали моји родитељи кад сам се оженио.
  My parents made a gift of this to me when I married.
- дати (давати) - to give
  Он ми је дао много корисних савета.
  He gave me much useful advice.
- додати (додавати) - to add; to pass
  Молим вас, додајте ми со.
  Please pass me the salt.
- дозволити (дозвољавати) - to permit, to allow
  Њему родитељи не дозвољавају да излази доцкан ноћу.
  His parents do not permit him to go out late at night.
- донети (доносити) - to bring, to carry to
  Један сељак нам доноси сваки дан свеже млеко и поврће.
  A peasant brings us fresh milk and vegetables every day.
- дуговати - to owe
  Ја му дугујем сто долара.
  I owe him one hundred dollars.

- забранити (забрањивати) - to forbid
  Отац ми је забранио да излазим с вама.
  My father forbade me to go out with you.
- задати (задавати) - to assign, to cause
  Наставник нам је задао тежак домаћи задатак.
  The teacher assigned us a difficult home assignment.
- изнајмити (изнајмљивати) - to rent, to let
  Господин Суботић је изнајмио своју вилу Диксоновима.
  Mr. Subotich rented his villa to the Dicksons.
- користити - to profit, to benefit
  То не користи ни вама ни мени.
  That does not benefit either you or me.
- красти (украсти) - to steal
  Неко ми је украо сат.
  Someone stole my watch.
- купити (куповати) - to buy
  Мајка јој је купила лепу хаљину.
  Her mother bought her a nice dress.
- наручити (наручивати) - to order
  Наручио сам ти двоје ципеле по мери.
  I ordered two pairs of custom-made shoes for you.
- нудити (понудити) - to offer
  Нудио ми је посао у својој фабрици, али ја нисам хтео да га примим.
  He offered me a job in his factory, but I did not want to accept it.
- обећати (обећавати) - to promise
  Немојте му обећавати ништа.
  Do not promise him anything.
- опростити (опраштати) - to forgive
  Родитељи све опраштају својој деци.
  Parents forgive their children everything.
- оставити (остављати) - to leave, to will
  Он је оставио све своје велико имање разним универзитетима.
  He left all his great wealth to various universities.
- отворити (отварати) - to open
  Ја ћу вам отворити врата.
  I will open the door for you.
- платити (плаћати) - to pay
  Коме морам да платим свој рачун?
  To whom must I pay my bill?
- плести (оплести) - to knit
  Она плете чарапе свом мужу.
  She is knitting socks for her husband.

- поклонити (поклањати) - to present, to donate, to make a gift of

Он ће поклонити свој златни сат оном сину који покаже најбољи успех у школи.
He will present his gold watch to the son who is most successful in school

- посветити (посвећивати) (се) - to dedicate

(1) Слава је дан посвећен свецу, заштитнику дома и породице.

- претставити (претстављати) - to introduce

Она ме је претставила својим родитељима.
She introduced me to her parents.

- резервисати - to reserve

Резервисао сам вам једно место поред прозора на вечерњем возу.
I reserved a seat by the window on the evening train for you.

B - The following are some verbs which sometimes take the dative and sometimes the accusative:

1 - The verb веровати (поверовати) "to believe", "to trust" usually takes the dative and seldom the preposition у + the accusative:

Ја вам верујем.
I believe you, but:
Ја верујем у Бога.
I believe in God.
Он не верује у своје способности.
He does not trust his abilities.

2 - The verb помоћи (помагати) "to help" and сметати "to bother", "to interfere", "to hinder" can take either the dative or the accusative, though the use of one or the other case sometimes gives a slight difference in the meaning:

Помагао сам му (га) колико сам могао.
I helped him as much as I could.
Немој да му (га) сметаш.
Do not bother him.

3 - The verb служити "to serve" sometimes takes the accusative and sometimes either the dative or the accusative:

(11) Шта се служи гостима?
Мени је част служити Отаџбини (Отаџбину), Краљу (Краља) итд.
It is an honor for me to serve my Fatherland, King, etc.

C - Study the following examples expressing advantage or disadvantage:

Себи ореш, себи сејеш, себи ћеш и жети.
You plow for yourself, you sow for yourself and you will also reap for yourself.
Разведрило нам се пред очима кад смо видели да нам долази помоћ.
Everything looked brighter for us when we saw that help was coming.

D - The dative with the verb бити and some other verbs sometimes expresses only possession (see Par. 112, Vol IV, p. 70) and sometimes possession and advantage or disadvantage:

Она му је жена.
She is his wife.
Ја му пазим децу.
I am taking care of his children.
Је ли му се вратила жена?
Has his wife come back?
Градим му кућу.
I am building his house.
Зубар ми је пломбирао два зуба.
The dentist filled two of my teeth.

PAR. 365 - THE DATIVE WITH VERBS OF SPEECH (See Par. 108, Vol IV, p. 44)

A - The following are some of the common verbs of speech that you have used:

- говорити - to talk, to tell
  Ја му говорим, али он неће да ме слуша.
  I am telling him, but he does not want to listen to me.
- јавити (јављати)(се) - to let know; to inform (to report)
  Јави ми кад долазиш.
  Let me know when you are coming.
- казати (казивати) - to tell
  (12) Гости кад дођу на славу кажу домаћину и домаћици: "Срећна слава."
- командовати - to give a command
  Официри командују војницима да легну.
  The officers are giving the soldiers the command to lie down.

- наздравити (наздрављати) - to toast
  Он је први наздравио вереницима.
  He was the first to toast the betrothed.
- објаснити (објашњавати) - to explain
  Генерал Станковић објашњава Диксону значење славе.
  General Stankovich explains to Dickson the meaning of "Slava".
- обратити (обраћати) се - to turn; to address
  Он се обратио својим војницима овим речима: . . .
  He addressed his soldiers with these words: . . .
- одговорити (одговарати) - to answer
  Она није хтела да ми одговори на моје питање.
  She did not want to answer my question.
- отказати (отказивати) - to give notice; to cancel; to fail
  Они су отказали посао својој служавци.
  They gave notice to their maid.
  Војници не смеју да откажу послушност својим старешинама.
  Soldiers must not fail to obey their superiors.
- поменути (помињати) - to mention
  Он ми није то ни поменуо.
  He did not even mention that to me.
- предложити (предлагати) - to propose
  Он јој је предложио да се венчају.
  He proposed to her that they marry.
- причати (испричати) - to narrate; to tell (stories)
  (10) Ваши синови у Чикагу су ми причали да свако може да дође на славу.
- признати (признавати) - to admit, to confess; to recognize
  Он није хтео да призна судији да је био пијан.
  He did not want to admit to the judge that he was drunk.
- рећи - to tell, to say
  (12) Ваш син Јанко ми је рекао . . . .
- саопштити (саопштавати) - to communicate, to inform
  Свима војницима је саопштено да ћемо кроз неколико дана ићи у маневар.
  All the soldiers have been informed that in a few days we will go on maneuvers.
- телефонирати - to telephone
  Јутрос ми је телефонирао да се враћа идуће недеље.
  He telephoned me this morning that he was coming back next week.

B - To the same group can be added the following and other similar verbs:

- писати (написати) - to write
- телеграфисати - to telegraph

Јуче сам му писао, а јутрос сам му телеграфисао да се одмах врати.
Yesterday I wrote to him and this morning I telegraphed him to come back at once.

C - The verb саветовати "to advise" can take either the dative or the accusative:

Ја вам (or: вас) саветујем да то не чините.
I advise you not to do that.

D - The verb питати "to ask" takes almost always two accusatives:

Шта вас је питао? - What did he ask you?

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE DATIVE AS RECIPIENT OF ADVANTAGE AND DISADVANTAGE EXPRESSED BY VERBS

1 - Drill the use of the dative case as recipient of advantage and disadvantage expressed by verbs by having the students answer the questions listed below:

(1) Коме су Сједињене Америчке Државе дале 90 (Енглеска) разарача пре него што су ступиле у рат?
(2) Коме лекари дају лекове?
(3) Којем броју треба додати шест да би се добило петнаест?
(4) Шта се издаје регрутима чим ступе у војску?
(5) Чему не треба придавати велику важност? (мале ствари)
(6) Коме бакали продају храну?
(7) Коме треба предати лопове?
(8) Коме се Јапан предао на крају Другог светског рата?
(9) Коме сте јутрос предали домаћи задатак?
(10) Ко у Југославији издаје странцима дозволу за боравак?
(11) Коме је капетан Дин донео неке књиге из Београда?
(12) Коме у Америци није дозвољено да пије алкохолна пића?
(13) Коме је у Америци забрањено да улази у барове?

(14) Коме ћете се обратити ако желите да вам се одложи плаћање дуга?
(15) Коме је Диксон поднео молбу да му се изда дозвола за рад?
(16) Коме ви плаћате станарину за кућу у којој станујете?
(17) Коме војска издаје станове у Пресидију?
(18) Коме власници кућа радо изнајмљују своје куће?
(19) Коме бисте се обратили кад би желели да вам се смањи станарина?
(20) Да ли бисте се ви обрадовали кад би вам власник куће повећао станарину?
(21) Да ли бисте се ви обрадовали кад би вам банка повећала интерес на узети зајам?
(22) Коме родитељи обезбеђују одело, храну и стан?
(23) Каква деца обично задају бриге родитељима?
(24) Шта вама нарочито задаје бриге у овој школи?
(25) Коме наша артиљерија наноси губитке?
(26) Коме деца дугују за све што имају?
(27) Ко гостима нуди јело и пиће?
(28) За кога се каже да краде Богу дане?
(29) Коме ћете вратити књиге које сте узели из библиотеке?
(30) Коме суде судови?
(31) Коме је управа ваше фабрике повећала плату?
(32) Коме је управа његове фабрике смањила плату?
(33) Шта ћете радити ако желите да вам се продужи отсуство?
(34) Ко вам је купио тај сат?
(35) Коме сте продали свој стари аутомобил?
(36) Коме ја пружам руку?
(37) Да ли људи у Европи први пружају руку једној госпођи?
(38) Коме служе амерички војници?
(39) Шта ћете поклонити својој мајци за Божић?
(40) Ко вама кува доручак, ручак и вечеру?
(41) Коме банке позајмљују новац?
(42) Ко родитељима може да олакша живот кад остаре?
(43) Коме отплаћују кућу људи који добију зајам од државе?
(44) Коме треба пружити помоћ?
(45) Коме домаћин сипа вино у чаше?
(46) Коме мајка шије хаљине?
(47) Коме су Американци приредили велики дочек кад се вратио из Европе по свршетку Другог светског рата?
(48) Коме су Американци приредили велики дочек кад се вратио из Јапана?
(49) Коме наставник задаје испите пре почетка писменог испита?
(50) Коме су комунисти одузели земљу?

2 - Drill the verbs which sometimes take the dative and sometimes the accusative by having the students answer the questions listed below:

(1) Да ли треба свакоме веровати све што каже?
(2) У кога верују сви добри хришћани?
(3) Да ли човек који не верује у своје способности може да успе у животу?
(4) Коме помажу наставници?
(5) Ко помаже Југославију новцем и оружјем?
(6) Да ли вама смета ако други говоре док ви учите?
(7) Да ли је лепо сметати некога ко има сувише посла?
(8) Чијим интересима треба да служи сваки амерички војник?
(9) Чиме су Станковићеви служили своје госте на слави?
(10) Кога саветују наставници?
(11) Ко вам је саветовао да дођете у ову школу?

3 - Review the use of the dative possessive by having the students answer the questions listed below:

(1) Шта је вама отац ваше мајке?
(2) Шта је вама брат вашег оца?
(3) Шта му је извадио зубни лекар?
(4) Коме је украдено перо?
(5) Коме се побољшало здравље откада иде лекару?
(6) Коме се повећава плата сваке године?
(7) Ко му је потписао меницу?
(8) Ко му је пописао све ствари?
(9) Ко им лечи ћерку?
(10) Ко јој је украо сав новац?

B - THE DATIVE WITH VERBS OF SPEECH

Drill the use of the dative case with verbs of speech by having the students answer the questions listed below:

(1) Коме се деца обраћају за новац?
(2) Коме се ученици обраћају за савет?
(3) Коме деца треба да признају своје грешке?
(4) Коме сте јутрос најпре пожелели добро јутро?
(5) Коме је научник Фукс одао важне тајне?
(6) Коме дед и баба причају о својој прошлости?
(7) Коме се деца извињавају ако хоће да напусте сто за време јела?
(8) Коме ви кажете да сте болесни ако хоћете да идете на лекарску помоћ?
(9) Коме Бог помаже?
(10) Коме су ваши родитељи опростили много грешака?
(11) Коме се молимо у цркви?
(12) Коме сте ви тужили онога ко би вам нешто украо?

(13) Ко не може да чује ако му шапућемо?
(14) Коме треба да вичете да би вас чуо?
(15) Коме треба препоручити да ћути?
(16) Коме треба честитати славу?
(17) Коме је генерал Станковић објаснио шта је слава и како се она слави?
(18) Коме наздравља домаћин, а коме гости?
(19) Коме ви честитате Божић сваке године?
(20) Да ли се ученицима у овој школи оцене саопштавају сваке недеље?
(21) Коме младићи воле да пишу?
(22) Коме сте јутрос викнули "здраво"?
(23) Коме се деца жале кад их нешто боли?
(24) Коме се морају пријавити сви странци кад стигну у Београд?
(25) Коме ћете пријавити ако вас неки од ваших другова стално вређа?
(26) Коме ћете рећи ако нисте могли да научите дијалог пошто сте били болесни?
(27) Ко је јавио милицији да су Ранковић и Ковач провалили у једну кућу?
(28) Зашто дедови и бабе воле да им њихова унучад читају?
(29) Коме деца често пишу?
(30) Коме треба говорити гласно?
(31) Ко суди злочинцима?
(32) Да ли човек сме да исприча икоме оно што му неко каже у поверењу?
(33) Коме власници кућа отказују стан?
(34) Коме фабрике отказују посао ако нема довољно посла?
(35 Коме је командант Десне колоне наредио да формира Десни гонећи одред?
(36) Коме је Јавни тужилац прочитао оптужницу?
(37) Коме је Претседник кривичног већа прочитао пресуду?
(38) Кад вам је последњи пут саопштена оцена?
(39) Коме је Диксон послао каблограм чим је нашао стан?
(40) Коме још нисте одговорили на писмо?
(41) Којем суду су се жалили Ранковић и Ковач на пресуду Окружног суда?
(42) Шта је бранилац обећао Ранковићу и Ковачу?
(43) Да ли човек треба да икоме обећава нешто што зна да неће моћи да испуни?
(44) Да ли је Немачка објавила рат Југославији пре него што ју је напала?
(45) Коме је кројач Радић тужио муштерију Марића за неплаћање дугова?
(46) Коме је државни чиновник Марић изјавио да није могао да отплаћује дуг зато што му је плата мала?

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Слава

Диксон је одавно желео да види како се у једној српској породици прославља крсна слава. Најзад је и то видео. Јуче су генерал и г-ђа Станковић славили своју славу Св. Николу и позвали Диксонове на вечеру. Том приликом Диксон је од генерала Станковића сазнао о слави следеће:

Сви Срби славе славу још од IX века кад су примили хришћанство. Осим православних Срба славу славе и неки Румуни и Цинцари као и неки Срби који су примили католичку веру. Слава је дан посвећен свецу, заштитнику породице и дома. До свршетка Другог светског рата славу су славиле и школе, нека удружења и организације као и јединице оружане силе. Сада, пошто је црква одвојена од државе, само породице славе славу. За славски обред се спреме колач, кољиво (или жито), вино, воштана свећа и тамњан. То се однесе свештенику у цркву или он дође домаћинима да то освети. Свештеник запали свећу, прочита молитву, пресече колач, па њега и жито прелије вином. Славу славе само старешине породица. Кад њихови синови одрасту и ожене се, и они славе славу али без колача, жита и свеће докле год им је отац жив. Кад се ћерке удају, оне славе славу својих мужева. На славу долазе, без позива, рођаци, пријатељи и познаници. У неким местима ђаци, кад с улице виде да у кући гори славска свећа, улазе у исту и домаћинима честитају славу, а ови их онда послуже колачима. На славску вечеру се позивају само рођаци и најбољи пријатељи. Гостима се служи жито, сир, пршута, пиће, колачи и кафа. Сви гости и гошће честитају домаћинима славу речима "Срећна слава". Неки људи славе славу по три дана. Домаћин је на дан славе гологлав и стоји цео дан.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Pursuit

The troops of the Right Column were attacking the enemy position on the line v. Goranec (416) - Ravna Gora (616 and 677) all afternoon on 16 October. The enemy was very persistent. However, at about 2000 hours the enemy troops stopped fighting and withdrew under cover of darkness. The troops of the Right Column were tired and needed a rest.

While the troops of the Right Column were taking a short rest, the column commander was deciding upon the formation of the pursuit detachment. He was not expecting a strong enemy

resistance before the Drava River since, according to his information, the enemy main forces were beyond the river.

He called one of his battalion commanders, Lieutenant Colonel Ivanich and ordered him to form the Right Pursuit Detachment from the Third Infantry Battalion (less the Third Company) and the First Tank Company. The mission of the Pursuit Detachment was to outflank the enemy and to force him into combat.

The commander of the Right Column was aware that the enemy should be pursued as quickly as possible, so he told the soldiers from the rifle companies to ride on the tanks.

The Pursuit Detachment began to move early in the morning on 17 October, but it was not able to contact the enemy, because the enemy Ravnogorski Combat Team was motorized and had already crossed the Drava River.

Thus, the first phase of the maneuver ended without a decision.

ШЕСТИ ДЕО
ИСПИТИВАЊЕ

SIXTH PART
INTERROGATION

Испитивање ратних заробљеника

I - Ситуација

У току напада на положај Равногорског одреда на линији: село В. и М. Горанец (к. 416) - Равна Гора (к. 616 и к. 677), трупе Десне колоне Јужне стране заробиле су известан број непријатељских војника.

II - Задатак

Ви сте обавештајни официр команданта Десне колоне. Испитајте ратне заробљенике ради добијања следећих података:

1. Како се зове јединица која је бранила положај на линији: с. М. и В. Горанец - Равна Гора (к. [illegible] к. 677) и која јој је јачина.
2. Шта је задатак те јединице.
3. Где су друге непријатељске снаге и шта раде.

4. Има ли непријатељских делова десно и лево од те непријатељске јединице и где се они налазе.
5. Да ли непријатељска јединица очекује појачања и откуда.
6. Из којих се јединица састоји непријатељски одред (пешадија, артиљерија, пионири, тенкови, јединице везе итд.).
7. Којој већој јединици припада тај одред.
8. Где се налази штаб команде трупа Северне стране.
9. Да ли Северна страна има организоване герилске јединице.
10. Где се налазе непријатељски аеродроми.
11. Је ли мост на реци Драви код села Долане миниран.
12. Има ли на реци Драви понтонских мостова и где су.
13. Да ли је Драва газна ма где између Птуја и Ормоша.
14. У каквом је стању пут од с. Долане до с. Горанец.
15. Одакле се непријатељски одред снабдева храном и муницијом.
16. Има ли организованих и утврђених непријатељских положаја јужно од реке Драве.
17. Какав је однос војника и официра Северне стране.
18. Каква је исхрана трупа.
19. Је ли непријатељски одред имао много губитака у борбама.
20. Какво је расположење становништва јужно од р. Драве.

Напомена: Ратни заробљеници су: један ваздухопловни поручник - пилот, чији авион је оборен у току борбе; један десетар; један возач тенка и један артиљериски подофицир. Они говоре само српскохрватски.

Наставник ће доделити улоге ученицима на часу у учионици и мењати их у току часа.

Ученици ће сами вршити испитивање у духу напред наведених тачака.

Ученици ће давати одговоре на основу знања добивеног на претходним часовима.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The Orthodox Serbs are the only nation in which every family celebrates "krsna slava" or in short "slava".
2. "Slava" is the day devoted to a Saint, who is considered the protector of that home and family.
3. It is believed that the Serbs began to celebrate the slava in the IX century when they accepted Christianity.
4. Until the end of World War II not only the families but also schools, associations and military units celebrated their "slava".
5. Nowadays the "slava" is celebrated only by families.
6. For that day special wheat (koljivo), "slava" cake, a wax candle, incense and wine are prepared.
7. All these items are taken to the priest in the church or he comes to the house to bless them.
8. The priest lights the candle, reads a prayer, breaks the cake and then pours wine over it and the wheat.
9. The full rites are observed only in the house of the head of the entire family.
10. The sons who have grown up and married come to their father's home whenever they can on this day.
11. If they cannot come to their father's home, they celebrate at their homes but without a candle, cake and wheat.
12. When the father dies,all the sons begin to celebrate the "slava" with full rites.
13. On the "slava" day the head of the house stands all day and is bareheaded.
14. There are a few Rumanians and Cincars as well as the Serbs who became Roman Catholics who observe this custom.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3102-Cîncarin, m.
nom. pl: Cîncari - Cincar

3103-dodéliti, v.t.ptv. - to assign
pr.t: dòdēlīm;dòdēlē

*3103-dodeljívati, v.t.ipfv. - to assign
pr.t: dodèljujem;dodèljuju

3104-dȍm, m. - home
nom. pl. dòmovi

3105-gâzan, adj. m. - fordable
gâzna, f.
gâzno, n.

3106-gològlav, adj. - bareheaded, hatless

3107-ȉshrana, f. - nourishment

3108-kȁtolik, m. - Catholic
nom. pl. kȁtolici

*3108-kȁtolički, adj. - Catholic, adj.

3109-kȍljivo, n. - boiled wheat used as religious offering

3110-kȑsnī, adj. - baptismal, cross, adj.

*64 &
*3110-kȑsnō ȉme, n. - first name

*968 &
*3110-kȑsnā slȁva, f. - Patron Saint's day

3111-mòlitva, f. - prayer
gen. pl: mòlitāvā

3112-nȁpomena, f. - remark

*984-nȅpoznāt, adj. - unknown

3113-obòriti, v.t.pfv. - to shoot down; to knock down; to fell
pr.t: òborim;òbore

*3113-obárati, v.t.ipfv. - to shoot down; to knock down; to fell
pr.t: òbārām;obárajū

3114-odrásti, v.i.pfv. - to grow up
pr.t: odrástem;odrástu
a.p.p: òdrāstao,odrásla
odráslo,odrásli
odrásle,odrásla

3115-pòntōn, m. - pontoon

*3115-pòntōnski, adj. - pontoon, adj.

*1169 &
*3115-pòntōnskī mōst, m. - pontoon bridge

3116-posvétiti (se), v.t.&r.pfv. - to consecrate, to devote
pr.t: pòsvētīm;pòsvētē

*3116-posvećívati (se), v.t.&r.ipfv.- to consecrate, to devote

3117-prāznovati, v.t.ipfv. - to celebrate (a holiday)
pr.t: prāznujēm;prāznujū

3118-prèliti (se), v.t.&r.pfv. - to pour over; (to spill over, to overflow)
pr.t: prèlijem;prèliju

*3118-prelívati (se), v.t.&r.ipfv. - to pour over; (to spill over, to overflow)
pr.t: prèlivām;prelivaju

3119-prèseći (se), v.t.&r. pfv. - to cut, to interrupt; (to break)
pr.t: presèčem;presèku
a.p.p: prèsekao,prèsekla
prèseklo,prèsekli
prèsekle,prèsekla

*3119-presécati (se), v.t.&r.ipfv. - to cut, to interrupt, (to break)
pr.t: prèsēcām;preséca jū

3120-rāspōrēd, m. - disposition; schedule

3121-Rùmūn, m. - Rumanian

3122-svéća, f. - candle

3123-svétac, m. - Saint
gen. sing: svéca
nom. pl: svéci

3124-svétiti, v.t.ipfv. - to sanctify, to hallow; to bless
pr.t: svētīm;svētē

*3124-osvétiti, v.t.pfv. pr.t: òsvētim;òsvētē	- to sanctify, to hallow, to revere, to bless
3125-tàmjan (tàmnjan), m.	- incense
3126-udružénje, n.	- association
3127-vȍštan, adj.	- wax, adj.
3128-záštitnīk, m nom. pl: záštitnīci	- protector, patron

ED0 31688

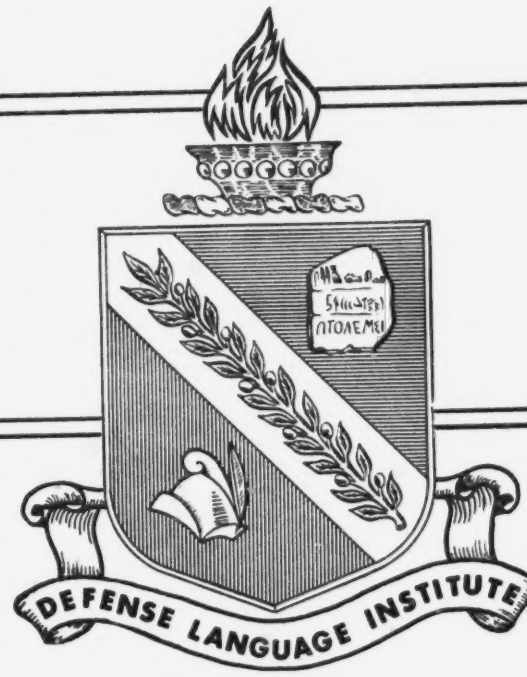

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華 語

SHQIP

MAGYAR

日 本 語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME XIII
LESSONS 123-132

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵 語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한 국 어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

ᏩᏂᏯᏍᏗᏓᏂᏙᏗ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

KISWAHILI

U.S. ARMY

AL 001 757

HEADQUARTERS
DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
West Coast Branch
Presidio of Monterey, California

A WORD OF CAUTION CONCERNING INTERROGATION EXERCISES FOR LANGUAGE TRAINING

THE INTERROGATION EXERCISES ON THE FOLLOWING PAGES ARE BASED ON THOSE PREPARED BY THE ARMY GENERAL SCHOOL IN 1953 AND ARE CONSIDERED USEFUL AND APPROPRIATE FOR LANGUAGE TRAINING. NEVERTHELESS, BEAR IN MIND THAT THEY ARE DESIGNED NOT FOR INSTRUCTION IN THE TECHNIQUES OF INTERROGATION BUT SOLELY FOR LEARNING SPECIFIC MILITARY TERMINOLOGY UNDER MOCK WARFARE CONDITIONS. YOU MUST ALSO REMEMBER THAT THE HYPOTHETICAL PRISONER RESPONSES IN THESE EXERCISES CAN IN NO WAY BE REGARDED AS EXAMPLES OF CONDUCT FOR AMERICAN MILITARY PERSONNEL TAKEN PRISONER IN TIME OF WAR. PRISONER CONDUCT FOR AMERICANS WHILE UNDER INTERROGATION BY THE ENEMY IS CLEARLY AND UNCOMPROMISINGLY SET FORTH IN THE "MILITARY CODE" PUBLISHED IN 1955.

Richard J. Long

RICHARD J. LONG
Colonel, Artillery
Commandant

INFORMATION I MAY DISCLOSE SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR

WHEN QUESTIONED, SHOULD I BECOME A PRISONER OF WAR, I AM BOUND TO GIVE ONLY NAME, RANK, SERVICE NUMBER AND DATE OF BIRTH. I WILL EVADE ANSWERING FURTHER QUESTIONS TO THE UTMOST OF MY ABILITY. I WILL MAKE NO ORAL OR WRITTEN STATEMENTS DISLOYAL TO MY COUNTRY AND ITS ALLIES OR HARMFUL TO THEIR CAUSE.

When questioned, a prisoner of war is required by the Geneva Convention and permitted by this Code to disclose his name, rank, service number and date of birth. A prisoner of war may also communicate with the enemy regarding his individual health or welfare as a prisoner of war and, when appropriate, on routine matters of camp administration. Oral or written confessions true or false, questionnaires, personal history statements, propaganda recordings and broadcasts, appeals to other prisoners of war, signatures to peace or surrender appeals, self criticisms or any other oral or written communication on behalf of the enemy or critical or harmful to the United States, its allies, the Armed Forces or other prisoners are forbidden.

It is a violation of the Geneva Convention to place a prisoner of war under physical or mental torture or any other form of coercion to secure from him information of any kind. If however, a prisoner is subjected to such treatment, he will endeavor to avoid by every means the disclosure of any information, or the making of any statement or the performance of any action harmful to the interests of the United States or its allies or which will provide aid or comfort to the enemy.

Under Communist Bloc reservations to the Geneva Convention, the signing of a confession or the making of a statement by a prisoner is likely to be used to convict him as a war criminal under the laws of his captors. This conviction has the effect of removing him from the prisoner of war status and according to this Communist Bloc device denying him any protection under terms of the Geneva Convention and repatriation until a prison sentence is served.

SERBO-CROATIAN

Basic Course

Volume XIII

Lessons 123-132

December 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH

Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

	Page
ONE HUNDRED AND TWENTY-THIRD LESSON	1
Grammar Perception Drill	1
Dialogue - A Serbian wedding	6
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	6
Cartoon Guide	7
Grammar Analysis	10
Par. 366 - The dative with verbs expressing feeling	10
367 - The dative with verbs of motion	11
368 - The dative in sentences which do not have a grammatical but only a logical subject and in sentences in which the logical and grammatical subjects are not the same	13
Grammar Drill	14
Translation Exercise	19
Interpreting - Interrogation of a prisoner of war	21
Homework	25
Vocabulary	26
ONE HUNDRED AND TWENTY-FOURTH LESSON	29
Grammar Perception Drill	29
Dialogue - Execution of the defense - In front of the main position and on it	34
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	34
Cartoon Guide	35
Grammar Analysis	39
Par. 369 - The dative with nouns	39
370 - The dative with adjectives	39
371 - The dative with adverbs	40
372 - The ethical dative	41
373 - The dative in oaths	41
374 - The dative with prepositions	41
Grammar Drill	43
Translation Exercise	47
Reading Text - Withdrawal	48
Questions on Reading Text	50
Homework	52
Vocabulary	53
ONE HUNDRED AND TWENTY-FIFTH LESSON	56
Grammar Perception Drill	56
Dialogue - In Boka Kotorska	62
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	62
Cartoon Guide	63

Page

Grammar Analysis 67
Par. 375 - The accusative case - definition 67
376 - Use of the accusative without prepositions 67
377 - The accusative with the prepositions that govern the accusative only 70
Grammar Drill 72
Translation Exercise 77
Interrogation - Interrogation of a prisoner of war 79
Homework 80
Vocabulary 81

ONE HUNDRED AND TWENTY-SIXTH LESSON 83

Grammar Perception Drill 83
Dialogue - River crossing 88
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 88
Cartoon Guide 89
Grammar Analysis 92
Par. 378 - The accusative with prepositions which besides the accusative also govern some other cases 92
379 - The preposition na + the accusative as complement to verbs 95
Grammar Drill 99
Translation Exercise 104
Reading Text - Plan for crossing the Drava River 106
Questions on Reading Text 106
Homework 109
Vocabulary 110

ONE HUNDRED AND TWENTY-SEVENTH LESSON 112

Grammar Perception Drill 112
Dialogue - On the road Kotor-Cetinje 118
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 118
Cartoon Guide 119
Grammar Analysis 122
Par. 379 - The preposition na + the accusative as complement to verbs (cont.) 122
380 - The preposition za + the accusative as complement to verbs 124
381 - The preposition u + the accusative as complement to verbs 125
382 - The preposition o + the accusative as complement to verbs 127
383 - The preposition uz + the accusative as complement to verbs 127
384 - The vocative case 127
Grammar Drill 128

Page

Translation Exercise 133
Reading Text - Crna Gora and Cetinje 135
Questions on Reading Text 136
Homework 138
Vocabulary 139

ONE HUNDRED AND TWENTY-EIGHTH LESSON 142

Grammar Perception Drill 142
Dialogue - Airborne operation 146
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 146
Cartoon Guide 147
Grammar Analysis 150
Par. 385 - The instrumental case 150
386 - Use of the instrumental without a preposition to express the instrument (means, tool) 150
387 - Expression of manner by the instrumental without prepositions 150
388 - Expression of time by the instrumental without prepositions 151
389 - Expression of location by the instrumental without prepositions 151
390 - Expression of cause by the instrumental without prepositions 151
391 - The instrumental as complement to adjectives and nouns 152
392 - The instrumental without a preposition used instead of the predicate nominative and predicate adjective 153
Grammar Drill 154
Translation Exercise 158
Reading Text - Street fights in Ptuj 161
Questions on Reading Text 161
Homework 163
Vocabulary 164

ONE HUNDRED AND TWENTY-NINTH LESSON 166

Grammar Perception Drill 166
Dialogue - In Sarajevo on the way to Dubrovnik 170
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation 170
Cartoon Guide 171
Grammar Analysis 174
Par. 393 - Use of the instrumental without a preposition as complement to verbs 174
Grammar Drill 178
Translation Exercise 182
Reading Text - Sarajevo 184
Questions on Reading Text 186

	Page
Homework	187
Vocabulary	188
ONE HUNDRED AND THIRTIETH LESSON	190
Grammar Perception Drill	190
Dialogue - Intelligence and counterintelligence service	194
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	194
Cartoon Guide	195
Grammar Analysis	198
Par. 394 - Use of the instrumental with prepositions	198
Grammar Drill	201
Translation Exercise	204
Reading Text - Measures against sabotage and guerrillas	205
Questions on Reading Text	206
Homework	207
Vocabulary	208
ONE HUNDRED AND THIRTY-FIRST LESSON	210
Grammar Perception Drill	210
Dialogue - In Dubrovnik	214
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	214
Cartoon Guide	215
Grammar Analysis	218
Par. 395 - The instrumental with prepositions as verb complement	218
Grammar Drill	221
Translation Exercise	227
Reading Text - Dubrovnik	228
Questions on Reading Text	230
Homework	231
Vocabulary	232
ONE HUNDRED AND THIRTY-SECOND LESSON	235
Grammar Perception Drill	235
Dialogue - In Split	240
Serbo-Croatian Text and Idiomatic Translation	240
Cartoon Guide	241
Grammar Analysis	244
Par. 396 - The locative case	244
397 - Use of the locative case	244
Grammar Drill	249
Translation Exercise	253
Reading Text - Split and surroundings	255
Questions on Reading Text	256

	Page
Homework	258
Vocabulary	259

MAPS AND CHARTS

Overlay of the main defense perimeter and the security perimeter	33
Withdrawal	49
Map of Bosnia and Herzegovina	61
Sketch of the operations of the troops of the Southern Side	103
Sketch of the river crossing of the Right Column	107
Map of the road Kotor - Cetinje	134
Sketch of airborne operation	159
Itinerary of the trip of Robert and Betty Dickson	185
Map of Dubrovnik	229

STO DVADESET-TREĆA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-THIRD LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE DATIVE WITH VERBS EXPRESSING FEELING (See Par. 366A)

Drill the use of the dative with verbs expressing feeling by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kome se dive deca?	(roditelji)
(2)	Kakvim vojnicima se divi svet?	(hrabri)
(3)	Kakvom učitelju se dive đaci?	(dobar)
(4)	Čemu bi se danas divili ljudi koji su živeli pre sto godina?	(mnoge stvari)
(5)	Kome zavide rđavi ljudi?	(svako)
(6)	Kome zavidi bolestan čovek?	(zdravi ljudi)
(7)	Kome zavide siromasi?	(bogataši)
(8)	Kome zavide gladni?	(siti)
(9)	Kome zavidi slab đak?	(dobri đaci)
(10)	Ko vam danas izgleda bolestan?	(moj prijatelj N.)
(11)	Kome ste vi izgledali poznati?	(Petrova sestra)
(12)	Kome deca izgledaju savršena?	(svoji roditelji)
(13)	Kome svako jelo izgleda ukusno?	(gladan čovek)
(14)	Kome svaki grad izgleda velik?	(onaj ko je uvek živeo na selu)
(15)	Kome svako motorno vozilo izgleda brzo?	(onaj ko se uvek vozio konjskim kolima)
(16)	Čemu može da se nada onaj ko radi?	(uspeh)
(17)	Čemu može da se nada čovek od devedeset godina?	(smrt)
(18)	Kome se nada Srbin na dan svoje slave?	(gosti)
(19)	Čemu može da se nada onaj ko čini zlo?	(zlo)
(20)	Čemu treba da se nada onaj ko izvrši neki zločin?	(kazna)
(21)	Kome se nadaju trgovci?	(mušterije)
(22)	Kome se raduje majka?	(svoje dete)
(23)	Kome se raduju oficiri?	(dobri vojnici)
(24)	Kome se raduju učitelji?	(marljivi đaci)
(25)	Čemu se raduje onaj kome je hladno?	(toplo odelo)
(26)	Čemu se raduje devojka?	(veridba)
(27)	Čemu se raduju gladni?	(hrana)
(28)	Čemu se raduju osuđeni?	(milost)
(29)	Čemu se radujemo kad smo umorni?	(odmor)
(30)	Kome se radujete kad ste bolesni?	(lekar)
(31)	Kome se svi smeju?	(šaljiv, duhovit čovek)

(32)	Kakvom događaju se smejemo?	(smešan)
(33)	Kakvom se događaju niko ne smeje?	(žalostan)
(34)	Kakvoj se situaciji niko ne smeje?	(strašna)
(35)	Kome se čini da je onaj čovek pijan?	(svako)
(36)	Kome se svaki posao čini težak?	(leni ljudi)
(37)	Kome se svaki put čini dug?	(onaj koga bole noge)
(38)	Kome se vaš odgovor učinio tačnim?	(moji drugovi)
(39)	Kome bi se ovo što vi učite učinilo lako?	(jugoslovenski đaci)
(40)	Kome se prošla noć učinila dugom?	(onaj ko nije mogao da zaspi)
(41)	Kome se čude ozbiljni?	(neozbiljni ljudi)
(42)	Čemu se čude deca?	(sve)
(43)	Čemu bi se ovde čudili oni koji su uvek živeli pod komunistima?	(sloboda)
(44)	Kome se sviđaju dobre knjige?	(oni koji imaju dobar ukus)
(45)	Kome se sviđa kaliforniska klima?	(oni koji ne vole zimu)
(46)	Kome se sviđaju plave devojke?	(ja, Jovan)
(47)	Kome se dopada vojnički život?	(svi mladići)
(48)	Kome bi se dopalo kako vi govorite srpskohrvatski?	(mnogi Jugosloveni)
(49)	Kome ste se vi dopali?	(jedna prijateljica moje sestre)
(50)	Kome se dopadaju vaši pismeni zadaci?	(svi nastavnici)

B - THE DATIVE WITH REFLEXIVE VERBS EXPRESSING WILLINGNESS OR DISPOSITION TO PERFORM OR NOT TO PERFORM AN ACTION (See Par. 366B)

Drill the use of the dative with verbs which when made reflexive and used impersonally express the willingness or disposition to perform (or not to perform) an action by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kad vam se jede?	(biti gladan)
(2)	Kad vam se spava?	(uveče)
(3)	Kome se ne ide nikuda?	(onaj ko je umoran)
(4)	Kome se ne peva?	(onaj ko je neveseo)
(5)	Kome se plače?	(onaj ko je žalostan)
(6)	Kad vam se zeva?	(spavati se)
(7)	Kad vam se smeje?	(videti ili čuti nešto smešno)
(8)	Kad nam se povraća?	(kad nas boli stomak)
(9)	Kad se čoveku pije?	(biti žedan)
(10)	Kad se ljudima žuri?	(imati mnogo posla)

C - THE DATIVE WITH VERBS OF MOTION (See Par. 367)

Drill the use of the dative case with verbs of motion by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Čemu se približava dan?	(večer)
(2)	Čemu se približava noć?	(jutro)
(3)	Čemu se približava naš život?	(kraj)
(4)	Čemu sam se ja približio?	(sto, zid, tabla)
(5)	Kome sam se ja približio?	(on, g. N.)
(6)	Kome sam ja privukao ovu stolicu?	(sebi)
(7)	Čemu ja privlačim ovu stolicu?	(sto)
(8)	Kome se pridružuju oni koji nas ne vole?	(naši neprijatelji)
(9)	Kome se pridružuju komunisti svih zemalja?	(Rusija)
(10)	Čemu se pridružuju branioci?	(žalba optuženih)
(11)	Čemu su se pridružili svi prisutni u crkvi?	(molitve sveštenika)
(12)	Čemu prilaze vozovi?	(železničke stanice)
(13)	Čemu prilaze brodovi?	(obale, luke)
(14)	Čemu sam ja prišao?	(vrata, sto)
(15)	Kome ste vi prišli za vreme odmora?	(nastavnik N.)
(16)	Kuda vi idete posle časova?	(kući)
(17)	Kome ćete se vi vratiti kad svršite vojni rok?	(svoji roditelji)
(18)	Kome je otišao Milan?	(svoj brat)
(19)	Kuda je otišla vaša majka?	(moja braća)
(20)	Čemu su lekari uvek pridavali veliku važnost?	(čistoća)
(21)	Kome se pridaju inžinjeriske jedinice?	(drugi rodovi vojske)
(22)	Kome pripada ovaj udžbenik?	(ja, vi, g. N.)
(23)	Kome je nekad pripadala Luizijana?	(Francuska)
(24)	Kome je posle Prvog svetskog rata pripao Zadar?	(Italija)
(25)	Kome su posle Prvog svetskog rata pripali Rijeka i Trst?	(Italija)
(26)	Kome priređujemo prijatna iznenađenja?	(oni koje volimo)
(27)	Kome se priređuju veliki dočeci?	(važna lica)

* Približiti (približavati) is a new word and is to be put on the blackboard

D - THE DATIVE IN SENTENCES WHICH DO NOT HAVE A GRAMMATICAL BUT ONLY A LOGICAL SUBJECT AND IN SENTENCES IN WHICH THE LOGICAL AND THE GRAMMATICAL SUBJECTS ARE NOT THE SAME (See Par. 368)

1 - Drill the use of the dative case to express the logical subject in sentences in which the grammatical subject does not exist by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Čega nam nedostaje zimi?	(sunce)
(2)	Čega nam nestane kad smo bolesni?	(zdravlje)
(3)	Kome uvek nedostaje vremena za učenje?	(marljiv đak)
(4)	Čega vam je ostalo posle sedeljke?	(razna hrana)
(5)	Kakve robe je ovom trgovcu ostalo u radnji?	(svakakva)
(6)	Čega nedostaje kukavici?	(hrabrost)
(7)	Čega nedostaje starcima?	(snaga)
(8)	Šta đacima treba za pisanje?	(papir i olovke)
(9)	Do koga je stalo roditeljima?	(svoja deca)
(10)	Kome se žuri?	(onaj ko nema vremena)

2 - Drill the use of the dative case to express the logical subject in sentences in which both the logical and the grammatical subjects exist but they are not the same by asking the questions listed below. Point to the grammatical person that is to be used in the answer.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m., f., n.		3

(1)	Kome nedostaje porodica?	(meni, tebi itd)
(2)	Kome je nedostajao Petar?	(meni, tebi itd)
(3)	Kome će nedostajati Mira?	(meni, tebi itd)
(4)	Ko nedostaje Marku?	(ja, ti itd)
(5)	Kome treba rečnik?	(meni, tebi itd)
(6)	Ko treba Jovanu?	(ja, ti itd)
(7)	Ko će trebati Milanu?	(ja, ti itd)
(8)	Ko je trebao Mariji?	(ja, ti itd)

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

Jedna srpska svadba

A Serbian wedding

(Pre tri meseca su se verili Danica, ćerka generala i gospođe Stanković, i Branko Perić, arhitekta iz Beograda. Danas je njihova svadba u beogradskoj Sabornoj crkvi.)

1. Robert Dikson: Pošto pridajem veliku važnost poznavanju vaših narodnih običaja, želeo bih da saznam kako se ovde sklapaju brakovi.

   Janko Stanković: Pre venčanja sveštenik oglašava u crkvi tri puta nameru mladenaca.

2. R D: Da li pored crkvenog braka postoji i građanski brak?

   J S: Sada se u Jugoslaviji priznaju samo građanski brakovi. To je ustvari samo registrovanje u venčane knjige pred pretstavnikom vlasti.

3. R D: A šta narod misli o tome?

   J S: Narod voli tradiciju i misli da se samo oni koji se venčaju u crkvi mogu smatrati pravim supružnicima.

4. R D: A da li oni koji se venčaju u crkvi moraju takođe da zaključe građanski brak?

   J S: Da, i to pre crkvenog.

5. R D: Koje su glavne ličnosti na svadbi, ne računajući mladu i mladoženju?

   J S: Kum,ili kuma, stari svat i dever.

1. Robert Dickson: Since I attribute great importance to a knowledge of your national customs, I'd like to know how marriages are contracted here.

   Janko Stankovich: Before the wedding, the priest announces the intention of the betrothed couple in the church three times.

2. R D: Is there besides the church marriage a civil marriage, too?

   J S: Nowadays in Yugoslavia only civil marriages are recognized. That's in fact only registering in the marriage record books before a government representative.

3. R D: And what do the people think about that?

   J S: The people like tradition and think that only those who are married in the church may be considered as real spouses.

4. R D: Must those who are married in the church also contract a civil marriage?

   J S: Yes, and that before the church wedding.

5. R D: Which are the principal personages of the wedding, not counting the bride and groom?

   J S: Kum (male sponsor) or kuma (female sponsor), the chief wedding guest and the groomsman.

Jedna srpska svadba

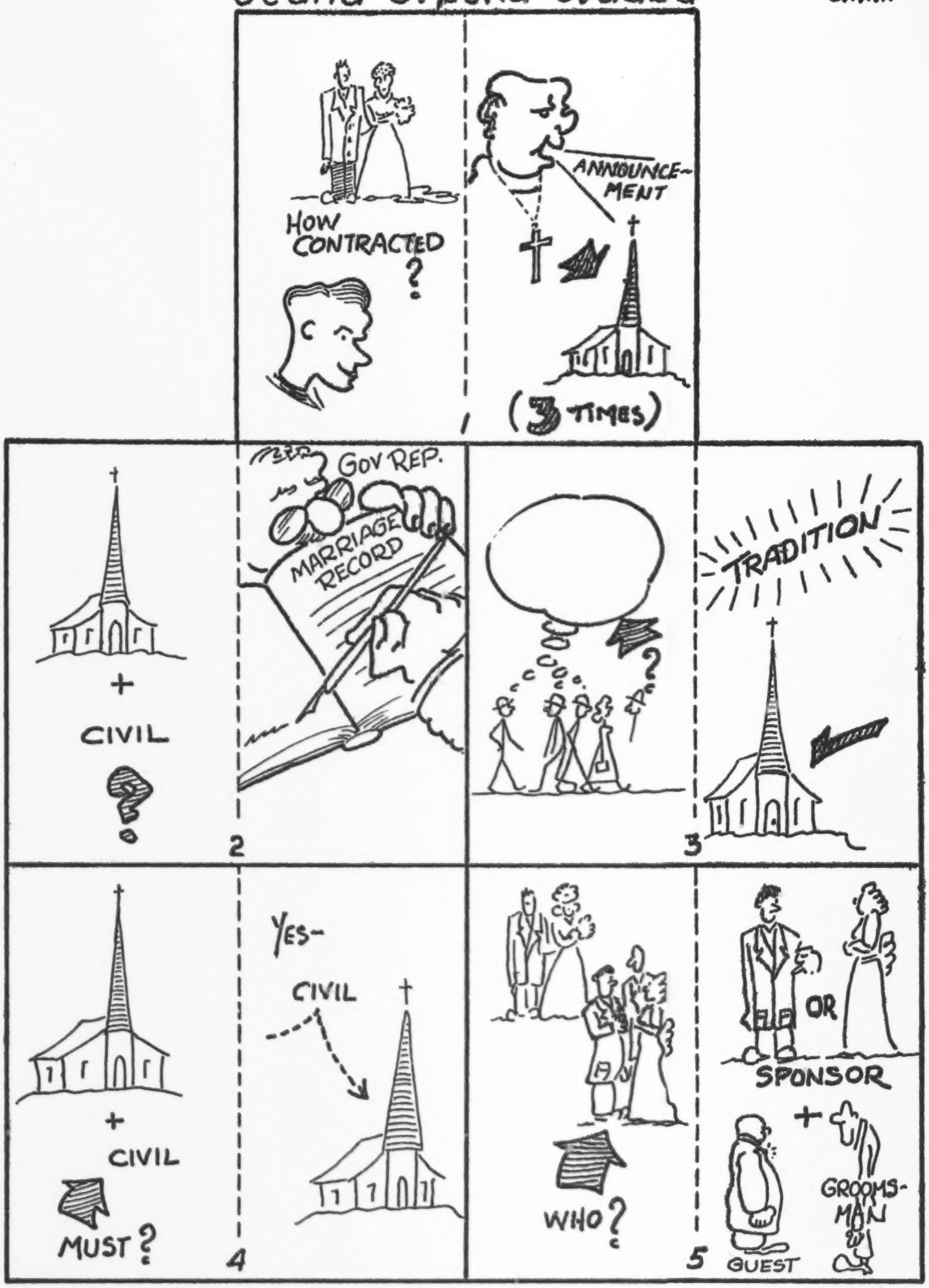

6. R D: Kakav je postupak u crkvi?

J S: Mlada i mladoženja stanu pred sveštenika, a iza njih stanu kum i stari svat.

7. R D: A zatim?

J S: Sveštenik se prvo pomoli Bogu, pa onda pita mladoženju, zatim mladu da li dragovoljno stupaju u brak. Zatim im stavlja krune na glave, a kum im stavlja burme na domale prste desne ruke.

8. R D: Ja se divim lepoti ovog obreda. Šta dolazi posle toga?

J S: Sveštenik tri puta obilazi oko stola ispred oltara, pevajući. Za njim idu mladenci, kum i stari svat.

9. R D: Da li zatim mladenci odlaze na svadbeno putovanje?

J S: Ne uvek, ali uvek odlaze na svadbeni ručak i veselje.

10. R D: Evo svatova koji dolaze po mladu. Jeste li vi dever?

J S: Nisam. Ja ću samo da predam svoju sestru mladoženjinom bratu. On je dever.

11. R D: Izvinite, pije mi se voda.

J S: Zašto voda? Meni se pije rakija. Danas je svadba.

6. R D: What is the procedure in the church?

J S: The bride and groom step before the priest, and the "kum" and the chief wedding guest step behind them.

7. R D: And then?

J S: The priest first prays, then he asks the bridegroom and then the bride if they are willingly entering into matrimony. Then he puts crowns on their heads, and the "kum" places the wedding rings on their ring fingers of their right hands.

8. R D: I admire the beauty of this rite. What comes after that?

J S: Singing, the priest walks around a table in front of the altar three times. He is followed by the bride and groom, the "kum" and the chief wedding guest.

9. R D: Do the newlyweds go on a honeymoon then?

J S: Not always, but they always go to the wedding dinner and celebration.

10. R D: Here is the wedding party coming for the bride. Are you the groomsman?

J S: I'm not. I'm only going to turn my sister over to the groom's brother. He is the groomsman.

11. R D: Excuse me, I'd like a drink of water.

J S: Why water? I feel like drinking brandy. Today is a wedding day.

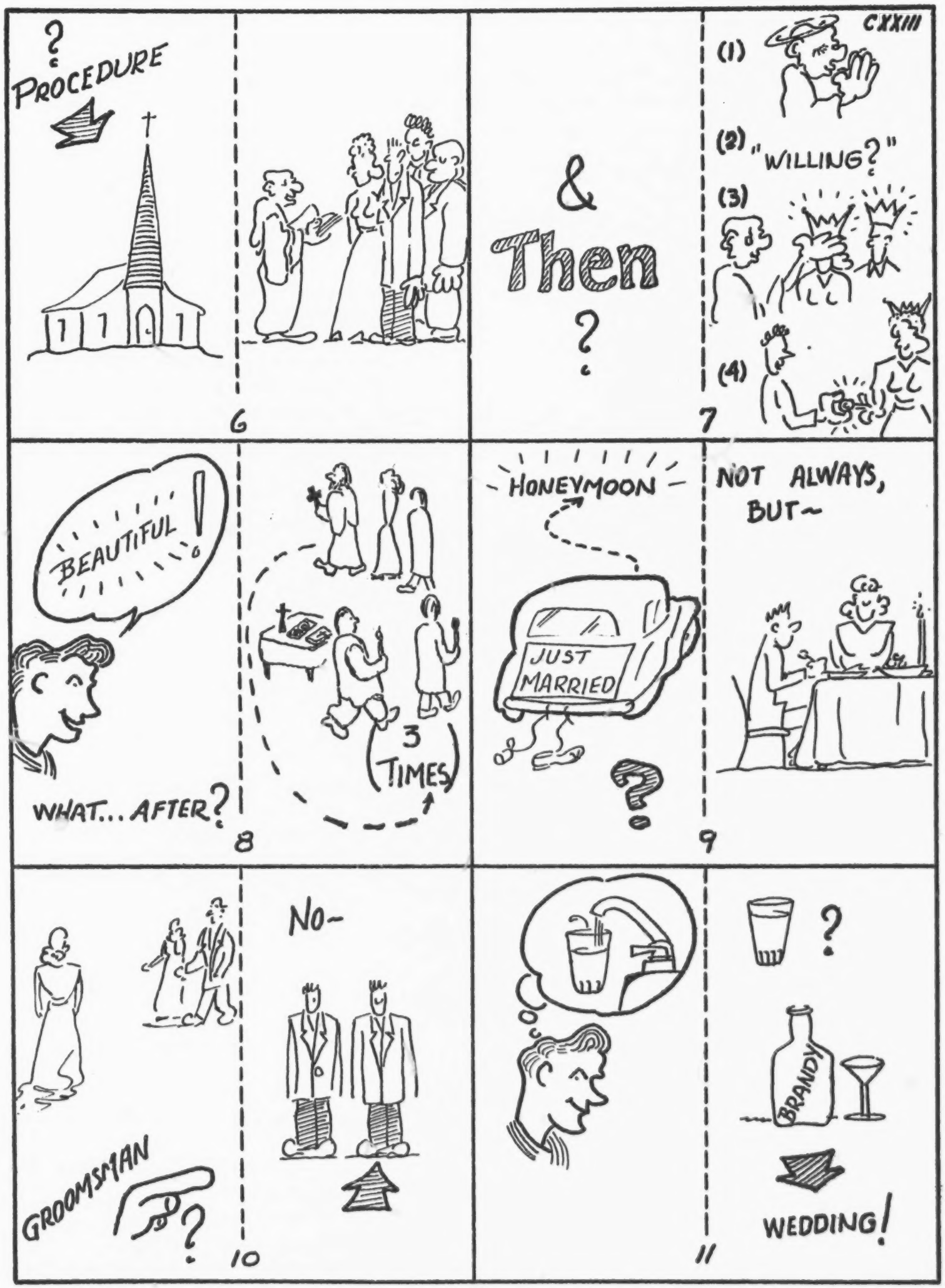
?
PROCEDURE
6
& Then ?
CXXIII
(1)
(2) "WILLING?"
(3)
(4)
7
BEAUTIFUL!
WHAT... AFTER?
8
3 TIMES
HONEYMOON
JUST MARRIED
?
9
NOT ALWAYS, BUT~
GROOMSMAN
?
10
No-
?
BRANDY
WEDDING!
11

PAR. 366 - THE DATIVE WITH VERBS EXPRESSING FEELING

A - The following and other similar verbs (usually reflexive) which express a feeling take the dative:

- *гадити (згадити) се - to be (get) disgusted
  Све то почиње да ми се гади.
  I am getting disgusted with all that.
- дивити се - to admire
  (8) Ја се дивим лепоти овог обреда.
- допасти (допадати) се - to appeal to; to like
- свидети (свиђати) се - to appeal to; to like
  Да ли вам се допада (свиђа) Монтерej?
  Does Monterey appeal to you?
- желети (пожелети) - to wish
  Испратили смо их на железничку станицу и пожелели им срећан пут.
  We saw them off at the railroad station and wished them a bon voyage.
- завидети - to envy
  Ја му не завидим ни на чему
  I do not envy him anything.
- изгледати - to look, to seem, to appear
  Ви ми изгледате блеђи него обично.
  You look paler than usual to me.
- надати се - to hope for, to expect
  Ја му се не надам пре краја идућег месеца.
  I do not expect him before the end of next month.
- *пријати - to please, to suit
  Да ли вам пријају наша клима и наша храна?
  Do our climate and food please (suit) you?
- радовати (обрадовати) се - to rejoice, to be pleased, to look forward to
  Ја се радујем вашем скором доласку.
  I am looking forward to your early arrival.
- смејати (насмејати) се - to laugh (at)
  Немојте да му се смејете.
  Don't laugh at him.
- чинити (учинити) се - to seem, to look, to appear
  Све ми се чини као да сам га једном видео.
  From everything it seems to me that I have seen him once.
- чудити (зачудити) се - to be surprised, to wonder
  Ја се заиста чудим његовим поступцима.
  I am really surprised at his actions.

B - Some verbs, when made reflexive and used impersonally, express the willingness or disposition to perform (or not to perform) an action. The logical subject of these verbs stands in the dative:

(11) Извините, пије ми се вода.
(11) Мени се пије ракија.
Спава ми се.
I am sleepy. (I feel like sleeping.)
Марко не може да вас посети, јер му се много жури.
Mark cannot visit you, because he is in a great hurry.
Пије ми се пиво.
I sure wish I had some beer. (I really feel like drinking beer.)
Ништа ми се не једе.
I do not feel like eating anything.
Нигде ми се не иде.
I do not feel like going anywhere.

Note: The reflexive verb молити се "to pray" also takes the dative:

(7) Свештеник се прво помоли Богу.
Ја се молим Богу свако вече и свако јутро.
I pray to God every evening and every morning.

PAR. 367 - THE DATIVE WITH VERBS OF MOTION

The direction of motion is often expressed by the dative especially after verbs of motion prefixed by при:

- *прибећи (прибегавати) - to resort to
Кад није могао да успе на поштен начин, прибегао је превари.
When he was not able to succeed in an honest way, he resorted to trickery.
- приближити (приближавати) (се) - to approach, to near
Треба да се спремимо, јер се приближавамо Београду.
We have to get ready, because we are nearing Belgrade.
- привући (привлачити) (се) - to draw close, to sneak
Ми смо се привукли непријатељском положају под заштитом мрака.
We drew close to the enemy position under cover of darkness.

- придружити (придруживати) (се) - to join
  На нашем путу придружило нам се много младих људи.
  On our way many young men joined us.
- *прикључити (прикључивати) (се) - to attach, to add, to join, to enclose
  Пре него што је Трећи батаљон кренуо у гоњење, прикључила му се Прва тенковска чета.
  Before the Third Battalion moved into the pursuit, it was joined by the First Tank Company
- *примаћи (примицати) (се) - to bring (move) near, to move to
  Чим смо му се примакли, почео је да плаче.
  As soon as we approached him, he began to cry.
- *прискочити (прискакати) - to run to, to rush upon, to succor
  Кад је видео једну стару слепу жену да прелази улицу, прискочио јој је у помоћ.
  When he saw a blind old woman crossing the street, he ran to help her.
- *притећи (притицати) - to run to, to rush upon, to succor
  Цело село му је притекло у помоћ.
  The entire village ran to his aid.
- прићи (прилазити) - to approach, to come close
  Чим сам му пришао, он је побегао.
  As soon as I approached him, he ran away.

The dative is also used with other verbs of motion to express the direction of motion:

Идем деду и баби.
I am going to my grandfather and grandmother.
Путујем оцу и мајци.
I am traveling to my father and to my mother.

But: Идем у школу.
I am going to school.
Путујем у Европу.
I am traveling to Europe.
Са врха планине су упутили последњи поглед свом завичају.
From the top of the mountain they had their last glimpse of their home town.
Отишли су право сеоским кућама из којих се чуло певање.
They went directly to the village houses from which the singing was heard.
Он не може да прође поред кафане а да не сврати у њу.
He cannot pass by a café without going into it.

Note: The dative is used not only with verbs of motion prefixed by при, but also with some other verbs prefixed by при to express the direction of action:

- придати (придавати) - to attribute, to attach
  (1) Пошто придајем велику важност познавању ваших народних обичаја, желео бих да сазнам како се овде склапају бракови.
  Наша Прва чета је била придата Другом батаљону.
  Our First Company was attached to the Second Battalion.
- припасти (припадати) - to belong
  Ја тражим само оно што ми припада.
  I am asking only for what belongs to me.
- *приписати (приписивати) - to attribute, to ascribe
  Ја приписујем његове грешке његовој младости.
  I attribute his errors to his youth.
- приредити (приређивати) - to arrange, to organize, to prepare
  Становништво града му је приредило велики дочек.
  The population of the town arranged a big welcome for him.

PAR. 368 - THE DATIVE IN SENTENCES WHICH DO NOT HAVE A GRAMMATICAL BUT ONLY A LOGICAL SUBJECT AND IN SENTENCES IN WHICH THE LOGICAL AND GRAMMATICAL SUBJECTS ARE NOT THE SAME

The logical subject stands in the dative with the following and other similar verbs:

- недостајати - to lack, to miss
- нестати (нестајати) - to run out, to disappear
- остати (остајати) - to remain
- требати - to need (see Par. 184, Vol VI, p. 128)

A - Sentences which have only the logical subject:

Недостаје ми и воље и снаге да почнем све изнова.
I lack both the will and the strength to start everything anew.
Недостајало ми је новаца да купим све што сам желео.
I lacked the money to buy everything that I wanted.
Нестало нам је вина.
We have run out of wine.
Треба ми оловака и бележница.
I need pencils and notebooks.

B - Sentences which have both the logical and the grammatical subject:

Ви нам много недостајете.
We are missing you much.
Док сам седео у кафани, нестао ми је капут са чивилука.
While I was sitting in the café, my coat disappeared from the hanger.
Кад сам купио све што ми је требало, остао ми је само један долар.
When I bought everything I needed, I had only one dollar left.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE DATIVE WITH VERBS EXPRESSING FEELING (See Par. 366A)

Drill the use of the dative with verbs expressing feeling by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Да ли се дивимо кукавицама?	Не.
(2)	Коме се диве мајке?	(своји синови)
(3)	Коме се диве млађи ђаци?	(старији ђаци)
(4)	Члановима које подморнице смо се сви дивили?	(Наутилус)
(5)	Коме се ви допадате?	(своја мајка, девојка)
(6)	Коме се допада наша школа?	(ја, ми сви)
(7)	Коме се допадају ове слике?	(ја, г. Н.)
(8)	Коме се допада ваше одело?	(ви, моји пријатељи)
(9)	Коме се свиђа ова учионица?	(ми, свако)
(10)	Коме су се свиделе калифорниске шуме?	(војници са Истока)
(11)	Коме се свидео ваш шешир?	(моја сестра)
(12)	Коме се свиђају смеђе девојке?	(мој брат)
(13)	Ко завиди несрећнима?	(нико)
(14)	Коме завиде несрећни?	(срећни људи)
(15)	Коме завиде млађи?	(старији)
(16)	Коме завиде старији?	(млађи)
(17)	Коме сте ви завидели кад сте били болесни?	(своји здрави другови)
(18)	Коме завиди паметан човек?	(нико)

(19)	Коме ће увек завидети људи који имају много брига?	(они који их немају)
(20)	Коме се свиђају поштени и савесни људи?	(свако)
(21)	Чему ви посвећујете много времена?	(учење)
(22)	Коме се посвећују родитељи?	(своја деца)
(23)	Чему писци посвећују свој живот?	(писање)
(24)	Чему ћете ви посветити свој живот?	(наука)
(25)	Да ли се ико чуди уморном старцу?	Не.
(26)	Ко се чуди уморном младићу?	(свако)
(27)	Коме се чудимо кад га видимо да ради?	(лењ човек)
(28)	Коме се наставник чуди?	(добар ђак кад не научи дијалог)
(29)	Коме се чудимо кад га видимо да хода?	(болестан човек)
(30)	Чему бисмо се чудили лети?	(снег)
(31)	Чему се људи обично чуде?	(необичне ствари)
(32)	Коме ваш брат изгледа млађи него што јесте?	(свако)
(33)	Коме су неке речи изгледале теже него што јесу?	(ја, ми)
(34)	Коме се ми чинимо бољи него што јесмо?	(себи, мајке)
(35)	Коме се ја чиним строжи(ји) него што јесам?	(ученици)
(36)	Каквим људима се смејемо?	(смешни)
(37)	Којим глумцима се смеје публика?	(духовити)
(38)	Коме не треба да се смејемо?	(несрећни)
(39)	Коме се радују родитељи?	(деца)
(40)	Коме се радују деца?	(родитељи)
(41)	Чему се не радују лењи?	(посао)
(42)	Чему се радују пилоти?	(добри авиони)
(43)	Чему се радује спортска публика?	(добра утакмица)
(44)	Чему се радују заробљеници?	(ослобођење)
(45)	Чему се радују они који су у затвору?	(слобода)
(46)	Чему са нада јачи противник?	(победа)
(47)	Чему се радујемо и ми и непријатељ?	(напад)
(48)	Чему се свако нада пред Божић?	(поклон)
(49)	Чему може да се нада онај ко има доброг кувара?	(добра јела)
(50)	Чему не можемо да се надамо ако не слушамо лекара?	(оздрављење)

B - THE DATIVE WITH REFLEXIVE VERBS EXPRESSING WILLINGNESS OR DISPOSITION TO PERFORM OR NOT TO PERFORM AN ACTION

Drill the use of the dative with verbs which when made reflexive and used impersonally express the willingness or disposition to perform (or not to perform) an action by asking the students questions listed below. Point to the grammatical person that is to be used in the answer.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3

(1) Коме се синоћ није спавало? (мени, теби итд.)
(2) Коме се не иде у биоскоп?
(3) Коме се плаче?
(4) Коме се вечерас неће смејати?
(5) Коме се не остаје код куће?
(6) Коме се није писало?

C - THE DATIVE WITH VERBS OF MOTION

Drill the use of the dative case with verbs of motion by having the students answer the questions listed below.

(1)	Чему се приближава метак?	(циљ)
(2)	Чему се сунце приближава у току поподнева?	(запад)
(3)	Чему се приближио пуковник?	(генералски чин)
(4)	Чему се ја сад приближавам?	(врата, зид)
(5)	Коме сам се ја приближио?	(ја, ми, г. Н.)
(6)	Чему војници привлаче муницију?	(своји положаји)
(7)	Чему је привучена ова столица?	(сто)
(8)	Коме ви привучете столицу кад хоћете да седнете?	(ја)
(9)	Чему су се привукли наши извиђачи?	(непријатељски положај)
(10)	Коме се привукло ово дете?	(своја мајка)
(11)	Коме се придружила десна колона?	(главнина)
(12)	Чему се придружују наши пријатељи?	(наша радост)
(13)	Коме се придружила Турска пред крај Другог светског рата?	(савезници)
(14)	Коме се придружује онај ко вас не воли?	(моји непријатељи)
(15)	Чему сте ви пришли пре него што сте сели?	(столица)
(16)	Чему ја сад прилазим?	(пећ, табла)
(17)	Коме прилази онај ко хоће да вас нешто пита?	(ја)

(18)	Чијој руци "прилази" народ у православној цркви?	(свештеникова)
(19)	Коме ви радо идете у посету?	(тетка, ујак)
(20)	Куда ће наши војници отпутовати за Божић?	(своје куће)
(21)	Куда ћете ви вечерас отићи после часова?	(кућа)
(22)	Коме се придају пратеће оруђа?	(стрељачке чете)
(23)	Чему савесни људи придају велику важност?	(тачност)
(24)	Чему припала борба са сабљом у руци?	(историја)
(25)	Коме припада то перо?	(ја)
(26)	Коме припада слава по завршетку рата?	(победник)
(27)	Коме је припао југословенски престо после смрти краља Петра Првог?	(краљ Александар I)
(28)	Коме припада власт у Америци?	(народ)
(29)	Коме ученици често приређују изненађења?	(своји учитељи)
(30)	Коме ће наши родитељи приредити леп дочек?	(ја)

D - THE DATIVE IN SENTENCES WHICH DO NOT HAVE A GRAMMATICAL BUT ONLY A LOGICAL SUBJECT AND IN SENTENCES IN WHICH THE LOGICAL AND THE GRAMMATICAL SUBJECTS ARE NOT THE SAME

1 - Drill the use of the dative case to express the logical subject in sentences in which the grammatical subject does not exist by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Коме недостаје храбрости?	(кукавица)
(2)	Коме недостаје воље?	(лењи)
(3)	Коме недостаје снаге?	(стари и болесни)
(4)	Коме треба новца за куповање?	(свако)
(5)	Коме треба слободе?	(сви људи)
(6)	Коме је нестало муниције?	(непријатељ)
(7)	Коме је остало посла за сутра?	(ја, ви, сви)

2 - Drill the use of the dative case to express the logical subject in sentences in which both the logical and the grammmatical subjects exist but they are not the same by asking the questions listed below. Point to the grammatical person that is to be used in the answer.

Singular	1		Plural	1
	2			2
	3	m., f., n.		3

(1)	Ко недостаје својима?	(ја, ти итд.)
(2)	Ко је недостајао томе друштву?	(ја, ти итд.)
(3)	Коме ће недостајати Мира?	(мени, теби итд.)
(4)	Ко треба Петру?	(ја, ти итд.)
(5)	Коме ће требати учитељев савет?	(мени, теби итд.)
(6)	Коме се свиђа путовање бродом?	(мени, теби итд.)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

CXXIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Једна српска свадба

Пре три месеца обављена је у кући Станковићевих веридба њихове ћерке Данице и г. Бранка Перића. Међу осталим гостима на овој веридби је био и г. Диксон.

У идућу недељу у 11 часова пре подне у Саборној цркви у Београду обавиће се њихово венчање, и разуме се, да су поред осталих, на ову свадбу позвани и Диксонови. Они су жељно очекивали тај догађај знајући да ће и том приликом видети један од лепих народних обичаја и свечаних црквених обреда.

Диксон је желео да унапред сазна нешто о српској свадби како би на сам дан венчања са разумевањем могао да прати исту. Стога је замолио свог пријатеља Јанка да му исприча најпотребније о истој. Јанко му је, као и увек, радо изашао у сусрет и ево шта му је том приликом рекао:

"Данас се у Југославији склапају углавном грађански бракови. Црквени брак не само да није обавезан, него се ни не препоручује. Власти не крију своје непријатељско расположење према њему. Зато га избегавају сви они који на било који начин непосредно зависе од власти, напр. - раде у државној служби или имају децу у школи. У сваком случају, црквени брак без грађанског се не признаје и сме да се обави само после 'регистровања' пред властима."

После овог општег објашњења, Јанко је описао венчање у цркви.

"У времену између веридбе и венчања, свештеник, за време службе Божије, најмање три пута оглашава жељу и намеру вереника да ступе у брак. На сам дан венчања сватови одлазе у цркву. По доласку у исту, свештеник позива младенце да са кумом и старим сватом изађу пред олтар, одакле их после кратког обреда одводи на средину цркве, где стају иза нарочитог стола. После одговарајућих молитава, свештеник пита и младу и младожењу да ли драговољно ступају у брак и да ли их на исти није неко приморао. Пошто добије повољан одговор, свештеник им ставља круне на главе, док им кум ставља бурме на домали прст десне руке. Обред се продужава - младенци, кум и стари сват обилазе за свештеником три пута око стола; за то време свештеник пева молитве. После тога он оглашава младенце за мужа и жену. Пошто се свечани обред заврши, сви присутни честитају младенцима, а затим сви одлазе у кућу младиних или младожењиних родитеља на ручак. Ту весеље траје све до одласка младенаца на свадбени пут, а понекад и после тога, па чак и по више дана."

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Ohrid and Lake Ohrid

After spending several days in Skoplje and seeing all of the important sights, the Dicksons left for Ohrid early one morning in their car. They took the road which goes through Tetovo-Gostivar-Mavrovi Hanovi-Debar-Struga.

Not far from Skoplje they drove by the old Roman Aqueduct. They were sorry that they did not have time to stop in Gostivar, Mavrovo and the Monastery of St. John Bigorski and to climb to the top of Mount Vlajnica. They would have liked to see the sources of the Vardar in the vicinity of Gostivar and one of the biggest hydroelectric plants in Mavrovo and the famous wood carvings in the Monastery of St. John Bigorski as well as to enjoy the beautiful view from the top of Vlajnica. On this mountain big military training grounds and very good hunting grounds are also found. As they were driving, they remembered that the towns through which they were passing were the important centers of the chetnik actions against the Turks before the Balkan Wars.

Towards evening they arrived in Ohrid, which lies on the shores of Lake Ohrid and which is one of the oldest towns in Macedonia. It is said of Ohrid that it is more a museum than a town. There are many historical monuments in it - monasteries and churches with beautiful frescoes and ikons, etc. Ohrid was already mentioned in the third centry after Christ as a very important town on the famous Roman road Via Aegnatia. From it the spreading of Christianity among the Southern Slavs began. Once it was the seat of one of the oldest Serbian Orthodox Dioceses. Its inhabitants live mainly from fishing in Lake Ohrid. In this lake the trout, which nowadays is also spawned in the Hydrobiological Station, is very well known for its taste.

Lake Ohrid is the most beautiful mountain lake on the Balkan Peninsula and probably one of the oldest lakes in the world. Two kinds of the shellfish that still live in it are the only remaining examples in the entire world of the shellfish that belonged to the pre-Ice Age.

Ispitivanje ratnog zarobljenika

Interrogation of a Prisoner of War

(U štabu Ravnogorskog odreda)

1. Obaveštajni oficir: Kako se zovete, g-ne kapetane?

Ratni zarobljenik: Ja sam Marko Marković, pešadiski kapetan I klase. Broj moje značke za raspoznavanje je M 1305 122.

1. Intelligence Officer: What's your name, Captain?

Prisoner of War: I'm Mark Markovich, Captain First Class, Infantry. My service number is M 1305 122.

2. OO: Koja je vaša jedinica i gde je ona bila kad ste zarobljeni?

R z: Prema Ženevskoj konvenciji ja treba da vam kažem samo ime i broj svoje značke za raspoznavanje - ništa više.

2. IO: What is your unit and where was it when you were captured?

PW: According to the Geneva Convention I have to tell you only my name and my service number - nothing else.

3. OO: To je tačno, ali je isto tako tačno da je za vas mnogo bolje da sarađujete sa mnom. Konvencija štiti samo žive ratne zarobljenike. Vi ste mogli i da poginete u borbi umesto da budete zarobljeni. Je li vam to jasno?

R z: Da, jasno mi je. Ja ću odgovarati na sva vaša pitanja, samo vas molim da to ne znaju drugi ratni zarobljenici.

3. IO: That's correct, but it's also correct that for you it's much better to cooperate with me. The Convention protects only live prisoners of war. You could also have died in combat instead of being captured. Is that clear to you?

PW: Yes, it's clear to me. I'll answer all your questions, but please don't let the other prisoners of war know about it.

4. OO: To mi se dopada! Dakle, gde vam je bila jedinica kad ste zarobljeni?

4. IO: That's what I like! So, where was your unit when you were taken prisoner?

R z: Moja četa je Treća četa Trećeg pešadiskog puka. Ona je bila u streljačkom stroju kod s. Galinec.

PW: My company is the Third Company, Third Infantry Regiment. It was in the skirmish line by the village Galinec.

5. OO: Koji ste zadatak imali?

R z: Poslednje naređenje mog komandanta bataljona je bilo da ostanemo na tome položaju sve dok Goneći odred ne prođe kroz Galinec.

5. IO: What was your mission?

PW: The last order of my battalion commander was that we remain on that position until the Pursuit Detachment had passed through Galinec.

6. OO: Kad je trebalo da Goneći odred prođe kroz Galinec?

R z: Rano izjutra.

6. IO: When should the Pursuit Detachment have passed through Galinec?

PW: Early in the morning.

7. OO: Koje jedinice su određene u taj Goneći odred?

R z: Iz zapovesti se vidi da su 3-ći bataljon i 1-va tenkovska četa određeni u taj Goneći odred.

7. IO: What units were assigned to that Pursuit Detachment?

PW: It can be seen from the order that the Third Battalion and the First Tank Company were assigned to that detachment.

8. OO: Šta je zadatak tog odreda?

R z: Taj odred treba da se kreće pravcem: s. Galinec-s. Florjan-s. Gruškovec i da uništi vaš odred. Veruje se da je vaš odred imao ogromne gubitke.

8. IO: What's the mission of that detachment?

PW: That detachment should move in the direction of: v. Galinec-v. Florjan-v. Grushkovec and destroy your combat team. It is believed that your combat team had enormous losses.

9. OO: Šta se još zna o našem odredu?

9. IO: What else is known about our combat team?

R z: Zna se da je bio jak oko jednog puka motorizovane pešadije sa jednim divizionom artiljerije i nešto tenkova.

PW: It's known that it was strong, about one motorized infantry regiment with an artillery battalion and some tanks.

10. OO: Kojom brzinom može da se kreće taj vaš Goneći odred?

10. IO: At what speed can that Pursuit Detachment of yours move?

R z: Tenkovska četa može da se kreće brzinom od 40 km na čas. Na tenkovima može da se vozi jedna streljačka četa. Ostale čete mogu ići samo 4-5 km na čas.

PW: A tank company can move at a speed of 40 km per hour. One rifle company can ride on the tanks. The remaining companies can move 4-5 km per hour.

11. OO: Da li Goneći odred očekuje borbu sa nama u toku gonjenja?

11. IO: Does the Pursuit Detachment expect combat with us during the pursuit?

R z: Oni veruju da neće naići na ozbiljan otpor. Komandant odreda ne očekuje jači otpor sve do reke Drave.

PW: They believe that they'll not have any serious resistance. The detachment commander does not expect a stronger resistance until the river Drava.

12. OO: Šta oni znaju o našim snagama preko Drave?

12. IO: What do they know about our forces across the Drava?

R z: Znaju da su tamo vaše glavne snage. Ja ne znam ništa više.

PW: They know that your main forces are there. I don't know anything else.

13. OO: Kakav je moral vaših trupa?

13. PW: How is the morale of your troops?

R z: Vrlo dobar. Svi verujemo da smo uništili vaš odred.

PW: Very good. All of us believe that we destroyed your combat team.

14. OO: Da li se govori o prelazu reke Drave?

14. PW: Is there any talk about crossing the Drava River?

R z: Čuo sam da će se vršiti forsiranje reke. U pozadini se već pripremaju pontoni.

PW: I heard that there would be a forced crossing of the river. Pontoons are already being prepared in the rear.

15. OO: Sad ćete ići u zarobljenički logor. Za vas je rat svršen.

15. IO: Now, you'll go to the prison camp. For you the war is over.

R z: Razumem.

PW: All right.

CXXIII
SEVENTH PART
HOMEWORK

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Although before World War II civil marriages were almost unknown in Yugoslavia, nowadays only such marriages are recognized by the government authorities.
2. So, everyone before contracting a religious marriage must contract a civil marriage.
3. While the civil marriage is nothing more than registering the marriage in the marriage record, the religious marriage is prepared and performed in a very picturesque and solemn way.
4. The intention of the betrothed couple to marry is announced in the church at least three times.
5. The principal personages taking part in the wedding, excluding the bride and groom, are: "kum" (male sponsor) or "kuma" (female sponsor), the chief of the wedding party and the groomsman.
6. On the day of the wedding the wedding guests go to the bride's home, where the bride is turned over to the groomsman either by one of her brothers or by one of her uncles.
7. After that all the wedding guests go to the church, where the bridegroom, bride, "kum" or "kuma" and the chief of the wedding party step in front of the altar.
8. After a short rite, the priest takes them to the middle of the church, places them behind a special table, says prayers and asks the bridegroom and the bride whether they are voluntarily entering the marriage.
9. Upon receiving affirmative answers, the priest puts crowns on their heads and the "kum" puts wedding rings on their right ring fingers.
10. After that the priest, the bridegroom and bride, "kum" and the chief of the wedding party go around the table three times.
11. With this the rite is over and the bride and bridegroom are proclaimed husband and wife.
12. All the guests go to the wedding dinner and celebration.
13. The celebration lasts until the newlyweds leave for the honeymoon,and often after that, and sometimes as long as several days.
14. This is the kind of wedding that the Dicksons are going to see next Sunday in the Belgrade Orthodox Cathedral.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment

3129-bùrma, f. gen. pl: bùrmi	- wedding ring
3130-crkveni, adj.	- church, adj.
*853 & *3130-cȑkveni brȃk, m.	- religious wedding
3131-dȅver, m.	- groomsman, best man
3132-dȍmālī prst, m.	- ring finger
3133-drȁgovȍljan, adj. m. drȁgovȍljna, f. drȁgovȍljno, n.	- voluntary
-drȁgovȍljno, adv.	- willingly, voluntarily
*494 & *853-grȁđanski brȃk, m.	- civil wedding
3134-krȕna, f.	- crown
3135-kȕm, m.	- godfather;sponsor (at a wedding)
3136-kȕma, f.	- godmother;sponsor (at a wedding
3137-lȉčnost, f.	- person, personage
3138-mlȃda, f.	- bride
3139-mlȁdenci, m. pl. gen. pl: mlȁdenācā	- betrothed couple; newly wedded couple
3140-mladȍženja, f.	- groom
3141-mȍral, m.	- morale; moral
3142-nȁmera, f.	- intention
*1509-obȉći, v.t.&i.pfv. pr.t: ȍbīđēm;ȍbīđū a.p.p: obȉšao,obȉšla,obȉšlo, obȉšli,obȉšle,obȉšla	- to go around

*1509-obìlaziti, v.t.&i.ipfv. - to go around
pr.t: obìlazīm;obìlazē

3143-oglásiti, v.t.pfv. - to announce; to advertise
pr.t: òglāsīm;òglāsē

*3143-oglašávati, v.t.ipfv. - to announce; to advertise
pr.t: oglàšāvām;oglašávaju

3144-òltār, m. - altar

*225-pomòliti se, v.r.pfv. - to pray
pr.t: pòmolīm se;pòmolē se

*1286-prèdati, v.t.pfv. - to hand over, to give over
pr.t: prèdām;prèdajū

*1286-predávati, v.t.ipfv. - to hand over, to give over
pr.t: prèdajem;prèdaju

3145-prélaz, m. - crossing, ferrying point

*1665-pridati, v.t.pfv. - to ascribe, to attribute
pr.t: pridam;pridaju

*1665-pridávati, v.t.ipfv. - to ascribe, to attribute
pr.t: pridājēm;pridājū

*2095-prìznati, v.t.pfv. - to recognize
pr.t: prìznām;prìznajū

*2095-priznávati, v.t.ipfv. - to recognize
pr.t: prìznajem;prìznaju

3146-pȑstēn, m. - ring
nom. pl: pȑstenovi
pȑstēnjē, n. coll.

3147-račùnati, v.t.ipfv. - to calculate; to count
pr.t: račùnām;račùnajū

3148-règistrovati (se), v.t.&r.pfv.&ipfv. - to register
pr.t: règistrujem;règistruju

3149-sáborna crkva, f. - Orthodox Cathedral

3150-sklòpiti, v.t.pfv. - to contract; to put together
pr.t: sklòpīm;sklòpē

*3150-sklápati, v.t.ipfv. pr.t: sklâpam; sklápajū	- to contract, to put together
*387 & *3154-stâri svȁt, m.	- chief of the wedding party
*288-stàjati, v.i.ipfv. pr.t: stòjim; stòje	- to fit
3151-sùpružnīci, m. pl.	- spouses
3152-svȁdba, f. gen. pl: svàdbī	- wedding (feast)
3153-svȁdbeni, adj.	- wedding, adj.
*1130 & *3153-svàdbenō putòvānjē, n.	- honeymoon
3154-svȁt, m.	- wedding guest
3155-ustvári, adv.	- as a matter of fact, in reality
3156-venčàni, adj.	- wedding, adj.
*82 & *3156-venčàna knjȉga, f.	- wedding register
*3146 & *3156-venčàni prȉsten, m.	- wedding ring
3157-vesélje, n.	- enjoyment, gaiety; celebration
3158-značka za raspoznavanje, n.	- service number

* * *

izaći u susret	- to help; to lend a hand

STO DVADESET-ČETVRTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-FOURTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE DATIVE WITH NOUNS (See Par. 369)

Drill the use of the dative case with nouns by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kome je dužnost da gostima ponudi stolice?	(domaćin)
(2)	Kome je želja da nas uništi?	(naši neprijatelji)
(3)	Kome je čast da govori s pretsednikom SAD?	(svaki Amerikanac)
(4)	Kome je mesto na frontu kad je zemlja u opasnosti?	(svaki zdrav čovek)
(5)	Kome je mala nesreća velika opomena?	(pametan čovek)
(6)	Kome je trava hrana?	(mnoge životinje)
(7)	Kome je vreme da počne da misli?	(ja, mi, g. N.)
(8)	Kome su lopovi društvo?	(lopovi)
(9)	Kome je posao (rad) smrt?	(leni ljudi)
(10)	Kome je zadovoljstvo gledati tuđe muke?	(zli ljudi)
(11)	Kome je posao (rad) uživanje?	(vredni ljudi)
(12)	Kome je govorenje istine pravilo?	(pošten čovek)
(13)	Kome je uspeh vrednog čoveka čudo?	(niko)
(14)	Kome je ćutanje zlato?	(oprezan čovek)
(15)	Kome je oficir primer?	(svoji vojnici)
(16)	Kome je lepa reč lek?	(napušten čovek)
(17)	Kome je vaš uspeh radost?	(moji prijatelji)
(18)	Kome je svaki čas ispit?	(savestan đak)
(19)	Kome je naša pobeda gubitak?	(naš protivnik)
(20)	Kome je svaki dobar odgovor jedna pobeda?	(ja, mi, đaci)
(21)	Kome je vaše znanje velika plata?	(naši nastavnici)
(22)	Kome je zapovest zakon?	(svaki vojnik)
(23)	Kome je neznanje izvinjenje za zločin?	(niko)
(24)	Kome je crveno lice dokaz dobrog zdravlja?	(niko)
(25)	Kome su vaše vrline velika vrednost?	(naše društvo)
(26)	Kome je namera da završi ovu školu?	(mi svi)
(27)	Kome je zadatak održavanje reda?	(policija)
(28)	Kome je cilj da vam sve pravilno objasni?	(nastavnici)

(29)	Kome je postojanje sunca tajna?	(niko)
(30)	Kome bi vaš neuspeh bio velika kazna?	(svi moji prijatelji)
(31)	Kome je od vas rad u školi muka?	(niko)
(32)	Kome je krađa profesija?	(lopovi)

B - THE DATIVE WITH ADJECTIVES (See Par. 370)

Drill the use of the dative with adjectives by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kome je svako odelo dobro?	(go čovek)
(2)	Kome je savet pametnog čoveka drag?	(svako)
(3)	Kome ste vi zli?	(niko)
(4)	Kome su dobra deca zahvalna?	(roditelji)
(5)	Kome je srpskohrvatski lak?	(ja, mi, oni, g. N.)
(6)	Čemu je jednako 24 sata?	(dan i noć)
(7)	Čemu je sličan avion, a čemu podmornica?	(ptica i riba)
(8)	Kome je sličan vaš brat?	(ja)
(9)	Kome je jutros dijalog bio težak?	(niko, ja, oni)
(10)	Kome je jedna šolja kafe dovoljna?	(moja majka)
(11)	Kome je svaki posao važan?	(savestan čovek)
(12)	Kome je uspeh siguran?	(marljiv čovek)
(13)	Čemu svi treba da budemo verni?	(istina)
(14)	Kome ste vi nekad bili nepoznati?	(vi)
(15)	Kome su poznate vaše mnoge osobine?	(moji poznanici)
(16)	Kome je kupanje korisno?	(svako)
(17)	Kome su makaze neophodne?	(berberin, krojač)
(18)	Kome su moja pitanja jasna?	(ja, mi, svi mi)
(19)	Kome je zlato bilo nekorisno?	(američki starosedeoci)
(20)	Kome su jastuci odviše meki?	(ja, niko, moj otac)
(21)	Kome je bolest kriva za mnoge nesreće?	(neki ljudi)
(22)	Kome je odgovoran komandir čete?	(komandant bataljona)
(23)	Kome ste vi blizak prijatelj?	(g. N.)

C - THE DATIVE WITH ADVERBS (See Par. 371)

Drill the use of the dative case with adverbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - Descriptive adverbs:

(1) Je li vam teško ovde?
(2) Kad vam je bilo teže?
(3) Je li vašem bolesnom prijatelju lakše?
(4) Kome je uvek lako?
(5) Kome je izlišno govoriti?
(6) Kome je toplo?
(7) Kome bi bilo hladno da ugasimo peć?
(8) Kome će biti vruće ako ne ugasimo peć?
(9) Kome je dobro u Americi?
(10) Kome je udobno u stolici?
(11) Kome je slabo?
(12) Je li vašem susedu zlo?
(13) Kojem od vas je rđavo?
(14) Je li vam sada bolje?
(15) Da li će vam biti neobično u Evropi?
(16) Je li vam neprijatno među svetom koji vas posmatra?
(17) Kome je bilo užasno za vreme rata?
(18) Kome je strašno kad mu zubar buši zub?
(19) Kome je žao što mu se niste javili?
(20) Kome bi bilo drago da ga posetite?
(21) Kome je bilo milo kad ga je Petar pozvao na večeru?
(22) Je li vam jasno?

2 - Demonstrative adverbs:

(1) Gde vam je vodnik? (evo, eto, eno)
(2) Gde mi je stolica?
(3) Gde je olovka gospodinu N.?
(4) Gde su vam stolovi?
(5) Gde su beležnice njima dvojici?
(6) Gde je slika vaše sestre?
(7) Gde je vašoj majci njen sin?
(8) Gde je Milanu njegov prijatelj Stevan?
(9) Gde vam je automobil?
(10) Gde mi je kreda?

D - THE ETHICAL DATIVE (See Par. 372)

Demonstrate the use of the ethical dative by asking the questions listed below.

(1) Kako ste mi?
(2) Jeste li mi umorni?
(3) Da li ste mi ljuti?
(4) Ko mi vas je naljutio?
(5) Ko mi vas je uvredio?
(6) Jesi li mi se odmorio?

E - THE DATIVE IN OATHS (See Par. 373)

Demonstrate the use of the dative in oaths by having the students translate the following sentences.

(1) By my health, I am speaking the truth!
(2) By my happiness, I would not do such a thing!
(3) By my joy (radost), I saw them!
(4) On your honor, did you tell them that?
(5) On your life, are you together with them?

F - THE DATIVE WITH PREPOSITIONS (See Par. 374)

Drill the use of the dative with prepositions by having the students answer the questions listed below.

(1)	Kuda je otišao Jovan?	(Marija)
(2)	Kuda ćete vi ići iduće nedelje?	(Anđelija)
(3)	Kuda ste išli prošle subote?	(Andrija)
(4)	Kuda ja idem sada?	(mi)
(5)	Kuda vi sada idete?	(vi)
(6)	Kuda se kreću ona kola?	(Alvarado ulica)
(7)	Prema kome je malopre pogledao g. N.?	(ja)
(8)	Ka kojoj strani sveta se kreće brod koji putuje za Evropu?	(istok)
(9)	Prema kome sam ja seo?	(on, oni)
(10)	Prema čemu je neko obesio onu sliku?	(vrata)

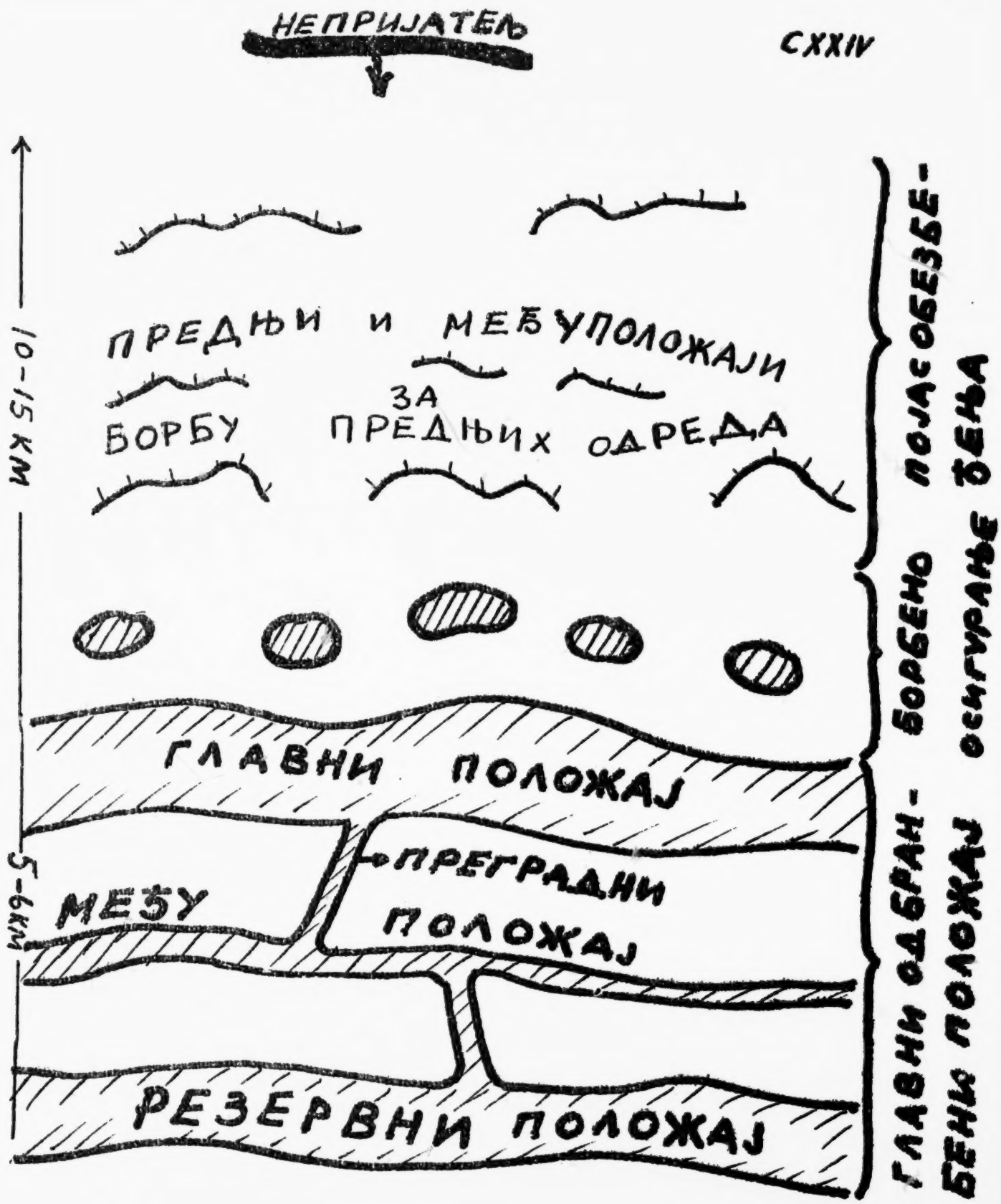

Шема главног одбранбеног појаса и појаса обезбеђења

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

Izvršenje odbrane

Execution of the defense

Ispred glavnog položaja i na njemu

In front of the main position and on it

(Komandant Ravnogorskog odreda je u radiovezi sa svojim komandirima. On je vrlo vešt borbi u šumama. Njemu je važno da se odred sačuva i na vreme izvuče iz borbe bez ozbiljnih gubitaka.)

(Komandant odreda zove komandira Desnog rejona.)

1. Komandant odreda: Kako ti se drži četa, Laliću?

1. Combat Team Commander: How is your company holding, Lalich?

Kapetan Lalić: Dobro, druže pukovniče. Neprijatelj mi je napao borbeno osiguranje, ali je odbijen iako je bio brojno nadmoćniji.

Captain Lalich: Good, Comrade Colonel. The enemy attacked my combat outpost, but he was repelled although he was numerically superior.

2. K.O: Milo mi je da to čujem. Drži se gde si dokle god ti je moguće. Pomozi vatrom levi rejon.

2. C.T.C: I'm glad to hear that. Hold where you are as long as you can. Help the left sector with your fire.

K.L: Razumem, druže pukovniče. Ja ću vas izvestiti ako se situacija pogorša.

Capt L: All right, Comrade Colonel. I'll inform you if the situation worsens.

(Komandant zove Levi rejon)

3. K.O: Kako si mi, Simiću? Kako ti se bore vojnici?

3. C.T.C: How are you, Simich? How are your soldiers fighting?

Kapetan Simić: Teško mi je druže,pukovniče. Borbeno osiguranje mi je zarobljeno, a u centru kod sela Goranec neprijatelj vrši juriš za jurišem na glavnu liniju otpora.

Captain Simich: It's difficult for me, Comrade Colonel. My combat outpost was captured, and in the center by the village of Goranec the enemy is executing assault after assault against my main line of resistance.

4. K.O: Ja nameravam da povučem odred po padu mraka, a dotle budi uporan.

4. C.T.C: I intend to withdraw the detachment after nightfall, and until then be persistent.

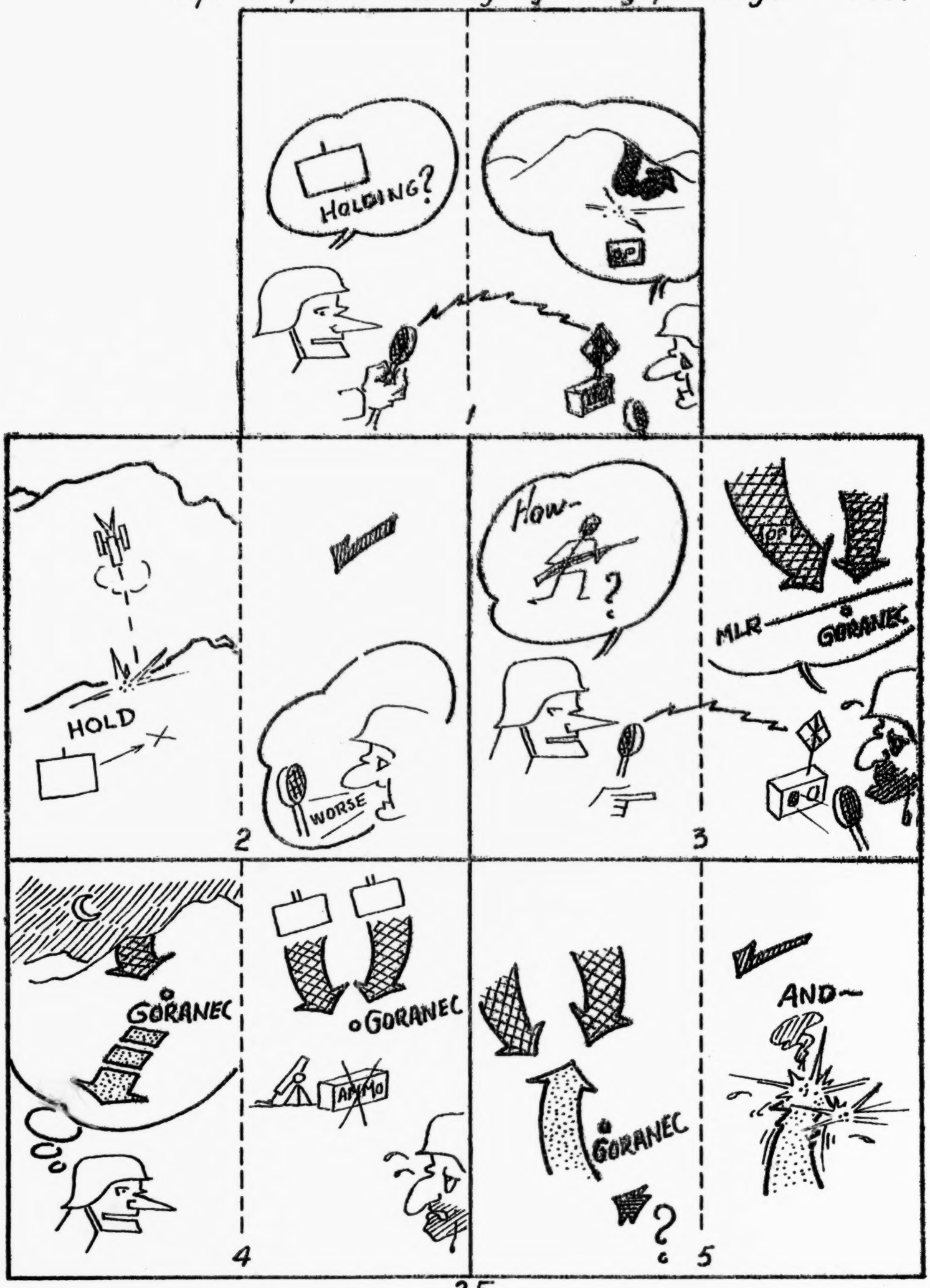
HOLDING?
HOLD
WORSE
How-
?
MLR
GORANEC
GORANEC
GORANEC
AMMO
GORANEC
?
AND-
2
3
4
5

K.S: Bojim se da neću moći da izdržim pritisak. Neprijatelj je razvio prema meni dva bataljona. Nestaje mi municije za bacače.

Capt S: I'm afraid that I won't be able to withstand the pressure. The enemy deployed two battalions against me. I am running out of mortar ammunition.

5. K.O: Jesi li izvršio protivnapad?

5. C.T.C: Have you executed a counterattack?

K.S: Jesam i pretrpeo sam teške gubitke. Neprijatelj je uporan i napada uprkos svojih gubitaka.

Capt S: I have and I suffered heavy losses. The enemy is stubborn and attacks in spite of his losses.

6. K.O: Ja vidim odavde sa osmatračnice da neprijatelj šalje rezervu ka tvome rejonu.

6. C.T.C: Here from my observation post I see that the enemy is sending his reserve toward your sector.

K.S: Vidim i ja. Pojačao je vatru i sigurno će izvršiti udar.

Capt S: I, too, see it. He has increased his fire and will surely make a strike.

7. K.O: Mi ćemo izvršiti udar pre njega. Odredska rezerva i tenkovi će biti kod tebe za pola sata.

7. C.T.C: We'll strike before him. The Battalion Reserve and tanks will be with you in half an hour.

K.S: Razumem, druže. Molim vas, pomozite me vatrom što bolje.

Capt S: Yes, Comrade. Help me with fire as well as you can, please.

8. K.O: Ne brini se, dobićeš vatrenu podršku i sa desnog rejona i od baterije i minobacača.

8. C.T.C: Don't worry, you will get fire support both from the right sector and from the battery and mortars.

(Komandant zove Desni rejon.)

K.L: Ovde sam, druže pukovniče.

Capt L: I am here, Comrade Colonel.

9. K.O: Laliću, ukrsti vatru ispred levog rejona. Kroz pola sata počeću protivnapad.

9. C.T.C: Lalich, cross the fire in front of the left sector. In half an hour I'll start a counterattack.

K.L: Razumem, druže pukovniče.

Capt L: Yes, Comrade Colonel.

10. K.O: (Komandiru Poljske baterije i Čete pratećih oruda) Neprijatelj vrši otsudan napad prema levom

10. C.T.C: (To the Commanders of the Field Artillery Battery and the Heavy Weapons Company) The enemy is

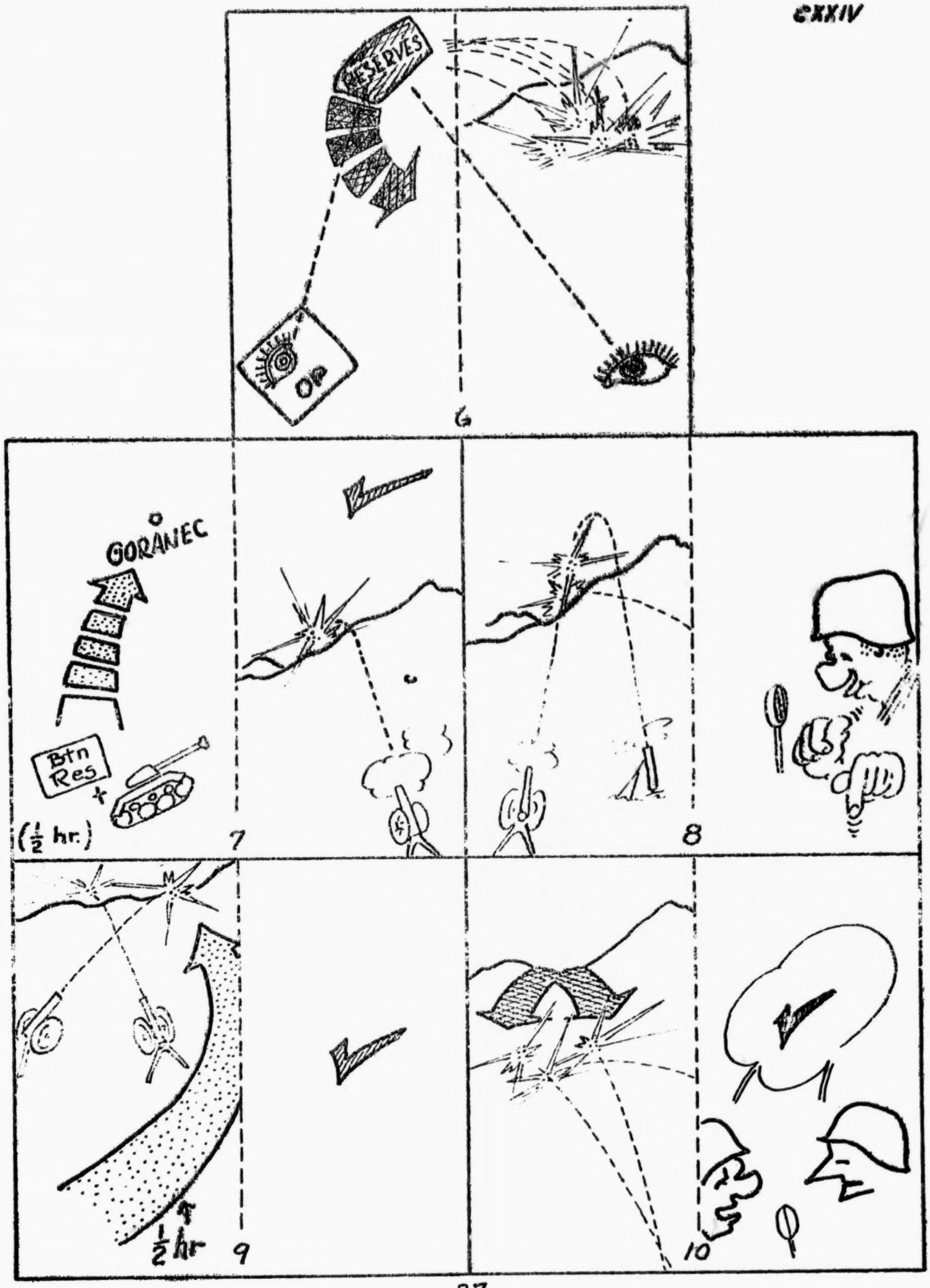
RESERVES
OP
6
GORANEC
Btn Res
(½ hr.)
7
8
½ hr
9
10

rejonu. Pojačajte vatru pred njim.	attacking decisively toward the left sector. Increase the fire in front of him.
Komandiri: Razumem, druže pukovniče.	Commanders: Yes, Comrade Colonel.

PAR. 369 - THE DATIVE WITH NOUNS

The meaning of some nouns, especially those which express some advantage or disadvantage, is completed by the dative. Such are the following and other similar nouns: вредност, време, доказ, друштво, дужност, жеља, задатак, задовољство, закон, заповест, злато, извињење, испит, казна, лек, мана, место, мука, намера, одмор, опомена, плата, правило, пример, професија, радост, савет, слава, смрт, тајна, уживање, улога, хвала, храна, циљ, част, чудо.

Дужност ми је да вам то кажем.
It is my duty to tell you that.
Вашем коњу нема мане.
Your horse has no fault.
Незваном госту место је за вратима.
The place for an uninvited guest is behind the door.
Ово вам је последња опомена.
This is the last warning for you.
Мој савет вам је да то не чините.
It is my advice to you not to do that.
Хвала вам на свему што сте учинили за мене.
Thank you for everything that you have done for me.
Мени је заиста част да седим за истим столом са вама.
It is really an honor for me to sit at the same table with you.

PAR. 370 - THE DATIVE WITH ADJECTIVES

Not only the meaning of some nouns but also the meaning of some adjectives which express some advantage or disadvantage is completed by the dative. Such are the following and other similar adjectives: близак, важан, веран, добар, довољан, драг, зао, захвалан, јасан, једнак, користан, крив, лак, мек, мио, некористан, неопходан, одговоран, познат, сигуран, сличан, тежак.

Он је врло вешт борби у шумама.
Он није добар ни себи ни другима.
He is good neither for himself nor for others.
Ова хаљина ми је дража од оне коју сте имали јуче.
I like this dress better than the one that you had yesterday.

Нисам дужан никоме ништа.
I do not owe anything to anybody.
Он је зао себи, а још гори другима.
He is bad for himself and still worse for others.
Он је захвалан свакоме ко му је помогао.
He is grateful to everybody who helped him.
У једначинама је лева страна једнака десној.
In equations the left side is equal to the right side.
Овај посао ми је лакши од оног који сам имао раније.
This job is easier for me than the one I had before.
Он ми је милији од свих пријатеља.
He is dearer to me than any friend of mine.
Он је врло сличан своме оцу.
He is very similar to his father.
Мени је памћење речи нарочито тешко.
The memorizing of words is especially difficult for me.

PAR. 371 - THE DATIVE WITH ADVERBS

A - With adverbs derived from or related in meaning to the adjectives in Par. 370 above, the noun or pronoun concerned stands in the dative. The following are some of such adverbs: важно, добро, довољно, драго, жао, зло, јасно, корисно, криво, лако, лоше, мило, некорисно, необично, неопходно, непријатно, потребно, рано, рђаво, свеједно, страшно, тешко, ужасно.

Њему је важно да се одред сачува и на време извуче из борбе.
Није ми добро.
I don't feel well.
Кад сам био сиромашан, било ми је боље него сада.
(2) Мило ми је да то чујем.
(2) Држи се докле год ти је могуће.
(3) Тешко ми је, друже пуковниче.
Је ли вам ноћас било хладно?
Were you cold last night?
Мени је свеједно да ли ће ме он позвати или не.
It is all the same for me whether he invites me or not.

B - Sentences (clauses) introduced by the demonstrative adverbs ево, ето, ено (see Par. 35, Vol XII, p. 141) may also contain the dative case:

Ево ти чека!
There is your check!
Ено мени мог пријатеља Марка!
There is my friend Mark!

PAR. 372 - THE ETHICAL DATIVE

The dative in the sentences below is used to show a special interest (friendship) of the person speaking in the person spoken to:

(1) Како ти се држи чета, Лалићу?
(3) Како си ми, Симићу?
Како сте ми путовали?
Did you have a nice trip (to me)?

PAR. 373 - THE DATIVE IN OATHS

Study the use of the dative in the following oaths (review Par. 354, Vol XII, p. 140):

Здравља ми, то сам баш и сам хтео.
By my health, that is just what I wanted to do myself.
Среће ти, је ли то истина?
On your happiness, is that true?

PAR. 374 - THE DATIVE WITH PREPOSITIONS

A - The preposition к or ка "towards", "to" is the only preposition which governs only the dative case. It expresses the direction of motion:

(6) Ја видим овде са осматрачнице да непријатељ шаље резерву ка твоме рејону.
Идем (к) лекару.
I am going to the doctor.
Сунце се креће од истока ка западу.
The sun moves from the east to the west.

B - The preposition према "towards", when denoting the direction of motion, governs the dative (see Par. 111, Vol IV, p. 70). When it denotes other meanings, it governs the locative (see Par. 51D, Vol II, p. 192). The preposition према often replaces the preposition к(а) especially when the goal of the motion is not to be reached.

(10) Непријатељ врши отсудан напад према десном рејону.
Окренуо је главу према (ка) граду.
He turned his head toward the town.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE DATIVE WITH NOUNS

Drill the use of the dative case with nouns by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Коме је част да се бори под америчком заставом?	(сви амерички војници)
(2)	Коме је жеља да научи српско-хрватски?	(сви ми)
(3)	Коме је дужност да вам објасни што вам није јасно?	(наставници)
(4)	Коме је место у затвору?	(лопов)
(5)	Коме је место у школи?	(деца, ђак)
(6)	О коме говоримо кад кажемо "Слава му!?	(Бог или неко ко није жив)
(7)	Коме је ваш успех велика хвала?	(наши наставници)
(8)	Коме је млеко једина храна?	(мало дете)
(9)	Коме је време да иде кући?	(ја, ви, г. Н.)
(10)	Коме је Илија једино друштво?	(своја жена)
(11)	Коме је испит смрт?	(рђав ђак)
(12)	Коме је разговор с паметним човеком задовољство?	(свако)
(13)	Коме је боравак у Калифорнији уживање?	(ја, ви, г. Н.)
(14)	Коме су туђе муке уживање?	(зли људи)
(15)	Коме је читање одмарање?	(многи људи)
(16)	Коме су ваше мисли тајна?	(сви ви)
(17)	Коме су неке ствари и догађаји чуда?	(онај ко их не разуме)
(18)	Коме је злато све што сија?	(будале)
(19)	Коме је добар ђак пример?	(своји другови)
(20)	Коме је лепа реч лек?	(жалостан човек)
(21)	Коме су деца радост?	(своји родитељи)
(22)	Коме је сваки корак испит?	(мало дете)
(23)	Коме је наређење закон?	(војна лица)
(24)	Коме је висока температура знак болести?	(свако)
(25)	Коме су лепе речи доказ пријатељства?	(нико)
(26)	Коме је намера да вам помогне?	(ви)
(27)	Коме је учење задатак?	(ми)
(28)	Коме је саопштавање жалосне вести непријатна улога?	(свако)
(29)	Коме је циљ да нас уништи?	(наш непријатељ)
(30)	Коме је брига о болесницима професија?	(болничарке)
(31)	Коме је слобода највећа вредност?	(сви људи)

(32)	Коме је читање пред спавање правило?	(ја, он, ви итд.)
(33)	Коме је мука?	(човек којег боли стомак)
(34)	Коме је непознавање језика извињење?	(нико)

B - THE DATIVE WITH ADJECTIVES

Drill the use of the dative with adjectives by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Коме је ваша посета драга?	(моји пријатељи)
(2)	Коме би ваш капут био добар?	(мој млађи брат)
(3)	Коме је оптужени дужан да одговори на питања?	(судија и тужилац)
(4)	Коме сте ви зли?	(нико)
(5)	Коме дете треба да буде захвално?	(отац и мајка)
(6)	Коме је сваки дан једнак?	(болестан човек)
(7)	Коме је сваки дијалог лак?	(ја, г. Н.)
(8)	Којем југословенском крају је слична Калифорнија?	(Далмација)
(9)	Коме је сваки посао тежак?	(лен човек)
(10)	Коме је довољна једна чаша вина?	(ја, ви, они)
(11)	Коме је важно све што ради?	(савесни људи)
(12)	Коме је сигуран успех?	(марљиви људи)
(13)	Коме су верни амерички војници?	(своја земља)
(14)	Коме је познат амерички писац Хемингвеј?	(цео свет)
(15)	Коме је користан свеж ваздух?	(свако)
(16)	Коме је ваздух неопходан?	(сва жива бића)
(17)	Коме је јасан мој начин говора?	(сви ми)
(18)	Коме је некорисна снага?	(они који не умеју да је искористе)
(19)	Коме су кости меке?	(пси)
(20)	Коме је тврдо срце?	(људи без милости)
(21)	Коме је властита непажња крива за несрећу?	(многи људи)
(22)	Коме је одговоран Претседник Сједињених Америчких Држава?	(амерички народ)
(23)	Коме је г. Н. близак пријатељ?	(ја, Петар)

C - THE DATIVE WITH ADVERBS

Drill the use of the dative case with adverbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - Descriptive adverbs:

(1)	Коме је најтеже за време рата?	(деца и стари свет)
(2)	Коме је лакше кад попије лек?	(болесник)
(3)	Коме је свеједно шта други мисле о њему?	(онај ко зна да је прав)
(4)	Коме је било ужасно у немачким логорима?	(сви који су били у њима)
(5)	Коме је увек јасно шта га питам?	(ја, он итд.)
(6)	Коме је данас вруће?	(свако, нико)
(7)	Коме је јуче било хладно?	(свако, нико)
(8)	Коме је ноћу топло?	(онај ко се добро покрије)
(9)	Коме је рђаво у Калифорнији?	(онај ко не подноси (трпи) топло време)
(10)	Је ли вама рђаво?	Не.
(11)	Је ли неком од вас зло?	Не.
(12)	Којем од вас је лоше у овој школи?	(ниједан)
(13)	Коме је страшно у мраку?	(већина људи)
(14)	Коме је необично у новој средини?	(свако)
(15)	Коме је непријатно кад га хвале?	(скроман човек)
(16)	Коме је криво што сте ви добар ђак?	(нико)
(17)	Коме је мило што се ви добар ђак?	(моји другови)
(18)	Коме је жао што је Јован болестан?	(сви његови познаници)
(19)	Коме је излишно објашњавати?	(онај ко зна)
(20)	Коме је излишно доказивати да је хладно?	(онај ко дршће од зиме)

2 - Demonstrative adverbs:

(1)	Где је г. Н.?	(ето, ево, ено)
(2)	Где му је упаљач?	
(3)	Где је креда?	
(4)	Где су ваше књиге?	
(5)	Где је пећ?	
(6)	Где су господа Н. и М.?	

D - THE ETHICAL DATIVE

Demonstrate the use of the ethical dative by asking the questions listed below.

(1) Како сте ми?
(2) Јесте ли ми врло болесни?
(3) Да ли су ми те увредили?
(4) Хоћеш ли ми отићи?
(5) Где си ми ових дана?
(6) Зашто си ми невесео?

E - THE DATIVE IN OATHS

Drill the use of the dative in oaths by having the students answer the questions listed below.

(1) Здравља ти, јеси ли већ све научио?
(2) Среће ти, јесу ли те позвали?
(3) Да ли си био тамо, живота ти?

F - THE DATIVE WITH PREPOSITIONS

Drill the use of the dative with prepositions by having the students answer the questions listed below.

(1)	Куда иду моји гости?	(ви)
(2)	Куда иду ваши гости?	(ја)
(3)	Коме ће доћи ваш брат?	(ја)
(4)	Коме се ђаци сврађају ради објашњења?	(наставници)
(5)	Куда се креће сунце од јутра до поднева?	(од истока - југ)
(6)	Према чему вози онај шофер?	(бензинска станица)
(7)	Према коме ја гледам?	(ми)
(8)	Према чему се управљају они који немају сата?	(сунце)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Одбрана

Према задатку који је имао, Равногорски одред Северне стране није смео да се ангажује у отсудну борбу са јачим непријатељем. Командант дивизије је очекивао од овог одреда да ометера непријатеља на развијање, да му успори кретање, да му нанесе губитке и да на тај начин створи Северној страни време потребно за прикупљање и груписање.

Равногорски одред је водио тешку борбу са надмоћнијим непријатељем 16. октобра на положају Равна Гора - с. Горанац. Одред је посео овај положај са две чете на Равној Гори и са једном четом код с. Горанец. Резерва и чета лаких тенкова су биле северно од с. Горанец. Пољска батерија и чета пратећих оруђа су биле западно од к. 517.

Непријатељ је извршио јак притисак на трупе левог рејона, док је према десном рејону развио слабије снаге. Убрзо је ситуација на левом рејону између потока М. и В. Сотинска постала врло озбиљна. Трупе овог рејона су се бориле врло упорно уз одличну подршку ватре минобацача и артиљерије, али је нападач био много јачи. Главна линија отпора морала је да се повраћа противнападима резерви. Пред мрак је ситуација била тако тешка, да је командант наредио противнапад опште резерве. Овај противнапад је омогућио одреду да се извуче из борбе и да по мраку образује маршевску колону. Трупе са Равне Горе су се прво повукле. Непријатељ је овде био заузео само положај борбеног осигурања и напао главну линију отпора.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Defense

During the combat between his advance guard and the enemy advance guard, the commanding officer of the Ravnogorski Combat Team decided to give up his advance to the South. This decision was correct because the mission of the Ravnogorski Combat Team and a couple of other similar combat teams that were sent south of the Drava was to reconnoiter and slow down the enemy and in that way provide the time that was necessary for the concentration of the main forces of the Northern Side. On the basis of his decision the commander ordered the units of his combat team to occupy the position Ravna Gora - v. Goranec.

Time did not permit the organization of the position, therefore, the troops only mined the approaches to the position and cleared the terrain in front of the position a little.

The position had two sectors. The Right Sector, Ravna Gora, was very strong, wooded and easy to defend. The Left Sector, the village Goranec, was more sensitive and more difficult to defend. The commander ordered three-fourths of the total strength of his troops to the Left Sector and one-fourth to the Right Sector. The artillery and mortars were placed behind the Left Sector.

The enemy attacked first the combat outpost of the Left Sector and easily overran it. Counterattacks delayed the enemy's advance till nightfall. Under the cover of darkness the troops of the Ravnogorski Combat Team withdrew gradually from their positions and formed a march column.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Повлачење

Пошто је претходница Равногорског одреда била одбачена са положаја код Св. Јелене, командант одреда је повукао претходницу у резерву,а са одредом посео и бранио положај на линији Равна Гора - с. Горанец. Време и земљиште нису дозволили команданту да се обезбеди претстражом него само борбеним осигурањем. Према томе дубина одбране није била велика.

Одред је успео да одржи положај до пада мрака (око 18 часова) 16. октобра. Употребом јаке ватре и противнападом резерве помогнуте тенковима одред је успео да задржи нападача. Око 18 часова трупе десног рејона су напустиле свој положај по наређењу. Нападач није био агресиван према том рејону. Он је овде успео да до мрака одбаци или зароби борбено осигурање. Напао је и линију главног отпора, али због непоколебљивог отпора бранилоца није успео да заузме ни једну отпорну тачку. Због тога је командант и повукао прво трупе десног рејона. Трупе су брзо образовале маршевску колону јер су аутомобили одреда били на друму јужно од с. Вишњице. Око 19 часова трупама десног рејона придружиле су се и трупе левог рејона. Резерва се повукла последња пошто је код с. Галинец дуго задржавала непријатеља.

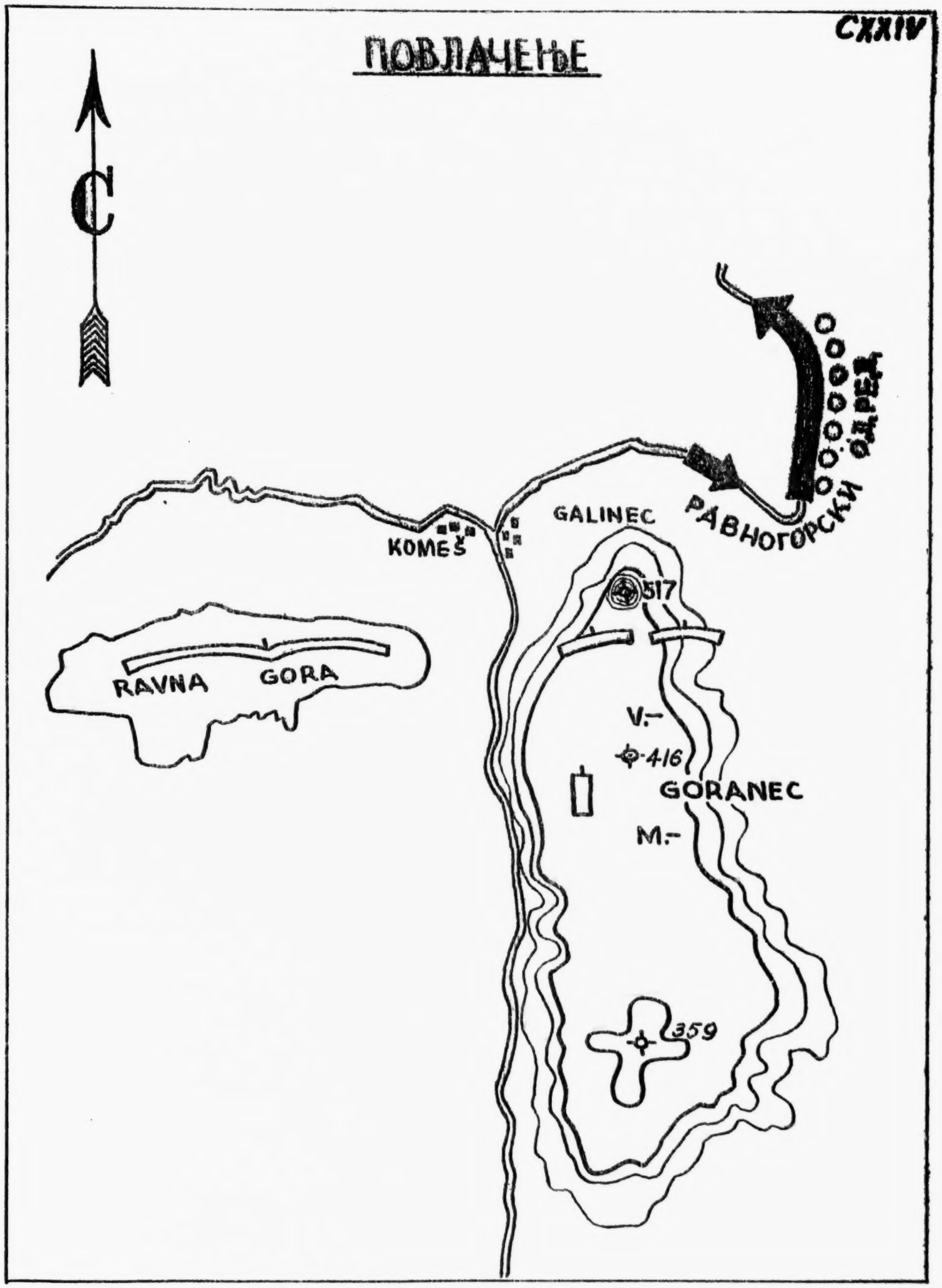
CXXIV
ПОВЛАЧЕЊЕ
C
РАВНОГОРСКИ ОДРЕД
GALINEC
KOMEŠ
517
RAVNA GORA
V.-
416
GORANEC
M.-
359

Пошто је известио команданта своје дивизије о ситуацији, командант одреда је добио наређење да повуче одред позади реке Драве. Равногорски одред је извршио свој задатак врло добро. Успео је да задржи непријатеља и да створи време својим снагама. Иако бројно много слабији од нападача он је успешно водио борбе, јер је имао јаку ватрену моћ и био је врло покретљив. Командант одреда је био вешт у извођењу брзих покрета, знао је докле одред може да издржи у борби и успео је да у току борбе употреби своју резерву. Непријатељ и поред своје надмоћности није успео да надјача трупе Равногорског одреда, изгубио је много времена и претрпео велике губитке.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Шта је урадио командант Равногорског одреда пошто му је претходница била одбачена са положаја код Св. Јелене?
2. Који положај је посео и бранио Равногорски одред?
3. Да ли је командант могао да обезбеди главни положај претстражом?
4. Чиме је био обезбеђен главни положај?
5. Каква је била дубина положаја?
6. Шта су успеле трупе Равногорског одреда?
7. До колико часова су трупе успеле да одрже положај?
8. Чиме је одред успео да задржи нападача?
9. Шта је било око 18 часова кад је пао мрак?
10. Зашто су трупе десног рејона прве напустиле положај?
11. По чијем наређењу су оне напустиле положај?
12. Какав је био нападач према десном рејону?
13. Према коме рејону положаја је нападач био агресивнији?
14. Шта је заузео нападач до пада мрака?
15. Да ли је нападач напао главну линију отпора у десном рејону?
16. Да ли је успео да заузме и једну отпорну тачку у десном рејону?
17. Због чега је командант повукао прво трупе десног рејона?
18. Шта су убрзо урадиле трупе десног рејона?
19. Где су били аутомобили одреда?
20. Шта су урадиле трупе левог рејона у 19 часова?
21. Која јединица се повукла последња?
22. Због чега се резерва последња повукла?
23. По чијем наређењу се повукао Равногорски одред?
24. Шта је командант одреда урадио пре него што се повукао?
25. Шта је командант дивизије наредио команданту одреда?
26. Како је Равногорски одред извршио свој задатак?
27. Ко је био слабији Равногорски одред или непријатељ?
28. Чија ватрена моћ је била врло велика?
29. Какве су биле јединице Равногорског одреда?
30. У чему је био вешт командант Равногорског одреда?
31. Шта је знао командант одреда?
32. Шта је успео командант одреда у току борбе?

33. Да ли је непријатељ и поред своје надмоћности успео да надјача трупе Равногорског одреда?
34. Шта је изгубио непријатељ?
35. Колике губитке је претрпео непријатељ?
36. Ко је био моторизован?
37. Ко је био покретљивији?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

CXXIV
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The mission of the Ravnogorski Combat Team was not to fight decisive, but delaying actions and thus to provide time for and make possible the concentration of the main forces of the Northern Side.
2. So, when its commander concluded from the engagement of the advance guards that he had encountered a numerically superior enemy, he decided to occupy a defense position.
3. The position had three strong points of resistance which together formed an excellent main line of resistance.
4. There was no outpost position, because the stubborn enemy followed the combat team's advance guard closely and left no ground for the organization of such a position.
5. The enemy attacked immediately. The pressure on the left sector was very strong, but the troops manning it succeeded in repelling the enemy strikes till nightfall.
6. During the entire afternoon, the reserves of these troops were carrying out counterattacks and retaking lost ground.
7. The fire from both sectors, which was skillfully intercrossed, slowed down the enemy's advancing.
8. However, towards evening the situation was serious.
9. The Ravnogorski Combat Team suffered big losses and many of its units were running short of ammunition.
10. Therefore, upon the approval of the Division Commander, the combat team began to withdraw under the cover of darkness.
11. It withdrew beyond the Drava where it joined the main forces.
12. The Combat Team Commander was steadfast in carrying out his mission and completed it successfully.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3159-brȍjan, adj. m. - numerous, numerical
brȍjna, f.
brȍjno, n.

-brȍjno, adv. - numerically, in number

*447, *2875 &
*2956-glàvnā linija ȍtpora, f. - main line of resistance

3160-izdržati, v.t.pfv. - to endure, to suffer, to withstand
pr.t: izdržīm;izdržē

*3160-izdržávati, v.t.ipfv. - to endure, to suffer, to withstand
pr.t: izdržāvām;izdržávajū

3161-nadjàčati, v.t.pfv. - to overcome, to overwhelm, to overpower
pr.t: nadjàčām;nadjàčajū

*3161-nadjačávati, v.t.ipfv. - to overcome, to overwhelm, to overpower
pr.t: nadjàčāvām;nadjačávajū

3162-nàdmoćan, adj. m. - superior, overruling
nàdmoćna, f.
nàdmoćno, n.

*2762-nastúpanje, n. - advance, advancing

3163-nepokolèbljiv, adj. - staunch, steady; steadfast

3164-nèstati, v.i.pfv. - to disappear, to cease to exist
pr.t: nèstānēm;nèstānū

*3164-nèstajati, v.i.ipfv. - to disappear, to cease to exist
pr.t: nèstājēm;nèstājū

3165-ȍdbiti (se), v.t.&r.pfv. - to repel; to reject; to decline; (to rebound; to reflect - of light rays)
pr.t: ȍdbijem;ȍdbiju

*3165-odbíjati (se), v.t.&r.ipfv. - to repel; to reject; to decline; (to rebound; to reflect - of light rays)
pr.t: ȍdbijām;odbíjajū

3166-omogúćiti, v.t.pfv. - to enable, to make feasible
pr.t: omȍgūćīm;omȍgūćē

*3166-omogućávati, v.t.ipfv. - to enable, to make feasible
pr.t: omogùćāvām;omogućávajū

3167-ȍtpȍrān, adj. m. - resistant, tough
ȍtpȍrnā, f.
ȍtpȍrnō, n.

-ȍtpȍrnō, adv. - resistantly

*1425, *3167 &
*3173-ȍtpȍrnā tȁčka ȍdbrane, f. - strong point of resistance

3168-ȏtsudan, adj. m. - decisive
ȏtsudna, f.
ȏtsudno, n.

-ȏtsudno, adv. - decisively

3169-ȍzbīljan, adj. m. - serious
ȍzbīljna, f.
ȍzbīljno, n.

-ȍzbīljno, adv. - seriously

*1171-povrȃtiti, v.t.pfv. - to retake
pr.t: pòvrātīm;pòvrātē

*1171-povrȃćati, v.t.ipfv. - to retake
pr.t: pòvraćām;pòvraćajū

3170-prȅtstražni, adj. - outpost, adj.

3171-pridrȕžiti (se), v.t.&r.pfv. - to join, to attach
pr.t: prìdrūžīm;prìdrūžē

*3171-pridružívati (se), v.t.&r.ipfv.- to join, to attach
pr.t: pridrȕžujem;pridrȕžuju

3172-prȉtīsāk, m. - pressure, depression
gen. sing: prȉtīskā
nom. pl: prȉtīsci

3173-tȁčka, f. - period, dot; point

3174-tȍk, m. - course, development
nom. pl: tȍkovi

3175-u tȍku - in the course of, during

3176-tȓpeti, v.t.ipfv. - to suffer, to endure
pr.t: tȓpīm;tȓpē

*3176-pretŕpeti, v.t.pfv. pr.t: pretŕpīm;pretŕpē	- to suffer, to endure
3177-tvrdòglav, adj.	- stubborn, obstinate; headstrong
-tvrdòglavo, adv.	- stubbornly, obstinately
3178-ûpōran, adj. m. ûpōrna, f. ûpōrno, n.	- persistent, stubborn
-ûpōrno, adv.	- persistently
3179-ukŕstiti, v.t.pfv. pr.t: ùkrstīm;ùkrstē	- to cross, to intercross
*3179-ukŕštati, v.t.ipfv. pr.t: ùkŕštām;ukŕštajū	- to cross, to intercross
3180-uspòriti, v.t.pfv. pr.t: ùspōrīm;ùspōrē	- to slow down
*3180-usporávati, v.t.ipfv. pr.t: uspòrāvām;usporávajū	- to slow down
3181-vȅšt, adj.	- skillful, skilled
-vȅšto, adv.	- skillfully
*1187-zadržávajūći, adj.	- delaying, detaining; retaining

* * *

Nestaje mi nečega.	- I am running out of something

STO DVADESET PETA-LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY FIFTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - USE OF THE ACCUSATIVE WITHOUT PREPOSITIONS (See Par. 376)

1 - Drill the use of the accusative as the direct object of transitive verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Šta stavljamo na kraju rečenice?	(tačka)
(2)	Šta kum stavlja na domali prst mladenaca?	(prstenje, burme)
(3)	Koga sveštenik pita da li dragovoljno stupa u brak?	(mlada i mladoženja)
(4)	Šta se mladencima stavlja na glave?	(krune)
(5)	Šta peva sveštenik dok ide oko stola?	(molitva)
(6)	Šta slave samo Srbi?	(slava)
(7)	Šta deca traže po morskoj obali?	(školjke)
(8)	Da li vi volite samo pastrmku?	Ne. (i jegulje)
(9)	Šta treba da vam nacrtam ako hoću da vam pomognem da nadete neku daleku ulicu?	(skica)
(10)	Šta ima i najbolji čovek?	(neka mana)
(11)	Šta ima i najgori od nas?	(nekakva vrlina)
(12)	Šta protivnici često pripremaju jedan drugom?	(obmana)
(13)	Šta čovek može teško da izdrži duboko pod vodom?	(pritisak)
(14)	Šta ljudi iskorišćavaju za hidrocentrale?	(tok reke)
(15)	Šta pokreće električna struja?	(razne mašine i aparate)
(16)	Koga imaju svaki srpski svatovi?	(kum, kuma, dever i stari svat)
(17)	Šta su srednjevekovni umetnici slikali po zidovima crkava?	(freske)
(18)	Šta su Turci napravili od najveće pravoslavne crkve?	(džamija)
(19)	Koga izgube deca kad ostanu bez oca?	(zaštitnik)
(20)	Koga je nekad svaka srpska porodica izabrala za zaštitnika?	(jedan svetac)
(21)	Šta treba da promeni onaj koji se ne slaže ni s kim?	(ceo svoj stav)
(22)	Koga ima svaka veća jedinica pored komandanta?	(načelnik štaba)

(23)	Šta može da očekuje onaj ko se kladi?	(dobitak i gubitak)
(24)	Koga hrišćani smatraju sinom Božjim?	(Isus Hristos)
(25)	Koga iznajmljuju turisti?	(vodiči)
(26)	Koga su Crnogorci imali pre kralja?	(knez i vladika)
(27)	Koga treba pobediti?	(napadač)
(28)	Koju nauku vi volite?	(geografija)
(29)	Koje evropske narode znate?	(Austrijanci itd.)
(30)	Koga plaća optuženi?	(branilac)
(31)	Koga narod nije izabrao?	(komunistički vlastodršci)
(32)	Koga ste videli zajedno sa engleskom kraljicom?	(neki pratioci)
(33)	Koga plaća država?	(javni tužilac)
(34)	Šta ponekad upotrebljavamo mesto cele reči?	(skraćenica)
(35)	Šta evropska deca uvek nose sobom kad idu u školu?	(torba za knjige)
(36)	Koga trgovac ispraća do vrata?	(bogati mušterija)
(37)	Koga oslobođeni narod pozdravlja?	(svoji oslobodioci)
(38)	Šta policija i sudovi skupljaju o svakom optuženom?	(razni podaci)
(39)	Šta oni često imaju među tim podacima?	(otisci prstiju)
(40)	Šta pešadiski juriš obično ima za posledicu?	(borba prsa u prsa)

2 - Drill the use of the accusative with verbs <u>učiti</u> (<u>naučiti</u>), <u>pitati</u> (<u>upitati</u>), <u>moliti</u> (<u>zamoliti</u>) by having the students answer the question listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1)	Šta vas ja učim?	(gramatika)
(2)	Šta vas je naučio Marko?	(jedna srpska pesma)
(3)	Šta profesor istorije uči đake?	
(4)	Ko vas je to pitao?	(vi)
(5)	Šta vas je pitao g. N.?	(ništa)
(6)	Zašto ste išli nastavniku?	(nešto zamoliti)
(7)	Zašto ste došli tako rano k meni?	(moliti - jedna stvar)

3 - Drill the use of the accusative (and the dative) with the verbs <u>pomoći</u> (<u>pomagati</u>), <u>savetovati</u>, <u>smetati</u> and <u>služiti</u> by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Koga (kome) pomaže Crveni krst?	(svi oni kojima je potrebna pomoć)
(2)	Koga (kome) pomažu vaši bogati rođaci?	(ja, moja porodica)

(3)	Koga (Kome) pomažu oni koji izdaju svoju zemlju?	(svoj neprijatelj)
(4)	Koga (Kome) vi ne biste savetovali da ustane?	(bolestan čovek)
(5)	Koga (Kome) ćete savetovati da više uči?	(svi svoji drugovi)
(6)	Koga (Kome) treba da savetujemo da ide k zubaru?	(onaj ko ima pokvarene zube)
(7)	Koga (Kome) smeta glasan razgovor?	(onaj ko uči)
(8)	Koga (Kome) smeta vaše pušenje?	(moja deca)
(9)	Koga (Kome) vi sada smetate?	(niko)
(10)	Koga (Kome) vi služite?	(S. A. D.)
(11)	Koga domaćin služi pićem?	(gosti)
(12)	Kome domaćin služi piće?	(gosti)

4 - Drill the use of the accusative with the verbs boleti, svrbeti, koštati, stajati and with the expressions briga (volja, sramota, stid, strah) me (te....) je by having the students answer the questions listed below. Point to the grammatical person that is to be used in the answer.

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m.,f.		3

(1) Koga boli glava (želudac)?
(2) Koga svrbe oči (uši)?
(3) Koga je bolela noga?
(4) Koga su svrbele uši?
(5) Koga učenje srpskohrvatskog jezika ne košta (staje) ništa?
(6) Koga je briga za njihov uspeh?
(7) Ko radi šta ga je volja?
(8) Koga je stid (sramota) što nije pomogao svom prijatelju?
(9) Koga nije strah u mraku?
(10) Koga je bilo strah da se sastane sa Markom?

5 - Review the use of the accusative in expressions of time by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kad se vi brijete?	(svako jutro)
(2)	Kad odlazite u grad?	(svaki dan)
(3)	Kad spavate?	(svaka noć)
(4)	Kad idete u crkvu?	(svaka nedelja)
(5)	Kad idete u bioskop?	(svaka subota)
(6)	Koliko ste živeli u Njujorku?	(jedna godina)
(7)	Koliko je padala kiša?	(cela nedelja)
(8)	Koliko ste sinoć čitali?	(celo veče)

6 - Drill the use of the accusative in expressions of measurement by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Koliko je dug ovaj sto?	(1 metar)
(2)	Koliko je dug ovaj zid?	(21 metar)
(3)	Koliko je duga ova ulica?	(1 milja, kilometar)
(4)	Koliko ste vi viši od njega?	(cela glava)
(5)	Koliko težite?	(151, 161, 181 funta)

7 - Demonstrate the use of the accusative instead of some other cases with a preposition by having the students replace the underlined phrases with the accusative:

Oni su govorili o nečemu. = Oni su nešto govorili.
(1) Oni su se oko nečega svađali.
(2) Oni su se zbog nečega svađali.
(3) Mara i Jela su se o nečemu dogovarale.
(4) Zbog (radi) čega ste došli?
(5) Zbog čega si ga uvredio?
(6) Radi čega si ga poslao tamo?
(7) Čemu vam je to trebalo?
(8) O tome se ona brine.

B - THE USE OF THE ACCUSATIVE WITH PREPOSITIONS WHICH GOVERN THE ACCUSATIVE ONLY (See Par. 377).

Drill the expressing of various ideas by the prepositions kroz, mimo, niz, uz by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - Place:

(1)	Kuda vodi drum za Karmel?	(kroz - šuma)
(2)	Kuda je putovao g. Dikson?	(Srbija i Makedonija)
(3)	Kuda vi prolazite kad idete kući?	(grad)
(4)	Kuda plovi ona lađa?	(mimo - ostrvo)
(5)	Kuda lete one ptice?	(mimo - obala)
(6)	Kuda Jovan prolazi vozeći se kući?	(mimo - moja kuća)
(7)	Kuda ide onaj čovek?	(uz, niz - jedan strmi put)
(8)	Kuda jašu oni vojnici?	(jedno zeleno brdo)
(9)	Gde se sankaju vaša deca?	(jedna blaga padina)
(10)	Kuda ide onaj čamac?	(voda, reka)
(11)	Gde ste vi tada stajali?	(tabla, zid)
(12)	Gde je sedeo Petar?	(ja, Marija)

2 - Time:

(1)	Kad odlazite kući?	(kroz - jedan sat)
(2)	Kad se vraćaju vaša braća?	(kroz - nedelja dana)
(3)	Kad očekujete pismo od sestre?	(kroz - koji dan)
(4)	Kad ste susretali takve probleme?	(kroz - ceo život)

3 - Manner (means):

(1)	Da li vam je to rekao glasno?	Ne. (kroz - zubi)
(2)	Kako se dolazi do slobode?	(borba)
(3)	Kako se stiče bogatstvo?	(rad)
(4)	Kako vam je pričala o tome događaju?	(plač, suze)
(5)	Kako su ušla ova deca?	(uz - roditelji)
(6)	Kako se Milan razboleo?	(uz - oni)

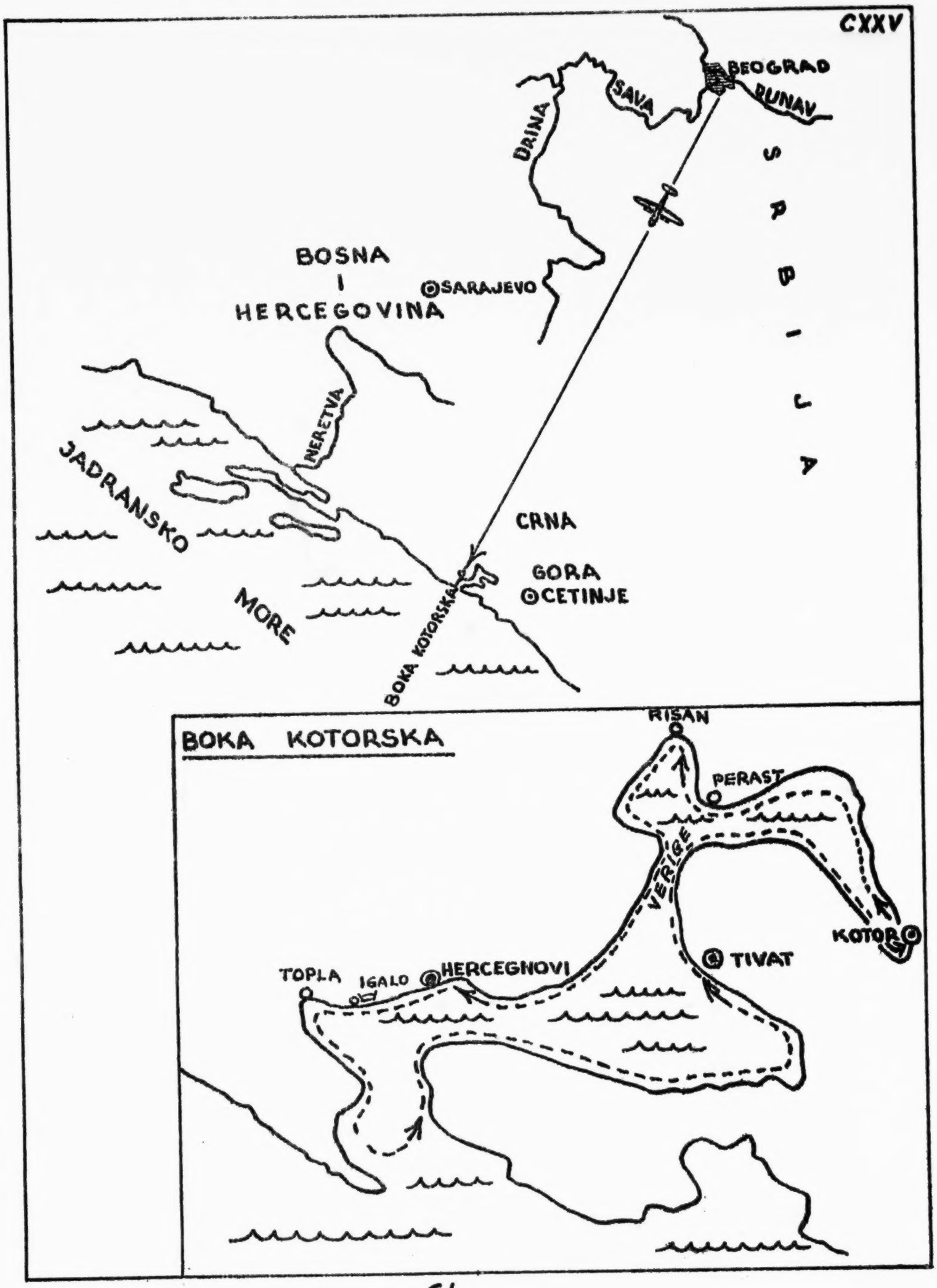
CXXV
BEOGRAD
DUNAV
SAVA
DRINA
SRBIJA
BOSNA
I
HERCEGOVINA
SARAJEVO
NERETVA
JADRANSKO
MORE
CRNA
GORA
CETINJE
BOKA KOTORSKA
BOKA KOTORSKA
RISAN
PERAST
VERIGE
KOTOR
TIVAT
TOPLA
IGALO
HERCEGNOVI

DRUGI DEO
DIJALOG

U Boki Kotorskoj

(Koristeći trodnevni izlet Turističkog društva Putnik i Aerotransporta, Diksonovi su došli da posete Boku Kotorsku i Cetinje. Na terasi hotela Slavija oni razgovaraju o onome što su videli.)

1. Robert Dikson: Kako ti se dopao današnji izlet turističkim brodom?

   Beti Dikson: Sve je bilo divno i veselo. Uživala sam slušajući mladiće kako pevaju i sviraju.

2. R D: Ja sam ih posmatrao kako skaču sa broda u more u svakom pristaništu u koje smo došli.

   B D: Blagodareći ovom izletu, jasno mi je zašto Boka privlači turiste iz celog sveta.

3. R D: Da. Razlog za to su prirodne lepote i blaga klima. A šta misliš o morskom tesnacu "Verige"?

   B D: "Putnikov vodić" mi reče da su tu, u Srednjem veku, postojale prave verige.

4. R D: Za šta su one služile?

   B D: Da spreče stranim brodovima ulazak u zaliv.

5. R D: Zaliv Boka Kotorska se smatra jednim od najlepših zaliva na svetu.

   B D: A, svakako, najlepšim na Jadranu. Pored toga je prirodno vrlo jako zaštićen.

SECOND PART
DIALOGUE

In Boka Kotorska

1. Robert Dickson: How did you like today's excursion on the tourist boat?

   Betty Dickson: Everything was wonderful and gay. I enjoyed listening to the young men singing and playing.

2. R D: I watched them as they jumped from the ship into the sea at every pier to which we came.

   B D: Thanks to this excursion, it's clear to me why Boka attracts tourists from the whole world.

3. R D: Yes. The reason for that is the natural beauties and mild climate. And what do you think about the straits "Verige"?

   B D: The "Putnik's Guide" tells me that there in the Middle Ages real chains existed.

4. R D: For what did they serve?

   B D: To prevent the entrance of foreign ships into the bay.

5. R D: The Bay of Boka Kotorska is considered as one of the most beautiful bays in the world.

   B D: And, of course, the most beautiful on the Adriatic. Besides that it is naturally very strongly protected.

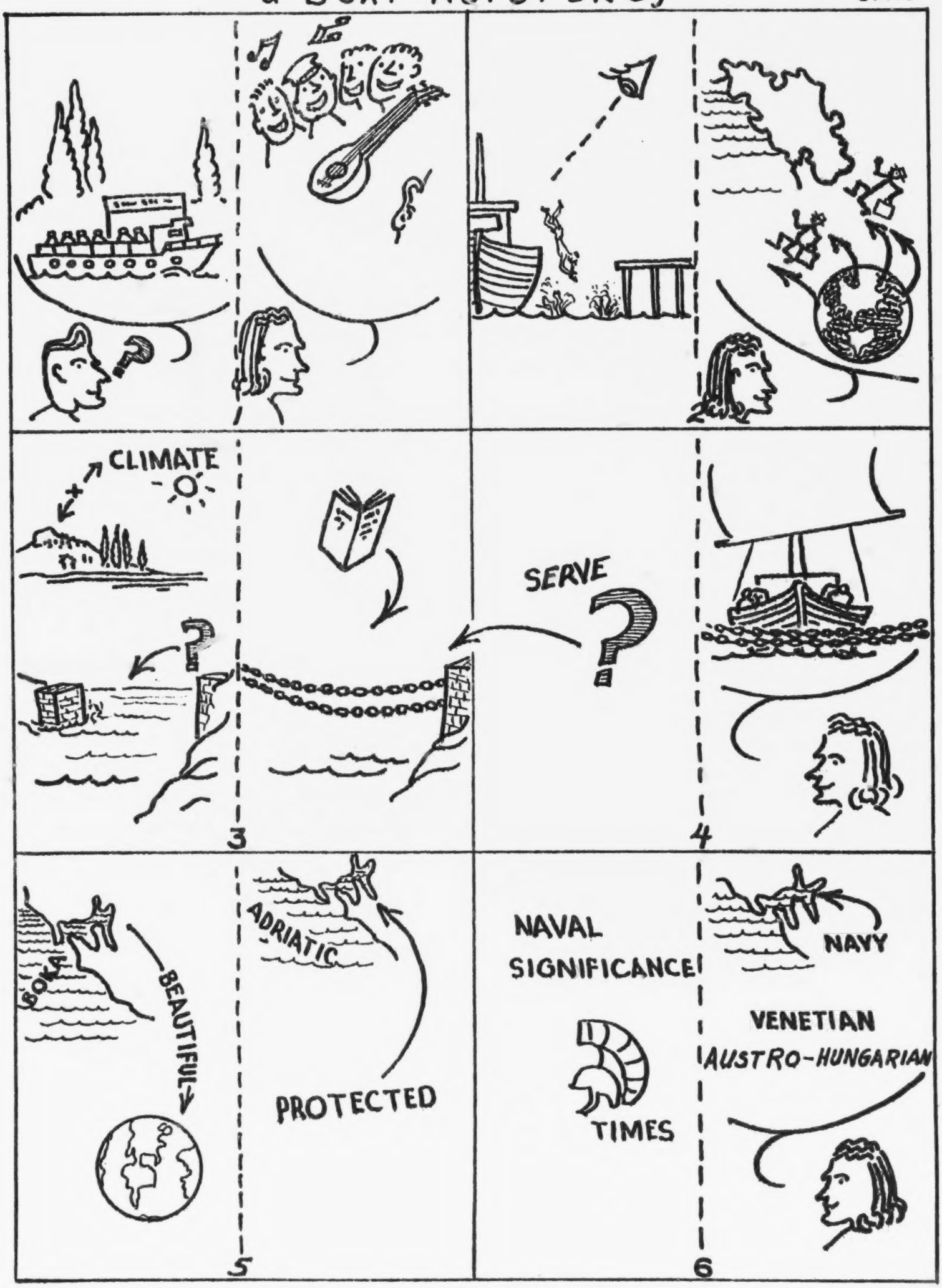
CLIMATE
SERVE
3
4
BOKA
BEAUTIFUL
ADRIATIC
PROTECTED
NAVAL
SIGNIFICANCE
TIMES
NAVY
VENETIAN
AUSTRO-HUNGARIAN
5
6

6. R D: I zbog toga je još za vreme Rimljana imao veliki pomorski značaj.

B D: I bio baza njihove, pa zatim mletačke i austrougarske ratne mornarice.

7. R D: A sada je baza jugoslovenske ratne mornarice.

B D: A mnoga obalska utvrđenja čine ovu bazu još jačom.

8. R D: Šta misliš o Kotoru?

B D: Sudeći po starim zidinama, rekla bih da je grad Kotor vrlo star i da je nekada bio utvrđen.

9. R D: Da. Još za vreme vladavine dinastije Nemanjića Kotor je bio autonoman grad.

B D: A zatim je bio pod mletačkom i austrougarskom upravom.

10. R D: Ovde ćemo ostati do sutra u podne, a zatim ćemo autobusom na Cetinje.

B D: Strah me je kad pogledam na one serpentine.

11. R D: Ne brini. Šofer koji vozi na Cetinje je bio emigrant u Ditroitu. On ume da vozi.

B D: Drago mi je što si mi to rekao. Više me nije strah.

12. R D: A meni je drago što smo uzeli avion i izbegli voz uskog koloseka.

6. R D: And because of that it had a great naval significance even in the Roman times.

B D: And was the base of their Navy, and then of the Venetian and Austro-Hungarian Navies.

7. R D: And now it is the base of the Yugoslav Navy.

B D: And the many coastal fortifications make this base still stronger.

8. R D: What do you think about Kotor?

B D: Judging by the old walls, I'd say that the city of Kotor is very old and that it was once fortified.

9. R D: Yes. As far back as the reign of the Nemanjich dynasty Kotor was an autonomous city.

B D: And then it was under the Venetian and Austro-Hungarian administration.

10. R D: We'll stay here until tomorrow noon, and then we shall go to Cetinje by bus.

B D: I'm frightened when I look at those serpentines.

11. R D: Don't worry. The driver who is driving to Cetinje was an emigrant in Detroit. He knows how to drive.

B D: I'm glad that you told me that. I'm no longer afraid.

12. R D: And I'm glad that we took the plane and avoided the narrow-gauge train.

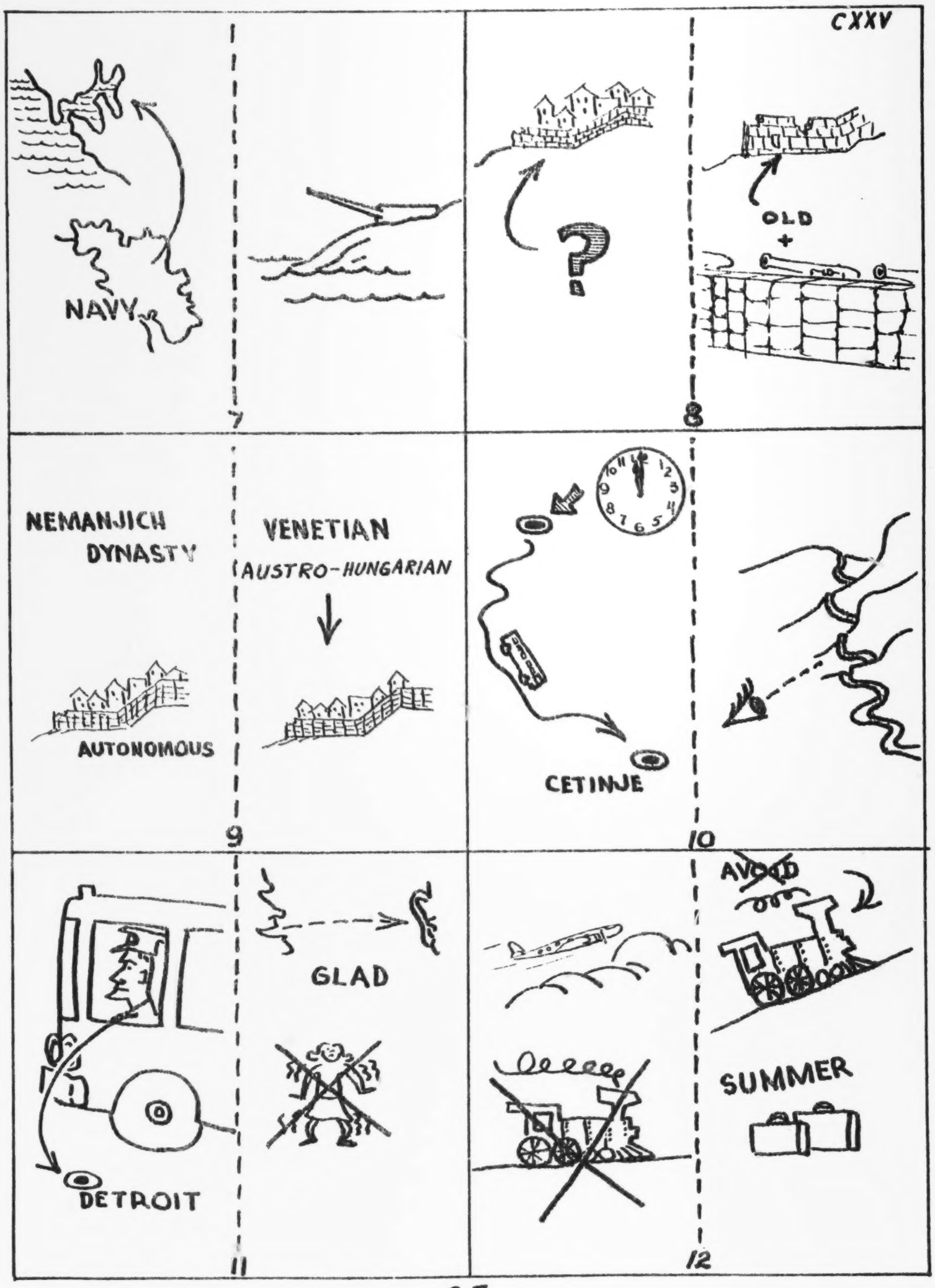
CXXV
NAVY
7
?
OLD
+
8
NEMANJICH
DYNASTY
AUTONOMOUS
9
VENETIAN
AUSTRO-HUNGARIAN
CETINJE
10
DETROIT
11
GLAD
AVOID
SUMMER
12

CXXV

B D: Ali ga nećemo izbeći kad podemo na letovanje.

B D: But we won't avoid it when we go on our summer vacation.

PAR. 375 - THE ACCUSATIVE CASE - DEFINITION

The accusative case is the case of the direct object (See Par. 38, Vol. II, p. 146). In that function it answers the question Ко? or Шта (Што)? , and with prepositions it most often answers the question Куда?

PAR. 376 - USE OF THE ACCUSATIVE WITHOUT PREPOSITIONS

A - The accusative case without a preposition is primarily used as the direct object of a transitive verb (See Par. 38, Vol. II, p. 146):

(1) Уживала сам слушајући младиће како певају и свирају.
(2) Ја сам их посматрао како скачу са брода у море у сваком пристаништу у које смо дошли.
(2) Благодарећи овом излету, јасно ми је зашто Бока привлачи туристе из целог света.
(4) Да спрече страним бродовима улазак у залив.
(12) А мени је драго што смо узели авион и избегли воз уског колосека.

Note: When reference is not made to the whole mass of species, the object or a transitive verb stands in the genitive partitive (See Par. 83, Vol III, p. 152 and Par. 352B, Vol. XII, p.136). With negative transitive verbs, the object may stand in the genitive even when reference is made to the whole mass or species (See Par. 84, Vol. III, p. 152). However, the use of the genitive in the latter case is becoming less and less common.

B - The verbs учити "to teach", питати "to ask" and молити "to ask" take two accusatives.

Наши наставници нас уче српскохрватски језик.
Our teachers teach us the Serbo-Croatian language.
Није ме упитао ни једну реч.
He did not ask me a single word.
Хтео сам да га нешто замолим.
I wanted to ask him something.

C - The verbs помоћи (помагати)"to help", саветовати "to advise", сметати "to bother", "to disturb" and служити "to serve"may have their objects either in the dative or in the accusative (See Par. 364B, Vol. XII, p. 244).

Нисмо ми овде да помажемо лене људе (леним људима.
We are not here to help lazy people.
Ја сам га (му) саветовао да не иде тамо, али ме није послушао.
I advised him not to go there, but he did not listen to me.
Ти га (му) не помажеш, него га (му) сметаш.
You are not helping him but bothering him.
Мени је част служити Отаџбину (Отаџбини), Краља (Краљу) итд.
It is an honor for me to serve my Fatherland, King, etc.

D - The verbs болети"to ache", "to hurt" and свербети"to itch" are used only in the third persons singular and plural and the word naming the person who is aching or itching stands in the accusative:

Боли ме (те, га, је) нога.
My (Thy, His, Her) leg hurts.
Сврби ме (те, га, је) нос.
My (Thy, His, Her) nose itches.
Болела ме (те, га, ју) је нога.
My (Thy, His, Her) leg hurt.
Свербео ме (те, га, ју) је нос.
My (Thy, His, Her) nose itched.

E - The word naming the payer with the verbs коштати and стајати "to cost" regularly stands in the accusative and the amount stands in the accusative when the genitive partitive cannot be used (See Par. 352F, Vol. XII, p.136).

Овај упаљач ме је коштао само један долар.
This lighter cost me only one dollar.
Ово одело и ове ципеле су ме коштали стотину долара.
This suit and these shoes cost me one hundred dollars.

F - The word naming the person who is affected by the following and other similar phrases stands in the accusative:

Брига ме (те, га, ју, нас, вас, их) је....
I (Thou, He, She, We, You, They) care (cares)...
Није ме брига шта други раде.
I do not care what other people do.
Воља ме (те, га, ју, нас, вас, их) је...
I (Thou, He, She, We, You, They) am (is, are) feeling like (willing)...
Они могу да учине што год их је воља.
They can do whatever they feel like doing.
Срамота (Стид) ме (те, га, ју, нас, вас, их) је...
I (Thou, He, She, We, You, They) am (is, are) ashamed...
Стид (Срамота) га је што јутрос није знао дијалог.
He is ashamed of not having known the dialogue this morning.
Страх ме (те, га, ју, нас, вас, их) је...
I (Thou, He, She, We, You, They) am (is, are) afraid...
(10) Страх ме је кад погледам на оне серпентине.
(11) Више ме није страх.

G - The accusative is used in some expressions of time (See Par. 285B, Vol. IX, p. 212):

Ја се бријем сваки дан.
I shave every day.
Он је болестан већ годину дана.
He has been sick for one year.

H - The accusative is used in certain expressions of measurement:

Наш мали син је висок један метар.
Our little son is a meter tall.
Он је виши (за) целу главу од мене.
He is taller than I by a whole head.
Ова улица је дуга једну миљу.
This street is one mile long.

I - The value (rather definite) after the verb вредети "to be worth" is sometimes expressed by the accusative instead of the genitive partitive (See Par. 152F, Vol. XII, p. 136):

Знање страних језика вреди силне новце.
Knowledge of foreign languages is worth a lot of money.
Ова кошуља вреди стотину динара.
This shirt is worth a hundred dinars.

J - The accusatives of the pronouns што, нешто and то are often used instead of some other case with a preposition:

Марко се нешто(instead of: због нечега) свађао с Милошем.
Mark quarreled with Milosh about something.
Шта(instead of: Због чега or: Око чега) се препирете?
What are you arguing about?
То (instead of: У томе) те нећу послушати.
I will not obey you in that.

PAR. 377 - THE ACCUSATIVE WITH THE PREPOSITIONS THAT GOVERN THE ACCUSATIVE ONLY

The following are the prepositions which govern the accusative only:

- КРОЗ - through, in

Place (See Par. 49C, Vol. II, p. 190):

Заболеше ме ноге идући кроз варош.
My feet started hurting as we were going through town.

Time (See Par. 286A, Vol. IX, p. 240)

Вратићу се кроз једну недељу.
I will be back in a week.

Means:

Знање се не рађа са човеком него се добија кроз школе и живот.
Knowledge is not born in a man but is acquired through schools and through life.

Manner: Она ми је то рекла кроз плач.
She told me that through tears.

- МИМО - past, by, against

Place: (See Par. 49C, Vol. II, p. 190)

Прошао је мимо нас не казавши ни "добар дан".
He passed (by) us without even saying "good day".
Ја пролазим мимо вашу кућу сваки дан.
I pass by your house every day.

Adversity: Он је то учинио мимо моју вољу (or: моје воље).
He did it against my will.

Note: With the preposition мимо the accusative is sometimes replaced by the genitive.

- НИЗ - down
- УЗ - up, against, beside

Place (See Par. 49C, Vol. II, p. 190):

Лакше је пливати низ воду, него уз воду.
It is easier to swim down a stream then up a stream.

Association: Уз крива човека често страда и невин.
With (beside) the guilty one, the innocent often has to suffer also.

A - USE OF THE ACCUSATIVE WITHOUT PREPOSITIONS

1 - Drill the use of the accusative as the direct object of transitive verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Шта људи праве у бродоградилиштима?	
(2)	Шта је Дедал направио свом сину Икару?	
(3)	Шта човек не доноси собом при рођењу?	(знање)
(4)	Коју веру је основао Исус Христос?	
(5)	Шта разводници показују гледаоцима по позориштима?	(седишта)
(6)	Шта Срби стављају у кољиво?	(жито, шећер, ораси)
(7)	Коју стару српску уметност најбоље познајемо?	(архитектура)
(8)	Шта владика Његош није хтео да пољуби у цркви Св. Петра у Риму?	(вериге Св. Петра)
(9)	Шта једино можемо да видимо од многих старих српских градова?	(зидине)
(10)	Шта је основао Стеван Немања?	(династија Немањића)
(11)	Којег Немањића Срби нарочито поштују и славе?	(Св. Сава)
(12)	Који јадрански залив је посетио Диксон?	(Бока Которска)
(13)	Коју школу посећују будући поморски официри?	(Поморско-трговачка академија)
(14)	Коју државу је уништио Први светски рат?	(Аустроугарска)
(15)	Шта су Словенци трпели скоро хиљаду година?	(владавина туђих краљева)
(16)	Шта савестан човек жели да савлада?	(своје мане)
(17)	Шта добри људи настоје да нађу у свакоме?	(некаква врлина)
(18)	Шта противници врше пре напада?	(концентрација трупа)
(19)	Кога трговац учтиво поздравља?	(сваки муштерија)
(20)	Шта стављамо на јастук?	(навлака)
(21)	Шта ухапшени имају на рукама?	(лисице)
(22)	Шта је г. Диксон имао прилику да види у југословенском суду?	(кривични претрес са грађанском парницом)
(23)	Коју рибу лове рибари на Охридском језеру?	(пастрмка и јегуља)
(24)	Шта је Охрид једном имао у себи?	(српска епархија)

(25)	Шта ви не бисте потписали непознатом човеку?	(меница)
(26)	Кога је тужилац имао за главног сведока на грађанској парници којој је присуствовао г. Диксон?	(свој књиговођа)
(27)	Шта сам ја нацртао на табли?	(једна линија)
(28)	Шта данас има свака установа у Југославији?	(ћелија комунистичке партије)
(29)	Шта немају многи амерички градови?	(пијаца)
(30)	Шта возач смањи кад дође пред кривину?	(брзина)
(31)	Какве млинове ретко видимо у Америци?	(воденица)
(32)	Шта Сједињене Америчке Државе имају у многим европским државама?	(војне базе)
(33)	Шта имају прозори затвора?	(решетке)
(34)	Које воће нарочито волите?	(дуња, јагода, малина, трешња, јабука, крушка)
(35)	Шта употребљавамо за паљење цигарета?	(упаљач или шибице)
(36)	Шта раздваја Берингов Теснац?	(Сибир и Аљаска)
(37)	Шта имају католици уместо владике?	(бискуп)
(38)	Шта имају православни свештеници?	(брада)
(39)	Кога интересују ловишта?	(ловци)

2 - Drill the use of the accusative with the verbs <u>учити</u> (<u>научити</u>), <u>питати</u> (<u>упитати</u>), <u>молити</u> (<u>замолити</u>) by having the students answer the questions listed below. Point to the word or phrase that is to be used in the answer.

(1)	Шта професор географије учи ђаке?	
(2)	Шта подофицири најпре уче регруте?	
(3)	Шта вас је наставник испитивао на првом часу?	(дијалог)
(4)	Шта наставници уче ученике у овој школи?	(страни језици)
(5)	Да ли вас је наставник много питао?	(Не. Само једна реч)
(6)	Зашто хоћете да видите Марка?	(замолити - једна ствар)

3 - Drill the use of the accusative (and the dative) with the verbs <u>помоћи</u> (<u>помагати</u>), <u>саветовати</u>, <u>сметати</u> and <u>служити</u> by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Кога (Коме) свако радо помаже?	(добри људи)
(2)	Кога (Коме) помаже рђав човек?	(нико)
(3)	Кога (Коме) ви помажете?	(своји рођаци)
(4)	Кога (Коме) саветујемо да иде лекару?	(болестан човек)

(5) Кога (Коме) саветујемо да се чува? (онај ко је у опасности)
(6) Кога (Коме) сам ја саветовао да не учи? (нико)
(7) Кога (Коме) смета ова пећ? (нико)
(8) Кога (Коме) све смета? (незадовољан човек)
(9) Кога (Коме) смета комунистичка владавина? (сви)

4 - Drill the use of the accusative with the verbs болети, свербети, коштати, стајати and with the expressions брига (воља, срамота, стид, страх) ме (те.....) је by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) or to the grammatical person that is to be used in the answer.

(1) Кога боли глава? (мој брат, моја сестра)
(2) Кога је болео зуб? (његов отац, његова жена)
(3) Кога је брига за своју децу? (сваки отац и свака мајка)

Singular	1	Plural	1
	2		2
	3 m. f.		3

(4) Кога боле зуби?
(5) Кога је свербело уво?
(6) Кога учење српскохрватског кошта (стаје) великог труда?
(7) Ко може да путује куда га је воља?
(8) Кога је стид пред непознатим светом?
(9) Кога би било срамота да не научи лекцију?
(10) Кога није страх да путује авионом?

5 - Review the use of the accusative in expressions of time by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1) Кад имате вечерњи збор? (свако вече)
(2) Кад имате смотру? (сваки петак)
(3) Кад се диже застава? (свако јутро)
(4) Кад посећујете Јовановићеве? (свака недеља)
(5) Кад они посећују вас? (свака субота)
(6) Кад сањате? (свака ноћ)
(7) Колико траје овај курс? (једна година)
(8) Колико су остали с вама ваши гости? (цела недеља)
(9) Колико ћете остати у планини? (цела зима)

6 - Drill the use of the accusative in expressions of measurement by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Колико је висок ваш мали син?	(1 метар)
(2)	Колико тежи овај џак?	(31 фунта, 41 килограм)
( )	Колико је високо оно дрво?	(21 метар)
(4)	Колико она тежи?	(121, 131, 141 фунта)

7 - Demonstrate the use of the accusative instead of some other cases with a preposition by having the students replace the underlined phrases with the accusative:

Мара је због <u>нечег</u> невесела. = Мара је <u>нешто</u> невесела.
(1) И ја сам мислио <u>о томе</u>.
(2) Петар и Наталија се због <u>нечег</u> љуте.
(3) Он ме је <u>о томе</u> већ обавестио.
(4) И мене су питали <u>о томе</u>.
(5) <u>Чему</u> ће вам ово?
(6) <u>О чему</u> мислите?
(7) Он се не брине <u>ни</u> о <u>чему</u>.

B - THE USE OF THE ACCUSATIVE WITH PREPOSITIONS WHICH GOVERN THE ACCUSATIVE ONLY

Drill the expressing of various ideas by the prepositions <u>кроз</u>, <u>мимо</u>, <u>низ</u>, <u>уз</u> by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - <u>Place</u>:

(1)	Шта се каже, куда води пут за човечије срце?	(кроз - стомак)
(2)	Куда често пролазе возови у планинским земљама?	(тунел)
(3)	Куда теку многе планинске реке?	(клисура)
(4)	Куда тече Сава?	(Словенија, Хрватска и Србија)
(5)	Куда тече Дунав?	(мимо Нови Сад и Петроград)
(6)	Куда пролазе ваши суседи?	(моја кућа)
(7)	Куда прође метак који не погоди циљ?	(он)
(8)	Да ли је лакше пливати уз воду?	Не.
(9)	Где ја стојим?	(наши столови)
(10)	Куда треба да седне онај коме је хладно?	(пећ)

2 - Time:

(1)	Кад ћете ми вратити књигу?	(кроз - који дан)
(2)	Кад ће вас позвати на испит?	(неки минут)
(3)	Кад су се Срби борили против Турака?	(векови)
(4)	Кад ће вам се они јавити?	(која недеља)

3 - Manner (means):

(1)	Да ли сте му то гласно рекли?	Не. (кроз - зуби)
(2)	Како се стиче добар глас?	(поштен рад)
(3)	Како су вас они видели?	(прозор)
(4)	Како је она причала о њима?	(плач, сузе)
(5)	Како се храни ово ждребе?	(уз - коњи)
(6)	Како су ваша деца научила да пливају?	(уз(а) - ја)

ПЕТА ВЕЖБА
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

CXXV
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Бока Которска

Бока Которска је најлепши и најдубљи залив на Јадрану и један од најлепших залива на свету. Овај дивни залив је дуг око 20 километара; природно је заштићен високим и стеновитим планинама, а вештачки обалским утврђењима. Морским теснацем "Вериге", залив Боке Которске је подељен на два дела. Оба дела имају велики број већих и мањих залива од којих су најважнији Топлански, Тиватски и Которски. Некада је Бока Которска била база римске, млетачке и аустроугарске ратне морнарице, а сада је база југословенске ратне морнарице.

У Боки Которској се налазе: бродоградилиште, радионице за испитивање муниције, пристаништа, касарне и обалска утврђења. Поред огромног значаја за ратну морнарицу, Бока Которска је, благодарећи својој благој клими и природним лепотама, важан туристички центар. Лепи приморски градови Херцегнови, Рисан, Пераст, Прчањ и Котор су пуни удобних хотела и старих историских зграда. Најлепша плажа је у малом месту Игалу које је недалеко од Херцегновог. Игало је чувено због својих извора топле воде као и због радиоактивног блата. Тамо долазе болесници да се лече од реуматизма. Преко Хума Бока Которска је везана железничком пругом уског колосека са Мостаром и Сарајевом. Крајња станица те пруге у Боки Которској је мало пристаниште Зеленика.

У Рисну су многи споменици из римског доба. У Котору је седиште римокатоличког бискупа, Поморско-трговачка академија и један леп музеј. Најважнији историски споменик у Котору је римокатоличка катедрала Св. Трипуна. Та катедрала је из XII века. Била је рушена неколико пута, нарочито великим земљотресом 1667 године, али је опет изграђивана. Данас та катедрала претставља јединствени пример црквене архитектуре у Југославији. Саборна црква Св. Луке у Котору је такође врло стара - још из доба Немањића.

Народна ношња становника Боке Которске је врло живописна и једна од најлепших на Балкану. Бокељи су чувени као одлични морнари и плове бродовима по целом свету. У XVI и XVII веку њихова трговачка морнарица је имала око 400 бродова.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Slava or Patron Saint's Day

Every Serbian Orthodox family has its "slava". "Slava" is the day consecrated to the saint, who is considered the protector of that family. The Serbs began to celebrate their "slava" in the ninth century when they accepted Christianity. So, this unique religious and national custom has been carried from fathers to sons for centuries and one would not exaggerate in saying that it helped the Serbs to a great extent in preserving their nationality and in their struggle for regaining freedom.

Before the Second World War not only the families but also schools, various associations and organizations as well as all units of the Armed Forces celebrated their "slava". Since the present regime is inimically disposed towards any religion, only families celebrate their "slavas" nowadays.

For the celebration of the Patron Saint, the family prepares special wheat, "slava" - cake, a wax candle, incense and wine. All these items are either taken to the priest in the church or the priest comes to the house to bless them and to perform the religious rites. After the host lights the candle, the priest reads a prayer, and together with the host breaks the cake, and then pours wine over the cake and the wheat.

The full rites are observed only in the house of the head of the entire family. The grown-up sons who have married come to their father's home whenever they can on this day. If they cannot come to their father's home, they celebrate at their own homes but without a candle, cake and wheat. When the father dies, all the sons begin to celebrate the "slava" with full rites.

There are no special invitations for the "slava" - everybody is welcome.

The guests greet the host and the members of his family with the words "srećna slava". After that they are served the special wheat, a piece of the "slava" - cake and various other foods and drinks. The relatives and close friends are usually invited to dinner. The host stands up through the entire day.

Besides the Orthodox, some Orthodox Rumanians and Cincars, some Christian Albanians as well as some Serbs who became Roman-Catholics celebrate the "slava".

Испитивање ратних заробљеника

I - Ситуација

У току гоњења 17. октобра трупе Десног гонећег одреда заробиле су код села Флорјан два рањена непријатељска војника. До тога места Десни гонећи одред није наишао ни на какве делове непријатељских трупа. Додир са непријатељем је потпуно изгубљен.

II - Задатак

Ви сте ађутант команданта Десног гонећег одреда. Испитајте ратне заробљенике ради добијања следећих података:

1. Из које су јединице.
2. Кад и где су рањени.
3. Где се сад налази њихова јединица.
4. Колико је јака та јединица.
5. Шта је задатак те јединице.
6. Одакле је дошла та јединица.
7. Којој већој јединици припада та њихова јединица.
8. Где се налазе главне снаге.
9. Које се трупе налазе лево и десно од њихове јединице.
10. Да ли има организованих положаја јужно од реке Драве.
11. Има ли герилских јединица јужно од реке Драве.
12. Какво је расположење становништва северно од Драве.
13. Је ли северна обала Драве утврђена.
14. Да ли је противавионска одбрана Птуја јака.
15. Где је главна команда трупа Северне стране.
16. У каквом је стању мост на реци Драви код с. Долане.
17. Какве тенкове има њихова јединица.
18. Одакле се њихова јединица снабдева храном, а одакле муницијом.
19. Каква је исхрана трупа Северне стране.
20. Какав је однос официра и војника.

<u>Напомена</u>: Ратни заробљеници су: један старији водник и један десетар. Они говоре само српскохрватски.

Наставник ће доделити улоге ученицима на часу у учионици и мењати их у току часа тако да сваки ученик буде у улози испитивача.

Ученици ће давати одговоре на основу знања добивеног на претходним часовима.

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Boka Kotorska is the most beautiful and the deepest bay on the Adriatic.
2. The high and rocky mountains all around the bay protect it not only from attacks but also from sea storms as well as from cold northern winds.
3. The entire bay is divided into two parts by a very narrow strait which is called "Chains".
4. Thanks to its natural strength Boka Kotorska has had a great importance as a naval base from the oldest times.
5. In the Middle Ages the inhabitants of the bay had a large merchant marine of their own and they were very prosperous.
6. At the inner end of the bay the very old city of Kotor with its walls is located.
7. During the reign of the Nemanjich dynasty, Kotor was an autonomous city under the Serbian supreme rule.
8. There are many historical monuments in Boka Kotorska but the most important monument is the Roman Catholic Cathedral in Kotor.
9. This cathedral is considered a unique example of the church architecture in Yugoslavia.
10. Nowadays Boka Kotorska is a base of the Yugoslav Navy and a very important tourist center.
11. The Navy has many installations there - a shipyard, laboratories for testing ammunition, etc.
12. Kotor is the seat of the Roman Catholic bishop. It has a gymnasium, a merchant marine academy, etc.
13. The tourists are attracted by the mild climate and the beauties of Boka Kotorska, and some of them come to cure their rheumatism in the hot springs and the radioactive mud, which are found in the small town of Igalo.
14. The small port of Zelenika is the last station of a narrow-gauge railroad track which connects Boka Kotorska with the interior of Yugoslavia.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3182-arhitektúra, f. - architecture

3183-Austroūgarska, f. - Austro-Hungary

*3183-austroūgarski, adj. - Austro-Hungarian

3184-autònoman, adj. m. - autonomous
autònomna, f.
autònomno, n.

3185-bȉskup, m. - bishop (Catholic)

3186-blȁg, adj. - mild, gentle, soft

-blȁgo, adv. - mildly, gently, softly

3187-blagodȁriti, v.i.ipfv. - to thank
pr.t: blagòdȁrīm;blagòdȁrē

3188-blȁto, n. - mud

3189-Bȍka Kȍtorskȁ, f. - Boka Kotorska

3190-brodogràdilȉšte, n. - shipyard

3191-Cètinje, n. - Cetinje (former capital of Montenegro)

*3130-cȓkveni, adj. - ecclesiastic

3192-dinàstija, f. - dynasty

*390-drȕštvo, n. - association

3193-emȉgrant, m. - emigrant

3194-Jȁdran, m. - Adriatic

3195-jedȉnstven, adj. - unique

3196-krȁjnjī (krâjnī), adj. - last; extreme

3197-kȍlosek, m. - track (rail)
nom. pl: kȍloseci

3198-Kȍtor, m. - Kotor

*3198-kȍtorski, adj. - Kotor, adj.

*1281 &
*1673-ȍbalskā utvrđénja, n. pl. - coastal fortifications

3199-plòviti, v.i.ipfv. - to sail, to float
pr.t: plòvīm;plòvē

*851, *1007 &
*1297-Pomorskotȑgovačkā akadèmija, f.- Merchant Marine Academy

3200-radioàktivan, adj. m. - radioactive
radioàktivna, f.
radioàktivno, n.

3201-ràdionica, f. - workshop, shop; laboratory

3202-reumatìzam, m. - rheumatism

3203-rimokàtolik, m. - Roman Catholic

*3203-rimokàtolički, adj. - Roman Catholic, adj.
3204-stenòvit, adj. - rocky
3205-súditi, v.t.&i.ipfv. - to judge; to try
pr.t: sūdīm;sūdē

3206-svȉrati, v.t.ipfv. - to play (an instrument)
pr.t: svȉrām;svȉrajū

3207-svȓbeti, v.i.ipfv. - to itch
pr.t: svȓbi;svȓbe

*3207-zasvȓbeti, v.i.pfv. - to start itching
pr.t: zasvȓbi;zasvȓbe

3208-tèsnac, m. - narrow passage, strait

3209-tròdnēvnī, adj. - three days long

3210-ȕzak (ȕzan), adj. m. - narrow
ȕska, f.
ȕsko, n.

3211-vèrige, f. pl. - chain
3212-vlàdavina, f. - reign
*1166, *3197 &
*3210-vȍz ȕskog kòlosēkā, m. - narrow-gauge train

3213-zìdine, f. pl. - walls

3214-znȁčāj, m. - significance

STO DVADESET-ŠESTA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-SIXTH LESSON

PRVI DEO — **FIRST PART**

PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — **GRAMMAR PERCEPTION DRILL**

A - THE ACCUSATIVE WITH PREPOSITIONS WHICH BESIDES THE ACCUSATIVE GOVERN ALSO SOME OTHER CASES (See Par. 378)

Drill the expressing of various ideas by the prepositions u, na, o, po, za, među, nad, pod and pred + the accusative by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - Place:

(1)	Kuda idemo nedeljom?	(u - crkva)
(2)	Kuda odlaze turisti iz Amerike?	(Evropa)
(3)	Kuda vi idete kad želite da čujete sudski pretres?	(sud)
(4)	Kuda idu oni koji se interesuju za arheološke predmete?	(muzej)
(5)	Kuda idu oni koji hoće da se klizaju?	(na - led)
(6)	Kuda kum stavlja prsten mladencima?	(domali prst)
(7)	Kuda je g. Dikson bio pozvan kada se udavala g-ca Stanković?	(svadba)
(8)	Kuda stavljate rukavice?	(ruke)
(9)	Na šta sedamo kad dođemo u učionicu?	(stolice)
(10)	Kuda ste jutros obesili svoju kapu?	(o - čivluci)
(11)	Kuda sam ja obesio tablu sa svojim imenom pre nego što sam ušao u učionicu?	(klin na vratima)
(12)	Kuda su vam obesili lanac s vašim imenom, grupom krvi i ličnim brojem?	(vrat)
(13)	Kuda je udario vaš automobil?	(jedno drvo)
(14)	Kuda sedamo kad hoćemo da jedemo?	(za - sto)
(15)	Kuda sam ja stavio svoju olovku?	(ona knjiga)
(16)	Kuda zalazi sunce u planinskim krajevima?	(planine)
(17)	Kuda se povukao neprijateljski odred?	(ona šuma)
(18)	Kuda su poleteli naši lovci?	(među - neprijateljski bombarderi)
(19)	Kuda su potrčali vukovi?	(ovce)
(20)	Kuda ste stavili kopiju ugovora?	(ostali dokumenti)
(21)	Kuda su slati naši izviđači i obaveštajci?	(neprijateljski vojnici)
(22)	Kuda su obešena ova svetla?	(nad - mi)

(23)	Kuda se povukla magla?	(more)
(24)	Kuda je neko obesio onu sliku?	(peć, tabla, čiviluk)
(25)	Kuda stavljamo stolicu na koju sedamo?	(pod - sebe)
(26)	Kuda se sklanjamo od kiše?	(kišobran)
(27)	Kuda stavljamo cvet koji hoćemo da pomirišemo?	(nos)
(28)	Kuda je g. N. stavio svoju beležnicu?	(knjiga)
(29)	Kuda obično gledamo kad hodamo putem?	(pred(a) - sebe)
(30)	Kuda ste vi posadili nekoliko lala?	(kuća)
(31)	Kuda su otišla vaša braća?	(otac)

2 - Time:

(1)	Kad ste poslednji put pisali kući?	(u - ponedeljak, utorak itd.)
(2)	Kad je došlo do sukoba prethodnica?	(podne, ponoć)
(3)	Kad je živeo Pontije Pilat?	(doba Isusa Hrista)
(4)	Kad je živeo Klaudije?	(isto vreme)
(5)	Kad ste bili na sedeljci?	(na Nova godina)
(6)	Kad ste bili njihov gost?	(Božić)
(7)	Kad ćete ići na otsustvo?	(proleće, leto itd.)
(8)	Da li se brijete samo izjutra?	Ne. (dva puta...dan)
(9)	Koliko ste ostali u Njujorku a koliko u Vašingtonu?	(po - nedelja dana)
(10)	Kad će vam krojač sašiti odelo?	(za - nedelja dana)
(11)	Kad biste vi ovo naučili?	(jedan mesec, godina)
(12)	Kad ste vi bili ranjeni?	(pred, pod - kraj rata)
(13)	Kad se Milanov stric ponovo zaposlio?	(pod - stari dani)
(14)	Kad ste se vratili sa igranke?	(pred - zora)

3 - Manner (means):

(1)	Kako su oni pevali?	(u - jedan glas)
(2)	Da li su oni pričali o tome?	Da. (sva zvona)
(3)	Kako je on povikao kad ste mu rekli šta je novo?	(sav glas)
(4)	Da li on ima pravo?	Da.(jedna ruka)
(5)	Kako su krojači šili dok nisu imali mašine?	(na - ruke)
(6)	Kako ste završili sve te poslove?	(vrat...nos)
(7)	Kako računaju neki prosti ljudi?	(prsti)
(8)	Kako ste to uradili?	(brza ruka)

4 - Purpose:

(1)	Zašto je podignut ovaj spomenik?	(u - slava palih boraca)
(2)	Zašto se ova ustanova zove ovako?	(čast onog ko ju je osnovao)
(3)	Zašto ste ispili te čaše?	(zdravlje našeg domaćina)
(4)	Zašto ste priredili ovu igranku?	(korist slepa deca)
(5)	Zašto je on to uradio?	(vama na - korist)
(6)	Kuda je otišao Radovan?	(po - hrana)
(7)	Kuda je otišla Marija?	(rublje)
(8)	Kuda su otišla vaša deca?	(svoji drugovi)
(9)	Za šta služi ova mašina?	(za - računanje)
(10)	Za šta je ova čaša?	(rakija)

5 - Cause:

(1)	Zašto su vas pozvali?	(za - svedok)
(2)	Zašto su ih kaznili?	(krađa)
(3)	Zašto su oni optuženi?	(ubistvo)

6 - Replacement:

(1)	Za šta je on primao vaše dobre reči?	(za - uvreda)
(2)	Za šta ćete mu dati milo?	(drago)
(3)	Za šta možemo da kupimo sve?	(novac)
(4)	Za šta vam on nudi svoj stari automobil?	(mašina za pranje)

B - THE PREPOSITION NA + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS (See Par. 379)

Drill the use of the preposition na + the accusative as complement of verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kako su ljudi računali pre nego su naučili da pišu?	(na - prsti)
(2)	Kako i danas neki ljudi broje i računaju?	(prsti)
(3)	Da li Ilija vidi na oba oka?	Da.
(4)	Da li on čuje?	Da. (samo jedno uvo)
(5)	Kako ste videli neprijateljske izviđače?	(dogled)
(6)	Kako hoda onaj starac?	(hramati...jedna noga)
(7)	Na koga ste vi vikali sinoć?	(niko)

(8)	O čemu ste razgovarali pošto sam ja otišao?	(vratiti se... stari razgovor)
(9)	Šta je izgubio ovaj bolesnik?	(nadu...ozdravljenje
(10)	Kako je podeljena Jugoslovenska narodna armija?	(kopnena vojska, mornarica i vazduhoplovsto)
(11)	Kako je isečena ova jabuka?	(četvrtina)
(12)	Kako je ustao onaj ko je rđavo raspoložen?	(leva noga)
(13)	Šta su uradili Srbi pod Karađorđem?	(dići se...ustanak)
(14)	Kuda radnici idu izjutra?	(posao)
(15)	Na koga se deca žale roditeljima?	(jedno...drugo)
(16)	Na šta zaboravi onaj ko se veseli?	(brige)
(17)	Na šta ste vi jutros zakasnili?	(prvi čas)
(18)	Na šta je juče zadocnio Jovan?	(smotra)
(19)	Kuda vas je pozvao g. Pavlović?	(večera)
(20)	Zašto ste udarili svojeg prijatelja?	(on me je izazvao... to)
(21)	Kuda je izašao Milan?	(ulica)
(22)	Kako ste ušli u učionicu?	(vrata)
(23)	Kuda mu teče krv?	(nos)
(24)	Šta vojnik radi pošto se vrati sa otsustva?	(javiti se...dužnost)
(25)	Šta treba da uradimo pre ulaska u neku prostoriju?	(kucati...vrata)
(26)	Da li vi svi kupujete za gotov novac?	Ne. (otplata)
(27)	Zašto Marko nije došao s vama?	(ljuti se...ja)
(28)	Na šta miriše kuhinja?	(razna jela)
(29)	Na koga uvek misle roditelji?	(deca)
(30)	Kad strancu nije neobično u jednoj zemlji?	(navići se...život u njoj)
(31)	Zašto je ovaj dečak krao voće?	(drugi su ga nagovorili ...to)
(32)	Na koga gađa neprijatelj?	(mi)
(33)	Na šta je sud odbio neke greške optuženog?	(njegova mladost)
(34)	Na šta učenici odgovaraju?	(pitanja nastavnika)
(35)	Na koliko dinara je osigurana vaša kuća?	
(36)	Na šta vi morate da pazite kad govorite srpskohrvatski?	(mnoge stvari)
(37)	Kako je pao taj padobranac?	(noge)
(38)	Na šta je on pao?	(jedna njiva)
(39)	Na koje brdo se peo g. Dikson?	(Avala)
(40)	Kuda se penje izviđač?	(osmatračnica)

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

Forsiranje reke

River crossing

(Na dan 17 oktobra trupe Južne strane dobile su po kuririma naredenje za preduzimanje ofanzive preko reke Drave. Glavne snage će forsirati Dravu kod Ptuja, a Desna kolona će izvršiti pomoćni prelaz kod s. Taina. Komandant Kolone razgovara sa svojim načelnikom štaba, komandantom poljskog diviziona i komandirom pionirske čete.)

1. Komandant Kolone: Sednite ovde na ove municiske sanduke i gledajte u karte.

1. Column Commander: Sit here on these ammunition boxes and look at the maps.

(Oficiri sedaju na sanduke.)

2. K.K: Dobio sam naredenje da u toku noći izvršimo prelaz na severnu obalu Drave. Komandiru pionirske čete, šta ste vi izvideli?

2. C.C: I got an order that during the night we execute a crossing to the northern bank of the Drava. Commander of the Pioneer Company, what have you reconnoitered?

Komandir Pionirske Čete: Druže pukovniče, neprijatelj se ispred nas potpuno povukao i porušio sve mostove.

Commander of Pioneer Company: Comrade Colonel, the enemy in front of us has withdrawn completely and has destroyed all the bridges.

3. K.K: Kakva je obala i kolike su brzina i dubina vode?

3. C.C: What's the bank like and what's the velocity of the current and the depth of the water?

K.P.Č: Naša obala nadvišava neprijateljsku obalu; brzina vode je 5 metara u sekundi, a dubina je do tri metra.

C.P.C: Our bank dominates the enemy bank; the velocity of the current is 5 meters per second and the depth is up to 3 meters.

4. K.K: Kakvi su prilazi obali, kakvo je dno reke i gde je matica?

4. C.C: What are the approach routes to the bank like, what's the river bottom like, and where is the current?

K.P.Č: Prilazi su dobri; dno je peščano ili šljunčano; u reci ima sprudova i ostrva; matica je u sredini reke.

C.P.C: The approach routes are good; the bottom is sandy or gravelly; there are sand bars and islands in the river; the current is in the middle of the river.

Forsiranje reke

CXXVI

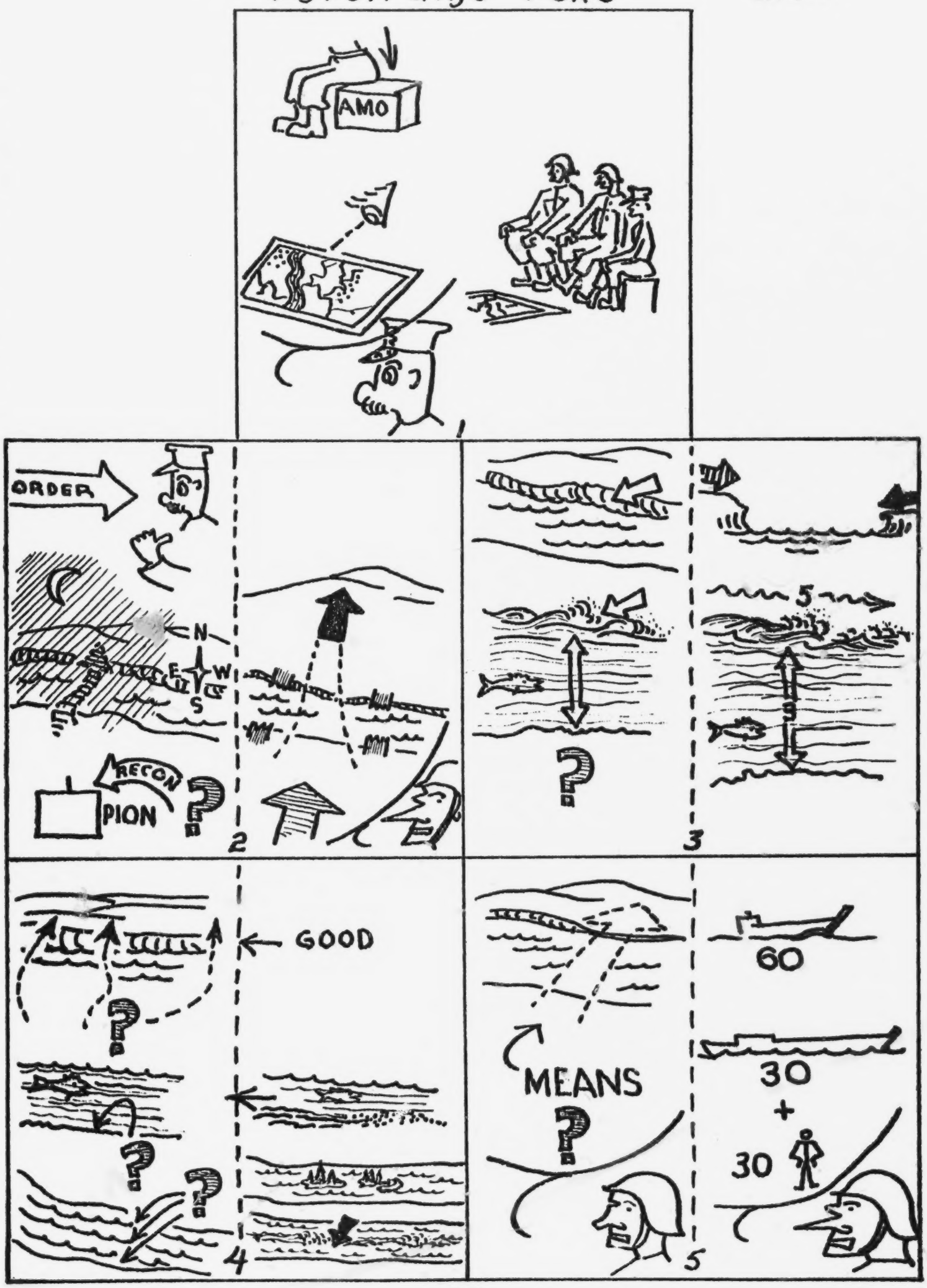

5. Načelnik Štaba: Koja sredstva za prevoženje imamo na raspoloženju?

K.P.Č: Imamo 60 jurišnih čamaca i 30 dereglija sa 30 vozara meštana.

6. N.Š: Kakav most možete da izgradite?

K.P.Č: Posle prevoženja trupa prvog ešelona, postaviću dva brvna za pešadiju.

7. N.Š: Šta ćemo sa tenkovima i artiljerijom?

K.P.Č: Njih ćemo prevoziti dereglijama dok se ne izgradi pontonski most.

8. N.Š: Koliko mesta prelaza vi predlažete?

K.P.Č: Uzimajući u obzir teren, broj trupa i sredstva za prevoženje, ja vam predlažem dva mesta prelaza.

9. K.K: Gde su ta mesta?

K.P.Č: Evo pogledajte na moju skicu.

5. Chief of Staff: What means of crossing do we have at our disposal?

C.P.C: We have 60 assault boats and 30 barges with 30 local bargemen.

6. CS: What kind of bridge can you build?

C.P.C: After transferring the first echelon troops, I'll build two footbridges for the infantry.

7. CS: What shall we do with the tanks and artillery?

C.P.C: We'll transfer them by barges until the ponton bridge is laid.

8. CS: How many places of forced crossing do you propose?

C.P.C: Taking into consideration the terrain, the number of troops and the means of transfer, I propose two places of forced crossing.

9. C.C: Where are those places?

C.P.C: Here, look at my sketch.

(Komandant gleda u skicu.)

10. K.K: U redu, druže kapetane. A gde ćete vi postaviti svoj divizion, druže majore?

Major Kralj: Istočno od sela Taina. Odande mogu dobro da podržavam trupe na oba mesta prelaza.

11. K.K: Hvala, drugovi. Idite sada. Pazite na svoje reči i čuvajte tajnost.

Oficiri: Razumem, druže pukovniče.

10. C.C: All right, Comrade Captain. And where will you place your artillery battalion, Comrade Major?

Major Kralj: East of the village of Taina. From there I can well support the troops on both places of crossing.

11. C.C: Thanks, Comrades. Go now. Watch your words and guard the secrecy.

Officers: Yes, Comrade Colonel.

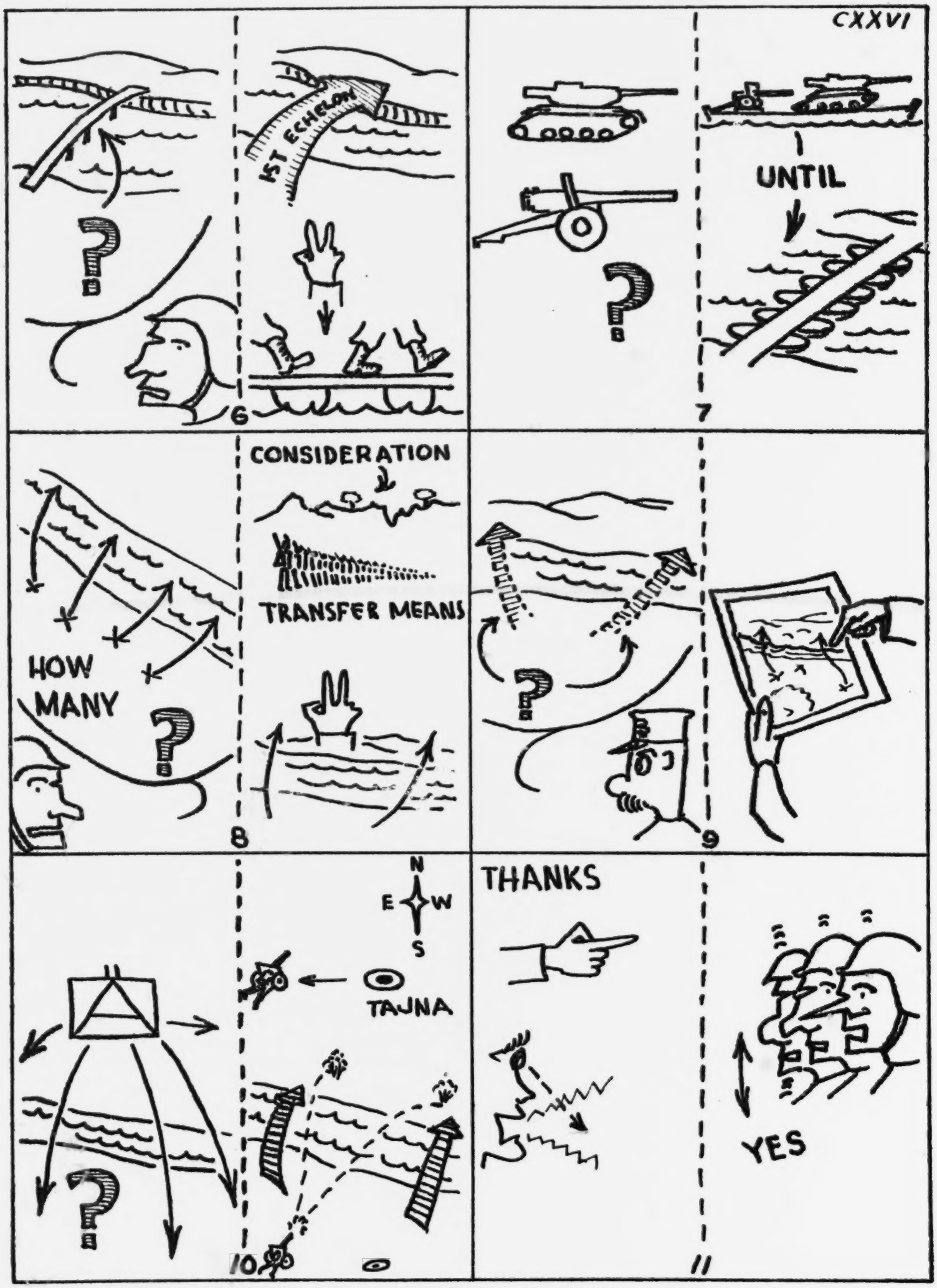
6
1ST ECHELON
7
UNTIL
8
CONSIDERATION
TRANSFER MEANS
HOW MANY
9
N
E
W
S
TAJNA
10
THANKS
11
YES

PAR. 378 - THE ACCUSATIVE WITH PREPOSITIONS WHICH BESIDES THE ACCUSATIVE ALSO GOVERN SOME OTHER CASES

A - The preposition у "to", "into", "in" and "on", which under different circumstances governs also the genitive (see Par. 359C, Vol XII, p. 293) and the locative (see Par. 50, Vol II, p. 190); with the accusative primarily denotes the goal of a motion (see Par. 49, Vol II, p. 188) and the time (see Par. 286B, Vol IX, p. 241) and then some other ideas which can be seen in the following examples:

Place (see Par. 49, Vol II, p. 188):
Седите под ово дрво у хлад.
Sit under this tree in the shade.
Идем у варош. - I am going to town.

Time (see Par. 286B, Vol IX, p. 241):
Они одлазе у понедељак (уторак, среду, четвртак, петак, суботу, недељу) у подне.
They are leaving on Monday (Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday) at noon.

Manner: Сви су повикали у један глас да желе да их Карађорђе води.
They shouted in unison that they wanted Karageorge to lead them.
Он је слеп у једно око.
He is blind in one eye.

Purpose: Сада испијмо чашу у здравље наших код куће.
Now let's drink a glass to the health of our folks at home.

Means: Кад су угледали наше војнике, почели су да звоне у сва звона.
When they saw our soldiers, they began to ring all the bells.

B - The prepositions на, о, по, under different circumstances govern also the locative case (see Par. 50D, Vol II, p. 192 & Par. 286D, Vol IX, p. 243).

На and о are used with the accusative primarily after verbs of motion (see Par. 49A, Vol II, p. 188). However, they can express some other ideas with the accusative.

The following examples show the usage of all three prepositions with the accusative case:

НА - on, to; in; at; for

Place (see Par. 49A, Vol II, p. 188):

(1) Седните овде на ове муниционске сандуке и гледајте у карте.

(2) Добио сам наређење да у току ноћи извршимо прелаз на северну обалу Драве.

(9) Ево, погледајте на моју скицу.
Идем на пошту да пошаљем једну депешу.
I am going to the Post Office to send a telegram.
Реците гостима да обесе своје капуте на чивилуке.
Tell the guests to hang their coats on the hangers.

Time (see Par. 286B, Vol IX, p. 241):
Доћи ћу на пролеће (лето, јесен, зиму).
I'll come next spring (summer, fall, winter).
На Божић (Ускрс, Ђурђевдан, Светог Илију итд.) нећемо бити код куће.
On Christmas (Easter, St. George's Day, Saint Elias, etc.) we won't be at home.
Ја се често бријем два пута на дан.
I often shave twice a day.

Means: Да ли велика риба може да се хвата на удицу?
Can big fish be caught on a hook?

Purpose: Ја сам ово написао вама на корист (за вашу корист).
I wrote this for your benefit.

Manner: Све што се уради на брзу руку обично није добро.
Everything that is done in a rush is usually not good.

О - on

Place: Обеси пушку о (or: на) онај клин.
Hang your rifle on that nail (bolt) over there.

Means: Кад је то чула, почела је да удара главом о зид.
When she heard that, she started beating her head against the wall.

ПО - for, at

Purpose: Отишао је по децу.
He went for the children.

Time: (see Par. 286B, Vol IX, p. 241):
По повратку из Европе, остала сам у Њујорку три седмице, код сваке ћерке по једну седмицу.
After my return from Europe, I remained in New York three weeks, one week at each daughter's.

Manner: Он хоће да победи по сваку цену.
He wants to win at any price.

C - The preposition за, which under different circumstances governs the genitive (see Par. 286A, Vol IX, p. 240) and the instrumental (see Par. 104, Vol IV, p. 17 & Par. 286C, Vol IX, p. 243), is used with the accusative primarily after verbs of motion (see Par. 49, Vol II, p. 188). It may also express some other ideas.

Place (see Par. 49, Vol II, p. 188):
Пас је побегао за кућу.
The dog ran behind the house.
Сунце је зашло за планину.
The sun set behind the mountain.

Time (see Par. 288B, Vol IX, p. 242):
За годину дана вредан ученик може да научи српскохрватски добро.
In one year a diligent student can learn Serbo-Croatian well.

Purpose: Да ли је ово чаша за вино или за воду?
Is this a water glass or a wine glass?

Cause: Ви ћете бити строго кажњени за ту кривицу.
You will be severely punished for that offense.

Replacement: Нисам луд да дам злато за гвожђе.
I am not eager to give gold for iron.

D - The prepositions међу, над, под and пред which under different circumstances govern the instrumental (see Par. 104, Vol IV, p. 17), are used with the accusative after verbs of motion (see Par. 49, Vol II, p. 188).

МЕЂУ - between, among

Place: Неко је бацио бомбу међу гледаоце.
Someone threw a bomb among the spectators.

НАД - above, over

Place (see Par. 49, Vol II, p. 188):
После кратког времена нисмо више видели земљу, јер је авиоплан узлетео над облаке.
After a short while we did not see land anymore, because the plane flew (climbed) above the clouds.

ПОД - under, below

Place (see Par. 49, Vol II, p. 188):
Кад је почела да пада киша, отишли смо под мост.
When it started raining, we went under the bridge.

ПРЕД - in front of, before

Place (see Par. 49, Vol II, p. 188):
После ручка смо изишли и сели пред кућу.
After lunch we went out and sat in front of the house.

Note: (1) The prepositions под and пред can express some other ideas with the accusative:

Time (see Par. 286B, Vol IX, p. 242):
Нисам никад мислио да ћу под старост морати овако много да радим.
I never thought that I would have to work this hard in my old age.
Manner: Видео сам их да шетају под руку.
I saw them walking arm in arm.
Time (see Par. 286B, Vol IX, p. 242):
Пред вече је почела да пада киша.
Towards evening it started to rain.

(2) The prepositions над, под and пред before enclitics become нада, пода, преда (see Par. 138B & C, Vol IV, p. 228).

PAR. 379 - THE PREPOSITION НА + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

The following and other verbs expressing similar ideas take the preposition на + the accusative of nouns (pronouns):

- *бројити (избројити) на (прсте) - to count on
  Деца обично броје на прсте.
  Children usually count on their fingers.
- видети на - to see with
  Ја боље видим на лево него на десно око.
  I see better with my left eye than with the right one.
- викнути (викати) на некога - to yell at
  дерати се на некога - to shout at
  Немојте да вичете (да се дерете) на мене.
  Don't yell (shout) at me.
- вратити (враћати) се на - to revert to, to come (go) back to
  А сада да се вратимо на ваш пут.
  And now let's go back to your trip.
- *гадити (згадити) се на некога, нешто - to be disgusted with
  Гадим се на његове лажи.
  I am disgusted with his lies.
- губити (изгубити) право (наду) на - to lose the right to (or: hope for, etc.)
  Он је изгубио право на отштету својом грешком.
  He lost the right to indemnity through his error.

- делити (поделити) на - to divide into
  Наш батаљон је подељен на четири чете.
  Our battalion is divided into four companies.
- дићи (дизати) се на - to rise against, to rebel, to rise to arms
- устати (устајати) на - to rise against, to rebel, to rise to arms
  Срби су устајали (се дизали) на Турке много пута док се нису коначно ослободили.
  The Serbs rose against the Turks many times till they finally liberated themselves.
- доћи (долазити) на ред - to come (one's turn)
  Да ли ћете скоро доћи на ред?
  Is your turn coming soon?
- жалити (пожалити) се на некога, нешто - to complain of, against
  Они нам се нису никад пожалили на вас.
  They have never complained against you.
- заборавити (заборављати) на некога, на нешто - to forget about, to fail to remember
  Ја сам потпуно заборавио на то.
  I have completely forgotten about that.
- задоцнити (задоцњавати) на (за) - to be late for
  закаснити (закашњавати) на (за) - to be late for
  Већ је доцкан и морамо да кренемо да не би задоцнили (закаснили) на (за) вечеру.
  It is already late and we must start in order not to be late for dinner.
- звати (зовнути) на ручак (страну) - to invite for; to call aside
  Звао га је на страну и шапнуо му нешто.
  He called him aside and whispered something to him.
- исећи на - to cut into
  Исекао га је на комадиће.
  He cut him into pieces.
- изазвати (изазивати) на (двобој) - to challenge (to a duel)
  Петар је изазвао Марка на двобој, али Марко није прихватио изазивање (позив).
  Peter challenged Mark to a duel, but Mark did not accept the challenge.
- *изговарати се на некога или на нешто - to blame on
  Он никада не признаје своје грешке, него се увек изговара на другога.
  He never admits his errors, but blames them on somebody else.

- изићи (излазити) на - to go (come) out through
- ући (улазити) на - to enter; to go (come) in through

Уђи на овај отвор!
Enter through this opening!
У аутобусе се улази на предња, а из њих излази на задња врата.
One enters buses through the front door and gets off them through the rear door.

- јавити (јављати) се на дужност - to report for duty

Кад сте се ви јавили на дужност у овој школи?
When did you report for duty in this school?

- купити (куповати) на (отплату) - to buy on

У Сједињеним Америчким Државама све може да се купи на отплату.
In the United States of America everything can be bought on installments.

- куцнути (куцати) на врата - to knock at (on) the door.

Ја сам и звонио на звонце и куцао на врата, али нико није одговорио.
I rang the bell and knocked at the door, but no one answered.

- лајати на - to bark at

Ваш пас никад не лаје на мене.
Your dog never barks at me.

- љутити (наљутити) се на - to be (become) angry with

Рекао ми је да се љути на вас и на Марка.
He told me that he was angry with you and Mark.

- мирисати на - to smell of

Овде има толико ружа да цео крај мирише на њих.
There are so many roses here that the whole district smells of them.

- мислити на - to think of

Он увек мисли на вас.
He always thinks of you.

- навести (наводити) - to induce, to lead on

Она ме је навела на тај трошак.
She led me to that expense.

- навићи (навикавати) (се) на - to accustom to; (to get accustomed to)

Никако не могу да се навикнем на монтерејску маглу.
I can by no means get accustomed to the Monterey fog.

- наговорити (наговарати) на - to talk into

Он ме је наговорио на то.
He talked me into that.

- наићи (наилазити) на - to come across, to meet, to encounter

Учећи српскохрватски наишао сам на велике тешкоће.
Studying Serbo-Croatian I met many difficulties.

- наслонити (наслањати) (се) на - to lean on, against

Наслоните се на мене.
Lean on me.

- нишанити на - to aim at

Кад је то рекао, он је нишанио на тебе и на мене.
When he said that, he was aiming at you and me.

- одбити (одбијати) на - to attribute to, to discount

Све његове покушаје да ме оцрни ја одбијам на његову глупост.
All his attempts to blacken me I attributed to his stupidity.

- одговорити (одговарати) на - to answer

Хоћеш ли да ми одговориш на једно питање?
Will you answer me one question?

- осигурати (осигуравати) (се) на - to insure for

Он се осигурао на хиљаду долара.
He insured himself for a thousand dollars.

- ослонити (ослањати) се на - to rely upon

На њега можете да се ослоните.
You can rely upon him.

- пазити (припазити) на - to take care of, to watch

(11) Пазите на своје речи.

- (с)пасти ((с)падати) на - to fall

На ниске гране је спао.
He fell into the low branches.

- пети (попети) се на - to climb upon

Хајде да се попнемо на овај тенк!
Let's climb upon this tank!
Ево, сад ћемо да се попнемо на њега
Here, now we shall climb it.

(continued in the next lesson)

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

CXXVI
FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE ACCUSATIVE WITH PREPOSITIONS WHICH BESIDES THE ACCUSATIVE GOVERN ALSO SOME OTHER CASES.

Drill the expressing of various ideas by the prepositions у, на, о, по, за, међу, над, под and пред+ the accusative by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - Place:

(1)	Куда идемо на скијање?	(у - планине)
(2)	Куда иду извиђачи?	(извиђање)
(3)	У шта стављамо со?	(сланик)
(4)	У шта сипамо воду и вино?	(чаша)
(5)	У шта сипамо кафу?	(шоља)
(6)	Куда су дошли Словени у VI веку?	(на - Балкан)
(7)	Куда неке птице лете у јесен?	(југ)
(8)	Куда се укрцавају ови путници?	(лађа)
(9)	Куда се искрцавају ове трупе?	(обала)
(10)	Куда одлазе они који воле спорт?	(утакмице)
(11)	Куда одлазе они који некуда путују возом?	(железничка станица)
(12)	На што бура често баца мање бродове?	(спрудови)
(13)	О шта вешамо капуте и капе?	(о - чивилуци)
(14)	О шта сам ја обесио овај папир?	(брава)
(15)	Куда се склања сунце кад је небо облачно?	(за - облаци)
(16)	Куда се сакрије животиња која побегне у шуму?	(дрвеће)
(17)	Куда падају меци из наших хаубица?	(оно брдо)
(18)	Куда иде вода оном ко хода по киши без кишобрана?	(врат)
(19)	Куда иду ова деца?	(међу - друга деца)
(20)	Куда је пала ова бомба?	(група војника)
(21)	Куда ће овај човек посадити ово дрво?	(друге воћке)
(22)	Куда су отишли наши обавештајци?	(непријатељски војници)
(23)	Куд се склања подморница кад примети непријатељске авионе?	(под - вода)
(24)	Куда треба да станемо ако хоћемо да боље видимо?	(светло)
(25)	Куда су одлетели наши авиони?	(над - непријатељски положај)
(26)	Куда стављамо кишобран кад хоћемо да се заштитимо од кише?	(себе)
(27)	Куда је неко обесио ону слику?	(табла, чивилуци, пећ)
(28)	Куда сам ја дошао од врата?	(пред - табла)

(29)	Пред кога сам ја стао?	(ми)
(30)	Куда сте ви ставили своје књиге?	(себе)
(31)	Куда је неко ставио моју столицу?	(наши столови)
(32)	Куда ћете изаћи после овог часа?	(учионица)

2 - Time:

(1)	Кад сте били у школи последњи пут прошле недеље?	(у - петак)
(2)	Кад сте учили лекцију за понедељак?	(субота и недеља)
(3)	Кад ви обично ручавате?	(подне)
(4)	Кад ви лежете петком и суботом?	(поноћ)
(5)	Кад дани почињу да буду краћи, а ноћи дуже?	(јесен)
(6)	Кад се догађа обрнуто?	(пролеће)
(7)	Кад ћете ви ићи на отсуство?	(на - лето)
(8)	Кад ће ваши родитељи бити с вама?	(Божић)
(9)	Кад сте последњи пут били на некој седељци?	(Нова година)
(10)	Кад је у Југославији врло врућe?	(Свети Илија)
(11)	Да ли ви често једете?	Не. (три пута...дан)
(12)	Колико сте се задржали у та два града?	(по - недеља дана)
(13)	Колико сте учили прошле године?	(цео дан)
(14)	Колико ће ови осуђени провести у затвору?	(једна година)
(15)	За колико времена може да се научи српскохрватски?	(за - година дана)
(16)	Кад ћете завршити читање те књиге?	(једно вече)
(17)	Кад ће вам Милан одговорити на писмо?	(недеља дана)
(18)	Кад су се упознали Мара и Марко?	(пред - Божић)
(19)	Кад се овај човек поправио?	(смрт)
(20)	Кад је Јован почео да пуши?	(повратак из војске)
(21)	Кад сте се вратили са седељке?	(зора)
(22)	Кад је он постао паметнији?	(под - старост)
(23)	Кад је Милан покосио жито?	(крај лета)
(24)	Кад је била завршена изградња ове куће?	(сама зима)

3 - Manner (means):

(1)	Како су вас поздравили другови?	(у - један глас)
(2)	Како вас је ударила лопта?	(нос)
(3)	Како је дете плакало?	(сав глас)
(4)	Како је ловац видео јелена?	(на - доглед)
(5)	Како ови рибари хватају рибу?	(у - мрежа)
(6)	Како су Грци ушли у Троју?	(на - превара)

(7) Како он хоће да буде први? (по - свака цена)
(8) Хоћете ли да продате ваша кола? (Хоћу - пошто...то)

4 - Purpose:

(1) Ради чега сте то учинили? (у - њихова корист)
(2) У чије здравље сте пили? (свачије)
(3) На чију штету је он то урадио? (на - своја)
(4) Зашто је дошао ваш брат? (по - ја)
(5) Зашто сте ишли у банку? (новац)
(6) Зашто сте га послали на пошту? (писма)
(7) Каква је ово пећ? (за - грејање)
(8) Зашто је ово посуђе? (кување)
(9) За шта употребљавате ове чаше? (вода)
(10) За шта су ове шоље? (кафа, чај)

5 - Cause:

(1) Зашто сте казнили своју децу? (за - непажња)
(2) Зашто је оптужен овај човек? (провална крађа)
(3) Зашто сте се увредили? (оно што су ми рекли)

6 - Replacement:

(1) За шта су вам сељаци давали храну? (за - разни предмети)
(2) За шта сте примили његове речи? (истина)
(3) За шта сте узели његово обећање? (озбиљна намера)
(4) За шта бисте ви дали ваш сат? (ништа)

B - THE PREPOSITION НА + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the preposition на + the accusative as complement of verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1) Уме ли ваш син да броји? Да. (на - прсти)
(2) Како он рачуна? (Такође - прсти)
(3) Како је он видео ако га је болело десно око? (лево)
(4) Како он чује? (само...десно уво)
(5) На кога он виче? (деца)
(6) Да ли се Ђорђе поправио? Не. (враћа се...старе грешке)
(7) Шта сте урадили кад нисте нашли пут? (вратити се...полазно место)
(8) Шта се догодило с вашим адвокатом? (изгубити наду...успех)
(9) Шта сте ви изгубили? (право - жалба)
(10) Како је подељена пешадиска дивизија?

(11)	На кога су се дизали Срби?	(Турци)
(12)	Против кога је устао амерички народ?	(Енглези)
(13)	Зашто сте ви ушли сада?	(доћи...ред)
(14)	На кога се ви жалите?	(нико)
(15)	На кога се жале ваша браћа?	(своји наставници)
(16)	На шта човек не сме да заборави?	(своја дужност)
(17)	На шта сте ви јутрос заборавили?	(једно обећање)
(18)	На шта ђаци често задоцне?	(аутобус)
(19)	На шта је задоцио овај господин?	(вечера, састанак)
(20)	Куда вас позива г. Перић?	(седељка)
(21)	Куда сте ви позвали Марију?	(игранка)
(22)	Како сте исекли месо за то јело?	(мали комади)
(23)	На шта вас је изазвао његов говор?	(оно што сам урадио)
(24)	Како је лопов ушао у ову собу?	(задња врата)
(25)	Како је изашао?	(предња врата)
(26)	Куда се јављате по повратку у касарну?	(дужност)
(27)	Како сте купили кућу?	(отплата)
(28)	Шта урадимо кад дођемо пред нечија врата?	(куцамо....она)
(29)	На кога се ви љутите?	(сви ви)
(30)	На кога се Иван наљутио?	(само...ја)
(31)	На шта мирише овај ваздух?	(киша, шума)
(32)	На шта је замирисало у соби кад је Мира ушла?	(љубичице)
(33)	На шта се ви тешко навикавате?	(друга клима)
(34)	На шта војник мора да се навикне?	(дисциплина)
(35)	На шта вас наговара Јован?	(потписивање једног уговора)
(36)	На шта вас нико не би могао наговорити?	(нешто рђаво)
(37)	На што нишани онај ловац?	(неколико птица)
(38)	На шта не треба да одговарамо?	(изазивање)
(39)	На колико сте осигурали своје имање?	(21 хиљада динара)
(40)	На шта мора да пази онај ко не види добро?	(врста светла коју употребљава)
(41)	На шта мора да пази онај ко нешто сече оштрим ножем?	(своји прсти)
(42)	На шта је пао снег?	(планине и брда)
(43)	На шта се пење скоро свако ко посети Београд?	(Авала)
(44)	Куда се пењу они који посећују Загреб?	(Загребачка Гора)
(45)	На коју планину сте се ви пели?	(ниједна)

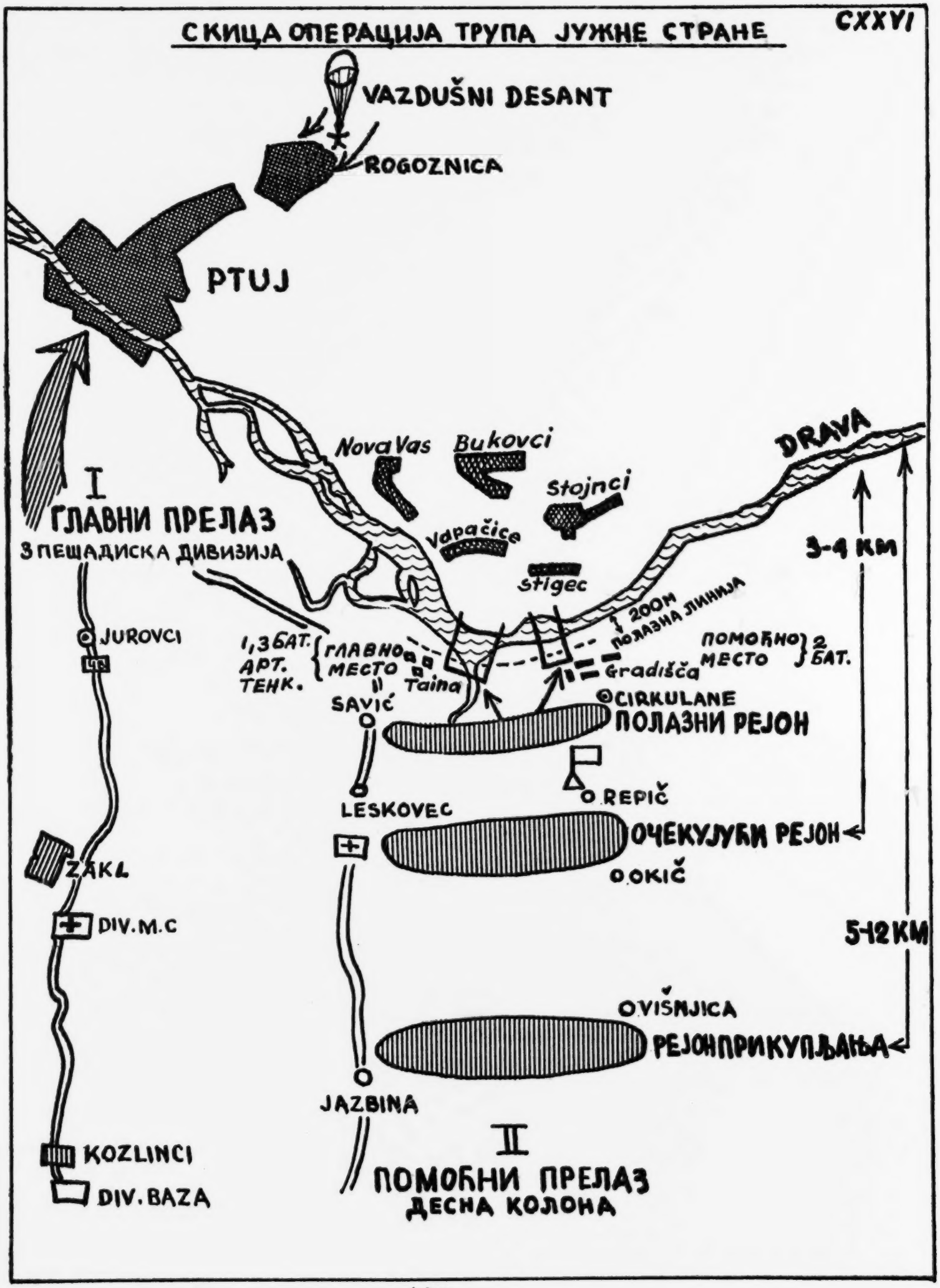
СКИЦА ОПЕРАЦИЈА ТРУПА ЈУЖНЕ СТРАНЕ
CXXVI
VAZDUŠNI DESANT
ROGOZNICA
PTUJ
DRAVA
Nova Vas
Bukovci
Stojnci
Vapačice
Stigec
I
ГЛАВНИ ПРЕЛАЗ
3 ПЕШАДИСКА ДИВИЗИЈА
3-4 KM
200M
ПОЛАЗНА ЛИНИЈА
JUROVCI
1,3 БАТ.
АРТ.
ТЕНК.
ГЛАВНО МЕСТО
Taina
ПОМОЋНО МЕСТО
2 БАТ.
Gradišča
SAVIĆ
CIRKULANE
ПОЛАЗНИ РЕЈОН
REPIČ
LESKOVEC
ОЧЕКУЈУЋИ РЕЈОН
OKIČ
ŽAKL
DIV.M.C
5-12 KM
OVIŠNJICA
РЕЈОН ПРИКУПЉАЊА
JAZBINA
II
ПОМОЋНИ ПРЕЛАЗ
ДЕСНА КОЛОНА
KOZLINCI
DIV.BAZA

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

План за форсирање реке Драве

Командант Десне колоне и његов начелник штаба израдили су следећи план за форсирање реке Драве:

1 - Колона ће прећи Драву као помоћна колона дивизије. Десно од нас нема никога, а лево су трупе наше дивизије. Од артиљерије ми имамо само један пољски дивизион. Због тога ћемо извршити прелаз без артиљериске припреме. По извршењу прелаза артиљерија ће туђи села Стојнци, Буковци и Нова Вас, јер отуда могу доћи браниочеве резерве.

2 - Фронт наше колоне је широк 4 километра. Лук реке је у нашу страну. Северна обала је пошумљена и ниска.

3 - Наша колона ће имати два места десантног прелаза: Главни код с. Таина и помоћни код с. Градишча. На главном месту прелаза прећи ће Први и Трећи батаљон, артиљерија и тенкови, а на помоћном Други батаљон. Ред прелаза биће: стрељачке, митраљеске и пратеће чете, тенкови, па артиљерија.

4 - Батаљони ће се превести јуришним чамцима и дереглијама и користећи брвна за пешаке. Артиљерија и тенкови ће прећи реку преко понтонског моста чим буде готов.

5 - Места прелаза обележити на скицама и на обали. По прелазу реке Први батаљон ће напредовати ка с. Вапачице и Нова Вас а други ка с. Стојнци.

6 - Трупе за заштиту прелаза: Трећи батаљон, пољски дивизион и чета пратећих оруђа. Ове трупе неће отварати ватру без мог наређења.

7 - По прелазу реке батаљони првог ешелона ће напредовати кроз шуму до с. Стигец и Вапачице. На тој линији биће ужи мостобран.

(Наставак у штиву)

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

A Serbian wedding

While before World War II, civil marriages were not only not obligatory but were almost unknown in Yugoslavia, nowadays they are the only marriages which are recognized by the governmental authorities. Since the contracting of a civil marriage consists only of registering the marriage in the marriage record before a representative of the authorities and two witnesses, we do not think of such a marriage when we say "a Serbian wedding" but about a religious marriage which is still prepared, performed and celebrated in a very picturesque and solemn way.

Every religious marriage is preceded by the engagement of the future spouses. Between the engagement and the wedding, the priest announces at least three times the intention of the betrothed couple to marry. On the day of the wedding, the wedding party, the principal personages of which are the chief of the wedding party, "kum" (male sponsor) or "kuma" (female sponsor) and the groomsman, go to the bride's home. There the bride is turned over to the groomsman either by one of her brothers or by one of her uncles (or sometimes by her father). After that all the wedding guests go to the church. When they have arrived at the church, the bridegroom, bride, "kum" or "kuma" and the chief of the wedding party step in front of the altar. The priest performs a short rite and then takes the entire group to the middle of the church, places them behind a special table and begins the second part of the rites by saying prayers and then asking both the bridegroom and the bride if they are entering the marriage voluntarily. When they give their affirmative answers, the priest places crowns on their heads and the "kum" places wedding rings on their right ringfingers. After that the priest, the bridegroom and the bride, the "kum" and the chief of the wedding party go around the table three times. The priest chants prayers during all this time. With this the rites are over and the bridegroom and the bride are proclaimed husband and wife. Everyone congratulates the newlyweds and they all go to the wedding dinner - usually to the home of the bride's parents. There the celebration usually lasts until the newlyweds leave for their honeymoon and often after that and sometimes as long as several days.

План за форсирање реке Драве
(наставак из вежбе за превођење)

8 - Пошто ће прелаз почети пред зору, то ће се трупе са рејона прикупљања довести на очекујући рејон пре поноћи. Пред зору оне ће прећи на полазни рејон. На полазну линију ће поћи по моме наређењу.

9 - Шуме штите трупе и материјал од угледа из ваздуха и са земље. Забранити употребу светлосних сигнала.

10 - Противтенковска одбрана је важна тек пошто трупе изађу из шуме. Противтенковски топови ће прећи реку у III таласу.

11 - Све старешине морају обратити највећу пажњу на тајност. Издавати делимичне заповести.

12 - Очекујући рејон с. Окич - с. Лесковец.

13 - Одредити водиче за довођење трупа са рејона прикупљања на очекујући рејон. Израдити таблицу превожења трупа по ешелонима и по таласима. Уредити техничке детаље превожења.

14 - Моторна возила пребацити тек пошто мост буде готов.

15 - Попунити све коморе пре поласка са рејона прикупљања.

16 - Дивизиски медицински центар у с. Закл.

17 - Пуковско превијалиште у с. Лесковец.

18 - Дивизиска база у с. Козлинци.

19 - Дивизиски центар везе у с. Јуровци; наш центар везе у с. Репич.

20 - Командно место с. Репич, а доцније на правцу кретања резерве.

21 - Ја ћу прећи реку са резервом (Трећи батаљон).

Час почетка прелаза наредиће командант дивизије.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Ко је израдио план за форсирање реке Драве?
2. Која колона је помоћна колона дивизије?
3. Ко је десно, а ко лево од Десне колоне?

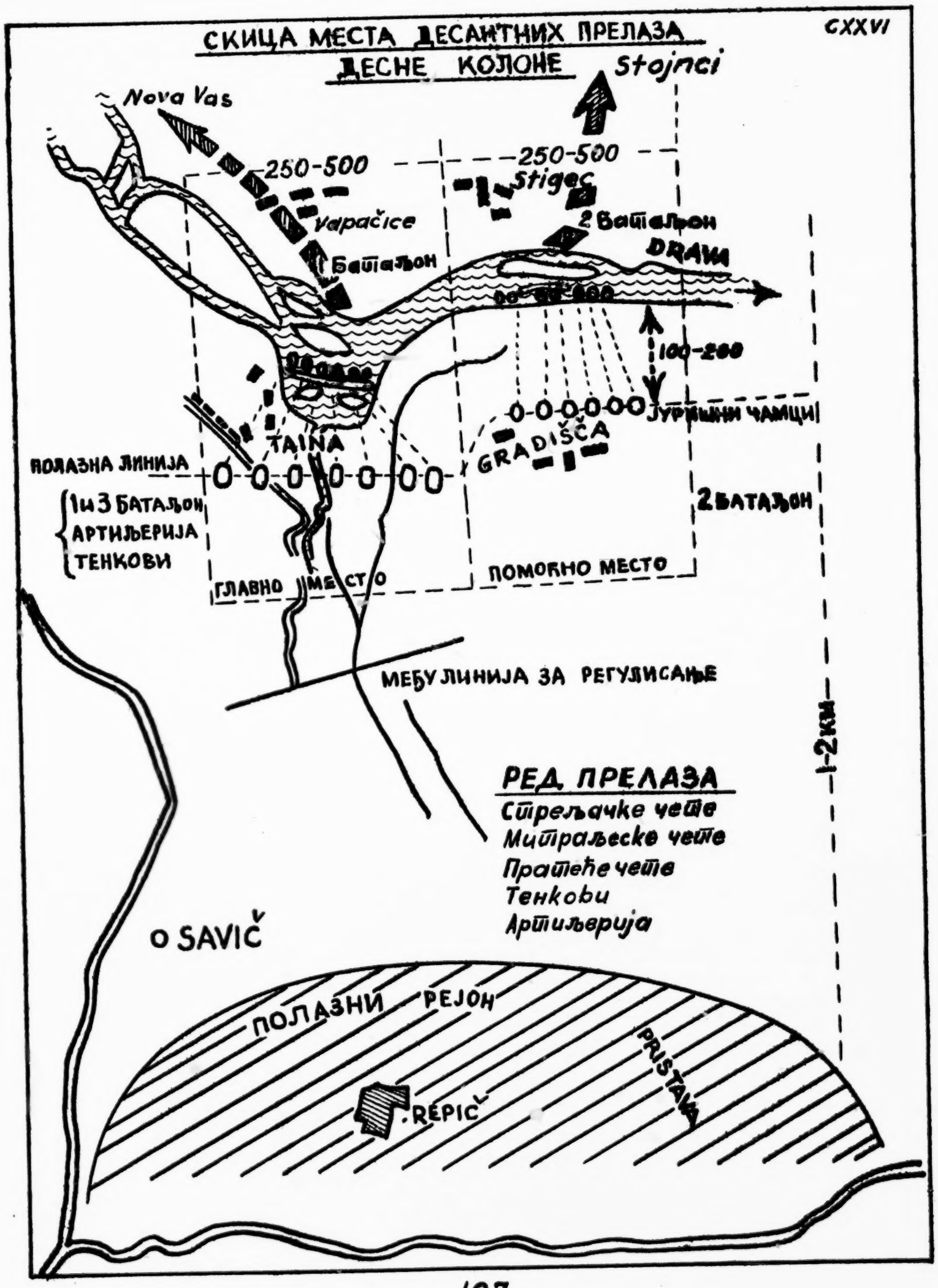
СКИЦА МЕСТА ДЕСАНТНИХ ПРЕЛАЗА
ДЕСНЕ КОЛОНЕ
CXXVI
Stojnci
Nova Vas
250-500
250-500
Stigec
Vapačice
2 Батаљон
DRAWA
1 Батаљон
100-200
Јуришни чамци
TAINA
GRADIŠČA
ПОЛАЗНА ЛИНИЈА
1 и 3 БАТАЉОН
АРТИЉЕРИЈА
ТЕНКОВИ
2 БАТАЉОН
ГЛАВНО МЕСТО
ПОМОЋНО МЕСТО
МЕЂУЛИНИЈА ЗА РЕГУЛИСАЊЕ
1-2км
РЕД ПРЕЛАЗА
Стрељачке чете
Митраљеске чете
Пратеће чете
Тенкови
Артиљерија
SAVIČ
ПОЛАЗНИ РЕЈОН
PRISTAVA
REPIČ

4. Кад ће бити прелаз Драве, дању или ноћу?
5. Због чега ће прелаз бити ноћу и без артиљериске припреме?
6. Која села ће туђи артиљерија по извршеном прелазу?
7. Због чега ће она туђи та села?
8. Колико је широк фронт Десне колоне?
9. Каква је северна обала?
10. У коју страну је лук реке Драве?
11. Колико места десантних прелаза ће имати Десна колона?
12. Где ће бити главно, а где помоћно место десантног прелаза колоне?
13. На коме месту ће прећи Први и Трећи батаљон, артиљерија и тенкови?
14. На коме месту прелаза ће прећи Други батаљон?
15. Који ће бити ред прелаза јединица?
16. Чиме ће се превести батаљони?
17. Ко ће користити брвна?
18. Како ће артиљерија прећи реку?
19. Где ће бити обележена места прелаза?
20. Које трупе ће бити у заштити прелаза?
21. На којој линији ће бити ужи мостобран?
22. Кад ће се довести трупе са рејона прикупљања на очекујући рејон?
23. Кад ће трупе прећи на полазни рејон?
24. Шта штити трупе од угледа из ваздуха и са земље?
25. У коме таласу ће прећи противтенковски топови?
26. Ко мора да обрати пажњу на тајност?
27. Где ће бити очекујући рејон?
28. Кога треба одредити за довођење трупа са рејона прикупљања на очекујући рејон?
29. Какву таблицу треба израдити?
30. Кад ће се пребацити моторна возила?
31. Кад ће се попунити коморе?
32. Где је дивизиски медицински центар?
33. Где је пуковско превијалиште?
34. Где је дивизиска база?
35. Где је дивизиски центар везе?
36. Где је центар везе Десне колоне?
37. Где ће бити командно место?
38. Кад ће командант прећи реку?
39. Ко ће наредити час почетка прелаза реке?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The terrain south of the Drava has been cleared of enemy troops.
2. The commander of the Southern Side decides to execute a forced crossing of the Drava.
3. He orders his Right Column to carry out a demonstrative (auxiliary) forced crossing.
4. The commander of the column and his organs reconnoiter the river and find that: the river's bend is towards the friendly bank; the friendly bank dominates the enemy bank; the enemy bank is low and wooded; the current is in the middle of the river; the velocity of the current is five meters per second; the depth of the river is up to three meters; the bottom of the river is sandy and gravelly; there are sand bars and islands in the river; the approaches to the river are good; besides the sixty assault boats that the column has at its disposal, there are also thirty barges with thirty local bargemen for ferrying the troops across the river.
5. On the basis of orders received and the reconnaissance, the commander decides among other things the following:

   - Special attention is to be paid to secrecy and therefore only partial orders are to be issued.

   - The crossing will begin before dawn and will be executed in two places.

   - The troops will be brought from the assembly area to the intermediate position area before midnight and from there to the departure position area before dawn and to the line of departure before the very beginning of the crossing.

   - In the beginning the infantry will be transferred by assault boats and barges and later it will use the foot bridges.

   - A ferrying chart is to be prepared.

   - The first echelon will establish a bridgehead on the line v. Stigec-v. Vapachice.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

No tape recording assignment.

3215-bȓvno, n. - log; footbridge

3216-dèlimičan, adj. m.
dèlimična, f.
dèlimično, n. - partial

-dèlimično, adv. - partially, partly

3217-derèglija, f. - barge

3218-dȍglēd, m. - range of sight; field of vision; binocular, field glass

3219-dubȉna, f. - depth

3220-forsȉrati, v.t.pfv.&ipfv.
pr.t: fòrsīrām;forsȉrajū - to force; to cross by force

*1632 &
*3220-forsȉranje rȅke, n. - forced crossing of a river

3221-ȉstočnī, adj. - east, eastern

-ȉstočno, adv. - east, eastward

3222-lȕk, m.
nom. pl: lȕkovi - arch; bend; arc

3223-mȁtica, f. - main current (of river); queen bee

3224-medȉcinski, adj. - medical

3225-mȅštanin, m. - native; inhabitant, dweller

3226-mȍstobrān, m. - bridgehead

3227-nadvȉsiti, v.t.pfv.
pr.t: nàdvīsīm;nàdvīsē - to dominate; to exceed, to surpass, to top

*3227-nadvišȃvati, v.t.ipfv.
pr.t: nadvišȃvām;
nadvišȃvajū - to dominate; to exceed, to surpass, to top

*227-nàpredovati, v.i.ipfv.
pr.t: nàpredujem;nàpreduju - to advance

3228-obrátiti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: òbrātīm;òbrātē	- to turn to; (to turn to; to refer to)
*3228-òbraćati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: òbraćām;òbraćajū	- to turn to; (to turn to; to refer to)
*1225 & *2657-očèkujūćī rèjon, m.	- intermediate position area
3229-pèščan, adj.	- sand, adj., sandy
*2657 & *2881-pólaznī rèjon, m.	- attack (departure) position
3230-predùzeti, v.t.pfv. pr.t: prèduzmēm;prèduzmū	- to undertake
*3230-predùzimati, v.t.ipfv. pr.t: predùzimām;predùzimajū	- to undertake
3231-prílaz, m.	- approach, route of approach
*2657 & *3039-rèjon prikúpljānja, m.	- final assembly area
3232-sekùnda, f. gen. pl: sekùndi	- second
3233-sprûd, m. nom. pl: sprúdovi	- shoal; sand bar
3234-sredìna, f.	- middle, center
3235-šljùnčan, adj.	- gravelly, gravel, adj.
3236-tàblica, f.	- chart, table
3237-tájnost, f. gen. sing: tájnosti	- secrecy
3238-vòzār, m.	- bargeman

* * *

na dogledu	- within range of sight
van dogleda	- beyond (out of) sight

STO DVADESET-SEDMA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-SEVENTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - THE PREPOSITION NA + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS (See Par. 379)

Drill the use of the preposition na + the accusative as complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kako se prodaje piće u ovom bifeu?	(na - flaša)
(2)	Kako ovaj gospodin prodaje robu?	(veliko)
(3)	Kako ova gospoda prodaje svoju robu?	(malo)
(4)	Kako ova gospoda kupuju pivo?	(sanduci)
(5)	Na koga se smeju ove žene?	(ona deca)
(6)	Na šta troše novac oni koji imaju automobil?	(benzin, osiguranje i opravka)
(7)	Na koji jezik vi možete da prevodite?	(srpskohrvatski)
(8)	Na šta pređu jahači kad im dosadi kas?	(galop ili hod)
(9)	Na šta odmah prelaze ljudi koji ne troše vreme uzalud?	(stvar)
(10)	Na šta je Milan prešao kad je video da ste se uvredili?	(šala)
(11)	Na šta ove mušterije neće da pristanu?	(visoka cena)
(12)	Na šta su pristali članovi ovog društva?	(predlog pretsednika)
(13)	Kako vi pušite?	(lula)
(14)	Na šta se vi teško rešavate?	(takvi koraci)
(15)	Na šta neprijatelj ne sme da se reši?	(napad)
(16)	Kuda su učitelji odveli učenike?	(izložba)
(17)	Zašto ste doveli ove pse?	(pregled)
(18)	Kuda bi Milorad oterao volove kad bi hteo da ih proda?	(pijaca)
(19)	Kuda žure oni ljudi?	(posao)
(20)	Kuda ste vi požurili?	(jedan sastanak)
(21)	Kuda će vas ispratiti vaši poznanici?	(železnička stanica)
(22)	Kuda bi vas oni ispratili da vi putujete avionom?	(aerodrom)
(23)	Kuda bi g. Dikson hteo da plasira robu svoje firme?	(jugoslovensko tržište)
(24)	Kuda vas otac ne bi pustio?	(pijanka)

(25)	Kuda su deca pustila ovce?	(livada)
(26)	Na šta utiču arheološki nalasci?	(tumačenje istorije)
(27)	Na šta utiču veliki pisci?	(svi kulturni ljudi)
(28)	Kuda ste položili bolesnika?	(krevet)
(29)	Kuda bih mogao da položim ove knjige?	(ovaj sto)
(30)	Šta će se dogoditi s ovim zakonom odmah posle potpisivanja?	(stupiti - snaga)
(31)	Kad vam se novi komandir pretstavio?	(čim stupiti - dužnost)
(32)	Kuda ovi radnici utovaruju nekakvu robu?	(brodovi)
(33)	Kuda su utovarene ove životinje?	(vozovi)
(34)	Na šta čekaju ova deca?	(autobus)
(35)	Na koga ste sinoć dugo čekali?	(neki prijatelji)
(36)	Na šta se dadoše svi vredni ljudi?	(posao)
(37)	Šta bi se dogodilo s njima da ste ih poterali?	(dati se - bežanje)
(38)	Kuda ste vi jutros uranili?	(put, posao)
(39)	Na šta ćemo otvoriti vatru?	(neprijateljski tenkovi)
(40)	Na koga je stari g. Popović preneo svoje imanje?	(svoja deca)
(41)	Na koga je g. Mirković preneo kuću?	(svoja žena)
(42)	Na koga biste se vi za ovo naljutili?	(svako)
(43)	Na koga se vi nikad ne ljutite?	(dobri prijatelji)
(44)	Na koga se odnosi ovo naređenje?	(sva vojna lica)
(45)	Na koga će se odnositi novi zakon?	(državni činovnici)
(46)	Na šta se penju ovi ljudi?	(jedan vrh)
(47)	Na šta vas je nagovorio vaš otac?	(stupanje u vojsku)
(48)	Na šta je Petar nagovorio svoju sestru?	(odlazak na igranku)
(49)	Kako biste joj vi šapnuli da je njen brat ovde?	(uvo)
(50)	Na šta troše mnogo novca oni koji puše?	(cigarete, duvan)
(51)	Na šta ste potrošili celo veče?	(spremanje stvari za put)
(52)	Na šta se meri šećer?	(kilogram)
(53)	Na šta se mere tečnosti?	(litar)
(54)	Kako se nekad sve šilo?	(ruke)
(55)	Kako se danas skoro sve šije?	(mašina)
(56)	Na šta ćemo primorati neprijatelja?	(povlačenje)
(57)	Na šta nas je neprijatelj primorao?	(odbrana)

(58)	Kako ste zauzeli onu kotu?	(juriš)
(59)	Kako će ovi optuženi biti osuđeni?	(smrt, streljanje)
(60)	Na šta biste se vi mogli zadužiti?	(automobil, kuća)
(61)	Na koga je jedan optuženi prebacio krivicu?	(drugi)
(62)	Na šta Milan prebacuje krivicu za rđav uspeh?	(slabo zdravlje)
(63)	Na šta se najviše lovi riba?	(mreža)

B - THE PREPOSITION ZA + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS (See Par. 380)

Drill the use of the preposition za + the accusative by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Za šta će ih proizvesti posle ispita?	(potporučnici)
(2)	Za šta je Petar Grkić proizveden za vreme rata?	(major)
(3)	Za koga ste rezervisali ovo sedište?	(vi)
(4)	Za koga hoćete da rezervišem sobu u hotelu?	(Markova porodica)
(5)	Za šta bi trebalo da rezervišemo ovu dvoranu?	(igranka)
(6)	Za šta biste vi vezali konja u šumi?	(drvo)
(7)	Za šta se izdaje onaj dečak?	(odrastao čovek)
(8)	Za koga se izdavao dok ga niste prepoznali?	(Jovanov stric)
(9)	Za šta bi rđav čovek izdao svoje prijatelje?	(novac)
(10)	Za koliko izdajete svoju kuću?	(hiljada dinara)
(11)	Kuda ste vi krenuli?	(škola, grad)
(12)	Kuda kreće ovaj voz?	(Ljubljana)
(13)	Za koga se brine vaš prijatelj?	(porodica)
(14)	Za koga se brinu vaši roditelji?	(ja)
(15)	Za šta vi smatrate Petra?	(jedan sposoban mladić)
(16)	Za šta su oni smatrali vaš zajam?	(poklon)
(17)	Zašto se Jovan sekira?	(sitnica)
(18)	Za koga će se udati Jela?	(Stanko)
(19)	Za šta biste nam preporučili Marka?	(kelner)
(20)	Zašto se raspituju turisti?	(znamenitosti)

C - THE PREPOSITION U + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS
(See Par. 381)

Drill the use of the preposition u + the accusative as complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kuda vi žurite?	(u - škola)
(2)	U šta pustite vodu kad hoćete da se kupate?	(kada)
(3)	Kuda vas ne bi pustili da ste maloletni?	(kafana)
(4)	Kuda stupaju američki mladići kad navrše devetnaestu godinu?	(vojska)
(5)	Šta biste vi učinili čim bi saznali da je neprijatelj vrlo slab?	(krenuti - napad)
(6)	U koji rod vojske ste vi stupili?	
(7)	Kuda ovi vojnici utovaruju bombe?	(avion)
(8)	U šta je neko utovario ove džakove?	(seoska kola)
(9)	U šta su zapregnuti ovi konji?	(sanke)
(10)	U šta bi ih seljak zapregnuo da hoće da ore?	(plug)

D - THE PREPOSITION O + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS
(See Par. 383)

Drill the use of the preposition o + the accusative as complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Kako ste udarili ruku?	(o - sto)
(2)	Kako ste posekli prst?	(ivica sanduka)
(3)	Kako ste razbili tu čašu?	(pod, flaša)
(4)	Kako biste tresnuli neprijateljskog vojnika?	(zemlja)
(5)	Kako se vešaju slike?	(klinovi)
(6)	Kako ste zapalili tu šibicu?	(zid)
(7)	Kako ste slomili nogu?	(stena, kamen)

E - THE VOCATIVE CASE (See Par. 384)

Review the use of the vocative case:

1 - By having the students complete the greeting listed below with a word (phrase) listed in the parentheses:

Dobar dan, ... (Petar, vojnik, Marko, gospodin, g. Jovanović, g. kapetan, g. potpukovnik; Marija, Milica, Zora, gospođa, gospođica, g-đa Jović, g-ca Jelić; vodnici, gospoda, mladići, devojke, deca)

2 - By briefly explaining to the students the use of the nominative instead of the vocative (Examples: nosač, šofer, kelner).

. . . . . , molim.

3 - By briefly explaining to the students the use of the vocative instead of the nominative (Examples: Vino pije Kraljeviću Marko; Jedno mi je Kosančić Ivane; Knez Lazare na Kosovo stiže).

DRUGI DEO
DIJALOG

Na putu Kotor-Cetinje

1. Beti Dikson: Ovaj put me mnogo potseća na put Gostivar-Debar. Samo su serpentine mnogo opasnije.

Robert Dikson: Ženo, drži se za sedište da ne ispadneš kroz prozor.

2. B D: Dobro. Dobro. A koliko je dug ovaj put?

R D: Oko 45 kilometara. Ja sumnjam da igde ima živopisnijeg puta od ovog.

3. B D: Sve je to lepo, ali mene niko nikad više neće nagovoriti na vožnju po ovakvom putu.

R D: Bože moj, Beti, zar si se ti toliko uplašila?

4. B D: Nisam. Ali bih se mnogo bolje osećala u avionu.

R D: Pogledaj dole na zaliv, pa ćeš zaboraviti na strah.

5. B D: Pogled je zaista veličanstven. A kako se zove ovo mesto gde smo sada?

R D: Ovo je brdo Trojica. Utvrdenja na njemu su izgradili Mlečani.

6. B D: Da ne bih mislila na ove stene i serpentine, reci mi nešto o Crnoj Gori.

R D: Crna Gora je dugo bila samostalna država.

SECOND PART
DIALOGUE

On the road Kotor-Cetinje

1. Betty Dickson: This road reminds me a lot of the road between Gostivar and Debar. Only the serpentines are much more dangerous.

Robert Dickson: Wife, hold on to your seat, so that you don't fall through the window.

2. B D: All right. All right. And how long is this road?

R D: About 45 kilometers. I doubt that there is anywhere a more picturesque road than this one.

3. B D: All that is nice, but no one will ever again talk me into a ride on this kind of road.

R D: My goodness, Betty, have you become that frightened?

4. B D: I haven't. But I'd feel much better in an airplane.

R D: Look down at the bay and you'll forget your fear.

5. B D: The view is really magnificent. And what is the name of this place where we are now?

R D: This is Trojica Hill. The fortresses on it were built by the Venetians.

6. B D: Tell me something about Montenegro, so that I don't think about these rocks and serpentines.

R D: Montenegro was an independent state for a

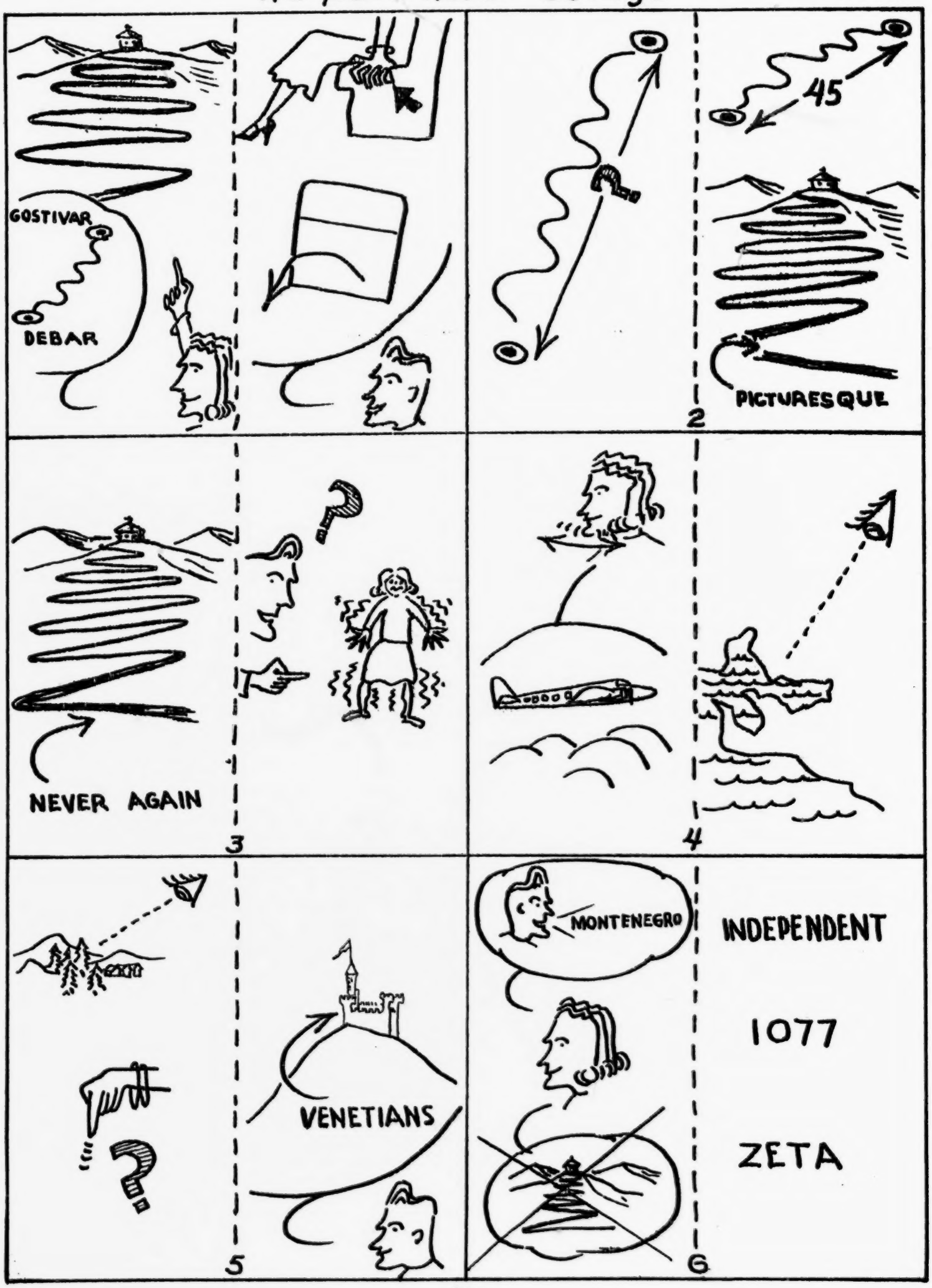
GOSTIVAR
DEBAR
45
PICTURESQUE
2
NEVER AGAIN
3
4
5
VENETIANS
MONTENEGRO
6
INDEPENDENT
1077
ZETA

Osnovana je 1077 godine, ali se u početku zvala Zeta.

7. B D: Pročitala sam negde da je Zeta bila prva, a Raška druga srpska država.

R D: Da, a u XII veku ih je Stevan Nemanja ujedinio i novoj državi dao ime Srbija.

8. B D: A dolaskom Turaka Srbija je postala deo turske države, dok je Crna Gora ostala samostalna.

R D: A posle oslobodenja Srbije od Turaka, one su ostale posebne države do kraja Prvog svetskog rata.

9. B D: Kad je osnovano Cetinje?

R D: Cetinje je osnovano 1485 godine, ali je počelo da se razvija tek 1847 godine, za vreme vladavine vladike Rade Petrovića-Njegoša.

10. B D: Zar su Crnom Gorom nekada vladale vladike?

R D: Da. Od 1712 do 1851. Najčuveniji je bio Petar II Petrović-Njegoš, poznat kao pesnik i filozof.

11. B D: Je li on pisac čuvenog "Gorskog vijenca," koji je preveden i na engleski?

R D: Da. Otići ćemo da vidimo njegov grob na Lovćenu.

long time. It was founded in 1077, but in the beginning was called Zeta.

7. B D: I read somewhere that Zeta was the first, and Rashka the second Serbian state.

R D: Yes, and in the XII century Stevan Nemanja united them and he gave the name Serbia to the new state.

8. B D: And with the arrival of the Turks, Serbia became a part of the Turkish state, while Montenegro remained independent.

R D: And after the liberation of Serbia from the Turks, they remained separate states until the end of World War I.

9. B D: When was Cetinje founded?

R D: Cetinje was founded in 1485, but began to develop only in 1847, during the rule of Bishop Rade Petrovich-Njegosh.

10. B D: Was Montenegro really ruled by bishops once?

R D: Yes. From 1712 to 1851. The most famous was Petar Petrovich-Njegosh II, well-known as a poet and philosopher.

11. B D: Is he the author of the famous "Gorski Vijenac," which has been translated into English, too?

R D: Yes. We'll go to see his grave on Lovchen.

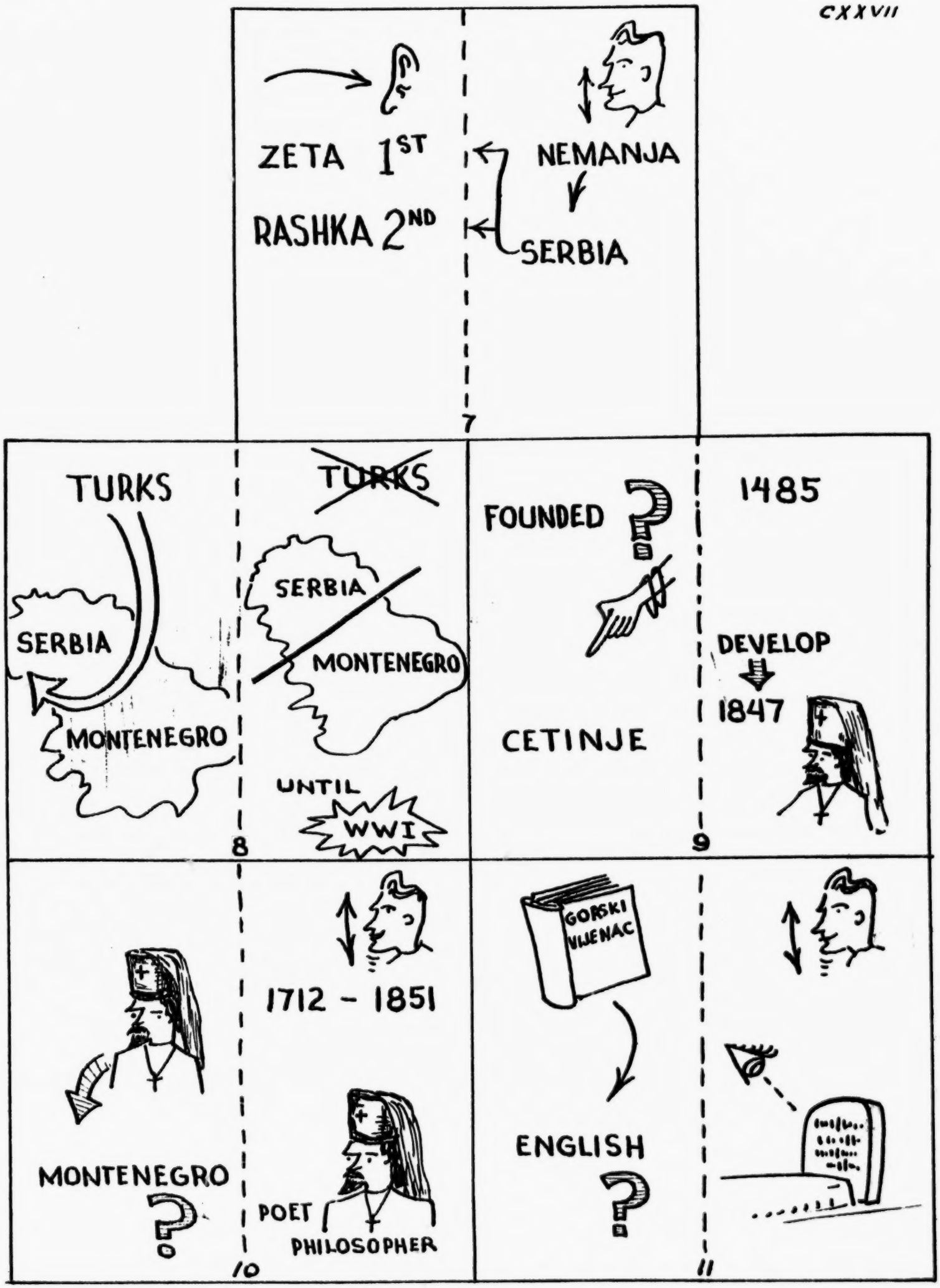
ZETA 1ST
RASHKA 2ND
NEMANJA
SERBIA
7
TURKS
SERBIA
MONTENEGRO
TURKS
SERBIA
MONTENEGRO
UNTIL
WWI
8
FOUNDED
CETINJE
1485
DEVELOP
1847
9
MONTENEGRO
1712 - 1851
POET
PHILOSOPHER
10
GORSKI VIJENAC
ENGLISH
11

PAR. 379 - THE PREPOSITION НА + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS (Cont.)

The following are the remaining verbs which take the preposition на + the accusative of nouns (pronouns):

- #плести на - to knit on (with)
  Чарапе се плету на игле, а не на куку.
  Socks are knitted on needles, and not with a hook.
- позвати (позивати) на - to invite for, to call to
  Полицајац га је позвао на ред неколико пута, али он није хтео да послуша.
  The policeman called him to order several times, but he did not want to listen.
- потсетити (потсећати) на - to remind of
  (1) Овај пут ме много потсећа на пут Гостивар - Дебар.
  Он ме потсећа на свог покојног оца.
  He reminds me of his late father.
- превести (преводити) на - to translate into; to convert to
  (11) Је ли он писац чувеног "Горског вијенца", који је преведен и на енглески?
  Мени је лакше да нешто преведем на енглески него на српскохрватски.
  It's easier for me to translate something into English than into Serbo-Croatian.
- пренети (преносити) на - to transfer to
  Он је пренео све имање на име своје жене, да би избегао плаћање дугова.
  He transferred all his property to his wife's name in order to avoid paying his debts.
- #претплатити (претплаћивати)(се)на - to subscribe to
  На које новине си се претплатио - дневне или недељне?
  What newspaper did you subscribe to - daily or weekly?
- прећи (прелазити) на - to make a transition to
  Мислим да треба да пређемо на другу тачку дневног реда.
  I think that we should go to the second point of the order of the day.
- #преузети (преузимати) на - to take on; to assume
  Ја не могу да преузмем на себе одговорност за ваше грешке.
  I can't assume the responsibility for your errors.
- приморати (приморавати) на - to force to
  Нико не може да ме примора на то.
  Nobody can force me to that.

- пристати (пристајати) на - to agree to
  Он је рекао да ће пристати на све што ми одлучимо.
  He said that he would agree to everything we decide.
- продати (продавати) на - to sell by
  Шећер се продаје на кило, а вино на литар.
  Sugar is sold by the kilo, and wine by the liter.
- пушити на - to smoke (with)
  Ја не волим да пушим ни на муштиклу ни на лулу.
  I don't like to smoke either with a cigarette holder or a pipe.
- разапети (разапињати) на - to crucify; to stretch on
- распети (распињати) на - to crucify; to stretch on
  Христ је био разапет на крст.
  Christ was crucified.
- рачунати на - to count on
  Зар ти још увек рачунаш на прсте?
  Do you really still count on your fingers?
- решити (решавати) се на - to decide on (for)
  Он се тешко решава на нешто, али кад се реши за њега нема несавладљивих препрека.
  It's difficult for him to decide on something, but when he does, there is no insurmountable obstacle for him.
- смејати (насмејати) се на - to laugh at, to smile at
  Он се увек смеје на мене.
  He always laughs at me.
- ставити (стављати) на - to put on (at, to)
  Он је ставио свој живот на коцку да би тебе спасао.
  He put his life at stake to save you.
- судити (осудити) на - to sentence to
  Порота га је нашла кривим, а суд га је осудио на смрт.
  The jury found him guilty and the court sentenced him to death.
- сумњати (посумњати) на - to suspect somebody (of)
  Да ли сумњате на некога?
  Do you suspect anybody?
- угледати се на - to follow (to take) the example of
  Човек треба да се угледа на боље, а не на горе од себе.
  A man ought to take the example of better, and not of worse than he.
- утицати на - to influence
  На њега не може нико ни ништа да утиче.
  Nobody and nothing can influence him.
- чекати на - to wait for
  Ваша дозвола је готова и чека само на министров потпис.
  Your permit is ready and it's only waiting for the minister's signature.

PAR. 380 - THE PREPOSITION ЗА + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

The following and some other verbs expressing similar ideas take the preposition за + the accusative of nouns (pronouns):

- изабрати (изабирати) за - to elect, to choose for (as)
  Народ га је изабрао за вођу и ми морамо да га слушамо.
  The people chose him as the leader and we have to obey him.
- бојати (побојати) се за - to be afraid for
  Ја се не бојим за себе, него за децу.
  I am not afraid for myself, but for my children.
- бринути (забринути) се за - to worry about, to be concerned about
  Она се много брине за здравље свог мужа.
  She is very concerned about her husband's health.
- везати (везивати) за - to tie to (by)
  Волови се везују за рогове, а људи за реч.
  Oxen are tied by the horns, and people by their words.
- викати за - to cry (yell) for
  Неко виче за помоћ.
  Somebody is yelling for help.
- држати за - to consider, to take for
  Ја не волим да ме нико држи за будалу.
  I do not like anybody to take me for a fool.
- држати се за - to hold on to
  Држи се за ограду да не паднеш!
  Hold on to the railing so as not to fall!
- интересовати (заинтересовати) се за - to be interested in; to become interested in
  Ми се сви много интересујемо за те нове авиоплане.
  We are all very interested in those new airplanes.
- казати за - to tell about
- рећи за - to say about
  Поштен човек никад не каже ништа лажно за друге.
  An honest man never tells lies about anyone else.
- кајати (покајати) се - to repent (of, for)
  Ви ћете се врло скоро кајати за то што чините.
  You will repent very soon of what you are doing.
- марити за - to care for (about)
  Ја не марим за пиће.
  I do not care for drinking.

-*оптужити (оптуживати) за - to accuse of, to charge with

Јавни тужилац га је оптужио за провалну крађу.
The public prosecutor accused him of burglary.

- питати (упитати) за - to ask for (about)

Дошао сам да вас питам за један савет.
I have come to ask you for advice.

- поставити (постављати) за - to appoint (as)

Претседник га је поставио за нашег амбасадора у Југославији.
The President appointed him our ambassador to Yugoslavia.

-*придобити (придобијати) за - to win for

Треба да придобијемо што више чланова за тај предлог.
We ought to win as many members as possible for that proposal.

-*прогласити (проглашавати) за - to proclaim (as)

Народна скупштина га је прогласила за краља.
The National Assembly proclaimed him king.

- распитати (распитивати) се за - to inquire about

Пре него што нешто купите, распитајте се за цене у у више радња.
Before you buy something, inquire about the prices in several stores.

- сматрати за - to consider (as)

Ја сам вас увек сматрао за свог пријатеља.
I have always considered you my friend.

-*угристи за - to bite something
-*угристи се за - to bite something

Пас је угризао Марка за ногу.
The dog bit Mark's leg.
Чим сам то рекао, угризао сам се за језик али је било доцкан.
As soon as I had said it, I bit my tongue, but it was too late.

- удати (удавати) се за - to marry (of a girl)

За кога се удала ваша ћерка?
Whom did your daughter marry?

- чути за - to hear of

Никада нисам чуо за тог писца.
I have never heard of that writer.

PAR. 381 - THE PREPOSITION У + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

The following and some other verbs expressing similar ideas take the preposition у + the accusative of nouns (pronouns):

-*бити се у - to beat, to hit
- тући се у - to beat, to hit
- ударити (ударати) (се) у - to beat, to hit in
Урадила је шта је хтела а сад се туче (бије) песницама у главу.
She did what she wanted and now she is beating her head with her fists.
Ударио ме је ногом у стомак без икаквог разлога.
He hit me in the stomach with his foot without any reason.
- веровати у - to believe in, to trust
Ја верујем у Бога (Христа, Свето писмо итд.).
I believe in God (Christ, the Holy Scripture, etc.).
Ја верујем у вас.
I trust you.
- губити (изгубити) наду у - to lose hope of (for)
Никада не треба изгубити наду у боље дане.
One should never lose hope for better days.
- звати - позвати у госте - to invite someone as a guest
Они су ме позвали у госте.
They invited me to come to stay with them as a guest.
- изићи (излазити) у сусрет - to meet one's demand; to go to meet
Он излази свакоме у сусрет.
He meets everyone's demand (helps everyone).
-*мешати се у - to mix into
Ја не волим да се мешам у туђе послове.
I do not like to mix in somebody else's business.
- надати се у - to rely on (upon)
-*уздати се у - to rely on (upon)
Ја се надам (уздам) у Бога и у вас.
I rely on God and you.
- запрегнути (запрезати) у - to hitch to
Коњи се запрежу у кола.
Horses are hitched to wagons.
- пристајати у друштво - to fit in a company
Ти не пристајеш у њихово друштво.
You do not fit in their company.
-*притећи (притицати) у помоћ - to rush (come) to help
Ми ћемо вам притећи у помоћ кад год вам буде потребно.
We shall come to your help whenever you need us.
- спадати у - to fall into, to belong to
У хладно оружје спадају: нож, бајонет, кама и сабља.
The following arms fall into sidearms: knife, bayonet, dagger and sabre.

- сумњати (посумњати) у - to doubt
  Ја сумњам у његово поштење.
  I doubt his honesty.
- уписати (уписивати) (се) у - to register in; to enter into
  Да ли сте уписали своју децу у школу?
  Have you registered your children in school?

PAR. 382 - THE PREPOSITION о + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

The following and some other verbs conveying similar ideas take the preposition о + the accusative of nouns (pronouns):

-*свадити (свађати) се о - to quarrel over (about)
  Они се свађају о наследство.
  They are quarreling over the inheritance.
- отимати се о - to fight over, to dispute
  Пси се отимају о кост.
  The dogs are fighting over a bone.

PAR. 383 - THE PREPOSITION УЗ + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

The verb пристати (пристајати) can take the preposition уз + the accusative of nouns (pronouns):

Чим смо пристали уз обалу, почела је олуја.
As soon as we arrived at the coast, a storm started.

PAR. 384 - THE VOCATIVE CASE

The vocative case is used in calling or addressing somebody. In writing it is always set off by commas (see Par. 117 - 122, Vol IV, pp. 98 - 100):

(1) Жено, држи се за седиште да не испаднеш кроз прозор.

In some instances the vocative is replaced by the nominative. That is usually the case when we call a not completely defined person in a group, for instance, when we are looking for a porter or a taxi, we would say "Носач!" "Шофер!"

In poetry, especially in folk poetry, the vocative is often used instead of the nominative, in order to obtain a ten-syllable verse, which is the commonest verse in folk poetry:

"Кулу гради Црни Арапине", итд.
"The Black Arab is building a tower," etc.
"Вино пије Краљевићу Марко", итд.
"Prince Mark is drinking wine," etc.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - THE PREPOSITION НА + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the preposition на + the accusative as complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Како је дете могло да им испадне из кола?	(на - задња врата)
(2)	На шта би вас потсећала Далмација да одете у њу?	(Калифорнија)
(3)	На шта су вас потсетили ови велики маневри?	(рат)
(4)	На кога вас потсећа г. Н.?	(један стари пријатељ)
(5)	На кога сте ви потсетили ову госпођу?	(њен син)
(6)	На кога вас потсећа ова девојка?	(моја сестра)
(7)	На кога бисте се обратили ради визе за Аустрију?	(аустриска амбасада)
(8)	На што ви свирате?	(виолина)
(9)	На што свира ваша сестра?	(клавир)
(10)	На шта свира ваш брат?	(труба)
(11)	На шта свира ваш пријатељ?	(разни инструменти)
(12)	Како сте пресекли ону јабуку?	(једнаки делови)
(13)	Како ће нови пут пресећи ово поље?	(један мањи и један већи део)
(14)	Зашто су довели ове коње?	(поткивање)

(15)	Куда су одвели регруте?	(вежбање)
(16)	Куда воде ону децу?	(некакве претоставе)
(17)	Куда ви не бисте журили кад не бисте морали?	(посао)
(18)	Куда су сви пожурили због лепог времена?	(летовање)
(19)	Куда ће вас испратити?	(железничка станица)
(20)	Куда прате оног путника?	(аеродром)
(21)	Куда сте се јавили чим сте се вратили са отсуства?	(дужност)
(22)	Куда америчка индустрија пласира своје производе?	(домаће и страно тржиште)
(23)	Куда г. Диксон покушава да пласира производе своје фирме?	(југословенско тржиште)
(24)	На шта, између осталог, утиче светска ситуација?	(цене на тржишту)
(25)	На кога много утиче Петрова тетка?	(његова сестра)
(26)	На кога ви утичете?	(своја деца)
(27)	На кога су утицали ваши родитељи?	(моја браћа и ја)
(28)	На шта мислите да утиче тај лек?	(бубрези)
(29)	Куда бих могао да положим ову географску карту?	(овај сто)
(30)	Куда је г-ђа Лазић положила дете?	(кревет)
(31)	На шта је овај официр положио своју сабљу?	(камин)
(32)	Куда ступају они који заврше гимназију?	(универзитет)
(33)	Шта се догодило с овим законом чим је објављен у службеним новинама?	(ступити...снага)
(34)	На шта путници чекају на железничким станицама?	(возови)
(35)	На шта чекају војници у трпезарији?	(ручак, вечера)
(36)	На шта морамо да чекамо код берберина?	(ред)
(37)	На шта се да човек који хоће да успе?	(посао)
(38)	На шта би се дала рана да се не држи чисто?	(зло)
(39)	Куда је уранио Милорад?	(њива)
(40)	Куда су ураниле домаћице?	(пијаца)
(41)	На кога је г. Протић пренео све што је имао?	(старији син)
(42)	На кога би он сада хтео да пренесе сву одговорност?	(ми)
(43)	На кога се љути ваш брат?	(г-ца Кочић)
(44)	На шта се ви љутите?	(овај радио)
(45)	На кога се односи то што рекосте?	(и...ви)
(46)	На кога се односе ова два закона?	(војна лица)

(47)	На шта се односе ови чланци?	(неки економски проблеми)
(48)	Куда се пење онај аутомобил?	(један високи мост)
(49)	Куда се попела она дивља коза?	(врх једне стене)
(50)	На шта се у Европи мери отстојање?	(километри)
(51)	А у Америци?	(миље)
(52)	Како меримо течности?	(литар)
(53)	Како меримо тежину?	(килограм)
(54)	Како се некад све радило?	(руке)
(55)	Како се данас ради скоро све?	(машине)
(56)	На шта би непријатељ хтео да нас примора?	(повлачење)
(57)	На шта смо отворили ватру?	(њихова утврђења)
(58)	На шта вас је наговорио онај трговац?	(један велики дуг)
(59)	Како се он смејао?	(сав глас)
(60)	На кога се насмејала она девојка?	(ја)
(61)	На кога се смеју они војници?	(она девојка)
(62)	Како бисте му то шапнули?	(уво)
(63)	На шта ученик треба да троши време?	(учење)
(64)	На шта се Петар задужио?	(кућа)
(65)	На шта смо натерали непријатеља?	(предаја)
(66)	На кога овај лопов пребацује кривицу?	(један његов колега)
(67)	На кога гледа оно дете?	(ми)
(68)	На шта ви никад нисте ловили рибу?	(мрежа)
(69)	Како вас је преварио тај лопов?	(лепе речи)

B - THE PREPOSITION <u>ЗА</u> + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the preposition <u>за</u> + the accusative by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	За кога живе родитељи?	(деца)
(2)	За кога сте чули да је болестан?	(Миланов отац)
(3)	За кога сте чули да је умро?	(Маркова баба)
(4)	За шта сте се одлучили, за одело или за капут?	(ни...једно, ни... друго)
(5)	За кога се Марко одлучио?	(они)
(6)	За шта ће вас произвести?	(старији водник)
(7)	За шта је произведен ваш рођак?	(капетан)
(8)	За кога сте резервисали ова места?	(моји пријатељи)
(9)	За шта је резервисана ова просторија?	(некакав састанак)
(10)	За кога је резервисан овај сто?	(некакви странци)
(11)	За колико вам издају тај стан?	(хиљада динара)

(12)	За шта бисте ви издали своју земљу?	(ништа)
(13)	Куда је отпутовао Јован?	(Немачка)
(14)	Куда креће овај брод?	(Француска)
(15	За кога се брине командант?	(своји војници)
(16)	За шта вас они држе?	(дете)
(17)	За шта га ви сматрате?	(лопов)
(18)	За шта би ме свет сматрао да то урадим?	(јунак)
(19)	За шта се он секира?	(ништа)
(20)	За шта ви секирате својег брата?	(његов неуспех у школи)
(21)	За шта бисте ми њега препоручили?	(књиговођа)
(23)	За шта се распитују ти људи?	(једна стара зграда)

C - THE PREPOSITION У + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the preposition у + the accusative as complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	У шта би хтели да вас увере?	(важност њиховог посла)
(2)	У шта сте ви њих уверавали?	(супротно)
(3)	У шта вам сија сунце?	(лице, очи, глава)
(4)	Куда се журите изјутра?	(школа)
(5)	Куда се журе чиновници?	(канцеларије)
(6)	Куда сте пустили овце?	(поље)
(7)	У шта сте пустили воду?	(када, умиваоник)
(8)	Шта раде југословенски младићи кад имају двадесет година?	(ступити...војска)
(9)	Шта раде они који желе да постану учитељи!	(ступити...учитељска школа)
(10)	У шта сељаци утоварују своје производе?	(сеоска кола)
(11)	У шта војници утоварују муницију?	(камиони)
(12)	У шта су запрегнути ови коњи?	(кола, плуг)

D - THE PREPOSITION О + THE ACCUSATIVE AS COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the preposition о + the accusative as complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	О шта сте се ударили?	(угао стола)
(2)	О шта је дете ударило главом?	(нога столице)
(3)	Како сте разбили тај тањир?	(ивица стола)
(4)	Како сте посекли прст?	(врх кашике)
(5)	Како су бацали ваше ствари?	(земља)

E - THE VOCATIVE CASE

Review the use of the vocative case:

1 - By having the students complete the greeting listed below with a word (phrase) listed in the parentheses:

Како сте (си), ... ? (Стеван, Мирко, водник, господин, г. потпоручник, господин Васић; Стојанка, Јела, Драгица, г-ђа Марић, г-ца Савић; господа, деца, браћа, господа официри)

2 - By briefly explaining to the students the use of the nominative instead of the vocative (Examples: носач, шофер, келнер).

. . . . . , овамо, молим !

3 - By briefly explaining to the students the use of the vocative instead of the nominative (Examples: За њим јаше Бошко Југовићу; Цар Лазаре седе за вечеру).

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

A - Translate the following text into English:

На путу Котор - Цетиње

Пошто су путници који су користили тродневни излет организован од стране Туристичког друштва "Путник" и Аеропута разгледали Боку Которску, они су се у Котору укрцали на туристички аутобус и кренули за Цетиње.

Друм Котор - Цетиње је један од најживописнијих друмова на свету. Он води између огромних стена стрмом падином планине Ловћена. Серпентине којима се овај друм пење од брда Тројице до врха Ловћена тако су оштре да човека често хвата страх кад их гледа. Изградња овог друма се сматра изванредном победом човека над дивљом природом овог тешко проходног краја. Иако је пут од Тројице до врха Ловћена дуг свега око тридесет километара, вожња добрим аутомобилом траје сат и по, а аутобусом и више.

Аутобус се заустављао на више места да би путници могли дуже да уживају у величанственом погледу на Боку Которску. Прво место на којем су се зауставили било је брдо Тројица, где су шофер и његов помоћник морали да замене један од точкова на аутобусу. Са брда Тројице пружа се диван поглед на Которски и Тиватски залив. На том брду се налази и једно утврђење које су изградили Млечани.

На врху Ловћена се налази гроб најспособнијег црногорског владара и владике Петра II Петровића - Његоша, који се родио у селу Његушима - првом насељеном месту с оне стране Ловћена. Петар II Петровић је био не само способан владар и владика,него и велики песник и филозоф. Он је написао чувени "Горски вијенац" који је преведен на многе стране језике - међу којима и на енглески.

Од врха Ловћена до Цетиња има око тринаест километара.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Withdrawal

While the advance guard of the Ravnogorski Combat Team was fighting a meeting engagement with the advance guard of the Right Column of the Southern Maneuvering Side, the commander of the Ravnogorski Combat Team decided to give up farther advancing to the south and to occupy the position Ravna Gora (677 - 616) - village Goranec and to fight a delaying action on it.

CXXVII

NA PUTU KOTOR-CETINJE

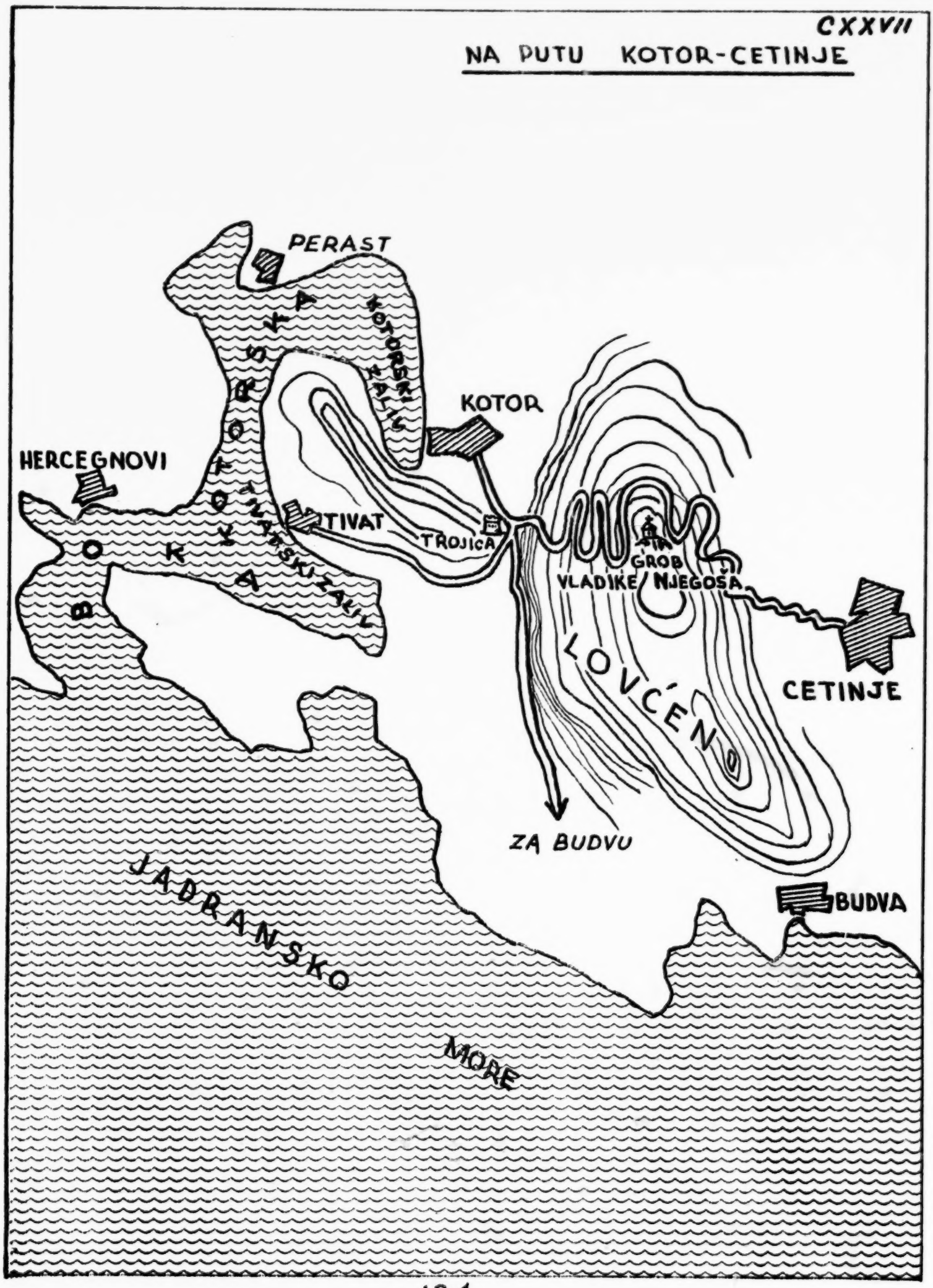

The position was suitable for defense and the troops fought courageously until nightfall. They used very strong and precise fire and counterattacks to check the attacker.

When night fell, the division commander ordered the commander of the Ravnogorski Combat Team to start a withdrawal. It was the right time to do that,for the troops were already exhausted by the long and heavy combat. So, the commander of the Ravnogorski Combat Team ordered the withdrawal.

He first withdrew his reserve, then the less engaged troops of the Right Sector and finally the more heavily engaged troops of the Left Sector. The troops quickly climbed into their vehicles and, secured by a strong rear guard, speeded to the north.

Because the enemy, too, was tired and had many casualties, he was not able to organize any pursuit before dawn. Thus the Ravnogorski Combat Team had sufficient time to withdraw towards the Drava River.

During the movement towards the Drava, the commander of the Ravnogorski Combat Team received the following order from his division commander: "Withdraw your combat team into the division reserve by the village of Bukovci. Destroy the bridge on the Drava River by the village of Dolane. Send all prisoners of war to Division Headquarters."

The commander of the Ravnogorski Combat Team knew at once that from then on he would participate in one of the most difficult operations in a war - the defense of a river line.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Црна Гора и Цетиње

Прве српске државе су биле Зета и Рашка. Зета је заузимала један део данашње Црне Горе, а Рашка простор око реке Ибра и варошице Рашке. Стеван Немања је у дванаестом веку ујединио ове две државе у једну и новој држави дао заједничко име Србија. Србија је постала водећом силом на Балкану, али је после смрти цара Душана и појавом Турака на Балкану њена моћ почела да се смањује. Држава је подељена на већи број мањих држава.

После победе над Србима у Косовској битци 1389 године, Турци су савлађивали једну по једну од тих држава, те средином петнаестог века више није било ниједне слободне српске државе сем Зете. Зета се баш некако у то време почела да помиње под именом Црна Гора. Турци нису никад успели да постану потпуни господари Црне Горе, иако су је извесно време сматрали делом своје империје. Пуни љубави за слободу, као и други Срби, а помогнути географским положајем и земљиштем Црногорци су се стално и успешно борили против Турака и нису пропустили ни једну прилику да их нападну. Они су се тиме увек поносили. Тај њихов понос је можда најбоље изражен речима владике Петра II Петровића Његоша које је казао, одбијајући да пољуби ланце Св. Петра у Риму: "Никад ниједан Црногорац неће пољубити ланце". Ову љубав Црногораца запазили су и чувени енглески песник Алфред Лорд Тенисон ("И никада откада свет постоји не бејаше народа поноснијег од твојег....") и државник Гладстон ("То су људи који кад им се тражи да плате данак (порез) дају стене. То су људи који облаче кукавице у женске хаљине и чије жене узимају пушке у руке кад год је то потребно").

Престоница тог јуначког народа до 1918 године било је Цетиње, које се налази на Цетињском Пољу на надморској висини од 640 метара или 2000 стопа. Оснивачем Цетиња се сматра Иван Црнојевић који је 1481 на том месту подигао један манастир и дао му име Цетиње. 1485 Црногорци који су бежали испред Турака нашли су уточиште у брдима око овог манастира и почели око њега да граде куће и тако се почело да развија данашње Цетиње. 1493 у Цетињу је почела да ради прва штампарија међу Словенима. Ту су штампане црквене књиге на словенском језику. Црном Гором су најпре владали Црнојевићи, а затим кнежеви - владике и кнежеви од којих је био последњи Никола Петровић који је 1910 постао први и једини краљ Црне Горе. Његов дворац је претворен у Општински Музеј у којем се поред других предмета налази веома интересантна збирка из каменог и бронзаног доба.

Питања на штиво — Questions on Readint Text

1. Које су биле прве српске државе?
2. Који део је заузимала Зета?
3. Који простор је заузимала Рашка?
4. Шта је урадио Стеван Немања са овим државама?
5. У коме веку их је Стеван Немања ујединио?
6. Какво име је он дао тој новој држави?
7. Шта је постала Србија после тог уједињења?
8. Шта се десило са Србијом после смрти цара Душана и појавом Турака на Балкану?
9. На шта је била подељена српска држава?
10. Шта су Турци урадили после победе над Србима на Косову Пољу?

11. Шта се десило средином петнаестог века?
12. Да ли је иједна од тих малих држава остала слободна?
13. Под којим именом се Зета почела да помиње у то доба?
14. Да ли су Турци икад успели да постану потпуни господари Црне Горе?
15. Да ли су Црногорци волели своју слободу?
16. Да ли су се они и даље борили против Турака?
17. Шта им је помагало у борби против њих?
18. Шта они нису никад пропустили?
19. Да ли су се они поносили том борбом?
20. Чијим речима је најбоље изражен тај њихов понос?
21. Којим речима је он изразио тај њихов понос?
22. Којом приликом је владика Петар II Петровић Његош казао те речи?
23. Како се изразио чувени енглески песник Тенисон о љубави Црногораца за слободу?
24. Шта је за њих рекао енглески државник Гладстон?
25. Где се налази Цетиње?
26. Која је надморска висина Цетиња?
27. Ко је оснивач Цетиња?
28. Шта је он подигао на месту данашњег Цетиња?
29. Какво му је име дао?
30. Шта су нашли Црногорци у брдима око тог манастира бежећи испред Турака 1485 године?
31. Како се почело да развија данашње Цетиње?
32. Када је у Цетињу почела да ради прва штампарија?
33. Шта је та штампарија најпре штампала?
34. На коме језику су штампане те књиге?
35. Ко је најпре владао Црном Гором?
36. Ко је владао Црном Гором после Црнојевића?
37. Ко је био последњи кнез, а доцније краљ Црне Горе?
38. У шта је претворен његов дворац?
39. Шта се налази у том музеју поред других предмета?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. After looking over Boka Kotorska the Dicksons and other travelers climbed into a bus in Kotor and started their trip to Cetinje.
2. The road from Kotor to Cetinje is very picturesque and the part of it from Trojica to Lovchen has many very sharp serpentines and from almost every point it offers a magnificent view of Boka Kotorska.
3. In order to give the passengers an opportunity to better enjoy the view, the driver stopped the bus several times.
4. During one of these stops, he had to change one of the wheels on the bus.
5. On top of Lovchen the passengers looked over the tomb of Prince Bishop Peter II Petrovich, the famous poet and philosopher who wrote "The Mountain Wreath".
6. In Cetinje they learned that: its founder was Ivo Crnojevich; its altitude is 640 meters, or about 2000 feet, above sea level; it started to develop around a monastery built by Ivo Crnojevich; Montenegrins who were fleeing from the Turks sought refuge in the hills around the monastery and started building up the town; in 1493 the monastery had a printing shop which printed church books in the old Slavonic language.
7. While in Cetinje, they also saw the palace of the first and last Montenegrin ruler who had the title of king, Nicholas I Petrovich.
8. The palace has been turned into a municipal museum, which, besides other items, also has a very interesting collection from the Stone and Bronze Ages.
9. Everybody was pleased with the excursion and nobody would miss it if an opportunity to repeat the trip should arise.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3239-bèžati, v.i.ipfv. - to flee, to run away, to escape
pr.t: bèžīm;bèžē

*3239-pòbeći, v.i.pfv. - to flee, to run away, to escape
pr.t: pòbegnēm;pòbegnū
a.p.p: pòbegao,pòbegla,pòbeglo, pòbegli,pòbegle,pòbegla

3240-brônza, f. - bronze

3241-brònzan, adj. - bronze, adj.

3242-Crna Gòra, f. - Montenegro

3243-Crnògorac, m. - Montenegrin
gen. sing: Crnògōrca

3244-dvórac, m. - palace, castle
gen. sing: dvórca

3245-filòzof, m. - philosopher

3246-gòra, f. - mountain (usually wooded)

*3246-gòrskī, adj. - mountain, adj.

*3246 &
*3269-Gòrskī vijénac, m. - Mountain Wreath (epic drama by Petar Petrovich Njegosh)

3247-ìgde, adv. - anywhere

3248-ìspasti, v.i.pfv. - to fall out, to drop out
pr.t: ìspadnēm;ìspadnū
a.p.p: ìspao,ìspala,ìspalo, ìspali,ìspale,ìspala

*3248-ìspadati, v.i.ipfv. - to fall out, to drop out
pr.t: ispadām;ispadajū

3249-izvànredan, adj. m. - extraordinary, unusual; periodical, irregular
izvànredna, f.
izvànredno, n.

-izvànredno, adv. - extraordinarily, exceedingly

3250-kȁmen, m. - stone

3251-kȁmenī, adj. - stone, adj., stony

3252-Lòvćen, m. - Lovchen (mountain near Cetinje)

3253-Mlȅčanin, m.
nom. pl: Mlȅčani - Venetian

3254-nàdmorskī, adj. - above sea level

*3254 &
*3271-nàdmorskā visȉna, f. - height (altitude) above sea level

3255-nȅgde, adv. - somewhere; sometime

3256-osnȉvač, m. - founder

3257-pȅsnīk, m.
nom. pl: pȅsnīcī - poet

3258-pòtsetiti, v.t.pfv.
pr.t: pòtsetīm;pòtsetē - to remind

*3258-pòtsećati, v.t.ipfv.
pr.t: pòtsećām;pòtsećajū - to remind

3259-pretvòriti (se), v.t.&r.pfv.
pr.t: prètvorīm;prètvorē - to transform; to convert; to turn into; (to transform; to turn into; to pretend)

*3259-pretvárati (se), v.t.&r.ipfv.
pr.t: prètvārām;pretvárajū - to transform; to convert; to turn into; (to transform; to turn into; to pretend)

3260-propùstiti, v.t.pfv.
pr.t: pròpustīm;pròpustē - to miss; to omit; to let pass

*3260-propúštati, v.t.ipfv.
pr.t: pròpūštām;propúštajū - to miss; to omit; to let pass

3261-Rȁška, f. - Rashka (original name of Serbia)

3262-stȅna, f. - rock; cliff

3263-stȍpa, f. - foot (unit of measure)

3264-štampàrija, f. - printing plant (shop)

3265-štâmpati, v.t.ipfv. - to print
pr.t: štâmpām;štâmpajū

*3265-òtštampati, v.t.pfv. - to print
pr.t: òtštāmpām;òtštāmpajū

3266-tȍčak, m. - wheel
gen. sing: tȍčka
nom. pl: tȍčkovi

3267-ujedȉniti (se), v.t.&r.pfv. - to unite
pr.t: ujèdīnīm;ujèdīnē

*3267-ujedinjávati (se), v.t.&r.ipfv. - to unite
pr.t: ujedìnjujem;ujedìnjujū

3268-ùtočište, n. - refuge, shelter, asylum

3269-vénac (vijénac), m. - wreath
gen. sing: vénca

3270-veȍma, adv. - very

3271-visȉna, f. - height, altitude

3272-vlàdika, f. - bishop (orthodox)

3273-zbȉrka, f. - collection
gen. pl: zbȉrki

3274-Zȅta, f. - Zeta (original name of Montenegro; also a river there)

STO DVADESET-OSMA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-EIGHTH LESSON

PRVI DEO
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE

FIRST PART
GRAMMAR PERCEPTION DRILL

A - EXPRESSION OF VARIOUS IDEAS BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

Drill the use of the instrumental without prepositions to express various ideas by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - Instrument (means, tool) (see Par. 386):

(1) Čime pišemo na tablu?
(2) Čime pišemo u svoje beležnice?
(3) Čime obično pišete adrese?
(4) Čime jedete supu?
(5) Čime jedete meso i povrće?
(6) Čime sečete meso?
(7) Čime se umivamo i kupamo?
(8) Čime se brišemo?
(9) Čime se češljamo?
(10) Čime peremo zube?
(11) Čime čistimo cipele?
(12) Čime se brijemo?
(13) Čime brišemo tablu?
(14) Čime brišemo ono što smo napisali olovkom?
(15) Čime palimo cigarete?
(16) Čime govorimo?
(17) Čime žvaćemo?
(18) Čime dišemo?
(19) Čime mislimo i pamtimo?
(20) Čime vidimo, a čime čujemo?
(21) Čime hodamo?
(22) Čime radimo?
(23) Čime mirišemo?
(24) Čime pipamo?
(25) Čime grejemo sobe?
(26) Čime se vi dovozite u školu?
(27) Čime možemo da putujemo za Evropu ili Japan?
(28) Čime se deca odvoze u školu?
(29) Čime se prenosi razni materijal?
(30) Čime se, uglavnom, voze jugoslovenski zemljoradnici?
(31) Čime oni oru svoje njive?
(32) Čime Jugosloveni najviše putuju?
(33) Čime pijete vodu?
(34) Čime pijete kafu i čaj?
(35) Čime berberi šišaju ljude?
(36) Čime krojač šije?
(37) Čime nas vozari prevoze preko reke?

(38) Čime su bili ograđeni stari srpski gradovi?
(39) Čime su naoružani vojnici?
(40) Čime su naoružani oficiri i podoficiri?
(41) Čime su ograđeni položaji na frontu?
(42) Čime su policajci vezali ruke ovim lopovima?
(43) Čime sipamo jelo u tanjir?
(44) Čime se kosi žito?
(45) Čime se ono vrše?

2 - Manner (see Par. 387):

(1)	Kako ste im skrenuli pažnju na opasnosti?	(rakete)
(2)	Kako su vam se približavali avioni?	(velika brzina)
(3)	Kako ste platili sve te stvari?	(gotov novac)
(4)	Kako ste najviše jahali?	(kas)
(5)	Kako je odlučio da dođe?	(svoja kola)
(6)	Kako je porušen ovaj grad?	(zemljotres)
(7)	Kako će ih Milan naljutiti?	(svoj stav)
(8)	Kako biste ih vi uplašili?	(jedan pucanj)
(9)	Kako su opili one mladiće?	(rakija)
(10)	Kako je utvrđena krivica ovih ljudi?	(istraga)

3 - Time (see Par. 388):

(1)	Kojim danima idete u školu?	
(2)	Kojim danima se odmarate?	
(3)	Kad ste videli Petra?	(kraj prošle nedelje)
(4)	Koliko može da potraje ovakvo vreme?	(nedelje)
(5)	Koliko ste živeli s njima?	(godine)
(6)	Koliko biste razgovarali s njom da ste imali vremena?	(sati, dani)
(7)	Kad će vam se povećati plata?	(početak iduće godine)
(8)	Kad će vas oni zaboraviti?	(vreme)
(9)	Kad seljaci odlaze u polja na posao?	(zora)
(10)	Kad je Dušan Silni postao car?	(sredina XIV veka)

4 - Location (see Par. 389):

(1)	Kuda se šetaju ovi ljudi?	(trotoar)
(2)	Kuda idu ovi automobili?	(ulica)
(3)	Kuda plove brodovi?	(mora i reke)
(4)	Kuda ste se popeli na ono brdo?	(jedna staza)
(5)	Kuda se povukao neprijatelj?	(ona dolina)
(6)	Kuda ste izašli na glavni put?	(jedan potok)

(7)	Kuda ste vozili pošto se svršio glavni put?	(jedan stari drum)
(8)	Kuda obično treba da vozimo?	(desna strana puta)
(9)	Kuda idu samo teretni vozovi?	(pruga uskog koloseka)
(10)	Kuda se ide na gornji sprat?	(one široke stepenice)

5 - Cause (see Par. 390):

(1)	Kako je Slavko upropastio svoje zdravlje?	(slaba hrana)
(2)	Kako je Marko izgubio pravi put?	(nepažnja)
(3)	Kako ste vi ispali iz Jovanovih kola?	(svoja krivica)
(4)	Kako ste pokvarili svoje oči?	(slabo svetlo)
(5)	Kako je jugoslovenska industrija prešla u državne ruke?	(nacionalizacija)

B - THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS AS COMPLEMENT TO ADJECTIVES AND NOUNS (See Par. 391)

Drill the use of the instrumental as a complement to adjectives and nouns by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Čim su bogati ovi krajevi?	(šume)
(2)	Čim su bogate ove zemlje?	(gvožđe)
(3)	Čim je taj čovek velik?	(samo - rast)
(4)	Čim je zadovoljan vaš šef?	(ništa)
(5)	Čijim poslom je on nezadovoljan?	(moj)
(6)	Da li je vaš prijatelj mali?	Da. (rast, ali ne srce)
(7)	Je li Jovan mlad?	Da. (godine)
(8)	Čim su siromašne ove planine?	(bakar)
(9)	Da li je Marko star?	(samo - godine)
(10)	Jesu li ta braća jednaka?	Da. (lice)
(11)	Ko je odlikovao te vojnike?	(kralj - glava)
(12)	Da li sam ja Jugosloven?	Da. (poreklo)
(13)	Šta su vaša deca?	(Amerikanci - rođenje)
(14)	Odakle ste vi rodom?	
(15)	Kojim imenom su vas zvali kod kuće?	

C - THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION USED INSTEAD OF THE PREDICATE NOMINATIVE AND PREDICATE ADJECTIVE (See Par. 392)

Drill the use of the instrumental without a preposition instead of the predicate nominative and predicate adjective by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

(1)	Zašto Marija ne govori s vama?	(naći se - uvređen)
(2)	Kako se osećate danas?	(zdrav i jak)
(3)	Kako vi zovete sestru svojeg oca?	(teta)
(4)	Kako se nazvao Dušan Silni?	(kralj Srba i Grka)
(5)	Zašto se vaš brat sekira?	(osećati se - kriv)
(6)	Kako vam se učinio Milan?	(učiniti se - čudan)
(7)	Kako se vaš konj pokazao na trkama?	(vrlo - brz)
(8)	Kad pitomci vojnih akademija postaju oficirima?	
(9)	Kad jedno dete postaje siročetom?	
(10)	Kad je Jugoslavija postala komunističkom zemljom?	

DRUGI DEO
DIJALOG

SECOND PART
DIALOGUE

Vazdušni desant

Airborne operation

(Komandant Treće pešadiske divizije želi da olakša forsiranje Drave kod Ptuja. U tome cilju on želi da prebaci vazduhom jedan bataljon pešadije i četu padobranaca. Iz sledećeg razgovora videćemo kako on namerava da organizuje taj vazdušni desant.)

1. Komandant Divizije: Ja bih želeo da postanem gospodarom Ptuja sutra do mraka. Zbog toga ćemo izvršiti vazdušni desant danju.

   Načelnik Štaba: Druže generale, mi imamo četu padobranaca na raspoloženju.

2. K.D: To nije dovoljno. Ja hoću da upotrebim ceo bataljon da bih obuhvatio grad sa severa.

   N.Š: Koji bataljon ćemo upotrebiti za to?

3. K.D: Prvi bataljon 8 pešadiskog puka. Komandant tog bataljona je rodom iz Ptuja.

   N.Š: Da, major Kolar je dobar oficir.

4. K.D: Ja njega znam odavno i uvek sam bio zadovoljan njime. Zovi komandira Padobranske čete.

   N.Š: Razumem, druže generale.

5. Komandir Padobranske čete: Izvolite, druže generale.

   K.D: Koliko transportnih aviona ima u ispravnom stanju na aerodromu u Zaboku?

6. K.P.Č: Ima ih devet. Jedan je pao i izgoreo

1. Division Commander: I'd like to become the master of Ptuj by tomorrow night. Because of that we'll execute an airborne operation tomorrow during the day.

   Chief of Staff: Comrade General, we have a parachute company at our disposal.

2. D.C: That isn't enough. I want to use a whole battalion in order to envelop the city from the north.

   CS: Which battalion shall we use for that purpose?

3. D.C: First Battalion, 8th Infantry Regiment. The commanding officer of that battalion is a native of Ptuj.

   CS: Yes, Major Kolar is a good officer.

4. D.C: I've known him for a long time and I've always been satisfied with him. Call the Parachute Company Commander.

   CS: Yes, Comrade General.

5. Parachute Company Commander: Yes, Comrade General.

   D.C: How many transport planes in good condition are there on the airfield in Zabok?

6. P.C.C: There are nine. One crashed and burned

Vazdušni desant

CXXVIII

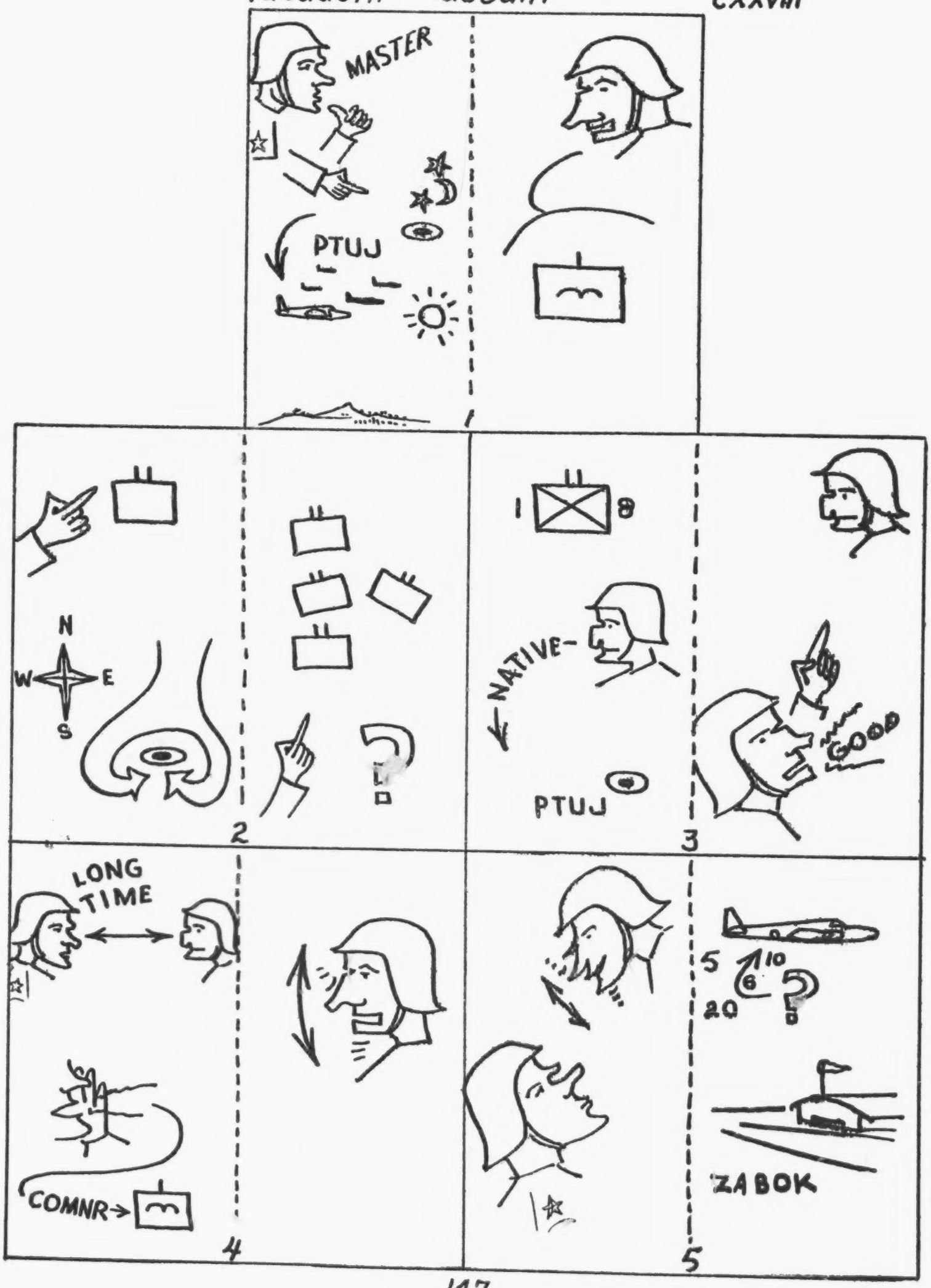

nepažnjom pilota.

because of the pilot's negligence.

K.D: Pogledaj ovde na šemu. Ovaj krug, obeležen olovkom, tvoj je cilj.

D.C: Look at the overlay here. This circle marked in pencil is your target.

7. K.P.Č: To je aerodrom Rogoznica.

7. P.C.C: That's the airfield Rogoznica.

K.D: Tako je. Ovladaj njime do 6 časova. Na njega će se iskrcati jedan bataljon pešadije.

D.C: That's right. Seize it by 6 o'clock. An infantry battalion will land there.

8. K.P.Č: Mogu li ja da znam koji će bataljon da se iskrca i sa kakvim zadatkom?

8. P.C.C: May I know what battalion will land and with what mission?

K.D: Dobićeš zapovest. Ti ćeš biti pod komandom majora Kolara. On je stariji od tebe činom.

D.C: You'll get the order. You'll be under the command of Major Kolar. He is your senior in rank.

9. K.P.Č: To znači da će moja četa i taj bataljon obrazovati vazdušnodesantnu jedinicu?

9. P.C.C: That means that my company and that battalion will form an airborne unit?

K.D: Tačno je. Vi ćete izvršiti vazdušni desant i napasti Ptuj sa severoistočne strane.

D.C: That's right. You will execute an airborne operation and attack Ptuj from the northeast.

10. N.Š: Vi, druže majore, imate da zauzmete aerodrom na neprijateljskoj teritoriji i da osigurate vazdušnodesantnu osnovicu.

10. CS: You, Comrade Major, have to take an airfield in enemy territory and to secure an airhead.

K.P.Č: Razumem, druže potpukovniče. Kad ću se javiti majoru Kolaru?

P.C.C: Yes, Comrade Colonel. When shall I report to Major Kolar?

11. N.Š: On će doći na aerodrom da vas vidi. Vi sada idite u Zabok helikopterom. Zapovest ćete dobiti zajedno sa aerofotosnimcima u Zaboku. Pregledajte kompase svojih ljudi.

11. CS: He'll come to the airfield to see you. Now you go to Zabok by helicopter. You'll get the order together with the aerial photographs in Zabok. Check the compasses of your men.

K.P.Č: Razumem, druže potpukovniče.

P.C.C: Yes, Comrade Colonel.

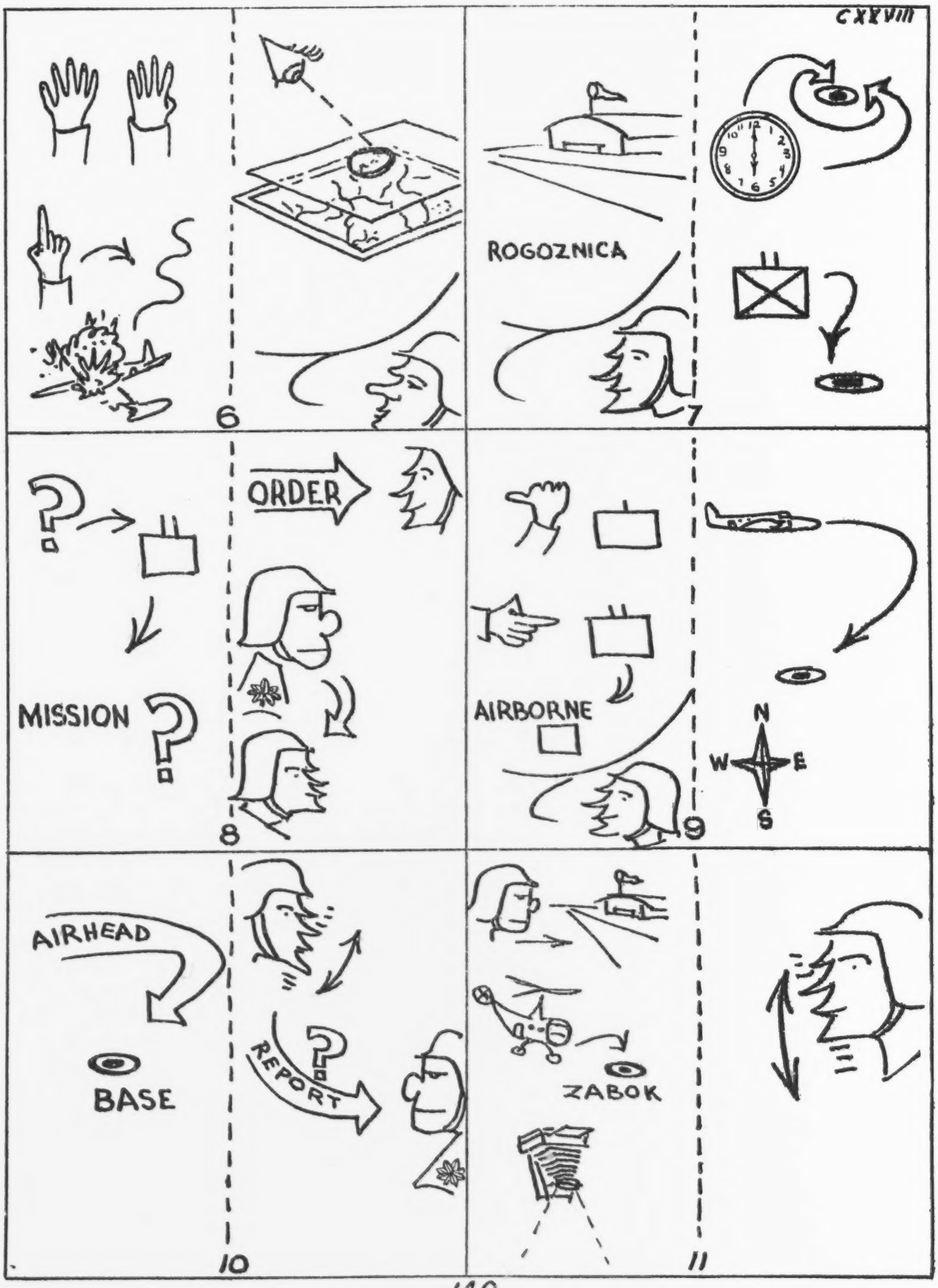
CXXVIII
6
ROGOZNICA
7
ORDER
MISSION
8
AIRBORNE
N
W
E
S
9
AIRHEAD
BASE
REPORT
10
ZABOK
11

PAR. 385 - THE INSTRUMENTAL CASE

The instrumental case primarily designates the instrument (means, tool) by which an action is performed, or companionship (association).

The instrument is expressed by the instrumental without a preposition. In this usage its English equivalents are: by + noun (pronoun) or with + noun (pronoun). In this function the instrumental usually answers the question Чиме? "By what?", "With what?" (see Par. 97, Vol III, p. 234).

Companionship (association) is expressed by the preposition с(а) + the instrumental. In this function the instrumental answers the questions С киме? "With whom?" or С чиме? "With what?" (see Par. 104, Vol IV, p. 17).

PAR. 386 - USE OF THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION TO EXPRESS THE INSTRUMENT (MEANS, TOOL)

Examples of expressing the instrument (means, tool) by the instrumental without a preposition follow:

(6) Овај круг, обележен оловком, твој је циљ.
Ударио га је шаком у нос тако јако да му је крв пошла.
He hit him in the nose with his fist so hard that he began to bleed.
Очима гледамо (видимо), ушима слушамо (чујемо), носом миришемо, језиком кушамо, рукама пипамо.
With the eyes we look (see), with the ears we listen (hear), with the nose we smell, with the tongue we taste, with the hands we feel.

PAR. 387 - EXPRESSION OF MANNER BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may express manner (see Par. 288, Vol IX, p. 269):

Он је то рекао повишеним гласом.
He said that in a raised voice.

Истрајним радом се савлађују највеће препреке.
With tenacious work the greatest obstacles are overcome.

PAR. 388 - EXPRESSION OF TIME BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may express time (see Par. 285C, Vol IX, p. 213):

(1) Због тога ћемо извршити ваздушни десант данУ.
Суботом и недељом немамо школе.
On Saturdays and Sundays we don't have school.
Крајем месеца он обично не излази пошто нема новаца.
Towards the end of the month he usually doesn't go out because he doesn't have money.
Он може да седи сатима а да не ради ништа.
He is able to sit for hours without doing anything.

PAR. 389 - EXPRESSION OF LOCATION BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may be used to denote the area of motion (see Par. 287, Vol IX, p. 269):

(1) У томе циљу он жели да пребаци ваздухом један батаљон пешадије и чету падобранаца.
Лађе плове морем (or: по мору).
Ships sail on the sea.
Чије је оно дете које иде само улицом?
Whose is that child who is going down the street by himself?

PAR. 390 - EXPRESSION OF CAUSE BY THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS

The instrumental without a preposition may express cause (see Par. 289, Vol IX, p. 269):

(6) Један је пао и изгорео непажњом пилота.

Таквим поступцима ти ћеш изгубити све своје муштерије.
Through such acts you'll lose all of your customers.
Поразом Срба на Косову Пољу нестало је главне препреке продирању Турака у Европу.
By the defeat of the Serbs on the Field of Kosovo the main obstacle to the penetration of the Turks into Europe disappeared.

PAR. 391 - THE INSTRUMENTAL AS COMPLEMENT TO ADJECTIVES AND NOUNS

The instrumental case can be used as a complement to some adjectives and nouns (see Par. 290, Vol IX, p. 270).

In this function the instrumental sometimes expresses comparison or measure and sometimes only a vaguer relationship.

A - The commonest adjectives which are often accompanied by the instrumental follow:

богат	- rich
велик	- big, great
задовољан	- satisfied, content
мали (мален)	- small, little
млад	- young
сиромашан	- poor
стар	- old

(4) Ја њега знам одавно и увек сам био задовољан њиме.
Марко је богат новцем, али сиромашан памећу.
Mark is rich in money, but poor (weak) in sense (brains).
Он је мален растом али велик духом.
He is small in stature but big in spirit.
Да ли су ваши родитељи задовољни (с) вама?
Are your parents satisfied with you?
Он је старији годинама, али млађи духом од вас.
He is older in years but younger in spirit than you.

B - The following are the commonest expressions in which the instrumental is used as a complement to nouns:

(3) Командант тог батаљона је родом из Птуја.
Краљица главом је дошла да га посети док је био у болници.
The Queen personally came to visit him while he was in the hospital.
Ми смо пореклом Југословени.
We are Yugoslavs by origin.
Он је старином Србин, а рођењем Американац.
He is a Serb by ancestry and an American by birth.
Одакле је Петар родом?
Where was Peter born?
Да ли у овој кући живи један човек именом Петар Петровић?
Does a man by the name of Peter Petrovich live in this house?

PAR. 392 - THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION USED INSTEAD OF THE PREDICATE NOMINATIVE AND PREDICATE ADJECTIVE

The instrumental without a preposition is often used instead of the predicate nominative or the predicate adjective:

(1) Ја бих желео да постанем господарем Птуја сутра до мрака.
Док сам био младићем, волео сам да се скијам.
While I was a young man, I liked to ski.
Тек кад се нашао усамљеним, видео је шта значе пријатељи.
Only when he found himself alone did he realize what friends mean.
После смрти свог мужа осећала се изгубљеном.
After the death of her husband she felt lost.
Она је остала удовицом млада, али се више није удавала.
She became a widow young, but she didn't marry again.
Он се показао правим пријатељем у свакој прилици.
He showed himself a true friend at every opportunity.
Александар I је постао Краљем Срба, Хрвата и Словенаца после смрти свог оца Краља Петра I.
Alexander I became King of the Serbs, Croats and Slovenes after the death of his father King Peter I.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

A - EXPRESSIONS OF VARIOUS IDEAS BY THE INSTRUMENATAL WITHOUT PREPOSITIONS

Drill the use of the instrumental without prepositions to express various ideas by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - Instrument (means, tool):

(1) Чиме хранимо коње и краве?
(2) Чиме хранимо мачке и псе?
(3) Чиме се некад борила коњица?
(4) Чиме закључавамо и откључавамо врата?
(5) Чиме је наоружана пешадија?
(6) Чиме нас лече лекари?
(7) Чиме купујемо?
(8) Шта радимо ћебетом?
(9) Шта ви радите апаратом за бријање?
(10) Шта бербери раде маказама?
(11) Шта кројач ради маказама?
(12) Шта радимо зубима?
(13) Шта бисте радили крилима да их имате?
(14) Шта се ради плућима?
(15) Шта не бисмо могли да радимо без језика?
(16) Шта радимо разним саобраћајним средствима?
(17) Зашто имамо очи?
(18) Зашто имамо уши?
(19) Шта радимо мозгом?
(20) Шта радимо пешкиром?
(21) Шта радимо оружјем?
(22) Чиме певамо?
(23) Шта радимо грлом?
(24) Шта радимо компасом?
(25) Шта радимо рукама?
(26) Шта радимо ногама?
(27) Шта се ради иглом?
(28) Шта се ради косачицом?
(29) Шта се ради плугом?
(30) Шта се ради трактором?
(31) Шта радимо ћилимом?
(32) Шта радимо радиопредајником?
(33) Шта радимо радиопријемником?
(34) Шта радимо алатом?
(35) Шта радимо дизгинима?
(36) Шта радимо четком?
(37) Шта радимо упаљачем?
(38) Шта радимо шећером? (сладити кафу)
(39) Шта радимо термометром?
(40) Шта радимо чековима? (плаћати рачуне)

(41) Шта радимо дереглијом?
(42) Шта радимо чешљем?
(43) Шта радимо носом?
(44) Шта радимо салветом?
(45) Чиме везујемо панталоне?
(46) Шта радимо чаршавом?
(47) Чиме покривамо главу?
(48) Чиме се плету чарапе?
(49) Чиме сте дошли у Монтерej?
(50) Чиме артиљерија подржава пешадију?

2 - Manner:

(1)	Како сте утешили тог дечака?	(обећања)
(2)	Како се најлакше научи страни језик?	(разговор)
(3)	Како сте их уверили у то?	(јасни докази)
(4)	Како је излечен тај болесник?	(неки нови лек)
(5)	Како су вас поздравили?	(кратак говор)
(6)	Како бих могао да вам помогнем?	(једна мала услуга)
(7)	Како би се завршио овај напад да нисмо добили помоћ?	(њихова победа)
(8)	Како ћете се издржавати?	(властити рад)
(9)	Како се хране ласте?	(инсекти)
(10)	Како се бира Претседник Сједињених Америчких Држава?	(слободно гласање)

3 - Time:

(1)	Кад имате смотру?	(петак)
(2)	Кад идете у цркву?	(недеља, празници)
(3)	Кад сте летос ишли на плажу?	(субота)
(4)	Кад идете у школу?	(сваки дан - сем субота и недеља)
(5)	Кад је нестало Византије?	(улазак Турака у Цариград)
(6)	Да ли сте нас дуго чекали?	(сати)
(7)	Да ли се народи којима владају комунисти одавно надају ослобођењу?	(већ - године)
(8)	Да ли рибари дуго остају на мору?	(понекад - дани)
(9)	Кад српски сељаци одлазе на посао?	(рано - јутро)
(10)	Кад устају војници?	(зора)

4 - Location:

(1) Куда плове лађе?
(2) Куда лете авиони?
(3) Куда иду аутомобили?

(4) Куда се шетамо кад је време лепо?
(5) Куда иду пешаци?
(6) Којом улицом бих одавде најпре стигао на Мали Калимегдан? (Кнез - Михајлова)
(7) Којом реком плове путнички бродови за Нови Сад? (Дунав)
(8) Како бих изашао на Панчевачки мост? (овај пут)
(9) Куда су се одвезли за Загреб? (аутопут)
(10) Куда се непријатељ повукао? (они друмови)

5 - Cause:

(1) Како се запалила та кућа? (непажња власника)
(2) Како сте назебли? (спавање у хладној соби)
(3) Како су заборавили на вас? (моја кривица)
(4) Како се разболео? (тешки рад)
(5) Како је он изгубио све муштерије? (рђави поступци)

B - THE INSTRUMENTAL WITHOUT PREPOSITIONS AS COMPLEMENT TO ADJECTIVES AND NOUNS

Drill the use of the instrumental as a complement to adjectives and nouns by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1) Чим сте незадовољни? (свој успех)
(2) Чим сте заузети? (читање новина)
(3) Чим је Јован сличан својој сестри? (лице и држање)
(4) Чим сте ви богати? (здравље)
(5) Чим је Далмација сиромашна? (пијаћа вода)
(6) Чим је то прописано? (закон)
(7) Чим је он стар? (изглед)
(8) Шта су ваши наставници пореклом?
(9) Шта сте ви рођењем?
(10) Одакле сте родом?
(11) Ко вас је обавестио о томе? (један младић - име Радомир)
(12) Ко је оно? (глава - ваш отац)

C - THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION USED INSTEAD OF THE PREDICATE NOMINATIVE AND PREDICATE ADJECTIVE

Drill the use of the instrumental without a preposition instead of the predicate nominative and predicate adjective by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

(1)	Како се осећа ваш дед?	(млад)
(2)	Како вам је изгледала ваша мајка?	(уморна)
(3)	Чим се био назвао један човек на Цетињу?	(руски цар)
(4)	Шта је мислио Петар кад је то чуо?	(наћи се - уверен)
(5)	Да ли се Јованка променила?	Не. (остати - исти)
(6)	Откада се ви храните у официрској мензи?	(постати - официр)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

CXXVIII
FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Извршење ваздушног десанта

У 5 часова 18. октобра почео је главни напад трупа Јужне стране на Птуј. Док су трупе прелазиле Драву код села Таина и код Птуја, на аеродром Рогозница је извршен ваздушни десант.

Прва фаза ваздушног десанта је почела преношењем падобранаца транспортним авионима са аеродрома Забок. Падобранци су бачени из авиона на аеродром и село Рогозницу у 5 часова. Они су врло брзо заузели аеродром и осигурали ваздушнодесантну основицу. Тиме је успешно завршена прва фаза ваздушног десанта трупа Јужне стране.

Друга фаза је почела искрцавањем трупа Првог батаљона Осмог пешадиског пука. Авиони су преносили целе водове и искрцавали их на аеродром. Ускоро је командант батаљона имао цео батаљон на аеродрому Рогозница. Авиони су преносили трупе и материјал под заштитом ловачке авијације. Створен је ваздушни мост.

Трећа фаза је почела чим је командант батаљона наредио напад на Птуј са североисточне и северне стране. Напад је био координиран са главним нападом с југа.

Артиљерија са десне обале Драве подржавала је напад трупа Првог батаљона и неутралисала поједине митраљезе у цеповима отпора. Трупе су употребљавале за везу радиопримопредајнике.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Boka Kotorska

Boka Kotorska is the largest and the most beautiful bay on the Adriatic. It is entered by a narrow passage and an even narrower strait, which is called "The Chains", divides it into two parts. This strait is so narrow that in the Middle Ages the men of Boka used to stretch chains across it in order to prevent the enemy ships from entering the inner part of the bay. Both the inner and the outer part of the bay have a number of smaller bays within them. All around the bay are very high, rocky mountains which protect it not only from invasions but also from the cold, northern winds.

Thanks to its natural strength Boka Kotorska has always had a great maritime significance. It has been a very important

VAZDUŠNI DESANT

CXXVIII

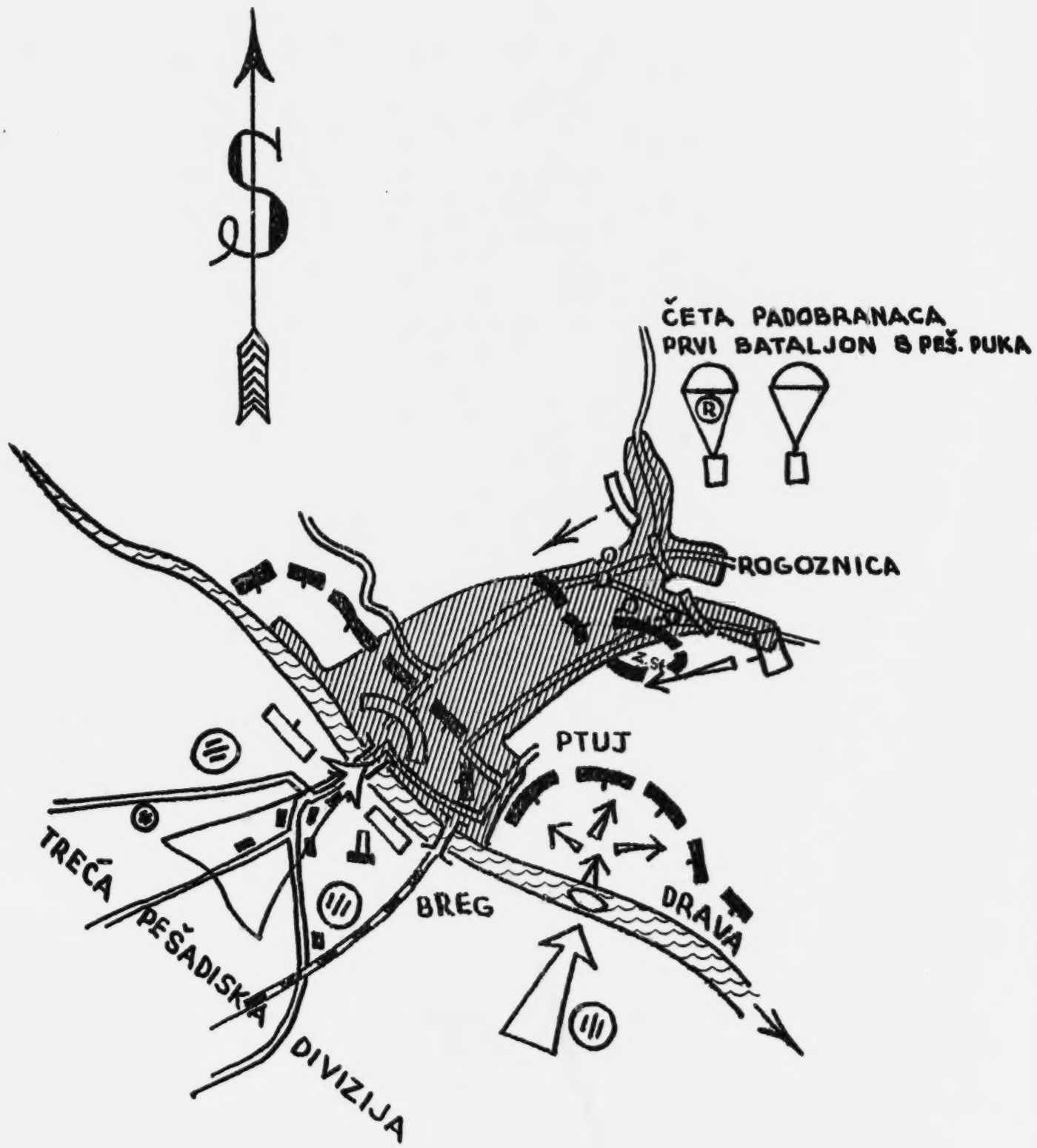

naval base from the oldest times. It used to shelter the Roman, Venetian and Austro-Hungarian fleets. Nowadays, Boka Kotorska is the most important base of the Yugoslav Navy, which has a shipyard, barracks, costal fortifications, workshops for examining ammunition and other installations there. During the Nemanjich dynasty, Kotor, the main town of the bay, was an autonomous town under Serbian supreme rule. The inhabitants of Boka Kotorska themselves have been known as excellent sailors and at a time had a very strong merchant marine of their own, whose ships sailed over all the seas. The best sailors came from the city of Perast, which gave Venice some of her greatest admirals. Peter the Great sent sixty young Russian noblemen (plemić) to the Naval School of Perast. These young men later formed the nucleus for the first Russian fleet in the Baltic which, under the command of a native of Perast, three times defeated the Swedes, who at that time were the masters of the Baltic Sea.

The Turkish, Venetian and Spanish fortifications above the beautiful city of Hercegnovi as well as the old walls around the city of Kotor and many other historical monuments in practically every town of the bay are witnesses to the stormy and glorious past of this beautiful bay. Here we will mention just a few other monuments and things of interest that no one who goes to Boka Kotorska should miss seeing: the church in Topla with its ancient and precious (dragocen) icons; the monastery of Savina with its beautiful library which, besides other items, also possesses a collection of manuscripts of church and monastic rules from the 13th century; the Cathedral of St. Triphon in Kotor which is considered a unique example of ecclesiastical architecture in Yugoslavia. Kotor is also the seat of a Roman Catholic bishop and it has besides other schools and institutions a merchant marine academy.

The historical monuments, natural beauty and mild climate of Boka Kotorska attract many tourists. They come there by sea, by a narrow-gauge railway whose last station is the small port of Zelenika, and by air. There are two civilian airports in Boka Kotorska - Igalo and Tivat. In Igalo there are also hot springs and radioactive mud which cure rheumatism.

Уличне борбе у Птују

Бранилац Птуја није очекивао напад са севера и североистока. Он је помоћу своје обавештајне службе сазнао да ће главни напад бити са десне обале Драве. Због тога су све његове припреме вршене у томе правцу. Напад ваздушнодесантних трупа га је изненадио, али је он ипак брзо организовао одбрану Птуја помоћу своје резерве. Један браниочев батаљон, који се налазио у Рогозници, одмах је посео зграде дуж улица које воде у Птуј. Војници су посели све веће зграде; поставили митраљезе на горње спратове кућа; пласирали митраљезе на кровове кућа; поставили противпешадиске мине по улицама, чак направили и поставили мине изненађења.

Командант ваздушнодесантних трупа мајор Колар, који је био родом из Птуја, организовао је брзо нападне борбене групе. Он је повукао падобранску чету у резерву а свој батаљон упутио у напад. Јаче снаге - две стрељачке чете и већи део митраљеске и пратеће чете - упутио је у напад главном улицом, а мањи део батаљона је упутио у напад на железничку станицу Птуј. Пешадија је брзо организована у борбене групице од 3 човека до 5 људи. Ове групице су нападале кућу по кућу и улицу по улицу. Заузимање блокова кућа је ишло доста брзо, али је чишћење зграда било споро. Борбе су се водиле по подрумима, степеницама, ходницима и крововима.

Око подне истог дана трупе које су форсирале Драву код Птуја, и ваздушнодесантне трупе мајора Колара су се сјединиле у граду. Бранилац је престао са отпором и потписао је примирје. Победник је одмах почео са сређивањем прилика у граду.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Покажите ми на карти град Птуј!
2. Је ли Птуј велики град?
3. Да ли је Птуј важан град?
4. Да ли Птуј има пошту, телеграф и телефон?
5. Да ли је бранилац Птуја очекивао напад са севера и североистока?
6. Помоћу чега је бранилац Птуја сазнао одакле ће доћи главни напад?
7. У коме правцу су вршене припреме за одбрану Птуја?
8. Да ли је напад ваздушнодесантних трупа изненадио браниоца?
9. Је ли бранилац успео да организује одбрану Птуја са севера?
10. Која браниочева јединица је посела улице које воде у Птуј?
11. Где је била та јединица?
12. Шта су посели војници тог браниочевог батаљона?
13. Шта су браниочеви војници поставили на горње спратове и кровове?

14. Какве мине су браниочеви војници поставили по улицама?
15. Ко је био родом из Птуја?
16. Шта је мајор Колар брзо организовао?
17. Шта је мајор Колар урадио са Падобранском четом?
18. Куда је мајор Колар упутио свој батаљон?
19. Које јединице је мајор Колар упутио у напад главном улицом?
20. Које јединице су напале железничку станицу у Птују?
21. Како је организована пешадија?
22. Како су нападале ове борбене групице?
23. Како је ишло заузимање блокова кућа?
24. Како је ишло чишћење зграда?
25. Где су се водиле борбе?
26. Кад су се сјединиле ваздушнодесантне трупе са трупама које су форсирале Драву?
27. Где су се сјединиле те трупе?
28. Шта је после овога урадио бранилац?
29. Шта је ускоро потписао?
30. Наведите неки пример из рата када су употребљаване наше ваздушнодесантне трупе!
31. Кажите неки пример из рата када су вођене уличне борбе!
32. Шта је по потписивању примирја почео да ради командант Јужне стране?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. In order to facilitate the crossing of the Drava and to speed up the capture of the city of Ptuj, the commander of the Southern Side decided to carry out an airborne operation at the same time and envelop the city from the north and northeast.
2. For this operation he used his Parachute Company and an infantry battalion.
3. Before the beginning of the operation he called the Parachute Company Commander and explained his mission to him and showed him an overlay on which the target of the airborne landing - the airfield Rogoznica northeast of Ptuj - was marked by a circle.
4. The company commander returned to his company in Zabok by helicopter.
5. He inspected the compasses and other equipment of his soldiers and thoroughly studied aerial photographs of the enemy positions.
6. The entire operation was very well coordinated.
7. The crossing of the river and the dropping of the paratroopers began at the same time.
8. The paratroopers quickly seized an airhead.
9. The troops which were crossing the river also quickly secured a bridgehead.
10. They were very well supported by their artillery which neutralized the pockets of resistance.
11. The second phase of the airborne landing began by the deplaning of the infantry battalion.
12. The third phase of the entire operation began with the attack on the city of Ptuj.
13. The combat developed into very bloody street fighting.
14. The defender had laid antipersonnel mines and booby traps.
15. Block by block of houses and house by house had to be seized.
16. The fighting was waged in the cellars, on the stairs, floors, corridors and roofs.
17. However, the enemy finally surrendered and signed an armistice.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3275-aerofotosnîmak, m. - aerial photograph

3276-blȍk, m. - block; notice-book
nom. pl: blȍkovi

3277-fáza, f. - phase

3278-fotosnîmak, m. - photograph, picture
gen. sing: fotosnîmka
nom. pl: fotosnîmci

3279-gospȍdār, m. - lord, master, boss
3280-helikȍpter, m. - helicopter
3281-ìsprāvan, adj. m. - in good shape (state);
ìsprāvna, f. correct, fair, proper
ìsprāvnō, n.

-ìsprāvnō, adv.

3282-kȍmpas, m. (busȍla, f.) - compass

3283-koordìnírati, v.t.pfv.&ipfv. - to coordinate
pr.t: koordìnírām;
koordìnírajū

3284-krôv, m. - roof
nom. pl: krȍvovi

3285-krûg, m. - circle
nom. pl: krȕgovi

*1539 &
*1994-mîna iznenađenja, f. - booby trap

3286-nápadni, adj. - attack, adj.

*2405-nepȁžnja, f. - carelessness, negligence

3287-neutràlisati, v.t.pfv.&ipfv. - to neutralize, to disable
pr.t: neutràlišēm;neutràlišū

3288-obȕhvatiti, v.t.pfv. - to outflank; to envelop,
pr.t: obȕhvatīm;obȕhvatē to encompass

*3288-obȕhvatati, v.t.ipfv. - to outflank; to envelop,
pr.t: obȕhvatām;obȕhvatajū to encompass

3289-ȍsnovica, f. - base

3290-padobránac, m.	- parachutist, paratrooper
*3290-pȁdobrānskī, adj.	- parachute, adj.
3291-prȉmirje, n.	- cease fire, armistice, truce
*583 & *601-severoìstok, m.	- northeast
*583 & *601-severoìstočnī, adj.	- northeast, northeastern, northeasterly
-severoìstočno, adv.	- northeast, northeasterly
3292-srediti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: srêdīm;srêdē	- to put in order, to arrange; to classify; (to get settled)
*3292-sredȉvati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: srèđujem;srèđuju	- to put in order, to arrange; to classify; (to get settled)
3293-stȅpenica, f.	- step, stair
*3293-stȅpenice, f. pl.	- steps, stairs
3294-šéma, f.	- scheme, chart; overlay
3295-ȕličnī, adj.	- street, adj.
*1403 & *3295-ȕličnā bòrba, f.	- street fighting
3296-vazdušnodèsantna ȍsnovica, f.	- airhead

STO DVADESET-DEVETA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND TWENTY-NINTH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

USE OF THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION AS COMPLEMENT TO VERBS (See Par. 393)

Drill the use of the instrumental as a complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Čime vlada kraljica Jelisaveta II?	(Engleska)
(2)	Čime je vladao Napoleon I?	(Francuska)
(3)	Čime ne vlada čovek koji se često i mnogo ljuti?	(sebe)
(4)	Čime diruguje Lorenc Velk?	(orkestar)
(5)	Čime bi vi dirigovali kad bi umeli?	(opera)
(6)	Šta rade komandiri i komandanti?	(komandovati - jedinice)
(7)	Čime komanduje kapetan?	(četa)
(8)	Čime bi vi komandovali kad bi bili major?	(bataljon)
(9)	Čime je komandovao general Mak Artur u ratu?	(vojska, mornarica, vazduhoplovstvo)
(10)	Čime će komandovati kapetan Perić kad postane pukovnik?	(puk)
(11)	Čime rukuju pešaci?	(puška, puškomitraljez, minobacač)
(12)	Čime rukuju artiljerci?	(top, haubica)
(13)	Čime se mora pažljivo rukovati?	(državne stvari)
(14)	Čime rukovodi general Kostić?	(manevar)
(15)	Čime se bave učenici ove škole?	(učenje jezika)
(16)	Čime se bave nastavnici?	(poučavanje)
(17)	Čime se bave žene kod kuće?	(kuvanje)
(18)	Čime ste se bavili pre stupanja u vojsku?	(rad)
(19)	Kime bi voleli da se oženite?	(bogata devojka)
(20)	A vi?	(lepa devojka)
(21)	A on?	(pametna žena)
(22)	Kime se oženio Jova?	(lepa Mara)
(23)	Kime će se oženiti Marko?	(Petrova sestra)
(24)	Čime se završio Prvi svetski rat?	(pobeda saveznika)
(25)	Čime se završio Drugi svetski rat?	(poraz Nemačke)
(26)	Čime bi se završio Treći svetski rat?	(naša pobeda)
(27)	Čime učenik mora da zadovolji nastavnika?	(dobar odgovor)
(28)	Čime učenici zadovoljavaju nastavnike?	(znanje)
(29)	Čime bi se vi zadovoljili?	(hiljada dolara)
(30)	Čime me se on zadovoljava?	(malo)

(31)	Kako zovete drugu ženu svog oca?	(majka)
(32)	Kako Marko zove Maru?	(sestra)
(33)	Kako Jovan zove Petra?	(brat)
(34)	Šta je bilo sa generalom Ajzenhaurom 1952 godine?	(izabran - pretsednik)
(35)	Šta će biti sa De Golom ove godine?	(izabran - pretsednik)
(36)	Čime se istakao g. Jovanović?	(pamet)
(37)	Čime se ističu dobri đaci?	(rad)
(38)	Čime se istakao kompozitor Suza?	(marševi)
(39)	Čime se ističu francuske glumice?	(lepota)
(40)	Čime se istakao Audi Merfi?	(hrabrost)
(41)	Čime bi se vi istakli kad bi mogli?	(bogatstvo)
(42)	Čime je kažnjen špijun Josip?	(smrt)
(43)	Čime se kažnjavaju oni koji voze brzo?	(zatvor)
(44)	Čime majke kažnjavaju rđavu decu?	(stajanje u uglu)
(45)	Čime je kažnjen Al Kapon?	(robija)
(46)	Čime se koriste pametni ljudi?	(iskustvo)
(47)	Čime su se koristili saveznici u ratu protiv Nemačke?	(nemačke greške)
(48)	Čime miriše Janko?	(beli luk)
(49)	Čime miriše Mara?	(crni luk)
(50)	Čime miriše pijan čovek?	(piće, alkohol)
(51)	Čime miriše čovek koji pije rakiju?	(rakija)
(52)	Kako zovemo čoveka koji krade?	(lopov)
(53)	Kako zovemo čoveka koji se boji?	(kukavica)
(54)	Kako zovemo brata svog oca?	(stric)
(55)	Kako zovete sestru svoje majke?	(tetka)
(56)	Kako zovemo vojnike koji uče u ovoj školi?	(učenici)
(57)	Kako zovete građane Francuske?	(Francuzi)
(58)	Kako zovete građane Jugoslavije?	(Jugosloveni)
(59)	Kojim ljudima je naseljena Amerika?	(Amerikanci)
(60)	Kojim ljudima je naseljeno Meksiko?	(Meksikanci)
(61)	Kojim ljudima je naseljena Bugarska?	(Bugari)
(62)	Kojim ljudima je naseljena Rusija?	(Rusi)
(63)	Šta se dogodilo sa mužem gospođe Marić koji se nije vratio iz rata?	(oglasiti - mrtav)
(64)	Čime se odlikuju neki ljudi?	(mudrost)
(65)	Čime se odlikovao Đorđe Vašington?	(pamet)
(66)	Čime se odlikovao Karađorđe?	(hrabrost)
(67)	Čime se odlikuju komunisti?	(diktatura)
(68)	Čime se ljudi opijaju?	(piće)
(69)	Čime se teže opiti nego viskijem?	(pivo)
(70)	Čime se bio opio Hitler?	(slava)
(71)	Čime pojimo konje?	(voda)
(72)	Čime ne treba pojiti konje?	(hladna voda)
(73)	Čime ne treba pojiti stoku?	(rđava voda)
(74)	Čime se ponose roditelji?	(dobra deca)
(75)	Čime se ponose lepe žene?	(lepota)

(76)	Čime se ponose bogati ljudi?	(novac)
(77)	Čime se ponose deca?	(novo odelo)
(78)	Čime bi vi voleli da se ponosite?	(znanje)
(79)	Čime se obično ponose Amerikanci?	(sloboda)
(80)	Čime se ponose Francuzi?	(Pariz)
(81)	Čime ste se ponosili kad ste bili mali?	(svoj pas)
(82)	Čime obično domaćice poslužuju goste kad im dođu u posetu?	(kafa, rakija, vino, pivo, kolač, voće)
(83)	Čime bi se vi poslužili sada?	(sir, slanina, pečenje, pita)
(84)	Čime vojnici pune puške?	(meci)
(85)	Čime se pune topovi i haubice?	(granate)
(86)	Čime se puni bazuka?	(mine)
(87)	Čime se pune burad?	(vino, pivo, rakija)
(88)	Čime bi vi voleli da napunite džepove?	(novac)
(89)	Kojom municijom se pune oruđa u manevru?	(manevarska municija)
(90)	Čime rode polja, a čime brda u Jugoslaviji?	(pšenica - grožđe)
(91)	Čime urodi svako dobro drvo?	(plod)
(92)	Čime urodi svaki dobar rad?	(dobar rezultat)
(93)	Čime se rukovode sudije u presudama?	(zakoni i savest)
(94)	Čime se rukovodi naš pretsednik u svom radu?	(opšti interes)
(95)	Čime se služite kad pišete pismo?	(pero i hartija)
(96)	Čime se služe policajci za kretanje drumom?	(motorcikli)
(97)	Čime se nikad ne treba služiti u životu?	(nedozvoljena sredstva)
(98)	Čime vi smatrate Marka?	(svoj prijatelj)
(99)	Kakvim smatraju Marka drugi učenici?	(najpametniji)
(100)	Kakvom ženom se smatra Elizabet Tejlor?	(najlepša glumica)
(101)	Čime se snabdevamo iz kantine?	(cigarete, košulje, gaće, itd.)
(102)	Čime nas snabdevaju pekari?	(hleb)
(103)	Čime nas snabdevaju mesari?	(sveže meso)
(104)	Čime se snabdevamo iz mora?	(morske ribe)
(105)	Čime se snabdevamo iz šuma?	(drvo)
(106)	Čime trguju trgovci?	(roba)
(107)	Čime trguje g. Dikson?	(električni artikli)
(108)	Čime najviše trguje Brazilija?	(kafa)
(109)	Čime trguje Australija?	(vuna)
(110)	Čime trguju bakalnice?	(hrana)
(111)	Čime se hrane mačke?	(meso)

(112)	Čime se obično hrane bolesnici?	(supa, laka hrana)
(113)	Čime se hrane vegeterijanci?	(povrće)
(114)	Čime bi se vi hranili kad bi imali novaca?	(pečenje, kolači)
(115)	Čime bi se hranio mali Denis kad bi mu dozvolili roditelji?	(sladoled)

DRUGI DEO
DIJALOG

U Sarajevu na putu za Dubrovnik

SECOND PART
DIALOGUE

In Sarajevo on the way to Dubrovnik

(U hotelu Evropa u Sarajevu Diksonovi su sreli jednog prijatelja koji je takode putovao za Dubrovnik. On je putovao automobilom, ali je žalio što nije uzeo voz, jer su mu hladnoća, blato i sneg dosta smetali na putu.)

1. Robert Dikson: Bez svake sumnje, dobro smo učinili što smo pošli vozom, iako voz liči više na igračku nego na voz.

   Beti Dikson: Možda, ali ja još kao da vidim taj mali voz kako ulazi i izlazi iz tunela u tunel.

2. R D: Što je bilo, bilo je. Kondukter mi je rekao da do Dubrovnika ima samo još nekoliko tunela.

   B D: Hvala Bogu. Hoćemo li sad da podemo da razgledamo grad?

3. R D: Pristajem da vidimo sve što predložiš, jer je Sarajevo zaista originalan grad.

   B D: Ja ne želim da išta propustimo. Hajdemo najpre na Principov most.

4. R D: Ovde je srpski omladinac Gavrilo Princip ubio austrougarskog prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

   B D: I zbog tog atentata je počeo Prvi svetski rat?

5. R D: Ceo svet ne misli tako. Nego hajdemo na Baš Čaršiju da kupimo nešto za uspomenu.

   B D: Ja želim da kupim jedan sarajevski ćilim.

1. Robert Dickson: Without any doubt, we did well to start by train, even though it resembles a toy more than a train.

   Betty Dickson: Perhaps, but it seems to me as if I am still seeing that small train as it goes into and out of tunnel after tunnel.

2. R D: What has been, has been. The conducter told me that there were only several more tunnels to Dubrovnik.

   B D: Thank goodness. Shall we go now to look over the city?

3. R D: I agree that we see everything that you suggest, because Sarajevo is really an original city.

   B D: I don't want us to miss anything. Let's go first to Princip Bridge.

4. R D: Here a Serbian youth, Gavrilo Princip, killed the Austro-Hungarian Crown Prince Franz Ferdinand.

   B D: And because of that assassination the First World War started?

5. R D: All people don't think so. But, let's go to Bash Charshija to buy something for a souvenir.

   B D: I want to buy one Sarajevo carpet.

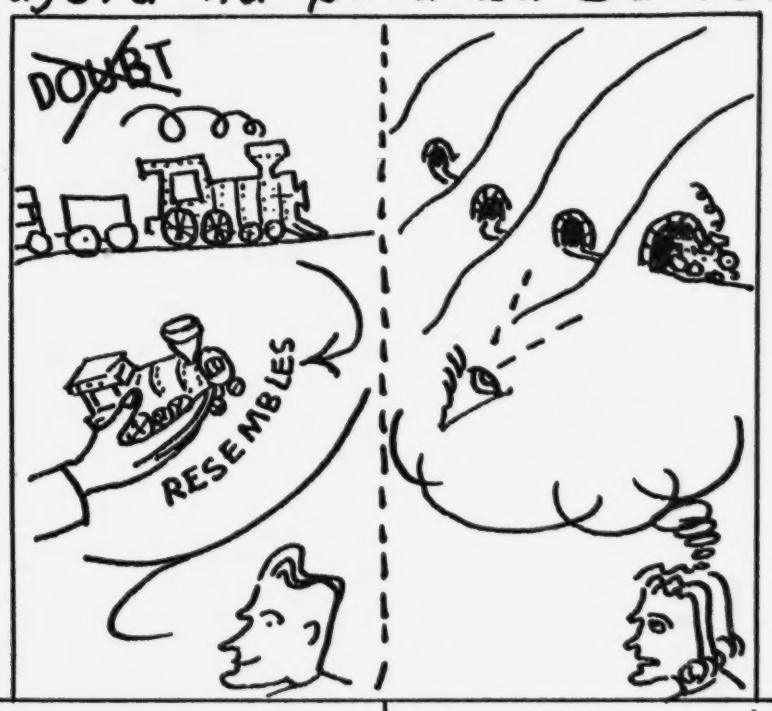
DOUBT
RESEMBLES

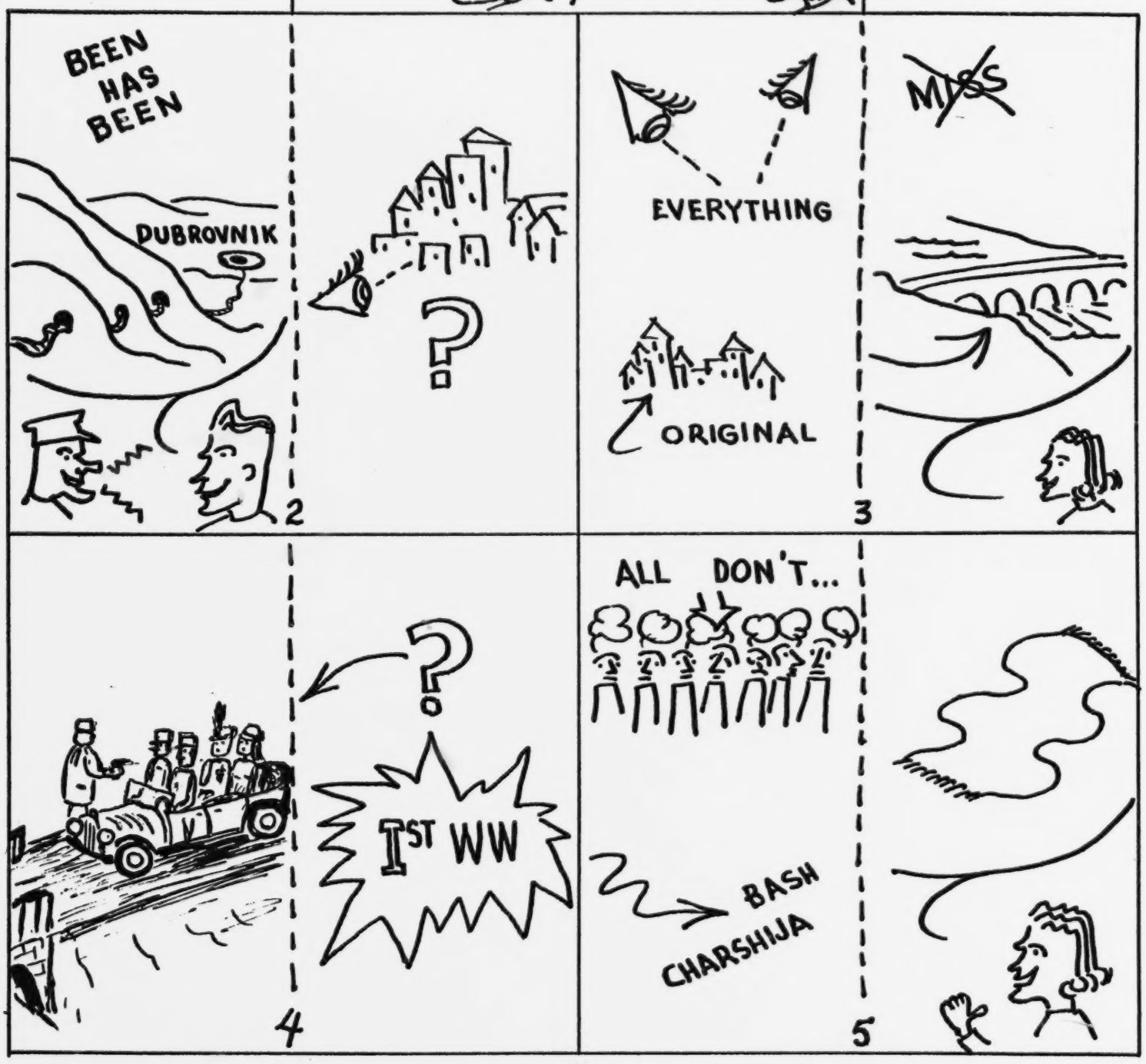
BEEN
HAS
BEEN
DUBROVNIK
2
?
EVERYTHING
ORIGINAL
MISS
3
?
IST WW
4
ALL DON'T...
BASH
CHARSHIJA
5

6. R D: U redu. Ali prvo da se raspitamo za cene, jer za turiste je sve skuplje.

B D: Znam. Naročito za Amerikance.

7. R D: Posle toga ćemo taksijem u banju Ilidžu, a kasnije ćemo otići na Trebević i Bendbašu.

B D: U redu. Pogledaj, molim te, Miljacku sa njenom bistrom vodom i ove divne planine koje okružuju Sarajevo.

8. R D: Meni se mnogo dopada sarajevska pijaća voda.

B D: Čula sam da se o toj vodi govori širom Jugoslavije.

9. R D: Kad podemo za Dubrovnik, hoćemo li prekinuti put da vidimo Mostar?

B D: Ako budem umorna, što je sigurno, neću se maći s mesta, a Mostar ću videti kroz prozor.

10. R D: U redu. Iz voza ćemo videti i čuvenu dolinu reke Neretve, za koju se veruje da je jedna od najlepših u Jugoslaviji.

B D: A ja sam pročitala da je Neretva jedina reka koja preseca planine Dinarskog planinskog sistema.

6. R D: O.K. But first let's inquire about the prices, because for tourists everything is more expensive.

B D: I know. Especially for Americans.

7. R D: After that we'll go by taxi to the spa Ilidza, and later we'll go to Trebevich and Bendbasha.

B D: Very well. Look, please, at Miljacka with its clear water and at these beautiful mountains which encircle Sarajevo.

8. R D: The Sarajevo drinking water appeals to me very much.

B D: I've heard that all over Yugoslavia that water is talked about.

9. R D: When we leave for Dubrovnik, shall we interrupt the trip to see Mostar?

B D: If I'm tired, which is certain, I shall not move one bit, and I'll see Mostar through the window.

10. R D: All right. From the train we'll see also the famous valley of the Neretva River, which is believed to be one of the nicest in Yugoslavia.

B D: And I read that the Neretva is the only river which cuts through the mountains of the Dinaric mountain range.

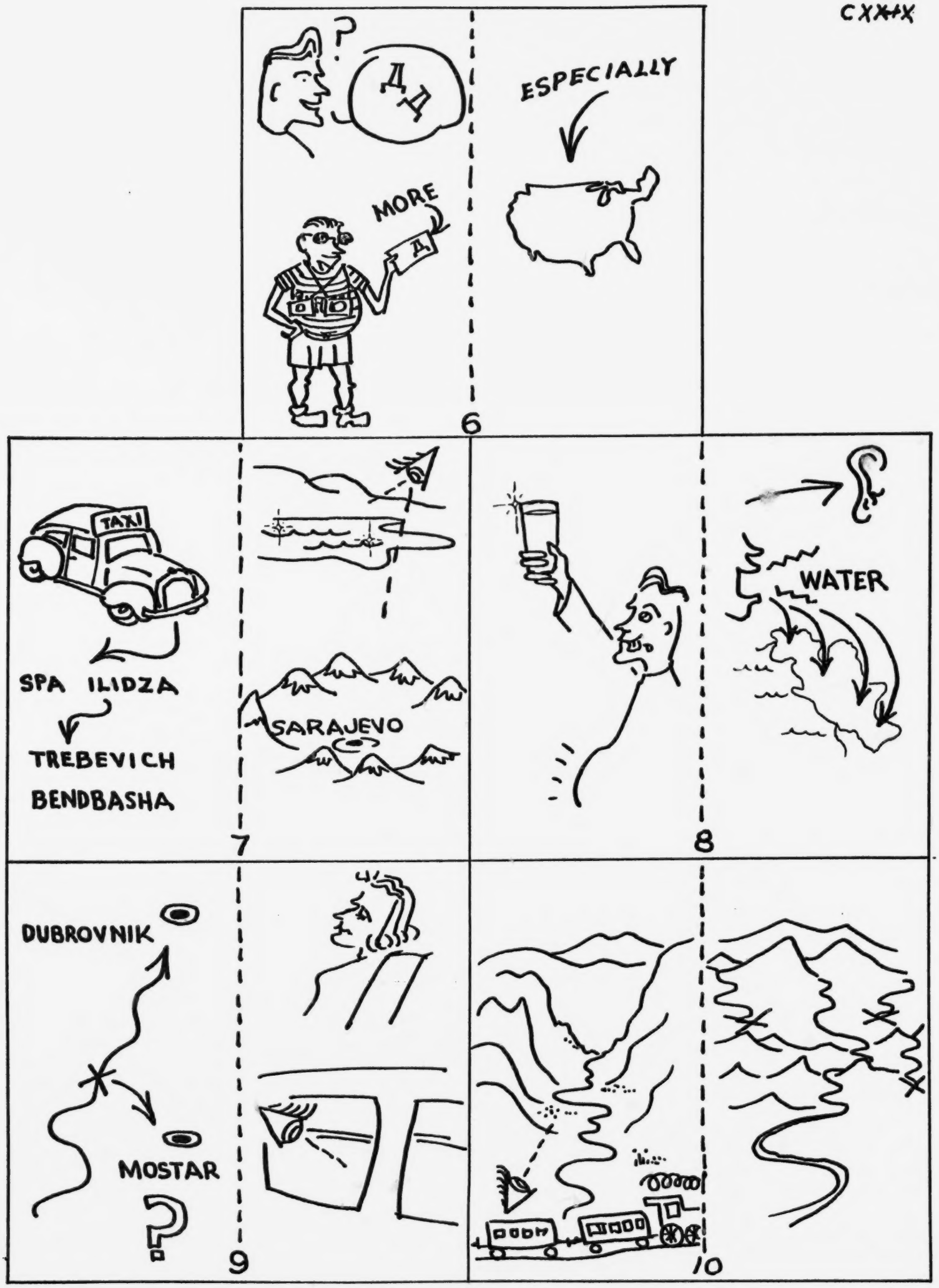
?
ДД
ESPECIALLY
MORE
A
6
TAXI
SPA ILIDZA
TREBEVICH
BENDBASHA
7
SARAJEVO
WATER
8
DUBROVNIK
MOSTAR
?
9
10

PAR. 393 - USE OF THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION AS COMPLEMENT TO VERBS

The instrumental without a preposition can be used as a verb complement:

A - In the following and similar expressions, the noun objects of the following verbs stand in the instrumental:

- владати - to rule, to govern, to control (oneself)

Енглеском владају краљеви преко парламента.
England is ruled by kings through Parliament.

Он не може да влада собом.
He cannot control himself.

- дириговати - to conduct, to direct

Ко ће дириговати опером у Сан Франциску идуће сезоне?
Who will direct the opera in San Francisco next season?

-*завладати - to conquer, to subjugate, to come into power

После Другог светског рата комунисти су завладали многим земљама.
After the Second World War the Communists came into power in many countries.

- командовати - to command

Јединицама ће командовати њихове старешине.
Units will be commanded by their own superiors.

- овладати - to conquer, to take, to man, to occupy
- овлађивати

Упркос упорног отпора браниоца наше трупе су успеле да овладају непријатељским положајем.
In spite of the stubborn resistance of the defender our troops succeeded in taking the enemy position.

- руковати - to handle, to manipulate

Државном имовином се мора руковати пажљиво.
Government property must be handled carefully.

- руководити - to manage; to administer

Ко ће руководити маневром?
Who is going to conduct the maneuver?

-*управљати - to direct, to manage, to administer

Ко управља вашом радњом кад ви путујете?
Who manages your store when you travel?

B - Study the use of the instrumental without a preposition with the following verbs:

- бавити се - to occupy oneself with, to be engaged in

Чиме сте се бавили пре ступања у војску?
What were you doing before joining the Army?

-*дичити се - to be proud of

Они се диче својом децом.
They are proud of their children.

- женити (оженити)(се) - to marry (to)

Они желе да ожене свог сина неком богатом девојком.
They want to marry their son to some rich girl.
Нихов син се жени сутра мојом сестром.
Their son is marrying my sister tomorrow.

- завршити (завршавати)(се) - to finish, to end

Он је завршио свој говор позивом да му се сви придруже у борби за слободу.
He finished his speech with a call that all join him in the struggle for freedom.
Први и Други светски рат су се завршили поразом Немачке.
The First and the Second World Wars ended with the defeat of Germany.

- задовољити (задовољавати)(се) - to satisfy; (to be satisfied; to be content)

Нисте ме задовољили својим одговором.
You did not satisfy me with your answer.
Он се задовољава малим.
He is content with little.

- звати - to call

Ја њу зовем мајком, јер се она после смрти моје мајке бринула о мени као права мајка.
I call her mother, because after the death of my mother she has been taking care of me like a true mother.

- изабрати - to elect, to choose

Он је изабран претседником (or: за претседника) огромном већином.
He was elected president by a huge majority of votes.

- истаћи (истицати)(се) - to distinguish oneself

Он се увек истицао храброшћу.
He has always distinguished himself by bravery.

- казнити (кажњавати) - to punish; to sentence

Они су кажњени смрћу због шпијунаже.
They were punished by death because of espionage.

-*клонути - to wilt

Човек не треба да клоне духом после првог неуспеха.
A man should not wilt in spirit after the first failure.

- користити се - to make use of

Човек треба да се користи и искуством других.
A man should make use of other people's experience, too.

- мирисати - to smell

Молим те, стој даље од мене пошто миришеш белим луком (or: на бели лук).
Please keep away from me because you smell of garlic.

- назвати (називати)(се) - to name, to call; (to call oneself, to name oneself)

Он те је тужио суду што си га назвао лоповом.
He sued you in court because you called him a thief.
Зар после свега тога има храбрости да се назива мојим пријатељем?
Does he really have the courage to call himself a friend of mine after all that?

- населити (насељавати) - to colonize, to settle, to inhabit

Марија Терезија је плански насељавала Војводину људима разних народности.
Maria Theresa colonized Vojvodina with people of different nationalities according to a plan.

-*наситити се, заситити се - to get satiated, to eat one's fill

Заситио сам се првим јелом, па не марим за друго јело.
I filled myself with the first course, so I do not care for the second one.

- огласити (оглашавати) - to pronounce

Пет година после његовог нестанка суд га је огласио мртвим (or: за мртва).
Five years after his disappearance the court pronounced him dead.

- одликовати се - to distinguish oneself

Ви сте се увек одликовали досетљивошћу.
You have always distinguished yourself by your wit.

- опити (опијати) се - to get drunk

Он се опио славом, па не зна шта ради.
He got drunk with fame (glory), and he doesn't know what he is doing.

- појити (напојити) - to water (animals); to give to drink

Уморне коње не треба појити хладном водом.
Tired horses should not be given cold water.

- поносити се - to be proud of
  Они заиста немају чиме да се поносе.
  They really do not have anything to be proud of.
- послужити (послуживати)(се) - to serve; (to help oneself to)
  Домаћица послужује госте кафом.
  The hostess is serving coffee to the guests.
  Да ли сте се послужили воћем?
  Have you helped yourself to the fruit?
-*прогласити (проглашавати)(се) - to proclaim; to pronounce; (to proclaim oneself)
  Комисија га је прогласила неспособним.
  The commission pronounced him incapable.
  Душан Силни се прогласио царем Срба, Бугара, Грка и Албанаца 1346.
  Dushan the Mighty proclaimed himself Emperor of the Serbs, Bulgars, Greeks and Albanians in 1346.
- пунити (напунити) - to fill, to feed (arms) to load
  Напуните пушке маневарском муницијом!
  Load your rifles with blank ammunition!
- родити, уродити (рађати) - to bear; to grow
  Поља роде пшеницом, а брда кукурузом.
  Fields grow wheat and hills corn.
  Сваки труд мора да уроди плодом.
  Every effort must bear fruit.
- руководити се - to be led, to have in mind
  У својим одлукама ја ћу се руководити општим интересима.
  In my decisions I'll be led by (I'll have in mind) the general interest.
- служити се - to use
  Ја се никад не служим недозвољеним средствима у свом раду.
  I never use prohibited means in my work.
- сматрати (се) - to consider; (to consider oneself)
  Ја сам вас увек сматрао својим пријатељем (or: за свог пријатеља.
  I have always considered you my friend.
  Он се сматра најпаметнијим.
  He considers himself the smartest.
- снабдети (снабдевати)(се) - to supply, to furnish; (to supply oneself)
  Овај извор снабдева цело село водом.
  This spring furnishes the entire village with water.
  Сваки војник ће се снабдети личном ратном опремом.
  Every soldier will be furnished personal battle equipment.

- трговати - to trade
  Он тргује вином.
  He trades in wine.
- хранити (нахранити)(се) - to feed; (to feed oneself)
  Чиме храните свог сина да је тако дебео?
  What do you feed your son that he is so fat?
  Вегетаријанци се хране само поврћем.
  Vegetarians eat only vegetables.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

USE OF THE INSTRUMENTAL WITHOUT A PREPOSITION AS COMPLEMENT TO VERBS

Drill the use of the instrumental as a complement to verbs by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

(1)	Чиме су некад владали краљеви?	(скоро - све земље)
(2)	Киме треба да влада сваки од нас?	(сам себе)
(3)	Чим неки људи тешко владају?	(своји поступци)
(4)	Чим ви треба да владате кад завршите ову школу?	(српскохрватски језик)
(5)	Чим диригује диригент?	(оркестар)
(6)	Чим може да командује мајор?	(батаљон, дивизион)
(7)	Чим могу да командују пуковници?	(пукови)
(8)	Чим војник најпре научи да рукује?	(пушка)
(9)	Којим другим оружјем рукују они који служе у пешадији?	
(10)	Чим човек треба да се руководи?	(своја савест)
(11)	Чим не смемо да се руководимо?	(само - своји интереси)
(12)	Чим се руководе они који никад не лажу?	(истина)
(13)	Чим руководи директор банке?	
(14)	Чим руководи шеф поште (железничке станице)?	
(15)	Чим се базе рибари?	(лов на рибе)
(16)	Чим се баве лекари?	
(17)	Чим се бави зубни лекар?	
(18)	Чим се бави учитељ?	
(19)	Чим бисте се ви бавили да сте дописник неких новина?	
(20)	Чим се бавио Карађорђе пре него што је постао вођа Срба?	(трговина)

(21)	Чим жели да се бави онај који студира архитектуру?	(изградња зграда и слични објекти)
(22)	Ким се оженио Радослав?	(Маркова сестра)
(23)	Ким би Миланови родитељи хтели да га ожене?	(једна добра девојка)
(24)	Чим се завршио Други светски рат?	(победа савезника)
(25)	Чим се завршава живот?	(смрт)
(26)	Чим ће се завршити овај дан?	(киша)
(27)	Чим ви завршавате писма својој мајци?	(увек - исте речи)
(28)	Чим почиње настава свако јутро?	(дијалог)
(29)	Чим је почео Први светски рат?	(напад Аустроугарске на Србију)
(30)	Чим ви почињете учење кад дођете кући?	(учење дијалога и писање домаћег задатка)
(31)	Чим ученици не могу да задовоље наставнике?	(погрешни одговори)
(32)	Чим сте ви задовољили своје родитеље?	(свој успех)
(33)	Чим би играчи хтели да задовоље?	(своја игра)
(34)	Чим трговци желе да задовоље своје муштерије?	(добра роба)
(35)	Чим се лако задовољавају људи доброг срца?	(сваштa)
(36)	Како су г. Дивљановића звали његови школски другови?	(дивљак)
(37)	Како сте звали своју сестру док је била мала?	(сека)
(38)	Како вас зове ваша жена?	(име)
(39)	Кога сте изабрали својим пријатељем?	
(40)	Кад се г. Ајзенхауер уселио у Белу кућу?	(чим је изабран - претседник)
(41)	Чим су кажњени ти лопови?	(затвор)
(42)	Чиме је кажњен човек који је извршио то убиство?	(смрт)
(43)	Чиме се користе наши непријатељи?	(наше мане)
(44)	Чиме се користите при учењу?	(уџбеник и речници)
(45)	Чим се војници користе као заклоном?	(сваки узвишени предмет)
(46)	Чиме се користи данашњи човек?	(искуство прошлих векова)
(47)	Чим мирише морска обала?	(риба и со)
(48)	Чим мирише ово двориште?	(некакво цвеће)
(49)	Чим мирише ова ливада?	(покошена трава)
(50)	Како се некад називала Србија?	(Рашка)
(51)	Како се некад називала Црна Гора?	(Зета)
(52)	Како ће Милан назвати својег сина?	(Љубомир)
(53)	Како никог не треба назвати?	(ружно име)

(54)	Ким су насељена јадранска острва?	(Хрвати)
(55)	Чим су насељене ове шуме?	(разне животиње)
(56)	Ким је насељена Љубљана?	(Словенци)
(57)	Шта сте урадили кад сте изгубили пасош?	(огласити - неважећи)
(58)	Шта се догодило с људима којих је нестало у рату?	(оглашени - мртви)
(59)	Чим се одликују те рибе?	(укусно месо)
(60)	Чиме се одликују амерички аутомобили?	(стил)
(61)	Чим се одликовала та девојка?	(лепа песма)
(62)	Чим се одликовао тај војник?	(необична храброст)
(63)	Чим се одликују ти ученици?	(одлично памћење)
(64)	Чим сте се ви тада опили?	(ништа)
(65)	Чим се опио онај човек?	(шљивовица)
(66)	Чим треба да овладамо?	(знање)
(67)	Чим се понекад опијају чувени људи?	(слава)
(68)	Чим треба да овлада наш батаљон?	(оно село)
(69)	Ким је овладао страх?	(непријатељска војска)
(70)	Чим појимо коње?	(вода)
(71)	Чиме не треба појити коње кад су врући?	(хладна вода)
(72)	Чим се поноси сваки човек?	(свој рад)
(73)	Киме се поносила Драгана?	(своја деца)
(74)	Чим се поносе неке девојке?	(своја лепота)
(75)	Чим сте послужили госте?	(разна јела)
(76)	Чим бисте се ви послужили да сте били присутни?	(печење и вино)
(77)	Чим ће се оптужени послужити да би се спасао?	(разна средства)
(78)	Чиме пуните пушке?	(меци)
(79)	Чиме је испуњено оно буре?	(пиво)
(80)	Чиме је онај младић себи напунио главу?	(чудне идеје)
(81)	Чиме рађају ова поља?	(разна жита)
(82)	Чиме вам је прошле године родио воћњак?	(трешње и шљиве)
(83)	Чим ћете се ви увек руководити?	(високи принципи)
(84)	Чим се руководе многи људи?	(само - своји интереси)
(85)	Чиме се руководио Гаврило Принцип кад је убио аустроугарског престолонаследника?	(добро својег народа)
(86)	Чим се ви сматрате, г. Илићу?	(поштен човек)
(87)	Чим се сматра тај човек?	(најпаметнији на свету)
(88)	Чим се снабдевате из бакалнице?	(храна)
(89)	Чим се снабдевате на бензинској станици?	(бензин и уље)

(90)	Чим водоснабдевачке јединице снабдевају војску?	(вода)
(91)	Чим тргују они људи?	(разна роба)
(92)	Чим је некад трговао ваш пријатељ?	(стара кола)
(93)	Чим се хране птице?	(плодови и инсекти)
(94)	Чим сељаци хране коње?	(зоб)
(95)	Чим они хране краве?	(трава)
(96)	Чим се хране морске птице?	(риба)
(97)	Чим је окружено острво?	(вода)
(98)	Чим су окружена ова имена?	(црвена оловка)
(99)	Ким је окружен претседник?	(чланови владе)
(100)	Чим свештеник прелива славски колач?	(вино)
(101)	Чим нас угрожава непријатељ?	(своја жеља за туђим)
(102)	Чим комунисти угрожавају мир?	(изазивање)
(103)	Чим је пошумљено оно брдо?	(разно дрвеће)
(104)	Чим сте се ви обогатили у овој школи?	(ново знање)
(105)	Чим се човек богати сваки дан?	(искуство)
(106)	Чим су нас задужили Грци?	(разне науке)
(107)	Чим вас је задужио Петар?	(своја велика помоћ)
(108)	Чим се човек огреши сваки дан?	(разна дела, речи и мисли)
(109)	Чим га је очарала та девојка?	(своја лепота)
(110)	Чим су вас очарали ти људи?	(своја доброта)
(111)	Чим се хвалише тај ученик?	(добре оцене)
(112)	Чим треба да се хвалишемо?	(ништа)
(113)	Чим претерује тај човек?	(свој смех)
(114)	Чим је претеривао тај сведок?	(лагање)
(115)	Чим вас је разочарала та девојка?	(неки поступци)
(116)	Чим би се ваши родитељи разочарали овде?	(клима)
(117)	Чим је тај човек превазишао вас?	(само - глупост)
(118)	Чим вас је одушевио тај уметник?	(сва своја дела)
(119)	Чим би се ваша сестра овде одушевила?	(лепота природе)
(120)	Чим би ми могли стећи њихово поштовање?	(рад)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

A - Translate the following text into English:

У Сарајеву, на путу за Дубровник

На путу за Дубровник Диксонови су возом уског колосека дошли у Сарајево, где су отсели у хотелу Европа. У хотелу су се срели са једним пријатељем који је, као и они, ишао у Дубровник на летовање. Тај њихов пријатељ је путовао аутомобилом па им се жалио да је путујући преко високих планина имао много тешкоћа због хладноће и снега. Кад је то чула, Бети Диксон се радовала што они нису путовали аутомобилом, већ возом иако тај воз више личи на играчку него на воз.

Пошто су се мало одморили Диксонови су најпре отишли да виде мост близу којег је омладинац Гаврило Принцип убио аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда. Сасвим близу је и Баш Чаршија, стара турска пијаца, где су Диксонови купили један диван сарајевски ћилим и још неке ствари као успомену из Сарајева. Најзад су се таксијем одвезли у бању Илицу. Та бања је била чувена још за време Римљана. Следећег дана су се пењали на планину Требевић. Они су у Сарајеву видели све што су желели. Њима су се много допале високе планине које окружују Сарајево и река Миљацка са чистом и бистром водом. Они су сазнали да је сарајевска пијаћа вода чувена као добра широм Југославије.

Кад су напустили Сарајево, Диксонови су били прилично уморни па нису прекидали пут да би посетили Мостар. Они су ипак из воза видели како Мостар тако и дивне винограде који га окружују. Они су нарочито уживали у лепоти долине реке Неретве за коју се верује да је једна од најлепших у Југославији. Неретва је једина река која пресеца планине Динарског система.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Forced crossing of a river

After the terrain south of the Drava River had been cleared of enemy troops, the commander of the Southern Maneuvering Side decided to execute a forced crossing of the river.

The crossing was carried out in two places - the main crossing at Ptuj and the demonstrative (auxiliary) crossing at the village Taina.

Both crossings were very well planned and prepared.

Following are the main parts of the plan of the commander of the Right Column which had to carry out the demonstrative crossing:

1. The crossing is to be carried out without artillery preparation fire.

2. The river's bend is towards the friendly bank.

3. The units will cross the river in the following order: rifle companies, machine-gun companies, heavy weapons companies, tanks, artillery.

4. The infantry units will be transferred at the beginning by assault boats and barges and later they will use footbridges.

5. The tanks and artillery will cross the river by a pontoon bridge when it is laid.

6. The troops protecting the crossing will not open fire before they are ordered to.

7. The troops of the first echelon will establish a bridgehead on the line v. Stigec-v. Vapachice.

8. The crossing will begin before dawn.

9. Special attention will be paid to secrecy and only partial orders are to be issued.

10. The troops will be brought from the assembly area to the intermediate position area before midnight, to the departure position area before dawn and to the line of departure before the very beginning of the crossing.

11. The Division Medical Center will be in the village Zakl.

12. The Regimental Aid Station will be in the village Leskovec.

13. The Division Message Center will be in the village Jurovci.

14. The Regimental Message Center will be in the village Repich.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

Сарајево

Сарајево је главни град Народне Републике Босне и Херцеговине. Оно се налази у Сарајевском Пољу на обема обалама реке Миљацке и на падинама планина Требевића и Озрена. У Сарајеву се срећу Исток и Запад. Град претставља изванредну мешавину источне и западне архитектуре. Висока минарета и црквени торњеви могу се видети међу фабричким димњацима и модерним високим зградама у позадини којих се истичу величанствене планине.

Сарајево је важна железничка раскрсница. Са Сарајевског аеродрома полећу авиони за све важније градове у Југославији.

Иако је име Сарајево турског порекла, сигурно је да је ту постојало једно насеље још у доба Илира и Римљана. Ово последње потврђују остаци из римског доба. У VI и VII веку у Босни и Херцеговини су се населили Славени. Они су своја насеља у данашњем Сарајевском Пољу организовали у жупу. По оснивању славенских држава на Балкану Босна и Херцеговина су биле најпре део или српске или хрватске државе, затим су постале независне и имале своје краљеве. Доласком Турака у XV веку оне су изгубиле своју независност и остале под турском влашћу све до 1878 године, када су одлуком Берлинског конгреса предате на управу Аустро-Угарској.

Народ Босне и Херцеговине није никад прихватио управу Аустрије. Основана је организација под именом "Млада Босна", која је себи ставила у задатак ослобођење Босне испод туђинске власти. Центар те организације је био у Сарајеву. На дан 28 јуна 1914 године је српски омладинац Гаврило Принцип убио аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда и његову жену Софију. Атентат је извршен близу моста који води преко Миљацке. Тај мост је доцније назван "Принципов мост". Овај атентат је био непосредни повод за почетак Првог светског рата, али не и прави узрок тог рата. Сломом Аустро-Угарске, Босна и Херцеговина су 1 децембра 1918 године постале део данашње Југославије.

У Сарајеву, поред знатног броја џамија, православних и римокатоличких цркава, школа, једног универзитета и других установа, постоје разне фабрике као: фабрика цигарета, фабрика муниције, фабрика ћилимова итд. Сарајевски ћилими су врло познати, па се чак и извозе. Туристи нарочито воле да посећују Баш Чаршију. То је босанска пијаца, где могу да се купе разни предмети за успомену. Ови предмети су рађени руком. Вредно је посетити и Градски музеј, који је један од највећих и најбогатијих музеја на Балкану. Сарајевска пијаћа вода је

CXXIX

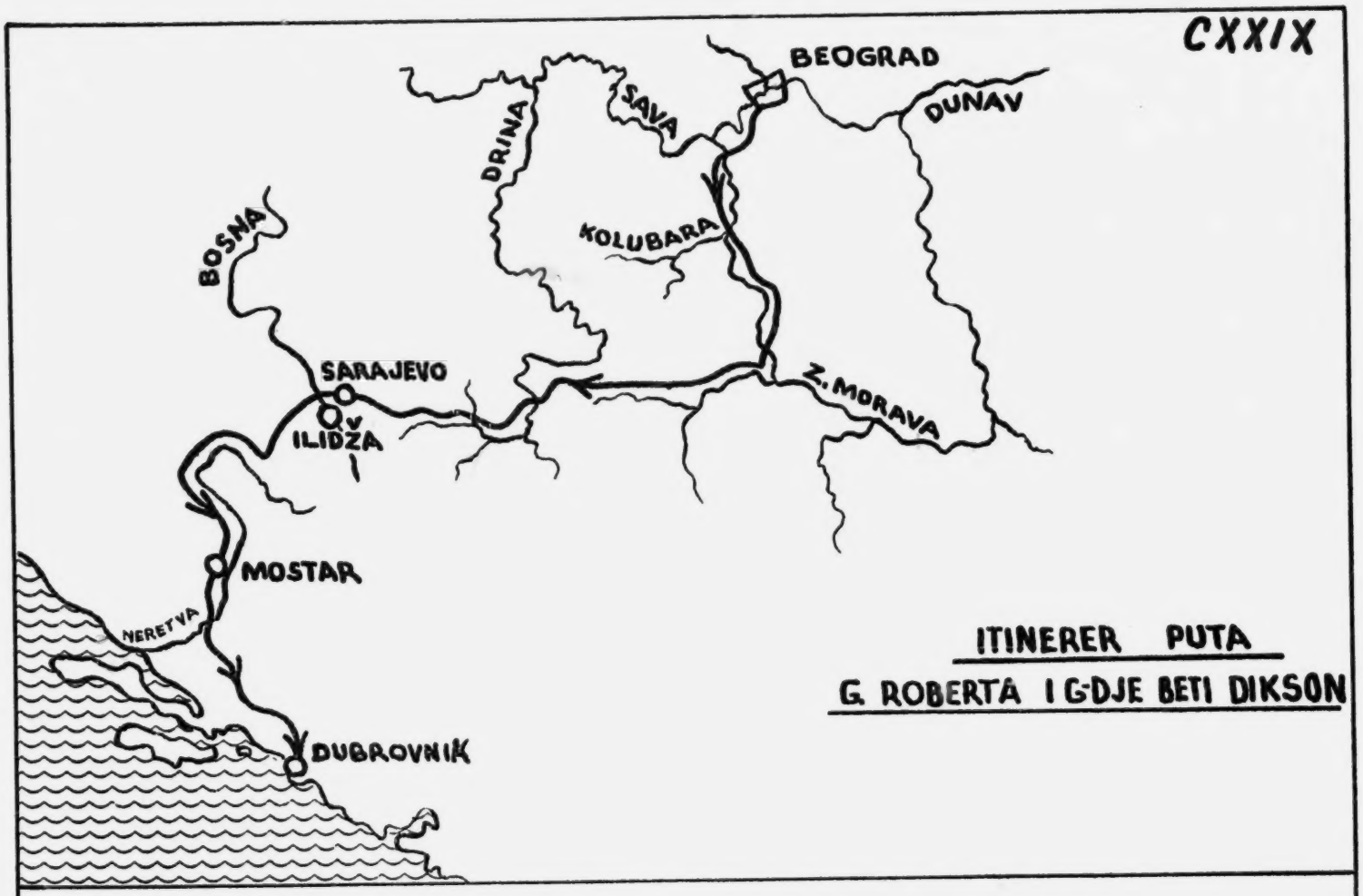

ITINERER PUTA

G. ROBERTA I G-DJE BETI DIKSON

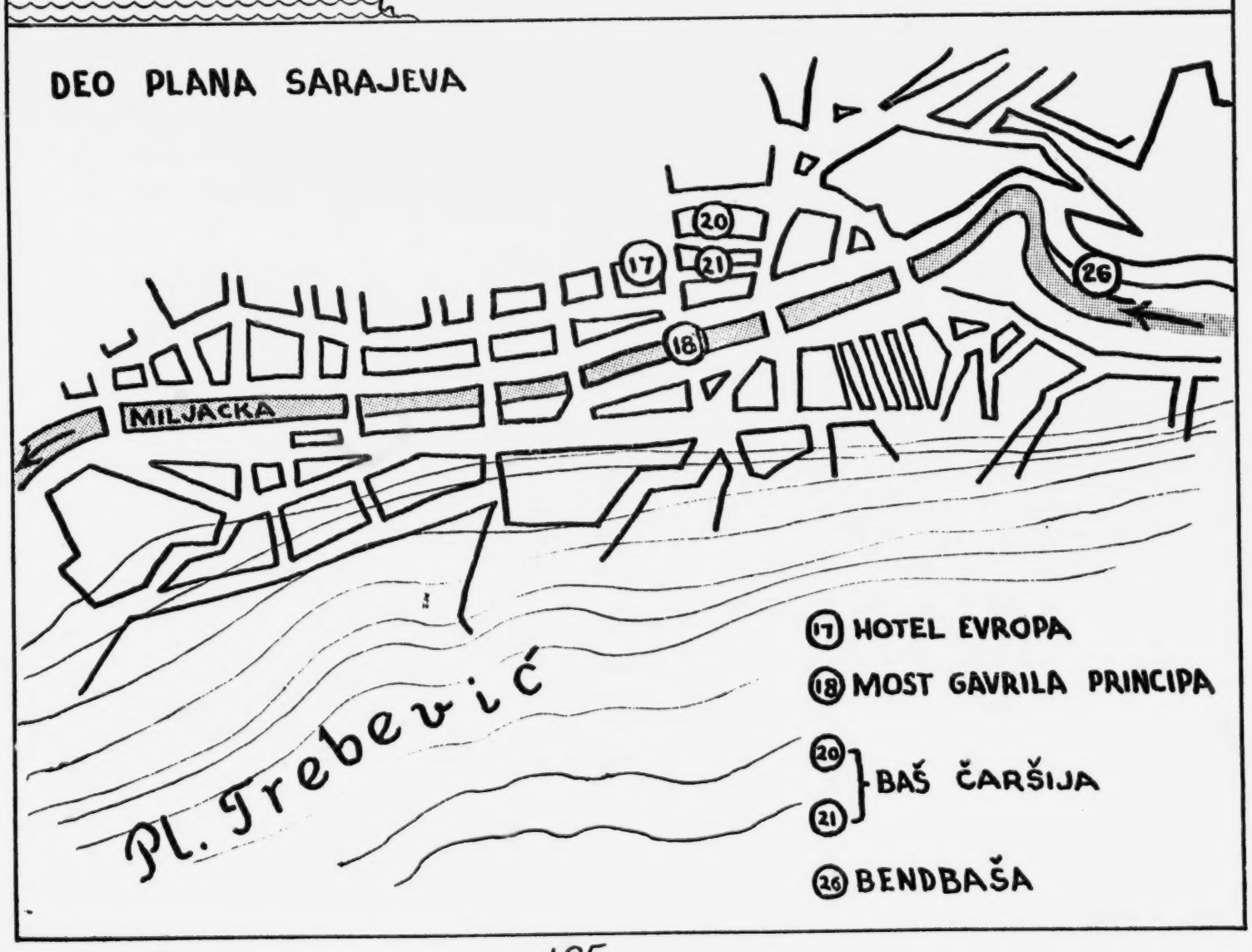

чувена широм Југославије. У непосредној близини Сарајева су бања Илиџа и бања Кисељак. Илиџа је била позната још у римско доба.

Питања на штиво

Questions on Reading Text

1. Шта је Сарајево?
2. Где се налази Сарајево?
3. Шта Сарајево претставља?
4. Шта се може видети међу фабричким димњацима и модерним високим зградама у Сарајеву?
5. Шта се истиче у позадини минарета, црквених торњева у фабричких димњака у Сарајеву?
6. Шта је Сарајево у погледу железничког саобраћаја?
7. Куда полећу авиони са Сарајевског аеродрома?
8. Чијег је порекла име Сарајево?
9. Када је ту постојало насеље?
10. Чим се то потврђује?
11. Када су Словени населили Босну и Херцеговину?
12. Шта су они организовали у данашњем Сарајевском пољу?
13. Шта су биле Босна и Херцеговина по оснивању словенских држава на Балкану?
14. Шта су оне постале доцније?
15. Кад су дошли Турци у Босну и Херцеговину?
16. Шта се десило по доласку Турака?
17. Докле су Босна и Херцеговина биле под турском влашћу?
18. Шта је те године одлучено на Берлинском конгресу?
19. Да ли је народ Босне и Херцеговине прихватио управу Аустрије?
20. Под каквим је именом доцније основана једна организација?
21. Шта је та организација ставила себи у задатак?
22. Где је био центар те организације?
23. Шта се десило на дан 28. јуна 1914 године у Сарајеву?
24. Како се звао српски омладинац који је извршио атентат?
25. На коме месту је извршен атентат?
26. Како је доцније назван тај мост?
27. Чему је био повод овај атентат?
28. Да ли је тај атентат био прави узрок рата?
29. Шта се десило са Босном и Херцеговином после слома Аустро-Угарске?
30. Да ли знате шта све постоји у Сарајеву?
31. Да ли у Сарајеву има фабрика и које су те фабрике?
32. Шта знате о сарајевским ћилимовима?
33. Шта туристи нарочито воле да посећују у Сарајеву?
34. Шта је то Баш Чаршија?
35. Како су израђени ти предмети?
36. Шта знате о Градском музеју у Сарајеву?
37. Каква је сарајевска пијаћа вода?
38. Које се бање налазе у непосредној близини Сарајева?
39. Откада је позната Илиџа?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Sarajevo is the main city of the People's Republic of Bosnia and Herzegovina.
2. The city stretches alongside both banks of the Miljacka River and is encircled by high mountains.
3. Sarajevo is known all over the world because there in 1914 Gavrilo Princip, a Serbian youth from Bosnia, assassinated the Austro-Hungarian Crown Prince and because this assassination was an immediate reason for the beginning of World War I.
4. However, it should be pointed out that it is not only this event that makes Sarajevo a very interesting and original city.
5. The Orient and the Occident meet in Sarajevo.
6. The mixture of the Oriental and the Occidental architectures is extraordinary there.
7. Among the many minarets and church towers one can see tall, modern buildings and factory chimneys.
8. There is still an Oriental market in Sarajevo.
9. No tourist who visits Sarajevo misses seeing that market and filling his brief case with hand-made souvenirs.
10. Although the name Sarajevo is of Turkish origin, there is no doubt that on the site a settlement has existed from the oldest times.
11. The Slavs settled there in the VI and VII centuries and organized an administrative unit called "zhupa".
12. After the first Slavic states were organized in the Balkans, Bosnia and Herzegovina were first a part of either the Serbian or the Croatian state.
13. Later they became independent and had their own kings.
14. In the XV century they lost their independence and were not freed from foreign rule until 1918.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3297-atèntat, m. - assassination; attempt on someone's life

3298-bȁnja, f. - spa; watering place

3299-bȉstar, adj. m.
bȉstra, f.
bȉstro, n. - clear, bright; clever

-bȉstro, adv. - clearly; cleverly

3300-dìnārskī, adj. - Dinaric

3301-hladnòća, f. - cold, coldness

3302-ìgračka, f. - toy

3303-istàći (se), v.t.&r.pfv. - to point out, to indicate; (to distinguish oneself)
pr.t: istaknēm;ìstaknū

*3303-ìsticati (se), v.t.&r.ipfv. - to point out, to indicate; (to distinguish oneself)
pr.t: ìstičēm;ìstičū

3304-kondùkter, m. - conductor (in a train, streetcar or bus)

3305-màći (màknuti)(se), v.t.&r. pfv. - to move
pr.t: mȁknem;mȁknu
a.p.p: mȁkao,màkla,màklo, màkli,màkle,màkla

*3305-mȉcati (se), v.t.&r.ipfv. - to move
pr.t: mȉčēm;mȉčū

3306-mèšavina - mixture

3307-minàre, n. - minaret
gen. sing: minàreta

3308-násēlje, n. - settlement

3309-následnik, m. - heir
nom. pl: následnici

3310-nezávisnost, f. - independence
gen. sing: nezávisnosti

3311-okrúžiti, v.t.pfv. pr.t: òkrūžīm;òkrūžē	- to encircle; to surround; to round up
*3311-okružívati, v.t.ipfv. pr.t: okrùžujēm;okrùžujū	- to encircle; to surround; to round up
3312-omladínac, m. gen. sing: omladínca	- youth
3313-ȍriginālan, adj. m. ȍriginālna, f. ȍriginālno, n.	- original
-ȍriginālno, adv.	- originally
3314-pìjaćī, adj.	- drinking (of water)
3315-présto, n. gen. sing: préstola	- throne
*3309 & *3315-prestolonáslednik, m.	- heir to the throne, Crown Prince
3316-pȕniti, v.t.ipfv. pr.t. pȕnīm;pȕnē	- to fill; to load, to feed (weapon)
*3316-nàpuniti, v.t.pfv. pr.t: nàpunīm;nàpunē	- to fill; to load, to feed (weapon)
3317-slȍm, m.	- downfall, failure; break, fracture
3318-súmnja, f.	- doubt; suspicion
3319-šîrom, prep & adv.	- wide-; all over
3320-ȕspomena, f.	- memory; souvenir; memoir
3321-žúpa, f.	- community (small organized administrative unit among Southern Slavs); parish
3322-tȍranj, m. gen. sing: tȍrnja nom. pl: tȍrnjevi	- tower; spire, steeple

STO TRIDESETA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND THIRTIETH LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

USE OF THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS (See Par. 394)

Drill the expressing of various ideas by prepositions + the instrumental by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - The preposition s(a):

(1)	S kim vi sad razgovarate?	(vi)
(2)	S kim jedete u vojničkoj trpezariji?	(ostali vojnici)
(3)	S kim ste jeli kad ste bili kod kuće?	(svoja porodica)
(4)	S kim je Marija otišla u banju?	(svoja drugarica)
(5)	S kim ste vi delili igračke kad ste bili dete?	(svoj stariji brat)
(6)	S kim ste vi prekinuli dopisivanje?	(mnogi školski drugovi)
(7)	S čim pešadija mora da koordinira svoj rad?	(dejstvo drugih)
(8)	S kim su se ujedinili Srbi 1918 godine?	(Hrvati i Slovenci)
(9)	S kim se vi često sastajete?	(svoji prijatelji)
(10)	S čim vi ne volite da se rastajete?	(novac)
(11)	S kim ste se dovezli u Monterej?	(neki vojnici)
(12)	S kim je Miloš pobegao iz logora?	(jedan drugi zarobljenik)
(13)	S čim su oni pobegli?	(prazne ruke)
(14)	S kim su vaša braća svirala u istom orkestru?	(neki poznati umetnici)
(15)	S kim je gospođa Stanić mnogo pretrpela?	(svoj muž)
(16)	S kim mi nismo sklopili ugovor o nenapadanju?	(Rusija)
(17)	S kim ste najpre rasklapali i sklapali puške?	(komandiri odeljenja)
(18)	S kim ste išli na izlet?	(svoji drugovi)
(19)	S kim se deca prvi put mole Bogu?	(majka)
(20)	Kako je svirao taj umetnik?	(osećanje)
(21)	Kako čovek treba da počne posao?	(vera)
(22)	Kako čovek treba da trpi muke?	(hrabrost)
(23)	Kako treba da mislimo o budućnosti?	(nada)
(24)	Kako se odlazi na pijacu?	(novac)
(25)	Kako vas je ispratila majka kad ste odlazili u vojsku?	(suze u očima)
(26)	Kako nas dočekuju prijatelji?	(otvorene ruke)
(27)	Kakav je on čovek?	(veliki nos)
(28)	Kakav je to nastavnik?	(vrlo visoko čelo)

(29)	Kakvu ste devojku upoznali?	(retka pamet)
(30)	S kakvom porodicom stanujete?	(čudna deca)
(31)	Kad je ona počela da se oseća gore?	(prvi zimski dani)
(32)	Kad su deca počela da se sankaju?	(prvi sneg)
(33)	Kad ćete se vratiti kući?	(prvi mrak)
(34)	Kad se vratio Marko?	(poslednja grupa zarobljenika)
(35)	Kad je doputovala Milka?	(zajedno . . . ja)
(36)	S kime baba i ded vole da razgovaraju?	(unučad)
(37)	S kime ste bili u bioskopu?	(svoja žena i deca)
(38)	S kime ste ga videli?	(jedan pijan čovek)
(39)	S kime se igraju vaša deca?	(susedova deca)
(40)	S kime se još niste pozdravili?	(vaš otac)
(41)	S kime ste sedeli za istim stolom?	(neki svoji nastavnici)
(42)	S kime se nikad ne slažete?	(svoj mlađi brat)
(43)	Koja devojka je vaša sestra?	(plava kosa i crne oči)
(44)	Koji mladić je vaš brat?	(široka leđa)
(45)	Koji čovek je vaš stric?	(velik i crven nos)

2 - <u>The preposition medu</u>:

(1)	Gde su se krili srednjevekovni gradovi?	(zidine)
(2)	Gde Kotor zauzima važno mesto?	(obalska utvrđenja)
(3)	Gde su našli tog mladića?	(ostali begunci)
(4)	Gde je celog života stajao Sv. Sava?	(presto i crkva)
(5)	Gde je vladao mir zahvaljujući Sv. Savi?	(njegova braća)
(6)	Gde je mladi prestolonaslednik Rastko živeo pošto je napustio kraljev dvor?	(kaluđeri)
(7)	Gde Njegoš zauzima prvo mesto?	(jugoslovenski pisci)
(8)	Gde je došlo do sukoba posle smrti Stevana Nemanje?	(njegovi mlađi sinovi Stevan i Vukan)
(9)	Gde se nalazi Atlantski okean?	
(10)	Gde se nalazi čovečje srce?	(desno i levo pluće)

3 - <u>The preposition nad</u>:

(1)	Nad kim komunisti vrše pritisak?	(stanovništvo)
(2)	Gde se nalazilo brvno preko kojeg ste prelazili?	(voda)
(3)	Gde je vladao strah?	(celo društvo)
(4)	Gde je Lovćen sa Njegoševim grobom?	(Kotor)

(5)	Gde vidite zastavu?	(ono uzvišenje)
(6)	Nad kim je nekad kralj bio gospodar?	(ceo narod)
(7)	Nad čim su braća obećala Sv. Savi da će se ubuduće slagati?	(očev grob)
(8)	Kuda su kružili naši avioni?	(front)
(9)	Nad kim majka provodi noći?	(bolesno dete)
(10)	Gde se diže planina Trebević?	(Sarajevo)
(11)	Nad čim se često polaže zakletva?	(Sveto Pismo ili krst)
(12)	Nad čim ste provodili dane svojeg detinjstva?	(knjige, igračke)
(13)	Nad kim su Srbi odneli pobedu na Kumanovu?	(Turci)
(14)	Gde su eksplodirale mnoge dubinske bombe?	(naša podmornica)
(15)	Gde je svetlo na ulazu u vašu kuću?	(vrata)

4 - <u>The preposition pod</u>:

(1)	Kako je teško živeti?	(sumnja)
(2)	Gde se nalazi Kotor?	(Lovćen)
(3)	Pod kim se ujedinila većina Južnih Slovena?	(Petar I Karađorđević)
(4)	Gde vi volite da sedite leti?	(drvo)
(5)	Pod kim je najduže bila Srbija do poraza 1389?	(dinastija Nemanjića)
(6)	Gde su nađene mnoge freske velike umetničke vrednosti?	(krovovi srpskih manastira)
(7)	Kako se povlačio neprijatelj?	(pritisak naših snaga)
(8)	Kako su lopovi dovedeni u sud?	(straža)
(9)	Kako su seljaci pristali da stupe u zadruge?	(pritisak)
(10)	Gde vi noću držite jastuk?	(glava)

5 - <u>The preposition pred</u>:

(1)	Gde sveštenik čita Sveto Pismo?	(oltar)
(2)	Gde se nalaze prednji točkovi vaših kola?	(zadnji)
(3)	Pred kim mi ne smemo da se povučemo?	(napadač)
(4)	Gde ljudi odgovaraju za svoje zločine?	(sud)
(5)	Gde jugoslovenski seljaci vole da sede uveče kad nemaju posla?	(kuća)
(6)	Pred kim treba da se kajemo?	(Bog)
(7)	Gde se stolovi nalaze na trotoarima?	(evropske kafane)
(8)	Pred čim plovi minolovac?	(konvoj)
(9)	Pred kim je sluga morao nekad da stoji gologlav?	(svoj gospodar)
(10)	Pred čim se mole pravoslavni?	(ikone)

6 - The preposition za:

(1)	Za kim plaču živi?	(mrtvi)
(2)	Za kim su nastupale naše trupe?	(neprijatelj)
(3)	Gde nestaje ova reka?	(ono brdo)
(4)	Gde sedimo za vreme obeda?	(sto)
(5)	Za čim trče psi?	(mačke)
(6)	Za čim ide lovac?	(jelen)
(7)	Za čim dolazi sunce?	(kiša)
(8)	Za čim čeznu nesrećni?	(sreća)
(9)	Za čim čeznu oni koji su daleko od kuće?	(svoji)
(10)	Za kim je umrla majka?	(svoji sinovi i muž)

DRUGI DEO
DIJALOG

Obaveštajna i kontraobaveštajna služba

SECOND PART
DIALOGUE

Intelligence and counter-intelligence service

(Pošto su zauzele Ptuj, trupe Južne strane su preduzele ofanzivu ka Murskoj Soboti.

U pozadini trupa, organi kontraobaveštajne službe proganjaju špijune i agente.

Načelnik obaveštajnog odeljenja razgovara sa jednim od obaveštajnih oficira.)

1. Načelnik: Šta ste uradili u pogledu organizacije obaveštajne službe na teritoriji pod našom vlašću?

   Obaveštajni Oficir: Organizovao sam hvatanje špijuna i agenata kojih ima među stanovnicima.

2. N: Šta ste uradili na polju propagande?

   O.O: Naši izvidački avioni koji lete nad neprijateljskom teritorijom bacaju naše letke neprijateljskim trupama.

3. N: Pred nama se nalazi vrlo težak zadatak: ispitivanje ratnih zarobljenika i vojnih begunaca i smeštaj izbeglica.

   O.O: Naša vojna policija je postavila kontrolne stanice po svima glavnim drumovima.

4. N: Ja sam naredio da naš Crveni krst sarađuje sa neprijateljskim.

   O.O: Oni imaju svoje pretstavnike pred svakim naseljenim mestom i pomažu izbeglice.

5. N: Šta ste uradili sa onim špijunom koji je uhvaćen u Ptuju?

1. Chief: What have you done in regard to the organization of intelligence service in the territory under our authority?

   Intelligence Officer: I have organized the catching of spies and agents among the inhabitants.

2. C: What have you done in the field of propaganda?

   I.O: Our reconnaissance planes which fly over enemy territory drop our leaflets to the enemy troops.

3. C: Ahead of us there's a very difficult mission: the interrogation of the prisoners of war and army deserters and the settlement of refugees.

   I.O: Our Military Police have established road blocks on all main highways.

4. C: I've ordered our Red Cross to cooperate with the enemy Red Cross.

   I.O: They have their representatives before every inhabited locality and they help the refugees.

5. C: What have you done with that spy who was captured in Ptuj?

Obaveštajna i kontraobaveštajna služba

CXXX

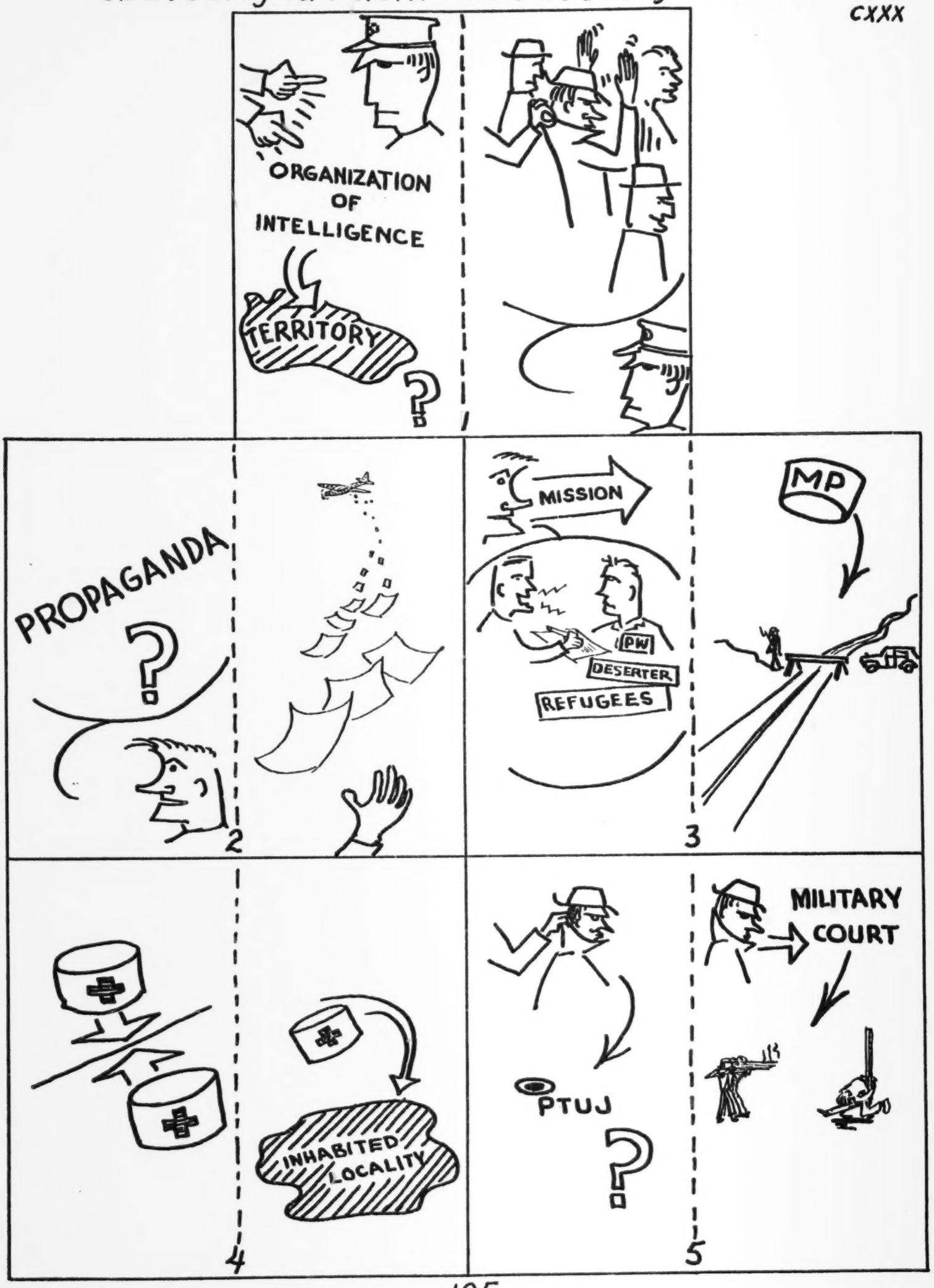

O.O: On je predat Prekom sudu, osuden je na smrt i jedno odeljenje strelaca ga je već streljalo.

I.O: He was handed over to the Military Court, sentenced to death and he has already been executed by a firing squad.

6. N: Šta radite sa neprijateljskim vojnim beguncima?

6. C: What are you doing with enemy army deserters?

O.O: Posle ispitivanja, oni se upućuju u logore.

I.O: After interrogation, they are sent to camps.

7. N: Kakav su uspeh imali naši leci kod neprijateljskih trupa?

7. C: What kind of success did our leaflets have with the enemy troops?

O.O: Većina begunaca je imala naše letke. Obično su prebegavali k nama sa lecima u ruci.

I.O: The majority of the deserters had our leaflets. They usually ran over to us with the leaflets in their hands.

8. N: Narediću da se pojača kontrola izbeglica. Izgleda mi da se među izbeglicama nalaze i gerilci.

8. C: I'll order the control of the refugees to be tightened. It seems to me that there are guerilla fighters among the refugees.

O.O: Vojna policija je već uhvatila neke od njih.

I.O: The Military Police have already caught some of them.

9. N: Čime su naoružani?

9. C: With what are they armed?

O.O: Automatima, ručnim bombama, pištoljima i kamama.

I.O: With submachine guns, hand grenades, pistols and daggers.

10. N: Oni su već počeli napade na naše transporte sa municijom, hranom i materijalom.

10. C: They've already begun attacks on our transports of ammunition, food and material.

O.O: Ja ću uputiti agente za njima i narediću da se uzmu taoci iz sela.

I.O: I'll send agents after them and I'll order hostages to be taken from the villages.

11. N: Uradite to što pre i izvestite me o rezultatu.

11. C: Do that as soon as possible and inform me about the result.

O.O: Razumem, druže majore.

I.O: Yes, Comrade Major.

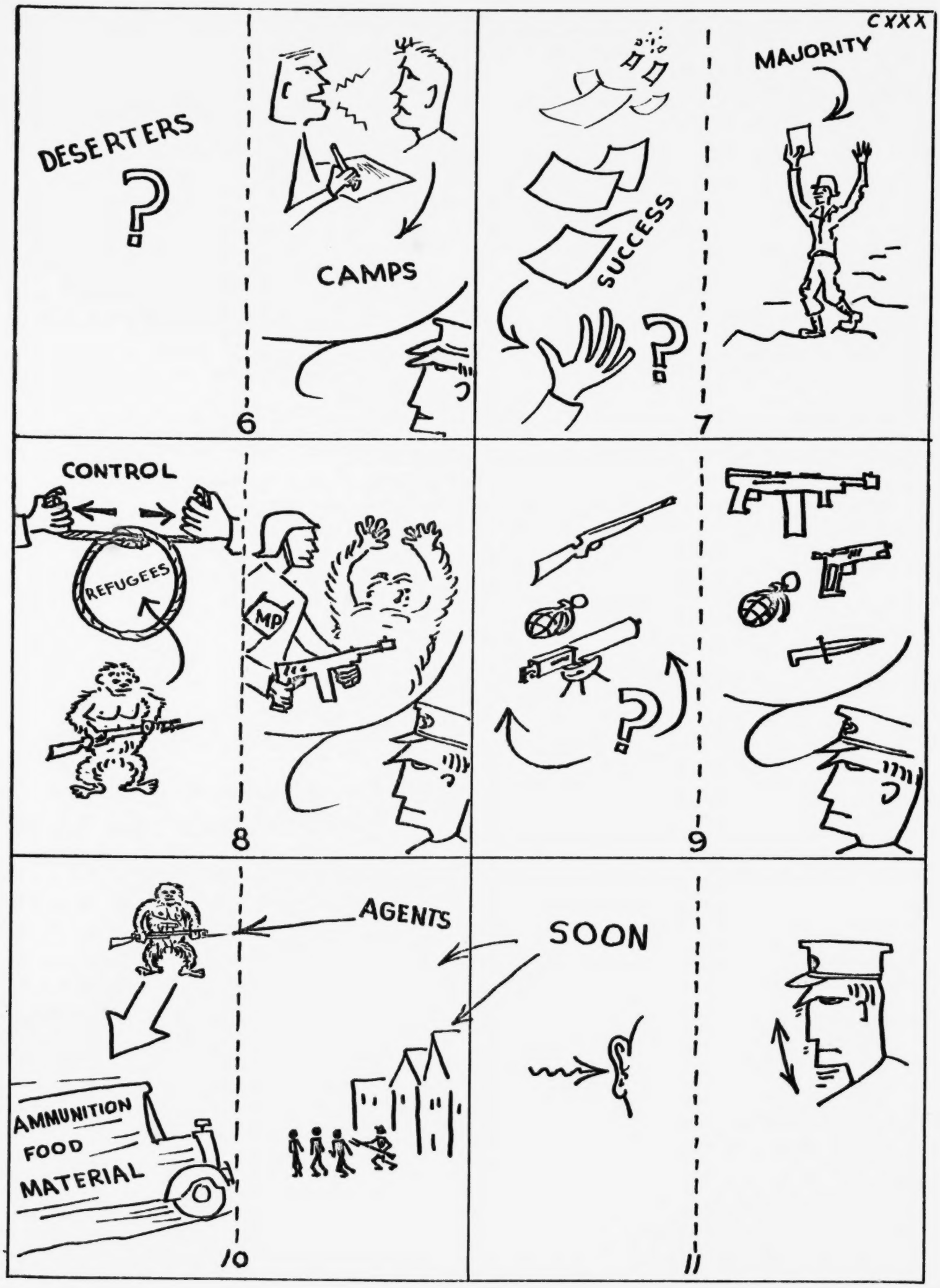
CXXX
DESERTERS
?
CAMPS
6
SUCCESS
?
MAJORITY
7
CONTROL
REFUGEES
MP
8
?
9
AGENTS
SOON
AMMUNITION
FOOD
MATERIAL
10
11

PAR. 394 - USE OF THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS

A - The preposition с(а), which under different circumstances also governs the genitive (see Par. 89B, Vol III, p. 129 & Par. 359A, Vol XII, p. 193), with the instrumental denotes primarily companionship or association. Its English counterpart in this function is "with" (see Par. 104A, Vol IV, p. 17):

(4) Ја сам наредио да наш Црвени крст сарађује са непријатељским.
(5) Шта сте урадили са оним шпијуном који је ухваћен у Птују?
(6) Шта радите са непријатељским војним бегунцима?
С киме си дошао?
With whom did you come?
У учионицу се не улази с капом на глави.
One does not enter the classroom with his cap on.

Other ideas expressed by the preposition с(а) can be seen from the following examples (see Par. 104A, Vol IV, p. 17 & Par. 286C, Vol IX, p. 243):

Цео свет чека на тај меч са великим интересовањем.
Everyone is waiting for that match with great interest.
Прочитао сам твоје писмо са сузама у очима.
I read your letter with tears in my eyes.
Да ли ти познајеш ону девојку с црном косом и плавим очима?
Do you know that girl with dark hair and blue eyes?
Са свршетком јесени свршавају и кише, али почињу снегови.
With the end of fall the rains are also over, but it starts snowing.
Тешка срца сам се растао са својим родитељима.
With a heavy heart I parted from my parents.

B - The prepositions међу "between, among", над "above, over", под "under, underneath, below" and пред "in front of, before", which under different circumstances also govern the accusative (see Par. 49B, Vol II, p. 189 & Par. 378D, p. 94 of this volume), express the following ideas with the instrumental (see Par. 104B, Vol IV, p. 17):

МЕЂУ - between, among

(1) Организовао сам хватање шпијуна и агената
којих има међу становницима.
(8) Изгледа ми да се међу избеглицима налазе и
герилци.
Нађоше га међу мртвима.
They found him among the dead.
Марко седи међу нама двојицом.
Mark is sitting between the two of us.

НАД - above, over

(2) Наши извиђачки авиони који лете над непријатељском територијом бацају наше летке непријатељским трупама.
У Југославији постоји огромно природно богатство и над земљом и под земљом.
There is enormous natural wealth in Yugoslavia both above and under the ground.
Чија је та слика над вашом главом?
Whose is that picture above your head?
Он је јунак над јунацима.
He is a hero above all heroes.
Нихов аероплан је летео над нашим.
Their plane flew above ours.
Он нема власт ни над киме.
He has no power over anybody.

ПОД - under, underneath, below, beneath; during

(1) Шта сте урадили у погледу организације обавештајне службе на територији под нашом влашћу?
Они станују под нама.
They live below us. (They have their quarters below ours).
Шта имаш под руком?
What do you have under your hand?
Наш аероплан је летео под њиховим.
Our plane flew below theirs.
Ми сви живимо под заштитом закона.
We all live under the protection of the law.
Било нам је боље под Турцима него што нам је данас.
We were better off under the Turks than we are now.

ПРЕД - in front of, before, ahead

(3) Пред нама се налази врло тежак задатак.
(4) Они имају своје претставнике пред сваким насељеним местом.
Ко седи пред тобом?
Who is sitting in front of you?
Нико не седи преда мном.
Nobody is sitting in front of me.
Ми имамо башту пред кућом.
In front of the house we have a garden.
Он је ишао неколико корака преда мном.
He was walking a few steps ahead of me.
Пред Богом смо сви једнаки.
Before God we are all the same (equal).
Ја ћу му то рећи и пред вама ако желите.
I'll tell him that in front of you, too, if you want me to.

C - The preposition за "behind, after", which under different circumstances also governs the genitive (see Par. 359B, Vol XII, p. 194) and the accusative (see Par. 49B, Vol II, p. 189 & Par. 378C, p. 94 of this volume), expresses the following ideas with the instrumental (see Par. 104B, Vol IV, p. 17 & Par. 286C, Vol IX, p. 243):

(10) Ја ћу упутити агенте за њима.
Гаража је за кућом, а башта је пред кућом.
The garage is behind the house and the garden is in front of the house.
Ко оно иде за њим?
Who is that walking behind him?
Кад год уђете у кућу, треба да затворите врата за собом.
Whenever you enter the house, you have to close the door behind yourself.
Седи за столом и пише писмо.
He is sitting behind the desk and writing a letter.
Дан за даном и година за годином, тако време пролази.
Day after day and year after year, (so) time goes by.
Он већ годинама доживљава ударац за ударцем.
He has been getting blow after blow already for years.
Најпре се предао командир чете а за њим и сви његови војници.
First the company commander surrendered and after him also all his soldiers.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

USE OF THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITION

Drill the expression of various ideas by prepositions + the instrumental by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer.

1 - The preposition с(а):

(1)	С киме сарађују саботери?	(партизани)
(2)	С киме ће сарађивати наше трупе?	(становници)
(3)	С киме би требало да сарађују наше трупе?	(домаће власти)
(4)	С киме су ратовали Срби?	(Турци, Немци, Бугари)
(5)	С ким ће се састати наша пешадија?	(артиљерија, друге јединице)
(6)	С киме ратују наше окупационе трупе?	(шпијуни, саботери)
(7)	С киме су отишли саботери?	(партизани)
(8)	С ким ће доћи избеглице?	(Црвени крст)
(9)	С којом девојком разговара Марко?	(девојка - црне очи)
(10)	Како очекујете ту утакмицу?	(велико интересовање)
(11)	С ким си се састао јуче?	(родитељи)
(12)	С ким се растао Марко јуче?	(избеглице)
(13)	С киме командир не воли да се растане?	(своји стрелци)
(14)	С ким ви не би волели да се растанете?	(породица)
(15)	Кад почињу кише?	(свршетак - јесен)
(16)	Како је мајка читала писмо свог сина?	(сузе - у очи)
(17)	Како не треба ући у учионицу?	(капа на глави)
(18)	С киме сте дошли у Монтерej?	(жена и деца)
(19)	С киме ћете ићи у Европу?	(пуковник Симић)
(20)	С киме сте задовољни?	(добри ученици)
(21)	Какве девојке волите?	(црне очи)
(22)	С киме је Марко пребегао у Аустрију?	(војни бегунци)
(23)	С ким се састао наш амбасадор?	(југословенски амбасадор)
(24)	С киме разговара Петар?	(једна млада жена)
(25)	С киме ћемо испитивати саботере?	(шпијуни)

2 - The preposition међу:

(1)	Где се налазе партизани?	(избеглице)
(2)	Где су шпијуни?	(становници)
(3)	Где су нашли војног бегунца?	(лешеви)
(4)	Где се налазе саботери?	(грађани)
(5)	Где седи Марко?	(две лепе девојке)

(6)	Где би ви волели да седите?	(ви два)
(7)	Где је ваш коњ?	(Маркови коњи)
(8)	Где се налази ваша кућа?	(две радње)

3 - The preposition над:

(1)	Где су светла?	(наше главе)
(2)	Куда је летео авион?	(ми)
(3)	Над киме ми имамо контролу?	(таоци)
(4)	Где се налази богатство Југославије?	(земља)
(5)	Над киме комунисти имају власт?	(многи народи)
(6)	Где је ваш стан?	(њихов стан)
(7)	Где је његова глава?	(сто)
(8)	Где је авион?	(облаци)
(9)	Где видите маглу?	(море)
(10)	Какав је био јунак Милош Обилић?	(јунак - јунаци)

4 - The preposition под:

(1)	Где су ваше ноге?	(сто)
(2)	Где је пас?	(дрво)
(3)	Где је подморница?	(вода)
(4)	Куда тече она река?	(земља)
(5)	Где је Симплонски тунел?	(Алпи)
(6)	Где је ваша шума?	(брдо)
(7)	Где је ваше село?	(Авала)
(8)	Под киме су Југословени?	(комунисти)
(9)	Под ким су били Срби?	(Турци)
(10)	Под чијом влашћу је била Калифорнија?	(мексиканска)
(11)	Где лети орао?	(планине)
(12)	Како носиш ту књигу?	(рука)
(13)	Кад је било тешко живети у Југославији?	(Немци)
(14)	Како држите избеглице?	(контрола)
(15)	Како држите своја писма?	(кључ)
(16)	Како живе грађани Америке?	(заштита закона)
(17)	Како маршује ваш батаљон?	(заштита авиона)
(18)	Где војници станују кад бивакују?	(шатори, ведро небо)
(19)	Где седи ваш дед?	(велико дрво)
(20)	Где је лишће зими?	(снег)
(21)	Где су његови бркови?	(нос)

5 - The preposition пред:

(1)	Где стоји наставник?	(табла)
(2)	Пред киме беже партизани?	(потера)

(3)	Где ћемо зауставити кола?	(салаш)
(4)	Где је стао воз?	(тунел)
(5)	Пред киме смо сви једнаки?	(Бог, закон)
(6)	Где је ваша башта?	(кућа)
(7)	Где је ваш аутомобил?	(гаража)
(8)	Где стоји она девојка?	(кућа)
(9)	Пред киме ћете одговарати за ту кривицу?	(суд)
(10)	Пред киме одговарају кривци у рату?	(преки суд)
(11)	Где је ваша жена?	(радња)
(12)	Пред киме трчи мачка?	(пас)

6 - <u>The preposition за</u>:

(1)	Где је ваша гаража?	(кућа)
(2)	Где је Кармел?	(брдо)
(3)	Где је град Фрезно?	(она планина)
(4)	За ким иде пас?	(зец)
(5)	Где седе ученици?	(столови)
(6)	За киме иду деца?	(мајка)
(7)	Шта брзо пролази у школи?	(дан - дан)
(8)	За чиме трчи мачка?	(лопта)
(9)	За чиме трче војници?	(леци)
(10)	За киме ћете ви возити аутомобил?	(ви)
(11)	За киме иде потера?	(партизани, саботери)
(12)	За чиме теже диктатори?	(власт)
(13)	Где је ваша пушка?	(врата)
(14)	Где је ваш наставник?	(писаћи сто)
(15)	За ким је луда Мара?	(Павле Павловић)

CXXX

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Инфилтрација и герилско ратовање

Офанзива трупа Јужне стране била је успешна и непријатељ је одбачен на север. Позадинске јединице су постепено организовале живот на заузетој територији. Међутим, то није био лак посао. Становништво је било непријатељски расположено и није хтело да сарађује. Герилци су успели да се инфилтрирају пролазећи кроз контролне станице заједно са избеглицама и да организују герилску борбу. Они су били одлично наоружани а становништво их је чувало и добро хранило. Почели су убрзо нападе на колоне трупа, на колоне за снабдевање па чак и на мање гарнизоне. Поред напада вршили су и саботажу дизањем у ваздух мостова на друмовима и на железничким пругама. Они су разарали тунеле, рушили железничке пруге и друмове и секли телеграфске и телефонске линије.

Команда позадине Јужне стране решила је да уништи герилце. Због тога је командант позадине добио један моторизовани батаљон и једну моторизовану батерију пољске артиљерије. Овај одред је добио задатак да уништи герилце и да заведе ред и безбедност у позадини трупа Јужне стране. Појачане су окупационе трупе и наређено им је да узму таоце. Контраобавештајна служба је такође појачана.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Crna Gora i Cetinje

The Dicksons and other passengers who took advantage of a three-day excursion organized by the Tourist Association "Putnik" and "Aeroput" flew from Belgrade to Igalo in Boka Kotorska. After looking over Boka Kotorska, they climbed into a tourist bus in Kotor and started on their way to Cetinje. The road climbs to the top of Lovchen in very sharp serpentines. The view of Boka Kotorska from almost every point of that part of the road is magnificent. In order to give the passengers an opportunity to enjoy better this view, the driver stopped the bus several times. When they arrived in Cetinje, a guide first acquainted the passengers with the history of Montenegro and Cetinje and then showed all the sights of Cetinje to them.

Montenegro was once known by the name of Zeta. Zeta was the first independent Serbian state in the Balkans. Stevan

Nemanja united Zeta and the second Serbian independent state, Rashka, into one state under the name of Serbia.

After the Battle of Kosovo the Turks conquered gradually all of Serbia. Montenegro was the last to be conquered and the Turks never succeeded in becoming complete masters there.

Cetinje lies in Cetinje Field at an altitude of about 2,000 feet above sea level. The founder of Cetinje was Ivo Crnojevich, who in 1481 built there a monastery and gave it the name Cetinje. The Montenegrins who were fleeing from the Turks found refuge in the hills around the monastery and started building houses around it, and so a town started to develop. In 1493 in Cetinje the first printing plant among the Slavs started working. It printed church books.

Montenegro was first ruled by members of the Crnojevich family, then by prince-bishops and finally by princes. The last of the princes, Nicholas I Petrovich, became a king in 1910.

The most capable prince-bishop was Peter II Petrovich-Njegosh. He was a great philosopher and poet. He wrote the famous "Mountain Wreath".

King Nicholas' palace has been turned into a municipal museum in which are found, besides other items, a very interesting collection from the Stone and Bronze Ages.

ШЕСТИ ДЕО — SIXTH PART
ШТИВО — READING TEXT

Мере против саботаже и герилаца

Крајем октобра време је још увек лепо иако су ноћи хладне. Стога су герилска акција и саботажа биле врло јаке. Једнога дана гвоздени мост код села Долане је дигнут у ваздух и војници на стражи су убијени. Једна чета окупационих трупа је била у селима Муретинци , Стојнци и Буковци. Командир чете је имао таоце из тих села. Чим је сазнао за овај злочин против окупационих трупа, наредио је да сви становници дођу код моста. Ту им је показао порушени мост и лешеве убијених војника. Онда им је казао да ће таоци бити стрељани, ако становници до мрака не јаве имена и место саботера. После 2 часа претседник општине села

Стојнци га је известио да су саботери из села Стојнци и да се као партизани под командом неког "Леке" крију у шумама поред Драве. Група је била јака 30 људи, добро наоружана и кретала се на коњима. Командир је организовао потере. Борбе су вођене у шумама, око Драве, по острвима и салашима. У тим борбама погинуо је већи број партизана из "Лекиног" одреда, двојица су се предали а остатак се разбежао по селима. Окупационе трупе су имале мало губитака.

Овакве и сличне борбе вођене су и по брдима северно од Птуја и северно од железничке пруге Ормож - Птуј.

После 15 дана, већина герилских трупа је уништена. Саботажа је престала и становништво је почело да живи нормалним животом.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. Какво је време крајем октобра?
2. Какве су ноћи у октобру?
3. Каква је била герилска акција северно од Драве?
4. Каква је била саботажа?
5. Шта је било са мостом код с. Долане?
6. Шта се десило са стражом на мосту?
7. У којим селима је била једна чета окупационих трупа?
8. Шта је имао командир чете из села Муретинци, Стојнци и Буковци?
9. Шта је наредио командир чете чим је сазнао за овај злочин?
10. Због чега је он наредио да становници тих села дођу код моста?
11. Шта је он показао становницима кад су дошли код моста?
12. Због чега ће таоци бити стрељани?
13. Ко је известио командира чете о саботерима?
14. Из кога села су били саботери?
15. Где су се крили ти саботери?
16. Под чијом командом је била та група партизана?
17. Колико је била јака та група?
18. Како је она била наоружана?
19. Како се она кретала?
20. Шта је организовао командир чете окупационих трупа?
21. Где су вођене борбе са партизанима?
22. Колико је партизана из "Лекиног" одреда погинуло?
23. Колико партизана се предало?
24. Шта су урадили остали партизани?
25. Колики су били губици окупационих трупа?
26. Где су још вођене овакве и сличне борбе?
27. Шта се десило за 15 дана?
28. Шта је учинило становништво пошто је саботажа престала?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. The mission of the intelligence service is to collect, interpret and record information pertaining to enemies, terrain and weather and to send that information to all concerned.
2. The mission of counterintelligence is to prevent the enemy from collecting any data, to deceive the enemy and to prevent sabotage.
3. The data about the enemy are collected from many sources - army deserters, refugees, prisoners of war, etc.
4. During the war and especially after a successful offensive when the troops begin to penetrate into enemy territory where the population may be inimically disposed towards the occupation troops, special measures must be undertaken to prevent sabotage and espionage:

   - Road blocks must be established

   - The infiltration of spies, saboteurs and partisans must not be permitted

   - Hostages from among the inhabitants must be taken

   - Local authorities must be informed that they are expected to cooperate

   - Captured spies and saboteurs must be handed over to military courts and prosecuted without mercy

   - In case of any partisan action, pursuits must be organized

5. The population must be informed of what the occupation troops expect from them. This is done by leaflets and by other means.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

3323-àkcija, f.	- action
3324-begúnac, m. gen. sing: begúnca	- fugitive, refugee, deserter
3325-infiltrácija, f.	- infiltration
3326-ìzbeglica, f.	- refugee
3327-kȍntraobaveštajni, adj.	- counterintelligence, adj.
3328-kȍntrōlnī, adj.	- control, adj.
3329-lȅš, m nom. pl: lèševi	- corpse
3330-létāk, m. gen. sing: létkā nom. pl: léci	- leaflet
*2174-mȅra, f.	- step, measure
3331-ofanzíva, f.	- offensive
3332-ȍkupaciōnī, adj.	- occupation, adj.
3333-partìzān, m.	- guerrilla, partisan
*1884-pȍzadinskī, adj.	- rear, background, adj.
3334-pȍtera, f.	- pursuit, chase
3335-prèbeći, v.i.pfv. pr.t: prèbegnēm;prèbegnū a.p.p: prèbegao,prèbegla, prèbeglo,prèbegli, prèbegle,prèbegla	- to run over; to desert
*3335-prebegávati, v.i.ipfv. pr.t: prebègāvām;prebegávajū	- to run over; to desert
3336-prêkī sûd, m.	- military court
3337-progòniti, v.t.ipfv. pr.t: prògonīm;prògonē	- to exile; to drive by, to drive through; to persecute; to prosecute

*3337-prògnati, v.t.pfv. pr.t: prògnām;prògnajū	- to exile; to drive by, to drive through; to persecute; to prosecute
*3337-progánjati, v.t.ipfv. pr.t: prògānjām;progánjajū	- to persecute, to hunt, to chase
*2280-raspòložen, adj.	- disposed, inclined; in a (good or bad) humor
3338-rȁtovati, v.i.ipfv. pr.t: rȁtujēm;rȁtujū	- to wage war
3339-sabotáža, f.	- sabotage
3340-sabòter, m.	- saboteur
3341-sȁlaš, m.	- farm (with a house)
3342-saraďívati, v.i.ipfv. pr.t: saràďujēm;saràďujū	- to cooperate, to collaborate
3343-smȅštaj, m.	- accomodation
3344-stànōvnīk, m. nom. pl: stanovníci	- inhabitant, resident, dweller
3345-stànōvništvo, n.	- population
3346-strélac, m. gen. sing: strélca nom. pl: strélci	- rifleman
3347-špìjūn, m.	- spy
3348-tȁlac, m. gen. sing: tȁoca nom. pl: tȁoci	- hostage
*213 & *3324-võjni begúnac, m.	- deserter
*2224-vlȃst, f.	- jurisdiction

STO TRIDESET-PRVA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND THIRTY-FIRST LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS AS VERB COMPLEMENT (See Par. 395)

Drill the use of the instrumental with prepositions as a verb complement by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer:

1 - The preposition s(a) + instrumental:

(1)	S kim su se borili Srbi u oba Svetska rata?	(Nemci)
(2)	S kim su se borili gladijatori?	(jedan . . . drugi)
(3)	S kim se borio Kraljević Marko?	(Musa Kesedžija)
(4)	S čim se borio Don Kihot?	(mlinovi na vetar)
(5)	S čim se bore lekari?	(bolesti)
(6)	S kim se venčao vaš otac?	
(7)	S kim bi Milan hteo da se venča?	
(8)	S kim se vi stalno dopisujete?	
(9)	S kim se vi ne biste dopisivali da ste kod kuće?	
(10)	S kim se dopisuje g. Dikson?	
(11)	S kim još se on dopisivao po odlasku za Jugoslaviju?	
(12)	S čim treba da završe oni đaci?	(pričanje)
(13)	S čim treba da završimo brzo?	(svi ovi poslovi)
(14)	Kad se đaci osećaju dobro?	(završiti-ispit)
(15)	S kim ste bili zamenili Petra?	(njegov brat)
(16)	S kim ste se zamenili za mesta?	(Jovan)
(17)	S kim biste se zamenili za položaje?	(niko)
(18)	S kim se igra vaša mala sestra?	(svoje drugarice)
(19)	S kim se igraju oni dečaci?	(psi)
(20)	S kim su se Srbi sukobili na Kosovu?	(Turci)
(1)	S čim se sukobljavaju reči onog ko laže?	(istina)
(22)	S čim se sukobljava onaj ko jedno govori, a drugo radi?	(svoje reči)
(23)	S čim se svi sukobljavamo u toku života?	(razne teškoće)
(24)	S kim su se često sukobljavali Amerikanci evropskog porekla u toku nekoliko vekova?	(Indijanci)
(25)	S kojim državama trguje Amerika?	
(26)	S kojom državom ona ne trguje?	(Crvena Kina)
(27)	S kim ne treba trgovati?	(nepošteni ljudi)
(28)	S kim ste se vi juče potukli?	(niko)

(29)	S kim ste se tukli poslednji put?	(moj brat)
(30)	S kim se ne biste upoznali da niste došli u ovu školu?	(mnogi ljudi)
(31)	S kim se g. Dikson upoznao u Beogradu?	
(32)	S čim čovek treba da se upozna pre nego što počne da radi?	(posao)
(33)	S čim ste se upoznali u ovoj školi pored toga što ste naučili srpskohrvatski?	(osobine i običaji Jugoslovene)
(34)	S kim se vi nikad ne šalite?	(onaj ko ne voli šalu)
(35)	S čim se ne treba šaliti?	(ozbiljne i opasne stvari)
(36)	S kim ne sarađuju oni koji vole svoju zemlju?	(neprijatelj)
(37)	S kim moraju da sarađuju razni rodovi vojske?	(jedni . . . drugi)
(38)	S kim Srbija nije nikad ratovala?	(Grci i Rumuni)
(39)	S kim ste se kladili da će Marko položiti ispit?	(neki učenici)
(40)	S kim često idete u šetnju?	(svoja žena i deca)
(41)	S kim dolazite u školu?	(poručnik Ćirić)
(42)	S kim ste vi sinoć igrali?	(Dragica)
(43)	S kim je Nikola hteo da igra?	(Mirina sestra)
(44)	S kim se ne biste sporazumeli pre dolaska u ovu školu?	(Srbi i Hrvati)
(45)	S kim bi ste se sada lako sporazumeli?	(Srbi i Hrvati)
(46)	S čim su oni otišli u brda?	(topla odeća)
(47)	S kim se napio taj vojnik?	(neki mornari)
(48)	S kim se savetuju pretsednici vlada?	(svoji saradnici)
(49)	S kim se posavetuje vaša žena pre nego što nešto uradi?	(ja)
(50)	S kim se vi pozdravljate svako jutro?	(svoji drugovi i nastavnici)
(51)	S kim neki ljudi upoređuju Ivana Meštrovića?	(Mikelanđelo i Roden)
(52)	S čim možemo da uporedimo Kaliforniju?	(Dalmacija)
(53)	S kim ne volite da vas upoređuju?	(rđav čovek)
(54)	S čim se u narodnim pesmama često upoređuje lepa devojka?	(jabuka, ruža, jela)
(55)	Šta nastavnik uradi pošto zvoni drugo zvono?	(početi . . predavanje)
(56)	S kojim danom počinje nedelja?	(ponedeljak)
(57)	Šta uradi berberin pošto mu kažete kako želite da vas ošiša?	(početi . . šišanje)

(58)	S kim su nastavnici počeli ispit prošlog petka?	(g. N.)
(59)	S kim je lekar počeo pregledanje dece?	(Milanov sin)
(60)	S kim se vi često razilazite u mnogim stvarima?	(svoj stric)
(61)	S kim bi se Marko razišao po tom pitanju?	(svi mi)
(62)	S kim se vi rastajete svako jutro?	(porodica)
(63)	S kim ćete se vi svi rastati po završetku ovog kursa?	(svi nastavnici)
(64)	S kim je Nemačka često ratovala?	(svi svoji susedi)
(65)	S kim je ratovala Sparta?	(Atina)
(66)	S kim je ratovao Rim?	(Kartagina)
(67)	S kojom rekom se sastaje Dunav pod Beogradom?	(Sava)
(68)	S kim se vi sastajete svakog drugog petka?	(učenici drugih razreda ovog odeljenja)
(69)	S kim biste vi hteli da se danas sastanete?	(neki poznanici)
(70)	S kim se nije lako sporazumeti?	(tvrdoglav svet)
(71)	S kim vi ne biste mogli da se sporazumete bez nečije pomoći?	(Kinezi, Nemci)
(72)	S kim ćete se vi otsada lako sporazumevati?	(svi oni koji govore srpskohrvatski)

2 - <u>The preposition za + the instrumental</u>:

(1)	Za kim žale oni koji ostaju?	(oni koji odlaze)
(2)	Za kim zvona zvone?	(mrtvi)
(3)	Za čim žale stari?	(mladost)
(4)	Za kim plaču majke?	(deca)
(5)	Za čim plaču deca?	(igračke)
(6)	Za kim Stevan zaostaje u učenju?	(niko)
(7)	Za kim je Marko zaostajao dok nije počeo da radi?	(svi)
(8)	Za čim Bosna i Hercegovina još zaostaju u mnogim stvarima?	(drugi delovi Jugoslavije)
(9)	Za kim se povode mlađi?	(stariji)
(10)	Za čim se povode krojači?	(moda)
(11)	Za čim se još povode neki siromasi?	(komunistička obećanja)
(12)	Za kim čeznu oni koji su daleko od kuće?	(svoji)
(13)	Za čim čeznu devojčice?	(lutke)
(14)	Za čim teže sve zemlje?	(nezavisnost)
(15)	Za čim teže svi ljudi?	(sloboda i mir)

3 - <u>The preposition nad + the instrumental</u>:

(1)	Nad kim vlada Bog?	(svi)
(2)	Nad kim su saveznici odneli pobedu u prošlom ratu?	(sile osovine)
(3)	Nad čim kruži onaj helikopter?	(neka krstarica)
(4)	Nad čim su kružili oni avioni?	(neke fabrike)
(5)	Nad čim lete one ptice?	(jedno selo)

DRUGI DEO
DIJALOG

U Dubrovniku

SECOND PART
DIALOGUE

In Dubrovnik

(U vozu Sarajevo-Dubrovnik, Diksonovi su se upoznali i brzo sprijateljili sa g. Milanom Kostićem, profesorom engleskog jezika na Beogradskom univerzitetu. Profesor im sada pokazuje dubrovačke znamenitosti.)

1. Profesor Kostić: Ova vrata u zidu kroz koja ulazimo u grad zovu se Pile.

1. Professor Kostich: This gate in the wall through which we're entering the city is called Pile.

Robert Dikson: A ova ulica se zove Placa i ona deli grad u dva dela. Njome ćemo izaći na vrata Ploče.

Robert Dickson: And this street is called Placa and it divides the city into two parts. By way of it we will come to the gate Ploche.

2. Beti Dikson: Hoćemo li videti stare tvrdave Sv. Ivan, Lovrijenac, Minčetu i Revelin?

2. Betty Dickson: Shall we see the old fortresses St. Ivan, Lovrijenac, Mincheta and Revelin?

P.K: Hoćemo. Lovrijenac je na onoj steni, a blizu njega su čuvene tamnice Bokar.

Prof K: We shall. Lovrijenac is on that rock over there, and near it are the infamous dungeons Bokar.

3. R D: Ja bih želeo da vidimo sve te tvrdave kao i druge istoriske zgrade sa tragovima kulturne i umetničke prošlosti Dubrovnika.

3. R D: I'd like that we see all those fortresses as well as the other historical buildings with traces of the cultural and artistic past of Dubrovnik.

P.K: U redu. Počećemo sa franjevačkom crkvom.

Prof K: All right. We'll begin with the Franciscan church.

4. B D: Ovde zaista ima dosta crkava, palata i drugih istoriskih zgrada, ali negde za tom crkvom je jedna stara radnja . . .

4. B D: Here there are certainly enough churches, palaces and other historical buildings, but somewhere behind that church there is an old store . . .

P.K: Da, to je možda najstarija hemiska trgovina u Evropi. Dubrovčani su uvek težili za napretkom i nikad nisu zaostajali za Zapadom.

Prof K: Yes, that is perhaps the oldest chemical store in Europe. Dubrovnikers always strived for progress and never lagged behind the West.

5. R D: Da. Oni su trgovali sa celim svetom. A gde je palata Sponza u kojoj je u

5. R D: Yes. They traded with the whole world. And where is the palace Sponza in

U Dubrovniku

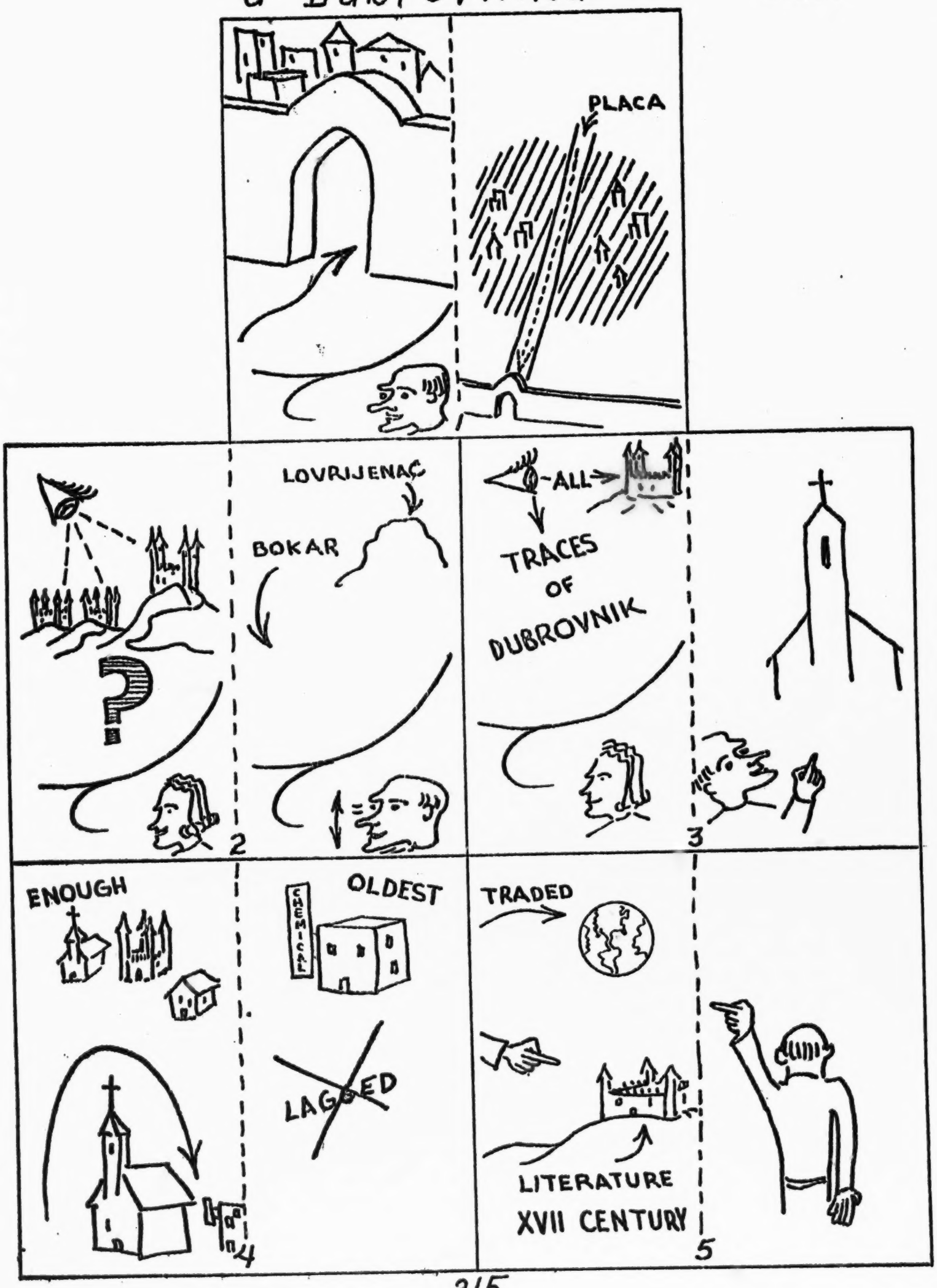

XVII veku osnovana Akademija književnosti?

which the Academy of Literature was founded in the XVII century?

P.K: To je ova palata s leve strane.

Prof K: That's this palace on the left.

6. B D: Ja se ne mogu zadovoljiti razgledanjem palate izdaleka, hoću da je vidim izbliža.

6. B D: I can't be satisfied by looking at the palace from afar, I want to see it from nearby.

R D: Dobro, Beti. Stećemo pred njom.

R D: O.K., Betty. We'll stop in front of it.

7. B D: Ja ovde vidim jedinstvenu mešavinu stilova. Šta je preko puta palate?

7. B D: I see here a unique mixture of styles. What's across from the palace?

P.K: Crkva Sv. Vlaha, zaštitnika Dubrovnika. Razgledajmo i nju.

Prof K: The Church of St. Vlaho, protector of Dubrovnik. Let's look over it, too.

8. B D: Ako se ne varam, to je barok iz XVII veka.

8. B D: If I'm not mistaken, that's a baroque from the XVII century.

P.K: Ne zaboravite da su u Dubrovniku skoro sve zgrade rušene mnogo puta, pa zatim ponovo gradene.

Prof K: Don't forget that in Dubrovnik almost all the buildings were destroyed many times, and then rebuilt.

9. R D: Ja sam čitao da je Dubrovnik nekad bio vrlo napredna republika. Šta je doprinelo njegovoj dekadenciji?

9. R D: I read that Dubrovnik was once a very progressive republic. What contributed to its decadency?

P.K: Nekoliko požara i veliki zemljotres 1667 godine. Tada je bilo mnogo ljudskih žrtava i materijalne štete.

Prof K: Several fires and a big earthquake in 1667. At that time there were many casualties and material losses.

10. B D: Ja mislim da bi bilo dobro da završimo sa razgledanjem grada.

10. B D: I think that it would be good that we finish looking over the city.

P.K: Za vreme večere ja ću vam pričati o slavnim Dubrovčanima, a sutra ćemo produžiti sa razgledanjem znamenitosti.

Prof K: During dinner I shall tell you about the glorious Dubrovnikers, and tomorrow we shall continue with looking over the sights.

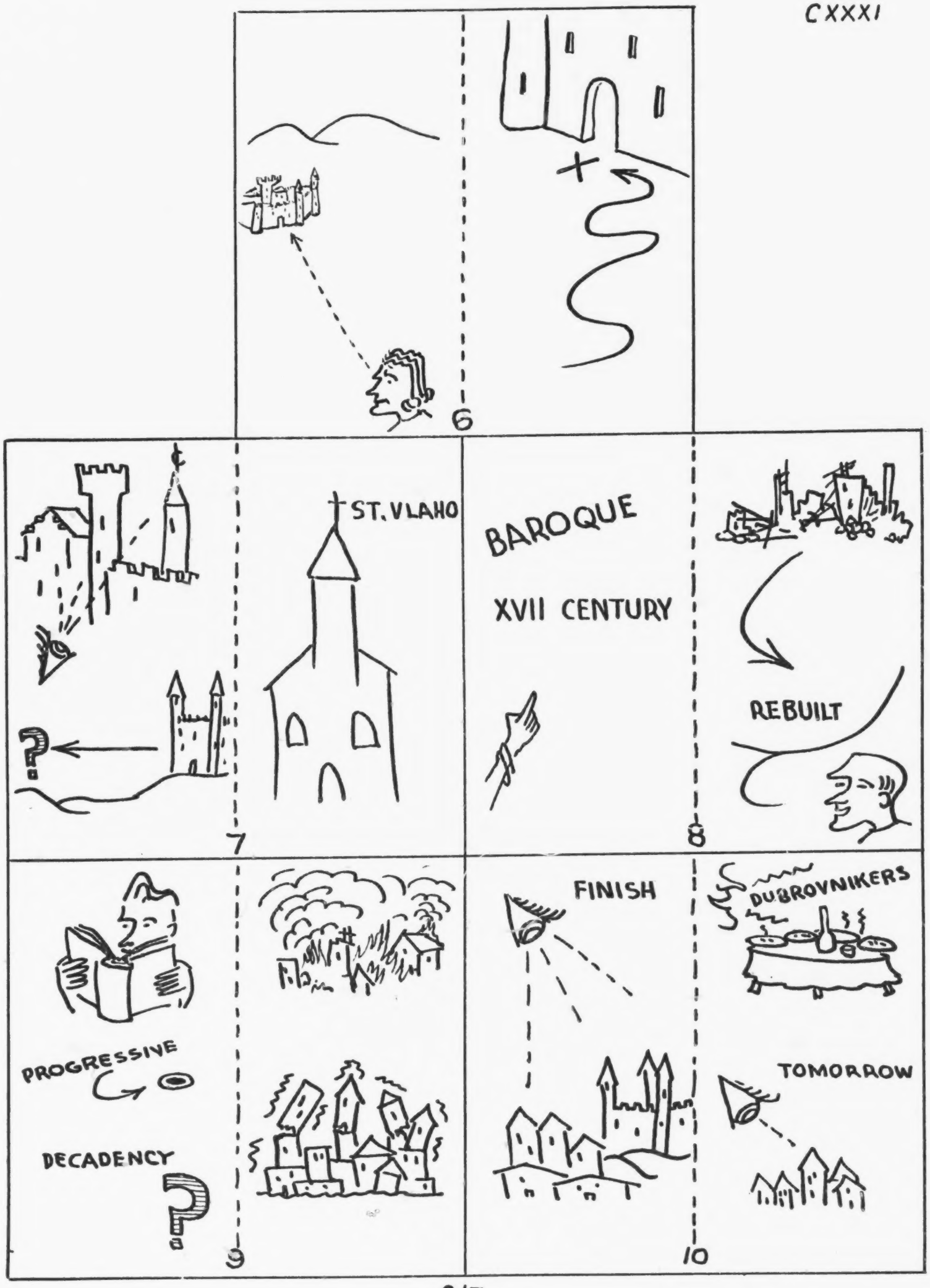
6
ST. VLAHO
BAROQUE
XVII CENTURY
REBUILT
7
8
PROGRESSIVE
DECADENCY
FINISH
DUBROVNIKERS
TOMORROW
9
10

PAR. 395 - THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS AS VERB COMPLEMENT

A - Study the use of the preposition с or са + the instrumental as a complement to the following verbs:

- борити се са - to fight, to struggle with
  Он се морао да бори са тешкоћама целог свог живота.
  He had to struggle with difficulties all his life.
- венчати (венчавати) се са - to wed, to marry
  У којој цркви сте се венчали са својим првим мужем?
  In which church were you married to your first husband?
- дописивати се са - to correspond with
  Да ли се ви дописујете с иким у Југославији?
  Do you correspond with anybody in Yugoslavia?
- забавити (забављати) се са - to amuse oneself with, to divert oneself with
  С којом девојком се сада забављаш?
  Which girl are you going with now?
- завршити са - to finish, to end
  (10) Ја мислим да би било добро да завршимо са разгледањем града.
- задовољиви (задовољавати) се са - to satisfy with; (to be satisfied with)
  Он се није задовољио само с тиме.
  He was not satisfied with only that.
- заменити (замењивати) се са - to change with, to take for, to trade
  Ја сам те заменио са старијим братом.
  I took you for your older brother.
  Ма да ми је тешко са толико деце, ја се ипак не бих никад заменио с тобом.
  Although it is difficult for me with so many children, I would never change with you.
- здружити (здруживати) се са - to join
  Здружило се зло с горим.
  One evil (one) joined himself to another even worse.
- играти се са - to play with
  Наша деца највише воле да се играју с вашом децом.
  Our children like best to play with your children.
- мачевати се са - to fence with
  Да ли сте се икада мачевали с мојим братом Петром?
  Have you ever fenced with my brother Peter?

- мењати се са - to change with

Ако не волиш што си трећа смена зашто нећеш да се мењаш са мном?
If you do not like being the third relief, why don't you want to change with me?

- мешати (помешати)(се) са - to mix with

Он је помешао часописе са новинама.
He mixed the magazines with the newspapers.

- мирити (помирити) се са - to make peace with; to resign oneself to

Ја се нећу никада помирити с њим.
I will never make peace with him.
Ја сам се помирио и са најгорим.
I resigned myself even to the worst.

- поздравити (поздрављати)се са - to greet, to exchange greetings with, to take farwell of

Да ли си се поздравио са свима гостима?
Have you exchanged greetings with all the guests?

- поредити се са
- упоредити (упоређивати)(се) са - to compare with (to); (to compare oneself with)

Немој да ме упоређујеш са њим.
Don't compare me with him.

- почети (почињати) са - to start with, to begin with

(3) Почећемо са фрањевачком црквом.

- продужити (продуживати) са - to continue

(10) Сутра ћемо продужити са разгледањем знаменитости.

- развести (разводити) се са - to divorce

Она се разводи са мужем против мог савета.
She is divorcing her husband against my advice.

- разићи (разилазити) се са - to disagree with

Ја сам се по томе питању разишао са њим.
I disagreed with him on that question.

- растати (растајати) се са - to part with (from)

Мени је најтеже да се растанем са децом.
It is most difficult for me to part with the children.

- ратовати са - to wage war with

Србија је морала да ратује с трима царевинама пре него што је основана Југославија.
Serbia had to wage war with three empires before Yugoslavia was founded.

- рвати се са - to wrestle with

Ко се с киме рвао?
Who wrestled with whom?

- сарађивати са - to cooperate, to collaborate

У поморскодесантној операцији војска и морнарица морају да сарађују једна с другом.
In an amphibious operation the Army and Navy must cooperate with each other.
Становништво сарађује са непријатељем.
The population is collaborating with the enemy.

- састати се са - to join, to meet

Синоћ сам се састао са својим пријатељима које нисам одавно видео.
Last night I had a meeting (party) with friends whom I had not seen for a long time.

- сложити (слагати) се са - to agree

Ја се у свему слажем с вама.
I agree with you in everything.

- споразумети (споразумевати) се са - to agree with; to come to terms with; to make oneself understood to

Ја никако не могу да се споразумем с Марком.
By no means can I come to terms with Mark.

- спријатељити (спријатељивати) се са - to make friends with, to become friends

Диксонови су се брзо спријатељили са г. Миланом Костићем, професором енглеског језика.

-сукобити (сукобљавати) се са - to clash with, to conflict with

Ја сам се сукобио с њиме због тебе.
I clashed with him because of you.

- трговати са - to trade with

(5) Они су трговали са целим светом.

- туђи (потуђи) се са - to fight

Они се увек туку један с другим.
They always fight with each other.

- удружити (удруживати) се са - to join, to get together with

Рђави се лако удруже једни с другима.
Bad people easily get together with each other.

- упознати (упознавати)(се) са - to introduce to; (to get acquainted with, to meet)

Диксонови су се упознали са г. Миланом Костићем, професором енглеског језика.
Где си се упознао с њом?
Where did you meet her?

- шалити (нашалити) се са - to joke with (about)

С таквим стварима се не треба шалити!
One should not joke about such things!

B - Study the use of the preposition за + the instrumental as a complement to the following verbs:

- жалити (зажалити) за - to deplore, to grieve over, to mourn, to miss

  Она жали за изгубљеним сином.
  She is grieving over her lost son.
  Много жалим за вашим друштвом.
  I miss your company a lot.

- заостати (заостајати) за - to lag behind

  (4) Дубровчани су увек тежили за напретком и никад нису заостали за Западом.

- плакати за - to cry over, to weep over; to cry for

  Она плаче за својим мужем.
  She is crying over her husband.

- повести (поводити, повађати) се за - to follow a bad example

  Зашто се ниси угледао на Марка, него си се повео за Петром?
  Why did you not take Mark as an example, instead of following Peter's bad example?

- тежити за - to strive for, to go after

  (4) Дубровчани су увек тежили за напретком.

- чезнути за - to long for

  Он чезне много за својом породицом.
  He is longing much for his family.

C - Study the use of the preposition над + the instrumental as a complement to the following verbs:

- владати над - to govern, to rule

  Диктатори владају (над) милијонима људи без ичије контроле.
  Dictators rule millions of people without anyone's interference (control).

- плакати над - to cry over, to shed tears over

  Плачем над тешком судбином која ме прати.
  I am crying over the fate which is mine (which follows me).

D - The verbs разумети, подразумети and подразумевати "to understand by" are the only verbs commonly taking the preposition под + the instrumental:

> Под судијама у маневру се подразумевају официри који прате рад трупа и бележе њихове грешке.
> By umpires in maneuvers is understood the officers who follow the action of the troops and write down their mistakes.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS AS VERB COMPLEMENT

Drill the use of the instrumental with prepositions as a verb complement by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer:

1 - The preposition с(а) + instrumental:

(1)	С ким су се помешали војници чим су напустили касарну?	(грађани)
(2)	С ким су се помешале избеглице?	(домаће становништво)
(3)	С чим сте помешали виски?	(вода)
(4)	С чим су се помешале ваше књиге?	(Јованове ствари)
(5)	С ким су се спријатељили Марко и Мара?	(своји суседи)
(6)	С ким се често спријатељују комунисти?	(своји бивши непријатељи)
(7)	С ким бисте се ви спријатељили да сте дуже остали на игранци?	(Маркови гости)
(8)	С ким рђави људи сарађују за време окупације?	(непријатељ)
(9)	С ким морају да сарађују чиновници једне установе?	(једни...други)
(10)	С ким нам је задовољство сарађивати?	(паметни и љубазни људи)
(11)	С ким је тешко сарађивати?	(тврдоглави људи)
(12)	С ким човек ратује целог живота?	(сам - себе)
(13)	С чим сиромаси непрестано ратују?	(глад и зима)
(14)	С ким Америка није никад ратовала?	(свој северни сусед)

(15)	С чим су ваше јединице координирале своје кретање?	(кретање једне оклопне јединице)
(16)	С чим човек треба да координира своје жеље?	(жеље других)
(17)	С којим земљама је Америка прекинула дипломатске односе?	(Бугарска и Албанија)
(18)	С ким сте ви прекинули разговор кад сам ја ушао у учионицу?	(своји другови)
(19)	С ким се ујединила Сирија?	(Египат)
(20)	С ким се ујединила Западна Европа против комунизма?	(Америка)
(21)	С ким се ујединила комунистичка Русија у борби против слободног света?	(комунисти целог света)
(22)	Како треба гледати на туђе мане и тешкоће?	(сажаљење)
(23)	Како треба успоравати кола на друму са живим саобраћајем?	(пажња)
(24)	С чим се често укрштавају приватни интереси?	(државни)
(25)	С чим се укршта овај друм?	(железничка пруга)
(26)	С чијим погледима на живот се сукобљавају наши?	(комунистички)
(27)	С чијим делима се сукобљавају изјаве комуниста?	(њихови властити)
(28)	С ким су се пре неколико година сукобиле Енглеска и Француска?	(Египат)
(29)	С ким се ви често сукобљавате у мишљењу?	(моја браћа од тетке)
(30)	С ким су се сукобиле наше претстраже?	(непријатељска претходница)
(31)	С ким се ви често кладите?	(нико)
(32)	С ким би се ви опкладили да је овај морнар пијан?	(ко год хоћете)
(33)	С ким се ви најбоље слажете?	(свој старији брат)
(34)	С ким се Милан одлично слаже?	(своја сестра)
(35)	С чим се ученици ретко слажу?	(рђаве оцене)
(36)	С чим ученици треба да се сложе?	(наставникова примедба)
(37)	С ким се венчао муж ваше сестре?	(моја сестра)
(38)	С ким се венчала ваша баба?	(мој дед)
(39)	С ким ви водите разговоре о породичним проблемима?	(своја жена)
(40)	С ким ви радо водите дуге разговоре?	(паметан свет)
(41)	С ким сте уговорили састанак за сутра поподне?	(зубар)
(42)	С ким је командант пука уговорио знаке који ће се давати у току напада?	(команданти батаљона)

(43)	С ким се погађају муштерије?	(трговци)
(44)	С ким сте се погодили о цени за шивење одела?	(кројач)
(45)	С ким се цењка она госпођа?	(бакалин)
(46)	С ким се ви цењкате кад нешто купујете?	(нико)
(47)	С ким се верила г-ца Станковић?	(г. Перић)
(48)	С ким не може да се мери болестан?	(здрав)
(49)	С ким не могу да се мере стари?	(млади)
(50)	С ким не може да се мери слаб?	(јак)
(51)	С чим не могу да се мере руске снаге?	(наше)
(52)	С ким бисте се ви променили за године?	(нико)
(53)	С ким би се сиромах мењао за имање?	(богат)
(54)	Кога је Дубровачка Република дуго признавала врховним господарем?	(српски краљеви)
(55)	С чим бисте ви упоредили ово бомбардовање?	(Страшни Суд)
(56)	С чим се често упоређују српске народне песме?	(Илијада и Одисеја)
(57)	С ким неки људи упоређују Бориса Пастернака?	(Лав Толстој)
(58)	С чим би се могао упоредити Божић у Калифорнији?	(Ускрс на Истоку)
(59)	С ким се сада дружи г. Диксон?	(Јанко Станковић)
(60)	С ким се друже вајари?	(други уметници)
(61)	С ким се разговара г. Белић?	(жена)
(62)	С ким се развео Милан Савић?	(и - друга жена)
(63)	С ким се саветује претседник владе неке државе?	(чланови владе)
(64)	С ким се саветује Претседник Сједињених Америчких Држава?	(своји сарадници)
(65)	С ким деца треба да се посаветују пре доношења важне одлуке?	(родитељи)
(66)	С ким сте се ви посаветовали пре ступања у војску?	(свој отац)
(67)	С ким се ђаци срећу по школским ходницима?	(један - други и - наставници)
(68)	С ким бисте ви хтели да се сретнете?	(једна школска другарица)
(69)	С ким ће се Марко ускоро срести?	(своја тетка)
(70)	С чим се мимоилазе аутомобили?	(један - други и - разна друга возила)
(71)	С ким се мимоилазе ови војници?	(неки официри)
(72)	С чим је продужила ваша колона после кратког одмора?	(марш)
(73)	С чим сте ви наставили после вечере?	(читање)

(74)	С чим треба да настави добар ученик?	(учење)
(75)	С чим не треба да продужи ђак који прича за време часа?	(разговор)
(76)	С ким сте се ви синоћ затекли на истом месту?	(Петар)
(77)	С ким сте се често затицали у бакалници?	(г-ђа Поповић)
(78)	С чим сте га затекли?	(пиштољ у руци)
(79)	С ким се често секирају родитељи?	(деца)
(80)	А наставници?	(ученици)
(81)	С ким се договара ваша мајка о стварима у кући?	(мој отац)
(82)	С ким се договарате о одласку на пикник?	(своја породица)
(83)	С ким бисте хтели да се потучете?	(нико)
(84)	С ким се туку Миланова деца?	(Марково дете)
(85)	С ким се ви више не дописујете?	(неки бивши пријатељ)
(86)	С ким ћете се ви лако споразумевати?	(Срби и Хрвати)
(87)	С ким се ви поздрављате свако јутро?	(наставници)
(88)	С ким сте се ви упознали у овој школи?	(наставници и други ђаци)
(89)	С ким се не треба шалити?	(онај ко не зна за шалу)
(90)	С ким тргује Југославија?	(све земље сем Шпаније)

2 - <u>The preposition за + the instrumental</u>:

(1)	За ким плачу она деца?	(мајка)
(2)	За чим плаче она девојчица?	(лутка)
(3)	За чим жали овај господин?	(свој положај)
(4)	За ким жале родитељи?	(изгубљена деца)
(5)	За ким Петар заостаје у учењу?	(нико)
(6)	За ким бисте ви заостали да нисте пожурили?	(друштво)
(7)	За чим се повео тај човек?	(карте)
(8)	За чим се поводе ти људи?	(своји суседи)
(9)	За чим тежи добар судија?	(правда)
(10)	За чим тежи поштен човек?	(истина)
(11)	За чим чезну мајке?	(синови и кћери)
(12)	За чим чезну амерички дечаци?	(прави пиштољ)
(13)	За чим чезну заробљеници?	(слобода)
(14)	За чим чезне избеглица?	(родни крај)

3 - <u>The preposition над + the instrumental</u>:

(1)	Над ким влада енглеска краљица?	(Енглези)
(2)	Над ким је владао Александар I Карађорђевић?	(Југословени)
(3)	Над ким плачу оне жене?	(болесна деца)
(4)	Над чим висе она светла?	(ми, наши столови)
(5)	Над ким сте ви господар?	(нико, сам - себе)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

A - Translate the following text into English:

Дубровник

Југозападно од Мостара на око 100 километара, под топлим сунцем јужног Јадрана, купа се у бистрим морским таласима стари град Дубровник. Туристи целог света га посећују, јер је он и леп и пун историских споменика које треба видети.

У VIIвеку Словени су порушили старо насеље Епидаурум. Становници овог града су се повукли на мало каменито острво и основали нови град Рагузу. Рагузу је од копна одвајао само један уски канал. Преко пута Рагузе Словени су основали своје насеље и дали му име Дубровник по речи "дубрава" што значи шума.

Становништво ова два града постепено се мешало, па је већ у XII веку канал који је раздвајао градове испуњен земљом. Рагуза је због те мешавине примила словенско име Дубровник. Језик, који је био у почетку латински, постепено је замењен словенским. Када се крајем XV века у Дубровнику почела да развија чувена дубровачка књижевност, она је била на народном, словенском, језику.

Стари Дубровник је био културан град. Он је био прва словенска република са модерним уређењем. Иако мали као држава, Дубровник је вешто чувао своју независност и за њу је често подносио велике материјалне жртве. Мала република је признавала власт јачих од себе и плаћала им новцем своју слободу. Ти "јачи" су били у току времена: Византија, Венеција, Угарска, Србија, Босна и Хрватска.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Crossing of the Drava River and capture of the city of Ptuj

In order to facilitate the crossing of the Drava River and to speed up the capture of the city of Ptuj, the commander of the Third Infantry Division decided to carry out an airborne operation. After hearing the opinions of his Chief of Staff and Parachute Company Commander, he chose as the site of the airborne landing the airfield of Rogoznica, northeast of Ptuj. The Parachute Company and an infantry battalion participated in the operation. The paratroopers were dropped first. After the paratroopers had seized an airhead, the infantry battalion deplaned. By this time the troops that were crossing the river had seized a bridgehead and a combined attack from the south, north and northeast at the city of Ptuj began.

Although the enemy was surprised by the airborne operation, he succeeded in organizing a strong defense on the northern edge of the city, too. One of his battalions that was in the village of Rogoznica occupied the streets that led to Ptuj at once. All larger buildings were organized for defense. The machine guns were placed on all floors and roofs and antipersonnel mines and booby traps were laid in the streets.

The commander of the airborne troops quickly organized combat groups. These combat groups attacked house after house and street after street. The seizing of blocks of houses was fairly easy, but the clearing of the buildings was not only slow but also difficult. The fighting was waged in cellars, on stairs, in corridors and on roofs.

However, the airborne troops and the troops that crossed the river met in the city about noon. The defender ceased to resist and surrendered. An armistice was signed.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Дубровник

Дубровник је сачувао своју независност све до XIX века, када ју је изгубио. Наполеонове трупе су превариле дубровачку владу, ушле у град без борбе и одузеле му независност. После пада Наполеона, Аустрија је овладала Дубровником и све до 1918 године, он је био под њеном влашћу.

О Дубровнику и његовој прошлости могло би се много писати. Ми ћемо рећи само најважније. Већ 1272 године република је имала своје добре законе, који су штитили права грађана. Влада се старала да се град развија по плану. Подигнуте су многе јавне школе, организована је здравствена служба. Већ 1303 Дубровник је имао два градска лекара. 1317 основана је прва апотека: 1347 први дом за старе; 1432 први дом за нађену децу.

Дубровник је био богат јер је имао бродове и водио трговину широм целог света. Он је трговао са свима балканским државама по уговорима са владарима тих држава. Имао је 200 бродова са 4.000 морнара. Имао је многе способне трговце који су говорили више језика.

Пошто је Дубровник, као што је напред напоменуто, био богат,

DUBROVNIK

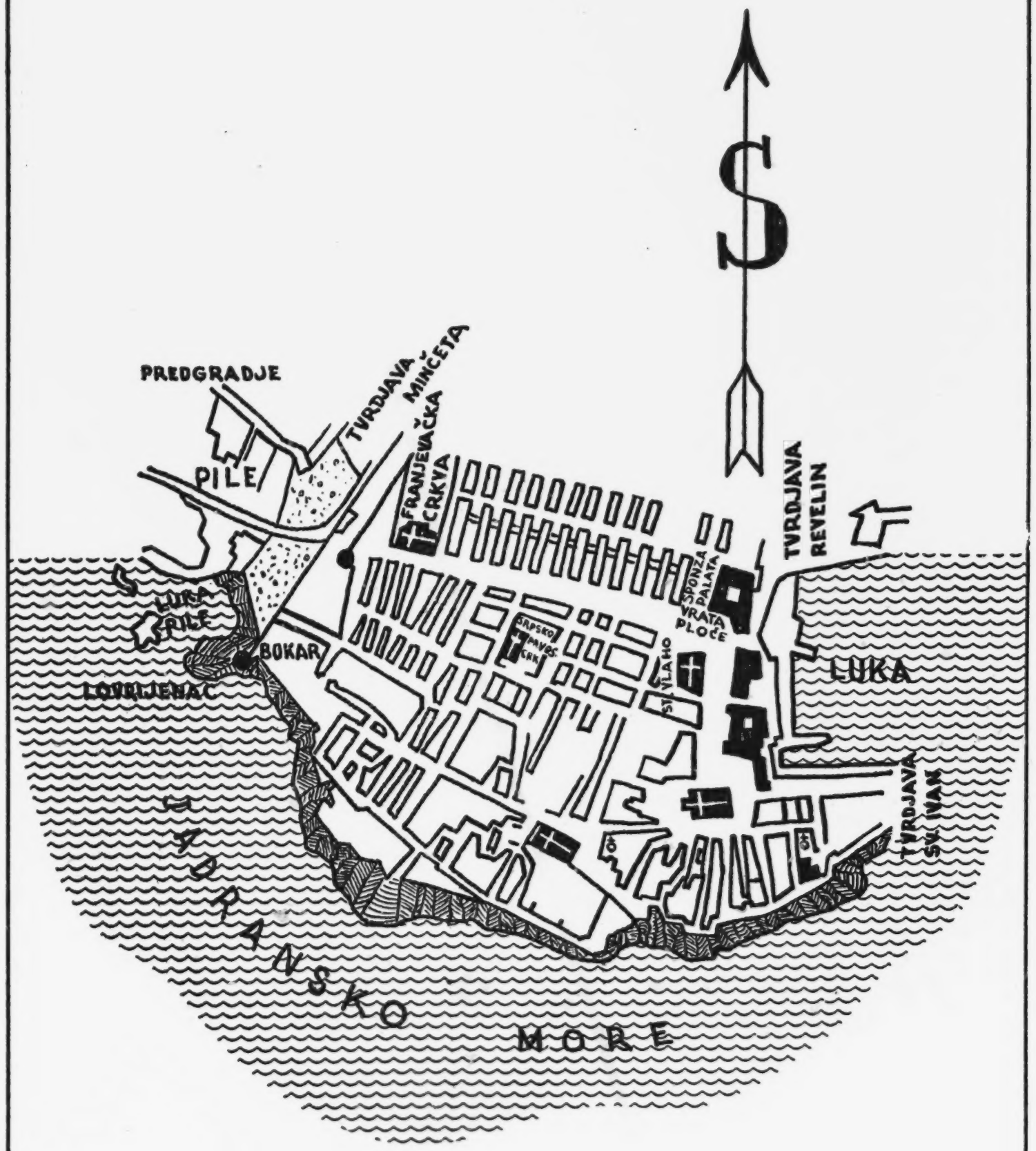
S
PREDGRADJE
TVRDJAVA MINČETA
PILE
FRANJEVAČKA CRKVA
TVRDJAVA REVELIN
SPONZA PALATA
VRATA PLOČE
LUKA PILE
BOKAR
SRPSKO PRAVOS. CRKV.
ST. VLAHO
LUKA
LOVRIJENAC
TVRDJAVA SV. IVAN
JADRANSKO MORE

лепа књижевност, уметност и архитектура су почеле да се развијају. Изграђене су многе лепе цркве, манастири, палате и тврђаве. Чувени страни архитекти и уметници су радили за богате Дубровчане. Они и домаћи мајстори су изградили камене палате, виле, градске зидине, мостове и споменике који и данас постоје. Ти људи су одавно умрли, али њихова дела су остала да им се ми и они који долазе после нас дивимо.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. До којег века је Дубровник сачувао своју независност?
2. Кога су превариле трупе Наполеона I?
3. Да ли су Наполеонове трупе стално остале у Дубровнику?
4. Када су се Наполеонове трупе повукле из Дубровника?
5. Ко је владао Дубровником после пада Наполеона I?
6. Докле је Аустро-Угарска владала Дубровником?
7. Колико би се могло писати о Дубровнику?
8. Које године је Дубровачка Република имала своје законе?
9. Чија права су штитили ти закони?
10. Шта је подигнуто у Дубровнику?
11. Ко се старао да се град развија по плану?
12. Шта је у Дубровнику организовано?
13. Које године и колико градских лекара је имао Дубровник?
14. Које године је основана прва апотека у Дубровнику?
15. Које године је основан први дом за старе?
16. Које године је основан дом за нађену децу?
17. Да ли је Дубровачка Република имала много бродова?
18. Да ли је због тога била Дубровачка Република богата?
19. Да ли је Дубровник трговао са страним државама?
20. С ким је Дубровник имао уговор за трговину?
21. Колико морнара је имао Дубровник?
22. Да ли су дубровачки трговци говорили само један језик?
23. Шта је у Дубровнику почело да се развија због његовог богатства?
24. Да ли су Дубровчани подизали цркве и манастире?
25. Да ли су Дубровчани подизали палате?
26. Од чега су биле те палате?
27. Ко је изграђивао те палате?
28. За кога су те палате изграђиване?
29. Да ли су Дубровчани изграђивали тврђаве?
30. Да ли све оно што је у Дубровнику некада подигнуто постоји и данас?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. In the seventh century the inhabitants of the old town of Epidaurum, the present day Cavtat, fleeing from the Slavs found refuge on a rocky island.
2. They built there a new settlement by the name of Ragusa.
3. The little island was separated from the mainland by a very narrow channel.
4. On the mainland opposite Ragusa the Slavs built another settlement by the name of Dubrovnik.
5. The inhabitants of the two settlements gradually began to mix and soon became friends.
6. So, already in the XII century the channel that divided the two settlements was filled and the two settlements developed into a beautiful city under the name of Dubrovnik.
7. In the XIII century Dubrovnik was already on its way to becoming a progressive republic.
8. Good laws protected the rights of all citizens.
9. The city began early to organize a health service; already in 1303 there were two city physicians; in 1317 one of the first pharmacies in Europe was opened; in 1347 the first home for the aged was established and in 1432 the first home for abandoned (found) children was established, etc.
10. In the XV century art and literature were flourishing (to flourish - cvetati).
11. The works of many artists - palaces, fortresses and monuments - have been preserved in spite of several big fires and the big earthquake in 1667.
12. Dubrovnikers always strived for progress and did not want to lag behind anyone.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone fifteen taperecorded questions.

3348-bàrok, m. - baroque

3349-dekadèncija, f. - decadency

3350-doprìneti, v.t.&i.pfv. - to contribute
pr.t: doprinèsēm;doprinèsū

*3350-doprinòsiti, v.t.&i.ipfv. - to contribute
pr.t: doprìnosīm;doprìnosē

3351-Dùbrōvnīk, m. - Dubrovnik

3352-dùbrovačkī, adj. - Dubrovnik, adj.

3353-Dùbrōvčanin, m. - native of Dubrovnik
nom. pl: Dùbrōvčani

3354-fránjevac, m. - Franciscan
gen. sing: fránjevca
nom. pl: fránjevci

*3354-fránjevački, a j. - Franciscan, adj.

3355-ȉzbliza, adv. - closely, from a short distance

*513 &
*585-jugoistočni, adj. - southeast, southeastern

-jugoistočno, adv. - southeast, southeasterly
3356-kànal, m. - canal; channel
3357-kȍla, n. pl.t. - car, wagon, cart, vehicle

3358-kȍpno, n. - ground, earth; mainland

3359-kȕltūran, adj. m. - cultural
kȕltūrna, f.
kȕltūrno, n.

-kȕltūrno, adv. - culturally

*240-ljȕdskī, adj. - human; humane

-ljȕdskī, adv. - humanly; humanely; properly; well; thoroughly

3360-màterijālan, adj. m. - material, adj., not spiritual
màterijālna, f.
màterijālno, n.

*3360-mäterijālno, adv.	- materially
3361-mẻšati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: mẻšām;mẻšajū	- to mix
*3361-pomẻšati (se), v.t.&r.pfv. pr.t: pòmẻšām;pomẻšajū	- to mix
3362-pȁlata, f.	- palace
3363-pȍžār, m.	- conflagration, fire
3364-slâvan, adj. m. slâvna, f. slâvno, n.	- glorious, famous, famed, celebrated
-slâvno, adv.	- gloriously; reputably
3365-sprijatèljiti (se), v.t.&r. pfv. pr.t: sprijàteljim;sprijàtelje	- to befriend; (to make friends with)
*3365-sprijateljívati (se), v.t.&r. ipfv. pr.t: sprijatèljujēm; sprijatèljujū	- to befriend; (to make friends with)
3366-tàmnica, f.	- dungeon, jail
3367-tẻžiti, v.i.ipfv. pr.t: tẻžīm;tẻžē	- to long for, to aspire, to strive for; to weigh
3368-trâg, m. nom. pl: trȁgovi	- trace; track
*1348-trgòvina, f.	- store, shop
3369-tvȑđava, f.	- fortress
3370-ùmetnīk, m. nom. pl: ùmetnīci	- artist
*3370-ùmetnīčki, adj.	- art, adj., artistic
-ùmetnīčki, adv.	- artistically
3371-vȁrati (se), v.t.&r.ipfv. pr.t: vȁrām;vȁrajū	- to deceive; to cheat; (to be mistaken)

*3371-prevariti (se), v.t.&r.pfv. pr.t: prèvarīm;prèvarē	- to deceive; to cheat; (to be mistaken)
3372-zaòstati, v.i.pfv. pr.t: zaòstanēm;zaòstanū	- to lag behind; to be behind
*3372-zaòstajati, v.i.ipfv. pr.t: zaòstajem;zaòstaju	- to lag behind; to be behind
3373-žȑtva, f. gen. pl: žȑtāvā	- victim; sacrifice, offering

STO TRIDESET-DRUGA LEKCIJA
ONE HUNDRED AND THIRTY-SECOND LESSON

PRVI DEO — FIRST PART
PRIPREMNE VEŽBE IZ GRAMATIKE — GRAMMAR PERCEPTION DRILL

EXPRESSION OF VARIOUS IDEAS BY PREPOSITIONS + THE LOCATIVE CASE
(See Par. 397)

Drill the expressing of various ideas by prepositions + the locative case by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - Location:

(1)	Pri čemu ja stojim?	(vrata)
(2)	Gde je vaša kuća?	(vrh brda)
(3)	Gde čovek uvek treba da ima legitimaciju?	(sebe)
(4)	Gde treba da ima novac onaj ko ide u dućan da nešto kupi?	(sebe)
(5)	Gde je Marko stajao kad ste ga videli?	(jedan veliki hrast)
(6)	U kojem gradu je sedište jugoslovenske vlade?	(Beograd)
(7)	Gde su vojnici?	(rovovi)
(8)	Gde sečemo drva?	(šuma)
(9)	Gde je Vašington?	
(10)	Gde on stanuje?	(jedno malo selo)
(11)	Gde je jezik?	
(12)	Gde su pluća?	
(13)	Gde je mozak?	
(14)	Gde su creva?	
(15)	Gde vi volite da provodite večeri?	(pozorište; bioskop)
(16)	Gde smo mi sada?	
(17)	Gde je Vojna škola za strane jezike?	
(18)	Gde je Monterej?	
(19)	Gde je London?	
(20)	Gde vi doručkujete, ručavate i večeravate?	
(21)	Prema kojem gradu leži Zemun?	(Beograd)
(22)	Gde je bioskop Luksor?	(Hotel Moskva)
(23)	Prema kome vi sedite?	
(24)	A vi?	
(25)	Prema kome ja sada stojim?	
(26)	A sada?	
(27)	Šta vidite na samom vrhu tornja?	(krst)
(28)	Gde je ptica?	(sam vrh drveta)
(29)	Gde se sneg najduže zadržava?	(vrhovi visokih planina)
(30)	Gde raste žito?	(njive)

(31)	Gde ljudi imaju kosu?	
(32)	Gde se nalazi Jugoslavija?	(Balkansko Poluostrvo)
(33)	Gde bi vi voleli da provedete leto?	(dalmatinska ostrva)
(34)	Gde su knjige?	(stolovi)
(35)	Gde su slike?	(zidovi)
(36)	Gde konji imaju potkovice?	
(37)	Gde su zvezde, sunce i mesec?	
(38)	Gde ste bili sinoć?	(jedno interesantno predavanje)
(39)	Gde su Marko i Mara?	(svadbeno putovanje)
(40)	Gde je dvorac poslednjeg crnogorskog vladara?	(Cetinje)
(41)	Gde je grob Petra I Petrovića - Njegoša?	(Lovćen)
(42)	Gde su bili u nedelju posle podne?	(fudbalska utakmica)
(43)	Gde su bili u nedelju pre podne?	(božja služba)
(44)	O čemu visi puška?	(klin)
(45)	Gde ljudi nose sablje?	(pojas)
(46)	Gde žene nose ogrlice?	(vrat)
(47)	Po čemu se kreću automobili?	(drum)
(48)	Kuda se kreću vozovi?	(železnička pruga)
(49)	Kuda se kreću brodovi?	(more)
(50)	Gde živi većina Amerikanaca?	(veliki gradovi)
(51)	Gde živi većina Jugoslovena?	(mala sela)
(52)	Gde pase stoka?	(planinske padine)
(53)	Gde je sada Marko?	(putovati - Jugoslavija)
(54)	Gde šetaju putnici koji putuju brodom?	(paluba)
(55)	Gde trče deca?	(dvorište)
(56)	Gde trče konji?	(polje)

2 - Time:

(1)	Pri čemu mora svaki mladić da bude vrlo pažljiv?	(donošenje odluke za ženidbu)
(2)	Kad je uhvaćen?	(prelazak granice)
(3)	Kad moramo biti pažljivi?	(potpisivanje svakog dokumenta)
(4)	Kad je pala?	(izlazak iz kuće)
(5)	Kad je bilo mnogo gledalaca u pozorištu?	(otvaranje sezone)
(6)	U kojem mesecu ste se vi rodili?	(januar)
(7)	Kad je rođendan prvog pretsednika Sjedinjenih Američkih Država?	(februar)
(8)	Kad počinje proleće?	(mart)

(9)	Kad je Nemačka napala Jugoslaviju u Drugom svetskom ratu?	(april 1941)
(10)	Kad su Nemci potpisali primirje u Drugom svetskom ratu?	(maj 1945)
(11)	Kad je u Americi "Dan zastave"?	(jun)
(12)	Kad se u Americi proslavlja "Dan nezavisnosti"?	(jul)
(13)	Kad ste ga videli poslednji put?	(avgust)
(14)	Kad se u Americi proslavlja "Dan rada"?	(septembar)
(15)	Kad je Hristifor Kolumbo otkrio Ameriku?	(oktobar 1492)
(16)	Kad se u Americi održavaju pretsednički izbori?	(novembar svake četvrte godine)
(17)	Kad proslavljamo Božić?	(decembar)
(18)	Kad se vraćaju vaši roditelji?	(tok ove godine)
(19)	Kad je nestao vaš komandir?	(povlačenje)
(20)	Šta se dešava sa šumama <u>o</u> Đurđevdanu?	(početi - listati)
(21)	Kad je ovde najhladnije?	(Božić)
(22)	Kad Marko polazi na posao?	(izlazak sunca)
(23)	Kad se Marko vraća s posla?	(zalazak sunca)
(24)	Kad je ovde najvruće?	(Sveti Ilija)
(25)	Šta ste radili <u>po</u> večeri?	(sedeti i razgovarati)
(26)	Kad vi volite da se malo odmorite?	(ručak)
(27)	Kad su stigli?	(odmah - vaš odlazak)
(28)	Kad ćete nas opet posetiti?	(povratak iz Jugoslavije)
(29)	Kad treba da se javite komandiru?	(svršetak časa)
(30)	Kad vam dolaze žena i deca?	(nedelja)
(31)	Kad se vraćate kući?	(Nova godina)
(32)	Kad ovde počinju da padaju snegovi?	(Božić)
(33)	Kad obično spavamo?	(noć)
(34)	Kad obično radimo?	(dan)
(35)	Kad je teško marševati?	(kiša i vetar)

3 - <u>Manner (means)</u>:

(1)	Ko je proveo Božić <u>u</u> sreći i zadovoljstvu?	(ja)
(2)	Kako avioni vrše napad?	(talasi)
(3)	Kako je on to rekao?	(šala)
(4)	Šta ste mu kazali kad ste se rastajali?	(opet se sastati - zdravlje)
(5)	Kako se vi molite Bogu?	(sebe)
(6)	<u>Prema</u> kome treba da čovek bira ženu?	(sebe)
(7)	Kako vi cenite da on nema više od 30 godina?	(izgled)
(8)	Kako se u Americi određuje porez?	(visina prihoda)

(9)	Ko hoda na štakama?	(onaj koga bole noge)
(10)	Kako deca skaču kad igraju tu igru?	(jedna noga)
(11)	Kako je srpska vojska oslobodila Jugoslovene u Prvom svetskom ratu?	(vrhovi bajoneta)
(12)	Da li čovek može da živi samo o hlebu i vodi?	
(13)	Kako vi obično putujete?	(svoj trošak)
(14)	Po kome ćete mi poslati te knjige?	(Miloš)
(15)	Kako sude sudovi?	(zakon)
(16)	Kako ste ga poznali?	(govor)
(17)	Po kome ste mu poručili da ne dolazi?	(Anka)
(18)	Kako vi prodajete robu raznim mušterijama?	(ista cena)
(19)	Po kome se obično poznaju deca?	(roditelji)
(20)	Kako želite da vam ispričam sve što sam video?	(red)

4 - Comparison:

(1)	Ko ne zna ništa prema svom starijem bratu?	(Janko)
(2)	Koliko dinara iznosi jedan dolar prema službenom kursu?	(400 - 600)
(3)	Ko je još svež prema svojim godinama?	(Milan)

DRUGI DEO
DIJALOG

U Splitu

SECOND PART
DIALOGUE

In Split

CXXXII

(Diksonovi su otišli iz Dubrovnika jednim turističkim brodom i posetili nekoliko ostrva i starih gradova na Jadranu. Sada na terasi Hotela 'Park" razgovaraju o onome što će videti sledećih dana.)

1. Robert Dikson: Pogledaj, Beti, kako veličanstveno izgleda Marjan pri zalasku sunca.

Beti Dikson: Kako ti već znaš ime onog brda, kad smo tek stigli u Split?

2. R D: Pri kraju našeg krstarenja po Jadranu, dugo sam razgovarao sa kapetanom našeg broda o Splitu i okolini.

B D: Pričaj mi o tome.

3. R D: Split se pominje još u III veku, kad je rimski car Dioklecijan sazidao svoj dvorac na obalama Splitskog Zaliva.

B D: Zašto je on to učinio kad je već imao svoj dvor u Rimu?

4. R D: To je bio njegov letnjikovac u koji se povukao posle svoje abdikacije.

B D: On je verovatno i umro u svom letnjikovcu.

5. R D: Da. Njegov mauzolej je pretvoren u jednu divnu crkvu pred koju je između dva svetska rata bio postavljen spomenik biskupu Grguru Ninskom.

B D: A šta si saznao o Splitu?

6. R D: U VII veku je bila najezda varvara koji su stigli i do Splita. Zatim je bio pod vizantiskom, hrvatskom i madžarskom

1. Robert Dickson: Look, Betty, how majestic Marjan looks at sunset.

Betty Dickson: How do you already know the name of that hill, when we've just arrived in Split?

2. R D: Near the end of our cruise on the Adriatic, I talked a long time with the captain of our boat about Split and the surroundings.

B D: Tell me about it.

3. R D: Split is mentioned as early as the III century, when the Roman Emperor Diocletian built his castle on the banks of Split Bay.

B D: Why did he do that when he already had a court in Rome?

4. R D: That was his summer residence to which he retired after his abdication.

B D: He probably also died at his summer residence.

5. R D: Yes. His mausoleum was turned into a fine church before which between the two world wars was placed a memorial to Bishop Grgur Ninski.

B D: And what did you learn about Split?

6. R D: In the VII century there was an invasion by barbarians, who came all the way to Split. Then it was under Byzantine,

U Splitu

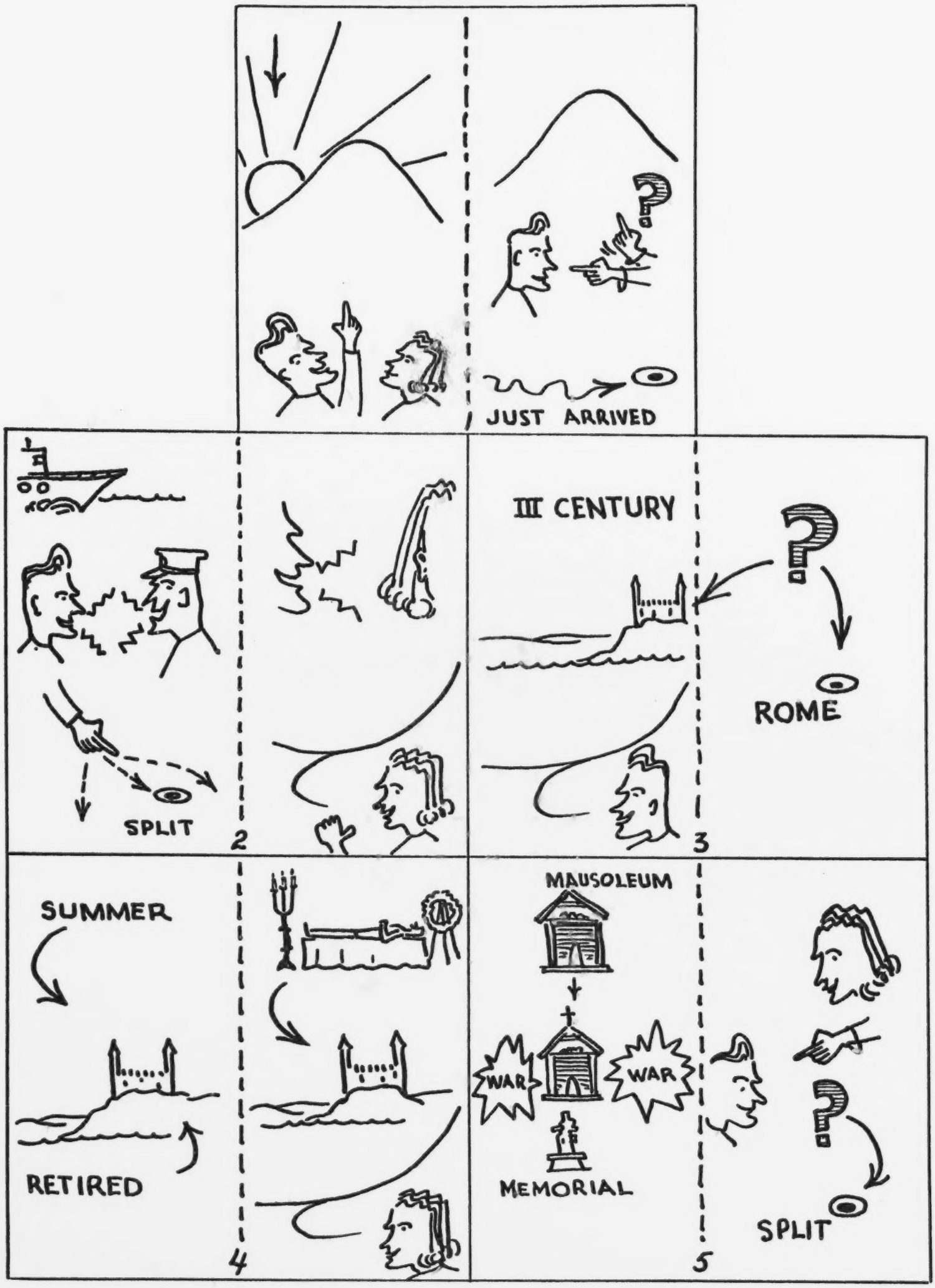
JUST ARRIVED
SPLIT
2
III CENTURY
ROME
3
SUMMER
RETIRED
4
MAUSOLEUM
WAR
WAR
MEMORIAL
SPLIT
5

upravom do 1420 godine.

B D: A posle 1420 godine?

7. R D: Od 1420 do 1797 Split je bio pod mletačkom upravom, a od te godine do 1918 pod austriskom upravom.

B D: A šta si saznao o okolini?

8. R D: Nedaleko od Splita se nalazi stari grad Solin koji je osnovan 119 godine pre Hrista.

B D: Čitala sam da je Solin bio pod grčkim protektoratom pre nego što je postao prestonica rimske provincije Dalmacije.

9. R D: U V i VI veku je Solin napadan od germanskih pljačkaških plemena, a Avari su ga razorili u početku VII veka.

B D: A u Arheološkom muzeju u Splitu ima mnogo ostataka iz starog Solina. Još nešto?

10. R D: Na Kaštelanskom Zalivu, blizu Splita se nalaze Sedam Kaštela, sedam malih gradova koji liče na sedam belih labudova na plavom moru.

B D: Prema tvome govoru, tih Sedam Kaštela mora da su vrlo lepi i interesantni.

Croatian and Magyar rule until 1420.

B D: And after 1420?

7. R D: From 1420 to 1797 Split was under Venetian rule, and from then until 1918 under Austrian rule.

B D: And what did you learn about the surroundings?

8. R D: Not far from Split is the old city of Solin which was founded 119 B.C.

B D: I read that Solin was under a Greek protectorate before it became the capital of the Roman province of Dalmatia.

9. R D: In the V and VI centuries Solin was attacked by the germanic marauding tribes and the Avars demolished it at the beginning of the VII century.

B D: And in the Archaeological Museum in Split there are many relics from olden Solin. Anything else?

10. R D: On Kashtela Bay near Split are the Seven Kashtels, seven small cities which resemble seven white swans on a blue sea.

B D: According to your words, those Seven Kashtels must be very pretty and interesting.

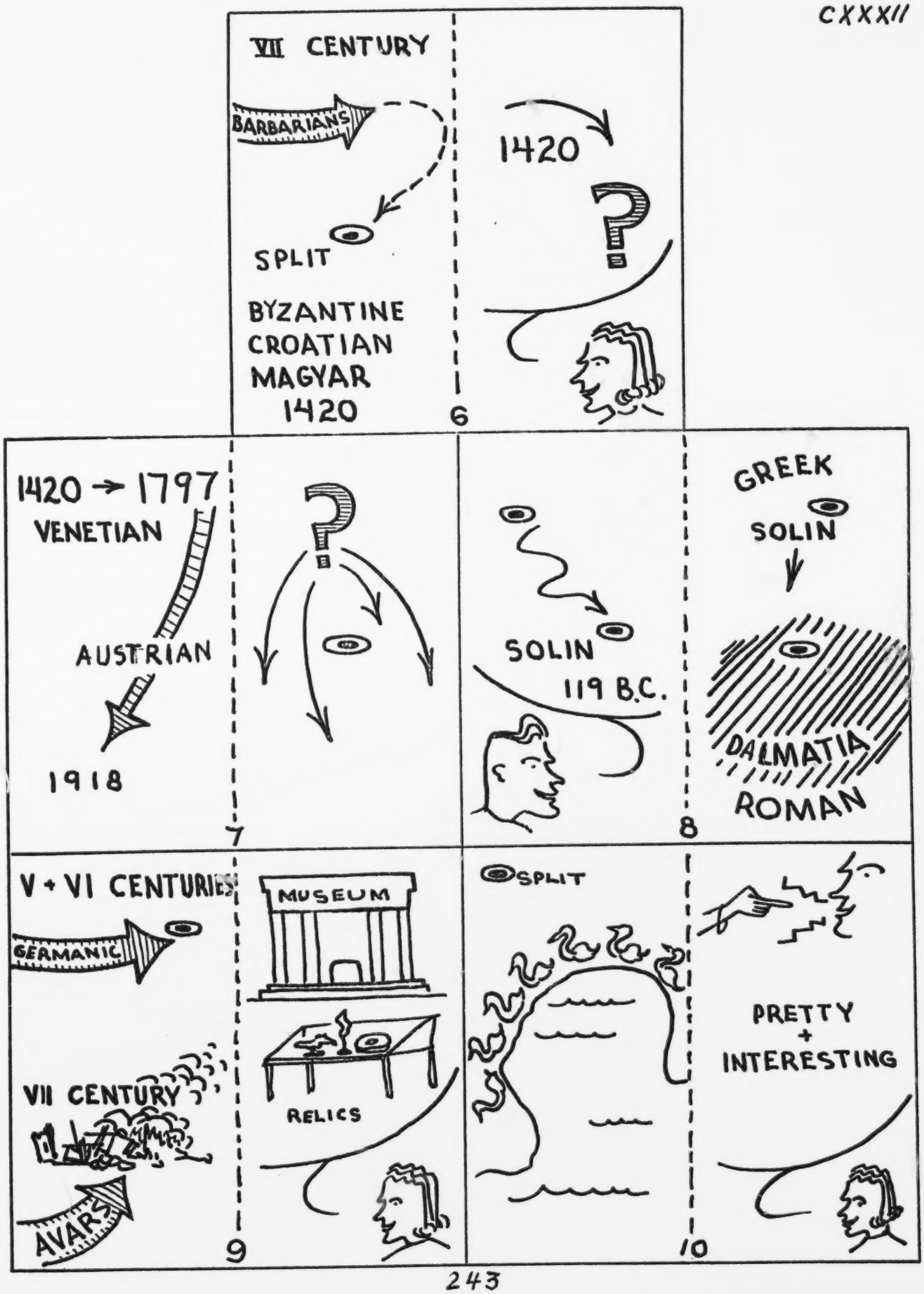
VII CENTURY
BARBARIANS
SPLIT
BYZANTINE
CROATIAN
MAGYAR
1420
6
1420
?
1420 → 1797
VENETIAN
AUSTRIAN
1918
7
?
SOLIN
119 B.C.
8
GREEK
SOLIN
DALMATIA
ROMAN
V + VI CENTURIES
GERMANIC
VII CENTURY
AVARS
9
MUSEUM
RELICS
SPLIT
10
PRETTY
+
INTERESTING

PAR. 396 - THE LOCATIVE CASE

The locative case basically indicates location, that is, in a place, at a place, or on something (see Par. 50, Vol II, p. 190). It occurs only after certain prepositions. However, the locative with those prepositions may express other ideas besides location (see Par. 397 below).

PAR. 397 - USE OF THE LOCATIVE CASE

A - При "at", "near", "close to" is the only preposition which governs the locative case only (see Par. 51D, Vol II, p. 192).

The following examples illustrate the ideas expressed by the preposition при + the locative:

(1) Погледај, Бети, како величанствено изгледа Марјан при заласку сунца.
(2) При крају нашег крстарења по Јадрану, дуго сам разговарао са капетаном нашег брода о Сплиту и околини.
Наше учионице су при самом врху брда.
Our classrooms are near the very top of the hill.
Немам новаца при себи.
I do not have any money with me.
Он је то рекао при чаши вина.
He said that over a glass of wine.
Ја остајем при својој изјави.
I stick to my statement (I have nothing to change in my statement).
Да ли си ти при себи (or: при свести)?
Are you all there?
Ја не волим да пишем при свећи.
I do not like to write by candlelight.
При свем том, ја мислим да би било најбоље да отпутујем одмах.
In spite of all that, I think that it would be best if I left at once.
Он је бистар, а при том марљив, па мора да успе.
He is bright and diligent besides (that), so he must succeed.
Молим вас да ме ошишате при самој глави.
Please cut my hair close (to the very head).

B - The preposition у, which under different circumstances also governs the genitive (see Par. 359C, Vol XII, p. 194) and the accusative (see Par. 378A, p. 92 of this volume), expresses the following ideas with the locative:

Location:

(3) Зашто је он то учинио кад је већ имао свој двор у Риму?

(4) Он је вероватно и умро у свом летњиковцу?

(9) А у Археолошком музеју у Сплиту има много остатака из старог Солина.
Да ли си икада био у Београду?
Have you ever been in Belgrade?

Time (see Par. 286D, Vol IX, p. 243):

(3) Сплит се помиње још у III веку, кад је римски цар Диоклецијан сазидао свој дворац на обалама Сплитског Залива.

(9) У V и VI веку је Солин нападан од германских пљачкашких племена, а Авари су га разорили у почетку VII века.
Наш курс је почео у јануару (фебруару, марту, априлу, мају, јуну, јулу, августу, септембру, октобру, новембру, децембру).
Our course began in January (February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December).
У току ове године ће се одиграти важни догађаји.
In the course of this year important events will occur.
У писању сам се сетио и многих других ствари.
While writing I remembered many other things, too.
У повлачењу смо изгубили сву комору.
In the withdrawal we lost all our trains.

Manner and other ideas:

У почетку смо сви били у добром стању и расположењу.
At the beginning we were all in good condition and in a good mood.
У вашем сопственом интересу је да свршите ову школу што боље.
It's in your own interest to finish this school as well as possible.
Оба боксера су у одличној форми.
Both boxers are in excellent condition.
Он жели да му платите дуг у америчким доларима.
He wants you to pay your debt to him in American dollars.

Он је већ у годинама.
He is already pretty old.
Мислио сам у себи шта ће сад да се деси.
I wondered (to myself) what was going to happen now.
Све време сам се молила Богу у себи.
All the time I was praying to God silently (in myself).

C - The preposition према is used both with the dative (see Par. 374, p. 41 of this volume) and the locative. When it is used with the locative, its English counterparts are usually "opposite", "according to". The following examples show the uses of the preposition према + the locative:

Location: Земун је према Београду.
Zemun is opposite Belgrade.
Седните према мени.
Sit opposite me.

Manner: Он је сувише строг према својој деци.
He is too strict with his children.
Ја тражим девојку према себи.
I am looking for a girl like me.

Cause: Он је то учинио из љубави према њој.
He did it out of love for her.
Ја сам то урадио према вашој жељи.
I did it according to your desire.
Према закону ви имате право на 20 дана отсуства годишње.
According to the law you have the right to 20 days of leave a year.

Comparison: Он зна много, али то није ништа према ономе што зна његов старији брат.
He knows much, but it's nothing compared with what his older brother knows.
Према службеном курсу један долар износи између четири и шест стотина динара.
According to the official rate of exchange a dollar is worth between four and six hundred dinars.

D - The prepositions на, о, по which under different circumstances govern the accusative (see Par. 49A, Vol II, 188 & Par. 378B, p. 92 of this volume) are used in the following ways with the locative (see Par. 51, Vol II, p. 191 & Par. 286 D, Vol IX, p. 243):

НА - on, at

Location: (3) Сплит се помиње још у III веку, кад је римски цар Диоклецијан сазидао свој дворац на обалама Сплитског Залива.

(10) На Каштеланском Заливу близу Сплита се налази Седам Каштела, седам малих градова који личе на седам белих лабудова на плавом мору.
Ми седимо на столицама.
We are sitting on chairs.
Како се зове она најсветлија звезда на небу?
What is the name of that brightest star in the sky?
Утицај ноћи је у почетку велик, али се после човек навикне па маршује и бори се по мраку исто као и на дневној светлости.
In the beginning the influence of night is great, but after a while one gets used to it and marches and fights in the dark the same as in broad daylight.

Time (see Par. 286D, Vol IX, p. 243):
На почетку меча није било јасно који ће од два боксера победити.
At the beginning of the fight it was not clear which of the two boxers would win.

Manner: Можете ли ви да ходате на једној нози?
Can you walk on one leg?
Иде ли он још на штакама?
Is he still walking on crutches?

О - on, at, about

Location: Пушка виси о клину.
The rifle is hanging on the peg.

Time (see Par. 286D, Vol IX, p. 243):
О Божићу (Ускрсу) школска деца имају обично празнике.
At Christmas (Easter) time school children usually have holidays.
Шуме почињу да листају о Ђурђевдану.
Forests start to leaf out about Saint George's Day.

Manner: Ми увек путујемо о свом трошку.
We always travel at our own expense.

Means: Човек не може да живи само о хлебу и води.
A man cannot live only on bread and water.

ПО - on, over, around; through; by; after

Location: Љут је и само хода тамо амо по соби.
He is angry and is just walking back and forth through the room.
Већ путујем два месеца по Југославији.
I have been traveling through Yugoslavia for two months.
Говори се по вароши.
There is talk in town.
Ударио га је штапом по глави.
He hit him over the head with a stick.

Time (see Par. 286D, Vol IX, p. 243):
Утицај ноћи је у почетку велик, али се после човек навикне па маршује и бори се по мраку исто као и на дневној светлости.
In the beginning the influence of night is great, but after a while one gets used to it and marches and fights in the dark the same as in broad daylight.
Уме и непријатељ да маршује по ноћи.
And the enemy knows how to march at night.
Доћи ћу по недељи (Божићу, Ускрсу, Светом Илији, доручку, ручку, вечери итд.).
I'll come to see you next week (after Christmas, Easter, Saint Elias, breakfast, lunch, supper, etc.).
По повратку из Југославије доћи ћу опет у Калифорнију.
After returning from Yugoslavia, I'll come to California again.

Manner: По свом обичају Марко је дошао последњи.
According to his habit Mark came last.
Да ли вам је по вољи једна ракија?
Would you like to have a brandy?
Ми продајемо исту робу по истој цени свим својим муштеријама.
We sell the same merchandise to all our customers at the same price.
Судови суде по закону.
Courts try by law.
Познао сам га по говору.
I recognized him by his voice.
Поручио сам вам по Марку да не долазите.
I let you know through Mark not to come.

ЧЕТВРТИ ДЕО
ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ

EXPRESSION OF VARIOUS IDEAS BY PREPOSITIONS + THE LOCATIVE CASE

Drill the expressing of various ideas by prepositions + the locative case by having the students answer the questions listed below. Point to the word (phrase) that is to be used in the answer whenever applicable.

1 - Location:

(1)	При чему лежи пас?	(врата)
(2)	Где сваки шофер треба да увек има дозволу за вожење?	
(3)	Где су седели?	(један зид)
(4)	Где вам се сломио зуб?	(сам корен)
(5)	У којој римској провинцији се налазио град Солин?	(Далмација)
(6)	Где су се населиле избеглице из Солина?	
(7)	Докле се употребљавала ћирилица у Пољичкој Републици?	
(8)	Где у Сплиту има много остатака из римског доба?	(Археолошки музеј)
(9)	Где сељаци проводе највећи део дана?	(поље)
(10)	Где је мачка?	(цак)
(11)	Где станују војници?	(логори; бараке)
(12)	Где се хране људи који немају породице?	(ресторани)
(13)	Како се крећу бродови за време рата?	(конвој)
(14)	Где држимо храну да се не би покварила?	(хладњача)
(15)	Где су војници?	(заклон)
(16)	Где занатлије држе алат?	(сандук)
(17)	Где се чувају заробљеници?	(заробљенички логори)
(18)	Где се лече војна лица и њихове породице?	(војне болнице)
(19)	Где седимо кад је много врућe?	(хлад)
(20)	Где се меље жито?	(млин)
(21)	Где купујемо марке?	(пошта)
(22)	Где држимо со?	(сланик)
(23)	Где има много рибе?	(море; језера; реке)
(24)	Где купујемо лекове?	(апотеке)
(25)	Да ли ви станујете на спрату?	(Не. - приземље)
(26)	Према којој згради је сеоска црква?	(школа)
(27)	Где су стајале војске пре почетка битке?	(једна - друга)
(28)	Ко седи према вама?	
(29)	А према вама?	

(30)	Чији гроб је <u>на</u> Авали?	(Гроб Незнаног јунака)
(31)	Где носимо шешир?	(глава)
(32)	Где носимо ципеле?	(стопала)
(33)	Где носимо рукавице?	(руке)
(34)	На којем заливу су Седам Каштела?	(Каштеланоки Залив)
(35)	Где излази сунце?	
(36)	Где залази сунце?	
(37)	Где је сунце у подне?	
(38)	Где је Бог?	
(39)	Где сте били синоћ?	(један банкет)
(40)	Где сте га видели?	(игранка)
(41)	Где је ваш породични доктор свршио медицину?	(Београдски универзитет)
(42)	Где православни Срби носе венчани прстен?	(домали прст десне руке)
(43)	Где су ученици између осам и једанаест сати пре подне?	(часови)
(44)	Где држимо главу док спавамо?	(јастук)
(45)	Где возачи треба да буду нарочито пажљиви?	(оштре кривине)
(46)	Где је била непријатељска главна линија отпора?	(ивица шуме)
(47)	Где су седели и разговарали Диксонови?	(тераса Хотела "Парк")
(48)	Да ли ви станујете у приземљу?	(Не. - први спрат)
(49)	Где се вежбају војници?	(вежбалишта)
(50)	Где сте били за време Божића?	(отсуство)
(51)	<u>О</u> чему виси слика?	(зид)
(52)	Где војници носе пушке?	(раме)
(53)	О чему виси његов живот?	(конац)
(54)	<u>По</u> чему се клизамо?	(лед)
(55)	Где се скијамо?	(снег)
(56)	Где сте шетали док сте чекали брод?	(кеј)
(57)	По чему не треба газити?	(трава)
(58)	Где су Диксонови крстарили пред крај летовања?	(Јадран)

2 - <u>Time</u>:

(1)	Ко је погинуо <u>при</u> преласку реке?	(Командант пука)
(2)	Кад је непријатељ почео да вас туче јаком ватром?	(излазак из шуме)
(3)	Кад је погинуо Франц Фердинанд?	(посета Сарајева)
(4)	Кад сте ви нарочито пажљиви?	(потписивање неког документа)
(5)	Када се треба придржавати Женевске конвенције?	(испитивање заробљеника)

(6)	Кад оне планине изгледају нарочито лепе?	(залазак сунца)
(7)	Кад командант треба да узме у обзир све податке с којима располаже?	(доношење сваке важне одлуке)
(8)	Кад је пао?	(улазак у дућан)
(9)	У којем веку су германска пљачкашка племена нападала Солин?	(V и VI век)
(10)	Кад су Авари и Словени разорили Солин?	(VII век)
(11)	Кад је почело зидање Диоклецијанове палате?	(III век)
(12)	Кад почиње лето?	(јун)
(13)	Кад почиње јесен?	(септембар)
(14)	Кад почиње зима?	(децембар)
(15)	Кад се родио претседник Франклин Д. Рузвелт?	(јануар 1882)
(16)	Кад се родио претседник Абрахам Линколн?	(фебруар 1809)
(17)	Кад се родио претседник Андру Џаксон?	(март 1767)
(18)	Кад се родио претседник Томас Џеферсон?	(април 1743)
(19)	Кад се родио претседник Хари Труман?	(мај 1884)
(20)	Кад се родио претседник Џон Квинси Адамс?	(јули 1767)
(21)	Кад се родио претседник Херберт Хувер?	(август 1874)
(22)	Кад се родио претседник Џон Адамс?	(октобар 1735)
(23)	Кад се прославља "Дан ветерана"?	(новембар)
(24)	Кад се прославља "Дан захвалности"?	(новембар)
(25)	Кад је основана Југославија?	(децембар 1918)
(26)	С киме се ви виђате о Божићу сваке године?	(своји родитељи)
(27)	Кад су се састајали хајдуци ради борбе против Турака?	(Ђурђевдан)
(28)	Кад су се они растајали?	(Митровдан)
(29)	Кад обично одлазите у шетњу?	(залазак сунца)
(30)	Кад ћете се опет видети са својом породицом?	(Ускрс)
(31)	Где су се населили становници Солина по разарању њиховог града?	(Диоклецијанова палата)
(32)	Кад ви обично читате новине?	(вечера)
(33)	Кад ће се одржати следећи састанак?	(недеља)
(34)	Кад су Босна и Херцеговина постале део Југославије?	(слом Аустро-Угарске)
(35)	Кад је Македонија постала део Краљевине Србије?	(Балкански рат)
(36)	Кад је сазнао да му је отац умро?	(повратак кући)
(37)	Када сија сунце?	(дан)
(38)	Када сија месец?	(ноћ)
(39)	Када је тешко возити аутомобил?	(магла)
(40)	Кад се тешко борити?	(мрак)

3 - Manner (means):

(1)	Ко је стигао у кочијама?	(Милорад и његова жена)
(2)	Како сте прославили славу?	(велико весеље)
(3)	Како нападају тенкови?	(таласи)
(4)	Према чему човек треба да се пружа?	(ћебе)
(5)	Како наставници дају оцене?	(заслуга)
(6)	Како ви плаћате своје раднике?	(обављен посао)
(7)	Да ли ви можете да ходате на једној нози?	
(8)	Да ли човек може да живи о ваздуху?	
(9)	По чему се често може рећи за једног Југословена из које је покрајине?	(ношња)
(10)	Како си је познао?	(глас)
(11)	Како је полиција сазнала ко је извршио убиство?	(отисци прстију)
(12)	Како знате да сте наишли на јаког непријатеља?	
(13)	По чему се познаје дан?	(јутро)
(14)	Како сте успели да ово преведете кад нисте знали неколико речи?	(смисао)
(15)	Како треба сведочити?	(правда)
(16)	Како сте знали да за вечеру имате ђувеч пре него што сте ушли у кућу?	(мирис)
(17)	Како си га познао?	(отац)
(18)	Како сте ми послали писмо?	(Марко)
(19)	Како ћеш му то јавити?	(курир)
(20)	Како ти поручујеш своја одела?	(мера)

4 - Comparison:

(1)	Какве су данашње цене према предратним?	(високе)
(2)	Да ли човек треба да цени друге према себи?	
(3)	Какав је ученик Јанко према Марку?	(слаб)

ПЕТИ ДЕО
ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕНА

A - Translate the following text into English:

У Сплиту и околини

Диксонови су одлучили да своје летовање на Јадрану заврше крстарењем дуж далматинске обале. Тако су доцкан једно после подне стигли у Сплит и отсели у Хотелу "Парк". Пошто су били мало уморни, нису хтели да одмах почну са разгледањем града. Уместо тога они су изашли на хотелску терасу и најпре посматрали залазак сунца, а затим вечерали и уз добро далматинско вино дуго разговарали. Диксон је причао својој жени о Сплиту, Солину, Каштелима и Трогиру. Он је чуо и научио много од капетана брода за време крстарења.

Следећег дана, рано изјутра, они су се попели белим каменим степеницама на брдо Марјан које је покривено дивном боровом шумом и одакле је диван поглед на Сплит са околином, на многа острва пред обалом и на Каштелански Залив. Тај залив се зове тако, јер се на њему налази Седам Каштела, тј. седам лепих села која су изграђена око седам средњевековних тврђава или каштела. Често се каже да ових седам лепих села личе на седам белих лабудова на плавом мору. На Марјану су такође видели много лепог дивљег цвећа које због благе климе цвета већи део године.

Кад су сишли са Марјана, Диксонови су разгледали друге знаменитости у Сплиту - Диоклецијанову палату, Етнографски (Ethnographical) музеј, Археолошки музеј итд. Нарочито су се дуго задржали у разгледању римокатоличке катедрале која је некада била Маузолеј цара Диоклецијана. У Етнографском музеју су видели много народних ношњи, ручних радова, алата и оружја. У Археолошком музеју су видели много остатака из римског доба који су нађени у Солину.

Следећег дана Диксонови су отишли аутобусом да разгледају Солин, Каштела и Трогир. Солин и Трогир су постојали још у прехришћанско доба. Солин су основали Илири, а Трогир Грци. Пре него што је Далмација постала римска провинција а Солин њена престоница, Солин је извесно време био грчки протекторат. Трогир је добро сачуван стари град. Међутим, Солин је у VII веку био потпуно разорен од стране Авара и Словена, те је данас само једно село са много ископина из римског доба.

B - Translate the following text into Serbo-Croatian:

Sarajevo

Sarajevo, the main city of the People's Republic of Bosnia and Herzegovina, is located in the Sarajevo Field on both banks of the Miljacka River. The city is encircled by high mountains.

Although the name Sarajevo is of the newer--Turkish--origin, it is certain that a settlement existed there as early as the times of the Illyrians and Romans. In the VI and VII centuries the Slavs settled in Bosnia and Herzegovina. At first the Slavs organized the various groups of their settlements into "zhupas". Later, when the first Slavic states were established on the Balkan Peninsula, Bosnia and Herzegovina were either a part of the Serbian or the Croatian state until they finally became independent and had their own rulers. In the XV century they were conquered by the Turks under whose rule they remained until 1878, when by a decision of the Congress of Berlin they were put under the Austrian administration.

The people of Bosnia and Herzegovina, who had not fought the Turks in order to change their foreign rulers but to regain their independence, were not satisfied with this decision. The organization "Young Bosnia" was founded, which set for itself the task of complete liberation of these provinces from foreign rule. So, on 28 June 1914, a Serbian youth and member of this organization, Gavrilo Princip, assassinated the Austro-Hungarian Crown Prince in Sarajevo. This assassination is considered the immediate reason for the beginning of World War I. With the downfall of the Austro-Hungarian Empire at the end of this war, Bosnia and Herzegovina were liberated and became a part of Yugoslavia.

Sarajevo is without any doubt one of the most original and interesting cities in Yugoslavia. The Orient and the Occident meet in Sarajevo. The mixture of the Oriental and the Occidental architectures is extraordinary there. The high minarets and church towers mix with the high modern buildings and factory chimneys. There is still an Oriental market and no tourist misses seeing that market and filling his brief case with souvenirs. There are many other sights to be seen in Sarajevo.

Sarajevo is also a very important railroad junction. One of the railways leads through the beautiful valley of the Neretva River to the Dalmatian coast.

The drinking water in Sarajevo is particularly good and is spoken about all over Yugoslavia.

Near Sarajevo the spas of Ilidzha and Kiseljak are located.

ШЕСТИ ДЕО
ШТИВО

SIXTH PART
READING TEXT

Сплит и околина

О Сплиту не можемо говорити а да се одмах не сетимо Солина и Трогира.

Иако је Сплит данас највећи и најважнији град Далмације, Солин и Трогир су постојали пре њега. Солин су основали Илири, а Трогир Грци још у прехришћанско доба. И Солин је био извесно време грчки протекторат, док Римљани крајем првог века пре Христа нису проширили своју власт над целу Далмацију. Они су тада прогласили Далмацију својом провинцијом, а Солин њеним главним градом. Солин је тек тада процветао и имао око 60.000 становника. Међутим, у V и VI веку Солин су нападала пљачкашка германска племена, а у VII веку су га Авари и Словени потпуно разорили. Солин је доцније играо извесну улогу и у хрватској држави, те се данас у његовој околини поред много остатака из римског доба (позориште, водовод, саркофази итд.) налазе и разни остаци из тог доба.

Трогир је неким случајем избегао најезду варвара, те је још и данас врло лепо сачуван мали град са много историских споменика и уметничких дела. Каже се да је Трогир нешто што свако ко посети Далмацију мора да види.

Историја Сплита почиње са зидањем огромне палате римског цара Диоклецијана, који се родио у једном селу близу Сплита. Зидање палате је почело 295 године и трајало је 10 година. Диоклецијан је у почетку мислио да ову палату користи као свој летњиковац. Међутим после своје абдикације, 305 године, он се потпуно повукао у њу и у њој провео остатак живота. Палата је била у исто време и тврђава окружена са четири јака одбранбена зида и у њу се улазило на четвора врата - у сваком зиду по једна. Палата је још доста добро сачувана. Диоклецијанов маузолеј је претворен у римокатоличку катедралу. После Диоклецијанове смрти палата је коришћена у разне сврхе док се у њој нису најзад населили избеглице из разореног Солина и на тај начин основали град Сплит, чији је центар и данас сама палата.

Сплит је мењао господаре. Он је био под византиском, хрватском, мађарском, млетачком, аустриском, француском, па опет аустриском влашћу, а од 1918 године је у саставу Југославије.

Поред Диоклецијанове палате у Сплиту има и много других знаменитости које странац треба да види - Етнографски музеј, Археолошки музеј, Градски музеј, Марјан итд. Према северном улазу (Златна врата) у Диоклецијанову палату налази се споменик бискупу Гргуру Нинском, чувеном браниоцу употребе народног језика у црквама. Споменик је израдио вајар Иван Мештровић.

Интересантно је поменути да се источно од Сплита налазила нека врста сељачке републике под именом Пољичка Република све до доласка Наполеонових трупа у Далмацију. Ова република је све до својег пада употребљавала ћирилицу у својој администрацији.

Питања на штиво — Questions on Reading Text

1. О чему говори данашње штиво?
2. О чему не можемо говорити а да се не сетимо Солина и Трогира?
3. Шта је данас Сплит?
4. Да ли је Сплит старији од Солина и Трогира?
5. Ко је и када основао Солин?
6. Ко је и када основао Трогир?
7. Чији протекторат је био Солин извесно време?
8. Када су Римљани проширили своју власт над целу Далмацију?
9. Чиме су Римљани тада прогласили Далмацију?
10. Шта је био Солин у римској провинцији Далмацији?
11. Шта се десило са Солином кад је постао главни град римске провинције Далмације?
12. Ко је нападао Солин у V и VI веку?
13. Шта су урадили са Солином Авари и Словени у VII веку?
14. У којој држави је Солин доцније играо извесну улогу?
15. Какви остаци могу данас да се виде у околини Солина?
16. Да ли су варвари у својој најезди стигли и до Трогира?
17. Чега има много у Трогиру?
18. Шта се каже у вези с Трогиром?
19. Чиме почиње историја Сплита?
20. Где се родио римски цар Диоклецијан?
21. Кад је почело зидање Диоклецијанове палате?
22. Колико је трајало зидање те палате?
23. Како је цар Диоклецијан намеравао у почетку да користи ову палату?
24. Шта је он урадио после своје абдикације?
25. Докле је он остао у овој палати?
26. Шта је палата била у исто време?
27. Чиме је палата била окружена?

28. Како се улазило у палату?
29. У шта је претворен Диоклецијанов маузолеј?
30. Ко се најзад населио у палати?
31. Шта је основано кад су се избеглице из Солина населиле у палати?
32. Под чијом је све влашћу био Сплит у својој дугој историји?
33. Откада је Сплит у саставу Југославије?
34. Да ли у Сплиту има других знаменитости осим Диоклецијанове палате?
35. Где се налази споменик бискупу Гргуру Нинском?
36. Ко је израдио тај споменик?
37. По чему је чувен бискуп Гргур Нински?
38. Каква се република налазила источно од Сплита?
39. Докле је постојала та република?
40. Да ли је та република употребљавала у својој администрацији латиницу?

SEDMI DEO
DOMAĆI ZADATAK

CXXXII
SEVENTH PART
HOMEWORK

A - WRITTEN ASSIGNMENT

Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

1. Split is nowadays the biggest and the most important Dalmatian city.
2. The history of Split began in 295 A.D.
3. In that year the Roman Emperor Diocletian ordered the building of the famous Diocletian Palace.
4. Diocletian intended to use the palace as a summer residence.
5. However, after his abdication in 305, he retired to the palace to spend the rest of his life in it.
6. Upon his death he was intombed (sahraniti) in a beautiful mausoleum.
7. This mausoleum was later turned into a Roman-Catholic Cathedral.
8. The real founding and development of the city of Split began in the VII century.
9. In that century the Avars and Slavs completely destroyed the city of Solin, the capital of the province, which was located only about seven kilometers northeast of the palace.
10. The inhabitants of Solin, who had bravely stood the attacks of the germanic plundering tribes in the V and VI centuries, first fled to the islands and then returned to the mainland and settled within the palace.
11. Although the city has gradually extended its borders far beyond the walls of the palace, the palace has remained its center.
12. Solin is now only a village full of the remnants not only from the Greek and Roman times but also from the time of the medieval Croatian state.
13. About twenty-five kilometers west of Split the ancient city of Trogir is located. This city somehow escaped all the barbarian invasions and is very well preserved.
14. Between Solin and Trogir there are seven beautiful villages of which it is said that they look like seven white swans on the blue sea.

B - TAPE RECORDING ASSIGNMENT

Answer into the microphone ten taperecorded questions.

3374-abdikácija, f. - abdication

3375-arheòloški, adj. - archeological

3376-Âvar, m. - Avar

3377-cvètati, v.i.ipfv. - to bloom; to blossom; to flourish
pr.t: cvètām;cvètajū

*3377-procvètati, v.i.pfv. - to bloom; to blossom; to flourish
pr.t: procvètām;procvètajū

3378-ćirìlica, f. - Cyrillic alphabet

3379-dvôr, m. - palace; court
nom. pl: dvórovi

3380-gèrmānskī, adj. - germanic

3381-Grk, m. - Greek
nom. pl: Grci

*3381-grčkī, adj. - Greek, adj.

3382-krstáriti, v.i.ipfv. - to cruise
pr.t: krstārīm;krstārē

3383-làbūd, m. - swan
nom. pl: lȁbudovi

3384-lètnjikovac, m. - summer residence
gen. sing: lètnjikovca

3385-Màđar, m. - Hungarian, Magyar

*3385-màđarski, adj. - Hungarian, adj.

3386-mauzòlej, m. - mausoleum

3387-nȁjezda, f. - invasion, inroad

*1691-ostátak, m. - relic
gen. sing: ostátka
nom. pl: ostáci

3388-plȅme, n. - tribe
gen. sing: plȅmena
nom. pl: plemèna

3389-pljàčkāškī, adj. - plundering, marauding

3390-prošíriti (se), v.t.&r.pfv. - to widen, to stretch, to enlarge, to extend
pr.t: pròšīrīm;pròšīrē

*3390-proširívati (se), v.t.&r.ipfv.- to widen, to stretch, to enlarge, to extend
pr.t: prošìrujēm;prošìrujū

3391-protektòrāt, m. - protectorate

3392-províncija, f. - province

3393-razòriti, v.t.pfv. - to destroy, to demolish
pr.t: ràzorīm;ràzorē

*3393-razárati, v.t.ipfv. - to destroy, to demolish
pr.t: ràzārām;razárajū

*1605-rīmskī, adj. - Rome, adj., Roman

3394-sȁrkofag, m. - sarcophagus

3395-teràsa, f. - terrace

3396-vȁrvarin, m. - barbarian
nom. pl: vȁrvari

3397-zàlazak (sûnca), m. - sunset, setting of the sun
gen. sing: zàlaska

3398-zídati, v.t.ipfv. - to build; to mason
pr.t: zīdām;zídajū

*3398-sazídati, v.t.pfv. - to build, to mason
pr.t: sàzīdām;sazídajū